

Holy Bible

Aionian **Edition**®

Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
Uyghur Bible (pinyin script)

Holy Bible Aionian Edition ®

Muq ddes Kalam (y ngi yezik)

Uyghur Bible (pinyin script)

CC Attribution ShareAlike 4.0, 2018-2024

Source text: eBible.org

Source version: 7/13/2024

Source copyright: CC Attribution ShareAlike 4.0

Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee, 2010

Formatted by Speedata Publisher 4.19.18 (Pro) on 7/19/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

AionianBible.org

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Uyghur tili at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aiōdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aiōdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

History

Uyghur tili at AionianBible.org/History

- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEP Bible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 135 languages.
- 05/01/24 - 371 translations now available in 151 languages.

Table of Contents

OLD TESTAMENT

Yaritilix	1
Misirdin qikix	34
Lawiylar	63
Qel-bayawandiki səpər	85
Qanun xərhi	114
Yəxua	139
Batur Həkimlar	156
Rut	173
Samu'il 1	176
Samu'il 2	197
Padixahlar 1	215
Padixahlar 2	236
Tarih-təzkirə 1	256
Tarih-təzkirə 2	275
Əzra	299
Nəhəmiya	306
Əstər	316
Ayup	322
Zəbur	340
Pənd-nəsihətlər	384
Həkmət toplıoquqi	398
Küylərning küyi	403
Yəxaya	406
Yərəmiya	441
Yərəmiyaning yiqə-zarliri	481
Əzakiyal	485
Daniyal	519
Hoxiya	530
Yo'el	535
Amos	537
Obadiya	541
Yunus	542
Mikaḥ	544
Naḥum	547
Həbakkuk	549
Zəfaniya	551
Həgay	553
Zəkəriya	555
Malaki	561

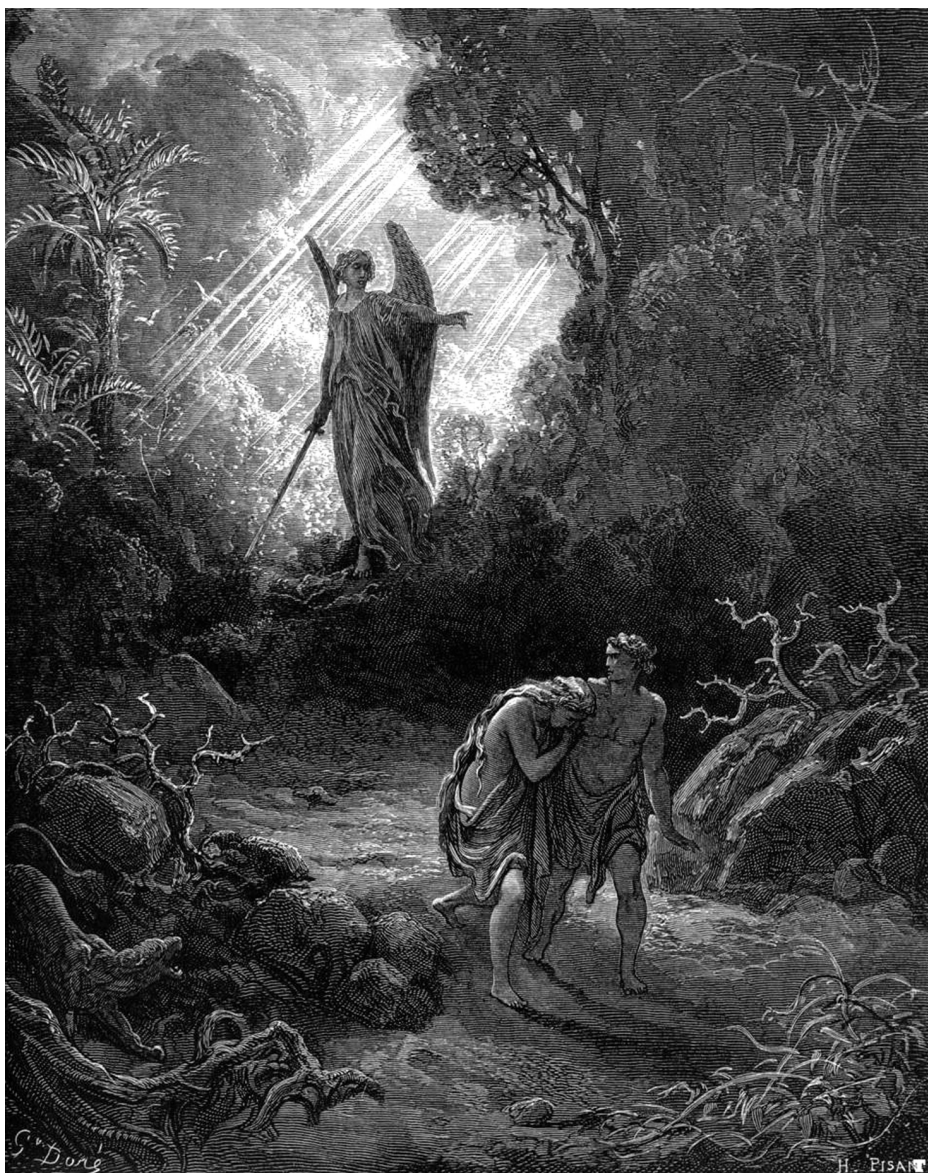
NEW TESTAMENT

Matta	565
Markus	587
Luka	601
Yuhanna	625
Rosullarning paaliyətleri	644
Rimliklaroqa	668
Korintliklaroqa 1	679
Korintliklaroqa 2	689
Galatiyaliklaroqa	696
Əfəsusluklaroqa	700
Filippiliklaroqa	704
Kolossiliklərgə	707
Tesalonikaliklaroqa 1	710
Tesalonikaliklaroqa 2	713
Timotiyoga 1	715
Timotiyoga 2	718
Tituska	720
Filemonoga	722
Ibraniylaroga	723
Yakup	731
Petrus 1	734
Petrus 2	737
Yuhanna 1	739
Yuhanna 2	742
Yuhanna 3	743
Yəhuda	744
Wəhiy	745

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

OLD TESTAMENT

Adəmni qoşliwetip, həyatlıq dərihiğə barıdıoan yolni muhəpizət qılıx üqün, u Erəm beoşining məxriq tərıpiğə kerublarnı wə tət tərəkə pırqıraydıoan yalqunluq bir xəmxərnı qoyup qoydı.

Yarıtilix 3:24

Yaritilix

1 Mukəddəmdə Huda asmanlar bilan zeminni yaratti.

2 U qaqda yər bolsa xəkilsiz wə kupkuruq hələttə boldi; karangoquluk qongkur sularning yuzini qapliidi; Hudaning Rohi qongkur sular üstidə lərzən pərwaz kilatti. **3** Huda: «Yorukluk bolsun!» dewidi, yorukluk pəyda boldi. **4** Huda yoruklukning yahxi ikənlikini kərdi; Huda yorukluk bilan karangoqulukni ayridi. **5** Huda yoruklukni «kündüz», karangoqulukni «keqə» dəp atidi. Xu tərəkidə kəq bilan səhər etti, bu tunji kün boldi. **6** Andin Huda: — Sularning arilikida bir boxluk bolsun wə sular [yukiri-təwən] ikkigə ayrilip tursun, dedi. **7** Xuning bilan Huda bir boxluk hasil kilip, sularni boxlukning astioğa wə boxlukning üstigə ayriwətti; ix ənə xundak boldi. **8** Huda bu boxlukni «asman» dəp atidi. Xu tərəkidə kəq bilan səhər etti, bu ikkinqi kün boldi. **9** Andin Huda: «Asmanning astidiki sular bir yərgə yoiqlsun, kuruk tuprak kəriunsun!» dewidi, dəl xundak boldi. **10** Huda kuruk tuprakni «yər», yoiqilowun sularni bolsa «dengizlar» dəp atidi. Huda bularning yahxi bololanliqini kərdi. **11** Andin Huda yəna: «Yər hərhil əsümlüklərni, urukluk otyaxlarni, mewə beridoğan dərəhlərni türliri boyiqə əzidə ündürsun! Mewilarning iqidə urukliri bolsun!» dewidi, dəl xundak boldi; **12** yərdiki əsümlüklərni, yəni uruk qikidoğan otyaxlarni ez türliri boyiqə, mewə beridoğan, yəni mewilirining iqidə urukliri boləğan dərəhlərni ez türliri boyiqə ündürdi. Huda bularning yahxi boləğanliqini kərdi. **13** Xu tərəkidə kəq bilan səhər etti, bu üçinqi kün boldi. **14** Huda yəna: «Kündüz bilan keqini ayrip berix üçün asmanlarda yorukluk jisimlar bolsun. Ular künlər, pəsillər wə yillarni ayrip turuxka bəlgə bolsun; **15** ular asmanlarda turup nur qikəroquqi bolup, yər yuzigə yorukluk bərsun!» dewidi, dəl xundak boldi. **16** Huda ikki qong nur qikəroquqi jisimni yaratti; qong nur qikəroquqini kündüzi baxkuridoğan, kikiq nur qikəroquqni keqini baxkuridoğan kilidi. Həmdə yəna yultuzlarnimu yaratti. **17** Huda bularni yərgə yorukluk berip, kündüz bilan keqini baxkurup, yorukluk bilan karangoqulukni ayrisun dəp asmanlarning gümbuzigə orunlaxturdi. Huda buning yahxi boləğanliqini kərdi. **19** Xu tərəkidə kəq bilan səhər etti, bu tətinqi kün boldi. **20** Huda yəna: «Sularda mioq-mioq janidarlar bolsun, uqar-kanatlar yərnig üstidə, asman boxlukida uqsun» dedi. **21** Xundak kilip Huda sudiki qong-qong məhluklarni, xundakla sularda mioq-mioq janidarlarni ez türliri boyiqə wə hərhil uqar-kanatlarni ez türliri boyiqə yaratti. Huda buning yahxi boləğanliqini kərdi. **22** Huda bu janiklaroğa bəht-bərikət ata kilip: «Nəsillinip, kəpiyip, dengiz sulirini toldurunglar, uqar-kanatlarimu yər yuzidə awusun» dedi. **23** Xu tərəkidə kəq bilan səhər etti, bu bəxinqi kün boldi. **24** Huda yəna: «Yər janidarlarni ez türliri boyiqə qikərsun — mal-qarwilarni, emüligüqi janidarlarni wə yawayi haywanlarni ez türliri boyiqə apiridə kilsun» — dewidi, dəl xundak boldi. **25** Xundak kilip Huda yərdiki yawayi haywanlarni ez türliri boyiqə, mal-qarwilarni ez türliri boyiqə wə yər yuzidə emüligüqi barlik janidarlarni ez türliri boyiqə yaratti. Huda buning yahxi boləğanliqini kərdi. **26** Andin Huda:

«Əz sürət-obrazimizda, Bizgə ohxaydioğan kilip insanni yaritayli. Ular dengizdiki beliklaroğa, asmandiki uqar-kanatlaroğa, barlik mal-qarwilarğa, pütkül yər yuzigə wə yər yuzidiki barlik emüligüqi janidarlarğa igidarqilik kilsun» dedi. **27** Xundak kilip, Huda insanni Əz sürət-obrazida yaratti; Uni Əzining süritida yaratti; Ular ni ərkək-qixi kilip yaratti. **28** Huda ularoğa bəht-bərikət ata kilip: «Silər nəsillinip, kəpiyip, yər yuzini toldurup boysundurunglar; dengizdiki beliklar, asmandiki uqar-kanatlarğa, xuningdək yər yuzidə yuridoğan hər bir haywanlarğa igidarqilik kilinglar» dedi. **29** Andin Huda yəna: «Mana, Mən pütkül yər yuzidiki urukluk otyaxlar bilan urukluk mewə beridoğan hər bir dərəhlərni silərgə ozukluk bolsun dəp bərdim; **30** xundakla yərdiki barlik janidarlar bilan asmandiki barlik uqar-kanatlar wə yər yuzidə barlik emüligüqilərgə, yəni barlik jan-janidarlarğa ozukluk bolsun dəp barlik gül-giyahlar ni bərdim» dewidi, dəl xundak boldi. **31** Huda yaratkanlirining həmmisigə səpselip qaridi, wə mana bularning həmmisi nəhayiti yahxi boləğanidi. Xu tərəkidə kəq bilan səhər etti, bu altinqi kün boldi.

2 Xundak kilip asman bilan zemin, pütkül məwjudatliri bilan koxulup yaritilip boldi. **2** Huda yəttinqi küningigə kilidoğan ixini tamamlidi. U yəttinqi küni barlik yaritix ixini tohtitip aram aldi. **3** Yəttinqi küni Huda barlik yaritix ixiliridin aram aloğan kün boləğanliqi üçün, xu künni bəhtlik kün kilip, uni «mukəddəs kün» dəp bekitti. **4** Pərwərdigar Huda zemin bilan asmanni yaratkan künidə, asman-zeminning yaritilix jəryanining tarikhli mundak: — **5** Zeminda tehi heq gül-giyah, yərdə heq otyax ünmigənidi; qünki Pərwərdigar Huda yər yuzigə həl-yeoqin yəqdurmioğanidi, xundakla yər teriydioğan adəmmu yoq idi. **6** Ləkin yərdin bulak süyi qikiq, tamam yər yuzini suoqardi. **7** Andin Pərwərdigar Huda adəmmi yərnig topisidin yasap, hayatlik nəpəsini uning burnioğa püwliidi; xuning bilan adəm tirik bir jan boldi. **8** Andin keyin Pərwərdigar Huda məxriq tərəptə Erəm dəgən jayda bir baq bina kilip, yasioğan adəmmi xu yərgə orunlaxturdi. **9** Pərwərdigar Huda yərdin kəzni kamlaxturidoğan qiraylik, [mewiliri] yeyixlik hərhil dərəhni ündürdi; u yəna baqning otturisida «hayatlik dərihi» wə «yahxi bilan yamanni bilgüzgüqi dərəh»ni ündürdi. **10** Baqni suoqirixkə Erəmdin bir dərya ekip qikti; andin belünüp, tət ekın boldi. **11** Birinqi ekınning nami Pixon bolup, altun qikidoğan pütkül Həwilah zemini ni aylinip etidi. **12** Bu yurtning altuni nəhayiti esil idi; xu yərdə puraklik dewirkay bilan ak hekiqmı qikidi. **13** İkkinqi dəryaning nami Gilhon bolup, pütkül Kux zemini ni aylinip etidi. **14** Üçinqi dəryaning nami Dijl bolup, Axurning xərkindin ekip etidi, tətinqi dəryaning nami Əfrat idi. **15** Pərwərdigar Huda adəmmi elip Erəm beoqioğa ixləp, pərwix kilsun dəp uni xu yərgə koyup koydi. **16** Pərwərdigar Huda adəmgə əmr kilip: baqdiki hər bir dərəh mewiliridin halioqininqə yə; **17** əmma «yahxi bilan yamanni bilgüzgüqi dərəh»ning mewisidin yemigin; qünki uningdin yegən küningdə jəzmən əlisən, — dedi. **18** Andin Pərwərdigar Huda yəna sez kilip: — Adəmming yaloquz turuxi yahxi əməs; Mən uningəna mas kelidoğan bir yərdəmqi həmrəhni yasap berəy, — dedi. **19** Pərwərdigar Huda tupraktin

daladiki barlik janiwarlar bilən asmandiki həmmə uqar-kanatlarini yasiojanidi; ularoşa adəmninğ nemə dəp at koyidionlikini bilix üqün, U ularni adəmninğ aldioşa kəltürdi. Adəm hər bir janiwaroşa nemə dəp at koşoşan bolsa, uning eti xu bolup qaldı. **20** Bu tərəkidə adəm həmmə mal-qarwilaroşa, asmandiki uqar-kanatlaroşa wə daladiki hər bir janiwarlaroşa at koydi; wəhalənki, adəm əziğə mas kelidionşə heqbir yarıdəmği həmmərah uqratmıdi. **21** Xuning bilən Pərwərdigar Huda adəmğə bir kattik uyku saldı; u uhlap qaldı. U uhlawatkanda, U uning bikişidin bir az elip, andin uning ornini ət-gəx bilən eti koydi. **22** Xuning bilən Pərwərdigar Huda adəmninğ bikişidin aloşan xu kişimidin bir ayalni yasap, uni adəmninğ xəşioşa əkəldi. **23** Adəm'ata huxal bolup: — Mana bu sənğəklirimdikisi sənğək, etimdikisi ət boluq, «ayal» dəp atalsun; qünki u ərdin elinjoşundur, — dedi. **24** Xuning üqün ər kixi ata-anisidin ayirilip, əz ayaloşa baqilinip bir bolup, ikkisi bir tən bolıdu. **25** Adəm'ata bilən ayali hər ikkisi yalingaq bolsimu, heq uyalmaytti.

3 Yər yüzidə yılan Rəb Pərwərdigar yaratқан daladiki haywanlarning həmmisidin hiyligar idi. U ayaldin: — Huda rasttinla baqdikisi dərəhlarning heqkaysisining mewisidin yemənglar, dedimu? — dəp sorıdi. **2** Ayal yılanoşa jawab berip: — Baqdikisi dərəhlarning mewilirini yesək bolıdu. **3** Əmma baqşinğ otturisidiki dərəhninğ mewisi toşrisila Huda: «Buningdin yemənglar, kolmu təküzmənglar, bolmisa əlisilər» degən, dedi. **4** Yılan ayaloşa: — Undək əməs! Hərgiz əlməysilər! **5** Bəlki silər uni yegən kününğlarda, Huda kəzünglarning eqilip, Hudaşa ohxax yahxi bilən yamanni bilidionşə bolup kalidionanlikinğ bilıdu, — dedi. **6** Ayal dərəhninğ [mewisining] yeməklik üqün yahxilikini, uning kəzni kamlaxturidionanlikini kərtip, həmdə dərəhninğ adəmni əkillik kilidionşə jəlpkarlikini kərtip, mewidın yedi wə uningdin yenidə turoşan erigimu bərdi; umu yedi. **7** Yeyixi bilənla hər ikkisininğ kəzliri eqilip, əzlrining yalingaq ikənlikini bilip, ənjür yopurmakşirini elip bir-birigə ulap tikip, əzlrigə yapkuq kilip tartti. **8** Kün salkinlioşanda, ular Pərwərdigar Hudaning baqda mangoşan xəpisini anglap kelip, adəm ayali bilən Pərwərdigar Hudaning hər bolojinidin keqir baqdikisi dərəhlarning arisioşa yoxurunuwaldi. **9** Ləkin Pərwərdigar Huda towlap adəmni qakirip uningşa: Sən nədə? — dedi. **10** Adəm'ata jawab berip: — Mən baqda xəpəngni anglap, yalingaq turoşinim üqün kərkup ketip, yoxurunuwaldim, — dedi. **11** [Huda] uningşa: — Yalingaq ikənlikinğni sənğa kim eytti? Mən sənğa yemə, dəp əmr kiləşan dərəhninğ mewisidin yedingmu-ya? — dedi. **12** Adəm jawab berip: — Sən mənğa həmmərah boluxka bərgən ayal dərəhninğ mewisidin mənğa bərgənidi, mən yedim, — dedi. **13** Pərwərdigar Huda ayaloşa: — Bu nemə kiləşinğ? — dedi. Ayal jawab berip: — Yılan meni aldap azdursa, mən yəp saptimən, — dedi. **14** Pərwərdigar Huda yılanoşa mundaq dedi: — «Bu kiləşinğ üqün, Sən həmmə mal-qarwılardin, Daladiki barlik haywanatlardin bəkrək lənətkə qalışan; Kərsikinğ bilən beqirlap mengip, Əmrünğning barlik künliridə topa yəşən. **15** Wə mən sən bilən ayalning arisioşa, Sening nəşling bilən ayalning nəşlininğ arisioşa eqmənlək salimən; U sening bexinğni dəssəp zəhimləndürıdu,

Sən kərup uning tapinini [qeqip] zəhimləndürısən». **16** Andin Huda ayaloşa: — «Sening həmilidarlikinğning japa-muxəkkətlirini kəpəytimən; Sən kattik toloşək iqidə boxinisən; Sən eringdin üstinğ turuxka həwəs kışsangmu, U üstünğdin hoşilik kilıdu» — dedi. **17** Andin U Adəm'atıoşa: — «Sən ayalningning səziğə kulək selip, Mən sənğa yemə, dəp əmr kiləşan dərəhtinğ yegining tüpəylidin, Sening tüpəylinğdin yər-tuprak lənitimğə uqraydu; Əmrünğning barlik künliridə pəkət jəpalik ixləpla, andin uningdin ozuklinısən. **18** Yər sənğa tikən bilən kəmoşək ündürıdu; Xundakşimu sən yərdiki ziraət-otyaxlarnı yəşən. **19** Taki sən tuprakka qaytkuqə yüz-kəzüng tərğə qüməngdə, andin nən yeyəşəysən; Qünki sən əşli tuprakşinğ elinjoşansən; Sən əşlidə topa boluq, Yənə toşioşa kaytisən» — dedi. **20** Uning ayali barlik jan igilirining anisi bolidionşə üqün adəm uningşa «Həwa» dəp at koydi. **21** Pərwərdigar Huda Adəm'ata bilən uning ayaloşa haywan teriliridin kiyim kilip kiydürup koydi. **22** Pərwərdigar Huda sez kilip: — Mana, adəm Bizlərdin birigə ohxap qaldı, yahxi bilən yamanni bildi. Əmdı kolini uzitip hayatlık dərhişidin elip yəwelip, ta əbədigiğə yaxawərməslikisi üqün [uni toşuximiz kerək], dedi. **23** Xuning bilən Pərwərdigar Huda uni Erəm baqşinğ koşlap qikiriwətti; xundək kilip uni yərgə ixləydişan, yəni əzi əşli apiridə kilinjoşan tuprakka ixləydişan kilip koydi. **24** Adəmni koşliwetip, hayatlık dərhiğə baridionşə yolni muşapizət kilix üqün, u Erəm beqşinğning məxriək tərpişə kərublarnı wə tət tərəpkə pirkiraydişan yalkunluk bir xəmxəni koşup koydi.

4 Adəm'ata ayali Həwa bilən billə boldi; Həwa həmilidar bolup Qabilni tuşup: «Mən bir adəmğə igə boldum — U Pərwərdigardur!» — dedi. **2** Andin u yənə Qabilning inisi Həbilni tuşqdi. Həbil padıqi boldi, Qabil bolsa teriği boldi. **3** Bekitilşinğ xundək bir wakit-səəttə xundək bir ix boldiki, Qabil tuprakşinğ hoşulidin Pərwərdigarşa hədiyə kəltürdi. **4** Həbilmu padisidin koşlirining tunjiliridin, yəni ularning yeşidin hədiyə sundi. Pərwərdigar Həbilni wə uning sunoşan hədiyəsini kəbul kilidi. **5** Ləkin Qabil wə uning sunoşinioşa kərimidi. Xu wəşidin Qabilning tolimu aqqiki kelip, qirayi tutuldi. **6** Xuning bilən Pərwərdigar Qabiloşa: Nemixka aqqiklinısən? Nemə üqün qiraying tutulup ketidu? **7** Əgər durus ix kışsang, sən kətürilməmsən? Ləkin durus ix kışmisən, mənə gunah ixik aldida [seni paylap] beqirlap yatıdu, u seni əz ilkiğə almaqşiki bolıdu; ləkin sən uningdin oşalip kelixing kerək, dedi. **8** Qabil inisi Həbiləşa: «Dalioşa qikiş keləyli!» dedi. Dalada xu wəqə boldiki, Qabil inisi Həbiləşa kol selip, uni öltürdi. **9** Pərwərdigar Qabiləşa: Ining Həbil nədə? — dəp sorıdi. U jawab berip: Bilməymən, mən ininimğ bəkkuşisimu? — dedi. **10** Huda uningşa: — Sən nemə kıldinğ? Mana, ininğning kəni yərdin mənğa pəryad kətürüwatıdu! **11** Əmdı ininğning kolungda təkülğən kəşini kəbul kilixka əşzinı aqşan yərdin koşlinip, lənətkə uqrayşən. **12** Sən yərgə ixlisəngmu u buningdin keyin sənğa kuwwitini bərməydu; sən yər yüzidə sərsən bolup, sərgərdən bolısən, — dedi. **13** Buni anglap Qabil Pərwərdigarşa jawab kilip: — Mening bu jazayimni adəm kətürəlmigüdək! **14** Mana, Sən büğün meni yər yüzidin koşlıdinğ, mən əmdı

Sening yüzüngdin yoxurunup yürimən; yər yüzidə sərsən bolup sərgərdanlıqta yürimən; xundak boliduki, kimla meni tepiwalsa, ɵltürüwətidul, — dedi. **15** Ləkin Pərwərdigar uningə jawab berip: — Xundak boliduki, kimki Qabilni ɵltürsə, uningdin yəttə həssə intikam elinidu, — dedi. Xularni dəp Pərwərdigar Qabilə qurioqan birsi unı ɵltürüwətmisun dəp uningə bir bəlgə koyup koydı. **16** Xuning bilən Qabil Pərwərdigarning huzuridin qikiq, Erəmnin mərixik tərpidiki Nod degən yurtta ɵlturaklixip qaldı. **17** Qabil ayali bilən billə bolup, ayali hamilidar bolup Hənohni tuoqdi. U waqıtta Qabil bir xəhər bina kiliwatatti; u xəhərning namini oqilining ismi bilən Hənoh dəp atidi. **18** Hənohtin Irad tərəldi, iradtin Məhuyail tərəldi, Məhuyaildin Mətxuxail tərəldi, Mətxuxaildin Ləməh tərəldi. **19** Ləməh əzigə ikki hotun aldı. Birining ismi Adah, yənə birining ismi Zillah idi. **20** Adah Yabalni tuoqdi. U qədirdə ɵlturidoqan qəqmən malqilarning bowisi idi, **21** uning inisining ismi Yubal idi. Bu qiltar bilən nəy qaləuqilarning bowisi idi. **22** Zillah yənə Tubal-qayin degən bir oqulni tuoqdi. U mistəmür əswablarni sokkuqı idi. Tubal-qayinning Naamah isimlik bir singlisi bar idi. **23** Ləməh bolsa ayallirioqə səz kiliq: — «Əy Adah bilən Zillah, səzümnı anglanglar! Əy Ləməhning ayalliri, gepingə kulak selinglar! Meni zəhimləndürgini üqün mən adəm ɵltürdüm, Tenimni zədə kiliqanlıki üqün bir yigitni ɵltürdüm. **24** Əgər Qabil üqün yəttə həssə intikam elinsa, Ləməh üqün yətmix yəttə həssə intikam elinidu!» — dedi. **25** Adəm'ata yənə ayali bilən billə boldi. Ayali bir oqul tuoqup, uningə Xet dəp at koyup: Qabil Həbilni ɵltürüwətini üqün Huda uning orniəqə mənə baxka bir əwlad tikləp bərdi, dedi. **26** Xettinmu bir oqul tuoqdu; u uningə Enox dəp at koydı. Xu waqıttin tartip adəmlər Pərwərdigarning namioqə nida kiliqka baxlıdi.

5 Bu Adəm'atining əwladlirining nəsbənamisidur: — Huda insanni yaratkan künidə, unı Əzigə ohxax kiliq yaratti. **2** U ularni ər jinis wə ayal jinis kiliq yaritip, ularəqə bəht-bərikət ata kiliq, yaritiloqan künidə ularning namini «adəm» dəp atidi. **3** Adəm'ata bir yüz ɵttuz yaxka kirgəndə uningdin əzigə ohxaydioqan, əz sürət-obrazidə bir oqul tərəldi; u uningə Xet dəp at koydı. **4** Xet tuəuloqandin keyin Adəm'ata səkkiz yüz yil ɵmür kɵrüp, uningdin [yənə] oqul-kizlar tərəldi. **5** Adəm'atimiz jəmiy tokkuz yüz ɵttuz yil kün kɵrüp, aləmdin ɵtti. **6** Xet bir yüz bəx yaxka kirgəndə uningdin Enox tərəldi. **7** Enox tuəuloqandin keyin Xet səkkiz yüz yəttə yil ɵmür kɵrüp, uningdin [yənə] oqul-kizlar tərəldi. **8** Xet jəmiy tokkuz yüz on ikki yil kün kɵrüp, aləmdin ɵtti. **9** Enox tokşan yaxka kirgəndə uningdin Kenan tərəldi. **10** Kenan tuəuloqandin keyin, Enox səkkiz yür on bəx yil ɵmür kɵrüp, uningdin yənə oqul-kizlar tərəldi. **11** Enox jəmiy tokkuz yüz bəx yil kün kɵrüp, aləmdin ɵtti. **12** Kenan yətmix yaxka kirgəndə uningdin Maħalalə tərəldi. **13** Maħalalə tuəuloqandin keyin Kenan səkkiz yüz kirik yil ɵmür kɵrüp, uningdin [yənə] oqul-kizlar tərəldi. **14** Kenan jəmiy tokkuz yüz on yil kün kɵrüp, aləmdin ɵtti. **15** Maħalalə atmix bəx yaxka kirgəndə uningdin Yarəd tərəldi. **16** Yarəd tuəuloqandin keyin Maħalalə səkkiz yüz ɵttuz yil ɵmür kɵrüp, uningdin [yənə] oqul-kizlar

tərəldi. **17** Maħalalə jəmiy səkkiz yüz tokşan bəx yil kün kɵrüp, aləmdin ɵtti. **18** Yarəd bir yüz atmix ikki yaxka kirgəndə uningdin Hənoh tərəldi. **19** Hənoh tuəuloqandin keyin Yarəd səkkiz yüz yil ɵmür kɵrüp, uningdin yənə oqul-kizlar tərəldi. **20** Yarəd jəmiy tokkuz yüz atmix ikki yil kün kɵrüp, aləmdin ɵtti. **21** Hənoh atmix bəx yaxka kirgəndə uningdin Mətxuxaləh tərəldi. **22** Mətxuxaləh tuəuloqandin keyin Hənoh üq yüz yiləiqə Huda bilən bir yolda mengip, yənə oqul-kizlarni tapti. **23** Hənohning [yər yüzidə] barlik kərgən künliri üq yüz atmix bəx yil boldi; **24** U Huda bilən bir yolda mengip yaxaytti; u [tuuykuz kəzədin] əqayib boldi; qünki Huda unı Əz yenioqə elip kətkənidi. **25** Mətxuxaləh bir yüz səksən yəttə yaxka kirgəndə uningdin Ləməh tərəldi. **26** Ləməh tuəuloqandin keyin Mətxuxaləh yəttə yüz səksən ikki yil ɵmür kɵrüp, uningdin oqul-kizlar tərəldi. **27** Mətxuxaləh jəmiy tokkuz yüz atmix tokkuz yil kün kɵrüp, aləmdin ɵtti. **28** Ləməh bir yüz səksən ikki yaxka kirgəndə bir oqul tepir, uning ismini Nuh atap: — Pərwərdigar tuprakka lənət kildi; xunga biz [yərgə] ixliginimizdə həmdə kəllirimizning jəpalik əmgikidə bu bala bizgə təsəlli beridu, — dedi. **30** Nuh tuəuloqandin keyin Ləməh bəx yüz tokşan bəx yil ɵmür kɵrüp, uningdin yənə oqul-kizlar tərəldi. **31** Ləməh jəmiy yəttə yüz yətmix yəttə yil kün kɵrüp, aləmdin ɵtti. **32** Nuh bəx yüz yaxka kirgəndin keyin, uningdin Xəm, Həm wə Yafət tərəldi.

6 Wə xundak boldiki, insanlar yər yüzidə kəpiyixkə baxliəqanda, xundakla kizlarnu kəpləp tuəuloqanda, **2** Hudaning oqulliri insanlarning kizlirining qirayliklikini kɵrüp, halioqanqə tallar, əzlirogə hotun kiliqka baxlıdi. **3** U waqıtta Pərwərdigar səz kiliq: — Mening Rohim insanlar bilən mənggü kürəx kiliwərməydu; qünki insan əttur, halas. Kəlgüsiddə ularning əmri pəkət bir yüz yigirmə yaxtin axmisun! — dedi. **4** Xu künlərdə (wə xundakla keyinki künlərdimu), Hudaning oqulliri insanlarning kizlirining yenioqə berip, ularin balilarni tapkınida, gigantlar yər yüzidə pəyda boldi. Bular bolsa kədimki zamanlardiki danglik palwan-baturlar idi. **5** Pərwərdigar insanning ətküzüwatkan rəzilliki yər yüzidə kəpiyip kətkənlikini, ularning kənglidiki niyətlirining hərkaqan yaman boluwatkənini kərdi. **6** Xuning bilən Pərwərdigar yər yüzidə adəmnı apiridə kiliqiniəqə puxayman kiliq, kənglidə azablandı. **7** Buning bilən Pərwərdigar: — Əzüm yaratkan insanni yər yüzidin yəykitimən — insandin tartip mal-qarwiləroiqə, əmiligüqi haywanlardin asmandiki kuxlarəiqə, həmmisini yok kiliimən; qünki Mən ularni yaratkənimoqə puxaymən kildim, — dedi. **8** Ləkin Nuh bolsa Pərwərdigarning nəziridə xəpəkət tapkanıdi. **9** Nuh wə uning ix-izliri təwendikiqə: — Nuh həkkəni, əz dəwridikilər arisidə əyibsi adəm idi; Nuh Huda bilən bir yolda mengip yaxaytti. **10** Nuhın Xəm, Həm, Yafət degən üç oqul tərəldi. **11** Pütkül jaħan Hudaning aldidə rəzilixip, həmmə yər zorawanlikka tolup kətkənidi. **12** Huda yər yüzigə nəzər seliwidi, mana, jaħan rəziləxkənidi; qünki barlik ət igilirining yər yüzidə kiliwatkənini yuzukqilik idi. **13** Xuning bilən Huda Nuhka: — Mana, aldiməqə barlik ət igilirining zawalliki yetip kəldi; qünki pütkül yər-jaħanni ularning

səwəbidin zorawanlik qaplıdi. Mana, Mən ularni yər bilən qoxup həlak kılimən. **14** Əmđi sən əzünggə gəfər yəşiqidin bir kəmə yasap, kəmining iqidə bəlməhanilarni kılip, iqi-texini qarımay bilən suwa. **15** Sən uni xundak yasioqin: — Uzunluqi üç yüz gəz, kəngliki əllik gəz wə egizliki ottuz gəz bolsun. **16** Kəmining pəxaywini astioqa bir oquqçılıq yasa, uning egizliki bir gəz bolsun; ixikni kəmining yenifa orunlaxtur; kəmini asti, ottura wə üsti kılip üç kəwət yasa. **17** Qünki mana, Mən Əzüm asmanning astidiki həyatlik tiniqi barliki hər bir ət igisini həlak kıliđioqan su topanni yər yüzigə kəltürimən; buning bilən yər yüzidiki barlik məhluklar tiniqidin tohtaydu. **18** Ləkin sən bilən əhdəmini tüzimən. Sən əzüng, oqulluring, ayaling wə kəlinliringni elip birliktə kəmiğə kiringlar. **19** Əzüng bilən təng tirik saqlap kəlix üçün, barlik jandarlarđin hər kəyisidin bir jüp, yəni ərkikidin birini, qixidin birini kəmiğə elip kirgin; **20** Tirik kəlix üçün kuxlarning hər bir tür liringdin, mal-qarwilarning hər bir tür liringdin wə yərdə əmiligüqi janıwarlarning hər bir tür liringdin bir jüpi kəxingoqa kiridu. **21** Əzüng wə ularning ozukluqi üçün hər hil yeməklıklərdin elip, yeningoqa oşəmligin, — dedi. **22** Nuh xundak kıldi; Huda əzizə buyruoqan həmmə ixni u bəja kəltürdi.

7 Pərwərdigar Nuhqa mundaq dedi: — «Sən pütün əydikiliring bilən kəmiğə kirgin; qünki bu dəwrdə aldimda seni həkkanıy dəp kərdüm. **2** Həmmə həlal həywanlarning ərkək-qixisidin yəttə jüptin, haram həywanlarning ərkək-qixisidin bir jüptin elip, xuningdək asmandiki uqar-qanatlarınımı ərkək-qixisidin yəttə jüptin elip, ularning nəslini pütkül yər yüzidə tirik saqlax üçün əzüng bilən billə əkir. **4** Qünki yəttə kündin keyin uda kirik keqə-kündüz yər yüzigə yamoqur yəşdurimən; Əzüm yasioqan həmmə janıwarlarni yər yüzidin yəşdurimən». **5** Xuning bilən Nuh Pərwərdigar uningoqa buyruoqinining həmmisigə əməl kıldi. **6** Yər yüzini topan baskanda Nuh altə yüz yaxta idi. **7** Topandın [kutulup kəlix] üçün Nuh bilən oşulliri, ayali wə kəlinliri billə kəmiğə kirdi. **8** Həlal həywanlar bolsun, haram həywanlar bolsun, quxlar bilən yərdə əmiligüqi janıwarlar bolsun, [hər bir türđin] bir jüp-bir jüptin ərkək-qixi bolup, Huda Nuhqa buyruoqandək kəmiğə, Nuhning kəxioqa kirdi. **10** Wə xundak boldiki, yəttə kündin keyin, yər yüzini topan besixka baxlıdi. **11** Nuhning əmrining altə yüzinqi yili, ikkinqi eyining on yəttinqi künidə qongkur dengizlarning təgliridiki barlik bulaklar yerilip, asmanning pənjiriliri eqilip kətti. **12** Yamoqur uda kirik keqə-kündüz yər yüzigə tohtimay yəşdi. **13** Dəl yamoqur baxlanoqan kün, Nuh, Nuhning Xəm, Həm, Yafət dəgən oşulliri, Nuhning ayali bilən üç kəlini kəmiğə kirdi. **14** Ular bilən billə hər hil yawa həywanlar tür-türı boyiqə, hər hil mal-qarwilar tür-türı boyiqə, yərdə əmiligüqi hər hil janıwarlar tür-türı boyiqə wə hər hil uqar-qanatlar, yəni hər hil qanatlik janıwarlar tür-türı boyiqə kəmiğə kirdi. **15** Ət igiliringdin, yəni barlik həyatlik tiniqi boləqan hər hil jandarlarđin, bir jüp-bir jüp bolup, kəmiğə nuhning kəxioqa kirdi. **16** Kirgənlər Hudaning nuhqa buyruoqinidək ət igiliringdin hərtürining ərkək-qixisi idi. Andin Pərwərdigar ixikni etiwətti. **17** Topan yər yüzini uda kirik kün besip,

sular uləşiyip kətti. Kəmə yər üstidin kəttürülüp layləp qaldı. **18** Su uləşiyip, yər üstidə təhimu egizləp kətti; kəmə su üstidə dawaloqur turattı. **19** Sular yər yüzidə tolimu uləşiyip, pütkül asmanning astidiki barlik egiz taqlarnımı besip kətti. **20** Sular [taqlarđin] yənə on bəx gəz ərləp, taql qokkılırimu su astida qaldı. **21** Buning bilən yər yüzidə yürgüqi həmmə ət igiliri, uqar-quxlar, mal-qarwilar, yawayi həywanlar, yərdə əmiligüqi həmmə janıwarlar, jümlidin pütkül adəmlər həmmisi əldi; **22** kuruklukta yaxioquqi, burnida həyatlik tiniqi bar boləqanlarning həmmisi əldi. **23** Yər yüzidiki jeni barlarning həmmisi, insan bolsun, mal-qarwilar bolsun, əmiligüqi həywanlar bolsun, asmandiki quxlar bolsun, həmmisi həlak bolup yər yüzidin yok kılındi; pəkət Nuh wə kəmidə uning bilən billə turoqanlar kutulup qaldı. **24** Bir yüz əllik künigəqə yər yüzini su besip turdi.

8 Huda Nuhni, xundakla kəmidə uning bilən billə boləqan barlik yawayi həywanlar bilən barlik mal-qarwilarni əslidi. Xuning bilən Huda bir xamal qikirip yər yüzini yəşpüttü wə sular yenixka baxlıdi. **2** Qongkur dengizlarning təgliridiki bulaklar wə asmanning pənjiriliri etilip, asmandin təkülgən yamoqur tohtıdi. **3** Sular barəşansi yər yüzidin yandı; bir yüz əllik kün etkəndin keyin heli azlıdi. **4** Yəttinqi ayning on yəttinqi kün, kəmə Ararat taql tizmiliridiki birining üstidə tohtap qaldı. **5** Sular oninqi ayioqi barəşansi əziyip, oninqi ayning birinqi kün, taql qokkılıri kərtinixkə baxlıdi. **6** Kirik kündin keyin Nuh kəmiğə əzi ornatkən dərizini eqip, **7** bir kuzoqunni sirtka qikardı. U yər yüzidiki sular tartilip boləşuqə uyan-buyan uqup yürdi. **8** Uningdin keyin Nuh sularning yər yüzidin tartiləqan-tartiləqanlikini bilix üçün, bir kəptəni qikardı. **9** Ləkin sular tehiqə pütkül yər yüzini qaplap turoşaqqa, kəptər putini kəyoşudək jay tapalmay, Nuhning kəxioqa kəmiğə yenip kəldi. Xuning bilən Nuh kolini sunup uni tutup, kəmiğə əkirıwəldi. **10** U yəttə kün saqlap, bu kəptəni kəmidin yənə sirtka qikardı. **11** Kəptər kəqtə uning kəxioqa yenip kəldi; mana, uning tumxukida yəngi üzüwaləqan zəytun yopurmiki bar idi. Buni kərip Nuh sularning yər yüzidin tartiləqinini bildi. **12** U yənə yəttə kün saqlap, kəptəni yənə sirtka qikardı, əmma bu kətim kəptər uning yenioqa kaytip kəlmidi. **13** Nuh altə yüz bir yaxka kirgən yili, birinqi ayning birinqi künidə su yər yüzidin kuruşanıdi. Nuh kəmining kəpkiğini eqip kəriwidi, yərnig kuruşanıni kərdi. **14** İkkinqi ayning yigirmə yəttinqi kün, yər yüzü pütünləy kərup boldi. **15** U waqıtta Huda Nuhka səz kılip: — Sən əzüng, ayaling, oşulliring wə kəlinliring kəmidin qikinglar. **17** Əzüng bilən billə boləqan barlik ət igiliringdin hər bir türdiki janıwarlarni, yəni uqar-qanatlarıni həm mal-qarwilarni, yərdə əmiligüqi həywanlarning həmmisini əzüng bilən qoxup kəmidin elip qikxin; xuning bilən ular yər yüzidə tarilip-tarkilip, nəşillinip zeminda kəpəşsun, — dedi. **18** Xuning bilən Nuh, ayali, oşulliri wə kəlinliri bilən billə sirtka qikti. **19** Janıwarlarning həmmisi, barlik əmiligüqi həywanlar, barlik uqar-qanatlar, yərdə midirləp yüridəqanlarning hər kəyisisi əz tür liri boyiqə kəmidin qikixti. **20** Xu qəşda Nuh Pərwərdigarəqə atəp bir kurbangahni yasıdi; u həlal janıwarlar bilən həlal kuxlarning hər tür idin elip kəlip,

kurbangahning üstida «keydirmə kurbanlik» otküzdü. **21** Xundak kılıp Pərwərdigar huxbuyp purap [məmnun boldi]; Pərwərdigar kenglida: — «Insanning kəngül-niyiti yaxliqidin tartip rəzil bolsimu, Mən insan tüpəylidin yərgə yənə lənət okumaymən wə əmdi bu kətimkidək həmmə jandarlarını urup yökütiwətməymən. **22** Bundin keyin, yər məwjut künliridə, Terix bilən orma, Soojuq bilən issik, Yaz bilən kix, Kündüz bilən keqə üzülməy aylinip turidu» — dedi.

9 Huda Nuh bilən uning oqullirioğa bəht-bərikət ata kılıp, ularoğa mundak dedi: — «Silər jüplixip köpiyip, yər yüzini toldurunglar. **2** Yər yüzidiki barlik janiwarlar, asmandiki barlik kuxlar, barlik yər yüzidə midirlap yürgüqilər wə dengizdiki barlik beliklarning həmmisi silərdin kərkəp wəhimidə bolsun; bular kolunglaroğa tapxuruloğundur. **3** Midirlap yürüdoğan həkəndak janiwarlar silərgə ozuk bolidu; Mən silərgə kək otyaxlarnı bərgəndək, bularning həmmisini əmdi silərgə bərdim. **4** Ləkin silər gəxni iqidiki jeni, yəni kəni bilən koxup yeməslikinglar kərek. **5** Keninglar, yəni jeninglardiki kən təkülsə, Mən bərhək uning hesabini alimən; həkəndək həywaning ilkidə keninglar bar bolsa Mən uningoğa tələtküzimən; insanning kolida bar bolsa, yəni birsining kolida əz kəringidixining kəni bar bolsa, Mən uningoğa xu kənni tələtküzimən. **6** Kimki insanning kənni təksə, Uning kənnimə insan tərpidin təkilidu; Qünki Huda insanni Əz sürət-obrazida yaratqandır. **7** Əmdi silər, jüplixip köpiyip, yər yüzidə tarilip-tarkilip köpiyinglar». **8** Andin Huda Nuh bilən uning oqullirioğa səz kılıp mundak dedi: — «Mana Əzüm silər bilən wə silərdin keyin kelidoğan əwladliringlar bilən, xundakla silər bilən billə turoğan hər bir jan igisi, uqarqanatlar, mal-qarwilar, silər bilən billə turoğan yər yüzidiki hər bir yawayı həywanlar, kəmidin qıkkanlarning həmmisi bilən — yər yüzidiki həkəpər həywanı kəldurməy, ular bilən Əz əhdəmmi tüzimən. **11** Mən silər bilən xundak əhdə tüzimənki, nə barlik ət igiliri topan bilən yokitilmas, nə yərnə wəyran kildidoğan həkəpər topan yənə kəlməs». **12** Huda yənə: — «Mən Əzüm silər bilən wə kəxinglardiki həmmə jan igiliri bilən mənggülik, yəni pütkül əwladliringlaroğa bəkitkən muxu əhdəmming bəlgisi xuki: — Mana, Mən Əzüm bilən yərnəning otturisida boləğan əhdəning bəlgisi bolsun dəp həsən-hüsinimni bulutlar iqigə koyimən; **14** wə xundak boliduki, Mən yərnəning üstigə bulutlarnı qıkarəojinimda, xundakla həsən-hüsen bulutlar iqidə ayan boləjinimda, Mən silər bilən ət igiliri boləğan barlik janiwarlar bilən tüzgən əhdəmmi yad etimən; buningdin keyin sular hərgiz həmmə jandarlarını halək kıləjuqi topan bolmas. **16** Həsən-hüsen bulutlar arisida pəyda bolidu; Mən uningoğa karəymən wə xuning bilən Mənkə Huda yər yüzidiki ət igiliri boləğan barlik janiwarlar bilən otturimizda bəkitkən əhdəmmi yad etimən», — dedi. **17** Huda Nuhka yənə: — «Mana bu Mən Əzüm bilən yər yüzidiki barlik ət igiliri otturisida bəkitkən əhdəmming nixan-bəlgisidur», — dedi. **18** Nuhning kəmidin qıkkan oqulliri Xəm, Həm wə Yafət idi. Həm Qənaanning atisi boldi. **19** Bu üçi Nuhning oqulliri bolup, pütkül yər yüzigə tarəloğan əhalə xularning nəsəl-əwladliridur. **20** Nuh tərəklik kılıxka baxlap, bir üzümzarlik bərpə

kildi. **21** U uning xarəbidin iqip, məst bolup kəlip, əz qədiri iqidə kiyim-kəqəklirini seliwetip, yalinqəy yetip kaldi. **22** Qənaanning atisi Həm kəlip, atising əwritini kərtip, sirtka qıqip ikki kəringidixioğa eytti. **23** Xəm bilən Yafət kərup yepinjini elip, mürisigə artip, kəyniqə mēngip kirip, atising yalinqəq bədinini yepip koydi. Ular yüzini aldi tərəkəp kılıp, atising yalinqəq tənigə karimidi. **24** Nuh xarəbning kəypidin yoqinginip, kənji oqlining əzigə nēmə kıləninini bilip: — **25** Qənaanoğa lənət boləqay! U kəringidaxlirining kıləning kılı bolsun, — dəp kərojidi. **26** U yənə: — Xəmming Hudası boləğan Pərwərdigaroğa təkəkkür-mədhiyə kəltürülgəy! Qənaan Xəmming kılı bolsun. **27** Huda Yafətni awutkay! U Xəmming qədiririda turoqay, Qənaan bolsa uning kılı boləqay! — dedi. **28** Nuh topanin keyin üç yüz əllik yil emür kərdi. **29** Bu tərəkidə Nuh jəmiy tokkuz yüz əllik yil kün kərtip, ələmdin otti.

10 Təwendikilər Nuhning oqullirining əwladliridur: — uning oqulliri Xəm, Həm wə Yafət bolup, topanin keyin ularin oqullar tərəlgən: — **2** Yafətning oqulliri bolsa, Gəmə, Magog, Maday, Yawan, Tubal, Məxək wə Tiras idi. **3** Gəməning əwladliri: Axkinaz, Rifət wə Tərgaməh idi. **4** Yəwanning əwladliri: Elixah, Tərxix, Kittiyar wə Dodaniyar idi. **5** Bularning əwladliri dengiz boylirida wə arallarda ayrim-ayrim yaxioğan həkəklər bolup, həkəysisi əz tili, əz ailə-kəbililiri boyiqə əz zeminlirida tərəkib olturəkləxkan. **6** Həmming oqulliri Kux, Misir, Put wə Qənaanlar idi. **7** Kuxning oqulliri Seba, Həwilah, Sabtah, Raamah wə Sabtika idi. Raamahning oqulliri Xəba wə Dedan idi. **8** Kuxtin yənə Nimrod tərəlgən; u yər yüzidə nahayiti küqtünggür ədəm bolup qıkti. **9** U Pərwərdigarning aldidə küqtünggür owqı boldi; xu səwəbtin «palanqi bolsa Nimrod tək, Pərwərdigarning aldidə küqtünggür owqı ikən» degən gəp tərəkəloğan. **10** Uning padixəhliki Xinar zeminidiki Babil, Ərək, Akkad wə Kalnəh degən xəhərlərdə baxlanəzidi. **11** U bu zeminidin Axur zeminioğa qıqip Ninəwə, Rəhəbot-İr, Kalah wə Ninəwə bilən Kalahning otturisidiki Rəsan degən xəhərlərimni bina kildi (bular koxulup «Katta Xəhər» boldi). **13** Misirning əwladliri Ludiyar, Anamiyar, Ləhəbiyar, Naftuhiyar, **14** Patrosiyar, Kasluhiyar (Filstiylər Kasluhiylərdin qıkkən) wə Kaftoriyar idi. **15** Qənaandın tunji oqul Zidon tərilib, keyin yənə Hət tərəlgən. **16** uning əwladliri bolsa Yəbusiyar, Amoriyar, Girgaxiyar, **17** Hiwiyar, Arkiyar, Siniyar, **18** Arwadiyar, Zəməriyar wə Həmatiyar idi. Xuningdin keyin, Qənaaniylarning kəbililiri hər tərəkəpə tərəkib kətti. **19** Qənaaniylarning yurt qəgrisi bolsa Zidondin tartip, Gərar tərəpige sozulup, Gəzaoğa qıqip, andin Sodom, Gəmorra, Admah bilən Zəboim tərəpige tutixip, Ləxəoqiğə yetip barətti. **20** Yüqirikilər bolsa həmming oqulliri bolup, əz kəbilisi wə tilliri boyiqə kəwm bolup əz zeminlirida olturəkləxkanidi. **21** Xəmmu oqul pərzəntlik boldi; Xəm bolsa Yafətning akisi, Eberlərnəning ata-bowisi boldi. **22** Xəmming oqulliri Elam, Axur, Arfəhxad, Lud, Aram; **23** Aramning oqulliri Uz, Hül, Gətər, Max idi. **24** Arfəhxadın Xələh tərəldi, Xələhtin Eber tərəldi. **25** Eberdin ikki oqul tərəlgən bolup, birining ismi Pəlag idi, qünki u yaxioğan dəwrdə yər yüzidə bəlünix boldi; Pəlagning inisining ismi

Yoktan idi. **26** Yoktandin Almodad, Xələf, Hazarmawət, Yerah, **27** Hadoram, Uzal, Diklah, **28** Obal, Abimaəl, Xeba, **29** Ofir, Həwilah və Yobab tərəldi. Bularning həmmisi Yoktanning oqulliri idi. **30** Ularning olturqan joyliri bolsa Mexadin tartip, Səffar degən rayonning xərk tərpidiki taqkiqə sozulatti. **31** Yukirikilar bolsa Xəmning oqulliri bolup, əz kəbilisi wə tilliri boyiqə koym bolup əz zeminlirida olturaklaxanidi. **32** Yukiridikilər Nuhning əwladliri bolup, ular əz nəsəbliri wə koymliri boyiqə hatiriləngən. Topandin keyinki yər yuzidiki barlik koymnar ularning iqidin tarqalojan.

11 U zamanda pütkül yər yuzidiki til həm səz birhil idi. **2** Ləkin xundak boldiki, adəmlər məxriək tərəkə səpər kəlip, Xinar yurtida bir tüzlenglikni uqritip, xu yərdə olturaklaxti. **3** Ular bir-birigə: — Kelinglar, biz hix kuyup, otta pixurayli! — deyixti. Xundak kəlip, ular kəruluxta taxning ornioqə hix, layning ornioqə qarimay ixlətti. **4** Ular yənə: — Kelinglar, əmdi əzimizgə bir xəhər bina kəlip, xəhərdə uqi asmanlaroqə takaxkudək bir munar yasayli! Xundak kəlip əzimizgə bir nam tikliyaləymiz. Bolmisa, pütkül yər yuzigə tarilip ketimiz, — deyixti. **5** U waqıtta Pərwərdigar adəm baliliri bina kəliwatqan xəhər bilən munarni kərgili quxti. **6** Pərwərdigar: — «Mana, bularning həmmisi bir koymdur, ularning həmmisining tilimu birdur; bu ularning ixining baxlinixidur! Bundin keyin ularning niyət kəlojan həkəndək ixini heq tosuwaloqli bolmaydu. **7** Xunga Biz təwəngə quxup ularning bir-birining gəplirini uqalmaliki uqun ularning tilini [baxka-baxka kəlip] qalaymikanlaxturuwətyli» — dedi. **8** Xundak kəlip Pərwərdigar ularni u jaydin pütkül yər yuzigə taritwətti. Xuning bilən ular xəhərnə yasaxtin tohtap kəldi. **9** Xunga bu xəhərnə nami «Babil» dəp ataldi; qunki u yərdə Pərwərdigar pütkül yər yuzidikilərnə tilini qalaymikanlaxturuwətti. Xundak kəlip Pərwərdigar ularni u jaydin pütkül yər yuzigə taritwətti. **10** Təwəndikilər Xəmning əwladliridur: — topan ətup ikki yildin keyin, Xəm yuz yexida, uningdin Arfakxad tərəldi. **11** Arfakxad tuqulojandin keyin Xəm bəx yuz yil əmür kərup, uningdin yənə oqul-kizlar tərəldi. **12** Arfakxad ottuz bəx yaxka kərgəndə uningdin Xelah tərəldi. **13** Xelah tuqulojandin keyin Arfakxad tət yuz uq yil əmür kərup, uningdin yənə oqul-kizlar tərəldi. **14** Xelah ottuz yaxka kərgəndə uningdin Ebar tərəldi. **15** Ebar tuqulojandin keyin Xelah tət yuz uq yil əmür kərup, uningdin yənə oqul-kizlar tərəldi. **16** Ebar ottuz tət yaxka kərgəndə uningdin Pəlag tərəldi. **17** Pəlag tuqulojandin keyin Ebar tət yuz ottuz yil əmür kərup, uningdin yənə oqul-kizlar tərəldi. **18** Pəlag ottuz yaxka kərgəndə uningdin Rəu tərəldi. **19** Rəu tuqulojandin keyin Pəlag ikki yuz tokkuz yil əmür kərup, uningdin yənə oqul-kizlar tərəldi. **20** Rəu ottuz ikki yaxka kərgəndə uningdin Serug tərəldi. **21** Serug tuqulojandin keyin Rəu ikki yuz yəttə yil əmür kərup, uningdin yənə oqul-kizlar tərəldi. **22** Serug ottuz yaxka kərgəndə uningdin Naħor tərəldi. **23** Naħor tuqulojandin keyin Serug ikki yuz yil əmür kərup, uningdin yənə oqul-kizlar tərəldi. **24** Naħor yigirmə tokkuz yaxka kərgəndə uningdin Tərah tərəldi. **25** Tərah tuqulojandin keyin Naħor bir yuz on tokkuz yil əmür kərup, uningdin yənə

oqul-kizlar tərəldi. **26** Tərah yətmix yaxka kərgəndə uningdin Abram, Naħor wə Ĥaran tərəldi. **27** Tərahning əwladliri təwəndikiqə: — Tərahın Abram, Naħor wə Ĥaran tərəldi; Ĥarandin Lut tərəldi. **28** Ləkin Ĥaran tuqulojan yurti boləjan, kaldiyələrnə Ur xəhəridə atisi Tərahning aldidə, Tərahın ilgiri əldi. **29** Abram bilən Naħor ikkisi əyləndi. Abramning ayalining ismi Saray, Naħorning ayalining ismi Milkaħ idi; Milkaħ Ĥaranning kizi idi; Ĥaran bolsa Milkaħ wə Iskaħning atisi idi. **30** Ləkin Saray tuqumas boləqaqka, uning balisi yok idi. **31** Tərah bolsa oqli Abramni, nəwrisi Lut (Ĥaranning oqli)ni wə kelini, yəni Abramning ayali Sarayni elip, Kanaan zeminioqə berix uqun kaldiyələrnə Ur xəhəridin yoloqə qikti; biraq ular Ĥaran degən jayoqə yetip kəlgəndə, xu yərdə olturaklaxip kəldi. **32** Tərahning kərgən künliri ikki yuz bəx yil bolup, Ĥaranda ələmdin ətti.

12 Pərwərdigar [əslidə] Abraməqə mundak degəndi: — Sən əz yurtungdin, əz uruk-tuqəjanliringdin wə əz ata jəmətingdin ayrilip, Mən sangə kərsitidojan zeminioqə barəjin. **2** Xundak kəlsang Mən seni uluq bir həlk kəlip, sangə bəht-bərikət ata kəlip, namingni uluq kəlimən; xuning bilən sən əzüng bəxkəlaroqə bəht-bərikət bolisən; **3** kimlər sangə bəht-bərikət tilisə Mən ularni bərikətləymən, kimki seni horlisa, Mən qoqum uni lənətkə kaldurimən; sən arkilik yər yuzidiki barlik ailə-kəbililərgə bəht-bərikət ata kəlinidu! — dedi. **4** Abram Pərwərdigar uningəqə eytkini boyiqə [Ĥarandin] ayrildi; Lutmu uning bilən billə mangdi. Abram Ĥarandin qikkənidə yətmix bəx yaxta idi. **5** Abram ayali Saray bilən inisining oqli Lutni elip, ularning yioqəjan barlik malmülükini koqup, Ĥaranda igidarqilik kəlojan adəmlərnə billə kətip, Kanaan zeminioqə berix uqun yoloqə qikti; xundak kəlip ular Kanaan zeminioqə yetip kəldi. **6** Abram zeminni kezip, Xəkəm degən jaydiki «Morəhning dub dərihi»ning yenioqə kəldi (u qərdə u zeminda Kanaaniylar turatti). **7** Pərwərdigar Abraməqə kərunip, uningəqə: — Mən bu zeminni sening nəslinggə ata kəlimən, — dedi. Xuning bilən u xu yərdə əzizə kəringən Pərwərdigarəqə atap bir kurbəngəh saldi. **8** Andin u bu yərdin yetkilip, Bəyt-Əlning xərkidiki taşqə bardı; qərb tərpidə Bəyt-Əl, xərk tərpidə Ayi degən jay bar idi; u xu yərdə qədir tikti. U xu yərdə Pərwərdigarəqə atap bir kurbəngəh yasap, Pərwərdigarning namini qəkirip ibadət kildi. **9** Andin keyin Abram tədriji kəqup, jənubidiki Nəgəw rayonioqə qarap yetkəldi. **10** Zeminda aqarqilik boləjanidi; Abram Misiroqə quxti; u xu yərdə waqətinqə turmaqci boləjanidi, qunki zeminda aqarqilik bək əqir idi. **11** Əmma xundak boldiki, u Misiroqə yəkənlaxkəndə, ayali Sarayəqə: — Mana, mən sening həsün-jamalingning güzəllikini bilimən. **12** Xundak boliduki, misirliklər seni kərsə, «Bu uning ayali ikən» dəp, meni əltürəwətip, seni tirik kalduridu. **13** Xuning uqun sening: «Mən uning singlisi» deyixingni ətinimən. Xundak kəlsang, mən seningdin yaxxilik tēpəp, sən arkilik tirik qəlimən, — dedi. **14** Abram Misiroqə kərgəndə xundak boldiki, misirliklər dərwəqə ayalning güzəl ikənlikini kərdi. **15** Pirəwning əmirlirimu uni kərup, Pirəwngə uning tərini kildi; xuning bilən ayal Pirəwning ordisioqə elip kirildi. **16** Pirəwn Sarayning

səwəbidin Abramova yaxhi muamilə kildi; xuning bilən u koy, kala, hangga exəklər, kül-dedəklər, mada exəklər wə təgilərgə erixti. **17** Əmma Pərwərdigar Pirəwn wə əydidikilirini Abramning ayali Sarayning səwəbidin tolimu eoşir wabalarova muptila kildi. **18** Xuning üçün Pirəwn Abramni qakşirip uningova: — «Bu zadi sening manga nemə kijoşing? Nemixka uning öz ayaling ikanlikini manga etymiding? **19** Nemixka uni «singlim» dəp mening uni hotunlukka eliximova səwəbkar bolojili tas qalisen! Mana bu ayaling! Uni elip kətkin! — dedi. **20** Pirəwn öz adəmlirigə Abram toqşisida əmr kildi; ular uni, ayalini wə uning barlikini koxup yoloşa seliwətti.

13 Xuning bilən Abram ayali wə uning barlik nərsilirini həmdə Lutni elip Misirdin qikşip, Kanaanning jənubidiki Nəgəw yurtioşa mangdi. **2** U qaoşda Abramning mal-waran wə altun-kümüxliri kəp bolup, helila bay idi. **3** U kəqür yürüp, jənubtiki Nəgəwdin Bəyt-əlgə, yəni Bəyt-əl bilən Ayining otturisidiki əslidə qedir tikkan jayoşa, **4** kurbangah yasioqan jayoşa kaytip kəldi. Abram xu yərdə Pərwərdigarning namini qakşirip ibadət kildi. **5** Abram bilən billə mangəşan Lutningmu koy-kala padiliri wə qedirliri bar idi. **6** Əmdi ular billə tursa, zemin ularni kamdiyalmaytti; **7** bu səwəbtin Abramning padiqiliri bilən Lutning padiqilirining arisida jedəl qikti (u waqıtta Kanaaniylar bilən Pərizziylər xu zeminda turatti). **8** Xunga Abram Lutqa: — «Biz bolsak kərin daxlarmiz, sən bilən mening aramda, mening padiqilirim bilən sening padiqiliring arisida talax-tartix pəyda bolmisun. **9** Mana, aldingda pütkül zemin turmamdu? Əmdi sən məndin ayriloşin; əgər sən sol tərəpkə barsang, mən ong tərəpkə baray; əgər sən ong tərəpkə barsang, mən sol tərəpkə baray», — dedi. **10** U waqıtta Lut nəzər selip kərdiki, İordan wadisidiki barlik tüzlənglikning Zoar xəhriqigə həmmila yərnig sūyi intayin mol idi; Pərwərdigar Sodom bilən Gomorrani wəyran kilixtin ilgiri bu yər bəəyni Pərwərdigarning beşi, Misir zeminidək idi. **11** Xuning bilən Lut əzigə İordan wadisidiki pütkül tüzlənglikni talliwaldi; andin Lut məxriq tərəpkə kəqür bardı. Xundak kiliş ikkiylən ayrildi. **12** Abram Kanaan zeminida olturaklasti; Lut bolsa tüzlənglikti xəhərlərnig arisida turdi; u barabara qedirlirini Sodom xəhiri tərəpkə yətkidi. **13** Sodom həlki rəzil adəmlər bolup, Pərwərdigarning nəziridə tolimu eoşir gunahkarlar idi. **14** Lut Abramdin ayrilip kətkəndin keyin, Pərwərdigar Abramova: — Sən əmdi bexingni kətürüp, özünğ turoşan jaydin ximal wə jənubka, məxriq wə məşriq tərəpkə kərioşin; **15** qünki sən həzir kəruwatkan bu barlik zeminni sanga wə nəslingni mənğgüllük berimən. **16** Sening nəslingni yərdiki topidək kəp kilimən; xundakki, əgər birsi yərdiki topini sanap qikalisa, sening nəslingnimu sanap qikalixi mumkin bolidu. **17** Ornungdin tur, bu zeminni uzunlukı wə kəngliki boyiqə aylinip qikşin; qünki Mən uni sanga ata kilimən, — dedi. **18** Xunga Abram qedirlirini yətkəp, Həbron xəhriqə yekin Mamrədikı dubzarlıqning yenioşa berip olturaklasti; u xu yərdə Pərwərdigarova atap bir kurbangah yasidi.

14 Xinarning padixahı Amrafəl, Əllasarning padixahı Ariok, Elamning padixahı Kedorlayomər wə Goyimning padixahı Tidalning künliridə xu wəkə boldiki, **2** ular birlixip Sodomning padixahı Bera, Gomorranning padixahı Birxa, Admahning padixahı Xinab, Zəboimning padixahı Xəm'əbər wə Bela (yəni Zoar)ning padixahioşa kərxı hujumova atlandı. **3** Bu [bəxining] həmmisi kelixip Siddim wadisioşa, yəni «Xor Dengizi» wadisioşa yioşildi. **4** Ular on ikki yili Kedorlayomərgə bəşindi boldi, on üçinqi yioşa kəlgəndə, Kedorlayomərgə kərxı isyan kəttirdi. **5** On tətinqi yili Kedorlayomər wə uningova ittıpaqdash boləşan padixahlar həmmisi yioşilip, Axtarot-Karnaim degən yərdə Rəfayılarova, xundakla Həm degən yərdə Zuzıylarova, Xawəh-Kiriataymida Emiylarova hujum kilip ularni yəngdi; **6** andin ular Həriylarni ularning Seir teşioşa məşlup kilip, qəlnig yenidiki Əl-Paranoşiqə sürüp-toqay kildi. **7** Arkidinla, ular Ən-Mixpatka (yəni Kadəxka) yenip kelip, Amaləklərnig pütkül yurtini bulang-talang kildi; Həzazon-Tamarda olturuxluk Amoriylarnimu hujum kilip məşlup kildi. **8** Xuning bilən Sodomning padixahı, Gomorranning padixahı, Admahning padixahı, Zəboimning padixahı wə Belaning (yəni Zoarning) padixahı qikşip, Siddim wadisida ularova kərxı jəng kilişka səp tizdi; **9** muxu [bəxəylən] Elamning padixahı Kedorlayomər, Goyimning padixahı Tidal, Xinarning padixahı Amrafəl, Əllasarning padixahı Ariok kətarliklər bilən soxuxti; yəni tət padixah bilən bəx padixah əzara soxuxti. **10** Siddim wadisidiki həmmila yərdə kərimay [orəklirini] bar idi. Sodom wə Gomorranning padixahlıri kəqip, orəklərgə qüxüp kətti. Əmma kəloşanlar bolsa taşka kəqip kətti. **11** [Oşalib kəlgən tət padixah bolsa] Sodom bilən Gomorranning həmmə mal-mülkini wə barlik ozuk-tülükini elip kətti. **12** Ular yəne Abramning jiyəni Lutnimo malliri bilən koxup elip kətti; qünki u Sodomda olturaklastı. **13** Həlbuki, kutulup kəloşan birsi berip bu ixlarni ibraniy Abramova eytti. Xu qaoşda u Amoriy Mamrəning dubzarlıqning yenida turatti. Mamrə bolsa Əşkol wə Anərnig akisi idi; bu üçəylən Abram bilən ittıpaqdash idi. **14** Abram kərin dixining əsir bolup kəloşanlığını anglap, əz eyidə tuşuləşan, əlahidə tərbiyiləşən üç yüz on səkkiz adəmnı baxlap qikşip, [tət padixahni] koşlap danəşiqə bardı. **15** Keqisi u adəmlirini guruppilarova bəşüp, ular bilən birliktə hujum kilip ularni məşlup kilip, ularni Dəməşknig ximal təripidiki Həbah degən jayoşiqə koşlap berip, **16** pütkül [olşa aloşan] mal-mülükni kəyturuwaldi; əz kərin dixi Lutni, uning mal-mülki wə hotun-kizlirini, xundakla [barlik kəloşan] adəmlərnı yəndurup kəldi. **17** Abram Kedorlayomər wə uning bilən ittıpaqdash padixahlarıni məşlup kilip, kaytip kəlgəndə, Sodomning padixahı Xawəh wadisioşa (yəni Han wadisioşa) uning əldioşa qikti. **18** Salemning padixahı Məlkizadəkəmu nan bilən xərab elip əldioşa qikti. U zat bolsa, Həmmidin Aliy Təngriing kahini idi; **19** u [Abramni] bəht-bərikətləp: — «Abram asman bilən zeminning İgisi boləşan Həmmidin Aliy Təngri təripidin bərikətlənsun! **20** Xundakla düxmənliringni əz kolungova tapxuroşan Həmmidin Aliy Təngriyə Həmdusana okuloşay!» — dedi. Abram bolsa qəniymət aloşan nəsilərnig ondin birini uningova bərdi. **21**

Andin Sodomning padixahı Abramoa: — Adamlarni manga bərgəyla, oʻjaniyatlarni əzligigə aloqayla, — dedi. **22** Lekin Abram Sodomning padixahıgə jawab berip: — Mən bolsam asman bilan zeminning Igsi boləjan Həmmidin Aliy Təngri Pərwərdigarə qol kətiitip kəsəm kiləjanmənki, **23** mən sendin hətta bir tal yip nə bir tal boşuqunimu nə sening baxka həkəndək nəsəngni almaymən; bolmisa, sən keyin: «mən Abramni bay kilip qoydom» deyixing mumkin. **24** Xunga yigitlirirning yegən-iqini, xundakla manga həmrəh boləjanlar, yəni Anər, Əxkol wə Mamrələrgə tegixlik ülüxtin baxka, mən [oʻjaniyməttin] heqnərsə almaymən; xular əzligigə tegixlik ülüxini alsun, — dedi.

15 Bu ixlardan keyin Pərwərdigarning səz-kalami Abraməja aləmət kərinüxtə kelip: «Əy Abram, kərkmiəjin; Mən Əzüm kəlkining wə zor inʼamingdurmən» — dedi. **2** Lekin Abram: — Əy Rəb Pərwərdigar, manga nemə berisən? Mana, mən balisiz tursam, ey-bisatlirimoəja warislik kiləuqı muxu Dəməxklik Əliezərla bardur, — dedi. **3** Abram yənə: Mana, Sən manga heq nəsəl bərmidim, mana eyümdə turuwatqanlardin biri manga waris bolidu, dedi. **4** Xu həman Pərwərdigarning səz-kalami uningəja kelip: «Bu kixi sanga waris bolmaydu, bəlki əz puxtungdin bolidəjan kixi sanga waris bolidu» — dedi. **5** Xuning bilan Pərwərdigar uni taxkiriəja elip qikiq: — Əmdi asmoəja karap yultuzlarni sana — Kəni, ularni saniyaləmsənkin?! — dedi. Andin uningəja: — Sening nəslingmu xundək bolidu, — dedi. **6** Abram Pərwərdigarəja ixəndi; Pərwərdigar uningdiki bu [ixənqini] uning həkəniylikı dəp həsablıdi. **7** Yənə uningəja: Mən bu zeminoəja igə kilixka seni Kaldiyədəki Ur xəhıridin elip qikkən Pərwərdigardurmən, — dedi. **8** Lekin [Abram]: — I Rəb Pərwərdigar, mən uningəja jəzmən igə bolidəjinimni kəndək bilimən? — dəp soridi. **9** [Pərwərdigar] uningəja: — Mən üqün üç yaxlik bir inək, üç yaxlik bir qixi əqka, üç yaxlik bir koqkar bilən bir kəptər wə bir bajka elip kəlgin, — dedi. **10** Xunga u bularning həmmisini elip, ularning hər birisini yerimdin ikki parəq kilip, yerimini yənə bir yeriməja udulmuʼudul kilip koyup koydi; əmma kuxlarni parqilimidi. **11** Kaəja-kuzəjanlar taplarning üstigə qüxkəndə, Abram ularni ürkiitip həydiwətti. **12** Lekin kün patay degəndə, Abramni eoqır bir uyku basti wə mana, uning üstigə dəhxətlik bir wəhəmə, tom karəngəjuluk qüxti. **13** Andin Pərwərdigar Abraməja: — Jəzmən bilixing kerəkki, sening nəsling əzligirining bolmıəjan bir zeminda musapir bolup, xu yərdiki həlkəning kullukıda bolidu wə xundakla, bu həlk ularəja tət yüz yiləiqə jəbir-zulum salidu. **14** Lekin Mən ularni kullukka saləuqı xu taipining üstidin həküm qikirimən. Keyin ular nurəjan bayliklarni elip xu yərdin qikiqıdu. **15** Əmma sən bolsang, aman-hatirjəmlik iqidə ata-bowiliringəja kəxulisən; uzun emür kətip andin dəpnə kilinisən. **16** Lekin xu yərdə tət əwlad etüp, [nəsling] bu yərgə yenip kelidu; qünki Amoriylarning kəbiqlikining zihni tehi toxmıdi, dedi. **17** Xundək boldiki, kün petip karəngəju boləjanda, mana, gəxlərnin otturisidin etüp ketiwatqan, is-tütək qikiq turoəjan bir otdan bilən yalkunluk bir məxʼəl kərüdi. **18** Dəl xu küni Pərwərdigar Abram bilən

əhdə tüzüp uningəja: — «Mən sening nəslinggə bu zeminni Misirning əkinidin tartip Uluə dərya, yəni Əfrat dəryasiəiqə berimən; yəni Keniylər, KəniZZiylər, Kadmoniylar, **20** Hıttiyar, Pərizziylər, Rəfayiyar, **21** Amoriylar, Kənaaniylar, Girgaxiyar wə Yəbusiylarning yurtini ularningki kilimən» dedi.

16 Əmma Abramning ayali Saray uningəja heq bala tuəup bərmıdi; lekin uning Həjər isimlik misirlik bir dediki bar idi; **2** Saray Abraməja: — Mana, Pərwərdigar meni tuəuxtin tosti. Əmdi sən mening dedikimning kəxiəja kirgin; bəlkim u arklilik ana bolup tiklinixim mumkin, — dedi. Abram bolsa Sarayning səzini kəbul kərđi. **3** Xuning bilan Abramning ayali Saray dediki misirlik Həjərni əz eri Abraməja tokəllikə apirip bərdi (u waqıtta Abram Kənaan zemində on yil olturoəjanidi). **4** Abram Həjərnin kəxiəja kirdi wə u həmilidar boldi. Əmma u əzining həmilidar boləjinini bilginidə, u ayal hoəjayinini kəzgə ilmas bolup kəldi. **5** Saray Abraməja keyıdap: — Manga qüxkən bu horluk sening bəxiəngə qüxsun! Mən əz dedikimni kuqıkingəja selip bərdim; əmdi u əzining həmilidar boləjinini kərgəndə mən uning nəziridə kəzgə ilinmidim. Həyr, Pərwərdigar sən bilən mening otturimizda həküm qikiqarsun! — dedi. **6** Abram Sarayəja: — Mana, dediking əz kolungdidur; sanga nemə layik kərinə uningəja xuni kiləjin, — dedi. Buning bilan Saray uningəja kəttiklik kilixka bəxlidi; buning bilən u uning aldidin kəqip kətti. **7** Əmma Pərwərdigarning Pərixtiisi uni qəldiki bir bulakning yeneda, yəni Xur yolining boyidiki bulakning yenedin tepip, uningəja: **8** Əy Sarayning dediki Həjər, nədin kəlding, nəgə barisən? — dəp soridi. U jawab berip: — Mən hoəjayinim Sarayning aldidin kəqip qikiqim, — dedi. **9** Pərwərdigarning Pərixtiisi uningəja: — Ayal hoəjayinıngning kəxiəja kaytip berip, uning kol astida bol, — dedi. **10** Pərwərdigarning Pərixtiisi uningəja yənə: — Sening nəslingni xundək awutimənki, kəplükidin uni sanap boləjili bolmaydu, — dedi. **11** Andin Pərwərdigarning Pərixtiisi uningəja: Mana, sən həmilidarsən; sən bir ooqul tuəup, uningəja Ismail dəp at koyəjin; qünki Pərwərdigar sening jəbir-japayıngni anglıdi. **12** U yawa exək kəbi bir adam bolidu; uning kəli hər adəmgə karxi uzitilidu, xuningdək hər adəmnin kəli uningəja karxi uzitilidu; u kərindaxlirining udulida ayrim turidu, dedi. **13** Həjər əz-əzigə: «Mən muxu yərdə meni Kərgüqini arkiisidin kərdüm» dəp, əzigə səz kiləjan Pərwərdigarni: «Sən meni kərgüqi Təngridursən» dəp atidi. **14** Xuning bilən u kuduk: «Bəər-lahəy-roy» dəp ataldi. U Kədəx bilən Bəəd xəhırinin arilikididur. **15** Həjər Abraməja bir ooqul tuəup bərdi. Abram Həjər uningəja tuəup bərgən ooqıəja Ismail dəp at koydi. **16** Həjər Abraməja Ismailni tuəup bərgəndə Abram səksən altə yaxta idi.

17 Abram tokşan tokkuz yaxka kirgəndə, Pərwərdigar Abraməja kərinüp uningəja: — Mən Kədir Təngridurmən. Sən Mening aldimda mengip, kamil boləjin. **2** Mən Əzüm bilən sening arangda əhdəmni bəkitip, seni intayin zor kəpəytimən, — dedi. **3** Abram əzini taxlap yüzini yərgə yekip yatti; Huda uning bilən yənə səzlixip mundaq dedi: — **4** Əzümgə kəlsəm,

mana, Mening əhdəm sən bilən tüzülgəndür: — Sən nurojun əl-millətlərnin atisi bolisən. **5** Xuning üqün sening isming buningdin keyin Abram atalmaydu, bəlkı isming İbrahım bolıdu; qünki Mən seni nurojun əl-millətlərnin atisi qıldım. **6** Mən seni intayin zor kəpəytimən; xuning bilən səndin kəp əl-qowmlarnı pəyda qilimən, puxtungdin padixahlar qıqıdu. **7** Mən sən wə səndin keyinki nəslingni Hudasi bolux üqün Özüm sən wə səndin keyinki nəslingning arisida əbədiy əhdə süpitidə bu əhdəmni tikləymən; **8** Mən sanga wə səndin keyinki nəslinggə sən hazır musapir bolup turojan wə zeminni, yəni pütkül Qanaan zeminini əbədiy bir müllük süpitidə ata qilimən; wə Mən ularning Hudasi bolimən, — dedi. **9** Andin Huda İbrahımoja yənə: — Sən əzüng Mening əhdəmni tutkın, əzüng wə səndin keyinki nəslingni əwladtin-əwladka buni tutuxı kerək. **10** Mən sən bilən wə səndin keyinki nəsling bilən tüzgən, silərninğ tutuxunglar kerək bolojan əhdəm xuki, aranglardiki hər bir ərkək hətnə qilinsun. **11** Xuning bilən silər hətniliklarnı kesiwetixinglar kerək; bu Mən bilən silərninğ aranglardiki əhdining bəlgisi bolıdu. **12** Barlık əwladliringlar, nəsilinğ-nəsilgə aranglarda, məyli əyde tuqulojanlar bolsun, yaki əwladinglardin bolmay yatların puloja setiwelinojanlar bolsun, həmmə ərkək səkkiz künlük bolojanda hətnə qilinsun. **13** Əyüingdə tuqulojanlar bilən pulungoja setiwəlojanlarning həmmisi hətnə qilinixi kerək. Xundak qilojanda, Mening əhdəm təniringlarda ornəp, əbədiy bir əhdə bolıdu. **14** Ləkin hətniliki turup, tehi hətnə qilinmiojan hər bir ərkək Mening əhdəmni buzojan həsəblinip, üzip taxlinidu, — dedi. **15** Huda İbrahımoja yənə səz qilip: — Ayaling Sarayni əmdi Saray dəp atimiojin, bəlkı ismi Sarah bolsun. **16** Mən uningoja bəht-bərikət berip, uningdinmu sanga bir oşul berimən. Mən dərwəkə uni bərikətləymən; xuning bilən u əl-millətlərnin anisi bolıdu; həlkələrninğ padixahlirimu uningdin qıqıdu, — dedi. **17** İbrahım [yənə] əzini yərgə etip düm yetip külip kətti wə kənglidə: «Yüz yaxka kirgən adəmmu balilik bolalarmu? Toksən yaxka kirgən Sarahmu bala tuqarmu?!», — dedi. **18** İbrahım Hudaəja: — Ah, İsmail aldingda yaxisa idi! dedi. **19** Huda uningoja: — Yak, ayaling Sarah jəzmən sanga bir oşul tuşup beridu. Sən uningoja «İshək» dəp at kəyoşin. Mən uning bilən əz əhdəmni tüzimən; bu uningdin keyin kelidiojan nəslı bilən başlojan əbədiy bir əhdə süpitidə bolıdu. **20** İsmailoja kəlsək, uning toşrisidiki duayingni anglidim. Mana, Mən uni bərikətləp, nəslini kəpəytip, intayin zor awutimən. Uning puxtidin on ikki əmir qıqıdu; Mən uni uluq bir həlk qilimən. **21** Birək əhdəmni bolsa Mən kelər yili dəl muxu wəqıtta Sarah sanga tuşup beridiojan oşul — İshək bilən tüzimən, — dedi. **22** Huda İbrahım bilən səlxip bolup, uning yenidin yukirioja qıqıp kətti. **23** Xuning bilən xu künilə İbrahım əz oşlı İsmailni, əz əyidə tuqulojanlar wə puloja setiwəlojanlarning həmmisini, yəni uning əyidiki barlık ərkəklərnı elip, Huda uningoja eytkəndək ularning hətnilikini kesip hətnə qildi. **24** İbrahımning hətniliki kesilip, hətnə qilinojanda, toksən tokkuz yaxka kirganidi. **25** Uning oşlı İsmailning hətniliki kesilip, hətnə qilinojanda, on üq yaxta idi. **26** İbrahım bilən uning oşlı İsmail dəl xu

künning əzidə hətnə qilindi wə xundakla uning əyidiki həmmə ər kixilər, məyli əyidə tuşulojan bolsun yaki yəttin puloja setiwelinojanlar bolsun, həmmisi uning bilən billə hətnə qilindi.

18 Pərwərdigar Məmrədiki dubzarlıqning yenida İbrahımoja kəründi; bu küin əng issiojan wəqıt bolup, u əz qedirining ixikidə olturatti. **2** U bəxini kətürüp nəzər seliwidi, mana uning udulida üq kixi erə turatti. Ularnı kərüp u qedirining ixikidin kəpup, ularning aldioja yügürüp berip, yərgə təgküdək təzim kılıp: **3** — i Rəbbim, əgər pəkir nəzərliridə iltipət tapkan bolsam, ətünimənki, qullirining yenidin etüp kətmigəyla; **4** azojına su kəltürülsun, silər putliringlarnı yuyup dərəhning tegidə aram eliwelinglar. **5** Silər əz kulunglarning yenidin etkənəkənsilər, mən bir qixləm nən elip qıqay, silər hərdükunglarnı qıqirip, andin etüp kətkəysilər, dedi. Ular jawab berip: — Eytkingdək kiləjin, dewidi, **6** İbrahım qedirioja Sarahning kəxioja yügürüp kirip, uningoja: — Üq das esil undin tez hemir yuşurup tokaq ətkin, — dedi. **7** Andin İbrahım kala padisioja yügürüp berip, yumran obdan bir mozayni tallap, qakirioja tapxurdi; u buni tezla təyyar qildi. **8** Andin İbrahım serik may, sūt wə təyyaratkan mozayni elip kelip, ularning aldioja tutup, əzi dərəhning tegidə ularning aldidə erə turdi; ular uların yedi. Ular uningdin: ayaling Sarah nədə, dəp soriwidi, u jawab berip: — Mana, qedirda, dedi. **10** Birsı: — Mən kelər yili muxu wəqıtta kəxingoja jəzmən kəytip kelimən, wə mana u wəqıtta ayaling Sarahning bir oşlı bolıdu, — dedi. Sarah bolsa uning kəynidiki qedirning ixikidə turup, bularnı anglawatatti. **11** İbrahım bilən Sarah ikkisi yaxinip, kərip kəlojanidi; Sarahıta ayal kixilərdə bolidiojan adət kərux tohtap kəlojanidi. **12** Xunga Sarah əz iqidə külip: — Mən xunqə kərip kətkən tursam, rasttinla dəzət kərələrmənmu? Erimmu kərip kətkən tursa? — dedi hiyal qildi. **13** Pərwərdigar İbrahımoja: — Sarahning: «Mən kərip kətkən tursam, rasttinla bala tuqarmənmu?» dəp külgini nemisi? **14** Pərwərdigarəja mumkin bolmaydiojan tilsimat ix barmu? Bəkitkən wəqıtta, yəni kelər yili dəl bu qəoqda kəytip kelimən wə u wəqıtta Sarahning bir oşlı bolıdu, — dedi. **15** Əmma Sarah kərkup ketip: — Külmidim, dəp inkar qildi. Ləkin U: — Yak, sən küldüing, — dedi. **16** Andin bu zatlar u yərdin kəpup, Sodom tarəpkə nəzirini aşdurdi. İbrahımmu ularni uzitip, ular bilən billə mangidi. **17** Pərwərdigar: — Mən qilidiojan iximni İbrahımdin yoxursam bolamdu? **18** Qünki İbrahımdin uluq wə küqlük bir əl qıqıdu wə xuningdək yər yüzidiki barlık əl-millətlər u arklıq bəht-bərikətə muyəssər bolidiojan tursa? **19** Qünki Mən uni bilip talliojanmən; u qokum əz balilirni wə uning əyidikiərnı əzīgə əgəxtürüp, ularəja Pərwərdigarning yolini tutup, həkkəniylikni wə adalətni yürgüzüxnı əgətitidu. Buning bilən Mənki Pərwərdigar İbrahım toşruluq qiləjan wədəmni əməlgə axurimən, — dedi. **20** Andin Pərwərdigar mundak dedi: — «Sodom wə Gomorra toşruluq kətürülgən dad-pəryad nəhayiti küqlük, ularning gunəhi intayin eşir bolojini üqün, **21** Mən hazırda qüximən, kilmixliri rasttinla xu dad-pəryadlardin Manga məlum boləndək xunqə rəzilimu, bilip bəqay; unqə rəzil bolmiojandimu,

Mən uni biloxim kerək». **22** Xuning bilən bu kixilər u yərdin қoşqilip, Sodom tərpkə yol aldi. Lekin İbrahim yənila Pərwədigarning aldida ərə turatti. **23** İbrahim yeğin berip: — Sən rasttinla həkkanıylarni rəzillər bilən koxup həlak kılamsən? **24** Xəhərdə əllik həkkanıy kixi bar boluxi mumkin; Sən rasttinla xu jayni həlak kılamsən, əllik həkkanıy kixi üqün u jayni kaqürüm kılamsən? **25** Yaq, yaq. Bu ix Səndin neri boloyaj! Həkkanıylarni rəzillərgə koxup ɵltürüp, həkkanıylarəja rəzillərgə əhxa muamilə kılıx Səndin neri boloyaj! Pütkül jahanning soraqçisi adalət yürgüzməmdu? — dedi. **26** Pərwədigar jawab berip: — Əgər Mən Sodom xəhəridə əllik həkkanıyni tapsam, ular üqün pütkül jayni ayar kalımən, — dedi. **27** Andin İbrahim jawab berip: — Mana mən pəkət topa bilən küldin ibarət bolsammu, mən İgəm bilən səzləxkili yənə pətinalidim. **28** Mubada xu əllik həkkanıyndin bəx kixi kəm bolsə, Sən bu bəx kixining kəm boləjini üqün pütkül xəhərnı yökıtaməsən? — dedi. U: — Əgər Mən xu yərdə kırık bəxni tapsammu, uni yökətməymən, dedi. **29** İbrahim Uningəja səzini dawam kılıp: — Xu yərdə kırık kixila tēpilixi mumkin, dewidi, [Pərwədigar]: — Bu kırıki üqün uni yökətməymən, — dedi. **30** U yənə səz kılıp: I İgəm, hapa bolmioqaysən, mən yənə səz kilyay. Xu yərdə ottuzi tēpilixi mumkin? — dedi. U: — Əgər Mən u yərdə ottuzni tapsammu, yökətməymən, — dedi. **31** U yənə səz kılıp: — Mana əmdi mən İgəm bilən səzləxkili jür'ət kıldim; xu yərdə yigirmisi tēpilixi mumkin, — dedi. Pərwədigar səz kılıp: bu yigirmisi üqün u yərnı yökətməymən, — dedi. **32** U səzlər: — I İgəm, hapa bolmioqay, mən pəkət muxu bir kətımla səz kilyaj! Xu yərdə oni tēpilixi mumkin, dewidi, u jawab berip: — Mən oni üqün uni yökətməymən, — dedi. **33** Pərwədigar İbrahim bilən səzlixip boləjandin keyin kətı; İbrahimmu əz jayıəja kaytıp kətı.

19 İkki pərixətə kaqtə Sodoməja yetip kəldi; xu qaəjda Lut Sodomning dərwasısında ɵluratti. Lut ularni kərüpla ormidin turup, aldioja qıqıp yüzi yərgə təgküdək təzım kılıp: **2** — Mana, əy hojlirım, kəminilirining əyigə qüxüp pıtlirınglarnı yuyup kənuq kaləjaysilər; andin ətə səhər kənuq yəloja qıksanglarnu bolıdu, dewidi, bular jawabən: — Yaq, biz xəhər məydanıda kəqləymiz, — dedi. **3** Əmma u ularni qing tutuwıdi, ahır ular uning bilən berip əyigə kirdi. U ularəja dastıhan selip, pətir tokaqlarnı pıxurup bərdi, ular əjzalandı. **4** Ular tehi yatmiojanıdi, xəhərdikilər, yəni Sodomning ərkəkliri, yax, kəri həmmisi hərəkaysi məhəllilərdin kelip əyni kərxıwalıdi; **5** ular Lutni qakırıp uningəja: — Bügün kaqtə seningkigə kirgən adəmlər kəni? Ularnı bizgə qıqırıp bər, biz ular bilən yeğinqilik kılımiz, — dedi. **6** Lut dərwasizing aldioja, ularning kəxiəja qıqıp, ixikni yepiwetip, **7** ularəja: — Əy buradərlirim, mundak rəzillikni kılmanqlar! **8** Mana, tehi heq ər bilən billə bolmioqan ikki kizim bər; ularni silərgə qıqırıp bəray. Ular bilən haliojıninglarnı kilinglar. Əmma bu adəmlər əgzəmnıng sayisi astioja kirgənıkən, silər ularni heqnemə kılmanqlar! — dedi. **9** Lekin ular jawab berip: «Neri tur!» deginiəq, yənə: — Bu yərdə turuxkə kəlgən bu musapır həkım bolmaqımikən? Əmdi sangə ularəja kıləjandinmu bəttər yamanlık kılımiz! — dəp

Lutni kistap, ixikni qəqıxkə basturup kəldi. **10** Əmma u ikki kixi kəllirini uzıtıp Lutni əyigə əz kəxiəja tartıp əkiriwelip, ixikni takıwalıdi **11** wə əyning dərwasizing aldıdiki adəmlərnı kiqikidin tartıp qongiojəq kərlükəja muptıla kildi; xuning bilən ular dərwasini izdəp, həlidin kətı. **12** Andin ikkəylən Lutka: — Muxu yərdə yənə birər kiming barmu? Küy'əşul, əşul yaki kizliring wə yaki xəhərdə bəxkə adəmlirig bolsə ularni bu yərdin elip kətın! **13** Qünki biz bu yərnı yökıtimiz; qünki ular toəjruluk kətürülgən dad-pəryad Pərwədigarning aldida intayin küqlük boləjaq, Pərwədigar bizni uni yökıtxkə əwətti, — dedi. **14** Xuning bilən Lut taxkiriəja qıqıp, kizlirini alıdiojan [boləjusı] küy'əşullirining kəxiəja berip: «Əmdi kənuq bu yərdin qıqıp kətinglar; qünki Pərwədigar xəhərnı yökıtidu» — dedi. Əmma u [boləjusı] küy'əşullirining nəzirigə qakqak kıləjandək kəründi. **15** Tang atkənda, pərixətler Lutni aldiritip: — Əmdi kənuq ayaling bilən kəxingdikı ikki kizingni aləjin; bolmisa xəhərnıng kəbihlikigə qetilir kəlip, həlak bolısən, — dedi. **16** Əmma u tehiə arısaldi bolup turojənda, Pərwədigar uningəja rəhım kıləjanlıki üqün, u ikkiylən Lutning kəlini, ayalining kəlini wə ikki kizining kəllirini tutup, ularni xəhərnıng sırtioja əqıqıp, orunlaxturup kəydi. **17** Ularnı qıkarəjandin keyin xu ix boldiki, uların biri uningəja: — Jeningni elip kaq, həlak bolmaslıking üqün kəyninggə kərimay, tüzlənglikteki heq yərdə tohtımay, taəjka kaqkın! — dedi. **18** Lekin Lut ularəja: — Undak bolmioqay, əy hojam, ɵtünüp kəlay! **19** Mana, kəminəng kəzüngdə iltipat tapti, jenimni kutkuzdung, mənə zor mərhəmət kərsəttıng; əmma mən taəjka kaqalməymən; undak kılсам, mənə birər əpət qüxüp, əlöp kətərmənmikın. **20** Kara, awu xəhərgə kəqip barsə boləjudək nəhayiti yeğin ikən, xundakla kiqik xəhər ikən! ɵtünüp kəlay, mənıng xu yərgə kəqıxımoja yol kəyojəysən! U kiqik [xəhər] əməsmu?! Jenim xu yərdə aman kalıdu! — dedi. **21** Pərixətə uningəja jawab berip: — Həyr, bu ixtımu sangə makul bolay, sən eytkən xu xəhərnı wəyrən kılmay. **22** Əmdi u yərgə tezdin kəqip bərojn; qünki sən xu yərgə yetip barmioquə heq ix kılalməsmən, — dedi. Xunga u xəhərnıng ismi «Zoar» dəp ataləjan. **23** Lut Zoarəja yetip bərojənda kün nuri yəyüzig qəqıləjanıdi. **24** Xu qaəjda Pərwədigar ərxtin, əz yenidin Sodom bilən Gomorraning üstigə günggürt wə ot yaəjdurup, **25** xu xəhərlərnı, pütkül tüzlənglikni həmədə xəhərlərdiki barlık əhalilər wə yərdin üngənərnı kəxup bərbat kildi. **26** Lekin Lutning arkisidin mangəjan ayali kəynigə kəriwıdi, tüz tüwrükkə aylinip kəldi. **27** Ətisi tang səhərdə, İbrahim kənuq ilgiri Pərwədigarning aldida turojan jayəja qıqıp, **28** Sodom bilən Gomorra tərəpkə, xundakla tüzlənglikning həmmə yerigə nəzər selıwıdi, mana, yəyüzidin humdanıng tütünidək tütün ərləwatkınıni kərdi. **29** Əmma xundak boldiki, Huda u tüzlənglikteki xəhərlərnı wəyrən kıləjənda, U İbrahımnı esigə elip, Lut turojan xəhərlərnı bərbat kıləjənda uni balayı'apətnıng iqidin qıqırıp kutkuzdı. **30** Əmma Lut Zoar xəhəridə turuxlın kərkəkaqka, Zoardin kətip, taəjka qıqıp, ikki kizi bilən xu yərdə məkənlaxtı. U ikki kizi bilən bir əngkürdə turdı. **31** Əmdi qong kiz kiqikigə: — Atimiz bolsə kərip kətı; dunyaning kəidə-

yoşuni boyiqə bu yurtta bizgə yeqinqilik kiliđiođan heq ər kixi kəlmidi. **32** Keni, atimizni xarab bilən məst kiliđ koyup, uning bilən billə yatayli; xundak kilsak, biz pərzənt kərtip atimizning urukini kəlduralaymiz, — dedi. **33** Xuning bilən ular u keqisi atisođa xarab iqküzip [məst kiliđ] koyup, qong kizi kirip atisi bilən yatti. Lekin Lut uning kirip yatkinihimu, kəpup kətkininihimu heq səzmidi. **34** Ətisi xundak boldiki, qongi kiqikigə: — Mana, mən ahxam atam bilən yattim; bügün kəqtimu uningəyə yənə xarab iqküzəyli; xuning bilən sən kirip uning bilən yatkın; xundak kiliđ, hər ikkimiz pərzənt kərtip atimizning nəslini kəlduralaymiz, — dedi. **35** Xuning bilən ular u keqisi atisođa xarab iqküzip [məst kiliđ] koyup, kiqik kizi ornidin turup uning bilən billə yatti. Əmma Lut uning kirip yatkinihimu, kəpup kətkininihimu heq səzmidi. **36** Xundak kiliđ, Lutning ikkila kizi əz atisidin hamilidar bolup kəldi. **37** Qongi bolsa oşul tuşup, uning etini Moab koydi, u bügünki Moabiyarning atisidir. **38** Kiqikimu oşul tuşup, uning etini Bən-Ammi koydi. U bügünki Ammoniylarning atisidir.

20 İbrahim u yərdin qikiđ, jənub tərəptiki Nəgəwəgə kəqüp kelip, Kədəx bilən Xurning arilikida turup kəldi; bir məzgildin keyin Gərarda olturaqlaxti. **2** Xu yərdə İbrahim ayali Sarah toşrisida: «U mening singlimdur», deđəndi. Xuning bilən Gərarning padixahı Abimələk adəm əwətip, Sarahni [əzigə] hotun boluxka eliwaldi. **3** Lekin [bir küni] keqisi qüxida Huda Abimələkkə kelip uningəyə: — Mana, sən əzüzgə eliwəlođan ayal səwəbidin əmdi əlgən adəmdursən; qünki u baxka birsining ayalidir — dedi. **4** Əmma Abimələk uningəyə tehi yeqinqilik kiliđiođanidi. U Hudaəyə: — İ Rəb, həkkanıy bir həknihimu həkək kiliđmənsən? **5** U əzimu mənğa: «U mening singlim» dəp eytmidim? Yənə kelip, bu ayalmu «U mening akam», dəp eytkəndi. Mən bolsam sap kənglüm wə durus niyitim bilən bu ixni kildim, — dedi. **6** Huda qüxida uningəyə yənə: — Bu ixni sap kəngül bilən kiliđiođanidni bilimən; xu səwəbtin Mən seni aldimda gunah kiliđtin təşup, uningəyə tegixingə koymidim. **7** Əmdi u kixining ayalini əzigə kəyrturup bər; qünki u Pəyğəmbər, u sening həkkingdə dua kiliđu wə sən tirik kəlisən. Əgər uni yəndurup bərmisəng xuni bilip kəyođinki, sən wə həmmə adəmliring kəşulup jəzmən əlisilə, — dedi. **8** Abimələk ətigən tang səhərdə kəpup, həmmə hizmətkərlirini qəkirip, bu sözləring həmmisini ularning kəlakliriəyə saldi; bu adəmlər nəhayiti kərkəşup kətti. **9** Andin Abimələk İbrahimni qəkirip uningəyə: — Bu bizgə nemə kiliđiođanid? Mən sənğa zadi nemə gunah kildim, sən mən wə padixahlikimođa əşir bir gunahni yükləp kəyduđing? Mənğa kilmaydiəđan ixlarni kiliđing! — dedi. **10** Abimələk İbrahiməyə yənə: — Sən zadi bizning nemə iximizni kərgining üqün muxu ixni kiliđing? — dedi. **11** İbrahim jawab berip: — «Bu yərdə xübhəşizki heqkim Hudadin kərkəşməydiəđan, ular meni ayalim tüpəylidin əltürüwətidin», dəp oyliəđanidim. **12** Əməliyətə, uning mening singlim ikanliki rast, lekin u mening ata bir, ana bələk singlim; keyin u mening ayalim boldi. **13** Lekin Huda meni atamning əyidin qikiđirip sərgərdanlikğa yürüzgiznidə, mən ayalimođa: — Biz kəyörgilə barsak, sən mənğa xundak xapaət

kərsətkəşənki, mening toşramda: «Bu mening akam bolidu», deđin, — dəp eytkəndim — dedi. **14** Andin Abimələk kəy-kəlalir, kullar wə dedəklərnə elip ularni İbrahiməyə bərdi wə ayali Sarahnimu uningəyə kəyrturup bərdi. **15** Abimələk: — Mənə mening zeminim bolsa aldingda turuptu; kəzüinggə kəysi yər yəksə xu yərdə turoşin, — dedi. **16** U Sarahka: «Mənə akəngəyə ming kümiş tənggə bərdim; mənə bular əz yeningdikilə, xundakla həmmə adəmləring kəz aldidə uyatni yərküqi bolidu; xuning bilən sən hərəkəndə dəp-əyibtin halas bolisən». **17** İbrahim Hudaəyə dua kildi, Huda Abimələk, ayali wə kenəzəklirini sakəytti; andin ular [yənə] bala tuəyaləyəđanidni boldi; qünki Pərwərdigar İbrahimning ayali Sarah tüpəylidin Abimələkning əyidiki həmmə hotunlarning bəliyatqulirini etip kəyođanidi.

21 Əmdi Pərwərdigar wədə kiliđinidə Sarahni yəklidi; Pərwərdigar Sarahka deđinidə kildi. **2** Sarah hamilidar bolup, İbrahim kəriəđanda Huda uningəyə bəkitkən wakitta bir oşul tuşup bərdi. **3** İbrahim əzigə tərəlgən oşli, yəni Sarah uningəyə tuşup bərgən oşlining ismini İshək koydi. **4** Andin İbrahim Huda uningəyə buyruəđinidə əz oşli İshək tuşulup səkkizinqi küni hətnə kildi. **5** Oşli İshək tuşuləđan qəşda, İbrahim yüz yaxta idi. **6** Sarah: «Huda meni küldürüwətti; hərkim bu ixni anglisa, mən bilən təng külixidü», dedi. **7** U yənə: — Kimmu İbrahiməyə: «Sarah bala emitidiəđan bolidu!» dəp eytalaytti? Qünki u kəriəđanda uningəyə bir oşul tuşup bərdim! — dedi. **8** Bala qong bolup, əmqəktin ayrildi. İshək əmqəktin ayriləđan küni İbrahim qong ziyapət ətküzip bərdi. **9** Əmma Sarah misirlik Həjərnin İbrahiməyə tuşup bərgən oşulning [İshəkni] məşirə kiliwatkinini kərtip kəldi. **10** Xuning bilən u İbrahiməyə: — Bu dedək bilən oşlini həydiwət! Qünki bu dedəkning oşli mening oşlum İshək bilən təng waris bolsa bolmaydu, — dedi. **11** [Sarahning] bu səzi İbrahiməyə tolimu əşir kəldi; qünki [İsmailmu] uning oşli-də! **12** Lekin Huda İbrahiməyə: — Balan wə dedikning wəjədin bu səz sənğa əşir kəlmisən, bəlki Sarahning sənğa deđənlirining həmmisigə kulaq saləđin; qünki İshəğin bəlođini sening nəşling hesablinidu. **13** Lekin dedəkning oşliđinmu bir hək-millət pəyda kiliđin, qünki umu sening nəşling, — dedi. **14** Ətisi tang səhərdə İbrahim kəpup, nən bilən bir tulum suni elip Həjərgə berip, əxnisigə yüdküzip, balini uningəyə təpxurup, ikkisini yəlođa selip kəydi. Həjər ketip, Bəər-Xəbaning qəlidə kəzip yürdi. **15** Əmdi tulumdiki su tügəp kətkəndi; Həjər balini bir qatqəlnin tüwigə taxlap koyup, əz-əzigə: «Balining əliđ ketixigə kərap qidimaymən» dəp, bir ək etimqə yirəkkə berip, udulida olturdu. U udulida olturup, pəryad kərtürüp yəşliđi. **17** Huda oşulning yiođa awazini anglidi; xuning bilən Hudaning Pərixtsisi asmandin Həjərnə qəkirip uningəyə: — Əy Həjər, sənğa nemə boldi? Kərkəniəđin; qünki Huda oşulning [yiođa] awazini yatkən yeridin anglidi. **18** Əmdi kəpup, kəlung bilən balini yələp turoşuz; qünki Mən uni uluđ bir əl-millət kiliđimən, — dedi. **19** Xuan Huda [Həjərnin] kəzliđini aqti, u bir kəduknə kərdi. U berip tuluməyə su təldurup, oşuləyə iqküzdi. **20** Huda u bala bilən billə boldi; u əşip qong boldi. U qəldə yaxap, mərgən bolup

yetixti. **21** U Paran qelidə turdi; xu waqıtlarda anisi uningöja Misir zeminidin bir kızni hotunlukka elip bərdi. **22** U waqıtlarda xundak boldiki, Abimələk wə uning ləxkərbexi Fikol kelip İbrahimöja: — Kilojan həmmə ixliringda, Huda sening bilən billidur. **23** Əmdi sən dəl muxu yərdə manga, oqlumöja wə nəwrəngə hiyanət kılmaslıkka Hudaning namida kəsəm kılıp bərgəysən; mən sanga kəsəsitip kəlğən mehrıbanlıkımədə, sənmə manga wə sən hazır turuwatqan yurtka mehrıbanlık kılöjaysən, — dedi. **24** İbrahim: Kəsəm kılıp berəy, dedi. **25** Andin İbrahim Abimələkni qakarlıri tartıwalöjan bir kudük toqrısida Abimələkni əyiblıdı. **26** Abimələk: — Bu ixni kilojan kixini bilməymən; sən bu ixni mangımı eytməpsən; mən bu ixni pəkət bütgünla anglım, — dedi. **27** İbrahim koy-kala elip Abimələkkə təkdim kıldı; andin ular ikkilisi əhdə kılıxtı. **28** İbrahim yənə padidin yəttə qıxi kəzini bir tərəpkə ayırıp koydı. **29** Abimələk İbrahimdin: — Sən bir tərəpkə ayırıp koyöjan bu yəttə qıxi kəzining nemə mənisı bar? — dəp sorıwıdı, **30** u: — Mening bu kudükni koliojınımnı etirap kılöjiningöja guwahlık süpitıdı bu yəttə qıxi kəzini qolumdın qəbul kılöjaysən, — dəp jawab bərdi. **31** U ikkisi xu yərdə kəsəm kılıxkənlikı üqün, u bu jayni «Bəər-Xeba» dəp atıdı. **32** Xu tərıkiədə ular Bəər-Xebada əhdə kılıxtı. Andin Abimələk wə uning ləxkərbexi Fikol kəzöjilip, Filistiyələrnıng zemınıöja yenıp kətti. **33** İbrahim Bəər-Xebada bir tüp yulöjünü tikip, u yərdə Əbədiy Təngri boləq Pərwərdigarnıng namıöja nıda kılıp ıbadət kıldı. **34** İbrahim Filistiyələrnıng zemınıda uzun waqıtıkə turup kəldi.

22 Bu ixlardin keyin xundak boldiki, Huda İbrahimni sinap uningöja: — Əy İbrahim! dedi. U: mana mən! — dəp jawab bərdi. **2** U: — Sən oqlungni, yəni sən səyidıöjan yalöjuz oqlung İshakni elip, Moriya yurtıöja berıp, xu yərdə, Mən sanga eytidıöjan təöjarnıng birınıng üstıda unı köydürmə kurbanlık süpitədə sunöjın, — dedi. **3** Ətısi İbrahim səhər kəpup, exikini tokup, yigitlırındın ikkiylən bilən İshakni billə elip, köydürmə kurbanlık üqün otun yerip, Huda uningöja eytkən yərgə karap mangdı. **4** Üqinqi künü İbrahim bexini kətiürüp karap, yıraktın u yərnı kərdi. **5** İbrahim yigitlırığe: — Silər exək bilən muxu yərdə turup turunglar. Mən balam bilən u yərgə berıp, səjdə kılıp, andin kəxinglaröja yenıp kelimiz, — dedi. **6** Xuning bilən İbrahim köydürmə kurbanlıkka kerəklik otunni elip, oqlı İshakka yüdküzüp, əzi kəlıöja pıqak bilən otıni elip, ikkisi billə yürüp kətti. **7** İshak atisi İbrahimöja: — Əy ata! dewıdı, u uningöja jawab berıp: — Mana mən, oqlum, dedi. U uningdin: — Mana ot bilən otunöju bar, əmma köydürmə kurbanlık bolıdıöjan kəza kəni? — dəp sorıwıdı, **8** İbrahim jawab berıp: — Əy oqlum, Huda Əzi Əzığə köydürmə kurbanlık kəzini təminləydu, — dedi. Andin ikkisi birgə yolını dawamlaxturdı. **9** Ahırıda ular Huda İbrahimöja eytkən jayöja yetıp kəldi. İbrahim u yərdə kurbangah yasap, üstıgə otunni tızıp koydı. Andin u oqlı İshakni baöjlap, unı kurbangahdıki otunıng üstıdə yatkuzdı. **10** Andin İbrahim kəlini uzıtıp, oqlını boquzlıöjılı pıqakni aldı. **11** Xuan Pərwərdigarnıng Pərixtısi asmandın unı qakırıp uningöja: — İbrahim, İbrahim! — dəp warkırıdı. U: — Mana mən, — dedi.

12 U uningöja: — Sən bəlıöja qəlungni təgküzımgın, unı həqnemə kılmiöjın; qünki Mən sening Hudadın kərkəkənlikıngni bıldıın; qünki sening oqlungni, yəni yalöjuz oqlungni Məndin ayımıdın, — dedi. **13** İbrahim bexini kətiürüp kəriwıdı, mana, arkısidə munggüzlıri qatkalöja qırmixıp kəlöjan bir kəqkarnı kərdi. İbrahim berıp kəqkarnı elip, unı oqlınıng ornıda köydürmə kurbanlık kılıp sundı. **14** Xuning bilən İbrahim xu jayöja «Yahwəh-Yirəh» dəp at koydı. Xunga kixilər: «Pərwərdigarnıng teöjıdə təminlınıdu» degən bu söz bütgüngə kədar eytilıp kelıwatıdu. **15** Pərwərdigarnıng Pərixtısi asmandın İbrahimni ikkinji kətim qakırıp uningöja: — **16** Sən əz oqlungni, yəni yalöjuz oqlungni ayımay bu ixni kılöjınıng üqün Mən Əzüm bilən kəsəm kılımənkı, dəydu Pərwərdigar, **17** — Mən seni zor bərikətləp, nəslıngni asmandıki yultuzlardək nuroqun kəpəytip, dengiz səhılıdiki kumdək oqlodıtımən; nəslıng bolsa düxmənlırınıng dərwəzılıriöja igə bolıdu. **18** Sən Mening awazıöja kulak salöjınıng üqün yer yüzıdiki barlık əl-yurtlar nəslıngning namı bilən əzlıri üqün bəht-bərikət tiləydu, — dedi. **19** Andin İbrahim yigitlırınıng kəxıöja yenıp bərdi. Ular həmmısı ornıdın turuxup Bəər-Xebaöja yol aldı. İbrahim Bəər-Xebada turup kəldi. **20** Bu ixlardin keyin İbrahimöja: «Mana Milkaħmu inıng Nahoroja birkənqə oqlul tuöjup berıptu», degən həwər yətti. **21** Ular bolsa tunji oqlı uz, uning inisi Buz wə Aramıng atisi boləqın Kəmuəlı, **22** andin Kəsəd, Həzo, Pılda, Yıdlaf wə Bətuəlı degən oqlular ıdı. **23** (Bətuəldın Riwkah tərəldi). Bu səkkızını Milkaħ İbrahimning inisi Nahoroja tuöjup bərdi. **24** Xuningdək uning kəzızi Rəumahmu Tebah, Gaham, Tahax wə Maakah degənlərnı tuöjup bərdi.

23 Sarah bir yüz yigirmə yəttə yaxkığə ömür kərdi. Bu Sarahning ömrınıng yillrı ıdı. **2** Sarah Kanaan zemınıdiki Kiriət-Arba, yəni Həbronda wapət boldi. İbrahim berıp Sarah üqün matəm tutup yıöja-zar kıldı. **3** İbrahim əz mərhuməsınıng yenıdın kəpup, Hıttiyalaröja söz kılıp: **4** — Mən bolsam aranglarda musapır meħman, halas; silər əmdi aranglardın manga bir yərlık beringlar; xuning bilən mən bu mərhuməmni aldimda kərinüüp turmisun üqün elip berıp dəpnə kıləy, — dedi. **5** Hıttiyalar İbrahimöja jawab berıp: — I hojam, bizgə kulak salöjəy! Sili arımızda Hudaning bir xahzadısi həsəblınlı! Arımızdıki əng esil yərlıkni tallap, xu yərdə mərhuməlrını dəpnə kılöjəy! Mərhuməlrını dəpnə kılıxka həqkəysımız əz yərlıkni silıdın ayımaydu, — dedi. **7** İbrahim ornıdın turup, u zemınıdiki həlkəqə, yəni Hıttiyalaröja təzım kılıp, **8** ularöja: — Əgər mərhuməmning kəz aldimda turıwəməslıki üqün, unı elip berıp, dəpnə kılıxımni rawa kərsənglar, undakta səzımni anglap mening üqün Zoharnıng oqlı Əfronoja söz kılıp, **9** unıng etızınıng ayıöjıdə əzınıngki boləqın Makpelahning öjarını manga bərxını ılıtimas kılınglar. U manga bunı silərnıng aranglarda gərıstan boluxka toluk nərhıdə bərsun, — dedi. **10** Xu qəöjıdə Əfron Hıttiyalar arısıda olturattı. Xuning bilən hıttiylik Əfron Hıttiyaların aldidə, yəni xəhırınıng dərwəzısdın kırıgüqılərnıng həmmısınıng aldidə İbrahimöja jawab berıp: — **11** Yoksu, əy hojam, manga kulak salöjəy! Bu etızlıkni, xundakla unıngdıki öjarnı silıgə bəre; unı əz

halkim bolqan adamlarning aldida siligə bərdim; ez meytirlirni dəpnə qilqayla, — dedi. **12** Andin Ibrahım yəna zemin halki aldida təzim kılıp, **13** Xu zemindiki halkning kulakliri aldida əfronqa: — Iltimasimoqa kulak saloqayla; mən bu etizlikning nərhi boyiqə pul berəy, uni məndin qəbul qilqayla, andin mən meytimni xu yərdə dəpnə kılqay, — dedi. **14** Əfron Ibrahımoqa jawab berip uninoqə: **15** Əy hojam, manga kulak saloqayla; tət yüz xəkəl kümtüxə yaraydıoan bir etizlik, sili bilən mening aramda nemə idi? Sili meytirlirni dəpnə qilqayla — dedi. **16** Ibrahım əfronning səzigə qəxuldi; andin əfron Hıttiyar aldida eytkən bahəni, yəni xu qəoqđiki soda əlqimi boyiqə tət yüz xəkəl kümtüxni tarazida tartıp bərdi. **17** Xundak kılıp Mamrəning udulidiki Makpelaħqa jaylaxkən Əfronning etizliki, yəni etizlikning ezi, uningdiki oqar, xundakla etizlikning iqi wə ətrapıdiki barlık dərəhlərnıng həmmisi **18** Hıttiyarlarning kez aldida Ibrahımoqa tapxuruluq, [yəni əfronning] xəhırining dərwasısidin barlık kirgüqilərnıng aldida uning mülki kılıp bəkitildi. **19** Xuningdin keyin Ibrahım ayali Sarahıni Qanaan zemindiki Mamrə (yəni, Həbron)ning udulidiki Makpelaħning etizlikning oqarında dəpnə kıldı. **20** Xu tərıkidə u etizlik wə uningdiki oqar Hıttiyar tərıpidin Ibrahımoqa gərıstan boluxka tayin kılındi.

24 Ibrahım kərip, yexi bir yərgə berip qəlojanıdi; Pərwərdigar Ibrahımoqa hər tərəpta bəht-bərikət ata kılıjanıdi. **2** Ibrahım əyidiki əng mətıwər hizmətkari, əzining pütin mal-mülkini baxqurıdıoan oqıdaroqa: — Qolungni yotamning astioqa koyojın; **3** Mən seni asmanlarning Hudasi xundakla yərnıng Hudasi bolqan Pərwərdigarıning nami bilən kəşəm kıldurımənki, sən mən hazır turuwatkən bu Qanaaniylarning arısidin oqlumoqa kiz elip bərməy, **4** Bəlki ez yurtumoqa, xundakla ez uruk-tuoqanlirimıng xəxiəqa berip, oqlum Işəkkə hotun elip bərgəşən, — dedi. **5** Hizmətkari uninoqə: — Mubada u kiz mən bilən bu yurtka kəlgili unimisa, undakta əzliri qıkkən xu yurtka oqullirini yandurup apiramdimən? — dedi. **6** Ibrahım uninoqə jawab berip: — Həzi bol, oqlumni hərgiz xu yərgə yandurup barmioqın, **7** Meni atamning əyi bilən tuquloqan yurtumdin yetəkləp elip kəlgüqi, yəni manga səz kılıp: — «Sening nəslınggə bu yurtni berımən», dəp manga kəşəm kılıoan, asmanning Hudasi bolqan Pərwərdigar Əz Pərixıtisini aldinqoqa əwətidu; xuning bilən sən u yərdin oqlumoqa kiz elip kəlayəşən. **8** Xundaktımu, əgər kiz sən bilən bu yərgə kəlgili unimisa, mən sanga kıldurıdıoan kəşəmdin halas bolısən; əmma oqlumni u yərgə hərgiz yandurup barmioqın, — dedi. **9** Xuning bilən hizmətkar kolini hojisi Ibrahımning yotısining astioqa koyup turup, bu toqrida uninoqə kəşəm kıldı. **10** Andin hizmətkar bu toqrida hojısining təgiliridin onni, xundakla hojısining hərhil esil nərsilirini elip yoloqa qıkti; u Aram-Naharaim rayonioqa səpər kılıp, Nahorning xəhırigə yetip kəldi. **11** U xəhərnıng sırtidiki bir kudukning yenida təgilirini qəkündurdi: bu kəqkurun, kiz-ayallarning su tartkili qıkıdıoan qeəji idi. **12** U dua kılıp: — Əy hojam Ibrahımning Hudasi bolqan Pərwərdigar, ətünimənki, bügün mening iximni onqoqa

tartkaysən, hojam Ibrahımoqa xapaət kərsətkəysən. **13** Mana mən bu yərdə kudukning bexida turuwatımən wə xəhər halkning kizliri bu yərgə su tartkili keliwatıdu. **14** Əmdi xundak bolsunki, mən kaysi kizəqa: «Komzıknıng qüxürsəng, mən su iqiwsam boptıkan!» desəm, u jawab berip: «Mana iqkin, mən təgiliringnimu suqırıp koyay», desə, u kiz sən kuləq Işəkkə bəkitkingning ezi bolsun. Buningdin sening hojam Ibrahımoqa xapaət kılıqıningni bilələymən, — dedi. **15** U teli sezini tütətməyła, mana Riwkah kozini mürisidə kətürüp qıkip kəldi; u bolsa Ibrahımning inisi Nahorning ayali Milkahtın tuquloqan oqlı Betuəlnıng kizi idi; **16** Kiz intayın qıraylık bolup, heq ər kixi təgmıgan pak kiz idi. U kudukning boyioqa qüxüp, komzıknı toldurup andin qıkti. **17** Hizmətkar uning aldioqa yügürüp berip: — Ətünüp kalay, komzıknıngtin azoqına su otlıwalay, dedi. **18** U jawab berip: — Iqkəyła, əy hojam! dəpla, komzakni dərhal kolioqa elip, uning su iqxı üqün sındi. **19** U süyidin uninoqə qənoquə iqxüzgəndin keyin: — Təgilirigimu qənoquə su iqxüzüp koyay, — dedi. **20** Xuning bilən u dərhal komzaktiki suni olaqqa təküwetip, yəna kudukqa su tartkili yügürüp bardı; u uning həmmə təgilirigə su tartıp bərdi. **21** U kixi uninoqə kezini tıkkıniqə jimjit turup, Pərwərdigarıning yolını ong kılıoan, kılmiəjanlıknı bilix üqün kütüwatatti. **22** Təgilər su iqip qənoqanda, xundak boldiki, həliki kixi yerim xəkəllik bir altun burun halkisi bilən ikki kolioq on xəkəllik altun biləzükni qıkirıp kizəqa berip uninoqə: **23** Sən kimning kizi bolısən? Manga dəp bərsəng! Atangning əyidə bizgə qənoqudə jay barmu? — dəp sorıdi. **24** Kiz uninoqə: — Mən Milkahtning Nahoroqa tuqup bərgən oqlı Betuəlnıng kizi bolımən, — dedi, **25** yəna uninoqə: — Bizningkidə saman bilən boquz kəngri, [silərgə] qənoqılı jaymu bar, — dedi. **26** Xuan bu adəm engixip Pərwərdigarıning aldida səjdə kılıp: **27** Əz xapaıti bilən hojamdin wapadarlıknı ayımioan, hojam Ibrahımning Hudasi bolqan Pərwərdigarəqa Həmdusana oqluqay! Pərwərdigar bu səpırimdə meni hojamning kərinəxliri turoqan əygə baxlap kəldi! — dedi. **28** Kiz yügürüp berip, bularning həmmisini anısining əydidikəlgə eytip bərdi. **29** Əmdi Riwkahning Laban dəgən bir akisi bar idi. Laban kudukning bexioqa, u adəmning xəxiəqa yügürüp qıkti. **30** Qünki u singlisining burun halkisini wə kolliridiki biləzükərnı kərtüp, həmdə singlisining: u adəm manga mundak-mundak dedi, deginini anglap, u adəmning xəxiəqa bardı. Mana, u kixi kudukning yenida təgilərnıng xəxida turatti. **31** Laban uninoqə: — Əy Pərwərdigarıning bəht-bərikiti ata kılinoquqi, kirgəyła! Nemə üqün taxkırıda turdıla? Mən əyni təyyarlap koydum, təgilərgimu jay raslıdim, — dedi. **32** U adəm əygə kirdi; Laban təgilərdin yükni qüxürüp, təgilərgə saman bilən boquz berip, u kixining həm uning həmrəhırining putlirini yuoqlı su elip kəldi; **33** andin u kixining aldioqa taam koyuldi; lekin u: — Mən gepimni deməy turup taam yeməymən, — dedi. Laban jawab berip: — Eytqayla, dedi. **34** U: — Mən bolsam Ibrahımning hizmətkarımən; **35** Pərwərdigar hojaməqa kəp bəht-bərikət ata kılıoqəqa, u uluq bir kixi boldi. U uninoqə koy bilən kala, kümtüx bilən altun, kul bilən dedəklərnı, tögə bilən exəklərnı

bærdi. **36** Hojarning ayali Sarah qeriqanda hojamoja bir oqul tuqur barganidi. Hojam [ooqliq] ezining barlikni atidi. **37** Hojam meni kashm kildurup: «Sæn mæn turuwatqan zemindiki Kanaaniylarning kizliridin ooqlumoja hotun elip barmæ, **38** bælki jazmæn atamning eyigæ, ez tuoqanlirimning kexioja berip, ooqlumoja hotun elip bargaysæn», — dedi. **39** U waqitta mæn hojamoja: «U kiz mæn bilæn kalgili unimisiq?» — desæm, **40** u manga jawab berip: «Tutqan yollirim uningoja oquk bolojan Pærwædigarim Öz Pærixitsini sening bilæn awætup, yulongni ong kilidu. Bu tærikidæ sæn mening ailidikilirim arisidin, atamning jæmæti iqidin ooqlumoja hotun elip berisæn. **41** Xundak kilip ailæmdikilæring kexioja yetip barojiningda, sæn mæn kildurojan kashæmdin halas bolisæn; ular sanga kizni bærmissimu ohxaxla kashæmdin halas bolisæn», — degænidi. **42** Xunga mæn bügün bu kudukning kexioja kelip: — æy, hojam Ibrahimning Hudasi bolojan Pærwædigar, ægær sæn bu sapirimni ong kilsang: — **43** mana mæn su kudukning yenida turuwatimæn; wæ xundak bolsunki, su tartkili kalgæn kizoja: «Komzikingdin manga bir otlam su bærgæn bolsang», desæm, **44** u manga: «Sæn iqtin, tægiliringgimu su tartip bæroy», dæp jawab bæræ, undakta bu kiz dæl Pærwædigar Özï hojarning ooqli üqtin bekitkæn kiz bolsun, dæp dua kilojanidim. **45** Kænglümde tehi sæzüm tügümayla, mana, Riwwah komzækni mürisidæ ketürtüp qikip, kudukning boyioja güxüp su tartti; mæn uningoja: — Itipat kilip, manga su iqqili koyasang, dewidim, **46** u dærhæl komzikini mürisidin güxürtüp: «Iqkayla, tægilirinimu suojirip koyay», dedi. Xuning bilæn mæn iqtim; u tægilirinimu suojirip koydi. **47** Andin mæn uningdin: — Kimning kizi bolisæn, dæp sorisam, u jawab berip: — Mæn Nahorning Milkahdin tuqulojan ooqli Betuælning kizi bolimæn, — dedi. Xu qaojda mæn uning burnioja halka, kollirioja bilæzükærni selip koydum; **48** andin engixip Pærwædigarolja sæjda kildim; hojarning kerindixining kizini uning ooqli üqtin elip ketixkæ mening uolumni ong kilojini üqtin, hojarning Hudasi bolojan Pærwædigarolja hæmdusana eyttim. **49** æmdi silær hojamoja ihlas kilip xapaæt kersitæyli desænglar, buni manga dænglar. ægær halimisænglar, unimu manga eytinglar, mæn ong tæræpkæ yaki sol tæræpkæ barimæn, — dedi. **50** æmdi Laban bilæn Betuæl jawab berip: — Bu ix Pærwædigardin bolojaq, siligæ u undaq u bundak deyælmæymiz. **51** Mana, Riwwah aldirida turidu; uni elip kætækayla. U Pærwædigarning deginidæk ez hojilirining ooqlioja hotun bolsun, — dedi. **52** Ibrahimning hizmætari ularning sæzlrini anglap, yærgæ engixip, Pærwædigarolja sæjda kildi. **53** Andin, hizmætær kümütæx buyumlarni, altun buyumlarni wæ kiyim-keqæklærni qikipirip, bularni Riwwahka bærdi; u yonæ kizning akisi wæ anisiojimu kimmætlik hædiyælrni sundi. **54** Andin u wæ hæmrahliri bilæn billæ yæp-iqip, xu yærdæ konup kaldi. ætisi sæhærdæ kopup, u ularoja: meni hojarning kexioja yoloja selip koyunglar, dewidi, **55** Kizning akisi bilæn anisi uningoja: — Kiz birqanqæ kün yaki on kün yenimizda tursun; andin barsun, — dedi. **56** æmma u ularoja: — Pærwædigar mening sapirimni ong kilojanikæn, meni tosmænglar; hojarning kexioja berixim üqtin meni yoloja selip koyunglar, — dedi. **57** Ular uningoja: — Kizni qakirip,

uning aozzidin anglap bakayli, dæp **58** Riwwahni qakirip uningdin: — Bu adam bilæn baramsæn? dæp soriwidi, u: — Baray, dæp jawab bærdi. **59** Xuning bilæn ular singlisi Riwwahni, uning inik'anisi, Ibrahimning hizmætari wæ adæmliri bilæn koxup yoloja selip koydi. **60** U waqitta ular Riwwahka bæht tilæp: — æy singlimiz, mingliojan on mingliojan adæmlæring anisi bolojaysæn! Næsling düxmænlirining dærwazilirioja igæ bolojay! — dedi. **61** Xuning bilæn Riwwah bilæn uning dedækliri ornidin turup, tægilærgæ minip, u kixigæ ægixip mangdi. Xundak kilip hizmætær Riwwahni elip yoloja qikti. **62** Ishak Bæær-laḥay-roy degæn jaydin bayila kaytip kalgænidi; qünki u jænubtki Nægawda turatti; **63** Ishak kaqkurun istikamætkæ dalaqja qikkænidi; u bexini ketürtüp qarisa, mana tægilær keliwatatti. **64** Riwwah bexini ketürtüp, Ishakni kærði; u dærhæl tægidin güxüp, hizmætærdin: — Sæhrada bizning aldimizoja qikiwatqan bu kixi kim bolidu? — dæp soridi. Hizmætær: — Bu hojamdur! dedi. Riwwah dærhæl qümbilini tartip yüzini yepiwaldi. **66** Hizmætær æmdi kilojan hæmmæ ixlirini Ishakka eytip bærdi. **67** Ishak kizni anisi Sarahning qedirioja baxlap kirdi; u Riwwahni ez æmrigæ aldi; u uning hotuni boldi. U uni yaxhi kærüp kaldi; bu tærikidæ Ishak anisining wapatinidin keyin tæsælli tapti.

25 Ibrahim Kæturah isimlik yonæ bir ayalni alojanidi. **2** U Ibrahimolja Zimran, Yokxan, Medan, Midiyan, Ixbak wæ Xuahni tuqur bærdi. **3** Yokxandin Xeba bilæn Dedan tærældi; Dedanning æwladliri Axuriylar, Letuxiylar wæ Leummiylar idi. **4** Midiyanning ooqulliri æfah, Efær, Ḥanoh, Abida wæ ældaah idi. Bular hæmmisi Kæturahning æwladliri idi. **5** Ibrahim barlikini Ishakka atiwætkænidi; **6** Ibrahim tehi Ḥayat waqtida kixik hotunliridin bolojan ooqullirioja hædiyælrni berip, andin bularni ooqli Ishaktin yirak tursun dæp, kün qikix tæræpkæ, xærqiy zeminoja awætiwætkænidi. **7** Ibrahimning æmrining künliri bir yüz yætmix yil boldi; u tolimu kærüp, künliri toxup, næpæstin tohtap wapet boldi; u ez kowmining kexioja berip koxuldi. **9** Uning ooqulliri Ishak wæ Ismail uni Mæmræning udulioja jaylaxqan, Hittiy Zoharning ooqli æfronning etizlikidiki Makpelahning ojarida dæpnæ kildi. **10** Bu etizlikni Ibrahim Hittiyarlardin setiwælojanidi; mana bu yærlikkæ Ibrahim dæpnæ kilindi, ayali Sarahmu muxu yærgæ dæpnæ kilinojanidi. **11** Ibrahim wapet bolojandin keyin xundak boldiki, Pærwædigar uning ooqli Ishakni bærækætlidi. Ishak Bæær-laḥay-Royning yenida turatti. **12** Tæwendikilær Sarahning misirlik dediki Hæjærdin tuqulojan, Ibrahimning ooqli bolojan Ismailning æwladliri: — **13** Ismailning ooqullirining, ularning næsæbnamili wæ kæbililiri boyiqæ ismi tæwendikiqæ: — Ismailning tunji ooqli Nebayot; andin Kedar, Adbææl, Mibsam, **14** Mixma, Dumah, Massa, **15** Ḥadad bilæn Tema, Yatur bilæn Nafix wæ Kædæmah idi. **16** Bular bolsa Ismailning ooqulliri bolup, ularning kæn wæ qedirgahliri ularning nami bilæn atalojan bolup, ular on ikki kæbiligæ æmir bolojanidi. **17** Ismailning æmrining yilliri bir yüz ottuz yættæ yil boldi; u ahirkæ napsini tartip wapet bolup, ez kowmining kexioja berip koxuldi. **18** [Uning æwladliri] Ḥawilah rayonidin tartip xurojiqæ olturaxlaxti (Xur bolsa Misirning utturisida bolup, Axuroja baridiojan

yolda idi). Ismail özining barlik kerindaxlirining udulida olturaklaxti. **19** Ibrah'inning oqli Ishakning naslining bayani mundaktur: — Ibrah'mdin Ishak t'eraldi. **20** Ishak Padan-Aramda olturuxluk aramiy Betu'ning kizi, aramiy Labanning singlisi bol'ojan Riwkahni hotunlukka aloqanda kirik yaxka kirg'onidi. **21** Emma Riwkah bolsa tuojmas bol'ojaqqa, Ishak hotuni uqun P'arwardigar'ojada dua-tilawat kildi; P'arwardigar uning duasini ijabot kildi; xuning bilon ayali Riwkah h'amilidar boldi. **22** Emma uning korsikidiki ikki bala bir-biri bilon so'uxkili turdi. Xuning bilon Riwkah: — Og'ar bundaklikini bilsam, [h'amilidar] bolup nema kilattim? — d'ap P'arwardigardin sawebini soriojili bardi. **23** P'arwardigar uning'oj: — «Sening korsikingda ikki ol bardur, Iqingdin ikki halk qikip bir-biridin ayrilidu, Bir halk yona bir halktin oqalib kelidu, Qongi kiqikining hizmitini kilidu» — dedi. **24** Uning ay-kuni toxkanda, mana uning korsikida d'arwaka bir ju'p koxkezak bar idi. **25** Awwal tu'ulojini kiz'ojuq bolup, pu'ttin b'adini juwdok tu'lkuk idi. Ular uning ismini Osaw d'ap koydi. **26** Andin inisi k'oli bilon Osawning tapinini tutkan halda qikti. Bu sawebtin uning ismi Yakup d'ap koyuldi. Ular tu'uloj'ojanda Ishak atmix yaxta idi. **27** Balilar esur'og boldi; Osaw mahir owqi bolup, dala-janggaldada yitirdioqan adom boldi. Yakup bolsa durus adom bolup, qedirlarda turatti. **28** Ishak Osawning owlap kalg'on g'exidin daim yop tur'ojaqqa, uning'ojada amrak idi. Lekin Riwkah Yakupka amrak idi. **29** Bir kuni Yakup [purqak] xorpisi kaynitawatatti; Osaw daladin herip-eqip kaytip k'el'di. **30** Osaw Yakupka: — Men halimdin k'attim! Otunup qalay, awu kizildin b'arsang! — Awu kizil n'arsidin meni ozuklandursangqu! Men halimdin k'attim, — dedi (xu sawebtin uning eti «Edom» d'apmu ataldi). **31** Yakup uning'oj: — Undak bolsa, tunjilik h'okukungni manga setip b'ergin, — dedi. **32** Osaw: — Men olay d'awatim'on, bu tunjilik h'okukining manga nema paydisi? — dedi. **33** Yakup: — O'miso hazir manga k'asom k'iloqin, dewidi, u uning'ojada k'asom kilip, tunjilik h'okukini Yakupka setip b'ardi. **34** Xuning bilon Yakup Osaw'ojada nan bilon kizil purqak xorpisini b'ardi. U yop-iqip ornidin turup k'atti. Xundak kilip Osaw tunjilik h'okukioqda xunq'etibarsiz k'ar'ojanidi.

26 [Kanaan] zeminida Ibrah'mning waqtidiki aqarqiliktin baxka yona bir ketimlik aqarqilik yuz b'ardi. Xuning bilon Ishak G'erar x'ahiriga, Filistiylarning padixah'i Abim'elakning k'exioq'ada bardi. **2** P'arwardigar uning'ojada k'erunup mundak dedi: — Sen Misiroqda quxmoy, b'alki Men sanga k'ersitip beridioqan yurtta turojin. **3** Moxu zemindin qikmay musapir bolup turojin; xuning bilon Men sen bilon billa bolup, sanga baht-b'arikot ata kilim'on; q'unki Men sen wa n'aslingga bu zeminlarning h'ammisini berip, atang Ibrah'mioqda b'erg'on k'asimimni ada kilim'on; **4** n'aslingni asmandiki yultuzlardak awutim'on wa n'aslingga bu zeminlarning h'ammisini berim'on; yar yuzidiki barlik ol-yurtlar n'aslingning [nami] bilon ozliriga baht-b'arikot tilaydu; **5** Q'unki Ibrah'm Mening awazim'ojada kulak selip, tapilojinim, amrlirim, b'alg'ilimlirim wa kanunlirimni b'oja k'eltirdi, — dedi. **6** Xuning bilon Ishak G'erarda turup k'aldi. **7** Emma u yarlik kixilar uning ayali toq'risida sorisa u: — Bu mening singlim bolidu, — dedi; q'unki Riwkah

intayin qiraylik bol'ojaqqa, Ishak oz-ozig'e: «Bu mening ayalim bolidu», desom, bu yarlik adamlar Riwkahning sawebidin meni olt'uruwetarmikin, — d'ap k'orkti. **8** Lekin u xu yorda uzak waqit turoqandin keyin xundak boldiki, Filistiylarning padixah'i Abim'elak d'arizidin k'ariwidi, mana Ishak wa ayali Riwkah bir-birig'e arkilixip turatti. **9** Andin Abim'elak Ishakni qakirip: — Mana, u j'ezm'on sening ayaling ikon! Sen nema d'ap: «U mening singlim», deding? — dewidi, Ishak uning'oj: — Q'unki man aslida uning sawebidin b'irsi meni olt'uruwetarmikin, d'ap ansirig'onidim, — dedi. **10** Abim'elak uning'oj: Bu bizg'e nema k'iloqining? Tas q'aptu halk arisidin b'ir'arsi ayaling bilon birg'e bol'ojili? Undak bol'ojan bolsa sen bizni gunah'ka patku'ozqan bolatting! — dedi. **11** Andin Abim'elak h'amma halk'ka buyrup: — Kimki bu kixig'e wa yaki hotunioq'ada kol tagkuzsa j'ezm'on olt'urilmoy k'almaydu, — d'ap yarlik quxur'di. **12** Ishak u zeminda terikqilik kildi: u xu yili yerdin yuz h'assa hosul aldi; P'arwardigar uni b'arikotlag'onidi. **13** Bu kixi bax k'etirup, bar'ojanseri rawaj tepir, tolimu katta kixilardin bolup k'aldi. **14** Uning koy-kala padiliri wa eyidiki kulliri intayin k'epaydi; Filistiylar uning'ojada h'aset k'iloqili turdi. **15** Bu sawebtin uning atisi Ibrah'mning k'unlirida atisining kulliri k'olioqan kuduklarning h'ammisini Filistiylar etip, topa bilon tinduruw'atti. **16** Abim'elak Ishak'ka: — Sen bizdin ziyad'et k'uyuyip k'atting, amdi arimizdin qikip k'etkin, — dedi. **17** Ishak u yerdin ketip, G'erar wadisioqda q'edir tikip, xu yarda turup k'aldi. **18** Ibrah'm hayat waq'tida [kulliri] birmunq'et kuduklarni k'az'ojanidi; b'irak Ibrah'm o'lg'andin keyin, Filistiylar bularni topa bilon tinduruw'atk'onidi. Ishak bu kuduklarni kaytidin kolitip, ular'ojada atisi ilgiri k'oyoqan isimlarni yona koydi. **19** Ishakning kulliri wadida kuduk kolawat'anda suliri uroq'up qikip akidioqan bir kudukni tepiwaldi. **20** Lekin G'erardiki padiqilar Ishakning padiqiliridin uni talixip: — Bu su bizningkidur, — dedi. Ular Ishak bilon jedallaxk'eq'ka, u bu kudukni «Esok» d'ap atidi. **21** Ular yona baxka bir kudukni kolidi, ular yona bu kuduk toq'risida jedallaxti. Xuning bilon Ishak buning ismini «Sitnah» d'ap atidi. **22** Andin u u yerdin ketip, baxka yerg'e berip, xu yordimu yona bir kuduk kolidi; amdi G'erardikilar bu kudukni talaxm'di. Bu sawebtin u uning etini «R'ehobot» koyup: «Amdi P'arwardigar biz uqun jay b'erg'onikon, bu zeminda mewilik bolimiz», — dedi. **23** Andin u u yerdin qikip B'ear-Xebaoq'ada bardi. **24** P'arwardigar xu keqisi uning'ojada k'erunup: — Men bolsam atang Ibrah'mning Hudasisurman; k'orkmioqin, q'unki Men sen bilon billim'on, seni baht-b'arikotlap, naslingni kulum Ibrah'mning sawebidin awutim'on, — dedi. **25** U xu yarda bir kurbangah yasap, P'arwardigarning namioq'ada nida kilip ibadet kildi. U xu yarda q'edirini tikti, Ishakning kulliri xu yarda bir kuduk kolidi. **26** Amdi Abim'elak, a'ojinisi Ahuzat bilon l'axkarbexi Fikol birg'a G'erardin qikip, uning k'exioq'ada bardi. **27** Ishak ular'ojada: — Manga eqm'elik kilip, meni aranglardin kooqliw'atk'andin keyin, nema uqun mening k'eximioq'ada k'aldinglar? — dedi. **28** Ular jawaban: — Biz P'arwardigarning sen bilon billa bol'ojinini roxan bayk'iduk, xuning bilon biz sening toq'rangda: «Otturimizda bir kelixim bolsun, yoni bizlar bilon sen bir-birimizg'e k'asom berip ah'd'e kilixayli» deduk; xu w'ajidin

sən bizgə heçqandak ziyan-zəhmət yatküzmigəysən; biz sanga heç təgminimizdak, xundakla sanga yaxhiliqtin baxka heçbir nemə kilmioyimizdak (bəlki seni aman-esənlik iqidə yolungoə əwətkəniduk) sənmu xundak kילוaysən. Mana hazır sən Pərwərdigar tərīpidin bəht-bərikət kərūwətisən! — deyixti. **30** Xuning bilən u ularoəa bir ziyapət kīlip bərdi. Ular bolsa yəp-iqti. **31** Ətisi tang səhərdə ular qōpup bir-birigə kəsəm kīlixti; andin Ishāq ularni yoloəa selip qoydi; uəp uning kəxididn aman-esən kətti. **32** U kīni xundak boldiki, Ishāqning kulliri kelip, uningoəa əzi kōliyoən kuduk toərisida həwər berip: «Biz su taptuq!» dedi. **33** U uning namini «Xībah» koydi. Bu səwəbtin bu xəhərning ismi būgiungiqə «Bəər-Xəba» dəp atilip kəlməktə. **34** Əsaw kīrik yaxka kirgəndə, Hittiyıldin bolōəan Bəərining kizi Yəhudit bilən Hittiyıldin bolōəan Elonning kizi Basimatni hotunluqka aldı. **35** Əmma bular Ishāq bilən Riwkahning kōngligə azab elip kəldi.

27 Ishāq kərip, kəzli ri torlixip, kəzi ojuwa kəridioəan bolup kəloəanda xundak boldiki, u qong oəqli Əsawni qəkīrip uningoəa: — Oəqlum! — dedi. U: — Mana mən! — dəp jawab bərdi. **2** U uningoəa: — Mana mən əmđi kərip kəttim, qənzilik kīn kəridioəinimmu bilməymən. **3** Xunga səndin tətūnimən, qoralliring, yəni sadək wə okyayingni elip jənggəloəa qīqip, mən üqūn bir ow owlap kəl; **4** mən yaxhi kəridioəan məzilik taməktin birni etip, mənə kəltürgin. Mən uni yəp, əlüxtin ilgiri kənglūmdin sanga bəht-bərikət tiləp dua kīlay, — dedi. **5** Ishāq oəqli Əsawoəa səz kילוəanda Riwkahnu anglidi. Əsaw ow owlap kəlgili jənggəloəa qīqip kətkəndə, **6** Riwkah oəqli Yakupka: — Mana mən atəngning akəng Əsawoəa: «Sən ow owlap kelip, mənə məzilik bir taamni ətkin; mən uni yəp əlüp kətxitn burun Pərwərdigar əldida sanga bəht-bərikət tiləp dua kīlay», — dəp eytkinini anglap kəldim. **8** Əmđi, i oəqlum, səziəngə kulək selip buyruoəinimni kילוəin. **9** Sən dərhal padioəa berip, əpki lərnəning iqidin esil ikki oəqlakni elip kəlgin; mən ularidn atəng üqūn u yaxhi kəridioəan məzilik bir taam təyyər kīlay. **10** Sən uni atəngning əldioəa elip kirgin. Xuning bilən u yəp, əlüp kətxitn burun sanga bəht-bərikət tiləp dua kילוədu, — dedi. **11** Ləkin Yakup anisi Riwkəhoəa: — Mana akəng Əsaw bolsa tüklik kixi, mən bolsam tüksiz silik tənlik adəmmən. **12** Mubada atam meni siləp kəlsa, undəktə mən uning nəziridə uni mazaq kילוəuqi adəm bolup kəlip, bəximioəa bərikət əməs, bəlki lənət taparmənmikin, dedi. **13** Anisi uningoəa: — Əy oəqlum, sənə qūxidioəan lənət mənə qūxsun; əmma sən pəkət səziəngə kulək selip, berip [oəqlaklarni] elip kəl, — dedi. **14** U berip ularni elip kelip, anisioəa bərdi. Anisi uning atisi yaxhi kəridioəan məzilik bir taamni təyyər kילוədi. **15** Andin Riwkah tunji oəqli Əsawning eydə əz yenida saqləklīk əng esil keyimlirini elip kīqīk oəqli Yakupka kiydürüp, **16** oəqlaklarning terisini ikki kōli bilən boynining tüksiz jəyioəa yəgəp, **17** andin əzi ətkən məzilik taamlar bilən nənarni oəqli Yakupning kילוəa tutkuzdi. **18** Yakup atisining kəxiəoəa kirip: — Əy ata! — dedi. U: — Mana mən! Oəqlum, sən kim bolisən? — dewidi, **19** Yakup atisioəa jawab berip: — Mən qong oəqulliri Əsawmən, mənə eytkənliridə kילוədim; əmđi orunliridin turup,

olturup kילוəan owumning gəxiəə oəzi tegip, andin kənglūliridin mənə bəht-bərikət tiləp dua kילוəayla, — dedi. **20** Ishāq oəqlioəa: — Əy oəqlum, qəndəktəmu uni xunqə tez tēpīp kəlding? — dewidi, u jawab berip: — Qūnki Pərwərdigar Hudaliri uni dəl yolumoəa yoluktuirdi, — dedi. **21** Ishāq Yakupka: — Əy oəqlum, yekīnrək kəl, sən rast oəqlum Əsawmu, əməsmu, siləp bəqay, — dedi. **22** Xuning bilən Yakup atisi Ishāqning kəxiəoəa yekīn bərdi; u uni siləp turup: — Awaz Yakupning əwazi, ləkin kōl bolsa Əsawning kōlidur, — dedi. **23** Uning kōlliri bolsa akisi Əsawning kōlliridə tüklik bolōəini üqūn uni toniyalmay, uningoəa bəht-bərikət tiləp dua kילוədi. **24** Andin u yənə: — Sən rast oəqlum Əsawmusən? dəp soriwidi, u jawab berip: — Dəl mən, — dedi. **25** Ishāq uningoəa: — Taamni elip kəlgin, mən oəqlumning ow gəxididn yəp, kənglūmdin sanga bəht-bərikət tiləp dua kīlay, — dedi. [Yakup] uni uning əldioəa koydi; u yedi. U xarab kəltürüwidi, unimu iqtī. **26** Andin atisi Ishāq uningoəa: — Əy oəqlum, əmđi yekīn kelip meni səygin, — dedi. **27** U uning kəxiəoəa berip uni səydi. Atisi uning kiyiminin purikini purap uningoəa bəht-bərikət tiləp dua kīlip: — «Mana, oəqlumning tenidiki purək Pərwərdigar bərikətligən kəklənzərnəng hux purikioəa ohxaydikən! **28** Huda sanga əsməning xəbnimni, Yərnəng mənəbt kūqini ata kīlip, Axlik-tülük bilən xarəbnimni kəp bərgəy. **29** Həklər sening kullukungdə bolōəay, Ə-millətlər əldingdə tizlanəyoəy; Kərinədxliringoəa hoəa bolōəaysən; Anəngning oəqulliri sanga tizlanəyoəy; Səngə lənət kילוəanlar lənətkə kəloəay; Səngə bəht tiləngənlər bəht tapkay!» — dedi. **30** Xundak boldiki, Ishāq Yakupka dua kīlip bolup, Yakup atisi Ishāqning kəxididn qūqip boluxioəa, akisi Əsaw owdin kəytip kəldi. **31** Umu məzilik taamlarni etip, atisining kəxiəoəa elip kirip, atisioəa: — Ata kōpkəyła, oəqullirinin ow gəxididn yəp, kənglūliridin mənə bəht-bərikət tiləp dua kילוəayla, — dedi. **32** Atisi Ishāq uningoəa: — Sən kimsən? — dedi. U jawab berip: — Mən oəqulliri, qong oəqulliri Əsawmən! — dedi. **33** Buni anglap Ishāq əlakəzədlīkə qūxup, pütūn bədini jaləkləp tītəp: — Undəktə bayatin ow owlap elip kəlgini kim? Sən kəlxitn burun uning həmmə nərsisidin yəp, uningoəa bəht-bərikət tiləp dua kילוədim; wə bərhək, u bəht-bərikət kəridu! — dedi. **34** Əsaw atisining səzlrini angləplə intayin eqinarlik həlda ün selip əqīq pəryəd kətürüp atisioəa: — Menimni, i ata, menimni bəht-bərikətligəyła! — dedi. **35** U jawab berip: — Sening ining hilyə bilən kirip, sənə tegixlik bəht-bərikətni elip kətiptu, dedi. **36** Əsaw: — Rast uning eti Yakup əməsmu! Qūnki u ikki kətim meni putlap, ornumni tartiwaldi. Awwal tunjilik hōququmni tartiwaldi wə mənə hazır u mənə tegidioəan bəht-bərikətni elip kətti, — dedi, Andin yənə: — Məning üqūn birər bəht-bərikət kəldurmədilim? — dedi. **37** Ishāq Əsawoəa jawab berip: — Mana, mən uni üstiəngə hoəa kילוədim; həmmə kərinədxlirini uning kullukidə bolidioəan kילוədim; əxlik wə yəngi xarəb bilən uni kūwwətlidim; əy oəqlum, əmđi sənə yənə nemimni kīlip bərləyən? — dedi. **38** Əsaw atisioəa yənə: — Əy ata, silidə pəkət xu birlə bəht-bərikət bəridim? Mənə, əy ata, mənəgilim bəht-bərikət tiləp dua kילוəayla! dedi. Andin u ün selip yioəlap kətti. **39** Atisi Ishāq uningoəa jawab berip: — «Mana,

turaloqu jaying yorning mumbət küqidin neri, Egiz asmanning xəbnimidin yirak bolur; **40** Sən kıliqingoşa tayinip jan bakisən, İningning hizmitida bolisən; Lekin qeğridin qikiş kəzğiningdə, Sən boynungdin uning boyunturukini qikişir sunduruwetisən» — dedi. **41** Xunga Əsaw atisi uningoşa tilgen bəht-bərikət səwəbidin Yakupqa eqmənlük saklap yürdi. Əsaw kənglidə: — Atamning matəm künliri yekinlixip qaldı; xu qaşda inim Yakupni ɵltürwetimən, dəp hiyal kıldı. **42** Lekin Riwkah qong oşli Əsawning bu səzlidirin həwər taptı. U kişik oşli Yakupni qakişir uningoşa: — Mana akang Əsaw seni ɵltürwetimən dəp öz-ɵzidin təşəlli tepiwetiqtu; **43** əmđi əy oşlum, səzümə külak selip, kopup Həranəşa, akam Labanning kəxiəşa kəqip kətkin; **44** akangning kəşri yanəşuqə, uning kəxida birnəqqə wəkiş turəşin. **45** Akang aqikişidin yenip, sening uningəşa kilişiningni untup kətkiüqə xu yərdə turup turəşin; andin mən adəm əwətip, seni u yərdin aldurup kelimən. Nemə üşin bir kündila hər ikkinglərdin məhrum bolup qalay? — dedi. **46** Əmma Riwkah İshəqqa: — Mən muxu Hittiy kizlar wəşidin jenimdin jak toydum. Əğər Yakupmu bu yurttiki kizlərdin, muxundaq Hittiy kizni hotunluqqa əlsa yəxişinimning mənə paydisi? — dedi.

28 Xuning bilən İshəq Yakupni qakişir, uningəşa bəht-bərikət tiləp, uningəşa jekiləp: — Sən Kənaanilarning kizliridin hotun alma; **2** bəki kopup, Padan-Araməşa, anangning atisi Betuəlning əyigə berip, u yərdin anangning akisi Labanning kizliridin hotun ələşin. **3** Həmmigə Qadir Təngri seni bəht-bərikətləp, awutup, səndin kəp həlkəlni qikişir kəpəytkəy, **4** Xundaqla İbrahəmining bəht-bərikətini sənə wə sening bilən nəşlinggə bərgəy; xundaq kiliş sən həzir Musapir bolup turuwatqan yərnə, yəni əşlidə Huda İbrahəməşa bərgən zeminni igiləysən! — dedi. **5** Xuning bilən İshəq Yakupni yəşəşa saldı. U Padan-Araməşa, aramiy Betuəlning oşli, Yakup bilən Əsawning anisi Riwkahning akisi Labanning kəxiəşa kərap mangdi. **6** Əsaw İshəqning Yakupqa bəht-bərikət tiləp, uni Padan-Araməşa xu yərdin hotun əlixə əwətkənlirini, xundaqla uningəşa bəht-bərikət tiləp, uningəşa jekiləp: Sən Kənaanilarning kizliridin hotun ələşin, değanlirini uşup, Yakupningmu öz ata-anisəşa itəş kiliş. Padan-Araməşa kətkinini kərginidə, **8** Əsaw: — Kənaanilarning kizliri atam İshəqning nəziridə yaman kərinidikən, dəp bilip yətti. **9** U İsmailning kəxiəşa berip, həzirkiş hotunlirining üstigə İbrahəmining oşli İsmailning kizi, Nebayotning singlisi Məhalatni hotunluqqa əldi. **10** Yakup bolsa Bəər-Xəbadin qikiş, Həran tərəkəş mənşip, **11** bir yərgə yetip kəlgəndə, kün ɵlturup kətkəqə xu yərdə kənləşkiş boldi. U xu yərdiki taxlərdin birini əlip, bəxiəşa yastuk kiliş kopup, uhlişili yətti. **12** U bir qüş kərdi: — Mana, uqi asmanləşəşa takixidəşin bir bələmpəy yərdə tikləklük turattı; Hudaning pərixtiliri uningdə qikiş-qüşup turuxattı. **13** Mana, Pərwərdigar uning üstidə turattı. U: — «Mən bolsam atang İbrahəmining Hudasi wə İshəqning Hudasi boləşən Pərwərdigardurmən; Mən sən yatqan bu zeminni sening bilən nəşlinggə bərimən. **14** Nəşling bolsa yərnəşin topisidək kəp bolup, sən məşrip bilən mərixkəş, ximal bilən jənubkəş yəşiləşən; sən

wə nəşlingning wəşitisi bilən yəş yəşidiki bərlük ələ-kəbiləş bəht-bərikət tapıdı. **15** Mana, Mən sən bilən billidurmən, kəşyərgə barsang seni əman-əsən saklap, bu zəşingəşa seni kayturup kelimən; qünki sənə əytkən səzümni ədə kilməş turup, seni taxliməymən» — dedi. **16** Andin Yakup oşşinip: — Bərlək, Pərwərdigar bu yəşdidur, lekin mən uni bilməşimən, — dedi. **17** U kəşkup kətip: Bu jan əlamət dəşxətlik bir jan ikən! Bu Hudaning əyi bilən əsmanning dərwezisidin bəşkəş həş jay əməştur, — dedi. **18** Yakup əşisi səhər kopup, bəşining əşisəşa kəşşən taxni əlip, [hatirəş] təwriük şipitidə tikləş, üstigəş zəşytun meyi kuyup kəşdi. **19** U jayning ismini Bəyt-Əl dəş atıdı; əmma ilşiri u jayning eti Luz idi. **20** Andin Yakup kəşəm bilən wədəş kiliş: — Əğər Huda məning bilən billəş bolup, bu səşirimdə meni saklap, yəşili nən, kiyşili kiyim bəşip, **21** Mən atamning əyigə əman-əsən yenip barsam, undaktəş Pərwərdigar məning Hudayim bolıdı; **22** Xuningdəş mən hatirəş təwriük şipitidə tikləş kəşşən bu tax Hudaning əyi bolıdı; həş xundaqla sən mənə bəşidəşən bərlük nəşsiləşning əndin bir ülişini sənə təşkim kilməş qəlməymən, — dedi.

29 Andin Yakup səşirini dawamləşturup, mərixkəş kəwmləşning zəşiməşa yetip kəşdi. **2** U kəşridi, mənə, yaylakta bir kuduk turattı, uning yəşidə üç top kəş padisi turattı; qünki həşk bu kudukşin padiləşni suşirattı. Kudukşning əşisəşa yəşşən bir tax kəşşilük idi. **3** Kəşşəniki padiləşning həşmisi u yərgəş yəşşilsə, padiqəş birlikdəş kudukşning əşşidiki taxni yumilitiwetip, kəşşiləşni suşirip, əndin taxni yənəş kudukşning əşşisəşa öz ərnisəşa kəşşup kəşşattı. **4** Yakup [padiqəşlərdin]: Əy buradəşlər, silər kəşşəşlik? — dəş sorıdı. Ular: — Biz həşranlikmiz, dedi. **5** U ulardın: — Silər Nəşorning oşli Labanni tonumşiləş? — dəş sorıdı. Ular: — Tonuymiz, dedi. **6** U ulardın: — U salamətəm, dəş sorıwdı, ular jəşwəş berip: — U salamət turuwatıdı. Mana ənəş uning kizi Rəşiləş kəşşiliri bilən kəşşiləşidəş, dedi. **7** U: — Mana, kün təhi əşiz tursəş, həşir təhi məşning yəşşilidəşən wəkiş bolmıdı; nemixkəş kəşşiləşni suşirip, əndin yənəş bəşir otlatməşsiləş? — dedi. **8** Ular jəşwəş berip: — Yak, mundaq kəşşilməşmiz. Awwal padiləşning həşmisi yəşşilip, padiqəş taxni kudukşning əşşizidin yumilitiwətkəşndin kəşşin, əndin kəşşiləşni suşirimiz, dedi. **9** U ular bilən gəşşiləş turəşinidəş, Rəşiləş əşşisəşning kəşşiliri bilən yetip kəşdi; qünki u kəşş bəşşuqiş idi. **10** Xundaq boldiki, Yakup əşşisəşning akisi Labanning kizi Rəşiləş bilən əşşisəşning akisi Labanning kəşşilirini kəşşəşndəş, u kopup berip, kudukşning əşşizidin taxni yumilitiwetip, əşşisəşning akisi Labanning kəşşilirini suşardı. **11** Andin Yakup Rəşiləşni səşşip, yukşiri əwəş bilən yəşşiləş taxlıdı wə Rəşiləşəş: — Mən sening atangning tuşşşini, Riwkahning oşli bolimən, dēwidı, u yūşürüp berip əşşisəşa həwər bərdi. **13** Xundaq boldiki, Labən öz şşiləşining oşli Yakupning həşirini əşşiləşindəş, uning əşşisəşa yūşürüp berip, uni kuşşaklap səşşip, əyigəş bəşşiləş kəşşdi. Andin Yakup Labənəş [kəşşimixşilirining] həşmisişini dəş bərdi. **14** Labən uningəşa: — Sən dərəkəş məning səşşək bilən gəşşimürşən! — dedi. Buning bilən u uning kəşşidəş bir əyqəş turup qaldı. **15** Andin Labən Yakupqa: —

Sən mening tuşqinim bolojaq, manga bikaroja hizmat kilamsən? Eytkina, həkkingga nemə alisen? — dedi. **16** Labanning ikki kizi bar idi; qongining eti Leyah, kikiqining eti Rahilə idi. **17** Leyahning kezliri yekimlik idi; əmma Rahiləning bolsa təki-turki kelixkən, həsni-jamali qiraylik kiz idi. **18** Yakupning kengli Rahiləgə qüxkən bolup Labanoja: — Mən sening kikiq kizing Rahilə üqün sanga yəttə yil hizmat kilay, dedi. **19** Laban jawab berip: — Uni baxka kixigə bərginimdin sanga bərginim yahxi. Əmdi meningkidə turojin, dedi. **20** Yakup Rahiləni elix üqün yəttə yil hizmat kildi. Əmma u uni intayin yahxi kərgəqə, bu yillar uningoja pəkət birməyqə kündəkla bilindi. **21** Wakit toxkanda Yakup Labanoja: — Mana mening künlirim toxti. Əmdi ayalimni manga bərgin, mən uning kəxiqə kirəy, dedi. **22** Laban xu yərdiki həmmə kixiləni yəqiy, ziyapət kilip bərdi. **23** Lekin xundak boldiki, kəq kirgəndə, u qong kizi Leyahni Yakupning yenioja elip kəldi; Yakup uning kəxiqə kirip billə boldi. **24** Laban əz dediki Zilpahni kizi Leyahəja dedək kilip bərdi. **25** Ətisi xundak boldiki, mana aldida Leyah turattli! U Labanoja: — Bu zadi manga nemə kiləyoning? Əjəba, mən Rahilə üqün sanga hizmat kilmidimmu? Meni nemixka xundak aldiding?! — dedi. **26** Laban: Bizning yurtimizda kikiqini qongidin ilgiri yatlik kilidiojan rəsim-kaidə yok. **27** Əmdi sən qongining yəttə künlük toy murasimini etküzüp boləy; andin yənə ikkinqisanimu sanga berəyli; u sening manga yənə yəttə yil kilidiojan hizmitingning həkki bolidu, — dedi. **28** Yakup maqul bolup, Leyahning yəttə künlük toy murasimini etküzüp boləyanda, Laban kizi Rahilənimu uningəja hotunlukka bərdi. **29** Laban dediki Bilhəhni kizi Rahiləgə dedək kilip bərdi. **30** Bu tərəkidə Yakup Rahiləningmu kəxiqə kirdi; u Rahiləni Leyahdin ziyadə yahxi kərdi. Andin keyin u yənə yəttə yil Labanoja hizmat kildi. **31** Əmma Pərwərdigar Leyahning ətiwarlanmiojanlikini kərgəndə, uningəja tuşuxni nesip kildi. Lekin Rahilə tuşmas idi. **32** Leyah həmilidar bolup bir oşul tuşup: — «Pərwərdigar ətiwarlanmiojanlikini anglap, buni həm manga bərdi» dəp, uning ismini Ximeon koydi. **34** U yənə həmilidar bolup, bir oşul tuşup: — «Əmdi bu kətim erim manga başlinidu; qünki mən uningəja üq oşul tuşup bərdim» dəp uning ismini Lawiy koydi. **35** U yənə həmilidar bolup, bir oşul tuşup: — «Əmdi bu kətim mən Pərwərdigarəja həmdusana okuy!» dəp uning ismini Yəhuda koydi. Andin u tuşuttin tohtap kaldi.

30 Əmma Rahilə əzining Yakupka bala tuşup bəralmiginini kərgəndə, aqisioja həsət kilip Yakupka: — Manga bala bərgin; bolmisa əliman, — dedi. **2** Xuning bilən Yakupning Rahiləgə oşəzipi kelip: — Mən baliyatquning mewisini səndin ayiojan Hudaning ornidimu?! — dedi. **3** — Mana, dedikim Bilhəh bu yərdə turidu; sən uning kəxiqə kirgin, u mening quqikiməja tuşusun; mən u arkilik balilik bolay, — dedi Rahilə. **4** Xuning bilən u dediki Bilhəhni uningəja hotun kilip bərdi; Yakup uning kəxiqə kirdi. **5** Bilhəh həmilidar bolup, Yakupka bir oşul tuşup bərdi. **6** Rahilə: —

«Huda mən üqün adalət yürgüzüp pəryadimni anglap, manga bir oşul bərdi», dəp uning ismini Dan koydi. **7** Rahiləning dediki Bilhəh yənə həmilidar bolup, Yakupka ikkinqi oşlini tuşup bərdi. **8** Rahilə: — «Mən aqam bilən bəslixip kattik tutuxup, yəngdim» dəp uning ismini Naftali koydi. **9** Leyah əzining tuşuttin tohtap kəlojanini kərup, dediki Zilpahni Yakupka hotun kilip bərdi. **10** Leyahning dediki Zilpah Yakupka bir oşul tuşup bərdi. **11** Leyah: — «Nemidegən tələylik-hə!» dəp uning ismini Gad koydi. **12** Leyahning dediki Zilpah Yakupka ikkinqi oşlini tuşup bərdi. **13** Leyah: «Mən bəhtlikturmen! Qünki hotun-kizlar meni bəhtlik deyixidu!» dəp uning ismini Axir koydi. **14** Buəyqə dərmissi künliridə Rubən qikiq etizlikka bardi wə etizdin birkanqə muhəbbətgülini terip, bularni anisi Leyahning kəxiqə əkəldi. Əmdi Rahilə Leyahka: — Ətünüp kalay, oşlungning muhəbbətgülinin birməyqini manga bərgin! — dedi. **15** [Leyah] uningəja jawabən: — Erimni tartiwaləyining yətməmdu? Əmdi oşlungning muhəbbətgülinimu tartiwaləyinqiməsən? — dedi. Rahilə jawab berip: — Undək bolsa u oşlungning muhəbbətgülliri üqün bugin kəqə sən bilən yatsun, — dedi. **16** Yakup kəqkurun etizdin kaytip kəlginidə, Leyah uning aldioja qikiq: — Mening kəxiqə kirixing kərek; qünki mən oşlungning muhəbbətgülliri bilən seni ijarigə aldim, — dedi. Xundək dewidi, u bu kəqə uning bilən yatti. **17** Huda Leyahning duasini anglidi; u həmilidar bolup, Yakupka bəxinqi oşlini tuşup bərdi. **18** Xuning bilən Leyah: «Dedikimni erimgə bərginimgə Huda əmdi manga «ijarə həkkingni»ni ata kildi» dəp uning ismini Issakar koydi. **19** Leyah yənə həmilidar bolup, Yakupka altinqi oşlini tuşup bərdi. **20** Leyah: — «Huda manga yahxi toyluq ata kildi; əmdi erim mening bilən billə turidiojan boldi; qünki mən uningəja əltə oşul tuşup bərdim» dəp uning ismini Zəbulun koydi. **21** Xuningdin keyin, u bir kiz tuşup, uning ismini Dinah koydi. **22** Əmma Huda Rahiləni yad kilip, duasini anglap uni tuşidiojan kildi, **23** U həmilidar bolup, bir oşul tuşup. U: — «Huda meni nomustin halas kildi», dedi. **24** U: — «Pərwərdigar manga yənə bir bala bərsə» dəp, uning ismini Yüsüp koydi. **25** Rahilə Yüsüpnə tuşkəndin keyin Yakup Labanoja: — Meni əz yurtuməja, əz wətinimgə kətikli koyəyjin. **26** Mening sanga ixləp erixkən ix həkking biləjan ayallirim bilən balilirimni manga bərgin; mən kətəy; qünki mening sanga ixləgən japalik hizmitim əzünggə ayan, — dedi. **27** Laban uningəja jawabən: Nəziringda iltipət tapkan bolsam, etünüp kalay, [yenimdin kətmə]. Qünki mən Pərwərdigarning sening səwəbingdin manga bərikət bərginini tonup yəttim, dewidi, [Yakup] yənə: — **28** Manga alidiojan həkkingni tohtatkin; mən sanga xuni berəy, dedi. **29** [Yakup] uningəja jawab berip: — Mən sanga kəndək hizmat kilip kəlginim, mening kəlməda malliringning kəndək boləyini əzünggə ayan. **30** Qünki mən kəlməstə meling az idi; əmdi nahəyiti zor bir top boldi. Mening kədimim kəyərgə yətsə, Pərwərdigar sanga bərikət ata kildi. Əmdi mən kaqan əz ailəm üqün igilik tikləymən? — dedi. **31** Xuning bilən Laban: — Mən sanga nemə berəy, dewidi, Yakup: — Sən manga həqnemə bərmigin; pəkət mening xu iximəja kəxulsangla, mən yənə padangni bekip, ulardin həwər alimən. **32** Mən bugin pütkül padangni

arilap, ala-qipar koylarni, qara-qongur pahlanlarni, xundakla o'qkilarning iqidinnu ala-qiparlarini ayrip qikim. Bular mening ix həkķim bolsun. **33** Keyin, mening həkķimni təkķürüp kəlġen waķtingda, həkķaniy bolojinim kəz aldingda ispatlinidu; o'qkilər arisida ala-qipar bolmioqanlarining həmmisi, pahlanlar arisida qara-qongur bolmioqanlarining həmmisi o'qrilap kelingən hesablanun, — dedi. **34** U waķtinda Laban: — Maķul, deginingdək bolsun, — dedi. **35** Xu küni [Laban] taqoil wə ala-qipar tekiləni, ala-qipar qixi o'qkiləni, xundakla az-paz aķ qikimi boləqan barliķ o'qkiləni, barliķ qara-qongur koziləni ayrip, əz o'qullirining kolioķa tapxurup, **36** əzi bilən Yakupning otturisida üq künlük arilikni koydi. Yakup bolsa Labanning padilirining kolioķinini bakti. **37** Lekin Yakup terək, badam wə qinar dərəhliridin yumran qiwiklarni elip, qowzikiyi yolluķ kiliq xilip, aķ siziklarni qikardi. **38** Andin mal küyliġen waķtilirida su iķkili kəlgəndə, u muxu xiləqan qiwiklarni padilar su iķdioqan yərlərdiki ulakləra malning aldioķa tiklap koyatti. Mal bu [taqoil] qiwiklarning aldidə jüpləxkəndin keyin ular taqoil wə ala-qipar koziləni tuojdi. **40** Andin Yakup bu koziləni Labanning padisidin ayrip qikardi; andin u Labanning padisining yüzlirini taqoil wə qongur koyliroķa karitip jüpləxtürdi; xundak kiliq, u əz melini Labanning melioķa koķmay belək koyup, əzi üqün ayrim badilarni kildi. **41** Saolam küqlik mal jüpləxkinidə, Yakup qiwiklarni padining kəz aldioķa ulaklarda koyatti; mallar xu qiwiklarning yenidə jüplixatti. **42** Lekin jüplixwatkan mal ajiz bolsa, u qiwiklarni koymaytti. Bu tərικidə ajizliri Labanoķa, küqlikliri Yakupķa təwə boldi. **43** Xundak kiliq, bu kixi nahayiti bay bolup, malliri, dedəkliri, kulliri, təġiliri wə exəkliri heli kəp boldi.

31 Əmma Yakup Labanning o'qullirining: — Yakup atimizning pütin mal-mülkini elip kətti; uning erixkən bu deliti atimizning təallukatidin kəlgən, deginini anglar kaldi. **2** Yakup Labanning qirayioķa kariwidi, mana, u əzigə burunkidək hux peil bolmidi. **3** Bu qaoķda, Pərwərdigar Yakupķa: — Sən atabowiliringning zeminoķa, əz uruķ-tuoqanlariningning kexioķa kaytip kətkin. Mən sening bilən billə bolimən, — dedi. **4** Xuning üqün Yakup adəm əwətip, Raķilə wə Leyaħni əz padisi turoqan kəkləmgə qakirip kelip **5** ularoķa mundak dedi: — Mən atanglarning qirayioķa karisam manga burunkidək hux peil bolmidi; əmma atamning Hudasi mən bilən billə bolup kəldi. **6** Küqümning yetixiqə atanglaroķa ixləp bərginim silərgə ayan; **7** ħalbukı, atanglar meni əhmək kiliq, həkķimni on kətim əzgərtti; lekin Huda uning manga ziyan yətküzüxigə yol koymidi. **8** Əgər u: «Ala-qipar kozilar həkķing bolidu», desə, barliķ padilar ala-qipar kozilioķili turdi. U: «Taqoil kozilar həkķing bolsun», desə, barliķ padilar taqoil kozilioķili turdi. **9** Bu tərικidə Huda atanglarning mallirini tartiwelip, manga bərdi. **10** Padilar küyliġen waķtında mən bir kətim qüxümdə beximni kəturüp xuni kərdumki, mana, mallarning üstigə jüplixixkə etiloqan koqķar-tekiləning həmmisi taqoil yaki ala-qipar idi. **11** Andin Hudaning Pərixitsi qüxümdə manga: «Əy Yakup», dewidi, mən jawab berip: «Mana mən», dedim. **12** U manga: — «Əmdi bexingni kəturüp kariəjin; mana mallarning üstigə

jüplixixkə etiloqan koqķar-tekiləning həmmisi taqoil wə ala-qipardur; qünki Mən Labanning sanga kolioķinining həmmisini kərdüm. **13** Mən Bəyt-Əldə [sanga kəriġəng] Tənggridurmən. Sən xu yərdə tüwrukni məsiħləp, Manga kəsəm iqtinq. Əmdi sən orningdin turup, bu zemindin qikip, uruķ-tuoqanlariningning zeminoķa yanəjin» dedi. **14** Raķilə wə Leyaħ unioķa jawab berip: — Atimizning eyidə bizgə tegixlik nesiwə yaki miras kəlmioqanmu? **15** Biz dərəwəķə unioķa yat adəm hesablinip kəloqanmu?! U bizni setiwətti, toyluķimiznimu pütünləy yəp kətti! **16** Xundak boləqandin keyin, Huda Atimizdin sanga elip bərgən barliķ dələt biz bilən balilirimizningkidur. Əmdi Huda sanga nemə degən bolsa, xuni kiliqin, — dedi. **17** Xuning bilən Yakup ornidin turup, baliliri wə ayallirini təġilərgə mindurup, erixkən barliķ malliri wə barliķ təallukatini, yəni Padan-Aramda tapķan təallukatlarini elip, atisi İshaķning yenioķa berixķa Kanaan zeminoķa karap yol aldı. **19** Laban bolsa koylirini kirkioķili kətkənidi; Raķilə əz atisioķa təwə «əy butliri»ni o'qrilap eliwaldi. **20** Yakup aramiy Labanoķa əz kəxidin o'qrilikqə keqip ketidioqanlikini uķturmay uni aldap koyəqanidi. **21** U bar-yoķini elip keqip kətti; u dəryadın etüp Gilead teoķi tərəpķə karap yol aldı. **22** Üqinqi küni, Labanoķa Yakupning kaqķini teoķrisida həwə yətti. **23** U əz tuoqanlarini elip, yəttə künlük yoloķiqə kəynidin koqolap berip, Gilead teoķida unioķa yetixti. **24** Lekin keqisi Huda aramiy Labanning qüxigə kirip unioķa: «Sən ħəzi bol, Yakupķa ya aķ ya kək demə!» dedi. **25** Laban Yakupķa yetixip barəqanda, Yakup qedirini taqoķning üstigə tikgənidi. Labanmu tuoqanliri bilən Gilead teoķining üstidə qedir tiki. **26** Laban Yakupķa: — Bu nemə kiliqoķing? Sən meni aldap, qizlirimni uruxta aloqan oljidək elip kəttinq? **27** Nemixķa yoxurun kaqisən, manga həwə bərməy məndin o'qrilikqə kəttinq? Manga degən bolsang mən huxal-huramlik bilən oşəzəl oqup, dap wə qang qelip, seni uzitip koymamtim? **28** Xundak kiliq sən manga əz o'qullirim wə qizlirimni səyüp uzitip koyux pürsitinimu bərmiding. Bu ixta əhməklik kildiġ. **29** Silərgə ziyan-zəhmət yətküzüx koľumdin kələtti; lekin tünügün keqə atangning Hudasi manga səz kiliq: «ħəzi bol, Yakupķa ya aķ ya kək demə» dedi. **30** Hox, sən atangning eyini tolimu seəjoķoķining üqün kətməy koymaysan; lekin nemixķa yənə mening butlirimni o'qrilidinq? — dedi. **31** Yakup Labanoķa jawab berip: — Mən koqķup qaqtim; qünki seni qizlirini məndin məjburiy tartiwalamdikin, dedim. **32** Əmdi butliringoķa kəlsək, ular kimdin qixķa xu tirik kəlməydu! Kəriנדaxlirimiz aldidə məndin kəndakla neməġni tonuwalsang, uni elip kət, — dedi. ħalbukı, Yakupning Raķiləning butlarni o'qrilap kəlginidin həwiri yok idi. **33** Laban aldı bilən Yakupning qedirioķa kirip, andin Leyaħning qediri həm ikki dedəkning qedirliroķa kirip aħturup ħeqnemə tapalmidi. Leyaħning qediridin qikip, Raķiləning qedirioķa kirdi. **34** Raķilə bolsa əy butlirini elip, bularni təġining qomining iqigə tikip koyup, üstidə olturuwaləqanidi. Laban pütkül qedirini aħturup, ħeqnemə tapalmidi. **35** Raķilə atisioķa: — Əy hoķam, aldingda turalmioķinim üqün həpa bolmioqin; qünki mən ħəzir ayallarning adət məzgilidə turuwatimən, — dedi. Xundak kiliq, Laban həmmə yərnı koymay

ahTURUPMU, oY butlirini tapalmidi. **36** Xuning bilən Yaqup aqqiqlar Laban bilən jedallix qətti. Yaqup Labanoja: — Sən meni kəynimdin munqə aldıra-tenəp qoqlap kəlgüdək məndə nemə səwənlük, nemə gunah bar? **37** Sən həmmə yülk-taklirimni ahTURUP qİqting, eYüNGNING nƏSİLIRIDIN birər nemə tapalidingmu? Birnemə tapkan bolsang, mening kƏRIDAXLIRIM bilən sening kƏRIDAXLIRINGNING aldidə uni qoYojin, ular biz ikkimizning arisidə hƏküm kİlsun. **38** Mən muxu yigirmə yil kƏxingdə turdum; hƏqqaqan saqlİqing wə qixi Əqkiliring bala taxliwətmidi; padiliringdin qoqkarliringni yeginim yox. **39** Boşuwetilgənlirini kƏxingoja elip kəlməy, bu ziyani eZüwm toldurdum; keqisi soYrılanoqan yaki kündüzi soYrılanoqan bolsun sən uni məndin tƏlitip alding. **40** Mening künlirim xundək əttiki, kündüzi isİqİtin, keqisi soYquktin kİynilip, uyku kƏzümün qaçattı. **41** Mening künlirim muxu yigirmə yildə eYüNGdə turup xundək boldi; on tət yil ikki kİzing üqün sanga hizmət kİldim, altə yil padang üqün hizmət kİldim; uning üstigə sən ix hƏkqimni on kƏtim eZgərtting. **42** Əgər atamning Hudasi, yəni İbrahİmining Hudasi, yəni İshəqning Korkunqisi Boləjaning Əzi mən bilən billə bolmisa idi, sən jəzmən meni kuruk qol kİlip kayTURuwetətting. Ləkin Huda mening tartkan jəbir-jəpalirimni, kollirimning muxəkqitini kƏrüp tünügün keqə sanga tənbiħ bərdi, — dedi. **43** Laban Yaqupka jawab berip: — Bu kİzlar mening kİzilirim, bu soYullar mening oYullirim, bu pada bolsa mening padam boldi; xundəklə kez aldingdiki həmmə nƏrsə miningkidur; əmma mən bügün bu kİzilirimni wə ularning tuşqan oYullirini nemə kİlay? **44** Kəni kəl, sən bilən ikkimiz bir əhdə tüzüxəyli, bu mən bilən sening otturimizdə guwah bolsun, — dedi. **45** Xuning bilən Yaqup bir taxni elip ərə tikləp tüwruk kİlip koydi. **46** Andin Yaqup kƏRIDAXLIRIOJA: — Tax yiojinglar, — dewidi, taxlarni elip kelip dƏwİlidi, xu yərdə tax dewisining yenidə oYjalinixti. **47** Laban bu dƏwini «Yəgər-Sahəduta» dəp atidi, Yaqup uningə «Galeəd» dəp at koydi. **48** Laban: — Bu dƏwə bügtin sən bilən mening otturamda guwah bolsun, — dedi. Xunga bu səwəbtin dƏwining nami «Galeəd» ataldi. **49** U jay yənə «Mizpah», dəpmu ataldi; qünki Laban yənə: — İkkimiz bir-birimiz bilən kƏruxmigən waqİtlarda, Pərwərdigar sən bilən mening otturamda karawul bolup kƏzitip tursun. **50** Əgər sən kİzilirimni bəzək kİlsang, yaki kİzilirimning üstigə baxka hotunlarni alsang, baxka hƏq kixi kƏximizdə hazır bolmioqan tƏkdidirdimu, mana, Huda mən bilən sening arangda guwahqıdır! **51** Laban Yaqupka yəni: — Mana, bu dƏwigə kara, mən bilən sən ikkimizning otturisidə mən tikləp koyoqan bu tüwrukkimu kara; **52** kəlgüsüdə bu dƏwə wə bu tüwrukimu mən yaman niyət bilən bu dƏwidin sening tƏripinggə ətməsləkim üqün, seningmu niyitingni yaman kİlip bu dƏwə wə bu tüwrukting etüp mening tƏripinggə kəlməsləking üqün guwahqı bolsun. **53** İbrahİmining ilahı, Nahorning ilahı wə bu ikkisining atisining ilahlıri arimizdə hƏküm qıqarsun, — dedi. Yaqup bolsa atisi İshəqning Korkunqisi Boləjuqı bilən kəsəm kildi. **54** Andin Yaqup taoY üstidə bir kurbanlık sunup, kƏRIDAXLIRINI ezi bilən tamaqlinixka tƏklip kildi. Ular həmdastihən olturdi wə keqisi taojda kƏndi. **55**

Ətisi tang səhərdə Laban ornidin turup, nəwırliri bilən kİzilirini səyütp, ularoja bəht-bərikət tiləp, eZ eYigə rawan boldi.

32 Yaqup eZ yolioja ketip baratti; yolda Hudaning pƏritiliri uningəja uqridi. **2** Yaqup ularni kƏrüp: — Bu jay Hudaning bargahı ikən! — dəp, bu jayning namini «Maħanaim» dəp koydi. **3** Andin Yaqup Seir zeminidiki «Edom yaylıqı»oja, akisi Əsawning kƏxiəja aldin hƏwəqİlƏrni əwətip, **4** ularoja jekiləp: — Silər hojamoja, yəni Əsawoja: «Kəminiliri Yaqup mundək dedi: — Mən Labanning kƏxidə musapir bolup, ta muxu waqİtkİqə turdum. **5** Əmdi məndə kala, exək wə koylar, kul-dedəklərmu bar; mən eZlirining nəziridə iltipə taparmənmişin dəp hojamoja hƏwər yətküzüxni layik kƏrdüm», dənglar, — dedi. **6** Həwəqİlər Yaqupning yenioja yəni kelip: — Biz akiliri Əsawning kƏxiəja barduk; u tət yüz kixini elip, silining aldirioja keliwatidu, — dedi. **7** Yaqup nahəyiti kƏrkup, oəm-əqussigə qİxüp adəmlirini koy, kala wə tƏgilirigə qoxup, ikki topka ayridi. **8** U: — «Əgər Əsaw kelip bir topimizəja hujum kİlsa, yənə bir top kƏqip kutulup kalar» — dəp oylidi. **9** Andin Yaqup mundək dua kildi: — I atam İbrahİmining Hudasi wə atam İshəqning Hudasi! Manga: «Əz zeminə wə uruk-tuşqanliringning kƏxiəja yəni kətkin, sanga yaxılık kİlimən» dəp wədə kİloqan Pərwərdigar! **10** — Mən Sening Əz kulungəja kƏrsətkən eZgərməs barlık mƏhrİbanlıqing wə barlık wəpadarlıqing aldidə hƏqnemə əməsmən; qünki mən bu İordan dƏyasidin ətkinimdə yəloquz bir hƏsam bar idi. Əmdi mən ikki top adəm bolup kaytiwatimən. **11** Ətünüp kalay, meni akam Əsawning kolidin kİtkuzəjəysən; qünki u kelip mən bilən hotun-balilirimni əltürəwətmədikin, dəp kƏrkimən. **12** Sən: «Mən jəzmən sanga zor yaxılık kİlip, sening nəslingni dengizdiki kİmdək hƏddi-həsəbsiz kƏp kİlimən», dəgəniding, — dedi. **13** U xu keqisi xu yərdə kƏnup kaldı; andin u kol ilikidiki mallardin elip, akisi Əsawoja ikki yüz əqkə, yigirmə teke, ikki yüz saqlık, yigirmə qoqkar, ottuz qixi tƏgini taylaklıri bilən, kİrik inək, on buka, yigirmə mada exək, on hƏnggə exəkni sowəjat kİlip təyyarlap, **16** Bularni ayrim-ayrim top kİlip hizmətkarlıringning kƏlioja tapxurup, ularoja jekiləp: — Silər məndin burun mēngip, hər topning arisidə arilik koyup hƏydəp mēnginglar, — dedi. **17** U əng aldidiki top bilən mangəjan kixikə əmr kİlip: — Akam Əsaw sanga uqrioqanda, əgər u səndin: «Kİmming adimisən? Kəyərge barisən? Aldingdiki janiwarlar kİmming?» — dəp sorisa, **18** Undəktə sən jawab berip: «Bular kəminiliri Yaqupning bolup, hojam Əsawoja əwətkən sowəjattur. Mana, u əzimu kəynimizdin keliwatidu» — dēgin, dedi. **19** Xu tƏrikidə u ikkinqi, üqinqi wə uların keyinki padilarni hƏydəp mangəjoqı kixilərgimu ohxax əmr kİlip: — Əsaw sizlərgə uqrioqanda, silərmu uningəja xundək dənglar, andin: — Mana, kəminiliri Yaqup əzimu arkimizdin keliwatidu, — dənglar, dedi; qünki u: — Mən aldimda barəjan sowəjat bilən uni meni kəqürüm kİldurup, andin yüzini kərsəm, meni qəbul kİlarmikin, — dəp oyləjanidi. **21** Xundək kİlip sowəjat aldin əwətildi; u xu keqisi bargahda kƏnup kaldı. **22** U xu keqidə qərup, ikki ayali wə ikki dediki wə on bir oYlını elip, Yabbok keqikidin eTİP kƏtti. **23** U ularni eKİNDIN eTKÜZDİ, xundəklə

həmmə təallukinimu u qarxi tərəpkə ətəküzdi. **24** Yakup bolsa bu katta yaloquz qaldi; bir zat kelip xu yərdə uning bilən tang atkuqə qelixti. **25** Lekin bu zat uni yengəlməydiqanliqini kərüp, uning yotisining yirikioqa kolini təgküzüp koydi; xuning bilən ular qelixiwatqanda Yakupning yotisi kazandin qikiq kətti. **26** U zat: — Meni koyup bərgin, qünki tang atay dəp kaldi, dedi. — Sən meni bərikətlimigüqə, seni koyup bərməymən, dedi Yakup. **27** U uningdin: — Eting nemə? dəp soridi. U: etim Yakup, — dedi. **28** U uningə: — Sening eting buningdin keyin Yakup bolmay, bəlki Israil bolidu; qünki sən Huda bilənmu, insan bilənmu elixip oqalib kəlding, — dedi. **29** Andin Yakup uningdin: — Namingni manga dəp bərgin, dewidi, u: — Nemixkə mening namimini soraysən? — dedi wə xu yərdə uningə bəht-bərikət ata kildi. **30** Xuning bilən Yakup: — Hudani yüzmu-yüz kərüp, jenim kutulup qaldi, dəp u jayning namini «Pəniəl» dəp atidi. **31** U Pəniəldin ətüp mangoqanda, küin uning üstibexini yorutti; əmma u yotisi tüpaylidin aqsap mangatti. **32** Bu səwəbtin Israillər bügüingə yotining ügisidiki pəyni yemaydu; qünki xu Zat Yakupning yotisining yirikioqa, yəni uning peyigə kolini təgküzüp koyoqanidi.

33 Yakup bexini kətürüp qarwiwi, mana Əsaw tet yüz kixi bilən keliwatatti. Xuning bilən u balilirini ayrip, Leyah, Rahilə wə ikki dedəkkə tapxurdi; **2** u ikki dedək wə ularning balilirini həmmining aldidə mangdurdı, andin Leyah bilən uning balilirini, əng ahiridə Rahilə bilən Yüsüpni mangdurdı. **3** Əzi bolsa ularning aldioqa ətüp mangdi, u akisingin aldioqa yetip baroquqə yettə kətim yərgə bax urup təzim kildi. **4** Əsaw uning aldioqa yügürtüp kelip, uni kuqaklap, boynioqa girə selip, uni səydi; hər ikkisi yioqlixip kətti. **5** Andin Əsaw bexini kətürüp qarap, ayallar wə balilarni kərüp: — Bu sən bilən billə kəlgənlər kimlər? — dəp soridi. Yakup: — Bular Huda xapaət kilip kəminilirigə bərgən balilardur, — dedi. **6** Andin ikki dedək wə ularning baliliri aldioqa berip, uningə təzim kildi; **7** Andin Leyahmu uning baliliri bilən aldioqa berip, təzim kildi, ahiridə Yüsüp bilən Rahilə aldioqa berip, təzim kildi. **8** Əsaw: — Manga yolda uqrioqan axu toplirinda nemə məksiting bar? — dewidi, Yakup jawab berip: — Bu hojamning aldidə iltipət təpexim üqündur, dedi. **9** Lekin Əsaw: — Əy qerindixim, məndə yetip axkudək bar. Sening öz nərsiliring əzünggə qalsun, dedi. **10** Əmma Yakup: — Undək kilimioqin; əgər mən nəzarliridə iltipət tapqan bolsam, sowoqitimni kolumdin qəbul kiləyayla; qünki silining meni huxallik bilən qəbul kiləqanlirini kərüp, didarlırini kərginimdə Hudaning didarini kərgəndək boldum! **11** Əmdi sanga kəltürülgən, [Hudadin kərgən] bu bərikətlirimni qəbul kiləyayla; qünki Huda manga xapaət kərsətti, həmmə nərsilirim bar boldı, — dəp uningdin kayta-kayta ətünüwidı, u qəbul kildi. **12** Andin Əsaw: — Əmdi biz kozoqilip sapirimizni dawamlaxturayli, mən sening aldingdə mangay, dedi. **13** U uningə jawabən: — Hojam kərdilə, balilər kikiq, qəximdə emidioqan qoza wə mozaylar bar; əgər mən bularni bir künla aldirtip koqolap mangdursam, pütkül pada əlöp ketidu. **14** Xunga ətünimənki, hojam kəminiliridin aldidə mangoqəq tursun; mən aldimdiki mal-qarwilarning mengixioqa, xundəkkə balilarning mengixioqa qarap asta

mengip, hojamning qəxioqa Seiroqa udul baray, dedi. **15** U waqitə Əsaw: — Undək bolsa, mən əziüm bilən kəlgən kixilərdin birnəqini qəxingdə koyup ketəy, dedi. Lekin u jawab berip: — Buning nemə həjiti? Pəkkət hojamning nəziridə iltipət tapsamla xu kupayə, dedi. **16** Əsaw u küni yoloqa qikiq Seiroqa yenip kətti. **17** Yakup səpər kilip, Sukkot degən jayoqa kəlgəndə, u yərgə bir ət selip, mallirioqa lapasarni yasidi. Xunga bu yər «Sukkot» dəp ataldi. **18** Xu tərəkidə Yakup Padan-Aramdin kaytip, Kanaan zeminidiki Xəkəm xəhərigə aman-esən kəldi. U xəhərnin aldidə qədir tiktı. **19** Andin u qədir tikkən yərnin bir qisimini Xəkəmnin atisi boləqan Həmorning oqulliridin bir yüz kəsitiqə setiwədi, **20** Xu yərdə bir kurbangah selip, namini «Əl-Əloqə-Israil» dəp atidi.

34 Bir küni, Leyahning Yakupqa tuoqub bərgən kizi Dinaq yurtning kizliri bilən kərüxkili qikti. **2** Xu yurtning əmiri hiwiq Həmorning oqlı Xəkəm uni kərüp kelip, uni tutuwelip, zorlap nomusioqa təgdi. **3** Əmma uning kəngli Yakupning kizi Dinaqqa qüxüp, uni yaxhi kərüp qaldi wə uningə muhəbbiti bilən kəngül soridi. **4** Xuning bilən Xəkəm atisi Həmoridin: — Bu kizni manga hotunlukqə elip bərgin, dəp tələp kildi. **5** Yakup [Xəkəmnin] kizi Dinaqning ippitigə təkənlirini anglap qaldi. Uning oqulliri malliri bilən dalalarda idi; xunga Yakup ular kəlgüqə jim turup turdi. **6** Xəkəmnin atisi Həmor Yakupning aldioqa uning bilən səzləkkili qikti; **7** Yakupning oqulliri həwərnin anglapla dalalardin kaytip kəlgəndi. Bular [Xəkəmnin] kilmaydiqan ixni kilip, Yakupning kizining nomusioqa tēgip Israil qəbilisidə xərməndilik kiləqini üqün azablinip, intayin kattik qəzəpləndi. **8** Həmor ularoqa sēz kilip: — Oqlum Xəkəmnin kəngli kizinglaroqa qüxüp qaptu. Iltipət kilip uni oqlumoqa hotunlukqə bərsənglar! **9** Biz bilən kuda-baja bolup, kizliringlarni bizgə beringlar, bizning kizlirimiznimu silər elinglar; **10** Biz bilən billə turunglar. Mana, yər aldinglarda turuptu; bu yərnə makan kilip, soda kilip, əzünglər üqün ət-mülük elinglar, — dedi. **11** Xəkəm kizning atisi bilən aka-ukilirioqa: — Nəziringlarda iltipət tapsam dəymən; silər nemə desənglar, xuni berəy. **12** Məndin kanqilik toyluq yaki sowoqət tələp kilsənglar, manga eytkininglarqə berəy; pəkkət bu kizni manga hotunlukqə bərsənglarla bolidu, dedi. **13** Yakupning oqulliri bolsa Xəkəm wə atisi Həmorəqa hiylə-mikir bilən jawab bərdi, qünki u singlisi Dinaqning ippitigə təkənidi; **14** ularoqa: — Biz bundək kiləlməymiz, singlimizni hətnisiz birsiqə berixkə maqul deyəlməymiz; qünki bu bizgə nomus bolidu. **15** Pəkkət bir xərtimizgə kənsənglarla silərgə maqul bolimiz; silərninq barlik ərkəkliringlar hətnə kilinip bizdək bolsa, **16** Kizlirimizni silərgə berip, silərninq kizliringlarni biz elip aranglarda olturup, bir qəwm bolup qalimiz. **17** Əmma bizgə kulək salmay hətnə kilinixkə unimisinglar, undəkkə biz kizimizni elip ketimiz, — dedi. **18** Ularning səzliri Həmor wə oqlı Xəkəmnin nəzirigə yaqti. **19** Yigit bu ixni kəynigə sozmidi, qünki u Yakupning kizioqa ejil bolup kəlgəndi; u atisingin eyidə həmmidin ətivarlik idi. **20** Xuning bilən Həmor oqlı Xəkəm bilən xəhərnin dərwasizioqa berip, xəhərnin adəmlirigə sēz kilip: — **21** Bu adəmlərninq biz bilən inək ətəkisi bar. Xunga ular muxu yurtta turup soda-setik kilsun; mana,

bu jayninglikki tərapi ularoğa yatküdək kəngridur. Biz ularning kizlirini hotunlukğa elip, ez kizlirimizni ularoğa berimiz. **22** Lekin pəkət arimizdiki həmmə ərək ular hətnə kılıncağandək hətnə kılinsa, u adəmlər arimizda turup biz bilən bir həlk boluxğa maqul dəydu. **23** Xu tərkiğdə ularning mal-təllükati, həmmə qarpayliri bizningki bolmamdu? Biz pəkət ularoğa maqul desəkla, ular arimizda turidu, — dedi. **24** Xuning bilən xəhərning dərwasidisın kirip-qıkiğioanlarning həmmisi Həmor bilən oşli Xəkəmming səzigə kulak saldi. Xəhərning dərwasidisın kirip-qıkiğioanlarning həmmisi hətnə kılindi. **25** Əmma üdinqi küni, ular hətiqə aşriq yatkınida xundak boldiki, Yakupning ikki oşli, yəni Dinahning akiliri Ximeon bilən Lawiy hərəkaysisi ez kılıqini elip, xəhər hatirjəmlək iqidə turojınida besip kirip, həmmə ərəkni ɵltürüwətti; **26** Ular Həmor bilən oşli Xəkəmmimü kılıqlap, Dinahni Xəkəmming əyidin elip kətti. **27** Andin Yakupning [barlik] oşulliri: «Ular singlimizning nomusioğa təgdi» dəp, ɵltürilgənlərnıng jayıoğa kelip, xəhərni bulap-talang kildi. **28** Ularning kəy-kala, exəklirini, xəhərdiki həmmini, etizliklardiki həmmini elip kətti, **29** Xundakla ularning barlik mal-mülkini bulap-talap, barlik hotun-balilarnı asir kılıp, əy iqidiki barlik nəsılərnimü kəxup elip kətti. **30** Yakup Ximeon wə Lawiyı əyibləp: — Silər meni balaəğa tikip, zemindikilər — Kanaaniylar bilən Pərizziylərnıng aldida sesittinglar. Bizning adimimiz əz bir həlkəturmiz; ular manga kərxı qikiq yəyilip hujum kılıdu; xuning bilən mən wə jəmətim wəyran bolimiz, — dedi. **31** Əmma ular jawab berip: — Əjəba, singlimizə bir pahixə ayaləğa kıləndək muamilə kilsə bolamdu? — dedi.

35 Andin Huda Yakupka: — Sən həzir Bəyt-Əlgə qikiq, xu yərnı makan kıl, əzüng akang əsawdin kəqip mangojiningda sanga kərüngen [Mən] Təngriğə bir kurbangah yasioğın, — dedi. **2** Xuning bilən Yakup əyidikilər wə əzi bilən billə boləjanlarning həmmisigə mundağ dedi: — Aranglardiki yat ilah butlirini taxliwetip, əzünglarnı paklap eginliringlarnı yəngüxlənglar. **3** Andin kəpup Bəyt-Əlgə qikiğimiz. Mən xu yərdə kiyinqilikta kəloğanda duayimni ijəbət kılıp, yürgən yolumda mening bilən billə bolup kəlgən Təngriğə kurbangah salay, — dedi. **4** Xuning bilən ez kəlliridiki həmmə yat ilah butlirini, xundakla kulaklıridiki zirilərnı qikiğirip Yakupka bərdi. Yakup bularnı Xəkəmdiki dub dərhihing tıwıgə kəməp kəydi. **5** Andin ular səpərgə atlandı; əmma ətrapidiki xəhərlərnı Hudadin boləjan bir wəhımə baskağka, ular Yakupning oşullirini kəşlimidi. **6** Bu tərkiğdə Yakup wə uning bilən billə boləjanlarning həmmisi Kanaan zemindiki Luz, yəni Bəyt-Əlgə yetip kəldi. **7** U xu yərdə bir kurbangah yasidi; akisidin kəqip mangojında xu yərdə Huda uningə kərüngini üqın bu jayning ismini «Əl-Bəyt-Əl» dəp atidi. **8** Riwkahning inik'anisi Dəborah bolsa xu yərdə ələmdin ɵtti. U Bəyt-Əlning ayioğidiki dub dərhihing tıwıdə dəpnə kılindi. Bu səwəbtin xu dərəh «Yioğa-Zarning dub dərhi» dəp ataldi. **9** Yakup [xu yol bilən] Padan-Aramdin yenip kəloğandin keyin, Huda uningə yəne bir kətim kərünüp, uningə bəht-bərikət ata kildi. **10** Andin Huda uningə: — Sening isming Yakuptur; əmma mundaq keyin sən Yakup atalmay,

bəlki naming Israil bolidu, dəp uning ismini Israil kəyup koydi. **11** Andin Huda yəne uningə: — Mən Əzüm Həmmigə Qadiri Təngridurmən; sən nəsillinip, kəpəygin; bir əl, xundakla bir tüküm əllər səndin pəyda bolidu; padixahlarmu sening puxtungdin qikiğdu. **12** Mən İbrahim wə İshakka bərgən zeminni sanga berimən, xundakla səndin keyinki nəsillingimü xu zeminni berimən, — dedi. **13** Andin Huda uning bilən səzləxkən jaydin, uning yenidin yukirioğa kəttürildi. **14** Yakup Huda əzi bilən səzləxkən jayda bir tax tüwrükni tikləp, üstigə bir xarab hədiyəsini təkti wə zaytun meyi kuyup koydi. **15** Yakup Huda əzi bilən səzləxkən xu jayning namini «Bəyt-Əl» dəp atidi. **16** Andin ular Bəyt-Əldin mengip, Əfratka azəjına yol kəloğanda, Rahiləni toloqak tutup ketip, kəttik tuşut azabida kaldi. **17** Əmma toloqiki kəttik əşirəlxkanda, tuşut anisi uningə: — Kərkimioğın, bu kətim yəne bir əşlunğ bolidiəğ boldi — dedi. **18** Xundak boldiki, Rahilə jeni qikiğ aldidə, ahırki nəpisi bilən əşlunğa «Bən-Oni» dəp isim kəydi; əmma uning atisi uni «Bən-Yamin» dəp atidi. **19** Rahilə wəpat boldi wə Bəyt-Ləhəm dəp atilidiəğ Əfratning yəlining boyioğa dəpnə kılindi. **20** Yakup uning kəbrisining üstigə bir hatirə texi tikləp koydi. Bügüngə kədər «Rahiləning Kəbrə Texi» xu yərdə turmaqta. **21** Andin Israil səpərnı dawamlaxturup Migdal-Edirning u tərpidə ez qədərini tiktı. **22** Israil u zeminda turoğın wağtıda, Rubən berip əz atisining keniziki Bilhə bilən bir orunda yatti; Israil bunı anglap kaldi. Yakupning on ikki oşli bar idi: — **23** Leyahdin tuşuloğın oşulliri: — Yakupning tunji oşli Rubən wə Ximeon, Lawiy, Yəhuda, Issakar həmə Zəbulun idi. **24** Rahilədin tuşuloğın oşulliri: — Yüsüp wə Binyamin idi. **25** Rahiləning dediki Bilhədin tuşuloğın oşulliri: — Dan wə Naftali idi. **26** Leyahning dediki Zilpəhdin tuşuloğın oşulliri: — Gad bilən Axir idi. Bular bolsa Yakupka Padan-Aramda tuşuloğın oşulliri idi. **27** Əmdi Yakup atisi İshakning kəxiəğa, İbrahim wə İshak Musapir bolup turoğın Kiriət-Arba, yəni Həbrəonning yenidiki Mamrəğə kaldi. **28** İshakning kərgən künliri bir yüz səksən yıl boldi. **29** İshak tolimu kərip, künliri toxup, nəpəstin tohtap wəpat boldi wə əz kəwmining kəxiəğa berip kəxuldi. Uning oşulliri əsaw bilən Yakup uni dəpnə kildi.

36 Təwəndikilər əsawning əwladlıridur (əsav yəne Edom dəpmu atilidu): — **2** əsav ayallirini Kanaaniylarning kizliridin aldı, yəni Hittiyarlardan boləjan Elonning kizi Adah bilən hiwiyarlardan boləjan Zibeonning nəwrisi, Anahning kizi Əholibamağni aldı; **3** uningdin baxka İsmailning kizi, Nebayotning singlisi Basimatnimü aləjanidi. **4** Adah əsavəğa Elifazni tuşup bərdi; Basimat bolsa Reuəlnı tuşdi. **5** Əholibamağ Yəux, Yaalam wə Korahni tuşdi; bular Kanaan zemində əsavəğa tuşuloğın oşullar idi. **6** əsav ayalliri, oşul-kizliri, əyidiki həmmə kixilirini wə qarpaylirini, barlik uləşlirini, xundakla Kanaan zemində tapkan barlik təllükətlirini elip, inisi Yakuptin ayirilip, baxka bir yurtka kəqüp kətti. **7** Qünki hər ikkisining təllükətliri intayin kəp boləğaqka, bir yərdə billə turalmaytti; musapir bolup turoğın zemin ularning mal-qarwilirining kəplükidin ularni bakalmaytti. **8** Buning bilən əsav (əsav Edom dəpmu atilidu) Seir

teojoja berip, olturaklixip qaldi. **9** Təwəndikilər taollik rayon Seirdiki Edomiylarning ata-bowisi Əsawning əwladliridur: — **10** Əsawning oqulliri: — Əsawning ayali adahning oqli Elifaz; Əsawning ayali Basimatning oqli Reuəl. Elifazning oqulliri: — Teman, Omar, Zəfo, Gatam wə Kənaz idi. Əsawning oqli Elifazning kiki hotuni Timna idi; u Elifazjoja Amalakni tuşup bərdi. Yukirilar bolsa Əsawning ayali adahning əwladliri idi. Reuəlning oqulliri: — Nahat, Zərah, Xammah wə Mizzah idi; bular Əsawning ayali Basimatning əwladliri idi. **14** Əsawning ayali, yəni Zibeonning qong kizi, Anahning kizi boləjan Oholibamahning oqulliri: u Əsawjoja Yəux, Yaalam wə Korahni tuşup bərdi. **15** Əsawning əwladlirining iqdin təwəndiki əmirlər qikkən: — Əsawning tunji oqli Elifazning oqulliridin: — əmir Teman, əmir Omar, əmir Zəfo, əmir Kenaz, **16** əmir Korah, əmir Gatam wə əmir Amalak qikkən. Bular Edom zeminida Elifazning nəslidin qikkən əmirlər bolup, Adahning əwladliri idi. **17** Əsawning oqli Reuəlning oqulliridin əmir Nahat, əmir Zərah, əmir Xammah wə əmir Mizzahlar qikkən; bular Edom zeminida Reuəlning nəslidin qikkən əmirlərdur; bularning həmmisi Əsawning ayali Basimatning əwladliri idi. **18** Əsawning ayali Oholibamahning oqulliridin əmir Yəux, əmir Yaalam wə əmir Korahlar qikkən. Bular Anahning kizi, Əsawning ayali Oholibamahning nəslidin qikkən əmirlər idi. **19** Bular Əsawning, yəni Edomning əwladliri bolup, [Edomiylarning] əmirli ri idi. **20** Həriylardin boləjan Seirning [Edom] zeminida olturojan əwladliri: — Lotan, Xobal, Zibeon, Anah, Dixon, Ezər wə Dixan idi. Bular Seirning əwladliri bolup, Edom zeminida Həriylarning əmirli ri idi. **22** Lotanning oqulliri Həri bilən Həmam idi; Lotanning singlisi Timna idi. **23** Xobalning oqulliri: Alwan, Manahat, Ebal, Xəfo wə Onam idi. **24** Zibeonning oqulliri: — Ayah wə Anah idi. Bu Anah qəldə atisi Zibeonning əxaklirini bəkiwetip, arxanglarni tepiwəlojan Anahning dəl əzi xu idi. **25** Anahning pərzəntli ri: oqli Dixon; Anahning kizi Oholibamah idi. **26** Dixonning oqulliri: Həmdan, Əxban, Itran wə Keran idi. **27** Ezərning oqulliri: Bilhan, Zaawan wə Akan idi. **28** Dixanning oqulliri: Uz wə Aran idi. **29** Həriylarning əzli rining əmirli ri: əmir Lotan, əmir Xobal, əmir Zibeon, əmir Anah, əmir Dixon, əmir Ezər wə əmir Dixan idi. Bular bolsa Həriylarning Seir zeminida əz namliri boyiqə atəlojan kəbililərnin əmirli ri idi. **31** Israilarning üstigə həq padixah tehi səltənət kilmasta Edom zeminida səltənət kəlojan padixahlar təwəndikidə: — **32** Beorning oqli Bela Edomda səltənət kildi; uning xəhri rining ismi Dinhabah idi. **33** Bela əlgəndin keyin, bozrahlik Zərahning oqli Yobab uning ornida səltənət kildi. **34** Yobab əlgəndin keyin, temaniylarning zeminidin kəlgən Huxam uning ornida səltənət kildi. **35** Huxam əlgəndin keyin, Bedadning oqli Hədad uning ornida səltənət kildi. U Moabning yaylaklirida midiyaniylaroja hujum kilip yənggəndi. Uning xəhri rining ismi Awit idi. **36** Hədad əlgəndin keyin, masəkəhlik Samlah uning ornida səltənət kildi. **37** Samlah əlgəndin keyin, «Dəryaning boyidiki Rəhəbot»tin kəlgən Saul uning ornida səltənət kildi. **38** Saul əlgəndin keyin, Akborning oqli Baal-hanan uning ornida səltənət kildi. **39** Akborning oqli

Baal-hanan əlgəndin keyin, Hədar uning ornida səltənət kildi. Uning xəhri rining ismi Pau idi. Uning ayalining ismi Məhətabə bolup, u Məy-Zəhabning kizi boləjan Matrədnin kizi idi. **40** Əsawning nəslidin boləjan əmirlər ularning at-isimliri, jəmətli ri, nəsəbnamliri wə turojan jayli ri boyiqə: əmir Timna, əmir Alwah, əmir Yəhət, əmir Oholibamah, əmir Elah, əmir Pinon, əmir Kenaz, əmir Teman wə əmir Mibzar, əmir Magdiyəl wə əmir Iramlar idi. Bular Edomiylarning əmirli ri bolup, əzli ri igiləp olturaklxəkən jaylar əz namliri bilən atəlojanidi. Mana xu tərəkidə Əsaw Edomiylarning ata-bowisi boldi.

37 Yakup bolsa atisi musapir bolup turojan yərdə, yəni Kənaan zeminida olturaklxət. **2** Təwəndikilər Yakup əwladlirining ix-izli ridur. Yüsüp yigit bolup on yəttə yaxka kirgən qaoljirida, akiliri bilən billə qoylarni bəqətti; u atisining kiki hotunli ri Bilhah wə Zilpahning oqulliri bilən billə ixləytti. Yüsüp atisioja ularning naqar kiliklirini eytip qoyatti. **3** Yüsüp Israilning kəriəjan wəktida tapkən balisi boləjaqka, uni bəxka oqulliridin bəkrək yaxhi kərətti. Xunga u Yüsüpkə uzun yənglik ton tikti rüp bərdi. **4** Əmma akiliri atisining uni əzli ridin yaxhi kəridiojinini kə rüp, uningə əq bolup kəlojanidi wə uningə qiraylik gəp kilmətti. **5** Uning üstigə Yüsüp bir qix kərgən bolup, uni akiliriəja dəp bəriwid, ular uningəja təhimu əq bolup kətti. **6** Yüsüp ularəja mundak dedi: — Mening kərgən xu qixünni anglap bəkinglar. **7** Mana, biz həmmimiz etizlarda axliklarni baolawətkudəkmiz. Kərisam mening ənqəm əra turuptidək; silərnin ənqənglar bolsa mening ənqəmnin qərisigə olixip təzim kilip turojudək! — dedi. **8** Akiliri uningdin: — Əjəba, sən bizgə padixah boləmsən? Üstimizgə həkümranlik kiləmsən? — dəp soridi. Uning kərgən qixli ri wə gəpidin akiliri uni təhimu yaman kərdi. **9** Keyin u yəni bir qix kərdi wə qixini akiliriəja dəp: — Mana, mən yəni bir qix kərdüm. Kərisam, kuyax bilən ay wə on bir yultuz mənə təzim kilip turojudək! — dedi. **10** U bu qixni atisi wə akiliriəja dəp bərdi. Atisi uningəja tənbi h bəri p: — Bu kərgininz zadi kəndək qix? Əjəba, mən, anang wə aka-ukiliring əldingəja bəri p, sanga yəngə bəx urup təzim kilimizmu? — dedi. **11** Xuning bilən akiliri uningəja həsət kiləli turdi. Əmma atisi xu gəpni kəngligə püküp koydi. **12** Əmdi Yüsüpnin kəri ndaxli ri atisining qoylirini bəkkili Xəkəmgə kətkəndi. **13** Israil Yüsüpkə: — Akiliring Xəkəmgə pada bəkiwatidoju? Kəl, mən seni ularning kəxiəja əwə təy, dewidi, Yüsüp: — Mana mən, dedi. **14** U uningəja: — Əmdi bəri p akiliring aman-esənmumu-əməsmu, koylar aman-esənmumu-əməsmu, mənə hawirini elip kəlgin, dəp uni Həbron jiləjisidin yoloja saldi; u Xəkəmgə bərdi. **15** Xu yərdə bəri si uning əldada tənəp yürginini kəri p uningdin: — Nəmə izdəwə tisi sən, dəp soridi. **16** U: — Mən akilirimni izdəwə tisi mən. Ular nın padilirini kəyər də bəkiwatkənlikini eytip bəri singiz, dedi. **17** U adəm jəwab bəri p: — Ular bu yərdin ketip qaldi, qünki mən ularning: «Yüringlar, Dotanoja barayli» dəginini ənglidim, dedi. Xuning bilən Yüsüp akiliring arki sidin bəri p, ularni Dotandin tapti. **18** Ular uni yirəktin kəri p, u tehi ularning kəxiəja kəlməy, uni əltürəwə tisi nı məslihətləxti. **19** Ular bir-birigə: —

Mana ҳелиқи қўх кўргўқи келиватиду. **20** Kelinglar, uni oltirup muxu yordiki oraklardin birgə taxliwetayli, andin: — Wəhxiy bir haywan uni yəp ketiptu, deyli. Xunda, biz uning qūxlirining nemə bolidiodinini kerimiz! — dedi. **21** Əmma Rubən buni anglap uni ularning kolliridin kutkuzmaqçi bolup: — Uni oltirməyli, dedi. **22** Rubən ularoşa yənə: — Qan təkmenəglar! Bəlki uni qeldiki muxu orəkkə taxliwetinlar; lekin uningoşa kol təgküzmənglər, dedi (məliyəttə, u uni ularning kolidin kutkuzup, atisining kexioşa kayturuwətməkçi idi). **23** Yüsüp akilirining kexioşa yetip kəlgəndə ular uni tutup, uning alahidə tonini, yəni kiyiklik uzun yənglik tonini salduruwelip, orəkkə taxliwatti. Ləkin orək kuruk bolup, iqidə su yok idi. **25** Andin ular tamak yegili olturdi. Ular bexini kəturup kariwidi, mana Ismaillarning bir karwini Gilead tarəptin keliwatatti. Təglirigə doradərmək, tutiya wə murməkillər artilojan bolup, Misir tərəkə ketiwatatti. **26** Yəhuda kərinaxlirioşa: — Bizning bir tuoşkan kərinaximizini oltirup, kenini yoxurojinimizning nemə paydisi bar? **27** Kelinglar, uni Ismaillaroşa setiwetayli; kəndakla bolmisun u bizning inimiz, bir tuoşkan kərinaximiz; xunga uningoşa kol salmayli, dewidi, kərinaxlirini buningoşa kulak saldi. **28** Midiyanlik Sodigərlər su yərdin otip ketiwatkanda, ular Yüsüpnə orəktin tartip qikirip, ularoşa yigirmə kümüx tənggigə setiwatti. Bular bolsa Yüsüpnə Misiroşa elip kətti. **29** Rubən orəknin yəniyoşa kaytip kelip, Yüsüpnin orəktə yoklukini kərip, kiyimlirini yirtip, **30** inilirining kexioşa berip: — Bala yok turidu! Əmdi mən nəgə baray?! — dedi. **31** Əmma ular Yüsüpnin tonini elip, bir tekini boquzlap tonni uning kənioşa miləp, **32** Andin uzun yənglik tonni atisining kexioşa əwətip, uningoşa: — Buni biz tepiwalduk; bu oqlungning tonimə-əməsmu, əzizing kərip bakkin, dedi. **33** U uni tonup: — Bu dərəkə məning oqlumning toni ikən; bir wəhxiy haywan uni yəp kətkən ohxaydu; xūbhəsiszi, Yüsüp titmə-titmə kiliwetilptu! — dedi. **34** Xuning bilən Yakup kiyimlirini yirtip, beligə bəz baqlap, nuroşun künlərgioşa oqli iquın matəm tutti. **35** Uning həmma oşul-kizliri yəniyoşa kelip uningoşa təsəlli bərsimu, u təsəllini qobul kilmay: «Mən təhtisəroşa qixüp oqlumning kexioşa baroşuqə xundak matəm tutimən!» dedi. Yüsüpnin atisi xū peti uningoşa ah-zar kəturup matəm tutti. (Sheol h7585) **36** Əmdi midiyaniylar [Yüsüpnə] Misiroşa elip berip, Pirəwning bir oşojidari, pasiban bexi Potifarəşa satti.

38 U waqitlarda xundak boldiki, Yəhuda akakilirining kəxidən ketip, Hiraş isimlik Adullamlik bir kixiningigə qūxti. **2** Xu yərdə Yəhuda Xua isimlik bir Kanaaniyning kizini kərdi; u uni hotunlukka elip kexioşa kirip yatti. **3** U hāmilidar bolup bir oşul tuoşdi; Yəhuda uningoşa «ər» dəp at koydi. **4** U yənə hāmilidar bolup, bir oşul tuoşdi wə uningoşa Onan dəp at koydi. **5** Andin yənə hāmilidar bolup bir oşul tuoşdi wə uningoşa Xələh dəp at koydi. U tuşuləşanda Yəhuda Kəzibda idi. **6** Yəhuda tunji oşuli Ərgə Tamar isimlik bir kizni elip bərdi. **7** Ləkin Yəhudaning tunji oşuli Ər Pərwədigarning nəziridə rəzil boləşaqka, Pərwədigar uni oltürdi. **8** Bu qəşda Yəhuda Onanoşa: — Akangning ayalining kexioşa kirip, uni hotunlukka elip kərinaxlik burqini Ada kilip, akang iquın nəsil kəlduroşin, dedi. **9** Əmma Onan bu

nəsilning əzigə təwə bolmaydianlikini bilip, akisioşa nəsil kəldurmaslik iquın hər kətim akisining ayali bilən billə boləşanda məniyisini yərgə akturuwəttətti. **10** Uning bu kilmixi Pərwədigarning nəziridə rəzil kəringəşqka, unimə oltürəwətti. **11** Yəhuda əmdi kelini Tamarəşa: — Oşlum Xələh qəng boləşuqə atangning əyidə tul olturup tuəşin, dedi. Qūnki u iqidə: — Bumu akilirioşa ohxax elip kətməkin, dəp kərdi. Xuning bilən Tamar berip atisining əyidə turup kaldi. **12** Əmdi kəp künlər otip, Xuning kizi, Yəhudaəşa təgkən ayal əldi. Yəhuda təsəlli tapkəndin keyin adullamlik dosti Hiraş bilən billə əzining koy kirkioşuqlirining əhwalini biləşkə Timnahka qikti. **13** Tamarəşa: — Keynatəng qoylirini kirkioşli Timnahka yol aldi, dəgən həwəş yətti. **14** Xuning bilən Tamar Xələh qəng boləşan bolsimu, mən uningoşa hotunlukka elip berilmidim, dəp kərap, tulluk kiyimini seliwetip, qūmbəl tartip bədinəni orap, Timnah yolining üstidə Ənaiməşa kixi əşizioşa berip olturdi. **15** Əmdi Yəhuda uni yuzi yepiklik halda kərgəndə: — Bu bir pəhixə ayal ohxaydu, dəp oylidi. **16** U yoldin burulup uning yəniyoşa berip, əz kelini ikənlikini bilməy: — Kəl, mən sən bilən billə bolay, dedi. U jawab berip: — Mən bilən billə bolsang, manga nemə berisən? dəp soridi. **17** U uningoşa: — Padəmnin iquidin bir oşlakni sanga əwətip bəray, dedi. Ayal: — Sən uni əkelip bərgūqə, manga rəniyə birə nərsə bəramsən? dəp soriwidi, **18** U: — Sanga nemini rəniyə bəray? — dedi. U: — Əz məhürüing bilən uning xoynisini wə kolungdiki hāşangni rəniyə bərgin, dewidi, u bularni berip, uning bilən birgə boldi. Xuning bilən u uningdin hāmilidar bolup kaldi. **19** Andin Tamar ornidin turup mangdi; u pəranjini seliwetip, tulluk kiyimini kiyiwaldi. **20** Yəhuda: — U hotunung kolidiki rəninə yandurup kəlsun dəp adullamlik dostining kəli arkilip oşlakni əwətti, əmma u uni tapalmidi. **21** U xū jaydiki adəmlərdin: — Ənaimdiki yolning boyida olturoşan butpərəş pəhixə kəni, dəp sorisa, ular: — Bu yərdə həqbir butpərəş pəhixə boləşan əməş, dəp jawab bərdi. **22** Buning bilən u Yəhudaning kexioşa yəni berip: — Mən uni tapalmidim; üning üstigə u jaydiki adəmlərmu: «Bu yərdə həqbir butpərəş pəhixə ayal boləşan əməş» deyixti, dedi. **23** Yəhuda: — Boptu, u nərsilərnə u elip kətsə kətsun; bolmisa, baxkilarning məshirisigə qəlimiz. Nemila bolmisun, mən uningoşa oşlak əwəttim, ləkin sən u hotunni tapalmiding, dedi. **24** Uq ayqə otkəndin keyin birsə Yəhudaəşa: — Səning kəlining Tamar buzuqkəlik kildi, uning üstigə zinadin hāmilidar bolup kaldi, dəgən həwərnə yətküzdü. Yəhuda jawabən: — Uni elip qikinglar, keydürüwətilsun! — dedi. **25** Ləkin u elip qikiloşanda kəynatisioşa həwəş əwətip: — Bu nərsilərnin igisi boləşan adəmdin hāmilidar boldum! Əmdi sən kərip bak, bu məhür, xoynisi wə hāşaning kimning ikənlikini etirap kiləşin, dedi. **26** Yəhuda bu nərsilərnə etirap kilip: — U manga nisbətən həkliktur; dərəkə mən uni oşlum Xələhka elip bərmidim, dedi. Bu ixtin keyin Yəhuda uningoşa yənə yekinqilik kilmidi. **27** Uning tuəşut waqti yekinxlati, mana kəşikidə kəxəkək bar idi. **28** U tuəşkan waqtidə balildarin birsə kolini qikiriwidi, tuəşut anisi dərhal bir kizil yipni elip: «Bu awwal qikti» dəp uning kəlioşa qigip koydi. **29** Ləkin u kolini yənə

iqigə tikıwaldi, mana uning inisi qıkti. Xuning bilən tuoıut anisi: «Sən kəndak kılıp besüıp qıktıng!» dedi; xuning bilən uningöa «Pərazə» degan at koyuldi. **30** Andin kəliöa kızil yıp qıgılgen akisi tuoıuldi. Uning ismi Zərah dəp ataldi.

39 Yüsüp bolsa Misiroıa elıp kelindi; uni Pirəwnning öıojıdarı, pasıban beıı Potıfar xu yərgə elıp kəlgən İsmailarning kəlidin setıwaldi. **2** Lekin Pərwərdıgar Yüsüp bilən billə boləoıaqqa, uning ixliri ongöa tarttı; u misirlik hoıisining öyidə turup kəldi. **3** Uning hoıisi Pərwərdıgarning uning bilən billə ikənlikini, xundakla u nemə ix kılsa, Pərwərdıgarning uning kəlida ronak tapkuzəlanlıkıni baykıdi. **4** Xuning bilən Yüsüp uning nəziridə iltıpat tepıp, uning has hizmatqısı boldi. Hoıisi uni öyini baxkıruxka koydı wə barlik təəllukətini uning kəliöa tapxurdi. **5** Wə xundak boldiki, u uni öyi wə barlik təəllukətini baxkıruxka koyəoıandın tartıp, Pərwərdıgar bu misirlikni öyini Yüsüpning səwəbidin bərikətliđi; Pərwərdıgarning bərikiti uning pütün ailisi wə barlik terikqılıkıöa kəldi. **6** Xuning bilən [Potıfar] barlik ixlirini Yüsüpning kəliöa tapxurup, əz tamikini yeyixtin baxka heqkəndak ix bilən kari bolmıdi. Yüsüp bolsa kamiti kelixkən, huxqıray yigit idi. **7** Birnəoıqqa waqıt etkəndin keyin xundak boldiki, uning hoıisining ayalining Yüsüpkə kəzi qüxüp kelıp: — Mən bilən yatkın! — dedi. **8** Əmma u unimay hoıisining ayalıöa mundak dedi: — Mana hoıjam öyidiki ixlarni, xundakla barlik təəllukətini kəlumoıa tapxurdi, manga tolimu ixinıp ixlirim bilən kari bolmaydu. **9** Bu əyđ məndin qong adam yok. Səndin baxka u heqbir nərsini məndin ayimidi — qünki sən uning ayalıdırsən! Xundak turukluk mən kəndakmu bundak rəzillikni kılıp Huda aldida gunahkar bolay? — dedi. **10** Gərqə hər küni Yüsüpkə xundak desimu, xundakla u uning bilən yetıp uningöa yekinqilik kılıxni yaıı uning bilən birgə turuxni rat kılıoıan bolsimu, **11** xundak bir wəxə boldiki, bir küni u əz ixı bilən əy iqigə kirgənidi, öyidkilərdin heqkəysisi öyning iqidə əməs idi; **12** bu ayal uning tonini tutuwelıp: — Mən bilən yatkın! dedi. U tonini uning kəliöa taxlap koyup, yügürgən peti keqıp taxkırioıa qıqıp kətti. **13** Ayal Yüsüpning tonini əz kəliöa taxlap keqıp qıqıp kətkinini kərtıp, **14** öyidiki hizmatqılırini qakırıp ularöa: — Karanglar, erim bizgə haqarat kəltürsun dəp bir ibranıy adəmnı elıp kəptul! Bu adam yenimöa kirıp: «Sən bilən yatay» dewidi, kəttik warkiridim! **15** U mening kəttik warkirioıinimni anglap, tonini yenimöa taxlap, taxkırioıa keqıp kətti, dedi. **16** Xuning bilən hoıisi öyigə yenıp kəlgüçə u Yüsüpning tonini yenida saklap koydı. **17** Andin u erigimu xu gəpni kılıp: — Sən elıp kəlgən heliki ibranıy kul manga haqarat kılıxka kəximöa kirdi. **18** Lekin mən kəttik warkırəp-jarkiridim, u tonini kəximda taxlap, taxkırioıa keqıp kətti, — dedi. **19** Uning hoıisi ayalining: — Sening kulung meni undak-mundak kildi, degan gəplirini anglap öəzıpi ottak tutaxtı. **20** Xuning bilən Yüsüpning hoıisi uni tutup orda munarlik zindanoıa kamap koydı. Xu yərgə pəkət padıxahning məhbuslırı solınattı. Buning bilən u xu yərdə solakta yetıp kəldi. **21** Lekin Pərwərdıgar Yüsüp bilən billə bolup, uningöa xapaət kərsitıp, uni zindan beginin nəziridə iltıpat tapturdi. **22** Xuning bilən zindan begi gundihanida

yatkan həmmə məhbuslarni Yüsüpning kəliöa tapxurdi. Xu yərdə kılınıdıoıan hərəkəndak ix uning kəli bilən bolattı. **23** Zindan begi Yüsüpning kəlidiki heqkəndak ixtin oıəm kılmattı; qünki Pərwərdıgar uning bilən billə bolup, u hərnemə kılsa Pərwərdıgar uni onguxluk kılattı.

40 Bu ixlərdin keyin Misir padıxahning sakıysi wə bax nawayi Misir padıxahning zıtiöa tegıp gunahkar bolup kəldi. **2** Xuning bilən Pirəwn uning bu ikki mənəpdarıöa, yəni bax sakıy wə bax nawayöa öəzəplıniıp, **3** ularni pasıban bəxingni sariyioıa, Yüsüp solaklik munarlik zindanoıa solap koydı. **4** Pasıban beıı Yüsüpni ularning hizmitidə bolup ularni kütüxkə təyinliđi. Ular solakta birnəoıq kün yetıp kəldi. **5** Ular ikkisi — Misir padıxahning sakıysi wə nawayi gundihanida solaklik turəoıan bir keqidə qüx kərdi. Hərbirining qüxining özigə has təbiri bar idi. **6** Ətisi ətigəndə, Yüsüp ularning kəxiöa kirıwıdi, ularning öəmkin olturoıinini kərdi; **7** xunga u əzi bilən billə hoıisining sariyıda solaklik yatkan Pirəwnning bu ikki mənəpdaridin: — Nemixka qırayınglar bügün xunçə soləoıun? — dəp sorıdi. **8** Ular uningöa jawab berıp: — İkkimiz bir qüx kərduk; əmma qüximizning təbirini yexıp berıdıoıan kixi yok, dedi. Yüsüp ularöa: — Qüxkə təbir berix Hudadin bolıdu əməsmu? Qüxınglarni manga eytıp beringlar, — dedi. **9** Buning bilən bax sakıy Yüsüpkə qüxini eytıp: — Qüxümdə aldımda bir üzüm teli turəoıudak; **10** bu üzüm telining üç xehi bar ikən. U bih urup qeqəkləp, saplırida uzum pixıp ketiptudək; **11** Pirəwnning kədəhi kəlümda ikən; mən üzümlərdi elıp Pirəwnning kədəhiğə sıkıp, kədəhini uning kəliöa sunuptımən, dedi. **12** Yüsüp uningöa jawabən: Qüxning təbiri xudurki, bu üç xah üç künni kərsitıdu. **13** Üç kün iqidə Pirəwn kəddingni ruslitıp, seni mənəspınggə kaytidin təyinləydu. Buning bilən sən burun uningöa sakıy boləoıandak Pirəwnning kədəhini uning kəliöa sunıdıoıan bolısən. **14** Lekin ixliring onguxluk boləoıanda meni yadıngöa yatküziıp, manga xapaət kərsitıp Pirəwnning aldida mening toııramda gəp kılıp, meni bu əyđin qıkartkəysən. **15** Qünki mən həkikətən ibranıylarning zemindin nahəq tutup elıp kelindim; bu yərdimu meni zindanoıa saləoıudək bir ix kilmidim, — dedi. **16** Bax naway Yüsüpning xundak yaııxi təbir bərginini kərtıp uningöa mundak dedi: — Mənmə özünni qüxümdə kərdüm; mana, bəximda ak nan bar üç səwət bar ikən. **17** Əng üstünki səwəttə nawaylar Pirəwngə pixuroıan hərhil nazunemətlər bar ikən; ləkin kuxlar bəximdikı u səwəttiki narsilərnı yəp ketiptudək, — dedi. **18** Yüsüp jawabən: — Qüxning təbiri xudurki: — Bu üç səwət üç künni kərsitıdu. **19** Üç kün iqidə Pirəwn sewətı bəxingni kesıp, jəstıngni dərhəhkə asıdikən. Xuning bilən uqarkənatlar kelıp gəxıngni yəyđikən, — dedi. **20** Üqinqi küni xundak boldiki, Pirəwnning tuəuloıan küni boləoıaqqa, u həmmə hizmətkarlırı üçün bir ziyapət kılıp bərdi, xundakla dərwəxə hizmətkarlırining arısidə bax sakıyning bəxini kətırdi wə bax nawayning bəxini aldı; **21** u bax sakıyını kaytidin əz mənəspıgə təyinliđi; xuning bilən u Pirəwnning kədəhini uning kəliöa kaytidin sunıdıoıan boldi. **22** Lekin bax nawayni bolsa Yüsüp ularöa təbir

bərgəndək esiwətti. **23** Əmma bax sakıy Yüsüpni heq əsliməy, əksiqə uni untup qaldı.

41 Toptoqra ikki yil etüp, Pirəwn bir qüx kərđi. Qüxidə u [Nil] dəryasının boyda turəduđak. **2** Həm qıraylık həm semiz yəttə tuyak inək dəryadin qıkip, kumuxluqta otlaptudək. **3** Andin yəna yəttə tuyak inək dəryadin qıkiptu; ular sət həm oruq bolup, aldınki inəklərnin yenida, dəryaning boyda turuptu. **4** Bu sət həm oruq inəklər u yəttə qıraylık həm semiz inəklərni yəwətiptu. Xu waqıtta Pirəwn oyojınip ketiptu. **5** U yəna uhlap, ikkinqi kətim qüx kərđi: — Mana, bir tüp buoqda xehidin tok wə qıraylık yəttə baxaq qıkiptu. **6** Ulardin keyin yəna yəttə baxaq qıkiptu; ular həm oruq wə puqək bolup, xərək xamilida solixip qalojanidi. **7** Bu oruq baxaqlar u yəttə semiz, tok baxaqları yutup ketiptu. Andin Pirəwn oyojınip ketiptu, wə uning qüxi ikən. **8** Ətisi uning kengli nahayiti biaram bolup, Misirdiki həmmə palqi-jadugərlər bilən barlık danixmənlərni qakirtip kəldi. Pirəwn əz qüxinu ularoqa eytip bərđi; ləkin heqkim Pirəwngə qüxlərnin təbirini dəp bəralmıdi. **9** U qaoqda bax sakıy Pirəwngə: — Bügün mening ötküzgən hatalıqlırım esimgə kəldi. **10** Burun Pirəwn janabliri kullirioqa, yəni pekir wə bax nawayoqa aqqıqlinip, bizni pasiban bəxining sariyida solakka taxlıoqanıdila; **11** Xu qaoqlarda hər birimiz bir keqıdə birdin qüx kərđuk; hər kəysimiz kərgən qüxninğ təbiri baxka-baxka idi. **12** Xu yərdə biz bilən billə pasiban bəxining quli boləjan bir ibranıy yigit bar idi. Uningə qüxlirimizni eytiwiduk, u bizgə qüxlirimizning təbirini bayan kildi; u hər birimizning kərgən qüxigə qarap təbir bərgənıdi. **13** Xundak boldiki, ixlar dəl uning bərgən təbiridə deyilgəndək yüz bərđi; janabliri pekirni əz mənsipimgə kaytidin təyinlidilə, bax nawayni darəqa astila, — dedı. **14** Xuning bilən Pirəwn adam əwətip, Yüsüpni qakirdi; ular dərhal uni zindandin qıkardı. Yüsüp burut-sakilini qüxürüp, kiyimlirini yənggüxləp, Pirəwning aldioqa kirdi. **15** Pirəwn Yüsüpka: — Mən bir qüx kərđüm, əmma uning təbirini eytip bəraləyđiojan heqkim qıkmıdi. Anglisam, sən qüxxə təbir bəraləyđikənsən, — dedı. **16** Yüsüp Pirəwngə jawab bərip: — Təbir bərix əzümđin əməs; ləkin Huda Pirəwngə hatirjəmlik bəridiojan bir jawab bəridu, — dedı. **17** Pirəwn Yüsüpka: — Qüxümdə mən dəryaning kirojıqıda turuptımən. **18** Qarısam, dəryadin həm semiz həm qıraylık yəttə tuyak inək qıkip kumuxluqta otlaptu. **19** Andin ulardin keyin əjiz, tolimu sət həm oruq yəttə tuyak inək qıkiptu. Mən Misir zeminida xundak sət inəklərni kərgən əməsmən. **20** Bu oruq, əski inəklər bolsa awwalkı yəttə semiz inəkni yəwətiptu. **21** Ularnı yawətkən bolsimu, kərsikioqa bir neming kirgənlikı heq ayan bolmaptu, ularning kərnüxi bəlki burunqıdək sət imix. Andin mən oyojınip kəttim. **22** Andin yəna bir qüx kərđüm, mana bir xahıtn yəttə həm tok həm qıraylık baxaq qıkiptu. **23** Andin yəna yəttə puqək, oruq baxaq qıkiptu; ular xərək xamili bilən solixip kurup ketiptu. **24** Bu oruq baxaqlar yəttə qıraylık baxaqları yəp ketiptu. Mən bu ixni palqi-jadugərlərgə dəp bərsəm, mənə təbirini eytip bəridiojan heq kixi qıkmıdi, dedı. **25** Yüsüp Pirəwngə: — [Janabliri] Pirəwnning qüxliri bir mənidıdır. Huda Əzi kılmaqı boləjan ixlirini Pirəwngə aldin bildürdi. **26** Bu yəttə yaxhi inək yəttə

yilni kərsitidu; yəttə yaxhi baxaqları yəttə yilni kərsitidu. Bu qüxlər ohxax bir qüxtur. **27** Ulardin keyin qıkkan yəttə oruq, yaman sət inək yəttə yilni kərsitidu; xərək xamili bilən solixip qalojan yəttə kuruk baxaqları xundak bolup, aqarqılık bolıdıojan yəttə yildur. **28** Mən Pirəwngə dəyđiojan səzüm xuki, Huda yekında kılmaqı boləjan ixni Pirəwngə ayan kildi. **29** Mana, pütkül Misir zeminida yəttə yilojıqə məmurqılık bolıdu; **30** andin yəttə yilojıqə aqarqılık bolıdu; xuning bilən Misir zeminida pütkül məmurqılıqni unutkuzıdıojan aqarqılık zeminni wəyran kildi. **31** Kelıdıojan aqarqılıqning səwəbidin zeminida boləjan məmurqılık kixilərnin esidin kətürülüp ketidu; qünki aqarqılık tolimu əojir bolıdu. **32** Ləkin qüxninğ yandırulup, Pirəwngə ikki kətim kərnügininğ əhmiyiti xuki, bu ix Huda təripidin bəkitilgən bolup, Huda uni pat arida əməlgə axuridu. **33** Əmdi Pirəwn əzi üqün pəmə-parəsətlik həm dana bir kixini tərip, Misir zeminioqa kəysun. **34** Pirəwn xundak kilsunki, məmurqılık boləjan yəttə yilda Misir zeminidin qıkkan axlıqning bəxtin birini toplanglar dəp zeminioqa nəzarətqilərnı təyinlisun. **35** Bular xu kelıdıojan tokqılık yıllirida barlık axlıqnı toplap, xəhər-xəhərlərdə yeməklık bolsun dəp buoqda-konaklarnı Pirəwnning kol astioqa jəm kılıp saklitip kəysun. **36** [Yilojıojan] xu axlıqlar Misir zeminida bolıdıojan yəttə yıllık aqarqılıkka təkəbil turux üqün saklınsun; xu tərikıdə zemin aqarqılıqtnı həlak bolmaydu, — dedı. **37** Bu sez Pirəwn wə uning hizmətkarlırininğ nəzirigə taza yaqti. **38** Xuning bilən Pirəwn hizmətkarlırioqa: — Bu kixidək, iqidə Hudaning rohi bar yəna birsini tapalamduk?! — dedı. **39** Pirəwn Yüsüpka: — Huda sanga buning həmmisini ayan kıləjanıken, səndək pəmlık həm dana heqkim qıkmaydu. **40** Sən əmdi mening eyümnı baxkuruxka bəkitildin, barlık həlkim sening əojingə qarap əzlrini tərtipkə tizsun. Pəkət təhttilə mən səndin üstün turımən, — dedı. **41** Ahirida Pirəwn Yüsüpka: — Mana, mən sənı pütkül Misir zemininğ üstigə təyinlidim, — dedı. **42** Buning bilən, Pirəwn əz kelidin məhür üzükini qıkip, Yüsüpning kəlioqa saldı; uningə nəpis kanap rəhttin tikilgən libasni kiygüzüp, boynioqa bir altun zənjir esip kəydi. **43** Uni əzining ikkinqi xahəna hərwisioqa olturozup, uning aldidə: «Tiz pükünglar!» — dəp jar saldı. Xundak kılıp, Pirəwn uni pütkül Misir zeminioqa tikləp kəydi. **44** Andin Pirəwn Yüsüpka yəna: — Mən degən Pirəwndurmən; pütkül Misir zeminida sənsiz heqkim kol-putini midirlatmisun! — dedı. **45** Pirəwn Yüsüpka Zafinat-Paanıyah degən namni bərdi wə on xəhıridiki kəhın Potifirahning kizi Asnatni uningə hotunluqka elip bərđi. Xundak kılıp Yüsüp pütkül Misir zeminini baxkurux üqün qərgiləkkə qıkti. Yüsüp Misir padıxahı Pirəwnning hizmitidə boluxka bəkitilgəndə ottuz yaxta idi; u Pirəwnning aldidin qıkip, Misir zemininğ hər kəysi jaylırını kəzđin kəqürdi. **47** Məmurqılık boləjan yəttə yil iqidə zemininğ həsuli dəwə-dəwə boldı. **48** Yəttə yilda u Misir zeminidin qıkkan axlıqnı yiojıp, xəhər-xəhərgə toplıdi; hər kəysi xəhərninğ ətrapidiki etizlikning axlıqni u xu xəhərninğ əzigə juoqlap kəydi. **49** Xu tərikıdə Yüsüp dengizdiki kumdək nahayiti kəp axlık toplıdi; axlık həddi-həsəbsiz boləjaqka, ular həsəblaxni tohtattı. **50** Aqarqılık yılliri

yetip kelixtin burun Yüsüpka ikki oqul tərældi. Bularni Ondiki kahin Potiforahning kizi Asinat uningõja tuopuy bærdi. **51** Yüsüp: «Huda pütün japa-muxækkitim wæ atamning pütün ailisini kenglümdin kêtürüwætti» dæp tunji oqulõja Manassæh dæp at qoydi; **52** andin: «Mæn azab-okubæt qøkæn yurtta Huda meni mewilik kildi» dæp ikkinqisigæ æfrain dæp at qoydi. **53** Misir zeminida mæmurqilik bolõjan yõtæ yil ayaõjlaxti. **54** Andin Yüsüpnig eytkinidæk aqarqilikning yõtæ yili baxlandi. U qaoqlarda baxka barlik yurtlardimu aqarqilik boldi; lekin Misir zeminidiki hær yærlærdæ nan bar idi. **55** Aqarqilik pütkül Misir zeminini baskanda, hælk axliq sorap Piræwnægæ pæryad kildi. Piræwn misirliklarning hæmmisigæ: — Yüsüpnig kexioqæ berip, u silærgæ nemæ desæ, xuni kilinglar, — dedi. **56** Aqarqilik pütkül yær yüzini besip kætti. Yüsüp hær yærdiki ambarlarni eqip, misirliklarõja axliq satatti; aqarqilik Misir zeminida intayin eqõr bolõqli turdi. **57** Aqarqilik pütkül yær yüzini baskan bolõqaqka, barlik yurtlardiki hækmu axliq aloqli Misiroqæ Yüsüpnig kexioqæ kelætti.

42 æmdi Yakup Misirda axliq barlikini bilginiidæ oqullirioqæ: — Nemixka bir-biringlarõja qarixip turisilær? — dedi. **2** Andin yønæ: — Manga karanglar, angliximqæ Misirda axliq bar ikæn. U yørgæ berip, andin xu yærdin bigzæ axliq elip kelinglar; buning bilæn elüp kætmay, tirik qalimiz, — dedi. **3** Buning bilæn Yüsüpnig on akisi axliq setiwaloqli Misiroqæ yoloqæ qikti. **4** Lekin Yakup Yüsüpnig inisi Binyaminning biræ yamanliqka uqrap kelixidin qorkqup uni akiliri bilæn billæ æwætmi. **5** Xuningdæk aqarqilik Qanaan zeminidimu yüz bærgæqkæ, Israilning oqulliri axliq aloqli kalgænlar arisida bar idi. **6** Yüsüp zeminning waliysi bolup, yurtning barlik hælkigæ axliq setip bærgüqi xu idi. Yüsüpnig akiliri kelip uning aldida yüzlirini yørgæ tægküzüp tæzim kildi. **7** Yüsüp akilirini kærüpla ularni tonudi; lekin u tonuxluq bærmay, ularõja qopal tælæppuzda gæp kilip: — Kæyærdin kædinglar, dæp soridi. Ular jawabøn: — Qanaan zeminidin axliq aloqli kældük, — dedi. **8** Yüsüp akilirini tonuõjan bolsimu, lekin ular uni tonumidi. **9** Yüsüp æmdi ular toõrisida kergæn qüxlirini esigæ elip, ularõja: — Silær jasus, bu ælnig mudapiæsiz jaylirini kætækili kædinglar, — dedi. **10** æmma ular uningõja jawab berip: — æy hojam, undæk æmæs! Bælkæ kæminiliri axliq setiwaloqli kældi! **11** Biz hæmmimiz bir ædæmning oqulliri, sæmimiy ædæmlærmiz. Kæminiliri jasus æmæs! — dedi. **12** U ularõja yønæ: — Undæk æmæs! Bælkæ zeminning mudapiæsiz jaylirini kergili kædinglar, — dedi. **13** Ular jawab berip: — Kæminiliri æslida on ikki kærindax idük; biz hæmmimiz Qanaan zeminidiki bir ædæmning oqulliridurmiz; lekin kænji inimiz atimizning kexida kælip qaldi; yønæ bir inimiz yoqap kætti, — dedi. **14** æmma Yüsüp ularõja yønæ: — Mana mæn dæl silærgæ eytkinimdæk, jasus ikænsilar! **15** Piræwnning hayati bilæn kæsæm kilimænki, kiqik ininglar bu yørgæ kælmigüqæ silær bu yærdin qikip ketælmæysilær; silær xuning bilæn sinlisilær. **16** Ininglarni elip kælgili biringlarni æwætinglar, qaloqanliringlar bolsa solap koyulisilær. Buning bilæn eytkinilarning rast-yaloqanliq ispatlinidu; bolmisa, Piræwnning hayati bilæn kæsæm kilimænki, silær jæzmnæn jasus! — dedi. **17** Xuning bilæn u ularni üq küngiqæ

solap koydi. **18** Üqinqi küni Yüsüp ularõja mundæk dedi: — Mæn Hudadin qorkqidoqan ædæmmæn; tirik kelixinglar üqün muxu ixni kilinglar: — **19** ægar sæmimiy ædæmlær bolsanglar, kærindaxliringlardin biri silær solanoqan gundihanida solakliq turiwærsun, qaloqaninglar aqarqilikta qaloqan ailenglar üqün axliq elip ketinglar; **20** Andin kiqik ininglarni keximoqæ elip kelinglar. Xuning bilæn sezliringlar ispatlansa, ælmæysilar!, — dedi. Ular xundæk kilidioqan boldi. **21** Andin ular ezara: — Bærhæk, biz inimizõja qilõqan iximiz bilæn gunahkar bolup qaldük; u bigzæ yalwursimu uning azabini kærüp turup uningõja qulæk salmduq. Xuning üqün bu azab-oqubæt beximizõja qüxti, — deyixti. **22** Rubæn ularõja jawabøn: — Mæn silærgæ: baliõja zulum kilmanglar, degæn æmæsmidim? Lekin unimidinglar. Mana æmdi uning qan kærzi bizdin sorilwatidu, — dedi. **23** æmma Yüsüp ular bilæn tærjiman arkilik sæzlæxkæqkæ, ular Yüsüpnig ezæ gæplirini ukup turuwatkini bilmidu. **24** U ularin özini qætæk elip, yioqlap kætti. Andin ularning kexioqæ yenip kelip, ularõja yønæ sæz kilip, ularning arisidin Ximeonni tutup, ularning kez aldida baõjlidi. **25** Andin Yüsüp æmr qüxürüq, ularning tæoqarlrõja axliq toldurup, hær birsining pulini qayturup tæoqirõja selip koyup, sæpær hærirlikrimu berilsun dæp buyruwidi, ularõja xundæk kilindi. **26** Xuning bilæn akiliri exæklirigæ axliqlirini artip, xu yærdin kætti. **27** æmma etæggæ kælgændæ ularin biri exikigæ yøm bærgili tæoqirini eqiwidi, mana, æz puli tæoqarning æoqzida turatti. **28** U kærindaxlirioqæ: — Mening pulumni qayturuwetiptu. Mana u tæoqirimda turidu, dedi. Buni anglap ularning yüriki su bolup, titrixip bir-birigæ: — Bu Hudaning bigzæ zadi nemæ kilõjiniidu? — deyixti. **29** Ular Qanaan zeminioqæ, ætisi Yakupning kexioqæ kelip, bexidin ætkæn hæmmæ wæxælærni uningõja sæzlær berip: **30** — hæliki kixi, yønæ xu zeminning hojisi bigzæ qopal gæp kildi, bigzæ zeminni paylioqul jasustæk muamila kildi; **31** æmdi biz uningõja: «Biz bolsæk sæmimiy ædæmlærmiz, jasus æmæsmiz. **32** Biz bir atidin bolõqan oqullar bolup, on ikki aka-uka idük; biri yoqap kætti, kiqik inimiz hærir Qanaan zeminida atimizning yenida qaldi» desæk, **33** Hæliki kixi, yønæ xu zeminning hojisi bigzæ mundæk dedi: «Mening silærnig sæmimiy ikænliklarni bilixim üqün, kærindaxliringlarning birini mening yenimda kaldurup koyup, aq qaloqan ailenglar üqün axliq elip ketinglar; **34** andin kiqik ininglarni keximoqæ elip kelinglar; xundæk kilsanglar, silærnig jasus æmæs, bælkæ sæmimiy ædæmlær ikænliklarning bilæymæn. Andin kærindaxlarning silærgæ qayturup berimæn wæ silær zeminda soda-setik kilsanglar bolidu» — dedi. **35** æmma xundæk boldiki, ular tæoqarlrini tækkændæ, mana hærbirining puldini ez tæoqarlrinda turatti! Ular wæ ætisi ezlirining qigiklik pullirini kergændæ, qorkqup kelixti. **36** Atisi Yakup ularõja: — Meni oqulmdin juda kildinglar! Yüsüp yoqæ boldi, Ximeonmu yok, æmdi Binyaminimu elip kætækqi boluwatisilær! Mana bu ixlarning hæmmisi mening beximoqila kældi! — dedi. **37** Rubæn atisioqæ: — ægar mæn Binyaminni kexingõja qayturup elip kælmisæm, mening ikki oqulmni øltürüwætkin; uni mening qolomõja tapxuroqin; mæn uni kexingõja yandurup elip kelimæn, — dedi. **38** Lekin Yakup jawab berip: — Oqulm silær bilæn

billa u yergə qüxməydu; qünki uning akisi ölüp ketip, u ezi yaloçu qaldı. Mubada yolda ketiwatqanda uningöja birər kelixmaslik kəlsə, silər məndək bir aq qaqlıq adəmni dərd-ələm bilən təhtisaraça qüxüriwetisilər, — dedi. (Sheol h7858)

43 Aqarqılıq zeminni intayin eoçır baskanıdı. **2** Bu səwəbtin ular Misirdin elip kəlgən axlıkni yəp tügətkəndə, atisi ularoça: — Yənə berip bizgə azoçına axlık elip kelinglar, — dedi. **3** Lekin Yəhuda uningöja jawabən: — Həliki kixi bizni kəttik əgəhlandırur: «İninglar silər bilən billə kəlmisə, yüzümnı kərimən dəp hiyal qilmanglar» degən. **4** Əgər inimizni biz bilən billə əwatsəng, biz berip sanga axlık elip kelimiz. **5** Əmma əwətxkə unimisəng, biz barmaymiz; qünki həliki kixi bizgə: «İninglar silər bilən billə kəlmisə, yüzümnı kərimən dəp hiyal qilmanglar» degən, — dedi. **6** İsrail ularoça: — Silər nemixkə manga xunçə yamanlık qilip u kixigə: «Yənə bir inimiznu bar» dedinglar, — dedi. **7** Ular jawabən: — U kixi bizning wə ailimizning əhwalini sürtüxtürüp qoçilar: «Atanglar tehi Həyatmu? Yənə bir ininglar barmu?» — dəp sorıdı. Biz uning xu soaliçə yarixə jawab bərduq. Uning bizgə: «İninglarnı elip kelinglar» dəydiçini nədın biləyli? — dedi. **8** Yəhuda atisi İsrailoça: — Balini mən bilən əwətkin; biz dərhaç kəzoçilip yoloça qıçaylı; xundakta biz wə sən, bizlər həm balilirimiz əlməy, tirik qalimiz. **9** Mən uningöja kepil bolimən; sən uning üçün mening meningdin hesab alısən; əgər mən uni sening qəxingöja aman-esən yandurup kelip, yüzüngning aldidə turuquzmisən, pütkül əmrümdə aldingda gunahkar bolay. **10** Qünki həyal bolmioğan bolsaq, bu qəoçiqə ikki kətim berip keləttük, — dedi. **11** Ularning atisi İsrail ularoça: — Undək bolsa, mundək qilinglar: — U kixigə qaça-kuçanglaroça zemindiki əng esiti mewilərdin sowojat aloqə beringlar: yənə azoçına tutiya, azrak həsəl, dora-dərmanlar, murməki, pistə wə badamlarnı aloqə beringlar. **12** Qolunglarda ikki həssə pul elip, taqarlıringlarning aqzıdiki eüzınglaroça yanduruloğan pulnimu aloqə beringlar. Ehtimal, bu ixta səwənlık kəruçgən boluxı mumkin. **13** İninglarnimu billə elip, qəzoçilip u kixining yenioça yənə beringlar. **14** Həmmigə Qadir Təngri Əzi silərni u kixining aldidə rəhımgə erixtürgəy. Buning bilən u silərnıng xu yərdiki kəridixinglarnı wə Binyaminni qoyup berip, silərgə koxup koyarmikin; eüzüm nawada balilirimdin juda bolsam bolay! — dedi. **15** Xuning bilən bu adəmlər xu sowojatni elip, qollirioça ikki həssə pulni tutup, Binyaminni elip qəzoçilip, Misiroça berip Yüsüpning aldidə hazır boldı. **16** Yüsüp Binyaminni ular bilən billə kərginidə, əz eyini baxkurıdioğan oçıjıdarıoça buyrup: — Bu adəmlərni eüimgə baxlap kirip, mal soyup taam təyyar qılöçin; qünki bu kixilər qüxlük oçizani mən bilən yəydu, — dedi. **17** U kixi Yüsüpning buyruçınıdək qilip, adəmlərni Yüsüpning eyiçə baxlap kirdi. **18** Ular bolsa Yüsüpning eyiçə baxlap kelinginidin kərkuxup: — Aldınki qətim taqarlırimizöja yanduruloğan pulning səwəbidin biz uning eyiçə elip kelınduk; uning məksiti bizgə hujum kılip, üstimizdin besip kul qilip, exəklirimizni tartiwelıx ohxaydu, — deyixti. **19** Ular Yüsüpning eyini baxkurıdioğan oçıjıdarıng

yenioça kelip, eynıng ixikıning tüwidə uningöja: — **20** Əy hojam, biz həkıkətən əslidə muxu yərgə axlık aloçılı kəlgəniduk; **21** Xundək boldiki, biz etənggə kelip əz taqarlırimizni aqsak, mana hər birimizning puli, əyni eoçırılık boyiqə taqarlırimizning aqzıda turuptu; xungə biz buni yandurup qolimizda aloqə kəldük. **22** Axlık aloçılı qolimizda baxkə pulnu elip kəldük; əmma taqarlırimizöja pulni kimning selip qoyçanlıkını bilmıdük, — dedi. **23** U ularoça: — Hatırjəm bolunglar, kərkəmganglar. Silərnıng Hudaınglar, atanglarning Hudaı taqarlıringlarda silərgə baylık ata qılöçən ohxaydu; silərnıng pulunglarnı allıqəğan tapxurup aldım, — dedi. Andin u Ximeonni ularning kəxiçə elip qıxtı. **24** U kixi ularni Yüsüpning eyiçə baxlap kirip, ularning putlırını yuyuxıçə su əkirip berip, andin exəklirigə yəm bərdi. **25** Ular Yüsüpning qüxtə kelixigə ülgürtüp sowojatni təyyarlap qoydi; qünki ular ezlirıning xu yərdə oçizə yəydiçini angliçanıdı. **26** Yüsüp eyiçə kəlgəndə ular qollirıdiki sowojatni eyiçə uning aldiçə elip kirip, bexini yərgə təgküzüp uningöja təzim qıldı. **27** U ulardın həl sorap, andin: — Silər gəpini qılöçən kəri atanglar salamətmu? U həyatmu? — dedi. **28** Ular jawab berip: — Silıng qulliri bizning atimiz salamət turuwatıdu, u tehi həyattur, — dəp uning aldidə egilip təzim qıldı. **29** Yüsüp bexini kətürüp, əz inisi Binyaminni kərup: — Silər manga gəpini qılöçən kiçik ininglar xumu? — dəp sorap: — Əy oçlum, Huda sanga xapaət kərsətkəy! — dedi. **30** Yüsüpning əz inisioça bolğan seojınix oti kəttik küçiyip, yioçlıwalöçudək həliy jay izdəp, aldirap iqkırıki eyiçə kirip təzə bir yioçlıwaldı. **31** Andin yüzini yuyup qıçıp, ezi besiwelip: — Taamlarnı koyunglar, — dəp buyrıdı. **32** Hızmətkarlar Yüsüpkə ayrim, ularoça ayrim wə Yüsüp bilən billə tamakqə kəlgən misirlikləroçimu ayrim tamak qoydi; qünki misirliklər ibraniylar bilən bir dastıhanda tamak yeyixni yirginçlik dəp qarap, ular bilən billə tamak yeməytti. **33** Yüsüpning kərandaxliri uning udulıdə, hər birı qong-kıçık tərtpi boyiqə olturoçuldu; qongı qonglukioça yarixə, kiçiki kiçiklikigə yarixə olturoçuldu; ular bir-birigə qarap həyran kəlixti. **34** Yüsüp aldidiki dastıhandiki tamaklardın ularoça bəliçp bərdi. Əmma Binyamınioça bərgini baxkılarningkigə qarıçında bəx həssə kəp idi. Ular xarab iqip, uning bilən hux kayp qılıxtı.

44 Andin u əz eyini baxkurıdioğan oçıjıdarıoça buyrup: — Bu kixilərnıng taqarlırını elip kətuçilıgüdək axlık qəçılup, hər birıning pulını taqirıning aqzıçə selip qoyçin; **2** andin mening jamimni, yəni kümtıx jamni axlıkning puli bilən billə əng kiçikıning taqirıning aqzıçə selip qoyçin, — dedi. U adəm Yüsüpning deginidək qıldı. **3** Ətisi tang yorıçında, ular exəkliri bilən billə yoloça selip qoyuldu. **4** Lekin ular xəhərdin qıçıp anqə uzun mangmayla, Yüsüp oçıjıdarıoça: — Ornungdin tur, bu adəmlərnıng kəynidin qooçlıoçin; ularoça yetixkınıngdə ularoça: «Nemixkə yaxlılıkqə yamanlık qayturdunglar? **5** Hojam xu [jamda] xarab iqıdu həmdə uningdə pal aqıdu əməsmu?! Mundək qılöçınglar rəzillik qılöçınglar bolmamdu!» degin, — dedi. **6** Bu adəm ularning kəynidin yetixip berip, ularoça bu səzlərni qıldı. **7** Ular uningöja jawabən: —

Hojimiz nemixka mundaq gap kilidu? Mundaq ixni kilix kaminihiridin neri bolsun! **8** Biz eslidä taqarlimizning aözidin tapkan pulnimu Kanaan zeminidin silining kaxlirioqa kayturup berixkä äkalgänidük. Xundaq turukluk kandaqmu hojilirining öyidin altun-kümüxni oqirilayli? **9** Kaminihiringning arisida kimdin bu [jam] tepilsa, xu ölümgä mäxkum bolsun, bizmu hojimizning sözliri bolayli, — dedi. **10** Ovojidar jawabän: — Eytkan sezliringlardäk bolsun; jam kimning yenidin tepilsa, xu kixi kulum bolup kelip qalsun, qaloqanliringlar bigunah bolisilar, — dedi. **11** Xuning bilän ular aldirap-tenap, taqarilirini yergä qüxürtip, härbiri öz taqirini eqip bärdi. **12** Ovojidar qonginingkidin baxlap kikiqinginkigiqä ahturdi, jam Binyaminning taqiridin tepildi. **13** Buni körüp ular kiyimlirini yirtixip, härbiri exikiga kaytidin yükni artip, xähärgä kaytti. **14** Xundaq kilip Yähuda wä kerindaxliri Yüsüpning öyigä kälidi; u tehi xu yärdä idi. Ular uningä kelip özlirini yergä etixti. **15** Yüsüp ularğa: — Bu silärning zadi nemä kilöjininglar? Meningdäk adämnning qoqum pal aqalaydioqanlikini bilmätinglar? — dedi. **16** Yähuda jawabän: — Biz hojimizğa nemimu deyäläyimiz? Nemä gap kilalaymiz, qandaq kilip özimizni akliyalaymiz? Huda kaminihirining qäbihlikini axkara kildi. Mana, biz wä qolidin jamliri tepiloqan kixi hämmimiz hojimizğa kul bolidioqan boldük, — dedi. **17** Lekin Yüsüp: — Mundaq kilix mändin neri bolsun! Bälki jam kimning kolidin tepiloqan bolsa pökät xu kixi mening kulum bolidu. Lekin qaloqanliringlar aman-essän ataglarning kexioqa ketinglar, — dedi. **18** Andin Yähuda uningğa yekün berip mundaq dedi: — Öy hojam, kaminihirigä kulak selip hojamning kuliqioqa bir eoziq gap kilixkä ijazät bärqayla. Ojözäpliri kaminihirigä tutaxmioqay; qünki özliri Pirawngä ohxax ikänla. **19** Äslidä hojam kaminihiridin: «Atanglar ya ininglar barmu?» döp soriwidila, **20** biz hojimizğa jawabän: «Bizning bir keri atimiz bar wä u kerioqanda tapkan, yax bir balisimu bar. Bu balining bir anisidin bolöqan akisi ölüp ketip, u ezi yaloquz kälidi; uning atisi uni intayin söyidu» desäk, **21** Sili kaminihirigä: «Uning özi keximoqa elip kelinglar, män uni öz közüim bilän keräy» dedila. **22** Biz hojimizğa jawab berip: «Yigit atisidin ayrilalmaydu; ägär atisidin ayrilsa, atisi ölüp ketidu» desäk, **23** Sili yänila kaminihirigä: «Ägär kikiq ininglar silär bilän billä kälmisä, yüzümni yänä körimiz döp hiyal kilmanglar» degänidila. **24** Xuning bilän biz kaminihiri atimizning kexioqa baroqanda hojamning sözlirini uningğa eyttük; **25** andin atimiz yänä: «Yänä berip, bizgä azrak axlik elip kelinglar» dewidi, **26** Biz jawabän: «Biz xu yergä kaytidin qüxälmäyimiz; ägär kikiq inimiz biz bilän billä bolsa, undaqta barimiz; qünki kikiq inimiz biz bilän billä bolmisä, u zatning yüzüi aldida turalmaymiz», dedük. **27** Silining kulliri bizning atimiz bizgä yänä: «silärgä mälumki, ayalim manga ikki oqul tuqup bärqänidi. **28** Biri mening yenimdin qikiq, yok bolup kätti; män: u jözmän titma-titma kiliwetiliptu, döp oyldim, xundaqla uni bügingiçä kermidim. **29** Ämdi silär bunimu mening keximdin elip ketip, uningğa bir kelixmaslik kelip qalsä, silär mändäk bir aq qaqqlik adämnä dörd-äläm bilän tähtisaraqa qüxüriwetisilar», degänidi. (Sheol h7585)

30 Ämdi män silining kulliri mening atamning kexioqa baroqanda, xa bala biliz bolmisä uning jeni balining jeniöqa baqplanöqan bolöqaqkä, **31** xundaq boliduki, u balining yoqlukini kersä, jözmän ölüp ketidu; xuning bilän silining kulliri bizning atimiz bolöqan bu aq qaqni dörd-äläm iqidä tähtisaraqa qüxürtüwätkän bolimiz. (Sheol h7585) **32** Qünki mäni kaminihiri atamoqa bu yigit üqün kepil bolup: «Ägär män uni kexingöqa kayturup kälmisäm pütkül emrümdä atamning aldida gunahkar bolay» degänidim. **33** Xunga hazir ötünüp kalay, mäni kaminihiri u yigitning ornida hojamning kexida kul bolup tursam, u yigit kerindaxliri bilän billä kaytip kätse! **34** Qünki yigit män bilän bolmisä, män kandaqmu atamning kexioqa baralaymän? Atamoqa xundaq azab-oqubätning qüxüxini közüim kergüqi bolmisun! — dedi.

45 Yüsüp öz yenida turoqanlarning aldida özi turalmay: — Hämmä adäm aldimdin qikiriwetilsun! döp warkiridi. Xuning bilän Yüsüp özi kerindaxlirioqa axkara kilöqanda uning kexida häqkim bolmidu. U kattik yioqlap kätti; misirliklar uni anglidi, Pirawning ordisikilärmu buningdin [tezla] hawär tapti. **3** Yüsüp kerindaxlirioqa: — Män Yüsüp bolimän! Atam hazir hayatmu?! — döp soridi. Ämma kerindaxliri uningğa qarap höduqup ketip, häq jawab beräläy kälidi. **4** Lekin Yüsüp ularni: — Keni, manga yekün kelinglar, döp qakiridi. Ular yekün kälidi, u yänä: — Män silärning ininglar, yäni silär Misiroqa setiwätkän Yüsüp bolimän. **5** Ämdi meni muxu yergä setiwätkininglar üqün azablanmanglar, özünglarni äyibkä buyrumanglar; qünki Huda adämläring hayatini saqlap kelix üqün meni silärdin burun bu yergä äwätti. **6** Qünki hazir zemindiki aqarqilikkä ikki yil boldi; lekin tehi yänä bax yilöiqä häq teriloqumu bolmaydu, ormimu bolmaydu. **7** Xuning üqün silärgä dunyada bir qaldini saqlap kelix üqün, uluq bir nijatlik kersitip, silärning tirik kutuluxunglar üqün Huda meni silärdin burun bu yergä äwätti. **8** Xundaq bolöqanikän, meni muxu yergä äwätküqi silär ämäs, bälki Hudadur. U meni Pirawngä atining ornida kilip, uning pütkül öyigä hoja kilip tiklap, pütkül zeminoqa bax wazir kilip koydi. **9** Ämdi tezdin atamning kexioqa berip, uningğa: — Sening oqlung Yüsüp: «Huda meni pütkül Misiroqa hoja kilip koydi. Sän hayal kilmay, mening keximoqa kalgin; **10** sän Goxän yurtida turisän; xuning bilän sän özüng, oqulliring, näwrliring, koyliring, kaliliring wä hämmä tällukatliring bilän manga yekün turisilar. **11** Özüng, aileng wä hämmä tällukatingni namratlik besiwalmisun döp män seni xu yärdä bakimän; qünki yänä bax yil aqarqlik bardur», dedi, — dönglar. **12** — Mana silärning kezliringlar wä inim Binyaminning kezliri silärgä gap kiliwatkan mening öz aozim ikänlikini kertiwatidu. **13** Atamoqa mening Misirdiki bu barlik xan-xäripim hämdä silärning barlik kergininglar toqrisida eytip, atamni tezdin bu yergä elip kelinglar, — dedi. **14** Xuning bilän u özi Binyaminioqa etip uning boynioqa gira selip yioqlap kätti; Binyaminmu uning boynioqa yelinip yioqlidi. **15** Andin Yüsüp barlik kerindaxlirini söyüp, ularni bir-birläp kuqaklap yioqlidi. Andin kerindaxliri uning bilän paranglaxti. **16** Yüsüpning kerindaxliri kälidi, degän hawär Pirawning ordisioqa yatküzildi;

bu Pirawn wə hizmətkarlırining nəziridə kütluq ix boldi. **17** Pirawn Yüsüpkə: — Kerindaxlırinqo: — «Silər əmdi mundak kılinglar; ularoqlırlarqoşa yük artıp, Kanaan zeminiqoşa berip, **18** atanglar wə jəmətınglarni elip mening keximoqşa kelinglar; mən Misir zeminidin əng esil yərləni silərgə beray; silər bu zemindin qıkkən nazu-nemətlərdin yəysilər» — degin. **19** Sanga bolojan əmrım xuki, sən ularoq: «Baliliringlar wə ayalliringlarni elix üqün Misir zeminidin hārwilarni elip beringlar. Xuningdək atanglarnimu bu yərgə yətküzüp kelinglar. **20** Pütkül Misir zeminidin əng esil jaylar siləringki bolojaqşa, əz sərəmjanlırinqarqoşa karinglar bolmisun» dəp buyruqı, — dedi. **21** Xuning bilən İsrailning oqullıri xundak kıldi; Yüsüp Pirawnning buyrukı boyıqə ularoqşa hārwilarni berip, yoli üqünmu ozuk bərdi. **22** Ularning hərbirigə bir kur kiyim bərdi; lekin Binyaminoqşa bolsa u üq yüz kümüx tənggə, bəx kur kiyim bərdi. **23** U atisiojimu xu hədiyəlləni, yəni Misirning esil məsulətliri artiloqan on hangga exək həmdə axlik, nan wə atisioqşa yol təyyarlıkı artiloqan on mada exəkni əwətti. **24** Andin u kerindaxlırini yoloqşa selip, ularoqşa: — Yolda jedəlləxmənglar, dəp jekilidi. Ular yoloqşa rawan boldi. **25** Ular Misirdin qıkip, Kanaan zeminiqoşa atisi Yəqupning kexioqşa berip, **26** uningqoşa Yüsüp əzlırigə eytkən gəpləni yətküzüp: «Yüsüp tehi həyat ikon! U pütkül Misir zeminiqoşa bax wəzir ikon!» dedi. Əmma u ularoqşa ixənməy, yuriki ketip həxidın ketəy dəp kəldi. **27** Lekin ular Yüsüpnıng əzlırigə eytkən bərlık sezlirini uningqoşa degəndə, xundakla Yüsüpnıng əzini elip kelixkə əwətkən hārwilarnimu kərgəndə, ularning atisi Yəqupning rohiqoşa jan kirdi. **28** İsrail xuning bilən: — Əmdi arminim yok! Oqlum Yüsüp tehi həyattur! Mən əlməstə berip uni kəriwəlay, — dedi.

46 Xuning bilən İsrail bərlık təllukətini elip yoloqşa qıkip, Bəər-Xəbaqşa kəldi. U xu yərdə atisi İshəqning Hudasioqşa qurbanlıklarni sundi. **2** Keqisi Huda əlamət kəriwənlərdə İsrailoqşa: — Yəqup, Yəqup! dewidi, u jawab berip: — Mana mən! — dedi. **3** U: — Atangning Təngrisi bolojan Huda Məndurmən. Sən Misiroqşa bərlıxtın kərkmiqojın, qünki Mən sənı xu yərdə uluq bir kəwm kılimən. **4** Mən sening bilən Misiroqşa billə bərlımən wə Mən Əzüm jəzmən yəne sənı xu yərdin yandurup kelimən. Yüsüp əz kəli bilən sening kəzıngni yumduridu, — dedi. **5** Andin Yəqup Bəər-Xəbadin yoloqşa qıkti; İsrailning oqullıri atisi Yəqup wə ularning bəla-qəkilirini Pirawn uni epkelix üqün əwətkən hārwiləroqşa olturoqzup, **6** qarpaylır bilən Kanaan zeminiqoşa tapkən təllukətirini elip mangdi. Bu tərıkidə Yəqup bilən bərlık əwədliri Misiroqşa kəldi; oqullirini, oqul nəwırlirini, kızlırini, kız nəwırlirini yojıp, nəsilırlining həmmisini əzi bilən billə elip Misiroqşa kəldi. **8** İsrailning oqullıri, yəni Yəqupning Misiroqşa kəlgən əwədliri təwəndıkiqə: — Yəqupning tunji oqlı Rubən; **9** Rubənnıng oqullıri Hənoh, Pallu, Həzron bilən Kərmı. **10** Ximeonning oqullıri: — Yəmuəl, Yəmin, Ohad, Yəqın, Zoqar wə Kənaaniy ayaldın bolojan Saul. **11** Lawıynıng oqullıri: — Gərxon, Koqat wə Mərrari. **12** Yəhudaning oqullıri: — Ər, Onan, Xələh, Pəraz wə Zərah. Əmma Ər wə Onan Kənaanning zeminiqoşa əlöp kətkənidi. Pərazning oqullıri Həzron bilən Həmuallar idi. **13** İssakərnıng oqullıri: —

Tola, Puah, Yob wə Ximron. **14** Zəbuluning oqullıri: — Sərad, Elon wə Jəhliyə. **15** Bular Leyahning Yəqupqşa Padan-Aramda tuojup bərgən oqul-əwədliri idi; u yəne kızi Dinahni tuojup bərdi. Buning bu oqul-kız pərzəntlıri jəmiy bolup ottuz üq jan idi. **16** Gadning oqullıri: — Zıfion, Həggi, Xuni, Əzbon, Eri, Arodi wə Arəli. **17** Axirning oqullıri: — Yımmaq, Yıxwəh, Yıxwi wə Bəriyah. Ularning inglisi Sərah idi; Bəriyahning oqullıri Həbər wə Malkial idi. **18** Bular bolsa Laban kızi Leyahqşa dedək boluxkə bərgən Zilpəhning Yəqupqşa tuojup bərgən oqullıri bolup, jəmiy on altə jan idi. **19** Yəqupning ayali Rəhiləning oqullıri Yüsüp wə Binyamın. **20** Yüsüpkə Misir zeminiqoşa tərəlgən oqullıri Manassəh wə Əfrəim; bularni Ondiki kəhın Potifirəhning kızi Asinat uningqoşa tuojup bərdi. **21** Binyamınning oqullıri: — Beləh, Bəkər, Axbəl, Gera, Naaman, Ehı, Rox, Muppim, Huppim wə Ard. **22** Bular Rəhiləning Yəqupqşa tuojup bərgən oqul-əwədliri bolup, jəmiy on tet jan idi. **23** Danning oqlı: — Huxim. **24** Naftalining oqullıri: — Yəhziəl, Guni, Yəzər wə Xilləm. **25** Bular Laban kızi Rəhiləgə dedək boluxkə bərgən Bilhəhning Yəqupqşa tuojup bərgən oqul-əwədliri bolup, jəmiy yəttə jan idi. **26** Yəqupning kelinlıridin bəxkə, Yəqupning puxtidin bərgən, uning bilən birgə Misiroqşa kəlgənlər jəmiy atmxı alta jan idi. **27** Yüsüpnıng Misirdə tuojulqan oqullıri ikki idi. Yəqupning jəmətidin bolup, Misiroqşa kəlgənlər jəmiy yətmix jan idi. **28** Yəqup Yüsüptin kərsətmə elip, əzlırini Goxəngə bəxləp bərlıxkə Yəhudani Yüsüpnıng kexioqşa əwətti. Xundak kılip ular Goxən yurtioqşa kelip qıxtı. **29** Yüsüp əzining wəzirlik hārwisini kətkəzup, atisi İsrailning əldioqşa Goxəngə qıkti. U əzini uning əldioqşa həzir kılip atisioqşa əzini etip boynioqşa girə selip kəqəqləp, uzundın uzun yioqlıdi. **30** İsrail Yüsüpkə: Mən sening yüzıngni kəriup, tirik ikənlikıngni bildim; əmdi ələmmu arminim yok, — dedi. **31** Andin Yüsüp kerindaxlıri wə atisining əydkilirigə mundak dedi: — Mən həzir qıkip Pirəwngə həwər berip: «Kanaan zeminiqoşa olturoqan kerindaxlırim, xundakla atamning əyidıkilər keximoqşa kəldi; **32** bu ədəmlər pədiqılar bolup, mal bəkiş bilən xuqullıniq kəlgən, koy-kaliliri, xundakla bərlık məmülükırlirini elip kəldi» dəp eytay. **33** Xundak bolıduki, Pirawn siləni qəkiridu; xu qəoqda u silərdin: «Nemə okıtinglar bar?» dəp sorisa, **34** silər jawab berip: — Kəminiliri kiqıkimizdin tartıp ata-bowilirimizqoşa ohxax pəda bəkiş kəlgənmiz, — dənglar. Xundak desənglar Goxən yurtida olturup kəlisilər; qünki pədiqılarning həmmisi misirliklər arisida kəzğə ilinmaydu.

47 Yüsüp Pirəwning kexioqşa kelip: — Atam bilən kerindaxlırim koy-kaliliri, xundakla həmmə məmülükırlirini billə elip Kanaan zeminiqoşa kəldi. Mana, ular həzir Goxən yurtioqşa qıxtı, dəp həwər berip, **2** kerindaxlırining iqidin bəxəylənni elip, Pirəwning əldioqşa həzir kıldi. **3** Pirəwn uning kerindaxlıridin: — Nemə okıtinglar bar, dəp sorıwıdi, ular Pirəwngə jawab berip: — Kəminiliri ata-bowilirimizqoşa ohxax mal bəkkəqılarmiz, — dedi. **4** Andin ular Pirəwngə iltimas kılip: — Kanaan zeminiqoşa kəttik kəhətqilik bolojaqşa, kəminilirining koylırimizni bəkidioqşanoqşa yaylakmu yok; xunga bu zeminda musapir bolup turuxkə kəlduk; janablıridin tələp kılimizki, kəminilirining Goxən

yurtida turuxioqa ijazət bərgəyla, — dedi. **5** Pirəwn Yüsüpkə: — Atang wə qerindaxliring kexingə qaldı; **6** mana Misir zemini sening aldingda turuptu; atang wə qerindaxliringni zeminning əng esil yeridə olturuquzojin; ular Goxən yurtida makan kılsun. Xuningdək, əgər sən ularning iqidiki qabil kixiləni bilsəng, bularni mening qarpaylirimə nazarətqi kılojin, — dedi. **7** Keyin, Yüsüp atisi Yaqupni elip, Pirəwnning aldioqa hazır kıldı; Yaqup Pirəwngə bəht-bərikət tilidi. **8** Andin Pirəwn Yaquptin: — Əmrünəng yil-künliri nəqqigə yətti? — dəp soridi. **9** Yaqup Pirəwngə jawab berip: — Musapirlik səpirimning künliri bir yüz ottuz yiloqa yətti; əmrünəng künliri az həm japa-muxəkkətilik bolup, ata-bowilirimning musapirlik emür səpirining künlirigə tehi yətmidi, — dedi. **10** Xuning bilən Yaqup Pirəwngə bəht-bərikət tiləp, aldidin qikpı kətti. **11** Xuning bilən Yüsüp atisi bilən qerindaxlirini Misir zeminida olturaqlaxturup koydi; Pirəwnning buyruqojinidək ularəqa zeminning əng esil yeridin, yəni Ramsas degən yurttin təwəlik bərdi. **12** Yüsüp atisi, qerindaxliri, xundakla atisining həmmə eydikilirini bala-qakilirining sanlırioqa qarap axlik bilən təminləp bakti. **13** Əmma aqarqılık kattik əojir boləqaqqa, zeminning heq yeridə ozuk-tülük tepilmidi; Misir zemini bilən Qanaan zemini aqarqılıqtin haraplixip kətti. **14** Yüsüp axlik setip Misir zemini bilən Qanaan zeminidiki barlik pulni yiojwalı. Andin Yüsüp bu pulni Pirəwnning ordisioqa yətküzüp bərdi. **15** Əmma Misir zemini bilən Qanaan zeminidiki Pul tügəp kətkəndə misirliklarning həmmisi Yüsüpning aldioqa kelip: — Bizgə nan bərgəyla! Pul tügəp kətkini üçün silining aldirida elimizmu? — dedi. **16** Yüsüp jawabən: — Pulunglar kalmiojan bolsa, qarpayliringlarni elip kelip bərsənglar, mən malliringlarioqa ozuk-tülük tegixip berimən, — dedi. **17** Buning bilən ular qarpaylirini Yüsüpning kexioqa elip kəlgili turdi; Yüsüp ularning atliri, koy padiliri, kala padiliri wə exəklirining ornioqa ozuk-tülük bərdi; xu yili mallirining ornioqa ularəqa ozuk-tülük berip bakti. **18** U yil ayaqlixip, ular ikkinqi yili uning kexioqa kelip uningə: — Biz hojimizdin heqnemini yoxurmaymiz; pulimiz tügidi, qarpay mal padilirimiz bolsa hojimizning ilkidə, hojimizning aldidə tənlimimiz bilən yerimizdin baxka heqnərsə kəlmidi. **19** Nemixka kəz aldirida biz həm yerimizmu əlöp kətsəm? Əmđi sili əzimiz wə yerimizni ozuk-tülükə tegixip eliwəloqayla; əzimiz wə yerimiz Pirəwnning bolup, uningə qul bolayli. Biz əlöp kətməy, tirik turuximiz, yerimizmu wəyran bolmasliqi üçün bizgə uruk-tülük bərgəyla, dedi. **20** Bu tərکیدə Yüsüp Misirning pitkılı teriloqu yerini Pirəwn üçün setiwaldi; qünki aqarqılık kattik boləqaqqa, misirliklarning hərbiəri əz etizini setip bərdi. Xuning bilən yər-zemin Pirəwnning bolup qaldı. **21** Yüsüp həlkni Misirning bu qetidin yənə bir qetigiqə hərkaysi xəhərlərgə kəqürdi. **22** Pəkət kaqınlarning yerini u almidi; qünki kaqınlarəqa Pirəwn tərpidin alahidə təminat berilgəqə, ular Pirəwn tərpidin təminləngən ülünini yəp, əz yərlirini satmioqanidi. **23** Yüsüp həlkə: — Mana, mən bügün əzlinglə bilən yərliringlarni Pirəwn üçün setiwəldim. Mana silərgə uruk! Əmđi yər teringlar. **24** Əmđi xundak kılisilərkə, qikqan hoşuldin bəxtin birini Pirəwngə berip, qalojan tət kışimini əzlingləroqa

elip qelinglar; u urukluk həmdə əzulingləroqa, jümlidin əyüingdikilərgə wə kikiq baliliringləroqa ozuk bolsun, — dedi. **25** Ular jawabən: — Sili jenimizni kıtquzdila. Hojimizning nəziridə iltipət tapqan bolsaqla, Pirəwnning kulliri bolup turayli, — dedi. **26** Xuning bilən Yüsüp: — «Hoşulning bəxtin biri Pirəwngə berilsun» dəp bu ixni bügüngə kədar Misir zemini üçün qanun-bəlgilimə kıldi. Pəkət kaqınlarning yerila buning sirtida bolup, Pirəwngə təwə bolmidi. **27** Israilar Misir zeminida, Goxən əlkisidə olturaqlaxti; ular xu jayda yər-zeminlik bolup, awup, tolimu kəpəydi. **28** Yaqup Misir zeminida on yəttə yil emür kərdi; buning bilən Yaqupning emür künliri bir yüz qirik yəttə yiloqa yətti. **29** Israilning künliri səkratqa yekınlaşkanda, oqlı Yüsüpni qakirtip, uningə: — Əgər nəziringdə iltipət tapqan bolsam, kolungni yotamning astioqa koyup, manga xapəət wə sadəkətilkni kərsitip, meni Misirdə dəpnə kılima; **30** bəli mən ata-bowilirim bilən yatidiojan waqtimda meni Misirdin elip ketip, ularning qeristanioqa dəpnə kılojin, dedi. U jawab berip: — Mən eytkiningdək kılay, — dedi. **31** Yaqup uningə: — Manga kəşəm kılip bərgin, — dedi. U uningə qəşəm kılip bərdi; andin Israil karwatning bax tərpidə səjdə kıldi.

48 Bu ixlardan keyin birsi Yüsüpkə: — Mana atang kəsal bolup qaptu, dəp həwər bərdi. U ikki oqlı Manassəh bilən əfraimni billə elip bərdi. **2** Birsi Yaqupka: — Mana oqlung Yüsüp kexingə keliatidu, dəp həwər beriwidi. Israil kütəp qərup kariwatta olturdi. **3** Yaqup Yüsüpkə: — Həmmigə Qadir Təngri manga Qanaan zeminidiki Luz degən jayda ayan bolup, mənə bərikətləp **4** manga: Mana, Mən sening nəslingni kəpəytip, seni intayin zor awutimən, səndin bir türküm həlk qikirimən; bu zeminni səndin keyinki nəslinggə əbədiy miras kılip berimən, dəp eytkənid. **5** Əmđi mən Misiroqa kelixtin ilgiri sənə Misir zeminida tuşulojan ikki oqlung mening hesablinidu; əfraim bilən Manassəh bolsa, huddi Rubən bilən Ximeonəqa ohxax, hər ikkisi mening oqullirim bolidu. **6** Ulardin keyin tapqan baliliring əzünging bolidu; ular kəgüsüdə mirasqə erixkəndə akilirining nami astida bolidu. **7** Manga kəlsək, Padəndin keliwatkinimda Raşilə Qanaan zeminida yol üstidə əfratqə az qaloqanda meni taxlap əlöp kətti. Mən uni xu yərdə, yəni əfratqə (yəni Bəyt-Ləhəmgə) baridiojan yolda dəpnə kıldim, — dedi. **8** Andin Israil Yüsüpning oqullirioqa qarap: — Bular kimdur, — dəp soridi. **9** Yüsüp atisioqa jawabən: — Bular bolsa Huda manga bu yərdə bərgən oqullirimdur, — dedi. U: — Ularni aldiməqa yekın kəltürgin, mən ularəqa bəht-bərikət tiləy, — dedi. **10** Əmđi Israilning kəzliiri qerilikidin ojuwalixip [yahxi] kərləməytti. Xunga Yüsüp ularni uning aldioqa yekınraq kəltürdi; u ularni səytip kuqaklıdi. **11** Andin Israil Yüsüpkə: — Mən sening yüzüngni kərləyəmən dəp heq oylimioqanidim; lekin Huda meni sening baliliringnimu kərxəkə nesip kıldi, — dedi. **12** Yüsüp balilarni [Yaqupning] tizlirining arilikidin elip, yuzini yərgə təgküzüp təzim kıldi. **13** Andin Yüsüp bu ikkiylənni Israilning aldioqa yekın elip kelip, əfraimni ong kəli bilən tutup Israilning sol kəlioqa udullap turoquzdi; Manassəhni sol kəli bilən tutup Israilning ong kəlioqa udullap turoquzdi. **14** Ləkin Israil ong

kolini uzitip, kənji balisi Əfrayimning bexioğa qoydi, sol kolini Manassəhning bexioğa qoydi. Manassəh tunjisi bolsimu, U ikki kolini qayqilap tutup xundak qoydi. **15** U Yüsüpkə bəht-bərikət tilap: — Atilirim İbrahim bilan İshak Huda dəp bilip yuzi aldida mangojan, meni pütkül emrümədə bu küngiqə padiqidək yetəkləp bekıp kəlgən Huda, **16** Manga həmjamət bolup meni həmna bala-kazadin kutuozuqan Pərixət bu ikki oqulni bərikatlisun; ular mening ismim wə atilirim boluqan İbrahim wə İshakning isimliri bilan atilip, yər yuzidə kəp awuoyay! — dedi. **17** Yüsüp atisining ong kolini Əfrayimning bexioğa koyojinini kərip kənglidə hapa boldi; xunga u atisining kolini tutup, Əfrayimning bexidin elip Manassəhning bexioğa yetkiməkqi bolup, **18** atisiqə: — Əy ata, bundak qilmiojin; qünki mana, tunjisi budur; ong kolungni uning bexioğa koyojin! — dedi. **19** Lekin atisi rət kilip: — Bilimən, i oqulum, bilimən; uningdinmu bir koym qikip, ezimu uluq bolidu, əmma dərəhəkiqət uning inisi uningdin telimu uluq bolidu; uning naslidin nahayiti kəp koymalar pəyda bolidu, — dedi. **20** Xuning bilən xu küni u bu ikkisini bərikətlap: — Kəlgüsədə Israillar bəht-bərikət tiligədə: «Huda seni Əfrayim bilan Manassəhdək uluq kılsun!» dəydiqan bolidu, dedi. Bu tərəkidə u Əfrayimni Manassəhtin üstün koydi. **21** Andin İsrail Yüsüpkə yənə: — Mana, mən elimən; lekin Huda silər bilən billə bolup, siləni ata-bowiliringlarning zeminiqə kayturup baridu. **22** Mən sanga kərinaxliringningkidin bir üllük yərnin artuq bərdim; xu yərnə ezüm kıliq wə okyayim bilən Amoriylarning kolidin tartiwəloqanidim.

49 Andin Yakup oqullirini qakirip ularoğa mundak dedi: — [Həmminglar] jəm bolunglar, mən silərgə keyinki künlərdə silər yolukidioqan ixlarni eytip berəy: — **2** Yoijilip kelip anglanglar, i Yakupning oqulliri; Atanglar İsrailoğa kulək selinglar. **3** Əy Rubən, sən mening tunji oqulumsən, Küq-kudritimsən, Küqüm bar waqtimning tunji mewisidursən, Salapət wə kudrətə aldi iding, **4** Lekin kaynap texip qüxkən sudək, əmdi aldi bolalmassən; Qünki sən atangning kərpisigə qikting, Xuning bilən sən uni bolujiding! U mening kərpəmning üstigə qikti! **5** Ximeon bilan Lawiy kərinaxlardur; Ularıning kıliqliri zorawanlıqning qoralliridur! **6** Ah jenim, ularning məslihitigə kirmigin! I izzitim, ularning jamaiti bilən qetilir qalmioqay! Qünki ular aqqikida adəmləni öltürüp, Əz beximqilik kilip bukilarning peyni kəsti. **7** Ularıning aqqiki əxəddiy boləaqqa lənətkə kəlsun! Şəzəpimu rəhimsiz boləaqqa lənətkə kəlsun! Mən ularni Yakupning iqidə tarkitiwetimən, İsrailning iqidə ularni qeqiwetimən. **8** Əy Yəhuda! Seni bolsa kərinaxliring təriplər, Kolung düxmənlingning gəjgisini basar. Atangning oqulliri sanga bax urar, **9** Yəhuda yax bir xirdur; əy oqulum, sən owni tutupla qikting; U xirdək [owning yenida] qəküp sozulup yatsa, Yaki qixi xirdək yetiwalsə, Kimmu uni kəzoqaxqa petinar? **10** Xahənə həsa Yəhudadin ketip kəlməydu, Yəhudaning puxtidin kanun qikərojuqi əksüməydu, Taki xu hoqük İgisi kəlgüqə kütidu; Kəlgədə, jəhan həkliri uningə itaət kilidu. **11** U təhiyini üzüm telioğa, Exək balisini sortluq üzüm telioğa baqlap koyar. U libasini xarabta yuyup, Tonini üzüm xərbitidə yuyar. **12** Uning kəzliri xarabtin kizirip ketər, Qixliri süit iqkinidin ap'ak

turar. **13** Zəbulun dengiz boyini makan kılar, Makani kemilərnin panahgahı bəstər, Yər-zemini Zidonoyiqə yetip barar. **14** Issakar bəstlik bərdəm bir exaktur, U ikki kətan arisida yatqandur; **15** U aramgahning yaxi ikənlikigə qarap, Zeminning esillikini kərip, Yük kətürütkə mürisini egip, Alwanəqə ixləydiqan kul bolup qalar. **16** Dan İsrail kəbililiridin biri bolar, Əz həlkigə həkümlə qikirar. **17** Dan yol üstidiki yilan, Qioqir yol üstidə turoqan zəhərlik bir yilandur. U atning tuyikim qekip, At mingüqini arkiqə mollək atkuzar. **18** I Pərwərdigar, nijatingəqə talmürüp kütüp kəldim! **19** Gadqa bolsa, qarəqilar koxuni hujum kılar; Lekin u tapinini besip zərbə berər. **20** Axirning tamikida zəytun meyi mol bolar, U xahlar üqün nazu-nemətləni təminlər. **21** Naftalidin qiraylık gəplər qikar, U ərkin koyuwetilgən maraldur. **22** Yüsüp mewilik dərəhning xəhidur, Bulakning yenidiki kəp mewilik xahtəktur; Uning xahqiliri təmdin həlkip kətkəndur. **23** Ya atkuqilar uningəqə azar kilip, Uningəqə ok atti, uningəqə nəprətləndi. **24** Həlbuki, uning okyayi məzmət turar, Qol-biləkliri əplik turoquzular, Xu [küq] Yakuptiki kudrət İgisining qolliridindur — (İsrailning Qoram Texi, yəni uning Padiqisi Uningdin qikar!) **25** [Axu küq] atangning Təngrisidindur — (U sanga mədət berər!) [Yəni] Həmmigə Kadirdindur — U seni bərikətlər! Yukirida asmanın bərikətliri bilən, Təwəndə yatqan qongqur sularning bərikətliri bilən, Əmqək bilən bəliyatkuning bərikiti bilən seni bərikətlər! **26** Sening atangning tiligən bərikətliri ata-bowilirimning tiligən bərikətliridin ziyadə boldi, Ular mənggülik taq-ədirlarning qətlirigiqə yetər, Ular Yüsüpnin bexioğa qüxər, Yəni əz kərinaxliridin ayrim turoqunin qokkisiqə tegər. **27** Binyamin yirtkuq bəridəktur; Ətigəndə u owni yər. Kəqkurun u oljisin təksim kılar» — dedi. **28** Bularning həmmisi İsrailning on ikki kəbilisi bolup, məzkur səzlər bolsa atisining ularoğa tiligən bəht-bərikət səzlidir. U xuning bilən ularning hərbirigə mas kelidioqan bir bərikət bilən ularoğa bəht-bərikət tilidi. **29** Andin Yakup ularoğa mundak tapilidi: — «Mən əmdi əz koymimning kəxiqə koxulimən. Silər meni ata-bowilirimning yenida, Hıttiyaların boluqan Əfronning etizlikidiki oqaroğa dəpnə kilinglar; **30** u oqar bolsa Kənaan zemində Mamrəning udulida, Makpeləhning etizlikida. Oqarni İbrahim geristan bolsun dəp xu etizlik bilən koxup Hıttiy Əfrondin setiwəloqanidi. **31** Xu yərdə İbrahim ayali Sarah bilən dəpnə kilinoqan; xu yərdə İshak ayali Riwwəq bilənmu dəpnə kilinoqan; xu yərdə mənmu Leyahni dəpnə kildim. **32** Bu etizlik həm iqidiki oqar Hətning əwladliridin setiwəloqanidi». **33** Yakup oqullirioğa bu wəsayətni tapilap bolup, putlirini kariwatta tüzləp, nəpəs tohtap əz koymioğa koxuldi.

50 Yüsüp atisining yuzigə ezini etip, uning üstidə yoqlap, uni səydi. **2** Andin Yüsüp əz hizmitidə boluqan tewipləroğa atisini mumiya kilixni buyruđi; xuning bilən tewiplər İsrailni mumiya kildi. **3** Buni kilixkə kirik kün kətti, qünki mumiya kilixkə xunqilik kün ketətti. Misirliklər uningəqə yətmim kün matəm tutti. **4** Uningəqə həza tutux künliri etüp boluqanda, Yüsüp Pirəwnning ordisidikilərgə: — Mən nəzirnglarda iltipət tapqan bolsam, Pirəwnning kuləklirioğa səz kilinglarki: — Atam manga kəsəm kildurup: «Mana mən

elimon; sən meni mən Qanaan zeminida özüm üqün kolap koyoqan gergə dəpnə kılöjın» degənidi. Əmdi Pirəwn manga ijazət bərgəy, mən berip atamni dəpnə kılıp bolup yenip kəlsəm, — dedi. **6** Pirəwn jawabən: — Sən berip özünggə atang kəsəm kılduroqandək uni dəpnə kılöjın, dedi. **7** Xuning bilən Yüsüp atisini dəpnə kılöjili mangdi. Pirəwnning barlıq hizmətkarliri, ordining aqsakalliri həm Misir zeminidiki aqsakallar uning bilən həmrəh bolup mangdi. **8** Yüsüpning öyidiki həmmisi, kərindaxliri wə atisining öyidikilərmu billə bardı; ular pəkət qıqıq baliliri, koy-kala padilirini Goxən yurtida koyup kətti. **9** Uning bilən yənə jəng hərwiliri wə atlıklarımu billə bardı; xuning bilən ular nəhayiti qoq bir koxun boldi. **10** Ular İordan dəryasining u tərpidiki «Atadning hamini»oqa yetip kəlgəndə, xu yərdə kattıq wə həsrətlik yioqa-zar kılıp matəm tutup yioqlaxtı. Yüsüp atisi üqün yəttə kün matəm tuttı. **11** Xu yurttə olturuxluq Qanaaniylar Atadning haminida bolqan bu matəmni kərüp: — Bu misirliklərnin intayın kattıq tutqan həzisi boldi, deyixtı. Bu səwəbtin u jayning nami «Abəl-Mizraim» dəp ataldi; u İordan dəryasining u tərpididur. **12** Yaqubning oqulliri uning əzlrigə tapilojınidək kildi; **13** uning oqulliri uni Qanaan zeminiqə elip berip, Mamrəning udulida, Makpelaḥning etizlikning iqidiki oqarda dəpnə kildi. Xu oqarni İbraḥim kəbristanlıq kılqay dəp Makpelaḥning etizliki bilən koxup Hittiy Əfrondin setiwalqanıdi. **14** Yüsüp atisini dəpnə kılöjəndin keyin, əzi, kərindaxliri, xundakla atisini dəpnə kılaxqə uningqə həmrəh bolup qıqқан həmmə həlkələr Misiroqə yenip kəldi. **15** Ləkin Yüsüpning kərindaxliri atisining əlöp kətkinini kərgəndə: — Əmdi Yüsüp bizgə duxmən bolup bizning uningqə kılöjəq barlıq yamanlıqimizni üstimizgə yandurarmikin, deyixtı. **16** Ular Yüsüpning kəxiqə adəm əwətip: — Atiliri əlüxtin ilgiri bizgə wəsiyət kılıp tapılq: — **17** «Silər Yüsüpəkə: — Akiliring sangə rəzillik kılöjəqanıdi; əmdi ularning asiylıki həm gunahını kəqürgin! — dənglər» — degənidi. Həzir silidin etünümizki, atilirining Hudasing bəndilirining asiylıqını kəqürgəylə! — dedi. Yüsüp bu gəplərnı anglap yioqlıdi. **18** Andin akiliri kelip uning aldidə əzlrini yərgə etip: — Mana, biz silining kulliridurmiz! — dedi. **19** Ləkin Yüsüp ularqə jawabən: — Korkmanglar! Mən Hudaning ornida turuwatəmdim? **20** Silər dərwəkə manga xu ixni yaman niyət bilən kıldinglər; ləkin Huda bügünki kündikidək nuroqunlıqəqən həlkəning jəninı tirik saklap kəlix üqün xu ixni yaxxilıqəqə bəkitkənidi. **21** Xunga əmdi korkmanglər; mən həm silərnı həm balaqakıliringlərnı bəkimən, — dedi wə ularning kənglini hatirjəm kılıp məhrilik gəp kildi. **22** Yüsüp atisining jəməti bilən billə Misirdə turup qaldı. Yüsüp bir yüz on yil əmür kərdi. **23** Bu tərıkidə Yüsüp Əfrayimning üqinqi əwlədinı kərdi; Manassəḥning oqlı Makirning balilirimu uning tizliri üstidə tuoqlıdi. **24** Yüsüp kərindaxliriqə: — Mən əlüp ketimən; ləkin Huda qoqum silərnı yoqlap silərnı bu zemindin qıqırıp, İbraḥim, İshaq wə Yaqubqə bərixkə kəsəm kılıp wədə kılöjəq zeminiqə yətküzıdi, — dedi. **25** Andin Yüsüp yənə kərindaxliriqə kəsəm iqtüzüp: «Huda silərnı qoqum yoqlaydu; xu qəoqda silər məning səngəklirimni elip, bu yərdin qıqır ketixinglər kərək», — dedi. **26** Yüsüp bir yüz on yaxkə kirgəndə

wəpat taptı. Ular uni mumiya kılıp, Misirdə bir meyt sanduqıqə selip koydı.

Misirdin qikix

1 Wə təwəndikilər Israil [bilən billə] Misiroğa baroğan oşullirining isimliri (billa hərəkaysisi öz bala-qakilirini elip, Yakup bilən billə Misiroğa baroğanidi): — **2** Rubən, Ximeon, Lawiy, Yəhuda, **3** Issakar, Zəbulun, Binyamin, **4** Dan, Naftali, Gad wə Axir. **5** Əmdı Yakupning puxtidin boloğanlar jəmiy bolup yətmix adəm idi. Bu wəqəttə Yüsüp Misirda idi. **6** Keyin Yüsüp, uning barlık kerindaxliri həmdə barlık zamandaxliri ölüp tügidi. **7** Xundaxtimu, Israillar kəp tuşulup, tez awup, intayin küqaydi; ular zeminə bir kəldi. **8** U wəqətlərdə Yüsüpni bilməydoğan yengi bir padixah Misirda təhtkə qıktı. **9** U halkığə: Mana, Israillarning həlki bizdin ziyadə awup həmdə bizdinmu küqlinip kətti. **10** Əmdı biz ularəğa nisbətən aqılanə ix tutayli; bolmisa, ular tehimu awup ketidu, mubadə urux partlap qalsə, xundak boliduki, ular düxmənlimiz tərəkə ötüp, bizgə hujum kilip, yurttin qikip ketixi mumkin, — dedi. **11** Xuning bilən ular ularni kattik əmgəklər bilən harlax üqün ix baxlirini təyinləp nazarətqılıkə koydi. Xuning bilən Israillar Pirəwn üqün Pitom bilən Raamsas değan maddiy əxya saqlaydoğan xəhərləni yasap bərdi. **12** Ləkin ularni [kanqə] əzgənsəri, bular xunqə köpiyip həmmə yəni kaplıdi; buning bilən misirliklər Israilləroğa əq bolup kətti. **13** Xuning bilən misirliklər Israilləroğa zulum kilip, ularni tehimu kattik ixtitip eoqir ixlarəğa saldi. **14** Misirliklər ularni layqilik, hix-kesək quyux wə etizlarning hərhil əmgəklirigə selip, ixning kattiklik bilən ularning turmuxioğa kattik eoqirlik saldi; ularni nemə əmgəkkə salmisun, intayin japalik idi. **15** Misir padixahı ikki ibranıy tuşut anisəğa səz kilip (ularning birining ismi Xifrah, yənə birining ismi Puaħ idi): **16** — silər kaqanliki ibranıy hotunlarni tuşudursanglar, tuşqanda obdan karanglar; bowəq oşul bolsa, öltürwətinglar; kiz bolsa, tirik koyunglar, — dedi. **17** Ləkin tuşut aniliri Hudadin kərkəp, Misirning padixahı ularəğa eytkəndək kilməy, bəki oşul bowəqlarni tirik koydi. **18** Xunga Misirning padixahı tuşut anilirini qakirtip ulardin: — Bu nemə kiləjininglar?! Oşul balilarni nemixkə tirik koydunglar? — dəp soridi. **19** Tuşut aniliri Pirəwngə jawab berip: — Ibranıy ayallar misirlik ayalləroğa ohximaydu. Ular küqlük, saqlam-timən boləjini üqün tuşut aniliri ularning kəxioğa yetip barəşuqə, əzliri tuşup bolidu, — dedi. **20** Nətijidə, Huda tuşut aniliriəğa iltipət kərsətti; Israil həlki dawamlik köpiyip, tehimu küqaydi. **21** Xundək boldiki, tuşut aniliri Hudadin kərkədoğan ihlasmən boləjanliki üqün Huda ularni aililik boluxkə muyəssər kilidi. **22** Buning bilən Pirəwn barlık puhraliriəğa: — Israillardin yengi tuşuləğan oşul balilarning həmmisini dəryəəğa taxlanglar, ləkin kiz balilarning həmmisini tirik kaldurunglar, dəp əmr kilidi.

2 Lawiying jəmətidin boləjan bir kixi berip, Lawiying nəslidin boləjan bir kizni hotunluqkə aldi. **2** Bu ayal həmilidar bolup, bir oşul tuşqdi. Ana uning qiraylik ikənlikini kərup, uni üq ay yoxurup saklıdi. **3** Uni yənə yoxuruxkə amalsiz qaləqanda, qomuxtin bir səwət yasap, uningə yaryelim wə mom suwap, balini iqigə selip, dəryaning kiroqjikidiki qomuxluk

arisəğa koyup koydi. **4** Andin balining hədisi uningə nemə bolarkin dəp yirəktin qarap turdi. **5** U wəqəttə Pirəwnning kizi suya qəmulgıli dəryə tərəkə kəldi; uning qeriliri dəryə boyida aylinip yürdi. Pirəwnning kizi qomuxlukning arisida turəğan səwətni kərup, has qerisini uni elip qikixkə əwətti. **6** U səwətni eqip kəriwidə, mana, bir oşul balini kərdi wə u bala yioqlap kətti. Məlikə uningə iq əqrıtip: — Bu xühşisizki ibranıylarning baliliridin biri ikən, dedi. **7** U qaoqda balining hədisi Pirəwnning kizidin: — Mən berip, sili üqün balini emitip bakidoğan bir ibranıy inik ana tepip kəlaymu? — dəp soridi. **8** Pirəwnning kizi uningə: — Barəjin, dedi. Kiz berip bowəqning anisini qakirip kəldi. **9** Pirəwnning kizi uningə: — Bu balini elip ketip mən üqün emitip bekıp bər; həkqingni berimən, dedi. Xuning bilən ayal balini elip ketip, uni emitip baqti. **10** Bala qong boləqanda uni Pirəwnning kizining kəxioğa elip bardı; u uningə oşul boldi. U: «Mən uni sudin qikiriwaləğan» dəp uningə Musa değan isimni koydi. **11** Musa qong boləqandin keyinki künlərdə xundək boldiki, u əz kerindaxlirining yenioğa bardı wə ularning eoqir əmgəkkə seliniwatkanliqini əz kəzi bilən kərdi. Arida, bir misirlikning ibranıy kerindaxliridin birini uruwatkanliqini kərdi. **12** U tət ətrapiəğa qarap, adəm yoklukini kərup, həlik misirlikni urup öltürüp, kuməğa kəməp yoxurup koydi. **13** Ətisi u yənə qikip kəriwidə, mana ikki ibranıy bir-biri bilən sokuxuwatatti; u yolsizlik kiliwatkan kixigə: — Əz kerindaxlirini nemixkə urisan? — dedi. **14** Həlik kixi jawab berip: — Kim seni bizgə həkim wə sorəqki kilip koydi? Həlik misirlikni öltüringəndək menimu öltürməqkimusən? — dedi. Musa bu gəpni anglap kərkəp əz iqidə: «Mən kiləjan ix jəzmən axkara bolup kaptu!» dəp oyıldı. **15** Pirəwn həm bu ixtin həwər tepip, Musani öltürməqki boldi; ləkin Musa Pirəwnning aldidin kəqip, Midiyan zeminioğa berip olturəqlaxti. Bir küni, u kudukning yenioğa kelip olturdi. **16** Midiyaning kahinining yəttə kizi bar idi; ular kelip, atisining koylirini suqirixkə su tartip oqurləroğa quyup tolduruxkə baxlıdi. **17** U wəqəttə [yərlik] padiqılar kelip, ularni həydidi, Musa kərup kizləroğa yərdəm berip, koylirini suqirixip bərdi. **18** Ular atisi Reuəlning kəxioğa yenip kəlgəndə, ulardin: — Nemixkə bügün xunqə tez yenip kəldinglar? — dəp soridi. **19** Ular jawab berip: — Bir misirlik adəm bizni padiqılarning kolidin kutkuzdi həmdə biz üqün su tartip, koy padimizni suqiripmu bərdi! — dedi. **20** U kilzirioğa: — Undəqta u kixi hazır nədə?! Uni nemixkə sirtta taxlap kəldinglar? Uni taməqkə qakiringlar, — dedi. **21** Musa u kixi bilən billə turuxkə maqul boldi. U kizi Zipporəhni uningə hotunluqkə bərdi. **22** U ayal uningə bir oşul tuşup bərdi; Musa «Mən yaqə yurtta musapirdurmən» dəp, uning isimini Gərxom dəp koydi. **23** Nuroqun künlər ötüp, Misirning padixahı əldi. Israillar əz kulluk haliti tüpəylidin aħ-zar urup, nalə-pəryad kətürdi; kulluktin boləjan pəryadi Hudaning huzuriəğa berip yətti. **24** Huda ularning aħ-zarlırini anglap, Əzining İbrahım bilən, İshəq bilən wə Yakup israil tüzgən əhdisini esigə aldi. **25** Xuning bilən Huda Israillarning həl-əhwalini kərdi wə Huda ularəğa kəngül bəldi.

3 Musa bolsa keynatisi Midiyaning kahini Yətroning koy padisini bakatti. U koylarni baxlap qelning aeng qetigə Hudaning teoji, yani Horab teojining baorjoqa keldi. **2** Xu yorda bir azoanliktin erlap qikiwatkan ot yalkuni iqidin Pərwərdigarning Pərixtsi uningoa keründi. Mana, azoanlik otta keyüwatkan bolsimu, lekin azoan ezi keyüp kətmigənidi. **3** Musa: — Mən berip, bu ajayip mənzirini kərip bakay; azoanlik nemixka keyüp kətməydiyandu? — dəp oylidi. **4** Pərwərdigar uning buni kərgili yoldin qətnəp [azoanlikka] kəlgini kərdi; Huda azoanlik iqidin uni: — Musa! Musa! — dəp qakirdi. U: Mana mən! — dəp jawab bərdi. **5** U uningoa: — Bu yərgə yejin kaləwə; putliringdin kəxingni salojin; qünki sən turəjan bu yər muqəddəs jaydur. **6** Mən atangning Hudasi, Ibrahımning Hudasi, Ishakning Hudasi wə Yəqubning Hudasidurmən, — dedi. Buni anglap Musa Hudaəja karaxtin korqup, yuzini etiwaldi. **7** Pərwərdigar uningoa mundaq dedi: — Bərhək, Mən Misirda turuwatkan kowmining tartiwatkan azab-okubətlirini kərdum, nazarətqilərnig ularni [harlawatkanlikidin] kıləjan pəryadini anglidim; qünki Mən ularning dərdilirini bilimən. **8** Xunga Mən ularni misirliklarning kolidin kutkuzup, xu zemindin qikirip, yahxi həm kəng bir zeminoə, süit bilən həsəl ekip turidoəjan bir zeminoə, yani Kanaaniy, Hıttiy, Amoriy, Pərizziy, Hıwiyalar wə Yəbusiyaların yurtioəja elip berixka qüxtüm. **9** Mana əmdi Israillarning nalə-pəryadi Manga yətti, misirliklarning ularəja kəndək zulum kıləjanlikinimu kərdüm. **10** Əmdi sən kəl, Mən seni həlkim Israillarni Misirdin elip qikirix üqün Pirəwnning aldioəja əwətimən, — dedi. **11** Ləkin Musa Hudaəja: — Mən kim idim, Pirəwnning aldioəja berip Israillarni Misirdin qikiralioəduk? — dedi. **12** U jawab berip: — Bərhək, Mən sən bilən billə bolimən; sən kowmni Misirdin elip qikəndin keyin bu taəda Hudaəja ibadət kılisilar; bu ix mana əzünggə Mening seni əwətkinimning ispat-bəlgisi bolidu, — dedi. **13** Xuning bilən Musa Hudaəja: — Mən Israillarning kəxioəja berip ularəja: «Ata-bowiliringlarning Hudasi meni kəxinglarəja əwətti» desəm, ular məndin: «Uning nami nemə?» — dəp sorisa, ularəja nemə dəp jawab berimən? — dedi. **14** Huda Musaəja: — Mən «əzəldin bar Boləquq»durmən — dedi. Andin U: — Berip, Israillarəja: ««Əzəldin bar Boləquq» meni kəxinglarəja əwətti» dəp eytkin, dedi. **15** Huda Musaəja yəna: — Israillarəja: — «Ata-bowiliringlarning Hudasi, Ibrahımning Hudasi, Ishakning Hudasi wə Yəqubning Hudasi boləjan «Yəhwəh» meni kəxinglarəja əwətti; U: [Yəhwəh degən] bu nam əbədgiə Mening namim bolidu, dəwrdin-dəwrgiqə Mən xu nam bilən əskə elinimən, dəydu» — degin. **16** — Berip, Israilning əksəkəllirini yioəp ularəja: — «Ata-bowiliringlarning Hudasi, yani Ibrahım, Ishak wə Yəqubning Hudasi boləjan Pərwərdigar manga kərinüp: — Mən siləni yoklap kəldim, Misirda silərgə kəndək muamilə kıliniwatkanlikini kərdüm; **17** xuning üqün səzüm xudurki, Mən siləni Misirning zulumidin qikirip, Kanaaniylar, Hıttiyalar, Amoriylar, Pərizziylar, Hıwiyalar wə Yəbusiyaların zemini, yani süit bilən həsəl ekip turidoəjan zeminoəja elip barimən, dedi, — degin, dedi. **18** — Xuning bilən ular sening səzünggə kulak

salidioəjan bolidu. U wakıttə sən, əzing wə Israilning əksəkəlliri bilən birgə Misir padixahıning aldioəja berip, uningoa: «Ibraniylarning Hudasi Pərwərdigar bilən kəruixti. Əmdi sizdin etünimizki, bizgə üq künlük yolni besip, qəlgə berip, Huda yimiz Pərwərdigarəja kurbanlik kılixka ijazət bərgəysiz» — dənglar. **19** Ləkin Misir padixahıning həttə kudətlilik bir kolning astida turupmu, siləni yənilə kəyup bərməydiyoinini bilimən. **20** Xunga kolumni uzitip, misirliklarni Mən əz zemini iqidə kərsətməkqi boləjan hərhil karamət-məjizilirim bilən urimən; andin [Pirəwn] siləni kəyup beridu. **21** Bu kowmni misirliklarning aldidə iltipət tapturımən wə xuning bilən xundək boliduki, silər xu yərdin qikəninglarda, kuruk kol qikəmysilər. **22** Bəlki hərbir ayal kixi əz kəxnisidin wə əz əyidə olturuxluk yat ayaldin kümüx zinnət buyumli, altun zinnət buyumli wə kiyim-keqəkləni tələp kılıdu. Bu nərsiləni oəqul-kizliringlarəja takaysilər, kiydürisilər; xu tərکیدə misirliklardan olja ələjan bolisilər, — dedi.

4 Musa jawab berip: — Mana, ular manga ixənməy turup, səzümgə kulak salmaydu, bəlki: «Pərwərdigar sanga kərinmid», deyixi mumkin, dedi. **2** Pərwərdigar uningoa: — Kolungdiki bu nemə? — dəp soridi. U: — Bu bir hasa, dəp jawab bərdi. **3** U: — Uni yərgə taxla, dedi. Uni yərgə taxliwidi, u bir yılanəja aylandı; Musa uning aldidin kaəti. **4** Andin Pərwərdigar Musaəja: — Kolungni uzitip, uni kuyrukidin tut, dewidi, u kolini uzitip, uni tutti. U yəna uning kolida həsioəja aylandı. **5** [Pərwərdigar yəna]: — Buning bilən ular ata-bowiliringning Hudasi, yani Ibrahımning Hudasi, Ishakning Hudasi wə Yəqubning Hudasi boləjan Pərwərdigarning sanga kərtünginigə ixinidu, — dedi. **6** Pərwərdigar uningoa yəna: — Kolungni kəyungəja saləjin, dewidi, u kolini kəyonioəja selip qikiriwidi, mana, kolə pesə-mahaw kesiligə giriptar bolup kəndək akirip kətti. **7** Andin uningoa: — Kolungni yəna kəyungəja saləjin, dewidi, kolini kəyonioəja saldi. Uni yəna kəyunidin qikiriwidi, mana, əz əksigə kelip ətlirining baxka yərliridək boldi. **8** Pərwərdigar yəna: — Xundək boliduki, əgər ular sanga ixənməy, aldinqi məjizilik əlamətkə kəngülximisə, ular ikkinqi məjizilik əlamətkə ixinidu. **9** Halbuki, ular bu ikki məjizigə yənilə ixənmisə wə ya səzünggə kulak salmisa, undakta sən [Nil] dəryasining süyidin elip, kuruk yərgə təkkin. Xuning bilən sən dəryadin ələjan su kuruk yər üstidə kanəja aylinidu, dedi. **10** Andin Musa Pərwərdigarəja: — Əy Igəm, mən əslidinlə gəpkə usta əməstim, sən kulungəja səz kıləjəndin keyinmu yənilə xundək; qünki mən əozim kalwa wə tilim əojir adəmmən, — dedi. **11** Pərwərdigar uningoa: — Kim insanəja əojiz bərgən? Kim adəmmi gaqa yaki gas, kərgüqi yaki kor kıləjan? Xundək kıləquqi Mən Pərwərdigar əmasmu? **12** Əmdi sən barəjin, Mən Əzüm sening əozing bilən billə bolimən, nemə səzləydiyoiningni sanga əgitip turimən, — dedi. **13** Ləkin u: — Əy Igəm! Səndin etünüp kalay, Sən [bu ixka] halioəjan [baxka] birsini əwətip, xuning kolə bilən kıləjin! — dedi. **14** Buni anglap Pərwərdigarning əozipi Musaəja tutixip: — Lawiyaların boləjan akəng Hərun bar əməsmu? Uning gəpni obdan kıləlaydiyoinini bilimən. Mana, u əmdi sening aldingəja qikixka əllikəjan yoləja qikti; u seni kərsə, kəngli tolimu hux bolidu. **15** Əmdi

dəydiyan gəplərni uningəya eyt; Mən Əzüm sening aozing bilən billə wə uning aozji bilən billə boliman, nemə kilix keraklikinglarni silərgə oğitəmən. **16** Hərun sening ornungda həlkkə səzlaydu; xundak boliduki, u sanga eoziz bolidu, sən uningəya Hudadək bolisən. **17** Bu həsini kolungəya elip, uning bilən xu mejjizilik alamətlərni kərsitisən, — dedi. **18** Xuning bilən Musa keynatisi Yətroning kəxiəya yenip berip, uningəya: — Manga ijazət bərgəyla, Misirdiki qerindaxlirimning kəxiəya baray, ular həyatmu, əməsmu kəriup keləy, dedi. Yətro Musaoja: — Aman-esən berip kəlgin, — dedi. **19** Musa tehi Midiyandiki waqtida, Pərwədigar uningəya yəna: — Misiroja yenip barəjini Qünki sening jeningni istigin kixilər əlup kətti, — dedi. **20** Xuning bilən Musa ayali wə oşullirini elip, ularni bir exəkkə mindürüp, Misir zeminiəya berixkə yoloja qikti. Mangəyanda Musa Hudaning həsini ələjaq kətti. **21** Pərwədigar Musaoja: — Misiroja yenip barəjində sən aqah bol, Mən kolungəya tapxurojan barlik karamətlərni Pirəwning aldida kərsətkin. Ləkin Mən uning kənglini həlknə kəyup bərmigüdək kəttik, kilimən. **22** Sən Pirəwngə: — «Pərwədigar mundaq dəydu: — Israil Mening oşlum, Mening tunji oşlum bolidu. **23** Xuning üqün Mən sanga: Oşlumni Əzümə ibadət kilixkə kəyup bər, dedim. Uningəya yol kəyuxni rət kilidiojan bolsang, sening tunji oşlungni əltürimən» — degin, — dedi. **24** Əmma Musa səpər kilip bir kənaləyoja kəlgəndə, Pərwədigar uningəya uqraq, uni əltürəwətməkçi boldi. **25** Xuning bilən Zipporah bir qakmak texini elip, oşlining hətnilikini kesip, uni erining ayioja taxlap: — Sən dərəkə aldında kən təkər ər ikənsən! — dedi. **26** Xuning bilən Pərwədigar uni kəyup bərdi (bu qəyda Zipporah uningəya: «Sən dərəkə aldında kən təkər bir ər ikənsən!» — dedi. Bu səzini u hətnə tüpəylidin eytti). **27** Pərwədigar Hərunəya: — Sən qəl-bayawanəya berip, Musa bilən kəriukin, dewidi, u berip Hudaning teojida uning bilən uqrixip, uni səydi. **28** Musa əzini əwətkən Pərwədigarning həmmə səzli ri bilən kilixkə buyruəjan barlik mejjizilik alamətlərni Hərunəya dəp bərdi. **29** Andin Musa bilən Hərun berip, Israillarning barlik aqsakallirini yiojdi. **30** Hərun Pərwədigarning Musaoja eytkən həmmə səzli ri bayan kildi wə həlknə kəz aldida xu mejjizilik alamətlərni kərsətti. **31** Buni kəriup, həlknə xəndi; Pərwədigar Israillarni yoqlap, ular uqriəjan harliklarni kərgənlikini angliəjan həman, baxlirini egip səjdə kilixti.

5 Andin Musa bilən Hərun Pirəwning aldioja berip, uningəya: — Israilning Hudasi Pərwədigar sanga: — «Ularning berip qəldə Manga ibadət kilip, həyt ətküzixigə kəwmimoja yol kəysun» dəydu, — dedi. **2** Ləkin Pirəwn jawab berip: — Uning səzigə kulak selip, meni Israiləya yol kəyoquzidəjan kəndak Pərwədigar ikən u? Mən u Pərwədigarni tonumaymən həm Israiləyimu yol kəyomaymən, dedi. **3** Ular səz kilip: — Ibraniylarning Hudasi biz bilən kəriuxti. Xunga ətünimizki, bizgə Pərwədigar Hudayimizoja kərbanlik sunux üqün bizgə qəlgə bərixkə üq künlük yoloja ruhsət bərgəysiz. Bolmisa, U bizni waba yaki kiliq bilən uruxi mumkin, — dedi. **4** Ləkin Misirning padixəhi ularəya jawab berip: — Əy Musa wə Hərun, nemixkə ikkinglar

həlknə ixliridin tohtitip koymaqçi bolisilər? Berip əz əpkixinglarni kətüringlar! — dedi. **5** Pirəwn yəna: — Mana, həlknə yurttə ziyadə awup kətti. Silər bolsanglar, ularni əpkəxliridin halas kilmaqçisilər, dedi. **6** Xu küni Pirəwn nazarətqilərgə wə nazarətqilərnəng kol astidiki ix baxlirioja buyruk qüxürüp: — **7** Həzirdin baxlap həlkkə ilgirikidək kesək kuyuxkə saman bərmənglar! Ular samanni əzli ri yioqsun. **8** Ləkin ilgiri kənzilik kesək kuyup kəlgən bolsa, həlihəm kəm kilmay xunqilik kesək kuydurunglar; qünki ular hərunlixip: «Hudayimizoja kərbanlik ətküzixkə bizni barəjili kəy» dəp oqəwə kilixiwatidu. **9** Əm di ularni əz ixioja toluq bənd bolup, yalojan-yawidək gəplərgə kulak bəlməlikü üqün, bu adəmlərnəng üstigə tehimu eojir əmgəklərni yülkənglar, — dedi. **10** Xuning bilən həlknəng üstidiki nazarətqilər bilən ix baxliri qikiq həlkkə: Pirəwn xundak dediki, mən əm di silərgə saman bərməyidəjan boldum. **11** Əzünglar beringlar, əzünglar üqün kəyərđin saman tapalisanglar, xu yərđin elip kəlinglar; ləkin kilidiojan ixliringlar bolsa kilqilikmu kəməytilməydu, — dedi. **12** Buning bilən həlknə pütkül Misir zeminiəya tarilip, samanning ornioja pahal yiojixkə baxlidi. **13** Nazarətqilər bolsa ularni kəstap: Silərgə saman beriləng qəydidək həzirimu hər künlük ixni xu küni kilinglar, dedi. **14** Israillarning üstigə Pirəwning nazarətqiləri təripidin kəyulojan Israillik ix baxliri tayak yedi wə: — Tünügün wə bügün nemixkə kesək kuyux wəzipsini burunkidən toxkuzup orunlimidinglar?! — dəp til ixitti. **15** Andin Israillik ix baxliri Pirəwning aldioja berip: Nemixkə əz kullirioja mundaq muamilə kilidila? **16** Əz kullirioja həq saman berilmidi. Ləkin [nazarətqilər] yənilə «kesək kuydurunglar» dəp bizni buyruydu. Mana, əz kulliri tayak yəwatidu, əmma əyib bolsa əzli rining adəmliridə, dəp pəryad kildi. **17** Ləkin u yəna: — Silər hərun ikənsilər! Hərun ikənsilər! Xunga silər: «Berip Pərwədigarəya kərbanlik ətküzixkimizgə ijazət bər dəwətsilər. **18** Kaytip berip ixingni kilix! Silərgə saman berilməydu, biraq kesəklərni bəlgiləngən san boyigə [awwalkidək] toluq tapxuruxisən, dedi. **19** Israillik ix baxliri [Pirəwning]: «Silər hərkünlik wəzipənglarni, yəni tələp kiləjan kesəklərni bəlgiləngən sandin kəməytsənglar kət'iy bolmaydu» deginəg kərap, bəxiəja bala-kəzaning qüxidiojanlikini bilixti. **20** Ular Pirəwning aldidin qikiq kəliwatqinida, ular bilən kəriuxixkə kəlip xu yərđə saklap turojan Musa wə Hərun bilən uqrixip kəldi. **21** Ular Musa bilən Hərunəya: — Bizni Pirəwning nəziridə wə uning əməldərlirining nəziridə sesitip, bizni əltürixkə ularning kəliəng üstiq təkuzəjoringlar üqün, Pərwədigar silərnəng üstinglarəya hətküm kilsun! — dedi. **22** Xuning bilən Musa Pərwədigarning aldioja yenip berip uningəya: — Əy İgəm, nemixkə bu həlknə balaəya tikting? Sən nemə üqün meni əwəttəng? **23** Qünki mən Pirəwning aldioja kirip sening naming bilən səz kilənimdin tartip, u bu həlknəng üstigə tehimu ziyadə əzab kiləjili turdi. Əmma Sən tehiqə kəwmingni həq kətkuzmidəng, — dedi.

6 Ləkin Pərwədigar Musaoja: — Əm di sən Mening Pirəwngə kilidiojanlirimni kəriəsən; qünki u küdrətlik bir kəldin məjburlinip, ularni kəyup beridu, küdrətlik bir kolning səwəbidin əzining zeminiđin ularni koqlap

qikiriwetidu, — dedi. **2** Andin Huda Musaoja [yənə] sez kilip mundak dedi: — Mən Pərwərdigardurmən. **3** Mən İbrahimoja, İshakka və Yaqupka Qadir-mutlək Təngri süpitidə kərtündüm; lekin «Yahwəh» degen namim bilən ularoja axkara tonulmidim. **4** Mən ular bilən: — «Silər musapir bolup olturojan zeminni, yəni Kanaan zeminini silərgə berimən» dəp, ular bilən əhdə baolixip wədə kilojanmən. **5** Əmdi Mən misirliklər kul kilip zulum salojan İsrailarning aq-zarlırini anglap, kilojan xu əhdəmni esimgə aldim. **6** Xunga İsrailaraja mundak degin: — «Mən Pərwərdigardurmən; Mən Özüm siləni misirliklarning eojir yülkiri astidin qikirip, ularning kullukidin azad kilip, kolumni uzitip ularoja qong balayı'apətləni qüxürtip, silərgə həmjəmət bolup hərlükkə erixtürimən. **7** Siləni Öz koymim boluxka qobul kilimən və Özüm Hudayinglar bolimən; xuning bilən silər əzünglarni misirliklarning yülkirlirning astidin kutkuzup qikarojuqini Mən Hudayinglar Pərwərdigar ikənlikini bilisilər. **8** Mən xuning bilən siləni qol kətürüp İbrahimoja, İshakka və Yaqupka berixkə kəsəm kilojan zeminoja elip barimən; Mən u yəni silərgə miras kilip zeminlikka berimən; Mən Pərwərdigardurmən». **9** Bularning həmmisini Musa İsrailaraja dəp bərdi; lekin ular eojir kulluk azabidin pıqanoja qüxkən bolup, uningoja kulak salmidi. **10** Andin Pərwərdigar Musaoja yanə: — **11** Berip Misirning padixahı Pırwəngə: «İsrailarning zemindin ketixigə yol koy», dəp eytkin, dedi. **12** Lekin Musa Pərwərdigarning aldidə: Mana, İsrailar kulaq kulak salmojan yərdə, Pırwən kandaqmu məndək kalpuki hətnə kilinmiojan bir adəmgə kulak salsun? — dedi. **13** Əmma Pərwərdigar Musa və Harunoja sezləp, ularning İsrailaraja və Misirning padixahı Pırwəngə İsrailar toorluluk; — «Ular Misir zeminidin elip qikirilsun» degen əmr yətküzüxini buyrudi. **14** Təwəndikilər jəmət baxlıkliri: — İsrailning tunji oqılı boləjan Rubəning oqulliri Hanuk, Pallu, Həzron və Karmi. Bular bolsa Rubəning nəsiliri idi. **15** Ximeonning oqulliri: — Yəmuəl, Yamin, Ohad, Yaqin, Zoħar və kanaanlik ayaldin boləjan Saullar idi; bular Ximeonning nəsiliri idi. **16** Lawiyning oqullirining isimliri, nəsəbnamilirigə asən: Gərxon, Koħat və Mərarı; Lawiyning əmrining yilliri bir yüz ottuz yəttə yil boldi. **17** Gərxonning oqulliri aililiri boyiqə: — Libni və Ximəy. **18** Koħatning oqulliri: — Amram, Yizħar, Həbron bilən Uzziəl. Koħat bir yüz ottuz üç yil əmür kərdi. **19** Mərarining oqulliri: — Mahlı və Muxi. Bular nəsəbnamiliri boyiqə Lawiyning nəsiliri idi. **20** Amram əz həmmisi Yokəbədni hotunlukka aldi, Yokəbəd uningoja Harun və Musani tuşup bərdi. Amram bir yüz ottuz yəttə yil əmür kərdi. **21** Yizħarning oqulliri: — Korah, Nəfəg və Zikri idi. **22** Uzziəlning oqulliri: — Mixəəl, Əlzfən və Sitri idi. **23** Harun bolsa Nahxonning singlisini, yəni Amminadabning kızı Elixebani hotunlukka aldi. U uningoja Nadab bilən Abihuni, və Əliazar bilən İtamarni tuşup bərdi. **24** Korahning oqulliri: — Assir, Əlkanah və Abı'asaf; bular Korahlarıning nəsiliri idi. **25** Harunning oqılı Əliazar Putiəlning kizlirining birini hotunlukka aldi; u uningoja Finihasni tuşup bərdi; bular bolsa əz nəsəbi boyiqə həmmisi Lawiylarning jəmət baxlıkliri

idi. **26** Pərwərdigarning: — İsrailarni koğunlardək top-topi bilən Misir zeminidin elip qıqinglar, degen əmrini tapxuriwaloquqlar dəl muxu Harun bilən Musa idi. **27** İsrailar Misirdin qikirilsun, dəp Misirning padixahı Pırwəngə səz kilojanlar dəl bu kixilər, yəni muxu Musa bilən Harun idi. **28** Pərwərdigar Misirning zeminida Musaoja sez kilojan waqıtida **29** Musaoja: «Mən Pərwərdigardurmən. Sanga eytkinimning həmmisini Misirning padixahı Pırwəngə degin», dəp əmr kildi. **30** Lekin Musa Pərwərdigarning aldidə: — Məndək kalpuki hətnə kilinmiojan bir kixigə Pırwən kandaqmu kulak salsun? — dəp jawap bərgəndi.

7 Xuning bilən Pərwərdigar Musaoja: — Mana, Mən Pırwənni aldidə seni Hudaning ornida kildim. Akang Harun bolsa sening pəyojəmbiring bolidu. **2** Mən sanga buyruojinimning həmmisini [uningoja] dəysən; andin akang Harun Pırwəngə uning əz zeminidin İsrailarni koyp berixi kərəkliki toorısında səz kilidu. **3** Lekin Mən Pırwənni kənglini kattik kilimən; buning bilən Mən Misir zeminida məjizilik əlamətlər və kəramətlirini kəpləp kərsitimən. **4** Xundaqtimu, Pırwən silərgə kulak salmaydu. Əmma Mən Misirning üstigə həküim qikirip kolumni uzitip, qong balayı'apətləni qüxürtip, koğunlirim boləjan Öz koymim İsrailarni Misir zeminidin qikirimən. **5** Öz kolumni Misirning üstigə sozojinimda, İsrailarni ularning arisidin qikarojinimda misirliklər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu, — dedi. **6** Musa bilən Harun xundaq kildi; Pərwərdigar ularoja kandaq tapilojan bolsa, ularmu xundaq kildi. **7** Ular Pırwəngə səz kilojan waqıtida Musa səksən yaxka, Harun səksən üç yaxka kərgəndi. **8** Pərwərdigar Musa bilən Harunoja səz kilip: — **9** Əmdi Pırwən silərgə: — Əzünglarni təstikləp bir məjizə kərsitinglar, desə, sən Harunoja: — Həsangni elip Pırwənni aldiə taxliojin, dəp eytkin. Xundaq kilixi bilənla həsa yilənoja aylinidu, dedi. **10** Xuning bilən, Musa bilən Harun Pırwənni aldiə berip, Pərwərdigarning buyruojinidək kildi; Harun həsisini Pırwən bilən uning əmədarlirining aldiə taxliwidi, u yilənoja aylandı. **11** U waqıtida Pırwən danixmənləri və sehriğətlirini qəkırtip kəldi; Misirning jadugərlirimu əz jədusi bilən ohxax ixni kildi. **12** Ularning hərbi əz həsisini taxlidi; ularmu yilənoja aylandı. Lekin Harunning həsis ularning hasilirini yutup kətti. **13** Biraq Pərwərdigar eytkəndək Pırwənni kəngli kattiklik bilən Pərwərdigar eytkəndək ularoja kulak salmidi. **14** Andin Pərwərdigar Musaoja mundak dedi: — Pırwənni kəngli kattik; u koymni koyp berixni rət kilidu. **15** Əmdi sən ətə səhərdə Pırwənni kəxiəja barəjin (xu waqıtida u su boyioja qikidu) — Sən uning bilən kərxixəkk dəryaning boyida saqlap turojin; yilənoja ayłənojan həsini kolungoja eliwal. **16** Sən uningoja mundak degin: — «İbraniylarning Hudasi Pərwərdigar meni aldingəja: «Qəldə Manga ibadət kilixi üqün koymimni koyp bə» deyxkə əwətkəndi; lekin mana, bu waqıtqıca heq anglimding. **17** Xunga Pərwərdigar sanga: — «Sən xu [alamət] bilən Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilisən», dəydu — Mana, mən kolumdiki həsa bilən dəryaning süyini ursam, su kənoja aylinidu, **18** dəryaning belikliri ölüp, dəryaning süyi

sesip ketidu; misirliklar sudin saskinip, iqlmāydioqan bolup qalidu». **19** Pərwərdigar Musaəja: yəna: — Sən Һarunoja: — Һasangni elip misirliklarning suliri kanoja aylansun dəp ularning üstigə, yəni əkinliri, estəngliri, kəlliri wə su ambarliri üstigə kəlungni uzatqin. Xuning bilən pütkül Misir zeminida, Һətta yəojaq wə tax kaqilardiki sularmu kanoja aylinidu, degin, dedi. **20** Musa bilən Һarun Pərwərdigarning buyruoqinidək kildi; Һarun Pirəwn wə əməldarlarining kez aldidə Һasini kətürüp, dəryaning süyini uruwidi, pütün dəryaning süyi kanoja aylinip kətti. **21** Dəryadiki beliklar əlöp, dəryaning süyi sesip kətti. Misirliklar dəryaning süyini iqlmāydioqan bolup qaldi, pütkül Misir zemini kanoja toldi. **22** Ləkin Misirning jadugərlirimu əz jaduliri bilən Һəm xundək kildi. Bu səwəbtin Pərwərdigar eytkəndək Pirəwnning kengli kattik bolup, ularoja kulək salmidi; **23** əksiəq Pirəwn əyigə kaytip ketip, bu ixkə heq pisənt kilmidi. **24** Dəryaning süyini iqlmāyini üqün barlik misirliklar iqudək su tepix üqün dəryaning ətraplirini kolidi. **25** Pərwərdigar dəryani urup, yəna yəttə kün etti.

8 Andin Pərwərdigar Musaəja: — Pirəwnning aldioja berip uningəja: — Pərwərdigar mundək dəydu: — «Manga ibadət kilixkə Əz kəwmimni koyup bər. **2** Ləkin ularni koyup berixni rət kilsang, mana, Mən delitingning Һəmmə yerini paqilar bilən basturup urimən. **3** Dəryada top-top paqilar pəyda bolup, [dəryadin] qikiq ordangəja, Һujrangəja, orun-kərpənggə, əməldarlariningning əylirigə kiriwalidu, xuningdək Һəlkəngning uqisəja, tonur wə təngnilirənggə yamixip qikiwalidu. **4** Paqilar əzəngning üstibəxiəja, Һəlkəngning üstibəxiəja wə Һəmmə əməldarlariningning üstibəxiəja yamixip qikiwalidu» — degin, — dedi. **5** Pərwərdigar Musaəja: — Sən Һarunoja: Paqilarning Misir zeminining üstigə qikixi üqün kəlungni uzitip, Һasangni əkinlar, estənglər wə kəllərnəng üstigə xiltioqin, degin — dedi. **6** Xuning bilən Һarun kəlini Misirning suliri üstigə uzatti; xundək kiliwidi, paqilar qikiq Misir zeminini kaqlidi. **7** Ləkin jadugərlərmu əz jaduliri bilən ohxax ixni kilip, Misir zemini üstigə paqilarni pəyda kildi. **8** Pirəwn Musa bilən Һarunni qaqirtip: — Paqilarni məndin wə Һəlkəmdin neri kilix üqün Pərwərdigardin ətünənglar. Xundək bolsa, mən Һəlkəngni Pərwərdigarəja qurbanlik kilsun dəp koyup berimən, dedi. **9** Musa Pirəwnə: — Boptu, mən izzitingni kilay, pəkət dəryadiki paqilarla kəlip, baxkəlliri əzəngdin wə əylirəngdin ayrilsun dəp, sən, əməldarlarining wə Һəlkəng üqün mening dua kilidioqan waqtimni bekitkin, dedi. **10** U jawab berip: — Əta bolsun, dedi. Musa uningəja: — Hudayimiz Pərwərdigarəja ohxax Һəqbirəning yokluqini biləng üqün sening deginəngdək bolsun. **11** Paqilar səndin, əylirəngdin, əməldarlarining wə Һəlkəngdin qikiq ketidu; pəkət dəryadila qalidu, dedi. **12** Xuning bilən Musa wə Һarun Pirəwnning aldidin qikiq kətti. Andin Musa Pirəwnning üstigə əwətilgən paqilar toərisida Pərwərdigarəja nida kildi. **13** Pərwərdigar Məsanəng tiliginidək kildi. Buning bilən əylərdiki, Һoylilərdiki wə etizlərdiki paqilar əldi. **14** Həlkə ularni yəoqin dəwə-dəwə kildi, [pütkül] yurt-zemin sesiqilikkə toldi. **15** Ləkin Pirəwn apəttin halas boləqinini kərgəndə, kənglini kattik kilip, Pərwərdigar eytkinidək ularoja

kulək salmidi. **16** Andin Pərwərdigar Musaəja: — Sən Һarunoja: — Һasangni uzitip, yərnəng topisini uruqin. Buning bilən u paxioja aylinip, pütkül Misir zeminini kaqlaydu, degin, — dedi. **17** Ular xundək kildi; Һarun kəlini uzitip Һasini bilən yərnəng topisini uruwidi, adəmlər wə Һaywanlarning üstibəxini paxa basti; pütkül Misir zeminidiki topa-qanglar paxioja aylandı. **18** Jadugərlərmu əz jaduliri bilən xundək kilip paxa pəyda kilixkə urunoqan bolsimu, pəyda kəlalimidi. Paxilar bolsa Һəm adəmlərnəng Һəm Һaywanlarning üstibəxini kaqlap kətti. **19** Andin jadugərlər Pirəwnə: — Bu ix Hudaning barmikənging kiləqini! — deyixti. Ləkin Pirəwn kənglini kattik kilip, Pərwərdigar eytkinidək ularoja kulək salmidi. **20** Pərwərdigar Musaəja: — Ətə səhər kəpup Pirəwnning aldioja berip turoqin — (xu waqitda u su boyioja qikiqdu) uningəja: «Pərwərdigar mundək dəydu: — Manga ibadət kilixi üqün Əz kəwmimni koyup bər! **21** Qünki əgər kəwmimni koyup bərnisəng, mana Mən sening wə əməldarlarining, Һəlkəng üstigə, əylirənggə kəküyünlərnəni əwətimən; xuning bilən misirliklarning əyliri wə Һətta ular turuwatqan tuprakmu kəküyünlər bilən tolidu. **22** Ləkin xu künidə Əz kəwmim turuwatqan Goxən yurtini baxkəja kilimən; xundək boliduki, u yərdə kəküyünlər tepilmaydu. Xuning bilən sən Mən Pərwərdigarning bu zeminda boləqanlikimni bilisən. **23** Xundək kilip Mən Əz kəwmimni sening Һəlkəngdin pərkəndürimən; bu məjizilik alamət ətə yüz beridu», dəp eytkin, dedi. **24** Pərwərdigar deginini kildi. Pirəwnning əylirigə, əməldarlarining əylirigə kəküyünlər top-top bolup kirdi; pütkül Misir zeminining Һəmmə yeri kəküyünlər tərəpidin harab boluxkə baxlidi. **25** Pirəwn Musa bilən Һarunni qaqirtip kəlip ularoja: Berip muxu zeminda Hudayinglarəja qurbanlik etküzənglar, — dedi. **26** Ləkin Musa jawab berip: — Bundək kilix bizgə taza muwapik bolmaydu; qünki biz Pərwərdigar Hudayimizəja sunmaqci boləqan qurbanlik mal misirliklarəja nisbətən yirginqliktur. Əmdi əgər biz misirliklarning kez aldidə yaman kərnəng bərnisini qurbanlik kilsak ular bizni qalma-kesək kiliwətməndu? **27** Biz üq künlik yolni besip, qəldə Pərwərdigar Hudayimiz bizgə buyruoqinidək uningəja qurbanlik sunuximiz kerək, dedi. **28** Pirəwn: — Silərnəni Pərwərdigar Hudayinglarəja qəldə qurbanlik etküzəngkə barəqili koyimən; pəkət bək yirək ketip kəlmənglar, mening üqün dua kilinglar, dedi. **29** Musa jawab berip: — Mana, mən sening aldingdin qikiq Pərwərdigarəja iltija kilingar wə kəküyünlər sən Pirəwndin, əməldarlarindin wə Һəlkəngdin əta qikiq ketidu; ləkin Pirəwn yəna Һiyələ ixlitip, Һəlkəni Pərwərdigarəja qurbanlik kilixkə berixtin toskuqi bolmisun, dedi. **30** Musa Pirəwnning aldidin qikiq, Pərwərdigarəja xundək iltija kildi. **31** Pərwərdigar Musa tiliginidək kildi; u kəküyünlərnəni Pirəwn, əməldarliri wə Һəlkədin qikiriwətti; Һətta bir tal kəküyünmə qəlmidi. **32** Ləkin Pirəwn bu kətimmu kənglini kattik kilip, kəwmimni koyup bərmidi.

9 Andin Pərwərdigar Musaəja: — Pirəwnning aldioja berip uningəja: — «İbraniylarning Hudasi Pərwərdigar mundək dəydu: — Manga ibadət kilixioja Əz kəwmimni koyup bər. **2** Əgər ularni koyup berixni rət kilip, yənila tutup turuwalidioqan bolsang, **3** mana,

Pərvərdigarning kəli etizliktki qarpayliringning üstigə, at-exəklər, tögilər, wə qoy-kaliriringning üstigə qüxüp intayin eoqir bir waba költürüdü. **4** Ləkin Pərvərdigar Israilling qarpaylirini misirliklarning qarpayliridin pərkəndürüdü. Nətijidə, Israilling qarpayliridin heq biri elməydu» — degin, dedi. **5** Pərvərdigar wəqitni bekitip: — Ətə Pərvərdigar zeminda bu ixni kılıdu, dedi. **6** Ətisi Pərvərdigar xundak kildi; misirliklarning barlik qarpayliri öldi; ləkin Israillarning qarpayliridin birimu əlmidi. **7** Pirəwn adəm əwətip təxürüwidu, mana, Israillarning qarpayliridin birimu əlmigənidi. Ləkin Pirəwnning kəngli kəttik kəlinip, u kowmni koyup bərmidi. **8** Andin Pərvərdigar Musa wə Hərunoqə: — Humdanning külidin qanggilinglarni toxkuzup elinglar, andin Musa uni Pirəwnning kəz aldida asmanoqə karitip qaqsun. **9** Xundak kılıxi bilən kül pütkül Misir zeminini kəplaydioqan qang-tozan bolidu wə Misir zeminidiki həmmə yərdə adəmlər wə həywanlarning bədinigə qüxüxi bilən hürək-hürək qəqa qikiridu, — dedi. **10** Xuning bilən ular humdandin kül elip, Pirəwnning aldioqə berip turdi wə Musa uni asmanoqə karitip qaqtı; u adəmlər wə həywanlarning bədinigə qüxüxi bilən hürək-hürək qəqa qikardı. **11** Jadugarlər qəqilər dəstidin Musaning aldida turmalıq kəldi; qünki jadugərlərnin bədininimu, bəxkə barlik misirliklarnimu ohxax qəqa besip kətkənidu. **12** Ləkin Pərvərdigar Pirəwnning kənglini kəttik kildi; xunga Pərvərdigar dəl Musoqə eytkinidək u ularoqə kulək salmıdı. **13** Andin Pərvərdigar Musoqə: — Ətə tang səhər qopup, Pirəwnning aldida turup uningoqə: «İbraniylarning Hudasi Pərvərdigar mundaq dəydu: — Kəwminni Manga ibadət kılıxkə koyup bər; **14** qünki Mən bu kətim həmmə balayı apətlirinni yürikingə, əmədarliring wə pəkraliringning üstigə əwətimən. Buning bilən sən pütkül yər yüzidə Məndək bəxkə birining yok ikənlikini bilisan. **15** Qünki Mən kolumni uzitip, ezüng wə kəwmingni waba bilən urəjan bolsam'idi, bu wəqitkə qə sən yər yüzidin yokilip kəttəting. **16** Həlbuki, Mening seni ornungoqə tikliximdiki məksitim xu idiki, dəl Əz kədritimni sanga kərsitix, xundaklə namimning pütkül yər yüzidə jakarlinixi üqün idi. **17** Sən yənə kəwminioqə qongqilik kəlip, ularni koyup berixni rət kiliwəmsən? **18** Mana, ətə muxu wəqitlarda Misir dəliti bina boləqandin buyan heq kərilüp bəkmioqan kəttik məldürni yəqdurimən. **19** Xuning üqün adəm əwətip, həywan wə etizda bar-yokungni yəqip iqriri solioq; qünki əyge kəyturulmay sirtta kəloqan adəm wə həywanlarning həmmisi məldürning astida kəlip olüp kətidu! — degin, dedi. **20** Buni anglap Pirəwnning əmədarliringning arisidin Pərvərdigarning səzidin kərkəqan hər bir adəm əz kulliri wə qarpaylirini yügürtüp əylirigə elip kəldi. **21** Ləkin Pərvərdigarning səzini etibarəqə əlmioqanlər əz kəl wə mallirini təxkırıda kəldurup koydu. **22** Pərvərdigar Musoqə: — Misir zeminidiki hər yərdə, adəmlər üstigə, mallarning üstigə, xundaklə Misir zeminidiki dalalarning həmmə ot-qəplirining üstigə məldür yəqsun dəp, asmanoqə kərap kolungni kətirgin, dedi. **23** Musa xuning bilən həsisini asmanoqə karitip kətürüwidu, Pərvərdigar güldürməmini güldürlitip, məldür yəqdurdu, yər yüzidə qəkmək

qəkındiliri qəyip yürətti. Xundak kəlip Pərvərdigar Misir zeminini üstigə məldür yəqdurdu. **24** Məldür yəqip, məldür bilən ot arilax qüxti; məldür xunqə eoqir boldiki, Misir dəliti bina boləqandin tartip undak kəttik məldür yəqip bəkmioqanıdı. **25** Məldür pütkül Misir zeminining hər yeridə qüxüp, insan bolsun, həywan bolsun, həmmisini urdi; məldür etizdiki həmmə ot-qəpni urup, yərdiki həmmə dəl-dərəhlərnimu sunduruwətti. **26** Pəkət Israillər olturuxluk Goxən zeminidila məldür yəqımdı. **27** Pirəwn adəm əwətip Musa bilən Hərunni qəkırtip ularoqə: — Mən bu kətim gunah kildim! Pərvərdigar həkkanıydu; Səwənlik bolsa mən wə həkımdin etti. **28** Yənə bərip Pərvərdigardin etünüp iltija kilinglar! Hudadin qıkkən bu kəttik güldürmənilər wə məldür yetip axtı! Silərnı koyup bəry; silər əmdi muxu yərdə turuwəsənglər bolmaydu, — dedi. **29** Musa uningə qəwə bərip: — Mən xəhərdin qıkkənda, Pərvərdigar tərəpkə kərap kollirinni yəyip kətürimən; güldürmənilər xu həman besikip məldür yənə yəqımaydu. Yər yüzü Pərvərdigarningkidur, dəp bilixing üqün xundak bolıdu. **30** Ləkin sən wə səning əmədarliring, silərnəng Pərvərdigar Hudadin tehiqə kərkəwəwətkinilinglarni bilimən, dedi. **31** Xu qəqda arpa bəx qikərip, zioqir oqunqioqan boləqəqə, zioqir wə arpa məldürdin wəyran kılindi. **32** Ləkin buoqday bilən kəra buoqday keyinrak bih qikəroqəqə, wəyran kılınmıdı. **33** Musa Pirəwnning aldidin kətip, xəhərdin qikip Pərvərdigar tərəpkə kərap kollirini yəyip kətürdi. Xuning bilən güldürməmə wə məldür tohtap, yəqıqur yərgə yənə təkülmıdı. **34** Əmma Pirəwn yəqıqur, məldür wə güldürmənilərnin tohtioqinini kərgəndə, yənə gunah sadir kildi; umu, əmədarlirimu kənglini kəttik kılıxtı. **35** Bu tərıkidə Pirəwnning kəngli kəttik turuwerip, Pərvərdigar Musaning wasitisi bilən eytkəndək, Israillarnı koyup berixni rət kildi.

10 Andin Pərvərdigar Musoqə: — Pirəwnning aldioqə barəqin; qünki ularning arisida bu məjizilik əlamətlərnı kərsitixim üqün Pirəwnning kənglini wə əmədarliringning kənglini kəttik kəlip koydum. **2** Bu ix bilən Mening misirliklarnı kəndək rəswə kəloqanlikim wə ularning arisida kərsətkən məjizilik əmədarlirimni sən oqlungning andin nəwrəngning kəlikioqə yətküzisən. Buning bilən Mening Pərvərdigar ikənlikimni bilisilər, dedi. **3** Xuning bilən Musa bilən Hərun Pirəwnning aldioqə berip, uningə: — İbraniylarning Hudasi Pərvərdigar mundaq dəydu: «Əzüngni aldimda təwən tutuxni kəqanoqıqə rət kılısən? Manga ibadət kılıx üqün kəwminni koyup bər. **4** Qünki əgər sən kəwminni koyup berixni rət kılısang, mana, Mən ətə səning yurtungə qəkətkə əwətimən. **5** Ular silər zemin yüzini kərmigidək kəlip yəpiwetidu, silərnəng məldürdin aman kəloqan nərsiliringlarnimu, dalalarda əskən həmmə dəl-dərəhliringlarnimu yəp kətidu. **6** Ular ordə-sarayliringoqə, əmədarliringning sarayliri, xundaklə barlik misirliklarning əylirigə tolup kətidu; bundak apətni ata-bowəqliring wə ata-bowiliringning ata-bowilirimu yər yüzidə apiridə boləqandin tartip kərip bəkmioqan» — dedi-də, burulup Pirəwnning aldidin qikip kətti. **7** Pirəwnning əmədarliri uningə: — Bu adəm bizgə kəqanoqıqə tuzak bolar? Əz Hudasi Pərvərdigarəqə

ibadət kılıxka bu adamlarni qoyup bərgəyla! Misirning harab bolojinini tehiqə kərməywatamdila? — dedi. **8** Xuning bilən Musa bilən Ҳарун Pirəwning aldioja yəna qakirtip kelindi. U ularoja: — Pərwədigaroja ibadət kılıx üçün beringlar; lekin baridiojanlar zadi kimlər? — dedi. **9** Musa jawab berip: — Yaxlirimiz wə keriqürilə bilən, oqullirimiz wə kizlirimiz bilən, qoy wə kala padilirimizni elip həmmimiz barimiz; qünki biz Pərwədigar üçün heyt ötküzüximiz kerək, dedi. **10** U ularoja: — Silərnə bala-qakanglar bilən qoxup qoyup bərginimdə, Pərwədigar silər bilən billə boləy! Mana, aldinglarda balay'apət turuptu! **11** Yoksu, bundak kilixinglarə bolmaydu! Pərwədigaroja ibadət kılıxka pəkət aranglardin ər kixilərlə barsun! Qünki silərnəng təlipinglar dəl xu əməsmidi! — dedi-də, ular Pirəwning aldidin qoqlap qikirildi. **12** Andin Pərwədigar Musəoja: — Misir zemining üstigə qolungni uzatkin. Xundak kilsang, qekətkilər Misir zeminini besip, zeminidiki hərhil otyaxlarni, yəni mөldürdin aman qəlojəning həmmisini yəp ketidu, dedi. **13** Musa həsisini Misir zeminining üstigə uzattı; Pərwədigar xu küni wə keqisi zemin üstigə xərk xamili qikardi. Səhərdə, xərk xamili qekətkilərnə uqurup kaldı. **14** Qekətkilər Misirning pütkül zeminioja yeyilip, Misirning pütün qeqrinisimu bastı. Apət intayin eojr boldı; ilgiri bundak qekətkə apiti bolup bəkmiojan, mundin keyinmu uningdək bolmaydu. **15** Ular pütkül zeminning yuzini kaplıdi, yər qarəngöxilixip kətti; ular mөldürdin aman qəlojan zeminidiki həmmə otyaxlarni wə dəl-dərəhlərnəng barlik mewilirini yəp kətti. Xuning bilən pütkül Misir zeminini təwəsədiki dəl-dərəhlərdə yaki daladiki gül-giyahlarda heq yexillik qalmidi. **16** Andin Pirəwn aldirap-tenəp Musa bilən Ҳарунni qakirtip ularoja: — Mən həm Hудayinglar Pərwədigar aldida həm silərnəng aldinglarda gunah kildim. **17** Əmdi muxu bir qətim gunahimdin otip Pərwədigar Hудayinglardin bu olümnə məndin elip ketixini iltija kilixinglarni etünimən, — dedi. **18** Xuning bilən Musa Pirəwning aldidin qikip Pərwədigaroja iltija kildi. **19** Xuning bilən Pərwədigar xamalni burap ojarb tərəptin intayin küqlük boran qikirip, qekətkilərnə uqurup, Kizil Dengizoja ojarb kildi; Misirning pütkül təwəsədə bir talmu qekətkə qalmidi. **20** Lekin Pərwədigar Pirəwning kənglini kattik kilip kəyojini üqün u Israillarni qoyup bərmidi. **21** Andin Pərwədigar Musəoja: — Qolungni asmanəja karitip uzatkin; xuning bilən kattik bir qarəngöjuluk bolidu, hətta adam silisa qəloja tuyuləyudək qoyuk qarəngöjuluk Misir zeminini kaplaydu, — dedi. **22** Andin Musa kolini asmanəja karitip uzitiwidi, qoyuk bir qarəngöjuluk Misir zeminini üç künigə qəlap turdi. **23** Üq künigə biri yəna birini kəməmə wə ya heqkim əz jayidin qəzojilalməs boldı; lekin barlik Israillar olturojan jaylarda yorukluk bar idi. **24** Pirəwn Musani qakirtip uningəoja: — Berip, Pərwədigaroja ibadət kilinglar. Pəkət qoy wə kala padiliringlar kalsun; bala-qakiliringlarnimu elip barsanglar bolidu, dedi. **25** Musa jawabən: — Undakta Hудayimiz Pərwədigaroja kurbənlük kılıxka [inaklik] kurbənlük wə kəydürmə kurbənlükə lazimlik qarpaylarni sən bizgə bəmənsən? **26** Əzimizning qarpaylirimiz biz bilən birgə ketixi kerək, bir tuyikimu kəyridə qəlsa bolmaydu; qünki

Hудayimiz Pərwədigaroja ibadət kılıxka kurbənlük kilidiojinimizni bulardin talliximiz lazim. U yərgə yetip bərmioqə, Pərwədigaroja kaysi kurbənlük bilən ibadət kilidiojinimizni bilməymiz, — dedi. **27** Lekin Pərwədigar Pirəwning kənglini kattik kildi; u ularni yanila qoyup bərmidi. **28** Pirəwn Musəoja: — Aldimdin yoqal! Hezi bol, ikkinqi manga kəringüqi bolma! Qünki yüzümnə yəna kərgən kününg jeningdin ayrilisən, — dedi. **29** Musa uningəoja: — Rast eyting! Mən sening yüzüngni ikkinqi kərgüqi bolmaymən, — dedi.

11 Xuning bilən Pərwədigar Musəoja: — Yəna bir apətni Pirəwning üstigə wə Misirning üstigə qüxürimən. Andin u silərnə bu yərdin ketixə yol qoyidu wə u silərnə həmmə nərsiliringlar bilən qoxup qoyup berip, bu yərdin mütəlkə qoqlap qikiridu. **2** Əmdi sən həlkə tapilap: — Hər biringlar, ər kixilərnəng hər biri əz kəxnisidin, ayal kixilərnəng hər biri əz kəxnisidin kümüx buyumlarni, altun buyumlarni sorap alsun, degin, — dedi **3** (Pərwədigar həlkəni misirliklərnəng aldida iltipət tapkuzdi. Xuningdək Musa dəgən bu adəm Misir zeminida Pirəwning əməldərlirəning nəziridə bolsun, pukralərnəng nəziridə bolsun, nəhayiti uluq zat boldı). **4** Andin Musa yəna: — Pərwədigar mundak dəydu: — «Mən yerim keqidə qikip Misirni kezip qikimən. **5** Xu wakıttə təhtə olturəwatkan Pirəwning tunji oqlidin tartip yəruhqək tartidəjan dedəkəng tunji oqliojqə, xundakla barlik qarpaylarning tunjiliri, yəni Misirdiki barlik tunji jan igiliri əlidu. **6** Bu səwəbtin pütkül Misir zeminida kattik bir pəryad kətürüliidu; ungingdin ilgiri xundak pəryad bolup bəkmiojanidi, mundin keyinmu bundak pəryad anglanmaydu. **7** Lekin Israilləroja, məyli adəmliri, məyli həywanatlırioja bolsun, hətta bir tal itnu qəwap qoymaydu. Buningdin Pərwədigarning misirliklər bilən Israilni pərkəndürüidəjanlikni bilisilər». **8** — Xuning bilən bu əməldərlirəning həmmisi aldiməja kelip, mənə təzim kilip: «Sili əzliəri wə siləgə əgəxən barlik kəwmliri qikip ketixkəyla!» dəp eytidu, andin qikip ketimən» — dedi-də, kattik oqəzəp bilən Pirəwning aldidin qikip kətti. **9** Pərwədigar Musəoja: — Misir zeminida Məning kəramət məjizilirimning kəpləp kərsitilixi üqün Pirəwn silərgə kulək salmaydu, — dəgənidi. **10** Musa bilən Ҳарун bu kəramət məjizilərnəng həmmisini Pirəwning aldidə kərsitip boldı; lekin Pərwədigar Pirəwning kənglini kattik kilip kəyojini üqün u Israillarni uning zeminidin kətikli kəymidi.

12 Pərwədigar Misir yurtida Musa wə Ҳарунəja mundak dedi: — **2** Bu ay silərgə aylarning iqidə bəxi, yilning tunji eyi bolidu. **3** Silər pütün Israil jaməitigə səz kilip: — Bu ayning oninqi küni həmminglar atiliringlarning ailisi boyiqə bir kəzini elinglar; hər bir ailigə birdin kəza elinglar. **4** Əgər məlum bir ailə bir kəzini yəp bolalmioqək bolsa, undakta əy igisi yenidiki kəxnisə bilən birlixip adəm saniəja qarap bir kəza elinglar; hər bir kixining itxihəsiəja qarap həsəblap muwəpik bir kəza həzilənglar. **5** Hər biringlar tallaydəjan qəzənglar bejirim, bir yaxlik ərkək bolsun; qoy yaki əqə padilirdin talləsimu bolidu. **6** Kəzini bu ayning on tətinqi künigə yeninglarda turəyuzənglar,

— degin. — Xu küni Israilning pütkül jamaiti talliojan melini gugumda soysun. **7** Andin ular uning kenidin elip gex yeyilgan oyning ixikning bax taripiga ҳам ikki yan kexikiga sürkəp koysun. **8** Ular xu keqisi gəxini otta kawap kilip yesun; uni petir nan wə aqqiq-qüqük köktat bilen koxup yesun. **9** Kət'iy ham yaki suda pixurup yemənglar, bəli uni bax, put wə iq-kərinliri bilən otta kawap kilip yənglar. **10** Uning heqnemisini ətigə qaldurmənglar. Əgər ətigə exip qalojanliri bolsa, uni otka selip keydürüwetinglar. **11** Silər uni mundak haləttə yənglar: — Uni yegəndə balliringlarni qing baotlap, ayaotliringlaroşa kəx kiyip, qolliringlarda hasa tənklar halda tez yənglar. U bolsa Pərwərdigarning «ətüp ketix» kozisidir. **12** Qünki Mən u keqisi Misir zeminini kezip ətımən; Mən Misir zeminida məyli insan bolsun, məyli haywan bolsun ularning tunji tuşulojan ərkikining həmmisini ətürimən; xuning bilən Mən Misirning barlik but-ilahlirining üstidin həküm qikirimən; Mən Pərwərdigardurmən. **13** Xu qurbanliqning keni silər olturojan ətərdə silərgə [nijat] bəlgisi bolidu; bu kanlarni kərginimdə silərgə ətüp turimən. Xuning bilən Misir zeminini urojinimda halakət elip kelidiojan waba-apət silərgə təgməydu. **14** Bu kün silərgə hatirə kün bolsun; uni Pərwərdigarning heyti süpitidə ətüzüp təbriklənglar; əbədi bəlgilimə süpitidə nəsilidin-nəsiligə mənggü ətüzüinglar. **15** Yəttə kün petir nan yənglar; birinçi küni ətüinglardin [barlik] hemirturuqlarni yok qilinglar; qünki kimki birinçi kündin tartip yəttinçi küngiqə boldurulojan nan yesə, xu kixi Israil qataridın üzüp taxlinidu. **16** Birinçi küni silər mukəddəs ibadət soruni tüzüinglar; yəttinçi künimu həm xundak bir mukəddəs ibadət soruni ətüzülsun. Bu ikki kün iqidə heqqandak ix-əmgək kilinmisun; pəkət hər kixining yəydiyoinini təyyarlawka munasiwətlik ixlarnila qilsanglar bolidu. **17** Mən dəl xu küni silərnı koxun-koxun boyiqə Misir zeminidin qikaroinim üqün silər petir nan heytni ətüzüinglar; xu künni nasildin-nəsiligə əbədi bəlgilimə süpitidə heyti küni kilip bekitinglar. **18** Birinçi ayning on tətinqi küni, kəqkurundin tartip xu ayning yigirmə birinçi küni kəqkurunojqə, petir nan yənglar. **19** Yəttə kün iqidə ətüinglarda heq hemirturuq bolmisun; qünki musapir bolsun, zeminda tuşulojan bolsun, kimki boldurulojan nərsilərnı yesə xu kixi Israil jamaitidin üzüp taxlinidu. **20** Silər heqqandak boldurulojan nərsini yeməy, kəyərdila tursanglar, petir nan yənglar. **21** Musa Israilning barlik aqsakallirini qakirip ularoşa: — Berip hər biringlarning ailisi boyiqə ətüinglaroşa bir qozini tartip qikirip pasha qozisini soyunglar. **22** Andin bir tutam zupa elip uni qaqidiki kənoşa qilap, qaqidiki kənni ixikning bexi wə ikki kexikigə sürkənglar. Silərdin ətigəngiqə heqkim ətüing ixikidin kət'iy qikmisun. **23** Qünki Pərwərdigar misirliklarnı urup halak kilix üqün, zeminni kezip ətidu; U ixikning bexi wə ikki kexikidiki kənni kərgəndə, Pərwərdigar halak kiləuquning ətüinglaroşa kirip silərnı uruxidin tosux üqün [muħapizət kilip] ixikning aldioşa ətüp turidu. **24** Bu rəsim-kəidini ətüinglar wə ballirilinglar üqün əbədi bir bəlgilimə süpitidə tutunglar. **25** Silər Pərwərdigar Əz wədisi boyiqə silərgə beridiojan zeminə kirgininglarda bu heytiq ibadətini tutunglar.

26 Baliliringlar silərdin: «bu ibadtinglarning mənsi nemə?» — dəp sorisa, **27** silər: «Bu misirliklarnı urojinida, Misirdə Israilarning ətüinglarning əylirining aldioşa ətüp turup, bizning əydikirimizni qutkuzoşan Pərwərdigarəşa boləjan «ətüp ketix» qurbanliqi bolidu» — dənglar. Xuni anglioşanda, həlk engixip [Hudaəoşa] səjdə kildi. **28** Andin Israilar qaytip berip, Pərwərdigar dəl Musa bilən Hərunəşa əmr kiləuqandə ix kərdi. **29** Wə xundak boldiki, yerim keqə boləşanda, Pərwərdigar Pərwərdigarning tətətidə olturawtқан tunjisidin tartip zindanda yetiawtқан məhbəbusning tunjisiojqə, Misir zeminidiki tunji oşullarning həmmisini urup ətürdi, xundakla u haywanatlarning tunji tuşulojanliriningmu həmmisini ətürdi. **30** Adəm ətəlməgin birmu ətə qalmioşaqka, xu keqisi Pərwərdigarning ətəzi, uning barlik əməldarlıri wə barlik misirliklar keqidə ərnidin qəpti; Misir zeminida intayin kattiq pəryad kətürildi. **31** Pərwərdigarning keqidə Musa bilən Hərunni qakirip: — Turunglar, silər wə Israilar bilən billə mening həlkimning arisidin qikip ketinglar; ətüküniglərdə berip, Pərwərdigarəşa ibadət qilinglar! **32** Silərnıng degininglar boyiqə qoy, eqə, kala padilirinimu elip ketinglar; mən üqünmu bəht-bərikət tilənglar, — dedi. **33** Misirlik puqralarnı «həmmimiz ətüp kətükədmiz» deyixip, həlknı zemindin tez qikiriwetix üqün ularni ketixkə aldiratti. **34** Həlk tehi bolmioşan hemirlirini elip, uni təngnilərgə selip, kiyim-keqəkliri bilən yəşəp, mürilirigə elip kətürüp mēngixti. **35** Israilar Musaning tapilioşini boyiqə kilip, misirliklərdin kümüx buyumlar, altun buyumlar wə kiyim-keqəklərnı sorap elixti. **36** Pərwərdigar həlknı misirliklarning kəz aldida iltipət tapkuzoşini üqün misirliklarning ətüinglirini sorioşanlirini bərdi; xundak kilip Israilar misirliklərdin qənoymətlərnı elip kətti. **37** Xuning bilən Israilar balilarnı hesabka almioşanda altə yüz mingqə ərəkə bolup, Ramsəstin qikip, Sukkot xəhiringiqə piyadə mēngdi. **38** Ular bilən billə qong bir top xələtq həlkmu ularoşa qoxulup mēngdi, yəne nuroşun qarwilar, kəpləgin kala-koy padiliri bilən billə qikti. **39** Misirdin aloşaq qikқан hemirdin ular petir nantətoşqlarnı ətti; qünki ular Misirdə birdəm-yerim dəm turəşuzulmay haydəlgini üqün hemir bolmioşanidi; ular ətüinglirini üqün yeməklik təyyarlawixkimu ülgürəlməşanidi. **40** Israilarning Misirdə turəşan wəktə jəmiy tət yüz ottuz yil boldi. **41** Xundak boldiki, xu tət yüz ottuz yil toxkəndə, dəl xu künidə Pərwərdigarning barlik koxunliri Misir zeminidin qikip kətti. **42** Xu küni keqidə ular Misir zeminidin qikiriloşini üqün, xu keqini ular Pərwərdigarning keqisi dəp tutuxi kərak; xu keqini barlik Israilar əwladtin əwladkəqə Pərwərdigarəşa atəp tutup, tünixi kərak. **43** Pərwərdigar Musa bilən Hərunəşa mundak degəndi: — Pasha qozisi toqrisidiki bəlgilimə xu bolsunki: — Heqqandak yat əllik adəm uningdin yemisin. **44** Ləkin hərkimning puləşa setiwaləşan küli bolsa, u hətnə kilinsun, andin uningdin yesun. **45** Əmma ətüinglarda wəktliq turawtқан musapir yaki mədikar buningdin yesə bolmaydu. **46** Gəxni baxka bir ətəyq elip qikmioşin; birlə ətəyq yeyilsun; kozining heqbir sēngiki sundurulmisun. **47** Pütkül Israil jamaiti bu heytni ətüzüsun. **48** Əgər sening bilən birgə turəşan musapir bolsa, Pərwərdigarəşa atəp pasha heytni ətüzməkəqi

bolsa, undakhta aldi bilan barlik erkaklari hatna qilinsun; andin kelip heyat otkuzsun. U zeminida tuqulujan kixidak sanalsun. Lekin heqbir hatnisiz adam uningdin yemisun. **49** Zeminda tuqulujan kixi ham aranglarda tuqujan musapir uqun ohxax kanun-balgilima bolsun. **50** Xuning bilan Israillarning hammisi dal Pærwardigar Musa bilan Harunoga buyruqandak xu ixlarni ada kildi. **51** Xu kuning ezida Pærwardigar Israillarni qoxun-qoxun boyiq Pæmir zeminidin qikardi.

13 Pærwardigar Musaoja: **2** — Israillar arisida baliyatquning barlik tunji erkak mewisini, mayli u insanning yaki haywanning bolsun, Manga atap mukaddas kilojin; u Manga mansuptur, degeni. **3** Musa halkka mundak dedi: — Silær Misirdin ibarat «kulluk makani»din qikkan bu kunni yad etinglar; qunki Pærwardigar silærni wæ yærdin kudrætluk koli bilan qikardi. Buning uqun heq boldurulojan nærsa yeyilmisun. **4** Abib eyining bugini kuni yolaja qikkan kun. **5** Æmdi Pærwardigar sanga berixka atabowiliringoja kæsæm kilojan, sût bilan hæsal ekip turidiojan zeminoja, yæni Kanaaniy, Hittiy, Amoriy, Hitiy wæ Yabusiylarning zeminoja seni elip barojinida muxu [Abib] eyida xu ibadætni tutkin. **6** Yættæ kungiqæ petir nan yonglar; yættinqi künidæ Pærwardigaroja alahidæ atiojan heyat otkuzilsun. **7** Yættæ kün iqidæ petir nan yeyilsun; silærning aranglarda heqkandak boldurulojan nan tepilmisun wæ ya qegiriling iqidæ heq hemirturuqmu kærünmisun. **8** Xu kuni sæn ez oqulungoja: «Misirdin qikkiminda Pærwardigarning manga kersætkæn iltipatini yad kilip tæxækkur bildürüx uqun, bu [heytni] otküzimæn», dæp qüxændürgin. **9** Pærwardigarning kanun-tælimining hæmixæ aqzindingin qüxmæsliki uqun, bu bælgilimini kolungoja bælgæ kilip seliwal, pexanænggæ kaxkidak æslætma kilip ornitiwal; qunki Pærwardigar seni kudrætluk koli bilan Misirdin qikardi. **10** Æmdi bu bælgilimini yilmu-yil bekitilgen waqtida tutkin. **11** Pærwardigar sæn bilan ata-bowiliringoja kilojan kæsimi boyiqæ seni Kanaaniylarning zeminoja elip berip, uni sanga tækdim kilojandin keyin, xundak kilixing kerak: — **12** barlik baliyatquning tunji mewisini Pærwardigaroja atap sunisæn; xundakla qarpay melingning hæmma tunji ærkæklirimu Pærwardigaroja mænsup bolsun. **13** æmma exæklærning hæmma tunjilirining ornioja birdin koza bærgin. ægær uning ornioja birnærsæ bærmisæng, uning boynini sunduruwætkin. Oqulliringlar arisida barlik tunjilirining ornioja hærlük bædili tæluxüng kerak. **14** Keyinki künlærdæ oqulung sændin: «buning mænisi nemidur», dæp sorisa, sæn uningoja jawab berip: «Pærwardigar kudrætluk koli bilan bizni Misirdin qikirip, «kulluk makani»din azad kildi. **15** Xundak boldiki, Pærwn boyni kattiklik kilip bizni qoyup berixni ræti kilojinida, Pærwardigar Misir zeminidiki barlik tunji tuqulojanlarni, insanning bolsun, malning bolsun, hæmmisini urup oltürdi; buning uqun mæn malning baliyatqusuning tunji mewisini, yæni hæmma tunji tuqulujan ærkæklirini Pærwardigaroja atap kurbanlik kilip sunimæn wæ oqullirinning hærbir tunjiliri uqun hærlük bædili tælap berimæn», dæp eytkin. **16** Bu bælgilimini kolungoja [æslætma-]bælgæ kilip seliwal, pexanænggæ kaxkidak æslætma kilip ornitiwal, qunki Pærwardigar kudrætluk

koli bilan bizni Misirdin qikardi» — degin. **17** æmma Pærwn halkni ketixkæ qoyojandin keyin, Filistiylarning zeminidiki yol yekim bolsimu, Huda ularni xu yol bilan baxlimidi; qunki u: «hælkim jønggæ uqrap kalsa, korkup puxayman kilip, Misiroja yenip ketixi mumkin» dæp oyliojanidi. **18** Xu sæwæbtin Huda halkni aylandurup, Kizil Dengiz tææptiki qelning yoli bilan baxlap mangdi. Xundak kilip Israillar Misirdin qikkiniida, qorallinip jønggæ tæyyar bolup tærtip bilan mangdi. **19** Musa Yüsüpning sængæklirini mu billæ eliwaldi; qunki Yüsüp æslidæ Israillning oqulliri bolojan [qerindaxlirini]: «Huda qoqum silærni yoklap hælinglardin hæwær alidu; xu qaoqda silær mening sængæklirimni muxu yærdin billæ elip ketinglar» dæp kæsæm kildurojanidi. **20** Andin ular Sukkottin qikip, qelning qetidiki Etam degæn yærdæ qedirlirini tikti. **21** æmdi Pærwardigar ularoja yol kærstitixkæ kündüzi bir bulut tüwrukida, keqisi yorukluk berixkæ ot tüwrukidæ bolup ularning aldidæ yürætti. Xuning bilan ular keqæ-kündüz yol yürælyætti. **22** Bulut tüwruki kündüzi, ot tüwruki keqisi hælkætin ayrilmay, aldidæ yürætti.

14 Pærwardigar Musaoja: **2** — Sæn Israillaroja: «Silær burulup Migdol bilan dengizning arilikidiki Pi-Hæhirotning aldioja berip qedir tikinglar; Baal-Zefonning udulidiki dengizning boyida qedir tikinglar», degin. **3** Xuning bilan Pærwn: «Israillar zeminda ezip kaldi, qelning iqidæ kamilip kaldi» dæp oylaydu; **4** Israillarni koqilsun dæp Mæn Pærwnning konglini kattik kilimæn; xundak kilip, Mæn Pærwn wæ uning pütkül qoxunliri ærkilik Öz uluqulukumni ayan kilimæn; wæ misirliklar Mening Pærwardigar ikænlükimni bilidu, — dedi. Israillar Hudaning sæzi boyiqæ kildi. **5** «U halk keqip kætti» dæp Misirning padixahioja hæwær beriliwidi, Pærwn bilan æmældarliri halk toqrisidiki kararidin yenip: «Israillarni kulluktin qoyuwætkinimiz, bu zadi nemæ kilojinimiz?!» — deyixti. **6** [Pærwn] dærhæl jæng harwisini koxturup, ez halkni baxlap yolaja qikti. **7** U yænæ altæ yüz hillanojan jæng harwisi, xundakla Misirdiki barlik jæng harwilirini yioqdurup, ularning hærbirigæ læxkær baxliklirini olturuqup elip mangdi. **8** Pærwardigar Misirning padixah Pærwnning konglini kattik kilojini uqun, u Israillarni koqildi. Bu qaoqda Israillar kolirini egiz kætürükæn halda Misirdin qikip bolojanidi. **9** Misirliklarning [hæmmisi] yæni Pærwnning barlik atliri bilan jæng harwiliri, atlik læxkærliri bilan pütkül qoxuni ularni koqlap, Israillar dengiz boyioja qedir tikken jayda, yæni Pi-Hæhirotning yenida, Baal-Zefonning udulida ularoja yetixti. **10** Pærwn yekinlaxkanda, Israillar bexini kætürüp kariwidi, mana, misirliklar ularning ærkisidin yürüx kilip koqlap keliwatatti! Xuni kergændæ Israillar tolimu korkuxup, Pærwardigaroja nida-pæryad kætürdi. **11** Ular Musaoja: — Misirda gæristan tepilmæsmidi, sæn bizni qeldæ ælsun dæp muxu yærgæ elip kaldingoju?! Bizni Misirdin elip qikip, bizgæ mundak kilojining nemisi?! **12** Misirda tuqujan waqtimizda biz sanga: «Bizni misirliklarning kullukida boluximizoja qoyojin, biz bilan karing bolmisun» dæp eytmiojanmiduk? Misirliklarning kullukida bolojinimiz qelgæ kelip elginimizdin æwzæl bolatti! — dedi. **13** Buning bilan Musa halkkæ: — Korkmay, tik turunglar, Pærwardigarning bugin silærgæ

yürgüzidoqan nijatini kərisilər; qünki silər bugin kərgən misirliklarni ikkinji kərməysilər. **14** Pərwərdigar silər üün jəng kılıdu, ləkin silər bolsanglar jim tursanglarla boldi, dedi. **15** Andin Pərwərdigar Musaqa: — Nemixka sən Manga pəryəd kətürisən? Israillaroqa: «Aldioqa menginglar» dəp buyruoqin. **16** Ləkin sən hasangni kətürüp kolungni dengizoqa uzitip, uni ikkigə bəlgin; xundakta, Israillər dengizning otturisdin kuruk yər bilən etüp ketidu. **17** Mana, Mən ularni koqolisun dəp misirliklarning kəngüllirini kattik kəlimən, xuning bilən Mən Pirəwn wə uning pütkül koxonu, jəng hərwiliri wə atlikliri arkilik Əz uluqlukimni ayan kəlimən. **18** Xundak kəlip, Mən Pirəwn wə uning jəng hərwiliri wə atlikliri arkilik Əz uluqlukimni ayan kəlojinimda, misirliklər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilidu, dedi. **19** Israilləning koxonuning aldidə yürüwatkan Hudaning Pərixtsi əmdi ularning kəynigə etti; xuningdək ularning aldidə mangoən bulut tüwrükimü ularning kəynigə yətkəlip, **20** misirliklarning qedirgahı bilən Israilləning qedirgahıning arilikidə tohtidi; bu bulut bir tərəptə karəngəçulək qüxürüp, yəna bir tərəptə kəqini yorutti. Buning bilən pütün bir kəqə bir koğun yəna bir koxonuqa yəkın kələlmidi. **21** Musa kolini dengizning üstigə uzatti; Pərwərdigar pütün kəqə xərktin küçlük bir xamal qikərip, dengizning süyini kəynigə yandurdi; U suni yandurup dengizni kuruk yər kildi, sular ikkigə bəlündi. **22** Xu tərəkidə Israillər dengizning otturisdiki kuruk yərdin kətip, etüp kətti; sular bolsa ularning ong wə sol yenidə kətürülüp tamdək turatti. **23** Əmma misirliklər ularni koqolap kəliwatatti — Pirəwnning barlik atliri, jəng hərwiliri wə atlik ləxkərliri ularning kəynidin dengizning otturisoqə kəldi. **24** Tang atkənda xundək boldiki, Pərwərdigar ot bilən bulut tüwrükidə turup misirliklarning koxonuqa kəridi wə misirliklarning koxonuqa parəkəndiqilik qüxürdi. **25** U ularning hərwilirining qaklirini patkuzup, həydəp mengixini müxkül kildi. Misirliklər: — Yürümlər, Israilləning aldidin kaqaylı, qünki Pərwərdigar ular üqün misirliklaroqa kərxı jəng kəliwatidu, — deyixti. **26** Pərwərdigar Musaqa: — Sular yenip misirliklarning üstigə, ularning jəng hərwilirining üstigə wə atliklirining üstigə ekəp bərip, ularni kəktürüwətsun dəp kolungni dengizning üstigə uzatkin, — dedi. **27** Musa kolini dengizning üstigə uzitiwidi, təng atkənda dengizning süyi yəna əsliy həlitigə yenip kəldi. Kəqiwatkan misirliklər ekənoqa kərxı yügürüxti, Pərwərdigar ularni dengizning otturisdə mollağ atkuzdi. **28** Su əsligə yenip kəlip, jəng hərwiliri bilən atliklarni, yəni Israilləning arkidin koqolap dengizoqa kərgən Pirəwnning pütkül koxonini oşək kəliwətti; ulardin birimü sak kəlmidi. **29** Ləkin Israillər dengizning otturisdiki kuruk yər bilən mēngip etüp kətti; sular ularning ong wə sol yenidə kətürülüp tamdək turatti. **30** Xu tərəkidə Pərwərdigar u küni Israillarni misirliklarning kəlidin kutkuzdi; Israillər misirliklarning dengizning boyidə əlük yatkinini kərdi. **31** Israil həkı Pərwərdigarning misirliklaroqa ixlətkən zor kudritini kərip, Pərwərdigardin kərkəti; ular Pərwərdigaroqa wə uning kəli Musaqa ixəndi.

15 Xu qaçqda Musa bilən Israillər Pərwərdigaroqa mədhıyə okup munu küyni eytti: — «Mən

Pərwərdigarni mədhıyiləp küy eytat, Qünki U kəramət uluqlukini kərsətti; U at wə mingüqini dengizoqa taxliwətti. **2** Mening küqüm həm mening küyüm Yəh Əzidur; U manga nijat boldi; U mening Təngrimdur, mən Uni uluqlaymən; U mening atamning Hudəsidur, mən Uni aliy dəp mədhıyiləymən. **3** Pərwərdigar jəngqindur, Yəhəwə Uning namidur. **4** Pirəwnning jəng hərwilirini həm koğunlirini dengizoqa oxərkətti; Uning aliy ləxkər baxlikliri Kizil Dengizdə oşək kılındi. **5** Qongkur sular ularni kəmwəwətti, Ular huddi taxtək dengiz tegigə qəküp kətti. **6** Sening ong kolung, əy Pərwərdigar, Kudriti bilən xan-xərap tapti; Sening ong kolung, əy Pərwərdigar, Düxmənni kukum-talkan kəliwətti. **7** Əz uluqlukungning həywişi bilən əzünggə kərxı qikəkanlarni nabut kılding, Sən otluk oşəzipingni əwəttig, U samanni kəydürğən ottak ularni yutuwətti. **8** Dimioşingning nəpisi bilən sular dəng bolup ərlidi, Juxkənləning dölkunlar dəng kəbi tik turdi, Dengizning otturisdiki qongkur sular katırup koçuldu. **9** Düxmən dedi: «Mən ularni koqolaymən, yetiximən, olja elip üləxtürimən, Ulardin dərdimni qikərimən, Kiliqimni suqurup, əz kolum bilən ularni nabut kəlimən». **10** Ləkin Sən nəpising bilən piwəliding, Dengiz ularni kəmwəwətti; Ular juxkənlük sularda koçuxundək qəküp kətti. **11** İlahlarning arisidə, əy Pərwərdigar, Kim Sening təngdixing bolsun? Pak-mukəddəslik iqidə Əz həywişingni kərsitidoqan, Həmd-mədhıyilər arisidə dəhşətlük turidoqan, Məjizə-kəramət yaritidoqan, Səndək kim bolsun? **12** Sən ong kolungni uzitixing bilən, Yər-zəmin ularni yutuwətti. **13** Ləkin Əzünggə həmjəmət kəlip kutkuzoqan koçmni rəhimdillikəng bilən baxlap qikəting; Sən ularni Əz mukəddəs makəningoqa kudriting bilən həyətə kəlip yətkəliding. **14** Yat həkklər buni anglap, titrixip kətti; Filistiyədə turuwatkanlarni toloqəttək azab tutti. **15** Andin Edomning əmiriliri dəkkə-dükigə qüxti; Moabning palwanlirini bolsa, rasa titrək basti; Kənaan zəminidiklarning yürüki su bolup akti; **16** Kərkunq wə dəhxət ularni basti; Bilikingning həywişi bilən ular huddi taxtək midirliyalmaç kəldi; Həkking etüp kətküqə, i Pərwərdigar, Əzüng rənə tələp hər kəloqan həkking etüp boluqə. **17** Ular bilən baxlap kərip, Əz mirasing boluqan taqda kəqəttək tikisən, Əz makəning kəloqan jayoqa, i Pərwərdigar, Əz kolliring təyyarlıqan mukəddəs jayoqa, i Rəb, ularni elip barisən. **18** Pərwərdigar əbədil'əbədigə padixah bolup həküm süridu! **19** Qünki Pirəwnning atliri, jəng hərwiliri atlikliri bilən billə dengizoqa kərip boldi; Pərwərdigar dengizning sulirini ularning üstigə yandurdi, Ləkin Israillər bolsa dengizning otturisdin kuruk yərdin mēngip etüp kətti». **20** Andin Hərunning hədisi pəyoşəmbər Məryəm kəloqə dəpni aldi, barlik kiz-ayallarmu kəloqə dəp elip, ussul oynixip uningə əğəxti. **21** Məryəm ularoqa jawəbən mundak küyni okudi: — «Pərwərdigarni mədhıyiləp küy eytinglar, Qünki U zor uluqlukini kərsətti; U at wə mingüqini dengizoqa taxliwətti!». **22** Andin Musa Israillarni Kizil Dengizdin baxlap, Xur qəligə elip bardı. Ular uda üç kün qəldə yürüp, su tapalmidi. **23** Andin ular Marahqa yetip kəldi; ləkin u yərgəning süyi əqıq bolup, süyini iqlili bolmaytti; xunga u jəyning nami «Marah» dəp koçuloqan. **24** U wakitta halayik; — Biz nəmə

iqimiz? — dəp Musadin aqrinip oqotuldaxkili turdi. **25** U Pərwərdigarə pəryad kətürdi; Pərwərdigar uningəyə bir dərahni kərsətti; u dərahə yəoıqını elip, suəyə taxlıwidi, su tatlık suəyə aylandı. U yərdə Pərwərdigar ularəyə həküm-bəlgilimə bekitip, ularni sinap, mundak dedi: — **26** «Əgər silər kəngül köyup Hudayinglar Pərwərdigarning səzini anglap, Uning nəziridə durus boləyənı kılıp, əmrlirigə kulak selip, barlık həkümlirini tutsanglar, undakta, Mən misirliklarning üstigə saləyan kesəllərdin həqbirini üstüנגgə salmaymən; qünki Mənki silərgə xipalıq bərgüqi Pərwərdigardurmen». **27** Andin ular Eliməyə yetip kəldi. Xu yərdə on ikki bulak bilən yətmix horma dərihi bar idi; ular xu yərdə sularning boyıda qədir tikti.

16 Andin Israillarning pütkül jamaiti Elimdin yoləyə atlandı; Misir zeminidin qıqip, ikkinqi eyining on bəxinqi künidə Elim bilən Sinayning otturisdiki Sin qeliga yetip kəldi. **2** Əmma Israillarning pütkül jamaiti qəldə Musa bilən Hərunning yaman gəpini kılıp oqotuldaxkili turdi. **3** Israillar ularəyə: — Pərwərdigarning qəli bizni Misir yurtidila əltürüwətkən bolsa bolmasmidil! Xu yərdə biz gəx kəynawatқан kəzanlarni qəridəp olturup, toyəyudək nan yemigənmiduk? Lekin silər bu jamaətning həmmisini aqlık bilən əltürməkqi bolup bizni bu qəlgə elip kəldinglar! — deyixti. **4** Buning bilən Pərwərdigar Musəyə: — Mana, Mən əsməndin silərgə nan yəoıdurimən; xuning bilən həlk hər künı kılıp, bir künlik lazımlıqını yioıwalsun. Bu tərıkidə Mən ularning Mening qanun-əmlirimdə mangidəyən-mangmaydianlıqını sinaymən. **5** Hər həptining altinqi künı xundak boliduki, ular yioıwaləyənirini təyyarlısun; u baxқа күnlərdə erixidəyənidin bir həssə kəp bolidu, — dedi. **6** Andin Musa bilən Hərun barlık Israilləyə: — Bügün əhxam silərnı Misir zeminidin elip qıkkəyən Pərwərdigar ikənlikini bilisiləwə **7** ətə silər Pərwərdigarning xan-xəripini kərisiləw; qünki U silərnı Uning yaman gəpini kılıp oqotuldaxkinglarnı anglidi; bizgə kəlsək, silər yaman gəpimizni kılıp oqotuldəyudək biz kim iduk? — dedi. **8** Musa yənə: Pərwərdigar bügün əhxam silərgə yegili gəx bərip, ətə ətigəndə toyəyudək nan bərgəndə [buni bilisiləw]; qünki Pərwərdigar silər Uning yaman gəpini kılıp oqotuldəyəninglarnı anglidi. Əmdi biz nemə iduk? Silərnıng oqotuldaxkinglar bizlərgə qaritiləyan əməs, bəlki Pərwərdigarəyə qaritiləyandir, — dedi. **9** Andin Musa Hərunəyə: — Sən Israillarning pütkül jamaitigə: «Pərwərdigarning aldəyə kelinglar; qünki U yaman gəp bilən oqotuldaxkinglarnı anglidi», dəp eytkin, — dedi. **10** Xundak boldiki, Hərun Israillarning pütkül jamaitigə səzləp turoıjında, ular qəl tərəpkə qarıwidi, mana, Pərwərdigarning julasi bulutta ayan boldi. **11** Xuning bilən Pərwərdigar Musəyə mundak dedi: — **12** — Mən Israillarning yaman gəp kılıp oqotuldaxkingini anglidim; əmdi ularəyə: «Gugumda silər gəx yəysilər wə ətigəndə nandin toyunisiləw, xuning bilən silər Mening Pərwərdigar Hudayinglar ikənlikimni bilip yetisiləw» — dəp eytkin, dedi. **13** Kəqkəyərunda xundak boldiki, bədünimlər uqup kelip, qədirgəhni kəpləp kətti; ətisi ətigəndə, qədirgəhning ətrapidiki yərlərgə xəbnəm qüxkənidi. **14** Ətrapta yatқан

xəbnəm kətürülüp kətkəndin keyin, mana, qəllükning yəy yüzidə kirəwdək nəpiz, kiqik-kıqik yumılak nərsiləri turatti. **15** Israillar uni kərgəndə, buning nemə ikənlikini bilmigini üqün: — Bu nemidə? — dəp soraxti. Musa ularəyə jawabən: — Bu Pərwərdigar silərgə ata kıləyan ozuk-tülükür. **16** Pərwərdigar xu ixni əmr kılıp dediki, «Hərbiringlar yəydiyəninglarəyə qarap uningdin yioıwelinglar; hərbiringlar alidiki adəm sənəyə qarap, hər bir adəmgə bir omər miqdarda yioınglar; hər adəm əz qədiridiki kixilər üqün yioınglar» — dedi. **17** Israillar xundak kılıp, bəzisi kəprək, bəzisi əzrak yioıwaldi. **18** Ular uni omər miqdari bilən əlqıwidi, kəp yioıqanlarningkidin exip kətmidi, əz yioıqanlarningmu kəmlik kilmidi; hər bir kixi əz yəydiyənəyə qarap yioıqanıdi. **19** Musa ularəyə: — Həqkəndək adəm bulardin həqnemini ətigə kaldurmisun, dedi. **20** Xundak bolsimu, ular Musaning səzigə kulak salmidi; bəzilər uningdin bir kismini ətigə saklap qoydi. Əmma saklap qoyəyənı kurtlap sesip kətti. Bu ix üqün Musa ularəyə hapa bolup əqqiklandı. **21** Xu səwəbtin ularning hər birini hər ətigini qıqip əz yəydiyənəyə qarap yioıwalattı; kələyənli bolsa aptap qıkkəndə erip kəttətti. **22** Lekin altinqi künı xundak boldiki, ular künlik ozukning ikki həssisini yioıdı; demək, hər bir kixi üqün ikki omər miqdarda yioıwaldi; andin jamaət əmirliri həmmisi kelip buni Musəyə eytti. **23** Musa ularəyə: — Mana Pərwərdigarning degini: — Ətə aram künı, Pərwərdigarəyə ataləyan mukəddəs xabat künı bolidu; pixuridəyəninglarnı pixurup, kəynitidəyəninglarnı kəyinitip, exip kələyənning həmmisini ətigə saklap qoyunglar, — dedi. **24** Ular Musa buyruəyandək, exip kələyənı ətisigə saklap qoyuwidi, ular sesip kəlmidi, qurutlapmu kətmidi. **25** Musa ularəyə: — Buni bügün yənglar; qünki bügün Pərwərdigarəyə ataləyan xabat künı boləyənı üqün bügün daladin tapalməysiləw. **26** Altə kün silər yioısanglar bolidu; lekın yəttinqi künı xabat boləyənı üqün u künidə həqnemə tepilməydu, — dedi. **27** Həlbuki, yəttinqi künı həlktin birnəqqisi ozuk-tülük yioıqili qıqıwidi, həqnemə tapalmidi. **28** Pərwərdigar Musəyə: «Silər kəqənoıqə Mening əmrlirim wə qanun-bəlgilimilirimni tutuxni rət kılısiləw? **29** Mana, Pərwərdigar silərgə xabat künini bekitip bərdi; xunga yəttinqi künı hər biringlarnı əz ornida turup, sirtlarəyə qıqmışun dəp, altinqi künı ikki künlik ozuk beridu», — dedi. **30** Xuning bilən həlk yəttinqi künı aram aldi. **31** Israillar bu ozukni «manna» dəp atidi; uning [xəki] yuməqəsüt urukidək, rənggi ak bolup, təmi həsəlgə miləngən kəturmaqə ohxaytti. **32** Musa ularəyə: — Pərwərdigarning əmri xuki, — Keyinki əwladliringlarəyə Mən silərnı Misirdin elip qıkkəndə, Mən silərgə qəldə yeyixkə ata kıləyan nanni kərsitix üqün, uningdin komzəkəkə bir omər toxkəzup, ular üqün saklap qoyunglar, — dedi. **33** Musa Hərunəyə: — Kəlgüsi əwladliringlarəyə kərsitixkə sakləx üqün bir komzəkəni elip, uningəyə bir omər miqdarda manna selip, Pərwərdigarning huzurida köyup qoyəyən, — dedi. **34** [Keyin,] Hərun Pərwərdigar Musəyə buyruəyandək komzəkəni sakləx üqün uni həküm-guwalıq sanduqningin aldidə köyup qoydi. **35** Xu tərıkidə Israillar adəm olturakləxkan bir zeminəyə yetip kəlgüqə kırık yil

«manna» yedi; ular Qanaan zeminining qebralirioja yotkûqə manna yedi. **36** Əyni qaojda bir «omər» «əfah»ning ondin biriga barawər idi.

17 Andin pütkül Israil jamaiti qopup, Sin qelidin qikip, Pərwərdigarning əmri boyiqə səpər kılıp, Rəfidim degən yərgə kelip qedirlirini tikti. Əmma u yərdə həlkkə iqkili su yök idi. **2** Xuning bilən həlk Musa bilən jedəllixip: — Bizgə iqqili su bərgin! — dedi. Ləkin Musa ularoja: — Nemixka mening bilən jedəllixisilər? Nemixka Pərwərdigarni sinaysilər? — dedi. **3** Ləkin həlk qangkap, su tələp kılıp, Musadin aqrinip oqotuldixip: — Sən nemixka bizni, balilirimizni wə melimizni usuzluk bilən öltürüxkə Misirdin elip kəlding? — dedi. **4** Xuning bilən Musa Pərwərdigaroja poryad kəttürüp: — Bu həlknı kəndək kılsam bolar?! Ular həlila meni qalma-kesək kılxıi mumkin! — dedi. **5** Pərwərdigar Musaoja jawaban: — Sən Israilning aqsakalliridin birnaqqisini özüng bilən billə elip qikip, [Nil] dəryasining süyini urojiningda ixlətkən hasangni kolungoja elip həlkning aldioja baroqin; **6** Mana, Mən xu yərdə, Hərabə teojidiki koram taxning üstidə sening aldingda turimən; sən koram taxni urojin. Buning bilən uningdin həlkkə iqqili su qikidu, — dedi. Musa Israilning aqsakallirining kəz aldida xundək kıldi. **7** Musa Israilarning jedəlləxkini wə ularning «Pərwərdigar arimizda zadi barmu-yokmu?» deyixip Pərwərdigarni sinojini üqün, u yərnı «Massah» wə «Məribah» dəp atidi. **8** Xu qaojda Amaləklər kelip Rəfidimdə Israiloja hujum kıldi. **9** Musa Yəxuaoja: Sən ezimizdin Amalək bilən jəng kılixka adəm talliojin. Mən ətə Hudaning hasisini kolumoja elip dəngning qokkısida turup turimən, dedi. **10** Yəxua Musa buyruojinidək kılıp, Amaləklər bilən jəng kıldi. Musa, Harun wə Hur dəngning qokkısioja qikti. **11** Xundək boldiki, Musa kolini kəttürüp tursa, Israil oqalib kelətti, ləkin u kollirini pəskə qüxürüp tursa, Amalək oqalib kelətti. **12** Musaning kolliri eoqirlixip kətti; ular bir taxni elip kelip uning astioja koydi; u uning üstidə olturdi; andin Harun bilən Hur biri bir təripidə, biri yənə bir təripidə uning kollirini yələp turdi; bu təripidə uning kolliri taki kün patkuqə məzmut turdi. **13** Xundək kılıp, Yəxua Amalək wə uning həlknı kıliqlap nabut kıldi. **14** Pərwərdigar Musaoja: — Bir əslimə bolsun dəp bu ixlarnı bir kitabka yezip kaldurojin, xundəkla xularnı Yəxuaning kulaklırioja oqup bər; qünki Mən Amaləknıng namini asmanlarning astidin, hətta adəmlərnıng esidinmu mutlək eqürüwetimən, dedi. **15** Andin Musa bir kurbangahni yasap, namini «Pərwərdigar tuojumdur» dəp atidi **16** wə Musa: — Yahning təhti aldida bir kol kəttürülüp: — «Pərwərdigar əwladtin əwladkığə Amaləkkə qarxi jəng kılıdu» deyilgəndi, — dedi.

18 Musaning keynatisi, yəni Midiyanning kahini Yətro Hudaning Musa üqün həmdə Öz həlki Israil üqün barlik kılojanliri toojurluk anglidi, yəni Pərwərdigarning Israilni Misirdin qikarəjanlikidin həwər tapti. **2** Xuning bilən Musaning keynatisi Yətro Musaning əslidə əz yenioja əwətiwətkən ayali Zipporah wə uning ikki oqlini elip yoloja qikti (birinci oqlining ismi Gərxom dəp koyulojanidi; qünki Musa: «mən yaka yurttə musapir bolup turuwatimən» degəndi.

4 Yənə birining ismi Əliezər dəp koyulojanidi; qünki Musa: «Atamning Hudasi manga yərdəmdə bolup, meni Pirəwning kıliqidin kutkuzdi», degəndi). **5** Xundək kılıp Musaning keynatisi Yətro Musaning oqulliri bilən ayalini elip, Musaning qəldə, Hudaning teojining yenida qədir tikgən yərigə yetip kəldi. **6** U əslidə Musaoja: — «Mana, mənki keynatang Yətro sening ayalingni wə uning ikki oqlini elip yeningoja ketiwatimən» dəp həwər əwətkəndi. **7** Xuning bilən Musa əz keynatısının aldioja qikip, təzim kılıp, uni səydi. Ular bir-biridin həl-əhwal sorixip qədirəja kirdi; **8** Andin Musa kıynatısioja Israilning wəjodin Pərwərdigarning Pirəwn wə misirlikləroja kılojan həmmə əməllirini səzləp, ularning yol boyi bexioja qüxkən jəbir-japalarnı bayan kılıp, Pərwərdigarning kəndək kılıp ularni kutkuzəojinini eytip bərdi. **9** Buni anglap Yətro Pərwərdigarning Israiloja kərsətkən barlik yahxilikidin, ularni misirliklərnıng kolidin kutkuzəjanlikidin xadlandı. **10** Yətro [xadlinip]: — Silərnı misirliklərnıng wə Pirəwning kolidin kutkuzəjan Pərwərdigarəja təxəkkurlər boləy! U bu kəwmmi misirliklərnıng kolidin kutkuzdi! **11** Mən Pərwərdigarning barlik ilahlardin üstün turidiojanlikini əmdi bildim; qünki U dəl ular yoojanqılık kılojan ixtə Əzining ulardin üstün turidiojanlikini namayan kıldi — dedi. **12** Andin Musaning keynatisi Yətro Hudaəja atəp bir keydürmə kurbanlik wə birnəqqə [təxəkkur] kurbanlikirini elip kəldi; Harun bilən Israilning hər bir aqsakili Musaning keynatisi bilən billə Hudaning huzurida taam yeyixkə kəldi. **13** Ətisi Musa həlkning ix-dəwaliri üstidin həküm qikirixka olturdi; həlk ətigəndin tartip kəqkiqə Musaning qərisidə turuxti. **14** Musaning keynatisi uning həlki üqün kılojan ixlirini kərgəndə uningdin: — Sening həlkkə kiliwatkan bu ixing zadi nemə ix? Nemixka sən [bu ixtə] yəlojuz olturisən, barlik həlk nemə üqün ətigəndin kəqkiqə sening qərgəndə turidu? — dedi. **15** Musa keynatısioja jawab bərip: — Həlk Hudandin yol izdəkkə mening kəximəja kelidu. **16** Qəqəndi ularning bir ix-dəwəsi qixsa ular yeniməja kelidu; xuning bilən mən ularning olturısida həküm qikirimən wə xundəkla Hudaning kənan-bəlgilimilirini ularəja bildürimən, — dedi. **17** Musaning keynatisi uningəja: — Bu kılojning yahxi bolmaptu. **18** Sən jəzmən özüngni həmdə qərgəndə turojan həlknimu qarqitip koyisən; qünki bu ix sanga bək eoqir kelidu. Sən uni yəlojuz kılıp yetixəlməysən. **19** Əmdi mening səzümgə kulak saləjin, mən sanga bir məsiləhət bəryə wə [xundək kılsang,] Huda sening bilən billə bolidu: — Sən özüng Hudaning aldida həlkning wəkili bolup, ularning ixlirini Hudaəja məlum kılojin; **20** sən həlkkə kənan-bəlgilimilərnıng oqitip, mangidiojan yolni kərsitip, ularning kəndək burqi barlikini ukturojin. **21** Xuning bilən bir wəqıtta sən pütkül həlkning arisidin Hudadin kərkidiojan, nəpsaniyətiqlikni yaman kəridiojan həm kabiliyətiək həm diyanətiək adəmlərnı tepip, ularni həlkning üstigə bax kılıp, bəzisini mingbexi, bəzisini yüzbexi, bəzisini əllikbexi, bəzisini onbexi kılıp təyinligin. **22** Xuning bilən bəhər hərəkəndək wəqıtta həlkning ix-dəwalirini soraydu. Əgər qong bir ix-dəwa qikip kəlsa, buni sanga tapxursun; ləkin

həmmə kiçik ix-dəvalarni ular əzliri bejirisun. Xundak kılıp, ular sening wəzıpəngni yeniliktip, yūküngni ketürüxüp beridu. **23** Əgər xundak kılsang wə Huda sanga xundak buyrusa, əzüng [wəzıpəngdə] put tirəp turalaysən wə həlkingmu hatırjəmlık bılən öz jayıoşa kaytıp ketidu, dedi. **24** Musa keynatısının səzıgə kulak selıp degınınıng həmmısını kıldı. **25** Musa pütkül İsrail arısındın qəbılıyətlik adəmlərni tallap, ularni həlkingni üstıgə bax kılıp, bəzısını mingbexi, bəzısını yüzbexi, bəzısını əllıkbexi, bəzısını onbexi kılıp koydı. **26** Bular hərəkəndə wəqıtta həlkingni ix-dəwalırını sorap turdı; təsrək ix-dəwalarnı bolsa, Musaoşa yollaytı, kiçik ix-dəwalarnı bolsa əzliri soraytı. **27** Andın Musa keynatısını yoləşa selıp koydı, u ez yurtıoşa kaytıp kətti.

19 İsrailar Misir zeminidin qıkip, dəl üqinqi eyınıng baxlanəoşan küni Sinay qelıgə yetıp kəldi. **2** Ular Rəfidimdin qıkip, Sinay qelıgə yetıp kelıp, qəldə qedir tikti; İsrail xu yərdə, taqıning udulıda tohtap qedir tikti. **3** Musa Hudaning aldıoşa qıkiwıdı, Pərwərdigar taqıdin unınoşa hitab kılıp mundak dedi: — Sən Yaqupning jəmətıgə səz kılıp, İsrailarəşa munu həwərnı yətküzgı: — **4** «Mening misirliklərəşa nemə kılojınımmı, xundakla Mən silərni huddı bürküt balılrını qanatlırıoşa mindürüp elıp yürgəndək, Öz kexımoşa elıp kəlgınımmı əzünglər kərdünglər. **5** Əmdi silər dərhəkiqət Mening səzümni anglap, əhdəmmi tutsanglar, undakta barlık əllərning arısıda Manga has bir gəhər bolısılər — qünki pütkül yər Meningkidur — **6** wə silər Manga kəhınlardin tərkib tapkan has bir padıxahlık wə mukəddəs bir kəwm bolısılər». Mana bu sən İsrailarəşa deyixing kerək boləjan səzlərdur. — dedi. **7** Xuning bılən Musa yenıp kelıp, həlkingni aqsəqallırını qakırtıp, Pərwərdigar unınoşa buyruəjan xu səzlərning həmmısını ularəşa yətküzdi. **8** Həlkingni həmmısı bir əyojzıdn: — Pərwərdigar buyruəjanıng həmmısıgə qəqum əməl kılımmız! — dəp jawab bərdi. Andın Musa həlkingni jawab səzlrını Pərwərdigarıng kexıoşa berıp yətküzdi. **9** Pərwərdigar Musaoşa: — Mana, Mən sanga səz kılojınımda həlk awazımmı anglısun, həmıxə sanga ixənsun dəp, yeningəşa kərə bulutning kəranəoşulukı iqidə kelımmən, dəp eytti. Musamu həlkingni degənlırını Pərwərdigarəşa anglattı. **10** Pərwərdigar Musaoşa yənə: — Sən həlkingni kexıoşa berıp, bügün wə ətə ularni pak-mukəddəs kılıp, kiyim-keqəklırını yuduroşın. **11** Ular üqinqi küniğə təyyar tursun; qünki üqinqi küni barlık həlkingni kəz aldıda Pərwərdigar Sinay teoşoşa qüxıdu. **12** Sən həlk üqün [taoşıning] ətrəpoşa bir pasıl kılıp, ularəşa: «Sılər ehtıyat kılinglar, taoşka qıkmanglar yaki unıng etıgə tegıp kətmənglar. Kimki taoşka təgə əltürülməy kəlmaydu. **13** Uningəşa hətta bıır kəli tegıp kətsımu, qalma-kesək kılıp əltürülsun yaki oq etıp əltürülsun. Məyli həywan yaki insan bolsun, xundak kılsa, tirik kəldurulmısın» — dəp eytkın. Ləkin Kanay uzun qelınsa, ular taqıning tüwıgə qıksun, dedi. **14** Musa taqıdin qüxüp həlkingni kexıoşa berıp, həlkingni Hudaəşa atap mukəddəs kıldı; ular kiyim-keqəklırını yudı. **15** Andın Musa həlkkə: — Üqinqi küniğə təyyar turunglar; heqkim ayalı bılən yeqınılıq kılmısın, dedi. **16** Üqinqi küni boləjanda, tang yoruxı bılən xundak boldiki, güldürməmlər güldürləp, qəkmək

qekıp, taoş üstıdə koyuk bir parqə bulut pəyda boldi, zor kəttik qelinoşan kanayning awazı anglandı. Bıır kərtüp qedırgəhdiki pütkül həlk kərkunqıdnı tıtrəp kətti. **17** Musa həlkingni Hudaning aldıda həzır boluxka qedırgəhdın elıp qıkti. Ular kelıp taqıning tüwıdə ərə turdı. **18** Pərwərdigar Sinay teoşoşa otta qüxüp kəlgını üqün is-tütək pütkül taqıni kaplıdı; is-tütək humdandın ərləng is-tütəktək üstıgə ərləp qıkti. Pütkül taoş kəttik təwrınixkə baxlıdı. **19** Kanay awazı barəjanseri küqıyıp intayın kəttik qıkti. Musa səz kılıwıdı, Huda anglap ünlük awaz bılən jawab bərdi. **20** Pərwərdigar Əzi Sinay teoşoşa, taqıning qəkkışioşa qüxtı; andın Pərwərdigar Musanı taqıning qəkkışioşa qakırıwıdı, Musa taoşka qıkti. **21** Pərwərdigar Musaoşa: — Sən qüxüp halayıkni agəhləndurup: Ular «Pərwərdigarıni kərimız» dəp pasıldın bəsıp ətmısın; undək kılsa, ularıdn kəp adəm həlak bolıdu, dəp eytkın. **22** Pərwərdigarəşa yeqın kələləydoşan kəhınlarmu əzlırını mənə atap mukəddəs kılsun; bolmısa, Pərwərdigar [sepilni] bəskəndək ularəşa həlakət yətküzıdu, — dedi. **23** Musa Pərwərdigarəşa: — Halayıkning Sinay teoşoşa qıqıxi mumkin əməs; qünki Sən Əzüng bızgə kəttik agəhləndurıng; taqıni «mukəddəs» dəp kərap, unıng ətrəpoşa pasılarnı bəkıtinglar, dəp əmr kıldıng, — dedi. **24** Pərwərdigar Musaoşa: — Mang, sən qüxüp kətkın. Andın sən Hərunni elıp, bıllə qıkkın; ləkin kəhınlar wə həlk bolsa Pərwərdigarıng kexıoşa baraylı dəp pasıldın bəsıp ətmısın; bolmısa, [Pərwərdigar sepilni] bəskəndək ularning üstıgə qüxıdu, — dedi. **25** Xuning bılən Musa həlkingni kexıoşa qüxüp, ularəşa bu səzni yətküzdi.

20 Huda munu barlık səzlərni bayan kılıp mundak dedi: — **2** Mən seni «kulluk makani» boləjan Misir zeminidin qıkirıp kəlgən Pərwərdigar Hudayingdurmə. **3** Sening Məndin baxka heqəkəndək iləhıng bolmaydu. **4** Sən əzüng üqün məyli yukırıdiki asında bolsun, məyli təwəndiki zemında bolsun, yaki yər astıdiki sularda bolsun, hərəkəndək nərsıning kıyapıtıdiki heqəkəndək oyma xəkilni yasıma. **5** Sən bundək nərsılərgə bax urma yaki ularning kullukioşa kirmə. Qünki Mənki Pərwərdigar Hudaying wəpasızlıqka həsət kıloşuqi Təngrıdurmə. Məndin nəprətləngənlərning kəbıhıtlırını əzlırıgə, oşqullırıoşa, hətta nəwrə-qəwrılırıgıqə qüxürımən, **6** Əmma Məni səyidoşan wə əmlırımıni tutıdoşanlarəşa mıng əwladıoşıqə əzgərməs məhrıbanlık kərsıtımən. **7** Pərwərdigar Hudayingning naminı kəlayımkan tıloşa əlma; qünki kimdəkim naminı kəlayımkan tıloşa əlma, Pərwərdigar unı gunəhkar həsəblımay kəlmaydu. **8** Xabat küni ni mukəddəs dəp bılip tutkılı yadıngda saklıoşın. **9** Altə kün ixləp barlık ixlırınıngni tügətkın; **10** ləkin yəttıngni küni Pərwərdigar Hudayingəşa atəjan xabat künidur; sən xu küni heqəkəndək ix kılmaysən; məyli sən yaki oşlung bolsun, məyli kızıng, məyli kulung, məyli dedıking, məyli buqəng yaki sən bılən bir yərdə turuwatkan məsapır bolsun, heqəkəndək ix kılmısın. **11** Qünki altə kün iqidə Pərwərdigar əsmən bılən zemını, dengız bılən unıng iqidiki barını yarətti andın yəttıngni künidə aram əldi. Buning üqün Pərwərdigar xabat küni ni bəht-bərikətlik kün kılıp, unı mukəddəs kün dəp bəkıtti. **12** Ata-anangni hərmət kıl. Xundak kılsang Pərwərdigar Hudaying sanga ata

kilmaqçı bolojan zeminda uzun ömür kerisən. **13** Katillik kılma. **14** Zina kılma. **15** Ooqrilik kılma. **16** Xoşnang toqruluk yalojan guwahlik bərmə. **17** Sən xoşnangning öy-imaritigə kez kiringni salma, nə xoşnangning ayali, nə uning kuliöja, nə uning dediki, nə uning kalisi, nə uning ixiki yaki xoşnangning həkəndəx baxqa nərsisigə kez kiringni salma. **18** Pütkül həlk güldürməmilarni, qeqin-yalkunlarni, kanayning awazi wə taqdin ərlep qıqqan is-tütəklərnı kerdı wə anglıdı; ular bularnı kərtip, titrixip yirak turuxtı **19** wə Musaöja: — Bizgə sənla sez kilöjaysən, biz anglaymız; lekin Huda bizgə Əzi sez kilmisun; qünki undak kılsa elip ketimiz, dedi. **20** Musa halayikğa jawabən: — Qorkmanglar; qünki Hudaning bu yərgə kelixi silərnı sinax üqün, yəni silərnıng Uning dəhxətlikini kez aldinglaröja kəltürüp, gunah kılmasliqinglar üqündür, — dedi. **21** Xuning bilən halayik nerida turdı; lekin Musa Huda iqidə turojan koyuk bulutning xəxiöja yəkin bardı. **22** Pərwərdigar Musaöja: — Sən berip Israillaröja munu sezlərnı yətküzgin: «Silərgə ərxtin sez kilöjinimni kərdünglar. **23** Silər Mening ornunda ilah dəp kümüxtin butlar yasimanglar, yaki ezünglar üqün altundin butlarnı yasimanglar. **24** — Sən Mən üqün tupraqtin bir kurbangah yasap, xu yərdə köydürmə kurbanlık wə inaklık kurbanlıkrlingni, koy-eqkə bilən kaliliringni sunöjin. Omumən Mən həlkə namimni [hərmət bilən] əslitidöjan barlık jaylarda, yeningöja kelip sanga bəht-bərikət ata kilmən. **25** — Əgər Manga atap taxlardin kurbangah yasimakçı bolsang, yonulojan taxlardin yasimöjin; qünki taxlaröja əswabingni təgküzsəng, ular napak bolup kalıdu. **26** Kurbangahimöja qikidöjan pələmpay bolmisun; undak bolöjanda, pələmpaydin qıkkuqə əwriting kərtünüp kelixi mumkin», — dedi.

21 — Sən ularning aldioja koyidöjan həküm-bəlgilimlər munulardur: — **2** Əgər sən bir ibraniy kulni setiwalöjan bolsang, u alta yilöjə hizmitingdə bolup, yəttinji yili tələmsiz hər kılınsun. **3** U kul kılınıxka tənha hələttə elip kelingən bolsa, tənha hələttə kətsun. Ayali bilən birgə elip kelingən bolsa, ayalimu uning bilən billə kətsun. **4** Əgər hojisi uningöja hotun elip bərgən bolsa, xundakla ayali uningöja oşul-kızlarnı tuşup bərgən bolsa, ayal baliliri bilən hojisiöja kelip, ər yalojuz kətsun. **5** Ləkin əgər kul elan kılıp: «Mən hojam, ayalim wə balilirimöja muhəbbitim bolöjini üqün hər bolup kətməymən» desə, **6** undakta uning hojisi uni Hudaning [ibadət soruning] aldioja elip berip, uni ixikning aldidə yaki ixikning kexikning aldidə turojuzsun; andin hojisi bigiz bilən uning kulikini təxsun. Xundak kılıp, u mənggügə hojisining kulı bolup kalıdu. **7** Əgər birkim kızını dedəklikkə setiwətkən bolsa, u ər kullar hər kılinoqandək hər kılınmisun. **8** Əgər əzizə has setiwalöjan kız hojisiöja yəkmisa, undakta u kız tərəpning hək tələp uni hər kılinoxja yol koyuxı kerək. Ləkin hojisining uni yat həlkə setix hoquki bolmaydu; qünki hojisi uningöja wəpasizlik kılöjandur. **9** Əgər u kızı oşlıja has bəkitkən bolsa, undakta u bəlgilimlər boyiqə uningöja əz kizidək muamilə kılınsun. **10** Əgər hojisi yənə hotun alsa, əslidə əmrigə alojan dedikining yemək-ıqmikini, kiyim-keqikini wə ər-hotunqilik burqını kəməytmisun. **11** Əgər u xu üq ixni adə kilmisa, undakta

u bədəl təliməy hər bolsun. **12** Kimki bir adəmnı urup ɵltürüp koyisa, umu qoqum ɵltürilsun. **13** Ləkin əgər u kixi [əlgüqining] jenini paylap turup kəstən ɵltürmigən, bəlkı mən Huda uning koli arkilik xu kixining ɵlüxigə yol koyöjan bolsam, undak əhwalda Mən uningöja kaqidöjan bir jayni orunlaxturımən. **14** Ləkin əgər birsi əz koxnisini hiylə bilən ɵltürimən dəp, uningöja kəstən hujum kilsa, u gərgə [panah izdər] kurbangahimöja keqir kəlsimu, u xu yərdə tutulsun wə ɵlümgə məhkum kılınsun. **15** Kimki əz atisi yaki anisiöja kol təgküzsə, qoqum ɵltürilsun. **16** Kimki bir adəmnı bulap satkən bolsa yaki uning kolida barlık məlum bolsa, jəzmən ɵltürültxi kerək. **17** Kimki əz atisi yaki anisiöja lənət kılıp qaröjojan bolsa, jəzmən ɵltürültxi kerək. **18** Əgər ikki kixi uruxup kelip, biri yənə birini tax ya moxti bilən ursa, urulojan kixi ɵlməy, orun tutup yetip kəlojan bolsa, **19** u kixi qoşup həsiöja tayinip taxkiriöja qıkkudək bolsa, undakta uni uröjan kixi jazadin halas kılınsun; pəkət zəhimləngüqining yetip ixtin kəlojan wakti üqün tələm berip, uni dawalitip səllimaza sakaytsun. **20** Əgər birsi kulı yaki dedikini tayaqta ursa, xundakla kul yaki dedək nək məydanə ɵlöp kətsə, uning üqün [igisi] qoqum jazaöja tartilsun. **21** Ləkin əgər tayaq yegüqi bir-ikki kün tirik tursa, undakta kul hojayinining xəsi mal-mülki bolöjini üqün, kulning jazasiöja tartilmisun. **22** Əgər kixilər bir-biri bilən uruxup kelip, həmilidar bir ayalni urup salsa, həmilidar ayalda balisi baldur tuşuluxidin baxqa zəhimlinix bolmisa, ayalning erining tələm təlipi boyiqə həkimlarning təstikidin ɵtküzölüp jərimanə təlisun. **23** Əgər [ayal yaki bala] ziyan-zəhətke uqriöjan bolsa, undakta jeniöja jan, **24** kəzizgə kez, qixiöja qix, kolioja kol, putiöja put, **25** köyükkə köyütk, zəhimgə zəhim, kəkkə kək tələnsun. **26** Əgər birsi əz kul ya dedikining kezini urup nakar kılıp koyisa, kezı wəjdin uni azad kılınsun. **27** Xuningdək birsi əz kulı ya dedikining qixini urup qıqiriwətkən bolsa, qixi wəjdin uni azad kılınsun. **28** Əgər bir kala bir ər yaki ayal kixini üşüp ɵltürüp koyisa, xu kala qoqum qalma-kesək kılınıxi kerək, uning gəxi yeyilmisun. Ləkin kalining igisigə gunah kəlmisun. **29** Ləkin bu uyning ilgiridin üsüx aditi bolup, igisigə bu həktə aqah berilgən bolsa, ləkin yənıla uni başlimiöjini üqün ər-ayal kixilərnı üşüp ɵltürüp koyöjan bolsa, undakta kala qalma-kesək kılınsun, igisimu ɵlümgə məhkum kılınsun. **30** Ləkin uningdin hun həkki tələp kılınsa, əz jenining ornida uningöja kanqilik tələm koyulojan bolsa xuni bərsun. **31** Kalidin üsülgüqi oşul yaki kız bala bolsa, kalining igisi ohxaxla yukiriki həkümidikidək bir tərəp kılınsun. **32** Kala kul yaki dedəkni üskən bolsa, kalining igisi üsülgüqining hojisiöja ottuz xəkəl kümüx bərsun; andin kala qalma-kesək kılınsun. **33** Əgər birsi bir orining aqızını oquk koyup yaki kolawatəkən orining aqızını yapmay, kala yaki exək uningöja qıxüüp kətsə, **34** Undakta orining igisi mal igisining ziyinini toluq tələp bərsun; ɵlgən mal uningki bolıdu. **35** Əgər birsining kalisi yənə birsining kalisini üşüp ɵltürüp koyöjan bolsa, undakta ular tirik kəlojan kalini setip, pulni barawər bəluxisun həm ɵlük kalinimu xundak bəluxisun. **36** Ləkin kalining ilgiridin üsıdöjan aditi barlıki enik turup, igisi uni başlimay

qoyuwatkən bolsa, undakta üskügi kalining igisi kaliya kala teləp bərsun, əlük kala uning bolsun.

22 Əgər birsi bir kala yaki qoyni oşrilap, uni soysa ya setiwətsə, u bir kalining ornioya bəx kala, bir qoyni ornioya tət qoy telisun. **2** Oşri tam təxkəndə tutulup kəlip, tayak yəp əlup kəlsa, əltürgüçigə hun jazasi kəlmisun. **3** Lekin xu wəxə boləjan pəytə küñ qıqıp kələjan bolsa, undakta əltürgüçü hun jazasioya tartilsun. Oşri oşriliojini teləp ziyanni toluklap berixi kerək; uningda bir nemə bolmisa, kullukka setilip, oşriliojan nərsini telixi kerək. **4** Oşri tutulioyanda oşriliojan nərsə, kala bolsun, exək bolsun, qoy bolsun uning kəlidə tirik həlatə təpilsə, u ikki həssə kimməttə teləp bərsun. **5** Əgər birsi əz mal-qarwilirini etizlikkə yaki üzümzarlikkə otlaqxə qoyuwetip, baxqılarning baq-etizlikdə otlaqxə yol qoysa, undakta u əzining əng esil məhsulatliridin yaki üzümzarlikining əng esil mewisidin ziyanni teləp bərsun. **6** Əgər ot ketip, tikənlükə tutixip ketip, andin ənqiləni, bax tartip pıxkan zirətni keydürüp, pütkül etizlikni küñ kiliwətsə, undakta ot qoyuqı barlik ziyanni teləp bərsun. **7** Əgər birsi kəxnisioya pul yaki mal-dunyayni amanət kilejan bolsa, bular əyidin oşrilinip kətsə, xundakla oşri keyin tutulsa, u oşriliojini ikki həssə kimməttə teləp bərsun. **8** Lekin oşri tepilmisa, əy igisining kəxnisining melioya kol təgküzgən ya təgküzmigənlikni məlum bolsun dəp, həkimlarning aldioya kəltürilsun. **9** Hərhil hiyanət, u məyli kala, exək, qoy, kiyim-keqək bolsun, yittürüp qoyəjan nərsə bolsun, ular toşruluk bir kəxni: «əməliyətə mundak idi» dəp talaxkan bolsa, hər ikkisininə dəwasi həkimlarning aldioya kəltürilsun; həkimlar kəxnisioya gunah bekitə, xu kəxnisioya ikki həssə kimməttə teləp bərsun. **10** Əgər birsi kəxnisioya exək, kala, qoy yaki baxkə bir qarpayni amanət kilsə, bu amanət meli kixi kərməy əlup kətsə, yaki zəhimlənsə, yaki həydəp əkitilsə, **11** undakta kəxnisining melioya kol təgküzgən ya təgküzmigənlikni məlum bolsun dəp, Pərwərdigarning aldidə ularning otturisida bir kəşəm iqürilsun. Mal igisi bu kəşəməni qəbul kilsun; kəxni uningə tələm teləp bərmisun. **12** Lekin mal oşriləjan bolsa, u igisigə teləp bərsun. **13** Əgər uni wəlxixi haywan boqup qoyəjan bolsa, u malning kəldükini guwahlik üçün kərsitip, uni teləp bərmisimu bolidu. **14** Əgər birsi kəxnisidin bir ulaqni ətnə elip, ulaq igisi yok yərdə zəhimlənsə yaki əlup kəlsa, ətnə aloquqı toluk teləp bərsun. **15** Lekin igisi nək məydanda bolsa, ətnə aloquqı teləp bərmisun; ulaq ijarigə elinəjan bolsa, aloquqı tələm təlimisun; qünki uni ijarə teləp əkələn. **16** Əgər bir adam telə yatluk bolmiojan bir kizni azdurup, uning bilən billə yatsa, undakta u uning toylukini berixi kerək, andin uni hotunlukka alsun. **17** Lekin kizning atisi uni uningə bərgili unimisa, zina kiləuqı pak kizlarning toylukioya barawər kelidəjan kümüx pulni tarazida əlqəp bərsun. **18** Jadugər hotunni tirik qoymiojin. **19** Haywan bilən jinsiy munasiwət ətküzgən hərbi jəzmən əlümgə məhkum kilinsun. **20** Kimdəkim birdinbir Pərwərdigardın baxkə hərəkəndə ilahəya qurbanlik sunsa, haram dəp mutlək həlakətə məhkum kilinsun. **21** Silərmu Misirdə musapir bolup turojanikənsiləp, musapir boləjan kixini heq

harlimanglar wə yaki uningəya heq zulum kilmanglar. **22** Hərəkəndə tul hotun yaki yetim balini horlimanglar. **23** Sən ularni hərəkəndə tərəptə horlasang, ular mənə pəryad kətürsə, Mən ularning awazini qəqum anglaymən; **24** xuning bilən oşəzəpim tutixip, siləni kililəp əltürimən, siləning hotunliranglar tul kilinip, baliliranglar yetim bolup kalidu. **25** Əgər sən Məning həkimning iqidin sənə kəxna boləjan kəmbəşəlgə kəz bərgən bolsang, uningəya jazanihorlərdək muamilə kilmiojin; uningdin əsüm almanglar. **26** Əgər sən kəxnaning qapini gərigə aləjan bolsang, küñ olturmasta uningəya yandurup bəp. **27** Qünki qəpini uning birdinbir yepinqisi bolup, bədinini yepidəjan kiyim xudur. U bolmisa, u nemini yepinip yatidu? Bu səwəbtin Mənə pəryad kilsə, pəryadini anglaymən; qünki Mən xəpkətlikturmən. **28** Hudaəya kupurluk kilmə, wə həkimning əmirilirinimə qarəp tillima. **29** Haminingning həsulining axkinidin wə xarəb-zəytnu meyi kəlkəqində taxkinidin Mənə hədiyə sunuxni həyal kilmiojin. Sən oşullirangning tunjisini Mənə atiojin. **30** Kala bilən qoylirangning tunji balilirinimə həm xundək atiojin; tunji bala yəttə künigə anisi bilən billə tursun; əmmə səkkizinqi küni uni Mənə atəp sunojin. **31** Silər Mənə atəlan muqəddəs kixilər bolisilər; xungə dalada yirtkəq haywan təripidin boşuqəjan haywaning gəxini yemənglar, bəki uni itlarəya taxlap beringlar.

23 Yaləjan gəpni yaymiojin wə ya yaləjan guwahlik berip rəzil adəngə yan basmiojin. **2** Topkə əgixip rəzil ixtə bolma yaki dəwə-dəsturlarda guwahlik bərgəndə topkə əgixip həkəqətni burmilima. **3** Kəmbəşəp dəwə kilsə, uningəya yan basma. **4** Duxminingning kala ya exiki ezip ketip, sənə uqrəp kəlsa, uni elip kəlip, igisigə qəqum tapxurup bəp. **5** Əgər sənə əq boləjaning exiki yünki kətürəlməy yünkni astidə yatkinini kərsəng, uni yərdəmsiz taxliməy, bəki uningəya yərdəmlixip exikini kəpuruxup bərixing zərtir. **6** Arəngdiki kəmbəşəpəning dəwasida adalətni burmilima. **7** Hərəkəndə sahta ixtin əzüngni neri tart; bigunah adəm bilən həkəqaniy adəmi əltürmigən; qünki Mən rəzil adəmi hərgiz adil dəp akliməymən. **8** Xuningdək heqəkəndə para yemə; qünki para kəzi oquklarni kor kilip, həkəqaniylarning səzilirini burmilaydu. **9** Musapir kixilərgə zulum kilmə; qünki əzünglər Misir zeminida musapir bolup turojan boləqəq, musapirning rohiy həlini bilisilər. **10** Altə yil əz yerinqi terip, həsulirini al. **11** Lekin yəttinqi yili yərgə aram berip uni bəx qoy; həkimning namratliri uningdin yioşip yesun, ulardin axkinini jəngəldiki haywanlar yesun; xundakla üzümzarliking bilən zəytnunzarlikingnimu xundək kiliojin. **12** Altə küñ iqidə əz ixingni adə kilip, yəttinqi küni aram elixing zərtir. Buning bilən kala-exəklirang aram tapidu, dedikingning oşli bilən musapir kiximu hərdükini qikiridu. **13** Mən sənə eytkinimning həmmisini kəngül bəlip adə kil; baxkə ilahəning namini tilingəya alma; bular həttə aşzinqoymu qikmisun. **14** Hər yilda üç kətim mənə üçün həytə ətküzgin. **15** Aldi bilən «petir nan həyti»ni ətküz; sənə əmr kiləninimdək Abib eydikini bəkitilgən künlərdə yəttə küñ petir nan yegin; qünki xu ayda sən Misirdin qikəkənidə. Xu həyttə heqkixi

aldimoja quruk qol kəlmisun. **16** Sən əjir kılip teriojan etizdiki ziraitingning tunji hosulini orojanda «orma heyti»ni etküz; xundaklı sən əjir singdürüp yərdin ahirki hosul-məhsulatliringni yil ahirida yiojanda «hosul yiojix heyti»ni etküz. **17** Yilda üq kətim ərkəkliringning həmmisi Rəb Pərwərdigarning huzurioja hazır bolsun. **18** Sən manga atalojan qurbanliqning kenini hemirturuq selinojan nan bilən sunmojin; heyt qurbanliqning yeojini bolsa keqiqə kəndurup ətigiqə saklıma. **19** Zeminingdiki dəslepki hosulning əng yahxsini Pərwərdigar Hudayingning əyigə elip kəl. Ooqlakni anising sütida kəyinitip pixurma. **20** Mana, Mən bir Pərixitini yolda seni koqjadap, Mən sanga təyyarliojan yərgə elip barsun dəp, aldingda yürüxkə əwətimən. **21** Sən uning aldidə əzünggə agah bol, uning awazioja kulak sal. Uning zitioja təgma; bolmisa, u itaətsizlikliringni kəqürməydu; qünki Mening namim uningdidur. **22** Ləkin əgər sən uning awazioja kulak selip, Mening barlik buyruojanlirmoja əməl kılsang, Mən düxmənliringgə düxmən, küxəndiliringgə küxəndə bolimən. **23** Qünki Mening Pərixitəm aldingda yürtip, seni Amoriy, Hittiy, Pərizziy, Qanaaniy, Hiyiy wə Yəbusiylarning zeminoja baxlap kiridu; Mən ularni yokitimən. **24** Sən ularning ilahlirioja bax wurup ibadət kılma wə yaqi ular kılojandək kılma; bəlki ularning [butlirini] üzül-kesil qəkiwət, but tüwrüklirini üzül-kesil kukum-talojan kıliwət; **25** Ləkin Hudayinglar Pərwərdigarning ibaditidə bolunglar. Xundak kılsanglar U nan bilən süyinglarni bərikətləydu; Mən barlik kesəllikni aranglardin qikirip taxlaymən. **26** Buning bilən zeminingda boyidin əjrap ketidiojan yaqi tuojmas heqbir ayal yaqi qarpay bolmaydu; emrüngning künlirini toluq kılimən. **27** Mən sening aldingda wəhimimni əwətimən, kəysi taipiga yekinlaxsang xularni parakəndə kılimən; xuning bilən həmmə düxmənliringni kəynigə yandurup qəqurimən. **28** Hiyiylar, Qanaaniylar wə Hittiyilarni aldingdin koqqlap qikiriwetixkə serik hərilərnə aldingda yürüxkə əwətimən. **29** Əmma zeminning Harabilixip, dalada wəxhiy haywanlar awup sanga həwp bolup kəlməsliki üqün, u əllərnə aldingdin bir yilojıqə həydiwətməymən, **30** Bəlki sən awup, zeminni [pütünləy] miras kılip boluqə, az-azdin həydəp turimən. **31** Sening zeminingning qəgrilirini Kizil Dəngizdin tartip Filistiyəning dəngizioja, xuningdək qəldin tartip [əfrat] dəryasioja bəkitimən; qünki zeminda turuwatkanlarni həydiwetip yerini igilixing üqün, ularni kolungə tapxurimən. **32** Sən ular bilən wə yaqi ilahləri bilən heqqəndək bir əhdə tüzmə. **33** Ularning seni aldimda gunaħka patkuzmasliki üqün ularni zeminingda kət'iy turuqzma. Qünki mubada sən ularning ilahlirining ibaditidə bolsang, bu ix sanga tuzak bolidu.

24 U Musoaja yəna: — «Sən berip, əzüng bilən billə Harun, Nadab, Abihuni wə Israillarning əksakalliri arisidin yətmix adəmnə elip, Pərwərdigarning huzurioja qikip, yirəkta turup səjdə kılinglar. **2** Pəkət Musala Pərwərdigarning aldioja yekin kəlsun; baxkilar yekin kəlmisun, həlk uning bilən billə üstigə qikmisun, — dedi. **3** Musa kelip Pərwərdigarning barlik səzliri bilən həkümlirini halayıkka dəp bərdi; pütkül halayık bir awazda: — Pərwərdigarning eytkan səzlrining

həmmisigə əməl kılimiz! — dəp jawab berixti. **4** Andin Musa Pərwərdigarning həmmə səzini hatirilwelip, ətisi səhər koqup taqning tüwidə bir qurbanahni yasap, xu yərdə Israiling on ikki kəbilisining sani boyiqə on ikki tax tüwrüknə tiklidi. **5** Yəna Israillarning birnəqqə yigitlirini əwətti, ular berip Pərwərdigarəja kəydürmə qurbanliklar sundi, inaklık qurbanlik stipitidə birnəqqə torpaknımu soyup sundi. **6** Andin Musa kanning yerimini kaqilarəja kaqlidi, yəna yerimini qurbanəgə üstigə qaqtı. **7** Andin u əhdinamini kolioja elip, həlkə oqup bərdi. Ular jawabən: — Pərwərdigarning eytkinining həmmisigə kulak selip, itaət kılimiz! — deyixti. **8** Xuning bilən Musa kaqilardiki kənni elip, həlkə səyip: — Mana, bu Pərwərdigar muxu səzləring həmmisigə əsasən silər bilən baqliojan əhdining kənidur, dedi. **9** Andin keyin Musa wə Harun, Nadab wə Abihü Israillarning əksakalliridin yətmix adəm bilən billə taq üstigə qikixti. **10** Ular xu yərdə Israiling Hudəsini kərdi; uning ayiojining əstida huddi kək yaquttin yasaləjan nəpis payandəzdek, asman gümbizidək süpsüzük bir jisim bar idi. **11** Ləkin u Israillarning mətiwərligə kol təgküzmid; ular Hudani kərip turdi həmdə yəp-iqixti. **12** Pərwərdigar Musoaja: — Taq üstigə, kəximəja qikip xu yərdə turəjin. Sanga ularəja əgitiwxə tax tahtaylarni, yəni Mən yezip kojojan kanun-əmrni berimən, dedi. **13** Xuning bilən Musa koqup, Yardəmqisi Yəxuanı elip mangdi. Musa Hudaning teojoja qikti. **14** U awwal əksakallarəja: Biz yenip kəlgüqə muxu yərdə bizni saklap turunglar. Mana, Harun bilən hur siləring yeninglarda kalidu; əgər birsining ix-dəwəsi qiksa, ularning aldioja barsun, — dedi. **15** Xuning bilən Musa taqning üstigə qikti wə taqni bulut kaqlidi. **16** Pərwərdigarning julasi Sinay teojning üstidə tohtidi; bulut uni altə küngiqə kaqlap turdi; yəttinqi küni, Pərwərdigar bulut iqidin Musani qakirdi; **17** Pərwərdigarning julasining kıyapiti Israillarning kəz aldidə taqning qəkksidə həmmini yutkuqi ottək kəruindi. **18** Musa bulutning iqigə kirip, taqning üstigə qikip kətti. Musa kirik keqə-kündüz taqda turdi.

25 Pərwərdigar Musoaja mundaq dedi: — **2** Sən Israillərəja eytkin, ular Manga bir «kətürmə hədiyə»ni kəltürsun; kimning kəngli hədiyə sunuxka hux bolsa, uningdin Manga sunulidiojan «kətürmə hədiyə»ni tapxuruwelinglar. **3** Silər ulardin tapxuruwalidiojan kətürmə hədiyə: — Altun, kümüx, mis, **4** kek, səsiün wə kizil rənglik yip, kənap rəht, tiwit, **5** kizil boyalojan koqkarning teriliri, dəfning teriliri, əksisiyə yaqıqi, **6** qiraol üqün zəytun meyi, «məsihləx meyi» wə huxbuy üqün huxbuy dora-dərməklər, **7** əfod bilən «kəoxen»əja ornitilidiojan aq həkik wə baxka esil taxlar bolsun. **8** Mening əzliri arisida məkən kəlixim üqün [xulardın] Manga bir mukəddəs turaləjuni yasisun. **9** Uni Mən sanga barlik kərsətməkqi boləjinimoja əsasən, yəni ibadət qədirining nushisi wə barlik əswab-saymanlirining nushisioja op'ohax kılip yasanglar. **10** Ular akatsiyə yaqıqidin bir sanduk yasisun. Uning uzunluqi ikki yerim gəz, kəngliki bir yerim gəz, əgziliki bir yerim gəz bolsun. **11** Sən uni sap altun bilən kaqliojin; iqi wə sirtini altun bilən kaqlap, uning üstünki kışmining qərisigə altundin girwək qikar. **12** Uningəja altundin tət halka kuydurup,

töt qetiqloja bekittin. Bir tæripigæ ikki halka, yænæ bir tæripigæ ikki halka bolsun. **13** Sæn hæm akatsiyæ yaojiqidin ikki baldak yasap, hær ikkisini altun bilæn kapliojin; **14** andin sanduq ular arkilik kætürtilsun dæp, baldaklarni sanduqning ikki yenediki halkiliridin etküzüp koyojin. **15** Baldaklar hæmixæ sanduqtiki halkida tursun; ular uningdin qikirilmisun. **16** Mæn sanga beridojan hekim-guwaqlikni sanduqqa koyojin. **17** Sanduqning [yapkuqi süpitida] sæn altundin uzunluqi ikki yerim gæz, kængliki bir yerim gæz bolojan bir «kafaræt tæhti» yasiojin. **18** Ikki kerubni altundin sokup yasiojin. Ularni kafaræt tahtining ikki tæripigæ ornatkin. **19** Bir kerubni bir tæripigæ, yænæ bir kerubni yænæ bir tæripigæ ornitix üqün yasiojin. Ikki tæripidiki kerublarni kafaræt tæhti bilæn bir gæwdæ kilinglar. **20** Kerublar bir-birigæ yülzænsun, kanatlarini kafaræt tahtining üstigæ kerip, kanatliiri bilæn uni yapsun; kerublarning yüzi kafaræt tahtigæ qaritilsun. **21** Sæn kafaræt tahtini sanduqning üstigæ koyup, Mæn sanga beridojan hekim-guwaqlikni sanduqning iqigæ koyojin. **22** Mæn xu yærdæ sæn bilæn kærüximæn; kafaræt tæhti üstidæ, yæni hekim-guwaqlik sanduqning üstidiki ikki kerubning otturisida turup sanga Israillaroja yatküzixkæ tapxuridojan barlik æmrilrim toorisida söz kilimæn. **23** Hæm akatsiyæ yaojiqidin uzunluqi ikki gæz, kængliki bir gæz, egizliki bir yerim gæz bolojan bir xiræ yasiojin. **24** Uni sap altun bilæn kaplap, uning üstünki kismining qerisigæ altundin girwæk qikar. **25** Sæn xiræning qerisigæ töt ilik egizliktæ bir læw yasiojin; bu læwning qerisigæmu altundin bir girwæk qikar. **26** Sæn u xirægæ altundin töt halka yasap, bu halkilarni xiræning töt burjikidiki qetikqa ornatkin. **27** Xiræni kætürtixkæ baldaklar etküzülsun dæp, halkilar xiræ lewigæ yekin bekittilsun. **28** Baldaklarni akatsiyæ yaojiqidin yasap, altun bilæn kapliojin; xira ular arkilik kætüirilidu. **29** Xirægæ yandap legen, qaça-tæhsæ, piyalæ wæ «xarab hædiyæliiri»ni qaqidiojan kædæhlæri yasiojin; ularni sap altundin yasiojin. **30** Mening huzurumda turuxkæ sæn xirægæ hæmixæ «tækdim nan»ni koyojin. **31** Sæn hæm sap altundin bir qiraodan yasiojin. U qiraodan sokup yasalsun; qiraodanning puti, oçoli, kædæhliri, oçunqæ wæ qeqækliri pütün bir altundin sokulsun. **32** Qiraodanning oçolining ikki yenedin altæ xahqæ qikirilsun — qiraodanning bir yenedin üq xahqæ, qiraodanning yænæ bir yenedin üq xahqæ qikirilsun; **33** bir yenediki hærbir xahqidæ badam güli xæklidæ oçunqisi wæ qeqiki bolojan üq kædæh qikirilsun, yænæ bir yenediki hærbir xahqidæ badam güli xæklidæ oçunqisi wæ qeqiki bolojan üq kædæh qikirilsun. Qiraodanoja qikirilojan altæ xahqining hæmmisi xundak yasalsun. **34** Qiraodanning [oçolidin] badam güli xæklidæ oçunqisi wæ qeqiki bolojan töt kædæh qikirilsun. **35** Bulardin baxkæ [birinqi] ikki xahqining astida bir oçunqæ, [ikkinqi] ikki xahqining astida bir oçunqæ, [üçinqi] ikki xahqining astida bir oçunqæ bolsun; qiraodanoja qikirilojan altæ xahqining asti hæmmisi xundak bolsun. **36** Uning xu oçunqiliri hæm xahqiliri qiraodan bilæn bir gæwdæ kilinsun — bir pütün sap altundin sokup yasalsun. **37** Sæn qiraodanning yætæ qiriøjini yasiojin; qiraodalar uduloja yoruk qüxürælixü üqün üsti tæræpkæ ornitilsun. **38** Uning pilik kayqiliri bilæn küldanliri sap altundin yasalsun. **39** Qiraodan wæ uning barlik æswabliri bir talant sap altundin yasalsun.

40 Sanga taqda ayan kilinojan nusha boyiqæ bularni ehtiyat bilæn yasiojin.

26 Mukæddæs qedirni on parqæ yopuqtin yasatkin; yopuqlar nepiz tokulojan ak kanap ræhtkæ kek, sæsin wæ kizil yiylar arilaxturuulup ixlænsun; uningojæ kerublarning süritini qewær kollaroja næpis kilip kættilær qikærojuzojin. **2** Hærbir yopuqning uzunluqi yigirmæ sækkiz gæz, kængliki töt gæz bolup, hærbir yopuq ohxax qong-kikliklittæ bolsun. **3** Yopuqlarning baxi bir-birigæ ulansun, kælojan bæx yopuqmu hæm bir-birigæ ulansun. **4** Sæn ulap qikilojan birinqi qong parqining æng qetidiki kismioja bir tæripigæ ranggi kek izmæ kædiojin, xuningdæk ulap qikilojan ikkinqi qong parqining æng qetidikisining bir tæripigimu hæm xundak kilojin. **5** Birinqi qong parqining æng qetidiki kismioja ællik izmæ kædiojin, ikkinqi qong parqining æng qetidikisigimu ællik izmæ kædiojin. Izmilær bir-birigæ udulmuudul bolsun. **6** Mukæddæs qedir bir pütün bolsun üqün altundin ællik ilojæ yasap, ikki qong parqæ yopuqni xu ilojular bilæn bir-birigæ tutaxturojin. **7** Mukæddæs qedirni yepix üqün eqkæ tiwitidin yopuqlarni yasiojin; yopuqtin on bir parqæ yasiojin. **8** Yopuqlarning hærbirining uzunluqi ottuz gæz, kængliki töt gæz bolup, on bir yopuqning hæmmisi ohxax qong-kikliklittæ bolsun. **9** Yopuqlarning baxini ulap bir kilip, kælojan altæ yopuqnimu ulap bir kilip, altinqi yopuqni ikki kæt kilip, qedirning aldi tæripigæ sanggilitip koyojin. **10** Sæn birinqi ulap qikilojan qong parqining æng qetidiki kismioja ællik izmæ, ikkinqi ulap qikilojan qong parqining æng qetidiki kismioja ællik izmæ kædiojin. **11** Sæn hæm mistin ællik ilojæ yasap, qedir bir pütün bolsun üqün ularni izmilærgæ etküzüp ikki qong parqini ulap koyojin. **12** Lekin yopuqning qedirning kærnidin exip kælojan kismi, yæni exip kælojan yerim parqisi qedirning kærni tæripida sanggilap tursun. **13** Qedir yopuqlirining qedirning boyidin artuk kismi, yæni u tæripidin bir gæz, bu tæripidin bir gæz, qedirning ikki tæripidin sanggilap, uni [toluq] yapsun. **14** Buningdin baxkæ, qediroja kizil boyalojan koçkar terisidin yopuq yasap yapkin, andin uning üstidinnu delfin terisidin yasalojan yænæ bir yopuqni kapliojin. **15** Mukæddæs qedirning tik tahtaylirini akatsiyæ yaojiqidin yasap tikligin. **16** Hærbir tahtayning uzunluqi on gæz, kængliki bir yerim gæz bolsun. **17** Hærbir tahtayning ikkidin turumi bolsun, hærbir tahtay xular bilæn bir-birigæ qetilsun; qedirning barlik tahtaylirini xundak yasiojin. **18** Qedirning tahtaylirini xundak yasiojin; yigirmisini jænub tæræpkæ tikligin; **19** bu yigirmæ tahtayning tegigæ kümüxtin kirik tæglik yasiojin; bir tahtayning [astidiki] ikki turumi üqün ikkidin tæglik, yænæ bir tahtayning ikki turumi üqün ikkidin tæglik yasiojin. **20** Xuningdæk qedirning udul tæripidæ, yæni ximal tæripidæ yigirmæ tahtay bolsun; **21** bularning kirik tæglik kümüxtin bolsun; bir tahtayning tegigæ ikkidin tæglik, yænæ bir tahtayning tegigæ ikkidin tæglik orunlaxturuulunsun. **22** Qedirning kærni tæripigæ, yæni oçærb tæræpkæ altæ tahtay yasap tikligin. **23** Qedirning kærni tæripidiki ikki bulungojæ ikki tahtay yasap ornatkin. **24** Bu [bulung tahtayliri] astidin üstigiqæ ikki kæt kilinip [tahtaylarni] ezara qetixtursun, üsti bir halkioja bekittilsun. Hærbir ikkisi xundak kilinip, ikki bulungojæ tiklænsun. **25** Arka tæræptæ

səkkiz tahtay bolidu, ularning kümüxtin yasalojan on altə təglik bolidu; bir tahtayning tegidə ikki təglik, yəne bir tahtayning tegidə ikki təglik bolidu. **26** Buningdin baxka sən akatsiyə yaoqıqıdin baldak yasiojin; qedirning bu tərıpidiki tahtaylaroja bəx baldakni, **27** qedirning u tərıpidiki tahtaylaroja bəx baldakni, qedirning arka tərıpidiki tahtaylaroja, yəni ojarb tərıpidiki tahtaylaroja bəx baldakni yasiojin. **28** Tahtaylarning otturısıdiki ottura baldak bu tərəptin u tarəpka yetıdıojan bolsun. **29** Tahtaylarnı altun bılən kaplap, baldaklar etküzülıdıojan halkılarnı altundın yasap, baldaklarnı altun bılən kaplıojın. **30** Qedirni sangə taojda ayan kılınojan nusha boyıqə yasap tiklıgın. **31** Sən nepız tokulojan aq kanap rəhtkə kək, sesün wə kızıł yıplar arılasturuluq ixləngən bir pərdə yasiojin; unı qewər kollar kerublarning sürıtını nəpız kılıp qüxürtüp kəxtıləp qıksun. **32** Unı akatsiyə yaoqıqıdin yasalojan tət hadıoja esıp koyojin. Bu hadılar altun bılən kaplansun, hərberıning altun ilmiki bolsun; hadılar kümüxtin yasalojan tət təglikkə ornıtılsun. **33** Pərdə qedir yopukıdiki ilməklərgə esılıp sangılıtip koyulsun; andın həküm-guwaqlıq sanduqını xu yərgə kəltürüp, pərdıning ıqıgə elıp kirgin. Xuning bılən pərdə silər üqün muqəddəs jay bılən əng muqəddəs jayning otturısıdiki bir ayırma pərdə bolsun. **34** Andın sən «kafarət təhtı»ni əng muqəddəs jaydiki həküm-guwaqlıq sanduqıning üstıgə koyojin. **35** Xırə bolsa pərdıning texıoja orunlasturulsun; qırojdannı xırəning udıloja, qedirning jənub tərıpıgə koyojin; xırəni xımal tərıpıgə koyojin. **36** Buningdin baxka sən qedirning kirix eojojoja nepız tokulojan aq kanap rəhtkə kək, sesün wə kızıł yıplar arılasturuluq ixləngən bir pərdə yasiojin; u kəxtıqı tərıpidın kəxtılənsun. **37** Bu pərdə üqün akatsiyə yaoqıqıdin bəx hada yasap, ularnı altun bılən kaplıojın; hərberıning altun ilmiki bolsun; ularning tegıgə bəx danə təglikni mistın kuyup təyyarlatkıın.

27 Sən qurbangahni akatsiyə yaoqıqıdin yasiojin. Qurbangah tət qasa bolsun; uzunluqı bəx gəz, kənglıkı bəx gəz, egızlıkı üq gəz kılınsun. **2** Unıng tət burjıkgıgə koyulıdıojan münggüzlırını yasiojin; münggüzlırı qurbangah bılən bir gəwdə kılınsun. Qurbangahni mis bılən kaplıojın. **3** Qurbangahning yaoj [wə külini] elıxka daslarnı yasiojin; unıngoja has boləjan gürjəklərnı, korılarnı, lahıxıgırlarnı wə otđanlarnımu yasiojin; unıng barlık əswablırını yasaxka mis ixlətkın. **4** Qurbangah üqün mistın bir xala yasiojin; xalanıng tət burjıkgıgə tət mis halkə yasap bəkıtıp koyojin. **5** Xalanı qurbangahning kap belıning astıdiki girwəktın təwənrək turıdıojan kıləjin, xundakta xala qurbangahning dəl otturısıdada bolıdu. **6** Qurbangahka ikki baldak yasiojin; ular akatsiyə yaoqıqıdin bolsun, ularnı mis bılən kaplıojın. **7** Qurbangahni ketürgənda, baldaklar unıng ikki yenıdada boluxı üqün, ularnı halkıləroja etküzüp koyojin. **8** Qurbangahni tahtaylardın yasiojin, ıqı box bolsun; u taojda sangə ayan kılınojan nusha boyıqə [hünərwənlər] təyyar kılınun. **9** Muqəddəs qedirning həyılısınımu yasiojin. Həyılınıng jənubioja, yəni jənubkə yüzləngən tərıpıgə nepız tokulojan aq kanap rəhttın pərdılərnı tokuqojın; xu tərıpınıng uzunluqı yüz gəz bolsun. **10** Pərdılərnı esıxka yıgırmə hada yasalsun; ularning tegıgə koyuxka yıgırmə mis təglik yasalsun; hadılarınıng

ılmiki bılən baldaklar bolsa kümüxtın yasalsun. **11** Xuningəja ohxax xımal tərıpidımu uzunluqı yüz gəz kelıdıojan pərdə bolsun. Pərdılərnı esıxka yıgırmə hada yasalsun; ularning tegıgə koyuxka yıgırmə mis təglik yasalsun; hadılarınıng ilmiki bılən baldaklar bolsa kümüxtın yasalsun. **12** Həyılınıng ojarb tərıpıdada uzunluqı əllık gəz kelıdıojan pərdə bolsun; unıng on hadı sı wə təglikı bolsun. **13** Həyılınıng xərək tərıpi, yəni kün qıxıxka yüzləngən tərıpınıng kənglıkı əllık gəz bolsun. **14** Bir tərıpıdada on bəx gəz kelıdıojan pərdə bolsun; unıng üq hadısı bılən üq təglikı bolsun. **15** Yəne bir tərıpıdada on bəx gəz kelıdıojan pərdə bolsun; unıng üq hadısı bılən üq təglikı bolsun. **16** Həyılınıng kirix eojojoja yıgırmə gəz kelıdıojan bir pərdə koyulsun; pərdə nepız tokulojan aq kanap rəhtkə kək, sesün wə kızıł yıplar arılasturuluq, kəxtıqı tərıpidın kəxtılənsun. Unıng tət hadısı bılən tət təglikı bolsun. **17** Həyılınıng qerısıdiki həmmə hadılar kümüxtın yasalojan baldaklar bılən bir-bırgə qetılsun; ularning ilməkləri kümüxtın, təgliklırı mistın yasalsun. **18** Həyılınıng uzunluqı yüz gəz, kənglıkı hər ikki tərıpi əllık gəz bolsun; nepız tokulojan aq kanap rəhttın ixləngən pərdıning egızlıkı bəx gəz kılınsun; hadılarınıng təgliklırı mistın yasalsun. **19** Muqəddəs qedirning ıx-hızıtıdada ıxlıtılıdıojan barlık əswab-saymanlırı həmdə barlık mıq-kəzüklırı, xundakla həyılınıng barlık mıq-kəzüklırı mistın bolsun. **20** — Qırojaıng həmıxə yenıkı turuxı üqün, qıroja ıxlıtıxkə zaytundın sokup qıkırıləjan sap maynı kəxingəja kəltürıxkə Israıllarnı buyruojın. **21** Jamaət qedirıning ıqıdada, həküm-guwaqlıq sanduqıning udulıdiki pərdıning taxkıridada Hərun wə oşullırı hər kəqısı ətıgəngıqə Pərwədıgarıng alıdada qırojaıngıng yenıkı turozuıx ıxıdada bolsun. Bu ıx dəwrđın-dəwrđıgə Israılləroja əbədıy bir qanun-bəlgılımə bolsun.

28 Sən Israıllarning ıqıdın akang Hərun wə unıng oşullırını əz kəxingəja kəltürgın; ularnı, yəni Hərun wə oşullırı Nadab, Abıhu, Əlıazar wə İtamarlarning Məning kahınlık ızıtıtımdə boluxı üqün yeningəja kəltürgın. **2** Akang Hərunəja həm xərəp həm güzəllık müqün muqəddəs kıyımłərnı təyyarlıojın. **3** Hərunıning Məngə muqəddəs kılınıp, Məning kahınlık ızıtıtımdə boluxı üqün, Mən əkil-parasətnıng rohi bılən kəlbırlını toldurojan qewər kixılərnıng hərberıgə səz kılıp, ularnı alahıdada kıyımłərnı tikıxkə buyruojın. **4** Ular tikıdıojan kıyımłərnı munulardın ıbarət: — bir kəxən, bir əfod, bir ton, kəxtıləngən bir halta kənglək, bir səllə wə bir bəlwəoq. Məning kahınlık ızıtıtımdə boluxı üqün, ular akang Hərunəja wə oşullırıoja muqəddəs kıyımłərnı tikısun. **5** Unıngoja altun wə kək, sesün, kızıł yıplar bılən nepız tokulojan aq kanap rəht ıxlıtılsun; **6** əfodnı ular altun wə kək, sesün, kızıł yıplar bılən nepız tokulojan aq kanap rəhtlərnı təyyarlap, qewər kollarəja nəpız kılıp [kəxtılıtıp] ıxlətsun. **7** Əfodning ikki bəxını bir-bırgə tutaxturux üqün ikki dolısıdada mürılık tasma bolsun. **8** Əfodning üstıdın baolaydıojan, kəxtıləngən bəlwəoq əfod bılən bir pütđn kılınsun wə unıngoja ohxax sıpta ıxlınıp, altun wə kək, sesün, kızıł yıplar wə nepız tokulojan aq kanap rəhttın yasalsun. **9** İkki aq həkıknı tərıp, ularning üstıgə Israıllıng oşullırlıning namlırını oydurojin; **10** ularning namlırlıning altısı bir

yakutka oyulsun, qaloqan altisi bolsa yonə bir yakutka oyulsun, həmmisi tuqulux tərtpi boyiqə pütülsun. **11** Huddi yakut nəxixqiliri ixligəndək, mehür oyuloqandək İsrailning oqullirining namlirini ikki yakutka oyduroqin; ular altundin yasaləqan kəzlükkə bekitilsun. **12** İsrailning oqullirioqə əslətmə tax bolsun üqün, ikki yakutni əfodning ikki mürilik tasmisioqə qədiozoqin; xundək boləqanda, Һarun Pərwərdigarning aldida ularning namlirini əslətmə süpitidə müriliridə kətürüp yüridu. **13** Buningdin baxka, sən altundin yonə ikki kəzlük wə sap altundin xoynidək exip etilgen ikki zənjir yasatkin; andin exilmə zənjirlər kəzlüklərgə bekitilsun. **15** «Həküm koxeni» qəwəw kollaroqə nəpis kiliq kəxtilitip yasatkin; uni həm əfodni ixligən usulda yasioqan, altun wə kək, səsün, kizil yiplar bilən nepiz tokuloqan aq kanap rəhttin yasioqin. **16** U ikki kat, tət qasa kilinsun; uzunluqi bir qeriçiq, kənglikimu bir qeriçiq bolsun. **17** Uning üstigə tət qatar kilip gəhərlərni ornatkın: — birinqi kataroqə kizil yakut, serik gəhər wə zumrət ornitilsun; **18** ikkinqi kataroqə kək qaxtexi, kək yakut wə almas ornitilsun; **19** üqinqi kataroqə səsün yakut, piroza wə səsün kwarts ornitilsun; **20** tətinqi kataroqə beril yakut, aq həqiq wə anartax ornitilsun; bularning həmmisi altun kəzlük iqigə ornitilsun. **21** Bu gəhərlər İsrailning oqullirining namlirioqə wəkil kilinip, ularning sanidək on ikki bolup, mehür oyoqandək hər bir gəhərgə on ikki kəbilining nami birdin-birdin pütülsun. **22** Koxenoqə xoynidək exilgen sap altundin [ikkii] exilmə zənjir yasioqin. **23** Koxenoqə altundin ikki halka etip, ikki halkini koxenning [yukirikii] ikki burjikigə bekitkin; **24** andin altundin exilip yasaləqan ikki zənjirni koxenning [yukirikii] ikki burjikidiki halkidin etküzüp, **25** exilgen xu zənjirlərnin ikki uqini ikki kəzlükkə bekitip, [kəzlüklərni] əfodning ikki mürilik tasmisining aldi kismioqə ornatkın. **26** Buningdin baxka sən altundin ikki halka yasap, ularni koxenning [asti taripidiki] ikki burjikigə bekitkin; ular əfodka tegixip turidəqan kilinip iqigə qadalsun. **27** Mundin baxka sən altundin [yonə] ikki halka yasap, ularni əfodning ikki mürilik tasmisining aldi təwənki kismioqə, yəni əfodka ulinidəqan jayoqə yəkin kilip, kəxtitiləngən bəlwoaqdin egizrək kilip bekitkin. **28** Koxenning əfodning kəxtitiləngən bəlwoəjdin yukirirək turuxi, koxenning əfodtin ajrap katməsliki üqün koxenning halkisini kək xoyna bilən əfodning halkisioqə qetip koyoqin. **29** Xundək kiləqanda, Һarun mukəddəs jayoqə kirgəndə, həküm koxenini taqioqəqka, İsrailning oqullirining namlirini əslətmə süpitidə yürükining üstidə Pərwərdigarning aldida daim kətürüp yürgən bolidu. **30** Һarun Pərwərdigarning aldioqə kirgəndə, urim bilən tummim uning yürüki üstidə boluxi üqün, bularni həküm koxenining iqigə aloqin; muxundək kiləqanda, Һarun İsrailaroqə baqlik həkümlərni həmixə Pərwərdigarning huzurida əz yürüki üstidə kətürüp yürgən bolidu. **31** Əfodning [iqidiki] tonni pütünləy kək rənglik kiləqin. **32** Tonning baxka kiyilidəqan təxüki dəl otturisida bolsun; uning yirtilip kətməsliki üqün huddi bəpək tokuloqandək, sawutning yakisioqə ohxax qerisigə pəwaz qikirilsun. **33** Uning etikining qerisigə kək, səsün wə kizil yiptin anarlarni tokup askin həmdə altun kongoquraklarni yasap, qerisidiki anarlarning

arilikioqə birdin esip koyoqin; tonning etikining pütkül qerisigə bir altun kongoqurək, bir anar... bekitilsun. **35** Һarun hizmət kiləqan waqtida xu tonni kiysun; buning bilən Һarun Pərwərdigarning aldioqə barəqanda, yəni mukəddəs jayoqə, Pərwərdigarning aldioqə kirip-qilkəanda uning awazi anglinip turidu-də, u elümdin aman qalidu. **36** Andin keyin sən sap altundin nəpis bir otuoqatni yasap, uning üstigə mehürəgə nəxixləngəndək: «Pərwərdigaroqə mukəddəs kilindi» dəp oyoqin; **37** uni kək rənglik yip bilən səllisigə qigkin; u səllining aldi taripigə taqalsun; **38** u Һarunning pexanisidə tursun. Buning bilən Һarun İsrailarning mukəddəs kilip kəltürgən barlik mukəddəs hədiyəligigə qaplxəkan gunahlarni əz üstigə elip kətüridu; hədiyələrnin Pərwərdigarning aldida qəbul kilinixi üqün otuoqat həmixə uning pexanisigə taqəqlik tursun. **39** Buningdin baxka aq kanap rəhttin bir kənglək tokuqin, xuningdək kanap rəhttin tokuloqan bir səlla təyyarlioqin; kəxtitiləngən bir bəlwoaq yasioqin. **40** Һarunning oqullirioqə halta kəngləklərni tikkin; ularoqimu bəlwoaqlarni təyyarla, ularoqə egiz bəklərnimu tikkin; bular ularoqə həm xəwəp həm güzəllik bolsun. **41** Bularning həmmisini sən akang Һarun wə uning oqullirioqə kiydürgin; andin ularning Mening aldimda kahinlik hizmitidə boluxi üqün ularni məsihləp, Manga mukəddəs kilip ayrioqin. **42** Ularning əwratlirining yepik turuxi üqün ularoqə kanap rəhttin tambal əttürgin, u belidin yotisioqə yepip tursun. **43** Һarun wə oqulliri jamaət qedirioqə kirgəndə yaqi mukəddəs jayda hizməttə bolux üqün qurbangahka yəkinləxkəanda, ular gunahkar bolup əlup katməsliki üqün [tambalni] kiyiwalsun. Bu uningə wə uningdin keyinki nəsilirni üqün əbədiy bir bəlgilimə bolsun.

29 Ularning Manga mukəddəs kilinip, kahinlik hizmitidə boluxi üqün mundək ixni ada kilixing kəwək: — sən bir yax ərkək torpaq bilən ikki koqkarni tallə (həmmisi bejirim bolsun) **2** həmdə petir nan, zəytun meyi iləxtürülgən petir toqəq wə zəytun meyi sürülüp məsihləngən petir həmək nanlarni təyyarla, bularning həmmisini buoqay unidin kiləqin; **3** nanlarning həmmisini bir səwətək selip, səwətni, torpaqni wə ikki koqkarni billə hədiyə kilip kəltürgin. **4** Sən Һarun wə uning oqullirini jamaət qedirining kirix eoqizioqə yəkin elip kelip, ularni su bilən yuoqin; **5** andin kiyimlirini elip kelip, Һarunoqə halta kənglək, əfod toni wə əfodni kiydürgin, koxenni taqioqin; andin beligə əfodning kəxtitiləngən bəlwoəqini baqlioqin. **6** Bexioqə səllini yəgəp, səlligə mukəddəs otuoqatni taqəp koyoqin. **7** Andin məsihləx meyi elip, bexioqə kuyup uni məsihləgin. **8** Andin sən uning oqullirini elip kelip, ularoqə halta kəngləklərni kiydürgin; **9** ularoqə, yəni Һarun wə uning oqullirioqə bəlwoaqlarni baqlip, egiz bəklərni kiydürgin. Xuning bilən əbədiy bəlgilimə boyiqə, kahinlik hizmiti ularningki bolidu; xundək kilip, sən Һarun bilən uning oqullirini Hudaqə mukəddəs kilip ayrip təyinligin. **10** — Sən torpaqni jamaət qedirining aldioqə elip kəlgin; elip kəlginingdə Һarun bilən uning oqulliri kollirini torpaqning bexioqə koysun. **11** Andin sən bu torpaqni Pərwərdigarning aldida, jamaət qedirining kirix eoqizining yenida boquzlioqin; **12** torpaqning kənidin

elip barmiqing bilan uni qurbangahning mungguzliriga sürüp, qalojan qanning hëmmisini qurbangahning tüwiga tøküp kuyojin. **13** Iq karnini yögöp turojan barlik mayni, xundakla jigörning üstidiki qawa may, ikki bëräk wä ularning üstidiki mayni ajritip bularni qurbangahta köydürgin. **14** Torpaqning göxi, terisi wä tezikini bolsa qedirgahning sirtioja elip qikip, otta köydürüwätkin; bu gunaah qurbanliki bolidu. **15** Andin sän qoqkarlarning birini elip kalgın; Harun bilän uning oqulliri kollirini qoqkarning bexioja qoysun; **16** andin sän bu qoqkarni boozuzlap, uning kenidin qurbangahning üsti kismining ätrapioja sëpkin. **17** Qoqkarni parqilap, uning iq karni bilän paqaklirini yuyup, uning gëx parqiliri wä baxning üstigä koyup, **18** pütin qoqkarni qurbangahta köydürgin. Bu Përwärdigaröja atalojan köydürmë qurbanlik — ot arkilik sunulidojan. Përwärdigaröja huxbuy yätküzidojan hädiyä bolidu. **19** Keyin sän ikkinqi qoqkarni elip kalgın; Harun wä uning oqulliri kollirini qoqkarning bexioja qoysun. **20** Andin bu qoqkarni boozuzlap kenidin elip, Harunning ong kulikining yumxiqioja, uning oqullirining ong kulikining yumxiqioja, ularning ong kollirining qong barmiki bilän ong putlirining qong barmikiöja sürköp koyojin, qalojan kanni qurbangahning üsti kismining ätrapioja sëpkin. **21** Andin qurbangah üstidiki kandin wä mäsihlax meyidin elip, Harunning üstigä, uning kiyimlirigä, xuningdäk uning oqullirining üstigä wä ularning kiyimlirigimu sëpkin. Xundak kilip u wä uning kiyimliri, uning oqulliri wä ularning kiyimlirimu uning bilän täng Hudaöja atap mukëddäs kilinojan bolidu. **22** Andin sän qoqkarning meyi, kuyruk meyi, iq karnini yögöp turojan barlik may, jigörning üstidiki qawa may, ikki bëräk wä ularning üstidiki mayni qikar hämdä ong arka putini alojin — (qünki bu qoqkar kahinlikka tiklax [qurbanlikiöja atalojan] qoqkardur) — **23** — buningdin baxka sän Përwärdigarning aldida koyulojan petir nan sewitdin bir girdini, zäytun meyi iläxtürülgen petir tokaqtin birni wä petir hämök nandin birni elip, **24** bularning hëmmisini Harunning kollirioja wä uning oqullirining kollirioja koyup, ularni «pulanglatma hädiyä» süpitidä Përwärdigarning aldida pulanglatkuzojin. **25** Andin sän bularni ularning kolliridin tapxurup elip, Përwärdigarning aldida huxbuy qikarsun döp, qurbangahtiki köydürmë qurbanlikning üstidä koyup köydürgin. Bu ot arkilik Përwärdigaröja sunulojan hädiyä bolidu. **26** Sän Harunni kahinlikka tiklax qurbanlikiöja atalojan qoqkarning tëxini elip «pulanglatma hädiyä» süpitidä Përwärdigarning huzurida pulanglatkin; bu sening ülüxüng bolidu. **27** Xuningdäk, sän kahinlikka tiklax qurbanlikiöja atalojan qoqkarning «pulanglatma hädiyä» süpitidä pulanglitilöjan tëxi bilän «kötürmë hädiyä» süpitidä egiz kötürüp pulanglitilöjan arka putini, yäni Harun wä uning oqullirioja beojxlanojan xu ülüxlärni «mukëddäs» döp ayrip bekitkin. **28** Xuning bilän bu närsilər äbädiy bəlgilimə boyiqə Israillar təripidin Harun wä oqullirioja beojxlanojan nesiwə bolidu; qünki u kötürmë hädiyädur. Bular Israillar təripidin sunulidojan inaklik qurbanlikliridin ayrip qikilip, ularning Përwärdigaröja atap «egiz kötürgen hädiyä»si

hesablinip, «kötürmë hädiyä» bolidu. **29** Harunning mukëddäs kiyimlirigä keyin oqulliri warislik kilidu. Ular mäsihlinip, kahinlikka täyinlängendä xu kiyimlärni kiyusun. **30** Oqullirining kaysisi uning ornini besip kahin bolsa, jamaät qedirioja kirip mukëddäs jayning iqidä hizmätkä kirixkändä, bu kiyimlärni uda yättä kün kiyip yürsun. **31** Sän kahinlikka tiklax qurbanlikiöja atalojan qoqkarni elip, uning göxini mukëddäs jayda pixurojin; **32** andin Harun wä oqulliri qoqkarning göxi bilän sewättiki nanlarni jamaät qedirining kirix eoizida yesun; **33** ular özlrining kahinlikka täyinlinixidä Hudaöja atap mukëddäs kilinojanda kafarätkä ixlitilgen närsilärni yesun, lekin bular mukëddäs boloaqka, yat kixi buningdin heqnemini yemisun. **34** Əgər kahinlikka tiklax qurbanlik göxidin yaki nandin ətigə azrak exip qalsa, exip qalojanni otta köydürüwät; bular mukëddäs boloaqka, heqkim uningdin yesə bolmaydu. **35** Sän xu tärکیدə Harun wä uning oqulliri toqrisida buyruojinimning hëmmisini bəja költürüp, uda yättä küngiqə ularni kahinlikka tiklax wəzipisini ada kilöjin. **36** Hər küni kafarət kilinixka gunaah qurbanliki süpitidä bir torpaqni sunojin. Qurbangahning özini gunahtin pak kilixka uning üqünmu kafarət költürgin, mukëddäs kilinsun döp, uni zäytun meyi bilän mäsihligin. **37** Yättä küngiqə sän qurbangah üqün kafarət költürüp, uni mukëddäs kilöjin. Buning bilän u «əng mukëddäs närsilərnin birini» hesablinidu; uningöja təgkən həmmə nərsə mukëddäs hesablinidu. **38** Mana, qurbangahta həmixə sunidojanlirning munular: — hər küni bir yaxlik ikki köza qurbanlik kilinsun. **39** Birini ətigəndə, yənə birini gugumda qurbanlik kilip sunojin. **40** Birinqi köza bilän birgə zäytun meyidin bir hinning tətтин birini iləxtürülgen buoqtun unidin [əfahning] ondin biri wə yənə xarab hädiyəsi süpitidä tətтин bir hın xarab kuxup sunulsun. **41** İkkinqi közini gugumda sunojin; uni ətiginlik qurbanlikningkidək, huxbuy boluxi üqün ot arkilik Përwärdigaröja atalojan qurbanlik süpitidä axlik hädiyə wə xarab hädiyə bilän koxup sunojin. **42** Xu tärکیدə bu köydürmë qurbanlik nəsilidin-nəsilgə jamaät qedirining kirix eoizida Përwärdigarning huzurida etküzilüp daimlik qurbanlik bolsun; Mən [Përwärdigar] xu yərdə silər bilän körixiüp, sən bilän sölziximən. **43** Xuningdäk Mən xu yərdə Israillar bilän uqriximan, xuning bilän u jay Mening xan-xəripim bilän mukëddäs kilinidu. **44** Mən jamaät qediri bilän qurbangahni Əzümgə atap mukëddäs kilimən; Harun wä uning oqullirininimu Əzümgə kahinlik hizmättə boluxka ayrip mukëddäs kilimən. **45** Xundak kilip Mən Israillarning arisida makan kilip, ularning Hudasi bolimən. **46** U waqıtta ular Mening ularning arisida makan kilixim üqün ularni Misir zeminiyin qikirip kəlgən Hudasi Përwärdigar ikənlikimni bilidu; Mən ularning Hudasi Përwärdigardurmən.

30 Sän yənə huxbuy yandurux üqün bir huxbuygahni yasatkin; uni akatsiyə yaotiqidin təyyarliojin. **2** U tət qasa, uzunluğu bir göz, kəngliki bir göz, egizliki ikki göz bolsun. Uning [tət burjikiidiki] mungguzlär uning bilän bir pütün kilip yasalsun. **3** Sän uni, yəni uning üstini, tət ätrapini həmmə mungguzlirini sap altun bilän kaplatkin; uning üsti kismining qorisigə altundin

girwək qikarojin. **4** Uningoşa altundin ikki hālka yasap, uning girwikining astioşa bekitkin; ularni ikki yenioşa udulmuʻudul bekitkin. Huxbuygahni ketüridojan ikki baldakni selix üqün bularni huxbuygahning ikki tärpigə orunlaxturojin. **5** Baldaklirini akatsiyə yaoriqidin yasap, altun bilən kaplojin. **6** Huxbuygahni həküm-guwahlik sandukining udulidiki pärdining sirtioşa, yəni Mən sən bilən kərixidiojan jay boləjan həküm-guwahlik sandukining üstidiki kafarət təhtining udulioşa koyojin. **7** Hərun xuning üstidə esil huxbuy ətirni yandursun; hər kəni ətigənliki qiraolarni pärligili kəlgəndə, huxbuyarni yandursun. **8** Xuningdək Hərun gugumda qiraolarni tizip yaxkanda, huxbuy yandursun. Xundak kılıp Pərwərdigarning aldidə nəsilidin-nəsilgə huxbuy həmixə eqürilməy yenik bolidu. **9** Silər uning üstidə nə heqkandak oşayriy huxbuy yandurmanglar, nə keydürmə kurbənlək nə axlik hədiyə sunmanglar, xundakla uning üstigə heqkandak xarab hədiyəni təkmenqar. **10** Hər yilda Hərun bir kətim [huxbuygahning] münggüzirigə kafarət kəltürsun; hər kətim kafarət kəltüridojan gunah kurbənləkinin qəni bilən uning üqün kafarət kəltürsun. Nəsilidin-nəsilgə xundak kilinglar; bu [huxbuygah] Pərwərdigarəşa «əng mukəddəs» həsəblinidojan nərsilərnin qataridindur. **11** Pərwərdigar Musaəşa mundak dedi: — **12** Sən Israillarning sanini eniklax üqün ularni saniojiningda, ularning sanilixi wəjidin arisoşa balayı apət kəlməsliki üqün, ularni saniojiningda hər bir adəm əz jəni üqün Pərwərdigarəşa kafarət puli tapxursun. **13** Royhətkə elinip, sanaktin etkənlərnin həmmisi berixi kerək boləjini xuki, hər biri mukəddəs jaydiki xəkəlnin əlqəm birliki boyiqə yerim xəkəl bərsun (bir xəkəl yigirmə gərahqə barawər kelidu). Bu yerim xəkəl Pərwərdigarəşa «kətürmə hədiyə» bolidu. **14** Royhətkə elinip, sanaktin etkənlər, yəni yigirmə yax yəki uningdin qonglarning hər biri Pərwərdigarəşa xə «kətürmə hədiyə»ni bərsun. **15** Əz jeninglarəşa kafarət kəltürix üqün Pərwərdigarəşa kətürmə hədiyə bərgininglarda bay kixi yerim xəkəldin artuk bərmisun, kəmbəoşəl kiximu yerim xəkəldin kəm bərmisun. **16** Sən Israillardin xə kafarət pulini tapxurup elip, jamaət qedirining hizmitigə beoşlax ixlətkin; u pul Israillarəşa Pərwərdigarning huzurida əslətmə süpitidə jeninglarəşa kafarət kəltüridojan bolidu. **17** Pərwərdigar Musaəşa mundak dedi: — **18** Sən yuyunuxkə ixlitixkə mistin [yooşan] bir das wə uningəşa mistin bir təglik yasatkin; uni jamaət qediri bilən kurbəngahning otturisoşa orunlaxturo, iqigə su toxturup koyojin. **19** Hərun bilən uning oşulliri uningdiki su bilən put-kollirini yusun. **20** Ular jamaət qediriəşa kirgəndə əlməsliki üqün su bilən əzini yuyuxi kerək; ular hizmət kilix üqün, kurbəngahqə yekin bərip Pərwərdigarəşa ot arkilik atilidojan kurbənlək sunmaqə boləjindimu, xundak kilsun. **21** Ular əlməsliki üqün put-kollirini yusun; bu ix ularəşa, yəni əzi wə uning nəsiliri üqün əwladtin əwladkiqə əbədiy bir bəlgilimə bolidu. **22** Pərwərdigar Musaəşa mundak dedi: — **23** Sən həmmidin esil huxbuy dora-dərməklərdin təyyarlar, yəni murməki suyuqlukidin bəx yüz xəkəl, darqindin ikki yüz əllik xəkəl, egirdin ikki yüz əllik xəkəl, **24** kowzakdarqindin bəx yüz xəkəl elip (bu

əlqəmlər mukəddəs jaydiki xəkəlnin əlqəm birliki boyiqə bolsun) wə zəytun meydinmu bir hın təyyarlar; **25** bu dora-dərməklər bilən məsih kilix üqün bir mukəddəs may — ətirqi qikaroşandək bir huxbuy may qikaroşurojin. Bu «mukəddəs məsihləx meyi» bolidu. **26** Sən uning bilən jamaət qedirini, həküm-guwahlik sandukini, **27** xirə wə uning barlik qaqa-kuqilirini, qiraşdan wə uning əswablrini, huxbuygahni, **28** keydürmə kurbənlək kurbəngahı wə uning əswablrini, yuyunux desi wə uning təglikini məsihligin; **29** sən xə tərzdə ularni «əng mukəddəs nərsilər» qatarida mukəddəs kiləjin. Ularəşa təgkən hərəkəndək nərsimu «mukəddəs» həsəblinidu. **30** Hərun bilən uning oşullirini bolsa Manga kahinlik hizməttə boluxi üqün məsihləp mukəddəs kiləjin. **31** Israillarəşa səz kılıp mundak eytkin: — Bu may əwladtin əwladkiqə Manga ataləjan mukəddəs məsihləx meyi bolidu. **32** Uni adəmnin bədinigə kuşa bolmaydu; xuningdək uningəşa ohxaydiojan yəki tərki bi ohxixidiojan heqkandak maylarni yasimanglar. U mukəddəs boləjini üqün silərgimu mukəddəs boluxi kerək. **33** Kimki tərki bi xuningəşa ohxaydiojan may təngxisə, yəki uni elip yəz birsigə sürsə, u əz həkli arisidin üzüp taxlinidu. **34** Pərwərdigar Musaəşa mundak dedi: — Sən huxbuy dora-dərməklər, yəni huxbuy yelim, dengiz kululisi meyi, ak dewirkəy wə sap mastiki təyyarlıojin. Bularning həmmisi ohxax mikdarda bolsun; **35** Huddi ətirqi may qikaroşanoşa ohxax, ularni təngxəp huxbuy yasiojin; u tuzlanəjan, sap wə mukəddəs puraklik ətir bolidu. **36** Sən uningdin azrak elip, taləkəndək obdan ezip, jamaət qediridiki həküm-guwahlik [sandukining] udulioşa, yəni Mən silər bilən kərixidiojan jayning aldioşa koyojin. Bu silərgə Pərwərdigarəşa ataləjan «əng mukəddəs nərsilər» qatarida həsəblansun. **37** Silər yasiojan bu huxbuyning retsepi bilən əzünqarəjimu ohxax bir huxbuyni yasiwalsanglar bolmaydu. U sanga nisbətən eytkənda Pərwərdigarəşa həs kilinojan mukəddəs bolidu. **38** Kimki uning purikini purap huzurlinix üqün uningəşa ohxap ketidojan hərəkəndək bir huxbuyni yasisa, u əz həkli arisidin üzüp taxlansun.

31 Pərwərdigar Huda Musaəşa mundak dedi: — **2** Mana, Mən Əzüm Yəhuda kəbilisidin boləjan Hurning nəwrisi, urining oşli Bəzaləni ismini atap qakirdim; **3** uni Hudaning Rohi bilən toldurup, uningəşa danalix, əkil-parasət, ilim-həkmət igilitip, uni hərtürlik ixni kilixkə kabilyətlik kılıp, **4** türük-türük hünərləni kilalaydiojan, yəni altun, kümüx wə mis ixlirini kilalaydiojan, **5** yaqutlarni kesip-oyalaydiojan, ularni zinnət buyumlrəşa ornitalaydiojan, yaşaqlarəşa nəxix qikiralaydiojan, hərhil hünər ixlirini kəmlaxturalaydiojan kildim. **6** Xuningdək mana, Mən yənə Dan kəbilisidin Ahisaməknin oşli Oholiyabni uningəşa yərdəmlilikə təyinlidim, xundakla Mən sanga buyruəjan həmmə nərsiləni yasisun dəp, barlik pəmpərasətlik kixikərnin kəngligə təhimə əkil-parasət ata kildim; **7** xuning bilən ular jamaət qedirini, həküm-guwahlik sandukini, uning üstidiki kafarət təhtini, qedirining həmmə əswablrini, **8** xirə bilən uning qaqa-kuqilirini, sap altundin yasilidojan qiraşdan bilən uning barlik əswablrini, huxbuygahni, **9** keydürmə kurbənlək

kurbangahı bilan uning barlik əswablarini, yuyux desi bilan uning təglisini yasiyalaydigan, 10 hizmat kiyimlari, yoni kahtinlik hizmatida kiyilidigan, Harun kahtinning mukaddas kiyimlari wə uning oqullirining kahtinlik kiyimlarini tokuyalaydigan, 11 mäsihləx meyi wə mukaddas jayoqa tayyarlinidigan esil dora-dərməklərdin huxbuyni yasiyalaydigan boldi. Mən sanga əmr kilojinim boyiq ular barlik ixni bəja kəltürüdü. 12 Pərwərdigar Musaoqa əmr kilip mundak dedi: — 13 Sən Israilləroqa əmr kilip ularoqa: — «Silər Mening xabat künlirimni qokum tutunglar; qünki bular silərnin özünqlarni pak-mukaddas kilojuqning Mən Pərwərdigar ikənlikini bilixinglar üqün Mən bilən silərnin otturanglardiki bir nixanə-bəlgə bolidu. 14 Xabat küni silərgə mukaddas kilip bekitilgini üqün, uni tutunglar; kimki uni buzsa, elüm jazasiyoqa tartilmisa bolmaydu; bərhək, kimki u künidə hərəkəndak ixni kilsa, öz həlki arisidin üzüp taxlansun. 15 Altə kün iqidə ix kilinsun; lekin yəttinqi küni Pərwərdigaroqa ataloqan mukaddas kün bolup, aram alidoqan xabat küni bolidu; kimki xabat künidə birəx ix kilsa, elüm jazasiyoqa tartilmisa bolmaydu. 16 Israillər xabat küni tutuxi kerək; ular əbədii əhdə süpitidə uni əwladtin əwladkixə tutsun. 17 Bu Mən bilən Israillərnin otturisisidə əbədii bir nixanə-bəlgə bolidu; qünki Pərwərdigar altə kün iqidə asman bilən zeminni yaritip, yəttinqi künidə aram elip rahət tapkanidi», — degin. 18 Huda Sinay teoqida Musaoqa bu sözlərnii kilip boləndin keyin, ikki həküüm-guwahtik tahtiyini uningə tapxurdi. Tahtaylar taxtin bolup, [səzlər] Hudaning barmiki bilən ularoqa pütülgənidi.

32 Həlk Musaning taqdin qüxməy həyal bolup kahtinini kərip, Harunning kexioqa yiqilip uningə: — Sən kərip, bizgə aldimizda yol baxlap mangidoqan bir ilah yasap bərgin! Qünki bizni Misir zeminidin qikrip kəlgən Musa degən həliki kixigə nemə bolup kətkənlikini bilməymiz, — deyixti. 2 Harun ularoqa: — Hotunliringlar bilən oqul-kizliringlarning kulakliridiki altun zirə həlkiqlarni qikrip, mening keximoqa elip kelinglar, dedi. 3 Xuning bilən pütkül həlk öz kulakliridiki altun zirə həlkiqlarni qikrip Harunning kexioqa elip kəldi. 4 U bularni ularning kolidin elip, iskinə bilən kuyma bir mozayni yasatkuzdi. Xuning bilən ular: — Əy Israil, seni Misir zeminidin qikrip kəlgən Hudayinglar mana budur! — deyixti. 5 Harun uni kərip uning aldidə bir kurbangahni yasitip andin: «Ətə Pərwərdigar üqün bir həyt ətküzüldü», dəp elan kildi. 6 Ətisi ular səhər kərip, kəydürmə kurbanliklarni sunup, inaklik kurbanliklirininimü kəltürdi; andin halayik olturup yəp-ixiti, kərip əyx-ixrət kilixti. 7 Xu qaoqda Pərwərdigar Musaoqa: — Ornungdin tur, tezdin pəskə qüxkin! Qünki sən Misir zeminidin qikrip kəlgən həlking buzukqilikka berilip kətti. 8 Mən ularoqa buyruoqan yoldin xunqə tezla qətnəp, əzliri üqün bir kuyma mozayni yasap, uningə qokunup kurbanlik kəltürüxiti həmdə: «Əy Israil, seni Misir zeminidin qikrip kəlgən Hudaying mana xudur!», deyixti, — dedi. 9 Andin Pərwərdigar Musaoqa: — Mana, bu həlknii kərip koydum; mana, ular dərwəkə boyni kattik bir həlktur. 10 Əmdi Meni tosmə, Mən oqəzəp otumnii ularning üstigə qüxürüp, ularni yutuwetimən; andin

seni uluq bir əl kilimən, — dedi. 11 Lekin Musa Hudasi Pərwərdigardin ətünüp iltija kilip mundak dedi: — Əy Pərwərdigar, nemixkə sən oqəzəp otungni Əzüng zor kudrət wə küqlük kol bilən Misir zeminidin qikrip kəlgən həlkingning üstigə qüxürisən? 12 Misirliklər mazək kilip: — ularning bexioqa bala qüxürtix üqün, ularni taqlarning üstidə əltürüp yər yüzidin yokitix üqün, [ularning Hudasi] ularni elip kətti, — deyixsunmu? Əz otluk oqəzepingdin yenip, Əz həlkinggə balayi'apət kəltürüx niyitingdin yanəyəsən! 13 Əz kulliring Ibrahim, Ishək wə Israilni yad kilojin; Sən ularoqa kəsm bilən wədə kilip: «Nəslinglarni asmandiki yultuzlərdək əwutimən, Əzüm uning toqrisisidə səzling muxu zeminning həmmisini nəslinglaroqa berimən, ular uningə manngü igidarqilik kilidoqan bolidu» degənidingoqı, — dedi. 14 Xuning bilən Pərwərdigar Əz həlkingning üstigə: «Balayi'apət qüxürimən» degən niyitidin yandi. 15 Musa kəynigə burulup, ikki həküüm-guwahtik tahtiyini kolioqa elip taqdin qüxti. Tahtaylarning ikki tərapiğə sözlər pütülgənidi; u yüzigimu, bu yüzigimu pütüklük idi. 16 Bu tahtaylar bolsa Hudaning Əzining yasiqini, pütülgənliri bolsa Hudaning Əzining pütükini idi, u tahtaylaroqa oyulojanidi. 17 Yaxua həlking kərtərgən qukan-sürənlirini, warkiraxlirini anglap Musaoqa: — Qedirgəhdin jəngning hitabi qikiwatidu, dedi. 18 Lekin u jawab berip: — Anglini watkan əwaz nə nusrət təntənisi əməs, nə məşulubiyətnin pəryadi əməs, bəki nahxaküy sadasi! — dedi. 19 Musa qedirgəhoqa yekin kəlip, mozayni wə jamətnin ussuloqa qüxüp kətkənlikini kərip xundak dəroqəzəp boldiki, tahtaylarni kolidin taxlap taqning tüwidə qəkiwətti. 20 Andin ular yasiqan mozayni otka selip kəydürüp, uni yanjip kukum-talkan kilip, su üstigə qəqip Israillarni qixkə məjburlidi. 21 Andin Musa Harunoqa: Sən ularni xunqə eoqir gumahka patkuzojudək, muxu həlk sanga nemə kildi? — dedi. 22 Harun jawab berip: — Hojamning oqəzəp-aqqiki tutaxmioqay! Bu həlking qəndək ikənlikini, ularning zazillikkə mayil ikənlikini obdan biləsən. 23 Ular mənə: — «Bizgə aldimizda yol baxlap mangidoqan bir ilahni yasap bərgin; qünki bizni Misir zeminidin qikrip kəlgən Musa degən xu adəmgə nemə bolojinini bilməymiz», dedi. 24 Mən ularoqa: «Kimdə altun bolsa xuni qikrip bərsun» desəm, ular mənə tapxurup bərdi; mən uni otka taxliwidim, mana, bu mozay qikti, — dedi. 25 Musa həlking qəndəksigə tizginsiz bolup kətkənlikini kərdi; qünki Harun ularni duxmənlirining aldidə məshirə obyektii boluxkə öz məyligə koyuwətkənidi. 26 Musa qedirgəhning kirix eoqizioqa berip, xu yərdə turup: — Kimki Pərwərdigarning tərpidə bolsa mənning yenimoqa kəlsun! — dedi. Xuni dewidi, Lawiyəlarning həmmisi uning kexioqa yiqildi. 27 U ularoqa: — Israilling Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Hərbir kixi öz kiliqini yanpətioqa esip, qedirgəhning iqigə kirip, bu qətidin u qetigigə kezip yürüp, hərbiri öz kəridixini, öz dost-buradirini, öz koxnisini əltürsun!» — dedi. 28 Xuning bilən Lawiyələr Musaning buyruoqini boyiqə ix kərdi; xu küni həlking iqidin üq ming kixi əltürüldi. 29 Andin Musa: — Hərbiringlar bügün əzünglarni Pərwərdigaroqa has boluxkə atidinglar; qünki hərbiringlar həttə öz oqlunglar həm kəridixinglarnimü

ayimidinglar; xuning bilan bügün bəht-bərikətni üstüinglaroşa qürüdünglar, dedi. **30** Ətisi Musa həlkkə söz kilip: — Silər dərwəkə nəhayiti eoşir bir gunah sadir kıldinglar. Əmdi mana, mən Pərwərdigarning aldioşa qikimən; gunahınglar üqün kafarət kəltürələymənmikin, — dedi. **31** Xuning bilan Musa Pərwərdigarning aldioşa yenip berip: — Həy...! Bu hək dərwəkə eoşir bir gunah sadir kilip, əzligirə altundin ilahlarını yasaptı! **32** Ləkin əmdi Sən ularning gunahını əpu kilixkə unioşaysən..., unimisang, isminni Özüng yazoşan dəptiringdin eoşürüwətkin! — dedi. **33** Pərwərdigar Musaoşa jawab berip: — Kimki Mening aldimda gunah kilioşan bolsa, uning etini Öz dəptirədin eoşürüwetimən. **34** Əmdi sən berip, Mən sanga eytkən jayoşa həkni baxlap baroşin. Mana, Mening Pərixətəm aldingda mangidu. Ləkin ularoşa jaza beridoşan künüm kəlgəndə, ularoşa gunahı üqün jaza berimən, dedi. **35** Bu səzədin keyin Pərwərdigar həknişing Həruningnı qoli bilan mozayni kuypədur yasatkını üqün ularni waba bilan jazalidi.

33 Pərwərdigar Musaoşa mundak dedi: — Sən ornungdin turup, əzüng Misir zemindin elip kəlgən hək bilan billə muxu yərdin ketip: «Mən sening nəslinggə uni berimən» dəp kəsəm kilip İbrahimə, İshakka wə Yakupka wəda kilioşan zeminoşa baroşin. **2** Xuning bilan sening aldingda bir Pərixət əwətip, Kanaaniy, Amoriy, Hittiy, Pərizziyləni, Hıwiy bilan Yəbusiyləni həydəp qikirip, **3** seni süt bilan həsəl ekıp turidoşan zeminoşa kəltürimən. Qünki silər boyni kəttik bir hək boləoşakka, yolda siləni həlak kiliwətməslilikim üqün, Özüm silərnəng aranglarda bolup, xu [zeminoşa] billə qikmaymən, — dedi. **4** Halayik bu kəttik səzni anglap, kayoşoşa qemüp həqkaysisi öz zibu-zinnətlirini takimidi. **5** Qünki Pərwərdigar Musaoşa söz kilip: — Sən berip İsrailərlə: «[Pərwərdigar]: — Silər boyni kəttik bir hək ilənsilər; əgər Mən Pərwərdigar aranglaroşa qikip bir dəkikila tursam, siləni yokitwətkən bolattim. Əmdi silər əzünglardiki zibu-zinnətləni eliwetinglar; xu qaoşda Mən silərgə nemə kilidioşinimni bilimən, dedi», dəp eytkin, — deşanıdi. **6** Xunga İsrailərlər Hərəb teoşidin ayrılıpla zibu-zinnətlirini əzlidirid eliwətti. **7** Xuning bilan Musa əz qedirini elip, uni qedirəhning sirtida, qedirəhədin nerirək bir jayoşa tikip, uni «kəruşük qediri» dəp atidi. Kimki Pərwərdigarni izdəp, yol sorimakqi bolsa qedirəhning sirtidiki «kəruşük qediri»oşa baratti. **8** Xundak bolattiki, hər kətim Musa qediroşa qikşa, pütkül halayik kopup, hərbiəri əz qedirinini ixikidə ərə turup, Musa qediroşa kirip boləoşuqə uning kəynidin kərixip turatti. **9** Andin Musa hər kətim qediroşa kirip katsə xundak bolattiki, bulut tüwrüki qüxüp, qedirning kərix eoşizida tohtaytti; xuning bilan Pərwərdigar Musa bilan səzlixətti. **10** Pütkül halayik bulut tüwrükünəng jamaət qedirinini kərix eoşizida tohtioşinini kəretti; uni kərginidə həknişing həmmisi kopup, hərbiəri əz qedirinini ixikidə turup səjdə kilixatti. **11** Xu qaoşlarda Pərwərdigar Musa bilan kixilər əz dost-buradiri bilan səzləxəkəndək, yüzümüyüz səzlixətti. Andin Musa qedirəhoşa yenip kələtti; ləkin uning hizmətkəri boləoşan nunning oşli Yəxua deşən yax yigit qedirning iqidin qikmaytti. **12** Musa Pərwərdigarəşa mundak dedi: — Mana, Sən daim mangan:

«Bu həkni elip qikkin» dəp kəlding; ləkin Özüng mangan: «Mən seni ismingni bilip tonuymən», wə xuningdək «Nəzirim aldidə iltipat taptıng» deşən bolsangmu, Sən mening bilan birgə kimni əwətidioşinəngni mangan ayan kilmiding. **13** Əgər mən rasttinla nəzirəngdə iltipat tapkən bolsam, özümning Seni tonuxum üqün, nəzirəngdə iltipat tepiwərixim üqün mangan Əz yolunəni ayan kiləoşaysən; mana, bu həknişing Əz həknişingni nəzirəngdə tutkaysən! — dedi. **14** U jawab berip: Mən Özüm [sən] billə billə berip, sanga aram ata kilmən, — dedi. **15** Musa uningəşa jawabən: — Əgər Sən Özüng [biz] bilan billə mangmisang, bizni bu yərdin qikərmioşaysən; **16** qünki, mən wə həknişing nəzirəngdə iltipat tapkənimiz nemidin bilinidu? Əjəba, Özüngnişing biz bilan billə mangəşinəngdin bilinməmdü? Xu səwəbtin mən wə həknişing yər yüzidiki hərbiəri tapilərdin alahidə pərklənməmdük?! — dedi. **17** Pərwərdigar Musaoşa: — Muxu iltijayəngnimu ijabət kilmən; qünki sən nəzirəmdə iltipat taptıng wə Mən seni ismingni bilip tonuymən, dedi. **18** Xuning bilan Musa: — Əz xən-xərpəngni mangan kərsətkəysən, — dedi. **19** [Pərwərdigar]: — Özümning pütkül məhrəbanlikimni sening kəz aldingdin ətküzimən wə aldingda «Yəhwəh» deşən namni jakərləymən. Kimgə xəpəət kilmakqi bolsam xuningəşa xəpəət kərsitimən, kimgə rəhım-xəpkət kərsətməkqi bolsam, xuningəşa rəhım-xəpkət kərsitimən, dedi. **20** Pərwərdigar uningəşa: — Sən yüzümni kərməysən; qünki həq adəmzat Məni kərsə tirik kəlməydu, dedi. **21** Andin Pərwərdigar: — Mana, yenimda bir jay bardur; sən xu yərdiki korəm taxning üstidə turoşin. **22** Mening xən-xəripim etidoşan wakitta, xundak boliduki, Mən seni xu korəm taxning yerişida turoşuzup, Mən etüp boləoşuqə seni kolum bilan yepip turimən. **23** Andin kərimni kərtiwəlimən; xuning bilan sən Mening arka təripimni tərisəlmən, ləkin yüzüm kərinməydu, — dedi.

34 Pərwərdigar Musaoşa: — Sən awwalkioşa ohxax əzüng üqün taxtin ikki tahtayni yonup kəl; Mən bu tahtaylarəşa sən ilgiri qəkiwətkən tahtaylardiki səzləni yezip koyimən. **2** Sən ətə ətigəngiqə təyyar bolup, səhərdə Sinay teoşioşa qikir, xu yərdə taqoşing qokşisida Mening aldimda həzir boləoşin. **3** Ləkin həq kixi sən bilan billə qikmisun wə yaki taqoşing həq yeridə baxkə adəm kərinmisun, koy-kalilərmu taqoşing tüwidə otlimisun, — dedi. **4** Musa awwalkioşa ohxax taxtin ikki tahtayni yonup, ətisi tang səhər kopup, bu ikki tax tahtayni kolida elip, Pərwərdigarning buyruşoini boyiqə Sinay teoşioşa qikti. **5** Xuning bilan Pərwərdigar bulutta qüxüp, xu yərdə Musaning kəxida turup, «Yəhwəh» deşən namini jakərlidi. **6** Pərwərdigar uning kəz aldidin etüp: — «Pərwərdigar, Pərwərdigar, rəhimdil wə məhr-xəpkətliktur, asan oşəzəplənməydoşan, xəpəət bilan wəpasi kəng Təngridur, **7** minglioşan-on minglioşanlarəşa rəhım-xəpəət kərsitip, kəbişlik, asiylək wə gunahni kəqürgüdidur; ləkin u gunahkarlarni hərşiz dəp kəriməydoşan, bəlki atilərnəng kəbişlikinəng jəzasini baliliri wə nəwrlirigiqə, xundakla üqinqi wə tətinqi əwlədioşiqə yükəydoşan [Təngridur]» — dəp jakərlidi. **8** Xuning bilan Musa dərhəl yərgə bax koyup səjdə kilip: — **9** — Əy Rəb, əgər mən rasttinla nəzirəngdə iltipat tapkən bolsam, undakə i Rəb, arimizda biz bilan mangəoşaysən;

qünki bu hálk dər-wəkə boyni kattik bir hálktur; bizning kəbihlikimizni wə gunahimizni kaqürgəysən, bizni Öz mirasing boluxka kəbul kəlojaysən! — dedi. **10** Xuning bilən u Musa-oja: — Mana, Mən bir əhdə tüzimən; sening barlik hálkəng aldida pütkül yər yüzining heqbir jayida yaki heqbir əl arisida kəlinip baqmiojan mejjizilərnə yaritimən. Xuning bilən sən arisida boləjan hálkəngning həmmisi Pərwərdigarning [karamət] əməlini kəridu; qünki Mening silərgə kəlidiojan əməlim dər-wəkə dəlxətlik ix bolidu. **11** Mən bügün sanga tapilaydiojan əmlirrimni tutqin; mana, Mən silərnəning aldinglardin Amoriy, Kanaaniy, Hittiy, Pərizziy, Hiwiy wə Yəbusiylərnə həydəp qikirimən. **12** Əm-di həzi boləjinki, sən baridiojan zeminda turuwatqanlar bilən heq əhdə baolaxmiojan; bolmisa, bu ix silərgə tuzak bolidu; **13** bəlki silər ularning kurbangahlərini qəwüp, but tüwritklərini sundurup, «axərah» butlərini kesip taxlanglar. **14** Qünki sən heqkəndək baxka ilahə ibadət kəlməslikəng kerək — qünki Mənki Pərwərdigarning nami «Wapasizlikka Həsət Kəlojuqi» bolup, həsət kəlojuqi bir ilahdurmən. **15** Bolmisa, xu zeminda turuwatqanlar bilən əhdə tüzixüng mumkin; andin ular ilahlərining kəynidin yürüp buzukqilik kəlip, ilahlərinoja kurbanliklər ötküzginədə, silərnə qakirsə ularning kurbanliklərindən yəp ketixinglar mumkin; **16** sən xundakla yənə ularning kəzilərini oqulliringoja hotunlukka elip berixing mumkin; u kəzilər əz ilahlərining kəynidin yürüp buzukqilik kəlojinida, ular oqulliringnimu əz ilahlərining arksidən mangəyuzup, buzukqilik kəlduruxi mumkin. **17** Əzüng üqün heqkəndək kuyma butlərnə yasatmiojan. **18** Petir nan həytini tutunglar; Mening əmr kəlojinimdək Abib eyida, bekertilgan wakitta yəttə kün petir nan yənglar. Qünki silər Abib eyida Misirdin qikkansilər. **19** Baliyatkuning tunji mewisi Meningki bolidu; qarpay malliringning iqidin dəslep tuəqulojan ərkəklər, kala bolsun, kəy bolsun ularning tunjilərinəng həmmisi Meningki bolsun. **20** Lekin əxəklərnəng tunji təhəylirining ornioja kəza bilən bədəl təlixing lazim bolidu. Əgər ornioja [kəza] bərmisəng, təhayning boynini sunduruwətkin. Tunji oqulliringni bolsa, ularoja bədəl tələp kəyturuwal. Heqkim Mening huzurumoja kuruq kəl kəlmisun. **21** Sən altə kün iqidə ix-əməlingni kəlip, yəttinqi künə aram elixing zərür; yər həydək wakti bolsun, orma wakti bolsun, aram elixing zərür. **22** Yəngi buədayning tunji həsulini təbrikləyiojan «həptilər həyti»ni ötküzüinglar; yilning ahirida «həsul yiojix həyti»ni ötküzüinglar. **23** Sening hərbi ərkək kixiliring yilda üq kətim Israilning Hudasi boləjan Rəb Pərwərdigarnəng aldioja hazır bolsun. **24** Qünki Mən taipilərnə aldingdin həydiwetip, qəgraliringni kəngəyitimən; xuningdək sən yilda üq kətim Pərwərdigar Hudayingning aldioja hazır boluxka qikip barsang, heqkim yeringə kəz kərinə bəlməydu. **25** Manga sunuliojan kurbanlikning kəynini səldurulojan nan bilən billə sunmiojan; yaki etüp ketix həytining kurbanlikning gəxini ətigə kəldurma. **26** Zəminəngning dəslepki həsulidin tunji məhsulatlərnə Pərwərdigar Hudayingning əyigə kəltürüp ata. Oqılqanı anisining sütidə kəynitip pixurma. **27** Pərwərdigar Musa-oja: — Bu səzlərnə əzüng üqün yezialojan; qünki Mən muxu səzlərnə əsas kəlip sən bilən wə Israil bilən əhdə baolədim,

dedi. **28** U wakitta Musa xu yərdə Pərwərdigarning huzurida kirik kəqə-kündüz turdu; u heqnersə yemidi, heq su iqmidi. U yərdə [Pərwərdigar] tahtayloroja əhdining səzli boləjan on əmrni pütüti. **29** Musa Sinay teojidin qüxkəndə xundək boldiki (u teojidin qüxkəndə ikki həküm-guwaqlik tahtiyi uning kəlida idi), əzining [Pərwərdigar] bilən səzləxkəni üqün yüzining parkirap kətkinini bilməytti. **30** Əm-di Hərun wə barlik Israilar Musani kərdi, mana, uning yər terisi parkirap turatti; ular uningoja yəkin berixtin kərkəxti. **31** Lekin Musa ularni qakiriwidi, Hərun wə jaməatning barlik baxlıri yenip, uning kəxiəja kəldi; Musa ular bilən səzləxti. **32** Xuningdin kəyin, barlik Israilar uning yəloja kəldi; u wakitta Musa Pərwərdigar əzigə Sinay teojida səz kəlojinida tapxurojan barlik əmlərnə ularoja tapilidi. **33** Musa ularoja dəydiəjinini dəp tügətti. U [səzligəndə] yüzigə bir qümpərdə tartiwaləjanidi; **34** Kaqanki Musa Pərwərdigar bilən səzlixkə uning huzurjoja kirsə, qümpərdini eliwetətti, taki u yenip qikkuəqə xundək bolatti; yenip qikqanda əzigə nemə tapilənojan bolsa, xuni Israilaroja eytip bəreətti. **35** Israilar Musaning yüz terisining parkirap turəjinini kəreətti; xunga Musa yənə taki Pərwərdigar bilən səzləxkili uning huzurjoja kərgüə yüzigə qümpərdə tartiwalətti.

35 Musa Israilarning pütkül jamaitini yiojip ularoja: — Pərwərdigar silərgə kəlixka buyruoja əmlər munulardur: — **2** Altə kün ix-əmgək küni bolsun; lekin yəttinqi künə silərgə nisbətən muqəddəs bir kün bolup, Pərwərdigaroja ataləjan aram alidiojan xabat küni bolsun. Hərkim xu künidə ix-əmgək kəlsə ölümgə məhkum kəlinsun. **3** Xabat künidə barlik turaləquliringlarda hərgiz ot kəlimənglar, — dedi. **4** Musa Israilarning pütkül jamaitigə səz kəlip mundək dedi: — «Pərwərdigar buyruojan əmr mana xuki: — **5** Əzünglarning aranglardin Pərwərdigaroja bir «kəttirmə həydiə» kəltürüinglar; kəngli haliojanlarning hərbi Pərwərdigaroja bir «kəttirmə həydiə»sini kəltürsün: yəni altun, kümüx, mis, **6** kək, səsin wə kəzil yip, ak kanap rəht, əqkə tiwiti, **7** kəzil boyaləjan koqkar terisi, delfin terisi, akatsiyə yaəjiqi, **8** qiraəqdan üqün zəyitun meyi, «məsihəx meyi» bilən huxbuy üqün ixlilidiojan esil dora-dərməklər, **9** əfodkə həm kəxoənoja ornitilidiojan heqik wə baxka yəqutlərnə kəltürüinglar». **10** — «Aranglardiki barlik məhir ustilar kəlip Pərwərdigar buyruojanəng həmmisini yasap bərsun: **11** — [muqəddəs] qədir bilən uning iqki wə taxki yopuqlirini, iloqlirini, tahtaylırnə, baldaklırnə, hadilirini wə bularning təgliklərini, **12** əhdə sanduqi wə uning baldaklırnə, «kəfarət təhti»ni, «ayrimə pərdə-yopuq»ni, **13** xira wə uning baldaklırnə, uning barlik kaqa-kuqilirini wə «təkdəim nanlırnə»ni, **14** yorukluk üqün yasaləjan qiraəqdan wə uning əswablırnə, uning qiraəqliri wə qiraəq meyi, **15** huxbuygah wə uning baldaklırnə, «Məsihəx meyi»ni, dora-dərməklərdin ixləngən huxbuyni, muqəddəs qədirəng kirix əojizidiki «ixik pərdisi»ni, **16** kəyduəmə kurbanlik kurbangahi wə uning məxalasinə, baldaklırnə wə barlik əswablırnə, yuyunux desə wə uning təglikini, **17** həylining pərdilirini, uning hadiliri wə ularning təgliklərini, həylining kirix əojizidiki pərdini, **18** qədirning mih-

kozuklirini, hojlining mih-kozuklirini, xundakla barlik tanilirini, **19** tokulidiojan kiyimlar, yoni mukaddas jayning hizmitiga kaheinlik hizmitida kiyilidiojan, Harun kaheinning mukaddas kiyimlirini ham uning oqullirining kiyimlirini tayyar kilsun». **20** Xuning bilan putkul Israil jamaiti Musaning yenidin qikip ketixti. **21** Andin kengli tartkanlarning hərbiri, rohi ezliriga turtka bolonlarning hərbiri kelip, jamaat qedirini yasaxka, xundakla qedirning hizmitida ixlitilidiojan barlik saramjanlarni yasaxka wa mukaddas kiyimlarni tikixka Pərwərdigarəja atalojan «pulanglatma hədiyə»ni kəltürgili turdi. **22** Ular ərlərmu, ayallarmu kelip, sunuxka kengli hux bolonlarning hərbiri hədiyə kəltürüp, bulapka, zirə-halka, üzük, zunnar-biləzük katarlik hərbil altun buyumlarni elip kəldi; altunni «kətürmə hədiyə» kilip beray degənlərnin hərbiri uni Pərwərdigarəja sundi. **23** Kimdə kək, səsun, kizil yip bilən aq kanap rəht, eqkə tiwiti, kizil boyalojan qoqkar terisi wə delfin terisi bolsa, xularni elip kelixti. **24** Kümüx ya mistin kətürmə hədiyə kəltürəy degənlərnin hərbiri xuni Pərwərdigarəja hədiyə kilip sundi. Kimdə qedirning hizmitida ixlitilidiojan hərbil saramjanlarəja yariəudək akatsiyə yaəiqi bolsa, uni elip kəldi. **25** Kəli qewər ayallarning hərbiri əz kolliri bilən egirip, xu egirəy yip wə rəhtlarni, yoni kək, səsun wə kizil yip bilən aq kanap rəhtlarni kəltürdi, **26** Xuningdək kengli qozəyaləjan ayallarning həmmisi hünəri ixlitip eqkə tiwitidin yip egirixti. **27** Əmirlər əfod wə koxənoqə ornitilidiojan həkəiklər wə yaqutlarni, **28** dora-dərməklərnə, qiraəqka wə məsihləx meyiəja ixlitilidiojan zəytun meyi, huxbuyəja ixlitilidiojan esil dora-dərməklərnə kəltürdi. **29** Xu tərəkədə Israilar Pərwərdigar Musaning wasitisi bilən buyurojan ixlarning həkəysoqə bir nərsə berixkə kengli tartkan bolsa, ər bolsun ayal bolsun hərbiri xuni elip kelip, Pərwərdigarəja atəp ihtiyariy hədiyə bərdi. **30** Andin Musa Israilarəja mundak dedi: — «Mana, Pərwərdigar Yəhuda kəbilisidin hurnin nəwrisi, Uring oquli Bəzaləlni ismini atəp qakirip, **31** uni Hudaning Rohi bilən toldurup, uningəja danalix, əkil-parasət, ilim-həkmət igilitip, uni hərtürlik ixni kilixkə kabilyətlik kilip, **32** uni türlik-türlik hünərlərnə kilalaydiojan — altun, kümüx wə mis ixlirini kilalaydiojan, **33** yaqutlarni kesip-oyalaydiojan, zinnət buyumliroqə ornitalaydiojan, yaəjaqlarəja nəkiq qikiralaydiojan, hərbil hünər ixlirini kamlaxturalaydiojan kilidi. **34** U yənə uning kəngligə, xuningdək həm Dan kəbilisidin boləjan Ahsamakning oquli Oholiyabning kəngligə [baxkiləroqə] hünər egətit niyət-istikini selip, **35** ularning kəngillirini danalix-həkmət bilən toldurup, ularni hərbil nəkəxəlik-oyimqilik ixlirioqə məhir kilip, kək, səsun wə kizil yip bilən aq kanap rəht bilən kəxtiqilik kilixkə həmdə bəpkarlikkə iktidarlik kilidi. Xuning bilən ular hərbil hünər ixlirining wə hərbil layihiləx ixlirining həddisidin qikalaydiojan boldi.

36 Xuning bilən Bəzaləl wə Oholiyablar, xuningdək Pərwərdigar mukəddəs qədir yasaxning hərbil ixlirioqə kerək boləjan danalix-həkmət wə əkil-parasətni ata kiləjan məhir ustilarning hərbiri ularəja koxulup, xu ixni uning əmr kiləqini boyiqə əməlgə axuridu». **2** U waqitəta Musa Bəzaləl wə Oholiyabni,

xundakla Pərwərdigar danalix-həkmət bilən kəngillirini toldurojan, kəngli əzini xu ixni kilixkə katnixixkə daləlat kiləjan barlik hünərwan-kasiplarni qakirip yiqədi. **3** Ular kelip mukəddəs qədirni yasaxka, xundakla uning ix-hizmətlirigə kerəklik sərəmjanlarni yasaxkə Israilar elip kəltürəyən barlik «kətürmə hədiyə»lərnə Musadin tapxuruwəldi. Israil halki yənilə əz məyli bilən hər küni ətəgini Musəjoqə ihtiyariy hədiyə kəltürüp turattı. **4** Andin mukəddəs qədirning ixlirini kiləwatkan ustilarning həmmisi kolidiki ixini koyup koyup kelip, **5** Musəjoqə: — Həlkəning elip kəlgini Pərwərdigar bizgə kilixkə buyurojan ixni putküzixkə ehtiyaj boləminidin kəp exip kəttil — deyixti. **6** Andin Musə əmr kilip, putkul qədirgəh boyiqə: «Mana, ər bolsun, ayal bolsun, həqkim mukəddəs qədirni yasax üçün «kətürmə hədiyə» süpitidə yənə həqkəndək nərsə təyyarlap kəlmisun!» dəp jakarlattı. Buning bilən kəppilik hədiyələr kəltürixtin tohtitildi. **7** Qünki ular təyyarəlojan materiayllar putkul kərxulux ixioqə yəttəti, həttə qə kalattı. **8** Mukəddəs qədirning kərxulux ixini kiləwatkan ustilarning hərbiri nepiz tokulojan aq kanap rəhtkə kək, səsun wə kizil yiplar arilaxtərxulux ixləngən on parqə yopuq yasap, kerublarning süritini yopuqlarəja wəxəlik bilən layihiləp nəpis kilip kəxtiləp qikəti. **9** Hərbir yopuqning uzunluqi yigirmə səkkiz gəz, kəngliki tət gəz bolup, hərbir yopuq ohxax qong-kikiklikkə kilindi. **10** [Bəzaləl] yopuqlarning bəxini bir-birigə ulidi, kəlojan bəx yopuqnimu həm bir-birigə ulidi. **11** U ulap qikəlojan birinqi qong parqining əng qetidiki kəsimining bir tərəpigə rənggi kək izmlərnə kədidi, xuningdək ulap qikəlojan ikkinqi qong parqining əng qetidikisining bir tərəpigimu xundək kilidi. **12** Birinqi qong parqining əng qetidiki kəsimioqə əllik izmə kədidi, ikkinqi qong parqining əng qetidikisigimu əllik izmə kədidi. Izmlər bir-birigə udulmuudul kilindi. **13** Mukəddəs qədir bir pütin bolsun üçün u altundin əllik iləju yasap, ikki parqə yopuqni xu iləjar bilən bir-birigə təxtətxurdi. **14** U mukəddəs qədirni yəpəx üçün eqkə tiwitidin yopuqlarni yasidi; yopuqtn on bir parqə yasidi. **15** Yopuqlarning hərbirining uzunluqi ottuz gəz, kəngliki tət gəz bolup, on bir yopuqning həmmisi ohxax qong-kikiklikkə kilindi. **16** Yopuqlarning bəxini u ulap bir kilip, kəlojan altə yopuqnimu ulap bir kilidi. **17** U birinqi ulap qikəlojan qong parqining əng qetidiki kəsimioqə əllik izmə, ikkinqi ulap qikəlojan qong parqining əng qetidiki kəsimioqə əllik izmə kədidi. **18** U qədir bir pütin bolsun üçün həm mistin əllik iləju yasap, ikki qong parqini ulap koydi. **19** U buningdin bəxkə qədirəja kizil boyalojan qoqkar terisidin yopuq yasap yaəti, andin uning üstidinnu delfin terisidin yasəlojan yənə bir yopuqni kəplidi. **20** U mukəddəs qədirning tik tahtaylirini akatsiyə yaəqiqidin yasap tiklidi. **21** Hərbir tahtayning uzunluqi on gəz, kəngliki bir yerim gəz kilindi. **22** Hərbir tahtayning ikkidin turumi bar idi, hər ikki tahtay xular bilən bir-birigə qetildi; u qədirning barlik tahtaylirini xundək yasidi. **23** U qədirning tahtaylirini xundək yasidi; yigirmisi jənub tərəpkə ornitildi; **24** u bu yigirmə tahtayning tegigə kümüxtin kirix təglik yasidi; bir tahtayning [astidiki] ikki turumi üçün ikkidin təglik, yənə bir tahtayning ikki turumi üçün ikkidin təglikni

yasidi. **25** Xuningdök u qedirning udul tärpiga, yäni ximal tärpiga yigirmä tahtay yasidi, **26** xundakla bularning kirik täglikini kümüxtin yasidi; bir tahtayning tegigä ikkidin täglik, yänä bir tahtayning tegigä ikkidin täglik orunlaxturildi. **27** Qedirning käyni tärpiga, yäni oqärb täräpkä alta tahtayni yasap ornatti. **28** U qedirning käyni tärpidiki ikki bulungoça ikki tahtayni yasap ornatti. **29** Bu bulung tahtaylari astidin üstigigä ikki kat kilip [tahtaylarni] ezara qetixturdi, üsti bir halkioça bekitildi. U hər ikkisini xundak yasap, ikki bulungoça ornatti. **30** Xunglaxkimu u tärpidä säkkiz tahtay boldi, ularning kümüxtin yasaloqan on alta täglik bar idi; bir tahtayning tegidä ikki täglik, yänä bir tahtayning tegidä ikki täglik bar idi. **31** Buningdin baxkä u akatsiyä yaoqiqidin baldak yasidi; qedirning bu tärpidiki tahtaylaroça bax baldakni, **32** qedirning u tärpidiki tahtaylaroça bax baldakni, qedirning arka tärpidiki tahtaylaroça, yäni oqärb tärpidiki tahtaylarojimu bax baldakni yasidi. **33** U tahtaylarning otturidiki ottura baldakni bu täräptin u täräpkä yatküzüp yasidi. **34** U tahtaylarni altun bilän qaplap, baldaklar ötküzüldioqan halkilarni altundin yasap, baldaklarni altun bilän qaplıdi. **35** U nepiz tokuloqan ak kanap rähtkä kek, sösün wä kizil yiplar arilaxturulup ixlängän bir pärdä yasidi; uni kerublarning süritini qewärlik bilän layihiläp näpis kilip qüxürtüp, käxtiläp qikardi. **36** Uni esixkä u akatsiyä yaoqiqidin töt hada yasap, altun bilän qaplıdi. Ularining ilmäkleri altundin yasaldi; hadilarni u kümüxtin töt täglikni kuyup yasidi. **37** U qedirning kirix eoziqoça näpis tokuloqan ak kanap rähtkä kek, sösün wä kizil yiplar arilaxturulup ixlängän bir pärdä yasidi, uni käxtiqigä käxtilätti. **38** U yänä bu pärdining bax hadisini ilmäkleri bilän oxup yasidi; ularning baxlirini wä baldaklirini altun bilän qaplıdi; ularning bax täglikni mistin yasaldi.

37 Andin Bəzalə əhdə sanduqını akatsiyə yaoqiqidin yasidi; uning uzunluqi ikki yerim göz, egizliki bir yerim göz, kəngliki bir yerim göz idi. **2** U uning iqi wə sirtini sap altun bilən qaplıdi, uning üstünki kismining qerisigə altundin girwək qikardi. **3** U uning üqün altundin töt halka kuyup, ularni uning töt qetiqioça bekitti; bir tärpiga ikki halka, yänä bir tärpiga ikki halka bekitti. **4** U həm akatsiyä yaoqiqidin ikki baldak yasap, hər ikkisini altun bilən qaplıdi; **5** andin sanduk ular arkilik kötürülsun döp, baldaklarni sanduqning ikki yenediki halkiliridin ötküzüp koydi. **6** U [sanduqning yapkuqi süpitidä] altundin uzunluqi ikki yerim göz, kəngliki bir yerim göz boloqan bir «kafarət tähti» yasidi. **7** U ikki kerubni altundin soqup yasidi; ularni kafarət tähtining ikki tärpiga ornatti; **8** bir kerubni bir tärpiga, yänä bir kerubni yänä bir tärpiga ornatti. U ikki tärpidiki kerublarni kafarət tähti bilän bir gəwdä kildi. **9** Kerublar bir-birigə yüzlinip, kənatlirini kafarət tähtining üstigə kerip, kənatliri bilən uni yepip turatti; kerublarning yüzü kafarət tähtigə karitildi. **10** U həm xirəni akatsiyä yaoqiqidin yasidi; uning uzunluqi ikki göz, kəngliki bir göz, egizliki bir yerim göz idi. **11** U uni sap altun bilən qaplap, uning üstünki kismining qerisigə altundin girwək qikardi. **12** U xirəning qerisigə töt ilik egizliktä bir ləw yasidi; bu ləwning qerisigimu altundin bir girwək qikardi. **13** U xirəgə altundin töt halka yasap,

bu halkilarni xirəning töt burjikidiki qetiqkä ornatti. **14** Xirəni kötürüxkä baldaklar ötküzülsun döp, halkilar xirə lewigə yəqin bekitildi. **15** Xirə üqün u baldaklarni akatsiyä yaoqiqidin yasap, altun bilən qaplıdi; xirə ular bilən kötürülätti. **16** U xirəning üstigə koyulidioqan barlik buyumlarni, yäni ləgənlirini, qaça-qaça tähsilirini, [«xarab hədiyöləri»ni] kuyidioqan kədəh wə piyalilarning həmmisini sap altundin yasidi. **17** U həm qiraodanni sap altundin yasidi; qiraodanni soqup yasidi; qiraodanning puti, oçoli, kədəhliri, oçunqiliri wə gülliri bir pütün altundin soquldi. **18** Qiraodanning oçolining ikki yenedin altä xahqə qikarildi — qiraodanning bir yenedin üq xahqə, uning yänä bir yenedin üq xahqə qikarildi; **19** bir yenediki hər bir xahqidä badam güli xəklidä oçunqisi wə qeqiki boloqan üq kədəh qikarildi, yänä bir yenediki hər bir xahqidä badam güli xəklidä oçunqisi wə qeqiki boloqan üq kədəh qikarildi. Qiraodanoça qikariloqan altä xahqining həmmisi xundak yasaldi. **20** Qiraodanning [oçolidin] badam güli xəklidä oçunqisi wə qeqiki boloqan töt kədəh qikarildi. **21** Bulardin baxkä [birinqi] ikki xahqining astida bir oçunqə, [ikkinqi] ikki xahqining astida bir oçunqə, [üçinqi] ikki xahqining astida bir oçunqə yasaloqandı; qiraodanoça qikariloqan altä xahqining astining həmmisi xundak idi. **22** Uning xu oçunqiliri həm xahqiliri qiraodan bilən bir gəwdä kilindi — bir pütün sap altundin soqup yasaldi. **23** U qiraodanning yəttä qiriqini, xundakla uning pilik kayqiliri bilən küldanlirini sap altundin yasidi. **24** U qiraodan wə uning barlik əswablrini bir talant sap altundin yasidi. **25** U yänä huxbuygahni akatsiyä yaoqiqidin yasidi. Uning uzunluqi bir göz, kəngliki bir göz, egizliki ikki göz bolup, töt qasa kilip yasaldi; [töt burjikidiki] münggüzlär uning bilən bir pütün kilip yasaldi. **26** U uni, yäni uning üstini, töt ətrapini həm münggüzlrini sap altun bilən qaplıdi; uning üsti kismining qerisigə altundin girwək qikardi. **27** Uningoça altundin ikki halka yasap, uning girwikingin astioça bekitti; ularni ikki yenioça udulmu'udul bekitti. Huxbuygahni kötüridioqan ikki baldakni selix üqün bularni huxbuygahning ikki tärpiga orunlaxturdi. **28** U baldaklarni akatsiyä yaoqiqidin yasap, altun bilən qaplıdi. **29** U həm muqəddəs Məsihləx meyini yasidi, andin ətirqi qikarəndək dora-dərməklərnə təngxəp sap huxbuyni yasidi.

38 U köydürmə qurbanlık qurbangahini akatsiyə yaoqiqidin yasidi. Qurbangah töt qasa bolup, uzunluqi bax göz, kəngliki bax göz, egizliki üç göz kilindi. **2** U uning töt burjikigə koyulidioqan münggüzlrini yasidi; münggüzliri qurbangah bilən bir gəwdä kilindi. Qurbangahni mis bilən qaplıdi. **3** U qurbangahning barlik əswablrini — uningə bax boləqan daslarni, qürjəklərnə, korilarni, lahxigirlarni wə otdanlarnimu yasidi; uning barlik əswablrini mistin yasidi. **4** Qurbangah üqün mistin bir xala yasidi; xalani qurbangahning qap belining astidiki girwəktin təwənək turidioqan kildi; xala qurbangahning döl otturisida idi. **5** U xaləning töt burjikigə baldaklar ötküzüldioqan töt mis halkini kuyup yasidi. **6** U baldaklarni akatsiyä yaoqiqidin yasap, ularni mis bilən qaplıdi. **7** Andin u qurbangahni kötürüx üqün baldaklarni qurbangahning ikki yenediki

halkilaroʻja etküzüp qoʻydi. U qurbangahni tahtaylardin, iqini box kilip yasidi. **8** U yonə uyuyunx desini mistin, uning taglikinimu mistin yasidi; u bularni «keruxux qediri»ning kirix eoqizining aldida hizmatəta bolojan ayallarning mis əynakliridin yasidi. **9** Andin u qedirning hoylisinimu yasidi. Hoylining jənubioʻja, yəni jənubukə yuzləngən tərapiɡə nepiz tokuloʻjan aq kanap rəhttin pərdilərnə yasidi; uning uzunluqi yuz gəz idi. **10** Pərdilərnə esixkə yigirmə hada wə hadilarning yigirmə taglikini u mistin yasidi. Hadilarning ilməkliri wə baldakliri kumuxxin yasaloʻjanidi. **11** Xuningə ohxax ximal tərpidimu uzunluqi yuz gəz kelidioʻjan pərdə bar idi. Pərdilərnə esixkə yigirmə hada wə hadilarning yigirmə taglikini u mistin yasidi. Hadilarning ilməkliri wə baldakliri kumuxxin yasaloʻjanidi. **12** Xuningə ohxax oʻqərb tərpidə uzunluqi əllik gəz kelidioʻjan pərdə bar idi; pərdilərnə esixkə on hada wə hadilarning on taglikini u mistin yasidi. Hadilarning ilməkliri wə baldakliri kumuxxin yasaldi. **13** Hoylining xərk tərpi, yəni kün qixixkə yuzləngən tərpining kəngliki əllik gəz idi. **14** Bir tərpidə on bəx gəz kelidioʻjan pərdə bolup, uning uq hadisi bilən uq tagliki bar idi. **15** Yonə bir tərpidimu on bəx gəz kelidioʻjan pərdə bolup, uning uq hadisi bilən uq tagliki bar idi. **16** Hoylining qerisidiki pərdilərnə həmmisi nepiz tokuloʻjan aq kanap rəhttin tikilənididi. **17** Hoylining qerisidiki həmmə hadilarning tagliki mistin, ularning ilməkliri wə baldakliri kumuxxin yasaldi; hadilarning baxlirimu kumuxxin qəplənoʻjanidi. Hoylining qerisidiki həmmə hadilar kumuxxin yasaloʻjan baldaklar bilən bir-birigə qetildi. **18** Hoylining kirix eoqizidiki pərdə nepiz tokuloʻjan aq kanap rəhtkə kək, səsün wə kizil yiplar arilaxturulup, xəxtiqilə tərpidin xətiləndi; uning uzunluqi yigirmə gəz, egizliki hoylidiki pərdilərnə egizlikigə ohxax bolup bəx gəz idi. **19** Uning tət hadisi bilən mistin yasaloʻjan tət tagliki bar idi; hadilarning ilməkliri kumuxxin yasaldi, ularning baxliri kumux bilən qəpləndi wə baldakliri kumuxxin yasaldi. **20** Muqəddəs qedirning həmm qerisidiki hoylining barlik miq-qozukliri mistin yasaldi. **21** Muqəddəs qedir, yəni «həküm-guwaʻhliki qediri» uqün ataloʻjan materiyallarning sani təwəndə hatiriləngən (ular Musaning buyruki bilən, kaʻhin Həruning eoqli Itamarning qol astidiki Lawiylar məsʻul bolup sanaktin etküzülüp, [Hudaʻja] ataloʻjanidi): — **22** Yəhuda kəbilisidin bolojan Hurning nəwrisi, Urining eoqli Bəzalə Pərwərdigar Musaoʻja buyruʻqanning həmmisini ada kildi; **23** Dan kəbilisidin bolojan Ahşaməknəq eoqli Oholiyab uning yərdəmqisi idi; u bolsa nəqəxliq-oymiqilik ustisi, layihiligiqi həmdə kək, səsün, kizil yiptin aq kanap rəhtkə xəxtə tikələdioʻjan usta idi. **24** Muqəddəs qedirni yasaxkə ixlitiləngən altun, yəni «pulanglatma hədiyə» süpitidə kəltüriləngən altunning həmmisi muqəddəs jaydiki xəkəlning olqəm birliki boyiqə yigirmə tokkuz talant yəttə yuz ottuz xəkəl idi. **25** Jamaət arisidin sanaktin etküzüləngən adəmlər tərpidin kəltüriləngən kumux bolsa muqəddəs jaydiki xəkəlning olqəm birliki boyiqə bir yuz talant bir ming yəttə yuz yətmix bəx xəkəl idi. **26** Bu kumux nopusi royhətkə elinəjan kixilərdin elinəjanidi — demək, kimki yigirmə yax ya uningdin qong, sanaktin etküzüləngənlərnə

hərbiri bir beka, yəni muqəddəs jaydiki xəkəlning olqəm birliki boyiqə yerim xəkəl kumux bərdi. Sanaktin etkən kixi altə yuz uq ming bəx yuz əllik kixi idi. **27** Muqəddəs jayning tagliklirini həmm oturisdiki pərdining tagliklirini kuyuxkə yuz talant kumux kətti; yuz talant kumuxxin yuz taglik yasilip, hər bir taglik uqün bir talant ixlitildi. **28** U qəloʻjan bir ming yəttə yuz yətmix bəx xəkəl kumuxxin hadilarning ilməklirini yasidi, ularning baxlirini qəplidi, xuningdək ularni bir-birigə qatidioʻjan baldaklarni yasidi. **29** «Pulanglatma hədiyə» süpitidə kəltüriləngən mis bolsa yətmix talant, ikki ming tət yuz xəkəl qikti. **30** Buningdin u jamaət qedirining kirix eoqizining tagliklirini, mis qurbangahni, uning mis xalasi wə qurbangahning barlik əswablarini, **31** hoylining qerisidiki hada tagliklirini, hoylining kirix eoqizidiki tagliklarni, qedirning barlik qozuklirini wə hoylining qerisidiki qozuklarning həmmisini yasidi.

39 Pərwərdigar Musaoʻja buyruʻqinidək kək, səsün wə kizil yiplar ixlitilip, muqəddəs qedirning hizmitidə kiyilidioʻjan [kaʻhinlik] kiyimlər, xundakla Həruning muqəddəs kiyimliri təyyar kilindi. **2** [Bəzalə] altun wə kək, səsün, kizil yiplar bilən nepiz tokuloʻjan aq kanap rəhtlərdin əfodni yasap təyyarlidi. **3** Ular altunni soqup nepiz kilip, uni kesip yip kildi, andin bularni mahirlik bilən kək yiplar, səsün yiplar wə kizil yiplardin aq kanap rəhtkə laʻhayiləngən nushilar üstigə tokudi. **4** Ular əfodning [aldi wə kəyni] kismini bir-birigə tutaxturup turidioʻjan ikki mürilik tasma yasidi; əfodning ikki tərpi bir-birigə tutaxturuldi. **5** Əfodning üstigə baʻoʻlaydioʻjan bəlwəʻəfod bilən bir pütin kilinəjan bolup, uningə ohxax sipta ixlinip, altun wə kək, səsün, kizil yiplar wə nepiz tokuloʻjan aq kanap rəhttin yasaldi; həmmisi Pərwərdigarning Musaoʻja buyruʻqinidək kilindi. **6** Ular ikki aq həkikni ikki altun kəzlükə ornitip, ularning üstigə huddi məhür oyoʻqandək Israilning oqullirining namlirini oyup yasidi. **7** Israilning oqullirioʻja əslətmə tax bolsun uqün, Pərwərdigar Musaoʻja buyruʻqandək ikki yakutni əfodning ikki mürilik tasmisioʻja bəkitip qoʻydi. **8** U koxenni qəwə kollarəja nəpis kilip kəxtilitip yasidi; uni əfodni ixligən usulda altun wə kək, səsün, kizil yiplar bilən nepiz tokuloʻjan aq kanap rəhttin yasidi. **9** Ular koxenni ikki qat, tət qasa kilip yasidi; ikki qat kilinəjanda uzunluqi bir oʻjeriq, kənglikimu bir oʻjeriq keletti. **10** Uning üstigə tət qatar kilip gəhərlərnə ornatti: — bir qatardikisi kizil yakut, serik gəhəwə wə zumrətlər idi; bu birinqi qatar idi. **11** Ikkinqi qatarəja kək qəxtexi, kək yakut wə almas, **12** uqinqi qatarəja səsün yakut, piroza wə səsün kwarts, **13** tətinqi qatarəja beril yakut, aq həkik wə anartax ornitildi; bularning həmmisi altun kəzlükə bəkitildi. **14** Bu gəhərlər Israilning oqullirining namlirioʻja wəkil kilinip, ularning sanidək on ikki bolup, məhür oyoʻqandək hər bir gəhərgə on ikki kəbilining nami birdin-birdin pütüldi. **15** Ular koxenəja xoynidək exiləngən sap altundin [ikkij] exilmə zənjir yasidi; **16** ular koxenəja altundin ikki kəzlük wə ikki həkəja etip, ikki həkəni koxenning [yukirikij] ikki burjikigə bəkitti; **17** andin xu altundin exilip yasaloʻjan ikki zənjirni koxenning [yukirikij] ikki burjikidiki həkədin etküzüp, **18** exiləngən xu zənjirlərnəning ikki uqini ikki kəzlükə bəkitip, [kəzlüklərnə] əfodning ikki mürilik tasmisining

aldi qismioq ornatti. **19** Buningdin baxqa ular altundin ikki halka yasap, ularni koxenning [asti tæripidiki] ikki burjikiga bekkitti; ular æfodkæ tegixip turidoqan kilinip iqigæ qadaldi. **20** Mundin baxqa ular altundin [yanæ] ikki halka yasap, ularni æfodning ikki mürilik tasmisining aldi tæwenki qismioqæ, æfodka ulinidoqan jayoqa yekin, kæxiti-længæn bælwoæjdin egizræk kilip bekkitti. **21** Ular koxenning æfodning bælwoæjdin yukiriræk turuxi, koxenning æfodtin ajrap kætmasidiki üqün kæk xoyna bilæn koxenning halkisini æfodning halkisioqa qetip koydi. Bularning hæmmisi Pærwærdigarning Musaoqa buyruoqinidæk kilindi. **22** [Bæzalæ] æfodning [iqidiki] tonni pütünlæy kæk rænglik kildi. **23** Tonning [baxka kiyilidoqan] tæxüki dæl otturisida, huddi sawutning yakisidæk ixlængænidi; yirtilip kætmasliki üqün uning qærisigæ pæwaz ixlendi. **24** Ular tonning etikining qærisigæ kæk, sæsün wæ kizil yiptin anarlarni tokup esip koydi. **25** Ular hæmdæ altun kongoquraklarni yasap, kongoquraklarni tonning etikining qærisigæ, anarlarning arilikioqa birdin esip koydi; hæz ikki anarning otturisoqa bir kongoquræk esip koyuldi. **26** [Kahinlik] hizmitigæ ait [kongoquraklar] tonning etikining qærisigæ bekkitildi; bir altun kongoquræk, bir anar, bir altun kongoquræk, bir anar kilip bekkitildi; hæmmisi Pærwærdigarning Musaoqa buyruoqinidæk kilindi. **27** Ular Hærun bilæn uning oqullirioqa nepiz tokuloqan aq kanap ræhttin halta kænglæklærni tikti; **28** sællini aq kanap ræhttæ yasidi, xundakla qiraylik egiz bækærni aq kanap ræhttæ, tamballarni nepiz tokuloqan aq kanap ræhttæ tæyyarledi; **29** buningdin baxqa ular bælwoæjnimu kæk, sæsün wæ kizil yip arilaxturulup kæxtilængæn, nepiz tokuloqan aq kanap ræhttæ tæyyarledi; bularning hæmmisi Pærwærdigarning Musaoqa buyruoqinidæk kilindi. **30** Ular yanæ næpis tahtayni, yæni mukæddæs otuoqatni sap altundin yasap, uning üstigæ mæhür oyoqandæk: «Pærwærdigaroqa mukæddæs kilindi» dæp oyup pütitti; **31** ular otuoqatka kæk rænglik yipni baoplap, uning bilæn otuoqatni sælligæ taqidi, bular Pærwærdigarning Musaoqa buyruoqinidæk kilindi. **32** Xu tærikidæ jamaætning ibadæt qedirining hæmmæ kuruluxi pütüküzildi; Israillar Pærwærdigarning Musaoqa buyruojining hæmmisini xu boyiqæ kildi; xu tærikidæ hæmmisini pütürtüdi. **33** Ular qedirni Musaning yenioqa elip kældi — qedir yopuklirini, uning barliq æswablrini, ilmæklirini, tahtaylirini, baldaklirini, hadiliri bilæn tæglilirini, **34** xuningdæk kizil boyaloqan koqkar terisidin yasaloqan yopuk bilæn delfin terisidin yasaloqan yopukni, «ayrima pærdæ»ni, **35** æhdæ sanduqi wæ uning baldaklirini, «kafaræt tæhti»ni, **36** xiræ wæ uning barliq æswablrini, xundakla «tækdim nanlar»ni, **37** sap altundin yasaloqan qiraqdan bilæn uning qiraqlirini, yæni üstigæ tiziloqan qiraqlarni, uning barliq æswabliri hæm qiraq meyini, **38** altun huxbuygah, mæsihlæx meyi, dora-dærmæklærdin yasaloqan huxbuyni, qedirning kirix eoqizining pærdisini, **39** mis kurbangah bilæn uning mis xalasini, uning baldakliri bilæn hæmmæ æswablrini, yuyux desi bilæn uning tæglisini, **40** hoyalining qærisidiki pærdilærni, uning hadiliri wæ ularning tæglilirini, hoyalining kirix eoqizining pærdisi bilæn hoyalining taniliri wæ kozuklirini, mukæddæs qedirning, yæni jamaæt qedirioqa ait hizmætæ ixlitilidoqan barliq æswablarni, **41** mukæddæs jayoqa ait

hizmæt üqün tikilgæn kahinlik kiyimini, yæni Hærun kahinning mukæddæs kiyimliri bilæn uning oqullirining kahinlik kiyimlirini bolsa, hæmmisini elip kaldi. **42** Bu ixlarning hæmmisini Israillar Pærwærdigarning Musaoqa barliq buyruoqlirini boyiqæ ænæ xundæk ada kilioqanidi. **43** Musa ixlarning hæmmisigæ tæpsily qaridi, mana, ular Pærwærdigarning buyruojini boyiqæ bu ixlarni pütüküzgænidi; buyruolændæk, dæl xundæk kilioqanidi; Musa bularni kærtip, ularoqa bæht-bærikæt tilæp dua kildi.

40 Andin Pærwærdigar Musaoqa mundaq æmr kildi: — **2** Birinqi ayning bexi, ayning birinqi küni sæn jamaæt qedirining mukæddæshanisini tiklgin. **3** Hæküm-guwahlik sanduqini uning iqigæ koyup, iqki pærdæ arkilik æhdæ sanduqini tosüp koyojin; **4** xiræni qedirning iqigæ ækirip, üstigæ tizilidoqan nærsilærni tizojin; andin qiraqotanni ækirip, üstigæ qiraqotlarni orunlaxturujin. **5** Altun [bilæn kaplanoqan] huxbuy keydürgüqi kurbangahni hæküm-guwahlik sanduqining udulioqa tiklap koyojin; qedirning kirix eoqizining pærdisini esip koyojin. **6** Keydürmæ kurbanlik kurbangahni mukæddæshanining, yæni jamaæt qedirining kirix eoqizining aldioqa koyojin; **7** andin yuyux desini jamaæt qediri bilæn kurbangahning otturisoqa orunlaxturup, su toxturup koyojin. **8** Hoyalining qærisigæ pærdilærni bekkitip, hoyalining kirix eoqizining pærdisini askin; **9** andin «mæsihlæx meyi»ni elip, ibadæt qediri wæ uning iqidiki barliq nærsilærni mæsihlæp, uni wæ barliq hæmmæ æswablrini Hudaqa atap mukæddæs kilojin. Xundæk kilip [pütükül qedir] mukæddæs bolidu. **10** Sæn keydürmæ kurbanlik kurbangahni, xundakla uning barliq æswablrini mæsihlæp, uni [Hudaqa atap] mukæddæs kilojin; buning bilæn kurbangah «æng mukæddæs nærsilær» qatarida bolidu. **11** Sæn yanæ yuyunux desi wæ uning tæglisini mæsihlæp mukæddæs kilojin. **12** Andin Hærun bilæn uning oqullirini jamaæt qedirining kirix eoqizioqa yekin ækilip, ularni su bilæn yuoqin; **13** Hærunoqa mukæddæs kiyimlærni kiydürtip, Manga kahinlik hizmætæ boluxi üqün uni mæsihlæp, [Manga ayrip] mukæddæs kilojin. **14** Andin uning oqullirini elip kirip, ularoqa halta kænglæklærni kiydürtip, **15** ularning atisini mæsihlighiningdæk Manga kahinlik hizmitidæ boluxi üqün ularnimu mæsihlgin. Xuning bilæn ularning bu mæsihlighini ular üqün æwladtin æwladkiqæ æbædi kahinlikning [bælgisi] bolidu. **16** Musa xundæk kildi; Pærwærdigar uningioqa nemæ buyruoqan bolsa, u xundæk bæja kältürdi. **17** Xundæk boldiki, ikkinqi yilning birinqi eyida, ayning birinqi künidæ ibadæt qediri tiklændi. **18** Musa qedirni tikip, tæglilirini orunlaxturup, tahtaylirini tizip, ularning baldaklirini bekkitip, hadilirini tiklidi. **19** Mukæddæs qedirning üstigæ [iqki] yopukni yapti, andin uning üstigæ taxki yopukni yepip koydi; bularning hæmmisi Pærwærdigarning Musaoqa buyruoqinidæk kilindi. **20** Andin u hæküm-guwahlikni elip, uni sanduq iqigæ koydi; baldaklarni æhdæ sanduqining [halkiliridin] etküzüp, «kafaræt tæhti»ni sanduqning üstigæ orunlaxturdi. **21** æhdæ sanduqini mukæddæs qedir iqigæ elip kirip, otturioqa «ayrima pærdæ»ni tartti; xundæk kilip u hæküm-guwahlik sanduqini pærdæ arkilik tosüp koydi. Hæmmæ ix Pærwærdigarning Musaoqa buyruoqinidæk kilindi.

22 U xirəni jamaət qedirioğa elip kirip, mukəddəs jayning ximal tərīpigə, [«əng mukəddəs jay»diki] pərdining sirtioğa qoydi. **23** «Təkdīm nanlar»ni xirəning üstigə, Pərwərdigarning aldioğa tizip qoydi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaoğa buyruoşinidək kīlindi. **24** Andin u qiraoşdanni jamaət qedirioğa elip kirip, uni mukəddəs jayning jənub tərīpigə, xirəning udulioğa qoydi, **25** qiraoşlarni Pərwərdigarning aldioğa orunlaxturdi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaoğa buyruoşinidək kīlindi. **26** Andin u [huxbuyni keydürgüq] altun kurbangahni iqidiki pərdining aldioğa tiklidi; **27** Uning üstidə esil huxbuyni keydürdi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaoğa buyruoşinidək kīlindi. **28** U ibadət qedirining kirix eoşizioğa pərdə tartti. **29** Andin keydürmə kurbanlik kurbangahni jamaət qediridiki mukəddəs jayning kirix eoşizioğa yekin qoydi; uning üstidə keydürmə kurbanlik wə qoxumqə axlik hədiyəsini etküzdü; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaoğa buyruoşinidək kīlindi. **30** Yuyunux desini jamaət qediri bilən kurbangahning otturisoğa koyup, yuyuxkə ixlitilidioğan suni dasğa toxkuzup kuydi. **31** Musa wə Hərun bilən uning ooşulliri qağanla jamaət qedirioğa kirsə yaki kurbangahğa yekin barsa, Pərwərdigarning Musaoğa buyruoşinidək kōllirini xu suda yuyatti. Bular Pərwərdigarning Musaoğa buyruoşinidək kīlindi. **33** Andin u qedir həm kurbangahning ətrapioğa hoyla pərdisini tikləp, hoylining kirix eoşizining pərdisini tartti. Xu tərīkidə Musa pütkül ixni tamamlidi. **34** Xuning bilən bulut jamaət qedirini kaplap, Pərwərdigarning julasi ibadət qedirini toldurdi. **35** Bulut sayə qüxürüp, Pərwərdigarning julasi qedirni tolduroşini üqün, Musa jamaət qedirioğa kirəlmidi. **36** Qaqanki bulut jamaət qediridin kətürilsə, Israillar səpərgə atlinatti. Hərbir kətim səpərdə xundaq bolatti. **37** Bulut kətürülmisə ular kozoşalmay, taki kətürüldioğan küngiqə səpərgə qikmaytti. **38** Qünki kündüzi Pərwərdigarning buluti mukəddəs qedir üstidə turatti, keqisi uning üstidə ot kərünətti; pütkül Israil jəmətining kez aldida ularning barlik kīloğan səpərliridə xular kərünətti.

Lawiyalar

1 Wə Pərwərdigar Musani qaqirip jamaət qediridin uningə səz kiliپ mundak dedi: — **2** Sən Israillarə səz kiliپ ularəja mundak degin: — Əgər silərdin biringlar Pərwərdigarning aldioja bir qurbanliқni sunmaqqi bolsanglar, qurbanliқinglarni qarpaylardin, yəni kala yaki uxkak mallardin sunuxunglar kerək. **3** Əgər uning sunidiojini kalilardin keydirmə kurbanliқ bolsa, undakta u bejirim ərkək haywanni kaltürsun; uning Pərwərdigarning aldək qəbul boluxi üqün uni jamaət qedirining kirix əqzining aldidə sunsun. **4** U qəlini keydirmə kurbanliқning bexioja koysun; xuning bilən kurbanliқ uning ornioja kafarət boluxka qəbul kilinidu. **5** Andin u Pərwərdigarning huzurida bukəni boəuzlisun; kaһinlar boləjan Hərunning oəulliri kənini kaltürüp, jamaət qedirining kirix əqzidiki qurbangahning üsti kismining ətrəpioja səpsun. **6** Andin [kurbanliқ kiləuqi] keydirmə kurbanliқ kilinojan haywanning terisini soyup, tenini parqilisun **7** wə Hərun kaһinning oəulliri qurbangahta ot kaləp otning üstigə otunlarni tizsun. **8** Andin kaһinlar boləjan Hərunning oəulliri gex parqilirini, bexi wə meyi bilən kəxup, qurbangahdiki otning üstidiki otunning üstigə tartip bilən tizip koysun. **9** Ləkin uning iқ-kərni bilən paqəqlirini [kurbanliқ sunəuqi] suda yusun; andin kaһin həmmisini elip kelip qurbangahning üstidə keydürsun. Bu ot arқilik sunulidiojan kurbanliқ hesabida, Pərwərdigarəja huxbuy qikirilidiojan keydirmə kurbanliқ bolidu. **10** Əgər u keydirmə kurbanliқ kilix üqün uxkak mallardin koy ya əqkə kurbanliқ kilay desə, undakda u bejirim boləjan bir ərkikini kaltürsun. **11** U uni qurbangahning ximal təripidə Pərwərdigarning huzurida boəuzlisun. Andin kaһinlar boləjan Hərunning oəulliri kənini elip, qurbangahning üsti kismining ətrəpioja səpsun. **12** [kurbanliқ kiləuqi] bolsa gəxni parqiləp, bexi bilən meyini kesip ayrisun. Andin kaһin bularni elip qurbangahniki otning üstidiki otunning üstidə tartip boyiqə tizip koysun. **13** Ləkin uning iқ-kərni bilən paqəqlarni [kurbanliқ sunəuqi] suda yusun; andin kaһin həmmisini elip kelip qurbangahning üstidə keydürsun. Bu ot arқilik sunulidiojan kurbanliқ hesabida, Pərwərdigarəja huxbuy qikirilidiojan keydirmə kurbanliқ bolidu. **14** Əgər [kurbanliқ kiləuqi] Pərwərdigarəja atap uqar-kanətlərdin keydirmə kurbanliқ kilay desə, undakta u pahtəklərdin yaki kəptər baқkiliridin kurbanliқ kaltürsun. **15** Kaһin uni qurbangahning yenioja elip kelip, bexini toləp üzüp uni qurbangahning üstidə keydürsun; uning kəni sikilip qurbangahning temioja sürtülsun. **16** Ləkin taxliқini pəyliri bilən kəxup qurbangahning xərk təripidiki küllükə taxliwətsun; **17** u kurbanliқni ikki kənitining otturisdin yarsun, biraқ uni ikki parqə kiliwətmisun. Andin kaһin buni elip qurbangahdiki otning üstidiki otunning üstigə koyup keydürsun; bu ot arқilik sunulidiojan kurbanliқ hesabida, Pərwərdigarəja huxbuy qikirilidiojan keydirmə kurbanliқ bolidu.

2 Əgər birkim Pərwərdigarning huzurioja axliқ hədiya sunmaqqi bolsa hədiyəsi esil undin boluxi kerək; u uningəja zəytun meyi kuyup andin üstigə məstiki salsun. **2** U uni elip kaһinlar boləjan Hərunning oəullirining aldioja kaltürsun; andin [kaһin hədiyə sunəuqining] yadlinixi üqün zəytun meyi iləxtürülgən undin bir qanggal elip, həmmə məstiki bilən kəxup, bu hədiyəni kurbangahta keydürsun; bu ot arқilik sunulidiojan, Pərwərdigarəja huxbuy qikirilidiojan hədiyə bolidu. **3** Əmma axliқ hədiyədin kaləjini bolsa, Hərun bilən uning oəullirioja təwə bolsun. Bu Pərwərdigarəja ot arқilik sunulojanlarning iqidə «əng mukəddəslərnin bir» hesablinidu. **4** Əgər sən tonurda pixurulojan nərsilərdin axliқ hədiyə sunay desəng, ular zəytun meyi iləxtürülgən esil undin pixurulojan tokaqlar yaki zəytun meyi sürülp məsihəngən petir həmək nənərdin bolsun. **5** Əgər sening kaltüridiojan hədiyəng tawida pixurulojan axliқ hədiyə bolsa u zəytun meyi iləxtürülp esil undin petir halda etilsun. **6** Sən uni oxtup üstigə zəytun meyi kuyojin; u axliқ hədiyə bolidu. **7** Sening kaltüridiojan hədiyəng kazanda pixurulojan axliқ hədiyə bolsa undakta u esil un bilən zəytun meyi tawida etilsun. **8** Xu yollarda təyyarlanəjan axliқ hədiyələrnə Pərwərdigarning huzurioja kaltürgin; uni kaһinoja bərgin, u uni qurbangahka elip baridu. **9** Kaһin bolsa axliқ hədiyədin «yadlinix ülitixi»ni elip qurbangahning üstidə keydürsun. Bu ot arқilik sunulidiojan, Pərwərdigarəja huxbuy qikirilidiojan hədiyə bolidu. **10** Əmma axliқ hədiyədin kaləjini bolsa, Hərun bilən uning oəullirioja təwə bolsun. Bu Pərwərdigarəja ot arқilik sunulojanlarning iqidə «əng mukəddəslərnin bir» hesablinidu. **11** Silər Pərwərdigarning huzurioja sunidiojan hərkəndə axliқ hədiyələr eqitku bilən təyyarlanmisun. Qünki silərnin Pərwərdigarəja otta sunulidiojan hədiyənglərnin həqkaysisida eqitku yaki həsəlni keydürüxkə bolmaydu. **12** Bularni Pərwərdigarning aldioja «dəsləpki həsul» süpitidə sunsanglar bolidu, ləkin ular huxbuy süpitidə qurbangahning üstidə keydürlüp sunulmisun. **13** Sening hər bir axliқ hədiyəng tuz bilən tuzlinixi kerək; axliқ hədiyəngni Hədayingning əhdə tuzidin məhrum kiləp, həmmə axliқ hədiyələrnin tuz bilən tuzlijoyn. **14** Əgər sən Pərwərdigarəja «dəsləpki həsul»din axliқ hədiyə sunay desəng, undakta ziraətnin yeni pixkan kək bexini elip, danlarni otta kərup, ezip talқан süpitidə sunojin; bu «dəsləpki həsul» hədiyəsi bolidu; **15** sən uningəja zəytun meyi kuyup üstigə məstiki saləjin; bu axliқ hədiyə bolidu. **16** Kaһin bolsa uningdin, yəni kərup ezilən danlar bilən zəytun meyi din kismini elip həmmə məstiki bilən kəxup, bolarni «yadlinix ülitixi» süpitidə keydürsun. Bu ot arқilik Pərwərdigarəja sunulojan hədiyə bolidu.

3 Birsining sunidiojini inəqliқ kurbanliқi bolsa, xundakla kalilərdin sunsa, u Pərwərdigarning huzurioja bejirim bir ərkikini yaki qixisini kaltürsun. **2** U sunidiojan bu haywanning bexioja qəlini koyup, andin uni jamaət qedirining kirix əqzi aldidə boəuzlisun. Andin kaһinlar boləjan Hərunning oəulliri kənini qurbangahning üsti kismining ətrəpioja səpsun. **3** Sunəuqi kixi bu inəqliқ kurbanliқidin Pərwərdigarəja

atap otta sunulidyojan hədiyə süpitidə bir qismini elip beoxjilusun, yəni iq karnini yəgəp turojan mayni, xundakla barliq iq meyini elip **4** ikki berəkni wə ularning üstidiki həmdə ikki yanpixediki mayni ajritip, jigərninğ bərəkkiaqə boləjan qawa meyini kesip, elip kəlsun. **5** Hərunning oəulliri bolsa bularni kurbangahning üstigə kəltürüp ot üstigə qoyuloə otuning üstidiki keydürmə kurbanliqka qoxup keydürsun. Bu ot arkiulik sunulidyojan, Pərwərdigarəja huxbuy qikiridyojan kurbanliq bolidu. **6** Birsining Pərwərdigarəja kilidyojan inakliq kurbanliq üqün sunidyojini uxxaq maldin bolsa, undakta u bejirim bir ərkikini yaki qixisini kəltürsün. **7** Əgər uning kurbanliq qoy bolsa uni Pərwərdigarning aldioəa kəltürüp, **8** kurbanliq kilidyojan bu haywaning bexioəa kolini qoyup, andin uni jamaət qedirining kirix əozining aldidə boəuzlisun. Andin Hərunning oəulliri kenini elip kurbangahning üsti qismining ətrəpioəa səpsun. **9** Sunoəuqi kixi bu inakliq kurbanliqidin Pərwərdigarəja atap otta sunulidyojan hədiyə süpitidə bir qismini, yəni uning meyini elip beoxjilusun, — pütün mayliq kuyruqini uning omurtkisiəoəa yekin yərdin ajritip elip, iq karnini yəgəp turojan mayni, xundakla barliq iq meyini elip, **10** ikki berəkni wə ularning üstidiki həmdə ikki yanpixediki mayni ajritip, jigərninğ bərəkkiaqə boləjan qawa meyini kesip, elip kəlsun. **11** Kahin bularni kurbangahning üstidə keydürsun; bu otta sunulidyojan, Pərwərdigarəja ataloəjan taam hədiyəsi bolidu. **12** Uning sunidyojini əəka bolsa, buni Pərwərdigarning huzuriəoəa kəltürsün. **13** U kolini uning bexioəa qoyup, andin uni jamaət qedirining aldidə boəuzlisun. Andin Hərunning oəulliri kenini elip kurbangahning üsti qismining ətrəpioəa səpsun. **14** Andin sunoəuqi kixi bu kurbanliqdin Pərwərdigarəja atap otta sunulidyojan hədiyə süpitidə bir qismini elip beoxjilusun, yəni iq karnini yəgəp turojan mayni, xundakla barliq iq meyini elip, **15** ikki berəkni wə ularning üstidiki həmdə ikki yanpixediki mayni ajritip, jigərninğ bərəkkiaqə boləjan qawa meyini kesip, elip kəlsun. **16** Kahin bularni kurbangahning üstidə keydürsun; bu otta sunulidyojan, huxbuy qikiridyojan taam hədiyəsi bolidu. Mayning həmmisi Pərwərdigarəja təwədur. **17** Bu hərəkəndə turar jayinglarda silərgə əbədiy bəlgilimə bolidu; silər heqəkəndə may yaki qan yemasliqəlar kerək.

4 Pərwərdigarə Musəoəa səz kəlip mundaq dedi: — **2** Israilləroəa səz kəlip mundaq degin: — «Birsi bilməy əzib, Pərwərdigarə «kilma» dəp buyruəoəjan hərəkəndə əmrlərdin birigə hiləpliqlik kəlip selip, gunah kilsa, [təwəndikidə kilsun]: — **3** — əgər məsihləngən kahin həlkəni gunahka putlaxturidyojan bir gunahni kilsa, undakta u bu kiləjan gunahı üqün bir bejirim yax torpaqni elip kelip, Pərwərdigarəja gunah kurbanliqi süpitidə sunsun. **4** U torpaqni jamaət qedirining kirix əozining yenioəa, Pərwərdigarning aldioəa kəltürüp, kolini uning bexioəa qoyup, andin torpaqni Pərwərdigarning huzurida boəuzlisun. **5** Andin məsihləngən kahin torpaqning kənidin əzoəina elip, jamaət qediri iqigə kətürüp aparsun; **6** kahin xu yərdə barmikini qanoəa qilap, qanni mukəddəs jayning pərdisining aldidə, Pərwərdigarning huzurida yəttə mərtiwə səpsun. **7** Xundakla kahin qəndin elip,

jamaət qediri iqidə Pərwərdigarning aldidə turojan huxbuygahning münəgəzliəigə sürsun. Torpaqning qəloəjan həmmə kəninə bolsa, jamaət qedirining kirix əozining aldidiki keydürmə kurbanliq kurbangahning tüwigə təküp qoysun; **8** andin u gunah kurbanliqi boləjan torpaqning iqidin həmmə meyini ajritip qikərsun — yəni iq karnini yəgəp turojan may bilən kəloəjan iq meyi, **9** ikki berəkni wə ularning üstidiki həmdə ikki yanpixediki mayni ajritip, jigərninğ bərəkkiaqə boləjan qawa meyini ajratsun **10** (huddi inakliq kurbanliqi boləjan kalining iqidiki may ajritiləndə); andin kahin bularni keydürmə kurbanliq kurbangahning üstidə keydürsun. **11** Lekin torpaqning tərishi bilən həmmə gəxi, bax bilən paqəqliri, iq kərnə bilən zininə, **12** yəni pütkül torpaqning qəloəjan qisimlirini qedirgahning sirtioəa elip qikəp, pak bir yərgə, yəni küllər təküldioəjan jayoəa elip qikəp, otuning üstidə otta keydürsun. Bular küllər təküldioəjan jayda keydürüwətilisun. **13** Əgər pütkül Israil jamaiti əzi bilməy həlaldə əzib gunah kiləjan bolsa, Pərwərdigarning «kilma» dəp buyruəoəjan hərəkəndə əmrlirigə hiləpliqlik ixlərninğ birini kəlip selip, gunahka qüxüp qəlsa, **14** xundakla ularning sadir kiləjan gunahı aydinglaxkan bolsa, undakta jamaət gunah kurbanliqi süpitidə bir yax torpaqni sunup jamaət qedirining aldioəa kəltürsün. **15** Jamaətninğ əksəkəlliri Pərwərdigarning aldidə qəllirini torpaqning bexioəa qoyup, andin torpaqni Pərwərdigarning aldidə boəuzlisun. **16** Məsihləngən kahin torpaqning kənidin əzoəina elip jamaət qediri iqigə elip kirsun; **17** xu yərdə barmikini qanoəa qilap, qanni [mukəddəs jayning] pərdisining aldidə, Pərwərdigarning huzurida yəttə mərtiwə səpsun. **18** Xundakla kahin qəndin elip jamaət qediri iqidə Pərwərdigarning aldidə turojan huxbuygahning münəgəzliəigə sürsun. Torpaqning qəloəjan həmmə kəninə bolsa, jamaət qedirining kirix əozining aldidiki keydürmə kurbanliq kurbangahning tüwigə təküp qoysun; **19** kahin [torpaqning] iqidin barliq meyini ajritip elip, kurbangahning üstidə keydürsun. **20** U gunah kurbanliqi boləjan ilgiriki torpaqni kiləjiniəoəa ohxax bu torpaqnimu xundə kilsun; wə dəl xundə kilixi kerək; xu yol bilən kahin ular üqün kafərat kəltüridu; xu gunah ularin kəqürüldü. **21** Andin u torpaqni qedirgahning taxkiriəoəa elip qikəp, ilgiriki torpaqni keydürgəndə bu torpaqnimu keydürsun. Bu jamaət üqün gunah kurbanliqi bolidu. **22** Əgər bir əmir bilməy uning Hudasi Pərwərdigarning «kilma» degin hərəkəndə əmrlirining birigə hiləpliqlik kəlip selip, gunahka qüxüp qəlsa, **23** wə kiləjan gunahı əzigə məlum kilinoəjan bolsa, undakta u əzi kurbanliq üqün bejirim bir tekini sunsun; **24** u kolini tekining bexioəa qoyup, andin uni keydürmə kurbanliq kilinidyojan haywanlarni boəuzlaydyojan jayoəa elip berip Pərwərdigarning aldidə boəuzlisun. Bu bir gunah kurbanliqi bolidu. **25** Kahin gunah kurbanliqinən kənidin barmikiəoəa əzoəina elip, uni keydürmə kurbanliq kurbangahning münəgəzliəigə sürtüp qoysun; andin qəloəjan kəninə keydürmə kurbanliq kurbangahning tüwigə təküp qoysun. **26** U inakliq kurbanliqi kilinoəjan haywaning meyini keydürgəndə, uning barliq meyini kurbangahda keydürsun. Bu yol bilən kahin uni gunahidin paklandurux üqün kafərat kəltüridu

wə xu gunahı uningdin kəqürüldü. **27** Əgər puqralardin biri bilməy uning Hudasi Pərwərdigarning «qılma» degən həkəndək əmlirining birigə hilaplik kəlip selip, gunaħka qəixup kəlsa, **28** wə kəlojan gunaħı əzigə məlum kəlinəjan bolsa, undaħta u əzining, yəni u sadir kəlojan gunaħı üqün kurbanlik kəlixka bejirim bir qixi əqkini sunsun; **29** u kəlini gunaħ kurbanlikining bəxioja koyup, andin uni köydürmə kurbanliklarni boquzlaydiojan jayəja elip berip boquzlisun. **30** Andin kaħin uning kənidin barmikioja azəjina elip uni köydürmə kurbanlik kurbangahning munggüzligigə sürüp koysun; kəlojan barlik kəni kurbanlikning tūwigə təküp koysun. **31** Inaħlik kurbanlik kəlinəjan həywaning meyi iqidin ajritilojandək uningmu həmmə meyni ajritip qikarsun; kaħin uni Pərwərdigarning aldida huxbuy kəltürsun dəp kurbangahning üstidə köydürsun. Xu yol bilən kaħin uning üqün kafarət kəltürüdü; xu gunaħ uningdin kəqürüldü. **32** Əgər u kixi gunaħ kurbanlik üqün koza kəltürüxni halisa, bejirim bir qixi kəzini sunsun. **33** U kəlini gunaħ kurbanlik [kəzisining] bəxioja koyup, köydürmə kurbanliklar boquzlinidəjan jayəja elip berip, uni gunaħ kurbanlik süpitidə boquzlisun. **34** Andin kaħin gunaħ kurbanlikining kənidin barmikioja azəjina elip uni köydürmə kurbanlik kurbangahning munggüzligigə sürüp koysun; uning kəlojan barlik kəni u kurbangahning tūwigə təküp koysun. **35** Inaħlik kurbanlik kəlinəjan kəzining meyi iqidin ajritilojandək, uningmu həmmə meyni ajritip qikarsun; kaħin bularni Pərwərdigarəja atap otta sunulidəjan barlik kurbanlikləroja kəxup, kurbangahning üstidə köydürsun. Xu yol bilən kaħin uning sadir kəlojan gunaħı üqün kafarət kəltürüdü; xu gunaħ uningdin kəqürüldü.

5 Əgər birsi məlum ixka guwaħı bolup, xundakla uningəja kəsam buyruləjində kərgini yaqi bilginidin məlumat bərmisə, undaħta u kəbihlikining jazasioja tartilidü. **2** Əgər birsi əzi bilməy napak bir nərsigə tegip kətsə — məyli u napak bir həywaning jəsiti bolsun, məyli napak bir qarpayning jəsiti bolsun, yaqi napak bir əmiligüqi həywaning jəsiti bolsun, muxundək nərsigə tegip kətsə umu napak sanilip gunaħkar həsəblinidü; **3** əgər xuningdək birsi əzi tuymay məlum kixining adəmnə napak kəlidəjan həkəndək nijəsitiğə tegip kətsə, xundakla u buni bilip yətsə, undaħta u gunaħkar həsəblinidü. **4** Əgər birsi angsiz rəwixət yaman yaqi yaħi bir ixni kəlay dəp kəsam kəlip salsa (kixilər hərtürlik ix toqrısında angsiz rəwixət kəsam kəlixə mumkin), xundakla u buni tonup yətsə, u bu ixlar tūpəylidin gunaħkar həsəblinidü. **5** Birsi yuqiriki həkəysi ixlarda mən gunaħkar boldum dəp bilsə, u əz gunaħini «mən mundək gunaħ kəldim» dəp ikrar kəlsun; **6** andin əzi sadir kəlojan gunaħning kafariti üqün Pərwərdigarning aldioja «itaətsizlikni tiligüqi kurbanlik» süpitidə uxħak maldin saqlıq wə ya bir qixi əqkini gunaħ kurbanlik kəlip kəltürsun; andin kaħin uni gunaħidin paklanduruxka uning üqün kafarət kəltürsun. **7** Əgər u koylardin [kurbanlik] kəlixka kurbı yətmisə, u kəlojan itaətsizlik üqün ikki paħtak yaqi ikki baqkini elip kəlip, birini gunaħ kurbanlik üqün, yənə birini köydürmə kurbanlik üqün Pərwərdigarning aldioja sunsun. **8**

U bularni kaħinning kəxioja kəltürgəndə, [kaħin] awwal gunaħ kurbanlikəja təyyarlanəjəni kurbanlik kəlip boynini üzməy, bəxioja yəkin jayidin tolojisun, ləkin bəxini boynidin üzəwətmisun; **9** andin gunaħ kurbanlikining kənidin azəjina elip kurbangahning temioja qəqsun; kəlojan kəni bolsa kurbangahning tūwigə sikip kəqirilsun. Buning əzi gunaħ kurbanlik bolidü. **10** Əmma ikkinəsinəni bolsa bəkitilgən bəlgiləmə boyiqə köydürmə kurbanlik kəlip sunsun. Bu yol bilən kaħin uning kəlojan gunaħı üqün kafarət kəltürüdü wə xu gunaħ uningdin kəqürüldü. **11** Əgər ikki paħtak yaqi ikki baqkini kəltürüxkə kurbı yətmisə, undaħta gunaħ kəlojan kixi gunaħ kurbanlik üqün esil undan bir əfəhning ondin birini kəltürsun; bu gunaħ kurbanlik boləjaqka u uning üstigə zəytun meyi kuymisun yaqi üstigə həkəndək məstiki salmisun; qünki u gunaħ kurbanlik bolidü. **12** U uni kaħinning kəxioja kəltürsun wə kaħin buningdin [sunəqujining] «yaadlinix ülüxi» süpitidə bir qəngəll elip, xuni Pərwərdigarəja atap otta sunuləjan kurbanlikləroja kəxup, kurbangahning üstidə köydürsun. Buning əzi gunaħ kurbanlik bolidü. **13** Bu yol bilən u xu gunaħlardan kəyisini kəlojan bolsa, kaħin uning üqün kafarət kəltürüdü. Axlık hədiyələrdikigə ohħax kəlojan kəsimə kaħinəja təwə bolidü. **14** Andin Pərwərdigar Musaəja səz kəlip mundək dedi: — **15** Birsi bilməy Pərwərdigarəja atalojan mukəddəs nərsilərgə nisbətən itaətsizlik kəlip gunaħ ətküzəsə, undaħta u Pərwərdigarning aldioja uxħak maldin bejirim bir koqkarni itaətsizlik kurbanlik kəlip kəltürsun; xu itaətsizlik kurbanlik boləjan koqkarning bəhasini sən mukəddəs jaydikə xəkəlning əlqəm birliki boyiqə kümüx xəkəlgə toħtatkin. **16** Andin xu kixi mukəddəs nərsilərgə nisbətən ətküzgən hətəlikidin boləjan ziyanı toldursun, xundakla ziyaning bəxtin birə boyiqə kəxup kaħinəja tələm təlisun. Bu yol bilən kaħin itaətsizlik kurbanlik boləjan koqkarning wasitisi bilən uning üqün kafarət kəltürüdü; xu gunaħ uningdin kəqürüldü. **17** Əgər birsi bilməy Pərwərdigarning «kılma» degən həkəndək əmlirining birərisigə hilaplik kəlip, gunaħkar boləjan bolsa u kəbihlikining jazasioja tartilidü; **18** xundək bolsa, u uxħak maldin sən toħtatqan kəmmətə bejirim bir koqkarni itaətsizlik kurbanlik kəlip sunsun. Bu yol bilən kaħin uning bilməy ətküzgən itaətsizlik üqün kafarət kəltürüdü wə xu itaətsizlik gunaħı uningdin kəqürüldü. **19** Bu itaətsizlik kurbanlik bolidü; qünki u dərhəkəkət Pərwərdigarning aldida itaətsizlik kəlojan.

6 Andin Pərwərdigar Musaəja səz kəlip mundək dedi: — **2** Əgər birsi gunaħ kəlip Pərwərdigarning aldida wəpasizlik kəlip, kəxnisi əzigə amanət yaqi kapəltəkə bərgən bir nərsə yaqi kəxnisidin zorəwanlik bilən buləwəlojan məlum bir nərsə toqrısında yəlojan gəp kəlojan bolsa yaqi kəxnisidin nəhəklik bilən məlum nərsini tartıwəlojan bolsa, **3** yaqi yitip kətkən bir nərsini tēpiwelip uningdin tansa yaqi kixilərnin gunaħ sadir kəlojan həkəndək bir İxi toqrısında yəlojan kəsam iqsə, **4** U gunaħ kəlojan ixta əzini gunaħkar dəp tonup yətsə, undaħta u bulıwəlojan yaqi nəhək tartıwəlojan nərsə yaqi uningəja amanətkə bərilgən nərsə bolsun, yaqi yitip kətip tēpiwəlojan nərsə bolsun, **5** yaqi u həkəndək nərsə toqrısında yəlojan kəsam iqkən bolsun, uning həmmisini

toluq bahasi boyiqə təlisun, xundakla xu bahaning bəxtin bir qismi boyiqə qoxup təlisun; u itaətsizlik qurbanlikini qiləjan künidə tələmni igisigə tapxurup bərsun. **6** Andin u Pərwədigarning aldioja itaətsizlik qurbanliqi süpitidə uxxaq maldin sən tohtatqan kimmət boyiqə bejirim bir qoqəqarni itaətsizlik qurbanliqi kəlip kaħinning kəxioja elip kəlsun. **7** Kaħin bu yol bilən uning üqün Pərwədigarning aldidə kafarət kəltürüdə wə u həkaysi ixta itaətsizlik qiləjan bolsimu u uningdin kəqürüldü. **8** Pərwədigar Musaoja səz kəlip mundak dedi: — **9** Sən Ĥarun bilən oqullirioja kəydürmə qurbanliq toqrisidə əmr kəlip mundak degin: — Kəydürmə qurbanliq toqrisidiki kəidə-nizam mundak bolidu: — Kəydürmə qurbanliq pütün keqə tang atqəqə qurbangəhtiki oqəknəg üstidə kəyüp tursun; wə qurbangəħning otini eqürməy yenik turəquzənglar. **10** Kaħin kanap tonini kiyip, yaləngəqlikini yepip, saərisiojiqə kanap iq təmbal kiyip tursun; qurbangəħning üstidiki ot bilən kəydürülgən kəydürmə qurbanliknəg külini elip, qurbangəħning bir təripidə koysun; **11** andin kiyimlirini seliwetip bəxə kiyimlərni kiyip, külini qədirqəħning sirtioja elip qikəp pakiz bir jayda koysun. **12** Qurbangəħning otı bolsa həmişə yenip tursun; uni heq wəqit eqürütxə bolmaydu, kaħin əzi hər küni ətigəndə uningə otun selip, üstigə kəydürmə qurbanlikni tizsun wə uning üstigə inaklik qurbanliknəg meyni koyp kəydürsün. **13** Üzülməs bir ot qurbangəħning üstidə həmişə kəyüp tursun; u hərgiz eqürülmisun. **14** Axliq hədiyə toqrisidiki kəidə-nizam mundak: — Ĥarunning oqulliridin biri uni Pərwədigarning aldioja, qurbangəħning aldioja kəltürsün. **15** U axliq hədiyə boləjan esil unəja kolini selip uningdin xundakla uningdiki zəytun meydin bir qəngəg elip wə hədiyənəg üstidiki bərlək məstikini koxup, bularni qurbangəħ üstidə kəydürsün; bu hədiyənəg «yadlinix ülüxi» bolup, Pərwədigarning aldidə huxbuy kəltürüx üqün kilinəjan bolidu. **16** Exip qəlojanlirini bolsa Ĥarun bilən oqulliri yesun; u eqitku selinmay pixuruluq mukəddəs bir jayda yeyilsun; ular uni jamaət qədiring həylisidə yesun. **17** U mutlək eqitkusiz pixurulsun. Mən otta Manga sunulidəjan qurbanliq-ədiyələr iqidin xuni ularnəg əz ülüxi bolsun dəp ularəja hək kəlip bərdim; u gunəh wə itaətsizlikni tiligüqi qurbanliklarəja ohxax «əng mukəddəslərnəg biri» hesablinidu. **18** Ĥarunning əwladidin boləjan ərkəklərnəg həmmisi buningdin yesun; bu dəwrdin-dəwrgə arənglarda əbədiy bir bəlgilimə bolidu; Pərwədigaroja atap otta sunulojanliridin bular ularnəg ülüxi bolsun. Uningəja kol təgküzgüqi jəzmən mukəddəs boluxi kerək. **19** Pərwədigar Musaoja səz kəlip mundak dedi: — **20** Ĥarun Məsiħlinidəjan künidə u wə oqullirininəg Pərwədigarning aldioja sunidəjan mundak boluxi kerək: — Ular üzülməs axliq hədiyə süpitidə esil undin bir əfəħnəg ondin birini sunuxi kerək; ətigini yerimini, ahximi yənə yerimini sunsun. **21** U tawidə zəytun meyi bilən etilsun; u zəytun meyiəja qiləp pixurulojəndin keyin sən uni elip kir; axliq hədiyənəg pixurulojan pərqilirini huxbuy süpitidə Pərwədigaroja atap sunəjan. **22** Ĥarunning oqullirininəg qəyisə uning ornidə turuxqə Məsiħləngən bolsa umu [hədiyəni]

xundak təyyarlap sunsun; bu əbədiy mutlək bir bəlgilimə bolidu. Bu hədiyə Pərwədigaroja atap toluq kəydürülsun. **23** Kaħinning hər bir axliq hədiyəsi bolsa pütünləy kəydürülsun; u hərgiz yeyilmisun. **24** Pərwədigar Musaoja səz kəlip mundak dedi: — **25** Ĥarun bilən oqullirioja mundak degin: — Gunəh qurbanliqi toqrisidiki kəidə-nizam mundak: — Gunəh qurbanlikimu kəydürmə qurbanliq boquzlinidəjan jayda, Pərwədigarning aldidə boquzansun; bu hil qurbanliq «əng mukəddəslərnəg biri» hesablinidu. **26** Gunəh qurbanlikni otküzgüqi kaħin əzi uni yesun; qurbanliq mukəddəs bir yərdə, jamaət qədiring həylisidə yeyilsun. **27** Uning gəxigə kol təgküzgüqi hər kim mukəddəs bolmisa bolmaydu, xuningdək əgər uning kəni birsininəg kiyimigə qəqrəp kətsə, undakta kən qeqiləjan jay mukəddəs bir yərdə yuyulsun. **28** Qəysi sapal kəzəndə qurbanliq kəyənitiqə pixurulojan bolsa, u sundurulsun. Əgər u mis kəzəndə kəyənitiqə pixurulojan bolsa, u kirip sürülsun həm su bilən yuyulsun. **29** Kaħinlardin boləjan bərlək ər kixilər uningdin yesə bolidu. Bu «əng mukəddəslərnəg biri» hesablinidu. **30** Ĥəlbuki, mukəddəs jayda kafarət kəltürüx üqün kəni jamaət qədrioja kirgüzülgən hər kəndəq gunəh qurbanliqi bolsa, hərgiz yeyilmisun, bəlkə [pütünləy] kəydürülsun.

7 Itaətsizlik qurbanliqi toqrisidiki kəidə-nizam mana mundak: — Bu [qurbanliq] «əng mukəddəslərnəg biri» hesablinidu. **2** Kəydürmə qurbanliq boquzlinidəjan jayda itaətsizlikni tiləx qurbanlikimu boquzlinidu; [kaħin] kəneni qurbangəħning üsti kəismininəg ətrəpioja səpsun. **3** [Qurbanliq kiləjuqi kixi] bərlək meyni sunsun; yəni mayliq küyrüki bilən iq kərnini yəgəp turəjan mayni, **4** ikki bərkəni wə ularnəg üstidiki həmdə ikki yanpixidiki mayni əjritip, jigərnəg bərkəkiqə boləjan qəwa meyni əjritip sunsun. **5** Kaħin bularni Pərwədigaroja atap otta sunulidəjan qurbanliq süpitidə qurbangəħta kəydürsün. Bu itaətsizlik qurbanliqi bolidu. **6** Kaħinlardin boləjan ər kixilərnəg həmmisi buni yesun; u mukəddəs yərdə yeyilsun; u «əng mukəddəslərnəg biri» hesablinidu. **7** Gunəh qurbanliqi kəndək bolsa itaətsizlik qurbanlikimu xundak bolidu; ular ikkisi toqrisidiki kəidə-nizam ohxax; bu qurbanliq kafarət kəltürütxə qurbanliq otküzgüqi kaħinning əzigə təwə bolsun. **8** Kaħin birsininəg sunəjan kəydürmə qurbanlikni otküzgən boluxi, kəydürmə qurbanliknəg terisi xu kaħinning bolidu. **9** Tonurda pixurulojan hər bir axliq hədiyə, xundakla kəzəndə yəki tawidə etilgən hər bir axliq hədiyə bolsa uni otküzgən kaħinning bolidu, yəni kaħinning əzigə təwə bolidu. **10** Hər bir axliq hədiyə, mayli zəytun meyi ariləxturulojan bolsun, yəki kəruk kəltürülgən bolsun, bular Ĥarunning oqullirininəg hər birigə bəwəw bəlip berilidu. **11** Pərwədigaroja atap kəltürülgən inaklik qurbanliqi toqrisidiki kəidə-nizam mundak: — **12** Sunmaqı boləjan kixi uni təxəkkür eytix üqün sunsun, undakta u «təxəkkür qurbanliqi» bilən bilə zəytun meyi iləxtürülgən pətir toqəqlar, zəytun meyi sürülüp məsiħləngən pətir həmək nənlar wə esil undin zəytun meyiəja qiləp pixurulojan toqəqlarnimu kəltürsün. **13** Xu toqəqlardin bəxə, yənə təxəkkür eytidəjan inaklik

kurbanlikni bilən billə eqitqu selinojan nanlarnimu sunsun; **14** u xu sunojanlirining hər bir türidin birni elip Pərwərdigar üqün [kox kollap] sunidojan «ketürmə hədiyə» kilip kəltürsun; bu inaklik kurbanlikning kenini [kurbangahning üstigə] səpkən kahinning özige təgsun. **15** Təxəkkür bildüridojan inaklik kurbanlikning gəxi bolsa kurbanlik kilinojan xu küni yeyilixi kerək; [kurbanlikni sunojuqi kixi] tang atquəq uning heq nemisini kaldurmisun. **16** Əgər uning sunojan kurbanlikni kəsimigə has kurbanlik yaki ihtiyariy kəltürgən kurbanlik bolsa, undaқта haywanning gəxi kurbanlik kilinojan künde yeyilsun; uningdin exip kəlojini bolisa, ətisisu yeyixkə bolidu; **17** lekin kurbanlikning gəxidin üqinqi küniyəq exip kəlsa, u otta keydürüluxi kerək. **18** Inaklik kurbanlikning gəxidin üqinqi künidə yeyilsə, undaқта kurbanlik qəbul bolmaydu, kurbanlik sunojuqining hesabiojimu hesablanmaydu, bəki məkrüh bolidu; kimdəkim uningdin yesə əz kəbihlikining jazasioja tartilidu. **19** Xundakla napak nərsigə tegip kəlojan gəxmu yeyilməsliki kerək, bəki otta keydürüluxi kerək. Hərkəndəq pak adəm [napak nərsigə təgmigən] kurbanlikning gəxini yesə bolidu. **20** Ləkin kimki napak həlatə turup Pərwərdigarəja atəlojan inaklik kurbanlikdin yesə, undaқта u əz həlkədin üzüp taxlinidu. **21** Kimki napak bir nərsigə tegip kətsə (məyli napak həlatətki adəm bolsun, napak bir haywan bolsun yaki hərkəndəq napak yirginlik nərsə bolsun) wə xundakla Pərwərdigarəja has atəlojan inaklik kurbanlikning gəxidin yesə, undaқта u əz həlkədin üzüp taxlinidu. **22** Pərwərdigar Musəja səz kilip mundak dedi: — **23** Israilləroja mundak degin: — Silər kala, koy wə əqkilərnəng meyni hərgiz yemənglar. **24** Əzlikidin əlgən yaki yirtkuqlar boəup koyəjan haywanning jəsitining meyni hərkəndəq ixkə ixlətkili bolidu, lekin hərgiz uningdin yemənglar. **25** Qünki kimki Pərwərdigarəja atəp otta sunulidojan hərkəndəq haywanning meyni yesə, xuni yegən kixi əz həlkəridin üzüp taxlinidu. **26** Silər hərkəndəq turar jəyinglarda heqkəndəq kənni, yəni uqar-kənatlarning bolsun yaki qarpaylarning bolsun kənni hərgiz estimal kilmənglar. **27** Kimdəkim hərkəndəq kənni estimal kilsə, xu kixi əz həlkəridin üzüp taxlinidu. **28** Pərwərdigar Musəja səz kilip mundak dedi: — **29** Israilləroja mundak degin: — Kimki Pərwərdigarəja atəp bir inaklik kurbanlikni sunsa, undaқта u Pərwərdigarəja has boləjan hədiyəni xu inaklik kurbanlikdin ayrip kəltürsun. **30** Əz kəli bilən Pərwərdigarəja atəlojan, otta sunulidojan hədiyələrnə, yəni may bilən təxni kəxup elip kelip, təxni «pulənglatma hədiyə» süpitidə Pərwərdigarning aldidə pulənglatsun. **31** Kahin meyni kurbangah üstidə keydürüwətsun. Təx bolsa Hərun bilən uning oəqullirioja has bolsun. **32** Inaklik kurbanliklirənglarning ong arka putini silər «ketürmə hədiyə» süpitidə kahinoja beringlar. **33** Hərunning oəqulliridin kəyisisi inaklik kurbanlikning kəni bilən meyni sunəjan bolsa əz ülxixi üqün ong arka putini əzi alsun. **34** Qünki mən Israillərnəng inaklik kurbanlikliridin «pulənglatma hədiyə» boləjan təx bilən «ketürmə hədiyə» boləjan arka putini əbədii bir bəlgilimə bilən Israillərdin elip, kahin Hərun wə uning oəqullirining

həkkə bolsun dəp ularəja təkdəim kildim. **35** [Musa] Hərun bilən oəqullirini Pərwərdigarning kullukəda kahin boluxkə uning aldioja kəltürgən künidə, ularəja Pərwərdigarəja atəp otta sunulidojan kurbanliklərdin təkdəim kilinidojan kahinlik ülxixi mana xudur. **36** [Musa] ularni Məsihləng künidə, Pərwərdigar bu ülxixni Israillərdin elip ularəja bərlisun dəp əmr kiləjan. Bu [Israilləroja] dəwrdin dəwrgiqə əbədii bir bəlgilimə bolidu. **37** Keydürmə kurbanlik bilən axlik hədiyəsi, gunah kurbanlikni bilən itətsizlik kurbanlikni, kahinlikkə tikləx kurbanlikni bilən inaklik kurbanlikni toərisidiki kəidə-nizəp mana xudur. **38** Pərwərdigar Israilləroja: «Silər bu Sinay bayawinidə Pərwərdigarning aldioja kurbanliklirənglarni sunənglar» dəp buyruəjan künidə, u bularning həmmisini Sinay təojidə Musəja tapxurojanidi.

8 Pərwərdigar Musəja səz kilip: — **2** Hərunni oəqullirini bilən billə, wə ularning məhsus kiyimlirini, «məsihləx meyi»ni, gunah kurbanlikni bolidojan torpak bilən ikki koəqkənni, petir nan selinojan səwətni elip kelip, **3** [Israilləng] pütün jaməitini jaməət qədirining kirix əozzining aldioja jəm kiləjan, — dedi. **4** Musə Pərwərdigar uningəja buyruəjindək kildidi, jaməət jaməət qədirining kirix əozzining aldioja yiojildi. **5** Andin Musə jaməətə: — Pərwərdigar buyruəjan ix mana mundak, — dedi. **6** Xuning bilən Musə Hərun bilən uning oəqullirini aldioja kəltürüp ularni su bilən yuyup, **7** [Hərunəja] kənglək kiydürüp, bəlwəq baəlap, tonni kiydürdi wə üstigə əfodni yəpti; u əfodning bəlwəojini baəlap, əfodni uningəja takəp koydi. **8** Andin Musə uningəja «kəxən»ni takəp, kəxəning iqigə «urim bilən tummim»ni selip, **9** Bəxioja səllə yəgəp Pərwərdigar uningəja buyruəjindək səllining aldi təripigə «altun tahtilik mukəddəs otuəqə»ni bəkitip koydi. **10** Andin Musə məsihləng meyni elip ibadət qədiri bilən iqidiki barlik nərsilərnəng həmmisini məsihləp mukəddəs kildidi. **11** U maydin elip kurbangahkə yəttə mərtiwə qəqip, kurbangah bilən uning barqə kəqəkuqilirini, yuyunux desə wə təgləkini Hudaəja atəp mukəddəs kilixkə məsihlidi. **12** U yəne məsihləx meydin əzrak elip Hərunning bəxioja kuyup uni Hudaəja atəp mukəddəs kilixkə məsihlidi. **13** Andin Musə Hərunning oəqullirini aldioja kəltürüp, Pərwərdigar uningəja buyruəjindək ularəja kənglək kiydürüp, bəllirigə bəlwəq baəlap, ularəja egiz bəklərnimu takəp koydi. **14** Andin u gunah kurbanlikni kilinidojan torpakni yetiləp kəldi; Hərun bilən uning oəqullirini gunah kurbanlikni kilinidojan torpakning bəxioja kollirini koydi. **15** U uni boəuzlidi, andin Musə kənnidin elip, əz barmikə bilən kurbangahning mtinggüzilrigə, qərisigə sürip kurbangahni gunahdin paklidi; kəlojan kənni bolsa u kurbangahning təwigə təküp, mukəddəs boluxkə kafarət kəltürdi. **16** Andin u iq kənnini yəgəp turojan mayning həmmisini, jigərnəng üstidiki qawa mayni, ikki bərək wə üstidiki maylirini kəxup aldi; andin Musə bularni kurbangahning üstidə keydürdi. **17** Birək [Musa] torpakning terisi bilən gəxi wə təzikini bolsa Pərwərdigar əzigə buyruəjindək qədirgəhning taxkiridə otta keydürüwətti. **18** Andin u keydürmə kurbanlik kilinidojan koəqkənni kəltürdi; Hərun bilən

uning oqulliri kollirini qoʻqʻarning bexioʻga qoydi. **19** [Harun qoʻqʻarni] boʻsozli; andin Musa kenini elip kurbangahning ʻusti kismining ʻatrapioʻga sʻpti; **20** [Harun] qoʻqʻarni parqʻa-parqʻa kilip parqilidi; andin Musa bexini, parqilanoʻan gʻoxlirini barlik meyi bilʻn koʻxup koʻydurdi. **21** ʻUqʻay-kerinliri bilʻn paqʻaklirini suda yudi. Andin Musa qoʻqʻarni pʻutin peti kurbangah ʻustida koʻydurdi. Bu Pʻarwʻardigarʻo Musaʻo buyruʻoʻan, «Pʻarwʻardigarʻoʻa atap otta sunulidoʻan huxbuy qʻikidoʻan kurbanlik» idi. **22** Andin u kaʻhnilikʻka tiklʻx kurbanlikʻi kilinidoʻan qoʻqʻarni, ikkinji qoʻqʻarni kaltʻrdi; Harun bilʻn uning oʻqulliri kollirini qoʻqʻarning bexioʻga qoydi. **23** U uni boʻsozli; wʻ Musa uning kenidin elip Harunning ong kulikʻining yumxiʻi bilʻn ong koʻlining bax barmikioʻga sʻrʻup wʻ ong putining qong barmikioʻjimu suwap qoydi. **24** Andin Musa Harunning oʻqullirini aldioʻga kaltʻrtʻp, kʻandin elip ularning ong kulaklirining yumxiʻi bilʻn ong kollirining bax barmaklirioʻga sʻrdi, ularning ong putlirining qong barmaklirioʻjimu suwap qoydi, kaʻloʻan kʻanni Musa kurbangahning qʻerisiga sʻpti. **25** Xundak kilip, u meyi bilʻn maylik kuyrukini, iq kʻarnini yegʻp turoʻan barlik may bilʻn jigʻarning ʻustidiki qawa meyini, ikki bʻrʻk wʻ ʻustidiki maylirini koʻxup elip ong arʻka putinimu kesip elip, **26** Pʻarwʻardigarning aldidiki petir nan selinoʻan sewʻttin bir petir toʻkaq bilʻn bir zʻoytun may tokʻiqi wʻ bir dana hʻmʻk nanni elip bularni may bilʻn ong arʻka putning ʻustida qoydi; **27** andin bularning hʻmmisini Harun bilʻn uning oʻqullirining kollirioʻga tutkuzup, pulanglatma hʻdiyʻ bʻolsun dʻp Pʻarwʻardigarning aldida pulanglati. **28** Andin Musa bularni ularning kolliridin elip kurbangahʻtiki keydʻrma kurbanlikning ʻustida koʻyup koʻydurdi. Bu «kaʻhnilikʻka tiklʻx kurbanlikʻi» bolup, Pʻarwʻardigarʻoʻa atap otta sunulidoʻan, huxbuy qʻikidoʻan kurbanlik idi. **29** Andin Musa tʻxni elip pulanglatma hʻdiyʻ sʻpitida Pʻarwʻardigarning aldida pulanglati; Pʻarwʻardigarning uningʻoʻa buyruʻoʻini boyiqʻ, «kaʻhnilikʻka tiklʻx kurbanlikʻi» bolʻoʻan qoʻqʻarning bu kismi Musaning ʻulixi idi. **30** Andin Musa Mʻsihlʻx meyidin wʻ kurbangahning ʻustidiki kʻandin birʻz elip, Harun bilʻn uning kiyimliriga wʻ oʻqulliri bilʻn ularning kiyimliriga sʻpti. Xundak kilip, u Harun wʻ kiyimlirini, oʻqulliri bilʻn ularning kiyimlirini muʻaddʻs kilidi. **31** Musa Harun bilʻn uning oʻqullirioʻga mundak buyrudi: — «Bu gʻxni jamaʻt qedirining kirix aʻozida kaynitip pixurup xu yʻrdʻ olturup «kaʻhnilikʻka tiklʻx kurbanlikʻi»ʻoʻga tʻwʻa bolʻoʻan sewʻttiki nan bilʻn koʻxup yʻnglar; bularni Harun bilʻn oʻqulliri yesun, dʻp buyruʻojimdk uni yʻnglar; **32** lekin gʻox bilʻn nandin exip kaʻloʻanlirining hʻmmisini otta keydʻrʻuwetnglar. **33** Silʻr yʻttʻ kungiqʻa jamaʻt qedirining kirix aʻozidin qʻikʻmay, Hudaʻoʻa atap kaʻhnilikʻka tiklʻx kʻunliringlar toxkuʻqʻa xu yʻrdʻa turunglar; qʻunki silʻrni Hudaʻoʻa atap kaʻhnilikʻka tiklʻx ʻuqʻun yʻttʻ kʻun ketidu. **34** Bʻgʻun kilinoʻan ixlʻr Pʻarwʻardigarning buyruʻoʻini boyiqʻ silʻr ʻuqʻun kafarʻt kaltʻrʻilsun dʻp kilindi. **35** Silʻr ʻlmʻsliknglar ʻuqʻun Pʻarwʻardigarning ʻmrini tutup jamaʻt qedirining kirix aʻozining aldida keqʻ-kʻundʻz yʻttʻ kʻun turuxunglar kerʻk; qʻunki manga xundak buyruldʻ». **36** Harun

bilʻn oqulliri Pʻarwʻardigarning Musaning wasitisi bilʻn buyruʻojining hʻmmisini bʻja kaltʻrdi.

9 Sʻkkizinji kʻuni Musa Harun bilʻn uning oʻqulliri wʻ Israilning aksakallirini qʻakʻrip, **2** Harunoʻga mundak dedi: — «Sʻn gunah kurbanlikʻoʻga bejirim bir mozayni, keydʻrma kurbanlikʻka bejirim bir qoʻqʻarni ʻzʻung ʻuqʻun elip, Pʻarwʻardigarning aldioʻga kaltʻrtʻgin, **3** andin Israilaroʻa sʻz kilip: — Silʻr gunah kurbanlikʻi ʻuqʻun bir tekʻ elip kelinglar, keydʻrma kurbanlikʻ ʻuqʻun bir mozay wʻ bir koʻza elip kelinglar, hʻr ikkisi bejirim, bir yaxʻa kirgʻen bolsun; **4** Pʻarwʻardigarning aldida sunuxʻka inaklik kurbanlikʻi sʻpitida bir torpaq bilʻn bir qoʻqʻarni elip, zʻoytun meyi ilʻxtʻrʻulgʻen axlik hʻdiyʻ bilʻn billa kaltʻrtʻnglar; qʻunki bʻgʻun Pʻarwʻardigar ʻzʻini silʻrgʻa ayan kilidu, degin». **5** Ular Musa buyruʻoʻan nʻrsilʻrni jamaʻt qedirining aldioʻga elip kʻaldi; pʻtkʻul jamaʻt yʻkin kelip, Pʻarwʻardigarning aldida hazir bolup turdi. **6** Musa: — Mana, bu Pʻarwʻardigar buyruʻoʻan ixtur; buni kilʻsanglar Pʻarwʻardigarning xan-xʻrʻipi silʻrgʻa ayan bolidu, dedi. **7** Xuning bilʻn Musa Harunoʻga: — Sʻn kurbangahʻka yʻkin berip gunah kurbanlikʻing bilʻn keydʻrma kurbanlikʻingni sunup ʻzʻung wʻ hʻlk ʻuqʻun kafarʻt kaltʻrtʻgin; andin hʻlkning kurbanlikʻinimu sunup, Pʻarwʻardigar ʻmr kilʻoʻandak ular hʻkkidʻ kafarat kaltʻrtʻgin» — dedi. **8** Xuni dewidi, Harun kurbangahʻka yʻkin berip ʻzi ʻuqʻun gunah kurbanlikʻi bolidoʻan mozayni boʻsozli. **9** Harunning oʻqulliri kʻanni uningʻoʻa sunup bʻrdi; u barmikini kaʻnoʻga taʻgʻkʻzʻup, kurbangahning mʻnggʻuzliriga sʻrdi, kaʻloʻan kʻanni kurbangahning tʻwigʻu kʻuydi. **10** Gunah kurbanlikʻining meyi bilʻn ikki bʻrʻk wʻ jigʻarning ʻustidiki qawa mayni elip, Pʻarwʻardigar Musaʻoʻa buyruʻojimdk ularni kurbangah ʻustida koʻydurdi. **11** Gʻox bilʻn terisini bolsa qedirgahning taxkiriʻoʻga elip qʻikʻip otta koʻydurdi. **12** Andin u keydʻrma kurbanlikʻ kilidoʻan [qoʻqʻarni] boʻsozli; Harunning oʻqulliri uningʻoʻa kʻanni sunup bʻrdi; u buni kurbangahning ʻusti kismining ʻatrapioʻga sʻpti. **13** Andin ular parqʻa-parqʻa kilinoʻan keydʻrma kurbanlikʻni bexi bilʻn billa uningʻoʻa sunup bʻrdi; u bularni kurbangahʻta koʻydurdi. **14** U iq kʻarni bilʻn paqʻaklirini yuyup, bularnimu kurbangahning ʻustida, keydʻrma kurbanlikʻning ʻustiga koʻyup koʻydurdi. **15** Andin u hʻlkning kurbanlikʻini kaltʻrdi; hʻlkning gunah kurbanlikʻi bolʻoʻan tekini boʻsozlap, ilgiri hʻaywanni sunoʻandʻk unimu gunah kurbanlikʻi kilip sundi. **16** U keydʻrma kurbanlikʻ kilidoʻan malni kaltʻrtʻp bunimu bʻlgilimʻ boyiqʻ sundi. **17** Andin u axlik hʻdiyʻeni kaltʻrtʻp uningdin bir qanggal elip ʻtʻganlik keydʻrma kurbanlikʻka koʻxup kurbangah ʻustida koʻydurdi. **18** Andin hʻlkʻkʻ bolidoʻan inaklik kurbanlikʻi bolidoʻan torpaq bilʻn qoʻqʻarni boʻsozli. Harunning oʻqulliri kʻenini uningʻoʻa sunup bʻrdi; u buni kurbangahning ʻusti kismining ʻatrapioʻga sʻpti. **19** Ular torpaq bilʻn qoʻqʻarning may kismini, yʻni maylik kuyruki, iq kʻarnini yegʻp turoʻan maylirini, ikki bʻrʻk wʻ jigʻarning qawa meyini elip, **20** Bu may parqilirini ikki tʻxning ʻustida qoydi, [Harun] bularni kurbangahning ʻustida koʻydurdi. **21** Ahirida Harun ikki tʻx bilʻn ong arʻka putini pulanglatma hʻdiyʻ sʻpitida Musaning buyruʻojimdk Pʻarwʻardigarning aldida pulanglati. **22** Andin Harun

kollirini hálkka qaritip kotturup, ularoja bəht tilidi; u gunah qurbanlikni, keydurmə qurbanlik wə inaklik qurbanlikini sunup, [qurbangahtin] quxti. **23** Musa bilən Harun jamaət qedirioja kirip, yəna yenip qikip hálkka bəht tilidi; xuning bilən Pərwərdigarning xan-xəripi pütkül hálkka ayan boldi; **24** Pərwərdigarning aldidin ot qikip, qurbangah üstidiki keydurmə qurbanlik bilən maylarni yutup kətti. Pütkül hálk buni kərup, towlixip, düm yikilixti.

10 Harunning oqulliri Nadab bilən Abihu ikkisi öz huxbuydenini elip uningoja ot yekip üstigə huxbuyini selip, Pərwərdigar ularoja buyrup baqmiojan oçayriy bir otni Pərwərdigaroja sundi; **2** xuning bilən Pərwərdigarning aldidin ot qikip ularni yəwətti; xuan ular Pərwərdigarning aldidida əldi. **3** Musa Harunoja: — Mana, bu Pərwərdigarning: «Mən Manga yekin kəlgən adəmlərdə Əzüməning muqəddəs ikənlikimni kərsitimən wə barlik hálkning aldidida uluolinimən» degən səzining əzidur, dedi. Xuni dewidi, Harun jim turup kaldi. **4** Musa Harunning taçisi Uzzəlning oqulliri boləjan Mixəəl bilən Əlfazanni qakirip ularoja: — Silər yekin kelip əz kerindaxliringlarni muqəddəs jayning aldidin kotturup, qedirgahning taxkiriəja elip qikinqlar» — dedi. **5** Xuning bilən ular yekin kelip, ularni kiyiklik kəngləkliri bilən kotturup Musaning buyruçinidək qedirgahning taxkiriəja elip qikti. **6** Musa Harun wə oqulliri Əliazar bilən Itamaroja: — Silər baxliringlarni oquk qoy manglar, kiyimliringlarni yirt manglar; bolmisa əzinglar əlup, pütkül jamaətkə oçəzəp kəltürisilər; lekin kerindaxliringlar boləjan pütkül Israil jəməti Pərwərdigar yakkan ot tūpəylidin matəm tutup yioçlisun. **7** Əmma silər bolsanglar Pərwərdigarning Məsihəx meyi üstinglaroja sürülgən boləjaqka, jamaət qedirining taxkiriəja qik manglar; bolmisa elisilər, dedi. Xuni dewidi, ular Musaning buyruçinidək kildi. **8** Pərwərdigar Harunoja səz kilip mundak dedi: — **9** «Sən əzüng wə oqulliring xarəb wə ya baxka küçlük hərəklarni iqip, jamaət qedirioja hərgiz kirmənglar; bolmisa, əlup ketisilər. Bu silər üqün dəwərdin-dəwərgə əbədiy bir bəlgilimə bolidu. **10** Xundək kilsanglar, muqəddəs bilən adəttikini, pak bilən napakni pərk etip ajritəlaydiojan bolisilər; **11** xundəklə Pərwərdigar Musaning wasitisi bilən Israillarəja tapxurojan həmmə bəlgilimilərnə ularəja əgətələysilər». **12** Musa Harun wə uning tirik kəlojan oqulliri Əliazar bilən Itamarəja mundək dedi: — «Silər Pərwərdigarəja atəp otta sunulidiojan qurbanlik-hədiyələrdin exip kəlojan axlik hədiyəni elip uni qurbangahning yenida eqitku arilaxturmiojan həlda yənglar; qünki u «əng muqəddəslərnəning biri» həsəblinidu. **13** Bu Pərwərdigarəja atəp otta sunulidiojan nərsilərədin sening nesiwəng wə oqulliringning nesiwisi boləjaqka, uni muqəddəs jayda yeyixinglar kərək; qünki mənə xundək buyruçəndur. **14** Uningdin baxka pulanglatma hədiyə kilinojan təx bilən kətürmə hədiyə kilinojan arka putni sən wə oçul-qizliring bilə pək bir jayda yənglar; qünki bular sening nesiwəng bilən oqulliringning nesiwisi bolsun dəp, Israillarning inaklik qurbanlikliridin silərgə berilgən. **15** Ular kətürmə hədiyə kilinojan arka put bilən pulanglatma hədiyə kilinojan təxni otta sunulidiojan mayliri bilən koxup,

Pərwərdigarning aldidə pulanglatma hədiyə süpitidə pulanglitix üqün kəltürsün; Pərwərdigarning buyruçini boyiqə bular sening wə oqulliringning nesiwisi bolidu; bu əbədiy bir bəlgilimə bolidu». **16** Andin Musa gunah qurbanliki kilidiojan tekini izdiwidi, manə u allikaqan keydürülüp boləjanidi. Bu səwəbtin u Harunning tirik kəlojan ikki oçli Əliazar bilən Itamarəja aqçiklinip: **17** — Nemixka silər gunah qurbanlikining gəxini muqəddəs jayda yemidinglar? Qünki u «əng muqəddəslərnəning biri» həsəblinattı, Pərwərdigar silərnə jamaətnəning gunahini kotturup ular üqün uning aldidə kafərat kəltürsün dəp, xuni silərgə təxsim kiləjanidi. **18** Manə, uning kəni muqəddəs jayning iqigə kəltürilmidi; silər əslidə mən buyruçəndək uni muqəddəs jayda yeyixinglar kərək idi, — dedi. **19** Ləkin Harun Musəja: — Manə, bular bugin [toçra ix kili] əzlrining gunah qurbanliki bilən keydurmə qurbanlikini Pərwərdigarning aldidə sundi; mening bəximəja xu ixlər kəldi; əgər mən bugin gunah qurbanlikining [gəxini] yegən bolsam, Pərwərdigarning nəziridə obdan bolattimu? — dedi. **20** Musa buni anglap jawəbidin razi boldi.

11 Pərwərdigar Musa bilən Harunəja mundək dedi: — **2** Israillarəja mundək degin: — Yər yuzidiki barlik həywanlarning iqidin silərgə yeyixkə bolidiojan janilərwar xuki: — **3** Həywanlar iqidə həm tuyaklıri pütün aqimək (tuyaklıri pütünlay yerik) həm kəxigüqi həywanlarning hərbirini yəsənglar bolidu. **4** Ləkin kəxigüqi yəki aqimək tuyaklik həywanlardin təwəndikilərnə yeməslikinglar kərək: — Təgə: qünki u kəxigini bilən tuyiki aqimək əməs. Xungə u silərgə hərəm bolidu. **5** Suçur bolsa kəxigini bilən tuyiki aqimək əməs — u silərgə hərəm bolidu. **6** Toxkan bolsa bumu kəxigini bilən tuyiki aqimək əməs — u silərgə hərəm bolidu. **7** Qoxka bolsa tuyaklıri aqimək (tuyaklıri pütünlay yerik) boləjni bilən kəximigini üqün silərgə hərəm bolidu. **8** Silər xu həywanlarning gəxidin yeməslikinglar kərək wə ularning əlükigimu təgmənglar. Ular bolsa silərgə hərəm bolidu. **9** Suda yaxaydiojan janilərwardin təwəndikilərnə yeyixkə bolidu: — sudiki, yəni dəryə-dengizlardiki janilərwardin kənitə wə kəsiraklıri boləjanlarni yeyixkə bolidu; **10** ləkin dəryə-dengizlarda yaxaydiojan, yəni sularda top-top üzidiojan barlik janilərwardin, kəsiraklıri yəki kənitə bolmiojanlirini yeməslikinglar kərək; ular silərgə yirginqlik sanalsun. **11** Məzkur janilərwar dərwəxə silərgə yirginqlik sanalsun; silər ularning gəxidin yeməslikinglar kərək; ularning əlükini yirginqlik dəp kəranglar. **12** Sudiki janilərwarlarning iqidin kənitə bilən kəsiriki bolmiojan janilərwarlarning həmmisi silərgə yirginqlik sanalsun. **13** Uqar-kənatlardin təwəndikilər silərgə yirginqliktur; ular yeyilməsliki kərək wə silərgə yirginqlik bolsun: — yəni bürküt, kəritəz-təpkuxlar, dengiz bürküti, **14** kərləjoçəq kuyrukluq sar, laqin wə ularning hilliri, **15** həmmə kəjoçə-kəzoçunlar wə ularning hilliri, **16** müxükyəpəlik, təgikux, qayka, sar wə ularning hilliri, **17** huwkuç, kərna, ibis, **18** akku, səkiykuç, belik'əloçəq, **19** ləylək, turnə wə uning hilliri, həpup wə xəpəreng kətarliklər silərgə hərəm sanalsun. **20** Buningdin baxka tət putlar mangidiojan, uqidiojan uxək janilərwarlarning həmmisi silərgə yirginqlik bolidu. **21** Həlbuki, tət

putlap mangidioqan, uqidioqan uxaxk janiwarlardin t wendikil rni yes nglar bolidu: — puti bil n  gilik paqiki bolup, y r y zida s kriy laydioqanlarni yes nglar bolidu; **22** bularning iqidin silerg  yeyixk bolidioqanliri: — qekətkə w  uning hilliri, kara qekətkə w  uning hilliri, tomuzoqa w  uning hilliri, qaqkiz w  uning hilliri. **23** Lekin t t putlak bololan  milig qi həm uqidioqan h mm  baxka janiwarlar silerg  yirginqlik sanalsun. **24** Bu janiwarlardinmu mundak yol bilən napak bolisilar; birkim ularning  l k tenigə tag s  k q kirg q  napak h sablididu. **25** Kimdekim bularning  l kining bir qismini k t rs   z kiyimlirini yuyuxi ker k, u kixi k q kirg q  napak h sablididu. **26** Tuyakliri aqimak, biraq p t n y bel nmiqan yaki k ximaydioqan haywanlarning h mmisi silerg  h ramdur; h rkim [ularning  l kig ] tag s  napak sanalsun. **27** T t puti bil n mangidioqan haywanlarning iqidin tapini bil n mangidioqanlarning h mmisi silerg  napak bolup, h rkim ularning  l k t nirig  tag s  k q kirg q  napak sanilidu. **28** Kimki ularning  l kini k t rs   z kiyimlirini yuyuxi ker k, u kixi k q kirg q  napak turidu. Bu haywanlar bolsa silerg  h ram bolidu. **29** Y r y zida  milig qi uxaxk janiwarlarning iqidin silerg  h ram bololanlar munular: — kariq  zokor, qaxkan, k sl nq k w  ularning türliri, **30** salma, kizil k sl nq k, tam k sl nq ki, t g t k k sl nq k w  hameleon katarliklar h ram bolidu. **31** Bularning h mmisi y r y zida  milig qi h mm  uxaxk janiwarlarning iqidin silerg  h ram bolidu; ularning  l kig  tag s , k q kirg q  napak sanilidu. **32** Bu janiwarlarning  l ki h rkandak nemig  q x p k lsa xu nem  napak h sablididu — h rkandak yaoqa qaqa-kuqa bolsun, kiyim bolsun, ter  bolsun, taqar bolsun, h rkandak ixka ixlitilidiodan  swab bolsun, suq  qilimxi ker k; ular k q kirg q  napak sanilip, keyin pak bolidu. **33** Bularning biri sapaldin yasaloqan h rkandak qaqa iqig  q x p k lsa, xu qaqa iqidiki h mm  n rs  napak sanalsun w  qaqa ezi sunduridisu. **34**  gar kaqidiki sudin ax-taam  stig  qaqrap k ts , ax-taam napak sanalsun w  xundakla kaqidiki h rkandak iqimlikmu napak sanalsun. **35** H rnemig  undak  l kning birər qismi q x p kəlsimu, napak sanalsun.  gar tonur w  oq k bolsa, napak boldi d p q kiw telsun; ular silerg  h ram bolsun. **36** Lekin xundak əhwalda bulak yaki su yiqilidiodan k lq k yenila pak sanilidu;  mma birkim ularning  l k tenigə tag s  napak bolidu. **37**  gar undak  l kning birər qismi terixka t yyarlanoqan danlaroqa q x p k lsa, bumu yenila pak sanilidu. **38** Lekin  g r danning  stig  su kuyuloqandin keyin xundak bir  l kning birər qismi q x p k lsa, undakta bu danlar silerg  napak sanalsun. **39**  gar silerg  yeyixk bolidioqan haywanlardin biri  l p k lsa, uning  l kig  tag k n kixi k q kirg q  napak sanalsun. **40** Kimki undak  l kning g xidin yesə,  z kiyimlirini yuyuxi ker k w  k q kirg q  napak sanalsun; xundakla undak bir  l kni k t rg n kiximu kiyimlirini yuyuxi ker k w  u kixi k q kirg q  napak sanalsun. **41** Y r y zida  milig qi h mm  uxaxk janiwarlar yirginqlik sanilip, h rgiz yeyilmisun. **42** Korsiki bilən beqirlap mangidioqan janiwar bolsun, y r y zida y r p t t puti bilən yaki k p putliri bilən

mangidioqan  milig qi janiwarlarning h rt rl kini bolsa, ularni h rgiz yemənglar; q nki ular yirginqlikur. **43** Sil r bolsanglar mundak  milig qi janiwarlarning s w bidin  z nglarni yirginqlik kilmaslikinglar ker k.  z nglarni ular t p ylidin napak kilmanlar, bolmisa ularning s w bidin buloqinip k lisilar; **44** q nki M n Hundayinglardurm n. Sil r  z nglarni [ z mig ] atap muk dd s kilixinglar ker k; M n  z m muk dd s bolooq silermu  z nglarni muk dd s tutuxunglar ker k. Sil r  z nglarni y r y zida  milig qi uxaxk h rkandak janiwarlarning s w bidin napak kilmanlar. **45** Q nki Mən  z Hundayinglar boluxka sil rni Misir zeminidin qikirip k lq n P rw rdigardurm n; sil r muk dd s bolunglar, q nki Mən muk dd sturm n. **46** Xular bolsa qarpay bilən uqar-qanatlar, suda y ridiodan h rbir janiwar bilən y r y zida  milig qi h rbir uxaxk janiwarlar toqrisidiki kanun-bəlgilimidur. **47** Bular bilən h ram-h lalni ukup, yeyixk bolidioqan haywan bil n yeyixk bolmaydioqan haywanlarni p rk  t l ysilar.

12 P rw rdigar Musaoqa söz kilip mundak dedi: — **2** Israillarosqa söz kilip mundak degin: — «Ayal kixi h milidar bolup oqul tuosqa, adat k rt p aqirik bololan k nliRIDIKIDAK y tt  k ngiq  napak sanalsun. **3** S kizinqi küni oqli bolsa h tn  kilinsun. **4** Ayal bolsa xuningdin keyin ottuz  q k ngiq  «kan paklinix»ta tursun; paklinix künliri tamam bolmioq  h q bri muk dd s n rsig  tag misun, muk dd s jayoqimu kirmisun. **5**  g r u kiz tuosqa undakta adat k nliRIDIKIDAK ikki h ptigiq  napak turup, andin atmix alt  k ngiq  «kan paklinix»ta tursun. **6** M yli oqul yaki kiz tuosun, kan paklinix künliri tamam boluoqandin keyin u ayal keyd rm  k rbanlik  q n bir yaxka kirg n kozini, gunah k rbanliqi  q n bir baqka yaki pahtakni elip jama t qedirining kirix aqizioqa, kahinning k xiq  k lt rsun. **7** Kahin uni P rw rdigarning alda sunup, xu ayal  q n kafar t k lt ridu; xuning bil n u hunidin pak bolidu. Oqul yaki kiz tuosqan ayal toqrisidiki kanun-b lgilim  mana xudur. **8**  g r uning kozioqa k rbi y tmis , u ikki paht k yaki ikki baqka k lt rsun; ularning biri keyd rm  k rbanlik  q n, y n  biri gunah k rbanliqi  q n bolidu; xu yol bilən kahin uning  q n kafar t k lt ridu; u ayal pak bolidu.

13 P rw rdigar Musa bilən Harunoqa s z kilip mundak dedi: — **2** Birsining bədinining terisida bir qikan, yaki təmrətkə yaki parkirək taxma qikip, uningdin bədinining terisida pes -mahaw kesilining jarahiti p yda bololan bolsa, u kixi Harun kahinning yaki uning kahin oqulliridin birining kəxiqə k lt r lsun. **3** Kahin uning bədinining jarahitigə qaraydu; jarahət bololan jayning təki akirip k tk n h md  jarah tmu atrapidiki teridin kenikrak k r ns , bu pes -mahaw kesallikidur. Xunga kahin uni kərgəndin keyin xu kixini «napak» d p jakarlisun. **4** Lekin  g r uning bədinining terisidiki p yda bololan axu yaltir k qikan aq bolup, atrapidiki teridin kenikrak kərünmisə w  t kimu akirip kətmigən bolsa, kahin bu jarahət bar kixini y tt  k ngiq  ayrim solap koysun. **5** Y ttingi k ni kahin uningosqa qarisan w  əgər jarahət ohxax turup, terisida kengiyip kətmigən bolsa, kahin uni y n  y tt  k ngiq 

ayrim solap koysun. **6** Yəttinchi küni kahin uningoya yəna qarison wə jarahətning rənggi suslaxkan wə kengiyip kətmigən bolsa, undakta kahin uni «pak» dəp jakarlisun; jarahətning pəkət bir qaqa ikənliki bekitilip, kesəl kixi öz kiyimlirini yuyup pak sanalsun. **7** Lekin əgər u kahinoğa kərünüp «pak» dəp jakarlanoqandin keyin xu qaqa terisidə kengiyip kətsə, undakta u yəna bir kətim kahinoğa kərünsun. **8** Kahin uningoya yəna qarison wə əgər qaqa uning terisidə kengiyip kətkən bolsa, kahin uni «napak» dəp jakarlisun; u jarahət pesə-mahawdur. **9** Əgər birkimdə pesə-mahaw jarahiti pəyda bolup kəlsa kahinning kəxiyoğa kəltürülsun. **10** Kahin uning jarahitigə səpselip qarison; wə əgər terisidə aq bir qıkan pəyda boləqan, tükü akirip kətkən bolsa wə qıkan qıqkan jayda ət-gəxi kərünüp kəloqan bolsa, **11** bu uning bədinining terisigə qüxkən kona pesə-mahaw jarahitining kaytidin kəzoqilixi bolup, kahin uni «napak» dəp jakarlisun. U napak boləqini üqün uni solaxning həjiti yoq. **12** Lekin əgər pesə-mahaw kəzoqilip, jarahiti bar kixining terisigə yeyilip kətkən bolsa, kahin nəgila qarisa xu yərdə xu «pesə-mahaw» bolsa, terisini bəxidin putioqığə kaplap kətkən bolsa, **13** undakta kahin uningoya səpselip qarison; mana, xu pesə-mahaw jarahiti pütün bədinini kaplap kətkən bolsa, u jarahiti bar kixini «pak» dəp jakarlisun; qünki uning pütün bədinini akirip kətkən bolup, u «pak» dəp sanalsun. **14** Lekin kaqaniki uningda ət-gəxi kərünüp kəlsa, u kixi napak sanalsun. **15** Kahin mundak kərüngen ət-gəxigə karap, u kixini «napak» dəp jakarlisun; qünki xu ət-gəx napak bolup, u pesə-mahaw kesilidur. **16** Həlbuki, əgər ət-gəxi kaytidin əzgirip, aqarsa u kixi yəna kahinning kəxiyoğa kəlsun. **17** Kahin uningoya səpselip qarison; jarahət aqarəqan bolsa, kahin jarahiti bar kixini «pak» dəp jakarlisun; u pak sanilidu. **18** Əgər birkimning bədinining terisigə hürək qıqıp sakijiyip, **19** hürəkning ornida aq qıkan yəki kizəyoq daq pəyda boləqan bolsa, kahinoğa kərsitilsun. **20** Kahin uningoya səpselip qarison; əgər daq ətrapidiki teridin kənikrak kərünsə, xundakla uningdiki tüklər akirip kəloqan bolsa, undakta kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki bu hürəkting kəzoqilip pəyda boləqan pesə-mahaw kesili jarahitidur. **21** Lekin kahin uningoya səpselip qarioqanda, daq qıqkan jayda akirip kəloqan tüklər bolmisa, wə daqmu ətrapidiki teridin kənikrak bolmisa, rənggi səl susrak boləqan bolsa, undakta kahin uni yəttə küngiqə ayrim solap koysun. **22** Əgər daq dərəkə terisigə yeyilip kətkən bolsa, kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki bu [pesə-mahaw] jarahitidur. **23** Əmma əgər daq əz jayida tohtap yeyilmioqan bolsa, bu pəkət hürəkning zəhmi, halas; kahin uni «pak» dəp jakarlisun. **24** Əgər birsining bədinining terisining məlum jayi kəyoq kəlip, keygən jay aq-kizəyoq yəki pütünləy aq daq bolup kəlsa, **25** kahin uningoya səpselip qarison; əgər xu daqdiki tüklər akirip kətkən, daqmu ətrapidiki teridin kənikrak bolup kəloqan bolsa, undakta bu kəyoq yarisdin pəyda boləqan pesə-mahaw kesilidur; kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki u pesə-mahaw jarahitidur. **26** Lekin əgər kahin səpselip qarioqanda, daqning ornida həqkəndak akirip kətkən tük bolmisa, xundakla daqmu ətrapidiki teridin kənik bolmisa, bəlki rənggi sus bolsa, undakta kahin

uni yəttə küngiqə ayrim solap koysun. **27** Yəttinchi küni kahin uningoya yəna qarison; daq terisidə kengiyip kətkən bolsa, kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki u pesə-mahaw jarahitidur. **28** Əmma əgər daq jayida tohtap, yeyilmioqan bolsa, xundakla rənggi sus bolsa, bu pəkət kəyoq boləqan qawartku, halas; kahin uni «pak» dəp jakarlisun; qünki u kəyoqning tatuki, halas. **29** Əgər bir ər yəki ayal kixining bəxida yəki sakilida jarahət pəyda bolsa, **30** kahin jarahətkə səpselip qarison; əgər jarahət ətrapidiki teridin kənikrak kərünsə, üstidə xaləng serik tük bolsa, undakta kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki bu jarahət kaqəq bolup, bax yəki sakaldiki pesə-mahawning əlamitidur. **31** Əgər kahin kaqəq jayoğa səpselip qarioqanda, u ətrapidiki teridin kənik kərünmisə, xundakla uning iqidə həqkəndak qara tükmu bolmisa, undakta kahin kaqiqi bar kixini yəttə küngiqə ayrim solap koysun. **32** Kahin yəttinchi küni kaqəqqa yəna səpselip qarison; kaqəq kengiyip kətməy, üstidimu həqkəndak serik tük bolmisa, xundakla kaqəq ətrapidiki teridin kənik kərünmisə, **33** jarahiti bar kixi barliq qaq-sakilini qüxürüwətsun; kaqəqning əzini qöjdimisun. Kahin kaqiqi bar kixini yəna yəttə küngiqə ayrim solap koysun. **34** Yəttinchi küni kahin kaqəqqa səpselip qarison; əgər kaqəq teridə kengiyip kətmigən bolsa, xundakla ətrapidiki teridin kənik kərünmisə, kahin uni «pak» dəp jakarlisun. Andin u kiyimlirini yusun; xuning bilən u pak sanilidu. **35** Lekin əgər u «pak» dəp jakarlanoqandin keyin kaqəq terida kengiyip kətsə, **36** kahin uningoya yəna səpselip qarison; əgər kaqəq teridə kengiyip kətkən bolsa, serik tükning bar-yoklukini təxkürüxning həjiti yoq; qünki bu kixi napaktur. **37** Əgər kaqəq jayida xu peti kəlip, üstidin qara tük ünüp qıqkan bolsa, kaqəq sakayoqan bolidu; xu kixi pak boləqəqqa, kahin uni «pak» dəp jakarlixı kerək. **38** Əgər ər yəki ayal kixining bədinining terisidə daq pəyda bolup, bu daqlar parkirək həm aq bolsa **39** kahin səpselip qarison; əgər bədənning terisidiki u daqlar suslixip boz rənggə yüzləngən bolsa, bu teridin qıqkan bir taxma, halas; bu kixi pak sanalsun. **40** Əgər birkimning bəxining tükliri qüxüp kətkən bolsa, u pəkət bir takir bax, halas; u pak sanalsun. **41** Əgər uning bəxining tükü pəxanə tərpidin qüxkən bolsa, u pəkət paynəkəbx, halas; u yənila pak sanalsun. **42** Lekin əgər uning takir bəxi yəki paynək bəxida kizəyoq aq daq kərünsə, undakta u jarahət uning takir bəxi yəki paynək bəxidiki pesə-mahaw kesilining bir əlamitidur. **43** Kahin jarahitigə səpselip qarison; əgər uning takir bəxida yəki paynək bəxida ixik jarahət bolsa həmdə pesə-mahaw kesilining əlamitidək kizəyoq aq kərünsə, **44** undakta u pesə-mahaw kesiligə giriptar boləqan adəm bolup, napak həsəblinidu. Uning bəxiyoğa xundak jarahət qüxkən boləqəq, kahin uni mutlək «napak» dəp jakarlisun. **45** Xundak jarahiti bar pesə-mahaw kesili boləqan kixi kiyimliri yirtik, qaqliri quwuk, burut-sakili yepiklik həlda: «Napak, napak!» dəp toqlap yürüxi kerək. **46** Xu jarahiti boləqan barliq künlərdə u «napak» sanilidu; u napak boləqəqqa, ayrim turuxi kerək; uning turaləqəsi qədirdəhning sirtida bolsun. **47** Əgər bir kiyimda, məyli yungdin yəki kanaptin tikiləng bolsun uningda pesə-mahaw iz-deqi pəyda bolsa, **48** yəni kanap yəki yungdin

tokulojan rəhtta, ərux yipida yaki arqak yiplirida bolsun, terə-hurumda yaki teridin etilgən həkəkandaq nərslərdə pesə-mahaw iz-deoյi bolsa, **49** xundakla kiyim-keqək yaki terə-hurumda, ərux yip yaki arqak yiplirida, ya terə-hurumdin etilgən nərslərdə pəyda boləjan iz-daoյ yexilraq yaki kizəuq bolsa bu iz-daoյ «pesə-mahaw iz-deoյ» dəp kərilip kaħinoյə kərsitilsun. **50** Kaħin [daoյka] səpselip kərisun, andin iz-daoյ pəyda boləjan nərsini yəttə kəngiqə ayrim saklısun. **51** U yəttinqi kəni iz-daoյə karap baksun; iz-daoյ qəxkən kiyim-keqək, məyli arqak yipta yaki ərux yipta bolsun, yaki terə-hurumda yaki terə-hurumdin etilgən nərsida bolsun, u kengiyip kətkən bolsa, bu iz-daoյ qiritkəuq pesə-mahaw kesili dəp həsablinip, ular napak sanalsun. **52** Xuningdək kaħin ərux yip yaki arqak yipida iz-daoյ bolsa kiyim-keqək yaki terə-hurumdin etilgən nərsidə xundak iz-daoյ bolsa ularnımu kəydürüwətsun; qənkı bu qiritkəuq pesə-mahaw kesilidur. Mundaq nərslərnıng həmmisini otta kəydürük kerəktur. **53** Lekin kaħin uningəya səpselip kərioյanda, iz-daoյ kiyim-keqəktiki ərux yipta bolsun, arqak yipta bolsun, yaki terə-hurumdin etilgən nərsidə bolsun, iz-daoյ kəngəymigən bolsa, **54** undakta kaħin deoյi bar nərsini yuyulsun dəp buyrup, ikkinqi kətim uni yəttə kəngiqə saklısun. **55** Bu nərsə yuyuləndin keyin kaħin yənə daoյka səpselip kərisun; əgər uning rənggi əzgərmigən bolsa (gərqə kengiyip kətmigən bolsımu), u yənıla napaktur; sən uni otta kəydürgin. Qənkı məyli uning iz-deoյi iq yüzidə bolsun yaki tax yüzidə bolsun u qiritkəuq iz-daoյ həsablinidu. **56** Lekin əgər kaħin səpselip kərioյanda, mana, daoյning rənggi yuyuləndin keyin suslixip kətkən bolsa, u xu kismini kiyim-keqəktin, ərux yiptin yaki arqak yiptin bolsun, yaki terə-hurumdin bolsun uni yirtip elip, taxlıwətsun. **57** Əgər bu iz-daoյ kiyim-keqəktə, məyli arqak yipta yaki ərux yipta bolsun, ya terə-hurumdin etilgən nərsidə kərünsun, bu kengiyidəjan birhil pesə-mahaw iz-deoյi dəp sanalsun; sən u qaplxan kiyim-keqəkni kəydürüwətkin. **58** Lekin əgər iz-daoյ kiyim-keqəktə bolsun (ərux yipida yaki arqak yipida bolsun) yaki terə-hurumdin etilgən nərsidə bolsun, yuyulux bilən qikip kətsə, undakta bu egin ikkinqi kətim yuyulsun, andin pak sanalsun. **59** Pesə-mahaw kesiliningkidək iz-daoյ pəyda boləjan yung yaki kanar rəhttin tokulojan kiyim-keqək (iz-daoյ ərux yipta yaki arqak yipta bolsun) yaki terə-hurumdin etilgən nərslər toərisidikı kanun-bəlgilimə mana xudur; buning bilən ularni pak yaki napak jakarlxəka bolidu.

14 Pərwərdigar Musəyoյə səz kilip mundaq dedi: — **2** Pesə-mahaw boləjan kixi pak kilinidəjan künidə bəja kilix kerək boləjan kanun-bəlgilimə mana təwəndikidəktur: — U kaħinning aldioյə kəltürilsun. **3** Kaħin qədirəhəning taxkərioյə qikip, pesə-mahaw boləjan kixigə səpselip kərisun; əgər pesə-mahaw boləjan kixi kesilidin sakəyoյan bolsa, **4** Undakta kaħin pak kilinidəjan kixigə pak, tirik kuxtin ikkini uningəya kəxup kədir yəoյiqi, kizil rəht wə zofa kəltürüxkə buyrusun. **5** Andin kaħin kuxlxarning birini ekın su kaqılənoյan sapal kozining üstidə boəuozlanglar dəp buyrusun; **6** andin tirik kuxni bolsa, kaħin uni kədir yəoյiqi, kizil rəht wə zofa bilən elip kelip, bu nərslərnıng

həmmisini tirik kux bilən birgə ekın suning üstidə boəuozlanəjan kuxning kənoյə qılilsun, **7** andin pesə-mahawdin pak kilinidəjan kixigə yəttə kətim sepixi bilən uni pak dəp jakarlısun; wə tirik kuxni dalaəya kəyup bərsun. **8** Pesə-mahawdin pak kilinidəjan kixi kiyimlirini yuyup, bədinidikı barlık tükłəni qəxürtip, suda yuyunəndin keyin pak həsablinidu. Andin uningəya qədirəhəka kirixə iյəzət bolidu; pəkət u yəttə kəngiqə əz qədirining texida turuxi kerək. **9** Yəttinqi kəni u bədinidikı həmmə tükłəni qəxürsun; bəxning qəq-sakalliri wə kəxini, yəni barlık tükłəni qəxürsun; u kiyimlirini yuyup əz bədinini suda yusun, andin pak bolidu. **10** Səkkizinqi kəni u ikki bəjirim ərkək kəza bilən bir yaxka kirgən bəjirim qixi kəzidin birni, xuningdək bir [əfəhning] ondin üqigə barəwər zəytun meyi iləxtürülgən esil un «axlık hədiyə»ni, bir log zəytun meyini kəltürsun. **11** Uni «pak» dəp jakarlayidəjan bu rəsim-kəaidini etküzidəjan kaħin pak kilinidəjan kixini wə u nərslərnıni jəməət qədirining kirix əoյzida, Pərwərdigarning aldidə həzır kılısun. **12** Andin kaħin ərkək qozilarning birini elip itəətsizlik kurbənlıki kilip sunup, uning bilən billə xu bir log zəytun meyinimu kəltürüp, pulənglatma hədiyə süpitidə Pərwərdigarning aldidə pulənglatun. **13** Kəza bolsa muqəddəs bir jəyning iqidə gunah kurbənlıki bilən kəydürmə kurbənlıklar boəuozlinidəjan jəyda boəuozlansun; qənkı itəətsizlik kurbənlıki bolsa gunah kurbənlıkiə ohxə, kaħinoյə təwə bolup «əng muqəddəsərnıng biri» sanilidu. **14** Kaħin itəətsizlik kurbənlıkining kənidin elip pak kilinidəjan kixining ong kulikining yumxikəyoյə wə ong kolining qəng bərmiki bilən ong putining qəng bərmikiəyimu sürtip koysun. **15** Andin kaħin xu bir log zəytun meyidin elip, əzining sol kolining alikənoյə azəyoյə kuysun. **16** Kaħin ong bərmikiəni sol kolidiki zəytun meyoյə qıləp, Pərwərdigarning aldidə yəttə kətim bərmiki bilən səpsun. **17** Andin kaħin kolidiki kəloյan maydin elip, pak kilinidəjan kixining ong kulikining yumxikəyoյə, ong kolining bəx bərmikiəyoյə wə ong putining bəx bərmikiəyoյə sürülgən itəətsizlik kurbənlıkining kəning üstigə sürüp koysun. **18** Sürtip bolup, kaħin kolidiki exip kəloյan mayni pak kilinidəjan kixining bəxioյə kuysun. Bu yol bilən kaħin uning üqün Pərwərdigarning aldidə kafərat kəltüridu. **19** Andin kaħin gunah kurbənlıkini sunup, pak kilinidəjan kixini napaklıkidin pak kilixkə kafərat kəltüridu; ahirida u kəydürmə kurbənlıqni boəuozlisun. **20** Kaħin kəydürmə kurbənlıki bilən axlık hədiyəni kurbəngəhta sunsun. Bu yol bilən kaħin uning üqün kafərat kəltürüp, u kixi pak bolidu. **21** Lekin u kəmbəəşəlliktin xundak kilixkə kurbı yətmisə, əzigə kafərat kəltürük üqün «pulənglatma hədiyə» süpitidə yəlozuz bir ərkək qozini itəətsizlik kurbənlıki kilip kəltürsun, xuningdək axlık hədiyə üqün bir əfəhning ondin birigə barəwər zəytun meyi iləxtürülgən esil un bilən bir log zəytun meyini kəltürsun **22** wə əz əhwəlioյə yərixə ikki pahtək yaki ikki bəqka elip kəlsun; biri gunah kurbənlıki üqün, yənə biri kəydürmə kurbənlıki üqün bolsun; **23** səkkizinqi kəni bularnı əzining pak kilinixi üqün jəməət qədirining kirix əoյzəyoյə elip kelip, Pərwərdigarning aldidə kaħinning kəxioյə kəltürsun. **24** Kaħin itəətsizlik kurbənlıki

bolidoqan ʻarkak qoza bilan xu bir log mayni elip, bularni pulanglatma hʻadiya sʻupitidə Pərwərdigarning aldidə pulanglatsun. 25 Itaʻtsizlik qurbanliki kiliqoqan ʻarkak kozini bolsa ezi boozulzusun; andin kahin itaʻtsizlik qurbanlikining kenidin azojina elip, pak kilinidoqan kixining ong kulikining yumxikioja, ong qolining bax barmikioja wə ong putining bax barmikioja sʻursun. 26 Andin kahin maydin elip, sol kolining alikiniqja azojina kuysun. 27 Xundak kilip, kahin ong barmiki bilan sol kolidiki maydin Pərwərdigarning aldidə yettə ketim səpsun. 28 Andin kahin ezi kolidiki maydin elip, pak kilinidoqan kixining ong kulikining yumxikioja wə ong kolining bax barmiki bilan ong putining bax barmikioja itaʻtsizlik qurbanlikining kenining ʻustigə sʻursun. 29 Xuning bilan Pərwərdigarning aldidə uningqja kafarət kaltürükə kahin kolidiki mayning qaloqini pak kilinidoqan kixining bexioja kuysun; 30 andin xu kixi ez qurbioja qarap pahtaktin birni yaki baqkidin birni sunsun; 31 ez qurbioja karap, birini gunah qurbanliki, yonə birini keydurmə qurbanlik kilip axlik hʻadiya bilan billə sunsun. Bu yolda kahin Pərwərdigarning aldidə pak kilinidoqan kixi ʻuqin kafarət kaltüridu. 32 ʻEzidə pesə-mahaw bolqan, pak kilinixi ʻuqin wajip bolidoqan nərsilərnə kaltürükə qurbi yətməydoqan kixilə toʻrisidiki qanun-bəlgilimə mana xulardur. 33 Pərwərdigar Musa bilan Hərunoqja mundak dedi: — 34 — Silər Mən əzlinglarqja miras kilip beridoqan Qanaan zeminiqja kirgəndin keyin, Mən silər igə bolidoqan xu zemindiki bir əygə birhil pesə-mahaw yarisini əwətsəm, 35 əyning igisi kahinning kexioja berip, uningqja buni məlum kilip: «Mening əyimgə waba yukqandək kərünüdu», dəp məlum kilixi kerək. 36 Kahin bolsa: — Əydiki həmmə nərsilər napak bolmisun ʻuqin mən berip bu wabaqja səpselip qaraxtin burun əyni bikarlanglar, dəp buyrusun. Andin kahin kirip əygə səpselip qarisan. 37 U xu wabaqja səpselip qarəioqinida, mana əyning tamlirioja waba daqliri yukqan jaylar kawak bolsa, həm yexiloja mayil yaki kizəq bolup, tamning yuzidin kenikraq bolsa, 38 kahin əyning ixikining aldioja qikip, ixikni yettə kungiqə taqap koysun. 39 Andin kahin yəttinqi kuni yenip kelip, səpselip qarəioqinida, əyning tamliridiki iz-dəq kengiyip kətkən bolsa, 40 kahin: — Waba yukqan taxlarni qikirip xəhərnə sirtidiki napak bir jayoqja taxliwətinglar, dəp buyrusun. 41 Xuning bilan birgə u əyning iqining tət ətrapini kirdorsun wə ular kiroqan suwakni bolsa xəhərnə texidiki napak bir jayoqja təkəwətsun. 42 Andin ular baxqa taxlarni elip, ilgirik taxlarning ornida koysun wə baxqa hək lay etip, uning bilan əyni kaytidin suwisun. 43 Əgər u taxlarni qikirip, əyni kirdurup kaytidin suwatqandin keyin, əydə waba deoqi yonə pəyda bolsa, 44 undakta kahin yonə kirip buningqja səpselip qarisan. Səpselip qarəioqinida, mana iz-dəq əydə kengiyip kətkən bolsa, bu əygə yukqini qiritkūq waba bolidu; əy napak sanilidu. 45 Bu wəjdin ular əyni, yəni yəoqja-tax wə barlik suwik bilən billə qixürüp, həmmisini kətürüp xəhərnə sirtidiki napak bir jayoqja taxliwətsun. 46 Kimdəkim əy taqaloqan məzgilidə uningqja kirsə, u kəq kirgūqə napak sanilidu. 47 Əgər birkim əy iqidə yatqan bolsa, kiyimlirini yusun; wə əgər birsə əydə oqizalanoqan bolsa, umu ez kiyimlirini

yusun. 48 Ləkin kahin kirip, əygə səpselip qarəioqinida əy suwalqandin keyin waba uningda kengiyip kətmigən bolsa, undakta kahin əyni «pak» dəp jakarlisun; qūnki uningdiki waba saqayqan bolidu. 49 Andin u əyning pak kilinixi ʻuqin ikki kux, kedir yəoqi, kizil rəht bilən zofa elip kelip, 50 kuxlarning birini ekən su qaqilanoqan sapal kozining ʻustidə boozulzusun; 51 andin u kedir yəoqi, zofa, kizil rəht wə tirik kuxni billə elip kelip, bu nərsilərnəning həmmisini boozulanoqan kuxning kənoqja, xundakla ekən suqja qilap, əygə yettə mərtiwə səpsun; 52 bu yol bilən u əyni kuxning kəni, ekən su, tirik kux, kedir yəoqi, zofa wə kizil rəht arqilik napakliktin paklaydu. 53 Andin u tirik kuxni xəhərnə sirtida, dalada qoyup bərsun. U xundak kilip, əy ʻuqin kafarət kaltüridu; u əy pak sanilidu. 54 Bular bolsa hərəhil pesə-mahaw jarahiti, kaqqaq, 55 kiyim-keqək wə əygə yukqan pesə-mahaw wabasi, 56 teridiki qikanlar, təmrətkə wə parkirək aq iz-dəqlər toʻrisidiki qanun-bəlgilimidur. 57 Xu bəlgilimilər bilən bir nərsining qaysi əhwalda napak, qaysi əhwalda pak bolidoqanlikini pərk etixə kərsətmə berixə bolidu; mana bu pesə-mahaw toʻrisidiki qanun-bəlgilimidur.

15 Pərwərdigar Musa bilan Hərunoqja səz kilip mundak dedi: — 2 Israilarqja mundak dənglar: — Hərkəndak ʻarkəkning əz tenidin aqma qiksa xu kixi xu aqma səwəbidin napak sanalsun. 3 Aqma qikixtin boləqan napaklik toʻrisidiki həküm xuki, aqmisi məyli tenidin ekip tursun yaki ekixtin tohtitiloqan bolsun, xu kixi yənilə napak sanalsun; 4 mundak aqma boləqan kixi yatqan hərbir orun-kərpə napak sanilidu wə u qaysi nərsining ʻustida oltursa xu nərsimu napak sanilidu. 5 Kimki u yatqan orun-kərpigə təgsə, ez kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, andin kəq kirgūqə napak sanalsun. 6 Xuningdək kimki mundak aqma boləqan kixi olturqan nərsida oltursa ez kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgūqə napak sanalsun. 7 Kimki aqma boləqan kixining tenigə təgsə, ez kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, wə kəq kirgūqə napak sanalsun. 8 Əgər aqma boləqan kixi pak birsigə tiükürsə, xu kixi ez kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, kəq kirgūqə napak sanalsun. 9 Qaysibir egər-tokumning ʻustigə [aqma boləqan] kixi minsə, xu nərsə napak sanalsun. 10 Kimki uning tegidə qoyuloqan nərsilərgə təgsə kəq kirgūqə napak sanilidu; wə kimki xu nərsilərnə kətürsə, ez kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, wə kəq kirgūqə napak sanalsun. 11 Aqma boləqan kixi kolini yumastin birkimgə təgküzsə, xu kixi ez kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgūqə napak sanalsun. 12 Aqma boləqan kixi sapal qaqini tutup salsa, xu kaqja qəkiwətilsun; yəoqja kaqja bolsa suda yuyulsun. 13 Qaqaniki aqma bar kixi aqma həlitidin kutulsa, əzining pak kilinixi ʻuqin yettə künni həsəblap ətəküzüp, andin kiyimlirini yuyup, ekən suda yuyunsun; andin pak sanilidu. 14 Səkkizinqi küni ikki pahtək yaki ikki baqkini elip, jamaət qədirining kirix əoziqja, Pərwərdigarning aldioja kəltürüp, kahinoqja tapxursun. 15 Kahin ulardin birini gunah qurbanliki ʻuqin, yonə birini keydurmə qurbanlik ʻuqin sunsun. Bu yol bilən kahin Pərwərdigarning aldidə uning aqma boləqanlikioqja kafarət kaltüridu. 16 Əgər bir ʻarkəkning məniysi əzlükidin qikip kətkən bolsa, u pütün

bədinini suda yusun, u kəq kirgüqə napak sanalsun. **17** Xuningdək adəmning məniysi qaysi kiyimigə yaqi terisigə yukup qalsa, suda yuyulsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **18** Ər wə ayal kixi bir-birigə yəqinlixixi bilən məniy qiqsa, ikkisi yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **19** Əgər ayal kixilər aqma kelix həlitiə tursa wə aqmisi hun bolsa, u yəttə küngiqə «ayrim» tursun; kimki uninoqə təgsə kəq kirgüqə napak sanalsun. **20** «Ayrim» turux məzgilidə, qaysi nərsining üstidə yatsa, xu nərsə napak sanilidu, xundakla qaysi nərsining üstidə olturoqan bolsa, xu nərsimu napak sanalsun. **21** Hərkim uning orun-kərpisigə təgsə öz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **22** Hərkim u olturoqan nərsigə təgsə, əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **23** Wə əgər birkim u yatqan yaqi olturoqan jayda qoyuloqan birər nərsigə təgsə, kəq kirgüqə napak sanalsun. **24** Əgər bir ər kixi wə hələttiki ayal bilən birgə yatsa, xundakla uning hun napakliqi xu ərgə yukup qalsa, u yəttə küngiqə napak sanalsun; u yatqan hər bir orun-kərpimu napak sanalsun. **25** Əgər ayal kixining adət waqtining sirtidimu birnəqqə küngiqə huni kelip tursa, yaqi hun aqmisi adət waqtidin exip kətkən bolsa, undakta bu napak qan ekip turoqan künlirining həmmisidə, u adət künliridə turoqandək sanalsun, yənə napak sanalsun. **26** Qan kəlgən hər bir künde u qaysi orun-kərpə üstidə yatsa, bular u adət künliridə yatqan orun-kərpilərdək həsəblinidu; u qaysi nərsining üstidə olturoqan bolsa, xu nərsə adət künlirining napakliqidək napak sanalsun. **27** Hərkim bu nərsilərgə təgsə napak bolidu; xu kixi kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **28** Ayal kixi qaqan hun kelixtin sakaysa, u yəttə künni həsəblap, ətküzüp bolojanda pak sanilidu. **29** Səkkizinqi küni u ikki pəhtək yaqi ikki baqkini elip jamaət qedirining kirix aqzioqə, kaqinning kexioqə kəltürsun. **30** Kaqin bularning birini gunah qurbanliqi üqün, yənə birini köydürmə qurbanliq üqün ötküzsun; bu yol bilən kaqin uning napak aqma kenidin pak boluxioqə uning üqün Pərwərdigarning aldidə kafarət kəltüridu. **31** Silər muxu yol bilən Israillarni napakliqidin üzünglar; bolmisa, ular napakliqida turiwerip, ularning arisida turoqan mening turaloq qedirimni bulojixi tüpəyilidin napak həlitiə əlup ketidu. **32** Aqma kelix həlitiə bolojan kixi wə məniy ketix bilən napak bolojan kixi toqrisida, **33** Xuningdək hun kelix künliridiki aqriq ayal kixi toqiruluk, aqma hələttə bolojan ər wə ayal toqiruluk, napak hələttiki ayal billə yatqan ər toqiruluk kəlgən qanun-bəlgilimə mana xulardur.

16 Hərunning ikki oqli Pərwərdigarning aldioqə yəqinlixixi bilən əlup kətti. Ular əlup kətkəndin keyin, Pərwərdigar Musaəqə səz kilid. **2** Pərwərdigar Musaəqə mundək dedi: — «Sən əz kəringding Hərunoqə: «Sən əlup kətməsliking üqün pərdining iqidiki mukəddəs jayoqə qoyuloqan əhdə sanduqining üstidiki «kafarət təhti»ning aldioqə hər waqit kəlmə», degin. Qünki Mən «kafarət təhti»ning üstidiki bulutta ayan bolimən. **3** Hərun [əng] mukəddəs jayoqə munu yol bilən kirsun: — Gunah qurbanliqi üqün bir yax torpaq, köydürmə qurbanliq üqün bir qoqkarni kəltürsun; **4** əzi mukəddəs kanap halta kəngləkni kiyip, ətlirini yapidioqan kanap

ixtannimu kiyip, beligə bir kanap bəlwəoqni baqlap, bexioqə kanap səllini yəgəp kəlsun. Bular mukəddəs kiyimlər bolojaqqa, kiyixtin ilgiri bədinini suda yusun. **5** U Israillarning jamaetidən gunah qurbanliqi üqün ikki tekə, köydürmə qurbanliq üqün bir qoqkarni tapxuruwalsun. **6** Xuning bilən Hərun awwal gunah qurbanliqi bolidioqan torpakni sunup, əzi wə əz əyidikilər üqün kafarət kəltürüxi kerək. **7** Andin u ikki tekini elip, ularni jamaət qedirining kirix aqzining aldioqə kəltürüp, Pərwərdigarning aldidə turoquzsun. **8** Andin Hərun bu ikki tekə toqrisida qək taxlisun; qəkning birini «Pərwərdigar üqün», yənə birini «azazəl üqün» taxlisun. **9** Hərun Pərwərdigarə qək qüxkən tekini kəltürüp, gunah qurbanliqi süpitidə sunsun. **10** Lekin «azazəl»gə qək qüxkən tekini bolsa, kafarət kəltürüxi üqün qəlgə həydilixkə, xundakla «azazəl»gə əwətilixkə Pərwərdigarning aldidə tirik kalduwalsun. **11** Andin Hərun gunah qurbanliqini, yəni əzi üqün bolojan torpakni kəltürüp, əzi wə əz əyidikilər üqün kafarət kəltürüxkə əzīgə gunah qurbanliqi bolidioqan bu torpakni boquzlisun; **12** Andin u Pərwərdigarning aldidiki qurbangahdin elinoqan qoq bilən toloqan bir huxbuydanni elip, ikki qollap yuxmaq ezilgən əzi huxbuy ətir bilən toldurup, buni pərdining iqigə elip barsun; **13** andin huxbuy is-tütiki həküm-guwaq sanduqining üstidiki kafarət təhtini qaplisun dəp, huxbuyni Pərwərdigarning huzuridiki otning üstigə koysun; xuning bilən u əlməydu. **14** U torpakning kənidin elip əz barmiqi bilən kafarət təhtining xərk təripigə qeqip, kafarət təhtining aldioqimə əz barmiqi bilən qəndin elip, yəttə qətim səpsun. **15** Andin u həlk üqün gunah qurbanliqi qilinidioqan tekini boquzlisun; kənni pərdining iqigə kəltürüp, torpakning kənni qiləndək qilsun, yəni uning kənidin elip kafarət təhtigə wə kafarət təhtining aldioqə qaqsun. **16** U bu yol bilən mukəddəs jay üqün kafarət kəltürüp, uni Israillarning napakliqidin, həmmə itaətsizliklirini elip baridioqan gunahliqirin paklaydu wə xuningdək ularning napakliqi arisida turuwatqan jamaət qediri üqünmu xundək kafarət qilsun. **17** U kafarət kəltürüx üqün əng mukəddəs jayoqə kirgəndin tartip uningdin qikküqə həqbir adəm jamaət qediri iqidə bolmisun; bu yol bilən u əzi, əyidikilər wə Israilling pütkül jamaiti üqün kafarət kəltüridu. **18** Andin u Pərwərdigarning aldidiki qurbangahqə qiqip, uning üqünmu kafarət kəltüridu; xuningdək torpakning kəni bilən tekining kənidin elip qurbangahning qərisidiki münggüzlərgə sürsun; **19** u barmiqi bilən qəndin elip qurbangahning üstigə yəttə qətim səpsun; xuning bilən u uni Israillarning napakliqiridin paklap [Hudaəqə atap] mukəddəs kilidu. **20** — Mukəddəs jay, jamaət qediri wə qurbangah üqün kafarət kəltürüp bolojandin keyin, u tirik tekini kəltürsun; **21** andin Hərun ikki kolini tirik tekining bexioqə qoyup turup, uning üstidə turup, Israillarning barliq kəbiqlikliri wə itaətsizliklirini elip baridioqan gunahliqirini ikrar qilip, ularni tekining bexioqə artsun; andin uni yenidə təyyar turidioqan bir adəmning kəli bilən qəlgə əwətiwətsun. **22** Bu yol bilən tekə ularning həmmə kəbiqliklirini əz üstigə elip, adamzatsiz qəlgə ketidu. Xunga u tekini qəlgə qoyuwətsun. **23** — Andin

Harun jamaot qedirioja kirip muqaddas jayoja kirgən wakitta kiygən kanap kiyimlirini selip xu yərdə ularni koyup koyusun. **24** U muqaddas yərdə əz bədinini suda yuyup, əz kiyimlirini kiyip taxkiriyoja qikiq, əzining keydürmə qurbanliki bilən həlkning keydürmə qurbanliqini sunup, xu yol bilən əzi wə həlk üçün kafarət kəltüridu. **25** Xundakla u gunah qurbanliqining meyini qurbangahta keydürsun. **26** «Azazel»ə bekitilgən tekini elip berip koyuwətkən kixi əz kiyimlirini yuyup, bədinini suda yuyup, andin qedirgahka kirixkə bolidu. **27** Kafarət kəltürüx üçün qeni [əng] muqaddas jayoja elip kirilip, gunah qurbanliki kilinojan torpaq bilən gunah qurbanliki kilinojan tekini birsi qedirgahning taxkiriyoja elip qikiq, ularning terisi, gəxi wə tezəklirini otta keydürsun. **28** Ular ni keydürgən kixi əz kiyimlirini yuyup, bədinini suda yuyup, andin qedirgahka kirixkə bolidu. **29** — Mana bu silərgə bir əbədiy qanun-bəlgilimə bolsun: — Hər yəttinqi ayniq oninqi künidə silər əz nəpsinglarni tartip əzünglarni təwən tutunglar wə heqkəndək ix kilmanglar; məyli yərlıklər bolsun yaki aranglarda turuwatqan Yəq, yurtluqlar bolsun xundək kilixinglar kerək. **30** Qünki xu künidə silarni paklaxka silər üçün kafarət kəltürüldü; Pərwərdigarning aldida silər həmmə gunahlinglardin pak bolisilər. **31** Bu kün silərgə pütünləy aram alidiojan xabat küni bolup, nəpsinglarni tartip əzünglarni təwən tutisilər; bu əbədiy bir bəlgilimidur. **32** Kimki atisingəz ornida kahinlik yürgüzüx üçün məsih kilinip, Hudaəja atəp tikləngən kahin bolsa xu yol bilən kafarət kəltüridu. U kanaptin etilgən muqaddəs kiyimni kiyip turup, **33** Əng muqaddəs jay üçün kafarət kəltüridu; jamaot qediri bilən qurbangah üçünmu kafarət kəltüridu; qəlojan kahinlar bilən barlik həlkning jamaoti üçün həm kafarət kəltüridu. **34** Bu bolsa silər üçün əbədiy bir bəlgilimə bolidu; xuning bilən Israillarni barlik gunahlingridin paklax üçün yilda bir qətim kafarət kəltürüp berisilər». Xuning bilən [Harun] Pərwərdigar Musaəja buyruəjinidək kilidi.

17 Pərwərdigar Musaəja səz kilip mundək dedi: — **2** Harun bilən oəulliri wə barlik Israilləroja mundək degin: — Pərwərdigar silərgə buyruəjan həküm xuki: — **3** Israilning jəmətliridin boləjan hərəkəndək kixi qurbanlik kilməqə bolup, kala yaki koy yaki əqkini jamaot qedirining kirix əozida, Pərwərdigarning turaləja qedirining aldioja, Pərwərdigarəja ataləjan qurbanlik süpitidə yetiləp əpkəlməy, bəlki qedirgahning iqidə yaki taxkiriəda boəuzlisa, uningdin akqan qan xu kixining gədinigə artilidu; bu adəm «qan təkkən» dəp, əz həlkədin üzüp taxlinidu. **5** Bu həkümning məksiti Israillarning hazirkidək dalada mal soyup qurbanlik kilixning ornioja, qurbanliklirini jamaot qedirining kirix əozida Pərwərdigarning aldioja kəltürüp, kahinoja tapxurup Pərwərdigarəja «inəklik qurbanlikliri» süpitidə sunup boəuzlix i qüdündur. **6** Kahin kanni elip jamaot qedirining kirix əozining yenidiki Pərwərdigarning qurbangahining üstigə sepip, Pərwərdigarəja huxbuy kəltürüx üçün mayni keydürsun. **7** Xuning bilən ular əmdi burunkidək buzukluk kilip tekə-jinlarning kəynidə yürüp, ularəja əz qurbanliklirini ətküzüp yürmisun. Mana bu ular üçün dəwərdin-dəwərgiə əbədiy bir bəlgilimə bolsun. **8** Sən ularəja: — Israilning jəmətidin

yaki ularning ərisida turuwatqan yaka yurtluqlardin biri keydürmə qurbanlik yaki [baxka] qurbanlik ətküzməqə bolisa, **9** uni Pərwərdigarəja atəp sunux üçün jamaot qedirioja kirix əozining aldioja kəltürmisə, u kixi əz həlkəlrudin üzüp taxlansun» — degin. **10** Əgər Israilning jəmətidin boləjan hərəkəndək adəm yaki ularning ərisida turuwatqan yaka yurtluqlar qan yəsə, Mən yüzümmi kanni yəgən xu kixigə qərx kilimən, uni əz həlkədin üzüp taxlaymən. **11** Qünki hər bir janiwəarning jeni bolsa uning qenididur; Mən uni jeninglar üçün qurbangah üstigə kafarət kəltürüxkə bərgənmən. Qünki qan əzidiki janning wasiti bilən kafarət kəltüridu. **12** Xunga bu səwəbtin Mən Israilləroja: — «Silərninq heqbiringlar qan yeməslikinglar kerək, aranglarda turuwatqan yaka yurtluqlarmu qan yeməsliki kerək» — degənidim. **13** Əgər Israillardin biri yaki ularning ərisida turuwatqan yaka yurtluqlarning biri yeyixkə bolidiojan bir qarpay haywan yaki kuxni owlap, qenini təksə, uni topa bilən yepip koyusun. **14** Qünki hər bir janiwəarning jeni bolsa, uning qenidin ibarəttur. Uning jeni qenida boləjaq mən Israilləroja: «Silər heqkəndək janiwəarning qenini yemənglar, qünki hər bir janiwəarning jeni uning qenididur; kimki uni yəsə üzüp taxlinidu» — dedim. **15** Kimdəkim əlüp qəlojan yaki yirtquqlar boəup titmatitma kiliwətkən bir haywanni yəsə, məyli u yərlək yaki yaka yurtluk bolsun əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun; andin u pak bolidu. **16** Lekin u yaki kiyimlirini yumisa, yaki suda bədinini yumisa, xu kixi əz qəbihlikining jazasini tartidu.

18 Pərwərdigar Musaəja səz kilip mundək dedi: — **2** Sən Israilləroja mundək degin: — «Mən bolsam Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **3** Silər ilgiri turojan Misir zeminidikidək ixlarni kilmanglar wə yaki Mən siləni elip baridiojan Qənaan zeminidikidək ixlarni kilmanglar; ularning rasim-adətliridə yürmənglar, **4** bəlki Mening həkümlirimə əməl kilip, qanun bəlgilimilirimni tutup xu boyiqə menginglar. Mən Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **5** Silər qəqum Mening bəlgilimilirim bilən həkümlirimni tutuxunglar kerək; insan ularəja əməl kilidiojan bolsa ularning səwəbidin hayatta bolidu. Mən Pərwərdigardurmən. **6** — Heqkim əzige yəkin tuəqan boləjan ayaləja yəkinlik kilip əwritini aqmisun. Mən Pərwərdigardurmən. **7** Anangning əwritigə təgmə, bu atangning əwritigə təgkining bolidu; u sening anang boləjaqka uning əwritigə təgsəng bolmaydu. **8** Atangning ayalining əwritigimu təgmə, qünki xundək kilsang atangning əwritigə təgkəndək bolidu. **9** Sən aqa-singlingning, bir atidin boləjan yaki bir anidin boləjan, yaki xu əyde tuəqoləjan yaki baxka yərdə tuəqoləjan bolsun, uning əwritigə təgmə. **10** Sən əz oəlungning kizi wə yaki kizingning kizining əwritigə təgmə; qünki ularning əwriti sən əzüngning əwritidur. **11** Sən atangning ayalining kizining əwritigə təgmə; u atangdin tuəqoləjan, sening aqa-singling, xunga uning əwritigə təgmə. **12** Sən atangning aqa-singlisining əwritigimu təgmə, qünki u atangning birtuəqkinidur. **13** Sən anangning aqa-singillirining əwritigimu təgmə, qünki u anangning birtuəqkinidur. **14** Atangning aka-inilirining ayalining əwritigə təgmə; ularning ayallirioja

yekinlik qilma; qünki ular sening hammangdur. **15** Sən kelinangning əwritigə təgma; u sening ooolungning ayali boloaqqa, uning əwritiga təgsəng bolmaydu. **16** Sən aka-iniliringning ayalining əwritigə təgma; qünki bu əz aka-iniliringning əwritigə təgkəndək bolidu. **17** Sən bir ayaloqa wə xuning bilən birgə uning kizining əwritigə təgma; xundakla uning ooolining kizi wə kizining kizimiu [hotunlukka elip] əwritigə təgma. Ular bir-birigə yekin tuoqan boloaqqa, mundak ix pəsəndiliktur. **18** Sən ayaling hayat waqtida, uning aqa-singlisini hotunlukka elip əwritigə təgma. Undak kilsang hotunungoə kundəxlik azabini kəltürisən. **19** Sən bir ayaling adət kəriup napak turoqan waqtida yekinlik kilip əwritigə təgma. **20** Sən əz koxnangning ayali bilən zina kilip əzüngni uning bilən napak qilma. **21** Sən əz nəsingdin həqbirini Molək məbudioə tap otin etküzsəng kət'iy bolmaydu. Əgər xundak kilsang Hudayingning namini napak kiloqan bolisən. Mən Əzüm Pərwərdigardurmən. **22** Sən ayallar bilən birgə boloaqandək ər kixi bilən birgə bolma. Bu ix yirginliktur. **23** Sən həq haywan bilən munasiwət kilip əzüngni napak qilma; xuningdək ayal kiximiu munasiwət kildurux üqün bir haywangə aldioə barmisun. Bu ix nijisliktur. **24** Silər bu ixlarni kilip əzünglarni napak kilmanglar, qünki mən silərnin aldinglardin qikiriwatqan taipilər bolsa xundak ixlarni kilip əzlririni napak kiloqan **25** wə zemini mu napak boloaqandur. Buning üqün Mən u zeminning kəbihlikini əz bexioə qüxürimən, xuningdək u zeminnu əzidə turuwatqanlarni kusup qikiriwetidu. **26** Lekin silər bolsanglar Mening bəlgilimilirim bilən həkümlirimni tutunglar; silərdin həqkim, məyli yarlik yaki aranglarda turuwatqan yaqa yurtluk bolsun bu yirginqlik ixlardin həqbirini kilmisun **27** (qünki bu barlik yirginqlik ixlarni silərdin ilgiri xu zeminda turoqan həlk kilip kəlgəqkə, zeminning əzi napak bolup kaldı). **28** Xundak kilip zeminni napak kilsanglar, zemin əzi silərdin ilgiri əzidə turoqan əllərni kusup qikarəqandək, silərnimiu kusup qikiriwetidu. **29** Qünki bu yirginqlik ixlarning hərəkəndikini kiloquq, — mundak kilmixlarni kiloqan hərəkəndək kixi əz həlki arisidin üzüp taxlinidu. **30** Silər Mən silərgə tapilioqinimioə əməl kilixinglər zərürdur; — demək, silər əzünglardin ilgiri etkənlər tutkan xu yirginqlik rəsim-kəidilərnı tutup, əzünglarni napak kilməsliginglər kərək. Mən Hudayinglar Pərwərdigardurmən.

19 Pərwərdigar Musaəqə səz kilip mundak dedi: — **2** Sən Israillarning pütkül jamaitigə səz kilip ularəqə mundak dəgin: — «Mən Hudayinglar Pərwərdigar mukəddəs boləqqaqkə, silərmu mukəddəs boluxunglar kərək. **3** Silər hərbinglar ananglar bilən atanglarni izzətlənglar; Mening xabat künlirimni bolsa, ularni tutuxunglar kərək. Mən əzüm Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **4** Silər ərziməs butlarəqə tayanmanglar, əzünglər üqün quyuma butlarni yasimanglar. Mən əzüm Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **5** Silər Pərwərdigarəqə inaklik kurbənləknini kəltürüxnı halisanglar, qəbul kilinoqudək yol bilən uni sununglar. **6** Silər uni sunəqan küni wə ətisi u yeyilsun; üqinqi küniğə kəloqini bolsa otta kəydürülsun. **7** Əgər uningdin bir kismi üqinqi

küni yeyilsə kurbənlək hərəm həsəblinip qəbul kilinmaydu. **8** Kimki uningdin yəsə əz gunəhni əz üstigə alidu, qünki u Pərwərdigarəqə tap mukəddəs kilinoqan nərsini napak kildi; undək kixi əz həlkidin üzüp taxlinidu. **9** Silər zemininglardiki həsulni yioqsanglar, sən etizingning bulung-puxkəklirioqəqə tamām yioqiwalma wə həsulungdin kəloqan wasangni teriwalmoqin. **10** Üzüim talliringni pasəngdiwatma wə üzüm talliridin qüxkən üzümlərnimiu teriwalma, bəlki bularni kəmbəəqəllər bilən musapirlarəqə kəyoqin. Mən Əzüm Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **11** Silər oqrilik kilmanglar, aldamqilik kilmanglar, bir-biringlarəqə yaloqan səzlimanglar. **12** Mening namim bilən yaloqan kəsəm iqmənglar, undək kilsang Hudayingning namini buləqəysən. Mən Pərwərdigardurmən. **13** Əz koxnangəqə zulum qilma, uningkini əzüngning kiliiwalma. Mədikarning həkəknini kəqiqə yeningdə kondurup qəlma. **14** Gas kixini tillima, kor kixining aldidə pultixangəqə nərsini kəyoqma; bəlki əz Hudayingdin kərkəkin. Mən Pərwərdigardurmən. **15** Həküim kəloqinanglarda həq nəhəklik kilmanglar; namratkəimiu yan basmay, bayəqimiu yüz-hatirə kilmay, bəlki adillik bilən əz koxnang üstidin toəqra həküim kəloqin. **16** Əz həlkəingning arisidə gəp toxuoquq bolup yürmə; koxnangning jənioə həqkəndək ziyan-zəhmət yətküzmə. Mən Pərwərdigardurmən. **17** Sən kənglüngdə əz kərinidixingdin nəpərlənməing; koxnangdə [gunəh bolsa] sən uning səwəbidin bəxingəqə gunəh kəlip kəlməsləki üqün uningəqə tənbił-nəsihət bərgin. **18** Sən intikəm əlmiəqin wə əz həlkəingning nəsligə həq adawətmu səklimioqin, bəlki koxnangni əzüngni səyğəndək səygin. Mən Pərwərdigardurmən. **19** Silər Mening kənan-bəlgilimilirimni tutunglar. Sən əz qarpayliringni bəxkə nasillər bilən pəxiqurturma, etizingəqə ikki hil uruk salmioqin, ikki hil yiptin tokəloqan kiyimni kiymə. **20** Əgər bir ər kixi kiz-qəkan bilən yetip munasiwət etküzsə, wə u bəxkə biri bilən wədiəkkən dedək bolsa, bu dedəkning hərlük puli tapxurulimioqin bolsa, yaki uningəqə hərlük bərliməng bolsa, muwəpəq jəza bərlisun. Lekin kiz-qəkan hər kilinmioəqəqə, hər ikkisi əltürülmisun. **21** Ər kixi bolsa əzining itaətsizlik kurbənləknini jəməət qədirining kirix əozizing aldioə, Pərwərdigarning aldioə kəltürsün; itaətsizlik kurbənləki bir qəqkar bolsun. **22** Kəhın u itaətsizlik kurbənləki üqün kəltürgən qəqkərnı elip uning sədir kəloqan gunəhi üqün Pərwərdigarning aldidə kafərat kəltüridu; uning kəloqan gunəhi uningdin kəqürüldü. **23** Silər zeminoə kirip hərhił yəydingəqəqə məwilik dərəhlərnı tikkən bolsanglar, məwilirini «hətnisiz» dəp kəranglar; üq yilioqəqə buni «hətnisiz» dəp kərap uningdin yemənglar. **24** Tətinqi yili ularning həmmə məwiliri Pərwərdigarəqə mədhjə sūpitidə mukəddəs kilip bəəxiəlsun. **25** Andin bəxinqi yildin tartip silər ularning məwiliridin yeyixkə bəxlənglar. Xundək kilsanglar [zemin] məhsulatirini silərgə ziyadə kəlidu. Mən Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **26** Silər kən qikimioqan nərsini yemənglar. Nə palqilik nə jəduğərlək kilmanglar. **27** Silər bəxinglarning qəqə-qərisidəki qəqni qüxürüp dügilək kiliiwalanglar, səkalning uq-yənlirini buzmanglar. **28** Silər əlgənlər üqün bədinglarni zəhim yətküzüp tilmanglar, əzünglarəqə həqkəndək gül-

sürət qəkmənglar. Mən Pərvərdigardurmən. **29** Sən kizimni buzukluk-pahxilikkə selip napak kilmiojin. Bolmisa, zemindikilər buzukluk-pahxilikkə berilip, pütkül zeminni əyx-ixrət qaplar ketidu. **30** Silər Mening xabat künlirimni tutunglar, Mening muqəddəs jayimni hərmətlənglar. Mən Pərvərdigardurmən. **31** Jinkəxlər bilən sehğərlərgə tayanmanglar, ularning kəynidin yürüp ezünglarni napak kilmanglar. Mən ezüm Hudayinglar Pərvərdigardurmən. **32** Aq bax kixining aldida ornungdin tur, qerilarni hərmət kilojin; Hudayingdin qorqqin. Mən Pərvərdigardurmən. **33** Bir musapir zeminda aranglarda turuwatqan bolsa silər uningoja zulum kilmanglar, **34** bəlkı aranglarda turuwatqan musapir silərgə yərlık kixidək bolsun; uni ezüngni səygəndək səygin; qünki silərmu Misir zeminda musapir boləqansilər. Mən Hudayinglar Pərvərdigardurmən. **35** Silərnıng həküm qikırixinglarda, uzunluk, eqırlık wə həjim elqəxtə heqkandak nahəklık bolmısun; **36** silərdə adil taraza, adil taraza taxlırı, adil əfah kəmqını bilən adil hın kəmqını bolsun. Mən silərnı Misir zemindin qikırip kəlgən Hudayinglar Pərvərdigardurmən. **37** Silər Mening barlık qanun-bəlgilimilirim wə barlık həkümlirimni tutup, ularəja əməl kilinglar; mən Pərvərdigardurmən.

20 Pərvərdigar Musəja səz kilip mundak dedi: — **2** Sən Israillərgə səz kilip mundak degin: — Əgər Israillərnıng biri wə yaki İsrail zemindin turuwatqan musapirlərnıng biri Molək butioja nəslining birini beəjıxlisa, uningoja əlüm jazası berilixi kerək; zemindikilər uni qalma-kesək kılsun. **3** Wə Mən Əz yüzümnı bu kixigə qarxi kılımən, qünki ezi əz əwladlırnıng birini Molək butioja beəjıxlar muqəddəs jayimni paskına kilip, Mening namimni buləjojını üqün uni əz həlkidin üzüp taxlaymən. **4** Əgər zeminda turuwatqanlar əz nəslidin birini Moləkkə beəjıxiojanda xu kixigə kəzlırını yumup, uning bilən kari bolmisa, xundakla uni eltürmisa, **5** Mən Ezüm yüzümnı u kixi bilən uning ailisigə qarxi kılımən, uni wə uningoja əgixip buzukqılık kıləuquqlar, yəni Moləkning kəynidin yürüp buzukqılık kıləuquqlarınıng həmmisini əz həlkidin üzüp taxlaymən. **6** Jinkəxlər bilən sehğərlərgə tayinip, ularning kəynigə kirip buzukqılık kilip yürğüqilər bolsa, Mən yüzümnı xu kixilərgə qarxi kilip, uni əz həlkidin üzüp taxlaymən. **7** Xunga ezünglarnı pak kilip muqəddəs bolunglar, qünki Mən Hudayinglar Pərvərdigardurmən. **8** Qanun-bəlgilimilirimni tutup, ularəja əməl kilinglar; Mən bolsam silərnı muqəddəs kıləuqu Pərvərdigardurmən. **9** Əgər birkim əz atisi yaki anisini qarəjisa, ularəja əlüm jazası berilmisə bolmaydu; qünki u əz ata-anisini qarəjojını üqün əz keni əz beəjoja qüxkən bolidu. **10** Əgər birkim baxkısining ayalı bilən zina kılsa, yəni əz kəoxnising ayalı bilən zina kılsa, zina kıləjan ər bilən ayal ikkisi əlüm jazasını tartmisa bolmaydu. **11** Əgər birsi atisining ayalı bilən yatsa, əz atisining əwritigə təgkən bolidu; ular ikkisi əlüm jazasını tartmisa bolmaydu; ularning keni əz beəjoja qüxkən bolidu. **12** Birsi əz kelini bilən yatsa, ikkisi nijislik kıləjını üqün əlüm jazasını tartmisa bolmaydu; ularning keni əz beəjoja qüxkən bolidu. **13** Birsi ayal kixi bilən yatqandək ər kixi bilən yatsa ikkisi yirginqlik ix

kıləjan bolidu; ularəja əlüm jazası berilmisə bolmaydu. Əz keni əz beəjoja qüxkən bolidu. **14** Əgər birsi kizi bilən anisini kəoxup hotunlukka əlsa pasəndilik kıləjan bolidu. Ər bilən ikki ayal otta kəydürülsun. Xuning bilən aranglarda heq pasəndilik ix bolmaydu. **15** Birsi bir həywan bilən munasiwət ətküzsə, u əlüm jazasını tartsun, həywannimu əltürunglar. **16** Əgər ayal kixi bir həywanıng kəxioja berip munasiwət kıldursa, ayal bilən həywanıng ikkisini əltürunglar; əz keni əz beəjoja qüxkən bolidu. **17** Birsi aqa-singlisini, yəni atisidin yaki anisidin boləjan kizni elip, əwritigə təgsə wə bu kizmu uning əwritigə təgsə uyatlık ix bolidu; xuning üqün ər-ayal ikkisi əz həlkining kəz aldidin üzüp taxlansun; u əz aqa yaki singlisining əwritigə təgkəqə, əz kəbihliki əz beəjoja qüxkən bolidu. **18** Birsi adət kərgən aqrıq waktida bir ayal bilən birgə yetip, uning əwritigə təgsə, undakta u uning kəz mənəbasigə təgkən, ayalmu kəz mənəbasini eqip bərgən bolup, ikkisi əz həlkidin üzüp taxlinidu. **19** Sən əz anangning aqa-singlisi wə atangning aqa-singlisining əwritigə təgmə; qünki kimki xundak kılsa yekın tuəqkinining əwritigə təgkən bolidu; ular ikkilisining əz kəbihliki əz beəjoja qüxkən bolidu. **20** Birsi taəjising ayalı bilən yatsa taəjising əwritigə təgkən bolidu; ikkilisi əz gunahını əz beəjoja alidu; ular pərzəntsiz əlidu. **21** Birsi aka-inisining ayalıni əlsa paskına bir ix bolidu. U əz birtuəqjan aka-inisining əwritigə təgkən bolidu; ular ikkilisi pərzəntsiz qalidu. **22** Silər Mening barlık qanun bəlgilimilirim bilən barlık həkümlirimni tutup, buningəja muwapıq əməl kilinglar; bolmisa, Mən silərnı elip berip turəuzidəjan zemin silərnı qusup qikıriwetidu. **23** Silər Mən aldinglardın həydiwetidəjan əllərnıng rəsim-kaidiliri boyiqə mangsangın bolmaydu; qünki ular bu yirginqlik ixlərnıng həmmisini kilip kəldi, wə xuning üqün ular Manga yirginqlik boldi. **24** Xuning üqün Mən silərgə: «Silər ularning zemini miras kilip alisilər; Mən xu süt bilən həsəl akidəjan zemini silərgə berimən», dəp eytqandək; silərnı baxkə həlkərdin ayrim kıləjan Hudayinglar Pərvərdigardurmən. **25** Xunga silər pak wə napak qarpaylarnı pərk etip, pak wə napak uqar-qanatlarıni tonup, Mən silər üqün ayrip, napak kilip bekitip bərgən janıwarlarınıng iqidin hərkəndiki, qarpay yaki uqar-qanat bolsun yaki yərdə əmiligüti janıwar bolsun, ularning heqbirı bilən ezünglarnı napak kilmanglar. **26** Silər Manga has pak-muqəddəs boluxunglar kerək; qünki Mən Pərvərdigar pak-muqəddəsturmən, silərnı Manga has bolsun dəp barlık əllərdin ayrim kıləjanmən. **27** Jinkəz yaki sehğəz boləjan hərkəndək ər yaki hotun kixigə əlüm jazası berilmisə bolmaydu; həlk ularni qalma-kesək kılsun; ularning keni əz beəjoja qüxkən bolidu.

21 Pərvərdigar Musəja səz kilip mundak dedi: — Sən kahınlar boləjan Hərning oquqlırioja mundak degin: — bir kahın əz həlkining arisidiki əlgənlər wəjidin əzini napak kilmısun. **2** Pəkət əzining yekın tuəqkanlırı üqün — anisi bilən atisi, oqli bilən kizi wə aka-inisining əlüki tüpəylidin əzini napak kılsa bolidu; **3** xuningdək əgər aqa-singlisi ərgə təgməy pak kiz haləttə ezi bilən billə turuwatqan bolsa, uning əlüki tüpəylidin əzini napak kılsa bolidu; **4** qünki [kahın] əz həlkining arisida

metiwər boləjaqqa, özini napak kılıp buləjimaslikı kerək. **5** Kaħnılar bexini yerim-yata kılıp qıxürməslıki, saķılıning uq-yanlirını ħəm qıxürməslıki, bədinigimu zəħim yatküzüp tılmaslikı kerək, **6** bəlkı ular ez Hudasioja muķəddəs turup, Hudasing namını buləjimaslikı kerək; qıncı ular Pərwərdigarəja atap otta sunulıdıoĵan kurbanlıķlarnı, ez Hudasing nenını sunıdu; xunga ular muķəddəs boluxı kerək. **7** Ular bir ayalnı ez əmrıgə aloĵanda pəħıxə ayalnımu, buzuķ ayalnımu almaslikı kerək wə erı qoyuwətkən ayalnımu almısun. Qıncı kaħın bolsa ez Hudasioja has muķəddəs kılınoĵan. **8** U Hudayingning nenını sunoĵını üqün u sanga nisbətən muķəddəs dəp sanılıxı kerək; qıncı silərnı muķəddəs kılıqucı Pərwərdigar Əzım muķəddəsturmə. **9** Əgər bir kaħınning kızı pəħıxilı kılıp özını buləjoĵan kılısa, ez atısını buləjoĵan bolıdu; u otta köydürülsun. **10** Bexioja məsihləx zəytun meyi təkülgən, kaħınlıķ kiyimlərnı kiyixkə tikləngən, ez kerındaxlirınıng arisida bax kaħın kılınoĵan kixi yalənbax bolmısun, kiyimlirınımu yırtmısun; **11** U yənə heq əlükkə yekınlaşmaslikı kerək, ħəttə atısı wə yaki anısının əlüklirini wəjıdin özını napak kılmaslikı kerək. **12** U [wəzipsidə turuwatķanda] muķəddəs jaydin ħərgiz ayrılmsun wə xuningdək Hudasingin muķəddəs jayını buləjimaslikı kerək; qıncı uning Hudasingin uni Əzigə has kılıoĵan «məsihləx meyi» uning bexida turıdu. Mən Pərwərdigardurmən. **13** U hotun əlsa pak kızıni elixı kerək; **14** tul wə yaki ərdin qoyuwətkən ayal wə yaki buzuķ wə yaki pəħıxə ayal bolsa bularnı almaslikı, bəlkı ez ħəlkıdin boləjan pak kızıni hotunluķķa elixı kerək. **15** Bolmısa u ez ħəlkıning arisida ez uruķını napak kılıdu; qıncı uni muķəddəs kılıqucı Pərwərdigar Məndurmən. **16** Pərwərdigar Musəoĵa səz kılıp mundak dedi: — **17** Sən ħarunəja mundak deĵin: — «əwladtin-əwladkıqə sening nəslıngdin boləjan bırsı meyip bolsa, Hudaning nenını sunux üqün yekın kəlmısun; **18** meyip boləjan ħərkəndak kixi ħərgiz yekın kəlmısun — yaki kor bolsun, tokur bolsun, zanak bolsun yaki bir əzasi yənə bir jüpidin usun boləjan adəm bolsun, **19** püti yaki qılı sunuķ bolsun, **20** dok bolsun, pərpə bolsun, kəzıdə aķ bolsun, kıqıxķak boləjan bolsun, təmrətkə bəskən bolsun yaki uruķdeni ezılğən ħərkim bolsun, **21** ħarun kaħınning nəslidin boləjan undak meyip kixilərnıng ħəqbırı Pərwərdigarəja atap otta sunulıdıoĵan nərsilərnı kəltürüxkə yekın barmısun; undak kixi meyiptur; u ez Hudasingin nenını sunuxķa yekın kəlmısun. **22** ħəlbuki, u ez Hudasingin nenını, yəni «əng muķəddəs» wə «muķəddəs» ħəsablanəjan nərsilərnıng ħər ikkısidin yesun. **23** Pəķət u pərdidin etüp iķqirisıgə kirməslıki yaki kurbangəħķımu yekın barmaslikı kerək; qıncı u meyiptur; bolmısa, u Məning muķəddəs jaylirını buləjoĵan bolıdu; qıncı ularnı muķəddəs kılıqucı Pərwərdigar Əzımdurmən». **24** Bu səzlərnıng ħəmmısın Musa ħarun bilən uning oqullırı wə Israillarning ħəmmısıgə eytip bərdi.

22 Pərwərdigar Musəoĵa səz kılıp mundak dedi: — **2** Sən ħarun bilən uning oqullırıəja mundak deĵin: — «Silər Israillarning Manga atioĵan muķəddəs ħədiyələrnı eħtıyatqanlıķ bilən bir tərəp kılınglar, bolmısa ular namını buləjıxi mumkin. Mən

Pərwərdigardurmən». **3** Ularəja mundak deĵin: — «Silər ħər bir dəwrlərdə, bərlıķ nəsilınglərdin ħərkəysisi Israillər Pərwərdigarəja atioĵan pak nərsilərgə napak ħələttə yekınlaşsa, undak kixi Məning əldımdın üzüp taxlınidu. Mən Pərwərdigardurmən. **4** ħarunning nəslidin biri pəsə-mahaw yaki aķma kesili boləjan bolsa, pak bolmıoĵuqə muķəddəs nərsilərdin yemısun. Birkim əlüknıng səwəbidin napak boləjan birkimgə wə yaki məniysi ekıp kətkən kixıgə tegıp kətsə, **5** yaki adəmnı napak kılıdıoĵan əmilıgüci janıwarəja təgsə yaki ħərkəndak yuķup kalıdıoĵan napaklıķı bar bir adəmgə tegıp kətsə, (napaklıgə nemidin boluxidin kəť'ıynəzər) **6** mundak nərsilərgə təgkən kixi kəq kirgüqə napak bolup, muķəddəs nərsilərdin yemısun. U bədinini suda yusun **7** andın kün olturoĵanda pak sanılıp, muķəddəs nərsilərdin yeyixkə bolıdu; qıncı bular uning ozukıdur. **8** U [əzlıkudin] əlgən wə yaki yırtķuqlar boqup kəyoĵan ħəywanı yeyix bilən özını napak kılmsun. Mən Pərwərdigardurmən. **9** Ular Məning bu tapıloĵanlirını tutuxı kerək; bolmısa, buningəja ihlassızlıķ kılısa, [xu əlüķ] tüpəylidin gunəħķar bolup əlıdu; ularnı muķəddəs kılıqucı Pərwərdigar Əzımdurmən. **10** Kaħınlarəja yat boləjan ħəqķəndak kixi muķəddəs nərsilərdin yemısun. Kaħınning yenediki musapir-məħman wə yaki mədikari bolsun ularmu muķəddəs nərsilərdin yemısun. **11** ħəlbuki, kaħın əzi pul qıķırıp setiwəloĵan kul uningdin yeyixkə bolıdu; xuningdək uning əyidə tuoĵloĵan kiximu uningdin yesə bolıdu. **12** Kaħınning kızı yat kixıgə təgkən bolsa umu «kətürmə ħədiyə» süpitidə ataləjan muķəddəs nərsilərdin yemısun. **13** Ləkin əgər kaħınning kızı tul bolup kəlip, yaki qoyup bərlıp pərzəntsiz ħələttə atısının əyigə yenip kəlip, yax waķtidedıkdə olturoĵan bolsa, undakta atısının taamidin yeyəloĵdu; ləkin ħəqbır yat kixi uningdin yeməslikı kerək. **14** Əgər birkim bilməy, muķəddəs nərsilərdin yap salsa, undakta u uningəja xuning bəxtin birini koxup, muķəddəs nərsini özı bilən kaħınəja kayturup bərsun. **15** [Kaħınlar] Israillarning Pərwərdigarəja atioĵan nərsilirini buləjimaslikı kerək; **16** bolmısa, ħəlk muķəddəs ħədiyələrdin yeyixı bilən, kaħınlar ħəlkning gədinıgə itaətsizlik gunəħını yükləp kəyoĵan bolıdu; qıncı ularnı muķəddəs kılıqucı Pərwərdigar Əzımdurmən». **17** Pərwərdigar Musəoĵa səz kılıp mundak dedi: — **18** Sən ħarun bilən uning oqullırı wə Israillarning ħəmmısıgə mundak deĵin: — Əgər İsrail jəmətidin biri wə yaki İsrail zeminida turuwatķan musapirlarning biri ez kəsəmlirıgə baəlıķ kurbanlıķ yaki ihtıyariy kurbanlıķnı sunup, Pərwərdigarəja atap köydürmə kurbanlıķ kılmaqçı bolsa, **19** undakta u qəbul kılınıxi üqün bejirim ərkək kala, qoy yaki əqkilərdin kəltürünglar. **20** əyibi bolmıoĵan bir janıwarını sunuxunglar kerək; qıncı xundak boləjını silər üqün qəbul kılınmas. **21** Bırsı kalılardın yaki uxxak maldin ez kəsəmlirıgə baəlıķ kurbanlıķ yaki ihtıyariy kurbanlıķnı sunup, Pərwərdigarəja atap inaklıķ kurbanlıķı kılmaqçı bolsa, sunuloĵan ħəywan qəbul kılınıxi üqün bejirim boluxı kerək; uning ħəqķəndak əyibi bolmısun. **22** Kor yaki aķsəq-qoləķ, qonak yaki yarısı yiringdəp kətkən, təmrətkə bəskən yaki kətur-qəqa besip qəloĵan ħəywanlar bolsa —

bularni Pərvərdigarōja atap sunsanglar yaki bularni Pərvərdigarōja atap qurbanlik süpitidə qurbangahta otta köydürsənglar bolmaydu. **23** Torpaq yaki koyning malla jüp əzasidin biri uzunraq ya kışka bolsa, mundaklarni ihtiyariy qurbanlik süpitidə ötküzsəng bolidu, lekin kəşəmgə baqlıq bolsa qurbanlik üqün kobul kılınmas. **24** Urukđini zahimləngən, ezilip kətkən, yeriloğan yaki piqiloğan həydanni Pərvərdigarōja atap qurbanlik kılmanglar. Mundaq ixni ez zeminiglardimu hərgiz kılmanglar. **25** Hudayinglarning neni süpitidə yaka yurtluk kixining kolidin xundaq haywanlardin heqkəşisini elip sunmanglar; qünki ular meyip bolōaqa, silər üqün kobul kılınmaydu. **26** Pərvərdigar Musaōja səz kılıp mundaq dedi: — **27** Bir mozay, qōza yaki oşlak tuoşulsa yəttə küngiqə anisini əmsun; səkkizinqi künidin baxlap Pərvərdigarōja atap otta sunidoğan qurbanlik süpitidə kobul boluxka yaraydu. **28** Məyli kala bolsun, koy bolsun, silər anisi bilən balisini bir kündə booquzlimanglar. **29** Silər Pərvərdigarōja atap bir təxəkkür qurbanliqi sunmaqđi bolsanglar, kobul kılınixka layiq bolōan yol bilən sununglar. **30** U sunuloğan künidə yeyilix kerək; uningdin heqnemini ətisigə kaldurmasliqınglar kerək. Mən Pərvərdigardurmən. **31** Silər Mening əmlirimni qıng tutup, ularōja əməl kilinglar. Mən Pərvərdigardurmən. **32** Mening mukəddəs namimni bulōjimanglar, Mən əmđi Israillarning arisida mukəddəs dəp bilinimən. Mən silərni mukəddəs kılōuqi Pərvərdigar bolup. **33** Hudayinglar boluxka silərni Misir zeminidin qikirip kəldim. Mən Pərvərdigardurmən.

23 Pərvərdigar Musaōja səz kılıp mundaq dedi: — **2** Sən Israillarōja mundaq degin: — Pərvərdigar bekitkən heytlar, silər mukəddəs sorunlar bolsun dəp qakirip jakarlaydioğan heytlirim mana munulardur: — **3** (altə kün ix-əmgək kılinsun; lekin yəttinqi küni «has xabat küni», mukəddəs sorunlar küni bolidu; u küni heqkəndak ix-əmgək kılmanglar. Qəyərdila tursanglar bu kün Pərvərdigarōja ataloğan xabat küni bolidu). **4** Silər bekitilgən künliri mukəddəs sorunlar bolsun dəp qakirip jakarlaydioğan, Pərvərdigarning heytliri mana munulardur: — **5** Birinqi ayning on tətinqi küni gugunda Pərvərdigarōja ataloğan «ətüp ketix heyti» bolidu. **6** Xu ayning on bəxinqi küni Pərvərdigarōja ataloğan «petir nan» heyti bolidu; silər yəttə küngiqə petir nan yəşilsər. **7** Birinqi künidə silər mukəddəs yioşilix kılıp, heqkəndak ix-əmgək kılmanglar. **8** Silər yəttə küngiqə Pərvərdigarōja atap otta sunidoğan qurbanliklarni sunup turunglar. Yəttinqi künidə mukəddəs yioşilix bolidu; heqkəndak ix-əmgək kılmanglar. **9** Pərvərdigar Musaōja səz kılıp mundaq dedi: — **10** Sən Israillarōja mundaq degin: — Silər Mən əzünglarōja təkdım kilidoğan zeminōja kirip, uningdin həsul yioşkinglarda, həsulunglarning dəsəlpki pixkınıdin bir başlamni kahinning qəxioja elip beringlar. **11** Kahin silər üqün kobul boluxka uni Pərvərdigarning aldida pulanglatsun; uni pulanglatkən waqit bolsa xabatning ətisi bolidu. **12** Silər uni pulanglatkən künda silər bir yaxka kirgən bejirim bir qozini Pərvərdigarōja atap keydürmə qurbanlik süpitidə sununglar; **13** xuningōja koxup axliq hədiyə süpitidə zəytun meyi iləxtürilgən esil undin bir əfahning ondin birini Pərvərdigarōja huxbuy

kəltürsun dəp otta sununglar; buningōja koxup xarab hədiyə süpitidə xarabtin bir hınning tətтин birini sununglar. **14** Silər Hudayinglarōja has bolōan bu hədiyəni sunidoğan kündin ilgiri [yengi həsuldin] heqnemini, nə nan nə qōmaq nə kək bax bolsun yemənglar. Bu dəwrđin-dəwrgiqə silər üqün qəyərdə tursanglar əbədiy bir bəğilimə bolsun. **15** Andin silər xu xabat küning bəğisidin, yəni xu bir baqlıqni pulanglatma hədiyə süpitidə sunoğan küning ətisidin tartip, yəttə həptə sananglar (ular toluq həptə boluxi kerək); **16** yəttinqi xabatning ikkinqi küngiqə allik künni sananglar; andin Pərvərdigarōja atap yengi [həsuldin] bir axliq hədiyə sununglar. **17** Əzünglar turuwatqan jaylardin pulanglatma hədiyə süpitidə esil undin bir əfahning ondin ikkisidə etilgən ikki nanni elip kəltürünglar; ular eqitku selip etilgən bolsun; bular Pərvərdigarōja ataloğan dəsəlpki həsul hədiyəsi dəp həsablinlar. **18** Nandin baxka yəni bir yaxliq yəttə bejirim kōza, yax bir torpaq wə ikki qoşqarni keydürmə qurbanlik süpitidə Pərvərdigarōja atap sununglar; ularōja has axliq hədiyəliəri wə xarab hədiyəlierini koxup, həmmisi Pərvərdigarōja huxbuy kəltürüxka sunulsun. **19** Buningdin baxka silər gūnah qurbanliqi üqün bir tekini, inakliq qurbanliqi üqün bir yaxliq ikki qozini kəltürünglar; **20** kahin bularni, yəni xu ikki qozini dəsəlpki həsul nanlirioja koxup pulanglatma hədiyə süpitidə Pərvərdigar aldida pulanglatsun. Bular bolsa Pərvərdigarōja ataloğan mukəddəs sanilip, kahinoja təgsun. **21** Xu küni silər «bügün bizlərgə mukəddəs yioşilix bolidu» dəp jakarlanglar; xu küni heqkəndak ix-əmgək kılmanglar. Bu silər üqün qəyərdila tursanglar əbədiy bir bəğilimə bolidu. **22** Etizingning bulung-puqkəkliriojiqə tamam yioşilmanglar, wə həsulungdin qaloğan wasangni teriwalmioşin, bəlki bularni kəmbəəşəllər bilən musapirlarōja qoyojin. Mən Əzüm Hudayinglar Pərvərdigardurmən. **23** Pərvərdigar Musaōja mundaq dedi: — **24** Sən Israillarōja mundaq degin: — Silər yəttinqi ayning birinqi küni toluq aram elip, kanaylar qelinix bilən əslətmə yosunda heyət kılıp, mukəddəs sorunlarni tüzünglar. **25** U kündə heqkəndak ix-əmgək kılmanglar; Pərvərdigarōja atap otta sunulidoğan bir qurbanlik sununglar. **26** Pərvərdigar Musaōja səz kılıp mundaq dedi: — **27** Yəttinqi ayning oninqi küni bolsa kafarət küni bolidu; u kün silər üqün mukəddəs yioşilix küni bolidu; xu küni nəpsinglarni tartip əzünglarni təwən tutup, Pərvərdigarōja atap otta sunulidoğan qurbanlikni sununglar; **28** U kündə heqkəndak ix-əmgək kılmanglar; qünki u bir kafarət küni bolup, xu kün əzünglar üqün Hudayinglar Pərvərdigar aldida kafarət kılınixka bekitilgəndur. **29** Hərkim xu küni nəpsini tartmay ezini təwən tutmisa əz həlkədin üzüp taxlinidu. **30** Kimdəkim xu kündimu hərəndə bir ix kilsa, Mən xu adəmnə əz həlkədin üzüp taxlaymən. **31** Xu küni heqkəndak ix kılmanglar; bu dəwrđin-dəwrgiqə silər üqün qəyərdə tursanglar bir əbədiy bəğilimə bolidu. **32** U kün silər üqün toluq aram alidoğan xabat küni bolidu; nəpsinglarni tartip əzünglarni təwən tutunglar. Xu xuning tokşuzinqi küni gugumdin tartip ətisi gugumojiqə xabat küngə riayə kılıp aram

elinglar. **33** Pərvərdigar Musa'ja səz kəlip mundak dedi: — **34** Sən Israillaro'ja mundak degin: — Yəttinqi ayning on bəxinqi künidin baxlap, yəttə künigqə Pərvərdigarning «kəpilar həyti» bolidu. **35** Birin'qi kündə muqəddəs yiojilix bolidu; heq'kəndək ix-əmgək kilmanglar. **36** Yəttə künigqə Pərvərdigar'ja atəp otta sunulidio'jan qurbanlik sununglar; səkkizin'qi kündə silərgə muqəddəs yiojilix bolidu; Pərvərdigar'ja atəp otta sunulidio'jan qurbanlik sununglar. Bu əzi təntənəlik yiojilix boləjaq, u küni heq'kəndək ix-əmgək kilmanglar. **37** Silər «muqəddəs sorunlar bolsun» dəp jakarlaydio'jan, yəni Pərvərdigar bəkitkən heytlar mana xulardur. Xu sorunlarda silər hər'kəysi künigə bəkitilgini boyiqə, Pərvərdigar'ja atəp otta sunulidio'jan hədiyə-qurbanlik, yəni kəydürmə qurbanlik, axlik hədiyə, bəx'kə hər'hil qurbanliklər wə xarəb hədiyələrni sunisilər; **38** bulardın bəx'kə, Pərvərdigarning xəbat künlirini tutisilər wə Pərvərdigar'ja atəp qəlo'jan hədiyəlinglərni bərip, kəsəm qurbanliklinglərning həmmisini ada kəlip, ihtiyariy qurbanliklinglərning həmmisini sunisilər. **39** Silər əmdi zemindin həsul-məhsulatlrini yiojip bolup, yəttinqi ayning on bəxinqi künidin baxlap yəttə kün Pərvərdigarning heytini ətküzüinglar. Birin'qi küni toluq aram elix bolidu, səkkizin'qi konidimu toluq aram elix bolidu. **40** Birin'qi küni silər esil dərəhlərdin xah-putaklarni qatəp, yəni horma dərəhliri bilən kəyuk yopurmaqlik dərəhlərnin xahlrini kəsip, erək boyidiki səgət qiwiklirini kirkip Hudayinglar Pərvərdigar əldidə yəttə künni xundək xad-huram ətküzisilər. **41** Silər hər yili bu yəttə künni Pərvərdigar'ja atio'jan bir heyt süpitidə ətküzüinglar; dəwrđin-dəwrgiqə bu silər üqün əbədiy bir bəlgilimə bolidu. Silər heytini yəttinqi ayda ətküzüinglar. **42** Yəttə künigqə kəpirlərdə turunglar. Israilda tuşulo'janlarning həmmisi kəpidə tursun. **43** Buning bilən Mən Israillarni Misir zemindin qikəro'jinimda, ularni kəpirlərdə turo'juzinimni əwladliringlar bilidu. Əzüm Hudayinglar Pərvərdigardurmən. **44** Xundək kəlip Musa Pərvərdigarning bəkitkən xu heytlrini Israillaro'ja bayan kildi.

24 Pərvərdigar Musa'ja səz kəlip mundak dedi: — **2** Israillaro'ja qira'əq həmixə yenik turuxi üqün zəytundin so'kup qikiriləjan sap mayni sanga elip kelixkə buyruo'jin. **3** Hərun jəmət qədirining iqidə, həküm-guəhəlik sanduqining udulidiki pərdining sirtidə hər kəqisi ətigəngiqə Pərvərdigarning əldidə qira'əqlarni xundək rərləp tursun. Bu dəwrđin-dəwrgiqə silər üqün əbədiy bir bəlgilimə bolidu. **4** Hərun həmixə Pərvərdigarning əldidə bu qira'əqlarni pək qira'əqdəning üstigə tizip koysun. **5** Sən yəni əsil bu'əday unidin on ikki to'kaqni ətkin. Hərbir to'kaq bir əfəhning ondin ikkisigə barəwər bolsun. **6** Andin sən Pərvərdigarning əldidiki pək xirəning üstigə əltidin ikki qatar kəlip tizəjin. **7** Hərbir qatarning üstigə sap məstiki ko'yo'jin; xuning bilən ular Pərvərdigar'ja atəp otta sunulidio'jan hədiyə, əslətmə nan bolidu. **8** Bularni u Israillaro'ja wəkalitən hərbir xəbat küni Pərvərdigarning əldidə tizsun; bu əbədiy bir əh'didur. **9** Nanlar Hərun bilən uning o'şullirio'ja təwə bolidu; ular ularni muqəddəs jayda yesun; qünki bu nərsilər Pərvərdigar'ja atəp

otta sunulo'jan nərsilər iqidə «əng muqəddəslərnin biri» dəp sanilip, Hərun'ja təwə bolidu; bu əbədiy bir bəlgilimidur. **10** Anisi Israiliy, atisi Misirlik bir o'şul bar idi. U Israillarning arisio'ja bardi; u qədirgəhta bir Israiliy bilən uruxup kəldi. **11** Ular so'kux'kəndə Israiliy ayalning o'şli kupurluk kəlip, [Pərvərdigarning] namini buləjaq kəro'jidi. Həlk uni Musaning əldio'ja elip bardi. U kixinin anisining ismi Xəlomit bolup, u Dan kəbilisidin boləjan Dibrinin kizi idi. **12** Xuning bilən ular Pərvərdigarning həküm buyruki qik'kuqə u kixini soləp ko'ydi. **13** Andin Pərvərdigar Musa'ja səz kəlip mundak dedi: — **14** Kəro'ju'qunini qədirgəhning tax'kirio'ja elip qikənglar. Uning eytkinini anglio'janlarning həmmisi kəllirini uning bəxio'ja koysun, andin pütkül jəmət bir bolup uni qalma-kesək kilsun. **15** Həmdə sən Israillaro'ja mundak degin: — Əgər birkim öz Hudəsini həkərləp kəro'jisa öz gunəh'ini tartidu. **16** Pərvərdigarning namio'ja kupurluk kəlo'jan hər'kəndək kixi əlümgə məhkum kəlinsun; pütkül jəmət qə'kəm bir bolup uni qalma-kesək kilsun; məyli u musapir bolsun yəki yərlik bolsun, [muqəddəs] namo'ja kupurluk kilsə əltürilsun. **17** Əgər birsə bəx'kə birsini urup əltürsə, u əlümgə məhkum kəlinsun. **18** Birsə bir qarpayni əltürsə, uning üqün həyaymani tələp, janəjaq tələp bərsun. **19** Birkim öz kəoxnisini meyip kilsə, u əzgiqə kəndək kəlo'jan bolsa, uning əzigi mu xundək kəlinsun. **20** Bir əzasi sunduruwetilgən bolsa, uningmu sundurulsun; kəzigi-kəz, qixio'ja-qix nakar kəlinsun; bəx'kə kixini kəndək zəhimləndürgən bolsa umu həm xundək kəlinsun. **21** Kimdəkim bir qarpayni əltürsə, qarpay tələp bərsun; adəmnə urup əltürgən kixi bolsa, əlüm jəzasio'ja məhkum kəlinsun. **22** Silərdə birlə qanun bolsun. musapir yəki yərlik bolsun, barəwə muaməli kəlinsun; qünki Mən Hudayinglar Pərvərdigardurmən. **23** Musa Israillaro'ja xularni dedi; xuning bilən ular xu kəro'ju'qunini qədirgəhning tax'kirio'ja elip qikip, qalma-kesək kildi. Xundək kəlip, Israillar Pərvərdigarning Musa'ja əmr kəlo'jinidək kildi.

25 Pərvərdigar Sinay təo'jida Musa'ja səz kəlip mundak dedi: — **2** Sən Israillaro'ja mundak degin: — Mən silərgə bəridio'jan zemino'ja kirgininglarda u zeminning əzimu Pərvərdigar'ja atəp bir xəbat aramini əlsun. **3** Sən əltə yil etizingni terip, əltə yil tallik be'ojingni qatəp, ularđin həsullarni yioj'kin; **4** əmma yəttinqi yili zeminning əzi üqün bir «xəbatlik aram» bolsun; u Pərvərdigar'ja atəlo'jan bir «xəbat» həsəblinidu. Xu yili sən etizingni teriməysən wə tallik'ingni qatiməysən. **5** Əzlükidin ünüp qik'қан həsulni orməysən; wə qatəlmio'jan talliringning üzüm'lrini üzməysən; qünki xu yil zəmin aram əldio'jan yildur. **6** Həlbuki, zəmin xəbat yilidə qikəro'jan həsul həmmingləro'ja ozuk bolidu, yəni əzüing üqün, kəl-dediking üqün, mədikəring üqün wə seningkidə turuwatқан musapir üqün, xuningdək mal-wəranliring üqün **7** Wə zeminingdiki yəwəyi həyəwanlar üqünmu ozuk bolidu; zeminning həmmə həsulni ozuk bolidu. **8** Xuningdək sən yəttə kətimlik xəbat yilini, yəni yəttə həssə yəttə yilni sanio'jin; yəttə xəbat yil künliri kirik tok'kuz yil bolidu. **9** Xunqilik wəkit ətəp, yəttinqi ayda, ayning onin'qi küni, kafərat künidə burəja qəlip sadasini yukiri qikirisilər; kafərat küning əzidə silər pütkül zemininglarda burəjining sadasini anglitisilər.

10 Xu əllikinqi yilini silər muqəddəs dəp bilip, pütkül zeminda uningda barlik turuwatqanlarning həmmisigə azadlikni jakarlixinglar kerək. Xu yil silərgə «azadlik yili» bolidu, hərbinglar öz yər-mülüklinglaroqə kaytasilər, hərbinglar öz ailə-jəmətinglaroqə kaytip barisilər. 11 Bu əllikinqi yili silərgə bir azadlik yili bolsun; u yili heq nemə terimaysilər, əzlükidin ünüp qikqan həsulnimu ormaysilər wə qatalmioqan talliringlarning üzümlirininu yioqmayisilər. 12 Qünki bu azadlik yili bolup, silərgə muqəddəs həsablansun; uning həsulini bolsa, etiz-dalilardin tepip [həmminglar] yəysilər. 13 Azadlik yili aranglardiki hər bir adəm öz yər-mülkigə kaytsun. 14 Silər kərxanglaroqə birnema setip bərsanglar, yaki kərxanglardin birnema setiwalsanglar, bir-biringlarni bozək kılmanglar. 15 Kərxangdin [yərni] setiwalsang, undaqta «azadlik yili»din keyin etkən yillarning sanini həsabləp uningdin setiwelixing kerək; umu kəloqan yillarning sanioqə qarəp, yəring keyinki həsullirioqə asasən sanga setip bərsun. 16 «[Azadlik yili]»oqəqə boləqan yillar kəprək bolsa, bahəsini xuningoqə muwapik yuqiri kəturisən; kəloqan yillar azraq bolsa, bahəsini xuningoqə muwapik keməytsun. Qünki kəloqan yillarning həsulliri kənəqə bolsa, u xu boyiqə sanga setip beridu. 17 Silər bir-biringlarni bozək kılmanglar, bəki Hudayinglardin kərxanglar; qünki Mən bolsam Hudayinglar Pərwərdigardurmən. 18 Silər Mening bəgilimilirimni tutup, həkümilirimdə turup, xularoqə əməl kılinglar; silər xundək kılsanglar, zemininglarda tinq-aman turisilər. 19 Xuning bilan zemin silərgə öz mewisini beridu, silər toyoqədək yəp, uningda tinq-aman turisilər. 20 Əgər silər: — Mana, bizgə terip həsulni yioqixkə ijazət berilmisə, yəttinqi yili nemə yəymiz, dəp sorisanglar, 21 [silərgə məlum bolsunki], altinqi yilida üç yilning həsulini bərsun dəp, Mən üstünglaroqə bərikitimni «qüx» dəp buyruymən. 22 Wə xundək boliduki, silər səkkizinqi yili terisilər, əmma tokkuzinqi yilioqə exip kəloqan kona həsuldin tehiqə yəysilər; xu tokkuzinqi yilioqə silər kona axliktin yəysilər. 23 Yər-zemin setilsə, mənggülik setilmisun, qünki zeminning əzi Meningkidur, silər bərsanglar Mening yenimdiki musapir wə məhman, halas. 24 Silər igə bolidioqan pütkül zeminda yər-zeminning igilirigə uni «kayturuwelix həküki»ni yaritip bərixinglar kerək. 25 Əgər kərxanglarninglardin biri kəmbəoəllixip, öz miras yerini setiwətkən bolsa, uning yəkin tuoqkini, yəni «həmjəmət xapaətqi»si kelip öz kərxangni satqan yərni kayturup setiwalsun. 26 Əgər uning heq xapaətqi tuoqkini bolmisa, lekin u yanduruwelixkə kerəklək pulni tapalisa, 27 Undaqta satqinioqə kənəq yil boləqlənikini həsabləp, [azadlik yilioqəqə] kəloqan yillar üçün setiwəloqan kixigə muwapik pul bərip, öz yerigə kaytsun. 28 Lekin əgər u yanduruwelixkə kerəklək pulni tapalmisa, əzi setip bərgən yər azadlik yilioqə aloquning kolida tursun; azadlik yili kəlgəndə yər yər setiwəloquning kolidin qiksun, öz igisi öz yər-mülkigə kaytsun. 29 Əgər birsi sepillik xəhəring iqidiki bir turaloqə əyni satqan bolsa, setip bir yil iqidə uni yanduruwelix həküki bardur. Toluk bir yil tügəp boluqə, yanduruwelix həküki bardur. 30 Lekin pütün yil iqidə yanduruwelinmisa, sepillik xəhəring iqidiki bu əy nəsilin-nəsilgə aloqan

kixining kolida bolup, azadlik yili kəlsimu yanduruwelas. 31 Lekin sepilsiz kəntlarning əyliri bolsa zeminning etizliridək həsablınıdu; ularni yandurup setiwəloqə bolidu; azadlik yili kəlgəndə əslə igisining kolioqə yanduruwelu. 32 Lekin Lawiy xəhərliridə bolsa, Lawiyar öz mirasi boləqan xəhərlərdiki əylirini halisə hərəkəqan kayturuwelix həküki bardur. 33 Lawiyarlardin bir əylirini, yəni öz mirasi boləqan xəhərdiki bir əyni kayturuwelix həküki bar bolsimu, [lekin kayturup almioqan bolsa], undək əhwalda u azadlik yili kəlgəndə yanduruwelu; qünki Lawiy xəhərlirining əyliri bolsa Lawiyarlarning Israillarning arisidiki mirasi bolidu. 34 Xundək həm bularning xəhərlirining qərisidiki etiz-yərliri bolsa, ularning əbədi mirasi boləoqəqə, setilsə bolmaydu. 35 Sanga kərxana boləqan, kərxanglarninglardin biri kəmbəoəllixip, əzjenini bəkalmay kəlsə, sən uni musapir yaki yaka yurtluk məhmandək yeningda turəyuzup, uningdin hawər aloqin. 36 Sən uningdin əsüm wə yaki payda almioqin; sən Hudayingdin kərxang, kərxangni kərxangda turuxkə kəyöqin. 37 Pulungni uningə əsümgə bərmə, axliktinimu payda elix məksitidə uningə etnə bərmigin. 38 Hudayinglar boluxkə, Kərxana zemini silərgə bərixə silərnə Misir zemindin qikərip kəlgən Hudayinglar Pərwərdigər Əzümərdmən. 39 Əgər sanga kərxana boləqan kərxangni kəmbəoəllixip, əzini sanga satsə, uni kuldək kulluk hizmitigə salmioqin; 40 bəki u kərxangda mədikar yaki musapirdək tursun; azadlik yilioqəqə sening hizmitigə bolsun; 41 andin azad bolup əzi bilan baliliri kərxangdin qikəp, öz jəmətigə yenip bərip, ata-bowilirining yər-mülkigə kaytsun. 42 Qünki ular Mən Əzüm Misir zemindin qikərip elip kəlgən kəl-bəndilirim boləoqəqə, ularni kuldək setixkə yol kəymanglar. 43 Sən ularoqə kəttik kəlluk bilən hojilik kılməngsən, bəki Hudayingdin kərxang. 44 Lekin əzümgə kəl yaki dedək alməkqi bərsən, ularni ətrəptiki yat əllərdin xundək kəl yə dedək setiwalsang bolidu. 45 Bulardin bəxkə, aranglarda olturəqləxkə musapirləning pərxəntirini wə xularning jəmətidin, yəni silər bilən bilə turuwatqan, zemininglarda tuoquloqanlardin kullar setiwalsanglar bolidu; xuning bilən ular silərnə mülkənglar bolup kəlidu. 46 Silər muxularni əzümərdlardin keyinki baliliringlaroqə miras kılip, ularoqə mülük boluxkə kəldursanglar bolidu; muxularni əbədgəqə kəl kılsanglar bolidu; lekin öz kərxanglaringlar boləqan Israillar arisida bolsa, bir-biringlaroqə kəttik kəlluk bilən hojilik kılməlikənglar kerək. 47 Əgər aranglarda olturəqləxkə bir musapir yaki yaka yurtluk bəyioqan wə uningə kərxana kərxangni kəmbəoəllixip, əzini xu kərxana musapiroqə wə yaki xu musapirning məlum bir əwladioqə satsə, 48 u setiloqandin keyin uningda pul tələp hərlükə qikəp həküki kəlidu; uning aka-ukilirining hərəkəyisi uni hərlükə setiwalsə bolidu. 49 Xuningdək uning təoqisi yaki təoqisining oqlı wə yaki jəmətidin boləqan hərəkəyisi yəkin tuoqkini uni hərlükə setiwalsə bolidu; yaki əzining kərxang yətsə, pul bərip əz-əzini hərlükə setiwalsə bolidu. 50 Uni setiwəloqan kixi uning hojisi bilən gəplixip setiloqan yildin tartip azadlik yilioqəqə kənxilik boləqlənikini həsabləp, setiwelix bahəsini yillarning sanioqə qarəp həsablınıdu; [hərlük puli həsəbləxtə kəlxing

hojisiya] ixlaxka kerak bolojan qalojan künlirining haxkxi «madikarining ixligin künliri»dak hasablangun. **51** Azadlik yiljoja yona heli yillar bolsa, xuni hasablap, setilojan pulning nisbiti boyjoqa hoxluk pulini hasablap borsun; **52** agor azadlik yiljoja az yillar qalojan bolsa, uni hasab kilip, qalojan kulluk yillirjoja muwapik pulni yandurup borsun. **53** Bolmisa, kul xu hojising yenida yillik madikardak turuxi kerak; uning hojisi sening kez aldingda uningjoja kattik kolluk bilon hojilik kilmisun. **54** Agor kul yukiriki yollar bilon hoxlukk qikalmsa, azadlik yili kalganda koyup berilsun — u baliliri bilon koxulup azad bolidu. **55** Qunki Israillarning ozi Manga kul-bandildur; ular Men Ozum Misir zeminidin qikirip kalgan kul-bandilirdur. Hudayinglar Poxwardigar Ozumdurmən.

26 Silor ezinglar uqun heqkandak but yasimanglar yaki ezunglarjoja heq oyma mabud yaki hoxkai-tüwrukni turoqzulanglar yaki ularjoja bax uruxka oyulojan nahxilak taxlarni zeminiglarda hoxgiz tiklimanglar; qunki Ozum Hudayinglar Poxwardigardurmən. **2** Mening xabat künlirimni tutup, mukaddas jayimoja ihlasmən bolunglar. Men Poxwardigardurmən. **3** Agor silor mening belgilimilirimda mengip, amrlirimni tutup ularjoja amal kilsanglar, **4** Men yeringlarning ez hosulini berip turuxioja, daladiki dorexhlarning mewisini qikirixioja waqtida yamoqurlirninglarni yoqdurup turimən. **5** Xuning bilon haman tepix wahti uzum yiojix pasligoqa bolidu, uzum yiojix wahti teriloju waqtiojig bolidu; silor neninglarni toyunuoqa yop, ez zeminiglarda tinq-aman turisilor. **6** Men zeminjoja aram-tinqlik ata kilimən, xuning bilon heqkim silorni koxkitalmaydu, aramhuda yetip uhlaysilor; woxxiy haywanlarni zeminidin yokitimən, kilimqu zeminiglardin otmaydu; **7** silor düxmänlirninglarni qoxlaysilor, ular aldinglarda kililini yikilidu. **8** Silardin bax kixi yuz kixini qoxlaydu, yuz kixi on mingni qaxuridu; düxmänlirninglar bolsa aldinglarda kililini yikilidu. **9** Men silorgo yuzümni karitip, silorni porzant koxguzip koxpaytimən, silor bilon baqiljojan ahdamni mazmut turoqziman. **10** Silor tehiqa uzun saqlanojan kona axlikni yowatkiniglarda, yengi axlik qixidu; yengisi woxjidin konisini qixirwetisilor. **11** Men Oz mekanimni aranglarda turoqziman wə kəlbim silerdin naxpoxrlonmaydu. **12** Men aranglarda mengip silorning Hudayinglar bolimən wə silor Mening hoxkim bolisilor. **13** Men silorni Misirda ularning kulliri boluxtin hox kilixka xu zeminidin qixarojan Hudayinglar Poxwardigardurmən; Men boyunturukunglarning asaxrlirini sundurup, qaddinglarni tik kilip mangoxzudim. **14** Halbuki, agor silor Manga kulak salmay, bu amrlarning hammisiga amal kilmay, **15** belgilimilirimni taxlap, koxbinglardin hoxkümlirimni yaman koxrup, barlik amrlirimni tutmay, ahdamni buzsanglar, **16** Mönmu bexinglarjoja xu ixlarni qixuximanki, — Men silorgo woxhima selip, kezüinglarni kor kilidiojan, jeninglarni zoiploxxturidiojan sil-waba kesili, kezik kesilini bexinglarjoja qixuximən. Silor urukunglarni bikar qoxqip-teriyisilor, qunki düxmänlirninglar uni yop ketidu. **17** Men yuzümni silorgo karxi kilimən, xuning bilon silor düxmänlirninglardin

uruluk qaxidiojan bolisilor; silorni ox koxguxilox üstunglardin hoxkümrantik kilidu; heqkim silorni koxqilimisimu, qaxisilor. **18** Bulardin heq ibox almay, balki Manga yona kulak salmisanglar, Men gunahlinglar tüpoylidin silorgo bolojan jazani yetta hoxsa oxjirlitimən, **19** küq-hoxwonglardin bolojan hoxawurlukinglarni sundurimən; asmininglarni temürdak kilip, yeringlarni mistak kiliwetimən; **20** oxir-japayinglar bikarjoja ketidu, yeringlar hosul bormaydu, daladiki dorexhlorgo mewə quxmaydu. **21** Agor yonila Men bilon karxi mangsanglar, xundakla Manga kulak salmisanglar, Men gunahlinglarjoja layik bexinglarjoja quxidiojan waba-külpoxlarni yona yetta hoxsa oxjirlitimən. **22** Aranglarjoja silorni baliliringlardin juda kilidiojan, qoxpaylirninglarni yokitidiojan, silorni azlitidiojan yawayi haywanlarni oxwatimən; yol-qoxiliringlar adomzatsiz qoxdak bolup kalidu. **23** Silor bu ixlar arkilik ibox-torbaya almay, balki yonila Manga karxi mangsanglar, **24** Mönmu silorgo karxi mengip, gunahinglar tüpoylidin bolojan jazani yona yetta hoxsa oxjirlitip, Men Ozum silorni urimən; **25** üstunglarjoja ahdamni buzojanlikning intikamini alidiojan kilix qixuximən; xuning bilon silor xoxhoxrlorgo yiojiliwalisilor, Men aranglarjoja waba qixuximən; xuning bilon silor düxmänlarning koxioja quxisilor. **26** Silorgo yoxlanqok bolojan axlikni kurutiwetimən; on ayal bir bolup bir tonurda nan yekip, nanlarni silorgo tarazida tartip beridu, amma buni yegininglar bilon toymayisilor. **27** Agor bulardin heq ibox almay, manga kulak salmisanglar, balki manga karxi mangsanglar, **28** Mönmu koxhr bilon silorgo karxi mangimən; Men, yani Men Ozum gunahlinglar tüpoylidin jaza-torbayini yona yetta hoxsa oxjirlitip qixuximən. **29** Xuning bilon silor oxqullirninglarning gexi wə kizlirninglarning gexini yoysilor; **30** xundakla Men kurbanlik «yukiri jay»liringlarni woxyan kilip, «kün tüwruk»liringlarni sundurup, oxluklirninglarni sunuk butlirninglarning üstigə taxliwetimən; Mening koxlbim silerdin naxpoxrlinidu. **31** Men xoxhoxrlirninglarni woxyan kilip, mukaddas jaylirninglarni harab kilip, [kurbanliklarning] huxbuyirini yona purimaymən; **32** zeminni halakoxkə elip barimən; uningda olturaqlaxkan düxmänlirninglar bu oxwaloja hoxyanuhox kalidu. **33** Silorni oxllarning arisioja taritip, koxyninglardin kiliqni soquxup qoxqoylaymən; xuning bilon zeminiglar woxyan bolup xoxhoxrlirninglar harab kilinidu. **34** U waqtida, silor düxmänlirninglarning zeminida turuwatkiniglarda, zemin woxrana bolojan barlik künlorda, zemin ox xabat künliridin oxuyinidu; u zamanda zemin deroxkə aram elip ox xabatliridin oxuyinidu. **35** Ozi woxrana bolup turojan barlik künlirida u aram alidu, yani silor uningda turuwatkan waqtiki xabat künliriglarda heq almiojan aramni amdi alidu. **36** Aranglardin kutulup qaloxanlar bolsa, ular düxmänlarning zeminlirida turojinida kengüllirigə yoxokzadilik salimən, xuning bilon ular quxkən bir yoxurmakning xoxisini anglisa kilixtin qaxqandak qaxidu; heqkim qoxqilimisimu yixkilip quxidu. **37** Goxqo heqkim ularni qoxqilimisimu, deroxkə kilixtin yixkiloqandak ular bir-birining üstigə putlixip yixkilidu; silorda düxmänlirninglarjoja karxi turoqudak küq qalmaydu. **38** Oxllarning arisida halak

bolisilەر, düxmänliringlarning zemini silärni yäp ketidu. **39** Aranglardin kutulup qalojanliri bolsa ez razilliki tüpöylidin düxmänliringlarning zeminida zäiplixidu; wä ata-bowiliring razillikidimu yürüp, xular zäipläxkändäk ularmu zäiplixidu. **40** Hälbuki, ular ezi kılojan razilliki bilän ata-bowiliringning sadir kılojan razillikini, Manga yüz örüp asiylik kılojini, xundakla ularning Manga karxi turup mangojinini boynoja alidu, **41** xuningdäk Mening ularoja karxi mangojinimoja, xuningdäk ularni düxmänliringning kıloja tapxurojinimoja ikrar bolidu. Xunga ägär u waqıtta ularning hätnisiz köngli tewän kılınıp, ez käbihlikining jazasini köbul kılsa, **42** undakta Män Yakup bilän baoljojan ähdämni yad kılip, Ishäk bilän baoljojan ähdämniimu wä İbrahim bilän baoljojan ähdämniimu esimğa költürimän, zeminimu yad kılimän. **43** Qünki zemin uların taxlınıp, ularsız bolup harabä turojan waqıtta, xabat künliridin söyüdidu; ular bolsa ez käbihlikining jazasini köbul kılidu; säwäbi däl xuki, ular Mening həkümlirimni taxlıdi, bəlgilimilirimni kälbidin yaman körgänidü. **44** Hälbuki, xundak bolsimu, ular ez düxmänliringning zeminida turojinida Män ularni taxlımaymän yaki ularoja eqlik kılmaymän, xuningdäk ular bilän baoljojan ähdämni buzmaymän, ularni yokaıtmaymän; qünki Män Özüm ularning Hudasi Pärwərdigardurmän. **45** Män belki ularni döp, ularning Hudasi boluxğa ällərnıng közi aldida Misir zeminidin kıqırıp kölgän ata-bowiliri bilän baolxakän ähdämni esimdə tutimän. Män Pärwərdigardurmän. **46** Pärwərdigar Musani wasitə kılip, Sinay teojida ezi bilän İsrailarning otturisida bekitkän həkümlər, bəlgilimilər wə qanunlar mana xular idi.

27 Pärwərdigar Musaoja söz kılip mundak dedi: — **2** Sən İsrailaroga mundak degin: — Ägär birsi pəwqul'addə bir kəsäm kılip məlum kixining jenini Pärwərdigaroga atiojan bolsa, undakta xu kixigə sən bekitkän jenining kımmitining nərhi tewəndikidək bolidu; **3** Yexi yigirmə bilän atmixning arilikida boləjan ər kixi bolsa, sən tohtitidojan kımmiti mukəddəs jaydiki xəkəlnıng əlqəm birliki boyiqə bolsun; uning kımmiti əllik xəkəl kümüxkə tohtitilsun. **4** Ayal kixi bolsa, aranglarda tohtitilojan kımmiti ottuz xəkəl bolsun. **5** Ägär yexi bəx bilän yigirmıning arilikida bolsa, ərkək üqün tohtitidojan kımmiti yigirmə xəkəl bolup, ayal kixi üqün on xəkəl bolsun. **6** Ägär yexi bir ay bilän bəx yaxning arilikida bolsa, tohtitidojan kımmiti oşul bala üqün bəx xəkəl, kız bala üqün üq xəkəl kümüx bolsun. **7** Ägär atmix ya uningdin qongraq yaxtıki kixi bolsa, tohtitidojan kımmiti ər kixi üqün on bəx xəkəl, hotun kixi üqün on xəkəl bolsun. **8** Ägär birsi tohtitilojan kımmitini təlxəkə kürbi yətmisə, u ezini kahıning aldida tək kılsun; kahın uning kımmitini bekitsun. Kahın kəsəm kılojuqining əhwəlioja qarap uning kımmitini tohtitip bərsun. **9** Ägär birsi [kəsəm kılip] Pärwərdigaroga qurbanlık boluxğa layik bolidojan bir haywanni uningoja atiojan bolsa, undakta xundak haywanlar Pärwərdigaroga atap mutlək mukəddəs sanalsun; **10** haywan naqar bolsa uning ornioja yaxhini yaki yaxhıning ornioja naqirini tegixixkə yaki ornioja baxkisini almuxtuxğa hərgiz

bolmaydu. Mubada atiojuqi u haywanning ornioja yəne bir haywanni yənggüxliməkqi bolsa, Awwalkisi bilän ornioja əkölnıning hər ikkisi mukəddəs sanalsun. **11** Ägär haywan Pärwərdigaroga atalojan qurbanlıqğa layik bolmaydjojan bir «napak» haywan bolsa, undakta u haywanni kahıning aldioja elip kölsun; **12** andin kahın ezi uning yaxhi-yamanlıqoja qarap kımmitini tohtatsun; kahın kımmitini qanqə tohtatқан bolsa xundak bolsun. **13** Ägär igisi pul tələp haywanni kayturuwlməkqi bolsa, tohtitilojan kımmitigə yəne uning bəxtin birini köxup bərsun. **14** Ägär birsi Pärwərdigaroga mukəddəs bolsun döp öyini uningoja atap mukəddəs kılsa, kahın uning yaxhi-yamanlıqoja qarap kımmitini tohtatsun; kahın uning kımmitini qanqə tohtatқан bolsa, xu kımmiti inawətlik bolidu. **15** Keyin ägär öyini atiojuqi kixi uni kayturuwalməkqi bolsa, u tohtitilojan kımmitigə uning bəxtin birini köxup bərsun; andin öy yəne uning bolidu. **16** Ägär birsi ez mal-mülki boləjan etizlikning bir kısmını Pärwərdigaroga atap mukəddəs kılsa, kımmiti uningoja qanqılik uruk terilidojanlıqoja qarap tohtitilsun; bir homir arpa uruqi ketidjojan yər bolsa, kımmiti əllik xəkəl kümüxkə tohtitilsun. **17** Ägär birsi «azadlık yili»din tartıp ez etizlikni mukəddəs kılsa, sən qanqə tohtatsang xu bolsun. **18** Ləkin ägär «azadlık yili»din keyin ez etizlikni mukəddəs kılojan bolsa, kahın kelidojan azadlık yiliojqə qanqılik yillar qalojanlıqini hesablap kımmitini tohtatsun. Ötöp kətkən yillaroga qarap toluq bəhadın muwəpik pul kemaytılsun. **19** Ägär birsi ez etizlikni mukəddəs kılojandin keyin pul tələp uni kayturuwalməkqi bolsa, u sən tohtatқан kımmitigə yəne uning bəxtin birini köxup bərsun; xuning bilän etizlik uning ez kıloja kaytıdu. **20** Ägär u pul berip etizlikni kayturuwalmiojan bolsa yaki baxğa birsigə setip bərgən bolsa, keyin xu etizlikni kayturuwelixğa bolmaydu, **21** Bəlki azadlık yili kəlgəndə etizlik «igisigə kayturuwalmiojanda» u mutlək beoıxlanəjan yərgə ohxax, Pärwərdigaroga atap mukəddəs kılinıp, miras hokuqi kahınoja etidu. **22** Ägär birsi setiwəlojan əmma ez mirasi bolmiojan bir pərqə yər-etizni Pärwərdigaroga atap mukəddəs kılojan bolsa, **23** kahın azadlık yiliojqə qalojan yilni hesablap, kımmitini tohtatsun. Andin u küni xu kixi tohtitilojan kımmitini Pärwərdigaroga mukəddəs kılojan nərsə süpitidə költürsun. **24** Ləkin azadlık yili kəlgəndə, etizlik kimdin elinojan bolsa, xu kixigə, yəni əslidiki igisigə kayturuw berilsun. **25** Sən tohtitidojan barlık kımmətlər bolsa həmixə mukəddəs jaydiki xəkəlnıng əlqəm birliki boiqə hesablınsun; bir xəkəl yigirmə gərahğa barawer bolidu. **26** Ləkin qarpayning tunji balisi tunji bala boləjanlıqi säwəbidin əslidinla Pärwərdigaroga atilidojan boləjaqğa, kala bolsun, köy-əqkə bolsun həkqim uni «Hudaoja atap» mukəddəs kılmısun; qünki u əslidə Pärwərdigarning idi. **27** Ägär u napak bir haywandin tuşulojan bolsa, igisi sən tohtatқан kımmətkə yəne uning bəxtin birini köxup berip, andin əzigə kayturuwalsun; ləkin ägär igisi uni əzigə kayturuwalmaymən desə, bu haywan sən tohtatқан kımmətkə setilsun. **28** Ägär birsi Pärwərdigaroga ez melidin, adəm bolsun, haywan bolsun yaki miras yeri bolsun, Pärwərdigaroga mutlək atiojan bolsa, undak nərsə hərgiz setilmısun yaki

bədal tələx bilənmu qayturulmisun. Pərwərdigarəja mutlək atalojan hərnərsə bolsa «əng mukəddəslərnin biri» həsablınip, uningoja has bolidu. **29** Əgər bir adəm Hudaəja mutlək has atalojan bolsa, undakta uning üqün bədal berilip, qayturuwelinxka hərgiz bolmaydu; u qoqum ɵltürölüxi kerək. **30** Yər-zemindin qıkkən həmmə həsulning ondin biri boləjan əxrə bolsa, yərning danlik ziraətliri bolsun yaki dərəhlərnin mewisi bolsun, Pərwərdigarnin ki bolidu; u Pərwərdigarəja mukəddəs qilinəjandur. **31** Birsı ɵz əxriliridin məlum birnərsini bədal berip qayturuwalməqəi bolsa, u xuningəja yənə uning kimmitining bəxtin birini koxup berip, qayturuwalsun. **32** Kala yaki qoy-əqkə padisidin elinidəjan əxrə bolsa padiqining tayıki astidin ɵtküzülgən həywanlardin hər oninqisi bolsun; Pərwərdigarəja atilip mukəddəs qilinəjini xu bolsun. **33** Həqkim uning yahxi-yamanlıqəja qarimisun wə yaki uni alməxturmisun; əgər uni alməxturimən desə, Awwalkisi bilən ornəja alməxturulojan hər ikkisi mukəddəs sanalsun; u hərgiz bədal tələp qayturuwelinmisun. **34** Pərwərdigar Sinay teəjida Musəja tapilojan, Isrəilləroja tapxurux kerək boləjan əmrlər mana xular idi.

Qol-bayawandiki səpər

1 Wə Israillar Misirdin qikkəndin keyin ikkinçi yili ikkinçi ayniq birinçi küni Pərwərdigar Sinay qəlidə, jamaət qedirida turup Musaəğa mundak dedi: — **2** Silər pütkül İsrail jamaətini kəbilisi, ata jəməti boyiqə sanini elip qiqinglar; adəmlərninq ismi asas kilingip, barliq ərkəklər tizimlansun. **3** Israillar iqidə omumən yigirmə yaxtin axқан, jənggə qikalaydioqanlarni Hərun bilən ikkinglar ularning koxun-kışmiliri boyiqə sanəktin etküzünglar. **4** Hər bir kəbilidin silərgə yərdəmlixidioqan birdin kixi bolsun; ularning hər biri ularning ata jəmətininq bexi bolidu. **5** Təwəndikilər silərgə yərdəmlixidioqanlarning isimliki: — Rubən kəbilisidin Xidərninq oşli Əlizur; **6** Ximeon kəbilisidin Zuri-xaddayning oşli Xelumiyl; **7** Yəhuda kəbilisidin Amminadabning oşli Nahxon; **8** Issakar kəbilisidin Zuarning oşli Nətanal; **9** Zəbulun kəbilisidin Həlonning oşli Eliab; **10** Yüsüp əwladliri iqidə Əfraim kəbilisidin Ammihudning oşli Əlixama; Manassəh kəbilisidin Pidahzurninq oşli Gamaliyl; **11** Binyamin kəbilisidin Gideonning oşli Abidan; **12** Dan kəbilisidin Ammixaddayning oşli Ahizər; **13** Axir kəbilisidin Okranning oşli Pagiyəl; **14** Gad kəbilisidin Deualning oşli Əliasaf; **15** Naftali kəbilisidin Enanning oşli Ahira». **16** Bular jamaət iqidin qakiriloqanlar, yəni ata jəmət-kəbililirining baxlikliri, minglioqan Israillarning bax sərdarliri idi. **17** Xuning bilən Musa bilən Hərun ismi ataloqan bu kixilərnə baxlap, **18** ikkinçi ayninq birinçi küni pütkül jamaətni yojdi; ular həlkning hər birining kəbilə-nəsəbi, ata jəməti boyiqə ismini asas kilip, yigirmə yaxtin yukirilarning həmmisini bir-birləp tizimlidi. **19** Pərwərdigar Musaəğa kəndak buyruoqan bolsa, Musa Sinay qəlidə ularni xundak sanəktin etküzdü. **20** Israilling tunji oşli Rubənninq əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilingip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qikalaydioqan ərkəklərninq həmmisi bir-birləp tizimladi; **21** Rubən kəbilisidin sanəktin etküzünglər jəmiy kirik alta ming bəx yüz kixi boldi. **22** Ximeonning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilingip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qikalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimladi; **23** Ximeon kəbilisidin sanəktin etküzünglər jəmiy əllik tokkuz ming üç yüz kixi boldi. **24** Gadning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilingip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qikalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimladi; **25** Gad kəbilisidin sanəktin etküzünglər jəmiy kirik bəx ming altə yüz əllik kixi boldi. **26** Yəhudaning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilingip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qikalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimladi; **27** Yəhuda kəbilisidin sanəktin etküzünglər jəmiy yətmix tət ming altə yüz kixi boldi. **28** Issakarning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilingip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qikalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimladi; **29** Issakar kəbilisidin sanəktin etküzünglər jəmiy əllik tət ming tət yüz kixi boldi. **30** Zəbulunning əwladliri

ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilingip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qikalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimladi; **31** Zəbulun kəbilisidin sanəktin etküzünglər jəmiy əllik yəttə ming tət yüz kixi boldi. **32** Yüsüpning əwladliri: — uning oşli Əfraimning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilingip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qikalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimladi; **33** Əfraim kəbilisidin sanəktin etküzünglər jəmiy kirik ming bəx yüz kixi boldi. **34** [Yüsüpning ikkinçi oşli] Manassəhning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilingip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qikalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimladi; **35** Manassəh kəbilisidin sanəktin etküzünglər jəmiy ottuz ikki ming ikki yüz kixi boldi. **36** Binyaminning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilingip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qikalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimladi; **37** Binyamin kəbilisidin sanəktin etküzünglər jəmiy ottuz bəx ming tət yüz kixi boldi. **38** Danning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilingip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qikalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimladi; **39** Dan kəbilisidin sanəktin etküzünglər jəmiy atmix ikki ming yəttə yüz kixi boldi. **40** Axirning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilingip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qikalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimladi; **41** Axir kəbilisidin sanəktin etküzünglər jəmiy kirik bir ming bəx yüz kixi boldi. **42** Naftalining əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilingip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qikalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimladi; **43** Naftali kəbilisidin sanəktin etküzünglər jəmiy əllik üç ming tət yüz kixi boldi. **44** Yukirikilər bolsa sanəktin etküzünglər bolup, Musa bilən Hərun həm Israillarning on ikki əmiri (hər biri əz ata jəmətiyə wəkil boldi) ularni sanəktin etkəzgen. **45** Xundak kilip, Israillarning həmmisi, yəni Israilda yigirmə yaxtin axқанlardin, jənggə qikalaydioqanlarning həmmisi ata jəmətliri boyiqə tizimladi; **46** Sanəktin etküzünglər jəmiy alta yüz üç ming bəx yüz əllik kixi boldi. **47** Biraq Lawiyalar ata jəmət-kəbilisi boyiqə sanəktin iqigə kirgüzülmidi. **48** Qünki Pərwərdigar Musaəğa səz kilip: — **49** «Sən pəkət Lawiy kəbilisidila xu hesabka kirgüzimigin, ularning omumiy saninimu Israillingning katarioq kirgüzimigin. **50** Ləkin sən Lawiyarlari [Hudaning] həküm-guwaħliki saklaklik qedir wə uning iqidiki barlik qaqa-kuqa əswablarni həm uningə dair barlik nərsilərnə baxkuruxka təyinligin; ular [ibadət] qedirini wə uning iqidiki barlik qaqa-kuqa əswablarni kətüridu; ibadət qediririning hizmitini kילוqushalar xul bolsun, ular qediririnq tət ətrapidə əz qediririni tiksun. **51** Qedirni kəqüridioqan qaoqda uni Lawiyalar seksun; qedirni tikidioqan qaoqda uni Lawiyalar tiksun; [Lawiyalaroq] yat boləqan hər kəndak adəm uningə yəkinlaxsa əlümgə məħkum kilinsun. **52** Israillar bargah qurəjəndə hər adəm əz kismida, əzigə has tuəq astioqə qedir tiksun. **53** Biraq [Hudaning] oşəzipi İsrail jamaətininq üstigə qūxmasliki üçün, Lawiyalar Hudaning həküm-guwaħliki saklaklik qediririnq tət ətrapidə bargah kursun; Lawiyalar Hudaning həküm-guwaħliki saklaklik qedirni muħapizət kilixka məs'ul bolidu» — degənidi. **54** Israillar ənə xundak kildi;

Pərvərdigar Musaoğa qandak buyruoğan bolsa, ular xundak kildi.

2 Pərvərdigar Musa bilən Hərunoğa mundaq dedi: — **2** Israillar hər biri əzlrining tuoqi astioğa, əzlrining ata jəmətining bəyriki astida qədir tiksun; jəmət qədirining tət ətrapidin səl yirəkrək bargah kürsun. **3** Kün qixix tərəpkə, xərk tərəpkə karitip əz tuoqi astida koxun-kisimi boyiqə bargah küridiojini Yəhuda bolsun; Yəhudalarning əmiri Amminadabning oşli Nahxon bolsun. **4** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy yətmix tət ming altə yüz kixi. **5** Uning yenida bargah küridiojini Issakar kəbilisi bolsun; Issakarlarning əmiri Zuarning oşli Nətanəl bolsun. **6** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy əllik tət ming tət yüz kixi. **7** Ularning yenida yənə Zəbulun kəbilisi bolsun; Zəbulunlarning əmiri Həlonning oşli Eliab bolsun. **8** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy əllik yəttə ming tət yüz kixi. **9** Omumən Yəhuda bargahioğa karaydioanlarning həmmisi, yəni koxun-kisimliri boyiqə sanaktin etküzülənlər jəmiy bir yüz səksən altə ming tət yüz kixi; ular aldi bilən yoloğa qixsun. **10** — Jənub tərəptə, tuoq tikləp, koxun tərtpi bilən bargah küridiojini Rubən kəbilisi bolsun; Rubənlarning əmiri Xiderning oşli Əlizur bolsun. **11** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy kixik altə ming bəx yüz kixi. **12** Uning yenida bargah küridiojini Ximeon kəbilisi bolsun; Ximeonlarning əmiri Zuri-xaddayning oşli Xelumiylə bolsun. **13** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy əllik tokkuz ming üç yüz kixi. **14** Ularning yenida Gad kəbilisi bolsun; Gadlarning əmiri Deuəlning oşli Əliasaf bolsun. **15** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy kixik bəx ming altə yüz əllik kixi. **16** Rubən bargahioğa karaydioanlarning həmmisi, yəni koxuni boyiqə sanaktin etküzülənlər jəmiy bir yüz əllik bir ming tət yüz əllik kixi; ular ikkinqi səp bolup yoloğa qixsun. **17** Andin jəmət qədiri bilən Lawiylarning bargahı baxkə bargahlarning otturisida mangsun; ular qandak bargah kuroğan bolsa, xundak yoloğa qixsun; hər kaysisi əz ornida əz tuoqi astida bolsun. **18** — Kün petix tərəptə, tuoq tikləp, koxun tərtpi bilən bargah küridiojini Əfrayim kəbilisi bolsun; Əfrayimlarning əmiri Ammihudning oşli Əlixama bolsun. **19** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy kixik ming bəx yüz kixi. **20** Uning yenida bargah küridiojini Manassəh kəbilisi bolsun; Manassəhlarning əmiri Pidahzurning oşli Gamaliylə bolsun. **21** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy ottuz ikki ming ikki yüz kixi. **22** Ularning yenida Binyamin kəbilisi bolsun; Binyaminlarning əmiri Gideonning oşli Abidan bolsun. **23** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy ottuz bəx ming tət yüz kixi. **24** Omumən Əfrayim bargahioğa karaydioanlarning həmmisi, yəni koxun-kisimliri boyiqə sanaktin etküzülənlər jəmiy bir yüz səkkiz ming bir yüz kixi; ular iuinqi səp bolup yoloğa qixsun. **25** — Ximal tərəptə, tuoq tikləp, koxun tərtpi bilən bargah küridiojini Dan kəbilisi bolsun. Danlarning əmiri Ammixaddayning oşli Ahjəzər bolsun. **26** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy atmix ikki ming yəttə yüz kixi. **27** Uning yenida bargah küridiojini Axir kəbilisi bolsun; Axirlarning əmiri Okranning

oşli Pagiyəl bolsun. **28** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy kixik bir ming bəx yüz kixi. **29** Ularning yenida Naftali kəbilisi bolsun; Naftalilarning əmiri Enanning oşli ahira bolsun. **30** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy əllik üç ming tət yüz kixi. **31** Dan bargahioğa karaydioanlarning həmmisi, yəni koxun-kisimliri boyiqə sanaktin etküzülənlər jəmiy bir yüz əllik yəttə ming altə yüz kixi; ular əz tuqliri astida həmmiuning kaynida yoloğa qixsun. **32** Yükdiridkilər əz ata jəməti boyiqə sanaktin etküzülənlər Israillardur; koxun-kisimliri boyiqə bargahlarda sanaktin etküzülənlər jəmiy altə yüz üç ming bəx yüz əllik kixi boldi. **33** Biraq Lawiylarla, Pərvərdigarning Musaoğa kıləğan əmiri boyiqə, Israillar qatarida sanaktin etküzülmidi. **34** Israillar Pərvərdigarning Musaoğa kıləğan barlik əmiri boyiqə ix tutup, əzlrining tuoqi boyiqə bargah kurattı; ular əz kəbilisi wə ata jəməti tərtpi boyiqə yoloğa qixətti.

3 Pərvərdigar Sinay teoqida Musa bilən səzləkkən künlərdə, Hərun bilən Musaning əwladliri təwəndikilərdin ibarət idi. **2** Hərunning oşullirining ismi mundaq; tunji oşllining ismi Nadab idi, uning yənə Abihū, Əliazar, Itamar degən oşulliri bar idi. **3** Hərunning oşullirining ismi ənə xundak idi, ular məsihləngən kahinlər idi; [Musa] ularni kahinlik wəzipsini etəxkə Hudağa atap ayriəğan idi. **4** Lekin Nadab bilən Abihū Sinay qelidə oşyriy bir otni Pərvərdigarning aldioğa sunoqini tütəylydin Pərvərdigar aldidə əldi wə ularning heq nəslı kəldurulmidi; Əliazar bilən Itamar əz atisi Hərun aldidə kahinlik wəzipsini etidi. **5** Pərvərdigar Musaoğa sez kilip: — **6** Sən Lawiy kəbilisini aldingoğa kəltürüp, ularni kahin Hərunning hizmitidə boluxkə uning aldioğa həzır kil. **7** Ular Hərunning həjiti wə pütkül jəmətning həjittidin qixip jəmət qədirining aldidə wəzipə etəp, ibadət qədirining hizmitini bejirsun. **8** Ular yənə jəmət qədiridiki barlik qaqa-kuqa əswəblarnı baxkurux bilən Israillarning hizmitidə bolup wəzipə etəp, ibadət qədirining ixlirini bejirsun. **9** Sən Lawiylarnı Hərun bilən uning oşullirioğa təksimləp bərgin; ular Israillar iqidin məhsus uningə tallap berilgən. **10** Hərun bilən oşullirini bolsa sən əzizing kahinlik wəzipsini etəxkə bekitkin; hər qandak yat kixi yekınlaxsa əltürölsun, — dedi. **11** Andin Pərvərdigar Musaoğa mundaq dedi: — **12** — Qara, Mən Israillar iqidin Lawiylarnı tallidim, ularni Israel iqidə baliyatquning barlik tunji mewisining ornioğa, yəni qong oşullirining ornioğa koyımən, xunga Lawiylar Mening bolidu. **13** Qünki tunji oşullarning həmmisi Meningkidur; Mən Misir zeminida tunji tuoşuloanlarning həmmisini kətl kıləğan künidə Israillarning iqidiki tunjilarning həmmisini, məyli adəm bolsun yaki həywan bolsun, mukəddəs hesablap Meningki kıləqanidim. Ular Meningkidur; Mən Pərvərdigardurmən. **14** Andin Pərvərdigar Sinay qel-bayawanida Musaoğa: — **15** — Sən Lawiylarnı ata jəməti, ailisi boyiqə sanaktin etküz; barlik ərəkəlrni, yəni bir ayliktin axkanlarning həmmisini sanaktin etküz, — dedi. **16** Xuning bilən Musa Pərvərdigarning əmiri boyiqə, əzigə deyilgəndə Lawiylarnı sanaktin etküzdi. **17** Lawiyning oşullirining ismi mundaq: — Gərxon,

Kohat, Mərari. **18** Gərxonning oqullirining ismi aililiri boyıqə Libni wə Ximəy idi. **19** Kohatnıng oqulliri aililiri boyıqə Amram, Izhar, Həbron wə Uzziəl idi. **20** Mərarining oqulliri aililiri boyıqə Mahli wə Muxi idi. Bularning həmmisi ata jəməti boyıqə Lawıylarning jəməti boldi. **21** Gərxondin Libnilarning jəməti bilən Ximəylərnıng jəməti wujudka kəldi; bular Gərxonlarning jəmətli ri idi. **22** Barlık ərlərnıng saniəja asasən, bir ayliktin axqanlirining sanaktin etküzülgənli ri jəmi yəttə ming bəx yüz kixi boldi. **23** Gərxonning jəməti ibadət qedirining arka tərıpidə, yəni oərb tərəptə bargah kurdi; **24** Gərxon jəmətining əmiri Ləlnıng oşli Əliasaf idi. **25** Gərxonlarning jəmaət qediridiki wəzıpi si ibadət qedirining ezidiki astınkı ikki yapkuq-pərdə, unıng üstidiki yopuk wə jəmaət qedirining ixik pərdisigə, **26** xundakla həyła ətrapıdiki pərdilər, həyła dərwəzısining pərdisi (həyła pərdiliri ibadət qediri bilən kurbangahni qeridəp turattı) wə həyıldə ixilitidıoan munasiwətlık barlık tanılaraqə qarax idi. **27** Kohattin Amramlarning jəməti, Izharlarning jəməti, Həbronlarning jəməti wə Uzziəllərnıng jəməti wujudka kəldi; bu Kohatlarning jəmətli ri idi. **28** Barlık ərkəklərnıng sani boyıqə, bir ayliktin axqanlar jəmi sakkiz ming altə yüz adəm bolup qıktı; ular mukəddəs jəyoja qarax wəzıpi si etəydiəjan boldi. **29** Kohat əwladlirining jəmətli ri jəmaət qedirining jənub tərıpidə bargah tıktı. **30** Kohat jəmətining əmiri Uzziəlnıng oşli Əlizafan idi. **31** Ularning wəzıpi si əhdə sanduki, xirə, qıraoqdan, ikki kurbangah, xuningdək mukəddəs jəyning iqidə ixilitidıoan qaqa-kuqa, pərdə wə ibadət qedirining iqidə ixilitidıoan barlık nərsilərgə qarax idi. **32** Lawıylarning əmirlirining əmiri bolsa kahın Hərunning oşli Əliazar idi; u mukəddəshəniəja qarax wəzıpi si etəydiəjanlar üstidin nəzarət kılıdiəjan boldi. **33** Məraridin Mahli jəməti bilən Muxi jəməti wujudka kəldi; bular Mərarining jəmətli ri boldi. **34** Barlık ərkəklərnıng saniəja asasən, bir ayliktin yukiri boləjanlar sanaktin etküzülgəndə jəmiy altə ming ikki yüz kixi qıktı. **35** Mərarining jəmətining əmiri Abihəyılning oşli Zuriyəl boldi; ular ibadət qedirining ximal tərıpi gə bargah kurdi. **36** Mərari əwladlirining wəzıpi si ibadət qedirining tahtayli ri, baldakli ri, hadiliriəja, təglikli ri barlık əswab-jabdukliriəja qarax, xuningdək bularəja munasiwətlık ixilitidıoan barlık nərsilərgə, **37** xundakla həyılning tət ətrapıdiki hadılaraqə wə ularning təglikli ri, kəzuk wə tanılaraqə məs'ul boluxka bəlgilənidi. **38** İbadət qedirining əldiəja, xərk tərıpi gə, yəni jəmaət qedirining künqıqıx tərıpi gə bargah kurojanlar Musa, Hərun wə Hərunning oqulliri idi; ular İsrailarning hizmitidə bolux wəzıpi si si etəp, mukəddəs jəyoja karaydiəjan boldi; ularəja yat boləjan hərəkəndək adəm [mukəddəs] jəyoja yekınlaxsa, əltürülətti. **39** Musa bilən Hərun Pərwərdigarın əmri boyıqə, sanaktin etküzgən barlık Lawıylar, jəmətli ri boyıqə, yəni bir ayliktin yukiri sanaktin etküzülgən ərkəklər jəmiy yigirmə ikki ming qıktı. **40** Pərwərdigar Musaəja: — Sən İsrailar iqidə bir ayliktin axqan tunji oşulları sanaktin etküzüp, isim-familisi boyıqə tizimlap qıq, **41** Sən Lawıyları İsrailarning barlık tunjilirining ornida Manga has kıl (Mən Pərwərdigardurmən); Lawıylarning mal-qarwilirininim İsrailarning barlık tunji

mal-qarwilirining ornida Manga has kıl, — dedi. **42** Musa Pərwərdigarın əmri boyıqə, İsrailarning tunjiliri ni koymay sanaktin etküzdi. **43** Bir ayliktin yukiri tunji oşul baliliri ni isim-familisi bilən sanaktin etküzgəndə, ular jəmiy yigirmə ikki ming ikki yüz yətmix üq kixi qıktı. **44** Pərwərdigar Musaəja mundak dedi: — **45** Sən Lawıyları İsrailarning tunjilirining ornida Manga talla, xundakla Lawıylarning mal-qarwilirininim İsrailarning mal-qarwilirining ornida Manga talla; xuning bilən Lawıylar Meningki bolidu; Mən Pərwərdigardurmən. **46** Wə Lawıylarning sanidin artuq qıkkən İsrailarning tunjiliri, yəni xu ikki yüz yətmix üqi üqün hərlük həkkini kobul kılıoın; **47** xularning hərbi ri üqün bəx xəkəl kımüx əl, kixi saniəja qarap bolsun; mukəddəs jəydiki xəkəlnıng əlqəm birliki boyıqə ulardin ələjin (bir xəkəl yigirmə gərahdur). **48** Artuq qıkkən adəmlərnıng, yəni hərlük həkkini telixi kərək boləjanlarning kımüxini Hərun bilən unıng oşulliriəja bər. **49** Əmndi Lawıylar tərıpidin «hərlükə qıqiriləjan» dəp hesablanəjan tunji oşullardin artuq qıkkənlardin bolsa, Musa ulardin xu hərlük həkkini əldi; **50** u İsrailarning tunjiliridin xu kımüxni, yəni mukəddəs jəydiki xəkəlnıng əlqəm birliki boyıqə jəmiy bir ming üq yüz adəm bəx xəkəl əldi. **51** Musa Pərwərdigarın əmri boyıqə «hərlükə qıqiriləjan»larning kımüxini dəl Pərwərdigar buyruətinidək, Hərun bilən unıng oşulliriəja bərdi.

4 Andin Pərwərdigar Musa bilən Hərunəja səz kılıp mundak dedi: — **2** Sən Lawıylar iqidin ata jəməti boyıqə Kohat əwladlirining omumi y sanini tizimləoın, **3** ottuz yaxtin əllik yaxıqə boləjan, jəmaət qedirida ix-hizmət kılıxka kələydiəjanlarning həmmisi ni tizimlap qıq. **4** Kohat əwladlirining jəmaət qediri iqidiki wəzıpi si əng mukəddəs buyumları baxkurux bolidu. **5** Bargah kəqirülidiəjan qəoqda, Hərun bilən unıng oşulliri kirip «[əng mukəddəs jəy]»diki «ayrimə pərdə-yopuk»ni qüxürüp, unıng bilən həküm-guwaħlık sandukini yəgisun; **6** andin unıng üstini delfinlik terisidin etilgən yopuk bilən orap, üstigə kək bir rəhtni yepip, andin kətüridiəjan baldakları etküzsun. **7** Təkdım nan [tiziləjan] xirəgə kək bir rəht selinip, üstigə legən, təhsə, piyalə wə xarab həyıləliniri qəuidiəjan kədəhlər tizip qoyulsun; xirədımə «dəimiy nan» tizilip turıwərsun; **8** bu nərsilərnıng üsti kizil rəht bilən, unıng üsti yənə delfin terisidə etilgən bir yopuk bilən yepilip, andin kətiridiəjan baldaklar etküzüp qoyulsun. **9** Ular kək rəht elip, unıng bilən qıraoqdan bilən üstidiki qıraoqları, pilik kışkuqları, küldanları wə qıraoqdanəja ixilitidıoan, barlık may qəqilaydiəjan qəqılari ni yepip qoysun. **10** Ular yənə qıraoqdan bilən qıraoqdanəja ixilitidıoan həmmə qaqa-kuqa əswablari ni delfin terisidin etilgən yopuk bilən yəgəp, andin əpkəxkə selip qoysun. **11** Altun huxbuygahka kək bir rəht selip, yənə delfin terisidə etilgən yopuk bilən yepip, andin kətürgüqkə qox baldakları etküzüp qoysun. **12** Mukəddəs jəyning iqidə ixilitidıoan barlık qaqa-kuqları ni kək bir rəht bilən yəgəp, andin üstigə delfin terisidə etilgən yopukni yepip, andin bir əpkəxkə selip qoysun. **13** Ular kurbangahni külidin tazılap, üstigə səsün rənglik bir rəhtni yepip qoysun. **14** Andin yənə kurbangahta ixilitidıoan əswablar — küldan, ilmək,

bəlgürjək, qinilər, xundaqla barlik əswablarni kurbangah üstigə tizip, andin delfin terisidə etilgən bir yopuk bilən yepip, andin ketüridoğan baldaklarni etküzüp koysun. **15** Pütün bargahdikilər yoloğa qikidoğan qaçda, Hərun bilən uning oşulliri mukəddəs jay wə mukəddəs jaydiki barlik qaça-kuça əswablarni yepip boləqandin keyin, Kohatning əwladliri kelip kətürsun; lekin elüp kətməslük üqün mukəddəs buyumlarəğa kol təgüzmisun. Jamaət qediri iqidiki nərsilərdin xularni Kohatning əwladliri kətürüxi kerək. **16** Hərunning oşli Əliazarning wəzิปisi qiraç meyi, huxbuy ətir, daimiy təkdin kilinidoğan axlik hədiyə bilən məsihləx meyiəğa qarax, xundaqla pütüklü ibadət qediri bilən uning iqidiki barlik nərsilər, mukəddəs jay həm mukəddəs jaydiki qaça-kuça əswablarağa qaraxtin ibarət. **17** Andin Pərwərdigar Musa bilən Hərunəğa səz kilip mundaq dedi: — **18** Silər Kohat jəmətidikilərnə Lawiylar ərisidin kə'tiy yokitip koymanglar; **19** balki uning əlməy, həyat kelixi üqün ular «əng mukəddəs» buyumlarəğa yekinlaxcan qaçda, Hərun bilən uning oşulliri kirip ularning hərbirigə kilidoğan wə ketüridoğan ixlarni kərsitip koysun; **20** ular pəkət mukəddəs jayəğa kirgəndə mukəddəs buyumlarəğa bir dəkikimü qarimisun, undaq kilip koysa elüp ketidu. **21** Pərwərdigar Musəğa səz kilip mundaq dedi: — **22** Gərxon əwladliri iqidə ata jəməti wə aililiri boyiqə, ottuz yaxtin əllik yaxkığə boləqan, jamaət qediri iqidə hizmət kilix sepigə kirələydoğan həmmisini sanəktin etküzüp omumiyy sanini al. **24** Gərxon aililirining kilidoğan hizmiti wə ular kətüridoğan nərsilər təwəndikigə: **25** — ular jamaət qedirining əzini, yəni astidiki iqki pərdiliri wə sirtki pərdilirini, uning yapkuqini, xundaqla üstigə yapqan delfin terisidə etilgən yopukni wə jamaət qedirining kirix ixikining pərdisini, **26** ibadət qediri bilən kurbangahni qeridəp tartiloğan hoylidiki pərdilər bilən kirix dərwasizining pərdisini, xularəğa has tanilirini wə ixlitidoğan barlik qaça-kuça əswablarni kətürsun; bu əswab-üşkünilərgə munasiwətlük kerək boləqan ixlarni kilsun. **27** Gərxon əwladlirining pütün wəzิปisi, yəni ular kətüridoğan wə bejiridoğan barlik ixlər Hərun wə uning oşullirining kərsətmiliri boyiqə bolsun; ularning nemə kətüridoğanlikini silər bəlgiləp beringlar. **28** Gərxon əwladlirining jəmətirining jamaət qedirining iqidə kilidoğan hizmiti xular; ular kahin Hərunning oşli Itamarning kol astida turup ixlisun. **29** Mərarining əwladlirininu, ularni ata jəməti, aililiri boyiqə, sanəktin etküz; **30** ottuz yaxtin əllik yaxkığə boləqan, jamaət qediri iqidə hizmət kilix sepigə kirələydoğan həmmisini sanəktin etküzüp omumiyy sanini al. **31** Ularning jamaət qediri iqidiki barlik hizmiti, yəni kətürüx wəzิปisi mundaq: — Ular jamaət qedirining tahtayliri, baldakliri, hadiliri wə ularning təglikliri, **32** hoylining tət ətrapidiki hadilar, ularning təglikliri, kozukliri, tanaliri, barlik əswab-üşkünə həm xularəğa kerəklük boləqan barlik nərsilərnə kətürüx bolsun; ular kətüridoğan əswab-üşkünilərnə namini atap bir-birləp hər adəmgə kərsitip beringlar. **33** Mərari jəmət-aillirining jamaət qediri iqidə kilidoğan barlik ixliri ənə xular; ular kahin Hərunning oşli Itamarning kol astida turup ixlisun. **34** Musa bilən Hərun wə jamaətning əmiriliri Kohatning əwladlirining ottuz yaxtin əllik yaxkığə boləqan, jamaət qedirida

hizmət kilix sepigə kirələydoğanlarning həmmisini ata jəməti, aililiri boyiqə sanəktin etküzdi. **36** Ularidin jəməti boyiqə sanəktin etküzülgənlər jəmiy ikki ming yəttə yüz əllik kixi bolup qikti. **37** Muxular Kohat jəmətidin sanəktin etküzülgənlər bolup, jamaət qedirida ix kilidoğan hərbi, yəni Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən kiləqan əmri boyiqə Musa bilən Hərun sanəktin etküzgənlər idi. **38** Gərxonlarning ata jəməti, aililiri boyiqə, ottuz yaxtin əllik yaxkığə boləqan, jamaət qedirida hizmət kilix sepigə kirələydoğan həmmisi sanəktin etküzüldi; **40** ata jəməti, aililiri boyiqə sanəktin etküzülgənlər jəmiy ikki ming altə yüz ottuz kixi bolup qikti. **41** Muxular Gərxon jəmətidin sanəktin etküzülgənlər bolup, jamaət qedirida ix kilidoğan hərbi, yəni Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən kiləqan əmri boyiqə Musa bilən Hərun sanəktin etküzgənlər idi. **42** Mərarilarning ata jəməti, aililiri boyiqə, ottuz yaxtin əllik yaxkığə boləqan, jamaət qedirida hizmət kilix sepigə kirələydoğan həmmisi sanəktin etküzüldi; **44** ata jəməti, aililiri boyiqə sanəktin etküzülgənlər jəmiy üç ming ikki yüz kixi bolup qikti. **45** Muxular Mərari jəmətidin sanəktin etküzülgənlər bolup, jamaət qedirida ix kilidoğan hərbi, yəni Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən kiləqan əmri boyiqə Musa bilən Hərun sanəktin etküzgənlər idi. **46** Sanəktin etküzülgən Lawiylar mana xular idi; Musa bilən Hərun həm Israillarning əmiriliri ularidin ata jəməti, aililiri boyiqə, ottuz yaxtin əllik yaxkığə boləqan, jamaət qedirida hizmət kilix wə yük kütürüx wəzิปisigə kirələydoğanlarni sanəktin etküzgən. **48** Ularning sani jəmiy səkkiz ming bəx yüz səksən adəm bolup qikti. **49** Pərwərdigarning əmri boyiqə, ular Musa təripidin sanəktin etküzüldi; hərkim əzi kilidoğan İxi wə kətüridoğan yükigə asasen sanəktin etküzüldi. Bularning həmmisi Pərwərdigarning Musəğa əmr kiləjindək boldi.

5 Pərwərdigar Musəğa səz kilip: — **2** Sən Israillaroğa əmr kilip: «Silər pişə-mahaw kesili bilən aqma kesiligə giriptar boləqanlarni, xundaqla elükə tegix bilən napak bolup kaləqan həmmisini ər-ayal deməy bargahdin qikiriwetinglar. Bargahların buləjəwətməsliki üqün ularni bargahdin qikiriwetinglar; qünki Mən bargah otturisida makan kildim» — degin, — dedi. **4** Israillar xundaq kilip ularni bargahdin qikiriwətti; Pərwərdigar Musəğa kəndək əmr kiləqan bolsa, Israillar xundaq kilidi. **5** Pərwərdigar Musəğa səz kilip mundaq dedi: — **6** Sən Israillaroğa eytkin: — Məyli ər yaki ayal bolsun, əgər u insanlarning Pərwərdigaroğa wəpasizlik kilidoğan hərəkəndək gunahlıridin birini sadir kilip, xuning bilən gunahkar dəp bekitilsə, **7** undakta u əzi etküzgən gunahlıəğa ikrar kilip, itaətsizlik kəltürüp qikəroğan, ziyanoləquqining ziyinini toluq tələp bərx kerək wə uning sirtida u kixigə yənə bəxtin bir ülüxni qoxup tələp bərsun. **8** Ziyanoləquqining mubada itaətsizlik kəltürüp qikəroğan ziyanoğa berilgən tələm pulini aloçudək tuşkini bolmisa, tələm puli gunahkar boləqan kixining kafaritigə sunulidoğan qoxqaroğa qoxulup, Pərwərdigaroğa atilip, kahinoğa berilsun. **9** Xuningdək Israillarning Hudağa atioğan barlik mukəddəs hədiyələri, yəni kahinoğa kəltürgən nərsilərdin barlik «kətürmə

qurbanlik-hadiya»lar kahinoja hesab bolsun. **10** Harkim Hudaoja atiojan hadiyolar muqaddas dap hesablansun, xundakla kahinning bolsun; kixilar kahinoja nema hadiya kilsa, uning hammisi kahinning bolsun. **11** Pærwardigar Musaoja sez kilip mundak dedi: — **12** Sæn Israillaroja sez kilip mundak degin: — Ògær birsining hotuni ez eridin yüz örügen, sadakætsizlik qiløjan bolsa, **13** — demak, baxka birsi bilæn yekinlaxkan, xundakla uning buløjanliki erining kezliridin yoxurun boløjan bolsa, heq guwahqi bolmiojan hæm gunah qiløjan qeojida tutulupmu kalmiojan bolsa, **14** xundak aþwalda, eri ez hotunidin guman kilip künlisa, hotuni rastla zina kilip buløjan bolsa (yaki ez hotunioja guman kilip künlisimu, hotuni zina kilmiojan wæ buløjanmiojan bolsa) **15** aþwalini ispatlax üqün bu adæm hotunini kahinning yenioja økælsun hæm hotuni üqün zörür axlik hadiyasi, yøni arpa undin ondin bir aþahni alojaq kælsun; xu hadiyøning üstigæ u heq zæytun meyi kuymisun yaki heq mæstiki qoxup koymisun; qünki bu kündaxlik hadiyasi, æslætme axlik hadiyasi bolup, ularning kæbilhlikigæ boløjan æslætmidur. **16** Kahin u hotunni aldioja kæltürüp, Pærwardigarning huzurida turozusun. **17** Kahin komzakkæ muqaddas sudin kuyup, ibadæt qedirining yær topisidin bir qimdim elip suoja qeqip koysun. **18** Kahin u hotunni Pærwardigarning huzurida turozup, bexini eqip, æslætme axlik hadiyasi, yøni kündaxlik hadiyasini uning kolioja tutkuzsun, andin kahin kolioja qarøjix kæltürgüqi ælam süyini alsun. **19** Kahin u hotunioja kæsæm iøküzüp, uningøja «Dærwækæ sæn heqkandak adæm bilæn billæ yatmiojan, eringning ornida baxka birsi bilæn billæ boluxka ezip buzukluk kilmiojan bolsang, undakta sæn bu qarøjix kæltürgüqi ælam süyidin halas boløjaysæn. **20** Lekin sæn eringning ornida baxka birsigæ yekinlixip ezüngni buløjojan bolsang, eringdin baxka bir ær sæn bilæn billæ yatkan bolsa, —» desun; **21** andin kahin u hotunioja qarøjix kæsimini iøküzgændin keyin, yønæ uningøja: «— Pærwardigar yotangni yigilitip, qorsikingni ixxitiwætusun, xuningdæk Pærwardigar seni ez hækjig iqidæ qarøjix wæ kæsæm iqix dæstikigæ aylandursun; bu qarøjix süyi iq-karningøja kirip, qorsikingni ixxitiwætusun, yotangni yigilitiwætusun» degændæ, u hotun: «Amin, amin» desun. **23** Xuningdæk kahin u qarøjix sezlinini dæptergæ pütüp koysun, xundakla yazojan sezlerni ælam süyigæ qilisun, **24** andin u hotunioja bu qarøjix kæltürgüqi ælam süyini iøküzusun, bu qarøjix kæltürgüqi su uning iqigæ kirixi bilænla uningøja azab-ælam bolidu. **25** Kahin u hotunning kolidin kündaxlik axlik hadiyasini elip, uni Pærwardigarning huzurida pulanglitip boløjandin keyin, qurbangahka elip kælsun. **26** Kahin hadiyødin bir sikim un elip, hatiræ hesabida qurbangahka koyup køydürsun; andin u hotunioja bu suni iøküzusun. **27** Kahin æmdi u hotunioja suni iøküzgændin keyin, øgær u hækijiy buløjanogæ bolup, ez erigæ sadakætsizlik qiløjan bolsa, qokum xundak boliduki, bu qarøjix süyi uning iqigæ kirgændin keyin uningøja azab-ælam kæltüridu; uning qorsiki ixqip, yotisi yigilæp ketidu; xuning bilæn u hotun ez hækij iqidæ qarøjixka ketidu. **28** Lekin øgær u hotun buløjanmiojan pak bolsa, xu ixtin halas bolidu wæ æksiqæ hamilidar bolup pæræntlik bolidu.

29 Mana bu kündaxlik toorjisidiki kanundur; hotun ez erining ornida baxka birsi bilæn billæ boluxi bilæn ezip buløjanogæ bolsa **30** wæ yaki birsi hotunidin guman kilip künlisa, undakta u hotunini Pærwardigarning aldida turozusun, kahin uningøja xu kanun boyiqæ hæmmiini ijra kilsun. **31** Ònæ xundak qilølanda, ær gunahtin halas bolup, hotun ez gunaþini ketiridu.

6 Pærwardigar Musaoja sez kilip mundak dedi: — **2** Sæn Israillaroja eytkin: «Mæyli ær yaki ayal bolsun, «Øzümmi Pærwardigarøja atap, nazariylardin bolimæn» degæn alaþidæ bir kæsæmni iqkæn bolsa, **3** undakta u øzini harak-xarabtin ayrip pærhiz tutsun; harak-xarab bilæn ixlængæn sirkiniimu iqmisun yaki hærkandak üzüüm xærbitini iqmisun wæ hæl-quruk üzümlærnimu yemisun. **4** Øzini Pærwardigarøja atiojan barlik künlerdæ, üzüüm telidin qikkan hærkandak nærsini, mæyli üzüüm uruki bolsun, posti bolsun, ularni yeyixkæ bolmaydu. **5** Øzümmi Pærwardigarøja atidim dap kæsæm kiløjan künleridæ, ularning bexioja ustira tægküzüxkæ bolmaydu; øzini Pærwardigarøja atiojan künler etüp bolmiojuqæ, u muqaddas boluxi keræk; ular qaqlirini uzun koyuxi keræk. **6** U kæsæm iqkæn barlik künleridæ heqkandak ølüklærgæ yekinlixixka bolmaydu. **7** Uning ez atisi, anisi, kerindixi yaki hädæ-singilliri elüp qaløjan bolsa, ularni dap øzini napak kilmæsliki keræk; qünki bexida Pærwardigarøjila has bolimæn dap bærgeæn wædisining bælgisi bolidu. **8** Øzini Hudaoja atiwætæn barlik künlerdæ u Pærwardigar aldida muqaddas bolup tursun. **9** Mubada bir kixi uning yenida tuyuksiz elüp kelip, øzini Pærwardigarøja atiojanliqning bælgisi boløjan bexi buløjanogæ bolsa, u øzini paklax küni wæ keyinki yættingqi künimu qeqini aldursun. **10** Sækkizinqi küni u ikki pahtækni yaki ikki baqkini elip jamaæt qedirining dærwazisi aldida kahinoja tapxursun. **11** Kahin birini gunah qurbanliki, yønæ birini keydürmæ qurbanlik süpitidæ sunup, ølük sæwæbidin napak bolup qaløjan gunaþini tilæp kafaræt kilsun; nazariy xu küningning øzidæ ez bexini kaytidin muqaddas-pak kilsun, **12** u øzini Pærwardigarøja atiojan künlerini yengiwaxtin baxlisan, xuning bilæn bir yaxlik bir ærkæk qozini itaætsizlik qurbanliki kilip sunsun; ilgiriki künliri bolsa inawætsiz hesablansun; qünki uning øzini [Pærwardigarøja] atiojan hæliti buløjanogæ. **13** Nazariylardin biri øzini [Pærwardigarøjila] atiojan künler toxkan künidæ u toorluluk kanun-bælgilimæ mundak: — Kixilar uni jamaæt qedirining dærwazisi aldioja økælsun; **14** u ezi Pærwardigarøja sunulidøjan keydürmæ qurbanlik üqün bir yaxlik bejirim ærkæk qozini, gunah qurbanliki üqün bir yaxlik qixi bejirim bir qozini, inaklik qurbanliki üqün bejirim bir qoxkarni kæltürsun, **15** xundakla bir sewæt petir nan, zæytun meyi ilæxtürülgæn esil undin puxurulojan tokaqlar hæmdæ zæytun meyi sürülüp mæsihlængæn petir hæmæk nanlar wæ xu qurbanliklarning qoxumqæ axlik hadiyøliiri wæ xarab hadiyøliirini kæltürsun. **16** Kahin bularni Pærwardigarning huzurioja kæltürüp, Nazariyning xu gunah qurbanliki bilæn keydürmæ qurbanliki sunsun; **17** u Pærwardigarøja ataløjan inaklik qurbanliki süpitidæ qoxkarni sunsun, uningøja qoxup bir sewæt petir nanni sunsun; kahin xular bilæn tæng Nazariy qoxup tækdim qiløjan axlik hadiyæ bilæn xarab hadiyøni

kältürüp sunsun. **18** Nazariy jamaät qedirining dәрwazisi aldidä özini Pәрwərdigarğa atiojanlikioğa bəlgə kılıp qoyuwatқан qeqini qüxürüp, qeqini elip inaklık qurbanlikı astidiki otқа koysun. **19** Nazariy xu tәrikidä özini Pәрwərdigarğa atiojanlik qeqini qüxürüp bolojandin keyin, kahın kaynap pixirilojan koqxarning bir aldi kolini hām sewattın bir petir nan bilән bir petir hāmak nanni elip kelip Nazariyning kolioğa tutқuzsun. **20** Kahın bularnı Pərwardigarning aldidä pulanglatma qurbanlik süpitidä өrүsun; bular pulanglatma qurbanlik süpitidä sunojan tәx bilән kәtүrmә hәdiyә kilinojan aldi kol bilән koхolup, muқaddas dәp һesablinop kahinoğa berilsun; andin keyin Nazariy xarab iqşә bolidu. **21** Xular bolsa kәsәm iqkәn Nazariy toqrisida, özini Pәрwərdigarğa ataxta sunux zәrүr bolojan qurbanlik-hәdiyәlәр toqrisida bekitilgән kanun-bәlgilimidur; xuningdәk uning kolı nemigә yәtsә xuni sunsimu bolidu; u iqkәn қәsimi boyiqә, yәni özini Hudağa atax wәdisi toqruлуk xu nizam-bәlgilimә boyiqә hәmmә ixni ada kilsun; wәdisigә әmәl kilsun. **22** Pərwardigar Musağa sөz kılıp mundak dedi: — **23** Sән Harun bilән uning oқullirioğa sөz kılıp mundak degin: — Silәr Israillarğa mundak bәht-bәrikәt tilanglar: — **24** «Pәрwardigar silәrgә bәht-bәrikәt ata kilojay, silәrni Öz panahıda saқlijojay; **25** Pәрwardigar yüzini silәrning üstünglәrdә yorutup, silәrgә xapaat kilojay; **26** Pәрwardigar yüzini üstünglarğa karitip kәtүrүp, silәrgә hatirjәmlik bәrgәy!» — dәp tilanglar. **27** Ular xundak kılıp naminni Israillarning üstigә konduridu wә Mәn ularğa bәht-bәrikәt ata kilimән.

7 Musa ibadәt qedirini tikligән küni, u qedirni mäsih kılıp maylap muқaddas kildi, xundakla uning iqidiki barlık әswab-jәbdüklar, qurbangah wә uning barlık қақа-қуқа әswablririni mäsih kılıp maylap muқaddas kildi; xü küni xundak boldiki, Israillning әmirliři, yәni ularning ata jәмәtining baxlıqlırı bolojan, kәbilә әmirliři kelip hәdiyәlәrni sundi; xu kәbililәrning әmirliři sanaxtın өtküzix ixioğa nazarәt kilojuqlar idi. **3** Ular әzlririning hәdiyәlririni Pәрwardigarning һuzurioğa һazir kilixti, kәltürilgән bu hәdiyәlәр jәmji bolup altә һarwa, on ikki өküzdin ibarәt idi; һәр ikki әmir birlixip birdin sayiwәnlik һarwa, һәрbir әmir birdin өküz elip kәldi; ular bu hәdiyәlәrni qedirining aldioğa әkilixti. **4** Pәрwardigar Musağa sөz kılıp: — **5** Jamaät qedirining ixlirioğa ixlitix üqün sән bu nәrsilәrni qәbul kılıp, Lawiyarlarning һәрbirining bejrirdiojan ixliri boyiqә ularning ixlitixigә bәrgin, — dedi. **6** Xuning bilән Musa һarwa bilән өküzlәrni qәbul kılıp Lawiyarğa tapxurup bәrdi. **7** U Gәrxon әwladlririning kilidiojan ixlirioğa asasән, ularğa ikki һarwa bilән tәt өküz bәrdi. **8** Mәrari әwladlririning kilidiojan ixlirioğa asasән, ularğa tәt һarwa bilән sәkkiz өküz bәrdi; ularning hәmmisi kahın Harunning oqılı Itamarğa qaraytti; **9** lekin u Koқatning әwladlririoğa һeqnemә bәrmidi; qünki ular muқaddas nәrsilәrni kәtүrүxkә mäs'ul idi; demәk, ular mäs'ul bolojan nәrsilәrni өз мүrisidә kәtүrәtti. **10** Qurbangah maylinip mäsihlängән küni, uni Hudağa beqixlax yolida әmirlәр sunidiojan hәdiyәlririni elip kelip, qurbangah aldioğa koyuxti. **11** Pәрwardigar Musağa: — Ular qurbangahni beqixlax yolida hәdiyәlririni sunsun; һәрbir әmir өз

künidә sunsun, — dedi. **12** Birinqi küni hәdiyә sunojuqi Yәһuda kәbilisidin Amminadabning oqılı Nahxon boldi. **13** U sunojan hәdiyә eoјirlikı bir yüz ottuz xәkәl kelidiojan bir күmүx legән, eoјirlikı yәtmix xәkәl kelidiojan bir күmүx das bolup, bular muқaddas jaydiki xәkәlning өlqәm birliki boyiqә өlqәndi; axlık hәdiyә bolsun dәp ikkisigә zәytun meyi arilaxturulojan esil un toldurulojanidi; **14** on xәkәl eoјirlikta, һuxbuy toldurulojan bir altun piyalә; **15** keydürmә qurbanlik üqün bir әrkәk torpak, bir koқqar, bir yaxlık bir әrkәk koza; **16** gunah qurbanlikı üqün bir teka; **17** inaklık qurbanlikı üqün ikki buқа, bәx koқqar, bәx teka, bir yaxlık bәx әrkәk koza; bular Amminadabning oqılı Nahxon sunojan hәdiyәlәр idi. **18** Ikkinqi küni hәdiyә sunojuqi Issakarning әmiri Zuarning oqılı Nәtanәl boldi. **19** U sunojan hәdiyә eoјirlikı bir yüz ottuz xәkәl kelidiojan bir күmүx legән, eoјirlikı yәtmix xәkәl kelidiojan bir күmүx das bolup, bular muқaddas jaydiki xәkәlning өlqәm birliki boyiqә өlqәndi; axlık hәdiyә bolsun dәp ikkisigә zәytun meyi arilaxturulojan esil un toldurulojanidi; **20** on xәkәl eoјirlikta, һuxbuy toldurulojan bir altun piyalә; **21** keydürmә qurbanlik üqün bir torpak, bir koқqar, bir yaxlık bir әrkәk koza; **22** gunah qurbanlikı üqün bir teka; **23** inaklık qurbanlikı üqün ikki buқа, bәx koқqar, bәx teka, bir yaxlık bәx әrkәk koza; bular Zuarning oqılı Nәtanәl sunojan hәdiyәlәр idi. **24** Üqinqi küni hәdiyә sunojuqi Zәbulun әwladlririning әmiri Helonning oqılı Eliab boldi. **25** U sunojan hәdiyә eoјirlikı bir yüz ottuz xәkәl kelidiojan bir күmүx legән, eoјirlikı yәtmix xәkәl kelidiojan bir күmүx das bolup, bular muқaddas jaydiki xәkәlning өlqәm birliki boyiqә өlqәndi; axlık hәdiyә bolsun dәp ikkisigә zәytun meyi arilaxturulojan esil un toldurulojanidi; **26** on xәkәl eoјirlikta, һuxbuy toldurulojan bir altun piyalә; **27** keydürmә qurbanlik üqün bir torpak, bir koқqar, bir yaxlık bir әrkәk koza; **28** gunah qurbanlikı üqün bir teka; **29** inaklık qurbanlikı üqün ikki buқа, bәx koқqar, bәx teka, bir yaxlık bәx әrkәk koza; bular Helonning oqılı Eliab sunojan hәdiyәlәр idi. **30** Tәtinqi küni hәdiyә sunojuqi Rubән әwladlririning әmiri Xidәrning oqılı Әlizur boldi. **31** U sunojan hәdiyә eoјirlikı bir yüz ottuz xәkәl kelidiojan bir күmүx legән, eoјirlikı yәtmix xәkәl kelidiojan bir күmүx das bolup, bular muқaddas jaydiki xәkәlning өlqәm birliki boyiqә өlqәndi; axlık hәdiyә bolsun dәp ikkisigә zәytun meyi arilaxturulojan esil un toldurulojanidi; **32** on xәkәl eoјirlikta, һuxbuy toldurulojan bir altun piyalә; **33** keydürmә qurbanlik üqün bir torpak, bir koқqar, bir yaxlık bir әrkәk koza; **34** gunah qurbanlikı üqün bir teka; **35** inaklık qurbanlikı üqün ikki buқа, bәx koқqar, bәx teka, bir yaxlık bәx әrkәk koza; bular Xidәrning oqılı Әlizur sunojan hәdiyәlәр idi. **36** Bәxinqi küni hәdiyә sunojuqi Ximeon әwladlririning әmiri Zuri-xaddayning oqılı Xelumiyal boldi. **37** U sunojan hәdiyә eoјirlikı bir yüz ottuz xәkәl kelidiojan bir күmүx legән, eoјirlikı yәtmix xәkәl kelidiojan bir күmүx das bolup, bular muқaddas jaydiki xәkәlning өlqәm birliki boyiqә өlqәndi; axlık hәdiyә bolsun dәp ikkisigә zәytun meyi arilaxturulojan esil un toldurulojanidi; **38** on xәkәl eoјirlikta, һuxbuy toldurulojan bir altun piyalә; **39** keydürmә qurbanlik üqün bir torpak, bir koқqar, bir

yaxlik bir erkak qoza; **40** gunah qurbanliki uqun bir teka; **41** inaklik qurbanliki uqun ikki buqa, bax koqkar, bax teka, bir yaxlik bax erkak qoza; bular Zuri-xaddayning oqli Xelumiyal sunoqan hadiyolar idi. **42** Altinqi kuni hadiya sunoquqi Gad awladlirining amiri Deuolning oqli Aliasaf boldi. **43** U sunoqan hadiya eoqirliki bir yuz ottuz xakel kelidioqan bir kumux legon, eoqirliki yotmix xakel kelidioqan bir kumux das bolup, bular mukaddas jaydiki xakolning olqom birliki boyiqo olqondi; axlik hadiya bolsun dap ikkisiga zaytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **44** on xakel eoqirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalalo; **45** keyduirma qurbanlik uqun bir torpak, bir koqkar, bir yaxlik bir erkak qoza; **46** gunah qurbanliki uqun bir teka; **47** inaklik qurbanliki uqun ikki buqa, bax koqkar, bax teka, bir yaxlik bax erkak qoza; bular Deuolning oqli Aliasaf sunoqan hadiyolar idi. **48** Yattinqi kuni hadiya sunoquqi Ofraim awladlirining amiri Ammihudning oqli Alixama boldi. **49** U sunoqan hadiya eoqirliki bir yuz ottuz xakel kelidioqan bir kumux legon, eoqirliki yotmix xakel kelidioqan bir kumux das bolup, bular mukaddas jaydiki xakolning olqom birliki boyiqo olqondi; axlik hadiya bolsun dap ikkisiga zaytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **50** on xakel eoqirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalalo; **51** keyduirma qurbanlik uqun bir torpak, bir koqkar, bir yaxlik bir erkak qoza; **52** gunah qurbanliki uqun bir teka; **53** inaklik qurbanliki uqun ikki buqa, bax koqkar, bax teka, bir yaxlik bax erkak qoza; bular Ammihudning oqli Alixama sunoqan hadiyolar idi. **54** Sakkinziqi kuni hadiya sunoquqi Manassoh awladlirining amiri Pidahzurning oqli Gamaliyal boldi. **55** U sunoqan hadiya eoqirliki bir yuz ottuz xakel kelidioqan bir kumux legon, eoqirliki yotmix xakel kelidioqan bir kumux das bolup, bular mukaddas jaydiki xakolning olqom birliki boyiqo olqondi; axlik hadiya bolsun dap ikkisiga zaytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **56** on xakel eoqirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalalo; **57** keyduirma qurbanlik uqun bir torpak, bir koqkar, bir yaxlik bir erkak qoza; **58** gunah qurbanliki uqun bir teka; **59** inaklik qurbanliki uqun ikki buqa, bax koqkar, bax teka, bir yaxlik bax erkak qoza; bular Pidahzurning oqli Gamaliyal sunoqan hadiyolar idi. **60** Tokkuzinqi kuni hadiya sunoquqi Benyamin awladlirining amiri Gideonning oqli Abidan boldi. **61** U sunoqan hadiya eoqirliki bir yuz ottuz xakel kelidioqan bir kumux legon, eoqirliki yotmix xakel kelidioqan bir kumux das bolup, bular mukaddas jaydiki xakolning olqom birliki boyiqo olqondi; axlik hadiya bolsun dap ikkisiga zaytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **62** on xakel eoqirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalalo; **63** keyduirma qurbanlik uqun bir torpak, bir koqkar, bir yaxlik bir erkak qoza; **64** gunah qurbanliki uqun bir teka; **65** inaklik qurbanliki uqun ikki buqa, bax koqkar, bax teka, bir yaxlik bax erkak qoza; bular Gideonning oqli Abidan sunoqan hadiyolar idi. **66** Oninqi kuni hadiya sunoquqi Dan awladlirining amiri Ammihaddayning oqli Ahjazar boldi. **67** U sunoqan hadiya eoqirliki bir yuz ottuz xakel kelidioqan bir kumux legon, eoqirliki yotmix xakel kelidioqan bir kumux das bolup, bular mukaddas jaydiki xakolning olqom birliki boyiqo olqondi; axlik

hadia bolsun dap ikkisiga zaytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **68** on xakel eoqirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalalo; **69** keyduirma qurbanlik uqun bir torpak, bir koqkar, bir yaxlik bir erkak qoza; **70** gunah qurbanliki uqun bir teka; **71** inaklik qurbanliki uqun ikki buqa, bax koqkar, bax teka, bir yaxlik bax erkak qoza; bular Ammihaddayning oqli Ahjazar sunoqan hadiyolar idi. **72** On birinqi kuni hadiya sunoquqi Axir awladlirining amiri Okranning oqli Pagiyal boldi. **73** U sunoqan hadiya eoqirliki bir yuz ottuz xakel kelidioqan bir kumux legon, eoqirliki yotmix xakel kelidioqan bir kumux das bolup, bular mukaddas jaydiki xakolning olqom birliki boyiqo olqondi; axlik hadiya bolsun dap ikkisiga zaytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **74** on xakel eoqirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalalo; **75** keyduirma qurbanlik uqun bir torpak, bir koqkar, bir yaxlik bir erkak qoza; **76** gunah qurbanliki uqun bir teka; **77** inaklik qurbanliki uqun ikki buqa, bax koqkar, bax teka, bir yaxlik bax erkak qoza; bular Okranning oqli Pagiyal sunoqan hadiyolar idi. **78** On ikkinqi kuni hadiya sunoquqi Naftali awladlirining amiri Enanning oqli Ahira boldi. **79** U sunoqan hadiya eoqirliki bir yuz ottuz xakel kelidioqan bir kumux legon, eoqirliki yotmix xakel kelidioqan bir kumux das bolup, bular mukaddas jaydiki xakolning olqom birliki boyiqo olqondi; axlik hadiya bolsun dap ikkisiga zaytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **80** on xakel eoqirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalalo; **81** keyduirma qurbanlik uqun bir torpak, bir koqkar, bir yaxlik bir erkak qoza; **82** gunah qurbanliki uqun bir teka; **83** inaklik qurbanliki uqun ikki buqa, bax koqkar, bax teka, bir yaxlik bax erkak qoza; bular Enanning oqli Ahira sunoqan hadiyolar idi. **84** Qurbangah maylinip masihlagon kuni, Israil amirliri qurbangahqa sunoqan hadiyolar: — jamiy on ikki kumux legon, on ikki kumux das, on ikki altun piyalalo boldi, **85** harbir kumux legonning eoqirliki bir yuz ottuz xakel, harbir kumux dasning eoqirliki yotmix xakel idi; muxu qaqa-kuqioqa katkan kumux mukaddas jaydiki xakolning olqom birliki boyiqo olqonganda, jamiy ikki ming tot yuz xakel qikti; **86** huxbuy bilan tolduruloqan altun piyalalo on ikki bolup, mukaddas jaydiki xakolning olqom birliki boyiqo olqonganda, harbir altun piyalining eoqirliki on xakel qikti; bu altun piyalilarning altuni jamiy bir yuz yigirma xakel qikti; **87** keyduirma qurbanliklar uqun bologan mallar: — jamiy on ikki torpak, on ikki koqkar, on ikki bir yaxlik erkak qoza idi, harbiri tegixlik axlik hadiyolar bilan billa sunuldi; on ikki teka gunah qurbanliki uqun sunuldi; **88** inaklik qurbanlikliri uqun sunulogini jamiy yigirma tot buqa, atmix koqkar, atmix teka, bir yaxlik atmix erkak qoza idi. Qurbangah maylinip masihlinip, uni Hudaqo beoxilax yolida sunuloqan hadiyolar mana muxalar. **89** Musa [Pawardigar] bilan sezlaxliki jamaot qedirioqa kirgon eoqoida, u «hekum-guawahlik sanduki»ning ustidiki «kafarat tæhti»ning ikki tæripidiki kerubning otturididin uning eziga gap qilogan awazini anglap turdi; Pawardigar xu yolda uningqo sez kilatti.

8 Pawardigar Musaqo sez kilip: — 2 San Harunoqo: «San qiraqlar yakidioqan qoqda yotta qiraqlarning

həmmisi qiraʼodanning aldini yorutidjoʻan bolsun» dəp eytip koy, — dedi. **3** ʼHarun xundak qildi; u qiraʼodan ʼustidiki qiraʼojlarning h mmisini yandurup, huddi P rw rdigarning Musaʼoja eytkinid k, qiraʼoj nurini qiraʼodanning aldini yorutidjoʻan kilip koydi. **4** Qiraʼodanning yasilixi mundaq: u altundin bolqa bil n sokup yasaljoʻan, putidin g llirigiq  bolqa bil n sokup qikiriljoʻan. P rw rdigar Musaʼoja k rs tk n nushid k, u qiraʼodanni xundak yasatti. **5** P rw rdigar Musaʼoja mundaq dedi: — **6** S n Israillarning iqidin Lawiylarni tallap qikip paklioʻin. **7** Ularni paklax  q n ularoʻja mundaq dedi: «kafar t s yi»ni ularning bədinigə qaqkin; andin ular əzleri pütün b dininu ustura bilən q ix rsun, kiyimlirini yuyup  zini pak kilsun. **8** Andin keyin ular bir torpak bilən xuningoʻja koʻxup axlik hədiyəsini, yəni zaytun meyi il xt r lɡ n esil unni k lt rsun; sən gunah k rbanlik   q n yon  bir torpakni kültür. **9** Sən Lawiylarni jama t qedirining aldioʻja k lt r w  p t n Israil jamaitinu yoʻyip k l; **10** Lawiylarni P rw rdigarning h zurioʻja hazir kiljoʻin; andin Israillar kelip kollirini ularning  stig  koysun. **11** ʼHarun Lawiylarni Israillarning «pulanglatma k rbanlik»i s pitid  P rw rdigarning hizmitini kilsun d p, P rw rdigaroʻja h diy  kilsun. **12** Lawiylar kollirini h liki ikki torpakning b xioʻja koysun; s n birini gunah k rbanlik  bolsun, birini keyd rm  k rbanlik  bolsun, Lawiylar  q n kafar t k lt rsun d p P rw rdigaroʻja sunoʻin. **13** S n andin Lawiylarni ʼHarun bil n uning o qullirining aldidu turuquzup, ularni pulanglatma k rbanlik s pitid  P rw rdigaroʻja h diy  kil. **14** Lawiylar Meningki bolsun d p, s n Lawiylarni  n  xu tarikid  Israillardin ayrip qik. **15** Andin Lawiylar kirip jama t qedirining ixlirini kilsa bolidu; s n ularni paklandur, ularni pulanglatma k rbanlik s pitid  h diy  kil. **16** Q nki ular Israillar iqid  p t n y Manga ataloʻan; Mening ularni Meningki bolsun d p tallixim ularni Israillarning arisida baliyatq ning tunji mewisi ornida koʻyoʻanlikimdur. **17** Q nki Israillarning tunjisi, m yli u insan yaki h ywan bolsun, p t n y Manga taw dur; M n Misir zeminida barlik tunjilarni  lt rg n k ni ularni  z mg  muq dd s kilip eliwaloʻanidim. **18** Mening Lawiylarni u yol bil n tallixim ularni Israillarning iqidiki tunjilirining ornida koʻyoxum  q ndur. **19** W  jama t qedirida Israillarning hizmitid  bolsun w  Israillarning [gunaʻini til p] kafar t k lt rsun, xuningd k Israillar muq dd s jayoʻja yekinlaxkanda ular arisida bala-kaza qikmisun d p, M n Israillar iqidin Lawiylarni ʼHarun bil n uning o qullirioʻja b rdim. **20** Musa, ʼHarun w  pütkül Israil jamaiti Lawiylarni xundak qildi; P rw rdigarning Lawiylar tosruluk Musaʼoja buyruoʻinid k Israillar h mmisini b ja k lt rdi. **21** Lawiylar xundak kilip  zlerini [gunaʻtini] paklap, kiyim-keqaklirini yuyup pakzilidi; ʼHarun ularni pulanglatma k rbanlik s pitid  P rw rdigaroʻja h diy  kildi; ʼHarun yon  ularni paklaxka [gunaʻini til p] kafar t qildi. **22** Andin keyin Lawiylar kirip ʼHarunning aldidu, xundakla uning o qullirining aldidu, jama t qediri iqidiki ixlarni kilixka kirixti; P rw rdigar Lawiylar tosruluk Musaʼoja k ndak buyruoʻan bolsa, Israillar unu xu boyiq  b ja k lt rdi. **23** P rw rdigar Musaʼoja s z kilip mundaq dedi: — **24** Lawiylarning w zipisi mundaq bolsun: —

Yigirma b x yaxtin yukiriliri kirip jama t qediri iqidiki ixlarni kilixka s pk  kirsun; **25**  llik yaxka yətkəndin keyin səptin qekinir xu hizmatni kilmisun; **26** lekin ular jama t qediri iqid  kerindaxlirioʻja yard mlixip, ularning həjətliridin qikixka bolidu,  mma qediridiki r smiy w zipid  bolmisun. Lawiylarning w zipiliri həkkidə ularoʻja  n  xundak kil.

9 Misir zeminidin qikq ndin keyinki ikkinqi yili birinqi ayda, P rw rdigar Sinay qelidə Musaʼoja buyrup: — **2** Israillar bekitilɡ n waqitda  t p ketix heytni ötküzsun; **3** yəni muxu ayning on tətinqi k ni gugumda, bekitilɡ n waqitda, barlik bəlgilimə w  kaid -t rtip boyiq  heytni  tk z nglar, — dedi. **4** Xuning bilən Musa Israillar oʻja s z kilip  t p ketix heytni  tk z xni buyrdi. **5** Ular birinqi ayning on tətinqi k ni gugumda, Sinay qelidə  t p ketix heytni  tk zdi; P rw rdigar Musaʼoja k ndak buyruoʻan bolsa, Israillar xundak qildi. **6** Bir naqq y n bir  l kk  tegip ketip napak bolup k loʻanlik  q n, ular xu k ni  t p ketix heytni  tk z lmidid , ular xu k ni Musa bilən ʼHarunning aldioʻja kelip Musaʼoja: — **7** Biz  l p k loʻan adamg  tegip ketip napak bolup k loʻan bolsakmu, lekin nemixka Israillarning kətarida, bekitilɡ n waqitda P rw rdigaroʻja sunuxka ker k boljoʻinini elip kelixtin r t kilinimiz? — deyixti. **8** — Tohtap turunglar, m n berip P rw rdigar sil r tosranglarda nema buyruydikin, anglap bakay, — dedi Musa ularoʻja. **9** P rw rdigar Musaʼoja s z kilip mundaq dedi: — **10** S n Israillar oʻja mundaq degin: «Sil r w  sil rning  wladliringer iqid  b zil r  l kl rg  tegip ketip napak bolup k loʻan bolsa yaki uz k s p r  stid  bolsa, ular y nila P rw rdigar  q n  t p ketix heytni  tk z xk  bolidu. **11** Undak kixil r ikkinqi ayning on t tinqi k ni gugumda heytni ötküzsun; [heytni taaminil] petir nan w  aqqik k ktatlar bil n bill  yozun; **12** ulardin  tig  azrakmu kaldurmisun w  [k zisingin] ustihanoliridin bir rsinimu sunduroʻuqi bolmisun; ular heytni  t p ketix heytning barlik b lgilimiliri boyiq   tk zsun. **13** H lbuki, pak boljoʻan, s p r  stidimu bolmioʻan  mma  t p ketix heytni  tk z xk  etibar b rmig n kixi bolsa  z h lxidin  z p taxlinidu; q nki bekitilɡ n waqitda P rw rdigaroʻja sunux ker k boljoʻinini sunmioʻanlik  q n, u  z gunahini  z  stig  alidu. **14**  g r aranglarda turuwatq n yat  llik bir musapir P rw rdigar  q n  t p ketix heytni  tk z xni halisa, u  t p ketix heytni tosriridiki bəlgilimə w  kaid -t rtip boyiq  ötküzsun; yat  llik musapirlar  q n w  zeminda tuquloʻanlar  q nmu aranglarda xu birla nizam bolsun. **15** Ibad t qediri tikləngən k ni, bulut ibadət qedirini, yəni h k m-guwaʻilik qedirini kaplap turdi; kaqtin taki ətigəngiqə, bulut hundaq ibadət qedirining  stid  turdi. **16** Daim xundak bolatti; [kündüzi] bulut ibadət qedirini kaplap turatti, keqisi u otka ohxaytti. **17** Kaqaniki bulut jama t qedirining üstidin ketir ls , Israillar yoloʻja qikatti; bulut k y rd  tohtisa, Israillar xu y rd  bargah tik tti. **18** Israillar P rw rdigarning buyruqi boyiq  mangatti, P rw rdigarning buyruqi boyiq  bargah tik tti; bulut ibad t qedirining  stid  kanq  uz k tohtisa, ular bargah ta xunq  uz k turatti. **19** Bulut ibad t qedirining  stid  heli k nl rgiq  tohtap tursa, Israillarmu P rw rdigarning k rsitmisini

tutup səpərgə qikmaytti; **20** mubada bulut ibadət qedirining üstidə pəkət birnaqqə künla tohtisa, ular Pərwərdigarning buyruki boyiqə xu waqıtta bargah kurup yatatti, andin yənə Pərwərdigarning buyruki boyiqə səpərgə atlinatti. **21** Wə mubada bulut pəkətlə kəqtin ətigəngiqə tohtap, əttigənda bulut yənə kətürilsə, ular yənə yoloja qikatti; mayli kündüzi yaki keqisi bulut kətürilsila, ular səpərgə qikatti. **22** Bulut ibadət qedirining üstidə uzunraq tursa, mayli ikki kün, bir ay, bir yil tursimu, Israillar yoloja qikmay bargahı turuwerətti; lekin bulut kətürülüp mangsila ular səpirini dawamlaxturatti. **23** Pərwərdigarning buyruki bilən ular bargah kıuratti, Pərwərdigarning buyruki bilən ular səpəri ni dawamlaxturatti; ular Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən bərgən əmri boyiqə, Pərwərdigarning kərsitmisini tutatti.

10 Pərwərdigar Musəoja səz kılip mundak dedi: — **2** Sən əzünggə ikki kanay yasatkın; ularni künmüxtin soktur. Ular jamaətni yiojixka, xundakla jamaətni bargahlırini yiojixturup yoloja qikixka qakirix üqün ixlitilidu. **3** Ikki kanay qelinojanda pütkül jamaət sening yeningoja jamaət qediri dərwasizining aldioja yiojilidojan bolsun. **4** Əgər yaloquz biri qelinsa, əmirliiri, yəni mingliojan Israillarning mingbexiliri sening yeningoja kelip yiojilsun. **5** Silər kattik yukiri awaz bilən qalojanda kün qikix tərəptiki bargahlar yoloja qiksun. **6** Andin silər ikkinji kətim kattik, yukiri awaz bilən qalojanda jənob tərəptiki bargahlar yoloja qiksun; ular yoloja qikқан qəojda kanay kattik, yukiri awaz bilən qelinixi kerəktur. **7** Jamaətni yiojilixka qakiridojan qəojda, kanay qelinglar, əmma kattik, yukiri awaz bilən qalmanglar; **8** Harunning əwladlıri, kaħin boləjanlar kanaylarni qalsun; bular silərgə əwladmu-əwlad bir əbadiy bəlgilimə bolsun. **9** Əgər silər əz zeminiglarda silərgə zulum saləjan duxminiglar bilən jəng kilixka qiksanglar, kattik, yukiri awaz bilən qelinglar. Xuning bilən əzünglarning Hudasi boləjan Pərwərdigarning aldidə yad etilip, duxminiglardin kutulisilər. **10** Buningdin baxka, huxal künliringlarda, bekitilgən heytliringlarda wə aynig birinji künliridə, silər kəydürmə kurbanlik wə inaklık kurbanliklırini sunəjininglarda, kurbanliklarning aldidə turup kanay qelinglar; xuning bilən [kanaylar] siləni Hudayinglarəja əslətküqi bolidu; Mən Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **11** İkkinji yili, ikkinji aynig yigirminqi küni bulut həküm-guəhəlik qedirining üstidin kətürüldi; **12** xuning bilən Israillar Sinay qelidən qikqip, yol elip səpərlirini baxlıdi; bulut Paran qelidə tohtidi. **13** Bu ularning birinji kətim Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən kiləjan əmri boyiqə yoloja qikixi boldi. **14** Yəhuda bargahı əzining tuəji astidə kəxun-kəxun bolup aldi bilən yoloja qikti; kəxunning baxlıki Amminadabning oəli Nahxon idi. **15** Issakar kəbilisi kəxuning baxlıki Zuarning oəli Nətanəl idi. **16** Zəbulun kəbilisi kəxuning baxlıki Həlonning oəli Eliab idi. **17** Andin ibadət qediri quwulup, Gərxonning əwladlıri bilən Mərarining əwladlıri uni kətürüp yoloja qikti. **18** Rubən bargahı əzining tuəji astidə kəxun-kəxun bolup yoloja qikti; kəxunning baxlıki Xidərnig oəli Əlizur idi. **19** Ximeon kəbilisi kəxuning baxlıki Zuri-xaddayning oəli Xelumiya

idi. **20** Gad kəbilisi kəxuning baxlıki Deuəlnig oəli Əliasaf idi. **21** Andin Kəhatlar mukəddəs buyumlarni kətürüp yoloja qikti; ular yetip kelixtin burun ibadət qedirini [kətürgüqilər] kelip uni tikləp koyuxkanidi. **22** Əfraim bargahı əzining tuəji astidə kəxun-kəxun bolup yoloja qikti; kəxunning baxlıki Ammihudning oəli Əlixama idi. **23** Manassəh kəbilisi kəxuning baxlıki Pidahzurning oəli Gamaliyaf idi. **24** Binyamin kəbilisi kəxuning baxlıki Gideonning oəli Abidan idi. **25** Dan bargahı həmmə bargahlarınig arka muħapizətgisi bolup, əzining tuəji astidə kəxun-kəxun bolup yoloja qikti; kəxunning baxlıki Ammixaddayning oəli Ahiazər idi. **26** Axir kəbilisi kəxuning baxlıki Okranning oəli Pagiyəf idi. **27** Naftali kəbilisi kəxuning baxlıki Enanning oəli Ahira idi. **28** Bular Israillar yoloja qikқanda kəxun-kəxun bolup mengix tərtpi idi; ular xu tərpidə yoloja qikti. **29** Musa əzining kəynətisi, Midiyanlik Reuəlnig oəli Həbabka: — Biz Pərwərdigar wədə kiləjan yərgə karap səpər kiliwatimiz, U: «Mən u yəni silərgə miras kılip berimən» dəgən; əzlrining biz bilən billə mengixlırini tətünimən, biz siligə yaxhi karaymiz, qünki Pərwərdigar Israil toəruşuk bəht-saadət ata kilimən dəp wədə bərgən, — dedi. **30** Ləkin Həbab Musəoja: — Yak, mən əz yurtum, əz uruk-tuoqkanlırıməja kətimən, — dedi. **31** Musa uningəja: Bizdin ayrilip kətmənsilə; qünki sili qəldə kəndak bargah kuriximiz kerəklilikni bilila, sili bizgə kəz bolup bərsilə. **32** Xundak bolduki, biz bilən billə barsila, kəlgüsidə Pərwərdigar bizgə kəndak yaxhilik kılsa, biznu siligə xundak kilimiz! — dedi. **33** Israillar Pərwərdigar teəjidin yoloja qikqip üq kün yol mangdi; Pərwərdigarning əhdə sanduki ularəja aram alidojan yər izdəp ularning aldidə üq kün yol baxlap mangdi. **34** Ular qediririni yiojixturup yoloja qikidojan qəojlarda, Pərwərdigarning buluti hamən ularning üstidə bolatti. **35** Əhdə sanduki yoloja qikidojan qəojda Musa: «Ornungdin turojaysən, i Pərwərdigar; duxmənling tiripirən bolsun; Səngə əqlər yüzüngning aldidin qaqsun!» — dəytti. **36** Əhdə sanduki tohtiojan qəojda u: «Kaytip kəlgəysən, i Pərwərdigar, mingliojan-tümənligən Israil həlki arisioja kaytip kəlgəysən!» — dəytti.

11 Wə xundak boldiki, həlk oətuldixatti, ularning oətuldaxlıri Pərwərdigarning kulikioja yetip intayin rəzil anglandı; U bu səzləni angldi wə Uning əzəpi kəzoəjaldi; Pərwərdigarning ot-yalkuni ularning arisida tutixip, bargahning qetidiki bəziləni kəydürüxkə baxlıdi. **2** Həlk bu qəojda Musəoja yalwuriwidi, Musa Pərwərdigardin tilidi; xuning bilən ot pəsiyip əqti. **3** Pərwərdigarning otı ularning otturisida tutaxkanlıki üqün u yərgə «Təbərah» dəp at koydi. **4** Ularning arisidiki xaloqut kixilərnig nəpsi takildap kətti, Israillarmu yənə yiojılxka baxlıdi: «əmdi bizgə kim gəx beridu? **5** Həlimu esimizdiki, biz Misirdiki qəojlarda pul həjləməy turupmu belik yeyəlyttuk, yənə tərħəmək, tawuz, piyaz wə küdə piyaz bilən samsakuq bar idi. **6** Mana bu yərdə hazır kəz aldimizda mənədin baxka həqnemə yok, əmdi bizning jənimiznu kurup ketiwatidu» dəyixti. **7** Məna goya yuməqəşüt urukioja, kərtünixi goya kəhrıwaəja ohxaytti. **8** Kixilər uyan-buyan qəqip uni yiojip, bəzidə yarəjunqakta

ezip, bəzidə hawanqida soqup, ya bəzidə kazanda puxurup nan qilip yeytti; təmi zəytun maylik tokaqlarəja ohxaytti. **9** Keqida bargahka xəbnəm qixkəndə, mannəmu xuning üstigə qixətti. **10** Musa həlkning ailimu-aılə hərbiəri öz qedirining ixiki aldidə yioqəzar kixiliwatqinini anglidi; buningəja Pərwərdigarning əzəzipi kəttik kəzoqəldi, bu ix Musaning nəziridimu yaman kəriindi. **11** Musa Pərwərdigarəja: — Sən bu barlik həlkning əojir yūkini mənə artip koyup, mən kulungni nemixka bundak kiyənsən; nemixka mən Sening aldingda iltipət tapmaymən? **12** Ya mən bu pütün həlkə hāmilardə bolup, ularni tuodummu? Sən tehi mənə: «Sən ularni Mən kəsəm iqip ularning atəbowiliriəja miras kıləjan xu yərgə yətküzgüqə, huddi bəkkən atisi əmqəktiki bowakni bəəriəja ələjəndək bəəriəja əlip kəttürüp mənə» dəwətişən? **13** Mən bu həlkə nədin gəx tehip bəraləymən? Qünki ular mənə yioqə: «Sən bizgə yegüdək gəx tehip bər!» deyixməktə. **14** Mən bu həlkni kəttürüxni yəlozuz üstümgə əlip kəttəlməydikənmən, bu ix mənə bək əojir keliwatidu. **15** Əgər Sən mənə muxundək muamilə kılmaqçı bolsən, mən ötünüp kəlay, bu harab hālitimni mənə kərsətməy, iltipət kılip mənə iltürüwət! — dedi. **16** Pərwərdigar Musaəja mundaq dedi: — Israıl əksəkəlləri iqidin, sən yeniməja tonuydiəjan həlk əksəkəlləri wə bəglərdin yətmixni tallap yioqin, ularni jamaət qedirining əldiəja əkəl. Ular sening bilən billə xu yərdə tursun. **17** Mən xu yərgə qixüp sening bilən səzliximən, wə sening üstümgə turuwatqan Rəhni əlip ularning üstigimə bəlüp koyimən. Xuning bilən ular sən bilən billə həlkni kəttürüx məs'uliyitini üstigə əlidu, andin sən uni əziəng yəlozuz kəttürməydiəjan bolisən. **18** Sən həlkə mundaq dəgin: «Ətə gəx yiyixkə təyyarlinip əzənglərni [Hudaəja] atəp paklanglar; qünki silər Pərwərdigarning kulikini əəritip yioqə: «Əmdi kim bizgə gəx bəridu? Ah, Misirdiki hālimiz bək yahxi idil!» dəganidinglar əməsmu? Pərwərdigar dərwəkə silərgə gəx bəridu, silər uningdin yəysilər. **19** Silər bir küni, ikki küni əməs, bəx küni, on küni əməs, yigirmə künmə əməs, **20** bəlkə pütün bir ay yəysilər, takı burninglərdin etilip qixip hə boləuqə yəysilər; qünki silər aranglarda turuwatqan Pərwərdigarni mənsitməy, uning əldidə yioqə turup: «Biz nemə üqün Misirdin qixtuk?» — dedinglar». **21** Musa: — Mən ularning arisidə turuwatqan bu həlkətin yoloə qikalaydiəjan ərkəklər əltə yüz ming tursa, Sən tehi: «Mən ularni gəx yəydiəjan, hətta pütün bir ay gəx yəydiəjan kılimən» dəysən; **22** əmisə koy, kala padilirining həmmisi soyulsa ularəja yətəmdu? Yəki dengizdiki həmmə belik ularəja turup bərisə, ularning yiyixigə yitərmu? — dedi. **23** Xuning bilən Pərwərdigar Musaəja: — Pərwərdigarning kəli kixkə bolup kəptimə? Əmdi kərip bəkkinə, Məning sənə dəgən səzüm əməlgə əxurulamdu-yok? — dedi. **24** Xuning bilən Musa qixip Pərwərdigarning səzini həlkə yətküzdi wə həlk iqidiki əksəkəllərdin yətmix ədəmni tallap yioqə ularni jamaət qedirining ətrəpidə turəquzdı. **25** Andin Pərwərdigar bulut iqidin qixüp, Musa bilən səzlixip, uningdiki Rəhtin əlip yətmix əksəkələjə koydi; Rəh ularning üstigə kənuxi bilən ular bəxərat bərixkə kixixti. Ləkin xu wəqittin keyin ular undək kılmidı. **26** Ləkin u

qəojdə ularidin ikki ədəm bərgəhə kəldi; birsining ismi Əldad, ikkinqisi Mədəd idi (ular əslidə əksəkəlləring arisidə tizimlənanidı, ləkin ibadət qədiriəja qikmay kəlojanıdı). Rəh ularning üstidimə kondı wə ular bərgəh iqidə bəxərat bərixkə bəxlidi. **27** Yəx bir yigət yügürüp kəlip Musaəja: — Əldad bilən Mədəd bərgəhə bəxərat bəriwatidu, — dedi. **28** Musaning hizmətkəri, Musa talliəjan sərhil yigitliridin biri, Nunning əojli Yəxua kəpup: — I hojam Musa, ularni tosuəjəy, — dedi. **29** Ləkin Musa uningəja: — Sən mənə səwəbidin həsət kiliwatəmsən? Pərwərdigarning pütün həlkə pəyoəmbər bolup kətsə idi, Pərwərdigar Əzining Rəhni ularning üstigə koyəsa idi! — dedi. **30** Xuning bilən Musa bilən Israıl əksəkəllirining həmmisi bərgəhə kəytip kəxtixti. **31** Əmdi Pərwərdigar əldidin bir xamal qixip, u dengiz tərəptin bədünilərni uqurtup kəlip, bərgəhning ətrəpidə yeyiwətti; bədünilər bərgəhning u tərəpidimə bir künlük yol, bu tərəpidimə bir künlük yol kəlgüdək yə yūzini ikki gəz əgizliktə kəlgüdək kəplidi. **32** Həlk ornidin turup pütkül xu küni, xu keqisi wə ətisi pütün küni bədünə tutup yioqdi, əng əz dəgenlirimə ələhəzəl ikki homir yioqdi; ular ularni bərgəhning tət ətrəpidə əzliəri üqün yeyixti. **33** Musa gəxni qəynəp əzəp bolmay, gəx tehi qixliəri arisidə turəqandə, Pərwərdigarning əzəzipi ularəja kəzoqilip, həlkni intayin əojir bir wəbə bilən urdi. **34** Xungə kixilər xu yərnə «Kibrot-Həttəwəh» dəp atidi; qünki ular xu yərdə nəpsi təkildiəjan kixiləri yərilikkə kəzojanıdı. **35** Keyin həlk Kibrot-Həttəwəhətin yoloə qixip Həzirotkə kəlip, Həzirottə tohtidi.

12 Məriyəm bilən Hərun Musaning həbəxlək kizni hotunluqkə ələjini üqün uningəja kərxə səz kildi (qünki u həbəxlək bir kizni ələjanıdı). **2** Ular: — Pərwərdigar pəkət Musa bilən səzlixip, biz bilən səzləxməptimə? — deyixti. Bu gəpni Pərwərdigar anglidi. **3** Musa dəgən wə ədəm intayin kəmtər-məmin ədəm bolup, bu tərəptə yə yūzidikilər arisidə uning əldiəja ətidəjini yok idi. **4** Pərwərdigar Musa, Hərun wə Məriyəmgə tuyuksiz: — Silər üqinglər jamaət qədiriəja kəlinglər, — dedi. Üqilisi qixip kəldi. **5** Andin Pərwərdigar [ərxətin] bulut tüwrüki iqidə qixüp, jamaət qedirining əldidə tohtəp, Hərun bilən Məryəmmə kixqiriwidi, ular əldiəja kəldi. **6** U ularəja: — Əmdi silər gəpimni anglanglar, əgər siləring aranglarda pəyoəmbər bolsə, Mən Pərwərdigar ələmət kərinüxtə uningəja Əzümni əyan kılimən, quxidə uning bilən səzliximən. **7** Ləkin kulum Musaəja nisbətən undək əməs; u barlik əiləm iqidə tolimə sadiktur; **8** Mən uning bilən təpəxmək eytip olturmay, yūzüm yūz turup biwasitə səzliximən; u Mən Pərwərdigarning kiyəpitiñ kəwələydu. Əmdi silər nemixkə kulum Musa toqruluk yaman gəp kixixətin kərkəmidinglər? — dedi. **9** Pərwərdigarning otluq əzəzipi ularəja kəzoqəldi wə u kətip kəldi. **10** Xuning bilən bulut jamaət qədiri üstidin kətti, wə mənə, Məryəm huddi əp'ək kərdək pəsə-məhaw bolup kətti; Hərun burulup Məryəmgə kəriwidi, mənə, u pəsə-məhaw bolup kəlojanıdı. **11** Hərun Musaəja: — Way hojam! Nədanlik kılip gənəh ətküzüp kəzojanlikimiz səwəbidin bu gənəhni bizning üstimizgə artiməyən. **12** U huddi ənisining kərsikidin qixkəndilə bədini yərim qirik, əlök tuəloəjan balidək bolup kəlməyay! — dedi. **13** Xuning

bilən Musa Pərvərdigarōja: — I Təngri, uning kesilini sakaytəwtəknə bolsang, — dəp nida kildi. **14** Pərvərdigar Musaōja: — Əgər atisi uning yuzigə tükürgəni bolsa, u yəttə kün hijilqiləq iqidə turōja bolatti əməsmu? Əmdi u bargahning sirtioja yəttə kün qamap koyulsun, andin u kaytip kəlsun, — dedi. **15** Xuning bilən Məryəm bargah sirtioja yəttə kün qamap koyuldi, taki Məryəm kaytip kəlgüqə həlk yoloja qikmay turup turdi. **16** Andin keyin həlk Həzirottin yoloja qikip, Paran qelidə bargah kurdi.

13 Pərvərdigar Musaōja səz kəlip: — **2** Mən Israillaroja miras kəlip bərgən Qanaan zeminini qarlap kelixkə adəmlərnə əwtəkin; hər bir ata jəmtətkə təwə kəbilidin birdin adəm qikiriləsun, ular əz kəbilisidiki əmir bolsun, — dedi. **3** Musa Pərvərdigarning əmri boyiqə, ularni Paran qelidin yoloja saldi; ularning həmmisi Israillarning baxliri idi. **4** Təwəndikilər ularning isimliri: — Rubən kəbilisidin Zakkurning oqlı Xammuya, **5** Ximeon kəbilisidin Həroning oqlı Xafat, **6** Yəhuda kəbilisidin Yəfunnəhning oqlı Kaləb, **7** Issakar kəbilisidin Yüsüpnəning oqlı Igal, **8** Əfraim kəbilisidin Nunning oqlı Həxiya, **9** Binyamin kəbilisidin Rafuning oqlı Palti, **10** Zəbulun kəbilisidin Sodining oqlı Gaddiyəl, **11** Yüsüp kəbilisidin, yəni Manassəh kəbilisidin Susining oqlı Gaddi, **12** Dan kəbilisidin Gimallining oqlı Ammiyl, **13** Axir kəbilisidin Mikailning oqlı Sətur, **14** Naftali kəbilisidin Wofsining oqlı Nahbi, **15** Gad kəbilisidin Makining oqlı Geuəl. **16** Mana bular Musa qarlap kelinglar dəp Qanaan zeminioja əwtəknə adəmlərnəning ismi. Musa Nunning oqlı Həxiyani Yəhoxuya dəp atidi. **17** Musa ularni qarlap kelixkə Kanaanōja səpərwər kəlip: — Silər muxu yərdin Nəgəw qəli tərəpkə qarap mēnginglar, andin taqlıq rayonōja qikinglar. **18** U yərnəning kəndəq ikənlikini, u yərdikilərnəning küqlük-ajizlikini, az yəki kəplükini kərip bəkinglar; **19** ular turuwatqan yərnəning kəndəq ikənlikini, yaxhi-yamanlikini kəruwəng; ular turuwatqan xəhərlərnəning kəndəq ikənlikini, bargahlıq xəhər yəki sepil-kələlik xəhər ikənlikini; **20** u yərnəning mənbat yəki mənbatətsiz ikənlikini, dəl-dərhərlirining bar-yokluqini kərip kelinglar. Yürəklikrək bolup, mēwə-qiwiliridin alojaq kelinglar, — dedi. Bu qəz dəl üzüim pixip qəlojan wəktidə idi. **21** Ular xu tərəplərgə qikip, zeminni Zin qelidin tartip taki Həmat əojzining yenidiki Rəhəbkiqə bərip qarlasti. **22** Ular jənub tərəptə Həbronōja bardı, u yərlərdə Anakiylarning əwladliridin Aħiman, Xixay, Talmay degənlər olturuxluk idi. Əsəlidə Həbron xəhiri Misirdiki Zoan xəhiridin yəttə yil ilgiri yasəlojanidi. **23** Ular «Əxkol jiləjisi»ōja kəldi, u yərdə bir səp üzümi bar bəp üzüim xehini kesip, bir baldaqqa esip ikki adəmgə kətürgüzüp mangdi; ular azrak anar bilən ənjürmü elip kaytip kəldi. **24** Israillar u yərdə kesiwəlojan əxu üzüim səwəbidin u yəz «Əxkol jiləjisi» («[üzüm sapiki jiləjisi]») dəp ataldi. **25** Ular kərik kəndin keyin u yərlərnə qarlap tūgitip, kaytip kəldi. **26** Ular kelip, Paran qellükidiki Qadəxtə Musa, Hərun wə pütin Israil jamaiti bilən kəruxti. Ular ikkiyləngə hēm pütkül Israil jamaitigə məlumat bərdi hēm zeminning mēwilirini ularōja kərsətti. **27** Ular Musaōja məlumat bərip: — Biz əzliri beringlar degən yərlərgə barduk, rasttinla

süt bilən həsəl ekip turidiojan yər ikən, mana bular xu yərnəning mēwiliri. **28** Biraq u yərdikilər bək küqtünggür ikən, xəhərlər sepillik bolup hək puhta-həywətlik ikən. Uning üstigə, biz u yərdə Anakiylarning əwladlirininimü kərdük. **29** Amaləklər jənub tərəptə turidikən; Hittiyar, Yəbusiyar, Amoriyar taqlarda turidikən; Qanaaniyar dengiz boylirida wə İordan dəryasi boylirida turidikən, — dedi. **30** Kaləb Musaning əldidə kəpəlikni tinqitip: — Biz dərhəl atlinip bərip u yərnə igiləyli! Qünki biz qoqum ojalip kelimiz — dedi. **31** Ləkin uning bilən billə qikkən baxkılar bolsa: — Ular bizdin küqlük ikən, xunga ularōja hujum kilsək bolmaydu, — deyixti. **32** Andin qarlıoqlıq əzliri qarlap kəlgən zeminning əhwalidin Israillaroja yaman məlumat bərip: — Biz kirip qarlap ətkən zemin bolsa əz əhalisini yəydiojan zemin ikən; biz u yərdə kərgenlərnəning həmmisi yoqan adəmlər ikən. **33** Biz u yərlərdə «Nəfiliyər» degən [gigant] adəmlərnə kərdük (dərwəxə Anakiylarning əwladliri Nəfiliyərdin qikkəndur); biz əzimizgə karisəq qekətkidək turidikənmiz, biz ularōjümü xundək kərinidikənmiz, — dedi.

14 Xuning bilən barlıq jamaət dad-pəryad kətürüp yioqlidi; ular kəqiqə yioja-zar kilixip qikti. **2** Israillar Musa bilən Hərunōja tapa-tənə kəlip: — Biz baldurla Misirdə əlip kətsək bəptikən! Muxu qəljəziridə əlip kətsək bəptikən! **3** Pərvərdigar nēmixkə bizni kiliq astidə əlsun, hotun bala-qakilirimiz bulinip, [düxmənnəning] oljisi bolsun dəp bizni bu yərgə baxlap kəlgəndü? Uningdin kərə, Misiroja kaytip kətkinimiz yaxhi əməsmu? — dəp ojtuldaxti. **4** Xuning bilən ular bir-birigə: — Baxkidin bir baxlık tikləp Misiroja kaytip kətəyli, — deyixti. **5** Musa bilən Hərun pütin Israil jamaiti əldidə yikilip düm yatti. **6** Xu yərnə qarlap kəlgənlər iqidiki Nunning oqlı Yəxua bilən Yəfunnəhning oqlı Kaləb kiyimlirini yirtip, **7** pütin Israil jaməntqilikigə: — Biz qarlap kelixkə ətip bərojan zemin intayin bək yaxhi zemin ikən. **8** Əgər Pərvərdigar bizdin səyünəsə, bizni xu zeminoja, yəni həsəl bilən süt ekip turidiojan xu zeminoja baxlap bərip, uni bizgə bəridü. **9** Silər pəkət Pərvərdigarōja asiylək kilmanglar! U zemindikərlərdin kərkənganglar, qünki ular bizgə nisbətən bir ojadur; ularning panahdarliri ulardin kətti, Pərvərdigar bolsa biz bilən billə; ulardin kərkənganglar, — dedi. **10** Həlbuki, pütkül jamaət tərəp-tərəptin: — U ikkinisi qalma-kesək kəlip oltürüwətəyli, deyixti. Ləkin Pərvərdigarning julasi jamaət qərididə Israillaroja ayan boldi. **11** Pərvərdigar Musaōja: — Bu həlk Məni qəzanōjiqə mənəsməydu? Gərqə ularning otturisida xunqə məjizilik əlamətlərnə yaratqan bolsammü, ləkin ular Manga qəzanōjiqə ixininəydidikən? **12** Mən ularni waba bilən urup yəkitimən, xuning bilən seni ulardin təhimü qəng wə küdrətlik bir əl kilimən, — dedi. **13** Musa bolsa Pərvərdigarōja mundaq dedi: — «Bundək bolidiojan bolsa bu ixni misirliklər anglap kalidu, qünki Sən uluq küdrəting bilən wə həlkni ularning arisidin elip qikkənidig; **14** wə Misirliklər bu ixni xu zemindikə həlkərgümü eytidü. U zemindikə əhalimü Sən Pərvərdigarning bu həlkning arisida ikənlikini, Sən Pərvərdigarning ularning əldidə yüzümüyüz kəruwəngənlikini, Səning buluting

daim ularoqqa sayə qüxürüp kəlgənlikini, xundakla Sening kündüzi bulut tüwrükida, keqisi ot tüwrükida ularning aldida mangoanliqningni anglijanidi. **15** Əmdi Sən bu həlkni huddi bir adəmni öltürgəndək öltürüwətsəng, Sening nam-xəhritingni angliqan əlləringni həmmisi: **16** «Pərwərdigar bu həlkni Əzi ularoqqa berixkə kəsəm kılıqan zeminoqa baxlap barılmaydioqanliki üqün, xunga ularni əxu qel-jəzirida öltürüwətiptu» dəp qalidu. **17** Əmdi etünimənk, Rəbbim küdritingni jari kılduroqaysən, Əzüngning: **18** «Pərwərdigar asanlıqqa aqqıqlanmaydu, Uning mehirmu-həbbiti texip turidu; U gunaħ wə itaətsizlikni kəqüridu, lekin gunaħkarlarni hərgiz gunaħsiz dəp karımaydu, atılarınq kəbihlikini atisidin balisioqqa, hətta nəwrə-qəwriliriqqa ularning üstigə yüklaydu» deginingdək kılıqaysən. **19** Mehriy-xəpkitingning kəngriqliki boyıqə, Misirdiki qaoşidin taki həziroqqa daim kəqürüp kəlginingdək, bu həlkning kəbihlikini kəqürgəysən! **20** Pərwərdigar: — «Boptu, sən degəndək ularni kəqürdü. **21** Lekin Əz həyatim bilən kəsəm kılımənk, pütkül yer yüzi Mən Pərwərdigarning xan-xəripi bilən tolidu. **22** Həlbuki, Mening yulayimni, Misirda wə qel-jəzirida kərsətkən mejjizilik alamatlırimni kərtüp turupmu Meni muxundaq on kətimlap sinap yənə awazimoqqa kulak salmioqanlar, **23** Mən kəsəm iqip ularning ata-bowiliriqqa miras kılıp berimən degən u zeminni hərgiz kərməydu; Meni nəmsitmişgənlərdin birini u yurtni kərməydu. **24** Lekin əzidə baxkılıq bir roħning bolıjını, pütün kəlbil bilən Manga əgəxkını üqün kulum Kaləbni u kirgən yərgə baxlap kirimən; uning əwladlırimu u yərgə mirashor bolidu. **25** (xu qaoşda Amaləklər bilən Qanaaniylar [taoqlik] jilolılarda turuwatatti) — Əta silər yolunglardin burulup, Xəzil Dengizə barıdioqan yol bilən mənqip qəlgə səpər kilinglar» — dedi. **26** Pərwərdigar Musa bilən Hərunoqa söz kılıp mundak dedi: **27** — Mən Mening yaman gepimni kılıp oşotuldixıdioqan bu rəzil jamaətkə qaşanoqqa qıdixim kerək? Israillarning Mening yaman gepimni kılıqanliri, xu [tohtawsız] oşotuldaxlıringning həmmisini anglidim. **28** Sən ularoqa: — Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən həyatim bilən kəsəm kılımənk, həp, Mən silərgə kılıqimoqqa kirgən səzlıringlar boyıqə muamilə kılımaydioqan bolsam! **29** Siləringni əlükünglar muxu qəldə yatıdu; siləringni əlükünglar sanaktın ətküzılgənlər, yəni yexi yigirmidin axqan, Mening yaman gepimni kılıp oşotuldioqanlarınqning həmmisi pütün sani boyıqə **30** Silərgə kəl kərtürüp [kəsəm kılıp], turaloqunglar kılıp berimən degən zeminoqa heq kirəlməydu; pəkət Yəfunnəhning oşlı Kaləb bilən Nunning oşlı Yəxuala kiridu. **31** Siləringni kikiq baliliringlar, yəni «Bulıniq, düxməning oljisi bolup qalidu» deyilgənlərnı Mən baxlap kirimən, ular silər kəmsitkən u zemindin bəhrıman bolıdu. **32** Bırək silər bolsanglar, silər yikilip, əlükünglar bu qəldə qalidu. **33** Siləringni baliliringlar buzukluk-wapasizlikninglarning əlimini tartıp, əlükünglar qəldə yokaloqqa, bu qəldə kırıq yil sərgədan bolup yürıdu. **34** Siləringni u zeminni qarlıoqan künliringlarning sani boyıqə, kırık küningni hər bir küni bir yil hesablap, kəbihlikliringlarnı kırık yil əz üstünglaroqa elip yürısilər; xu qaoşda Mening

əzünglərdin yatılxkıningning nemə ikənlikini bilip yetısilər» — degin. **35** Mən Pərwərdigar xundak degənıkmən, yioqilip Manga karxi qikqan bu rəzil həlk jamaıtıgə Mən qoqum xundak kılıman; ular muxu qel-jəziridə yəwetılıdu, xu yərdə əlıdu. **36** Musa u zeminni qarlap kelıxkə əwətkənlər kaytıp kəlgəndə, u zemın toşuruluk yaman həwər elip kelıx bilən pütün jamaətnı oşotulđıtıp, Musaning yaman gepini kılıqozuoqanlar, **37** yəni u zemın toşuruluk yaman həwər əkalğən bu kixiləringni həmmisi waba kesili tegip Pərwərdigarning aldida əıldı. **38** Zeminni qarlap kelıxkə barıoqan adəmlər iqıdın pəkət Nunning oşlı Yəxua bilən Yəfunnəhning oşlı Kaləbla həyat qaldı. **39** Musa bu gəplərnı pütkül Israıl jamaıtıgə eytiwıdı, həmmisi bək həsrət pəkəti. **40** Ular ətıgən tang atkənda turup taoşka qikiq: — Mana biz kəldük! Pərwərdigar eytkən yurtka qikiq hujum kılıyli; qünki biz gunaħ kıldük, — deyixti. **41** — Silər yənə nemıxka Pərwərdigarning əmrıgə hılaplık kılısılar? — dedi Musa, — Bu ix oşlıbılık bolmaydu! **42** Pərwərdigar aranglarda bolmioqəqka, düxməning kılıqı astıda əlıp, məoşlup bolmaslıkinglar üqün hujumoqa qikmanglar. **43** Qünki Amaləklər bilən Qanaaniylar u yurtta, siləringni aldınglarda turıdu; silər kılıq astıda əlıp tetısilər; qünki silər Pərwərdigardin tenip kətinglar, Pərwərdigar silər bilən billə bolmaydu. **44** Lekin, gərqə Pərwərdigarning əhdə sanduqi wə Musa bargəhtın kəzoşalmıoqan bolsımu, ular yənilə əz məyliqə taoşka qikiq hujumoqa ətti. **45** Xuning bilən Amaləklər bilən xu taoşda turuxluk Qanaaniylar qüxüp ularni taki Hormahıoqqa koşılap, bitqıt kılıp kiroşın kıldı.

15 Pərwərdigar Musoqa söz kılıp mundak dedi: — **2** Sən Israillaroqa mundak degin: — Silər makanlıxınglar üqün silərgə təkdım kılıp berıdıoqan zeminoqa kirgən qəoşınglarda, **3** əgər Pərwərdigaroqa atap otta sunulıdıoqan, unıngoqa huxbuy bolsun dəp bırər hədiyə-kurbanlık kılımaqı bolsanglar, kurbanlık kala yaki qoy-əqkə padısidin bolsun. U kəydürmə kurbanlık bolsun, kəsəmnı ada kılıx kurbanlıkı bolsun, ihtıyariy kurbanlık yaki silərgə bəkıtılğən heytlardiki zərür kurbanlık bolsun, **4** kurbanlık sunoqı kixi Pərwərdigaroqa atıoşınoqa bır axlık hədiyəsını koşup kəltürsün. Kəydürmə kurbanlık yaki baxka kurbanlık koza bolsa, undakta axlık hədiyəsi zəytun meydin bır hıningni tətın bırı iləxtürılğən esil undın əfəhning onđın bırı bolsun; unıngoqa yənə xarab hədiyəsi süpitidə tətın bır hın xarabni kuxup sunsın. **6** Kurbanlıqıng koşkar bolsa, sən unıngoqa axlık hədiyəsi süpitidə üqtin bır hın zəytun meyi iləxtürılğən esil undın əfəhning onđın ikkisi bolsun **7** wə xarab hədiyəsi süpitidə tətın bır hın xarabni kuxup sunsın; bular Pərwərdigaroqa huxbuy qıqarsun dəp sunulsun. **8** Əgər sən Pərwərdigaroqa kəydürmə kurbanlık, yaki kəsəm ada kılıx kurbanlıkı yaki inaklık kurbanlıkı süpitidə torpaq atıoqan bolsang, **9** undakta torpaqqa axlık hədiyə süpitidə yerim hın zəytun meyi iləxtürılğən esil undın əfəhning onđın üqını, **10** xarab hədiyə süpitidə yerim hın xarabni koşup sunoşın; bular Pərwərdigaroqa atilip otta sunulup, huxbuy qıqarsun dəp kəltürılsun. **11** Hər bır sunulıoqan torpaq, koşkar, koza yaki oşlakqa nisbətən muxundaq kılınsun. **12** Silər sunıdıoşınglarning sani boyıqə,

hərhil qurbanliqning sanoqja qarap xundak kilisilər. **13** Xu zeminda tuquloqanlarning həmmisi Pərwərdigarəja huxbuy qiqarsun dəp, otta sunulidəjan kurbanlik kilməqçi bolsa əna xundak kilsun. **14** Xuningdək silər bilən billə turuwatqan musapir yaki əwladmu-əwlad silər bilən billə turuwatqanlar bolsa, huxbuy qiqarsun dəp otta sunulidəjan kurbanlik kilməqçi bolsa, silər qandak kəloqan bolsanglar, ularnu xundak kilsun. **15** Pütkül jamaətkə, mayli silər bolunglar yaki silər bilən billə turuwatqan musapir bolsun, həmminglar üqün ohxax bir bəlgilimə bolidu; silər üqün dawrmudəwr əbədiy bir bəlgilimə bolidu; Pərwərdigar aldida silər qandak bolsanglar, musapirlarnu xundaktur. **16** Silərgimu, aranglarda turuwatqan musapirlarəjimu ohxax bir qanun-bəlgilimə, ohxax bir həküm bolsun. **17** Pərwərdigar Musəoqja səz kəlip mundak dedi: — **18** Sən Israillarəja səz kəlip ularəja mundak degin: — «Silər Mən siləni əkiridəjan zeminoqja yetip barəqanda, **19** xu yərdin qiqkan axlikni yaydəjan qəoqinglarda, Pərwərdigarəja bir «kətürmə hədiyə» təkdin kilinglar. **20** Silər hər bir yengi hemirdin piqkan nanlardin birini «kətürmə hədiyə» kəlip təkdin kilinglar; silər uni təkdin kəloqanda huddi hamanning «kətürmə hədiyə»sigə ohxax bolsun. **21** Dəwrədin-dəwrgə silər dəsəlpki həsuldin qiqkan hemirdin bir nanni «kətürmə hədiyə» süpitidə Pərwərdigarəja sununglar. **22** Əgər silər ezünglar bilməy ezip gunah kəlip, Pərwərdigarning Musəoqja buyruəjan bu barlik əmiririgə əməl kəliməqan bolsanglar, **23** yəni Pərwərdigar buyruəjan kündin etibarən barlik əwladliringlarəjigə Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən silərgə buyruəjan barlik ixlirəja əməl kəliməqan bolsanglar, **24** jamaət xundak birər gunahning bilməy etküzgənlikidin həwərsiz bolsa, undakta pütkül jamaət Pərwərdigarəja huxbuy qiqarsun dəp yax bir torpaqni kəydürmə kurbanlik süpitidə sunsun həmdə kaidə-nizam boyiqə uningəja munasiwətlik axlik hədiyə bilən xarab hədiyəni qoxup sunsun, wə uning üstigə bir tekini gunah kurbanliki süpitidə sunsun. **25** Xu yol bilən kahin pütkül Israil jamaiti üqün kafarət kəltürüp, bu gunah ularidin kəqürüm kəlinidu; qünki bu bilməy etküzüp kəyoqan gunah wə ular əzlrining bilməy etküzüp kəyoqan gunah üqün kurbanlik, yəni Pərwərdigarəja atap otta sunulidəjan kurbanlik wə gunah kurbanlikini birliktə Pərwərdigar aldida sunəjan. **26** Bu gunah pütkül Israil jamaiti bilən ularning arisida turuwatqan musapirlarning həmmisidin kəqürüm kəlinidu, qünki bu pütkül həlk bilməy turup etküzüp kəyoqan gunahdur. **27** Əgər bir kixi bilməstin gunah kəlip kəyoqan bolsa, u bir yaxlik bir qixi oqlakni gunah kurbanliki süpitidə sunsun. **28** Kahin xu yol bilən bilməy gunah kəlip kəyoqan adam üqün kafarət kəltüridu; uning üqün kafarət kəltürsə uning Pərwərdigar aldida bilməy etküzgən gunah üningdin kəqürüm kəlinidu. **29** Bilməy birər səwənlik etküzüp kəyoqan barlik kixilərgə, mayli xu zeminda tuquloqan Israillar bolsun yaki ularning arisida turuwatqan musapirlarəja bolsun, — silərnin həmminglarəja ohxax bir qanun-bəlgilimə tətbiqlinidu. **30** Lekin yüririni qəptək kəlip ix kərgən kixi, mayli u zeminda tuquloqan bolsun yaki musapir bolsun, Pərwərdigarəja həkarət kəltürgən bolidu; u həman əz

həlkidin üzüp taxlinidu. **31** U Pərwərdigarning səzini mənəsitməgənək, Pərwərdigarning əmrigə hiləplik kəloqanikən; xuning üqün u qəqum üzüp taxlinidu; gunah üzining bəxioqə qüxidu. **32** Israillar qəl-jəziridiki waqətilrida, bir kixining xabat künidə otun tərgənliki baykaldi. **33** Otun teriwatqanlikini baykəp kəloqanlar uni Musa, Hərun wə pütkül jamaətnin aldioqja elip kəldi. **34** Uni qandak bir tərəp kəlip kerakliki tehi kərsitilməgəqkə, ular uni qaməp koydi. **35** Pərwərdigar Musəoqja: — U adəm əltürülmisə bolmaydu; pütün jamaət uni bargahning texioqja əpkiqir qalma-kesək kəlip əltürsün, — dedi. **36** Andin pütün jamaət u adəmnə bargah sirtioqja əpkiqir, huddi Pərwərdigar Musəoqja buyruəjandək, qalma-kesək kəlip əltürdi. **37** Pərwərdigar Musəoqja səz kəlip mundak dedi: — **38** Sən Israillarəja mundak degin, ular əwladmu-əwlad kiyim-kəqəklirining qərisigə quqilarni tutsun həm burjikidiki quqilirling hər birigə kək xoyna tuxip kəyusun; **39** bu hil quqilar silərnin uni tikip turuxunglar üqün bolidu; uni kərgəndə Pərwərdigarning barlik əmlirini esinglarda tutup, ularəja əməl kəlixinglar üqün bu silərgə bir əslətmə bolidu; xuningdək silərnin hazirkidək ezünglarning kənglünglar wə kəzünglarning kəynigə kirip, katirəp buzukluk kəlip kətməsliginglar, **40** Məning barlik əmliriminə əstə tutuxunglar həm uningəja əməl kəlip, Hudayinglarəja atap pak-mukəddəs boluxunglar üqün bolsun. **41** Mən Hudayinglar bolux üqün siləni Misir zemininin elip qiqkan Pərwərdigardurmən; Mən Pərwərdigar Hudayinglardurmən.

16 Lawiyning əwrisi, Kohətnin nəwrisi, Izhərnin oqlı Korah wə Rubənnin əwladliridin Eliabning oqulliri Datan bilən Abiram wə Pələtnin oqlı On **2** Israillar iqidiki jamaət əmirirli boləjan, jamaət iqidin saylap qikəloqan mətiwərlərdin ikki yüz əllik kixini baxlap kəlip Musəoqja qarxi qikti. **3** Ular yəqilip Musəoqja qarxi həm Hərunəja qarxi qiqip: — Silər həddinglardin bək axtinglar, pütkül jamaətnin həmmisi pak-mukəddəs, Pərwərdigarnu ularning arisida, xundak turuqluk silər nemə dəp ezüngləni Pərwərdigarning jamaitidin üstün kəyusilər? — dedi. **4** Musa uning gəpini anglap düm yikəlip, Korah bilən uning guruhidikilərgə səz kəlip: — Ətə ətigəndə Pərwərdigar kimlərnin Əzigə mənəsup ikənlikini, kimlərnin pak-mukəddəs ikənlikini ayan kəlidu; xu kixini Əzigə yəkinlaxturidu; kimni tallioqan bolsa, uni Əzigə yəkinlaxturidu. **6** Silər mundak kilinglar: — Sən Korah wə sening guruhingdikilər həmmisi huxbuydanlarni əpkəlinglar; **7** ətə Pərwərdigarning aldida huxbuydanlarəja ot yekip, huxbuyini uning üstigə koyunglar; Pərwərdigar kimni tallisa, xu mukəddəs-pak boləjan bolsun! Əy silər Lawiyar, həddinglardin bək axtinglar! — dedi. **8** Musa yənə Korahqə: — I Lawiyar, gəpimə kulək selinglar. **9** Israilning Hudasi Pərwərdigar siləni Əzining qedirining ixlirini kəlsun dəp həmdə jamaətnin aldida ularning hizmitidə bolsun dəp Əzigə yəkinlaxturux üqün siləni Israil jamaitidin ayrip qiqkan — yəni Pərwərdigar seni wə sening həmmə kərinədxilərin boləjan Lawiyning əwladlirini birdək Əzigə yəkinlaxturəjanliki silərgə kixik ixmu? Silər yənə tehi kahinlik wəzəpisini tama kəliwatamsilər? **11** Xu wəjədin sən wə sening

guruhiḡdikilər h mmisi yiojilip P rw rdigaroja qarxi qikiwetipsil r-də;  arun nemidi, sil r uning üstidin xunqilik aorinip oqotuldixip k tk d k? — dedi. **12** Musa Eliabning oojli Datan bilən Abiramni k qkirip kelixk  ad m  w tiwidi, ular: — Barmaymiz! **13** Sening bizni s t bilən h s l akidiojan zemindin baxlap qikiq bu qel-jazirid   lt rmakqi bolojanliqingning ezi kikiq iximu? Sən tehi  zuningni padixah  hesablap bizning üstimizdin h k mranliq kilmakqimu? **14** H lbuki, sən bizni s t bilən h s l akidiojan yurtka baxlap k lmiding, etiz w   zumzarliklarnimu bizga miras kilip bərmiding. Sən bu həkning kezinimu oyuwalmakqimu? Biz barmaymiz! — dedi. **15** Buni anglap Musa kattik o z p linip P rw rdigaroja: — Ularning sowo at-hədiyəsigə etibar kilmiqays n; mən ularning h tta birar exikinimu tartiwalmidim, birər adimigimu heq ziy n-zahm t y tk zmidim, — dedi. **16** Musa Korahka: —  t  sən w  sening guruhiḡdikilər — sən, ular w   arun P rw rdigarning aldioja kelinglar. **17** H rbiringlar  z nglarning huxbuydanliringlarni  kilip uning  stiga huxbuyini selinglar; h rbiringlar  z nglarning huxbuydanliringlarni, yəni j miy ikki yüz  llik huxbuydanni elip uni P rw rdigarning huzurida tutup turunglar; s nmu,  arunmu h rbiringlar  z huxbuydanliringlarni elip kelinglar, — dedi. **18** Xuning bilən h rbir ad m  zining huxbuydanini elip, otni yekip, huxbuy selip, Musa w   arun bilan birlikta jama t qedirining d rwazisi aldidida turuxti. **19** Korah Musa bilən  arunoja hujum kilojili pütün jama tni yiojip jama t qedirining d rwazisi aldioja keliwidi, P rw rdigarning julasi pütkül jama tk  ayan boldi. **20** P rw rdigar Musa bilən  arunoja sez kilip: — **21** Sil r bu h lkning arisidin neri turunglar, mən kez yumup aqkuq  ularni yutuwetim n, — dewidi, **22** Musa bilən  arun d m yikilip: — I Təngrim, barliq  t igilirining rohlirining Hudasi, bir ad m gunah kilsa, o zepingni pütün jama tk  qaqams n? — dedi. **23** P rw rdigar Musaoja sez kilip: — **24** Sən jama tk : «Sil r Korah, Datan w  Abiramning turar jayliridin ayrilip ulardin neri ketinglar» — d p buyruk b r, — dedi. **25** Xuning bilən Musa ornidin turup Datan bilən Abiram t r pk  qarap mangdi; Israil aqsakallirimu uningoja  gixip mangdi. **26** Musa jama tk : — Sil rdin  t nim n, bu rəzil ad ml rning qediriridin yirak ketinglar, ularning barliq gunahliri s w bidin ular bilən bill  w yran bolmasliqinglar  q n ularning heqn rsisig  kol t gk zmenglar, — dedi. **27** Xuning bilən jama t Korah, Datan, Abiramning qediririning t t ətrapidin neri k tti; Datan bilən Abiram bolsa  z ayallirini, oojul-kizlirini w  bowaklirini elip qikiq  z qedirining ixiki aldidida turdi. **28** Musa: — Buningdin sil r xuni bilisil rki, w  ixlarning h mmisi mening kengl mdin qikk n  m s, balki P rw rdigar meni ularni ada kilixka  w tk n: **29** —  g r bu ad ml rning  l mi adəttiki ad ml rning  l mig  ohxax bolidiojan yaki ularning bexiqja qixidiojan kism tl r adəttiki ad ml r duqar bolidiojan kism tl rg  ohxax bolidiojan bolsa, P rw rdigar meni  w tmig n bolattii. **30**  g r P rw rdigar yengi bir ixni kilip, y r aozini eqip ularni w  ularning pütün nərsisini yutup ketixi bilən, ular

tirikla t htisaraqja q x p k ts , u qaoqda sil r bu ad ml rning P rw rdigarni m nsitmig nlikini bilip k lisil r, — dedi. **(Sheol h7585)** **31** Musaning bu gepi ahirlixixi bil nla ularning puti astidiki y r yerildi. **32** Y r aozini eqip ularni barliq ailisidikilər bilən, xuningdak Korahka t w  h mm  ad ml rni koymay t  llukatliiri bilən koqub yutup k tti. **33** Xundak kilip, ular w  ularning t w sidikil rning h mmisi tirikla t htisaraqja q x p k tti, y r ularning  stid  yepildi. Ular xu yol bilən jama tning arisidin yokaldi. **(Sheol h7585)** **34** Ularning  trapida turojan Israilarning h mmisi ularning nalisini anglap: «Y r biznimu yutup ketarmikin!» deyixip keqixti. **35** Andin P rw rdigarning aldidin bir ot qikiq, huxbuy sunuwatqan həliki ikki yüz  llik ad mnimu yutup k tti. **36** P rw rdigar Musaoja mundak dedi: — **37** Sən kahin  arunning oojli  liazarqja buyruojin, u huxbuydanlarni ot arisidin teriwelip, qoojirini yiraklarqja qeqiw tsun, q nki u huxbuydanlar Hudaqja ataloqandur; **38** xunga  zining jenioja ezi zamin bolojan gunahkarlarning huxbuydanlirini teriwalojin; ular kurbangahni qaplxax  q n sokup nepiz t nik  kilinsun, q nki bu huxbuydanlar  sld  P rw rdigarning huzurioja sunulup uningoja atalip muk ddas kilinojan. Xundak kilip ular keyin Israilarqja ibrət bolidiojan ixarət-b lg  bolidu. **39** Xuning bilən kahin Əliazar otta keyd r uwetig nl r sunoqan mis huxbuydanlarni teriwaldi; ular kurbangahni kaplitixka nepiz t nik  kilip sokuldi. **40** Xuning bilən [kurbangahning bu qaplimisi]  arunning əwladlirioja yat ad ml rning huddi Korah bilən uning guruhiḡdikil rg  ohxax kism tk  qalmasliki  q n, P rw rdigarning huzurida huxbuy keyd r xk  yekinlaxmaslikiqja Israilar  q n bir əslətmə boldi. Bu P rw rdigarning Musaning wastisi bilən  liazarqja buyruoqanliridur. **41**  tisi pütkül Israil jamaiti Musa bilən  arunning yaman gepini kilip: — Sil r P rw rdigarning həlkini  lt rd nglar, — d p oqotuldaxti. **42** W  xundak boldiki, jama t Musa bilən  arunoja hujum kilixka yiojiliwatqanda, jama t burulup jama t qedirioja qarawidi, w  mana, bulut qedirni qapliwaldi həm P rw rdigarning julasi ayan boldi. **43** Xuning bilən Musa bilən  arun jama t qedirining aldioja berip turdi. **44** P rw rdigar Musaoja sez kilip: — **45** Mən kezn  yumup aqkuq  ularni yokitip taxlixim  q n ikkinglar bu jama ttn qikiq neri ketinglar, — d p buyruwidi, ikkiy l n yikilip y rd  d m yatti. **46** Musa  arunoja: — Sən huxbuydanni elip uningoja kurbangahniki ottin sal, uningoja huxbuy koqub, ular  q n kafar t k lt r xk  tezlikte jama tning arisioja apar; q nki k hr-o z p P rw rdigarning aldidin ariqti, waba baskili turdi, — dedi. **47**  arun Musaning degimid k kilip, huxbuydanni elip jama tning arisioja y g r p kirdi; w  mana, waba kixil rning arisida baxlanoqanidi; u huxbuyini huxbuydanqja selip, h lk  q n kafar t k lt rdi. **48** U  l lik bilən tiriklər otturisida turuwidi, waba tohtidi. **49** Korahning w k si munasiwiti bilən əlgənlərdin baxka, waba s w bidin əlgənlər on t t ming y tt  yüz kixi boldi. **50**  arun jama t qedirining d rwazisi yenida turojan Musaning yenioja yenip k ldi; waba tohtidi.

17 Pərvərdigar Musağa söz kılıp mundak dedi: —
2 «Sən Israillaroğa söz kılıp, ular din ata jəməti boyıqə, hər kəbilining əmiridin birdin on ikki hasa alojın; sən ularning hər birining ismini özining hasisioğa yezip koyojın. **3** Lawiy kəbilisining hasisioğa Hərunning ismini yazojın, qünki hər bir ata jəmət kəbilə baxlıkı üqün bir hasa wəkil bolidu. **4** Sən bu hasilarni jəmət qədirdiki həküm-guwaḥlık [sandukjining] aldioğa, yəni Mən sening bilən kərxüdioğan yərgə koyojın. **5** Wə xundak boliduki, Mən tallioğan kixining bolsa, uning hasisi bih sürüdü; xundak kılıp Israillarning silərgə ojuduraxkan gəplirini tohtitip Məngə anglanmaydioğan kiliwetimən». **6** Xuning bilən Musa Israillaroğa xundak söz kildi; ularning həmmə əmiriləri uningə bir din hasini, jəmiy bolup on ikki hasini bərdi; hər bir ata jəmətkə bir hasa wəkil boldi, Hərunning hasisimu xularning iqidə idi. **7** Musa hasilarni həküm-guwaḥlık qədirioğa əkirip Pərvərdigarning huzurioğa koydi. **8** Wə xundak boldiki, Musa ətisi həküm-guwaḥlık qədirioğa kiriwidi, mana, Lawiy jəmətigə wəkil boləğan Hərunning hasisi bih sürüdü, ojuqlıq, qəqəkləp, badam qüxkəndi. **9** Musa hasilarning həmmisini Pərvərdigarning aldidin elip qikjip, Israil həlkigə kərsətti; ular kərgəndin keyin hər kim öz hasilirni elip ketixti. **10** Pərvərdigar Musağa: — Xu asiylik kılıjuqı balilaroğa bir aqah bəlgisi bolsun dəp Hərunning hasisini həküm-guwaḥning aldioğa əkirip koyojın. Xundak kilsəng sən ularning ojuduraxkan gəplirini tohtitip, Məngə anglanmaydioğan kilsən; ularnu xuning bilən ölüp kətməydu, — dedi. **11** Musa xundak kildi; Pərvərdigar özigə kəndak buyruoğan bolsa u xundak kildi. **12** Israillar Musağa söz kılıp: — Biz nəpəstin kəlay dəwatimiz, biz tügəxtuk, biz həmmimiz tügəxtuk! **13** Pərvərdigarning ibadət qədirioğa yəkinlaxkanlar əlməy kəlməydu, xundak ikən, biz həmmimiz mutlək nəpəstin kəliximiz kərkəmu? — deyixti.

18 Pərvərdigar Hərunoğa mundak dedi: — Sən, ojuqliring wə ata jəmətingdikilər sening bilən birliktə mukəddəs jəyoğa munasiwətlək boləğan gunahni, xuningdak sən wə ojuqliring birliktə kahinlik wəzipisigə munasiwətlək boləğan gunahni üstünglərgə alisilər. **2** Sən kərinaxliring boləğan Lawiy kəbilisidikilərnə, yəni ata-bowiliringning kəbilisidikilərnə əzüng bilən birləxtür həm ularni hizmitingni kilixi üqün baxlap elip kəl; biraq sən bilən ojuqliring sening bilən birliktə həküm-guwaḥlık qədiri aldida hizmətlərnə kilsun. **3** Ular sening buyruklingə təyyar turup, xundakla qədirdiki barlık hizmət-wəzipisini etəydu; pəkət mukəddəs jəydiki kəqə-kəqə əswablaroğa wə kurbangahkə yəkinlaxmisun; undak kilsə, ularnu, silərmə ölüp kətisilər. **4** Ular sening bilən birlixip, jəmət qədirdiki wəzipini etəp, kildioğan hər bir ixini kilsun; pəkətlə heq yat kixilər silərgə yəkinlaxmisun. **5** Kəhr-oqəzəp yəne Israillarning bəxioğa qüxmisun üqün, silər mukəddəs jəydiki wəzipə bilən kurbangahdikə wəzipini etəxkə məs'ul bolunglar. **6** Mana, Mən Əzüm siləring kərinaxliring boləğan Lawiyarni Israillar iqidin tallap qiktim; ular jəmət qədirining ixlirini kiliwxə Pərvərdigaroğa təkdin kilinoğan bolup, silərgə sowoğa süpitidə ata kilinoğan. **7** Ləkin sən wə ojuqliring sening bilən birliktə kahinlik wəzipənglərdə

turup, kurbangahdikə barlık ixlarni həm pərdə iqidiki ixlarni bəjiringlar; siləring wəzipənglər xundak bolsun. Kahinlik wəzipisini, hizmitimdə boluxunglar üqün silərgə sowoğa kılıp bərdim; yat adamlər yəkinlaxsa, əltürüwetilsun. **8** Pərvərdigar Hərunoğa mundak dedi: — Mən Məngə sunuloğan kəttirmə hədiyələrnə, yəni Israillar Məngə mukəddəs dəp atioğan barlık nərsilərnə ülüxüinglər bolsun dəp, mana mənggülik bəlgilimə bilən sən wə sening əwladliringoğa təkdin kildim. **9** Israillar otta sunidioğan, «əng mukəddəs» nərsilərdin silərgə munulər kəldurup berilidu: — ularning Məngə atəp sunoğan barlık nərsiləri, yəni barlık axlık hədiyələrdin, barlık gunah kurbanlikliridin, barlık itətsizlik kurbanlikliridin «əng mukəddəs» hesablanənləri, sən wə əwladliringoğa ata kilinidu. **10** Sən xu [ülüxüingni] «əng mukəddəs» süpitidə yəgin, silərdin boləğan hər bir ər kixi yəni yesun; u sən wə «əng mukəddəs» dəp bilinsun. **11** Munulərmə sening bolidu: — Israillarning sowoqtırləri iqidin kəttirmə hədiyələr, barlık pulanglatma hədiyələr sening; Mən ularni sən wə xundakla ojuqliring bilən kizliringoğa mənggülik bəlgilimə bilən təkdin kildim; sening öyüingdikə hər bir pak adəm uningdin yəsə bolidu. **12** Zəyün meydin əng esilini, yəngi xarəbtin əng esilini, xundakla axlıktin əng esilini, yəni Israillar Pərvərdigaroğa atəp sunoğan dəsəlpki pikxan məhsulətlərnə həmmisini Mən sən wə təkdin kılıp bərdim. **13** Ular yərdin elip Pərvərdigaroğa atəp əkaləng dəsəlpki pikxan nərsilərnə həmmisi sening bolsun; öyüingdikə hər bir pak adəm uningdin yəsə bolidu. **14** Israilda Hudağa mutlək atilidəğan hər bir nərsə sening bolidu. **15** Ular Pərvərdigaroğa atəp kəltüridioğan barlık janıwərlərnə tunjiləri, maylı insan yəki uləq-qarqay bolsun sening bolidu; həlbuki, insanlarning tunjilirini bolsa ularni tələm tələp yanduruwəlsun wə napak həywanlarning tunjilirini tələm tələp yanduruwəlsun. **16** Tələm tələx kərkə boləğanlar üqün yəxi bir ayliktin axkəndə tələm puli tələnsun; ularoğa sən tohtətkən bəhə boyıqə, yəni mukəddəs jəydiki xəkəlnəng ələqm birliki boyıqə (bir xəkəl yigirmə gərahdur) bəhə koyup, bəx kümüx xəkəl əl. **17** Pəkət tunji kala, tunji koy yəki tunji ojuqlakxə tələm əlsəng bolmaydu; ularning həmmisi mukəddəstur. Sən ularning kənni kurbangahkə qəqip, meyni Pərvərdigaroğa atəp otta sunulidəğan, Uningoğa huxbuy kəltüridioğan kurbanlik süpitidə kəydürgin. **18** Ularning gəxi sening bolidu; huddi «kəttirmə hədiyə» kilinoğan təx wə əng arqə putioğa ohxax, sən wə tələm bolidu. **19** Israillar Pərvərdigaroğa atəp sunoğan mukəddəs nərsilər iqidiki kəttirmə hədiyə-kurbanlikning həmmisini Mən sən wə sening bilən billə turuwətkən ojuql-kizliringoğa mənggülik bəlgilimə bilən təkdin kildim. Bu Pərvərdigar aldidə sən wə sening bilən billə turuwətkən əwladliring üqün mənggülik tuzluk əhdə bolidu. **20** Pərvərdigar Hərunoğa mundak dedi: — [Israil] zeminidə sening heqkəndək mirasing bolmaydu, ularning arisidimə heqkəndək nəsivəng bolmaydu; Israillar arisidə mana Mən Əzüm sening nəsivəng, sening mirasingənmən. **21** Lawiyaroğa bolsa, ularning etəydioğan hizmətləri, yəni jəmət qədirdiki hizmiti üqün, mana Mən Israilda təkdin kilinoğan barlık «əndin

bir ülüx»ning hammasini ularoʻja miras kilip bergänmän. **22** Buningdin keyin, gunaħkar bolup ölüp kätmäsliki üqün, Israillar jamaät qediröja yekünlaxmisun. **23** Jamaät qediridiki hizmetni bolsa, uni etügüqilür pökät Lawiyarla bolidu wə xu ixta bolöjan gunaħni özliri üstigə alidu, bu silər üqün əwladmu-əwlad mənnggülik bir bəlgilimə bolidu; ularning Israillarning iqidə heqkandək mirasi bolmaydu. **24** Qünki Israillarning Pərwərdigaröja atap kətürmə hədiyə süpitidə sunöjan «ondin bir ülüx»ni Lawiyaröja miras kilip təkdim kilidöjan boldum; xunga Mən ular tooçruluk; Israillar iqidə heqkandək mirasi bolsa bolmaydu, — dedim. **25** Pərwərdigar Musaöja mundək dedi: — **26** Sən Lawiyaröja eytkin: «Silər Israillarning kolidin Mən silərgə miras bolsun dəp təkdim kilöjan «ondin bir ülüx»ni aloqan ikənsilər, silər xu ondin bir ülüxning yənə ondin bir ülüxini ayrip, uni Pərwərdigaröja atap kətürmə hədiyə süpitidə sununglar. **27** Bu yol bilən silərning xu «kətürmə hədiyə»nglar silərgə «hamandiki axliqinglar»din həm «xarab kəliqidiki tolup taxkan xarabinglar»din atalojanlar həsablinidu. **28** Bundək bolöjanda, silər Israillarning kolidin aloqan ondin bir ülüxning həmmisidin Pərwərdigaröja atap kətürmə hədiyə sunisilər; silər Pərwərdigaröja atöjan xu «kətürmə hədiyə»ni kaħin Ĥarunöja beringlar. **29** Silərgə təkdim kilinöjan barliq nərsilərdin əng esilini elip xularni mukəddəs həsablap «Pərwərdigaröja atalojan toluk kətürmə hədiyə» süpitidə sununglar. **30** Xunga sən Lawiyaröja eytkinki, «Silər xulardin əng esilini kətürüp sunsanglar, bu silər Lawiyaröja hamandiki axliqinglar wə xarab kəliqidiki xarabinglaröja ohxax həsablinidu. **31** Xundək kilöjandin keyin silər wə eydikiliringlar xu «ondin bir ülüx»lärni halioqan yərdə yesənglar bolidu, qünki bu silərning jamaät qediridiki hizmitinglarning in'ami bolidu; **32** Silər [xu ülüxlərdin] əng esilini kətürüp sunsanglar, muxu ixinglar sawəbidin gunaħkar bolmaysilər. Undək kilsanglar silər Israillar atöjan mukəddəs nərsiləni bulöjimaysilər, xuning bilən əlmaysilər».

19 Pərwərdigar Musa bilən Ĥarunöja səz kilip mundək dedi: — **2** Mən Pərwərdigar əmr kilöjan qanun-bəlgilimə xuki: — Sən Israillaröja buyruöqün, ular bejirim, nuksansiz, boyunturuk selinmioqan kızil yax siyirdin birni sening yeningöja əkəlsun. **3** Sən siyirni kaħin əliazaröja tapxur, u uni qedirgəhning sirtioja əpqiqsun, andin birsi siyirni uning aldida booçuzlisun. **4** Kaħin əliazar barmiqini qanoq mıləp, jamaät qedirining aldioja karitip yəttə mərtəm qaqsun. **5** Andin birsi əliazarning köz aldida pütkül siyirni köydürsun, yəni uning terisi, gəxi, kəni wə tezəklirini köydürsun. **6** Kaħin kedir yaoçiqi, zofa əsümlüki wə kızil rəħtni siyir köydürüldioqan otқа taxlisun. **7** Andin kaħin öz kiyimini yusun wə bədinini suda yusun, andin keyin bargahқа kirixkə bolidu; lekin kaħin kəq kirgüqə napak sanalsun. **8** Siyirni köydürgən kiximu kiyimlirini su bilən yuyup, öz bədinini suda yusun, andin u kəq kirgüqə napak sanalsun. **9** Pak bir adam siyirning külini yöçip bargahning sirtidiki pak bir yərgə koysun; u Israil jamaiti üqün «napakliqni qıkaröquqi su»ni yasaxқа xu yərdə saklansun, u bir «gunaħni pakliöquqi»dur. **10**

Siyirning külini yöçixturöjan adəm özining kiyimlirini yusun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. Bu Israillaröja wə ularning arisida turuwatkan musapirlaröja mənnggülik qanun-bəlgilimə bolidu. **11** — Ölükkə, yəni həkandək ölgən kixining jəsitigə tegip kətkən hər bir kixi yəttə kün napak sanilidu. **12** U adam üqünqi küni [axu su] bilən özini paklisun, həmdə yəttinqi künimu paklisun, andin u pak sanilidu; əgər u üqünqi küni həmdə yəttinqi küni özini paklimisa, pak sanalmaydu. **13** Həkandək adəm ölükkə, yəni həkandək ölgən kixining jəsitigə tegip kətsə, həmdə özini paklimisa, Pərwərdigarning qedirini bulöjöjan bolidu; xu kixi Israil arisidin üzöp taxlinidu; qünki «napakliqni qıkaröquqi su» uningöja sepilmigəqə, u napak sanilidu; uning napakliqi təhiqə üstidə turidu. **14** Əgər birər kixi bir qedir iqidə ölüp qalöjan bolsa, u tooçruluk qanun-bəlgilimə mundək bolidu: — xu qediröja kirgən hər birsi wə qedirda turup qalöjanlarning hər birsi yəttə kün napak sanilidu. **15** Hər bir oquq turöjan, aqzi yepilmioqan qaqa-kuqılarning həmmisi napak sanilidu. **16** Xuningdək dalada kiliq-xəmxər bilən öltürülgənlərgə, yaki ezi ölüp qalöjaning ölükiqə, yaki adəmning ustihiniöja yaki kəbrisigə təgkən hər bir kixi yəttə küngiqə napak sanilidu. **17** Kixilər bu napak kixi üqün «paklanduroquqi qurbanliq»ning külidin azraq elip komzəkkə selip, ularning üstigə ekün su koysun. **18** Andin pak bir kixi zofa əsümlükinu elip xu suöja təgküzip uni qediröja wə iqidiki barliq qaqa-kuqılara həm xu yərdə turöjan barliq kixiləarning üstigə sepip koysun, wə yənə uni ustihanöja, öltürülgüqigə yaki kəbrigə təgkən kixining üstigə sepip koysun. **19** Üqünqi küni wə yəttinqi küni həliqi pak adam [pak bolmioqan adəmləring] üstigə xu suni sepip koysun; xundək kilöjanda, yəttinqi küniqə kəlgəndə u kixi paklanöjan bolidu; andin u kixi kiyimlirini yuyup, bədinini suda yusun, kəq kirgəndə u pak sanilidu. **20** Lekin napak bolup kelip, özini paklimioqan kixi Pərwərdigarning mukəddəs jayini bulöjötini üqün, jamaät arisidin üzöp taxlinidu; «napakliqni qıkaröquqi su» uning üstigə sepilmigən, xunga u napak sanilidu. **21** Bu Israillaröja mənnggülik bəlgilimə bolidu, «napakliqni qıkaröquqi su»ni səpkən kixi bolsa özining kiyimlirini yusun wə «napakliqni qıkaröquqi su»öja təgkən kixi kəq kirgüqə napak sanalsun. **22** Napak kixi təgkən hər kəndək nərsimu napak sanilidu; bu nərsilərgə təgkən kixilərmu kəq kirgüqə napak sanalsun.

20 Birinqi ayning iqidə Israillar, yəni pütkül Israil jamaiti Zin qeliga yetip kelip, Kədəxtə turup qaldı; Məryəm xu yərdə wəpat boldı wə xu yərgə dəpnə kilindi. **2** Jamaətkə iqidioqanöja su yoq idi, ular yöçilip Musa bilən Ĥarunöja Ĥujum kilöjili turdi. **3** Həlk Musa bilən təgixip: — Kərandaxirimiz Pərwərdigarning aldida ölgən qaçda bizmu billə əlsək boptikən! **4** Silər nemə üqün biz wə qarpaylirimizni bu yərdə ölüp kətsun dəp, Pərwərdigarning jamaitinu bu qel-jəzirigə baxlap kəldinglar? **5** Silər nemə üqün bizni Misirdin elip qıqip bundək dəhəxtlik yərgə əkəldinglar? Bu yərdə ya terikqilik kilöjili yər bolmisa, ya ənjür, üzüm, anar bolmisa, iqidioqanöja sumu bolmisa, — deyixti. **6** Xuning bilən Musa bilən Ĥarun jamaəttin ayirilip jamaät qedirining dərwazisi aldioja kelip düm

yikiliwidi, Pärwardigarning julasi u ikkisigə ayan boldi. **7** Pärwardigar Musağa səz kilip mundaq dedi: — **8** Həsini kolungoğa al, andin sən akang Hərun bilən birliktə jamaətni yioqip, ularning kəz aldidila qorəm taxka buyruk kil; xundak kılsang qorəm tax əz süyini qikiridu; xu yol bilən sən ularoğa su qikirip, jamaət wə qarpayliri iqidojanoğa su berəsən. **9** Xuning bilən Musa Pärwardigarning əmri boyiqə Pärwardigarning huzuridin həsini aldi. **10** Musa bilən Hərun ikkisi jamaətni qorəm taxning aldioğa yioqdi wə Musa ularoğa: — Gepimgə kulak selinglar, i asiylar! Biz silərgə bu qorəm taxtin su qikirip berəylimu?! — dedi. **11** Andin Musa həsisi bilən qorəm taxni ikki ketim uruwidi, nahayiti kəp su ekip qikti, sudin jamaətni wə qarpaylarmu iqixti. **12** Pärwardigar Musa bilən Hərunoğa: — Silər Manga ixənməy, Israillər aldidə Meni muqəddəs dəp hərmətlimigininglar üqün, ikkinglarning bu jamaətni Mən ularoğa təkdim kilip bərgən zəminoğa baxlap kirixinglaroğa yol qoymaymən, — dedi. **13** Su qikiriləjan jay «Məribah suliri» dəp ataləjan; Israillər xu yərdə Pärwardigar bilən takallaxkanlıki üqün, U ularning otturidə Əzining muqəddəs ikənlikini kərsətti. **14** Musa Qadəxtin Edom padixahi bilən kərixüxkə əlqi əwətip uningoğa: «Kəridaxliri Israil mundaq dəydu: — Biz tartiwatqan jəbr-japalarning qandaklıki əzligigə məlum, **15** bizning ata-bowilirimiz Misiroğa qüxkən bolup, biz Misirdə uzək zaman turup kəttük; misirliklər bizgimu, bizning ata-bowilirimizojimu yaman muamilə kildi; **16** biz Pärwardigaroğa yelinuwəduk, U bizning zarimizoğa kulak selip, Pərixətə əwətip bizni Misirdin elip qikti. Həzir mana, biz əzligining qəgrisiəğa jaylxəkən Qadəx dəgən bir xəhərdə turuwatimiz. **17** Əmdi bizning zəminliridin ətuximizgə ruhsək kiləjan bolsila, biz etiz-erik wə üzümzarlıqlardin ətməymiz, qudukliringladin sumu iqməymiz; «Han yoli» bilən mengip qəgriliridin ətup kətküqə ong-soloğa burulmaymiz» — dedi. **18** Ləkin Edomlar uningoğa: «Siləring bizning zəminimizdin ətuxinglərgə bolmaydu, ətiman desənglər kilip kətirüp silərgə jənggə qikimiz» — dedi. **19** Israillər uningoğa: «Biz «kətürülgən yol» bilən mangimiz, əzimiz wə mallirimiz süyüinglarni iqsək, nərhi boyiqə həkkinini berimiz; biz pəkət piyadə ətup ketimiz, baxka həq təlipimiz yok» dewidi, **20** Edom padixahi: «Yək, Ətməysilər!» dedi. Edom [padixahi] nahayiti kəp adimini baxlap qikip Israilləroğa zor həywə kərsətti. **21** Xundak kilip Edomlar Israillarning ularning təwəlikidin ətuxigə ənə xu yosunda yol qoymidi; xuning bilən Israillər Edomlarning aldidin burulup kətti. **22** Ular Qadəxtin yoloğa qikti; pütkül Israil həlki Hər teojoğa kəldi. **23** Pärwardigar Edomning qəgrisidiki Hər teojoğa Musa bilən Hərunoğa səz kilip mundaq dedi: — **24** Hərun əz həlklirigə koxulup ketidu; ikkinglər Məribah suliri dəgən jaydə Mening əmrimgə hiləplik kiləninglar üqün, uning Mən Israilləroğa təkdim kilip bərgən zəminoğa kirixigə bolmaydu. **25** Sən Hərun bilən oşli Əliazarni elip Hər teojoğa qikkin; **26** Hərunning kiyimlirini saldurup, oşli Əliazaroğa kiydürüp qoy; Hərun xu yərdə əliup, əz həlklirigə koxulid. **27** Musa Pärwardigarning dəginidək kildi, üqəylən pütkül jamaətning kəz aldidə Hər teojoğa qikti. **28** Musa Hərunning kiyimlirini

saldurup uning oşli Əliazaroğa kiydürüp qoydi; Hərun teojoğning qəkhisidə əldi. Andin Musa bilən Əliazar teojoğnin qüxüp kəldi. **29** Pütkül jamaət Hərunning əlgənlikini bildi; xuning bilən pütün Israil jəməti Hərun üqün ottuz kün matəm tutti.

21 Jənubta turuxluk Arad məmlikitining Kanaaniylardin boləjan padixahi Israillarning Atarim yoli bilən keliwatkanlıkini anglap, qikip ular bilən sokuxup, nəqəyələnni tutkun kilip kətti. **2** Andin Israillər Pärwardigarəğa kəsəm iqip: «Əgər bu həlkni bizning qolimizəğa pütünləy tapxuridəjan bolsang, ularning xəhərlirini wəyran kilip taxlaymiz» — dedi. **3** Pärwardigar Israillarning pəryadini anglap, Kanaaniylarni ularning qoljoğa tapxurdi, xuning bilən ular Kanaaniylarni ularning xəhərliri bilən koxup wəyran kildi; xu səwəbtin ular xu yərnə «Hormah» dəp atidi. **4** Ular Hər teojoğdin yoloğa qikip, Edom zəminini aylinip ətux üqün, Kizil dengiz boyidiki yolini boylap mangdi; həlk muxu yol səwəbidin kənglidə tolimu takətsiz bolup, **5** Hudaəğa wə Musəğa kərxı qikip: — Silər nəmə üqün bizni qəl-jəziridə əlsun dəp Misir zəminidin baxlap qikqansilər? Bu yərdə ya axlik, ya su yok, kənglimiz bu ərziməs nənərdin bizar boldi, deyixti. **6** Xu səwəbtin Pärwardigar ularning arisoğa zəhərlik yilanlarni əwətti; yilanlar ularni qakti, xu səwəbtin Israillardin nuroqun adam əliup kətti. **7** Həlk Musaning aldioğa kelip uningəğa: — Biz əozimizni buzup, Pärwardigarəğa həm sangə hujum kilip, yaman gəp kilip gunah kildük; Pärwardigarəğa tilawət kılsang, u bu yilanlarni arimizdin elip kətkəy, — dewidi, Musa həlk üqün dua kildi. **8** Pärwardigar Musəğa: — Sən bir zəhərlik yilanning xəklini yasap hadioğa esip kəyoqin; yilan qekiwəloqan hərbi uningəğa kərisila kəyətə həyatqə erixidu, — dedi. **9** Musa mistin bir yilan yasitip hadioğa esip qoydi; wə xundak boldiki, yilan birkimni qekiwəloqan bolsə, u bu mis yilanəğa kərisila, ular həyat kəldi. **10** Israillər yənə yoloğa qikip Obotkə kelip qədir tiktı. **11** Yənə Obottin yoloğa qikip, Moab zəminining udulidə kün qikix tərəptiki İyə-İbarimoğa kelip qədir tiktı. **12** Ular yənə u yərdin yoloğa qikip Zərad jiləjisidə qədir tiktı. **13** Yənə u yərdin mengip Amoriylarning zəminining qetidın qikip qəl-bayawandin ətup, ekip turoqan Arnon dəryasining u ketidə qədir tiktı (qünki Arnon dəryasi Moabiylarning qəgrisi bolup, Moabiylər bilən Amoriylarning otturidə idi. **14** Xungə «Pärwardigarning jəngnamisi» dəgən kitabta: — «Sufahdiki Wəhəb wə dəryə-wadiliri, Arnon dəryasi wə jiləjilirining yanbaəjirliri, Arning turaləjusiojiqə yetip, Moabning qəgrisiəğa qüxidu» dəp pütülgənidi). **16** [Israillər] yənə u yərdin mengip Bəərgə kəldi; «[Bəər]» quduk dəgən mənidə bolup, ilgiri Pärwardigar Musəğa: «Sən həlkni yioq, Mən ularəğa iqidoqan su berəy» dəgəndə xu kudukni kəzdə tutqan. **17** Xu qəoqda Israillər munu nahxini eytixkən: — «Ah quduk, qiksun süyüing buldukləp, Nahxa eytinglar, qudukqə beəjixlap: **18** Bu qudukni əmirlər, Həlkning kattiliri kəzoqan, Kənun qikəroquqining səzi bilən, Həsili bilən kəzoqan». Israillər qəl-bayawandin yənə Mattanahkə, **19** Mattanahğin Nahaliyəlgə, Nahaliyəldin Bamotkə, **20** Bamottin Moab dalasidiki jiləjoğa, yənə

qel-bayawan tərəpkə qarap turojan Pisgah teojuining qokkisiyoja yetip bardı. **21** Israillar Amoriylarning padixahı Sihonning aldiyoja əlqiləni əwətip: **22** — Bizning əz zeminliridin etüweliximizgə ijazət bərgəyla; biz silining etizliklirioja wə üzümzarlıklirioja kirməymiz, kudukliridin sumu iqməymiz; təwəliridin etüp kətküje «Han yoli»din qikmaymiz, — dedi. **23** Sihon Israillarnı əz qeğrisidin etkili koymayla kalmastin, əksiyoja u Israillar bilən soxuximən dəp, əzining barlık həlkini yiojip qəlgə qarap atlandı. U Yahəzoja kelip Israiloja hujum kildi. **24** Israillar uni kiliq bilən qepip eltürtip, uning yurtini Arnon dəryasidin Yabbok dəryasiyoja, yəni Ammoniylarning qeğrisiojağə igilidi; Ammoniylarning qeğrisi bolsa bək mustəhkəm idi. **25** Israillar bu yərdiki həmmə xəhərnı igilidi həm Amoriylarning xəhərlirigə, yəni Həxbonjoja wə uningəja təwə barlık yeza-kixlaklarəyumu kirip orunlaxti. **26** Qünki Həxbon əslidə Amoriylarning padixahı Sihonning mərkiziy xəhiri idi; Sihon əslidə Moabning ilgiriki padixahı bilən soxuxkan, uning Arnon dəryasiyojağə boləjan həmmə zeminini tartıwaləjanidi. **27** Xu səwəbtin xairlar: — «Həxbonjoja kelinglar! Mana Sihonning xəhiri yengiwaxtin kurulsun, Sihonning xəhiri məhkəm kılinsun. **28** Qünki Həxbonning əzidin qikti bir ot, Sihonning xəhiridin bir yalkun yalkunlap, Yutuwətti Moabtki Ar xəhirini, Arnondiki egiz jaylarning əmirilərini. **29** Way sanga əy Moab! Həy Kemoxning ümmiti, tügəxtinglar! Qünki [Kemox] əz oşullirini kaqkunəja aylandurdi, Kizlirini əsirlikkə berip, Amoriylarning padixahı Sihonjoja tutup bərdil **30** Biz ularni yikitiwəttük, Həxbon taki Dibonjojağə həlak boldi; Biz hətta Nofahkiqə (Nofahın Mədəbaəja yetidu) ularning yurtini wəyran kiliwəttük! — dəp xəir yezişkəndi. **31** Xuning bilən Israillar ənə xu tərıkiə Amoriylarning yurtioja orunlaxti. **32** Musa Yaazərnı qarlap kelixkə qarlıojuqlarnı əwətti; andin Israillar Yaazərnı yeza-kixlaklirini ixəjal kiliq, u yərlərdiki Amoriylarnı yeridin koşlıwətti. **33** Xuningdin keyin Israillar burulup, Baxanning yolini boylap mangdi; Baxanning padixahı Og wə uning barlık həlki qikiq ədrəydə Israillar bilən jəng kilişkə səp tüzdi. **34** Pərwərdigar Məsəəja: — Kərkəmə, Mən uni, uning barlık həlki həm zeminini kəlungəja tapxurimən; sən uni ilgiri Həxbonda turuxluk Amoriylarning padixahı Sihonni kiliəndək kilisən, — dedi. **35** Xuning bilən ular Og bilən uning oşullirini həm barlık həlkining birini koymay kirip taxlıdi wə uning zeminini igilidi.

22 Israillar yənə yoloja qikiq Moab tüzənglikliridə, yəni İordan dəryasining xərk tərıpidə, Yerihoning udulida qedir tikti. **2** Israillarning Amoriyləroja kiliəjan ixlirining həmmisini Zipporning oşlı Balək kərup turojanidi. **3** Moablar həlkatin intayın kərkuxti, qünki ular bək kəp idi; Moabiylar Israillarning səwəbidin bək aləzkədə bolup ketixti. **4** Moabiylar Midiyan əksəkəllirioja: «Bu bir top adəm ətrapimizdikı həmmə nərsini, huddi kala etizdikı otı yalmiojəndək yalmap yəp ketidiojan boldı» — deyixti. U qəjdə Zipporning oşlı Balək Moabning padixahı idi. **5** U əlqiləni Beorning oşlı Balaamning aldiəja, Balaamning ana yurtdikı uluə dərya boyidikı Petor xəhirigə berip, Balaamni

qakirip kelixkə əwətip: padixahimiz: — «Kərisila, bir həlk Misirdin qikkanidi; mana, ular pütün zeminəja yamrap kətti, mana ular bizning udulimioja kelip qüxti. **6** Ular meningdin küqlük boləqaqka, əmdı əzliri kelip bu həlkni mən üqün bir qarəjap bərgən bolsila; bəlkim mən ularni yengip, bu zeminidin koşlap qikrixim mumkin; qünki əzliri kimgə bəht tilisila xuning bəht kuqidiojanlıkını, kimni qarəjisila, xuning qarəjixkə kalidiojanlıkını bilimən» dəydu, dənglar, — dedi. **7** Moabning əksəkəlliri bilən Midiyaning əksəkəlliri kəlliridə pəl selix in'amlırini elip mangdi; ular Balaamning aldiəja kelip Baləkning gəplirini yətküzdi. **8** Balaam ularəja: — Bügün əhəxəm muxu yərdə kərup kəlinglar, mən Pərwərdigarning mənə kiliəjan səzi boyiqə silərgə jawap yətküzimən, — dedi. Xuning bilən Moabning xu əmiriliri Balaamningkidə kərup kəldi. **9** Huda Balaamningkigə kelip: — Səning bilən billə turojan bu adəmlər kim? — dewidi, **10** Balaam Hudaəja: — Moab padixahı Zipporning oşlı Balək əlqiləni əwətip mənə: **11** «Kərisila, Misirdin bir həlk qikkanidi, ular pütün zeminəja yamrap kətti; bu yərgə kelip mening üqün ularni qarəjap bərsilə, xundək kilsila bəlkim ularni yengip, bu yərdin koşlıwetəlixim mumkin» — dedi, — dedi. **12** Huda Balaaməja: Sən ular bilən billə barsang bolmaydu, u həlkni qarəjisangmu bolmaydu, qünki ularəja bəht-bərikət ata kiliəjan, — dedi. **13** Balaam ətigən turup Baləkning əmədarlırioja: — Silər əz yurtunglarəja kaytip kətinglar, qünki Pərwərdigar mening silər bilən billə beriximəja ruhsət kilmidi, — dedi. **14** Moabning əmədarlıri kərup Baləkning yenioja kelip uningəja: — Balaam biz bilən billə kelixkə unimidi, — dedi. **15** Xuning bilən Balək təhimu kəp wə təhimu mətiwər əmədarlarnı əwətti, **16** Ular Balaamning aldiəja kelip uningəja: — «Zipporning oşlı Balək mundaq dəydu: — «Həqnemə silining yeniməja kelixlirini tosumiojay; **17** qünki mən əzlirini zor xə-xəhərtək igə kiliyə; nəmə desilə maqul dəymən; xunga mənə əxu həlkni qarəjap bərsilə bilədu», — dedi. **18** Balaam Baləkning hizmətkərlirioja jawabən: — Balək mənə əzining altun-kümüxkə lik toləjan əz əyini bərsimu, məyli qəng yəki kikiq ix kiliyə, Hudaəyim Pərwərdigarning mənə buyruəjanlıridin həlki ketəlməymən. **19** Silərmu bügün əhəxəm muxu yərdə kərup kəlinglar, Pərwərdigar yənə xu ixlar toğrisidə mənə nəmə dəydikin, xuni biləy, — dedi. **20** Xu kəqisi Huda Balaamningkigə kelip uningəja: — U kixilər səni təklip kiliq kəlgən bolsa, ular bilən billə bərojan, ləkin sən Mening sanga yetidiojanlırim boyiqə ix kiliyə kerək, — dedi. **21** Balaam ətigən turup exikini toqup Moabning əmiriliri bilən billə mangdi. **22** Huda Balaamning mənəjojanlıkidin oşəzəpləndi; Pərwərdigarning Pərixitsi uni toşuxkə yoldə turatti. U xu qəjdə exikigə minip ikki oşlamı bilən billə ketiwatatti. **23** Mədə exək Pərwərdigarning Pərixitsining kəlioja kiliq ələjan həlda yoldə turojanlıkını kərup, yoldin qikiq etizlik bilən mənəgıwidi, Balaam exəkni yoloja qikiq mənəgıxkə dumbalap urdi. **24** Pərwərdigarning Pərixitsi ikki tərıpi toşma tam bilən toşələjan üzümzarlıktiki tar bir yoldə turuwaldi. **25** Exək Pərwərdigarning Pərixitsini kərup, taməja kistilip mənəgı, Balaamning putini taməja kistap yarilandurup koydi; Balaam

exakni yonə dumbalidi. **26** Pərwərdigarning Pərixtsisi bolsa yonə aldiojirak berip, ong ya soloja buruluxka bolmaydigan tehimu tar bir yərdə kütüp turdi. **27** Exək Pərwərdigarning Pərixtsisini kərtüp mangmay, Balaamning astida yetiwaldi; Balaam kattik hapa bolup, exakni həsasi bilan kattik dumbalap kətti. **28** Bu qaojda Pərwərdigar exəkkə zuwan kirgüzüwi, exək Balaamoja: — Meni üq ketim dumbalaydiojaŋo sanga nemə yamanlik kıptimən? — dewidi, **29** Balaam exəkkə: — Sən meni sətəxtürdüŋ, kolumda kiliq boləjan bolsa idi, seni qəpip öltürüwetəttim! — dedi. **30** Exək Balaamoja: — Mən seningki boləjnimdin tartip minip kəlgen exiking mən əməsmu? Ilgiri mən sanga muxundək kiliq aditim bolup baqqanmu? — dewidi, — Yak, — dedi [Balaam]. **31** Ənə xu qaojda Pərwərdigar Balaamning kəzlrini aqti, Balaam Pərwərdigarning Pərixtsisining kiliqini ojlipidin qikirip, yolda turojanlikni kərdi; u yərgə bexini koypu səjda kildi. **32** Pərwərdigarning Pərixtsisi uningəja: — Sən exikingni nemə üqün üq ketim dumbalaysən? Kəriojina, mangojan yolung Mening nəzirimdə tətür boləqəqka, seni tosuxka qikquqi Mən Əzüm idim. **33** Exək Meni kərtüp üq ketim Mening aldimdin burulup kətti; əgər exək Mening aldimdin burulup katmigan bolsa, Mən allikaqan seni öltürüp exakni tirik qaldurojan bolattim, — dedi. **34** Balaam Pərwərdigarning Pərixtsisigə: — Mən gunahkərmən, Əzlrining yolda meni tosüp turojanliklrini kərməptimən; mubada əmdi mening berixim nəzərlirdə rəzil kərünə, mən kəytip ketəy, — dedi. **35** Pərwərdigarning Pərixtsisi Balaamoja yonə: — Boptu, bu kixilər bilan billə barəjin, birək pəkət Mən sanga degən səznila degin, — dedi. Xuning bilan Balaam Balakning əməldarlıri bilan billə mangdi. **36** Balək Balaamni keliwetiptu dəp anglap, kərxı elix üqün Moabning Arnon dəryasınıŋ boyidiki, qəgrining əng bexidiki xəhriğə kəldi: **37** — Mən silini qəkirixka xunqə jiddiy əlqi əwətkənidim, nemə üqün kelixka unimidila? Mən silini xan-xəhrətkə igə kılamaytimmu? — dedi Balək Balaamoja. **38** — Kərisila, mana kəldimoju, əmdi mən əz aldimoja birnemə dəyələyttimmu? — dedi Balaam, — Huda aozjimoja nemə gəpni salsa, mən xunila dəymən. **39** Balaam Balək bilan billə yoləja qikip Kiriət-Huzotka kəldi. **40** Balək kala, koyları soyup kurbanlik kilip, ularning gəxidın Balaam wə uning bilan billə boləjan əmirlərgə əwətip bərdi. **41** Andin Balək ətisi səhərdə Balaamni Baalning egiz jaylırioja elip qikti; u xu yərdin Israil həlkining əng qəttiki bir kismını kərdi.

23 Balaam Baləkka: — Sili muxu yərgə məngə yəttə kurbangah yasitip bərsilə, muxu yərgə yonə yəttə buka bilan yəttə koqxərmu həzirlap bərsilə, — dedi. **2** Balək Balaamning deginidək kilip bərdi; Balək bilan Balaam ikkisi hər bir kurbangahka kurbanlik kilixka birdin buka bilan birdin koqxə sundi. **3** Balaam Baləkka: — Sili əz kəydürmə kurbanliklrining yonida tursila, mən aldioja barimən, Pərwərdigar mening bilan kərixuxka kələmdikin? U məngə nemə dəp kərsətmə bərsə, mən əzlririgə xuni dəp berimən, — dedi wə bir dənggə qikti. **4** Huda Balaam bilan kərixti; Balaam Hudaəja: — Mən yəttə kurbangah həzirlattim, hər bir kurbangahka kurbanlik süpitidə birdin buka bilan birdin koqxə sundum, — dedi. **5** Pərwərdigar Balaamning aozjioja bir səzni selip:

— Baləkning yonəja kəytip berip uningəja mundək, mundək degin, — dedi. **6** Xuning bilan u Baləkning yonəja kəytip bərdi. Mana, u wə Moabning barlik əmirliri uning kəydürmə kurbanlikining yonida turatti. **7** Balaam kalam səzini aozjioja elip mundək dedi: — Balək meni Aram degən yurttin, Moab xəhi Balək meni məxrik təojliridin elip kelip, Mundək dedi: — Kəl, mening üqün Yəkupni kəriojiojin. Kəl, Israilni rəsa bir səkup əyibligin. **8** Təngri Əzi kəriojiojan birawni mən kəndək kəriojə? Pərwərdigar Əzi səkup əyiblimigən birawni mən kəndək səkup əyibləy? **9** Mən kəram taxlarning qokkılırida turup uni kərməktimən, Dənglərdə turup uningəja nəzər salməktimən; Mana, ular yəkkə yaxaydiojan bir koym, Ular bəxka koymların qətarida sanalmaydu. **10** Yəkupning topilirini kim həsəblap qikalaydu? Həttə Israilning tətтин birinimu kim sanap qikalaydu? Mening jenim həkkəniyning ətümədə əlsün, Mening ahirim uningkidək boləy! **11** Balək Balaamoja kərap: — Sən məngə nemə kiliwatısən?! Mən seni duxmənlirimni kəriojəp bərixkə qəkiritkən tursam, mən sən əksioje pütünləy ularəja amət tiliding! — dedi. **12** — Pərwərdigarning aozjimoja saləjini yətküzüxkə kəngül koymısam bolamti? — dəp jawap bərdi Balaam. **13** Balək Balaamoja: — Mening bilan billə bəxka bir yərgə barsila, ularni xu yərdin kəraləyla; birək ularning həmmisini əməs, ularning qəgridiki bir kismınıla kəraləyla; sili xu yərdə turup ularni mən üqün kəriojəp bərsilə, — dedi. **14** Xuning bilan Balək Balaamni «Zofimning daləsiəja, Pisgah təojining qokkisiəja bəxlap berip, u yərdə yəttə kurbangah saldurup, hər bir kurbangahka kurbanlik süpitidə birdin buka, birdin koqxə sundi. **15** Balaam Baləkka: — Sili muxu yərdə əzlrining kəydürmə kurbanliklrining yonida turup tursila, mən awu yəkkə bərip kərixüp kəlay, — dedi. **16** Pərwərdigar Balaam bilan kərixüp, uning aozjioja bir səzni selip: — Sən Baləkning yonəja kəytip uningəja mundək, mundək degin, — dedi. **17** Balaam Baləkning yonəja kəytip kəlgəndə, mənə, u wə Moabning barlik əmirliri uning kəydürmə kurbanlikining yonida turatti. — Pərwərdigar nemə dedi? — dəp soridi Balək. **18** Balaam kalam səzini aozjioja elip mundək dedi: — «Həy Balək, sən koypu angliəjin, Ah, Zipporning oşli, məngə kulək saləjin. **19** Təngri insən əməstur, U yəlojan eytmaydu, Yəki adəm balisimu əməstur, U puxayman kılmaydu. U degənəkən, ixkə axurməy kəlamdu? U səz kiləjanəkən, wujudka qikərməy kəlamdu? **20** Mənə, məngə «bərikətə» dəp tapxuruldi, U bərikətligənəkən, buni mən yanduralmaymən. **21** U Yəkupta həq gunah kərmigən, Israilə nəhəklikni uqratmıəjan. Hudasi Pərwərdigar uning bilan billə, Padixahning təntənə awazi uning arisididur. **22** Təngri uni Misirdin elip qikəkən; Uningdə yawa kaliningkidək küq bardur. **23** Qünki Yəkuplarəja əpsun kərioja kəlməydu, Israilərojimu pal kərioja kəlməydu. Wəktisəiti kəlgəndə, Yəkup bilan Israil toorjisida: — «Təngri nəkədər kəramət ix kilip bərgən-həl!» Dəp jakarlanmay kəlməydu! **24** Mənə, bu koym qixi xirdək qopidu, Ərkək xirdək kəddini ruslaydu; Əzi owliəjan owni yemigiəja, Əltürənlərin kəninə kilmigiəja, Hərgiz yatmaydu!». **25** Balək Balaamoja: — Boldi, sili ularni əzrakmu kərojimısila, ularəja amətmu tilimisilə! —

dedi. **26** Balaam Balakka javab kilip: — Mən siligə: — «Pərvərdigarning manga eytkanlirining həmmisigə əməl kilmisəm bolmaydu» degən əməsmidim? — dedi. **27** Balak Balaamoja: — Kəlsilə, mən silini baxça bir yərgə apiray, Hudaning nəziridə sili xu yərdə turup ularni qarəqaxliri muwapik tepilarmikin? — dedi. **28** Xuning bilən Balak Balaamni baxlap, qəl-bayawanoja karaydiojan Peor teoqining qoqkışioja kəldi. **29** Balaam Balakka: — Sili bu yərdə manga yəttə qurbangah saldurup bərsilə, yəttə buka bilən yəttə qoxkarmu təyyarlap bərsilə, — dedi. **30** Balak Balaamning deginidək kildi, hər bir qurbangahça birdin buka bilən birdin qoqkar sundi.

24 Balaam Pərvərdigarning Israillaroja bəht-bərikət ata kılıxni muwapik kərgənlikini kərup yetip, aldinki [ikkil] qətimkiddidək sehır ixlitixka barmidi, bəki yüzini qəl-bayawan tərəpkə karatti. **2** Balaam bəxini kəturüp Israillarning kəbilə boyiqə qədirlarda olturaxlakxanlikini kərdi, Hudaning Rohi uning üstigə qūxti. **3** Xuning bilən u aozioja kalam səzini elip mundək dedi: — «Beorning oqlı Balaam yətküzidiojan kalam səzi, Kəzi eqilmiojan adəmnig eytidiojan kalam səzi, **4** Yəni Təngrining səzlrini angliəjuqi, Həmmigə Kadirning əlamət kərinüxini kərgiəqi, Mana əmdi kəzi eqilip düm yikilojan kixi yətküzəng kalam səzi: — **5** Ah Yəqup, qədirlirig nəkədər güzəl, Turaloqlirig nəkədər güzəl, ah Israil! **6** Goya kəngəyən dərya wadilirdək, Huddi dərya boyidiki baqlardək, Goya Pərvərdigar tikip əstürəng ud dərəhlirdək, Dərya boyidiki kədir dərəhlirdək; **7** Sular uning soqliridin ekip qikidu, əwladliri süyi mol jaylarda bolidu; Padixahi Agagdin exip ketidu, Uning padixahlığı üstün kılınıp güllinidu. **8** Təngri uni Misirdin elip qikқан, Uningda yawa bukingən küqi bardur; Duxmən əllərni u yəp ketidu, Ustihənlirini ezip taxlaydu, Okya etip ularni təxip taxlaydu. **9** U baqlirlap yatsa, ərkək xirdək, Yatsa həm qixi xirdək, Kim uni qozəjitixka petinar? Kim sanga bəht-bərikət tilisə, bəht-bərikət tapidu. Kim seni qarəjsə, qarəjixka ketidu». **10** Balak Balaamoja əqikilini, kolini kolioja urup kətti; Balak Balaamoja: — Mən silini duxminimni qarəp bərixə qikqirtkanidim wə mana, sili üq kətim pütünləy ularoja əmət tilidilə! **11** Əmdi tezdin yurtlirioja kəqip kətsilə; mən əslidə silining izzət-hərmətlirini katta kıləy degəndim, mana Pərvərdigar silini bu katta izzət-hərmətkə nail boluxtin tosup qoydi, — dedi. **12** Balaam Balakka: — Mən əslidə əzlririg əqlirigə: **13** «Balak manga əzining altun-kümüxkə lik tolojan əz əyini bərsimu, Pərvərdigarning buyruəqinidin həlkəp, əz məylimqə yaxhi-yaman ix kılalmaymən; Pərvərdigar manga nemə dəmi, mən xuni dəymən» degən əməsmidim? **14** Əmdi mən əz həlkimgə kəytimən; kəlsilə, mən əzlrigə bu həlkning künlərnig ahirida silining həlkirigə kəndək muamilə kıldiojanlikini eytp bəryə, — dedi. **15** U kalam səzini aozioja elip mundək dedi: — Beorning oqlı Balaam yətküzidiojan kalam səzi, Kəzlrini eqilmiojan kixi eytkən kalam səzi, **16** Təngrining səzlrini angliəjuqi, Həmmidin Aliyning wəhiylirini bilgüqi, Həmmigə Kadirning əlamət kərinüxini kərgüqi, Mana əmdi kəzi eqilojan düm yikilojan kixi yətküzidiojan kalam səzi: — **17** Mən Uni

kərimən, ləkin həzir əməs; Mən Uningoja qarəymən, ləkin yəkin yərdin əməs; Yəquptin qıkar bir yultuz, Kətürülər Israildin bir xahəna həsə; Qəkiwətər u Moabning qekisini, Barlık Xetlərnig bəxini yanjiydu. **18** Edom uningoja təwə bolidu, Yənə tehi duxmini Seirlar uningoja təwə bolidu; Israil bolsa bəturəlik kılıdu. **19** Yəquptin qikқан biri səltənət süridu, Xəhərdə kəlojan həmməylənni yətküzidi. **20** Andin Balaam Amaləknı kərup, mundək kalam səzini eytti: — «Amalək idi əslə əllər arisida bax, Əmdi həlakəttur təkdır-kışmiti». **21** Andin Balaam Keniylərni kərup mundək kalam səzini eytti: — «Səning məkaning Məstəhəkəm bolup, Qəngəng kəoram tax iqidə bəlsimu, **22** Ləkin silər Keniylər həlak kılınıp turisilər; Təki Axur silərni tutkən kılip kətküqə». **23** Balaam yənə kalam səzini dawam kılip mundək dedi: — «Ah, Təngri bu ixlərni kıləjan qəojida, Kim tirik kəlixkə kədir bolar? **24** Kittim tərəpliridin kəmilər kəlip, Zulum-zəhmət salidu Axuroja, Zulum-zəhmət salidu Ebərgə; Ləkin [Kittimdin kəlgüqi] əzimu həlakətkə yüzlinər. **25** Xuning bilən Balaam ornidin kərup əz yurtioja kəytti; Balakmu əz yolioja mangedi.

25 Israillar Xittimda turojan məzgildə, həlk Moab kizliri bilən buzukluk kılıxka bərilip kətti. **2** U kizlar Israillərni əz ilahlirioja atalojan kurbanliklaroja kətnixixkə qəkirdi; [Israillərmu] kurbanliklardin yəydiojan, ularning ilahlirioja birliktə qokumidiojan boldi. **3** Israillar Baal-Peor bilən ənə xu tərəkidə baqlınıp kətkənlik iquən, Pərvərdigarning Israillaroja əqqiki kəzojaldi. **4** Pərvərdigar Musəjoja: — Pərvərdigarning kəttik əzəzipi Israillaroja quxmisun iquən, həlkning əmiriririg həmmisini tutup, ularni Məning əldimda aptapta esip kəyojin, — dedi. **5** Xuning bilən Musa Israilning sorəqkılırioja: — Silər bərip hər bəringlər əz iuglərnig Baal-Peor bilən baqlınıp kətkən adəmlirini əltürəwətinglər, — dedi. **6** Wə Musa pütkül Israil jəməiti bilən jəməət qədiringin dərwəzisi əldida yioja-zar kılip turuwətkəndə, mana Israillərdin bəryələn kəlip ularning kəz əldidilə Midiyəniy bir kizni əz kərinədxliririg yənioja elip mangedi. **7** Kahin Hərunning nəwrisi, Əliəzərnig oqlı Finihəs buni kərup, jəməət iqidin kəpti-də, kolioja nəyəzə elip, **8** həliki Israil adəmnig ərkisidin qədiringin iquirigə kirip, kiz bilən ikkisining kərnioja nəyəzə tikəwətti. Israillar arisida tərəkəlojan wəbə ənə xu qəojdila tohtidi. **9** Xu qəojda wəbə tēgip əlgənər jəmiy yigirmə tət ming ədəmgə yətkəndi. **10** Andin Pərvərdigar Musəjoja mundək dedi: — **11** — «Kahin Hərunning nəwrisi, Əliəzərnig oqlı Finihəs Məni dəp wəpəsizlikkə boləjan həsitimni əz həsiti bilip, Məning Israilləroja boləjan əzəzipimni yəndurdi. Xungə gərqə Mən wəpəsizlikkə boləjan həsitimdin əzəzəpləngən bəlsammu, Israillərni yəkiwətimdim. **12** Xungə sən: — «Mana, Mən uningə əz əman-hətirjəmlək əhdəmnə təkdım kılımənl! **13** Bu [əhdə] uningə wə uning əwladlirioja təwə bolidiojan mənggüllük kahinlik əhdisi bolidu, qünki u əz Hudəsini dəp wəpəsizlikkə həsət kılip, Israillər iquən kafəret kəltürdi» — dəp jəkarliojan». **14** Əltürəlgən yəni həliki Midiyəniy kiz bilən billə əltürəlgən Israil adəmnig ismi Zimri bolup, Saluning oqlı, Ximeon kəbilisidiki bir jəmətning əmiri idi. **15** Əltürəlgən Midiyəniy kizning ismi Kozbi bolup, Zurning

kizi idi; Zur bolsa Midiyaniy bir kəbilining baxliqi idi. **16** Pərvərdigar Musağa: — **17** Sən Midiyanilərlə aram bərməy zərbə bərgin; **18** Qünkü ular hylə-mikir ixlitip silərgə aram bərmigən; Peordiki ixta, xundakla ularning singlisi boləjan Midiyaning bir əmirining kizi Kozbining ixidimu hylə-mikir ixlitip siləni azdurojan, — dedi. Kozbi waba tarkəlojan künidə Peordiki ix səwəbidin eltürüldi.

26 Wabadin keyin Pərvərdigar Musa bilən Hərunning oqlı Əliazarəja sez kılıp: — **2** Silər pütkül Israillarning jamaiti iqidə yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıkalaydıoanlarni ata jəməti boyiqə hesablap sanəktin etküzüinglar, — dedi. **3** Xuning bilən Musa bilən kaħin Əliazar Moab tüzənglikliridə, yəni Yerihoning yenidiki lordan daryasining boyıda Israillar bilən selexip ularəja: **4** «Pərvərdigarning Musa wə Misirdin qıkқан Israillərlə buyruojini boyiqə, silərdin yigirmə yaxtin axқанlarning həmmisi [tizimlinip] sanəktin etküzülüxi kerək» dəp ukturdi. [tizimlitoləjan sanlar mundaқ boldi]: — **5** Israillning tunji oqlı Ruban idi. Rubəning əwladliri, yəni Hənuқning nəslidin boləjan Hənuқ jəməti; Palluning nəslidin boləjan Pallu jəməti; **6** Həzron nəslidin boləjan Həzron jəməti; Karmi nəslidin boləjan Karmi jəməti. **7** Bular Rubəning jəmətliri bolup, uların sanəktin etküzülgini jəmiy kirik üq ming yəttə yüz ottuz kixi boldi. **8** Palluning oqlı Eliab; **9** Eliabning oqulliri Nimuəl, Datan, Abiram idi. Datan bilən Abiram əslidə jamaət iqidin qaқiriləjan mətiwərlər bolsimu, Korah guruhidikilər Pərvərdigar bilən takallaxқanda, ular bilən birlixip Musa wə Hərun bilən takallaxқanidi. **10** Yər aqızini eqip ularni Korah bilən birgə yutup kətkən; xu qaşda Korah guruhidikilərnəning həmmisi elgən; baxқilarəja ibrət bolsun dəp, ot uning ikki yüz əllik adimini yutup kətkən. **11** Lekin Korahning əwladliri elüp kətmigən. **12** Ximeonning əwladliri, jəmət boyiqə, Nəmuəlnəning nəslidin boləjan Nəmuəl jəməti; Yamin nəslidin boləjan Yamin jəməti; Yaқın nəslidin boləjan Yaқın jəməti; **13** Zərah nəslidin boləjan Zərah jəməti; Saul nəslidin boləjan Saul jəməti. **14** Bular Ximeonning jəmətliri bolup, jəmiy yigirmə ikki ming ikki yüz adəm qıkti. **15** Gad kəbilisidin, jəmət boyiqə, Zəfon nəslidin boləjan Zəfon jəməti; Həggi nəslidin boləjan Həggi jəməti; xuni nəslidin boləjan xuni jəməti; **16** Ozni nəslidin boləjan Ozni jəməti; eri nəslidin boləjan eri jəməti; **17** Arod nəslidin boləjan Arod jəməti; Arəli nəslidin boləjan Arəli jəməti. **18** Bular Gad əwladlirining jəmətliri bolup, ular jəmətliri boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy kirik ming bəx yüz adəm qıkti. **19** Yəhudaning oqulliri Er bilən Onan idi; bu ikkisi Kənaan zemində elüp kətkən. **20** Yəhudaning əwladliri, jəməti boyiqə, Xiləhning nəslidin boləjan Xiləh jəməti; Pərzəning nəslidin boləjan Pərzə jəməti; Zərahning nəslidin boləjan Zərah jəməti. **21** Pərzəning əwladliri Həzronning nəslidin boləjan Həzron jəməti; Həmulning nəslidin boləjan Həmul jəməti. **22** Bular Yəhudaning jəmətliri bolup, ular jəmət boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy yətmix altə ming bəx yüz adəm qıkti. **23** Issakarning əwladliri, jəmət boyiqə, Tolaning nəslidin boləjan Tola jəməti; Puahning nəslidin boləjan Puah jəməti; **24** Yaxubning nəslidin boləjan Yaxub jəməti;

Ximronning nəslidin boləjan Ximron jəməti. **25** Bular Issakarning jəmətliri bolup, ular jəmət boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy atmix tət ming üq yüz adəm qıkti. **26** Zəbulunning əwladliri, jəməti boyiqə, Səradning nəslidin boləjan Sərad jəməti; Elon nəslidin boləjan Elon jəməti; Jaħliyalning nəslidin boləjan Jaħliyəl jəməti. **27** Bular Zəbulunning jəmətliri bolup, ular jəmət boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy atmix ming bəx yüz adəm qıkti. **28** Yüsüpnəning oqulliri: — jəmət boyiqə, Manassəh bilən Əfraim idi. **29** Manassəhning əwladliri: — Makirning nəslidin boləjan Makir jəməti (Makirdin Gilead tərəlgən), Gileadning nəslidin boləjan Gilead jəməti idi. **30** Təwəndikilər Gileadning əwladliri: — Yəzərnəning nəslidin boləjan Yəzər jəməti; Hələkning nəslidin boləjan Hələk jəməti; **31** Asriyəlnəning nəslidin boləjan Asriyəl jəməti; Xəkəmnəning nəslidin boləjan Xəkəm jəməti; **32** Xəmidaning nəslidin boləjan Xəmidə jəməti; Həfərnəning nəslidin boləjan Həfər jəməti. **33** Həfərnəning oqlı Zəlofihad oqul pərzənt kərməy kiz pərzənt kərgən; Zəlofihadning kizlirining ismi Maħlah, Noah, Hoğlah, Milkaħ, Tirzaħ idi. **34** Bular Manassəhning jəmətliri bolup, sanəktin etküzülgəndə jəmiy əllik ikki ming yəttə yüz adəm qıkti. **35** Təwəndikilər Əfraimning əwladliri, jəməti boyiqə: — Xutiləhning nəslidin boləjan Xutiləh jəməti; Bəkərnəning nəslidin boləjan Bəkər jəməti; Taħanning nəslidin boləjan Taħan jəməti. **36** Xutiləning əwladliri Eranning nəslidin boləjan Eran jəməti. **37** Mana bular Əfraim əwladlirining jəmətliri bolup, hərқaysi jəmətlər boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy ottuz ikki ming bəx yüz adəm qıkti. Jəmətliri boyiqə, ularning həmmisi Yüsüpnəning əwladliri idi. **38** Binyaminnəning əwladliri, jəməti boyiqə, Beləning nəslidin boləjan Bela jəməti; Axbəlnəning nəslidin boləjan Axbəl jəməti; Ahiramning nəslidin boləjan Ahiram jəməti; **39** Xəfufəmnəning nəslidin boləjan Xufam jəməti; Hufəmnəning nəslidin boləjan Hufam jəməti. **40** Ard bilən Naaman Beləning oqulliri idi; Ardning nəslidin boləjan Ard jəməti; Naamanning nəslidin boləjan Naaman jəməti. **41** Bular Binyaminnəning əwladliri bolup, jəmət boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy kirik bəx ming altə yüz adəm qıkti. **42** Təwəndikilər Danning əwladliri bolup, jəmət boyiqə, Xuħamning nəslidin boləjan Xuħam jəməti; jəmət boyiqə bular Danning jəmətliri idi. **43** Xuħamning həmmə jəməti sanəktin etküzülgəndə jəmiy atmix tət ming tət yüz adəm qıkti. **44** Axirning əwladliri, jəmət boyiqə, Yimnaħning nəslidin boləjan Yimnaħ jəməti; Yəxwinnəning nəslidin boləjan Yəxwi jəməti; Bəriyahning nəslidin boləjan Bəriyah jəməti. **45** Bəriyahning əwladliri, jəmət boyiqə, Həbərning nəslidin boləjan Həbər jəməti; Malkiəlnəning nəslidin boləjan Malkiəl jəməti. **46** Axirning kizining ismi Sərah idi. **47** Bular Axir əwladlirining jəmətliri bolup, ular jəmət boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy əllik üq ming tət yüz adəm qıkti. **48** Naftalining əwladliri, jəmət boyiqə, Yaħziəlnəning nəslidin boləjan Yaħziəl jəməti; Gunining nəslidin boləjan Guni jəməti; **49** Yəzərnəning nəslidin boləjan Yəzər jəməti; Xilləmnəning nəslidin boləjan Xilləm jəməti. **50** Bular Naftalining jəmətliri bolup, jəmət boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy kirik bəx ming tət yüz adəm qıkti. **51** Yükririkəlar Israillərdin sanəktin

etküzilganlar bolup, jamiy alta yuz bir ming yetta yuz ottuz adam qikti. **52** Pərvərdigar Musaəja söz kilip mundak dedi: — **53** Zəmin muxularəja royhətkə elinoəjan san boyiqə miras kilip təkšim kilinsun. **54** Mirasni adəm sani kəp kəbililərgə kəprək, adəm sani az kəbililərgə azrak bəl; miras royhəttin etküzilgan adam sanoəja qarap hər bir adəmgə bəlup berilsun. **55** Həlbuki, zəmin qək taxlinix yoli bilən bəlünsun; ular mirasəka əzlrining ata jəmət-kəbilisining nami boyiqə warislik kilinsun. **56** Miras ularəja qək taxlax yoli bilən adəm sanining az-kəplükigə qarap hər bir [ailə-jəmətkə] bəlup berilsun. **57** Təwəndikilər ata jəmət boyiqə sanoəktin etküzilgan Lawiyalar: — Gərxonning nəslidin boləjan Gərxon jəməti; Kohatning nəslidin boləjan Kohat jəməti; Mərarining nəslidin boləjan Mərari jəməti. **58** Bular Lawiyaların jəmətliri: — Libni jəməti, Həbron jəməti, Mahli jəməti, Muxi jəməti, Korah jəməti. Kohəttin Amram tərələgən. **59** Amramning ayalining ismi Yokəbəd bolup, Lawiyning Misirda tuəuloəjan kizi idi; u Amraməja Hərun, Musa wə ularning əqisi Məryəmnə tuəup bərgən. **60** Hərundin Nadab, Abihə, Əliazar, Itamar tərələgən. **61** Ləkin Nadab bilən Abihə Pərvərdigarning aldioəja əjəyri bir otni sunəqanda əliup kətkən. **62** Lawiyar iqidə bir ayliktin axəan barlik ərkəklər sanoəktin etküzilgəndə jəmiy yigirmə üç ming adəm qikti. Ular Israillər iqidə sanoəktin etküzilmigən, qinki ularəja Israillər iqidə həqəqəndək miras [zəmin] bəlup berilmigən. **63** Yuki rida eytiləgən adəmlər Moab təzilənglikliridə, Yerihoning udulidiki İordan dəryasi boyida Musa bilən kahin Əliazar tərəpidin sanoəktin etküzilgən Israillərdir. **64** Biraq bu adəmlər iqidə Musa bilən kahin Hərun ilgiri Sinay qəlidə sanoəktin etküzgəndə sanoəktin etküzilgən birmu adəm yok idi. **65** Qinki Pərvərdigar ular toəprisida: «Ular qəldə əlməy qəlməydu» dəp eytkənanidi. Xunga, Yəfunnəhning oəqli Kaləb bilən Nunning oəqli Yəxuadin baxəa birimu qəlmioəjan.

27 Yüsüpning oəqli Manassəhning nəslidin boləjan jəmətlər iqidə Manassəhning qəwrisi, Makirning əwrisi, Gileadning nəwrisi, Həfərnəng oəqli Zəlofihadning kizliri bolup, ularning ismi Mahlah, Noah, Həqlah, Milkah, wə Tirzah idi. **2** Ular jəmət qədərining dərwazisi aldioəja kelip, Musa bilən kahin Əliazar wə əmirələr bilən pütkül jəməətning aldidə turup: **3** — Bizning atimiz qəldə əliup kətkən; u yərdə Pərvərdigarəja hujum kilioəli yəjiləjanlardin əməs, yəni Korah guruhidkilərdin əməs; u bəliki əz gunahı iqidə əlgən, wə uning oəql pərzənti yok idi. **4** Nemə üçün atimizning oəqli yokluğu səwəblik uning nami uning jəmətidin əqürüwətilidü? Əzlrining bizgə atimizning kərindaxliri kətarida miras bəlup bərixlirini ətünimiz, — dedi. **5** Musa ularning bu ixini Pərvərdigarning aldioəja koydi. **6** Pərvərdigar Musaəja söz kilip mundak dedi: — **7** Zəlofihadning kizlirining eytkini durus, sən qəqum ularəja atisining kərindaxliri kətarida miras bər; ularning atisining mirasini ularəja etküzüp bərgin. **8** Sən Israillərəja eytkin: «Bir adəm əliup kətkən qəşda uning oəqli bolmisa, undakəta silər uning mirasini kizioəja etküzüp bəringlər. **9** Kizi bolmisa, mirasini kərindaxliriəja bəringlər. **10** Kərindaxliri bolmisa, mirasini ata jəmət təqiliriəja bəringlər. **11** Əgər uning atisining kərindaxliri

bolmisa, undakəta uning mirasini uning jəmətidiki əng yəkin bir tuəqiniəja bəringlər; u adəm uning mirasioəja igə bolsun. Bu Pərvərdigar Musaəja buyruəqəndə, Israillərəja qüxürilgən həküm, kanun-bəlgilimə bolup kəlsun». **12** Pərvərdigar Musaəja: — Sən mawu Abarim teəjoəja qikiq, Mən Israillərəja təkdim kiləjan zəminəja qarap bək. **13** Kərip boləjandin keyin sənmu akəng Hərunəja əhxə əz həlkirilinggə kəxulisən. **14** Qinki Zin qəlidə, jəmət jədəl qikəroəjan qəşda, ikkinglər Məning buyrukiməja asiylik kilip, suning ixida (Zin qəlidə, Qadəxtiki «Məribəh suliri» dəgən jayda) Məni jəməətning aldidə mukəddəs dəp hərmətlimidinglər, — dedi. **15** Musa Pərvərdigarəja söz kilip: **16** — I Pərvərdigar, barlik ət igilirining roəhlirining Hudasi, Əz jəmətinəng padiqisiz padidək bolup kəlixining aldinə elix üçün jəməətni idarə kilidioəjan, ularning aldioəja kirip qikəlaydioəjan, ularni baxlap məngəlaydioəjan bir adəmni tikləp bərixingni tələymən, — dedi. **18** Sən Nunning oəqli Yəxuani tallioəjan, — dedi Pərvərdigar Musaəja, — Uningda Rəhim bər, sən kəlungni uning bəxiəja koy, **19** uni kahin Əliazar wə barlik jəməətning aldidə turoəzup wəzəpigə koy. **20** Sən pütkül İsrail jəməiti uning gəpigə kirixi üçün əzünəngning izzət-xəhritəngdin bir kışmini uningəja bərgin. **21** U kahin Əliazarning aldidə tursun, [Əliazar] urimning həkümünü wasitə kilip turup, Pərvərdigarning huzurida uning üçün yol sorisun; İsrail həlki, yəni pütkül jəməət uning buyruki bilən qikidu, uning buyruki bilən kirixi kərek. **22** Xuning bilən Musa Pərvərdigarning buyruki boyiqə ix kərip, Yəxuani baxlap kelip, kahin Əliazarning wə barlik jəməətning aldidə turoəzdi; **23** [Əliazar] kəlini uning bəxiəja koyup, uni Pərvərdigarning Musaning wasitisi bilən buyruəjini dək wəzəpigə koydi.

28 Pərvərdigar Musaəja söz kilip mundak dedi: — **2** Sən Israillərəja buyrup: — «Məngə sunuloəjan hədiyə-kurbanliklarni, yəni Məngə ozuk bolidioəjan, huxbuy kəltüridioəjan otta sunulidioəjan hədiyə-kurbanliklarni bolsa, silər hər birini bəkitilgən kəralidə sunuxə kəngül koyunglar» — dəgin. **3** Sən ularəja yəne: «Silərnəng Pərvərdigarəja atəp otta sunulidioəjan kəydürmə kurbanlikənglər mundak bolidu: — hər küni bəjirəm bir yaxlik ərkək kəzidin ikkini daimiy kəydürmə kurbanlik kilinglər. **4** Ətigini birni, gugumda birni sununglar; **5** yəne tətətin bir hündin sokup qikiriləjan zəytun məyi iləxtürilgən esil undin ondin bir əfəhni axlik hədiyə süpitidə sununglar. **6** Sinay teəjida bəlgiləngən, Pərvərdigarəja atəp huxbuy qikərsun dəp, otta sunulidioəjan daimiy kəydürmə kurbanlik manə xudur. **7** Hər bir kəza üçün uningəja kəxulidioəjan xarəb hədiyəsi tətətin bir hün xarəb bolidu; eqitmə iqimlik boləjan xarəb hədiyəsi mukəddəs jayda Pərvərdigarəja sunup təkülsun. **8** Sən ikkinqi bir kəzini gugumda sunoəjin; uni ətigənkidək axlik hədiyəsi wə xarəb hədiyəsi bilən kəxup sunoəjin; u huxbuy kəltürüx üçün Pərvərdigarəja atəp otta sunulidioəjan kəydürmə kurbanlik bolidu. **9** — Xabat küni bəjirəm bir yaxlik ikki ərkək kəza sunulsun; uningəja kəxup zəytun məyi iləxtürilgən esil undin əfəhning ondin ikkisi axlik hədiyə süpitidə sunulsun wə xarəb hədiyəsi sunulsun; **10** bu hər bir xabat künidə sunulidioəjan xabat künidiki

qurbanlikdur; uning bilan daimiy keydurmə qurbanlik wə qoxumqə sunulidoqan xarab hədiyəsi billə sunulsun. **11** — Hər ayniq birinqi küni Pərwərdigarəja atilidoqan keydürmə qurbanlik sununglar; yəni ikki yax torpak, bir qoqkar, bir yaxlik bejirim yəttə ərkək qozini sununglar. **12** Hər torpak bexioja zəytun meyi iləxtürülqən esil undin əfahning ondin üqi axliq hədiyə süpitidə, qoqkarəja zəytun meyi iləxtürülqən esil undin əfahning ondin ikkisi axliq hədiyə süpitidə, **13** hərbi torpak bexioja zəytun meyi iləxtürülqən esil undin əfahning ondin biri axliq hədiyə süpitidə sunulsun; bu Pərwərdigarəja otta sunulidoqan, huxbuy qikiridoqan bir keydürmə qurbanlikdur. **14** Ularning xarab hədiyələri bolsa: — hərbi torpak bexioja xarabini yerim hin, qoqkar bexioja hinning üçtin biri, hərbi qoza bexioja hinning tətтин biri sunulsun. Bu hər ayda sunulidoqan aylıq keydürmə qurbanlik bolup, yilning hər eyida xundak qilinsun. **15** Bularning üstigə Pərwərdigarəja atilidoqan gunah qurbanlik süpitidə bir tekə sunulsun; xularning həmmisi daimiy keydürmə qurbanlik wə qoxumqə xarab hədiyəsi bilan billə sunulsun. **16** Birinqi ayniq on tətтин küni Pərwərdigarəja ataloqan «ətup ketix» [qozisi sunulsun]. **17** Xu ayniq on bəxinqi küni heyət baxlinidu; yəttə kün petir nan yeyilsun. **18** Birinqi küni mukəddəs yiojilix etküzülsun, heqkandaq ix-əmgək qilmasliqinglar kerək, **19** xu küni otta sunulidoqan, Pərwərdigarəja ataloqan keydürmə qurbanlik süpitidə yax torpaktin ikkini, bir qoqkar wə yəttə bir yaxliq ərkək qoza sununglar; ular aldinglarda bejirim kərünsun; **20** xularəja qoxulidoqan axliq hədiyələri zəytun meyi iləxtürülqən esil un bolup, hərbi torpak bexioja əfahning ondin üçi, qoqkar bexioja əfahning ondin ikkisi, **21** xu yəttə qoza bexioja əfahning ondin biri sunulsun; **22** xuningdək [gunahinglar] üçün kafarət kəltürüxkə gunah qurbanlik süpitidə bir tekə sunulsun. **23** Bularning həmmisini atiganlik keydürmə qurbanlik, yəni daimiy keydürmə qurbanliqtin ayrim sununglar. **24** Silər bu tərıkidə uda yəttə kün Pərwərdigarəja atap otta sunulidoqan, huxbuy kəltüridoqan axundak hədiyə-qurbanliklarni sununglar; xularning həmmisi daimiy keydürmə qurbanlik wə qoxup sunulidoqan xarab hədiyəsining sirtida sunulidu. **25** Yəttinqi küni mukəddəs yiojilix etküzünglar, xu küni heqkandaq ix-əmgək qilixkə bolmaydu. **26** «Dəsləpki orma» küni, yəni «həptilər heyti»nglarda silər yengi axliq hədiyəni Pərwərdigarəja sunoqan qaoqda mukəddəs yiojilix etküzünglar; heqkandaq ix-əmgək qilmanglar. **27** Silər Pərwərdigarəja ataloqan, huxbuy kəltüridoqan keydürmə qurbanlik süpitidə yax torpaktin ikkini, qoqkardin birni, bir yaxliq ərkək qozidin yəttini sununglar. **28** Xularəja qoxup sunulidoqan axliq hədiyə zəytun meyi iləxtürülqən esil undin bolup, hərbi torpak bexioja əfahning ondin üçi, qoqkar bexioja əfahning ondin ikkisi, **29** xu yəttə qoza bexioja əfahning ondin biri sunulsun; **30** xuningdək silərninq [gunahinglar üçün] kafarət kəltürüxkə [gunah qurbanlik süpitidə] bir tekə sunulsun. **31** Xularning həmmisi daimiy keydürmə qurbanlik wə uning axliq hədiyəsigə qoxup (bularning həmmisi aldinglarda bejirim kərünsun), xarab hədiyələri bilan billə sunulsun.

29 Yəttinqi ayniq birinqi küni silər mukəddəs yiojilix etküzünglar; [u küni] heqkandaq ix-əmgək qilmasliqinglar kerək. Bu silər üçün kanaylar qelinidoqan küni bolidu. **2** Silər Pərwərdigarəja ataloqan, huxbuy kəltüridoqan keydürmə qurbanlik süpitidə yax bir torpak, bir qoqkar, yəttə bir yaxliq bejirim ərkək qozini sununglar. **3** Xularəja qoxup sunulidoqan axliq hədiyə zəytun meyi iləxtürülqən esil undin bolup, hərbi torpak bexioja əfahning ondin üçi, qoqkar bexioja əfahning ondin ikkisi, **4** xu yəttə qoza bexioja əfahning ondin biri sunulsun; **5** xuningdək silərninq [gunahinglar üçün] kafarət kəltürüxkə gunah qurbanlik süpitidə bir tekə sunulsun. **6** Xularni ayniq birinqi künidiki keydürmə qurbanlik wə uningəja qoxumqə boloqan axliq hədiyəsi, daimiy keydürmə qurbanlik, uningəja qoxumqə boloqan axliq hədiyəsi wə bularəja qoxulidoqan xarab hədiyəlerinq sirtida sununglar; bularning həmmisi hərbi bəlgilimə boyiqə Pərwərdigarəja atap otta huxbuy kəltürün dəp sunulsun. **7** Yəttinqi ayniq oninqi küni silər mukəddəs yiojilix etküzünglar; nəpsinglarni tartip ezünglarni təwan tutunglar. U küni heqkandaq ix-əmgək qilixkə bolmaydu. **8** Silər Pərwərdigarəja ataloqan, huxbuy kəltüridoqan keydürmə qurbanlik süpitidə yax bir torpak, bir qoqkar, bir yaxliq ərkək qozidin yəttini sununglar (bularning həmmisi aldinglarda bejirim kərünsun). **9** Xularəja qoxup sunulidoqan axliq hədiyə zəytun meyi iləxtürülqən esil undin bolup, hərbi torpak bexioja əfahning ondin üçi, qoqkar bexioja əfahning ondin ikkisi, **10** xu yəttə qoza bexioja əfahning ondin birini, **11** xuningdək gunah qurbanlik süpitidə bir tekə sununglar; ularning həmmisi kafarət künidiki gunah qurbanlik, daimiy keydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axliq hədiyəsi wə bularning xarab hədiyələri billə sunulsun. **12** Yəttinqi ayniq on bəxinqi küni mukəddəs yiojilix etküzünglar; u küni heqkandaq ix-əmgək qilixkə bolmaydu. Pərwərdigarəja atap yəttə kün heyət qilinglar; **13** silər Pərwərdigarəja atap, huxbuy kəltürün dəp otta sunulidoqan keydürmə qurbanlik süpitidə yax torpaktin on üçini, ikki qoqkar, bir yaxliq ərkək qozidin on tətти sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun). **14** Xularəja qoxup sunulidoqan axliq hədiyə zəytun meyi iləxtürülqən esil undin bolup, on üç torpak bexioja əfahning ondin üçi, ikki qoqkar bexioja əfahning ondin ikkisi, **15** on tət qoza bexioja əfahning ondin birini, **16** xuningdək gunah qurbanlik süpitidə bir tekə sununglar; ularning həmmisi kafarət künidiki gunah qurbanlik, daimiy keydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axliq hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **17** Ikkinqi küni yax torpaktin on ikkini, ikki qoqkar, bir yaxliq ərkək qozidin on tətти sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **18** wə xundakla torpaklar, qoqkarlar wə ərkək qozilarning sanioqə qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidoqan axliq hədiyələri bilan xarab hədiyəlerinq sununglar. **19** Xuningdək gunah qurbanlik süpitidə bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axliq hədiyəsi wə xularning xarab hədiyələri billə sunulsun. **20** Üçinqi küni bir yax torpaktin on birni, ikki qoqkar, bir yaxliq ərkək qozidin on tətти sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **21** wə xundakla torpaklar, qoqkarlar wə ərkək qozilarning sanioqə qarap bəlgilimə boyiqə

qoxumqə sunulidoyan axlik hədiyələri bilən xarab hədiyəlerini sununglar; **22** xuningdək gunah qurbanliqi süpitidə bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydürmə qurbanliq, uning qoxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **23** Tətinqi küni yax torpaktin onni, ikki qoqkar, bir yaxlik ərkək qozidin on tətini sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **24** wə xundakla torpaqlar, qoqkarlar wə ərkək qozilarning sanioja qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidoyan axlik hədiyələri bilən xarab hədiyəlerini sununglar; **25** xuningdək gunah qurbanliqi süpitidə bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydürmə qurbanliq, uning qoxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **26** Bəxinqi küni yax torpaktin tokkuzni, ikki qoqkar, bir yaxlik ərkək qozidin on tətini sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **27** wə xundakla torpaqlar, qoqkarlar wə ərkək qozilarning sanioja qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidoyan axlik hədiyələri bilən xarab hədiyəlerini sununglar; **28** xuningdək gunah qurbanliqi süpitidə bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydürmə qurbanliq, uning qoxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **29** Altinqi küni yax torpaktin səkkizni, ikki qoqkar, bir yaxlik ərkək qozidin on tətini sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **30** wə xundakla torpaqlar, qoqkarlar wə ərkək qozilarning sanioja qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidoyan axlik hədiyələri bilən xarab hədiyəlerini sununglar; **31** xuningdək gunah qurbanliqi süpitidə bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydürmə qurbanliq, uning qoxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **32** Yəttinqi küni yax torpaktin yəttini, ikki qoqkar, bir yaxlik ərkək qozidin on tətini sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **33** wə xundakla torpaqlar, qoqkarlar wə ərkək qozilarning sanioja qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidoyan axlik hədiyələri bilən xarab hədiyəlerini sununglar; **34** xuningdək gunah qurbanliqi süpitidə bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydürmə qurbanliq, uning qoxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **35** Səkkizinqi küni silər mukəddəs yiojilix ətküzinglar; u küni heqkəndək ix-əmgək kilmanglar. **36** Silər Pərwərdigarəja atap, huxbuy kəltürsün dəp otta sunulidoyan keydürmə qurbanliq süpitidə bir torpak, bir qoqkar wə bir yaxlik ərkək qozidin on tətini (xular həmmisi bejirim bolsun) **37** həmdə torpak, qoqkar wə ərkək qozilarning sanioja qarap, bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidoyan axlik hədiyələri bilən xarab hədiyəlerini sununglar; **38** xuningdək gunah qurbanliqi süpitidimi bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydürmə qurbanliq, uning qoxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **39** Bəlgiləngən heytlinglarda Pərwərdigarəja atap sunulidoyan qurbanliq-hədiyələr ənə xulardur; siləring kəsəmgə bəoqlik yaki ihtiyarən sunidoyanlinglar, keydürmə qurbanliqliringlar, axlik hədiyəlinglar, xarab hədiyəlinglar wə inaklik qurbanliqliringlar bolsa, ularning sirtididur. **40** Xundək kəlip, Musa Pərwərdigarning əzigə buyruoqlirining həmmisini kəldurmay Israilləroja ukurtdu.

30 Musa Israillarning kəbilə baxliklirioja səz kəlip mundək dedi: — Pərwərdigarning buyruoqlirini

mundək: — **2** Əgər biraw Pərwərdigarəja kəsəm iqkən bolsa yaki əz əzini qəkliməkqi bolup kəsəm iqkən bolsa, ləwzidin kəytixka bolmaydu, həman əozjidin qikkən həmmə gəp boyiqə ix tutuydi kerək. **3** Kiz bala yax bolup, tehi atising əyidiki qəojda, əz-əzini qəkləx toorluluk Pərwərdigarəja kəsəm bərgən bolsa, **4** əmma atisi kizining kəsimini yaki əz-əzini qəkləx toorjida bərgən wədisini anglioyan wə kizining əldida ündiməy xük turojan bolsa, undəkta uning barlik kəsəmliri wə əz-əzini qəkləx toorjida kəlojan həmmə wədisi inawətlik bolidu. **5** Ləkin kizning atisi anglioyan qəojda uni tosqan bolsa, uning kəlojan kəsəmliri yaki əz-əzini qəkləx toorjida kəlojan inawətlik heqbiri inawətlik bolmaydu; atisi uni tosqan boləjaqka, Pərwərdigarmu uni kəqüridu. **6** — Əgər u kəsəm kəlojan yaki əz-əzini qəkləxkə əozjida təntəklik bilən wədə kəlojan həlatə ərgə təgkən bolsa, **7** eri xuni anglioyan bolsa, ləkin anglioyan küni ündiməy xük turojan bolsa, undəkta uning kəlojan kəsəmliri yaki əz-əzini qəkləxkə kəlojan gəpliri inawətlik bolidu. **8** Əgər eri anglioyan küni uni tosqan bolsa, uning kəlojan kəsimini wə əz-əzini qəkləx toorluluk əozjidin qikərojan təntək gəplirini bikar kəlsa, undəkta ular inawətsiz bolidu; Pərwərdigar uni kəqüridu. **9** Ləkin tul hotun yaki eridin əjrixip kətkən hotunlar kəlojan kəsəm, yəni uning əzini qəkləx toorluluk kəlojan barlik wədiliri bolsa inawətlik bolidu. **10** Əgər u erining əyida kəsəm kəlojan yaki əz-əzini qəkləx toorluluk kəsəm-wədə iqkən, **11** eri anglap turukluk xük turuwelip tosmiojan bolsa, undəkta uning barlik kəlojan kəsəmliri wə əz-əzini qəkləx toorluluk kəlojan barlik wədiliri inawətlik bolidu. **12** Ləkin uning eri anglap turojan qəojda uning kəsəm-wədilirini enik rət kəlojan bolsa, əyal əozjidin qikərojan wədə berix wə əz-əzini qəkləp turux toorluluk kəlojan barlik wədilirining heqkəysisi inawətlik bolmaydu; uning eri bularni rət kəlojan boləjaqka, Pərwərdigar uni kəqüridu. **13** Əyalning bərgən wədisini wə uning qidap turup əzümni qəkləymən dəp kəlojan kəsəm-wədisini uning eri inawətlikmu kəlalaydu, inawətsizmu kəlalaydu. **14** Əgər uning eri hərküni uning əldida xük turuwelip gəp kəlmisa, undəkta uning bərgən barlik kəlojan kəsəmlirini wə əz-əzini qəkləp turux toorluluk kəlojan həmmə wədilirini inawətlik kəlojanliq hesablinidu; qünki erining anglap turojan künida gəp kəlməy xük turojanliq uning əyalning kəsəm-wədilirini kükə igə kəlojanliqidur. **15** Ləkin eri əyalning kəsəm-wədilirini anglap nəhayiti uzək wəqitlərdin keyin əndin uning kəsəm-wədilirini inawətsiz kəlsa, undəkta u əyalning gunahini əz üstigə əlojan bolidu. **16** Yukirəkilər Pərwərdigarning Musəoja buyruoqlirini, yəni eri bilən əyali, ata bilən əz əyidə turuwatqan, tehi yaxlikəda boləjan kizi otturisdiki nizam-bəlgimilərdur.

31 Pərwərdigar Musəoja səz kəlip: — **2** Sən Midiyanlərdin Israillarning intikəmini əl, əndin əz həkləringgə qoxulisen, — dedi. **3** Musa həlkəkə mundək dedi: — Aranglərdin jənggə qikkəxka bir türküüm ədəmləni kəraləndurunglar; əndin ular Midiyanlərdin Pərwərdigar üçün intikəm elixka ətlənsun. **4** Silər Israillarning hərbi kəbilisidin jəng kəlixkə mingdin ədəm mangdurunglar. **5** Xuning bilən tümənləngən Israil həlkəning hər kəbilisidin mingdin, jəmiy on ikki

ming adəm jəng kilixka qorallandurildi. **6** Musa hər kəbilidin mingdin adəmni jəng kilixka mandurdi həmdə Əliazarning oqlı Finihasni ular bilən billə mandurdi, Finihasning qolida muqəddəs əswablar wə agah kanay bar idi. **7** Ular Pərwərdigarning Musaoja buyruoqini boyıqə Midiyanlar bilən sokuxkili qikiq, ərkəklərninğ həmmisini ɵltürüwətti; **8** muxu ɵltürülgənlərdin baxka, yəne Midiyanning Əwi, Rəkəm, Zur, Hur wə Rəba degən bəx padixahıni ɵltürdi; yəne Beorning oqlı Balaamni kiliq bilən qepip taxlıdi. **9** Israillər Midiyanlarning hotun-kizliri wə balilirini tutkun kilip kətti, yəne ularning pütün qarwa malliri, koy padiliri wə mal-mülüklirini olja kildi; **10** ular turuwatkan yərlərdiki barlık xəhər wə barlık bargahlırioja ot koyuwətti; **11** ular adəm bolsun mal bolsun barlık oqniymət, barlık oljini elip kətti; **12** ular tutқан əsirlərnı həm olja-oqniymətnı Moab tüzəngliklirigə, İordən dəryasi boyioja jaylaxkan Yerihoning udulidiki bargahka əkilip, Musa bilən kahin Əliazarə, xundakla Israillarning jamaitigə tapxurdi. **13** Musa, kahin Əliazar wə jamaətninğ barlık əmirli ri bargahning sirtioja qikiq ularni qarxi aldı. **14** Ləkin Musa jəngdin kaytkan hərbiy sərdarlarə, yəni mingbexi, yüzbexilarə hapa bolup: — **15** Silər ayallarning həmmisini tirik qaldurdunglarmu? **16** Karanglar, dəl xular Balaamning hiylə-məslihəti bilən Peordiki ixta Israillərnı Pərwərdigar aldidə gunahka patkuzuxi bilən, Pərwərdigarning jamaitigə waba yaoduruloqan əməsmu? **17** Əmdi silər barlık oqlı balilərnı ɵltürüwətinglar, ərlər bilən munasiwət ɵtküzgən ayallərnı koymay ɵltürüwətinglar. **18** Birək yax kizlar, yəni ərlər bilən munasiwət ɵtküzmişlərnı bolsa, əzli ringlarə tirik qaldurunglar. **19** Silər bargah sirtidə yəttə kün qədir tikip turunglar; yənn ɵltürgən wə ɵlükə təgkən hərkim üqinqi küni wə yəttinqi küni əzini paklisun; silər wə silər əsir kiləqan kixilərninğ həmmisi xundək kilsun. **20** Barlık kiyim-keqək, tərə əswab üskünilər, tiwitta tokuloqan barlık nərsilər həm yaəqə əswab-üskünilərninğ həmmisini paklanglar, — dedi. **21** Kahin Əliazar jənggə qikiq kaytkan ləxkərlərgə: — Mana Pərwərdigar Musaoja buyruəqan kanun-bəlgilimə: **22** altun, kümüx, mis, təmür, kələy, koəuxun qatarlık **23** otka qidamlik nərsilərninğ həmmisini ottin ɵtküzünglar, xundək kilsanglar pak hesablinidu; xundəktimu, yənilə «napaklikni qikəroquci su» bilən pakizlanglar; otka qidamsiz nərsilərnı xu sudin ɵtküzünglar. **24** Yəttinqi küni kiyimliringle rni yuyunglar, andin silər pak hesablinisilər; andin keyin bargahka kirsanglar bolidu, — dedi. **25** Pərwərdigar Musaoja söz kilip mundaq dedi: — **26** Sən kahin Əliazar wə jamaət iqidiki kəbilə kattiliri bilən birliktə elinəqan olja-oqniymətninğ, adəm bolsun, qarpay bolsun, xularning omumiy sanini hesablap qikkın; **27** olja-oqniymətni ikkigə bəl, yerimini jənggə qikkənarlarə bər, qəloqan yerimini barlık jamaətkə bər. **28** Sən yəne qikiq jənggə katnaxkan ləxkərlər alidioqan adəm, kala, exək yaki koy padiliridin bəx yüzdin birini Pərwərdigarə ataloqan ülüx bolsun dəp ayrioqın; **29** silər xuni ləxkərlərgə təwə boləqan yerimidin elip Pərwərdigarə ataloqan «kətürmə hədiyə» süpitidə kahin Əliazarə tapxurunglar. **30** Israilləroja təwə boləqan yerimining adəm, kala,

exək, koy padiliri, xundakla hərhil haywanlardin əlliktin birini Pərwərdigarning jamaət qədirioja qaraxka mas'ul boləqan Lawiyəlarə beringlar. **31** Xuning bilən Musa bilən kahin Əliazar Pərwərdigarning Musaoja buyruəqinidək kildi. **32** Əmdi olja-oqniymət, yəni jənggə qikkən ləxkərlər eliwəloqan nərsilərdin kəloqini koy jəmiy altə yüz yətmix bəx ming, **33** kala yətmix ikki ming, **34** exək atmix bir ming, **35** ərkəklər bilən munasiwət ɵtküzmiş qizlar ottuz ikki ming qikti. **36** Jənggə qikkənlərninğ ülüxi, yəni ularəja təwə yerimi, koy jəmiy üq yüz ottuz yəttə ming bəx yüz; **37** bu koy padiliridin Pərwərdigarə ataloqini altə yüz yətmix bəx boldi; **38** kala ottuz altə ming, buningdin Pərwərdigarə ataloqini yətmix ikki boldi. **39** Exək ottuz ming bəx yüz qikti, buningdin Pərwərdigarə ataloqini atmix bir boldi. **40** Adəm on altə ming qikti, buningdin Pərwərdigarə ataloqini ottuz ikki adəm boldi. **41** Musa Pərwərdigar əzigə buyruəqini boyıqə Pərwərdigarə sunulidioqan «kətürmə hədiyə» boləqan ülüxni kahin Əliazarə tapxurup bərdi. **42** Israilləroja təwə boləqan yerimi, yəni Musa jənggə qikiq kəlgənlərdin elip bəliup bərgini — **43** jamaətkə təwə boləqan xu yerimi — koy üq yüz ottuz yəttə ming bəx yüz, **44** kala ottuz altə ming, **45** exək ottuz ming bəx yüz, **46** adəm on altə ming idi. **47** Musa Pərwərdigar əzigə buyruəqini boyıqə, Israilləroja təwə boləqan xu yerimining, məyli adəm yaki haywan bolsun, əlliktin birini ayrip elip Pərwərdigarning ibadət qədirioja qaraxka mas'ul boləqan Lawiyəlarə tapxurdi. **48** Pütükl qəxunning sərdarlıri, ming bexi, yüz bexiliri Musa bilən kərtükili kelip, **49** Musaoja: — Hizmətkərlirining qol astidə jəng kiləqan ləxkərlərninğ omumiy sanini sanəktin ɵtküzək birimu kəm qikkədi. **50** Xunga, mana Pərwərdigarning huzuridə əzimizning gunahıninğ kafariti üqün hərqəsimiz erixkənlərnı Pərwərdigarə ataloqan hədiyə kilimiz — altun buyumlar, put-qol zənji riri, biləzik, məhür üzik, zirə-halka, marjanlarning həmmisini elip kəldük, — dedi. **51** Xuning bilən Musa bilən kahin Əliazar ular əkalərninğ altunlari, yəni altunda yasəloqan hərhil buyumları aldı. **52** Ularning ming bexi wə yüz bexiliridin aloqini Pərwərdigarə ataloqan «kətürmə hədiyə» süpitidə sunuldi; barlık altun jəmiy on altə ming yəttə yüz əllik xəkəl qikti **53** (ləxkərlərninğ hərbi əziləri üqün mal-mülükni buləng-taləng kilixkanidi). **54** Musa bilən kahin Əliazar ming bexi wə yüz bexilirining qolidin altunni elip, jamaət qədirininq iqigə əkirip, uni Pərwərdigarning huzuridə Israillər üqün yadnamə kildi.

32 Rubənninğ əwladlıri bilən Gadning əwladlırininq kala padiliri tolimu kəpaygəndi; ularning Yaazərninğ zemini bilən Gileadning zeminiəja kəzi qixti; wə mana, xu zemin qarwa bəxixka mas kəlidioqan yər idi. **2** Xunga ular Musa, kahin Əliazar wə jamaətninğ əmirli rining aldioja kelip ularəja: — **3** Atarot, Dibon, Yaazar, Nimrah, Həxbon, Ələaləh, Səbam, Nebo, Bəon degən yərlər, **4** yəni İsrail jamaiti aldidə Pərwərdigar məşlup kilip bərgən yərlər bolup, qarwa bəxixka bap yərlər ikən, kullirininqmu qarwa meli bər, — dedi **5** wə yəne: — Əgər silininq aldiridə iltipatlırioja erixkən bolsək, bizni İordən dəryasidin ət deməy, bu yərnı bizgə miras kilip bərsilə, — dedi. **6** Musa

Gadning əwladliri bilən Rubənniŋ əwladliriŋ: — Kəridaxliringlar jənggə qıkkən waqtida silər muxu yərdə turamtinglar? 7 Silər nemə üqün Israillarning [dəryadin] etüp Pərwərdigar ularoşa ata kilip bərgən zeminoşa kirixigə kəngullirini sowutisilər? 8 İlgiri mən Qadəx-Barneadin ata-bowiliringlarni xu zeminni qarlap kelixkə əwətkinimdə ularmu xundak kiliwxkanidi. 9 Ular Əxkol jiləjiŋoşa qikiŋ, u zeminni kərtüp, Israillarning kənglini Pərwərdigar ata kilip bərgən zeminoşa kirixitin sowutkən. 10 Xu qaoşda Pərwərdigarning aqqiki kelip kəsəm kilip: 11 «Misirdin qıkkən yigirmi yaxtin yukirilərin qin kənglidin Manga əgəxmigəqə, ular Mən İbrahım, İshak, Yakuplaroşa «Silərgə ata kilimən» dəp kəsəm kiləŋ zeminni kərsə, [Mən Pərwərdigar bolmay ketəy!]

12 Pəkət kənzizylərdin boləŋ Yəfunnəhning oşli Kaləb bilən Nunning oşli Yəxualə Manga qin kənglidin əgəxkən boləŋqə, zeminni kəraləydu», degənidi.

13 Xuning bilən Pərwərdigarning Israilləroşa aqqiki kəzoŋloşqə, Pərwərdigarning aldidə rəzil boləŋanni kiləŋ əxu bir əwlad elüp tügigüə, u ularni qəl-bayawanda kirik yil sərgədanlikta yürgüzdü.

14 Əmדי mana, gunaħkarlarning əwladliri boləŋ silərmu ata-bowanglarning izini besip Pərwərdigarning Israilləroşa boləŋ kattik oşəzini təhimu kəzoŋmaqı bopsilərdə!

15 Əgər silər uningə əgixixtin burulup kətsənglar, undakta U [Israillarni] yənə qəl-bayawanoşa taxliwetidu, bu həlda silər bu barlik həlkəni harab kiləŋ bolisilə, — dedi.

16 İkki kəbilinix ədmliri Musaning aldidə kelip uningə: — Biz bu yərdə mallirimizə kətan, balilirimizə kəl'ə-xəhər salayli.

17 Biz bolsak qorallinip, Israillarni əzizə təwə jayliriŋoşa baxlap barəŋqə səpning aldidə mənizim; bu zemindiki yat həlkələr səwəblik, bizning kikiq balilirimiz mustəhkəm xəhərlərdə turuxi kerək.

18 Israillər əz mirasliriŋoşa igə bolmişqə biz əyimizgə hərgiz kaytmaymiz.

19 Qünki biz ular bilən İordan dəryasining kün pətiŋ tərpidiki zeminoşa yaki uningdinmu yiraktiki zeminoşa təng igidar bolmaymiz, qünki mirasimiz İordan dəryasining bu tərpidə, yəni kün qikixtidur, — dedi.

20 Musa ularoşa: — Əgər xundak kilənglar, yəni Pərwərdigarning aldidə qorallinip jənggə qikiŋ, 21 silərdin qorallanoşanlarning həmmisi İordan dəryasidin etüp, Pərwərdigar Əz düxmənlirini ularning zemindin koşlap qikiŋ boləŋanda, 22 xu zemin Pərwərdigar aldidə boysundurulup boləŋanda andin kaytsanglar, silər Pərwərdigar wə Israillər aldidə gunaħsiz həsəblinisilə; bu zeminmu Pərwərdigar aldidə silərgə miras kilip berilidu.

23 Ləkin bundak kilmişanglar, mana, Pərwərdigar aldidə gunaħkar bolisilə; xuni obdan bilixinglar kerəkki, gunaħinglar əzünglarni koşlap bexinglarəŋ qüxidu.

24 Əmדי silər əoşinglərdin qikiŋ gepinglar boyiqə ix tutunglar, baliliringlar üqün xəhər, qoy padiliringlar üqün kətan selinglar, — dedi.

25 Gadning əwladliri bilən Rubənniŋ əwladliri Musəŋ: — Kulliri oşojam eytkinidək kilidu.

26 Hotun-bala qakilirimiz, kalilər wə barlik qarpaylirimiz Gileadning hərəkəsi xəhərliridə qalidu; 27 Ləkin kulliri, jənggə tayyarlinip qorallanoşanlarning hərberi oşojam eytkəndək [dəryadin] etüp Pərwərdigarning aldidə jəng kilidu, — dedi.

28 Xuning bilən Musa ular toşruluk kaħin Əliazar bilən Nunning oşli Yəxuaşə wə Israilling

barlik kəbilə baxlikliriŋoşa tapilap, 29 ularoşa: — Əgər Gadning əwladliri bilən Rubənniŋ əwladliri qorallinip Pərwərdigarning aldidə jənggə qikiŋ silər birliktə İordan dəryasidin etsə, u zemin silərnix əldinglərdə boy sundurulsə, undakta silər Gilead zemini ularəŋ miras kilip beringlar.

30 Əgər ular qorallinip silər bilən billə etməymiz desə, undakta ularning mirasi aranglarə, yəni Kanaan zeminidə bolsun, — dedi.

31 Gadning əwladliri bilən Rubənniŋ əwladliri: — Pərwərdigar kulliriŋoşa kəndək buyruəŋ bolsa, biz xundak kilimiz.

32 Biz qorallinip Pərwərdigarning aldidə dəryadin etüp Kanaan zeminoşa kirimiz, andin İordan dəryasining bu yekidiki zemin bizgə miras kilip berilidiŋ bolidu, — deyixti.

33 Xuning bilən Musa Amoriylarning padixahı Siħonning padixahlığı bilən Baxanning padixahı Ogning padixahlığını, zemin wə təwəsidi kəhərləni, ətrapidiki xəhərlər bilən kəxup, həmmisini Gadning əwladliriŋoşa, Rubənniŋ əwladliriŋoşa wə Yüstiŋning oşli Manassəhning yerim kəbilisigə bərdü.

34 Gadning əwladliri Dibon, Atarot, Aroor, 35 Atrot-Xofan, Yaazar, Yəgbihaħ, 36 Bəyt-Nimrah, Bəyt-Həran katarlik mustəhkəm xəhərləni saldı wə xundakla kətanlarni saldı.

37 Rubənniŋ əwladliri [yengidin] Həxbon, Ələləh, Kiriatayim, 38 Nebo, Baal-Meon (yukiriŋi isimlar əzgirtilgən) wə Sibmaħni saldı; həm ular saləŋ xəhərlərgə yengidin nam bərdü.

39 Manassəhning oşli Makirning əwladliri Gileadka yürüx kilip, u yəni elip, xu yərdə turuxluk Amoriylarni koşliwətti.

40 Xuning bilən Musa Gileadni Manassəhning oşli Makiroşa beriwidi, u xu yərdə turup qaldı.

41 Manassəhning oşli Yair Amoriylarning yeza-kixlaklirini hujum kilip elip, bu yeza-kixlaklarni Həwot-Yair dəp atidi.

42 Nobaħ Kinat wə uningə qəraxlik yeza-kixlaklarni hujum kilip elip Kinatni əz ismi bilən Nobaħ dəp atidi.

33 Təwəndikilər əz kəxunliri boyiqə, Musa bilən Hərunning yetəkçilik astida Misir zemindin qikiŋ Israillarning mənəŋ yolliridur; 2 Musa Pərwərdigarning əmri boyiqə, əzlrining səpər kiləŋ yollirini pütüp koydı, ularning səpər kiləŋ yolliri mundak: — 3 Biriŋi ayning on bəxiŋi kün [Israillər] Ramsəs xəhəridin səpərgə qikti; etüp ketix həytining ətisi ular barlik Misirliklarning kəz aldidə mərdanilik bilən yoloşa qikti.

4 Bu qəoşda Misirliklər ularning arisidiki Pərwərdigar tərpidin əltürülənləni, yəni barlik tunji oşullirini dəpnə kiliwatkanidi; Pərwərdigar Misirliklarning məbudlirining üstidin həküm qüxürdi.

5 Israillər Ramsəstin yoloşa qikiŋ Sukkotka berip qədir tikti.

6 Ular Sukkottin yoloşa qikiŋ qəl-bayawanning ayioşidiki Etamoşa berip qədir tikti.

7 Etamdin yoloşa qikiŋ, aylinip Baal-Zefonning udulidiki Pi-Hahirotkə berip Migdolning aldidə qədir tikti.

8 Pi-hahirottin yoloşa qikiŋ, dengizning otturisidin etüp, Etam qəlidə üç kün yol yürüp Maraħda qədir tikti.

9 Maraħdin yoloşa qikiŋ Elimə kəldi; Elimdə on ikki bulak bilən yətmix horma dərihi bar idi; ular xu yərdə qədir tikti.

10 Elimdin yoloşa qikiŋ Kizil Dengiz boyida qədir tikti.

11 Kizil Dengizdin yoloşa qikiŋ Sin qəlidə qədir tikti.

12 Sin qəlidin yoloşa qikiŋ Dofkaħka kelip qədir tikti.

13 Dofkaħdin yoloşa qikiŋ Aluxka berip qədir tikti.

14 Andin keyin Aluxtin yoloqa qikip Rifidimoqa kelip qedir tikti, u yerdə həlkkə iqidoqan su tepilmay qaldi. 15 Rifidimdin yoloqa qikip, Sinay qeligə berip qedir tikti. 16 Sinay qelidın yoloqa qikip Kibrot-Hattawahka kelip qedir tikti. 17 Kibrot-hattawahdin yoloqa qikip Hazirotta qedir tikti. 18 Hazirottin yoloqa qikip Ritmahda qedir tikti. 19 Ritmahdin yoloqa qikip Rimmon-Pərazdə qedir tikti. 20 Rimmon-Pərazdin yoloqa qikip Libnahda qedir tikti. 21 Libnahdin yoloqa qikip Rissahda qedir tikti. 22 Rissahdin yoloqa qikip Kəhələtahda qedir tikti. 23 Kəhələtahdin yoloqa qikip Xafir teojida qedir tikti. 24 Xafir teojidin yoloqa qikip Həradahda qedir tikti. 25 Həradahdin yoloqa qikip Makhilotta qedir tikti. 26 Makhilottin yoloqa qikip Tahatta qedir tikti. 27 Tahattin yoloqa qikip Tərahda qedir tikti. 28 Tərahdin yoloqa qikip Mitkahda qedir tikti. 29 Mitkahdin yoloqa qikip Həxmonahda qedir tikti. 30 Həxmonahdin yoloqa qikip Moxərrotta qedir tikti. 31 Moxərrottin yoloqa qikip Bənə-Yaakanda qedir tikti. 32 Bənə-Yaakandin yoloqa qikip Hər-Həgidgadka berip qedir tikti. 33 Hər-Həgidgadtin yoloqa qikip Yotbatahka kelip qedir tikti. 34 Yotbatahtin yoloqa qikip Abronahka kelip qedir tikti. 35 Abronahdin yoloqa qikip Əzion-Gəbargə kelip qedir tikti. 36 Əzion-Gəbardin yoloqa qikip Zin qelidə, yəni Kadəxtə qedir tikti. 37 Kadəxtin yoloqa qikip Edom zeminiyining qəgrisidiki Hər teojida qedir tikti. 38 Israillar Misir zemindin qikkəndin keyinki kırıqinqi yili bəxinqi ayninq birinqi küni, kahin Hərun Pərwərdigarning əmri boyiqə Hər teojida qikip xu yerdə öldi. 39 Hərun Hər teojida əlgən qeoqida bir yüz yigirmə üç yaxta idi. 40 U qaoqda, Qanaan zeminiyining jənobida turuxluk Qanaaniylarning padixahi Arad Israillar keliwetipty dəp anglioqanidi. 41 Israillar Hər teojidin yoloqa qikip Zalmonahda qedir tikti. 42 Zalmonahdin yoloqa qikip Punonoqa kelip qedir tikti. 43 Punondin yoloqa qikip Obotka kelip qedir tikti. 44 Obottin yoloqa qikip Moabning qəgrisidiki İyə-Abarimoqa kelip qedir tikti. 45 İyimdin yoloqa qikip Dibon-Gadka kelip qedir tikti. 46 Dibon-Gadtin yoloqa qikip Almon-Diblatayimoqa kelip qedir tikti. 47 Almon-Diblatayimdin yoloqa qikip Neboning aldidiki Abarim taolliqioqa kelip qedir tikti. 48 Abarim taolliqidin yoloqa qikip Yerihoning udulida İordan dəryasining boyidiki Moab tüzənglikliridə qedir tikti. 49 Moab tüzənglikliridə İordan dəryasini boylap tikkən qedirliəri Bəyt-Yəximottin tartip Abəl-Xittimoqia bardi. 50 Pərwərdigar Moab tüzənglikliridiki İordan dəryasi boyida Yerihoning udulida Musaqa səz kiliş mundaq dedi: — 51 Sən Israillaroqa səz kiliş mundaq buyruoqin: — «Silər İordan dəryasidin ötüş Qanaan zeminiyoqa kəlgən qeoşinglarda, 52 zemindiki barliş turuwatqanlarni aldinglardin həydiwetinglar, ularning barliş oyma, kuyma butlirini qekip taxlanglar həm barliş «yukiri jay»lirini wəyrən kiliş taxlanglar. 53 Silər xu zeminni igiləş məkənlixinglar, qünki Mən u zeminni silərgə miras kiliş bərgənmən. 54 Silər jəmət boyiqə qək taxlap, zeminni özənglərgə miras kiliş elinglar; adimi kəprəklərgə kəprək miras bəliş beringlar; adimi azraklaroqa azrak miras bəliş beringlar; qək taxlanoqanda kimlərgə kəyər qikkən bolsa, xu yər uning mirasi bolsun; silər

miraska ata kəbilə-jəmət boyiqə warisliş kilinglar. 55 Həlbuki, əgər u zeminda turuwatqanlarni aldinglardin həydiwətinglanglar, ulardin keliş qəlanlar qokum kəzünglərgə tikan, bikişinglaroqa yantək bolup sanjilidu, turoqan zemininglarda silərnə parakəndə kiliş; 56 wə xundaq boliduki, Mən əslidə ularoqa qəndək muamilə kilməqə bololan bolsam, silərgə xundaq muamilə bolimən».

34 Pərwərdigar Musaqa səz kiliş mundaq dedi: — 2 Sən Israillaroqa səz kiliş mundaq buyruoqin: «Silər Qanaan zeminiyoqa kirgən qaoqda, silərgə miras boluxka təksim kilişidigən zemin Qanaan zemini bolidu; zeminning bekitilgən jay-qəraliri mundaq bolidu: — 3 Siləring jənob tərəpinglər Zin qelidin baxlap Edom qəgrisioqa takalsun; andin jənob tərəptiki qəranglar «Xor dengizi»ning jənob tərəpinging əng ayioqioqa yətsun; 4 xu yərdin qəranglar «Serik Əxək dawini»ning jənob tərəpidin burulup zinoqa ətsun; uning ayioqi toptoşoqa Kadəx-Barneaning jənobida bolidu; andin u yərdin yənə Həzar-Addaroqa berip, Azmonoqa tutixidu; 5 andin qəgra Azmondin burulup mēngip, Misir ekiniyoqa baridu wə dengizoiqə tutixidu. 6 Kün petix tərəptə qəranglar «Uluş dengiz»ning əzi bolidu, yəni uning boyliri bolidu; mana bu siləring kün petix tərəptiki qəranglar bolidu. 7 Ximal tərəptiki qəranglar mundaq bolidu: — «Uluş dengiz»din baxlap hər teojioqə pasil sizilsun; 8 pasil siziki Hər teojidin baxlap Hamat eoşioqa sozulup, andin qəgra Zədədoqa tutaxsun; 9 qəgra yənə Zifronoqa ötüş Həzar-Enanda ahirlaxsun; mana bu siləring ximaliy qəranglar bolidu. 10 Andin xərkiş qəgrayinglarning pasil siziki Həzar-Enandin Xefəmoşiqə sizilsun. 11 Bu qəgra Xefəmdin Ayinning kün qikiş tərəpidiki Riblahka qüxidu; andin qəgra xu yərdin qüxüp Kinnərət dengizning dawindin ötüş kün qikiş tərəpkə tutixidu. 12 Andin qəgra təwənləş İordan dəryasini boylap qüxüp, Xor Dengizoiqə yətsun. Mana bu qəralar bilən bekitilgən zemininglar bolidu». 13 Musa Israillaroqa səz kiliş mundaq dəp buyruş: — «Mana bu Pərwərdigar tokkuz kəbilə wə yerim kəbiligə təkdim kilişun dəp buyruoqin, qək taxlinix arkişik özənglar warisliş kilişidigən zemininglar bolidu; 14 qünki Rubən kəbilisidikiilər ata jəməti boyiqə wə Gad kəbilisidikiilər ata jəməti boyiqə əz mirasiyoqa allikaqan warisliş kiliş uni igiligən, Manassəhning yerim kəbilisimu əz mirasiyoqa warisliş kiliş uni igiligən; 15 Bu ikki kəbilə wə yerim kəbilə Yerihoning udulida, İordan dəryasining xərkiş kiroşikidiki kün qikiş tərəptə əz miraslirini elip boləş». 16 Pərwərdigar Musaqa səz kiliş mundaq dedi: — 17 Təwəndikiilər zeminni silərgə təksim kiliş bərgüqiləring isimliki: — Kahin Əliazar wə Nunning oşli Yəxua. 18 Silərmu yənə zemin təksim kilişka yərdəmlixix üqün hər kəbilidin birdin əmir tallap beringlar. 19 Bularning ismi mundaq: — Yəhuda kəbilisidin Yəfunnəhning oşli Kaləb. 20 Ximeon kəbilisidikiilərdin Ammihudning oşli Xəmuəl. 21 Binyamin kəbilisidin Kislonning oşli Əlidad. 22 Dan kəbilisidikiilərdin Yoqlining oşli, əmir Bukki idi. 23 Yüsüpning əwladliridin: — Manassəh kəbilisidikiilərdin Əfodning oşli əmir Hənniyəl 24 həm Əfrayim kəbilisidikiilərdin Xiftanning oşli əmir Kəmuəl. 25 Zəbulun kəbilisidikiilərdin Parnəkning oşli əmir

Əlizafan; **26** Issaxir kəbilisidikilərdin Azzanning oçli əmir Paltiyəl; **27** Axir kəbilisidikilərdin Xelomining oçli əmir Ahihüdi; **28** Naftali kəbilisidikilərdin Ammihudning oçli əmir Pədəhəl idi. **29** Mana bular Pərwərdigar əmr kılıp Israilləroçja Kanaan zeminidiki miraslırını təksim kılıxça bekitkənlər idi.

35 Pərwərdigar Yerihoning udulida, İordan daryasının boyidiki Moab tüzlänglikliridə Musaçja söz kılıp mundak dedi: — **2** Sən Israilləroçja mundak əmr kıl, ular miras kılıp erixkən zeminidiki bəzi xəhərləni Lawiylarning olturuxioçja bərsun; u xəhərləning əpçerisidiki yaylaklarınıu Lawiyləroçja bərsun. **3** Xundak kılıp ularning turidioçjan xəhərliri bolidu wə xu xəhərlərgə təwə yaylakləroçja ularning qarpaylırı, baxça mal-mülükliři həm də barlık haywanlırı orunlaxturulidu. **4** Silər Lawiyləroçja beridioçjan xəhərlərdiki yaylaklar sepilidin baxlap hesablioçjanda ming göz bolsun. **5** Silər yənə xəhər sirtidin kün qıxix tərəpkə qarap ikki ming göz, jənub tərəpkə qarap ikki ming göz, kün petix tərəpkə qarap ikki ming göz, ximal tərəpkə qarap ikki ming göz əlçənglər, xəhər otturida bolsun; xəhərlər ətrapidikı muxu yərlər ular üçün yaylaklar bolsun. **6** Silər Lawiyləroçja bərgən xəhərlər iqidə altə xəhər «panahlik xəhiri» bolsun; silər ularni adəm öltürüp qoyoçjan kixilərninç xu xəhərlərgə keçip beriwelioxja bikiçinglar; bulardin baxça ularoçja yənə kirik ikki xəhər beringlar. **7** Silər Lawiyləroçja beridioçjan xəhərlər jəmiy kirik səkkiz bolup, xu xəhərlər bilən ularoçja təwə yaylaklar ularoçja berilsun. **8** Silər ularoçja beridioçjan xu xəhərlər Israillar miras kıləoçjan təwəliklərdin bolsun; adimi köprək boləoçjanlardin köprək, adimi azrak boləoçjanlardin azrak elinglar; hər bir kəbilə özigə təksim kılinoçjan mirasçja asasan xəhərlərdin bəzilirini elip Lawiyləroçja təksim kılıp bərsun. **9** Pərwərdigar Musaçja söz kılıp mundak dedi: — **10** Sən Israilləroçja mundak deçin: «Silər İordan daryasidin etüp Kanaan zeminiçja kirçininglərdə, **11** tasadipiylikçin adəm öltürüp qoyoçjanlarınç panahliniçi üçün keçip beriwelioxja birnəqçə xəhər tallap bekiçinglar. **12** Xundak kıləoçjanda xu xəhərlər adəm öltürçüçgi taki jamaət aldidə sorakça tartiloçja, kısıskarning öltürüp qoyuxidin panahlinidioçjan xəhərlər bolidu. **13** Silər bekitkən bu xəhərlər silərgə panahlinidioçjan altə xəhər bolidu. **14** Panahlik xəhiri üçün İordan daryasının kün qıxix tərpidə üç xəhər, Kanaan zeminidimü üç xəhərni ayrip qoyunglar. **15** Bu altə xəhər Israillar, yat əldikilər wə ularning arisida arilixip olturoçjan musapirlər üçün panahlik xəhərliri bolsun; tasadipiylikçin adəm öltürüp qoyoçjan hər bir kixi xu yərlərgə keçixçə bolidu. **16** — Əgər biraw təmür əswab bilən urup adəm öltürüp qoyoçjan bolsa, u kəstən adəm öltürgən kətil bolidu; kəstən adəm öltürçüçgi jəzmən öltürülüxi kerək. **17** Əgər biraw kəl kətürüp adəm öltürçüçdək tax bilən urup adəm öltürüp qoyoçjan bolsa, u kəstən adəm öltürgən kətil bolidu; kəstən adəm öltürçüçgi jəzmən öltürülüxi kerək. **18** Əgər biraw adəm öltürçüçdək kaltək bilən urup adəm öltürüp qoyoçjan bolsa, u kəstən adəm öltürgən kətil bolidu; kəstən adəm öltürçüçgi jəzmən öltürülüxi kerək. **19** Kən kisas aloçju kixi xu kətilni öltürsun; u kətilni uqratqan yeridə öltürsun. **20** Əgər

biraw eqmənlik bilən birsini ittirip yikçitewetip yaki məküp turup birər nərsə etip öltürüp qoyoçjan bolsa, **21** yaki eqəxixip muçt bilən urup öltürüp qoyoçjan bolsa, adəm uruquç jəzmən öltürülüxi kerək, çünki u kətil bolidu; kən kisas aloçju kixi kətilni uqrəoçjan yərdə öltürüwətsun. **22** Ləkin u adəmning eqi yok, tasadipiy ittirivetix yaki məksətsizlə birər nərsə etip, **23** yaki adəm öltürçüçdək hərçəndək bir taxni adəmni kərməy etip selip, adəm öltürüp qoyoçjan bolsa, uning əslidə uningəçja heçqəndək eqi bolmisa, uningəçja ziyankəçlik kılıx niyitimu bolmisa; **24** bundak əhwəlda, jamaət xu qanun-həçkümlərgə asasən adəm öltürçüçgi bilən kən kisas aloçju otturisida kesim kilsun. **25** Jamaət tasadipiy adəm öltürüp qoyuquçini kən kisas aloçju kixininç kolidin jəzmən kütçuzuwətsun; ular uni keçip beriwəloçjan panahlik xəhəriçja [aman-esən] qayturup bərsun; andin muçəddəs may bilən məsihləngən bax kəhin ölüp kətçüqə u xu xəhərdə tursun. **26** Ləkin tasadipiylikçin adəm öltürüp qoyoçjan kixi əgər keçip beriwəloçjan panahlik xəhəriçin təwəsidin qıçip kətçən bolsa, **27** xundakçla kən kisas aloçju kixi uni panahlik xəhəriçinç pasillirininç sirtida uqrçitip kəlip öltürüwətkən bolsa, undakçta kən kisas aloçju kən kətçix gunahini tartmaydu; **28** çünki tasadipiylikçin adəm öltürüp qoyoçjan kixi əslidə bax kəhin ölüp kətçüqə panahlik xəhəriçdə turuxi kerək idi; bax kəhin ölüp kətçəndin keyin öz təwəliki boləoçjan zeminiçja qayçit barsa bolidu. **29** — Bular silər turuxluç həmçmə yərdə əwladmu-əwlad qanun-bəççilimilər bolsun. **30** Baxça birsini öltürgən kətilni bolsa, birnəqçə guwahçqininç guwahçliçidin keyin andin öltürüçkə bolidu; ləkin pəkət birlə guwahçqininç guwahçliçi bolsa, u uni öltürüçning səwəbi bolmaydu. **31** Əlümgə layik gunah etçküçgnərgə, yəni kəstən adəm öltürgənlər üçün silər heçqəndək tələm pulini kət'iy köbul kilmanglar; undak kixi jəzmən öltürülüxi kerək. **32** Xuningdək panahlik xəhərgə keçip beriwəloçjan kixi üçün bax kəhin ölüp ketixçin ilçiri öz yerigə qayçit keliwelioxja heçqəndək tələm pulini kət'iy köbul kilmanglar. **33** Xundak kilsanglar, özünglər turoçjan zeminiç buləoçjan bolmaysilər, çünki kən zeminiç buləoçjauçdu; zeminda təkülçən qənoçja dəl xu qənni təkçən kixininç öz kənidin baxça heçqəndək kafarət kəltürüçkə bolmaydu. **34** Özünglər olturoçjan zeminiç, yəni Mən Özüm məkan kıləoçjan zeminiç buləoçjimanglar; çünki Mən Pərwərdigar Israillar arisida məkan tutçquçidurmən.

36 Yüsüp əwladlırınınç jəmətliçidin Manassəhning nəwrisi, Makirning oçli Gileadning əwladlırınınç jəmət baxlıçliři Musa wə Israillarning kətiliri boləoçjan əmirlərninç aldioçja kəlip mundak dedi: — **2** «Pərwərdigar ilçiri oçjaməoçja qək taxlap zeminiç İsrail həlçigə miras kılıp təksim kılıp bərxini buyruəoçjan; oçjammü Pərwərdigarning kəçindiximiz Zəlofiçhadning mirasini uning kizliçioçja təksim kılıp bərix toçprisidiki buyruççinimü aloçjan. **3** Ləkin, ular Israillarning baxça kəbilisidikilərgə yatlık bolup kətsə, ularning mirasimü ata-bowilirimizninç mirasidinç qıçip ularning ərlirininç kəbilisidinç mirasiçja qoxulup ketidu; undak boləoçjanda biz qək taxlap erixkən miras tügəydu. **4** Israillarning «azadlık yili» kəlgəndə ularning mirasi ularning

ərlirining kəbilisining mirasiqə qoxulup ketidu; bundak bolqanda ularning mirasi bizning ata-bowilirimizning mirasidin elip ketilidu». **5** Musa Pərwərdigarning səzi boyiqə Israillaroqə səz qilip mundak əmr qilip: — Yüsüp kəbilisidikilər toqra eytidu. **6** Zəlofiqadning qizliri toqrisida Pərwərdigarning buyruqini mundak; «Ular əzliri halioqan ərgə yatliq bolsa boluweridu, lekin əz jəməti, əz ata kəbilisidin bolqan birigə yatliq boluxi kerək. **7** Xundak bolqanda Israillarning mirasi bir kəbilidin yənə bir kəbiligə yetkilip kətməydu; Israillarning hər biri əz ata-bowilirining kəbilisining mirasini qing tutup koyup bərməsliki kerək. **8** Israillarning hər biri əz ata-bowilirining mirasini igiləx üqün Israil kəbililiridin mirasqə warisliq qilqan hər bir qiz-ayal əz ata-bowilirining kəbilisidin bolqan birsigə yatliq boluxi kerək. **9** Muxundak bolqanda, Israillarning mirasi bir kəbilidin yənə bir kəbiligə yetkilip kətməydu; qünki Israil kəbililiri əz mirasini kolidin bərməsliki kerək, — dedi. **10** Pərwərdigar Musaqə qandak əmr qilqan bolsa, Zəlofiqadning qizlirimu xundak qildi. **11** Zəlofiqadning qizliridin Maqlah, Tirzah, Hoqlah, Milkah wə Noahlar əz taqilirining oqullirioqə yatliq boldi. **12** Ular Yüsüpning oqli Manassəhning əwladlirining jəmətidikilərgə yatliq boldi; ularning mirasi yənilə atisining kəbilisi iqidə qaldi. **13** Bular Pərwərdigar Yerihoning udulida, İordan dəyasining boyidiki Moab tüzənglikliridə Musaning wasitisi bilən Israillaroqə buyruqan əmrlər wə həkümlərdur.

Kanon xərhi

1 Təwəndə hatiriləngini Musaning Jordan dəryasining xərkiy taripidiki Paran bilən Tofəl, Laban, Həzirot, Di-Zahəbning otturisida, yəni Sufning əzudlidiki qel-tüzlənglikdə, pütkül İsrailoəya eytkən səzliridur: — **2** Hərəb teoqidin qikiş, Seir teoqining yoli bilən Kadəx-barneaşoə barəşoəqə jəmiy on bir künlük yol idi. **3** Həlbuki, Musa bu barlik səzləni Pərwərdigarning ularni dəp əziğə tapilioəni boyiçə İsrailarəşoə eytkən waqti kirikiñi yili, on birinçiy ayning birinçiy küni boldi; **4** bu waqit Musa Həxbonni paytəht kişoəqan Amoriylarning padixahı Sişonni wə Axtarot wə Ədrəyni paytəht kişoəqan Baxanning padixahı Oğni məşoəqur kişoəqandin keyinki məzgil idi. **5** Xuning bilən Jordan dəryasining xərkiy taripidiki Moab zeminiəda Musa [pəyoşəmbər] bu kanun-təlmini xərhləşkə baxlar, mundək dedi: — **6** «Pərwərdigar Hudayimiz Hərəb teoşida bizgə səz kiliş: — «Silərnin muşu taoş ətrəpida turoşan waqtinglar yetərlik boldi; **7** əmđi burulup səpərgə atlinip, Amoriylar turuwatқан egizlikkə wə uningəy yəkin boləşan barlik jaylarəşoə, jümlidin Arabah tüzənglikigə, taoşliqlarəşoə, oymanlikkə, jənubkə, dengiz boylirioə, uluş dərya, yəni Əfrat dəryasişoəqə Kanaaniylarning zeminiəqə həm Liwan zeminiəqə beringlar. **8** Mana, Mən xü zeminni silərnin əldinglarəşoə koydum; kiringlar, Pərwərdigar ata-bowiliringlarəşoə, yəni İbrahım, İshək, Yəqub wə ularning əwladlirioə: «Silərgə berimən» dəp kəsəm kişoəqan zeminni igilənglar» — değəniđi. **9** Xunga Mən xü qaoşda silərgə: — «Mən yükiñlarni yaloşuz kətürələymən. **10** Pərwərdigar Hudayinglar silərnı kəpəytti; mana, bügün silər əsməndiki yultuzlardək nuroşunsilər. **11** Ata-bowanglarning Hudasi boləşan Pərwərdigar dərwəkə silərnı hazirkidin yəne ming həssə kəpəytkay, xundakla wədə kişoəqinidək silərgə bəht-bərikət ata kişoəqay! **12** Lekin mən əzüm yaloşuz kandaqmu silərnin jəpalirənglarnı, yükiñlarnı wə talax-tartixənglarnı kətürələymən? **13** Əzünğlar üqün həkəysi kəbillirənglardin danixmən, yorutuləşan mətiwərlərnı tallanglar, mən ularni üstünğərgə yolbaxçı kilimən» — dedim. **14** Silər bolsanglar manga: — «Sening eytkinəng yəxi gəp boldi», dedinglar. **15** Xuning bilən mən kəbililiringlardin munəwwər adəmlərnı, yəni danixmən həm mətiwər adəmlərnı tallap, üstünğərgə yolbaxçı kiliş, mingbexi, yüzbexi, əllikbexi wə onbexi kiliş təyinləp, kəbililiringlar üqün hərhil əməllərnı tutuxkə tiklidim. **16** Xü qaoşda mən aranglardiki sorakilarəşoə: «Kerindaxliringlar arisidiki ərz-dəwalarnı soranglar, kərindax bilən kərindaxning otturisida wə pükəring bilən kəoxna olturoşan yaqə yurtluklar otturisida ədil həküm qikişinglar; **17** həküm qikarəşoəqanda heqəqandək kixining yüz-hatirisini kilmanglar; məyli kişik bolsun, qoşng bolsun silər həmmisiningla ixlirini soranglar. Silər insanlarning səlitidin kərkməslikişinglar kərək, qünki muşu həküm qikişix ixi Hudaşoə təwə ixtur. Silərgə təs qüxişoəqan ix bolsa, mening əldiməşoə elip kelinglar, mən uni anglaymən» — dedim. **18** Əyni qaoşda mən kilişkə kərək boləşan barlik ixlər toşuruluş tapilioəqanmən. **19** Biz Pərwərdigar Hudayimiz bizgə buyruşoəqandək Hərəbtin

qikiş, Amoriylarning taoşlikişoəqə barduk wə silər xü yoldiki bipayan, dəlxətlik qəlni kərdunglar; biz uning həmmisidin ətəp, Kadəx-Barneaşoə kəlduk. **20** Wə mən silərgə: — «Silər Pərwərdigar Hudayimiz bizgə ata kilişoəqan, Amoriylarning teoşioəqə yetip kəlduk. **21** Mana, Pərwərdigar Hudayinglar bu zeminni əldinglarəşoə koydi; ata-bowanglarning Hudasi Pərwərdigar silərgə eytkəndək, xü yərgə qikiş uni igilənglar; kərkmanglar, heq həduşmanglar» — dedim. **22** Xuning bilən silər həmminglar yeniməşoə kelip manga: — «Biz zeminiəqə kirixtin ilgiri əldin adəmlərnı əwəşəyli; ular biz üqün u yərnı kəzətip, qikişimiz kərək boləşan u wə biz uqraydioəqan xəhərlər toşuruluş həwər yətküzəm» — dedinglar. **23** Bu ix nəziriməşoə muwəpiş kətünüp, mən aranglardin on ikki adəmnı, yəni həkəysi kəbilidin birdin adəmnı tallidim. **24** Ular yoloşə atlinip taoşkə berip, Əşkol jilişioəqə qüxiş u yərnı təkxürüp kərüxti. **25** Ular kollirioəqə xü zemindiki məwilərdin elip bizgə kəltürdi wə məlumət berip: «Pərwərdigar Hudayimiz bizgə təkđim kişoəqan bu zemini yəxişidur» — dedi. **26** Həlbuki, silər zeminiəqə qikişkə unimidinglar, Pərwərdigar Hudayinglarning əmrişoə qəxi qikiş Uningəy asiylık kilişinglar. **27** Wə əz qədirənglarda kəşxəp: «Pərwərdigar bizgə əq boləşanlikidin bizni Amoriylarning kəlioəqə tapxurup həlak kiliş üqün Misir zeminiđin qikəşoəqan. **28** Əmđi biz nəgə barəmmiz? Qünki kərindaxlirimiz: «Xü yərdiki adəmlər bizdin qoşng həm egiz bir həlk ikən; ularning xəhərliri intayin qoşng, səpilliri əsmənoəqə təkixidikən; uning üstigə biz xü yərdə Anakiylarnı baykidiş», dəp kənglimizni parəkəndə kilişətti» — dedinglar. **29** Xunga mən silərgə: «Kərkmanglar, ularning əldida dəkkə-dükkigə qüxmənglar; **30** silərnin əldinglarda mangidioəqan Pərwərdigar Hudayinglar Misir zeminiəda kəz əldinglarda barlik kişoəqanliridək silər üqün jəng kilişidü; **31** silər yəne qəl-bayawəndimə barlik mangəşoəqan yollirənglarda muşu yərgə yetip kəltigə insan əz oşlini kuşikida kətürginidək Pərwərdigar Hudayinglarningmu silərnı kətürginini kərdunglar. **32** Xuningdək gərşoə U yəne kəqidə otta, kündüzdə bulut iqidə silərnin əldinglarda mənşip, bargah tikkidək yərlərnı izdəp təpex üqün yürşən bolsimu, bu ixtə Pərwərdigar Hudayinglarəşoə ixənmidinglar. **34** Pərwərdigar bu səzlərnı kişoəqan əwəzənglarnı ənglap şəşəpliniş: **35** «Bu rəzil dəwrdikilərdin heqbir adəş həkəqandək yol bilən Mən ata-bowilirioəqə təkđim kilişni kəsəm kişoəqan bu yəxi zeminni kərgüçü bolmaydı! **36** Pəkət Yəfunməhning oşli Kaləb pütün kəli bilən Pərwərdigarəşoə əğəşkəşoəqə, xüla zeminni kəridü wə u əz puti bilən kəzip qikişən barlik yərnı uningəşoəqə wə uning balilirioəqə berimən» — dəp kəsəm kildi. **37** Xü qaoşda Pərwərdigar silərnin səwəbinglardin mənđinmu əqqikliđni wə: «Sənmu xü yərgə kərişoəqan bolmaysən. **38** lekin əldingda hizməttə turuwatқан Nuning oşli Yəşuxa kireləydu. Uni küşləndürşin, qünki u İsrailarnı uningəşoəqə miras kilişduridu. **39** Xuningdək silərnin: «Ular [düxmənlərnin] olşisi bolup kalidu» değən kişik baliliringlar, yəni büğünki kündə yəxi-yəmnı park etəlməyşoəqan baliliringlar bolsa, kirdü; Mən u yərnı ularəşoəqə ata kilimən wə ular uni igiləydu. **40** Lekin

silər bolsanglar, burulup Kizil Dengizə baridojan yol bilən qel-bayawanoja qayttinglar» — dedi. **41** Xu qaojda silər manga jawab berip: «Biz dərwekə Pərwərdigar aldida gunah sadir kilduk. Xuning üçün biz hazır Pərwərdigar Hudayimiz bizgə kilojan barlik əmiri boyiqə jəng kilojili qikimiz» — dedinglar. Xuning bilən silərnin hərbinglar öz beximqilik kiliq koral-yarakliringlarni esip, taojka qikmaqə boldunglar. **42** Lekin Pərwərdigar manga: Ularoja: — «Qikmanglar, jəng kilmanglar, qünki Mən aranglarda əməsmən; silər qokum düxmənlinglar aldida məqlup bolisilər», degin, dedi. **43** Mən silərgə səz kildim, lekin silər kulək salmidinglar, bəlkə Pərwərdigarnin səzigə karxi qikip əsiylik kiliq, əz beximqilik kiliq taojka qiktinglar. **44** Lekin taojda turojan Amoriylar silərgə karxi atlinip, bir top hərilerdək silərnə taki Horməhojioja koqlap, Seirda silərnə kiliclap əltürdi. **45** Silər kaytip kelip Pərwərdigar aldida yioja-zar kətürdünglar, əmma Pərwərdigar pəryadinglarni anglimidi, u uningə kulək salmidi. **46** Xuning bilən silər Qadəxtə nurojun künlər turup kaldinglar — silər kanqə künlər xu yərdə turdunglar!

2 Andin biz burulup, Pərwərdigar manga eytkəndək Kizil dengizə baridojan yol bilən səpərgə atlanduk; biz nurojun künlər Seir teojə ətrapida aylinip yürduk. **2** Pərwərdigar manga səz kiliq: — **3** «Silərnin muxu taojni aylinip turojan waqtinglar yetərlək boldi; əmdi ximal tərəpkə burulunglar. **4** Həlkəkə: — Silər Seirda turuwatqan kerindixinglar Əsawlarınin qəgrisidin etidojan boldunglar; ular silərdin kərkidu, xunga bək ehtiyat kiliq, **5** ularoja jəng kəzojimanglar; qünki mən silərgə ularning zeminidin hətta tapanqilik yərnimə bərməymən; qünki Seir teojini Əsawoja miras kiliq bərdim. **6** Silər ularoja pul tələp ozuk-tülüq setiwelinglar, pul tələp su setiwelinglar. **7** Qünki Pərwərdigar Hudayinglar kolunglardiki barlik əjirni bərikətləp kəlgən; U silərnin wə bipayan qel-bayawandin mengip etüwatqininglarda həmmi bildi; Pərwərdigar Hudayinglar bu kirik yil silər bilən billə boldi; həq nərsidin kəm bolmidinglar» — dedi. **8** Xuning bilən biz Seirda turuwatqan kerindaxlirimiz Əsawlarınin zeminidin wə Arabah tüzənglikidin, xundakla Elat wə Ezion-Gəbərdin etüp, burulup Moabdiki qel-bayawan yoli bilən mangduk. **9** Pərwərdigar manga: «Moabiylarni awarə kilmanglar yaki ularoja jəng kəzojimanglar; qünki Mən ularning zeminini silərgə miras kiliq bərməymən; qünki Mən Ar xəhər-zeminini Lutning əwladlirioja miras kiliq bərdim» — dedi **10** (Əmiylər əslidə xu yərdə turatti; ular Anakiylarəja ohxax küqlük, sani kəp, egiz boyluk bir həlkə idi. **11** Ular Anakiylardək «gigantlar» dəp hesablinidu; lekin Moabiylar ularni «Əmiylər» dəp ataydu. **12** Seirda əslidə Həriylar turatti; lekin Əsawlar Həriylarni zeminidin həydiwetip, ularni yokitip ornioja olturaxlaxti — huddi Israillar Mənkə Pərwərdigar ularəja təkdin kilojan, ularning təwəliki boləjan zeminəja kiləjiniəja ohxax). **13** [Pərwərdigar:] «Əmdi hazır ornunglardin turup Zərad ekininin etunglar» dedi. Buni anglap biz Zərad ekininin etuk. **14** Qadəx-Barneadin ayrilip Zərad ekininin etküqə boləjan künlər ottuz səkkiz yil boldi; bu dəl huddi Pərwərdigar ularəja kəsəm kiləjindək, u dəwrdiki

jəngqilər bargəhtin pütünləy yokitilojuqə boləjan arilikti wə waqit idi. **15** Dərwəkə Pərwərdigarning kəli ularni bargəhtin yokitip tügətküqə ularni həlak kilixkə karxi qikkanidi. **16** Wə xundək boldiki, xu jəngqilər əlüp həlkə arisidin pütünləy tügigəndin keyin, **17** Pərwərdigar manga səz kiliq: — **18** «Silər bügün Moabning, yəni Arning qəgrisidin etisilər. **19** Xuning bilən silər Ammoniylarəja yəkin kelisilər; əmma ularni awarə kilmanglar yaki ularəja jəng kəzojimanglar; qünki Mən Ammoniylarning zeminini silərgə miras kiliq bərməymən; qünki Mən uni Lutning əwladlirioja miras kiliq bərdim» — dedi. **20** (bu zeminu «gigantlarning zemi» hesablinidu; qünki ilgiri gigantlar xu yərdə turojanidi; Ammoniylar ularni «Zamzumlar» dəp ataydu. **21** Ular Anakiylarəja ohxax küqlük, sani kəp, egiz boyluk bir həlkə idi. Pərwərdigar ularni [Ammoniylarning] aldida yokitixi bilən [Ammoniylar] ularni zeminidin məhrum kiliq, ularning ornioja olturaxlaxkanidi. **22** Pərwərdigar Seirda turojan Əsawlar üçünmə ohxax ix kildi, ularning aldidin Həriylarni yokatti; xuning bilən Əsawlar ularni zeminidin məhrum kiliq, bügüngə qədər ularning ornioja olturaxlaxkanidi. **23** Wə Gaza xəhərigiqə kənt-kixlaklarda olturaxlaxkan awiylarni bolsa, Kaftordin qikqan Kaftoriylar yokitip, ularning ornioja olturaxlaxti). **24** — «Əmdi ornunglardin kəzojilinglar, səpiringlarəja qikqinglar; Arnon dəryasidin etunglar; mana, Mən Həxbonning padixəhi Amoriy Sihonni wə uning zeminini kolunglarəja tapxurdum; ixni baxlanglar, zeminini igiləxkə, uning bilən jəng kilixkə qikqinglar; **25** Mən bügündin baxlap silərnin kərkunqunglar wə wəlxitinglarni pütüklə asman astidiki həlkələr üstigə qüxürimən; ular silərnin həwiringlarni anglap silərnin tüpəyilinglardin titrəp dəkkə-dükkigə qüxidü». **26** Xu qaojda mən Həxbonning padixəhi Sihonəja Kədəmot qəlidin əlqilərnə əwətip, tinqlik salimi yollap: — **27** «Bizning zeminidin etüximizgə yol kəyojaysən; ongoja, soləja burulmay, pəkətlə yoldin qikmay mangimiz. **28** Sən manga ozuk-tülüknə puləja setip berisən, suni puləja setip berisən; biz pəkətlə piyədə mengip etimiz, halas. **29** Seirda turuwatqan Əsawlar, Arda turuwatqan Moabiylar bizgə muamilə kiləjəndək sənmu biz İordan dəryasidin etüp, Pərwərdigar Hudayimiz bizgə təkdin kilidəjan zeminəja kirgüqə xundək muamilə kiləjəysən» — dedim. **30** Lekin Həxbonning padixəhi Sihonning bizning yərdin etüximizgə yol kəyojisi yok idi; qünki Pərwərdigar Hudayinglar uni silərnin kolunglarəja tapxurux üçün uning roh-kəlbini kattik, kənglini jəhil kiliwətkən (bügünki əhwal dərwəkə xundək). **31** Pərwərdigar manga: «Mana, Mən aldinglarda Sihonni wə uning zeminini silərgə tapxuruxkə baxlidim; ixni baxlanglar, uning zeminini igiləx üçün uni ixəjal kilixkə kirixinglar» — dedi. **32** Sihon dərwəkə ezi wə barlik həlkə biz bilən kərxilixix üçün jəng kilixkə Yəhəzoja qikti. **33** Lekin Pərwərdigar Hudayimiz uni bizning aldimizda kolimizəja tapxurdi; biz uning əzini, sojullirini wə barlik həlkəni urup məqlup kilduk. **34** Xu qaojda biz uning barlik xəhərlirini ixəjal kiliq ularni pütünləy həlak kilduk; ulardiki barlik ərkək, kiz-ayal wə balilarni birinimə koymay yokattuk; ulardin

heqkaysisini tirik qoymiduk. **35** Biz pəkət əzlimiz üqün qarwa mallarini wə ixoal kīlojan xəhərlərdin olja oṇiymət alduk. **36** Arnon dəryasi boyidiki Aroardin wə xu yərdiki jiloidiki xəhərdin tartip Gileadkiqə heqkandək xəhər bizgə təng keləlmidi; Pərwərdigar Hudayimiz bizning aldimizda həmmisini məqlubiyətkə uqratti. **37** Həlbuki, silər Ammoniyarning zeminoja, qəgrisi boləjan pütkül Yabbok wadisiqə, taodiki xəhərlərgə yəki Pərwərdigar Hudayimiz bizgə mən'i kīlojan hərkəysi yərgə yekinlaxmidiglar.

3 Andin biz burulup, Baxanoja baridojan yol bilən qikip mangduk; Baxanning padixahı Og wə barlik həlki bizgə kərxi jəng kilixkə Ədrəyqə qikti. **2** Pərwərdigar manga: «Uningdin kərkmiojin; qünki Mən uni, uning həlki wə zeminini kəlungəja tapxurdum; Həxbonda turojan Amoriylarning padixahı Sihonni nemə kīlojan bolsa, unimu xundək kilisan» — dedi. **3** Pərwərdigar Hudayimiz dərwəkə Baxanning padixahı Ognı wə barlik həlkini kəlimizəja tapxurdi; biz uningəja hujum kilip ulardin heqkimni kəldurmay kirduk. **4** Xu wəqitda biz uning barlik xəhərlirini ixoal kilduk; biz uning xəhərliridin igilimigin birsimu kəlmidi. Bular Baxandiki Ogning padixahliki, yəni pütkül Argob rayoni bolup, jəmiy atmix xəhər idi. **5** Bu xəhərlərnin həmmisi egiz sepillar wə baldaqlik kowukliri bilən məstəhəkəm kilinojanidi; ularəja kəraxilik yeza-kəntlər intayin kəp idi. **6** Biz ularni Həxbonning padixahı Sihonni kīlojinimizdək təltəküs yoqattuk — Barlik xəhərlər, ərlər, ayal-balilarni qoymay həmmisini təltəküs yoqattuk. **7** Biz pəkət əzlimiz üqün barlik qarwa-mallarni wə xəhərlərdin olja oṇiymət alduk. **8** Xu qəoqda biz İordan dəryasining xərək tərpidə turuxluk Amoriylarning ikki padixahining kəlidin zeminini, yəni Arnon dəryasidin Hərmon teojojqə boləjan zeminini tartiwalduk. **9** (Hərmon teojoji Zidoniylar «Sirion», Amoriylar «Senir» dəp ataydu); **10** Biz yəne tüzlənglikliki barlik xəhərlər, pütkül Gilead wə Baxan padixahı ogning padixahlikidiki Salikah wə Ədrəy xəhərlirigə, Baxanning barlik zeminini igiliduk. **11** (Xu qəoqda gigantlarning kəldukidin pəkət Baxanning padixahı Og kəlojanidi; uning kariwiti təmürdin yasəlojanidi; mana, u Ammoniyarning Rabbah xəhəridə sakliniwatmamdu? Uning uzunlukı tokkuz gəz, kəngliki tət gəz. «Gəz» — adəttiki adəmnin jəyniki əlqəm kilinojan). **12** Biz xu qəoqda igiləgin zemin mundək: — Arnon dəryasi yenediki Aroar xəhəridin tartip, Gilead taqlikining yerimini wə uningdiki xəhərlərnı Rubən wə Gad kəbilisidikilərgə təkdım kildim; **13** Gileadning kəlojan zemini wə Og padixahning zemini boləjan pütkül Baxanni mən Manassəhning yerim kəbilisigə təkdım kildim (pütkül Argob rayoni, yəni pütkül Baxan «gigantlarning zemini» deyilidu). **14** Manassəhning ooqli Yair pütkül Argob rayonini, yəni Baxanni Gəxuriylar wə Maakatiylarning qəgrisiqə igiləgən wə uni əz ismi bilən «Həwwo-t-Yair» dəp atəjan. Bügüngə kədər u xundək atalməkta). **15** Gileadni bolsa mən Makiroja təkdım kildim. **16** Rubəndikilər wə Gədtikilərgə mən Gileadın Arnon dəryasiqə (wadining otturisi qəgra idi), xundəkla Ammoniyarning qəgrasi boləjan Yabbok dəryasiqə boləjan zeminni təkdım kildim; **17** yəne Pisgah taqliki

astida yatqan Arabah tüzləngliki (taqlik tüzlənglikning xərkiy tərpidə) wə İordan dəryasining Kinnərt kəlidin tartip Tuz dengiziqə boləjan kismini ularəja qəgra kilip bərdim. **18** Mən xu qəoqda silərgə: — Pərwərdigar Hudayinglar əzünglarning təəllukətinglar bolsun dəp igiləxinglar üqün bu zeminni silərgə ata kīlojan; aranglardiki jəngqilər jənggə təyyarlinip korəllənojan həlde kərinədxliringlar boləjan İsrəillərdin əldidə dəryadin ətənglar; **19** Pəkət bala-qəkiliringlar wə mal-qərwiliringlar (mal-qərwiliringlarning kəplikini bilimən) mən silərgə təksim kīlojan xəhərlərdə kəlsun; **20** Pərwərdigar kərinədxliringləroja silərnin aram əlojininglərdək aram bərgüqə, ular Pərwərdigar Hudayinglar İordan dəryasining u tərpidə ularəja təkdım kīlojan zeminni igiləgüqə ular bilən birgə [jəng kilinglar]; andin silər hər biringlar mən silərgə təksim kīlojan əz təəllukətingləroja kəytisilər» — dəp tapiliojanmən. **21** Xu qəoqdimu mən Yəxəuəja: «Sən Pərwərdigar Hudayinglarning muxu ikki padixahkə kīlojanlirining həmmisini əz kəzüng bilən kərdüng; Pərwərdigar sən baridojan yərdiki padixahliklarnimu xuningəja ohxax kilidu. **22** Silər ulardin kərkmənglar; qünki Pərwərdigar Hudayinglar əzi silər üqün jəng kilidu» — dəp tapiliojanmən. **23** Xu qəoqda mən Pərwərdigardin ətünüp: — **24** «İ Rəb Pərwərdigar, Sən Əz kulungəja Əz uluəlukung wə küqlük kəlungni ayan kilixkə kirixting; qünki məyli əsmənlərdə yəki zemində bolsun Səning kīlojanliringəja wə kīq-kudritingə təng kəlgüdək xundək ilah bərmu? **25** Səndin ətünümənki, mən İordan dəryasidin ətüp, xu yərdiki yəhxi zeminni — Xu yəhxi taqlikni wə Liwanni kərtixkə nesip kīlojəysən», — dedim. **26** Ləkin Pərwərdigar silərnin səwəbinglar tūpəylidin manga qəzəpəlinip iltijəyimoja kulək salmidi, bəki manga: «Bəldi, bəsl! Bu ixni aldimdə ikkinji tiləja əlojuqi bolma. **27** Sən Pisgahning qəkkisiqə qikip bəxingni kəttürüp, əz kəzəng bilən məqrəbka, ximaləja, jənuəbka wə məxrikkə tikilip kəra; qünki sən muxu İordan dəryasidin ətməysən. **28** Yəxəuəja wəzəpini tapiliojin, uni riqəbətəndürüp yürəklək kil; qünki u bu həlkning əldidin ətüp sən kəridiojan xu zeminoja ularni igə kīlojuzidu» — dedi. **29** Xuning bilən biz Bəyt-Pəorning udulidiki wədidə turup kəlduk.

4 — Əmdi, i İsrail, mən silərgə əgətidiojan muxu bəlgilimilərgə həm həkümlərgə kulək selənglar; ularəja əməl kilsənglar həyatlik tapisilər wə xundəkla ata-bowiliringlarning Hudası Pərwərdigar silərgə təksim kīlidiojan zeminoja kirip uni igiləysilər. **2** Mən silərgə tapxuridiojan Pərwərdigar Hudayinglarning muxu əmrlirigə əməl kīlixinglar üqün, mən silərgə əmr kīlojan səzğə heqnəmini qəxmənglar həmdə uningdin heqnəmini qikiriwətmənglar. **3** Silər əz kəzəringlar bilən Pərwərdigarning Baal-Pəorning tūpəylidin kīlojan ixlirini kərgənsilər; qünki Baal-Pəoroja əgəxkənlərnin həmmisini Pərwərdigar Hudayinglar aranglardin yoqətti; **4** Ləkin Pərwərdigar Hudayingləroja qing bəoqlənojanlardin hər biringlar bügüngə kədər həyat turuwətisilər. **5** Mana, mən Pərwərdigar Hudayim mənə əmr kīlojəndək, kirip igiləyiojan zemində turojəndə ularəja əməl kilsun dəp silərgə bəlgilimə həm həkümlərnı əgəttim. **6** Silər ularni qing tutup əməl

kilinglar; qünki xundak kilsanglar bu hëkümlarning hëmmisini anglijan hëlkjarning kez aldida silerning dana wë yorutulojan bir hëlk ikänlikinglar ispatlinidu; ular dërwëkë: «Bu uluqj ël dërhëkëkëät dana hëm yorutulojan bir hëlk ikän» – dëydu. 7 Qünki Përwërdigar Hudayingimizing bizning Uningoja nida kילוan hërbir tilaklirimizdë bizgë yëkin turojini dëk, ëzigë yëkin turojan bir Hudasi bolojan bizgë ohxax baxka bir uluqj ël barmu? 8 Mën aldindinglaroja qoyojan muxu pütkül qanundikidëk adil bëlqilimilër hëm hëkümlërgë igë bolojan silërdëk baxka bir uluqj ël barmu? 9 Öz keztinglar bilën kergëñ ixlarni untumasliqinglar, hëttä ömrüñgäning barliq kënlirida qëlbinglardin qikarmasliqinglar üqün ëzüñgäroja ehtiyat kilinglar wë ihlasliq bilën qëlbinglarni [ezixtin] saklanglar; xuningdëk silër kergininglarni baliliringlaroja wë baliliringlarning baliliroja yatküzüñgä; 10 Silër Hërëb teojida Përwërdigar Hudayinglarning aldida turojan küni Përwërdigar manga: «Hëlkni Mening sezlimni anglix üqün yenimoja yioqkin; xuning bilën ular sezlimni ëginiñ, yër yüzidiki barliq kënliridë Mëndin äyminidu wë baliliroja ëgitudu» – degënidu. 11 Silër yëkin keliñ taqning tüwidë turduñgä; bu taqning oti asmanlarning baqirioqjë keyüp yetti, hëmdë karangoçuluk, bulutlar wë sür taqni kaplidi; 12 Përwërdigar otning otturisidin silërgë sez kildi; silër sözlëning sadasini anglinglar, lekin heq xëkilni kërmidinglar; silër pëkät bir awazni anglinglar. 13 Wë U xu qaoqda silërgë ömr kילוan ähdisini, yëni «on ömr»ni ayan kildi wë ularni ikki tax tahtay üstigë pütüti. 14 Wë xu qaoqda Përwërdigar manga ömr kiliñ, silër dëryadin ötüñ igiläydiqan zeminda ularni ularoja ämël kilixinglar üqün silërgë bëlqilimilër hëm hëkümlarni ëgitiñni tapilidi. 15 Özüñgäroja nahäyiti ehtiyat kilinglarki (qünki Përwërdigar Hërëb teojida ot otturisidin silërgë sez kילוanda heqkandëk xëkilni kërmigëñsilër), 16 ëzüñgäroja bulojap, mëyli ërkëk yaki ayal süritidë, mëyli yër yüzidiki hërëkandëk haywan yaki asmanda uqidiqan hërëkandëk qux bolsun, mëyli yër yüzidë hërëkandëk ömiligüqj haywan yaki yër astidiki sulardiki hërëkandëk belik bolsun, ularning süritidë heqkandëk xëkil-qiyapëttiki oyma butni ëzüñgäroja üqün yasimanglar, 19 yaki xuningdëk, bexinglarni këtürüp asmanlaroja karap, quyax, ay, yultuzlar, yëni pütkül samawi qoxunni kërüp, kënglünqar mayil bolup ularoja bax egip kullukioja kirmëñgä; qünki Përwërdigar Hudayinglar bularni pütkül asman astidiki barliq hëlkjër üqün orunlaxturojan. 20 Lekin silëni bolsa Përwërdigar Öz mirasi bolojan bir hëlk boluxunglar üqün «tömür tawlaw humdani»din, yëni Misirdin elip qikti. 21 Lekin Përwërdigar silëning wäjöñgärdin manga qözëplinip, Përwërdigar Hudayinglar silërgë miras bolux üqün ata kilidiqan yaxsi zemin toqrisida: – «Sën xu yërgë kirixkë Iordan dëryasidin etmaysën» dëp kësëm kildi. 22 Xunga mën muxu zeminda ëlüxüm muqërrër; Iordan dëryasidin etmëymën; biräq silër bolsanglar uningdin ötüñ xu yaxsi zeminni igiläysilër. 23 Përwërdigar Hudayinglarning silër bilën tüzgëñ ähdisini untumasliqinglar, xundakla ëzüñgäroja üqün Përwërdigar Hudayinglar silërgë mën'i kילוan oyma butni yaki hërëkandëk nërsining xëkil-

qiyapitini yasimasliqinglar üqün ëzüñgäroja hëzi bolunglar. 24 Qünki Përwërdigar Hudayinglar hëmmini yutquqj bir ot, wapasizliqkë hësät kילוuqj bir Hudadur. 25 Silër përzëntlër, përzëntinglarning përzëntlirini kërüp, zeminda uzak waqit turojandin keyin, birhil xëkil-qiyapëttë bolojan oyma butni yasiojan, xuningdëk Përwërdigar Hudayinglarni rëñjitip uning nëziridë rëzil bolojarni kilip ëzüñgäroja bulojanglar bolsanglar, 26 mën asman-zeminni üstüñgäroja guwahqj boluxkë qakirimën, silër Iordan dëryasidin ötüñ, igiläydiqan xu zemindin tezla pütünlay yok kilinililër; silëning uningda yaxiojan kënliringlar uzun bolmaydu, silër bëlki uningdin pütünlay yok kilinililër. 27 Përwërdigar silëni barliq hëlkjër arisioja tarkitidu, Përwërdigarning silëni häydixi bilën silër xu ëllër arisida kiquk bir qalduq bolisilër. 28 Silër xu yërlërdë turup yaoqatqin yaki taxtin yasalojan, në kërëlmëydiqan, në angliyalamaydiqan, në yemëydiqan, në puralmaydiqan, pëkät insanning qolining yasiojini bolojan ilahlarning kullukida bolisilër. 29 Silër xu yërlërdë Përwërdigar Hudayinglarni izdäysilër; pütün qëlbinglar wë pütün jëninglar bilën uni izdisëñgä, uni tapisilër. 30 Silër eojir azab-öqubët tartkininglarda, bu ixlarning hëmmisi bexinglaroja qüxkandë, silër Përwërdigar Hudayinglaroja yenip kelisilër wë uning awazioja kulak salisilër. 31 Qünki Përwërdigar Hudayinglar rëhëmidil bir Hudadur; U silëni taxlawëtmëydu, në halak kilmaydu, në ata-bowiliringlar bilën qasam iqip tüzgëñ ähdisini heq untumaydu. 32 Ömdu, silërdin ilgiri, Huda insanni yër yüzidë yaratqan kënidin tartip ëtkën kënlër toqçuluk sürixtë kilinglar, xundakla asmanlarning bir qetidin yëñë bir qetigiqë sürixtë kilinglarki, muxuningoja ohxax uluqj bir ix bolup baqqanmu? Uningoja ohxax bir ixni anglap baqqanmu? 33 Silërgë ohxax, Hudaning ot iqidin qikkän awazini anglap tirik qalojan baxka bir hëlk barmu? 34 Përwërdigar Hudayinglar kez aldindinglar silër üqün Misir zeminda kילוanilridëk, kiyin sinaklar bilën, mëjizilik alamëtölër bilën, karamätölër bilën, urux bilën, këqlük kol hëm uzitilojan biläk bilën wë dëhxëtlik wëhëmilër bilën silërdin baxka bir hëlkni yat bir ëlning arisidin qikirip Özigë has kilix üqün kelip urunup baqqanmu? 35 Përwërdigar Hudadur, uningdin baxka birsi yoktur, dëp bilixinglar üqün silër bu [uluqj] ixlarni kërëxkë muyësër kilinojansilër. 36 Silërgë tälüm berix üqün U asmanlardin silërgë Öz awazini anglatti; U yër yüzidë Özining uluqj otini kësëtti; silër xu otning otturisidinmu uning awazini anglinglar. 37 Uning üstigë, ata-bowiliringlaroja baqliqan muhëbbiti tüpëylidin hëmdë ularning keyinki äwladlirini talliojanliqj üqün, U silëni Misirdin xëhsën Özi zor kudriti bilën kutkuzup qikardi; 38 U xuningdëk silëning aldindinglardin ëzüñgäroja kër wë këqlük bolojan ëllëni zemindin häydöp, silëni uningoja kirgüzüp, uni bügünki këndikidëk silërgë miras kilix üqünmu xundak kילוandur. 39 Xunga bügün xuni bilip koyunglarki wë kënglünqarni xuningoja bëlüñgäroja, Përwërdigar yukiridiki asmanlarda bolsun, astidiki yër-zeminda bolsun Hudadur; Uningdin baxka heqbiru yoktur. 40 Xuningdëk silëning wë keyinki balilar-äwladliringlarning ähwali yaxsi bolux üqün,

Pərvərdigar Hudayinglar silərgə ata kılıdioğan zeminə künliringeri uzun, hətta mөnggölük kılıx üqün mən bügünki kündə silərgə tapılavatkan Uning bəlgilimiliri wə əmlirini tutunglar». **41** Andin Musa İordan dəryasining xərkiy tərpidə üq xəhərni ayrip bekitti; **42** məksiti, heqkəndək eq-adawiti bolmay, tasadiپی коxnisini öltürüp koysa, öltürgən kixi xu yərlərgə, yəni xu xəhərlərdin birigə qeqip berip aman-esən kelixtin ibarət idi. **43** Bu xəhərlər bolsa: — Rubənlərnin zeminidin qel-bayawandiki Bəzər, Gadlarning zeminidin Gileadtiki Ramot, Manassəhlərnin zeminidin Baxandiki Golandin ibarət idi. **44** Musa İsrailarning aldioja koçoqan kanun mana təwəndikidək: — **45** (bular bolsa İsrailar Misirdin qikkənda Musa [pəyoəmbər] ularoja jakarlioğan agah-guwahlar, bəlgilimilər həm həkümlərdur; **46** Musa wə İsrailar Misirdin qikkənda Amoriylarning Həxbon xəhəridə turuxluk padixahı Sihonni öltürgənidi; Musa bu əmlərni Sihonning zeminida, İordan dəryasining xərək tərpidə, Bəyt-Peorning udulidiki wadida İsrailaroja jakarlioğan. **47** Xu qaşda İsrailar [Sihonning] wə Baxanning padixahı Ogning zeminini, yəni İordan dəryasining kün petix tərpidiki Amoriylarning ikki padixahining zeminini igiliganidi; **48** ularning zemini Arnon dəryasining kiroqikidiki Arəodin tartip Sion (yəni Hərmon) teoşiojaq, **49** xundakla İordan dəryasining xərək tərpidiki pütkül Arabah tüzləngliki wə Pisgah teoşining başrioja jaylaxқан «Tüzləngliktiki dengiz»oşiqə idi).

5 Xuning bilən Musa pütkül İsrailni qakirip ularoja mundək dedi: — «İ İsrail, mən bügün kulaklırlinglaroja anglitiwatқан bu bəlgilimilərgə həm həkümlərgə kulək selinglar, ularni egininglar, ularoja əməl kılıxka kəngül bəlunglar! **2** Pərvərdigar Hudayimiz biz bilən Hərəb teşida əhdə tüzdi. **3** Bu əhdini Pərvərdigar atabowilirimiz bilən tüzgən əməs, bəlki biz bilən, yəni bügünki kündə tirik qəlojan bizlə bilən tüzdi. **4** Taşda ot iqida turup Pərvərdigar silər bilən yüz turana sezləxkənidi **5** (xu qaşda silərgə Pərvərdigarning sezkalamini jakarlaş üqün mən silər wə Pərvərdigarning otturısında turoşanidim; silər otning aldidə kərkup, taşka qikixni halimidinglar). **6** U mundək dedi: — «Mən seni Misir zeminidin, yəni «kulluk makani»din qikərojan Pərvərdigaring Hudadurmən. **7** Sening Məndin baxka heqkəndək ilahing bolmaydu. **8** Sən ezüng üqün mayli yukiridiki asmandə bolsun, mayli təwəndiki zemində bolsun, yəni yər astidiki sularda bolsun, həkəndək nərsining kiyapitidiki heqkəndək oyma xəkilni yasima; **9** Sən bundək nərsilərgə bax urma yəni ularning kullukioja kirmə. Qünki Məni Pərvərdigar Hudaying wəpəsizlikka həşət kılıquqi Hudadurmən. Məndin nəprətləngənlərnin qəbihlikirini ezlirigə, oşullirioja, hətta nəwrə-qəwrlirigiqə qixürimən. **10** Əmma Məni seydiojan wə əmliririni tudiojanlaroja ming əwladiojaq əzğərməs mehribanlık kərsitimən. **11** Pərvərdigar Hudayingning namini qalaymıkan tiləja alma; qünki kimdəkim namini qalaymıkan tiləja əlsa, Pərvərdigar uni gunahkar hesablimay qəlmaydu. **12** Pərvərdigar Hudaying sanga əmr kılıqəndək xəbat künini mukəddəs dəp bilip tut, xuningə əməl kıl. **13** Altə kün ixləp barlık ixliringni tügətkin; **14** ləkin yəttinqi kün Pərvərdigar Hudayingə atəlojan xəbat

künidur. Sən xu küni heqkəndək ix kilməysən; mayli sən yəni oşlung bolsun, mayli kizing, mayli qulung, mayli dediking, mayli buqang, mayli exiking, mayli həkəndək baxka uliojan, yəni sən bilən bir yərdə turuwatkan musapir bolsun, heqkəndək ix kilməsin; xuning bilən qulung wə dediking səndək aram alalaydu. **15** Sən ezüngning əslidə Misir zeminidə kul boləjanlığini, Pərvərdigar Hudaying kılıkük kəli wə uzatқан biliki bilən seni xu yərdin qikərojanlığini esingdə tut; xu səwəbtin Pərvərdigar Hudaying sanga xəbat künini tutuxni əmr kılıqə. **16** Pərvərdigar Hudaying sanga əmr kılıqəndək ata-anangni hərmət kıl. Xundək kilsang Pərvərdigar Hudaying sanga ata kilməqə boləjan zeminidə uzun əmür kərisən, həling yaxhi bolidu. **17** Qatillik kılma. **18** Həm zina kılma. **19** Həm oşirilik kılma. **20** Həm koşnang toşuruluk yəlojan guwahlık bərmə. **21** Həm koşnangning ayalini təmə kılma wə nə uning öyi, uning etizi, uning kulı, nə uning dediki, nə uning kalisi, nə uning exikige yəni koşnangning həkəndək baxka nərsisigə kəz kiringni salma». **22** — bu sezlərni Pərvərdigar taşda, ot, bulut wə sürlük qəranğoluluk iqidin kılıkük əwazi bilən silərnin pütkül jamaitinglaroja eytkən wə ularoja heq baxka [sezlərni] koşmiojan; u ularni ikki tax tahtayəja pütüp manga tapxurdi. **23** Wə xundək boldiki, qəranğoluluktin qikkən əwazni anglioşinglarda wə otluk taş kəyginidə silər, yəni qəbilə baxlıqlinglar wə aqsakalliringlar yenimoja kelip: — **24** «Mana, Pərvərdigar Hudayimiz əz-xəripə wə uluşlukini ayan kildi wə biz uning əwazini otturisdin angliduk, xuning bilən biz bügünki kündə Huda insanlar bilən sezləxkən bolsimu, ularning tirik qəlojanlığini kərdük. **25** Əmdi biz jenimizəja təwəkkül kılıximizning nemə həjiti? Qünki muxu dəxətlik ot bizni yutuwetidu. Əgər biz Pərvərdigar Hudayimizning əwazini anglawərsək ölip ketimiz. **26** Qünki ət igilirdin həyat igisi Hudaning otning otturisdin sezləng əwazini anglap, bizdək tirik turuwatkanlarin kim bar? **27** Sən ezüng Pərvərdigar Hudayiməja yekinxlip, uning sezləngənlirinin həmmisini angliojan; andin Pərvərdigar Hudayimiz sanga sezləngənlirinin həmmisini bizgə eytip berisən; xuning bilən biz uni anglap əməl kilmiz» — dedinglar. **28** Pərvərdigar silərnin bu mənə eytkən sezliringlari anglap mənə: «Bu həlkning sanga eytkən sezlirini anglidim; ularning barlık eytkən sezliri durustur. **29** Kaxki ularda Məndin kərkup, əmliririmi izqil tudiojan bir qəlb bolsidi, ularning həli wə baliliringning həli mənggügə yaxhi bolatti! **30** Sən berip ularoja: «Qediringlarəja qaytinglar» — degin. **31** Sən bolsang yenimda turoşin; Mən sening ularəja ešitixing kərek boləjan əmlər, bəlgilimilər wə həkümlərnin həmmisini sanga eytip berimən; xuning bilən ular Mən ularəja təwəlik kılıp beridiojan zeminidə turup buləroja əməl kılıdiojan bolidu. **32** Əmdi Pərvərdigar Hudayinglar silərgə əmr kılıqəndək kılıxka kəngül bəlunglar; uningdin ong wə soləja taymanlar! **33** Pərvərdigar Hudayinglar silərgə əmr kılıqəjan barlık yolliridə minginglar; xundək kilsanglar həyatlık tepip, həlinglar yaxhi bolidu wə silər igidarlık kılıdiojan zeminidə turup künliringer uzun bolidu».

6 «Mana, bular Pərwərdigar manga silər [dəryadin] ötüb igiləydiyən zəmində turuoininglarda ularoşa əməl kəlixinglər üqün silərgə əgətişni tapiloğan əmrlər, bəlgimilər həm həkümlərdur: — **2** (xuning bilən silər, yəni sən əzüng, oqlung wə nəwrəng barlıq tirik künliringlarda Pərwərdigar Hudayinglardin kərkup, mən silərgə tapilawtқан uning barlıq bəlgilimə wə əmrlirini tutisilər, xundakla uzun künlərni kərisilər. **3** Sən, i İsrail, ularni anglap əməl kəlixkə kəngül kəyunglar; xuning bilən ata-bowiliringlarning Hudasi Pərwərdigar silərgə deginidək, süt bilən həsək ekip turidoğan mənəbət zəmində turup, həlinglar yaxhi bolidu wə saninglar intayin kəpiyidu): — **4** — Anglanglar, əy İsrail: — Pərwərdigar Hudayimiz, Pərwərdigar bir birliktur; **5** sən Pərwərdigar Hudayingni pütün kəlbing bilən, pütün jening bilən wə pütün kəqūng bilən səygin. **6** Mən sanga bəgün tapiloğan bu səzlər kəlbingdə bolsun; **7** Sən ularni baliliringoşa singdürüp əgət, məyli əydə olturoqanda, yolda mangoqanda, ornungda yatqanda wə ornungdin turuwatkanda hər wəqit ular toqurluq səzligin; **8** ularni qolungoşa [əslətmə]-bəlgə kəlip tənqiwəl, pəxanənggə kəxkədikə simwol kəlip ornitiwal; **9** Sən ularni əyüingdiki kəxəkliringgə wə dərwəziliringoşa pütktüzgin. **10** Wə Pərwərdigar Hudaying seni kəsəm kəlip ata-bowiliringoşa, yəni İbrahım, İshək wə Yəqubkə wədə kəloğan zeminni sanga ata kəlix üqün sən uningoşa baxlıjoqanda, — əzüng kərmioğan ulu wə esil xəhərlərgə, **11** əzüng bisatlık kəlmioğan allıkaqan esil bisatlık kəlinoğan əylərgə, əzüng kolimioğan, allıkaqan kolanoğan kuduklaroşa, əzüng tikmigən üzümzarlar wə zəytunzarlaroşa muyəssər kəlinixing bilən sən yəp toyunoğandin keyin, **12** — əyni qəoşda seni Misir zeminin, yəni «kulluq makani»din qəkaroğan Pərwərdigarni untuxtın həzi bol. **13** Sən Pərwərdigar Hudayingdin kərkəkin, ibaditidə boləjin wə kəsəm kəlsang uning nami bilənla kəsəm iqkin. **14** Silər bəxkə ilahlər, yəni ətrapingdiki əllərnin ilahlirini kət'iy izdimənglar; **15** Qünki aranglarda turuwatқан Pərwərdigar Hudaying wəpasizlikkə həsət kəloşuqi Təngridur. [Əgər xundək kəlsang] Pərwərdigar Hudayingning qəzəpi sanga kəzoşqilip, U seni yər yüzidin yəqətməy kəlməydu. **16** Silər Pərwərdigar Hudayinglarni Massahta sinoğandək Uni sinimənglar. **17** Pərwərdigar Hudayinglarning əmrlirini, silərgə tapiloğan guwah-həkümliri wə bəlgimilirini kəngül kəyup tutunglar. **18** Pərwərdigar Hudayinglarning nəziridə durus wə yaxhi boləjanni kəlinglar; xundək kəloqanda həlinglar yaxhi bolidu wə Pərwərdigar ata-bowiliringlaroşa bərixkə kəsəm kəloğan zəminoşa kərip uni igiləysilər, **19** xundakla Pərwərdigar wədə kəloğandək barlıq duxmənliringlarni aldinglardin həydəp qəkirəwətisilər. **20** Kəlgüsüdə oqlung səndin: — «Pərwərdigar Hudayimiz silərgə tapiloğan ağah-guwah, bəlgilimə həm həkümlər nəmə?» dəp sorisa, **21** sən oqlungoşa mundaq dəysən: «Biz əslidə Misirdə Pərwərdigar kulliri ikənmiz; biraq Pərwərdigar bizni Misirdin kəqlük bir kəl bilən qəkaroğan. **22** Pərwərdigar kəz aldimizda uluqi həm dəlxətlik məjizilik əlamətlər wə kəramətlərni kərsitip, Pərwərdigar üstigə həm uning barlıq əiləsidikilərnin üstigə qūxürdi; **23** U ata-bowilirimizə kəsəm iqip wədə kəloğan zeminni

bigzə ata kəlip, uningəşa bizni baxlap kərixkə xu yərdin yətəkləp qəkarəoğan. **24** Pərwərdigar bigzə bu barlıq bəlgimilərnə tutuxni, Pərwərdigar Hudayimizdin kərkəxni tapiloğan; U həlimizning daim yaxhi boluxi wə bizning bəgünkidək tirik saqlanoğandək, Uning panahidə boluximiz üqün xundək tapiloğandur; **25** wə Pərwərdigar Hudayimizning aldidə u bigzə tapiloğandək bu barlıq əmrlərgə əməl kəlixkə kəngül bəlsək bu biz üqün həkkəniylik bolidu».

7 Pərwərdigar Hudaying seni həzir igiləkkə kətiwatқан zəminoşa baxlap kərgüzgəndin keyin, aldingdin kəp yat əl-millətlərnə, yəni Həttiyanlar, Girgəxiylər, Amoriylər, Kənaaniylər, Pərizziylər, Həwiylər, Yəbusiylərnə — səndin kəqlük əl-millətlərnə həydiwətidu. **2** Əmndə Pərwərdigar Hudaying aldingda ularni qolungəşa tapxuruxi bilən sən ularoşa həjüm kəljoşingdə, sən ularni təltəküs yəqətişing kərkək; ular bilən həq əhdə təüzixingə wə ularoşa həq rəhım kəlixingəşa bolmaydu. **3** Səning ular bilən nikaqlixixingəşa bolmaydu; sən kəzingni ularning oşullirioşa bərixinggimu wə ularning kəzini oşlungəşa elip bərixinggimu bolmaydu; **4** qünki ular oşlungni Manga əgəxiştin əzikuridu wə xuning bilən oşullirini bəxkə ilahləroşa qəkunidu; u qəoşda Pərwərdigarning qəzəpi silərgə kəzoşqilip, silərnə tezla yəqətidu. **5** Sən ularoşa xundək muamələ kəloşinki, ularning kərbəngəhərlirini bəzuwətinglar, bu təwərlirini qəkiwətinglar, axarəh butlirini kəsiwətinglar wə oyma butlirini ot bilən kəydürəwətinglar; **6** qünki silər Pərwərdigar Hudayinglarəşa pak-mukəddəs bir həlktərsilər; Pərwərdigar Hudayinglar silərnə yər yüzidiki barlıq bəxkə həlklərdin üstün kəlip, Əzigə has bir həlq boluxkə talliwaləoğan. **7** Pərwərdigarning silərgə məhir qūxürp silərnə talliwaləojini silərnin bəxkə həlklərdin kəp boləqanlıqinglar üqün əməs, əməliyətə silər barlıq həlklər arisidə əng əz idinglar, **8** Pərwərdigarning silərnə səygin səwəbidin wə ata-bowiliringlar aldidə bərgən kəsəmisigə sadik boləqanlıq üqün Pərwərdigar silərnə kəqlük kəl bilən kətkəzup, hərlük bədili tələp «kulluq makani»din, yəni Misir padixəhi Pərwərdigar kəlidin qəkarəoğan. **9** Xunga silər Pərwərdigar Hudayinglarning bərhək Huda, wədisidə turoşuqi Təngri ikənlilikni bilixinglar kərkək; U Əzini səyüp, əmrlirini tutқанlarəşa ming dəwrgiqə əzğərməs məhir kərsitip əhdəsidə turoşuqidur; **10** ləkin Əzigə əqmənlərnin ixlirini əz bəxiəşa oşuq-axkə qūxürp, ularni yəqətidu; Əzigə əqmənlərnin hər birigə əzi kəloğan ixlirini ularning bəxiəşa oşuq-axkə qəyturuxkə həyal kəlməydu. **11** Silər Mən bəgün silərgə tapiloğan əmr, bəlgimilər həm həkümlərgə əməl kəlix üqün ularni qing tutunglar. **12** Qəqum xundək boliduki, bu bəlgimilərgə kulək selip, kəngül kəyup əməl kəlisanglar, Pərwərdigar Hudayinglar ata-bowiliringlarəşa kəsəm bilən wədə kəloğan əhdə wə məhimi silərgə kərsitip turidu; **13** Seni səyüp bərikətləp, ata-bowiliringəşa kəsəm bilən sanga bərixkə wədə kəloğan zəmində turoşuq kəpəytidu; xu yərdə pərzəntliringni, yər-tupriqingdiki məhsulətlarni, buqədiyignə, yəngi xarəbingni, zəytun meyingni, kaliliringning nəslini wə kəyiliringning kəzilirini bərikətləp kəpəytidu. **14** Sən barlıq əllərdin ziyadə bəht-bərikət kərisən; arangda,

ər-ayal yoki mal-qarwədig arisida heq tuoymaslik bolmaydu; **15** Pərwərdigar səndin barlik kesəllərni neri kilidu wə sən əzüng kərgən Misirdiki dəhətlik wabalaridin heqkaysisini üstüngə salmaydu, bəlki sanga əq boləqanlarəja salidu. **16** Sən Pərwərdigar sanga tapxuroqan barlik həklərni yoqitixing kerək; sən ularni kərgəndə, ularəja heq rəhim kilmasliqing kerək, sən ularning ilahiliring kulluqəja kirmasliqing kerək; əgər xundək kilsang, bu ix sanga kiltək bolidu. **17** Əgər sən kənglüngdə: «Bu əllər məndin küqlük; mən kəndək kilip ularni zeminidin koqjilwetəlyəymən?» — desəng, **18** ularidin koqkma; Pərwərdigar Hudayingning Pirəwn həm barlik Misirliklarni kəndək kilənlərinə əsligin, **19** — yəni Pərwərdigar Hudaying seni xu yərdin qikirix üqün wasitə kiləjan, əz kəzüng bilən kərgən dəhətlik həküm-sinaklar, məjizilik əlamətlər wə kəramətlər, küqlük kol wə sozuləqə biləni məhkəm esingdə tut; Pərwərdigar sən koqkuwatkan barlik həklənimu xundək kilidu. **20** Uning üstigə Pərwərdigar Hudaying taki ularning səndin yoxurəjanə qəldukliri yoqitiloquə ularning arisəja serik hərilərni əwətidu; **21** Sən ularidin koqkmasliqing kerək; qünki Pərwərdigar Hudaying arangdidur; U uluq wə dəhətlik bir ilahdur. **22** Pərwərdigar Hudaying ni əllərni əldingdin pəydirəy həydaydu; sən ularni biraqla yoqitiwetəlməysən; biraqla yoqitiwətkən təkdirdimu, daladiki həywanlar koqpiyip, üstüngə basturup kelixi mumkin. **23** Lekin əldingəja ilgiriləp mangojiningdə Pərwərdigar Hudaying ularni kolungəja tapxuridu wə ularni parakəndə kilip, yoqitiloquə dəkkə-dükkigə salidu. **24** U ularning padixəhlini kolungəja tapxuridu, sən ularning namlirininu əsmən əstidən yoq kilisən; ularni yoqatkuqə heqbir ədəm əldingdə turalmaydu. **25** Silər ularning oyma butini ot bilən keydürüwətinglar; kəz kiringlarni ularning üstidiki əltun-kümüxkə salmanglar, ularni əlmanglar; bolmisa u silərgə kiltək bolidu; qünki u Pərwərdigar Hudaying əldida yirginlik bir nərsidur. **26** Sən heqkəndək yirginlik nərsini əyüngə əlip kəlmə; bolmisa sən uningəja əhəx lənetlik nərsə bolup kalisən; sən uningdin kəttik yirgən, uningəja mutlək nəprətlən; qünki u lənetlik bir nərsidur.

8 Mən silərgə bügün tapiləjan bu barlik əmlərgə əməl kilixkə kəngül koqjunglar; xundək kiləjanəda silər həyat bolisilər, koqpiyisilər wə Pərwərdigar əta-bowiliringlarəja kəsəm kilip wədə kiləjan zeminəja kirip uni igiləysilər. **2** Pərwərdigar Hudaying seni təwən kilip, kənglüngdə nəmə barlikini, uning əmlirini tutidəjan-tutmaydianlikingni biləy dəp seni sinəx üqün bu kirik yil qəl-bayawanda yetəkligən yolni əsligin. **3** Dərwəqə u seni təwən kilip, seni əq koqyup, sən əslidə bilmaydian, xundək əta-bowiliring kərip bəkmioqan «manna» bilən ozuklanduroqan; U sanga insan pəkət yeməklilik bilən əməs, bəlki Pərwərdigar Hudayingning əwəzidin qikəkan barlik sezliri bilənmu yaxaydianlikini bildürüx üqün xundək kilidi. **4** Bu kirik yildə kiyim-keqiking konirimidi, putung ixixp kətmidi. **5** Sən xuni bilip koqyojinki, ədəm əz oqlini tərbiyiligəndək, Pərwərdigar Hudaying seni tərbiyiləydu; **6** Xunga sən Uning yolliridə məngip wə Uningdin koqkup, Pərwərdigar Hudayingning əmlirini tutkən. **7** Qünki Pərwərdigar Hudaying seni yaxhi bir zeminəja — erik-ekinliri, bulakliri wə jilə-dənglərdə

uroqup qikidəjan uluq suliri bar bir zeminəja — **8** buqday wə arpa, üzüm talliri, ənjür dərhəlliri wə ənarliri bar bir zeminəja, **9** — sən heqnemidin kəmlik tartmay ozukluk yəydidəjan bir zeminəja — taxliri təmür, təqliridin mis kolaydidəjan bir zeminəja yetəkləp kiridu; **10** sən xu yərdə yəp toyunisən wə Pərwərdigar Hudaying sanga əta kiləjan xu yaxhi zemin üqün uningəja təxəkkür-mədhijə eytisən. **11** Mən sanga bügün tapiləjan Pərwərdigar Hudayingning əmliri, bəlgilimiliri həm həkümiliri tutmasliqtin, Uni untup kelixtin həzi bol; **12** bolmisa, sən yəp toyunəjanədin keyin, esil əylərni koqrup ularəda olturəkləxəndin keyin, **13** kala-koq padiliring koqpiyip, əltun-kümüxüng, xundək əsənig barliqing koqyəgəndin keyin, **14** kənglüng məoqrulinip seni Misir zeminidin, yəni «kulluk məkan»din qikirip kutkuzoqan Pərwərdigar Hudayingni untuysən; **15** (U seni bipayan wə dəhətlik qəl-bayawandin, yəni zəhərlik yilanlar wə qayanlar kəpləp kətkən, susirəp kəoqjirəp kətkən bir qəl-bayawandin yetəkləp qikəkan, xu yərdə sanga qəkmək texidin su qikirip bərgən, **16** seni əzini təwən tutsun dəp sinəp, sanga əhir hərtəbəriktə kərsitix üqün qəl-bayawanda əta-bowiliring kərip bəkmioqan «manna» bilən ozuklanduroqan) **17** — əgər uni untusəng, kənglüngdə: «Əz küqüm, əz koqolumning kudriti meni muxu dələtkə erixitürgən» deyixing mumkin. **18** Xunga Pərwərdigar Hudayingning Əzi seni dələtkə erixitürgi qudrəti bərgiqlik ikanlikini əsləp, Uni esingdə tut; xuning bilən u əta-bowiliringəja kəsəm kilip wədə kiləjan əhdini bügünki kundikidək məhkəm kilidu. **19** Əgər sən Pərwərdigar Hudayingni kəqaniki untusəng, bəxkə ilahlarəja əgəxsəng, ularning kullukidə bolup ularəja bəx ursəng, mən silərgə bügün xu əgəhni bəryəki, xundək boliduki, silər təltəküs həlak bolisilər. **20** Pərwərdigar kəz əldinglərdə yoqitiwətkən əllərdək silərmu yoqitilisilər; qünki silər Pərwərdigar Hudayinglarning əwəziəja kulək salmianəsilər.

9 Angla, i Israil! Sən bügün əzüngdin qəng wə küqlük əllərgə igə bolux üqün, sepilliri əsmənəja təkixidəjan qəng xəhərlərni igiləx üqün, Anakiylarni koqjəp qikirix üqün İordan dəryəsindən ətəsən (sən ularni bilisən, ular toqqruluk «kim Anakiylar əldida turalisun!» dəp angliəjansən). **3** Sən bügünki kundə xuni bilip koqyojinki, sənig əldingdə mangoquq Pərwərdigar Hudayingning Əzidur, U yalmap yutkuqı ottur; u muxu əllərni həlak kilidu, əldingdə ularni təzdin yikitidu; sən ularning təwəlikini igiləp, Pərwərdigar sanga eytkəndək ularni təzdin yoqitisən. **4** Pərwərdigar ularni əldingdin həydidəndə sən kənglüngdə: «Həkkəniylikim səwəbidin Pərwərdigar meni zeminni igiləx üqün uningəja yetəkləp kirdi» demigin; bəlki xu əllərnig rəzililəki tūpəylidin Pərwərdigar sənig əldingdə ularni təəlləkətidin məhrum kilidu. **5** Sən ularning zeminəja kirip uni igilixing sənig həkkəniy boləjanlikingdin yəki kənglüngning durusluqiding əməs, bəlki bu əllərnig rəzililikidin wə Pərwərdigar əta-bowiliring İbrahəim, İshək wə Yəqubkə kəsəm kiləjan səzigə əməl kilix üqünmu Pərwərdigar Hudaying ularni sənig əldingdə təəlləkətidin məhrum kilidu. **6** Əmdi xuni bilip koqyojinki, Pərwərdigar Hudaying bu yaxhi zeminni

sanga miras qiløjini sening h akkaniylikingdin am as, q unki s en  sli boyni kattik bir h alxs en. 7  mdi sening q el-bayawanda P r w rdigar Hudayingni  andak o az pl nd rgenlikingni esingd  tutkin — Uni untuma. S en Misir zeminidin qikk an k undin beri taki bu yerg  k lɡ g  P r w rdigar o a siyilik kilip k lding. 8 Sil r H r b teo ida P r w rdigarni o az pl nd rg n w  P r w rdigar silerg  aqqiklinip, sil rni h alak kilmaqqi boldi. 9 Xu qao da mən tax tahtaylarni, yəni P r w rdigar sil r bilən t zg n əhdə tahtaylirini tapxuruwelix  q n tao ka qikk nidim; m n tao da kirik keq -k nd z turdum (m n n  tamaq yemidim, n  su iqmimid); 10 Xuning bil n P r w rdigar manga  z barmiki bil n p tk n ikki tahtayni tapxurdi; ularda P r w rdigar tao da ot iqid  silerg  sozlig n qao da, jama t yioqilo an k ni eytk n barlik sozlar p t l ngeni. 11 W  xundaq boldiki, kirik keq -k nd z  t p, P r w rdigar manga ikki tax tahtay, yəni əhdə tahtaylirini b rdi. 12 W  P r w rdigar manga: «Ornungdin tur o in, mən yo din q xxkin; q nki sən Misirdin qik ro an həlqing əzilirini bulo idi; ular tezla Mən ularo a tapilo an yoldin qətnəp əzilirigə k yma bir butni yasidi» dedi. 13 P r w rdigar manga soz kilip: «Mən bu h lkni k r p yəttim; mana, u boyni kattik bir h lktur. 14 Meni tosm , Mən ularni yokitim n, ularning namini asmanning tegidin  q r wetim n w  xundaq kilip, seni ular din qo g w  ulo q bir h lk kilim n» — dedi. 15 M n burulup, tao din qüxtüm; tao  bols  ot bil n yalkunlawattati; ikki  hd  tahti yi ikki kolumda idi. 16 M n kördüm, mana sil r P r w rdigar Hudayinglar aldida gunah kilipsil r; sil r  z nglar  q n kıyma bir moza yni yasapsil r; sil r tezla P r w rdigar silerg  tapilo an yoldin q tn p ketipsil r. 17 M n ikki tahtayni ikki kolumo a elip, q r p taxlap, ularni kez aldinglarda q kiw ttim. 18 Sil r P r w rdigarni o az pl nd r p barlik  tk zg n gunahinglar, y ni P r w rdigarning nazirida razil bol o anni k lojininglar  q n, y n  awwalkid k P r w rdigar aldida yikilip, kirik keq -kündüz d m yattim (m n heq n rs  yemidim, su iqmimid) 19 q nki m n P r w rdigarning sil rni yokitid o an kattik o azipi h m k hridin k rktum. P r w rdigar xu qao dimu mening tilikimni anglidi. 20 P r w rdigar H r ndin o az pl nir, unimu yokatmaqci boldi; m n H run  q nmu dua kildim. 21 M n sil rning gunahinglarni, y ni yasioqan moza yni elip uni otta k yd rd m w  uni yanjip kukum-talk n kilip eziw ttim; uning topisini elip tao din q xid o an erik s yig  q qiw ttim 22 (sil r y n  Tab rah, Massah, Kibrot-Hattawahdimu P r w rdigarni o az pl nd rd nglar. 23 P r w rdigar sil rni Kad x-Barneadin [Kanaano a] mangdurmaqci bolup silerg : «Qikip, M n silerg  t kdim k lo an zeminni igil nglar» — deg ndimu, sil r Uning sozig  karxi qikip asiyilik kildinglar, n  Uningo a ix nmidinglar, n  awazigo a heq kulak kulak silmidinglar. 24 M n sil rni tonu o an k ndin tartip sil r P r w rdigar Hudayinglaro a asiyilik kilip k ldinglar). 25 Xuning bilən mən axu qao da P r w rdigar aldida  z mni yerg  etip y n  kirik keq -k nd z d m yattim; d rw k  d m yattim; q nki P r w rdigar silerg  karap «ularni yokitim n» degəndi. 26 Xunga mən P r w rdigar o a kilip: «I R b P r w rdigar, Sən  z ulu o luk ng arkilik

 z ng  q n h rl k b dili t l p setiwalo an, Misirdin k kl k k lung bilən qik ro an  z həlqing bol o an mirasingni yokatmiao aysn; 27  z kulliring Ibrahim, Ish k w  Yakupni esingd  tutkays n; bu h lkning baxbaxtaklik o a, ularning r zilliki yaki gunah o a karimio aysn; 28 bolmisa, sən bizni elip qikk n xu zemindikilər: «P r w rdigar bu h lkni ularo a w d  k lo an zeminni igiləxkə elip kir lmayd o ianlik  q n w  ularo a n pr tl ngini t p ylidin unimni q l-bayawanda yokitixk  [Misirdin] qik rdi» — d ydu. 29  andakla bolmisun, ular zor k q ng w  uzartilo an bilik bilən [Misirdin] qik ro an həlqing w  sening mirasingdur» — dedim.

10 Xu qao da P r w rdigar manga: « z ng  q n awwalkidək ikki tax tahtayni oyup qikip, tao ka yemimo a k l.  z ngg  yaoqatnin bir sanduk yasioqin. 2 Mən bu tahtaylaroça sən q kiw tk n awwalki tahtaylardiki sozlar ni yazim n; sən ularni sandukka koyisən» — dedi. 3 Xuning bilən mən akatsiy  yaoqiqidin bir sanduk yasidim, awwalkidək ikki tax tahtay oyup qiktim; ikki tahtayni kolumda k t r p tao ka qiktim. 4 P r w rdigar  slid  ot iqidin tao da jama t yioqilo an k nda silerg  eytk n xu on  mrni awwalki p t kt k tahtaylaroça yazdi; P r w rdigar ularni manga tapxurdi. 5 Mən burulup tao din q x p tahtaylarni  z m yasioqan sandukka koydum; P r w rdigar manga tapilo inid k ular tehi uningda turmakta. 6 Xu qao da Israillar B erot-B n -Yaakandin Mos rahka yol elip mangdi; H run xu yerd   ldi w  xu yerd  d rn  kilindi; uning o li  liazar uning ornini besip k hnilik kildi. 7 Israillar xu y din Gudgodahka, andin Gudgodah tin Yotbatahka s p r kildi (Yotbatah erik-ekini mol y rdur). 8 Xu qao da P r w rdigar  hd  sandukini k t r xk , P r w rdigarning aldida hizmitid  turup uning namida b ht-b rik t til xk  Lawiy k bilisini  zig  tallap ayridi. W  b g ng  k d r xundaq boluwatid . 9 Xunga Lawiy k bilisining [Israil] k rindaxliri iqid  nesiwisi yaki mirasi yoktur; P r w rdigar uning o a eytk ndak, P r w rdigar  zi uning mirasidir. 10 M n  mdi awwalki k nl rdikid k kirik keq -kündüz P r w rdigar aldida tao da turdum; P r w rdigar xu qao dimu tilikimg  kulak saldi; u sil rni yokatmidi. 11 P r w rdigar manga: «Ornungdin tur, h lkni baxlap aldida yol alo in; xuning bilən ular Mən ularo a t kdim kilixk  ata-bowiliri o a q s m kilip w d  k lo an zeminni igil x  q n uning o a kirsun» — dedi. 12  mdi, i Israil, P r w rdigar Hudaying s ndin n m  t l p kilidu? — H ling yahxi bolsun d p mening b g n silerg  muxu tapilo anlirimdin baxk  n rsini t l p kilarmu? — Uning t l p k lojini bolsa P r w rdigar Hudayingdin k rkup, Uning k rs tk n barlik yollirida mengip. Uni soyp, p tk l k lbing w  p tk l jening bil n P r w rdigar Hudayingning hizmitid  bolup, P r w rdigarning  mliri w  b lgilimilirini tutuxtin ibar t  m smu? 14 Mana, asmanlar w  asmanlarning asmini P r w rdigar Hudayingo a m nsuptur; y r y zi w  uningdiki h mm  n rsil rmu Uning o a m nsuptur. 15 H lbuki, P r w rdigar p k t ata-bowiliringlardin s y n p, ularni seydi w  xuning bilən b g nkid k barlik əllər arisidin ata-bowiliringlarning keyniki nəslini, yəni sil rni tallidi. 16 Xunga

kənglänglarni hətnilik kılinglar, boynunglarni yəna kattık kılmanglar. **17** Qünki Pərwərdigar Hudayinglar hudalarning Hudasi, rəblərnə Rabbi, uluq İlah, Qudrətlik və Dəhxətlik Boluquqı, insanlarning yüz-hatirisini kılmıoququ, heqkəndəq parini almiuququdu; **18** U yetim-yesir və tul hotunlarning dəwasini soraydu, musapirni səyüp uningoya yemək-ıqmək və kıyım-keqəqni bərgüququdu. **19** Xunga silərmu musapirni səyüxünglar kerək; qünki silərmu Misir zeminida musapir idinglar. **20** Sən Pərwərdigar Hudayingdin qorqqın; sən Uning ibaditidə boluqın, Uningoya baolunıoqın və [pəkət] Uning namidila kəsəm iqqın. **21** U sən üqün əz kəzün bilən kərgən bu uluq və dəhxətlik ixlarni kıloqın; U sən mədhıyılıyduqın, sening Hudayingdu; **22** ata-bowiliring jəmiy yətmix jan Misiroqı qıxkənidi; və həzir Pərwərdigar Hudaying seni asmandiki yultuzlardək kəp kıldi.

11 Əmdi sən Pərwərdigar Hudayingni səygin, Uning tapılıoqini, bəlgilimilərinə, həkümlərinə həm əmlirini izqıl tutqın. **2** Xu ixlarni bəgün esinglarda tutunglar, qünki mən Pərwərdigar Hudayingning jaza-tərbiyisi, uluququ, küqlük qoli və uzartılıoqın bilikini, Misir zeminida Misir padıxahı Pırəwngə həm uning pütkül zemini üstigə kərsətkən məjizilik alamatlırı və kıloqınlarını kərmigən baliliringlaroya səzliməymən **4** (qünki ulu [Pərwərdigarning] Misirning koxuni, ularning atlırı, ularning jəng hərwillirioqı kıloqın ixliri, yəni Kızıl Dengizning suliri bilən ularni oşərk kılip, üzül-kesil həlak kıloqanlıqı, **5** Uning silər muxu yərgə kəlgüqə silərgə nemə kıloqanlıqı, **6** Uning Rubənnəning əwladi, Eliabning oşulliri Datan və Abiramoqı nemə kıloqanlıqı, yəni pütün İsaillər arisida yər yüzining aozzini kəndəq eqip ularni ailisidikiliri və qədirliri bilən koxup barlık təallukatlırı bilən yutuwatkənlikini kərmigənidi); **7** [mən bəli silərgə səz kılimən]; qünki silərnəng kəzlıringlar Pərwərdigar kıloqın barlık uluq ixlarni kərdi. **8** Əmdi, mən silərgə bəgün tapılıoqın barlık əmlərnə tutunglar; xundəq kılsanglar küqlinip, həzir etüp igilimakıqı boluqın zeminoya kirip uni igiləysilər **9** və Pərwərdigar ata-bowiliringlaroya kəsəm kılip ularoya həm əwladlırioqı berixkə wədə kıloqın zeminida, yəni süt bilən həsəl eqip turidıoqın munbət bir zeminida turup uzun əmür kərisilər. **10** Qünki silər igiləxkə kiridıoqın xu zemin silər qıqqan Misir zeminidək əməs; u yər bolsa, silər uningoya uruk qaqqəndin keyin putunglar bilən suojiridıoqın kəktatlıktək zemin idi; **11** biraq silər igiləxkə etidıoqın xu zemin bolsa taoj-jılıqliri boluqın bir zeminur; u asmandiki yəmoşurdin su iqudu, **12** u Pərwərdigar Hudaying Əzi əzizləyduqın bir zeminur; qünki Pərwərdigar Hudayingning kəzlırı yilning bəxidin yilning ahiriyoqıqı üzüksiz uningoya tikilidu. **13** Xundək boliduki, silər Pərwərdigar Hudayinglarni səyüp, pütkül kəblinglar və pütkül jeninglar bilən uning ibaditidə bolux üqün mən silərgə bəgün tapılıoqın əmlərgə kəngül kıyoyp kulaq salsanglar, **14** U: «Mən zeminənglaroya əz pəslidə yəmoşur, yəni dəsəpki və keyinki yəmoşurlarni ata kılimən; xuning bilən axlıqliringlar, yəngi xarəbinglar və zəytun meyinglarni yiojaləysilər; **15** Mən xundəklə mal-waranlıring üqün ot-qəp berimən; sən yəp-iqip toyunisən» — daydu. **16**

Kəblinglar aldınip, baxkə iləhlərləng kulluqıoqı kirip, ularoya qoqunup kətməsliklingar üqün əzlinglaroya həzi bolunglar; **17** bolmisa, Pərwərdigarning oşəzipi silərgə kəzoqılıp, yəmoşur yəmoşmaslıki üqün əsmənlərnə etiwetip yəmoşur yəmoşurməydu, tupraq məhsulatlırini bərməydu və Pərwərdigar silərgə ata kılidıoqın munbət zeminin yəqıtilisilər. **18** Silər mening bu səzlırimni kəblinglaroya pütüp jeninglarda saklanglar, kəlunglaroya [əslətmə]-bəlgə kılip tengiwelinglar, pəxəngəngərgə kəxkədikək simwol kılip ornitiwelinglar; **19** Silər ularni baliliringlaroya əgıtisilər; əydə olturojınınglarda, yolda mengiwatqınınglarda, yatqınınglarda və orundin kəpқınınglarda ular toorluq səzlənglar; **20** Ularne əyünglardiki kəxəklərgə və dərwəziliringlaroya pütüp kıyounglar. **21** Xuning bilən silərnəng Pərwərdigar ata-bowiliringlaroya berixkə kəsəm kılip wədə kıloqın zeminida turidıoqın künliringlar və baliliringlarning künliri uzun bolidu, yər yüzidiki künliringlar əsmənnəng künliridək bolidu. **22** Mən bəgünki kündə silərgə tapılıoqın bu pütkül əmni ihlas bilən tutsanglar, yəni Pərwərdigar Hudayinglarni səyüp, uning barlık yollirida mengixinglar bilən uningoya baolansanglar, **23** undəktə Pərwərdigar silərnəng kəz əldinglarda bu barlık əllərnə zeminidin məhrum kılip həydaydu və silər əzünglərdin qong və küqlük əllərnəng təəllukatini igiləysilər. **24** Tapınınglar dəsşigən hər bir jay silərnəngki bolidu; qəgrənglar qəl-bayawəndin tartip, Liwanıyoqıqı və [əfrat] dəryasidin Ottura Dengizyoqıqı bolidu. **25** Heqkim əldinglarda turalmaydu; Pərwərdigar Hudayinglar silərgə eytkinidək, silərdin boluqın qorqunq və dəhxətəni silər dəsşigən barlık jaylar üstigə salidu. **26** Mana, mən bəgün əldinglaroya bəht-bərikət və lənətni kıyoimən; **27** Mən silərgə bəgün tapılıoqın Pərwərdigar Hudayinglarning əmlirigə itəət kılsanglar, bəht-bərikət bolidu; **28** Pərwərdigar Hudayinglarning əmlirigə itəət kılmisənglar, bəli silər tonumıoqın baxkə iləhlərlərgə əgixip, mən bəgün tapılıoqın yoldin qətnəp kətsənglar, silərgə lənət qüxidu. **29** Xundək kılixinglar kerəkki, Pərwərdigar Hudayinglar silərnə silər igiləxkə kiridıoqın zeminoya elip kirgəndin keyin, bəht-bərikətəni Gərizim teoqi üstidə və lənətni əbal teoqi üstidə turup jakarlayisilər. **30** Bu [taoqlar] İordən dəryasining kərxı tərpidə, Gilgalning udulidiki Arabəh tüzənglikidə turuwatqın Kənaəniylarning zeminida, məoşrib yolining arқisida, Morəhtiki dub dərhərligə yəkin yərdə əməsmu? **31** Qünki silər Pərwərdigar Hudayinglar silərgə təkdım kıliwatqın zeminni igiləx üqün uningoya kirixkə İordən dəryasidin etisilər; silər dərwəxə uni igiləysilər və uningda olturəklisilər. **32** Silər mən əldinglaroya kıyoqın bu barlık həkümlər və bəlgilimilərgə əməl kılixkə kəngül kıyounglar.

12 Ata-bowiliringlarning Hudasi boluqın Pərwərdigar silərnəng igilixinglaroya beridıoqın zeminida turoqanda, yər yüzidiki barlık künliringlarda kəngül kıyoyp tutuxunglar kerək boluqın bəlgilimilərlə həm həkümlərlə mana munulardur: — **2** Silər həydəp qıkarıoqın əllərnəng egiz taoqlar, dənglər və hər bir yexil dərhə astidiki əz iləhlirining kullukıda boluqın ibadətəghlırini təltəküs yəkitixinglar kerək; **3** Ularne qurbəngəghlırini buzunglar, but tüwrükilərnə qəqinglar

yəni «kulluq makani»din hərlük bədili tələp kütquzoqan Pərwərdigar Hudayinglaroşa asiylik kilixni kutratti, xundakla Pərwərdigar Hudayinglar seni mengixka əmr kiləoan yoldin ezikturuxka urundi; silər muxundak rəzillikni aranglardin yoxitixinglar kerək. **6** Kəridinxing, mayli anangning oqqli yaki əz oqlung yaki kizing, jan-jigiring boləoan ayaling yaki jan dostung astirtin seni azdurmaqçi bolup: «Barayli, baxka ilahlarning kulluqioşa kirəyli» desə, yəni əzüng yaki ata-bowiliring heq tonumaydioşan, ətrapingdiki əllərnin ilahliri bolsun, yekin bolsun, yirək bolsun, hətta yər yüzining bu qetida yaki u qetida bolsun, xularning kulluqioşa kirəyli desə, **8** undakta sən uningə qoxulma yaki uningə qulək salma; sən uni heq ayima, uningə rəhim kilma wə uning gunahini heq yoxurma; **9** kandaqla bolmisun, uni əltürgin; uni əltürükə tunji kol saloquçi sən bol, andin barlik həlkning kolliri əgixip xundək kilsun. **10** U seni Misir zeminidin, «kulluq makani»din kütquzup qikəroşan Pərwərdigar Hudayingni taxlakşa ezikturmaqçi boldi, xunga sən uni əltürükə, qalma-kesək kilixing kerək; **11** Xuning bilən pütkül Israil anglaydu, kərqudu, xuningdin keyin yənə xundək rəzil ixni aranglarda kilmaydu. **12** Əgar Pərwərdigar Hudaying ɔlturaklixixka sanga təkdım kiləoan məlum bir xəhərdə: «Arimizdin bəzi rəzil adəmlər qikip: «Barayli, baxka ilahlarning kulluqida bolayli» dəp silər heq tonumaydioşan ilahləroşa əgixixkə əz xəhərdikilərnə ezikturdu» degən həwərnə anglisang, **14** xu həman təkxiürüp sürixtə kil; rast bolsə, darwəkə bu yirginqlik ix aranglarda yüz bərgənliki ispatlanəoan bolsə, **15** undakda sən xu xəhərdikilərnə kiliq bilən əltürüp, bu xəhərnə wə uning iqidiki barlik nərsilərnə, jümlidin mal-waranlırnə təltəküs həlak kiliwət. **16** Uningdiki barlik oljini ɔtturidiki qoxup məydanəoşa yəoşip, xu xəhərnə barlik oljisi bilən qoxup Pərwərdigar Hudayingəoşa ataləoan kəydürmə kərbanliktək ɔt bilən kəydürüwət; u məngügə harabilik bolidu — kəytidin kərulmasliki kerək. **17** Təltəküs həlakətək bəkitilgən heqbir nərsə kolungə qaplxamisun; xundək kilsang Pərwərdigar əjəzpidin yənip sanga rəhim kərsitidu; U sanga iqini əşritip, ata-bowiliringəoşa kəsəm kiləoandək seni kəpəytidu. **18** Sən mən bügün tapiləoan Pərwərdigar Hudayingning barlik əmlirini tutup, uning nəziridə durus boləoanni kilix üqün awaziəoşa kulaq salsang, həling xundək yaxhi bolidu.

14 Silər Pərwərdigar Hudayinglarning pərzəntliridursilər; əlgənlər üqün bədinənlərnə heq kəsməslikinglar kerək wə yaki manglay qeqinglarnə kirip təkir kilməslikinglar kerək; **2** qünki sən Pərwərdigar Hudayingəoşa ataləoan muqəddəs bir həlkərsən; Pərwərdigar yər yüzidiki barlik həlkələr arisidin Əzining əlahidə gəhəri boləoan bir həlkə boluxi üqün seni tallioşandur. **3** Sən heqkandək yirginqlik nərsini yeməsliking kerək. **4** Təwəndikilər silər yeyixkə bolidəoan həywanlar: — kala, qoy, eqqə; **5** keyik, jərən, buşə, yawa eqkə, ahu, bəkən, yawa qoy, **6** xundakla həywanlar iqidə tuyaklıri pütünləy aqimək (tuyaklıri pütünləy yerik) həm kəxigüçi həywanlarning hərhilini yəsənglar bolidu. **7** Ləkin, kəxigüçi yaki aqimək tuyaklık həywanlardin təwəndikilərnə yeməslikinglar kerək: — Təgə, toxqan wə suşur (qünki ular kəxigüçi

boləjini bilən tuyikə aqimək əməstur. Xunga ular silərgə həram bolidu). **8** Qoxkə bolsə tuyaklıri aqimək boləjini bilən kəximigini üqün silərgə həram bolidu. Xundək həywanlarning gəxini yeməslikinglar kerək wə həm əlükliirigə təgməslikinglar kerək. **9** Suda yaxaydioşan janıwarlardin təwəndikilərnə yeyixkə bolidu: — sudiki janıwarlardin qanıti wə qasıraklıri boləoanlari yeyixkə bolidu, **10** ləkin qanıti wə qasıraklıri bolmioşanlari yeməslikinglar kerək; ular silərgə nisbətən həram bolidu. **11** Barlik həlal kuxlarnə yəsənglar bolidu; **12** birək təwəndiki uqar-qanatlarnə yeməslikinglar kerək; yəni bürküt, tapkux-qeqırlar, dengiz bürkütü, **13** karlıəoş quyrukluq sar, laqin, kərultaz-tapkuqlar wə ularning hilliri, **14** həmme qəoşa-kəozəoşunlar wə ularning hilliri, **15** müxiqyapilək, təgikux, qaykə, sar wə ularning hilliri, **16** huwkuq, ibis, aq ku, **17** sakıykuq, belik'aloquq, qarna, **18** ləylək, turnə wə uning hilliri, həpüp bilən xəpərang degənlər silərgə həram sanalsun. **19** Hər bir qanatlık əmüligüçi həxarətlər bolsə silərgə nisbətən həram bolidu; ularnə yeməslikinglar kerək. **20** Silər barlik həlal kuxlarnə yəsənglar bolidu. **21** Silər heqkandək əlük janwərnə yeməslikinglar kerək; silər undək nərsini xəhərang degənlər iqidə turuwatqan musapirləroşa beringlar; yəz uningdin yəsə bolidu yaki uni yat əlliklərkə setiwətsimu bolidu; qünki sən Pərwərdigar Hudayingəoşa ataləoan muqəddəs bir həlkərsən. Sən oşlakni anisining sütidə kəyntip pixursang bolmaydu. **22** Sən jəzmən hər yili etzidiki həmme terikqilik məhsulatliringning ɔndin birini ayrixing kerək; **23** sən xularnə, yəni axliqing, yengi xarabing, zaytun meyingning ɔndin birini Pərwərdigar Hudayingning əldidə, yəni U Əz namini kəlduruxkə tallaydioşan jayda yə, xundakla kala-qoy padilirdin ayriəoşan tunji balilirini xu yərdə yə; xundək kilsang Pərwərdigar Hudayingdin daim kərquxni əginisən. **24** Wə Pərwərdigar Hudaying seni bərikətligəndə, U Əz namini kəlduruxkə tallioşan xu jay səndin intayin yirək bolup, məhsulatliringni xu yərgə apiralmoşudək bolsang, **25** sən xu qəoşda uni puləoşa setip, pulni kəlungəoşa tengip, Pərwərdigar Hudaying tallioşan jayəoşa bəroşin wə **26** wə kənglünq nemə tartsa, məyli kala, qoy, məy-xarab, musalləkə bolsun, yaki xuningdək kənglünq tərktək hərəkandək nərsini xu puləoşa alsang bolidu; andin sən wə əyüngdikilər xu yərdə uningdin yəp-iqip, Pərwərdigar Hudaying əldidə xad-huram bolisilər. **27** Xəhər-yəziliringdə turuwatqan Lawıylarnə untumasliqing kerək, qünki aranglarda uning heqkandək nesiwisi yaki mirasi yok. **28** Hər üq yilning ahiridə sən xu yildiki məhsulatliringdin ɔndin birini əxrə kilip qikər; sən uni xəhər-yəziliring iqidə toplə; **29** xuning bilən Lawıylar (qünki aranglarda uning heqkandək nesiwisi yaki mirasi yok), musapir, yetim-yəsirlər wə tul hotunlar kelip uningdin yəp toynusun; xundək kilsang Pərwərdigar Hudaying kəlungdiki barlik mewini bərikətləydu.

15 Hər bir yəttə yilning ahiridə sən bir «halas kilix»ni jakərləoşin. **2** Bu «halas kilix» mundək bolidu: — barlik kərz igiliri kəoxnisioşa bərgən kərzni kəqürüm kilixi kerək; uni kəoxnisidin yaki kəridinxidin tələp kilməsliki kerək; qünki Pərwərdigar əldidə bir «halas

kilix» jakarlendi. **3** Qətəlliktin bolsa tələp kilixka bolidu; lekin kerindixingda boləjan kərxni kəqürüm kilixing kerək. **4** Halbuki, aranglarda həjətmənlər bolmaydu; qünki Pərwərdigar Hudaying silərgə miras bolux üçün igilixinglarəja beridojan xu zeminda turəjiningda seni ziyadə bərikətləydu; **5** Pəkət silər Pərwərdigar Hudayinglarning awaziəja kəlal selip, mən silərgə bügün tapilojan bu pütün əmrgə əməl kilixka kəngül bəlsənglar xundak bolidu. **6** Qünki Pərwərdigar Hudaying sanga wədə kiləwandək u seni bərikətləydu; sən kəp əllərgə kapalətlik elip kərz berisən, lekin ulardin kərz almaysən; sən kəp əllər üstigə həküm sürisən, lekin ular üstingdin həküm sürməydu. **7** Pərwərdigar Hudaying sanga beridojan zeminda xəhər-yezanglar iqidə turuwatқан kerindaxliring arisidin kəmbəşəp bir adəm bolsa, sən uningəja kənglüngni kəttik kilma yaqi həjəti qüxkən kerindixingəja kəlungni yumuwalma; **8** sən bəlki sehiylik bilən uningəja kəlungni oquq kıl wə uningda nemə kəm bolsa qəqum həjətidin qikip uningəja etnə berip tur. **9** Kənglüngdə namrat kerindixingdin aqrinip: Yəttinqi yil, yəni «halas yili» yekünlaxti, dəp rəzil oyda boluxtin, uningəja həq nərsə bərməsliktin həzi bol; xundak bolup kəlsa u sening toqrangda Pərwərdigarəja pəryad kətürtixi bilən bu ix sanga gunah həsablinidu. **10** Sən qəqum uningəja sehiylik bilən bərgin; uningəja bərginingdə kənglüngdə narazi bolma; qünki bu ix üçün Pərwərdigar Hudaying seni barlik ixliringda wə kəlungdiki barlik əmgikingdə bərikətləydu. **11** Qünki kəmbəşəpəllər zemindin yokəp kətməydu; xunga mən sanga: «Sən sehiylik bilən zemindiki kerindixingəja, yəni sening namratliringəja wə həjətmənliringəja kəlungni aqkın» — dəp tapilidim. **12** Sening kerindixing, məyli ibraniy ər yaqi ibraniy ayal bolsun sanga setilojan bolsa, u altə yil kullukungda bolidu, andin yəttinqi yilida sən uni əzüngdin halas kilip koyuwət. **13** Uni koyuwətkəndə kuruk kəp koyuwətsəng bolmaydu; **14** sən qəqum koyliringdin, haminingdin wə xarab kəlqikingdin təkdim kilixing kerək; Pərwərdigar Hudaying seni bərikətligini boyiqə sən uningəja bər. **15** Sening əslidə Misir zeminda kıl boləjanlikingni, xuningdək Pərwərdigar Hudaying seni hərlük bədili tələp kütquzəjanlikini yadingda tut; xunga mən bügün bu ixni sanga tapilidim. **16** Halbuki, xu kəlung sanga: «mən səndin kətməymən» desə (qünki u seni wə ailəngdikilərnə seydi, sening bilən həli yaxsi bolidu) **17** — xu qəqdə sən bigizni elip uning kəlikini ixiktə tax. Xuning bilən u mənggügə sening kəlung bolidu. Xuningdək dedikinggimu xundak muamila kiləjin. **18** [Kəlungni] yeningdin koyuwetix sanga eəjir kəlmisun; qünki u kullukungda altə yil boləjaqka, kimmitti mədikarningkidin ikki həssə artuk bolidu; [uni koyuwətsəng] Pərwərdigar Hudaying barlik ixliringda seni bərikətləydu. **19** Kaliliring wə koyliring arisida tuəqulojan barlik tunji ərkək mozay-kəziliringni Pərwərdigar Hudayingəja ata; kaliliringning tunjisini həqkəndək əmgəkkə salma, koyliringning tunjisini kirkəma. **20** Sən wə əyüngdikilər hər yili xu melingni Pərwərdigar Hudaying aldidə, Pərwərdigar tallaydiojan jayda yənglar. **21** Biraq [xu] həyanlarning bir yeri meyip bolsa, məyli u məjruh, kor yaqi uningda hərkəndək nuqsən bolsa, uni Pərwərdigar Hudayingəja kəurbanlik

kılmasliqing kerək. **22** Bəlki uni xəhər-yezanglar iqidə yəsəng bolidu; kixilər məyli pak yaqi napak bolsun, uni jəran yaqi keyikni yəgəndək yəsə bolidu. **23** Pəkət sən uning kəninə yemə; kəninə suni yərgə təkəndək təküwət.

16 Abib eyini alahidə esingdə tut wə etüp ketix heyti Pərwərdigar Hudayingəja atəp təbrikligin; qünki Pərwərdigar Hudaying seni Abib eyida Misirdin kəqidə qikərojan. **2** Sən «etüp ketix heyti»ning melini (məyli koy yaqi kala padisidin bolsun) Pərwərdigar Hudaying talləp bəkitidojan jayda uningəja atəp kəurbanlik kiləjin; **3** xundakla sən həqkəndək boldurulojan nanni yeməsliking kerək; sən uning bilən yəttə kün petir nan, yəni «kəlpət neni»ni yeyixing kerək; qünki sən Misir zemindin aldiraxliqta qikting; xuning bilən sən əmringning barlik künliridə Misir zemindin qikқан xu künni yadingda tutkəysən. **4** Yəttə kün qəgraliring iqidə, əyüngdə həqkəndək eqitku təpilmisun; sən birinqi künə kəqtə kiləjan kəurbanlik gəxlərnə etigəngə kəldurmasliqing kerək. **5** Sən etüp ketix heyti kəurbanlikini Pərwərdigar Hudaying sanga təkdim kilidojan xəhər-yeziliringning hərəkəndikidə kilsəng bolmaydu; **6** bəlki etüp ketix heyti kəurbanlikini sən Pərwərdigar Hudaying Əz namini turəquzux üçün tallaydiojan jaydila kıl; uni kəqkərun, kün petix wəktidə, yəni Misirdin qikқandiki wəktidə ohxax wəktidə kəlisən. **7** Uni Pərwərdigar Hudaying tallaydiojan jayda pixurup yegin; andin etigəndə qədirliringəja kəytsəng bolidu. **8** Sən altə kün petir nan yəysən; yəttinqi künə Pərwərdigar Hudaying aldidə tənənilik sorun künə bolidu; sən həqkəndək ix-əmgək kilməysən. **9** Andin yəttə həptini sanəysən; axliqka orəjaq saləjan bəxlap yəttə həptini sanəxka bəxlaysən; **10** andin sən «həptilər heyti»ni Pərwərdigar Hudaying aldidə kəlungdiki ihtiyariy hədiyə bilən etküzisən; Pərwərdigar Hudaying sanga bərikətligingə kərap uni ihtiyarən sunisən. **11** Xuning bilən sən Pərwərdigar Hudaying aldidə, U Əz namini turəquzuxka tallaydiojan jayda xadlinisən; sən əzüng, oəlung, kizing, kəlung, dediking, sən bilən bir yərdə turuwatқан Lawiylar, aranglardiki musapirlar, yetim-yesirlər wə tul hotunlar xadlinisilər. **12** Sən xuning bilən əslidə Misirdə kıl boləjanlikingni esingə kəltürtüp, bu barlik bəlgilimilərnə tutup əməl kiləjin. **13** Sən «kəpilər heyti»ni yəttə kün etküzisən; sən haman wə xarab kəlqikingni yəqəjan qəoqingda, oəlung, kizing, kəlung, dediking, xəhər dərwəzisi iqidə turidojan Lawiylar, musapirlar, yetim-yesirlər wə tul hotunlar xu heyttə xadlinisilər. **15** Pərwərdigar tallaydiojan jayda sən yəttə kün Pərwərdigar Hudaying aldidə heyət etküzisən; qünki Pərwərdigar Hudaying barlik məhsulatliringda, kəlung kiləjan ixlarda seni bərikətləydu wə sən dərwəqə pütünləy xadlinisən. **16** Yilda üç kətim, petir nan heyti, həptilər heyti wə kəpilər heytidə sening barlik ərkəkliring Pərwərdigar Hudaying aldidə, u tallaydiojan jayda həzir boluxi kerək; ular Pərwərdigar aldidə kuruk kəp hazır bolsa bolmaydu; **17** bəlki Pərwərdigar Hudayingning sanga təkdim kiləjan bərikiti boyiqə hər biri kəlidin kəlixiqə sunsun. **18** Həlkning üstidin adalət yürgüzüp adil həküm qikərix üçün, sən Pərwərdigar Hudaying sanga

təqdim kilidioqan barlik xəhər-yeziliring iqidə hər bir kəbilidə sorəqi wə əməldarların bekitingiz kerək. **19** Adalətni burmilisang bolmaydu; adəmlərgə yüz-hatirə kilsang bolmaydu; para alsang bolmaydu; para bolsa aqilanilərnin kəzlinini kor kilidu həm adillərnin səzlinini burmilaydu. **20** Sən mutlək adalətni izdixing kerək; xundək kilsang həyat kərisən həmdə Pərwərdigar Hundaying sanga təqdim kilidioqan zemini igiləysən. **21** Sən əzüng üçün yasaydioqan Pərwərdigar Hundayingning kurbangahining ətrəpioqə «axərəh» buti kilinidioqan heqkəndək dərəh tikməsliking kerək **22** wə əzüng üçün heqkəndək but tüwrüki tikləməsliking kerək; undək nərsilər Pərwərdigar Hundayingoqə yirginqliktur.

17 Pərwərdigar Hundayingoqə hər kəndək nuksani yəki baxkə kəmqiliki boləqan kala yəki qoyni kurbənlilik süpitidə sunməsliking kerək; qünki undək kilix Pərwərdigar Hundayingoqə yirginqliktur. **2** Pərwərdigar Hundaying sanga təqdim kilidioqan xəhər-yezang iqidə ər bolsun, ayal bolsun, birsining Pərwərdigar Hundayingning aldidə birəz rəzil ixni kiləqanliki – Uning əhdisigə hiləplik kiləqanliki, baxkə ilahlarəqə (məsilən, Mən sanga ibadət kilixkə mən'i kiləqan kuyax, ay yəki pütkül samawi koxun boləqan yultuzlarəqə), ibadət kilip ularəqə bax urəqanliki baykəlsa, **4** – xundək bir ixtin həwər tapkən yəki uni anglioqan bolsang, undəktə sən əstəyidillik bilən sürüxtürün; bu ix ispatlinip rast qiksə, dərəkə Israilda xundək yirginlik ix kilinəqan bolsa, **5** sən xə rəzil ixni kiləqan ər yəki ayalni dərweziliringəqə elip qikip, xu ər yəki ayalni ölümgə məhkum kilip qalmaqesək kilixing kerək. **6** Birsini ölümgə məhkum kilix üçün ikki-üq guwahqining səzlini boluxi kerək. Birsini birlə guwahqining səzi bilən öltürüxkə bolmaydu. **7** Öltürüldioqanda awwal guwahqilar qol salsun, andin barlik həlk qol salsun; xundək kilsanglar silər rəzilini arənglərdin həydwetisilər. **8** Xəhər-yezanglarda həküm qikirixkə sanga təs kelidioqan bir ix qiksə, məyli hun dəwəsi, hək-tələp dəwəsi yəki zorəwanlik dəwəsida, hər kəndək talax-tartix bolsa ornunglərdin turup Pərwərdigar Hundaying tallaydioqan jayəqə beringlər. **9** Silər Lawiy kahinlərnin wə xu qəqdə bolidioqan sorəqə bəgning yenioqə barisilər wə ular din həküm sorəyisilər; ular silər üçün həküm qikiridu. **10** Silər Pərwərdigar tallaydioqan axu yərdə turəqanlərnin silərgə tapxuridioqan həküm səzi boyiqə jira kilisilər; ularning silərgə kərsətkinining həmmisigə əməl kilip kəngül bəlixünglər kerək. **11** Silər ularning silərgə kərsətkən qənun həkümü boyiqə, qikiridioqan qərarı boyiqə kilisilər; ular silərgə tapxuridioqan səzdin ong yə soləqə qətnəp kətmənglər. **12** Wə bəxbəxtəklilik kilip, Pərwərdigar Hundayingning hizmiti üçün xu yərdə turidioqan kahinoqə yəki sorəqə bəgkə kulək salmioqan kixi bolsa, xu adəm ölümgə məhkum bolidu; xuning bilən silər rəzilini Israildin həydwəp qikirisilər. **13** Xundəklə, barlik həlk bularni anglap qorkidu wə yənə bəxbəxtəklilik kilmaydu. **14** Sən Pərwərdigar Hundaying sanga təqdim kilidioqan zeminoqə kirip uni igiligəndə, xundəklə uningdə turəqanda: «Mən ətrəpimdiki əllərnin kəndək əzümgə bir padixah tikləməqimən» desəng, **15** xu qəqdə sən əzünggə pəkət Pərwərdigar Hundaying tallaydioqanini tikləysən; üstünggə kərinəx bolmioqan

qətəllikni bekətməsliking kerək. **16** [Padixah] bolsa əzi üçün ətlərnin kəpəytməsliki yəki ətlərnin kəpəytimən dəp həlkni Misiroqə qəyurməsliki kerək; qünki Pərwərdigar silərgə: «Silər xu yol bilən hərgiz qəytməslikinglər kerək» deqənidi. **17** Padixah kəp ayəllərnin əz əmrigə əlməsliki kerək; bolmisa uning kəngli əzip ketixi mumkin. U əzi üçün əltun-kümüxni kəpəytməsliki kerək. **18** Padixahlilik təhtigə olturoqinida u əzi üçün Lawiy kahinlərnin aldidə muxu qənunni bir dəptərgə kəqürüp pütixi kerək. **19** Xu dəptər uning yenidə daim boluxi wə uni əmrining barlik künliridə okuxi kerək; xundək kilsə u Pərwərdigar Hudasidin qorkup, muxu qənunning səzlini wə bəlgilimilirini tutup ularəqə əməl kilixni eginidi. **20** Xundəklə uning kəngli kərinədxiliri aldidə həkəwərləxip kətməydu, bu əmrlərdin ong yə soləqə qətnəp kətməydu wə xuningdək Israil arisidə uning wə oqullirining padixahlilik künliri kəp bolidu.

18 Lawiy kahinlər wə xuningdək barlik Lawiylər kəbilisining Israilda heqkəndək nəsivəsi yəki mirəsi bolmaydu; ular Pərwərdigarəqə atəp otta sunulidioqan kurbənliliklərdin wə [Pərwərdigarning] mirəsidin yeyixkə bolidu. **2** Biraq ularning kərinədxiliri arisidə heqkəndək mirəsi bolmaydu; Pərwərdigar eytkəndək, U Əzi ularning mirəsidur. **3** Kahinlərnin kurbənlilik kilidioqan həlkətin alidioqan ülüxi mundək: – (məyli kala yəki qoy bolsun) əngək gəxi wə üqəy-kərinə kahinlərdə berilidu. **4** Silərnin əxliqənglərdin, yəngi xərabənglərdin wə zəyətun meyinqlərdin dəsəlpəki pəxkən həsulni wə qoylirinqlərdin dəsəlpəki qirkiləqan yungni uningəqə berisilər; **5** qünki Pərwərdigar Hundaying uni wə uning əwədlirini Əz namidə hizmitidə daim turuxkə barlik kəbililiringlər iqidin talliwaləqan. **6** Əgər Lawiy boləqan bir adəm pütkül Israildiki hər kəndək xəhər-yezidin, yəni əzi məkənləxkən jaydin qikip, Pərwərdigar tallaydioqan jayəqə kəlsə **7** wə xu yərdə Pərwərdigar aldidə turəqəqə barlik kərinədxilirioqə ohxə Pərwərdigar Hudasining namidə hizməttə turəqan bolsa, **8** undəktə (məyli u atisidin qəloqan mirəsini setiwətkən yəki setiwətmigən bolsun) uning yəyidioqan ülüxi kərinədxilirining kəndək boluxi kerək. **9** Sən Pərwərdigar Hundaying sanga beridioqan zeminoqə kirgən qəqdə, sən xu yərdiki əllərnin yirginlik adətlirini əgənməsliking kerək. **10** Arənglərdə əz oqli yəki kizini ottin otküzidioqan, pəqililik, rəmqilik, əpsəniyilik, jadugərlilik **11** yəki dəmidiqililik kiləqəqə yəki jinxək, səhirqə yəki əlgənlərdin yol sorioqəqə heqkəndək kixi bolmisan; **12** qünki bundək ixlərnin kilidioqan hər kəndək kixi Pərwərdigarəqə nəprətlik bolidu; bu yirginlik ixlər tüpəydidin Pərwərdigar Hundaying xu əllərnə aldinglərdin həydwəp qikiridu. **13** Sən Pərwərdigar Hundaying aldidə əyibis mükəmməl boluxing kerək; **14** qünki sən zemindin həydwəyidioqan bu əllər rəmqilər wə pəqiləroqə kulək salidu; biraq Pərwərdigar Hundaying seni undək kilixkə yol qəyməydu. **15** Pərwərdigar Hundaying silər üçün arənglərdin, kərinədxiliringlər arisidin mənə ohxəyidioqan bir pəyoəmbər turəyuzidu; silər uningəqə kulək səlinglər. **16** Bu silər Hərəb təoqədə yioqiləqan kündə Pərwərdigar Hundayinglərdin: «Pərwərdigar Hundayimning əwəzini yənə angliməyli, bu dəxətlik otni kərməyli, bolmisa əliüp ketimiz»

dəp tələp qılıoqninglaroşa pütünləy mas kelidu. **17** Xu qaoşda Pərwərdigar manga: «Ularning manga degən sezi yaxhi boldi. **18** Mən ularoşa kerindaxliri arisidin sanga ohxaydioşan bir pəyoşəmbərnı turoşuzimən, Mən Əz seşlirimni uning aroşioşa salimən wə u Mən uningoaş barlık tapılıoşinimni ularoşa seşləydu. **19** Wə xundak boliduki, u Mening namimda dəydioşan seşlirimgə kulak salmaydioşan hərkanadək kixi bolsa, Mən uningdin hesab alimən. **20** Əmma Mening namimda baxbaxtaqlık kılıp Mən uningoaş tapilimioşan birər seşni seşlisə yaki baxka ilahların namida seş kılıdioşan pəyoşəmbər bolsa, xu pəyoşəmbər ɵltürilsun. **21** Əgər sən kɵnglɵngdə: «Pərwərdigar kılımioşan seşni kəndak pərk etimiz» desəng, **22** bir pəyoşəmbər Pərwərdigarning namida seş kılıoşan bolsa wə u bexarət kılıoşan ix toşra qikmisa yaki əməlgə axurulmisa, undakta bu seş Pərwərdigardin qikmioşan; xu pəyoşəmbər baxbaxtaqlık bilən seşligən dəp, uningdin kɵrkma.

19 Pərwərdigar Hudayinglar silərgə beridioşan zemindiki taipilərnı silərnıng aldinglardın üzıp taxlıoşan waqtda wə silər xundakla ularning xəhərliri wə əyliridə turoşininglarda, **2** silər xu qaoşda Pərwərdigar Hudayinglar silərgə beridioşan zeminda üq xəhərnı ayrim kılıxinglar kerək; **3** xundakla, adəm ɵltürgən hər bir kixi xu yərlərgə, xu xəhərlərnıng birigə keşip beriwalsun dəp yol həzirləp, Pərwərdigar Hudayinglar miras boluxka silərgə beridioşan zeminni üq rayonoşa bəlisilər. **4** Tirik kəlix üqün xu yərlərgə keşip beriwaloşan, adəm ɵltürgən kixi toşruluk bəlgilimə mundak: — u koxnisini tasadiyılıktın urup ɵltürüp koyoşan, xundakla əşlida uningoaş əq-adawiti bolmioşan bolsa, xu yərgə keşip beriwalsa bolidu. **5** Məsilən, u koxnisi bilən otun kesixkə ormanoşa kirgən bolup, dərəhni kesixkə paltını ketürgənda palta bexi sepidin əjrəp ketip koxnisoşa tegip ketip uni ɵltürüp koysa, undakta jawabkar kixi bu xəhərlərdin birigə keşip beriwelip həyat qalidu; **6** bolmisa, kan kişasi aloşuqi oşəzipi kaynioşanda adəm ɵltürgən kixini koşlaydu wə yol uzun boloaşqa, uningoaş yetixiwelip ɵltürüwetixi mumkin; əməliyəttə, u kixi ɵlümgə layik əməş, qünki uning əşlida koxnisoşa heşqəndək əq-adawiti yok idi. **7** Xunga mən silərgə: «Əzünglar xundak üq xəhərnı ayrixinglar kerək» dəp əmr kılımən. **8** Pərwərdigar Hudayinglar ata-bowiliringlaroşa kəsəm kılıoşinidək qeşrayinglarnı kengəyitxni, ata-bowiliringlaroşa wədə kılıoşan barlık zeminni silərgə təkdım kılıxni halaydu; **9** silər Pərwərdigar Hudayinglarnı seşix wə uning yollirida daim mengix üqün mən silərgə bögün tapılıoşan bu əmrni tutsanglarla U xundak kılıdu, undakta silərnı ɵzünglar üqün bu üq xəhərdin baxka yənə üq xəhərnı koxsisilər. **10** Wə xundak kilsanglar Pərwərdigar Hudayinglar silərgə miras kılıp təkdım kılıdioşan zemin arisida nahək kan təkülməydu wə xuningdək gədiminglaroşa hun gunahı qixməydu. **11** Lekin birsi koxnisoşa əq-adawət tutkan bolsa, paylap turup uningoaş hujum kılıp, urup ɵltürüwətsə wə xu xəhərlərdin birigə keşip beriwaloşan bolsa, **12** undakta uning əz xəhəridiki akşakallar adəm əwətip uni xu yərdin yandurup kəlix kerək, andin uni ɵltürilsun dəp «kan kişasi aloşuqi»ning kılıoşa tapxuruxi kerək.

13 Sən uni heş ayimioşın, xundak kılıoşanda Israildin təkülgən gunahşiz kanning deoşını tazılıoşan bolisilər; andin həlinglar yaxhi bolidu. **14** Pərwərdigar Hudayinglar sanga igilax üqün təkdım kılıdioşan zeminda burunqılar miras yeringdə bekitkən, koxnangning pasıl texini yetkiməsliking kerək. **15** Məlum jımayət yaki gunah toşrisida birsiğə «U gunah kılıoşan» dəp əz-xikayət kılıxta yaloşuz birlə guwahqi bolsa kupayə kılımaydu, bəki həmmə ix ikki yaki üq guwahqingning sezi bilən bekitilsun. **16** Birsi toşruluk «palanqi-pokunqi gunah kılıoşan» dəp əz kılıdioşan kara niyətlık bir guwahqi qıksa, **17** dəwalixip kəloşan ikki adəm Pərwərdigarning aldidə, xu künlərdə bolidioşan kaşınlar wə sorakqi bəglər aldidə hazır bolsun; **18** sorakqi bəglər əstayidillık bilən təkxürsun; əgər həliki guwahqi yaloşan guwahqi bolup, əz kerındixi toşruluk yaloşan guwahlık bərgən bolsa, **19** undakta, silər dəl u kerındixioşa kilmakqi bolıoşındək uningojumu xundak kilinglar. Xundak kilsanglar rəzilikni aranglardın yokitilsilər. **20** Kəloşan həlkmu bu ixni anglaydu wə kɵrkıdu wə xundakla, aranglarda undak rəzil ixni yənə kılımaydu. **21** Silər heş rəhim kilinganglar; janoşa jan, kəzğə kəz, qixka qix, kəloşa kol, putka put elinsun.

20 Əgər sən düxmənliringgə jəng kılıoşılı qikiş, at wə jəng hərwilirini, xundakla ɵzüngdin kəp boləşan bir əlni kərsəng, ularđın heş kɵrkma. Qünki seni Misir zemindin qikişip kəlgən Pərwərdigar Hudaying Əzi sən bilən bilidur. **2** Silər jənggə qikiş aldidə kaşın əzi aldioşa qikiş həlkşə seş kılıp **3** ularoşa: Əy Israil, anglanglar! Silər bögün düxmənliringlar bilən soşuxux aldidə turuwatisilər. Kəngülliringlar jür'ətsiz bolmisun; kɵrkənglar, titrimənglar, ularning səwəbidin dəkkə-dükkigə qixmənglar; **4** qünki Pərwərdigar Hudaying Əzi düxmənliringlar üstidin oşəlibə kılıxinglar üqün silər bilən billə jənggə qikişdu» — dəp eysun. **5** Xu qaoşda əməldarlar həlkşə mundak desun: — «Aranglarda bir yəngi əy selip, uni [Hudaşa] atimioşan birsi barmu? Undakta u əz əyigə yenip kətsun, bolmisa u jəngdə əlişp ketip, baxka kixi kəlip uni [Hudaşa] atixi mumkin. **6** Tək selip üzümzar bərpə kılıp, tehi uning mewisini yemigən birkim barmu? Bar bolsa əyigə yenip kətsun, bolmisa u jəngdə əlişp kətsə, baxka kixi kəlip uning mewisini yeyixi mumkin. **7** Bir kiz bilən wədiləkkən bolup, tehi uni əz əmrigə almioşan birkim bolsa, u əyigə yenip kətsun, bolmisa u jəngdə əlişp kətsə, baxka kixi kəlip uni əzigə hotunlukka elixi mumkin». **8** Andin mənsəpdarlar həlkşə yənə seşləp: «Kɵrkup kətkən, jür'ətsiz birkim barmu? U əyigə yenip kətsun. Bolmisa kerındaxlırining yurikumu uningkidək jasərsətsiz bolup kəlixi mumkin» dəp eysun. **9** Əməldarlar həlkşə xularni eytkəndin keyin ular həlkşing aldidə yetəklik kılıxka koxunlaroşa sərdarlarnı tiklisun. **10** Silər hujum kılıxka məlum bir xəhərgə yekınlaşkınınglarda awwal uningoaş siləhi toşrisida seş kilinglar. **11** Əgər ular siləhini halaymiz, dəp jawab bərip əz dərwazilirini silərgə aqsa, undakta uningda turuwatқан həmmə həlk silərgə bekinip kulluk həxarda bolidu. **12** Lekin silər bilən siləhi kılıxka unimay, bəki silər bilən jəng kilmakqi bolsa silər uni koxranglar. **13** Pərwərdigar Hudayinglar uni kolunglaroşa tapxuroşanda uningdik

hər bir ərkəni kiliqlər öltürümlər; **14** ləkin ayallar bilən baliliri, kala bilən xəhərdiki həmmə nərsini, yəni barlik öjəniyəməni əzünqlarəja olja kilip elinglar; Pərwərdigar Hudayinglar əz duxmənliringlardin silərgə elip bərgən oljidin yəp səyünisilər. **15** Silərdin yirakta boləjan, [zəminəja təwə bolmiojan] əllərnin xəhərlirigə xundak kilinglar. **16** Ləkin Pərwərdigar Hudayinglar silərgə miras kilip bəridiojan zəmindiki əllərnin xəhərlirini bolsa, ularning iqidiki tiniki bar heq nərsini tirik qoymay, **17** bəlki Pərwərdigar Hudayinglar silərgə buyruəjadək Hittiylar bilən Amoriylar, Qanaaniylar bilən Pərizziylar, Hitiylar bilən Yəbusiylarınin həmmisini təltəküs yökütixinglar kerək. **18** Bolmisa, ular əz ilahlirioja qəqunuxtiki həmmə yirginqlik ixlirini silərgə əgətip, Pərwərdigar Hudayinglarəja gunah kilidiojan bolisilər. **19** Bir xəhərnə igiləx üqün uzun wakit jəng kilip kərxəp tiruxkə toəra kəlsə, uning ətrapidikə dərəhlərnə palta bilən kesip wəyrən kilmanqlar; qünki ularning mewisini yəsənglar bolidu. Xunga ularni kəsmənglar; qünki daladiki dərəhlər kərxiweləx kerək boləjan adəmmidi? **20** Ləkin silər mewilik dərəh əmas dəp bilgən dərəhlərnə kesip yökətip, silər bilən soquxqan xəhərnə hujum kilip əjulitixkə xə dərəhlərdin istihkam-potəylərnə yasisənglar bolidu.

21 Əgər Pərwərdigar Hudayinglar silərgə miras kilip igiləxkə bəridiojan zəmində, daladə öltürilgən bir jəsət təpilsə, əmma uni öltürgən adəm məlum bolmisa, **2** əksəqəlliriglar bilən sorəqki bəgliriglar qikip əlük tēpilojan yar bilən ətrapidikə xəhərlərnin arilikini əlqisun; **3** öltürilgüqinining jəsətigə əng yəkin xəhərnin əksəqəlliri bolsa ixkə selinmiojan, boyuntorokmu selinmiojan inək tēpik əlsun; **4** xə xəhərnin əksəqəlliri inəkni süyi tohtiməy əkidiojan, həydilip tērilmiojan bir jiləjoja elip bərip, xə jiləjining əzidə inəkning boynini sunduruwətsun; **5** xə qəqəda Lawiyning əwladliri boləjan kahinlar ularning kəxiəja əlsun; qünki Pərwərdigar Hudayinglar ularni Əzining əldidə hizməttə bolup, Pərwərdigarning namidə bəht-bərikət tiləxkə talliojəndur. Hərbir dəwə wə hər bir tayəq jazasi ularning səzi boyiqə kəsilsun. **6** Öltürilgüqinining jəsətigə əng yəkin xəhərdiki əksəqəllarning həmmisi xə jiləjoja kəlip, boyni sunduruəjan inəkning üstidə turup, qollirini yuyup **7** guwahlik bərip: «Qollirimiz bolsa bu qənni təkmedi, kəzlimiz bu ixni kərmidi; **8** əy Pərwərdigar, Sən Əziəg hərlik bədili təkəp kutquəjan həlqinğ Israilni kəqürgəysən wə nahək əkkan kənninğ gunahini Israil həlqinğə artmioaysən» — desun; xundək kilip bu qan gunahioja kafarət kəltürilgən bolidu. **9** Silər xundək kilip Pərwərdigarning nəziridə toəra boləjanni kilip nahək təkülgən kənninğ gunahini əzünqlardin qikiriwətkən bolisilər. **10** Əgər silər duxmənliriglar bilən jəng kiləjili qikitinglarda Pərwərdigar Hudayinglar ularni qəlunglarəja bərgəq, ularin əsir ələjan bolsənglar, **11** bu əsirlərnin arisidə qiraylik bir ayalni kərtip, kənglünğ uningə qüxüp, uni əmringə elixni halisəng, **12** undəktə uni əyünggə elip bərojan; u qeqini qüxürüp, tirəklirini yasəp, **13** əsirlikdə kiygən kiyimlirini selip, əyüngdə olturup toluq bir ay ata-anisi üqün matəm totsun; andin sən uning kəxiəja kirip uni əzünğə ayal kilip uningə ər bolsəng bolidu. **14** Keyin, əgərdə

kənglünğ uningdin səyünisə, u qəyərnə halisə, bərojili qəyuxung kerək; uni puləja sətmiojan wə uningəja dəkətkə muamilə kilmiojan, qünki sən uningəja yəkinlik kilip uyət kilənsən. **15** Əgər birsining ikki ayali bolup ularning birigə əmrəklilik, yənə birigə əqlük kiləjan bolsa wə əmrək wə əq boləjan hər ikkisidin oəjul tuəulojan bolsa, tunjisini əq ayalidin tapkan bolsa **16** undəktə u kixi oəqullirioja barini miras üqün iləxtürüp bərgən künidə əq ayalining oəqli, yəni uning tunji oəqlining ornioja əmrək ayalining oəqlini tunji oəqullukqə qəyuxqə bolmaydu. **17** U bəlki əq ayalining oəqlini tunji oəqulm dəp etirəp kilsun; qünki bu uning küq-kuwwiti bar wəktidiki dəsəlpki mewisidur; tunji oəqulluk həqəki uningki boləqəqə, atisi barlik məmlülükün uningəja ikki ilix miras bərsun. **18** Əgər birsining bəxbəxtə wə itətsiz oəqli bolsa, u nə atisining səzigə, nə anisining səzigə kulək salmay, həttə tayəq-tərbiyimu kar kilməy, ularning gəpini yənəla ənglimisə, **19** Uning ata-anisi uni tutup, xəhərnin dərəwəzioja elip bərip, xəhərnin əksəqəllirining kəxiəja kəltürsun; **20** ular xəhərnin əksəqəllirioja ərz kilip: — «Bu oəqlimiz bəxbəxtəklilik wə itətsizlik kilip, səzimizni əngliməy yüridu; u nəpəsi yaman, xərəbər bolup kaldı» dəp əytsun. **21** Xuning bilən xəhərnin həmmə həlki bir bolup uni qəlmə-kəsək kilip öltürsun. Silər bu yol bilən əzünqlardin rəzilikni qikiriwətsilər; pütkül Israil bu ixni əngləp kərkidiojan bolidu. **22** Əgər birsə əlüm jazəioja layik gunah sadir kilip, öltürilgən bolsa wə jəsətinə bir dərəhkə esip kəyojan bolsənglar, **23** əlükə kəqiqə dərəhtə qəlmisun; kəndəklə bolmisun, silər dərəhkə esiləuəqini xə kündə kəməwətinglar (qünki kimdəkim [dərəhkə] esiləjan bolsa, Huda tərpidin lənətkə kaldurulojan kixi həsəblinidu). Xundək kilsənglar, Pərwərdigar Hudayinglar silərgə miras kilip bərgən zəminni buləjiojan bolisilər.

22 Sən kərinđixning kalisi yə qəyi əzip kətkinini kərsəng, qətiqinğ bolmay yürmə; kəndəklə bolmisun, uni kərinđixning kəxiəja yətküzüp bə. **2** Əgərdə kərinđixning sənə yəkin olturmisa wə yəki igisini tonumisəng, xə həywənni əz əyünggə elip kəlip, kərinđixning uni izdəp kəlgüqə əzünğ səkləp andin uningəja tapxurup bərgin. **3** Sən ohxəxlə uning yitkən exiki yəki kiyimlirininimə xundək kil; xundəklə kərinđixning hər kəndəklə yitkən nərsisini tēpiwəlsəng, unimə xundək kiləjan; sən əzünğni bu ixtin qəqurmiojan. **4** Əgər kərinđixningning exiki yəki kalisining yoldə yikilip qüxkinini kərsəng, sən bu əhwaldin əzünğni qəqurmiojan; kərinđixningəja yərdəmlixip uliojini tartip turəquəjan. **5** Ayal kixi bolsa ərlərnin kiyimini kiymisun; xuningəja ohxəxlə ər kixi ayal kixining kiyimini kiymisun; qünki kimki xundək kilsə, Pərwərdigar Hudayingning əldidə yirginqlik bolidu. **6** Əgər sən yoldə kətiwətip, bir dərəhtə yəki yərdə baliliri yəki tuhumliri boləjan quxning uwisioja uqrisəng, anisi tuhum yəki balilirini bəsip yətkən bolsa, anə-balilirini bəraqə əlmiojan; **7** heq bolmioqəndə sən anisini qəyuwətip, balilirinilə əlsəng bolidu; xundək kilsəng sənə yəxhi bolup uzun əmür kərisən. **8** Yəngi bir əy səlsəng, əgzənggə bir tosmə tam yəsiəjan; bolmisa birsə uningdin yikilip qüxsə, əzünğgə qən təkülük gunahini

kəltürüxümgə mumkin. **9** Öz üzümzarlıqıngəya ikki hil uruq qaqmıoıjn; bolmisa terioıjıngning həmmisi wə üzümzarlıqning məhsulatliri buloıanoıjan hesablınidu. **10** Sən kala bilən exəkni birgə koxup yər həydimigin. **11** Yung wə kanaptin ibarət ikki hil yıptin toklıoıjan kıyımni kıyımgin. **12** Sən yepinoıjan tonungning tət burjıkığə pəpük kəyoıjn. **13** Əgər biri hotun elip uningoıja yekınqılık kıləandın keyin uningoıja əq bolup, **14** Uning yaman gəpini kılıp, uningoıja bətnam qaplap, ərz kılıp: «Mən bu hotunni aldim, ləkin uningoıja yekınqılık kılısam uning kiz əməslıkını bildim» desə, **15** undakta kizning ata-anisi kizning paklık ispatını elip xəhər dərwasidə oltoıroıjan xəhərnıng aqsəkəllirioıja kəltürsun, **16** andın kizning atisi aqsəkəllarəya səz kılıp: «Mən kizimni bu kixigə hotunlukqə bərdim, ləkin u uningoıja əq bolup kaldı; **17** wə mana, u uning yaman gəpini kılıp, bətnam qaplap ərz kılıp: «Kizıngning kiz əməslıkını bildim» dəydu. Bırək mana kizimning paklık ispatı» dəp, ispat rəhtni aqsəkəllarning aldidə yeyip kəysun. **18** U wəkıttə xəhərnıng aqsəkəlliri erini tutup uningoıja tayək-tərbıyə bərip, **19** İsraildikı bir pak kizning yaman gəpini kılıp, uningoıja bətnam qarlıdın dəp, yüz xəkəl kiumux tələtsun; andın ular pulni kizning atisioıja bərsun dəp bəkitusun. Əmma kiz bolsa xu kixining hotunı bolup turıwerixi kərək; ər pütün ömridə uni kəyup bərsə bolmaydu. **20** Ləkin bu sət rast qikip, kizning paklık ispatı bolmisa, **21** kizni atisining əyınıng dərwasidə aldioıja əparsun wə atisining əyidə buzukluk kılıp İsrailning iqidə xərməndilik kıləanlıkı üqün uning xəhırining adəmliri xu yərdə uni qalma-kesək kılıp əltürsun. Xundək kıləoıjınglarda silər əzınglardın rəzillikni qikiriwətisilər. **22** Əgər birsi eri bər hotun bilən zına kılıp tutulup kəlsa, zına kılıxkən ər-hotun ikkilisi əltürilsun. Xundək kıləoıjında İsrailning iqidin rəzillikni qikiriwətisilər. **23** Əgər birsi xəhərdə biraw bilən wədilixip kəyoıjan bir kizni uqritip, uning bilən billə bolsa, **24** ikkilisini xəhərnıng dərwasisioıja elip qikip qalma-kesək kılıp əltürtinglar; kiz bolsa xəhərdə turup wərkirimiəjini üqün, ər bolsa bəxkışining wədiləxkən kizi bilən yatqını üqün əltürilsun. Xundək kılıp, silər əzınglardın rəzillikni qikiriwətisilər. **25** Əgər ər kixi bəxkışı bilən wədiləxkən kizni daladə uqritip, uni tutuwelip uning bilən yatqa, pəkət kiz bilən yatqan ər kixi əltürilsun. **26** Kizəya bolsa, həqnemə kilmanglar, qünki kizning əzidə əlümgə layık həq gunah yok. Bu ix bolsa birsi kəxnisioıja hujum kılıp uni əltürwətkəngə ohxax ixtur. **27** Qünki u bəxkışioıja wədiləxkən kizni daladə tutuwəloıjında, kiz towlıoıjan bolsimu uni kütquzəpək kixi təpilmioıjan. **28** Əgər birsi bər ər bilən wədiləxmıgən kizni tutuwelip, uning bilən yetip hər ikkisi tutulsa, **29** kiz bilən yatqan adəm kizəya yekınqılık kılıp hər kıləoıjını üqün kizning atisioıja əllik xəkəl kiumux bərixı kərək; andın kizni əzığə hotun kılıp elixi kərək; u pütkül ömridə uni kəyup bərsə bolmaydu. **30** Həqkim atisining hotunini almaslık kərək, atisining yotqınıni aqmaslık kərək.

23 Kimki soqulux yaki kesilix tıpəylidin ahta kılıwətilgən bolsa, Pərwərdigarning jamaitigə kirmisun. **2** Kimki haramdın tuquləoıjan bolsa Pərwərdigarning jamaitigə kirəlməs; onıncı əwladioıjıq

mundaklardın həqkim Pərwərdigarning jamaitigə kirmisun. **3** Həqbir Ammoniy wə ya həqbir Moabiy Pərwərdigarning jamaitigə kirmisun; onıncı əwladioıjıq ularđın həqkim Pərwərdigarning jamaitigə hərgiz kirmisun. **4** Səwəb xuki, silər Misirdin qikqıninglarda ular aldinglarəya yeməklık, su elip qikmıdi wə silərgə ziyankəxlık kılıxkə silərnı kəroıjusun dəp, Aram-Naharaimdikı Petorluk Bəorning oqlı Balaamni yalidi. **5** Ləkin Pərwərdigar Hudayinglar bolsa Balaamning səzini anglımay, bəki silər üqün kəroıjını bərikətkə aylanduruwətti; qünki Pərwərdigar Hudayinglar silərgə muhəbbət bəoılıoıjan. **6** Silər həmmə künlirınglarda [Ammoniyar wə Moabiyar]ning aman-əsənlıki wə bəhtni hərgiz istımenglar. **7** Ləkin Edomiylar kərındıxınglar boləjaq, ularəya nəprət bilən karımanglar. Misirliklarəjımu nəprət bilən karımanglar, qünki silər ularning zemində musapir bolup turəjanıdinglar. **8** Bularning üqıncı əwladidin tuəloıjan balılar Pərwərdigarning ıbadət jamaitigə kirsə bolidu. **9** Düxmənlirınggə kərxı jənggə qikip qədir tiksəng, hərhil napaklıktın ehtıyat kıləoıjn. **10** Əgər aranglarda kəqisi birsi qıxıdə Xəyatan atlap napak boləjan bolsa, u qədirgəhđin qikip kətsun; qədirgəhka udulla kirmisun; **11** kəqkurun kırgəndə u suəya qıxıtıp, kün patkəndə qədirgəhəya yenip kirsun. **12** [Həjıtinglar] üqün qədirgəhning sirtidə bir jayinglar bolsun; tərəkə xu yərgə bəringlar. **13** Saymanlırıng iqidə bər gürək bolsun; sən sirtə tərəkə olursang, uning bilən ərək kolap tərıtingni kəmuwət. **14** Qünki Pərwərdigar Hudaying sənı kütquzuxkə, düxmənlirıngni aldinglarəya tapxuruxkə qədirgəhning otturısıdə yürıdu; xungə sening qədirgəhning pak bolsun. Bolmisa U seningkidə bərər pəskınlık kərsə səndın ayırılıp kətixi mumkin. **15** Əz hojısıdin kəqıp yeningəya kəlgən kulni əz hojısioıja turup bərmıgin. **16** U aranglarda silər bilən billə turup, kəysi xəhərnıng dərwasisi iqidə kəysi yərnı tallısa, xu yərdə tursun. Silər uningoıja zulum kilmanglar. **17** İsrailning qızlırıngning arısıdə həqbir pəhıxə bolmısın, İsrailning əoqullirıngning arısıdə həqbir pəhıxə həzilək bolmısın. **18** Bır kəşəmnı bəja kəltürmək üqün Pərwərdigar Hudayinglarning əyigə pəhıxıning pulını yaki həziləkning pulını kəltürmıgin; qünki bu ikkisi Pərwərdigar Hudayingning aldidə yırınqlıktur. **19** Silər əz kərındıxınglardın əsüm alınglar; pulning əsümü bolsun, axlıkning əsümü bolsun yaki hərəkəndək əsüm əloıdək bəxkə nərsıning əsümını əsanglar bolmaydu. **20** Əmma qətəllıktın əsüm əsanglar bolidu, ləkin kərındıxınglardın həq əsüm alınglar. Xundək kılısanglar Pərwərdigar Hudayinglar silər uni igiləxə kirıdioıjan zemində, kollirınglarning bərlık əmgıkıdə silərgə bərikət bəridu. **21** Sən Pərwərdigar Hudaying aldidə bər nərsını ataxkə kəşəm kıləoıjan bolsang, uningoıja əməl kılıxkə həyal kılma. Bolmisa, Pərwərdigar Hudaying uni səndın tələp kıləoıjında gunahkər bolısən. **22** Ləkin əgər sən bər nərsını ataxkə kəşəm kılmsang, u sanga həq gunah bolmaydu. **23** Aəzıngđın qikqənoıja əməl kıləoıjn; Pərwərdigar Hudayingə kəşəm kılıp atioıjıngni, yəni əozıngning səzi boyıqə ihtıyariy hədıyəngni sunuxung kərək. **24** Sən kəoxnangning tallıkoıja kirsəng halioıjınggə yəp toyun, əmma kəqa-kəquənoıja elip mangmıoıjn. **25** Kəoxnangning pıxkən

ziraatlikigə kirsəng, qolung bilən ziraatning bexini üzüp alsang bolidu; əmma qoxnangning ziraatlırigə orəqak saloquqi bolma.

24 Əgər birsi bir ayalni əmrigə aloqandin keyin uningda birər sət ixni bilip, uningdin səyünmisə, undaқта u talak hetini pütüp, uning kəlioqa berixi kerək; andin uni ez əyidin qikiriwətsə bolidu. **2** Ayal uning əyidin qikkəndin keyin baxka ərgə təgsə bolidu. **3** Bu ikkinqi ərmu uni yaman kəriup, talak hetini yezip kəlioqa berip uni ez əyidin qikiriwətsə yaki uni aloqan ikkinqi eri elüp kətsə. **4** uni qoyup bərgən awwalki eri uni napak hesablap, ikkinqi qətim hotunluqqa almisun; qünki undak kilsa, Pərwədigarning aldidə yirginqlik ix bolidu. Sən Pərwədigar Hudaying sanga miras kiliپ beridioqan zeminning üstigə gunah yüklimigin. **5** Əgər birkim yengidin hotun aloqan bolsa uninoqə nə jənggə qikix, nə baxka birar ixka buyrulmisun; u bəlki aloqan hotunini hux kilix üqün bir yiləiqə ərkin-azad bolup əyidə oltursun. **6** Həqkim yarəunqak yaki tügmanning üsti texini kapalətkə almisun; qünki bu ix birsining həyatini kapalətkə aloqandək bolidu. **7** Əgər birkim Israillardin boləqan kərindixining birini bulap kelip, uni küldək ixlətsə wə yaki uni setiwətsə xu bulangqi oltürülün; silər xundək kilsanglar aranglardin rəzilikni qikiriwətsilər. **8** Pesə-mahaw wabasi pəyda bolsa, əzənglarəqa pahas bolunglar, Lawiy kaħinlarning silərgə barlik kərsətkinini kilinglar; mən ularəqa kəndək əmr kiləqan bolsam xuningəqa kəngül qoyup əməl kilinglar. **9** Misirdin qikkininglarda Pərwədigar Hudayinglarning yolda Məryəmgə kəndək kiləqanini əskə elinglar. **10** Əgər sən əz buradər-qoxnangəqa kərz bərsəng, kapalət elix üqün əyigə kirmigin; **11** bəlki taxkiriđa turup tur; sanga kərzdar kixi əzi sanga beridioqan kapalətni taxkiriđə elip qiksən. **12** Xu kixi yəksul bolsa sən uningdin kapalətkə aloqan [kiyimni] yepinip uhlimiəyəsən; **13** Həq bolmioqanda sən bəlki kapalətni kün patkanda uninoqə kayturup bərgin; xundək kilsang u ez tonini yepinip uhlinoqanda, sanga bəht-bərikət tiləydu. Xundək kilsang bu ix sanga Pərwədigar Hudayingning aldidə həkkəniylik sanilidu. **14** Ajiz, namrat mədikarəqa nəhəqlik kilma, mayli u kərindaxliringlardin bolsun yaki yeza-xəhərliringlarda turəqan musapirlardin bolsun. **15** U namratlıktin əz həkkigə intizar boləqəqka, u ixləgən xu küni kün pətxitın burun həkkigə qəqum bərgin; bolmisə, u sening toprangda Pərwədigarəqa pəyad kətiřidu, bu ix gunah bolup bexinoqə qūxidu. **16** Baliliringning jinayiti üqün ata oltürülmisun, balilarmu atining jinayiti üqün oltürülmisun; bəlki jinayiti bar boləqan hər bir kixi əz gunahı üqün əlüm jazasini tartsun. **17** Sən musapir yaki yetim toqrisidiki həkəmnı burmilima; tul ayalning kiyim-keqəklirinimu kapalətkə alma, **18** bəlki əzəngning Misirdə kıl bolup Pərwədigar Hudaying seni xu yərdin hər kilip kütquzup kəlginini yadingəqa kəltürgin. Xunga mən sanga buningəqa əməl kileqin dəp buyruymən. **19** Sən etizlikningning həsulini yioqningında bir baq ənqini untup kəloqan bolsang, uni elip kelix üqün yenip barmioqin; u ənqə musapir, yetim-yesir wə tul hotunəqa təgsun. Xundək kileqanda Pərwədigar Hudaying sening kolliringning barlik əmgikini bərikətləydu. **20** Zəytun dərihingni kəkkiningdin keyin xahlirida kəloqanlirini

kayta kəqma; kəldukliri musapir, yetim-yesir wə tul hotunəqa təgsun. **21** Üzümzarlikningning üzümilirini yioqip boləqandin keyin xatəng kilmioqin. Kəldukliri musapir, yetim-yesir wə tul hotunəqa təgsun. **22** Əzəngning Misir zeminida kıl boləqanini yadingəqa kəltürgin; xunga mən sanga buningəqa əməl kileqin dəp buyruymən.

25 Əgər ikki kixi birnərsini talixip kəlip, həkəmnı berixni tələp kiliپ sot aldioqa kəlsə, undaқта sorəqkilar dəwəəqa həkəmnı qikiriپ həkdərnı hək, gunahı bar adəmnı gunahkar dəp jakarlisun. **2** Əgər gunahkar adəm dərrigə layik bolsa, sorəqki uni əzining aldidə yərgə yatquzup, uning kileqan gunahioqa layik sanəp dərrilisun. **3** Ləkin pəkət kiriđ dərrila urulsun; xuningdin ziyadə urulmisun, kəp urulsa xu kərindixing kəz aldingda kəmsitilgən bolidu. **4** Sən haman tepiwatqan kalining əqzini boqmioqin. **5** Əgər bir yərdə turidioqan kərindax aka-inilarning biri bala yūzi kərməy elüp kətsə, əlgən kixining ayali yat bir kixigə təgmisun; bəlki uning erining birtuəqan kərindixi uning kexioqa kirip uni hotunluqqa elip, birtuəqan kərindaxlik burqini ada kilsun; **6** əlgən kərindixining ismi Israildin əqürülməsliki üqün ayalning tunji balisioqa uning ismi kəyulsun. **7** Ləkin əgər bu kixi yənggisini elixni halimisə, yənggisi [xəhər] dərwəzsidiki əksəkəllarning kexioqa berip: «Erimning birtuəqan kərindixi əz kərindixining ismini Israilda kəlduruxkə unimidi; u mən üqün birtuəqan kərindaxlik burqini ada kiliپ unimidi», dəp eytsun. **8** Andin uning xəhridiki əksəkəllar uni qəkiriپ uninoqə nasihət kilsun; əgər u: «Mən uni hotunluqqa elixni haliməymən», dəp qing turuwəlsa, **9** yənggisi əksəkəllarning kəz aldidə uning kexioqa berip, uning putidin kəxini saldurup, yuzigə təkürüp: «Bir tuəqan kərindixi üqün ailə kəruqka unimioqan kixigə xundək kilinsun!» dəp jakarlisun. **10** Xu kixining nami Israilling iqidə: «Kəxi selinoquqining əyi» dəp atalsun. **11** Əgər ikki adəm bir-biri bilən uruxup kəloqinida birining ayali ez erigə yərdəmlixip erini urəquqining kolidin əjratməqki bolup, kəlini uzitip urəquqining jan yerini tutuwəlsa, **12** undaқта sən uninoqə həq rəħim kilməy kəlini kesiwət. **13** Sening haltangda qong-kikiđ ikki hil taraza texi bolmisun. **14** Əyüngdə qong-kikiđ ikki hil əfəh saqlima. **15** Taraza texing toptooqra, durus bolsun; əfəhingmu toptooqra, durus bolsun. Xundək kilsang Pərwədigar Hudaying sanga beridioqan zemində əmrüreg uzun bolidu. **16** Qünki kimki xundək ixlər kilsə, kimki nəhək ix kilsə, Hudaying Pərwədigarning aldidə yirginqlik sanilidu. **17** Misirdin qikiپ keliwatkinginglarda Amaləklərnning silərgə nemə kileqanini esinglarda tutunglar; **18** ular Hudadin kərkəmay, yolda silərgə uqrap, silər hər ip-qarqap həlalinglar kəlmioqan qəşda, kəyninglarda kəloqan əjiz kixilərnı urup yəkatmidimu? U Hudadin həq kərkəmdi. **19** Xunga, Pərwədigar Hudaying mirasing bolsun dəp sanga igiləxkə beridioqan zemində, Pərwədigar Hudaying ətrəpəndiki barlik dūxmənliringdin amənlık bərginidə, Amaləklərnning namini əsmənnning tegidə əslənmigüdək dərijidə əqürüwət; bu ixni unutma.

26 Sən Pərwədigar Hudaying sanga miras kiliپ beridioqan zeminoqa kirip uni əzəngning kiliپ igiləp olturəkləxkənda, **2** Pərwədigar Hudaying

sanga beridoqan zeminning hösulini aloqanda, sän yärning däslepki pixkan mewisini elip, sewetkä selip Pärwärdigar Hudaying Öz namini qoyuxkä tallaydiqan jayqä elip berixing keräk; **3** andin xu waqittiki kahinning kexioqä kältürüp, uningö: «Pärwärdigar Özi bizgä berixkä ata-bowilirimizöqä kəsäm kilöjan zeminöqä kirdim, bügün män Pärwärdigar Hudayingning aldidä xundak bolöjioqä guwahmä», döp eytisän. **4** Kahin sewetni kolungdin elip uni Pärwärdigar Hudayingning qurbangahining aldidä koyidu; **5** andin sän Pärwärdigar Hudayingning aldidä sez kilip mundak däysän: — «Mening atam äsli eqerib bir aramiy idi; Misiroqä qüxüp olturaklasti; ular xu yördä sani az musapir bolsimu, baroqanseri kepiyip uluq, küqlük, qong bir hälk boldi. **6** Lekin Misirliklar bizgä kattik kolluq kilip, zulum selip bizni eqir emgökkä saldi. **7** Emma biz ata-bowilirimizning Hudasi Pärwärdigaröqä päryad kiliwiduk, Pärwärdigar awazimizni anglap biz tartiwatkan harlik, japa wä zulumoqä näzirini saldi. **8** Xuning bilän Pärwärdigar küqlük kol wä uzartkan biläk, dähxätler wä mejizilik alamätler wä karamätler bilän bizni Misirdin qikirip **9** bizni bu yörgä elip kelip bu zeminöqä, yäni süt bilän həsäl ekip turidöjan bir zeminöqä igä kildi! **10** Əmdi mana, ay Pärwärdigar, sän Manga bərgən bu zeminning mewisining dəslepki pixkinini sening kexingöqä əkəldim», däysän. Xularni döp, sewätni Pärwärdigar Hudayingning huzurida koyup, Pärwärdigar Hudayingning aldidä säjdä kilisän; **11** xundak kilip sän wä eyüngdikilər Pärwärdigar Hudayingning silərgä ata kilöjan həmmə nemätliridin hux bolunglar; özüng, Lawiyalar wä aranglarda turidöjan musapirlar köxulup xadlininglar. **12** Sän hər üqinqi yilida, yäni ondın biri bolöjan əxrə yilida həmmə hösulungning ondın birini əxrə ayrip bolöjandın keyin, sän Lawiy bilän musapiroqä, yetim-yesir, tul hotunlaröqä dərweziliringning iqidä xulardın yəp toyunsun döp berisän; **13** wä sän Pärwärdigar Hudayingning aldidä sez kilip xundak däysän: «Män eyümdin [Hudaöqä] mukəddäs kilinöjan nərsilərnı ayrip elip qikip, sän Manga tapilöjan əmr boyiqə bularnı Lawiy bilän musapiroqä, yetim-yesir, tul hotunlaröqä bərdim; män Sening əmliringning heqbirini nə buzmıdım, nə heqqaqan unutmıdım; **14** matəm tutkanlırında xulardın heqnemini yemıdım, napak hələttə turup buningdin birnemini almidim; əlgən kixigə atap buningdin heqnemə bərdim, bəlki Pärwärdigar Hudayımning awazını anglap hər ixta Sən manga əmr kilöjining boyiqə kildim. **15** Əmdi Sən mukəddäs makaning bolöjan asmanlardın nəzər selip Öz həlking İsrailni, xundakla ata-bowilirimizöqä kəsäm bilän kilöjan wədəng boyiqə, həsäl bilän süt akıdöjan, bizgə bərgən bu zeminni bərikətligəysän». **16** Bügün Pärwärdigar Hudaying bu bəlgilimilərgə hēm həkümlərgə əməl kilixkä əmr kildi; pütün qəlbıng, pütün jening bilän ularni tutup ularöqä əməl kil. **17** Sän bügün Pärwärdigarnı özüngning Hudaying boluxkä, xundakla Uning yollirida mengixkä, Uning bəlgilimilirigə, Uning əmlirigə, Uning həkümlirigə əməl kilip Uning awazioqä kulak selixkä qobil kilding; **18** wə Pärwärdigar bolsa bügün silərnı özining has həlki boluxkä, Uning barlik əmlirini tutuxkä (U silərgə wədə kilöjandək) silərnı

qobil kildi. **19** Xundak bolsa, U silərgə izzət, nam-xəhrət wə xan-xərp berip, Özi yaratқан barlik əllərdin silərnı üstün kilidu. Buning bilän silər Uning eytkinidək, Pärwärdigar Hudayinglar üqün mukəddäs bir hälk bolisilər.

27 Musa wə İsrailning aqsakalliri həlkə buyrup mundak dedi: — «Män bügün silərgə tapilöjan bu barlik əmrni tutunglar. **2** İordan dəryasidin etüp Pärwärdigar Hudayinglar silərgə beridöjan zeminöqä kirgən kündə, silər qong-qong taxlarnı tikləp ularni hək bilän aqartinglar; **3** andin ata-bowiliringlarning Hudasi Pärwärdigar silərgə wədə kilöjindək, Pärwärdigar Hudayinglar silərgə beridöjan, süt bilän həsäl ekip turidöjan zeminöqä kirixinglar üqün dəryadın etkinglərdə, bu qanunning həmmə səzlrini xu taxlaröqä pütüp koyunglar. **4** Silər İordan dəryasidin etüp, mening bügünki əmrım boyiqə xu taxlarnı Ebal teqida tikləp, ularni hək bilän aqartinglar. **5** Silər xu yördə Pärwärdigar Hudayinglar üqün tēmür əswab təgmigən taxlardın qurbangah yasanglar; **6** Pärwärdigar Hudayinglarning bu qurbangahı yonulmiojan, pütün taxlardın yasalsun; uning üstidə köydürmə qurbanliklarnı Hudayinglar Pärwärdigaröqä atap sununglar, **7** wə xu yördə inaklik qurbanliklirininu sununglar, ularđın yəp Pärwärdigar Hudayinglarning huzurida xadlininglar. **8** Silər xu taxlar üstigə bu qanunning həmmə səzlrini enik pütüp koyunglar». **9** Andin Musa bilän Lawiy kahınlar pütkül İsrailöqä sez kilip: «Əy İsrail, xük turup anglanglar! Silər bügün Pärwärdigar Hudayinglarning həlki boldunglar. **10** Əmdi Pärwärdigar Hudayinglarning awazioqä kulak selip, män bügün silərgə tapilöjan uning əmliri wə bəlgilimilirigə əməl kilinglar» — deyixti. **11** Xu küni Musa həlkə əmr kilip mundak dedi: — **12** Silər İordan dəryasidin etkəndin keyin, bular, yəni Ximeon, Lawiy, Yəhuda, İssakar, Yüsüp bilən Binyaminlar Gərizim teqining üstidə turup, həlkə bəht-bərikət tilisun. **13** Bular, yəni Rubən, Gad, Axir, Zəbulun, Dan bilän Naftali Ebal teqining üstidə lənət oquxkä tursun. **14** U waqıtta Lawiyalar İsrailning həmmisigə yukiri awaz bilən: — **15** «Kimki hünərwənnıng qoli bilən birə oyma yaki kuyma məbudni yasap qıksa (Pärwärdigar aldidä yirginlik ixtur!), uni yoxurunqə tikləp koysa lənətkə qalsun» döp jakarlisun. Andin həlking həmmisi jawabən: — Amin! desun. **16** «Kimki ata-anisini közgə ilmisa lənətkə qalsun» döp jakarlisun. Andin həlking həmmisi jawabən: — Amin! desun. **17** «Kimki qoxnisining pasil texini yetkisə lənətkə qalsun», döp jakarlisun. Andin həlking həmmisi jawabən: — Amin! desun. **18** «Kimki bir korni yoldın azdursa lənətkə qalsun» döp jakarlisun. Andin həlking həmmisi jawabən: — Amin! desun. **19** «Kimki musapir, yetim-yesir wə tul hotun toqrisidiki həkümnı burmilisa, lənətkə qalsun» döp jakarlisun. Andin həlking həmmisi jawabən: — Amin! desun. **20** «Kimki atisining hotuni bilən yatsa, atisining yotkinini aqkan bolöqəqə lənətkə qalsun» döp jakarlisun. Andin həlking həmmisi jawabən: Amin! — desun. **21** «Kimki haywan bilən munasiwət kılsa lənətkə qalsun» döp jakarlisun. Andin həlking həmmisi jawabən: Amin! — desun. **22** «Kimki atisining kızi yaki

anisining kızı bolojan öz hamxirisi bilən yatsa lənətkə kalsun» — dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: Amin! — desun. **23** «Kimki keynanisi bilən yatsa lənətkə kalsun» dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: Amin! — desun. **24** «Kimki koxnisini paylap turup yoxurun eltürsə lənətkə kalsun» dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: — Amin! desun. **25** «Kimki gunahsız adəmi eltürüp uning keni üqün hək əlsa lənətkə kalsun» dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: — Amin! desun. **26** «Kimki bu kanunning səzliyə kəngül bəlməy, uningə əməl kılıxta qing turmisa, lənətkə kalsun» dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: — Amin! desun.

28 Əgər sən Pərwərdigar Hudayingning səzini anglap, Uning mən bügün sanga tapxuridiəjan əmrlirigə əməl kılıxtə kəngül bəlsəng, Hudaying Pərwərdigar seni yər yüzidiki həmmə əllərnig üstigə qong kılıdu; **2** Pərwərdigar Hudayingning səzini anglisang bu həmmə bəht-bərikətlər sanga əgixip üstünggə quxidu: — **3** Sən xəhərdə bəht-bərikətlik bolisən, səhradimu bəht-bərikətlik bolisən. **4** Baliyatqungning mewisi bilən yeringning mewisi, qarpayliringning mewisi, yəni kalangning nasilliri wə koy padiliring tuqkini bolsa, bəht-bərikətlik bolidu. **5** Sewiting bəht-bərikətlik bolidu, təngnəngmu bəht-bərikətlik bolidu. **6** Sən kirsəngmu bəht-bərikətlik bolisən, qıxsəngmu bəht-bərikətlik bolisən. **7** Sanga kərxı qıqkən düxmənlirigni Pərwərdigar aldingdə məşlup kılıdu; ular bir yöl bilən sanga hujuməyə kelip, yəttə yöl bilən aldingdin kaqıdu. **8** Səning əmbarliringdə wə kolung bilən kılıdiəjan barlik ixliringdə Pərwərdigar üstünggə bəht-bərikət buyruydu; Pərwərdigar Hudaying sanga beridiəjan zemində U seni bərikətləydu. **9** Əgər sən Pərwərdigar Hudayingning əmrlirini tutup yolliridə mangsang, Əzi kəsəm bilən sanga wədə kılıəndək Pərwərdigar seni tiklə Əzığə məkəddəs bir həlk kılıdu. **10** Xuning bilən yər yüzidiki həmmə həlklər sening Pərwərdigarning nami bilən atəlojiningni kərip səndin kərkıdu. **11** Pərwərdigar seni yaxnitidu; sanga berixkə ata-bowiliringəyə kəsəm bilən wədə kılıəjan zemində seni öz bədiningning mewisi bilən qarpayliringning mewisi wə yeringning mewisi mol wə bərkətlik kılıdu. **12** Pərwərdigar sening zəminingəyə əz waktidə yəməyür bərip kəllirigning həmmə ixlirini bərikətləx üqün əz həzinisi boləjan əsmanni sanga əqıdu; əzüng həq kımıdn kərz əlməysən, bəlki kəp əllərgə kərz bərisən. **13** Pərwərdigar seni kuyruk əməs, bax kılıdu; sən pəkət üsti bolup, əsti bolməysən. Əgər mən silərgə bügün tapiliəjan Pərwərdigar Hudayingning əmrlirigə kulək selip, ularni tutup əməl kılısang, **14** xundakla mən bügün silərgə buyruəjan həmmə səzlərnig həq biridin ong yaki soləyə qətnəp kətmisəng, baxkə ilahlarəyə əgixip kullukioyə kirmisəng, xundək bolidu. **15** Ləkin xundək boliduki, əgər Pərwərdigar Hudayingning əwaziəyə kulək salmay, mən bügün silərgə tapiliəjan uning barlik əmrliri bilən bəlgilimilirini tutmisənglar həmmə ularəyə əməl kılımsənglar, bu lənətlərnig həmmisi sanga əgixip üstünggə quxidu: — **16** Sən xəhərdə lənətkə kalisən, səhradimu lənətkə kalisən. **17** Sewiting lənətkə kalidu, təngnəngmu lənətkə kalidu. **18** Baliyatqungning mewisi, yeringning mewisi, kalangning nasilliri wə

koy padiliringning tuqkini lənətkə kalidu. **19** Sən kirsəngmu lənətkə kalisən, qıxsəngmu lənətkə kalisən. **20** Səning Pərwərdigarni taxliəjan rəzil kılımixliring üqün u sən yök kılınuəyə, təzdin həlak kılınuəyə, kolung kılıəjan barlik ixliringdə sening üstünggə lənət, pərakəndilik wə dəxnəm qıxıruıdu. **21** Pərwərdigar sən igiləkkə kiridiəjan zemində seni yökətkəyə sanga wəba qəplaxturidu. **22** Pərwərdigar seni sil-wəba kesili, kezik kesili, yalluoluk kesili wə bəzəg kesiligə gıriptar kılıp, kurojakqilik, qawirix apiti wə həl apitigə muptila kılıdu. Bu apətlər sən yök kılınuəyə seni kooşlaydu. **23** Bəxingning üstidiki əsmən mistək, ayiəningning əstidiki yər təmərdək bolidu. **24** Pərwərdigar sening zəminingdə yəməyidiəjan yəməyurni topa-qəng wə kum kılıdu; ular taki sən həlak boləyüqə əsməndin üstünggə quxidu. **25** Pərwərdigar Əzi seni düxmənlirigning əldidə məşlup kılıdu. Sən ularəyə kərxı bir yöl bilən bərip, ularning əldidin yəttə yöl bilən kəqisən; yər yüzidiki həmmə əllərnı dəkkə-dükkiyə salidiəjan obyekt bolup kalisilər. **26** Əlükliriglar əsməndiki barlik uqar-kənatlar bilən yər yüzidiki həywanlarəyə yəm bolidu; ularni həydiwetidiəjan həqkim qıkməydu. **27** Pərwərdigar seni Misirdiki sakəymas yara-qaklıri, qıqən-hürəkəklər, təmrətkə, kıqıxkək bilən uridu. **28** Pərwərdigar seni sarənglik, korluk wə pərakəndilik bilən uridu. **29** Sən küpkündüzdə kor kixi kərangəyədə təmtiligəndək təmtiləp yürisən, barlik yollirig əkməydu; sən kündin-küngə pəkət zulum bilən buləngkılıqkə uqriəyüq bilisən, seni kütquzidiəjan həqkim qıkməydu. **30** Sən bir hotun bilən wədiləxsəng bəxkə bir adəm uning bilən yətidu; əyni salsang uningdə əturalməysən, tək tikkən bolsang mewisini yeyəlməysən. **31** Kaləng kəzlıringning əldidə soyulidu, ləkin gəxidin yeyəlməysən; kərap turup əxiking səndin bulap ketilidu, sanga yənip kəlməydu. Koylıring düxmənlirigning kolioyə quxüp ketidu, ularni yəndurup kelixkə yərdəməgə həqkim qıkməydu. **32** Oşul bilən kızılıring bəxkə bir əlnig kolioyə quxüp, kəzlıring pütün kün ularəyə təlmürüx bilən qarqaydu; ləkin kolung ularni kütquzuxkə əməlsiz kalidu. **33** Yeringning məşsulətliiri bilən əmgikingning barlik mewisini sən tonuməydiəjan bir əl yəp ketidu; sən barlik künlirigdə əzilip zulum tartisən; **34** Kəzlıring kərgən ixlərdin sən sarəng bolup ketisən. **35** Pərwərdigar seni tapiningdin qokkəngəyə, tizing bilən pəqək-pətlirigəyəyə sakəymas dəhəxtlik yara-qakılar bilən uridu. **36** Pərwərdigar seni öz üstünggə tikligən pədxahingəyəyə koxup əzüng wə atə-bowiliring tonuməyiəjan bir əlgə tutup beridu. Sən xu yərdə turup yəəyə wə taxtin yasaləjan bəxkə ilahlarəyə qokunisən. **37** Sən Pərwərdigar seni elip bəridiəjan həmmə əllər arisidə wəhımə, səz-qəqək wə tapə-nəning obyektı bolup kalisən. **38** Sən etizlikkə bərip kəp uruk qəqisən, ləkin qəkətkilər ularni yəp ketip, uningdin əz yiojip kelisən. **39** Tallarnı tikip pərxix kılısangmu, ularni kurtlar yəp ketip, nə mewisini yiojalməysən, nə xarəb iqəlməysən. **40** Zəminingning hər yeridə zəytun bəqlirig bolsimu, uning meyi bilən bədinigni məşləp maylıyalməysən; qünki dərəhlərdiki mewilər pixməylə quxüp ketidu. **41** Oşul wə kız pərzənt kərsəngmu, ləkin ular yeningdə turməydu; qünki ular sürgün bolup ketidu. **42** Səning hər bir dəriling bilən

yingning barlik mahsulatlarini qekatkilar o'zining kilidu. **43** Aranglarda turuwatqan musapir sendin barqanseri ustun bolup, san barqanseri tewon bolup kalison. **44** U sanga karz bərgüqi bolidu, əmma san uningəja karz berəlməysən. U bax bolidu, san kuyruk bolison. **45** Sən Pərwərdigar Hudayingning awazioja kulak salmay, U sanga tapiliojan əmr wə bəlgilimlərni utmiojining üqün bu lənetləringnə həmmisi sən həlak kilinojuqə seni qoqlap yetip, üstüנגə qüxidu. **46** Bu lənetlər özüң wə nəslingning üstigə mənggülik qüxidojan məjizilik alamət wə karamət bolup kalidu. **47** Sən kəngriqliktə xadlik wə kəngül huxluqi bilən Pərwərdigar Hudayingning kulluqiə bolmiojaqqa, **48** buning ornioja sən aqlik wə usuzluk, yalinqaqlik wə hər nərsining kəmqilikidə bolup Pərwərdigar sanga karxi əwətidiojan düxmənliringning kulluqiə bolup kalison; U seni həlak kiləjuqə boynunəjoja temür boyunturukni salidu. **49** Pərwərdigar yiraktin, yəni yər yüzining qetidin sən tilini bilməydojan, bürküttək xungəjup kelidojan bir əlni sanga karxi əwətidu. **50** U əlpazi əxəddiy, kerilarəja yüz-hatira kilmaydojan wə yaxlarəja məhir kərsətməydojan bir əl bolidu. **51** U sən həlak boləjuqə, qarwiliringning nəsl bilən yeringning məhsulatlarini yər ketidu; qünki u seni yökətip bolmiojuqə sanga nə axlik, nə yengi xarab, nə zəytun meyi, nə kalangning mozayliri nə qoy padliringning kəziliridin bir nemini qoymaydu. **52** Sən tayanəjan pütkül zeminingdiki həmmə egiz, məhkəm sepilliring erülüp qüxküə, u pütkül zeminingdiki barlik dərweziliring aldioja kelip, seni korxiwalidu; u Pərwərdigar Hudaying sanga bərgən zeminingning hər yeridiki həmmə dərweziliring aldioja kelip, seni korxiwalidu. **53** Xu waqıtta düxmənliringning kəstap kelixliri bilən boləjan kəmal-kəstangning azab-əqubətliri iqidə, Pərwərdigar Hudaying sanga ata kiləjan, əz teningning mewisi boləjan oqulliringning gəxini wə kizliringning gəxini yəysən. **54** Wə xundək boliduki, aranglardiki nazuk, intayin silik-sipayə bir adəm kerindixi, kuqikidiki ayali, xundəkla tehi tirik baliliridin kizəjuqip, ularəja yaman kezi bilən karaydu; **55** xunga, düxmənliringning kəmal-iskənjisidə sən əz dərweziliring iqidə kiyələjiningdə heqnəmə kəlmiojanliki üqün, u əzi yəwatqan baliliringning gəxidin ularning heqkaysisioja azrakmu bərməydu. **56** Aranglardiki əslidə nazuk wə silik-sipayə boləjan, silik-sipayiliki wə nazukluqidin puti bilən yərgə dəssənximu haliməydojan ayal kuqikidiki eri, oqul-kiz pəzəntliridin kizəjuqip, ularəja yaman kezi bilən karaydu; qünki düxmənliringning kəmal-iskənjisi bilən sən əz dərweziliring iqidə kiyələjiningdə heqnəmə kəlmiojaqqa, u əz puti arilikidin qıqqan bala həmrəhi bilən əzi tuəjan balilirini yoxurunəja yəydu. **58** Sən bu kitabta pütülgən bu kənunning barlik səzligigə əməl kilixkə kəngül bəlmisəng, Pərwərdigar Hudayingning uluq wə həyətlik namidin korqmisanq, **59** Pərwərdigar sening üstüנגə qüxüridojan wabalar həm nəslingning üstigə qüxüridojan wabalarini əjayib kilidu; U dəhətlik, uzakqə sozulidojan wabalarini wə əojir, uzakqə sozulidojan kesəlləri üstüנגə wə nəslingigə qüxüridu; **60** Pərwərdigar sən korkidojan, Misirdiki barlik kesəlləri üstüנגə qüxürüp, sanga qəplaxturidu. **61** Xuningdək bu kənuniy kitabta pütülmigən həmmə

kesəl wə həmmə wabanimu Pərwərdigar taki sən həlak boləjuqə üstüנגə qüxüridu. **62** Xuning bilən əslidə asmandiki yultuzlardək nurojun bolsanglaru, əmdiliklə əz bir türküüm kixilər bolup kalison; qünki silər Pərwərdigar Hudayinglarning awazioja kulak salmidinglar. **63** Wə xundək boliduki, Pərwərdigar ilgiri silərgə yaxhilik kilip, siləri awutqinidin səyüngəndək, U əmdi siləri yökətip həlak kilidojninidin səyümidu; xuning bilən silər igiləxə kiridojan zemindin yulup taxlinisilər. **64** Pərwərdigar siləri yər yüzining bu qetidin u qetigiqə boləjan həmmə əlləring arisioja tarkitidu; silər əzünglar yəni ata-bowiliringlar tonuliojan yəjojaq bilən taxtin yasəlan iləhləringning kulluqiə bolisilər; **65** Silər u əlləring arisidə nə aram tapalməysilər, nə tapininglar tirəp turojüdək heq məzmut jay bolmaydu; Pərwərdigar bəliki xu yərdə siləring kənglünglari ojuwalaxturup titritip, kəzünglari karəjuqəluxturup jeninglari solaxturidu. **66** Silər qərup turup jeninglar kildə esikliklək turidu; silər keqə-kündüz dəkkə-dükkidə bolup jenimdin ayrilip kalərmənmü? — dəp korqisilər; **67** kənglüngni bəskən wəhima wə parakəndiqlik wə kəziliring kərgən kərinüxlər tüpəylidin ətigin: «Kaxki kəq bolsidil», kərtə bolsə: «Kaxki ətigan bolsidil» dəysən. **68** Pərwərdigar silərgə wədə kilip: «Silər bu yolni ikkinqi yənə kərməysilər» degən xu yol bilən siləri kəmigə qüxürüp Misiroja yanduridu. Silər xu yərdə düxmənliringlarəja kul-dedək boluxkə əzünglari sətisilər, ləkin siləri ələjili adəm qikmaydu.

29 Təwəndikilər Pərwərdigar Israillər bilən əhdə bəojlax üqün Moab zemində Musəjoja tapiliojan səzərdur. Bu əhdə Pərwərdigar ular bilən Hərabdə kiləjan əhdidin bəxkə bir əhdə idi. **2** Musə pütkül Israilləni qakirip ularəja mundaq dedi: «Silər Pərwərdigarning Misir zemində Pirəwngə, uning barlik hizmətkarlıri wə zemining həmmə yeridə kəz əldinglarda nemə ix kiləjini kərdünglar, **3** yəni xu qong əpətlər bilən uluq məjizilik alamət wə karamətləri əz kəzünglar bilən kərdünglar. **4** Ləkin Pərwərdigar silərgə bügüngiqə qüxəngüdək kəngül, kərgüdək kəz wə ənglijuədək kulək bərmidi. **5** Mən kirik yil siləri bayawanda yetəkləp yürdüüm; xu waqıtlarda üstünglardiki kiyimliringlar konirimidi, putunglardiki kəxinglarmu konirəp kətmidi. **6** Huda Əzining siləring Pərwərdigar Hudayinglar ikənlikini bilsun dəp, silərgə yeyixkə nan, iqxəxə xarab yəni küqlük iqimlik nesip kilimidi. **7** Silər bu jəjoja yetip kəlgininglarda Həxbonning padixəhi Siləh bilən Baxanning padixəhi Oğ biz bilən jəng kiləjili qikti; əmma biz ularni urup məşlup kildük; **8** biz ularning zemindirini elip Rubənlər bilən Gadlar wə Manassəhning yerim kəbilisigə miras kilip bərdük. **9** Əmdi silər həmmə ixliringlarda rawaj tərix üqün bu əhdining səzligini tutup, ularəja əməl kilinglar. **10** Bügün həmminglar — kəbilə bəxliliringlar, əkskalliringlar, əməldarlinglar, xuningdək Israilləning həmmə ərliri, **11** kikiq baliliringlar, ayalliringlar, qədirgəhninglarda turuwatqan musapirlər, xundəkla otun kəşküqiliringlar wə su toxəjuqiliringlarmu, həmminglar Pərwərdigarning əldidə hazır turuwətilisilər; **12** məksət xuki, Pərwərdigar Hudayinglarning əhdisigə, yəni Pərwərdigar Hudayinglar bügün silərgə bərgən

kāsimi bilan baoljoqan əhdigə dahil boluxnglar üqündur, **13** Wə xuning bilən təng U silərnin bğün Əzigə has bir həlk kılıp silərgə wadə kilətinidə, atabowiliringlarəqə, yəni İbrahım, İshək wə Yakupka kılıqan kāsimi boyiqə əzi silərgə Huda boluxtur. **14** Lekin mən bu əhdə wə kāsəmni yaləquz silər bilənla əməs, **15** bəlki bğün biz bilən bu yərdə Pərwərdigar Hudayingimizning aldidə turuwatqanlar, xundakla bğün bu yərdə biz bilən birgə bolmioqan kixiləring həmmisi bilənmu tüzüximən. **16** (qünki silər bizning Misir zeminidə kandaq turəjanlikimiz wə səpirimizdə əllərnin otturisiridin kandaq etüp kəlginimizni obdan bilisilər; **17** Silər ularning arisidiki yərinqlin kərsilərnə, ularning arisidiki yaəqə, tax, altun wə kümüxtin yasaloqan butlarni kərdünglar). **18** Əhdining məksiti bolsa, silərnin aranglardiki hər bir ər, hər bir ayal, hər bir ailə wə hər bir kəbililiringlardin bğün kengli Pərwərdigar Hudayingimizdin yenip, xu əllərnin ilahlırining kullukioqə kirip ketidioqan həq kixi bolmisun, xundakla aranglarda et süyi wə əmən qikiridioqan yiltiz pəyda bolup qalmisun üqündur. **19** Dərwəkə xundak boliduki, xu lənət səlzirni anglioqanda əz kənglidə əz-əzini bəht-bərikətlik sanap: «Mən kəraqə bəxəbətlik bilən mangsammu, tinq-amanlikta turirəximən», degüqi xundak bir kixi bolidu; nətijidə, nəm yərmu qangkak yərgə ohxaxla wəyrən kilinidu. **20** Pərwərdigar mundak kixini əpu kılmaydu, bəlki Pərwərdigarning oşəzipi bilən otluq kəhri tütündək xu kixigə qüxidü; bu kitabta pütülgən həmmə lənətlər uning bəxioqə qüxidü; Pərwərdigar uning ismini asmanning tegidin əqüridu. **21** Pərwərdigar bu kənanun kitabida pütülgən əhdining həmmə lənətləri boyiqə İsrailning barlik kəbililiridin uni ayrip qikip, apətkə muptila kılıdu. **22** Kəlgisi dəwr bolsa, yəni silərdin keyin qikidioqan baliliringlar wə xundakla yirək yurttin kəlgən musapirlar Pərwərdigar xu zeminning üstigə əwətkən balayı'apətlər bilən kesəllərnə kəridü; **23** Pərwərdigar oşəzipi wə kəhri bilən wəyrən kılıqan Sodoma, Gomorra, Admah wə Zəboimlarning wəyrənqilikidək zeminning həmmə yeri günggürtlixip, xorlixip, kəyüp kətkinini, tərıqkılıkmı, həsulmu bolmioqinini, ot-qəpmu ünmigini kəridü; **24** buni kərgənələr, hətta həmmə əl-yurt: «Nemixka Pərwərdigar bu zeminəqə mundak kılıqandü? Nemixka Uning oşəzipi xunqə kattik, əxəddiy boləqandü?» dəp soraydu; **25** andin ularəqə jawab berilip: «Ular atabowiliringning Hudasi Pərwərdigarning ularni Misir zeminidin kütquzup qikərolinida ular bilən bəkitkən əhdini taxlap, **26** bərip ularning nesiwisi bolmioqan, əzimu tonumioqan ilahlarınin kullukioqə kirip, ularəqə qəkunəqini üqün xundak boldi. **27** Mana bu səwəbtin Pərwərdigarning oşəzipi bu zeminəqə tutixip, bu kitabta pütülgən həmmə lənətni uning üstigə kəltürdi. **28** Xuning üqün Pərwərdigar oşəzəp, aqqik wə zor kəhr bilən ularni yurtidin yulup, bəxka bir yurtka taxlidi» — deyilidu. **29** Hər bir yoxurun sirlar bolsa Pərwərdigar Hudayingimizningkidür; lekin hər kandaq axkarilənoqan wəhıylər bolsa bu kənanunin səlzirigə əməl kılıximiz üqün əbədıqə biz wə balilirimizningkidür.

30 Wə xundak boliduki, bu barlik iqlar, yəni mən sening aldingda kəyoqan bu bərikət bilən

lənət bəxingəqə qüxkinidə, Pərwərdigar Hudaying seni həydiwətkən əllərnin arisida turup bularni esinggə elip kəngül bəlüp, **2** əzıng wə baliliring Pərwərdigar Hudayingning yenioqə yenip Uning awazioqə kulək selip, mən bğün sanga əmr kılıqan barlik iqlarəqə pütün kəlbıng wə pütün jening bilən itəət kılısang, **3** xu qəoqda Pərwərdigar Hudaying seni sürgünliktin kəyturup, sanga iqini əqoritip, Pərwərdigar Hudaying Əzi həydiwətkən əllərdin yioqip kelidu. **4** Gərqə aranglardin hətta asmanlarınin qetigiqimu həydilip kətkənələr bolsimu, Pərwərdigar Hudaying seni xu yərdin yioqip jəm kılıp kelidu. **5** Pərwərdigar Hudaying seni ata-bowiliringning təwəliki boləqan zeminəqə kəltüridu wə sən uni igiləysən; U sanga yaxxilik kılıp ata-bowiliringning sanidin ziyadə kəp kılıdu; **6** Pərwərdigar Hudayingni pütün kəlbıng, pütün jening bilən səyüxkə Pərwərdigar Hudaying kəlbıngni wə nəsiliringning kəlbini hətta kılıdu; xuning bilən silər həyat yaxaysılər. **7** Xundakla Pərwərdigar Hudayinglar bu həmmə lənətlərnə düxmənliringlarning üstigə, silərgə nəpərlinidioqanlarınin üstigə, silərgə ziyənkəxlik kılıqanlarınin üstigə qüxüridu. **8** Silər bolsanglar yenip kəlip Pərwərdigar Hudayinglarning awazioqə kulək selip, mən bğün silərgə tapilioqan həmmə əmrlirigə əməl kılısilər. **9** Xundak kılısanglar, Pərwərdigar Hudayinglar kəlliringlarning həmmə ixida, bədinirlarning mewisini, qərpap mallirlarning mewisini wə yeringning mewisini muwutup silərnə zor yaxnitidu. Qünki Pərwərdigar silərnin atabowiliringlarəqə yaxxilik kılıxtin səyüngəndək, silərgə yaxxilik kılıxtin səyünidu. **10** Silər Pərwərdigar Hudayinglarning awazioqə kulək selip, bu kənanun kitabida pütülgən əmrlər bilən bəlgilimilərnə tutup, pütün kəlbınglar, pütün jeninglar bilən Pərwərdigar Hudayinglarning tərıpigə burulsanglarla, xundak bolidu. **11** Qünki mən bğün sanga tapilioqan bu əmr sən üqün kəramət ix əməs yəki səndin yiraqmu əməs. **12** Bu əmr asmanning üstidə əməs, sening: «Bizning uningəqə əməl kılımkimiz üqün kim asmanəqə qikip uni elip qüxüp bizgə anglitidu?» deyixingning həjiti bolmaydu. **13** Wə xuningdək bu əmr dengizning u tərıpidimu əməstür, sening: «Bizning uningəqə əməl kılımkimiz üqün kim dengizdin etüp, uni elip kəlip bizgə anglitidu» deyixingning həjiti bolmaydu. **14** Qünki bu səz bolsa uningəqə əməl kılımkıng üqün sanga bək yəkin, yəni aəzıngda wə kənglündə bardur. **15** Mana, mən bğün aldinglarda həyat bilən yaxxilik, əlüm bilən yamanlıqni kəydu; **16** qünki əzüm sanga həküm bərip: — Silər Pərwərdigar Hudayinglarni səyüp, Uning yollirida mēngip, əmrləri, bəlgilimiləri həm həkümilirigə əməl kilinglar, dəp bğün silərgə tapilidim; xundak kılısanglar silər yaxap awup, uni igiləxkə kiridioqan zeminəqə bəroqıninglarda Pərwərdigar Hudayinglar silərnə bərikətləydu. **17** Lekin əgər kənglüngni tətür kılıp, kulək salmay əzduruluq, bəxka ilahlarəqə bax urup qəkunəqili tursang, **18** mən xuni bğün silərgə aqahlandıurup eytip kəyoqayki, silər həlak bolmay qalmaysılər; silər uni igiləxkə İordən deryasidin etüp bəridioqan zeminəqə kirgininglarda uzun əmür kəralməysılər. **19** Mən bğün həyat bilən əlümni,

berikot bilən lənətni aldingda qoʻyojini moʻja asman bilən zeminni üstüנגgə guwah boluxka qakirimən; əmđi ezüing wə nəsling yaxay desənglar, hayatni tallial; **20** Pərwərdigar Hudayingni səytip, Uning awazi oʻja kulak selip, Uning oʻja baolanojini; qünki U Őzi sening hayating wə əmrüingning uzunluđidur; qünki xundađ kilsang Pərwərdigar ata-bowiliring boləon İbrahim, İshak wə Yakupka: «Mən silərgə uni berimən» dəp kəsəm kilip wəđə kıləon zeminda turisən».

31 Andin Musa berip həmmə İsrail oʻja səz kildi; **2** u mundak dedi: «Mən bügün bir yüz yigirmə yaxka kirdim; əmđi silərgə sərdar yaki baxlı oʻquđi bolalmaymən. Pərwərdigar manga: Sən bu İordan dəryasidin etməysən, degənidı. **3** Lekin Pərwərdigar Hudayinglar Őzi silərnı yetəkləp [dəryadin] etüp, bu əllərnı aldinglarda wəyran kılıdu; xuning bilən ularning mal-mülkını igiləysilə; Pərwərdigarning eytkınıdək, Yəxua silərnı aldinglarda baxlap [dəryadin] etıdu. **4** Pərwərdigar Sihon bilən Og degən ikki Amoriy padixahı wə ularning zeminını həkək kıləandək, u bu əllərgımı xundađ kılıdu. **5** Əmma Pərwərdigar ularnı qolunglar oʻja tapxurojınıda, mən silərgə tapılı oʻjanı pütkül əmr boyı oʻja ular oʻja muamilə kılısilə. **6** Jür'ətlik wə kəysər bolunglar, ularning aldidə titrimənglar, ularđın heq qorqmənglar; qünki silər bilən birgə bar oʻquđi Pərwərdigar Hudayinglar Őzıdu; U silərdın waz kəqməydu, silərnı hərgız taxlıwətməydu!». **7** Andin Musa Yəxuanı qakirip pütkül İsrailning kəz aldidə uning oʻja səz kilip: «Sən jür'ətlik wə kəysər boləon; qünki bu hək Pərwərdigar ularning ata-bowiliri oʻja kəsəm kilip berixkə wəđə kıləon zemino oʻja kirgəndə sən ular bilən billə berixing kerək; sən ular oʻja unı igilitip miras kıldurısən. **8** Mana, sening aldingdə mango oʻquđi Pərwərdigar Őzıdu; U sən bilən billə bolup səndın waz kəqməydu, seni hərgız taxlıwətməydu! Sən qorqmiojını, parakəndə bolma!» — dedi. **9** Musa bu qanunni yezip bolup, unı Pərwərdigarning əhdə sandukını kətürıdojan Lawıyning əwladı boləon kəhınlar bilən İsrailning barlık əksəkalliri oʻja tapxurup bərdı. **10** Musa ular oʻja mundak buyrudi: — «Hər yəttə yılning ahırkı yılıda, yəni azadlık yılı dəp bekitilgə wađıtta, «kəpılər heyti» baxlan oʻjanda, **11** İsrailning həmmısı kelip Pərwərdigar Hudayingning huzurıda jəm bolux üqün u tallaydojan jayo oʻja yoi oʻjanda, unı anglısun dəp pütkül İsrailning aldidə bu qanunni oqup berısən. **12** Xuning üqün [xu qaođda] barlık həkni, ər bolsun, ayal bolsun, bala bolsun, kowuklıringning iqıdə turuwatqan musapir bolsun, ularning həmmısı anglap, əginip, Pərwərdigar Hudayinglardın qorqup, bu qanunning barlık səzlırını tutup uning oʻja əməl kılısun, dəp ularnı yoi qın. **13** Xundađ bolsa, ularning bu qanunni tonumiojan balilirimu unı anglap əginip, silər igiləxkə İordan dəryasidin etüp barıdojan zeminda yaxoijan barlık künlirıdə Pərwərdigar Hudayinglardın qorqıdojan bolıdu». **14** Andin Pərwərdigar Musa oʻja səz kilip: «Mana sening əlıdojan wađtning yekınlıxip qaldı. Əmđi Yəxuanı qakirojını, iqinglar jamaət qedirio oʻja berip xu yərdə hazır bolunglar. Mən uning oʻja wəzıpə tapxurımən» dedi. Xuning bilən Musa bilən Yəxua ikkısı berip, jamaət qedirıdə hazır boldı. **15** Pərwərdigar bulut tüwrükınıning iqıdə kərındı; bulut tüwrükı qedirning dərwəzısınıng

üstıdə tohtıdı. **16** Pərwərdigar Musa oʻja mundak dedi: «Mana, sən ata-bowiliringning kəxıdə uhlay aldidə turısən; andın bu hək kəzojılıp, barıdojan zemındıki yat ilahlar oʻja əgıxıp buzuqılık kılıp, Mənı taxlap, Mən ular bilən baolıojan əhdını buzıdu. **17** Xu wađıtta Məning oʻzıpım ular oʻja tutıxıp, Mən ularnımu taxlap, ularđın yüzümni yoxurımən. Ular yıtıwətilıdu, kəp balayı'apət wə külpətlər bexio oʻja qüxıdu wə ular xu wađıtta: «Xübhisızki, Hudayımız arımızda bolmıoını üqün, bu balalar bexımıo oʻja qüxtı» — dəydu. **18** Lekin Mən ularning baxka ilahlar oʻja mayıl bolup əgıxıp, kıləon həmmə rəzilıklırı üqün xu küni yüzümni pütünləy yoxurımən. **19** Əmđi silər əzülənglar üqün bu oʻjəzəlnı pütüp, unı İsrail oʻja əgıtınglar; bu oʻjəzəlnıng keyın İsrail oʻja əyibıgə Mən üqün guwah qı boluxı üqün unı ularning aozıo oʻja saləon. **20** Qünki Mən ularnı Mən ata-bowiliri oʻja kəsəm bilən wəđə kıləon, süit bilən həsəl ekıp turıdojan yurtka kirgüzımən; andın ular yəp toyup, səmrıgəndə baxka ilahlar oʻja əgıxıp, ularning kullukıojan kirıdu wə Mənı kəz gə ılmay əhdəmnı buzıdu. **21** Əmma xundađ bolıduki, kəp balayı'apətlər bilən külpətlər ularning bexio oʻja qüxkınıdə, bu oʻjəzəl ularnı əyibləp guwah berıdu; qünki bu oʻjəzəl ularning əwladlırınıng aozıdə untulmaydu. Qünki Mən ularnı ular oʻja kəsəm bilən wəđə kıləon zemino oʻja tehi kirgüzməylə ularning nemə hiyal kılıwatqınıni obdan bilimən». **22** Xulərnı dəp, Musa xu küni bu oʻjəzəlnı yezıp, İsrail oʻja əgətı. **23** Andin [Pərwərdigar] Nuning oşlı Yəxua oʻja: «Jür'ətlik wə kəysər boləon, qünki sən Mən İsrail oʻja kəsəm bilən wəđə kıləon zemino ularnı baxlap kirısən wə Mən sən bilən billə bolımən» dəp əmr kıldı. **24** Musa bu qanunning səzlırını bir kitabka pütünləy yezıp boləonđın keyın **25** u Pərwərdigarning əhdə sandukını kətürıp mangojan Lawıylar oʻja buyrup mundak dedi: **26** — Bu qanun kitabını silərnıng əyibınglərgə guwah qı bolup turuxı üqün Pərwərdigar Hudayinglarning əhdə sandukınıng yenio oʻja qoyunglar. **27** Qünki mən silərnıng asi yə boynunglar kattık ikənlikınglarnı bilimən. Mana, mən tehi aranglarda tirik tursam Pərwərdigar oʻja asiylık kılıp kədinglar; ölümündın keyın silər tehimu xundađ kılısilər! **28** Mən ularning kulaklırı oʻja bu səzlərnıng həmmısını anglitixim üqün, xundađla yər bilən asmannı ularning əyibıgə guwah qı boluxka qakirixim üqün əmđi məning aldım oʻja kəbilirınglarning həmmə əksəkallırı wə əməldarlırını yoi oʻjınglar. **29** Qünki ölümündın keyın silərnıng tüptın buzulup, mən silərgə əmr kıləon yoldın qətnəp ketıdojınglarnı bilimən. Xuning bilən künlərnıng ahırıdə külpətlər bexınglar oʻja qüxıdu; qünki silər Pərwərdigarning nəzirıdə rəzil boləonni kılıp, kollırlınglarning ixlırı bilən uning oʻzıpımı kəzo oʻjaysilər». **30** Andin Musa İsrail oʻja pütkül jamaitı aldidə bu oʻjəzəlnıng tekıstını baxtı-ahıroiqə oqup bərdı: —

32 «Kulak selınglar, əy asmanlar, mən səzləy; Aozımıng səzlırını angla, i yər-zemın! **2** Təlimim bolsa yamojurdək yəojıdı, Səzlırım xəbnəmdək tamıdu, Yumran ot-qəp üstıgə qüxkən sim-sım yamojurdək, Kəkzarlıkning üstıgə qüxkən hasiyətlik yamojurdək bolıdu. **3** Qünki mən Pərwərdigarning namını bayan kılımən; Əmđi Hudayımıznı ulıuđ dəp jakarlanglar! **4** U qorəm taxtur, Uning əməllırı mukəmməldur; Uning

barlik yollari haqqaniydir. U nahaklikni yok, wapadar bir Huda, Adil wa diyanatlikdur. 5 Emma [Oz halki] uningoa buzukluk kildi; Ularning kilmixliri Uning Oz baliliriningkidak bolmide — mana bu ularning ayibidur! Ular agri wa iplas bir nasildur! 6 Ay ohmak wa nadan halk, Pərwərdigarning yahxilikini xundak yanduramsen? U seni badal telap her kilojan atang əməsmu? U seni yaritip, seni tikligan əməsmu? 7 Ətkən künlərnə esinggə alojin, Dəwrđin-dəwrgigə ətkən yillarni oylojin; Atangdin sora, u sanga dəp beridu; Akşakalliringoa soal qoy, ular seni həwərləndüridu. 8 Həmmidin aliylə boluqu əllərnin uluxini ularoşa iləxtürgənda, Adəm'atining pərzəntlirini bir-biridin belginidə, U həklərnin qəgərlirini İsrail balilirinin sanioşa qarap bekitkən. 9 Qünki Pərwərdigarning nesiwisi bolsa uningoa has boləjan həlkidur; Yaqup huddi qək taxlinip qikkəndək, Uning mirasidur. 10 U uni qəl bir zeminda, Xamal hūwlaydiəjan dəhşətlik bir bayawanda uni tapti; Uni orap ətrapida qoşdap turdi, Uni kəz qarikuqidək saqlidi; 11 Huddi bürküt əz qanggisini təwritip, Balilirinin üstidə pərwəz kilip, Qanatlirini yeyip ularni pəylirininin üstigə elip kətürginidək, 12 Pərwərdigar mu uningoa xundak yalozu yetəklik kildi; Heqkəndək yat ilah uning bilən billə əməs idi. 13 U uni yər yüzining egiz jaylirioşa mindürdi, Wə u etizlikning məhsulatidin yedi, U uningoa kıya taxtin həsəl xoritip, Qakmaq texidin zəytun meyi xoratti; 14 Sanga kala kaymikni bilən koy sütni iqtüzüp, Kozilarning yeojini, Baxandiki qoşkarlar wə tekilərnin gəxini yegüzüp, Esil buoşdayning esil danliridin yegüzdi, Sən bolsang üzüm keni boləjan sap xarabni iqtin. 15 Lekin Yəxurun səmrip təpkək bolup kaldı; Bərhək, sən səmrip kəttin, Bordilip kəttin, Toyunup kəttin! U əzini yaratqan Təngri taxlap, Əz nijatining Qoram Texini kəzgə ilmidi. 16 Ular bolsa yat ilahlaroşa əgixip Uning wapasizlikka boləjan həsitini kozojdi, Yirginlik ixlar bilən Uning oşəzipini kəltürdi. 17 Ular İgə-Təngrisi əməs jinlaroşa, Əzi bilməydiəjan ilahlaroşa, Ata-bowilirimu qorqmaydiəjan, Yengi payda bolup qalojan ilahlaroşa qurbanlik kildi. 18 Sən əzüngrni tərəldürgən Qoram Taxni kənglündin qikardın, Seni apiridə kiləjan Təngri untudung. 19 Pərwərdigar buni kərup, Oşul-kizlirininin Uning aqqikini kəltürginidin, ulardın bizar bolup mundak dedi: — 20 «Mən ulardın yüzünni yoxurimən, Ularning aqiwitini kərup baqay; Qünki ular iplas bir nasildur, Qəlbidə wapadarlikni yok balilardur. 21 İgə-təngrisi əməslər bilən həsitimni kəltürdi, Ərzimas məbudliri bilən qəhrimni kozojdi; Xunga «həq həlk əməs» boləjan bir həlk arkilik ularning həsitini kozoşaymən, Nadan bir əl arkilik ularning aqqikini kəltürimən. 22 Qünki Mening oşəzipimdin bir ot tutaxti; U təhtisarəning tegigigə köyüp baridu, U yər bilən uning məhsulatini yər ketidu, Wə taşlarning ullirininu tutaxturidu. (Sheol h7585) 23 Mən ularning üstigə balayi'apətlərnə dəwəyləməni; Ya-əklirimni birni koymay ularoşa atimən. 24 Ular aqarqiliktin yegiləp ketidu, Tomuz issik wə wabaning naxtərliri tərpidin yər ketilidu; Ularoşa qarxi yirtkuş həywanlarning qixlirini, Topida əmiligüqilərnin zəhririni əwətimən. 25 Taxkirida kiliq ularni musibətkə salidu, İqkirida

wəhimə basidu; U yigit bilən kizni, Əmqəktiki bala bilən aq qaqlikni həmmisini yokitidu. 26 Mən: «Ularni qepiwetimən, İnsanlarning arisidin ularning namini eqürimən» — dəyttim, 27 Biraq duxmənnin məshirə kilixidin qorqtım; İsrailning rəkilbiri bu ixni hata quxinip: — Bu ix bizning qolimizning kiqlüklikidən boləjan bolsa kerək, Pərwərdigar buni heq kilimidi? demisən dəp, [bu ixni kilimdim]. 28 İsrail nəhişəttin məhrum boləjan bir əl, Ularning heq əkil-pəmi yoxtur. 29 Ah, ular dana bolsidi! Xundak bolsa buni quxinip, Əz akjwiti qəndək bolidiəjinini oylaytti! 30 Əgər ularning Qoram Texi ularni setiwətmigən bolsa, Pərwərdigar ularni [duxmənlirigə] taxlap bərmigən bolsa, Bir kixi qəndəkmə ming kixini əz aldidin həydiyəlyaytti?, İkki kixi qəndəkmə on ming kixini qəquralaytti? 31 Qünki baxkilarning qoram texi bolsa bizning Qoram Teximizdək əməstur. Buningoa duxmənlirimə əzliri guwahlik bərsun! 32 Qünki ularning üzüm teli Sodomingin üzüm telidin, Gomorraning etizlikliridin qikkəndur; Üzümliri zəhərlik üzümlərdur, Ularning hər bir sapiki aqqiktur, 33 Xarabi bolsa əjdihəlarning zəhriridur, Kobralarning əjəllik zəhriridur. 34 [Pərwərdigar]: «Bularning [həmmisi] Meningkidə saqlaklik əməsmu? Əz həzinilirimdə məhürləngən əməsmu? 35 İntikəm Meningkidur, Yamanlikni qəyturuxmu xundak, Bular ular putlixidiəjan waqtikigə saqlaklik turidu, Qünki ularning balayi'apətlük küni yekinləxməktə, Ularning bəxiəşa quxidiəjan ixlar bolsa tez kəliwətidu. 36 Qünki Pərwərdigar ularning küji tügəp kətkənlikini, ularning [aziyip], həttə ajiz yaki meyiplərnin mu qəlmioşininin kərgənda, U Əz həlkəninin üstigə həküm qikridu, Əz bəndilirigə məhür-qəpkət kərsitidu. 37 U waqıtta U mundak dəydu: «Kəni, ularning ilahlırı? Əzigə tayanq kiləjan qoram texi əmdi qəyərdiridur? 38 Ularning ətküzgən qurbanliklirininin yeojini yegən, Ularning xarab həydiyəliridiki xarabini iqtənlər qəyergə kətti? Əmdi ular ornidin turup silərgə yərdəm berip, panahinglar bolsun! 39 Əmdi Mən Əzüm, pəpkət Mənlə «Xudurmən, Manga həmrəh heqkəndək ilahning yoxlukini kərup bilinglar. Mən əltürüp tirlidürimən, Zəhimləndürüp saqaytimən; Wə heqkim Mening kolumdin kutkuzəlməydu. 40 Qünki Mən kolumni asmanlaroşa kətürüp: — «Əbədigə həyatturmən» dəp eytip, 41 Qəknəp turidiəjan kiliqimni ittik kilimən, Mening qolum adalətni koral kilip tutidu, Duxmənlirimdin intikəm alimən, Məndin nəpətləngüqilərnin kiləjanlirini ularoşa yandurimən! 42 Mən ya əklirimni qan iqtüzüp məst kilimən, Mening kiliqini gəx yəydu, Mən ularni əltürilgənlər bilən əsirlərnin kəninin, Duxmənnin sərdərlirininin baxlirini yəp-iqidiəjan kilimən». 43 Əy əllər, Uning həlki bilən billə xadlininglar, Qünki U Əz bəndilirininin kəninin intikəminin alidu, Əz duxmənlirigə kisas yanduridu, Əz zemini bilən həlki üqün qəürüm-kəfarət kəltürüp beridu». 44 Əmdi Musa bilən Nunning oşli Yəxua kəlip bu oşəzəlnin barlik səzlirini həlkəninin aldida okup bərdi. 45 Andin Musa bu həmmə səzlərnə barlik İsrail aldida ahirləxturup 46 ularoşa səz kilip: «Mən bügün otturənglardə silərnə aqahlandırup guwahlik bərgən bu barlik səzərgə kəngil bəlunglar; silər ularni baliliringlaroşa tapilap: «Bu qanunning həmmə səzligə

əməl kilixka kəngül qoyunglar» dəp buyruvunglar kerək. **47** Qünki bu söz silərgə munasiwətsiz, kuruq söz əməs, bəlki silərnəng həyatınglardur! Silər u zeminni igiləxkə İordan dəryasidin ətisilər; ətəndin keyin u zeminda bu söz arkilik uzun ətür kərisilər» — dedi. **48** Yəna xü küni Pərwərdigar Musaqə söz kılıp mundak dedi: — **49** Sən uxbu Abarim teoqə, yəni Yerihoning utturidiki, Moabning zeminiđiki Nebo teoqə qıkkın u xü yərdə Mən İsrailarqə əz təwəliki bolux üqtin beridoqan Kanaan zemini kərgin. **50** Andin akang Hərun Hər teoqə əlüp əz həlkirigə koxuloqandək, sənmu qikidoqan xü taqda əlüp həlkirigə koxuloqin; **51** qünki silər Zin qelidiki Məribah-Kadaxning sulirining yenioqə barqanda, ikkinglar İsrailarning arisida Manga wapasizlik kərsitip, İsrailarning arisida Meni «mukəddəs» dəp hərmətlimidinglar. **52** Xunga sən İsrailarqə beridoqan xü zeminni udulungda kərisən, lekin uningqə kirəlməysən.

33 Hudaning adimi bolqan Musaning ətümidin ilgiri İsrailarni bərikətləxkə tiligən bəht-tiləkliri munular: — **2** U mundak dedi: — «Pərwərdigar Əzi Sinay teoqidin kelip, Seirdin qikip [İsrail] üstigə parlıdi; Paran teoqidin pəyda bolup qaknidi, U tümənligən mukəddəslerning otturididin qikip kəldi; Ong qolidin İsrailqə ataloqan otluq bir qənan qıkti. **3** Dərhəqikət, U həlkni səyidi; Sening bərik mukəddəs bəndiliring kolungdidur; Ularning hər biri ayioqəng aldida olturup, Səzlinggə muyəssər bolidu. **4** Musa bizgə bir qənan buyrup, Buni Yəkupning jamaitigə miras kılıp bərdi; **5** Həlkning sərdarlıri jəm bolup, İsrailning kəbililiri bir yərgə yioqiloqanda, U Yəxurunning otturidida pərixahdək boldi. **6** «Rubən bolsa, adamliri əlüp kətməy, həyat tursun; Uning adamliri az bolmisun». **7** [Musa]ning Yəhuda teoqrisida tiligən bəhti mundak; — «Yəhudaning awazini angliqəysən, i Pərwərdigar; Uni əz həlkigə kəbul kılduroqəysən; Uning kolliri ular üqün kürəx kilsun; Əmđi əzini əzgüqilərgə qarxi turuxqə uningqə mədət bolqəysən». **8** U Lawiy teoqrisida mundak dedi: — «Sening urim wə tummim taxliring Sening bu mukəddəs bəndənggə təpxuruloqan; Sən uni Massahda siniding, Məribahning sulirining yenida uning bilən talaxting. **9** U əz ata-anisi teoqrisida: «Ularqə yüz-hatirə kılmaymən», dəp eytti, Əz kəringaxlirining həq yüzini kılmay, Əz balilirinimu tonuxni halimay, Bəlki Sening səzünggə əməl kılıp, əhdəngni qing tutti. **10** Mana, [Lawiy] Yəkupqə həkümlirini ukturidu, Ular İsrailqə qənanunıngni egitidu; Ular dimioqəngqə huxbuyni sunidu, Kurbəngahingqə pütün köydürmə kurbənliləklərnə kəltüridu. **11** I Pərwərdigar, uning təllukatini bərikətligəysən, Uning kollirining əjri Seni hux kılıqandək bolqəy, Uningqə qarxi qıkkənar wə uningdin nəprətləngənlər bolsa, Ularni qəpalmioqəndək həlda bəllirini sunduroqəysən!» **12** U Binyamin teoqrisida mundak dedi: — «Pərwərdigarning səyigini bolsa, U Uning yəni bəhətər məkan kılıdu, Pərwərdigar sayə bolup pütün küni uni saklaydu, U uni mürisi otturidida məkanlaxturidu» **13** Yüstip teoqrisida u mundak dedi: — «Uning zemini Pərwərdigar tərpidin bərikətlik bolqəy! Asmanlarning esil nemətliri bilən, Xəbnəm bilən, Yər tegidiki nemətliri bilən, **14** Kündin hasil

bolidoqan esil məhsulatlıri bilən, Aydin hasil bolidoqan esil nemətliri bilən, **15** Kədimki taqlarning aly nemətliri bilən, Mənggülik dənglərnə esil nemətliri bilən, **16** Yərnəng esil nemətliri wə uningqə toloqan həmmə məwjudatlıri bilən, Azoqənlıqta turuqəy Zətnəng xəpaiti bilən bərikətlənsun! Bularning həmmisi Yüstipning bəxioqə, Yəni əz kəringaxliridin ayriloqəng qəkkisioqə qüxsun. **17** Uning həywi əz bəkusining tunjisidəktur; Uning mūnggüzlıri yəwə kalining mūnggüzlıridəktur, Ular bilən u əl-yurtlarning həmmisini birakla yər yüzining qətlirigiqə üsüdu. Mana Əfrayimning tümənligən adəmliri, Manasəhning mingliqəng adəmliri xundək bolidu». **18** Zəbulun teoqrisida u mundak dedi: — «Əy Zəbulun, sən qıkkıngında xadlanqin; Əy sən İssakar, əz qədirlirigə hux bolqin! **19** Mana ular həlkəlni taqlə qakıridu, Xu yərdə ular həqkəniylikning kurbənlilirini sunidu, Qünki ular dengizdiki mol dələtlərnə, Qumqə kəmilgən gəhərlərnə sümürüp ularqə muyəssər bolidu». **20** Gad teoqrisida u mundak dedi: — «Gadning zemini kəngəytküqigə bəht-bərikət bolqəy; Gad bolsa qixi xirdək olturaklaxti; U bilək həm bax terisini titmətitmə kılıwetidu; **21** Xu yərdə u əng esil nesiwini tallıwalđi; Qünki xu yərdimu u həküim bəkitküqini ülüxi bolqəy yay saklaklıktur; U həlkning sərdarlıri bilən kelip, İsrail bilən birgə Pərwərdigarning adaliti bilən həkümlirini yürgüzdü». **22** Dan teoqrisida u mundak dedi: — «Dan bolsa yax bir xirdur; U Baxandin taqləp ətüdu». **23** Naftali teoqrisida u mundak dedi: — «Əy Naftali, iltipatqə toyunqənsən, Pərwərdigar tərpidin kəlgən bəht-bərikətə tolup, Məqrip bilən jənbunni əzünggə mülük kılıp igiləysən». **24** Axir teoqrisida u mundak dedi: — «Axir oqullar bilən bərikətlinidu; U kəringaxliri arisida iltipat kərsun; Puti mayqə qılansun. **25** Dərwəza baldaklıring təmür bilən mistin bolidu; Künliring kəndək bolsa, küqəngmu xuningqə muwəpik təng bolidu». **26** «— Əy Yəxurun, Təngringdək bəxkə həqkim yəktur; U sanga yərdəngə asmanlar üstigə, Zor həywi bilən bulutlarning üstigə minip əlüdu. **27** Əzəlyi Huda sening bəxpanəngdur; Astingdə əbədi biləklər turidu. U sening əldingdin dūxmənni həydep: — «Ularni həlak kılıqin!» dəp [səngə] buyruydu. **28** Xuning bilən İsrail əxlik bilən yəngi xərabə mol bolqan yer zeminda turup, Yəloqəz əman-əsən məkan tutidu, Yəkupning bulıki oħxəxlə əman-əsən bolidu; Uning asmanlırimu xəbnəm təmitip turidu. **29** Bəhtlıksən, i İsrail! Səndək Pərwərdigarning Əzi kətkuzəng həlkətni yənə kim bə? U bolsa sening mədətərkə kəlkini, Həyweytki kiliqingdur! Sening dūxmənlirəng səngə zəiplixip boyusunidu; Sən ularning əyğ jaylırida dəssəp mənigəsən».

34 Andin Musa Moabning təzlənglikliridin qikip Nebo teoqining üstigə, yəni Yerihoning utturidiki Pisgah teoqining qəkkisioqə qıkti. Xu yərdə Pərwərdigar uningqə pütkül zemini kərsətti; Gileadın Danəqə, **2** pütkül Naftali bilən Əfrayim wə Manasəhning zemini, Yəhudaning pütkül zemini bilən koxup məqribtki dengizəqə, **3** jənbtki Nəgəw zemini, «Horma xəhəri» dəp ataloqan Yerihə wadisiđiki təzlənglikni Zoar xəhərigə kəder, həmmi uningqə kərsətti. **4** Andin Pərwərdigar uningqə söz kılıp: «Mən kəsəm kılıp: «Bu zemini sening nəslinggə bərimən» dəp

Ibrahım, Ishak və Yaqubqa wadə kılın zemin mana muxudur. Əmdi sanga uni öz kızıing bilən kızııxka nesip kıldim, lekin sən xu yərgə ətüp kirəlməysən» dedi.

5 Andin Pərwərdigarning eytkinidək, Pərwərdigarning kuli Musa xu yərdə, yəni Moabning zeminida wapət boldi. **6** U uni Moabning zeminidiki taş jiləşida, Bəyt-Peorning utturisida dəpənə kıldı; uning kəbrisininə kəyərdə ikənlikini bügüingiqə heqkim bilməydu. **7** Musa wapət boləjan waqıtta bir yüz yigirmə yaxka kirgənidi, lekin kəzliri heq torlaxmıəjan wə maşduridin heq kətmigənidi. **8** Israillar Musa üqün Moabdiki tüzlängliktə ottuz küngiqə matəm tutti. Xuning bilən Musa üqün matəm tutup yışlaydıəjan künlär tügigənidi. **9** Musa kollirini uning üstigə kəyşaqqa, Nunning oşli Yəxua danalığ bərgüqi Roh bilən toləjanidi. Xuning bilən Israillar uningə itaət kılıp, Pərwərdigarning Musəyə buyruşınıdək kıldı. **10** Musadin keyin uningdək Pərwərdigar bilən yüz turanə söləxkən ikkinqi bir pəyşəmbər İsrail iqida qıkmidi; **11** Pərwərdigarning uni Misir zeminəyə əwətixi bilən u xu yərdə Pırəwngə, uning hizmətkarliri wə pütkül zeminidikilər aldida kərsətkən həmmə məjizilik alamət wə karamətlərgə, **12** ayan kılınəjan xu barlıq uluş kudrətkə wə Musaning pütkül İsrailning kəz aldida kərsətkən barlıq dəhşətlik həywisigə təng turoşudək heqkəndək adəm qıkmidi.

Yəxua

1 Wə Pərwərdigarning kuli boləjan Musa wapət boləjanidin keyin xundək boldiki, Pərwərdigar Musaning hizmətkari, Nunning oşli Yəxuaəja səz kəlip mundək dedi: — **2** Mening kulum Musa wapət boldi. Əmdi sən qozəjəlip, bu həlkning həmmisini baxlap İordan dəryasidin etüp, Mən ularəja, yəni İsrailəroja təkdin kəlidəjan zeminəja kirgin. **3** Mən Musəja eytkinimdək, putungların tapini kəyərgə təgkən bolsa, xu jayni silərgə bərdim; **4** qeəranglar qəlbayawandin tartip Liwanojəqə, Həttiyaların zeminini əz iqiğə elip, Əfrat dəryasidin kün pətxitiki Ottura Dengizəjəqə bolidu. **5** Sening barlik hayət künlirində həqkəm sanga qarxi turalmaydu. Mən Əzüm Musa bilən billə boləjəndək sening bilən billə bolup, seni hərgiz taxliwətməymən. **6** Sən jür'ətlik wə kəysər boləjin; qünki sən bu həlkni Mən ata-bowiləriəja berixkə kəsəm bilən wədə kəlojan zeminəja mirashor kəlip igilitisən. **7** Mening kulum Musa sanga buyruəjan barlik kənunəja əməl kəlixkə kəngül bəliup, kət'iy jür'ətlik wə tolimu kəysər boləjin; sən kəyərgilə barsang ixliring oşəlibilik boluxi üqün uningdin ya ong ya soləja qətnəp kətmə; **8** bu kənun kitabini əz əozingdin neri kəilmə, uning iqidə pütülgənnəng həmmisini tutup, uni kəqə-kündüz zikir kəlip oyla; xundək kəlsang yollirində oşəlibilik bolup, əzüzün ronək tapisən. **9** Mana sanga: — Jür'ətlik wə kəysər bol, dəp buyruəjanidiməju? Xunga həq wəhəimigə qūxmə, yürəksiz bolma; qünki kəyərgə barsang Pərwərdigar Hudaying sən bilən birgidur. **10** Xuning bilən Yəxua həlkning baxlıriəja buyrup: — **11** Silər qədirdəhtin etüp həlkqə: — Əzünglər üqün ozuk-tülük təyyar kəlinglər, qünki üq kün toxkənda silər İordan dəryasidin etüp Pərwərdigar Hudayinglər silərgə beridəjan zeminni igiləx üqün kirisilər, — dənglər, dedi. **12** Yəxua Rubənlər bilən Gadlar wə Manəssəhning yerim kəbilisigə səz kəlip: — **13** Hudaning kuli boləjan Musaning silərgə buyrup: — Pərwərdigar Hudayinglər silərgə aramlik ata kəlip bu zeminni silərgə bərgən, dəp eytkinini esinglərdə tutunglar. **14** Hotun bala-qəqənglər wə qarpaylıringlər Musa əzi silərgə təksim kəlojan, İordan dəryasining bu tərpidiki zemində kəlsun, ləkin aranglərdə kənzilik batur palwan bolsanglar, silər əz kərinədxliringlərinə aldidə səptə turup ularəja yərdəm berip jəng kəlinglər; takı Pərwərdigar Hudayinglər kərinədxliringləroja silərgə ata kəlojiniəja ohxax aram ata kəlip, kərinədxliringləroja u ularəja miras kəlip beridəjan zeminni igilətgüəqə xundək kəlinglər. Andin silər təwəlikənglər boləjan zeminni, yəni Hudaning kuli boləjan Musa silərgə təksim kəlojan, İordan dəryasining kün qəlix tərpidiki bu zeminni igiləx üqün kaytip beringlər, — dedi. **16** Ular Yəxuaəja jawə berip: — Sən bizgə əmr kəlojaning həmmisigə əməl kəlimiz, sən bizni kəyərgə əwətsəng, xu yərgə barimiz. **17** Biz həmmə ixtə Musaning səziğə kulək saləjinimizdək sanga kulək salimiz; birdinbir tilikimiz, Pərwərdigar Hudaying Musa bilən billə boləjəndək sening bilənmə billə boləjay! **18** Kimki sening əmringgə itəətsizlik kəlip, sən bizgə buyruəjan hərəkəndək səzilinggə kulək

salmisa, əltürüdidu! Sən pəkətlə jür'ətlik wə kəysər boləjin, — dedi.

2 Andin keyin Nunning oşli Yəxua ikki qarlıoquqini Xittimdin əwətip ularəja: — Silər berip u zeminni, bolupmu Yeriho xəhəririni qarlap kəlinglər, dedi. Xuning bilən ular u yərgə berip, Rahəb atlik bir pəhixining əyigə kirip kəndi. **2** Ləkin birsə kəlip Yeriho padixəjəja: — Bügün kəqə İsrailərdin birnəqə qixi bu zeminni qarlıoqili kəptu, dəp hawəy yətküzdü. **3** Xuning bilən Yeriho padixəhə Rahəbning kəxiəja adəm əwətip: — Sening kəxiəngəja kəlip, əyünggə kərgən xu kixilərnə bizgə tapxurup bərgin, qünki ular bu zeminning hər yerini paylıoqili kəptu, — dedi. **4** Ləkin u ayal u ikki kixini elip qəkip yoxurup kəyojanidi; u jawə berip: — Dərwəxə bu kixilər mening kəxiəngəja kəldi, ləkin mən ularning nədin kəlgənlikini bilimidim; **5** kərangəju qūxüp, kəwukni etidəjan wəkt kəlgəndə xundək boldiki, bu adəmlər qəkip kətti. Mən ularning kəyərgə kətkinini bilməymən. Ularni təzdin kəoşlisanglar, qəqum yetixiwəlisilər, — dedi. **6** Ləkin u ayal ularni əzgiğə elip qəkip, əgzining üstidə rətlər yeyip kəyojan ziojir pəhallirning astioja yoxurup kəyojanidi. **7** U wəktəta ularning kəynidin izdəp kəoşlıoquqilər İordan dəryasining yoli bilən qəkip dəryə kəqiklirigə qəoşlap bərdi. Ularni kəoşlıoquqilər xəhərdin qəixi bilənla, xəhərnəng kəwukə takəldi. **8** Xu wəktəta, u ikkiylən tēhi uhlaxkə yatməjanidi, Rahəb əzgiğə qəkip ularning kəxiəja berip **9** ularəja: — Pərwərdigarning bu zeminni silərgə miras kəlip bərgənlikini, xundəklə silərdin boləjan wəhəimənglər bizlərgə qūxüp, bu zemindəkilərnəng həmmisi əldinglərdə həlidin kətəy dəginini bilimən; **10** qünki biz silər Misirdin qəkkinənglərdə Pərwərdigarning əldinglərdə Kizil Dengizni kərutkənlikini, xundəklə silərnəng İordan dəryasining u tərpidiki Amoriylərnəng ikki padixəhə Siləh bilən Ognə kəndək kəlojanliklərnəni, ularni mütlək yəqətkənliklərnəni əngliduk. **11** Buni ənglap yürükimiz su bolup, silərnəng səwəbinglərdin hərəkəsimizning rəhi qəkip kətti. Qünki Pərwərdigar Hudayinglər bolsa yukiridə, əsmənlərnəng həmədə təwəndə yərnəng Hudəsidi. **12** Əmdi silərdin etünimənki, mən silərgə kərsətkən həmmitim üqün silərmə mening ataməng jəmətiğə həmmət kəlixkə Pərwərdigarning nəmi bilən mənə kəsəm kəlinglər, xundəklə ata-anəmni, aka-uka, aqa-singil kərinədxlirimni wə ularəja təwə barlıkəja qəkilməslənglər, jənimizni tirik kəldurup, əlümədin kətkuzuxunglar toşriğəndə mənə bir kəpələt bəlgisini beringlər, — dedi. **14** İkkiyələn uningəja: — Əgər sən bu iximizni ənkəriləp kəymisəng, silər jənənglərdin ayriənglər, bizmə jənimizdin ayriəlojəyimiz! Xuningdək xundək boliduki, Pərwərdigar bizgə bu zeminni igə kəlozəndə, biz jəzmən silərgə məhribənlərgə wə səmimiy muamilidə bolimiz, dedi. **15** Xuning bilən ayal ularni pənjiridin bir tənə bilən qixürüp kəydi (qünki uning əyi xəhərnəng səpilidə bolup, u səpilning üstidə olturətə). **16** Ayal u ikkisigə: — Kəoşlıoquqilər silərgə uqrəp kəlməsləki üqün, təoşkə qəkip, u yərdə üq kün yoxurup turunglar; kəoşlıoquqilər xəhərgə kaytip kəlgəndin keyin, andin silər əz yolungləroja məngənglər bolidu, — dedi. **17** İkkisi ayələja: — Əgər sən

bizning deginimizdek qilmisang, sən bizgə kilojuzojan kəsəmdin halas bolimiz: — **18** Mana, biz zeminjoja kirgən qaoqda, sən bizni qūxūrūxka ixlətkan bu kizil tanini pənjirigə baqolap qoyojin; andin ata-anangni, aka-uka qerindaxliringni, xundakla atangning barlik jəmətidikilarni əyüinggə, əzūinggə yiojip jəm kilojin. **19** Xundak boliduki, əyüingning ixlikiridin taxkiriyoja qikkən həkrimining keni əz bexida bolidu; biz uningjoja məs'ul əməsmiz; lekin biraw əyüingdə sən bilən billə bolojan birsining üstigə kol salsa, undakta uning keni bizning beximizjoja qūxkəy! **20** Əgər sən bu iximizni axkarilap qoysang, sən bizgə kilojuzojan bu kəsəmdin halas bolimiz, — dedi. **21** Rahab jawab berip: — Silərnin deginilerdək bolsun dəp, ularni yoloja selip koydi. Ular kətkəndin keyin, ayal pənjirigə u kizil tanini baqolap koydi. **22** U ikkisi u yerdin ayrilip, taqka qikip, koşliqojuqlar [xəhərgə] kaytip kətkūqə u yərdə üq kün turdi. Koşliqojuqlar yol boyidiki həmmə yərnə izdərpmu ularni tapalmidi. **23** Andin bu ikkisi yərdin qūxūp, kaytip mangdi; ular dəryadin ətūp, Nunning oşli Yəxuaning kəxiyoja kelip, bexidin kəqūrgənlirining həmmisini uningjoja dəp bərdi. **24** Ular Yəxuoja: — Pərwərdigar dərəkə barlik zeminni kolimizjoja tapxurdi; zeminda turuwatqanlarning həmmisi bizning tūpəylimizdin rohi qikip kətti, — dedi.

3 Yəxua ətisi tang səhərdə turup, pūtkūl Israil bilən Xittimdin ayrilip Iordan dəryasioja kəldi; ular dəryadin ətkūqə xu yərdə bargah tikip turdi. **2** Üq kün toxup, sərdarlar qedirgahdin ətūp, **3** həlkə əmr kilip: — Silər Pərwərdigar Hudayinglarning əhdə sandukini, yəni Lawiylarning uni kətūrip mangojinini kərgən həman, turojan ornunglardin kozojilip, əhdə sandukining kəynidin əgixip mēnginglar. **4** Lekin uning bilən silərnin arilikinglarda ikki ming gəz arilik qalsun; kaysi yol bilən mangidiojninglarni bilixinglar üqin, uningjoja yekinlaxmanglar; qūnki silər ilgiri muxu yol bilən mēngip bəkmiojansilər, — dedi. **5** Yəxua həlkə: — Əzūinglarni pak-mukəddəs kilinglar, qūnki ətə Pərwərdigar aranglarda mejjə-karamətlərnə kərsitidu, — dedi. **6** Andin Yəxua kahinlarjoja: — Əhdə sandukini kətūrip həlkning aldidə dəryadin ətūnglar, dəp buyruwidi, ular əhdə sandukini elip həlkning aldidə mangdi. **7** Pərwərdigar Yəxuoja səz kilip: — Həmmə Israilning Mening Musa bilən billə bolojinimdək, sening bilənmə billə bolidiojanlikimni bilixi üqūn būgūndin etibarən seni ularning nəziridə qong kilimən. **8** Əmdə sən əhdə sandukini kətūrgən kahinlarjoja: — Silər Iordan dəryasining süyining boyioja yetip kəlgəndə, Iordan dəryasi iqidə turunglar, — degin, — dedi. **9** Yəxua Israillarjoja: — Bu yakka kelinglar, Pərwərdigar Hudayinglarning səzini anglanglar, dedi. **10** Andin Yəxua: — Mana, silər xu ix arqilik mēnggūlik həyat Təngrining aranglarda ikənlikini, xundakla Uning silərnin aldinglardin Hittiyalar, Girgaxiyalar, Amoriylar, Qanaaniylar, Pərizziylar, Hitiylar, Yəbusiylarni həydidəwətidiojanlikini bilisilər — pūtkūl yər-zeminning igisining əhdə sanduki silərnin aldinglarda Iordan dəryasi iqidin ətküzūlidu. **12** Əmdə Israilning kəbililiridin on ikki adəmnə tallanglar, həkaysi kəbilidin birdin bolsun; **13** xundak boliduki, pūtkūl yər-

zeminning Igsi bolojan Pərwərdigarning əhdə sandukini kətūrgən kahinlarning tapini Iordan dəryasining süyigə təgkəndə, Iordan dəryasining süyi, yəni bax ekininin ekip kəlgən sular üzūp taxlinip, dərya kətūrūlūp dēng bolidu, — dedi. **14** Əmdə xundak boldiki, həlk qədirliridin qikip Iordan dəryasidin ətməkqi bolojanda, əhdə sandukini kətūrgən kahinlar həlkning aldidə mangdi; **15** əhdə sandukini kətūrgūjuqlar Iordan dəryasioja yetip kelip, putliri suoja tegixi bilənla (orma waqtida Iordan dəryasining süyi dəryaning ikki kirojigidin tēxip qikidu), **16** yukiri ekindiki sular heli yiraktila, Zarətaning yenidiki Adəm xəhiringin yendə tohtap, dēng boldi; Arabah tizləngliki boyidiki deginjoja, yəni «Xor Dengizi»joja ekip qūxūwatkan keyiniki ekimi üzūlūp qaldi; həlk bolsa Yeriho xəhiringin udulidin [dəryadin] ətūp mangdi. **17** Pūtkūl Israil quruq yərnə dəssəp, barlik həlk Iordan dəryasidin pūtinlay ətūp boləuquqilik, Pərwərdigarning əhdə sandukini kətūrgən kahinlar Iordan dəryasining otturisida kuruk yərdə məzmət turdi.

4 Pūtkūl həlk Iordan dəryasidin tamamən ətūp bolojanda, Pərwərdigar Yəxuoja səz kilip: — **2** Həlkning arisidin on ikki adəmnə talliojin, hər kəbilidin birdin adəm bolsun, **3** ularjoja: — Silər Iordan dəryasining otturisidin, kahinlarning putliri məzmət turojan jaydin on ikki taxni elip, ularni kətūrip kelip əzūnglar būgūn kəqə bargah tikidiojan yərgə koyunglar, degin, dedi. **4** Xuning bilən Yəxua hər kəbilidin birdin adəmnə, yəni Israillar arisidin talliojan on ikki kixini qakirdi; **5** andin Yəxua ularjoja: — Silər Iordan dəryasining otturisioja qūxūp Pərwərdigar Hudayinglarning əhdə sandukining aldioja berip, Israilning on ikki kəbilisining sanioja mas halda birdin taxni elip mūrənglərgə koyunglar. **6** Qūnki bu aranglarda bir əslətmə-bəlgə bolidu; kəlgūsidə baliliringlar: — Bu taxlarning silərgə nēmə əhmiyiti bar? — dəp sorap qalsa, silər ularjoja: — **7** Iordan dəryasining suliri Pərwərdigarning əhdə sandukining aldidə üzūp koyuldi; [əhdə sanduki] Iordan dəryasidin ətküzūlgəndə Iordan dəryasining suliri üzūp koyuldi; xunga bu taxlar Israillarjoja mēnggūlik bir əslətmə-bəlgə bolidu, — dəp jawab berisilər. **8** Xuning bilən Israillar Yəxua ularjoja buyruojandək kilidi. Pərwərdigarning Yəxuoja kiləjan əmri boyiqə Israilning kəbililirining sanioja muwapik Iordan dəryasining otturisidin on ikki taxni elip, konidiojan jayoja kətūrip berip, xu yərdə koyup koydi. **9** Buningdin bəxka Yəxua Iordan dəryasining otturisida əhdə sandukini kətūrgən kahinlarning putliri mustəhəkəm turojan jayda on ikki taxni tikləp koydi. Bu taxlar bolsa būgūngəqə xu yərdə turidu. **10** Pərwərdigar Yəxuoja həlkə eytxka tapiliojan barlik ixlar orunlanəuquqilik, yəni Musa əslidə Yəxuoja buyruojanlirining həmmisi bəja kəltūrūlgūqə, əhdə sandukini kətūrgən kahinlar Iordan dəryasining otturisida tohtap turdi. Həlk xu yərdin tēzdin ətūwatatti. **11** Xundak boldiki, barlik həlk tamamən ətūp bolojanda, Pərwərdigarning [əhdə] sanduki bilən kahinlar həlkning aldidin ətti. **12** Rubənlər bilən Gadlar wə Manassəhning yerim kəbilisidikilərmə Musaning ularjoja buyruojinimdək səptə tūzūp Israillarning aldidə dəryadin ətti. **13** jəmiy bolup kirik mingqə qorallanojan kixi Pərwərdigarning

alddin o'tup, Yeriho tüzlangliklirigə kelip, jəng kilixka təyyar turdi. **14** U küni Pərwərdigar Yəxuanı pütkül İsrailning nəziridə qong kildi; ular uning pütün əmiridə Musadin kərəkəndək uningdinmu kərkti. **15** Pərwərdigar Yəxuaşa səz kilip: — **16** Həküm-guwahlik sandukini kətürgən kahinlarşa: — İordan dəryasidin qıqınglar, dəp buyruşin, dedi. **17** Xunga Yəxua kahinlarşa: — İordan dəryasidin qıqınglar, dəp buyrudi. **18** Xundak boldiki, Pərwərdigarning əhdə sandukini kətürgən kahinlar İordan dəryasining otturisdin qikip, putlirining tapini kuruqlukni dəssixi bilənla, İordan dəryasining süyi yəne əz jayışa kaytip kelip, awwalkidək ikki kiroqkioşiqə təxip ekixka baxlidi. **19** Həlk bolsa birinçi ayning oninçi küni İordan dəryasidin o'tup, Yerihoşning xərkingə əng qət təripidiki Gilgaloşa kelip qedirgah tikti. **20** Ular İordan dəryasidin aloşaq kəlgən on ikki taxni bolsa, Yəxua ularni Gilgaldə tikləp koydi; **21** andin İsrailarşa: — Keyin baliliringlar əz atilirdin: — Bu taxlarning əhmıyiti nəmə, dəp sorisa, **22** silər baliliringlarşa mundak ukturup koyunglar: — «İsrail ilgiri kuruş yərnı dəssəp İordan dəryasidin otkənidi; **23** qünki Pərwərdigar Hudayinglar biz Kizil Dengizdin otküqə aldımizdə uning sulirini kurutub bərgəndək, Pərwərdigar Hudayinglar silər otküqə aldinglarda İordan dəryasining süyini kurutub bərdi; **24** yər yüzidiki barlik əllər Pərwərdigarning kolining qarşılıq küqlüklüküni bilsun, xundakla silərnin Pərwərdigar Hudayinglardin həmişə kərəkəşunglar üqün U xundak kildi» — dedi.

5 Xundak boldiki, İordan dəryasining oşərb təripidiki Amoriylarning həmmə padixahliri bilən dengizning yenidiki Kanaaniylarning həmmə padixahliri Pərwərdigarning İsrailar o'tup kətüküqə ularning alddin İordan sulirini qandək kurutub bərginini anglioşanda, yürəkliri su bolup, İsrailarning səwəbidin ularning rohi qıqay dəp kəldi. **2** U wakıttə Pərwərdigar Yəxuaşa səz kilip: — Sən qakmaq taxliridin piqaklarnı yasap, İsrailarnı ikkinçi kətim hətnə kıləşin, dedi. **3** Xuning bilən Yəxua qakmaq taxliridin piqaklarnı yasap, İsrailarnı «Hətnilik dēnglükü»də hətnə kildi. **4** Yəxuaning ularni hətnə kıləşin səwəbi xü idiki, Misirdin qıqқан jənggə yarişudək həmmə ərkəklər Misirdin qıqқandın keyin qəllükning yolida o'lup tügigənidi. **5** Qünki Misirdin qıqқан barlik həlk hətnə kılinoşan bolsimu, ləkin Misirdin qıqip qəllükning yolida yürgən wakıttə İsrail arisida tuşuloşanlarning həmmisi hətnisiz qaloşanidi; **6** Qünki əslidə Pərwərdigarning awazişə kulak salmioşan, Misirdin qıqқан həlk iqidiki jənggə yarişudək barlik ərkəklər o'lup tügigüqə İsrailar kirik yil qəldə yürgənidi; Pərwərdigar ularşa: — Silərnı Mən ata-bowiliringlarşa berixkə kəsəm bilən wədə kıləşan zeminni, yəni süt bilən həşəl aқidişan yurtnı kərgüqilər kıləşməşən, dəp kəsəm kıləşanidi. **7** Ləkin Pərwərdigar ularning ornini basturoşan əwladliri bolsa, yolda hətnə kıləşimioşaqka, Yəxua ezi ularni hətnə kildi. **8** Barlik həlk hətnə kıləşin, saқayışuqilik qedirlişida, əz orunliridin qıqmay turdi. **9** U wakıttə Pərwərdigar Yəxuaşa: — Bügün Mən Misirning ar-nomusini üstünglardin yumilitiwəttim, dedi. Xuning bilən u jayışa «Gilgal» dəp nam koyulup, taki bügügingə xundak atalmakta. **10** Xuning bilən İsrailar Gilgaldə

qedir tikip turdi. Birinçi ayning on tətinqi küni aхximi Yeriho diyarining tüzlanglikliridə «o'tup ketix heyti»ni otküzdi. **11** «O'tup ketix heyti»ning ətisi ular xü yərnig axlik məhsulatliridin yedi, jümlidin xü küni petir nanlarnı wə komaqlarnı yedi. **12** Ular xü zeminning axlik məhsulatliridin yegəndin keyin, ətisi «manna»ning qüxüxi tohtidi. U wakıttin tartip İsrailarşa həq manna bolmıdi; xü yıldı ular Kanaan zemininin məhsulatliridin yedi. **13** Əmma Yəxua Yerihoşa yekın kəlgəndə, bəxini kətürüp qariwidi, mana uning alddida suşuruloşan qılıqni tutup turoşan bir adəm turatti. Yəxua uning kəxişə berip uningdin: — Sən biz tərəptimu, yəni düxmənliriniz tərəptimu? — dəp soridi. **14** U jawab berip: — Yək, undək əməş, bəlkı Mən Pərwərdigarning koxunlirining Sərdari bolup kəldim» — dedi. Yəxua yərgə düm yikilip səjdə kilip uningşa: — Rəbbimning kulioşə nəmə tapxurukliri barkin? dəp soridi. **15** Pərwərdigarning koxunining Sərdari Yəxuaşa: — Putungdiki kəşingni saləşin, qünki sən turoşan yər mukəddəs jaydur, dewidi, Yəxua xundək kildi.

6 Yeriho sepilining kowuk-dərwaziliri İsrailarning səwəbidin məhkəmə etilip, həqkim qıqalmaytti, həqkim kirəlməytti. **2** Pərwərdigar Yəxuaşa səz kilip: — Mana, Mən Yeriho xəhərnini, padixahıni həmdə batur jəngqilirini kolungəşə tapxurdum. **3** Əmdı silər, yəni barlik jəngqilər xəhərnı bir kətim aylinip mēnginglar; altə künigəşə hər küni xundək kilinglar. **4** Həmdə yəttə kahin əhdə sandukining alddida koққar münggüzidin etilgən yəttə buroşini kətürüp mangsun; yəttinqi künigə kəlgəndə silər xəhərnı yəttə kətim aylinisilər; kahinlar buroşilarnı qalsun. **5** Xundək boliduki, ular koққar buroşiliri bilən sozup bir awaz qıkarəşinidə, barlik kixilər buroşinigə awazini anglap, kattik təntənə kilip towlison; buning bilən xəhərnig sepilliri tegidin o'rülüp qüxidu, hər bir adəm aldioşə qarap etilip kiridu, — dedi. **6** Xuning bilən Nunning oşli Yəxua kahinlarnı qakirip ularşa: — Silər əhdə sandukini kətürüp mēnginglar; yəttə kahin Pərwərdigarning əhdə sandukining alddida yəttə koққar buroşisini kətürüp mangsun, dedi. **7** U həlkəşə: — Qıqip xəhərnı aylininglar; korallik ləxkərlər Pərwərdigarning əhdə sandukining alddida mangsun, dedi. **8** Yəxua bunı həlkəşə buyruşandın keyin, Pərwərdigarning alddida yəttə koққar buroşisini kətürgən yəttə kahin aldioşə mēngip buroşilarnı qaldi; Pərwərdigarning əhdə sanduki bolsa ularning kəynidin elip mēngildi. **9** Korallik ləxkərlər buroşə qeliwatқан kahinlarning alddida mangdi; əhdə sandukining arқidin koşqidişuqı koxun əgixip mangdi. Kahinlar mangəşəşə buroşə qalatti. **10** Yəxua həlkəşə buyrup: — Mən silərgə: «Towlanglar» demigüqə nə towlimanglar, nə awazinglarnı qıkarmanğlar, nə aozinglardin həqbir səzmu qıqmısun; ləkin silərgə «Towlanglar» degən künidə, xü qəşəşə towlanglar, — degənidi. **11** Xü tərکیدə ular Pərwərdigarning əhdə sandukini kətürüp xəhərnı bir aylandı. Halayik qedirgahka kaytip kelip, qedirgahda kəndi. **12** Ətisi Yəxua tang səhərdə kopti, kahinlarnı Pərwərdigarning əhdə sandukini yəne kətürdi; **13** Pərwərdigarning əhdə sandukining alddida yəttə koққar buroşisini kətürgən yəttə kahin aldioşə mēngip tohtimay qelip mangatti;

[kahinlar] mangoʻaq buraja qaloqanda, qorallik laxkaxlar ularning aldid mandi, arkindin qooqdiyoqti qoxun axgixip mandi. **14** Ikkinqi künümü ular xaxharning axtrapini bir ketim aylinip, yonax qedirgaxqa yenip kaxdi. Ular altax küngiqax xundax qilip turdi. **15** Yaxtinqi küni ular tang saxhaxrdax qoxup, ohxax xalaxtax yaxtax ketim xaxharning axtrapini aylandi; paxax xü künila ular xaxharning axtrapini yaxtax ketim aylandi. **16** Yaxtinqi ketim aylinip bolup, kahinlar buraja qaloqanda Yaxua xalkkax: — Axmdi towlanglar! Qünki Paxwaxrdigar xaxhaxni silaxgax taxpxurup baxrdi! **17** Lakin xaxhax wax uning iqidiki barlik naxsilax Paxwaxrdigaroxa mutlak atalojanliqi üqün [silaxgax] «xaram»dur; paxax pahixax ayal Rahab bilax uning pütün axyidikilarla aman kaxsun; qünki u biz axwaxkaxn axqliririmizni yoxurup koyoxanidi. **18** Lakin silax kandakla bolmisun «xaram» daxp bekitilgan naxsilaxrdin axzulingarni tartinglar; bolmisu, «xaram» kilinojan naxsilaxrdin axlinglar bilax axzulingarni xaram qilip, Israilning qedirgaxhaxnimu haram qilip uning üstigax axpax qüxürisilax. **19** Axmma barlik altun-kümüx, mis wax tämürdin boloxan naxsilax bolxu Paxwaxrdigaroxa mukaxddax kilinsun; ular Paxwaxrdigarning xaxzinisigax kirgüzulsun, — dedi. **20** Xuning bilaxn xalk towlixip, kahinlar buraja qaxldi. Xundax boldiki, xalk buraja awaxzini anglioxinida intayin kaxtik towliwidi, sepil tegidin axrülüp qüxti; xalk uning üstidin axtüp, xaxrbiri axz aldiojax atlinip kirip, xaxhaxni ixoxal kildi. **21** Ular ax-ayal bolsun, xaxri-yax bolsun, koy-kala wax axxlaxr bolsun xaxhax iqidiki xaxmmini qiliqlax yokaxti. **22** Yaxua u zeminni qarlap kaxlgan ikki axdmxgax: — Silax u pahixax hotunning axyigax kirip, uningoxa baxrgan kaxsiminglar boyiqax uni wax uningoxa taxwax boloxanlarning xaxmmisini elip qixinglar, dedi. **23** Xuning bilaxn ikki qarlioquqi yax yigit kirip, Rahabni axa-anisi bilaxn xaxrindaxliriojax qoxup xaxmma naxsilaxri bilaxn elip qixti; ular uning barlik uruk-tuoxkanlirini elip kelip, ularni Israilning qedirgaxhaxning sirtiojax orunlaxturup koydi. **24** Halaxyik xaxhaxni wax xaxhax iqidiki xaxmma naxsilaxni ax yexkin koyduxruiwaxti. Paxax altun-kümüx, mis wax tämürdin boloxan qaqa-kuqa axwablarni yioxip, Paxwaxrdigarning axyining xaxzinisigax axkirip koydi. **25** Lakin Yaxua pahixax ayal Rahabni, axa jaxmexdidikilarini wax uningoxa taxwax boloxanlirining xaxmmisini tirik saxlap kaxldi; u bügüngioxq Israil arisida turuwaxtidu; qünki u Yaxua Yerihoni qarlaxxax axwaxkaxn axqlilaxni yoxurup koyoxanidi. **26** U qaxqida Yaxua agax-bexaxr ax berip: — Bu Yerihox xaxhaxrini qaxytidin yasaxkax kopkan kixi Paxwaxrdigarning aldidax qaroxix astida bolidu; u xaxhaxrning ulini saxlojanda tunji oxqlidin axyirilidu, xaxhaxrning koxwuklirini orunlaxturidioxan qaxqida kixiq oxqlidinmu axyirilidu, — dedi. **27** Paxwaxrdigar Yaxua bilaxn billax idi; uning nam-xaxhaxri pütkül zeminojax kaxng taxrkaxldi.

7 Lakin Israil «xaram» naxsilaxr üstidax itaxtsizlik kildi; qünki Yaxhuda kaxbilisidin boloxan Zaxrahning axwaxrisi, Zabbdining naxwaxrisi, Karmining oxqli Aqan degan kixi haram daxp bekitilgan naxsilaxrdin alojanidi. Buning bilaxn Paxwaxrdigarning oxzaxpi Israiloxa koyoxaxldi. **2** Yaxua Yerihodin Bayt-Axning xaxrx taxripidiki Bayt-Awaxnning yenida boloxan Ayi xaxhaxrigax birnaxqqax axdm axwaxtip ularoxa: — U yaxgax qixip u zeminni qarlap kaxlinglar, daxp

buyrudi. Xuning bilaxn u axdmxlaxr qixip Ayi zeminni qarlap kaxldi. **3** Ular qaxytip kelip, Yaxuaoxa: — Xaxmma xalkning u yaxgax berixining xaxjiti yok ikaxn, ikki-üq mingqax axdm bolsilax axyiojax xujum qilip [uni igiliyaxloydu;] u yaxdax olturuxluk kixilax az boloxaqkax, pütkül xalkni awaxa qilip u yaxgax axwaxtmigin, — dedi. **4** Xuning bilaxn xalktin üq mingqax kixi u yaxgax qixti; lakin bular Ayining axdmxlaxri aldidin kaxqip taxxtixi. **5** Ayining axdmxlaxri ulardin ottux altiqax kixini urup axltürdi; kaxlojanlarni sepil koxwukining aldidin Xexbarimoxiqax qoxqlax berip, u yaxrdiki dawanda ularni urup maxoxlup kildi. Andin xalkning yaxriki su bolup, kaxttik saxrasimgax qüxti. **6** Yaxua kiyimlirini yaxrtip, Israilning axksaxllaxri Paxwaxrdigarning axhdax sandukining aldidax yaxgax düm yaxkilib, baxlxiriojax topilarni qexqip, u yaxdax kaxq kirgüqax yetip kaxldi. **7** Yaxua: — Ah, Rab Paxwaxrdigar, saxn bizni Amoriylarning koxliojax taxpxurup xalaxk kixilax üqün, bu xalkni nemixkax Iordan daxryaxsining bu taxripigax axküzgaxnsaxn? Biz Iordan daxryaxsining u taxripidax turuwaxrgan bolsaxq boptikaxn! **8** Ax Yaxhaxbim! Israil axz düxmoxnlarining aldidin burulup kaxqaxn yaxdax moxn nemimu deyaxlaymoxn? **9** Kaxanaxniylax, xundakla zeminda barlik turuwaxtkanlar buni anglixu bizni kaxpsiwaxlip yaxr yüzidin namimizni üzüp taxlaxdu; xu qaxqida Saxn uluqx nam-xaxhaxrning üqün nemilaxrni kixilaxn?! — dedi. **10** Lakin Paxwaxrdigar Yaxuaoxa jawab berip mundaq dedi: — «Ornungdin kop! Nemixkax xundax düm yaxtsaxn? **11** Israil gunaxh kildi! Ular yaxn Moxn ularoxa taxpiliojan axhdmxgax hilaxplik qilip, haram daxp bekitilgan naxsilaxrdin elip, oxpaxriliq qilip, aldamqiliq qilip xam haram bekitilgaxnni axz mallirining arisiojax tikqip koydi. **12** Xunga Israilaxr düxmoxnlarining aldidax tik turalmaydu; ular axzilirini «xaram» qilip bekitip, mutlak yokitilixkax yaxzlaxngaxqax, düxmoxnlarining aldidin burulup arxisiojax qaxqidu. Axz silax «xaram» daxp bekitilgaxnni araxnglardin tamamoxn yok kixlmisaxnglar, mundin keyin moxn silax bilaxn billax bolmaymoxn. **13** Axmdi saxn turup xalkni pak-mukaxddax qilip ularoxa: — «Axtax üqün axzulingarni pak kilinglar; qünki Israilning Hudaxi Paxwaxrdigar xundax daxydu: — Ax Yaxhaxbim, saxndax «xaram» daxp bekitilgan naxr sax bardur; bu haram naxrsini araxnglardin yok kixlmioxquqilik düxmoxnlarining aldidax tik turalmayxilax. **14** Axtax saxhaxrdax silax kaxbilax boyiqax xaxzir kixilinsilax; xundax boliduki, Paxwaxrdigar bekitkaxn kaxbilax jaxmoxt-jaxmoxti boyiqax birdin-birdin aldiojax kaxlsun; Paxwaxrdigar bekitkaxn jaxmoxt axilax-axilax boyiqax birdin-birdin xaxzir bolup aldiojax kaxlsun; andin Paxwaxrdigar bekitkaxn axilidiki axrkaxklaxr birdin-birdin aldiojax kelip xaxzir bolsun. **15** Xundax boliduki, haram daxp bekitilgan naxrsini axz yenida saxkliojan kixi taxpilojanda, Paxwaxrdigarning axhdixsigax hilaxplik kixilojanliqi üqün xam xundakla Israil iqidax razillik saxdir kixiloqini üqün u wax uningoxa barlik taxwax boloxanlar axtax koydürülsun, — daxydu», daxp yaxtkin». **16** Yaxua axtsi tang saxhaxrdax turup Israilni aldiojax yioxip, kaxbilax-kaxbilini xaxzir kiliwidi, Yaxhuda kaxbilisi bekitildi; **17** u Yaxhudaning jaxmoxtlirini xaxzir kiliwidi, Zaxrhaxylaxr jaxmoxti bekitildi. U Zaxrhaxylaxr jaxmoxtini axilax-axilax boyiqax aldiojax kaxltürüwidi, Zabdi degan kixi bekitildi. **18** Zabdi axz axilidiki axrkaxklaxrni birdin-birdin xaxzir kiliwidi, Yaxhuda kaxbilisidin Zaxrahning axwaxldi, Zabbdining naxwaxrisi, Karmining oxqli Aqan bekitildi. **19** Xuning

bilən Yəxua Aqanoja: — Əy oşlum, Israilning Hudasi Pərwərdigarə xan-xərpəni qayturup berip, [Uning hərməti yūqin] kīloqanliringni ikrar kīlojin; məndin heqnemini yoxurmay, kīlojiningning həmmisini manga eytkin, dedi. **20** Aqan Yəxuaəja jawab berip: — Mən dərwəxə Israilning Hudasi Pərwərdigar aldidə gunah kīlip, mundaq-mundaq kīldim: **21** mən oljining arisidin Xinarda qīkkan qirayilik bir tonəja, ikki yūz xək kīmūx, əllik xək əqirliktki altun tahtioja kəzūm kizirip ularni eliwaldim. Mana, bu nərsiləni qedirrimning otturisidiki yərgə kəmp up koydum, kīmūx ularning astidə, — dedi. **22** Xuləni dewidi, Yəxua əqləni əwətti, ular qədiroja yūgürup bardı wə mana, nərsilə dərwəxə qədidə yoxurukluk bolup, kīmūx bularning astidə idi. **23** Ular bu nərsiləni qədiridin elip qīkip Yəxuaəja, xundakla barlik Israilning kəxiəja kəltürup, Pərwərdigarning aldioja kəydi. **24** Andin Yəxua bilən pūtkül Israil jamaiti kərup Zərahning oşli Aqanni, kīmūx, ton wə altun tahta bilən kəxup, uning oşulliri bilən kizlirini, uyliri bilən exəkliri, koyliri, qədiri bilən barlik təwəliklirini elip Aqor jiləsiəja kəltürdi. **25** Yəxua Aqanoja: — Sən bəximizoja kanqilik apət kəltürdün! Mana, bəgün Pərwərdigar sening üstünggə apət kəltüridu, — dedi. Andin pūtkül Israil jamaiti uni qalma-kesək kīlip əltürdi. Ular ailisidikilərnimu qalma-kesək kīlip əltürgəndin keyin, həmmi otta keydürüwətti. **26** Andin halayik bir qong dəwə taxni uning üstigə dəwiləp koydi. Būgünə kədar u u yərdə turmakta. Buning bilən Pərwərdigarning oşəzipi yəndi. Xuning bilən xu yərgə «Apət jiləsi» [«(Aqor jiləsi)»] dəp nam koyuldi wə bu künigəje xundak atalmakta.

8 Pərwərdigar Yəxuaəja: — Sən heq kərkəma, həm hədukmiojin. Turup, barlik jəngqiləni əzüng bilən elip, Ayi xəhərigə qīkkin. Mana, Mən Ayining padixahi, həlki, xəhiri wə zeminini kəxup sening kolungəja tapxurdum. **2** Sən Yeriho bilən uning padixahioja kəndak kīlojan bolsang Ayi xəhiri bilən uning padixahiojimu xundak kīlisən. Pəkət silər bu kətim xəhərdin olja wə qarpaylarni alsanglar bolidu. Əmđi sən xəhərdin kəyni tərəpigə hujum kīlixkə pistirma kəyojin, — dedi. **3** Xuning bilən, Yəxua bilən həmmə jəngqilər kəzojilip, ayioja hujum kīlixkə qīkti. Yəxua ottuz ming batur jəngqini iləjap kəqidə ularni mangdurdy **4** wə ularəja mundaq tapilidi: — «Silər agah bolup, xəhərdin bək neri kətməy xəhərdin kəynidə məkūntip turup, həmminglar bəktürmə hujuməja təyyar turunglar. **5** Mən əzūm bilən kəlojan həmmə kixiləni elip xəhərgə yəkin barimən; xundak boliduki, ular baldurkīdək aldimizəja qīkip hujum kīlojəndə, biz ularning aldidin kəqimiz; **6** ular jəzmən bizning kəynimizdin kəzojlaydu; ular: «Israilar baldurkīdək aldimizdin kəqip kətti» dəp oylaydu, biz ularni əzdirup xəhərdin yirək elip qīkimiz. Xuning üqün biz ularning aldidin kəqimiz. **7** U wakitta silər bəktürmədin kərup qīkip, xəhərdi ixəjal kīlinglar; qūnki Pərwərdigar Hundayinglar bu xəhərdi silərdin kolunglarəja tapxuridu. **8** Xəhərdi ixəjal kīlojəndin keyin Pərwərdigarning tapiləjini boyigə u xəhərdi ot yəkip kəydürüwətinglar. Mana, mən silərgə əmr bərdim». **9** Yəxua ularni yoləja saldi, ular berip Bayt-Əl bilən Ayining otturisidə, Ayining oşəb tərəpidə bəktürmə

selip marap olturdi. Yəxua bolsa u kəqisi həlkning arisidə kəndi. **10** Ətisi səhər Yəxua kərup, həlkni yəjəp təkürdi; andin u Israilning əksəklirini bilən bilə həlkning aldidə Ayioja kərxə mangdi. **11** Uning bilən bilə boləjan həmmə jəngqilərmu uning bilən qīkip, xəhərdin aldioja yəkin berip, Ayining ximal tərəpidə qədir tikti. Ular qūxkən jay bilən Ayining otturisidə bir jiləja bar idi. **12** Yəxua bəx mingəje adəmmi tallap elip berip, Bayt-Əl bilən Ayining otturisidə, xəhərdin oşəb tərəpidə bəktürmə turəzojanidi. **13** Xundak kīlip, barlik həlk, yəni xəhərdin ximal tərəpidiki bargəhtiki kəxun bilən oşəb tərəpidiki pistirma kəxun orunlaxturup bəlündi. U kəqisi Yəxua əzi jiləjining otturisəja qūxti. **14** Ayining padixahi xu əhwalni kərdi wə xəhərdikilər aldirap səhər kəpuxti; padixah bilən barlik həlki Israil bilən səkuxux üqün bəlgiləngən wakitta Arabah tüzənglikigə qīkti. Ləkin padixahning xəhərdin kəynidiki pistirma kəxundin həwiri yək idi. **15** Yəxua bilən barlik Israil bolsa əzliniri ularin yəngiləngəje selip, qəl tərəpkə kəqti. **16** Xəhərdə bar həlkning həmmisi ularni kəzojlaykə qakirildi; ular kəlip Yəxuanı kəzojlojəndə, ular əzdirulup xəhərdin yirək kīlindi. **17** Ayi bilən Bayt-Əlning iqidə Israilni kəzojlaykə qīkmiəjan heqbir ər kixi kəlmidi; ular xəhərdi oşək kərup, həmmisi Israilni kəzojlap qīkip kətti. **18** U wakitta Pərwərdigar Yəxuaəja: — Kolungdiki nəyzini ayioja kəritip uzatkin; qūnki Mən uni sening kolungəja tapxurdum, — dewidi, Yəxua kolidiki nəyzini xəhərgə kəritip uzatti. **19** U kolidiki nəyzini uzatkan həmmən pistirmidə yatkanlar jayidin tezla qīkip, yūgürəniəje xəhərgə etilip kirip, uni ixəjal kīlip xuan ot yəkip kəydürüwətti. **20** Ayining adəmliri burulup kəriwidi, mana xəhərdin asman-pələk ərləwatkan tütünni kərdi, ya u yakka ya bu yakka kəqayli desə, heq həli kəlmiojanidi; qəl tərəpkə kəqkan Israilar burulup əzliniri kəzojlap kəliwatkanlarəja hujum kīldi. **21** Yəxua bilən barlik Israil pistirma kəxundin xəhərdi elip boləniləni, xundakla xəhərdin tütünnin ərləp qīkkinli kərup, yənip kəlip, Ayining adəmlirini əltürgili turdi. **22** Xuning bilən bir wakitta xəhərdi əlojanlarmu xəhərdin qīkip ularəja hujum kīldi. Xuning bilən ular Israilning otturisidə, bəziliri bu tərəptin, bəziliri u tərəptin kəpsilip kəldi. Israilar ularning heqbirini kəyməy, həmmisini əltürüwətti. **23** Ular Ayining padixahini tirik tutup, Yəxuaning aldioja elip bardı. **24** Israil daladə uqriojan barlik ayiliklarni, yəni əzliniri qəlgigə kəzojlap kəlgənləni kīrip yəkətkəndin keyin (ayioja həmmisi kīliqilinip yəkətiləjanidi), barlik Israil Ayioja yənip kəlip, u yərdikiləni kīliqlap əltürdi. **25** Xundak boldiki, xu künidə əltürüləng ə-ayallar, yəni ayiliklarning həmmisi on ikki ming adəm idi. **26** Qūnki Yəxua Ayidə turuwətkən həmmə adəm yəkətilimiojəje kolidiki uzutup turəjan nəyzisini yiojmiojanidi. **27** Halbuki, Pərwərdigarning Yəxuaəja buyruəjan səzi boyigə Israilar xəhərdiki qarpay bilən oljini əzlini üqün aldi. **28** Andin Yəxua Ayi xəhərdi kəydürüp, uni əbədigə Harabilik dəwisigə aylanduruwətti; takı bəgünigəje u xundak turmakta. **29** Ayining padixahini bolsa, u bir dərhəkə asturup, u yərdə kəqkiəje turəzdu. Kūn patkəndə Yəxua əmr kīliwidi, kixilərdin uning əlökini dərhərdin qūxürüp, uni

xəhərning qowukining aldiqə taxlap, üstigə qong bir dəwə taxni dəwiliwətti; bu tax dəwisi bügingiqə turmaqta. **30** Andin Yəxua Ebal teoqida Israilning Hudasi Pərwərdigarqə qurbangah yasidi. **31** Pərwərdigarning kuli Musaning Israilqə buyruoqini boyiqə, Musaqə nazil kilinoqan qanun kitabida pütülgəndək, qurbangah heqbir tēmür əswab təgküzülmigən pütün taxlardan yasalqanidi. Uning üstidə həlk Pərwərdigarqə atap köydürmə qurbanlıqlar wə inaklık qurbanlıqlari sunup turdi. **32** Xu yərdə Yəxua uning taxlirining üstigə pütkül Israilning aldidə Musa pütkən qanunni keqürüp pütüp koydi. **33** Andin pütkül Israil həlki, ularning aqsakalliri, əməldarliri bilən həkimliri, məyli musapirlari bolsun yaki ularning arisida tuquloqanlar bolsun, həmmisi Pərwərdigarning əhdə sanduqining ikki tərpidə, əhdə sanduqini ketürgən kaqınlar bolqan Lawiyularning aldidə ərə turdi; Pərwərdigarning kuli Musaning dəsəptə buyruoqini boyiqə, Israilning bəht-bərikətini tiləkkə həlkning yerimi Gərizim teoqi aldidə, yənə bir yerimi Ebal teoqi aldidə turdi. **34** Andin Yəxua qanun kitabida pütülgəning həmmisigə muwapiq qanundiki həmmə səzlərnə, jümlidin bəht-bərikət səzliri wə lənət səzlirini oqup bərdi. **35** Yəxua bularni pütkül Israil jamaatigə, jümlidin ayallar, balilar wə ularning arisida turuwatqan musapirlarqə oqup bərdi; Musaning barlık buyruoqlanliridin heqbir sözni qaldurmidi.

9 Əmdi xundak boldiki, İordan dəryasining oqərb tərpidiki, yəni taqlıq rayondiki, Xəfələh oymanlıqidiki, Uluq Dengiz boyidiki, Liwanning uduloqıqə sozulqan barlık yurtlardiki padixahlar wə xuningdək Hittiylar, Amoriylar, Kanaaniylar, Pərizziylər, Hıwiylar, Yəbusiylarning padixahliri bu ixtin həwər tapqanda, **2** həmmisi bir bolup Yəxua bilən Israilqə qarxi jəng kilqilə ittipaqıxaxtı. **3** Əmma Gibeon əhaliliri Yəxuaning Yeriho bilən Ayioqə nemə kilqiləninə angliqanda, **4** ular hiylə-mikir ixlitip, əzlrini [uzun] səpərdə bolqandək kərsitip, əxəklərgə kona taqar-hurjun bilən kona, yirtik-yamak xarab tulumlirini artip, **5** putliriqə yamak qıxkən kona kəxlərnə kiyip, kona jul-jul eginlərnə üstigə orioqan idi; ular səpərgə aloqan nanlarning həmmisi pahtilixip kuruq kətkəndi. **6** Ular Gilgal qedirgahıqə berip Yəxuaning kexioqə kirip uning bilən Israilarqə: — Biz yirək yurttin kəldük; biz bilən əhdə tüzənglar, dedi. **7** Lekin Israilar Hıwiylarqə jawab berip: — Silər bizning arimizda turuwatqan muxu yərlıklər boluxunglar mumkin; undakta biz silər bilən kandaqmu əhdə tüzimiz? — dedi. **8** Ular Yəxuaqə: — Biz sening kulliringimiz, dedi. Yəxua ulardin: — Silər kim, kəyərdin kəldinglar? — dər soridi. **9** Ular uninoqə jawab berip: — Sening kulliring bolsa Pərwərdigar Hudayingning namini angliqanlıqı üqün nəhayiti yirək yurttin kəldi. Qünki biz Uning nam-xəhritini wə Uning Misirdə kilqan həmmə ixlirini, **10** xundakla Uning İordanning u tərpidiki Amoriylarning ikki padixahı, yəni Həxbonning padixahı Siqon bilən Axtarotta turuklık Baxanning padixahı Ogka nemə kilqiləninə anglıduk. **11** Xunga aqsakallirimiz bilən yurtta turoquqi həmmə həlk bizgə səz kilip: — Qolunglarqə səpərgə lazımlıq ozuk-tülük elip, berip Israilar bilən kərixup ularqə: «Biz silərnəng kullukunglarda bolimiz;

xunga biz bilən əhdə tüzüinglar», dənglar, dər bizni əwətti. **12** Silərnəng kəxinglarqə qarap yoloqə qıkkən künidə biz səpərimiz üqün eyimizdin aloqan nan issik idi, mana hazır u kuruq, pahtilixip ketiptu. **13** Bu xarab tulumliri bolsa xarab kaqilqanda yengi idi, mana əmdi yirtilip ketiptu. Biz kiygən bu kiyimlər wə kəxlər səpərnəng intayin uzunlukidin konirap kətti, — dedi. **14** Xuning bilən Israilar ularning ozuk-tülükidin azrak aldi, lekin Pərwərdigardin yol sorimidi. **15** Xundak kilip, Yəxua ular bilən silhə tüzüp, ularni tirik koyuxka ular bilən əhd baqlidi; jamaət əmiririmu ularqə kəsəm kilip bərdi. **16** Ular əhdə baqlixip üq kündin keyin, bu həlkning əzlrigə qoxna ikənlikini, əzlrining arisida olturuxluk ikənliki ularqə məlum boldi. **17** Israilar səpərinə dawamlaxturup üqinqi küni ularning xəhərlirigə yetip kəldi; ularning xəhərliri Gibeon, Kəfirah, Bəərot bilən Kiriət-yəarim idi. **18** Jamaətnəng əmiriliri ilgiri Israilning Hudasi Pərwərdigarning nami bilən ularqə kəsəm kilqan bolqaqka, Israilar ularqə hujum kilmidi. Buning bilən pütkül jamaət əmirilər üstidin oqotulduxkil turdi. **19** Lekin əmirlərnəng həmmisi pütkül jamaətkə: — Biz ularqə Israilning Hudasi Pərwərdigarning [nami] bilən kəsəm kilip bərgəqka, ularqə qol təgküzəlməymiz. **20** Biz ularqə kilqan kəsəməmiz tūpəylidin, üstimizgə oqəzəp qıxməsliki üqün ularni tirik kəlduruxmiz kerək; ularqə xundak kilmisak bolmaydu, dedi. **21** Andin əmirilər jamaətkə yənə: — Ular ni tirik koyunglar; həlbuki, ular pütkül jamaət üqün otun yarqıqı wə su toxuquqılar bolidu, dedi. Bu ix əmirilər jamaətkə dēgəndək boldi. **22** U waqıtta Yəxua ularni qaqirip ularqə: — Silər arimizdiki yərlıklər turup, nemixka biz yirəktin kəldük, dər bizni aldinglar? **23** Buning üqün silər əmdi lənətkə kelip, aranglarda Hudayingning əyi üqün otun yaridioqan wə su toxuydioqan kul boluxtin birər adammu mustəsna bolmaydu, — dedi. **24** Xuning bilən ular Yəxuaqə jawab berip: — Pərwərdigar Hudayingning Əz kuli bolqan Musaqə əmr kilip, barlık zeminni silərgə berixka, xundakla zeminda turuwatqanlarning həmmisini aldinglardin yokitixka wədə kilqanlıqı kullirəng bolqan pəkirlarqə enik məlum kilindi; xunga biz silərnəng tūpəyilinglardin jenimizdin jəzmən ayirip qalimiz dər wəhimigə qıxup, bu ixni kilip salduk. **25** Əmdi biz qolungqə qıxtuk; nəziringgə nemə yaxhi wə durus kərünsə xuni kilqin, — dedi. **26** Yəxua ənə xundak kilix bilən ularni Israilning qolidin kutkuzdi; Israilar ularni oltürmidi. **27** Lekin xu küni Yəxua Pərwərdigar tallaydioqan jayda jamaət üqün wə Pərwərdigarning qurbangahı üqün ularni otun yarqıquqılar wə su toxuquqılar dər bekitti. Ular bügingə kədər xundak kilip kəlmətkə.

10 Xundak boldiki, Yerusalemning padixahı Adonizadək Yəxuaning Ayi xəhərinə ixəqal kilip, uni mutlək yokatqanlıqini, Yeriho bilən uning padixahıqə kilqinidək, Ayi bilən uning padixahıqimə xundak kilqiləninə, Gibeonda olturoquqlarning Israil bilən silhə tüzüp, ularning arisida turuwatqanlıqini anglap, **2** u wə həlki qattik kərkkti; qünki Gibeon bolsa Ayidin qong xəhər bolup, paytəht xəhərliridək idi; uning həmmə adəmliri tolimu batur palwanlar idi. **3** Xuning

bilən Yerusalemlning padixahı Adoni-zədək Həbronning padixahı Hoşam, Yarmutning padixahı Pıram, Lakıxning padixahı Yafıya wə Əglonning padixahı Dəbirgə həwər əwətip: — **4** Mening yenimoşa kelip Gibeonlaroşa hujum kiliximiz üqün manga mədət beringlar; qünki ular bolsa Yəxua wə Israillar bilən süllü tüzüwaldi, — dedi. **5** Xundak kılıp Amoriylarning bəx padixahı, Yərusalemlning padixahı, Həbronning padixahı, Yarmutning padixahı, Lakıxning padixahı wə Əglonning padixahı — ular əzliri barlık qoxunliri bilən billə qıqıp, Gibeonning udulida bargah tikip, uningoşa hujum kildi. **6** Buning bilən Gibeonlıklar Gilgaldiki qedirgahqa, Yəxuaniing kexioşa adəm əwətip: — Sən ez külliringni taxliwətməy, darhəl keximizoşa kelip mədət berip, bizni kutkuzojin; qünki taşlık rayonda olturuxluk Amoriylarning barlık padixahliri birlixip bizgə hujum kildi, — dedi. **7** Buni anglar Yəxua barlık jəngqılərnı, jümlidin həmmə batur palwanlari elip Gilgaldin yoloşa qıkti. **8** Pərwərdigar Yəxuaşa: — Ulardin kərkmiəjin; qünki Mən ularni sening qolungoşa tapxurdum, ularning heqbirı aldingda put tirəp turalmaydu, — dedi. **9** Yəxua Gilgaldin qıqıp pütün keqə mengip ularning üstigə tuyuksız qüxti. **10** Pərwərdigar ularni Israilning aldidə tiripirən kildi, Yəxua ularni Gibeonda kattik məşulup kılıp kirip, Bəyt-Horonəşa qıkidioşan dawan yolida qoşlap, Azikah bilən Makkadahqıqə sürüp-toşay kildi. **11** Ular Israildin keqip, Bəyt-Horonning dawanidin qüxüwatqanda, Pərwərdigar takı ular Azikahqa yətküqə asmandin ularning üstigə qong-qong məldür-taxlarnı yaşdırdı. Ular əldi; muxu məldürələr bilən öltürülgənlər Israillar kiliqlap öltürgənlərdin kəp idi. **12** Andin Yəxua Pərwərdigarəşa səz kildi, — yəni Pərwərdigar Amoriylarnı Israilning aldioşa tapxuroşan künidə u Israilning kez aldidə Pərwərdigarəşa mundak dedi: — «Əy kuyax, Gibeon üstidə tohtap tur! Əy ay, Ayjalon jiləjisi üstidə tohtap tur!» **13** Xuni dewidi, həlk düxmənlərdin intikəm elip boləquqilik kuyax mangmay tohtap turdi, aymu tohtap turdi. Wə wəşə Yaxarning kitabida pütülgən əməsmidi? Kuyax təhminan pütün bir kün asmanning otturidə tohtap olturuxqa aldirimidi. **14** Pərwərdigar bir insanning nidasioşa kulək saləşan xundak bir kün ilgiri bolup bəkmioşan wə keyinmu bolup bəkmidi; qünki Pərwərdigar Israil üqün jəng kildi. **15** Andin Yəxua bilən pütkül Israil Gilgaldiki qedirgahqa yenip kəldi. **16** Əmma u bəx padixah bolsa keqip Makkadahtiki qarəşa yoxuruniwaldi. **17** Xuning bilən birsı Yəxuaşa məlum kılıp: — U bəx padixah tēpildi; ular Makkadahtiki qarəşa yoxuruniwəptu, dedi. **18** Yəxua: — Undak bolsa oşarning əşzioşa qong-qong taxlarnı yumilitip koyunglar, andin uning aldidə adəmlərnı kəzətkə koyunglar. **19** Ləkin silər tohtap kəlməy düxmənliringlarnı qoşlap kəynidə qəloşanlarnı kiringlar; ularni əz xəhərlirigə kərgizmənglar, qunki Pərwərdigar Hudayinglar ularni qolunglarəşa tapxurup bərdi, — dedi. **20** Andin xundak boldiki, Yəxua bilən Israillar bularnı kirip kattik məşulup kılıp yoqattı; ləkin keqip kutuloşan bir kəlduk mustəhkəm xəhərlirigə bəriwəldi. **21** Andin barlık həlk Makkadahtiki qedirgahqa, Yəxuaniing kexioşa tinq-salamət yenip kəldi. Heqkim Israilləroşa qarxi əşiz eqixka jür'ət kiləlmidi. **22** Yəxua: — Oşarning əşzini eqip, u bəx padixahni oşardin qıkirip mening keximoşa elip kelinglar, — dedi. **23** Ular xundak kılıp bəx padixahni, yəni Yerusalemlning padixahı, Həbronning padixahı, Yarmutning padixahı, Lakıxning padixahı wə Əglonning padixahıni oşardin qıkirip uning kexioşa elip kəldi. **24** U padixahlar Yəxuaniing kexioşa kəltürülgəndə, Yəxua Israilning həmmə adəmlirini qakirip, əzi bilən jənggə qıqқан ləkkər sərdərlirioşa: — Kelip putliringlarnı wə padixahlarıning gədinigə koyunglar, — dedi. Xundak dewidi, ular kelip putlirini ularning gədənirigə koydi. **25** Andin Yəxua ularəşa: — Qorqmanglar wə heq hədukmanglar, kəşəşər wə oşəyətlik bolunglar; qünki Pərwərdigar silər hujum kıləşan barlık düxmənliringlarəşa xundak ixni kilidu, — dedi. **26** Andin Yəxua padixahlarını kiliqlap öltürüp, jəşətlirini bəx dərəhkə eşip koydi; ular dərəhlərnıing üstidə kəqkiqə eşikliq turdi. **27** Kün patqanda Yəxuaniing buyrukı bilən kixilər əlüklərnı dərəhlərdin qüxürüp, ular ilgiri yoxurunoşan qarəşa taxlap, oşarning əşzioşa qong-qong taxlarnı koyup koydi. Bu taxlar takı büküngə kədəş xı yərdə turmaqta. **28** U küni Yəxua Makkadahqı ixəşal kılıp, uning padixahı bilən xəhiridiki həmmə həlkning birinimu koymay kiliqlap mutlək yoqattı; u Yerihoşning padixahioşa kıləşidə Makkadahqıning padixahioşimu xundak kildi. **29** Andin Yəxua bilən barlık Israillar Makkadahtin qıqıp, Libnahqa bərip Libnah xəhirigə hujum kildi. **30** Pərwərdigar unimu padixahı bilən qoxup Israilning kıləşioşa tapxurup bərdi; Yəxua uni kiliq bilən urup, xəhiridiki həmmə həlkning birinimu koymay kiliqlap öltürdi; u Yerihoşning padixahioşa kıləşidə uning padixahioşimu xundak kildi. **31** Andin Yəxua bilən barlık Israil Libnahdin qıqıp, Lakıxqa bərip, uni kəmal kılıp uningoşa hujum kildi. **32** Pərwərdigar Lakıxni Israilning kıləşioşa tapxurdi; ular ikkinqi künilə uni kiliq bilən elip, dəl Libnahqa kıləşidə, xəhiridiki həlkning birinimu koymay kiliqlap öltürdi. **33** U wakıttə Gəzərnıing padixahı Həram Lakıx xəhirigə mədət bərix üqün qıqıp kəldi; ləkin Yəxua uni barlık adəmliri bilən qoxup urup, ulardin heqkimni tirik koymay öltürdi. **34** Andin Yəxua bilən barlık Israil Lakıxtin qıqıp, Əglonəşa bərip uni kəmal kılıp, u xəhərgə hujum kildi. **35** Ular xı küni xəhərnı elip, uningdiki adəmlərnı kiliqlidi; xı küni Yəxua xəhərdiki barlık kixilərnı təltəküs yoqattı; u dəl Lakıxqa kıləşidə, ularəşimu xundak kildi. **36** Andin Yəxua bilən Israilning həmmisi Əglondin qıqıp Həbronəşa bərip, u xəhərgə hujum kildi. **37** Ular uni elip, dəl Əglonda kıləşidə uning padixahıni kiliqlap, uningoşa kəraxlik həmmə yeza-kəntlirini elip, ularning iqidə olturuxluk həmmə adəmnıing heqbirini koymay kiliqlap yoqattı. Yəxua xəhərnı wə iqidiki barlık adəmlərnı mutlək yoqattı. **38** Andin Yəxua bilən barlık Israillar Dəbirgə bərip, u xəhərgə hujum kildi. **39** U xəhərnı elip wə uningoşa kəraxlik həmmə yeza-kəntlirini kiliq bilən urup, padixahıni tutup, bulardiki barlık adəmlərnıing heqbirini koymay təltəküs yoqattı. Yəxua Həbronəşa kıləşidə, Libnahqa wə uning padixahioşa kıləşidə, Dəbir bilən uning padixahioşimu xundak kildi. **40** Bu tərکیدə Yəxua xı pütün yurtnı, yəni taşlık rayonnı, jənubiy Nəgəw yurtnı, Xəfələh oymanlıkını, dawandiki yurtlarnı hujum kılıp elip, həmmə yurtnı ixəşal kılıp

barlik padixahliri bilən məşlup kildi. Israilning Hudasi Pərwərdigar buyruşininidək, u heqkimni koymay, bəlki nəpasi barlarning həmmisini mutlək yoqattı. **41** Yəxua Kədəx-Barneadin tartip Gəzaşoşa boləjan yurtlarni, xuningdək Goxəning pütkül yurtini taki Gibeonşoşiqimu hujum bilən aldı. **42** Bu kətimki uruxta Yəxua bu padixahlarni məşlup kilip, ularning zeminini igilidi. Qünki Israilning Hudasi Pərwərdigar Israil tərəpta turup jəng kildi. **43** Andin Yəxua bilən barlik Israil Gilgaldiki qedirgahqa yenip kəldi.

11 Əmma Həzorning padixahı Yabin bularni anglap Madonning padixahı Yobab bilən Ximronning padixahı wə Aksafning padixahışoşa adəm əwətti, **2** xundakla ximaldiki taşliq rayondiki padixahləroşa, Kinnərotning jənubidiki tüzlənqlik, oymanlik wə oşərbtki Dor egizlikidiki həmmə padixahləroşa əlji əwətti; **3** U yəna xərk bilən oşərb tərəptiki Kənaaniylar, Amoriylar, Hittiyylar, Pərizziylər bilən taşliq rayondiki Yəbusiylar wə Hərmon teoşining etikidiki Mizpaş yurtida turuwatқан Hiyiylarni qakirdi. **4** Ular, yəni padixahliri wə barlik koxunlari qikti; ularning sani dengiz sahilidiki kumdək kəp idi, ularning nuroşun at wə jəng hərwiliri bar idi. **5** Bu həmmə padixahlər bir bolup yioşilip, Israil bilən jəng kilix üqün Mərom sulirining boyida qedirlarni tikti. **6** Ləkin Pərwərdigar Yəxuaşoşa: — Sən ulardin heq qorkmioşin; qünki Mən ətə muxu waqitlarda ularning həmmisini Israilning aldidə həlakətkə tapxurimən. Sən ularning atlirining pəylirini kesip, hərwilirini otta kəydürüwətişən, — dedi. **7** Buni anglap Yəxua bilən uning həmmə jəngqiliri Mərom sulirining yenioşa berip, ularning üstigə tuyuksiz qüxüp hujum kildi. **8** Pərwərdigar ularni Israilning kəlioşa tapxurdi; ularni urup Qong Zidon wə Misrəfot-Mayimioşiqə, xundakla xərk tərəptiki Mizpaş wadisişoşa sürüp berip, ulardin heqbirini koymay kiliqlap əltürdi. **9** Yəxua Pərwərdigarning əzigə buyruşininidək kilip, ularning atlirining pəylirini kesip, hərwilirini otta kəydürüwətti. **10** Xu qəşda Yəxua kaytip berip, Həzorni ixəqal kilip, uning padixahini kiliqlap əltürdi. Həzər bolsa xu dəwrlərdə axu barlik əllərnig bəxi idi. **11** [Israillar] xəhər iqidə olturuxluk həmmisini kiliqlap əltürüp, heq nəpəs igisini koymay həmmisini üzül-kesil yoqattı; Həzorni Yəxua otta kəydürüwətti, **12** Xu padixahlarning barlik paytəht xəhərlirini elip, ularning padixahlirini məşlup kildi; Pərwərdigarning kuli boləjan Musa buyruşininidək, u ularni kiliqlap üzül-kesil yoqattı. **13** Ləkin egizlikə selinoşan xəhərləni bolsa, Israil kəydürmidi; Yəxua ulardin pəkət Həzornila kəydürüwətti. **14** Israillar bu xəhərlərdiki oşəniymətlərnə wə qarpaylarni əzlişigə olja kilip aldı, ləkin iqidiki həmmə adəmləni kiliqlap yoqattı; ular birmu nəpəs igisini tirik koymidi. **15** Pərwərdigar Əz kuli boləjan Musəşoşa nemə buyruşən bolsa, Musamu Yəxuaşoşa xuni buyruşənidi wə Yəxua xundak kildi. U Pərwərdigarning Musəşoşa buyruşininidin heqnemini kəldurmay həmmini xu boyiqə ada kildi. **16** Xu tərəkida Yəxua xu zeminning həmmisini, yəni taşliq rayondiki zeminlarni, barlik jənubiy Nəgəw zeminini, barlik Goxən zeminini, oymanliktiki zeminlarni, tüzlənqliktiki zeminlarni wə Israilning taşliq rayonlirini wə Xəfələh

oymanliqini, **17** Seir dawinioşiqə sozuləjan Həlak teoşidin taki Hərmon teoşining etikidiki Liwan jiləşioşiqə jaylaxқан Baal-Gadkişə boləjan zeminni igilidi; u ularning həmmə padixahlirini tutup ularni əlümigə məhkum kildi. **18** Xu tərəkida Yəxua bu həmmə padixahlər bilən uzun waqit jəng kildi. **19** Gibeonda olturaklaxқан Hiyiylardin baxqa, heqbir xəhər Israil bilən sulh tüzmidə. Israil ularning həmmisini jəng arkiliklə aldı. **20** Qünki ularning kənglining kattik kilinixi, Israil bilən jəng kilix niyitidə boluxi Pərwərdigardin idi; buning məksiti, ularning üzül-kesil yoqitilixi; yəni, ularəşa heq rəhim kilinmay, əksişə Pərwərdigar Musəşoşa buyruşininidək ularning yoqitilixi üqün idi. **21** U waqitda Yəxua kelip Anakiyləroşa hujum kilip ularni taşliq rayondin, Həbrondin, Dəbirdin, Anabdin, Yəhədaning həmmə taşliq rayoni bilən Israilning həmmə taşliq rayonidin yoqattı; Yəxua ularni xəhərliri bilən koxup üzül-kesil yoqattı. **22** Xuning bilən Israilarning zeminida Anakiylardin heqbirimu kəldurulmidi; pəkət Gaza, Gat wə Axdodta birnəqşisila kəldi. **23** Xu tərəkida Yəxua Pərwərdigar Musəşoşa wədə kilişandək pütkül zeminni aldı; Yəxua uni Israiləşa ularning koxun-kəbilisi boyiqə miras kilip təkşim kildi. Andin zemin jəngdin aram tapti.

12 Israil İordan dəryasining u tərpidə, yəni kün qikix tərpidə [ikki] padixahni əltürdi. Ular ularning zeminini, yəni Arnon dəryasidin tartip Hərmon taşliqışoşa tutaxқан zemin bilən xərk tərəptiki barlik Arabah tüzlənqlikini igilidi. Xu [ikki] padixahlər bolsa: — **2** [birs] Həxbonda turuxluk Amoriylarning padixahı Sihon; u Aroar (Aroar Arnon dəryasining boyida) wə Arnon jiləşidiki xəhərdin tartip, Gileadning yerimini əz iqigə ələjan Yabbok dəryasioşiqə (bu Ammoniylarning qəgrisi idi) boləjan yərlərdə sələnət kilatti; **3** u sələnət kilişan zemin yəna xərk tərəptiki Kinnərot dengizidin tartip Arabah dengizioşiqə, yəni Xor dengizioşiqə sozuləjan Arabah tüzlənqlikini, xundakla xərk tərəptiki Bəyt-Yəximotka baridioşan yolni wə jənub tərpidə Pisgaş teoşining dawanlirining qetigiqə sozuləjan zeminni əz iqigə əlatti. **4** Uningdin baxqa Israil Baxan padixahı Ogning zeminini aldı; u Rəfayiyar [dəyilidioşan gigantlarning] kəldükidin biri idi (ular Axtarot wə Ədrəydə turatti). **5** U Hərmon teoşidiki yurtləroşa, Salkah wə pütkül Baxan zeminioşa, yəni Gəxuriylar bilən Maakatiylarning qəgrisioşiqə, xuningdək Gileadning yerimioşa, taki Həxbonning padixahı Sihonning qəgrisioşiqə sələnət kilatti. **6** Pərwərdigarning kuli boləjan Musa bilən Israillar buləroşa hujum kilip məşlup kilişanidi wə Pərwərdigarning kuli Musa xu zeminni Rubənərgə, Gadləroşa wə Manassəhning yerim kəbilisigə miras kilip bərgənidi. **7** Təwəndikilər Yəxua bilən Israillar İordan dəryasining oşərb tərpidə hujum kilip məşlup kilişan padixahlərdur; ularning zeminliri Liwan jiləşidiki Baal-Gadtin tartip, Seirning dawanlirining yenidiki Həlak teoşiqə boləjan zeminlardin ibarət idi. Yəxua bu zeminlarni Israilning koxun-kəbililiri boyiqə ularəşa miras kilip bərdi, **8** jümlidin taşliq yurtni, Xəfələh oymanliqini, Arabah tüzlənqlikini, egizliktiki dawanlarni, qəllükni wə jənubtiki Nəgəw zeminini, Hittiyylar, Amoriylar, Kənaaniylar, Pərizziylər, Hiyiylar wə Yəbusiylarning zeminlirini bəliş bərdi: —

9 Ularning padixahlrining biri Yerihoning padixahi, biri Bayt-Əlning yenediki Ayining padixahi, 10 biri Yerusalemlning padixahi, biri Həbronning padixahi, 11 biri Yarmutning padixahi, biri Laqixning padixahi, 12 biri Əglonning padixahi, biri Gəzərning padixahi, 13 biri Dəbirning padixahi, biri Gadərning padixahi, 14 biri Hormahning padixahi, biri Aradning padixahi, 15 biri Libnahning padixahi, biri Adullanning padixahi, 16 biri Makkədəhning padixahi, biri Bayt-Əlning padixahi, 17 biri Tappuahning padixahi, biri Həfərning padixahi, 18 biri Afəkning padixahi, biri Laxaronning padixahi, 19 biri Madonning padixahi, biri Həzorning padixahi, 20 biri Ximron-Mərönnung padixahi, biri Aksafning padixahi, 21 biri Taanakning padixahi, biri Məgiddoning padixahi, 22 biri Kədəxning padixahi, biri Karməlning yenediki Yokneamning padixahi, 23 biri Dor egizlikidiki Dorning padixahi, biri Goyimning padixahi, 24 biri Tirzahning padixahi bolup, jəmiy ottuz bir padixah idi.

13 Əmma Yəxua yaxinip, yexi heli bir yərgə berip kəlojanidi. Pərwərdigar uningəja mundaq dedi: — Kə sən əmdi kerip kalding, yexingmu qongiyip kaldi, lekin yənə igilinixi kerək boləjan nuroqun zemin bar. 2 Bu zeminlar bolsa munular: — Filistiyəlarning wə Gəxuriylarning barlik yurtliri, 3 yəni Misirning xərk tərpidiki Xihor dəryasidin tartip, ximal tərpidiki Əkron xəhriining qəgralirioqə sozuləjan yərlər (xu yurt Kanaaniylarning zemini həsəblinatti), jümlidin Gaza, Axdod, Axkelon, Gat wə Əkrondiki bəx Filistiy əmir baxquridoqan yurtlar bilən Awwiylarning jənub tərəptiki yurtliri; Zidoniylarəja təwə boləjan Məarahdin tartip Afək bilən Amoriylarning qəgrasioqə boləjan Kanaaniylarning barlik zemini; 5 Gəbaliylarning zemini wə barlik Liwan zemini, yəni kün qikix tərəptiki Həmon teoqining etikidiki Baal-gadtin tartip, Hamat rayoniəja kirix eoqizioqə boləjan zeminlar; 6 Liwandin tartip Misrapot-Mayimoqə sozuləjan taəqlikta barlik olturuwəkanlarning, yəni Zidoniylarning zemini katarliklardan ibarəttur. Bu zemindiki həlkning həmmisini Mən Israil aldidin koəliwetimən. Xunga sən qoqum Mening sanga buyruojinim boyiqə buni qək taxlap Israilliklarəja miras kəlip təkəsim kəlip berixing kerək. 7 Sən əmdi bu zeminlarni tokkuz kəbilə bilən Manassəhning yerim kəbilisigə miras kəlip bəlgin». 8 Rubənlər bilən Gadlar bolsa, [Manassəhning yerim kəbilisi] bilən birlikə Jordan dəryasining u keti, yəni xərk tərpidə Musaning ularəja bərgən mirasioqə igə boldi; buni Pərwərdigarning kuli boləjan Musa ularəja miras kəlip bərgənidi: — 9 Ularning zeminliri Arnon jiloqisining boyidiki Aroərdin tartip, jümlidin jiloqining otturisidiki xəhər wə Dibonəjoqə sozuləjan Mədəba tüzənglik, 10 Həxbonda sələnət kəloqan, Amoriylarning padixahi Siqonning Ammoniylarning qəgrasioqə boləjan həmmə xəhərliri; 11 Gilead bilən Gəxuriylar wə Maakatiylarning qət yurtliri, Həmon teoqining həmmisi wə Salkəhoqə sozuləjan barlik Baxan zemini; 12 [gigantlar boləjan] Rəfayiyəlarning kalduq nəslidin boləjan Axtarot bilən Ədrəydə sələnət kəloqan Ogning Baxandiki pütkül padixahlık zeminidin ibarət idi; muxu zemindikiləni Musa məəqlup kəlip, zeminliriəja igə boldi. 13 Ləkin

Israillar Gəxuriylar bilən Maakatiylarning əz yurtliridin koəliwetimədi; xunga Gəxuriylar bilən Maakatiylar bəgingiqə Israil arisida turmaxta. 14 Ləkin [Musa] Lawiy kəbilisigə heq miras zeminni bərmigən; Israilning Hudasi Pərwərdigar ularəja eytkinidək, Pərwərdigarəja atap otta sunuloqan kurbənlıklar ularning mirasidur. 15 Musa Rubənlər kəbilisigə, jəmət-ailliri boyiqə yurtlarni miras kəlip bərgənidi. 16 Ularning zemini bolsa Arnon jiloqisining yenediki Aroərdin tartip, jiloqining otturisidiki xəhər wə Mədəbaning yenediki pütkül tüzənglik, 17 Həxbon wə uningəja karaxlik tüzənglikteki həmmə xəhərlər, Dibon, Bamot-Baal, Bəyt-Baal-Meon, 18 Yəhəz, Kədəmot, Məfaat, 19 Kiriətəyim, Sibmah, wə «jiloqə teoq»diki Zərat-Xəhər, 20 Bəyt-Peor, Pisgəh teoqidiki dawanlar, Bəyt-Yəximot, 21 tüzənglikteki barlik xəhərlər wə Həxbonda sələnət kəloqan, Amoriylarning padixahi boləjan Siqonning pütkül sələnətining zeminini əz iqigə aldi. Bu padixah wə uning bilən xu yurtta olturuqluk, [Siqonəja] bəkejoqan sərdərlər Əwi, Rəkəm, Zur, Hur wə Rəba katarlik Midiyan əmiriliri bolsa Musa tərpidin əltürülənidə. 22 Xu wəqəttə Israillar əltürənlər iqidə Beorning ooqli palqi Balaammu bar idi; unimu ular kiliqlap əltürənidə. 23 Rubənlərnərnin zeminining qəgrasi Jordan dəryasining əzi idi. Rubənlərnərnin jəmət-ailliri boyiqə ularəja bəlungən mirasi mana bu xəhərlər bilən kənt-kixlakliri idi. 24 Musa yənə Gad kəbilisigə, yəni Gadlarning jəmət-ailliri boyiqə ularəja miras bəlup bərgənidi. 25 Ularning zeminliri bolsa Yaazər bilən Gileadning barlik xəhərliri, Ammoniylarning zeminining yerimi taki Rabbah aldidiki Aroərgiqə, 26 Həxbondin tartip Ramat-Mizpəh wə Bətonimoqə, Mahənayimdin tartip Dəbirning qəgrasioqə, 27 jiloqəja jaylaxqan Bəyt-Həram, Bəyt-Nimrah, Sukkot wə Zafonlar, Həxbonning padixahi Siqonning sələnətining Jordan dəryasining xərkij ketidiki kəloqan kismi, dəryani yaxilap Kinnərot Dengizining u bəxioqə idi. 28 Gadlarning jəmət-ailliri boyiqə ularəja bəlungən mirasi mana bu xəhərlər bilən kənt-kixlakliri idi. 29 Musa Manassəhning yerim kəbilisigə miras bərgənidi; Manassəhning yerim kəbilisigə jəmət-ailliri boyiqə bu miras bəlup berilənidə: — 30 zeminliri Mahənayimdin tartip, pütkül Baxan zemini, Baxanning padixahi Ogning pütkül sələnətining zemini wə Yairming barlik yeza-kəntliri (bu yeza-kəntlər Baxanning əzigə jaylaxqan bolup, jəmiy atmix idi), 31 Gileadning yerimi bilən Baxan padixahi Ogning sələnətidiki Axtarot wə Ədrəy xəhərliri Manassəhning ooqli Makirning əwladioqə təwə kəloqan bolup, Makirlarning yerim kismiəja jəmət-ailliri boyiqə miras kəlip bəlup berilənidə. 32 Musa Jordan dəryasining xərk ketidə, Yerihoning udulida, Moabning tüzənglikliridə boləjan wəqəttə bəlup bərgən miraslar mana bu zeminlar idi. 33 Ləkin Musa Lawiy kəbilisigə heq miras zeminni təkədim kəlmidi; Israilning Hudasi Pərwərdigar ularəja eytkinidək, U Əzi ularning mirasidur.

14 Israillarning Kanaan zeminidin aloqan mirasliri təwəndikidək; Əliazar kahin bilən Nunning ooqli Yəxua wə Israil kəbililiridiki jəmət-ailə baxlikliri muxu miraslarni ularəja bəlup bərgən. 2 Pərwərdigar Musaning wasitisi bilən tokkuz yerim kəbilə teoqrisida

buyruqinidək, ularning hər birining ülxü qək taxlax bilən belüp berildi. **3** Qünki qaləjan ikki kəbila bilən Manassəhning yerim kəbilisining mirasini bolsa Musa İordan dəryasining u tərəpidə ularəqa təkسيم kıləjanidi; lekin u Lawiyalarəqa ularning arisida heq miras bərmigəni **4** (Yüsüpning əwladlıri Manassəh wə Əfrayim degən ikki kəbiləgə belüngəni. Lawiyalarəqa bolsa, turuxkə bolidiəjan xəhərlər bəkitilip, xundakla xu xəhərləgə təwə yaylaklardin qarpaylırini bəkidiejan wə mal-mülükłirini orunlaxturidiəjan yərlərdin baxkə ularəqa heq ülxünləri bərmigəni). **5** Pərwərdigar Musaqə qandək buyruəjan bolsa, Israillər xundək kılıp zemini belüxüwalidi. **6** Yəhudalar Gilgaləqa, Yəxuaning kəxiəqa kəldi, Kənziziy Yəfunnəhning oşlı Kaləb Yəxuaəqa mundək dedi: — «Pərwərdigar Əz adimi boləjan Musaqə mən bilən sening toşrangda Qadax-Barneada nemə degənlikini bilisənə; **7** Pərwərdigarning adimi Musa meni Qadax-Barneadin zemini qarlap kelixkə əwətkənda, mən kırık yaxta idim; qin [etikadlık] kənglüm bilən uningəqa həwər yətküzgənidim. **8** Əmma mən bilən qıqkən kərindaxlırim həlqning kənglini su kılıwətkəni. Ləkin mən bolsam pütün kəlbim bilən Pərwərdigar Hudayiməqa əgəxtim. **9** U küni Musa kəsəm kılıp: — «Sən pütün kəlbim bilən Pərwərdigar Hudayingəqa əgəxkining üqün, sening putung dəssigən zemin jəzmən əbədgiqə sening bilən nəslingning mirasi bolidu» — degəni. **10** — Mana İsrail qəldə sərgərdən bolup yürgən, Pərwərdigar Musaqə xu səzləri degən künidin keyinki kırık bəx yil iqidə Əzi eytkinidək meni tirik saqlidi. Mana mən bügün səksən bəx yaxkə kirdim. **11** Mən muxu kündimə Musa meni qarlawkə əwətkən künidək küqlükəm, məyli jəng kılıx bolsun yaqi bir yərgə berip-kelix bolsun, mening yənilə baldurkidək küq-dərmanim bardur. **12** Əmdi Pərwərdigar xu künidə wədə kıləjan bu təqlik yurtni mənə miras kılıp bərgin; qünki u küni sənmə u yərdə Anakiylər turidiəjanlıqini, xundakla qəng həm mustəhəkən xəhərlər bərlükini anglidiəjan. Ləkin Pərwərdigar mən bilən billə bolsila, Pərwərdigar eytkinidək mən ularni kəşliwətimən». **13** Buni anglap Yəxua Yəfunnəhning oşlı Kaləbkə bəht-bərikət tiləp, Həbronni uningəqa miras kılıp bərdi. **14** Xungə Həbron taki bügüngiə Kənziziy Yəfunnəhning oşlı Kaləbning mirasi bolup turmaqta; qünki u pütün kəlbilə bilən İsrailning Hudasi Pərwərdigarəqa əgəxkən **15** (ilgiri Həbron bolsa Kiriət-Arba dəp atilatti. Arba degən adəm Anakiylər arisida əng dangki qıqkən adəm idi). Xundək kılıp zemin jəngdin aram tapti.

15 Yəhudalar kəbilisining mirasi bolsa jəmət-ailliliri boyiqə qək taxlinip erixkən zemin bolup, jənuubi tərəpning uqi Edomning qəgrisiəqa wə Zin qəligə tutaxti; **2** jənuubi qəgrisi «Xor dengizi»ning ayioqidin, yəni jənuubi tərəpkə qəkqiyip qıqkən kəltükün taxlinip. **3** «Serik Əxək dawini»ning jənuub təripidin etüp, Zinəqa tutaxti; andin Qadax-Barneaning jənuubini yakilap Həzronəqa etüp, Addarəqa berip, Karkaahkə burulup, **4** Azmonəqa etüp Misir ekini bilən qıqıp, uqi dengizəqa takixatti. Bu ularning jənuubi qəgrisi idi. **5** Xarkiy qəgrisi bolsa Xor dengizidin İordan dəryasining dengizəqa kuyulidiəjan eozijieqə idi; ximaliy qəgrisi bolsa dengizning İordan dəryasining dengizəqa kuyulidiəjan

eozizidin baxlinip, **6** andin Bəyt-Həqləhəqa berip, Bəyt-Arabəhning ximalidin etüp, Rubəhning oşlı Bəhəhning texining kəxiəqə idi; **7** andin qəgra Akor jiləjisidin Dəbirgə qarap etüp, u yərdin ximal təripigə burulup, jiləjining jənuub təripidiki Adummiməqa qıkdidiəjan dawanning udulidiki Gilgaləqa yetip berip, andin Ən-Xəməx suliridin etüp, Ən-Rogəl bulikiəqa tutixatti; **8** u yərdin «Bəh-Yənnomning jiləjisi»əqa qıqıp, Yəbusiylər egizlikidin, yəni Yerusalemming jənuub təripidiki dawandin etüp, andin Hinnom jiləjisining ximaliy bəxidiki təşning qəkkisiəqa qıkti; **9** qəgra bu təşning qəkkisidin Nəftəh süyining bulikiəqa berip, andin Əfron təşidiki xəhərlirining yeni bilən qıqıp, u yərdin Baaləh (yəni Kiriət-Yearim)əqa yetip berip, **10** andin Baaləhtin etüp, qərb təripigə kayrilip Seir təşieqa berip, Yearim təş (yəni Kesalon)ning ximaliy bəşridin etüp, Bəyt-Xəməxə qıxüüp, Timnahtin etti; **11** andin ximaləqa qarap Əkronning dawini bilən qıqıp Xikronəqa etüp, Baaləh təşining yenieqa tutixip, Yəbnəəlgə yetip, andin uqi dengizəqa taqaxkanidi. **12** Qərb təripidiki qəgrisi bolsa dengiz boylıri idi. Yəhudalarning jəmət-ailliliri boyiqə ularəqa tohtitilon tet təripidiki qəgra mana xu idi. **13** Yəfunnəhning oşlı Kaləbgə bolsa, Pərwərdigarning Yəxuaəqa bərgən əmri boyiqə, uningəqa Yəhudalarning arisida bir ülxü, yəni Anakning atisi Arbaning xəhiri boləjan Həbron ata kılindi. **14** Kaləb xu yərdin Xəxay, Ahimən wə Talmay degən üç Anakiyni kəşliwətti; ular üçi Anakning əwladı idi. **15** Andin xu yərdin qıqıp, Dəbirdə turuwatkanlarəqa hujum kıldı (ilgiri Dəbirning nami Kiriət-Səfər idi). **16** Kaləb: — Kimki Kiriət-Səfərgə hujum kılıp uni əlsa, uningəqa kizim Aksəhni hotunlukkə bərimən, degəni. **17** Kaləbning ukisi Kenazning oşlı Otniyəl uni ixəql kıldı, Kaləb uningəqa kizi Aksəhni hotunlukkə bərdi. **18** Xundək boldiki, kiz yatlık bolup uning kəxiəqa barar qəşdə, erini atisidin bir parqə yər soraxkə ündidi. Aksəh əxaktin qıxüxigə Kaləb uningdin: — Sening nemə təliping bar? — dəp soridi. **19** U jawab berip: — Meni əlahidə bir bərikətligəysən; sən mənə Nəgəwdin [kaşojrak] yər bərgənəkənsən, mənə birnəqə buləkənimə bərgəysən, — dedi. Xuni dewidi, Kaləb uningəqa üstün buləklər bilən astin buləkləri bərdi. **20** Təwəndikilər Yəhuda kəbilisigə ularning jəmət-ailliliri boyiqə təkən miras ülxülərdur: — **21** Yəhuda kəbilisining əng jənuubiəqa jaylaxkən, Edom qəgrisi tərəptiki xəhərlər: — Kabzəəl, Edər, Yəgür, **22** Kinaləh, Dimonəh, Adadəh, **23** Kədəx, Həzor, Yitnan, **24** Zif, Tələm, Bealot, **25** Həzor-hadattəh, Keriot-Həzron (yəni Həzor), **26** Amam, Səmə, Moladəh, **27** Həzar-Gaddəh, Həxmon, Bəyt-Pələt, **28** Həzar-Xual, Bəər-Xəba, Biziotiya, **29** Baaləh, İjim, Ezəm, **30** Əltolad, Kesil, Horməh, **31** Ziklag, Madmannəh, Sansannəh, **32** Libəot, Xiləhim, Ayin wə Rimmon kətarlıqlar jəmiy yigirmə tokkuz xəhər wə ularəqa karaxlık kənt-kixləklər idi. **33** Xəfələh oymənlikidiki xəhərlər bolsa Əxtəol, Zorəh, Axnəh, **34** Zənoəh, Ən-Gənnim, Təppuəh, Ənam, **35** Yərmüt, Adullam, Sokoh, Azikəh, **36** Xaarayim, Aditəim, Gədərah wə Gədərotəim bolup, jəmiy on tət xəhər wə ularəqa karaxlık kənt-kixləklər idi. **37** Bulardin baxkə yənə Zinan, Hədadəh, Migdal-Gad,

38 Dilean, Mizpah, Yoqtəəl, 39 Laqix, Bozkat, Əglon, 40 Kabbon, Lahmas, Kitlix, 41 Gəderot, Bəyt-Dagon, Naamaħ wə Makkədəħ bolup, jəmiy on altə xəhər wə ularoĵa qaxaxliq kənt-kixlaklar idi. 42 Buningdin baxka yənə Libnah, Etər, Axan, 43 Yəftah, Axnah, Nəzib, 44 Keilah, Aqzib wə Maraxah bolup, jəmiy tokkuz xəhər wə yənə ularoĵa qaxaxliq kənt-kixlaklarmu bar idi; 45 yənə Əkron bilən uninoĵa qaxaxliq yeza-kəntlər, 46 xundakla Əkronning oĵərb tərpidin tartip Axdodning yenidiki həmmə xəhərlər bilən ularning kənt-kixlakliri qoxulup, 47 Axdod wə uninoĵa qaxaxliq yezilar wə kənt-kixlaklar, Gaza xəhiri wə xundakla Misir ekiniĵiqə wə Uluoĵ Dengizning kiroĵiqiĵiqə, uninoĵa qaxaxliq yezilar wə kənt-kixlaklar bar idi. 48 Taqlik rayondiki xəhərlər: — Xamir, Yattir, Sokoh, 49 Dannah, Kiriət-Sannah (yəni Dəbir), 50 Anab, Əxtəmoħ, Anim, 51 Goxən, Həlon wə Giloh bolup, jəmiy on bir xəhər wə ularoĵa qaxaxliq kənt-kixlaklar idi. 52 Buningdin baxka yənə Arab, Dumah, Exan, 53 Yanim, Bəyt-Tappuah, Afikah, 54 Həmtah, Kiriət-Arba (yəni Həbron) wə Zior bolup, jəmiy tokkuz xəhər wə ularoĵa qaxaxliq kənt-kixlaklar bar idi. 55 Buningdin baxka yənə Maon, Karməl, Zif, Yuttaħ, 56 Yizrəəl, Yokdeam, Zanoah, 57 Kayin, Gibeah wə Timnah bolup, jəmiy on xəhər wə ularoĵa qaxaxliq kənt-kixlaklar bar idi. 58 Buningdin baxka yənə Həlħul, Bəyt-Zur, Gədor, 59 Maarat, Bəyt-Anot wə Əltəkon bolup, jəmiy altə xəhər wə ularoĵa qaxaxliq kənt-kixlaklar bar idi. 60 Buningdin baxka yənə Kiriət-Baal (yəni Kiriət-Yearim) wə Rabbah deĵən ikki xəhər wə ularoĵa qaxaxliq kənt-kixlaklar bar idi. 61 Qəldiki xəhərlər bolsa: — Bəyt-Arabah, Middin, Səkahah, 62 Nibxan, «Xor Xəhiri» wə Ən-Gədi, jəmiy altə xəhər wə ularoĵa qaxaxliq kənt-kixlaklar idi. 63 Lekin Yerusalemda olturuqluk Yəbusiyarni bolsa Yəħudalar qoĵliwətmigən; xunga ta bəgüngiqə Yəbusiyar Yəħudalar bilən Yerusalemda billə turmaqta.

16 Yüsüpnig əwladliriĵa qək taxlinip qikkən miras zemin bolsa Yerihooĵa tutax boloĵan İordan dəryasidin tartip, Yerihoning xərk tərpidiki kəllərgiqə boloĵan yurtlar wə Yerihodin qikiq, qəldin etüp Bəyt-Əlning taqlik rayoniĵa sozuloĵan yurtlar idi. 2 Qəgrisi Bəyt-Əldin tartip Luzoĵa, andin Arkiylarning qəgrisiĵa Atarotka yetip, 3 andin oĵərb tərpiĵə berip, Yafətliylərnig qəgrisiĵa tutixup, Astin Bəyt-Həronning qetiĵə qüxüp, Qəzərgə berip dengizdə ahirlixatti. 4 Yüsüpnig əwladliri, yəni Manassəħ bilən Əfraymlar erixkən miras ülüxi mana xu idi. 5 Əfraymlarning jəmət-ailiri boyiqə aloĵan zeminining qəgrisi təwəndikidək: — miras zeminning xərk tərptiki qəgrisi Atarot-Addardin tartip üstün Bəyt-Həronoĵiqə yetip, 6 andin dengizə berip ximaloĵa qaxap Mikmitatka qikti; andin yənə xərk tərpidiki Taanat-Xilohka qayrilip, uningdin etüp xərk tərpkə qaxap Yanoahka, 7 Yanoahdin qüxüp Atarot bilən Naaratka yetip, Yerihooĵa yetixip İordan dəryasiĵa qikti. 8 Qəgra Tappuahdin oĵərb tərpkə qikiq Kanah ekiniĵiqə berip, dengizə yetip ayaqlaxti. Əfraymning kəbilisigə, yəni ularning jəmət-ailirigə təgkən miras ülüxi xu idi. 9 Buningdin baxka Əfraymlar üqün Manassəħning mirasining otturisida birnəqqə xəhərlər ayriloĵanidi; bu ayriloĵan xəhərlərnig həmmisi qaxaxliq

kənt-kixlakliri bilən qoxuloĵanidi. 10 Əmma [Əfraymlar] Gəzərdə olturuqluk Qanaaniylarni qoĵliwətmigənidi; xunga Qanaaniylar ta bəgüngiqə Əfraymning arisida turup, məhsus həxarqi mədikarlar bolup turmaqta.

17 Manassəħ Yüsüpnig tunji ooqli boləqaqka, uning kəbilisigimu qək taxlinip miras berilgən. Manassəħning tunji ooqli Makirning [əwladliri] (Makir Gileadning atisi idi) batur palwan boləqaqka, ularoĵa Gilead bilən Baxan miras kiliq berildi. 2 Manassəħning kəloĵan əwladlirimu, jümlidin Abiezərlər, Hələklər, Asriəllər, Xəkəmlər, Həfərlər bilən Xemidalar əz jəmət-ailiri boyiqə miras ülüxini aldı. Bular bolsa Yüsüpnig ooqli Manassəħning ər jəmət ailiri idi. 3 Əmdi Manassəħning qəwrisi, Makirning əwrisi, Gileadning nəwrisi, Həfərnig ooqli Zəlofiħadning ooql pərzəntliri yək bolup, pəkət kizilirli bar idi. Uning kizlirining isimliri Məħləħ, Noah, Həglaħ, Milkah wə Tirzəħ idi. 4 Ular kəħin Əliazar bilən Nunning ooqli Yəxua wə əmirlərnig kəxiĵə berip ularoĵa: — Pərwərdigar Musaoĵa biz toşruqluk kərinaxlirimiz katarida miras bərixkə əmr kiliqanidi, dedi. Xuni dewidi, [Yəxua] Pərwərdigarning əmri boyiqə ularning atisining kərinaxliri katarida ularoĵa miras bərdi. 5 Buning bilən İordan dəryasining u tərpidiki Gilead bilən Baxan zeminliridin baxka, Manassəħkə yənə on ülxik yər berildi. 6 Qünki Manassəħning kizliri uning ooqullirining katarida miraska igə boləqanidi; Gilead zəmini Manassəħning kəloĵan əwladliriĵə təgkənidi. 7 Manassəħning zeminining qəgrisi bolsa Axirdin tartip Xəkəmnig utturidiki Mikmitatka berip, andin jənub tərpiĵə qayrilip, Ən-Tappuahda turəqularning jəyiĵə tutixatti. 8 Qünki Tappuahning zəmini bolsa Manassəħgə təgkənidi; lekin Manassəħning qəgrisiĵa Tappuah xəhiri Əfraymoĵa təwə idi. 9 Qəgrisi u yərdin Kanah ekiniĵə qüxüp, jiləjoning jənub tərpi bilən qikti. U yərdiki xəhərlər bolsa Manassəħning xəhərlirining arisida bolsimu, Əfraymoĵa təgdi. Manassəħning qəgrisi jiləjoning ximal tərpi bilən berip dengizə yetip ahirlixatti. 10 Jiləjoning jənub tərpidiki zemin Əfraymoĵa, ximal tərpidiki zemin Manassəħkə təwə idi; oĵərb tərpinig qəgrisi dengiz idi. Ularning zəmini ximal tərpidə Axirning ülxigiqə yetip, xərk tərpi İssakarning ülxigə tutaxkanidi. 11 Manassəħkimu İssakar bilən Axirning ülxiliri iqidin Bəyt-Xəan wə uninoĵa qaxaxliq kəntlər, İbleam bilən uninoĵa qaxaxliq kəntlər, Dor əhalisi bilən Dorə qaxaxliq kəntlər, Ən-Dor əhalisi bilən Ən-Doroĵa qaxaxliq kəntlər, Taanak əhalisi bilən Taanakka qaxaxliq kəntlər wə Megiddo əhalisi bilən Megiddoĵa qaxaxliq kəntlər, yəni «Üq Egizlik» deĵən yurt təgdi. 12 Lekin Manassəħ bilən xəhərdikilərnə qoĵliwətmididi; Qanaaniylar xu yurtlarda turuwerixkə niyət baqliĵanidi. 13 İsrailar barəqanseri kiyəyəgəqkə Qanaaniylarni əzlrigə həxarqi kiliq bekindurdi, lekin ularni əz yərliridin mutlək qoĵliwətmididi. 14 Yüsüplər bolsa Yəxuaĵə: — Biləz Pərwərdigar həziroĵə xundak bərikətləp kəlgən, qong bir həlk tursaq, sən nemixkə qək taxlax bilən bizgə pəkət bir ülxik miras, bir pərqə yərlə bərding? — dedi. 15 Yəxua ularoĵa jawab berip: — Əgər silər qong bir həlk bolsanglar, Əfraymning taqlik yurti silərgə tar kəlgən bolsa, ormanoĵa berip u yərdiki

Pərizziylər bilən [gigant] Rəfayiyalar yurtida dərəhlərni kesip, əzlinglər üçün bir jayni qikiriwelinglar, dedi. **16** Ləkin Yüsiüplər: — Taoqlik yurt bizgə yətməydu; xuning bilən bir waqıtta jiləjida turuwatqanlar, mayli Bəyt-Xeanda wə uningə qaraxlik kəntlərdə bolsun yaki Yizrəəl jiləjisida turuwatqan Kanaaniylar bolsun, həmmining təmürdin jəng harwiliri bar ikən, dedi. **17** Xundak dewidi, Yəxua Yüsiüp jəməti boləjan Əfrayim bilən Manassəhgə sez kilip: — Silər dərwaqə qong bir həlksilər wə zor küqunglar bardur; xunga silərgə pəkət bir ülüxla miras berilsə bolmaydu; **18** axu pütkül taoqlik yurtmu silərgə berilidu; gərəp u ormanlik bolsimu, silər uni kesip boxitisilər wə uning ətrəpirləjimu igə bolislar; Kanaaniylarning təmür jəng harwiliri bar, xundakla küqlük bolsimu, silər ularni həydəp qikiriwətəlisilər, — dedi.

18 Pütkül Israillər jamaiti Xilohqa yiojilip, u yərdə ibadət qediri tiktı. Gərəp zemin ularning aldida boysunduruləjan bolsimu, **2** ləkin Israillər arisida əz miras ülüxi tehi təkşim kilinmıəjan yəttə kəbilə kəlojanidi. **3** Xunga Yəxua Israilləroja mundak dedi: — «Ata-bowiliringlarning Hudasi Pərwərdigar silərgə bərgən bu zeminni kolunglarəja elixka susluk kilip kaqanojiqə kəynigə sürisilər? **4** Silər əziunglar üqün hər kəbilidin üq adəmni tallanglar; mən ularni kozojilip bir pütkül zeminni aylinip qikip, uni hər bir kəbilə əz miras ülüxigə muwapik sızip-hatiriləxka, andin kəximəja yenip kelixkə əwətimən. **5** Ular zeminni yəttə ülüxkə bəlsun; ləkin Yəhuda kəbilisi bolsa jənubtikı əz ülüx zeminiəda turıwərsun, Yüsiüpnıng jəmətimu ximal tərəptiki əz ülüx zeminiəda turıwərsun. **6** Silər zeminni yəttə ülüxkə bəlip, pasilini hatiriləp sızip yeniməja kelinglar; andin mən Pərwərdigar Hudayimizning aldida bu yərdə silər üqün qək taxlaymən. **7** Əmma Lawiylarning bolsa, aranglarda ülüxi bolmaydu, qünki Pərwərdigarning kahinliki ularning mirasidur. Gad bilən Rubən wə Manassəh yerim kəbilisi bolsa İordən dəryasining u kəti, xərk tərpidə Pərwərdigarning kuli boləjan Musa ularəja miras kilip bərgən yərləni allıkaqan aləjandur». **8** [Zeminni hatiriləxkə bəkitkən] kixilər kozojilip yoləja qikkənda, Yəxua ularəja kəttik jekiləp: — Silər bərip zeminni aylinip, uni sızip-hatiriləp mening kəximəja yenip kelinglar; andin mən muxu yərdə, Xilohning əzidə Pərwərdigarning aldida silər üqün qək taxlaymən, dedi. **9** Xundak dewidi, bu adəmlər bərip zeminni aylinip, uni sızip-hatiriləp, xəhərlər boyiqə yəttə ülüxkə bəlip, hatirigə sızip, Xilohdikı qədirgəhka, Yəxuaning kəximəja yenip kəldi. **10** Andin Yəxua Xilohda Pərwərdigarning aldida ular üqün qək taxlidi wə xu yərdə kəbilə-jəməti boyiqə zeminni Israilləroja təkşim kilip bərdi. **11** Binyaminlar kəbilisigə jəmət-ailliri boyiqə qək tartildi; ular qək arkiqlik erixkən zemin Yəhudalar bilən Yüsiüplərnıng zemini otturisidiki yurt boldi. **12** Ularıning ximaliy qəgrisi İordən dəryasidin baxlap, Yerihoning ximal tərpidiki dawanni yandap, ojarb tərpiyə qarap taoqlik yurtka qikip wə Bəyt-Awənnıng qəligə tutixatti; **13** andin Luzəja qikip, luz, yəni Bəyt-Əlnıng jənub tərpinı yandap etüp, astin Bəyt-Horənnıng jənubidiki taoşka yəkin Atarət-Addarəja qüxti; **14** qəgra xu yərdin etüp ojarbtin jənubka

qayrilip, Bəyt-Horənnıng jənubining udulidiki taojdin Yəhudalarıning xəhərliridin biri boləjan Kiriət-Baal (yəni Kiriət-Yeariməja) tutaxti. Bu ojarb tərəpning qəgrisi idi. **15** Jənub tərəpning qəgrisi Kiriət-Yearimning qətidin baxlap ojarb tərpiyə mēngip, Nəftəohtiki su mənəbisigə tutaxti; **16** qəgra andin Rəfayiyalarıning jiləjisining ximal tərpiyə jaylaxkən Bən-Hınnomning jiləjisining udulidiki taojdin bəxiəja qüxüp, andin Hınnomning jiləjisi bilən yənə qüxüp, Yəbusiyalarıning egizlikining jənub tərpi bilən mēngip, andin Ən-Rogəl bulikəja yətti; **17** andin ximal tərpiyə qayrilip Ən-Xəməx bulikədin etüp, Adullam dawining udulidiki Gəliotka bərip, Rubənnıng oqlı Bohənnıng təxiəja qüxüp, **18** wə Arabah tüzənglikining ximal tərpidiki egizliktin etüp, Arabah tüzənglikigə qüxti. **19** Andin qəgra ximal tərpiyə qikip Bəyt-Həglahning dawinoja tutixip, İordən dəryasining jənubiy əziəda, yəni Xor dengizining ximaliy kəltukəda ahirlaxti. Bu jənub tərəpning qəgrisi idi. **20** Xərk qəgrisi bolsa İordən dəryasining əzi idi. Bu Binyaminlarıning ülüxi bolup, ularəja jəmət-ailliri boyiqə tohtitiləjan miras zeminiəning qəgrisi xu idi. **21** Binyaminlar kəbilisigə jəmət-ailliri boyiqə təkğən xəhərlər bolsa təwandikilərdur: — Yerihə, Bəyt-Həglah, Emək-Kəziz, **22** Bəyt-Arabah, Zəmarayim, Bəyt-Əl, **23** Awwim, Parah, Ofrah, **24** Kəfar-Həamonay, Ofni wə Geba bolup, jəmiy on ikki xəhər wə ularəja qaraxlik kənt-kixlaklar idi; **25** Buningdin baxka Gibeon, Ramah, Bəərot, **26** Mizpah, Kəfirah, Mozh, **27** Rəkam, İrpəəl, Taraləh, **28** Zəlah, Hə-Ələf, Yəbusi (yəni Yerusalem), Gibeəh wə Kiriət bolup, jəmiy on tət xəhər wə uningəja qaraxlik kənt-kixlaklarmu bar idi. Bu bolsa Binyaminlarıning miras ülüxi bolup, jəmət-ailliri boyiqə ularəja beriləndi.

19 İkkinqi qək Ximeənoja qikti, yəni Ximeənlər kəbilisigə jəmət-ailliri boyiqə tartildi; ularning mirasi bolsa Yəhudalarıning miras ülüxining arisida idi. **2** Ularıning erixkən mirasi iqidə Bəər-Xəba, Xəba, Moladah, **3** Həzar-Xual, Balah, Ezəm, **4** Əltolad, Bitul, Hormah, **5** Ziklag, Bəyt-Markabot, Həzar-Susah, **6** Bəyt-Libaot wə Xaruəhən bolup, jəmiy on üq xəhər wə ularəja qaraxlik kənt-kixlaklar idi. **7** Buningdin baxka yənə Ayin, Rimmən, Etər, Axan bolup, jəmiy tət xəhər wə ularəja qaraxlik kənt-kixlaklar **8** Həmədə jənub tərəptiki Baalat-Bəər (yəni jənubdiki Ramah)əjiqə boləjan bu [tət] xəhərnıng ətrəpidiki həmmə kənt-kixlaklarmu bar idi. Bular Ximeənlər kəbilisining ülüxi bolup, jəmət-ailliri boyiqə erixkən mirasi idi. **9** Ximeənlarning miras ülüxi Yəhudalarıning ülüxining iqidin elip berildi; qunki Yəhudalarıning miras ülüxi əzlrigə kəplük kiləjanidi, xunga Ximeənlarning miras ülüxi ularning miras ülüxining iqidin berildi. **10** Üqinqi qək Zəbulunlar kəbilisigə jəmət-ailliri boyiqə tartildi; ularning miras qəgrisi Saridka baratti, **11** qəgrisi ojarb tərəptə Məreələhka bərip Dəbbəxətəke yetip Yokneənnıng udulidiki ekinoja tutixatti; **12** U Saridtin xərk tərpiyə qayrilip, kün qikixka burulup Kislot-Tabor yurtioja tutixip, Dabiratka etüp, Yafiyəja bardi; **13** andin xu yərdin u xərk tərpiyə kün qikixka [yənə] burulup, Gat-Həfər wə Ət-Kazinoja kelip Nəəhka sozuləjan Rimmən yurtioja yetip bardi. **14** Andin u yərdin ximal tərəpkə qayrilip, Hənnatonəja yetip

berip, Yiftah-Əlning jilojisida ahirlaxti. **15** Ularning ülüxi yəna Kattat, Naħalal, Ximron, Yidalah wə Bəyt-Ləħəmnimu orap, jəmiy on ikki xəhər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-kixlaklarnimu ez iƣiga alatti. **16** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-kixlaklar Zəbulunlarning miras ülüxi bolup, jəmət-ailliri boyiqə ularoƣa berilgəni. **17** Tətinƣi ƣəƣ Issakaroƣa ƣiƣti, yəni Issakarlar ƣəbilisigə jəmət-ailliri boyiqə tartildi; **18** ularoƣa berilgən yurtlar Yizrəəlgə bolup, Kəsullot, Xunəm, **19** Həfarayim, Xion, Anaħarat, **20** Rabbit, Kixion, Ebəz, **21** Rəmət, Ən-Gənnim, Ən-Həddah wə Bəyt-Pəzzəzni wə iƣigə aldi; **22** andin qəgrisi Tabor, Xahəzimah wə Bəyt-Xəməkkə yetip, Iordan dəryasida ahirlaxti; ularning ülüxi jəmiy on altə xəhər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-kixlaklar idi. **23** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-kixlaklar Issakarlarning miras ülüxi bolup, jəmət-ailliri boyiqə ularoƣa berilgəni. **24** Bəxinƣi ƣəƣ Axirlar ƣəbilisigə jəmət-ailliri boyiqə tartildi; **25** ularning zemini Həkkat, Həli, Bətan, Aƣsaf, **26** Alləmmələk, Amed wə Mixalni ez iƣigə aldi; qəgrisi oƣərb tərəpta Kərməl bilən Xiləh-Libnatƣa tutixip, **27** andin xərk tərəpkə ƣayrilip Bəyt-Dəgoƣoƣa berip, Zəbulun [zemini] bilən Yiftah-Əl jilojisining ximal təripidin ötəp, Bəyt-Əmək bilən Neialgə yetip berip ƣabulning ximal təripigə ƣiƣti; **28** Ebron, Rəhəb, Həmmən wə Kanaħni ez iƣigə elip Qong Zidonoƣa yetip bardı. **29** andin qəgrisi Ramaħ təripigə ƣayrilip, Tur degən mustəħkəm xəhərgə berip, Hosaħƣa ƣayrilip, Aƣzib bilən Həbəlğə tutax boləƣan dengizda ahirlaxti; **30** zemini Ummah, Afək wə Rəhəbnimu ez iƣigə aləƣan; jəmiy yigirmə ikki xəhər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-kixlaklarni ez iƣigə aləƣanidi. **31** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-kixlaklar Axirlarning miras ülüxi bolup, jəmət-ailliri boyiqə ularoƣa berilgəni. **32** Altinƣi ƣəƣ Naftalioƣa ƣiƣti, yəni Naftalilar ƣəbilisigə jəmət-ailliri boyiqə tartildi; **33** ularning qəgrisi bolsa Hələftin ƣiqip, Zaanənnimdiki dub dərihidin ötəp, Adəmi-Nəkəb wə Yəbnəldin ƣiqip, Ləkkumoƣa yetip Iordan dəryasioƣa berip ahirlaxti. **34** Andin oƣərb tərəpkə ƣayrilip Aznot-Taboroƣa berip, xə yərdin Həkkokƣa ƣiqip, jənubta Zəbulunning ülüx zeminiəƣa tutixip, ximalda Axirning ülüx zeminiəƣa yetip, kün ƣiqix təripidə Iordan dəryasining yenida, Yəħudaning ülüx zeminiəƣa ulaxti. **35** Naftalining mustəħkəm xəhərliri Ziddim, Zər, Həmmat, Rəkkat, Kinnərət, **36** Adamah, Ramaħ, Həzor, **37** Kədəx, Ədrəy, Ən-Həzor, **38** Yiron, Migdal-Əl, Hərəm, Bəyt-Anat wə Bəyt-Xəməxlər bolup, jəmiy on tokƣuz xəhər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-kixlaklar idi. **39** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-kixlaklar Naftalilar ƣəbilisining miras ülüxi bolup, jəmət-ailliri boyiqə ularoƣa berilgəni. **40** Yəttinƣi ƣəƣ Danlarning ƣəbilisigə ƣiƣti; u ularning jəmət-ailliri boyiqə tartildi. **41** Ularning miras zemini bolsa Zoreah, Əxtəol, Ir-Xəməx, **42** Xaalabbın, Ayjalon, Yitlah, **43** Elon, Timnataħ, Əkron, **44** Əl-təkəħ, Gibbeton, Baalat, **45** Yəħud, Bənə-Barak, Gat-Rimmon, **46** Mə-Yarkon, Rəkkon wə Yafoning udulidiki yurtni ez iƣigə aldi. **47** Ləkin Danlarning zemini ez ƣolidin kətkən boləƣaƣa, Danlar ƣiqip Ləxəmgə hujum ƣilip uni ixəal ƣildi; aħalisini kiliqlap yəkitip, u yərnə əzining ƣilip makanlaxti; andin

ular Ləxəmgə atisi Danning ismini ƣoyup, uni Dan dəp atidi. **48** Mana bular, yəni bu xəhərlər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-kixlaklar Danlar ƣəbilisigə, ularning jəmət-ailliri boyiqə miras ƣilip berilgəni. **49** Bu tərəkida [Israillar] zeminni qəgra-qəgra boyiqə bəltəp boldi; andin ular Nunning oəli Yəħuoƣa ez arisidin miras bəltəp bərdi. **50** Pərwərdigarning buyruƣi boyiqə Yəħua tiliginidək uningəƣa Əfraim taəliƣ yurtidiki Timnat-Seraħ degən xəhərnə bərdi; buning bilən u xəhərnə ƣurup ƣiqip, uningda turdi. **51** Mana bular Əliazar ƣahin bilən Nunning oəli Yəħua wə Israilling ƣəbilə-jəmətlirining kattabxliri bir bolup Xilohda, jəmət qədirining dərəzasining aldidə turup, Pərwərdigarning aldidə ƣəƣ taxlap bəltəp təksim ƣiləƣan miraslardur. Bu tərəkida ular zeminning təksimatini tūgətti.

20 Pərwərdigar Yəħuoƣa səz ƣilip mundaƣ dedi: — **2** Sən Israilləroƣa mundaƣ degin: — «Əzüm Musaning wasitisi bilən silərgə buyruəandək, əziŋlar üqün «panaħliƣ xəhərlər»ni tallap beƣinglar; **3** bilməy, tasadiyiliktin adəm urup öltürəp ƣoyəƣan hərkəndəƣ kixi u xəhərlərgə ƣeqip ƣətsun. Buning bilən bu xəhərlər silərgə ƣan intəƣamini aləƣuƣidin panaħgəħ bolidu. **4** [Adəmi xundaƣ öltürgən] kixi bu xəhərlərnin birigə ƣeqip berip, xəhərnin ƣowuƣioƣa ƣelip, xə yərdə xəhərnin aƣsaƣalliriəƣə ez əħwalini eytsun; ular uni əzigə ƣəbul ƣilip xəhərgə ƣirgüzəp, uning əzliri bilən billə turuxioƣa uningəƣa jay bərsun. **5** Əmdi ƣan ƣisasini aləƣuƣi uni ƣoşƣlap ƣəlsa, ular adəm öltürgən kixini ƣisasarning ƣolioƣa təpxurup bərmisun; ƣünki xə kixining burundin ez ƣoxnisioƣa həq əq-adawiti bolmioƣan, bəli tasadiy əz urup öltürəp ƣoyəƣan. **6** [Adəm öltürgən] kixi jəmət aldidə sorəƣ ƣilinioƣuƣə xə xəhərdə tursun; andin xə waƣittiki bax ƣahin əlöp kətkəndə, u xə xəhərdin ayirilip, ez xəhərigə, yəni ƣeqip ƣiqkan xəhərdiki eyigə yənip ƣətsun. **7** Xuning bilən ular Naftali taəliƣ yurtidiki Kədəxni, Əfraimning taəliƣ yurtidiki Xəkəmnə wə Yəħudaning taəliƣ yurtidiki Kiriət-Arba, yəni Həbronni, **8** Yerihoning xərk təripidiki, Iordan dəryasining u ketidiki Rubən ƣəbilisining zeminidin tüzəngliƣkining ƣəlidiki Bəzərnə, Gad ƣəbilisining zeminidin Gileədtiki Ramotni wə Manassəħ ƣəbilisining zeminidin Baxəndiki Golanni tallap beƣitti. **9** Mana bu xəhərlər barliƣ Israillar wə ularning arisida turuwatƣan musapirlar üqün panaħgəħ boluxƣa beƣitilgən xəhərlərdur; kimki bilməy, tasadiyiliktin adəm öltürgən bolsa, uning jəmət aldidə sorəƣ ƣilinixidin burun, ƣan ƣisaskarning ƣolida əlməsliki üqün xə xəhərlərgə ƣeqip ketixə bu xəhərlər beƣitilgən.

21 U waƣitta Lawiy jəmətlirining kattiwəxliri ƣahin Əliazar, Nunning oəli Yəħua wə Israill ƣəbililirinin kattiwəxlirinin ƣəxioƣa berip, **2** ƣanaan zeminidiki Xilohda ularoƣa: — Musaning wasitisi arƣiləƣ Pərwərdigar biz toşƣruluƣ: «Ularoƣa turuxƣa xəhərlərnə, malliri üqün yaylaklarni ƣoxup bərgin», dəp eytƣan, dedi. **3** Xuni dewidi, Israillar Pərwərdigarning əmri boyiqə ez miras ülüxliridin munu xəhərlər bilən yaylaklarni ƣoxup Lawiyəroƣa bərdi: — **4** birinƣi taələƣəƣan ƣəƣ Kohət jəmətlirigə ƣiƣti; ƣəƣ taxlinip, Lawiyar

iqidiki kahin Harningning əwladlirioja Yəhuda kəbilisi, Ximeon kəbilisi wə Binyamin kəbilisining zeminliridin on üç xəhər bekitildi; **5** Andin Kohatning qalojan əwladlirioja qək taxlinip, Əfrain kəbilə-jəmətlirining zeminidin, Dan kəbilisining zeminidin wə Manassəh yerim kəbilisining zeminliridin on xəhər bekitildi. **6** Gərxonning əwladlirioja qək taxlinip, Issakar kəbilə-jəmətlirining zeminidin, Axir kəbilisining zeminidin, Naftali kəbilisining zeminidin wə Manassəhning yənə bir yerim kəbilisining zeminidin on üç xəhər bekitildi. **7** Mərarining əwladlirioja, jəmət-aililiri boyiqə qək taxlinip, Rubən kəbilisining zeminidin, Gad kəbilisining zeminidin wə Zəbulun kəbilisining zeminidin on ikki xəhər bekitildi. **8** Bu tərəkədə Pərwərdigar Musaning wasitisi bilən buyruşuinidək Israillar qək taxlap bu xəhərlər bilən yaylaqlirini qoxup, Lawiyalaroja bərdi. **9** Ular Yəhudaning kəbilisi bilən Ximeonning kəbilisining zeminidin təwəndə tizimlanojan munu xəhərləri bərdi: — **10** (qək taxlanojanda, Lawiyarning nəslilə bolojan Kohatlar jəmətidiki Harningning əwladlirioja birinqi qək qikqəqə munu xəhərlər berildi): — **11** ularoja Yəhudaning taşliq rayonidiki Kiriət-Arba (Arba Anakning atisi idi), yəni Həbron bilən ətrapidiki yaylaqlarini qoxup bərdi. **12** Ləkin xəhərgə təwə etizlər bilən kənt-kixlaklari Yəfunnəhning oşli Kaləbəkə miras kilip bərdi. **13** Xundək kilip ular Haring kahinining əwladlirioja adəm əltürgən kixilər panahlinidijə xəhər Həbron wə yaylaqlirini, yənə ularoja Libnah bilən yaylaqlirini, **14** Yattir bilən yaylaqlirini, Əxtəmoa bilən yaylaqlirini, **15** Həlon bilən yaylaqlirini, Dəbir bilən yaylaqlirini, **16** Ayin bilən yaylaqlirini, Yuttah bilən yaylaqlirini, Bəyt-Xəməx bilən yaylaqlirini bərdi; bu ikki kəbilisining zeminliridin jəmiy tokkuz xəhəri bərdi. **17** Mundin baxqə ularoja Binyamin kəbilisining zeminidin Gibeon bilən yaylaqlirini, Geba bilən yaylaqlirini, **18** Anatot bilən yaylaqlirini, Almon bilən yaylaqlirini qoxup jəmiy tət xəhər bərdi. **19** Bu tərəkədə kahinlər, yəni Harningning əwladlirioja berilən xəhərlər on üç boldi; bular ətrapidiki yaylaqliri bilən berildi. **20** Ular yənə Lawiyarning nəslidin bolojan Kohatning qalojan jəmətlirigimü xəhərləri bərdi. Qək taxlax bilən ularoja bekitilgən xəhərlər munilar: — ularoja Əfrain kəbilisining zeminidin **21** Əfrainning taşliq rayonidiki adəm əltürgən kixilər panahlinidijə xəhər Xəkəm bilən yaylaqlirini, yənə Gəzər bilən yaylaqliri, **22** Kibzaim bilən yaylaqliri wə Bəyt-Həron bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xəhəri bərdi; **23** buningdin baxqə Dan kəbilisining zeminidin Əltəkəh bilən yaylaqliri, Gibbeton bilən yaylaqliri, **24** Ayjalon bilən yaylaqliri wə Gat-Rimmon bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xəhəri bərdi. **25** Buningdin baxqə Manassəh yerim kəbilisining zeminidin Taanək bilən yaylaqliri, Gat-Rimmon bilən yaylaqliri bolup, jəmiy ikki xəhəri bərdi. **26** Bu tərəkədə Kohatların qalojan jəmətlirigə berilgən xəhərlər on boldi; bular ətrapidiki yaylaqliri bilən berildi. **27** Lawiyarning jəmətliridin bolojan Gərxonlaroja bolsa ular Manassəhning yerim kəbilisining zeminidin adəm əltürgən kixilər panahlinidijə xəhər Baxandiki Golan bilən yaylaqlirini, xundəkla Bəxtərah bilən yaylaqlirini, jəmiy ikki xəhəri bərdi; **28** yənə

Issakar kəbilisining zeminidin Kixion bilən yaylaqliri, Dəbirat bilən yaylaqliri, **29** Yarmut bilən yaylaqliri wə Ən-Gannim bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xəhəri bərdi; **30** buningdin baxqə Axir kəbilisining zeminidin Mixal bilən yaylaqliri, Abdon bilən yaylaqliri, **31** Həlkət bilən yaylaqliri wə Rəhəb bilən yaylaqliri bolup, jəmiy bolup tət xəhəri bərdi; **32** buningdin baxqə Naftali kəbilisining zeminidin adəm əltürgən kixilər panahlinidijə xəhər Galilijədikə Kədəx bilən yaylaqlirini, yənə Həmmot-Dor bilən yaylaqliri wə Kartan bilən ətrapidiki yaylaqliri bolup, jəmiy üç xəhəri bərdi. **33** Bu tərəkədə Gərxonlaroja berilgən xəhərlər on üç boldi; bular ətrapidiki yaylaqliri bilən berildi. **34** Qalojan Lawiyalaroja, yəni Mərarilər jəmətlirigə Zəbulun kəbilisining zeminidin Yokneam bilən yaylaqliri, Kartah bilən yaylaqliri, **35** Dimnah bilən yaylaqliri wə Nahalal bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xəhəri bərdi. **36** Buningdin baxqə Rubən kəbilisining zeminidin Bəzər bilən yaylaqliri, Yəhəz bilən yaylaqliri, **37** Kədəmot bilən yaylaqliri wə Məfaat bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xəhəri bərdi. **38** Buningdin baxqə Gad kəbilisining zeminidin adəm əltürgən kixilər panahlinidijə xəhər Gileadtiki Ramot bilən yaylaqlirini, yənə Məhanayim bilən yaylaqliri, **39** Həxəbon bilən yaylaqliri wə Jaəzər bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xəhəri bərdi. **40** Bular bolsa qalojan Lawiyarning jəmətlirigə, yəni Mərarilər jəmətlirigə berilgən barliq xəhərlərdur; ularoja qək taxlinix bilən berilgən ülüxi on ikki xəhər idi. **41** Israillarning zemini iqidin Lawiyalaroja bekitip berilgən xəhərlər jəmiy kirik səkkiz idi; bular ətrapidiki yaylaqliri bilən berildi. **42** Bu xəhərlərnin hərbirininin ətrapida yaylaqliri bar idi; xəhərlərnin həmmisi xundək idi. **43** Pərwərdigar xu tərəkədə Israillarning ata-bowilirioja berixkə kəsəm bilən wədə qilojan pütkül zemini ularoja bərdi; ular kelip uni igiləp, u yərdə olturdi. **44** U wəqəttə Pərwərdigar ilgiri ularning ata-bowilirioja kəsəm bilən wədə qiloşuinidək, ularoja hər ətrapida tinq-aramliq bərdi; ularning duxmənliridin heqəndiki ularning aldidə kəddini ruslap tik turalmaytti; bəli Pərwərdigar həmmə duxmənlirini ularning qolioja tapxurdi. **45** Pərwərdigarning Israillarning jəmətigə wədə qilojan himmətliridin heqbiri qaldurulmay əməlgə axuruldi.

22 U wəqəttə Yəxua Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisidikilərini qəkirip ularoja: — **2** Silər bolsanglar Pərwərdigarning quli Musaning silərgə buyruşuinin həmmisigə əməl kildinglar, mening silərgə əmr qilojan barliq səzilirigimü kulək saldinglar; **3** silər bu nuroşun künlərdə taki bəgüngə qədər kərinədxliringlarni taxliwətməy, bəli Pərwərdigar Hudayinglar [silərgə] əmr qilojan wəzirini tutup kəldinglar; **4** əmdi Pərwərdigar Hudayinglar wədə qiloşuinidək, kərinədxliringlaroja aramliq bərdi; xunga silər Pərwərdigarning quli Musa İordan dəryasining u tərəpidə silərgə bərgən miras zeminlinglaroja, əz qədirliringlaroja qaytip beringlar. **5** Pəqətlə Pərwərdigarning quli Musa silərgə buyrup tapxurojan kanun-əmlərgə əməl kilixqə, yəni Pərwərdigar Hudayinglarni səyüp, Uning barliq yollirida mengip, əmlirini tutup uningə bəqolunip, pütün kəlbinglar

wə pütün jan-dilinglar bilən Uning hizmitidə boluxka ihlas bilən kəngül bəlunglar, — dedi. **6** Xuning bilən Yəxua ularni baht-bərikət tiləp, yoloja saldi; ular əz qedirliroja qaytip ketixti. **7** Manassəh yerim kəbilisigə bolsa Musa ularoja Baxanni miras kilip bərgənidi; yənə bir yerim kəbilisigə Yəxua Iordan dəryasining bu qəti, yəni ojarb tərripidə ularning kərindaxlirining arisida miras bərdi. Yəxua ularni əz qedirliroja qaytix yoloja saloan waqtida, u ularoju mu bəht-bərikət tiləp, **8** ularoja: — Intayin kəp bayliklar, intayin kəp qarpaylarni, xundakla kəp miqdarda kümüx, altun, mis, təmtür wə kiyim-keqəklərni elip, əz qediringerloja qaytip beringlar; düxmənliringerlardin alojan ojujini kərindaxliringerloja üləxtürtip beringlar, dedi. **9** U wakitta Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisi Kanaan zeminidiki Xilohədin qikip Israillardin ayrilip, Pərwərdigarning Musaning wasitisi bilən kəlojan əmri boyiqə ularning təəlluqəti boləjan əz miras zemini Gilead yurtioja qarap qaytip mangdi. **10** Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisi Kanaan zeminidiki Iordan dəryasining boyidiki Gəliotkə yetip kəlgəndə, u yərdə Iordan dəryasining boyida bir kurbangahni yasidi; kurbangah nəhayiti qong wə həyiwətlək yasaləjanidi. **11** Israillaroja: «Mana Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisi Kanaan zeminidiki Iordan dəryasining u ketidiki Gəliotta, yəni Israillarning udulida bir kurbangahni yasaptı» degən hawər anglandi. **12** Israillar bu hawərnı angiojan həman, ularning pütkül jamaiti ular bilən uruxux üqün Xilohəka toplandi. **13** U wakitta Israillar kaħin Əliazarning ooqli Finihasni Gilead zeminidiki Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisigə mangdurdı **14** wə xundakla uning bilən on əmirni, Israilling hər bir kəbilisidin jəmət baxliki boləjan birdin əmirni uninoja həmrah kilip əwətti; hər bir əmir hər kəysi ata jəməttiki mingiojan Israillarning kattiwəxi idi. **15** Bular əmđi Gilead zeminioja, Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisigə kelip ularoja: — **16** Mana Pərwərdigarning pütkül jamaiti silərgə mundak dəydu: «Silərnıng Pərwərdigaroja əgixixtin yenip, əzüngrəloja kurbangahni yasap, Israilling Hudasidin yüz ərüp, Pərwərdigaroja asiylik kilip ətəküzgən bu rəzillikinger zadi qandak ix? **17** Peorda burun ətəküzgən kəbhlikimiz bizgə yetip axmasmu? Gərqə Pərwərdigarning jamaitining bəxioja wəba qüxkən bolsimu, biz tehi bügünigə kədar bu ixtin əzimizni paklandurmiduk. **18** Silər bügün Pərwərdigaroja əgixixtin yandinglar; xundak boliduki, silər bügün Pərwərdigaroja asiylik kəlojan boləjaqka, u jəzmən ətə Israilling pütkül jamaitigə əzəpplinidu. **19** Həlbuki, mubada silər miras kilip alojan zemin napak bolup kəlojan bolsa, Pərwərdigarning təwəliki boləjan zeminioja, Uning qədri tiklənən yurtka yenip kelip, arimızda miras elinglar. Pəkət Pərwərdigar Huda yimizing kurbangahidin baxka əzüngrə üqün kurbangah yasax bilən Pərwərdigaroja wə bizlərgə asiylik kilmanglar. **20** Zərəhning ooqli Aқан haram bəkitilgən nərsilərdin elip, itaətsizlik kəlojan əmasmu? Xu səwəbtin kəbhlikü üqün yəlozux ular ətürtülüp kalmay, Pərwərdigarning əzəpji yənə pütkül Israel jamaitining üstigə qüxkən əmasmu?». **21** Xuning bilən Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisi mingiojan

Israillarning kattiwəxlirioja jawab berip mundak dedi: — **22** «İlahlarning ilahı Pərwərdigardur! İlahlarning ilahı boləjan Pərwərdigar Əzi bunı bildü, Israillu unı bilgay! Əgər bu ix asiylik bolsa yəki Pərwərdigaroja itaətsizlik bolsa, əmđi bizlərnı bügün ətümdin ayimanglar! **23** Əgər bizning əzimiz üqün kurbangahni yasiximiz Pərwərdigaroja əgixixtin yenix üqün boləjan bolsa, xundakla kurbangahning üstidə kəydürmə kurbanlik sunux, axlik hədiyəlrini sunux, inaklik kurbanliklerini sunux üqün boləjan bolsa, undakta Pərwərdigar Əzi bu ix toqruluk bizdin həsəb əlsun; **24** əksiqə bu ixni kəliximizning səwəbi həkəkətən xuki, kəlgüsüdə silərnıng baliliringer bizning balilirimerioja: «Silərnıng Israilling Hudası Pərwərdigar bilən kəndək munasiwitinglar bar? **25** Əy Rubənlər wə Gadlar, Pərwərdigar biz bilən silərnıng otturimizda Iordan dəryasini qəgra kilip kəyojan əmasmu? Xunga silərnıng Pərwərdigardin həqkəndək nəsıwənglar yəktur!» deyixidin əndixə kilduk. **26** Xunga biz: «Qərup bir kurbangah yasaylı; ləkin bu kəydürmə kurbanliklər üqünmu əməs, baxka hil kurbanliklər üqünmu əməs, **27** bəki kəlgüsüdə Pərwərdigarning əldidə kəydürmə kurbanliklerimiz bilən baxka hil kurbanliklerimiz wə inaklik kurbanliklerimiz bilən uning ibaditidə boluximiz üqün, silər wə bizning otturimizda, xundakla keyinki dəwrlirimizdə bir əslətmə guwahlik bolsun üqün unı yasiduk; baliliringerlərnıng kəlgüsüdə balilirimerioja «Pərwərdigardin həqkəndək nəsıwənglar yəq» deməsliki üqün xundak kilduk, **28** Əgər ular kəlgüsüdə biz bilən əwladlirimerioja xundak dəsa, biz jawab berip: «Mana, kəydürmə kurbanlik sunux üqün yəki baxka hil kurbanliklərnı sunux üqün yasaləjan əməs, bəki silər bilən bizning otturimizda bir guwahlik bolsun dəp yasaləjan, bu Pərwərdigarning ata-bowilirimiz yasiojan kurbangahning əndizisidur!» deyələymiz. **29** Pərwərdigaroja asiylik kilip, Pərwərdigaroja əgixixtin yenip, Pərwərdigar Huda yimizing qədiringin əldidə turojan kurbangahidin baxka ikkinqi bir kurbangahni yasap, uning üstidə kəydürmə kurbanlik, axlik hədiyələr wə baxka hil kurbanliklərnı ətəküzix niyiti bizdin neri boləy!» **30** Kaħin Finihas wə uning bilən billə kəlgən jaməət əmirleri, yəni mingiojan Israillarning kattiwəxliri Rubənlər, Gadlar wə Manassəhlərnıng eytkən səzlrini angiojanda ular xuningdin hux bəldi. **31** Əliazarning ooqli kaħin Finihas Rubənlər, Gadlar wə Manassəhlərgə: — Silər Pərwərdigaroja bu itaətsizlikni kilmiojininglar üqün Pərwərdigarning otturimizda turuwatkanlikini əmđi bilduk; silər bu ix bilən Israillarnı Pərwərdigarning kolidin kətküzənglar, dedi. **32** Andin Əliazər kaħinning ooqli Finihas bilən əmirlər Rubənlər wə Gadlarning yenidin, Gilead zeminidin qikip Kanaan zeminioja Israillarning yenioja yenip kelip bu hawərnı ularoja dəp bərdi. **33** Bu ix Israillarning nəziridə yəhxi kəründi; Israillar Hudaəja həmdusana eytip, Rubənlər bilən Gadlarəja hujum kilip, ular bilən uruxup ularning turuwatқан zeminini wəyran kilaylı, degən gəpni ikkinqi tiləja əlmidı. **34** Rubənlər bilən Gadlar bu kurbangahka «Guwahlik» dəp at qoydi; qünki ular: — «U arimızda Pərwərdigarning Huda ikənliligə guwahıtur» dedi.

23 Pərwərdigar Israiloja ətrapidiki düxmənliridin aram berip uzun zamanlar ətüp, xundakla

Yəxua kerip, yeximu qongiyip kəloqanda, **2** Yəxua pütkül İsrailni, ularning aqsakallirini, baxlikliri, hakim-soraqçiliri bilən bəg-əməldarlarini qakirip ularoşa mundaq dedi: — «Mən kerip kəldim, yeximmo qongiyip kaldı. **3** Pərwərdigar Hudayinglarning silər üçün muxu yardiki barlıq taipilərgə kandaq ixlarni kəlojinini əzünglər kərdünglər; çünki silər tərəptə turup jəng kəloquçi Pərwərdigar Hudayinglar Əzidur. **4** Mana, mən özüm yokaqtan həmmə əllərnin zeminliri bilən kəloqan bu taipilərnin zeminlirini koxup kəbilə-jəmətinglar boyiqə qək taxlap İordan dəryasidin tartip kün petix tərəptiki Uluşə Dengizərgə, silərgə miras kilip təkşim kilip bərdim. **5** Pərwərdigar Hudayinglar Əzi ularni aldinglardin koşlap qikirip, kəzünglardin neri kilip, Pərwərdigar Hudayinglar silərgə eytkinidək silər ularning zeminioşa iga bolisilər. **6** Xunga silər tolimu kəysər bolup Musaning kanun kitabida pütülgənnin həmmisini tutup, ong ya soləşa qətnəp kətməy, uningəşa əməl kilixkə kəngül bəlünglər; **7** xundak kilip, aranglarda kəlip kəloqan bu taipilər bilən bardi-kəldi kilmanglar; xuningdək ularning ilahlırinin namlirini tiləşa almanglar yaki ularning nami bilən kəşəm kilmanglar; ularəşa ibadət kilmanglar, ularəşa bax urmanglar; **8** bəlki bəgüngiçə kəlojininglərdək, Pərwərdigar Hudayinglarəşa başlinip turunglar. **9** Çünki Pərwərdigar aldinglardin qong-qong wə küllük əllərnə koşlap qikiriwətkəndür; bəgüngiçə heqkəndək adəm aldinglarda put tirəp turalmidi. **10** Pərwərdigar Hudayinglar silərgə eytkini boyiqə silər tərəptə turup jəng kəlojini üçün silərdin bir adiminglar ularning ming adimini tiripirən kilidu. **11** Xunga Pərwərdigar Hudayinglarni səyüx üçün əz kənglünglarəşa kəttik səgək bolunglar! **12** Çünki əgər silər Uningdin yüz erüp aranglarda kəloqan bu əllər bilən arilixip-başlinip, ular bilən koda-baja bolup, ular bilən berix-kelix kilsanglar, **13** undakta silərgə xu ix ayan bolsunki, Pərwərdigar Hudayinglar aldinglardin bu əllərnə ikkinçi koşlap qikərməydu, bəlki bular silərgə kəpəkən wə kiltək bolup, bikiqinglarəşa kəmqə bolup qixitip, kəzünglərgə tikən bolup sanjilidu; ahirdə Pərwərdigar Hudayinglar silərgə bərgən bu yaxhi zemindin məhrum bolup yökilisilər. **14** Mana, mən bəgün barlıq adəmlər muqərrər besip etidəşən yolni mənəngim; silərnin pütün dilinglar wə wujudunglarəşa xu roxənki, Pərwərdigar Hudayinglarning silər toşuruluk kəloqan mubərək wədilirinin heqçiri əməlgə axurulmay kəlmidi; həmmisi silər üçün bəja kəltürülüp, heqkəysisi yərdə kəlmidi. **15** Ləkin silər Pərwərdigar Hudayinglarning silərgə əmr kilip tohtatqan əhdisini buzoqanda, Pərwərdigar Hudayinglar silərgə wədə kəloqan həmmə bərikət üstünglərgə qüxürülgəndək, xundak boliduki, Pərwərdigar Hudayinglar silərnə Əzi silərgə bərgən zemindin yokaqtəqə barlıq ağah kəloqan ixni qixüridu; silər berip, [uning əhdisini buzap] baxkə ilahlarəşa ibadət kilip bax ursanglar, Pərwərdigarning oşəziپی silərgə tutixip, silərnə Əzi silərgə bərgən yaxhi zemindin tezla yök kilidu».

24 Andin Yəxua İsrailning həmmə kəbililirini Xəkəmgə yioşip, İsrailning aqsakalliri, baxlikliri, hakim-sotqiliri bilən bəg-əməldarlarini qakirdi; ular

əzilirini Hudaning huzuriəşa hazır kəloqanda **2** Yəxua pütkül həlkkə: İsrailning Hudasi Pərwərdigar: — «Kədimki zamanda ata-bowiliringlar, jümlidin İbrahım bilən Nəhorning atisi Tərah dəryaning u tərpidə olturatti; ular baxkə ilahlarınin kullukida bolatti. **3** Ləkin Mən atanglar İbrahımnı dəryaning u tərpidin elip kəlip, uni baxlap pütkül Kənaanə zeminini aylandurup, uning nəslini awutup uningəşa İshakni bərdim. **4** Andin Mən İshakka Yəqub bilən Əsawni bərdim; Əsawəşa Seir təoqlik rayonini təwəlik kilip bərdim, Yəqub bilən oşulliri bolsa Misirəşa qüxitip bardi. **5** Keyinrək Mən Musa bilən Hərunni əwətip, Misirliklər arisida əməllirim bilən ularəşa dəhşətlik wəbalarini qixürdü; andin silərnə xu yərdin elip qiktim. **6** Mən bu tərکیدə ata-bowiliringlarni Misirdin elip qikip, ular [Kizil] Dengizəşa yetip kəlginidə, misirliklər jəng hərwiliri wə atlik əskərliri bilən ata-bowiliringlarni koşlap dengizəşiqə kəldi. **7** İsrailar xuan Pərwərdigarəşa nida kəliwidi, U silər bilən Misirliklarning arisioşa tum kərangəşulək qixürdi; andin dengizni ularning üstigə basturup yafti. Silər Əz kəzlinglar bilən Mening Misirdə nemə kəlojinimni kərdünglər; andin silər uzun waqitkiçə qəldə turdunglar. **8** Keyinrək Mən silərnə İordan dəryasining u tərpidə turəşən Amoriylarning zeminioşa baxlap kəldim; ular silər bilən soquxkəndə mən ularni kəlunglarəşa berip, silər ularning zeminini igilidinglar. Mən ularni aldinglardin yökitiwəttim. **9** U waqıtta Moabning padixahı, Zipporning oşli Balək kopup, İsaıl bilən jənggə qixitə wə silərnə kəroşax üçün Bəorning oşli Balaamni qakirip kəldi; **10** ləkin Mən Balaamning səzigə kulək salmidim; xuning bilən u silərgə kəyta-kəyta bəht-bərikət tilidi wə Mən silərnə [Baləkning] kəolidin kütküzdum. **11** Keyinrək silər İordan dəryasidin etüp Yerihooşa bəroşən Yerihoning adəmliri Amoriylar, Pərizziylər, Kənaaniylar, Hittiylar, Girgaxiylar, Hıwiylar wə Yəbusiylar silər bilən uruxkə kopkəni bilən Mən ularni kəlunglarəşa tapxurup bərdim; **12** Mən aldinglarəşa serik hərinə əwəttim, serik həşə Amoriylarning ikkila padixahını həydiwətkəndək ularnimu həydiwətti; bu ix silərnin kiliqinglar yaki okyayinglar bilən bolmidi. **13** Mən silərgə əz kəlunglar bilən əmgək singdürmīgən bir zeminni, əzünglər yasimioşən xəhərlərnə bərdim, wə silər xularda məkən kildinglar; əzünglər tikmīgən üzümzarlıqlar bilən zəyümzarlıqlardin mewilirini yəwətilər» dəydu, — dedi. **14** — Xunga əmdi silər Pərwərdigardin kərkup ihlasmənlək wə həkikət iqidə uning ibaditidə bolunglar; ata-bowiliringlar dəryaning u tərpidə wə Misirdə qokuşən ilahlarınə taxlap, pəkət Pərwərdigarning kullukida bolunglar. **15** Ləkin əgər Pərwərdigarning ibaditi silərgə yaman kərtünsə, kimgə ibadət kildiojininglarni talliwelinglar — mayli ata-bowiliringlar dəryaning u tərpidə turəşən qokuşən ilahlar bolsun yaki silər turuwatqan zemindiki Amoriylarning ilahliri bolsun, ularni tallanglar; ləkin mən bilən əyümdikilər bolsək Pərwərdigarning ibaditidə bolimiz, — dedi. **16** Həlkə jawab berip: — Pərwərdigarni tək etip baxkə ilahlarınin ibaditidə bolux bizdin neri bolsun! **17** Çünki biz bilən ata-bowilirimizni «kulluk məkəni» boləşən Misir zemindin qikirip, kəzimizning aldidə bu qong məjizilik əlamətlərnə kərsitip, kəysi

yolda mangmayli, qaysi h lkning arisidin  tmayli, bizni saqlıoquqi P rw rdigar Hudayimiz  zidur! **18** P rw rdigar bu zeminda turojan barlik taipilarni, jümlidin Amoriylarni aldimizdin koqlıw tti; xunga bizmu P rw rdigarning ibaditid  bolimiz; q nki U bizning T ngrimizdur! — dedi. **19** Y xua h lk : — Sil r P rw rdigarning ibaditid  bolalmaysil r, q nki U muqəddəs bir Hudadur; U wapaszlikka h s t kiloquqi bir Təngri boloaqqa, ita tsizlikliringlar bilən gunahlıringlarni k q r lmaydu. **20**  g r sil r P rw rdigarni taxlap, yat ilahlaroja qokunojan bolsanglar Umu sil rdin yüz  rtip, sil rg  yahxilik kilip k lg nning ornida sil rg  bala k lt r p yokitidu, — dedi. **21** Lekin h lk Y xuaoja jawab berip: — H rgiz undak bolmaydu! Biz P rw rdigarning ibaditid  bolimiz, — dedi. **22** Buni anglap Y xua h lk : —  z nglarning P rw rdigarni, Uning ibaditid  boluxni talliojanlikinglaroja  z-əzünglaroja guwahqi boldunglar, dewidi, ular: —  zimiz guwah! — d p jawab berixti. **23** U: — Undak bolsa  mdi aranglardiki yat ilahlarni qikirip taxliwetip, k ngl nglarni Israilning Hudasi P rw rdigaroja intilidojan kilinglar, dedi. **24** H lk Y xuaoja jawab berip: — Biz P rw rdigar Hudayimizning ibaditid  bolup, uning awaziojila kulak salidojan bolimiz, dedi. **25** Xuning bilən Y xua u k ni h lk bilən əhdə baqlixip, Xəkəmdə ular  q n h k m-b lgilimil rni tohtitip b rdi. **26** Andin Y xua bu h mm  s zl rni P rw rdigarning kanun kitabioja p t tip, yoojan bir taxni elip kelip, uni P rw rdigarning muqəddəs jayining yenidiki dub d rihining astioja tikləp koydi. **27** Andin Y xua h lk : — Mana bu tax bolsa bizg  guwah bolup turidu; q nki u P rw rdigarning bizg  kilojan h mm  sözlerini anglap turdi; u P rw rdigar Hudayinglardin tanmasliqinglar  q n  sti nglarda guwahqi bolup turidu, — dedi. **28** Y xua xularni d p h lkni yoloja selip, h rbirini öz miras yerig  yandurdi. **29** Bu ixlardin keyin Nunning oqlı, P rw rdigarning kuli Y xua bir yüz on yexida wapat boldi. **30** Ular uni elip berip,  fraim taoqlik rayonida, Gaax teojuining ximal t ripidiki öz miras  l xi bolojan Timnat-Serah deg n jayda d pn  kildi. **31** Y xuaning pütkül hayat k nlirid , xundakla Y xuadin keyin qalojan, P rw rdigarning Israil  q n kilojan h mm  mejjizilik  m llirini obdan bilidojan aqsakallarning pütkül hayat künliridimu Israil P rw rdigarning ibaditid  bolup turdi. **32** Y st pning s ng klirini bolsa, Israillar ularni Misirdin elip kəlgənidi. Ular bularni Xəkəmgə elip berip, Yaqup X k mning atisi Hamorning oqulliridin yüz k sitah k m xka setiwalojan y rd  d pn  kildi. Xu y r Y st pl rning miras  l xi bolup qaldi. **33** Harunning oqlı  liazarmu wapat boldi; ular uni oqlı Finih ska miras kilip berilgən Əfraining taoqlik rayonidiki Gibeah deg n jayda d pn  kildi.

Batur Hākimlar

1 Wə Yəxua wapat bolōqandin keyin xundak boldiki, Israillar Pərwərdigardin: — Bizdin kim awwal qikip Qanaaniylar bilən sokuxsun? — dəp soridi. **2** Pərwərdigar sōz kilip: — Yəhuda qiqsun; mana, Mən zeminni uning kōliōja tapxurdum, — dedi. **3** U wakitta Yəhuda akisi Ximeonōja: — Sən mening bilən billə Qanaaniylar bilən sokuxuxkə, manga qək taxlinip miras kilinōjan zeminoja qiqsang, mənmu sanga qək taxlinip miras kilinōjan zeminoja sən bilən billə qikip [sokuximən], dewidi, Ximeon uning bilən billə qikiti. **4** Yəhuda u yərgə qikkənda, Pərwərdigar Qanaaniylar wə Pərizziylərnī ularning kōliōja tapxurdi. Xuning bilən ular Bezək degən joyda ularni urup kirip, on ming adimini ɵltürdi. **5** Ular Bezəktə Adoni-Bezək degən padixah bilən uxrip qelip, uning bilən sokuxup Qanaaniylar bilən Pərizziylərnī urup kirdi. **6** Adoni-bezək qaçti, ular qōqlap berip, uni tutuwelip, kōllirining qōng barmiki bilən putlirining qōng barmiki qesiwətti. **7** Xuning bilən Adoni-Bezək: — Əyni qaōda kōllirining qōng barmiki bilən putlirining qōng barmiki qesiwətilgən yatmiz padixah dastihinimning tegidiki uwaqlarni terip yegənidi. Mana əmđi Huda mening kilōjanlirimni ɵzümgə yandurdi, dedi. Andin ular uni Yerusalemoja elip bardı, keyin u xu yərdə ɵldi. **8** Yəhūdalar Yerusalemoja hujum kilip xəhərnī ixōjal kildi; ular u yərdə ɵlturuqılarni kiliqlap kirip, xəhərgə ɵt koyuwətti. **9** Andin Yəhūdalar qūxūp, taōqlik rayon, jənubdiki Nəgəw wə Xəfələh oymanlıqıda turuwatqan Qanaaniylar bilən sokuxti. **10** Andin Yəhūdalar Həbrondiki Qanaaniylarōja hujum kilip, Xexay, Aħiman wə Talmaylarni urup kirdi (ilgiri Həbron «Kiriāt-Arba» dəp atilatti). **11** Andin ular u yərdin qikip, Dəbirdə turuwatqanlarōja hujum kildi (ilgiri Dəbir «Kiriāt-Səfər» dəp atilatti). **12** Kaləb: — Kimki Kiriāt-Səfərgə hujum kilip uni əlsa, uningōja kizim Aksahni hotunluqkə berimən, degənidi. **13** Kaləbning ukisi Kenazning oōli Otniyəl uni ixōjal kildi, Kaləb uningōja kizi Aksahni hotunluqkə bərdi. **14** Wə xundak boldiki, kiz [yatlik bolup] uning kexioja barar qaōda, erini atisidin bir parqə yər soraxkə ɵndidi. Aksah exəktin qūxūxigə Kaləb uningdin: — Sening nema təliping bar? — dəp soridi. **15** U jawab berip: — Meni əlahidə bir bərikətligəysən; sən manga Nəgəwdin [kəqojirak] yər bərgənəkənsən, manga birnəqōgə bulaknimu bərgəysən, dedi. Xuni dewidi, Kaləb uningōja ɵstün bulak bilən əstin bulaklarni bərdi. **16** Musaning keynatısının əwladliri bolōjan Keniyəl Yəhudaōja koxulup «Hormilik Xəhər»din qikip Aradning jənub tərpidiki Yəhuda qelīgə berip, xu yərdiki hək bilən billə turōjanidi. **17** Yəhuda bolsa akisi Ximeon bilən billə berip, Zəfat xəhəridə turuwatqan Qanaaniylarni urup kirip, xəhərnī mutlək wəyran kildi; xuning bilən xəhərnīng ismi «Hormah» dəp atalōjan. **18** Andin Yəhūdalar Gaza bilən uning ətrapini, Axkelon bilən uning ətrapini, Əkron bilən uning ətrapini igilidi. **19** Pərwərdigar Yəhuda bilən billə bolōjaq, ular taōqlik yurtni məōlup kilip aldi; lekin jilōjidikilərnī bolsa, ularning tēmür jəng hərəwiliri bolōjaqkə, ularni zemindin qōqliwətmədi. **20** Ular Musaning buyruōjindək Həbronnı Kaləbka

bərdi. Xuning bilən Kaləb Anakning ɵq oōlini u yərdin qōqliwətti. **21** Lekin Binyaminlar bolsa Yerusalemda ɵlturuwatqan Yəbusiylarni qōqlap qikiriwətmədi; xunga ta bügüngiqə Yəbusiylar Binyaminlar bilən Yerusalemda billə turmakta. **22** Yūsüpning jəməti Bəyt-Əlgə hujum kildi; Pərwərdigar ular bilən billə idi. **23** Yūsüpning jəməti Bəyt-Əlning əhwalini bilip kelixkə qarlıojuqlarni əwətti (ilgiri xəhərnīng nami Luz idi). **24** Qarlıojuqlar xəhərdin bir kixining qikip keliwatqinini bayqap uningōja: — Xəhərgə kiridiojan yolni bizgə kərsitip kōysang, sanga xapəət kərsitimiz, — dedi. **25** Xuning bilən xu kixi xəhərgə kiridiojan yolni ularōja kərsitip koydi. Ular berip xəhərdikilərnī urup kiliqlidi; lekin u adəm bilən ailisidikilərnī aman koydi. **26** U adəm keyin Hittiyaların zeminoja berip, xu yərdə bir xəhər bərrə kilip, namini Luz dəp atidi. Ta bügüngiqə uning nami xundak atalmakta. **27** Lekin Manassəhlar bolsa Bəyt-Xənni wə uningōja kərxəlik kəntlərnī, Taanaqni wə uningōja kərxəlik kəntlərnī ixōjal kilmidi; ular Dor wə uningōja kərxəlik kəntlərdiki həkni, İbleam wə uningōja kərxəlik kəntlərdiki həkni, Megiddo wə uningōja kərxəlik kəntlərdiki həkni qōqliwətmədi, zeminni ilgiri. **28** Qanaaniylar xu zeminda turuwərixkə bəl baolıōjanidi. **29** Israill barōjanseri kūqəyğəqkə Qanaaniylarni ɵzlırigə haxarqi kilip bəkındurdi, lekin ularni ɵz yərliridin pütünləy qōqliwətmədi. **29** Əfrayimlarmu Gəzərdə turuwatqan Qanaaniylarni qōqliwətmədi; xuning bilən Qanaaniylar Gəzərdə ular bilən billə turıwərdi. **30** Zəbulun nə Kitronda turuwatqanlarni nə Nahalolda turuwatqanlarni qōqliwətmədi; xuning bilən Qanaaniylar ularning arisida ɵlturəklıxip, ularōja haxarqi mədikar boldi. **31** Axir bolsa nə Akkoda turuwatqanlarni nə Zidonda turuwatqanlarni qōqliwətmədi, xundakla Aħləb, Akzib, Həlbah, Afək Rəhəblarda turuwatqanlarnimu qōqliwətmədi. **32** Xuning bilən Axirlar xu zeminda turuwatqanların arisida, yəni Qanaaniylarning arisida ɵlturəklıxip qaldı; ular Qanaaniylarni ɵz yeridin qōqliwətmədi. **33** Naftalilar nə Bəyt-Xəməxtə turuwatqanlarni nə Bəyt-Anatta turuwatqanlarni qōqliwətmədi; xuning bilən ular xu zeminda turuwatqanların arisida, yəni Qanaaniylarning arisida ɵlturəklıxip qaldı; Bəyt-Xəməx wə Bəyt-Anattiki hək ularōja haxarqi mədikar boldi. **34** Amoriylar Danlarni taōqlik rayonōja məjburiy həydəp qikiriwətip, ularni jilōja-tüzlənglikkə qūxūxkə yol koydı. **35** Amoriylar Hərəs təōji, Ayjalon wə Xaalbimda turuwərixkə niyət baolıōjanidi; lekin Yūsüp jəmətinin kōli kūqəyğəndə, Qanaaniylar ularōja haxarqi mədikar boldi. **36** Amoriylarning qəgrisi bolsa «Serik Exək dawini»din qoram tēxiōja ɵtup yukiri tərıpigə baratti.

2 Pərwərdigarning Pərixtsi Gilgaldin Bokimoja kelip: — Mən silərnı Misirdin qikiriip, ata-bowiliringlarōja kəsəm kilip bərgən zeminoja elip kelip: «Mən silər bilən kilōjan əhdəmnı əbədgiqə bikar kilməymən; **2** Lekin silər bu zeminning həkli bilən heqkəndək əhdə baolımanglar, bəlki ularning qurbangəhlirini buzup taxlixinglar kərək» — degənidi; lekin silər Mening əwazimoja kulək salmidinglar. Bu silərnīng nemə kilōjininglar?! **3** Xunga Mən [xu qaōda] silərgə:

«Xundaq kilsanglar] ularni silærning aldinglardin koøliwætümäymän; ular bikininglaroça yantak bolup sanjilidu, ularning ilahliri silärgä tor-tuzak bolidu» — döp agahländurdum, — dedi. **4** Pärwärdigarning Pärixtisi barlik Israillaroça bularni degändä, ular ün selip yioqlap ketixti. **5** Xuning bilän bu jayning nami «Bokim» döp köyüldi; ular xu yärdä Pärwärdigaroça atap kürbanlikläri sundi. **6** Yäxua hälkni tarkitiwetiwidi, Israillar hærkäysisi özlirigä miras kilinoçan zeminni igiläx üqün kaytip ketixti. **7** Yäxuaning pütkül hayät künliridä, xundaqla Yäxuadin keyin kalöçan, Pärwärdigarning Israil üqün kילוçan hämmä karamät ämällirini obdan bilgen äksäkillarning pütkül hayät künliridimu [Israil] hälk Pärwärdigarning ibaditidä bolup turdi. **8** Ämdi Nunning oqli, Pärwärdigarning küli Yäxua bir yüz on yexida wapät boldi. **9** Ular uni elip berip, Äfräim taoliq rayonida, Gaax teoçining ximal tärpidiki öz miras ilixi bolowan Timnat-Serah degän jayda döpnä kildi. **10** Bu däwrädikläarning hämmisi [elüp] öz ata-bowiliriçoça köxulup kötti; ulardin keyin Pärwärdigarnimu tonamaydiçan, xundaqla uning Israil üqün kילוçan ämällirini bilmigän bir döwr pâyda boldi. **11** Xuningdin tartip Israil Pärwärdigarning näziridä rözil bolöçanni kilip Baal-butlarning ibaditigä kirixti. **12** Ular özlirini Misir zeminidin qikiriپ elip kälgän ata-bowilirining Hudasi Pärwärdigarni taxlap, ätrapidiki taipilærning ilahliridin bolöçan yat ilahläroça ägixip, ularoça bax urup, Pärwärdigarning öjöpini közoçidi. **13** Ular Pärwärdigarni taxlap, Baal wä Axärahlarining kulluqioça kirixti. **14** Buning bilän Pärwärdigarning öjöpini Israiloça tutixip, harab kilinsun döp, u ularni talan-taraj kילוçuqilarning kילוçoça taxlap bärdi, yänä ätrapidiki düxmänlirining kילוçoça tapxurup bärdi; xuning bilän ular düxmänlirining aldidä bax kötürälmidä. **15** Ular käyergä barmisun, Pärwärdigarning köli ularni apät bilän urdi, huddi Pärwärdigarning deginidäk, wä Pärwärdigarning ularoça käsam kילוçinidäk, ular tolimu azablik hälätkä qüxüp kaldi. **16** Anni Pärwärdigar [ularning arisidin] batur häkimlarni turöçuzdi, ular [Israillarni] talan-taraj kילוçuqilarning kölidin kutkuzup qikti. **17** Xundaqtimu, ular öz häkimliriçoça kulak salmidä; äksiçä ular yat ilahläroça ägixip buzukluk kilip, ularoça bax urup qökündi; ata-bowilirining mangoçan yolidin, yäni Pärwärdigarning ämrlirigä itaät kilix yolidin tezla qikip kötti; ular heç itaät kilmidi. **18** Pärwärdigar qaçaniki ular üqün batur häkimlarni turöçuzsa, Pärwärdigar häman xu batur häkim bilän billä bolatti, batur häkimning hayät künliridä ularni düxmänlirining kölidin kutkuzup qikatti; qünki ularni harlap äzgänlär tüpälidin kötürülgän aq-zarlarni angliçan Pärwärdigar ularoça iqini aorittatti. **19** Lekin batur häkim elüp ketixi bilänla, ular arkisioça yenip, yat ilahläroça ägixip, ularning kulluqioça kirip, ularoça bax uruxup, özlirini ata-bowiliridinnu ziyadä bulöçaytti; ular nä xu kilmixliridin tohtimaytti, nä öz jahil yolidin heç yanmaytti. **20** Xuning bilän Pärwärdigarning öjöpini Israiloça kattik tutaxti, U: — «Bu hälk Män ularning ata-bowiliriçoça tapliçan ähdüning büzup, awazimoça kulak salmiçini üqün, **21** buningdin keyin Män Yäxua ölgändä bu yurtta kalduroçan taipilärdin heçbirini

ularning aldidin koøliwætümäymän; **22** buningdiki mäxsät, Män xular arkilik Israilning ularning ata-bowiliri tutkändäk, Män Pärwärdigarning yulini tutup mangidioran-mangmaydiçanlikini sinaymän» — dedi. **23** Xuning bilän Pärwärdigar xu taipilärni kaldurup, ularni nä dәрhalla zeminidin mährum kilip koøliwætümidä nä Yäxuaning köliçimu tapxurup bärmigänidi.

3 Tөwändikilər Pärwärdigar Qanaaniylar bilän bolöçan jängni bexidin ötküzimigän Israilning [öwladlirini] sinax üqün kaldurup köyoçan taipilär **2** (U Israillarning öwladlirini, bolupmu jäng-uruxlarni körüп bäkmiçanlarni pəkät jängni ögünsun döp kalduroçanidi): — **3** — ular Filistiylærning bəx әmirliki, barlik Qanaaniylar, Zidonluklar wə Baal-Hərmon teoçidin tartip Hamat eoçioçiqə Liwan taoliqida turuwatқан Hıwiylar idi; **4** Ularни kaldurup köyuxтики mäksiti Israilni sinax, yäni ularning Pärwärdigarning Musaning wasitisi bilän ata-bowiliriçoça buyruçan әmrlirini tutidioran-tutmaydiçanlikini bilix üqün idi. **5** Xuning bilän Israillar Qanaaniylar, yäni Hıttiyler, Amoriylar, Päriziyler, Hıwiylar wə Yabusiyler arisida turdi; **6** Israillar ularning kizliriçoça öylinip, öz kizlirini ularning oçulliriçoça berip, ularning ilahlirining kulluqioça kirdi. **7** Israillar Pärwärdigarning näziridä rözil bolöçanni kilip, öz Hudasi Pärwärdigarni untup, Baallar wä Axärahlarining kulluqioça kirdi. **8** Xuning bilän Pärwärdigarning öjöpini Israiloça tutixip, ularni Aram-Naharaimning padixahı Kuxan-Rixataimning köliçoça tapxurdi. Bu tärkiçä Israillar säkkiz yilöçiqə Kuxan-Rixataimoça bekindi boldi. **9** Israillar Pärwärdigaroça peryad kötürgändä, Pärwärdigar ular üqün bir kutkuzoçuqini turöçuzup, u ularni kutkuzdi. U kixi Kaləbning inisi Kenazning oqli Otniyal idi. **10** Pärwärdigarning Rohı uning üstigä qüxüp, u Israiloça häkimlik kildi; u jänggä qikiwidi, Pärwärdigar Aramning padixahı Kuxan-Rixataimni uning köliçoça tapxurdi; buning bilän u Kuxan-Rixataimning üstidin öjalib kaldi. **11** Xuningdin keyin zeminda kirik yilöçiqə amanlik boldi; Kenazning oqli Otniyal әlämdin ötti. **12** Andin Israillar yänä Pärwärdigarning näziridä rözil bolöçanni kildi; ular Pärwärdigarning näziridä rözil bolöçanni kילוçaqqa, u Moabning padixahı Әglonni Israil bilän karixilixixkä küqländürdi. **13** U Ammoniylar wə Amalakiylärni özigä tartip, jänggä qikip Israilni urup kirip, «Hörmilik Xəhər»ni ixoçal kildi. **14** Buning bilän Israillar ön säkkiz yilöçiqə Moabning padixahı Әglonçoça bekindi boldi. **15** Xuning bilän Israillar Pärwärdigarçoça peryad kötürdi; Pärwärdigar ular üqün bir kutkuzoçuqi, yäni Binyamin köbilisidin bolöçan Gəraning oqli Әhudni turöçuzdi; u solhay idi. Israil uning köli bilän Moabning padixahı Әglonçoça sowaçat әwätti. **16** Ämdi Әhud özigä bir gəz uzunlukta ikki bislik bir xəmxər yasatқанidi; uni kiyimining iqigə, ong yotisining üstigä kisturuwaldi; **17** U xu hälättä sowaçatni Moabning padixahı Әglonning aldiçoça elip kaldi. Әglon tolimu semiz bir әdäm idi. **18** Әhud sowaçatni təkdim kilip bolöçandin keyin, sowaçatni kötürüp kälgän kixilärni kötküzüwätti; **19** andin özi Gilgalning yenidiki tax oymilar bar jaydin yenip, padixahning kexiçoça kelip: — Әy padixah, mändä özlirigä dөydiçan bir mähpiyätlik bar idi, — dewidi, padixah: — Jim tur! — dedi. Xuning bilän ätrapidiki

hizmatkarlarning hëmmisi sirtqa qiqip këtti. **20** Andin ëhud padixahning aldioqa kaldi; padixah yalozuq salkin balihanida olturatti. ëhud: — Mënda bilë üqün Hudadin këlgen bir sez bar, dewidi, padixah orlunduktin qopup ërë turdi. **21** Xuning bilën ëhud sol kolini uzitip ong yotisidin xëmxëрни suqurup elip, uning qorsiqioqa tikti. **22** Xundak kilip xëmxëarning dëstisimu tiqi bilën koxulup kirip këtti, semiz eti xëmxëрни kisiwaloqaqka, ëhud xëmxëрни qorsiqidin tartip qiqiriwalmidi; üqay-pokë arkidin qikti. **23** Andin ëhud dalanoqa qiqip, balihanining ixiklirini iqidin etip kuluplap koydi. **24** U qiqip këtkënda, padixahning hizmatqiliri kelip qarisa, balihanining ixikliri kuluplaklik idi. Ular: — Padixah salkin eydë qong tëretkë olturoqan bolsa keräk, dëp oylidi. **25** Ular uzun saqlap kirmisäk sët bolarmu dëp oylaxti; u yënila balihanining ixiklirini aqmiqoqandin keyin, aqkuqni elip ixiklëрни eqiwidi, mana, hojising yurdë ëlük yatqinini kërdi. **26** ëmdi ular ikkilinip qarap turqan waqtida, ëhud qeqip qikqanidi; u tax oymilar bar jaydin ötüp, Seirahqa qeqip këlgenidi. **27** Xu yergë yëtkënda, u ëfraim taqlik rayonida kanay qeliwidi, Israillar uning bilën birgë taqlik rayondin qüxti, u aldidä yol baxlap mangdi. **28** U ularoqa: — Manga ägixip yürütblar, qünki Përwërdigar düxmininglar Moabiyarlari kolunglaroqa tapxurdi, — dewidi, ular uningöqa ägixip qüxüp, lordan dëryasining keqiklirini tosup, heqkimni ëtküzmidä. **29** U waqtida ular Moabiyarlardin on mingqë askëрни ëltürdi; bularning hëmmisi tëmbël palwanlar idi; ulardin heqbir adëm qeqip kutulalmidi. **30** Xu küni Moab Israilning qolida besikturuldi. Zemin saksën yilöjqë aman-tinqlikta turdi. **31** ëhuddin keyin Anatning ooqli Xamgar hëkim boldi; u altë yüz Filistiyëlikni birakla kala sanjqoquq bilën ëltürdi; umu Israilni kutquzdi.

4 ëmdi ëhud wapat bolöqandin keyin Israillar Përwërdigarning nëziridë yënë rëzil bolöqanni kilöjli turdi. **2** Xuning bilën Përwërdigar ularni Qanaaniylarning padixahï Yabinning qolioqa taxlap bërdi. Yabin Hazor xëhiridë sëltnët kilatti; uning qoxun sërdarining ismi Sisera bolup, u Hëroxët-Goyim dëgan xëhërdë turatti. **3** Israillar Përwërdigaröqa nalë-përyad këtürdi, qünki Yabinning tokkuz yüz tëmür jëng harwisi bolup, Israillaröqa yigirmë yildin buyan tolimu zulum kilip këlgenidi. **4** U waqtida Lapidotning hotuni Dëborah dëgan ayal pëyojëmber Israilöqa hëkim idi. **5** U ëfraim taqlikidiki Ramah bilën Bëyt-ëlning otturisidiki «Dëborahning forma dërihining tüwidä olturatti; barlik Israillar dëwaliri toqrisida hëktim soriqjili uning kexioqa kelëtti. **6** U adëm äwëtip Naftali yurtidiki Këdëxtin Abinoamning ooqli Barakni qakirtip kelip, uningöqa: — Mana, Israilning Hudasi Përwërdigar [mundak] ämr kilöqan ämäsmu?! U: — Sën berip Naftalilar këbilisi hëm Zëbulun këbilisidin on ming adëmni özüng bilën billë elip Tabor tëojqioqa qikkjin; **7** xuning bilën Mën Yabinning qoxun sërdari Sisera jëng harwiliri wë qoxunliri bilën koxup Kixon ëkining boyioqa, sening kexingöqa baröqsi niyatkë selip, uni kolungöqa tapxurimën dëgan, — dedi. **8** Barak uningöqa: — Ägër sën mën bilën billë barsang, mënmu barimën. Sën mën bilën barmisang, mënmu barmaymën! — dedi. **9** Dëborah jawabën: — Maqul, mën sën bilën barsam baray; halbuki, sëpiring

sanga heq xan-xërap këltürmëydu; qünki Përwërdigar Sisera bir ayal kixining qolioqa tapxuridu, — dedi. Xuning bilën Dëborah qopup Barak bilën billë Këdëxkë mangdi. **10** Barak Zëbulunlar wë Naftalilarni Këdëxkë qakirtti; xuning bilën on ming adëm uningöqa ägëxti; Dëborahmu uning bilën qikti **11** (xu qaoqda Keniylërdin bolöqan Hëbër özini Musaning këynatisi Hëobabning nëslidin bolöqan Keniylërdin ayrip qiqip, Kadëxning yenidiki Zaanaimning dub dërihining yenida qedir tikkënidä). **12** ëmdi Siseraöqa: — Abinoamning ooqli Barak Tabor tëojqioqa qikiptu, dëgan hëwar yëtküzildi. **13** Xuni anglap Sisera barlik jëng harwilirini, yëni tokkuz yüz tëmür jëng harwisini wë barlik askërlirini yiojq, Hëroxët-Goyimdin qiqip, Kixon ëkining yenida toplidi. **14** Dëborah Barakqa: — Qopkin; bügün Përwërdigar Sisera sening qolungöqa tapxuridöqan kündür. Mana, Përwërdigar aldingda yol baxliqjili qikti ämäsmu?! — dedi. Xuni dewidi, Barak wë on ming adëm uningöqa ägixip Tabor tëoqidin qüxti. **15** Përwërdigar Sisera, uning hëmmë jëng harwiliri wë barlik qoxunini koxup Barakning kiliqi aldidä tiripirën kildi; Sisera özi jëng harwisidin qüxüp, piyadë qeqip këtti. **16** Barak jëng harwilirini wë qoxunni Hëroxët-Goyimqë kooqlap bard; Sisera jëng harwisidin kiliq astida yikildi, birimu kalmidi. **17** Lekin Sisera piyadë qeqip, Keniylërdin bolöqan Hëbëarning ayali Yaelning qedirioqa bard; qünki Hazorning padixahï Yabin bilën Keniylërdin bolöqan Hëbëarning jëmëti otturisida dostluk alakisä bar idi. **18** Yael Sisera jëng harwisidin kiliq uningöqa: — Äy hojam, kirginë! Korkma, meningkigë kirgin, dedi. Xuning bilën Sisera uning qedirioqa kirdi, u uning üstigë yotkan yepir koydi. **19** U uningöqa: — Mën ussap këttim, manga bir otlam su bargina, dewidi, ayal berip sü tulumini eqip, uningöqa iqküzüp, andin yënë uni yepir koydi. **20** Andin Sisera uningöqa: — Sën qedirning ixikidë saqlap turöqin. Birkim kelip sëndin: — Bu yurdë birarsä barmu, dëp sorisa, yok dëp jawab bërgin, — dedi. **21** ëmdi Hëbëarning ayali Yael qopup, bir qedir közuqini elip, qolida bolqini tutqiniqë xëpë qikarmay uning kexioqa bard; u herip këtkëqkë, qattik uhlap këtkënidä. Yael uning qekisigë közuqni xundak qaktiki, közuq qekisidin ötüp yergë kirip këtti. Buning bilën u ëldi. **22** Xu qaoqda, Barak Sisera kooqlap kaldi, Yael aldioqa qiqip uningöqa: — Këlgin, sën izdëp këlgen adëmni sanga kërsitay, — dedi. U uning qedirioqa kirip qariwidi, mana Sisera ëlük yatatti, közuq tēhiqë qekisigë kēkiklik turatti. **23** Xundak kilip, Huda xu küni Qanaan padixahï Yabinni Israillarning aldidä tōwan kilidi. **24** Xu waqtin tartip Israillar baröqanseri küyöjq, Qanaan padixahï Yabindin üstünlükni igilidi; ahirda ular Qanaan padixahï Yabinni yokatti.

5 Xu küni Dëborah wë Abinoamning ooqli Barak mundak nëzmë oküdi: — **2** Israilda yetëkqilër yol baxliqjini üqün, Hëlk ihtiyarën özlirini pida kilöjini üqün, Përwërdigaröqa tēxëkkür-mëdhiyë okunglar! **3** Äy padixahlar, anglanglar, äy ämirler, kulak selinglar! Mën, mën Përwërdigaröqa atap nëzmë ökuymën, Mën Israilning Hudasi Përwërdigaröqa küy eytimën. **4** I Përwërdigar, sën Seirdin qikkjiningda, Edomning yaylikidin qiqip yürüx kilöjiningda, Yër

titrəp, asmanlardin sular tamqidi, Xundak, bulutlar yamoʻurlirini yaoʻdurdidi; **5** Taolr Pərwərdigarning aldidə təwrəndi, Ənə Sinay teoʻjimu təwrinip kətti, Israilning Hudasi Pərwərdigarning aldidə. **6** Anatning ooqli Xamgarning künliridə, Həm Yaəlning künliridə, Qoŋ yollar taxlinip kelip, Yoluqilar əgri-toqay qioqir yollar bilan mangatti; **7** Israilda əzimətlər yoqap kətti, Taki mənki Dəborah kəzoqilip, Israilda bir ana süpitidə pəyda bolojinimoʻjiqə. **8** [Israilar] yengi ilahlarini tallidi; Uruş dərwasiliriqə yetip kəldi. Kirik mingqə Israilikning arisida, Ya bir qəlkan ya bir nəyza tepilisiqū?! **9** Kəlbim Israilning əmiririgə kayildur, Ular həlk arisida əzlinini ihtiyarən pida kildi; Pərwərdigarqə təxəkkür-mədhijə okunglar! **10** I ak əxəklərgə mingənlər, I nəpis zilqilərnin üstidə olturoqanlar, I yolda yürənlər, kəngül belüŋlar! **11** Su əkilidijəjan jaylarda olja belüxüwatkanlarning juxqun awazilirini anglanglar! Ular xu yərlərdə Pərwərdigarning həkkanijə əməllirini mədhijiləp, Uning Israildiki əzimətlirininin həkkanijə əməllirini təriplixidu. Xu waqitda Pərwərdigarning həlki qüxüp dərwasilarqə yetip kelip: — **12** «I Dəborah, oyoqan, oyoqan! Oyoqan, oyoqan, oşəzəl eytkin! Ornungdin tur, i Barak, əsiririrngini yalap mang, i Abinoamning ooqli!» — deyixidu. **13** Mana həlkning az bir kəldisi aliyjanablarqə əgixix üqün qüxti, Pərwərdigarning həlki yenimoqə palwan kəbi qüxüp kəldi. **14** Mana, Əfrainlardin Amalakta yiltiz tartip qəloqanlar kəldi; Mana, Binyaminlarmu kəwmilingoqə qoxulup əgixip kəldi; Makirdin əmirilər qüxüp kəldi, Zəbulundin sərdarlik həsisini tutqanlar yetip kəldi. **15** Issakarning əmirirə Dəborahqə qoxuldi; Barak nemə qiləjan bolsa Issakarmu xundak kilip, Uning kəynidin jiləqə tap basturup etilip qüxti! Rubənnin aila-jəmətliridikilərnin arisida xunqə uluq niyətlər kəlbirigə pükülgənidi! **16** Sən nemixka kətanlarning iqidə turup, Qoylarqə qelinoqan nəyning awazini anglaxni halap kəlding? Rubənnin aila-jəmətliridikilərnin arisida xunqə uluq niyətlər kəlbirigə pükülgənidi! **17** Gileadlar bolsa Iordan dərwasining u təripidə turup kəldi; Danlarmu nemixka kəmilərnin yenida tohtap kəldi? Axirlar bolsa dengiz boyida [jim] olturuwaldi, Dengiz kəltuklirida turup kəldi. **18** Zəbulunlar janlirini elümə təwəkkül kildi; Naftalilarmu jəng maydanidiki yukiri jaylarda həm xundak kildi! **19** Padixahlar həmmisi kelip, soquxti, Qənaaniylarning padixahlirimu uruxka qikti; Taanaqta, Megiddonja su boylirida uruxti. Ləkin bir'azmu kümüx olja alalimidi! **20** Asmanlarda yultuzlarmu jəng kildi, Orbitilridin Siseraqə qarxi jənggə atlandi. **21** Kixon dərwasining ekini [düxmənni] ekitiq kətti; Xu kədimiy dərwa, u Kixon dərwasidur! Əy mening jenim, pütin küqünq bilən aloqə bəskin! **22** Ularning atlirining tuwakliri takirang-takirang kilmaqta, Tolparliri qapmaqta, qapmaqta. **23** Mərozoqə lənət okunglar, dəydu Pərwərdigarning Pərixtsi, U yərdə olturoquqilarqə lənət okunglar, Qattik lənət okunglar; Qunki ular Pərwərdigarqə yərdəmgə kəlmidi, Qalimlarqə qarxi Pərwərdigaroqə yərdəmgə kəlmidi. **24** Ayallar iqidə kəniylik Həbərning ayali Yaəl bəht-bərikətlənsun, Qedirdə turoqan ayallar iqidə u bəht-

bərikət tapsun! **25** Sisera su soriwidi, u uningə süt bərdi, Esilzadilərgə layik bir qəqida kaymaq tutti; **26** U sol kolini qədir koziquldi, Ong kolini təmirqining bolqisiqə uzatti; Siseraani urup, Bax səngütikini qəqip, Qekisidin yanjip etküzüwətti. **27** Sisera uning ikki putining arilikiqə kiysaydi, U yikildi, u [ləluktək] yatti, U uning ikki putining arilikiqə kiysaydi, u yikildi, Kiysayoqan yərdə u yikilip, jan bərdi. **28** Siseraaning anisi pənjiridin sirtka səp saldi, U pənjirining rujikidin towap: — «Uning jəng hərwişi nemixka xunqə uzakkiqə kəlməydu? Jəng hərwilirininin atlirininin tuyaq sadasi nemixka xunqə həyal bolidu? — dedi. **29** Uning dedəkliri arisida danalar jawab beridu, Xundakla, u dərwaqə əz-əzigə jawab beridu: — **30** «Ular oljilirini yioqir belüxüwatkan bolmisun yənə?! Hər bir ərkəkkə [ayaq asti kilixka] bir-ikkidin kiz təgkəndu, Siseraqə rəngdar kiyimlər, Gül kəxtiləngən rəngdar kiyimlərdin olja təgkəndu, Bulangqining boyniqə aldi-kəyni kəxtiləngən rəngdar kiyimlər təgkən bolsa kerək! **31** I Pərwərdigar, Səning barlik düxmənlirining ənə xundak yoqutuloqay! Ləkin Seni səyngənlər kuqaxning ərləwatqandiki kudritidək küqlik boləy!» Xuning bilən zəmin kirik yiləqə tinq-amanlik tapti.

6 Israilar Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjanni kildi; xuning bilən Pərwərdigar ularni yəttə yiləqə Midiyaniylarning qəlioqə tapxurup bərdi. **2** U waqitda Midiyaniylar Israilning üstidin oqalib kelip, Israil Midiyaniylarning səwəbidin əzlini üqün taolrdin, əngkürlərdin wə qəram taxlardin panah jaylarni yasidi. **3** Hər qətim Israilar uruq tərtoqanda xundak bolattiki, Midiyaniylar, Amalakiyələr wə mərixktilər kelip ularqə hujum kilatti. **4** Ularqə hujum kilixka bargahlarini tikip, zəmindiki həsulni wayran kilip, Gəzaqiyə Israiləqə həqkəndək axlik kəldurmay, ularning koy, kala, əxəklirini elip ketətti. **5** Qünki ular qətkətkilərdək kəp bolup, əz mal-qarwiliri wə qədiririni elip kəltətti; ularning adəmliri wə təgiliri san-sanəksiz bolup, zəminni wayran kilix üqün təjawuz kilatti. **6** Xuning bilən Israil Midiyaniylarning aldidə tolimu har hələtkə qüxüp kəldi; andin Israilar Pərwərdigarqə nalə-pəryad kətürdi. **7** Midiyaniylarning dəstidin Israil Pərwərdigarqə pəryad kətürginidə xundak boldiki, **8** Pərwərdigar Israiləqə bir pəyoqəmbərnə əwətti. U kelip ularqə: — Israilning Hudasi Pərwərdigar mundək dəydu: «Mən silərnə Misirdin qikirip, «kulluk makani»din elip qikkanidim; **9** silərnə misirliklarning qəlidin, xundakla silərgə barlik zulum kiləquqilarning qəlidin kutquzup, ularni aldinglardin koqilwetip, ularning zəminini silərgə bərdim **10** wə silərgə: «Mana, Mən Pərwərdigar silərnin Hudayinglārdurman; silər Amoriylarning zəminida turoqinnglar bilən ularning ilahliridin koqkmanglar» degənidi. Ləkin silər Mening awazimoqə kulak salmidinglar», — dedi. **11** Ular Pərwərdigarning Pərixtsi kelip Ofrah degən jayda Abiezər jəmətidiki Yoaxka təwə boləjan dub darhining tüwidə olturdi. U waqitda [Yoaxning] ooqli Gideon Midiyaniylarning [bulangqilikidin] saklinix üqün xarab kəlkiki iqidə buqday tepiwatatti. **12** Pərwərdigarning Pərixtsi uningə kərunüp: — əy jasarətlək palwan, Pərwərdigar sən bilən billidur! — dedi. **13** Gideon uningəqə jawab

berip: — I hojam, əgər Pərvərdigar biz bilən billə boləjan bolsa, bu kərgülükler nemixka üstimizgə kəldi? Ata-bowilirimiz bizgə sələp bərgən uning barlik mejliziləri keni? Bular toqrisida ata-bowilirimiz: «Mana, Pərvərdigar bizni Misirdin qikirip kəlmigənmidi?» — dedi. Lekin bügünki künde Pərvərdigar bizni taxlap, Midiyaning kolioja tapxurup bərdi! — dedi. **14** Pərvərdigar uningə qarap: — Sən muxu küiüinggə tayinin, berip Israilni Midiyaning qolidin kutkuzojin! Mana, Mən seni əwətkən əməsmu? — dedi. **15** Gideon Uningə: — I Rəb, mən Israilni kəndək kutkuzalaymən? Mening ailəm bolsa Manassəh kəbilisi iqidə əng namriti, eziüm atamning jəmətidə əng kiqidurmən, — dedi. **16** Pərvərdigar uningə: — Mən jəzəmən sən bilən billə bolimən; xunga sən Midiyanlarni bir adəmni urəjəndək urup kirisən, — dedi. **17** Gideon Uningə iltija kilip: — Mən nəziringdə iltipət tapkən bolsam, mən bilən səzləxkiüqining həkikətən Sən Əzüng ikənlikigə bir alamət kərsətkəysən; **18** etünimən, mən yenip kelip əz hədiyə-kurbanlikimni aldingəyə kəyojuqə bu yərdin kətmigəysən, — dedi. U jawab berip: — Sən yenip kəlgüqə kütümən, dedi. **19** Gideon berip [əygə] kirip bir oqlakni təyyarlap, bir əfəh əsil undin petir nan pixurup, gəxni səwətkə selip, xorpisini korioja usup bularni uning kəxiəyə elip kelip, uningəyə sundi (U tehəyə dub dərihining tüwidə olturatti). **20** Andin Hudaning Pərixtiləri uningəyə: — Bu gəx bilən petir nanlarni elip berip, muxu yərdiki [korəm] taxnıng üstigə koyup, xorpinə təkkin, — dewidi, u xundək kildi. **21** Pərvərdigarning Pərixtiləri kəlidiki həsini uzitip uqini gəx bilən petir nanlarəyə təkkiüzidi, [korəm] taxtin ot qikip, gəx bilən petir nanlarni yəp kətti. Xu həman Pərvərdigarning Pərixtiləri uning kəzidin əqayib boldi. **22** Xuning bilən Gideon uning Pərvərdigarning Pərixtiləri ikənlikini bilip: — Apla, i Rəb Pərvərdigar! Qataq boldi, qünki mən Pərvərdigarning Pərixtiləri bilən yüzmyuyüz kərixüp kəldim...! — dedi. **23** Lekin Pərvərdigar uningəyə: — Hatirjəm boləjin! Korkmiojin, əlməysən, — dedi. **24** Xuning bilən Gideon Pərvərdigarəyə atəp u yərdə bir kurbangah yasap, uning ismini «Yəhwəh-xalom» dəp atidi. Bu kurbangah ta bügüingəyə Abiezər jəmətining Ofrah dəgən jəyidə bar. **25** U kəqisi Pərvərdigar uningəyə: — Sən atəngning [qəng] bukişisi wə yəttə yaxliq ikkinqi bukişisini elip atəngəyə təwə boləjan Baal kurbangahini ərəp, uning yənidiki Axərəh butini kəsiwətkin. **26** Andin muxu kərojaning üstigə Pərvərdigar Hudayingəyə atəlojan, bəlgiləngən rəsim boyiqə bir kurbangah yasap, ikkinqi bir bukişini elip, əzüng kəsiwətkən Axərəhning parqilirini otun kilip kəlap, uni kəyüdmə kurbanlik kiləjin, — dedi. **27** Xuning bilən Gideon əz hizmətqiliridin on adəmni elip berip, Pərvərdigarning əzigə eytkinidək kildi; ləkin u atisining əyidikilərdin wə xəhər adəmliridin kərkkinəyi üqün, u bu ixni kündüzi kilmay, kəqisi kildi. **28** Ətisi səhərdə xəhər həlki kəpup kərisə, mana, Baal kurbangahı ərəwetilgən, uning yənidiki Axərəh buti kəsiwetilgəndi wə yəngi yasəlojan kurbangahning üstidə ikkinqi buka kurbanlik kilinəjanidi. **29** Buni kəriup ular bir-birigə: — Bu ixni kim kiləjəndu? — deyixti. Ular sürüxtürüwidə, buni Yoaxning oqlı Gideonning kiləjanliqi məlum boldi. **30**

Xuning üqün xəhərnin adəmliri Yoaxka: — Oqlungni qikirip bərgin! U Baal kurbangahini ərəp, uning yənidiki Axərəhni kəsiwətkini üqün əltürülsun! — dedi. **31** Birək Yoax əzigə kərxilixixka turojan kəpqulikkə jawab berip: — Silər Baal üqün dəwalaxmakqimusilər? Silər uni kutkuzmakqimu? Kimki uning toqrisida dəwalaxsa ətigə kəlməyə əlümgə məhəkkəm kilinsun! Əgər Baal dərwəxə bir huda bolsa, undəktə uning kurbangahini birsi ərəwətkini üqün, u xu adəm bilən əzi dəwalaxsun! — dedi. **32** Bu səwəbtin [atisi] Gideonni «Yərubbaal» dəp atidi, qünki [atisi]: «U Baalning kurbangahini ərəwətkini üqün, Baal əzi uning bilən dəwalaxsun!» dəgəndi. **33** Əmma Midiyan, Amaləklər wə məxriktikilərnin həmmisi yəyojilip, [İordan] dəryəsidin ətəp Yizrəəl jiləjisidə qədirlirini tikixti. **34** U wəktidə Pərvərdigarning Rohi Gideonning üstigə qixti; u kanay qəliwidi, Abiezər jəmətidikilər yəyojilip uning kəynidin əgixip mənədi. **35** Andin u əqlərnə Manassəhərnin zəminioja berip, u yərnə aylinip kəlixkə əwətwidə, Manassəhərn yəyojilip uningəyə əgixip kəldi. U Axirləroja, Zəbulunlarəyə wə Naftalilərəyə əlqi əwətwidə, ularnu uning əldioja qixixti. **36** Gideon Hudəyə: — Əgər Sən həkikətən eytkinidək məninə qolum bilən Israilni kutkuzidəjan bolsəng, **37** Undəktə mana, mən həmanəyə bir yəngə koy terisi koyup koyimən; əgər pəkət terining üstigilə xəbnəm qixüp, qərisidiki yərlərnin həmmisi kuruq tursa, mən Əzüng eytkinidək məninə qolum arkilik Israilni kutkuzmakqi boləjiniğni bilimən, — dedi. **38** İx dərwəxə xundək boldi. Ətisi səhərdə Gideon kəpup, yəngni siqiwidə, liq bir piyalə xəbnəm süyi qixti. **39** Andin Gideon Hudəyəyə: Ojəzipingni mənə kəzojimiəqəysən, mən pəkət muxu bir kətimlə dəymən! Səndin etünəy, mən pəkət yənə bu kətim bu tərə bilən sinəp bakay; iltija kilimənki, əmdi bu kətim pəkət tərə kuruq bolup, qərisidiki yərnin həmmisigə xəbnəm qixkəy, — dedi. **40** Bu kəqisimu Huda xundək kildi; dərwəxə pəkət terilə kuruq bolup, qərisidiki yərnin həmmisigə xəbnəm qixkənidi.

7 Yərubbaal (yəni Gideon) wə əzigə kəxulojan həmma həlkə ətisi səhər kəpup, Hərod dəgən buləkning yənioja berip qədir tikti. Midiyanilərnin ləxkərgəhi bolsa uning ximal tərəpidə, Morəh egizlikining yənidiki jiləjidə idi. **2** Əmdi Pərvərdigar Gideonəyə: — Səngə əgəxkən həlkənin səni intəyin kəp, xunga Mən Midiyanilərnə uning kolioja tapxuralmaymən. Bolmisə İsrail: «Əzimizni əzimizning kəli kutkuzdi» dəp məhtinip kətxi mənki. **3** Xuning üqün sən əmdi həlkəyə: «Kimlə kərkup titrək başkən bolsa, ular Gilead təojidin yəni kətsun» dəp jakərləjin — dedi. Xuning bilən həlkənin ərisidin yigirmə ikki ming kixi kəytip kətip, pəkət on mingilə kelip kəldi. **4** Pərvərdigar Gideonəyəyə: — Həlkənin səni yənilə intəyin kəp; əmdi sən bularni suning ləwigə elip kəlgin. U yərdə Mən ularni sən üqün sinəktin ətküzəy; Mən kimni kərsitip: «U sən bilən barsun desəm», u sən bilən barsun; ləkin Mən kimni kərsitip: «U sən bilən bərmisun» desəm, u sən bilən bərmisun, — dedi. **5** Xuning bilən Gideon həlkəni suning ləwigə elip kəldi. Pərvərdigar uningəyə: — Kimki it u iqkəndək tili bilən yəlap u iqsə, ularni ayrim bir tərəptə turojuojin; həm kimki tizlinip turup u iqsə, ularnimu ayrim bir tərəptə turojuojin, — dedi. **6** Xundək

boldiki, oqumini aqzioqqa tögküzüp yalap su iqkänlärдин üq yüzi qıktı. Qaloqanlarning hämmisi tizlinip turup su iqtı. **7** Andin Pärwärdigar Gideonı: — Män muxu suni yalap iqkän üq yüz adämnıng köli bilen silerni kutquzup, Midiyanni sening qolungoqa tapxurımän; lekin qaloqan hälk bolsa hämmisi öz jayioqa yenip kätün, — dedi. **8** Xuning bilän bu [üq yüz adäm] ozuk-tülük wä kanaylirni qolioqa elixti; Gideon Israilning qaloqan barlık adämlirini öz qedirioqa kayturuwetip, pəkät xu üq yüz adämnı elip qaldı. Əmdi Midiyanıylarning ləxkərgahı bolsa ularning təwän tərıpıdiki jiloyıda idi. **9** Xu keqisi xundak boldiki, Pärwärdigar uningı: — Sən kopup ləxkərgahqa qüxkin, qünki Män uni sening kolungoqa tapxurdum; **10** əgər sən qüxüxtin qorqsang, öz hizmətkaring Puraħni billə elip ləxkərgahqa qüxkin. **11** Sən ularning nemə deyixiwatqinini anglaysən, andin sən ləxkərgahqa [hujum kilip] qüxüxkə jür'ət kilalaysən, dedi. Buni anglar u hizmətkari Puraħni elip ləxkərgahning qetidiki əskərlərnıng yenioqa bardi. **12** Mana Midiyan, Amalək wə barlık məxriktikilər qekətkilərdək kəp bolup, jiloyning boyioqa yeyilənanıdi; ularning təgiliri kəplikidin dengiz saħilidiki kumdək həddi-həsabsiz idi. **13** Gideon baroqanda, mana, u yərdə birsi həmrəħioqa kərgən qüxini səzləp beriwatatti: — Mana, mən bir qüx kərdum, qüxümdə mana, bir arpa tokıqi Midiyanıng ləxkərgahioqa domulap qüxüptudak; u qedirioqa kelip sokuluptıdək, xuning bilən qedir örlüp, düm kəmtirülüp ketiptu — dəwatatti. **14** Uning həmrəħı jawaban təbir berip: — Buning mənisi xuki, u tokaq Yoaxning oqlı, Israilik adəm Gideonıng kiloyidin baxqa nərsə əməstur; Huda Midiyan wə uning barlık qoxunini uning qolioqa tapxuruptu, dedi. **15** Xundak boldiki, Gideon bu qüxni wə uning berilgen təbirini anglap, səjdə kildi. Andin u Israilning ləxkərgahioqa yenip kelip: — Kopunglar, Pärwärdigar Midiyanıng ləxkərgahını kolunglaroqa tapxurdi, — dedi. **16** Xuning bilən u bu üq yüz adämnı üq guruppıoqa bөлüp, hämmisining qolioqa birdin kanay bilan birdin kuruk komzəkni bərdi; hər bir komzək iqıdə birdin məx'əl koyuldi. **17** U ularoqa: — Silər manga qarap, mening kiloyinimdək qilinglar. Mana, mən ləxkərgahning kexioqa baroqanda, nemə kılsam, silərmu xuni qilinglar; **18** mən wə mən bilən həmrəħ bolup mangoqan barlık adəmlər kanay qalsak, silərmu ləxkərgahning qerisidə turup kanay qelinglar wə: «Pärwärdigar üqün həm Gideon üqün!» dəp towlanglar, — dedi. **19** Keyinki yerim keqilik kəzətnıng baxlinixida, kəzətlər yengidin almaxqanda, Gideon wə uning bilən billə bolqan yüz adəm ləxkərgahning kexioqa kəldi; andin ular kanay qelip qolliridiki komzəklərni qaqtı. **20** Xu həman üq guruppıdikilərnıng hämmisi kanay qelip, komzəklərni qekip, sol qollirida məx'allərni tutup, ong qollirida kanaylarnı elip: — Pärwärdigaroqa wə Gideonıq ataloqan kilip! — dəp towlaxqınıq, **21** ularning hər biri ləxkərgahning ətrapıda, öz jayıda turuxti; yaw qoxuni tərəp-tərəpkə petirap, warkırıp-jarkırıoqan peti kaqkılı turdi. **22** Bu üq yüz adəm kanay qaloqanda, Pärwärdigar pütkül ləxkərgahıtkı yaw ləxkərlirini bir-birini kıliqlaxqa selip koydı, xuning bilən yaw qoxuni Zerərahqa bardiyoqan yoldiki Bəyt-Xittah tərəpkə qaqtı; ular Tabbatning yenidiki Abəl-Məholahning

qegrisioqıqə qaqtı. **23** Andin Naftali, Axir wə pütkül Manassəhning kəbililiridin Israilar kaqırıp kelindi wə ular Midiyanıylarnı koqlıdi. **24** Xuning bilən Gideon Əfraim pütkül taqlıqını arılap kelixkə əqlərnı əwətip Əfraimlaroqa: — «Silər qüxüp Midiyanıylaroqa hujum qilinglar, Bəyt-Barahkıqə, xundakla İordan dəryasıoqıqə barlık ekın keqiklirini igiləp, ularni tosuwelinglar», dedi. Xuning bilən Əfraimning həmmə adəmliri yioqilip, Bəyt-Barahkıqə wə İordan dəryasıoqıqə barlık ekın keqiklirini igilidi. **25** Ular Midiyanıng Orəb wə Zəəb degən ikki əmirini tutuwaldi; Orəbni ular «Orəb qoram texi» üstidə, Zəəbni «Zəəb xarəb kəlqiki»də əltürdi, Midiyanıylarnı koqılap berip, Orəb wə Zəəbning baxlirini elip, İordan dəryasınıng u tərıpıgə Gideonıng kexioqa kəldi.

8 (Keyin, Əfraimlar uningı: — Sən nemixkə bizgə xundak muamilə kılisən, Midiyanıylar bilən sokuxkə qıkkanda, bizni qaqırmıdingoşu, dəp uning bilən kattıq deyixip kətti. **2** U ularoqa jawaban: — Mening kiloyanlirimni kəndakmu silərnıng kiloyininglaroqa təngləxtürgili bolsun? Əfraimning üzümərnı pasangdıoqını, Abieazərlərnıng üzüm üzginidin artuq əməsmu? **3** Huda Midiyanıng əmirliři Orəb bilən Zəəbni qolunglaroqa tapxuroqan yərdə, mening kolumdin kəlgini kəndakmu silərnıng kiloyininglaroqa təngləxtürgili bolsun? — dedi. Xundak dewidi, ularning uningıoqa bolqan aqqıki yandı). **4** Əmdi Gideon İordan dəryasınıng boyioqa yetip kəldi. U wə əzigə həmrəħ bolqan üq yüz adəm hərıp kətkən bolsimu, ular yenilə Midiyanıylarnı koqılap dəryadin ətti. **5** Gideon Sukkot xəhıridikilərgə: — Manga həmrəħ bolup kəlgən kixilərgə nan bərsənglar, qünki ular hərıp-qarqap kətti. Biz Midiyanıng ikki padıxahı Zəbah wə Zalmunnani koqılap ketip barimiz, — dedi. **6** Lekin Sukkotning qonglırı jawab berip: — Zəbah wə Zalmunna hazır sening kolungoqa qüxtimu?! Biz sening muxu ləxkərliriggə nan bərməduk?! — dedi. **7** Gideon: — Həp! Xundak bolqını üqün Pärwärdigar Zəbah wə Zalmunnani mening kolumoqa tapxuroqanda, ətlirınglarnı qəldiki yantək wə xoha bilən hamanda tepimən, — dedi. **8** Gideon u yərdin Pənuəlgə berip, u yərdiki adəmlərgimu xundak dewidi, Pənuəldiki kixilərmu uningıoqa Sukkotkilərdək jawab bərdi. **9** U Pənuəldikilərgə: — Mən oqlıbə bilən yenip kəlginimdə, bu munaringlarnı erüwetimən, — dedi. **10** U qaoqda Zəbah wə Zalmunna Karkor degən jayda idi; ular bilən mangoqan qoxunda on bax mingqə ləxkər bar idi. Bular bolsa məxriklıqlərnıng pütkül qoxunidin kelip qaloqanlırı idi, qünki uların kilip tutqanlıridin bir yüz yigirmə mingi əltürilənanıdi. **11** Gideon bolsa Nobah wə Yoqbıhahning xərkıdiki kəqmənər yoli bilən qıqip Midiyanıng ləxkərgahioqa hujum kilip, ularni tarmar kildi; qünki ləxkərgahıtkilər tolimu əndixsiz turoqanıdi. **12** Zəbah wə Zalmunna keqip kətti; Gideon kəynidin koqılap berip, Midiyanıng bu ikki padıxahı Zəbah wə Zalmunnani tutuwaldi; u pütkül ləxkərgahıtkilərnı alaqqadə kilip tiripən kilıwətti. **13** Andin Yoaxning oqlı Gideon Hərəs dawinidin ətüp, jəngdin kaytıp kəldi. **14** U Sukkotluk bir yax yigitni tutuwelip, uningdin sürüxtə kilıwıdi, yigit uningıoqa Sukkotning qonglırı wə aksaqallirining isimlirini yezip bərdi. Ular

jəmiy bolup yətmix yəttə adəm idi. **15** Andin Gideon Sukkotning adamlirining kəxiəja yetip barəjanda: — Silər meni zanglik kiliip: «Zəbah wə Zalmunna hazir sening kolungəja qixitimu? Biz sening bilən billə mangəjan muxu hərəjin adamlirinegə nan berəmdük?» degənidinqlar! Mana, u Zəbah wə Zalmunna degənlər! — dedi. **16** Xuni dəp u xəhərning aqsakallirini tutup kelip, qəldiki yantək bilən xohilarni elip kelip, ular bilən Sukkotning adamlirini urup ədipini bərdi. **17** Andin u Pənuəlning munarini ərüp, xəhərdiki adəmlərni ɵltürdi. **18** Gideon Zəbah wə Zalmunnani sorək kiliip: — Silər ikkinglar Taborda ɵltürgən adəmlər kəndək adəmlər idi? — dəp soriwidi, ular jawab berip: — Ular sangə intayin ohxaytti; ularning hərbiri xəhzadidək idi, — dedi. **19** U buni anglap: — Ular mening bir tuəjkanlirimdur, biz bir anining oəjullirimiz. Pərwədigarning həyati bilən kəsəm kilimənkə, silər əyni wəktəta ularni tirik kəyəjan bolsanglar, mən silərni hərəgiz ɵltürməyttim, — dedi; **20** xuning bilən u qəng oəjli Yətərgə: — Sən kəpəp bularni ɵltürgin, — dedi. Ləkin oəjli kikiq boləjaqə kərkəp, kiliqini suəjurmidi. **21** Xuning bilən Zəbah wə Zalmunna: — Sən əzüng kəpəp bizni ɵltürgin; qünki adəm kəndək bolsa kikiqimu xundək bolidu, — dedi. Xundək dewidi, Gideon kəpəp Zəbah wə Zalmunnani ɵltürdi. U təgilirining boynidiki hīlal ay xəkilklik bezəkəlni eliwaldi. **22** Andin Israillər Gideəjə: — Sən bizni Midiyaning kəlidin kətəkəjanikənsən, əzüng bizgə padixah boləjin; oəjlung wə oəjlungning oəjlimu bizning üstimizgə həküm siirsun, — dedi. **23** Əmma Gideon ularəja jawab berip: — Mən üstünlərgə səltənət kilməymən, oəjlungmu üstünlərgə səltənət kilməydu; bəlkə Pərwədigər Əzi üstünlərgə səltənət kiliidu, dedi. **24** Andin Gideon ularəja yəne: — Silərgə pəkət birlə iltimasim bar: — Hər biringlar əz oljanglardin həkə-zərilərni mənə beringlar, dedi (Midiyanlar Ismailardin boləjaqə, hərbiri altun zira-həqilarni təkəytti). **25** Ular jawabən: — Berixkə razimiz, dəp yərgə bir yəpinqini selip, hərbiri uning üstigə oljisidin zira-həqilarni elip təxlidi. **26** U sorap yioəjan altun zirilərnin əojirliki bir ming yəttə yüz xəkəl altun idi, buningdin baxkə Midiyan padixahliri əzigə askan hīlal ay xəkilklik buyumlar, zunnar, əqisioəja kiygən səsün əginlər wə təgilərnin boynioəja askan altun zənjirlərmu bar idi. **27** Gideon bu nərsilərdin bir əfəd yasitip, əz xəhəri Ofrahta kəyup kəydi. Nətijidə, pütkül Israil uni izdəp buzukqilik kildi. Buning bilən bu nərsə Gideon wə uning pütün ailisigə bir tor-tuzək boldi. **28** Midiyanilər xu tərəkidə Israillərnin aldidə boysunduruluq, ikkinqi bax kətürəlmidi; zemin Gideəjənin künliridə kirik yiloəiqə tinq-aramlik tapti. **29** Yoaxning oəjli Yərubbaal kəytip berip, əz əyidə ɵltürdi. **30** Gideəjənin ayalliri kəp boləjaqə, uning puxtudin yətmix oəjli tərəldi. **31** Xəkəmdə uning bir kənzikimu bar idi; u uningəja bir oəjli tuəjup bərdi, Gideon uning ismini «Abimələk» dəp kəydi. **32** Yoaxning oəjli Gideon uzun ɵmür kərip, kərip aləmdin ɵtti. U Abiezərlərgə təwə boləjan Ofrahdə, əz atisi Yoaxning kəbrisigə dəpnə kiliindi. **33** Gideəjə ɵlgəndin keyin Israillər kəynigə yenip, Baal butlirioəja əgixip buzukqilik kildi wə «Baal-Berit»ni əzlririning ilahə kiliip bəkitti. **34** Xundək kiliip Israillər əzlririni

ətrapidiki barlik dükəmlirining kəlidin kətəkəjan əz Hudasi Pərwədigarni untudi **35** wə xuningdək Gideəjənin Israiloəja kəyən həkəm wə yaxiliklirini hək əsliməy, Yərubbaal (yəni Gideəjə)ning jəmətigə hək bir mēhribanlik kərsətmidi.

9 Əmdi Yərubbaalning oəjli Abimələk Xəkəmdiki anisining aka-ukilirining kəxiəja berip, ular wə anisining atisining pütkül jəmətidikilərgə: — **2** Silər Xəkəmdiki barlik adəmlərnin kulikioəja səz kiliip ularəja: «Silər üqün yətmix kixi, yəni Yərubbaalning oəjulliri üstünlərgə həküm siirgini yaximu yəki birlə adəmnin üstünlərdin həküm siirgini yaximu? Esinglarda bolsunki, mən silərnin kən-kəndixinglərmən» — degən gəpimni yətküzünglar, — dedi. **3** Xuning bilən uning anisining aka-ukiliri u toəjrukluk wə gəplərnin həkəmisini Xəkəmdikilərnin kulakliəja eytti. Ularning kəngli Abimələkə mayil bolup: — U bizning kəndiximiz ikənoəja, diyixip, **4** Baal-Beritning buthanisidin yətmix xəkəl kükümüni elip, uningəja bərdi. Bu pul bilən Abimələk birmunəqə bikar tələp lükqəklərnə yallap, ularəja bax boldi. **5** Andin u Ofrahdə, atisining əyigə berip əzining aka-ukiliri, yəni Yərubbaalning oəjulliri bolup jəmiy yətmix adəmnə bir təxnin üstidə ɵltürüwətti. Ləkin Yərubbaalning kikiq oəjli Yotam yoxuruniwəloəjaqə, kətulup kəldi. **6** Andin pütkül Xəkəmdikilər wə Bəyt-Millodikilərnin həkəmisini yioəjilixip berip Abimələkni Xəkəmdiki dub dərihining tūwidə padixah kiliip tiklidi. **7** Bu həwər Yotənoəja yətküzüldi; u berip Gərizim təojining qəkkisioəja kikiq, u yərdə turup yukiri awazdə kəpəqiliklə toəp: — Əy Xəkəm qəngliri, mening səzümə kulək selinglar, andin Hudamə silərgə kulək salidu. **8** Künlərdin bir küni dərəhlər əzlririning üstigə həküm siiridəjan bir dərəhni məsihləp padixah tikləkkə izdəp kikiq, zəyitun dərihigə: — Üstimizgə padixah bolup bərgin, dəptikən. **9** Zəyitun dərihi ularəja jawab berip: — Hudoəja wə insanlarəja boləjan hərəmətni ipadiləyidəjan mēyimni təxlap, baxkə dərəhlərnin üstidə turup pulanglaxkə kətəmdim? — dəptu. **10** Buni anglap dərəhlər ənjür dərihining kəxiəja berip: — Sən keliip üstimizgə padixah boləjin, dəp iltija kiliptu; **11** Ənjür dərihi ularəja jawab berip: — Mən əz xirnəm bilən yaxi mēwəmnə təxlap, baxkə dərəhlərnin üstidə turup pulanglaxkə kətəmdim? — dəptu. **12** Xuning bilən dərəhlər üzüm tallikənin kəxiəja berip: — Sən keliip bizning üstimizgə padixah boləjin, dəptu, **13** üzüm teli ularəja jawab berip: — Mən Huda bilən adəmlərni hux kiliidəjan yəngi xarəbni təxlap, baxkə dərəhlərnin üstidə turup pulanglaxkə kətəmdim? — dəptu. **14** Andin dərəhlərnin həkəmisini azəjaning kəxiəja berip: — Sən keliip bizning üstimizgə padixah boləjin, dəptu; **15** azəjan ularəja jawab berip: — Əgər silər mēni səməmiy niyitinglar bilən üstünlərgə padixah kilixni halisanglar, keliip mening səyəmnin əstidə panəhlinglar; bolmisa, azəjəndin bir ot qikiqdu wə Liwəning kədir dərəhlirini yəp kətidu! — dəptu. **16** Əgər silərnin Abimələkni padixah kəyioəjilərnin rast səməmiy wə durus niyət bilən boləjan bolsa, Yərubbaal wə uning ailisidikilərgə yaxilik kəyioəja, uning kəyioəja əməlliri boyiqə uningəja kəyituroəjan bolsanglar — **17** (qünki atam silər üqün jəng kiliip, əz jənni hətərgə

təwəkkul kılıp silərni Midiyaning qolidin kütquzdi! **18** Lekin silər bügün atamning jəmətigə qarxi kəzoqılıp, uning oqullirini, jəmiy yətmix adənni bir taxning üstidə ɵltürüp, uning dedikining oqlı Abimələkni tuoqkininglar boləjini üqün Xəkəm həlkəning üstigə padixah kılıp tikləpsilər!) **19** — əmđi əgər silər Yərubbaal wə jəmətigə səmimiy wə durus muamilə kıləjan bolsanglar, silər Abimələktin huxallıq tapqaysılar, umu silərdin huxallıq tapqay! **20** Lekin bolmisa, Abimələktin ot qikip, Xəkəmdikilər wə Bəyt-Milloning həlkəni yəp kətsun; xundakla, Xəkəmdikilər wə Bəyt-Milloning həlkədin ot qikip, Abimələkni yəp kətsun! — dedi. **21** Yotam kərindixi Abimələktin kərkəp, kəqip Bəər dəgən jəyojə berip, u yərdə ɵlturaklıxip kəldi. **22** Abimələk Israiləjə üq yil səltənət kildi. **23** Huda Abimələk bilən Xəkəmnin adəmliri ɵtturisiəjə bir yaman roh əwətti; xuning bilən Xəkəmdikilər Abimələkkə asiylıq kılıxqə kəzojəldi. **24** Buning məksiti, Yərubbaalning yətmix oqlıjə kılinojan zorawanlıq wə qan kərzni ularni ɵltürgən kərindixi Abimələkning boynıjə qüxürüx, xundakla əz aka-ukilirini ɵltürüxkə uni qollap-qıwəwətligən Xəkəmdiki kixilərnin bexiəjə qüxürüxtin ibarət idi. **25** Xəkəmdiki kixilər Abimələkni tutmaqı bolup, taqlarning qoqkılıriəjə paylaqlarını bəktürmə kılıp turojuzdi; ular u yərdin ɵtkən yoluqılarning həmmisini bulang-talang kildi. Bu ix Abimələkkə yətküzüldi. **26** Əbədning oqlı Gaal əz aka-ukiliri bilən Xəkəmgə kəqip keliwidi, Xəkəmdiki kixilər uningəjə ixənəq baəqlar uni əz yar-yəliki kildi. **27** Xundak kılıp ular xəhərdin etizlikqə kikip, üzümzarlarınin üzümilirini üzüp sikip, xarab yasap, xadlıq kılıp əz butining ibadəthanisiəjə kirip, yəp-iqixip Abimələkning üstidin lənət oquəjili turdi. **28** Əbədning oqlı Gaal: — Abimələk dəgən kim idi? Xəkəm dəgən nəmə idi, biz nəmə dəp uningəjə hizmət kıləjudəkmiz?! U Yərubbaalning oqlı əməsmu? Zəbul uning nazatəqisi əməsmu? Silər Xəkəmnin atisi Həmorning adəmlirinin hizmitidə bolsanglar bolidu! Biz nemixkə Abimələkning hizmitidə bolidəkmiz? **29** Kaxki bu həlkə mening kol astimda bolsa idi! U qəojə mən Abimələkni həydiwtəttim! Mən Abimələkkə: — Əz koxuningni kəpəytip, jənggə qikkin! — dəgən bolattim. **30** Əmđi xəhər baxlıkı Zəbul Əbədning oqlı Gaalning bu səzlrini anglıəjə, aqqıki kelip, **31** əqliləni Abimələkning kəxiəjə yoxurunəq əwətip: «Mana, Gaalning oqlı kərindaxliri bilən Xəkəmgə keliwatidu; mana, xəhərni siligə qarxi qikixqə kutritiwatidu. **32** Xungə sili adəmlirini elip bügün kəqə [xəhər] ətrapidiki etizlikqə berip marap ɵlturojəyła; **33** ətə kün qikkin həman kəzoqılıp xəhərgə hujum kıləjəyła; u wə uning adəmliri siligə qarxi qikqənda, sili əhwaləjə qarap uningəjə takəbil turojəyła, — dedi. **34** Buni anglap, Abimələk həmmə adəmlirini elip, kəqisi qikip, tət topkə bəlıni, yoxurunup Xəkəmgə hujum kılıxqə marap ɵlturdi. **35** Əbədning oqlı Gaal sirtkə qikip xəhərnin dərwasisidə ərə turojənda, Abimələk əz adəmliri bilən yoxurunəjan jaydin qikti. **36** Gaal həlkəni kərip Zəbuləjə: — Mana taəq qoqkılıridin adəmlər qüxiwatidu, dedi. Lekin Zəbul uningəjə jawabən: — Taəqlarning kəlanggisi sanga adəmlərdək kərinidu, — dedi. **37** Gaal yənə səz kılıp: Mana, bir top adəmlər dənglərdin qüxüp keliwatidu, yənə bir top adəmlər «Palqılarning dub dərhi»ning yoli bilən keliwatidu, — dedi. **38** Andin Zəbul uningəjə: — Sening: «Abimələk dəgən kim idi, biz uning hizmitidə bolattukmu?» dəp qong gəp kıləjan əozing həzir kəni? Mana bular sən kəzgə ilmiəjan həlkə əməsmu? Əmđi qikip ular bilən sokuxup bakkin! — dedi. **39** Xuning bilən Gaal Xəkəmdikilər bilən qikip Abimələk bilən sokuxuxkə baxlıdi. **40** Lekin Abimələk uni məəqlup kılıp qəojłidi; u uning aldidin qaəti, xundakla nurojəjan yarilənojan adəmlər xəhərnin dərwasisiəjəqə yetixip kətkənidi. **41** Andin Abimələk Aruməhda turup kəldi. Zəbul bolsa Gaal wə uning kərindaxlirini qəojlap, ularning Xəkəmdə turuxiəjə yol qəoymidi. **42** Ətisi [Gaaldikilər] daləojə qikti; bu həwər Abimələkkə yətkəndə **43** u həlkəni elip, ularni üq topkə bəlıp, dalada yoxurunup marap turdi; u qarap turuwidi, Xəkəm həlkə xəhərdin qikti. U qərup ularəjə hujum kildi. **44** Abimələk wə uning bilən boləjan birinqi top atlinip xəhərnin dərwasisinin aldiəjə bəp berip, u yərdə turdi; kəlojan ikki top etilip berip dalada turojan adəmlərgə hujum kılıp ularni kiriwətti. **45** Xu tərəkidə Abimələk pütün bir kün xəhərgə hujum kılıp, uni elip, uningda turuwatqan həlkəni ɵltürüp, xəhərni haniwəyran kılıp üstigə tuzlarni qəqiwətti. **46** Xəkəm munaridiki adəmlərnin həmmisi buni anglap, Berit dəgən butning ibadəthanisidiki qərojanəjə kiriwəldi. **47** Xəkəm munaridiki adəmlər bir yərgə yəjəliwəptu, dəgən həwər Abimələkkə yətti. **48** Xuning bilən Abimələk adəmlirini elip Zalmon təojəjə qikti; u kəliəjə paltini elip dərəhning bir xəhini kəsip elip, əxnisigə qəyup, andin əzi bilən boləjan həlkə: — Mening nəmə kıləjənimni kərdünglər, əmđi silərnu təzdin xundak kilinglər, — dedi. **49** Buni anglap həlkənin hərbiri Abimələktək birdin xəhni kəsip elip, uningəjə əgixip berip, xəhlarni qərojaning yenıjə dəwiləp, ot qəyup qərojan wə uningda boləjanlarni kəydüriwətti. Buning bilən Xəkəmnin munaridiki həmmə adəmlər, jəmiy mingqə ər-ayal əldi. **50** Andin Abimələk Təbəzəqə berip, u yərdə bargəh kurup Təbəzəkə kərxap, hujum kılıp uni ixəojə kildi. **51** Lekin xəhərnin ɵtturisiəjə mustəhəkəm bir munar bar idi; barlıq ər-ayal, jümlidin xəhərnin həmmə qongliri u yərgə kəqip berip, dərwasini iqidin takəp, munarning üstigə qikiwəldi. **52** Abimələk munarəjə hujum kılıp, uningəjə ot qəyuxkə munarning dərwasisiəjə yəkinlaxkənda, **53** bir ayal yarəojənaqning üstünki texini Abimələkning bexiəjə etip uning bax süngikini sunduriwətti. **54** Andin Abimələk dərhal əz yariəjini kətürəqıqı yigitni qəkirip uningəjə: — Kilingni suəjərup mənı ɵltürüwətkin; bolmisa, həlkə mening toşramda: «Bir ayal kixi uni ɵltürüwətiptu» dəyixidu, — dedi. Buni anglap yigit uni sanjip ɵltürüwətti. **55** Andin Israilning adəmliri Abimələkning əlginini kərip, ularning həmmisi əz jaylıriəjə kəytip kəxtidi. **56** Xundak kılıp Huda Abimələkning əzining yətmix aka-ukisini ɵltürüp, atisiəjə kıləjan rəzillikini uning əz bexiəjə yandurdi; **57** xuningdək Huda Xəkəmnin adəmliri kıləjan barlıq yamanlıklarınımu ularning bexiəjə yandurup qüxürdi. Buning bilən Yərubbaalning oqlı Yotam eytkən lənət ularning üstigə kəldi.

10 Abimələktin keyin Issakar kəbilisidin bolojan Dodoning nəwrisi, Puaħning oşli Tola degən kixi Israilni kütquxka turdi; u Əfraining taoliridiki Xamir degən jayda turatti; **2** u Israiloja yigirma üq yil ħakim bolup aləmdin etti wə Xamirda dəpnə kilindi. **3** Uningdin keyin Gileadlik Yair turdi; u Israiloja yigirma ikki yil ħakim boldi. **4** Uning ottuz oşli bolup, ular ottuz təhəygə minip yürətti. Ular ottuz xəhərgə igidarqilik kılatti; bu xəhərlər Gilead yurtida bolup, ta bügüngiqə «Yairning kəntliri» dəp atalmakta. **5** Yair wapət bolup, Kamonda dəpnə kilindi. **6** Ləkin Israillər yənə Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kılıp, Baal bilən Axərah butlirioğa bax urup, xundakla Suriyəning ilahliri, Zidondikilərnəning ilahliri, Moabning ilahliri, Ammoniyələrnəning ilahliri wə Filistiyələrnəning ilahlirininə ibaditigə kirip, Pərwərdigarni taxlap, uningojə ibadətə bolmidi. **7** Xuning bilən Pərwərdigarning oşəzipi Israiloja kozojilip, ularni Filistiyələrnəning wə Ammoniyələrnəning kolioğa taxlap bərdi. **8** Bular bolsa xu yili Israillarni kattik besip əzdi; andin ular İordan dəryasining məxrik tərpidə Amoriylərnəning zemindiki Gileadta olturuxluk barlik Israil həlkiqə on səkkiz yiləyiqə zulum kildi. **9** Ammoniyələr yənə İordan dəryasidin etüp, Yəhuda, Binyamin wə Əfrayim jəmətiqə qarxi ħujum kildi: xuning bilən pütkül Israil kattik azablandı. **10** Xuning bilən Israillər Pərwərdigaroğa pəryad kılıp: — Biz sanga gunah kilduk, əz Hudayimizni taxlap, Baal butlirininə kullukioğa kirip kattuk, dedi. **11** Pərwərdigar Israilləroğa: — Mən silərnə misirliklərdin, Amoriylərdin, Ammoniyələrdin wə Filistiyələrdin kütquzoğan əməsmidim? **12** Zidoniylər, Amaləklər wə Maonlar kelip silərgə zulum kıləyində, Manga pəryad kıləyində silərnə ularning koləyid kütquzoğan əməsmidim? **13** Xundaktimu, silər yənə Məni taxlap, yat ilahlərnəning kullukioğa kirdinglər. Mən silərnə əmdi kütquzmaymən! **14** Əmdi berip əztinglər talioğan ilahləroğa pəryad kilinglər, kiyinqilikqə kəloğan qəoşinglərdə xular silərnə kütquzsun, — dedi. **15** Əmma Israillər Pərwərdigaroğa yazwurup: — Biz gunah kilduk! Əmdi nəzirəyigə nemə yaxhi kərnənsə bizgə xundak kıləyində, bizni pəkət muxu bir kətimlə kütquzuwaləyəsən! — dedi. **16** Xuning bilən Israil yat ilahlərnəni əz arisidin qikirip taxlap, Pərwərdigarning ibaditigə kirixti; [Pərwərdigar] Israilning tartiwatkan azab-əkəbətlinirini kərtip, kəngli yerim boldi. **17** Xu wəqəttə Ammoniyələr toplinip Gileadta qedirgəh tiktə; Israillərmu yioşilip kelip Mizpahojə qüxüp qedirgəh tiktə. **18** Gileadtiki həlkiqə qongliri əzara: — Kim Ammoniyələr bilən soquxuxka baxlamqə bolsa, u barlik Gileadttikilərgə bax bolidu, dedi.

11 Xu qəoşda Gileadlik Yəftəh degən kixi batur palwan idi. U bir pahixə ayalning oşli bolup, Gileadtin tərəlgənidi. **2** Ləkin Gileadning əz ayali uningojə birməqqə oşul bala tuşup bərgənidi; bu ayaldin tuşuləyən oşulliri qəng boləyində Yəftəhni əyidin koşlap: — Sən baxka hotundin boləyən oşul boləyinqə, atimizning əyidin miraska igə bolmaysən, — dedi. **3** Xuning bilən Yəftəh kərinədxiləyidən kəqip, Tob degən zemində turup qaldı. Xu yərdə birmunqə bikar tələplər Yəftəhning ətrapioğa bir-birləp yioşildi. Ular uning bilən kirip-qikip yürətti. **4** Əmma birməqqə

wəqəttə Ammoniyələr Israil bilən soquxuxka qiktə. **5** Ammoniyələr Israiləyən ħujum kıləyində Gileadning əksəkəlliri Yəftəhni Tob zemindin elip kəlməqə bolup uning yenioğa bardi. **6** Ular berip Yəftəhka iltija kılıp: — Bizning Ammoniyələr bilən urux kiliximiz üqün sən kelip bizgə sərdar bolup bərgin, — dedi. **7** Yəftəh Gileadning əksəkəllirioğa jawəbən: — Silər menə əq kərtip atamning jəmətidin həydidəwətkəndingləroqə, əmdi bexingləroğa balayı apət qüxkəndə kəndəksigə mening kəximioğa kelip kəldinglər, — dedi. **8** Gileadning əksəkəlliri Yəftəhka: — Durus, ləkin seni biz bilən billə berip Ammoniyələroğa qarxi jəng kılıp, Gileadta həmmə olturuwatkanləroğa bax bolsun dəp, kəxingəyən kəlduk, — dedi. **9** Yəftəh Gileadning əksəkəlliridin: — Əgər silər menə Ammoniyələr bilən soquxuxka yəndurup bəroşinglərdə, Pərwərdigar ularni mening koləyinqə tapxursa, mən silərgə bax boləydimən? — dəp soridi. **10** Gileadning əksəkəlliri Yəftəhka jawə berip: — Eytəyinqəndə kilmisak, Pərwərdigar Əzi arimizdə guwah bolup həküm qikərsun! — dedi. **11** Buni anglap Yəftəh Gileadning əksəkəlliri bilən bardi; həlk uni əzlirogə həm bax həm sərdar kılıp tiklidi. Yəftəh Mizpahojə bəroğanda həmmə səzlinirni Pərwərdigarning əldidə bayən kildi. **12** Andin Yəftəh Ammoniyələrnəning padixahioğa əlqilərnəni əwətip, uningdin: — Mening zeminiəyən besip kirip, mən bilən soquxuxka mənə nemə həkəyinqə bar idi? — dəp soridi. **13** Ammoniyələrnəning padixahı Yəftəhning əlqilirioğa jawə berip: — Qünki Israillər Misirdin qikip kəlgəndə ular Arnon dəryasidin tartip [ximaldiki] Yəbbək əkəyinqə wə [oşərbətə] İordan dəryasioyiqə mening zeminiəyən bulap igiləwaləyənidi. Əmdi sən bu yərlərnəni tinliq bilən mənə yəndurup bər! — dedi. **14** Yəftəh əlqilərnəni Ammoniyələrnəning padixahining kəxiəyənə əwətip **15** uningojə: — Yəftəh səz kılıp mundaq dəydu: «Israil nə Moabning zeminiəyənə Ammonning zeminiəyən igilimidi, **16** bəlkə ular Misirdin qikip kəlgəndə qəl-bayawanda mēyip Kizil dengizdin etüp, andin Kədəx degən jəyəyənə yətip kəlgənidi; **17** xu qəoşda Israilliklər Edom padixahining kəxiəyənə əlqilər əwətip: «Zeminliridin kesip etüwəlixə ijazət bərgəyənə» dəp soriwidi, Edom padixahı unimioyənidi. Xuning bilən ular Moab padixahining kəxiəyənə [iltija bilən] əlqilərnəni əwətsə, umu koxulmioyənidi. Xu səwəbtin Israillər Kədəxtə turup kəloğan; **18** andin ular qəl-bayawan bilən mēyip Edom zemini bilən Moab zeminiəyən aylinip etüp, Moab zeminiəyənə xərk tərpidin kelip, ahiridə Arnon dəryasining xu kətidə qədir tiktə. Ular Moabning qəgrisi iqigə kirmidi; qünki Arnon dəryasi Moabning qəgrisidur. **19** Andin Israil Amoriylərnəning padixahı Siħonəyənə, yəni Həxəbonning padixahining kəxiəyənə əlqilərnəni əwətip: «Bizning zeminlirininə iqidin etüp əz jəyimizəyənə bəriwəliximizəyənə ijazət bərgəyənə» — dedi. **20** Ləkin Siħon Israiləyənə ixənəq kıləmay, yurtidin etkili koymidi; u bəlkə həlkiqəyənə həmmisini yioşip, Jəhəzəh degən jəyəyənə qüxüp qedirgəh tikip, Israil bilən uruxti. **21** Əmma Israilning Hudasi Pərwərdigar Siħonni barlik həlkə bilən koxup Israilning kolioğa tapxurdi, Israillər ularni urup kirdi. Andin Israil xu yərdə olturuxluk Amoriylərnəning həmmə zeminiəyənə igilidi. **22** Arnon dəryasidin tartip Yəbbək əkəyinqəyənə, qəl-

bayawandin tartip Iordan daryasi o'qig'a Amoriylarning p'utk'ul zeminini igilidi. **23** Israilning Hudasi P'arw'ardigar Amoriylarni O'z halki bol'oqan Israilning aldidin q'oqlap q'ikardi, a'mdi san xu yurtka ig'a bolmaq'imusan? **24** Sening ilah'ing K'emox sanga ig'ilat'k'an y'erg'a e'z'ung ig'a boldung'o'u? Xuning'o'qa ohxax P'arw'ardigar Hudayimiz aldimizdin h'ayd'ap q'ik'iriv'at'k'an h'alk'ning yerig'a bolsa, bizmu xuning'o'qa ig'a bolimiz. **25** A'mdi san d'arw'aka Moabning padixah'i bol'oqan Zipporning o'qli Balaxtinmu k'u'ql'ukmu? U kaq'an Israil bil'on tirk'ax'k'an yaki Israil bil'on j'ang kilix'ka j'ur'at kil'oqan? **26** Y'ona kelip, Israil H'axbon w'a uning'o'qa karax'lik yeza-k'ix'lak'larda, Aro'ar w'a uning'o'qa karax'lik yeza-k'ix'lak'larda h'amd'a Arnon d'aryasining boyidiki bar'lik x'h'ar'l'ard'a u'q y'uz yil makan tutup olturoq'an waq'it'larda, nemix'ka sil'ar xu y'arl'arni q'ayturuw'al'midinglar? **27** Xunga m'an sanga gunah' kil'midim, b'alki manga tajawuz kil'ip, yaman'lik kil'ojuqi s'an e'z'ingdurs'an. Biridinbir adalat q'ik'ar'ojuqi P'arw'ardigar O'zi b'ug'ün Israillar bil'on Ammoniylarning ottur'idida h'ok'um q'ik'arsun!» — dedi. **28** Lekin Ammoniylarning padixah'i Y'eftah'ning o'lqi aw'at'ip ey't'kan s'ez'irini tingx'imidi. **29** Xu waq'itta P'arw'ardigarning Roh'i Y'eftah'ning u'st'ig'a q'u'x'up, u [kuwwatlinip] Gilead bil'on Manass'h'l'arning yurtid'in o't'ip Gileadtiki Mizpah'ka berip, and'in Gileadtiki Mizpah'd'in Ammoniylar t'ar'ep'ka mangdi. **30** Xu qa'oq'da Y'eftah' P'arw'ardigaro'qa k'as'am iq'ip: — A'g'ar S'an d'arw'aka Ammoniylarni q'olumo'qa tutup b'arsang, **31** undak'ta m'an Ammoniylarning k'exidin tin'q-aman yenip k'alg'inim'd'a, e'y'umning ixikidin q'ik'ip manga tunji yoluk'kini P'arw'ardigaro'qa ataloq'an bolidu, m'an uni key'd'urm'a k'urban'lik kil'm'an, — dedi. **32** Xuning bil'on Y'eftah' q'ik'ip Ammoniylar bil'on sokux'k'ili ular t'ar'ep'ka etti; P'arw'ardigar ularni uning k'olijo'qa tapxurdi. **33** Xuning bil'on u Aro'ardin tartip Minnit'kiq'a ularni k'attik urup kir'ip, yig'irm'a x'h'ar'ni elip, Abal-K'eramio'q'iq'imu yet'ip bard'i. Buning bil'on Ammoniylar Israil'o'qa boysunduruldi. **34** And'in Y'eftah' Mizpah'ka q'ay't'ip e'y'ig' k'alg'and'a e'z k'izi dap q'elip ussul oynap uning ald'io'qa k'or'ux'k'ili q'ik'ti. Bu uning yalo'uz k'izi bolup, uningdin bax'ka h'eq o's'ul-k'izi yok' idi. **35** U uni k'erg'and'a e'z ig'in'lrini yirt'ip: — Ah, ah, mening k'izim! S'an meni intay'in yaman h'alo'qa q'u'x'urdung, meni d'ard'ka q'u'x'urg'u'q'ul'ard'in biri bolup k'al'ding; q'unki m'an P'arw'ardigaro'qa a'oz'imni eq'ip, ey't'kan gepimdin yenival'al'maym'an, — dedi. **36** K'izi uning'o'qa: — O'y ata, P'arw'ardigaro'qa a'oz'ingni eq'ip w'ed'a kil'oq'an bolsang, a'oz'ingdin q'ik'kini boyiq'a, manga xuni kil'o'qan; q'unki P'arw'ardigar sening d'ux'm'an'lrining bol'oq'an Ammoniylard'in int'ik'am'ingni elip b'ardi, — dedi. **37** And'in u atisio'qa y'ona: — Mening xu iltimasimni q'obul k'erg'inki, manga ik'ki ayl'ik m'eh'l'et b'arsang; m'an k'iz dost'lr'im bil'on ber'ip ta'o'qlarda y'ur'up, k'iz'lik'im u'q'un mat'am tutuwalay, — dedi. **38** Atisi jawab ber'ip: — Bar'o'qan, dedi. Xuning'o'qa ik'ki ayl'ik m'eh'l'et ber'ip d'alo'qa aw'atti. U ber'ip, k'iz dost'lr'inini elip ta'o'qlaro'qa q'ik'ip, ik'ki ay'o'q'ig' e'z'ining k'iz peti q'alo'q'ino'qa ah-zar k'ot'ur'up y'io'qlap y'ur'di. **39** Xundak boldiki, u ik'ki aydin key'in atisining k'exio'qa yen'ip k'alg'and'a, atisi uning u'st'ig'a kil'oq'an q'asimini b'aja k'alt'ur'di. Bu k'iz bolsa h'eq 'er k'ix'ig'a yek'in'lax'mio'q'anidi. Xuning bil'on Israilda xundak bir o'rp-

ad'et p'ayda boldiki, **40** h'ar yili Israilning k'izliri e'y'din q'ik'ip Y'eftah'ning k'izini t'ot k'un as'l'ap hat'iril'ay'dio'q'an boldi.

12 Lekin A'fraimiylar bolsa toplix'ip Zafon t'ar'ep'ka o't'ip Y'eftah'ka soal koyup: — S'an Ammoniylar bil'on j'ang kil'o'qli bar'o'q'ingda nemix'ka bizni bill'e berix'ka q'ak'irmaysan? A'mdi biz e'y'ingni e'z'ung bil'on k'oxup otta key'd'ur'iwetimiz, — dedi. **2** Y'eftah' ular'o'qa jawab ber'ip: — M'an bil'on h'alk'im Ammoniylaro'qa karxi k'attik j'ang kil'iwat'k'anda, sil'arni q'ak'irsam, meni ularning k'olidin k'ut'kuz'midinglar. **3** Sil'arning kel'ip meni k'ut'kuzmay'dio'q'an'lik'ing'larni k'ort'up, jen'imni al'kinimo'qa elip koyup, Ammoniylaro'qa h'ujum kil'ix'ka atlandim, P'arw'ardigar ularni q'olumo'qa tapxurdi. A'mdi sil'ar nemix'ka b'ug'ün kel'ip manga h'ujum kil'maq'xisil'ar? — dedi. **4** Lekin A'fraimlar Gileadlarni [h'akar'at'l'ep]: — Sil'ar i Gileadlar, A'fraimning arisida w'a Manass'h'ning arisida turuwat'kan musap'irlar, A'fraimda turuwat'kan kaq'kunsil'ar, halas! — dedi. Xuning bil'on Y'eftah' bar'lik Gileadtik'ilar'ni y'io'q'ip A'fraim bil'on sokux'ti. Ular A'fraimlarni urup kir'ip m'osh'up k'ildi. **5** And'in Gileadtik'ilar Iordan d'aryasining keq'ik'lrini t'osup, A'fraimlarni o't'k'uz'midi. Xundak boldiki, A'fraim'lik bir'ar kaq'q'on keq'ik'ka kel'ip: — Meni o't'k'ili koy'o'q'in, des'a Gileadtik'ilar uningdin: — S'an A'fraimiymu? — d'ap soray'tti. U k'ixi «yak'» des'a, 6 ular uning'o'qa: — «Xibol'at» degin! — day'tti. A'g'ar u k'ixi nato'o'q'ra t'ol'oppuz kil'ip «sibol'at» d'ap jawab ber'ip k'alsa, ular uni tutup Iordan d'aryasining keq'ik'ining yenida o'l't'ur'iwet'atti. Xu tari'k'ida xu waq'itta kir'ik ik'ki ming'ga A'fraimiy o'l't'ur'ildi. **7** Y'eftah' alt'a yil Israil'o'qa h'akim boldi. And'in Gilead'lik Y'eftah' al'amdin o't'up, Gilead x'h'ar'lrining bir'id'a d'ap'na kil'indi. **8** Uningdin key'in Bayt-L'h'ah'm'lik I'bz'an Israil'o'qa h'akim boldi. **9** Uning ottuz o'qli, ottuz k'izi bolup, ottuz k'izini sirt'ka a'rg'a ber'ip, sirt'in ottuz k'izni o'qullirio'qa elip b'ardi. U y'at'ta y'ilo'q'ig'a Israil'o'qa h'akim boldi. **10** And'in I'bz'an o'l'up, Bayt-L'h'ah'm'd'a d'ap'na kil'indi. **11** Uningdin key'in Z'abulun k'abilisidin bol'oq'an Elon Israil'o'qa h'akim bolup, on yil Israilda h'ek'um s'ur'di. **12** And'in Z'abulun k'abilisidin bol'oq'an Elon o'l'up, Z'abulun zeminidiki Ayjal'on deg'an jayda d'ap'na kil'indi. **13** Uningdin key'in Piraton'luq H'ill'ol'ning o'qli Abdon Israil'o'qa h'akim boldi. **14** Uning kir'ik o'qli w'a ottuz n'aw'risi bar idi. Ular y'et'mix ex'akk'a min'ip mangatt'i. U Israil'o'qa s'akk'iz yil h'akim boldi. **15** And'in Piraton'luq H'ill'ol'ning o'qli Abdon o'l'up, A'fraim zeminida, Amal'ok'l'arning ta'o'qlik' rayonid'iki Piraton deg'an jayda d'ap'na kil'indi.

13 Lekin Israillar P'arw'ardigarning n'azir'id'a y'ona r'ez'il bol'oq'anni k'ildi; xuning bil'on P'arw'ardigar ularni kir'ik y'ilo'q'ig'a Filistiy'l'arning k'olijo'qa tax'lap koy'di. **2** Xu qa'oq'da Zoreah' deg'an jayda, Dan j'amat'id'in bol'oq'an, Manoah' isim'lik bir k'ixi bar idi. Uning ayali tu'o'q'mas bolup, h'eq balisi yok' idi. **3** P'arw'ardigarning P'arix'tisi bu ayalo'qa ayan bolup uning'o'qa: — Mana, s'an tu'o'q'mas bol'o'q'ining u'q'un bala tu'o'q'miding; lekin a'mdi s'an h'am'ilidar bolup bir o's'ul tu'o'q's'an. **4** O'm'ma s'an sag'ak bolup, xarab yaki k'u'ql'uk h'arak' iq'm'a, h'eq napak n'arsinimu yemigin. **5** Q'unki mana, s'an h'am'ilidar bolup bir o's'ul tu'o'q's'an. Bu bala anisinging k'ors'ik'idiki qa'oq'din

tartip Huda'oga ataloqan «nazariy» bolidiojini üqün, uning bexioja hærgiz ustira selinmisun. U Israilni Filistiylerning kolididn kutkuzux ixini baxlaydu, — dedi. **6** Ayal erining kexioja berip, uning'oga: — Mana, Hudaning bir adimi yenimoja keldi; uning turki Hudaning Pærixtisidak, intayin dæhxætlik ikan; lekin mæn uningdin: «Nædin kælding» dæp sorimidim, umu ez nam-xæripini manga dæp bærmedi. **7** U manga: — «Mana, sæn hæmilidar bolup bir oqul tuojisæn; u bala anisingin korsikidiki qaojdin tartip elidioqan künigiqæ Huda'oga ataloqan bir nazariy bolidioqan bolojaqqa, æmdi sæn xarab yaki küqlük harak iqmæ wæ heq napak nærsinimu yemigin» dedi, — dedi. **8** Buni anglap Manoah Pærwærdigar'oga dua kilip: — Ah Ræbbim, Sæn bu yergæ æwætkæn Hudaning adimi bizgæ yænæ kelip, tuqulidioqan balioja nemæ kiliximiz keraklikini øgitiþ koysun, dæp iltija kildi. **9** Huda Manoahning duasini anglidi; ayal etizlikta oltuojinida, Hudaning Pærixtsi yænæ uning kexioja keldi. æmma uning eri Manoah uning kexida yok idi. **10** Andin ayal dærhæl yügürüp berip, erigæ hæwær berip: — Mana, heliki küni yenimoja kælgen adem manga yænæ köründi, dewidi, **11** Manoah dærhæl kopup ayalining kæynidin mengip, u ademning kexioja kelip: — Bu ayaloja kelip sez kilioqan adem sænmu? — dæp soriwidi, u jawabæn: — Xundak, mændurmæn, dedi. **12** Manoah uning'oga: — Eytqan sezlingiz bõja kaltürülgænda, bala kaysi tærikidæ qong kilinixi keræk, u nemæ ixlarni kilidu? — dæp soridi. **13** Pærwærdigarning Pærixtsi Manoahka jawab berip: — Mæn bu ayaloja eytqan nærsilarning hæmmisidin u hæzi bolup özini tartsun; **14** u üzüm telidin qikkæn heqkandak nærsidin yemisun, xarab yaki küqlük harak iqmisun, heq napak nærsilærdin yemisun; mæn uning'oga barlik ømr kilojinimni tutsun, dedi. **15** Manoah Pærwærdigarning Pærixtsisiga: — Iltipat kilip, kætmæy tursila, øzlerigæ bir oqlak tæyyarlayli, dewidi, **16** Pærwærdigarning Pærixtsi Manoahka jawab berip: — Sæn Meni tutup kalsangmu, Mæn neningdin yemæymæn; øgær sæn birar keydürmæ kurbanlik sunmaqki bolsang, uni Pærwærdigar'oga atap sunuxung keræk, dedi (uning xundak deyixining sæwæbi, Manoah uning Pærwærdigarning Pærixtsi ikænlisini bilmigænid). **17** Andin Manoah Pærwærdigarning Pærixtsidin: — Øzlerining nam-xæripini nemidu? Eytip bærgæn bolsila, sezleri ømælgæ axurulojinida, siligæ hermitimizni bildürættuk, — dedi. **18** Pærwærdigarning Pærixtsi uning'oga jawabæn: — Namimni sorap qalding'oga? Mening namim karamæt tilsimattur, — dedi. **19** Xuning bilæn Manoah oqlak bilæn axlik hædiyasinu elip berip uni koram taxning üstidæ Pærwærdigar'oga atap sundi. Pærwærdigarning Pærixtsi ularning kez aldida ajayip karamæt bir ixni kilip kersætti; Manoah wæ ayali qarap turdi. **20** Xundak boldiki, ot yalkuni kurbangahtin asmanoja ketürülgænda, Pærwærdigarning Pærixtsimu kurbangahtin qikkæn ot yalkuni iqidæ yukirioja qikip kætti. Manoah bilæn ayali buni körüp, øzlerini yergæ taxlap yuzlirini yergæ yekip düm yatti. **21** Xuningdin keyin Pærwærdigarning Pærixtsi Manoahka wæ uning ayaloja kayta kærünmidi. Manoah xu waqitta uning Pærwærdigarning Pærixtsi ikænlisini bildi. **22** Andin Manoah ayaloja: — Mana, biz qoqum ølimiz, qünki

biz Hudani kærduk! — dedi. **23** Lekin ayali uning'oga jawab berip: — Øgær Pærwærdigar bizni øltürüxkæ layik kergæn bolsa, undakta u keydürmæ kurbanlik bilæn axlik hædiyæni kolimizdin kobul kilmioqan bolatti, bu ixnimu kersætmigæn bolatti wæ xundakla bundak sezlerni bizgæ eytmioqan bolatti, — dedi. **24** Xu itxin keyin ayal bir oqul tuojdi, uning ismini Ximxon koydi. Bu bala øsüp, qong boldi wæ Pærwærdigar uni bærakatliidi. **25** Zoreah bilæn øxtaolning otturisidiki Maahanæh-Danda Pærwærdigarning Rohi uning'oga ez tæsirini kersitixkæ baxliidi.

14 Bir waqitta, Ximxon Timnahka qüxüp, u yærdæ bir kizni kærði; u Filistiy kizliridin biri idi. **2** U xu yærdin qikip ata-anisingin yenioja kaytip: — Mæn Timnahda Filistiy kizliridin birini kærüdüm, uni manga hotunlukka elip beringlar, — dedi. **3** Birak ata-anisi uning'oga: — Kerindaxliringning kizlirining iqidæ yaki bizning pütkül kowmimizning arisidin sanga bir kiz qikmasmu? Nemixka hætnisiz bolooqan Filistiylerning kexioja berip, ularidin hotun almakqi bolisæn? — dedi; æmma Ximxon atisioja: — Uni manga elip bægin, qünki u manga bæk yaqti, — dedi. **4** Uning ata-anisi bu ixning Pærwærdigar tæripidin bolojinini bilmidi. Qünki Filistiyler xu qaoqda Israil üstidin hæküm sürüp turoqan bolojaqqa, U Filistiylergæ taqabil turuxka pursæt yaratmaqki idi. **5** æmdi Ximxon ata-anisi bilæn Timnahka qüxti; ular Timnahdiki üzümzarliklar'oga yetip kælgænda, mana bir yax xir hærkirigæn peti uning'oga etildi. **6** Xuan Pærwærdigarning Rohi uning üstigæ qüxüp, u kolida heqnemæ bolmioqan halættæ xirni tutup, uni oqlakni yirtkandak yirtip titma-titma kiliwatti. Lekin u bu ixni ata-anisioja demidi. **7** Andin u [Timnahka] qüxüp, u kiz bilæn paranglaxti, u kiz Ximxon'oga bæk yarap kætti. **8** Birmæzgildin keyin u kizni elip kelix üqün kayta baroqanda, xirning ølükini körüp bakay dæp yoldin burulup qariwidi, mana xirning iskitilining iqidæ bir top hæsel hærliri bilæn hæsel turatti. **9** U hæselidin oqumioja elip yæp mangdi; ata-anisingin yenioja kælgænda, ularojimu bærði, ularmu yedi, lekin øzining hæselni xirning iskitilining iqidin elip kælginini ular'oga demidi. **10** Uning atisi [uning'oga hæmrah bolup] qüxüp kizning øyigæ kaldi, u yærdæ Ximxon bir ziyapæt bærði, qünki burundinla toy kilidioqan yigitlær xundak kilidioqan ræsm-kaidæ bar idi. **11** Ular Ximxonni kærüp, uning'oga hæmrah boluxka ottuz yigitni tepir kældi; ular uning'oga hæmrah boldi. **12** Ximxon ular'oga: — Mæn silærdin bir tepixmak soray, øgær silær ziyaræt kilinidioqan yættæ kün iqidæ uning mænisini manga dæp berælisænglar, mæn silergæ ottuz danæ kanap keynæk bilæn ottuz yürüx egin berimæn; **13** øgær uni yexip berælmisænglar, silær manga ottuz danæ kanap keynæk bilæn ottuz yürüx egin beringlar, — dedi. Ular uning'oga: — Maqul, undak bolsa tepixmikingni eytkin, keni anglayli, — dedi. **14** U ular'oga: — Yeyilidiojini yegüqining iqidin qikti; tatlik küqtüggürning iqidin qikti, [bu nemæ]? — dedi. Ular üq küngiqæ bu tepixmaqni tapalmidi. **15** Yættinqi küni xundak boldiki, ular Ximxonning ayalining kexioja berip: — Sæn eringni aldap-siylap, tepixmaqning mænisini bizgæ eytip berixkæ maqul kilojin; bolmisa seni atangning øyi bilæn qoxup keydürüwetimiz. Silær bizni yoxsul

kilixka bu yergə qaqirojanmu?! — dedi. **16** Ximxonning ayali uning aldda yioqlap turup: — Sən manga eq, meni pəkət səyməysən; sən mening kowminning baliliridin bir tepixmakni soriding, əmma manga mənisini eytip bərmiding, dəp yioqliqili turdi. Ximxon uningəja jawabən: — Mana, mən uni ata-anaməjimə dəp bərməgin tursam, sanga dəp bərmədim? — dedi. **17** Ziyapət etküzülgən yəttə künidə u erining aldda yioqlapla yürdi. Xundək boldiki, yəttinqi küni boləqanda ayali uni kistap turuwaləqəqə, uningəja tepixmakning mənisini eytip bərdi. Andin ayal berip öz həkining adəmlirigə tepixmakning mənisini dəp bərdi. **18** Xuning bilən yəttinqi küni kün patmasta, xəhərnig adəmliri uningəja jawab berip: — Həsəldinmu tatliqi barmu? Xirdinmu küqtünggüri barmu? — dedi. U ularəja jawab berip: — Əgər silər mening inikim bilən yar aqdurmiəjan bolsanglar, tepixmikimni hərgiz tapalmaytinglar! — dedi. **19** U wakitta Pərwədigarnig Rohi uning üstigə qüxti; u Axkelonəja qüxüp, Axkelondikilərdin ottuz kixini öltürüp, ulardin olja elip, oljidin iginləri elip kelip, tepixmakning mənisini yexip bərgənlərgə bərdi. Xuningdək Ximxonning əzəpi kelip, ata-anisining əyigə yenip kətti. **20** Andin Ximxonning ayali Ximxonning həmrəhliridin qəldax boləjan yigitkə təwə kəlini.

15 Əmma birnəqqə wakit etüp buəqday orux məzgili kəlgəndə xundək boldiki, Ximxon bir oşlakni elip əz ayalining əyigə berip: «Mən hotunumning kəxiəja uning hujrisiəja kirimən» dedi. Ləkin ayalining atisi uni iqiirigə kirixigə yol qəymidi. **2** Kəynatisi uningəja: — Mən həkikətən sizni uningəja mutlək eq bolup kətti, dəp oylidim; xunga mən uni sizning kəldixingizəja bəriwatkənidim. Həlbuki, uning kəqik singlisi uningdin tehimu qirayliqku? Uning ornioja xuni aləjan bolsingiz! — dedi. **3** Əmma Ximxon ularəja: — Əmdi mən bu kətim Filistiyərgə ziyən yətküzsəm, manga gunəh bolmaydu! — dedi. **4** Xuni dəp Ximxon berip üç yüz qilbərini tutup kelip, otqaxlarni təyarlap, qilbəriləri jüpləp kuyruqlirini bir-birigə qətip, ikki kuyrikinigə otturisiəja birdin otqaxni asti; **5** otqaxlarəja ot yəqip qilbəriləri elip berip, Filistiyələrnig etizdiki orniojan ziraətligigə qəyup bərdi. Xuning bilən u dəwə-dəwə əngiləri, orulmiəjan ziraətləri, xundəklə zəytun baəqlirininu kəydürüwətti. **6** Filistiyələr buni kərip: Buni kim kildi, — dəp sorisa, həlkə jawab berip: — Timnahlik adəmnig küy oşli Ximxon kildi; kəynatisi uning ayalini uning kəldixiəja bəriwatkini üçün xundək kildi, — dedi. Xuning bilən Filistiyələr qikip, u ayal bilən atisini otta kəydürüwətti. **7** Ximxon ularəja: — Silər xundək kiləqinnglar üçün, mən silərdin intikəm almay boldi kilməymən, — dedi. **8** Xuning bilən Ximxon ularni kir-qap kilip kətl kiləwətti; andin u berip Etam qəram texining əngkiridə turdi. **9** U wakitta Filistiyələr qikip, Yəhəda yurtidə qədir tikip, Lehə degən jaydə yeyildi. **10** Yəhədadalar bolsa: — Nemixka bizgə hujum kilməqci bolisiler? — dewidi, ular jawab berip: — Biz Ximxonni tutup baəqlap, u bizgə kəndək kiləqan bolsa, bizmu uningəja xundək kilimiz, dəp qiktuk, — dedi. **11** Xuning bilən Yəhəda yurtidiki üç ming kixi Etam qəram texining əngkirigə qüxüp, Ximxonəja: — Sən Filistiyələrnig üstimzidin həküm sürüwatqinini bilməmsən? Xuni bilip

turup, sən nemixka bizgə xundək kilding? — dedi. U ularəja: — Ular manga kiləqəndək, mənmə ularəja kildim, dəp jawab bərdi. **12** Ular uningəja: — Biz seni baəqlap Filistiyələrnig kolioja tapxurup bərix üçün kəlduk, dewidi, Ximxon ularəja: — «Biz əzimiz sanga hujum kilip öltürməymiz», dəp manga kəsəm kilinglar, dedi. **13** Ular uningəja: — Seni öltürməymiz; pəkət seni qing baəqlap, ularning kolioja tapxurup bərimiz; hərgiz ətümgə məhkuum kilməymiz, dəp jawab bərdi. Xuni dəp ular ikki yəngi arəqəm qə bilən uni baəqlap, qəram taxning üstidin elip mangdi. **14** U Lehigə kəlgəndə, Filistiyələr warkiraxkəni qə uning aldioja yügürüxüp kəldi. Əmma Pərwədigarnig Rohi uning üstigə qüxüp, kollirini baəqləjan arəqəm qəlar ot tutaxqan kəndir yiptək üzülüp, tügüqlər kolliridin yexilip kətti. **15** Andin u exəkning yəngi bir əngək səngikini kərip, qəlini uzitiplə elip, uning bilən ming adəmnə urup ətürdi. **16** Ximxon: — «Exəkning bir əngək səngiki bilən adəmləri ətürüp, ularni dəwə-dəwə kiləwətim, Exəkning bir əngək səngiki bilən ming adəmnə ətürdü!» — dedi. **17** Bularni dəp exəkning əngək səngikini taxliwətti. Xuningdək u xu jayəja «Ramot-Lehi» dəp nam qəydi. **18** U intəyin ussəp Pərwədigarəja pəryəd kilip: — Sən Əz kəlungning kəli bilən bunə qəng nusrətni bərlikkə kəltürdüng, əmdi mən həzir ussuzluktin əlöp, hətnisizlərnig kolioja qüxüp qəlar mənmu? — dedi. **19** Xuning bilən Huda lehədik əzalni yardi, su uningdin urəqup qiktə. Ximxon iqip, rohi urəqup jan kirdi. Bu səwəbtin bu [buləqka] «Ən-Həkkorə» dəp nam qəyuldi; ta bügüngiqə u Lehədə bar. **20** Ximxon Filistiyələrnig dəwridə yigirmə yiləqə Israiləja həkim boldi.

16 Andin Ximxon Gəzəja bərdi, u u yərdə bir pəhixə ayalni kərip, kirip uning bilən yəqinliq kildi. **2** Ləkin Gazəliklər birsining: — Ximxon bu yərgə kəldi, degininə ənglap, [xəhərnə] qərxəp, kəqiqə xəhərnig kəwukidə ün qikərməy marəp turdi wə: Ətə tang yorəqəndə uni ətürməymiz, — deyixti. **3** Ximxon yerim kəqiqə yətti; andin ornidin turup xəhər kəwukinigə ikki kənitini tutup, uni ikki kəxiki wə baldək-təkiqi bilən kəxup, biraqlə qəmurup, exnisigə artip Həbronning udulidiki təşqə elip qikip kətti. **4** Kəyin u Sorək jiləjisidə olturuxluk Diləlah isimlik bir ayalni kərip, uningəja axik bolup kəldi. **5** Buni bilip Filistiyələrnig əmirliri u ayalning kəxiəja berip uningəja: — Sən uni əldəp, uning küqtünggürlükünig zadi nədin boləqanliqni koləp sorəp, bizning kəndək kiləqə uni yəngəldiyəqanliqimizni, uni baəqlap bəyusunduralaydiəqanliqimizni eytip bərsəng, biz hər birimiz sanga bir ming bir yüz kümüx tənggə bərimiz, — dedi. **6** Xuning bilən Diləlah Ximxonidin: — Sən küqtünggürlükünig zadi nədin boləqanliqni, xundəklə kəndək kiləqəndə seni baəqlap bəyusundurəqli bolidiəqanliqini eytip bərgin! — dedi. **7** Ximxon uningəja jawabən: — Adəmlər meni yəttə tal kərutulmiəjan yəngi ya kiriqi bilən baəqlisa, mən əjizləp bəxka adəmlərdək bolup kəlimən, — dedi. **8** Xuning bilən Filistiyələrnig əmirliri yəttə tal kərutulmiəjan yəngi ya kiriqini elip kelip, bu ayaləja bəriwidi, u bu kiriqlər bilən uni baəqlap qəydi **9** (Diləlah birnəqqə adəmnə hujridə payləp turuxka yoxurup qəyənidi). U Ximxonəja: — Əy Ximxon, Filistiyələr seni tutkili kəldi! — dedi. U qəpup

kiriqlarni qigə xoyna otta keyüp üzülp kötkəndək üzüwətti. Xuning bilən uning küqtüנגgürlükining siri axkarilanmıdi. **10** Buni kerüp Dililah Ximxonə: — Mana, sən meni aldap, manga yaloqan eytipən! Əmdi manga seni nemə bilən baolisa bolidioanlikini eytip bərgin, — dedi. **11** U jawap berip: — Adəmlər meni heq ixlətmigən yengi aroqamqa bilən baolisa, mən ajizlap baxka adəmlərdək bolup qalimən, — dedi. **12** Xuning bilən Dililah yengi aroqamqa elip kelip, uni baolap: — Əy Ximxon, Filistiyələr seni tutkili kəldi! — dedi (əslidə birnəqqə adəm hujrida yoxurunup, uni paylap turuxkanıdi). Lekin Ximxon öz kəlidiki aroqamqılarni yipni üzgəndək üzüp taxlıdi. **13** Buni kerüp Dililah Ximxonə: — Sən həziriqə mən aldapsən, manga yaloqan eytipən; əmdi manga seni nemə bilən baolisa bolidioanlikini eytip bərgin, — dedi. U jawap berip: — Sən mening beximdiki yəttə örüm qaqni dukandiki örux yip bilən koxup erüp koxsangla bolidu, — dedi. **14** Xuning bilən [Ximxon uhliqanda u uning bexidiki yəttə tal qaqni örux yip bilən koxup örüp], koxuqqa baolap koyup uningə: — Əy Ximxon, Filistiyələr seni tutkili kəldi! — dedi. Ximxon uyqudin oyojinip, örux yip bilən koxuqni birakla tartip yulıwətti. **15** Andin ayal uningə: — Manga kəngling yök turup, qandaksigə sanga axik boldum, dəysən? Sən meni üq ketim aldap, küqtüנגgürlüküנגning nədin boləanlikini manga eytip bərmidingə, — dedi. **16** Uning hərküni səzliri bilən uni kistaxliri wə yalwuruxliri bilən Ximxonning əlgüdək iqi puxti wə xundək boldiki, **17** u kənglidiki sirini koymay uningə axkara kəlip: — Mən anamning kərsikidiki qaojdin tartip Hudaəqa atilip nazariy boləojinim üqün, beximoəqa hərgiz ustira selinip bakmioəq; əgər mening qeqim qüxürwetilsə, küqüm məndin ketip, mən ajizlap baxka adəmlərdək bolup qalimən, — dedi. **18** Dililah uning əzigə kənglidiki həmmə sirini dəp bərginini kerüp, Filistiyələring əmirilirini qarqirip kelixkə adəm mangdurup: — «Bu ketim silər yənə bir qiqinglar, qünki Ximxon kənglidiki həmmə sirni manga axkara kəldi» dedi. Xuning bilən Filistiyələring əmiriliri kəllirioəqa kümüxləri elip, uning kəxioəqa qikti. **19** Andin Dililah uni əz yotisoəqa yatquzup, uhliqip koyup, bir adəmni qakirip kirip uning bexidiki yəttə örüm qaqni qüxürwətti; xundək kəlip u Ximxonning bozək kəlinixini baxlıuqı boldi. Ximxon küqidin kətkənıdi. **20** U: — Əy Ximxon, Filistiyələr seni tutkili kəldi! — dewıdi, u uyqudin oyojinip: — Mən ornumdin turup, ilgirikı birkanqə ketimkidək, boxinip ketimən, dəp oyıldı. Lekin u Pərwərdigarning ezidin kətkinin bilməytti. **21** Xuning bilən, Filistiyələr uni tutuwelip, kəzlırini oyup, Gazaəqa elip qüxüp, uni mis zənjirlər bilən baolap, zındanda un tartixkə saldı. **22** Lekin bexidiki qüxürwetilgən qeqı yənə esixkə baxlıdi. **23** Keyin, Filistiyələring əmiriliri əz ilahı boləan Dəgən üqün qong bir qurbanlık ətküzüxkə həm təbrıkləp xadlinixkə yiojıldı. Qünki ular: — Mana, ilahimiz düxminimiz boləan Ximxonni kəlimizoəqa tapxurup bərdi, — deyixti. **24** Həlk Ximxonni kərgəndə, əz ilahını danglap: — İlahimiz bolsa, yurtimizni wayran kəloquqıni, adəmlirimizni kəp əltürgən düxminimizni kəlimizoəqa qüxürüp bərdi! — deyixti. **25** Ular taza xad-huramlik kəypigə qəmüp: — Ximxon kəltürılsun, u bizgə bir

oyun kərsitip bərsun, deyixti; ular Ximxonni zındandin elip qikti. U ularning aldidə oyun kərsətti. Əmdi ular uni ikki tüwrükning otturidə tohtitip kəyoəjanıdi. **26** Xuning bilən Ximxon kəlini tutup turoəqan yigitkə: — Meni koyuwət, əyni kətürüp turoəqan tüwrükləri silap, ularəqa yəliniwəloqıli kəyoəjaysən, — dedi. **27** U qaojdə əy ər-ayallar bilən lix toləjanıdi, Filistiyələring əmirilirining həmmisimu xu yərdə idi; əgzidimə Ximxonning kərsitiwatқан oyunini kəruwatқан təhminən bir minggə ər-ayal bar idi. **28** Ximxon Pərwərdigaroəqa nıdə kəlip: — Əy Rəb Pərwərdigar, meni yad kəlip pəkət muxu bir ketim manga küq ata kəloəjaysən; i Huda, xuning bilən ikki kəzümming intikəminı Filistiyələrin bir yolıla aloquəjaysən! — dedi. **29** Ximxon xularni dəp əyni kətürüp turoəqan otturidiki ikki tüwrükni tutuwaldı; birini ong kəli bilən, yənə birini sol kəli bilən tutup, ularəqa tayinip turdı. **30** Andin: «Filistiyələr bilən birlıktə əlup kətsəm!» dəp bədinini egip küqini yiojip [ittirıwıdi], əy erülüp, u yərdiki əmirlər bilən bərlık həlkning üstigə qüxti. Buning bilən əz əlümi bilən əltürgən adəmlər uning tirik wəktidə əltürgənılrıdin kəp boldi. **31** Andin keyin uning kərinaxlırı wə atisingə bərlık jəməti qüxüp, uni kətürüp, Zoroəh bilən Əxtəalning otturisoəqa elip berip, atisi Manoəhning kəbrisidə dəpnə kıldı. U yigirmə yil İsrailəqa həkim boləjanıdi.

17 Əfrainning taoliridə Mikah isimlik bir kixi bar idi. **2** U anisoəqa: — Sening həlikı bir ming bir yüz kümüx tənggəng oşırılap ketilgənıdi; sən tənggiləri kəroəjiding wə buni manga dəp bərding. Mana, kümüx məndə, uni mən aloəndim, dewıdi, anisi: — Əy oşlum, Pərwərdigar seni bərikətligəy!, — dedi. **3** Mikah bu bir ming bir yüz kümüx tənggini anisoəqa yandurup bərdi. Anisi: — Mən əslidə bu pulni sən oşlumni dəp Pərwərdigaroəqa bəoixılap, uning bilən oyma but wə kuyma but yasaxkə atiwətkənıdim; əmdi yənilə sanga bəry, dedi. **4** Lekin Mikah kümüxni anisoəqa kayturup bərdi; anisi uningdin ikki yüz kümüx tənggini elip bir zərgərgə berip, bir oyma but bilən bir kuyma but yasatti; ular Mikahning əyigə koyup koyuldı. **5** Mikah dəgan bu kixi əslidə bir buthana pəyda kəloəqan, xuningdək əzigə bir əfod bilən birnəqqə «tərafım»ni yasioəjanıdi; andin əz oşulliridin birini kəhınlıqkə məhsus təyinləp, uni əzigə kəhın kıldı. **6** Xu künlərdə İsraildə heq pədıxah bolmıdi; hərkim əz nəziridə yahxi kərugənni kılatti. **7** Yəhuda jəmətinıng təwəsıdiki Bəyt-Ləhəmdə Lawiy kəbilisidin boləqan bir yigit bar idi; u xu yərdə musapir bolup turup kəloəjanıdi. **8** Bu yigit bir yaj tepip turay dəp, Yəhudalarning yurtidiki Bəyt-Ləhəm xəhıridin qikti. U səpər kəlip, Əfrain taolıkoəqa, Mikahning əyigə kəlip qüxti. **9** Mikah uningdin: — Kəyərdin kəlding, dəp sorıwıdi, u uningəqa jawabən: — Mən Yəhudalarning yurtidiki Bəyt-Ləhəmlik bir Lawıyman, bir yaj tepip turay dəp qıktım, — dedi. **10** Mikah uningə: — Undək bolsa mən bilən turup, manga həm ata həm kəhın bolup bərgin; mən sanga hər yili on kümüx tənggə, bir yürüx egin wə kündilik yemək-ıqımkıngıni bəry, — dedi. Buni anglap Lawiy kixi uningkigə kirdi. **11** Lawiy u kixi bilən turuxkə razi boldi; yigit xu kixigə əz oşulliridin biridək bolup qaldı. **12** Andin Mikah bu Lawiy kixini [kəhınlıqkə] məhsus təyinlıdi. Xuning bilən

[Laway] yigit uningõja kahin bolup, Mikahning eyida turup kaldi. **13** Andin Mikah: — Bir Lawiy kixi manga kahin bolõjini õqin, Pärwærdigarning manga yaxxilik kilidõjini bilaman, — dedi.

18 Xu künlêrdê Israilda heq padixah bolmide; xundakla xu künlêrdê Danlarning kâbilisi eziirige olturaqlixix õqin jay izdewatqanide, qunki xu kungiqe ular Israil kâbililiri arisida qek taxlinip bekertilgen miras zeminoja erixmigenide. **2** Xuning bilên Danlar pütkül jâmetidin Zoreah wê õxtaolda olturuxluk bax palwanni zeminni qarlap kelixkê awetti wê ularõja tapilap: — Silêr berip zeminni qarlap kelinglar, dedi. Ular sêpêr kilip ðfrain taõqlik yurtioja kelip Mikahning eyige qũxup u yêrdê kondi. **3** Ular Mikahning eyining yenida turojirida Lawiy yigitning awazini tonup, uning kexioja turip uningdin: — Seni kim bu jayoja elip keldi? Bu yêrdê nemê ix kilisên? Bu jayda nemige erixing? — dâp soridi. **4** U ularõja jawabên: — Mikah manga mundaq-mundaq kilip, meni yallap eziqê kahin kildi, dedi. **5** Buni anglap ular uningõja: — Undak bosa bizning mangojan sêpirimizning onguxluk bolidiojan-bolmaydiojanlikini bilmikimiz õqin, Hudadin sorap bargin, — dedi. **6** Kahin ularõja: — Hatirjâm beriweringlar. Mangojan yolunglar Pärwærdigarning aldidur, — dedi. **7** Xuning bilên bu bax adêm qikip, Laix degên jayoja yetip kaldi. Ular u yêrdiki hêlkning tinq-aman yaxawatqinini, turmuxining Zidoniylarning êrp-adetliri boyiqê ikonlikini, hatirjâmlik wê rahet iqida turuwatqinini kerdê; xu zeminda ularni har kilõuqi heqkandak hõkuqdar yõk idi; ular Zidoniylardin yirakta turatti, xundakla baxkilar bilêmmu heqkandak bardî-keldi kilixmaytti. **8** [Bax palwan] Zoreah wê õxtaoloja êz kerindaxlirining kexioja kaytip kaldi. Kerindaxliri ulardin: — Nemê hawêr elip kaldinglar? — dâp soridi. **9** Ular jawabên: — Biz kõpup ularõja hujum kilayli! Qunki biz xu zeminni qarlap kelduk, mana, u intayin yaxhi bir yurt ikên. Êmdi nemixkê kimir kilmay jim olturisilêr? Êmdi dêrhâl berip, u yurti elixkê æzmênglêrni æzmênglar, berip hujum kilip zeminni igilênglar. **10** U yêrgê barõjininglarda silêr tinq-aman turuwatqan bir hêlkni, hêr êtrapioja sozulõjan kêng-azadê bir zeminni kêrisilêr! Huda u yêrni silêrning kolunglarõja tapxurojandur. U yurtta yêr yûzida tepilidiojan barlik nêrsilêrdin heqbiri kêm emês, dedi. **11** Xuning bilên Danlarning jâmetidin altê yûz adêm jênggê korallinip, Zoreah wê õxtaoldin qikip mangdi. **12** Ular Yêhuda yurtidiki Kiriati-Yearim degên jayoja berip, qedir tikti (xunga bu jay taki bûgũngiqê «Danning laxkêrgêh» dâp atalmakta; u Kiriati-Yearimning arka têripigê jaylaxqanide). **13** Andin ular u yêrdin ðfrain taõqlik rayonioja berip, Mikahning eyige yetip kaldi. **14** Laix yurtioja qarlaw õqin barõjan bax kixi êz kerindaxlirioja: — Bilêmsilêr? Bu eydê bir êfod toni, birnêqqê têrafim butliri, bir oyma mæbud wê kuyma mæbud bardur! Êmdi kandaq kilixinglar kerêklikini oylixinglar! — dedi. **15** Ular burulup Lawiy yigitning eyige (Mikahka tawê eyge) kirip uningdin hâl soridi. **16** Dan kâbilisidin bolõjan jêng korallirini kêtûrgên altê yûz kixi dêrwaza aldida turup turdi. **17** U zeminni qarlawkê barõjan bax adêm [buthanioja]

kirip, oyma but, êfod toni, têrafim butliri wê kuyma butni elip qikti. Kahin jêng korallirini kêtûrgên altê yûz kixi bilên bilê dêrwazida turatti. **18** Bu bax adêm Mikahning eyige kirip oyma but, êfod tonini, têrafim butliri wê kuyma butni elip qikkanda kahin ulardin: — Bu nemê kilõjininglar?! — dâp soridi. **19** Ular uningõja: — Ûn qikarmay, aõzingni kolung bilên etip, biz bilên mengip, bizgê hêm ata hêm kahin bolup bargin. Sening pekêr bir adêmning eyidikilêrgê kahin bolõjining yaxximu, yaki Israilning bir jâmêti bolõjan pütün bir kâbiligê kahin bolõjining yaxximu? — dedi. **20** Xundak dewidi, kahinning kengli hux bolup, êfod, têrafim butliri wê oyma mæbudni elip hêlkning arisioja kirip turdi. **21** Andin ular burulup, u yêrdin ketti; ular baliliri wê qarpaylarni wê yûk-taklirining hêmmisini aldida mangduruwatqanide. **22** Mikahning eyidin heli yiraklõjanda Mikahning eyining atrapidiki hêlkler yiojilip, Danlarõja kooqlap yetixti. **23** Ular Danlarni towlap qakirdi, Danlar burulup Mikahka: — Sanga nemê boldi, bunqiwila kêp hêlkni yiojip kelip nemê kilmaqisân?! — dedi. **24** U jawab berip: — Silêr mên yasatqan mæbudlarni kahinim bilên kõxup aldinglar, andin kêttinglar! Manga yêne nemê kaldi?! Xundak turukluk silêr tehi: «Sanga nemê boldi?» — dawatilêroju! — dedi. **25** Danlar uningõja: — Ûnũgni qikarma, bolmisa aqqiki yaman kixilêr seni tutuwelip, seni wê ailêngdikilêrni janliridin juda kilmisun, yêne, — dedi. **26** Bularni dâp Danlar êz yolioja mangdi; Mikah ularning ezidin kũplük ikonlikini kêtûp, yenip êz eyige ketti. **27** Ular Mikah yasatquzõjan nêrsilêr wê uning kahinini elip, Laixka hujum kildi; u yêrdiki hêlk tinq-aman wê hatirjâm turuwatqanide; ular ularni kiliqlap kirip, xêhêrni otta kêtûrûwetti. **28** Xêhêrni kutkuzõjudêk heq adêm qikimide; qunki bu xêhêr Zidondin yirakta idi, hêlki heqkim bilên bardî-keldi kilixmaytti. Xêhêr Bêyt-Rêhõbning yenidiki jilõjida idi. Danlar xêhêrni kaytidin kurup, olturaqlaxti. **29** Ular bu xêhêrgê Israilning oqulliridin bolõjan, êz atisi Danning ismini kõyup Dan dâp atidi. Ilgiri u xêhêrning nami Laix idi. **30** Danlar xu yêrdê bu oyma butni eziirige tiklidi; Musaning oõqli Gêrxomning awladi Yonatan wê uning oqulliri bolsa xu zeminning hêlki sũrgün boluxkê elip ketilgen kungiqê Danlarning kâbilisigê kahin bolup turõjanide. **31** Hudaning eyi Xilõhda turõjan barlik waqitlarda, Danlar eziirê õqin tiklêgen, Mikah yasatquzõjan oyma mæbud [Danda] turõzuldi.

19 Israilda tehi padixah tiklênmigên xu künlêrdê, ðfrain taõqlik rayonining qet têripidê olturuxluk bir Lawiy kixi bar idi; u Yêhuda yurtidiki Bêyt-Lêhâmlik bir kizni kenizêklikkê aldi. **2** Lekin u kenizêk erigê wapasizlik kilip, uning yenidin qikip, Yêhuda yurtidiki Bêyt-Lêhâmge atisining eyige berip, tet ayqê turdi. **3** U waqitta uning eri kõpup kenizêkigê yaxhi gêplêrni kilip, kenglini elip yandurup kelixkê kenizêkining yenioja kaldi. U bir hizmêtkarini wê ikki exakni elip bardî. Kenizêk erini atisining eyige elip kirdi; atisi uni kêtûp hux bolup karxi aldi. **4** Uning kênatisi, yêni kizning atisi uni tutup kaldi, u u yêrdê õq kungiqê yêp-iqip, uning bilên yetip koõti. **5** Tetinqi kûni Lawiy kixi sêhar kõpup mangoqli tæyyarliniwidi, kenizêkining

atisi küy'oolioqa: — Bir toqram nan yop yürikingni kuwätändürüp andin mangoşin, — dedi. **6** Xuning bilän ular ikkisi olturup billä yöp-iqip tamaklandi. Kızning atisi u kixige: — Səndin etünəy, bu keqimu konoşin, kənglüng eqilsun, dedi. **7** Bu kixi mangoşili koptuwi, lekin keynatisi uni zorlap, yonə elip kaldı, u yonə bir kün qondi. **8** Bəxinqi küni u səhər qorup mangoşili tayyarlandi, lekin kızning atisi uningoşa: — [Awwal] yürikingni kuwätəndürgin, dedi. Xuning bilən ular ikkisi kün egilgüqə olturup, billə tamaklandi. **9** Andin bu kixi keniziki wə hizmatkarini elip mangoşili tayyarliniwi, keynatisi, yoni kızning dadasi uningoşa: — Mana, kəq kiray dawatıdı, səndin etünəy, bu yərdə yonə bir keqini etküzünglar; mana, kün moşriqkə egiliptu, bu yərdə konoşin, kənglüng eqilsun; andin ətə səhərdə yoloşa qikip, eyünglərgə ketinglar, — dedi. **10** Lekin u kixi əmdi yonə bir keqə kəonuxkə unimay, qorup yoloşa qikip Yəbusning, yoni Yerusalemnıng udulioşa kaldı. Uning bilən billə ikki tokukluk exək wə keniziki bar idi. **11** Ular Yəbuskə yekin kəlgəndə kün olturay dəp kəloşaqkə, hizmatkari oşojisiyoşa: — Yəbusiylarning bu xəhərigə kirip, xu yərdə kəonayli, dedi. **12** Lekin oşojisi uningoşa jawab berip: — Biz Israillər turmaydioşan, yat əllər turidioşan xəhərgə kirməyli, bəlkı Gibeahkə etüp ketəyli, dedi. **13** Andin u yonə hizmatkariyoşa: — Kəlgin, biz yekindiki jaylardin birigə barayli, Gibeahda yaki Ramahda kəonayli, dedi. **14** Xuning bilən ular mengip, Binyamin yurtidiki Gibeahning yenioşa yetip baroşanda kün olturoşanidi. **15** Ular Gibeahkə kirip, u yərdə kəonmaqçı boldi; xəhərnıng qong məydaniyoşa kirip olturuxti; lekin heqkim ularni kəonduruxkə eyigə təkliş qilmidi. **16** Həlbuki, u keqisi kəri bir əsləm ixini tügitip, etizliktin yenip keliwatkanidi. U adəmə Əfrim təşliş rayonilik adəm idi, u Gibeahda musapir bolup, olturaklixip kəloşanidi; lekin u yərdiki həlkələr Binyaminlardin idi. **17** U bəxini kəttürüp qarap, bu yoloşuning xəhərnıng məydanida olturoşinini kəriş uningdin: — Kəyərdin kəydin? Kəyərgə barisən? — dəp soridi. **18** U jawab berip: — Biz Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmdin Əfrim təşlişning qət yakiliriyoşa ketip barimiz; mən əsli xu jaydin bolup, Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmgə baroşanidim; ixlirim Pərwərdigarning eyigə munasiwətlilik idi; lekin bu yərdə heq kim meni eyigə təkliş qilmidi. **19** Bizning exəklirimizgə beridioşan saman wə boşuzimiz bar, əzüm, dedəkliri, xundaklə kəminiliring bilən boləşan yigitkimu nan wə xarablar bar, bizgə heq nemə kəm əməs, — dedi. **20** Buni anglap kəri kixi: — Tinq-aman boləşayşən; siləring mohtajliringlarning həmmisi mening üstüməgə bolsun, əmma koqida yatmanglar! — dəp, **21** uni əz eyigə elip berip, exəklirigə yəm bərdi. Mehmanlar putlirini yuyup, yöp-iqip oşızalandı. **22** Ular kənglidə hux bolup turoşinida, mana, xəhərnıng adəmliridin birnəşəqəylən, yoni birkanqə lükək kəlip əyni kərxiwəlip, ixikni urup-kəqip, əyning igisi boləşan kəri kixigə: — Sening eyünggə kəlgən xu kixini bizgə qikiriş bərgin, uning bilən yekinqlik qilimiz, — dedi. **23** Buni anglap əy igisi ularning kəxiyoşa qikiriş ularoşa: — Bolmaydu, əy buradərlirim, silərdin etünüp kəlay, mundak rəzilikni kilmanglar; bu kixi mening eyümgə mehman bolup

kəlgənikən, silər bundak iplasliş kilmanglar. **24** Mana, mening pak bir kizim bar, yonə u kixining keniziki bar. Mən ularni kəxinglaroşa qikiriş berəş, silər ularni ayaş asti kışanglar məyli, nəzirənglaroşa nemə hux yakşa ularni xundak kilinglar, lekin bu kixigə muxundak iplasliş ixni kilmanglar, — dedi. **25** Lekin u adəmlər uningoşa kulək salmidi; yoloşu kenizikini ularning aldioşa sərəş qikiriş bərdi. Ular uning bilən billə bolup kəqatin ətigəngiqə ayaş asti kildi; ular tang yoruşanda andin uni kəoyup bərdi. **26** Qokan tang səhərdə kəytip kəlip, uning oşojisi kəonəşan əyning dərwasisining bosuoşioşa kəlgəndə yikilip kəlip, tang atkuşə u yərdə yetip kaldı. **27** Ətigəndə uning oşojisi qorup əyning ixikini eqip, yoloşa qikmaqçı bolup təxiyoşa qikişidi, mana, uning keniziki boləşan qokan əyning dərwasisi aldida kəlliri bosuoşoining üstigə kəoyukluk halda yatattı. **28** U uningoşa: — Kəpkin, biz mangayli, dedi. Lekin qokan heqbir jawab bərmidi. Xuning bilən u qokanni exəkə artip, kəzoşilip əz eyigə yürüp kətti. **29** Əz eyigə kəlgəndə, pişakni elip kenizikining jəsitini səngəkliri boyiqə on ikki pərqə kiliş, pütkül İsrail yurtining qət-yakiliriyoşa əwətti. **30** Xundak boldiki, kün kərgənlərnıng həmmisi: «İsrail Misirdin qikkən kündin tartip bəgüngiqə bundak ix bolup bəkmioşanidi yaki kərişüp bəkmioşanidi. Əmdi bu ixni obdan oylıxip, kəndak kiliş kəreklikini məşlişətlıxəyli» — deyixti.

20 Xuning bilən Israillarning həmmisi qikip, jamaət Dandin tartip Bəş-Xəbəşiqə yioşilip Gilead zeminining həlki bilən kəoxulup Mizpahda, Pərwərdigarning aldioşa kəlip bir adəmdək boldi. **2** Pütkül kəwmning qongliri, yoni Israilling həmmə kəbilisining bəxlirikliri Hudaning həlkining jamaiti arisida həzir boldi. Jamaət jəmiş bolup tət yüz ming kiliş tutkən pişadə əşkar idi **3** (Binyaminlar Israilling Mizpahda jəm boləşinidin əmdi həwər tapkənidi). Israillər sürıxtə kiliş: «Bu rəzil ix kəndak yüz bərdi?» — dəp soridi. **4** Əltürilgən qokanning eri Lawiy kixi jawab berip mundak dedi: — «Mən bolsam əz kenizikimni elip, Binyaminning Gibeah xəhərigə kəonəşilip baroşanidim; **5** Gibeahning adəmliri keqidə mənə hujum kilməşki bolup, meni dəp əyni kərxiwəldi. Ular meni əltürıxni kəştildi, kenizikimni bolsa ular ayaş asti kiliş əltürıwətti. **6** Xuning bilən mən kenizikimning jəsitini pərqə-pərqə kiliş, kixilərgə kəttürküzüp Israilling mirasi boləşan zeminning hər bir yurtioşa əwəttim. Qünki ular İsrail iqidə pasiklik wə iplasliş kildi. **7** Mana, əy barliş Israillər, silər həmminglar oylinip, məşlişə kərsitinglar». **8** Xuning bilən həmmə həlk bir adəmdək qorup: — Arimızdin nə heqkim əz qədirigə barmisun nə heqkim əz eyigə kəytmisun, **9** bəlkı biz Gibeahkə xundak kilyayliki: — Biz qək taxlap uningoşa hujum kilyayli; **10** biz Israilling həmmə kəbilisidikilərdin yüzning iqidin onni, mingdin yüzni, on mingdin mingni tallap qikip, ularni həlk üqün ozuk-talkən yətküzüxkə təyinləyli. Xundak kiliş həlk Binyamin yurtidiki Gibeah xəhərigə berip, ularning İsrail iqidə kəloşan barliş iplaslikni ularning əz bəxiyoşa yəndursun, — deyixti. **11** Xuning bilən Israilling həmmə adəmliri bir adəmdək bolup, u xəhərgə hujum kilişkə toplandı. **12** Andin İsrail kəbililiri Binyaminning barliş jəmətlirigə əlqi əwətip: — Aranglarda yüz bərgən bu

rəzillik zadi nemə ix? **13** Əmdi Gibeahdiki bu lükqəklərnı bizgə tutup beringlar. Xuning bilən biz ularnı ölümgə məhkum kilip, Israildin rəzillikni yok kılayli, — dedi. Lekin Binyaminlar öz qerındaxliri bolojan Israillarning sözini tingximidi, **14** bəlki Binyaminlar Israiloğa qarxi jəng kilix üqün xəhər-xəhərlərdin kelip Gibeahda yojildi. **15** U waqıtta Binyaminlardin xəhər-xəhərlərdin tizimlanojanlar yigirmə alta ming kılij tutkən ərkək idi. Uningdin baxka Gibeahdin hillanojan yəttə yüz əskər bar idi. **16** Bu pütkül köxun arisida hillanojan yəttə yüz solhay əskər bolup, salojuoğa taxni selip nixanoğa atsa, kıljimu keyip kətməytti. **17** Binyamin kəbilisidin baxka, Israilning adəmliri sanaktin ətküzüliwidi, kılij tutkanlar tet yüz ming ərkək qıxti; bularning həmmisi jəngqilər idi. **18** Israil kopup Bəyt-əlgə qikij Hudadin: — Bizning arimizdin kim awwal qikij Binyaminlar bilən sokuxsun, dəp soriwidi, Pərwərdigar jawab berip: — Yəhudə [awwal] qixsun, dedi. **19** Xuning bilən Israillar etisi səhər kopup Gibeahning udulida qedirgah tikti. **20** Andin Israilning adəmliri Binyamin bilən uruxuxka qikij, Gibeahning yenida raslinip ularoğa qarxi səp tüzdi. **21** Xu küni Binyaminlar Gibeahdin qikij, Israildin yigirmə ikki ming kixini əltürüp, yərgə yəksan kiliwətti. **22** Lekin Israilning adəmliri jasarətkə kelip, awwalki küni səp tüzgən jayda ikkinji küni yənə səp tüzdi. **23** [səp tüzüxtin awwalki ahximi] Israil Pərwərdigarning aldioğa berip, kəq kirgüqə pəryad kilip yojlap, Pərwərdigardin yol sorap: — Biz öz qerındiximiz bolojan Binyamin nəsilliri bilən yənə uruxuxka qixsak bolamdu, bolmamdu? — dəp soriwidi, Pərwərdigar jawab berip: — Ularoğa hujum kılinglar, dedi. **24** Xuning bilən Israillar ikkinji küni Binyaminlaroğa yekin kelip hujum kildi. **25** Binyaminmu ikkinji küni Gibeahdin qikij Israillar bilən sokuxup, ularning on səkkiz ming adimini əltürüp, yərgə yəksan kiliwətti; bularning həmmisi kılij tutkanlardin idi. **26** Andin Israillarning həmmisi, yəni pütün köxun kopup Bəyt-əlgə qikij yojlap, xu küni Pərwərdigarning aldida kəqkiqə roza tutup, Pərwərdigarning aldida keydürmə kurbanlik bilən inaklik kurbanlikə ətküzdi. **27** Xu künlərdə Hudaning əhdə sanduki xu yərdə bolup, Hərunning əwladi, Əliazarning oşli Finihəs uning aldida hizmət kilatti; xuning bilən Israillar Pərwərdigardin yol sorap: — Biz öz qerındiximiz bolojan Binyaminning nəsilliri bilən yənə uruxuxka qikəmduk yaki tohtap qalamduk? — dəp soridi; Pərwərdigar jawabən: — Qikinglar, qünki ətə Mən ularni sening kolungoğa tapxurimən, dedi. **29** Buni anglap Israil halki Gibeahning ətrəpioğa əskərlərnı pistirma koydi; **30** üqinqi küni Israillar ilgiriki ikki kətimkidək Binyaminlaroğa hujum kilixka Gibeahning udulioğa kelip səp tüzdi. **31** Binyamin [Israil] həlkigə qarxi jənggə qikiwidi, həlk ularni xəhərdin azdurup qıxti. Ular Bəyt-əlgə qikidiojan yol wə Gibeahka baridiojan yolning üstidə həm dalada həlkni ilgiriki ikki kətimkidək urup kirojili turdi. Israilning adəmliridin ottuzqə kixini əltürdi. **32** Binyaminlar: — Ular yənilə awwalkidək məojlap boldi, — deyixti. Əmma Israil: — Bizlər kəqip ularni xəhərdin əgəxtürüp qikij, yollaroğa elip qikayli, dəp məsləhətlixiwalojanidi. **33** Xuning bilən Israilning həmmə adəmliri öz jayidin kopup Baal-Tamaroğa berip

səp tüzdi, pistirmida turojan Israillarmu öz jayidin, yəni Gebadiki qiməndin qikij kəldi. **34** Israilning arisidin sərhil on ming kixi Gibeahning udulidin uingəyoğa hujum kildi, jəng kattik boldi. Lekin Binyaminlar əzlrining üstigə bala yekinlaxkını bilməy kəldi. **35** Pərwərdigar Binyaminlarnı Israilning aldida məojlap kiljoqəqə, ular u küni Binyaminlardin yigirmə bəx ming bir yüz kılij tutkən adəmnı əltürdi. **36** Əmdi Binyaminlar əzlrining məojlap bolojını kərdi. Israilning adəmliri əslidə Gibeahka koyojan pistirmidiki kixilirigə ixənq kilip, Binyaminlarnı aldap, aldida qekingəndi. **37** U waqıtta pistirmidikilərnı tezdin atlinip Gibeahka hujum kilip besip kirip, xəhərdikilərnıng həmmisini kilijlap kirdi. **38** Israillar əslidə pistirmidikilərnı bilən aldin'ala nixan üqün bəlgə bekitkəndi, yəni xəhərgə ot kuyup, kəlin tütün tüwrükining asmanoğa kətürülüşini bəlgə kilixka kelixiwəlojanidi. **39** Xunga Israilning adəmliri uruxtin waqıtinqə qekingəndə, Binyaminlar Israilning adəmlirini urup sokup, ottuzqə kixini əltürüp: — Mana, Israil awwalki jəngdikidək aldımızda xəksiz tarmar bolidu, — deyixti. **40** Lekin xəhərnıng iqidin tütün tüwrük ərləp qikkənda, Binyaminlar kəynigə burulup qariwidi, mana, pütkül xəhər is-tütək bolup asmanlaroğa kətürülüp ketiwatatti. **41** Xu həman Israilning adəmliri burulup yenip kəldi, Binyaminning adəmliri bolsa: Bizgə bala yekinlaxti dəp, wəhəmigə qüxti. **42** Ular Israillarning aldinin burulup qəllükkə mangidiojan yol bilən kəqip kətti; lekin jəng ularning kəynidin iz besip mangdi; ətrəpidiki hərəkəysi xəhərlərdin adəmlər qikij ularni arioğa elip həlak kildi. **43** Xu tərəkidə ular Binyaminlarnı korxiwəldi, ularni kün qikix tərəpidiki Gebaning udulioğa tohtimay kooşlap berip, qəyləp əltürdi. **44** Buning bilən Binyaminlardin on səkkiz ming kixi əldi, ularning həmmisi batur palwanlar idi. **45** Baxkiliri burulup qəl tərəpkə kəqip, Rimmon koram təxioğa bardi; əmma Israillar yollarda huiddi baxək tərgəndək ulardin bəx ming adəmnı əltürdi; andin ularning kəynidin Gidoməyiqə kooşlap berip, yənə ikki ming adəmnı əltürdi. **46** U küni Binyaminlardin əltürülgənlər yigirmə bəx ming adəm idi. Bularning həmmisi palwanlar bolup, kılij tutkanlar idi. **47** Həlbuki, ulardin pəkət alta yüz adəm qəlojanidi, ular burulup qəl tərəpkə kəqip, Rimmondiki tik yarolla bardi. Ular Rimmondiki tik yarda tet ay turdi. **48** Israillar yənə Binyaminlarning zeminiyoğa yenip kelip, həmmə xəhərlərdiki adəmlərnı, qarpaylarnı həm uqriojanlarning həmmisini kılij bilən kəriwətti, xundakla ot kuyup, udul kəlgən xəhərlirining həmmisini keydürüwətti.

21 Əslidə Israilning adəmliri Mizpahda kəsəm kilixip: — Bizning iqimizdin həqkim öz kizini Binyaminlaroğa hotunlukkə barmisun, — deyixkəndi. **2** Xuning üqün həlk Bəyt-əlgə kelip, u yərdə kəq kirgüqə Hudaning aldida pəryad kətürüp kattik yojlixip: — **3** Əy Israilning Hudasi Pərwərdigar, Israilda nemixka xundək ix yüz beridu, nemixka Israilning kəbililiridin biri yokəp kətsun? — deyixti. **4** Ətisi həlk səhər kopup, u yərdə kurbangah yasap, keydürmə kurbanlik wə inaklik kurbanlikliri sundi. **5** Israillar əzara: — Israilning hərəkəysi kəbililiridin jamaatka koxulup Pərwərdigarning aldida hazır boluxka kəlmigən kimlər bar? — dəp

soraxti, qünki ular kimki Mizpahqa Pərwərdigarning yənip bardi, andin hərbi öz miras zeminiya kətti. **25** aldida hazır bolmisa, u xəksiz ölümgə məhkum kılınsun, Xu künlərdə İsrailda heq padixah bolmidi; hərkim öz dəp kəttik kəsəm kılıxkanıdi. **6** İsrail öz kərindixi nəziridə yaxhi kərüngəni kılattı. boləjan Binyamin toqruluk puxayman kılıp: — Mana, əmdi İsrail arisidin bir kəbilə üzüwetildi. **7** Biz Pərwərdigarning namida bizning iqimizdin heqkaysimiz öz kizimizni Binyaminlarəja hotunlukqa bərməymiz, — dəp kəsəm kılıjaniduk; əmdi kəndək kilsək ulardin kəlojanlirini hotunluk kılalaymiz — deyixti. **8** Ular yənə əzara: — İsrail kəbililiridin kaysisi Mizpahqa, Pərwərdigarning aldiəja qikmidi? — dəp soraxti. Mana, Yabəx-Gileadliklardin heqkaysisi qedirgahqa, jamaətkə koxulukə kəlmigəni. **9** Qünki həlkni sanap kərgəndə Yabəx-Gileadning adəmliridin u yərdə heqkim yok idi. **10** Xuning bilən jamaət on ikki ming palwanni u yərgə əwətip, ularəja tapilap: — Yabəx-Gileadta turuwatqanlarni, jümlidin ayallar wə balılarni urup-kirip kiliqlap əltürüwetinglar; **11** xundək kilinglarki, barlik ərkəklərnə wə ərlər bilən billə boləjan barlik ayallarni əltürüwetinglar, dedi. **12** Ular xundək kılıp Yabəx-Gileadtiki həlkining iqida tehi ərlər bilən billə bolup bəkmiojan tət yüz kizni tepip, ularni tutup Kanaan zeminiidiki Xilohqa, qedirgahəja elip kəldi. **13** Andin pütkül jamaət Rimmondiki tik yardiki Binyaminlarəja adəm əwətip, ularəja tinqlik salimini jakarlidi. **14** Xuning bilən Binyaminlar kəytip kəldi; İsrailar Yabəx-Gileadtiki həyat kəlojan kizlarni ularəja hotunlukqa bərdi, ləkin bular ularəja yetixmidi. **15** Wə həlk Binyamin toqruluk puxayman kildi; qünki Pərwərdigar İsrailning kəbililirining arisida kəmtük pəyda kılıp kəyojanidi. **16** Bu wəqıtta jamaətning akşakalliri: — Binyaminning kiz-ayalliri yəqutiwetildi, əmdi biz kəndək kilsək kəlojanlirini hotunluk kılalaymiz, — dedi. **17** Andin yənə: — Binyaminin kəqip kütuləjan kəldisiəja miras saklinixi kərakki, İsrailning bir kəbilisimu əqüp kətməsliki kərak. **18** Pəkət bizla kizlirimizni ularəja hotunlukqa bərsək bolmaydu, qünki İsrailar: «Əz kizini Binyaminlarəja hotunlukqa bərgən kixi lənətkə kəlsun!» dəp kəsəm kılıxqan, — deyixti. **19** Ular yənə: — Mana, Bəyt-Əlning ximal təripidiki, Bəyt-Əldin Xəkəmgə qikdiəjan yolning xərk təripidiki, Libonahning jənub təripidiki Xilohda hər yili Pərwərdigarning bir həyti bolup turidu, — dedi. **20** Andin İsrailar Binyaminlarəja buyrup: — Silər bərip, [xu yərdiki] üzümzarliklarəja yoxuruniwelinglar. **21** Kəzitip turunglar, kəqaniki Xilohdiki kizlarning ussul oyniojili qikkini kərsənglar, üzümzarliklardin kəqip hərbinglar Xilohning kizliridin birini əzünglarəja hotunlukqa elip kəqinglar, andin Binyaminning zeminiya ketinglar. **22** Xundək boliduki, əgər ularning atiliri ya aka-ukiliri kəlip bizgə pəryad kəttirsə, biz ularəja: «Bizgə yüz-hatirə kılıp, ularəja yol kəyunglar, qünki biz jəngdə ularning həmmisigə hotunlukqa toluk birdin kiz alalmiduk; uning üstigə silər bu kətim kizliringlarni öz ihtiyarlikinglar bilən ularəja bərmidinglar; ihtiyarən bərgən bolsənglar, gunahqa tartilattinglar», dəymiz, — dedi. **23** Binyaminlar xundək kılıp sani boyiqə ussul oynaydiəjan kizlardin əzligə hotunlukqa elip kəqip, öz miras zeminiya kəytip bərip, xəhərlərnə yənə yasap u yərdə turdi. **24** U wəqıtta İsrail u yərdin ayrilip, hərbi öz kəbililiri wə jəmətigə

Rut

1 [Batur] Həkimlar həküm sürgən məzgildə xundak boldiki, zeminda aqarqılıq yüz bərdi. Xu waqıtta bir adəm ayalı wə ikki oşlıni elip Yəhuda zemindiki Bəyt-Ləhəmdin qikiş, Moabning səhralirida bir məzgil turup kelixkə bərdi. **2** U kixining ismi Əlimələk, ayalining ismi Naomi, ikki oşlıning ismi Maşlon bilən Kilyon idi. Ular Bəyt-Ləhəmdə olturukluk, Əfrat jəmatidin idi. Ular Moabning səhrasioşa kelip xu yərdə olturaklaxtı. **3** Keyin Naomining eri Əlimələk əldi; ayalı ikki oşlı bilən qaldı. **4** Ular Moab qizliridin əzlırigə hotun aldı. Birining eti Orpaş, yəne birining eti Rut idi. Ular xu yərdə on yildək turdi. **5** Maşlon bilən Kilyon hər ikkisi əldi; xuning bilən apisi eri həm oşulliridin ayrılıp yaloşuq qaldı. **6** Xuning bilən ayal ikki kəlini bilən qərup Moabning səhrasidin kaytıp kətməkəy boldi; qünki u Pərwərdigarning Əz həlkini yoqlap, axlik bərgənliki toşrisidiki həwərnə Moabning səhrasida turup anglişanıdi. **7** Xuning bilən u ikki kəlini bilən billə turəjan yeridin qikiş, Yəhuda zeminoşa kaytıxka yoloşa qikti. **8** Naomi ikki kəlinigə: — hər ikkinglar kaytıp əz ananglarning əyigə beringlar. Silərnəng mərhūmlarəşa wə mənə mehribanlik kərsətkininglardək Pərwərdigar mu silərgə mehribanlik kərsətkəy! **9** Pərwərdigar silər ikkinglarni əz eringlarning əyidə aram tapkuzəyay! — dəp, ularni səyüp koydi. Ular hərkişar yoişlixip **10** uningəşa: — Yak, biz qoqum sening bilən təng əz həlkingning yenioşa kaytımiz, — deyixti. **11** Ləkin Naomi: — Yenip ketinglar, əy qizlirim! Nemixkə mening bilən barmakqisilər? Kərsikimda silərgə ər boləduək oşullar barmu? **12** Yenip ketinglar, əy qizlirim! Qünki mən kərip kətkəqə, ərgə tegixkə yariməymən. Dərhəkiqətən bügün keqə bir ərlək boluxkə, xundakla oşulluk boluxkə ümid bar degəndim, **13** ular yigıt boləuqə səwr kiliş turattinglarmu? Ular ni dəp baxkə ərgə təgməy saklar turattinglarmu? Yak, bolmaydu, qizlirim! Qünki Pərwərdigarning kəli mənə qarxi bolup mənə azablaydıqini üqün, mən tartıdıqan dərd-ələm silərnəngkidin təhimu eoşir bolıdu, — dedi. **14** Ular yəne hərkişar yioşlaxtı. Orpaş keynanisini səyüp hoxlaxtı, ləkin Rut uni qing kuqəklap turuwalđi. **15** Naomi uningəşa: — Mana, kəlin singling əz həlkı bilən iləhlirining yenioşa yenip kətti! Sənmu kəlin singlingning kəynidin yenip kətkin! — dedi. **16** Ləkin Rut jawabən: — Mening sening yeningdin ketiximni wə sənə əgixix niyitimidin yenixni etümmə; qünki sən nəgə barsang mənmu xu yərgə barimən; sən nədə kənsang mənmu xu yərdə kənimən; sening həlking meningmu həlkimdur wə sening Hudaying meningmu Hudayimdur. **17** Sən nədə əlsəng mənmu xu yərdə əlimən wə xu yərdə yatımən; əlümdin baxkisi mənə səndin ayriwətsə Pərwərdigar mənə ursun həm uningdin axurup jazalisun! — dedi. **18** Naomi uning əzigə əgixip berixkə kət'iy niyət kəloşini kərtip, uningəşa yəne eoşiz aqmıdi. **19** İkkisi mengip Bəyt-Ləhəmgə yetip kəldi. Xundak boldiki, ular Bəyt-Ləhəmgə yetip kəlginidə pütükl xəhərdikilər ularni kərtip zilziligə kəldi. Ayallar bolsa: — Bu rasttinla Naomimidu? — deyixti. **20** U ularəşa jawabən: — Mənə Naomi deməy, bəlkı

«Mara» dənglar; qünki Həmmigə Qadir mənə zərdab yutkuzdi. **21** Toqkuzum təl hələttə bu yərdin qiktim; ləkin Pərwərdigar mənə kuruk kaytkuzdi. Pərwərdigar mənə əyibləp guwahlik bərdi, Həmmigə Qadir mənə harlioşanikən, nemixkə mənə Naomi dəysilər? — dedi. **22** Xundak kiliş Naomi bilən kəlini Moab kizi Rut Moabning səhrasidin kaytıp kəldi; ular ikkisi Bəyt-Ləhəmgə yetip kelix bilən təng arpa ormisı baxlanəşanıdi.

2 Naomining erigə tuşəjan kəlidioşan Boaz isimlik bir adəm bar idi. U Əlimələkning jəmatidin bolup, intayin bay adəm idi. **2** Moab kizi Rut Naomioşa: — Mən etizlikkə baray, birərkimning nəziridə iltipat tepip, uning kəynidin mengip arpa baxaklirini tərsəm? — dedi. U uningəşa: — Barəşin, əy kizim, dedi. **3** Xuning bilən u qikiş etizlikləroşa kelip, u yərdə ormiqilarning kəynidin baxak tərdi. Bəhtigə yarixə, dəl u kəlgən etizlik Əlimələkning jəməti boləjan Boazning etizlikliri idi. **4** Mana, u waqıtta Boaz Bəyt-Ləhəmdin qikiş kelip, ormiqilar bilən salamlixip: — Pərwərdigar silər bilən billə boləyay! — dedi. Ular uningəşa jawabən: — Pərwərdigar sənə bəht-bərikət ata kəloşay! — dedi. **5** Boaz ormiqilarning üstigə nəzarətkə koyuloşan hizmətkaridin: — Bu yax qəkan kimning kizi bolıdu? — dəp sorıdi. **6** Ormiqilarning üstigə koyuloşan hizmətkar jawab berip: — Bu Naomi bilən billə Moabning səhrasidin kaytıp kəlgən Moabiy qəkan bolıdu. **7** U: «Ormiqilarning kəynidin ənqilərnəng arisidiki qeqilip kətkən baxaklarni teriwalaymu?» dəp tələp kildi. Andin u kelip ətigəndin həziroşiqə ixləwatıdu; u pəkət kəpidə bir'az dəm əldi, — dedi. **8** Boaz Rutka: — əy kizim, anglawatəmən?! Sən baxak tərgili baxkə bir kimning etizlikə barmioşin, bu yərdinmu kətmə, mening dedəklirim bilən birgə muxu yərdə turəşin. **9** Dikqət kəloşin, kəysi etizdə orma oşəjan bolsa, [dəklərgə] əgixip barəşin. Mən yigıtlərgə: Uningəşa qeqilmanglar, dəp tapilap koyıdu! Əgər ussap kəlsang berip, idixlardin yigıtlirim [kuduqtin] tartkan sudin iqtin, — dedi. **10** Rut əzini yərgə etip tizlinip, bəxini yərgə təgküzip təzim kiliş, uningəşa: — Mən bir bigənə tursam, nemixkə mənə xunəqə oşəmhərluk kəloşudək nəziringdə xunqilik iltipat tapkanmən? — dedi. **11** Boaz uningəşa jawabən: — Eriş əliş kətkəndin keyin keynanangəşa kəloşanliringning həmmisi, xundakla sening ata-anangni wə əz wətinəngdin kəndək ayrılış, sən burun tonumaydıqan bir həlkingni arisioşa kəlgining mənə pütünləp ayan boldi; **12** Pərwərdigar kəloşiningəşa muwəpiş sənə yanduroşay, sən kənatlirining tegidə panah izdigən İsrailning Hudasi Pərwərdigar təripidin sənə uning toluş in'ami beriləy, dedi. **13** Rut jawabən: — əy hojam, nəziringdə iltipat tapkəymən; mən sening dedikəng boluxkəmu yariməmmu, sən mənə təsəlli berip, dedikəngə mehribənə səzlərnə kilding, — dedi. **14** Tamək waqıtta Boaz uningəşa: — Kəni, buyakkə kəlgin, nandin yə, nanni sirkigə təgürgin! — dedi. Rut ormiqilarning yenioşa kelip olturdi; Boaz kəmaqtin elip uningəşa tutti. U uningdin toyoşuqə yedi wə yəne azrak axurup koydi. **15** U baxak tərgili kəpəqanda, Boaz yigıtlirigə buyrup: — Uni həttə ənqilərnəng arisida baxak tərgili koyunglar, uni heq hijaləttə kəldurmanglar. **16** Həttə həm uning üqün azrak baxaklarni ənqilərdin ətəy ayrip, uningəşa tərgili qüxürüp koyunglar, uni heq

ayiblimanglar, dedi. **17** Xundak qilip u kəqkiqə etizlikta baxak tərđi, teriwalojanlirini soqqanda, təhminən bir əfah arpa qikti. **18** Andin u arpisini elip, xəhərgə kirdi, keynanisi uning tərgən [arpisini] kərđi; u yəne u yəp toyunojandin keyin saklap kəyojini qikirip uningə bərđi. **19** Keynanisi uningə: — Sən bügün nədə baxak tərđing, nədə ixliding? Sanga oəmhorluk qilojan xu kixigə bəht-bərikət ata kilinojaj! — dedi. U keynanisioja kimningkidə ix qilojini eytip: — Mən bügün ixligən etizning igisining ismi Boaz ikən, dedi. **20** Naomi kelinigə: — Tiriklərgimu, əlgənərgimu mehribanlik qilixtin bax tartmiojan kixi Pərwərdigardin bəht-bərikət kərgəy! — dedi. Andin Naomi uningə yəne: — U adəm bizning yəkin tuşqinimizdur, u bizni kütquzalaydiojan həmjəmətlərdin biridir, — dedi. **21** Moab kizi Rut yəne: — U manga yəne: «Mening yigitlirim pütün həsulumni yojoip boluqə ular bilən birgə bolojin» dedi, — dedi. **22** Naomi kelini Rutka: — Əy kizim, birsining sanga yamanlik kilmasliki üqün baxksining etizlikjoja barmay, uning dedəkliri bilən billə qikip ixlisəng yaxxidur, dedi. **23** Xuning bilən arpa wə buoqday həsuli yojojilip boluqə, Rut Boazning dedəkliri bilən yürüp baxak tərđi. U keynanisi bilən billə turuwərđi.

3 Xu künlərdə, keynanisi Naomi uningə: — Əy kizim, həl-əhwalingning yaxhi boluxi üqün, sening aram-bəhtingni izdiməymənmu? **2** Sən dedəkliri bilən ixligən Boaz bizgə tuşqan kelidu əməsmu? Mana, bügün ahxam u hamanda arpa soruydu. **3** Əmđi sən yuyunup-tarinip, əzüngə ətirlik may sürüp, [esil] kiyimliringni kiyip, hamanoja qüxxin; lekin u ər kixi yəp-iqip bolmiojuqə, əzüngni uningə kərsətmigin. **4** U yatqanda uning uhlaydiojan yerini kəruwal. Andin sən kirip, ayaq tərđini eqip, xu yərdə yetiwalojin. Andin u sanga nemə kilix kerəklirini eytidu, — dedi. **5** Rut uningə: — Sən nemə desəng mən xuni kilimən, — dedi. **6** U hamanoja qüxüp, keynanisi uningə tapiljojandək kildi. **7** Boaz yəp-iqip, kənglini hux qilip qəxning ayiojoja berip yatti. Andin Rut xəpə qikarmay kelip, ayaq tərđini eqip, xu yərdə yatti. **8** Yerim keqida Boaz qəqüp, aldioja engixkəndə, mana bir ayal ayiojida yatattı! **9** Kim sən?! — dəp soridi u. Rut jawabən: — Mən hizmətkaring Rut bolimən. Sən mening həmjəmət-nijatkarim bolojining üqün hizmətkaringning üstigə tunongning etikini yeyip kəyojaysən, — dedi. **10** U jawabən: — Əy kizim, Pərwərdigardin bəht-bərikət tapkaysən! Sening keyin kərsətkən sadəqət-mehribanlikiq ingiri kərsətkiningdinmu artuktur; qünki [seni izdigən] yigitlər, məyli kəmbəqəl bolsun, bay bolsun, ularning kəynidin kətmiding. **11** I kizim, əmđi kərkəmjiojin! Deginingning həmmisini orundap berimən; qünki pütkül xəhirimizdikə mətəwərlər seni pəzilətlək ayal dəp bilidu. **12** Durus, sanga həmjəmət-nijatkar bolojinim rast; lekin sening məndin yəkinrak yəne bir həmjəməting bar. **13** Əmđi keqiqə bu yərdə kəlojin; ətə səhərdə əgər u həmjəmətlək həkükini ixlitip seni elixni halisa, u alsun; lekin həmjəmətlək həkükü boyiqə seni almisa, Pərwərdigarning həyatı bilən kəsəm kilimənkı, mən sanga həmjəmətlək qilip seni alay. Tang atkuqə bu yərdə yetip turojin! — dedi. **14** U uning ayiojida tang atkuqə yetip, kixilər bir-birini tonuqudək boluxtin

burun qopti. Qünki Boaz: — bir ayalning hamanoja kəlgini heqkim bilmisun, dəp eytkənidi. **15** U yəne [Rutka]: — Sən kiyəng yepinqini eqip turojin, dedi. U uni eqip turuwidi, Boaz arpidin altə kəmqən kəmləp berip, uning əxnisigə artip qoydi. Andin u xəhərgə kirdi. **16** Rut keynanisining yenioja kəldi. U: — Əy kizim, sən hazır kim?! — dəp soridi. Xuning bilən u keynanisioja u kixining qilojanlirining həmmisini dəp bərđi. **17** U: — U bu altə kəmqən arpini manga bərđi, qünki u: «keynanangning yenioja kuruq kol kaytip barmiojin» dedi, — dedi. **18** Naomi: — Əy kizim, bu ixning ahirining qandək bolidiojini bilgüə muxu yərdə təhir qilojin; qünki u adəm bügün muxu ixni pütküzməy aram almaydu, dedi.

4 Boaz xəhər dərwazisioja qikip, xu yərdə olturdi. Mana, u waqıtta Boaz eytkən həliki həmjəmətlək həkükioja igə kixi keliwatatti. Boaz uningə: — Əy buradər, kelip bu yərdə olturojin, dewidi, u kelip olturdi. **2** Andin Boaz xəhərnig əksəqalliridin on adəmni qakirip, ularojimu: — Bu yərdə olturunglar, dedi. Ular olturojanda **3** u həmjəmətlək həkükioja igə kixigə: — Moabning səhrasidin yenip kəlgən Naomi kərinđimiz Əlimələkkə təwə xu zeminni satmaqı boluwatidu. **4** Xunga mən muxu ixni sanga həwərləndürməqđi idim, xundakla muxu yərdə olturojanlarning aldidə wə həlkimning əksəqallirining aldidə «Buni setiwalojin» deməqkimən. Sən əgər həmjəmətlək həkükioja asəsən alay desəng, alojin; həmjəmətlək kilməy, almaymən desəng, manga eytkin, mən buni biləy; qünki səndin [awwal] baxksining həmjəmətlək həkükü bolmaydu; andin səndin keyin mening həkükum bar, dedi. U kixi: — Həmjəmətlək qilip uni alimən, dedi. **5** Boaz uningə: — Undakta yərne Naomining qolidin alojan künidə mərhumning mirasioja uning nami bilən atalojan birər əwladı kəldurulu xüqün mərhumning ayalı, Moab kizi Rutnimo elixing kerək, — dedi. **6** Həmjəmət kixi: — Undək bolsa həmjəmətlək həkükumni ixlitip [etizni] alsam bolmiojudək; alsam əz mirasimoja ziyan yətküzgüdəkmən. Həmjəmətlək həküküni sən əzüng ixlitip, yərne setiwalojin; mən ixlitəlməymən, dedi. **7** Qədimki waqıtlarda Israilda həmjəmətlək həkükioja yaki alməxturux-təgixix ixioja munasiwətlək mundək bir rəsim-kəidə bar idi: — ixni kəsmək üqün bir tərəp əz kəxini selip, ikkinqi tərəpkə bərətti. Israilda soda-setikni bəkitixtə mana muxundək bir usul bar idi. **8** Xunga həmjəmət həkükioja igə kixi Boazjoja: — Sən uni alojin, dəp, əz kəxini seliwətti. **9** Boaz əksəqallaroja wə kərpiliklə: — Silər bügün mening Əlimələk kə təwə boləjan həmmini, xundakla Kiləyn bilən Məhlonəja təwə boləjan həmmini Naomining qolidin alojinimoja guwahtursilər. **10** Uning üstigə mərhumning nami kərinđaxlıri arisidin wə xəhərinig dərwazisidin eqürülməsliki üqün mərhumning mirasioja uning nami boləjan [birər əwladı] kəldurulsun üqün Məhlonning ayalı, Moab kizi Rutni hotunluqka aldim. Silər bügün buningəja guwahtursilər, dedi. **11** Dərwazida turojan həmmə həlk bilən əksəqallar: — Biz guwahturmiz. Pərwərdigar sening əyünggə kərgən ayalni Israilning jəmətini bərpa qilojan Rəhilə bilən Leyah ikkisidək qilojay; sən əzüng Əfratah jəməti iqidə bayaxat bolup, Bəyt-Ləhəmdə nam-izitting ziyadə boləy; **12**

Pärwərdigar sanga bu yax qokandin tapkuzidiojan nəsling tüpəylidin sening jəməting Tamar Yəhudaəja tuəjup bərgən Pərazning jəmətidək boləjay! — dedi. **13** Andin Boaz Rutni əmrigə elip, uningəja yeqinlik kildi. Pärwərdigar uningəja xapaət kilip, u həmilidar bolup bir oəjul tuədi. **14** Kiz-ayallar Naomiəja: — Israilning arisida sanga həmjəmət-nijatkar nəslini üzüp qoymiojan Pärwərdigarəja təxəkkür-mədhiyə qəyturulsun! Xu nəslingning nami Israilda izzət-abruyluk boləjay! **15** U sanga jeningni yengilioquci həm kəriəjiningda seni əzizlioquci bolidu; qünki seni səyidiojan, sanga yəttə oəjuldin əwzəl boləjan kelining uni tuədi, — dedi. **16** Naomi balini elip, baəriəja basti wə uningəja bəkkəquci ana boldi. **17** Uningəja koxna boləjan ayallar «Naomiəja bir bala tuəjildi» dəp, uningəja isim qoydi. Ular uningəja «Obəd» dəp at qoydi. U Yəssəning atisi boldi, Yəssə Dawutning atisi boldi. **18** Pərazning nəsəbnamisi təwəndikidəktur: — Pərazdin Həzron tərəldi, **19** Həzrondin Ram tərəldi, Ramdin Amminadab tərəldi, **20** Amminadabtin Nahxon tərəldi, Nahxondin Salmon tərəldi, **21** Salmondin Boaz tərəldi, Boazdin Obəd tərəldi, **22** Obədtin Yəssə tərəldi wə Yəssədin Dawut tərəldi.

Samu'il 1

1 Əfraim taʼoqlikdiki Ramataim-Zofimda Əlkanah ismlik bir kixi bar idi. U Əfraimlik bolup, Yəroħamning oʻqli, Yəroħam Elihuning oʻqli, Elihu Tohuning oʻqli, Tohu Zufning oʻqli idi. **2** Uning ikki ayali bar idi. Birsining ismi Hannah, yonə birsining ismi Pəninnaħ idi. Pəninnaħning baliliri bar idi, lekin Hənnahning balisi yok idi. **3** Bu adəm hər yili öz xəhʼiridin samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarəja səjdə kʼilip kʼurbanlik sunəjili Xiləhəja barattı. U yərdə Əlining Hofniy wə Finiħas degən ikki oʻqli Pərwərdigarning kaħinliri bolup ixləytti. **4** Hər ketim Əlkanah kʼurbanlik kʼiləjan kʼinidə u [kʼurbanliktin] ayali Pəninnaħ wə uning hərbir oʻqul-kʼizlirəja əz ʼlʼlxini berətti. **5** Əmma Hənnahəja bolsa u ikki həssilik ʼlʼlx berətti; qʼunki u Hənnahni tolimu səyətti. Lekin Pərwərdigar uni tuəjmas kʼiləjanidi. **6** Pərwərdigarning uni tuəjmas kʼiləjanlikidin uning kʼündəx rəkibi [Pəninnaħ Hənnahni] azabla x ʼlʼlx uning bilən kattik kʼerixatti. **7** Wə hər yili, Hənnah hər ketim Pərwərdigarning əyigə qikkanda, [Pəninnaħ] uningəja azar berətti. Pəninnaħ xundəx kʼiləjaqka, u yioqləp həq nemə yeməytti. **8** Ahiri uning eri Əlkanah uningəja: — I Hənnah, nemixka yioqlaysən? Nemixka birlərsə yeməysən? Nemixka kənglʼng azar yəydu? Mən əzım sanga on oʻquldin əwəz əməsmu?! — dedi. **9** Ular Xiləhdə yəp-iqkəndin keyin (Əli degən kaħin xu qaəjdə Pərwərdigarning ibadəthanisining ixiki yenidiki orundukta olturatti) Hənnah dastihandin turdi; **10** u kattik azab iqidə Pərwərdigarəja dua kʼilip zar-zar yioqlaytti. **11** U kəsəm iqip: — I samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, əgər dedikingning dərdigə yetip, meni yad etip dedikingni untumay, bəlki dedikinggə bir oʻqul bala ata kʼilsang, uni pʼtʼtʼn əmrining kʼünliridə Sən Pərwərdigarəja beoixlaymən; uning beoixəja ustira həqkaqan selinmaydu, dedi. **12** U Pərwərdigarning aldidə duasini dawam kʼiləwatkanda, Əli uning aəjəjəja kərap turdi; **13** qʼunki Hənnah duani iqidə kʼiləjaqka ləwliri midirlawatkəni bilən əwazi anglanmaytti. Xunga Əli uni məst bolup qaətu, dəp oylidi. **14** Əli uningəja: — Kaqanojiqə məst yūrisən? Xarabingni əzūngdin neri kʼil, dedi. **15** Lekin Hənnah jawabən: — Undəx əməs, i oʻjəjam! Kəngli sunu x bir məzlummən. Mən xarabmu, hərəqmu iqmıdim, bəlki jenim dərdini Pərwərdigarning aldidə təkʼtəm; **16** dedəklirini yaman hotudəp bilmigəy. Qʼunki mening zor dərdim wə azablimdin bu kʼungiqə xundəx nida kʼiləwatimən, dedi. **17** Əli uningəja jawab berip: — Tinq-aman kaytqin; Israilning Hudasi Əzidin tiligən iltijayingni ijəbət kʼiləjəy, dedi. **18** Hənnah: — Dedəkliri kəz əldiliridə iltipət tapkəy, dedi. U xularni dəp qikip, oʻjəja yedi wə xuningdin keyin qirayidə ilgirikidəx oʻjamkinlik kəruḿmıdi. **19** Ular ətisi tang səhərdə ornidin turup Pərwərdigarning huzuridə səjdə kʼilip bolup, Ramahdiki əyigə yenip kəldi. Əlkanah ayali Hənnahəja yekʼinjilik kʼildi; Pərwərdigar uni əsligəḿnıdi. **20** Hənnah həmilidar bolup, waqti-saiti toxup, bir oʻqul tuəjdi. U: «Mən uni Pərwərdigardin tiləp əldim» dəp, ismini Samuil koydi. **21** Uning eri Əlkanah əyidiki həmmisi

bilən Pərwərdigarəja atidəjan hər yillik kʼurbanlikni kʼiləjili wə kʼiləjan kəsimini ada kʼiləx ʼlʼlx Xiləhəja qikti. **22** Lekin Hənnah bilə bərməy erigə: — Bala əmqəktin ayriləjandila andin mən uning Pərwərdigarning aldidə həzir boluxi ʼlʼlx uni elip barimən; xuning bilən u u yərdə mənggü turidu, dedi. **23** Eri Əlkanah uningəja: — Əzūnggə nemə yaxhi kəruḿsə, xuni kʼiləj. Uni əmqəktin ayriləjəwə turup turəj. Pərwərdigar Əz sez-kəlaməjə əməl kʼiləjəy, dedi. Ayali əyde kelip balisi əmqəktin ayriləjəwə emitti. **24** Balisi əmqəktin ayriləjəwə keyin u uni elip, xundəxla ʼlʼlx buka, bir əfəh un wə bir tulum xarabni elip Pərwərdigarning Xiləhdiki əyigə apardi. Bala bolsa tehi kʼi qik idi. **25** Ular bir bukiḿni soyup balini əlining kəxəjəy elip kəldi. **26** Xuning bilən Hənnah [uningəja]: — I oʻjəjam, əzlridə həyat rast boləjənıdək, bu yərdə silining kaħliridə turup Pərwərdigarəja nida kʼiləjan məzlum mən bolimən, dedi. **27** Mən muxu oʻqul bala ʼlʼlx unidə kʼiləwə mənə, Pərwərdigar mening tiligən iltijayimni ijəbət kʼildi. **28** Əmđi həzir mən uni Pərwərdigarəja tapxurup bərdim. Əmrining həmmə kʼünliridə u Pərwərdigarəja beoixləjəjan bolidu, dedi. Xuning bilən ular u yərdə Pərwərdigarəja səjdə kʼildi.

2 Hənnah dua kʼilip munda x dedi: — «Mening kəlbim Pərwərdigar bilən yayraydu, Mening mūnggüzim Pərwərdigar bilən egiz kəturıldı; Aəjzim dūxmənlirimning aldidə təntənilətkə eqildi; Qʼunki Səning nijatingdin xadlinimən. **2** Pərwərdigardəx məkəddəs boləwəy yoktur; Qʼunki Səndin bəxka həq kim yok, Hudayimızdək həq uyultax yoktur. **3** I insanlar, kibirlik səzlingərnı kəpəyiwərmənglar, Yoəjan gəplərnı aəjzinglərdin qikərmənglar; Qʼunki Pərwərdigar bilim-hidayətkə igə Hudadur. İnsanlarning əməlliri Uning tərıpıdin tarazidə tartıldı. **4** Palwanlarning oq-yaliri sundurıldı; Lekin putlixip yikiləjanlarning beli bolsa kudrət bilən baəjlandı. **5** Korsikı tok boləjanlar nan təpəx ʼlʼlx əzini yallanmiliqka bərdi; Lekin əq kələjanlar həzir əq kəlmıdi; Həttə tuəjmas əyal yəttini tuəjıdu; Lekin kəp balilik boləjan solixip ketidu. **6** Pərwərdigar həm əltürıdu, həm həyat berıdu; U adəmnı təhtisaraəja qūxürıdu, u yərdin yəmə turəjıdu; (Sheol h7585) **7** Pərwərdigar adəmnı həm namrat kʼiləwətıdu, həm bay kʼilıdu; U kixini həm pəs kʼilıdu, həm egiz kəturıdu. **8** U əzi miskinni topıdin kəpurıdu, Kʼiəliktin yoqsulni kəturıdu; Ularnı esilzadılər arisidə təng olturəjıdu; Ularnı xan-xərpəlik təhtigə miras kʼiləwətıdu; Qʼunki yərnıng tūwrukli ri Pərwərdigarningkidur; U Əzi dunyani ularning ʼlʼlxigə saləjanıdi. **9** Əz məkəddəs bəndilirining putlirini U məzmət kʼilıdu; Əmma rəzilələr bolsa, kərangəjıdə xük kʼilınu; Qʼunki həqkim əz kudriti bilən nusrət tapmaydu. **10** Pərwərdigar bilən kərxiləxkənlər pəpə-pəpə kʼiləwətıdu; U Əzi asmanlərdin ularəja kərxı güldürləydu. Pərwərdigar yər yūzıning qətlirigiqə həkūm qikirıdu; U Əzi tikligən padixahka kudrət berıdu, U Əzi məsiħliginıng mūnggüzini egiz kəturıdu!». **11** Əlkanah bolsa Ramahdiki əz əyigə yenip bardı. Bala bolsa əlining kəxidə Pərwərdigarəja hizmat kʼilip kəldi. **12** Əmma Əlining oʻqulliri intayin yaman kixilərdin bolup, Pərwərdigarnı tonumaytti. **13** Kaħinlarning həlkəlgə munda x aditi boləjan: — Birsı kʼurbanlik kʼilip, gəx kəynəp pıxiwatkanda kaħinıng hizmətkəri kelip ʼlʼlx

tillik qanggakni qolida tutup **14** dax, qazan, dangqan yaki korining iqigə sanjip, qanggakka nema elinotqan bolsa kahin xuni ezigə alatti. Ularning Xilohotqa [qurbanlik qilolij] kalgən həmmə Israilarotqa xundak aditi bolotqan. **15** Xundakla hətta yotqni keydurməstə kahinning hizmətkari kelip qurbanlik qiliwatqan adəmgə: — Kahinotqa kawap üqün gəx bərgin, qünki u səndin kaynap pixqan gəx qobul qilmaydu, bəlki ham gəx lazim, dəytti. **16** Əgər qurbanlik qilotquni uningotqa: — Awwal yotqni keydürülüp bolsun, andin nemini halisang xuni aloqin, desə, u: — Bolmaydu, manga darhal bər! Bolmisa məjburiy alimən, dəytti; **17** Xundak qilip bu ikki yaxning gunahı Pərwərdigarning aldidə tilimə eqir bolotqanidi; qünki uning səwəbidin hək Pərwərdigarotqa atiotqan qurbanliklər kəzgə ilinmaywatatti. **18** Əmma Samuil narəsədə bala bolup kanaptin tokuloqan bir əfodni keyip Pərwərdigarning aldidə hizmət qilattı. **19** Buningdin baxka uning anisi hər yilda uningotqa bir kikiq ton tikip, hər yillik qurbanlikni qilolij eri bilən barotqanda aloqəq kelattı. **20** Əli Əlkanah wə ayalotqa bəht tiləp dua qilip: — «Ayalningning Pərwərdigarotqa beoxilqinonining ornitqa sanga uningdin baxka nasil bərgəy, dedi. Andin bu ikkisi əyigə yandi. **21** Xuning bilən Pərwərdigar Hənnahni yoklap bərikətləp, u həmilidar bolup jəmiy üq ootul wə ikki kiz tuotqdi. Kikiq Samuil bolsa Pərwərdigarning aldidə turup esuwatatti. **22** Əli bək kerip kətkənid. U ootullirining pütkül Israilotqa həmmə qiləotqanirini anglidi həm jəmaət qədirining ixikidə hizmət qilidiotqan ayallar bilən yatqinonimə anglidi. **23** U ularotqa: — Silər nemə üqün xundak ixlarni qilisilər? Qünki bu həlkning həmmisidin silərnin yamanliqinglarni anglawatimən, dedi. **24** Bolmaydu, i ootullirim! Mən angliotqan bu həwər yahxi əməs, Pərwərdigarning həlkini azdurupsilər. **25** Əgər bir adəm yəne bir adəmgə gunah qilsa, baxka birsı uning üqün Hudadin rəhım sorisa bolidu; lekin əgər birsı Pərwərdigarotqa gunah qilsa, kim uning gunahini tiliyələydu? — dedi. Lekin ular atisingiz sezigə kulək salmıdi; qünki Pərwərdigar ularni öltürüxni niyət qiləotqanidi. **26** Əmma Samuil degən bala esuwatatti, Pərwərdigar həm adəmlərnin aldidə iltipət tapqanidi. **27** Hudaning bir adimi Əlining yenitqa kelip mundaq dedi: — Pərwərdigar xundak dəydu: «Misirdə, Pirəwningkidə turotqanda Əzümmi atangning jəmətigə ootq ayan qilmidimmu? **28** Mən uni kahinim bolux, Əz qurbangahimda qurbanlik qilix, huxbuy yekix wə Mening aldimda əfod tonini keyip hizmət qilixkə Israilning həmmə kəbililiridin tallimioqanidimmu? Xuningdək Mən Israilning otta keydüridiotqan həmmə qurbanliklirini atangotqa tapxurup təkdım qiləotqan əməsmu? **29** Nemixkə Mən buyruotqan, turalotq jayimdikı qurbanlikim bilən axlik hədiyələrnı dəpsəndə qilisilər? Nemixkə həlkim Israilar kəltürgən həmmə hədiyələrnin esilidin əzlinglarnı səmritip, əz ootullirninglarning hərmətinı Meningkidin üstün qilisən?» **30** Uning üqün Israilning Hudasi Pərwərdigar mundaq dəydu: «Mən dərəkəqət sening wə atangning jəmətidikilər Mening aldimda hizmitimdə mənggü mangidu, dəp eytkənimid; lekin əmdi Mən Pərwərdigar xuni dəymənkı, bu ix həzir Məndin neri bolsun! Məni hərmət qiləotqanlarnı Mən hərmət qilimən, lekin Məni

kəmsitkənlər pəs qarilidu. **31** Mana xundak künlər keliduki, sening bilikngni wə atangning jəmətining bilikini təng kesiwetməni; xuning bilən jəmətingdə birmu keriotqan adəm tepilmaydu! **32** Sən turalotq jayimda dər-dəqəyotq kərisən; Israilar hərəkəndək huzur-bəhtni kərgini bilən, sening jəmətingdə əbədgiqə birmu keriotqan adəm tepilmaydu. **33** Wə Mən qurbangahıning hizmitidin üzüp taxlimioqan adiming bər bolsun, u kəzlingning hirəlixixi bilən jəninging azablinixitqa səwəb bolidu. Jəmətingdə tuotquloqanlarning həmmisi balaotqəttin etməy elidu. **34** Sanga bu ixlarni ispatlaxka, ikki ootlung Hofniy belən Finihəsnin bəxiotqa qüxidiotqan mundaq bir əlamət bəxarət bolidu: — ularning ikkilisi bir kündə elidu. **35** Əmma Əzümgə Rohim wə dilimdiki niyitim boyiqə ix kəridiotqan sadik bir kahinni tikləymən; Mən uningotqa məzmut bir jəmət kurimən; u Mening məshik qiləotqinimning aldidə mənggü mēngip hizmət qilidu. **36** Xundak boliduki, sening jəmətingdikilərdin hər bir tirik qaləotqanlar bir sər kümtüx wə bir qixləm nan tiləxkə uning alditqa kelip uningotqa təzim qilip: «Kahinlik hizmətliridin manga bir orun bərsilə, yegili bir qixləm nan tapay dəp eytidiotqan bolidu» dəydu.

3 Samuil degən bala bolsa əlining aldidə Pərwərdigarning hizmitidə bolatti. Əmdi Pərwərdigarning səzi u künlərdə kəm idi; wəhijlik kərtünüxlərmu kəp əməs idi. **2** Wə xundak boldiki, bir küni Əli ornida yatqanidi (uning kəzli ri torlixip kərməs bolup qalay degənidi) **3** Hudaning qiriqotq tehi eqmginə bolup, Samuil Pərwərdigarning ibadətəhanisida, Hudaning əhdə sanduqotqa yekilnə yərdə yatatti. **4** Pərwərdigar Samuilni qakirdi. U: — Mana mən bu yərdə, dedi. **5** U Əlining kəxiotqa yügürtip berip: — Mana mən, mēni qakirdingotq, dedi. Lekin u jawab berip: — Mən qakirmidim; kaytip berip yatqin, dedi. Xuning bilən u berip yatti. **6** Pərwərdigar yəne: «Samuil!» dəp qakirdi. Samuil kopup əlining kəxiotqa berip: Mana mən, mēni qakirdingotq, dedi. Lekin u jawab berip: — Mən qakirmidim i ootlung, yəne berip yatqin, dedi. **7** Samuil Pərwərdigarnı tehi tonumioqanidi; Pərwərdigarning səzi uningotqa tehi ayan qilinmioqanidi. **8** Lekin Pərwərdigar yəne üqinqi ketim: «Samuil!» dəp qakirdi; u kopup əlining kəxiotqa berip: — Mana mən; sən mēni qakirding, dedi. U wəqıttə Əli Pərwərdigar balini qakiriptu, dəp bilip yatti. **9** Xuning bilən Əli Samuilotqa: — Berip yatqin. U əgər sēni qakirsə, sən: — I Pərwərdigar, səz qiləotq, qünki kulung anglaydu, dəp eytkin, dewidi, Samuil berip ornida yatti. **10** Wə Pərwərdigar kelip yekin turup ilgirikidək: — «Samuil, Samuil!» dəp qakirdi. Samuil: — Səz qiləotq, qünki kulung anglaydu, dəp jawab bərdi. **11** Pərwərdigar Samuilotqa: — Mana Mən angliotqanlarning ikki kulikini zingildatqudək bir ixni Israilning arisida qilməqimən. **12** Xu künidə Mən burun Əlining jəmətidikilər tootqrisida eytkinimning həmmisini uning üstigə qüxürimən; baxtin ahirotiqə adə qilimən! **13** Qünki əzigə ayan boləotqan kəbihlik tüpəylidin Mən uningotqa, sening jəmətingdin mənggülik həküm qikarməqimən, dəp eytkənmən: qünki u ootullirining ipaslilikini bilip turup ularni tosmidi. **14** Uning üqün Əlining jəmətidikilərgə kəsəm qiləotqanmənki, Əlining jəmətidikilərnin kəbihliki məyli qurbanlik bilən bolsun,

məyli hədiyə bilən bolsun kafarət qilinmay, əbədiyə qəqürüm qilinmaydu, dedi. **15** Samuil ətisi tang atquqə yetip, andin Pərwərdigarning əyining ixiklirini aqti. Əmma Samuil wəhəylik kərinixni Əlīgə eytixtin kərkəti. **16** Ləkin Əli Samuilni qəkirip: — I Samuil oşlum, dedi. U: — Mana mən, dəp jawab bərdi. **17** U: — U sanga nema səz kildi? Səndin etünəy, uni məndin yoxurmioşin. Əgər Uning sanga eytkənlirinin birini mənə eytməyə koysang, Huda dəginini sening bəxingə quxürsun wə uningdin artuq quxürsun! — dedi. **18** Xuning bilən Samuil uningə qəcnemini kaldurməy həmmini dəp bərdi. Əli: — Mana, U Pərwərdigardur; U nemini layik tapsa, xuni kilsun, dedi. **19** Samuil oşip qong boluwatatti wə Pərwərdigar uning bilən billə bolup, uning eytkən bəxarətlik səzliridin həqkəyisini yərdə kaldurməytti. **20** Xuning bilən pütkül İsrail Dəndin tartip Bəər-Xəbaşiəqə Samuilning Pərwərdigarning pəyğəmbiri kilip tikləngənlirini bilip yətti. **21** Xu wəqəttə Pərwərdigar Xilohdə Əzini yənə ayan kildi. Qünki Pərwərdigar Xilohdə Əz səz-kalami arkilik Samuilə Əzini ayan kildi; wə Samuil Uning səzini pütkül İsrailə yətküzdi.

4 U wəqəttə İsrail Filistiyələr bilən jəng kilijili qikip Əbən-Əzərgə yəqin jayda bargah-qedirlarni tikti. Filistiyələr bolsa Afək degan jayda bargah-qedirlarni tikti. **2** Filistiyələr İsrailar bilən soşuxkili səp tizip turdi. Jəng kəngəygəndə İsrail Filistiyələr aldidə tarmar boldi; Filistiyələr ularning jəng səpliridin tət mingqə adəmnə ɵltürdi. **3** Halayik bargahqə yenip kəlgəndə, İsrailning əksəkəlliri: — Nemixkə Pərwərdigar bəgün bizni Filistiyələr tərpidin tarmar kildurdi? Biz Xilohdin Pərwərdigarning əhdə sanduqini kəximizə qə elip kəlayli; u arimizda bolsa, bizni duxminimizning kəlidin kutkuzidu, dedi. **4** Xu gəptin keyin halayik Xilohə qə adəm mangdurup, xu yərdin kerublarning ɵtturisida ɵlturoqan samawi koşunlarning Sərdari Pərwərdigarning əhdə sanduqini elip kəturip kəldi. Xuningdək Əlining ikki oşli Hofniy bilən Finihəsmu Hudaning əhdə sanduqi bilən billə kəldi. **5** Wə xundak boldiki, Pərwərdigarning əhdə sanduqi ləxkərgahqə elip kəlgəndə pütkül İsrail yərnə təwrətkədək küqlük bir qukan kəturixti. **6** Filistiyələr küqlük təntənə awazini anglap: — İbraniylarning ləxkərgahidin anglənoqan bu küqlük qukan nema wəjdin qikəndə, dəp eytxti. Arqədinla ular Pərwərdigarning əhdə sanduqininin ularning ləxkərgahqə kəltürülginini bilip yətti. **7** Xuning bilən Filistiyələr kərkəp: — İlahlar ularning ləxkərgahqə kəptu, həlimizə qə way! Mundak ix bu wəqətki qə həq boləqan əməs, deyixti. **8** Həlimizə qə way! Bizni bu kudrətlik ilahlarıning kəlidin kim kutkuzidu? Mana bayawanda misirliklarni türlik bala-wəbalar bilən urəqan ilahlar dəl xalardur! **9** I Filistiyələr, əzlirinqlarni jəsür kərsitip ərkəktək turunglar. Bolmisa, ibraniylar bizgə kul boləqəndək biz ularə qə kul bolimiz; ərkəktək bolup jəng kilinglar! — dedi. **10** Xuning bilən Filistiyələr İsrailar bilən jəng kildi. İsrail tarmar kilinip, hər biri tərəp-tərəpkə əz qədri gə bəder kaqti. Jəngdə kəttik kiroşinqilik bolup, İsraildin ɵttuz ming piyadə əskər ɵltürüldi. **11** Pərwərdigarning əhdə sanduqi olja bolup kətti wə Əlining ikki oşli Hofniy bilən Finihəsmu ɵltürüldi. **12** Xu kuni bir Binyaminlik jəng

məydanidin kəqip kiyim-kəqəkliri yirtik, üstibexi topə-qəng həlda Xilohə qə yügürüp kəldi. **13** U yetip kəlgəndə, mana Əli yolning qətidə əz orundukida ɵlturup taqiti-tək bolup kütuwatatti; xuning kəngli Pərwərdigarning əhdə sanduqininin ɵjemidə pərixan idi. U kixi həwərnə yətküzgəli xəhərgə kərgəndə, pütkül xəhər pəryad-qukan kəturdi. **14** Əli pəryad sadasini anglap: — Bu zadi nema warəng-qurung? dəp soridi. U kixi aldirap kəlip əligə həwər bərdi **15** (Əli toksan səkkiz yaxkə kərgən, kəzliri kətip qəloqan bolup, kərməytti). **16** U kixi Əligə: — Mən jəngdin kaqtip kəlgən kiximən, bəgün jəng məydanidin kəqip kəldim, dedi. Əli: — I oşlum, nema ix yüz bərdi? — dəp soridi. **17** Həwərqə jawab bərip: — İsrail Filistiyələrnin aldidin bəder kaqti. Həlkə arisida kəttik kiroşinqilik boldi! Sening ikki oşlung, Hofniy bilən Finihəsmu əldi həmdə Hudaning əhdə sanduqini olja bolup kətti, dedi. **18** Wə xundak boldiki, həwərqə Hudaning əhdə sanduqini tilə qəloqanda, Əli dərəwəzinə yenidiki orunduktin kəynigə yikilip quxüp, boyni sunup əldi; qünki u kərip, bədinimə ɵşirlixip kətkəndi. U kiroş yil İsrailning həkimi boləqanidi. **19** Uning kəlini, yəni Finihəsmu ayali həmilidar bolup tuşuxkə az qəloqanidi. U Hudaning əhdə sanduqininin olja bolup kətkənləki wə kiyinatisi bilən eriningmu əlgənləki həwirini angləqanda, birdinlə kəttik toloqək tutup, pükülüp balini tuşdi. **20** U ələy dəp qəloqanda, qərisidə turoqan ayallar: — Kərkəmioşin, sən oşul bala tuşduq, dedi. Ləkin u buningə qə jawabmu bərmidi həm kəngül bəlmidi. **21** U: «Xan-xərap İsraildin kətti» dəp balioqə «İhabod» dəp isim koymdi; qünki Hudaning əhdə sanduqi olja bolup kətkən həm kəyinatisi bilən erimu əlgəndi. **22** U yənə: — Xan-xərap İsraildin kətti; qünki Hudaning əhdə sanduqi olja bolup kətti! — dedi.

5 Filistiyələr Hudaning əhdə sanduqini olja elip, uni Əbən-Əzərdin elip Axdodkə bərdi. **2** U yərdə Filistiyələr Hudaning əhdə sanduqini elip Dagon buthanisioqə əkirip, Dagon degan butnigə yenioqə koymdi. **3** Axdoddikilər ətisi səhər kəpup kəlsə, mana Dagon buti Pərwərdigarning əhdə sanduqininin aldidə yikiləşinqə düm yatatti. Xunga ular Dagon butni elip yənə əz ornida turoşuzup koymdi. **4** Ləkin ətisi səhər kəpup kəlsə, mana, Dagon Pərwərdigarning əhdə sanduqininin aldidə yikiləşinqə düm yatatti; Dagonning bəxi həm kəlliri bosuşida qəkiləşinqəndi; Dagonning pəkət bəlikəsiman tənə qəloqanidi. **5** Xunga bəgün gə qədər Axdodta yə Dagonning kəhənliri bolsun yə Dagonning buthanisioqə kiroşinqilər bolsun, Dagonning bosuşisioqə dəsəməydu. **6** Andin Pərwərdigarning kəli Axdoddikilərnin üstigə kəttik quxüp, ularni wəyran kilip, Axdod bilən ətrapidikilərnə hürək kəsilə bilən urdi. **7** Axdoddikilər bularnə kərup: — İsrailning Hudasing əhdə sanduqi bizlərdə turmisun! Qünki uning kəli bizni wə ilahimiz Dagonni kəttik bəsiwaldi, deyixti. **8** Xuning bilən ular adəm mangdurup Filistiyələrnin həmmə ɵşijilərnə qəkirtip jəm kilip ularin: — İsrailning Hudasing əhdə sanduqini kəndək bir tərəp kilimiz? dəp soridi. Ular: — İsrailning Hudasing əhdə sanduqi Gatka qət yol bilən yətkəlsun, dəp jawab bərixti. Xuning bilən ular İsrailning Hudasing əhdə sanduqini u yərgə qət yol bilən yətkədi. **9** Wə xundak boldiki, ular uni qət yol

bilən yetkigandın keyin Pərvərdigarning qoli u xəhərgə qüxüp kixiləni kattik sarasimigə qüxürdi. U kiqiklərdin tartıp qonglaroqıqə xəhərdikiləni urdi, ular hürək kesiligə gıriptar boldi. **10** Xuning bilən ular Hudaning əhdə sandukını Əkronoqa əwətti. Lekin Hudaning əhdə sandukı Əkronoqa yetip kəlgəndə, Əkrondikilər pəryad kilip: — Biz bilən həlkimizni əltürüx üqün ular İsrailning Hudasing əhdə sandukını bizgə yetkidil — dedi. **11** Ular adəm mangdurup Filistiylarning oqojilirini kiqkartıp jəm kilip ularoqa: — Biz bilən həlkimizni əltürməsliki üqün İsrailning Hudasing əhdə sandukını bu yərdin əz jayioqa kətküzünglar, dedi; qünki kattik wəhimə xəhəri bəşkanidi; Hudaning qoli ularning üstigə tolimu eoqır qüxkənidi. **12** Əlmigen adəmlər bolsa hürək kesili bilən urulup, xəhərnig pəryadi asmanoqa kətürüldi.

6 Pərvərdigarning əhdə sandukı Filistiylərnig yurtida yəttə ay turdi. **2** Filistiylər kahınlar bilən pəlqilarni qakirip ularoqa: — Pərvərdigarning əhdə sandukını kəndək kilimiz? Uni kəndək kilip əz jayioqa əwətləyimiz? Yol kərsitinglar, dedi. **3** Ular: — Əgər İsrailning Hudasing əhdə sandukını kayturup əwətsənglar, kuruk əwətmənglar, heq bolmioqanda uning bilən bir «itaətsizlik kurbənlığı»ni birgə əwətxinglar zərtürdur, dedi. Xundək kiləqanda xıpa tapisilər, xundəklə Uning qolining nemə üqün silərdin ayrilmioqanlıqını bilisilər, dedi. **4** Ular: — Biz nemini itaətsizlik kurbənlığı kilip əwətimiz? — dəp soridi. Ular: — Filistiylərnig oqojilirining sani bəx; xunga bəx altun hürək wə bəx altun qaxqan yasap əwətinglar; qünki silərgə wə oqjanglaroqa əhxalə bala-kəza qüxti. **5** Hürəklinglarning xəklini wə zeminglarni wəyran kilidioqan qaxqanlarning xəklini nəkix kilip yasap, İsrailning Hudasiqə xan-xərəp kəltürünglar. Xuning bilən u bəlkim silərnig, ilahlırimizning wə zeminglarning üstini bəşkan qolini yeniklitərmikin: — **6** Misirliklər bilən Pırəwn əz kəngüllirini kattik kiləqandək silərmu nemixkə əz kənglünglarni kattik kilisilər? U misirliklaroqa zor kattik kəllük kərsətkəndin keyin, ular İsrailarni qoyup bərmidimu, ular xuning bilən kaytıp kəlmidimu? **7** Əmdi yengi bir hərwa yasap, tehi boyunturukqə kəndürülmigən mozaylık ikki inəkni hərwoqə qoxunglar; ulərdin mozaylırini ayrip, əydə elip kəlinglar; **8** andin Pərvərdigarning əhdə sandukını kətürüp hərwoqə selinglar; wə uningə əwətdioqan itaətsizlik kurbənlığı kilidioqan altun buyumlarni bir kəpkə selip sandukqə yəndap qoyunglar wə sandukını xı peti mangdurunglar; **9** andin kərap turunglar. Əgər hərwa İsrail qəgrisidiki yol bilən Bəyt-Xəməxkə mangsa, bizgə kəlgən xı qong bala-kəzani qüxürgüqining əzi Pərvərdigar bolidu. Undək bolmisa, bizni uroqan Uning qoli əməs, bəlkı bizgə qüxkən tasadipilik bolidu, halas, deyixti. **10** Xuning bilən Filistiylər xundək kildi. Ular Mozaylık ikki inəkni hərwoqə qoxup, mozaylırini əydə solap qoyup, **11** Pərvərdigarning əhdə sandukını hərwoqə selip, altun qaxqan wə kuyma hürəklər kəqılanoqan kəpni uningəqə yəndap qoydi. **12** Inəklər Bəyt-Xəməxkə bəridioqan yol bilən udul yürüp kətti. Ular kətürülgən yol bilən mangoqəq mərəytti, ya ong tərəpkə ya sol tərəpkə kəyıp kətmidi. Filistiylərnig oqojiliri ularning arqisidin Bəyt-Xəməxning qəgrisioqə

bardi. **13** Bəyt-Xəməxtikilər jiləqida buqday oruwatatti, ular baxlırini kətürüp əhdə sandukını kətürp hux boluxti. **14** Hərwa Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizlikəqə kelip, u yərdiki bir qong taxning yenida tohtap kəldi. Ular hərwini qəqip, ikki inəkni Pərvərdigarəqə atap kəydürmə kurbənlık kildi. **15** Lawiylər Pərvərdigarning əhdə sandukı bilən altun buyumlar bə kəpni qüxürüp qong taxning üstigə qoydi. Xu künı Bəyt-Xəməxtikilər Pərvərdigarəqə kəydürmə kurbənlıqlər wə bəxkə kurbənlıqlərnı kildi. **16** Filistiylərnig bəx oqojisi bulərnı kətürp xu künı Əkronoqa kaytıp kətti. **17** Filistiylərnig Pərvərdigarəqə itaətsizlik kurbənlığı kilip bərgən altun hürriki: — Axdod üqün bir, Gəza üqün bir, Axləon üqün bir, Gat üqün bir wə Əkron üqün bir idi. **18** Altun qaxqanlarning sani bolsa Filistiylərnig bəx oqojisioqə təwə bərlık xəhərnig sani bilən bəwəw idi. Bu xəhərlər sepillik xəhərlər wə ularəqə kəraxlık səhrə-kəntlərnı, xundəklə ular Pərvərdigarning əhdə sandukını qoyoqan qong qımənzəroqıqə həmmə jayni əz iqigə alatti. Bu qımənzər həzırmu Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizlikəda bə. **19** Əmma Bəyt-Xəməxtikilər əz məyliqə əhdə sandukıning iqigə kəriojini üqün Pərvərdigar ulərdin yətmix adəmnı, jümlidin qonglardin əllikni urdi. Pərvərdigar həlkini mundək kattik uroqanlıqı üqün pütün həlk matəm tutti. **20** Bəyt-Xəməxtikilər: — Bu mukəddəs Huda Pərvərdigarning əldida kim əwə turalaydu? Əhdə sandukı bizning bu yərdin kimning kəxioqə apirilixi kərak? — dedi. **21** Andin ular Kiriat-Yearimdikilərgə əlqilərnı əwətip: — Filistiylər Pərvərdigarning əhdə sandukını kayturup bərdi. Bu yərgə kelip uni əzünglarəqə elip kətinglar, dedi.

7 Xuning bilən Kiriat-Yearimdiki adəmlər kelip Pərvərdigarning əhdə sandukını elip qikip, dəngning üstidiki Abinadabning əyidə qoydi wə uning oqlı Əliəzərnı əhdə sandukıqə kəraxkə Pərvərdigarəqə atap bəkkitti. **2** Əhdə sandukı Kiriat-Yearimda qoyuloqandin tartıp uzun wəqit, tənı yigirmə yıl ətti. İsrailning pütkül jəməti Pərvərdigarni seqindi. **3** Wə Samuil İsrailning pütkül jəmətiqə: — Əgər pütün kəlbənglar bilən Pərvərdigarning yenioqə kaytıp, yatlarınig ilahlıri bilən Axtərotlarni əz arənglərdin yəkitip, kənglünglarni Pərvərdigarəqə bəqlap, has Uning ibaditidila bəlsənglar U silərnı Filistiylərnig qolidin kütquzidu, dedi. **4** Xuning bilən İsrail Baallar bilən Axtərotlarni taxlap has Pərvərdigarning ibaditidila boldi. **5** Andin Samuil: — Pütkül İsrailni Mizpəh xəhərigə jəm kilsənglar, mən silər üqün Pərvərdigarning əldida dua kilay, dedi. **6** Əmdi ular Mizpəhəqə jəm bolup, u yərdə su tartıp uni Pərvərdigar əldioqə kuydi wə u künı roza tutup: — Biz Pərvərdigarning əldida gənəh sadir kilduk, dedi. Xuning bilən Samuil Mizpəhta İsrailərnig əz-dəwaliri üstidin həkım qikardi. **7** Filistiylər İsrailərnig Mizpəhdə jəm boləjinini ənglidi; Filistiylərnig oqojiliri İsrail bilən jəng kiləjili qikti. İsrailərnı buni ənglap Filistiylərdin kərkəti. **8** İsrailərnı Samuiləqə: — Biz üqün Pərvərdigar Huda yəzimiz bizni Filistiylərnig qolidin kütquzuxi üqün uningə nida kilixtin tohtimioqin, dedi. **9** Samuil anisini emiəwətkən bir kəzini elip toluq bir kəydürmə kurbənlık kilip Pərvərdigarəqə sundi; Samuil İsrailning həkqədə Pərvərdigarəqə pəryad kətürdi; Pərvərdigar duasini

anglidi. **10** Samuil keydurmə qurbanlik qiliwatqanda Filistiyler Israil bilan sokuxkili yekinlap keldi. Lekin Pərwərdigar su küni Filistiyarning üstigə kattik güldürmə güldürlipti ularni alakzadə qiliwətti; xuning bilən ular Israil aldida tarmar boldi. **11** Israilar Mizpahtin qikip ularni Bəyt-Karning tüwigə qoşlap kirdi. **12** U waqtta Samuil bir taxni elip, uni Mizpaht bilən xanning otturisida tiklap: — «Pərwərdigar bizgə haziroziqə yardəm beriwatidu» — dəp uni Əbən-Əzar dəp atidi. **13** Xuning bilən Filistiyler besikip Israilning zeminiqə yənə tajawuz kilmidi; Samuil [hakim] bolonqan barlik künlərdə Pərwərdigarning qoli Filistiyələring üstigə qarxi boldi; **14** xundak qilip Əkrondin tartip Gatkiqə Filistiyler Israildin eliwalonqan xəhərləring həmmisi Israilqə yanduruldi; xəhərlərgə təwə zeminlarnimu Israil Filistiyələring qolidin yandurup aldı. Buningdin baxka Israil bilən Amoriylar otturisida tinliq boldi. **15** Samuil bolsa pütün əmridə Israilni soridi. **16** Hər yili u Bəyt-Əl, Gilgal wə Mizpahtlarni aylinip, muxu yərlərdə Israil üstidin həküm yürgüzətti. **17** Andin u Ramahqə yenip baratti; qünki uning əyi xu yərdə idi həm u u yərdimu Israil üstidin həküm yürgüzətti. U u yərdimu Pərwərdigarqə bir qurbangah yasiojanidi.

8 Xundak boldiki, Samuil kəriqanda oqullirini Israilqə hakim qilip koydi. **2** Uning tunjisining ismi Yoel bolup, ikkinqisining ismi Abiyah idi. Bular Bəər-Xebada hakimlik qildi. **3** Lekin oqullirini uning yollirida yürmətti, bəki mənəpətni kəzləp ezip, parilarni yap, hək-nahəkni astin-üstün qildi. **4** U waqtta Israilning həmmə aqsakalliri Ramahda jəm bolup Samuilning kexiqə kelip **5** uningqə: — Mana sən kəriding, oqulliring bolsa sening yolliringda yürməydu. Barlik əllərdə bolonqandak üstimizgə həküm sürüdiqon bir padixah bekitkin, dedi. **6** Ularning «Üstimizgə həküm sürüdiqon bir padixah bekitkin» degini Samuilning kengligə eoşir keldi. Samuil Pərwərdigarqə dua qiliwidi, **7** Pərwərdigar Samuilqə jawabən: — Həlk sanga hərnemə eytsa ularqə kulak saloşin; qünki ular seni əməs, bəki «Üstimizgə padixah bolmison» dəp Meni taxlidi. **8** Mən ularni Misirdin qikarolon kundin tartip buginiki küngiqə ular xundak ixlarni qilip, Meni taxlap baxka ilahlarqə ibadət qilip kəlgən. Əmdi ular sanga həm xundak qilidu. **9** Xuning üqün ularning səzigə unioşin. Lekin ularni kattik agahlandurup kəlgüsida ularning üstidə səltənət qilidionqan padixahning ularni qandak baxkuridionqanlikini bildürgin, dedi. **10** Samuil əzidin bir padixah sorioşon həkqə, Pərwərdigarning eytkinining həmmisini dəp bərdi. **11** U: — Üstinglarda səltənət qilidionqan padixahning tudidionqan yoli mundak bolidu: — U oqulliringlarni əz ixioşə koyup, jəng harwilirini həydəxkə, atlik əskərliri boluxkə salidu; ular uning harwilirining aldida yügüridu; **12** ularni əzi üqün ming bexi wə əllik bexi boluxkə, yerini həydəxkə, hösulini oruxkə, jəng koralliri bilən harwa əswablarini yasaxkə salidu. **13** Kizliringlarni ətir yasaxkə, tamak etixkə wə nan yekixkə salidu. **14** Əng esil zeminliringlar, üzümzarliringlar bilən zəytnlukliringlarni tartiwelip əz hizmətkarloriqə beridu. **15** U urukunglardin, üzümzarliringlarning hösulidin ondin bir ülüxini özining oşjadarlori wə hizmətkarloriqə bəliup beridu. **16** U

kulliringlar, dedəkliringlar, əng kelixkən yigitliringlarni wə exəkliringlarni əz ixioşə salidu. **17** U koyliringlardin ondin bir ülüxini alidu; silər uning kul-hizmətkarlori bolisilər. **18** Silər u kundə əzlinglarqə tallioşon padixah tüpəylidin pəryad kətürisilər; lekin Pərwərdigar u kundə silərgə kulak salmaydu, dedi. **19** Həlk bolsa Samuilning səzigə kulak salmay: — Yak, bəki üstimizgə səltənət qilidionqan bir padixah bolsun, dedi. **20**—Xundak qilip biz baxka hər bir əllərgə ohxax bolimiz; bizning padixahimiz üstimizdin həküm qikirip, bizni baxlaydu wə biz üqün jəng qilidu, dedi. **21** Samuil həlkning həmmə səzlorini anglap, ularni Pərwərdigarqə yətküzdi. **22** Pərwərdigar əmdi Samuilqə: — Sən ularning səzigə kulak selip, ularqə bir padixah bekitkin, dedi. Samuil Israilarqə: — Hərbiringlar əz xəhiringlarqə qaytinglar, dedi.

9 Binyamin kəbilisidin Kix atlik bir kixi bar idi. U Abiəning oşli, Abiəl Zerorning oşli, Zeror Bikoratning oşli, Bikorat Afiyaning oşli idi; Afiya bolsa Binyaminlik idi. U əzi batur wə dələtmən kixi idi. **2** Kixning Saul isimlik, esil wə huxhy bir oşli bar idi. Israilar arisida uningdin qiraylik adam yoş idi; u xundak egiz boyluq ər idiki, həlkning hərəkəndiki uning mürisigimu kəlməytti. **3** Saulning atisi kixning exəkliri yitip kətkənidi. Buning bilən Kix oşli Saulqə: — Sən hizmətkarlardin birini özünq bilən billə elip, exəklərnı tepip kəlgin, dedi. **4** Ular bərip əfraitin edirikidindin oşup, Xalixah zeminini kezip, ularni izdəp tapalmidi; ular Xaalim zeminidinnu oşti, exəklər u yərdimu yoş idi. Andin Binyamin zeminini kezip oşti, ularni yənə tapalmidi. **5** Ular Zuf zeminiqə yətkəndə Saul əzi bilən kəlgən hizmətkariqə: — Bolə, eygə yanayli; bolmisa atam exəklərdin ənsirməy, əksiqə bizning oşemimizni yap kətməmi, dedi. **6** Lekin u uningqə: — Mana, bu xəhərdə Hudaning bir adimi bar. U məhtərəm bir adam, hər nəmə desə əməlgə axmay qilmaydu. Əmdi u yərgə barayli; u bizgə baridionqan yolimizni kərsitip qoyarmikin, dedi. **7** Xunga Saul hizmətkariqə: — Lekin uning yenioşə barsaq u kixiqə nəmə bərimiz? Qünki hurjulirimizda nan tügəp qaldi, kolimizda Hudaning adimigə bərgüdək sowoşitimiz yok. Yenimizda yənə nəmə bar? — dedi. **8** Hizmətkar Saulqə jawab bərip: — Mana kolumda qarək xəkəl kümüx bar. Mangidionqan yolimizni dəp bərsun, Hudaning adimigə xuni bəreş, dedi **9** (burun Israilda bir adəm Hudadin yol soriməkqi bolsa: — Kelinglar, aldin kərgüqingin kexioşə barayli, dəytti. Həzir «pəyoşəmbər» degənni otkən zamanda «aldin kərgüqi» dəytti). **10** Saul hizmətkariqə: — Məslihəting yaxxi boldi. Biz mangayli, dedi. Xuning bilən ular Hudaning adimi turoşon xəhərgə bardi. **11** Ular xəhərgə qikidionqan yolda ketiwatqanda, su tartkili qikqan birnəqqə kiziqə uqridi wə ularidin: — Aldin kərgüqi muxu yərdimu? — dəp soridi. **12** Ular jawab bərip: — Xundak, Mana u aldinglarda turidu; tez beringlar, qünki halayik bugin [xəhəring] yukiri jayida qurbanlik qilməkqi, xunga u bugin xəhərgə kirdi. **13** U [qurbanliktin] yeyixkə tehi yukiri jayoşə qikmay turupla, silər uning bilən xəhərdə uqrixisilər. Həlk u kəlmigüqə taam yeməydu, qünki u awwal qurbanlikni bərikətləydu; andin qakiriləşon məhmanlar taamoşə eoşiz tegidu. Həzir qikinglar, qünki bu dəl uni tapkili

bolidloqan vaqit, dedi. **14** Ular xaherga qikip xaher markiziga kalganda, mana Samuil yukiri jayoqa qixxka ularoqa karap kelivatatti. **15** Pervardigar Saul kelixtin bir kun ilgiri Samuiloga: **16** — Eta muxu vaqitlarda Men yeningoqa Binyamin zeminidin bir adamni awetimän. Sen uni Mening halkim Israilning üstige amir boluxka meshh qilöjin. U Mening halkimini Filistiyälarning kolidin kutkuzidu. Qünki Mening halkimning peryadi Manga yetkini üqün ularoqa iltipat bilän karidim, — dedi. **17** Samuil Saulni kerganda Pervardigar uningöja: — Mana, Men sanga sez qilöjan adäm muxudur. Bu adäm Mening halkimning üstide saltanät kilidu, döp izhar kildi. **18** Saul dörwazida turojan Samuilning kexioja berip: Silidin soray, aldın kergüjining öyi neda, döp soridi. **19** Samuil Saulöja: — Aldın kergüji män özüm xu. Mändin awwal yukiri jayoqa qikkın. Bügün siler män bilän taam yaysiler; eta seni uzutup qikkanda, könglüngdiki härbir ixlarni sanga döp beröp, — döp jawab bärdi. **20** Emma üq kün burun yitip kätken exäklärdin bolsa, ändixä kilmiojin; ular tepildi. Emdi Israilning hämmä arzusi kingä mayil? Sanga wä atangning pütükl jematigä amäsnu? — dedi. **21** Saul jawab berip: — Män Israil käbililiri ididiki äng kikiq käbilä bolöjan Binyamindin, jematimmu Binyamin käbilisi ididiki äng kikiqi tursa? Nemä üqün bu sözlärni manga däyla? — dedi. **22** Samuil bolsa Saulni wä hizmatkarini baxlap, melhmanhana öyigä kirdi wä ularni qakirilöjanlarning arisida tördä olturozuzdi. Ular ottuzgä adäm idi. **23** Samuil axpazgä: — Män saklap koyöjin döp, sanga tapxurojan heliki taamni elip kəgin, dedi. **24** Xuning bilän axpaz saklap koyöjan qong ajritilöjan kolni elip Saulning aldioja koydi. Samuil: — Mana, [sanga] saklap koyulöjini xudur! Uni aldinqöja elip yegin; qünki u män häkni qakirojan qeojında atayin sanga atap elip koyöjandin tartip bu bekitilgan waqitkigä saklandı, dedi. Xuning bilän u küni Saul bilän Samuil tamakta billä boldi. **25** Ular yukiri jaydin qüxtip xahergä kirdi, [Samuil] ögzidä Saul bilän sözlaxti. **26** Eäti tang xaherdä orundin turoqanda Samuil Saulni ögzidin qakirip: — Ornungdin tur, män seni uzutup koyay, dedi. Saul orundin turdi wä ikkisi billä qikti, — häm u Samuil bilän billä koqioja qikti. **27** Ular xaherning ayiojoja ketiwatqanda, Samuil Saulöja: Hizmatkaroja aldımızda mangojaq turojin, döp buyruöjin, dedi. U xundak kildi. Andin Samuil: — Sen turup tur, Pervardigarning sez-kalamini sanga yetküzöp, dedi.

10 Samuil bir may komzikini elip uning bexioja təküp uni söyüp mundak dedi: — «Mana bu, Pervardigarning seni Öz mirasioja amir boluxka meshh qilöjini amäsnu? **2** Sen bügün mändin ayrilöjandin keyin Binyamin zeminining qegrisidiki Zälzahöja yetip baröjiningda Raählöning käbrisining yenida sanga ikki kixi uqraydu; ular sanga: «Sen izdöp baröjan exäklär tepildi, wä mana, atang exäklärdin öjäm kilmay, bälki siler üqün: Ooqlumni kändak kilip taparmän, döp änsirimäktä» döp eytidu. **3** Sen u yerdin mengip, Tabordiki dub dähigä yetkända Pervardigarning aldioja berix üqün Bät-älgä qikip ketiwatqan üq kixigä uqraysän. Ulardin biri üq ooqlak, biri üq nan wä yänä biri bir tulum xarabni kütürüp kelidu. **4** — Ular sanga salam kilip ikki nanni sunidu; sän bərginini kolliridin alojin. **5**

Andin sän «Hudaöja [atalöjan] Gibeah xaherigä barisän (u yerdä Filistiyälarning bir läxkərgahı bar); sän xu xahergä kəlsəng qiltar, tämbur, nay wä lirillarni kütürüp yukiri jaydin qüxxän bir bələk pəyojəmbərlər sanga uqraydu. Ular bexarətlik sözlərni kilidu. **6** Xuning bilän Pervardigarning Rohi sening wujudungöja qüxidu, sän ular bilän birliktä bexarətlik sözlərni kilisän wä yengi bir adäm bolisän. **7** Muxu alamətlər sanga kəlgəndä, kölungdin nemä kəlsə xu ni kilöjin. Qünki Huda sän bilän billidur. **8** Andin mändin ilgiri Gilgalöja qüxüp barisän. Mana, män häm yeningöja qüxüp keydürmä kürbanliklər sunux wä inak kürbanliklər kilix üqün kelimän. Män yeningöja berip, nemä kilixing keräklirni ukturmiöjuqä, meni yettä kün saklap turojin». **9** Wä xundak boldiki, u burulup Samuildin ayrilöjanda Huda uningöja yengi bir kälb ata kildi; wä bu alamətlərnin hämmisi axu küni əməldä kərsitildi. **10** Ular Gibeahöja yetip kəlgəndä mana, bir bələk pəyojəmbərlər uningöja uqridi; Hudaning Rohi uning wujudioja qüxti, buning bilän u ularning arisida bexarət kilixkä baxlıdi. **11** Uni ilgiri tonuydiojanlarning hämmisi uning pəyojəmbərlərnin arisida bexarət kilöjini kərgəndä ular bir-birigä: — Kixning ooqlöja nemä boptu? Saulmu pəyojəmbərlərdin biri boldimu nemä? — deyixti. **12** Emma yerlik bir adäm: — Bularning atiliri kimlər? — dedi. Xuning bilän: «Saulmu pəyojəmbərlərnin birimidu?» dəydiyän gəp pəyda boldi. **13** Emdi Saul bexarətlik sözlərni kilip bolup, yukiri jayoqa qikip katti. **14** Saulning taöjisi uningdin wä uning hizmatkaridin: — Nəgä berip kəldinglər? döp soridi. U: — Exäklərni izdigili qiktük; lekin ularni tapalmay Samuilning kexioja bardük, dedi. **15** Saulning taöjisi: — Samuilning silərgə nemä deginini manga eytip bərginə, dedi. **16** Saul taöjisöja: — U jəzm bilän bizgä exäklər tepildi, döp häwər bärdi, dedi. Lekin Samuilning padixahlık ixi toqruluk eytkän sezini uningöja döp bərmidi. **17** Samuil emdi häkni Pervardigarning aldioja jəm bolunglar döp, Mizpahkä qakirdi. **18** U Israilöja: — Israilning Hudasi Pervardigar mundak dəydu: — «Män silər Israilni Misirdin qikirip misirliklərnin kolidin azad kilip, silərgä zulum kilöjan hämmä padixahlıklarning kolidin kutkuzdum. **19** Lekin bügünki күndä silərni bexinglaröja qüxxän barlik balayi'apətlərdin wä barlik muxəkkətlərdin kutkuzöjuqi Hudayinglərdin waz keqip uningöja: «Yak, Üstimizgä bir padixah bekitip bərgəysän» — dedinglər. Emdi eözünlarni käbilənglər boyiqä, jəmətinglər boyiqä Pervardigarning aldioja hazır kilinglər» — dedi. **20** Xuning bilän Samuil Israilning hämmä käbililirini aldioja jəm kilip, qək taxliwidi, qək Binyamin käbilisigä qikti. **21** U Binyamin käbilisini jəmət-jəmətliri boyiqə öz aldioja kəltürüp qək taxliwidi, qək Matrinin jəmətigä qikti. Andin keyin yənä qək taxliwidi, Kixning ooqli Saulöja qikti. Ular uni izdididin, əmma uni tapalmidi. **22** Xunga ular Pervardigardin yənä: — U kixi bu yərgə kələmdu? — döp soridi. Pervardigar jawabən: — Mana, u yük-taklarning arisioja yoxuruniwaldi, dedi. **23** Xunga ular yügürüp berip uni xu yərdin elip kəldi. U halkning ottusida turoqanda halayikning boyi uning mürisigimu kəlmidi. **24** Samuil barlik həlkə: — Emdi Pervardigar talliojan kixigə qaranglar! Dərwəkä

barlik h lkning iqid  uningoa yetidigan birsi yoktur, dedi. W  h lkning h mmisi: — Padixah yaxisin! — d p towlaxti. **25** Samuil h lk  padixahl k hokuk-anunlirini ukturdi w  uni oram yazma kilip yezip qikip, P rw rdigarning aldioa koydi. Andin Samuil h mma h lkni, h rkaysisini öz  ylirig  kayturdi. **26** Saulmu h m Gibeahdiki  yig  kaytti; kengilliri Huda t ripidiki t sirl nd r lgen bir türküm batur kixi uning bil n bill  bardi. **27** Lekin birn qq  rəzil kixi: — Bu kixi k ndak mni bizni kutkuzalisun? — d p uni kəmsitip uningoa heq sowoat b rmedi;  mma u anglimaslikka saldi.

11 Xu waqıtta Ammoniy Nahax qikip Yab x-Gileadni muhasirig  aldi. Yabəxning h mma adəmliri Nahaxka: —  g r biz bilən əhdə t zs ng, sanga boysunimiz, dedi. **2** Lekin Ammoniy Nahax ularoa: — Pütkül Israiloa d xn m kilix  q n hər biringlarning ong k zini oyup andin sil r bilən əhdə kilay, dedi. **3** Yabəxning aqsakalliri uningoa: — Bizg  yett  k n mehlat b rgin; biz Israilning pütkül yurtioa əlqilərni mangdurup andin keyin bizni kutkuzidionan ad m qikmisa,  zimiz qikip sanga t silm bolimiz, dedi. **4**  mdi  lqil r Saulning x h ri Gibeahoa kelip muXu sozl rni h lkning kulikioa yətküzdi; h mma h lk p ryad k t r p yiojildi. **5** W  mana, Saul etizlikidin qikip kalilarni h yd p keliwatatti, u: — H lk nem  d p yiojlaydu, d p soridi. Ular Yab xtin k lgen kixil rning sezlirini uningoa d p b rdi. **6** Saul bu sezl rni anglioanda Hudaning Rohi uning  stig  kelip, uning o zipi kattik kozo aldi. **7** U bir j p uyni q piz parqilap, parqilirini  lqil rning koli arkiqil pütkül Israil zeminihoa tarkitip: — Hər kim kelip Saul bilən Samuiloa  g xmisa, ularning uylirimu muxuningoa ohxax kilinidu, dedi. Xuning bilən P rw rdigarning korkunqi h lkning  stig  q xti; xundak boldiki, ular ittipaklixip bir adamd k j ngg  qikti. **8** Saul ularni Bez k [deg n jayda] sanioanda Israilar  q yüz ming, Y hudaning adəmliri bolsa ottuz ming qikti. **9** Ular k lgen  lqilerg : — Gileadtiki Yabəxning adəmlirigə xundak eytinglarki,  t  k n q x bolojanda nijat silerg  kelidu, dedi.  lqil r berip xuni Gileadtiki Yab xliklaroa yətküzdi; ular intayin huxal boluxti. **10** Xuning bilən Yab xtikilar: —  t  biz k xinglaroa qikip [t silm bolimiz], sil r bizni k ndak kilixka layik kərsənglar, xundak kilinglar, dedi. **11**  tisi xundak boldiki, Saul h lkni  q b l k kildi; ular keq  tətinqi jes kt  l xk rg hoa kirip Ammoniyarni k n q x boluq  urup kirdi. Tirik k loanlar bolsa xundak parak nd  boldiki, ular din ikki ad mmu bir yerg  kel lmidi. **12** H lk  mdi Samuiloa: — Bizning  stimizg  Saul padixah bolmisun d p eytkanlar kimlar? Bu kixil rni k lt r p, ularni  lt r yli, dedi. **13** Lekin Saul: — B g n heqkim  lt r lmisun. Q nki b g n P rw rdigar Israiloa nusrət b rdi, dedi. **14** Samuil h lk : — Keni, Gileadka berip u yerd  padixahl kni yengibaxtin tiklayli, d p eytti. **15** Xuni dewidi, h mma h lk Gileadka berip Gileadta P rw rdigarning aldida Saulni padixah kildi; ular u yerd  P rw rdigarning aldida inaklik kurbanlikirini k lt rdi. Saul həm xuningd k barlik Israil xu yerd  zor huxallikka q mdi.

12 Samuil pütkül Israiloa: — Mana, mən sil rning barlik eytkan sezliringerani anglap  stinglaroa bir padixah koydum; **2** Mana  mdi padixah sil rning aldinglarda y rm kta, m n bolsam kerip bexim akardi; mana, mening o qullirimmu aranglarda turidu. Yaxlikimdin tartip bu k ngiq  sil rning aldinglarda mengip k ldim. **3** Mana bu yerd  turuptim n. P rw rdigarning aldida w  uning masih kilinojining aldida manga  rzinglar bolsa d weringlar; kimning uyini tartiwaldim? Kimning exikini tartiwaldim? Kimning h kkinini yedim? Kimg  zulum kildim? Yaki m n kez mni kor kilix  q n kimdin para aldim? Xundak bolsa d nglar, w  mən uni silerg  t l p berim n, dedi. **4** Ular jawab berip: — Sən bizning h kkimizni yemiding, heqkimgə zulum kilmiding w  heq kixining kolidin birər n rsinimu eliwalmiding, dedi. **5** U ularoa: — M nd  heq h kkinglar k lmi nlanlikioa P rw rdigar silerg  guwah bolup w  uning masih kiliojni həm b g n guwahqi bolsun, dewidi, ular: — U guwah tur, dedi. **6** Samuil h lk  mundak dedi: «Musa bilən Hərunni tikləp ata-bowiliringlarni Misir zemini din qikarouqi bolsa Pərwərdigardur. **7**  mdi ornunglardin turunglar, mən P rw rdigarning aldida P rw rdigarning silerg  w  ata-bowiliringlaroa y rg zgen h kkaniy  m llirini sil rning aldinglaroa koyuxka s z kilay. **8** Yaqup Misiroa kirg ndin keyin ata-bowiliringlar P rw rdigaroa p ryad kilojanda, P rw rdigar Musa bilən Hərunni  wati. Ular ata-bowiliringlarni Misirdin qikirip bu yerd  olturaklaxturdi. **9**  mma ular  z Hudasi P rw rdigarni untudi; xunga u ularni Həzorning k xunidikiki s rdar Siseraning kəlioqa, Filistiy rning kəlioqa həm Moabning padixahining kəlioqa tapxurup b rdi; bular ular bilən j ng kilixti. **10** Xuning bilən ular P rw rdigaroa p ryad kilip: «Biz gunah kilip P rw rdigarni taxlap Baallar w  Axtarotlarning ibaditid  bolduk;  mma  mdi bizni düxmənlimizning kolidin kutkuzojin, biz sanga ibadət kilimiz» dedi. **11** W  P rw rdigar Yərubbaal, Bedan, Y ftah w  Samuilni  w tip, ətrapinglardiki d xm nlinglarning kolidin sil rni kutkuzdi, xuning bilən tinq-aman turuwatkanidinglar. **12** Lekin Hudayinglar P rw rdigar  zi padixahinglar bolsimu, Ammonning padixahi Nahaxning silerg  k rxi k pkinini kərginiglarda sil r: Yaq! Bir padixah  stimizg  səltənət kilsun d p manga eytinglar. **13**  mdi sil r halap talliojan, sil r tiligən padixahka karanglar; mana, P rw rdigar sil rning  stinglaroa bir padixah koydi. **14**  g r sil r P rw rdigardin korkup, uning kullukida bolup, Uning awazioa kulakliringlarni selip, Uning  mrig  asiylik kilmisanglar, sil r həm  stinglarda səltənət kiliojan padixah Hudayinglar P rw rdigaroa  g xs nglar,  mdi silerg  yaxhi bolidu. **15** Lekin P rw rdigarning sezig  kulak salmay, b lki P rw rdigarning  mrig  asiylik kilsanglar, P rw rdigarning k li ata-bowiliringlaroa k rxi bolojand k silergimu k rxi bolidu. **16**  mdi turunglar, P rw rdigar k zlinglarning aldida kilidiojan ulu  karam tni k r nglar! **17** B g n buoyd oridiojan waqit  m smu? Mən P rw rdigaroa nida kilay, U g ld rmama bilan yamouqur yaoquridu. Xuning bilən sil rning bir padixah tiligininglarning

Pərvərdigarning nazirida zor rəzillik ikənlikini kərüp yetisilə». **18** Andin Samuil Pərvərdigarə nida kildi; xuning bilən Pərvərdigar xu küni güldürməmə bilən yəmoqur yəoqdurdi. Həlk Pərvərdigardin wə Samuuldin bək kərkti. **19** Həlkning həmmisi Samuilo: — Hudaying Pərvərdigarə bizni əlmisun dəp kəminliring üqün dua kəlojın; qünki həmmə gunəhlirimizning üstigə yənə yamanlik axurup əzimizə bir padixah tiliduk, dedi. **20** Samuil həlkə mundaq dedi: — Kərkənglar; silər dərwəxə bu həmmə rəzillikni kəlojansilər, lekin əmdi Pərvərdigarə əgixixtin qətnimə, pütkül kəngülliringlar bilən Pərvərdigarning ibaditidə bolunglar; **21** adəmgə payda yətküzəməydiəqən yəki adəmnə kütqəzəlməydiəqən bihədə ixlarni izdəp, yoldin ezip kətmənglar; qünki ularning tayini yoxtur. **22** Qünki Pərvərdigar Əz uluq nami üqün Əz həlkini taxlimaydu; qünki Pərvərdigar silərnə Əz həlkə kəlxini layik kəgəndur. **23** Manga nisbətən, silər üqün dua kəlxixtin tohtax bilən Pərvərdigarə gunah kəlix məndin neri bolsun; bəlkə mən silərgə yəxhi wə durus yolni əgətimən. **24** Pəxət silər Pərvərdigardin kərkəp pütkül kəngülliringlar wə həkəqət bilən uning ibaditidə bolunglar; qünki silər üqün kəloqan uluq kəramətlərgə kəranglar! **25** Ləkin yamanlik kəlsanglar, həm əzginglar həm padixahinglar həlak kəlinisilər».

13 Saul [ottuz] yaxta padixah bolup Israilning üstidə ikki yil sələnət kəloqandin keyin **2** Əzigə Israildin üq ming adəmnə iləqəp əldi. Ikki mingi Mikmaxta wə Bəyt-Əl taəjliridə Saulning kəxida, bir mingi Binyamin zeminidiki Gibeahda Yonataning kəxida idi. Əmma u kəloqan həlkning hər birini əz əylirigə kətküzəwətti. **3** Yonatan bolsa Filistiyərləning Gebadiki ləxkərgəhəyoqə hujum kildi, Filistiyələr buningdin həwər tapti. Saul bolsa: — Pütkül zemindiki ibraniylar anglap oyoqansun dəp, kanay qaldurdi. **4** Pütkül Israil Saulning Filistiyərləning ləxkərgəhəyoqə hujum kəloqanlikidin həmdə Israilning Filistiyərgə nəprətlinidəloqanlikidin həwər tapti. Həlk Saulning kəynidin Gilgalə bərip yəjoildi. **5** Filistiyələrdin Israil bilən jəng kəlojili üq ming jəng hər wisi, altə ming atlik ləxkər wə dengiz səhilidiki kəmdək kəp piyədə ləxkər yəjoildi. Ular kəlip Bəyt-Əwəning xərk tərpidiki Mikmaxta bargah tiktə. **6** Israilning adəmliri əzlrining kəttik hiyim-hətərdə kəloqanlikini kərüp oqarlarəyoqə, qətkəlliklarəyoqə, kəya taxliklarəyoqə, yulkəri jaylarəyoqə wə əzğallarəyoqə yoxuruniwəlixəti; **7** [bəzi] ibraniylar İordan dəryasidin ətəp, Gad wə Gileadning zeminioqə kəqip bərdi. Ləkin Saul Gilgalda kəldi, adəmlirining həmmisi uningəyoqə titrigən həlda əgəxtə. **8** Əmdi Saul Samuil uningəyoqə bəkitkən wəktəqəyoqə yəttə kün kütəp turdi; ləkin Samuil Gilgaləyə kəlmədi, həlk uningdin tarilip kətkili turdi. **9** Saul: — Kəydürmə kəurbanlik bilən inəklik kəurbanlikirini bu yərgə — yəniməyoqə əlip kəlinglar, dedi. Andin u əzi kəydürmə kəurbanlik ətküzdi. **10** Wə xundaq boldiki, u kəydürmə kəurbanlikni tügətxi bilənə, manə Samuil kəldi. Saul uningəyoqə salam kəlojili əldioqə qikti. **11** Ləkin Samuil: — Nəmə ixlarni kilding?! — dəp soridi. Saul: — Həlk məndin tarilip kətkənlikini, siləning bəkitkən wəktə kəlmigənlikirini, Filistiyərləning Mikmaxta yəjoiləjini kərdum, **12** mən iqimdə: Əmdi Filistiyələr Gilgaləyoqə qüxəp mənə

hujum kilməqə, mən bolsam tēhi Pərvərdigarəyoqə iltija kilmədim, dedim. Xunga kəydürmə kəurbanlik kəlixkə əzümün məjburlidim, dedi. **13** Samuil Sauləyoqə: — Sən əhməklik kilding; sən Hudaying Pərvərdigarə sənə buyruəqən əmrni tutmiding; xundaq kəloqan bolsang Pərvərdigar Israilning üstidiki sələnətingni mənggü mustəhəkəm kəlləti, dedi. **14** Ləkin əmdi sələnəting mustəhəkəm turmaydu. Pərvərdigar Əz kənglididəkə muwəpik bir adəmnə izdəp tapti. Pərvərdigar uni Əz həlkəning bəxləmqisi kildi, qünki sən Pərvərdigar sənə buyruəqənni tutmiding, dedi. **15** Andin Samuil ornidin turup Gilgaldin kətip Binyamin zeminidiki Gibeahəyoqə bərdi. Saul bolsa əz yənidiki adəmlərnə sanidi; ular altə yəzəqə qikti. **16** Saul bilən oqili Yonatan wə ularning kəxida kəloqan həlk Binyamin zeminidiki Gebada kəlip kəldi, Filistiyələr bolsa Mikmaxta bargah tikkənidi. **17** Kərakəqlar daim Filistiyələning bargahidin qəqip üq bələkkə bəluənətti. Bir bələk Xual zeminidiki Ofrahəyoqə bərdioqən yəloqə atlinətti, **18** bir bələk Bəyt-Həronəyoqə bərdioqən yol bilən mənəgətti, yənə bir bələk qəlning qətidiki Zəboim jiləyoqəyoqə kərayədiəqən zemindiki yəloqə mənəgətti. **19** Əmma pütkül Israil zeminidə həc bir tēmürqi tēpilməytti; qünki Filistiyələr: — İbraniylar əzlrigə kəliq yəki nəyə yəsiəlmisun, dəp oyləytti. **20** Bu səwəbtin Israilərlə həmmisi sapan qixliri, kətmənirini, pəltirini wə oraqəklirini bisləx üqün Filistiyələning kəxioqə bəratəti. **21** Ular sapan qixliri wə kətmənlər üqün üqün ikki xəkəl, jətu, palta wə zihlarni bisləx üqün üqün bir xəkəlni təloyətti. **22** Xunga urux boləqənda Saul wə Yonataning kəxidiki həlkəning həc biridə kəliq yə nəyə yəki id; pəxət Saul bilən oqili Yonatanəyoqə bərdi. **23** U wəktə Filistiyələning bir kərawullar ətriti Mikmaxtikə dawanəyoqə qikəqənidi.

14 Bir küni Saulning oqili Yonatan yəraqə kətürgüqisigə: — Kəlgin, uduliməzidiki Filistiyələning kərawullar ətritinə yənioqə qikəyli, dedi. Əmma u atisəyoqə həc nəmə demidi. **2** Saul bolsa Gibeahning qətidiki Migronəyoqəyoqə anar dərihining tegidə kəldi. Uning kəxidiki həlk altə yəzəqə idi **3** (u wəktə əfodni Ahitubning oqili, İhabodning akisi Ahiyah kiyətti; u Xiləhdə turuwətkən, Pərvərdigarning kəhəni idi. Ahitub Finihəşning oqili, Finihəş Əlning oqili idi). Həlk bolsa Yonataning kətkənlikini bilmigənidi. **4** Yonatan Filistiyələning kərawullar ətriti tərəpkə ətməqə boləqən dawaning ikki tərpidə tūwruktək tik kəya taxlar bərdi. Birining nami Bəzə, yənə birining nami Sənəh idi. **5** Bir kəya tax ximaliy tərpidə bolup, Mihmax bilən kərixip turətti, yənə biri jəbub tərpidə Gebaning udulidə idi. **6** Yonatan yəraqə kətürgüqisigə: — Kəl, bu hətnisizlərləning kərawullar ətritiqə qikəyli; Pərvərdigar biz üqün bir ix kilsə əjəb əməs, qünki Pərvərdigarning kətkəzuxi üqün adəmlərləning kəp yəki az boluxi həc tosaləyoqə bolmaydu, dedi. **7** Uning yəraqə kətürgüqisi uningəyoqə: — Kənglündə hər nənə bolsa xuni kəlojın; bəroqin, manə, kənglündə nənəni halisə mən sən bilən billimən, dedi. **8** Yonatan: — Manə, biz u adəmlər tərəpkə qikəp əzimizni ularəyoqə kərsəytil; **9** əgər ular bizgə: — Biz silərləning kəxinglarəyoqə bəroqəyoqə turup turunglar, dəsə ularning kəxioqə qikəy yə jəyimizdə turup turayli; **10** ləkin ular: — Bizning kəximəzoqə

qıkinglar, desa, qıqayli. Qünki xundak bolsa Pərwərdigar ularni kolimizğa beriptu, dəp bilimiz; muxundak ix bizgə bir bexarət bolidu, dedi. **11** Ikkiylən ezini Filistiyərləning qarawullar ətritiğə kərsətti. Filistiyələr: — Mana, İbraniylar ezini yoxuroğan azgallardin qıkiwatidu, dedi. **12** Ətrəttikilər Yonatan bilan yaraş ketürgüçisigə: — Bizgə qıkinglar, biz silərgə bir nərsini kərsitip koyimiz, dedi. Yonatan yaraş ketürgüçisigə: — Manga əgixip qıkkın; qünki Pərwərdigar ularni İsrailning kolioğa bərdi, dedi. **13** Yonatan qol-putliri bilən emüləp qıkti, yaraş ketürgüçisi kəynidin uningğa əgəxti. Filistiyələr Yonataning aldida yikilixti; yaraş ketürgüçisi kəynidin kelip ularni kətl kildi. **14** Xu tunji hujumda Yonatan bilan yaraş ketürgüçisi təhminən yerim qoxluk yərdə əltürgənlər yigirmidək adəm idi. **15** Andin ləxkərgəhdikikərnə, dalada turuwatqanlarni, barliq ətrətlərdikilərnə wə bulang-talang qıloquqlarni titrak basti. Ular həm titrəp kərkoti, yərmu təwrinip kətti; qünki bu qong qorkunq Huda təripidin kəlgəndi. **16** Əmdi Binyamin zeminidiki Gibeahda turuwatqan paylakqılar kərdiki, mana, ləxkərgə topliri tarmar bolup uyan-buyan yügürüxüp kətti. **17** Saul kexidiki həlkkə: Adəmlirimizni sanap kimning wə yərdin kətkənlikini eniklanglar, dedi. Ular saniwidi, mana, Yonatan bilan yaraş ketürgüçisi yok qıkti. **18** Saul Ahiyahqa: — Hudaning əhdə sanduqini elip kəlgin, dedi. Qünki u waqıtta Hudaning əhdə sanduqi İsrailning arisida idi. **19** Saul kaħinoğa sez kiliwatqanda Filistiyərləning ləxkərgəhəda boləjan oşəlwə barəjanseri küçiyip kətti. Saul kaħinoğa: — Qolungni yioşkin, dedi. **20** Andin Saul wə uning bilən boləjan həmmə həlk yioçilip jənggə qıkti; wə mana, Filistiyərləning hərbiəri əz səpdixioğa kərxə kiliq ketürüp zor parakəndilik boldi. **21** U waqıttin ilgiri Filistiyərləning arisida boləjan, ular bilən billə ləxkərgəhəning ətrapioğa qıkkən İbraniylar bar idi; ularmu Saul wə Yonatan bilən billə boləjan İsrailarğa qoxuldi. **22** Xuningdək Əfraim taolirida ezini yoxuroğan İsrailar Filistiyərləning kaqçinini anglioğanda sokuxka qıqip ularni koşildi. **23** Xuning bilən Pərwərdigar u küni İsrailoğa nusrət bərdi. Sokux Bəyt-Awənniğ u təripigə ətti. **24** Ləkin İsrailning adəmliri u küni zor besim astida kəldi. Qünki Saul ularoğa kəsəm iqküzüp: — Mən düxmənlirimdin intikəm almiəuqə kəq boluxtin ilgiri taam yəgən kixigə lənət bolsun, dəp eytkəndi. Xuning üqün həlktin heqkim taam yemidi. **25** Əmma barliq zemindiki qoxun bir ormanlikka kirgəndə yər yüzidə həsəl bar idi. **26** Həlk ormanlikka kirgəndə, mana bu həsəl ekir turatti; ləkin heqkim kolini aşıtoğa kətürmidi, qünki həlk kəsəmdin kərkətti. **27** Ləkin Yonatan atisining həlkkə kəsəm iqküzgənlərnə anglimioğandı. Xunga u kolidiki həsəni sunup uqini həsəl kənikigə tikip kəli bilən aşıtoğa saldi. Xundak kiliq kəzliəri nurlandı. **28** Əmma həlktin biri: Səning atang həlkkə qing kəsəm iqküzüp: — Bügün taam yəgən kixigə lənət bolsun! dəp eytkəndi. Xuning üqün həlk həlsizlinip kətti, dedi. **29** Yonatan: — Məning atam zeminəğa azar bərdi; karanglar, bu həsəldin kixikinə tetixim bilənla kəzliərnəning xunqə nurlanoçinini kərmidənglarmu? **30** Həlk bügün düxmənlərdin tartiwaləjan oljidin halioçinini yəgən

bolsa Filistiyərləning arisidiki kiroçinqilik təhimu zor bolmasmidi? — dedi. **31** Xu küni ular Mikmaxtin tartip Filistiyərləni koşlap Ayjalonoçigə urup kixixti; həlk tola hərıp kətkəndi. **32** Xuning bilən həlk olja üstigə etilip berip, koy, kala wə mozaylarni tutup xu yərdila soydi. Andin həlk gəxni kənni adaliwətməylə yedi. **33** Sauloğa həwə kelip: Mana, həlk kənni adaliwətməylə gəxni yəp Pərwərdigarğa gunah kiliwatidu, dəp eytildi. U: Silər Pərwərdigarğa asiylük kildinglar! Əmdi bu yərgə yenimoğa qong bir taxni domilitip kelinglar, dedi. **34** Saul yəne: Silər həlknəning arisioğa qıqip ularoğa: Hərbəri əz kalisini, əz koyini qeximoğa elip kelip bu yərdə soyup yesun; ləkin gəxni kənni adaliwətməy yəp, Pərwərdigarğa gunah kilmənglar, dənglar, dedi. Bu kəqə həlknəning həmmisi hərbiəri əz kalisini elip kelip u yərdə soydi. **35** Saul bolsa Pərwərdigarğa bir kurbangah yasidi. Bu uning Pərwərdigarğa yasioğan tunji kurbangahı idi. **36** Saul: — Bu kəqida Filistiyərləning peyigə qüxüp, ətə tang atkuqa ularni talap heq birini tirik koymayli, dedi. Həlk: — Nəmə sanga yahxi kərtünsə xuni kijoçin, dəp jawab bərdi. Ləkin kaħin sez kiliq: — Pərwərdigarning yenioğa kirip [yolyoruk sorap] qıqayli, dedi. **37** Saul Hudadin: — Ya Filistiyərləning kəynidin qüxüymu? Sən ularni İsrailning kolioğa tapxuramsən? — dəp soridi. Ləkin u küni U uningğa heq jawab bərmidi. **38** Saul: — I həlknəning həmmə qongliri, bu yərgə qıkinglar. Bügün kim gunah kijoçanlikini eniklap bəkinglar. **39** Qünki İsrailoğa nusrət bərgən Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kilimənkə, bu gunah həttə oşlum Yonatanda tepilsimu u jəzmən əltürilsun, dedi. Ləkin pütkül həlktin heqkim uningğa jawab bərmidi. **40** Andin u pütkül İsrailoğa: — Silər bir tərəptə turunglar, mən oşlum Yonatan yəne bir tərəptə turayli, dedi. Həlk uningğa: — Nəmə sanga yahxi kərtünsə, xuni kijoçin, dedi. **41** Saul İsrailning Hudasi Pərwərdigarğa: — Bu qək bilən əyni əhwalni axkara kijoçaysən, dedi. Qək bolsa Saul bilən Yonatanni kərsətti, həlk kutuldi. **42** Saul: — Məning bilən oşlum Yonataning otturisioğa qək taxlanglar, dedi. Xundak kiliwidi, qək Yonatanəğa qıkti. **43** Saul Yonatanəğa: — Kijoçiningni manga eytkin, dedi. Yonatan uningğa: — Kolumdiki həsa bilən kixikinə həsəl elip tetip bəktim wə mana, xuning üqün mən əlüməg məhəkkum boldum! — dəp jawab bərdi. **44** Saul: — Sən qəkkum əlühəng kərkə, i Yonatan; undak kilmisən, Huda manga sening bəxingəğa qüxkəndinmu artuq qüxürsən! — dedi. **45** Ləkin həlk Sauləğa: — İsrailda bu uluq nusrətni kəzanəjan Yonatan əltüriləndu? Bunday ix bizdin neri boləjay! Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kiliimizki, uning bəxidin bir tal qəq yərgə qüxməydu; qünki bügünki ixni u Hudaning yardimi bilən əməlgə axurdi, dedi. Xundak kiliq həlk Yonatanni əlümədin halas kildi. **46** Andin Saul Filistiyərləni koşlaxtin tohtidi; Filistiyərləmu əz jəyioğa qaytip kətti. **47** Xundak kiliq Saul İsrailning səltənətini əzining kildi; andin u qərisidiki düxmənlirigə, yəni Moablər, Ammoniyələr, Edomiyələr, Zohəhdiki padixəhələr wə Filistiyərgə hujum kildi. U kəysi tərəpkə yüzlənsə əyalip kəlati. **48** U zor jəsərat kərsitip Amalaklərnəni urup İsrailni bulang-talang qıloquqlardin kutquzdi. **49** Saulning oşulliri Yonatan,

Yixwi wə Malki-Xua idi; uning ikki qizining ismi bolsa — qongining Merab, kizikining Mikal idi. **50** Saulning ayatining ismi Ahinoam bolup, u Ahimaazning kizi idi. Saulning qoxunlarning sardari Abnər idi; u Saulning taʼjisi Nərning oʻgʻli idi. **51** Saulning atisi Kix wə Abnərning atisi Nər bolsa, ikkisi Abiəlning oʻgʻullari idi. **52** Saul pütkül ömriddə Filistiyələr bilən kattik jəngdə bolup turdi. Saul əzi həkʻkaqan batur ya palwanlarni kərsə, uni əz hizmitigə salatti.

15 Əmdi Samuil Sauloʻja: — Pərwərdigar seni Əz həkʻki Israil üstigə padixah bolux üqün məshil kəloʻjili meni əwtəkəndi; əmdi Pərwərdigarning səzini angliojin. **2** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən Amaləkləning Israiloʻja kəloʻjan muamilisini, yəni Israil Misirdin qikkanda ularning yolda ularoʻja kəndak kərxilik kərsətkənlikini kənglümgə pütəkənmən. **3** Əmdi bərip Amaləkləni urup ularning həmmisini wəyran kilip ularni hək ayimayla, ər bolsun, ayal bolsun, əsmür bolsun, bowak bolsun, kala-qoy, təgə wə ixək həmmisini yoʻkatqin, dedi. **4** Saul həkʻni jəm kilip ularni Təlim xəhridə saniwidi, ikki yuz ming piyadə əskər, Yəhuda kəbilisidin on ming adəm qikti. **5** Saul Amaləkləning xəhriyə kəlgəndə xu yərdiki wadida bəktürmə koydi. **6** Andin Saul Keniyərgə: — Qikip kətinglar, siləni ular bilən qoxup yoʻkatmaslikim üqün Amaləkləning arisidin qikip kətinglar; qünki Israil Misirdin qikkanda silər ularning həmmisigə məhribanlik kərsətkənsilər, dedi. Xuning bilən Keniyələr Amaləklərdin qikip kətti. **7** Əmdi Saul Amaləkləni Həwiləhdin tartip Misirning udulidiki Xuroʻiqə koʻqʻlap urdi. **8** U Amaləkləning padixahı Agagni tirik tutti, əmma bərlək həkʻni kiliq bisi bilən pütünləy yoʻkatti. **9** Lekin Saul bilən həkʻ Agagni ayidi wə koy-kala, bordaləjan mal wə kozilərdin əng esilləning həmmisini, jümlidin nemə yahxi bolsa xuni ayap ularni həkʻ kəlixkə kəli bərdi; lekin nemə yarimas wə zəip bolsa xuləning həmmisini ular yoʻkatti. **10** Xuning bilən Pərwərdigarning səzi Samuilə kelip mundak dəyildi: — **11** «Saulni padixah kəloʻjiniyoʻja puxayman kildim, qünki u manga əgixixtin yenip Mening sezümgə əməl kilmidi». Samuil azar qekip pütkül bir keqə Pərwərdigarə pəryad kətürdi. **12** Ətisi Samuil Saulning aldioʻja qikix üqün tang səhərdila ornidin turdi. Samuilə: — Saul Kərməlgə bardi wə mana, u əzigə bir abidə turoʻquzup andin yenip Gilgalə qüxüptu, dəgən həwər bəridi. **13** Samuil Saulning kəxiəyə kəlgəndə Saul uningə: — Pərwərdigar seni mubərkəligə! Pərwərdigarning səziriyə əməl kildim, dedi. **14** Lekin Samuil: — Undak bolsa kuliqimoʻja anglənoʻjan koyning mərixi bilən mən angləwatqan kalining mərixi zadi nədin kəldi? — dedi. **15** Saul jawab bərip: — Ular Amaləklərdin elip kəlini; qünki həkʻ Hudaying Pərwərdigarə kərbanlik kəlix üqün koy-kalining esillirini ayap kəldurup koydi; kəloʻjini bolsa pütünləy yoʻkattuk, dedi. **16** Samuil Saulə: — Koy, bu gepingni! Mən Pərwərdigarning bu keqə manga nemə dəginini sanga eytip bəray, dedi. U uningə: — Eytqin, dedi. **17** Samuil mundak dedi: — Əz nəziringdə kikiq həsəblənoʻjan wəktingdila Pərwərdigar seni Israilning üstigə padixah bolsun dəp, məshil kəlix bilən sən Israil kəbilirining bəxi

boləjan əməsmiding? **18** Andin Pərwərdigar seni: — Sən bərip gunaləkar Amaləkləni həkʻ kəloʻjin; ularni yoʻkatqə u ular bilən sokuxkin, dəp əwtəkəndi. **19** Əmdi nemixkə Pərwərdigarning səzigə kəlak salmay, bəli olja üstigə düm qüxüp, Pərwərdigarning nəziridə yaman boləjani kilding? **20** Saul Samuilə: — Mən həkʻkətoʻn Pərwərdigarning səzigə kəlak saldimə! Pərwərdigar meni əwtəkən yol bilən mangdim wə Amaləkləning padixahı Agagni elip kelip Amaləkləning əzini pütünləy yoʻkattim. **21** Əmma həkʻ bolsa oljidin koy bilən kala, yəni yoʻkətxkə bəkitilgan nərsilərdin əng esilini elip Hudaying Pərwərdigarə Gilgaldə kərbanlik kəlix üqün elip kəldi, dedi. **22** Samuil: — Pərwərdigar kəydürmə kərbanliklar bilən təkəkkür kərbanliklirini kəltürüxtin səyünəndu, ya Pərwərdigarning səzigə itaət kəlixin sūyünəndu? Mana itaət kilməklək kərbanlik kilməkləktin əwzəl, kəngül koyux koʻqʻar yəroʻjini sunuxtin əwzəldə. **23** Qünki əsiylik bolsa jadugərlik gunaləhi bilən ohxəxtur, Bəxəptəklək kəbihlək wə bətpərəslikkə barəwərdur. Sən Pərwərdigarning səzini taxliəjining üqün, Pərwərdigar seni taxlap padixahliktin məhrum kildi, — dedi. **24** Saul Samuilə: — Mən gunalə sadir kildim, qünki mən Pərwərdigarning əmridin wə sening sezümdinmu qiktim; qünki mən həkʻtin koʻqʻur ularning səzigə kirdim. **25** Əmdi gunaləimni əpu kəloʻjin; mening Pərwərdigarə səjdə kəlixim üqün mening bilən kəytip bəroʻjin, dedi. **26** Samuil Saulə: — Mən sening bilən kəytip bərmayman; qünki sən Pərwərdigarning səzini taxliəjansən, wə Pərwərdigar seni taxlap padixahliktin məhrum kildi, dedi. **27** Samuil ketixkə buruloʻjini Saul uning tonining pəxini tutuwaldi, u yirtilip kətti. **28** Samuil uningə: — Pərwərdigar bəgün Israilning padixahlikini səndin yirtip elip səndin əwzəl boləjan bir yəkiniyoʻja tapxurdi. **29** Israilning Janəbi Aliyisi Boləquci yaləjan səzliməydu yəki niyitidin yanmaydu; qünki u adəm balisidək niyitidin yanəquci əməstur, dedi. **30** Saul: — Mən gunalə sadir kildim. Lekin həkʻimning əksəkəllirining wə Israilning aldidə manga izzət kəlip mening bilən yenip bəroʻjin; xuning bilən Hudaying Pərwərdigarə səjdə kəlaymən, dedi. **31** Xuning bilən Samuil Saul bilən yenip bardi wə Saul Pərwərdigarə səjdə kildi. **32** Andin Samuil: — Amaləkləning padixahı Agagni mening aldiməyə elip kəlinglar, dedi. Agə bəxi huxluk bilən uning kəxiəyə bardi. Agə kənglidə: — Xühbəsizki, ölüm dəhxiyə tətüp kətti, dedi. **33** Əmma Samuil: — Sening kiliqing hotunlarni balisiz kəloʻqəndək sening anangmu hotunlarning arisidə balisiz bolidu, dəwidi, Samuil Agagni Gilgaldə Pərwərdigarning aldidə qanəp parə-parə kildi. **34** Andin Samuil Raməhəkə bardi. Saul bolsa «Saulning yurti Gibeah» dəgən jaydiki əyigə qikip kətti. **35** Samuil əlgən küniyə Saul bilən kəyta kərixmadi. Əmma Samuil Saul üqün kəyoʻrdi. Pərwərdigar Saulni Israilning üstigə padixah kəloʻlanlikidin əpuslandı.

16 Pərwərdigar Samuilə: — Sən kəqənoʻiqə Saul üqün kəyoʻqurup yürisən? Mən uni Israilə sələnət kəlixin məhrum kəlip taxliəjan əməsmu? Mینگüzüingni zəytun meyi bilən toldurup bəroʻjin. Mən seni Bəyt-Ləhəmlək Yəssəning kəxiəyə əwtəimən. Uning oʻgʻulliridin padixah boluxkə əzümgə birni bəktim, dedi. **2** Samuil

bolsa: — Mən qandaq barimən? Saul bu ixni anglisa meni eltürüwetidu! — dedi. Pərwərdigar: — Özüng bilən bir inəkni aloqəq berip Pərwərdigarə qurbanlıq kəlix üqün kəldim, degin. 3 Yəssəni qurbanlıqqa qəqirəqin, andin Mən sanga kəlidiojiningni ayan qəlimən; wə Mən sanga degən bərsini Özüm üqün məsih kəlojın, dedi. 4 Samuil Pərwərdigarning degəlini ada kəlip Bəyt-Ləhəmdə bardi. Yetip kəlgəndə xəhəringn aqsakəlliri tıtrigən həl də qəqip: — Bizgə tinq-amanlıq elip kəldingmu? — dəp soridi. 5 U: — Tinq-amanlıq elip kəldim; Pərwərdigarə qurbanlıq sunuxqə kəldim. Silər özəingləri hərəmdin paklap mən bilən billə qurbanlıqqa kəlinglər, dedi. Xuning bilən u Yəssə bilən oquullirini həlal kəlip kurbanlıqqa qəqirdi. 6 Ular kəlgəndə Samuil Eliabni kərtip iqidə: — Pərwərdigarning məsih kəlidiojini xübhəsisizki Özining əldidə turidu, dedi. 7 Ləkin Pərwərdigar Samuilə: — Uning təkə-turkiəyə yəki boyiəyə qəriməqin. Mən uni xəlliwəttim, qünki Huda insan kərgəndək kərməydu; insan bolsa sirtki kiyapitigə qəraydu, ləkin Pərwərdigar kəlbəgə qəraydu, dedi. 8 Andin Yəssə Abinadabni qəqirip Samuilning əldidin ətküzdi. Əmma Samuil: — Pərwərdigar buni həm tallimidi, dedi. 9 Andin Yəssə Xəmmaħni uning əldidin ətküzdi. Əmma Samuil: — Pərwərdigar buni həm tallimidi, dedi. 10 Xuningəyə ohxax Yəssə oquullirining yəttisini Samuilning əldidin ətküzdi. Ləkin Samuil Yəssəgə: — Pərwərdigar bulərini həm tallimidi, dedi. 11 Samuil Yəssədin: — Barlıq yigətlər muxulərmu? dəp soridi. U: — Həmmidin kiçiki kəldi. Ləkin mana, u kəy bəkiwatidu, dedi. Samuil Yəssəgə: — Uni qəqirtip elip kəlgin, qünki u kəlmigüqə dastihəndə olturməymiz, dedi. 12 [Yəssə] adəm məngdurup uni kəltürdi. U qirayidə qən yügürüp turidiəyə, kəzləri qirayılık wə kəlixən yigəti idi. Pərwərdigar: — Kəpup uni məsih kəlojın, qünki [Məning talliojnim] xuduri dedi. 13 Samuil may münggüzini elip uni kərinədxəlining arisidə məsih kəldi. U kündin tartip Pərwərdigarning Rohi Dawutning wəjudiəyə qüxti. Samuil bolsa kəpup Rəməhəyə kətti. 14 Əmdi Pərwərdigarning Rohi Sauldin kətkənidi, wə Pərwərdigar tərəpidin bir yəman roħ uni pərixən kəldi. 15 Saulning hizmətkərliri uningəyə: — Mana Huda tərəpidin bir yəman roħ seni pərixən kəlidu. 16 Əmdi oyojimiz əzləri əldiləridiki hizmətkərlirini dərħəl buyruəyəyliki, ular qiltar qəlixqə usta adəmini tapsun; wə xundəq boliduki, Huda tərəpidin yəman roħ üstirigə kəlsə u qiltar qəlsun, uning bilən həlləri obdən bolidu, dedi. 17 Saul hizmətkərliriəyə: — Məning üqün qiltar qəlixqə usta bir adəmini tərəp kəximəyə elip kəlinglər, dedi. 18 Ojuləmlərdin biri uningəyə: — Mana Bəyt-Ləhəmlik Yəssəning qiltarəyə usta bir oqlini kərdüm. U əzi bətur bir jəngqi, gəptə həxyar wə kəlixkən adəm ikən, xundəqlə Pərwərdigar uning bilən billə ikən, dedi. 19 Xuning bilən Saul Yəssəgə əqliləri məngdurup: — Kəy bəkidiojən oqlung Dawutni mənə əwətkin, dəp eytti. 20 Yəssə bir exəkni təyyarlap uningəyə nən bilən bir tulum xarəb wə bir oqləknı artip, bulərini oqlı Dawutning qəli bilən Sauləyə əwətti. 21 Xuning bilən Dawut Saulning kəxiəyə kəlip uning əldidə turdi. Saul uningəyə tolimu əmrək idi; u Saulning yəroq kətürgüqisi boldi. 22 Andin Saul Yəssəgə həwər əwəti: — Dawut məning əldimdə tursun; qünki u nəzirimgə yəkti, dəp

eytti. 23 Əmdi xundəq boliduki, u [yəman] roħ Huda tərəpidin Saulning üstigə kəlgəndə Dawut qiltərini elip qəli bilən qəldi. Buning bilən Saul arəm tərəp həli obdən bolup yəman roħ uningdin qəqip kətti.

17 Əmma Filistiyələr jəng kəlix üqün kəoxunlirini yiqidi. Ular Yəhudaəyə təwə Sokohdə jəm bolup, Sokoh bilən Azikəhə otturisidiki Əfəs-Dəmmimdə qədirləri tiktı. 2 Saul bilən İsrailərmu jəm bolup Eləh jiləjisidə qədirlirini tikip Filistiyələr bilən jəng kəlojili səp tüzdi. 3 Filistiyələr bir tərəptiki təoqə, İsrailər yənə bir tərəptiki təoqə turətti; otturisidə jiləyə bar idi. 4 Xu wəqəttə Filistiyələring ləxkərgəhədin Gətlək Goliət isimlik bir qəmpiyən pəlwən qəqip kəldi. Uning egizliki altə gəz bir qerəqi idi. 5 Bəxiəyə mis dubuləyə, uqisiəyə qəsirəklik sawut kiyəndi. Uning bu mis sawutu bolsa bəx ming xəkəl kələtti. 6 Pəqəqlirioyə mistin tizlik bəoqləyə, əxnisigə mis atmə nəyəzə qisturiwəlojəndi. 7 Uning nəyzisining səpi bolsa bəpkəringn hədisidək idi; nəyzisining bəxi altə ming xəkəl kələtti; kəlkən kətürgüqisi uning əldidə mənəttə. 8 U ornidə turup İsrailning kəoxunliriəyə mundaq tolawtəy: — «Silər nənixqə jəng kəlix üqün səp tüzgənsilər? Mən Filistiyə əməsmu? Silər bəlsənglər Saulning kullirioy? Arənglərdin bir adəmini tallap qəqinglər, u mən bilən elixixqə qüxsun! 9 U mən bilən elixip mənı urup əltürəlsə, biz siləring kulliringle bəlimiz. Ləkin mən mənı əməqlup kəlip əltürəsm, silər bizning kullirimiz bolup bizning hizmətimizdə bolusilər». 10 Xu Filistiyə yənə səz kəlip: — Mən bügün İsrailning kəoxuniəyə həkəət kəldiməy? Silər bir adəmini qəkiringle, biz elixaylı! — dedi. 11 Saul bilən həmmə İsrail wə Filistiyəning səzilirini əngləp, əlakzədə bolup bək kərkəti. 12 Dawut Yəhuda yurtdiki Bəyt-Ləhəmdə olturukluk Yəssə degən Əfrətlək adəmingn oqlı idi. Yəssəning səkkiz oqlı bar idi. Saulning künliridə u həli yəxinip kəlojəndi. 13 Yəssəning üq qəng oqlı Saul bilən jənggə qəikənidi. Jənggə qəikən üq oquulning tunjisining ismi Eliab, ikkinqisining ismi Abinadab wə üqinqisining Xəmmaħ idi. 14 Dawut həmmidin kiçiki idi. Üq qəng oqlı Sauləyə əgixip qəikənidi. 15 Bəzidə Dawut Saulning kəxidən əz atisining kəylirini bəxi üqün qəytip kələtti. 16 Axu Filistiyə bolsa kərik künqiqilik hər ətəgən wə kəqtə qəqip turdi. 17 Yəssə oqlı Dawutqə: — Bu əfəh kəməqni wə bu on nənı elip ləxkərgəhəyə tərəp kəliringleyə bərgin, 18 bu on pərqə kərutni ularning mingbəxiəyə bərip kəliringlening əhwalini sorap ularning kəpil hətini elip kəlgin, dedi. 19 Saul, xu [üq oqlı] wə İsrailning həmmə adəmliri Eləh jiləjisidə turup Filistiyələrgə qərxı jəng kəlattı. 20 Dawut bolsa ətisi səhər kəpup kəyləri bir bəkküqining kəlojəyə təpxurup, əxlik-tülükni elip Yəssə uningəyə təpilojəndək, kəoxun istihkəmiəyə yətkəndə, jənggə qəkidiojən ləxkərlər sərən kətürüwətkənidi. 21 İsrail wə Filistiyələr bir-birigə udulmu'udul turup sokuxqə səp tüzdi. 22 Dawut bolsa elip kəlgən nərsiləri yük-təkləyəyə kərioquqining kəlojəyə təpxurup səp arisiəyə yügürüp bərip kəliridin tinqlik soridi. 23 U ular bilən səzlixip turəyəndə, Filistiyələrdin boləyə Goliət degən qəmpiyən pəlwən Filistiyələring səpidin qəqip yənə həliki gəpni kəldi; Dawut uni ənglidi. 24 İsrailning həmmə adəmliri bu adəmini kərgəndə

keqib ketixti wə bək kərkti. **25** Israilning adamliri bir-birigə: — Qikiwatkan bu adamni kərdünglarmu? U Israiloğa haqarət kilix üqün qikidu. Xundak boliduki, uni öltürgən adəmgə padixah kəp mal-mülük in'am kilidu, əz kizini uningə hotunlukğa beridu həm atisining jəmətinə Israil təwəsədə baj-alwandin halas kilidu, dedi. **26** Dawut əz yenida turəjan adəmlərdin: — Bu Filistiyi öltürüp Israiloğa kilinojan xu haqarətni yəkatkan kixigə nemə kilinidu? Qünki bu hətnisiz Filistiyi zadi kim? U kəndəksigə mənggü hayat boluquci Hudaning qoxunlirioğa haqarət kilixğa petinidu? — dedi. **27** halayiq uningə aldinkilarning degən səzi boyiqə jawab berip: — Uni öltürgən kixigə mundak-mundak kilinidu, dedi. **28** Lekin uning qong akisi Eliab uning u adəmlər bilən səzləxinini anglap kaldı; Eliabning Dawutğa aqqıki kelip: — Nemixğa bu yərgə kəlding? Qəldiki u azoşinə koyni kimgə taxlap koyduq? Mən kibirlikingni wə kənglünəning yamanlikini bilimən. Sən alayitən jəngni kərgili kəlding, dedi. **29** Dawut: — Mən nemə kildim? Pəkət bir səz kilsam bolmamdikən? — dedi. **30** Dawut burulup baxkisidin aldinkidək soridi, həlkə aldida eytkəndək uningə jawab bərdi. **31** Əmma birsi Dawutning eytkən sezlirini anglap kəlip Sauloğa yətküzdi; u Dawutni qakirtip kəldi. **32** Dawut Sauloğa: — Bu kixining səwəbidin heqkimning yüriki su bolmisun. Silining kulliri bu Filistiyi bilən soxuxkili qikidu, dedi. **33** Saul Dawutğa: — Sən bu Filistiyi bilən soxuxkili barsang bolmaydul Sən tehi yax, əmma u yaxlikidin tartipla jəngqi idi, dedi. **34** Dawut Sauloğa: — Kulliri əz atisining koylirini bekıp kəldim. Bir xir yaki eyik kelip padidin bir kozini elip kətsə, **35** mən uning kəynidin qoşlap uni urup kozini aozzidin kütquzup alattim. Əgər kopup mənə hujum kilsa mən uni yayludin tutuwelip urup öltürəttim. **36** Kulliri həm xir həm eyikni öltürgən; bu hətnisiz Filistiyim u ularoğa ohxax bolidu. Qünki u mənggü hayat boluquci Hudaning qoxunioğa haqarət kəltürdi — dedi. **37** Dawut səzini dawam kilip: — Məni xirning qanggilidin wə eyikning qanggilidin kütquzoşan Pərwərdigar ohxaxla bu Filistiyning kolidin kütquzidu, dedi. Saul Dawutğa: — Barəjin, Pərwərdigar sening bilən billə boluqay, dedi. **38** Andin Saul Dawutğa əz jəng kiyimlirini kiygüzüp, bexioğa mis dubuloşini takap wə uningə bir jəng sawutini kiygüzdi. **39** Dawut bolsa Saulning kilişini kiyimning üstigə esip, mənigip baqti; qünki u bularni kiyip baqmioşanidi. Xuning bilən Dawut Sauloğa: — Mən bularni kiyip mangalmaydikəmmən; qünki burun kiyip baqmioşan, dəp ularni seliwətti. **40** U koloğa hasisini elip, erikşin bəx silik tax iləp padici haltsisining yanqukişoğa saldi; u saloşusini koloğa elip Filistiygə yekın bardi. **41** Filistiyi bolsa qikiş Dawutğa yekınlasti, kəlkan kəttürgüqisimu uning aldida mangdi. **42** Filistiyi Dawutğa birqur səpsəlip qarap məshirə kildi. Qünki u tehi yax, buoşday ənglik wə kelixkən yigiti idi. **43** Filistiyi Dawutğa: — Sən həsa kəttürüp aldimoğa kəpsən? Sən meni it dəp oylap kəldingmu? — dəp əz butlirining namlirini tiləp elip Dawutni qarəşdi. **44** Filistiyi Dawutğa yəna: — Bu yaxğa kəl, mən gəxüingni asmandiki uqar-kənatlaroğa wə dalalardiki yirtquqlarəğa yəm kilimən, dedi. **45** Dawut Filistiygə: — Sən kiliş, nəyə wə atma nəyzini kəttürüp mənə hujum kiləşli kəlding;

lekin mən sən haqarət kiləjan, Israilning qoxunlirining Hudasi boləjan Pərwərdigarning nami bilən aldinqəğa hujuməğa qiktim — dedi. **46** «Dəl büigün Pərwərdigar sən mening koləmoğa tapxuridu. Mən seni öltürüp bexingni kesip alimən; mən ləxkərgəhdiki Filistiyələring jəşətlirininə asmandiki uqar-kənatlarəğa wə dalalardiki yirtquqlirioğa yəm kilimən. Buning bilən pütkül jəhan Israilda bir Hudaning bar ikənlikini bilidu **47** wə bu pütkül jəmaət Pərwərdigarning nusrət berixining kiliş, nəyə bilən əməs ikənlikini bilidu; qünki bu jəng bolsa Pərwərdigarningkidur, U seni kolimioğa tapxuridu». **48** Filistiyi Dawutğa hujum kiləşli kopup yekın kəlgəndə Dawut uningə hujum kiləşli Filistiyi qoxunining səpigə qarap yügürdi. **49** Dawut kolini haltsioğa tikip bir taxni qikiş saləmoğa selip Filistiygə qaritip atti; tax Filistiyning pəxanisigə təgdi. Tax uning pəxanisigə petip kətti, u düm qüxüp yərgə yikildi. **50** Xundak kilip Dawut Filistiyi salqu wə tax bilən məşul kilip uni urup öltürdi; Dawutning kolida heq kiliş yok idi. **51** Dawut yügürüp berip, Filistiyning üstidə turup, kilişini kinidin tartip elip uni öltürüp, uning bexini aldi. Filistiyi əz baturining əlginini kərişiplə, bədər kaqti. **52** Israilar bilən Yəhudadar bolsa ornidin kopup sərən selixip Filistiyələri jiləşiqə wə əkron dərəwazilirioğa kəynidin qoşlap kəldi; öltürüləş Filistiyə Xaaraimoğa baridəjan yolda Gat wə Əkronioğa yetip kətkənidi. **53** Israil Filistiyələri qoşlaxtin yənip kelip ularning ləxkərgəhini bulang-talang kildi. **54** Dawut Filistiyning bexini Yerusalemə elip bardi; uning yarioşini bolsa əz qədirioğa koydi. **55** Saul Dawutning Filistiyning aldioğa qikişini kərgəndə qoxunning sərdari Abnərdin: — I Abnər, bu yigiti kimning oşli? — dəp soridi. Abnər: — I padixah, hayating bilən kəşəm kilimənki, biliməymən, dedi. **56** Padixah: — Bu yigiti kimning oşli ikən dəp sorap baqşin, dedi. **57** Dawut Filistiyi kirip kaştip kəlgəndə Abnər uni padixahning kəxiəğa elip bardi; Filistiyning bexi tehiqə uning kolida turatti. **58** Saul uningdin: — I yigiti, kimning oşlisən? dəp soridi. Dawut: — Mən silining kulliri Bəyt-Ləhəmlik Yəssəning oşlimən, dəp jawab bərdi.

18 Dawut bilən Saulning səhəbiti ayaşlaxkəndə, Yonatanning kəngli Dawutning kəngligə xundak başlandiki, uni əz jənədək səydi. **2** Saul bolsa u küni uni əz yenida elip kəlip, uni atisining eyigə kaştkili koymidi. **3** Yonatan Dawut bilən əhdə kilişti; qünki u uni əz jənədək səyətti. **4** Yonatan uşisidiki tonni selip Dawutğa bərdi, yəna jəng kiyimlirini, jümüldin hətta kiliş, okyasi wə kəmirininə uningə bərdi. **5** Saul Dawutni nəgila əwətsə u xu yərgə baratti, xundakla ixlarni jayida kilişti. Xuning üqün Saul uni ləxkərləring üstigə koydi. Bu ix barlik həlkə wə həm Saulning hizmətkarlioşimə yaqti. **6** Dawut Filistiyi öltürüp kəppilik bilən yanəşanda Israilning həmmə xəhərliridiki kiz-ayallar Saulni nahxa eytip ussul oynap qarxi aləşli qikiş; ular huxluk iqidə dəp wə iqtar bilən nəşimə qəlixti. **7** Kiz-ayallar nəşimə qəloşanda: — Saul minglap öltürdi, wə Dawut on minglap öltürdi, dəp okuxatti. **8** Buni anglap Saul nahəyiti hapa boldi; bu səz uning kəngligə təgdi. U: — Dawutğa on minglap həşablandı, əmma mənə pəkət minglap həşablandı; əmdi padixahliktin baxka uningə heqnersə

kəm əməs, dedi. **9** Xu kündin tartip Saul Dawutni közlər yürdi. **10** Ətisi Huda tərəpidin kəbəhətlik bir roh Saulning üstiga qüxti wə u eyida kalaymikan jeyligili turdi. Əmdi Dawut baxka waqittikidək kəli bilən qiltar qaldi; Saulning kolida nəyəzə bar idi. **11** Saul: — Dawutni taməja nəyəzə bilən kadiwetimən dəp, nəyzini atti; ləkin Dawut ikki kətim əzini daldioja aldı. **12** Pərwərdigarning Dawut bilənla bolup, əzidin yiraklap kətkini üqün Saul Dawutnin qorkətti. **13** Xuning üqün Saul Dawutni əz yenidin ayrip, uni ləxkərlərgə mingbexi kilip koydi; u ləxkərləni elip jənggə qikip turatti. **14** Dawut bolsa həmmə ixlarni pəm bilən kılattı; qünki Pərwərdigar uning bilən billə idi. **15** Saul uning pəmlik ikənlikini kərip uningdin bək qorkətti. **16** Əmma pütkül Israil bilən Yəhuda həlki Dawutni səyətti; qünki u ularni yetəkləp jənggə qikətti. **17** Saul Dawutka: — Mana, qəng kizim Merab — mən uni sanga hotunlukka bərgüm bar. Sən pəkət hizmitimə jan-pida bolup, Pərwərdigarning jəngliridə kürəx kiləjn, dedi. Qünki Saul iqida: — U mening kolum bilən əməs, bəlki Filistiyələrnin kəli bilən yəkətilsun, dəp hiyal kiləjanidi. **18** Əmma Dawut Sauləja: — Mən kim idim, mening atamning jəməti Israil arisida nemə idi. **19** Ləkin mən kəndakmu padixahning küy'ooli bolay? — dedi. **20** Ləkin Saulning kizi Merab Dawutka berilidəjan waqıtta, u Məholatlik Adrialəgə hotunlukka berildi. **20** Əmma Saulning kizi Mikalning kəngli Dawutka qüxkənidi. Baxkilar buni Sauləja eytti, bu ixtin Saul hux boldi. **21** Saul: — Kizimni Dawutka bərey, u uningəja bir sirtmak bolup, Filistiyələrnin kolida yəkətilsun, dəp oylidi. Xuning bilən Saul Dawutka: — Bügün ikkinqi kətim küy'oolum boləsən, dedi. **22** Saul əz oqulamliroja: — Dawutka astirtin: — Mana, padixah səndin səyünidu, wə həmmə oqulamli sanga amrak, Xuning üqün padixahning küy'ooli boləjn, dəp eytinglar, dəp tapilidi. **23** Saulning oqulamli wə sezləni Dawutning kulikəja yətküzdi. Ləkin Dawut: — Nəzirənglarda padixahning küy'ooli bolux kikiq ixmu? — Mən bolsam bir kəmbəşə wə ətiwarsiz adəmmən — dedi. **24** Saulning oqulamli Sauləja Dawutning dəgənli rini əz əyni yətküzdi. **25** Saul: — Silər Dawutka: — Padixah sanga baxka toyluk alojuzmaydu, pəkət padixah duxmənliridin intikəm elix üqün yüz Filistiyning hətnlikinila alidu, dəp eytinglar, dedi (Saulning məksiti bolsa Dawutni Filistiyələrnin kolida yəkətitix idi). **26** Oqulamlar wə sezləni Dawutka yətküzdi; padixahning küy'ooli bolux Dawutka yekip kaldi. Əmdi bəkitilgən məhəlt toxmayla, **27** Dawut turup əz adəmliri bilən qikip ikki yüz Filistiyəni əltürdi. Dawut ularning hətnlikini kesip elip padixahning küy'ooli bolux üqün bularning həmmisini padixahka tapxurdi. Saul kizi Mikalni uningəja hotunlukka bərdi. **28** Saul Pərwərdigarning Dawut bilən billə ikənlikini wə əz kizi Mikalning uni səyidəjanliqini kərip **29** Dawutnin təhimə qorkti. Xuning bilən Saul üzlüksiz Dawutka duxməni boldi. **30** Filistiyələrnin əmirli daim soxuxka qikətti; əmma hər kətim qiksila Dawutning ixliri Saulning həmmə hizmətkarlıriningkidin muwəppəkijətlik bolatti; xuning bilən uning nami [halayik] tərəpidin tolimu hərmətkə sazawər bolatti.

19 Saul əz oqli Yonatan wə həmmə hizmətkarlırığə Dawutni əltürüxkə buyruk kildi. Ləkin Saulning

oqli Yonatan Dawutka bək amrak idi. **2** Yonatan Dawutka: — Atam Saul seni əltürməkcqi; əmdi ətə ətigən kəttik ehtiyat kiləjn, bir məhiy jəyni tərpi əzüngni yoxurojn; **3** mən əzüm qikip sən yoxurunojan etizlikka bərip atamning yenida turup atam bilən sening toqrangda sezləxip bakay; əhwalni enik bilgəndin keyin sanga həwər kilay, dedi. **4** Yonatan atisi Sauləja Dawutning yaxhi gəpini kilip: — Padixah əz hizmətkariəja, yəni Dawutka yəmanlik kiliməja! Qünki u sanga gunah kiliməjan; bəlki uning əməlliri əzünggə kəp yaxhılıklarni elip kəlgən: — **5** u əz jəni alkinioja elip kəpup həlki Filistiyəni əltürdi wə xuning bilən Pərwərdigar pütkül Israil üqün qəng nusrət bərdi. Xu qəojda sən əzüng kərip hux boləjan əməsmu? Əmdilikdə nemixka Dawutni səwəbsiz əltürüp nahək kən təküp gunahkar bolmaqci bolisən? — dedi. **6** Saul Yonataning seziğ kirdi. U: — Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kilimənki, u əlümgə məhkkum kilinmaydu, dedi. **7** Andin Yonatan Dawutni qəkirip, Dawutka boləjan ixlarning həmmisini dəp bərdi. Andin keyin Yonatan Dawutni Saulning kəxiəja elip kaldi wə u ilgirikidək uning hizmitidə boldi. **8** Əmma yənə jəng boldi; Dawut qikip Filistiyələr bilən jəng kilip, ularni kəttik kərip mənəjlup kildi; ular uning əldidin bədər kəqisti. **9** Əmdi Pərwərdigar tərəpidin kəbəhətlik bir roh yənə Saulni basti. U əz eyidə kolida nəyzisini tutup olturatti; Dawut bolsa kəli bilən səz qəlip turatti. **10** Saul nəyəzə bilən Dawutni sanjip taməja kədap koymakci boliwidi, ləkin Dawut əzini kaquruwaldi, nəyəzə taməja kadilip kaldi. Dawut xu kəqisi kəqip kutuldi. **11** Saul birnəqqə qəpərmənləni Dawutning əyigə əwətip uni paylar turup ətisi tang yoruəjənda mən əltürüxkə mangdurdi. Əmma Dawutning əyal Mikal uningəja: — Əgər bu kəqə jəningni elip kaqmısang, ətə əltürülisən, dedi. **12** Xunga Mikal Dawutni pənjirdin qüxürüp koydi. Xundək kilip u kəqip kutuldi. **13** Andin Mikal bir «tərafım» butni elip kariwatka yatquzup, bəxiəja əşkə yungidin kilinojan bir yastukni kəyup, ədiyal bilən yərip koydi. **14** Saul Dawutni tutux üqün qəpərmənləni əwətkəndə Mikal: — U aərip kaldi, dedi. **15** Saul qəpərmənləni [kəyitidin] əwətip: — Uni kariwat bilən kəyup elip kəlinglar, uni əltürimən, dəp buyrudi. **16** Qəpərmənlər kirgəndə, mana kariwatta bu but yatatti, bəxiəja əşkə yungidin kilinojan yastuk kəyulojanidi. **17** Saul Mikaləja: — Nemixka mən bundək əldəp, duxminimni kaquruwetisən? — dedi. Mikal Sauləja jawab bərip: — U: «Mən kəyowətkin; bolmisa seni əltürəwetimən» dedi, dedi. **18** Dawut kəqip kutulup, Ramahka Samuilning kəxiəja bərip, Saulning uningəja kiləjanlırining həmmisini dəp bərdi. Andin u Samuil bilən Nayotka bərip olturaklaxti. **19** Birs Sauləja: — Dawut Ramahdikə Nayotta bar ikən, dəp həwər bərdi. **20** Saul Dawutni tutup kəlixkə qəpərmənləni mangdurdi. Əmma ular yətip barəjənda pəyətəmərlərnin bir jaməti bəxərat bəriwatkanlıqini wə Samuilningmu ularning arisida turup ularəja nəzarətlik kiliwatkanlıqini kərdi; xundək boldiki, Hudaning Rohi Saulning qəpərmənlirining wujudiojmu qüxüp, ularmu həm bəxərat bərixkə baxlidi. **21** Bu həwər Sauləja eytildi; u yənə baxka qəpərmənləni əwətti, ləkin ularmu bəxərat bərixkə qüxti. Andin

Saul ўqinqi ketim yanə qaparmənlərni mangdurdi. Ularhu həm bexarət berixkə qüxti. **22** Andin Saul əzi Ramahkə berip, Səküdiki qong kudukka yetip kəlgəndə, «Samuil bilan Dawut nədə?» — dəp soridi. Birsı: — Ular Ramahdiki Nayotta bar ikən, dəp jawab bərdi. **23** Xunga u Ramahdiki Nayotkə yetip kəldi; Hudaning Rohi uning wujudiojimu qüxti; xuning bilən umu piyədə mengip Ramahdiki Nayotkə baroquqə bexarət berip mangdi. **24** U hətta kiyimlirini seliwetip Samuilning aldidə bexarət bərdi; pütün bir keqə wə pütün bir kündüz u yərdə yalingaq yatti. Buning bilən: — «Saulmu pəyojəmbərlərdinmu?» dəydiolan gəp pəyda boldi.

20 Dawut Ramahdiki Nayottin keqip Yonataning kexioja berip uningə: — Mən nemə kiliptimən? Nemə kəbihlik kiliptimən? Atang aldidə nemə gunah kiliptimən, u mening jenimni almaqki boluwatidu? — dedi. **2** U uningə: — Yoqsu, bundak ix neri bolsun! Sən əlməysən. Qong ix bolsun, kikiq ix bolsun atam manga deməy qoymaydu. Nemixkə atam bu ixni məndin yoxuridikinə? Hərgiz undak bolmaydu, dedi. **3** Lekin Dawut yanə kəsəm kilip: — Atang sening nəzirində iltipət tapkinimni jəzmən bilidu. Xunga u kənglidə: — Yonatan buni bilip qalmisun; bolmisa uningə azar bolidu, degəndu. Lekin Pərwərdigarning həyati bilən, jening wə həyating bilən aldingdə kəsəm kilimənkı, manga əlümning ariliki bir qədəmlə qaldı, dedi. **4** Yonatan Dawutkə: — Kənglüng nemini halisa xuni kilay, dedi. **5** Dawut Yonatanəja mundak dedi: — Mana etə «yengi ay» bolidu; mən adəttikidək padixah bilən həmdastihan bolmisam bolmaydu. Lekin meni koyup bərgin, mən üqinqi küni ahximiojqə dalada məkünüwalay. **6** Atang mening sorunda yoqlukimni kərüp sorisa, sən uningə: «Dawut məndin əz xəhiri Bəyt-Ləhəmgə tezrak yetip kelixkə jiddiy ruhsət soridi, qünki u yərdə pütkül ailisi üqün bir yillik kurbanlik etküzdikan», degin, dedi. **7** Əgər u: — Obdan boptu, desə, kulung tinq-aman bolidu: — Lekin u aqqiklansa, uning manga yamanlik kilixni niyət kiləjanlikidin guman kilimiojin. **8** Sən kulungəja iltipət kərsətkin; qünki sən əzüng bilən Pərwərdigarning aldidə kulungni əhdiləxtürgənsən. Lekin əgər məndə bir yamanlik bolsa sən əzünglə meni əltürgin; meni elip berip atangəja tapxuruxning nemə həjiti? — dedi. **9** Yonatan: — Undak hiyal səndin neri bolsun! Əgər atamning sanga yamanlik kilidiojan niyəti barlikini bilip qalsam, sanga dəyttim əməsmu? — dedi. **10** Dawut Yonatanəja: — Əgər atang sanga kattik gəp bilən jawab bərsə, kim manga həwər beridu? — dedi. **11** Yonatan Dawutkə: — Kəlgin, dalaqə qıqaylı, dedi. Xuning bilən ikkisi dalaqə qıkti. **12** Yonatan Dawutkə mundak dedi: — Israilning Hudasi Pərwərdigar manga [guwahki], mən etə yaqi əginlökkə muxu wəqıttə atamning niyətini bilip, sanga iltipatlik bolsa, mən adəm mangdurup sanga məlum kilmədim? **13** Əgər atam sanga yamanlik kilmaqki bolsa, mən seni tinq-aman yoloja selix üqün sanga adəm əwətip həwər bərmisəm, Pərwərdigar manga sening bexingəja qüxkəndinmu artuk qüxürsun; əmdi Pərwərdigar atam bilən billə boləjəndək sening bilən billə bolsun. **14** Həyatla bolsam meni əlmisun dəp Pərwərdigarning məhribanlikini manga kərsətkəysən.

15 Mən əlüp kətkən təkərdimə, əydkilirimdin həm heq wakıt məhribanlikingni üzmiğəysən; Pərwərdigar sən Dawutning həmmə dükmənlirini yər yüzidin yoqatqəndin keyinmu xundak kiləjəysən». **16** Xuning bilən Yonatan Dawutning jəməti bilən əhdə kilixip: — Pərwərdigar Dawutning dükmənliridin hesab alsun, dedi. **17** Andin Yonatan yanə əzining Dawutkə boləjan muhəbbəti bilən uningəja kəsəm kilurdi; qünki u uni əz jenidək səyətəti. **18** Yonatan Dawutkə mundak dedi: — Etə yengi ay bolidu. Mana sening ornung box qalidu, kixilər sening yoqlukingəja dikəkət kilidu. **19** Üqinqi küni sən qüxüp aldinke ketim bu ixkə yolukkingində əzüngni yoxurojan jəyoja berip «Ezəl» degan taxning yenidə turup turojin. **20** Nən taxning yenidiki bir jəyoja huddi nixanni qaraləjəndək üq pay ya oki atay. **21** Andin oqulamni mangdurup: — «Ya oklirini tepip kəlgin» — dəymən. Əgər mən oqulaməja: — Ənə, oklar arka tərəptə turidu, ularni elip kəl, desəm, sən qikiq yeniməja kəlgin; xundak boləjənda, Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kilimənkı, sən üqün tinq-amanlik bolidu, heq ix bolmaydu. **22** Lekin oqulaməja: — Ənə, oklar aldingdə turidu, desəm, sən kətkin, qünki undak bolsa, Pərwərdigar seni kətküzüwətkən bolidu. **23** Əmdiliktə mən bilən sən səzləxkən ix toqruşluk, Pərwərdigar sən bilən mening otturimda guwahqidur. **24** Xuning bilən Dawut dalada məkünüwaldi. Yengi ay kəlgəndə, padixah taam yegili dastihanda olturdi. **25** Padixah bolsa burunkidəklə əz ornida tanning yenidiki tərədə olturdi. Yonatan ornidin turdi, Abnər Saulning yenidə olturdi. Lekin Dawutning ornı box qaldı. **26** Əmma Saul u küni heqnemə demidi. Qünki u: — Dawutkə bir ix boldi, u napak bolup qaldı. U jəzmən napak bolup qəptu, dəp oylidi. **27** Lekin Dawutning ornı yengi ayning atisimu, yəni ayning ikkinqi künimu box idi. Saul oqlı Yonatanın: — Nemixkə Yəssəning oqlı yaqi tünügün yaqi bügün taməkkə kəlməydu, dəp soridi. **28** Yonatan Sauləja jawab berip: — Dawut Bəyt-Ləhəmgə barəjili məndin jiddiy ruhsət sorap: — **29** Mening bərximəja ruhsət kiləjin, ailimizning xəhərdə bir kurbanlik ixi boləjaq akam mening bərximni eytiptu; əgər sening nəzirində iltipət tapkan bolsam qerindaxlirim bilən kərüxüp kelixkə ruhsət bərgin, dedi. Xunga u padixahning dastihiniəja kəlmidi, dedi. **30** Saulning Yonatanəja kattik ojazipi kelip: — I buzuk, kaj hotunung oqlı, nemixkə Yəssəning oqlını əzünggə tallap, əzüngni xərməndə kilip wə anangni nomuska qoyəjiningni bilmədimən? **31** Əgər Yəssəning oqlı yər yüzidə tirik bolsila, sən həm sening padixahliking mustəhkəm bolmaydu. Xunga əmdi adəm əwətip uni mening kəximəja elip kəlgin, qünki u əlümgə məhkəmdur! — dedi. **32** Yonatan atisi Sauləja jawab berip: — U nemixkə əlümgə məhkəm kilinixi kərək? U nemə kıptu? — dedi. **33** Andin Saul Yonatanəja sanjix üqün uningəja nəyzini atti; buning bilən Yonatan atisining Dawutni əltürməqki boləjanlikini enik bilip yətti. **34** Yonatan bolsa kattik aqqiklap dastihandin kopup kətti wə yengi ayning ikkinqi küni heq taam yemidi. Qünki atisining Dawutni xundak həkarətlixi uningəja kattik azar boləjanidi. **35** Ətisi Yonatan dalaqə qikiq Dawut bilən kelixkən jəyoja bardi. Uning bilən bir

kiqik oʻulam billa bardi. **36** U oʻulamoa: — Sən yugʻur, mən atqan ya oqlirini tepip kəlgin, dedi. Oʻulam yugʻurdi, u bir okʻi uning aldi təripiga atti. **37** Oʻulam Yonatan atqan okʻ qʻixkan jayoqa kəlgəndə Yonatan oʻulamni qakirip: — Okʻ sening aldi təripingdə turmamdu? — dedi. **38** Andin Yonatan oʻulamni yənə qakirip: — Bol, ittik bol, həyal bolmojotin! — dedi. Yonataning oʻulamni ya okʻini yiojip oʻjojisioqa elip kəldi. **39** Lekin oʻulamning bolojan ixtin həwiri ukʻ idi. Buni yalojuq Yonatan bilən Dawutla bilətti. **40** Andin Yonatan oʻulamioqa yaraolirini berip uningoa: — Ularni xəhərgə elip kətkin, dedi. **41** Oʻulam kətkəndin keyin Dawut [taxning] jənub təripidin qikip yərgə yikilip iʻq kətim təzim kildi. Ular bir-birini səyüxti, bir-birigə esilixip yioqlaxti, bolupmu Dawut kattik yiojlidi. **42** Yonatan Dawutka: — Səpiring tinq-aman bolsun; qünki biz ikkimiz: — Pərwərdigar mening bilən sening otturungda wə mening nəslim bilən sening nasling otturisida mənggügə guwah bolsun, dəp Pərwərdigarning nomi bilən kəsəm iqxkan, dedi. Dawut ornidin kəpup mangdi, Yonatanmu xəhərgə kirip kətti.

21 Dawut əmdi Nobka kelip Ahimələk kaħinning kəxioqa bardi. Lekin Ahimələk Dawutni kərgəndə titrəp kərkəp uningoa: — Nemixka birimu sən bilən kəlməy yalojuq kəlding? — dedi. **2** Dawut Ahimələk kaħinoqa: — Padixah manga məlum bir ixni buyrup: — Mən sanga buyruoqan ix yaki sanga tapiloqan yolyoruk toorisdin həqkim birnəmə bilmisun, degəndi. Əz oʻulamirimni bolsa məlum bir jayoqa berixka bekitip koydum. **3** Əmdi kəlungda nəmə bar? Bəx nan, yaki nəmə bolsa, xuni manga bərgin, dedi. **4** Kaħin Dawutka jawab berip: — Kolumda adəttiki nan yok, pəkət mukəddəs nan bar. Əgər oʻulamilar ayallaroa yəkinlaxmioqan bolsa yəsə rawa bolidu, dedi. **5** Dawut kaħinoqa jawab berip: — Bərhək, mən baxka waqitlarda qikkinimoqa ohxax, ayallar bizdin yiraq bolojili iʻq kün bolin. Mən [hərketim] qikkanda, gərgə adəttiki səpər bolsimu, oʻulamirlarning kaqiliri pak bolidoqan yərdə, bügün ular wə kaqiliri tehimu pak bolmamdu, dedi. **6** Xuning bilən kaħin uningoa mukəddəs nandin bərdi, qünki bu yərdə «təkdim nan»din baxka həqkəndək nan yok idi. Bu nan Pərwərdigarning huzurioqa yengi issik nan koyuloqan küni almaxturuloqan nanlar idi **7** (lekin u küni Saulning hizmətkarlrinin məlum birsi u yərdə Pərwərdigarning huzurida kəlduruloqanidi. Uning ismi Doəg bolup Saulning padiqilirlining qongi idi). **8** Dawut Ahimələkkə: — Kəlungda nəyəzə yaki kiliq yokmu? Padixah tapxuroqan ix jiddiy boləoq yaki kiliq yaki baxka yaraolirimni elip kələlmədim, dedi. **9** Kaħin: — Sən Elah jilojisida əltürgən Filistiy Goliatning kiliqi bu yərdə bar, u əfəldning kaynida, bir pərgə rəhtkə oraqlik həlda turidu. Halisang alojin, uningdin baxkisi yok, dedi. Dawut: — Bu təngdixi yok kiliqtur, xuni manga bərgin, dedi. **10** Dawut u küni kəpup Sauldin kəqip Gatning padixahı Aqixning kəxioqa bardi. **11** Lekin Aqixning hizmətkarlrini uningoa: — Bu zeminning padixahı Dawut əməsmu? Uning toorisdida kiz-ayallar bir-birigə: — Saul minglap əltürdi, Wə Dawut on minglap əltürdi, — dəp nahxa-əşəzəl okuxup ussul oynioqan əməsmu, dedi. **12** Dawut bu səzlərnə kəngligə püküp

Gatning padixahı Aqixtin bək kərkəti. **13** Xuning iʻqün ularning kəz aldidə əzining yürüx-turuxlirini əzgərtip, ularning kolida turoqan waqtdə əzini sarəngdək kərsətti; u dərwazilarning ixtiklirigə jijip, tükürtükini sakilioqa akturatti. **14** Aqix hizmətkarlrinioqa: — Mana bu adəmnig sarənglikini kərməmsilər? Uni nemixka mening aldimoa elip kəldinglar? **15** Məndə sarənglar kəmqilmidi? Silər bu kixini aldimoa sarənglik kəlojili elip kəldinglarimu? Bu adəm mening oytümgə kirixi kərkəmu? — dedi.

22 Dawut u yərdin ketip Adulləmdiki oqaroqa kaqti. Uning kəridaxliri bilən atisinging pütkül jəməti buni anglap uning kəxioqa bardi. **2** Ezilgən, kəzərd boləoqan wə dərdmənlərnig həmmisi yiojilip uning yenioqa kəldi wə u ularning sərdari boldi. Uningoa kəxuloqan adəmlər bolsa tət yüzqə idi. **3** Dawut u yərdin qikip Moabdiki Mizpahka berip Moabning padixahidin: — Hudaning meni nemə kiliديوjini bilgüqə, ata-anəmnig bu yərgə kelip arənglarda turuxioqa yol koyoyayla, dəp tələp kildi. **4** Dawut atisi wə anisini Moabning padixahining kəxioqa elip kəldi. Dawut kəroqanda turoqan pütkül künlərdə ata-anisi uning bilən bilə turdi. **5** Əmma Gad pəyoqəmbər Dawutka: — Kəroqanda turmay, bu yərdin qikip, Yəhuda zeminioga barəjin, dedi. Xuning bilən Dawut u yərdin ayrilip, Hərat ormanlikioqa bardi. **6** Saul Dawutning nədə turuwatkanlikidin həwər tapti. Saul bu waqitda Ramahdiki Gibeahdiki egiz bir jayda yuloqan dərilihing tūwidə olturatti. Uning kolida nəyzi bar idi, barlik hizmətkarlrini qərisidə turatti. **7** Saul qərisidə turoqan hizmətkarlrinioqa: — I Binyaminliklar, kulək selinglar! Yəssəning oqli hər biringlaroa etizil bilən üzümzarlarni təkəsim kiliq bəromdu? Həmminglarni ming bəxi wə yüz bəxi kəlamdu? **8** Silər həmminglar manga kəst kildinglar, əz oqulumning Yəssəning oqli bilən əhdə kiliqxini həqkim manga ukurturmi. Həq kəysinglar manga iʻq əqrətmidlingar yaki əz oqulumning mening hizmətkarimni manga yoxurun hujum kiliqka kutratkəndin manga həwər bərmidlingar, dedi. **9** Andin Saulning hizmətkarlrininig iqigə kiriwəloqan Doəg: — «Mən Yəssəning oqlining Nobka Ahitubning oqli Ahimələknig kəxioqa kəlgini kərdüm, **10** — Ahimələk uning iʻqün Pərwərdigardin yol soridi wə uningoa ozuk-tülük bilən Filistiy Goliatning kiliqini bərdi» — dedi. **11** Padixah adəm əwətip Ahitubning oqli kaħin Ahimələkni, xundakla uning atisinging pütkül jəmətini, yəni Nobdiki kaħinlarnimu qakirtip kəldi. Ularning həmmisi padixahning kəxioqa kəldi. **12** Saul: — I Ahitubning oqli anglojin, dedi. U: — I oqojam, mana mən, dedi. **13** Saul uningoa: — Nemixka silər, sən bilən Yəssəning oqli, manga kəst kilisilər? Sən uningoa nan wə kiliq berip, uning iʻqün Hudadin yol soridingoa? Mana əmdi u bügünkidək manga hujum kilməkqi bolup paylap yürməktə! — dedi. **14** Ahimələk padixahka jawab berip: — Silining barlik hizmətkarlrininig arisida Dawutdək sadik kim bar? U padixahning küy'oqli, silining məhpəy məsləhtlirigə ixtirək kəloquci wə ordiliri iqidə izzətlik əməsmidi? **15** Mən pəkət uning iʻqün Hudadin yol soraxni bügünla baxlidimmu? [Asiylik] kəlix məndin neri bolsun! Padixah əz kulini wə atəmnig pütkül jəmətini əyibkə buyrumioqayla, qünki kullirining

bu ixtin qilqə həwiri yok, dedi. **16** Lekin padixah: — I Ahimələk, sən əlisən, sən wə atangning pütkül jəməti qokum əlisəlr, dedi. **17** Padixah öz qərisidiki qaparmənlirigə: — Mang, Pərwərdigarning kahinlirini əltüringlar! Qünki ular həm Dawutka həmdəm boldi həm uning kaqkinini bilip turup manga həwər bərmidi, dedi. Lekin padixahning kol astidikiliri Pərwərdigarning kahinlirini əltürüxkə kol kətürgili unimidi. **18** Əmdi padixah Doəgkə: — Sən berip kahinlarni əltüriwətkin, dedi. Edomluk Doəg berip kahinlarni əltürdi; bu küni u kanaptin toquləjan əfod kiygən səksən bəx adəmmi əltürdi. **19** Andin u kahinlarning xəhəri Nobda olturuqçilarni kirdi, yəni ər wə ayallar, balilar wə bowaqklar, kala, exək, koylar — həmmissini kiliqlidi. **20** Əmma Ahitubning oşli Ahimələkning Abiyatar degən bir oşli kutulup Dawutning kəxiəja keqip kəldi. **21** Abiyatar Dawutka Saul Pərwərdigarning kahinlirini əltürdi, dəp həwər bərdi. **22** Dawut Abiyatarəja: — U küni Doəgning u yərdə ikənlikini kərup, uning jəzmən Sauləja həwər beridəiəninini bilgənidim. Mən atangning pütkül jəmətinəng əltürülüxigə zamin boldum, dedi. **23** Mən bilən billə turoşin, həq kərkmiəjin. Qünki mening jenimni alməqçi boləjanlar sening jeningnimu həm alməqçi. Mening kəximda bihətur tərisən, dedi.

23 Birsı Dawutka həwər berip: — Mana Filistiyələr Keilahəja hujum kılıp hamanlarni bulap-taliməktə, dedi. **2** Dawut Pərwərdigardin: — Mən berip bu Filistiyəlgə zərbə berimənmü? — dəp soridi. Pərwərdigar Dawutka: — Berip Filistiyəlgə zərbə berip Keilahni azad kılıqin, dedi. **3** Lekin Dawutning adəmliri uningəja: — Mana biz Yəhuda zeminida turupmu kərkıwətkən yərdə, Keilahəja berip Filistiyələring kəxunlirioəja hujum kilsək kəndək bolar? — dedi. **4** Xunga Dawut yənə bir kətim Pərwərdigardin sorıwidi, Pərwərdigar uningəja jawab berip: — Sən ornungdin turup Keilahəja barəşin; qünki Mən Filistiyələni kolungəja tapxurimən, dedi. **5** Buning bilən Dawut əz adəmliri bilən Keilahəja berip Filistiyələr bilən sokuxup, mallirini olja kilip, ularni kəttik kirdi. Dawut xundək kılıp Keilahda turuwətkənlarni kutquzdi. **6** Əmdi Ahimələkning oşli Abiyatar Keilahəja keqip kelip Dawutning kəxiəja kəlgəndə, uning kəlida əfod bar idi. **7** Birsı Sauləja, Dawut Keilahəja kəptu, dəp həwər bərdi. Saul: — Əmdi Huda uni mening koluməja taxlap tapxurdi. Qünki u dərwarziliri wə takəkliri bar xəhərgə kirkəqəkə solunup kəldi, dedi. **8** Əmdi Saul Dawut bilən adəmlirini muhəşirigə elix üqün həmmə həlkni Keilahəja berip jəng kılıxka qəkirdi. **9** Dawut Saulning əzini kəstləydiəjanlikini bilip, Abiyatar kahinəja: — Əfodni elip kəlgin, dedi. **10** Andin Dawut: — I Israilning Hudasi Pərwərdigar, mənki Sening kulung Saulning bu xəhərnı mening səwəbimdin harab kılıx üqün Keilahəja kelixkə kəstləwətkənlirini enik anglidi. **11** Keilahdikilər meni uning kəliəja tutup bərgərmü? Saul əz bəndəng angliəjəndək bu yərgə kelərmü? I Israilning Hudasi Pərwərdigar, Səndin ətünimənki, əz bəndənggə bildürəysən, dedi. Pərwərdigar: — U bu yərgə kelidu, dedi. **12** Dawut yənə: — Keilahdikilər meni wə adəmlirimni Saulning kəliəja tutup bərgərmü, dedi. Pərwərdigar: — Ular silərnı tutup beridu, dedi. **13** Əmdi

Dawut adəmliri bilən (təhminən altə yüzqə) ornidin turup Keilahdin qikiş, əzleri baralaydiəjan tərəpkə karap kətti. Sauləja, Dawut Keilahdin keqiptu dəp həwər berilgəndə u uni kəşləxka qikişmidi. **14** Dawut bolsa qəldiki kəroəjan-kıyalarda həmdə Zif qəlinəng taqilrida turdi. Saul uni hər küni izdəytti; ləkin Huda uni uning kəliəja tapxurimidi. **15** Əmdi Dawut Saulning əzini əltürgili qikişdiəjanlikini baykar kəldi. Xu qəşda u Zif qəlidiki bir ormanlıkta turattı. **16** Saulning oşli Yonatan bolsa ormanlıkka qikiş Dawutning kəxiəja berip, uni Huda arklilik riəjbətləndirip uningəja: — **17** Kərkmiəjin; qünki atan Saulning kəli seni tapalmaydu. Sən bəli Israilning üstida padixah bolisən, mən bolsam sening wəzirəng bolimən, buni atam Saulmu bilidu, dedi. **18** Andin ular ikkiylən Pərwərdigarning əldida əhdə kilixti; Dawut bolsa, ormanlıkta turup kəldi, Yonatan əz əyigə yenip kətti. **19** Xuningdin keyin Ziftikilər Gibeəhta turuwətkən Saulning kəxiəja kelip: — Mana, Dawut Hakilahning egizlikidiki Yəximənnəng jənubi tərəpigə jaylaxkən ormanlıkteki kəroəjanlarda yoxurunıwadi, bilməndimə? **20** Xunga, i padixah, kaqan kəngülliri tartsa xu qəşda kəlsilsə; bizning burqimiz uni padixahning kəliəja tutup bərxitur, dedi. **21** Saul: Manga iq əqrıtikninglar üqün Pərwərdigar silərgə bəht ata kılıqay. **22** Əmdi silərdin ətünimənki, berip zadi kəysi yərdə turidəiəninini jəzmləxtüringlar, uning iz-dərikini eniklap, wə kimning uni kərgənlikini bilip kelinglar; qünki kixilər eytixiq u intayin hiyligər ikən, dedi. **23** Xunga berip, uning yoxurunəng barlik məhpiy jaylirini enik kərup kelinglar, yeniməja yenip kelip manga əynini eytinglar. Andin mən silə bilən billə barimən; wə xundək boliduki, əgər u zeminida bolsila, mən Yəhudiylarning mingliəjanlarning arisidin uni izdəp tapimən, dedi. **24** Ular kərup Sauldin ilgiri Zifka bərdi; ləkin Dawut əz adəmliri bilən Maon qəllükidiki Yəximənnəng jənub tərəpidiki Arabah tüzlənglikidə turuwətatı. **25** Saul adəmliri bilən Dawutni izdəp bərdi. Kixilər bu həwərnı Dawutka eytti; xuning bilən u qüxüp, kiyəja berip Maon qəlidə turdi. Saul buni anglap Dawutning kəynidin kəşləp Maonning qəligə qikti. **26** Saul taqning bu tərəpidə mangdi, əmma Dawut adəmliri bilən taqning u tərəpidə mangdi. Dawut Sauldin kəqix üqün əldirıwətkəndi; ləkin Saul adəmliri bilən Dawut wə uning adəmlirini tutimiz dəp ularni kərxioşili turdi. **27** Əmma bir həwərq Saulning kəxiəja kelip uningəja: — Filistiyələr zeminimizning jənub tərəpigə kirip buləng-taləng kiliwatidu, təzdin kaytsila, dedi. **28** Xuning bilən Saul yenip Dawutni kəşləxtin tohtap Filistiyələr bilən sokuxkili qikti. Xunga u yəz Sela-Həmməhlekot dəp ataldi. **29** Dawut bolsa u yərdin qikiş Ən-Gədinəng taq-kəroəjanlikidə turdi.

24 Saul Filistiyələni kəşləp qikişirip yanəjənda uningəja: — Mana, Dawut Ən-Gədidiki qəldə turuwətiptu, degən həwər berildi. **2** Saul əmdi pütkül Israildin hillənoəjan üq ming adəmmi elip Dawut bilən adəmlirini izdigili «Yawa tekilər» kəoram taxlikəja qikti. **3** U yolning yenidiki kəy kətanlirioəja kəlgəndə, xu yərdə bir əjar bar idi. U tarət kiliş üqün əjarəja kirdi; Dawut bilən adəmliri əjarning iqrısidə olturattı. **4** Dawutning adəmliri uningəja: — Mana Pərwərdigarning sanga:

— Öz düxminingni sening qolungoja berimən, nema sanga layiq körünsə xuni qilōjan, degən küni däl muxu kün ikən, dedi. Dawut qōpup Saulning tonining pexini tuydurmay kesiwaldi. **5** Lekin Saulning tonining pexini kaskini üqün Dawut kenglidə kattik əpsuslandi. **6** U ez adamliriga: — Pərwərdigar meni Pərwərdigar Əzi məsih qilōjan ojojamoja bundak kolumni uzartixtin saklisun, qünki u Pərwərdigarning məsihliginidur, dedi. **7** Xu söz bilan Dawut ez adamlirini tosup Sauloja qeqilōjili koymidi. Saul bolsa qōpup oqardin qikip ez yolioja kattı. **8** Andin Dawutmu turup oqardin qikip Saulning kaynidin: — I ojojam padixah! — dəp qakirdi. Saul kaynigə karawidi, Dawut egilir yüzini yərgə yaqqan halda təzim kildi. **9** Dawut Sauloja mundak dedi: — «Mana, Dawut seni kəstləxkə pürsət izdəwatidu, daydiojan kixilərnin sezigə nemixkə kulak salıla? **10** Mana бүгүн өз кезлири билən көрдилки, Pərwərdigar бүгүн oqarda silini ez kolumoja bərgənidı. Bəzilər manga uni ɵltürüwətkin, dedi; lekin mən silini ayap: — Ojojamoja kolumni uzartmaymən, qünki u Pərwərdigarning məsihliginidur, dedim. **11** Karisila, i ata, kolumdiki tonlirning pexigə. Silini ɵltürmə tonlirning pexini kaskanlikimdin xuni bilsiləki, kenglümədə siligə ya yamanlık ya asiylık yok, siligə gunah qilōjinim yok, lekin sili jenimni alojili paylimaktila. **12** Pərwərdigar mən bilan silining otturimizda həküm kılsun, mening hesabimni silidin Pərwərdigar alsun; lekin mening kolum siligə kɵtirülməydu. **13** Konilar: — «Rəzilik rəzillərdin qikidu» dəp eytkənikən, lekin ez kolum siligə kɵtirülməydu. **14** Israilning padixahı kimni tutkili qikti? Kimni qoqlap yürüdu? Bir ɵlük itni, halas! Yalqoz bir bürgini, halas! **15** Pərwərdigar sorakqi bolup mən bilan silining otturimizda həküm qıqarsun! U hək-nahəkni ayrip, dəwayimni sorap meni silining kolliridin halas kilip, adalat yürürgəy!» — dedi. **16** Dawut Sauloja bu sözlərnı eytkənda Saul: — Bu sening awazingmu, i oqlum Dawut? — dedi. Andin Saul yukiri awaz bilən yioqlap kattı. **17** U Dawutka: — «Sən mənə adilsən, qünki sən manga yaxxilik qayturdun, lekin mən sanga yamanlık qayturdum. **18** Sən бүгүн manga yaxxilik qilōjanlıqingni obdan kərsitip bərding; Pərwərdigar meni kolumgoja tapxurojan bolsimu, sən meni ɵltürmiding. **19** Birsı ez düxminini tapsa, uni aman-esən kətkili koyamdu? Pərwərdigar sening manga бүгүн qilōjan yaxxilıqing üqün sanga yaxxilik yandurojay. **20** Əmdi mana, xuni bildimki, sən jəzmən padixah bolısan, Israilning padixahlıkı sening kolumga tiklinıdu. **21** Lekin hazır Pərwərdigar bilən manga kəsəm kilōjinki, məndin keyin mening nəslimni yokatmay, namimni atamning jəmətidin əqürmigəysən», dedi. **22** Xuning bilən Dawut Sauloja kəsəm kildi. Saul ez əyigə yenip kattı; Dawut adamliri bilən qorojan-kıyaoja qikip xu yərdə turdı.

25 Samuil ɵldi. Pütkül Israil yioqlip uning üqün matəm tuttı; ular uni uning Ramahdıki ɵyidə dəpnə kildi. Dawut bolsa qōpup Paran qelıgə bardı. **2** Əmdi tirikqilıki Karməldə bolōjan, Maonda olturukluk bir adam bar idi. Bu kixi bək bay bolup üq ming qoy, bir ming əqkisi bar idi. U ez qoylirini Karməldə kırkiwatattı. **3** U adəmning ismi Nabal bolup, ayalining ismi Abigail

idi; ayali həm pəm-parasətlık həm ɵpt-turki qıraylık, lekin eri kattik qol wə rəzil idi; u Kaləbning əwladidin idi. **4** Dawut qəldə turup Nabalning ez qoylirini kırkiyidiojanlıkını anglap **5** On yax yigitni u yərgə mangdurup ularoja: — Silər Karməlgə qikip Nabalning kexioja berip, məndin uninggoja salam eytinglar. **6** Uninggoja: — «Yaxiojaysən; sizgə tinq-amanlık bolōjay, əyvingizgə tinq-amanlık bolōjay, həmə barlıqingizoja tinq-amanlık bolōjay! **7** Mən kırkiyoqlarning sizdə ix baxlıojanlıkını anglıdim. Sizning padıqiliringiz biz tərəplərdə turoqanda ularoja heq zəhmə yətküzmiduk; biz Karməldə turojan waqıtta ularning heq tərsisi yitip kətmidi. **8** Öz yigitliringizdin sorisingiz ular sizgə dəp beridu. Xunga biz kutluk bir künidə kəlduk, xunga yigitlirimiz nəziringizdə iltıpat tapsun; ez kolingizoja nemə qıksa xuni kəminiliringizgə wə oqlingiz Dawutka nemə qıksa xuni bərgəysiz», dənglar, — dedi. **9** Dawutning yigitliri u yərgə berip bu gəplərnıng həmminisi Dawutning namida uninggoja eytip andin jim turup saklıdi. **10** Nabal Dawutning hizmətkarlırioja jawab berip: — Dawut degən kim? Yəssəning oqlı degən kim? Bu künlərdə ez oqojilirini taxlap ketiwatkan hizmətkarlar tola. **11** Mən əzümning yemək-ıqmaklırimni wə yung kırkuoqlıqilirimgoja soyojan gəxni kəlgən jayı naməlum bolōjan kixilərgə bəramdim? — dedi. **12** Dawutning yigitliri kəlgən yolioja yenip kattı. Yenip kelip ular Dawutka həmə gəpni dəp bərdı. **13** Dawut ez adamliriga: — Hər biringlar ez kılıqlarını esinglar, dedi. Xuning bilən hərberi ez kılıqını [təsmisioja] astı, Dawutmu ez kılıqını astı. Andin tət yüzqə adəm Dawut bilən qikti, wə ikki yüz kixi jabduklar bilən kaldı. **14** Əmma Nabalning hizmətkarlıridin biri uning ayali Abigailoja: — Dawut əqlərnı qəldin oqojimizoja salam berixkə əwətkənikən; lekin u ularni tillap kayıp kattı. **15** Bu adəmlər bolsa, bizgə kəp yaxxilik qilōjan. Biz dalada ularning yenidə yürəgan waqıtlirimizdə bizgə heq yamanlık kəlmidi, bizning heq nərsimizdə yitip kətmigənidı. **16** Biz ularoja yekin jayda koy bakkan waqıtta ular keqə-kündüz bizgə sepildək bolōjanıdı. **17** Əmdi bu ixtin həwərdar boldıla, qəndək kılix kerəklikini oylixip bakqayla. Bolmisa, oqojimizgoja wə pütkül əydikilirigə bir bala-qaza kəlməy qalmaydu. U xunqə kaj bir adəmki, heqkim uninggoja sez kılixkə pətinalmaydu, dedi. **18** Abigail dərhal ikki yüz nan, ikki tulum xarab, bəx pixurulojan koy, bəx seah komaq, bir yüz kixmıx poxkili, ikki yüz ənjür poxkili elip exəklərgə artıp **19** ez yigitlirigə: — Mening aldimda beringlar; mana, mən kəynınglardin baray, dedi. Lekin u ez eri Nabaləja bu ixni demidi. **20** U ez exikigə minip taqning etikidin qüxkəndə, mana Dawut adəmliri bilən uning uduloja qüxüp uning bilən uqraxtı. **21** Dawut əslidə: — Mən bu kixining melini qəldə bikardin bikar qoşqad, uning barlıkıdin heqnemini yittürgüzmişanıdim; lekin u yaxxilıqning ornıda manga yamanlık kildi. **22** Uning adəmliridin ətigiqə birər ərkəni qaldurup koysam, Huda mən Dawutni uningdinmu artuk jazalıojay, degənidı. **23** Abigail Dawutni kɵrüp, aldirap exəktin qüxüp, Dawutning aldidə yikilip yüzini yərgə yeqip təzim kildi; **24** uning putlırioja esilip mundak dedi: — «I ojojam, bu kəbihlik manga hesabılsun; əmdi xuni

etünimänki, dedaklirining siligə söz kılıxioja ijazət kılıp, dedaklirining sezığə kulaq saloqayla: — **25** etünimänki, oqjam bu rəzil adam Nabaləja pisət kılımoqayla; qünki uning mijəzi huddi ismioja ohxaxtur; uning ismi «kaj», dərwəxə uningda kajlik tolimu eoqirdur. Lekin mən dedakliri bolsa oqjam əwətkən yigitlərnı kərmidim.

26 Əmdi i oqjam, Pərwərdigarning həyati bilən wə sening jening bilən kəsəm iqimänki, Pərwərdigar silini ez kolliri bilən kən təküp intikəm elixtin saqlıdı. Əmdi düxmənlimrimu, sili oqjaməja yamanlık kılmaqçı boləjanlarmu Nabaləja ohxax bolsun. **27** Əmdi dedakliri oqjaməja elip kəlgən bu sowojat bolsa oqjaməja əgəxkən yigitlərgə təksim kılınsun. **28** Silidin etünimänki, dedaklirining səwənlikini kaqürgəyła; qünki sili, i oqjam Pərwərdigarning jənglirini kılıp kəlgənli ri üqün, barlık künliridə silidə yamanlık tepilmioqini üqün Pərwərdigar jəzmən jəmətlirini məzmut kılıdu. **29** Birsı qərup silini koqlap janlirini izdisə, sili oqjamning jeni Pərwərdigar Hudalirining kəxidiki tirkələr haltisi iqidə orilip saqlinidu, lekin düxmənlinirining janlirini bolsa, u saləqəja selip qərup taxlaydu. **30** Əmdi Pərwərdigar sili oqjam toqrisidə eytən barlık yaxhi wədilirigə əməl kılıp, silini Israiləja bax kılıqanda xundək boliduki, **31** sili oqjamning nahəx kən təkmigənlikliri yaki ez intikamlirini almiəjanlikliri üqün kəngüllirigə putlikaxang yaki dərd bolmaydu. Wə Pərwərdigar oqjaməja nusrət bərginidə sili ez dedaklirini yad kılıqayla». **32** Dawut Abigailəja: — Seni bügün mening bilən uqrixixə əwətkən Israilning Hudasi Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhijə kayturulojay! **33** Əmdi əkil-parasitinggə barikalla, sangimu barikalla! Qünki sən bügün meni ez kolum bilən kən təküp intikəm elixtin tostung. **34** Lekin meni sanga ziyən-zəhmət yətküzüxtin saqlıqan Israilning Hudasi Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kılımənkı, sən mening aldimoja tezlinip kəlmigən bolsang, Nabalning adəmliridin heq ərkək ətigiqə tirik kəlməs idi, dedi. **35** Andin Dawut uning əzigə kəltürgən nərsilirini kolidin tapxurup elip uningəja: — Tinq-aman əytinggə barəqin, mana səzlingəgə kulaq selip, kənglüngni qəbul kıldim, dedi. **36** Abigail Nabalning kəxioja kəldi; mana, u əyidə xahənə ziyəpəttək bir ziyəpət ətküzüwatattı. Nabal kənglidə huxal idi wə intayın məst bolup kətkənidi. Xunga Abigail ətisi tang atkuəqə uningəja heq nəmə demidi. **37** Lekin ətisi Nabal məstliktin yexilgəndə ayali uningəja boləjan wəxələrnı dəp beriwidi, uning yüriki əlgəndək bolup, əzi taxtək bolup kəldi. **38** Wə xundək boldiki, təhmınən on kündin keyin Nabalni Pərwərdigar urdi wə u əldi. **39** Dawut Nabalning əlginini anglap: — Pərwərdigar mubarəktur. Qünki U mən Nabalın tartkən haqarət üqün dawayimni sorap Əz kulini yamanlıkın saqlıdı; əksiqə Pərwərdigar Nabalning yamanlıkini ez bəxioja yandurdi, dedi. Andin Abigailni ez əmrimgə alay dəp, uningəja səz kılıqılı əlqi mangdurdı. **40** Dawutning hizmətkarlıri Karməlgə Abigailning kəxioja kelip uningəja: — Seni əmrimgə alay dəp Dawut sanga səz kılıqılı bizni əwətti, dedi. **41** Abigail bolsa qərup yüzini yərgə təgküdək təzim kılıp: — Mana, dediking oqjamning hizmətkarlırining putlirini yuyuxkə kul bolsun, dedi. **42** Andin Abigail xu həman əzigə həmrəh

boləjan bəx qərisi bilən exəkkə minip Dawutning əqlirining kəynidin berip, uning ayali boldi. **43** Dawut Yizrəəlik Ahinoənin həm hotunlukka əloəndi. Xuning bilən bu ikkisi uningəja hotun boldi. **44** Lekin Saul Dawutka hotun kılıp bərgən kızı Mikəlni Gallimdiki Laixning oqlı Faltioja hotunlukka bərgənidi.

26 Əmdi Zifliklər Gibeəjoja Saulning kəxioja kelip: — Dawut Yəximənoja yekın Həkiləh egizlikigə yoxurunuwəptu əməsmu? — dedi. **2** Saul qərup Israildin hillənojan üq ming adəmnı elip, Zif qəlidə Dawutni izdigili u yərgə bardi. **3** Saul bolsa yol boyıda, Yəximənoja yekın Həkiləh egizlikidə qedir tiktı. Dawut qəldə turuwatattı; u Saulning qəlgə ez kəynidin qikkınidin həwər tapkanda **4** Dawut paylaqçılarnı mangdurup Saulning rastla kəlgənlikini bildi. **5** Dawut qərup Saul qedir tikkən jəyoja bardi; u Saul bilən qəxun sardari, Nərnıng oqlı Abnər yatqən yərnı kərdi. Saul bolsa qəxun istihkəmi iqidə uhlap yatqənidi, adəmliri qedirilirini uning ətrəpioja tikkənidi. **6** Dawut əmdi Hittiyərdin boləjan Ahimələk wə Yoabning inisi Zəruyanıng oqlı Abixəyoja: — Kim mən bilən ləxkərgəjoja qüxüp, Saulning yenioja baridı? — dəp soridi. Abixəy: — Mən sening bilən baray, dedi. **7** Xuning bilən Dawut wə Abixəy kəqidə qəxun bar yərgə beriwidi, mana Saul qəxun istihkəmi iqidə uhlap yatqənidi; uning nəyzisi təkiyisining yenidə yərgə kədəqlik turattı; Abnər bilən adəmliri uning ətrəpidə yatattı. **8** Abixəy Dawutka: — Huda bügün düxmınıngni qəlungəja tapxurdi. Səndin etünimänki, mənə nəyze bilən birlə sanjip uni yərgə kədəp koyuxkə ijazət bərgəysən! Ikki kətim sanjımmıng lazımi yəqtur, dedi. **9** Dawut Abixəyoja: — Uni yəqatmioqin. Kim Pərwərdigarning məsih kılıqiniəja kol uzitip gunəhoja tartilmioqan? — dedi. **10** Dawut yənə: — Pərwərdigarning həyati bilən [kəsəm kılımənkı], Pərwərdigar jəzmən uni uridu; ya uning əlidiəjan küni kelidu ya u jənggə qüxüp həlak bolidu. **11** Pərwərdigar meni Pərwərdigarning məsihliginigə kol uzitixidin saqlıqay! Əmma uning bəxidiki nəyze bilən su idixini əlojan, andin kətəyli, dedi. **12** Xuning bilən Dawut nəyze bilən idixni Saulning bəxining yenidin elip, ikkisi qikiq kətti. Əmma heqkim kərmidi, tuyupmu kəlmidi həm oyoqinip kətmidi, bəki həmmisi uhlawərdi; qünki Pərwərdigar bir qəttik uyquni ularning üstigə qüxürgənidi. **13** Dawut uduldiki tərəpkə ətiq yirəkrək bir dəngning tərpidə turdi; ularning arilikı yirək idi. **14** Dawut qəxun bilən nərnıng oqlı Abnərgə towlap: — Jawab bərməmsən, i Abnər! — dedi. Abnər: — Padixəhka towliəuqı kim sən? — dedi. **15** Dawut Abnərgə: — Sən batur əməsmu? Israilda sanga kim təng kələləydu? Nəmixkə oqjang padixəhni koqdimiding? Qünki həlkətin bir kixi oqjang padixəhni həlak kılıqılı kiriptu. **16** Sening bundək kılıqinıng yaxhi əməsi Pərwərdigarning həyati bilən [kəsəm kılımənkı], Pərwərdigar məsih kılıqan oqjanglarnı koqdimioqanlikinglar üqün əlümgə layik boldunglar. Əmdi padixəhning nəyzisi wə bəxining yenidiki su idixinıng kəyərđilikigə qarap bəkinglar, dedi. **17** Saul Dawutning əwazini tonup: — Bu sening əwazıngmu, i oqlum Dawut! — dedi. Dawut: — I oqjam padixəh, bu mening əwazımdur, dedi. **18** U yənə: — Nəmixkə oqjam əz kulini mundək koqılaydu? Mən

nemə kiliptimən? Qolumdə nemə yamanlıq bar? **19** Əmdi oşjam padixah öz kulining səzigə kulaq salojay. Pərwərdigar silini mangu kərxı kozoqatқан bolsa bir hədiyə-kurbanlıq uning kənglini razi kılojay; lekin insan baliliri bolsa, ular Pərwərdigarning aldida lənətkə kalsun, qünki ularning əmdi meni Pərwərdigarning mirasidin bəhərimən boluxtın məhrum kılip, meni baxқа ilahlarəja ibadət kıl, degini bolidu. **20** Əmdi mening kənim Pərwərdigarning huzuridin yirak yərgə təkülmisun; qünki taşlarda bir kəklıknı owlıoşandək İsrailning padixahı bir yaloquz bürgini izdigili qikıptu, dedi. **21** Saul: — Mən gunah kıldim; yenip kəlgın i oşlum Dawut; mening jenim bügün kəzlıringdə əziz sanaloşını üqün mən sanga bundın keyın heq ziyan-zəhmət yətküzməymən; mana, əhməklik kıldım, bək ezıptımən, dedi. **22** Dawut jawab berip: — Mana padixahning nəyzi, oşulamların biri kelip uni yandurup alsun. **23** Pərwərdigar hər adəmnıng həkkaniyliki bilən sadıklıqıə karap yanduroşay. Qünki bügün Pərwərdigar silini mening qolumoşə tapxurdi, lekin mən Pərwərdigarning məşlıqlıgına kol uzıtıxni halimidim. **24** Mana, bügün silining janlıri mening kəzlırimdə əziz boləandək mening jenim Pərwərdigarning kəzıdə əziz boləşay, u meni həmmə awariqılıktın kutquzəşay, dedi. **25** Saul Dawutқа: — Əy oşlum Dawut, bərikətləngəysən. Sən jəzmən uluş ixlarnı kılisən, ixliring jəzmən rawajlık bolidu, dedi. Andın Dawut əz yoloşə kətti, Saulmu əz jayoşə yenip bardı.

27 Dawut kənglıdə: — Həman bir küni Saulning qolıda həlak bolıdoşan ohxaymən. Xunga Filistylərnıng zemınıəşə təzdın keqıp ketıxımdın baxқа amal yoq, Xundək kılsam Saul İsrail zemını ıqıdə meni tepıxtın ümıdsızlınıp, izdəxtın kol üzıdu, wə mən uning kolıdın kutulımən, dəp oylıdı. **2** Xuning bilən Dawut kopup uningəşə əgəxkən altə yüz adəmnı elıp Gatning padixahı Maoqning oşlı Akıxning kəşıəşə bardı. **3** Əmdi Dawut wə adəmliri, yəni hərбіri əz aılısidıkilər bilən billə Gatta Akıx bilən turdı. Dawut ikki ayalı, yəni Yızrəəllik Ahınoam wə Nabalning tul hotunu Karməllik Abigail bilən billə xu yərdə turdı. **4** Saul: — Dawut Gatқа keqıptu, degən həwərnı anglıəşanda, uni yənə izdəp yürımdı. **5** Dawut Akıxқа: — Əgər kəzlırining aldida iltıpat tapқан bolsam, olturuxum üqün səhradıki bir xəhərdın bizgə bir jay bərgəşə; kulung kəndəkmə xəhənə xəhərdə silining qəxlırıda tursun, dedi. **6** U küni Akıx uningəşə Zıklag xəhıri ni bərdı. Xuning üqün Zıklag bügünki küngıqə Yəhuda padixahlırıəşə təwə bolup kəlməktə. **7** Dawut Filistylərnıng zemınıda turoşan waqıt bir yıl tət ay boldı. **8** Dawut bolsa əz adəmliri bilən qikıp Gəxuriylarəşə, Gəzriylərgə wə Amaləklərgə həşum kılip, ularni bulang-talang kılip turattı (qünki ular kədimdın tartıp Xuriəşə kirix yolıdın tartıp Misir zemınıəşəşə boləşan xu yurttə turattı). **9** Dawut [hərketim] zemındıkilərnı kirıp ər yaqi ayal bolsun, bırınnı tirik qaldurmayttı wə koy, kala, əxək, təgə wə kiyim-keqəklərnı elıp Akıxning yenıəşəşə yenip kelətti. **10** Akıx: — Bügün qaysı jaylarnı bulang-talang kıldınglar, dəp sorayttı; Dawut: — Yəhuda zemınıning jənub tərıpını, Yərahməəllıklərnıng jənub tərıpını wə

Keniylərnıng jənub tərıpını bulang-talang kılduk, dəyttı. **11** Dawut ər yaqi ayallarning bırınnımu Gatқа tirik elıp kəlməyttı; qünki u: — Ular bizning toşrımmızdın, «Dawut undək-mundək kıldı» dəp gəş kılıxi mumkin, dəyttı. Dawut Filistylərnıng zemınıda turoşan waqıtıda u daim xundək kılattı. **12** Xunga Akıx Dawutқа ixəndı: — «Əmdi u həlki İsrailni əzıdın səskəndürüwəttı; mening hizmitımdə mənggü kul bolıdu», dəp oylıdı.

28 U künlərdə Filistylər İsrailəşə kərxı jəng kılix üqün əz qoxunlırını yioşdı. Akıx Dawutқа: — Bilixing kərakki, adəmliringni elıp mening bilən jəzmən jənggə qikıxıng lazı, dedi. **2** Dawut Akıxқа: — Undəkta sili kullirining nemə kılaydıəşanlıkını bilip qalıla — dedi. Akıx Dawutқа: — Mana, seni əzımgə mənggülik pasıban kılay, dedi. **3** (Samuil elgəndı wə pütkül İsrail uning üqün matəm tutup uni əz xəhıri boləşan Ramaşda dəpnə kıloşanıdı. Saul bolsa jınkəxlər bilən palqılarnı zemındın koşlap tıktı). **4** Filistylər toplıxıp qikıp Xunəmdə qedir tıktı. Saulmu həm pütkül İsrailni yioşıp, Gilboahda qedir tıktı. **5** Saul əmdi Filistylərnıng qoxun bargahını kərgəndə kərkəş, yürıki su bolup kətti. **6** Saul Pərwərdigardın yol sorıdı; lekin Pərwərdigar ya qüş bilən ya «urım» bilən ya pəyoşəmbərlər arklılik uningəşə jawab bərmıdı. **7** Xuning bilən Saul hizmətkarlırıəşə: — Manga palqi jınkəş bir hotunni tepıp bəringlar, mən berip uningdın yol soray, dedi. Hizmətkarlıri uningəşə: — Ən-Dorda jınkəş bir hotun bar ikən, dedi. **8** Saul nıkablınıp, baxқа kiyımlərnı kiyıp ikki adəmnı həmrah kılip bardı. Ular keqışı berip hotunıng kəşıəşə kəldı. U hotunoşə: — Manga jın qakırıp pal eqıp, mən degən bırınnı kəşımoşə kəltürğın, dedi. **9** Hotun uningəşə: — Mana, Saulning kıloşanlırını, yəni zemındın jınkəxlərnı wə palqılarnı yoqatқанlıkını əzıng bilisən; nemıxқа meni öltürüxkə jenımoşə tuzək koyısən, dedi. **10** Saul uningəşə Pərwərdigar bilən kəşəm kılip: — Pərwərdigarning həyatı bilən kəşəm kılimənki, bu ix üqün sanga jaza bolmaydu, dedi. **11** Hotun: — Sanga kimni qikirimən? — dəp sorıdı. U: — Manga Samuilni qıkarəşın, dedi. **12** Hotun Samuilni kərgəndə kattık awaz bilən qırkırdı, andın Sauləşə: — Nemıxқа meni gollaysən? Sən əzıng Sauləşə! — dedi. **13** Padixah uningəşə: — Kərkəmıəşın! Nemini kərdüng? — dedi. U Sauləşə: — Mən bir ilahning yərdın qıkkınıni kərdüm, dedi. **14** U: — Uning kıyapıtı kəndək ikən? dedi. Hotun: — Qeri bir boway qıkiwatıdu; u yepınqə kıyğənıkən, dedi. Saul: — U Samuil ikən, dəp bilip, yüzını yərgə yekıp təzım kıldı. **15** Samuil Sauləşə: — Nemıxқа meni awarə kılip qıkarəşın? — dedi. Saul: — Mən tolımu pərixan boldum; qünki Filistylər manga kərxı jəng kıliwatıdu, wə Huda məndın yıraklap, manga yaqi pəyoşəmbərlər arklılik yaqi qüxlər arklılik heq jawab bərməşwatıdu. Xunga mening nemə kılixim kəraklıkını manga bildürğəşən dəp, seni qakırdım, dedi. **16** Samuil: — Pərwərdigar səndın yıraklap, düxming boləşandın keyın nemıxқа məndın məşlıhət soraysən? — dedi. **17** —Pərwərdigar Əzi üqün mən arklılik eytkınıni kıldı; Pərwərdigar padixahlıkını kolungdın yırtıp elıp, qoxnangəşə, yəni Dawutқа bərdı. **18** Sən Pərwərdigarning səzigə kulaq salmay, uning Amaləklərgə karatқан kattık oşəşıpnı yürğüzımgıning üqün Pərwərdigar bügün sanga xu ixni kıldı. **19**

Pärwərdigar özün bilən Israilnimo Filistiyərləning kəliyə tapxuridu; ətə sən wə oşullirine mening bilən billə bolisilə; wə Pärwərdigar Israilning kəxuninimo Filistiyərləning kəliyə tapxuridu, dedi. **20** Saul xuan yərgə düm yikildi, Samuilning səzlidirin kattik kərkəp kətti; bir kəqə-kündüz tamaqmu yemigəqə, maşdurimu kəlmidi. **21** Ayal əmdi Saulning kəxiyə berip uning tolimu pərxan boləjini kəriş, uningə: — Mana, dedəkliri jenini aləniyə elip koyup tapilojanliriyə binaən kildim. **22** Əmdi silidin etünimən, dediklirining səzige kirgəyła; meni silining aldiririyə bir qixləm nan kəltürükə unioyayla; xuning bilən sili yəp kəwəwə tēp andin əz yolliriyə kətəyła, dedi. **23** Ləkin u rət kilip: — Yeməymən, dəp unimidi. Uning hizmətkarlıri həm ayalmu yeyixni uningəyə dəwət kilixti; u yərdin kopup kariwatta olturdi. **24** Ayalning əyidə bir bordak mozay bar idi. U dərhal uni soydi; həm hemir yuoyurup petir nan pixürüp bardı. **25** U uni Saul bilən hizmətkarlırining aldiyə koydi. Ular yəp bolup, xu kəqisi kətti.

29 Filistiyərlə həm mə kəxunlirini yioyri Afəktə jəm kildi; Israilar Yizrəaldiki buləgning yenidə qədir tiktı. **2** Filistiyərləning sərdarlıri yüz yaki mingdin əskərnı baxlap, səp tizip kəldi; ularning kəynidin Dawut əz adəmlirini baxlap Akix bilən qikip səp tüzdi. **3** Filistiyərləning əmirliri: — Bu İbraniylar bu yərdə nemə ix kilidu? — dedi. Akix Filistiyərləning əmirliriyə: — Bu Israilning padixahı Saulning hizmətkari Dawut əməsmu? U bu yərdə birnəqə kün, birnəqə yillardin beri mən bilən turojan əməsmu? U mənə kəlgən kündin tartip bu künigə uningdin heq əyib baykimidim, dedi. **4** Əmma Filistiyərləning əmirliri uningəyə aqqiklandı. Filistiyərləning əmirliri uningəyə: — Uni kəyturuwət! Bu kixi sən özün uningəyə orunlaxturojan jəyəyə kətsun; biz bilən billə soquxkə qixmisun, bolmisa, u soquxta bizgə rəkiş bolup kəlixı mumkin. Bu adəm əz oşojisi bilən nemisi arkişlik yarixidu? Bu adəmləning baxliri əlix bilən bolmamdu? **5** Bu kiz-ayallar burun uning toşrisidə ussul oynap kəxək kətip: — Saul minglap oltürdi, wə Dawut on minglap oltürdi, dēgən Dawut əməsmu? — dedi. **6** Akix Dawutni qəkirip uningəyə: — Pərwərdigarning həyati bilən [kəşəm kilip eytimənkil], sən durus adəmsən, sening mening bilən ləxkərgəhdə hizməttə boluxung kəzlimdə yahxi ixtur; qünki mənə kəlgən kündin tartip bu künigəyə səndin heq yamanlik baykimidim. Ləkin sən əmirlərgə yəkməpsən. **7** Xunga tinq-aman yenip kətkin, bolmisa Filistiyərləning əmirliirini narazi kilip koyisən, dedi. **8** Dawut Akixkə: — Mən nemə kildim? Silining kəxliiriyə kəlgən kündin tartip bu künigəyə kiləjan kəysi [yamanlikim] üqün meni oşjam padixahning duxmənliri bilən soquxkili barəqzmayla? — dedi. **9** Akix Dawutkə jəwə berip: — Kəzlimdə Hudaning bir pərixisidə kə mənə yahxi ikənlikingni bilimən. Ləkin Filistiyərləning əmirliiri seni biz bilən billə jənggə qixmisun dəwatidu, dedi. **10** Xunga ətə səhərdə kopunglar, özün wə billə kəlgənlər, yəni mən hojəngning hizmətkarlıri; səhərdə kopunglar, tang yoruxi bilənla qikip kətinglar, dedi. **11** Xunga Dawut əz adəmliri bilən səhərdə turup Filistiyərləning zeminiyəyə mənigdi. Filistiyərlə bolsa Yizrəəlgə qikti.

30 Xundə k boldiki, Dawut wə adəmliri üqinqi küni Ziklagkə yetip kəldi; mana, Amaləklər jənub tərəkə wə Ziklagkə hujum kilip, Ziklagni wəyrən kilip ot kəyup kəydürgenidi. **2** Ular səhərdiki kiz-ayalları, qəng bolsun, kişik bolsun, ularning həmmisini əsirgə aldı. Ulardin heqkimni oltürməy, həmmisini elip, yoliyə qikkənidi. **3** Dawut əz adəmliri bilən səhərgə kəlgəndə, mana, səhərdə alikaqan kəyüp tügigənidi; ularning ayalliri wə oşul-kizliri əsirgə elinənidi. **4** Əmdi Dawut wə uning bilən billə boləjan həlk kattik yioyə-zar kətürüxti, taki maşduri kəlmioyqə yioylaxti. **5** Dawutning ikki ayali, Yizrəəlik Ahinoəm bilən Karməlik Nabaldin tul kəlojan Abigailmu əsirgə elinənidi. **6** Dawut kattik əzablandı; qünki barlik halayik, hər biri əz oşul-kizliri üqün kəyoyurup oşəzəplinip uni qalmaqəsək kilip oltürəyli, deyixiwatatti. Əmma Dawut ezini Hudasi Pərwərdigardin kuy-kəwəwətləndürdi. **7** Dawut Ahiməlkəning oşli kəhlin Abigailmu: — Əfodni yeniməyə elip kəlgin, dedi. **8** Dawut Pərwərdigardin: — Bu kəxunni kəşəyaymu? Ularəyə yetixələrmənmu? — dəp soridi. U: — Kəşəyay; sən jəzmən ularəyə yetixiwəlisən həm həmmisini kəyturup kələləysən, dedi. **9** Dawut wə uning bilən billə boləjan ətə yüz adəm berip Besor wədisiəyə yetip kəlgəndə, kəyində sərilüp kəlojanlar xu yərdə kəldi. **10** Dawut əzi tət yüz adəm bilən dawamlı kəşəyay; ikki yüz adəm həlsirəp kətkəqə, Besor wədisidin oşləməy kəyində kəlojanidi. **11** Ular daladə Misirlik adəmi uqratti. Ular uni Dawutning kəxiyəyə elip kəlip, uningəyə nə berip yegüzdi, su iqtüzdi; **12** uningəyə bir parqə ənjür poxkili bilən ikki kixmix poxkilinimu bərdi. U buları yəp, uningəyə kəytidin jan kirdi; qünki u üq kəqə-kündüz nə yemigən, sumu iqmigənidi. **13** Dawut uningdin: — Sən kimgə təwə? Sən kəyərlikсэн? — dəp soridi. U: — Mən Misirlik yigiti bolup, bir Amaləknəng kəlimən. Ləkin mən üq kün ilgiri kəsəl bolup kəloqəqə, oşjam meni taxliwətti. **14** Biz əsli Kərtiyərləning yurtining jənub tərpiyə wə Yəhədə zeminiyəyə wə Kəlabnəng zeminiyəning jənub tərpiyəyə hujum kilip buləng-taləng kilduk; xundəklə Ziklagni kəydürüwətkəniduk, dedi. **15** Dawut uningdin: — Bizni u [dixməni] kəxuni tərəkə baxlap baraləmsən, dedi. U: — Hudaning nami bilən mən seni oltürməymən, seni oşəngning kəliojimtu tutup bərməymən dəp kəşəm kilsila, silini u kəxunning kəxiyəyə baxlap baray, dedi. **16** Uni u yərgə baxlap barəyəndə, mana ular pütkül yərgə yeyilip, yəp-iqip Filistiyərləning zeminiyin həm Yəhədə zeminiyin aləjan qəng oljilirdin hux bolup ussul oynixiwatatti. **17** Əmma Dawut xu küni gugumdin tartip ikkinqi küni kəqkiyə uları urup kirdi. Təgigə minip bədə kəqən tət yüz yigittin bəxkə heqbir adəm kəqip kətulmidı; **18** wə Dawut Amaləklər buluwəlojan həmmə nərsini andurup aldı; özining ikki ayalinimu kətkuzuwəldi. **19** Amaləklər elip kətkən oşul-kiz, mal-mülüklər wə bəxkə həmmə nərsini Dawut ulardin kəyturuwəldi. Həqnemə, qəng bolsun kişik bolsun qixüp kəlmiojanidi. **20** [Dawutning adəmlidi] kəyturuwəlojan mallirining aldiyəyə [oljə lojan] bəxkə koy wə kala padiləri selip həydəp kətiwatatti. [Uning adəmliri] kətiwətip: — Bular Dawutning oljisi, deyixti; Dawut ularning həmmisini əzigə aldı. **21** Dawut həlsizlinip

ezi bilən billə baralmioqan Besor wadisining boyida kaldurup kətkən ikki yüz adəmning kexioqə yetip kəldi; ular Dawut wə uning bilən kəlgən adəmlərnin aldioqə qıktı, Dawut həlkning kexioqə berip ularoqə salam kıldi. **22** Lekin Dawut bilən baroqanlarning arisidiki rəzil adəmlər wə ərziməslərnin həmmisi qoqup: — Bular biz bilən barmioqandin keyin biz yandurup aloqan oljidin ularoqə heq nemə bərməyli. Ular pəkət hər biri öz hotunbalilirini elip kətsun, dedi. **23** Əmma Dawut: — Yaq, i buradərlirim; Pərwərdigar bizgə təksim kıloqanni [ularoqimu təksim] kılmasaq bolmaydu. Qünki U bizni qooqdap bizningkigə tajawuz kılolanlarni qolimizioqə tapxurdi. **24** Bu ixta kim silərgə maqul dəydu? Qünki soquxqa qüxkənnin ülüxi kəndəq bolsa yük-taklaroqə karioquqılarninmu ülüxi xundəq bolidu; həmmə adəm təng bəlüxsun — dedi. **25** Xu kündin tartip bu Israil üqün həküm-bəlgilimə kılıp bekitildi. Bügüngiqə hən xundəq, **26** Dawut Ziklagka yetip kəlgəndə, oljidin dostliri boləqan Yəhuda aqsakallirioqə əwətip: — Mana, Pərwərdigarning düxmənliridin aloqan olja silərgə bir sowoqat bolsun, dedi. **27** U oljidin hən Bəyt-əldikilərgə, jənuviy Ramottikilərgə, Yattirdikilərgə, **28** Aroərdikilərgə, Sifmottikilərgə, Əxtəmoədikilərgə, **29** Raqəldikilərgə, Yərahməəlliklərnin xəhərliridikilərgə wə Keniylərnin xəhərliridikilərgə, **30** Hormahtikilərgə, Koraxəndikilərgə, Atəktikilərgə, **31** Həbrondikilərgə wə Dawut wə adəmliri billə yürəqən həmmə yərdikilərgə sowoqat əwətti.

31 Əmdi Filistiyələr Israil bilən jəng kıldi. Israilning adəmliri Filistiyələrnin aldidin qeqip, Gilboa teoqida kirip yikiltildi. **2** Filistiyələr Saul wə uning ooqullirini tap besip qooqlawatatti. Filistiyələr bolsa Saulning ooqulliri Yonatan, Abinadab, Məlkixuani urup əltürdi. **3** Saulning ətrapini urux qaplıdi; okyaqılar Sauloqə yetixti; u ya oki bilən eoqir yarilanduruldi. **4** Andin Saul yaraq kətürgüqisigə: — Kiliqinzi suoqurup meni sanjip əltürüwətkin; bolmisa bu hətnisizlər kelip meni sanjip, meni horlukka qoyuxi mumkin, dedi. Lekin yaraq kətürgüqisi intayin kərkup ketip, unimidi. Xuning bilən Saul kiliqni elip üstigə əzini taxlıdi. **5** Yaraq kətürgüqisi Saulning əlginini kətürp, umu ohxaxla əzini kiliqning üstigə taxlap uning bilən təng əldi. **6** Xuning bilən Saul, üq ooqli, yaraq kətürgüqisi wə uning həmmə adəmliri xu kündə biraqla əldi. **7** Əmdi wadining u təripidiki həmdə İordan dəryasining bu yekidiki Israillar əskərlirining qaqqanlikini wə Saul bilən ooqullirining əlginini kərginidə, xəhərlərnə taxlap qaqtı, Filistiyələr kelip u jaylarda orunlaxti. **8** Əmdi xundəq boldiki, ətisi Filistiyələr əltürülənlərnin kiyim-keqəklirini salduruwəloqli kəlgəndə Gilboa teoqida Saul bilən ooqullirining əlük yatqanlikini kərdi. **9** Ular uning bexini kesip sawut-yaraqlirini saldurup bularni Filistiyələrnin zemininin həmmə yərlirigə apirip buthanilirida wə həlkning arisida bu hux həwərnə tarqatti. **10** Ular uning sawut-yaraqlirini Axtarat buthanisida qoyup əlükini Bəyt-Xan xəhəridiki sepiloqə esip qoydi. **11** Əmdi Yabəx-Gileadta olturoquqılar Filistiyələrnin Sauloqə nemə kıləqinini anglioqanda **12** ularning iqidiki həmmə baturlar atlinip keqiqə mengip, Saul bilən ooqullirining əlüklerini Bəyt-Xəndiki sepildin

qüxürüp, ularni Yabəxkə elip berip u yərdə kəydürdi. **13** Andin ularning səngəklirini Yabəxtiki yuloqunin tütüwigə dəpnə kılıp yəttə kün roza tutti.

Samu'il 2

1 Saul o'lgandin keyin, Dawut Amalaklarni kirojin kilip yenip kalganda, u Ziklagda ikki kun turdi. **2** Uchinchi kuni xundak boldiki, mana Saulning laxkergahidini kiyimi yirtik wə bexioja topa-qang qaqkan bir adəm kaldi. U Dawutning kexioja kalganda, yergə yikilip bax urdi. **3** Dawut uningdin: Nədin kəlding? dəp soridi. U jawap berip: Israilning laxkergahidini keqip kəldim — dedi. **4** Dawut uningdin: Ix kəndak boldi? Manga dəp bərgin, dedi. U: Həlk jəngdin kaqti, həlktin bək jik kixi soxuxta əldi. Saul bilən oqli Yonatanmu əldi, — dedi. **5** Dawut həwər elip kəlgən yigittin: Saul bilən oqli Yonataning olginini kəndak bilding? — dəp soridi. **6** Uningoja həwər bərgən yigit: Mən tasadiپی Gilboa teojoja qikkənidim, mana Saul nəyziyə yəlinip turuptu; jəng harwiliri wə atliqlar uningoja hujum kilip uni koşlawatatti. **7** U kəynigə qarap meni kərtip qakirdi. Mən «Mana mən», dedim. **8** U: Oziing kim bolisən, dəp məndin soriwidi, mən Amaləklərdinmən, dedim. **9** U yənə manga: Üstümdə turup mən əltürüwətkin; gərgə jənim məndə bolsimu, mən bək əzəplinip ketiwatimən — dedi. **10** Xunga mən uning üstidə turup, uni əltürdüm, qünki, u xu halda yikilsila, tirik qalmaydiəjanlikini biləttim. Andin bexidiki tajni wə bilikidiki biləzükni elip muxu yərgə ojojamoja elip kəldim, — dedi. **11** Xuan Dawut əz kiyimlirini yirtip, tilma-tilma kiliwətti; uning bilən boləjan barlik adəmlərmu həmə xundak kildi. **12** Ular Saul bilən oqli Yonatan üçün, Pərwərdigarning həlki üçün, xundakla Israilning jəməti üçün matəm tutup ah-zar kərtürüp kəxkiqə roza tutti; qünki ular kiliq astida yikilip qaza kiləjanidi. **13** Dawut uning əziyə həwər bərgən yigittin: Kəyərdin sən? — dəp soridi. U: Mən bir Amalək musapirning oqlimən — dedi. **14** Dawut uningoja: Sən kəndakmu Pərwərdigarning məsih kiləjanini halak kilixkə kolungni soxuztin kərkəmiding? — dedi. **15** Andin Dawut əz oqulamiridin birini qakirip uningoja: Buyakka kəl, uningoja etilip berip, uni əltürgin — dəp buyrudi. Xuning bilən u uni uruwidi, [Amalək] əldi. **16** Dawut uningoja: Qan kəzring bəxingoja qüxsun! Qünki əz əozjing Pərwərdigarning məsih kiləjanini əltürginəggə guwahlik berip əyibildi, — dedi. **17** Xuning bilən Dawut Saul bilən oqli Yonatan üçün matəm tutup mundaq bir nəzmə oqudi **18** (u «Okya» dəp atəlan bu nəzməni pütkül Yəhuda həlkiyə əgitingar, dəp buyrudi. Dərwəxə u «Yaxar» degən kitabta pütülgənid): — **19** — I Israil, sening güzəl əzizing yuqiri jayliringda kirojin bolup yatidu! Palwanlar xundak dəhəxtlik yikildiəju! **20** Gat xəhiridə bu həwərnə bərmənglar, Axkelonning koqlirida uni elan kilmənglar, Filistiyining kizliri xadlanmisun, Hətnisizlərnəng kizliri təntənə kilmisun! **21** I Gilboa taqliri, üstünglarəja nə xəbnəm bolmisun, nə yamoqur qüxmisun, Nə silərdə kətürülmə hədiyələr üçün həsul beridiəjan etizlar yənə kərünmisun! Qünki u yərdə palwanlarning kəlkini buləandi; Saulning kəlkini yaə bilən sürülməydiəjan boldi. **22** Kirilidiəjanlarning kəninə təkəməy, Palwanlarning tenidiki yəojini qapmay, Yonataning okyasi heqqaqan [jəngdin] yənojan əməs, Saulning kiliqi heqqaqan kinqoja kaytқан əməs. **23** Saul bilən Yonatan həyat wəktidə səyümlük həmə yekimlik idi,

Ular əlümidimu bir-biridin ayrilmidi; Ular bürkütlərdin qakkan, xirlərdin küllük idi. **24** I Israil kizliri, Saul üçün yiojlanglar, U silərnə bezəp kizoqə kiyimlərnə kiydürüp, Kiyimlirənglarnə altun zibu-zinnət bilən zinnətligənid. **25** Palwanlar kəskin jəngdə xundak dəhəxtlik yikildiəju! Yonatan yuqiri jayliringda kirojin bolup yatidu! **26** Sən üçün həsrəttə kəldim, i inim Yonatan! Manga xunqə səyümlük iding! Manga boləjan muhəbbitin kəltis idi, Həttə kiz-ayallarning muhəbbitidin artuk idi. **27** Palwanlar xundak dəhəxtlik yikildiəju! Jəng korəlliri xundak dəhəxtlik wəyran kilindiəju!»

2 Andin keyin Dawut Pərwərdigardin yol sorap: Yəhuda xəhərlirining birigə qikaymu? dedi; Pərwərdigar uningə: — Qikkin, dedi. Dawut, nəgə qikay? — dəp soriwidi, U: Həbronəja qikkin — dedi. **2** Xuning bilən Dawut ikki ayali bilən, yəni Yizraəlik Ahinoam wə əsli Karməlik Nabalning ayali boləjan Abigail bilən u yərgə qikti. **3** Dawut uning bilən birgə boləjan adəmlərnəng hər birini həmə ularning hər biri əz eyidikilərnə u yərgə elip qikti; ular Həbronning xəhərliridə olturəkləxti. **4** Yəhudaning adəmlirimu u yərgə kəlip Dawutni Yəhuda jəmətiyə padixə boluxkə məsih kildi. Dawutkə Saulni dərnə kiləjanlar Yəbəx-Gileadtikilər, dəp həwər berildi; **5** Dawut Yəbəx-Gileadtikilərgə əlqilər əwətip ularəja: — «Ojojənglar boləjan Sauləja xundak yaxhilik kilip, uni dərnə kiləjininglar üçün Pərwərdigar silərgə bəht-bərikət ata kiləja. **6** Pərwərdigar silərgə mehribanlik wə əz wəpalikini kərsətkəy; silər bundak kiləjininglar üçün mənmu bu yaxhiliklərnə silərgə kayturimən. **7** Əmđi həzir əoyərtəlik bolunglar; qünki ojojənglar Saul əldi, Yəhuda jəməti mən məsih kilip, əzligə padixə kildi» — dəp həwər yetküzdi. **8** Əmma Saulning kəoxuning sərdari Nərnəng oqli Abnər Saulning uqli Ixbəxtəni Məhanəmoja elip berip, **9** uni Gileadkə, Gəxuriyləroja, Yizraəlgə, Əfraimoja, Binyaminəja wə xundakla pütkül Israiləja padixə kildi. **10** Saulning oqli Ixbəxtə padixə boləjanə kirik yaxkə kirgənid. U Israilning üstidə ikki yil səltənət kildi. Həlbuki, Yəhuda jəməti Dawutkə əgixətti. **11** Dawutning Həbronəda Yəhuda jəməti üstidə səltənət kiləjan wəktə yəttə yil altə ay boldi. **12** [Bir küni] Nərnəng oqli Abnər Saulning oqli Ixbəxtəning adəmliri bilən Məhanəməndin qikip Gibeonəja bardi. **13** Xu qəojdə Zəruiyəning oqli Yoab bilən Dawutning adəmliri qikip ular bilən Gibeondiki kəlnəng yənidə uqraxti. Ularidin bir tərəp kəlnəng u yekida, yənə bir tərəp kəlnəng bu yekida olturdi. **14** Abnər Yoabkə: Yigitlər koqur əldimizdə elixip oynisun — dedi. Yoab: Kəpsun — dedi. **15** Ular bəkitilgən san boyiqə Binyamin bilən Saulning oqli Ixbəxtə tərəptin on ikki kixi wə Dawutning adəmliridin on ikki kixi qikip olturiəja ətti. **16** Ular bir-birining bəxini kəmallap tutup hər biri rəqibining biqiniəja kiliqi bilən sanjixti, həmmisi yikilip əldi. Xuning bilən u yə: «Kiliq bislirining etizi» dəp ataldi; u Gibeondidur. **17** U kündiki boləjan soxuxux intayin əxəddiy boldi; Abnər bilən Israilning adəmliri Dawutning adəmliri tərəpidin məəjlup kilindi. **18** Xu yərdə Zəruiyəning oqulliri Yoab, Abixay wə Asahəl degən üçəylən bar idi. Asahəl huddi daladiki jərəndək qakқан idi. **19** Asahəl Abnərnəng kayidin koşlap yügürdi; Abnərgə əgixip onəja yaki soləja

burulmay tap besip koʻchirdi. **20** Abnər kəynigə qarap: Sən Asahəlmusən? — dəp soridi. U: — Xundak, mən xu, dəp jawab bərdi. **21** Abnər uningəy: Ya ongoʻya ya soləja burulup yigitlarning birigə hujum kilip uning yarioqini əzūnggə tartiwaləjin, dedi. Ləkin Asahəl uni koʻqolaxtin buruluxkə unimidi. **22** Abnər Asahəlgə yənə: Məni əmđi koʻqolmay burulup kətkin; mən sən nemə dəp urup yikitkudəkmən? Undak kilsam akang Yoabning alđida kəndəkmə yüzümmi kətürüləymən? — dedi. **23** Ləkin Asahəl yənila koʻqolaxtin tohtimidi; xuning bilən Abnər nəyzişining tutqūqini uning kərsikioʻja tikiwətti. Nəyze dümbisini tixip qikti; u xu yərdə yikilip əldi. Xundak boldiki, Asahəl yikilip əlgən yərgə hazir kelidəjan hər bir kixilər u yərdə tohtap kalidu. **24** Xuning bilən Yoab bilən Abixay Abnərni koʻqolaxti. Kün patkənda ular Gibəonning qəligə mangidəjan yolning boyioʻja, Giah yezisining udulidiki Ammah edirlikioʻja yetip kəldi; **25** Binyaminlar bolsa Abnərning kəynidə kəxundək səp bolup, bir dəng təpisiğə qikipturdi. **26** Abnər Yoabni qəkirip: Kiliq daim adəmlərni yəp turuxi kərakmu? Bu ixlarning əkiwiti pəkət əq-adawəttin ibarət bolidəjanlikini bilməmsən? Sən qaqənoʻjiqə həlkərgə: «Kerindaxlirləgəni koʻqolaxtin tohtanglar» dəp buyrumay turiverisən? **27** Yoab: Hudaning həyati bilən kəsəm kilimənkə, əgər sən muxu səzni kilmioʻjan bolsang, kəpqiqlikning həqbirə kerindaxlirini koʻqolaxtin ətigəngiqimu yanmaytti — dedi. **28** Buning bilən Yoab kanay qaldi; həmmə [Yəhudalar] xuan tohtidi wə kayta İsrailni koʻqolimidi, ular bilən kayta jəng kilixmidi. **29** Abnər bilən adəmliri bolsa keqiqə mengip, Arabah tüzlənglikidin qikiptur, İordan dəryasidin ətəp Bitron dəgan pütkül yurtni kezip ətəp, Maḥənayimoʻja yetip kəldi. **30** Yoab Abnərni koʻqolaxtin yenip barlik adəmlərni jəm kildi. Asahəldin bəxkə Dawutning oʻqulamliridin on tokkuz adəm yoq qikti; **31** Ləkin Dawutning adəmliri Binyaminlardan wə Abnərning adəmliridin üq yüz atmix kixini urup əltürgənidi. **32** Ular Asahəlni elip Bəyt-Ləhəmdə əz atisining kəbrisidə dəpnə kildi; andin Yoab bilən adəmliri keqiqə mengip, tang atkənda Həbronəja yetip kəldi.

3 Həlbuki, Saulning jəməti bilən Dawutning jəməti ottursidiki jəng uzun wəkitkiqə dawamlaxti; Dawutning jəməti barəanseri küqəydi, ləkin Saulning jəməti barəanseri əjizləxməktə idi. **2** Həbronda Dawut bir kənqə oʻqulluk boldi, uning tunjisi Amnon bolup, Yizrəellik Ahinoəmdin tuəuldi; **3** ikkinjisi Kileab bolup Karməlik Nabalning ayali boləjan Abigəildin tuəuldi. Üqinqisi Abxəlom idi. U Gəxorning padixahı Təlməyning kizi Maakəhdin tuəuləjanidi, **4** tətinqisi Adoniya bolup Həggittin tuəuləjan idi. Bəxinqisi Xəfatiya bolup Abitəldin tuəuləjan idi. **5** Altinqisi Yitriam bolup Dawutning ayali əglaḥdin tuəuldi. Dawutning bu alta oʻqulning həmmisi Həbronda tuəuldi. **6** Saulning jəməti bilən Dawutning jəməti ottursidiki jəng dawamida, Abnər Saulning jəmətidə əz həkūqini küqəytti. **7** Əmđi Saulning bir kiniziki bar idi; u Ayahning kizi bolup, ismi Rizpəh idi. Bir kün İxboxət Abnərgə: Nəmixkə atəmming kənziki bilən billə boldung? — dedi. **8** Abnər İxboxətning bu səzliřigə intayin əqqiklinip mundaq dedi: — «Mən bügünci kündimə atəng Saulning jəmətiğə,

uning uruq-tuəqanliriəja wə dostliriəja mēhrəbanlik kərsitip, sən Dawutning kəlioʻja təpxurmioʻjan tursam, mənə Yəhudənoʻja təwə bir itining bəxidək kərtip, bügün bu hotun üqün mənə gūnahkə buyruməqimusun? **9** Mən Pərwərdigəning Dawutkə kəsəm bilən wədə kəlioʻjindək kilmisam Huda mənki Abnərni kəttik ursun wə uningdin artuk ursun! **10** — yəni, padixəhlikni Saulning jəmətidin yetkəp, Dawutning təhtini Dədin Bəər-Xəbəoʻjiqə pütkül İsrail bilən Yəhudəning üstigə tiklimisəm! **11** İxboxət Abnərdin kərkəp, uningəja jawəbən bir əojiz səz kilixkimu jür'ət kiləlmidi. **12** Abnər bolsa əzi üqün əqliləni Dawutning kəxiəja məngdurup uningəja: Zəmin kimmingki? Mən bilən əhdə tüzgin, mənning kəlum sening təripiñidə bolup, pütkül İsrailni səngə mayil kilimən — dedi. **13** Dawut jawab bərip: — Bolidu, mən sən bilən əhdə kilay. Pəkət birlə ixni tələp kilay; mənning kəximəğə kəlgənda Saulning kizi Məkalni elip kəlmisəng, yüzümmi kərelməysən, dedi. **14** Andin Dawut İxboxətning kəxiəja əqliləni məngdurup: Mən bir yüz Filistiyning hətniləki bədili bilən əloʻjan ayəlim Məkalni mənə kayturup bərgin — dedi. **15** İxboxət adəm əwətip Məkalni uning eridin, yəni Ləixning oʻqili Pəltiyəldin elip kəldi. **16** Ləkin uning eri Bahurimənoʻjiqə uning kəynidin yioʻqloʻjan pəti əgixip mənđi. Ahir bərip Abnər uningəja: — Yenip kətkin, dəwidi, u kaytip kətti. **17** Əmđi Abnər İsrailning əksəkəlliriəja: Silər burun Dawut üstimizgə padixəh bolsun, dəgən arzu-istəktə boldunglar. **18** Əmđi həzir hərikət kilinglar; qünki Pərwərdigə Dawut təqrisida: — Kəl-bəndəni Dawutning kəli bilən İsrail həlkəmmi Filistiyəlarning kəlidin, xundəklə bərlək düxmənlirining kəlidin kutkuzimən, — dəganidi. **19** Abnər yənə Binyaminlarning kulikiəjimu muxu səzlərni eytti. Andin İsrail bilən Binyaminning pütkül jəmətining arzu-istəklirini Dawutning kulikiəja eytikə Həbronəja bərdi. **20** xundək kilip Abnər yigirmə adəmming həmrəhlikidə Həbronəja Dawutning kəxiəja kəlgənda Dawut Abnər wə uning adəmliriğə bir ziyərat təyyarlıdi. **21** Abnər Dawutkə: Mən kəzoʻjilip pütkül İsrailni əojam padixəhning əldioʻja jəm kilay, ular sening bilən əhdə kilixsun, andin sən əz kənglūng həlioʻjaning bərlək üstidin səltənət kiləlayidəjan bolisən, dedi. Xuning bilən Dawut Abnərni yoloʻja səliph kəydi, u amən-esən kaytip kətti. **22** Mana, xu əsnəda Dawutning adəmliri bilən Yoab bir yərgə hujum kilip nuroʻqun olja elip kaytip kəldi. Ləkin Abnər xu qəoʻjda Həbronda Dawutning kəxida yoq idi; qünki Dawutning uzitip kəyuxi bilən amən-esən kaytip kətkənidi. **23** Yoab wə uning bilən boləjan pütkül kəxun yetip kəlgənda, həlk uningəja: Nəring oʻqili Abnər padixəhning kəxiəja kəldi, padixəh uni yoloʻja səliph kəyuxi bilən u amən-esən kaytip kətti — dedi. **24** Andin Yoab padixəhning kəxiəja bərip: Bu sening nemə kəlioʻjining?! Mana, Abnər kəxingə kəptu! Nəmixkə uni yoloʻja səliph kəyodung? U həzir kətiptu! **25** Sən Nəring oʻqili Abnərni bilisənə! Uning kəlixə jəzmən sənə əldəx üqün, sening qikiptur-kiridəjan yolonni, xundəklə bərlək ix-pəaliyitəni biləwəlix üqündur, — dedi. **26** Yoab Dawutning kəxidin qikixi bilən u həwəqiləni Abnərning kəynidin məngdurdidi. Ular uni Siraḥ kədukiñing yənidin yəndurup elip kəldi; ləkin Dawut bu ixtin bihəwər idi. **27** Abnər Həbronəja yenip

kəlgəndə Yoab uni xəhər qowukıda uqritip, «Sanga dəydiyona məhpiy səzüm bar idi» dəp uni bir qətkə əkilip u yərdə inisi Asahəlnin qan kışasini elix üqün kōrsikioja piqak saldi, Xuning bilan u əldi. **28** Keyin, Dawut bu ixni anglap: Mən wə padixahlikim Pərwərdigarning aldida Nərnin oqlı Abnərnin aqқан qeni üqün manggü bigunahdurmiz; **29** [uning kenini aqқuzux] gunahı Yoabning bexioja wə atisingin jamətinin bexioja qaynam bolup qūxsun; Yoabning ailisidin aqma yara kesili, yaki mahaw kesili, yaki hasioja tayanotuqi, kiliqtin elgüqi yaki ax-tülüksizlər əksümisun! — dedi. **30** Xundak kılıp, Abnər Gibeondiki jəngdə ularning inisi Asahəlni əltürginü üqün, Yoab bilən inisi Abixay uni əltürdi. **31** Dawut Yoabka wə uningəja əgəxkən barlık həlkə: Kiyimliringlarni yirtinglar! Bəz kiyim kiyinglar! Abnərnin [meyiti] aldida matəm tutunglar! dedi. Dawut padixah [Abnərnin] jinazisingin kəynidin mangdi. **32** Ular Abnəni Həbronda dəpna kildi, padixah Abnərnin qəbrisingin yenida awazini kəttürüp yioqlidi; həlkənin həmmisimu yioqlaxti. **33** Padixah Abnər üqün mərsiyə oқup: — «Abnərnin əhməktək elgini toqrimu? **34** Kōlliring baoləoləlik bolmisingu, Putlurung ixkəllik bolmisingu, Ləkin sən kixilərnin rəzillərnin kōlida yikilənidək, yikilip elgənsən!» — dedi. Xuning bilan həlkənin həmmisi uning üqün yəne yioqlaxti. **35** Andin barlık həlkə Dawutning yenioja kelip, uningəja kün patquəə tamək yeyixni ətündi. Əmma Dawut kəsəm iqip: Mən kün patmasta ya nan ya baxka hərkəndək nərsini tetisam, Huda meni ursun yaki uningdin artuk jazalisun, — dedi. **36** Barlık həlkə buni baykap, bu ixtin razi boldi; əməliyətə padixah kıləjan hər bir ix barlık həlkəni razi kılatti. **37** Xuning bilən barlık həlkə, xundakla pütkül İsrail xu küni Nərnin oqlı Abnərnin əltürüləxinin padixahning kərsətmisi əməslikini bilip yətti. **38** Padixah əz hizmətkarlırioja: Biləmsilər? Bügün İsrailda bir sərdar, uluq bir zat yikildi! **39** Gərqə mən Məsih kılınip padixah tikləngən bolsamun, mən əjiz bir bəndəmən. Bu adəmlər, yəni Zəruyainin oqullirininin wəhxiyilikini mən kəttürəlmigüdəkmən; Pərwərdigar rəzillik kıləjuqining rəzillikini əz bexioja qaytursun! — dedi.

4 Saulning oqlı Abnərnin Həbronda elginini angləjənda kōli boxixip kətti, barlık İsrail dəkkə-dükkigə qıxti. **2** Saulning oqlınınin qoxunininin aldin yürər kışmida ikki sərdari bolup, birininin ismi Baana, yəne birininin ismi Rakab idi. Ular Binyamin qəbilisidin boləjan Bəərotluk Rimmənnin oqulliri idi (qünki Bəərot Binyamin qəbilisigə təwə həsəblinatti; **3** ləkin Bəərotluklar Gittaiməja qeqip berip u yərdə bu künigə musapirdək yaxawatidu). **4** Saulning oqlı Yonatanning bir oqlı bolup, puti aqsak idi. Saul bilən Yonatanning elgənliki toqıruluk hawər Yizrəlgə yətkəndə, u bəx yaxka kirkən idi. Inik anisi uni elip kaqti; ləkin xundak boldiki, u aldirap yügürgəqə, bala qıxup ketip, aqsak bolup qaləjanidi. Uning ismi Məfiboxət idi. **5** Əmdi bir küni Bəərotluk Rimmənnin oqulliri Rakab bilən Baana, qingki qūx wəktida İxboxətnin əyigə bardı. İxboxət qūxlük uyquda uhlawatqanıdi. **6** Ular buəjday alimiz degənni bahənə kılıp, əyining iqkirigə kirip, İxboxətnin kōrsikioja [piqak] sanjidi. Andin Rakab wə Baana, qeqip

kətti **7** (ular İxboxət hujrisida kariwatta yatқinida, əyigə kirip, uni əltürgəndi). Ular uning kallisini kesip, andin kallisini elip qeqiqə Arabah tizənglikidin mengip ətti. **8** Ular İxboxətnin kallisini Həbrənoja, Dawutning kexioja elip berip, padixahka: Mana, bu janablırining jenini izdigən düxmənliri Saulning oqlı İxboxətnin kallisi! Bügün Pərwərdigar oqəjan padixahni Saul bilən nəslidin intikəm elixka muysəsar kildi — dedi. **9** Dawut Bəərotluk Rimmənnin oqulliri Rəkab bilən inisi Baanaəja: Meni barlık kiyinliklərdin kutquzəjan Pərwərdigarning həyatı bilən kəsəm kılımənkı, **10** burun birsi Dawutka hux hawər elip kəldim, dəp oylap, manga: — Mana, Saul əldi, dəp kəlgəndə, mən uni elip Ziklagə əltürüwəttim. Bərhək, mana bu uning yətküzgən həwiririninin mukarəti boləjanidi! **11** Əmdi mən xundak kıləjan yərdə, rəzil adəmlər əz əyidə orunda yatқан bir həlkəni kixini əltürgən bolsə, mən nemə kıləy?! Uning aqқан kərzini silərnin kolunglardin elip, siləni yər yüzidin yəkatməmdim? — dedi. **12** Dawut oqlamlirioja buyruk kılıwidi, ular bularni kəti kildi. Ularning kol-putlirini kesip, ularni Həbrondiki kəlnin yenida esip qoydi; ləkin ular İxboxətnin bexini elip Həbronda Abnərnin qəbrisingin dəpna kildi.

5 Andin keyin İsrailning barlık qəbililiri Həbrənoja Dawutning kexioja kelip: Qarısıla, biz əzlririninin ət-səngəkliridurmiz! **2** Burun Saul bizning üstimizdə səltənət kıləjəndim İsrail həlkigə jənggə qıqip-kirikə yəlbəxi boləjan əzlriri idilə; Pərwərdigar siligə: Sən Mənin həlkim İsrailning padiqisi bolup, ularni bəkışən, İsrailning əmiri bolisən, degəndi — dedi. **3** Xuning bilən İsrailning həmmə aqsakalliri Həbrənoja padixahning kexioja kəldi; Dawut padixah Həbronda, Pərwərdigarning aldida ular bilən əhdə tüzüxti. Andin ular Dawutni İsrailəja padixah boluxka məsih kildi. **4** Dawut padixah boləjənda ottuz yaxka kirkən bolup, kirk yil səltənət kildi. **5** U Həbronda Yəhudaning üstidə yəttə yil altə ay səltənət kılıp, Yerusalemdə pütkül İsrail bilən Yəhudaning üstidə ottuz üq yil səltənət kildi. **6** Padixah əz adəmliri bilən Yerusaleməja qıqip, xu zeminda turəjan Yəbusiyalar bilən yəng kıləjili bardı. Ular Dawutka: Sən bu yərgə kirəlməysən, bəlkı həttə korlar bilən aqsaklar seni qekindüridu! — dedi. Qünki ular: «Dawut bu yərgə kət'iy kirəlməydu», dəp oylaytti. **7** Ləkin Dawut Zion korojini aldi (bu yər Dawutning xəhiri dəp atilidu). **8** Dawut u küni: Kimki Yəbusiyarni uray dəse sünggüq bilən qıqixi kerək, andin u Dawut qin-qinidin əq kəridəjan bu kor, aqsaklar bilən [həsəblaxlaydu], dedi. Xuning bilən «Korlar ya aqsaklar əyigə kirmisun» dəydiyəjan məkal pəyda boldi. **9** Xundak kılıp Dawut korojənda tural wə yərnı «Dawutning xəhiri» dəp atidi. Dawut xəhərnin ətrəpioja Millodin tartip iq tərəpkioja imarət saldi. **10** Dawut barəjanseri kudrət tapti; saməwi qoxunlarningin Sərdari boləjan Huda Pərwərdigar uning bilən billə idi. **11** Turning padixahı Hiram Dawutning kexioja əlqilərnı əwətti wə ular bilən koxup, kedir yaəqqliri, yaəqqlar wə taxqılarnı əwətti; ular Dawut üqün bir orda yasap bardı. **12** Dawut Pərwərdigarning əzini İsrailəja padixah tikləp, əz həlkı İsrail üqün əzining padixahlikini gülləndürgənlikini bilip yətti. **13** Dawut Həbrondin kəlgəndin keyin

Yerusalem din yəna ayallarni wə kenizəklərnı aldi; xuning bilən Dawutka yəna kəp oqul-qizlar tuşuldi. **14** Yerusalem da uningdin tuşuloqanlarning isimliri mana mundak idi: Xammua, Xobab, Natan, Sulayman, **15** Ibhər, Elixua, Nəfəg, Yafiya, **16** Elixama, Eliada wə Elifələt. **17** Filistiyələr Dawutning Israiloqa padixah boluxka məshilənginini angliyoqanda, ular həmmisi Dawutni tutkili qıktı, Dawut buni anglapla, qoroqanoqa qıxti. **18** Filistiyələr kelip «Rəfayim jiləjsi»da yeyilip turdi; **19** Dawut Pərwərdigardin yol sorap: Filistiyərgə qarxi atlinaymu? Ularni kolumoqa tapxurarsənmu? — dedi. Pərwərdigar Dawutka: Qıqkin! Qünki, Mən Filistiyərnı jəzmən kolungoqa tapxurimən — dedi. **20** U waqıtta Dawut Baal-Pərazimoqa bardi. U yərdə Dawut ularni tarmar kildi. U: — «Pərwərdigar mening aldimda düxmənlimin üstigə huddi kəlkün yərnı elip kətkəndək bəstip kirdi» — dedi. Xuning bilən u yərnı «Baal-Pərazim» dəp atidi. **21** Filistiyələr u yərdə ez məbudlirini taxlap kətti; Dawut bilən adəmliri ularni elip kətti. **22** Əm di Filistiyələr yəna qıqıp «Rəfayim jiləjsi»da yeyilip turdi. **23** Dawut Pərwərdigardin yol soridi. Pərwərdigar: Sən u yərgə qıqmay, balki ularning kəynidin aylinip etüp üjmə dərahilirining uduhdin hujum kıləyin — dedi, **24** Xundak boliduki, sən üjmə dərahlikining üstidin ayaq tiwixini anglixing bilənla dərhəl atan; qünki xu tapta Pərwərdigar Filistiyələrnıng qoxunioqa hujumoqa qıqkan bolidu, — dedi. **25** Dawut Pərwərdigarning uningə əmr kıləyində kılıp, Filistiyələrnı Gibeondin Gəzərgiqə koqlap kirdi.

6 Dawut Israilning arisidin barlık sərhil adəmlərnı yioqıwidi, bular ottuz ming qıktı. **2** Andin Dawut wə uningə əgəxkənlərnıng həmmisi Hudaning əhdə sandukını yətkəp kelix üqün Yəhədadiki Baaləhoqa qıktı; sanduk [mukəddəs] nam bilən, yəni kerublarning otturisida olturuqı samawiy qoxunlarning Sərdari boləyan Pərwərdigarning nami bilən atəlanıdi. **3** Ular Hudaning əhdə sandukını dəngdə olturuxluk Abinadabning eyidə yengı bir hərwoqa selip, uni xu yərdin elip qıktı. Abinadabning oçulliri Uzzah bilən Ahıyo u yengı hərwinı həydidı. **4** Ular hərwinı Hudaning əhdə sandukı bilən dəngdə olturuxluk Abinadabning eyidin elip qıktı; Ahıyo əhdə sandukınıng aldidə mangdi. **5** Dawut bilən pütkül Israil jəmətidikilər Pərwərdigarning aldidə təntənə kılıp küy okup qiltar, təmbur, dəp, daka-dumbak wə qanglar qelip ussul oynidi. **6** Ləkin ular Nakonning haminiəqa kəlgəndə, kalilar aldioqa müdürəp kətkənliki üqün, Uzzah kolini sozup Hudaning əhdə sandukını tutiwaldi. **7** Pərwərdigarning oşəzipi Uzzahka qozəjaldi; u hata kıləyini üqün, uni Huda xu yərdə urdi. Xuning bilən Uzzah Hudaning əhdə sandukınıng yenioqa yikilip əldi. **8** Ləkin Dawut bolsa Pərwərdigarning Uzzahning tenini bəskənlikigə aqqıqlandı wə u yərnı «Pərz-Uzzah» dəp atidi; u yər bügünki künigiqə xundak atilidi. **9** U küni Dawut Pərwərdigardin kərkəp: Pərwərdigarning əhdə sandukını ezümningigə qaysı yol bilən əkelərmən? — dedi. **10** Xuning üqün Dawut Pərwərdigarning əhdə sandukını «Dawut xəhri»gə, əziningigə yətkəxni halimidi; Dawut uni elip berip, Gatlik Obəd-Edomning eyidə kəldurdi. **11** Pərwərdigarning əhdə sandukı Gatlik

Obəd-Edomning eyidə üq ay turdi; Pərwərdigar Obəd-Edom wə uning pütkül əyidikilərnı bərikətlidi. **12** Dawut padixahka: — «Pərwərdigar Əz əhdə sandukı wəjədin Obəd-Edom wə uning barini bərikətlidi» dəp eytildi. Xunga Dawut Hudaning əhdə sandukını Obəd-Edomning eyidin elip qıqıp, huxluk bilən Dawutning xəhriyə elip kəldi. **13** Pərwərdigarning sandukını kətürənlər altə kədam mengip, xundak boldiki, u bir buka bilən bir bordak mozayni qurbanlik kildi. **14** Dawut bolsa kanap əfodni kiyip Pərwərdigarning aldidə küqining bəriyə ussul oynaytti; **15** Dawut bilən Israilning pütkül jəməti təntənə kılıp warkirixip, kanay qelixip Pərwərdigarning əhdə sandukını elip qikiwatatti. **16** Pərwərdigarning əhdə sandukı Dawutning xəhriyə elip kirilginidə, Saulning kizi Mikal derizidin qarap, Dawut padixahning səkrəp Pərwərdigarning aldidə ussul oynawatkanlıqını kərtip, uni əz kənglidə mənsitmidi. **17** Ular Pərwərdigarning əhdə sandukını elip kirip, Dawut uning üqün tiktiyəng qədirning otturisida kəydi. Andin Dawut Pərwərdigarning aldidə kəydürmə qurbanlik bilən inaklik qurbanliklirini sundi. **18** Dawut kəydürmə qurbanlik bilən inaklik qurbanliklirini kəltürüp bolup, halayikka samawiy qoxunlarning Sərdari boləyan Pərwərdigarning namida bəht-bərikət tilidi. **19** U pütkül Israil jəmətigə, ər bilən ayallarning hər birigə birdin qoturmaq, birdin horma poxkili wə birdin üzüm poxkilini təksim kılıp bərdi. Andin həlkning hər biri əz eyigə yenip kətti. **20** Dawut əz ailisidikilərnı mubarəkləx üqün yenip kəlgəndə, Saulning kizi Mikal uning aldioqa qıqıp: Bügün Israilning padixahı əzini xunqə xəxəplik kərsəttimə, kəndək? U huddi pəs bir adəmming nomussizlaqə əzini yalınaqləyioqinoqa ohxax, hizmətkarlırining dedəklirining kəz aldidə əzini yalınaqlidi! **21** Dawut Mikaloqa: Undak [xadlanənim] Pərwərdigar aldidə idi. U atang wə uning pütkül jəmətinı erüp, meni Pərwərdigarning həlki boləyan Israil üstigə baxlamqı kılıp tiklidi. Xunga mən Pərwərdigarning aldidə ussul oynaymən! **22** Əməliyəttə mən ezümni tehimu ərziməs kılıp, əz nəzirimdə ezüm təwən boluxka razimən. Ləkin sən eytkən u dedəklərnıng nəziridə bolsa, hər mətkə sazawər bolimən — dedi. **23** Saulning kizi Mikal bolsa, əlidiəyan künigiqə bala tuşmıdi.

7 Padixah əz ordisida turatti, Pərwərdigar uningə ətrapidiki barlık düxmənlikridin aram bərgəndin keyin, **2** padixah Natan pəşəyömbərgə: Mana kara, mən kədir yaorıqıdin yasaloqan eydə olturimən, ləkin Hudaning əhdə sandukı bir qidirning iqidə turuwatidu — dedi. **3** Natan padixahka jawap berip: Kənglüngdə nemə oyləyioqinıng bolsa, xuni kıləyin; qünki Pərwərdigar sening bilən billidur — dedi. **4** Ləkin kəqidə xundak boldiki, Pərwərdigarning səzi Natanəqa kelip mundak deyildi: **5** — Berip kulum Dawutka dəgin: «Pərwərdigar: — «Sən dərwəkə Manga turidəyoqanoqa əy salmaqımusən?» — dəydi. **6** — «Mən Israilarnı Misirdin qıkarəyandin tartip, bu künigiqə bir eydə olturmidim, bəki bir qədirmə makan kılıp, kəzip yürdü. **7** Mən Əzüm barlık Israilar bilən yürəng həmmə yərlərdə, həlkim Israilni padıqi bolup bəkiqə əmr kıləyanlarəqa, yəni Israilning hər kəndək qəbilisining bir [yətəkqisigə]: Nemixka Manga kədir yaəraqtin bir əy yasımaysılər? —

dəp bakkanmu? **8** Əmdi kulum Dawutқа mundak degin: — Samawiy koxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar: — Seni həklim Israiloğa baxlamqi kilip tiklax üqün seni yaylaklardin, koy bekixtin elip kəldim, — daydu, **9** — wə mayli kəyergə barmioqin, Mən haman sening bilən billə boldum wə sening aldingdin barlik duxmənlingni yokitip kəldim; yər yüzidiki uluqlar nam-xəhrətkə igə bolojandək seni uluq nam-xəhrətkə sazawər kildim. **10** Mən həklim bolojan Israiloğa bir jayni bekitip, ularni xu yərdə tikip əstürimən; xuning bilən ular əz zeminida turidiojan, parakəndiqiliklə uqrimaydiojan bolidu. Rəzillər dəsləptidikidək, xundakla Mən həklim Israil üstigə həkümranlik kilixkə həkimlarni təyinligən künlərdidikidək, ularoğa qaytidin zulum salmaydu. Mən hazır sanga həmmə duxmənlingdin aram bərdim. Əmdi Mənkə Pərwərdigar sanga xuni eytip koyayki, Mən sening üqün bir əyni kurup berimən! — daydu. **12** «Künliring toxup, ata-bowiliring bilən [əlümdə] uhliqiningda, Mən əz puxtingdin bolojan nəslingni sening ornungda turozuzup, padixahlikini məzmət kilimən. **13** Mening namim üqün bir əyni yasioquqi u bolidu, wə Mən uning padixahlik təhtini əbədgiqə mustəhəkəm kilimən. **14** Mən uningoğa ata bolimən, u Manga oqul bolidu. Əgər u kəbihlik kilsa, uningoğa insanlarning tayiki bilən wə adəm balilirining sawək-dumbalaxliri bilən tərbiyə berimən. **15** Əmma Mən sening aldingda erüwətkən Sauldin məhİR-xəpkitimni juda kilojinimdək, uningdin məhİR-xəpkitimni juda kilmaymən. **16** Xuning bilən sening əyting wə sening padixahliking aldingda həmixə məzmət kilinidu; təhting əbədgiqə məzmət turozuzulidu». **17** Natan bu barlik səzlər wə barlik wəhiyni həqnemə qaldurmay, Dawutқа eytip bərdi. **18** Andin Dawut padixah kirip, Pərwərdigarning aldidə olturup mundak dedi: «I, Rəb Pərwərdigar, mən zadi kim idim, mening əyüm nemə idi, Sən meni muxu dərijigə keturgidək? **19** Lekin, i Rəb Pərwərdigar, [mening bu mərtiwəm] Sening nəziringdə kiqukına bir ix həsabladi; qünki Sən mən kulungning əyining yirək kəlgüsi toqruluk səzliding; bu həmmila adəmgə daim bolidiojan ixmu, i, Rəb Pərwərdigar? **20** Əmdi Dawut Sanga yənə nemə desun? Sən Əz kulungni tonuysən, i, Rəb Pərwərdigar! **21** Sən səz-wədəng wəjədin, Əz kənglündikigə asanən bu uluq ixning həmmisini kulung bilsun dəp bekitip kilojansən. **22** Xunga Sən uluqsən, i Pərwərdigar; kulaklirimiz barlik angliojinidək, Sening tēngdixing yok, Səndin baxkə həqkandək ilah yoktur. **23** Həlking Israildək yənə baxkə bir əl barmu, ular jahənda alahidə turidu? — Qünki [Sən] Huda ularni Misirdin kutkuzup Əzünggə has bir həlk kilix üqün, xundakla nam-xəhrətkə igə bolux üqün, Əzüng barding; Sən Əzüng üqün Misirdin, əllərdin wə ularning ilahliridin kutkuzup qikkən həlking aldidə zemining üqün uluq wə dəhxətlik ixlarni kilding. **24** Sən həlking Israilni Əzüng üqün əbədgiqə bir həlk boluxkə bekitting; Sən, i Pərwərdigar, ularning Hudasi boldung. **25** Əmdi hazır, i Pərwərdigar Huda, Əz kulung wə uning əyi toqrisida eytkən wədənggə əbədgiqə məzmət əməl kilojin; Sən degənliring boyiqə ixni ada kilojaysən! **26** Sening naming əbədgiqə uluqlinip: — Samawiy koxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar Israilning üstidə turidiojan

Hudadur, dəp eytilsun, xundakla Əz kulungning əy-sulalisi sening aldingda məzmət turozuzulsun. **27** Qünki Sən, i samawiy koxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar, Israilning Hudasi Əz kulungoğa: Mən sanga bir əy-sulalə kurup berimən, dəp wəhiy kilding; xunga kulung bu duani sening aldingda kilixkə jür'ət kildi. **28** Əmdi sən, i Rəb Pərwərdigar, birdinbir Hudadursən, Sening səzliring həkikəttur wə Sən bu bəht-iltipatni Əz kulungoğa wədə kilding; **29** xunga kulungning əy-jəmətini Sening aldingda mēnggü turuxkə nesip kilip bərikətligəysən; qünki Sən, i Rəb Pərwərdigar, buni wədə kilojansən; bu bəht-iltipating bilən Əz kulungning əy-jəməti əbədgiqə bəht-iltipatkə nesip bolidu».

8 Bu ixlardin keyin xundak boldiki, Dawut Filistiyərgə hujum kilip, ularni boysundurdi. Xundak kilip, Dawut Filistiyərgə kilidin mərkəziy xəhəring həkukini aldı. **2** U həm Moabiylaroğa hujum kilip, ularnimu məqlup kildi. U ularni yərgə yatquzup, tana bilən əlqəp, ikki tana kəlgənləni əltürdi, bir tana kəlgənləni tirik kaldurdi. Moabiylar bolsa Dawutқа bekinip, uningoğa selik tapxurdi. **3** Andin Zobaħning padixahı Rəhəbning oqlı Hədad'əzər Əfrat dəryasioğa qikip, xu yərdiki həkimiyyətni əzigə qaytidin tartiwalmakqi bolojanda, Dawut uningoğa hujum kilip, məqlup kildi. **4** Dawut uning koxunidin bir ming yəttə yüz atlik əskərnəni wə yigirmə ming piyədə əskərnəni əsir kildi; Dawut hərwa atlirining piyini kəstürdi, lekin əzigə yüz hərwilik atni kaldurup koydi. **5** Dəməxtiki Suriylar Zobaħning padixahı Hədad'əzərgə yərdəm berix üqün qikti, lekin Dawut Suriylərdin yigirmə ikki ming adəmnəni əltürdi. **6** Andin Dawut birnəqqə bargah əskərləni Dəməxtiki Suriylərgə zeminida turozuzdi; xuning bilən Suriylər Dawutқа bekinip uningoğa selik tapxurdi. Dawut kəyergə barsa, Pərwərdigar uningoğa nusrat bəretti. **7** Dawut Hədad'əzərgə oqlamlirioğa təminləngən altun qalkanni tartiwildi, Yerusalemoğa kaltürdi **8** wə Hədad'əzərgə xəhərliri bolojan Bitah bilən Birotay xəhərliridinmu intayin kəp misni koloğa quxürdi. **9** Hamatning padixahı Toy Dawutning Hədad'əzərgə pütün koxunini məqlup kilojinini anglap, **10** əz oqlı Yoramni Dawutning həlini soraxkə wə Dawutning Hədad'əzər bilən jəng kilip uni məqlup kilojinioğa uni təbrikləxkə əwətti. Qünki Hədad'əzər daim Toy bilən jəng kilip keliwatatti. Yoram bolsa kümütə, altun wə mis kaqa-buyumlarni elip kəldi. **11** Dawut padixah muxlarni wə əzi bekindurojan həmmə əllərdin, jümlidin Suriylərdin, Moabiylardin, Ammoniyaldin, Filistiyərdin wə Amaləklərdin olja əlojan altun-kümüxləni Pərwərdigaroğa atap beoixlidi. Bular Zobaħning padixahı Rəhəbning oqlı Hədad'əzərdin əlojan oljini əz iqigə alidu. **13** Dawut Suriyləni məqlup kilip, yəni on səkkiz ming adəmnəni «Xor wadisi»də əltürüp yanojanda, uning nam-dangki heli qikkənidi. **14** U Edomda əskər bargahlirini turozuzdi; pütün Edomda bargahlarni kurdi. Xuning bilən Edomiyalarning həmmisi Dawutқа bekindi. Dawut kəyergə barsa, Pərwərdigar uningoğa nusrat bəretti. **15** Dawut pütkül Israil üstigə səltənət kildi; u pütkül həlkini sorap, adil həkümlər qikirip adalət yürgüzətti. **16** Zəruyaning oqlı Yoab koxunning sərdari boldi; Ahiludning oqlı

Yəhoxafat mirza boldi; **17** Ahitubning oqli Zadok bilən Abiyatarning oqli Ahimələk kašin boldi; Seraya diwan begi boldi. **18** Yəhoyadaning oqli Binaya Kəratiyalar bilən Pələtiylarning yolbaxçisi boldi; Dawutning oqullirimu kašin boldi.

9 Dawut: Saulning eyidin tirik qalojan birərsi barmikin, bar bolsa mən Yonataning hərmidə uningə xapaət kərsitəy? — dedi. **2** Əmdi Saulning ailisidiki Ziba degən bir hizmətkar qalojanidi. Ular uni Dawutning kəxiə qakirdi. Kəlgəndə, padixah uningdin: Sən Zibamu? dəp soridi. U: Pekir mən xu! — dedi. **3** Padixah: Saulning ailisidin birərsi tirik kaldimu? Mən uningə Hudaning xapaətini kərsitəy dəwatimən, — dedi. Ziba padixahqa: Yonataning bir oqli tirik kaldı; uning ikki puti aksaydu — dedi. **4** Padixah uningdin: U kəyarə, dəp soridi. Ziba padixahqa: U Lo-Dibarda, Ammiəlning oqli Makirning eyidə turidu — dedi. **5** Xunga Dawut padixah kixi əwətip uni Lo-Dibardin, Ammiəlning oqli Makirning eyidin elip kəldi. **6** Saulning nəwrisi, Yonataning oqli Məfiboxət Dawutning aldioja kəlgəndə, yüzini yərgə yikip, təzim kildi. Dawut: [Sən] Məfiboxətmu? — dəp qakirwidi, u: Pekir xu! — dəp jawap qayturdi. **7** Dawut uningə: Korkmioqin, atang Yonatan üçün, sanga xapaət kilməy kəlməymən; bowang Saulning həmmə yər-zeminlərini sanga qayturup berəy, sən həmixə mening dastihinimdin oqizalinisən — dedi. **8** Məfiboxət təzim kilip: Kulung nemə idi, məndək bir əlük it aliyiləri kədirliğüdək nemə idim? — dedi. **9** Andin padixah Saulning hizmətkari Zibani qakirip uningə: Saulning wə pütkül ailisining həmmə təalluqətini mana mən oqjangning oqlining kəlioja bərdim. **10** Sən bilən oqulliring wə hizmətkarliring uning üçün xu zeminda terikqilik kilip, qikқан məhsulatlırini oqjangning oqlioja yeyixka tapxurunglar. Oqjangning oqli Məfiboxət mən bilən həmixə həmdastihan bolup oqizalinidu, — dedi (Zibaning on bəx oqli wə yigirmə hizmətkari bar idi). **11** Ziba padixahqa: Oqojam padixah kullirioja buyruqanning həmmisigə kəminiliri əməl kildidu, — dedi. Padixah Dawut [yənə]: Məfiboxət bolsa padixahning bir oqlidək dastihinimdin taam yesun — [dedi]. **12** Məfiboxətning Mika degən kikiq bir oqli bar idi. Zibaning eyidə turuwatqanlarning həmmisi Məfiboxətning hizmətkarliri boldi. **13** Əmdi Məfiboxət Yerusalemda turatti; qünki u həmixə padixahning dastihinidin taam yəp turatti. Uning ikki puti aksək idi.

10 Keyin xundək ix boldiki, Ammoniylarning padixahı əldi wə uning Hanun degən oqli ornida padixah boldi. **2** Dawut bolsa: Uning atisi manga iltipət kərsətkəndək mən Nahaxning oqli Hanunoja iltipət kərsitəy, — dedi. Andin Dawut atisining pətisigə [Hanunning] kənglini soraxka öz hizmətkarliridin birməqçini mangurdurdi. Dawutning hizmətkarliri Ammoniylarning zeminoja kəlgəndə, **3** Ammoniylarning əməldarliri oqojisi Hanunoja: Sili Dawutni rastla atilirining hərmiti üçün kaxlirioja kəngül sorap adəm əwətiptə, dəp karamla? Dawutning hizmətkarlirini kaxlirioja əwətkini xəhəni paylap uningdin məlumat elix, andin bu xəhəni aqdurux üçün əməsmu? — dedi. **4** Xuning bilən Hanun Dawutning

hizmətkarlirini tutup, saqallirining yerimini qüxürtüp, kiyimlirining bəldin təwinini kəstürtüp, kətini eqip kətküzüwətti. **5** Bu həwə Dawutka yətküzildi; u ularni kütüwəlixka aldioja adəm mangurdurdi; qünki ular intayin nomus həs kəliojanidi. Padixah ularə: Saqalburutunglar əskiqlik Yeriho xəhəridə turup, andin yenip kelinglar, — dedi. **6** Ammoniylar əzlrining Dawutning nəprittigə uqriqanlıkini bilip, adəm əwətip Bəyt-Rəhəbdiki Suriylər bilən Zobaħdiki Suriylərdin yigirmə ming piyadə əskər, Maakahning padixahidin bir ming adəm wə Tobdiki adəmlərdin on ikki ming adəmmi yallap kəldi. **7** Dawut buni anglap, Yoabning pütkül jənggiwar koxunini [ularning aldioja] mangurdurdi. **8** Ammoniylar qikiq xəhərnin dərwasizining aldida səp tüzidi; Zobaħ bilən Rəhəbdiki Suriylər wə Tob bilən Maakahning adəmliri dalada səp tüzidi; **9** Yoab jəngning aldi həm kəynidin bolidiojanliqioja kəzi yetip, Israildin bir kisiim sərhil adəmlərnə iləp, Suriyəlgə kərxə səp tüzidi; **10** qalojanlarni Ammoniylarə kərxə səp tizətin dəp inisi Abixayning kəlioja tapxurp, uningə: **11** — Əgər Suriylər mənə küklik kəlsə, sən mənə yardəm bərgəysən; əmma Ammoniylar sənə küklik kəlsə, mən bərip sənə yardəm bəray. **12** Jür'ətlik boləjin! Əz həlkimiz üçün wə Hudayimizning xəhərliri üçün baturluk kəlayli. Pərwədigar Əzigə layik kərtəngini kəlioja! — dedi. **13** Əmdi Yoab wə uning bilən boləjan adəmlər Suriyəlgə hujum kəlioja qikti; Suriylər uning aldida kaqti. **14** Ammoniylar Suriylərnin qəqçinini kərgəndə, ularnu Abixaydin kəqip, xəhərgə keriwaldi. Yoab bolsa Ammoniylar bilən jəng kilixtin qekinip, Yerusalemoja yenip kəldi. **15** Suriylər bolsa əzlrining Israillarning aldida məqlup boləjinini kərgəndə, yənə jəm boluxti. **16** Hədad'əzar adəmlərnə əwətip, [əfrat] daryasining neri təripidiki Suriylərnə [yardəmgə] qakirip, ularni yətkəp kəldi; ular Helam xəhərigə kəlgəndə, Hədad'əzarning koxunining sərdari Xobak ularəja bəxqilik kildi. **17** Bu həwə Dawutka yətkəndə, u pütkül Israilli yioqdurup, Jordən daryasidin ətəp, Helam xəhərigə bardı. Suriylər Dawutka kərxə səp tizip, uningə hujum kildi. **18** Suriylər yənə Israildin kaqti. Dawut bolsa yəttə yüz jəng harwilikni, kirik ming atlik əskərnə kirdi həm koxunining sərdari Xobakni u yərdə əltürdi. **19** Hədad'əzərgə bəkinəjan həmmə padixahlar əzlrining Israil aldida yengilginini kərgəndə, Israil bilən süllə kilixip ularəja bəkindi. Xuningdin keyin Suriylər Ammoniylarə yənə yardəm birixkə jür'ət kəlmədi.

11 Xundək boldiki, yengi yilning bexida, padixahlar jənggə atlanəjan wakitta Dawut Yoabni adəmliri bilən həmdə həmmə Israilli jənggə mangurdurdi; ular Ammoniylarning zemini wəyan kilip, Rabbah xəhərnə muhasirigə aldi. Ləkin Dawut Yerusalemda kałdi. **2** Bir küni kaqtə Dawut kariwattin kəpup, padixah ordisining əgizisida aylinip yürətti; əgzidin u munqida yuyuniwatkan bir ayalni kərdi. Bu ayal bək qiraylik idi. **3** Dawut adəm əwətip, ayalning həwirini soridi; birsı uningə: — Bu Elianning kizi, Hittiy Uriyaning ayali Bat-Xeba əməsmu? — dedi. **4** Dawut kixi əwətip, uni kəxiəja əkəltürdi (u wakitta u adəttin pakliniwatkanidi). U uning kəxiəja kəlgəndə, Dawut uning bilən billə boldi;

andin u ez eyigə yenip kətti. **5** Xuning bilən u ayal hamilidar boldi, ham Dawutka: Mening boyumda qaptu, dəp hawər əwətti. **6** Xuning bilən Dawut Yoabka hawər yətküzüp: Hittiy Uriyani mening keximoğa əwətinglar, dedi. Yoab Uriyani Dawutning kexioğa mangdurdı. **7** Uriya Dawutning kexioğa kəlgəndə, u Yoabning halini, həlkning halini wə jəng əhwalini sorıdı. **8** Andin Dawut Uriyağa: Əz əyüggə berip putliringni yuəjin, dedi. Uriya padixahning ordısidin qıkkanda, padixah kəynidin uningə bir sowoğa əwətti. **9** Ləkin Uriya ez eyigə barmay, padixahning ordısining dərwasızıda, oqojısining baxka kül-hizmətkarlırining arısında yattı. **10** Ular Dawutka: Uriya ez eyigə barmıdı, dəp hawər bərdi. Dawut Uriyadin: Sən yırak səpərdin kəlding əmasmu? Nemixka ez əyüggə kətmiding? — dəp sorıdı. **11** Uriya Dawutka: Mana, əhdə sanduqi, Israillar wə Yəhūdalar bolsa kəpirlərdə turup, oqojam Yoab bilən oqojamning hizmətkarlıri oquk dalada qədir tikip yetiwatsa, mən yəp-iqip, ayalim bilən yetixka əyümgə baraymu? Səning jəning bilən wə hayating bilən kəsəm kəlimənkı, mən undək ixnı kəlməymən — dedi. **12** Dawut Uriyağa: Bügün bu yərdə kələjın, etə seni kətküzwetimən, — dedi. Uriya u küni wə ətisi Yerusalemda kəldi. **13** Dawut uni qakirip həmdastihan kəlip, yəp-iqküzüp mast kıldı. Ləkin xu kəqisi Uriya ez eyigə barmay, qıqip oqojısining kül-hizmətkarlırining arısında ez karıwitıda uhlıdı. **14** Ətisi Dawut Yoabka hat yezip, Uriyaning əloəq kətxigə bərdi. **15** Həttə u: Uriyani sokux əng kəskin bolıdıoğan aldınkı səpta turəuəzəjin, andin uning əltürülüxi üqün uningdin qekinipturunglar, dəp yazəjanıdı. **16** Xuning bilən Yoab xəhərnı kəzıtip, Uriyani palwanlar [kəskin sokuxkan] yərgə mangdurdı. **17** Xəhərdiki adəmlər qıqip, Yoab bilən sokuxkanda halktın, yəni Dawutning adəmliridin birməqqisi yikıldı; Uriyamı əldi. **18** Yoab adəm əwətip jəngning həmmə wəkəlıriddin Dawutka hawər bərdi. **19** U hawərqigə mundaq tapılıdı: Padixahka jəngning həmmə wəkəlırini dəp boləjıningda, **20** əgər padixah oqəzəplıniptə seningdin: Sokuxkanda nemixka xəhər sepiləoğa xundək yəkin bərdinglar? Ularning sepilidin ya atıdıoğanlıkını bilməmtınglar? **21** Yərubbəxətning oqlı Abimələkni kim əltürginini bilməmsən? Bir hotun sepildin uningə bir pərqə yarəuənəqəkə texini etip, u Təbəz xəhəridə əlmidimu? Nemixka sepiləoğa undək yəkin bərdinglar? — Desə, sən: Silining kulliri Hittiy Uriyamı əldi, dəp eytkin — dedi. **22** Həwərqı berip Yoab uningə tapxurup əwətkən həwərnıng həmmisini Dawutka dəp bərdi. **23** Həwərqı Dawutka: Duxmənlər bizdin küqlük kəlip, dalada bizgə hujum kıldı; ləkin biz ularəğa zarbə berip qekındürüp, xəhərnıng dərwasızioqə qoqlıduq. **24** Andin ya atkuqılar sepildin kül-hizmətkarlıringəyə etip, padixahning kül-hizmətkarlıriddin birməqqini əltürdi. Kulliri Uriyamı əldi — dedi. **25** Dawut həwərqigə: Yoabka mundaq dəgin: — Bu ix nəziringdə eşjə bolmisun, kiliq ya uni ya buni yəydu; xəhərgə boləjan hujumınglarnı kəttik kəlip, uni oqlıtinglar, dəp eytip uni jürətəndürgin — dedi. **26** Uriyaning ayalı eri Uriyaning əlginini ənglap, eri üqün matəm tuttı. **27** Matəm künliri etkəndə Dawut adəm əwətip uni ordısioğa kəltürdi. Xuning bilən u Dawutning ayalı bolup, uningə bir oqlu

tuədi. Ləkin Dawutning kəloəjan ixi Pərwərdigarning nəziridə rəzil idi.

12 Pərwərdigar Natanni Dawutning kexioğa mangdurdı. U Dawutning kexioğa kəlip uningəyə mundaq dedi: «Bir xəhərdə ikki adəm bar bolup, birsı bay, yənə birsı kəmbəəəl idi. **2** Bayning intayın tola koy wə kala padiliri bar idi. **3** Ləkin kəmbəəəəlnıng əzi setiwəlip bəkkən kiqik bir saəliq kəzidin bəxka bir nərsisi yok idi. Kəzə kəmbəəəəlnıng eyidə baliliri bilən təng əsüp qəng boldi. Kəzə uning yəginidin yəp, uning iqqinidin iqip, uning kuqıqıda uhlıdı; uning nəziridə u ez kızıdək idi. **4** Bir küni bir yoləqı bayningkigə kəldi. Əmma u əzizə kəlgən mehman üqün əzining koy yaki kala padiliridin birini yəgüzüxkə təyyarlawka kəzi kiymay, bəlkı kəmbəəəəlnıng kəzisini tartiwəlip soyup, kəlgən mehman üqün təyyarlıdı». **5** Dawut buni ənglap u kixigə kəttik oqəzəpləndi. U Natanoğa: Pərwərdigarning hayati bilən [kəsəm kəlimənkı], xuni kəloəjan adəm əlüməgə layıktur! **6** U həq rəhimdillik kərsətməy bu ixnı kəloəjını üqün kəzıoğa tət həssə tələm tələsün — dedi. **7** Natanoğa: Sən dəl xu kixidursən! Israılning Hudasi Pərwərdigar mundaq dəydu: «Mən seni Israılning üstidə padixah boləjili məsih kildim wə Saulning kəlidin kətkuzdum; **8** Mən oqojəngning jəmətinı sanga berip, oqojəngning ayallirini kuqıqınoğa yətkuzup, Israılning jəməti bilən Yəhūdaning jəmətinı sanga bərdim. Əgər sən buni əz kərgən bolsang, Mən sanga yənə həssiləp bərettim; **9** Nemixka Pərwərdigarning səzini kəzge ılmay, uning nəziridə rəzil boləjanni kilding? Sən Hittiy Uriyani kiliq bilən əltürgüzüp, uning ayalini əzınggə ayal kilding, sən uni Ammoniyaların kiliqi bilən kətl kilding. **10** Əmđi sən Məni kəzge ılmay, Hittiy Uriyaning ayalini əzınggə ayal kəloəjının üqün, kiliq səning əyüngdin ayırlımaydu». **11** Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Mana ez əyüngdin sanga yamanlık kəltürüp, kəzırlıngning alıdā ayallirini elip, sanga yəkin birsigə bərimən, u bolsa küpkündüzdə ayallirini bilən yatıdı. **12** Sən bolsang u ixnı məhpiy kilding, ləkin Mən bu ixnı pütkül Israılning alıdā kündüzdə kəlimən» — dedi. **13** Dawut Natanoğa: — Mən Pərwərdigarning alıdā gınah kildim — dedi. Natan Dawutka: Pərwərdigar həm gınahıngdin etti; sən əlməysən. **14** Həlbuki, bu ix bilən Pərwərdigarning duxmənlirigə kupurluk kiliqka pərsət bərgining üqün, səningdin tuəloəjan oqlu bala qəqum əlıdı, — dedi. **15** Xuning bilən Natan ez əyigə kəytip kətti. Pərwərdigar Uriyaning ayalidin Dawutka tuəloəjan balini xundək urdıki, u kəttik kəsəl boldi. **16** Dawut bala həkkidə Hudaəğa yelındi. U roza tutup, kəqilərdə iqqirəgə kirip yərdə düm yatattı. **17** Uning jəmətəning aksəqalliri kopup uning kexioğa berip, uni yərdin kəpürməqəgi boldi; ləkin u unimidi wə ular bilən tamək yeyixni rət kıldı. **18** Yəttinqı küni bala əldi. Dawutning hizmətkarlıri bala əldi, dəgən hawərnı uningəyə bərixitın kərkəp: «Bala tirik wəqitıda padixah bizning səzırlıngizgə kulək salmıdı, əmđi biz kəndəkmı uningəyə bala əldi, dəp hawər bərimiz? U əzini zəhımləndürüxi mımkin!» — dəyixti. **19** Ləkin Dawut hizmətkarlırining piqırlaxkınıni kərup, balıning əlginini ukti. Xunga Dawut hizmətkarlıriddin: Bala əldimu? dəp

soridi. Ular: Őldi, — d p javab b rdi. **20** Xuning bilən Dawut yerdin qopur, yuyunup, [huxbuy] may bilən m shilini, kiyimlirini y ng xib, Pərwərdigarining eyig  kirip ibadət kildi; andin  z eyig  qaytip  ziga tamak  k lt r p yedi. **21** Hizmatkarliri uningoa: Silining bu nema k loqanliri? Bala tirik qaoqda roza tutup yioqlidila, lekin bala  lg ndin keyin qopur tamak yedila, — dedi. **22** U: Mən: «Kim bilsun, P rw rdigar manga xapaat kersitip, balini tirik kaldurarmikim» d p oylap, bala tirik waqitta roza tutup yioqlidim. **23** Lekin  mdi u  lg ndin keyin nemixka roza tutay? Mən uni yandurup alalaym nmu? Mən uning yenioa barim n, lekin u yenimoja yenip kel m ydu, — dedi **24** Dawut ayali Bat-Xebaqa t s lli b rdi. U uning kəxiqə kirip uning bilən yatti; u bir oqul tuqiwidi, Dawut uni Sulayman d p atidi. P rw rdigar uni s ydi, **25** w  Natan p y omb r  rkilid w hiy yətküzüp, uningoa P rw rdigar  q n «Y didiya» d p isim koydi. **26** Yoab Ammoniyarning xah n  payt hti Rabbahka hujum kilip uni aldi. **27** Andin Yoab h w rqil rni Dawutning kəxiqə mangdurup: Mən Rabbahka hujum kilip, x h rning su bar qismini aldim. **28** Hazir sən k loqan  skarlarini yioqip, x h rni kəmal kilip, uni ixoqal k loqin; bolmisa mən x h rni alsam, mening ismim bilən atilixi mumkin — dedi. **29** Xunga Dawut h mm  h lkni j m kilip, Rabbahka hujum kilip uni aldi. **30** U ularning padixahning tajni uning bexidin aldi. Uning  stidiki altunning eoqirioq bir talant idi, w  uning kəzida bir g h r bar idi. Kixilər bu tajni Dawutning bexioja kiygüzdi, Dawut bolsa u x h rdin nuroqun olja aldi. **31**  mma u y rdiki h lkni x h rdin qikirip ularni hərə, haman tepidionar tirnilar w  t m r paltalar bilən  lxetti yaki humdanda kattik əmgəkkə saldi; Dawut Ammoniyarning h mm  x h rlirid  xundak kildi; andin Dawut barlik h lk bilən Yerusalemoja yenip k ldi.

13 Dawutning oqli Abxalomning Tamar deg n qiraylik bir singlisi bar idi. Bu ixlardin keyin, Dawutning oqli Amnon uningoa axik bolup qaldi. **2** Amnon singlisi Tamarning ixkida xunq  d rd tarttiki, u kes l bolup qaldi.  mma Tamar tehi k z idi; xuning bilən Amnono ni uni bir ix kilix mumkin bolmaydiond k k r ndi. **3** Lekin Amnonning Yonadab isimlik bir dosti bar idi. U Dawutning akisi Ximeahning oqli idi. Bu Yonadab tolimu hiylig r bir kixi idi. **4** U Amnonoja: Sən padixahning oqli turup, nemixka k ndin k ng  bundak j d p ketisin? K ni, manga eytip b r, dedi. Amnon uningoa: Mən inim Abxalomning singlisi Tamaroja axik boldum, dedi. **5** Yonadab uningoa: Sən aqrip orun tutup, yetip k loqan boluwal; atang seni k rgili k lg nda uningoa: Singlim Tamar kelip manga tamak bərsun; uning tamak  tkinini k r x m  q n, aldimda tamak etip bərsun, mən uning k lidin tamak y y, d p eytkin, dedi. **6** Xuning bilən Amnon yetiwelip  zini kes l kərsətti. Padixah uni k rgili k lg nda, Amnon padixahka:  t nim n, singlim Tamar bu y rg  kelip, manga ikki qoturmaq t yyar kilip bərsun, andin mən uning k lidin elip y y, dedi. **7** Xuning bilən Dawut ordisioja ad m  w tip Tamaroja: S ndin  t nim nki, akang Amnonning eyig  berip, uningoa yeg d k bir nema təyyarlap b rgin, d p eytti. **8** Tamar

Amnonning eyig  bardi; u yatqanidi. U un elip yuqurup, qoturmaqlarini k z aldid   tti. **9** Andin u qoturmaqni k zandin elip, uning aldioja koydi. Lekin u yigili unimidi; u: — H mm  ad m mening k ximdin qikip k tsun, dedi. Xuning bilən h mm  kixilər uning kəxidin qikip k tti. **10** Andin Amnon Tamaroja: Taamni iqkiriqi hujrioja elip kirgin, andin k lungdin elip y ym n, — dedi. Tamar  zi  tk n qoturmaqni iqkiriqi hujrioja, akisi Amnonning k xiq  elip kirdi. **11** Tamar ularni uningoa yeg z p koymakqi boluwidi, u uni tutuwelip: I singlim, k l! M n bil n yatkin! dedi. **12** Lekin u uningoa javab berip: Yak, i aka, meni nomuska koymioqin! Israilda bundak ix yok! S n bundak p sk xlik k mioqin! **13** M n bu x rm ndiqilikni kandakmu k t rtip y r l ym n?! S n bolsang Israilning arisidiki  hm kl rdin bolup k lis n.  t n p k lay, p k t padixahka des ngla, u meni sanga t w  boluxtin tosimaydu, — dedi. **14** Lekin u uning s zige kulak salmidi. U uningdin küqlik kelip, uni zorlap ayaoq asti kilip uning bil n yatti. **15** Andin Amnon uningoa intayin kattik n pr tl ndi; uning uningoa bolojan n priti uningoa bolojan  slidiki muh bbitidin ziyad  boldi. Amnon uningoa: Qopur, yoqal! — dedi. **16** Tamar uningoa: Yak! Məni h ydingun g nahing sən h li manga k loqan xu ixtin b t rdur, dedi. Lekin Amnon uningoa kulak salmidi, **17** b lki hizmitidiki yax yigitni qakirip: Bu [hotunni] manga qaplasturmay, sirtka qikiriw t, andin ixikni takap koy, dedi. **18** Tamar tolimu rangdar bir kənglək kiyg ndi; q nki padixahning tehi yatlik bolmioqin k zliri xundak kiyim kiy tti. Amnonning hizmatkari uni koqlap qikirip, ixikni takiwaldi. **19** Tamar bexioja k l q qip, kiyg n rangdar k nglikini yirtip, k lini bexioja koyup yioqioqan peti ketiwattati. **20** Akisi Abxalom uningoa: Akang Amnon sən bilən yattimu? H zir q jim tur qin, singlim. U sening akang  m smu? Bu ixni k ngl gg  almioqin, — dedi. Tamar akisi Abxalomning eyida k ngli sunuk halda turup qaldi. **21** Dawut padixahmu bolojan barlik ixlarni anglap intayin aqqiklandi. **22** Abxalom bolsa Amnonoja ya yaxhi, ya yaman heq g p k lmidi. Q nki Abxalom singlisi Tamarni Amnonning horliojanlikidin uni eq k r tti. **23** Toluk ikki yil  t p,  fraitioja yekin Baal-H zorda Abxalomning k rkioquqiliri koylirini k rkawatatti; u padixahning h mm  oqullirini t klip kildi. **24** Abxalom padixahning kəxiqə kelip: Mana kulliri koylirini k rkitiwatidu, padixah w  hizmatkarlirining silining kulliri bilən bill  berixini  t nim n, — dedi. **25** Padixah Abxalomoja: Yak, oqulum, biz h mmimiz barmayli, sanga eoqirilik q x p k lmisun, — dedi. Abxalom xunq  desimu, u baroqli unimidi, b lki uningoa am t tildi. **26** Lekin Abxalom: Əgər berixka unimisila, akam Amnonni biz bilən baroqli koysila, — dedi. Padixah uningdin: Nemixka u sening bilən baridu? — d p soridi. **27**  mma Abxalom uni k p zorlioqini  q n u Amnonning, xundakla padixahning h mm  oqullirining uning bilən bill  berixioja koquldi. **28** Abxalom  z oqulamliroja buyrup: S g k turunglar, Amnon xarab iqip hux k yp bolojanda, mən sil rg  Amnonni urunglar desəm, uni dərhal  lt ringlar. K rkmanlar! Bularni sil ga buyruoquqi mən am smu? J r tlik bolup baturluk k rsingtar — dedi. **29** Xuning bilən Abxalomning oqulamliroja Amnonoja Abxalom  zi

buyruoqandək kildi. Xuan padixahning h mm  oqulliri k pup, hər biri  z keqirioja minip qaçti. **30** Xundak boldiki, ular tehi yolda keqip ketiwatqanda, «Abxalom padixahning h mm  oqullirini  lt rdi. Ularning heq biri k lmidi» deg n h w r Dawutka yatk z ildi. **31** Padixah k pup kiyimlirini yirtip yerd  d m yattı; uning h mm  kul-hizmətkarlırı bolsa kiyimliri yirtik h lda yenida turatti. **32**  mma Dawutning akisi Ximeahning oqılı Yonadab uningə: — Ojojam, ular padixahning oqulliri bolojan h mm  yigitl rni  lt rdi, d p hiyal k lmissila. Q nki p k t Amnon  ldi; u ix Amnonning Abxalomning singlisi Tamarni har k lojan k ndin baxlap Abxalomning aozidın q karmojan niyiti idi. **33**  m di ojojam padixah «Padixahning h mm  oqulliri  ldi» deg n oyda bolup kəngüllirini biaram k lmissila. Q nki p k t Amnonla  ldi — dedi. **34** Abxalom bolsa keqip kətkənidi. [Yerusalemdeki] k z tqi oqulam kariwidi, mana, o rb t ripidin taqning yenediki y l bilən nuroj n ad ml r keliwattı. **35** Yonadab padixahka: Mana, padixahning oqulliri k ldi. D l k lliri degəndək boldi — dedi. **36** Sezini t g tip turiwidi, padixahning oqulliri kelip kattik yioja-zar kildi. Padixah bilən hizmətkarlırimu kattik yiojlaxti. **37** Lekin Abxalom bolsa G xurning padixahi, Ammihudning oqılı Talmayning k xi ja bardi. Dawut oqılı  q n hər k ni h za tutup kayo rdi. **38** Abxalom keqip, G xuroja berip u yerd   q yil turdi. **39** Dawut padixahning k lbi Abxalomning yenioja berixka intizar boldi; q nki u Amnonoja nisbətən t ss li tapqanidi, q nki u  lg ndi.

14  m di Zaruiyaning oqılı Yoab padixah kəlbining Abxalomoja t lm riwatqanlıkini baykidi. **2** Xuning  q n Yoab T koaoja ad m  w tip u y rdin danixmən bir hotunni  k ld r p uningə: S ndin  tin y,  ziingni matəm tutqan kixid k kərsitip qarilik kiyimi kiyip,  ziingni  tirlik may bilən yoqlimay, b lki  ziingni  lg qi  q n uzun waqit hazıdar bolojan ayaldək kilip **3** [Dawut] padixahning k xi ja berip uning ja mundak degin, — dedi. Xundak kilip, Yoab dem kqi bolojanlirini u ayaloja  gettı. **4** Xuning bilən T koalik bu ayal padixahning aldioja berip, təzim kilip, bax urup: I padixahim, meni kutkuziwalojaya, — dedi. **5** Padixah uningdin: N m  d rding bar? d p soridi. U jawap berip: Mən d rw k  bir tul hotunm n! Erim  l p kattı; **6** Ded klirining ikki oqılı bar idi. Ikkisi etizlikta uruxup kelip, arioja qüxidiojan ad m bolmiojaqka, biri y na birini urup  lt r p koydi. **7** Mana, hazır pütün  ydikil r ded klirig  karxi k pup, inisini  lt rginini bizg  tutup b rgin; inisinin jenini elip, k tl k lojini  q n biz janoja jan alimiz. Xuning bil nmu miras aloqujini yoq timiz, d watıdu. Ular xundak kilip yalojuz k lojan qojuumni  q r p, erimg  n  nam n  yar y zid  əwladmu kaldurojılı koymaydu, — dedi. **8** Padixah ayaloja:  y ngg  barojin, mən  hwaloja karap sən toq ruluk h k m qikirim n, — dedi. **9** T koalik ayal padixahka: I, ojojam padixah, bu ixta gunah bolsa, h mmisi mening bilən atamning j m ti  stid  bolsun, padixah w  uning t hti bilən munasiwətsiz bolsun, — dedi. **10** Padixah: Bir r kim sanga [bu toq ruluk] g p kilsa, uni mening k ximoja elip k lgin, u seni y n  awar  kilmaydiojan bolıdu, — dedi. **11** Ayal jawap berip: Undakta padixah P rw rdigar Hudalirini yad k lojaya,

kanoja kan itikam aloquqlarning oqulmni yoq tmaslıki  q n, ularning halak k lixioja yol koymiojaya, — dedi. Padixah: P rw rdigarning hayati bilən k s m k lim nki, Sening  rlungning bir tal q qi y rg  q xmoydu, — dedi. **12** Lekin ayal: Ded kliri ojojam padixahka y n  bir s zni degili kojojaya, dewıdi, u: Eyt in — dedi. **13** Ayal y n  mundak dedi:  m di sili nemixka Hudaning h lkig  xuningoja ohxax ziyalik bir ixni niy t kildila? Padixah u gepi bilən  zini gunahkar kilip bekitiwatıdu, q nki u  zi paliojan kixini kayturup  k lmidi. **14** D rw k  h mmimiz qoqum  l p, y rg  t k lg n, kaytidin yojıwalojılı bolmaydiojan sud k bolimiz. Lekin Huda adaming jenini elixka  mas, b lki  z palanojini  zig  kayturup  kilixk  ilaj kilıdu. **15**  m liy tt , mening ojojam padixahka u ix toq rsidin s z k lojılı keliximning saw bi, h lk meni k rkattı. Lekin ded kliri: Bu g rni padixahka eytay! Padixah bəlkim  z q rsining iltimasini b ja k lt r , deg n oyda boldi. **16** Q nki padixah anglixı mumkin, qərsini həm oqulmni Hudaning mirasidin t ng yoq tm kqi bolojan kixining k lidin kutkuzup kalar. **17** Xunga ded kliri, ojojam padixahning s zi manga aramlik ber r, d p oyldim. Q nki ojojam padixah Hudaning bir p rixtsid k yahxiyamanni p rk  tk qidur. P rw rdigar Hudaliri sili bilən bill  bolojay! **18** Padixah ayaloja jawap berip: S ndin  tinim nki, mən s ndin sorim kqi bolojan ixni m ndin yoxurmiojaysan, dedi. Ayal: Ojojam padixah s z kilsila, **19** Padixah: Bu g rlirning h mmisi Yoabning k rs tmisimu, k ndak? — dedi. Ayal jawap berip: I, ojojam padixah, silining janliri bilən k s m k lim nki, ojojam padixah eytkanliri ongojimu, solojimu kaymaydiojan h kik ttur. D rw k  silining k lliri Yoab manga xuni tapılap, bu s zl rni ded klirining aozioja saldi. **20** Yoabning bundak kilixi bu ixni h l kilix  q n idi. Ojojamning danaliki Hudaning bir p rixtsiningkid k ik n, zeminda yüz beriwatqan h mm  ixlarni bilidikan, — dedi. **21** Xuning bilən padixah Yoabka: Maqul! Mana, bu ixka ijaz t bərdim. Berip u yigit Abxalomni elip k lgin, dedi. **22** Yoab y rg  yikilip bax urup, padixahka b ht-bərikət tilidi. Andin Yoab: I ojojam padixah,  z kulungning təlipigə ijaz t b rginingdin,  z kulungning sening aldingda iltıpat tapkinini b g n bildim, — dedi. **23** Andin Yoab kozojilip, G xuroja berip Abxalomni Yerusalemoja elip k ldi. **24**  mma padixah: — U mening y z mni kərməy,  z  yig  barsun, deg nidi. Xunga Abxalom padixahning y zini kərməy,  z  yig  kattı. **25**  m di pütkül Israil t w sid  Abxalomd k qiraylık d p mahtalojan ad m yok idi. Tapinidin tartıp qoqkusiojig  uningda heq əyib yok idi. **26** Uning q qini q x rg nda (u hər yilning ahirida q qini qüxürətti; q qi  ojirlixip k tk k , xunga uni qüxürətti), q qini padixahning « lq m taraza»si bilən tartsa ikki yüz x k l qikatti. **27** Abxalomdin  q oqul w  Tamar isimlik bir kiz tuquldi. Kizi tolimu qiraylık idi. **28** Abxalom padixahning y zini kərməy, Yerusalemda toptoojra ikki yil toxkuqə turdi; **29** Abxalom Yoabka ad m mangdurup,  zini padixahning k xi ja  wtaxini  t ndi,  mma u k lgili unimidi. Abxalom ikkinji k tim uning yenioja adam  w tti, lekin Yoab kelixni halimidi. **30** Xuning bilən Abxalom  z hizmətkarlırioja: — Yoabning meningkig 

yandax arpa teriklik bir parqə etizlik bar. Berip uningə ot qoyunglar, dəp buyrudi. Xundak kılıp, Abxalomning hizmatkarliri Yoabning bu bir parqə etizlikə ot koydi. **31** Andin Yoab kozyilip Abxalomning öyigə kirip uningdin: Nemixka hizmatkarliring etizlikimə ot koydi! — dəp soridi. **32** Abxalom Yoabka jawab berip: Mana, mən sanga adəm əwətip: Keximəyə kəlsun, andin padixahning kexioğa manga wakalitan baroqzup uningə: Mən nemixka Gəxurdin yenip kəlgəndimən? U yərdə qəlsam, yahxi bolattikən, dəp eytkuzmaqçı idim. Əmdi padixah bilən didarlaxsam dəymən; mənə də kəbilik bolsa, u meni ɵltürsun, — dedi. **33** Xuning bilən Yoab padixahning kexioğa berip, uningə bu hawərin yɵtküzdı. Padixah Abxalomni qakırdı; u padixahning kexioğa kelip, padixahning aldida təzim kılıp bax urdi; padixah Abxalomni seydi.

15 Bu ixlardin keyin Abxalom özigə jəng hərəwisi bilən atlarnı təyyarlattı həm öz aldida yügüridoğan əllik əskərnı bekitti. **2** Abxalom tang səhərdə kəpup, dərwaziyə baridoğan yolning yenidə turattı. Kaqan birsi dəwayimni kəssun dəp, padixahka ərz tutkili kəlsə, Abxalom uni qakırip: Sən qaysı xəhərdin kəlding, — dəp soraytti. U kixi: Kəlung Israilning palanqı kəbilisidin kəldi, desə, **3** Abxalom uningə: Mana, dəwayinglar durus wə hək ikən, lekin padixah tərpidin özigə wakalitan ərzini anglaxka qoyuloğan adəm yok, dəytti. **4** Andin Abxalom yənə: Kaxki, mən zəmində sorakçı kılınsam'ıdi, hər kimning əzi yaki dəwayi bolup, mening keximəyə kəlsə, uningə adalət kərsitəttim! — dəytti. **5** Birkim uningə təzim kıləli aldioğa barsa, Abxalom kolini uzutup, uni tutup səyətı. **6** Abxalom xundak kılıp padixahning həküm qıqırxioğa kəlgən Israilning hər bir adəmlirining kəngüllirini utuwalattı. **7** Tət yil ɵtkəndə, Abxalom padixahka: Mening Həbronda Pərwərdigarə iqkən kəsimimni adə kılıxim süqün, xu yərgə berixka ijazət bərsəng; **8** qünki kəlung Suriyadiki Gəxurda turoqinimda kəssəm iqip: Əgər Pərwərdigarə meni Yerusaleməyə kaytursa, mən Pərwərdigarə ibadət kılımən, dəp eytkəndi, — dedi. **9** Padixah uningə: Tinq-aman berip kəlgin, dewidi, u kozyilip Həbronəyə kətti. **10** Lekin Abxalom Israilning həmmə kəbililirigə məhpiy əqlərnı mangdurup: Buroğa awazini angliqninglarda: «Abxalom Həbronda padixah boldı!» dəp elan kilinglar, dedi. **11** Əmdi ikki yüz adəm təkli bilən Abxalom bilən birgə Yerusalemdin barəjanidi. Ular həkikiy əhwalidin bihəwər boləraqka, saddilik bilən barəjanidi. **12** Abxalom qurbanlik ɵtküzgəndə, u adəm əwətip Dawutning məslihətqisi boləğan Gilohluk Ahitofəlni əz xəhəri Gilohdin elip kəldi. Xuning bilən kəst barəjanseri kütəydı, Abxaloməyə əgəxkənlər barəjanseri kəpiyüwatattı. **13** Dawutka bir həwərqı kelip: Israilning adəmlirining kəngülliri Abxaloməyə mayil boldı, — dedi. **14** Xuning bilən Dawut Yerusalemdə uning bilən boləğan həmmə kul-hizmatkarlirioğa: Kəpup kaqaylı! Bolmisa, Abxalomdin kutulalmaymiz. Ittik ketəyli; bolmisa, u tuyuksiz üstimizgə besip kelip, bizgə bala kəltürüp xəhər halkını kılıq bisi bilən uridi, dedi. **15** Padixahning kul-hizmatkarliri padixahka: Oqojam padixah nəmə bekitsə, xuni kılımiz, dedi. **16** Xuning bilən padixah pütün ailisidikərnı elip, qıqıp kətti; əmma padixah

kenizəkliridin onni ordioğa karaxka koydi. **17** Padixah qıqıp kətkəndə həmmə hək uningəyə əgəxti; ular Bəyt-Mərhəktə turup kəldi. **18** Həmmə hizmatkarliri uning bilən billə [Kidron əkinidin] ɵtəwatattı; barlik Kərotiyələr, barlik Pələtiyələr, barlik Gatliklər, yəni Gat xəhəridin qıqıp uningəyə əgəxkən altə yüz adəm padixahning aldida mangattı. **19** Padixah Gatlik İttayə: Sən nemixka biz bilən barisən? Yenip berip padixahning kexida turoqin; qünki sən əz yurtungdin mäsapir bolup palanəqənsən. **20** Sən pəkət tünügünlə kəlding, mən bügün kəndəksigə seni özüm bilən billə bərsən kilyə? Mən bolsam, nəgə baralisam, xu yərgə barimən. Kəridaxliringni elip yenip kətkin; Hudaning rəhim-xəpkiği wə həkikiti sanga yar boləy! — dedi. **21** Lekin İttay padixahka jawab berip: Pərwərdigarning həyati bilən wə oqojam padixahning həyati bilən kəssəm kılımənkı, məyli həyat yaki mamat bolsun, oqojam padixah kəyərdə bolsa, kəlung xu yərdimü bolidu! — dedi. **22** Dawut İttayə: Əmdi sənmu berip [əkəndin] ɵtkin, dedi. Xuning bilən Gatlik İttay həmmə adəmliri wə uning bilən mangəjan barlik bala-qakiliri ɵtip kətti. **23** Həmmə hək ɵtəwatqəndə, pütkül xu yurttikilər kəttik awaz bilən yioqlidi. Padixah əzimu Kidron əkinidin ɵtkəndə, barlik hək qəllik tərpiyə karap yol aldı. **24** Wə mana, Zadok bilən Lawiyərnü Hudaning əhdə sandukini kətürüp billə kəldi; ular Hudaning əhdə sandukini yərdə koydi. Barlik hək xəhərdin qıqıp ɵtküqə Abiyatar bolsa, qurbanliklarnı sunup turattı. **25** Padixah Zadokka: Hudaning əhdə sandukini xəhərgə yandurup elip kirgin. Mən əgər Pərwərdigarning kəzlrində iltipət tapsam, U qokum meni yandurup kelidu wə U manga əhdə sandukini wə Əz məkanini yənə kərgüzidu; **26** lekin U mening toqramda: Səndin hursanlikim yok, desə, mana mən; U meni kəndak kılıxni layik kərsə, xundak kılısun, — dedi. **27** Padixah kahin Zadokka: Sən aldın kərgüqi əməsmü? Sən wə əz oqlung Ahimaaz wə Abiyatarning oqlı Yonatan, yəni ikkinglarning ikki oqlunglar sanga həmrəh bolup tinq-aman xəhərgə kaytkin. **28** Mana, mən silərdin həwər kəltügə qəldiki ɵtkəllərdə kütüp turay, — dedi. **29** Xuning bilən Zadok bilən Abiyatar Hudaning əhdə sandukini Yerusaleməyə kayturup berip, u yərdə kəldi. **30** Lekin Dawut Zəyutn tərqiyə qıkkəndə, bexini yepip yaləng ayaq bolup yioqlawatattı; uning bilən boləğan həmmə həkning hər biri bexini yepip yioqlap qıkiwatattı. **31** Birsi kelip Dawutka: Ahitofəlnü Abxalomning kəstiyə katnaxkanlar iqidə ikən, dedi. Xuning bilən Dawut dua kılıp: İ Pərwərdigar, Ahitofəlning məslihətini əhməkənilikkə aylanduroqaysən, dedi. **32** Dawut tərqiynə qokkəsiyə, yəni adəttə u məhsus Hudaəyə ibadət kılıdidoğan jayəyə yətkəndə, Arkilik Huxay toni yirtik, bexiyə topa-qəng qeqilənin haldə uning aldioğa kəldi. **33** Dawut uningə: Mening bilən bərsəng, manga yök bolup kəlisən; **34** lekin xəhərgə kaytip berip Abxaloməyə: İ padixah, mən bügüngə kədər atəngning kul-hizmatkari boləğəndək, əmdi sening kul-hizmatkaring bolay, disəng, sən mən üçün Ahitofəlning məslihətini bikar kılıwətləysən. **35** Mana Zadok wə Abiyatar degən kahinlərnü xu yərdə sən bilən billə bolidu əməsmü? Padixahning ordisidin nəmə anglisəng, Zadok bilən Abiyatar kahinləroğa eytkin. **36**

mana, ularning ikki oqli, yəni Zadokning oqli Ahimaaz bilan Abiyatarning oqli Yonatanmu xu yərdə ularning yenida turidu. Hərnəmə anglisang, ular arkilix manga həwər yetküzgin — dedi. **37** Xuning bilən Dawutning dosti Huxay xəhərgə bardi; Abxalommu dəl xu qərdə Yerusalemoğa kirdi.

16 Dawut taqning qokkışidin əmdila etüxigə Məfiboxətning hizmətkari Ziba ikki yüz nan, bir yüz kixmix poxkili, yüz yazlıq mēwə poxkili wə bir tulum xarabni ikki exəkkə artip uning aldioğa qikti. **2** Padixah Zibağa: Bularni nemə üqün əkəlding? dedi. Ziba: Exəklərnə padixahning ailisidikilər menixi üqün, nanlar bilən yazlıq miwilərnə oqulamlarning yeyixi üqün, xarabni qəldə hərıp kətkənlərnə iqixi üqün əkəldim — dedi. **3** Padixah: Oşoqjangning oqli nədə? — dəp soridi. Ziba padixahğa jawab berip: U yənilə Yerusalemda qaldı, qünki u: Bügün İsrail jəmətidikilər atamning padixahlığını manga yandurup beridu, dəp olturidu — dedi. **4** Padixah Zibağa: Mana Məfiboxətning həmmisi sanga təwə bolsun, dewidi, Ziba: Mən siligə təzim kilimən; silining aldiridə iltipət tapsam, i oşojam padixah, — dedi. **5** Dawut padixah Bahurimoğa kəlgəndə, mana Saulning jəmətidin boləjan, Geraning oqli Ximəy isimlik bir adəm xu yərdin uning aldioğa qikti; u bu yakka kəlgəq kimdu birini qarəjawatatti. **6** U Dawutning əzigə wə Dawut padixahning barlik hizmətkarlırioğa qarap taxlarni atti; həmmə həlk bilən barlik palwanlar padixahning ong tərripidə wə sol tərripidə turatti. **7** Ximəy qarəjap: Yoqal, yoqal, həy sən kanhor, iplas! **8** Sən Saulning ornida padixah boldung, ləkin Pərwərdigar uning jəmətining kərnini sening bəxingəyə kəyturdi; əmdi Pərwərdigar padixahlığını oşlung Abxalomning koloğa bərdi; mana, əzüngning razillikning sening üstünggə qüxti, qünki sən bir kanhorsən! — dedi. **9** Zəruyaning oqli Abixay padixahğa: Nemixka wə əlük it oşojam padixahni qarəjusun? U yərgə berip uning bəxini kəskili manga ijazət bərgəysən! — dedi. **10** Ləkin padixah: I Zəruyaning oşulliri, mening bilən nemə karinglar? U qarəjisa qarəjusun! Əgər Pərwərdigar uningə, Dawutni qarəjojin, dəp eytkən bolsa, undakta kim uningə? Nemixka bundak kilisən? — deyəlisun? **11** Dawut Abixayoğa wə barlik hizmətkarlırioğa: Mana əz puxtumdin boləjan oşlum mening jenimni izdigən yərdə, bu Binyamin kixi uningdin artukraq kilməmdü? Uni qarəjojiyə qəyojin, qünki Pərwərdigar uningəyə xundak buyruptu. **12** Pərwərdigar bəlkim mening dərdlirimni nəzirigə elip, bu adəmning bügün meni qarəjojanlirining ornida manga yaxilik yandurar, dedi. **13** Xuning bilən Dawut əz əmədliri bilən yolda mengiwərdi. Ximəy bolsa Dawutning uduldiki taq baqrida mangojaq qarəjattı həm tax etip topa-qang qaqtı. **14** Padixah wə uning bilən boləjan həlkning həmmisi hərıp, mənzigə barəjanda u yərdə aram aldi. **15** Əmdi Abxalom barlik İsrailar bilən Yerusalemoğa kəldi; Ahitofəl uning bilən billə idi. **16** Dawutning dosti arkilik Huxay Abxalomning kəxiyəyə kəlgəndə, u Abxalomğa: Padixah yaxisun! Padixah yaxisun! — dedi. **17** Abxalom Huxayoğa: Bu sening dostungəyə kərsitidəjan himmitingmu? Nemixka dostung bilən barmiding? — dedi. **18** Huxay Abxalomğa: Yak, undak

əməs, bəlkı Pərwərdigar wə bu həlk həmdə İsrailarning həmmisi kimni tallisa, mən uningəyə təwə bolay wə uning yenida turimən. **19** Xuningdin baxka kimning hizmitidə bolay? Uning oşlining kəxida hizmət kilməmdim? Sening atangning kəxida hizmət kijoəndək, əmdi sening kəxingdə hizmət kilay, — dedi. **20** Andin Abxalom Ahitofəlgə: Məslihətləxip yol kərsitinglar; kəndək kilsək bolar? — dedi. **21** Ahitofəl Abxalomğa: Atangning ordisioğa qarəjojiyə qəyojan kənzəkliri bilən billə yatkin; xuning bilən pütkül İsrail sening əzüngni atangəyə nəprətlək kijoənləğini anglaydu; xundak kilip sanga əgəxkənlərnə kolliri küqləndürilidu, dedi. **22** Xuning bilən ular Abxalom üqün ordining əgzisidə bir qədir tikti; Abxalom həmmə İsrailning kəzliyəyə əz atisining kənzəkliri bilən billə boldi. **23** U künlərdə Ahitofəlning bərgən məslihəti huddi kixi Hudadin sorap erixkən sez-kalamdək həsəblinatti. Uning Dawutka wə Abxalomğa bərgən həmmə məslihətimu həm xundak karilatti.

17 Ahitofəl Abxalomğa: Manga on ikki ming adəmni talliwəlixka ruhsət bərsəng, mən bügün kəqə kəzojilip, Dawutni kəyojlay; **2** Mən uning üstigə qüxkinimdə u hərıp, kolliri ajiz bolidu; mən uni aləkdə kiliwetimən, xundakla uning bilən boləjan barlik həlk kaqıdu. Mən pəkət padixahnilə urup oltürimən, **3** andin həmmə həlkni sanga bəkdürüp kəyturimən. Sən izdigən adəm yokalsa, həmmə həlk sening kəxingəyə kəytidu; xuning bilən həmmə həlk amən-esən qalidu, dedi. **4** Bu məslihət Abxalomğa wə İsrailning barlik əksəqallirioğa yakti, **5** ləkin Abxalom: Arkilik Huxaynimu qakiringlar; uning səzinimu anglayli, — dedi. **6** Huxay Abxalomning kəxiyəyə kəlgəndə, Abxalom uningəyə: Ahitofəl mundak-mundak eytti; u degəndək kilaylimu? Bolmisa, sən bir məslihət bərgin, — dedi. **7** Huxay Abxalomğa: Ahitofəlning bu wakitta bərgən məslihəti yaxhi əməs, — dedi. **8** Huxay yənə mundak dedi: «Sən atang bilən əmədlirini bilisənoğu — ular palwanlardur, həzir daladiki baliliridin juda kilinəjan qixi eyiktək pəyli yaman. Atang bolsa həkikiyə jəngqidur, əz əmədliri bilən birgə kəonmaydu. **9** Mana u həzir bir oqarda ya baxka bir yərdə məkünüwəlojan bolsa kərək. Mubada u awwal həlkimiz üstigə qüxsə xuni anglojan hərkim: Abxalomğa əgəxkənlər kijoənləkiləyə qəruptu, — dəydu. **10** U wakitta hətta xir yürək palwanlarning yürəklirimu su bolup ketidu; qünki pütkül İsrail atangning batur ikənlikini, xundakla uningəyə əgəxkənlərnəngmu palwan ikənlikini bilidu. **11** Xunga məslihətim xuki, pütkül İsrail Dəndin tartip Bəər-Xəbəoşiqə sening kəxingəyə tez yiojilsun (ular dengizdiki kumlərdək kəptur!). Sən əzüng ularni baxlap jənggə qikkın. **12** Biz uni kəyərdə tapsək, xəbnəm yərgə qüxkəndək uning üstigə qüxayli. Xuning bilən uning əzi wə uning bilən boləjan kixilərdin həq kimmu qəlmaydu. **13** Əgər u bir xəhərgə keriwəlsimu, pütkül İsrail xu yərgə arəjamqılarni elip kəlip, xəhərnə hətta uningdiki kikiq xəqil-taxlarnimu qəldurməy sənəp əkilip, dəryə jilojioğa taxliwetimiz». **14** Abxalom bilən İsrailning həmmə əmədliri: Arkilik Huxayning məslihəti Ahitofəlning məslihətidin yaxhi ikən, deyixti. Qünki Pərwərdigar Abxalomning bəxiyəyə bala kəlsun dəp, Ahitofəlning yaxhi məslihətinə bəkar kilinixini bəktikəndi. **15** Huxay Zadok bilən Abiyatar

kahinlaroʻja: Ahitofelning Abxalom bilan Israilning aksakallirioʻja bərgəm məsləhəti mundak-mundak, əmma mening məsləhətim bolsa mundak-mundak; **16** hazir silər dərhal ədəm əwətip Dawutka: Bu keqida qelning keqiklirida kənməy, bəlki tez etüp ketinglar, bolmisa padixah wə uning bilən boləjan həmmə hək hək boluxi mumkin, dəp yətküzinglar — dedi. **17** U wəqəttə Yonatan bilən Ahimaaz Ən-Rogəlda kütüp turatti; ular bəxkilərləng kərtüp kəlməsləki üqün xəhərgə kirmidi; bir dedəkning qikip ularoʻja həwər berixi bəkitildi. Ular berip Dawut padixahka həwərni yətküzdi. **18** Ləkin bir yax yigit ularni kərtüp kəlip, Abxaloməja dəp koydi. Əmma bu ikkiylən ittik berip, Bahurimdikə bir ədəmning eyigə kirdi. Bu ədəmning hoylisida kuduk bəridi; ular xuningəja qüxtüp yoxurundi. **19** Uning ayali kudukning əwəziəja yapquqini yepir üstigə soquloqan buəqdayni təküp koydi; xuning bilən heq ix əxkarilanmidi. **20** Abxalomning hizmatkarlari eygə kirip ayalning kəxiəja kəlip: Ahimaaz bilən Yonatan kəyərde? — dəp soridi. Ayal: Ular erikətin etüp kətti, dedi. Kəlgənlər ularni izdəp tapalməy, Yerusalemoʻja kaytip kətti. **21** Ular kətkəndin keyin, bu ikkiylən kudukətin qikip, berip Dawut padixahka həwər bərdi. Ular Dawutka: Qərup, sudin etkin; qünki Ahitofəl seni tutux üqün xundak məsləhət bəriptu, — dedi. **22** Xuning bilən Dawut wə uning bilən boləjan bərlək hək, kəzoqilip İordan dəryasidin etüp; tang atkuəq İordan dəryasidin etmėgən heqkim kəlmidi. **23** Ahitofəl əz məsləhətinəni qəbul kilmoqanlikini kərtüp exikini tokup, əz xəhəridiki eyigə berip, eyidikilərgə wəsiyət tapxuroqandin keyin, esilip əliwalidi. U əz atisining kəbrisida dəpnə kəilindi. **24** Xu arilikəta Dawut Mahənanimoʻja yetip kəlgəndi, Abxalom wə uning bilən boləjan Israilning həmmə ədəmlirimu İordan dəryasidin etüp boləjanidi. **25** Abxalom Yoabning ornida Amasani kəxunning üstigə sərdar kəlip koydi. Amasa bolsa Yitra isimlik bir Israillik kixining oqlı idi. U kixi Nahaxning kizi Abigail bilən yekinqilik kiləjanidi. Nahax Yoabning anisi Zəruyia bilən aqa-singidi. **26** Israil bilən Abxalom Gileadning zeminida bargah tikti. **27** Dawut Mahənanimoʻja yetip kəlgəndə, Ammoniylarning Rabba həxiridindin boləjan Nahaxning oqlı Xobi bilən Lo-Dibarlik Ammiəlning oqlı Makir wə Rogelimdin boləjan Gileadlik Barzillay degənlər **28** yotkən-kərpə, das, kaqa-kuqa, buəqday, arpa, un, kəmaq, purqak, kizil max, kuruəjan purqaklar, **29** həsəl, kaymak wə kəylarni kəltürüp, kala sütidə kilinoqan kərut-irinqik katarliklarni Dawut bilən həkəyə yeyix üqün elip kəldi, qünki ular: Xübhəsisəli, hək qəldə hərip-eqip, ussap kətkəndu, dəp oyləjanidi.

18 Dawut əzi bilən boləjan həkni yəyoq editlidi wə ularning üstigə mingbexi bilən yüzbexi koydi. **2** Andin Dawut həkni üç bələkkə bəlüp jənggə qikardi; birinqi bələkni Yoabning kol astida, ikkinqi bələkni Zəruyaning oqlı, Yoabning inisi Abixayning kol astida wə üçinqi bələkni Gatlik İttayning kol astida koydi. Padixah həkəq: Bərhək, mənmu silər bilən jənggə qikimən, dedi. **3** Ləkin hək: Sili qikmisila, əgər biz kaqsak düxmən bizgə pərwə kilmaydu; hətta yerimimiz etüp kətsəkmu bizgə pərwə kilmaydu. Qünki əzleri bizning on mingimizgə barəwər bolila. Yahxisi sili

xəhərdə turup bizgə həmdəm boluxka təyyar turəqayla, dedi. **4** Padixah ularəja: Silərgə nemə layik kərinə, xuni kilimən, — dedi. Xuning bilən hək yüzdin, mingdin bolup xəhərdin qikəwatqanda, padixah dərwəzining yenida turdi. **5** Padixah Yoab bilən Abxay wə İttayəja: Mən üqün Abxaloməja yaxi muamilidə bolup ayanglar, dedi. Padixahning [həmmə sərdarlarlioʻja] Abxalom toərisida xundak tapilioqinida, bərlək hək tapilioqini anglidi. **6** Andin hək Israil bilən soquxkili məydanəja qikti; soqux əfrainning ormanlikida boldi. **7** U yərdə Israil Dawutning ədəmliridin məoqlup boldi. U küni ular kattik kiroqin kilindi — yigirmə mingi əldi. **8** Soqux xu zeminəja yeyildi; ormanlik yəwətkənlər kiliqta əlgənlərdin kəp boldi. **9** Abxalom Dawutning oqlamlari bilən tuyuksiz uqrixip kəldi; Abxalom əz kəqiriəja minip, qəng dub dərihining kəyuk xahlirining tegidin etkəndə, uning bəxi dərəh xəhiəja kəplixip kəlip, u esilip kəldi; u mingən kəqir bolsa əldəja ketip kəldi. **10** Birsini buni kərtüp Yoabka həwər berip: Mana, mən Abxalomning bir dub dərihidə sanggiləp turəqinini kərdüm, dedi. **11** Yoab həwər bərgən ədəmə: Nemə! Sən uni kərtüp turup, nemixka uni urup əltürüp yərgə qüxürmiding? Xundak kiləjan bolsang, sanga on kümüx tənggə wə bir kəmə bərrəttim, — dedi. **12** U ədəm Yoabka: Kolumoʻja ming kümüx tənggə təgsimu, kolumni padixahning oqləja uzatmayttim! Qünki padixahning həmmimix əldida sanga, Abixayəja wə İttayəja: Mening üqün həz bərləkdə Abxalomni ayanglar, dəp buyruəqinini angliduk. **13** Əgər mən əz jənimni təwəkkul kilip, xundak kiləjan bolsam (hərkəndə ix padixahətin yoxurun kəlməydu!) sən meni taxlap, düxming katarida kərrəttim, — dedi. **14** Yoab: Səning bilən bundak dəyixixkə qolam yok! — dedi-də, koləja üç nəyzini elip dərəhtə sanggiləklək həlda tirik turəjan Abxalomning yürikigə sanjidi. **15** Andin Yoabning yəraq kərtürgüqisi boləjan on oqlam Abxalomning qərisigə yioqilip, uni urup əltürdi. **16** Andin Yoab kanay qaldi; hək Israilni kəoqlaxətin yandi; qünki Yoab kəxunni qekinixkə qakirdi. **17** Ular Abxalomni ormanlikəti qəng bir əzgaləja taxlap üstigə nuroqun taxlarni dəwiləp koydi. Israilar bolsa kəqip hərbiri əz məkaniəja kətti. **18** Abxalom tirik wəqətdə padixah wədisida əzigə bir əbidə turəqozəjanidi. Qünki u: Mening namimni kəldurəjanəja oqlum yok dəp, u tax əbidini əz nami bilən atioqanidi. Xuning bilən bu tax bügüngə kədə «Abxalomning yadikari» dəp atilidi. **19** Zadəkning oqlı Ahimaaz [Yoabka]: Pərwədigar seni düxmənlingədin kutkuzup sən üqün intikəm əldi, dəp padixahka həwər bərixkə meni dərhal məngəzoqin, — dedi. **20** Ləkin Yoab uningəja: Sən bügün həwər bərməysən, bəlki bəxka bir küni həwər bərisən; padixahning oqlı əlgini tüpəylidin, bügün həwər bərməysən, dedi. **21** Xuning bilən Yoab Kuxiyəja: Berip padixahka kərginimni dəp bərgin, dedi. Kuxiylik Yoabka təzim kilip yügürüp kətti. **22** Ləkin Zadəkning oqlı Ahimaaz Yoabka yənə: Kəndəklə bolmisan bu Kuxiyning kəynidindin yügürüxkə mənə ijazət bərgin, — dedi. Yoab: I oqlum, sanga həkəqəndə səyünqi bərgüdək həwər bolmisa, nemixka yügürüxni haləysən? — dedi. **23** U yənə: Kəndəklə bolmisan, meni yügürgüzgin, dedi. Yoab uningəja: Məng, yügür, dewidi,

Ahimaaz Iordan deryasidiki tuzlenglik bilan yugurup Kuxiyga yetixip uningdin otup ketti. **24** Dawut iqki-taxki dervazining otturisdida olturatti. Kezetqi dervazining egzisidin sepilning ustige qikip, bexini keturup kariwidi, mana bir adomning yugurup keliwatqinini kordi. **25** Kezetqi warkirap padixahqa hawer bardi. Padixah: ogar u yalojuz bolsa uningda qoqum hawer bar, dedi. Hawerqi bolsa yekinxilixip keliwatatti. **26** Andin kezetqi yona bir adamning yugurup kalginiini kordi. Kezetqi dervaziwanga: Mana yona bir adam yalojuz yugurup keliwatidu, — dedi. Padixah: Bumu hawerqi ikan, dedi. **27** Kezetqi: Awwalkisining yuguruxi manga Zadokning oqli Ahimaazning yuguruxidak kordindi, — dedi. Padixah: U yaxhi adam, hux hawer yetkuzidu, — dedi. **28** Ahimaaz padixahqa towap: Salam! dap padixahqa yuzini yorgo tegkuzutp tazim kilip: Ojojam padixahqa ziyani yetkuruxka kollirini keturgan adomlerni maslubiyatka muptila qilogan Pervardigar Hudalirni mubaraktur! — dedi. **29** Padixah: Abxalom salametmu? — dap soridi. Ahimaaz jawab berip: Yoab padixahning kuli wa pekirlirini mangduroqanda, pekir kixilarning qong kalaymikanqilikini kordum, lekin neme ix bololanlikini bilmidim, — dedi. **30** Padixah: Boldi, buyakta turup turugin, dedi. U bir texpaka berip turdi. **31** Wa mana, Kuxiy yetip kaldi; Kuxiy: Ojojam padixah hux hawerini angliotayla. Pervardigar bugun asiylik kilip qozolagan hammasidin silini kutkuzup, ulardin intikam aldi, dedi. **32** Padixah Kuxiyoga: Yigit Abxalom salametmu? dap soridi. Kuxiy: Ojojam padixahning duxmanliri wa silini kastlaxka qozolaganlarning hammasi u yigitka ohxax bolsun! — dedi. **33** Padixah tolimu azablinip, dervazining tepisidiki balihanioja yioqliqan peti qikti; u mangojq: I oqlum Abxalom! I oqlum, oqlum Abxalom! Kaxki, men sening ornungda olsen bolmasmid! I Abxalom, mening oqlum, mening oqlum! dedi.

19 Birs Yoabka: Padixah Abxalom uqun yioqlap matem tutmakta, dap hawer bardi. **2** Xuning bilan xu kundiki nusret halk uqun musibatkay aylandi; qunki halk xu kuni: Padixah oz oqli uqun kayotuhesret tartiwatidu, dap anglidi. **3** U kuni halk sokuxtin keqip hijalatta kalagan adomlerdak, oqrilikqa xaherga kirdi. **4** Padixah yuzini yepip: I, oqlum Abxalom, i Abxalom, mening oqlum, mening oqlum! — dap kattik awaz bilan poryad kotirdi. **5** Lekin Yoab padixahning oyiga kirip, uning xexioja kelip: Oz jeningni, oqulliring bilan qizliringning jeni, ayalliringning jeni bilan kenizakliringning jeni kutkuzogan hamma hizmatkarlarning yuzini sen bugun hijalatta kaldurdung! **6** Sen ozungga nopratinidioqlanlarni seyisen, seni seyidioqlanlaroga nopratinidioqandak kilisen! Qunki sen bugun sardarliringni yaki hizmatkarliringni naziringda heqnarsa emas degandak kilding! Qunki bugun Abxalom tirik kelip, biz hamimiz elgan bolsak, naziringda yaxhi bolattikən, dap bilip yettim. **7** Emdi qikip hizmatkarliringning kongligə tasəlii bərgin; qunki mən Pərvərdigar bilan kəsəm kilimənki, əgər qikmisang, bəgün keqə heq adəm sening bilan qalmaydu. Bu bala yaxlikingdin tartip biğünki küngiqə üstinggə quxkən hərəkəndə baladin eqir bolidu, — dedi. **8** Xuning bilan padixah qikip dervazida olturdi, hamma

halkqa: Mana, padixah dervazida olturidu, degən hawer yetkuzulgendə, ularning hammasi padixahning xexioja kaldi. Emma Israillar bolsa hammasi keqip, oz oyiga kaytip ketti. **9** Emdi Israil kabilsidiki hamma halk ojolula kilixip: Padixah bizni duxmanlirimizning kolidin azad qilogan, bizni Filistylarning kolidin kutkuzojanidi. Emma, u hazir Abxalom tuxaylidin zemindin ozini qacuruwatidu. **10** Lekin biz ustimizga padixah boluxka masih qilogan Abxalom bolsa jengda eldi. Emdi nemixka padixahni yandurup elip kelixka gap kilmaysilər? deyixti. **11** Dawut padixah Zadok bilan Abiyatar kahtarlaroga adəm ewatip: Silər Yəhudaning aksakallioja: [Padixah mundak deydu]: — Hamma Israillarning padixahni ordioja qayturup kelayli, deyixkən təliplirining hammasi padixahning kulioja yetkən yardə, nemixka silər bu ixta ulardin keyin kalisilər? **12** Silər mening qerindaxlirim, mening etustihlanirim turup, nemixka padixahni elip kelixta hammasidin keyin kalisilər?! — dənglər. **13** Wa xundakla yona Amasajimu: Padixah mundak deydu: — Sən mening etustihlanirim əməsusən? Əgər seni Yoabning ornida mening qeximda daim turidiojan qoxunning sədarı kilmisəm, Huda meni ursun həm uningdin artuk jazalisun — dənglər, — dedi. **14** Buning bilan u Yəhudadiki adomlarning kongullirini bir adomning konglidə ozigə mayil kildi. Ular padixahqa adəm mangdurup: Sən ozing bilan hamma hizmatkarliring birgə yenip kelinglər, dap hawer yetkuzdi. **15** Xuning bilan padixah yenip Iordan deryasiojqə kaldi. Yəhudadiki adomlar padixahni Iordan deryasidin etkuzimiz dap, padixahning aldioja Gilgaloga barojanidi. **16** Bahurimdin qikqan Binyaminlik Geraning oqli Ximəy aldirap kelip, Yəhudadiki adomlar bilan quxutp, padixahning aldioja qikti. **17** Ximəy Binyamin kabilsidin ming adəm əgəxti; ular bilan Saulning jəmətidə hizmatkar bologan Ziba, uning on bəx oqli wa yigirma hizmatkarimu uningoga qoxulup kaldi; bularning hammasi Iordan deryasidin otup padixahning aldioja qikti. **18** Bir kemə padixahning ihtiyarioja koyulup, ailə tawabiatlirini etkuzux uqun uyan-buyan otup yurətti. Padixah Iordan deryasidin etkəndə, Geraning oqli Ximəy kelip uning aldidə yikilip turup **19** padixahqa: Ojojam kullirioja kabihlik sanimiojaya; ojojam padixah Yerusalemind qikqan kundə kullirining qilogan kabihlikini əslirigə kalturmigəyła; u padixahning kongligə kəlmisun. **20** Qunki kulliri ozining gunah qilojinimni obdan bilidu; xunga mana, mən Yusupning jəmətidin hammidin awwal bəgün ojojam padixahni karxi elixka qiktimmən, — dedi. **21** Zəruyaning oqli Abixay buni anglar: Ximəy Pərvərdigarning masih qilojinini qarəojan tursa, olumgə məhkum kilinix lazim bolmamdu? — dedi. **22** Lekin Dawut: I Zəruyaning oqulliri, silərnin mening bilan nemə karinglər? Bəgün silər mənə karxi qikmaqjimusilər? Bəgünki kundə Israilda adomlar olumgə məhkum kilinixi kerəkmə? Bəgün Israiloga padixah ikənlikimni bilməymənmu? — dedi. **23** Andin padixah Ximəy: Sən olməysən, — dedi. Padixah uningoga qəsəm kildi. **24** Emdi Saulning nəwisə Məfiboxət padixahni karxi alojli kaldi. Padixah kətkən kundin tartip sak-salamat kaytip kəlgən küngiqə, u ya putlirining tirnikini almiojan ya

sakilini yasimiojan wə yaki kiyimlirini yumiojanidi. **25** U padixahni karxi alojli Yerusalemdin kalgənda, padixah uningdin: I Məfiboxət, nemixka mening bilən barmiding? — dəp soridi. **26** U: I, oyojam padixah, kulliri aksak boləjaqqa, exikimni toqup, minip padixah bilən billə baray, dedim. Əmma hizmətkarim meni aldap qoyuptu; **27** u yənə oyojam padixahning aldida kullirining oyojwiritini kildi. Lekin oyojam padixah Hudaning bir pərixitsidəktur; xuning üqün siligə nemə layiq kəruinsə, xuni kıləjlayla. **28** Qünki atamning jəmətining həmmisi oyojam padixahning aldida olgən adəmlərdək idi; lekin sili ez kullirini əzli bilən həmdastihən boləjanlar arisida koydila; mening padixahning aldida pəryad kıləjli nemə həkkim bar? — dedi. **29** Padixah uningə: Nemixka ixliring toqrisida səzliwerisən? Mening həkümüm, sən bilən Ziba yərləni belixiwelinglar, — dedi. **30** Məfiboxət padixahqqa: Oyojam padixah aman-esən ez eyigə kalgəndin keyin, Ziba həmmisini alisimu raziman! — dedi. **31** Gileadlik Barzillaymu Rogelimdin qüxüip padixahni İordan dəryasidin etküziup qoyuxka kelip, padixah bilən billə İordan dəryasidin etti. **32** Əmdi Barzillay heli yaxanəjan bir adəm bolup, səksən yaxka kirgənidi. Padixah Məhanaimda turojan waqıtta, uni kamdıəjan dəl muxu adəm idi; qünki u heli katta bir xixi idi. **33** Padixah Barzillayə: Mening bilən barəjin, mən səndin Yerusalemda əzümningkidə həwər alimən, dedi. **34** Lekin Barzillay padixahqqa: Mening birnəqqə künlük emrümü qəlojəndu, padixah bilən birgə Yerusaleməyə baramdim? **35** Kulliri səksən yaxka kirdim. Yahxi-yamanni yənə pərk etələymənmu? Yəp-iqkinimning təmini tetalamdim? Yigit nəoqmıqılər bilən kiz nəoqmıqılərnin əwazini angliyaləmdim? Nemixka kulliri oyojam padixəyə yənə yük bolimən? **36** Kulliri pəkət padixahni İordan dəryasidin etküziup andin əzrak uzitip qoyay degən; padixah buning üqün nemixka manga xunqə xapaət kərsitidila? **37** Kullirining olgənda ez xəhərimdə, atam bilən anamning kəbrisinin yenida yetixim üqün kaytip ketixigə ijazət bərgəyła. Əmdi mana, bu yərdə ez kulliri Kimhəm bar əməsmu? U oyojam padixah bilən etüp barsun, uningə əzliyə nemə layiq kəruinsə xuni kıləjlayla, — dedi. **38** Padixah: Kimhəm mening bilən etüp barsun; sanga nemə layiq kəruinsə uningə xuni kıləy, xundakla sən məndin hər nemə sorisəng, sanga kıləimən, — dedi. **39** Andin həlkning həmmisi İordan dəryasidin etti, padixahmu etti. Andin padixah Barzillayni səyüip uningəyə bəht tilidi; Barzillay ez yurtioğa yenip kətti. **40** Padixah Gilgəloğa qikti, Kimhəm uning bilən bardi. Yəhudadiki barlik adəmlər bilən İsrailning həlkning yerimi padixahni dəryadin etküziup uzitip qoyəjanidi. **41** Andin mana, İsrailning barlik adəmliri padixahning kəxiəyə kelip: Nemixka kərinədxilərimiz Yəhudaning adəmliri oqrilıqə padixahni wə padixahning ailə-tawabiatlirini, xundakla Dawutka əgəxəkən həmmə adəmləni İordan dəryasidin etküziuxkə muyəsərr bolidu? — dedi. **42** Yəhudaning həmmə adəmliri İsrailning adəmlirigə jawap berip: Qünki padixah bilən bizning tuşkanlıqimiz bar, nemixka bu ix üqün bizdin həpa bolisilər? Biz padixahningkidin bir nemini yidukmu, yaki u bizgə bir in'əm bərdimu? — dedi. **43**

İsrailning adəmliri Yəhudaning adəmlirigə jawap berip: Kəbilə boyiqə aləjanda, padixahning [on ikki] ülüxtin oni bizgə təwadur, silərgə nisbətən bizning Dawut bilən tehimu qongraq buradərqlikimiz bar. Nemixka bizni kəzgə ilməysilər? Padixahimizni yandurup elip kelixkə əwwal təxəbbus kıləjanlar biz əməsmiduk? — dedi. Əmma Yəhudaning adəmlirining səzli İsrailning adəmlirining səzli İordan tehimu kəttik idi.

20 Wə xundak bəldiki, xu yərdə Binyamin kəbilisidin, Bikrining oqlı Xəba isimlik bir ipas bar idi. U kanay qelip: — Bizning Dawutta heqkəndək ortək nesiwimiz yok; Yəssəning oqlidin heqkəndək mirasimiz yok! I İsrail, hər bir liringlar ez əyünlərgə yenip ketinglar, — dedi. **2** Xuning bilən İsrailning həmmə adəmliri Dawuttin yenip Bikrining oqlı Xəbaqə əgəxti. Lekin Yəhudaning adəmliri İordan dəryasidin tartıp Yerusalemiyəqə ez padixahioğa qing bəoqlinip, uningəyə əgəxti. **3** Dawut Yerusaleməyə kelip ordisioğa kirdi. Padixah ordioğa qaraxka qoyup kətkən axu on kenizəkni bir əyğə kəmap koydi. U ularni bəkti, lekin ularəyə yəkinqilik kıləmdi. Xuning bilən ular u yərdə tul ayallərdək olgüqə kəmaləjan peti turdi. **4** Andin padixah Amasəyə: Üq küni iqidə Yəhudaning adəmlirini qakirip, yiojip kəlgin; əzüngmu bu yərdə həzir boləjin, dedi. **5** Xuning bilən Amasa Yəhudaning adəmlirini qakirip yiojili bardi. Lekin uning undək kilixi padixah bekitkən waqıtın keyin kəldi, **6** u waqıtta Dawut Abixəyoğa: Əmdi Bikrining oqlı Xəba bizgə qüxüridəjan əpət Abxələmnin qüxürinidin tehimu yaman bolidu. Əmdi oyojəngning hizmətkərlirini elip ularni qoqlap barəjin. Bolmisa, u mustəhkəm xəhərləni igiləwəlip, bizdin əzini kəquruxi mumkin, — dedi. **7** Xuning bilən Yoabning adəmliri wə Kərtəyilər, Pəltəyilər, xundakla barlik pəlwənlər uningəyə əgixip qikti; ular Yerusalemdin qikip, Bikrining oqlı Xəbani qoqliojili bardi. **8** Ular Gibeondiki qoram taxkə yəkin kəlgəndə Amasa ularning aldioğa qikti. Yoab üstibexioğa jəng libasini kiyip, beligə oqlaplik bir kiliqini askən kəmə bəoqləjanidi. U aldioğa mēngiwidi, kiliq oqlaptin qüxüip kətti. **9** Yoab Amasadin: Tinqlikmu, inim? — dəp soridi. Yoab Amasani səyməkqi boləndək ong kəli bilən uni sakilidin tutti. **10** Amasa Yoabning yənə bir kəlidə kiliq barliojioğa dikəkət kıləmdi. Yoab uning kərsikioğa xundək tikkti, üqəyliri qikip yərgə qüxti. İkkinqi kətim selinxing həjiti kəlmiojanidi; qünki u əldi. Andin Yoab bilən inisi Abixəy Bikrining oqlı Xəbani qoqliojili kətti. **11** Yoabning oqlamliridin biri Amasaning yenida turup: Kim Yoab tərəptə turup Dawutni kəllisa, Yoabka əgəxsun, dəytti. **12** Əmma Amasa ez kənida yumilinq, yolning ottursida yatattı; uni kərgən həlkning hər birini tohtaytti. U xixi həmmə həlkning tohtiojini kərup, Amasaning jəsitini yəldin etizlikkə tartıp koydi həm bir kiyimni uning üstigə taxlıdi. **13** Jəstə yəldin yətkəlgəndin keyin həlkning həmmisi Bikrining oqlı Xəbani qoqliojili Yoabka əgəxti. **14** Xəba bolsa Bəyt-Maakəhdiki Abəlgəqə wə Bəryiliklərnin yurtining həmmə yərlirini kəziq İsrailning həmmə kəbililiridin etti. [Bəryiliklərmu] jəm bolup uningəyə əgixip bardi. **15** Xuning bilən Yoab wə adəmliri kelip, Bəyt-Maakəhdiki Abəldə uni muhəsirigə aldi. Ular xəhərnin qərisidiki səpiling

udulida bir istihkam saldi; Yoabka egexkänlarning hëmmisi kelip, sepilni ërëxkë bazoqanlawatkanda, **16** Äänin mën bir hotun xëhërdin tolaw: Kulaq selinglar! Kulaq selinglar! Yoabni bu yergë qakirip kelinglar, mening uning bilën sezlëxmëkqi bolöjnimni uningöja eytinglar, — dedi. **17** U yekin kalgënda hotun uningdin: Sili Yoabmu? — dëp soridi. U: Xundak, mën xu, dedi. Hotun uningöja: Dedäklirining sezini angliqayla, dedi. U: Anglawatimän, dedi. **18** Hotun: Konilarda Abëdë mäsilhät tapqin, andin mäsililër hël kilinidu, degän gëp bar; **19** Israilning tinq wë mëmëin bëndiliridin birimän; sili hëzir Israildiki ana këbi qong bir xëhëрни harap kilawatidila; nemixkä Përwërdigarning mirasini yokatmaqçi bolila? — dedi. **20** Yoab jawap berip: Undak ix mëndin neri bolsun! Mëndin neri bolsun! Mening heqnemini yutuwalöqum yaki yokatqum yoktur; **21** ix undak әmäs, bälki әfräimdiki edirliqtin Bikrining öjli Xeba degän bir әdäm Dawut padixahkä karxi kolini këtürüptü. Pëket üni tapxursanglar, andin xëhërdin ketimän, dedi. Hotun Yoabka: Mana uning bexi sepildin siligë taxlinidu, — dedi. **22** Ändin hotun öz danalığı bilën hëmmë hëlkkä mäsilhät saldi; ular Bikrining öjli Xebaning bexini kesip, Yoabka taxlap bärdi. Yoab kanay qaldi, uning әdәmliri xuni anglap, xëhërdin ketip, hërbiri öz eyigë kaytti. Yoab Yerusalemoja padixahning kexioja bardi. **23** Әmdi Yoab pütkül Israilning qoxunining sërdari idi; Yëhöyädaning öjli Binaya bolsa Këratiyler bilën Pëlatiyarning üstigë sardar boldi. **24** Ädiniram baj-alwanöja bax boldi, Ähiludning öjli Yëhöxafat bolsa diwan begi boldi; **25** Xewa katip, Zadok bilën Abiyatar kahjin idi; **26** Yairlik Ira bolsa Dawutka has kahjin boldi.

21 Әmma Dawutning künliridë uda üq yil aqarqilik boldi. Dawut uning toqiruluk Përwërdigardin soridi. Përwërdigar uningöja: Aqarqilik Saul wë uning qanhör jëmätidikilar säwëbidin, yëni uning Gibeonluklarni kirojin kilöjiniyin boldi, dedi. **2** Padixah Gibeonluklarni qakirip, ular bilën sezlëxti (Gibeonluklar Isrillardin әmäs idi, bälki Amoriylarning bir kaldisi idi. Israil әslidë ular bilën әhdë kilip kësäm iqkënid; lekin Saul Israil wë Yëhudalaröja bolöjan kizöjniliki bilën ularni öltürëxkë intilgënid). **3** Dawut Gibeonluklaröja: Silërgë nemë kilip beray? Mën kändak kilip bu gunahni kafarät kilip yapsam, andin silër Përwërdigarning mirasioja bäh-tërikät tiliyälëysilër? — dedi. **4** Gibeonluklar uningöja: Bizning Saul wë uning jëmätidikilërdin altun-kümüx sorax hëkkimiz yok, wë bizning säwëbimizdin Israildin bir әdәnnimu ölümgë mähkum kildurux hëkkimiz yok, dedi. Dawut: Silër nemë desënglar, mën xundak kilay, dedi. **5** Ular padixahka: Burun bizni yokatmaqçi bolöjan, bizni Israilning barlik pasilliri iqidë turoqudëk yeri kalmisun dëp, bizni halak kilixkä këstligän heliki kixining, **6** hëzir uning әrkäk nәslidin yattisi bizgë tapxurup berilsun, biz Përwërdigarning talliojini bolöjan Saulning Gibeah xëhëridä, Përwërdigarning aldida ularni öltürüp, esip koyayli, dedi. Padixah: — Mën silërgë qoqum tapxurup berimän, dedi. **7** Lekin Dawut bilән Saulning öjli Yonatanning Përwërdigar aldida iquxkän kәsimi wәjidin padixah Saulning nәwrisi, Yonatanning öjli Mëfiboxätни ayidi. **8** Padixah Ayahning kizi Rizpahning Saulöja

tuöqup bërgän ikki öjli Armoni wë Mëfiboxätни wë Saulning kizi Mikal Mәholatlik Barzillayning öjli Ädräl Äänin bekialöjan bax öqulni tutup, **9** Gibeonluklarning koloja tapxurdi. Bular ularni dengdë Përwërdigarning aldida esip koydi. Bu yëttäylän bir күндë öltürüldi; ular öltürülgändë arpa ormisi aldidi künlär idi. **10** Ändin Ayahning kizi Rizpah bex rähtni elip, qoram üstigë yeyip saldi. U orma baxlanöjandin tartip asmandin yamoqur quxkän waqitkicqa, u yerdä olturup күndüzi kuqlarning jäsätlarning üstigë konuxioja, keqisi yirtkuqlarning ularni dässep qaylixigä yol koymidi. **11** Birsä Saulning keniziki, Ayahning kizi Rizpahning kilöjanlirini Dawutkä eytti. **12** Xuning bilән Dawut Yabax-Gileadtikilërnig kexioja berip, u yerdin Saulning wë uning öjli Yonatanning sängäklirini elip kældi (Filitistiyler Gilboada Saulni öltürgän күnida ularning jäsätlirini Bëyt-Xandiki mäydanda esip koyöjanidi; Yabax-Gileadtikilër әslidë bularni u yerdin öqirlikqä elip kätkenidi). **13** Dawut Saul bilән uning öjli Yonatanning sängäklirini xu yerdin elip kældi; ular esip öltürülgän yëttäylänning sängäklirini mu yöjip koydi, **14** andin xularni Saul bilән öjli Yonatanning sängäkliri bilән Binyamin zeminidiki Zelada, atisi kixning kәbrisidä dәрnә kildi. Ular padixah әmr kilöqandak kildi. Ändin Huda [hәlkning] zemin toqiruluk dualirini ijabät kildi. **15** Filitistiyler bilән Israilning ottursida yәнә jәng boldi, Dawut өз әdәmliri bilән quxqip, Filitistiyler bilән soquxti. Әmma Dawut tolimu qarqap ketti; **16** Rafahning әwladliridin bolöjan Ixbi-Binob Dawutni öltürmëkqi idi; uning mis nәyzisining eöjirlik üq yüz xәkäl idi; uningöja yәнә yengi sawut baqlaklik idi. **17** Lekin Zәruiyaning öjli Abixay uningöja yärdëmgä kelip Filitistiyни kilöqlap öltürdi. Xu küni Dawutning әdәmliri uningöja kësäm kilip: Sән yәнә biz bilән jәnggә qikmiojin! Bolmisa Israilning qirioji eöjip kalidu, — dedi. **18** Bu ixtin keyin xundak boldiki, Gobta Filitistiyler bilән yәнә jәng boldi; u waqitta Huxatlik Sibbikay Rafahning әwladidin bolöjan Safni öltürdi. **19** Gobta yәнә bir kәtim Filitistiyler bilән jәng boldi; u qaqöda Bëyt-Lәhәmlik Yairning öjli Әl-Hanan Gatlik Goliyatning inisini öltürdi. Uning nәyzisining sepi bapkarning hadisidak idi. **20** Yәнә bir jәng Gatta boldi; u yerdä egiz boyluk bir әdäm bar idi, kollirining altidin barmakliri, putlirining altidin barmakliri bolup jëmiy yigirmë töt barmiqi bar idi. U hәм Rafahning әwladı idi. **21** U Isrillarning aldida turup ularni mazaq kildi; lekin Dawutning akisi Ximiyaning öjli Yonatan uni öltürdi. **22** Bu töt kixi Gatlik Rafahning әwladı bolup, hëmmisi Dawutning kolida yaki uning hizmätkarlirining kolida öltürüldi.

22 Përwërdigar uni barlik düxmәnliridin hәм Saul padixahning kolidin kutkuzöjan küni, u Përwërdigaröja bu küyni eytti: — **2** U mundak dedi: — Përwërdigar mening hada teöjim, mening korojinim, mening nijatkarimdur! **3** Huda mening qoram teximdur, mән Uningöja tayinimän — U mening kalkinim, mening kutkuzöjü münggüzüm, Mening egiz munarim wë baxpanahim, mening kutkuzöjuqimdur; Sән meni zorawanlardan kutkuzisән! **4** Mëdhijiylergә layik Përwërdigaröja mән nida kilimän, Xundak kilip, mән düxmәnlirimdin kutkuzulimän; **5** Qünki ölümming

asarətliri meni kərxiwaldi, Ihlassizlarning yamrap ketixi meni kərkətiwətti; **6** Təhtisaraning taniliri meni qirniwaldi, Əlüm sirtmakliri aldiməja kəldi. (Sheol h7585) **7** Kiyinalojinimda mən Pərwərdigarəja nida kildim, Hudayiməja pəryad kətürdüm; U ibadəthanisidin awazimni anglidi, Mening pəryadim Uning kulikəja kirdi. **8** Andin yər-zemin təwrəp silkinip kətti, Asmanlarning ulliri dəlxətlik təwrəndi, silkinip kətti; Qünki U oşəzəpləndi. **9** Uning dimiojidin in ərəp turattı, Aşəzidin qikkən ot həmmisini yutuwətti; Uningdin kəmür qooliri qıktı; **10** U asmanlarni engixtütürp egip qüxti, Puti astida tum kərangəjuluk idi. **11** U bir kerub üstidə pərwaz kildi, U xamalnig kənatlirina kəründi. **12** U kərangəjulukni, xundakla yiojiləjan sularni, Asmanlarning koyuk bulutlirini, Əz ətrapida qədri kildi. **13** Uning aldidə turoşan yorukluktin, Otluk qooşlar qıqip ətti; **14** Pərwərdigar asmanda güldürildi; Həmmidin aliylə Boləşuqi awazini yangrattı; **15** Bərhək, U oklirini etip, [düxmənlimrimni] tarkitiwətti; Qakmaklarni qakturup, ularni kiyqas-sürəngə saldi; **16** Xuning bilən dengizning takti kərünüp qaldı, Aləmning ulliri axkariləndi, Pərwərdigarning tənbihi bilən, Dimiojining nəpəşining zərbisi bilən. **17** U yukiridin kolini uzitip, meni tutti; Meni uluş sularidin tartip aldi. **18** U meni küçlük düxmənimdin, Manga eqmənlərdin kutkuzdi; Qünki ular məndin küçlük idi. **19** Külətkə uqrioşan künümdə, ular manga kərxə hujuməja ətti; Biraq Pərwərdigar mening tayanqini idi. **20** U meni kəngri-azadə bir jayəja elip qıqardi; U meni kutkuzdi, qünki U məndin hursən boldi. **21** Pərwərdigar həkkəniylikiməja kərap manga iltipət kərsətti; Qolunni halallikini U manga kayturdi; **22** Qünki Pərwərdigarning yollirini tutup kəldim; Rəzillik kilip Hudayimdin ayrılıp kətmədim; **23** Qünki uning barlik həkəmliri aldimdidur; Mən Uning bəlgilimiliridin qətnəp kətmədim; **24** Mən Uning bilən oşubarsiz yürdüm, Özümni gunəhtin neri kildim. **25** Wə Pərwərdigar həkkəniylikiməja kərap, Kəz aldidə boləjan halallikim boyiqə kəloşanlimrimni kayturdi. **26** Wapadar-məhribanlarəja Əzüngni wapadar-məhriban kərsitisən; Oşubarsizlarəja Əzüngni oşubarsiz kərsitisən; **27** Sap dilliklarəja Əzüngni sap dillik kərsitisən; Təturəlgə Əzüngni tətür kərsitisən; **28** Qünki Sən əjiz məmin həlkni kutkuzisən; Biraq kəzlingrni təkəbbur üstigə tikip, Ularini xərməndə kilisən; **29** Qünki Sən Pərwərdigar mening qiraşimdirsən; Pərwərdigar meni bəşkan kərangəjulukni nurlandırudi; **30** Qünki Sən arkilik düxmən kərxoni arisidin yügürüp əttüm; Sən Hudayim arkilik mən sepildin atlap əttüm. **31** Təngrim — Uning yoli mukəmməldur; Pərwərdigarning səzi sinəp ispatlanəjandur; U Əzigə tayanəjanlarning həmmisigə kəlkəndur. **32** Qünki Pərwərdigardin bəxəyə yənə kim ilahtur? Bizning Hudayimizdin bəxəyə kim kəram taxtur? **33** Təngri mening mustəhəkəmə korəşimindur; U yolumni mukəmməl, tüt-püt kilidur; **34** U mening putlirimni keyikningkidək kilidur; U meni yukiri jayliriməja turoşuzidur; **35** Qollirimni urux kilixkə əgətidur, Xunglaxkə biləklim mis kamanni kəşəlyədu; **36** Sən manga nijatingdiki kəlkənni bərding, Səning ulayim kəmtərliking meni uluş kildi. **37** Sən kədəmlirim astidiki jayni kəng kilding, Mening putlirim teyilip kətmədi.

38 Mən düxmənlimrimni kooşlap yokattim, Ular halək bolmioşuqə həq yanmidim. **39** Kayta turalmioşudək kilip, Ularini halək kilip yanjidim, Ular putlirim astida yikildi. **40** Sən jəng kilixkə küç bilən belimni baolşiding; Sən manga hujum kəloşanlarni putum astida egildürdüg; **41** Düxmənlimrimni manga arkini kilip kəşkuzdug, Xuning bilən mən manga eqmənlərnə yokattim. **42** Ular təlmürdi, biraq kutkuzidigəni həqkim yok idi; Həttə Pərwərdigarəja kəriwidı, Umu ularəja jawab bərmədi. **43** Mən ularni soşup yərdiki topidək kiliwəttim; Koşidiki patkəktək mən ularni qəyliwəttim; Ularining üstidin petikdiwəttim. **44** Sən meni həlkimning nizaliridin kutkuzəşansən; Sən meni əllərnig bəxi boluxkə saklıdug; Manga yat boləjan bir həlk hizmitimdə bolmakta. **45** Yat əldikilər manga zəiplixip təslim bolidur; Anglixi bilənla ular manga itəş kilidur; **46** Yat əldikilər qüxkənləşip ketidur; Ular əz istihkəmliridin titrigən halda qıqip kelidur; **47** Pərwərdigar həyatatur! Mening Qəram Təxim mubəşkəşansun; Nijətim boləjan kəram tax Huda aliylədu, dəp mədhəşiləşsun! **48** U, yəni mən üqün toluk kəşas əloşuqi Təngri, Həlkəşərnə manga boyşunduroşuqidur; **49** U meni düxmənlimrim arisidin qıkarəjan; Bərhək, Sən meni manga hujum kəloşanlardin yukiri kətürdüg; Zorəwan ədəmdin Sən meni kutuldurdug. **50** Muxə səwəblik mən əllər arisida sangə təşəkkür eytimən, i Pərwərdigar; Nəmingni uluşlap küylərnə kəytimən; **51** U bolsa Əzi tikligən padixəhəyə zor kutkuzəşlərnə beoşixlaydu; Əzi məşih kəloşinəyə, Yəni Dawutkə həm uning nəşligə mənggigə əzgərməs muhəbbətni kərsitidur.

23 Təwəndikilər Dawutning ahirkı səzlidirur: — Yəşəning oşli Dawutning bəxəriti, Yukiri mərtəwigə kətürölğən, Yəşəning Hudasi tərəpidin məşihləngən, İsrailning səyümlük küyqəşining bəxəşət səzli ri mana: — **2** Pərwərdigarning Rohi mən arkilik səz kildi, Uning səzli ri tilimidur. **3** İsrailning Hudasi səz kildi, İsrailning Qəram Texi manga xundək dedi: — Kimki adəmlərnig arisida adəşət bilən şəltənət kışla, Kimki Hudadin kərxux bilən şəltənət kışla, **4** U kuyax qıkkəndiki tang nuridək, Bəşləşəş səhərdək bolidur, Yəşəşurdin keyin asman süzük boluxi bilən, Yumran maysilar tupraktin qıkidur, mana u xundək bolidur. **5** Bərhək, mening eyüm Təngri aldidə xundək əməşmu? Qünki U mən bilən mənggünlük əhdə tüzdi, Bu əhdə həmmə ixlərdə mupəşşəl həm mustəhəkəmdur; Qünki mening barlik nijətlük ixlirimni, Həmmə intəzərləşkimni, U bərk uruşuzməmdur? **6** Ləkin ipləşlərnig həmmisi tikənlərdək, Həqkim kolida tutalmioşuqə, qəriwətilidur. **7** Ularəja kol uzatqıqi əzini təməür kəral wə nəyşə səpi bilən kəralandurmisa bolmaydu; Ular həman turoşan yeridə otta kəyşürüwətilidur! **8** Dawutning pəşwanlirining isimli ri təwəndikidək hatiriləngəndur: — Tahkimonluk Yoxəş-Bəşşəşət sərdərlərnig bəxi idi. U bir kətimlik jəngdə nəyşə oynitip, səkkiz yüz adəmmi əltürğəndi. **9** Keyinkisi Ahoşiy Dodoning oşli Əliəşar idi; Filistiyələr yioşilip jəng kışmaqı boldi; xu wakıttə Dawut wə uningəja həmərah bolup qıkkən üç pəşwan ularni jənggə qakirdi; Əliəşar xu üçtin biri idi. Ləkin İsrailə qekindi; **10** u kəşəşilip, taki beliki telip, kolı kışiqkə qəşilixip kəloşuqə Filistiyərnə kirdi. U

küni Pərvərdigar Israillarni qong nusrətə erixtirdi. Həlk uning xəxiə qaytkanda pəkət olja yiojix ixila kəlojanidi. **11** Wə uningdin keyinkisi Hərarlik Agiyning oşli Xammah idi. Bir küni Filistiyələr qoxun bolup yiojilojanidi; yekin ətrapta koyuk əskən bir kızil maxlik bar idi. Kixilər Filistilərləning aldidin qaçqanidi, **12** Xammah bolsa kızil maxlik otturisida məzmət turup, uni qoşdap Filistiyələri kirdi; xuning bilən Pərvərdigar [Israillaroşa] qayət zor nusrət ata kildi. **13** Orma waqtida ottuz yobxaxi iqidin yəne üqi Adullamning oşarioşa qüxüp, Dawutning yenioşa kəldi. Filistiyələrləning qoxuni Rəfayim wadisioşa bargah kuroşanidi; **14** u qaşda Dawut qoroşanda idi, Filistiyələrləning qarawulgaşi bolsa Bəyt-Ləhəmdə idi. **15** Dawut usşap: Ah, birsi manga Bəyt-Ləhəmməning dərwasisining yenediki kuduktin su əkilip bargən bolsa yahxi bolatti! — dewidi, **16** bu üq palwan Filistiyələrləning ləxkərgahidin bəşüp ötüp, Bəyt-Ləhəmməning dərwasisining yenediki kuduktin su tartti wə Dawutka elip kəldi; lekin u uningdin ičkili unimidi, bəlkı suni Pərvərdigarəşa atəp təküp: **17** — I Pərvərdigar, bundak ix məndin neri bolsun! Bu üq adəmməng əz hayatioşa təwəkkul kilip berip əkəlgən bu su ularning kənioşa oħxax əməsmu! — dedi. Xuning üqün u iqxikə unimidi. Bu üq palwan kıləjan ixlar dəl xular idi. **18** Zəruyaning oşli Yoabning inisi Abixay bu üqünəng bəxi idi. U üq yüz adəm bilən qarxilixip nəyzisini pikiritip ularni öltürgən. Xuning bilən u bu «üq palwan» iqidə namı qıçqanidi. **19** U bu üqəylənnəng iqidə əng hərmətlik idi, xunga ularning bəxi idi; lekin u awwalki üqəyləngə yətməytti. **20** Yəhoyadaning oşli Binaya Kabzəəldin bolup, bir batur palwan idi; u kəp kəltis ixlarni kıləjan. U Moabiy Ariəlnəng ikki oşlini öltürgən. Yəne qar yaşqan bir küni azgaləşa qüxüp, bir xirni öltürgənidi. **21** U həm küqtüggür bir misirlikni öltürgənidi. Misirlikning qolida bir nəyzə bar idi, lekin Binayaning qolida bir həsila bar idi. U misirlikning qolidin nəyzisini tartiwəlip, əz nəyzisi bilən uni öltürdi. **22** Bu ixlarni Yəhoyadaning oşli Binaya kıləjan bolup, u üq palwan arisida nam qıkarəşanidi. **23** U ottuz yobxaxi iqidə hərmətlik idi. Lekin u awwalki üq palwanəşa yətməytti. Dawut uni əzining pasiban begi kildi. **24** Ottuz yobxaxi iqidə Yoabning inisi Asəhəl, Bəyt-Ləhəmlək Dodoning oşli Əl-Hənan bar idi. **25** [Buningdin baxka]: Hərodruk Xammah, Hərodruk Elikə, **26** Patlilək Hələz, Təkoalək İkkəxning oşli İra, **27** Anatotluk Abiezər, Huxatlık Mibonnay, **28** Ahoħluk Zalmon, Nitofatlık Mahəray, **29** Nitofatlık Baanaħning oşli Hələb, Binyaminlardin Gibəħlik Ribayning oşli İttay, **30** Piratonluk Binaya, Gaax wadiliridin Hıdday, **31** Arbatlık Abi-Albon, Barħumluk Azmawət, **32** Xaalbonluk Əliyəħbə, Yaxənnəng oşulliri, Hərarlık Xammahning [oşli] Yonatan, Hərarlık Xəarning oşli Aħiyay, **34** Maakatiy Aħasbayning oşli Əlifəlat, Gilonluk Aħitofəlnəng oşli Eliyay, **35** Karməllik Həzray, Arbilik Paaray, **36** Zobaħdin boləjan Natanning oşli İgal, Gadlık Banni, **37** Ammoniy Zələk, Bəərotluk Naharay (u Zəruyaning oşli Yoabning yəraş kəttürgüsi idi), **38** Yitrilik İra, Yitrilik Garəb **39** wə Hıttiy Uriya katarliklar bolup, ularning həmmisi ottuz yəttə kixi idi.

24 Pərvərdigarning oşioşipi İsrailəşa yəne kəzoşaldı. Xuning bilən U ularni jazalax üqün Dawutni kəzoşiwidi, u adəm qıkirip, ularəşa: — İsrailərlə bilən Yəħudəliklərləning sanini al, dedi. **2** Padixah əz yenida turoşan qoxun sərdari Yoabka; Barəşin, Dəndin tartip Bəər-Xəbaşioşə İsrailning həmmə kəbililirining yurtlirini kezip, həlkni sanəp qıçkın, mən həlkning sanini biləy, dedi. **3** Yoab padixahka: Bu həlk həzir məyli qəncilik bolsun, Pərvərdigar Hədaying ularning sanini yüz həssə axuroşay. Buni oşojam padixah əz kəzi bilən kərgəy! Ləkin oşojam padixah nemişka bu itxin hux bolidikin? — dedi. **4** Əmma Yoab bilən xoşunəng bəxka sərdərləri unimisi, padixahning yərliki ulardin küçlik idi; xuning bilən Yoab bilən xoşunəng bəxka sərdərləri İsrailning həlkni sanioşili padixahning kəxidin qıçti. **5** Ular İordan dərwasidin ötüp Yaazərgə yekin Gad wadisida Aroərdə, yəni xəħərnəng jənub tərpidə bargah tikti. **6** Andin ular Gileadka wə Tahtim-Hədxining yurtioşa kəldi. Andin Dan-Yaanoşa kelip aylinip Zidonəşa bardi. **7** Andin ular Tur degən qoroşanlık xəħərgə, xundakla Hıwiylar bilən Qanaaniylərləning həmmə xəħərlirigə kəldi; andin ular Yəħuda yurtining jənub tərpidə, xu yərdiki Bəər-Xəbaşioşə bardi. **8** Xundak kilip ular pütkül zemini kezip, tokkuz ay yigirmə kün ətkəndin keyin, Yerusaleməşa yenip kəldi. **9** Yoab padixahka həlkning sanini məlum kilip: İsrailda kiliq kəttürəlyədioşan baturdin səkkiz yüz mingi, Yəħudada bəx yüz mingi bar ikən, dedi. **10** Dawut həlkning sanini əloşandin keyin, wijdani azablandı wə Pərvərdigarəşa: Bu kıləjinim əşir gunah boluptu. I Pərvərdigar, kulungning kəbiħlikini kəttürəwətkəysən; qünki mən tolimu əhməkənilik kıptimən, dedi. **11** Dawut ətigəndə turoşanda Pərvərdigarning əzi Dawutning əldin kərgüqisi boləjan Gad pəyoşəmbərgə kelip: **12** — «Berip Dawutka eytkin, Pərvərdigar: — Mən üq [bala-kəzani] əldingəşa qoyimən, ularning birini talliwəloşin, mən xuni üstüggə qüxürimən, dəydu — degin» — deyildi. **13** Xuning bilən Gad Dawutning xəxiə kelip buni uningəşa dedi. U uningəşa: «Yəttə yiləşiqə zemindəga əqarçilik sanga bolsunmu? Yəki düxmənling üq əyoşiqə seni qoşlap, sən ulardin qəqəmsən? Wə yəki üq küngiqə zemindəga wəba tarkalsunmu? Əmdi sən obdan oylap, bir nemə degin, mən mənı əwətküqigə nemə dəp jawap berəy?» — dedi. **14** Dawu Gadka: Mən tolimu tənglikdə kəldim! Səndin ətünəyki, biz Pərvərdigarning kəlioşa qüxəyli; qünki Uning rəħimdidilik zordur; insənnəng kəlioşa pəkət qüxüp kəlmioşaymən! — dedi. **15** Xuning bilən Pərvərdigar ətigəndin tartip bəkitiləng wəktikqə wəba qüxürdi. Dəndin tartip Bəər-Xəbaşioşə yətmix ming adəm əldi. **16** Əmdi pərixətə kolini Yerusaleməşa uzutup xəħərnəni həlak kilay degəndə, Pərvərdigar əşir həkümidin puxaymən kilip, həlkni həlak kiliwatqan Pərixətgə: Əmdi boldi kıləşin; kolungni yioşkin, — dedi. U waqıtta Pərvərdigarning Pərixətsi Yəbusiy Arawnaħning haminining yenida idi. **17** Dawut həlkni yökitiwatqan pərixətinə kərgəndə Pərvərdigarəşa: Mana, gunah kıləjan mən, kəbiħlik kıləşuqi məndürmə. Ləkin bu koylar bolsa nemə kildi? Səning kolung mening üstümgə wə atəmməng jəmətning üstigə qüxsun! — dedi. **18** Xu küni Gad Dawutning xəxiə kelip uningəşa: Berip

Yəbusiy Arawnahning haminiyoja Pərwərdigarəja atap bir kurbangah yasiojin, dedi. **19** Dawut Gadning səzi boyiqə Pərwərdigar buyruoşandək kildi. **20** Arawnah qarap padixah bilən hizmətkarlarning öz tərripigə keliwatqinini kərüp, aldioja qikip padixahning aldida yüzini yərgə təkküzüp, təzim kildi. **21** Arawnah: Oʻojam padixah nemə ix bilən kullirining aldioja kəldilikin? — dəp soridi. Dawut: Həlkning arisida wabani tohtitix üqün, bu hamanni səndin setiwelip, bu yərdə Pərwərdigarəja bir kurbangah yasiojili kəldim, — dedi. **22** Arawnah Dawutqa: Oʻojam padixah əzliri nemini halisila xuni elip qurbanlik kilsila. Mana bu yərdə kəydürmə qurbanlik üqün kalilar bar, otun kilixka haman tepidiojan tirnilar bilən kalilarning boyunturuqliri bar. **23** I padixah, buning həmmisini mənki [Arawnah] padixahka təqdim kilay, dedi. U yənə padixahka: Pərwərdigar Hudaliri silini qobul kilip xəpəkət kərsətkəy, dedi. **24** Padixah Arawnahəja: Yak, qandakla bolmisun bularni səndin öz nərhidə setiwalmisam bolmaydu. Mən bədəl təliməy Pərwərdigar Hundayiməja kəydürmə qurbanliklarni hərgiz sunmaymən, — dedi. Andin Dawut haman bilən kalilarni əllik xəkəl kümüxkə setiwaldi. **25** Andin Dawut u yərdə Pərwərdigarəja bir kurbangah yasap, kəydürmə qurbanliklar bilən inaklik qurbanlikliri kildi. Pərwərdigar zemin üqün kiləjan dualarni qobul kilip, waba Israilning arisida tohtidi.

Padixahlar 1

1 Dawut padixah heli yaxinip qalqanidi; uni yotkan-
adiyal bilan yapsimu, u issimaytti. **2** Hizmatkarliri
uningqa: — Oʻojam padixah oʻzliri uqun, aldirlirida
turidjoan bir pak qiz tapkuzayli; u padixahdin hawer
elip, silining kuqaklirida yatsun; xuning bilan oʻojam
padixah issiya — dedi. **3** Ular pütkül Israil zeminini kezip
guzal bir kizni izdöp yürüp, ahiri Xunamlik Abixagni
teqip padixahning aldioqa elip keldi. **4** Qiz intayin
guzal idi; u padixahdin hawer elip uning hizmitida
bolatti, emma padixah uningqa yekinlik kilmaytti. **5**
Emma Haggitning oqli Adoniya mertiwisini ketürmækqi
bolup: «Män padixah bolimän» dedi. U eziga jäng
harwiliri bilan atliklarni wä aldida yürüdiöjan ällik
äskäni täyyar kildi **6** (uning atisi heqqaqan: «Nemixka
bundak kilisen?» döp, uningqa tänbih-tärbiya beripmu
bakmiojanidi häm u nahayiti kelixkän yigit bolup, anisi
uni Abxalomdin keyin tuöqjanidi). **7** U Zäruyaning
oqli Yoab wä kahin Abiyatar bilan mäslihät kilixip
turdi. Ular bolsa Adoniyaöqa ägixip uningqa yardäm
berätti. **8** Lekin kahin Zadok wä Yähoyadaning oqli
Binaya, Natan päyojämber, Ximay, Røy wä Dawutning
öz palwanliri Adoniyaöqa ägäxmidi. **9** Adoniya köy,
kala wä bordiojan torpaqlarni än-Rogelning yenidiki
Zohälät degän taxa soydurup, häämma aka-ukilirini,
yöni padixahning oqulliri bilan padixahning hizmitida
bolojan häämma Yähudalarni qakirdi. **10** Lekin Natan
päyojämber, Binaya, palwanlar wä ez inisi Sulaymanni
u qakirmidi. **11** Natan bolsa Sulaymanning anisi Bat-
Xebaöqa: — «Anglimidingmu? Haggitning oqli Adoniya
padixah boldi, lekin oqojimiz Dawut uningdin hawersiz.
12 Ämdi mana, ez jening wä oqlung Sulaymanning jenini
kutkuzuxka mening sanga bir mäslihät beriximkä ijazät
börgäysän. **13** Dawut padixahning aldioqa berip uningqa:
— Oʻojam padixah oʻzliri käsäm kilip öz käminiliriga
wäda kilip: «Sening oqlung Sulayman mändin keyin
padixah bolup tähtimdä olturidu» degän ämäsmidilä?
Xundak turukluk nemixka Adoniya padixah bolidu? —
degin. **14** Mana, padixah bilan sözlöxip turojiningda,
mämmu sening käyningdin kirip sözüngni ispatlaymän,
— dedi. **15** Bat-Xeba iqkiri öygä padixahning kexioqa
kirdi (padixah tolimu kerip kätkenidi, Xunamlik Abixag
padixahning hizmitida boluwatatti). **16** Bat-Xeba
padixahqa engixip täzim kildi. Padixah: — Nemä täliping
bar? — döp soridi. **17** U uningqa: — I oʻojam, sili
Pärwärdigar Hudaliri bilan öz dedäkligigä: «Sening
oqlung Sulayman mändin keyin padixah bolup tähtimdä
olturidu» döp käsäm kilöqjanidila. **18** Ämdi mana,
Adoniya padixah boldi! Lekin i oʻojam padixah, silining
uningdin hawerliri yok. **19** U köp kalilarni, bordak
torpaqlar bilan köylarni soydurup, padixahning häämma
oqullirini, Abiyatar kahinni wä köxunning särdari
Yoabni qakirdi. Lekin külliri Sulaymanni u qakirmidi. **20**
Ämdi, i oʻojam padixah, pütkül Israilning közliri siligä
tikilmäktä, ular oʻojam padixahning özliridin keyin
tähtliridä kimning olturidjoanliqi toöjrisida ularöqa
hawer berixilirini kütixiwatidu; **21** bir kararoqa kälmisila,
oʻojam padixah ez ata-bowiliri bilan billa uhlaxka
kätkändin keyin, män bilan oqlum Sulayman gunahkar

sanilip kalarmizmikim, — dedi. **22** Mana, u tehi padixah
bilän sözlöxip turojiningda Natan päyojämbermu kirip
keldi. **23** Ular padixahqa: — Natan päyojämber keldi, döp
häwër bärdi. U padixahning aldioqa kiripla, yüzini yörgä
yekip turup padixahqa täzim kildi. **24** Natan: — I oʻojam
padixah, sili Adoniya mändin keyin padixah bolup
mening tähtimdä olturidu, döp eytkänidilimu? **25** Qünki
u bügün qüxüp, köp buka, bordiojan torpaqlar bilan
köylarni soydurup, padixahning häämma oqullirini,
köxunning särdarlarini, Abiyatar kahinni qakirdi; wä
mana, ular uning aldida yöp-iqip: «Yaxisun padixah
Adoniya!» — döp towlaxmakta. **26** Lekin külliri bolojan
meni, Zadok kahinni, Yähoyadaning oqli Binayani wä
külliri bolojan Sulaymanni u qakirmidi. **27** Oʻojam
padixah kimning özliridin keyin oʻojam padixahning
tähtidä olturidjoanliqini ez küllirioqa ukturmay u ixni
buyrudilimu? — dedi. **28** Dawut padixah: — Bat-Xeba
aldimoja qikqiringlar, dedi. U padixahning aldioqa kirip,
uning aldida turdi. **29** Padixah bolsa: — Jenimni häämma
kiyinlikdin kutkuzöjan Pärwärdigarning häyati bilan
käsäm kilimänki, **30** män äslidä Israilning Hudasi
Pärwärdigar bilan sanga käsäm kilip: «Sening oqlung
Sulayman mändin keyin padixah bolup ornumda mening
tähtimdä olturidu» döp eytkänimdäk, bügünki kündä
män bu ixni qoqum wujudka qikqirimän, — dedi. **31** Wä
Bat-Xeba yüzini yörgä yekip turup padixahqa täzim kilip:
— Oʻojam Dawut padixah äbädüy yaxisun! — dedi. **32**
Dawut padixah: — Zadok kahinni, Natan päyojämbari,
Yähoyadaning oqli Binayani aldimoja qakiringlar,
dedi. Ular padixahning aldioqa keldi. **33** Padixah
ularöqa: — Oʻojanglarning hizmatkarlarini özünqlaröqa
köxup, Sulaymanni öz keqirimgä mindürüp, Gihönoja
elip beringlar; **34** u yardä Zadok kahin bilan Natan
päyojämber uni Israilning üstigä padixah boluxka mäslih
kilsun. Andin kanay qelip: — Sulayman padixah yaxisun!
döp towlanglar. **35** Andin u tähtimdä olturuxka bu
yörgä kalgändä, uningqa ägixip menginglar; u mening
orumda padixah bolidu; qünki män uni Israil bilan
Yähudaning üstigä padixah boluxka täyinlidim, — dedi.
36 Yähoyadaning oqli Binaya padixahqa jawab berip:
— Amin! Oʻojam padixahning Hudasi Pärwärdigarmu
xundak buyrusun! **37** Pärwärdigar oʻojam padixah bilan
billa bolöqändäk, Sulayman bilan billa bolup, uning
tähtini oʻojam Dawut padixahningkidin tehimu uluq
kilöjay! — dedi. **38** Zadok kahin, Natan päyojämber,
Yähoyadaning oqli Binaya wä Kärätiyalar bilan Pälätiyalar
qüxüp, Sulaymanni Dawut padixahning keqirioja
mindürüp, Gihönoja elip bardi. **39** Zadok kahin
ibadät qediridin may bilan tolojan bir münggüzni
elip, Sulaymanni mäslih kildi. Andin ular kanay qaldi.
Hälkning häämmisi: — Sulayman padixah yaxisun! — döp
towlaxti. **40** Hälkning häämmisi uning käymidin ägixip,
sunay qelip zor xadlik bilan yöp yerilöqudak täntänä
kilixti. **41** Ämdi Adoniya wä uning bilan jäm bolojan
mehmanlar öjizalini qikqanda, xuni anglidi. Yoab
kanay awazini angliöqanda: — Nemixka xähärdä xunqä
kiyqas-sürän selinidu? — döp soridi. **42** U tehi sözini
tügätmäyla, mana Abiyatar kahinning oqli Yonatan
keldi. Adoniya uningqa: — Kirgin, käysar ädämsän,
qoqum bizgä hux hawer elip kælding, — dedi. **43** Yonatan

Adoniyaoʻja javab berip: — Undak əmə! Oʻqojimiz Dawut padixah Sulaymanni padixah kildi! **44** Wə padixah əzi uningoya Zadok kahinni, Natan pəyoʻjəmbarni, Yəhoyadaning oʻqli Binayani wə Kəʻətiylar bilən Pəʻətiylərnəni həmrəh kilip əwitip, uni padixahning qəqiriyoʻja mindürdi; **45** andin Zadok kahin bilən Natan pəyoʻjəmbər uni padixah boluxka Gihonda məshik kildi. Ular u yərdin qəqir xadlik kilip, pütükl xəʻərnəni kiykəsürən bilən ləʻzīgə saldi. Siz anglawatkan sada dəl xudur. **46** Uning üstigə Sulayman həzir padixahlik təhtidə olturiwatidu. **47** Yənə kelip padixahning hizmətkarlıri kelip oʻqojimiz Dawut padixahka: «Hudaliri Sulaymanning namini siliningkidin əwzəl kilip, təhtini siliningkidin uluq qiloyaj!» dəp bəht tiləp mubərəkləxkə kelixti. Padixah əzi yatqan orunda səjdə kildi **48** wə padixah: — «Bügün mening təhtimgə olturoʻquci birsini təyinlīgən, əz kəʻzirimgə xuni kəʻrgüzgən Israilning Hudasi Pərwərdigar mubərəklənsun!» — dedi — dedi. **49** Xuni anglar Adoniyaning barlik mehmanlıri həduqup, ornidin kəpup hərbi əz yoliyoʻja kətti. **50** Adoniya bolsa Sulaymandin kəʻqkəp, ornidin kəpup, [ibadət qədiriyoʻja] berip kurbangahning münggüzlırini tutti. **51** Sulaymanoʻja xundak həwər berilip: — «Adoniya Sulayman padixahdin kəʻrkədi; qünki mana, u kurbangahning münggüzlırini tutup turup: — «Sulayman padixah бүгүн manga xuni kəsəm kilsunki, u əz kulini kiliq bilən oltürməslikkə wədə qiloyaj» dedi», — deyildi. **52** Sulayman: — U durus andə bolsa bəxidin bir tal qaʻq yərgə qūxməydu. Ləkin uningdə rəʻzillik tepilsa, əlidu, dedi. **53** Sulayman padixah adəm əwitip uni kurbangahdin elip kəldi. U kelip Sulayman padixahning aldida engixip təzim kildi. Sulayman uningoya: — Əz əyüingə kətkin, — dedi.

2 Dawutning əliodioʻjan waqti yekınlaxkanda, oʻqli Sulaymanoʻja tapilap mundak dedi: — **2** «Əmdi yər yuzidkilərnəning həmməsi baridioʻjan yul bilən ketimən. Yürəklik bolup, ərkəktək bolojin! **3** Sən barlik kiliwatkan ixliringda həmdə barlik niyət kiləjan ixliringda rawaj tepixing üqün Musaoʻja qixürülgən kanunda pütülgəndək, Pərwərdigar Hudayingning yollirida mengip, Uning bəlgilimiliri, Uning əmriliri, Uning həkumiliri wə agah-guwahliklirida qing turup, Uning tapxurukini qing tutqin. **4** Xundak kiləjanda Pərwərdigar manga: «əgər əwladlıring əz yoliyoʻja kəngül bəlup, Mening aldimda pütün kəʻlbi wə pütün jeni bilən həkikəttə mangsa, sanga əwladıngdin Israilning təhtidə olturuxka bir zat kəm bolmaydu» dəp eytkan səzīgə əməl kildu. **5** Əmma Zəruiyaning oʻqli Yoabning manga kiləjini, yəni uning əzi kəndak kilip Israilning koxunidikə ikki sərdarni, yəni Neriyaning oʻqli Abnər bilən Yəʻərnəning oʻqli Amasani urup oltürüp, tinq məzgildə jəngdə təkülgəndək kəʻn təküp, beligə baʻlojəjan kəmərgə wə putioʻja kiygən kəxigə jəngdə təkülgəndək kəʻn qəqip, daʻq kiləjanlıkını bilisən. **6** Sən uni danalıkingoʻja muwəpik bir tərəp kilip, uning ak bəxining gərgə salamət qūxūxigə yul koymioʻjaysən. (Sheol h7585) **7** Ləkin Gileadlik Barzillayning oʻqullirioʻja mehribanlik kərsitip, dastihiningdin nan yegüzgin; qünki mən akang Abxalomdin kaʻqkinimda, ular yenimoʻja kelip manga xundak kiləjan. **8** Wə mana Bahurimdin kəlgən Binyamin

kəbilisidin Geraning oʻqli Ximəy yeningda turidu. U mən Mahanaimoʻja baridioʻjanda, əxəddiy lənət bilən meni kəʻrojidi. Keyin u Iordan dəryasiyoʻja berip mening aldimoya kəlgəndə, mən Pərwərdigarning [namı] bilən uningoya: «Seni kiliq bilən oltürməymən» dəp kəsəm kildim. **9** Əmma həzir uni gunəhsiz dəp sanimioʻjin. Əzüng dana kixi boləjandin keyin uningoya kəndak kilixni bilisən; hərhalda uning ak bəxini kəʻnitip gərgə qūxūrgin». (Sheol h7585) **10** Dawut əz ata-bowlıri bilən bir yərdə uhlidi. U «Dawutning xəhiri» [dəgən jayda] dəpna kilindi. **11** Dawutning Israiloʻja saltənət kiləjan waqti kərik yil idi; u Həbronda yəttə yil saltənət kilip, Yerusalemda ottuz üq yil saltənət kildi. **12** Sulayman atisi Dawutning təhtidə olturdi; uning saltəniti heli mustəhkəmləndi. **13** Əmma Həggitning oʻqli Adoniya Sulaymanning anisi Bat-Xəbaning kəxiyoʻja bardi. U uningdin: — Tinqlik məksitidə kəldingmu? — dəp soridi. U: — Xundak, tinqlik məksitidə, dedi. **14** U yənə: — Sanga bir səzüm bar idi, dedi. U: — Səzūgnı eytkin, dedi. **15** U: — Bilisənki, padixahlik əslidə meningki idi, wə pütün Israil meni padixah bolidu dəp, manga qaraytti. Ləkin padixahlik məndin ketip, inimning ilkgi ətti; qünki Pərwərdigarning iradisi bilən u uningki boldi. **16** Əmdi sanga bir iltimasim bar. Meni yandurmioʻjin, dedi. U: — Eytqin, dedi. **17** U: — Səndin oltünimən, Sulayman padixahka mən üqün eytkinki — qünki u sanga yak deməydu! — U Xunamlik Abixagni manga hotunlukka bərsun, dedi. **18** Bat-Xəba: — Maqul; sən üqün padixahka səz kilay, dedi. **19** Bat-Xəba Adoniya üqün səz kiləjili Sulayman padixahning aldioʻja bardi. Padixah kəpup aldioʻja berip, anisioʻja təzim kildi. Andin təhtigə berip olturup padixahning anisioʻja bir təhtni kəltürdi. Xuning bilən u uning ong yenida olturup, uningoya: — **20** Sanga kiqikkinə bir iltimasim bar. Meni yandurmioʻjin, dedi. Padixah uningoya: — I ana, sorawərgin, mən seni yandurməymən, dedi. **21** U: — Akang Adoniyaoʻja Xunamlik Abixagni hotunlukka bərgüzgin, dedi. **22** Sulayman padixah javab berip anisioʻja: — Nemixka Adoniya üqün Xunamlik Abixagni soraysən? U akam boləjanikən, uning üqün, Abiyatar kahin üqün wə Zəruiyaning oʻqli Yoab üqün padixahliknimu sorimamsən! — dedi. **23** Sulayman padixah Pərwərdigar bilan kəsəm kilip mundak dedi: — Adoniya xu səzni kiləjini üqün əlmisə, Huda meni ursun yaki uningdin artuk jazalisun! **24** Mening ornumni mustəhkəm kiləjan, atamning təhtidə olturoʻzujan, Əz wədisi boyiqə manga bir əyni kuroʻjan Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kilimənki, Adoniya бүгүн oltümgə məhküm kilinidu, dedi. **25** Xuning bilən Sulayman padixah Yəhoyadaning oʻqli Binayani bu ixka əwətti; u uni qəprip oltürdi. **26** Padixah Abiyatar kahinoʻja: — Mang, Anatottki əz etizlikingoya barəjin. Sən oltümgə layikən, ləkin sən Rəb Pərwərdigarning əhdə sandukini atam Dawutning aldida kəʻtürgənliking tūpəylidin, wə atamning tartqan həmmə azab-okubətlirida uningoya həmdərd boləjining üqün, mən həzir seni oltümgə məhküm kiləymən, dedi. **27** Andin Sulayman Abiyatarni Pərwərdigaroya kahin boluxtin juda kilip həydidi. Xuning bilən Pərwərdigarning əlining jəməti toʻqiruluk Xilohda

eytқан sözi әмәлгә axuruldi. **28** Buning һәwiri Yoabқа yәtkәndә (qünki Yoab Abxalomоја әgәxmigән bolsimu, Adoniyaја әgәxkәnidi) Yoab Pәrwәrdigarning qediriоја keqip kurbangahning münggüzilirini tutti. **29** Sulayman padixahқа: «Mana, Yoab Pәrwәrdigarning qediriоја keqip berip, kurbangahning yenida turidu» degән һәwәr yәtküzüldi. Sulayman Yәһoyadaning оoqli Binayani xu yәrwә әwәtip: — Mang, uni өltüriwәtkin, dedi. **30** Binaya Pәrwәrdigarning qediriоја berip uningоја: — «Padixah seni buyaqқа qiqsun!» dedi, dedi. U: — Yaq, muxu yәrdә elimән, dedi. Binaya padixahning yenioја kaytip uningоја һәwәr berip: — Yoab mundak-mundak dedi, manga xundak jawab bәrdi, dedi. **31** Padixah uningоја: — U ezi degәndәk kilip, uni qepip өltürgin wә uni dәpnә kilöjin. Xuning bilән Yoab tökkән nahәk қan mәndin wә atamning jәмәtidin kәtürülip kәtkәy. **32** Xundak kilip atam Dawut bilәwәр әһwalda u әzidin adil wә esil ikki adәmni, yani Israilling qoxunining sәrdari nәrning оoqli Abnәr bilән Yәһudaning qoxunining sәrdari Yәtәrning оoqli Amasani kiliqliöjini üqün, Pәrwәrdigar u tökkән қanni өз bexiоја yanduridu. **33** Ularning кeni Yoabning bexi wә nәslining bexiоја мәnggü yanоја; lekin Dawut, uning nәsl, jәмәti wә tähtigә әbәdil'әbәdigiә Pәrwәrdigardin tinq-hatirjәmlik bolоја, dedi. **34** Yәһoyadaning оoqli Binaya qikip uni qepip, өlümgә mәһkum kildi. Andin u qeldiki өз өyidә dәpnә kilindi. **35** Padixah Yәһoyadaning оoqli Binayani uning ornioја qoxunining sәrdari kildi; padixah Abiyatarning ornioја Zadokni қahјin kilip täyinlidi. **36** Andin keyin padixah Ximәyni qakirip uningоја: — Yerusalemda әzünggә bir өy selip u yәrdә ölturöjin. Baxқа һeқ yәrgә qikma. **37** Әgәр sән qikip Kidron jilöjisidin өtsәng, xuni enik bilip қoyki, xu күндә sән xәksiz өlisән. Sening кening өз bexingоја qüxidu, dedi. **38** Ximәy padixahқа: — Oјojamning sözi bәrhәktur. Oјojam padixah eytkәndәk kulliri xundak kilidu, dedi. Xuning bilән Ximәy uzun waқitқığә Yerusalemda turdi. **39** Üq yildin keyin xundak boldiki, Ximәyning kulliridin ikkisi keqip Maakahning оoqli, Gatning padixahı Aқixning кexioја bardi. Ximәygә: — Mana kulliring Gat xәһiridә turidu, degән һәwәr yәtküzüldi. **40** Ximәy exikini toқup kullirini izdigili Gatқа, Aқixning yenioја bardi. Andin u yenip өз kullirini Gattin elip kәldi. **41** Sulaymanоја: — Ximәy Yerusalemdin Gatқа berip kәldi, dәp һәwәr yәtküzüldi. **42** Padixah Ximәyni qakirtip uningоја: — Mән seni Pәrwәrdigar bilән қasәm kildurup: — Xuni enik bilip қoyki, sән қaysi күni qipir birәr yәrgә barојan bolsәng, sән xu күnidә xәksiz өlisән, dәp agahlandırup eytmioјanmidim? Özüngmu, mән anglioјan sez bәrhәk, degәndingоја? **43** Xundak bolојanikән, nemixқа әzüng Pәrwәrdigar aldidә kilојan қasimingni buzup, mән sanga buyruојan buyruқumnimu tutmidim? — dedi. **44** Padixah Ximәygә yәnә: Sән atam Dawutқа kilојan һәmmә rәzillikni obdan bilisән, u kenglünggә ayandur. Mana Pәrwәrdigar rәzillikningni өз bexingоја yanduridu. **45** Lekin Sulayman padixah bolsa bәrikәtinip, Dawutning tähti Pәrwәrdigarning aldidә әbәdil'әbәd mustәhkәм kilinidu, dedi. **46** Andin padixahning buyruқi bilән Yәһoyadaning оoqli Binaya qikip uni qepip өltürdi.

Padixahlık bolsa Sulaymanning қolida mustәhkәм kilindi.

3 Sulayman Misirning padixahı Pirәwn bilән ittipak tüzüp Pirәwnning қizini hotunluққа aldi. Öz ordisi, Pәrwәrdigarning өyi wә Yerusalemning qerisidiki sepilni yasap pütküzgüqilik u uni «Dawutning xәһiri»gә apirip turојuzdi. **2** Xu waқitlarda Pәrwәrdigarning nami üqün bir ibadәthana yasalmioјini üqün һәk «yukiri jaylar»da қurbanlıқlirini kilatti. **3** Sulayman Pәrwәrdigarni söyüp, atisi Dawutning bәlgiligәniridә mangatti. Pәkәt «yukiri jaylar»da қurbanlık kilip huxbuy yaқatti. **4** Padixah қurbanlık қilöjili Gibeonја bardi; qünki u yәр «uluој yukiri jay» idi. Sulayman u yәrdiki kurbangahda bir ming keydürmә қurbanlık sundi. **5** Pәrwәrdigar Gibeonda Sulaymanоја keqisi qüxidә көrүndi. Huda uningоја: — Mening sanga nemә beriximni layıқ tapsang, xuni tiligin, dedi. **6** Sulayman jawabән mundak dedi: — Қulung atam Dawut Sening aldingda һәkikәt, һәkқaniylik wә kenglining sәmimiyliki bilән mangојanlıқi bilән Sән uningоја zor mәһribanlıқni көrsәtkәnding; wә Sән xu zor mәһribanlıқni dawam kilip, бүgünki күndikidәk өз tähtidә ölturöjili uningоја bir оoјul bәrding. **7** Әmdi i Pәrwәrdigar Hudayim, kulungni atam Dawutning ornida padixah қilding. Әmma mән pәkәt bir gödәk bala halas, қixix-kirixnimu bilmәymән. **8** Öz қulung Sән tallioјan һәkqing, көplükidin sanap bolmaydioјan һesabsiz uluoј bir һәk arisida turidu. **9** Xunga Öz қulungоја һәkqingning üstidә һөküm қilixқа yahxi-yamanni pәrk etidioјan оyoқak bir қәlbni bәrgәysән; bolmisa, kim bu uluoј һәkqing üstigә һөküm қilalisun? — dedi. **10** Sulaymanning xuni tilikini Rәbni hux kildi. **11** Huda uningоја: — Sән xuni tiligining üqün — Ya әzüng üqün uzun өmür tilimәy, ya әzüng üqün dәlәt-baylıқ tilimәy, ya düxmanlıringning janlırini tilimәy, bәlki toқra һөküm қilöjili оyoқak boluxқа әzüng üqün әқil-parәsәtni tiligining üqün, **12** mana, sözüng boyıқә xundak қildim. Mana sanga xundak dana wә yorutuloјan қәlbni bәrdimki, sәndin ilgiri sanga ohxaydioјini bolmioјan, sәndin keyinmu sanga ohxaydioјini bolmaydu. **13** Mән sән tilimigән nәrsinimu, yәni dәlәt-baylıқ wә xan-xәһrәtni sanga bәrdim. Xuning bilән barlıқ күnliringdәk padixahlarıning arisida sanga ohxax bolidioјini қikmaydu. **14** Әgәр atang Dawut mangојandәk Mening yollirimda mengip, bәlgilimilirim wә әmlirimni tutsang күnliringni uzartimән, dedi. **15** Sulayman oyoјanојanda, mana bu bir qüx idi. U Yerusalemoја kelip Pәrwәrdigarning әhdә sanduқining aldioја kelip, өrә turup көydürmә қurbanlıқlarni kilip, tәxәkkür қurbanlıқlirini өtküzüp, һәmmә hizmәtkarlırioја ziyapәt қilip bәrdi. **16** Xuningdin keyin ikki pahixә ayal padixahning кexioја kelip uning aldidә turdi. **17** Biringi ayal: — I oјojam! Mән wә bu hotun bir өydә ölturimiz; u mән bilән өydә turојinida bir balini tuoјdum. **18** Mән balini tuoјup üq күndin keyin u hotunmu bir bala tuoјdi. Biz ikkiyölәn u yәrdә ölturduk; өydә bizdin baxқа һeқ yat adәм yok idi, yaloқuz biz ikkiyölәn eydә iduk. **19** Xu keқida bu hotunning balisi әldi; qünki u balisini besip өltürüp қoyојanidi. **20** U yerim keқidә қopup dәkliri uhlap қalојanda, yenimdin оoјlumni elip өз қuқioја

selip, o'zining olg'an oq'lini mening kuçikimoja selip koyuqti. **21** Etisi ko'p balamni emitay desom mana elük turidu. Lekin etig'andä karisam, u män tuoçkan bala amas idi, dedi. **22** Ikkinçi ayal: — Yak, undak amas. Tirik ka'lojini mening oçlum, olg'ini sening oçlung, dedi. Lekin birinçi ayal: — Yak, olg'ini sening oçlung, tirik ka'lojini mening oçlum, dedi. Ular xu haletta padixahning aldidä talixip turatti. **23** Padixah: — Biri: «Tirik ka'lojini mening oçlum, olg'ini sening oçlung» daydu. Emma yona biri: «Yak, olg'ini sening oçlung, tirik ka'lojini mening oçlum» daydu, dedi. **24** Padixah: Manga bir kiliq elip kelinglar, dedi. Ular kiliqni padixahqa elip ka'lg'andä **25** padixah: Tirik balini otturidin kesip ikki parqoç kilip yerimini biriga, yona bir yerimni ikkinçisiga beringlar, dedi. **26** U waçitta tirik balining anisi öz balisioja iqini aorritip padixahqa: — Aq oçjom! Tirik balini uningoja borsila, hargiz uni oltürmingayla! — döp yalwurdi. Lekin ikkinçisi: — Uni na meningki na seningki kilmay, otturidin kesinglar, dedi. **27** Padixah jawabän: — Tirik balini uningoja beringlar, uni heq oltürmanglar; çünki bu balining anisi xudur, dedi. **28** Pütkül Israil padixahning kilojan hokümi toorjisida anglidi wä ular padixah'tin korkti, çünki ular Hudaning adil hokümlärni qik'irix danaliki'ning uningda barlikini kerdä.

4 Sulayman padixah pütkül Israiloja padixah boldi. **2** Uning qong ameldarliri munular: — Zadokning ooçli Azariya kah'in idi; **3** Xixaning ooçulliri Elihoraf wä Ahiyah katiplar idi; Ahiludning ooçli Yehoxafat diwanbegi idi; **4** Yehoyadaning ooçli Binaya koçun'ning bax sardari idi. Zadok bilän Abiyatar kah'inlar idi; **5** Natanning ooçli Azariya nazarat begi, Natanning yona bir ooçli Zabud ham kah'in wä padixahning maslihetqisi idi. **6** Ahixar ordining oçojidari, Abdaning ooçli Adoniram baj-alwan begi idi. **7** Pütkül Israil zeminiä Sulayman padixahning ezi üqün wä ordidikiliri üqün yemak-iqmak taminlaydijon, on ikki nazaratçi tayinlangenidi; ularning hərbiri yilda bir aydin yemak-iqmak taminlaxka mas'ul idi. **8** Ularning ismi tewandä hatirilangän: Əfraim taoliq rayonioja Bän-Hur; **9** Makaz, Xaalbim, Bəyt-Xəməx wə Elon-Bəyt-Hənanəja Bən-Dəkər; **10** Arubotqa Bən-Həsəd; u yonə Sokoh wə Həfər degən barlik yurtkimu mas'ul idi; **11** yonə Nafat-Doroja Bən-Abinadab (u Sulaymanning kizi Tafatni hotunluqqa alojan); **12** Taanak, Məgiddo wə Yizroəlning tewənki tərpidiki Zarətan'ning yenida boləjan pütkül Bəyt-Xanoja, xundakla Bəyt-Xandin tartip Abəl-Məhəlohaçiqə, Jokneamdin etküqə boləjan zeminlaroja Ahiludning ooçli Baana; **13** Ramot-Gileadqa Bən-Gəbər; u yonə Gilead yurtioja jaylaxkan, Manassəhning ooçli Yairoja təwa boləjan kəntlər wə ham Baxandiki yurt Argob, jümlidin u yərdiki sepli, mis baldaqlik koçukliri boləjan atmix qong xəhərgimu mas'ul idi. **14** Maħanaimoja Iddoning ooçli Ahinadab; **15** Naftalioja Ahimaaz (u Sulaymanning kizi Basimatni hotunluqqa alojanidi). **16** Axir wə Alotqa Huxayning ooçli Baana; **17** Issakarioja Paruahning ooçli Yehoxafat; **18** Binyamin zeminiəjan Elanung ooçli Ximəy; **19** Gilead zeminiəjan (əslidə Amoriylarning padixahı Sihon wə Baxanning padixahı Ogning zemini idi) Urining ooçli Gəbər. U xu yurtqa birdinbir nazaratçi

idi. **20** Yəhuda bilän Israilning adəmliri dengiz saħlidiki kümdək nuroçun idi. Ular yəp-iqip, huxallik kilatti. **21** Wə Sulayman bolsa [Əfrat] dəryasidin tartip Filistiylarning zeminiəjan wə Misirning qeçralirioçiqə boləjan həmmə padixahliklarning üstidə səltənət kilatti. Ular ulpan kəltürüp Sulaymanning pütün ömridə uning hizmitidə bolatti. **22** Sulaymanning ordisioja ketidijon künlük təminat üqün ottuz kor taskiojan ak un, atmix kor qara un, **23** on bordiojan uy, yaylaktin kəltürülgən yigirmə uy, yüz koy ketatti; buningdin baxqa buoçilar, jəranlər, kiyiklər wə bordiojan toħular lazim idi. **24** Çünki u Tifsaħdin tartip Gazaçiqə, [Əfrat] dəryasining bu tərpidiki həmmə yurlarning üstidə, yonə [Əfrat] dəryasining bu tərpidiki barlik padixahlarning üstidə həküm sürətti; uning tət ətrapi tinç idi. **25** Sulaymanning pütkül künliridə Dandin tartip Bəər-Xəbaçiqə Yəhuda bilän Israil adəmlirining hərbiri öz üzüm teli wə öz ənjür dərihining tegidə aman-esən olturatti. **26** Sulaymanning jəng hərwilirining atliri üqün tət ming athanisi, on ikki ming qəwəndizi bar idi. **27** Məzkur nazarətqilərninğ hərbiri özigə bekitilgən ayda Sulayman padixahqa wə uning dastihiniəjan kəlgənlərninğ həmmisining yemək-iqməklirini keməytməy taminlaytti. **28** Həlk bolsa hərbiri özigə bekitilgən norma boyiqə at-keçirlər üqün arpa bilän samanlarni [nazarətqilər bar] yərgə elip kəlattä. **29** Huda Sulaymanoja dengiz saħlidiki kümdək danalik, intayin mol pəm-parəsət ala kilip, uning kəlbini kəng kilip zor yorutti. **30** Xuning bilän Sulaymanning danaliki barlik xərktikilərninğ danaliki'din wə Misirdiki barlik danaliktin axti. **31** Çünki u barlik adəmlərdin, jümlidin əzrahlik Etan bilän Maholning ooçulliri Həman, Kalkol wə Darda degənlərdin dana idi; wə uning xəhriti ətrapidiki həmmə əllər arisida yeyildi. **32** U eytkən pənd-nəsihət üq ming idi; uning xəir-küyiliri bir ming bəx idi. **33** U Liwandiki kedir dərihidin tartip tamda əsidiojan lepəkgülgüqə dəhəç-giyahlarning həmmisini bayan kilip hatiriləngənidi; u yonə mal wə haywanlar, kuxlar, haxarat-əmiligüqilər wə beliklər toorjisida bayan kilip hatiriləngənidi. **34** Sulaymanning danaliki'ni angliçili kixilər barlik əllərdin kəlattä, xundakla uning danaliki toorluluk həwər tapқан yər yuzidiki həmmə padixahlardin kixilər kəlməktə idi.

5 Turninğ padixahı Hiram Sulaymanni atisining ornioja padixah boluxqa məsih kilinçon döp anglar, öz hizmətkarlırini uning kəxiəja əwətti; çünki Hiram Dawutni izqil səyçiqi idi. **2** Sulayman Hiramjoja adəm əwitip mundaq uqurni yətküzdi: — **3** «Əzüng biləsənki, atam Dawutning duxmənlirini Pərwərdigar uning puti astioja koyçuqqa, u ətrapida hər tərəptə jəng kiləjanliki tūpəylidin Pərwərdigar Hudasing namioja bir ibadəthana yasıyalımdı. **4** Əmdi hazır Pərwərdigar Hodayim manga həmmə tərəptin aram bərdi; heqbir duxminim yok, heqbir bala-kaça yok. **5** Mana, Pərwərdigarning atam Dawutka: «Mən sening ornungoja öz təhtinggə olturoçujəjan oçlung bolsa, u mening namioja bir ibadəthana yasaydu» döp eytkinidək, mən Pərwərdigar Hodayimning namioja bir ibadəthana yasay döp niyət kildim; **6** əmdi mən üqün [adəmlirininggə] Liwandin kedir dərləhlirini kesinglar, döp yarlik quxürçin; mening hizmətkarlırim

sening hizmatkarliringoʻja hamdamdə bolidu. Sening bekitkining boyiqə hizmatkarliringoʻja berilidioʻjan ix həkkinı sanga təlaymən; qünki əzinggə ayanki, dərəh kesixtə arimizda heqkim Zidondikilardək usta əməs». **7** Hıram Sulaymanning səzini anglioʻjanda intayin huxal bolup: — Bügin bu uluq hək üstigə həküm sürüxkə Dawutka xundak dana bir oʻqul bərgən Pərwərdigaroʻja təxəkkı əytilsun! — dedi. **8** Hıram Sulaymanoʻja adam əwitip: — Sən munga qoʻyoʻjan tələpliringni anglap qobul kildim. Mən sening kedir yaoʻjiqı wə arqa yaoʻjiqı toʻqruluk arzu qiloʻanliringning həmmisini ada qilimən; **9** Mening hizmatkarlirim xularni Liwandin dengizoʻja apiridu; mən ularni sal qilip baʻoqlap, dengiz bilən sən munga bekitkən yərgə yətküzimən, andin xu yərdə ularni yəxküzimən. Xuning bilən sən ularni tapxuruwelip, elip ketisən. Buning həsəbioʻja sən tələplirim boyiqə ordidikilirim üqün yemək-iqmək təminligəysən, — dedi. **10** Xundak qilip, Hıram Sulaymanoʻja barlik talipi boyiqə kedir yaoʻqıqliri wə arqa yaoʻqıqlirini bərdi. **11** Sulayman Hıramoʻja ordidikiliringning yemək-iqmikigə yigirmə ming kor buoʻqday wə yigirmə bat sap zəytun meyni əwətip bərdi. Hər yili Sulayman Hıramoʻja xundak bərtəti. **12** Pərwərdigar Sulaymanoʻja wəda qiloʻandək uningoʻja danalix bərgənidi. Hıram bilən Sulaymanning arisida inaklik bolup, ikkisi əhdə tüzüxti. **13** Sulayman padixah pütün İsrailin haxaroʻja ixləmqılarni bekitti, ularning sani ottuz ming idi. **14** U bularni nəwət bilən hər ayda on mingdin Liwanoʻja əwətətti; xundak qilip, ular bir ay Liwanda tursa, ikki ay eyidə turdi. Adoniram haxarqılaning üstidə turatti. **15** Sulaymanning yətmix ming həmmili, taʻoqlarda ixləyidioʻjan səksən ming taxqisi bar idi. **16** Uningdin baxqə Sulaymanning mənəpədarlıridin ix üstigə qoyuloʻjan üq ming üq yüz ix bəxi bar idi; ular ixləmqılərnı baxkuratti. **17** Padixah yarlik qüxürüxi bilən ular ibadəthanining ulini selixkə yonuloʻjan, qong wə qimmətlik taxlarni kesip kəltürdi. **18** Wə Sulaymanning tamqiliri bilən Hıramning tamqiliri wə Gəbəlliklar qoxulup taxlarni oyup, yəni yasax üqün yaoʻjaq həm taxlarni tayyarlap koydi.

6 İsrailar Misirdin qıkkəndin keyinki tət yüz səksininqı yili, Sulaymanning İsrailning üstidiki sələnətinining tətinqi yilining ikkinqı eyida, yəni Zif eyida u Pərwərdigarning əyini yasaxkə baxlıdi. **2** Sulayman padixah Pərwərdigaroʻja yasioʻjan ibadəthanining uzunluqı atmix gəz, kəngliki yigirmə gəz wə egizliki ottuz gəz idi. **3** Ibadəthanidiki «mukəddəs jay»ning aldidiki aywaning uzunluqı ibadəthanining kəngliki bilən barawər bolup, yigirmə gəz idi. Ibadəthanining aldidiki aywaning kəngliki on gəz idi. **4** U ibadəthanioʻja roʻjəklik derizə-pənjirolərnı ornatti. **5** Ibadəthana temioʻja, yəni mukəddəs jay wə «kalamhana»ning temioʻja yandax [üq kəwətlik] bir imarətnı saldi wə uning iqigə hujrilarni yasidi. **6** [Taxqirıki imarətning] təwənkı kəwətinining kəngliki bəx gəz, ottura kəwətinining kəngliki altə gəz, üqinqı kəwətinining kəngliki yəttə gəz idi. Qünki ibadəthanining taxqı temida limlarni ornatkən təxükələr bolmasliki üqün u taməjo təkqə qıqiriloʻjanidi. **7** Ibadəthana pütünləy təyyar qilip elip kelingən taxlardin bina qilinoʻjanidi. Xundak qiloʻjanda, uni yasioʻjan waqıtta nə bolka nə palta nə baxqə temir

əswablarning awazi u yərdə heq anglanmaytti. **8** Təwənkı kəwətning hujrilirining kirix ixiki ibadəthanining ong təripidə idi; bir ayatlanma pələmpəy ottura kəwətəkə andin ottura kəwətnin üqinqı kəwətəkə qıqattı. **9** Xundak qilip [Sulayman] ibadəthanini yasap pütürdi. Ibadəthanining üstigə har-limlarni bekitip, uni kedir tahtaylar bilən qıplidi. **10** U ibadəthanioʻja yandax imarətning kəwətlirining egizlikini bəx gazdin kildi. Xu imarətning kəwətliri ibadəthanioʻja kedir limliri arqılik tutuxukluk idi. **11** Pərwərdigarning səzi Sulaymanoʻja kelip mundaq deyildiki: — **12** «Sən Munga yasawatkən bu ibadəthanioʻja kəlsək, əgər sən bəlgilimilirmidə mengip, həkümliringə riayə qilip, barlik əmlirimni tutup ularda mangsang, Mən atang Dawutka sən toʻqruluk eytkən səzümgə əməl qilimən; **13** Mən İsrailarning arisida makan qilip öz həkım İsrailni əsla taxlimaymən». **14** Sulayman ibadəthanini yasap pütürdi. **15** Ibadəthanining tamlirining iqı təripini u kedir tahtayliri bilən yasap, ibadəthanining tegidin tartip torusning limlirioʻjiqə yaoʻjaq bilən qıplidi; wə arqa tahtayliri bilən ibadəthanioʻja pol yatquzdi. **16** U ibadəthanining arqə temidin yigirmə gəz əlqəp ara tam yasap, iqirikı hanini hasil kildi; u tegidin tartip torus limlirioʻjiqə kedir tahtayliri bilən qıplidi. Bu əng iqirikı hana bolup, yəni «kalamhana», «əng mukəddəs jay» idi. **17** Uning aldidiki ey, yəni mukəddəs hanining uzunluqı kirik gəz idi. **18** Ibadəthanining iqıki tamlirioʻja qapak wə qəqəqning nushiliri nəxix qilinoʻjanidi. Ibadəthana pütünləy kedir tahtaylar bilən qıplanoʻjanidi. Heq tax kərunməytti. **19** Pərwərdigarning əhdə sandukqini u yərdə qoyux üqün, u ibadəthanining iqkiridiki kalamhanini yasidi. **20** Kalamhanining uzunluqı yigirmə gəz, toʻqrısı yigirmə gəz, egizliki yigirmə gəz idi; u uni sap altundin qıplidi, xundakla uning aldidiki kedir yaoʻjaqlik qurbangahnimu xundak qıplidi. **21** Sulayman ibadəthanining iqini sap altun bilən qıplidi; u iqki kalamhanining aldini altun zənjirlar bilən tosidi; kalamhanini altun bilən qıplidi. **22** Xu tərəkidə u pütkül ibadəthanini, yəni pütkül ibadəthanining iqini altun bilən toluq qıplanoʻjanidi. Kalamhanioʻja təəlluk boləjan qurbangahnimu pütünləy altun bilən qıplanoʻjanidi. **23** Kalamhanioʻja u zəytun yaoʻjiqidin ikki kerubning xəklini yasidi. Həbirining egizliki on gəz idi. **24** Bir kerubning bir qanitining uzunluqı bəx gəz wə yənə bir qanitining uzunluqı həm bəx gəz bolup, bir qanitining uqidin yənə bir qanitining uqioʻjiqə on gəz idi. **25** İkkinqı kerubning ikki qaniti qoxulup on gəz idi. İkki kerubning qong-qıqıqlıki wə xəklı ohxax idi. **26** Bir kerubning egizliki on gəz bolup, ikkinqı kerubningkimu həm xundak idi. **27** U kerublarni iqkiriki hanida koydi. Kerublarning qanatlıri yeyilip turatti. Birsining bir qaniti bir taməjo tegip, ikkinqısining qaniti udulidiki taməjo tegip turatti; ikkisining iqidiki kənatlıri hanining otturısında bir-birigə tegixip turatti. **28** U kerublarni altun bilən qıplidi. **29** U ibadəthanining tamlirining pütkül iq qərsini, yəni iqkiriki hanining wə həm taxqirıki hanining qərsini kerub bilən horma dərəhlirining xəkilliri wə qəqəq nushiliri bilən nəxix kildi. **30** Ibadəthanining polini, yəni iqkiriki hanining həm taxqirıki haniningkini altun bilən qıplidi. **31** Kalamhanining kirix eoʻjioʻja u

zaytun yaojiqidin etilgən kox ixiklarni yasidi. Ixiklarning kexakliri wa bexi oʻyning toʻqrisining baxtin bir qismi idi. **32** Bu kox ixiklar zaytun yaojiqidin etilgənidi; u ixiklarning ustiga kerublar, horma dərəhliri wa qeqək nushiliri naxix kilinip zinnatlangənidi; u ixiklarni, jumladin kerub bilan horma dərəhlirining naxixlirini altun bilan kaplidi. **33** Ibadethaning taxji hanisining ixikining kexaklirini zaytun yaojiqidin yasidi; ular eyning toʻqrisining tectin bir qismi idi; **34** kox kanatlik ixik bolsa arqa yaojiqidin yasaldi. Bir kaniti yeyilip katlinatti, ikkinji kanitimu yeyilip katlinatti. **35** U ularning ustiga kerublar, horma dərəhliri wa qeqək nushilirini naxix kildi; andin ularning ustiga, jumladin naxixlar ustiga altun kaplidi. **36** Iqirikiri hoylining temini bolsa u uq kawət yonuloqan tax bilan bir kawət kedir yaojiqidin yasidi. **37** [Sulaymanning saltanitining] tetinqi yilining Zif eyida Pərwərdigarning ibadethanisining uli selindi. **38** Wə on birinqi yilining Bul eyida, yəni sakkizinchi ayda ibadethanining heqyeri qaldurulmay, layiha boyiqə pütünlay tamam boldi. Xundak kilip uning eyni yasixioqə yəttə yil kətti.

7 Sulayman əz ordisini bolsa, on uq yilda yasap püttürdi. **2** U yasioqan bu «Liwan ormini sariyi»ning uzunlukini yuz gəz, kənglikini əllik gəz wə egizlikini ottuz gəz kildi. Kedir yaojiqi tüwrukidin tət qatar wə tüwruklerning üstigə kedir limliri qoyuloqanidi. **3** Tüwruklerning üstidiki lim kətürüp turoqan egzisimu kedir yaojiqidin idi. Limlar jəmiy kirik bəx bolup hər qatarda on bəxtin idi. **4** Uning uq kawət derizisi bar idi, uq kawəttiki derizilər bir-birigə udulmuʻudul idi. **5** Barlik ixiklər wə kexaklər tət qasilik kilinoqanidi; ixiklər uq kəznəklik bolup, ixiklər bir-birigə udulmuʻudul idi. **6** U uzunlukini əllik gəz, toʻqrisini ottuz gəz kilip, tüwruklik bir dəhliz yasidi; uning aldida yənə bir dəhliz bar idi, wə uning aldida yənə tüwruklik aywan bar idi. **7** Andin keyin u sorə soraydioqan təhti uqun «Sorə dəhlizi» dəp ataloqan yənə bir dəhlizni yasidi. U dəhlizning tegidin tartip torusning limliriyoqə kedir yaojiqi bilan kaplanoqanidi. **8** [Sulayman] əzi olturidioqan saray, yəni dəhlizning arka hoylisioqə jaylaxakan sarayning layihisi «[sorak] əyi»ningkigə ohxax idi. Sulayman əz əmrigə aloqan Pirəwning kizi uqun xu dəhlizgə ohxax bir sarayni yasatti. **9** Bu imarətlərnin həmmisi iqirikiri tamliridin tartip qong hoylining tamliriyoqə, ulidin tartip egzining pəwəziyoqə kimmət taxlardin, yəni elqəm boyiqə oyulup andin iq-texi hərə bilən kesilgən taxlardin yasaloqanidi. **10** Ulliri bolsa qong wə kimmət taxlardin, uzunluqi on gəz wə səkkiz gəz bolqan taxlardin kilinoqanidi. **11** Ullarning üstigə yənə bekitilgən elqəm boyiqə oyuloqan kimmət esil taxlar wə kedir limliri qoyuloqanidi. **12** Qong hoylining qərisidiki tam uq kawət oyuloqan tax wə bir kawət yonuloqan kedir limliridin yasaloqanidi. Pərwərdigarning ibadethanisining iqirikiri hoylisining temi wə yənə ordidiki dəhlizining temimu xundak yasaloqanidi. **13** Sulayman padixah ədəm əwətip Hiramni turdin kəltürdi. **14** U xixi Naftali kəbilisidin bolqan bir tul hotunning oqlı bolup, atisi turluk bir miskər idi. Hiram miskərqiliklə türlik ixlarni kilixka tolimu usta, pəm-parasətlik wə bilimlik idi. U Sulayman padixahning

kəxioqə kelip, uning həmmə ixini kildi. **15** U əzi ikki tüwrukni mistin yasidi. Hər bir tüwrukning egizliki on səkkiz gəz bolup, aylanmisi on ikki gəz idi. **16** Bu tüwruklerning üstigə qoyux uqun mistin ikki tajni quyup yasap, uning üstigə koydi. Bir tajning egizliki bəx gəz, ikkinji tajning egizlikimu bəx gəz idi. **17** Tüwruklerning təpəsidiki tajlar torlaroqə ohxax zinnətinlip, zənjirlar wə torlaroqan həkilar bilan tokukluk idi. Bir tajning xundak yəttə qatar tor həkiliri bar idi, ikkinji tajningmu həmə xundak yəttə kur tor həkiliri bar idi. **18** U yənə anarlarni, yəni tüwruklerning üstidiki hər bir tajni yepip turidioqan tor həkilarning üstigə ikki qatar anarni yasidi. U birinqi wə ikkinji tajojimu ohxaxla xundak kildi. **19** Aywandiki tüwruklerning üstidiki tajliri nilupər xəkilik bolup, egizliki tət gəzdin idi. **20** Ikki tüwrukning tajliridiki tor həkiliriyoqə yekin tompiyip qikqan jayning üstidə kawətmə-kawət qəridigən ikki yuz anar nushisi bar idi. Ikkinji tajning qərisimu ohxax idi. **21** U tüwruklerni ibadethanining aldidiki aywanoqə tiklidi. Ong tərəpigə birni tikləp namini «Yaqin», sol tərəpigə birni tikləp, namini «Boaz» atidi. **22** Tüwruklerning üsti nilupər xəkildə yasaloqanidi. Buning bilan tüwruklerning ixliri pitkənidi. **23** U mistin «dengiz» dəp ataloqan yooqan das yasidi. Uning bir girwikidin yənə bir girwikigiqə on gəz kelətti. Uning aylamisi ottuz gəz idi. **24** Dasning girwiki asti qəridəp kapak nushiliri bilan zinnətləngənidi. Bular dasning qərisining hər bir gezigə undin, ikki qatar qoyuloqan idi. Ular das bilan bir wakitta quyup qikiriləqanidi. **25** Das on ikki buka xəli üstidə turoquzuloqanidi. Bularning uqi ximal tərəpkə, uqi ojarb tərəpkə, uqi jənub tərəpkə, uqi xərək tərəpkə yuzləngənidi. «dengiz» bularning üstidə idi; ularning arkişi iq tərəpidə idi. **26** Dasning kəlinliki alikanning kənglikidək bolup, uning girwiki piyalining girwikidək, xəli eqiloqan nilupərdək idi. Uningoqə ikki ming bat su siqattı. **27** Uningdin baxka u mistin on təglikni yasidi. Hər bir təglikning uzunluqi tət gəz, kəngliki tət gəz bolup, egizliki uq gəz idi. **28** Bu təgliklər xundak yasaloqanidiki, ularning [rəsimlik] tahtiliri bar idi; tahtiliri ramkilar iqigə ornitiloqanidi. **29** Ramkilarning otturisidiki rəsim tahtaylirida wə ramkilarning əzidimu xirlar, buqilar wə kerublarning sūrətlik zinnətliri bar idi; xirlar wə buqilarning asti wə üsti zənjirsiman gül qəmbirək xəkildə zinnətləngənidi. **30** Hər bir təglikning mis oqliri bilan tət qaqi bar idi; təglikning dasni kətürüp turidioqan tət burjikidə jazisi bar idi; das astidiki putlirining hər tərəpidə torlaroqan quyuma gül xahliri ornitiloqanidi. **31** Hər təglikning iqidə qongkurluqi bir gəz kelidioqan «kiqik təglik» bolup, aqzi dügilək idi; kiqik təglikning uzunluqi bir yerim gəz idi; aqzining atrapida naxixlər bar idi; ularning ramkiliri dügilək əməs, bəlki tət qasilik idi. **32** Tət qaqi rəsimlik tahtayliri astida bolup, ularning oqliri təglikkə bekitilgənidi. Hər bir qaqning egizliki bir yerim gəz idi. **33** Qaklarning kurulmisi jəng hərwilirining qakliridək idi. Ularining qazanliri, kaskanliri, qetikliiri wə oqlirining həmmisi mistin quyuloqanidi. **34** Hər bir təglikning tət burjikidə birdin tət tutquqi bar idi; uyar təgliktin qikip turatti wə ular təglik bilan təng quyuloqan. **35** Hər bir təglikning təpəsidə egizliki yerim gəz kelidioqan bir

yumilak jaza bar idi. Hər bir təglükning tēpisi dā tirək wə rāsīmlik tahtaylar bar idi. Ular təglük bilən tēng kuyuloqan. **36** U muxu tirək wə rāsīm tahtayliridiki box orunlarōja kerub, xir wə horma dərāhlirining nushilirini wə qērisigē torlanoqan gül xahlirini nākix kildi. **37** Xu tārīkidē u muxu on təglükni yasap boldi. Həmmisi bir nushida kuyulup, ohxax qongluqta wə xəkildē idi. **38** U mistin on das yasioqan bolup, hər bir daska kīriq bat su siōatti; hər bir dasning tooqrisi tēt gēz idi. On təglükning hər birining tēpisi dā birdin das bar idi. **39** U bəx dasni ibadəthanining ong yenida wə bəxni ibadəthanining sol yenida kōydi; mis dengizni ibadəthaning ong tēripiga, yəni xərkiy jānub tēripiga kōydi. **40** Hīram xularōja təalluk das, kūrāk wə қақа-kuqilarnimu yasap tēyyar kildi. Xundak kīlip Hīram Sulayman padixah üqün Pərwərdigarning eyining barlik kuralux hizmitini pütküzdī: — **41** ikki tüwrük, ikki tüwrükning üstidiki apkūrsiman ikki bax wə bu ikki baxni yepip turidoqan ikki torni yasitip pütürdī, **42** xu ikki tor üstigē kayqilaxturuloqan tēt yüz anarni yasatti. Bir torda ikki qatar anar bolup, tüwrük üstidiki; apkūrsiman ikki baxni yepip turatti. **43** U on das təglükni wə das təglükigē kōyulidoqan on «yuyux desī»ni, **44** «mis dengiz» wə uning astidiki on ikki mis bukini yasatkuzdi, **45** qazanlarni, kūrəklərnī wə қақа-kuqilarnimu tēyyar kildi. Hīram Pərwərdigarning eyi üqün Sulayman padixahning əmri bilən yasioqan bir həmmə nərsilər parkiraydioqan mistin idi. **46** Padixah ularni Iordan tüzlənglikida, Sukkot bilən Zarətanning otturisi dā, [xu yərdiki] seojzlayda kēlip yasap, kuydurup qikti. **47** Bu nərsilər xunqə kēp bolōjaqka, Sulayman ularning eoqirlikini əlqimidi. Xuning bilən misning eoqirlik mələm bolmidi. **48** Sulayman yənə Pərwərdigarning eyi iqidiki barlik əswablarni yasatti: — yəni altun huxbuygahni, «təkdīm nan» kōyulidoqan altun xirəni, **49** Kalamhana aldida turidoqan sap altun qiraōdanlarni (bəxni ong yenida, bəxni sol yenida) yasatti; wə xularning gūlsiman zinnətlirini, qiraōqlirini, qiraōq kiskūqlirini altundin yasatti; **50** das-piyalirini, piqāqlirini, qaqlirini, təhsilirini wə küldanlarning həmmisini sap altundin yasatti; u iqiriki hanining, yəni əng mükəddəs jayning katlinidoqan, qox qanatlik ixiklərnīng giralirini wə eydiki mükəddəs jayning [ixiklirining] giralirini altundin yasatti. **51** Sulayman padixah Pərwərdigarning eyi üqün kilduridoqan həmmə kuraluxlar tamam bolōjanda, u atisi Dawut [Hudaōja] atioqan nərsilərnī (yəni kümüx, altun wə türlük baxқа buyumlarni) əkəltürüp Pərwərdigarning eyining həzinilirigē kōyurdurdi.

8 Xu qaoqda Sulayman Pərwərdigarning əhdə sanduqini «Dawut xəhīri»din, yəni Ziondin yōtkəp kelix üqün Israil aqsakallirini, kəbāli bəglirini wə Israil jəmətlirining bəglirini Yerusalemoqə əz yenioqə yoiqilixқа qākirdi. **2** Buning üqün Israilning həmmə adəmliri Etanim eyida, yəni yəttinqi aydiki bəkitilgən heyttā Sulayman padixahning kəxiōja yoiqildi. **3** Israilning həmmə aqsakalliri yetip kəlgəndə Lawiyar əhdə sanduqini kətürüp [mangdi]. **4** Ular Pərwərdigarning əhdə sanduqini, jəmət qediri bilən uning iqidiki barlik mükəddəs buyumlarni kətürüp elip qikti. Kahinlar bilən Lawiyar muxularni elip qikti. **5** Sulayman padixah

wə uning aldioqə yoiquloqan barlik Israil jəməiti əhdə sanduqining aldida mēngip, kəplikidin sanini elip bolmaydioqan san-sanaksiz kōy bilən kalilarni kurbānlik kīlixaytti. **6** Kahinlar Pərwərdigarning əhdə sanduqini əz jayioqə, ibadəthanining iqki «kalamhana»sioqə, yəni əng mükəddəs jayōja elip kirip, kerublarning qanatlirining astioqə kōydi. **7** Qünki kerublarning yeyilip turoqan kaniti əhdə sanduqining ornī üstida bolōjaqka, əhdə sanduqi bilən uni kətürüp turidoqan baldaklarni yepip turatti. **8** Bu baldaklar nahayiti uzun bolōjaqka, kalamhanining aldidiki mükəddəs jayda turup, əhdə sanduqining yenidiki ikki baldakning uqlirini kərgili bolatti, birak əyning sirtida ularni kərgili bolmaytti; bu baldaklar taki bügingə qədər xu yərdə turmakta. **9** Əhdə sanduqining iqidə Musa pəyoqəmbər Hərab tēoqida turoqanda iqigə saloqan ikki tax tahtidin baxқа hēqnərsə yok idi (Israillar Misir zemini dān qikkəndin keyin Pərwərdigar ular bilən hərəbdə əhdə tüzgəndi). **10** Wə xundak boldiki, kahinlar mükəddəs jay dān qixixioqila, bir bulut Pərwərdigarning ibadəthanisini kapliwaldi. **11** Kahinlar bulut tüpəylidin əz wəziplirini tətəxkə ərə turalmaytti; qünki Pərwərdigarning julasi Pərwərdigarning eyini tolduroqanidi. **12** Bu pəyttə Sulayman: — Pərwərdigar tum qarangoquluk iqidə turimən, dəp eytkanidi; **13** lekin, [i Pərwərdigar], mən dər wə kə Sening üqün bir həy wətlilik makan bolsun dəp, Sən mənggü turidoqan bir əyni yasidim, dedi. **14** Andin padixah burulup barlik Israil jəməitigə bəht tilidi; Israilning barlik jəməiti uning aldida turatti. **15** U mundak dedi: — «Israilning Hudasi Pərwərdigarōja tətəxkür-mədhijə bolōjay! U Əz əozi bilən atam Dawutқа wədə kīloqanidi wə Əz kōli bilən uni əməlgə axurdi. U Dawutқа yənə: — **16** «Mən Əz həlkim Israilni Misir zemini dān elip qikkən kündin buyan namim üqün bu yərdə bir əy salay dəp Israilning hər kəysi kəbililirining xəhərliridin hēqkəyisini tallimidim; birak həlkim bolōqan Israilōja həküməranlik kīlsun dəp Dawutni tallidim» degəndi. **17** Əm dā atam Dawutning Israilning Hudasi Pərwərdigarning namioqə atap bir əy selix arzu-niyəti bar idi. **18** Birak Pərwərdigar atam Dawutқа: «Kənglūngdə Mening namimoqə bir əy yasaxқа kīloqan niyiting yahxidur; **19** əmma xu əyni sən yasimaysən, bəki sening puxtungdin bolidoqan eoqlung, u Mening namimoqə atap xu əyni salid», degəndi. **20** Mana əm dā Pərwərdigar Əz sēzigə əməl kildi. Mən Pərwərdigar wədə kīloqinidək, atamning ornini besip, Israilning təhtigə olturdum; Israilning Hudasi Pərwərdigarning namioqə atap bu əyni saldim. **21** Əydə əhdə sanduqi üqün bir jayni rastlidim; əhdə sanduqi iqidə Pərwərdigarning atabowilirimizni Misir zemini dān elip qikkəndə, ular bilən tüzgən əhdə [tahtiliri] bardur». **22** Andin Sulayman Israilning barlik jəməitigə yüzlinip, Pərwərdigarning kurbangahining aldida turup, kōllirini asmanoqə qaritip kətürüp **23** mundak dua kildi: — «I Israilning Hudasi Pərwərdigar! Nə yukirikī asmandā nə təwənkī yərdə səndək Huda yoktur; aldingda pütün kəlbī bilən mangidoqan kullirining üqün əhdəngdə turup əzgərməs muhəbbitingni kərsətkūqisən. **24** Qünki Sən Əz kulung atam Dawutқа bərgən wədədə turlung; Sən Əz əozi bilən elytkan sēzinggə mana bügünkidək Əz kōlung bilən əməl kilding. **25** Əm dā hazır, i Israilning Hudasi

Pərvərdigar, Əz kʉlung atam Dawutka: — «Əgər sening əwladliring əz yollirioja səgək bolup sən Mening aldimda mangojandək mangidiojan bolsa, sanga əwladıngdin Israilning təhtidə olturidiojan bir zat kəm bolmaydu» dəp bərgən wədəngdə turojaysən. **26** Əmdi həzir, i Israilning Hudasi, Sən kʉlung Dawutka eytkən səzliring əməlgə axurulojay, dəp ətünimən! **27** Lekin Huda Əzi rastla yər yüzidə makan kılamdu? Mana, asmanlar bilən asmanlarning asmini seni siqduralmiojan yərdə, mən yasiojan bu əy kandaqmu Sening makanıng bolalisun?! **28** Lekin i Pərvərdigar Hudayim, kʉlungning duasi bilən iltijasioja kʉlak selip, kʉlungning bʉgʉn Sanga kətiurgeon nidası wə tilikini angliojaysən; **29** xuning bilən Əz kəzliringni keqə-kündüz bu əygə, yəni Sən: «Mening namim u yərdə ayan bolsun» dəp eytkən jayoja keqə-kündüz tikkəysən; Əz kʉlungning u jayoja qarap kıləjan duasioja kʉlak salojaysən. **30** kʉlung wə həlkıng Israil bu jayoja qarap dua kıləjan qəojda, ularning iltijasioja kʉlak selip, Əz makanıng kıləjan asmanlardin turup angliojaysən, angliojiningda ularni kəqürgeysən. **31** Əgər birsi əz kəxnisioja gunaħ kılsa wə xundakla ixning rast-yalojanlıkını bekitix üqün kəsəm iqtüzülsə, bu kəsəm bu eydiki kurbangahıngning aldioja kəlsə, **32** Sən kəsəmini asmanda turup anglap, amal kılıp əz bəndiliring otturisida həküm qıkarəojaysən; gunaħı bar adəmnı gunaħka tartip, əz yolını əz bexioja yandurup, gunaħsiz adəmnı aqlap, əz adillikioja qarap uningəja həkkini bərgəysən. **33** Əz həlkıng Israil Sening aldingda gunaħ kıləjını üqün düxməndin yəngilsə, Sanga kaytip bu əydə turup, namıngni etirap kılıp, Sanga dua bilən iltija kılsa, **34** Sən asmanda anglap, Əz həlkıng Israilning gunaħını kəqürüp, ularni Sən ata-bowilirioja təkdım kıləjan zeminəja kayturup kəlgəysən. **35** Ular Sanga gunaħ kıləjını üqün asman etilip yamoqur yaojmaydiojan kılıwetilgən bolsa, lekin ular bu jayoja qarap Sanga dua kılıp namıngni etirap kılıp, Sening ularni kilyinqilikka salojıning tıpəylidin əz gunaħidin yenip towa kılsa, **36** Sən asmanda turup kʉlak selip, kulliringning wə həlkıng Israilning gunaħını kəqürgeysən; qünki Sən ularəja mengix kerək boləjan yahxi yolni əgıtisən wə Əz həlkınggə miras kılıp bərgən zeminning üstigə yamoqur yaojdurisən! **37** Əgər zeminda aqarqilik ya waba bolsa, ya ziraətlər Dan almısa ya həl xüxsə ya uni qekətkilər yaqi qekətkə liqinkiliri besiwalsa, ya düxmənlər ularning zemindiki xəhərlirining kowuklirioja hujum kılıp kərxiwalsa, ya hərəkəndək apət ya kesəllik bolsa, **38** Sening həlkıng boləjan Israildiki hərəkəndək kixi əz kənglidiki wabani bilip, ularidin hərəkəysi kixi kollarını bu əygə sunup, hərəkəndək dua yaqi iltija kıləjan bolsa, **39** əmdi Sən turuwatқан makanıng asmanda turup anglap, kəqürüm kıləojaysən; Sən hər bir adəmnıng kəlbini bilgəqkə, amal kılıp əzining yollirini əzigə yandurojaysən (qünki Sanla, yaloqı Sənlə həmmə insan balilirining kəlbirini bilgüqıdursən); **40** xundək kılıp, ular Sən ata-bowilirimizəja təkdım kıləjan zeminda olturup əmrining həmmə künliridə səndin kərkıdiojan bolıdu. **41** Əz həlkıng Israildin bolmiojan, Sening uləq namıng tıpəylidin yırək-yıraklardın kəlgən musapir bolsa **42** (qünki ular Sening uləq namıng, küdrətlik kəlung wə sozojan bilikıng toqrisida angliylaydu),

— undək birsi kelip bu əy tərəpkə qarap dua kılsa, **43** Sən turuwatқан makanıng boləjan asmanlarda uningəja kʉlak selip, u musapir Sanga nida kılıp tiliginining həmmisigə muwapik kıləojaysən; xuning bilən yər yüzidiki barlık əllər namıngni tonup yetip, Əz həlkıng Israildək Səndin kərkıdiojan bolup, mən yasiojan bu əyning Sening namıng bilən atalojınıni bilıdu. **44** Əgər Sening həlkıng Sening tapxurukung bilən düxmını bilən jəng kılıxka qıkkanda, Sən talliojan bu xəhərgə, xundakla mən namıngəja atap yasiojan bu əy tərəpkə qarap Sən Pərvərdigarəja dua kılsa, **45** Sən asmanlarda turup ularning duasi bilən iltijasioja kʉlak selip, ularni nusratkə erixtürgəysən. **46** Əgər ular sanga gunaħ sadir kıləjan bolsa (qünki gunaħ kılmaydiojan həqkixi yəktur) Sən ularəja əzəpəlinip, ularni düxmənlirining kəlioja tapxurojan bolsang, bular ularni yırək-yəkinəja, əzlırining zeminəja sürgün kılıp elip barəjan bolsa, **47** lekin ular sürgün kılinojan yurttə əs-həxini tepip towa kılıp, əzi sürgün boləjan yurttə Sanga: — Biz gunaħ kılıp, kəbihlikkə berilip Səndin yüz ərüp kəttük, dəp yelinsə, **48** — əgər ularni sürgün kıləjan düxmənlirining zeminida pütün kəlbı wə pütün jenidin Sening tərıpınggə yenip, Sən ularning ata-bowilirioja təkdım kıləjan zeminəja, Sən talliojan xəhər tərəpkə wə mən namıngəja atap yasiojan bu əy tərəpkə yüzini kılıp, Sanga qarap dua kılsa, **49** Sən turuwatқан makanıng boləjan asmanlarda turup ularning duasi wə iltijasını anglap ular üqün həküm qıkirip, **50** Əz həlkıngning Sanga sadir kıləjan gunaħını, Sanga ətüzgən həmmə itətsizliklirini kəqürüm kıləojaysən wə ularni sürgün kıləjanlarning aldidə ularəja rəhım tapkuzəojaysənki, xular ularəja rəhım kılusun **51** (qünki ular Əzüng Misirdin yəni təmiür tawlaq pəqidin qıkarəjan Əz həlkıng wə Əz mirasingdur); **52** Sening kəzliring Əz kʉlungning iltijasioja wə Əz həlkıngning iltijasioja oquq boləjay, ular hər ixtə sanga nida kılıp tiliginidə ularəja kʉlak salojaysən; **53** qünki Sən ata-bowilirimizni Misirdin qıkarəojıngda Əz kʉlung Musa arkilik eytkıningdək, Sən həlkıngni Əzünggə əs mirasing bolsun dəp, yər yüzidiki həmmə əllər arisidin ularni ayrim elip talliding, i Rəb Pərvərdigar!». **54** Sulayman Pərvərdigarəja xu barlık dua wə iltijalirini kılıp boləjanda, kollarını asmanəja qarap kətiürüp Pərvərdigarning kurbangahıngning aldidə tizlinip turojan yərdin qəup, **55** ərə turup Israilning barlık jamaitigə yukiri awazda bəht tiləp mundək dedi: — **56** «Uning barlık wədə kıləjını boyiqə Əz həlkı Israiləja aram bərgən Pərvərdigar mubarəktur! U Əz kʉli Musaning wasitisı bilən kıləjan həmmə məhrıbanə wədılərnıng həqbiri yərdə kəlmidi! **57** Pərvərdigar Hudayimiz ata-bowilirimiz bilən boləjandək biz bilən billə boləjay; U nə bizdin waz kəqmısun nə bizni taxlimısun; **58** buning bilən U kəlbimizni Uning yolliridə mengixkə, Əzi ata-bowilirimizəja buyruəjan əmrlər, bəlgilimilər wə həkümləni tutuxkə Əzigə mayil kıləjay; **59** mening Pərvərdigarning aldidə iltija kıləjan bu səzlırim keqə-kündüz Pərvərdigar Hudayimizning yenidə tursun; xuning bilən Əz kʉlung üqün toqra həküm kılıp, həlkıng Israil üqün toqra həküm kılıp, hər kındiki dərdigə yətkəysən; **60** xuning bilən yər yüzidiki həmmə əllər Pərvərdigar

Əzi Hudadur, Uningdin baxkisi heqkaysisi yoktur döp bilgə, **61** xundakla bügin kılöjininglaroşa ohxax Uning bəlgilimilirdə mengixka wə əmrilirini tutuxka qəlbingerlar Pərwərdigar Hudayimizoşa mukəmməl boləjay!». **62** Wə padixah pütün Israil bilən billə Pərwərdigarning aldida qurbanliqlarni kildi. **63** Sulayman Pərwərdigaroşa inakliq qurbanliqi süpitidə yigirmə ikki ming kala wə bir yüz yigirmə ming qoy qurbanliq kildi. Padixah bilən barliq Israillər xundak kılıp Pərwərdigarning əyini uningoşa beoşixlidi. **64** Xu küni padixah Pərwərdigarning əyining aldidiki hoylisining otturisini ayrip mukəddəs kılıp, u yərdə köydürmə qurbanliqlar, axliq hədiyəliri wə inakliq qurbanliqlirining yaolirini sundi; qünki Pərwərdigarning aldida turoşan mis qurbangah köydürmə qurbanliqlar, axliq hədiyəliri wə inakliq qurbanliqlirining yaolirini qəbul kilişka kişik kəldi. **65** Xuning bilən u waqıtta Sulayman wə uning bilən boləşan pütün Israil, yəni Hamat rayonioşa kirix eoşizidin tartip Misir ekinişoşa həmmə yərlərdin kəlgən zor bir jamaət Pərwərdigar Hudayimizing aldida yəttə kün wə yənə yəttə kün, jəmyi on tət küngiqilik həyt ətküzdi. **66** Səkkizinqi künidə u həlkni kayturdi; ular padixahning bəhtini tilidi; andin ular Pərwərdigarning Əz kuli Dawutka wə həlki Israiloşa kıləşan yahxilikliri üqün kəlbidə xad-huram bolup əz əy-qedirlirigə kaytip kətti.

9 Sulayman Pərwərdigarning əyi, padixah ordisi wə xundakla kuruxni arzu kıləşan baxka kuruluxlarni kənglidididə pütküziş boləşanda, **2** Pərwərdigar Sulaymanoşa Gibeonda kəringəndək əmdi ikkinqi kətim uningoşa kəründi. **3** Pərwərdigar uningoşa mundak dedi: — «Sən Mening aldimda kıləşan dua wə iltjayingni anglişdim; Mening namim uningda əbədgigə ayan kilinixi üqün, sən yasioşan bu əyini Əzümgə mukəddəs kildim. Mening kəzlim wə kənglüm xu yərdə həmişə bolidu. **4** Sən bolsang, atang Dawutning aldimda mangoşinidək, sənmə sanga buyruşojinimning həmmisigə muwapik əməl kiliş üqün, bəlgilimilirim wə həkümlirimni tutup, pak kəngül wə durusluq bilən aldimda mangsang, **5** Mən əmdi atang Dawutka: «Israilning təhtidə sanga əwladindin olturuxka bir zət kam bolmaydu» döp wədə kıləşinidək, Mən padixahliq təhtingni Israilning üstidə əbədgigə məhkəm kilişimən. **6** Ləkin əzüng ya oşulliring Manga əgixixtin waz keqip Mən aldinglarda kəyoşan əmrlirim bilən bəlgilimilirimni tutmaş, bəlki baxka ilahlarıning kulluqoşa kirip ularoşa səjdə kilsanglar, **7** xu qəoşda Mən Israilni ularoşa təkdim kıləşan zeminidin üziş qikişimən; wə Əz namimni kərsitixkə Əzümgə mukəddəs kıləşan bu əyini nəzirimdin taxlaymən wə Israil həmmə həlklər arisida səz-qəqək wə tapa-təninəng obyekt bolidu; **8** Bu əy gərqəq hazır kərkəm kəruşimə, xu zamanda uningdin ətkənlərinəng həmmisi zor həyran kəlixip üşkişitip: «Pərwərdigar bu zeminəşa wə bu əyigə nemixka xundak kildi?» döp soraydu. **9** Kixilər: — Qünki [zəmindiki həlklər] əz ata-bowilirini Misir zeminidin qikəroşan Pərwərdigar Hudasinə taxlap, əzilirini baxka ilahlarəşa baolşar, ularəşa səjdə kılıp kulluqida boləşanliqi üqün, Pərwərdigar bu pütkül külpatni ularning bəxişə qixürüptü, döp jawab beridu. **10** Xundak boldiki, yigirmə yil ətüş, Sulayman u ikki

əyini, yəni Pərwərdigarning əyi bilən padixah əyini yasap boləşandin keyin, **11** Turning padixahı Hıram Sulaymanoşa barliq tələpliri boyiqə kedir dərəhliri, arqə dərəhliri wə altun təminligini üqün Sulayman padixah uningoşa Galiliyə əlksidini yigirmə xəhərni bərdi. **12** Hıram Sulayman uningoşa bərgən xəhərləni kərtixkə Turdin qikiş kəldi; ləkin ular uningoşa heq yaqmıdi. **13** U: — Həy buradirim, sən muxu mənə bərginəng zadi qandək xəhərlər?! — dedi. U ularni «Kabulning yurti» döp atidi, wə ular bügünki küngiqə xundak atilidu. **14** Hıram bolsa padixahka bir yüz yigirmə talant altun əwətkənidi. **15** Sulayman padixah Pərwərdigarning əyini, əz əyini, Milloni, Yerusaleminəng sepilini, Hazorni, Magidoni wə Gəzər xəhərlirini yasax üqün həxəroşa tutkan ixligüqilərinəng ixliri mundak: — **16** (Misirning padixahı Pirəwn qikiş Gəzərgə hujum kılıp elip, uni otta köydürüş, xəhərdə turuwatkan Kənaaniylərinəng kiritip, xəhərni toy sowoşisi süpitidə Sulaymannəng hotuni boləşan əz kizişə bərgənidi) **17** Sulayman Gəzər bilən təwənkə Bəyt-Həronni bina kildi; **18** u Baalat bilən əz zeminidiki qəlgə jaylaxkan Tadmornimu yəngidin yasidi, **19** xundakla əzığə has həmmə ambar xəhərlirini, «jəng hərwişə xəhərliri»ni, «atliqlər xəhərliri»ni wə Yerusalemdə, Liwanda wə əzi soraydişan barliq zeminə halişojinini bina kildi. **20** Israillərdin bolmioşan Amoriylər, Hittiylər, Pərizziylər, Hitiylər wə Yəbusiylərdin [Israil] zeminidə kəlip kəloşanlarıning həmmisini bolsa, **21** Sulayman bularni, yəni Israillər pütünləy yokitalmışan əllərinəng kəldük əwədlirini kulluq həxəroşa tutti. Ular bügünki küngiqə xundak bolup kəldi. **22** Ləkin Sulayman Israillərdin heqkimni kul kilməy, bəlki ularni ləxkər, hizmətkər, həkümdar-əməldar, hərə wə bilən atliqlərinəng sərdarlıri kildi. **23** Bulərdin Sulaymannəng ixlirini baxkuridişan, yəni ixligüqilərinəng üstigə kəyoşan qəng nəzarətqilər bəx yüz əllik idi. **24** Pirəwnning kizi Dawutning xəhəridin kəqip Sulayman uning üqün yasioşan əyidə olturujinidə, u Millo kəl'əsinəng yədi. **25** Sulayman Pərwərdigaroşa yasioşan qurbangahda yilda üç kətim köydürmə qurbanliqlar bilən inakliq qurbanliqlirini sunatti wə Pərwərdigarning aldidiki [huxbuygahda] huxbuy yaqatti. Xu tərəkidə u ibadəthanəninəng ixlirini pütküzdü. **26** Sulayman padixah Əzion-Gəbərda bir türküüm kemiləni yasidi. U yər bolsa Edom zeminidə, Kizil dengiz boyidiki Elatning yenidə idi. **27** Hıram əz hizmətkərli, yəni dengizqilikni obdan bilidişan nəqqə kəmiqilərnə Sulaymannəng hizmətkərlişəşa koxulup kemilərdə ixləxkə əwatti. **28** Ular Ofiroşa bərip, u yərdin tət yüz yigirmə talant altunni elip kəlip, Sulayman padixahka apardi.

10 Xəbanəng ayal padixahı bolsa Sulaymannəng Pərwərdigarning nami bilən baolixilik boləşan dangk-xəhəritini anglap, uni kiyin qigix-soallar bilən sinişojli kəldi. **2** U huxbuy buyumlar, intayin tola altun wə yaqut-gəhərlər artiləşan təgilərnə elip, qəng dəbdəbə bilən Yerusalemoşa kəldi. Sulaymannəng kəxişə kəlgəndə əz kəngligə pükəkən həmmə ix toşuruluq uning bilən səzəxti. **3** Sulayman uning həmmə sorioşanlişəşa jawab bərdi. Həqnemə padixahka karəngəşə əməş idi, bəlki həmmisidə uningoşa jawab bərdi. **4** Xəbanəng

ayal padixahji Sulaymanning danalikiyoja, yasiojan orda-sarayoja, **5** dastihandiki taamlaroyoja, oemaldarlarning qatar-qatar olturuxlirioja, hizmatkarlirining qatar-qatar turuxlirioja, ularning kiygon kiyimlirige, uning saqiylirioja wa uning Pərwərdigarning oyiða atap sunojan keydürmə qurbanliklirioja qarap, üni iqigə qüxüp kətti. **6** U padixahqa: — Mən ez yurtumda silining ixliri wa danalikli ri tooprıda anglojan həwrə rast ikən; **7** Əmma mən kelip ez közirim bilən kərmigüqə bu səzlərgə ixənmigənidim; wə mana, mən yeriminimu anglimiojan ikənmən; silining danalikli ri bilən bərikət-bayaxatlikli ri mən angliojan həwərdin ziyadə ikən. **8** Silining adəmliri nemidegan bəhtlik-hə! Həmiyə silining aldilirida turup danalikli rini anglydiojan bu hizmətkarlar nəkədər bəhtliktur! **9** Silidin səyüngən, silini İsrailning təhtigə olturuqozjan Pərwərdigar Hudaliri mubəraktur! Pərwərdigar İsrailoja həmggülik baqlioan muhəbbiti üqün, U silini tooqra xoşniyə wə adalət sürgili padixah kildi, dedi. **10** U padixahqa bir yüz yigirmə talant altun, intayin kəp huxbuy buyumlar wə yaqut-gəhərləni sowoqa kildi. Xebaning ayal padixahji Sulayman padixahqa sunojan xunqə zor miqdardiki huxbuy buyumlar uningdin keyin heq kəringən əməs **11** (Hıramning Ofirdin altun əpkelidiojan kemilirimu Ofirdin yənə intayin zor miqdardiki səndəl yaqıqi wə yaqut-gəhərləni elip kəldi. **12** Padixah səndəl yaqıqidin Pərwərdigarning oyi üqün wə padixahning ordisi üqün pələmpəy-salasanlar yasatti həm nəoymə-nawaxıqlar üqün qiltarlar wə sazları xuningdin yasatti. U waqıttin keyin xundak zor miqdardiki esil səndəl yaqıqi bu waqıtkiqə heq kəltürülmidi ya kərülüp bakmidi). **13** Sulayman padixah Xebaning ayal padixahioja ez xahəna sahawitidin bərgəndin baxqa, ayal padixahning kengli tartқан həmmi ni — nemə sorisa, xuni bərdi; andin u hizmətkarlı ri bilən yoloqa qiki p ez yurtioja kaytip kətti. **14** Sulaymanoja hər yili kəltürülgən altunning ezi altə yüz atmıx altə talant idi. **15** Bu kirimdin baxqa, tijarətiqlərdin, oqətiqlərdin sosisidin, barlik Ərəbiyə padixahlıridin wə ez zeminidiki əməldarlardın həm altun kəltürüldi. **16** Sulayman padixah ikki yüz qong siparni soqturdi wə hər siparoja altə yüz xəkəl altun kətti; **17** xundakla üq yüz qalkanni yapılaklanojan altundin yasidi; hər bir qalkanni yasaxqa üq mina altun ixlitildi; padixah ularni «Liwan ormini sariyi»yoja esip koydi. **18** Padixah pil qixliridin qong bir təhtni yasap, uni tawlanojan altun bilən kaplattı. **19** Təhtning altə kəwətlük pələmpiyi bar idi. Təhtning bax yəlanquki yumilak bolup, orundukning ikki yenida tayanocuqisi bar idi, hər bir tayanocuqning yenida birdin oer turojan xirning həykili bar idi. **20** Altə kəwətlük pələmpəyning üstidə, ong wə sol tərəpidə oer turojan on ikki xirning həykili bolup, hər bir baskuqning ong-sol tərəpidə birdin bar idi; baxqa heqkəndak əldə uningoya ohxax yasalojini yok idi. **21** Sulayman padixahning barlik jam-piyaliliri altundin yasaloan; «Liwan ormini sariyi»diki barlik qaqa-kuqıqlar tawlanojan altundin yasaloan; ularning heqkaysisi kümüxtin yasalmojan; Sulaymanning künliridə kümüx heqnemigə ərziməytti. **22** Qünki padixahqa qaraxlık dengizda yuridiojan, Hıramning kemilirigə koxulup «Tarxix kemə» ətritim bar idi; «Tarxix kemə ətriti»

üq yilda bir kətim kelip altun-kümüx, pil qixliri, maymunlar wə tozlarni əkelətti. **23** Sulayman padixah yər yüzidiki barlik padixahlardin bayliqta wə danaliqta üstün idi. **24** Huda Sulaymanning kəngligə saloan danaliki ni anglax üqün yər yüzidiki lər həmmisi uning bilən didarlixix arzusi bilən kelətti. **25** Kəlgənlərdin həmmisi ez sowojitini elip kələtti; yəni kümüx qaqa-kuqıqlar, altun qaqa-kuqıqlar, kiyim-kəqəklər, dubuloqa-sawutlar, tetitklar, atlar wə qeqırlarni elip kələtti. Ular hər yili bəlgilik miqdarda xundak kılətti. **26** Wə Sulayman jəng hərwiliri wə atlik əskərləni yioqdi; uning bir ming tət yüz jəng hərwisı, on ikki ming atlik əskiri bar idi; u ularni «jəng hərwisı xəhərliri»gə wə ezi turuwatқан Yerusalemoya orunlaxturdi. **27** Padixah Yerusalemde kümüxti ni taxtək kəp, kedir dərəhliniri jənuubi yətlənglikli tiki ijma dərəhli rigə ohxax nuroqun kildi. **28** Sulayman alojan atlar Misirdin wə Kuwədin idi; padixahning tijarətiqliri ularni Kuwədin bekitilgən bahada alətti. **29** Misirdin elip kəlgən bir jəng hərwisining bahəsi altə yüz kümüx tənggə, hər at bolsa yüz əllik tənggə idi; wə ular yənə Hıttiyaların padixahliri həm Suriyə padixahliri üqünmu ohxax bahada elip qikti.

11 Ləkin Sulayman padixahning kəngli Pirəwning kizidin baxqa kəp qətəllik ayallaroja, jümlidin Moabiy, Ammoniy, Edomiy, Zidoniy, Hıttiy ayallirioja qüxkənidi. **2** Pərwərdigar əslidə muxu əllər tooqruluk İsrailaroja: «Uların qizlirini izdəp barmanglar, wə ularni silərdin kəlgəni gərgəz mənglər; qünki ular kəngülliringle ni qoqum ez məbudlirioja azduridu» dəp agahlandırojan. Biraq Sulaymanning kəngli dəl xularoja baqlandı. **3** Uning yəttə yüz ayali, yəni hanixi wə üq yüz keniziki bar idi; ayalliri uning kənglini azdurup burıwətkənidi. **4** Xundak boldiki, Sulayman yaxanojanda, uning ayalliri uning kənglini baxqa ilahlaroja azdurup buruwətti; xuning üqün uning kəngli atisi Dawutningkidək Pərwərdigar Hudasioja mutlək sadik bolmidi. **5** Xunga Sulayman Zidoniylarning məbudi Axtarotni, Ammoniylarning yirginlik məbudi Milkomni izdidi; **6** Xuning bilən Sulayman Pərwərdigarning nəziridə rəzillik kildi; u atisi Dawut Pərwərdigaroja əgəxkəndək izqillik bilən əgəxmidi. **7** Andin Sulayman Yerusalem aldidi ki edirlikta Moabiylarning yirginlik məbudi Kemox həm Ammoniylarning yirginlik məbudi Milkom üqün bir «yukiri jay»ni yasidi; **8** xuningdək əzining məbudlirioja huxbuy yakidiojan wə qurbanlik kildiojan hər bir yat əllik ayali üqünmu u xundak kildi; **9** Xunga Pərwərdigar Sulaymandın rənjidi; gərqə U uningoya ikki kətim kəringən bolsimu, xundakla uningoya dəl muxu ix tooqruluk, yəni baxqa ilahları ni izdiməslikini tapiojan bolsimu, uning kəngli İsrailning Hudasi Pərwərdigardin aynip kətti; u Pərwərdigarning tapiojiniyoja əməl kilmidi. **11** Xuning üqün Pərwərdigar Sulaymanoja mundak dedi: — «Sən xundak kiliwerip, Mening sanga buyruojan əhdəm bilən bəlgilirimni tutmiojining üqün, Mən jəzmən padixahliki ni səndin yirtiwetip hizmətkaringoja bərimən. **12** Ləkin atəng Dawutning wəjidin sening ez künliridə Mən xundak kilməymən, bəli oşlungning kolidin uni yirtiwetimən. **13** Ləkin pütün padixahliki ni uningdin yirtiwətməymən,

balki kulum Dawutning wajidin wa Өzüm talliojan Yerusalem üqün ooşlınoja bir kəbilini qaldurup koyımən». **14** Əmma Pərwərdigar Sulaymanoja bir düxman, yəni Edomluq Hədadni kozojidi, u kixi Edomning padixahining nəslidin idi. **15** Əslidə Dawut Edom bilən [jəng kıləjan] wakıtta, koşunning sərdari Yoab Edomning həmmə ərlirini yoqatqanidi (qünki Edomdiki həmmə ərləri yoqatqə, Yoab bilən barlıq Israillər u yərdə altə ay tuqjanidi); u ɵltürülgənlərni kəmgili qıkkanda **17** Hədad atisining birnəqqə Edomiy hizmətqiliri bilən Misiroja keqip kətkənidi. Hədad u qaoşda kikiq bala idi. **18** Ular Midiyan zeminidin qikiq Paranoja kəldi. Ular Parandin birnəqqə adəmmi elip ezlirigə koşup Misiroja, yəni Misirning padixahı Pirəwnning kexioja kəldi. Pirəwn uningəja bir əy təksim kılıp, ozuq-tülükmu təminlidi həmdə bir parqə yərnimu uningəja təkdim kildi. **19** Hədad Pirəwnning nəziridə kəp iltipat tapkan bolup, u ez hotunining singlisini, yəni Tahpənəs hanixning singlisini uningəja hotun kılıp bərdi. **20** Tahpənəsnıng singlisi uningəja bir ooşul, Genubatni tuqup bərdi. Tahpənəs Pirəwnning ordisida uni əzi qong kildi. Andin Genubat Pirəwnning ailisi, yəni Pirəwnning ooşlliri arisida turdi. **21** Hədad Misirda: «Dawut ata-bowilirining arisida uhlap kaldi» wə «Koşunning sərdari Yoabmu əldi» dəp anglijoşanda Pirəwngə: — Mening əz yurtumoja beriximoja ijazət kıləyayla, dedi. **22** Pirəwn uningəja: — Sening əz yurtumoja baray degining nemə degining, mening keximda qənamə kəmlik kılıdu? — dedi. U jawabən: — Həq nərsə kəm əməs, əmma nemila bolmisun meni kətkili koşəyayla, dedi. **23** Huda Sulaymanoja yənə bir düxminini kozojidi; u bolsa oşojisi, yəni Zobahning padixahı Hədad'əzərnıng yenidin keqip kətkən Eliadaning ooşlı Rəzon idi. **24** Dawut [Zobahliklarnı] kətl kıləşanda Rəzon ulardin bir top adəmmi əzigə toplap ularning sərdari boldi. Andin keyin bular Dəməxkə berip u yərdə turup, Dəməxkə üstidin həküm sürdi. **25** Xuning bilən Hədad Israeləja awariqilin tuşduroşandin baxkə, Rəzon Sulaymannıng barlık künliridə Israilning düxmini idi; u Israilni əq kəratı, əzi Suriyə üstidə padixah idi. **26** Sulaymannıng Yəroboam dəgən bir hizmətkari bar idi. U Zərədəhdin kəlgən Əfrayim Nibatning ooşlı bolup, anisi Zəruah isimlik bir tul ayal idi. Yəroboammu padixahkə karxi qikti. **27** Uning padixahkə karxi qikixtiki səwəbi mundak idi: Sulayman Millo kəl'əsinə yasioşanda, atisi Dawutning xəhiridiki sepilning bir besükini yasawatatti; **28** Yəroboam kawul kəysər yigit idi; Sulayman yigitning ixqan wə qakkən ikənlikini kərüp, uni Yüsüpning jəmətigə buyruşolan ixning üstigə koydi. **29** Xu künlərdə Yəroboam Yerusalemdin qikiwatqanda, uni izdəwatqan Xilohluq Ahiyah pəyoşəmbər uni yolda uqratti. Ahiyah yipyengi bir tonni kiywəloşanidi. İkkisi dalada yəloşuz kəloşanda **30** Ahiyah üstidiki tonni kəlioja elip, uni yirtip on ikki parqə kılıp **31** Yəroboaməja mundak dedi: — «Əzüngə on parqini aloşin; qünki Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, padixahlikni Sulaymannıng kəlidin yirtiwetip on kəbilini sanga berimən. **32** Biraq Kulum Dawutning wajidin wə Yerusalem, yəni Israilning həmmə kəbilliridin talliojan xəhər üqün bir kəbilə uningəja qalidu. **33** — Qünki ular

Meni taxlap Zidoniyaların ayal məbudı Axtarotqə, Moabiylarning məbudı Kemoşə wə Ammoniyaların məbudı Milkomoja səjdə kılıp, uning atisi Dawutning kılinoşinidək kılmay, Mening bəlgilimilirim bilən həkümilirimgə əməl kılmay, nəzirimdə durus boləşanni kilmidi, Mening yollirimda mangmidi; **34** Lekin pütkül padixahlikni uning kəlidin tartıwalmaymən; qünki Mən talliojan, Əz əmlrimin wə bəlgilimilirimni tutkan kulum Dawutni dəp, uning əmlrimin barlık künliridə uni həküm sürgüqi kılıp qaldurimən. **35** Əmma padixahlikni uning ooşlıning kəlidin tartip elip, sanga berimən, yəni on kəbilini berimən. **36** Lekin Mening namimşing xu yərdə boluxioja Өzüm talliojan xəhər Yerusalemda, Mening aldimda kulum Dawut üqün həmişə yoruk bir qıraş bolşun dəp, uning ooşlıjoja bir kəbilini berəş. **37** Mən seni tallap, seni barlık halioşan yərlər üstidə həküm sürgüzimən, sən Israiləja padixah bolisən. **38** Wə xundak boliduki, əgər sən həmmə buyruşolanırmı anqlap, Mening yollirimda mengip, nəzirimdə durus boləşanni kılıp, kulum Dawut kıləşandək Mening bəlgilirim bilən əmlrimini tutsang, əmdi Mən sən bilən billə bolimən wə Dawutkə bir jəmət tikliniməkdə, sangimu mustəhkəm bir jəmət tikləyman wə Israilni sanga təkdim kilmən. **39** Dawutning nəslini xu ixlar tüpəylidin harlap pəs kılıman, lekin mənngülük əməs». **40** Xuning üqün Sulayman Yəroboamni ɵltürüxkə pürsət izdəytti. Lekin Yəroboam keqip Misirning padixahı Xixakning kexioja bardi; Sulayman əlgüqə u Misirdə turdi. **41** Sulaymannıng baxkə ixliri, uning həmmə kıləjan əməlliri wə uning danaliki bolsa «Sulaymannıng Əməlliri» dəgən kitabkə pütülgən əməsmidi? **42** Sulaymannıng Yerusalemda Israilning üstidə həküm sürgən waqti kirik yil boldi. **43** Sulayman ata-bowilirining arisida uhli wə atisi Dawutning xəhiridə dəpnə kılındi. Andin ooşlı Rəhoşoam ornida padixah boldi.

12 Rəhoşoam Xəxəmgə bardi; qünki pütkül Israil uni padixah tikligili Xəxəmgə kəlgənidi. **2** Nibatning ooşlı Yəroboam xu ixni anglijoşanda, xundak boldiki, u tehi Misirdə idi (qünki Yəroboam Sulayman padixahın keqip Misirdə turuwatatti). **3** Əmdi ular adəm əwətip uni qəkiştip kəldi. Xuning bilən Yəroboam wə pütkül Israil jamaiti kelip Rəhoşoaməja səz kılıp: **4** — Silining atiliri boynimizəja saləjan boyunturukini əşir kildi. Sili əmdi atilirining bizgə koşəjan kəttik tələpləri bilən əşir boyunturukini yeniklitip bərsilə, siləning hizmətliridə bolimiz, deyixti. **5** U ularəja: — Həzirəqə kəytip üq kündin keyin andin kəximəja yənə kelinglar, dedi. Xuning bilən həlkə tarilip kətti. **6** Rəhoşoam padixah əz atisi Sulayman həyat waqıtta uning hizmətidə tuşəjan moysipitlardan məsiləhət sorap: — Bu həlkə bəridioşan jawabim toşrisida nemə məsiləhət kərsitisilər? — dedi. **7** Ular uningəja: — Əgər sili razilik bilən bügün bu həlkəning hizmətidə bolimən desilə, (wə dərwəkə ularning hizmətidə bolsilə) ularəja yaxhi səzlər bilən jawab kilsilə, ular siləning barlık künliridə hizmətliridə bolidu, dedi. **8** Lekin u moysipitların kərsətkən məsiləhətini kayrip koyup, əzi bilən qong boləjan, aldidə hizmətidə boluwatqan yaxların məsiləhət sorap **9** ularəja: — Manga «Siləning atiliri bizgə saləjan boyunturukni yeniklətkəylə» dəp tiləgən bu həlkə

jawab beriximiz toqiruluk qandak mäslihät berisilär? — dedi. **10** Uning bilän qong bolojan bu yaxlar uningöja: — «Silining atiliri boyunturukimizni eöjir kildi, ämdi sili uni bizgä yenik kilöjayla» döp eytkan bu hälkäqä söz kilip: — «Mening qimqilak barmikim atamning belidin tomraktur. **11** Atam silergä eöjir boyunturukni salöjan, lekin män boyunturukunglarni tehimu eöjir kilimän. Atam silergä kamqilar bilän tänbih-tärbiyä bärögä bolsa, män silergä «qayanlik kamqilar» bilän tänbih berimän», degäyla, — dedi. **12** Rähöboam padixah ularöja: «Üq kündin keyin andin qeximöja yänä kelinglar» deginidäk, Yäroboam wä barlik hälk üqinqi küni uning qexioja kældi. **13** Padixah moysipitlarning uningöja bärögän mäslihätini taxlap, hälkäqä kattiklik bilän jawab bärdi. **14** U yaxlarning mäslihäti boyiqä ularöja: — Atam silergä eöjir boyunturukni salöjan, lekin män boyunturukunglarni tehimu eöjir kilimän. Atam silergä kamqilar bilän tänbih-tärbiyä bärögän bolsa män silergä «qayanlik kamqilar» bilän tänbih-tärbiyä berimän, dedi. **15** Xuning bilän padixah hälkning sözini anglimidi. Bu ix Pärwärdigar täripidin bolöjan; qünki buning bilän Pärwärdigarning Xilohluk Ahiyahning wastisidä Nibatning oqli Yäroboamöja eytkan sezi ämälgä axurulidiojan boldi. **16** Pütkül Israil padixahning ularning sezigä kulak salmiojinini körgändä hälk padixahqä jawab berip: — Dawuttin bizgä nemä nesiwä bar? Yässening oqjida bizning heq mirasimiz yoxtur! Öz ey-qedirliinglaröja kaytinglar, i Israil! I Dawut, sän ez jömatinggila igä bol, — dedi. Xuning bilän Israilär ez ey-qedirliroja kaytip ketixti. **17** Ämma Yähüda xähärliridä olturojan Israiläroja bolsa, Yäroboam ularning üstigä häküm sürdi. **18** Rähöboam padixah baj-alwan begi Adoramni Israiläroja äwätti, lekin pütkül padixah uni qalma-kesäk kilip öltürdi. U qaojda Rähöboam padixah aldirap, özining jöng harwisioja qikip, Yerusalemoja tikiwätti. **19** Xu tärikidä Israil Dawutning jömatidin yüz örüp, bügümgä qädar uningöja qarxi qikip kældi. **20** Israilning hämmisi Yäroboamning yenip kälgenlikini angliqanda, ädäm äwätip uni hälkning jamaitigä qakjirdi. Ular uni pütkül Israilning üstigä räsmiy padixah kildi. Yähüda qäbilisidin baxqä heqkim Dawutning jömatigä ägäxmidi. **21** Rähöboam Yerusalemoja kaytip kelip, Israilning jömati bilän jöng kilip, padixahlikni Sulaymanning oqli bolöjan özigä qayturup äkilix üqün Yähüdaning pütkül jömatidin wä Binyamin qäbilisidin bir yüz säksän ming hillanojan jönggiwar äskärni toplidi. **22** Lekin Hudaning sezi Hudaning adimi Xemayaöja kelip: — **23** «Yähüdaning padixah, Sulaymanning oqli Rähöboamöja, pütün Yähüda bilän Binyaminning jömatigä wä hälkning qalöjanliroja söz kilip: — **24** «Pärwärdigar mundak daydu: — Hujumöja qikmanglar, kerindaxliringlar Israilär bilän jöng kilmanqilar; härbiringlar ez öynglaröja kaytip ketinglar; qünki bu ix Mändindur», degin» — deyildi. Ular Pärwärdigarning sezigä kulak saldi. Pärwärdigarning sezi boyiqä ular öylirigä kaytip kätti. **25** Yäroboam bolsa Äfraim taqlidikidi Xäkäm xähirini yasap yu yärdä turdi; keyin u yärdin qikip Pənuəlni yasidi. **26** Rähöboam könglidä ez-özigä: — Ämdi padixahlik Dawutning jömatigä yenixi mumkin. **27** Ägär bu hälk

Pärwärdigarning eyidä qurbanlik kilixqä Yerusalemoja qixsa, bu hälkning kälbi ez öjojisi, yäni Yähüda padixah Rähöboamöja yänä mayil bolidu, andin ular meni öltürüp yänä Yähüda padixah Rähöboamning täripigä yanarmikin, dedi. **28** Padixah mäslihät sorap, altundin ikki mozay häykilini yasitip hälkqä: — Yerusalemoja qikix silergä eöjir kelidu. I Israil, mana silärni Misir zeminidin qikaröjan ilahlar! — dedi. **29** Birini u Bəyt-Əldä, yänä birini Danda turöjuzup qoydi. **30** Bu ix gunahqä sawəb boldi, qünki hälk mozaylirining birining aldida bax uröjili hätta Danojqä baratti. **31** U häm «egiz jaylar»da [ibadät] öylirini yasidi wə häm Lawiydin bolmiojan ädämlärni kahin kilip täyinläp qoydi. **32** Yäroboam yänä säkkizinqi ayning on baxinqi künni huddi Yähüdaning zeminidiki heytkä ohxax bir heytkä kilip bekitti. U özi qurbangah üstigä qurbanlik kilöjili qikti. Xundak kilip u Bəyt-Əldä özi ätküzögän mozay mäbudlirigä qurbanlik ötküzdi. U yänä Bəyt-Əldä saldurojan xu «egiz jaylar» üqün kahinlarni täyinlidi. **33** U Bəyt-Əldä yasiojan qurbangah üstigä säkkizinqi ayning on baxinqi küni (bu ay-künni u ez mäyliqä tallioqanidi) qurbanliklarni sunuxqä qikti; xu tärikidä u Israiläroja bir heytkä yaratti; u özi qurbangah üstigä qurbanliklarni sundi wə huxbuy yaqti.

13 Wə mana, Pärwärdigarning buyruki bilän Hudaning bir adimi Yähüdadin qikip Bəyt-Əlgä kældi; xu payttä Yäroboam huxbuy yexixqä qurbangahning yenida turatti; **2** xu ädäm qurbangahöja karap Pärwärdigarning ämri bilän qakjirip: — I qurbangah, i qurbangah! Pärwärdigar mundak daydu: — Mana Dawutning jömatidä Yosiya isimlik bir oqul tuöjüldi. U bolsa sening üstümgä huxbuy yaqqan «yukjiri jaylar»diki kahinlarni soyup qurbanlik kilidu; xundakla sening üstümgä ädäm söngakliri köydürüldi! — dedi. **3** U küni u bir bexarətlik alamətni jakarlap: Pärwärdigarning muxu seziனி ispatlaydijolan alamət xu boliduki: — Mana, qurbangah yerilip, üstidiki küllär tökülüp ketidu, — dedi. **4** Wə xundak boldiki, Yäroboam padixah Hudaning adimining Bəyt-Əldiki qurbangahqä karap jakarliojan seziனி angliqanda, u qurbangahqä turup kolini sozup: — Uni tutunglar, dedi. Lekin uningöja karitip sozöjan qöli xuning bilän xu peti kurup kätti, uni özigä yänä yiojalimidi. **5** Andin Hudaning adimi Pärwärdigarning sezi bilän eytkan möjizilik alamət yüz berip, qurbangah häm yerilip üstidiki küllär tökülüp kätti. **6** Padixah Hudaning adimidin: — Pärwärdigar Hudayingdin mening häqkimdä ötüngäysänki, kolumni äsligä kältürgäy, döp yalwurd. Hudaning adimi pärwärdigarning iltipatini ötüginidä, padixahning qöli yänä özigä yiojlip äsligä kältürüldi. **7** Padixah Hudaning adimigä: — Mening bilän öyümgä berip özügni kutlandurojin, män sanga in'am bəerəy, dedi. **8** Lekin Hudaning adimi padixahqä jawab berip: — Sən manga ordangning yerimini bərsəngmu, sening bilän barmaymən yaki bu yərdä nən yap su iqmaymən. **9** Qünki Pärwärdigar Öz seziனி yətküzüp manga buyrup: «Sən nə nən yemə nə su iqmə, barəjan yolung bilän kaytip kəlmə» degən, dedi. **10** Xuning bilän u Bəyt-Əlgä kəlgən yol bilän əməs, balki baxqä bir yol bilän kaytip kätti. **11** Lekin Bəyt-Əldä yaxanojan bir pəyojəmbər

turatti. Uning oqulliri kelip Hudaning adimining u küni Bəyt-Əldə kılğan barlık əməllirini uningə dəp bərdi, xundakla uning padixahka kılğan sezlirini mu atisiəə eytip bərdi. **12** Atisi ulardın, u kaysi yol bilan kətti, dəp soridi; qünki oqulliri Yəhudadın kəlgən Hudaning adimining kaysi yol bilan kətkinini kərgənidi. **13** U oqulliriə: — Manga exəkni tokup beringlar, dəp tapilidi. Ular uningəə exəkni tokup bərgəndə u uningəə minip **14** Hudaning adimining kəynidin kooçlap kətti. U uni bir dub dərihining astida olturoşan yeridin tepip uningdin: — Yəhudadın kəlgən Hudaning adimi sənmu? — dəp soridi. U: — Mən xu, dəp jawab bərdi. **15** U uningəə: — Mening bilan eyümgə berip nan yegin, dedi. **16** U jawabən: — Mən na sening bilan kaytalməymən, nə seningkigə kirəlməymən; mən nə bu yərdə sening bilan nan yəp su iqəlməymən; **17** qünki Pərwərdigar əz sezi bilan manga tapilap: «U yərdə nan yemə, su iqmigin; baroşan yolung bilan kaytip kəlmigin» degən, dedi. **18** [Keri pəyoşəmbər] uningəə: — Mən həm səndək bir pəyoşəmbərdurmən; wə bir pərixətə Pərwərdigarning sezi ni manga yətküzüp: — «Uningəə nan yegürüp, su iquzgilə əzüng bilan eyünggə yandurup kəl» dedi, dəp eytti. Lekin u xuni dəp uningəə yaloşan eytiwatatti. **19** Xuning bilən [Hudaning adimi] uning bilən yenip eydə nan yəp su iqtı. **20** Lekin ular dastihanda olturoşinida, Pərwərdigarning sezi uni yandurup əkalğən keri pəyoşəmbərgə kəldi. **21** U Yəhudadın kəlgən Hudaning adimini qaqirip: — Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Sən Pərwərdigarning seziğə itaətsizlik kilip, Pərwərdigar Hudayingning buyruşan əmrini tutmay, **22** bəlki yenip, U sanga: — Nan yemə, su iqmə, dəp mən'i kılğan yərdə nan yəp su iqnining tüpəylidin, jəsiting ata-bowiliringning kəbrisidə kəməlməydu», dəp towlidi. **23** Wə xundak boldiki, Hudaning adimi nan yəp su iqip boləşanda, uningəə, yani ezi yandurup əkalğən pəyoşəmbərgə exəkni tokup bərdi. **24** U yoloş qıkti. Ketiwatkinida, yolda uningəə bir xir uqrap, uni əltürüwətti. Xuning bilən uning eliki yolda taxlinip kəldi, exiki bolsa uning yenida turatti; xir mu jəsətning yenida turatti. **25** Mana birnəqqə adəm etüp ketiwetip, yolda taxlinip qəloşan jəsət bilən jəsətning yenida turoşan xirni kərdi; ular keri pəyoşəmbər turoşan xəhərgə kelip u yərdə xu həwərnı yətküzdi. **26** Uni yoldın yanduroşan pəyoşəmbər buni anglap: — U dəl Pərwərdigarning seziğə itaətsizlik kılğan Hudaning adimidur. Xunga Pərwərdigar uni xiroşə tapxurdi; Pərwərdigar uningəə kılğan sezi boyıq xir uni titma-titma kilip əltürdi, dedi. **27** U oqulliriə: — Manga exəkni tokup beringlar, dedi; ular uni tokup bərdi. **28** U yolda taxlaklık jəsət bilən jəsətning yenida turoşan exək wə xirni tapti. Xir bolsa nə jəsətni yemigənidi nə exəkni mu talimioşanidi. **29** Pəyoşəmbər Hudaning adimining jəsitini elip exəkkə artip yandi. Keri pəyoşəmbər uning üqün matəm tutup uni dəpnə kıləşli xəhərgə kirdi. **30** U jəsətni əz kəbristanlıkida koydi. Ular uning üqün matəm tutup: — Aq buradirim! — dəp pəryad kətürdi. **31** Uni dəpnə kıləşandin keyin u əz oqulliriə: — Mən əlgəndə meni Hudaning adimi dəpnə kılinoşan gərgə dəpnə kilinglar; mening səngəklirimni uning səngəklirining yenida koyunglar;

32 qünki u Pərwərdigarning buyruki bilən Bəyt-Əldiki kurbangahka kərioşan wə Samariyədiki xəhərlərnin «yukiri jay»lıridiki [ibadət] əylirigə kərioşan, uning jar kılğan sezi əməlgə axurilməy kəlməydu, — dedi. **33** Lekin Yəroboam bu wəxədin keyin mu əz rəzil yolidin yanmay, bəlki «yukiri jaylar»əə hənəil həkltin kahinlari təyinlidi; kim halisa, u xuni «mukəddəs kılip» [kahinlik mənsipigi] beoşilaytti; xuning bilən ular «yukiri jaylar»da [kurbanlık kılaxka] kahin bolatti. **34** Xu ix tüpəylidin Yəroboam jəmətnin hesabioşan gunah bolup, ularning yər yüzidin üzüp elinip həlak boluxioşə səwəb boldi.

14 U wakıtta Yəroboamning oqli Abiyah kəsəl bolup kəldi. **2** Yəroboam ayaliə: — Ornunğdin kooşup, həqkim sening Yəroboamning ayali ikənlikin ni tonumioşudək kilip əz kıləşitini əzğərtip, Xilohka baroşin. Mana manga: «Bu həklnin üstidə padixah bolisən» dəp eytkən Ahiyah pəyoşəmbər u yərdə olturidu. **3** Kolungəə on nan, birnəqqə poxkal, bir kuta həsəl ni elip uning xəşioşə baroşin. U yigitimzinin nəmə bolidəşanlikini sanga dəp beridu, dedi. **4** Yəroboamning ayali xundək kilip, Xilohka berip Ahiyahning əyigə kəldi. Ahiyahning kəzli ri kəriliktin kor bolup kəməlməytti. **5** Lekin Pərwərdigar Ahiyahka: — Mana, Yəroboamning ayali əz oqli toşrisidə səndin sorişli kelidu, qünki u kəsəldur. Uningəə mundaq-mundaq degin; qünki u kəlgəndə baxka kıləşətkə kiriwəloşan bolidu, dəp eytkənidi. **6** U ixiktin kirgəndə Ahiyah ayaş tiwixini anglap mundaq dedi: — «Həş, Yəroboamning ayali, kirgin; nemixka baxka kıləşətkə kiriwəlding? Sanga bir xum həwərnı berix manga buyruldi. **7** Berip Yəroboaməə mundaq degin: — «İsrailning Hudasi Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Mən seni həklnin arisidin elip kətürüp, əz həkim İsrailəə həkümran kilip **8** Padixahlikni Dawutning jəmətdin yirtiwetip, sanga bərdim; lekin sen Mening əmliriminı tutup, nəzirimdə pəkət durus boləşannı kılaxta pütün kəlbidin manga əgəxkən kulum Dawutka ohxax bolmiding, **9** Bəlki əzüngdin ilgiri kəşənərnin həmmisidin artuk rəzillik kilip, mening əzoşipiminı kooşap, Meni arkanəşəə taxlap, berip əzünggə oşəyri ilahları, kuyma məbudlari yasatting. **10** Xuning üqün Mən Yəroboamning jəmətiğə bala qüxürüp, Yəroboamning İsraildiki handanidin həmmə ərkəkni, hətta ajiz yaki meyip bolsimu həmmisini üzüp taxlaymən, adəmlər pək-tezaklari süptürgəndək Yəroboamning jəmətdin kəşinini yok boləşəə süptürimən. **11** Yəroboamdin boləşanlardın xəhərdə əlginini itlar yəydu; səhrada əlginini asmandiki kuşlar yəydu. Qünki Pərwərdigar xundək seş kıləşandur. **12** Əmdi sən bolsang, kooşup əz əyünggə baroşin; ayioşing xəhərgə kirgən həman, bala əlidu. **13** Pütün İsrail uning üqün matəm tutup uni dəpnə kılidu. Qünki Yəroboamning jəmətdin kəbrigə koyulidəşan yəloşuz xula bolidu; qünki Yəroboamning jəmətdin arisida İsrailning Hudasi Pərwərdigarning əldida pəkət xuningda pəzilət tepildi. **14** Əmdi Pərwərdigar Əziğə Yəroboamning jəmətni üzüp taxlaydəşan, İsrailning üstigə həküm süridəşan bir padixahni tikləydu. Dərhəkəkət, u pat arida bolidu! **15** Pərwərdigar İsrailni urup, huddi

suda lingxip qaloqan qumuxtək kilip qoyidu, ata-bowiliriqə təkdim kilqoan bu yaxhi zemindin qomurup, ularni [Əfrat] dəryasining u tərapiq tarkitidu; qünki ular ezigə «Axərah butlar»ni yasap Pərwərdigarning qəzəpini qoziojdi. **16** Yəroboamning sadir kilqoan gunahlıri tüpaylidin, uning Israilni gunah kildurojini tüpaylidin, Huda Israilni taxlap beridu!»). **17** Xuning bilən Yəroboamning ayali kopup, yoloqə qikip Tirzahqa kaytip keldi. U eyining bosuqisidin atlixioqə bala oldi. **18** Ular uni dəpnə kildi. Pərwərdigarning Əz kuli Ahiyah pəyoqəmbər arkilik eytkan səzidək, pütün Israil uning üqün matəm tutti. **19** Əmdi Yəroboamning baxqa ixliri, yəni jəngliri wə kəndək səltənət kilqoanliri toqrisida mana, «Israil padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndur. **20** Yəroboamning səltənət kilqoan waqti yigirmə ikki yil bolup, u ez ata-bowilirining arisida uhlidi. Oqlı Nadab uning ornida həküm sürdi. **21** Wə Sulaymanning oqlı Rəhoboam bolsa Yəhudaning üstigə həküm sürdi. Rəhoboam padixah bolqanda kirik bir yaxka kirgənidi; u Pərwərdigarning Əz namini ayan kilix üqün, Israilning həmmə qəbilibiliri arisidin tallioqan Yerusəlem xəhəridə on yəttə yil həküm sürdi; uning anisining ismi Naamah bolup, Ammoniy idi. **22** Yəhudalar bolsa Pərwərdigarning nəziridə yamanlik kildi; ular ez ata-bowiliri sadir kilqoanliridin ziyadə gunahlarıni kilip, uning həsətlik qəzəpini qozioqanidi. **23** Qünki ular «yukiri jaylar»ni, «but tüwrük»lərni wə həm hər bir egiz denglər üstidə, hər bir kək dərhəhlərnin astida «Axərah» butlarıni yasidi. **24** Wə zeminda kəspiy bəqqiwazlarmu bar idi. Ular Pərwərdigar əslidə Israilarning aldidin həydəp qıkarqoan əllərnin barlik yirginqlik haram ixlirini kilatdi. **25** Rəhoboam padixahning səltənatinin bəxiniq yilida xundak boldiki, Misirning padixahı Xixak Yerusəlemoqə hujum kildi. **26** U Pərwərdigarning eyidiki gəhər-bayliklarıni həm padixahning ordisidiki gəhər-bayliklarıni elip kətti; u həmmisini, jümlidin Sulayman yasatkan altun siparlanimu elip kətti. **27** Ularning ornida Rəhoboam padixah mistin birmunqə sipar-qalkanlar yasitip, ularni padixah ordisinin kirix yolini saqlaydioqan pasiban bəglirining qolioqə tapxurdi. **28** Xundak kilip, padixah hər qetim Pərwərdigarning eyigə kiridioqan qaoqə, pasibanlar u sipar-qalkanlarıni ketürüp qikatti, andin ularni yənə pasibanhanioqə əkirip qoyuxatti. **29** Əmma Rəhoboamning baxqa ixliri wə qiloqinining həmmisi «Yəhuda padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **30** Rəhoboam bilən Yəroboam barlik künliridə bir-biri bilən jəng kilixip turqoanidi. **31** Rəhoboam ez ata-bowilirining arisida uhlidi wə «Dawutning xəhəri»də dəpnə kilindi. Uning anisining ismi Naamah bolup, bir Ammoniy idi. Rəhoboamning oqlı Abiyam atisining ornida padixah boldi.

15 Nibatning oqlı Yəroboam padixahning səltənatinin on səkkizinqi yilida Abiyam Yəhudaning üstigə padixah bolup 2 Yerusəlemdə üq yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Maakah bolup, Abixalomning kizi idi. **3** Abiyamning kəlibi bowisi Dawutning kənglidək Hudasi Pərwərdigarqə pütünləy beoqıxlanqan əməs idi, bəlki atisi Rəhoboamning uningdin ilgiri kilqoan barlik gunahlıridə mangatti. **4**

Xundaktimu Dawutning səwəbidin Hudasi Pərwərdigar Yerusəlemdə uningqə [yoruk] bir qiraqoyı kaldurux üqün, Dawutning əwladini uningdin keyinmu tikləp turqozuddi wə Yerusəlemni qozqiddi. **5** Qünki Dawut Pərwərdigarning nəziridə durus bolqanıni kilip, Hittiy Uriyaqə kilqoanliridin baxka emrining həmmə künliridə Pərwərdigar uningqə əmr kilqoanliridin qıqmidi. **6** Əmdi [Abiyamning] pütün əmridə Rəhoboam bilən Yəroboam bir-biri bilən jəng kilixip turdi. **7** Abiyamning baxka ixliri wə kilqoanlirining həmmisi «Yəhuda padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? Abiyam bilən Yəroboam bir-biri bilən jəng kilixip turatti. **8** Abiyam ez ata-bowilirining arisida uhlidi; ular uni «Dawutning xəhəri»də dəpnə kildi. Andin oqlı Asa ornida padixah boldi. **9** Israilning padixahı Yəroboam səltənatinin yigirminqi yilida Asa Yəhudaning üstigə padixah bolup **10** Yerusəlemdə kirik bir yil səltənət kildi. Uning qong anisining ismi Maakah bolup, Abixalomning kizi idi. **11** Asa atisi Dawut qiloqandək Pərwərdigarning nəziridə durus bolqanıni kildi. **12** U kəspiy bəqqiwazlarıni zemindin həydəp, ata-bowiliri yasatkan həmmə yirginqlik məbudlarıni yokitiwatti. **13** U yənə qong anisi Maakəhni yirginqlik bir «Axərah» tüwrükni yasiojini üqün hanixlik mərtiwisidin qüxürüwətti. Asa bu yirginqlik butni kesip Kidron jilqisida keydürtiwətti. **14** «Yukiri jaylar» yokitilmisimu, Asaning kəlibi əmrining barlik künliridə Pərwərdigarqə pütünləy beoqıxlanqanidi. **15** Həm atisi həm u ezi [Pərwərdigarqə] atap yasioqan nərsilərnəni, jümlidin kümüx bilən altunni wə türlük qaqa-kuqılarni Pərwərdigarning eyigə kəltürdi. **16** Əmdi Asa wə Israilning padixahı Baaxa barlik künliridə bir-biri bilən jəng kilixip turdi. **17** Israilning padixahı Baaxa Yəhudaqə qarxi hujum kildi; heqkim Yəhudaning padixahı Asa bilən bardi-kəldi kilmisun dəp, Ramah xəhərinəni məhkəm kilip yasidi. **18** U waqıtta Asa Pərwərdigarning eyidiki həzinilərdə qaloqan barlik altun-kümüx wə padixahning ordisidiki həzinilərdə qaloqan altun-kümüxni elip hizmətkarlırining qolioqə tapxurdi; andin Asa padixah ularni Dəməxkə turuxluk Suriyə padixahı Həzionning nəwrisi, Tabrimmonning oqlı Bən-Hadadkə əwətti wə xular bilən bu həwərnəni yətküzüp: — **19** «Mening atam bilən silining atilirinin arisida bolqandək mən bilən silining arilirida bir əhdə bolsun. Mana, siligə kümüx bilən altundin hədiyə əwəttim; əmdi Israilning padixahı Baaxa bilən bolqan əhdiliridin qollirini üzsile; xuning bilən u meni kəmal kilixtin qol üzsun» — dedi. **20** Bən-Hadad Asa padixahning səzigə kirip, ez qoxunining sərdarlırini Israilning xəhərlirigə hujum kilixkə əwətip, Ijon, Dan, Bəyt-Maakahdiki Abəl, pütkül Kinnerət yurti bilən Naftalining pütkül zeminini bəkındurdi. **21** Baaxa bu həwərnəni anglap, Ramah istihkəmini yasaxtin qolino yioqip, Tirzahqa berip turdi. **22** Asa padixah bolsa pütkül Yəhudaning adəmlirini heqbirini qoymay qakirip yioqdi; ular Baaxa Ramah xəhərinəni yasaxkə ixlətkən taxlar bilən yaoqəqlarni Ramahtin toxup elip kətti. Asa padixah muxularni ixlitip Binyamin zeminidiki Gebani wə Mizpahni məhkəm kilip yasidi. **23** Əmdi Asaning baxka ixliri, uning zor kudriti, uning

kilojining hëmmisi, xundakla yasioqan xëhërlër toqrisida «Yëhuda padixahlining tarix-tëzkiriliri» degän kitabta pütülgän ämäsidi? Lekin kerioqanda, uning putida bir kesäl pëyda boldi. **24** Asa ez ata-bowiliri arisida uhlidi wë Dawutning xëhiridä dëpnë kilindi. Andin uning oqılı Yëhoxafat ornida padixah boldi. **25** Yëhudaning padixah Asaning sältënitining ikkinçi yilida Yëroboamning oqılı Nadab Israil üstigä hëküim sürixkë baxlidi; u Israiloqa ikki yil padixah boldi. **26** U Përwërdigarning nëziridä rëzil bolojanni kilip atisining yolida mengip, atisining Israilni gunahqa putlaxturojan gunahlırida mangdi. **27** Lekin Issakar jëmatidin bolojan Ahıyahning oqılı Baaxa uningojä kësät kilip, uni Filistıylarning tawesidiki Gibbetonda öltürdi. Xu qaqda Nadab pütün Israilar bilän birliktë Gibbetonjoqa körxap hujum kilıwatatti. **28** Yëhuda padixahı Asaning sältënitining üqinçi yilida Baaxa Nadabni öltürüp, ezi uning ornida padixah boldi. **29** Wë xundak boldiki, u padixah bolojanda Yëroboamning pütkül jëmatini qepip öltürdi; Përwërdigarning kuli Xilohluq Ahıyahning wasıtisi bilän eytkän sezi ämälgä axuruluq, u Yëroboamning jëmatidin nëpisi barlarını birinimu qoymay pütünlay yokatti. **30** Bu ix Yëroboamning sadır kilojan gunahlırı hëm uning Israilni gunahqa putlaxturojan gunahlırı tüpëylidin boldi; u xular bilän Israilning Hudasi Përwërdigarning oqızipini kattık közoqojanıdı. **31** Nadabning baxka ixliri bilän kilojanlırining hëmmisi «Israil padixahlırining tarix-tëzkiriliri» degän kitabta pütülgän ämäsidi? **32** Asa wë Israilning padixahı Baaxa barlık künliridä bir-biri bilän jëng kilixip turdi. **33** Yëhudaning padixahı Asaning sältënitining üqinçi yilida Ahıyahning oqılı Baaxa pütün Israil üstigë Tirzahta hëküim sürixkë baxlidi; u yigirmë tet yil sältënet kildi. **34** U Përwërdigarning nëziridä rëzil bolojanni kildi; u Yëroboamning yolida yürtüp, Israilni gunahqa patközojan gunahıda mangdi.

16 Përwërdigarning sezi Hananining oqılı Yëhuoqa kelip Baaxani äyibläp mundak deyildi: — **2** «Mana, Mën seni topa-qang iqidin qikirip, hëlkim Israiloqa hëkümrän kilip koydu. Lekin sän Yëroboamning yolida yürtüp hëlkim Israilni gunahqa putlaxturdung, ular gunahlırı bilän oqızipinni közojıdı. **3** Mana, Mën Baaxani ez jëmatı bilän süpürüp yokitip, jëmatıngni Nibatning oqılı Yëroboamning jëmatıgä ohxax kilimän. **4** Baaxadin bolojanlardın xëhërdä ölginini itlar yëydu; sährada ölginini asmandiki kuxlar yëydu». **5** Baaxaning baxka ixliri wë uning kilojanlırı bilän küdriti toqrisida «Israil padixahlırining tarix-tëzkiriliri» degän kitabta pütülgän ämäsidi? **6** Baaxa ez ata-bowiliri arisida uhlidi wë Tirzahta dëpnë kilindi; andin uning oqılı Elah ornida padixah boldi. **7** Baaxaning Përwërdigarning nëziridä kilojan barlık rëzilliki tüpëylidin, Përwërdigarning Baaxaning bexioqa wë uning jëmatıning bexioqa qüxürgini toqıruluq sezi Hananining oqılı Yëhu pëyoqëmbër arkilik berilganıdı. Qünki u Yëroboamning jëmatı kilojinioqa ohxax kilip ez köllirining ixliri (jümlidin Yëroboamning jëmatini qepip öltürgänliki) bilän Përwërdigarning oqızipini közojıdı. **8** Yëhuda padixahı Asaning sältënitining yigirmë altınçi yilida, Baaxaning oqılı Elah Tirzahta Israiloqa padixah bolup,

ikki yil sältënet kildi. **9** Lekin uning jëng harwilirining yerimioqa sërdar bolojan hizmëtkari Zimri uningojä kësät kildi; [Elah] Tirzahta Tirzahtiki ordisidiki oqojdar Arzaning eyidä xarab iqip mast bolojanda **10** Zimri kirip uni qepip öltürdi. Bu waqıt Yëhudaning padixahı Asaning sältënitining yigirmë yëttinçi yili idi. Zimri Elahning ornida padixah boldi. **11** U padixah bolup ez tähtidä olturuxi binla u Baaxaning barlık jëmatini qepip öltürdi; u uning uruk-tuoqjanlırı wë dostlıridin bir ärkëknimu tirik qaldurmıdı. **12** Xundak kilip Zimri Përwërdigarning Yëhu pëyoqëmbër arkilik Baaxani äyibligän sezi ämälgä axurup, Baaxaning pütkül jëmatini yokatti. **13** Bu ix Baaxaning barlık gunahlırı bilän uning oqılı Elahning gunahlırı, jümlidin ularning Israilni gunahqa putlaxturojan gunahlırı, ärzimës butlırı bilän Israilning Hudasi Përwërdigarning oqızipini közoqap, xundak boldi. **14** Elahning baxka ixliri wë kilojanlırining hëmmisi «Israil padixahlırining tarix-tëzkiriliri» degän kitabta pütülgän ämäsidi? **15** Yëhudaning padixahı Asaning sältënitining yigirmë yëttinçi yilida Zimri Tirzahta yëttä kün sältënet kildi. Hëlk Filistıylargä tawë bolojan Gibbetonni körxiwelip bargah tikkänıdı. **16** Bargahda turojan halayık: — «Zimri kësät kilip padixahıni öltürdi» dëp anglıdı. Xuning bilän pütkül Israil xu küni bargahda köxunning sërdari Omrini Israiloqa padixah kildi. **17** Andin Omri Israilning hëmmisini yetäklöp, Gibbetondın qikip, Tirzahtı körxıdı. **18** Wë xundak boldiki, Zimri xëhërming elinöjanlıkını körtüp, padixah ordisidiki köroqanoqa kirip, ordioqa ot köyüwätti, ezi köyüp öldi. **19** Bu ix özining gunahlırı üqün, yëni Përwërdigarning nëziridä rëzillik kilip, Yëroboamning yolida yürtüp, Israilni gunahqa putlaxturojan gunahıa mangojini üqün xundak boldi. **20** Zimrining baxka ixliri wë kësät kilojini toqrisida «Israil padixahlırining tarix-tëzkiriliri» degän kitabta pütülgän ämäsidi? **21** Emma Israil hëlkı ikkigä belünüp, ularning yerimi Ginatning oqılı Tibnini padixah kilixka uningojä ägäxti; baxka yerimi bolsa Omrigä ägäxti. **22** Əmdi Omrigä ägäxkän hëlk Ginatning oqılı Tibnigä ägäxkän hëlkün küqlük qikti. Tibni öldi; Omri padixah boldi. **23** Yëhudaning padixahı asaning ottuz birinçi yilida Omri Israiloqa padixah bolup on ikki yil sältënet kildi. U Tirzahta alta yil sältënet kildi. **24** U Xëmërdin Samariyë egizlikini ikki talant kümüxkë setiwelip, xu egizlik üstigä kuruluxlarnı selip bir xëhër bina kilip, uni egizlikning əsli igisi Xëmërmning nami bilän «Samariyë» dëp atıdı. **25** Omri Përwërdigarning nëziridä rëzil bolojanni kildi, ezidin ilgiriki padixahlarıning hëmmisidin bättër bolup yamanlık kildi. **26** U Nibatning oqılı Yëroboamning hëmmë yollirida, xundakla jümlidin uning Israilni gunahqa putlaxturojan gunahı iqidë mangdi; ular ärzimës butlırı bilän Israilning Hudasi Përwërdigarning oqızipini közojıdı. **27** Omrining baxka ixliri, uning kilojanlırining hëmmisi, kersätkän küdriti toqrisida «Israil padixahlırining tarix-tëzkiriliri» degän kitabta pütülgän ämäsidi? **28** Omri ata-bowiliri arisida uhlidi wë Samariyädä dëpnë kilindi. Andin uning oqılı Ahab ornida padixah boldi. **29** Yëhuda padixahı Asaning sältënitining ottuz sëkkizinçi yilida Omrining oqılı Ahab Israiloqa padixah boldi. Omrining oqılı Ahab

Samariyada yigirm ikki yil Israilning üstida sältənət kildi. **30** Əmma Omrining oqli Ahab Pərwərdigarning nəziridə ezidin ilgirikilərnini həmmisidin axurup yamanlık kildi. **31** Wə xundaq boldiki, u Nibatning oqli Yəroboamning gunahlırida yürüx anqə eojir gunah əməstək, u Zidoniyaların padixahı Ətbaalning kizi Yizəbəlni hotunlukka aldı wə xuning bilən u Baal degən butning kullukıda bolup, uningoşa səjdə kildi. **32** U Samariyada yasıoan Baalning buthanisi iqgə Baaloşa bir kurbangah yasidi. **33** Ahab həm bir «Axərah but»nımu yasatti; Ahab xundaq kılıp uningdin burun etkən Israilning həmma padixahlirining Israilning Hudasi Pərwərdigarning oşəzıpini qozıoıan ixliridin axurup yamanlık kildi. **34** Uning künliridə Bayt-Əllik Hıəl Yeriho xəhıriıni yasidi; lekin u uning ulini saloqanda tunji oqli Abiram əldi; wə dərważilirini saloqanda uning kənji oqli Səğub əldi; xuning bilən Pərwərdigarning nunning oqli Yəxua arklılik [Yeriho toşruşluk] eytkən səzi əməlgə axuruldi.

17 Əmdi Gileadta turuwatkanlardan bolıoan Tixbilik Iliyas Ahabka: — Mən hizmitidə turuwatkan Israilning Hudasi Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kılımənkı, mening səzımsız bu yillarda nə xəbnəm nə yamoşur qıxməydu, dedi. **2** Andin Pərwərdigarning səzi uningoşa kelip: — **3** Bu yərdin ketip, məxriək tərəpkə berip, İordən daryasining u tərıpidiki kərıt ekınining boyıda eözıngni yoxuroşın; **4** wə xundaq boliduki, sən ekınning süyidin iqisən; mana, sanga u yərdə ozuk yətküzüp berixkə qəoşa-kuzoşunlarnı buyrudum, deyildi. **5** Xuning bilən u Pərwərdigar buyruoşandək kılıp, İordən daryasining u tərıpidiki kərıt ekınıoşa berip, u yərdə turdi. **6** Qəoşa-kuzoşunlar ətigəndə nan bilən gəx, hər kəqtə yənə nan bilən gəx yətküzüp berətti. U ezi ekınning süyidin iqətti. **7** Ləkin zeminda yamoşur yəoşmioşını tıqın birməzgildin keyin ekın su kurup kətti. **8** U wəkıttə Pərwərdigarning səzi uningoşa kelip: — **9** Ornungdin turup Zidondiki Zarəfatka berip, u yərdə turoşın; mana, Mən u yərdiki bir tul hotunni seni bekıxka buyrudum, deyildi. **10** U ornidin turup Zarəfatka berip, xəhərning dərważisioşa kəlgəndə, mana u yərdə bir tul hotun otun tərıp turatti. U tul hotunni qəkırip: — Ətünimən, qəqıda manga iqkili azrak su elip kəlgəysən, dedi. **11** U su aloşili mangoşanda, u yənə: — Ətünimən, manga kolungda bir qıxləm nanmu aloşaq kəlgəysən, dedi. **12** Əmma u: — Pərwərdigar Hudayingning hayati bilən, sanga kəsəm kılımənkı, məndə heq nan yok, pəkət idixta bir qanggal un, kozıda azoşınə may bar, mana ikki tal otun tərıwatımən; andin berip eözüm bilən oşluməşa nan etip, uni yəp əlimiz, dedi. **13** Iliyas uningoşa: — Kərkmioşın; berip eytkıningdək kıloşın; lekin awwal bir kıqik tokaq etip, manga elip kəlgın; andin eözıng bilən oşlungəşa nan ətkin. **14** Qünki Israilning Hudasi Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Pərwərdigar yəp yüzığə yamoşur yəoşduridoşan kungıqilik idixtiki un tıgıməydu wə kozidiki may kəməyməydu», dedi. **15** Xuning bilən u berip, Iliyasning eytkındək kıldı wə u, Iliyas wə ayalning eydikilər heli künlərgioşa yedi. **16** Pərwərdigarning Iliyas arklılik eytkən səzi boyıqə, idixtiki un tıgımidı wə kozidiki maymu kəməymidi. **17** Xu ixlardin keyin xundaq boldiki, eying igisi bolıoan bu

ayalning oqli kesəl boldi. Uning kesili xundaq eoşirlixip kəttiki, uningda nəpəs kəlmidi. **18** Ayal Iliyaska: — I Hudaning adimi, mening sən bilən nemə əlakəm bar idi? Sən gunahımı yadka kəltürüp, oşlumning jenioşa zamin boluxka kəldingmu? — dedi. **19** U uningoşa: — Oşlungni kolumoşa bərgin, dəp uni uning kuşikidin elip ezi olturoşan balıhanioşa elip kıqıp eöz ornioşa qoyup, **20** Pərwərdigarəşa pəryad kılıp: — I Hudayim Pərwərdigar, mən məhman bolıoan bu tul hotunning oşlıni oltürüx bilən uning bexioşımı bala qıxırdingmu? — dəp nida kildi. **21** U balining üstığə iğ ketim eözni qaplap, Pərwərdigarəşa pəryad kılıp: — I Pərwərdigar Hudayim, bu balining jeni eözığə yənə yenip kirsun! — dəp nida kildi. **22** Pərwərdigar Iliyasning pəryadını angıldı; balining jeni uningoşa yenip kirixi bilən u tırıldı. **23** Iliyas balini balıhanidin elip qıxıp, eygə kirip, anisioşa tapxurup bərdi. Iliyas: — Mana oşlung tırıkture, dedi. **24** Ayal Iliyaska: — Mən xu ix arklılik əmdi sening Hudaning adimi ikənlikingni, aşzingdin qıkkan Pərwərdigarning səzi həkıqət ikənlikini bildim, dedi.

18 Uzun wəkıt eötüp, Pərwərdigarning səzi [kuroşaqkılikning] tıqinqı yilida Iliyaska kelip: — Sən berip eözıngni Ahabning aldidə ayan kıloşın, wə Mən yəp yüzığə yamoşur yəoşdurımən, deyildi. **2** Xuning bilən Iliyas eözni Ahabning aldidə ayan kıloşili kıqıp kətti. Aqarqılık bolsa Samariyədə kəttik idi. **3** Ahab ordisidiki oşojidar Obadiyani qəkırdi (Obadiya tolimu təkwardar kixi bolup Pərwərdigardin intayin kərkətti. **4** Yizəbəl Pərwərdigarning pəyoşəmbərlirini oltürüp yəkıtiwatqanda Obadiya yüz pəyoşəmbərnı elip əlliktin-əlliktin ayrim-ayrim ikki oşaroşa yoxurup, ularni nan wə su bilən bəkkənidi). **5** Ahab Obadiyaəşa: — Zeminni kezip həmma bulak wə həmma jiloşıləroşa berip bəkkın; u yərlərdə at-keqirlarnı tirik saklıoşudək ot-qəp tepilərmikin? Xundaq bolsa bizning uləoşirimizning bir kışmini soymə turalərmiz, dedi. **6** Ular hər biri jaylarəşa bəlünüp mangoş; Ahab eöz aldioşa mangoş, Obadiyamı eöz aldioşa mangoş. **7** Obadiya eöz yolıda ketip barəşanda, mana, uningəşa Iliyas uşridi. U uni tonup yərgə yikilip düm yetip: Bu rast sən, oşojam Iliyasmu? — dəp soridi. **8** U uningoşa: — Bu mən. Berip eöz oşojangoşa: — Iliyas kaytıp kəldi! dəp eytkın, dedi. **9** U Iliyaska mundaq dedi: — «Sən kəndəksığə kəminəngni oltürgili Ahabning kəlioşa tapxurmakqı bolisən, mən zadi nemə gunah kıldım? Əx Hudaying Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kılımənkı, oşojam adəm əwətip seni izdimigən heq əl wə məmlikət kəlmidi. Xu əl, məmlikətlər: «U bu yərdə yok» desə, padixah ularəşa seni tapalmioşanoşa kəsəm iqkızdi. **11** Ləkin sən manga həzir: — «Berip oşojangoşa: — Iliyas kaytıp kəldi! degin» — dəysən! **12** Mən kəxingdin kətkəndin keyin, Pərwərdigarning Roşı seni mən bilmigən yərgə elip baridu; xundaqta mən Ahabka həwər yətküzüp, lekin u seni tapalmısa, meni oltüridu. Əməliyəttə, kəminəng yaxlıkımdin tartıp Pərwərdigardin kərkup kəlgənmən. **13** Yizəbəl Pərwərdigarning pəyoşəmbərlirini oltürgəndə mening kəndək kıloşınım, yəni mən Pərwərdigarning pəyoşəmbərliridin yüzni əlliktin-əlliktin ayrim-ayrim ikki oşaroşa yoxurup, ularni nan wə su bilən təminləp bəkkənlikim sən oşojamoşa məlum kılinoşan əməşmu?

14 Əmdi sən hazır manga: — «Berip oyojangoja: — Mana Ilyas kəldi degin», — deding. Xundak kılsam u meni ɵltürüdü!». 15 Ləkin Ilyas: — Mən hizmitidə turuwatqan samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kilimənki, mən jəzmən bügün uning aldida ayan bolimən, dedi. 16 Xuning bilən Obadiya Ahabning kəxioja berip uningəja həwər bərdi. Ahab Ilyas bilən kəruixkili bardi. 17 Ahab Ilyasni kərgəndə uningəja: — Bu sənmu, i Israiləja bala kəltürgüqi?! — dedi. 18 U jawab berip: — Israiləja bala kəltürgüqi mən əməs, bəlki sən bilən atangning jəmətidikilər! Qünki silər Pərwərdigarning əmrilirini taxlap Baal degən butlarəja tayinip əgəxkənsilər. 19 Əmdi adəm əwətip Karməl teəjida pütkül Israilni yenimoja jəm kil, xundakla Yizəbəlning dastihininidin ojalniniəjan Baalning tət yüz əllik pəyojəmbiri bilən Axərəhning tət yüz pəyojəmbirini yiojdur, — dedi. 20 Xuning bilən Ahab Israilarning həmmisigə adəmlərnəni əwətip, pəyojəmbərlərnəni Karməl teəjioja yiojdurdi. 21 Ilyas barlik həlkəyə yəkin kelip: — Kaqanojəqə ikki pikir arisida arisaldi turisilər? Əgər Pərwərdigar Huda bolsa, uningəja əgixinglar; Baal Huda bolsa, uningəja əgixinglar, dedi. Əmma həlkə uningəja jawab bərməy, ün-tin qikarmidi. 22 Ilyas həlkəyə: — Pərwərdigarning pəyojəmbərliridin pəkət mən yalojuz kəldim. Əmma Baalning pəyojəmbərliri tət yüz əllik kixidur. 23 Əmdi bizgə ikki buka bəriləsun. Ular əzlrigə bir bukini tallap, soyup parqilap otunung üstigə köysun, əmma ot yakmısun. Mənmə buxka bir bukini təyyar kılip ot yakmay otunung üstigə koyay. 24 Silər bolsanglar, əz ilahlıringlarning namini qakırip nida kılinglar. Mən bolsam, Pərwərdigarning namini qakırip nida kilimən. Kaysi Huda ot bilən jawab bərsə, xu Huda bolsun, dedi. Həmmə həlkə: — Bu obdan gəp, dəp jawab bərdi. 25 Ilyas Baalning pəyojəmbərlirigə: Silər kəp boləjaq əwwal əzinglar üqün bir bukini tallap təyyar kılinglar; andin həq ot yakmay əz ilahlınglarning namini kıqırip nida kılinglar, dedi. 26 Ular uning degini boyiqə əzlrigə bəriləsun bukini elip uni təyyar kildi. Ətigəndin qüxkiqə ular Baalning namini kıqırip: — I Baal, bizgə jawab bərgin! dəp nida kildi. Ləkin həq əwaz yaki həq jawab bolmıdi. Ular raslanəjan kurbangah qərisidə tohtimay səkraytti. 27 Qüx kirgəndə Ilyas ularni zanglik kılip: — Ünlikrək kıqıringlar; qünki u bir ilah əməsmu? Bəlkim u qongkur hiyaləja qəmtip kətkəndu, yaki ix bilən qikip kətkəndu, yaki bir səpərgə qikip kətkəndu? Yaki bolmisa u uhlawatqan boluxi mumkin, uni oyojıtixinglar kerək?! — dedi. 28 Ular tehimu ünlik qakırip əz kəidisi boyiqə kənoja milinip kətkükə əzlrini kıliq wə nəyze bilən tilatti. 29 Qüxtin keyin ular «bexarət bəriwatqan» hələtkə qüxüp kəqlik kurbangah waktiojəqə xu hələttə turdi. Ləkin həq əwaz anlikmıdi, yaki jawab bərgüqi yaki ijəbət kılojuqi məlum bolmıdi. 30 Ilyas həmmə həlkəyə: — Yenimoja yəkin kelinglar, dedi. Həmmə həlkə uningəja yəkin kəlgəndin keyin u Pərwərdigarning xu yərdiki yikıtiojan kurbangahını kaytidin kuruq qikti. 31 Ilyas on ikki taxni aldı. Bu taxlarning sani Pərwərdigarning «Naming Israil bolsun» degən səzini tapxuruwaləjan Yəqubning oşulliridin qikqan kəbililərnəning sani bilən

ohxax idi. 32 Xu taxlardin u Pərwərdigarning nami bilən bir kurbangahını yasıdi. U kurbangahning qərisidə ikki seah dan patkudak əzgal kolıdi. 33 Andin u otunni rastlap, bukini parqilap otunung təpəsigə koydi. 34 U: — Tət idixni suəja toxkuzup uni kəydürmə kurbanlik wə otunung üstigə təküinglar, — dedi. Andin: Yəne bir kətim kılinglar» — dewıdi, ular xundak kıldi. U yəne: — Üqinqi mərtiəwə xundak kılinglar, dedi. Ular üqinqi mərtiəwə xundak kılojana 35 su kurbangahning qərisidin ekıp qüxüp, kolanojan əzgalnımu su bilən tuldurdi. 36 Kəqlik kurbanlikning wakti kəlgəndə Ilyas pəyojəmbər kurbanlikka yəkin kelip mundaq dua kildi: — Əy Pərwərdigar, İbrahım bilən İshək wə Israilning Hudasi, Əzüngning Israilda Huda boləjınıngni axkara kılojaysən, xundakla mənəng Səning kulung bolup bularning həmmisini buyrukung bilən kılojanlıkimni bügün bildürgəysən. 37 Manga ijəbət kılojaysən, əy Pərwərdigar, ijəbət kılojaysən; xuning bilən bu həlkəyə sən Pərwərdigarning Huda ikanlikingni həmdə ularning kəblirini toəra yoloja yandurojuqi əzüng ikənlikingni bildürgəysən, dedi. 38 Xuning bilən Pərwərdigarning oti qüxüp kəydürmə kurbanlikni, otunni, taxlarnı wə toəni kəydürüp əzgaldikə sunımu yokıtıwətti. 39 Həlkərnəning həmmisi bunı kəruəla, ular düm yikilip: — Pərwərdigar, u Hudadır, Pərwərdigar, u Hudadır, deyixti. 40 Ilyas həlkəyə buyrup: — Baalning pəyojəmbərlirini tutunglar, həqkaysını koyup bərmənglar, — dedi. Ular ularni tutkənda Ilyas ularni kixun jilojioja elip berip, u yərdə kətl kıldurdi. 41 Ilyas Ahabka bolsa: — Qikip yəp-iqkin. Qünki kəttik yəmoşurning xaldirliojan əwazi anlanmakta, — dedi. 42 Ahab kərup yəp-iqix üqün qikti. Əmma Ilyas Karməlning qokkioja qikip yərgə əngixip, bəxini tizining otturioja koyup tizlinip 43 hizmətkərioja: — Qikip dengiz tərəpkə kəriojin, dedi. U qikip səpselip kərap: — Həqnərsə kərunməydu, dedi. U jəmiy yəttə kətim: — Berip kərap bəkkın, dəp buyrudi. 44 Yəttinqi kətim kəlgəndə u: — Mana, dengizdin qikıwatqan, adəm alikınidək kikiq bir bulutni kərdum — dedi. Ilyas uningəja: — Qikip Ahabka: — «Harwini kətip təwəngə qüxkin, bolmisa yəmoşur seni tosuwalıdu», dəp eytkin, — dedi. 45 Angəjuəqə asman bulut bilən tutulup, boran qikip kəttik bir yəmoşur yəojdi. Ahab harwinoja qikip Yizrəəlgə kətti. 46 Pərwərdigarning kolı Ilyasning wujudida turəjaq, u belini baəjlap Ahabning aldida Yizrəəlnəning kirix əojziojəqə yügürüp mangdi.

19 Ləkin Ahab Ilyasning həmmə kılojınıni, jümlidin həmmə pəyojəmbərlərnəni kıliqlap ɵltürginini Yizəbəlğə eytip bərdi. 2 Yizəbəl bolsa Ilyaska bir həwəraqə əwətip: — Əgər ətə muxu wəktikəqə sən xularning janlırioja kılojıngındək mən sening jəningni ohxax kılmısam, ilahlar mangımu xundak kılsun həmdə uningdinmu ziyadə kılsun! — dəp eytkuzdi. 3 U buni bilgəndə, əz jəni kətkuzmak üqün kəqip Yəhuda təwəsıdiki Bəər-Xəboja bardi. U u yərdə əz hizmətkərinı kəldurup koyup, 4 Əzi qəlnəng iqigə kərap bir kün yol mangdi. U u yərdiki bir xiwəking kəxioja kelip uning əstidə olturup, əzining ɵlümigə tilək tiləp: — I Pərwərdigar əmdi boldi, jənimni əlojin; nənıla degənbilən mən ata-bowilirimdin artuk əməsmən, — dedi. 5 U xu xiwək əstidə yetip uhlap kəldi. Mana

bir pərixatə uni noqup uningəja: — Qorup, nan yegin, dedi. **6** U qarisa bexida kizik qoqlarda pixiwatkan bir poxkal wə bir koza su turatti. U yəp-iqip yənə uhləojili yatti. **7** Andin Pərwərdigarning pərixatisi yənə kelip ikkinqi ketim uni noqup uningəja: — Qorup nan yegin. Bolmisa yolungning eoşirini kətürəlməysən, dedi. **8** U qorup yəp-iqti. Xu taamdin alojan kuwwət bilən u kirik keqə-kündüz mengip Hudaning teqi Hərabəgə yetip bardı. **9** U u yərdiki qarəja kirip kondı. Wə mana, Pərwərdigarning sezi uningəja kelip mundak deyildi: — I Iliyas, bu yərdə nemə kiliwatisən? **10** U jawab berip: — Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Huda Pərwərdigar üqün zor otluq muhəbbət bilən həsət kildim. Qünki Israillar Sening əhdəngni taxlap kurbangahliringni yikitiq, Sening pəyoşəmbərliringni kiliq bilən ɵltürdi. Mən, yaloquz mənla kəldim wə ular mening jenimni alojili kəstləwatidu, dedi. **11** U uningəja: — Qikiq, Pərwərdigarning aldidə taodə turəjin, dedi. Mana, Pərwərdigar ɵtöp ketiwatatti; [uning aldidə] zor küqlük bir xamal qikiq, taəjlarni sundurup, qoram taxlarni pərqilap qeqiwatti. Ləkin Pərwərdigar xamaldə əməs idi. Xamaldin keyin bir yər təwrəx boldı. Ləkin Pərwərdigar yər təwrəxtə əməs idi. **12** Yər təwrəxtin keyin bir lawuləojan ot kətürildi. Ləkin Pərwərdigar otta əməs idi. Ottin keyin boxkına, mulayim bir awaz anglandı. **13** Wə xundak boldiki, Iliyas xuni anglap, yuzini yepinqisi bilən oraq əşjəning əşziəja berip turdi. Mana, bir awaz qikiq uningəja: — I Iliyas, sən bu yərdə nemə kiliwatisən? — dedi. **14** U jawab berip: — Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Huda Pərwərdigar üqün zor otluq muhəbbət bilən həsət kildim. Qünki Israillar Sening əhdəngni taxlap kurbangahliringni yikitiq, Sening pəyoşəmbərliringni kiliq bilən ɵltürdi. Mən yaloquz mənla kəldim wə ular mening jenimni alojili kəstləwatidu, dedi. **15** Pərwərdigar uningəja mundak dedi: — Barəjin, kəlgən yolung bilən kaytip, andin Dəməxkəning qeləgə barəjin. U yərgə barəjanda Həzəalni Suriyə üstigə padixah boluxkə məşih kilejin. **16** Andin Nimxining eoşli Yəhəuni Israilning üstigə padixah boluxkə məşih kilejin; əz ornungəja pəyoşəmbər boluxkə Abəl-Məholəhlik Xafatning eoşli Elixanimu məşih kilejin. **17** Wə xundak boliduki, Həzəəlning kiliqidin keqip kutulojan hər birini Yəhə ɵltürdi; Yəhəning kiliqidin keqip kutulojan hər birini Elixə ɵltürdi. **18** Ləkin Israildə yəttə ming kixini, yəni Baalning aldidə tizlirini pükmiğən wə uningəja əşzini səyğüzmiğən hər birini əzüməgə saklap kəldurdum, — dedi. **19** U u yərdin qikiq, Xafatning eoşli Elixani taptı. U qəoydə u yər həydəwatatti; uning aldidə on ikki jüp uy bar idi, u on ikkinqisi bilən qox həydəwatatti. Iliyas kelip uning üstigə əz yepinqisini taxlap artip koydi. **20** U uylarni taxlap Iliyasning kəynidin yügürüp kelip: — Məni berip atam bilən anamni səygli kəyoşin, andin mən kelip sanga əgixəy, — dedi. U uningəja: — Kaytkin; mən sanga nemə kildim? — dedi. **21** U uningdin ayrilip, əzi ixlətkən bir jüp uyni soyup, ularning jabduqini otun kiliq, gexini pixurup həlkəbə beriwidi, ular yedi. Andin u ornidin kopup Iliyasning kəynidin əgixip, uning hizmitidə boldı.

hər wiliri bilən elip qikiq, Samariyəgə qorxap hujum kildi. **2** U əqliləni xəhərgə kirgüzüp Israilning padixahı Ahabning kexioəja əwətip uningəja: — **3** «Bən-Hədad mundak dəydu: — Sening kümüx bilən altunung, sening əng qiraylık hotunliring bilən baliliringmu meningkidur» dəp yətküzdi. **4** Israilning padixahı uningəja: — I əşojam padixah, sili eytkənliridək mən əzüm wə barlikim siliningkidur, dəp jawab bərdi. **5** Əqlilər yənə kelip: — «Bən-Hədad səz kiliq mundak dəydu: — Sanga dərwəkə: — Sening kümüx bilən altunungni, sening hotunliring bilən baliliringni mənə tapxurup berisən, dəgən həwərimi əwəttim. **6** I Israilnı əmə muxu waqitlarda hizmətkarlırimni yeningəja əwətimən; ular ordang bilən hizmətkarlıringning eyilirni ahturup, sening kəzliringdə nemə əziz bolsa, ular xuni kəlioəja elip kelidu» — dedi. **7** U waqitda Israilning padixahı zemindiki həmmə əksakəllarnı qakirip ularəja: — Bu kixining kəndək əwariqlik qikərməki boləjanlıqini bilip kəlinglar. U mənə həwər əwətip məndin hotunliring bilən balilirim, kümüx bilən altunlirimni tələp kilejinidə mən uningəja yəq demidim, dedi. **8** Barlik əksakəllar bilən həlkəning həmmisi uningəja: — Kulək salmiəşin, uningəja məkul demigin, dedi. **9** Buning bilən u Bən-Hədadning əqlilirigə: — Əşojam padixahkə, sili adəm əwətip, əz kəminiliridin dəsləptə sorioşəning həmmisini ada kilemən; ləkin keyinkisigə məkul dəyəlməymən, dəp beringlar, — dedi. Əqlilər yenip berip xu səzni yətküzdi. **10** Bən-Hədad uningəja yənə həwər əwətip: — «Pütkül Samariyə xəhridə mənə əgəxkənləning kəllirioəja oqumliəjudək topə kelip kəlsə, iləhlər mangimu xundək kilsun wə uningdin axurup kilsun!» — dedi. **11** Ləkin Israilning padixahı jawab berip: — «Sawut-kəorallar bilən jabdunəojı sawut-kəorallardin yexingüqidək mahtinip kətmisun!» dəp eytinglar, — dedi. **12** Bən-Hədad bu səzni angliəjanda hər kəysi padixahlar bilən qedirliridə xarəb iqixiwatatti. U hizmətkarlırioəja: — Səpkə tizilinglar, dedi. Xuni dewidi, ular xəhərgə hujum kilelxək tizilixi. **13** U waqitda bir pəyoşəmbər Israilning padixahı Ahabning kexioəja kelip: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Bu zor bir top adəmni kərdüngmu? Mana, Mən bu küni ularni sening kəlungəja tapxurimən; xuning bilən sən Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilisən», dedi. **14** Ahab: — Kimning wasitisi bilən bolidu? dəp soridi. U: — Pərwərdigar mundak dəydu: «Wəliylarning əşlamlıri bilən bolidu», dedi. U yənə: — Kim hujumni baxlaydu? — dəp soridi. U: — Sən əzüng, dedi. **15** U waqitda wəliylarning əşlamlırini saniwidi, ularning sani ikki yüz ottuz ikki nəpər qikti. Andin keyin u həmmə həlkəni, yəni barlik Israillarni saniwidi, ularning sani yəttə ming nəpər qikti. **16** Israillər xəhərdin qüx waqitda qikti. Bən-Hədad bilən xu padixahlar, yəni yərdəməgə kəlgən ottuz ikki padixah bolsa qedirliridə xarəb iqip məst boluxkəndi. **17** Wəliylarning əşlamlıri yürüzə əwwal mangdi. Bən-hədad adəm əwətiwidi, ular uningəja həwər berip: — «Samariyədin adəmlər keliwatidu» — dedi. **18** U: — Əgər sülhə tüzüxkə qikəkan bolsa ularni tirik tutunglar, əgər soquxkili qikəkan bolsimu ularni tirik tutunglar, dedi. **19** Əmđi wəliylarning bu əşlamlıri wə ularning kəynidiki qoxun xəhərdin qikiq,

20 Suriyəning padixahı Bən-Hədad pütkül qoxunini jəm kildi; u ottuz ikki padixahni at wə jəng

20 hərbiri ezigə uqrioqan adamni qepip oltürdi. Suriylər qaçti; Israil ularni koçlıdi. Suriyoning padixahi Bən-Hadad bolsa atka minip atliqlar bilan qepip kutuldi. 21 Israilning padixahi qikip hām atliqlarni hām jōng harwilirini bitqit kilip Suriylarni kattik kir-qap kildi. 22 Pəyojəmbər yənə Israilning padixahining kexioqə kelip uningōja: — Өzūngni mustəhkəmləp, əziūngni obdan dəngsəp, nemə kilixing keraklikni oylap bakkin. Qünki kelər yili ətiyazda Suriyoning padixahi sən bilən jōng kilōjili yənə qikidu, dedi. 23 Suriyoning padixahining hizmətkarliri uningōja mundak dedi: — «Ularning ilahı taq ilahı boləqəqka, ular bizgə küqlük kəldi. Lekin biz tüzləngliktə ular bilən soquxsak, jəzmən ularōja küqlük kelimiz. 24 Əmdı xundak kilōjayliki, padixahlarıning hər birini öz mənəsidin qüxürüp, ularning ornida waliylarni tikligəyla. 25 Andin sili məhrum boləjan koxunlirioqə barawər boləjan yənə bir koxunni, yəni atning ornioqə at, hərwining ornioqə harwa təyyar kıldurup əzilirigə yioçkayla; biz tüzləngliktə ular bilən soquxayli; xuning bilən ularōja küqlük kəlməmdük?». U ularning sezigə kulak selip xundak kildi. 26 Keyinki yili ətiyazda Bən-Hadad Suriylarni editlap toluk yioçip, Israil bilən jōng kilōjili Afək xəhirigə qikti. 27 Israillarmu əzilirini editlap, ozuk-tülük təyyarlap, ular bilən jōng kilixka qikti. Israillar ularning udulida bargah tikliwidi, Suriylərnin aldidə huddi ikki top kiçik oçlak padisidək kəründi. Lekin Suriylər pütükl zeminni kaplioqanidi. 28 Əmma Hudaning adimi Israilning padixahining kexioqə kelip uningōja: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Suriylər: Pərwərdigar taq ilahidur, jiloqlarning ilahı əməs, dəp eytkini üqün, Mən bu zor bir top adəmninğ həmmisini sening kolungōja tapxurimən; xuning bilən silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər», dedi. 29 İkki tərəp yəttə kün bir-birining udulida bargahlıridə turdi. Yəttinçi küni soqux baxlandı. Israillar bir kündə Suriylərdin yüz ming piyadə əskərnı oltürdi. 30 Qəloqanlar Afək xəhirigə qepip kiriwaldi; lekin sepili ertilip ular din yigirmə yəttə ming adəmninğ üstigə qüxüp besip oltürdi. Bən-Hadad əzi bədər qepip xəhərgə kirip içkiridiki bir əygə məküwaldi. 31 Hizmətkarliri uningōja: — Mana biz Israilning padixahlırini rəhimlik padixahlar dəp anglidik; xuning üqün bəllirimizgə bəz baqılap baxlirimizōja kula yөгəp Israilning padixahioqə təslimgə qikayli. U silining janlırini ayarmikin? — dedi. 32 Xuning bilən ular bəllirigə bəz baqılap baxlirioqə kula yөгəp Israilning padixahining kexioqə berip uningōja: — Kəminiliri Bən-Hadad: «Jenimni ayioçayla», dəp iltija kildi, dedi. U bolsə: — U tehi həyatmu? U mening buradirim, dedi. 33 Bu adəmlər bu səzni yaxhiliqning alamiti, dəp oylap, dərhallə uning bu səzini qing tutuwelip: — Bən-Hadad silining buradərliridur! — dedi. U: — Uni elip kelinglar, dəp buyrudi. Xuning bilən Bən-Hadad uning kexioqə qikti; xuning bilən u uni kolidin tartip jōng harwisioqə qikardi. 34 Bən-Hadad uningōja: — Mening atam silining atiliridin aləjan xəhərlərnı siligə qayturup bərey. Atam Samariyədə rəstə-bazarlırini tikligəndək sili əzli ri üqün Dəməxktə rəstə-bazarlırni tikləyla, — dedi. Ahab: — Bu xərt bilən seni qoyup bərey, dedi. Xuning bilən ikkisi əhdə kilixti wə u uni qoyup bərdi. 35 Pəyojəmbərlərninğ

xagirtlirining biri Pərwərdigarning buyruki bilən yənə birigə: — Səndin ətünimən, meni urōjin, dedi. Lekin u adəm uni urōjili unimidi. 36 Xuning bilən u uningōja: — Sən Pərwərdigarning səzini anglimioqinınğ üqün mana bu yərdin kətkiningdə bir xir seni boçup oltüridu, — dedi. U uning yenidin qikçkanda, uningōja bir xir uqrap uni oltürdi. 37 Andin keyin u yənə bir adəmnı tepip uningōja: — Səndin ətünimən, meni urōjin, dedi. U adəm uni kattik urup zəhimləndürdi. 38 Andin pəyojəmbər berip öz kıyapitini өгzərtip, kəzlırini tengik bilən tengip yol boyida padixahni kutüp taqı. 39 Padixah xu yərdin ətəkəndə u padixahni qakirip: — Kəminiliri kəskin jōng məydanoqə qikçkanidim, wə mana, bir adəm mənə burulup, bir kixini tapxurup: «Bu kixigə qing kərioqin, hərəkəndək səwəbtin u yoqap kətsə, sən öz jeningni uning jeningning ornioqə tələysən; bolmisa bir talant kümüx tələysən», dedi. 40 Lekin mən kəminiliri u-bu ix bilən bənd bolup ketip, uni yokitip koydum, dedi. Israilning padixahi uningōja: — Өzüng bəkitkiningdək sanga həküm kilinidu! — dedi. 41 U dərhal kəzlıridin tengikni eliwətti; Israilning padixahi uni tonup uning pəyojəmbərlərdin biri ikənlikini kərđi. 42 Pəyojəmbər uningōja: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən həlakətkə bəkitkən adəmnı kolungdin kutulojili kəyoqinınğ üqün sening jening uning jeningning ornida elinidu; sening həlking uning həlkingning ornida elinidu», dedi. 43 Xuning bilən Israilning padixahi hapa bolup, өгəxlikkə qəmgən həlda Samariyəgə qaytip ordisioqə kirdi.

21 Bu ixlərdin keyin xundak boldiki, Yizrəllik Nabotning Yizrəəldə, Samariyoning padixahi Ahabning ordisining yenida bir üzümzarlık bar idi. 2 Ahab Nabotka sөz kilip: — Өz üzümzarlıkını mənə bərgin, mənə yögümgə yekin boləqəq, uni bir səy-kəktatlık bəq kilay. Uning ornida sanga obdanrak bir üzümzarlık bəray yaki layik kərsəng bəhasini nək bərimən, dedi. 3 Əmma Nabot Ahabka: — Pərwərdigar meni ata-bowilirimning mirasini sanga setixni məndin neri kilsun, dedi. 4 Ahab Yizrəəllik Nabotning: «Ata-bowilirimning mirasini sanga bərməymən» dəp eytkən səzidin hapa bolup өгəxlikkə qəmgən həlda ordisioqə kaytti; u kariwatta yetip yüzini [tam] tərəpkə ərüp nanmu yemidi. 5 Hotuni Yizəbəl uning kexioqə kelip: Rohiy kəypiyatıng nemixka xunqə təwən, nemixka nan yeməysən? — dedi. 6 U uningōja: — Mən Yizrəəllik Nabotka sөz kilip: «Üzümzarlıkını mənə puləja bərsəng, yaki layik kərsəng uning ornioqə baxka üzümzarlık bərey» dedim. Lekin u: «Sanga üzümzarlıkını bərməymən» dedi, — dedi. 7 Hotuni Yizəbəl uningōja: — Sən həzir Israilning üstigə səltənət kiləuqə əməsmu? Kəpup nan yəp, kənglünğni hux kiləuqin; mən sanga Yizrəəllik Nabotning üzümzarlıkını erixtürimən, dedi. 8 Andin u Ahabning namida bir hət yezip, üstigə uning məhürini besip, hətni Nabotning xəhiridə uning bilən turuwatkan əksəqallar wə mətiwarlərgə əwətti. 9 Həttə u mundak yazoqanidi: — «Roza tutux kerək dəp buyrup, həlking arisida Nabotni tərđə olturoçuoçin; 10 ikki adəmnı, yəni Bəliyalning balisini uning udulida olturoçuoçup, ularni Nabotning üstidin ərz kiləuquzup: «Sən Hudaqə wə padixahka lənət

oqudung» dæp guwahlik bærgüztinglar. Andin uni elip qikip qalma-kesæk kilip öltürtinglar». **11** Xæhærning adæmliri, yæni uning xæhiridæ turawatkan aksakalar bilæn metiwærlar Yizæbælning ularoqa æwætkæn hetidæ pütülgændæk kildi; **12** ular rozini buyrup, hælkning arisida Nabotni tærdæ olturoquzdi. **13** Andin u ikki adæm, yæni Belyalning baliliri hælkning aldidæ Nabot üstidin ærz kilip: «Nabot Hudæroq wæ padixahqa dæxnæm kildi» dæp guwahlik bærdi. Xuning bilæn ular Nabotni xæhærning taxkirioqa sەرæp elip qikip, taxlar bilæn qalma-kesæk kilip öltürdi. **14** Andin ular Yizæbælgæ adæm æwætir: «Nabot qalma-kesæk kilip öltürüldi» dæp hæwær bærdi. **15** Yizæbæl Nabotning qalma-kesæk kilinip öltürülgænlikini angliqanda Ahabka: Kõpup, Yizrællik Nabotning sanga puloqa bærgili unimioqan üzümzarlikini tapxurup alojin; qünki Nabot hayat æmas, bæki ældi, dedi. **16** Xundak boldiki, Ahab Nabotning elgænlikini anglap, Yizrællik Nabotning üzümzarlikini igilæx üqün xu yærgæ bærdi. **17** Lekin Pærwærdigarning sæzi Tixbilik Iliyaska kelip mundak deyildi: — **18** «Kõpup berip, Samariyædæ olturuqluk Israil padixahji Ahab bilæn uqraxkin; mana u Nabotning üzümzarlikidæ turidu; qünki uni igiliwelix üqün u yærgæ bærdi. **19** Uningoqa: — «Adæm öltürdüngmu, yerini igiliwaldingmu?» — degin. Andin uningoqa yænæ sæz kilip: — Pærwærdigar mundak dæydu: — «Nabotning qenini itlar yalioqan jayda sening keningnimu itlar yalaydu» — degin». **20** Ahab Iliyaska: — I düxminin, meni taptingmu? — dedi. U jawabæn mundak dedi: — Rast, mæn seni taptim; qünki sæn Pærwærdigarning næziridæ ræzillik kilix üqün özüngni setiwatting. **21** Pærwærdigar: «Mana, Mæn üstünggæ bala qüxürüp næslingni yokitip, sæn Ahabning Israildæ kaloqan jæmætidiki hæmmæ ærkæni, hætta ajiz yaki meyip bolsun, hæmmisini üzüp yokitimæn; **22** wæ sæn Mening oæzipimni koçoqap Israilni gunahqa azduroqining üqün sening jæmætningni Nibatning oqili Yaroboanning jæmæti wæ Ahiyahning oqili Baaxaning jæmætiga ohxax kilimæn» — dæydu, — dedi. **23** — Yizæbæl toqrisidimu Pærwærdigar sæz kilip: «Yizrælning sepilining texida itlar Yizæbælni yæydu. **24** Ahabning jæmætidikilærdin xæhærdæ elgænlarini itlar yaydu; sæhrada elgænlarini bolsa asmandiki kuqlar yæydu» dedi **25** (Bærhæk, hotuni Yizæbælning kutritxiliri bilæn Pærwærdigarning næziridæ ræzillik kilioqli ezini satkan Ahabdæk hæqkim yok idi. **26** U Pærwærdigar Israilarning aldidin hæydæp koqiliwætkæn Amoriylarning kiliojindæk kilip, yirginqlik butlaroqa tayinip ægixip, lænætlik ixlarni kilatti). **27** Lekin Ahab bu sæzlærni angliqanda öz kiyimlirini yirtip bædiniga bez yegæp, roza tutti. U bez ræhtta yatatti, jimjit mangatti. **28** U wakitta Pærwærdigarning sæzi Tixbilik Iliyaska kelip: — **29** «Ahabning Mening aldimda ezini kandak tæwæn tutuwatkanlikini kerdüngmu? U ezini Mening aldimda tæwæn tutuwatkanlikni tüpæylidin, bu balani uning künliridæ kæltürmæymæn, bæki uning oqilining künliridæ uning jæmætigæ kæltürimæn» — deyildi.

22 Üq yiloiqæ Suriyæ bilæn Israilning otturisida jæng bolmioqaqka, ular tinqlikta ætti. **2** Üqinqi yilda bolsa Yæhudaning padixahji Yæhoxafat Israilning padixahini yoklap bærdi. **3** Israilning padixahji öz hizmætkarliroqa: — Gileadtiki Ramot bizningki ikænlikini

bilisilæroqu? Xundak ikæn, nemixka biz jim olturup, tehiqæ Suriyæning padixahning kolidin uni almaymiz? — dedi. **4** U Yæhoxafatka: — Jæng kilioqli mening bilæn Gileadtiki Ramotka berixka maqul bolamdila? — dæp soridi. Yæhoxafat Israilning padixahioqa jawab berip: — Biz silining-mening dæp ayrimaymiz; mening hælkim øzlrining hælkidur, mening atlirim silining atliridur, dedi. **5** Lekin Yæhoxafat Israilning padixahioqa: — Ötünimænki, bügün awwal Pærwærdigarning sæzini sorap kergæyila, dedi. **6** Xuning bilæn Israilning padixahji pæyoqæmbærlærni, yæni tèt yüzqæ adæmni yioqdurup ularidin: — Sokuxkili Gileadtiki Ramotka qiksak bolamdu, yok? — dæp soriwidi, ular: — Qikkin, Ræb uni padixahning kolioqa beridu, deyixti. **7** Lekin Yæhoxafat bolsa: — Bulardin baxka, yol sorioqudæk Pærwærdigarning birær pæyoqæmbiri yokmu? — dæp soridi. **8** Israilning padixahji Yæhoxafatka jawab berip: — Pærwærdigardin yol soraydioqan yænæ bir adæm bar; lekin u mening toqramda kutlukni æmas, bæki balayi'apætini kersitip bexaræt bærgæqkæ, mæn uni øq kærिमæn. U bolsa Imlahning oqili Mikayadur, dedi. Yæhoxafat: — I aliyiliri, sili undak demigæyila, dedi. **9** Andin Israilning padixahji bir qakirini qakirip uningoqa: — Qakkan berip, Imlahning oqili Mikayani qakirtip kal, dæp buyrudi. **10** Əmdi Israilning padixahji bilæn Yæhudaning padixahji Yæhoxafat xahænæ kiyimlirini kiyixip, Samariyæning dærwazisining aldidiki hamanda hærbiri øz tæhtidæ olturuxti. Ularning aldidæ pæyoqæmbærlærnin hæmmisi bexaræt bærmæktæ idi. **11** Kænahaning oqili Zædækiya bolsa øzi tømürdin münggüzlærni yasap qikip: — Pærwærdigar mundak dæydu: — «Muxu münggüzlær bilæn Suriylærni yokatkuqæ üsüp ursila», dedi. **12** Hæmmæ pæyoqæmbærlær xuningoqa ohxax bexaræt berip: «Gileadtiki Ramotka qikip sæziz muwæppækijæt kazinila; qünki Pærwærdigar uni padixahning kolioqa tapxuridikæn», deyixti. **13** Mikayani kiqkirioqli baroqan hæwærqæ uningoqa: — Mana, hæmmæ pæyoqæmbærlær birdæk padixahqa yahxi hæwær bærmæktæ; əmdi etünimæn, sening sezüngmu ularning sæzi bilæn birdæk bolup, yahxi bir hæwærni bærgin, dedi. **14** Əmma Mikaya: — Pærwærdigarning hayati bilæn kæsæm kilimænki, Pærwærdigar manga nemæ eytsa, mæn xuni eytimæn, dedi. **15** U padixahning aldioqa kælgændæ padixah uningdin: I Mikaya, jæng kilioqli Gileadtiki Ramotka qiksak bolamdu, yok? — dæp soriwidi, u uningoqa jawab berip: — Qikip muwæppækijæt kazinisæn; qünki Pærwærdigar xæhærni padixahning kolioqa beridu, dedi. **16** Lekin padixah uningoqa: — Mæn sanga kanqæ ketim Pærwærdigarning namida rast gæptin baxkisini manga eytmaslikka kæsæm iquzüxüm keræk?! — dedi. **17** Mikaya: — Mæn pütkül Israilning taqlarda padiqisiz koylardæk tarilip kætkænlikini kerdüm. Pærwærdigar: «Bularning igisi yok; bularning hærbiri tinq-aman øz eyigæ kaytsun», dedi, — dedi. **18** Israilning padixahji Yæhoxafatka: — Mana, mæn siligæ «U mening toqramda kutlukni æmas, bæki hamæn balayi'apætini kersitip bexaræt beridu», demigænmidim? — dedi. **19** Mikaya yænæ: — Xunga Pærwærdigarning sæzini angliqin; mæn Pærwærdigarning øz tæhtidæ olturoqanlikini, asmannin pütkül koqunliri uning yenida, ong wæ sol tæripidæ

turoqanlikini kerdüm. **20** Pərwərdigar: «Kim Ahabni Gileadtiki Ramotka qikip, xu yərdə həlak boluxka aldaydu?» — dedi. Birsı undak, birsı mundaq deyixti; **21** xu waqıtta bir roh qikip Pərwərdigarning aldidə turup: «Mən berip alday», dedi. Pərwərdigar uningdin: «Kandak usul bilən aldaysən?» — dəp sorıwıdı, **22** u: — «Mən qikip uning həmmə pəyojəmbərlirining aqızıda yalojanqi bir roh bolımən», dedi. Pərwərdigar: — «Uni aldap ilkingə alalaysən; berip xundak kil» — dedi. **23** Mana əmdi Pərwərdigar sening bu həmmə pəyojəmbərlirining aqızıda yalojanqi bir rohnı saldı; Pərwərdigar sening toorəngdə balay'apət kərsitip səzlıdı» — dedi. **24** Xuni anglar Kənanahning oqlı Zədəkiya kelip Mikayaning kaqıtıqə birni selip: — Pərwərdigarning Rohı kaysı yol bilən məndin ötüp, sanga səz kilixka bardı?! — dedi. **25** Mikaya jawab berip: — Özüngni yoxurux üqün iqkiridiki eygə yügürgən künidə xuni kərisən, dedi. **26** Israilning padixahı əmdi: — Mikayani elip kayturup berip, xəhər hakimi Amon bilən padixahning oqlı Yoaxka tapxurup, **27** ularoqa tapılap: «Padixah mundaq dəydu: — Uni zindanoqa solap mən tinq-aman yenip kəlgüqilik kıynap nan bilən suni az-az berip turunglar» — degin, dəp buyrudi. **28** Mikaya: — Əgər sən həkikətən tinq-aman yenip kəlsəng, Pərwərdigar mening wasitəm bilən səz kilmiojan bolıdu, dedi. Andin u yonə: — Əy jamaət, hərbinglar anglanglar, dedi. **29** Israilning padixahı bilən Yəhudaning padixahı Yəhoxafat Gileadtiki Ramotka qikti. **30** Israilning padixahı Yəhoxafatka: — Mən baxka kıyapətkə kirip jənggə qıqay; sili bolsila əz kıyımılrini kıyip qıkkayla, dedi. Israilning padixahı baxka kıyapət bilən jənggə qikti. **31** Suriyəning padixahı jəng hərwiliri üstidiki ottuz ikki sədaroqa: — Qənglıri yaki kıqıqliri bilən əmas, pəkət Israilning padixahı bilən sokuxunglar, dəp buyrudi. **32** wə xundak boldiki, jəng hərwilirining sədarlıri Yəhoxafatni kərgəndə: — Uni qokqum Israilning padixahı dəp, uningə hujum kılojili buruldi. Ləkin Yəhoxafat pəryad kətürdi. **33** jəng hərwilirining sədarlıri uning Israilning padixahı əməslikini kərgəndə uni koqlımay, burulup ketip kəlixti. **34** Əmma birəylən kərisiojila bir okya etiwidı, ok Israilning padixahning sawutining mürisidin təwənkı ulıqıdin ötüp təgdi. U hərwikexigə: Hərwinı yandurup meni səptin qıkaroqin; qünki mən yaridar boldum, dedi. **35** U küni jəng baroqanseri kattik boldi. Padixah bolsa Suriyləning udulıda əz jəng hərwisioqa yəlinip ərə turdi. Zəhmidin kəni hərwining tegiqigə ekıp, kəq kirgəndə u öldi. **36** Kün patarda koxun arisida bir kattik sada anglinip: — Hər adəm əz xəhirigə yansun! Hərbiri əz yurtioqa yenip kətsun! — deyildi. **37** Padixah öldi, kixilər uni Samariyəgə elip kəldi; ular padixahni Samariyədə dəpnə kildi. **38** Birsı padixahning hərwisini Samariyəning kəlidə [yuoqanda] (bu kəl pahixə ayallar yuyunıdojan jay idi), Pərwərdigarning eytkən səzi əməlgə axurulup, itlar uning kəninı yalidi. **39** Ahabning baxka ixliri, kılojanlırining həmmisi, jümlidin uning yasiojan «pil qix sariyə» wə bina kılojan həmmə xəhərlər toorruk «Israil padixahlırining tarıh-təzkiriliri» degan kitabta pütülgən əməsmidi? **40** Ahab ata-bowiliri arisida uhlıdi. Andin uning oqlı Ahaziya ornıda padixah

boldi. **41** Asaning oqlı Yəhoxafat Israilning padixahı Ahabning səltəniting tətinqi yilıda Yəhudaqa padixah boldi. **42** Yəhoxafat padixah bolqanda ottuz bəx yaxta idi, u Yerusalemdə yigirmə bəx yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Azubah bolup, u Xilhining kızı idi. **43** U hər ixta atisi Asaning barlık yollirıda yürüp, ulardin qıqmay Pərwərdigarning nəziridə durus bolqanni kilatti. Pəkət «yukiri jaylar»la yokıtilmiojanıdi; halayik yənilə «yukiri jaylar»də kurbanlık kılip huxbuy yakatti. **44** Wə Yəhoxafat bilən Israilning padixahı otturisida tinqlik boldi. **45** Yəhoxafatning baxka ixliri, uning kərsətkən kudriti, kandak jəng kılojanlıri toorısida «Yəhuda padixahlırining tarıh-təzkiriliri» degan kitabta pütülgən əməsmidi? **46** U atisi asaning künliridə zemindin koqlıwetilmigən kəspiy bəqqıwazlarnı zemindin həydəp qıqardı. **47** U waqıtta Edomning padixahı yokı idi, bəki bir waliy həküm sürətti. **48** Yəhoxafat Ofirdin altun elip kelix üqün bir «Tərxix kəmə» ətritini kürdi. Ləkin kemilər həqqərgə baralmıdi; qünki ular Əzion-Gəbərdə urulup wəyran bolqanıdi. **49** U waqıtta Ahabning oqlı Ahaziya Yəhoxafatka: — Mening hizmətkarlırim sening hizmətkarlıring bilən kemilerdə barsun, dedi. Ləkin Yəhoxafat unimidi. **50** Yəhoxafat əz ata-bowiliri arisida uhlıdi wə «Dawutning xəhəri»də ata-bowilirining kəbrısida dəpnə kılındi. Andin oqlı Yəhoram ornıda padixah boldi. **51** Ahabning oqlı Ahaziya Yəhudaning padixahı Yəhoxafatning səltəniting on yəttinqi yilıda Samariyədə Israilning üstidə padixah bolup ikki yil səltənət kildi. **52** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni kılip atisining yolıda wə anisining yolıda yürüp, xundakla Israilni gunahka putlaxturojan Nıbatning oqlı Həroboamning yolıda mandı; **53** u atisi kılojanning həmmisini kılip, Baalning kullukıda bolup, uningə səjdə kılip, Israilning Hudasi Pərwərdigarning oqızıpını kozojıdi.

Padixahlar 2

1 **2** Ahaziya Samariyada turojanda [ordisidiki] balihanining pənjirisidin yikilip qūxūp, kesal bolup kaldi. U hawəqilərnə əwətip ularoʻja: — Əkron xəhīridiki ilah Baal-Zəbubdin mening toqranda, kesilidin saqiyamdu, dəp soranglar, dedi. **3** Lekin Pərwərdigarning Pərixitsi bolsa Tixbilib Iliyaska: — Ornungdin tur, Samariyə padixahining əqliririning aldioʻja berip, ularoʻja: — Israilda Huda yokmu, əkrondiki ilah Baal-Zəbubdin ulor soriojili mangdinglarmu? **4** Xuning uqūn Pərwərdigar hazir mundaq dediki: «Sən qikkən kariwattin qūxəlməysən; sən qoqum əlisən» degin, — dedi. Xuning bilən Iliyas yoloʻja qikti. **5** Hawəqilar padixahning yenioʻja kaytip kaldi; u ulardin: Nemixka yenip kəldinglar, dəp soridi. **6** Ular uningoʻja: — Bir adəm bizga uqrar bizga: — Silərnə əwətkən padixahning yenioʻja kaytip berip uningoʻja: «Pərwərdigar mundaq daydu: — Israilda Huda yokmu, əkrondiki ilah Baal-Zəbubdin ulor soriojili adəmlərnə əwəttimgu? Xuning uqūn sən qikkən kariwattin qūxəlməysən; sən qoqum əlisən!» deglar, — dedi. **7** Padixah ulardin: Silərgə uqrar bu səzlərnə kijoʻlan adəm kandaq adəm ikən? — dəp soridi. **8** Ular uningoʻja: U tiukli, beligə tasma baoljoʻlan adəm ikən, dedi. Padixah; U Tixbilib Iliyas ikən, dedi. **9** Andin padixah bir əllikbexini kol astidiki əllik adimi bilən Iliyasning kəxioʻja mangdurdı; bu kixi Iliyasning kəxioʻja baroʻjanda, mana u bir dəngning üstidə olturatti. U uningoʻja: I Hudaning adimi, padixah seni qūxūp kəlsun! daydu, dedi. **10** Lekin Iliyas əllikbexioʻja: Əgər mən Hudaning adimi bolsam, asmandin ot qūxūp sən bilən əllik adimingni keydūrsun, dəp jawab bərdi. Xuan asmandin ot qūxūp, uning əzi bilən əllik adimini keydūriwətti. **11** Xuning bilən padixah yənə bir əllikbexini uning kol astidiki əllik adimi bilən uning kəxioʻja mangdurdı. U uningoʻja: I Hudaning adimi, padixah eytti: Seni dərhal qūxūp kəlsun! — dedi. **12** Lekin Iliyas əllikbexioʻja: Əgər mən Hudaning adimi bolsam, asmandin ot qūxūp sən bilən əllik adimingni keydūrsun, dəp jawab bərdi. Xuan Hudaning oti asmandin qūxūp uning əzi bilən əllik adimini keydūriwətti. **13** Padixah əmdi uqinqi bir əllikbexini kol astidiki əllik adimi bilən uning kəxioʻja mangdurdı; əllikbexi berip Iliyasning aldioʻja qikip, tizlinip uningoʻja yalwurup: I Hudaning adimi, mening jenim bilən sening bu əllik kuloʻngning janliri nəziringdə əziz bolsun! **14** Dərwəka, asmandin ot qūxūp, ilgiriki ikki əllikbexini ularning kol astidiki əllik adimi bilən keydūriwətti. Lekin hazir mening jenim sening nəziringdə əziz bolsun, dedi. **15** Pərwərdigarning Pərixitsi Iliyaska: Sən qūxūp uning bilən baroʻj; uningdin korqmioʻjin, dedi. U ornidin turup uning bilən qūxūp padixahning kəxioʻja berip **16** padixahka: Pərwərdigar səz kilip: «Israilda wahiy soriojili bolidioʻjan Huda yokmu, əkrondiki ilah Baal-Zəbubdin yol soriojili əqlilərnə əwəttimgu? Xuning uqūn sən qikkən kariwattin qūxəlməysən; sən qoqum əlisən!» daydu, — dedi. **17** Xuning bilən Iliyas degəndə, Pərwərdigarning səzi boyiqə Ahaziya əldi. Uning oʻjli bolmioʻjaqqa, Yəhoram uning ornida padixah boldi. Bu Yəhoxafatning oʻjli, Yəhuda padixahı Yəhoramning

ikkinqi yili idi. **18** Əmdi Ahaziyaning baxka ixliri, uning kijoʻlan əməlliri bolsa, ular «Israil padixahlirining tarihtəzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi?

2 Pərwərdigar Iliyasni qara kuyunda asmanoʻja kətiwətkəqi bolojan waqitda Iliyas bilən Elixa Gilgaldin qikip ketiwatatti. **2** Iliyas Elixaʻja: — Səndin ətünimən, bu yərdə qaloʻjin; chunki Pərwərdigar meni Bəyt-Əlgə mangoʻuzdi. Elixa: Pərwərdigarning hayati bilən, wə sening hayating bilən kəsəm kilimənki, seningdin hərgiz ayrilmaymən! dedi. Xuning bilən ular Bəyt-Əlgə qūxūp kaldi. **3** U waqitda Bəyt-Əldiki pəyoʻjəmbər xagirtliri Elixaning kəxioʻja kelip uningoʻja: Biləmsən, Pərwərdigar bəgün oʻjjangni səndin elip ketidu? — dedi. U: Bilimən; xük turunglar, dedi. **4** Iliyas Elixaʻja: — Səndin ətünimənki, bu yərdə qaloʻjin; chunki Pərwərdigar meni Yerihoʻja mangoʻuzdi. Elixa: Pərwərdigarning hayati bilən, wə sening hayating bilən kəsəm kilimənki, seningdin hərgiz ayrilmaymən, dedi. Xuning bilən ular ikkisi Yerihoʻja bardı. **5** U waqitda Yerihodiki pəyoʻjəmbər xagirtliri Elixaning kəxioʻja kelip uningoʻja: Biləmsən, Pərwərdigar bəgün oʻjjangni səndin elip ketidu? — dedi. U: Bilimən; xük turunglar, dedi. **6** Iliyas Elixaʻja: — Səndin ətünimənki, bu yərdə qaloʻjin; chunki Pərwərdigar meni Iordan dəryasioʻja mangoʻuzdi, dedi. Elixa: Pərwərdigarning hayati bilən, wə sening hayating bilən kəsəm kilimənki, seningdin hərgiz ayrilmaymən, dedi, xuning bilən ular ikkisi mengiwərdi. **7** Əmdi pəyoʻjəmbər xagirtliridin əllik kixi berip, ularning udulida yiraqtin karap turatti. Əmma u ikkiyən Iordan dəryasining boyida tohtap turdi. **8** Iliyas yepinqisini katlap, uning bilən suni uriwidi, su ikkigə belünüp turdi; ular ikkisi kuruk yoldin otti. **9** Ətup bolojandin keyin Iliyas Elixaʻja: Mən səndin ayrilmasta, sening əzūng uqūn məndin nemə tiliking bolsa, dəwərgin, dedi. Elixa: Sening üstūngdə turoʻjan Rohning ikki həssisi üstūngdə kənsun, — dedi. **10** U: Bu tilikinggə erixmək kiyindur; mən səndin elip ketilgən waqtimda, meni kəriup tursang, sanga xundaq berilidu; bolmisa, berilməydu, — dedi. **11** Wə xundaq boldiki, ular səzlixip mangoʻjanda, mana, otluq bir jəng hərwisi bilən otluq atlar namayan boldi; ular ikkisini ayriwətti wə Iliyas qara kuyunda asmanoʻja kətiwətilup kətti. **12** Elixa buni kəriup: I atam, i atam, Israilning jəng hərwisi wə atlik əskərliri! — dəp warqiridi. Andin u uni yənə kəralmıdi. U əz kiyimini tutup, ularni yirtip ikki qarəʻja kiliwətti. **13** Andin u Iliyasning uqisidin qūxūp kijoʻjan yepinqisini yərdin elip, Iordan dəryasining kiroʻjioʻja kaytip kaldi. **14** U Iliyasning üstidin qūxūp qaloʻjan yepinqisi bilən suni urup: «Iliyasning Hudasi Pərwərdigar nədidur?», dedi. Elixa suni xundaq uroʻjanda su ikkigə belündi; Elixa sudin ətup kətti. **15** Yerihodiki pəyoʻjəmbər Xagirtliri karxi kiroʻjaqta turup uni kərdi wə: «Iliyasning rohi Elixaning üstididur» dəp uning aldioʻja berip, bax urup təzim kildi. **16** Ular uningoʻja: Mana sening kəminiliring arisida əllik əzimət bar; ətünimiz, bular oʻjjangni izdigili barsun. Pərwərdigarning Rohi bəlkim uni kətiwətilup taoljarning bir yeridə yaki jiloʻjlarning bir təripidə taxlap koydimiki, dedi. Lekin u: Silər həq adəmnə əwətmənglar, dedi. **17** Əmma ularning uni kistawerixi bilən u hijalət bolup: Adəm əwətinglar,

dedi. Xunga ular əllik kixini əvətti; bular üç kün uni izdidi, lekin heq tapalmidi. **18** Ular Elixaning yenioja kaytip kəlgəndə (u Yeriholda turuwattatti) u ularoja: Mən dərwəxə silərgə «Izdəp barmanglar!» demidimmu? — dedi. **19** Xəhərdiki adəmlər Elixaoja: Ojojam kərgəndək, xəhər əzi obdan jaydidur, lekin su naqar wə tupraq tuojmastur, dedi. **20** U: Yengi bir koza elip kelip, iqiğə tuz koyup, manga beringlar, dedi. Ular uni elip kelip uningojə bərdi. **21** U bulakning bəxioja berip uningojə tuzni tekti wə: Pərwərdigar mundək dəydu: — «Mən bu sularni sakayttim; əmđi ulardin kayta elüm bolmaydu wə yəning tuomasliki bolmaydu» — dedi. **22** Huddi Elixaning eytkən bu səzidək, u su taki bügiüngə kəder pak bolup kəldi. **23** Elixə Yeriholdin qikiq Bəyt-əlgə bardi. U yolda ketip baroqanda, bəzi balilər xəhərdin qikiq uni zanglik kilip: Qikiq kət, i takir bax! Qikiq kət, i takir bax! — dəp wərkiraxti. **24** U burulup ularoja qarap Pərwərdigarning nami bilan ularoja lənat okudi; xuning bilən ormanlikning ikki qixi eyik qikiq, balilərdin kirik ikkini yirtiwətti. **25** U u yərdin ketip, Karməl teojoja berip, u yərdin Samariyəgə yenip bardi.

3 Yəhuda padixahı Yəhoxafatning səltənətinəng on səkkizinci yili, Aħabning oqılı Yəhoram Samariyədə İsrailoja padixahı bolup, on ikki yil səltənət kildi. **2** U əzi Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kilatti, lekin atisi anisi kılolan dərijidə əməs idi. U atisi yasatqan «Baal tüwruki»ni elip taxlıdı. **3** Lekin u İsrailni gunahka putlaxturojan Nibatning oqılı Yəroboamning gunahlırida qing turup, ulardin heq yanmıdı. **4** Moabning padixahı Mexa nəhayiti qong koyqi idi; u İsrailning padixahioja yüz ming koza həm yüz ming qoqkarning yungini olpan kilatti. **5** Əmđi xundək boldiki, Aħab elüp kətkəndin keyin Moabning padixahı İsrailning padixahioja yüz erüdi. **6** U waktta Yəhoram padixahı Samariyədin qikiq həmme İsrailni [jəng üqün] editlıdı. **7** U yənə adəm əwıtip Yəhudaning padixahı Yəhoxafatka həwər berip: Moabning padixahı məndin yüz eridi; Moab bilən sokuxkili qikamsən? — dedi. U: Qikiqan; bizdə məning-sening dəydojan gəp yoxtur, məning həlkim sening həlkingdur, məning atlırim sening atlıringdur, dedi. **8** U yənə: Kaysı yol bilən qıkaylı, dəp sorıdı. Yəhoram: Biz Edom qəlinəng yoli bilən qıkaylı, dəp jawab bərdi. **9** Andin İsrailning padixahı bilən Yəhudaning padixahı Edomning padixahioja koxulup mangdı. Ular yəttə kün aylinip yürüx kılolanđin keyin, koxun wə ular elip kəlgən at-ulaqlaroja su qalmıdı. **10** İsrailning padixahı: Apla! Pərwərdigar biz üç padixahni Moabning kəlioja qüxsun dəp, bir yərgə jəm kılolan ohxaydu, dedi. **11** Lekin Yəhoxafat: Pərwərdigardin yol soriximiz üqün bu yərdə Pərwərdigarning bir pəyojəmbiri yokmu? — dedi. İsrailning padixahıning qakarlıridin biri: İliyasning kəlioja su kuyup bərgən Xafatning oqılı Elixə bu yərdə bar, dedi. **12** Yəhoxafat: Pərwərdigarning səz-kalamı uningda bar, dedi. Xuning bilən İsrailning padixahı bilən Yəhoxafat wə Edomning padixahı uning kəxioja qüxtip bardi. **13** Elixə İsrailning padixahioja: — Məning sening bilən nemə karim! Əz atangning pəyojəmbərliri bilən anangning pəyojəmbərlirining kəxioja barojin, dedi. İsrailning padixahı: Undək demigin; qünki Pərwərdigar bu üç padixahni Moabning

kəlioja tapxurux üqün jəm kılolan ohxaydu, — dedi. **14** Elixə: Mən himzımdə turuwatqan Pərwərdigarning həyatı bilən kəşəm kılıməni, əgər Yəhudaning padixahı Yəhoxafatning hərmıtni kılımojan bolsam, səni kəzge ilmojan yaki sanga qarımiojan bolattım. **15** Lekin əmđi berip bir sazqını manga elip kelinglar, — dedi. Sazqi saz qaloqanda, Pərwərdigarning kəli uning üstigə qüxti. **16** U: Pərwərdigar səz kılıp: «Bu wadining həmme yeriğə ora kolanglar» dedi, — dedi andin yənə: **17** — Qünki Pərwərdigar mundək dəydu: «Silər ya xamal ya yamojur kərmisənglarmu, bu wadi suoja tolup, əzüngə bilən at-ulaqlırlinglar həmmisi su iqişilərgə». **18** Lekin bu Pərwərdigarning nəziridə kikiq ix bolup, u Moabnimu silərnəng kəlliringlearoja tapxurıdu. **19** Silər barlık mustəhəkm xəhərlərnı wə barlık esil xəhərlərnı bəşip etüp, barlık yaxı dəərlərnı kesip taxlar, həmme bulaklarını tindurup, həmme münbət ekinzarlıkni taxlar bilən kərlap harab kılısilərgə» — dedi. **20** Wə atisi ətignəlik kurbanlık sunulojan waktta, mana, su Edom zemini tərəptin ekıp kelip, həmme yərnı suoja toxkuzdı. **21** Əmma Moablarning həmmisi: Padixahlar biz bilən jəng kılajılı qikiptu, dəp angliojan bolup, sawut-kalkən kətürəligüdək qong-kikiq həmmisi qəgrada tizilip səpta turdı. **22** Ular atisi səhərdə kərup karisa, kün nuri ularning udulidiki su üstigə qüxkənidi; künnəng xolisida su ularoja kəndək kəründi. Ular: — **23** Bu kən ikən! Padixahlar uruxup bir-birini kirojan ohxaydu. **1** Moablar! Dərhal oljining üstigə qüxtip bəlixwalaylı! dedi. **24** Lekin ular İsrailning ləxərgəhioja yətkəndə, İsrailar ornidin kərup Moablaroja hujum kılıxi bilən ular bəder kaqti. İsrailar ularni sürüp-tokay kiliwətti. **25** Ular xəhərlərnı wəyran kılıp, hər bir adəm tax elip, həmme münbət ekinzarlıkni tolduruwatküqə tax taxlıdı. Ular həmme bulək-kuduqlarını tindurup, həmme yaxı dəərlərnı kesiwətti. Ular Kir-Hərəsət xəhıridiki taxlardin baxka heq nemini kəldurmıdı. Xu xəhərgə bolsa, saloja atkuqular uningojə qərgiləp hujum kildi. **26** Moabning padixahı jəngning əzigə ziyadə kattik kəlgini kərip əzi bilən yəttə yüz kiliqwazni elip Edomning padixahioja hujum kılıp bəşip etüxkə atlandı; lekin ular bəşip etəlmıdı. **27** Xuning bilən təhtigə warislik kılouqu tunji oqlını elip, sepilning tərpsidə uni kəydürmə kurbanlık kildi. U waktta İsrail Pərwərdigarning kattik kəhrigə uqriojanıdı. Xuning bilən bu üç padixah Moab padixahın ayrılip, hər kaysisi əz yurtioja ketixti.

4 Pəyojəmbər xagırtlıridin birining tul kəlojan hotuni Elixəoja pəryad kılıp: Sening kəlung bolojan məning erim elüptu. Bilisənki, sening kəlung Pərwərdigardin kərkəjan adəm idi. Əmđi kərz igisi məning ikki oqlumni kulluqka alojılı kəldi. **2** Elixə uningdin: Sening üqün nemə kılaj? Dəginə, əyüngdə neməng bar? — dəp sorıdı. U: Dədikəngning əyidə kikiq bir koza maydin baxka heqnərsə yok, — dedi. **3** U: Bərip həmme koxnilirəngdin qəgün-koza, yəni box qəgün-kozilarnı etnə alojin, ular az bolmisun. **4** Andin əzüng bilən oqullirəng əygə kirgin, ixikni yepip həmme qəgün-koziləroja may kaqiləjojin. Toxkanlırını bir qətkə elip koyojin, — dedi. **5** Xuning bilən u u yərdin ayrılip oqullirəni bilən əygə kirip ixikni yaptı. Oqullirəni qəgün-

kozilarni uning aldiyoq elip kalganda, u may quydi. **6** Wə xundak boldiki, qəgün-kozilarning həmmisi toloqanda u oqliyoq: Yəna bir koza elip kəl, dedi. Əmma oqli: Əmdī koza qəlmidi, dedi. U waqqatda may tohtap qəldi. **7** Əmdī u berip Hudaning adimigə həwər yətküzdi. U: Berip mayni setiwət, kərzingni tügətkin; andin qəloqan pul bilən əzūng wə oqulliringning jenini bekinglar, dedi. **8** Bir küni Elixə Xunəm xəhriyə bardi. U yərdə bir bay ayal bar idi wə u uni əz əyidə tamakka tutup qəldi. Xuningdin keyin hərkaqan u yərdin ətūp mangsa, u uning əyigə kirip oqizalinatti. **9** Bir küni u əz erigə: Bu yərdin daim ətidiyoqan xixi Hudaning bir mukəddəs adimi ikənlikini bilip yəttim. **10** Biz əgzidə uningoya bir kixikrək əy salayli. Uningoya əydə kariwat, xirə, orunduk wə qiraqdan təyyarlap berəyli; wə xundak bolsunki, u qaqlanla yenimizyoqə kəlsə xu əydə tursun, — dedi. **11** Əmdī pəyoqəmbər bir küni u yərgə kəlgəndə, xu balihaniyoqə kirip yetip qəldi. **12** U əz hizmətkari Gəhəziyoqə: Sən u Xunəmlik ayalni qəkiroqin, dedi. U uni qəkiroqanda, ayal uning qəxiyoqə kəldi. **13** Pəyoqəmbər hizmətkariyoqə: Sən uningoya: «Sili bizning qəmimizni yəp muxundak əzlini kəp awarə qildila; mən sili tūqün nemə kilip berəy? Padixahka yaki qoxun sərdariyoqə birə tələpirlini yətküzəyumu?» — degin, dedi. Ayal buningoya jawab berip: — Mən əz həlkim arisida yaxawətimən, boldi! dedi. **14** Əmdī Elixə Gəhəzidin, uningoya nemə kilip berix kerək? — dəp soridi. Gəhəzi: Uning oqul balisi yok ikan, wə erimu kerə ikan, dedi. **15** U: Uni qəkiroqin, dedi. Ayalni qəkirowidi, ayal ixikkə kelip turdi. **16** Pəyoqəmbər uningoya: Kelər yili təhminən muxu waqqatda kuqaqlirida bir oqulliri bolidu, dedi. U: Yək, i oqojam! I Hudaning adimi, dedikgə yəloqan eytmioqin, dedi. **17** Əmdī Elixə uningoya degəndək u ayal həmilədar bolup, ikkinji yili bekitilgən waqqatda oqul tuşdi. **18** Bala əstūp qonq boldi. Bir küni xundak boldiki, u atisi bar yərgə, ormiqilarning qəxiyoqə qikip kətti. **19** U atisiyoqə: Way bexim, way bexim, dəp wəysidi. U hizmətkariyoqə, uni anising qəxiyoqə elip baroqin, dedi. **20** U uni kətürüp anising yəniyoqə aqirip koydi. Bala anising etikidə qūxkiqə olturdi, andin əlūp qəldi. **21** Andin anisi qikip, uni Hudaning adimining əyidiki kariwatka yətküzup qoyup, ixikni yərip qikip kətti. **22** U erini qəkiroqin uningoya: Oqulamlardin birini manduroqin, u bir əxəkn elip kəlsun; mən uni qapturup, Hudaning adimining qəxiyoqə dərhal berip kələy, dedi. **23** Eri uningoya: Nemixka uning qəxiyoqə bəgün barisan? Bəgün ya yəngi ay ya xabat küni bolmisa, dedi. Ayal uningoya, Həmmə ix tinqlik — dedi. **24** U əxəkn toktup oqulaniyoqə: Ittik həydəp mang; mən demigūqə tohtimioqin, dedi. **25** Xuning bilən u Karməl təoqəyoqə berip Hudaning adimi aldiyoqə kəldi. Wə xundak boldiki, Hudaning adimi uni yiraqinla kərip əz hizmətkari Gəhəziyoqə: Mana Xunəmlik ayal kəliwətidu; **26** Sən uning aldiyoqə yūgürüp berip uningdin: Sili tinqlikmu? Ərliri tinqlikmu? Baliliri tinqlikmu?» — dəp sorioqin, dedi. — Həmmə ix tinqlik, dəp eytti ayal. **27** Əmdī taqka qikip Hudaning adimining qəxiyoqə kəlgəndə, u uning putlirini kuqaqlidi. Gəhəzi uning yəniyoqə berip uni ittiriwətməqci boldi; ləkin Hudaning adimi: — Uni əz ihtiyariyoqə qoyoqin; qūnkı uning kəngli intayin sunuq wə Pərwərdigar bu ixni manga deməy yoxuruqtu, dedi. **28**

Ayal: Mən oqojamdin bir oqul tilidimmu? Manga yəloqan səz qilmioqin, dəp səndin ətūnmidimmu? — dedi. **29** Pəyoqəmbər Gəhəziyoqə: — Bəlingin qing baqolap, mening həsamni elip mangoqin. Birsigə uqrisang, uningoya salam qilmioqin, birsı sanga salam qilsa, sən uningoya jawab bərmigin. Mening həsamni balining yūzīgə qoyoqin, dedi. **30** Balining anisi: Pərwərdigarning həyati bilən wə sening həyatıng bilən qəsam qilimənkı, səndin ayrılmaymən, dedi. Elixə ornidin turup uning kəyindin əgəxti. **31** Gəhəzi ulardin burun berip həsisini balining yūzīgə qoyoqanidi. Əmma həq awaz yaki tiwix qikmidi. Xuning bilən u yenip Elixaning aldiyoqə berip uningoya: Bala oyoqanmıdi, dedi. **32** Elixə əyigə kelip karisa, mana, bala uning kariwitida əlūk yatatti. **33** U bala bilən əzini ayrim kaldurup, ixikni yepiwetip Pərwərdigaroya dua qildi. **34** Andin u kariwatka qikip balining üstigə əzini qoyup aozini uning aozioqə, kəzlini uning kəzligigə, qollirini uning qollirioqə yekip yatti. Xuning bilən balining bədinı issixka baxlıdi. **35** U qūxūp əyidə u yak-bu yakka mengip andin yənə kariwatka qikip yənə balining üstigə egildi. U waqqatda bala yəttə qətim qūxkürdi, andin kəzlini aqti. **36** Pəyoqəmbər Gəhəzi uni qəkiroqin uningoya: Xunəmlik ayalni qəkiroqin, dedi. U uni qəkiroqin koydi. U Elixaning yəniyoqə kəlgəndə. U uningoya: Oqullirini kətürüp alsila, dedi. **37** U əyigə kiripla uning ayioqı aldiyoqə yikilip dūm yatti, bəxi yərgə təgkūdək təzim qildi. Andin əz oqilni kətürüp qikip kətti. **38** Elixə Gilgəloqə yenip bardi. Xu qaşda yurttə aqarqilik bolənoqin. Pəyoqəmbərləning xagirtliri Elixaning yenida olturoqanda u əz hizmətkariyoqə: Sən qonq kəzanni esip pəyoqəmbərləning xagirtliriyoqə xorpa pixurup bərgin, dedi. **39** Ulardin birsı otyax tərgili dalaqə qikip yawa qapak pelikini tepip, uningdin yawa qapak üzūp etikini taldurup kelip, toqrap kəzənoqə saldi; qūnkı ular bularning ziyanlik ikənlikini bilməytti. **40** Andin ular yənglar dəp adəmlərgə usup bərdi. Ləkin ular tamakni yegili baxlıyoqanda: I Hudaning adimi, kəzanda əlūm bar, dəp warkiraxti. Həqkim uningdin yeyəlmidi. **41** Elixə: Azrakqina un elip kəlinglar, dedi. U xuni kəzənoqə taxlap: Həlkəkə usup bərgin, yesun, dedi. Wə mana, kəzanda həq zəhər qəlmidi. **42** Əmdī Baal-Xalixahdin bir adəm kelip, Hudaning adimigə arpa həsulining tunji mewisidin ax-nan, yani yigirmə arpa nanni wə bir halta kək baxni elip kəliwidi, u: Həlkəkə yegili aldiyoqə qoyoqin, dedi. **43** Uning hizmətkari: Xuni bir yūz adəmning aldidə qəndək qoyalaymən? dedi. Elixə: Həlkəkə yegili bərgin; qūnkı Pərwərdigar mundaq dəydu: Ular yəydu wə uningdin exip kəlidu, dedi. **44** Xuning bilən u xuni ularning aldidə koydi; ular yedi wə dəl Pərwərdigarning deginidək, uningdin exip qəldi.

5 Suriyə padixəhining qoxun sərdari Naaman əz oqojisining aldidə tolimu kədirləndi wə izzətləndi, qūnkı Pərwərdigar uning kəli arqilik Suriyəgə nusrətlər bərgənidi. U batur jəngqi boləqini bilən, ləkin mahaw kəsiligə giriptar bolup qəloqanidi. **2** Əmdī Suriylər top-top bolup, buləngqilikka qikip Israildin bir kixik kizni tutup kəlgənidi; bu kiz Naamanning ayalining hizmitini qilatti. **3** U hanimoqə: Kaxki, mening oqojam Samariyədiki pəyoqəmbərləning qəxida bolsidi! U uni mahaw kəsilidin saqaytatti, dedi. **4** Naaman berip

hojisiyo: — Israilning yurtidin bolqan kiyik kiz mundak-mundak eytti, dedi. **5** Suriya padixahi: Yahxi! Sen barojin, men Israilning padixahioja bir maktup awotiman, dedi. Naaman on talant kumtux bilan alta ming xakel altun wa ham on kixilik kiyimni elip Israiloja bardi. **6** U maktupni Israilning padixahioja apirip tapxurup bardi. Maktupta: — «Bu maktup sangayotkanda bilgaysenki, men ez hizmatkarim Naamanni sening kexingojamangurdurdim. Sen uni mahaw kesilidin sakaytkaysen», dap putulgenedi. **7** Israilning padixahi hatni okup bolup, ez kiyimlirini yirtip-yirtiwatti wa: — Men Hudamu? Kixini olturup ham tiriduralaymenmu? Nemixka u kixi: — Bu adamni mahaw kesilidin sakaytkin, dap hawalakilidu? Keni, oylinip korunglar, u darwaka men bilan jang kilojili bahana izdaydu, dedi. **8** Wa xundak boldiki, Hudaning adimi Elix Israilning padixahining ez kiyimlirini yirtkini angliojanda, padixahka adem awitip: Nemixka ez kiyimliringni yirtting? U kixi hazir bu yerga kalsun, andin u Israilda bir payojambor bar ikon dap bilidu, dedi. **9** Naaman atlari wa jang harwisi bilan kelip, Elixaning oyining itiki aldida tohtidi. **10** Elix bir hawarqini mangdurup Naamanoja: — Berip Iordan daryasida yatta ketim yuyunup kalgin; xundak kilsang deliring asligakelip pakiz bolisen, dedi. **11** Lekin Naaman aqqiklinip yenip kelip: — Mana, u qokum qikip, mening bilan kerixidu, ora turup Hudasi Pervardigarning namioja nida kilip, [yara] jayning ustida kolini silkip, mahaw kesilini sakaytidu, dap oylap kalgenedim. **12** Demaxkning daryaliri, yoni Abarna bilan Farpar [daryasining suliri] Israilning hamma suliridin yahxi amasmu? Men ularda yuyunsam pakiz bolmamdim? — dedi. U kattik ojazepinip burulup yoloja qikti. **13** Lekin uning hizmatkarliri uning kexioja berip: — I atam, agar payojambor siliga eqir bir ixni tapilojan bolsa, kilmasmidila? Undak bolqan yerdä, u siliga suoja quxup yuyunup, pakiz bolisila, degen bolsa xundak kilmamla? — deyixti. **14** Xunga u quxup, Hudaning adimining seziga binaen Iordan daryasida yatta ketim qemtildi. Xuning bilan uning eti paklinip, kiyik balining etidak bolup sakaydi. **15** Xuning bilan u barlik hamrahiliri bilan Hudaning adimining kexioja kaytip kelip, uning aldida turup: — Mana amdi putkul yer yuzida Israildin baxka yerdä Huda yok ikon, dap bilip yattim; amdi hazir, ez kaminangdin bir sowojatni qobul kilojin, dedi. **16** Lekin Elix: Men hizmitida turuwatqan Pervardigarning hayati bilan kasam kilimanki, heq nemini qobul kilmasmen, dedi. [Naaman] tola qing turuwalsimu, heq qobul kilmidi. **17** Andin Naaman mundak dedi: — Agar qobul kilmisang, kaminangge topidin ikki keqir yuk berilsun; qunki kaminang bundin keyin Pervardigardin baxka heqqandak ilahlaroja keydurmä kurbanlik yaki inaklik kurbanlikini kaltumaydu. **18** Lekin Pervardigar kaminangning xu bir ixni kaqurum kilojay: ojojanning ezi Rimmonning buthanisioja sejda kilmak uqun kirganda, mening kolumoja yelensä men Rimmonning buthanisida tiz püksäm, muxu amalsiz tiz pükkinim uqun Pervardigar men kaminangni kaqurgay, dedi. **19** Elix uningojay: — Sen aman-hatirjamlitka ketkin, dedi. U uningdin ayrilip azojina yol mangdi. **20** Lekin Hudaning adimi Elixaning hizmatkari Gahazi konglida:

— Mana, u Suriyalik Naaman elip kalgan nersiliridin ojojam heqnemini almay, uni bikar katkuzuwetiptu. Lekin Pervardigarining hayati bilan kasam kilimanki, men uning kəynidin yuguturup berip, uningdin azrak bir nersä alay, dap oyildi. **21** Xuni dap Gahazi Naamanning kəynidin bardi. Naaman bir kimning kəynidin yuguturup keliwatkinini kerup, harwisidin quxup uning aldioja berip: Hammä ix tinqlikmu? — dap soridi. **22** U: — Tinqlik, — dedi, — ämma ojojam meni mangdurup: Mana amdi Əfräim taqlikidin payojamborlarning xagirtliridin ikki yigit keximoja kaldi. Bularoja bir talant kumtux bilan ikki kixilik kiyim bersila, dap eytti, — dedi. **23** Naaman: — Ikki talant kumtuxni qobul kilojin, dap uni zorlap ikki talant kumtuxni ikki haltioja qegip, ikki kixilik kiyimni qikirip bardi. Bularni Naaman oqulamiridin ikki yigitka yudkuzdi; ular Gahazining aldida bularni ketitup mangdi. **24** U turojan dengge yotkanda bularni ularning kolliridin elip eyig tikip koydi; andin bu adamlarni katkuzuwatti. **25** Andin u ojojisining aldioja kirip turdi. Elix uningdin: — I Gahazi, negä berip kalding? — dap soridi. U jawab berip: Qulung heqyergä barmidi, — dedi. **26** Elix uningojay: — Molum bir kixi harwisidin quxup, kəynige yenip, sening aldingoja kalganda, mening rohäm xu qaqda sening bilan birgä barojan amasmu? Bu kixilar kumtux bilan kiyim, zaytun baqliri bilan uzumzarlar, koy bilan kala, malaylar bilan kenizaklarni qobul kilidiojan waqitmu? **27** Lekin hazir Naamanning mahaw kesili sangä ham nasinggä manggiugä qaplixidu, — dedi. Xuning bilan u Elixaning kexidin qikkanda kardak ak bolup kaldi.

6 Payojamborlarning xagirtliri Elixoja: — Mana bizgä sening aldingda turuwatqan yerimiz tar kaldi. **2** Iordan daryasining boyioja berip, hərbirimiz birdin yaojaq elip, xu yerdä turidiojanoja bir turaloju ey yasayli, — dedi. — Beringlar, dap jawab bardi u. **3** Ularning biri yonä: — Iltipat kilip kaminiliring bilan birgä barojin, dedi. U: — Billä baray, dedi. **4** U ular bilan mangdi. Ular Iordan daryasioja berip, dəräh kesixkä baxlidi. **5** Lekin ularning biri dəräh kesiwatqanda paltining bexi suoja quxup kattı. U warkirap: — Way ojojam, bu etnä alojan palta idi, dedi. **6** Hudaning adimi: Negä quxti, dap soridi. U quxkən yərni kərsitip bardi. U bir xahni kesip, uni suoja taxliwidi. Paltining bexi laylap qikti. **7** U: Uni kolungoja alojin, dewidi, u kixi kolini uzutup uni tutuwaldi. **8** Suriyoning padixahi Israil bilan jang kiliwatatti. U ez hizmatkarliri bilan maslihetlixip, palanqi-pokunqi yerdä bargah tikimän, dap bekitatti. **9** Hudaning adimi Israilning padixahioja hawar awitip: — Sen palanqi-pokunqi yergä berixtin ehtiyat kilojin, qunki Suriylar u yergä quxmaki, dedi. **10** U waqitlarda Israilning padixahi Hudaning adimi oziga kersatken jayoja adem awetip u yordiki adamlirigä ehtiyat kilixni agahlاندurdi. Bunday ix birkanqə ketim boldi. **11** Buning sawəbidin Suriyoning padixahi konglida kattik aqqiklinip, ez hizmatkarlirini qakirip ulardin: — Arimzidin kimning Israilning padixahi tərpidä turidiojanlikini manga kersitip bərməmsilər?! — dap soridi. **12** Lekin hizmatkarlirining biri: — I ojojam padixah undak amäs; bəlki Israilda turidiojan Elixä degen payojambor sən yatqan hujrangda kilojan

sözliringni Israil padixahioqya eytip beridu, — dedi. **13** U: Berip uning nadë ikönlikini paylap kelingar, män adöm mangdurup uni tutup kelay, dedi. Ular: — U Dotan xähiridë ikon, döp hawör kildi. **14** Xuning bilön u xu yörgë atliqlar, jöng härwiliri wë zor bir köxunni mangdardi. Ular keqisi yetip kelip xähärni korxiwaldi. **15** Hudaning adimiging maliyi sähärdä turup qiksä, mana, bir atliqlar wë jöng härwiliri köxuni xähärni korxiwalöjanidi. Malay uningöja: Apla, i öojam, kändak kilarmiz? — dedi. **16** Lekin u: Korqmiojin; mana biz bilön birgë bolöjanlar ular bilön birgë bolöjanlardin köptur, dedi. **17** Ämdi Elixä dua kilip: I Pärwärdigar, malayimning közlorini köräläydoqan kilip aqkaysän, dedi. U wakitta Pärwärdigar yigütning közlorini aqti wë u äyni ähwalni kördi; mana, pütkül taöj Elixani qeridöp turöjan yalkunluk at wë jöng härwiliri bilön tolojanidi. **18** Suriylär qüxüp u täröpkä kalgändä, Elixä Pärwärdigaröja dua kilip: Bu hökni korluk bilön uröjin, dedi. Xuning bilön U Elixaning tiliki boyiqä ularni korluk bilön urdi. **19** Elixä ularöja: Bu [silär izdigän] yol ämäs wë [silär izdigän] xähär ämäs; mening köynimdin ägixinglar, silärni silär izdigän adömmning këxiöja baxlap baray, döp ularni Samariyögä baxlap bardı. **20** Wë xundak boldiki, ular Samariyögä kirgändä Elixä: I Pärwärdigar, ularning közlorini köräläydoqan kilip aqkaysän, dedi. Pärwärdigar ularning közlorini aqti; wë mana, ular Samariyöning otturisida turatti. **21** Israilning padixahı ularni kergändä Elixadin: I atam, ularni öltürüwetäyümu? Ular ni öltürüwetäyümu? döp soridi. **22** U: — Sän ularni öltürmë; hättä özüng kilip wë ökyaying bilön äsir kilöjanliringni öltürmäydoqan yärdä, bularni öltürüxkä bolamti? Äksiqa, ularning aldioqya nan, su köyojin; xuning bilön ular yöp-iqip öz öjojisiöja yenip kötsun, dedi. **23** Xundak kilip, u ularöja qong ziyapöt bärđi; ular yöp-iqip bolöqandin keyin, andin ularni yolöja saldi. Ular öjojisining yenioqya kaytti. Xuningdin keyin Suriyädin bulangqilar xaykiliri Israilning zeminiöja kayta besip kirimdi. **24** Keyin xundak boldiki, Suriyöning padixahı Bän-Hädad pütkül köxunini yioqip Samariyani muhasirigä aldi. **25** Xuning bilön Samariyädä zor aqarqilik boldi. Ular uni xunqä uzun qamal kildiki, bir exäk bexi säksän xökäl kümüxkä, wë köptär mayiöining bir qinisining tättin biri bax xökäl kümüxkä yaraytti. **26** Israilning padixahı sepilning üstidin ötkändä, bir ayal uningöja: I öojam padixah, yärdäm bərginäl döp pəryad kötürđi. **27** U: Ägär Pärwärdigar sanga yärdäm bərmisə, män sanga kəndak yərdəm kilay? Ya hamandin ya üzüm kəlqikidin yərdəm tepilamdu?, — dedi. **28** Padixah ämdi uningdin yönə: Nemə dərđing bar? döp soridi. U: Mana bu hotun manga: Ooqlungni bərgin, biz uni bügün yəyli. Ätə bolsa mening ooqlumni yaymiz, dedi. **29** U wakitta biz mening ooqlumni kaynitip pixurup yeduk, ätisä män uningöja: Ämdi sən ooqlungni bərgin, uni yəyli desəm, u ez ooqlini yoxurup köydi, — dedi. **30** Padixah ayalning sözini anglap kiyimlirini yirtip-yirtiwätti. U sepilda ketiwatkəndä, hölk uning kiyimining iqigə, yəni etigə bəz kiygənlikini körüp kəldi. **31** [Padixah]: — Ägär Xafatning öjli Elixaning bexi bügün tenidä kəlsä, Huda mening beximini alsun wë uningdinmu artuk jazalisun! — dedi. **32** Ämma Elixä öz eyidä olturatti; aqsakallarmu

uning bilön billä olturoqanidi. Padixah uning aldioqya bir adömmni mangduroqanidi. Lekin u hawörqi u yörgë yetip barmayla, Elixä aqsakallaröja: — Mana bu jallatning balisining beximini aloqili adöm mangduroqanlikini kördünglarmu? Ämdi hawörqi kəlgändä ixikni qing taqap iqidin tiriwelinglar. Mana uning köynidin kəlgän öjojisining kədimiging awazi angliniwatmamdu? — dedi. **33** U ular bilön selixiwatqəndä, mana hawörqi uning këxiöja qüxüp kelip: «Padixah: «Mana bu balayı' apətning özi Pärwärdigar tərpidin kəldi; män zadı nemə döp Pärwärdigaröja yönə ümid baöqliyalarmən?» daydu, dedi.

7 Elixä: Pärwärdigarning sözini anglanglar! Pärwärdigar mundak daydu: — Ätə muxu wakittlarda Samariyöning dərwasisida bir halta aq un bir xökälgä wë ikki halta arpa bir xökälgä setilidu, — dedi. **2** Ämma padixah belikini tutup mangoqan köxun ämaldari bolsa, Hudaning adimigə: Mana, hättä Pärwärdigar asmanoqya tünglük aqsimu, undak ixning boluxi xuninginmu?! dedi. U: — Sän ez közüng bilön körisän, lekin xuningdin yemäysən, dedi. **3** Ämdi dərwasizing tüwidä tət mahaw kesili bar adöm olturatti. Ular bir-birigə: Nemə üqün muxu yərdä ölümmi kütüp olturimiz? **4** Xähərgə kirəyli desək, xähərdä aqarqilik bolöqaqka, u yərdä ölimiz; bu yərdä oltursakmu ölimiz. Köpür Suriyləning ləxkərgahioqya ketayli. Ular bizni ayisa tirik qalimiz; bizni öltürəyli desə ölimiz, halas, — deyixti. **5** Xuni döp ular kəqkürun Suriyləning ləxkərgahioqya baröjli köpti. Ləxkərgahining këxiöja yetip kəlgändä, mana həq kixi yök idi. **6** Qünki Pärwärdigar Suriyləning ləxkərgahioqya jəng härwiliri, atlar wë zor qong köxunning sadasini anglatqanidi. Xuni anglap ular bir-birigə: Mana, Israilning padixahı bixäk Hittiylarning padixahlorini wë Misirliklarning padixahlorini üstimizgə hujum kilöjli yalliwaptu, deyixti; **7** kəqkürun közojlip qedirlorini, at bilön exaklorini taxlap ləxkərgahni xu peti köyüp, ez janlorini kutkuzux üqün bədər kaqkanidi. **8** Mahaw kesili bar adəmlər ləxkərgahning yenioqya kelip, bir qediroqya kirip, yöp-iqip uningdin kümüx bilön altunni wë kiyimlärni elip yoxurup köyuxti. Andin ular yenip kelip, yönə bir qediroqya kirip u yärdiki oljinimu elip yoxurup köyuxti. **9** Andin ular bir-birigə: Bizning bundak kilöjinimiz durus ämäs. Bügün kutluk hawər bar kündür, lekin biz tinmay turuwatimiz. Sähərgiqə qalsak bu yamanlik beximizöja qüxidu. Uning üqün ämdi berip padixahning ordisidikilərgə bu hawərni yөtküzəyli, dedi. **10** Xuning bilön ular berip xähərnning dərwasisidiki pasibanlarni qakirip ularöja: Biz Suriyləning ləxkərgahioqya qiksak, mana həqkim yök ikön, hättä adömmning xəpəsimu yökür; bəlkı atlar baöqləklık, exaklär baöqlaklı bolup, qedirlar əyni peti turidu, dedi. **11** Dərwasidiki pasibanlar xu hawərni towap elan kilip, padixahning ordisioqya hawər yөtküzdi. **12** Padixah keqisi köpür hizmətkarlorioqya: — Mən Suriyləning bizgə nemə kilmaqçı bolöjini silərgə döp bəyə. Ular bizning aqarqilikta kalöjnimizni bilip, ləxkərgahdin qikip dalada məkünüwelip: — Israilar xähərdin qiksä, biz ularni tirik tutup, andin xähərgə kiräləymiz, deyixkən gəp, dedi. **13** Hizmətkarloridin biri jawab berip: — Birnəqqə kixini xähərdä kalöjan atlardin

bəxni elip (ularning aqiwiti bu yərdə qaloqan Israilning barlik kixiliriningkidin, hətta halak bolojanlarningkidin bəttar bolmaydu), ularni kərip kelixkə əwətayli, dedi. **14** Xuning bilan ular ikki jəng hərwişi bilan ularoqə katidioqan atlarni təyyar kildi. Padixah ularni Suriylərnin qoxunining kəynidin əwətip: — Berip əhwalni kərip kelinglar, dəp buyrudi. **15** Bular ularning izidin Iordan dəryasioqə qooqlar bardi; wə mana, pütkül yol boyi Suriylər aldirap qaqqanda taxliwətkən kiyim-keqə wə hərhil əswab-üskünilər bilən toloqanidi. Əqlilər yenip kelip padixahqa xuni həwər kildi. **16** U waqıtta həlk qikip Suriylərnin ləxkərgəhədin oljilarni talidi; xuning bilən Pərwərdigarning eytkən səzidək, bir halta aq un bir xəkəlgə, ikki halta arpa bir xəkəlgə setildi. **17** Əmđi padixah bilikini tutup mangoqan həliki əməldarni dərwezini baxquruxka təyinləp qoyoqanidi. Əmđi halayik dərwezidin [etilip qikkənda] uni dəssəp-qəyliwətti wə xuning bilən u əldi. Bu ix padixah Hudaning adimini tutmaqci bolup, uning aldioqə baroqanda, dəl Elixə eytkəndək boldi. **18** Xuning bilən Hudaning adimi padixahqa eytkən xu səz əməlgə axuruldi: «Ətə muxu waqıtlarda Samariyənin dərwezisida ikki halta arpa bir xəkəlgə wə bir halta aq un bir xəkəlgə setilidu». **19** Əmma həliki əməldar Hudaning adimigə: — «Mana, hətta Pərwərdigar asmanoqə tūnglük aqsimu, undək bir ixning boluxi mumkinmu?!» degənididi. U: — «Sən əz kəzüng bilən kərisən, ləkin xuningdin yeməysən», degənididi. **20** Uningoqə həm dəl xundək boldi; qünki həlk uni dərwezida dəssəp əltürgənidi.

8 Elixə əzi ooqlini tirildürgən ayaloqə nəsihət kilip: — Sən wə əz eydikiliring bilən berip, kəyərdə olturoqudak jay tapsang, u yərdə turoqin; qünki Pərwərdigar: — Aqarqilik bolsun, dəp bekitti. Bu aqarqilik zeminda yəttə yiləqə tūgiməydu, dedi. **2** Xuning bilən u ayal Hudaning adimi eytkəndək əz eydikiliri bilən berip, Filistiylərnin yurtida yəttə yiləqə turdi. **3** Wə xundək boldiki, yəttə yil otkanda, ayal Filistiylərnin yurtidin yenip kəldi; u padixahın əyi bilən zeminini əzigə qayturup berixni iltimas kiləqili bardi. **4** Xu waqıtta padixah Hudaning adimining hizmətkari Gəhəzi bilən səzlixip uningə: — Elixə kiləqan həmmə uluq əməllərnə manga bayan kilip bərgin, dəwatatti. **5** Wə xundək boldiki, u padixahqa Elixəning kəndək kilip bir əlükni tirildürgənlikini dəp beriwatkənda, Elixə ooqlini tirildürgən xu ayal padixahın əz əyi wə zeminini kayturup berixni iltimas kiləqili kəldi. Gəhəzi: — I padixah oqojam, mana, bular mən eytkən ayal wə Elixə əlümədin tirildürgən ooqli dəl xu, dedi. **6** Padixah ayaldin soriwidi, u xu wəqəni uningə dəp bərdi. Xuning bilən padixah bir aqwatni bəlgiləp: — Uning həmmə təəllukatlırini yandurup bərgin wə xuningdək əz yurtidin kətkən kündin tartip bu waqıtkiqə yeridin qikkən hösulning barlik kirimini uningə bərgin, dedi. **7** Əmđi Elixə Suriyənin padixahi Bən-Hədad kəsəl yatqinida Dəməxkə kəldi. Padixahqa: Hudaning adimi bu yərgə kəldi, dəp həwər berildi. **8** Padixah Həzəlgə: — Əzüng bir sowoqə elip, Hudaning adimining aldioqə berip uning bilən kərixüp, u arklilik Pərwərdigardin mening toqramda: «U bu kəsəldin saqiyamdu, saqaymaydu»

dəp sorioqin, — dedi. **9** Xuning bilən Həzəəl uning bilən kərixüxkə bardi. U əzi bilən Dəməxktiki hərhil esil mallardin kirik təgə sowoqə elip, uning aldioqə berip: «Ooqlung Suriyənin padixahi Bən-Hədad mənə əwətip, bu kəsəldin saqiyəmənmu, saqaymaymənmu?» dəp soraydu, — dedi. **10** Elixə uningə: — Berip uningə: — Qoqum saqiyəsən, dəp eytkin. Ləkin Pərwərdigar manga kəndəklə bolmisun u qoqum əlidu, dəp wəhiy kildi, dedi. **11** Hudaning adimi taki Həzəəl hijil bolup kətküqə uningə tikilip qarap turdi, andin Hudaning adimi yioqlaxka baxlıdi. **12** Həzəəl: — Oqojam nemixka yioqlayla! dəp soridi. U: — Mən sening Israilaroqə kilidioqan yaman ixlirini bilman; qünki sən ularning qoroqanlırini kəydürtüp, yigitlırini kiliq bilən əltürtüp, uxxək balilirini qərip taxlap, həmilidar ayallirining kərnini yeriwetisən, dedi. **13** Həzəəl: — Mənki ittək bir kulung nemə idim, undək uluq ixlarni kiləlamtim? Elixə: — Pərwərdigar manga sening Suriyənin padixahi bolidioqanlığın mələm kildi, dedi. **14** U Elixəning kəxidin qikip oqojisining yenioqə bardi. Bən-Hədad uningdin: — Elixə sanga nemə dedi, dəp soridi. U: — U manga silining toqırlirida, qoqum saqiydu, dəp eytti, dedi. **15** Ətisi Həzəəl bir parqə bəzni elip, soqə qilap padixahning yəzini ətti. Xuning bilən u əldi; wə Həzəəl uning ornida padixah boldi. **16** Israilning padixahi, Aqəbning ooqli Yorəmnin səltənətinin bəxinqi yilida, Yəhəxəfat tehi Yəhədaning padixahi waqıtta, Yəhəxəfatning ooqli Yəhorəmnin Yəhədaning padixahi boldi. **17** U padixah boləqanda ottuz ikki yaxta bolup, Yerusəlemdə səkkiz yil səltənət kildi. **18** U Aqəbning jəməti kiləqəndək Israil padixahlırining yolida yürdi (qünki uning ayali Aqəbning kizi idi); u Pərwərdigarning nəzirədi rəzil boləqanni kildi. **19** Ləkin Pərwərdigar Dawutka: — Sening bilən ooqluringə «mənggü əqməydioqan qiraq» berimən degən wədisi tūpəyıldin u Yəhədanı harab kilixni halimidi. **20** Uning künliridə Edom Yəhədaning idarə kilixioqə isyan kətürüp, azad bolup əz aldioqə bir padixahlik tiklidi. **21** Xuning bilən Yorəmnin həmmə jəng hərwiliri bilən yoloqə qikip Zair xəhərigə ətti. U keqisi ornidin turup, əzini wə jəng hərwilirining sərdarlırini qorxiwaləqan Edomlarəqə hujum kilip, ularni məoqlup kildi; ləkin ahirida [Yəhəda] ləxkərləri əz əylirigə keqip kətti. **22** Xuning bilən Edomlar Yəhədaning həkümrənlikədin bügüngiqə azad boldi. U waqıtta Libnəhmu isyan kətürüp azad boldi. **23** Əmđi Yorəmnin bəxka ixliri həm kiləqanlırining həmmisi bolsa «Yəhəda padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabə pütülgən əməsmidi? **24** Yorəmnin əz ata-bowiliri arisida uhlidi wə «Dawutning xəhəri»də ata-bowilirining yenida dəpnə kilindi. Ooqli Aqəziyə uning ornida padixah boldi. **25** Israilning padixahi, Aqəbning ooqli Yorəmnin səltənətinin on ikkinqi yili, Yəhəda padixahi Yəhorəmnin ooqli Aqəziyə Yəhədaqə padixah boldi. **26** Aqəziyə padixah boləqanda yigirmə ikki yaxta bolup, Yerusəlemdə bir yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Atəliyə idi; u Israil padixahi Omrinin kizi idi. **27** [Aqəziyə] Aqəbning jəmətinin yolida yürüp Aqəbning jəməti kiləqəndək, Hudaning nəzirədi rəzil boləqanni kildi; qünki u Aqəbning küy'ooqli bolup uningə həmjəmət idi. **28** Aqəbning ooqli

Yoram Suriyoning padixahi Hazael bilan Gileadtiki Ramotqa sokuxkanda Ahaziya uningoha hëmdëmlixip sokuxka qikkànidi. Suriylar Yoramni zëhmlëndürdi. **29** Yoram padixah Ramahda Suriyë padixahi Hazael bilan sokuxkanda Suriylërdin yegën zëhmini dawalitix üqün, Yizrëlgë yenip keldi. Ahabning oqpli Yoram kesäl bolojaqqa, Yëhudaning padixahi, Yëhoramning oqpli Ahaziya uni yoklojli Yizrëlgimu bardi.

9 Elixa pëyojëmber pëyojëmberlërnin xagirtliridin birini qakirip, uningoha: — «Belingni baqlap bu may qaqsini kolungoha elip, Gileadtiki Ramotqa barojin. **2** U yergë barojanda Nimxining nëwrisi, Yëhoxafatning oqpli Yëhuni tepip, eyigë kirip, uni öz buradërliri arisidin ornidin turojuzup, iqkiriki eygë baxlap kir. **3** Andin qaqidiki mayni bexioja quyup: Përwërdigar mundak dëydu: — Mën seni Israiloja padixah boluxka mësih kildim, degin; xuni dëp bolupla ixikni eqip, keqip qikkän, hayal bolma» — dedi. **4** Xuning bilën xu yax pëyojëmber yigit Gileadtiki Ramotqa bardi. **5** U yergë kalgënda, mana, qoxunning sërdarleri u yërdä olturrati. U: — I sërdar, sanga bir söziim bar, dedi. Yëhu: — Kaysimizoja? — dëp soridi. U: — Sanga, i sërdar, dedi. **6** U köpup eygë kirdi. Yigit bexioja mayni quyup uningoha mundak dedi: Israilning Hudasi Përwërdigar mundak dëydu: — Mën seni Përwërdigarning halkigë, yëni Israiloja padixah boluxka mësih kildim. **7** Sën öz ojojang Ahabning jëmätini yokitësan; qünki öz kullirim pëyojëmberlërnin këni üqün wë Përwërdigarning hëmmë kullirining këni üqün Yizëbëldin intikam alay. **8** Ahabning pütkül jëmäti yokilidu; Ahabning jëmätidin Israildiki hëmmë ërkëklërne hëtta ajiz yaki meyip bolsun hëmmisini halak kilimën. **9** Mën Ahabning jëmätini Nibatning oqpli Yëroboamning jëmätidäk wë Ahiayahning oqpli Baaxaning jëmätidäk yok kilimën. **10** Itlar Yizëbëlni Yizrëldiki xu parqë yerdä yëydu. Heqkim uni dëpna kilmaydu». Xuni dëp bolupla yigit ixikni eqip keqip kätti. **11** Yëhu öz ojojisining hizmëtkarlarining këxioja yenip qikkanda, ular uningdin: — Hëmmë ix tinqlikmu? Bu tälwë seni nemä ix bilën izdëp kærtu? — dëp soridi. U ularoha: Silär xu kixi wë uning sëpsätëlini bilisilär, — dedi. **12** Ular: Yalojan eytma! Bizgë dëp bërginäl dewidi, u: — U manga mundak-mundak dëp, Përwërdigar mundak dëydu: — «Seni Israilning üstidä padixah boluxka mësih kildim» dëp eytti — dedi. **13** Xuning bilën ularning hëmmisi tonlirini selip, pëlëmpäydä yeyip uningoha payandaz kildi. Ular kanay qelip: «Yëhu padixah boldi!» dëp jakarläxti. **14** Xuning bilën Nimxining nëwrisi, Yëhoxafatning oqpli Yëhu Yoramni kësletimëkqi boldi. U waqtta Yoram bilën barlik Israilar Gileadtiki Ramotqa turup, u jayni Suriyoning padixahi Hazaelning hüjumidin muhëpizät kiliwatatti. **15** Əmđi Yoram padixah Suriyoning padixahi Hazael bilan sokuxkanda Suriylërdin yegën zëhmidin sakijiy üqün Yizrëlgë yenip kalgënidä. Yëhu bolsa [ezigë ägëxkänlërgä]: Silërgë layik kërinsä, Yizrëlgë berip hëwër bërgüdäk heqkimni xëhërdin qaçurmanglar, degonidi. **16** Yëhu bir jëng hërwisini hëydëp Yizrëlgë bardi, qünki Yoram u yërdä kesäl bilën yatқанidi (Yëhudaning padixahi Ahaziya Yoramni yoklojli qüxüp kalgënidä). **17** Əmđi kəzətqi Yizrëlninğ munarida turup,

Yëhu katarlik bir top adëmlërne kerdü. U: «Bir top adëmlërne kerdüm» dedi. Yoram: Bir atlik kixini ularning aldioja äwättinglar, u ularidin: — Hëmmë ix tinqlikmu? — dëp sorisun, dedi. **18** Xuning bilën atlik bir kixi ularning aldioja berip: — Padixah, hëmmë ix tinqlikmu, dëp soridi, dedi. Yëhu: — Tinqlikmu, ämäsmu, buning bilën nemä karing? Burulup mening këynimdin mang, — dedi. Këzätqi [padixahqa] hëwër berip: — Hëwërqü ularning këxioja bardi, lekin kaytip kälmidü — dedi. **19** Xuning bilën u yënë bir atlik kixini mangdurdü. U ularning aldioja berip: — Padixah, hëmmë ix tinqlikmu, dëp soridi, dedi. Yëhu: — Tinqlikmu, ämäsmu, buning bilën nemä karing? Burulup mening këynimdin mang, dedi. **20** Këzätqi [padixahqa] hëwër berip: — Hëwërqü ularning këxioja bardi, lekin kaytip kälmidü. Əmđi ularning hërwa hëydixi Nimxining oqpli Yëhuning hëydixidäk ikän, qünki u tälwilärgë hëydëydu, dedi. **21** Yoram: — Hërwini këtinglar, dëp buyruwidü, uning jëng hërwisini ketip tëyyarlıdı. Andin Israilning padixahi Yoram bilën Yëhudaning padixahi Ahaziya, hërbiri öz jëng hërwisioja olturup, Yëhuning aldioja berixka qikti; ular uning bilën Yizrëllik Nabotning etizlikida uqraxtı. **22** Yoram Yëhuni kergënda, «I Yëhu, hëmmë ix tinqlikmu? dëp soridi. U: — Anang Yizëbëlninğ kilöjan buzukqilikliri wë jadugërliki xunqë jik tursa, kandaqmu tinqlik bolidu?! — dedi. **23** Xuning bilën Yoram hërwini yandurup Ahaziyaoha: «I Ahaziya, asiqlik!» dëp warkirap bädër qaçtı. **24** Yëhu okyasini kolioja elip, ok selip Yoramning [käyni tëripidin] uning ikki mürisining arilikidin atti. Ya oki uning yürikidin texip qikti wë u öz hërwisioja yikilip qüxti. **25** Yëhu öz yenidiki ämëldari Bidkaroha: Uni elip Yizrëllik Nabotning etizlikioja taxliojin. Yadingda bolsunki, mën bilën sën uning atisi Ahabning këynidin billä mangojanda, Përwërdigar uning toojrisida mundak bir hëküm-wähijni eytkan: — **26** «Mën tünügün Nabotning këni bilën uning oqullirining kënini kerdüm, dëydu Përwërdigar: Mana bu [kan kërzini] däl bu etizlikta sanga yandurimın, dëydu Përwërdigar». Əmđi Përwërdigarning xu sezi boyiqä, uni elip xu yergä taxliojin, — dedi. **27** Yëhudaning padixahi Ahaziya buni kergënda «Baqdiki rawaq yoli» bilën qaçtı. Lekin Yëhu uning këynidin köqlap: «Uni etinglar!» dëp buyruwidü, ular uni ibleamning yenida, Gur egizlikigë qikkän yolda atti. U Mëgiddojoja keqip u yërdä öldi. **28** Xuning bilën uning hizmëtkarleri uning jësitini jëng hërwisioja selip, Yerusalemoha elip berip, «Dawutning xähiri»dä ata-bowilirining yenioja öz këbrisidä dëpna kildi **29** (Ahabning oqpli Yoramning sëlänitëning on birinqi yilida Ahaziya Yëhudaoja padixah bolojanidi). **30** Yëhu əmđi Yizrëlgë keldi, Yizëbäl xuni anglap kəzlrigə sürmë sürüp, qaqlirini tarap, derizidin qarap turatti. **31** Yëhu dërwazidin kirgënda u uningoha: I Zimri, öz ojojangning katili, hëmmë ix tinqlikmu? — dëp soridi. **32** Yëhu bexini këtürüp, derizigë qarap turup: — Mën tärəptä turidojan kim bar? dëp soriwidi, ikki-üq aqwat derizidin uningoha qaridi. **33** U: Xu ayalni tewəngə taxlanglar, deyxigila, ular uni tewəngə taxlıdı. Xuning bilën uning këni hëm tamojä hëm atlaroja qeqlidi. U uni atlırioja dəsstitip üstidin etüp kätti. **34** Andin u eygë kirip yəp-iqkəndin keyin: Bu ləniti ayalning

jisitini tæxkürüp, uni dæpna kilinglar. Qünki nemila bolmisun u padixahning mælikisidir, dedi. **35** Lekin ular uni dæpna kiliwetayli dæp beriwidi, uning bax songiki, ayaqliri wæ kolining alkinidin baxqa heq yerini tapalmidi. **36** Ular yenip kelip bu hæwærni uningoa degænda u: — Bu ix Pærwærdigar Öz küli Tixbilik Iliyas arkiplik eytkan munu sezining æmælgæ axurulusidur: — «Itlar Yizræaldiki xu parqæ yærdæ Yizæbælning gæxini yæydu. **37** Yizæbælning ælükiri sirtta, Yizræaldiki xu parqæ yærdæ kioçdæk yeyilip ketidu wæ xuning bilæn heqkim: «U Yizæbæl ikæn» deyælmæydu» — dedi.

10 æmdi Samariyædæ Ahabning yætmix oşli bar idi. Yæhu hætlærni yezip Samariyægæ, yæni Yizræaldiki æmældar-aqsakallaroa wæ Ahabning jæmætidediki pasibanlaroa æwætti. Hætlærdæ mundak deyildi: — **2** «Silær bilæn billæ oşjanglarning oşulliri, jæng harwiliri bilæn atlar, qorçojanlik xæhær wæ sawut-qorallarmu bardur; xundak bolojandin keyin bu hætlær gæ tægkændæ, **3** öz oşjanglarning oşulliridin æng yahxisini tallap, öz atisingni tæhtigæ olturoşuzup, oşjanglarning jæmæti üqün sokuxka qikinglar!». **4** Lekin ular dækkæ-dükkigæ güxüp intayin qorçuxup: Mana ikki padixah uning aldida put tiræp turalmioşan yærdæ, biz kændakmu put tiræp turalaymiz? — deyixti. **5** Xuning bilæn orda bexi, xæhær baxlik, aqsakallar bilæn pasibanlar Yæhuşoa hæwær yætküzüp: Biz sening kullirngimiz; sæn hærnemæ buyrusang xuni kilimiz; heqkimni padixah kilmaymiz. Sanga nemæ muwapik kærünsæ xuni kilöşin, dæp eytti. **6** Yæhu ikkinçi hætni yezip, hættæ: — «ægær mæn tæræpta bolup, mening sezirimgæ kirixka razi bolsanglar öz oşjanglarning oşullirining baxlirini elip, ætæ muxu wakitta Yizræalgæ, mening qeximioşa ularni koltüringlar. æmdi padixahning oşulliri yætmix kixi bolup, øzlrini bakkjan xæhærning uluşlirining qexida turatti. **7** Hæt ularoa tægkændæ ular xahzadilærni, yætmixøylænning hæmmisini øltürüp, baxlirini sewætlærgæ selip, Yizræalgæ Yæhuşoa æwætti. **8** Bir hæwærçi kelip Yæhuşoa: Ular xahzadilæring baxlirini elip kældi, dæp hæwær bærgændæ, u: Ular ni ikki dæwæ kilip, dærwazining aldida ætæ ætigængæ qoyunglar, dedi. **9** ætigændæ u qikiş, u yærdæ turup pütükül halayikka: Silær bigunahsilær; mana, mæn ezim oşjomaoşa kæst kilip uni øltürdü; lekin bularning hæmmisini kim qepip øltürdi? **10** æmdi xuni bilinglarki, Pærwærdigarning heq sezi, yæni Pærwærdigar Ahabning jæmæti toşrisida eytkinidin heqbir sez yærdæ kalmaydu. Qünki Pærwærdigar Öz küli Iliyas arkiplik eytkinioşa æmæl kildi, — dedi. **11** Andin keyin Yæhu Yizræaldæ Ahabning jæmætidin qalöjanlarning hæmmisi, uning tæripidediki barlik ærbablar, dost-aşiniliri wæ kaşinlirini heq kimni kaldurmay øltürdi. **12** Andin u ornidin turup, Samariyægæ bardı. Yolda ketiwetip «padiqlaroa tawæ Bæt-ækad»ka yætkændæ **13** Yæhu Yæhudæ padixahı Ahaziyaning kerindaxliri bilæn uqraxti. U ulardin: Silær kim? — dæp soridi. «Ahaziyaning kerindaxliri, padixahning oşulliri wæ hanixning oşulliridin hal sorioşli barimiz, dedi. **14** U: Ularni tirik tutunglar! dæp buyrudi. Andin adæmliri ularni tirik tutti, andin hæmmisini Bæt-ækadning kudukning yenida øltürüp, ularning heq birini koymidi. Ular jæmiy kirik ikki adæm idi. **15** U u yærdin ketip barojanda uning aldioşa qikkæn Rækabning oşli

Yæhonadabka yolukti. U uningoa salam kilip: Mening kænglüm sanga sadik bolojandæk, sening kænglüngmu manga sadikmu? — dedi. Sadik, dedi Yæhonadab. Yæhu: — Undæk bolsa kolungni manga bærgin, dedi. U kolini beriwidi, Yæhu uni jæng harwisioşa elip qikiş, öz yenida jay berip **16** uningoa: Mæn bilæn berip, Pærwærdigaroa bolojan kizoşinlikimni kergin, dedi. Xuning bilæn u uni jæng harwisioşa olturoşuzup hæyðæp mangdi. **17** U Samariyægæ kælgændæ Ahabning jæmætidin Samariyædæ qalöjanlarning hæmmisini kirip tügatküqæ øltürdi. Bu ix Pærwærdigarning Iliyasqa eytkan sezining æmælgæ axuruloşı idi. **18** Andin Yæhu hæmmæ halayikni yioşdurup, ularoa lekandæk dedi: — Ahab Baalning hizmitini az kioşan, lekin Yæhu uning hizmitini kæp kilidu. **19** Buning üqün Baalning barlik pæyoşæmbærlirini, uning kullukida bolojanlarning hæmmisi bilæn barlik kaşinlirini manga qakiringlar; heqkim kalmissun, qünki Baaloşa qong kurbanlik sunojum bar; hærkim hazir bolmisa jenidin mæhrum bolidu, dedi. Lekin Yæhu bu ixni baalpærsælærni yokiş üqün hüyligærlik bilæn kildi. **20** Xuning bilæn Yæhu: Baaloşa has bir heyt bekitinglar, dewidi, ular xundæk elan kildi. **21** Yæhu pütükül Israiloa tæklip æwætkændæ, barlik baalpærsælær kældi; ulardin heqbiri kæn qalmay kældi. Ular Baalning buthanisioşa kirdi; xuning bilæn Baalning buthanisi bu bexidin yænæ bir bexioşiqæ lik toldi. **22** U [murasim] kiyimi begigæ: Hæmmæ Baalpærsælærgæ [ibadæt] kiyimlirini æqikip bær, dedi. **23** Yæhu bilæn Rækabning oşli Yæhonadab Baalning buthanisioşa kirip baalpærsælærgæ: Tæxkürüp bekingslar, bu yærdæ Pærwærdigarning bændiliridin heqbiri bolmissun, bælki pæket baalpærsælær bolsun, dedi. **24** Ular tæxækkür kurbanlikliri bilæn keydürmæ kurbanliklærni øtküzgili kirdi. Yæhu sæksæn adimini texida qoyup ularoa: Mæn silæring ilkinglaroa tapxuroşan bu adæmlærdin birsi kolunglardin keqip katsæ, jenining ornida jan berisilær, dedi. **25** Ular keydürmæ kurbanlikni øtküzüp boluxioşila, Yæhu orda pasibanliri wæ særdarlaroa: Kirip ularni kætliş kilip, heqkimni qikkiliş koyunglar, dæp buyrudi. Xuning bilæn orda pasibanliri bilæn særdarlar ularni kiliş bisi bilæn kætliş kilip, ølüklærni xu yærgæ taxliwætti. Andin Baalning buthanisingin iquirigæ kirip **26** but tüwrüklærni Baalning buthanisidin elip qikiş keydürüwætti. **27** Ular yænæ Baalning tüwrük-hækilini qekip, Baalning buthanisini yikişitip uni bügüngæ kædær hæjæthanoşa aylandurdi. **28** Yæhu xu yol bilæn Baalni Israil iqidin yok kildi. **29** Yæhu Nibatning oşli Yæroboamning Israilni gunahka putlaxturoşan gunahliridin, yæni Bæt-æl bilæn Dandiki altun mozay butliridin ezini yioşimidi. **30** Pærwærdigar Yæhuşoa: Sæn obdan kilding; Mening næzirimgæ muwapik kerügingini ada kilip, Ahabning jæmætigæ kænglümdiki hæmmæ niyætni bæja kilip pütüküzgining üqün, sening oşullirning tetinçi næsligiqæ Israilning tæhtidæ olturidu, dedi. **31** Lekin Yæhu pütün kælbidin Israilning Hudasi Pærwærdigarning muqæddas qanunida mengixka kængül bældi; u Israilni gunahka putlaxturoşan Yæroboamning gunahliridin neri turmıdi. **32** Xu künlærdæ Pærwærdigar Israilning zemini kesip-kesip azayitxka baxlıdi. Qünki Hæzææl İordan dæryasining mæxrik tæripidin baxlap Israilning

qegraliridin bösüp ötüp ularoqa hujum qildi; u barlik Gilead yurtini, Arnon jilöjisingine yenediki Aroærdin tartip Gileadtin ötip Baxanoqıq, Gad, Ruben wə Manassahning barlik yurtlerini ixoql qildi. **34** Əmdi Yəhuning baxka əməlliri həm kılolanlırining həmmisi, jümlidin səltnitining həmmə kudriti «İsraıl padixahlırining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **35** Yəhu ez ata-bowiliri arisida uhlid wə Samariyədə dəpna kılindi. Andin ooqli Yəhoahaz uning ormidə padixah boldi. **36** Yəhuning İsrailning üstidə Samariyədə səltnət kılolan waqti yigirmə səkkiz yil idi.

11 Əmdi Ahaziyaning anisi Ataliya ooqlining ölginini kərgəndə, barlik xah nəslini öltürüxkə qozoqladi. **2** Lekin Yoram padixahning kizi, yəni Ahaziyaning singlisi Yəhoxebə öltürülux aldida turojan padixahning ooqlirining arisida Ahaziyaning ooqli Yoaxni oqirliqkə elip qikip, uni wə inik anisini yastuk-kiriklir ambirioqa yoxurup koydi. Yoax xu yol bilən Ataliyadin yoxurup kelinip öltürülmidi. **3** Andin keyin [inik anisi] bilən Pərwərdigarning eyidə altə yilöjqə yoxurunup turdi. Xu waqitlarda Ataliya zemində səltnət kildi. **4** Yəttinqi yili Yəhoşada adəm əwətip Kariylar həm orda pasibanlırining yüzbexilirini Pərwərdigarning eyigə qakirtip kelip, ular bilən əhdə kılıxti. U ularoqa Pərwərdigarning eyidə kəsəm iquküzüp, padixahning ooqlini kərsətti. **5** Andin ularoqa buyrup: Mana silər kılıxinglar kerək boləjan ix xuki: — Xabat künidə pasibanlık nəwiti kəlgən üqtin biri padixahning ordisida pasibanlık keziti kilsun. **6** Üqtin biri Sür degən darwazida tursun wə üqtin biri orda pasibanlar həyolisingin kəynidiki darwazida tursun; xundak kılıp silər orda üqün pasibanlık kılısilər. **7** Xabat künidə pasibanlık nəwitini kılıp boləjan üqtin ikki kismi Pərwərdigarning eyidə padixahning kexida pasibanlık kilsun. **8** Silər padixahning ətrapida turup, hərbingirlər kolunglaroqa ez qoralinglarni elip, kimdəkim sepinglardin etkili urunsa uni öltürünglar; padixah qikip-kirsə uning bilən billə yürünglar, dedi. **9** Yüzbexilar kahin Yəhoşada barlik tapilöjqanlırini bəja kaltürüxti; hərbi yüzbexi ez adəmlirini, həm xabat künidə pasibanlık nəwitigə kəlgənləni həm pasibanlık nəwitidin yanoqanlarni kaldurup kaldı; andin Yəhoşada kahinning kexioqa kəldi. **10** Kahin bolsa Dawut padixahning Pərwərdigarning eyidə saqlaklık nəyze wə qalkanlırini yüzbexilaroqa tarkitip bərdi. **11** Orda pasibanlıri tizilip, hərbi ez kolida koralini tutup, ibadəthanining ong təripidin tartip sol tərəpigiqə qurbangah bilən ibadəthanini boylap padixahning ətrapida turdi. **12** Yəhoşada xahzadini otturioqa qikirip uning bexioqa tajni kiygüzüp, uningoqa guwahnamiləri berip, padixah boluxka [huxbu yə bilən] məsih kildi. Həmməylən qawak qelip: — «Padixah yaxısun!» dəp towlaxti. **13** Ataliya orda pasibanlıri bilən həlkning towxlırini anglijoqanda, Pərwərdigarning eyigə kirip, kəpqilikning arisioqa kəldi. **14** U qariwidi, mana padixah kaidə-rəsim boyiqə tüwrikning yeneda turatti. Padixahning yeneda əməldarlar bilən kanayqılar tizilöjanidi; barlik yurt həlki xadlinip, kanay qelixatti. Buni kərgən Ataliya kiyimlırini yirtip: — Asiylik, asiylik! — dəp warkirdi. **15** Əmma Yəhoşada kahin qoxunoqa məs'ul boləjan yüzbexilaroqa:

Uni səpliringlar otturisidin sirtka qikiriwetinglar; kimdəkim uningoqa əgəxsə qiliqlansun, dəp buyrudi. Qünki kahin: — U Pərwərdigarning eyidə öltürülmisun, dəp eytkanidi. **16** Xuning bilən ular uningoqa yol boxitip bərdi; wə u padixah ordisioqa kiridöjan at yolioqa yetip kəlgəndə, ular u yərdə uni öltürdi. **17** Yəhoşada: — «Pərwərdigarning həlki bolaylı» dəp Pərwərdigarning wə padixah bilən həlkning otturisida bir əhdə tohtatti; padixah bilən həlkning otturisida həm bir əhdə baolandi. **18** Andin barlik zemindiki həlk Baalning buthanisioqa berip uni buzup taxlıdi; uning qurbangahliri bilən məbudlırini qeqip parə-parə kılıp, Baalning kahini Mattanni qurbangahlırining aldida öltürdi. Andin keyin [Yəhoşada] kahin Pərwərdigarning eyigə pasibanlarni təyinlıdi. **19** Andin u yüzbexilar, Kariylar, orda pasibanlıri wə yurtning həmmə həlkini əzi bilən elip kelip, padixahni Pərwərdigarning eyidin baxlap qixüp, ordidiki «Pasibanlarning darwazisi»din padixahning ordisioqa kirgüzdi; Yoax padixahlık təhtigə olturdi. **20** Yurtning barlik həlki xadlinatti; ular Ataliyani padixahning ordisining yeneda qiliqlap öltürgəndin keyin, xəhər tinq bolup kaldı. **21** Yəhoşax yəttə yaxka kirgəndə padixah boldi.

12 Yəhuning səltnitining yəttinqi yilida Yəhoşax padixah boldi; u kirik yil Yerusalemdə səltnət kildi. Uning anisi Bəər-Xebalik Zibiyah idi. **2** Yəhoşax Yəhoşada kahin uningoqa nəsihət kılıp turojan barlik künlərdə, Pərwərdigarning nəziridə durus boləjanni kildi. **3** Pəkət «yukiri jaylar»la yokitilmidi; həlk yənilə «yukiri jaylar»oqa qikip kurbanlık kılıp huxbu yuxatti. **4** Yəhoşax kahinlaroqa: — Pərwərdigarning eyigə Hudaşqa atalojan həmmə pul, jümlidin royhəttin ötküzülgən hər kixining baj puli, kəsəm iqkənərləning puli wə hərkim ihtiyari bilən Pərwərdigarning eyigə beoqlap əkaləgin həmmə pulni **5** kahinlar həziniqlərdin tapxuruwelip Pərwərdigarning öyining kaysi yeri buzulojan bolsa, xu pulni ixlitip xularni ongxusun, dedi. **6** Lekin Yəhoşax padixahning səltnitining yigirmə üqtinqi yilöjqə, kahinlar ibadəthanining buzulojan yərlirini təhiqə onglimioqanidi. **7** Andin Yəhoşax padixah Yəhoşada kahin wə baxka kahinlarni qakirip ularoqa: — Nemixka ibadəthanining buzulojan yərlirini ongximidinglar? Mundin keyin həziniqlərdin pul almanglar wə özünglər ibadəthanining buzulojan yərlirini onglatmanglar, dedi. **8** Xuning bilən kahinlar maqul boluxup: Biz buningdin keyin həlktin pul almaymiz həm özimiz ibadəthanining buzulojan yərlirininimu ongximaymiz, dedi. **9** Əmdi Yəhoşada kahin bir sandukni elip qikip, yapkuqidin bir təkük texp uni qurbangahning yenioqa koydi; kixilər Pərwərdigarning eyigə kirgəndə, u ong tərəptə turatti. Darwazioqa qaraydıjan kahinlar Pərwərdigarning eyigə kəltürülgən barlik pulni uningoqa salatti. **10** Wə xundak bolattiki, ular sandukta kəp pul qixkanlıkını kərsə, padixahning katipi bilən bax kahin ibadəthanioqa qikip, Pərwərdigarning eyidiki pulni haltioqa qigip, sanap koyatti. **11** Andin ular Pərwərdigarning eyini ongxaydıjan ix baxlırioqa əlqəp-hesablap bəretti. Ular bolsa uni Pərwərdigarning eyini ongxaydıjan yəjoqqi bilən tamqılar, **12** taxqılar bilən taxtiraxlaroqa bəretti. Ular muxu pulni Pərwərdigarning öyining

buzuloqan yərlirini ongxaxka lazim bolojan yaojq bilən oyuloqan taxlarni setiwelixka, xuningdək ibadəthanini ongxaxka wə həmmə baxka qiqimoqa ixlitətti. **13** Lekin Pərwərdigarning eyigə kəltürülgən pul ibadəthanioqa atilidoqan kümüx qaqa-kuqilar, piyalilər, kanaylar, ya altundin yaqi kümüxtin yasaloqan baxka həkəndək nərsilərnə yasitixka ixlitilməytti. **14** Ular bəlki xu pulni ix bexiliriqə berip, Pərwərdigarning eyini ongxitatti. **15** Ular pulni ix bejirgüqilərnəning ixləmqilərgə təksim kilip berixi üqün tapxuratti; lekin uning həsawatini kilməytti; qünki bular insap bilən ix kilatti. **16** Lekin itaətsizlik qurbanliqi pul bilən gunah qurbanliqioqa munasiwətlük pullar Pərwərdigarning eyigə elip kelinməytti; u kaqlınlarqoqa təwə idi. **17** U waqıtta Suriyə padixahı Həzəəl Gat xəhirigə hujum kilip, uni ixoql kildi. Andin Həzəəl Yerusalemoqa hujum kilixka yüzləndi. **18** Xuning bilən Yəhudaning padixahı Yəhoax əz ata-bowiliri bolojan Yəhuda padixahliri Yəhoaxafat, Yoram wə Ahaziya Pərwərdigarqoqa təkdin kilojan həmmə mukəddəs buyumlarni, wə əzi təkdin kilojanlirini Pərwərdigarning eyi həm padixahning ordisinəg həziniliridin izdəp tapkan barlik altunoqa koqxur, həmmisini Suriyəning padixahı Həzəəlgə əwətti; andin Həzəəl Yerusalemdin qekindin. **19** Yoaxning baxka əməlləri həm kilojanlirini həmmisi «Yəhuda padixahlirini tərigh-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **20** Əmdi [Yəhoaxning] hizmətkarlıri uninoqo qəst kilip Silla dawini taripidiki Millo kəl'əsida uni oltürdi. **21** Uning hizmətkarlıridin Ximeatning oqılı Yozaqar wə Xomərnəning oqılı Yəhozabad uni zəhimləndürdi, xuning bilən u əldi. U əz ata-bowilirini arisida «Dawutning xəhiri»də dəpnə kilindi. Oqılı Amaziya uning ornida padixah boldi.

13 Ahaziyaning oqılı, Yəhudaning padixahı Yoaxning səltəniti yigirmə üqinqi yili, Yəhuning oqılı Yəhoahəz Samariyədə Israilqoqa padixah bolup, Samariyədə on yəttə yil səltənət kildi. **2** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kilip, Israilni gunahka putlaxturoqan Nibatning oqılı Yəroboamning gunahlirioqa əgixip mangdi; u ular din heq qikmidi. **3** Buning üqün Pərwərdigarning ojezipi Israilqoqa kəzoqladi; u ularni Suriyəning padixahı Həzəəlnəning wə Həzəəlnəning oqılı Bən-Hədadning kolioqa tapxurup bərdi. **4** Yəhoahəz Pərwərdigardin rəhim tilidi; wə Pərwərdigar Israilning kisilip kəlojanlikini kərup duasioqa kulək saldi. Qünki Suriyəning padixahı ularqoqa zulum kiliwatatti. **5** Pərwərdigar Israilqoqa bir kutkuzoquqi tayinlidi; xuning bilən ular Suriylərnəning kolidin azad bolup kutuldi. Keyin Israil yənnə burunqidək əz əy-qedirliridə makanlaxti. **6** Lekin ular Israilni gunahka putlaxturoqan Yəroboam jəmətini gunahliridin qikmidi; ular yənila xu yolda mangatti. Həтта Samariyədə bir «Axaṛah» butmu kəlojanidi. **7** [Suriyəning padixahı] Yəhoahəzqoqa pəkət əllik atlik ləxkərnə, on jəng hərwisə bilən on ming piyədə əskirinila kəldurojanidi. Qünki u Yəhoahəzning [koxunini] yəkətip hamandiki topa-qəngdək kiliwətkənenidi. **8** Əmdi Yəhoahəzning baxka ixliri həm kilojanlirini həmmisi, jümlidin səltəniti həmmə kudriti «Israil padixahlirini tərigh-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **9** Yəhoahəz ata-

bowilirini arisida uhli wə Samariyədə dəpnə kilindi. Andin oqılı Yoax ornida padixah boldi. **10** Yəhudaning padixahı Yoaxning səltəniti otuz yəttinqi yilidə Yəhoahəzning oqılı Yəhoax Samariyədə Israilqoqa padixah bolup, on altə yil səltənət kildi. **11** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kildi; u Israilni gunahka putlaxturoqan, Nibatning oqılı Yəroboamning gunahlirini heqkəyisini taxlimidi; u xu yolda mangatti. **12** Əmdi Yoaxning baxka ixliri həm kilojanlirini həmmisi, jümlidin uning Yəhudaning padixahı Amaziya bilən jəng kilip kəsətkən kudriti «Israil padixahlirini tərigh-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **13** Yoax ata-bowilirini arisida uhli wə Yəroboam uning təhtigə olturdi. Yoax Samariyədə Israilning padixahliri arisida dəpnə kilindi. **14** Elixə əz əjilini yətküzidoqan kəsəl bilən yatti. Israilning padixahı Yoax uning kəxiqə kelip uning yüzigə engixip yioqlar: I atam, i atam, Israilning jəng hərwisə həm atlik əskərliri!» dəp pəryad kətürdi. **15** Elixə uninoqo: Bir ya bilən ya oqlirini kəltürgin, dedi. U ya bilən ya oqlirini kəltürgəndə **16** Elixə Israilning padixahioqa: Kolunni yaoqa selip tutqin, dedi. U kolini kəyoqanda Elixəmu kolirini padixahning kolirini üstigə koypur, uninoqo: **17** — Məxriq tərəptiki derizini aqqlin, dedi. U uni aqkanda Elixə: Atqin, dedi. U etiwidi, Elixə uninoqo: Mana bu Pərwərdigarning nusrat ya oqi, yəni Suriyəning üstidin nusrat kəzinidoqan ya oqidur. Sən Suriylərnəni yəkətkəyoq Afəktə ular bilən jəng kilisen, dedi. **18** Andin u: — Ya oqlirini kolungqoqa alojin, dedi. Ular ni aloqanda, Elixə Israilning padixahioqa: Ular bilən yərgə uroqin, dedi. U üq kətim urup tohtidi. **19** Hudaning adimi uninoqo aqqilini: Sən bəx-altə kətim uruxungqoqa toqra kələtti. Xundək kilojan bolsang, sən Suriylərnəni urup yəkətip üzül-kəsəl məşlup kilatting; lekin əmdi Suriylərnəni urup, pəkət üq kətimlə məşlup kilalaysən, dedi. **20** Elixə əlip dəpnə kilindi. Əmdi hər yili, yil bəxida Moablar din top-top buləngqilar yurtka parəkəndiqlik salatti. **21** Bir kün xundək boldiki, həlk bir əlgən adəmnəni yərligə koypuwatqanda, mana, ular bir top buləngqilarni kərup kəldi, ular jəsətni Elixəning gərigə taxlidi. Jəsət Elixəning ustihiniqə təkəndə, u tirilip, kərup tik turdi. **22** Əmma Suriyəning padixahı Həzəəl bolsə Yəhoahəzning həmmə künliridə Israilqoqa zalimlik kilatti. **23** Lekin Pərwərdigar ularqoqa mēhriban bolup iq əqrəttatti; İbrahəim bilən İshək wə Yəkupka bəoqliqan əhdisi tūpəylidin U ularqoqa iltipət kilip, ularni bügingə kədər həlak kilməy, Əz huzuridin qikiriwətxini halimiojanidi. **24** Suriyəning padixahı Həzəəl əldi wə oqılı Bən-Hədad uning ornida padixah boldi. **25** Andin keyin Yəhoahəzning oqılı Yəhoax Həzəəlnəning oqılı Bən-Hədadning kolidin Həzəəl əz atisi Yəhoahəz din jəngdə tartiwəloqan xəhərlərnəni yənduruwaldi. Yəhoax uni urup, üq kətim məşlup kilip, xuning bilən Israilning xəhərlirini yənduruwaldi.

14 Israilning padixahı Yəhoahəzning oqılı Yoaxning səltəniti ikkinqi yilidə [Yəhudadiki] Yoaxning oqılı Amaziya Yəhudaqoqa padixah boldi. **2** Padixah bolojanda u yigirmə bəx yaxka kirgənidi; u Yerusalemdə yigirmə tokkuz yil səltənət kildi. Uning anisi Yerusalemlik Yəhoaddan idi. **3** Amaziya Pərwərdigarning

nəzirdə durus bolojanni qilatti, lekin əjdadi Dawut kıllojandək əməs, bəlki atisi Yoaxning barlık kıllojanlırı boyıqə ix kərətı. **4** Pəkət «yukırı jaylar»la yökıltımdı; hək yənila «yukırı jaylar»oja qıkıp kurbanlık kılıp hıxbuy yəkəttı. **5** Wə xundək boldıki, səltənətı unıng kólıda mükım bolojanda, u padıxah atısını ɵltürğən hızmətkarlırını tutıp ɵltürdı. **6** Lekın Mısaoja qıxırlığın kənun kitabıda Pərwərdıgarnıng: «Atılları oııqullrı üqün ɵlümğə məhkım kılıxka bolmaydu ya oııqullrınlrı atılırı üqün ɵlümğə məhkım kılıxka bolmaydu, bəlki hər bırı ez gunahı üqün ɵlümğə məhkım kılınsun» döp pütülgən əmrı boyıqə, u ɵltürğüqılırning balılrını ɵlümğə məhkım kılımdı. **7** U «Xor wadıslı»da Edomıylardın on mıng əskərni ɵltürdı wə jəng kılıp Selanı ıxojal kılıp unı Yoktəl döp atıdı; bögüngıqə u xundək atılıp kəlməktə. **8** Andın keyın Amaziya İsrailning padıxahı Yəhəning nəwrısı, Yəhəoahzıng oııli Yəhəoaxning əldıoə əqlılərını mangdurup: «Keni, [jəng məydanıdal] yüz turanə kərıxəyılı» dedi. **9** İsrailning padıxahı Yəhəoax Yəhədanıng padıxahı Amaziyoə əlqi əwətıp mundaq səzlərni yəküzdı: — «Lıwandıki tikən Lıwandıki kedır dərihıgə səz əwətıp: Əz kızıngni oıılumoə hotunlukka bərgın, dedi. Lekın Lıwandıki bırı yawayı haywan ɵtıp ketıwetıp, tikəni dəsıwəttı. **10** Sən dər wəkə Edomning üstıdın ɵalıbə kılıdın; kənglüngdə ez-özüngdın məqrurlınlıp kəttıng. Əmdı yayrap pəhrılən, bırık əyde kəlojın; nıxıkə bexıngə kıl pət kəltürıp, ɵzüngni wə ɵzüng bılən Yəhədanı bəloə yıkıtıslən?». **11** Əmma Amaziya kılək salmdı. İsrailning padıxahı Yəhəoax jənggə qıkıttı; xuning bılən u Yəhədanıng padıxahı Amaziya bılən Yəhədadıki Bəyt-Xəməxtə uqrıxıp sokıxtı. **12** Yəhədanıng adəmlrı İsrailning adəmlrı tərıpidın tırıpırən kılınp, hər bırı ez əyigə kəqıp kəttı. **13** Wə İsrailning padıxahı Yəhəoax Bəyt-Xəməxtə Ahaziyanıng nəwrısı, Yəhəoaxning oııli, Yəhədanıng padıxahı Amaziyanı əsır kılıp, Yerusalemoə elıp bardı; u Yerusalemlıng səpılıngə əfrəm dər wəzıslıdın tartıp burjak dər wəzıslıoıqə bolojan tət yüz gəzlık bırı belikini ɵrúwəttı. **14** U Pərwərdıgarnıng əyıdın həmdə padıxahıng ordıslıdıkı həzınıdın tərılojan barlık altun-kümüx, həmmə kaqa-kuqılarnı bulıwaldı wə kəpillik süpıtıdə bırı nəqqə tutkunı elıp Samariyəgə yənlıp kəttı. **15** Əmma Yəhəoaxning baxka ıxlırı həm kıllojanlırınıng həmmısı, jümlıdın unıng Yəhədanıng padıxahı Amaziya bılən jəng kılıp kərsətkən kudrıti «İsrail padıxahlırınıng Tarih-təzkırılırı» dəgn kitabta pütülgən əməsmıdı? **16** Yəhəoax ez ata-bowılırınıng arıslıda uhlıdı wə Samariyədə İsrailning padıxahlırınıng arıslıda dəpnə kılındı. Oııli Yəroboam unıng ornıoə padıxah boldı. **17** İsrailning padıxahı Yəhəoahzıng oııli Yəhəoax ɵlgəndın keyın, Yəhəoaxning oııli, Yəhədanıng padıxahı Amaziya on bəx yil ɵmür kərđı. **18** Əmdı Amaziyanıng baxka əməllrı həm kıllojanlırınıng həmmısı «Yəhəda padıxahlırınıng tarih-təzkırılırı» dəgn kitabta pütülgən əməsmıdı? **19** U Yerusalemdə bəzilər unı kəstləxkə kırıxkəndı, Lakıx xəhırıgə kəqıp kəttı; lekin kəstlıgıqılər kəynıdın Lakıxka adəm əwətıp u yərdə unı ɵltürdı. **20** Andın ular unı atlaroə artıp Yerusalemoə elıp bardı. U Yerusalemdə ata-bowılırınıng arıslıda «Dawutning xəhırı»də dəpnə kılındı. **21** Yəhədanıng

barlık həkı unıng on altə yaxka kırıgən oııli Azariyanı tikləp, unı atisi Amaziyanıng ornıda padıxah kıldı **22** (padıxah atisi ata-bowılırınıng arıslıda uhlıoəndın keyın, Elat xəhırını kaytıdın yasap, Yəhədoəoə yənə təwə kıllojuqı dəl Azariya idi). **23** Yəhədanıng padıxahı Yoaxning oııli Amaziyanıng səltənıtınıng on bəxıngı yılıda, İsrailning padıxahı Yəhəoaxning oııli Yəroboam həküm sürüxkə baxlap, Samariyədə kırık bırı yil səltənət kıldı. **24** U Pərwərdıgarnıng nəzırıdə rəzil bolojanni kıldı; u İsrailni gunahka putlaxturojan Nıbatning oııli Yəroboamning gunahlırınıng hək bırınlrı taxlımıdı. **25** İsrailning Hudası Pərwərdıgarnıng ez kulı Gat-Həfərlık Amıttayning oııli Yunus [pəyoəmbər] arklık əytkən səzi əməlgə axurulu, u [xımalda] Hamat rayonıoə kırıx əojızıdın tartıp [jənubta] «Arabah dengızı»oııqə İsrailning qəgralırını kəngəyıtıp əslıgə kəltürdı. **26** Qünki Pərwərdıgar İsrailning tartkən azablırınıng intayın kəttık ıkanlıkni kərđı; əjızlar həm meyılardın baxka həkım kəlmıdı, İsrailoə mədətkar yok idi. **27** Pərwərdıgar: «İsrailning namını asmanning astıdın yokıtımən» dəgn əməs idi; xunga U Yəhəoaxning oııli Yəroboamning kılı bılən ularnı kütqızdı. **28** Əmdı Yəroboamning baxka ıxlırı həm kıllojanlırınıng həmmısı, jümlıdın unıng səltənıtınıng kudrıti wə kəndək jəng kılıp, əslı Yəhədoəoə təwə bolojan Dəməxk bılən Hamatni yanduruwalojanlık «İsrail padıxahlırınıng tarih-təzkırılırı» dəgn kitabta pütülgən əməsmıdı? **29** Yəroboam ata-bowılırı, yəni İsrailning padıxahlırınıng arıslıda uhlıdı wə oııli Zəkəriya unıng ornıda padıxah boldı.

15 İsrailning padıxahı Yəroboamning səltənıtınıng yıgırmə yəttıngı yılıda Amaziyanıng oııli Azariya Yəhədanıng padıxahı boldı. **2** On altə yaxka kırıgəndə padıxah bolup Yerusalemdə əllık ıyl səltənət kıldı. Uning anısınıng ismı Yəkoliya bolup, u Yerusalemlık idi. **3** U atisi Amaziyanıng barlık kıllojanlırıdək Pərwərdıgarnıng nəzırıdə durus bolojanni kılattı. **4** Pəkət «yukırı jaylar»la yokıtımdı; hək yənila «yukırı jaylar»oə qıkıp kurbanlık kılıp hıxbuy yəkəttı. **5** Əmma Pərwərdıgar padıxahnı urup, unıng ɵlümıgıqə unı mahaw kəsılıgə muptla kıləoəq, u ayırım əyde turattı wə padıxahıng oııli Yotam ordını baxkurup yurtning həkıning üstıgə həküm sürəttı. **6** Azariyanıng baxka əməllrı həm kıllojanlırınıng həmmısı «Yəhəda padıxahlırınıng tarih-təzkırılırı» dəgn kitabta pütülgən əməsmıdı? **7** Azariya ata-bowılırınıng arıslıda uhlıdı; kıxılər unı «Dawutning xəhırı»də ata-bowılırınıng arıslıda dəpnə kıldı. Oııli Yotam unıng ornıda padıxah boldı. **8** Yəhəda padıxahı Azariyanıng səltənıtınıng ɵttuz səkkızıngı yılıda, Yəroboamning oııli Zəkəriya Samariyədə İsrailoə padıxah bolup, altə ay səltənət kıldı. **9** U ata-bowılırı kıllojandək Pərwərdıgarnıng nəzırıdə rəzil bolojanni kılattı; u İsrailni gunahka putlaxturojan Nıbatning oııli Yəroboamning gunahlırınıng kıkımdı. **10** Yəbəxning oııli Xallum unıngəoə kəst qılıp, unı həkıng əldıda urup ɵltürdı wə unıng ornıda padıxah boldı. **11** Zəkəriyanıng baxka ıxlırı həm kıllojanlırınıng həmmısı «İsrail padıxahlırınıng tarih-təzkırılırı» dəgn kitabta pütülgən əməsmıdı? **12** [Unıng ɵltürülüxi] Pərwərdıgarnıng Yəhəoə: — Səning oııqullıng tətıngı

nəsligiq Israilning təhtida olturidu, degən səzini əməlgə axurdi. Dərwəqə xundak boldi. **13** Yabəxning oşli Xallum Yəhuda padixahı Azariyaning səltənatining ottuz tokkuzinçı yilida padixah bolup, Samariyədə toluq bir ay səltənət kildi. **14** Gadining oşli Mənahəm Tirzahdin çiqip, Samariyəgə kelip, Yabəxning oşli Xallumı xu yərdə urup əltürdi wə uning ornida padixah boldi. **15** Xallumning baxça ixliri, jümlidin uning kəst kilixliri, mana «Israil padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndur. **16** Xu qaoşda Mənahəm Tipsah xəşirigə hujum kilip, u yərdə turuwatkanlarning həmmisini əltürdi; u yənə Tirzahdin tartip uningə təwə barlık zeminlirini wəyrən kildi. Ular tən berip dərwazini aqmıqini üqün xəhərgə xundak hujum kildiki, hətta uningdiki jimi hamilidar ayallarning kərnini yirtip əltürdi. **17** Yəhuda padixahı Azariya səltənatining ottuz tokkuzinçı yilida, Gadining oşli Mənahəm Israilə padixah bolup, Samariyədə on yil səltənət kildi. **18** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolənni kilip, pütün əmridə Israilni gunahka putlaxturoşan Nibatning oşli Yəroboamning gunahlıridin çiqmidi. **19** Asuriyəning padixahı Pul Israil zeminiə təjawuz kildi; u waqıtta Mənahəm: «Padixahlikimning mustəhkəmliki üqün manga yərdəm kiləyayla» dəp uningə ming talant kümüx bərdi. **20** Mənahəm Asuriyəning padixahıə beridoşan xu pulni Israilning həmmə bay adəmlirigə baj selix bilən aldi; u hərberidin əllik xəkal kümüx aldi. Xuning bilən Asuriyəning padixahı kaytip kətti wə bu zeminda turup qalmidi. **21** Mənahəmning baxça ixliri həm kiləşanlirining həmmisi «Israil padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **22** Mənahəm ata-bowilirining arisida uhlidi wə oşli Pəkahıya ornida padixah boldi. **23** Yəhuda padixahı Azariyaning səltənatining əllikinçı yilida, Mənahəmning oşli Pəkahıya Samariyədə Israilə padixah bolup, ikki yil səltənət kildi. **24** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolənni kilip, Israilni gunahka putlaxturoşan Nibatning oşli Yəroboamning gunahlıridin çiqmidi. **25** Wə uning sardari Rəmalıyaning oşli Pikaş uningə kəst kilip uni Samariyədə, padixah ordisdiki kəl'ədə əltürdi; xu ixta Argob bilən Ariya wə əllik Gileadlik kixi Pikaş tərəptə turdi; u Pəkahıyani əltürüp uning ornida padixah boldi. **26** Pəkahıyaning baxça ixliri həm kiləşanlirining həmmisi bolsa, mana «Israil padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndur. **27** Yəhudaning padixahı Azariyaning səltənatining əllik ikkinçı yilida, Rəmalıyaning oşli Pikaş Samariyədə Israilə padixah bolup, yigirmə yil səltənət kildi. **28** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolənni kilip Israilni gunahka putlaxturoşan Nibatning oşli Yəroboamning gunahlıridin çiqmidi. **29** Israilning padixahı Pikaşning künliridə Asuriyəning padixahı Tiglat-Piləsər kelip İyon, Abəl-Bəyt-Maakah, Yanoah, Kədəx, Həzor, Gilead, Galiliya, jümlidin Naftalining pütkül zeminini ixəjal kilip, xu yərdiki həlkni tutkun kilip, Asuriyəgə elip bardi. **30** Əlahning oşli Həxiya Rəmalıyaning oşli Pikaşəgə kəst kilip uni əltürdi. Uzziyaning oşli Yotamning səltənatining yigirminqi yilida, u Pikaşning ornida padixah boldi. **31** Pikaşning baxça ixliri həm kiləşanlirining həmmisi bolsa, mana

«Israil padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndur. **32** Israilning padixahı Rəmalıyaning oşli Pikaşning səltənatining ikkinçı yilida, Uzziyaning oşli Yotam Yəhudaəgə padixah boldi. **33** U padixah boləanda yigirmə bəx yaxka kirgən bolup, Yerusalemda on altə yil səltənət kildi. Uning anisinin ismi Yəruxa idi; u Zadokning kizi idi. **34** Yotam atisi Uzziyaning barlık kiləşanliridək Pərwərdigarning nəziridə durus bolənni kilatti. **35** Pəket «yukiri jaylar»la yokitilmidi; həlk yənəla «yukiri jaylar»əgə çiqip kurbanlık kilip huxbuy yakatti. Pərwərdigarning əyining «Yukirikı dərwaza»sini yasioşuqi xu idi. **36** Yotamning baxka ixliri həm kiləşanlirining həmmisi «Israil padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **37** Xu qaoşlarda Pərwərdigar Suriyəning padixahı Rəzin bilən Rəmalıyaning oşli Pikaşni Yəhudaəgə hujum kilixka kəzoşidi. **38** Yotam ata-bowiliri arisida uhlidi wə ata-bowilirining arisida atisi Dawutning xəşiridə dəpnə kilindi. Oşli Aħaz ornida padixah boldi.

16 Rəmalıyaning oşli Pikaşning on yəttinçı yilida, Yotamning oşli Aħaz Yəhudaəgə padixah boldi. **2** Aħaz padixah boləanda yigirmə yaxka kirgən bolup, Yerusalemda on altə yil səltənət kiləşanidi. U atisi Dawut kiləşandək əməs, əksiəq Pərwərdigarning nəziridə durus bolənni kilimidi. **3** U Israilning padixahlırining yolida mangatti, hətta Pərwərdigar Israilning aldidin həydəp çikəroşan əllərninq yirginçlik gunahlırioəgə əgixip, əz oşlini ottin ətküzüp kəydürdi. **4** U «yukiri jaylar»da, dənglərdə wə hərber kək dərhəlninq astida kurbanlık kilip, kitiə kəydürətti. **5** Xu waqıtta Suriyəning padixahı Rəzin bilən Israilning padixahı, Rəmalıyaning oşli Pikaş Yerusaleməgə hujum kilip, [padixah] Aħazni muhasirigə elip kərxiwəloşini bilən, lekin uni məşulup kiləlmidi. **6** Axu waqıtta Suriyəning padixahı Rəzin Elat xəşirini Suriyəgə kayturuwaldi wə xu yərdə turuwatkan Yəhudalarni həydiwətti. Andin Suriylər kelip u yərdə olturəklaxti; ular bügüingə xu yərdə turmakta. **7** Aħaz Asuriyəning padixahı Tiglat-Piləsərgə əqlilərnini əwətip: Mən silining külliri, silining oşulliri bolmən; manga hujum kiləwatkan Suriyəning padixahıning kolidin wə Israilning padixahıning kolidin kutkuzuxka çikəyayla, dedi. **8** Xuni eytip Aħaz Pərwərdigarning əyi wə padixahning ordisdiki həzinilərdiki kümüx bilən altunni sowəqə kilip, Asuriyəning padixahıəgə əwətti. **9** Asuriyəning padixahı uning təlipigə kəxuldi; xuning bilən Asuriyəning padixahı Dəməxkəkə hujum kilip uni ixəjal kildi; uningdiki aħalini tutkun kilip Kir xəşirigə elip bardi wə Rəzinni əltürdi. **10** Aħaz padixah əmdi Asuriyəning padixahı Tiglat-Piləsər bilən kəruşkili Dəməxkəkə bardi wə xundakla Dəməxkətki kurbangahni kərdi. Andin Aħaz padixah xu kurbangahning rəşimini, uning barlık yasılıx təpsilatlırining layihisini sizip, uni Uriya kahinoəgə yətküzdi. **11** Xuning bilən Uriya kahin Aħaz padixah Dəməxktin əwətkən barlık təpsilatlar boyiqə bir kurbangah yasidi. Aħaz padixah Dəməxktin yenip kəlməstə, Uriya kahin uni xundak təyyar kiləşanidi. **12** Padixah Dəməxktin yenip kelip, kurbangahni kərtip, kurbangahka berip, uning üstigə kurbanlık sundi; **13** u kurbangahning üstigə kəydürmə kurbanlık wə axlık hədiyəsini kəydürüp, «xarab hədiyə»sini təküp,

«inaklik kurbanliki»ning kenini qaqti. **14** Xundak kilip u Pərwərdigarning huzurining aldidiki mis kurbangahni elip uni Pərwərdigarning eyi bilən ezining kurbangahining otturisdin etküzüp, ez kurbangahining ximal tərpiyə qoydurdı. **15** Ahaz padixah Uriya kahinoğa buyruk kilip: Muxu qong kurbangah üstigə ətigənlik keydürmə kurbanlik bilən kaqlik axlik hədiyasini, padixahning keydürmə kurbanliki bilan axlik hədiyasini, həmənə yurtning pütün halkining keydürmə kurbanliki, axlik hədiyə wə xarab hədiyəlerini keydürüp sunisən. Keydürmə kurbanliklarning barlik kanliri wə baxça kurbanliklarning barlik kanlirini uxbu kurbanlikning üstigə təkisən. Mis kurbangah bolsa mening yul sorixim üqün bolsun, dedi. **16** Xuning bilən Uriya kahin Ahaz padixah buyruqning həmmissini ada kildi. **17** Ahaz padixah das təgliklirigə bekitilgən tahtaylarni kesip ajritip, daslarni təglikliridin eliwətti; u mis «dengiz»ni tegidiki mis uylarning üstidin ketürüp elip, uni tax tahtaylik bir məydanğa qoydurdı. **18** U Asuriyə padixahini razi kilix üqün Pərwərdigarning eyigə tutixidioğan «Xabat künidiki ayanlik yol» bilən padixah taxkiridin kiridioğan yolni etiwətti. **19** Ahazning baxça ixliri həm kilolanlirining həmmissi «Yəhuda padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **20** Ahaz ez ata-bowiliri arisida uhlidi; u ata-bowilirining arisida «Dawutning xəhəri»də dəpnə kilindi; oqli Həzəkiya ornida padixah boldi.

17 Yəhudaning padixahı Ahazning səltənätining on ikkinçi yilida, Elahning oqli Hoxiya Samariyədə İsrailoğa padixah bolup, tokkuz yil səltənət kildi. **2** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kilatti; lekin uningdin ilgiri ötkən İsrailning padixahliridək undək rəzillik kilmaytti. **3** Asuriyəning padixahı Xalmanəzər uningğa hujum kilojli qikkanda, Hoxiya uningğa bekiniş sowoğa-salam bərdi. **4** Əmma Asuriyəning padixahı Hoxiyanning asiylik kilmaqçı bolojnini baykidi; qünki Hoxiya burunkidək Asuriyəning padixahioğa yillik sowoğa-salam yollimay, bəlki Misirning padixahı sooğa əlqilərnı manguroğanidi. Uning üqün Asuriyəning padixahı uni tutup, baqlap zindanoğa soliwətti. **5** Andin Asuriyəning padixahı qikiş pütkül [İsrail] zeminini talan-taraj kilip, Samariyəni üq yiloiqə kamal kildi. **6** Hoxiyanning səltənätining tokkuzinçi yilida, Asuriyəning padixahı Samariyəni ixojal kilip, İsrailarni Asuriyəgə sürgün kilip, ularni Halaş xəhəri, Gozandiki Habor dəryasining boyliri wə Medialarning xəhərlirigə orunlaxturdı. **7** Mana, xundək ixlar boldi; qünki İsrailar ezlirini Misirning padixahı Pirəwning qolidin kutkuzup, Misir zeminidin qikarojan Pərwərdigar Hudasioğa gunah kilip baxça ilahlardin korqup **8** Pərwərdigar İsrailarning aldidin həydiwətkən yat əlliklərnigə kaidə-bəlgilimiliridə, xundək İsrailning padixahlıri ezliri qikarojan kaidə-bəlgilimiliridə mangoğanidi. **9** Wə İsrailar ez Pərwərdigar Hudasioğa qarxi qikiş, yoxurunlarqə toşra bolmioğan ixlarni kildi; ular barlik xəhərliridə kezət munaridin mustəhkəm korojanoqıqə «yukiri jaylar»ni yasidi. **10** Ular həmənə egiz denglərdə wə həmənə kek dərhəlnərnigə astida «but tüwrük» wə «Axərah» buti turozudı. **11** Pərwərdigar ularning aldidin

həydəp qikarojan [yat] əlliklər kilojandək, ular həmənə «yukiri jaylar»da huxbuy yaqatti wə Pərwərdigarning oşəzipini kəltüridioğan hərhil rəzil ixlarni kilatti. **12** Gərqə Pərwərdigar ularoğa: — «Bu ixni kilmanglar!» degən bolsimu, ular butlarning kullukioğa berilip kətkənidi. **13** Pərwərdigar həmənə pəyoğəmbərlər bilən həmənə aldin kərgüqilərnigə wasitisi bilən həm İsrailni həm Yəhudani agahlandurup: Rəzil yollirigərdin yenip, ata-bowilirigərdioğa tapilanoğan wə kullirim bolojan pəyoğəmbərlər arkilik silərgə təstiklidoğan pütün kanunoğa boysunup, Mening əmrlirim wə Mening bəlgilimilirimni tutunglar, degənidi. **14** Lekin ular kulək salmay, Pərwərdigar Hudasioğa ixənmiğan ata-bowiliri kilojandək, boyunlirini kattik kildi. **15** Ular Uning bəlgilimilirini, xundək İsrailni U ularning ata-bowiliri bilən tüzgən əhdini wə ularoğa tapxuroğan agah-guwaqlarni qətkə kaqqan; ular ərziməs nərsilərgə əgixip, ezliri ərziməs bolup qikti; Pərwərdigar ularoğa: — Ətrapinglardiki əlliklərnigə kilojinidək kilmanglar, degən də İsrailərgə əgixip, rəzillik kilatti. **16** Ular Hudasi bolojan Pərwərdigarning barlik əmrlirini taxlap, ezliri üqün kuyma məbudlarni, yəni ikki mozayni kuydurdi, bir «Axərah but» kildurdi, asmandiki nuroqunlidoğan ay-yultuzlaroğa bax urdi wə Baalning kullukioğa kirdi. **17** Ular ez oşqulliri bilən kizlirini ottin etküzdi, palqilik wə jadugarlik ixlatti, xundək İsrail Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kilix üqün, ezlirini setip Uning oşəzipini koşojdi. **18** Xuning üqün Pərwərdigar İsrailoğa intayin əqqiklinip, ularni ez nəziridin neri kildi; Yəhudaning kəbilisidin baxça həqkəyisisi ez [zeminida] kaldurulmıdi. **19** Lekin Yəhudanı ez Hudasi Pərwərdigarning əmrlirini tutmıdi, bəlki İsrail qikarojan kaidə-bəlgilimilir iqidə mangdi. **20** Uning üqün Pərwərdigar İsrailning barlik nəslini qətkə kaqkti; ularni Əz nəziridin taxlidoğan küniqoğa [zeminida] harlikqə kaldurup, bulangqilarning qoljoğa tapxurup bərdi. **21** U İsrailni Dawutning jəmətidin tartiwəloğanidi. Ular Nibatning oqli Yəroboamni padixah kildi wə Yəroboam bolsa İsrailni Pərwərdigarning yolidin yandurup, ularni eoşir bir gunahqə patkuzup azdurdı. **22** İsrailar Yəroboamning kilojan həmənə gunahlirida yürüp, ularidin qikmıdi. **23** Ahir berip Pərwərdigar Əz kulliri bolojan pəyoğəmbərlərnigə wasitisi bilən eytkəndək, İsrailni Əz nəziridin neri kildi; İsrailar ez yurtidin Asuriyəgə elip ketilip, u yərdə bügüngə kədər turup kəldi. **24** Əmma Asuriyəning padixahı Babil, Kuttah, Awwa, Hamat wə Səfarwaimdin halkni yetkəp İsrailning ornioğa Samariyəning xəhərlirigə makanlaxturdı. Ular xuning bilən Samariyəgə igidarqilik kilip xəhərlərdə olturdi. **25** Wə xundək boldiki, ular u yərdə dəsləptə olturoqinida Pərwərdigardın korqmioğanidi; Pərwərdigar ularni kuyma-jyma kilidioğan birnəqqə xirlarni ularning arisioğa əwətti. **26** Xuning bilən Asuriyəning padixahioğa həwə yetküzülüp: — Sili yetkəp Samariyəning xəhərliridə makanlaxturoğan həlkələr xu yurtning ilahining kaidə-yosunlirini bilməydu; xunga U ularning arisioğa xirlarni əwətti; mana bular ularni oltürməktə, qünki halk yurtning ilahining kaidə-yosunlirini bilməydu, deyildi. **27** Xuning bilən Asuriyəning padixahı əmr kilip: — Silər u yərdin elip

kəlgən kahinlarning birini yəna u yərgə apiringlar; u u yərdə turup, ularoʻja u yurtning ilahining kaidə-yosunlirini oʻgʻatsun, — dedi. **28** Uning buyruqi bilan ular Samariyadın yetkigən kahinlarning biri kelip, Bəyt-əldə turup Pərwərdigarning qorqunqini ularoʻja oʻgʻetti. **29** Lekin xu halklarning hərbiri ez ilahlirining butlirini yasap, Samariyeliklar saloʻan «yukiri jaylar»diki ibadətgaʻlar iqigə turozuzdi; hərbir həlkə ezi turoʻjan xəhərdə xundak kildi. **30** Babildin kəlgənlər Sukkot-Binot degən məbudni yasidi, Kuttin kəlgənlər Nərgal butni, Hamattin kəlgənlər Axima butni, **31** Awwiyalar Nibhaz bilan Tartak butlarni yasidi; Səfarwiylar Səfarwaimdiki butliri boloʻan Adrammalək bilan Anammələkkə ez balilirini atap otta keydirdi. **32** Ular əmdi muxundak hələttə Pərwərdigardin qorqup, ez arisidiki hər türlük adəmləni əzliri üçün «yukiri jaylar»diki buthanilarda qurbanliklarni sunidoʻjan kahin kilip bekitkən. **33** Ular Pərwərdigardin qorqatti wə xuning bilan təng kaysi əldin kəlgən bolsa, xu əlning kaidə-yosunlirida ez ilahlirining kullukidimu bolatti. **34** Bügüngə kədər ular ilgiriki adətələr boyiqə mengip kəlməktə; ular Pərwərdigardin qorqmay, Pərwərdigar İsrail dər atioʻan Yakupning əwladlirioʻja tapilioʻan bəlgilimilər wə həkümlər, kanun wə əmrlərgə muwəpik ix kərməydu. **35** Pərwərdigar ular bilan bir əhdə kilixip ularoʻja buyrup: — «Baxka ilahlardin qorqmay, ularoʻja səjdə kilmay yaki ularoʻja bax urmay wə ularoʻja qurbanlik kilmənglar — **36** pəkət zor kudrət wə uzatqan biliki bilan siləni Misir zeminidin qikəroʻjan Pərwərdigardinla qorqunglar, uningəja səjdə kilinglar wə uningəja qurbanlik sununglar. **37** U silər üçün pütüküzgən bəlgilimilər, həkümlər, kanun wə əmrni bolsa, ularni əbədgiqə kəngül bəlip tutunglar; baxka ilahlardin qorqmanglar. **38** Mən silər kiləjan qəldən əhdini untumanglar ya baxka ilahlardin qorqmanglar, **39** bəlki Hudayinglar Pərwərdigardin qorqunglar; wə U siləni həmmə düxmənlirilinglarning qolidin kutkuzidu» — degəndi. **40** Lekin ular kulak salmay, ilgiriki kaidə-yosunlarni yürgüzətti. **41** Muxu əllər xu tərکیدə Pərwərdigardin qorqatti həm oyma məbudlarning kullukida bolatti; ularning baliliri bilan balilirining balilirimu xundak kilatti; ez ata-bowiliri qandak kiləjan bolsa, ularmu bügünki küngiqə xundak kilip kəldi.

18 Elahning oqli, İsrailning padixahi Hoxiyaning səltənitining üçinqi yilida, Yəhədaning [sabik] padixahi Ahazning oqli Həzəkia Yəhədaoʻja padixah boldi. **2** U padixah boləjanda yigirmə bax yaxta bolup, Yerusalemda yigirmə tokkuz yıl səltənət kildi. Uning anisining ismi Abi idi; u Zəkəriyaning kizi idi. **3** Həzəkia bolsa atisi Dawutning barlik kiləjoidək, Pərwərdigarning nəziridə durus boləjanni kilatti. **4** U «yukiri jaylar»ni yokitip, «but tüwrüklər»ni qeqip «Axərah»larni kesip taxlap, Musa yasatqan mis yilanni qeqip parə-parə kilip (qünki u qəoʻkqiqə İsrailar uningəja huxbuy yakatti), uningəja «Nəhuxtan!» dəp isim koydi. **5** Həzəkia İsrailning Hudasi Pərwərdigaroʻja tayandi. Bu jəhəttə nə uningədin keyin kəlgən nə uningədin ilgiri oʻtkən Yəhəda padixahlirining arisidiki həqbiri uningəja yətməytti. **6** U Pərwərdigaroʻja qing baolinqip uningəja əgixixtin qikmay, bəlki Pərwərdigar Musaoʻja buyruoʻjan əmrləni tutatti. **7** Pərwərdigar uning bilan billə idi; u kaysila ixkə

qiksa xuningda rawajlik bolatti. U Asuriya padixahning həkimiyyətigə qarxi qikip uningəja bekindi boluxtın yandi. **8** U Filistiyələrgə hujum kilip ularni Gaza xəhiri wə uning ətrapidiki zeminlirioʻjqə, kəzət munaridin mustəhkəmə qorəjanəjqə besip məoʻlup kildi. **9** Wə xundak boldiki, Həzəkia padixahning səltənitining tətinqi yilida, yani İsrailning [sabik] padixahi Elahning oqli Hoxiyaning səltənitining yettinqi yilida, Asuriyaning padixahi Xalmanəzər Samariyəgə hujum kilip uni kəmal kildi. **10** Üq yildin keyin ular xəhərnə aldi; Həzəkianing səltənitining tokkuzinqi yili, yani İsrail padixahi Hoxiyaning səltənitining tokkuzinqi yilida, Samariya ixəjal kilindi. **11** Andin Asuriyaning padixahi İsrailarni Asuriyəgə elip ketip, ularni Halahda, Gozandiki Həbor dəryasining boylirida wə Medialarning xəhərliridə makanlaxtirdi. **12** Qünki ular ez Hudasi Pərwərdigarning awəzioʻja itaət kilimidi, bəlki Uning əhdisigə, yəni Pərwərdigarning kuli Musa buyruoʻjaning həmmisigə hiləplik kildi; ular yaki kulək salmidi, yaki əməl kilimidi. **13** Həzəkia padixahning səltənitining on tətinqi yili, Asuriyaning padixahi Sənnəherib Yəhədaning barlik qorəjanlik xəhərlirigə hujum kilip qikip, ularni ixəjal kildi. **14** U waʻkitta Yəhədaning padixahi Həzəkia Laqixkə adəm əwətip, Asuriyaning padixahioʻja: Mən gunəhkar! Məndin qeqingəyla, üstümgə hərnəmə qüxirsilə xuni [tələymən], — dedi. Asuriyaning padixahi Həzəkiajoʻja üq yüz talant kümüx bilan ottuz talant altun tohtitip koydi. **15** Həzəkia Pərwərdigarning eyidiki wə padixahning ordisingin həzinişidiki barlik kümüxni elip bərdi. **16** Xuning bilan bir waʻkitta Yəhədaning padixahi Həzəkia Pərwərdigarning əyining ixikliridin wə ezi əslidə qəpatqan ixik kexakliridin altunni ajritip elip, Asuriyaning padixahioʻja bərdi. **17** Xu qəoʻjda Asuriya padixahi Sənnəherib Tartan, Rab-Saris wə Rab-Xakəhlirini qong qoxun bilan Laqix xəhəridin Yerusalemoʻja, Həzəkianing yenioʻja əwətti. Ular Yerusalemoʻja qikip kəldi. Qikqanda, ular kir yuoʻqulirining etizining boyidiki yolda, yukiri kəlkəknig noringin bəxioʻja kelip turdi. **18** Ular padixahni qəkəroʻjanda, Hilkiyaning oqli, ordini baxkuridoʻjan Eliakim, ordining diwanbegi Xəbna wə Asafing oqli, orda mirzibegi Yoahlar ularning yenioʻja kəldi. **19** Wə Rab-Xakəh ularoʻja mundak dedi: — «Silər Həzəkiajoʻja: — «Ulus padixah, yəni Asuriya padixahi sanga mundak dedi, dənglar: — Sening muxu ixəngən tayanqing zadi nemidi? **20** Sən: «Urux kilixkə tədbir-məslihətimiz həm küqimiz bar, dəysən — bu pəkət bir kurək gap, halas! — Sən zadi kimgə tayanip mənə qarxi ektə qəpəsən? **21** Mana əmdi sən yeriki bar axu komux həsa, yəni Misiroʻja tayanisən. Birsı uningəja yələnsə, uning qəlioʻja sanjip kirdi; Misir padixahi Pirəwngə tayanəjanlarning həmmisi xundak bolidu! **22** Əgər silər mənə: «Biz Hədayimiz boləjan Pərwərdigaroʻja tayanimiz» — desənglar, Həzəkia ezi Yəhədadikilərgə wə Yerusalemdikilərgə: «Silər pəkət Yerusalemdiki muxu ibadətgaʻh aldidila ibadət kilixinglar kerək» dəp, uningəja atəloʻjan «yukiri jaylar»ni həm qurbəngəhlarni yok kiliwəttioʻqu? Ular axu Pərwərdigarning yukiri jayliri əməsmidi? **23** Əmdi hazır hojayanim Asuriya padixahi bilan bir tohtamoʻja kelinglar: — «Əgər silərdə ularoʻja

mineligüdäk äskärlirnglar bolsa, män silärgä ikki ming atni bikaröja beräy!» **24** Silärdä undaqlar bolmisa, hojayinimning ämaldarlirining äng kikiqi bolöjan bir löxkar bexini kandaknu qekindürälaysiler?! Gärqä silär jäng härwiliri wä atlarni elix üqün Misiroja tayinisilär! **25** Män muxu yörni halak kiliq üqün Pärwardigarsiz kældimmu? Qünki Pärwardigar manga: «Muxu zeminni halak kiliqxa qikkün» — dedi!». **26** Eliakim, Xəbna wə Yoah Rab-Xakəhə: — Pekirlirioja aramiy tilida sözlisilə; biz buni qüxinimiz. Bizgə ibranıy tilida sözlimisilə, gəpliri sepilda turojanlarning kulioja kirmisun! — dedi. **27** Birək Rab-Xakəh; — Hojayinim meni muxu gərni hojayinnglaröja wə silargila eytxka əwətkəmmu? Muxu gərni silər bilən birliktə sepilda olturejanlaröja deyixkə əwətkən əməsmu? Qünki ular əz pökini yegüqi həm əz süydükini iqtüqi bolidul!» — dedi. **28** Andin Rab-Xakəh ibranıy tilida yukiri awaz bilən: «Uluq padixah, yəni Asuriyə padixahining səzliniri anglap koyunglar!» — dəp warkiridi. **29** — «Padixah mundak dəydu: — Həzəkıya silərni aldap koymisun! Qünki u silərni [padixahning] kolidin kutkuzalmaydu. **30** Uning silərni: — «Pärwardigar bizni jəzmnə kutkuzidu; muxu xəhər Asuriyə padixahining kolioja qüxiup kətməydu» dəp Pärwardigaröja tayanduruxioja yöl koymanglar! **31** Həzəkıyaöja kulak salmanglar; qünki Asuriyə padixahı mundak dəydu: — Mən bilən süllihlixip, mən tərəpkə ötünglar; xundak kilsanglar hərbinglar əzünglarning üzüm baringidin həm əzünglarning ənjür dərilihidin mewə yəysilər, hərbinglar əz su kəlkikinglardin su iqisilər; **32** ta mən kelip silərni buqdaylik həm xarablik bir zeminoja, neni, üzümzarlırı wə zəytun dərəhliri bar, həsəl qikiridiojan bir zeminoja, yəni zemininglaröja ohxax bir zeminoja apirip koyojuqə yəp-iqiweringlar! Xuning bilən silər tirik kəlip, ölməysilər! Həzəkıya silərgə: — «Pärwardigar bizni kutkuzidu» desə uningöja kulak salmanglar! **33** Əl-yurtlarning ilah-butlirining biri əz zeminni Asuriyə padixahining kolidin kutkuzojanmu? **34** Hamat wə Arpad degən yurtlarning ilah-butliri keni? Səfarwaim, Hena wə İwwah xəhərlirining ilah-butliri keni? Ular Samariyəni mening kolumdin kutkuzojanmu?! **35** Muxu əl-yurtlarning ilah-butliridin əz zeminni kutkuzojan zadi kim bar? Xundak ikən, Pärwardigar Yerusalemni mening kolumdin kutkuzalamdu?» — dedi. **36** Əmma həlk süktü kiliq uningöja jawabən heqkandak bir söz kilmidi; qünki padixahning buyruqi xuki: — «Uningöja jawab bərmənglar». **37** Andin Hilkıyaning ooqli, ordini baxkuridiojan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə Asafing ooqli, orda mirzibegi Yoahlar kiyim-keqəklirini yirtixip, Həzəkıyaning yenioja kelip, Rab-Xakəhning gəplirini uningöja ukturdi.

19 Xundak boldiki, Həzəkıya buni angliqanda, kiyim-keqəklirini yirtip, özini bez bilən kaqlap Pärwardigarning ibadəthanisioja kirdi. **2** U Hilkıyaning ooqli, ordini baxkuridiojan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə kaħinlarning aqsakallirini bez kaqlanojan peti Amozning ooqli Yəxaya pəyojəmbərgə əwətti. **3** Ular uningöja: — Həzəkıya mundak dəydu: — «Balılar tuşulay dəp qaloqanda anining tuşkudək həli kalmiojandək, muxu kün awariqlik, rəsua kılindiojan,

mazək kılindiojan bir künidur. **4** Əz hojayini bolöjan Asuriyə padixahı tirik Hudani mazək kiliqxa əwətkən Rab-Xakəhning muxu barlik gəplirini Pärwardigar Hundaying nazirigə elip tingxisa, bularni angliqan Pärwardigar Hundaying xu gəplər üqün uning dəkkisini berərmikin? Xunga kəlip qalojan kaldisi üqün awazingni kəturüp, bir duayingni bərsəng» — dedi. **5** Xu gəplər bilən Həzəkıyaning hizmətkarlırı Yəxayaning aldioja kəldi. **6** Yəxaya ularöja: — «Hojayinnglaröja: — Pärwardigar mundak dedi: — «Asuriyə padixahning qaparmənlirining sən angliqan axu Manga kupurluk kılıquqi gəpliridin kərkəma; **7** Mana, Mən uningöja bir roħni kirgüzimən; xuning bilən u bir iöwani anglap, əz yurtioja qaytidu. Mən ün əz zeminda turojuzup kiliq bilən öltürgüzimən» — dənglar» — dedi. **8** Rab-Xakəh əzi kəlgən yoli bilən qaytip mangoqanda, Asuriyə padixahining Lakıx xəhəridin qekingənlirini anglap, Libnah xəhərigə kərxı jəng kiliwatkan padixahning yenioja kəldi. **9** Qünki padixah: «Mana, Efiopiya padixahı Tirhakah sizgə kərxı jəng kilməqki bolup yoloja qikti» degən həwərnı angliqanidi. Ləkin u yənə Həzəkıyaöja əlqilərni mundak hət bilən əwətti: — **10** «Silər Yəhuda padixahı Həzəkıyaöja mundak dəngarisaldılar: — «Sən tayindiojan Hundayingning sanga: «Yerusalem Asuriyə padixahining kolioja tapxurulmaydu» deginigə aldanma; **11** mana, sən Asuriyə padixahlırining həmmə əl-yurtlarnı nemə kılıjanlırini, ularni əz ilah-butlirioja atəp halak kılıjanlıkını angliqansən; əmdi əzüng kutkuzulamsən? **12** Ata-bowilirim halak kılıjan əllərnin əz ilah-butliri ularni kutkuzojanmu? Gozan, Həran, Rəzəf xəhəridikilərnınuq, Telassarda turojan Edənlərnınuq? **13** Hamat padixahı, Arpad padixahı, Səfarwaim, Hena həm İwwah xəhərlirining padixahlırı keni?»». **14** Xuning bilən Həzəkıya hətni əkalğüqlərnin kolidin elip oqup qikti. Andin u Pärwardigarning əyigə kirip, Pärwardigarning aldioja hətni yeyip koydi. **15** Wə Həzəkıya Pärwardigaröja dua kiliq mundak dedi: — «I kerublar oturidisida turojan Pärwardigar, İsrailning Hudasi: — Sən Özüngdursən, jəhandiki barlik əl-yurtlarning üstidiki Huda pəkət Özüngdursən; asman-zeminni Yaratkuqisən. **16** I Pärwardigar, kulikıngni təwən kiliq angliqaysən; kəzüngni aqkaysən, i Pärwardigar, kərgəysən; Sənnahəribnəg adəm əwətip mənggü həyat Hudani haqərləp eytkən gəplirini angliqaysən! **17** I Pärwardigar, Asuriyə padixahlırı həkikətən həmmə yurtlarnı, xularöja bekindi bolöjan yurtlarnımu harabə kiliq, **18** ularning ilah-butlirini otka taxliwətkən; qünki ularning ilahlırı ilah əməs, bəlki insan kəli bilən yasalöjanlırı, yaqıq wə tax, xunga asuriylar ularni halak kildi. **19** Əmdi, i Pärwardigar Hundayimiz, jəhandiki barlik əl-yurtlaröja Səning, pəkət Səninglə Pärwardigar ikənlikingni bildürüx üqün, bizni uning kolidin kutkuzoqaysən!». **20** Xuning bilən Amozning ooqli Yəxaya Həzəkıyaöja söz əwətip mundak dedi: — — İsrailning Hudasi Pärwardigar mundak dəydu: — «Səning Manga Sənnahərib toqruluk kılıqan duayingni anglidim. **21** Pärwardigarning uningöja kərita degən səzi xudurki: — «Pak kiz, yəni Zionning kızı seni kəmsitidu, Seni mazək kiliq külidu; Yerusalemning kızı kəyninggə qarap bexini qaykaydu;

22 sən kimni mazaq kılıp kupurluk kılding? Sən kimgə karxi awazingni kɵtɵrɵp, Nəziringni ɵstɵn kılding? Israıldiki Mukəddəs Boluqıoıa karxi! 23 Əqliriling arkılık sən Rəbni mazaq kılıp; — «Mən nuroqunlıoıan jəng hərwilirim bilən taoı qokkısıoıa, Liwan taoı baıqılırioıa yetip kəldimki, Uning egiz kedir dərəhlirini, esil kəriyoıaylırini kesiwetimən; Mən uning əng qət turaloıusioıa, Uning əng bɵk-barakşan ormanzarlıkıoıa kirip yetimən. 24 Əzüm kuduı kopol yaka yurtning sɵyini iqtim; Putumning uıdila mən Misirning barlık dərya-əstənglırini kurutiwəttim — deding. 25 — Sən xuni anglap bəkmioıanmiding? Uzundin buyan Mən xuni bəktikənəmənki, Kədimdin tartip xəkilləndürgənəmənki, Həzir uni əməlgə axurdumki, Mana, sən kəl'ə-koroıanlık xəhərləni harabilərgə ayləndurdung; 26 Xuning bilən u yərdə turuwatқанlar küqsizlinip, Yərgə karitip koyuldi, xərməndə kılındi; Ular əsiwatқан ot-qəptək, Yumran ək qəplərdək, Əgzidiki ot-qəplər əsməy kurup kətkəndək boldi. 27 Birak sening olturoıiningni, ornungdin turoıiningni, qikıp-kirginingni wə Manga karxi oıaljirlixip kətkiningni bilimən; 28 Sening Manga karxi oıaljirlixip kətkənlikningni, həkawurlixip kətkənlikningni kulikimioıa yətkənliki tɵpəylidin, Mən kərmikimni burningdin ətküzimən, Yüğünimni əozingioıa salimən, Wə əzuding kəlgən yol bilən seni kəyturimən. 29 I [Həzəkıya], xu ix sanga əlamət bəxəət boliduki, Muxu yili əzlikidin əskən, İkinqi yili xulardin qikқанlarimu siləning rizkinglar bolidu; Üqinqi yili bolsa terıysilər, orisilər, üzüm kəqətlirini tikisilər; Ulardin qikқан mewiləni yəysilər. 30 Yəhuda jəmətinəng kəqip kutuloıan kəldisi bolsa yənə təwəngə qarap yiltiz tartidu, Yükirioıa qarap mewə beridu; 31 Qünki Yerusalemnin bir kəldisi, Zion teıidin kəqip kutuloıan qikdı; Samawi koxunlarıning Sərdari bololan Pərwərdigarning otluı muhəbbiti muxuni ada kılidu. 32 Xunga, Pərwərdigar Asuriyə pədıxahı toıqruluk mundak dəydu: — U nə muxu xəhərgə yetip kəlməydu, Nə uningioıa bir tal oımu ətməydu; Nə kalkanni kəttürüp əldioıa kəlməydu, Nə uningioıa karıta kaxalarnimu yasımaydu. 33 U kəysi yol bilən kəlgən bolsa, U yol bilən kəytidu wə muxu xəhərgə kəlməydu — dəydu Pərwərdigar, 34 — Qünki Əzüm üqün wə Mening kulum Dawut üqün uni ətrapidiki sepildək qooıdap kətüzimən». 35 Xu kəqə xundak boldiki, Pərwərdigarning Pərixıtsisi qikıp, Asuriyəliklərnəng bargahıda bir yüz səksən bəx ming əskəni urdi; mana, kixilər ətigəndə ornidin turoıanda, ularning həmmisining əlgənlikini kərdi! 36 Xunga Asuriyə pədıxahı Sənnəherib qekinip, yoıa qikıp, Ninəwə xəhriıgə kəytıp turdi. 37 Wə xundak boldiki, u əz buti Nisroıkning buthanisida uningioıa qokunuwatқanda, oıqulliri Adramməlak həm Xarezər uni kıliqlap əltürüwətti; andin ular bolsa Ararat dəgən yurtka kəqip kətti. Uning oıqli Esarhəddon uning ornida pədıxahı boldi.

20 Xu künlərdə Həzəkıya əjəl kəltürgüqi bir kəsəlgə muptıla boldi. Amozning oıqli Yəxaya pəyoıəmbər uning kəxiəga berip, uningioıa: — «Pərwərdigar mundak dəydu: — Əyüing toıqruluk wəsiyət kıloıin; qünki əjəl kəldi, yaxımayşən» — dedi. 2 [Həzəkıya] bolsa yüzini tam təpəpkə kılıp Pərwərdigarıoıa dua kılıp: —

3 I Pərwərdigar, Sening əldingda mening həkikət wə pak dil bilən mengip yürgənlikimni, nəziring əldingda durus bololan ixlarni kıloıanlıkimni əsləp kəyoıaysən, — dedi. Wə Həzəkıya yioılap ekıp kətti. 4 Yəxaya qikıp ordidiki ottura hoıyoıa yətməşə, Pərwərdigarning səzi uningioıa yetip mundak dəyildi: — 5 Yenip berip həkımining baxlamqisi Həzəkıyaıoıa mundak dəgin: — «Pərwərdigar, atəng Dawutning Hudasi mundak dəydu: — «Duayingni ənglidin, kəz yaxlıringni kərdüm; mana, Mən seni sakəytimən. Üqinqi künidə Pərwərdigarning eyigə qikisən. 6 Künliringgə Mən yənə on bəx yil koxımən; xuning bilən Mən seni wə bu xəhəni Asuriyə pədıxahıning kəolidin kətüzimən; Əzüm üqün wə kulum Dawut üqün Mən bu xəhəni ətrapidiki sepildək kooıdaymən. 7 (Yəxaya bolsa: — «Ənjür poıkili təyyarlanglar, dedi. Ular uni elip kelip, yarısıoıa qaplıwidi, u sakəydi. 8 Həzəkıya Yəxayadin: Pərwərdigar meni sakəytip, üqinqi küni uning eyigə qikidioıanlıkimni ispatlaydıoıanoıa kəndak bəxəətlik əlamət bolidu — dəp sorioıanıdi. 9 Yəxaya: — Pərwərdigarning Əzi eytқан ixini jəzman kıldioıanlıkini sanga ispatlax üqün Pərwərdigardin xundak bəxəətlik əlamət boliduki, sən kuyaxning pəlməpəy üstigə qııxkən sayisining on bəskuı əldioıa mengixi yaki on bəskuı kəynigə yenixini haləmsən? — dedi. 10 Həzəkıya: Kuyax sayisining on bəskuı əldioıa mengixi əsan; sayə on bəxkuı kəynigə yənsun, dəgəni. 11 Xuning bilən Yəxaya pəyoıəmbər Pərwərdigarıoıa nıda kıldi wə U kuyaxning Aıaz pədıxahı kuroıan pəlməpəy bəskuıqliri üstigə qııxkən sayisini yəndurup, on bəskuı kəynigə mangdurdi). 12 Xu pəytə Baladanning oıqli Babil pədıxahı Merodak-Baladan, Həzəkıyanı kəsəl bolup yetip kəptu, dəp anglap, hətərl hədıyə bilən əwətti. 13 Həzəkıya bolsa əqlilərnəng gepini tıngxəp, ularıoıa barlık həzinə-ambarlırini, kümüxni, altunni, dora-dərmanlarni, sərhil maylarni, sawut-qorallar əmbiridiki həmmi wə baylıqlirining barlıkını kərsətti; ordisi wə pütkül pədıxahlıki iqidiki nərsilərdin Həzəkıya ularıoıa kərsətməyini birimu kəlmidi. 14 Andin Yəxaya pəyoıəmbər Həzəkıyaning əldioıa berip, uningdin: — «Muxu kixilər nemə dedi? Ular seni yoılxaxka nədin kəlgən?» — dəp soridi. Həzəkıya: — «Ular yıraı kəp yurttın, yəni Babilin kəlgən» dedi. 15 Yəxaya yənə: — «Ular ordəngda nemini kərdi?» dəp soridi. Həzəkıya: — «Ordəngda bar nərsiləni ular kərdi; baylıqlirinning arisidin mən ularıoıa kərsətməyən birimu kəlmidi» — dedi. 16 Yəxaya Həzəkıyaıoıa: Pərwərdigarning səzini anglap kəyoıin: — 17 — Mana xundak künlər kəliduki, ordəngda bar nərsilər wə bügüngə kədar əta-bowiliring toılap, saklap kəyoıan həmmə Babilıoıa elip kətilidu; həqnersə kəlməydu — dəydu Pərwərdigar. 18 — Həmədə Babilıqlar oıqullirini, yəni əzudingdin bololan əwəldiliringni elip kətidu; xuning bilən ular Babil pədıxahıning ordisida əıwəwə bolidu. 19 Həzəkıya əmədi əz-əzigə «Əz künlirimdə bolsa əman-tinqlik, Hudaning həkikət-wəpalıki bolmamdu?», dəp Yəxayaıoıa: — «Siz eytқан Pərwərdigarning muxu səzi yaxhi ikən» — dedi. 20 Həzəkıyaning bəxka əməlliri, jümüldin uning səltənətinəng kədrıti, uning kəndak kılıp həhərgə su təminləx üqün kəl, xundakla su əpıridioıan nor yasioıanlıkı «Yəhuda pədıxahlırining

tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **21** Həzəkia ata-bowilirining arisida uhlidi; oqli Manassəh ornida padixah boldi.

21 Manassəh padixah bolqanda on ikki yaxta bolup, Yerusalemda əllik bəx yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Həfzibah idi. **2** U Pərwərdigar Israillarning aldidin həydəp qikiriwətkən yat əlliklərnin yirginqlik adətlirigə ohxax ixlar bilən Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni kildi. **3** U atisi Həzəkia buzup yokaqtan «yukiri jaylar»ni kaytidin yasatti; u Baaloja atap kurbangahlarni saldurup, Israillning padixahi Ahab kilqandək bir Axərah məbud yasidi; u asmandiki nurojunliqan ay-yultuzlaroja bax urdi wə ularning kulluqioja kirdi. **4** U Pərwərdigarning eyidimu kurbangahlarni yasatti. Xu ibadəthana toqruluk Pərwərdigar: Mən Yerusalemda Mening namimni koyimən, degənidi. **5** U Pərwərdigarning eyining ikki həyisida «asmanning koxuni»oja kurbangahlarni atap yasatti. **6** Oz oqlini ottin etküzdi; jadugərilik bilən palqilik ixlətti, əzigə jinkəxlər bilən əpsunqilarni bekitti; u Pərwərdigarning nəziridə san-sanaksiz rəzillikni kilip uning oqəzipini koxojdi. **7** U yasatkan «Axərah» oyma məbudni [Hudaning] eyigə koydi. Xu ey toqruluk Pərwərdigar Dawutka wə uning oqli Sulaymanoja: — «Bu eyda, xundakla Israillning həmmə kəbililirining zeminliri arisidin Mən tallioqan Yerusalemda Əz namimni abdiqə kaldurimən; **8** əgər Israil pəkət Mən ularnija tapilioqan barlik əmrlərgə, yəni Əz kulum Musa ularoja buyruqan barlik qanunoja muwapik əməl kilixka kengil koysila, Mən ularning putlirini ata-bowilirioja təksim kilqan bu zemindin kaytidin neri kilmaymən», degənidi. **9** Lekin ular kulak salmaytti; xunglaxkimu, Manassəh ularni xundak azdurdiki, ular Pərwərdigar Israillarning aldidin həlak kilqan yat əlliklərdin axurup rəzillik kilatti. **10** Xunga Pərwərdigar Əz kulliri bolqan pəyoəmbərlərnin wasitisi arkilik mundak dedi: — **11** Yəhudaning padixahi Manassəh bu yirginqlik ixlarni kilip, hətta uningdin ilgiri etkən Amoriylar kilqan barlik rəzillikdin ziyadə rəzillik kilip, uning butliri bilən Yəhudanimu gunahka azduroqini üqün **12** Israillning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, Yerusalem bilən Yəhudaning üstigə xundak balay'apət kəltürimənki, kimki uni anglisila kulakliri zingildap ketidu. **13** Mən Samariyəni əlqigən tana wə Ahabning jəmətini təkxürgən tik əlqigüq yip bilən Yerusalemmi təkxürtimən; kixi qəqini qaykap sürtkəndin keyin düm kəmtürüp koxojandək, Yerusalemmi qaykap örtümən. **14** Mən mirasimning kəloqanliridinnu waz keqip, düxmənliirining kəlioja tapxurimən; ularni həmmə düxmənliirigə bulangtalang obyektə wə olja kilip berimən; **15** Qünki ular Mening nəzirimdə rəzil bolqanni kilip, ularning ata-bowiliri Misirdin qikқан күндin tartip bügüingiqə oqəzipimni koxojap kəldi». **16** Manassəh əmdi pütkül Yerusalemmi bir qetidin yanə bir qetigiqə kanoja toldurup, kəp nahək kan təkküzdi wə ohxaxla əzi kiliwatqan gunah bilən Yəhudalarni azdurup, ularning Pərwərdigarning nəziridiki rəzillikni kilixioja səwəb boldi. **17** Manassəhning baxka ixliri həm kilqanlirining həmmisi, jümlidin u sadir kilqan gunah «Yəhuda padixahlirining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən

əməsmidi? **18** Manassəh ata-bowilirining arisida uhlidi wə əz əyining beoqida, yəni Uzzahning beoqida dəpnə kilindi. Andin oqli Amon uning ornida padixah boldi. **19** Amon padixah bolqanda yigirmə ikki yaxta bolup, Yerusalemda ikki yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Məxulləmət idi; u Yotbahlik Həruzning kizi idi. **20** Amon atisi Manassəh kilqandək Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni kilatti. **21** U atisi mangoqan barlik yollarda mangatti; u atisi kulluqida bolqan butlarning kulluqida bolup, ularoja səjdə kilip, **22** Pərwərdigarning yolida yürməy, əz ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarni tərk kildi. **23** Əmdi Amonning hizmətkarliri padixahni kəstləp, uni əz ordisida əltürdi. **24** Lekin yurt həlki Amon padixahni kəstligənlərnin həmmisini əltürdi; andin yurt həlki uning ornida oqli Yosiyani padixah kildi. **25** Amonning baxka ixliri həm kilqanlirining həmmisi «Yəhuda padixahlirining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **26** U Uzzahning beoqida əz kəbrisidə dəpnə kilindi. Andin oqli Yosiya uning ornida padixah boldi.

22 Yosiya padixah bolqanda səkkiz yaxta bolup, Yerusalemda ottuz bir yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Yədidah idi; u Bozkatlik Adayaning kizi idi. **2** Yosiya Pərwərdigarning nəziridə durus bolqanni kilip, hər ixta atisi Dawutning barlik yolida yürüp, nə ongoja nə soloja qətnəp kətmidi. **3** Padixah Yosiya səltənətinin on səkkizinci yilida, padixah Məxulləmnin nəwrisi, Azaliyaning oqli katip Xafanni Pərwərdigarning eyigə əwətip: **4** «Bax kahin Hilkəyaning kəxioja qikip xuni buyruqinki, u Pərwərdigarning eyigə elip kelingən, dərwəziwənlər həlktin yioqқан pulni sanisun. **5** Andin ular Pərwərdigarning eyini ongxaydioqan ixlarni nəzarət kilquqi ixqilaroja tapxurup bərsun. Bular həm Pərwərdigarning eyidiki buzuloqan yərlərnə ongxaxka eydə ixligüqilərgə, yəni yaoxquqular, tamqilar wə taxtiraxlaroja bərsun. Ular mənxi pul bilən əyni ongxaxka lazim bolqan yaoqap bilən oyuloqan taxlarni setiwəlsun, degin» — dedi. **7** Lekin ularning kəlioja tapxuruloqan pulning həsabi kilinmidi. Qünki ular insap bilən ix kilatti. **8** Bax kahin Hilkəya katip Xafanoja: — Mən Pərwərdigarning eyidə bir Təwrat kitabini taptim, dedi. Xuni eytip Hilkəya kitabni Xafanoja bərdi. U uni oqudi. **9** Andin keyin katip Xafan padixahning kəxioja berip padixahka həwər berip: — Hizmətkarliri ibadəthanidiki pulni yioqip Pərwərdigarning eyini ongxaydioqan ix bəxilirining kəllirioja tapxurup bərdi, dedi. **10** Andin katip Xafan padixahka: Hilkəya manga bir kitabni bərdi, dedi. Andin Xafan padixahka uni oqup bərdi. **11** Wə xundak boldiki, padixah Təwrat kitabining sezlirini anglijoanda, əz kiyimlirini yirtti. **12** Padixah Hilkəya kahin bilən Xafanning oqli Ahikəmoja, Mikayaning oqli Akbor bilən Xafan katipka wə padixahning hizmətkari Asayaoja buyrup: — **13** Berip mən üqün wə həlk üqün, yəni pütkül Yəhudadikilər üqün bu tepiloqan kitabning sezliri toqrusida Pərwərdigardin yol soranglar. Qünki ata-bowilirimiz bu kitabning sezlirigə, uningdiki bizlərgə pütülgənliirigə əməl kilixka kulak salmioqanlıki tüpəyildin Pərwərdigarning bizgə koxojaloqan oqəzipi intayin dəlxətlik, dedi. **14** Xuning bilən Hilkəya kahin, Ahikam, Akbor, Xafan wə Asayalar

Harhasning nəwrisi, Tikwahning oqli kiyim-keqək begi Xallumning ayali ayal pəyojəmbər Huldahning kəxiəja berip, uning bilan sezləxti. U Yerusalemlə xəhərinə ikkinəqi məhəllisidə olturattı. **15** U ularəja mundək dedi: — İsrailning Hudasi Pərwərdigar mundək dəydu: — «Silərni əwətkən kixigə mundək dənglər: — **16** Pərwərdigar mundək dəydu: — Mana Mən Yəhədaning padixahı oquəjan kitabning həmmə səzlinəni əməlgə axurup, bu jayəja wə bu yərdə turoquqlarəja balayı'apət qūxūrimən. **17** Qūnki ular Mənə taxlap, baxkə ilahlarəja huxbuy yekip, kəllirining həmmə ixlirəi bilən Mening aqqikimni kəltürdi. Uning üqün Mening kəhrim bu yərgə karap yandı həm eqürilməydu. **18** Ləkin silərni Pərwərdigardin yol soriojili əwətkən Yəhədaning padixahıəja bolsa xundək dənglər: Sən angliəjan səzlər toəjrisidə İsrailning Hudasi Pərwərdigar xundək dəydu: — **19** Qūnki kənglūng yuxmak bolup, muxu jay wə uningdə turoquqlarning wəyrənə wə lənətkə aylandurulidəianliki toəjrisidə ularni əyibləp eytkən səzlinimni angliəjiningdə, Pərwərdigarning aldidə ezūngni təwən kilip, kiyimlirəngni yirtip, Mening aldimdə yioəjiojining üqün, Mənmu duayingni anglidim, dəydu Pərwərdigar. **20** Buning üqün seni ata-bowiliring bilən yioəjilixkə, əz kəbrənggə aman-hatirjəmlək iqidə berixkə nesip kilimən; sening kəzliring Mən bu jay üstigə qūxūridəian barlik külətlərni kərməydu». Ular yenip berip, bu həwərnə padixahkə yətküzdi.

23 Padixah adəmlərni əwətip, Yəhəda bilən Yerusalemlə həmmə aqsakallirini əz kəxiəja qakirtip kəldi. **2** Padixah Pərwərdigarning əyigə qikti; barlik Yəhədadiki əz kixilə wə Yerusalemdə turuwatqanlarınə həmmisi, kahinlar bilən pəyojəmbərlər, yəni barlik hək, əng kikiqidin tartip qəngiojə həmmisi uning bilən billə qikti. Andin u Pərwərdigarning əyidə tepiloəjan əhdə kitabining həmmə səzlinəni ularəja okup bərdi. **3** Padixah tüwrükning yenidə turup Pərwərdigarning aldidə: — Pərwərdigarəja əgixip pütün kəlbim wə pütkül jenim bilən Uning əmrlirini, həküm-guwahlıklirəi wə bəlgilimilirini tutup, uxbu kitabta pütüləjan əhdigə əməl kilimən dəp əhdigə əzini baqlidi. Xuning bilən həkning həmmisimə əhdə aldidə turup uningəja əzini baqlidi. **4** Andin keyin padixah bax kahin Hilkija bilən orun basar kahinlarəja wə həm dərwəziwənlərgə: — Baaloəja, Axərəh butioəja wə əsmanning barlik kəxunioəja atap yasaloəjan barlik əswab-üşkūnilərnə Pərwərdigarning əyidin qikiriwətinglər, dəp əmr kildi; u bularnə Yerusalemlə sirtidə, Kidron etizlikidə kəydürdi wə küllirini Bəyt-Əlgə elip bərdi. **5** U Yəhəda padixahlırining Yəhəda xəhərliridiki «yukiri jaylar»də həmdə Yerusalemlə ətraplırیدiki «yukiri jaylar»də huxbuy yanduruxkə tikligən but kahinlirini, xuningdək Baaloəja, kuyaxkə, ayəja, yultuz türkümlirigə həmdə əsmanning barlik kəxunioəja huxbuy yakquqilarnə ixtin həydiwətti. **6** U Pərwərdigarning əyidin Axərəh butni elip qikip Yerusalemlə sirtioəja elip berip, Kidron jiloəjioəja apirip xu yərdə kəydürüp kukum-talkən kilip ezip, toəjisini addiy pukralarning kəbriliri üstigə qeqiwətti. **7** Andin u Pərwərdigarning əyigə jaylaxkən bəqqiwəzlarning turaləjulirini qekip oəlatti;

bu əylərdə yənə ayallar Axərəh butkə qedir tokuytti. **8** U Yəhəda xəhərliridin barlik kahinlarnə qakirtip, əzigə yioədi. Andin u Gəbadin tartip Bəə-Xəbaəjə kahinlar huxbuy yakidəjan «yukiri jaylar»ni buzup buləjioətti; u «dərwəzilərdiki yukiri jaylar»ni qekip buzdi; bular «Xəhər baxlik Yəxəuaning kuwik»ning yenidə, yəni xəhər kuwikəja kirix yəjioəning sol təripidə idi **9** (əmdə «yukiri jaylar»diki kahinlarınə Yerusalemdə Pərwərdigarning kurbangahıəja qikixi qəkləngəmidə; ləkin ular dawamlık əz kəridəxlirəi bilən birgə pitir nanlardin yeyixigə muyəssər idi). **10** Yosija həkim əz oəli yakə kizini Moləkkə atap ottin ətküzənim dəp, Hinnomning oəjioəning jiloəjisidiki Təfətnimə buzup buləjioətti. **11** Pərwərdigarning əyigə kiridəjan yəjioəning əjioəzidə Yəhəda padixahlırəi kuyaxkə təkdim kilip kəyoəjan atalarnə xu yərdin yətkəp, «kuyax harwilirəi»ni otta kəydürdi (ular [ibadəthanəning] həyilirioəja jaylaxkən, Natan-Mələk dəgən əəwtəning əyioəning yenidə turattı). **12** Padixah yənə Yəhəda padixahlırəi Ahəzning balihanisining əgəzidə salduroəjan kurbangahlarnə wə Manassəh Pərwərdigarning əyioəning ikki həyiləjioəja yasatkən kurbangahlarnə qekip kukum-talkən kiliwətti; u ularning toəjisini u yərdin elip, Kidron jiloəjioəja qeqiwətti. **13** İsrailning padixahı Sulayman Yerusalemlə məxriək təripigə wə «Halak toəj»ning jənubioəja Zidoniyalarınə yirginəlik buti Axtarot, Moabiyalarınə yirginəlik buti Kemox wə Ammonlarınə yirginəlik buti Milkəmoəja atap yasatkən «yukiri jaylar»nimə padixah buzup buləjioətti. **14** U but tüwrükərnə parqilap, Axərəh butlirini kesip yiktip, ular turoəjan yərlərnə adəm səngəklirəi bilən təldürdi. **15** U yənə İsrailni gənəhəkkə putlaxturoəjan, Nibətning oəli Yəroboam Bəyt-Əldə salduroəjan kurbangah bilən «yukiri jay»ni, ularni buzup qakti, andin keyin «yukiri jay»ni kəydürüp kukum-talkən kiliwətti, Axərəh butinimə kəydürüwətti. **16** Yosija burulup karap, taəjdiki kəbrilərnə kərtip, adəm əwətip kəbrilərdiki səngəklərnə kolap qikirip, kurbangah üstidə kəydürdi, xu yol bilən uni buləjioətti. Bu ixlar Pərwərdigarning kalamini yətküzüp, dəl ularni aldin'ala bəxərət kilip jakarlıəjan Hudaning adimining səzining əməlgə axuruluxi idi. **17** Andin Yosija: Kəz aldimdikə bu kəbrə teli kimning? — dəp soridi. Xəhərdikilə uningəja: Bu Yəhədadin kəlgən, siləning Bəyt-Əldiki kurbangahni buzoəjan muxu ixlirini bəxərət kiləjan Hudaning adimining kəbrisi ikən, dedi. **18** Yosija: — Uni kəyoənglər, həkim uning səngəklirini midirəltmisən, dəp buyrudi. Xuning bilən ular uning səngəklirəi bilən Samariyədin kəlgən pəyojəmbərnəning səngəklirigə həkimni təgküzmidə. **19** Andin Yosija İsrailning padixahlırəi Pərwərdigarning əjioəzini kəzoəjioəjan, Samariyədin xəhərliridə yasatkən «yukiri jaylar»diki barlik əylərnə qakti; u ularni Bəyt-Əldə kiləndək kilip, yokattı. **20** U u yərlərdiki «yukiri jaylar»əja has boləjan həmmə kahinlarnə kurbangahning üstidə əltürüp, kurbanlık kildi, andin ularning üstigə adəm səngəklirini kəydürdi; u ahirdə Yerusalemoəja yenip bərdi. **21** Padixah barlik həkə həkə yarlik qəxūrip: — Bu əhdə kitabidə pütüləndək, Hudayinglər Pərwərdigarəja «ətip ketix həyti»ni ətküzənglər, dəp buyrudi. **22**

«Batur ҳakimlar» Israilning üstidirin ҳeküm sürgән künlärdin tartip, nә Israil padixahlirining waqtirlirida nә Yәhuda padixahlirining waqtirlirida undak bir «өtip ketix heyti» өtküzilüp bakmioqanidi; **23** Yosiya padixahning sәltәnitining on sәkkizinçi yilida, Pәrwәrdigarоja atap bu «өtip ketix heyti» Yerusalemda өtküzildi. **24** Xuningdәk Yosiya Yәhuda yurtida wә Yerusalemda pәyda bolоjan jinkaxlәр wә palqilarni, tәrafim mәbudliri, hәrkandak butlar wә barliq baxka lәnәtlik nәrsilәrni zemindin yoқatti. Uning xundak kilixining mәksiti, Hilkija kahin Pәrwәrdigarning өyidin tapkan kitabda hatirilәngән Tәwrattiki sөzlәrgә әmәl kilixitin ibarәt idi. **25** Uningdәk Musaоja qixürülгән kanunоja intilip pütün kalbi, pütün jeni wә pütün küqi bilән Pәrwәrdigarоja kaytip, өзini beoixloqan bir padixah uningdin ilgiri bolmioqanidi wә uningdin keyinmu uningоja ohxaq birsi bolup bakmidi. **26** Lekin Pәrwәrdigarning aqiqi Manassәhning Özini rәnjitkән barliq rәzillikliri tüpәylidin Yәhudaоja tutaxkandin keyin, Özining xiddәtlik oјәzipidin yanmidi. **27** Pәrwәrdigar: — Israilni taxloqandak Yәhudanimu Öz közümdin neri kilәmәn wә Özüm talliojan wә xәhәr Yerusalemmi wә Mәn: — «Mening namim xu yәrdә bolidu» degән ox ibadәthanini tәrk kilimән, dedi. **28** Yosiyaning baxka әmalliri hәм kilоqanlirining hәmmisi «Yәhuda padixahlirining tarih-tәzkiriliri» degән kitabda pütülгән әmәsmidi? **29** Uning künliridә Misirning padixahi Pirәwn-Nәko Asuriyәning padixahоja hujum qilоjili Әfrat dәryasiоja bardi. U qaojda Yosiya padixah Pirәwn bilән soқuxuxka qikti; lekin Pirәwn uni kәrüp Mәgiddoda uni өltürdi. **30** Hizmәtkarliri uning өlükini jәng hәrwisioja selip Mәgiddodin Yerusalemoja elip kelip, uni ez kәbrisidә dәpna kildi. Yurt hәlki Yosiyaning oojli Yәhoahazni mәsil kilip, atisining ornida padixah kildi. **31** Yәhoahaz padixah bolоjanda yigirmә üq yaxta bolup, üq ay Yerusalemda sәltәnәt kildi. Uning anisining ismi Hәmutal idi; u Libnahliq Yәrәmiyaning kizi idi. **32** Yәhoahaz bowiliri barliq kilоqanliridәk, Pәrwәrdigarning nәziridә rәzil bolоjanni kildi. **33** Әmdi Pirәwn-Nәko uning Yerusalemda sәltәnәt kilmasliki üqün, uni Hamat yurtidiki Riblahda solap koydi wә [Yәhuda] zeminoja yüz talant kümüx bilән bir talant altun selik qixürdi. **34** Andin Pirәwn-Nәko Yosiyaning oojli Eliakimni atisining ornida padixah kilip, ismini Yәhoakimoja өзgәrtti. U Yәhoahazni ezi bilән Misiroja elip kәtti; Yәhoahaz Misiroja kelip xu yәrdә өldi. **35** Yәhoakim kümüx bilән altunni Pirәwnгә bәrdi; lekin Pirәwnning xu buyrukini ijra kilip pulni tapxurux üqün yurtka hәрbir adәmning qamioja qarap baj-alwan kojoqanidi; altun wә kümüxni u yurtning hәlkidin, hәrbirigә salоjan elqәm boyiqә Pirәwn-Nәkoja berixka yoқqanidi. **36** Yәhoakim padixah bolоjanda yigirmә bәx yaxta bolup, on bir yil Yerusalemda sәltәnәt kildi. Uning anisining ismi Zibidah idi; u Rumahliq Pәdayaning kizi idi. **37** Yәhoakim bowiliri barliq kilоqanliridәk Pәrwәrdigarning nәziridә rәzil bolоjanni kilatti.

24 Uning künliridә Babilning padixahi Nebokadnәsar [Yәhudaоja] hujum kilixka qikti; Yәhoakim uningоja üq yilоjigә bekindi boldi, andin uningdin tenip uning hөkümranliqоja qarxi qikti. **2** Xu

wakjtlarda Pәrwәrdigar uningоja hujum kilixka Kaldiyәр bulangqilar xaykisi, Suriyәр bulangqilar xaykisi, Moabiylar bulangqilar xaykisi, wә Ammoniylar bulangqilar xaykilirini kojojidi; u ularni Yәhudani hәlak kilix üqün kojojidi. Bu ixlar Pәrwәrdigar Öz külliri bolоjan pәyojambәrlәр arkilik agah kilоjan sөz-kalamining әmәlgә axuruluxi idi. **3** Dәrwәkә Pәrwәrdigarning eytkinidәk, Manassәhning gumahliri tüpәylidin Yәhudani Öz kәzlriridin neri kilix üqün, bu ixlar ularning bexioja quxti. **4** Qünki [Manassәhning] nahәk қan tәkup, Yerusalemmi nahәk қanlar bilән toldurojini tüpәylidin, Pәrwәrdigar [Yәhudalarni] әpu kilixka kәngli unimaytti. **5** Yәhoakimning baxka ixliri hәм kilоqanlirining hәmmisi «Yәhuda padixahlirining tarih-tәzkiriliri» degән kitabda pütülгән әmәsmidi? **6** Yәhoakim ata-bowilirining arisida uhildi; oojli Yәhoakin uning ornida padixah boldi. **7** Misirning padixahi bolsa ez yurtidin ikkinçi qikhmidi. Qünki Babilning padixahi «Misir еқini»din tartip Әfrat dәryasiоjigә bolоjan Misir padixahоja tәwә zeminni tartiwalоjani. **8** Yәhoakin padixah bolоjanda on sәkkiz yaxta bolup, üq ay Yerusalemda sәltәnәt kildi. Uning anisining ismi Nәhuxta idi; u Yerusalemlik Әlnatanning kizi idi. **9** Yәhoakin atisining barliq kilоqanliridәk Pәrwәrdigarning nәziridә rәzil bolоjanni kildi. **10** Babilning padixahi Nebokadnәsarning sәrdarliri Yerusalemoja jәng qilоjili qikip, xәhәrni қamal kildi. **11** Uning sәrdarliri xәhәrni қamal kilip turojanda Nebokadnәsar өзimu xәhәrning sirtioja qikti. **12** Andin Yәhudaning padixahi Yәhoakin bilән anisi, barliq hizmәtkarliri, әmәldarliri wә aojwatliri Babil padixahning aldioja qikip uningоja tән bәrdi. Xundak kilip Babilning padixahi өз sәltәnitining sәkkizinçi yilida uni әsir kilip tutti. **13** Nebokadnәsar Pәrwәrdigarning eyidiki barliq hәzinilәр bilән padixahning ordisidiki hәzinilәrni elip kәtti; Pәrwәrdigar agah bәrginidәk, u Israilning padixahi Sulayman Pәrwәrdigarning ibadәthanisi üqün yasatқан hәmmә altun қаqa-әswablarni kәsip sәkti. **14** Yerusalemming barliq ahalisini, jümlidin hәmmә әmәldarlar, hәmmә batur palwanlar, jәmiy bolup on ming әsirni wә barliq hünәрwәnlәр wә tәmürqilәrnimu elip kәtti; yurttiki hәlктin әng namratlardan baxka hәqkim қalmidi. **15** U Yәhoakinni Babilоja elip kәtti wә xuningdәk padixahning anisini, padixahning ayallirini, uning aojwatliri wә yurttiki mөtiwәrlәrni әsir kilip Yerusalemdin Babilоja elip bardi. **16** U batur-palwanlarning hәmmisini (yәttә ming idi), hünәрwән wә tәmürqilәrni (jәmiy bir ming idi) — bularning hәmmisi jәnggiwar adamlar bolup, Babilning padixahi ularni әsir kilip, Babilоja elip kәtti. **17** Andin Babilning padixahi Yәhoakinning taоjisi Mattaniyani uning ornida padixah kilip, uning ismini Zәdәkiyaоja өзgәrtti. **18** Zәdәkiya padixah bolоjanda yigirmә bir yaxta bolup, on bir yil Yerusalemda sәltәnәt kildi. Uning anisi Libnahliq Yәrәmiyaning kizi bolup, ismi Hәmutal idi. **19** Zәdәkiya Yәhoakimning barliq kilоjinidәk, Pәrwәrdigarning nәziridә rәzil bolоjanni kilatti. **20** Pәrwәrdigarning Yerusalemoja hәм Yәhudaоja қaratқан oјәzipi tüpәylidin, Pәrwәrdigar ularni Öz huzuridin

haydiwatküqə bolqan arilikta, təwəndiki ixlar yüz bərdi: — awwal, Zədəkiya Babil padixahıqə isyan kətürdi.

25 Andin xundak boldiki, uning səltənätinining tokkuzinçı yili, oninçı aynıng oninçı künidə Babil padixahı Nebokədnəsar pütkül qoxunioqə yetəqkılık kılıp Yerusalemoqə hujum kılıxka kəldi; həmdə uni qorxiwelip bargah kurup, uning ətrapida qaxa-potəylərnı kuxurtı. **2** Xuning bilən xəhər Zədəkiyaning on birinçı yilioqə muhasiridə turdi. **3** Xu yili tetinçı aynıng tokkuzinçı küni xəhərdə eşır kəhəqtılık həmmını başqan wə zemindikilər üqünmu heq ax-ozuk qəlmioqanıdi. **4** Xəhər sepili bəsüldi; barlık jənggiwar ləxkərlər qaçmaqçı bolup, tün keqidə bədər tikiwetixtı. Ular padixahning baqısqısqə yekın «ikki sepil» arilikidiki dərwezidin ketixtı (kaldiyələr bolsa xəhərnıng həryenida turattı). Ular [İordan jilösisidiki] «Arabah tüzlənglikini» boylap keqixtı. **5** Ləkin kaldiyələrnıng qoxuni padixahni kooqlap Yeriho tüzlənglikidə Zədəkiyoqə yetixtı; uning pütün qoxuni uningdin tarqılıp kətkənidi. **6** Wə ular padixahni tutup, Riblah xəhərigə, Babil padixahning aldioqə apardı; ular xu yərdə uning üstigə həküm qıqardı. **7** [Babil padixahı] Zədəkiyaning oşullirini uning kəz aldida kətl kildi; andin Zədəkiyaning kəzlrini oyuwattı; u uni mis kixənlər bilən baqlap, Babiloqə elip bardı. **8** Wə bəxinçı aynıng yəttinçı künidə (bu Babil padixahı Nebokədnəsarnıng on tokkuzinçı yili idi) Babil padixahning hizmətkari, pasiban begi Nebozar-Adan Yerusalemoqə yetip kəldi. **9** U Pərwərdigarnıng əyini, padixahning ordısını wə xəhərdiki barlık əylərnı köydüriwattı; barlık bəhəywət imarətlərgə u ot qoyup köydüriwattı. **10** Wə pasiban begi yetəqkılıkidiki kaldiyələrnıng pütkül qoxuni Yerusalemnıng ətrapidiki pütkül sepilini ərüwattı. **11** Pasiban begi Nebozar-Adan xəhərdə qəloqan baxka kixilərnı, Babil padixahı tərəpkə keqip təslim bolqanlarnı wə qəloqan hünərwənlərnı əsir kılıp ularni elip kətti. **12** Ləkin pasiban begi zemindikı əng namratlarnıng bir kismını üzümzarlıqlarnı pərwix kılıxka wə terikqılık kılıxka qəldurdi. **13** Kaldiyələr Pərwərdigarnıng əyidiki mistin yasaloqan ikki tüwrukni, das təgliklirini wə Pərwərdigarnıng əyidiki mistin yasaloqan «dengizni» qeqip, barlık mislirini Babiloqə elip kətti. **14** Ular yənə [ibadətə ixlitilidioqan] idixlar, gürjək-bəlgürjəklər, lahxiqirlar, piyalə-təhsilər həm mistin yasaloqan barlık əswablarnı elip kətti; **15** huxbuydanlar wə qaqlarnı bolsa, altundin yasaloqan bolsimu, kümüxtin yasaloqan bolsimu, ularning həmmisini pasiban begi elip kətti. **16** Wə Sulayman [padixah] Pərwərdigarnıng əyi üqün mistin yasatqan ikki tüwruk wə «dengizni», xundakla das təgliklirini elip kətti; bu mis saymanlarnıng eşırılıqını ələx mumkin əməs idi. **17** Birinçı tüwrukning egizliki on səkkiz göz, uning üstidiki taji bolsa mis bolup, egizliki üç göz idi; uning pütün aylanmisi tor xəklidə həm anar nushisida bezəlgənidi, həmmisi mistin idi; ikkinçı tüwrukmu uningə oxxax bolup, umu anar nushisida bezəlgənidi. **18** Pasiban begi Nebuzar-Adan bolsa bax kahin Seraya, orunbasar kahin Zəfaniya wə ibadəthanidiki üç nəpər ixikbakarnimu əsirgə aldi. **19** U xəhərdin ləxkərlərnı baxquridioqan bir əşwat əməldarnı, xəhərdin tapqan orda məslihqətiliridin bəxini, yərlük həlkni ləxkərlikkə tizimlioquçı, yəni

qoxunıng sərdarınıng katipini wə xəhərdin atmix nəpər yərlük kixini tuttı. **20** Pasiban begi Nebuzar-Adan bularnı Babil padixahning aldioqə, Riblahoqə elip bardı. **21** Babil padixahı Hamat zemindikı Riblahda bu kixilərnı kılıqlap öltürüwattı. Xu yol bilən Yəhuda əz zemnidin sürgün kılındı. **22** Yəhuda zemnidə qəloqan kixilərnı, yəni Babil padixahı Nebokədnəsar kalduroqan kixilərnı bolsa, u ularni idarə kılıx üqün, ularning üstigə Xafannıng nəwrisi, Ahikamning oqlı Gədaliyani təyinlidi. **23** Dalada qəloqan Yəhudanıng ləxkər baxlıqlırı həm ləxkərliri Babil padixahning Xafannıng nəwrisi, Ahikamning oqlı Gədaliyani zemin üstigə həkümranlık kılıxka bəlgilənglikini anglap kəldi; xuning bilən [bu ləxkər baxlıqlırı adəmliri bilən] Mizpah xəhərigə, Gədaliyaning yenioqə kəldi; baxlıqlar bolsa Nətanianing oqlı İxmail, Kareahning oqlı Yohanan, Nəfatatlık Tanhumətning oqlı Seraya wə Maakat jəmətidin birsining oqlı Jaazaniya idi. **24** Gədaliya ular wə adəmlirigə: «Kaldiyələrgə bekinixtin qorkmanglar; zeminda olturaklıxip Babil padixahıqə bekininglar, xundak kilsanglar silərgə yahxi bolidu» dəp kəsəm kildi. **25** Əmdi yəttinçı ayda xundak boldiki, xəhzadə Əlixamanıng nəwrisi, Nətanianing oqlı İxmail on adam elip kelip, Gədaliyani həm Mizpahda uning zeminda turoqan Yəhudiylar wə Kaldiyələrnı urup öltürdi. **26** Xuning bilən barlık həlk, kiçik bolsun, qoq bolsun, wə ləxkər baxlıqlırı ornidin turup Misiroqə kirdi; qünki ular Kaldiyələrdin qorkattı. **27** Wə xundak boldiki, Yəhuda padixahı Yəhoakin sürgün bolqan ottuz yəttinçı yili on ikkinçı aynıng yigirmə yəttinçı küni munu ix yüz bərdi; Əwil-Merodək Babiloqə padixah bolqan birinçı yili, Yəhuda padixahı Yəhoakinning qəddini kətürtip, uni zindandan qıqardı; **28** U uningə muayim səz kılıp, uning ornini əzi bilən birgə Babilda turoqan baxka padixahlarınıng ornidin yukiri kildi; **29** Xuning bilən Yəhoakin zindandiki kiyimlirini seliwetip, əmrining qəloqan hərbir künidə hərdaim padixah bilən billə həmdastihın boluxka muyəssər boldi. **30** Uning nesiwisi bolsa, [Babil] padixahning uningə bəşixlioqan daimlik iltipati idi; bu iltipat kündilik idi, yəni uningə əmrining hərbir küni muyəssər kəlinoqan.

Tarih-təzkirə 1

1 Adəm'ata, Xet, Enox, **2** Kenan, Maħalalel, Yarəd, **3** Ħanoh, Mətuəlah, Ləmäh, **4** Nuħ, Nuħtin Xəm, Ħam, Yafətler tərəlğən. **5** Yafətning oəulliri Gomər, Magog, Maday, Yawan, Tubal, Məxək wə Tiras idi. **6** Gomərning oəulliri Axkinaz, Difaf wə Togarmah idi. **7** Yawanning oəulliri Elixah, Tarxix idi, Kittiylar bilən Rodaniylar uning əwladliri idi. **8** Ħamning oəulliri kux, Misir, Put wə Kanaan idi. **9** Kuxning oəulliri Seba, Ħawilah, Sabtah, Raamah wə Sabtika idi. Raamaning oəlli Xeba wə Dedan idi. **10** Kuxtin yənə Nimrod tərəlğən; u yər yüzidə nahayiti zəbərəds bir adəm bolup qıktı. **11** Misirning əwladliri Ludiylar, Anamiylar, Ləħabiylar, Naftuħiylar, **12** Patrosiylar, Kasluħiylar (Filistiylar Kasluħiylardin qıkkən) wə Kaftoriylar idi. **13** Kanaanidin tunji oəul Zidon tərili, keyin yənə Ħət tərəlğən. **14** Uning əwladliri yənə Yəbusiylar, Amoriylar, Girgaxiylar, **15** Ħiwiylar, Arkiylar, Siniylar, **16** Arwadiylar, Zamariylar wə Hamatiylar idi. **17** Xəmning oəulliri Elam, Axur, Arfahxad, Lud, Aram; [Aranning oəulliri] Uz, Ħul, Gətar, Məxək idi. **18** Arfahxadtin Xelah tərəldi, Xelaħtin Ebər tərəldi. **19** Ebərdin ikki oəul tərəlğən bolup, birining ismi Pələg idi, qıncı u yaxıoan dəwrədə yər yüzi bəlinüp kətkənidi; Pələgning inisining ismi Yoxtan idi. **20** Yoxtandin Almodad, Xələf, Hazarmawət, Yerah, **21** Ħadoram, Uzal, Diklah, **22** Ebal, Abimaəl, Xeba, **23** Ofir, Ħawilah, Yobab tərəldi. Bularning ħəmmisi Yoxtanning oəulliri idi. **24** Xəm, Arfahxad, Xelah, **25** Ebər, Pələg, Rəu, **26** Serug, Naħor, Tərəh, **27** andin Abram dunyaəoəa kəldi (Abram bolsa İbraħimning əzi). **28** İbraħimning oəulliri İshaq bilən İsmail idi. **29** Təwəndikilər ularning əwladliri: İsmailning tunji oəlli Nebayot bolup, qaloqanlıri Kedar, Adbəəl, Mıbsam, **30** Mixma, Dumah, Massa, Ħadad, Tema, **31** Yətur, Nafix, Kədəmah; bularning ħəmmisi İsmailning oəulliri idi. **32** İbraħimning tokili Kəturaħdin tərəlğən oəullar Zimran, Yoqıxan, Medan, Midiyan, İxbak wə Xuaħ idi. Yoqıxanning oəulliri Xeba bilən Dedan idi. **33** Midiyaning oəulliri Əfaħ, Efər, Ħanoh, Abida, Əldaah idi. Bularning ħəmmisi Kəturaħning əwladliri. **34** İbraħimdin İshaq tərəldi. İshaqning oəulliri Əsaw bilən İsrail idi. **35** Əsawning oəulliri Elifaz, Reuəl, Yəux, Yaalam wə Korah idi. **36** Elifazning oəulliri Teman, Omar, Zəfi, Gatam, Kenaz, Timna wə Amalək idi. **37** Reuəlning oəulliri Naħat, Zərəh, Xammah bilən Mizzaħ idi. **38** Seirning oəulliri Lotan, Xobal, Zibion, Anah, Dixon, Ezər wə Dixan idi. **39** Ħori bilən Ħomam Lotanning oəulliri idi (Timna Lotanning singlisi idi). **40** Xobalning oəulliri Alyan, Manaħat, Əbal, Xəfi bilən Onam idi. Zibionning oəulliri Ayah bilən Anah idi. **41** Anahning oəlli Dixon idi. Dixonning oəulliri Ħamran, Əxban, İtran bilən Keran idi. **42** Ezərning oəulliri Bilhan, Zaawan, Yaakan idi. Dixanning oəulliri uz bilən Arran idi. **43** İsrailarəoəa ħəkümranlık qıliđioəan padixah bolmioəan zamanlarda, Edom zeminiəoəa padixah boləoəanlar munu kixilar: Beorning oəlli Bela; uning paytəhti Dinħabah dəp atilatti. **44** Bela əlgəndin keyin Bozraħlik Zərəhning oəlli Yobab uning orniəoəa padixah boldi. **45** Yobab əlgəndin keyin Təmanlarning yurtidin

boləoəan Ħuxam uning orniəoəa padixah boldi. **46** Ħuxam əlgəndin keyin Bedadning oəlli Ħadad uning orniəoəa padixah boldi; Ħadad değən bu adəm Moab dalasida Midiyanlarni tarmar qıloəan, uning paytəhtining ismi Awit idi. **47** Ħadad əlgəndin keyin Masrəkahlik Samlah uning orniəoəa padixah boldi. **48** Samlah əlgəndin keyin dərya boyidiki Rəħobottin kəlgən Saul uning orniəoəa padixah boldi. **49** Saul əlgəndin keyin Akboring oəlli Baal-Ħanan uning orniəoəa padixah boldi. **50** Baal-Ħanan əlgəndin keyin Ħadad uning orniəoəa padixah boldi. Uning paytəhtining ismi Pay idi. Uning ayalining ismi Məħətəbəl bolup, Ħəy-Zəħabning nəwrisi, Matrədnin kızı idi. **51** Andin Ħadad əldi. **52** Edomluqlarning kəbilə baxlıkliri: Kəbilə baxlıki Timna, kəbilə baxlıki Aliya, kəbilə baxlıki Yətət, kəbilə baxlıki Oħolibamah, kəbilə baxlıki Əlah, kəbilə baxlıki Pinon, **53** Kəbilə baxlıki Kenaz, kəbilə baxlıki Teman, kəbilə baxlıki Mıbzar, **54** Kəbilə baxlıki Magdiyal, kəbilə baxlıki İram; bularning ħəmmisi Edomdiki kəbilə baxlıkliridir.

2 İsrailning oəulliri Rubən, Ximeon, Lawiy, Yəħuda, İssakar, Zəbulun, **2** Dan, Yüsiup, Binyamin, Naftali, Gad wə Axirdin ibarət. **3** Yəħudaning oəlli Er, Onan wə Xilah idi. Bu üçöylən Kanaanlik Xuyaning kizidin boləoəan. Yəħudaning tunji oəlli Er Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləoəanliqidin Pərwərdigar uning jenini aloəan. **4** Yəħudaəoəa kelini Tamardin Pəraz bilən Zərəh tərəlğən. Yəħudaning jəmiy bəx oəlli boləoəan. **5** Pərazning oəulliri Ħəzron bilən Ħamul idi. **6** Zərəhning oəulliri Zimri, Etan, Ħeman, Kalkol bilən Dara qatarlik bəx idi. **7** Karmining oəlli Akar idi. Akar bolsa Huda lənət qıloəan nərsini elip, «İsrailəoəa bala-qəza kəltürğüqi» bolup qıktı. **8** Etanning oəlli Azariya idi. **9** Ħəzronidin tərəlğən oəullar Yərəħmiyə, Ram wə Kaləb idi. **10** Amminadab Ramdin tərəlğən; Naħxon Amminadabtin tərəlğən; Naħxon Yəħuda kəbilisining baxlıki boləoəan. **11** Salmon Naħxondin tərəlğən; Boaz Salmondin tərəlğən. **12** Obəd Boazdin tərəlğən; Yəssə Obəddin tərəlğən. **13** Yəssəning oəullirining tunjisi Eliab, ikkinqisi Abinadab, üçinqisi Ximiya, **14** tətinqisi Nətanəl, bəxinqisi Radday, **15** altinqisi Ozəm, yəttinqisi Dawut idi. **16** Zəruiya bilən Abigail ularning singlisi idi. Zəruiyaning Abixay, Yoab wə Asahəl değən üç oəlli bar idi. **17** Amasa Abigaildin tərəldi; Amasaning atisi İsmailardin boləoəan Yətər idi. **18** Kaləb Azubah (Yeriət dəpnu atilidu)tin oəul kərđi; [Azubaħtin] boləoəan oəulliri Yəxər, Xobab wə Ardon idi. **19** Azubah əlgəndin keyin Kaləb yənə Əfratni aldı; Əfrat uningəoəa Ħurni tuəup bərđi. **20** Ħurdin Uri tərəldi; Uridin Bəzaləl tərəldi. **21** Keyin Ħəzron Gileadning atisi Makirning kizini elip bir yastuqqa bax kəyuwidi (u atmıx yaxqa kirgəndi əni aloəan), uningdin Səgub tərəldi. **22** Səgubtin Yair tərəldi; Yairning Gilead zeminida yigirmə üç xəħiri bar idi. **23** Gəxur bilən Aram xı yurttikilərdin «Yairning yeza-kıxlaqliri»ni, Kinatni wə uningəoəa qaraxlik yezilar bolup jəmiy atmıx yeza-xəħəni tartıwalđi. Yurikıqlarning ħəmmisi Gileadning atisi Makirning əwladlıridur. **24** Ħəzron Kaləb-Əfrataħda əlgəndin keyin, ayali Abiyah uningəoəa Axhorni tuəđi; Axhor Təkoaning atisi idi. **25** Ħəzronning tunji oəlli Yərəħmiyəlning oəulliri Ram, Bunaħ, Orən, Ozəm wə Abihyah idi. **26** Yərəħmiyəlning Atarah değən yənə bir

ayali bar idi, u Onamning anisi idi. **27** Yərahmiyalning tunji oqli Ramning oqulliri Maaz, Yamin wə Ekər idi. **28** Onamning oqulliri Xammay bilən Yada idi; Xammayning oqulliri Nadab bilən Abixur idi. **29** Abixurning ayalining ismi Abihayil bolup, Abihayildin uningəja Ahban bilən Molid tərəldi. **30** Nadabning oqulliri Sələd bilən Appayim idi; Sələd ta elgüqə oqul pərzənt kərmigən. **31** Yixi Appayimning oqli; Xexan Yixining oqli; Ahlay Xexanning oqli idi. **32** Xammayning inisi Yadaning oqulliri Yətər bilən Yonatan idi; Yətər taki elgüqə oqul pərzənt kərmigən. **33** Pələt bilən Zaza Yonatanning oqulliri idi. Yukirikilarning həmmisi Yərahmiyalning əwladliridir. **34** Xexan kiz pərzənt kərup, oqul pərzənt kərmigənidi; Xexanning Misirlik Yarha dəydiqan bir maliyi bar idi. **35** Xexan kizini maliyi Yarhaqə hotunluqkə bərgən, uningdin Yarhaqə Attay tərəlgən. **36** Attaydin Natan; Natandin Zabab tərəlgən. **37** Zabadtin Iflal; Iflaldin Obad tərəlgən. **38** Obədtin Yəhu; Yəhudin Azariya tərəlgən. **39** Azariyadin Hələz; Hələzdin Əlasah tərəlgən. **40** Əlasahdin Sismay; Sismaydin Xallum tərəlgən. **41** Xallumdin Yəkamiya; Yəkamiyadin Əlixama tərəlgən. **42** Yərahmiyalning inisi Kaləbning oqulliri təwəndikilər: Mixa uning tunji oqli bolup, Zifning atisi idi; Marixahmu uning oqli bolup, Həbronning atisi idi. **43** Həbronning oqulliri Korah, Tappuah, Rəkəm wə Xema idi. **44** Xemadin Raham tərəlgən; u Yorkeamning atisi idi; Xammay Rəkəmdin tərəlgən. **45** Maon Xammayning oqli; Maon Bəyt-Zurning atisi idi. **46** Kaləbning tokili Əfahdin Haran, Moza wə Gazəz tərəlgən. Harandin Gazəz tərəlgən. **47** Yahdayning oqulliri Rəgəm, Yotam, Gəxan, Pələt, Əfah wə Xaaf lar idi. **48** Kaləbning tokili Maakahdin Xəbər bilən Tirhanah tərəlgən; **49** Uningdin yənə Madmannahning atisi Xaaf, Makbinaning atisi wə Gibeahning atisi Xiwa tərəlgən. Aksah Kaləbning kizi idi. **50** Yukirikilarning həmmisi Kaləbning əwladliri. Əfratahning tunji oqli Hurning oqulliri: Kiriət-Yearimning atisi Xobal, **51** Bəyt-Ləhəmmning atisi Salma, Bəyt-Gaderning atisi Harəf idi. **52** Kiriət-Yearimning atisi Xobalning əwladliri: Haroəh həmədə Manahatlarning yerimi idi. **53** Kiriət-Yearim jəmətliridikilər itriylər, putiylar, xumatiylar, mixraiylar bolup, bu jəmətlərdin yənə zoratiylar bilən əxtayoliylar ayrilip qikkən. **54** Salmanın əwladliri Bəyt-Ləhəm bilən Nitofatlar, Atrot-Bəyt-Yoablar, Manahatlarning yerim kismi, zoriylar, **55** Yabəzdə olturaklixip kəloqan Təwrat həttatlıri, yəni tiratiylar, ximyatiylar bilən sukatiylar idi. Bularning həmmisi keniyələr bolup, Rəkab jəmətining bowisi Hamatning əwladliridin idi.

3 Dawutning Həbronda tuquloqan oqulliri: tunji oqli Amnon bolup, Yizrəəlik Ahinoamdin bolqan; ikkinqi oqli Daniyal Karməlik Abigaildin bolqan; **2** üinqi oqli Abxalom Gəurning padixahı Talmayning kizi Maakahdin bolqan; tətinqi oqli Adoniya bolup, Həggittin bolqanidi; **3** bəxinqi oqli Xəfatiya bolup, Abitaldin bolqanidi; altinqi oqli Itriya bolup, uning ayali Əglaħdin bolqanidi. **4** Bu altə oqul Dawutdin Həbronda tərəlgən; u Həbronda yəttə yil altə ay, Yerusalemda bolsa ottuz üq yil səltənət kəloqan. **5** Yerusalemda uningəja Ammiyalning kizi Bat-Xuadin bu tətəylən tərəlgən: ular Ximiya, Xobab, Natan wə

Sulayman idi. **6** Yənə Ibħar, Əlixama, Əlifələt, **7** Nogah, Nəfəg, Yafiya, **8** Əlixama, Əliyada, Əlifələt katarlik tokkuz oqul bolqan. **9** Bularning həmmisi Dawutning oqulliri idi; uningdin baxkə tokəlliridin bolqan oqullar bar idi; Tamar ularning singlisi idi. **10** Sulaymanning oqli Rəħoboam, Rəħoboamning oqli Abiya, Abiyaning oqli Asa, Asaning oqli Yəħoxafat, **11** Yəħoxafatning oqli Yoram, Yoramning oqli Ahaziya, Ahaziyaning oqli Yoax, **12** Yoaxning oqli Amaziya, Amaziyaning oqli Azariya, Azariyaning oqli Yotam, **13** Yotamning oqli Ahaz, Ahazning oqli Həzakia, Həzakianing oqli Manassəh, **14** Manassəhning oqli Amon, Amonning oqli Yosiya idi. **15** Yosiyanning oqulliri: tunji oqli Yoħanan, ikkinqi oqli Yəħoakim, tiqinqi oqli Zədəkiya, tətinqi oqli Xallum idi. **16** Yəħoakimning oqulliri: oqli Yəkoniya bilən oqli Zədəkiya. **17** Sürgün kilinqan Yəkoniyaħning oqulliri: — Xəaltə uning oqli idi; **18** yənə Malkiram, Pədayah, Xənazzar, Yakamiya, Həxama wə Nəbadiya idi. **19** Pədayahning oqulliri Zərubbabəl bilən Ximay idi; Zərubbabəlning pərzəntliri: — Məxullam bilən Hənaniya wə ularning singlisi Xəlomit idi; **20** Uning yənə Həxubah, Ohəl, Bərəkia, Həsadiya, Yuxab-Həsəd katarlik bəx oqli bar idi. **21** Hənaniyaning oqulliri Pilatiya wə Xəxaya idi; uning əwladliri yənə Refayaning oqulliri, Yəramning oqulliri, Obadiyaning oqulliri wə Xəkaniyaning oqulliri idi. **22** Xəkaniyaning əwladliri munular: uning oqli Xəmaya; Xəmayaning oqulliri Həttux, Yigeal, Bariya, Neariya, Xafat bolup jəmiy altə idi. **23** Neariyaning oqulliri Əlyoyinay, Həzəkia, Azrikam bolup jəmiy üq idi. **24** Əlyoyinayning oqulliri Hodawiya, Əliyaxib, Pəlaya, Akkub, Yoħanan, Delaya, Anani bolup jəmiy yəttə idi.

4 Yəhudaning oqulliri Pəraz, Həzron, Karmi, Hur wə Xobal idi. **2** Xobalning oqli Reayadin Jəhat tərəldi; Jəhattin Ahumay bilən Lahad tərəldi. Bular Zorati jəmətidin idi. **3** Etamning oqulliri Yizrəəl, İxma, İdbax idi; ularning singlisining ismi Həzililponi idi. **4** Gəorning atisi Pənuəl; Huxahning atisi Ezər idi; bularning həmmisi Bəyt-Ləhəmmning atisi bolqan Əfratahning tunji oqli Hurdin tərəlgən. **5** Təkoaning atisi Axhurning Hələh wə Naarah degən ikki ayali bar idi. **6** Naarah Axhuroqə Ahuzzam, Həfər, Təməni, Ahaxtarini tuqup bərdi; bularning həmmisi Naarahning oqulliri. **7** Hələhning oqulliri Zərət, Zohar bilən Ətnan wə **8** Koz idi; Kozdin Anob, Həzzibiba bilən Harumarning oqli Aharhəlning jəmətliri tərəldi. **9** Yabəz əz kərandixliri iqidə həmmidin bəh hərmətlik idi, anisi: «Tuquti üstidə bək əzaplandim» dəp uningəja Yabəz degən isimni kəyoqan. **10** Yabəz İsrailning Hudasiqə nida kilip: «Məni nahayiti kəp bərikətligə bolsang, zeminimni kengəytsəng, kəlung bilən məni yəlap, bala-kazadin saqlap, manga azab-oqubətəni kərsətmigəysən!» — dəp tilidi. Huda uning tiligini ijabət əylidi. **11** Xuhahning inisi Kelubtin Mehir tərəlgən; Mehir Extonning atisi idi. **12** Extondin Bəyt-Rafa, Pəseah wə İr-Nahaxning atisi Tehinnah tərəldi; bularning həmmisi Rikahliklar idi. **13** Kenazning oqli Otniyal bilən Seraya idi; Otniyalning oqli Hatat bilən Meonotay idi. **14** Meonotaydin Ofrah tərəldi. Serayadin «Hünərwanlər jiloqisi»dikilərnin əjdadi bolqan Yoab tərəldi (ular əslidə Hünərwanlər idi). **15** Yəfunnahning

oqli Kaləbning oqulliri Iru, Elah bilən Naam idi; Elahning oqli Kenaz idi. **16** Yəhəlliləning oqulliri Zif bilən Zifah, Tiriya bilən Asariyəl idi. **17** Əzraning oqulliri: — Yətər, Merad, Efor wə Yalonlar; Merəd Pirəwning kızı Bitiyani aldı; u həmilidar bolup Məriyəm, Xammay bilən Extemoaning atisi İxbahni tuoddi. Bular Bitiyadin boləjan oqullar. Merədnig Yəhədalardan boləjan ayali bolsa Gədnorning atisi Yərdni, Sokohning atisi Həbər bilən Zanoahning atisi Yəkutiyəlni tuoddi. **19** Nahamning singlisi Hodiyaning ayalidin Garmilik Keilahning atisi bilən Maakat jəmətədin boləjan Extemoaning atisi tərəlgən. **20** Ximoning oqulliri Amnon wə Rinnah, Bən-Hanan bilən Tilon idi. Yixining oqulliri Zohət bilən Bin-Zohət idi. **21** Xelah Yəhədaning oqli idi; uningdin tərəlgən Lekahning atisi Er, Marəxahning atisi Laadah wə Bəyt-Axbiyada olturaklaxkan qəkmən tokuquqlarning jəmətləri **22** wə yənə Yokim, Kozibalixlar, Yoax bilən Saraf (bular ikkisi Moab yurtloja həkümranlik qiləjan) wə Yaxubi-Ləhəmlərmu bar idi (bularning həmmisi kədimki hatirilərdur). **23** Bular Netayim wə Gədərahda olturaklaxkan bolup, kulalqilar idi; ular xu yərdə turup padixahning hizmitidə bolatti. **24** Nəmuəl wə Yamin, Yarib, Zərah bilən Saul Ximeonning oqulliri idi. **25** Xallom Saulning oqli; Mibsam Xallomning oqli, Mixma Mibsamning oqli idi. **26** Mixmaning əwladliri təwəndikilər: — Mixmaning oqli Hammuil; Hammuiling oqli Zakkur; Zakkurning oqli Ximəy idi. **27** Ximəyning on altə oqli, altə kızı bar idi; uning aka-inilirining pərzənti kəp bolmioqəqka, ularning həkəyisining jəmətining pərzəntliri Yəhəda jəmətiningkidək undək kəp bolmioqəjan. **28** Ular Bəər-xeba, Moladah, Həzar-Xual, **29** Bilhah, Ezəm, Tolad, **30** Betuəl, Hormah, Ziklag, **31** Bəyt-Markabot, Həzar-Susim, Bəyt-Biri wə Xaaraimoqə makanlaxkanidi. Taki Dawut padixahning dəwrigiqə bularning həmmisi ularning xəhərliri idi. **32** Ular olturaklaxkan jaylar Etam, Ayin, Rimmon, Tokən wə Axan katarliq bəx xəhərnimu əz iqigə aloqəjan. **33** Wə bu xəhərlərnig əpqrışidiki barliq yeza-kəntlər taki Baaloqə kədər xularoqə karaytti. Bular bolsa ular makanlaxkan jaylar bolup, ularning əz nəsbənamilirimu bar idi. **34** [Ularning jəmət baxliri] Mexobab, Yamlək, Amaziyaning oqli Yoxah, **35** Yoel, Yosibyaning oqli Yəhu (Yosibiya Serayaning oqli, Seraya Asiəlnig oqli idi), **36** Əlyoyinay, Yaakobah, Yəxohəya, Asaya, Adial, Yəsimial, Binaya **37** wə Xifining oqli Zizalar idi (Xifi Allonning oqli, Allon Yədayaning oqli, Yədaya Ximrining oqli, Ximri Xeməyaning oqli idi). **38** Yükrida hatiriləp etülgən isimlərnig həmmisi həkəysi jəmət baxliri idi; bularning jəmətlirining həmmisi nahəyiti gülləngənidi. **39** Ular koy padiliriqə otlək izləp taki Gədnor əqiziqə, yəni jiləjining kün qixix tərapiqigə barəjanidi. **40** Ular xu yərdə yəpyexil, nahəyiti münbət bir otlək tapkan; u yər tolimu kəng, həm taza həm tinq idi. İlğiri xu yərdə olturaklaxkanlar Həmdikilərdin ikən. **41** Yükrida tiləja elip etülgən kixilər Yəhədaning padixahı Həzəkəyaning zamanida xu [Həmdikilərnig] qədirliriqə wə u yərlərdə olturuxluk Mionlukləroqə hujum kilip ularni tamamən yəkətkənidi, taki bügüngə kədər; ular xularning yərlirigə makanlaxti, qünki u yərlərdə padilirini baqqədək otlək bar idi. **42** Xu

qəqlarda Ximeonlardin yənə bəx yüz kixi Seir tərpiqəja karəp mangdi, ularning yolbaxqiliri Yixining oqulliri Pilatiya, Nəariya, Refaya bilən Uzriəl idi; **43** ular kəqip tirik qəloqə Amaləklərnimu əltürüp, bügüngə kədər xu yərdə makanlixip etüwatidu.

5 Israilning tunji oqli Rubənnig oqulliri munular: — (Rubən gərqə tunji oqul boləjini bilən, ləkin [atısının tokili bilən] zina qiləjanliqı üqün, uning qong oqulluk həkəki Israilning oqli boləjan Yüsüpning oqulliriqə etküzüwətilgən. Xunga nəsbənamə boyiqə u qong oqul həsəblanmaydu. **2** Yəhəda kərindaxliri iqidə üstünlükə igə boləjan bolsimu wə idarə kiləjuqı uningdin qixkan bolsimu, ləkin qong oqulluk həkəki Yüsüpə təwə bolup kətkən): — **3** Israilning tunjisi Rubənnig oqulliri munular: — Hənoh wə Pallu, Həzron wə Karmi. **4** Yoelning əwladliri munular: — [Yoelning] oqli Xeməya, Xeməyaning oqli Gog, Gogning oqli Ximəy, **5** Ximəyning oqli Mikah, Mikahning oqli Reaya, Reayaning oqli Baal, **6** Baalning oqli Bəərah; Bəərah Asuriyə padixahı Tilgat-Pilnəsər tərpidin tutkun kilip ketilgən. U qəoqda u Rubən kəbilisining baxliri idi. **7** Uning iniliri nəsbənamisidə hatiriləngəndək, jəmətlirining tarihi boyiqə yolbaxqı boləjan Jəiyəl, Zəkəriya wə Bela dəp pütülgənidi **8** (Bela Azazning oqli, Azaz Xeməyaning oqli, Xema Yoelning oqli idi). Yoellar Aroərdə, Nebo wə Baal-Meonəyiqə sozuləjan jaylarda turatti. **9** Ular yənə kün qixixkə karəp taki Əfrat dəryasining bu tərpidiki qəlnig kirix əqiziqə kədər olturaklaxti; qünki ularning Gilead yurtidiki qarwa malliri kəpiyip kətkənidi. **10** Saulning səltəniting künliridə ular Həgariylar bilən urux kilixti; Həgariylar ularning kolida məşlup boləjdin keyin ular Gileadning kün qixix tərpidiki pütün zeminda Həgariylarning qədirlirida makanlaxti. **11** Ularning udulida Gədnig əwladliri taki Salikahəja kədər Baxan zeminiqə makanlaxkanidi. **12** Baxanda makanlaxkanlardin kəbilə baxliri Yoel, muawin kəbilə baxliri Xafam bar idi; yənə Yanay bilən Xafatmu bar idi. **13** Ularning uruk-tuqəkanliri jəmətnamilər boyiqə Mikail, Məxullam, Xeba, Yoray, Yakan, Ziya wə Eber bolup, jəmiy yəttə idi. **14** Yükridikilərnig həmmisi Abihəyilning oqulliri idi. Abihəyil Hurining oqli, Huri Yarəyahnig oqli, Yarəyah Gileadning oqli, Gilead Mikailning oqli, Mikail Yəxixayning oqli, Yəxixay Yəhədnig oqli, Yəhədo buzning oqli idi; **15** Guning nəwrisi, Abdialning oqli Ahi ularning jəmət bəxi idi. **16** Ular Gileadqə, Baxanoqə wə Baxanoqə təwə yeza-kəntlərgə, xundakla pütkül Xaron yayliqəja, taki tət qetiqə makanlaxkanidi. **17** Bularning həmmisi Yəhəda padixahı Yotam wə Israil padixahı Yəroboamning səltəniting künliridə nəsbənamilərgə pütülgənidi. **18** Rubən, Gad kəbililirining wə Manasəh yerim kəbilisining batur, kəlkən-kiliq turalaydian, okya atalaydian həm jənggə məhir kirik tət ming yəttə yüz atmix jənggiwar adimi bar idi. **19** Ular Həgariylar, Yətulər, Nəfixlar wə Nodablar bilən jəng qiləjan. **20** Ular jəng qiləjanda mədət təp, Həgariylar wə ular bilən ittipədxənlarning həmmisi ularning kolioqə tapxuruloqə; qünki ular jəng üstidə Hudaqə nida qiləjan; ular Uningə tayanəjaqə, Huda ularning tiligini ijəbət qiləjan. **21** Ular yənə düxmənnig qarwa-mallirini, jümlidin əllik ming təgə,

ikki yuz əllik ming koy, ikki ming exikini olja alojan wə yuz ming janni əsir alojan. **22** Bu urux Hudaning niyitidin boloaqqa, duxməndin əlgənlər nahayiti kəp boləjan; sürgün kılinoqə uxlarning yerini ixəqal kılıp turojan. **23** Manassəhning yerim kəbilisidikilər Baxandin Baal-hərmon, Senir, Hərmon teojoja kədər boləjan zeminda yeyilip makanlaxti. Ular zor kəpəygan. **24** Ularning jəmət baxlikliri Efar, Ixi, Əliyəl, Azriəl, Yərimiya, Hodawiya wə Yəhdiyəl idi; ularning həmmisi nahayiti batur jəngqilər, məxhür mətiwərlər, xundakla hərəkəyisi əz jəmətigə jəmət bexi idi. **25** Ular ata-bowilirlining Hudasinin yüz örüp, buzukluk kılıp Huda əslidə əzlini əldida yəkatkən xu yərdiki taipilərnin ilahlırioja əgixip kətti. **26** Xuning bilən Israilning Hudasi Asuriyə padixahı Pul (yəni Asuriyə padixahı Tilgat-Pilnəsər)ning rohnı kəzojixi bilən, u ularni, yəni Rubən kəbilisidikilərnı, Gad kəbilisidikilərnı wə Manassəh yerim kəbilisidikilərnı Halaħ, Həbor wə Həraəja həm Gozan dəryasi boyoja sürgün kılıp elip kətti; ularning əwladliri taki bügüngə kədər təhiqə xu yərdə makanlixip turmaqta.

6 Lawiyning oqulliri Gərxon, Kohat wə Mərari. **2** Kohatning oqılı Amram, Izhar, Həbron wə Uzziəl idi. **3** Amramning pərzəntliri Hərun, Musa wə Məryəm idi. Hərunning oqılı Nadab, Abihu, Əliazar wə Itamar idi. **4** Əliazardin Finihəs, Finihəstin Abixua, **5** Abixuadin Bukki, Bukkidin Uzzi, **6** Uziddin Zərahıya, Zərahıyadin Mərayot, **7** Mərayottin Amariya, Amariyadin Ahitub, **8** Ahitubtin Zadok, Zadoktin Ahimaaz, **9** Ahimaazdin Azariya, Azariyadin Yoħanan, **10** Yoħananın Azariya (bu Azariya Yerusalemda Sulayman salojuzojan mukəddəs eydə kahinlik hizmitidə boləjan), **11** Azariyadin Amariya, Amariyadin Ahitub, **12** Ahitubtin Zadok, Zadoktin Xallum, **13** Xallumdin Hılkiya, Hılkiyadin Azariya, **14** Azariyadin Seraya, Serayadin Yəhəzadak tərəldi; **15** Pərwərdigar Nəbokadnəsarning wastisi bilən Yəhədadikilər bilən Yerusalemdikilərnı sürgün kıldiojan qəoqda, bu Yəhəzadaku sürgün kılinojan. **16** Lawiyning oqılı Gərxom, Kohat wə Mərari. **17** Gərxomning oqullirinin ismi Libni wə Ximəy idi. **18** Kohatning oqulliri Amram, Izhar, Həbron wə Uzziəl idi. **19** Mərarining oqulliri Mahli wə Muxi idi. Bular Lawiyloja mansup hərəkəysi jəmətlər iqidiki aililər idi. **20** Gərxomning əwladliri təwəndikiqə: Gərxomning oqılı Libni, Libnining oqılı Jahat, Jahatning oqılı Zimmaħ, **21** Zimmaħning oqılı Yoah, Yoahning oqılı Iddo, Iddoning oqılı Zərah, Zərahning oqılı Yiyatiray idi. **22** Gohatning əwladliri təwəndikiqə: Gohatning oqılı Amminadab, Amminadabning oqılı Korah, Korahning oqılı Assir, **23** Assirning oqılı Əlkanah, Əlkanahning oqılı Ebiəsaf, Ebiəsafning oqılı Assir, **24** Assirning oqılı Tahat, Tahatning oqılı Uriəl, Uriəlning oqılı Uzziya, Uzziyaning oqılı Xaul idi. **25** Əlkanahning oqulliri Amasay wə Ahimot, **26** Ahimotning oqılı Əlkanah, Əlkanahning oqılı Zofay, Zofayning oqılı Nahat, **27** Nahatning oqılı Eliab, Eliabning oqılı Yəroħam, Yəroħamning oqılı Əlkanah idi. **28** Samuilning oqulliri təwəndikiqə: tunji oqılı Yoel, ikkinji oqılı Abiya idi. **29** Mərarining əwladliri təwəndikiqə: Mərarining oqılı Mahli, Mahlining oqılı Libni, Libnining oqılı Ximəy,

Ximəyning oqılı Uzza, **30** Uzzaning oqılı Ximiya, Ximiyaning oqılı Həggiya, Həggiyaning oqılı Asaya idi. **31** Dawut əhdə sanduqi obdan orunlaxturuloqandin keyin Pərwərdigarning əyidə nəoqmıqilik ixliriəja məs'ul boluxkə təwəndiki kixilərnı koydi. **32** Ular taki Sulayman Yerusalemda Pərwərdigarning əyini yasatkanəja kədər, «jəməət qədiri»ning əldida küy eytix hizmitini etəp kəldi. Ular wəzipsini bəlgiləngən tərtipi bilən etigənidi. **33** Təwəndikilər wəzipə etigən adəmlər wə ularning əwladliri: — Kohatning əwladliri iqidə: — nəoqmıq Həman bar idi. Həman Yoelning oqılı, Yoel Samuilning oqılı idi. **34** Samuil Əlkanahning oqılı, Əlkanah Yəroħamning oqılı, Yəroħam Əliyəlning oqılı, Əliyəl Toahning oqılı, **35** Toah Zufning oqılı, Zuf Əlkanahning oqılı, Əlkanah Mahatning oqılı, Mahat Amasayning oqılı, **36** Amasay Əlkanahning oqılı, Əlkanah Yoelning oqılı, Yoel Azariyaning oqılı, Azariya Zəfaniyaning oqılı, **37** Zəfaniya Tahatning oqılı, Tahat Assirning oqılı, Assir Ebiəsafning oqılı, Ebiəsaf Korahning oqılı, **38** Korah Izharning oqılı, Izhar Kohatning oqılı, Kohat Lawiyning oqılı, Lawiy Israilning oqılı idi. **39** [Həmanning] ong tərpidə hizməttə turojan kərinixi Asaf idi. Asaf boləbi Zəfaniyaning oqılı, Barakiya Ximiyaning oqılı, **40** Ximiya Mikailning oqılı, Mikail Baasiyaning oqılı, Baasiya Malkiyaning oqılı, **41** Malkiya Etnining oqılı, Etni Zərahning oqılı, Zərah Adayaning oqılı, **42** Adaya Etanning oqılı, Etan Zimmaħning oqılı, Zimmaħ Ximəyning oqılı, **43** Ximəy Jahatning oqılı, Jahat Gərxomning oqılı, Gərxom Lawiyning oqılı idi. **44** [Həman bilən Asafning] sol tərpidə hizməttə turojan kərinixi Mərarining əwladliridin Etanlar idi. Etan bolsa Kixining oqılı idi, Kixi Abdining oqılı, Abdi Mallukning oqılı, **45** Malluk Həxabiyanning oqılı, Həxabiya Amaziyaning oqılı, Amaziya Hılkiyaning oqılı, **46** Hılkiya Amzining oqılı, Amzi Banining oqılı, Bani Xemərnin oqılı, **47** Xemər Mahlining oqılı, Mahli Muxining oqılı, Muxi Mərarining oqılı, Mərari Lawiyning oqılı idi. **48** Ularning qəlojan Lawiy kərinixi bilən Həmmisi Hudaning əyi, yəni ibadət qədiridiki [baxkə] hizmətlərnı bəjirixkə atalojanidi. **49** Hərun wə uning əwladliri bolsa Hudaning hizmətkari Musaning tapilojınidək keydirmə kurbanlik sunulidiojan kurbangaħta kurbanliklər sunup, huxbuyaħda huxbuy yekip, mukəddəsgəhdiki barlik hizmətlərnı ada kılatti, xundakla Israilar üqün kəqürüm-kafarət ixlirini kılatti. **50** Hərunning əwladliri təwəndikiqə: Hərunning oqılı Əliazar, Əliazarning oqılı Finihəs, Finihəsning oqılı Abixuya, **51** Abixuyanning oqılı Bukki, Bukkining oqılı Uzzi, Uzzinin oqılı Zərahıya, **52** Zərahıyaning oqılı Mərayot, Mərayotning oqılı Amariya, Amariyaning oqılı Ahitub, **53** Ahitubning oqılı Zadok, Zadokning oqılı Ahimaaz idi. **54** Təwəndikilər Hərunning əwladlirinin əz zemini iqidə makan tutup olturojan yərliri: — Kohat jəmətinin yərliri bolsa (muxu yərlər qək taxlaħ arkiqilik uləroja təksim kılinojan): — **55** Yəhəda zeminidiki Həbron wə Həbronning tət ətrapidiki etizlikliri uləroja təksim kılinojan **56** (ləkin bu xəhərnin ətrapidiki otluqlar wə xəhərgə qaraxlik yəza-kəntlər bolsa Yəfunnəhning oqılı Kələbka berildi). **57** Hərunning əwladliriəja «panahlik xəhiri» Həbron berildi; buningdin baxkə Libnah bilən uningəja təwə

etizliklar, Yattir, Extemoa wə uningōja tawə etizliklar, **58** Hīlan wə uningōja tawə etizliklar, Dəbir wə uningōja tawə etizliklar, **59** Axan wə uningōja tawə etizliklar, Bəyt-Xəməx wə uningōja tawə etizliklarmu təksim kilinoqan; **60** Yənə Binyamin kəbilisidiki zemindin Geba wə uningōja tawə etizliklar, Alləmət wə uningōja tawə etizliklar, Anatot wə uningōja tawə etizliklar bəliup berilgan. Ular jəmətləri boyiqə erixkan xəhər jəmiy on üq boldi. **61** Kohatning baxka əwladlirioja bolsa taxlanoqan qəkkə qikqini boyiqə, Manassəh yerim kəbilisining zemindin on xəhər bəliup berildi. **62** Gərxomning əwladlirioja, jəmətigə qarap, Issakar kəbilisi, Axir kəbilisi, Naftali kəbilisi wə Baxan yurtidiki Manassəh yerim kəbilisining zemindin on üq xəhər bəliup berildi. **63** Mərarining əwladlirioja, jəmətigə qarap, taxlanoqan qəkkə qikqini boyiqə, Rubən kəbilisi, Gad kəbilisi wə Zəbulun kəbilisidin on ikki xəhər bəliup berildi. **64** Israillər xundək kilip bu xəhərləri wə ularoja tawə etizliklarning həmmisini Lawiyularoja bəliup bərdi. **65** Ular taxlanoqan qəkkə qikqini boyiqə, yənə yukirida nami ataloqan xəhərləri Yəhuda kəbilisidin, Ximeon kəbilisidin wə Binyamin kəbilisidin elip ularoja bərdi. **66** Kohatning əwladliridin bolojan bəzi jəmətlərgə Əfraim kəbilisining zemini təwəsidiği xəhərlərdin bəliup berilgənlirimu boldi. **67** Israillər ularoja [yənə ikki] «panahlik xəhəri», yəni Əfraim taoqlikioja jaylaxkan Xəkəm wə uningōja tawə etizliklarni wə Gəzər wə uningōja tawə etizliklarni bərdi; **68** Yənə Yokmiyam wə uningōja tawə etizliklarni, Bəyt-Horon wə uningōja tawə etizliklarni, **69** Ayjalon wə uningōja tawə etizliklarni, Gat-Rimmon wə uningōja tawə etizliklarni ularoja bərdi. **70** [Israillər yənə] Manassəh yerim kəbilisidin Aner wə uningōja tawə etizliklarni, Bileam wə uningōja tawə etizliklarni Kohatning kəloqan jəmətlirigə bərdi. **71** Gərxomning əwladlirioja Manassəh yerim kəbilisidiki jəmətlərnin zemindin Baxandiki Golan wə Golanoja tawə etizliklar, Axtarat wə uningōja tawə etizliklar berildi; **72** Issakar kəbilisidin Kədəx wə uningōja tawə etizliklar, Dabirat wə uningōja tawə etizliklar, **73** Ramot wə uningōja tawə etizliklar, Anəm wə uningōja tawə etizliklar berildi; **74** Axir kəbilisidin ularoja Maxal wə uningōja tawə etizliklar, Abdon wə uningōja tawə etizliklar, **75** Hukok wə uningōja tawə etizliklar, Rəhob wə uningōja tawə etizliklar berildi; **76** Naftali kəbilisidin Galiliyədiki Kədəx wə uningōja tawə etizliklar, Həmmon wə uningōja tawə etizliklar, Kiriatayim wə uningōja tawə etizliklarmu berildi. **77** Mərarining kəloqan əwladlirioja bolsa Zəbulun kəbilisidin Rimmono wə uningōja tawə etizliklar, Tabor wə uningōja tawə etizliklar berildi; **78** Yənə Rubən kəbilisiningkidin, İordan dəryasining u təripidin, Yerihoning xərkij udulidiki, yəni İordan dəryasining künqikix boyidiki yərlərdin qəldiki Bəzər wə uningōja tawə etizliklar, Yahzah wə uningōja tawə etizliklar, **79** Kədəmot wə uningōja tawə etizliklar, Məfaat wə uningōja tawə etizliklar berildi; **80** Gad kəbilisidinmu bolsa ularoja Gileadtiki Ramot wə uningōja tawə etizliklar, Mahənanim wə uningōja tawə etizliklar, **81** Həxbon wə uningōja tawə etizliklar, Yaazər wə uningōja tawə etizliklar berildi.

7 Issakarning oqulliri: — Tola, Puah, Yaxub wə Ximron degən tətəylən idi. **2** Tolaning oqulliri: — Uzzi, Refaya, Yeriya, Yahmay, Yibsam wə Samuilin ibarət, bularning həmmisi jəmət bexi idi. Dawutning zamanida Tolaning adəm sani nəsəbnamilərdə yigirmə ikki ming altə yüz batur jəngqi dəp hatiriləngən. **3** Uzzining oqli İzrakija idi, İzrakijaning oqulliri Mikail, Obadiya, Yoel wə İxiya idi. Bu bəxaylənning həmmisi jəmət bexi idi. **4** Nəsəbnamilər boyiqə ular bilən billə hesablanoqların jənggiwar ottuz altə ming adəm bar idi; qünki ularning hotun, bala-qaklıliri nəhayiti kəp idi. **5** Bularning Issakarning barlik jəmətləri iqidiki batur jəngqi kərinəxliri bilən koxulup, nəsəb boyiqə tizimioja elinoqan jəmiy səksən yəttə ming adimi bar idi. **6** Binyaminning Bela, Bəkər wə Yədiyayəl degən üq oqli bar idi. **7** Belaning Ezbon, Uzzi, Uzziəl, Yərimot wə İri degən bəx oqli bolup, həmmisi jəmət bexi idi; ularning nəsəbnamilirigə tizimioja elinoqan jəmiy yigirmə ikki ming ottuz tət batur jəngqi bar idi. **8** Bəkərnin oqulliri Zemirah, Yoax, Əliezər, Əlyoyinay, Omri, Yəməot, Abiya, Anatot wə Alamət idi. Bularning həmmisi Bəkərnin oqulliri bolup, **9** jəmət baxliri idi; ularning nəsəbnamilirigə tizimioja elinoqan jəmiy yigirmə ming ikki yüz batur jəngqi bar idi. **10** Yədiyayəlnin oqli Bilhan idi; Bilhanın oqulliri Yəux, Binyamin, Əhud, Kənaanah, Zetan, Tarxix wə Ahixahar idi; **11** Bularning həmmisi Yədiyayəlnin əwladliri, jəmət baxliri wə batur jəngqilər idi. Uların nəsəbnamilirigə tizimlanoqların jənggə qikilaydiqlarini jəmiy on yəttə ming ikki yüz idi. **12** Xuppiylər wə Huppiylər bolsa yənə İrning əwladliri idi; Huxiylər Ahərnin əwladliri idi. **13** Naftalining oqulliri: Yahziəl, Guni, Yəzər, Xallom; bularning həmmisi Bilhəhnin oqulliri idi. **14** Manassəhning oqulliri: — Uning Suriyəlik tokilidin Asriəl tərəlgən; uningdin yənə Gileadning atisi Makir tuquloqan. **15** Makir Xuppiylər wə Huppiylər arisidinmu ayal oloqan (Makirning singlisining ismi Maakah idi). Makirning yənə bir əwladning ismi Zəlofihad idi, Zəlofihadning pəkət birnəqə kizila bolojan. **16** Makirning ayali Maakah oqli tuqup, uningōja Pərex dəp at kəyoqan; Pərexning inisining ismi Xərex idi; Xərexning oqli Ulam wə Rakəm idi. **17** Ularning oqli Bedan idi. Bularning həmmisi Gileadning əwladliri; Gilead Makirning oqli, Makir Manassəhning oqli idi. **18** Gileadning singlisi Həmmoləkəttin İxəod, Abiezər wə Mahalah tuquloqan. **19** Xemidaning oqulliri Ahiyan, Xəkəm, Likhi wə Aniam idi. **20** Əfraimning əwladliri: Uning oqli Xutilah, Xutilahning oqli Bərad, Bəradning oqli Tahat, Tahatning oqli Eliadah, Eliadahning oqli Tahat, **21** Tahatning oqli Zabad, Zabadning oqli Xutilah idi (Ezər bilən Eliad Gatliklarning qarwa mallirini bulang-talang kilojili qüxkəndə, xu yərlik Gatliklar təripidin əltürüləngən). **22** Uların atisi Əfraim bu baliliri üqün heli künlərgiqə matəm tutkaqqa, uning buradərliri uningōja təsəlli bərgili kəlgən. **23** Əfraim ayali bilən billə kayta bir yastukqa bax kəyoqan. Ayali həmilidar bolup, bir oqli tuqokan; Əfraim uningōja ailəm bala-kəzaqə yolukti dəp, Bəriyah dəp isim kəyoqan. **24** Uning kizi Üstün Bəyt-Horon bilən Təwan Bəyt-Horonni wə Uzzən-Xəərəhni bina kilojan). **25** Bəriyahning oqli

Refah bilan Rəxəf idi; Rəxəfning oqqi Telah, Telahning oqqi Tahān, **26** Tahānning oqqi Ladan, Ladanning oqqi Ammihud, Ammihudning oqqi Əlixama, **27** Əlixamaning oqqi Nun, Nunning oqqi Yəxua idi. **28** Əfraimlarning zemini wə makanlaxқан yərliri Bəyt-Əl wə uningōya tawə yeza-kəntlər bolup, künqikix tərīpidə Naraan, künpetix tərīpidə Gəzər bilən uningōya tawə yeza-kəntlər; Xəkəm wə uningōya tawə yeza-kəntlər, taki Gaza wə uningōya tawə yeza-kəntlərgiqə sozulatti. **29** Manassəh kəbilisining zeminiōya tutaxқан yənə Bəyt-Xean wə uningōya tawə yeza-kəntlər; Taanak wə uningōya tawə yeza-kəntlər; Məgiddo wə uningōya tawə yeza-kəntlər; Dor wə uningōya tawə yeza-kəntlərnu bar idi. Israilning oqqi Yūsüpnig əwladliri mana muxu yərlərgə makanlaxқанidi. **30** Axirning oqqulliri: — Yimnah, Yixwah, Yixwi wə Bəriyah; ularning Serah degən singlisimu bar idi. **31** Bəriyahning oqqi Həbər bilən Malkial bolup, Malkial Birzawitning atisi idi. **32** Həbərdir Yaflet, Xomər, Hotam wə ularning singlisi Xuya tərəlğən. **33** Yafletning oqqulliri Pasak, Bimhəl wə Axwat; bular Yafletning oqqulliri idi. **34** Xəmərning oqqulliri Ahi, Rohgah, Hubbah wə Aram idi. **35** [Xəmərning] inisi Hələmning oqqi Zofah, Yimna, Xələx wə Amal idi; **36** Zofahning oqqi Suah, Hərnəfər, Xual, Beri, Imrah, **37** Bezər, Hod, Xamma, Xilxah, Itran wə Bəərah idi. **38** Yətərning oqqulliri Yəfunnah, Pispah wə Ara idi. **39** Ullaning oqqulliri Arah, Hanniəl wə Riziya idi. **40** Bularning həmmisi Axirning əwladliri bolup, hər kaysisi jəmət baxliri, alamət batur jəngqilər, yəlbaxqilar idi; ularning jəmətliri boyiqə nəşəbnamigə tizimlanōqanda, jənggə qikilaydiolanliri jəmiy yigirmə altə ming idi.

8 Binyaminning tunji oqqi Bela, ikkinqi oqqi Axbəl, üqinqi oqqi Aharah, **2** tətinqi oqqi Nohah, bəxinqi oqqi Rafa idi. **3** Belaning oqqulliri Addar, Gera, Abihud, **4** Abixua, Naaman, Ahoah, **5** Gera, Xefufan wə Hūram idi. **6** Təwəndikilər Əhudning əwladliri: — Naaman, Ahiyah wə Gera (əslidə ular Gebaliklarning jəmət bexi idi. Gebaliklər Manaħatka kəqürüwətilgənidi. Bularni kəqürüwətküqi bolsa Gera idi; uningdin Uzza bilən Ahihud tərəlğən). **8** Xaharaim Huxim bilən Baara degən ikki ayalini koyuwətkəndin keyin Moab diyarida oqqul pərzənt kərgən. **9** Uning Hodəx degən ayalidin Yobab, Zibiya, Mexa, Malkam, **10** Yəuz, Xakiya, Mirmah degən oqqullar tərəlğən; uning bu oqqullirining həmmisi jəmət bexi bolōqanidi. **11** Huximdinmu uningōya Abitub, Əlpaal degən oqqullar tərəlğən. **12** Əlpaalning oqqulliri Ebar, Mixam wə Xeməd (Xeməd Ono bilən Lod degən ikki xəhərnə wə ularōya tawə yeza-kəntlərni bina qilōqan), **13** Bəriyah wə Xema idi. U ikkisi Ayjalondikilər iqidə jəmət baxliri bolup, Gat ahalisini kooqliwətkənidi. **14** Ahiyo, Xaxak, Yəəmöt, **15** Zəbadiya, Arad, Edər, **16** Mikail, Ixpaħ wə Yoha bolsa Bəriyahning oqqulliri idi. **17** Zəbadiya, Məxullam, Hızıki, Həbər, **18** Ixməray, Yezliya wə Yobablarning həmmisi Əlpaalning oqqulliri idi. **19** Yakim, Zikri, Zabdi, **20** Əliyənay, Ziltay, Əliyəl, **21** Adaya, Beraya wə Ximratlar Ximəyning oqqulliri idi. **22** Ixpan, Ebar, Əliyəl, **23** Abdon, Zikri, Hənan, **24** Hənanिया, Elam, Antotiya, **25** Efdəah wə Pənuəllər Xaxakning oqqulliri idi. **26** Xamxiray, Xəhariya, Ataliya, **27** Yaarexiya, Əliya wə Zikrilar Yəroħanning oqqulliri idi.

28 Yukirikilarning həmmisi nəşəbnamilərdə hatiriləngən jəmət bexi idi; bular həmmisi mətiwərlər bolup, Yerusalemoja makanlaxқанidi. **29** Gibeonning atisi Jəiyəl Gibeonja makanlaxқанidi; uning ayalining ismi Maakah idi. **30** Uning tunji oqqi Abdon, qalōqan oqqulliri Zur, Kix, Baal, Nadab, **31** Gedor, Ahiyo, Zekər wə Miklot idi; **32** Miklottin Ximeya tərəlğən. Bularmu kərinaxliri bilən Yerusalemdə koxna olaturuxatti. **33** Nərdin Kix tərəlğən; Kixtin Saul tərəlğən; Sauldin Yonatan, Malkixua, Abinadab wə Ex-Baal tərəlğən. **34** Merib-Baal Yonatanning oqqi idi; Mikah Merib-Baalidin tərəlğən. **35** Mikahning oqqulliri Piton, Mələk, Tariya wə Ahaz idi. **36** Ahazdin Yəhoəddah tərəlğən; Yəhoəddahdin Aləmət, Azmawət wə Zimri tərəlğən; Zimridin Moza tərəlğən; **37** Mozadin Binea tərəlğən; Bineaning oqqi Rafa, Rafaning oqqi Eliasaħ, Eliasaħning oqqi Azəl idi. **38** Azəlning alta oqqi bar idi, ularning ismi Azrikam, Bokeru, Ixmali, Xəariya, Obadiya wə Hənan idi; bularning həmmisi Azəlning oqqulliri idi. **39** Azəlning inisi Yexəkning tunji oqqilining ismi Ulam, ikkinqi oqqilining ismi Yeux, iqiinqi oqqilining ismi Əlifəlet idi. **40** Ularning oqqullirining həmmisi batur jəngqi, okyaqi idi; ularning oqqulliri wə nəwrliri nahayiti kəp bolup, jəmiy bir yüz əllik idi. Yukirikilarning həmmisi Binyamin əwladliridin idi.

9 Pütkül Israillar nəşəb boyiqə tizimoja elinoqanidi. Mana, ular «Israil padixahlrining hatirisi» degən kitaboja pütülgəndur. **2** Yəhūdalar bolsa asiylük qilōqanlikidin Babilōja sürgün kilinoqan. Həmmidin awwal kəytip kelip əz zemini wə əz xəhərlirigə makanlaxқанlar bolsa bir kisiim Israillar, kahinlar, Lawiylar wə ibadətəhana hizmətkərliri idi. **3** Yerusalemoja makanlaxқанlar bolsa Yəhūda kəbilisi, Binyamin kəbilisi, Əfraim kəbilisi wə Manassəh kəbilisidin bir kisiimliri idi. **4** Ularning iqidə Yəhudaning oqqi Pərzəning əwladliridin Utay bar idi; Utay Ammihudning oqqi, Ammihud Omrining oqqi, Omri Imrining oqqi, Imri Banining oqqi idi. **5** Xilohning əwladliri iqidə uning tunji oqqi Asaya wə uning oqqulliri bar idi. **6** Zərahning əwladliridin Yəuel wə ularning uruk-tuoqanliri bolup jəmiy altə yüz toqsan adəm bar idi. **7** Binyaminning əwladliri iqidə Həssinuaħning əwrisi, Hədawiyanning nəwrisi, Məxullamning oqqi Sallu bar idi; **8** yənə Yəroħanning oqqi Yibniya, Mikrining nəwrisi, Uzzining oqqi Elah wə İbiniyaning əwrisi, Reuəlning nəwrisi, Xəfatiyaning oqqi Məxullam **9** həmdə ularning uruk-tuoqanliri bar idi; ular nəşəbnamisi boyiqə tizimlanōqanda jəmiy tokkuz yüz əllik altə adəm idi. Yukirida tilōja elinoqanlar əz jəmətigə jəmət bexi idi. **10** Kahinlar iqidə Yədaya, Yəhoyarib, Yəqin wə **11** Azariya bar idi. Azariya Hudaning əyini baxxuroquqi bolup, Hilkியaning oqqi, Hilkiya Məxullamning oqqi, Məxullam Zadokning oqqi, Zadok Merayotning oqqi, Merayot Ahitubning oqqi idi. **12** Yənə Malkiyanning əwrisi, Paxhurning nəwrisi, Yəroħanning oqqi Adaya həmdə Adiyəlning oqqi Maasay bar idi; Adiyəl Yəhəzərahning oqqi, Yəhəzərah Məxullamning oqqi, Məxullam Məxillemiting oqqi, Məxillemit Immərning oqqi idi. **13** Ularning kərinaxliri həmmisi jəmət baxliri bolup, jəmiy bir ming yəttə yüz atmix adəm idi; ularning həmmisi Hudaning əyidiki hizmətlərni kilixka bəkitilgən

iqtidarlik kixilar idi. **14** Lawiy qabilisidin Mərarining əwladliri iqidə Haxabayaning əwrisi, Azrikamning nəwrisi, Haxxubning oqli Xemaya bar idi; **15** Yənə Bakbakkar, Hərəx, Galal və Asafning əwrisi, Zikrining nəwrisi, Mikaning oqli Mattaniya; **16** yənə Yədutunning əwrisi, Galalning nəwrisi, Xemayaning oqli Obadiya həmdə Əlkanağning nəwrisi, Asaning oqli Bərəkiya bar idi; bularning həmmisi Nitofatliklarning yeza-kəntlirigə makanlaxkanidi. **17** Dərwaziwənlər Xallum, Akqub, Talmon, Ahiman və ularning qerindaxliri idi; Xallum ularning bexi idi. **18** Ular taki həziroçiqə xərək tərəptiki «padixahning dərwaziwəni»da [dərwaziwənlük] kilip kəlməktə; ular ilgiri Lawiyarning qedirgahida dərwaziwənlük qiləjanidi. **19** Korəning əwrisi, Ebiəsafning nəwrisi, Korahning oqli Xallum həmdə uning atasining jəmətidiki qerindaxliri boləjan Korahiyalar [Hudaning əyining] hizmitini baxkuratti, qedirning ixiklirini bəktatti; ularning ata-bowiliri əslidə Pərwərdigarning qedirgahini baxkuruxka qoyuləjan, [ibadəət] qedirning ixikini bəqkanidi. **20** Ilgiri Əliəzarning oqli Finihəs ularning yolbaxqisi boləjan; Pərwərdigar uning bilən billə boləjan. **21** Məxələmiyaning oqli Zəkəriya bolsa jəmət qedirning dərwaziwəni boləjanidi. **22** Dərwaziwənlükə tallənojan bu kixilər jəmiy ikki yüz on ikki kixi idi; ular əz yeza-kəntliridə, nəşəbliri boyiqə tizimlənəjan (əslidə Dawut wə əldin kərgüqi Samuil ularni amanət qilənojan wəzipilirigə bəkitkənidi. **23** Ular wə ularning əwladliri Pərwərdigarning əyi, yəni muqəddəs qedirning ixik-dərwazilirini bəqixka bəkitilgənidi). **24** Xərkiy, çərbiy, ximaliy wə jənubiy ixik-dərwazilirida dərwaziwənlər bəkitilgənidi. **25** Ularning yeza-kəntlərdə olturuxluk qerindaxliri bolsa hər yəttə kündə nəwət boyiqə kelip ular bilən birgə hizməttə bolatti. **26** Tət dərwaziwəni begi Lawiyarlardin idi; ularoça tapxurulojini Pərwərdigarning əyidiki ambar-həzinilərnə bəqix idi. **27** Bəqix məs'uliyiti ularning üstidə boləqarka, ular keqiddə Pərwərdigarning əyining ətrapidiki orunlirida turatti həmdə hər küni atigəndə ixik-dərwazilərnə eqixka məs'ul idi. **28** Ulardin bir qismi [ibadəthana] hizmitidə ixilitilidəjan əswab-üskünilərgə məs'ul idi; ular sanap əpqikçip, sanap əpkirip qoyatti. **29** Ularning yənə bir qismi tapxurulojini boyiqə qaqa-kuçilar wə muqəddəs jəydiki barlik əswab-üskünilər, xundakla aq un, xarab, zəyturn meyi, məstiki wə huxbuy buyumlaroça məs'ul idi. **30** Kəhinlarning oçulliridin bəzilər huxbuy buyumlardin ətir yasaytti. **31** Lawiyarlardin Mattitiyah, yəni Korahiyarlardin Xallumning tunji oçlining wəzipisi qazan neni etixkə məs'ul idi. **32** Ularning qerindaxliri, Kohatning əwladliri iqidə «təkdim nan»oça məs'ul bolup, hər xabat küni tizidənoçənanlarni təyyarlaytti. **33** Lawiyarlarning jəmət baxliri boləjan nəoçmiqilər ibadəthanidiki əylərdə turup, bəqka hizmətlərnə qiləmay, keqə-kündüz əz ixiliri bilənə bolatti. **34** Yüqiridiki kixilərnəning həmmisi Lawiyalar iqidiki yolbaxqılar bolup, həmmisi əz nəşəbi boyiqə jəmət bexi idi; bularning həmmisi Yerusalemda turatti. **35** Gibeonning atisi Jəiyəl Gibeonəça makanlaxkanidi. Uning ayalining ismi Maakah idi. **36** Uning tunji oçli Abdon, qəloçan oçulliri Zur, Kix, Baal, Nər, Nadab, **37** Gedor, Ahiyo, Zəkəriya wə Miklot idi. **38** Miklottin

Ximeyam tərəlgən. Bularmu əzlrining qerindaxlirining yenida Yerusalemda qoxna olturuxatti. **39** Nərdin Kix tərəlgən, Kixtin Saul tərəlgən, Sauldin Yonatan, Malkixuya, Abinadab wə Ex-Baal tərəlgən. **40** Merib-Baal Yonataning oçli idi; Merib-Baaldin Mikah tərəlgən. **41** Mikahning oçulliri Piton, Mələk, Tahriya wə Ahaz idi. **42** Ahazdin Yarah tərəldi; Yarahdin Aləmət, Azmawət wə Zimri tərəlgən. Zimridin Moza tərəlgən; **43** Mozadin Binea tərəlgən; Bineaning oçli Refaya, Refayaning oçli Eliasah, Eliasahning oçli Azəl idi. **44** Azəlning altə oçli bar idi, ularning ismi Azrikam, Bokeru, Ixmail, Xeariya, Obadiya wə Hənan idi; bularning həmmisi Azəlning oçulliri.

10 Filistiyələr Israilləroça hujum qiliwidi, Israillər Filistiyələrnəning əldidin qaçti, ular Gilboa teoçida qirip yökiltildi. **2** Filistiyələr Saul bilən uning oçullirini tap besip qoçlidi; ular ahiri Saulning oçulliridin Yonatan, Abinadab, malki-xualarni urup öltürdi. **3** Sauləça qarxi jəng intayin xiddətlük boldi; okyaqılar Sauləça yetixip okya etip uni yarilandurdi. **4** Andin Saul yaraç ketürgüçisigə: Qiləqingni suçuqrni meni sanjip öltürüwətkin; bolmisə bu hətnisizlər kelip meni sanjip, meni horlukqə qoyuxi mumkin, dedi. Lekin yaraç ketürgüçisi intayin qorqup ketip, unimidi. Xuning bilən Saul qiləqni elip üstigə əzini taxlidi. **5** Yaraç ketürgüçisi Saulning əlginini kərtip, umu ohxaxla əzini qiliqning üstigə taxlap uning bilən təng əldi. **6** Xuning bilən Saul, iğ oçli həm pütün ailisidikilər xu kündə birakla əldi. **7** Əmdi wadida turoçan Israillər əskərlirining qaçkanlikini wə Saul bilən oçullirining əlginini kərginidə, ular xəhərlirini taxlap qaçti, Filistiyələr kelip u jaylarda orunlaxti. **8** Əmdi xundak boldiki, atisi Filistiyələr öltürilgənlərnəning kiyim-keqəklirini salduruwəloçli kəlgəndə Gilboa teoçida Saul bilən oçullirining əlük yatkanlikini kərdi-də, **9** kiyimlirini saldurup, kallisini wə sawut-yaraçlirini elip kətti həmdə bularni Filistiyələrnəning zeminining həmmə yərlirigə apirip, əz butlirioça wə həlkə hux həwər yətküzdü. **10** Ular Saulning sawut-yaraçlirini ularning buthanisida qoyup, kallisini Dagon buthanisioça esip qoydi. **11** Əmdi Yabəx-Gileadda olturoçular Filistiyələrnəning Sauləça barlik qiloçanlirini anglioçanda **12** ularning iqidiki həmmə baturlar atlinip, Saul bilən oçullirining jəsətlirini elip, ularni Yabəxə qayturup kelip, Yabəxtiki dub dərihining tüwiğə bərnə qildi wə yəttə kün roza tutti. **13** Xuning bilən Saul Pərwərdigarəça qiloçan wəpəsizlikü üqün əldi; u Pərwərdigarning səz-kalamioça kirməy wə həttə Pərwərdigardin yol soriməy, bəlki palqi jinkəxning yenioça bərip uningdin yol sorioçanidi. Xunga Pərwərdigar uni öltürüp, padixahlükini Yəssaning oçli Dawutqə ətküzü bərdi.

11 U qəoçda barlik Israil jəməiti Həbronəça kelip Dawutning kəxiəça yioçilixip: «Qərisila, biz əzlrining ət-səngəkliridurmiz! **2** Burun Saul bizning üstimizdə səltənət qiloçandimu Israil həlkigə jənggə qikçip-kirixkə yolbaxqi boləjan əzleri idila. Əzlrining Hudaliri boləjan Pərwərdigarmu əzligigə: — Sən Mening həlkim Israilning padiqisi bolup ularni bəqisən wə Israilning əmiri bolisən, degənidi» — dedi. **3** Xuning

bilən Israil aqsakallirining hëmmisi Hëbronoqa kelip padixah Dawutning kexioqa kelixti; Dawut Hëbronda Përwërdigarning aldidā ular bilən bir əhdə tüzüxti. Andin ular Përwërdigarning Samuilning wastisi bilən eytkini boyiqə, Dawutni Məsih kılıp, Israilni idarə kılıxkə padixah kılıp tiklidi. **4** Dawut bilən barlık Israil hëlkı Yerusalemoqa keldi (Yerusalem xu qaojda «Yəbus» dəp atilatti, zemindiki əhələ boləjan Yəbusiyar xu yərdə turatti). **5** Yəbus əhalisi Dawutkə: «Sən bu yərgə hëqkəqan kirəlməysən!» dedi. Birək Dawut Zion dëgən koroqanni aldi (xu yər «Dawutning xəhiri» dəpmu atilidi). **6** Dawut: «Kim aldi bilən Yəbusiyarə hujum kılıs, xu kixi yolbaxqı wə sərdar bolidu» dedi. Zəruiyaning oqlı Yoab aldi bilən atlinip qikip, yolbaxqı boldi. **7** Dawut koroqanda turatti, xunga kixilər u koroqanni «Dawut xəhiri» dəp ataxti. **8** Dawut xəhərnı Millodin baxlap tət ətrapidikı sepiləyoqə yengiwaxtin yasatti; xəhərnıng kəlojan kışmini Yoab yasatti. **9** Dawut kündin küngə kudrət taptı, qünki samawı qoxunlarning Sərdari boləjan Përwërdigar uning bilən billə idi. **10** Təwendikilər Dawutning palwanlırı iqidə yolbaxqılar idi; ular Përwërdigarning Israiləqa eytkən səzi boyiqə pütkiil Israil bilən birlixip, Dawutning padixahlıkını mustəhkəm kılıp, birliktə uni padixah kılıxkə küqidi. **11** Təwendikilər Dawutning palwanlırining tizimlikı boyiqə hatiriləngəndur: — Həkməniylərdin boləjan Yəxobiam yolbaxqılar iqidə bexi idi; u nəyzisini pikiritip bir kətimdila üq yüz adəmnı öltürgən. **12** Uningdin kəlsa Ahohiy Dodoning oqlı Əliazar bolup, u «üq palwan»ning biri idi; **13** İlgiri Filistiyələr Pas-Dammimda jəng kılıxkə yiqiləqanda, u Dawut bilən u yərdə idi. U yərdə arpa əstip kətkən bir etizlik bolup, hëlk Filistiyələrnıng aldidin bədrə kəqkanıdi; **14** ular bolsa etizlikning otturısida turuwelip, həm etizlikni qooqdiəjan, həm Filistiyələrnı tarmar kıləjan; Përwërdigar ənə xu yol bilən ularni qəyat zor qəlibigə erixtürgən. **15** Ottuz yolbaxqı iqidin [yənə] üqəylən Koram taxlıktiki Adullamning qərioqə qüxüp Dawutning yenioqə keldi. Filistiyələrnıng qoxuni bolsa «Rəfayim jiləjisi»da bargah qurəjanidi. **16** Bu qaojda Dawut koroqanda, Filistiyələrnıng qarawulghə Bəyt-Ləhəmdə idi. **17** Dawut ussap: «Ah, birsı manga Bəyt-Ləhəmnıng dərwasisining yenidiki kuduktın su əkilip bərgən bolsa yaxhi bolattı!» dewidi, **18** bu üq palwan Filistiyələrnıng ləxkərgəhıdin bəstip ətüp, Bəyt-Ləhəmnıng dərwasisining yenidiki kuduktın su tarttı wə Dawutkə elip keldi; ləkin u uningdin iğkili unimidi, bəlkı suni Përwërdigarəqa atap təküp: **19** «Hudayim bu ixni məndin neri kılısun! Mən həyatining həwptə kəlixioqə qarımioqan bu kixilərnıng kənini iqsəm kəndək bolidu? Qünki buni ular həyatining həwptə kəlixioqə qarımay elip kəlgən!» dedi. Xunga Dawut bu suni iğkili unimidi. Bu üq palwan kıləjan ixlər dəl xular idi. **20** Yoabning inisi Abixay üqining bexi idi; u üq yüz adəm bilən kərxilixip nəyzisini pikiritip ularni öltürdi. Xuning bilən u bu «üq palwan» iqidə nami qikkəjanidi. **21** U muxu «üq palwan» iqidə həmmidin bək hərmətkə sazawər boləjan bolsimu, ləkin yənıla awwalkı üqəyləngə yətməytti. **22** Yəhəyodaning oqlı Binaya Kabzəəldin bolup, bir batur palwan idi; u kəp kəltis ixlərnı kıləjan. U Moabiy Ariəlnıng ikki oqlını

öltürgən. Yənə qar yaqkəqan bir küni əzgaləqa qüxüp, bir xirni öltürgənidi. **23** U yənə kəlidə bəpkərnıng okidək bir nəyzisi bar, boyining egizlikı bəx gəz kəlidioqan bir Misirlikni kətl kıldı; u bir hasa bilən uningəqa hujum kılıp, uning nəyzisini kəlidin tartiwelip əz nəyzisi bilən öltürdi. **24** Yəhəyodaning oqlı Binaya mana bu ixlərnı kıləjan. Xuning bilən üq palwan iqidə nam qikərojanidi. **25** Mana, u hëlikı ottuz palwandınmu bəkrək xəhrət kəzanəjan bolsimu, ləkin aldinqı üq palwanəqa yətməytti. Dawut uni əzining pasiban begi kılıp təyinligən. **26** Kəxundiki palwanlar bolsa: — Yoabning inisi Asahəl, Bəyt-Ləhəmlık Dodoning oqlı Əlhanan, **27** Hərorluk Xəmmot, Pilonluk Hələz, **28** Təkoalıq İkkəxnıng oqlı İra, Anatotluk Abiezər, **29** Huxatlık Sibbəkay, Ahoqluk İlay, **30** Nitofatlık Məharay, Nitofatlık Baanəhnıng oqlı Hələb, **31** Binyamin əwladlıridin Gibeəhlik Ribəyning oqlı İttay, Pironotluk Binaya, **32** Gaax wadiləridin kəlgən Huray, Arbatlık Abiyəl, **33** Bəhərumluk Azmawət, Xəlbənluk Elyəhba, **34** Gizonluk Həxəmnıng oqullırı, Hərarlık Xəgining oqlı Yonatan, **35** Hərarlık Sakərnıng oqlı Ahiyam, Urning oqlı Elifal, **36** Məkaratlık Həfər, Pilonluk Ahiyah, **37** Kərməlik Həzro, Əzbəyning oqlı Naaray, **38** Natənnıng inisi Yoel, Həgrining oqlı Mibhər, **39** Ammonluk Zələk, Zəruiyaning oqlı Yoabning yəraq kətürgüqisi boləjan Bəərotluk Nəharay, **40** İtrilik İra, İtrilik Gəreb, **41** Hıttiy Uriya, Aqləyning oqlı Zabad, **42** Rubən kəbilisidin Xizəning oqlı, Rubənlər iqidə yolbaxqı boləjan Adina wə uningəqa əgəxkən ottuz adəm, **43** Məakəhnıng oqlı Hənan, Mitnilik Yoaxafat, **44** Axtəratlık Uzziya, Aroərlık Hotənnıng oqlı Xama bilən Jəiyəl, **45** Ximrining oqlı Yediyaəl bilən uning inisi tizilik Yoħa, **46** Məhawilik Əliyəl, Əlnəmnıng oqullırı Yəribay bilən Yoħawiya, Moablik Yitma, **47** Əliyəl, Obəd wə Məzəbalık Yaasiyələrdin ibarət idi.

12 Dawut ixning oqlı Saulning besimi səwəbidin Ziklagda yoxurunup yatqan qaojda munu kixilər Dawutning yenioqə kelixti (ularning həmmisi Dawutkə jəng kılıxta yərdəm bərgən baturlardın idi; **2** okya bilən qorallənoqan bolup, ong kəli bilənmü, sol kəli bilənmü okya wə saləqa atalaytti; ular Saulning Binyamin kəbilisidin boləjan tuqkənlıri idi): **3** — ularning yolbaxqisi Ahiezər, andin kəlsa Yoax bolup, ikkisi Gibeəhlik Xəməhnıng oqlı idi; yənə Azmawətning oqlı Yəziyəl bilən Pələtmu; yənə Bərakəh bilən Anatotluk Yəhu, **4** Gibeənluk Yixməyamu bar idi. Yixməy «ottuz palwan» iqidə batur bolup xu ottuzioqə yətakqilik kıləquqı idi; yənə Yərəmiya, Yəhəziyəl, Yoħanan wə Gədəratlık Yozabad, **5** Əluzay, Yərimot, Bialiya, Xəməriya, Harufluk Xəfətiya, **6** Korəhliklərdin boləjan Əkənah, Yixiya, Azarəl, Yoezər wə Yəxobiəmlər; **7** yənə Gədərluk Yəroħəmnıng oqlı Yoeləh bilən Zəbadiya bar idi. **8** Gad kəbilisidin bəzilər qəldiki koroqənoqa bərip Dawutkə bəkəndi. Ularning həmmisi jənggə məhir, kəlkən wə nəyzə bilən qorallənoqan batur jəngqilər idi; ularning turkı bəəyni xıroqə, qəkkənlıki bəəyni təoqdiki bəkəngə ohxaytti. **9** Ularning birinqisi Ezər, ikkinqisi Obadiya, üqinqisi Eliab, **10** tətinqisi Mixmənah, bəxinqisi Yərəmiya, **11** altinqisi Attay, yəttinqisi Əliyəl, **12** səkkizinqisi Yoħanan, tokkuzinqisi Əzəbad, **13** oninqisi Yərəmiya, on birinqisi Məkbənnay idi. **14** Bularning

həmmisi Gad kəbilisidin, qoxun iqidə sərdaqlar idi; əng kiqiki yüz ləxkərgə, əng qongi ming ləxkərgə yetəkqi idi. **15** Birinqi ayda, Iordan dəryasi texp kiroqaktin axkən qaşda, dəryadin etüp, xərkkə wə oşərbkə karaydioqan barlik jiloqlardikilərnı tiripirən kılıp qaquroqanlar dəl muxu adəmlər idi. **16** Binyamin kəbilisi bilən Yəhuda kəbilisidinmu kixilər qoroqanoqa kelip Dawutka bekinoqan. **17** Dawut qıqip ularni qarxi elip: «Əgər silər tinqlik niyitida manga yərdəm berixkə kəlgən bolsanglar, silər bilən bir jan bir dil bolimən, lekin kollirimda heq nahəklık bolmioqan meni dıxmənlimingə setiwətməkqi bolsanglar, ata-bowilrimning Hudasi buni nəzirigə elip həküim qıkaroyay!» — dedi. **18** Bu qaşda Hudaning Rohi heliki ottuz palwanning yolbaxqisi Amasayqa qüxiwidi, u: «Ah Dawut, biz sanga bekindukmiz; Ah Yəssəning oşli, biz sən bilən billidurmiz; Əzünggə aman-tinqlik, aman-tinqlik boloyay! Sanga yərdəm bərgüqilərgimu aman-tinqlik boloyay! Qünki sening Hodaying sanga mədətkardur» Xuning bilən Dawut ularni elip kelip, «zərbidar ətrət baxlıqliri» kildi. **19** Dawut ilgiri Filistiyələr bilən birlikdə Saulqa qarxi uruxka atlanoqanda, Manassəh kəbilisidiki bəzilər Dawut tərəpkə etti (lekin ular [Filistiyələr] yərdəm bərmidi, qünki Filistiyələrnin əmirleri: «Dawut öz oşojisi Saul tərəpkə etüp ketixi mumkin, undakta beximiz kətməy kəlməydu!» dəp məslihətləy xip ularni kayturup kətməkqi bolənoqanidi). **20** Dawut Ziklagka kaytıp barənoqanda, Manassəh kəbilisidiki Adnah, Yozabad, Yədiyayəl, Mikail, Yozabad, Elihu, Ziltaylar kelip uningə qoxuldi. Bularning həmmisi Manassəh kəbilisining mingbexiliri idi. **21** Ular Dawut qarəqıqlarəqa qarxi jəng kılənoqanda yərdəmləxti; ularning həmmisi batur palwanlar, qoxundiki yolbaxqılar idi. **22** Qünki xu künlərdə Dawutka yərdəm berix üçün hər küni adəmlər kelip qoxulup, huddi Hudaning qoxunidək zor bir qoxun bolup kətkənidi. **23** Pərwərdigarning səz-kalamı əməlgə axurulup, Saulning padixahlıqini Dawutka elip bərməkqi bolənoqan korallənoqan jəngqılar yolbaxqiliri bilən Həbronəqa, uning yenioqa kəldi. Ularning sani təwəndikiqə: — **24** Yəhudaqların qalkən wə nəyzə bilən korallənoqanlar jəmiy altə ming səkkiz yüz kixi bolup, həmmisi jənggə təyyarlanənoqanidi. **25** Ximeonlardin jənggə təyyarlanənoqan batur jəngqılar jəmiy yəttə ming bir yüz kixi, **26** Lawiyarlardin jəmiy tət ming altə yüz kixi; **27** Yəhoyada Hərunlarning jəmət bexi bolup, uningə əgəxkənlər jəmiy üç ming yəttə yüz kixi idi. **28** Yəna yax bir batur jəngqi Zadək wə uning jəmətidin yigirmə ikki yolbaxqi bar idi. **29** Binyaminlardin, Saulning uruqtuqanliridinmu üç ming kixi bar idi; xu qaşka kədər bularning kəpinqisi Saul jəmətini kollap kəlməktə idi. **30** Əfrayimlardin, öz jəmətliridə yüz-abroy tapqan batur əzimətlər jəmiy yigirmə ming səkkiz yüz kixi idi. **31** Manassəh yerim kəbilisi iqidə nəmi pütülgən, Dawutni padixah kılıp tikləxkə kəlgənlər jəmiy on səkkiz ming kixi idi. **32** Issakarlardin zaman-wəziyətini qüxinidioqan, Israilning qandəq kılıxi kerəklilikini bildioqan yolbaxqılar jəmiy ikki yüz kixi idi; ularning həmmə kerindaxliri ularning əmrigə boysunattı. **33** Zəbulunlardin jənggə təyyarlanənoqan, hərhil koral-yarəoqlar bilən korallənoqan, ala kəngüllük kilməydioqan, Dawutning yərdimigə kəlgən

jəmiy əllik ming kixi idi. **34** Naftalilardin yolbaxqi bolənoqan ming kixi bar idi; ularəqa əgixip kəlioqa qalkən wə nəyzə əloqanlar jəmiy ottuz yəttə ming kixigə yetattı. **35** Danlardin jənggə təyyarlanənoqan jəmiy yigirmə səkkiz ming altə yüz kixi idi. **36** Axirlardin jənggə qıqip qoxun sepigə atlinixka təyyar bolənoqan jəmiy kırık ming kixi idi. **37** Iordan dəryasining xərək tərpidiki Rubən kəbilisi, Gad kəbilisi wə Manassəh yerim kəbilisidin kəlioqa hərhil koral-yarəoqlar elip jənggə təyyarlanənoqan jəmiy bir yüz yigirmə ming kixi idi. **38** Yukirida tiləqa elinoqan bu əzimətlərnin hərbiy yürüxi təkxi bolup, Dawutni pütkül Israil üstigə padixah kılıp tikləx üçün bir jan bir dil bolup, Həbronəqa kelixkənidi; kəloqan Israilarmu bir niyət bir məxsəttə Dawutni padixah kılıp tikliməkqi boluxkənidi. **39** Ular xu yərdə Dawut bilən üç kün billə yəp-iqip oşızalandı, qünki ularning kerindaxliri ularəqa təyyarlap qoyuxkənidi. **40** Ularning əpürisidiki həlkələr, həttə Issakar, Zəbulun wə Naftalilarning zeminidikilər exək, təgə, qəqir wə kalilarəqa artıp ularəqa nahayiti kəp ozukluk elip kəlgən; ular zor miqdarda un, ənjür poxkili, üzüm poxkili, xarab, zəytun meyi wə nuroqan qoy-kalilarnı yətküzüp berixkənidi; pütkül Israil xaduramlikka qəmgənidi.

13 Dawut mingbexi, yüzbexi wə barlik yolbaxqılar bilən məslihətləxti; **2** andin pütin Israil ammissioqan: «Əgər silər maqul kərsənglar, xundaqla bu ixni Hodayimiz Pərwərdigardin dəp bilsənglar, biz Israilning zeminlirining hərəkəysi jaylırioqa xu yərdə kəloqan kerindaxlirimizə həmdə ular bilən billə xəhərlərdə wə etizliklirida turuwatqan kahin həmə Lawiyarəqa muxu yərgə yioşilix toqruluk adəm əwətyəli. **3** Biz Hodayimizning əhdə sandukini məxəgə yətkəp kəlyəli; qünki Saulning künlirida heqkaysimiz [əhdə sanduqi] aldida Hudadin yol sorap baqmıduq» dedi. **4** Bu ixni pütin amma toqra tapkaqca, həmməyən maqul boluxti. **5** Xunga Dawut Misirning Xihor dəryasidin tartıp Hamat eoşizioşiqə bolənoqan pütkül Israil həlkini qakirtip kelip, Hudaning əhdə sandukini Kiriət-Yearimdin yətkəp kəlməkqi boldi. **6** Andin Dawut bilən pütkül Israil Hudaning əhdə sandukini yətkəp kelix üçün Baaləhka, yəni Yəhudaəqa təwə bolənoqan Kiriət-Yearimoqa kəldi; ikki kerubning otturisida olturoşuqi Pərwərdigar bu əhdə sanduqi üstigə Əz namini qoyənoqanidi. **7** Ular Hudaning əhdə sandukini Abinadabning eyidin elinoqan yengi bir hərwiəqa qoydi; Uzzaş bilən Ahiyo hərwini həydi. **8** Dawut bilən barlik Israil jamaiti Hudaning aldida hə dəp nəoqmə-nawa kılıp, qiltar, təmbur, dəp, qanglar wə kanay-sunaylar qalattı. **9** Ləkin ular Kidon haminiəqa kəlgəndə kalilar aldioqa müdürəp ketip yikiloqanda Uzzaş əhdə sandukini yəliwalay dəp qolini uningə sozdi. **10** Uzzaşning əhdə sanduqiə qoli təgkənliki üçün, Huda uningə oşəzəpliniq uni urup oltürdi. Xuning bilən Uzzaş xu yərdə Hudaning aldida öldi. **11** Ləkin Dawut Pərwərdigarning Uzzaşning tenini bəskənlikigə aqqıqlandı wə u yərnı «Pərez-Uzzaş» dəp atidi; u yər taki həziroşiqə xu nam bilən atilip kəlməktə. **12** Xu küni Dawut Hudadin qorqup: «Mən zadi qandəq kılıp Hudaning əhdə sandukini bu yərgə yətkəp kələymən?» dedi. **13** Xunga Dawut əhdə sandukini əzi turuwatqan «Dawut xəhiri»gə yətkəp kəlməy, Gatlik

Obəd-Edomning öyigə apirip qoydi. **14** Hudaning əhdə sanduqi Obəd-Edomning öyidə üç ay turdi; Pərwərdigar Obəd-Edomning alisini wə uning barlıq təalluqatlarını bərikətledi.

14 Tur padixahı Hıram Dawut bilən kəruşükə əqlilərnı, xundakla uning üqün orda selixkə kedir yaoyiqi, taxqi wə yaoyaqqılarnı əwətti. **2** Bu qaoqda Dawut Pərwərdigarning özini İsrail üstigə həkümranlik kilidioqan padixah boluxkə jazmən tikləydiqanlığını kərtip yətti; qünki Pərwərdigar Əz həlki İsrail üqün uning padixahlığını gülləndürgənidi. **3** Dawut Yerusalemdə yənə birmunqə hotun aldı həmdə yənə oqul-kızlarnı kərdi. **4** Təwəndikilər uning Yerusalemdə kərgən pərzəntlirining isimliri: Xammuya, Xobab, Natan, Sulayman, **5** İbhar, Əlixuya, Əlpələt, **6** Nogah, Nəfəg, Yafiya, **7** Əlixama, Bəəliyada wə Əlifələt. **8** Dawutning məsih kilinip pütkül İsrailning üstigə padixah kilinoqanlığını anglioqan Filistiyələrnıng həmmisi Dawut bilən kərxilixix pürsitini izləp kəldi; Dawut bunı anglap ularoqə kərxı jənggə atlandı. **9** Filistiyələr «Rəfayim jilojisi»oqə bulang-talang kilojili kirdi. **10** Dawut Hudadin: «Mən Filistiyələrə kərxı jənggə qıksam bolamdu? Ularnı mening kolumoqə tapxuramsən?» dəp soriwidi, Pərwərdigar uningoqə: «Jənggə qik, Mən ularni səzsiz kolungoqə tapxurimən» dedi. **11** Filistiyələr Baal-Pərazimoqə hujum kilojili kəlgəndə, Dawut ularni xu yərdə məoqlup kildi wə: «Huda mening kolum arkilik düxmənlimin üstigə huddi kəlkün yarı elip kətkəndək bəstip kirdi» dedi. Xunga u yar «Baal-Pərazim» dəp ataloqan. **12** Filistiyələr əzlrining butlirini xu yərgə taxlap kaqçanliktin, Dawut adamlirigə ularni keydürüwetixni tapilidi. **13** Filistiyələr yənə heliki jilojoqə bulang-talang kilojili keriwidi, **14** Dawut yənə Hudadin yol soridi. Huda uningoqə: «Ularnı arqisidin qoolimay, əgip ötip, ularoqə üjmilikning udulidin hujum kilojin. **15** Sən üjmə dərhərlirining üstidin ayaq tiwixini anglixing bilənla jənggə atlan; qünki u qaoqda Huda sening aldingda Filistiyələrnıng koxunioqə hujumoqə qikқан bolidu» dedi. **16** Xuning bilən Dawut Hudaning degini boyiqə ix tutup, Filistiyələrnıng koxunioqə Gibeondin Gəzərgiqə qoqlap zərbə bərdi. **17** Xu səwəbtin Dawutning xəhriti barlıq yurt-zeminlaroqə pür kətti, Pərwərdigar uning kərkunqini barlıq əllərnıng üstigə saldi.

15 Dawut Dawut xəhiridə əzigə öy-ordilar saldurdi, həm Hudaning əhdə sanduqioqə jay hazirlidi wə uningoqə qedir tiktürdi. **2** U qaoqda Dawut: «Hudaning əhdə sanduqini Lawiyaların bələk kixilərnıng kərtürüxigə bolmaydu, qünki Pərwərdigar uni kərtürükə wə mənggü əzining hizmitidə boluxkə ularni tallioqanidi» dedi. **3** Andin Dawut Pərwərdigarning əhdə sanduqini hazirlap qoyoqan yərgə yətkəx üqün pütkül İsrailarnı Yerusalemoqə yiqdi. **4** Dawut yənə Hərunning əwladlirini wə Lawiyalarnı yiqdi: **5** Kəhatning əwladliri jəmət bəxi bolooqan Uriyal wə uning kərinədxliri bir yüz yigirmə kixi; **6** Mərarı əwladliridin jəmət bəxi bolooqan Asaya wə uning kərinədxliridin ikki yüz yigirmə kixi; **7** Gərxomning əwladliridin jəmət bəxi bolooqan Yoel wə uning kərinədxliri bir yüz ottuz kixi; **8** Əlizafanning əwladliridin jəmət bəxi bolooqan Xemaya wə uning

kərinədxliri ikki yüz kixi; **9** Həbronning əwladliridin jəmət bəxi bolooqan Əliyəl wə uning kərinədxliri səksən kixi; **10** Uzziyəlnıng əwladliridin jəmət bəxi bolooqan Amminadab wə uning kərinədxliri bir yüz on ikki kixi idi. **11** Dawut kəhınlardin Zadok bilən Abiyatarnı, xuningdək lawiliylardin Uriyal, Asaya, Yoel, Xemaya, Əliyəl wə Amminadabni qəkirtip kelip ularoqə: **12** «Silər Lawiy jəmətining bəxlirislər; əzınglarnı wə silərnıng kərinədxliringlarnı İsrailning Hudasi Pərwərdigarning əhdə sanduqini mən təyyarlap qoyoqan yərgə kərtürüp kelix üqün pak kilinglar. **13** Qünki ilgiri silər xundək kilmay, bəlgiləngən tərtip boyiqə uningdin yol sorimioqinimizdin Hudayimiz Pərwərdigar bizgə zərbə bərgən» dedi. **14** Xuning bilən kəhınlar bilən Lawiyalar İsrailning Hudasi Pərwərdigarning əhdə sanduqini kərtürüp mengix üqün əzlrini pak kildi. **15** Lawiyalar əmdi Musaning Pərwərdigarning səz-kalamı bilən tapilioqini boyiqə, Hudaning əhdə sanduqini baldak bilən mürisigə elip kərtürdi. **16** Dawut yənə Lawiyalarning yolbaxqiliriyoqə əzlrining kərinədxliridin nəoqmıqlarnı təyinləxni buyrudi; ular jümlidin tambur, qiltar, janqlar kətarlik hərəhil sazarnı qelip əwazini yukiri kərtürüp xad-huramlik iqidə küy etixkə təyinləndi. **17** Xunglaxkə, Lawiyalar Yoelning oqlı Həmannı wə uning jəmətidiki Bərekiyaning oqlı Asafni həm ularning kərinədxliridin bolooqan Mərarılardin Kuxayahning oqlı Etanni bəlgilidi. **18** Ular bilən birlikdə yənə kərinədxliridin Zəkəriya, Bin, Yaaziyl, Xemiramot, Yəhıyəl, Unni, Eliab, Binayah, Maaseyah, Mattitiyah, Əlifələh, Məknıya həm dərwəziwən Obəd-Edom bilən Jəiyəlni ikkinqi dərijilik ətrət kilip təkkillidi. **19** Nəoqmıqi Həman, Asaf wə Etanlar mis qanglar qelip, yangrak əwaz qikıratı; **20** Zəkəriya, Yaaziyl, Xemiramot, Yəhıyəl, Unni, Eliab, Maaseyah wə Binayalar tambur qelip «Alamot uslubı»da təngkəx kilatti; **21** Mattitiyah, Əlifələh, Məknıya, Obəd-Edom, Jəiyəl wə Azaziylar qiltar qelip bəxləmlənik kilip, «Xəminət uslubı»da təngkəx bolatti. **22** Lawiyalarning yolbaxqisi Kənanıya muzikioqə nahayıti pixxik bolooqəqə, məhsus nəoqmə-nəwəqilıqkə məs'ul bolup muzika əgıtətti. **23** Bərekiya bilən Əlkanah əhdə sanduqioqə məs'ul ixikbəkərlər idi. **24** Xəbaniya, Yəhəxafat, Nətanəl, Amasay, Zəkəriya, Binaya wə Əlizəzər kətarlik kəhınlar Hudaning əhdə sanduqini aldidə kanay qalatti; Obəd-Edom bilən Yəhıyahımu əhdə sanduqioqə məs'ul ixikbəkər kilinip qoyuloqanidi. **25** Xuning bilən Dawut İsrail aqsəkəlliri wə mingbexi kətarliklər bilən Bərgə Əbd-Edomning öyidin huxallıqkə qəmgən həlda Pərwərdigarning əhdə sanduqini kərtürüp qikqılı bardi. **26** Wə xundək boldiki, [Dawutlar] Huda Pərwərdigarning əhdə sanduqini kərtürüp mangoqan Lawiyalaroqə yərdəm bərgenlikini kərtip, yəttə buka wə yəttə koqkar kurbənlilik kildi. **27** Dawut wə xundəkə əhdə sanduqini kərtüridioqan Lawiyalar həmdə nəoqmıqlər həm nəoqmə-nəwə bəxi bolooqan Kənanıyalarning həmmisi kanap libas kiyixkənidi; Dawut uning üstigə yənə kanap əfod kiygənidi. **28** Pütkül İsrail həlki əmdi xu tərıkidə təntənə kilip, burəqə, kanay, jəngjəng, təmbur, qiltar kətarlik türlik sazlar bilən yukiri əwazda muzika qelip, Pərwərdigarning əhdə sanduqini kərtürüp kelixiti. **29** Pərwərdigarning əhdə sanduqini Dawut xəhırigə

yetip kəlgəndə Saulning kızi Mikal pənjirdin təwəngə karap turatti; u Dawutning səkrəp oynap-qelip təntəna kıliwatkinsoni kərüp iqidə uni zanglik kıldi.

16 Ular Hudaning əhdə sandukini kətürüp kirip Dawut uningə qəzirlap kəyoqan qədirning otturisoğa koyup, andin Hudaning aldidə keydürmə kurbanlik bilən inaklık kurbanliki sundi. **2** Dawut keydürmə kurbanliki bilən inaklık kurbanliki sunup boləqandin keyin Pərwərdigarining namidə həlkə bəht tilidi. **3** U yənə ər-ayal deməy Israillarning hər birigə birdin nan, birdin horma poxkili, birdin üzüm poxkili ülətürtüp bərdi. **4** Dawut bir kəsim Lawiyəroğa Pərwərdigarining əhdə sanduqi aldidə hizməttə bolux, yəni dua-tiləwat oqux, Israilning Hudasi Pərwərdigarəğa təxəkkür-rəhmət eytx wə küy-munajat okuxni buyrudi. **5** Ularning yəlxəqisi bolsa Asaf, andin Zəkəriya idi; bəxkili bolsa Jəiyəl, Xəmirəmot, Yəhəiyəl, Mattitiyah, Eliab, Binaya, Obəd-Edom wə Jəiyəllər idi. Ular təmbur-qiltar qəlixkə koyuldi; Asaf bolsa qanglarni qalatti. **6** Binaya bilən Yəhəziyəldin ibarət ikki kahin Hudaning əhdə sanduqi aldidə hərdəim kanay qəlixkə koyuldi. **7** Xu küni Dawut Asaf wə kərinədxlirini Pərwərdigarəğa təxəkkür-rəhmət eytxkə bəlgiləp ularəğa birinqidin munu küyni tapxurdi: — **8** «Pərwərdigarəğa təxəkkür kilinglar, Uning namini qəkirip nida kilinglar, Uning kıləqanlirini əllər arisidə ayan kilinglar! **9** Uningə qə nahxilər eytip, Uni küylənglar, Uning pütkül karamət məjziliri üstidə seəjinip oylininglar. **10** Mükəddəs namidin pəhirlinip danglanglar, Pərwərdigarni izdigüqilərnin kəngli xadlansun! **11** Pərwərdigarni wə Uning kudritini izdənglar, Uning yüz-əuzurini tohtimay izdənglar. **12** Uning yaratqan məjzilirini, Karamət əlamətlirini həm əuqidin qikkən həkümülrini estə tutunglar, **13** I uning kuli Israilning nəsi, Əzi talliojaniri, Yəqəpning oəuilliri! **14** U, Pərwərdigar — Hudayimiz, Uning həkümülrini pütkül yər yüzididur. **15** U Əzi tüzəng əhdini əbədi yadinglarda tutunglar — — Bu uning ming əwladkığə wədiləxkən seəzidur — **16** İbrahım bilən tüzəng əhdisi. Yəni İshəkə qə ikən kəsimidur. **17** U buni Yəqəpkimu nizam dəp jəzmləxtürdi, İsrailəğa əbədi əhdə kılıp bərip: — **18** «Səngə Kənanə zeminini bərimən, Uni mirasing boləqan nesiwəng kılımən» — dedi. **19** U qə qə qə silər əjiz idinglar, adimənglar əz həm u yərdə musapir idinglar; **20** Bu əldin u əlgə, bir kəbilidin yənə bir kəbiligə kəqüp yürgən. **21** Pərwərdigar hərəkəndəq adəmning ularni bozək kılıxoğa yol kəymidi, Ularni dəp pədxihəroqumu tənbih bərip: — **22** «Mən məsih kıləqanlarəğa təgmə, Pəyoəəmbərlirimə yaman ix kılma!» — dedi. **23** Pütün jahən, Pərwərdigarni küylənglar, Nijətini hər küni elan kilinglar! **24** Uning julasini əllərdə bəyan kilinglar, Uning məjzilirini bərlək həlkələr arisidə jakarlanglar. **25** Qünki Pərwərdigarimiz uləuədu, Zor həmdusənoəə layiktur; U bərlək iləhlərdin üstün, Uningdin kərkux kərerəktur; **26** Qünki bərlək əllərnin iləhləri — butlar halas, Bərlək Pərwərdigar əsmən-pələkni yaratkəndur. **27** Xənuəwəkət wə həyətə Uning aldidə, Kudrət wə huxlək Uning jəyididur. **28** Pərwərdigarəğa təəllükini bərgəyisilər, i əl-kəbililər, Pərwərdigarəğa xən-xərap wə kudrətni bərgəyisilər! **29** Pərwərdigarining namioəə layik

boləqan xən-xəhrətni Uningəğa bərgəyisilər; Sowəəə-salam əlip Uning əldioəə kiringlar, Pərwərdigarəğa pak-mükəddəslikning güzəllikidə səjdə kilinglar; **30** Pütkül yər-yüzi, Uning aldidə titrənglar! Dunya məzmüt kilingə, u təwənməs əsla. **31** Asmanlar xadlansun, wə yər-jahən hux bolsun, Əllər arisidə elan kilinglar: — «Pərwərdigar həküm süridul!». **32** Dengiz-okeyan wə uningə toləqan həmmə qəkan səlip jux ursun! Dalilər həm ularidiki həmmə yayrisun! **33** U qə qə ormandiki pütkül dərəhlər Pərwərdigar aldidə yangritip nahxa eytidu; Qünki mənə, U pütün jahənni sorək kılıxkə kelidul! **34** Pərwərdigarəğa təxəkkür eytinglar! Qünki U məhrəbandur, Əbədiydur Uning məhr-muhəbbiti. **35** Wə: Bizni kütəkuzəqin, i nijətimiz boləqan Huda! Bizni [yəningə] yəioəəwəloəəysən, Mükəddəs namingə təxəkkür kılıxkə, Yayrap Sən mədhəiyəlxəkə, Bizni əllərdin kütəkuzəp qikkəysən! — dənglar! **36** Israilning Hudasi boləqan Pərwərdigarəğa, əzəldin ta əbədığə təxəkkür-mədhəiyə qəyurulsun! Pütkül həlkə «Amin!» dedi həmdə Pərwərdigarəğa həmdusəna oquxti. **37** [Dawut] xu yərdə, yəni Pərwərdigarining əhdə sanduqi aldidə hər kündiki wəzəpigə muwəpik, əhdə sanduqi aldidiki hizməttə dawəmlək boluxkə Asaf bilən uning kərinədxlirini kaldurup koydi; **38** Ularning iqidə Obəd-Edom bilən uning kərinədxliridin atmix səkkiz kixi bəridi; xuningdək Yəduətuning oəli Obəd-Edom bilən Hosəh dərəwəziwənləkkə koyuldi. **39** Kahin Zadək bilən uning kahin kərinədxliri Gibəon əgzilikidiki Pərwərdigarining qədri aldidə, **40** Pərwərdigarining Israiləğa tapilioəə qənan-əhkəmliridə bərlək yəziləqini boyiqə, hərküni ətiəsi-əxkimi keydürmə kurbanlik kurbəngəhi üstidə Pərwərdigarəğa ətap keydürmə kurbənləklərnini sunuxkə koyuldi. **41** Ular bilən billə boləqanlar, yəni Həmən, Yəduətən wə kəloəəən tallənoəənglar, xundəklə bərlək ismi tizilioəənglar Pərwərdigarəğa təxəkkür-rəhmət eytxkə koyuldi (qünki Uning əzğərməs muhəbbiti əbədığə qidur!). **42** Həmən wə Yəduətən bolsa nəoəimqiləkkə, jümlidin kanay, jəng-jəng wə bərlək mədhəiyə səzilirini qəlixkə məs'ul kılındi. Yəduətuning oəuilliri dərəwəziəə qəraxkə koyuldi. **43** Bu ixlərdin keyin bərlək həlkə əz əylirigə qəyitixti; Dawutmu əz əyidikilərgə bəht tiləxkə qəyitti.

17 Dawut əz əyidə turuwatqən qəoəidə, Natan pəyoəəəmbərgə: «Kəra, mən kədir yəoəiqidin yəsəloəəən əyde turuwətimən, Pərwərdigarining əhdə sanduqi bolsa qədir pərdiliri əstidə turuwətidu» dedi. **2** Natan Dawutkə: «Kənglündə pükəkənlirینگə əməl kıləqin; qünki Huda sən bilən billidur» — dedi. **3** Xu küni kəqidə Hudaning sezi Natanəğa kəlip yətti: **4** «Sən bərip kulum Dawutkə mundaq dəgin: — Pərwərdigar mundaq dəydu: Sən Mən üqün turaləuə əy səlsəng bolməydu. **5** Qünki mən Israilərnini bəxləp qikkən kündin tartip bügüngə kədə bəridə turup bəkmioəənmən, pəkət bu qədiridin u qədirəğa, bəridə qədirəghidin bəxkə birigə yətkəlip yürdü, halas. **6** Mən Israil həlkə bilən billə məyli kəyərgə bərməy, həqkəqən Israilning bərgə həkimoəə, yəni Məning həlkəimni bəkiəxni tapilioəə birərsigə: Nəmixkə silər Məngə kədir yəoəiqidin əy səlip bərməyisilər? — dedimmu? **7** Əmən sən kulum Dawutkə mundaq dəgin: — Saməwi kəoxunlarning

Sərdari bolqan Pərwərdigar eytiduki, Mən seni əmdı yaylaqlardin, qoylarning arqisidin elip, həlkim İsrailning üstigə əmir bolux üqün qakirtip qıktım. **8** Məyli kəyərgə barmioqın, Mən haman sening bilən billə boldum wə sening aldingdin barlık düxmənlingrni yokitip kəldim; yər yüzidiki uluqlar nam-xəhrətkə igə bolqandək seni nam-xəhrətkə sazawər kıldim. **9** Mən həlkim bolqan İsrailoqə bir jayni bekitip, ularni xu yərdə tikip eştürimən; xuning bilən ular əz zeminida turidioqan, parakəndiqilikdə uqrimaydioqan bolidu. Rəzillar dəsləptidikidək wə mən həlkim İsrail üstigə həkümranlık kilixkə həkimlarni təyinligən künlərdikidək, ularoqə kaytidin zulum salmaydu. Mən barlık düxmənlingrni sanga bekindürdimən. Wə mənki Pərwərdigar sanga xuni eytip koyayki, mən sening üqün bir əyni yasap berimən! **11** Sening künliring toxup, ata-bowiliringning yenioqə kaytkan waqtingda sening nəslingdin, yəni oqulliringdin birini sening ornungni basidioqan kılimən; Mən uning padixahlıqini mustəhkəm kılimən. **12** U Manga bir əy yasaydu, Mən uning padixahlıq təhtini mənggü mustəhkəm kılimən. **13** Mən uningoqə ata bolimən, u Manga oqul bolidu; meħri-xəpkitimni seningdin awwal etkən [idarə kiləuqidin] juda kilənimdək uningdin hərgiz juda kılmaymən; **14** uni Mening əyümdə wə Mening padixahlıqimda mənggü turəuzimən; uning təhti mənggü məzmut bolup turəuzulidu». **15** Natan bu barlık səzlər wə barlık wəhijni heqnemə kəldürmay, Dawutkə eytip bərdi. **16** Xuning bilən Dawut kirip Pərwərdigarning aldidə olturup mundak dedi: «İ Huda Pərwərdigar, mən zadi kim idim, mening əyüm nemə idi, Sən meni muxu dərijigə kəturgüdək? **17** Lekin i Huda Pərwərdigar, [bu mərtiwigə kətiürgimning] sening nəziringdə kiqikkinə bir ix hesablandı; qünki Sən mən kulungning əyining yirək kəlgüsü toqruluk səzlidəng wə meni uluq mərtiwilik zat dəp kəridəng, i Huda Pərwərdigar! **18** Sən kəminəng üstigə qūxürgən xundak xan-xərəp toqruluk Dawut Sanga nemə diyəlisun? Qünki Sən dərwəzə Əz kulungni Əzüng bilisən. **19** Aħ Pərwərdigar, pekir kulung üqün həmdə Əz kənglündiki niyiting boyiqə bu barlık uluqluqni kərsitip, bu qong ixlarning həmmisini ayan kilding. **20** Aħ Pərwərdigar, kulikimiz toluq angliqini boyiqə Sanga təng kəlgüdək heqkim yok; Seningdin bələk heqbir ilah yoktur. **21** Duniyada kaysi bir əl həlqəng İsrailoqə təng kələlisun? Ular ni Əzünggə has birdinbir həlk bolux üqün kəutulduruxkə barding həmdə Misirdin kətuldurup qıqqan həlqəng aldidin yat əlləri qoqlap qıqirip, uluqwar wə bəhəywət ixlər arkilik Əz namingni tikliding! **22** Sən həlqəng İsrailni mənggü Əzüngning həlqəng kilding; aħ Pərwərdigar, Səmmu ularning Hudasi boldung. **23** Aħ Pərwərdigar, əmdı pekir kulung wə uning əyi toqruluk kiləqan wədəng mənggügə əməl kilinsun; Sən degənling boyiqə ixni ada kiləyaysən! **24** Amin, wədəng əməl kilinsun, xundakla naming mənggü uluqlansun, kixilər: «Samawi qoxunning Sərdari Pərwərdigar İsrailning Hudasi, həkikətən İsrailoqə Hudadır!» desun; wə xundak bolup, pekir kulung Dawutning əy-jəməti Sening aldingda məzmut turəuzulsun. **25** Aħ Hudayim, Sən pekir kulungoqə sanga əy yasaymən, degən wəhij

kəltürding; xunga kulung Sening aldingda muxundak dua kilixkə jür'ət kildi. **26** Aħ Pərwərdigar, Sən birdinbir Hudadursən, Sən pekir kulungoqə muxundak əmətni berixni wədə kilding; **27** əmdı pekir kulungning əy-jəmətigə iltipət kilip, uning Sening aldingda mənggü turuxioqə saqləyaysən. Qünki Sən, aħ Pərwərdigar, [pekirning əy-jəmətigə] iltipət kilding wə xuning bilən u mənggügə bəht-iltipətka nesip bolidu».

18 Xu ixtin keyin xundak boldiki, Dawut Filistylərgə hujum kilip ularni boysundurup, ularning kolidin Gatni wə uningoqə təwə yeza-kəntlarni tartıwalıdı. **2** U yənə Moabiylarəqə hujum kildi; Moabiylar uningəqə bekinip, olpan telaydioqan boldi. **3** Zobahning padixahi Hədad'ezər əz təwəsini Əfrat dəryasioqə kəngəyitkə atlinip qıqqanda, Dawut taki Hamatka qədər uningəqə hujum kildi. **4** Dawut uning ming jəng hərwisini olja aldı, yəttə ming atlık ləxkirini, yigirmə ming piyadə ləxkirini əsir aldı. Dawut barlık jəng hərwilirining atlırining peyini kirkitiwetip, pəket yüz hərwiəqə qoxkədək atnila elip kəldi. **5** Dəməxktiki Suriylər Zobahning padixahi Hədad'ezərgə yərdəm berixkə kəldi; Dawut Suriylərdin yigirmə ikki ming əskərni oltürdi. **6** Dawut Suriyədiki Dəməxk rayoniəqə qərawul ətrətlirini turəuzuwıdı, Suriylər Dawutka bekinip, uningəqə olpan telaydioqan boldi. Dawut kəyərgə [jənggə] qıkmisun, Pərwərdigar uni qoşqıdap turdı. **7** Dawut Hədad'ezərnıng hizmətkərliri ixlitidioqan altun kəlkənlarning həmmisini Yerusalemoqə elip kəytti. **8** U yənə Hədad'ezərgə təwə Tibhat bilən kundin ibarət ikki xəhərdin nuroqın mis olja aldı; keyinki zamanlarda Sulayman muxu mislarni ixlitip mis kəl, mis tüwrüklər wə baxkə barlık mis əswablarni yasatqan. **9** Hamat padixahi Tow Dawutning Zobah padixahi Hədad'ezərnıng pütün qoxunini məqlup kəqianlıqini anglap, **10** Əz oqlı Hədoramni Dawutka salam berip, uning Hədad'ezər bilən jəng kilip, uni məqlup kiləqan oqləbisini təbrikləxkə əwətti. Qünki Tow əslidə Hədad'ezər bilən daim uruxup turatti. Hədoram hərhil altun, kümüx, mis əswab-jabduklarni sowoqə kilip əkəldi. **11** Dawut padixah bu əswab-jabduklarni hərkaysi əllərdin, jümlidin Edom, Moab, Ammonlardin, Filistylərdin wə Amaləklərdin olja ələqan altun-kümüxlər bilən qoxup həmmisini Pərwərdigarəqə beqıxlıdı. **12** Zəruyaning oqlı Abıxay «Xor wadisi»da Edomiylərdin un səkkiz ming adəmi oltürdi. **13** Dawut Edomda qərawul ətrətlirini turəuzıdı; Edomlarning həmmisi Dawutka bekindi. Dawut kəyərgə jənggə qıkmisun, Pərwərdigar uni qoşqıdap turdı. **14** Dawut padixah bolup pütün İsrail üstigə həkümranlık kilip, barlık həlkigə adalət wə həkqaniylik bilən muamilə kildi. **15** Zəruyaning oqlı Yoab qoxunoqə sərdar, Ahiludning oqlı Yəhəxfat mirza, **16** Ahitubning oqlı Zadok bilən Abiyatarning oqlı Abimələk [bax] kəhın, Xəwxə katip, **17** Yəhəyadaning oqlı Binaya Kəratıylər bilən Pələtiylərnıng yolbaxqisi idi; Dawutning oqulliri uning yenidiki əmədərkar boldi.

19 Keyinki waqıtlarda xundak boldiki, Ammonlarning padixahi Naħax əldi; oqlı Hanun orniəqə padixah boldi. **2** Dawut: «Naħax mənə iltipət kərsətəkini üqün, uning oqlı Hanunoqə iltipət kərsitimən» dəp, atising

pätisigə uning kenglini soraxqa Hanunning yenioja əlqiləri əwətti. Dawutning əlqiləri Ammonlarning zeminoja yetip kelip, kenglini soriqili Hanun bilən kərximəkəqi boldi. **3** Ləkin Ammonlarning əməldarlıri Hanunoja: «Dawutni rastla atilirining izzət-hərmitini kilip siligə kəngül soriqili adam əwətiptu, dəp karamla? Uning hizmətkarlırining əzlırining əldilərioja kelixi bu yərnə küzitix, əqdurmiqilik kilix, qarlas üqün əməsmidu?» — dedi. **4** Xuning bilən Hanun Dawutning hizmətkarlırini tutup, ularning saqal-burutlırini qüxtürgüzəwetip həm kiyimlırining baldin təwinini kəstürüwetip andin ularni köyüwətti. **5** Bəzilər kelip Dawutka əlqilərnin əhwalini ukturdi; u ularni küttüwelixka əldioja adam əwətti, qünki ular tolimu iza-ahənəttə qəlojanidi. Xunga padixah ularoja: «Saqal-burutınglar əskiqlik Yeriho xəhiridə turup andin yenip kəlinglar» dedi. **6** Ammonlar əzlırining Dawutning nəpřitigə uqriqəjanlıkını bildi, Hanun wə Ammonlar Aram-Naharaim, Aram-Maaka wə Zobaħdin jəng hərwişi wə atlık ləxkər yallaxka ədəm əwətip ming talant kümüx bərdi. **7** Ular ottuz ikki ming jəng hərwişi, xundakla Maakaħ padixahi bilən uning koxunini yallıwalı; ular Mədəbaning əldioja kelip bargah kurdi. Ammonlarmu jəng kilix üqün hərəkəysi xəhərliridin kelip jəm boluxti. **8** Dawut buni anglap Yoab bilən barlık əskar koxunini [ularning əldioja] qıqardı. **9** Ammonlar qıqıp xəhər dərwəzining əldida səp tüzüp turdi; jənggə atlinip qıqıkan padixahlar mu dalada ayrim səp tüzüp turuxti. **10** Yoab əzining əldikəynidin hujuməja uqraydıqəjanlıkını kərip, pütün İsraildin bir kışim sərhil ədəmlərnini tallap, Suriylər bilən jəng kilixka ularni səptə turojuzdi; **11** u qəlojan ədəmlirini inisi Abixayəja tapxurdi, xuningdək ular əzlırini Ammonlar bilən jəng kilixka səp kilip təyyarlıdi. **12** Yoab Abixayəja: «Əgər Suriylər mənə küqlük kəlsə, sən mənə yardəm bərgəysən; əmma Ammonlar sənə küqlük kəlsə, mən bərip sənə yardəm bərey. **13** Jür'atlık boləjin! Əz həklimiz üqün wə Huda yimimizning xəhərliri üqün baturluq kilaylı. Pərwərdigar Əzigə layik kərugini kiləy!» — dedi. **14** Əmdi Yoab wə uning bilən boləjan ədəmlər Suriylərgə hujum kiləjili qıqti; Suriylər uning əldidin qaçti. **15** Suriylərnin qaçkanlıkını kərgən Ammonlarmu Yoabning inisi Abixayning əldidin qəqip, xəhərgə kirıwalıdi. Andin Yoab Yerusalemoja qaçtip kəldi. **16** Suriylər bolsa əzlırining İsrailarning əldida məşlup boləjinini kərgəndə, əlqi əwətip, [Əfrat] dəryasining u təripidiki Suriylərnini qaçirtip kəldi. Hədad'əzərnin koxunining sərdari boləjan Xofak ularəja yetəkəqi idi. **17** Buningdin həwər tapkan Dawut pütükl İsrail həkini yəşip İordan dəryasidin etüp, Suriylərnin yenioja kelip ularəja qarxi səp tüzüp turdi. Dawutning səp tüzgənlikini kərgən Suriylər jənggə atlandı. **18** Suriylər İsrailarning əldidin qaçti; Dawut Suriylərdin yəttə ming jəng hərwilikni wə kirik ming piyədə ləxkərnini əltürdi wə yənə Suriylərnin sərdari Xofakni əltürdi. **19** Hədad'əzərnin əməldarlıri İsrail əldida yengilginini kərgəndə, Dawut bilən silh kilip uningəja bəkəndi; xuningdin keyin Suriylər ikkinqi Ammoniyələja yardəm bərxini haliməydiqəjan boldi.

20 Xundak boldiki, yeni yilning bəxida, padixahlar jənggə atlanəjan waqıtta, Yoab küqlük kışimni baxlap kelip, Ammonlarning yərlirini wəyrən kilip, andin Rabbahni muhasirigə əldi. U qərdə Dawut Yerusalemdə turuwatıdi. Yoab Rabbahəja hujum kilip xəhərnini wəyrən kilip taxlıdi. **2** Dawut ularning padixahning bəxidin tajni əliwidi (altuningin əşirlikli bir talant qıqti, uningəja yaqutlar kəndurulojanidi), kixilər bu tajni Dawutning bəxiqə kiydürüp qoydi. Dawut xəhərdin yənə nuroqun jəng əşniymətlirini əlip kətti. **3** U yənə xəhərdiki həkni əlip qıqıp hərə, jotu wə palta bilən ixləkkə saldı; Dawut Ammonning hərəkəysi xəhərliridiki həkłərnimu xundak ixlətti; andin Dawut kəpqlik bilən Yerusalemoja qaçti. **4** Xu wəqədin keyin [İsrailar] Gəzərdə Filistiyələr bilən soquxti; u qərdə Huxatlık Sibbikay Rəfayiyələrdin boləjan Sippay isimlik birini əltürüwətti, Filistiyələr tiz pükti. **5** Keyinqə [İsrailar] bilən Filistiyələr yənə soquxti; Yairning oşlı Əlhanən Gatlık Goliyatning inisi Lahmini əltürdi; bu ədəmning nəyzisining dəstisi bəpkaning okıdək tom idi. **6** Keyinki waqıtlarda Gatta yənə soqux boldi; u yərdə nahayiti bəstlik bir ədəm bar idi, uning kəlidimu, putidimu altidin bərmək bolup, jəmi yigirmə tət bərmikli bar idi; umu Rəfayiyələrdin idi. **7** Bu ədəm İsrailarni tilliojili turuwidi, Dawutning akisi Ximiyəning oşlı Yonatan qıqıp uni əltürüwətti. **8** Bular Gatlık Rafaning əwladlıri bolup, həmmisi Dawut wə uning hizmətkarlırining kəlidə əldi.

21 Xəytan İsrailəroja zərbə bərix üqün, Dawutni İsrailarni sanaktin ətküzükkə əzikurdi. **2** Xunga Dawut Yoabka wə həkłning yolbaxqilərioja: «Silər Bəər-Xəbadin Danəqə arılap İsrailarni sanaktin ətküzüp kelip mənə bilən kərxüinglar, ularning sanini biləy» dedi. **3** Ləkin Yoab jawabən: —«Pərwərdigar Əz həkini hazır məyli kanqılik bolsun, yüz həssə axuruwətkəy. Ləkin i hojam padixahim, ularning həmmisi əzningin hizmitingdə turuwətkənlər əməsmu? Hojam bu ixni zadi nənə dəp tələp kilidu? Hojam İsrailni nənə xə gunahka muptila kilidila?» — dedi. **4** Ləkin padixahning səzi Yoabning səzini bəşip qıxti; xunga Yoab qıqıp pütün İsrail zeminini arılap Yerusalemoja qaçtip kəldi. **5** Yoab sanaktin ətküzülgən həkłning sanini Dawutka məlum kildi; pütün İsraildə kəlidə kiliq kətürəydiqəjan ədəmlər bir milyon bir yüz ming; Yəhədalərdin kəlidə kiliq kətürəydiqəjan ədəmlər tət yüz yətmix ming bolup qıqti. **6** Biraq Lawiyər bilən Binyaminlarla sanakka kirmidi; qünki padixahning bu buyruqi Yoabning nəziridə yirginlik idi. **7** Huda bu ixni yaman kərgəqka, İsrailəroja zərbə bərdi. **8** Dawut Hudaəja: «Mən bu ixni kilip qəng gunah ətküzüptimən; əmdi mənki kulungning bu kəbihlikini kəqürüxingni tiləymən, qünki mən tolimu əhmikənə ix kiptimən» — dedi. **9** Pərwərdigar Dawutning əldin kərgüqisi boləjan Gadka: **10** Sən bərip Dawutka eyti: «Pərwərdigar mundaq dəyduki, Mən sənə üq bala-qazani əldingdə koyımən; xuningdin birini tallıwal, Mən xuni bəxingləroja qüxürimən» degin, — dedi. **11** Xuning bilən Gad Dawutning yenioja kelip: «Pərwərdigar mundaq dəydu: **12** «Kəni talliojin: Ya üq yil əqarqılikta kəlixtin, ya üq ay dıxmənlərnin əldidin qəqip, yawlırning təripidin koşlup kiliqlinixidin wə yaqi üq kün Pərwərdigarning kiliqining uruxi —

yəni waba kesilining zeminda tarkilixi, Pərwərdigarning Pərixtisining Israilning pütün qeğrisini harab kılıxidin birini talliojn». Əmdi oylinip kər, bir nemə degin; mən meni əwətküjigə nemə dəp jawap bəyə?» dedi. **13** Dawut Gadqa: «Mən bək kattıq tənqliktə qaldım; əmdi Pərwərdigarning kolioğa qıxəy dəymən, qünki U tolimu xəpkətklıtur. Pəkət insanlarning kolioğa qıxmisəm, dəymən» dedi. **14** Xu səwəblik Pərwərdigar Israiloğa waba tarkatti; Israilardin yətmix ming adəm əldi. **15** Huda Yerusalemnı wəyran kılıp taxlax üqün bir Pərixtni əwətti; u wəyran kiliwatqanda, Pərwərdigar əhwalni kərüp ezi qıxürün bu bala-kazadin puxayman kılıp kəldi-də, wəyran kılıoquqı Pərixti: «Bəs! Əmdi kəlungni tart!» dedi. U qaojda Pərwərdigarning Pərixtsi Yəbusiy Ornanning haminiyeni yəni turatti. **16** Dawut bəxini kətürüp, Pərwərdigarning Pərixtsisinin asman bilən yərnig arilikida, kolodiki oşiləptin suuorojan kiliqini Yerusalemoğa tənğəp turəjanlıqini kərđi. Dawut bilən akşakallarning həmmisi bəz rəhtkə oralojan həlda yərgə düm yikildi. **17** Dawut Hudağa: «Həlkning sanini elip qılxıni buyruoquqı mən əməsmu? Gunağ kılıp bu rəzilik ötküzgüqı məndürmən; bu bir pada koylar bolsa, zadi nemə kildi? Ah, Pərwərdigar Hudayim, kəlung Əz həlkəngə əməs, bəki mənə u mənəng jəmətimgə qıxkəy, wabani Əz həlkəngning üstigə qıxürmīgəyən!» dedi. **18** Pərwərdigarning Pərixtsi Gadqa: Sən bərip Dawutka eytkin, u Yəbusiy Ornanning haminoğa qıqip Pərwərdigaroğa bir kurbangah salsun, dewidi, **19** Dawut Gadning Pərwərdigarning namida eytkini boyiqə xu yərgə qıxti. **20** U qaojda Ornan buoqday tepiwatatti; Ornan burulup Pərixtni kərüp, ezi tət oşli bilən məküwaləjanidi. **21** Dawut Ornanning yenioğa kəlgəndə, u bəxini kətürüp Dawutni kərüp, hamandin qıqip kəldi-də, bəxini yərgə təgküdək egip Dawutka təzim kildi. **22** Dawut Ornənoğa: «Həlk iqidə taralojan wabani tosup kəlix üqün, muxu hamanni wə ətrapidiki yərnə mənə setip bərsəng, bu yərdə Pərwərdigaroğa atəp bir kurbangah salay dəymən. Sən toluq bəha koyp bu yeringni mənə setip bərsəng» dedi. **23** — Alsila, oşojam padixəhning kəndək kılıoşu kəlsə xundək kılıoş; kərisila, kurbənlək kılıxkə kalilərnı bəyə, haman tepidiojan tirlilərnı otun kılıp kəlisila, buoqdayni ax hədiyəsigə ixləsilə; bulərnig həmmisini mən əzriyə tuttum, dedi Ornan Dawutka. **24** «Yəq», — dedi Dawut Ornənoğa, — «kəndəkə bolmisun mən toluq bəhasi boyiqə setiwəlimən; qünki mən seningkini eliwəlip Pərwərdigaroğa atisəm bolmaydu, bədəl təliməy kəydürmə kurbənləkni hərgiz sunmaymən». **25** Xuning bilən Dawut altə yüz xəkəl altunni ələq Ornənoğa bərip u yərnə setiwəldi. **26** Dawut u yərgə Pərwərdigaroğa atəp bir kurbangah saldi wə kəydürmə kurbənlək wə inəklik kurbənlək sunup, Pərwərdigaroğa nida kildi; Pərwərdigar uning tiligini kəbəl kərüp, jawəbən əsməndin kəydürmə kurbənlək kurbəngəhoğa ot qıxürdi. **27** Pərwərdigar Pərixtsisini buyruwidə, U kiliqini kəytidin oşilipioğa saldi. **28** U qaojda, Dawut Pərwərdigarning Yəbusylərnin boləjan Ornanning haminida uning tilikigə jawəb bərgənlikini kərüp, xu yərdə kurbənlək sunuxkə bəxlidi. **29** U qaojda, Musa qəldə yasatqan Pərwərdigarning qədiri wə kəydürmə kurbənlək kurbəngəhi Gibeonning egizlikidə

idi; **30** ləkin Dawut Pərwərdigarning Pərixtsisinin kiliqidin kərkup, u yərnig əldioğa bərip Hudadin yol sorəxkə jür-ət kılılməytti.

22 Xunga Dawut: «Mana bu Pərwərdigar Hudaning əyi bolidiojan jay, mana bu Israil üqün kəydürmə kurbənlək sunidiojan kurbəngəh bolidu» — dedi. **2** Dawut Pərwərdigarning əyini saldurux üqün Israil zeminidiki yat əldikilərnı yəyoşni buyruđi həm taxlarnı oyuxkə taxqilərnı təyinliđi. **3** İxik-dərwəziləroğa ixlitixkə mik wə girə-bəldək yasəx üqün nuroşun təməür təyyarlıđi; yəni nuroşun mis təyyarlıđiki, uning əyoşirlikini tarəziləp bolmaytti; **4** u yəni sən-sənəksiz kədir yəyoşiq təyyarlıđi, qünki Zidonluqlar bilən Turluqlar Dawutka nuroşun kədir yəyoşiq yətküzitip bərgənidi. **5** Dawut kəngliđə: «Oşlum Sulayman tehi yax, bir yumran kəqət haləs, Pərwərdigaroğa selinidiojan əy nəhayiti bəhəyoş wə kəttə boluxi, xən-xəhriti bərlək yurtlaroğa yəyilixi kərek; xuning bilən bu əyğə kətidiojan materiyəllərnı həziləp kəyoşum kərek» dəp oylidi. Xunga Dawut əlxitən ilgiri nuroşun materiyəli həziləp kəyođi. **6** Dawut oşli Sulaymənni kıqkırıp uningəroğa Israilning Hudasi boləjan Pərwərdigaroğa əy selixni tapilidi. **7** Dawut Sulaymənə mundək dedi: «I oşlum, mən əslidə Pərwərdigar Hudayimning namioğa atəp bir əy selixni oşlojan, **8** ləkin Pərwərdigarning mənə: «Sən nuroşun adəmnig kənni təkting, nuroşun qəng jənglərnı kilding; sənəng Məning namioğa atəp əy selixəroğa bolmaydu, qünki sən Məning əldimda nuroşun adəmnig kənni yərgə təkting. **9** Kərə, sənəngdin bir oşul təriliđi; u arəm-tinqlik ədini bolidu, Mən uni hər tərəptiki dıxmənliRIDIN arəm tapkuzimən; uning ismi dərəkə Sulayman atilidu, u təhttiki künliridə Mən Israiloğa arəm-tinqlik wə əsayixlik atə kılılmən. **10** U Məning namioğa atəp əy salidu; u Mənə oşul bolidu, Mən uningəroğa atə bolimən; Mən uning Israil üstidiki padixəhlik təhtini mənəngü məzmət kılılmən» deđən səz-kəlamı mənə yətti. **11** I oşlum, əmdi Pərwərdigar sənəng bilən billə boləyoş! Xuning bilən yoləng rawən bolup, Uning sənəng toşrulək bərgən wədisi boyiqə Pərwərdigar Hudayingnig əyini salisən. **12** Pərwərdigar sənəng pəm wə əkil bərgəy wə Israilni idərə kılıxkə kərsətmə bərgəy, sən Pərwərdigar Hudayingnig məkəddəs kənunioğa əməl kılıdiojan kılıoş. **13** Xu wəqitdə, Pərwərdigar Israilərn üqün Musənoğa tapxurojan bəlgilimə-həkümlərgə əməl kılısəng, yoləng rawən bolidu. Kəyəsər, bətur bol! Kərkəmə, həduqurpəmə kətmə. **14** Kərə, mən Pərwərdigarning əyi üqün jəpə-müxəkkətlirim arəkilik yüz ming talənt altun, ming ming talənt kümüx wə intayin kəp, sən-sənəksiz mis, təməür təyyarlıđim; yəni yəyoşaq wə tax təyyarlıđim; buningəroğa yəni sən kəoxsəng bolidu. **15** Buningdin bəxkə sənəngdə yəni tax kəsküqi, tamqi, yəyoşaqqi həm hərhil hizmətlərnı kılılaydiojan nuroşun uştilər bər; **16** altun-kümüx, mis, təməür bolsa sən-sənəksiz; sən ixkə tutuxuxkə ornəngdin tur, Pərwərdigarim sənəng bilən billə boləyoş!» **17** Dawut yəni Israildiki əmədlərləroğa oşli Sulaymənə yərdəm bərxini tapiləp: **18** «Hudayinglər boləjan Pərwərdigar silər bilən billə əməsmu? Hər ətrapinglərdə silərgə tinq-aramlık bərgən əməsmu? Qünki U bu zemindiki əhalini kəloşmənoğa

tapxurdi; zemin Pərvərdigarning aldidā wə həklining aldidā tizginlāndi. **19** Əmđi silər pütün kəblinglar, pütün jeninglar bilən kət'iy niyətkə kelip, Hudayinglar bolōjan Pərvərdigarni izlōnglar; Pərvərdigarning əhdə sanduqini wə Hudaning mukəddəshanisidiki qaqa-əswablirini Uning namiōqa atap selinoqan eyigə apirip qoyux üqün, Pərvərdigar Hudaning mukəddəshanisini selixkə ornunglardin qōpunglar!» dedi.

23 Dawut kerip künliri toxay dəp qaloqanda, oq̄li Sulaymanni Israil üstigə padixah kilip tiklidi. **2** Dawut Israildiki əməldarlarni, kaħinlarni wə Lawiylarni yiođdi. **3** Lawiylardin ottuz yaxtin axqanlarning həmmisi sanaktin ötküzildi; tizimlanōqini boyiqə, ulardin ərlər jəmiy ottuz səkkiz ming kixi idi. **4** Dawut: «Bularning iqidə yigirmə tət ming kixi Pərvərdigarning eyini baxkurux hizmitigə, altə ming kixi əməldar wə sotqilikqə, **5** tət ming kixi dərwezawənlikkə wə yənə tət ming kixi mən yasioqan sazlar bilən Pərvərdigarōja həmdusana oq̄ux ixioqə qoyulsun» — dedi. **6** Dawut ularni Lawiyning oq̄li Gərxon, Kohat wə Mərarı jəmətliri boyiqə guruppilarōja bəldi: — **7** Gərxoniylardin Ladan bilən Ximəy bar idi; **8** Ladanning oq̄li: tunji oq̄li Yəħiyəl, yənə Zitam bilən Yoeldin ibarət üq kixi idi; **9** Ximəyning oq̄lidin Xelomit, Həziyə wə Hərandin ibarət üq kixi idi; yuqirikilar Ladanning jəmət baxlikliri idi. **10** Ximəyning oq̄ulliri Jaħat, Zina, Yəux wə Bəriyah, bu tətəylənnəning həmmisi Ximəyning oq̄li idi. **11** Jaħat tunji oq̄ul, Ziza ikkinqi oq̄ul idi; Yəux bilən Bəriyahning əwladliri kəp bolmioq̄aqkə, bir [jəmət guruppisi] dəp hesablanōqan. **12** Kohatning oq̄ulliri Amram, Izħar, Həbron wə Uzziyaldin ibarət tət kixi idi. **13** Amramning oq̄li Hərun bilən Musa idi. Hərun bilən uning əwladliri əng mukəddəs buyumlarni paklax, Pərvərdigarning aldidā mōnggügə [qurbanliklarni] sunux, uning hizmitini kilix, mōnggü uning namidin baħt tiləp dua berixkə ayriłanidi. **14** Hudaning adimi Musaōja kəlsək, uning əwladliri Lawiy kəbilisidin dəp hesablinip pütülgən. **15** Musaning oq̄li Gərxom bilən Əliezər idi. **16** Gərxomning oq̄ulliridin Xəbuyəl qong oq̄li idi. **17** Əliezərnəning oq̄li Rəħəbiya idi; Əliezərnəning baxkə oq̄li bolmioq̄an, ləkin Rəħəbiyaning oq̄ulliri naħayiti kəp idi. **18** Izħarning tunji oq̄li Xelomit idi. **19** Həbronning oq̄ulliri: tunji oq̄li Yeriya, ikkinqi oq̄li Amariya, üqinqi oq̄li Yəħəziyə, tətinqi oq̄li Jəkamiyam idi. **20** Uzziyəlnəning oq̄ulliri: tunji oq̄li Mikah, ikkinqi oq̄li Yixiya idi. **21** Mərarining oq̄li Maħli bilən Muxi idi; Maħlining oq̄li Əliazar bilən Kix idi. **22** Əliazar əlgəndə oq̄li yok, kizlirila bar idi; ularning tuoq̄anliri, yəni Kixning oq̄ulliri u kizlarni əmrigə aldi. **23** Muxining Maħli, Edər wə Yəromot degən üqlə oq̄li bar idi. **24** Yuqirikilarning həmmisi Lawiyning əwladliri bolup, jəmətliri boyiqə, yəni jəmət baxliri boyiqə yigirmə yaxtin axqan ərkəklər royhətkə elinoqan; ular Pərvərdigarning eyidiki wəzipilərnə etəxkə ismiliri boyiqə tizimlanōqanidi. **25** Qünki Dawut: «Israilning Hudasi Pərvərdigar Əz həkligə aram berip, Əzi mōnggü Yerusalemə makan kilidu; **26** xuning bilən Lawiylarning mukəddəs qedirni wə uning iqidiki həkqaysi qaqa-əswablarni kətürüp yürüxnəng həjiti yok» degənidi. **27** Xunga Dawutning jan üzüz aldidiki wəsiyiti boyiqə, Lawiylarning yigirmə yaxtin yuqirilirininə həmmisi

sanaktin ötküzülgənidi. **28** Ularning wəzipisi bolsa Hərunning əwladlirininə yenidə turup, Pərvərdigarning eyininə ixlirini kilix idi; ular hoyla-aramlarni baxkurux, bərlək mukəddəs buyumlarni pakiz tutux, kixisi, Pərvərdigarning eyininə hizmət wəzipilirini bejirixkə məs'ul idi; **29** yənə «tiziloqan təkđim nan», ax hədiyə unliri, petir qoturmaqlar, kəzan nənli wə maylık nənlarōja, xundakla hərhlə oq̄x əswablirōja məs'ul idi; **30** ular yənə hərəküni ətigəndə ərə turup Pərvərdigarōja təəxkür eytip həmdusana oq̄uytti, hərəküni kəqlikimu xundak kilatti. **31** Yənə xabat küni, hər yengi ayda, xuningdək bekitilgən həyt-bayramlarda sunulidoqan bərlək kəydürmə qurbanliklarōja məs'ul idi. Əzlrigə kəritiloqan bəlgilimə boyiqə, ular daim Pərvərdigarning aldioqə bekitilgən sani wə nəwiti bilən hizməttə turatti. **32** Ular jamaət qedirini həp mukəddəs jayni bakatti, xundakla əzlrininə Pərvərdigarning eyidiki hizməttə boluwatqan kərinədxliri, yəni Hərunning əwladlirioqə kəraytti.

24 Hərun əwladlirininə nəwətilikkə bəlinüxi təwəndikiqə: Hərunning oq̄li Nadab, Abihū, Əliazar wə Itamar. **2** Nadab bilən Abihū atisidin burun əliup kətkən həp pərzənt kərmigənidi; xunga Əliazar bilən Itamar kaħinlikni tutatti. **3** Dawut wə Əliazarning əwladliridin Zadok wə Itamarning əwladliridin Ahimələk ularning kərinədxlirini guruppilarōja bəliup, wəzipisi boyiqə ixkə koydi; **4** Əliazarning əwladliridin jəmət bəxi bolōjanlar Itamarning əwladliridin jəmət bəxi bolōjanlardin kəp ikənlikini bilip, ularni xuningōja əsasən ayrip nəwət-guruppilarōja bəldi. Əliazarning əwladliridin jəmət bəxi bolōjanlar on altə kixi idi, Itamarning əwladliridin jəmət bəxi bolōjanlar səkkiz kixi idi; **5** ular qək taxlax yoli bilən təngxəp nəwət-guruppilarōja bəliündi. Xundak kilip mukəddəshanidiki ixlarōja məs'ul bolōjanlar wə Hudaning aldidiki ixlarōja məs'ul bolōjanlar həp Əliazarning əwladliridinmu həp Itamarning əwladliridinmu boldi. **6** Lawiy Nətanəlnəning oq̄li Xəmaya katip bolsa padixah, əməldarlar, kaħin Zadok, Abiyatarning oq̄li Ahimələk, xundakla kaħinlarning wə Lawiylarning jəmət baxlikliri aldidā ularning ismini pütüp koydi. Əliazarning əwladliri iqidin bir jəmət tallandi, andin Itamarning əwladliri iqidinmu bir jəmət tallandi. **7** Birinqi qək Yəħoyaribkə, ikkinqi qək Yədayəōja, **8** üqinqi qək Hərimōja, tətinqi qək Seorimōja, **9** bəxinqi qək Malkiyaōja, altinqi qək Miyaminōja, **10** yəttinqi qək Həkkəzōja, səkkizinqi qək Abiyaōja, **11** tokkuzinqi qək Yəxuaōja, oninqi qək Xəkaniyaōja, **12** on birinqi qək Əliyaxibkə, on ikkinqi qək Yakimōja, **13** on üqinqi qək Huppaōja, on tətinqi qək Yəxəbiabkə, **14** on bəxinqi qək Bilgəħkə, on altinqi qək İmmərgə, **15** on yəttinqi qək Həziroqə, on səkkizinqi qək Həppizəzğə, **16** on tokkuzinqi qək Pitahyaōja, yigirminqi qək Yəħəzkalğə, **17** yigirmə birinqi qək Yəqinoqə, yigirmə ikkinqi qək Gamuloqə, **18** yigirmə üqinqi qək Delayaōja, yigirmə tətinqi qək Maaziyaōja qikti. **19** Mana bu ularning hizmət tərtpi; bu Israilning Hudasi Pərvərdigar ularning atisi Hərunning wastisi bilən buyruqan nizam boyiqə, Pərvərdigarning eyigə kirix nəwiti idi. **20** Lawiyning qaloqan əwladliri munular: Amramning əwladliridin Xubayal; Xubayəlnəning

əwladliri iqdā Yəhdeya bar idi. **21** Rəhəbiyaşqa kəlsək, uning oşulliri, jümlidin tunji oşli Yixiya bar idi. **22** lzharıng oşulliri iqdā Xelomot; Xelomotning oşulliri iqdā Jahat bar idi. **23** Həbronning oşulliri: tunji oşli Yəriya, ikkinqisi Amariya, üqinqisi Yahəziyal, tətinqisi Jəkamiyam idi. **24** Uzziyəlning oşulliri: Mikah; Mikahning oşulliridin Xamir bar idi. **25** Mikahning inisi Isxiya idi; Yisxiyaning oşulliri iqdā Zəkəriya bar idi. **26** Mərarining oşulliri: Maħli wə Muxi; Yaaziyaning oşli Beno idi. **27** Mərarining oşli Yaaziyanin boləjan əwladliri Beno, Xoħam, Zakkur wə lbrı bar idi. **28** Maħlining oşli Əliazar idi; Əliazarning oşli yoħ idi. **29** Kixkə kəlsək, uning oşulliri iqdā Yərahmiyə bar idi. **30** Muxining oşulliri Maħli, Edər wə Yərimot idi. Yüqirikilarning həmmisi Lawiyning əwladliri bolup, jəmətliri boyiqə pütülgənidı. **31** Ularmu ularning kərindaxliri Hərurning əwladlirioħa oxşax, Dawut padixah, Zadok, Ahimələk wə xuningdək kaħinlar wə Lawiyarning jəmət baxlıqlirining aldidə qək tarttı; həkəysi jəmət baxlırı wə ularning tuşqanliridin əng kiqiklirimu ohxaxla qək tarttı.

25 Dawut bilən koxunning sərdarliri Asaf, Həman wə Yədutunlarning oşullirioşimu wəzıpə yükləp, ularni qiltar, təmbur wə jang-janglar qelip, bexarət berix hizmitigə koydı. Ulardin wəzıpəgə koyuləjanlarning sani təwəndikigə: **2** Asafning oşulliridin Zakkur, Yüsüp, Nitaniya wə Axarilah bar idi; Asafning oşullirining həmmisi Asafning kərsətmisigə qarayttı; Asaf padixahning kərsətmisi boyiqə bexarət berip sezləytti. **3** Yədutunoħa kəlgəndə, uning Gədalıya, Zeri, Yəxaya, Ximəy, Həxabiya wə Mattitiyah dəgən altə oşli bolup, atisi Yədutunung kərsətmisigə qarayttı. Yədutun Pərwərdigarəşqa təxəkkür eytip madhiya okux üqün qiltar qelip bexarət berətti. **4** Həmanning bolsa, uning Bukkiya, Mattaniya, Uzziyal, Xəbūyal, Yərimot, Hənaniya, Hənani, Əliyata, Giddalti wə Romamti-Ezər, Yoxbikaxa, Malloti, Hətir wə Mahaziot dəgən oşulliri bar idi. **5** Bularning həmmisi Həmanning oşulliri bolup, Hudaşqa boləjan mədhiyisini yangritix üqün koyuləjan (Həman bolsa padixahqa Hudaning sez-kalamini yətküzidəşqan aldin kərgüqi idi); Huda Həmanoşqa on tət oşul, üq kız ata kıləjanıdı. **6** Bularning həmmisi atilirining baxlamqılıkida bolup, Pərwərdigarəş eyidə nəoşmə-nawa kılıx üqün, jang-jang, təmbur wə qiltar qelip Hudaning eyidiki wəzıpsini etayttı. Asaf, Yədutun wə Həman [bu ixlarda] padixahning kərsətmisigə qarayttı. **7** Ular wə ularning kərindaxlirining sani jəmiy ikki yüz səksən səkkiz idi (ular həmmisi Pərwərdigarəni mədhiyiləx nəoşmə-nawalikida alahidə tərbiyə kərgən, küy eytixkə usta idi). **8** Bular qong-kıqıqigə, ustaz-xagirtlikəşqa karımay həmmisi bırdək qək tartıp guruppıləşqa bəlungənidı. **9** Birinqi qək Asafning oşli Yüsüpkə, ikkinqi qək Gədalıyaşqa qıktı; u, uning iniliri wə oşulliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **10** üqinqi qək Zakkuroşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **11** tətinqi qək Izrişqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **12** bəxinqi qək Nətanıyaşqa qıktı; u uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **13** altinqi qək Bukkiyaşqa qıktı; u, uning oşulliri wə

iniliri bolup on ikki kixi idi; **14** yəttinqi qək Yəxarilahkə qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **15** səkkizinqi qək Yəxayaşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **16** tokkuzinqi qək Mattaniyaşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **17** oninqi qək Ximəyşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **18** on birinqi qək Azarəlgə qıktı; u wə uning oşulliri, iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **19** on ikkinqi qək Həşabiyaşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **20** on üqinqi qək Xubayəlgə qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **21** on tətinqi qək Mattitiyahkə qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **22** on bəxinqi qək Yərimotkə qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **23** on altinqi qək Hənanıyaşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **24** on yəttinqi qək Yoxbikaxəşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **25** on səkkizinqi qək Hənanıyoşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **26** on tokkuzinqi qək Mallotioşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **27** yigirminqi qək Əliyataşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **28** yigirmə birinqi qək Hətiroşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **29** yigirmə ikkinqi qək Giddaltioşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **30** yigirmə üqinqi qək Mahaziotkə qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **31** yigirmə tətinqi qək Romamti-Ezərgə qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi.

26 Dərwəziwənlərnin guruppilini təwəndikidək boldı: Korah jəmətidikilərdin Asafning əwladliri iqdā Koraning oşli Məxələmiya bar idi. **2** Məxələmiyaning birnəqqə oşli bolup, tunjisi Zəkəriya, ikkinqisi Yədiyayəl, üqinqisi Zəbadiya, tətinqisi Yatniyəl, **3** bəxinqisi Elam, altinqisi Yəhoħənan, yəttinqisi Əlyoyınay idi. **4** Obəd-Edomning oşulliri: tunji oşli Xəmaya, ikkinqisi Yəhoħəzabəd, üqinqisi Yoah, tətinqisi Sakar, bəxinqisi Nətanəl, **5** altinqisi Ammiyəl, yəttinqisi İssakar, səkkizinqisi Peultay; dərwəxə Huda Obəd-Edoməşqa bəht-saadət ata kıləjanıdı. **6** Uning oşli Xəmayamu birnəqqə oşul pərzənt kərgən bolup, həmmisi ata jəməti iqdā yəlbaxqi idi, qünki ular batur əzimətlər idi. **7** Xəmayaning oşulliri: Otni, Refayəl, Obəd wə Əlzabəd idi. Əlzabadning iniliri Elihu bilən Səmakıyaning ikkisi batur idi. **8** Bularning həmmisi Obəd-Edomning əwladliri bolup, ular wə ularning oşulliri, kərindaxlirining həmmisi [Hudaning] hizmitidə kolidin ix kelidəşqan adəmlər idi. Obəd-Edomning əwladı jəmiy atıx ikki adəm idi. **9** Məxələmiyaning oşulliri wə kərindaxliri bar idi; həmmisi batur bolup, jəmiy on səkkiz adəm idi. **10** Mərarining əwladı boləjan Həşahning birnəqqə oşli bar idi, qong oşli Ximri (Ximri əslidə tunji oşul bolmısimu, atisi uni qong oşul kılıp tikligən), **11** ikkinqi oşli Hılkiya, üqinqisi Təbaliya, tətinqisi Zəkəriya idi. Həşahning oşulliri wə kərindaxliri jəmiy bolup on üç adəm idi. **12** Yüqirikilarning həmmisi jəmət baxlırı boyiqə dərwəziwənlərnin guruppıləşqa bəlungüqi idi; ularning

həmmisigə qerindaxliri bilən billə Pərwərdigarning eyidiki hizmət wəzəpisi tapxurulojanidi. **13** Ular, məyli qong bolsun yaki kiqik bolsun, əz jəməti boyiqə qək tartip hər bir dərwaziqə bəlgiləndi. **14** Xərkiy dərwaizida dərwaizəwənlik kiliqə qək qikqini Xələmiya boldi; andin ular uning oşli Zəkəriya (akilanə məsliqətqi idi) üqün qək tartti; uningəwa ximaliy dərwaizining dərwaizəwənlik qeki qikti. **15** Jənubiy dərwaizening qeki Obəd-Edoməwa qikti. Uning oşulliri ambar-həzinilərgə məs'ul boldi. **16** Xuppi bilən Hosahqə oşərbiy dərwaizining wə xuningdək dawan yolidiki Xalləkət dərwaizining qeki qikti; dərwaizəwənlər yandixip turatti. **17** Xərkiy dərwaizəwa hərkiini altə Lawiy dərwaizəwən məs'ul idi; ximaliy dərwaizəwa hərkiini tət adəm, jənubiy dərwaizəwa hərkiini tət adəm məs'ul idi; ambar-həzinilərnin hər birigə ikki adəm bir guruppa bolup karaytti. **18** Oşərb tərəptiki ikki lizning əldidiki yolda tət kixi, dəhlizning əzidə dəhlizi pasibanlik kilatti. **19** Yəkuridiki kixilər dərwaizəwənlərnin guruppilini bolup, Korahning wə Mərarining əwladliridin idi. **20** Ularning [baxqə] Lawiy qerindaxliridin Hudaning eyidiki həzinilərnə wə muqəddəs dəp beşixlanəwan buyumlar həzinisini baxquruxqə Ahiyah qoyuldi. **21** Gərxon jəmətidiki Ladanning əwladliridin, Gərxoniy Ladan jəmətigə yolbaxqı boləjini: Jəhiyəli idi; **22** Jəhiyəlining oşulliri Zetam bilən uning inisi Yoel idi; ular Pərwərdigarning eyidiki həzinilərgə məs'ul idi. **23** Amram jəməti, Izhar jəməti, Həbron jəməti wə Uzziyəl jəmətidikilərmu [wəziyigə qoyuldi]; **24** Musaning nəwrisi, Gərxomning oşli Xibuəl bax həziniqi boldi. **25** Uning Əliezərdin boləjan qerindaxliri: Əliezərnin oşli Rəhəbiya, Rəhəbiyaning oşli Yəxaya, Yəxayaning oşli Yoram, Yoramning oşli Zikri, Zikrining oşli Xelomit idi. **26** Muxu Xelomit bilən uning qerindaxliri muqəddəs dəp beşixlanəwan buyumlar saqlinidəwan barlik həzinilərnə baxquratti; bu buyumlar n əslidə Dawut padixah, jəmət baxlikliri, mingbexilər, yəzəbexilər wə qoxun sərdarliri beşixliəjanidi. **27** Ular jəngəhlərdə bulang-talang kiliq kəlgən mal-mülükərdin wə oljidin Pərwərdigarning əyini puhta kiliqə beşixliəjanidi. **28** [Bularning iqidimu] əldin kərgüqi Samuil, Kixning oşli Saul, Nərnin oşli Abnər wə Zəruyaning oşli Yoablar muqəddəs dəp ayriəwan nərsiləri baxquratti; bu barlik muqəddəs dəp ayriəwan nərsilərnə Xelomit bilən uning qerindaxliri baxquratti. **29** Izhar jəmətidin Kenaniya wə uning oşulliri [muqəddəs əyning] sirtida Israilda mənəşpədar wə sətqilər kiliq qoyuldi. **30** Həbron jəmətidin Həxəbiya wə uning qerindaxliri, həmmisi batur bolup, İordan dəryasining oşərbiy tərpidə Israilda mənəşpə tutup, Pərwərdigarning hizmitigə wə padixahning ixliriəwa məs'ul boluxqə qoyuləwan. Ular jəmiy birning yəttə yüz kixi idi. **31** Həbron jəməti iqidə, jəmətning nəşəbnəmisə boyiqə Yəriya jəmət bəxi idi. Dawutning səltənətinin kiriqinqi yili [nəşəbnəmilərnin] təxürüx arkiqilə Gileadning Yaazər dəgən yeridə bu jəmətinmu batur əzimətlər tepildi. **32** Yəriyaning qerindaxliridin yənə jəmiy bolup ikki ming yəttə yüz kixi bar idi; ularning həmmisi batur bolup, xu jəmət baxliri idi; padixah Dawut ularnə Rubən kəbilisi, Gad kəbilisi wə

Manassəh yerim kəbilisidiki Hudaəwa wə padixahning hizmitigə dair barlik ixlarnə baxquruxqə koydi.

27 Təwəndikilər Israilar iqidə padixahning hizmitidə hərbiy kismilərgə məs'ul boləjan hərkiysi jəmət baxliri, mingbexi, yüzbexi wə barlik mənəşpədarlar idi. Ular sənəwa qərar kismilərgə bəluğənədi. Ular hər yili ay boyiqə nəwətləxiş baxquratti, hər kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **2** Birinqi aydiki birinqi nəwəti qoxunəwa Zabdiyəlining oşli Yəxobiam məs'ul boləjan, uning axu kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **3** U Pəraz əwladliridin bolup, birinqi aydiki axu qoxun kismining sərdarlirini baxquratti. **4** İkkinqi aydiki nəwəti qoxunəwa məs'ul kixi Aşəhlük Doday bolup, uning koxunining orunbasar sərdari Miklot bar idi; bu kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **5** Üqinqi aydiki üqinqi nəwəti qoxunning sərdari kəhin Yəhəyadaning oşli Binaya idi; u uning axu qoxunəwa bax bolup, uningdə yigirmə tət ming adəm bar idi. **6** Bu Binaya «ottuz palwan»ning biri bolup, axu ottuz adəmnə baxquratti; uning kismidə yənə uning oşli Ammizabad bar idi. **7** Tətinqi aydiki tətinqi nəwəti qoxunning sərdari Yoabning inisi Asəhl idi; uningdin keyin oşli Zəbadiya uning ornini basti. Uning kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **8** Bəxinqi aydiki bəxinqi nəwəti qoxunning sərdari İzrahlik Xəmhut idi, uning kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **9** Altinqi aydiki altinqi nəwəti qoxunning sərdari Təkoalik İkkəxning oşli İra idi, uning kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **10** Yəttinqi aydiki yəttinqi nəwəti qoxunning sərdari Əfrəim əwladliri iqidiki Pilonluk Hələz bolup, uning kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **11** Səkkizinqi aydiki səkkizinqi nəwəti qoxunning sərdari Zərəh jəmətidiki Huxatlik Sibbikay bolup, uning kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **12** Tokkuzinqi aydiki tokkuzinqi nəwəti qoxunning sərdari Binyamin kəbilisidiki Anatotluk Abiəzər bolup, uning kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **13** Oninqi aydiki oninqi nəwəti qoxunning sərdari Zərəh jəmətidiki Nitofatlik Maharay bolup, uning kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **14** On birinqi aydiki on birinqi nəwəti qoxunning sərdari Əfrəim kəbilisidiki Pironotluk Binaya bolup, uning kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **15** On ikkinqi aydiki on ikkinqi nəwəti qoxunning sərdari Otniyəl jəmətidiki Nitofatlik Həlday bolup, uning kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **16** Israilning hərkiysi kəbililirini idarə kiliq kəlgən təwəndikilər: Rubəniylər üqün Zikrining oşli Əliezər kəbilə baxliki idi; Ximeoniylər üqün kəbilə baxliki Maakahning oşli Xəfətiya; **17** Lawiy kəbilisi üqün Kəmuəlnin oşli Həsəbiya kəbilə baxliki idi; Həruniylər üqün jəmət bəxi Zadok; **18** Yəhəda kəbilisi üqün Dawutning akisi Elihu kəbilə baxliki idi; İssakariylər üqün Mikailning oşli Omri kəbilə baxliki idi; **19** Zəbuluniylər üqün Obadiyaning oşli Yixməya kəbilə baxliki idi; Naftali kəbilisi üqün Azriyəlnin oşli Yərimot kəbilə baxliki idi; **20** Əfrəimiylər üqün Azaziyaning oşli Həxiya kəbilə baxliki idi; Manassəh yerim kəbilisi üqün Pidiyaning oşli Yoel kəbilə baxliki idi; **21** Gileadta məkənləxqən Manassəh yerim kəbilisi üqün Zəkəriyaning oşli İddo kəbilə baxliki idi; Binyamin kəbilisi üqün Abnərnin

oqli Yaasiyal qabilə baxliqi idi; **22** Dan qabilisi uqin Yəroħamning oqli Azarəl qabilə baxliqi idi. Yuqiridikilər Israil qabililiri uqin qabilə baxliqi idi. **23** Dawut Israillar iqidə yigirmə yaxtin təwənlərni tizimlimioqan; qünki Pərwərdigar Israillarning sanini asmandiki yultuzdak kəp qilimən degənid. **24** Zəruyaning oqli Yoab sanini elixka kirixkən, lekin tügimigən; qünki muxu ix wəjidin [Hudaning] ojezipi Israillarning bexioja yaqduruloqan; xu səwəbtin Israillarning sani «Dawut padixahning yilnamiliri» degən hatirigə kirgüzülmigən. **25** Padixahning ambar-həzinilirini baxquruqni Adiyəlning oqli Azmawət idi; dala, xəħer, yeza-kənt wə munarladiki ambar-həziniləri baxquruqni Uzzizyaning oqli Yonatan idi. **26** Etiz-eriklarda terikqilik qiloquqilarni baxquruqni Kelubning oqli Əzri idi; **27** Üzümzarliqlarni baxquruqni Ramahliq Ximay; üzümzarliqlardiki xarab ambarlirini baxquruqni Xifmilik Zabd; **28** Xəfələħ tüzənglikdikidi zəytun wə üjmə dərəhlirini baxquruqni Gədərlək Baal-Hənan idi; may ambarlirini baxquruqni Yoax; **29** Xaronda beqilidioqan kala padilirini baxquruqni Xaronluk Sitray; jiloqlardiki kala padilirini baxquruqni Adlayning oqli Xafat; **30** təgilərni baxquruqni Ismaillardin Obil; exəklərni baxquruqni Mironotluk Yəħdiya; **31** qoy padilirini baxquruqni Hagarliq Yaziz idi. Bularning həmmisi Dawut padixahning mal-mülkini baxquruqni əməldarlar idi. **32** Dawutning taojsi Yonatan məslihətqi bolup, danixmən həm Təwrat həttatqisi idi; Həkmənining oqli Yəħiyəl padixahning oqullirining ustazi idi. **33** Ahitəfəlmə padixahning məslihətqisi idi; Arkliq Huxay padixahning jan dosti idi. **34** Ahitəfəldin keyin Binayaning oqli Yəħoyada bilən Abiyatar uning ornioja məslihətqi boldi; Yoab padixahning qoxun sərdari idi.

28 Dawut Israildiki barliq əməldarlarni, hərəkaysi qabilə baxliqliri, nəwətləxip padixahning hizmitini qilidioqan qoxun bexi, mingbexi, yüzbexi, padixah wə xahzadilərnəning barliq mal-mülük, qarwa mallirini baxquridioqan əməldarlarni, xuningdək məhrəm-şoqjadarlar, pəlwanlar wə barliq batur jəngqilərnə Yerusalemoja qəqirtip kəldi. **2** Padixah Dawut ornidin turup mundaq dedi: — I buradərlirim wə həlkim, gəpimgə kulak selinglar: Kənglümədə Pərwərdigarning əħdə sanduqi uqin bir aramgəħ, Hudayimizning təhtipərisi bolidioqan bir əy selix arzuuy bar idi həmdə uni selixka təyyarlikmə kərtip qoyənanidim. **3** Lekin Huda mənə: «Sən Mening namimoja atəp əy səsəng bolmaydu, qünki Sən jəngqi, adəm əltürüp qan təkənsən» dedi. **4** Israilning Hudasi boləqan Pərwərdigar atamning pütin jəmətidin meni əbədil'əbəd Israiloja padixah boluxka tallidi; qünki U Yəħudani yolbaxqi boluxka tallioqan; U Yəħuda jəməti iqidə atamning jəmətini tallioqan, atamning oqulliri iqidə məndin razi bolup, meni pütin Israiloja padixah qilip tikligən; **5** mening oqullirim iqidin (Pərwərdigar dərəkə mənə kəp oqul ata qiləqan) U yənə oqulum Sulaymanni Pərwərdigarning padixahliqinəning təhtigə olturup, Israiloja həkümran boluxka tallidi. **6** U mənə: «Səning oqlung Sulayman bolsa Mening əyüm wə həylilirimni saloquqi bolidu; qünki Mən uni Əzümgə oqul boluxka tallidim, Məmmu uningəja ata

bolimən. **7** U Mening əmr-bəlgilimilərimgə bügüncidək qing turup riayə qilidioqan bolsa, uning padixahliqini mənggü mustəħkəm qilimən» degənid. **8** Xunga bügün Pərwərdigarning jəməiti pütükl Israil həlkining, xundakla Hudayimizning aldida [xuni eytimən]: — Bu yaxhi yurtka igidarqilik qilix uqin wə kəlgüsidə baliliringlarə mənggüklə miras qilip qaldurux uqin, silər Hudayioqan Pərwərdigarning barliq əmrilirini izdəp tutunglar. **9** — I, sən oqlum Sulayman, atamning Hudasi boləqan Pərwərdigarni bil, sap dil wə pidakarlik bilən Uning hizmitidə boləqin. Qünki Pərwərdigar jimi adəmning kənglini kəzətip turidu, barliq əy-niyətlirini pərk etidu. Sən Uni izdisəng, U Əzini sənəfə tapkuzidu; Uningdin tenip kətsəng, sən mənggü üzüp taxlaydu. **10** Əmdə sən kəngül qoyəqin, Pərwərdigar məkəddəshəna qilix uqin bir əyni selixka sən tallidi; batur bol, uni ada qill». **11** Dawut [mükəddəsgəħning] dəħlizi, haniliri, həziniliri, balihaniliri, iqki əyliri wə kafərat təhtidiki əyining layihisining həmmisini oqli Sulaymanoja tapxurdi; **12** [Hudaning] Rəħidin tapxuruwəlojini boyiqə u Pərwərdigarning əyining həyliliri, tət ətrapidikiki kiqik əylər, mükəddəshanidikidi həzinlər, mükəddəs dəp beoqulanəqan buyumlar qoyulidioqan həzinilərnəning layihilirini qaldurməy uningəja kərsətti. **13** Yənə kaħinlar bilən Lawiyəlarning guruppilini, Pərwərdigarning əyidikiki hərhil wəzəpilər, xuningdək Pərwərdigarning əyigə eħtiyajlik barliq əswəblər toqrisidikiki bəlgilimilərnəni kərsətti; **14** wə hərhil ixlarəja kərkəlik altun əswəblarni yasitixka ketidioqan altun, hərhil ixlarəja kərkəlik kümüx əswəblarni yasitixka ketidioqan kümüx, **15** altun qiraşdanlarəja, ularəja təwə altun qiraşlarəja, yəni hər bir qiraşdan wə qiraşlarəja ketidioqan altun; kümüx qiraşdanlarəja, yəni hər bir qiraşdan wə xuningəja təwə qiraşlar uqin ketidioqan kümüxni tapxurup bərdi. U hər bir qiraşdanəja ixlitix ornioja qarap kərkəlikini bərdi; **16** nan tizidioqan altun xirələrnəni yasitixka, yəni hər bir xirə uqin kərkəlik altun bərdi; kümüx xirələrnəni yasitixka kərkəlik kümüx bərdi; **17** wilka-ilməklər, təhsə-piyalə wə qəgümlərnəni yasaxka, altun qinilər, yəni hər bir qinini yasaxka kərkəlik boləqan sap altun bərdi; kümüx qinilərnəni yasaxka, yəni hər bir qinə uqin kərkəlik kümüx bərdi; **18** huxbuygəħ yasaxka kərkəlik əsil altun bərdi. U yənə qanatlırini kərip Pərwərdigarning əħdə sanduqini yəyip turidioqan altun kerublar qaraydian [kafərat] təhtining nushisini tapxurup bərdi. **19** «Bularning həmmisi, Pərwərdigar Əz qolini üstümgə qoyəqanda mənə kərsətkən barliq nushə-əndizilər boləqəqə, mən yəzəp qoydum» dedi Dawut. **20** Dawut yənə oqli Sulaymanoja: «Sən batur wə jəsəratlik bol, buni ada qil; kərkəmə, aləxzadimə bolup kətmə; qünki Pərwərdigar Huda, mening Hudayim sening bilən billə bolidu; taki Pərwərdigarning əyidikiki yəyinki ibadət hizmiti uqin təyyarlik ixliri tügigəngə qədə U səndin həq ayrilmaydu yəki taxlapmə qoymaydu. **21** Qara, Hudaning əyidikiki barliq hizmitini bejiridioqan kaħinlar wə Lawiyəlarning guruppiliri təyyar turidu; sening yeningdə hərhil hünərgə usta, hər bir hizmətkə təyyar turəqan hənərəwənlərmə razilik bilən turidu; uning

üstigə əməldarlar və barlıq həlk sening əmringni kütüdü» dedi.

29 Dawut pütkül jamaətkə sөz kılıp mundak dedi: — Huda Əzi talloqan oqlum Sulayman tehi yax, bir yumran keqət, halas, bu quruluş bolsa tolimu qong; qünki bu mukəddəs orda insan üqün əməs, bəki Pərwərdigar Huda üqün yasilidu. **2** Mən Hudayimning öyi üqün pütün küqümni qikirip, altun bilən yasilidioqanlirioqə altun, kümüx bilən yasilidioqanlirioqə kümüx, mis bilən yasilidioqanlirioqə mis, tömür bilən yasilidioqanlirioqə tömür, yaoqəq bilən yasilidioqanlirioqə yaoqəq təyyarlap koydum; yənə aq həkik, közlük yakut, rənglik tax və hərhil esil taxlarni, yənə nahayiti kəp mərmərni yioqip koydum. **3** Mən Hudayimning öyidin seyünidioqanlikim üqün Hudayimning öyini selixkə təyyarlioqan barlik nərslərdin baxka, ezümning təəlluqatidin altun-kümüxlərnə Hudayimning öyigə atidim; **4** yəni öyning tamlirini qaplap üqün Ofir altunidin üq ming talant, sap kümüxtin yəttə ming talant təkdim kildim; **5** altundin yasilidioqanlirioqə altun, kümüxtin yasilidioqanlirioqə kümüx və hünərwənlərnəng kəli bilən hərhil yasilidioqanlirioqə kerək boləqinini təkdim kildim. Bügün yənə kimlərnəng Pərwərdigarəqə birnəmə atioqəsi bar?». **6** Xuning bilən Israil kəbililiridiki hərəkaysi jəmət baxliri, kəbilə baxlikliri, mingbexi, yüzbexi və padixahning ixlirioqə məs'ul boləqan oqoidarlaru beoqixlaxkə kirixti. **7** Ular Hudaning öyidiki ibadət hizmətliri üqün bax ming talant altun və on ming darik altun, on ming talant kümüx, on səkkiz ming talant mis və bir yüz ming talant tömür təkdim kildi. **8** Yakuti barlar yakutni Pərwərdigarning öyining həzinasigə, yəni Gərxoniy Yəhiyəlnəng kəlioqə tapxurdi. **9** Halayik kixilərnəng mundak ez ihtiyarlik bilən təkdim kəlioqanlikliridin huxal bolup ketixti; qünki ular qin kəlbidin Pərwərdigarəqə təkdim kəlixkanidi. Dawutmu alamət ox boldi. **10** Xunga Dawut pütkül jamaət aldidə Pərwərdigarəqə təxəkkür-mədhiyə eytip mundak dedi: — «Aq Pərwərdigar, bowimiz Israilning Hudasi, Sən əbədil'əbədgiqə həmdusanaəqə layiqsən. **11** I Pərwərdigar, uluqluk, küq-kudrət, xan-xərəp, xanuxəwkat və həywət Sanga mənsuptur; asmandiki və yərdiki bar-yokə Seningkidur; i Pərwərdigar, padixahlik Seningkidur, həmmidin üstün boləqan idarə kəlioqəsin. **12** Dələt bilən izzət Seningdinlə kelidu, Sən həmmigə həkümdarsən. Küq bilən kudrət Sening kəlungdə; hərkimni uluq və kudrətlik kəlix pəkət qəlungdindur. **13** Əmdi, aq Hudayimiz, biz Sanga təxəkkür oquymiz, xan-xərəplik namingəqə mədhiyə oquymiz! **14** Mana muxundak əzlikümizdin təkdim kəilaydioqan boləqan mən kim idim, həlkim nemə idi? Qünki barlik nərsə Səndin kelidu, biz pəkət Əz qəlungdin kəlgimidin Əzünggə kəyturduk, halas! **15** Biz Sening aldingdə yəqə yurtluqlar, barlik ata-bowilirimizəqə ohxax musapirmiz, halas; yər yüzidiki künlirimiz goya bir sayə, ümidsiz etküzilidu. **16** I Hudayimiz Pərwərdigar, biz Sening namingəqə atap öy selixkə təyyarlap yioqan bu baylik-dunyaning həmmisi Sening kəlungdin kəlgən, əsli Seningkidur. **17** I Hudayim, xuni bilimənkə, Sən insanning kəlbini sinap, durusluqtin hursən bolisən; mən bolsam durus kəlbimdin bularni

ihtiyarən təkdim kildim; və bu yərdə həzir turoqan həlkəningmu Sanga təkdim kəlioqinini huxal-huramlik bilən kərdüm. **18** I Pərwərdigar, ata-bowilirimiz boləqan İbrahəim, İshəq və İsrailning Hudasi, Əz həlkəning kənglidiki bundak oy-niyətni mənggü mustəhkəm kəlioqəsən, kənglini Əzünggə tartkuzəyəsən! **19** Oqlum Sulaymanəqə Sening əmrlirəng, aqəh-guwhəhliklirəng və bəlgilimilirəngni tutup, həmmini ada kəlip, mən həzirləp kəyoqanlirimni ixlitip ordini Sasaxkə durus bir kəlb bərgəysən». **20** Dawut pütün jamaətkə: «Silər Hudayinglar boləqan Pərwərdigarəqə təxəkkür-həmdusana oqup mədhiyənlənglar!» dewidi, pütün jamaət ata-bowiliriməng Hudasi boləqan Pərwərdigarəqə təxəkkür-mədhiyə oqup səjdə kildi; ular Pərwərdigar həm padixah aldidə bax urdi. **21** Ətisi ular Pərwərdigarəqə atap kəurbanliklər və kəyödürmə kəurbanliklərnə kaltürdi; xu küni ular ming buqə, ming koqkar, ming kəzini xarəb hədiyəliri bilən koqup təkdim kildi, xundaklə yənə pütün Israil üqün nurəqun kəurbanliklərnə təkdim kildi. **22** Ular xu küni Pərwərdigarning aldidə alamət huxal bolup oqizalandi. Ular Dawutning oqli Sulaymanni ikkinqi qətim padixah tikləx murasimi etküzdü; uni Pərwərdigarning aldidə xah boluxkə, Zadokni kahin boluxkə məsilə kildi. **23** Xuningdin keyin Sulayman Pərwərdigarəqə təwə təhtkə olturup, atisi Dawutning ornioqə padixah boldi və intayin rawaj tapti; pütkül Israil həlki uningəqə itaət kildi. **24** Barlik əməldarlar, palwanlar və xundaklə padixah Dawutning oqullirəngin həmmisi Sulaymanəqə bekinip boysundi. **25** Pərwərdigar Sulaymanni Israil həlki aldidə nahayiti uluq kildi; U uningəqə ata kəlioqan xahənə həywət xundak yukiriki, uningdin ilgiri etkən hərəkəndəq Israil padixahliridə həq bolup bəkkən əməs. **26** Yəssaning oqli Dawut pütün Israiləqə xundak padixah boləqanidi. **27** Uning Israiləqə həkümrənlik kəlioqan wakti jəmiy kərik yil boldi; u Həbronda yəttə yil, Yerusalemda ottuz üq yil səltənət kildi. **28** U uzun ömür, dələt-baylik və izzət-hərmət kərup, heli kəp yaxap, ələmdin etti; ornioqə uning oqli Sulayman padixah boldi. **29** Padixah Dawutning barlik ixliri, baxtin ahirioqəqə mana aldin kərgüqi Samuilning hatiriliri, Natan pəyoqəmbərnəng hatiriliri və aldin kərgüqi Gadning hatiriliridə pütülgəndur. **30** Uning səltəniti, kərsətkən küq-kuwiti, xundaklə uning, Israil və hərəkaysi dələt-məmləkətlərnəng bəxidin etkən wəkələrmu xu hatirilərdə pütülgəndur.

Tarih-təzkirə 2

1 Dawutning ooqli Sulaymanning həkümranliqi mustəhkəmləndi; qünki uning Hudasi Pərwərdigar uning bilən billə bolup, uni bək büyük kildi. **2** Sulayman pütkül Israillarni, mingbexi, yüzbexi, sorəqki wə pütkül Israilling qəbilə-jəmət baxlıqliri bolqan əməldarlarini qəkırtip ularoqə səz kildi. **3** Sulayman barlik jamaət bilən birlikta Gibeonning egizlikigə bardı; qünki u yərdə Hudaning «jamaət qədiri», yəni Pərwərdigarning kuli Musa bayawanda yasatqan qədir bar idi. **4** Hudaning əhdə sanduqini bolsə Dawut Kiriat-Yearimdin elip qikiq, əzi uningəyə təyyarlıqan yərgə əkəlgənidi; qünki u Yerusalemdə əhdə sanduqi üqün bir qədir tiktürgənidi. **5** Hurning nəwrisi, Urining ooqli Bezaləl yasioqan mis kurbangah bolsa [Gibeonda], yəni Pərwərdigarning jamaət qədiri aldida idi; Sulayman jamaət bilən birlikta berip, xu yərdə [Pərwərdigardin] tilək tilidi. **6** Sulayman jamaət qədirining aldidiki mis kurbangahning yenioqə, Pərwərdigarning aldioqə kelip, kurbangaqta ming malni köydürmə kurbanlik kildi. **7** Xu keqisi Huda Sulaymanoqə ayan bolup, uningəyə: — Sən nemini tilisəng, xuni berimən, dedi. **8** Sulayman Hudaqəyə: — Sən atam Dawutqə zor məhir-muəbbət ata kילוqan, meni uning ornioqə padixah kılding. **9** I Pərwərdigar Huda, əmdi Sən atam Dawutqə bərgən wədəngni puhta orunlıqaysən; qünki Sən meni yərdiki topidək nuroqun həlkkə həkümranlik kilidioqan padixah kılding. **10** Əmdi Sən mənəyə həlkkə yetəqkiliq kילוqudək danalix wə bilim bərgəysən; undək bolmisə Sening munqiwala qong bu həlkinggə kim həküm sürəlisun? — dedi. **11** Huda Sulaymanoqəyə: — Mən seni həlkinggə padixah kılip tiklidim. Əmdi sən muxundək niyətkə kelip, nə baylik, mal-mülük, nə izzət-hərmət wə düxmənlirining janlırini tiliməy, nə uzun əmür kərtixni tiliməy, bəliki bu həlkinggə həküm sürüxkə danalix wə bilim tiligən ikənsən, **12** Danalix wə bilim sənəyə təkdim kilindi; wə Mən sənəyə baylik, mal-mülük wə izzət-hərmətmə berəy; xundək boliduki, seningdin ilgiri etkən padixahlarıning heqbiridə undək bolmioqan, seningdin keyin boləyusə padixahlardimu undək bolmaydu, dedi. **13** Bu ixtin keyin Sulayman Gibeon egizlikidiki «jamaət qədiri»din Yerusalemoqə qaytıp kelip, Israil üstidə səltənət kildi. **14** Sulayman jəng hərwiliri bilən atlix ləxkərləni toplidi: — uning bir ming tət yüz jəng hərwisi, on ikki ming atlix ləxkiri bar idi; u bularni «jəng hərwisi xəhərliri»gə həm padixahning yenidə turux üqün Yerusalemoqə orunlaxturdi. **15** Padixah Yerusalemdə altun-kümüxləni taxlardək kəp, kedir dərəhlirini tüzləngliktiki üjmə dərəhliridək kəp kildi. **16** Sulaymanning atlır Misirdin həm kuwədin kəltürülətti; padixahning sodigərliri kuwədin tohtitiloqan bahəsi boyiqə setiwəlatli. **17** Ular Misirdin setiwəloqan hər bir hərwining bahəsi altə yüz kümüx tanggə, hər bir atning bahəsi bir yüz əllik kümüx tanggə idi; at-hərwilər yənə Hittiyalarıning padixahliri wə Suriyə padixahliriojumu ənə xu [sodigərləning wastisi] bilən setiwəlinatti.

2 Sulayman Pərwərdigarning namioqə atəp bir əy həm padixahlıqi üqün bir orda selix niyitigə kəldi.

2 Xuningdin keyin Sulayman yətmix ming adəmnini həmməllikqə, səksən ming adəmnini taqda tax kesixkə, üq ming altə yüz kixini nazarətqiliklə təyinlididi. **3** Sulayman Tur padixahı Hıramoqə adəməwətip: «Əzliri atam Dawutning turaləyusə bolsun dəp orda selixioqə kedir yaoyiqə yətküzüp bərgən idilioqə, mangimu xundək kילוqayla. **4** Mana, mən əmdi Pərwərdigar Huda yimning namioqə atəp bir əy salmaqimən; əy uning aldidə huxbuy yəkiq, «təkdim nanlar»ning tüzülməy koyuluxi, hərəküni ətə-ahxamliridə, xəbat künliridə, yəngi ayning birinqi künidə wə Pərwərdigar Huda yim bəkitip bərgən həyt-ayəmlərdə köydürmə kurbanliklarıning sunuluxi üqün bolidu. Bu ixtin Israil həlkkə mənggülitik bir bəlgilimə bolidu. **5** Mən salmaqı boləyən əy əyayip həyətlik bolidu; qünki bizning Huda yim həmmə ilahlərdin üstündür. **6** Ləkin asmanlar wə asmanlarıning üstidiki asmanmu Uni sioqduralmaydioqan tursə, kim Uningəyə əy salalısun? Mən kim idim, kəndəkmə Uningəyə əy saldurəyudək kudrətkə igə bolay? Mən pəkət Uning aldidə kurbanlikləni köydürgüdəklə adəmmən, haləs! **7** Əmdi əzliri mənəyə atam Dawut Yəhudada wə Yerusalemdə təyyarlap koyəyən ustilər bilən billə ixləx üqün, altun-kümüxtə, mis wə tēmürdə ixləxə pixxiq, səsün, tok kizil wə kək rənglik yip ixləxə puhta həm nəqkəxləni bilidioqan bir ustəmnə wəwətkəyə. **8** Həm mənəyə Liwəndin kedir, arqə-qarıoqəy wə səndəl dərəhlirini yətküzüp bərgən bolsi; qünki əzlrining hizmətkərlirining Liwəndə yəyəqni kesixkə ustilikini bilimən; mənəyə, mənəyə kəpləp yəyəqləni təyyarlap bərix üqün mening hizmətkərlim əzlrining hizmətkərliri bilən billə ixlisun; qünki mən salidioqan əy intayin həyətlik wə əyayip kəramət bolidu. **10** Mana, mən əzlrining yəyəq kesidioqan hizmətkərlirioqə yigirmə ming kor buqday, yigirmə ming kor arpa, yigirmə ming bat xarəb, yigirmə ming bat zəytun meyi berimən» — dedi. **11** Turning padixahı Hıram Sulaymanoqə jawəbən məktup yollap: «Pərwərdigar Əz həlkinəy səyğəqkə U əzlrini ularning üstigə padixah kildi» — dedi. **12** Hıram yənə: «Asman-pələk bilən yər-zeminni yəratqan Israilning Hudasi Pərwərdigarəyə Həmdusənə boləy! Qünki U padixah Dawutqə yorutuloqan, pəm-parəsətlə, Pərwərdigar üqün bir əy, uning padixahlıqi üqün bir orda saləyldioqan bir danixəmnə oqul bərdi. **13** Mana mənəyə hazır əzlrigə hünərdə kəmələtkə yətkən, əkil-parəsət bilən yorutuloqan, Hıram-Abi dəgən bir adəmnə wəwəy. **14** Uning anisi Dan kəbilisilik bir əyal, atisi Turluk ikən. U altun, kümüx, mis, tēmür, taxlar, yəyəq qilik ixlirioqə məhir, səsün, tok kizil, ak wə kək rənglik yip ixləxə puhta, hərhil nəqkəxləx ixlirioqimə ustə, tapxuruloqan hərəkəndəy ləyihigə əmalini kiləydu. Bu kixi əzlrining hünərwənliri bilən wə atiliri boləyən həyət Dawutning hünərwənliri bilən billə ixlisun. **15** Əmdi həyət tiləyə aloyən buqday, arpa, may wə xarəb bolsa, bularni əz hizmətkərlirioqə yətküzüp bərgəy. **16** Biz bolsəy saligə kəngə kerək bolsa Liwəndə xunqə yəyəq kesip, sal kılıp bəyqləp, dəngiz arqilik Yoppəqəy yətküzüp bərimiz; andin sili u yərdin Yerusalemoqə toxup kətsilə bolidu» dedi. **17** Atisi Dawut Israil zemində turuxluk yəyəq yurtluqlarni sanəktin etküzgəndək, Sulaymanmu ularni sanəktin etküzdi. Ular jəmiy bir yüz əllik üq ming

altə yüz adam çiqti. **18** U ulardin yətmix ming kixini həmmallıqkə, səksən ming kixini taqda tax kesixkə wə ix kıliwatkanlar üstidin nazərat kılip turuxkə üq ming altə yüz kixini tayinlidi.

3 Sulayman Yerusalemda Pərwərdigar atisi Dawutkə ayan boləjan Moriya teqida, yəni Yəbusiy Ornanning haminida, Dawut təyyar kılip kəyoəjan yərdə, Pərwərdigarning əyini selix ixini baxlıdi. **2** Sulaymanning səltənətinin tətinqı yili, ikkinqı ayning ikkinqı küni u kəurulxni baxlıdi. **3** Sulayman saləjan Hudaning əyining uli mundak: — uzunluqı (kəadimki zamanda kəllənoəjan əlqəm boyiqə) atmix gəz, kəngliki yigirmə gəz idi. **4** Əyning aldidiki aywanning uzunluqı yigirmə gəz bolup, əyning kənglikigə toəpra kələtti; egizliki yigirmə gəz idi; u iqmı sap altun bilən kəplatti. **5** U əyning qəng zəlinəng tamlirini arqə-qərioəy tahtaylıri bilən kəplatti, andin keyin sap altun kəplatti wə üstigə horma dərhihining xəkli bilən zənjir nəxixlirini oyduirdi. **6** U əyni əlamət qıraylık kılip tamlirini yənə esil tax-yəqutlar bilən zinnətlətti. U ixlətkən altunlar pütünləy parwayim altuni idi. **7** U pütün əyni, əyning imliri, ixik bosuoəja-kexəkli, barlık tamliri wə ixiklirini altun bilən kəplidi; u taməjoə kerublarning nəxixlirini oyduirdi. **8** Sulayman yənə əng mukəddəs jəyni yasatti; uning uzunluqı yigirmə gəz bolup (əyning kəngliki bilən təng idi), kənglikimu yigirmə gəz idi; u uning iqini pütünləy sap altun bilən kəplatti; altun jəmiy bolup altə yüz talənt idi. **9** Altun miqning əojirlik jəmiy əllik xəkəl boldi. Balihamilirining iqmı altun bilən kəplandi. **10** Əng mukəddəs jəy iqidə u ikki kerubning həykilini yasap, ularni pütünləy altun bilən kəplidi. **11** Ikki kerubning kənitining uzunluqı jəmiy yigirmə gəz idi; bir kerubning bir kənitining uzunluqı bəx gəz bolup, əyning temioəja tēgip turatti; ikkinqı tərəptiki kənitining uzunluqimu bəx gəz bolup, ikkinqı bir kerubning kənitioəja yetətti. **12** Yənə bir kerubning kənitining uzunluqimu bəx gəz bolup, umu əy temioəja tēgip turatti; ikkinqı bir kənitining uzunluqimu bəx gəz bolup, aldinqı bir kerubning kənitioəja yetətti. **13** Bu ikki kerubning kənatlıri yeyiloəjan həlda bolup, uzunluqı jəmiy yigirmə gəz kələtti; ikkila kerub əra turoəzuloəjan bolup, yüzlıri əyning iqigə kəraytti. **14** Sulayman yənə kək rənglik, səsin rənglik, tok kizil wə aq rənglik yip toqulmiliridin wə nəpis kənapın [əyning iqidiki] pərdisini yasatti, uning üstigə kerublarni kəxtə kılip toktutti. **15** Əyning aldioəja yənə egizliki ottuz bəx gəz kəlidioəjan ikki tüwruk yasap kəyduirdi; hər tüwrukning bəxining egizliki bəx gəz kələtti. **16** U yənə (iqki kəlamhanidikidək) marjansiman zənjir yasitip, tüwruk baxlıri üstigə ornatti; u yüz danə anar yasitip ularni zənjirlərgə ornatti. **17** U bu ikki tüwrukni əyning aldioəja, birsini ong tərəpidə, birsini sol tərəpidə turoəzudı; u ong tərəptikisini Yəqin, sol tərəptikisini Boaz dəp atidi.

4 Uzunluqı yigirmə gəz, kəngliki yigirmə gəz, egizliki on gəz kəlidioəjan bir mis kərbəngah yasatti. **2** U mistin «dengiz» yasatti; uning xəkli düğilək bolup, u girwikidin bu girwikiqə on gəz kələtti; egizliki bəx gəz, aylanmisi ottuz gəz idi. **3** «Dengiz»ning sirtki asta kışmi

bukining xəkli bilən qərudürüp bəzəlgən bolup, buqılar hər bir gəz gə ondin, ikki qatar kılinip, mis «dengiz» bilən tang kuyup qikiloənanidi. **4** Mis «dengiz»ni on ikki mis buka kəturüp turatti; uning üqi ximaləjoə, üqi əjərbkə, üqi jənubkə, üqi xərkəkə kərap turatti. «dengiz» bukining dümbisigə yatquzuloəjan bolup, buqilarning kuyruqı iqı tərəptə idi. **5** Mis dengizning kəlinlikı bir alkan bolup, qərisi qinining girwikidək nilupə xəkli də kılinəjan, uningəjoə üq ming bat su patatti. **6** U yənə on «yuyux desı» yasitip, bəxini mis dengizning ong tərəpigə, bəxini sol tərəpigə kəyoəzudı; kəydürmə kərbənlıqləroəja ixlitidioəjan buyum-əswablirining həmmisi xu daslarda yuyulatti; «dengiz» bolsa kəhınlarning yuyunuxi üqün ixlitilətti. **7** U yənə bəlgiləngən xəkildə on altun qıraədan yasitip mukəddəs jəyning iqigə ornatti; uning bəxini ong tərəpkə, bəxini sol tərəpkə kəyduirdi. **8** Yənə on xirə yasitip mukəddəs jəyning iqigə kəyoəzudı; uning bəxini ong tərəpkə, bəxini sol tərəpkə kəyoəzudı. U yənə yüz danə altun qinə yasatti. **9** U yənə «kəhınlar həyilisi», qəng həyilə wə qəng həyiləning dərwezilirini yasatti wə dərwezilarning həmmisini mis bilən kəplatti. **10** U mis «dengiz»ni ibadəthanining ong tərəpigə, yəni xərkij jənub tərəpigə kəyoəzudı. **11** Həram yənə kəzan, kürək wə kəqa-qūqılarni ətküzdi. Həram xu tərəkidə Sulayman padixah üqün Hudaning əyining barlık kəurulx hizmitini pütütdü, **12** Yəni ikki tüwruk, ikki tüwrukning üstidiki apkərsiman ikki bəx wə bu ikki bəxni yepip tərıdioəjan ikki torni yasitip pütütdü. **13** Xu ikki tor üstigə kəyqıxlaturuloəjan tət yüz anarni yasatti; bir tordə ikki qatar anar bolup, tüwruk üstidiki apkərsiman ikki bəxni yepip turatti. **14** U on das təglikı wə das təglikigə kəyulidioəjan on «yuyux desı»ni, **15** «mis dengiz» wə uning astidiki on ikki mis buqını yasatkuzdi. **16** Kəzan, kürək, wilkə-ilməklər, wə munasiwətlik barlık əswablarni Həram-Abi Pərwərdigarning əyini dəp Sulayman padixahkə parkıraydian mista yasitip bərdi. **17** Padixah bularni İordən tüzənglikidə, Sukkot bilən Zərdədatahə otturısında, [xu yərdiki] seəjiz laydə kəlip yasap, kuydurup çiqti. **18** Sulayman yasatkuzəjan bu əswablarning sani intəyin kəp idi; kətkən misning əojirlikini əlqəp bolmaytti. **19** Sulayman yənə Hudaning əyi iqidiki barlık əswablarni yasatti — yəni altun huxbuygahni, «təkdim nan» kəyulidioəjan xirələrnı **20** wə sap altundə kılinəjan qıraədanlar bilən qıraəlırini yasatkuzdi; bu qıraəqlər bəlgilimə boyiqə iqki «kəlamhana» aldidə yəndurux üqün boldi. **21** U yənə qıraədanıning gülliri, qıraəqlər pilik kəyqılirining həmmisini altundin kıldurdi (ular sap aldundin idi). **22** U yəni pəqaqlər, tawaqlər, piyalə-kəqa wə küldənlarning həmmisini sap altundin kıldurdi. U əyning ixiklirini, yəni iqidiki əng mukəddəs jəyoəja kırıdian iqki kətlimə ixiklər wə əyning «mukəddəs jəy»ning taxkırıki ixiklirini altundin kıldurdi.

5 Xuning bilən Sulayman Pərwərdigarning əyi üqün kıldioəjan barlık kəurulxlar tamam boləqanda, u atisi Dawut [Hudaəja] atəp bəəjixioəjan nərsilərnı (yəni kümməx, altun wə həmmə bəxkə buyumlarni) elip kəlip, Pərwərdigarning əyining həzinilirigə kəyduirdi. **2** Xu qəoəja Sulayman Pərwərdigarning əhdə sandukını «Dawut xəhəri»din, yəni Ziəndin yətkəp kəlix üqün İsrail

aksakallarini, qabilə bəglirini və İsrail jəmətlirining bəglirini Yerusalemoğa yoiylıxka qakirdi. **3** Buning üğün İsrailning həmmə adəmliri Etanim eyida, yəni yəttinqi ayda, bekitilgən heyəta padixahning qəxioğa yoiyildi **4** İsrailning həmmə aksakalliri yetip kəlgəndə Lawiylar əhdə sanduqini kətürüp [mangdi]. **5** Ular əhdə sanduqini, jamaət qədri bilən uning iqidiki barlık muqəddəs buyumlarni kətürüp elip qikti. Kahınlar boləjan Lawiylar muxularni elip qikti. **6** Sulayman padixah wə barlık İsrail jamaiti əhdə sanduqining aldida mengip, kəplikidin sanini elip bolmaydiojan san-sanaksiz koy bilən kalini qurbanlık kilawatatti. **7** Kahınlar Pərwərdigarning əhdə sanduqini ez jayioğa, ibadəthanining iqki «kalamhana»sioğa, yəni əng muqəddəs jayioğa elip kirip kerublarning qanatlırining astioğa koydi. **8** Kerublarning yeyilip turojan qaniti əhdə sanduqining ornı üstidə boləjaqka, əhdə sanduqi bilən uni kətürüp turodiojan baldaklarni yepip turatti. **9** Bu baldaklar sanduqning tutquqliridin nahayiti uzun qikip turojaqka, kalamhanining aldida turup əhdə sanduqining yenidiki ikki baldakning uqlirini kərgili bolatti, biraq əyning sirtida ularni kərgili bolmaytti; bu baldaklar taki bügüngə kədər xu yərdə turmakta. **10** Əhdə sanduqining iqidə Musa pəyojəmbər Hərabə teoşida turojanda iqigə saləjan ikki tahtaydin baxka heqənersə yok idi (İsraillar Misir zeminidin qikkəndin keyin Pərwərdigar ular bilən Hərabdə əhdə tüzgənidi). **11** Kahınlar muqəddəs jaydin qikixiti (xu yərdə hazır boləjan barlık kahınlar, ez newitigə qarimay əzlırini Hudağa atəp pakizliojanidi; **12** nəoşmə-nawaqi barlık Lawiylar, jümlidin Asaf, Həman, Yədutun wə ularning oşulliri həm qerindaxliri qəkmən tōlırini kiyixip, qurbangahning xərkiyə turup qang, təmlur wə qiltarlar qelxiwatkanidi; ular bilən billə kanay qeliwatkan yənə bir yüz yigirmə kahın bar idi) **13** wə xundak bolduki, kanayqilar bilən nəoşmə-nawaqilar həmmisi birdək qelip, bir awaz bilən Pərwərdigarə təxəkkür-həmdusana eytiwatqanda, yəni kanaylar, janglar wə hərhil sazları qelip, yukiri awaz bilən «Pərwərdigar mēhribandur, əzgərməs muhəbbiti əbədil'əbədgiqidur» dəp Pərwərdigarni mədhiyələwatqanda — xu həman ibadəthana, yəni Pərwərdigarning əyi bir bulut bilən toldurildi; **14** kahınlar əxu bulut tüpəylidin wəzipilirini etixkə turalmaytti, qünki Pərwərdigarning julasi Hudaning əyini toldurojanidi.

6 Bu pəyittə Sulayman: — Pərwərdigar tum qarəngəjuluk iqidə turimən, dəp eytkənidi; **2** Lekin, [i Pərwərdigar], mən Sening üqün bir həyətlik makan bolsun dəp, Sən mənggü turodiojan bir əyni yasidim, dedi. **3** Andin padixah burulup barlık İsrail jamaitigə bəht tilidi; İsrailning barlık jamaiti uning aldida turatti. **4** U mundak dedi: — İsrailning Hudasi Pərwərdigarə təxəkkür-mədhiyə boləjay! U Əz əozi bilən atam Dawutka wədə kiləjanidi wə Əz kəli bilən uni əməlgə axurdi. U əslidə Dawutka: — **5** «Mən Əz həlkim İsrailni Misir zeminidin elip qikkən kündin buyan namim üqün bu yərdə bir əy salay dəp İsrailning hərəkəysi kəbililirining xəhərliridin heqəkəyisini tallimidim, yaki həlkim İsrailə həkümran boluxka heqəkəysi adəmni tallimidim; **6** həlbuki, Mən namim xu yərdə

bolsun dəp Yerusalemnı tallidim wə həlkim boləjan İsrailə həkümranlık kilsun dəp Dawutni tallidim» degənidi. **7** Əmdi atam Dawutning İsrailning Hudasi Pərwərdigarning namioğa atəp bir əy selix arzu-niyiti bar idi. **8** Biraq Pərwərdigar atam Dawutka: «Kənglüngdə Mening namimoğa bir əy yasaxka kiləjan niyiting yaxxidur; **9** əmma xu əyni sən yasiməysən, bəlki puxtungdin bolidiojan oşlung, u Mening namimoğa atəp xu əyni salid», degənidi. **10** Mana əmdi Pərwərdigar Əz səzigə əməl kildi. Mən Pərwərdigar wədə kiləjinidək, atamning ornini besip, İsrailning təhtigə olturdum; İsrailning Hudasi Pərwərdigarning namioğa atəp bu əyni saldim. **11** Mən bu eydə əhdə sanduqini koydum; əhdə sanduqi iqidə Pərwərdigarning İsraillar bilən tüzgən əhdə [tahtiliri] bardur» dedi. **12** Andin Sulayman İsrailning barlık jamaitigə yüzlinip, Pərwərdigarning qurbangahning aldida turup kollirini kətürüp: — **13** (qünki bəy Sulayman mistin uzunluki bəx gəz, kəngliki bəx gəz, egzizliki üq gəz kelidiojan bir pəxtək yasitip, taxkiriği həyolining otturisoğa jaylaxturojanidi. U ənə xu pəxtək üstigə qikip turup, pütkül İsrail jamaiti aldida yükünüp olturup, asmanoğa qarəp oşuliqini yayəjanidi) **14** — u mundak dua kildi: — I İsrailning Hudasi Pərwərdigar! Nə asmanda nə zeminda Səndək Huda yoktur; Sening aldingda pütün kəlbil bilən mangidiojan Əz kulliring üqün əhdəngdə turup əzgərməs muhəbbitingni kərsitəsən. **15** Qünki Sən Əz kulung atam Dawutka bərgən wədəidə turdung; Sən Əz əoşing bilən eytkən səztingni mana bügünkidək Əz kolung bilən wujudka qikarding. **16** Əmdi hazır, i İsrailning Hudasi Pərwərdigar, Əz kulung atam Dawutka: — «Əgər sening əwladliring ez yollirioğa səgək bolup sən Mening aldimda mangəjəndək, kanunumoğa əməl kəlip mangsila, sanga əwladıngdin İsrailning təhtidə olturidiojan bir zat kəm bolmaydu» dəp bərgən wədəngdə turojəysən. **17** Əmdi hazır, i İsrailning Hudasi, Sən kulung Dawutka eytkən səzling əməlgə axurulojəy, dəp ətünimən! **18** Lekin Huda Əzi rastla yər yüzidə insanlar bilən makan kiləmdu? Mana, asmanlar bilən asmanlarning əsmini Seni siəjduralmaydiojan yərdə, mən yasiojan bu əy kandaqmu Sening makaning bolalisun?! **19** Lekin i Pərwərdigar Hudayim, kulungning dua wə iltijəioğa kulək selip, kulungning Sanga kətürgən nidəsi wə tilikini angliojəysən. **20** Xuning bilən Əz kəzlırningni keqə-kündüz bu əyğə, yəni Sən: «Mening namimni u yərdə ayan kilimən» dəp eytkən jayəy keqə-kündüz tikkəysən; Əz kulungning u jayəy qarəp kiləjan duasioğa kulək saləjəysən. **21** Kulung wə həlkim İsrail bu jayəy qarəp dua kiləjan qəoqda, ularning iltijəlioğa kulək selip, Əz makaning kiləjan asmanlardin turup angliojəysən, angliojeningda ularni kəqürğəysən. **22** Əgər birsi əz kəoxnisioğa gunah kilsa wə xundakla ixning rast-yalojanlikini bekitix üqün kəşəm əqküziyə, bu kəşəm bu eydiki qurbangahningning aldioğa kəlsə, **23** Sən kəşəmni asmanda turup anglap, əməl kilip Əz bəndiliring otturisida həküm qikərojəysən; gunahı bar adəmning gunahını əzigə qəyturup, əz yolini əz bəxioğa yəndurup, gunahsiz adəmni əqlap əz adillikioğa qarəp uningəyə həkkini bərgəysən. **24** Əz həlkim İsrail Sening aldingda gunah kiləjini üqün düxməndin yengilsə,

yamanlikidin qaytip bu eydā turup, namingni etirap kilip sanga dua bilən iltija qilsa, **25** Sən asmanda anglap, Öz hālking Israilning gunahini kaqürüp, ularni Sən atabowiliriyoja wə ezlirigə taqdim kilōjan zeminoja kayturup kalgəysən. **26** Ular Sanga gunah kilōjini üqün asman etilip yamojur yaqmaydionan kiliwetilgan bolsa, lekin ular bu jayoja qarap Sanga dua kilip namingni etirap kilip, Sening ularni kiyinjilikka salōjining tüpəylidin ez gunahidin yenip towa qilsa, **27** Sən asmanda turup kulak selip, kulliringning wə hālking Israilning gunahini kaqürgəysən; qünki Sən ularoja mengix kerək bolōjan yahxi yolni oğitisan wə Öz hālkinggə miras kilip bərgən zemingning üstigə yamojur yaqdurisan! **28** Əgər zeminda aqarqilik ya waba bolsa, ya ziraətlər dan almisa ya hāl qüxsə ya uni qekətkilər yaki qekətkə liqinkiliri besiwalsa, ya düxmənlər ularning zemindiki xəhərlirining kowukliriyoja hujum kilip korxiwalsa, ya həkəndak apət ya kesəlik bolsa, **29** undakta barlik hālking Israil bolsun, həkəndak kixi bolsun, əzigə kalgən apətni wə əz dərdini bilip, kōllirini bu eygə sunup, mayli kəndak dua yaki iltija qilsun, **30** əmdi Sən turuwatqan makaning asmanda turup anglap, kaqürüm kilōjaysən, Sən hər bir adəmming kəlbini bilgəqə, ezining yollirini əzigə yandurojaysən (qünki Sənlə, pəkət Sənlə həmmə insan balilirining kəlbirini bilgüidursən); **31** xundak kilip, ular Sən atabowilirimizyoja taqdim kilōjan zeminda olturup əmrining həmmə künliridə Səndin korqub yollirində mangidionan bolidu. **32** Öz hālking Israildin bolmionan, Sening uluqə naming, kudrətlik kolung wə sozojan biliking tüpəylidin yirak-yiraklardin kalgən musapir bolsa, u kelip bu ey tərəpkə qarap dua qilsa, **33** Sən turuwatqan makaning bolōjan asmanlarda uningə kulak selip, u musapir Sanga nida kilip tiliginining həmmisigə muwapik kilōjaysən; xuning bilən yər yüzidiki barlik əllər namingni tonup yetip, Öz hālking Israildək Səndin korqidiyojan bolup, mən yasiojan bu əyning Sening naming bilən atalojini bilidu. **34** Əgər Sening hālking Sening tapxurukung bilən düxməni bilən jəng kilixkə qikkənda, Sən talliojan bu xəhərgə, xundakla mən namingoja atap yasiojan bu ey tərəpkə qarap Sən Pərwərdigaroja dua qilsa, **35** Sən asmanlarda turup ularning duasi bilən iltijasioja kulak selip, ularni nusrətkə erixtürgəysən. **36** Əgər ular Sanga gunah sadir kilōjan bolsa (qünki gunah kilmaydionan heqkixi yoktur) Sən ularoja oşəzəplinip, ularni düxmənlirining kōlōja tapxurojan bolsang, bular ularni yirak-yekinoja, ez zeminoja sürgün kilip elip barojan bolsa, **37** lekin ular sürgün kilinojan yurttə əs-hoxini tepip towa kilip, əzi sürgün bolōjan yurttə Sanga: — Biz gunah kilip, kəbihlikkə berilip Səndin yüz örüp kəttuk, dəp yelinsa, **38** — əgər ularni sürgün kilōjanlarning zeminda pütün kəlbə wə pütün jenidin Sening tərəpinggə yenip, Sən ularning atabowiliriyoja taqdim kilōjan zeminoja, Sən talliojan xəhər tərəpkə wə mən namingoja atap yasiojan bu ey tərəpkə yüzini kilip dua qilsa, **39** Sən turuwatqan makaning bolōjan asmanlarda turup ularning duasi wə iltijalirini anglap ular üqün həküm qikīrip, Öz hālkingning Sanga sadir kilōjan gunahini kaqürüm kilōjaysən; **40** əmdi i Hudayim, Səndin etünimən, bu yərdə kilōjan dualaroja

kəzüng oquq, kuliking ding bolōjay! **41** Əmdi ornungdin turojan, i Pərwərdigar Huda, Sən kudritingning ipadisi bolōjan əhdə sandukung bilən, Öz aramgahingə kirgəysən! Kaħinliring haqkanilylik bilən kiydürtülsun, Məmin bəndiliring yahxilikingdin xadlansun! **42** i Pərwərdigar Huda, Əzing masih kilōjiningning yüzini yandurmiyojaysən; Kulung Dawutkə kərsətkən əzgərməs muhəbbitingni esingdə tutkəysən!.

7 Sulayman duasini tügütixigila, asmandin ot qüxtip keydürmə kurbanlik həmdə baxkə kurbanliklarni koymay keydürüwətti; Pərwərdigarning xan-xəripi əyni toldurdi. **2** Pərwərdigarning xan-xəripi əyni tolduruwətkəqə, kaħinlar Pərwərdigarning eyigə kirəlmidi. **3** Ot qüxkənlikni wə Pərwərdigarning xan-xəripi əyning üstidə tohtiojanlikini kərip, Israilarning həmmisi tax yatquzulōjan məydanda yükünüp bax urup: «Pərwərdigar mēhribandur, Uning əzgərməs muhəbbiti mēnggüigə turidu!» dəp Pərwərdigarəja ibadət kilip təkəkkür-mədhijə okuxti. **4** Padixah wə pütkül hək Pərwərdigarning aldidə kurbanliklirini sundi. **5** Sulayman padixah yigirmə ikki ming kala, bir yüz yigirmə ming koyni kurbanlik kilip sundi. Xundak kilip padixah wə pütkül hək Hudaning əyni [Hudaəja] beoixlidi. **6** Kaħinlar wə xundakla Pərwərdigaroja atiojan sazarni tutqan Lawiylər ez orunlirdə turatti (padixah Dawut bu sazarni Pərwərdigarning mədhijisidə ixlətəli yasiojanidi, [u Pərwərdigarəja]: «Uning əzgərməs muhəbbiti əbdəqidur» dəp mədhijə okuəjində ularni ixlətətti); kaħinlar Lawiylarning udulida turup kanay qelixatti; Israilarning həmmisi xu yərdə ərə turuxkanidi. **7** Sulayman Pərwərdigarning əyining aldidiki hoylisining otturisini ayrip mukəddəs kilip, u yərdə keydürmə kurbanliklər wə inaklik kurbanliklirining yaolirini sundi; qünki Sulayman yasatqan mis kurbangah keydürmə kurbanliklər, ax hədiyiliri wə kurbanliklarning yaolirini kəbul kilixkə kiqik kəldi. **8** Xuning bilən u waqitə Sulayman wə uning bilən bolōjan pütün Israil, yəni Hamat rayoniəja kirix eoizidin tartip Misir ekiniəjoqə həmmə yərlərdin kalgən zor bir jamaət həyt ətküzdi. **9** Səkkizinci küni ular təntənilik bir ibadət yiojilixi ətküzdi; ular yəttə kün kurbangahni Hudaəja atap beoixliəjanidi andin ular yəne yəttə kün həyt ətküzdi. **10** Yəttinçi ayning yigirmə üqinçi küni padixah həkni əz əy-qedirlirigə kayturdi; ular Pərwərdigarning Dawutkə, Sulaymanəja wə Öz həkli Israiləja kilōjan yahxilikliiri üqün kəlbidə xad-huram bolup qaytip kətti. **11** Xundak kilip Sulayman Pərwərdigarning əyni wə padixahning ordisini yasap pütürdi. Sulaymanning kəngligə Pərwərdigarning əyidə wə ezining ordisida nēmə kilix kalgən bolsa, xu ixlarning həmmisi onguxluk pütüti. **12** Andin Pərwərdigar keqidə Sulaymanəja ayan bolup uningəja: «Mən sening duayingni anglidim wə Əziümgimə bu jayni «kurbanlik əyi» boluxkə tallidim. **13** Əgər Mən asmanni yamojur yaqmaydionan kilip etiwətsəm yaki qekətkilərgə zemindiki məhsulatlarni yəp taxlaxni buyrusam wə yaki həkim arisioja waba tarkitiwətsəm, **14** [xu qaəjəda] namim bilən atalojan bu həkim əzini kəmtər tutup, dua kilip yüzümmi izləp, rəzil yolliridin yansa, Mən asmanda turup anglap, ularning gunahini

kəqürimən wə zeminini saqaytimən. **15** Əmdi bu yərdə kilinoqə dualaroqə Mening kəzirim oquq wə kulaklirim ding bolidu. **16** Mən əmdi namim mənggü bu yərdə ayan kilinsun dəp bu əyni tallap, uni Əzümgə mukəddəs kildim; kəzümmu, kəlbimmu həmixə xu yərdə bolidu. **17** Sən bolsang, atang Dawutning aldimda mangojinidək sənmu sanga buyruoqininimning həmmisigə muwapik əməl kilix üqün bəlgilimilirim wə həkümlirimni tutup əldimda mangsang, **18** Mən əmdi atang Dawutqə: «İsrailning təhtidə sanga əwladindin olturuxqə bir zat kəm bolmaydu» dəp əhdə kılqojinimdək, Mən sening padixahlik təhtingni İsrailning üstidə məhkəm kilimən. **19** Biraq əgər silər Meningdin yüz ərüp, Mən silərnin aldinglarda jakarlıoqan bəlgilimilirim wə əmlrimni taxlap, baxqə ilahlarıning kulluqioqə kirip qokunsanglar, **20** xu qaoqda Mən İsrailni ularoqə təkdim kılqoan zeminidin yulup taxlaymən; wə Əz namimni kərsitixkə Əzümgə mukəddəs kılqoan bu əyni nəzirimdin taxlaymən wə İsrailni həmmə həlkələr arisida səz-qəqək wə tapa-təning obyektini kilimən; **21** bu əy gərqə hazır uluq bolsimu, xu zamanda uningdin ətəknlərninng həmmisi kattik həyran kılxiq: «Pərwərdigar bu zeminioqə wə bu əyge nemixkə xundak kılqoandü?» dəp soraydu. **22** Kixilər: — Qünki [zemindiki həlkələr] ata-bowilirinining Hudasi, yəni ularni Misir zeminidin qıkaroqan Pərwərdigarni taxlap, əzlrini baxqə ilahlaroqə baolap, ularoqə səjdə kılip kulluqida bolənləki üqün, U bu pütkül külpətni ularning bəxioqə qüxürüptü, dəp jawab beridu.

8 Xundak boldiki, yigirmə yil ətüp, Sulayman Pərwərdigarning əyi bilən padixahning əyini yasap boləqandin keyin, **2** u Hıram əzigə sowoqə kılqoan xəhərlərnini kaytidin qurup qıqtı; İsrailar xu yərdə olturaklaxti. **3** Sulayman Hamat-Zobah xəhərigə berip uni ixoql kildi. **4** U yənə qəldiki Tadmorni wə əzining Hamatta quroqan barlik həzinə xəhərlirini yənə onqxitip kurdı. **5** U yənə Üstünki Bəyt-Horon bilən Astinkı Bəyt-Horonni sepil, baldaqlik kowukliri boləqan qoroqanlik xəhərlərgə aylandurdi; **6** Baalatni, xundakla əzigə has həmmə həzinə xəhərlirini, «jəng hərwi xəhərliri»ni, atliklarni orunlaxturoqan xəhərlərnini wə Yerusalemda, Liwanda wə əzi soraydioqan barlik zeminda halioqinini bina kildi. **7** İsraildin bolmioqan Hıttiyar, Amoriyar, Pərizziyar, Hıwiyar wə Yəbusiyarlardin [İsrail] zeminida kelip kəloqanlarning həmmisini bolsa, **8** Sulayman bularni, yəni İsrailar pütünlay yokatmioqan ələrninng kəloqan əwladlrini kulluq həxaqə tutti. Ular bügünki küngiqə xundak bolup kəldi. **9** Lekin İsrailardin Sulayman əz ixliri üqün həqkimni kul kılmay, bəki ularni ləxkər, həkümdar-əmədar, hərwa bilən atliklarning sərdarlıri kildi. **10** Bulardin padixah Sulaymanning ixligüqilərninng üstigə kəyoqan qong nazarətqiliri bolup, ikki yüz əlik idi. **11** Sulayman Pirəwning kizini «Dawutning xəhəri»din əzi uningəqə salduroqan ordioqə əkəltürdi; qünki u: «Ayalimning İsrail padixahı Dawutning ordisida turuxi muwapik əməs; qünki Pərwərdigarning əhdə sanduqı barəqanliki jaylarning həmmisi mukəddəstur», — dedi. **12** Sulayman bu qaoqda Pərwərdigarning kurbangahida, yəni [mukəddəs jayning] aywanining aldioqə salduroqan kurbangahda

Pərwərdigarəqə atap kəydürmə kurbanlik təkdim kılatti; **13** — yəni Musa pəyoqəmbərninng tapxuruqı boyiqə, hər küni, xabat künliridə, ayninng birinji künliridə wə hər yilda üç qətim ətəzülidioqan alahida həyt künliridə — «petir nan həyti», «həptilər həyti» wə «kəpilər həyti»diki künlərdə bəkitilgən burqluq kurbanliklarni kılatti. **14** Sulayman yənə atisi Dawutning bəlgilərgə bərgini boyiqə kəhənlarningnng hizmətlirininng wə Lawiyarlarning burqlirininng ada kilinixi üqün nəwətgurupplarni bəkitti; Lawiyarlarning hər küni mədhijə oquq wə kəhənlarningnng aldidə hizmətlərnini ada kilix burqı bar idi. Sulayman yənə dərwəziwənlərnini kəwiti boyiqə hər dərwəzininng hizmitini kilixkə bəkitti; qünki Hudaning adimi Dawutning buyruki xundak idi. **15** [Kəhən-lawiyar] padixahning kəhənləroqə wə Lawiyarləroqə buyruqanliridin, maylı qəndəq ix bolsun yəki həzinilərgə dair ix bolsun həq bax tartmaytti. **16** Pərwərdigarning əyini selixta, əy uli selinoqan kündin tartip pütküqə Sulaymanning barlik quruluq ixliri puhta tamamladi. Xundak kılip Pərwərdigarning əyi pütüti. **17** Andin Sulayman Edom zeminida [Kizil] dengiz boyidiki Əzion-Gəbərgə wə Elətkə qarap mangdi. **18** Hıram [padixah] əz hizmətkarlıri arkilik kemilər wə dengiz yollirioqə pixxiq adəmlirini Sulaymanning yəniqə əwətti. Ular Sulaymanningnng hizmətkarlıri bilən billə Ofiroqə berip, u yərdin tet yüz əlik talant altun elip, uni padixah Sulaymanning kəxioqə yətküzüp kəldi.

9 Xəbaning ayal padixahı bolsa Sulaymanning dangk-xəhəritini anglap, uni kıyin qigix-soallar bilən sinioqlı Yerusalemoqə kəldi. U huxbuy buyumlar, intayin tola altun wə yaqut-gəhərlər artıloqan təgilərnini elip, qong dəbdəbə bilən kəldi. Sulaymanning kəxioqə kəlgəndə əz kəngligə pükkən həmmə ix toqruluq uning bilən səzləxti. **2** Sulayman uning həmmə sorioqanlirioqə jawab bərdi. Həqnemə Sulaymanoqə karəngəqə əməs idi, bəki həmmisidə uningəqə jawab bərdi. **3** Xəbaning ayal padixahı Sulaymanning danalixioqə, yasioqan orda-sarayoqə, **4** dastihəndiki taamləroqə, əmədərnlarning qatar-qatar olturuxlirioqə, hizmətkarlırininng qatar-qatar turuxlirioqə, ularning kiygən kiyimlirigə, uning sakiyiləri wə ularning kiygən kiyimlirigə wə uning Pərwərdigarning əyidə atap sunoqan kəydürmə kurbanliklirioqə qarap, üni iqigə qüxüp kətti. **5** U padixahqə: — Mən əz yurtumda silining ixliri wə danalixkiri toqrusida anglioqan həwər rast ikən; **6** əmma mən kelip əz kəzirim bilən kərmigüqə bu səzlərgə ixənmigəndim; wə mana, mən hətta yeriminimu anglimioqan ikənmən; silining danalixkiri bilən bərikət-bayaxatlikliri mən anglioqan həwərdin ziyadə ikən. **7** Silining adəmliri nemidəgən bəhtlik-hə! Həmixə silining aldiridə turup danalixkiri anglydioqan bu hizmətkarlıri nəqədər bəhtliktur! **8** Silidin səyüngən, silini əzi üqün İsrailning təhtigə olturoqəqan Pərwərdigar Hudaliri mubərəktur! Hudaliri İsrailoqə baolqoqan muhəbbiti üqün, ularni mənggü məzmüt tursun dəp U silini toqra həküm wə adalət sürgili ular üstigə padixah kildi, dedi. **9** U padixahqə bir yüz yigirmə talant altun, intayin kəp huxbuy buyumlar wə yaqut-gəhərlərnini sowoqə kildi. Xəbaning ayal padixahı Sulayman padixahqə

sunoyan xunqə zor miqdardiki huxbuy buyumlar xuningdin keyin heq kəringən əməs 10 (Ofirdin altunlarni əpkelidoğan Huramning hizmətkarlıri wə Sulaymanning hizmətkarlıri yənə intayin zor miqdardiki səndəl yaşıqini wə yakut-gəhərlərnimu elip kəldi. 11 Padixah səndəl yaşıqıdin Pərwərdigarning əyi üqün wə padixahning ordisi üqün pələmpəylər yasap həm nəoqmə-nawaqılar üqün qiltarlar wə sazları xuningdin yasatti. Xundak esil səndəl yaşıqı Yəhuda zeminida bu waqitkığə heq kərilüp bəkmiojanidi). 12 Sulayman padixah Xebaning ayal padixahioğa uning əzigə kiləjan sowojilridin axurup sowoğa tutti, ayal padixahning kəngli tartkən həmmini — nemə sorisa, xuni bərdi; andin u hizmətkarlıri bilən yoloğa qikişp əz yurtioğa kaytip kətti. 13 Sulaymanoğa hər yili kəltürülğən altunning əzi altə yüz atmix altə talant idi. 14 Bu kirimdin baxka, okətqi-tijarətqilər, barlık ərəb padixahlar wə əz zeminidiki əməldarlarım altun-kümüxlərnı elip Sulaymanoğa tapxuratti. 15 Sulayman padixah ikki yüz qong siparni soxturdi wə hər siparəğa altə yüz xəkəl altun kətti. 16 Xundakla üq yüz qalkanni yapilaklanəjan altundin yasidi; hər bir qalkanni yasaxka üq yüz xəkəl altun ixlilitidi; padixah ularni «Liwan ormini sariyi»oğa esip koydi. 17 Padixah pil qixliridin qong bir təht yasap, uni sap altun bilən kaplattı. 18 Təhtning altə kəwətlik pələmpiyi bar idi, uning bir altun pütperisi təht bilən tutixip turatti; orundukning ikki yenida tayanəuqisi bar idi, hər bir tayanəuqning yenida birdin erə turəjan xirning həykili bar idi. 19 Altə kəwətlik pələmpəyning üstidə, ong wə sol tərəpidə erə turəjan on ikki xirning həykili bolup, hər bir baskuqning ong-sol tərəpidə birdin bar idi; baxka heqkəndək əldə uningə oħxax yasaloğini yök idi. 20 Sulayman padixahning barlık jam-piyaliliri altundin yasaloğan; «Liwan ormini Sarayi»diki barlık qaça-kuqılar tawlanəjan altundin yasaloğan; Sulaymanning künliridə kümüx heqnemə hesablinatti. 21 Qünki padixahning kemiliri Huramning hizmətkarlıri bilən billa Tarxixka berip turatti; «Tarxix kəmə»lər hər üç yilda bir kətim kelip altun-kümüx, pil qixliri, maymunlar wə tozlarni əkelətti. 22 Sulayman padixah yər yüzidiki barlık padixahlardin baylıkta wə danalıkta üstün idi. 23 Hudaning Sulaymanning kəngligə saləjan danalıqini anglax üqün yər yüzidiki barlık padixahlar uning bilən didarlıxix arzusi bilən kələtti; 24 kəlgənlərnıng həmmisi əz sowojitini elip kələtti; yəni kümüx qaça-kuqılar, altun qaça-kuqılar, kiyim-keqəklər, dubuloğa-sawutlar, tetikqılar, atlar wə keqirlarnı elip kələtti. Hər yili ular bəlgilik miqdarda xundak qilattı. 25 Wə Sulaymanning jəng harwisioğa katidoğan atlıri üqün tət ming eoçili bar idi, xuningdək on ikki ming atlık əskiri bar idi; u ularni «jəng harwisi xəhərləri»gə wə əzi turidoğan Yerusalemoğa orunlaxturdi. 26 Sulayman [əfrat] dəryasidin Filistiyə zeminioğiqə taki Misirning qəgrisioğa kədər boləjan barlık padixahlıqlar üstidin həkümranlık qildi. 27 Padixah Yerusalemda kümüxni taxtək kəp, kedir dərəhlirini jənbuyi tüzləngliktiki üjmə dərəhlirigə oħxax nuroşun qildi. 28 Kixilər atlarını Misirdin wə hər kaysi yurtlardin Sulaymanoğa yətküzüp berip turatti. 29 Sulaymanning baxka əməlliri baxtin ahirioğiqə «Natan pəyoğəmbərnıng bayanlıri»,

«Xilohluk Ahiyahning bixariti», xundakla Nibatning ooçli Yəroboam toşruluk «Aldin kərgüçü İddo kərgün əlamət kərinüxlər» degən kitablaroğa pütülgən əməsmidi? 30 Sulayman Yerusalemda turup pütün İsrailning üstidin kirik yil səltənət qildi. 31 Sulayman ata-bowiliri arisida uhlidi; halayik uni atisi Dawutning xəhridə dəpnə qildi; uning ooçli Rəhoəboam uning ornoğa padixah boldi.

10 Rəhoəboam Xəkəmgə bərdi; qünki pütkül İsrail uni padixah tikligili Xəkəmgə kəlgənidi. 2 Nibatning ooçli Yəroboam xu ixni angliəjənda xundak boldiki, Misirdin kaytip kəldi (qünki u Sulayman padixahın keqip Misirdə turuwatatti). 3 Əmdi halayik adəm əwətip uni qəkırtip kəldi. Xuning bilən Yəroboam wə pütkül İsrail kelip Rəhoəboamoğa: — 4 Silining atiliri boynimizoğa saləjan boyunturukını eoçir qildi. Sili əmdi atiliring bızgə koyəjan kəttik tələpliri bilən eoçir boyunturukını yeniklitip bərsila, silining hizmətliridə bolimiz, deyixti. 5 U ularoğa: — Həzirəqə kaytip üq kündin keyin andin kəximəğa yənə kelinglar, dedi. Xuning bilən həlk tarilip kətti. 6 Rəhoəboam padixah əz atisi Sulayman həyat waqtida uning hizmitida turəjan moysipitlardin məslihət sorap: — Bu həlkə bəridoğan jawabim toşrisida nemə məslihət kərsitilsilər? — dedi. 7 Ular uningə: — Əgər sili razilik bilən bügün bu həlkəni hux kılıp ularoğa məhriban muamilə kərsitip, ularoğa yaxxi səzər bilən jawab kilsila, ular silining barlık künliridə hizmətliridə bolidu, dedi. 8 Lekin u moysipitlarning kərsətkən məslihətini kayrip koyup, əzi bilən qong boləjan, əldida hizmitidə boluwatқан yaxlardin məslihət sorap 9 ularoğa: — Manga «Silining atiliri bızgə saləjan boyunturukını yeniklətkəylə» dəp tiligən bu həlkəə jawab bəriximiz toşruluk kəndək məslihət bərsilər? — dedi. 10 Uning bilən qong boləjan bu yaxlar uningə: — «Silining atiliri boyunturukimizni eoçir qildi, əmdi sili uni bızgə yenik kılıqayla» dəp eytkən bu həlkəə səz kılıp: — «Mening qimqilək bərmikim atamning belidin tomrəktur. 11 Atam silərgə eoçir boyunturukını saləjan, lekin mən boyunturukunğarnı tehimu eoçir kılımə. Atam silərgə kəmqılar bilən tənbiş-tərbiyə bərgən bolsa mən silərgə «qayanlık kəmqılar» bilən tənbiş-tərbiyə bərimən, degəylə, — dedi. 12 Rəhoəboam padixah ularoğa: «Üq kündin keyin andin kəximəğa yənə kelinglar» deginidək, Yəroboam wə barlık həlk üqinqi küni uning kəxioğa kəldi. 13 Rəhoəboam padixah moysipitlarning məslihətini taxlap kəpqıllıkkə kəttiklik bilən jawab bərdi. 14 U yaxlarning məslihəti boyıq ularoğa: — Atam silərgə eoçir boyunturukını saləjan, lekin mən uni tehimu eoçir kılımə. Atam silərgə kəmqılar bilən tənbiş bərgən bolsa mən silərgə «qayanlık kəmqılar» bilən tənbiş-tərbiyə bərimən, dedi. 15 Xuning bilən padixah həlkəning səzini anglimidi. Bu ix Huda tərəpidin boləjan; qünki buning bilən Pərwərdigarning Xilohluk Ahiyahning wasitisisida Nibatning ooçli Yəroboamoğa eytkən səzi əməlgə axurulidoğan boldi. 16 Pütkül İsrail padixahning ularning səzigə kulək salmioqini kərgəndə həlk padixahka jawab berip: — Dawuttin bızgə nemə nesiwə bar? Yəssənəng ooçlida bızning heq mirasimiz yoktur! Həbiringlar əz əy-qədirliringlaroğa kaytinglar, i İsrail! Dawut, sən əz jəmətinggila igə bol — dedi. Xuning bilən İsrailar əz əy-qədirlirioğa

qaytip ketixti. **17** Əmma Yəhuda xəhərliridə olturoyan Israillaroğa bolsə, Yəroboam ularning üstigə həküm sürdi. **18** Rəhoboam padixahə baj-alwan begi Adoramni Israillaroğa əwətti, ləkin pütkül İsrail uni qalma-kesək kılıp öltürdi. U qaoşda Rəhoboam padixahə aldirap, əzining jəng hərwisioğa qıqip, Yerusalemoğa tikiwətti. **19** Xu tərikiyə İsrail Dawutning jəmətidin yüz ərüp, bügingə kədər uningoğa qarxi qıqip kəldi.

11 Rəhoboam Yerusalemoğa kelip, İsrail bilən jəng kılıp padixahlikni əzigə qayturup əkilix üqün Yəhuda bilən Binyamin jəmətidin bir yüz səksən ming hillanoğan jənggiwar əskərnə toplidi. **2** Ləkin Hudanin səzi Hudanin adimi Xemayağa kelip: — **3** «Yəhüdaning padixahə, Sulaymanning oşli Rəhoboamoğa, Yəhuda bilən Binyaminiki Israillaroğa səz kılıp: — **4** «Pərwərdigar mundək dəydu: — Hujumoğa qıqmanglar, kərinədxliringlar bilən jəng kilmanglar; hərbinglar əz əyüinglaroğa qaytip ketinglar; qünki bu ix Məndindur», degin» — deyildi. Wə ular Pərwərdigarning səzlirogə kulək saldi, Yəroboamoğa hujum kılıxtin yandi. **5** Rəhoboam Yerusalemda turatti, wə Yəhudadə koroqanlik xəhərlərnə salojuzojanidi. **6** U Bəyt-Ləhəm, Etam, Tekoa, **7** Bəyt-Zur, Sokoh, Adullam, **8** Gat, Marəxah, Zif, **9** Adorayim, Lakix, Azikah, **10** Zorah, Ajjalon, Həbronni yasatti; bularning həmmisi koroqanlik xəhərlər bolup, Yəhuda wə Binyaminning zeminida idi. **11** U barlik kəpə-koroqanlarni mustəhkəmlidi wə ularda sərdarlarni təyinlidi, zapas axlik, may wə xarəblarni təyyarlıdi. **12** U yənə hərəkəysi xəhərlərnə kəpləgən kəlkan wə nəyzilar bilən qorallandurup, alamət mustəhkəmliwətti. Yəhuda bilən Binyamin uning tərpidə turatti. **13** Pütkül İsrailda turuwatқан kahinlar bilən Lawiylar kaysi yurtta bolmisun uning tərpidə turatti. **14** Qünki Yəroboam bilən uning oşulliri Lawiylarni qətkə kəqip, ularning Pərwərdigarning hizmitidə bolup kahinlik ötküzixini qəkligənlikə üqün, ular əzlrining otlaklıri wə mal-mülkini taxlap Yəhuda zeminə wə Yerusalemoğa kelixkanidi **15** (qünki Yəroboam «yukiri jaylar»diki hizmət üqün «tekə ilahliri» wə əzi yasioğan mozay məbudlirining kullukida boluxkə əzi üqün kahinlarni təyinligənidi). **16** Wə bu [Lawiylaroğa] əgixip, İsrailning həmmə kəbililiridin kənglidə İsrailning Hudasi Pərwərdigarni seqip-izdəxkə iradə tiklənərlə ata-bowilirining Hudasi boləyan Pərwərdigaroğa qurbanlik kılıx üqün Yerusalemoğa kelixti. **17** Xundək kılıp ular Yəhuda padixahlikining küqini axurup, Sulaymanning oşli Rəhoboamni üq yıl küqləndürdi; qünki [Yəhudadikilər] üq yıl Dawutning wə Sulaymanning yolida mangojanidi. **18** Rəhoboam Məhalatni əmrigə aldı. Məhalat Dawutning oşli Yərimotning kizi; uning anisi Yəssəning oşli Eliabning kizi Abihəyil idi. **19** Məhalatın Rəhoboamoğa Yəux, Xəməriya wə Zəhəm dəgən oşullar tərəldi. **20** Keyinki wəqitlarda Rəhoboam yənə Abxalomning [nəwərə] kizi Maakahni əmrigə aldı; u uningoğa Abiya, Attay, Ziza wə Xelomitlarni tuoqub bərdi. **21** Rəhoboam Abxalomning [nəwərə] kizi Maakahni əmrigə aloğan barlik ayalliri wə kenizəkliridin bəkrək səyətti; qünki u jəmiy on səkkiz ayal wə atmix kenizəkni əmrigə aloğan; u jəmiy yigirmə səkkiz oşul, atmix kiz pərzənt kərgən. **22**

Rəhoboam Maakahdin boləyan oşli Abiyani kərinədxliri iqidə həmmidin qong xəhzadə kılıp tiklidi, qünki u uni padixahlikkə waris kilməqə idi. **23** Rəhoboam aqılanilik bilən ix kərüp, oşullirini Yəhüdaning barlik zeminliri wə Binyaminning barlik zeminliridiki barlik koroqanlik xəhərlərgə orunlaxturup, ularni nəhayiti kəp zapas ozuk-tülik bilən təminlidi; u yənə ularoğa nuroşun hotun elip bərdi.

12 Rəhoboamning padixahlikni mustəhkəmlə boləyanda, xundəkla küqəyğəndə, xundək boldiki, u Pərwərdigarning kanun-əhkəmlirini tərək kildi wə pütkül Israillarmu uningoğa əgixip kətti. **2** Wə ularning Pərwərdigaroğa wəpəsizlik qılıqini tüpəylidin, Rəhoboam səltənitining bəxinqi yilida xundək boldiki, Misirning padixahə Xixak Yerusalemoğa hujum kəzoqidi. **3** Xixak bir ming ikki yüz jəng hərwişi, atmix ming atlik əskərnə baxlap kəldi; u əzi bilən billə Misirdin elip qıqqan ləxkərlər, jümlidin Liwiyəliklər, Sukkiylər wə Efiopiylər san-sanaqsız idi. **4** U Yəhudağa təwə boləyan koroqanlik xəhərlərnə ixoş kildi, andin Yerusalemoğa hujum kılıxkə kəldi. **5** Bu qaoşda Xixak səwəbidin Yəhuda əməldarlıri Yerusalemoğa yioşilixkanidi; Ximaya pəyoqəmbər Rəhoboam wə əməldarlarning yenioğa kelip ularoğa: — Pərwərdigar mundək dəydu: — «Silər meningdin wəz kəqkinglar üqün, Mənmü silərdin wəz kəqip Xixakning kəlioğa tapxurdum» dəydu, dedi. **6** Xuni anglap, İsrail əməldarlıri bilən padixahə əzlrini təwən kılıp: — Pərwərdigar adildur, deyixti. **7** Pərwərdigar ularning əzlrini təwən kılıqanlikini kərüp Pərwərdigarning səzi Ximayağa yetip kelip: — «Ular əzlrini təwən kılıqanikən, Mən ularni həlak kilməy, bəlkə ularoğa azojinə nijat kərsitimən wə Mening kəynap turoğan oşəzipim Xixakning kəli bilən Yerusalemoğa təkülməydu. **8** Həlbuki, ularning Manga bəkinix bilən dunyadiki padixahliklaroğa bəkinixning kəndək pərki barlikini bilip yetixi üqün, ular Xixakka bəkindi bolidu» — deyildi. **9** Xuning bilən Misir padixahə Xixak Yerusalemoğa hujum kılıp, Pərwərdigarning əyidiki həzinə-baylıqlar bilən padixahning ordisidiki həzinə-baylıqlarni elip kətti. U həmmisini, jümlidin Sulayman yasatқан altun sipar-kəlkanlarni koyməy elip kətti. **10** Ularning ornida Rəhoboam padixahə mistin birmunqə sipar-kəlkanlar yasitip, ularni padixahə ordisining kirix yolini saklaydioğan pasiban bəglirining kəlioğa tapxurdi. **11** Padixahə hər kətim Pərwərdigarning əyigə kirdioğan qaoşda, pasibanlar u kəlkanlarni elip tutup turatti, andin ularni yənə pasibanhanioğa əkelip koşuxatti. **12** Xuning bilən padixahə əzini təwən kılıqandin keyin, Pərwərdigarning oşəzipi uningdin yenip, uni tamamen yökətiwətəmdi; Yəhudadikilər iqidimə az-tola yaxhi ixlar tēpildi. **13** Padixahə Rəhoboam Yerusalemda asta-asta kudrət tēpib, əz səltənitini sürətti. Rəhoboam təhtkə qıqqan qəjoqida kirix bir yaxta idi; u Yerusalemda, yəni Pərwərdigar Əz namini tikləx üqün pütkül İsrail kəbililiri iqidin tallioğan xəhərdə on yəttə yıl səltənət kildi; Rəhoboamning anisining ismi Naamah bolup, u Ammoniy idi. **14** Rəhoboam kənglidə Pərwərdigarni izdəxni niyət kilmioğanlikni tüpəylidin rəzillik kildi. **15** Rəhoboamning barlik kılıqan ixliri baxtin-ahiriyoqə nəsəb hatiriliridiki «Ximaya pəyoqəmbərnin səzli» wə

«Aldin kergüqi Iddoning sezli»da pütülgän emäsmidi? Rəhoboam bilən Yəroboam otturisida uruxlar tohtimay bolup turatti. **16** Rəhoboam ata-bowiliri arisida uhlidi, «Dawutning xəhiri»gə dəpnə kılındi. Ooqli Abiya uning ornioqa padixah boldi.

13 Padixah Yəroboamning səltaniting on səkkizinqi yili Abiya Yəhudaning üstigə padixah boldi. **2** U Yerusalemda üç yıl səltənət kildi; uning anisinin ismi Mikaya bolup, u Gibeahlik Uriyəlning kizi idi. Abiya bilən Yəroboam otturisida urux boldi. **3** Abiya jəng kılıx üçün hillanoqan jəngqılərdin tət yüz mingni baxlap qıktı; Yəroboammu hillanoqan batur jəngqılərdin səkkiz yüz mingni baxlap qıqıp, Abiyaqa qarxi səp tüzüp turdi. **4** Abiya Əfrayim taolıq rayonidiki Zemarayim teoşoja qıqıp mundak dedi: — «I Yəroboam wə İsrail həlki, gepimgə kulak selinglar! **5** Bilməmsilər, İsrailning Hudasi Pərwərdigar «tuzluk əhdə» kılıp, İsrailning üstidiki padixahlıknı Dawutka wə uning əwladlırioqa mənggügə təkdim kılənoqu? **6** Ləkin Dawutning ooqli Sulaymanning kulı, Nibatning ooqli Yəroboam kəzojılıp əz oqojisidin yüz əridi. **7** Xuning bilən bəzi muttəhəmlər, «Belyalning baliliri» uning yenioqa yiojılıp, Sulaymanning ooqli Rəhoboam bilən qarxilixkə əzlırını küqləndürdi; Rəhoboam u qaşda tehi yax, səbiy balidək boləoqaqka, ularəoqa təng kələlmidi. **8** Əmđi silər Pərwərdigarning Dawutning əwladlırınının kolioqa tapxuroqan padixahlıkoqa qarxi qıqıp «əzimizni kərsitimiz» dəysilər; silərnin adiminglar dərwəkə kəptur; silərdə yənə Yəroboam silərgə yasap bərgən, ilahlar dəp qarlıdionoqan altun mozaylar bar. **9** Silər Pərwərdigarning kahinliri boləoqan Hərunning əwladlıri bilən Lawıylarını kəzojılıwetip, yər yüzidiki baxka əllər kılənoqan əzlıringlarəoqa [həlioqanqə] kahin tikliwaləoqan eməsmidinglar? Kimdəkim bir torpaq wə yəttə kəzını elip kələp əzümni [kahinlikka] beoşıxlaymən desə, u Huda bolmıoqan butlarəoqa kahin boləydu! **10** Ləkin biz bolsak, Pərwərdigar bizning Hudayimizdur, biz uningdin waz kəqmıduq; Pərwərdigarning hizmitidə boləoqan kahınlar bolsa Hərunning əwladlıridur, Lawıylar ularning hizmitidə turmakta. **11** Ular hər künü ətisi-ahximi Pərwərdigarəoqa keydürmə kərbəniqlərini sunup, esil huxbuy yakıdu. Pakiz xirəgə «təkdim namlar»mu tizip kəyulıdu, hər künü kəqtə ular altun qıraşdan üstidiki qıraşlarnı yandurılıdu; qünki biz Hudayimiz Pərwərdigarning tapxurukioqa əməl kılıp kəliwatimiz. Biraq silər bolsanglar uningdin waz kəqtinglar. **12** Karanglar, Huda bizni Baxlıoquqlı bolup biz bilən billidur; kollirioqa kanay aloqan, silərgə hujum kılıxka signal qılıxka təyyər turidəoqan uning kahinlirimu biz bilən billidur. I İsrail baliliri, ata-bowanglarning Hudasi boləoqan Pərwərdigar bilən jəng kılənglar; qünki silər hərgiz əjəlibə kəzinalmaysilər». **13** Ləkin Yəroboam ularning arkışidin hujum kılmaq üçün bəktürmə kəyoqanıdi. Xundakki, İsrailar Yəhudalarning aldi tərıpidə idi wə bəktürmə kəxun ularning arka tərıpidə saklap turatti. **14** Yəhudalar burulup karisa, mana əzlıri aldi-arkışidin hujuməoqa uqrawatatti; ular Pərwərdigarəoqa pəryad kətürdi, kahınlarmu kanaylarnı qaldı. **15** Buning bilən Yəhudalar kattik quqan kətürüxti; wə xundak boldiki, Yəhudalar kattik quqan kətürüxəwatqanda,

Huda Yəroboam bilən barlik İsrailarnı Abiya bilən Yəhudalarning aldidin urup tərə-pərnəg kildi. **16** İsrailar Yəhudalarning aldidin kaqti; Huda ularını Yəhudalarning kolioqa tapxurdi. **17** Abiya bilən uning adəmliri İsrailarnı kattik kiroşin kildi; İsrailardin hillanoqan bəx yüz ming əskər kətl kılındi. **18** Bu qaşda İsrailar təwən kılındi; Yəhudadikilər ata-bowilirininin Hudasi Pərwərdigarəoqa tayanojanlık üçün əjəlibə kəzandı. **19** Abiya Yəroboamning kəyınidin kəzojılap mangdi; u uning ilkidin birkanqə xəhırını, yəni Bəyt-əl wə uningəoqa karaxlık yeza-bazarlarnı, Yəxanah wə uningəoqa karaxlık yeza-bazarlarnı, Əfron wə uningəoqa karaxlık yeza-bazarlarnı tartıwalıdi. **20** Yəroboam Abiyaning künliridə kəyıtidin küqlinəlmidi. Pərwərdigarning uni uruxi bilən u əldi. **21** Abiya bolsa əzını kudrət tapkuzdi; u on tət hotun elip, yigirma ikki ooşul, on altə kiz pərzənt kərdi. **22** Abiyaning baxka ixliri, uning mangoşın yolliri wə eytkən sezlıri «İddo pəyoşəmbərnin təhılıli»də pütülgändur.

14 Abiya ata-bowiliri arisida uhlidi, kixilər uni «Dawut xəhiri»gə dəpnə kildi. Ooqli Asa uning ornioqa padixah boldi. Asa padixah boləoqan künlərdə on yıl tinq ətti. **2** Asa Hudasi Pərwərdigarning nəziridə durus wə toşra boləoqanı kildi. **3** U yat əllərdin kəlgən but kərbəngəhırını wə «yukiri jaylar»ni yəkitip, «but tüwrükli»ni ərüp qəqip, Axarah butlirini kisip taxlıdi, **4** Yəhudalarəoqa ata-bowilirininin Hudasi boləoqan Pərwərdigarnı izdəxni, mukəddəs kanun-əmlərini tutuxni əmr kildi. **5** U yənə Yəhuda zeminidiki hər bir xəhərlərdin «yukiri jaylar»ni wə «kүн tüwrükli»ni yokatti. U qaşda pütün padixahlıq uning həkümranlıkida tinq-asayixlıkta ətti. **6** U yənə Yəhuda zeminida birnəqqə kəroşanlık xəhərlərnı saldurdi, qünki yurt-zemin aramlıkta boldi; Pərwərdigar uningəoqa aramlıq bərgəqək, xu yıllarda həq urux bolmıdi. **7** U Yəhudalarəoqa: — Zemin aldimizda tinq turəoqanda, bu xəhərlərnı sepil bilən kərxələoqan, munarlık, baldaklık kəwuklıri boləoqan xəhərlər kılıp kuraylı; qünki biz Hudayimiz Pərwərdigarnı izdiginimiz üçün U tinqlik bərdi; biz Uni izdəp kəldük wə U bizning tət ətrapimizda bizgə aramlıq bərdi, dedi. Xuning bilən kərxuluxni baxlıdi wə ixliri onguxluk boldi. **8** Asaning kəoxuni bar idi; Yəhuda kəbilisidin kəlkən wə nəyə bilən kərxələoqan üç yüz ming əskiri, Binyamin kəbilisidin sipar wə okya bilən kərxələoqan ikki yüz səksən ming kixilik; ularning həmmisi batur əzımətlər idi. **9** U qaşda Zərah isimlik bir Efiopiya milyon kixilik kəoxuni bilən üç yüz jəng hərwisini baxlap, [Asəoqa] hujum kəzoşap Məraxəhəoqa kəldi. **10** Asa uning bilən qarxilixkə atlandı; ular Məraxəhəoqa yəkin Zəfatəh jiləşioşəoqa kəlip, bir-birigə qarxi səp tüzüp turuxti. **11** Asa Hudasi Pərwərdigarəoqa nida kılıp: — I Pərwərdigar, Əz bəndənggə yərdəm bərsəng, u küqlük bolsun, əjiz bolsun Sən üçün həqkanqə ix əməs. I Pərwərdigar Hudayimiz, bizgə yərdəm kılıqəysən; qünki biz Səngə tayinimiz wə Səning naminəgda bu zor kəoxunəoqa qarxi atlınip qıktuk. I Pərwərdigar, Sən bizning Hudayimizdursən, insanlar Səningdin əjəlip kəlmisun! — dedi. **12** Xuning bilən Pərwərdigar Asa wə Yəhudalar aldidə Efiopiylərnı urup tiripən kılıwətti, Efiopiylər kaqti. **13** Asa əz

adamliri bilən birlikta ularni taki Gərarəyiqə koşlidi; Efiopiylər xundaq yikiltidiki, ularin bir adəmmu tirik kəldi; qünki ular Pərwərdigarning aldidə wə uning koxuni aldidə kukum-talkan kilindi. Yəhudalar oʻyayət zor jəng oʻjənimətlirini kolioʻja elip kətti. **14** Ular yənə Gərar ətrapidiki barlik xəhərlərgə hujum kilip ixoʻjal kilidi; qünki Pərwərdigardin zor bir kərkunq muxu xəhərlərdikilərnə baskanidi. Yəhudalar yənə həmmə xəhərnə birnimu koymay bulang-talang kilidi, qünki ular də tolimu kəp mal-mülük bar idi. **15** Ular yənə mal bakkan qarwiqilarning qedir-kətanlirioʻjimu zərb kilip, nahayiti kəp koy wə tegilərnə elip Yerusalemoʻja qaytti.

15 Hudaning Rohi Odədnig oqʻli Azariyaning üstigə qūxti. **2** Xuning bilən u Asa bilən kərxituxkə qikip uningə: — I Asa, pütkül Yəhudalar wə Binyaminlar, mənə kulək selinglar! Silər Pərwərdigar bilən billə boləjininglarda, Umu silər bilən billə bolidu. Silər Uni izlisənglar U silərgə tapkuzulidu; lekin silər Uningdin waz kəqsənglar U silərdin waz keqidu. **3** Israillər uzun künlərgiqə həkikiy Huda, təlim beridəoʻjan kahin wə kanun-əhkamlardin juda bolup yūrdi; **4** Lekin ular kiyinqilikta kəlojan waqitlarda Israilning Hudasi Pərwərdigarəyiqə qaytip, Uni izdidi wə U ularəyiqə əzini tapkuzdi. **5** U waqitlarda qikip-kirip turoʻjanlarəyiqə heq aramlik bolmioʻjan, qünki həkəysi əl-yurtlar malimanqilik iqidə turattı. **6** Huda ularni hərəhil kiyinqilik-malimanqilik iqidə kalduroʻjaqqa, məmlikət bilən məmlikət, xəhər bilən xəhər əzara soʻxuxup wəyran boldi. **7** Lekin silər bolsənglar, kəysər bolunglar, məzmət turup kolliringlearni boxatmənglar, qünki əməlliringlearnig əjir-inami bardur, dedi. **8** Asa bu gəplərnə wə Odəd pəyotəmbər bərgən bəxarətni anglioʻjanda u dadillixip, pütün Yəhuda wə Binyamin zeminlirida, xundaqla Əfraimning taolliq rayonlirida kəloʻja qūxūrgən həkəysi xəhərlərdiki yirginqlik butlarni yoʻkətti wə yənə Pərwərdigarning əyidiki aywan aldidə turoʻjan Pərwərdigar kurbəngəhəni yengibaxtin yasatti. **9** U barlik Yəhudalar wə Binyaminlarni, xuningdək ularning arisida olturaklaxkan barlik Əfraimiy, Manassəhiy, Ximeoniy musapiririni yioʻjdi (qünki nuroʻjun Israillər Asaning Hudasi Pərwərdigarning uning bilən billə ikənlikini kərgən bolup, Israildin qikip Asa tərəpkə ətkənidi). **10** Asaning sələnətinining on bəxinqi yili üqinqi ayda ular Yerusalemoʻja yioʻjildi. **11** Xu küni ular elip kəlgən jəng oʻjənimətliridin yəttə yüz buka wə yəttə ming koyni Pərwərdigarəyiqə atəp kurbənlilik kilidi. **12** Ular yənə atə-bowilirining Hudasi boləjan Pərwərdigarni pütün kəlbə wə bütün jeni bilən izdəkə bir əhdə tüzixitti; **13** əhdidə, Israilning Hudasi boləjan Pərwərdigarni izdimigən kəri-yax, ə-ayal deməy həmmisi əltürilsun, deyildi. **14** Ular yukiri awaz bilən warkirax wə kanay həp burəyiqə qelix bilən Pərwərdigarəyiqə kəssəm berixiti. **15** Pütkül Yəhuda jamaiti iqkən kəsimidin xadlandi; qünki ular pütün kəlbə bilən kəssəm iqkən bolup, Pərwərdigarni tolimu təlmürüp izdidi; wə U ularəyiqə Əzini tapkuzdi. Pərwərdigar ularəyiqə tət ətrapida aramlilik atə kilidi. **16** Asa padixah yənə qong anisi Maakəhni yirginqlik bir «axerəh» tüwrükni yasəyiqəni üqün hanixlik mərtiwisidin qūxūruwətti. Asa bu yirginqlik butni kesip, ayəyiqə astidə qəyildi

wə Kidron jiləyisidə keydūruwətti. **17** «Yukiri jaylar» yoʻkətilmisimu, Asaning kəlbə [Pərwərdigarəyiqə] pütünləy beoʻjixlanəyiqəni. **18** Həp atisi həp u əzi Pərwərdigarəyiqə atəp yasəyiqə narsilərnə, jümlidin kümütəx bilən altunni wə türlik qaqa-kuqilarni Hudaning əyigə kəltürdi. **19** Xu waqitdin tartip taki Asaning sələnətinining ottuz bəxinqi yiləyiqə urux bolup bakmidi.

16 Asaning sələnətinining ottuz altinqi yili, Israilning padixahi Baaxə Yəhudaəyiqə kərxə hujum kilidi; həkkin Yəhudaning padixahi Asa bilən bardi-kəldi kilmisun dəp, Ramah xəhərnəni məhkəp kilip yasidi. **2** U waqitda Asa Pərwərdigarning əyidiki həzinilərdin wə padixahning ordisidiki həzinilərdin altun-kümütəxni elip ularni Dəməxktə turuxluk Suriyə padixahi Bən-Hadadkə əwətip wə bu həwərnəni yətküzüp: — **3** «Mening atam bilən silening atilirining arisidə boləjandək mən bilən silening ariliridə bir əhdə bolsun. Mənə, siləgə kümütəx bilən altun əwəttim; əmdi Israilning padixahi Baaxə bilən boləjan əhdiliridin kollirini üzsilə; xuning bilən u mənə kəmal kilixtin kol üzsun» — dedi. **4** Bən-Hadad Asa padixahning səzəgə kirip, əz kəxuningin sardərlirini Israilning xəhərlirigə hujum kilixkə əwətip, Ijon, Dan, Abəl-məyim, Naftalidiki barlik ambar xəhərlirini bəkındurdi. **5** Baaxə bu həwərnəni anglap, Ramah istihkamini yasəxtin kolini yioʻjip, kəruuluxlarning həmmisini tohatti. **6** Asa padixah bolsa pütkül Yəhudaning adəmlirini baxlap, Baaxə Ramah xəhərnəni yasəxkə ixlətkən taxlar bilən yəyoʻjaqlarni Ramahdin toxup elip kətti. U muxularni ixlitip Gəbani wə Mizrahni məhkəp kilip yasidi. **7** U qəyiqə, aldin kərgüqə Hanani Yəhuda padixahi Asaning yəniəyiqə kelip uningə: — Əzizing Pərwərdigar Hudayinqəyiqə əməs, bəlki Suriyə padixahiəyiqə tayanəjanliking üqün Suriyə padixahining kəxuni əz kolungdin kutuldi. **8** Efiopiylər bilən Liwiyaliklər qong bir kəxun əməsmidi? Jəng hərəwiliri wə atlik əskərliri intayin kəp əməsmidi? Lekin sən pəkət Pərwərdigarəyiqə tayanəjanda, u ularni kolungəyiqə tapxuroʻjanidi. **9** Qünki Pərwərdigar kəngli Manga taməməni sadiq boləjanlarəyiqə yərdəmdə bolup, Əzizimni kudrətlilik kərsətip dəp, kəzilirini pütün yər yuzidə uyan-buyan yügürtidu. Sən bu ixtə bək əhməklik kiliding. Əmdi buningdin keyin uruxlardin halas bolalməysən, dedi. **10** Buni anglapla Asa aldin kərgüqigə intayin oʻjəzəplini, uni zindanoʻja soləp kəyidi; uning bu səzəgə kəhəri kəynəp kətti. U xu waqitlarda həkəltin bəzilirigə zulum selixkə baxlioʻjanidi. **11** Mənə, Asaning kəloʻjan ixliri baxtin ahirioʻjəyiqə «Yəhuda wə Israil padixahlirining tarihnəmisidə» pütülgəndur. **12** Asaning sələnətinining ottuz tokkuzinqi yilidə putidə bir kəsəl pəyda boldi; wə kəsili barəjanseri eoʻjirlixip kətti; lekin u aʻorjoʻjandimə Pərwərdigarni izdimidi, bəlki pəkət tewilərdinla yərdəmə izdidi. **13** Asa sələnətinining kərik birinqi yilidə əldi, atə-bowiliri arisidə uhlidi. **14** Həklər uni «Dawut xəhəri»də əzəgə atəp təyayirlixip kolioʻjan kəbrigə dəpnə kilidi. Ular uni əttarlarning usuli bilən təngəxəlgən həkərtürlik dora-dərdəmandin boləjan bir ariləxmə pürkəlgən jinəyiqəyiqə yətkuzdi həmdə uningəyiqə atəp nuroʻjun huxbuy yəndurdi.

17 Oqʻli Yəhəxəfat Asaning orniəyiqə padixah boldi; u Israil padixahlikəyiqə taqəbil turux üqün əzini

küçaytti. **2** U hərbiy küçlirini Yəhudaning hamma qorqanlik xəhərlirigə orunlaxturdi həmdə Yəhuda zeminiçə wə atisi Asa ixoal kılıqan Əfraindikiki hərkaçisi xəhərlərgə mudapiə küçlirini turquzdi. **3** Pərwərdigar Yəhoxafat bilən billə boldi, çünki u atisi Dawutning baxta yürüçüzgən yollirida mengip Baal butlirini izdimidi, **4** bəki atisingiz Hudasinila izdəp, Uning əmrliridə mengip, Israillarning kilmixlirini dorimidi. **5** Xunga, Pərwərdigar uning padixahlıktiki həkümranlıkını mustəhkəmlidi; pütkül Yəhudadikilər uningə salam-sowoqlarni sunup turdi; xuning bilən uning mal-mülki nəhayiti kəp, xan-xəhriti nəhayiti yukiri boldi. **6** U Pərwərdigarning yollirida mangoçaqça, çayrətlik boldi; uning üstigə u Yəhuda zemindir «yukiri jaylar»ni wə Axərəh butlirini yoçatti. **7** Uning səltnitining üçinçi yili əzining əməldarlıridin Bən-Hayı, Obadiya, Zəkəriya, Nətanəl, Mikayalarni Yəhudaning xəhərliridə həlkəyə təlīm berixkə əwattı. **8** Ular bilən billə barəçanlardin yənə Xemaya, Nətaniya, Zəbadiya, Asahəl, Xəmirəmot, Yonatan, Adoniya, Tobiya, Tob-Adoniya katarlık birkanqə Lawiylar, xundakla yənə Əlixama bilən Yəhoram degən ikki kaçınmu bar idi. **9** Ular Pərwərdigarning Təwrət xənunı kitabini aloqəç berip, Yəhuda zemindiriki barlık xəhərləri arılap yürüp həlkə arisida təlim bəretti. **10** Yəhudaning ətrapidikiki məmlikətləning həmmisini Pərwərdigarning qorqunçiq basti wə ular Yəhoxafat bilən urux kılıxka pətinəlməytti. **11** Filistiyələrdin bəziliri Yəhoxafatka sowoça-salamlar wə kümüç olpanlirini tapxurdi; ərəblərmə padiliridin uningə yəttə ming yəttə yüz qoçkar, yəttə ming yəttə yüz tekə sowoça kildi. **12** Yəhoxafat barəçanseri karamət küdrət tepir, Yəhudada birməçqə qorqan wə ambar xəhəri bina kildi. **13** U Yəhudaning hərkaçisi xəhərliridə nuroçun maddiy əxya zəpisi təyyarlıdi; Yerusalemdimu uning zəbərdəs batur jəngqiliri bar idi. **14** Jəmətliři boyiçə ularning sani təwəndikiçə: — Yəhuda kəbibilisidikiki mingbaxlıri iqidə Adnəh sərdar bolup, batur jəngqilərdin üç yüz mingəçə baxlamqılık kılattı; **15** Adnəhning qol astida Yəhoçhanan sərdar bolup, ikki yüz səksən ming adəmgə baxlamqılık kılattı; **16** Yəhoçhananning qol astida Zikrining ooçli Amasiya bar idi; u Pərwərdigarəçə əzini atiwətkən adəm bolup, ikki yüz ming batur jəngqigə baxlamqılık kılattı. **17** Binyamin kəbibilisi iqidə Eliyada degən batur bir jəngqı bolup, okya wə kəlkan bilən qorallanoçan ikki yüz ming batur jəngqigə baxlamqılık kılattı; **18** Eliyadaning qol astida Yəhozabad bolup, jənggə təyyar çoxundin bir yüz səksən ming adəmgə baxlamqılık kılattı. **19** Bularning həmmisi padixahning hizmitidə hazır turatti; padixahning yənə pütün Yəhuda zemindiriki qorqanlik xəhərlərgə orunlaxturuloçan adəmliri bolsa, ularning sirtida idi.

18 Yəhoxafatning mal-mülki nəhayiti kəp, xan-xəhriti nəhayiti yukiri boldi; u Aħab bilən küdilixip ittəpaklaxti. **2** Birməçqə yildin keyin u Aħab bilən kərixüxkə Samariyəgə bardı. Aħab bolsa uningəçə wə uning həmrəhlirioçə atəp nuroçun kala, qoy soydi; andin u uni Gileadtiki Ramotka bilən hujum kılıxka unatti. **3** İsrail padixahı Aħab Yəhuda padixahı Yəhoxafattin: — Əzliri mening bilən billə Gileadtiki

Ramotka berixka məqul bolamdila? — dəp soriwidi, u: — Biz silining-mening dəp ayrımaymiz; mening həlkim əzilirining həlkidur. Mən əzliri bilən billə jəng kılıxka barmay turmaymən, dəp jawəp bardı. **4** Ləkin Yəhoxafat İsrailning padixahıçə: — Ətünimənki, büçün əwəwəl Pərwərdigarning səzini sorəp kərgəçə, dedı. **5** Xuning bilən İsrailning padixahı pəyoçəmbərləri, yənə tət yüz adəmnı yioçdurup ulardin: — Biz jəng kılıçılı Gileadtiki Ramotka qıçsaç bolamdu, yok?» dəp soriwidi, ular: «Qıçkın, Huda uni padixahning kılıçıçə beridu, deyixti. **6** Ləkin Yəhoxafat bolsa: — Bulardin baxka yol sorioçudək, Pərwərdigarning bürəp pəyoçəmbiri yokmudu? — dəp soridi. **7** İsrailning padixahı Yəhoxafatka jawəp berip: — Pərwərdigardin yol soraydioçan yənə bir adəm bar; ləkin u mening toçqramda kütluçni əməs, bəki daim balayı'apətni kərsitip bəxərət bərgəçkə, mən uni əç kərimən. U bolsa İmləhning ooçli Mikayadur, dedı. Yəhoxafat: — I aliyliři, sili undək demigəçə, dedı. **8** Andin İsrailning padixahı bir qakirini kılıçkırıp uningəçə: — Qaçkan berip, İmləhning ooçli Mikayani qakirtirip kəl, dəp buyrudı. **9** Əmdı İsrailning padixahı bilən Yəhudaning padixahı Yəhoxafat xəhanə kiymilirini kiyiçip, Samariyəning dərwezisining aldidiki hamanda hərbiři əz təhtidə olturuxti; ularning aldidə pəyoçəmbərləning həmmisi bəxərət bərməktə idi. **10** Kənanahning ooçli Zədəkiya bolsa əzi təmürdin mungçüzüləni yasap: — Pərwərdigar mundaç dəydu: — «Muxu mungçüzülə bilən Suriyləri yoçatkuçə üsüp ursıla», dedı. **11** Həmmə pəyoçəmbərlər xuningəçə ohxəç bəxərət berip: «Gileadtiki Ramotka kılıçp səzsiz muwəppəçiyət kəzinıla; çünki Pərwərdigar uni padixahning kılıçıçə tapxuridikən», deyixti. **12** Mikayani kılıçkırılıçə baroçan həwəriçəç uningəçə: — Mana, həmmə pəyoçəmbərlər bürdəç padixahka yaxhi həwəri bərməktə; əmdı ətünimən, səning səzüngmu ularningki bilən bürdəç bolup, yaxhi bir həwəri bərgin, dedı. **13** Əmma Mikaya: — Pərwərdigarning həyati bilən kəşəm kılıməni, Hudayim manga nemə eytsə, mən xuni eytimən, dedı. **14** U padixahning aldioçə kəlgəndə padixah uningdin: — I Mikaya, jəng kılıçılı Gileadtiki Ramotka qıçsaç bolamdu, yok? — dəp soriwidi, u uningəçə jawəp berip: — Qıçp muwəppəçiyət kəzinisilə; çünki [düşmininglə] kollirinqaroçə tapxurulidu, dedı. **15** Ləkin padixah uningəçə: — Mən sanga kaçəçəç kətim Pərwərdigarning namida rast gəçtin baxçisini manga eytməslikçə kəşəm iqtüzüçüm kərkəç! — dedı. **16** Mikaya: — Mən pütkül İsrailning təoçlarda padixisiz kəylərdək tarilip kətkənlikini kərdüm. Pərwərdigar: «Bularning igisi yok; bularning hərbiři tinç-aman əz əyigə kaytsun» dedı, — dedı. **17** İsrailning padixahı Yəhoxafatka: — Mana, mən siligə «U mening toçqramda kütluçni əməs, bəki həman balayı'apətni kərsitip bəxərət beridu», demigənimidim? — dedı. **18** Mikaya yənə: — Xunga Pərwərdigarning səzini anglioçin; mən Pərwərdigarning Əz təhtidə olturoçanlikini, asmanning pütkül çoxunlıři uning yenida, ong wə sol taripidə turoçanlikini kərdüm. **19** Pərwərdigar: «Kim Aħabni Gileadtiki Ramotka qıçp, xu yərdə hələç boluxka aldaydu?» — dedı. Birsı undək, birsı mundaç deyixti; **20** xu wakıtta bir roç qıçp Pərwərdigarning aldidə turup:

«Mən berip alday» dedi. Pərvərdigar uningdin: «Kandak usul bilən aldaysən?» dəp soriwidi, **21** u: «Mən qıkip uning həmmə pəyöəmbərlirining aşızda yalojançı bir roh bolimən», dedi. Pərvərdigar: «Uni aldap ilkinggə alalaysən; berip xundak kıl» — dedi. **22** Mana əmdi Pərvərdigar sening bu həmmə pəyöəmbərlirining aşızda bir yalojançı rohi sildi; Pərvərdigar sening toqrangda balayi'apət kəsitiş səzildi» — dedi. **23** Xuni anqlar Kənanahning oosli Zədəkiya kelip Mikayaning kaqitioja birni selip: — Pərvərdigarning Rohi kaysi yol bilən məndin ötüp sanga sez kılıxka bardı?! — dedi. **24** Mikaya jawab berip: Özüngni yoxurux üqün iqkiridiki eygə yügürgən künidə xuni kərisən, dedi. **25** Israilning padixahı əmdi: — Mikayani elip kayturup berip, xəhər hakimi Amon bilən padixahning oosli Yoaxka tapxurup, **26** Ularoja tapilap: «Padixah mundak dəydu: — Uni zindanoja solap mən tinq-aman yenip kəlgüqilik kiynap, nan bilən suni az-az berip turunglar» — dənglar, dəp buyrudi. **27** Mikaya: — Əgər sən həkikətən tinq-aman yenip kəlsəng, Pərvərdigar mening wasitəm bilən sez kilmiojan bolidu, dedi. Andin u yənə: — Əy jamaət, hərbinglar anglanglar, dedi. **28** Israilning padixahı bilən Yəhudaning padixahı Yəhoxafat Gileadtiki Ramotka qıkti. **29** Israilning padixahı Yəhoxafatka: — Mən baxka kiyapətkə kirip jənggə qıqay; sili bolsila öz kiyimlirini kiyip qıksila, dedi. Israilning padixahı baxka kiyapət bilən jənggə qıkti. **30** qünki xundak boldiki, Suriyaning padixahı jəng hərvisi sərdarlıroja: — Qongliri yaqi kikiqliri bilən əməs, pəkət Israilning padixahı bilən soqıxunglar, dəp buyrudi. **31** Wə xundak boldiki, jəng hərwilirining sərdarlıri Yəhoxafatni kərgəndə: — Uni qoqum Israilning padixahı dəp, uningoja olıxip hujum kılmaqçı boldi; ləkin Yəhoxafat pəryad kətürdi, Pərvərdigar uningoja yardəm bərdi. Huda ularni uningdin yiraklxatırdi; **32** qünki xundak boldiki, jəng hərwilirining sərdarlıri uning Israilning padixahı əməslikini kərgəndə uni qoşlimay, burulup ketip kəlixiti. **33** Əmma biraylən kərisiojila bir okya etiwidi, ok Israilning padixahining sawutining mürisidin təwənkı ulıqıdin ötüp təgdi. U hərwikexigə: Hərwinı yandurup meni səptin qıqarqın; qünki mən yaridar boldum, dedi. **34** U künı jəng baroşanseri kattik boldi. Padixah kəqkiqə Suriylarning udulida öz jəng hərwisioja yəlinip ərə turdi. Kün petixi bilən u öldi.

19 Yəhuda padixahı Yəhoxafat aman-esən Yerusalemdiki ordisioja kaytıp kəldi. **2** Aldin kərgüqi Hənanining oosli Yəhu padixah Yəhoxafatning aldioja qıqip: — Sening razilləring yardimida bolup, Pərvərdigarə əq boləjanlarni səygingin durusmu? Xu səwəbtin Pərvərdigarning oşəpzi bəxingoja qıxıdıojan boldi. **3** Həlbuki, sən axərəh butlirini zəmindin yökıtip taxlıoşining wə Hudani izdəkkə niyə kıləşining üqün səndimu yahxilik tepildi, dedi. **4** Yəhoxafat Yerusalemda olturattı; keyinki waqıtlarda u həlk arisioja qıqip, Bəər-Xəbadin tartıp Əfraim təşliriojıqə səpər kılıp, həlkni towa kıldurup ata-bowilirining Hudasi Pərvərdigarəja yandurdi. **5** U yənə Yəhuda təwəsıdiki barlık koroşanlık xəhərlərdə sorəqılarni təyinli; **6** u sorəqıləroja: — Əz kıləşanliriojə hətıyatqan bolunglar; qünki silərnin həküm qıqırxinglar insan üqün əməs, bəlki

Pərvərdigar üqündur; silər həküm qıqarəşininglarda u qoqum silər bilən billə bolıdu. **7** Əmdi Pərvərdigarning wəhimisi kəz aldinglarda bolsun; əz kıləşanliriojə hətıyatqan bolunglar; qünki Pərvərdigar Hədayimızda nəhəklik yok, yüz-hatır kılıx yok, para yeyixmu yoktur, dedi. **8** Yəhoxafat Lawiyaların, kəhınların wə Israil jəmətlirining baxlıridin bəziləni Yerusalemoja kayturup kelip, ularni Yerusalemdimu Pərvərdigarning həkümlirini qıqırx wə həlkning ərz-dəwalirini bir tərəp kılıxka təyinli. **9** Yəhoxafat ularəja: — Silər bu ixlərnı Pərvərdigarning kərkunqıda bolup sadəqətlik bilən qın kənglünglardın bəjirınglar. **10** Hərəkəysi xəhərlərdə turıdıojan kərxındaxlırgarning aldinglarəja elip kəlgünə barlık ərz-dəwəsi, məyli u hun dəwəsi bolsun, kənun-əmr wə həküm-bəlgilimilər toşrisidiki ərz-dəwa bolsun, ularning Pərvərdigar aldidə gunəhkar bolup kəlməslikü üqün, xundakla Pərvərdigarning oşəpzi əz bəxinglarəja wə kərxındaxlırgarning bəxioja kelip kəlməslikü üqün, ularni həman aqəhlandırıp turunglar; xundak kılışanglar, gunəhkar bolmaysilər. **11** Pərvərdigarəja təəllük ixlərdə silərnı bax kəhın Amariya baxkırıdu; padixahka dair ixlərdə, silərnı Yəhuda jəmətining yolbaxqısı İsməilning oosli Zəbadiya baxkırıdu; silərnin hizmitinglarda turıdıojan Lawiyar bar. Jəsərtlik bolup ixlirınglarni kilinglar wə Pərvərdigar ixni durus kıləşuqılər bilən billə bolıdu! — dedi.

20 Keyinki waqıtlarda xundak boldiki, Moabiylar, Ammoniylar wə Maoniylərdin bəziliri birlixip kelip Yəhoxafatka hujum kılıxka qıkti. **2** [Qaparmənlər] kelip Yəhoxafatka: — [Əlük] dengizning u kətidin, yəni Edomdin siligə hujum kıləşuqı zər bir qoşun qıqip kəldi; mana, ular Həzəzon-Tamarda, dedi (Həzəzon-Tamar yənə «Ən-Gədi» dəpmu atıladı). **3** Buni anglıoşan Yəhoxafat kərkup, Pərvərdigarni izdəkkə niyə baolap, pütün Yəhuda təwəsıdə «roza tutuximiz kərkə» dəp jəkarlıdi. **4** Yəhudalar əmdi Pərvərdigardin yardəm tiligili yioqıldı; həlk Yəhudaning hərəkəysi xəhərliridin qıqip Pərvərdigardin yardəm tiləkkə kəlixiti. **5** Yəhoxafat Yəhuda wə Yerusalemdiki jamaət arisioja qıqip, Pərvərdigar əyining yəngi həyolisining aldidə ərə turup **6** mundak dua kılıp: — «İ Pərvərdigar, ata-bowilirimizning Hudasi, Sən ərxta turəşuqi Huda, barlık əl-məmləkətlərnin üstidin həküm sürgüqi əməsmiding? Səning kolung kük-qudrətkə toləşandur, həqkim Seni tosalmaydu. **7** İ Hədayimiz, Sən bu zəmindiki əhalini Əz həlkning Israilar aldidin qoşlap, uni Əz dostung İbrəhimning nəsligə mənggülik miras kılıp bərgən əməsmiding? **8** Ular xu yərdə turdi həm xu yərdə Səning nəmingəja atəp bir mukəddəşəna selip: **9** «Mubada bəximioja birə balayi'apət kəlsə, məyli u kiliq, jəza, wəba, aqarqılık bolsun, kiyinqılıkta kəloşan waqıtımızda, muxu əy, yəni Səning aldingda turup, Səngə murəjət kılısak (qünki Səning nəming muxu əydidur), Sən anglyəsən wə kütqızısən» dəgənidı. **10** Əmdi mana, bu yərgə Ammoniylar, Moabiylar wə Seir təşjidikilər bəşip kəliwatıdu! İlğiri Israilar Misir zəminidin qıqkan qəqəda Sən Israilarnıng ularəja təjəwuz kılıxioja yol qoymioşaniding; u qəqəda Israilar ularni yökətməy u yərdin aylinip ətəkn. **11** Əmdi kərə, həzir ularning yahxilikimizni kəndək yol bilən

qayturmaqçı boluwatqinoja! Ular bizni Sən bizgə miras kılıp bərgən bu zemindin qoşlap qıqarmaqçı boluwatıdı. **12** I Hudayimiz, Sən ularning üstidin həküm qıqarmamsən? Qünki bizning bizgə hujum kılıxka keliwatkan bu zor qoxun bilən qarxilaxkudək küqimiz yok; nemə kılıximiznimu bilməy kaldıq; lekin bizning közimiz Sanga tikilip turmaqça — dedi. **13** Bu qaoşda pütün Yəhuda həlki, ularning kuqaktiki baliliri, hotun bala-qakilirining həmmisi Pərwərdigarning aldida turatti. **14** Wə xu pəyttə Pərwərdigarning Rohi jamətning otturısında turojan Lawiylardin Asafning əwladi boləjan Mattaniyaning qəwrisi, Jəiyəlaning əwrisi, Binayaning nəwrisi, Zəkəriyaning oqlı Yəhəziyəlgə qüxti; **15** U: — I pütün Yəhuda həlki, silər Yerusalemda turuwatqanlar wə padixah Yəhəxafat, kulək selinglar! Pərwərdigar silərgə mundaq dəydu: — «Silər bu zor qoxundin qorqup kətmənglar wə alakzadə bolup kətmənglar; qünki bu jəng siləringki əməs, bəlki Hudaning Əziningkidur. **16** Ətə ularoşa hujum kılıxka qıqınglar; mana, ular Ziz dawanidin qıqip kelidu wə silər ularni Yarual qəlining aldidiki jiloə eqozıda uqritisilər. **17** Silər bu dərəpə jəngdə uruxuxunglarning həjiti bolmaydu; pəkət səpkə tizilip turunglar, silər bilən billə boləjan Pərwərdigarning nijat-nusritini kərtınglar! I Yəhuda, i Yerusalemdikilər, kərkənglar, alakzadə bolup kətmənglar; ətə ularoşa hujum kılıxka qıqınglar, Pərwərdigar qoqum silər bilən billə bolidu!» — dedi. **18** Bu gəpni anglap Yəhəxafat bəxini yərgə təgküzüp tizlandı wə barlık Yəhuda həlki həm Yerusalemdikilər Pərwərdigar aldida düm yikilip Pərwərdigarəşəjdə kildi. **19** Koşat əwladi wə Korah əwladi iqidiki Lawiylardin boləjanlar orunliridin turuxup intayin küqlük awaz bilən Israilning Hudasi Pərwərdigarni mədhıylaxtı. **20** Pütün həlk ətisi kaq səhərdə turup Təkoa qəligə karap atlandı; ular atlinip ketiwatqanda, Yəhəxafat ornidin turup ularoşa: — I Yəhuda həlki, i Yerusalemdikilər, gepingə kulək selinglar! Hudayinglar Pərwərdigarəşə tayinginglar, qoqum məzmət turəşuzulisilər; Uning pəyoşambərlirigə ixininglar, yolunglar qoqum rawan bolidu! — dedi. **21** Andin u həlk bilən obdan məslıhətlixip, Pərwərdigarning mukəddəs bəhəywətlikini mədhıyiləp, Uningəşə atap əşəzəl-küy eytidioşanlarni: «Silər Pərwərdigarəşə rəşmət-təşəkkür eytinglar, qünki Uning əzgərməs muhəbbiti mənggüliktur!» dəp oşuxka təyinləp, qoxunning aldida məngdurdy. **22** Ular təntənə kılıp həmdusana oşuxi bilən, Pərwərdigar Yəhuda həlkiyə hujum kılıxka qıqkan Ammoniylar, Moabiylar wə Seir teşədidikilərgə pistirma qoxunni əwətip, ularni tarmar kıldurdy. **23** Xuning bilən Ammoniylar bilən Moabiylar Seir teşədidikilərgə hujum kılıxka etti, ularni birini qoymay kiritwətti; ular Seir teşədidikilərnı kırıp tügətkəndin keyin yənə əşəzli bir-birini kiroşın kılıxka qıxkəndi. **24** Yəhudalar qəldiki kəzətgahka kelip xu zor qoxun tərəpkə qarisa, mana kəqip kutuloşan birmu adəm yok bolup, həmmə yərnı əlük kaşlap kətkənidi. **25** Yəhəxafat əzining adəmliri bilən düxməndin olja buləng-taləng kılıxka kəlgəndə, ular əlüklər bilən billə nuroşun mal-mülük wə kəp kimmətlik buyumlarnı tapti. Ular salduruwəloşanlirining tolilikidın elip kitəlməy kəldi; olja xunqə kəp boləşaqka,

uni yəşiwəlixka üç kün kətti. **26** Ular tətinqi künı Bərahah jiloşioşə yəşiwilip, Pərwərdigarəşə həmdusana oşup mubərahkəldi; xunga u yər taki büğüngə kədə «Bərahah jiloşisi» dəp atilip kəlməktə. **27** Andin barlık Yəhədadikilər wə Yerusalemdikilər Yəhəxafatning baxlamqılıkədə huxal-huram bolup Yerusalemoşə qaytti; qünki Pərwərdigar ularni düxmənliəri üstidin oşəlib kılıp huxallıqka qəmdirganidi. **28** Ular Yerusalemoşə təmbur, qiltar wə kanaylar qəlip kelip, Pərwərdigarning əyigə kirdi. **29** Barlık əl-məmlikətlər Pərwərdigarning Israilning düxmənliəriyə qarxi qıqip jəng kılışanlıkını anglioşəndə, Hudaning wəhəmissi ularning üstigə basti. **30** Xuning bilən Yəhəxafatning padixəhlik tinq-asayixlıkədə boldi; uning Hudasi uning tət əşəpini tinq kılışanidi. **31** Xundək kılıp Yəhəxafat Yəhuda üstigə həküm sürdi. U təhtkə qıqkan qaoşda ottuz bəx yaxta idi; u Yerusalemda yigirmə bəx yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Azubah bolup, u Xilşning kızı idi. **32** Yəhəxafat kaymay atisi Asaning yolida mēngip, Pərwərdigarning nəziridə durus boləşanni kildi. **33** Pəkət «yukiri jaylar»la yəşitilmioşanidi; həlk təhiqə kəngüllirini ata-bowiliringning Hudasioşə mayil kilmioşanidi. **34** Yəhəxafatning wəloşan ixliri bolsə, mana baxtin ahirişəyigə «Yəhuda wə Israil padixəhliirining tarixnamisi»əşə kirgüzülgən «Hənanining oşli Yəşuning bəyan səzliəri»də pütülgəndur. **35** Bu ixlardin keyin Yəhuda padixəhi Yəhəxafat tola rəzil ixlarnı kılışan Israil padixəhi Aşəziya bilən ittəpak tüzdi. **36** Yəhəxafat Tarixka baridioşan kəmilərnı yasaxka uning bilən xirikləxti; xu kəmilərnı ular Əşion-Gəbərdə yasatti. **37** U qaoşda Mərahəhlik Dodawəşuning oşli Əşiezər Yəhəxafatni əşəyibəp uningəşə bəxərat bərip: — Aşəziya bilən ittəpak tüzginging üçün Pərwərdigar səning yasəşənliriningni buzuwətitidü» dedi. Dərwəkə, keyinki wəqitlarda u kəmilər buzəşunqılıqka uşrap Tarixka mēngalmidi.

21 Yəhəxafat ata-bowiliri arisida uhlidi wə «Dawut xəşiri»də dəpnə kilindi; oşli Yəşoram uning ornioşə padixəh boldi. **2** [Yəşoramning] birnəqqə inisi, yəni Yəhəxafatning Azariya, Yəşiyəl, Zəkəriya, Azariyaşu, Mikail wə Xəfatiya dēgən oşulliri bar idi; ularning həmmisi Israil padixəhi Yəhəxafatning oşulliri idi. **3** Ularıning ətisi ularəşə nuroşun altun, kümütə wə kimmətlik buyumlarnı, xundəkla Yəhuda zeminidiki birkanqə qoroşanlık xəşərnı soşəşə kildi; pəkət padixəhlikni bolsə, Yəşoram qong oşli boləşaqka, uningəşə bərdi. **4** Yəşoram atisining padixəhlik təhtigə qıqip həkükini mustəhkəmlidi. Andin u barlık inilirini, xundəkla Yəhədadiki birkanqə əmədlərlərnı kilişlap kətl kildi. **5** Yəşoram təhtkə olturoşinida ottuz ikki yaxta idi; u Yerusalemda səkkiz yil səltənət kildi. **6** U Aşəb jəmətidikilərgə oşxax, Israilning padixəhliri mēngəşən yolda mēngdi, qünki u Aşəbning kizini əşərigə əloşanidi; u Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləşanni kildi. **7** Birək Pərwərdigar Dawut bilən tüzgən əşədisi səwəblik, Dawutka wə uning əwladlirioşə mēnggü əqməyşioşən bir qiraşə qəlduray dəp, wədə kılışini boyiqə Dawutning jəmətinı yok kılıp taxlaxni halimidi. **8** [Yəşoramning] səltənətidiki künlərdə Edomlar Yəhədadın ayrilip qıqip, əz əldioşə əşəzirigə

hökümrilik kiliديوچان bir padixah tiklidi. **9** Yəhoram, sərdarları wə barlik jəng hərwiliri [Jordan daryasidin] etiپ, keqide kozojilip qikiپ, əzliniri koxiwalojan Edomiylaroja wə jəng hərwisə sərdarlırioja hujum kilip ojalib kəldi. **10** Həlbuki, Edomiylar xuningdin etiwarən Yəhudaəja qarxi qikiپ, taki buggingə kədər Yəhüdaning həkümranlıkidin ayrilip turdi. Yəhoram ata-bowilirining Hudasi Pərwədigarni taxlıojini üqün Libnahliklarmu xu qaojda wəningə qarxi qikiپ uning kolidin ayrilip qikti. **11** Uning üstigə, Yəhoram yənə Yəhüdaning taojirida «yukiri jaylar»ni yasitip, Yerusalemda turuwatqanlarni buzukqilikka putlaxturdi, Yəhüdalarnimu xundak azdurdı. **12** Xu waqitlarda İliyas pəyojəmbər taripidin yezilojan bir məktup Yəhoramoja tagdi, uningda mundak deyildi: «Sening bowang Dawutning Hudasi Pərwədigar mundak dəydu: «Sən atang Yəhoxafatning yollirida mangmay, xuningdək Yəhüda padixahı Asaningmu yollirini tutmay, **13** bəki İsrail padixahlırining yollirida mengip, Yəhüdalarni wə Yerusalemda turuwatqanlarni huddi Ahab jəmətidikilər buzukqiliklar kiləandək buzukqiliklarəja putlaxturojanliking üqün, xundakla atangning jəmətidikiləni, yəni əzüngdin yaxsi boləjan iniliringni kətl kiləojing üqün, **14** Pərwədigar sening həlkingni, hotun bala-qakiliringni wə barlik mal-mülkinggə alamət zor zərb bilən uridu. **15** U senimu eojir wabalar bilən urup, üqəy-baojringni eojir kesəlgə muptila kiliديوki, kesiling kündin kungə eojirlixip, üqəyliring eojir qikiديو» deyilganidi. **16** Keyniki waqitlarda Pərwədigar Filistylərnining wə Efiopiylərnining yenidiki Ərəblərnining rohinəni Yəhoramoja qarxi kozojatti. **17** Xuning bilən ular Yəhüda zeminiəja zərb kilip besip etti wə padixah ordisidiki barlik mal-mülükni bulang-talang kilip, oqullirini bilən hotunlirini tutkun kilip elip kətti; ular kənji oquli Yəhoahazdin belək oqulliridin birinimu kəldurmidi. **18** Bu waqədin keyin Pərwədigar Yəhoramni urup, üqəylirini saqaymas eojir kesəlgə giriپtar kildi. **19** Wə xundak boldiki, uning kesili kündin-küngə eojirlixip, ikki yil waqit etiükxə az kəloqanda, kesəlik tüpəylidin üqəyliri texilip üxüti, u tolimu azablinip əldi; uning həlki ata-bowilirini izzətləp ularəja huxbuy yakqandək, uningəja həqkandək huxbuy yekip olturmidi. **20** Yəhoram təhtkə qikkən qeojida ottuz ikki yaxta idi; u Yerusalemda səkkiz yil səltənət kildi wə u dnyaydin kətkəndə həqkim uningəja kayəju-həsərət qəkmidi. Halayik uni «Dawut xəhiri»gə dəpnə kildi, ləkin padixahlar kəbristanlikəja dəpnə kilmidi.

22 Yerusalemda turuwatqanlar Yəhoramning kənji oquli Ahaziyanı uning orniəja padixah kilip tiklidi; qünki Ərəblər bilən billə bargahka besip kirkən karəqilər Ahaziyaning akilirini koymay əltürwətkənidi. Xuning bilən Yəhüda padixahı Yəhoramning oquli Ahaziya səltənət kildi. **2** Ahaziya təhtkə qikkən qeojida yigirmə ikki yaxta idi; u Yerusalemda bir yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Ataliya bolup, Omrining [ənwə] kizi idi. **3** Ahaziya mu Ahab jəmətining yollirioja mangdi; qünki uning anisi uni rəzilikkə ündəytti. **4** U Ahab jəməti kiləojinidək, Pərwədigarning nəziridə rəzil boləjanni kildi; qünki uning atisi əlgəndin keyin Ahab jəmətidikilər uni həlakətkə elip baridəjan rəzil nasihətlərnəni berətti. **5**

U ularning nəsihitigə əgixip, İsrail padixahı Ahabning oquli Yəhoram bilən birlirkə Gileadtiği Ramotka berip Suriyə padixahı Həzəəl bilən sokuxti; xu qaojda Suriylər Yəhoramni zəhimləndürdi. **6** Andin Yəhoram Ramahda Suriyə padixahı bilən sokuxkan qaojdiki jarahətlirini dawalitiخ üqün Yizrəəlgə kayetti. Andin Yəhoramning oquli Yəhüda padixahı Azariya Ahabning oquli Yəhoramning kesəl bolup kaləjanliki səwəbidin uni yokliojili Yizrəəlgə bardı. **7** Həlbuki, Ahaziyaning Yəhoramni yokliojili barəjini dəl əzini həlakətkə elip baridəjan, Huda bekitkən ix idi. Qünki u barəjandin keyin Yəhoram bilən birlirkə Nimxining oquli Yəhuəja qarxi sokuxuxka qikti. Muxu Yəhu əslidə Pərwədigar tərpidin Ahabning jəmətini yokitiخ üqün məsih kilinojanidi. **8** Wə xundak boldiki, Yəhu Huda bekitkən həkümnəni Ahab jəmətining üstigə yürgüzgən waqtda, u Yəhüdadiki əmədlərnəni wə Ahaziyaning hizmitdə boləjan kərxindəxlirining oqullirini uqritip, ularni koymay əltürwətti. **9** Yəhu Ahaziyanimu izdidi; kixilər uni tutuwaldi (u Samariyəgə yoxurunuwəlojanidi). Ular uni Yəhuning aldiəja apirip əltürdi. Ular uni dəpnə kildi, qünki kixilər: «Bu degən Pərwədigarni qin kənglidin izdigən Yəhoxafatning nawrisidur» degəni. Ahaziyaning jəmətidə padixahlikni kəlioja alojudək birər adəm kəlmidi. **10** Əmđi Ahaziyaning anisi Ataliya oqulining əlgini kərgəndə, Yəhüda jəmətidiki barlik xah nəslini əltürüxkə kozojaldi. **11** Ləkin padixahning kizi Yəhoxəbiyat əltürülüx aldidə turojan padixahning oqullirining arisidin Ahaziyaning oquli Yoaxni oqurlikəja elip qikiپ, uni wə inik anisini yastuk-kirlik ambiriəja yoxurup koydi. Xundak kilip padixah Yəhoramning kizi, (yəni Ahaziyaning singlisi), [bax] kahin Yəhuyadaning hotuni Yəhoxəbiyat Yoaxni Ataliya əltürwətmisun dəp Ataliyadin yoxurup koydi. **12** Andin keyin Yoax ular bilən Pərwədigarning eyidə əltə yil yoxurunup turdi; u qaojda Ataliya Yəhüda zemində səltənət kilatti.

23 Yəttinqi yili, Yəhojada jasarətkə kelip, Yərohamning oquli Azariya, Yəhojananning oquli İsmail, Obədnin oquli Azariya, Adayaning oquli Maaseyah wə Zikrining oquli Əlixafat kətarlik birkənqə yüzbəxini qakirip ular bilən əhdə tüzdi. **2** Ular Yəhüda zemini arilap, Yəhüdadiki hərkaysi xəhərlərdin Lawiylərnəni wə İsraildiki qong yobaxqilərnəni yiojdi; ular Yerusalemoja kelixti. **3** Pütkül jəmət Hudaning eyidə padixah bilən əhdələxti. Yəhojada ularəja: — Padixahning oquli Pərwədigarning Dawutning əwladlıri toquruluk wədə kiləojinidək qokum səltənət kilidu. **4** Mana silər kilixinglar kerək boləjan ix xuki: — Xabat künidə pasibanlik nəwəti kəlgən kahinlar bilən Lawiylərnin üqtin biri hərkaysi dərwezilərnəni muhəpizət kilsun; **5** üqtin biri padixah ordisini, üqtin biri «Ul dərwezisi»ni muhəpizət kilsun; bəxqilərnin həmmisi Pərwədigar əyining həyililirida bolsun. **6** Ləkin kahinlar həm wəziyə etaydiəjan Lawiylərdin belək həqkimni Pərwədigarning eyigə kirgüzmisun (kahin-lawiylər pak-mukəddəs dəp hesablanəjoqka kirixigə bolidu). Bəxka həlkingni hərbi Pərwədigar əzigə bekitkən jaylarnəni kəzət kilsun. **7** Lawiylərnin hərbi kəlioja korallirini elip padixahni orap tursun; əz məyliqə mukəddəs eygə kirixkə urunojan hərkim əltürülsun;

silor padixah kirip-qikip yürginida uning yalindin ayrilmanglar, — dedi. **8** Lawiylar bilan Yəhudalarning hammasi kahin Yəhoyadaning barlik tapilovchilarini bəja kəltürüxti. Lawiyarning hər biri xabat küni nəwətilikkə kərgən wə nəwətiliklən qüxkənlərni öz yenida kəldurup kəldi; qünki kahin Yəhoyada hēqkimmni nəwətiliklən qüxüxkə kəymidi. **9** Andin Yəhoyada kahin Dawut padixahning Pərwərdigarning əyidə saklaklik nəyza wə kəlkən-siparlırini yüzbexilaroʻja tarkitip bərdi. **10** U yənə kərpilnikni, hər biri kəlioʻja əz nəyzisini tutkən həlda, ibadəthaning ong tərpidin tartip sol tərpiqigə, kurbangah bilən ibadəthanini boylar padixahning ətrəpida turuqzdi. **11** Andin ular xahzadini elip qikip, uning bexioʻja tajni kiyyüzüp, uningə guwahnamilərnə berip, uni padixah kildi; Yəhoyada wə uning oqulliri [huxbuy may bilən] uni məsih kildi wə «Padixah yaxisun!» dəp towlaxti. **12** Ataliya həkklərnə qepixip yürgənlikini wə padixahni tərpləwətkənlikni anglap, Pərwərdigarning əyigə kirip, kərpilikning arisioʻja kəldi. **13** U kərisa, mana padixah əyning dərwasisida, tüwrukning yenida turatti; padixahning yenida əməldarlar bilən kanayqilar tizilənanidi, barlik yurtning həkli xadlinip kanay qelixatti, nəoymiqilər hərəhil sazlarini qelip, jamaətni baxlap mədhiyə okutuwatatti. Buni kərgən Ataliya kiyimlirini yirtip: — Asiylik, asiylik! — dəp warkirdi. **14** Əmma Yəhoyada kahin kəxonəsa məs'ul bolənan yüzbexilərnə qakirtip ularoʻja: — Uni səpliringlar yūtrisidin sirtka qikiriwətinglar; kimdəkim uningəja əgəxsə kiliqlansun, dəp buyrudi. Qünki kahin: — Uni Pərwərdigarning əyi iqida əltürmənglar, dəp eytkənidi. **15** Xuning bilən ular uningəja yol boxitip bərdi; u ordining «At dərwasisi» bilən padixahning ordisioʻja kərgənda [ləxkərlər] uni xu yərdə əltürdi. **16** Yəhoyada, pütkül jamaət wə padixah birliktə: «Pərwərdigarning həkli bolayli» dēgan bir əhdini tüzüxti. **17** Andin barlik həkli Baalning buthanisioʻja berip uni buzup taxlidi; uning kurbangahlırini bilən məbudlirini qekip pərə-pərə kəlip, Baalning kahini Mattanni kurbangahlarınə aldida əltürdi. **18** Andin keyin Yəhoyada kahin Pərwərdigarning əyidiki barlik məs'uliyətlərnə Lawiy kəbilisining kahinlirining kəlioʻja tapxurdi. Kahinlarni bəsa, əslidə Pərwərdigarning əy ixlirioʻja nəwət bilən karaxka, Pərwərdigaroʻja atəp kəyüdürmə kurbanlik sunuxka Dawut təyinligənidi. Ular kurbanliklarni Dawutning kərsətmiliri boyiqə, huxal-huramlik iqidə nəoymə-nawa okuʻnan həlda Musəoʻja tapxuruloʻnan Təwrat-kənanida pütülginidək sunuxka məs'ul idi. **19** [Yəhoyada] yənə Pərwərdigə əyining həkəysi dərwasilirioʻja dərwasiwənlərnə təyinlidiki, həkəndək ixlərdin napak kilinənan adəmlər kərgüzülməyatti. **20** U yənə yüzbexiliri, aksəngəklər, həkli iqidiki yolbaxqilar wə yurtning həmmə həklini baxlap kəlip, padixahni Pərwərdigə əyidin elip qüxüp, «Yukirikə dərwasə» arkilik ordioʻja əkirip, padixahlik təhtigə olturuqzdi. **21** Yurtning barlik həkli xadlinattı; ular Ataliyani kiliqlap əltürgəndin keyin, xəhər tinq bolup kəldi.

24 Yoax təhtkə qikқан qeʻridə yəttə yaxta idi, u Yerusalemda kirik yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Zibiyah bolup, Bəər-Xəbalik idi. **2**

Yəhoyada kahin hayət künliridə Yoax Pərwərdigarning nəziridə durus bolənanı kilatti. **3** Yəhoyada uningəja ikki hotun elip bərdi, u birkanqə oqul-kiz pərzənt kərdi. **4** Xuningdin keyin Yoax Pərwərdigarning əyini qayta yasitix niyitigə kəldi, **5** u kahinlarni wə Lawiyilarni yioʻjip ularoʻja: — Hudayinglarning əyini onglitip turux üqün Yəhuda xəhərlirigə berip, barlik Israillərdin iylük ianə toplanglar; bu ixni tēzdin bejiringlar! — dedi. Ləkin Lawiylar bu ixni bejirixkə anqə aldīrap kətmidi. **6** Buni ukқан padixah bax kahin Yəhoyadani qakirtip uningəja: — Əzliri nemixka Lawiyiləroʻja Pərwərdigarning kuli Musa Israil jamaətigə Hudaning guwahlik saklaklik qədir üqün bəlgiligən bajni Yəhuda wə Yerusalemdin elip kelixkə buyrumidila? — dedi **7** (qünki əslidə rəzil hotun Ataliya wə uning oqulliri Hudaning əyigə bəstip kirip, Pərwərdigarning əyidiki barlik mukəddəs buyumlarni elip Baal butlirioʻja atəp təkdim kiləwətkənidi). **8** Xuning bilən padixah buyruk qüxürüp, bir sanduk yasitip Pərwərdigə əyining dərwasisining sirtioʻja kəyoʻqzdi; **9** andin: «Hudaning kuli Musa qəldə Israillərnə istigə bəkitkən bajni yioʻjip əkilip Pərwərdigaroʻja tapxurunglar» dēgan bir ukturux Yəhuda bilən Yerusalemdə təwəsidə qikirildi. **10** Barlik əməldarlar wə barlik həkli huxal həlda bajni əkilip sanduk toluqə uningəja taxlidi. **11** Lawiylar pul sandukini padixah bu ixkə məs'ul kilənan kixining aldioʻja əkəlgəndə, ular baj pulning qəp qüxkənlikni kərsə, andin padixahning katipi bilən Bax kahinining adimi kəlip pul sandukini engtürüp kurukdioʻjəndin keyin, yənə əslə ornioʻja apirip kəyattı. Həküni xundək bolup turdi; nahayiti kəp pul yioʻjildi. **12** Padixah bilən Yəhoyada pulni Pərwərdigə əyidiki ix bejirgüqilərgə tapxurdi; ular [buning bilən] Pərwərdigarning əyini onqax wə əsligə kəltürüx üqün taxqilar bilən yəraqqilarni, təmürqilər bilən miskərlərnə yallidi. **13** Ixləmqilər tohtimay ixlidi, onqax ix i ularning kəlidə onquxluk elip berildi; xundək kilip ular Pərwərdigarning əyini əslidiki əlqəm-lahiyəsi boyiqə yasidi, xundəkla uni tolimu puhta kilip yasap qikti. **14** Ular ixni pütürgəndin keyin exip kəlioʻjan pulni padixah bilən Yəhoyadaning aldioʻja əkilip tapxurdi. Ular buning bilən Pərwərdigarning əyi üqün hərəhil əswab-buyumlarni, jumladin ibadət hizmatidiki hərəhil buyumlar, kəyüdürmə kurbanlikləroʻja munasiwətlik kəqa-kəqa, kəzan-təhsilər wə hərəhil altun-kümüx bəxka buyumlarni yasatti. Yəhoyadaning barlik künliridə, ular Pərwərdigarning əyidə kəyüdürmə kurbanlikni daim sunup turdi. **15** Yəhoyada kərip, yaxaydioʻjan yexi toxup əldi; u əlgən qəoʻjida bir yüz ottuz yaxta idi. **16** Ular uni «Dawut xəhiri»də padixahlar katarida dəpnə kildi, qünki u Israiloʻja həmmə Hudəoʻja wə uning əyigə nisbətən nahayiti qong təhpə kərsətkənidi. **17** Yəhoyada əlgəndin keyin Yəhudadiki yolbaxqilar padixahning aldioʻja kəlip uningəja bax urdi; padixah ular kərsətkən məslihətni maqul kərdi. **18** Ular ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarning əyidin wəz kəqip, Axərah wə butlarning kullukioʻja kirixti. Ularning bu gunahı səwəblik Hudaning oʻzəpi Yəhuda bilən Yerusalemdikilərnə bəxioʻja kəldi. **19** Xundək bolsimu, Pərwərdigə ularni Əzigə yandurux üqün yənə ularning arisioʻja pəyoʻjəmbərlərnə əwətti; bu pəyoʻjəmbərlər gərqə ularni agahlanduroʻjan bolsimu,

lekin ular yənıla kulak salmidi. **20** U qaoqda Hudaning Rohi bax kahin Yəhoyadaning oqli Zəkəriyoqə qüxti, u həlkəning aldidə ərə turup uloja: — Huda mundak dəydu: «Silar nemixka Pərwərdigarning əmiririgə hilaplik kilisilər? Silər heq rawajlik kərməysilər, qünki silər Pərwərdigardin waz kaqtinglar wə Umu silərdin waz kaqti», — dedi. **21** Halayik [Zəkəriyani] əltürüxkə kəstlidi; əhir ular uni padixahning əmri boyiqə Pərwərdigar əyirining həyolisida qalma-kesək kilip əltürüwətti. **22** Padixah Yoax Zəkəriyaning atisi Yəhoyadaning əzigə kərsətkən xəpkitini yad ətmək tügöl, əksiqə uning oqlini əltürüwətti. Zəkəriya jan üzix aldidə: — Pərwərdigar bu ixni nəzirigə elip, uning həsəbini alsun! — dedi. **23** Xu yilning ahirida Suriyaning qoxuni Yoaxka hujum kilip kəldi; ular Yəhudaqə wə Yerusalemoqə təjawuz kilip kirip, həlk iqidiki yolbaqxılarni əltürüp, uların alojan pütün urux oqəniymətlirini Dəməxk padixahning aldiqə elip bardi. **24** Dərwəqə Suriya qoxunin pəkət az bir kışim əskərlər kəlgən bolsimu, lekin Yəhudalar əta-bowilirining Hudasi Pərwərdigardin waz kəqkənliki üqün Pərwərdigar qong bir qoxunni ularning kəliqə tapxurdi; ular Yoaxka jaza ijra kildi. **25** Suriylər Yoaxni taxlap kətkən qaoqda (qünki u kəttik əoyrip kəloqənid) uning əz hizmətkarlıri bax kahin Yəhoyadaning oqlining kəni üqün intikəm elix kərek dəp uni kəstlidi; ular uni kariwitidila əltürüwətti. U xu yol bilən əldi; kixilər uni Dawut xəhiridə dəpnə kiləqini bilən, biraq padixahlarıning kəbristanlıqioqə dəpnə kilmidi. **26** Uni kəstligənlər munular: — Ammoniy ayal Ximiyatning oqli Zabad bilən Moabiy ayal Simritning oqli Yəhozabadi. **27** Yoaxning oqulliri, uningə qaritiloqan kəttik wə nuroqun əgah bəxərtlər, xundakla uning Hudaning əyini yengibaxtin selixka dair ixliri «padixahlarıning təzkirilir» deqən kitabning izahlırioqə pütülgəndur. Yoaxning oqli Amaziya uning orniqə padixah boldi.

25 Amaziya təhtkə qikkən qəoqida yigirmə bəx yaxta idi, u Yerusalemda yigirmə tokkuz yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Yəhoaddan bolup, Yerusalemlik idi. **2** Amaziya Pərwərdigarning nəziridə toqra boləqan ixlarni kildi, lekin pütün kəngli bilən kilmidi. **3** Wə xundak boldiki, u padixahlıqini mətəhkəmliwəloqəndin keyin padixah atisini əltürgən hizmətkarlırini tutup əltürdi. **4** Lekin Musəoqə qüxürülgən qənun kitabida Pərwərdigarning: «Nə atilarni oqulliri üqün əlümgə məhkum kilixka bolmaydu nə oqullirini atiliri üqün əlümgə məhkum kilixka bolmaydu, bəki hərbi əz gunahı üqün əlümgə məhkum kilinsun» dəp pütülgən əmri boyiqə, u əltürgiqilərləning balilirini əlümgə məhkum kilmidi. **5** Amaziya Yəhudalarni yətiq, jəmətlirigə qarap pütün Yəhudalarni wə Binyaminlarni mingbexi wə yüzbexilar astioqə bekitti; u uların yigirmə yaxtin axqanlarıning sanini eliwidi, jənggə qikalaydiqən, kəliqə nəyze wə kəlkən əlalaydiqən hil ləxkərdin üq yüz ming adam qikti. **6** U yəne bir yüz talant kümux sərp kilip Israildin yüz ming batur jəngqi yalliwaldi. **7** Lekin Hudaning bir adimi uning aldiqə kəlip: — I padixahim, Israil qoxunini əzliri bilən billə barəqəzmoqəyla; qünki Pərwərdigar Israilar yaki Əfrayimlarning heqkəysisi bilən billə əməs. **8** Həttə sili qokum xundak kəlimən, baturanə kürəx kəlimən desilimu, Huda əzlrini duxmən

aldidə yikətidu, qünki Huda insanəoqə yərdəm bərixkimu kədirud, insanni yikətitxkimu kədirud, dedi. **9** Amaziya Hudaning adimigə: — Əmīsə mən Israilning yallanma koxunioqə bərgən yüz talant kümuxni kəndək kilsam bolidu? — dəp soriwidi, Hudaning adimi uningə: — Pərwərdigar əzlrigə buningdinmu ziyadə kəp bərixkə kədirud, dəp jawab bərdi. **10** Xuning bilən Amaziya Əfrayimdin əzigə kəltürüləqən yallanma koxunni ayrip qikiq, əylirigə kəyturnəwətti; xu səwəbtin ular Yəhudalarəqə bək oqəzəplinin, kəttik kəhr iqidə əylirigə kəytip ketixti. **11** Amaziya jasaritini urəqutup, əzining həlkini bəxlap «Xor wadisi»əqə bərip Seirlardin on ming adəmnı yəqətti. **12** Yəhudalar yəne on ming adəmnı tirik tutuwəlip, tik yarning ləwioqə apirip, yardin ittiriwidi, ularning həmmisi parə-parə kəlinip taxlandi. **13** Həlbuki, Amaziya əzi bilən billə jəng kilixka ruhsət kilməy kəyturnəwətkən yallanma əskərlər Samariyədin Bəyt-Horunəoqə boləqan Yəhudaning hərkəysi xəhərlirigə hujum kilip kirip üq ming adəmnı kərip taxlidi həm nuroqun mal-mülükni bulap kətti. **14** Lekin xundak boldiki, Amaziya Edomiylarni məqlup kilip kəytip kəlgən qaoqda u Seirlarning butlirinimu elip kəlip, ularni əzi üqün məbud kilip, ularəqə bax urdi wə ularəqə huxbuy yəkti. **15** Xu səwəbtin Pərwərdigarning oqəziqə Amaziyaqə kəzoqəldi, U uning aldiqə bir pəyoqəmbərnı əwətti. Pəyoqəmbər uningə: — Əz həlkini səning kəlungdin kətkəzəlmioqən bu həlkning iləhlırini zadi nemə dəp izdəysən? — dedi. **16** Wə xundak boldiki, u padixahka təhi səz kəliwətkəndə, padixah uningə: — Biz seni padixahning məsiləhtəqisi kəlip tiklənmu? Qoy, bu qəpingni! Əlgüing kəldimu nemə? — dedi. Xuning bilən pəyoqəmbər qəptin tohtidi-də, yəne: — Bu ixni kəloqəning həm nəsiləhtimigə kulak səlmioqəning üqün Pərwərdigar seni yəkiətkixni kərar kildi, dəp bilimən, — dedi. **17** Xuningdin keyin Amaziya məsiləhtəlixip, Israilning padixahı Yəhuning nəwrəsi, Yəhoəhəzning oqli Yoaxning aldiqə əqlilərnı mandurup: «Kəni, [jəng məydanida] yüz turanə kərxəyılı» dedi. **18** Israilning padixahı Yoax Yəhudaning padixahı Amaziyaqə əlqi əwətip mundak səzlərnı yətküzdi: «Liwandiki tikən Liwandiki kədir dərihigə səz əwətip: «Əz kəziqni oqlumoqə hotunlukka bərgin!» — dedi. Lekin Liwandiki bir yawayi həywan ətiq ketiwətip, tikənnı dəssiwətti. **19** Sən dərwəqə Edomning üstidin qəlibə kilding; kənglüngdə əz-əzüngdin məoqurulinip yayrap kəttinq. Əmđi əyüngdə kəloqəning yaxxi; nemixka bəxingəqə külpət kəltürüp, əzüngni wə əzüng bilən Yəhudani bəlaəqə yikətitənn?» **20** Əmma Amaziya kulak salmidi. Bu ix Hudadin kəldi; qünki ular Edomning iləhlırini izdigəndi, Huda ularni [Yoaxning] kəliqə qüxsun dəp ənə xundak orunlaxturoqənid. **21** Xuning bilən Israil padixahı Yoax jənggə atlinip qikti; ikki tərəp, yəni u Yəhuda padixahı Amaziya bilən Bəyt-Xəməxtə, jəng məydanida yüz turanə uqrxaxti. **22** Yəhudaning adəmliri Israilning adəmliri tərəpidin tiripirən kəlinip, hərbi əz əyigə qəqip kətti. **23** Israil padixahı Yoax Bəyt-Xəməxtə Yəhoəhəzning nəwrəsi, Yoaxning oqli Yəhuda padixahı Amaziyanı əsir kəlip Yerusalemoqə elip bardi; wə u Yerusalemining səpilingin Əfrayim dərwəzisinin tartip burjək dərwəzisiqəqə boləqan tət yüz gəzlik bir bəlikini

erüwatti. **24** U Hudaning öyida, Obäd-Edom mäs'ul bolup saqlawatkan wə padixahning ordisidiki həzinidin tepiloq barlık altun-kümüx, qaça-kuçılarni buliwaldi wə kepillik süpitida birnəqqə tutkurni elip Samariyogə yenip kätti. **25** Israil padixahı Yəhoahazning oolı Yoax elgəndin keyin, Yoaxning oolı, Yəhüdaning padixahı Amaziya on bəx yil ömür kərdi. **26** Amaziyaning qaloqan əməlliri bolsa, mana ularning həmmisi baxtin ahiriyoqə «Yəhüda wə Israil padixahlırining tarixnamisi»da pütülgən əməsmidi? **27** Amaziya Pərwərdigardin waz kəqkəndin baxlapla Yerusalemda bəzilər uni kəstləxkə kirixkənidi; xuning bilən u Lakix xəhriyə qeqip kätti; lakin kəstligüqilər keynidin Lakixkə adəm əwətip, u yərdə uni eltürdi. **28** Andin ular uni atlaroqə artip Yerusalemoqə elip bardı. U Yerusalemda ata-bowilirining arisida «Yəhüdaning xəhri»də dəpnə kilindi.

26 Yəhüdaning barlık həlki uning on altə yaxkə kirkən oolı Uzziyanı tikləp, uni atisi Amaziyaning ornida padixah kildi **2** (padixah atisi ata-bowilirining arisida uhliloqəndin keyin, Elat xəhriini kaytidin yasap, Yəhüdaoqə yənə təwə kılouqı dəl Uzziya idi). **3** Uzziya təhtkə qıqqan qeoqıda on altə yax idi; u Yerusalemda jəmiy əllik ikki yil padixahlıq kildi. Uning anisinin ismi Yəkoliya bolup, Yerusalemlıq idi. **4** U atisi Amaziyaning barlık kılouanlırıda Pərwərdigarning nəziridə durus bolouanni kildi. **5** Huda bərgən əlamət kərunüxlər bilən yorutuloqan Zəkəriya Uzziyaqə talim bərgəqkə, u həyat waqtıda Uzziya Hudanı izdidi; wə u Pərwərdigarni izdigən künlərdə Huda uning ixlirini rawan kildi. **6** U qıqıp Filistiyərgə hujum kildi wə Gatning sepilini, Jabnəhning sepilini wə Axdoqning sepilini qakturuwatti. Yənə Axdoq ətrapıda, xundakla Filistiyələr arisida birnəqqə xəhər bərpə kildi. **7** Huda uning Filistiyələr wə Gur-baalda turuwatqan Ərəblər bilən Maonlaroqə qarxi uruxioqə yardəm bərdi. **8** Ammoniyələr Uzziyaqə olpan təlidi; Uzziya tolimu kudrətlik bolup, nam-xəhriti taki Misirning qegrisioqə tarkaldı. **9** Uzziya Yerusalemdiki «Burjək dərwasisi»da, «Jiləqə dərwasisi»da wə sepilning kayirilidoqan yeridə munarlar saldı wə ularni əjayıp mustəhkəm kildi. **10** U yənə qəllərdə birmunqə kəzət munarlırini salouuzdi wə kəp kuduklarni kolatti; qünki uning Xəfəlah üq yüz yətmix yəttə ming bəx yüz bolup, həmmisi ixtə kəbil, jəngdə məhır idi, ular padixahkə yardəmlixip duxməngə hujum kılalayıtti. **14** Uzziya pütkül koxunidikı ləxkərlirini kalkan, nəyza, dıbuoloqə, sawut, okya wə salojılar bilənmə korallanduroqanıdi. **15** U yənə Yerusalemda ustılar ijad kılouan oq bexi wə yooqan taxlarni atkuqı üskünilərnı yasıtıp, ularni sepil munarlırioqə wə burjəklirigə orunlaxturoqanıdi. Uning nam-xəhriti yiraq-yiraqlarəqə kətkənidi, qünki u əlamət

yardəmlərgə erixkəqkə, karamət kudrət tapkanıdi. **16** Ləkin u küqəygəndin keyin, məouurınlirip kätti wə bu ix uni halakətkə elip bardı. U Hudasi Pərwərdigaroqə itaətsizlik kılıp, huxbuygah üstidə huxbuyəqə yakimən dəp Pərwərdigarning öyigə kirdi. **17** Kahın Azariya bilən Pərwərdigarning baxkə kahınlıridin səksən əzimət uning arkidin kirdi; **18** Ular padixah Uzziyanı tosup: — I Uzziya, Pərwərdigaroqə huxbuy yəxiy sanga təwə ix əməs, bəlki huxbuy yəxiykə mukəddəs hizmətkə ataloqan kahınlar bolouan, Həruning əwladlırioqə mənsuptur; mukəddəshanidin qıqqın, qünki itaətsizlik kılıp koydung; sən Huda Pərwərdigardin izzət taplamayidoqan bolup kəlisən, dedi. **19** Uzziya kəttik oqəzaplandı; u huxbuy yakılı turoqan hələttə, kolıda bir huxbuydanni tutup turatti; u Pərwərdigarning öyidiki huxbuygahning yenida turup kahınlarəqə oqəzaplıniwatqan qaoqda, kahınlarning aldidila uning pıxanisoqə mahaw ərləp qıktı. **20** Bax kahın Azariya bilən baxkə kahınlar kərisa, mana, birdinla uning pıxanisoqə mahaw ərləp qıqqanıdi; ular dərhal uni qıqıriwetixkə ittərdi; u özimu qıqıp ketixkə aldiridi, qünki Pərwərdigar uni uroqanıdi. **21** Padixah Uzziyanı taki əlgüqə mahaw kesili qirmıwalıdi; u mahaw kesili boləqəqkə, ayrim bir öydə turdi; xuning bilən u Pərwərdigarning öyigə kirixtin məhrum kılındi. Uning oolı Yotam ordining ixlirini baxkurup, yurt soridi. **22** Uzziyaning baxkə əməlliri bolsa baxtin ahiriyoqə Amozning oolı Yəxaya pəyoqəmbər təripidin yezip kəlduruloqandıur. **23** Uzziya əzining ata-bowiliri arisida uhlidi; bəzilər: — «U mahaw bolouan adəm» degəqkə, u ata-bowiliri qatarıda yatkuzulouan bolsimu, padixahlar kəbristanlıqioqə təwə [qətrək] bir yərlikkə dəpnə kılındi. Andin oolı Yotam uning ornioqə padixah boldi.

27 Yotam təhtkə qıqqan qeoqıda yigirmə bəx yaxta idi; u Yerusalemda on altə yil səltənət kildi; uning anisinin ismi Yəruxa bolup, Zadokning kızı idi. **2** U atisi Uzziyaning barlık kılouanlırıda Pərwərdigarning nəziridə durus bolouanni kildi (ləkin u Pərwərdigarning mukəddəshanisoqə kirmidi). Ləkin halk yənilə buzuk ixlarni kiliwərdi. **3** Pərwərdigar öyining yuxiriki dərwasisini yasatkuqı Yotam idi; u yənə Ofaldiki sepildimu nuroqun kurułuxlarni kildi. **4** U Yəhüdaning taoqıq rayonıda xəhərlərnı bina kildi, ormanlıklardımu kəl'ə-kəroqanlar wə kəzət munarlırini yasatti. **5** U Ammoniyələrnı padixahı bilən urux kılıp ularni yəngdi; xu yili Ammoniyələr uningəyə üq talant kümüx, ming tonna buoqıd, ming tonna arpa olpan bərdi; Ammoniyələr ikkinqi wə üqinqi yilimu uningəyə ohxax olpan elip kəldi. **6** Yotam Hudasi Pərwərdigar aldidə yollirini tootırə kılouini üqün kudrət tapdı. **7** Yotamning qaloqan ixliri, jümlidin kılouan jəngliri wə tutkan yollirining həmmisi mana «Yəhüda wə Israil padixahlırining tarixnamisi»da pütülgəndur. **8** U təhtkə qıqqan qeoqıda yigirmə bəx yaxta idi; u Yerusalemda on altə yil səltənət kildi. **9** Yotam ata-bowiliri arisida uhlidi wə «Dawutning xəhri»gə dəpnə kılındi; oolı Ahaz uning ornioqə padixah boldi.

28 Ahaz təhtkə qıqqan qeoqıda yigirmə yaxta idi; u Yerusalemda on altə yil səltənət kildi. U

atishi Dawutka ohxax Pərwərdigarning nəziridə durus bolojanni kilmay, **2** Bəlki Israilning padixahlarining yolioja kirip mangdi; u hətta Baallarəja atap məbudlarni kuydurdi; **3** Pərwərdigar Israillar zeminidin həydəp qikarəjan əllərnin yirginlik gunahlarini dorap, Hinnom jiləjisida küjə keydürdi, özining pərzəntlarini ottin etküzüp keydürdi; **4** Yənə «yukiri jaylar»da, dənglərdə wə hərəkəsi kəkərgən darəh astida keydürmə kurbənlilik kildi wə küjə keydürdi. **5** Xunga, uning Hudasi Pərwərdigar uni Suriyə padixahining kolioja tapxurdi; Suriylər uni tarmar kəltürüp, Yəhudadin nuroqun həlkni tutkun kilip Dəməxkə elip kətti. Huda yənə uni Israil padixahining kolioja tapxurdi, Israil padixah [Yəhudada] qong kirojinqilik elip bardi. **6** Romaliyaning oqli Pikaḥ Yəhudada bir kün iqidə bir yüz yigirmə ming adamni eltürdi, ularning həmmisi əzimətlər idi; buning səwəbi, ular ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigardin waz kəkənidi. **7** Zikri isimlik bir Əfrayimiy əzimət bar idi; u padixahning oqli Maasiyahəni, ordining bax ojojidari Azrikam wə padixahning bax wəziri Əlkanahni kətl kildi. **8** Israillar əz kərindaxliridin ikki yüz ming ayal, oqul-kiz balilarni tutkun kilip elip kətti; ular yənə Yəhudadin nuroqun urux oşəniyətlirini buləng-taləng kilip Samariyəgə əkətti. **9** Lekin u yərdə Pərwərdigarning Odəd isimlik bir pəyojəmbiri bar idi; u Samariyəgə kaytip kəlgən koxunning aldioja qikip ularəja: — Karənglar, ata-bowənglarning Hudasi Pərwərdigar Yəhudalarni aqqikida silərnin koləngləroja tapxurdi wə silər pələkə yətkən kəhri-əjəzəp bilən ularni eltürdünglar. **10** Əmdi silər yənə Yəhudalar bilən Yerusalemliklarni məjburiy əzəngləroja kəl-didək kilməqə boluwətilər. Lekin silər əzənglərmu Hudayənglar Pərwərdigar aldida gunəh-itaətsizliklər etküzdüngləroju? **11** Əmdi gepimə kulək selinglar! Kərindaxliringlardin tutkun kilip kəlgənlərnə kayturuwətinglar, qünki Pərwərdigarning kattik oşəzipi bəxingləroja qixəy dəp kaldi, dedi. **12** Xuning bilən Əfrayimlarning birkanəqə yolbaxqiliri, yəni Yohəanning oqli Azariya, Məxillimotning oqli Bərkəiya, Xallunning oqli Həzəkəiya wə Hədləyning oqli Amasa kəzoqilip qikip jəngdin kaytip kəlgən koxunni tosuwelip **13** ularəja: — Bu tutkunlarni bu yərgə elip kirsənglər bolmaydu; bizning Pərwərdigarning aldida gunəhmiz turdu, yənə təhimu kəp gunəhlar wə itaətsizliklərnə ayitnəmqiməsilər? Qünki bizning itaətsizlikimiz həlimu intəyin əşirdur, Israilning bəxioja otluk kəhri-əjəzəp qixəy dəp kaldi, dedi. **14** Xuning bilən ləxkərlər tutkunlar bilən urux oşəniyətlirini yolbaxqilar wə pütkül jamaət aldida kəldurup koydi. **15** Yukirida ismi tiləja elinəjan kixilər kəzoqilip, tutkunlarni bəxləp qikti, urux oşəniyətliri iqidin kiyim-keqək wə ayaqlarni ularning arisidiki bərlilik yaləngəq, yaləng ayaq turojanlarəja kiygüzüp, həmmisini yemək-iqmək bilən oşəzaləndurdi, üstibaxlirini maylidi, bərlilik əjizlarni exəklərgə mindürüp, həmmisini «Horma dərəhliri xəhəri» dəp atilidəjan Yerihooja, əz kərindaxlirining kəxioja apirip koydi, andin Samariyəgə kaytti. **16** Bu qəojda Ahəz padixah Asuriyəning padixahlarioja yərdəm tiləp adəm əwətti, **17** qünki Edomiylər yənə Yəhudaəja hujum kilip nuroqun adəmni tutkun kilip kəkənidi. **18** Filistiyərmu Xəfələh tüzənglikidiki wə

Yəhudaning jənobidiki xəhərlərgə təjawuz kilip kirip, Bəyt-Xəməx, Ayjalən, Gədərot, Sokoh wə Sokohkə təwə yeza-kixlaklarni, Timnah wə Timnahkə təwə yeza-kixlaklarni, Gimzo wə Gimzoəja təwə yeza-kixlaklarni ixəjal kilip, xu yərlərgə jəyləxkanidi. **19** Pərwərdigar Yəhudaning padixahı Həz tūpəylidin Yəhudani horlukəq kəldurdi; qünki Ahəz Yəhudani itaətsiliklə əzikturdi wə əzi Pərwərdigəroja əşir asiylik kildi. **20** Asuriyəning padixahı Tiglat-Pilnəsər dərwəkə uning yenioja kəldi, ləkin yərdəm bərixning ornioja, uningəja kəp awariqiliklərnə kəltürdi. **21** Qünki Ahəz Pərwərdigarning əyidin, padixahning ordisidin, xundaklə əmədlərlarning əyliridin kəp mal-dunyani qikipirip, Asuriyə padixahioja bərgən bolsimu, ləkin uningəja həq paydisi bolmidi. **22** Muxundək intəyin mütkül pəyttə bu padixah Ahəz Pərwərdigar aldida təhimu əşir kəbihlilikə qəküp kətti. **23** U əzini məşəlp kəlojan Dəməxkəning iləhlirioja kurbənlilik sundi, qünki u: «Suriyəning padixahlarining iləhliri ularəja yərdəm kildi, xunga mənmu ularəja kurbənlilik sunup, ularni mangimu yərdəm bəridəjan kilmən» dedi. Ləkin əksiqə bu butlar uning əzini, xundaklə bərlilik Israillarni həlakətkə elip bardi. **24** Ahəz Pərwərdigarning əyidiki əswəb-buyumlarni yiojip elip qikip, ularni kəsip-əzəp parə-parə kiliwətti; wə Pərwərdigarning əyining dərwəzilirini pəşətliwətti. Həm əzi tūqun Yerusalemlinik hərbir doqmuxida kərbəngəhlərnə bəxləquzdi. **25** U yənə Yəhudaning həkəzəsi xəhərliridə saxləq iləhlarəja huxbuy yəxiz tūqun «yukiri jaylar»ni saləquzdi, xundək kilip ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarning oşəzipi kəzoqəldi. **26** Mana, uning kəlojan ixliri, jümlidin bərlilik tutkan yolliri bəxtin-ahiriəjiqə «Yəhuda wə Israil padixahlarining tarixnamisi»da pütülgəndur. **27** Ahəz ata-bowiliri arisida uhlidi; kixilər uni Yerusalemlə xəhərigə dəpnə kildi, ləkin uni Israil padixahlarining kəbristanlikioja dəpnə kilmidi. Oqli Həzəkəiya uning ornioja padixah boldi.

29 Həzəkəiya təhtkə qikқан qəojda yigirmə bəx yəxta idi; u Yerusalemda yigirmə tokkuz yil səltənət kildi. Uning anisening ismi Abiya bolup, Zakəriyaning kizi idi. **2** [Həzəkəiya] atishi Dawut bərlilik kəlojaniridək, Pərwərdigarning nəziridə durus bolojanni kildi. **3** U təhtkə qikқан birinji yilining birinji eyida Pərwərdigar əyining dərwəzilirini aqturup, yəngibəxtin yasətti. **4** U kəhənlər bilən Lawiyəlni [Hudaning əyigəl] qakirip kəlip, [aldinkij] həylisining məydanining xərk təripigə yiojip, **5** ularəja: — I Lawiyələr, gepimə kulək selinglar; əzənglərnə Hudaəja atap pəkizlanglar wə ata-bowənglarning Hudasi Pərwərdigarning əyini uningəja məkəddəs kilip pəkizlanglar, məkəddəshanidin bərlilik pəskina nərsilərnə qikipirip taxlanglar. **6** Qünki bizning ata-bowilirimiz asiylik kilip, Hudayimiz Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kəlip, Uningdin waz kəqti, Pərwərdigarning turaləqsidin yuzini ərəp, Uningəja arkinə kildi. **7** Ular aywənnə ixiklirini etiwətkən, qiraəjlarni əqüriwətkən, huxbuy yəqməqənidə wə məkəddəshanida Israilning Hudasiəja həq keydürmə kurbənliliklarni sunmaydəjan bolup kəkənidi; **8** Xu səwəbtin Pərwərdigarning oşəzipi Yəhuda bilən Yerusalemdikilərnin üstigə qixəp, huddi əz kəzənglar bilən kəriup turojininglərdək, ularni

dəhxətka selip, wəhimə boluxka həm zanglik kilip ux-ux kilinidojan obyektka aylandurup koydi. **9** Xu səwəbtin ata-bowilirimiz kiliq astida kaldı; oçul-kizilirimiz wə hotunlirimizmu tutkun kilindi. **10** Əmdi mən İsrailning Hudasi bolojan Pərwərdigarning oqəzipining bizdin yanduruluxi üqün, Uning bilən əhdilixix niyitigə kəldim. **11** I balilirim, oqəpil bolmanglar; qünki Pərwərdigar siləni Əz aldida turup hizmatlə boluxka, Uning hizmətkari bolup huxbu yexixka talliojan, dedi. **12** Xuning bilən Lawiyaların təwəndikilər ornidin turup otturiqə qikti: — Koqətlərdin bolojan Amasayning oqli Mahat wə Azariyaning oqli Yoel, Mərarilərdin Abdining oqli Kix, Yəhəllələning oqli Azariya, Gərxonlərdin Zimmahning oqli Yoah, Yoahning oqli Edən, **13** Əlizafanning əwladliridin Ximri bilən Jəiyal, Asafning əwladliridin Zəkəriya bilən Mattaniya; **14** Həmanning əwladliridin Yəhiyal bilən Ximəy, Yədutunning əwladliridin Xemaya bilən Uzziyəllər. **15** Ular qerindaxlirini yiojip, əzlrini [Hudaqə] atəp paklidi, padixahning tapxuruqi, Pərwərdigarning əmri boyiqə Pərwərdigarning əyini pakizlaxka kirdi. **16** Kaqinlar Pərwərdigarning əyining iqkirisigə pakizlaxka kirdi; ular Pərwərdigarning muqəddəs jəyidin tapkan barlik napak-nijis nərsiləni Pərwərdigar əyining həyolisioqə toxup qikti; andin ularni Lawiyalar elip qikiq, [xəhər sirtidiki] Kidron jilojioqə apirip təkdi. **17** Ular birinqi ayning birinqi künidin baxlar, əyni kaytidin Hudaqə atəp pakizlaxka kirixip, səkkizigə künə Pərwərdigar əyining aywinoqə qikti; ular [yənə] səkkiz kün wəqit sərəp kilip Pərwərdigar əyini pakizlap, birinqi ayning on altinqi künigə kəlgəndə ixni tügətti. **18** Andin ular Həzəkəiya padixahning aldioqə kirip: — Biz Pərwərdigarning pütkül əyini, jümlidin keydürmə qurbanlik qurbangahini wə yuningdiki barlik qaqa-kuqa, əswəbləni, «təkdim nan» tizilidojan xirəni wə xirə üstidiki barlik qaqa-kuqa, əswəbləni pakizliwəttuk; **19** Ahəz padixah təhttikə qəoqida asiyləp kilip taxliwətkən barlik qaqa-kuqa, əswəbləni təyərərləp təh kilip, pakizlap koyduk; mana, ular həzər Pərwərdigarning qurbangahı aldioqə koyuldi, dedi. **20** Həzəkəiya padixah ətigəndə tang səhər ornidin turup xəhərdiki əməldərləni yiojip Pərwərdigarning əyigə qikti. **21** Ular padixahlik üqün, muqəddəshana wə pütün Yəhudalar üqün gunah qurbanliki kilixka yəttə buka, yəttə koqkar, yəttə qəza wə yəttə təkə elip kəldi; [padixah] Hərun əwladliri bolojan kaqinlarqə bularni Pərwərdigarning qurbangahioqə sunuxni buyrudi. **22** Ular buqiləni boquzlıdi, kaqinlar kəni ni elip, qurbangahka səpti; andin ular koqkarlarnimu boquzlap, kəni ni qurbangahka səpti; kozilənimu boquzlap, ularning kəninimu qurbangahka səpti. **23** Ahirida gunah qurbanliki kilinidojan tekiləni padixah wə jamaət aldioqə yetiləp keliwidi, [padixah wə jamaət] kəllirini tekilər üstigə koyuxti. **24** Kaqinlar tekiləni boquzlap, kəni ni barlik İsrailərdin gunahı üqün kəqürüm-kəfəret süpitidə qurbangahka səpti; qünki padixah: «Kəydürmə qurbanlik wə gunah qurbanliki barlik İsrailərdin üqün sunulsun» degəndi. **25** Padixah yənə Lawiyaləni Pərwərdigar əyidə Dawutning, [Dawut] padixahning əldin kərgüqisi gadning wə Natan pəyoqəmbərnəning buyruqinidək jangjang, təmbur wə qiltar katarlik

sazlarni tutup, səp bolup turuxka təyinlidi (qünki əslidə bu əmr Pərwərdigardin, əz pəyoqəmbərlirining wastisi bilən tapilənojanidi). **26** Xuning bilən Lawiyalar Dawutning sazlrini, kaqinlar kanayaləni tutkan həl də turuxti. **27** Həzəkəiya kəydürmə qurbanlik qurbangah üstigə sunulsun, dəp buyrudi. Kəydürmə qurbanlik sunulojan həman, Pərwərdigarqə atəlojan nəoqmə-nawa kilinixka, kanayalar qelinixka wə İsrailning padixahı Dawutning sazlrini təngkax kilinixka baxlıdi. **28** Pütkül kəydürmə qurbanlik ətküzilip boluqə, pütkül jamaət səjdigə olturuxti, nəoqmə-nawaqılar nəoqmə-nawa kilixti, kanayqılar kanay qəlip turdi. **29** Kəydürmə qurbanlik ətküzilip boləndə, padixah wə ularning bilən həzər boləjanlarning həmmisi tizlinip səjdə kilixti. **30** Həzəkəiya padixah wə əməldərlər yənə Lawiyalarqə Dawutning wə əldin kərgüqi Asafning xəiliri bilən Pərwərdigarqə Həmdusana oquxni buyrudi; xuning bilən ular huxal-huramlik bilən Pərwərdigarqə həmdusana oquxup, bax egip səjdə kilixti. **31** Həzəkəiya: — Silər əmdi əzüngləni Pərwərdigarqə muqəddəs boluxka beoqixliojanikənsilər, aldioqə kelinglar, qurbanliklar, təxəkkür qurbanliklirini Rəbning əyigə kəltürüp sununglar, dewidi, jamaət qurbanliklar wə təxəkkür qurbanliklirini kəltüruxti; həliojanlar kəydürmə qurbanlikini kəltüruxti. **32** Jamaət elip kəlgən kəydürmə qurbanliklar təwəndiqə: — yətmix buka, yüz koqkar, ikki yüz qəza; bularning həmmisi Pərwərdigarqə atəp kəydürmə qurbanlikka əkilənojanidi. **33** Bulardin baxka Pərwərdigarqə atəlojan altə yüz buka, üç ming koymu bar idi. **34** Kaqinlar bək az boləqəqə, kəydürmə qurbanlik mallirining terisini soyuxka ülgürəlməytti; xunga Lawiy kərinaxliri taki mallar soyulup boluqəqə həm baxka kaqinlar əzlrini [Hudaqə] atəp paklap boluqəqə yərdəmləxti (qünki Lawiyalar əzlrini [Hudaqə] atəp paklap ixida kaqinlarqə nisbətən bəkrək ihlasmən idi). **35** Uning üstigə kəydürmə qurbanliklar nəhayiti kəp idi, xundəklə inəklə qurbanliklirining meyi wə kəydürmə qurbanliklarqə koxulojan xarəb hədiyilirimu nəhayiti kəp idi. Xundəklə kilip Pərwərdigar əyidiki ibadət hizmətliri yengibaxtin əsligə kəltürildi. **36** Huda Əz həlkigə bu ixləni orunlaxturojanliki üqün Həzəkəiya wə pütkül həlkə tolumu huxal boluxti; qünki bu ixlər bək tezla bejirilip boləjanidi.

30 Həzəkəiya pütün İsrailqə wə Yəhudaqə adəm əwətip həmdə Əfrəimlə bilən Manassəhərgə hət yezip, ularni İsrailning Hudasi boləjan Pərwərdigarni seojinip «ətüp ketix həyti»ni ətküzüx üqün Yerusəlemqə, Pərwərdigarning əyigə yiojilixni qəkirdi **2** (Padixah, əməldərliri wə Yerusəlemdiki barlik jamaət bilən billə məslihtəlixip, ikkinqi ayda ətüp ketix həyti ni ətküzəyli dəp qəraqə kelixti. **3** Ləkin paklənojan kaqinlar yetixmigəqə, həlkəmu Yerusəlemqə yiojilip bolmioqəqə, həyti ni wəqitidə ətküzəlmidi). **4** Padixah wə pütkül jamaət bu piləni nəhayiti yaxsi boptu, dəp qəridi. **5** Xuning bilən ular pütkül İsrailning Bəər-Xəbadin Danəyiqə barlik həlkəni Yerusəlemqə kelip, İsrailning Hudasi Pərwərdigarni seojinip ətüp ketix həyti ni ətküzüxkə qəkiriknamə əwəyəyli, dəp bekkitti; qünki ular həyti ni uzun wəqitlərdin buyan pütülgən bəlgilimə boyiqə ətküzülmigəndi. **6** Qaparmənlər

padixah bilən əməldarlarning hətlirini elip, pütün Israil wə Yəhuda yurtini kezip, padixahning yarlıkı boyıqə mundak həwəni jakarlıdi: «İ Israillar, İbrahim, İshak wə Israilning Hudasi boləjan Pərwərdigarəya yenip kelinglar, xundak kilsanglar U Asuriyə padixahlirining qanggilidin kutulojan kəldinglarning yenioja yenip kelidu. 7 Ata-bowanglar wə kerindixinglarəya ohxax bolmanglar; ular ez ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarəya asiylık kıləqaqka, U huddi silər kərgəndək ularni harabiqlikkə tapxurojan. 8 Ata-bowanglarəya ohxax boynunglarni kattik kilmanglar; Pərwərdigarning otluq ojazipining silərdin kətürülüp ketixi üqün, əmdi silər Pərwərdigarəya bekinglar, U mənggigə Əzigə has dəp atiojan mukəddəshanoja kelip, Hudayinglar boləjan Pərwərdigarning hizmitidə bolunglar. 9 Əgər silər Pərwərdigarəya qaıtsanglar, kerindaxliringlar wə bala-qaqiliringlar əzlrini tutkun kıləjanlarning aldidə rəhim-iltipatkə erixip, bu yurtkə qaıtip kelidu; qünki Hudayinglar boləjan Pərwərdigar xapaətlik wə rəhimliktur; silər Uning tərıpigə ətsənglar, U silərdin yüz ertüməydu». 10 Qaparmənlər xəhərmu-xəhər berip, taki Zəbulunəyoja Əfrain wə Manassəhning yurtlirini kezip qikti; lekin u yərdikilər ularni zanglik kılıp məshirə kılatti. 11 Həlbuki, Axir, Manassəh wə Zəbulumlardin bəziliri əzlrini təwən tutup Yerusalemoja kəldi. 12 Uning üstigə, Hudaning kəli Yəhūdalarning üstidə bolup, ularni bir niyəttə padixahning wə əməldarlarning Pərwərdigarning səzigə asasen qikərojan əmrini ixkə axuruxkə bir jan bir dil kıldı. 13 Xuning bilən ikkinqi ayda nurojun kixilər petir nan həyətini etküzüx üqün Yerusalemoja yiojlanidi; toplanəjan həlk zor bir türküm adəm idi. 14 Ular kojəyilip Yerusalem xəhiridiki kurbangahlarni buzup yəykitip, isrikgahlarnimu elip qikip, Kidron jilojəyoja apirip taxlıdi. 15 Ular ikkinqi ayning on tətinqi küni etüp ketix həyətioja atalojan [kozilarni] soydi. Kaşınlar bilən Lawiylar bunioja karap hijil bolup, əzlrini [Hudəyoja] mukəddəs boluxkə paklap, keydürmə kurbanliklarni Pərwərdigarning əyigə elip kelixti. 16 Ular Hudaning adimi boləjan Musəyoja qüxürilgən Təwrat kanunioja asasen, bəlgilimə boyiqə ez orunlirioja kelip turuxti. Kaşınlar Lawiylarning kolidin kənni elip [kurbangahkə] səpti. 17 Jamaət iqidə paklinip bolmiojanlar heli boləyojaqka, Lawiylar paklanmiojan barlik kixilərnəng ornida etüp ketix həyətioja beojxlanəjan kozilarni Pərwərdigarəya atax üqün soyuxkə məs'ul idi. 18 Qünki Əfrain wə Manassəh, Issakar wə Zəbulundin kəlgən kəpinqisi, heli kəp bir türküm kixilər paklanmay turupla, Təwrat bəlgilimisigə hilap həlda etüp ketix həyətioja atax soyulojan koza gəxlirini yeyixkə kirixti; biraq Həzəkəya ular həkqədə dua kılıp: — Kimki ez ata-bowisining Hudasi boləjan Pərwərdigarni qin kənglidin izləx niyitigə kəlgən bolsa, gərqə ular mukəddəshanoja ait paklinix bəlgilimisigə muwapik pak kılınmisimu, məhrəban Pərwərdigar ularni əpu kıləyoja, dedi. 20 Pərwərdigar Həzəkəyaning duəyoja kulak selip həlkni əpu kıldı. 21 Yerusalemdə turuwatkan Israillar petir nan həyətini yəttə kün xundak huxallik iqidə etküzdi; Lawiylar bilən kaşınlar hər küni Pərwərdigarəya atalojan mədhəyo səzliri bilən Pərwərdigarəya həmdusana okuxti. 22

Həzəkəya Pərwərdigarning wəhəylirini qüxəndürüxkə məhər Lawiylarəyoja ilham berip turdi; həlk yəttə kün həyt kurbanliklirini yedi; ular inaklik kurbanliklirini sunup, ata-bowilirining Hudasi boləjan Pərwərdigarni mədhəyilidi. 23 Barlik jamaət yənə yəttə kün həyt etküzix toqruluk məsləhtəxtip, yənə huxal-huramliqkə qəmgəng həlda yəttə kün həyt etküzdi. 24 Qünki Yəhūdaning padixahı Həzəkəya jamaətə ming buka wə yəttə ming koy hədiyə kıldı; əməldarlarnu jamaətə ming buka, on ming koy hədiyə kıldı. Nurojun kaşınlar əzlrini [Hudəyoja] atax paklıdi. 25 Pütkül Yəhuda jamaəti, kaşınlar, Lawiylar, Israildin qıkkən barlik jamaət, jumladin Israilda turuwatkan musapirların həmdə Yəhūdada turuwatkan musapirlarning həmmisi əlamət huxal boluxti. 26 Yerusalemdə ojaıyət zor huxallik kəypiyat qaıldi; qünki Israilning padixahı Dawutning oolı Sulaymanning zamanidin buyan, Yerusalemdə mundak tənəbə bolup bəkmiojanidi. 27 Ahirida Lawiylardin boləjan kaşınlar ornidin koşup, həlkə bəht-bərikət tilidi; ularning sadasi Hudəyoja ənglandı, duəsi asmanlarəyoja, Uning mukəddəs turaləyoja yətti.

31 Bu ixlarning həmmisi tügigəndin keyin, bu yərdə həzir boləjan Israillarning həmmisi Yəhūdaning hərəkəysi xəhərlirigə berip, u yərlərdiki «but tüwriük»lərnə qəqip, Axərəh butlirini kesip taxlıwətti; yənə Yəhuda wə Binyamin zemində, xundaklə Əfrain wə Manassəh zeminining hərəkəysi yərliridiki «yukiri jaylar» wə kurbangahlarni, həmmisini buzup yəykatkuqə səkipt taxlıdi. Xuningdin keyin Israil həlkining hərəkəysi əz təwəlikigə, əz xəhərlirigə qaıtip ketixti. 2 Həzəkəya kaşınlar bilən Lawiylarni nəwət-guruppilarəyoja bəltip, kaşınlar bilən Lawiylarning hərəkəysini əzigə has hizmitigə bəkitip, keydürmə kurbanlik wə inaklik kurbanlikliri sunup, Pərwərdigar əyining həyiliridə, ixik-dərwəziliri iqidə wəzipə etəp, Pərwərdigarəya təxəkkür-mədhəyo okuydiojan kıldı. 3 Padixah yənə əz melidin bir ülixni elip keydürmə kurbanliklər üqün ilixitkə buyrudi; bular Pərwərdigarning Təwrat kanunida pütülgini boyiqə ətigənlük wə kəqlik keydürmə kurbanliklər, xabat küni, yengi ay wə həyt-bayram künliridiki keydürmə kurbanliklər üqün ayrıldı. 4 Padixah yənə kaşınlar bilən Lawiylarning Pərwərdigarning Təwrat kanunini qing ijrə kılıxi üqün, təkdəim kılıxkə tegixlik ülixini ularəyoja beringlar, dəp Yerusalemdə turuxluk həlkə buyrudi. 5 Bu buyruk qikirilixi bilənla, Israillar həsul-məhsulatlirining dəsəlpki elinəjan kismi əxlik, yengi xarab, [zəytun] meyi wə həsəllarni həmdə etizliktin qıkkən hərhil məhsulatlarning həsulliridin əkilixti, yənə hərhil nərsilirining ondin birini əxrigə türkümləp əkilixti. 6 Yəhūdaning hərəkəysi xəhərliridə turuwatkan Israillar bilən Yəhūdalaru koy-kalilirining ondin birini əxrigə wə Pərwərdigar Hudəyoja atalojan mukəddəs buyumlarning ondin birini əxrigə əkilip, dəwə-dəwə dəwəliwətti. 7 Üqinqi aydin baxlap dəwəlinip, yəttinqi ayəyoja kəlgəndə tohtidi. 8 Həzəkəya əməldarlar bilən billə kelip, dəwə-dəwə boləjan bu məhsulatlarni kərip Pərwərdigarəyoja təxəkkür-mədhəyo okıdi wə Uning həlkə boləjan Israillarəyoja bəht-saadət tilidi. 9 Həzəkəya kaşınlar bilən Lawiylardin bu dəwə-dəwə məhsulatlar

toʻjruluk soriwidi, **10** Zadok jəmətədin boləjan bax kaħin Azariya uningəja jawap berip: — Həlk Pərwərdigarning əyigə hədiyə kəltürgili baxləjəndin buyan toyqudək yeduk, yəne nuroqun exip kəldi. Ƴunki Pərwərdigar Əz həlkini bərikətligən, xunga exip kəlojənimu xunqə kəp, dedi. **11** Həzəkəiya Pərwərdigarning əyidə ambarlarni təyyarlanxi buyruwidi, ular xundək kildi. **12** Ular səmimi-y sadəkətlək bilən hədiyələrni, əndin bir əxrə wə Hudaəja aləhidə atəlojan nərsiləni ambarlarəja əkirdi. Lawiyərdin boləjan Kononiya bax ambarqı, inisi Ximəy muawin bax ambarqı boldi. **13** Kononiya wə inisi Ximəyning kol astida Yəhiyə, Azariya, Nahat, Asəhəl, Yərimot, Yozabə, Əliyə, Yisməkiya, Mahat wə Binayalar nəzarət kilix hizmitigə məs’ul boldi; bularning həmmisini Həzəkəiya padixah bilən Hudaning əyining bəxkuroquqisi Azariyaning kərsətmisi bilən ixləytti. **14** Xərkij dərwezining dərwezini Lawiy Yimnahning oqli Korə Hudaəja halis kilinojan hədiyə-sowəqlarəja məs’ul idi; u Pərwərdigarəja sunulojan wə «əng muqəddəs» boləjan nərsiləni təksim kilatti. **15** Edən, Minyamin, Yəxua, Xemaya, Amariya wə Xekaniyalər uning kol astida bolup, ular kaħinlarning hərkəysi xəhərliridə, qəng-kikiqlikəja karəlməy, nəwət boyiqə əz kərindəxlirioqə bularni uləxtürtüp bərixkə təyinləndi; **16** Buningdin bəxkə, ular nəsəbnamigə tizimlanəjan üq yaxtin yukiri ərkəklərdin, hər küni nəwəti boyiqə Pərwərdigarning əyigə kirip, yülkəngən wəzipsini orunlaydiojanlarning həmmisigəmə təksim kilip bərətti. **17** Ular nəsəbi tizimlanəjan jəmətləri boyiqə kaħinlarəjimə həmədə yigirmə yaxtin axkən Lawiyələrəja nəwəti wə wəzipsigə qarap təksim kilip bərətti; **18** nəsəbnamidə «[Lawiy jəməiti]» [dəp], pütülginigə qarap bularning bərik kikiq balilirioqə, hotunliri wə oqul-kiz pərzəntligimə təksim kilip bərətti; Ƴunki ular sadəkətlək bilən əzlini Hudaəja atap paklinip, muqəddəs boluxkə bəqixləjojanidi. **19** Hərəkəysi xəhərləning ətrəpliridə olturəkləxkən, Hərunəng əwədliri boləjan kaħinlarəja bolsə, hərbi xəhərdə məhsus tizimlanəjan ədəm qoyulojanidi; ular kaħinlər iqidiki bərik ərkəklərgə wə xundəkəla nəsəbnamidə pütülgən bərik Lawiyələrəja tēgixlik ilüxlirini bərətti. **20** Həzəkəiya pütün Yəhuda zeminidə xundək kildi; u əz Hudasi boləjan Pərwərdigar əlida yaxhi, durus wə hək boləjəni kildi. **21** Məyli Pərwərdigarning əyidiki hizmətlərgə ait ixta bolsun, məyli Təwrat kənunioqə həm əmrlirigə əməl kilix niyitidə Hudəsini izdəxtə bolsun, u pütün kəlbil bilən kildi wə ronək tapti.

32 Bu bərik ixlarni wə sadəkətlək əməllərni bəjirgəndin keyin, Asuriyə padixahi Sənnəherib Yəhudaəja təjawuz kilip, qərojanlik xəhərlirigə hujum kilip bəsüp kirip, ularni ixəjal kilix üqün ularni qərxiwəldi. **2** Həzəkəiya Sənnəheribning kəlgənləkini kərup, uning Yerusəleməja hujum kilix niyitining bərikini bilgəndə, **3** əmədlərliri wə batur əzimətləri bilən xəhər sirtidiki bulək-eriklarni tosuwəti x toqjruluk məshihətləxti; ular uni kollidi. **4** Xuning bilən nuroqun kixilər yiqilip: «Nəmə üqün Asuriyə padixəhlirioqə mol su mənbəsinə tepiwəlixioqə kəlduridikənmiz?» dəp bərik bulək kəzlini etiwətti wə u yurt otturisidin ekip ətidəjan erikni tosuwətti. **5** Həzəkəiya əzini

qəyərətləndürüp, buzulup kətkən sepillarni yengibəxtin onglatti, üstigə karəwulhanilarni saldurdi, yəne bir taxki sepini yasətti həmədə Dawut xəhiridiki «Millo» kəl’əsinə mustəhkəmlidi; u yəne nuroqun qəral-yəraq wə kəlkənlarni yasətti. **6** U həlkning üstigə sərdərlarni təyinlidi əndin ularni xəhər dərwezisidiki məydanəja, əz əldioqə yiqidurup, ularəja ilhəm-riəjəbət bərip: **7** — İradənlarni qing kilip batur bolunglar, Asuriyə padixəhidin wə uningəja əgəxkən zor qəxundin kərkənglər yəki ələkzədə bolup kətmənglər; Ƴunki biz bilən birgə boləquqilər ular bilən birgə boləquqilərdin kəptur. **8** Uning bilən birgə boləjini nəhəyiti bir insəniyə ətlək bilək, haləs; ləkin biz bilən bilə boləquqı bolsə bizgə mədətkər bolup, biz üqün jəng kəloquqı Hudəyimiz Pərwərdigar bardur! — dedi. Həlk Yəhudaning padixahi Həzəkəiyəning səzlrigə ixinip təyandı. **9** Xuningdin keyin Asuriyə padixahi Sənnəherib pütükl kük-qəxuni bilən Lakix xəhirini muhəsirigə əldi; xu qəoqə u hizmətkərlirini Yerusəleməja, Yəhudaning padixahi Həzəkəiyəja, xundəkəla Yerusəlemdə turuwətkən bərik Yəhudalarəja əwətip, ularəja mundaq səzlərni yətküzüp: — **10** «Asuriyə padixahi Sənnəherib: «Yerusəlem muhəsirə iqidə turukluk, silər zədi nəmigə təyinip uningdə tēhiqə turuwətilər? **11** Həzəkəiya silərgə: «Pərwərdigar Hudəyimiz bizni Asuriyə padixəhinə qənggilidin kütulduridu», dəp ixəndürüp, silərni əqlik wə usuzluktin əlümgə tapxurməkiq boluwətməndu? **12** Xu Həzəkəiya Pərwərdigarəja atəlojan «yukiri jəylər»ni həm kurbəngəhlərni yəq kiliwəttioqə? Andin Yəhudadiki wə Yerusəlemdikilərgə: — «Silər birlə kurbəngəh əldidə səjdə kilisilər wə xuning üstigəla huxbuy yəkisilər» dəp əmr kəlojan əməsmidi? **13** Məning wə məning ətə-bowilirimning bərik əl həlkirigə nəmə kəlojanlikini bilməmsilər? Əl-yurtlarning ilah-butliri əz zeminini məning koləmdin kütquzuxkə birə əməl kəliojanmu? **14** Məning ətə-bowilirim üzül-kesil yəqətkən əxu əl-yurtlarning but-iləhlirining kəysibiri əz həlkini məning koləmdin kütquzəlioqə? Undəki siləring Hudəynglər silərni məning koləmdin kütquzəlamti? **15** Silər əmdi Həzəkəiyəja əldənmənglər, silərni xundək qəyil kəlixioqə yəq qəymənglər yəki uningəja ixinipmu olturmənglər; Ƴunki məyli kəysi əlning, kəysi padixəhlikning iləhi bolsun, həqəksisi əz həlkini məning koləmdin yəki məning ətə-bowilirimning kolədin həq kütquzup qikəlmidi; siləring Hudəynglər silərni məning qənggiləmdin təhimə kütuldurəwəlməydu əməsmu? — dəydu» — dedi. **16** [Sənnəheribning] hizmətkərliri dawəmlik yəne Pərwərdigar Hudəni wə Uning hizmətkəri Həzəkəiyəni həkərtləydioqən gəplərnimə kildi. **17** Andin Sənnəherib tēhi hət yəzib, İsrəilning Hudəsi boləjan Pərwərdigəni həkərtləp, zənglik kilip: «Huddi hərəkəysi əl-yurtlarning iləhliri əz həlkini məning qənggiləmdin kütquzəlioqəndə, Həzəkəiyəning Hudəsime Uning həlkini məning qənggiləmdin kütquzəlməydu» dedi. **18** Ular xəhərnə elix oqərizidə Yerusəlem sepilidə turuwətkən həlkni kərkəptup, pətipəraqkiliqkə qəmdürüx üqün Yəhudiylə tilidə ünlək tolaw turdi. **19** Ular Yerusəlemning Hudəsini huddi yəz yüzidiki yəq həlkərləning insəning kolidə yəsəlojan iləhlirioqə əhxitip səzlidə. **20** Xuning

tüpaylidan Həzəkəiya padixah wə Amozning oq̄li Yəxaya pəyoʻəmbər dua k̄lip asmanoʻa qarap nida k̄liwidi. **21** Pərwərdigar bir Pərixta əwatti, u Asuriyə padixahı xoʻunining ləxkərgahıoʻa kirip, pütkül batur jəngqilərnı, əməldalar wə sərdarlarnı koymay k̄riwətti. Xuning bilən Asuriyə padixahı xərməndə bolup əz yurtioʻa kaytip kətti. Əzining buthanisioʻa k̄irgən qeoʻjida əz puxtidin boləjan oq̄ulliri uni k̄iliq bilən jəpək̄ oltürdi. **22** Ənə xu tərıqıdə, Pərwərdigar Həzəkəiyani wə Yerusalemlə əhalisini Asuriyə padixahı Sənnaheribnı wə baxka barlik duxmənərnıng qanggilidin k̄utkuzup qaldı wə ularni hər tərəptə koʻjidi. **23** Nuroʻun kixilər hədiyələri Pərwərdigarə atax uq̄ün Yerusalemoʻa əkəldi, xundakla nuroʻun esil nərsilərnı əkilip Yəhuda padixahı Həzəkəiyə sundi; xuningdin etiwarən Həzəkəiya barlik əl-yurtlarnıng izzət-hərmitigə sazawər boldi. **24** Xu künlərdə Həzəkəiya kesəl bolup sakratka qūxūp qaldı; u Pərwərdigarə tilawət kildi wə Pərwərdigar səz k̄lip, uningoʻa bir məjizilik alamət kərsətti. **25** Lekin Həzəkəiya əzigə kərsitilgən iltipatka muwapik təxəkkür eytmidi; u kənglidə təkəbburlıxip kətti. Xunga Hudanıng oʻəzipi uningoʻa wə xuningdək Yəhuda wə Yerusalemdikilərgə koʻzoqaldi. **26** Lekin Həzəkəiya wə Yerusalemdikilər təkəbburlıqıdin yenip əzlrini təwən tutup yürgəqkə, Pərwərdigarnıng oʻəzipi Həzəkəiyani künliridə ularə qūxmidi. **27** Həzəkəiyani duniyasi tolimu kəp, izzət-hərmiti kəwatla yukiri idi; u əzigə altun, kümüx, gəhəryakut, huxbuy dora-dərmək, kalkan wə hərhil kimmətlik buyumlarnı saklaydioʻan həzinilərnı saldurdi; **28** u yənə axlik, yəngi xarab wə zaytun meyi saklaydioʻan ambarlarnı, yənə hər türlü mallar wə padiliri uq̄ün eoʻjil-koʻtanlarnı saldurdi. **29** U əzigə xəhərlər bina kildurdi wə nuroʻun qoy-kalilarə igə boldi, q̄ünki Huda uningoʻa oʻəyat kəp dəpınə-dunya ata k̄iloʻanidi. **30** Həzəkəiyadin ibarət bu kixi Gilhon ek̄inini yukiri ek̄imidiki suni tosup, suni toptooʻra Dawut xəh̄irini k̄impetix tərıpigə k̄ip kelidioʻan k̄iloʻanidi. Həzəkəiya barlik k̄iloʻan əməlliridə ronak tapti. **31** Həlbuki, Babil əmirilirini əqliliri kelip Həzəkəiya bilən kərixtip, Yəhuda zemində yüz bərgən bu məjizilik alamət toʻjurluk gəp sorioʻan qəoʻda, uning kənglidə nemə barlikni məlum kilixka sinimakqi, Huda uni yaloʻuz kaldurup, uningdin kətti. **32** Həzəkəiyani qəloʻan ixliri wə yaxhi əməlliri bolsa, mana ular «Yəhuda wə Israil padixahlrini tarixnamisi»da, Amozning oq̄li Yəxaya pəyoʻəmbərni kərgən wəh̄iylik hatirisidə pütülgəndur. **33** Həzəkəiya ata-bowiliri arisida uhldi; ular uni Dawut əwladliri kəbristanlik egizlikidə dəpnə kildi; u əlgən qəoʻda barlik Yəhuda həlqi bilən Yerusalemdikilər uningoʻa hərmət bildürdi. Uning ornioʻa oq̄li Manassəh padixah boldi.

33 Manassəh padixah boləpanda on ikki yaxta bolup, Yerusalemdə əlik bəx yil səltənət kildi. **2** U Pərwərdigar Israilarnıng aldidin həydpə qikiriwətkən yat əlliklərnıng yirginlik adətligigə ohxax ixlar bilən Pərwərdigarnıng nəziridə rəzil boləjanni kildi. **3** U atisi Həzəkəiya qəkip taxlioʻan «yukiri jaylar»ni kaytidin yasatti; u Baallarə atəp kurbangahlarini saldurup, axərəh məbudlarnı yasidi; u asmandiki nuroʻunioʻan

ay-yultuzlarə bax urdi wə ularni kullukioʻa kirdi. **4** U Pərwərdigarnıng əyidimu kurbangahlarini yasatti. Xu ibadəthana toʻjurluk Pərwərdigar: «Yerusalemdə Mening namim mənggü kalidu» degənidi. **5** U Pərwərdigarnıng əyini ikki həyolısida «asmannıng koxuni»ə qurbangahlarini atəp yasatti. **6** U Bən-H̄innomning jiloʻjisida əz balilirini ottin etküzdi; jadugarqilik, palqilik wə həmidiqilik ixlatı, əzigə jəpəxlər bilən əpsunqlarnı bekitti; u Pərwərdigarnıng nəziridə san-sanaksiz rəzillikni k̄lip Uning oʻəzipini koʻzoqdi. **7** U yasatqan oyma məbudni Hudanıng əyigə tiklidi. Xu eoʻ toʻjurluk Pərwərdigar Dawutka wə uning oq̄li Sulaymanoʻa: — «Bu əyda, xundakla Israilning həmmə kəbililirini zemini arisidin Mən tallioʻan Yerusalemdə Əz namimni əbədigə qaldurimən; **8** Əgər Israil pəkət Mən Musanıng wasitisi bilən ularə tapilioʻan barlik əmrlərgə, yəni barlik qanun, bəlgilimilər wə həkimlərgə muwapik əməl kilixka kəngil koysila, Mən ularni putlirini ata-bowiliriə bekittən bu zemindin kaytidin neri k̄ilmaymən» — degənidi. **9** Lekin Manassəh Yəhudalarnı wə Yerusalemdikilərnı xundak azdurdiki, ular Pərwərdigar Israilarnıng aldidin həlak k̄iloʻan yat əlliklərnıng k̄iloʻjindimni axurup rəzillik k̄illatti. **10** Pərwərdigar Manassəh wə uning həlqigə agahlandurup səzligən bolsimu, lekin ular kulak salmidi. **11** Xu səwəbtin Pərwərdigar Asuriyə padixahini qoxunidiki sərdarlarnı ularni uestigə hujuməoʻa saldurdi. Ular Manassəhni ilmək bilən elip, mis zənjir bilən baʻoʻlar Babilə əkəldi. **12** Manassəh muxundak azabka qūxkəndə Hudasi Pərwərdigarə yalwurup, ata-bowilirini Hudasi aldidə əzini bək təwən tutti. **13** U dua k̄liwidi, [Pərwərdigar] uning duasioʻa kulak selip, tilikini qəbul k̄lip, uni Yerusalemoʻa kayturup, padixahlikəoʻa kaytidin igə kildi. Manassəh xu qəoʻdila Pərwərdigarnıng Huda ikənlikini bilip yətti. **14** Bu ixlardin keyin Manassəh «Dawut xəh̄ir»ni sirtioʻa, jiloʻa uttarisidiki Gilhonning k̄impetix tərıpidin taki Belik dərwasisi əoʻzjoʻigə, Ofəlni qeridə sepil yasatti wə uni nəhayiti egiz kildi; Yəhudanıng hərəkəisi qəroʻanlik xəhərliridə qoxun sərdarlrini təyinlidi. **15** U yənə Pərwərdigar eyidin yat əlliklərnıng məbudliri bilən [əzi qəoʻyan] butni, əzi Pərwərdigar əyini teoʻj bilən Yerusalemdə yasatqəzoʻan barlik kurbangahlarini eliwetip, xəhər sirtioʻa taxlatkuziwətti. **16** [Manassəh] Pərwərdigar kurbangahini yengibaxtin tiklitip, kurbangahka inaklik kurbanlik bilən təxəkkür kurbanliklrini sundi wə Yəhudalarəoʻa Israilning Hudasi Pərwərdigarnıng hizmetigə kirixni buyurdi. **17** Xundaktim, həlk kurbanlikni yənəla «yukiri jaylar»da etküzətti; lekin ularni kurbanliklrini əzlrini Hudası Pərwərdigarəoʻla sunulatti. **18** Manassəhni qəloʻan ixliri, jümlidin uning Hudasiəoʻa k̄iloʻan duasi wə aldin kərgüq̄ilərnıng Israilning Hudasi Pərwərdigarnıng namida uningoʻa eytkən gəpliri bolsa, mana ular «Israilning padixahlrini hatiriliri» degən kitabta pütülgəndur. **19** Uning duasi, Hudanıng uning tilaklrini kəndak jibəət k̄iloʻanlik, uning əzini təwən k̄ilixidin ilgiri k̄iloʻan barlik gunahı wə wəpasizlik, xundakla uning qəyərde «yukiri jaylar» salduroʻanlik, Axərəh məbudliri həm oyma məbudlarnı tikligənlik bolsa,

mana h mmisi «Aldin k rg qilarning hatirilirid » p t t lg ndur. **20** Manassəh ata-bowiliri arisida uhli; kixilar uni  z ordisiya d pna kildi; oqli Amon ordisiya padixah boldi. **21** Amon təhtkə qikk n qeojida yigirma ikki yaxta idi; u Yerusalemda ikki yil səltənət kildi. **22** U atisi Manassəh k lojindak P rw rdigarning nazirid  rəzil bolojanni kildi. U atisi Manassəh yasatkan barlik oyma m budlaro a k rbanlik ush uning kullukio a kirdi. **23** U  zini P rw rdigar aldida atisi Manassəh  zini t w n tutk nd k t w n tutmidi; bu Amonning bolsa gunah-kəbihlikliri baro anseri exip bardi. **24** Keyin uning hizmatkarliri uni kəstləp  z ordisida  lt r w tti. **25** Lekin Y huda zemindikilər Amon padixahni k stg l rlarning h mmisini  lt rdi; andin yurt h lk i uning ornida oqli Yosiyani padixah kildi.

34 Yosiyani padixah bolojanda s kkiz yaxta bolup, Yerusalemda ottuz bir yil s lt n t kildi. **2** U P rw rdigarning nazirid  durus bolojanni kilip, h r ixta atisi Dawutning yollirida yürüp, n  ongo a n  solo a q tn p k tmidi. **3** Uning s lt nitining s kkizinqi yili, u tehi güdük qeojidila, atisi Dawutning Hudasi izl xk  baxlidi; s lt nitining on ikkinqi yilio a k lganda Y huda bilan Yerusalemdiki «y kiri jaylar», axar h m budliri, oyma butlar w  quyuma butlarni y k tip, zeminni pakizlaxk  kirixti. **4** H lk uning k z aldidila «Baallar»ning k rbang hlirini q k p taxlidi; u k rbang hlarning  stig  egiz kilip orunlaxturulo an «k n t w rliliri»larni kesip taxlidi; u y n  Axar h m budliri, oyma-kuyuma butlarni q k p, uning topisini bu m budlaro a k rbanlik sunoqanlarning k briliri a qeoj w tti. **5** [But] k h nirining ustih nirini k rbang hlirining  stid  k yd r w tti; xundak kilip, u Y huda bilan Yerusalemmi pakizlidi. **6** U Manass h,  frain, Ximeon h tta Naftalio a  larning h rkaysi x h rlirid  w   trapidiki harabil rd  xundak kildi; **7** U k rbang hlarni q k p, axar h m budliri w  oyma butlarni kokum-talk n kiliw tti, p t n Israildiki «k n t w rliliri»ning h mmisini kesip taxlap, Yerusalemo a kaytti. **8** Uning s lt nitining on s kkizinqi yili Y huda zemini w  mu addeshanini pakizlap bolojandin keyin, Azaliyaning oqli Xafan, x h r baxlik Maaseyah w  Yoahazning oqli t zkiriqi Yoahni Hudasi bolojan P rw rdigarning  yini onglaxk   w tti. **9** Xuning bilan ular bax k h n H lkiyaning aldio a kelip, uningo a P rw rdigarning  yig  beoixlap əkəlgən pulni tapxurdi. Bu pulni  slid  d rwaziw n Lawiyler Manassəh,  frain w  Israilning k ldisidin, xuningd k Y huda w  Binyamin zemindikilər w  Yerusalemdikil rdin yio kanidi. **10** Ular P rw rdigarning  yini ongxaydioqan ixlarni nazar t kiluq i ixqilaro a tapxurup b rdi. Bular həm pulni P rw rdigarning  yini ongxax w  must hkaml xk  ixlig qil rg  b rdi; **11** ular bolsa pulni Y huda padixahliri harabil xt rg n  y-imaratl rg  lazimlik kesip-oyuloqan taxlarni w  t w rk-limlaro a yaoşaq setiwali xk  yao aqqilar bilan tamqilaro a tapxurup b rdi. **12** Bu ad ml r sadak tlik bilan ixlidi. Ularni baxkuridioqan, nazar tk  m s'ul Lawiy Mərarining  wladliridin J hat bilan Obadiya, Koh tning  wladliridin Zəkəriya bilan Məxullam bar idi; bu Lawiyarning h mmisi h rhil sazlaro jimu mah r idi; **13** ular y n 

h mmallar w  h rhil ixlar üstidiki nazar tqilarni baxkuratti; Lawiyalardin p t t qil rnu,  m ldarlarnu, d rwaziw nl rnu bar idi. **14** Ular P rw rdigar  yig  beoixlap əkəlgən pullarni elip q k dioqan qaoqda, Hılkiya k h n P rw rdigarning Musaning wastisi bilən bərgən T wrat kanuni kitabini tepiwaldi. **15** Hılkiya katip Xafano a: — Mən P rw rdigarning  yid  T wrat-kanuni kitabini tepiwaldim, dedi. Xuni eytip, Hılkiya kitabi Xafano a b rdi. **16** Xafan uni padixahning yenioqə apardi w  uningo a: «Hizmatkarliri tapxuruloqan ixlarni bolsa, h mmisini ada kiliwatidu. **17** Ular P rw rdigar  yig  [beoixlanoqan] pullarni t kup, uni nazarətqilər w  ixqilarning k lio a tapxurup b rdi» d p məlumat b rdi. **18** Xafan katip y n  padixah a: — Hılkiya k h n y n  manga bir oram kitab b rdi d p uni padixah aldida okudi. **19** W  xundak boldiki, padixah T wrat kanunidiki s zl rni anglap,  z kiyimlirini yirtti. **20** Padixah Hılkiya bilan Xafanning oqli Ahikamo li, Mikhahning oqli Abdon bilan Xafan katipka w  padixahning hizmatkari Asayao a buyrup: — **21** Berip mən  q n w  Israilda həm Yəhudada kalduruloqan h lk  q n bu tepiloqan kitabning s zliri to risida P rw rdigardin yol soranglar. Q nki ata-bowilirimiz bu kitabda barlik p t t lg nl rg  əməl kilmay, P rw rdigarning s zini tutm oqanlik i t p ylidin, P rw rdigarning bizg  t k ludioqan  z ziri intayin d hx tlik boldi, dedi. **22** Xuning bilan Hılkiya w  padixah t yinling kixilar  y p yo  m b r Huldahning k xi a bardi; Huldah Hasrahning n wrisi, Tokihatning oqli kiyim-keçək begi Xallunning ayali idi; u  zi Yerusalem xəhırining ikkinqi m h llisid  olturatti. Ular uning bilan bu ixlar to ruluk s zlxetti. **23** U ularo a mundak dedi: — Israilning Hudasi P rw rdigar mundak d ydu: — «Silarni  w tk n kixig  mundak d nglar: — **24** P rw rdigar mundak d ydu: — Mana Mən Y hudaning padixahid  aldida oquloqan bu kitabtiki barlik l n tl rni  m lg  axurup, bu jayo a w  bu y rd  turoqularo a balayı' apat q x rim n. **25** Q nki ular Meni taxlap, baxk  ilahlaro a huxbuy y k p, k llirining h mm  ixliri bilan Mening aqqikimni k lt rdi. Uning  q n Mening kəhrim bu y rg  t k lidu,  q rilm ydu. **26** Lekin sil rni P rw rdigardin yol sorioqili  w tk n Y hudaning padixahio a bolsa, mundak d nglar: — Sən anglioqan s zler to risida Israilning Hudasi P rw rdigar mundak d ydu: — **27** Q nki k ngl ng yumxək bolup, Hudaning muxu jay w  uningda turoqularni əyibləp eytk n s zlrini anglioqaningda, Uning aldida  z ngni t w n kildim, xuningd k  z ngni xundak t w n kilioqingda, kiyimlirini yirtip, Mening aldimda yioqlioqning  q n, M mmu duayingni anglidim, d ydu P rw rdigar. **28** Mana, seni ata-bowiliring bilan yioqilixk ,  z k br ngg  aman-hatirjamlik iqida berixk  nesip kilim n; sening k zliring Mən bu jay  stig  q x rudioqan barlik k lpatl rni k rm ydu». Ular yenip berip, bu h w rni padixah a yətküzdi. **29** Padixah ad m  w tip, Y huda bilan Yerusalemming h mm  ak akallarini qəkırtip k ldi. **30** Padixah P rw rdigarning  yig  q kti; barlik Yəhudadiki  r kixilar w  Yerusalemda turuwatkanlarning h mmisi, kəhınlar bilan Lawiyler, xundakla barlik h lk,  ng k kikidin tartip qongioq  h mmisi uning bilan bill  q kti. Andin P rw rdigarning

eyida tepiloqan əhdə kitabining həmmə səzlirini ularoqə oqup bərdi. **31** Padixah əz ornida turup Pərwərdigarning aldidə: — Pərwərdigarə əgixip pütin kəlbim wə pütkül jenim bilən Uning əmrlirini, həküm-guwaħlikliri wə bəlgilimilirini tutup, uxbu kitabta pütülgən əhdigə əməl kilimən dəp əzini əhdigə baqlıdı. **32** Xuning bilən həlknig Həmmisim əhdə aldidə turup uningoqə əzini baqlıdı. U yənə Yerusalemda turuwatqanlarning həmmisini wə Binyamidiki həlknimu bu əhdə aldidə turoquzup uningoqə əzini baqlattı. Xuning bilən Yerusalemda turuwatqanlar Hudaning, yəni ata-bowilirining Hudasing əhdisi boyiqə ix kilidioqan boldi. **33** Yosiya Israilləroqə karaxlik yurtlardin barlik yirginqlik nərsiləni qikirip taxlap, Israilda turuwatqanlarning həmmisini Pərwərdigar Hudasing hizmitigə kiridioqan kildi. [Yosiyaning] barlik künlridə həlk ata-bowilirining Hudasi boləqan Pərwərdigarə əgixixtin həq yanmidi.

35 Yosiya Pərwərdigarni seqinip etüp ketix heyitni Yerusalemda etküzməqki boldi; birinji ayniq on tətinqi küni ular etüp ketix heyitə ataloqan kəziləni soydı. **2** Padixah kaħinlarning wəzipilirini bəlgilidi, ularni Pərwərdigarning eyidiki hizmətni kilixkə riqbətləndürdi. **3** U yənə pütkül Israil həlkgə əzilirini Pərwərdigarə atəp pak-mukəddəs boluxkə təlim bərgüqi Lawiyləroqə: — Silər mukəddəs əhdə sandukini Israil padixahı Dawutning oqlı Sulayman salduroqan eygə əkirip orunlaxturunglar; əmđi uni mürənglərdə kətürüp yürüx wəzipisi qalmidi. Əmđi silər Hudayinglar Pərwərdigarning hizmitidə, xundakla Uning həlki Israilning hizmitidə bolunglar. **4** Xuning üçün jəmitinglar wə nəwət-guruppanglar boyiqə, Israilning padixahı Dawutning yəzoqini wə uning oqlı Sulaymanning yəzoqinioqə əsasən, əzünglarni obdan təyyarlanglar. **5** Silər əz atə jəmətliringlarning nəwət-guruppa tərtipi boyiqə kərinədxliringlardin ibarət xu əddiy həlk-pukralar jəmət-jəmətlirigə wəkil bolup, mukəddəsəgħta turisilər; hər bir guruppida Lawiy jəmətidin birnəqqə adəm bolsun. **6** Silər etüp ketix heyitə ataloqan kəziləni soyusilər, əzünglarni paklanglar, [Israildiki] kərinədxliringlar üçün, yəni ularning Pərwərdigar Musaning wastisi bilən tapilioqan səz-kalamioqə bəkinixi üçün, həmmə ixni təyyar kilinglar, dedi. **7** Yosiya xu yərdə hazır boləqan barlik həlk-pukralarning etüp ketix heyitə atioqan kurbanliki bolsun dəp, jəmiy ottuz ming kəza wə oqlak, wə yənə üç ming bukə hədiyə kildi; bu mallarning həmmisi padixahning melidin qikiriləqanıdı. **8** Uning əməldarlimu əz ihtiyarliki bilən həlkkə wə kaħinlar bilən Lawiyləroqə kurbanlik meli «kətürmə hədiyə» kildi; Pərwərdigarning əyini baxkuroquqlardin Hilkıya, Zəkəriya wə Yəhıyəlmı ikki ming altə yüz kəza-əqkə bilən üç yüz bukinı kaħinləroqə etüp ketix heyitə atəp kurbanlik kilix üçün hədiyə kilip tapxurdi. **9** Lawiylarning yolbaxqiliri boləqan Konaniya wə uning kərinədxliridin Xemaya bilən Nətanal, xundakla Haxabiya, Jəiyəl wə Yozabadmı bəx ming kəza bilən bəx yüz bukinı Lawiylarning heytkə atəp kurbanlik kilixioqə «kətürmə hədiyə» kildi. **10** Xundak kilip, etilidioqan wəzipilər orunlaxturup bolunəqandin keyin, padixahning tapilioqini boyiqə, kaħinlar əz ornida

turdi, Lawiylərmu əzilirining nəwət-guruppa tərtipi boyiqə turuxti. **11** Lawiylər etüp ketix heyitə ataloqan kəziləni boquzlıdı; kaħinlar ularning kəlidin kənni elip kurbangahkə səpti wə xuning bilən bir wəqıttə Lawiylər kurbanlik malning terisini soydı. **12** Kəydürmə kurbanliqkə sunulidioqan mallarni bolsa, ular həlk-pukraləroqə wəkil boləqan jəmətlər boyiqə həlkkə bəliup bərip, ularni Musaning kitabida yəzilioqinioqə wəwəpik, Pərwərdigarə sunuxkə təyyarlıdı. Sunulidioqan buklərnimu xundak kildi. **13** Andin bəlgilimə boyiqə ular etüp ketix heyitə ataloqan kəza-əqkiləni otkə kaqlap kawap kildi; baxkə kurbanliqlardin kəloqan, yəni Hudaqəni ataloqan kisimlarni kəzanda, dangkənda yəni dasta pixurup tezdin həlk-pukraləroqə ılxəttürüp bərdi; **14** xuningdin keyin əzilirigə wə kaħinləroqə kurbanliqlardin təyyarlıdı, qünki kaħinlar, yəni Hərunning əwladlırı kəq kirgüqə kəydürmə kurbanlik kilix wə maylarni kəydürüx bilən aldirax bolup kətkənidi; xunga Lawiylər əzilirigə wə kaħinlar boləqan Hərunning əwladlırioqini kurbanliqlardin [gəx] təyyarlap koyuxti. **15** Nawə-nəoqmıqılar, yəni Asafning əwladlırı Dawut, Asaf, Həman wə [Dawut] padixahning əldin kərgüqisi Yəduutning tapxuruki boyiqə əz orunlıridə turuxti; dərəwəziwənlər hərəkəyisi əz dərəwəzisi aldidə turdi; ularning ix ornidin əjrixining həjiti bolmidi, qünki ularning kərinədxliri boləqan Lawiylər kurbanliqlardin təyyarlap kəyattı. **16** Xundak kilip, xu bir kün iqidə Yosiya padixahning tapxuruki boyiqə, etüp ketix heyti etküzülip, Pərwərdigarning kurbangahioqə kəydürmə kurbanliqlər sunuluxi bilən Pərwərdigarə beoqıxlap etküzülgən ibadət toluq orunlandı. **17** Xu qəoqda hazır boləqan Israillər etüp ketix heyitni etküzüp boləqandin keyin, yəttə künlə petir nan heyitni etküzdı. **18** Samuil pəyoqəmbərninq zamanidin buyan Israilda etüp ketix heyti mundak etküzülip bəkmioqanıdı; Israil padixahlırining həlqəyisimı Yosiya, kaħinlar, Lawiylər wə xu yərdə hazır boləqan Yəhudalar bilən Israillər wə Yerusalemda turuwatqanlar etküzgəndə mundak etüp ketix heyti etküzüp bəkmioqanıdı. **19** Bu kətimki etüp ketix heyti Yosiyaning səltənətininq on səkkizinqi yili etküzüldi. **20** Yosiya [mukəddəs] əyning həmmə ixini muxundak tərtipkə selip boləqandin keyin, Misir padixahı Nəko Əfrat dərəyasining boyidiki Kərkemix xəhıridə uruxkə qıktı, Yosiya uning əldini toskili qıktı. **21** Nəko Yosiyaning əldioqə əqliləni əwətip uningə: «I Yəhuda padixahı, əzilirining uning bilən nemə karlırı bar? Bügün mən sili bilən uruxkili əməs, bəlki mening bilən urux kiliwatqan jəmət bilən uruxkili qıqqanmən; Nəko kelip, Huda mənə tez həjüm kil, dedi; Hudaning silini həlak kiliwətməsliki üçün, Uning ixioqə kaxila kilmisilə, qünki U mening bilən billidur» dedi. **22** Ləkin Yosiya uning bilən kərxilixixtin yanmidi, əksiqə əzini niqəblap uningoqə jəng kıləqli qıktı; u Hudaning Nəkoninq wastisi bilən eytkən gepigə kulək salmay, Məgiddo tüzlənglikigə kelip Nəko bilən tutuxti. **23** Oqyaqılar Yosiya padixahkə oq etip uningə [təgküzdı]; padixah hizmətkarlırioqə: — Mən eoqır yarilandim, mən elip kətinglar, dedi. **24** Uning hizmətkarlırı uni jəng hərəwisidin yələp qüxürüp, uning ikkinqi jəng hərəwisioqə yatquzup Yerusalemoqə elip mengiwidi, u xu yərdə

eldi. U ata-bowilirining kəbristanliqioğa dəpnə kılindi; barlıq Yəhuda wə Yerusalemdikilər Yosiyaoğa təziyə tutuxti. **25** Yərimiya [pəyojəmbər] Yosiyə üqün mərsiyə oqudı; nəoqmə-nawaqi ər-ayallarning həmmisi taki bügüngiqə Yosiyani təriplər mərsiyə oqup kəlməktə; u ix Israilda bəlgilimigə aylandı. Mana bular «mərsiyələr» degən kitabka pütülgəndür. **26** Yosiyaning kəlojan ixliri, uning Pərwərdigarning Təwrat kitabida yeziləjanlıoğa əgəxkən yaxxi əməlliri, **27** kıləjanlı baxtin-ahiriyoğa həmmisi «Yəhuda wə Israil padixahlırining Tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndür.

36 [Yəhuda] zeminidiki həlk Yosiyaning oqlı Yəhoəhəzni tallap, Yerusalemda atisining ornioğa padixah kılıp tiklidi. **2** Yəhoəhəz təhtkə qıqқан qeoğida yigirmə üq yaxta idi; u Yerusalemda üq ay səltənət kildi. **3** Misir padixahı uni Yerusalemda padixahlıqın bikar kildi wə Yəhuda zeminiyoğa bir yüz talant kümüx, bir talant altun jərimanə koydi. **4** Andin Misir padixahı Yəhoəhəzning ornioğa uning inisi Eliakimni Yəhuda bilən Yerusalemlə üstigə padixah kılıp, uning ismini Yəhoakimyoğa əzgərtti; andin Nəko inisi Yəhoəhəzni Misiroğa elip kətti. **5** Yəhoakim təhtkə qıqқан qeoğida yigirmə bəx yaxta bolup, u Yerusalemda on bir yil səltənət kildi; u Pərwərdigar Hudasing nəziridə rəzil boləjanni kildi. **6** Babil padixahı Nebokədnəsar uningyoğa hujum kıləjili qikip, uni mis zənjir bilən baolap Babiloğa elip kətti. **7** Nebokədnəsar yənə Pərwərdigar əyidiki bir kışim əswab-buyumlarni Babiloğa apirip, əzining Babilidiki buthanisioğa koydi. **8** Yəhoakimning kəlojan ixliri, uning yirginqlik ixliri, uningdiki əyiblər bolsa mana, «Israil wə Yəhuda padixahlırining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndür. Uning oqlı Yəhoakin uning ornioğa padixah boldi. **9** Yəhoakin təhtkə qıqқан qeoğida on səkkiz yaxta bolup, u Yerusalemda üq ay on kün səltənət kildi; u Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjanni kildi. **10** Yengi yil etkəndə, Nebokədnəsar adəm əwətip Yəhoakinni Pərwərdigar əyidiki esil buyumlar bilən birliktə Babiloğa əkəldürüp, Yəhoakinning taqisi Zədəkiyani Yəhuda wə Yerusalemlə üstigə padixah kılıp tiklidi. **11** Zədəkiya təhtkə qıqқан qeoğida yigirmə bir yaxta bolup, Yerusalemda on bir yil səltənət kildi; **12** u Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjanni kildi; Yərimiya pəyojəmbər uningyoğa Pərwərdigarning səzilirini yətküzgən bolsimu, u Yərimiyaning aldida əzini təwən kilmidi; **13** u əzini Hudaning namida [bekinix] kəsimini iqküzgən Nebokədnəsardin yüz əridi; boynini kattik kılıp, Israilning Hudasi Pərwərdigaroğa towa kılıp yenixkə kənglini jahil kildi. **14** Uning üstigə, kəhinlarning barlıq baxliri bilən həlkning həmmisi yat əlliklərninng həmmə yirginqlik ixlirini dorap, asiyiklirini axurdi; ular Pərwərdigar Yerusalemda Əzigə atap mukəddəs kıləjan əyni buləjwətti. **15** Ularning ata-bowilirining Hudasi boləjan Pərwərdigar Əz həlkigə wə turaləjisiyoğa iqini əqrıtkaqka, tang səhərdə ornidin turup əqlilirini əwətip ularni izqil əgəhləndurup turdi. **16** Birak ular Hudaning əqlilirini mazaq kılıp, sez-kalamlırini mənsitməytti, pəyojəmbərlirini zanglik kılatti; ahir berip Pərwərdigarning kəhri ərləp, qutkuzəjili bolmaydıoğan dərijidə həlkining üstigə qüxti. **17** Pərwərdigar xuning

bilən kaldiyələrninng padixahını ularoğa hujumyoğa seliwidi, padixah ularning mukəddəs əyidə yaxlirini kılıqlidi; kiz-yigitlər, kərilər, bexi akəroqanlaroğa həq iq əqrıtıp olturmay, həmmini əltürtwətti; [Huda] bularning həmmisini [Kaldiyə] padixahning kəloğa tapxurdi. **18** Kaldiyə padixahı Hudaning əyidiki qong-kıq deməy, barlıq qaqa-buyumlarni, xundakla Pərwərdigar əyidiki həznilarni, xuningdək padixahning wə əməldərlirining həznilirini koymay, Babiloğa elip kətti. **19** Kaldiyələr Hudaning əyini kəydürtwətti, Yerusalemlə sepilini qəkiwətti, xəhərdiki həmmə orda-kəroqanlaroğa ot koyp kəydürüp, Yerusalemdiki barlıq kışmətlək qaqa-buyumlarni qəqip kukum-talkan kildi. **20** Kılıqtin aman kəlojanlarning həmmisini [Kaldiyə padixahı] Babiloğa tutkun kılıp əkətti; ular taki Pars padixahlıqıninng səltənitiyoğa Babil padixahı wə əwladlırining kullukida bolup turdi. **21** Bularning həmmisi Pərwərdigarning Yərimiyaning wastisi bilən [aldin] yətkən [agah] səzi ixkə axuruluq üqün boldi. Xuning bilən zemin əzigə tegixlik xabat künlirigə muyəssər boldi; qünki zemin yətmix yil toxkuqə harabiliktə turup «xabat tutup» dəm elip rahətləndi.

Əzra

1 Pars padixahı Qorəxning birinchi yili, Pərvərdigarning Yəramiyaning aqzi arkilik eytkan sozi əməlgə axuruluq, Pərvərdigarning Pars padixahı Qorəxning rohinı kozojixi bilən pütün padixahlıki təwəsida u mundaq bir jakarnamə qikardi, xundakla uni yazma kilip püküp: — **2** «Pars padixahı Qorəx mundaq daydu: — Asmanlarning Hudasi Pərvərdigar yər yuzidiki barlik padixahlıqlarning igidarqılıkini manga bərdi; u xundakla meni Yəhuda zeminiəja jaylaxkan Yerusalemda Əzigə bir öy selixka buyrudi. **3** Xuning üqün aranglarda Hudaning halkı boləjanlardan hərəkaysinglarəja bolsa, uning Hudasi [Pərvərdigar] uning bilən billə boləjay, u Yəhuda zeminiədi Yerusaleməja qıksun, Israilling Hudasi Pərvərdigarning eyini salsun! U bolsa Hudadur, makani Yerusalemdidur! **4** [Sürgünlükta] kəlojan həlk kəyərlərdə makanlaxkan bolsa, [u Yerusaleməja qıksun]; xu yərdiki adəmlər ularəja altun, kümüx, mal-mülük, qarpaylarni təminləp yardəm bərsun wə xuningdək Yerusalemda jaylaxkan Hudaning xu öyi üqün halis hədiyələni təkdım kilsun» — dedi. **5** Xuning bilən Yəhuda wə Binyamindiki kəbilə baxlıkliri, kaşinlar, Lawiyar, xundakla Huda tərıpidin rohi kozojıtıləjan barlik həlk orunliridin kopup Yerusalemdiki Pərvərdigarning eyini [yengiwaxtin] selixka berixka təyyarləndi. **6** Ətraptiki kixilərnıng həmmisi kümüx kaqa-kuqa, altun, mal-mülük, qarpaylar wə kimmət bahalıq buyumlar bilən ularni kollap kuwwətledi, buningdin baxka sunulidəjan hərhil ihtiyariy hədiyə-kurbanlık süpitidə hərhil sowəjatlarni təkdım kildi. **7** Padixah Qorəx Pərvərdigarning eyidiki kaqa-kuqilirinimu, yəni ilgiri Nebokadnəsar Yerusalemdin əkilip ez ilahıning buthanisiəja koyup kəyojan kaqa-kuqilərnimu elip qikti. **8** Pars padixahı Qorəx həzinə begi Mitrədatni buyrup bu kaqa-kuqilərnı aldurup qikti; Mitrədat xuləni Yəhudaning əmiri Xəbzazarəja sani boyiqə sanap tapxurup bərdi. **9** Kaqa-kuqılərnıng sani mundaq: — altun das ottuz, kümüx das ming, piqəq yigirmə tokkuz, **10** altun piyalə ottuz, bir-birigə ohxax boləjan kümüx piyalə tət yüz on; baxka kaqa-kuqılar bir ming. **11** Barlik altun-kümüx kaqa-kuqa, bəx ming tət yüz. Sürgün kılinojan həlk Babildin Yerusaleməja elip kelingən qaəqda, Xəbzazar bu kaqa-kuqılərnıng həmmisini elip kəlgəndi.

2 Təwəndikilər Nebokadnəsar tərıpidin Babiləja sürgün kılinojan [Yəhudiyə] əlksidikilərdin, ularning əwladliri kaytip kelip, Yerusalem wə Yəhudiyəgə qikip, hər biri ez xəhırlirigə kətkənlər: — **2** — ular Zərubəbəl, Yəxua, Nəhəmiya, Seraya, Rəiləya, Mordikay, Bilxan, Mispər, Bigway, Rəhüm wə Baanaşlar bilən billə kaytip kəldi. Əmđi İsrail həlkıning iqidiki ərkəklərnıng sani təwəndikiqə: — **3** Paroxning əwladliri ikki ming bir yüz yətmix ikki kixi; **4** Xəfatiyaning əwladliri üq yüz yətmix ikki kixi; **5** Arahning əwladliri yəttə yüz yətmix bəx kixi; **6** Paħat-Moabning əwladliri, yəni Yəxua bilən Yoabning əwladliri ikki ming səkkiz yüz on ikki kixi; **7** Elamning əwladliri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **8** Zattuning əwladliri tokkuz yüz kırık bəx kixi; **9**

Zakkayning əwladliri yəttə yüz atmix kixi; **10** Banıning əwladliri altə yüz kırık ikki kixi; **11** Bibayning əwladliri altə yüz yigirmə üq kixi; **12** Azgadning əwladliri bir ming ikki yüz yigirmə ikki kixi; **13** Adonikamning əwladliri altə yüz atmix altə kixi; **14** Bigwayning əwladliri ikki ming əllik altə kixi; **15** Adıning əwladliri tət yüz əllik tət kixi; **16** Həzəqıyaning jəmətidin boləjan Aternıng əwladliri tokşan səkkiz kixi; **17** Bizayning əwladliri üq yüz yigirmə üq kixi; **18** Yorahning əwladliri bir yüz on ikki kixi; **19** Həxumning əwladliri ikki yüz yigirmə üq kixi; **20** Gibbarning əwladliri tokşan bəx kixi; **21** Bəyt-Ləhəmlıklər bir yüz yigirmə üq kixi; **22** Nitofalıqlər əllik altə kixi; **23** Anatotluqlər bir yüz yigirmə səkkiz kixi; **24** Azməwətliklər kırık ikki kixi; **25** Kiriat-Akrimlıqlər, Kəfirahlıqlər wə Bəərotluqlər bolup jəmiy yəttə yüz kırık üq kixi; **26** Ramaşlıqlər bilən Gebalıqlər jəmiy altə yüz yigirmə bir kixi; **27** Mikmaxlıqlər bir yüz yigirmə ikki kixi; **28** Bəyt-Əllıklər bilən ayılıqlər jəmiy ikki yüz yigirmə üq kixi; **29** Nebolıqlər əllik ikki kixi; **30** Magbixning əwladliri bir yüz əllik altə kixi; **31** İkinqi bir Elamning əwladliri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **32** Hərimning əwladliri üq yüz yigirmə kixi; **33** Lod, Hədid wə Ononing əwladliri jəmiy yəttə yüz yigirmə bəx kixi; **34** Yeriholıqlər üq yüz kırık bəx kixi; **35** Sinaahning əwladliri üq ming altə yüz ottuz kixi. **36** Kaşinlarning sani təwəndikiqə: — Yəxua jəmətidiki Yədayaning əwladliri tokkuz yüz yətmix üq kixi; **37** İmmərnıng əwladliri bir ming əllik ikki kixi; **38** Paxhurning əwladliri bir ming ikki yüz kırık yəttə kixi; **39** Hərimning əwladliri bir ming on yəttə kixi. **40** Lawiyələrnıng sani təwəndikiqə: — Hodawıyaning əwladliridin, yəni Yəxua bilən Kədmıyələnıng əwladliri yətmix tət kixi; **41** Ojəzəlkəxlərdin: — Aşafning əwladliri bir yüz yigirmə səkkiz kixi. **42** Dərwəziwənlərnıng nəslidin: — Xallumning əwladliri, Aternıng əwladliri, Talmonning əwladliri, Akkubning əwladliri, Hatitanıng əwladliri bilən Xobayning əwladliri jəmiy bir yüz ottuz tokkuz kixi. **43** İbadəthana hizmətkərliri təwəndikiqə: — Zihaning əwladliri, Həşufanıng əwladliri, Tabbəotnıng əwladliri, **44** Kiroşning əwladliri, Siyahaning əwladliri, Padonning əwladliri, **45** Libanahning əwladliri, Həgabahning əwladliri, Akkubning əwladliri, Hənanıng əwladliri, **47** Giddələnıng əwladliri, Gəharning əwladliri, Reayahning əwladliri, **48** Rəzinning əwladliri, Nikodanıng əwladliri, Gazzamning əwladliri, **49** Uzzanıng əwladliri, Pasiyanıng əwladliri, Bisayning əwladliri, **50** Asnaşning əwladliri, Məunınnıng əwladliri, Nəfussınnıng əwladliri, **51** Bəkbukning əwladliri, Həkufanıng əwladliri, Hərhurning əwladliri, **52** Bazlutning əwladliri, Məhıdanıng əwladliri, Hərxanıng əwladliri, **53** Barkosning əwladliri, Siseranıng əwladliri, Temahning əwladliri, **54** Nəziyanıng əwladliri bilən Hatifanıng əwladliri. **55** Sulaymanning hizmətkərlirıng əwladlirıngıng sani təwəndikiqə: — Sotayning əwladliri, Sofərtənıng əwladliri, Pirudanıng əwladliri, **56** Yaalaşning əwladliri, Darkonning əwladliri, Giddələnıng əwladliri, **57** Xəfətiyanıng əwladliri, Həttılning əwladliri, Poqəət-Həzzibainıng əwladliri bilən aminıng əwladliri. **58** İbadəthana hizmətkərliri wə Sulaymanning hizmətkəri boləjanlarning əwladliri jəmiy

üç yüz toqsan ikki kixi. **59** Təwəndiki kixilər Təl-Melah, Təl-Harxa, Kerub, Addan wə İmmərdin kəlbəgin bolsimu, lekin ular əzlrininə ata jəmətining yaki nasəbning İsrail adimi ikənlikini ispatlap berəlmidi. **60** Bular Delayaning əwladliri, Tobiyaning əwladliri wə Nikodaning əwladliri bolup, jəmiy altə yüz əllik ikki kixi; **61** kaħinlarning əwladliri iqdə Habayaning əwladliri, Kozning əwladliri bilən Barzillayning əwladliri bar idi; Barzillay Gileadlik Barzillayning bir kizini aləqaqə ularning eti bilən ataləjanidi. **62** Bular jəmətining nə səbnamisini izdəp tapalmidi; xunga ular «napak» həsablinip kaħinlikdən kaldurildi. **63** Waliy ularə: — Urim wə tummimni kətürgüqi kaħin arimizdə hizməttə boluqə «əng mukəddəs yiməklərgə eqoz təgküzməysilər, dedi. **64** Pütün jamaət jəmiy kirik ikki ming üç yüz atmix kixi; **65** buningdin baxqə ularning yənə yəttə ming üç yüz ottuz yəttə küldədik bar idi; yənə ikki yüz ər-ayal qəzəlqisi bar idi. **66** Ularning yəttə yüz ottuz altə eti, ikki yüz kirik bəx qəqiri, **67** tət yüz ottuz bəx təgisi wə altə ming yəttə yüz yigirmə exiki bar idi. **68** Jəmət kattiwaxliridin baziliri Yerusalemoğa wə Pərwərdigarning əyigə kəlgən qəoqda, Hudaning xu əyi əsli ornioğa yengiwaxtin selinixi üçün qin kənglidin sowətuqlarini təkdım kildi. **69** Ular əzlrininə kurbioğa qarap kurulus həzınisigə atmix bir ming darik altun, bəx ming mina kümüx wə yüz qur kaħin toni təkdım kildi. **70** Xuningdin keyin kaħinlar, Lawiyalar wə bir kism həlk koxulup, qəzəlkəxlər, dərwezimənlər, ibadəthana hizmətkarlıri ez xəhərlirigə imkanlaxti; kəloğan İsrail həlkəning həmmisi ez xəhərlirigə imkanlaxti.

3 İsrail həlki hərəkəysi ez xəhərliridə imkanlaxkanidi; yəttinqi ayoğa kəlgəndə, həlk bir adəmdək bolup Yerusalemoğa yioildi. **2** Yozadakning oqlı Yəxua bilən uning kaħin kərandaxliri, Xəaltəning oqlı Zərubbəbəl wə uning kərandaxlirining həmmisi orunliridin qorup, Hudaning adimi Musa pütəkən kanun kitabida pütülginidək Pərwərdigarə qəydürmə kurbanlik sunux üçün İsrailning Hudasing kurbangahini selixqə kirixti. **3** Gərqə ular xu yərlik həlkərdin korqsimu, lekin kurbangahni əslidiki uli üstigə selip, uningdə Pərwərdigarə atəp ətəgnəlik wə kəqlik qəydürmə kurbanlik ətküzüxkə kirixti. **4** Ular yənə [mukəddəs kanunda] pütülgini boyiqə «kəpilər həytini» ətküzüp, hər küni bəlgiləngən tələpkə muwəpik san boyiqə künlük qəydürmə kurbanlikni sunuxatti. **5** Xuningdin keyin ular yənə hər künlük qəydürmə kurbanliklər, yengi ay kurbanlikni wə Pərwərdigarning barlik mukəddəs dəp bəkitilgən həytliri üçün təkdım kiliindioğan qəydürmə kurbanliklarni, xuningdək hər bir kixining kənglidin Pərwərdigarə atəp sunidioğan ihtiyariy kurbanliklirini sunup turatti. **6** Xundək kiliip ular yəttinqi ayning birinqi künidin baxlap, qəydürmə kurbanliklarni Pərwərdigarə atəp sunuxqə baxlidi; lekin Pərwərdigarning əyining uli tehi selinmidi. **7** Ular taxqilar bilən yəoqqilarə pul taxqurdi wə xundəklə Pars padixahni Kərəxning ijaziti bilən Zidonluqlar bilən Turluqlarə kedir yəoqqini Liwandin [Ottura] dengiz arkiplik Yoppəoğa əkəldürüx üçün ularə yimək-ıqmək wə zəytun meyini təminlidi. **8** Jamaət Yerusalemdiki Hudaning əyigə kəlgəndin keyin ikkinqi yili ikkinqi

ayda Xəaltəning oqlı Zərubbəbəl, Yozadakning oqlı Yəxua wə ularning kaħin wə Lawiy kərandaxlirining qəldisi, xuningdək sürgünlikdən qaytip Yerusalemoğa kəlgənləning həmmisi kurulusxə ix baxlidi; ular yənə yigirmə yaxtin axqan Lawiyarni Pərwərdigarning əyini selix kurulusioğa nəzarətqiliklə qoydi. **9** Yəxua wə uning oqulliri həm kərandaxliri, Kadmiyə bilən uning oqulliri, yəni Yəhudaning əwladliri Hudaning əyidə ixləyioğan ixqilarni nəzarət kiliqxə bir niyəttə atlandı; Hənədadning oqulliri, ularning oqullirimu wə kərandax Lawiyalar ularə yardəmləxti. **10** Tamqilar Pərwərdigarning əyigə ul salidioğan qəoqda kaħinlar has kiyimlirini kiyip, kanaylirini qəlip, həmmisi kətar-kətar səp bolup turoquzildi; ular Dawut bəlgiləngən kərsətmilər boyiqə Pərwərdigarə Həmdusana oquxti. **11** Ular Pərwərdigarə atəp əzara: — «Pərwərdigar mehribandur, uning İsrailoğa boləngən mehİR-muhəbbiti mənəgğülükür» dəp həmdusana wə rəhmət-təxəkkür eytixti. Bu qəoqda Pərwərdigarning əyining uli selinip boləqaqə, halayik Pərwərdigarni mədhəyiləp towlap təntənə kilixti. **12** Ləkin kaħinlardin, Lawiyalardin wə jəmət baxlikliridin nuroqunliri, yəni əslidə ilgirləki əyini kərgən nuroqun kəri adəmlər kəz aldida selinoğan bu əyning ulioğa qarap, ün selip yioqlar ketixti; nuroqun baxqə kixilər huxal bolup təntənə kiliip towlaxti; **13** wə həlk həttə kimləarning təntənə kilixiwətkənlikni bilən kimləning yioqlawətkənlikni ayriwalalmay qəldi; qünki jamaət təntənə kiliip kəttik towlixatti; wə bu awaz yirək-yirəkləroğa anglinatti.

4 Yəhuda wə Binyamindiki rəkbilər sürgünlikdən qaytip kəlgənlər İsrailning Hudasi Pərwərdigarə atəp əyini yengiwaxtin salmaqçikan, dəgən gəpni anglap, **2** Zərubbəbəl wə jəmət baxlikliri bilən kərixup: — Biz silər bilən billə salayli; qünki bizmu silərgə oxaxlə siləning Hudayinglarni izləp, bizni bu yərgə əkəlgən Asuriyə padixahni Esar-Həddonning künliridin tartip uningə qurbanlik sunux bilən keliwatimiz, deyixti. **3** Ləkin Zərubbəbəl, Yəxua bilən İsrailning baxqə jəmət baxlikliri ularə: — Hudayimioğa əy selixtə siləning biz bilən həqəndək aləqənglar yok; bəlkə Pars padixahni Kərəx bizgə buyruoqəndək, pəqət biz əzimizlə İsrailning Hudasi boləngən Pərwərdigarə əy salimiz, deyixti. **4** Xuningdin keyin xu yərdiki əhalə Yəhudalarning kolini əjiz kiliip, ularning kurulus kiliqioğa kaxilə tuəqdurup turdi. **5** Ular yənə Pars padixahni Kərəxning barlik künliridin taki Pars padixahni Darius təhtkə olturoğan wəktiqə, daim məslihətgəlləri setiwelip, Yəhudalar bilən kərixip, kurulus nixanini buzuxqə urunup turdi. **6** Əhəxwərox təhtkə qikqən dəsləpki wəktidə ular uningə Yəhudiyə wə Yerusalemə əhalisi üstidin bir ərznamə yazdi. **7** Xuningdək Artəhxaxtə künliridə Bixlam, Mitridat, Tabəbəl wə ularning kəloğan xeriklirimu Pars padixahni Artəhxaxtəoğa aramiy tilidə bir ərz hetini yazdi; hət aramiy tilidin tərimə kilindi. **8** Waliy Rəhum bilən diwan begi Ximxay padixahni Artəhxaxtəoğa Yerusalemə üstidin təwəndikidək ərznamə yazdi: — **9** «Məzkur məktupni yəzoqanlardin, waliy Rəhum, katip begi Ximxay wə ularning baxqə həmrəhliri boləngən sorəqçilər, mupəttixlər, mənsəpdarlar, katiplar,

arkiwiliklar, Babilliklar, Xuxanliklar, yəni Elamiylar **10** wə uluq janabiy Osnappar Samariyə xəhiringə wə [Əfrat] dərýaning muxu tərpidiki baxka yərlərgə orunlaxturəjan ahalimu bar **11** (mana bu ularning padixahka yazəjan hetining kəqürilmisi) – əzlrining dərýaning muxu tərpidiki hizmətkarlaridin padixah aliliri Artahxaxtaşə salam! **12** Padixah aliylirigə məlum bolsunki, əzleri tərəptin biz tərəpkə kəlgən Yəhudiylar Yerusalemoğa kelixti; ular axu asiy wə sesik xəhərnı kuruwatidu, ulini yasap püttürdi, sepilni yasap qikti wə sepilning ullirini bir-birigə ulap yasawatidu. **13** Əmđi uluq padixah aliylirigə xu məlum boləyayki, mubada bu xəhər onglansa, sepil pütüküzilsə, ular baj tapxurmaydiojan, olpan təlīməyđiojan wə parak tapxurmayđiojan boluwalidu, bundak ketiwərsə padixahlarning həzınisigə səsiz ziyan bolidu. **14** Biz ordning tuzini yəp turup, padixahimizning bundak bihərmət kəlinixioğa qarap turuximizəğa kət'iy toşra kəlməydu, xu səwəbtin padixahimizəğa məlum kilixka jür'ət kilduq. **15** Xuning üqün [aliylirining] ata-bowilirining tarihnamisini sürüxtə kilixlirini təxəbbus kilimiz; sili tarihnamidin bu xəhərnıng əhwalini bilip, uning padixahlarəjimu, hərəkəsi əlkiərgimu ziyan yətküzüp kəlgən asiy bir xəhər ikənlikini, kədimdin tartip bu xəhərdikilər aqđurmiqilik tərtojanlikini bilgəyay; dəl xu səwəbtin bu xəhər wəyran kilinojanidi. **16** Xunga biz aliylirioğa xuni ukturmakqimizki, əgər bu xəhər kurulsa, sepilliri pütüküzilsə, undakta silining dərýaning muxu tərpidiki yərlərgə heqkəndak igidarqilikliri bolmay kalidu». **17** Padixah mundak jawab yollidi: – «Waliy Rəhüm, diwan begi Ximxayoğa wə Samariyə həmə Dərýaning xu tərpidiki baxka yərlərdə turuxluq həmərahlinglarəğa salam! **18** Silərnıng bizgə yazəjan ərz hetinglar mening aldimda enik kilip oqup berildi. **19** Təxkürüp kərxüni buyruwidim, bu xəhərnıng dərəkə kədimdin tartip padixahlarəğa karxi qikip isyan kəzoşiojan, xəhərdə daim asiylik-kəzoşilang kətürüxtək ixlarning bolup kəlgənlik məlum boldi. **20** Ilgiriki waqitlarda kudrətlik padixahlar Yerusalemoğa həkümranlik kilip, Dərýaning xu tərpidiki pütün yərlərnı idarə kilip kəlgən, ular xularəğa bekinip baj, olpan wə parikini tapxurup kəlgənək. **21** Əmđi silər buyruk qüxürüp u həkni ixtin tohtitnglar, məndin baxka yarlık qüxürülmigüqə, bu xəhərnı yengiwaxtin kurup qikixka bolmayđiojanlik ukturunglar. **22** Bu ixni ada kilmay kəlixtin pəhəs bolunglar; padixahlarəğa ziyan kəltüridiojan apət nemixka küqiyweridikən?»). **23** Padixah Artahxaxtanıng yarlıkning kəqürilmisi Rəhüməğa, diwan begi Ximxay həmə ularning həmərahliroğa oqup berilixi bilənlə, ular alman-talman Yerusalemdiki Yəhüdalarning kəxioğa qikip, hərbiy küq ixlitip, ularni ixni tohtitixka məjbur kildi. **24** Xuning bilən Yerusalemdiki Hudaning eyidiki ixlar tohtidi; ix taki Pars padixahi Darius tohtkə qikip ikkinqi yilioqə tohtaşlık kəldi.

5 Bu qəşdə pəyojəmbərlər, yəni Həgəy pəyojəmbər bilən İddonıng oşlı Zəkariyə pəyojəmbər Yəhüdiyə wə Yerusalemdiki Yəhüdiylarəğa bexarət berixkə baxlidi; ular İsrailning Hudasinıng namida ularəğa bexarət berixti. **2** Xuning bilən Xəaltiyəşning oşlı Zərubbəbal

wə Yozadakning oşlı Yəxua kəpup Yerusalemdiki Hudaning əyni yengiwaxtin selixkə baxlidi; Hudaning pəyojəmbərliri ular bilən billa bolup ularəğa yərdəm bərdi. **3** Xu qəşdə Dərýaning qərb tərpinıng bax waliysi Tattınay bilən Xetar-Boznay həmə ularning həmərahliiri ularning yenioğa kelip: «Kim silərgə bu əyni yengiwaxtin selixkə, bu kuruluxni pütürüxkə buyruk bərdi?» dəp soridi. **4** Ular yənə: «Bu kuruluxkə məs'ul boləyaylarning ismi nemə?» dəp soridi. **5** Ləkin Hudaning nəziri Yəhüda əksəkəllirining üstədə idi, xunga bax waliy kətarlıklar padixah Dariuskə məlum kiləyqə, xundakla uningdin bu həkətə birər jawab yarlık kəlgüqə ularning kurulux ixini tosmidi. **6** Dərýaning qərb tərpinıng waliysi Tattınay bilən Xetar-Boznay həmə ularning həmərahliiri, yəni Dərýaning qərb tərpidiki afərsəkliklər padixah Dariuskə hət əwətti; hətning kəqürilmisi mana təwəndikidək: **7** Ular padixahkə əwətkən məlumatta mundak deyilgən: «Darius aliylirioğa qongkur aman-esənlik boləyay! **8** Padixahimizəğa xu ix yetip məlum bolsunki, biz Yəhüdiyəgə, uluq Hudaning əyigə berip kərdükki, xu əy yoşjan taxlar bilən yasiliwatidu, tamliroğa limlar ətküzülüp selinməktə; bu kurulux tez sərəttə ongulux elip berilwətiptu. **9** Andin biz u yərdiki əksəkəllardın: – Kim silərgə bu əyni selixkə, bu kuruluxni pütürüxkə buyruk bərdi? – dəp soridük. **10** Wə aliylirioğa məlum bolsun üqün ularning isimlirini soridük, xuningdək ularning baxliklirining isimlirini pütüp hatiriləmkə idük. **11** Ular bizgə: «Biz asman-zeminning Hudasinıng kulliri, biz həzir buningdin uzun yillər ilgiri selinojan əyni yengiwaxtin seliwatimiz. Muxu əyni əslidə İsrailning uluq bir padixahi saldurojanidi. **12** Ləkin ata-bowilirimiz asmandiki Hudaning oşzipini kəltürüp kəyoşaqkə, Huda ularni Kəldiyəlik Babil padixahi Nebokədnəsarnıng kolioğa tapxurojan; u bu əyni qakturuwetip, həkni Babiloğa tutkən kilip əkətkən. **13** Ləkin Babil padixahi Kərxəning birinqi yili padixah Kərxə Hudaning bu əyni yengiwaxtin selixkə yarlık qüxürgən. **14** Wə Nebokədnəsar Yerusalemdiki bu ibadəthanidin elip Babil buthanisioğa apirip kəyoşjan Hudaning əyidiki altun-kümüx kaqa-kuqilarnımu padixah Kərxə ularni Babil buthanisidin əpqiqturup, Xəxbazar isimlik bir kixigə tapxurojan; u uni bax waliy kilip təyinligənidi **15** həmə uningə: – Bu kaqa-kuqilarnı elip ularni Yerusalemdiki ibadəthanioğa apirip kəyoşjin; Hudaning əyi əsli jayıoğa yengiwaxtin selinsun, dəp buyruojan. **16** Andin xu Xəxbazar dəgən kixi kelip, Yerusalemdiki Hudaning əyigə ul saləjan; ənə xu waqitın baxlar həziroqə yasiliwatidu, tehi pütmidə» dəp jawab bərdi. **17** Əmđi aliylirioğa layik kərxənsə, padixahimizning xu yərdə, yəni Babilidiki hazinini ahturup bekinixi, u yərdə padixah Kərxəning Yerusalemdiki Hudaning əyni yengiwaxtin selix toşrisidə qüxürgən yarlıkning bar-yoklukını təxkürüp bekinixi soraymiş həmə padixahimizning bu ix toşrisidə əz iradisini bizgə bildürüp kəyoxini etünimiz».

6 Andin padixah Darius Babildiki dələt-baylıklar saklanəjan «Arhiplar əyi»ni təxkürüp qikixka yarlıqlarnı qüxürdi. **2** Media əlksidiki Ahməta kəl'əsidin bir oram kəşəz tepildi, uningda mundak bir hatirə

pütülgän: **3** «Padixah Koraxning birinchi yili, padixah Korax Yerusalemdiki Hudaning oyigə dair mundak bir yarlik qixürüdi: — «Kurbanlik sunulidigəjan orun bolux üqün bu ey yengiwaxtin selinsun; uli puhta selinsun, eyning igizliki atmix gəz, kəngliki atmix gəz bolsun. **4** Üq kəwət yoqan tax, bir kəwət yengi yaqəz bilən selinsun, barlik hirajət padixahlik həzinisidin qixim kilinsun. **5** Əslidə Nebokadnəsar Yerusalemdiki ibadəthanidin elip Babiloğa apirip qoyoqan, Hudaning eyidiki altun-kümux qaqa-kuqilarning həmmisi kayturup kelinip, Yerusalemdiki ibadəthanoğa kaytidin yatküzülüp, hər biri öz jayoğa koyulsun; ular Hudaning oyigə kuyulsun!». **6** [Dariustin yarlik qixürülüp]: «— Xunga, i dəryaning xu tərpidin bax walysi Tattaynı wə Xetar-Boznay həm silərning həmrəhliringlar, yəni Dəryaning xu tərpidiki afarsaklıklar, əmdi silər u yərdin neri ketinglar! **7** Hudaning eyining kuruluhi bilən karingar bolmisun; Yəhudiylarning bax walysi bilən Yəhudiylarning əksakallirining Hudaning bu eyini əslidiki ornoğa selixioğa yol qoyunglar. **8** Xuningdək mən Hudaning bu eyining selinixi üqün Yəhudalarning əksakalliri toşuruluq silərgə buyruk qixürüdmüki: — Dəryaning oqərb tərpidin, padixahlik həzinisigə tapxuruloqan bəj kirimidin silər keqiktürməy xu adəmlərgə toluk hirajət ajritip beringlar, kuruluq həc tohtap qalmisun. **9** Ularoğa nemə kerək bolsa, jümlidin əsməndiki Hudağa köydürmə kurbanlik sunuxka, məyli ərkək torpaq bolsun, koqkar yəki koziyar bolsimu, xular berilsun; yəne Yerusalemdiki kahinlarning bəlgiligini boyiqə buoqday, tuz, xarab yəki zəytun maylar bolsun xularning birimu kəm kilinmay, hər küni təmin etip turulsun. **10** Xuning bilən ular əsməndiki Hudağa huxbuy kurbanliklarni kəltürüp, padixahka wə padixahning əwladlirioğa uzun əmür tilisun. **11** Mən yəne buyruymənki, kimki bu yarlikni əzgərtə, xu kixining eyining bir tal limi suquruwelinip tikləngədin keyin, xu kixi uningoğa esip mihlap koyulsun, eyi əhləthanoğa aylanduruwetilsun! **12** Wə Əzining namini xu yərdə kalduruwan Huda muxu Yerusalemdiki eyini əzgərtixkə yəki buzuxka qol uzartqan hərəkəndə padixah yəki həlkni həlak kilsun! Mən Darius muxu yarlikni qixürdü, əstayidillik bilən bəja kəltürülsun!» deyildi. **13** Andin Dəryaning oqərb tərpidin bax walysi Tattaynı, Xetar-Boznay wə ularning həmrəhliri padixah Dariusing əwətkən yolyorukı boyiqə əstayidillik bilən xu ixni bəja kəltürdi. **14** Yəhudiylarning əksakalliri kuruluqni dawamlaxturup, Həgəy pəyoqəmbər wə Iddoning ooqli Zəkəriyaning bəxərat berixliri bilən xu ixta ronəq tapti. Ular Israiling Hudasing əmri boyiqə, xundəkla Korəx, Darius wə Artəhxaxta qatarlik Pars padixahlirining əmri boyiqə ixləp, əyni yengiwaxtin kurup qixix ixini püttürdi. **15** Bu ey Darius padixahı səltənitining altinqi yili, Adar eyining üqinqi küni pütüzüldi. **16** Israillar — kahinlar, Lawiyalar wə qəloqan sürgünlüktin kaytip kəlgən həlkərləning həmmisi Hudaning bu eyini uningoğa atax murasimini huxal-huramlik bilən ötküzdi. **17** Əyni Hudaning Əzigə atax murasimida ular yüz torpaq, ikki yüz koqkar wə tət yüz qoza sundi həm İsrail kəbililirining sani boyiqə barlik İsrail üqün gunah kurbanliki süpidida

on ikki tekini sundi. **18** Ular yəne Yerusalemdiki Hudaning ibadət-hizmitini ötxəkə, Musaning kitabida yeziləğini boyiqə, kahinlarni əz nəwiti boyiqə, Lawiyalarni guruppiliri boyiqə turoquzdi. **19** Birinchi ayniq on tətinqi küni sürgünlüktin kaytip kəlgənələr «ötüp ketix həyti»ni ötküzdi. **20** Qünki kahinlar wə Lawiyalar bir niyət bilən birliktə paklinəx rəsimlirini ötküzüp, həmmisi paklandi; andin ular barlik sürgünlüktin kaytip kəlgənələr wə ularning kəridixi boləqan kahinlar wə həm əzliri üqün ötüp ketix həytiə atioqan [kəzilirini] soydi. **21** Sürgünlüktin [yengilə] kaytip kəlgən Israillar wə xuningdək Israiling Hudasi Pərwədigarni izdəp, əzlirini zemindiki yeti əllikləning buləqaxliridin ayrip qixқан barlik kixilar qoza gəxlirini birliktə yeyixti. **22** Ular petir nan həytini huxal-huramlik iqidə yəttə kün ötküzdi; qünki Pərwədigar ularni huxallixkə qəmdürdi həm Asuriyə padixahning kənglini ularoğa mayil kilip, Əzining eyini — Israiling Hudasing eyini kuruxka ularning kolini məstəhkəmlidi.

7 Xu ixlərdin keyin Pars padixahı Artəhxaxta səltənət sürgən məzgildə Əzra degən kixi [Bəbildin Yerusalemoğa qixti]. U Serayaning ooqli, Seraya Azariyaning ooqli, Azariya Hilkıyaning ooqli, **2** Hilkıya Xallumning ooqli, Xallum Zadokning ooqli, Zadok Ahitubning ooqli, **3** Ahitub Amariyaning ooqli, Amariya Azariyaning ooqli, Azariya Merayotning ooqli, **4** Merayot Zərahıyahning ooqli, Zərahıyah Uzzining ooqli, Uzzi Bukking ooqli, **5** Bukki Abixuaning ooqli, Abixua Finihasning ooqli, Finihas Əliazarning ooqli, Əliazar bolsa bax kahin Hərunning ooqli idi; **6** — Əzra degən bu kixi Bəbildin kaytip qixti. U Israiling Hudasi Pərwədigar Musoğa nazil qiloqan Təwrat qənunioğa pixқан təwratxunas idi; uning Hudasi boləqan Pərwədigarning qoli uningdə boləqəqka, u nemini tələp kilsa padixah xuni bərgəndi. **7** Padixah Artəhxaxtaning yəttinqi yili bir qixim Israillar, kahinlar, Lawiyalar, oqəzəlkəxlər, dərwəziwənlər wə ibadəthana hizmətkərliri uning bilən birliktə Yerusalemoğa kaytip qixti. **8** [Əzra] əmdi padixahning səltənitining yəttinqi yili bəxinqi ayda Yerusalemoğa yetip kəldi. **9** Birinchi ayniq birinchi küni u Bəbildin qixixkə təyyarlandı; Hudaning xəpətklik qoli uningdə boləqəqka, u bəxinqi ayniq birinchi küni Yerusalemoğa yetip kəldi. **10** Qünki Əzra kəngül qoyup Pərwədigarning Təwrat-qənunini qixixinip təhşil kixixkə həm uningoğa əməl kixixkə wə xuningdək İsrail iqidə uningdəki həküm-bəlgilimiləni əgətxkə niyət qiloqanıdi. **11** Mana bu padixah Artəhxaxta kahin həm Təwratxunas Əzraoğa tapxurəqan yarlik hetining kəqürülmisi: — (Əzra Pərwədigarning əmrlirigə ait ixləroğa həm Uning Israilləroğa tapxurəqan bəlgilimilirigə pixқан təwratxunas idi); — **12** «Mənki padixahning padixahı Artəhxaxtədin əsmənlərdiki Hudaning mukəmməl Təwrat-qənunioğa pixқан təwratxunas kahin Əzraoğa salam! **13** Əmdi mən xundəq yarlik qixiximənki, padixahlikimda turuwatqan Israillərdin, xundəkla ularning kahin wə Lawiyaliridin kimlər Yerusalemoğa berixni halisa, həmmisi səning bilən billə barsa bolidu. **14** Qünki sən padixah wə uning yəttə məsləhətqisi tərpidin təyinləngən ikənsən, qolungdəki Hudaning qənun kitabida eytilənliri boyiqə, Yəhudiyə wə Yerusalemoğa

təxürüx-hal soraxka əwətilgənsən. **15** Sən padixah wə uning məslihətqiliri öz ihtiyari bilən İsrailning Hudasioqta sunoqan altun-kümüxlərni kəturüp berip uningqə təkdım kıl (uning makani Yerusalemdidur); **16** Xuningdək qolung pütkül Babil əlkisidə qanqilik altun-kümüxlərni tapalisa, xuni həlk wə kaşınlar Yerusalemdeki Hudaning əyigə təkdım kılıxka əz ihtiyari bilən bərgən sovoqatlarqə qoxup aparqın. **17** Sən bu pullarqə ehtiyatqanlıq bilən qurbanlıqlar üçün torpak, qoqkar, qoza wə qoxumqə axlık hədiyəliri həm xarab hədiyəliri setiwelip, bularni Yerusalemdeki Hudayinglarning əyidiki qurbangahka sunoqın. **18** Kaloqan altun-kümüxlərni sən wə jamətingdikilərgə kəndək kılıx muwapıq kəruşnə, Hudayinglarning iradisi boyiqə xundək kilinglar. **19** Sening Hudayingning əyidiki ixlarqə ixlitixka sanga bərgən qaqa-kuqilarni Yerusalemdeki Hudaning aldioqə qoy. **20** Əgər xuningdək sanga Hudayingning əyidiki kəloqan ixlarqə qıqım kılıdioqanqə nemə hirajət kerək bolsa, sən padixah həzinsidən elip ixlətkin. **21** Xuning bilən mənki padixah Artahxaxtadin dəryaning xu oşərb tərpidiki barlık həzinə bəglirigə xundək buyruk qüxürimənki, asmandiki Hudaning Təwrat-kanuning alimi boləqan kaşın Əzra silərdin nemini tələp kilsa, silər əstayidillik bilən uning deginidək bejiringlar. **22** Uning alidioqini kümtüx yüz talantkiqə, buoqday yüz koroqıqə, xarab yüz batkiqə, zəytun meyi yüz batkiqə bolsun, tuzoqə qək qoyulmisun. **23** Asmanlardiki Huda nemini əmr kilsa, xu asmanlardiki Hudaning əyi üçün əstayidillik bilən bejirilsun; nemixka [Hudaning] oşəzipini padixah wə oşullirining padixahlikioqə qüxürgüdəkmiz? **24** Biz xunimu silərgə məlum kilingizki, omuman kaşınlar, Lawiyalar, oşəzəlkəxlər, dərwəziwənlər, ibadəthana hizmətkarlıri wə Hudaning bu əyidə hizmət kılıdioqanlarning heqkaysisidən baj, olpan wə parək elixka bolmaydu. **25** Əmdi sən əy Əzra, Hudayingning səndə boləqan həkmitigə əsasən, Dəryaning xu oşərb tərpidə Hudayingning Təwrat-kanunini bilgən, barlık həlkning dəwasini soraydioqan, ularni idarə kılıdioqan sorakqi wə həkimlarni təyinligin; wə Təwrat-kanunini bilməydioqanlarqə bolsa, ularqə bularni oğitinglar. **26** Hudayingning kanunioqə wə padixahlikning kanunioqə riayə kilməydioqanlar bolsa, uning üstidin adalətlik bilən həküm qikirilsun; u əlümgə, yaki sürgüngə yaki mal-mülkini musadirə kılıxka wə yaki zindanoqə taxlaxka həküm kilinsun». **27** [Əzra mundək dedi] — Ata-bowilirimizning Hudasi boləqan Pərwərdigarqə Həmdusana boləyay! Qünki U padixahning kongliga, Yerusalemdeki Pərwərdigarning əyini xundək kərkəm bezəx niyitini saldi, **28** yənə meni padixah wə məslihətqiliri aldidə həm padixahning məhətərm əmirilri aldidə iltipatqə erixtürdi. Pərwərdigar Hudayingning qoli məndə bolup, U meni oşəyrətləndürgəqə, əzüm bilən billə [Yerusalemqə] qikixka İsrailar iqidin birməqqə mətiwərləni yiqidim.

8 Padixah Artahxaxta səltənət sürüp turoqan waqıtta, Babildin mening bilən billə qaytqanlarning ata jamət baxlıqliri wə ularning nəsbənamiliri təwəndikiqə: — **2** Finihasning əwladliridin Gərxon, Itamarning

əwladliridin Daniyal, Dawutning əwladliridin Həttux, **3** Xekaniyaning əwladliridin, yəni Paroxning əwladliridin Zəkəriya wə uning bilən nəsbənamidə tizimlanəqan ərkəklər jəmiy bir yüz əllik kixi; **4** Paşat-Moabning əwladliridin Zərahəyahning oşli əlyoyinay wə uning bilən billə qaytqan ərkəklər ikki yüz kixi; **5** Xekaniyaning əwladliridin boləqan Yəhəziyəlning oşli wə uning bilən billə qaytqan ərkəklər üç yüz kixi; **6** Adinning əwladliridin Yonataning oşli Əbəd wə uning bilən billə qaytqan ərkəklər əllik kixi; **7** Elamning əwladliridin Ataliyaning oşli Yəxaya wə uning bilən billə qaytqan ərkəklər yətmix kixi; **8** Xəfatiyaning əwladliridin Mikailning oşli Zəbadiya wə uning bilən billə qaytqan ərkəklər səksən kixi; **9** Yoabning əwladliridin Yəhəziyəlning oşli Obadiya wə uning bilən billə qaytqan ərkəklər bir yüz atmix kixi; **11** Bibayning əwladliridin Bibayning oşli Zəkəriya wə uning bilən billə qaytqan ərkəklər yigirmə səkkiz kixi; **12** Azgadning əwladliridin Həkkataning oşli Yohanan wə uning bilən billə qaytqan ərkəklər bir yüz on kixi; **13** Adonikamning əwladliridin əng ahiridə qaytqanlarning isimliri Əlifələt, Jəiyəl wə Xemaya bolup, ular bilən billə qaytqan ərkəklər atmix kixi; **14** Bigwayning əwladliridin Utay bilən Zəbbud wə ular bilən billə qaytqan ərkəklər yətmix kixi. **15** — Mən ularni Ahawəqə aqıdioqan Dəryaning boyioqə yiqidim; biz u yərdə qədər tikip üç kün turduq. Həlkni wə kaşınlarni arılar qarısam u yərdə Lawiyalar yox ikən. **16** Xunga mən baxlıqlardin Əliezər, Ariyəl, Xemaya, Əlnatan, Yarib, Əlnatan, Natan, Zəkəriya bilən Məxullamlarni wə ularqə qoxup oqumuxluk alimlardin Yoarib bilən Əlnatanni qakırtip kelip, **17** ularqə həwalə kılıp Kasifiya dəgən yərgə, İddo dəgən Ataman bilən kəruxtəxkə əwəttim. Mən Kasifiya dəgən yərdə İddoqə wə uning ibadəthana hizmətkarlıri boləqan kərinəxlirioqə dəydiyən gəplərnə əozioqə selip, ularning bu yərgə Hudayimizning əyi üçün hizmət kılıdioqan hizmətqilərnə bizgə əkelixni etüdümd. **18** Hudayimizning xapaətlik qoli bizdə boləqəqə, ular bizgə İsrailning əwrisi, Lawiyning nəwrisi Məhlining əwladliri iqidin oqumuxluk bir ədəmni, yəni Xərəbiyanı wə uning oşulliri həm kərinəxliri bolup jəmiy on səkkiz kixini baxlap kəldi. **19** Ular yənə Həxəbiya wə uning bilən billə Mərarining əwladliridin Yəxaya həm uning kərinəxliri həm ularning oşulliri bolup, jəmiy yigirmə kixini, **20** Yənə ilgiri Dawut wə uning əmirilri Lawiyalarning hizmitidə boluxkə təyinligən «Nətiniləy»din ikki yüz yigirmə kixini baxlap kəldi, bularning həmmisi isimliri bilən tizimlandi. **21** Xu qaoşda Ahawa dəryasi boyida mən Hudayimizning aldidə əzümizni təwən kılıp, əzimiz wə kiqik balilirimiz həm barlık mal-mülkimiz üçün Hudayimizdin ək yol tiləxkə roza tutayim, dəp jakarlıdim. **22** Qünki biz əslidə padixahkə: «Hudayimizning qoli Uni barlık izdigənlərnin üstigə iltipət kərsitixkə qoyulidu; ləkin Uning qüdriti bilən oşəzipi Əzini taxlıqanlarqə zərbə berixkə təyyardur» dəgənidük, əmdi yənə uningdin yoldiki duxmənlərgə təqəbil turuxkə piyadə wə atlık ləxkərlər təyinləp berixni tələp kıləqanlikimdin hijil bolup qaldim. **23** Xuning bilən biz roza tutup

Hudayimizdin xu ix too'rluk otünduk, u duayimizni ijabat kildi. **24** Män kahin baxliri iqidin on ikki adamni wa Xarabiya, Haxabiya wa ular bilan billa bolojan akukiliridin on adömi talap, **25** ularoja altun, kümüx wa qaqa-kuqilarni, yoni padixah, uning mäsilihätqiliri, amirliri wa xuningdök u yördä turuwatqan barlik Israillar «köydürmә hädiyә» süpitidä Hudayimizning eyigә hädiyә kilojan sowoqatlarni tapxurdum. **26** Män kümüxtin altä yüz әllik talant, yüz talant eoqirliktiki kümüx qaqa-kuqa, yüz talant altunni ularning kolioja elqep tapxurdum. **27** Ularoja tapxuroqanlirimdin yonә altun das yigirmә bolup, kimmiti ming darik, süpәltin wә walildap parkiraydijon mis qong das ikki bolup, altundäk kimmәtlik idi. **28** Män ularoja: — Silә Pәrwәdigaroga mukәddästursilә, qaqa-kuqilarnu mukәddәstur, altun-kümüxlәr ata-bowanglarning Hudasi Pәrwәdigaroga ihtiyari hädiyә kilinojan sowoqtur. **29** Taki Yerusalemdiki Pәrwәdigarning eyidiki ambar-hәzinilorgә yetküzüp, kahinlar wa Lawiylarning baxliri wa Israillarning kәbilә-jәмәt baxliklirining aldida tarazidin ötküztiqә bularni obdan karap koqodanglar, dedim. **30** Xuning bilән kahinlar bilән Lawiylar Yerusalemdiki Hudayimizning eyigә apiridojan, tarazidin ötküzülgen xu altun-kümüx wa qaqa-kuqilarni tapxuruwaldi. **31** Xuning bilән birinqi ayning on ikkinqi küni biz Ahawa dәryasining boyidin kozoqilip Yerusalemoja qiqixka mangduq. Hudayimizning kolü üstimizdә bolojaqqa, u bizni düxmәnlikrimizdin wa yolda paylap turqan karäqkildardinnu kutquzdi. **32** Biz Yerusalemoja kelip u yördә üq күn turduq; **33** tetinqi küni Hudayimizning eyidә altun-kümüx wa qaqa-kuqilar tarazida elqinip kahin Uriyaning oqli Mәrәmotning kolioja tapxurildi; uning yenida Finihasning oqli Әiazar, yonә Lawiylardin Yәxuaning oqli Yozabad bilән Binnuiyning oqli Noadiyahlar bar idi. **34** Hәmmә nәrsә sani boyiqә wә eoqirliqi boyiqә elqәndi wә xuning bilән billә hәrbirining eoqirliqi pütüp koyuldi. **35** Xu qaoqda әsl elip ketilgenlarning әwladliri, yoni sürgünlikünin kaytkanlar Israillarning Hudasioja «köydürmә kurbanliq» süpitidә pütkül Israil üqün on ikki torpak, toqsan altә koqkar, yөtmix yөttә koza sundi, yonә gunah kurbanliqi süpitidә on ikki toza sundi; bularning hәmmisi Pәrwәdigaroga atalojan köydürmә kurbanliq idi. **36** Ular padixahning yarlik hәtliniri padixahning waliylirioja wә Dәryaning bu eoqәb tәripidiki hәkümdarlaroga tapxuruwidi, ular hәlkкә wә Hudaning eyining ixlirioja izqil yardәм bәrdi.

9 Bu ixlar pütкәndin keyin әmirләr mening bilән көrüxkili yenimoja kelip: — Israillar, kahinlar wa Lawiylar әzliniri muxu zeminlardiki taipilәrdin, yoni ularning yirginqlik әdәtlinidin ayrip turmidi, — demäk, ular Kәnaaniylar, Hittiyar, Porizziyar, Yәbusiyar, Ammoniyar, Moabiyar, Misirliklar wa Amoriylaroga әgixip mangdi. **2** Qünki ular bu yat taipilәrdin әzlinigә wә oqullirioja hotun elip berip, [Hudaoja] has mukәddәs nәsәlini muxu zeminlardiki taipilar bilән arilaxturuwәtti; uning üstigә, әmirләr bilән әmәldarlar bu sadakәtsizlikning baxlamqilidir, — deyixti. **3** Mән bu ixni anglapla kәngläk bilән tonumni yirtip, qaq-sakallirimni yulup oqәm-qayojuoja

qüxüp olturup köttim. **4** Wә Israillirning Hudasing әzliniridin koqküp titrigәnlәrning hәrbiri sürgünlikünin kaytip kәlgәnlәrning sadakәtsizliki tüpәylidin yenimoja kәldi. Mән taki kәqlik kurbanliq sunulojuqә oqәm-qayojuoja qөmüp olturdum. **5** Kәqlik kurbanliq waqtida mән özümni tәwәn kilojan hәlәttin turup, kәngläk wә tonum yirtik halda Hudayim Pәrwәdigaroga yüzlinip tizlinip olturup, kollirimni yeyip, **6** dua kilip: — «Ah Hudayim, xәrmәndilikә yüzümni sanga karitixtin iza tartmaqtimән, i Hudayim; qünki kәbihliklirimiz tolilikidin baxlirimizdin axti, asiylik-itәtsizlikimiz asmanlaroga takaxti. **7** Atabowilirimizning künliridin tartip bügüngә qәdәr zor itәtsizlikтә yürüp kәldük, xunga kәbihliklirimiz tüpәylidin biz, bizning padixahlirimiz wә kahinlirimiz huddi bügünki күndikidäk hәrkaysi yurtlardiki padixahlarning kolioja qüxüp, qiliqka, sürgünlikкә, bulang-talangoja, nomuska tapxuruwaldi. **8** Әndi hәzir azojinә waqt Hudayimiz kәzlimizni nurlandurup, küllükimizda bizgә azojinә aram berilsun dәp, keqip kutulojan bir qaldini saqlap kelip, bizgә özining mukәddәs jayidin huddi kaqqan kozuqtәk mulkim orun berip, bizgә Hudayimiz Pәrwәdigardin iltipat kәrsitildi. **9** Qünki biz hәzir kullarmiz; hәlbuki, Hudayimiz muxu küllükimizda yәnilә bizni taxliwәtmәy, bәlki Pars padixahlirining aldida rәhimgә erixtütüp, Hudayimizning eyini selip, harabilәxkәn jaylirini yengiwәstin onglaxka bizni rohlandurdi, xundakla bizni Yәhudiyә wә Yerusalemda sepillik kildi. **10** I Huda, biz bu [iltipatlar] aldida yonә nemә deyәläymiz? Qünki biz yәnilә Sening mәmin bәndiliring bolojan pәyoqәmbәrlәr арқилиқ tapilojan әmrлirining taxliwәttük; Sән [ular арқилиқ]: «Silә kirip miras kilip igilaydijon zemin bolsa, xu zemindiki taipilәrning nijisliqi bilән bulojanojan bir zemin; qünki ular türlük napakliklarni kilip, yirginqlik әdәtliri bilән bu zeminni bu qәttin u qetiojiqә tolduruwәtti. **12** Xunga silә kizliringlarni ularning oqullirioja bәrmәnglar, oqulliringlaroga ularning kizliniri elip bәrmәnglar; silәr küqiyip, zeminning nazu-nemәtliniridin yeyixka, zeminni әbәdil'әbәd әwladliringlaroga miras kilip kaldurux üqün mәnggü ularning aman-tinliqi yaki mәнpәitini hәrgiz izdimәnglar» — degәnding. **13** Bizning rәzil kilmixlirimiz wә nahayiti eoqir itәtsizlikimiz tüpәylidin bu hәmmә bala-kaza beximioja kәlgәndi wә Sән, i Hudayimiz, kәbihliklirimizgә tegixlik bolojan jazayimizni yeniklitip, bizgә bügünkidäk nijatlik iltipatni kәrsәtkan turukluk, **14** biz қандақmu ular әmrлirining hilapliq kilip, bundak yirginqlik kәidilәni tutqan wa taipilar bilән nikahliniwerimiz? Mubada xundak kilidijon bolsak, Sән bizgә oqәzәplinip, bizgә bir qaldi yaki kutulojuqәk birsinimu kaldurmay yoqatmay қаламсан? **15** I Israillirning Hudasi bolojan Pәrwәdigar, Sән hәkқamiydursән! Xu sәwәbtin biz bügünkidäk kutulup қаложан bir қaldimiz. Qara, biz Sening aldingda itәtsizliklirimizdә turuwatimiz, xunga Sening aldingda hәqқaysimiz tik turalmay қaldük» — dedim.

10 Әzra dua kilip, gunahini tonup yioqlap Hudaning eyi aldida yikilip düm yatqan qaoqda, Israillardin nahayiti qong bir jamaәt, әr-ayallar wә balilar uning

yenioja kelip yiqildi; kəpçilikmu kattik yiqlop ketixti. **2** Elamning əwladliridin, Yəhiyəning oşli Xekaniya əzraoja: — Biz Hudaşimizoja sadakətsizlik kilip bu zemindiki yat taipilərdin hotun aptuq. Həlbuki, İsrail üqün yənilə ümid bar; **3** biz əmdi Hudaşimiz bilən əhdilixəyli, hojamning wə Hudaşimizning əmliridindin kərkup titriğənlərnin nəsəhiğigə asasən bu hotunlarni wə ulardın tərəlgən pəzəntlərnə yoloja selip koyayli. Həmmə ix Təwrat qanuni boyiqə kilinsun. **4** Tur! Bu ix sanga baolliktur, biz seni kollaymiz; jür'ətlik bolup ixni ada kilətin, — dedi. **5** Xuning bilən əzra ornidin kərup, kahinlarning Lawiyərnin wə pütkül İsrail jamaitining baxliklirini xu səz boyiqə ix kilimiz, dəp kəsəm iqxkə ündidi, ular kəsəm iqtı. **6** Andin əzra Hudaning əyi aldidin kərup Əliyaxibning oşli Yəhoşəhananning əyigə kirdi; u u yərgə kəlgəndə oşzamu yemidi, sumu iqmidi, qünki u sürgünlükünin kaytip kəlgənlərnin sadakətsizlik üqün əqınattı. **7** Xuning bilən Yəhudiyə wə Yerusalemda sürgünlükünin kaytip kəlgənlərnin həmmisigə jakarlinip, Yerusalemoja yiqilinglar, **8** əmirələr wə aqsakallarning nəsəhiği boyiqə, kimki üq kün iqidə yetip kəlmisə, uning pütün mal-mülki musadirə kilinidu, sürgündin kaytip kəlgənlərnin jamaitidinnu ayrilidu, dəp, jakarnamə qikirildi. **9** Xuning bilən Yəhuda wə Binyamindiki barlik ərlər üq küngiqə Yerusalemoja yiqilip boldi. U tokkuzinqi aynin yigirminqi küni idi; barlik həlk Hudaning əyinin hoşlidsiki məydanəja kelip olturdi, kəpçilik bu ixtin kərkəqə, xuningdək kattik yəoşkan yamoşur təpəylidin, titrəp ketixti. **10** Kahin əzra ornidin kərup ularəja: — Silər Hudaəja sadakətsizlik kilip yat taipilərnin qizlirini hotunlukka elip İsrailərnin itaətsizlikni axurdunglar. **11** Əmdi silər ata-bowanglarning Hudasi boləjan Pərwərdigar aldidə gunəşinglarni tonup, uning nəziridə durus boləjanni kilip, əzənglarni bu zemindiki taipilərdin wə bu yat əllik hotunliringleardin arini oquq kilingle, dedi. **12** Pütün jamaət yukiri awazda jawap berip: — Maşul, biz əzlririnin xu gəpliri boyiqə ix kərimiz. **13** Birə adəmlər bək kəp, yənə kelip yamoşur pəsli boləqəqə talada turalmaymiz; uning üstigə bu dəgən bir-ikki kündə pütidiəjan ix əməs, qünki bizdə bu ixta itaətsizlik kiləjanlar nəhayiti kəptur! **14** Hudaning muxu ix təpəyli kəlgən kattik oşəzipinin bizdin kətküqə, baxlikliriniz pütkül jamaətkə wəkil bolup Pərwərdigarning aldidə tursun; bizning hərəkəysi xəhərlirimizdə yat əllərdin hotun aləjanlarmu bəlgiləngən waqıtta xu xəhərnin əksəqəl wə həkimliri bilən birliktə kelip bu ixni bir tərəp kilsun, — dedi. **15** Bu ixkə pəkət Asahəlnin oşli Yonatan bilən Tikwahin oşli Yəziya qarxi qikti, Məxullam bilən Lawiy Xabbitay ularni kollidi. **16** Xuning bilən sürgündin kaytip kəlgənlər ənə xundəq kildi. Kahin əzra wə ata jəmətlirinin baxlikliri boləjanlar jəməti boyiqə bu ixkə ayrildi; ularning həmmisi ismiliri boyiqə tizimlandi. Ular oninqi aynin birinqi küni bu ixni təkürüp bir tərəp kilixkə kirixti. **17** Ular yat əllik hotunlarni aləjan ərlərnin sorikini birinqi aynin birinqi küni tügətti. **18** Kahinlarning əwladliri iqidə yat əllik hotunlarni aləjanlardin muxular qikti: — Yozadakning oşli Yəxuaning wə uning kərinəxlirinin əwladliridin: — Maşeyah, Əliezər, Yarib, Gədalija. **19**

Ular hotunlirimizni yoloja selip koyimiz dəp [kəsəm kilip] kol berixti wə gunəhi üqün itaətsizlik kurbanliqi süpitidə qoy padisidin bir qərkarni sundi. **20** İmmərnin əwladliridin Hənanin bilən Zəbadiya; **21** Hərimning əwladliri iqidə Maşeyah, Eliyah, Xəmaya, Yəhiyə wə Uzziya; **22** Paxhurning əwladliridin Əlyoyinay, Maşeyah, İsmail, Nətanəl, Yozabad wə Əlasah. **23** Lawiyərnin iqidə Yozabad, Ximəy, Kəlaya (Kəlayəmu deyilidu), Pitəhiya, Yəhuda bilən Əliezər; **24** oşəzəkəxlər iqidə Əliyaxib; dərwəziwənlər iqidə Xallum, Tələm, Uri. **25** İsrailərdin: — Pəroxning əwladliridin Ramiya, Yizziya, Malkiya, Mişamin, Əliazar, Malkiya, Binaya; **26** Elamning əwladliridin Mattaniya, Zəkəriya, Yəhiyə, Abdi, Yərimot bilən Eliyah; **27** Zattuning əwladliridin Əlyoyinay, Əliyaxib, Mattaniya, Yərimot, Zabad bilən Aziza; **28** Bibayning əwladliridin Yəhoşəhanan, Hənanija, Zabbay bilən Atlay; **29** Banining əwladliridin Məxullam, Malluq, Adaya, Yəxub, Xəal bilən Ramot; **30** Pəhət-Moabning əwladliridin Adna, Jilal, Binaya, Maşeyah, Mattaniya, Bəzaləl, Binnuy bilən Manassəh; **31** Hərimning əwladliridin Əliezər, Yixiya, Malkiya, Xəmaya, Ximeon, **32** Binyamin, Malluq wə Xəməriya; **33** Haxunning əwladliridin Mattinay, Mattatah, Zabad, Əlifələt, Yəməy, Manassəh wə Ximəy; **34** Banining əwladliridin Maday, Amram, Uəl, **35** Binaya, Bədiya, Kəluşay, **36** Waniya, Məramot, Əliyaxib, **37** Mattaniyah, Mattinay, Yaasu, **38** Bani, Binnuy, Ximəy, **39** Xələmiya, Natan, Adaya, **40** Maknadibay, Xaxay, Xaray, **41** Azarəl, Xələmiya, Xəməriya, **42** Xallum, Amariya, Yüsüp; **43** Nəboning əwladliridin Jəiyəl, Mattitiyah, Zabad, Zəbina, Yadday, Yoel wə Binaya. **44** Bularning həmmisi yat əllik hotunlarni aləjanlar idi, wə xuningdək ulardin bəzilərnin hotunlari pəzəntmu kərgənidi.

Nəhəmiya

1 Həqaliyaning oolli Nəhəmiya xundak bayan kildiki: — Yigirminqi yili Kislaw eyida, mən Xuxan kəl'asida turattim, **2** Əz kəridaxlirimdin biri boləjan Hənanı bilən birnəqqə kixi Yəhədiyədin qıqıp kəldi; mən ulardin sürgünlüktin kutulup qəlojan Yəhədalər wə Yerusalemlə toqrisida soridim. **3** Ular manga: — Sürgünlüktin kutulojan həlkning qəldisi [Yəhədiyə] əlkisidə kattik japa-muxəkkət astida wə ahanət iqidə qəldi. Yerusalemləning sepili bolsa ərəwətildi, kəwuklirimu kəydürüwətildi, dəp eytip bərdi. **4** Mən bu gəplərnı anglap olturup yioqlap kəttim, birnəqqə küngiqə nalə-pəryad kətürüp, asmanlardiki Huda aldida roza tutup, dua kılip **5** mundaq dedim: — «I asmandiki Huda Pərwərdigər, Əzini səyüp, əmrlirini tutkanlaroşa ezgərməs məhir kərsitip əhdisida turəyüqı uləwə wə dəhəxtlik Təngri, **6** əmdi Səning aldingda muxu pəyttə kulliring Israillər üqün pəkır kulungning kəqə-kündüz kıliwatqan bu duasioşa kulıqıng selinoşay, kəzüng oquk boləy! Mən biz Israillərnəning Səning aldingda sadır kıloşan gunəhlirimizni etirap kılimən; mənmu, atamning jəmətimu gunəh kilduk! **7** Biz Səning yolungoşa tətür ix kılip, Sən kulung Musaoşa tapiloşan əmrlirəng, bəlgilimiliring wə həkümlirəngni həq tutmiduk. **8** Səning Əz kulung Musaoşa tapilap: «Əgər silər wəpəzilik kılsanglar, silərnı pütün tapilərnəng arisoşa tərkiwətimən; ləkin Manga yenip kelip, Məning əmrlirimni tutup əməl kılsanglar, gərqə aranglardın həttə asmanlarnəng əng qətişə qəoşiwətilgənlər bolsimu, Mən ulərnı xu yərdin yioşip, Məning namimni tikləxkə tallioşan jayoşa elip kelimən» dəgən sözüngni yad kıloşaysən, dəp ətünimən. **10** Bulərnəng həmmisi Səning kulliring wə Səning həlkıng, Əzüngning zor kudriting wə küqlük qəlung bilən hərlükkə kutkuzdug. **11** I Rəbbim, kulungning duasioşa həm Səning namingdin əyminxitn səyüngən kullirəngningmu duasinı kulıqıng tingxişay; bügün kulungning ixlirini onguluxkə kıloşaysən, uni xu kixining aldida iltipatkə erixtürgəysən». Xu wəqıttə mən padixahning səkiysi idim.

2 Wə xundak boldiki, padixah Artəhəxtəning yigirminqi yili Nisan eyi, padixahning aldioşa xarab kəltürüləndi; mən xarabni elip padixahkə sundum. Buningdin ilgiri mən padixahning aldida həqəqaşan oşəmkın kərüngən əməş idim. **2** Xuning bilən padixah meningdin: — Birər kəsiləng bolmisa, qirayəng nemixkə xunqə oşəmkın kərünidu? Kənglündə qəqum bir dərd bər, dewidi, mən intayin kərkəp kəttim. **3** Mən padixahkə: — Padixahim mənggə yaxioşayla! Ata-bowilirimning kəbriliri jaylaxkən xəhər harabilikkə aylənoşan, dərəwəzə-kəwukliri kəydürüwətilgən tursa, mən kəndəkmə oşəmkın kərünməy? — dedim. **4** Padixah meningdin: — Səning nemə təlipəng bər? — dəp soriwidi, mən asmandiki Hudoşa dua kılip, **5** andin padixahkə: — Əgər padixahimning kəngligə muwəpik kərünsə, kulliri əzilirəng aldida iltipatkə erixkən bolsa, mən Yəhədiyəgə əwətkən bolsila, ata-bowilirimning kəbriliri jaylaxkən xəhərgə bər, uni

yəngiwəxtin kərup qıksam, dedim. **6** Padixah (xu qəoşda hanix padixahning yenida olturatti) məndin: — Səpilinggə kəngilik wəqit ketidu? Qəqan kəytip kelisən? — dəp soridi. Xuning bilən padixah mənə əwətxni muwəpik kərdi; mənmu uningəşa kəytip kelidoşan bir wəqitni bəktittim. **7** Mən yənə padixahın: — Aliylirioşa muwəpik kərünsə, manga [Əfrat] dəryasinə u ketidiki waliyləroşa mənə tiki Yəhədiyəgə bəroşuqə ətkili qəyux toşuruluk yarlık hətlirini pütüp bərgən bolsila; **8** Wə yənə padixahlik ormanlikioşa kərayidoşan Asəfkə mukəddəs əygə təwə boləjan kəl'əning dərəwəziliri, xuningdək xəhərnəng sepili wə əzüm turidoşan əygə ketidoşan ləmlərnı yasəkkə kəraklik yəoşəqlərnı manga bərix toşurulukmu bir yarlıknı pütüp bərgən bolsila, dedim. Hudoşimning xəpəkətlik qəli üstümdə boləşəkkə, padixah iltipət kılip bulərnəng həmmisini manga bərdi. **9** Xuning bilən mən dəryəning u ketidiki waliylərnəng yenioşa bərip padixahning yarlıqlirini tapxurdum. Padixah yənə birnəqqə qəoxun sərdərliri bilən atlik ləxkərlərnimu manga həmrəh boluxkə orunlaxturoşanidi. **10** Həronluk Sanballat bilən Ammoniy Tobiya dəgən əməldər Israillərnəng mənəpəətini izdəp adəm kəptu, dəgən həwərnı anglap intayin nərazi boldi. **11** Mən Yerusalemoşa kelip üç kün turdum. **12** Andin kəqisi mən wə manga həmrəh boləjan birnəqqə adəm orniməzidin turduk (mən Hudoşimning kənglümə Yerusalemlə üqün nemə ixlərnı kixini salənlənkə toşrisida həqimkə bərgər nemə demigənədim). Əzüm mənəng uləoşdin bəxkə həqəqəndə uləoşmu əlməy, **13** kəqisi «Jiloşa kəwukı»din qıqıp «əjdihə buliki»oşa kərap mənəngip, «Təzək kəwukı»oşa kelip, Yerusalemləning buzuwətilgən sepilirini wə kəydürüwətilgən kəwuk-dərəwəzilirini kəzdin kəqürdum. **14** Yənə aldioşa mənəngip «Bulək kəwukı» bilən «Xəhənə kəl»gə kəldim; ləkin xu yərdə mən mənəng uləoşning ətəxikə yol bək tər kəlgəşkə, **15** kəqidə mən jiloşa bilən qıqıp sepilni kəzdin kəqürüp qıqtım. Andin yenip «Jiloşa kəwukı»din xəhərgə kirip, əygə kəyittim. **16** Əməldərlərnəng həqəqəysi mənəng nəgə bəroşənləknimni wə nemə kəloşənləknimni bilməy kəlixti, qünki mən ya Yəhədiyəroşa, kəhınlaroşa, ya əmir-həkimləroşa wə yəki bəxkə hizmət kəlidəşənləroşa həqnemə eytməşənlərnim. **17** Keyin mən uləoşə: — Silər bəximioşa kəlgən balayı'apətni, Yerusalemləning harəbigə aylənoşənləknini, sepil kəwuklirəng kəydürüwətilgənləknini kərdünglər; kəlinglər, həmmimiz həkəratkə kəliwərməslikimiz üqün Yerusalemləning sepilini kəyitdin yasəp kıyayli, — dedim. **18** Mən yənə uləoşa Hudoşimning xəpəkətlik qəloning mənəng üstümdə bolənləknini wə padixahning manga kəloşan gəplirini eytiwidim, ulər: — Ornuməzidin turup uni yasayli! — deyixip, bu yaxhi ixni kixikə əz kəllirini kəwəwətləndürdi. **19** Ləkin Həronluk Sanballat, hizmətkər Ammoniy Tobiya həm ərəb boləjan Gəxəm bu ixni anglap bizni zənglik kılip mənəşiməy: — Silərnəng bu kəloşənglər nemə ix? Silər padixahkə əşiylik kəlməqiməşilər? — deyixti. **20** Mən uləoşa jəwəb bərip: — Asmanlardiki Huda bolsa bizni oşəlibigə erixtüridu wə Uning kulliri boləjan bizlər qərup kərimiz. Ləkin silərnəng Yerusalemdə həqəqəndəq nəsivənglər, həqəqənglər yəki yədnəmənglər yok, — dedim.

3 Xu qasda bax kahin Əliyaxib wə uning kahin kerindaxliri qopur «Koy kowukı»ni yengiwxatin yasap qikti; ular kowukning kanatlrini ornitip, uni [Hudaqa] atap mukaddas dər bekitti; ular «Yüzning munari» bilən «Hananiyəning munari»oqiqa boləjan arilikteki sepilni onxap, uni mukaddas dər bekitti; **2** Uningəja tutax kismini Yeriholuklar yasidi; yəna uningəja tutax kismini Imining oqli Zakkur yasidi. **3** «Belik kowukı»ni Sənaahning oqulliri yasidi; ular uning lim-kexəklirini selip, kanatlrini, takaklrini wə baldaklrini ornatti. **4** Uningəja tutax kismini Həkozning nəwrisi, Uriyaning oqli Məramot yasidi; uningəja tutax kismini Məxəzəbəlning nəwrisi, Bərəkıyaning oqli Məxullam yasidi. Uningəja tutax kismini Baanaahning oqli Zadok yasidi. **5** Uningəja tutax kismini Təkoaliklar yasidi; lekin ularning qongliri əz hojisinin ixini zimmisigə ilixka unimidi. **6** «Kona kowukı»ni Pasiyaning oqli Yəhoda bilən Besodıyaning oqli Məxullam yasidi; ular uning lim-kexəklirini selip, kanatlrini, takaklrini wə baldaklrini ornatti. **7** Ularning yenidiki tutax kismini Gibeonluk Məlatiya, Məronotluk Yadon həmdə Dəryaning bu qərbiy tərıpıdiki waliylarning baxkuruxi astidiki Gibeonluklar bilən Mizpahliklar yasidi. **8** Ularning yenidiki tutax kismini zərgərlərdin boləjan Harhəyaning oqli Uzziyal yasidi. Uningəja tutax kismini huxbuy buyum yasaydıəjan ətirqılərdin Hənanıya yasidi. Ular Yerusalem [sepilini] taki «Kəlin tam»oqiqa onxap yasidi. **9** Ularning yenidiki tutax kismini Yerusalemning yerimining həkimi boləjan Hurning oqli Refaya yasidi. **10** Ularning yenida, Harumafning oqli Yədaya əzining eyining udulidiki kismini yasidi. Ularning yenidiki kismini Haxabniyaning oqli Hattux yasidi. **11** Hərimning oqli Malkiya bilən Pahat-Moabning oqli Həxxub sepilning baxka bir beliki bilən «Humdanlar munari»ni yasidi. **12** Ularning yenidiki tutax kismini Yerusalemning yerimining həkimi Hallohəxning oqli Xallom əzi wə uning kizlrini yasidi. **13** «Jiləja kowukı»ni Hənan bilən Zanoah xəhırining əhəlisi yasidi. Ular uni yasap, uning kanatlrini, takaklrini wə baldaklrini ornatti wə yəna «Tezək kowukı»oqiqa ming gəz sepilnimu yasidi. **14** «Tezək kowukı»ni Bəyt-Həkkəram yurtning baxliki Rəkabning oqli Malkiya yasidi; ular uni yasap, uning kanatlrini, takaklrini wə baldaklrini ornatti. **15** «Bulək kowukı»ni Mizpah yurtning baxliki Kol-Həzəhning oqli Xallum yasidi. U uni yasap, əgzisini yepip, uning kanatlrini, takaklrini wə baldaklrini ornatti wə yəna xəhanə baəning yenidiki Siloam kəlining sepilini «Dawutning xəhırin»din qıxıdıəjan pələmpəyigə yengiwxatin yasidi. **16** Uningdin keyinki tutax kismini Dawutning kəbrilirining udulidiki wə uningdin keyinki sün'iy kəlgə həm uning kəynidiki «Palwanlarning əyi»gə kədər Bəyt-Zur yurtning yerimining həkimi, Azbukning oqli Nəhəmiya yasidi. **17** Uningdin keyinki tutax kismini Lawiylar — Yəni Banıning oqli Rəhəm yasidi, uning yenidiki tutax kismini Keilahning yerim yurtning həkimi Həxəbiya əz yurtıəja wəkalitan yasap qikti. **18** Uning yenidiki tutax kismini ularning kerindaxliri — Keilahning ikkinqi yerimining həkimi, Hənadadning oqli Bəway yasidi. **19** Uning yenida, Mizpahning həkimi Yəxuyaning oqli Ezer koral-yaraq ambiriəja

qikix yolning udulida, sepilning dokmuxidiki yəna bir belikini yasidi. **20** Zabbayning oqli Baruk uningdin keyinki yəna bir belikini, yəni sepilning dokmuxidiki taki bax kahin Əliyaxibning əyining dərwasioəja boləjan belikini kəngül koyup yasidi. **21** Uning yenida Həkozning nəwrisi, Uriyaning oqli Məramot sepilning Əliyaxibning əyining dərwasidini taki Əliyaxibning həylisinin ahiriəja boləjan yəna bir belikini yasidi. **22** Bulardin keyinki bir kismini İordan tüzlənglikdikilər, kahinlar yasidi. **23** Bularning yenida, Binyamin bilən Həxxub əz əyining udulidiki belikini yasidi. Ulardin keyin Ananiyaning nəwrisi, Maaseyahning oqli Azariya əz əyining yenidiki kismini yasidi. **24** Uning yenida, Azariyaning eyidin taki sepilning dokmuxioəja boləjan yəna bir belikini Hənadadning oqli Binnui yasidi. **25** [Uning yenida], Uzayning oqli Palal padixah ordisinin dokmuxi, xuningdək ordidiki qokqiyip turoəjan, zindan həylisinin yenidiki egiz munarning udulidiki belikini yasidi. Uningdin keyinki bir belikini Paroxning oqli Pıdaya yasidi. **26** Əmdi Ofəldə turidəjan ibadəthana hizmətkarlrini künqikix tərəptiki «Su kowukı»ning udulidiki wə qokqiyip turoəjan munarning udulidiki sepilni yasidi. **27** Qokqiyip turoəjan qong munarning udulida Təkoaliklar taki Ofəl sepilioəja boləjan ikkinqi bir belikini yasidi. **28** «At kowukı»ning yukiri bir belikini kahinlar hərberi əz əyining udulidiki kismini yasidi. **29** İmmərnəning oqli Zadok ularning yenida, keyinki kismini, əz əyining udulidiki bir belikini yasidi. Uning yenidiki tutax kismini «xərkiy dərwasə»ning dərwasiwəni Xekaniyaning oqli Xəmayə yasidi. **30** Uning yenida, Xələmiyaning oqli Hənanıya bilən Zalafning altinqi oqli Hənan ikkinqi bir belikini yasidi; ularning yenida, Bərəkıyaning oqli Məxullam əz korusuning udulidiki bir beləknı yasidi. **31** Uning yenida, xu yərdin tartip ibadəthana hizmətkarlrini bilən sodigərlərnəning qoruliridin ətup, «Təkkürük kowukı»ning udulidiki sepil dokmuxining balihanisioəja boləjan belikini zərgərlərdin boləjan Malkiya yasidi. **32** Dokmuxning balihanisi bilən «Koy kowukı»ning arilikdikiki beləknı zərgərlər bilən sodigərlər yasidi.

4 Xundək boldiki, Sanballat bizning sepilni yengiwxatin onxawatkanlikimizni anglap oəzəpəlinip, kəhri bilən Yəhədalarnı məshirə kildi. **2** U əz kerindaxliri wə Samariya koxuni aldida: — Bu zəip Yəhədalər nemə kiliwatidu? Ular əzlrini xundək mustəhəkəmliməkəqimu? Ular qurbanlıqlarnı sunməkəqimu? Ular bir kün iqida püttürüxməkəqimu? Topa dəwiliri iqidin kəyüp kətkən taxlarnı kolap qikirip ularəja jan kirgüzəmdikən? — dedi. **3** Uning yenida turuwatkan Ammoniy Tobiya: — Ular hərkanə yəsisimu, bir tülkə sepilning üstigə yəmixip qiksə, ularning tax temini erüwetidu! — dedi. **4** — I Hədayimiz, kulək selip angliəjəysən, kəmsitilməktimiz, ularning kıləjan həkəretlrini əz bəxiəja yanduroəjəysən; ularni tutkun kılıp elip beriləjan yəqə yurttə həkəning oljisiəja aylanduroəjəysən! **5** Ularning kəbihlirini yəpmioəjəysən, gunəhliri aldingdimmu əqürüwetilmisən; qünki ular sepilni onxawatkanlarning kəngligə əzər bərdi! **6** Xundəktimu sepilni yengiwxatin onxawərdük; uni ulap, egizlikini yerimioəja yətküzdü; qünki kəpqlik

kengül qoyup ixlidi. **7** Xundak boldiki, Sanballat, Tobiya, Ərəblər, Ammoniyalar, Axddoluklar Yerusalemla sepillirini yengiwaxtin onxax kuruluwxin yanila elip beriluwatkanlikini, sepil besuklirining etiwetilganlikini anglap kattik ojazepka kelixti-da, **8** birlikta Yerusalemoja hujum kilip uningda qalaymikanqiliq tuqduruxni kestlaxti. **9** Xunga biz Hudayimizoja iltija kilduk hэм ularning sawebidin keqa-kundüz kezatqi qoyup, ezlirimiz ulardin mudariyelenduk. **10** Bu qaojda Yehudiyedikiler: — Ixqi-hammallar halidin kattı, xuningdak qalma-kesak ehlatlar yanila nahayiti kep, biz sepilni onxaxka hatta sepilojimu yekinxalimiduk! — deyixti. **11** Xuning bilən bir waqıtta düxmänlirimiz: — Ular sazmašta, ular kermästä, ularning arisioja kiriwelip ularni öltürüp, kuruluwxni tohtitwetimiz! — deyixti. **12** Wə xundak boldiki, ularning ətrapida turuwatkan Yehudalarnu yenimizoja on ketim kelip: — Qaysi tərəpkə qarısanglar, ular xu tərəptin kelip silərgə hujum kilmaqı! — dəp həwəwə yətküzüxti. **13** Xunga mən həlkəni jəmət-jəmət boyıqə, kəlioja kiliq, nəyza wə okyalirini elip, sepili pəs boləjan yaqi hujuməja oquk tuşəjan yərlərdə sepilning arqisida qarawullukta turuxka qoydum. **14** Kezdin kaqürüp qikkandin keyin ornumdin qopup mətiwərlər bilən əməldarlar wə baxka həlkə: — Ulardin qorqmanglar; uluə wə dəhxətlik Rəbni esinglarda tutunglar, əz kəringdaxliringlar, oqul-kizliringlar, ayalliringlar wə əy-makaninglar üqün jəng kilinglar, dedim. **15** Xundak boldiki, ezlirimiz suyikəstini bilip qəlojanlikimiz düxmənlərnin kulikioja yetip barəjaq, xuningdək Huda ularning suyikəstini bitqit kiləjaq, biz həmmimiz sepiloja qaytip, hər birimiz əsli ix ornımızda ixni dawamlaxturıwərdük. **16** Ənə xu qəojdin bəlxap hizmətkarlırimning yerimi ix bilən boldi, yerimi kəlioja nəyza, qalkən, okya tutkən, dobuloja-sawut kiygən həlda yürüxti. Sərdar-əməldarlar sepilni onxaxwatkan bərlək Yəhuda jəmətikilərnin arqisida turdi. Həm yülkəni toxuwatkanlar həm ularəja yük artıwtuxnarnu bir kolida ixləp, bir kolida yəraoqlirini qing tutuxkanidi. **18** Tamqılarning hər biri bəllirigə kiliq-hənjərlirini askən həlda [sepilni] yasawatatti; kanayqi bolsa yenimda turatti. **19** Mən mətiwərlər, əməldarlar wə baxka həlkə: — Bu kuruluş nahayiti qong, dairisi kəng; biz həmmimiz sepilə bələk-bələklər boyıqə tərkiylə ixləp, bir-birimizdin yirək turuwatimiz. **20** Xunga məyli kəyərdə bolunglar, kanay awazini anglişanglarla, biz bar xu yərgə kelip yiojilinglar; Hudayimiz biz üqün jəng kilidu, — dedim. **21** Biz ənə xu tərkiyə ixlidük; həlkəning yerimi tang atkəndin tartip yultuz qikkəuə nəyzilirini qing tutup turuxti. **22** U qəojda mən yənə həlkə: — Həmməylən əz hizmətkari bilən keqini Yerusalemoja kirip ötküzsun, xundak bolsa ular keqisi bizning muhəpizətqilikimizni kilidu, kündüz ixləydu, dedim. **23** Xundak kilip ya mən, nə kəringdaxlirim, ya hizmətkarlırim yaqi mənə əgəxkən muhəpizətqilərnin heqəqaysi kiyimlirini selixmidi; hər biri hətta suəja barəjandimu əzining yəraoqlirini eliwatatti.

5 U qəojda halayik wə ularning hotunliri əz kəringdaxliri boləjan Yəhudalar üstidin xikayət kilip kattik dad-pəryad kətürüxti. **2** Bəzilər: — Biz wə oqul-

kizlirimizning jan sanimiz kep, kün kəqüriximiz üqün toyojudək axlik almisək bolmaydu, deyixti. **3** Yənə bəzilər: — Biz əqarqilikta qəlojan waqtımızda axlik elip yəymiz dəp etizlirimiz, üzümzarliklirimizni wə əylirimizni rənigə berixkə məjbur bolduk, deyixti. **4** Wə yənə bəzilər: — Padixahning etizlirimiz wə üzümzarliklirimiz üstəgə saləjan baj-selikni tapxuruxka pul kərz aldük. **5** Kəz bədənirimiz kəringdaxlirimizning bədənirigə, pərzəntlirimiz ularning pərzəntlirigə ohxax bolsimu, lekin oqul-kizlirimizni qul-dədək boluxka tapxurmay amalimiz bolmidi; əməliyəttə kizlirimizdin bəziliri əllikəjan dedək bolupmu kətti; ularni bədəl tələp hərlikkə qikrixka kurbimə yətmidi, qünki bizning etizlər wə üzümzarliklirimiz həzır baxkılarning kolididur, — deyixti. **6** Mən ularning dad-pəryadlırini wə eytkən bu gəplirini angliəjəndin keyin kattik ojazəpləndim. **7** Kənglümdə birər kur oyliniwəlojanəndin keyin, mətiwərlər bilən əməldarlarıni əyibləp: — Silər əz kəringdaxliringlarəja kərz berip ulardin əsüm əlidikənsilər-hə! — dəp tənbih bərdim. Andin ularning səwəbidin qong bir yiojin eqip **8** ularni: — Biz kükimizning yetixiqə yat tapilərgə setiwetiləng kəringdiximiz Yehudalarni qayturup setiwəldük, lekin silər bizni ularni qayturup setiwəlsun dəp kəringdaxliringlarni yənə setiwətməqə boluwatamsilər? — dəp əyibliwidim, ular dəyiojan gəp tapalmay, xük turup qaldı. **9** Andin mən ularəja yənə: — Silərnin bu kijojnənglar kəmlaxmaptu. Silər düxmənlirimiz boləjan tapilər əldida bizni ahanətkə qəldurməy, Hudayimizning qorqunqida mangsanglar bolmasmidi? **10** Mənmu, kəringdaxlirim wə hizmətkarlırim ularəja pul wə axlik ətnə berip turup əsüm əlsək əlattuk! Silərdin etünimən, mundək əsüm elixtin wəz keqəyli! **11** Əttünüp qəlay, silər dəl bügün ularning etizlirini, üzümzarlik, zəytunzarlik wə əylirini qayturup beringlar, wə xuningdək silər ulardin ündürüwəlojan pul, axlik, yəngi məy-xarab wə yəngi zəytun maylirining əsümünü ularəja qayturup beringlar, dedim. **12** Ular: — Qayturup berimiz, əmdi ulardin heq əsüm əlməymiz; sili nəmə desilə, biz xundək kilimiz, deyixti. Mən kəhınlarni qəkirtip kelip, ularni bu wədə boyıqə xundək ijrə kilixkə kəsəm iqukdüm. **13** Mən tonumning pəxini kəqip turup: — Kim muxu wədinə ada kilmisa, Huda xu yol bilən uning əzini əz əyidin wə mal-mülkidin məhrum kilip kəkiwətsun! Xu yol bilən uning həmmə nəmsi kurukdilib qəlojuə kəkiwətsun! — dedim. Pütkül jəmət bərdək: «Amin!» deyixti həkəm Pərwərdigarəja Həmdusana okuxti. Andin kəppilik xu wədəsi boyıqə deginidək kilixti. **14** Xuningdək, Yəhudiə zeminida ularəja waliy boluxka tikləngən kündin buyan, yəni padixah Artəhaxxətaning yigirminqə yilidin ottuz ikkinqi yiləiojə boləjan on ikki yil iqudə nə mən, nə mening uruk-tuəqanlirim waliylik nənini heq yemidük. **15** Məndin ilgiri waliy boləjanlar həlkə əojirqilik selip, ulardin [kündilik] axlik, məy-xarab wə xuningdək kərik xəkəl kütüx elip kəlgənikən; hətta ularning hizmətkarlırimu həlkəning üstidin həqəkwəzlik kilip kəlgənikən. Ləkin mən Hudadin kərkidəiojənim üqün undək kilmidim. **16** Mən dərwəkə sepilning kuruluəiojəla berilgəqkə, biz hətta birər etiznimu setiwəldimidük;

mening barlik hizmatkarlirimmu quruluşta ixlaxka xu yerga yojilatti. **17** Ətrapimizdiki yat əllərdin bizning yenimizoğa kəlgənlərdin belək, mening bilən bir dastihanda oşiza yaydıoanlar Yəhudiylar wə əməldarlardin bir yüz əllik kixi idi. **18** Hər küni bir kala, hillanoqan altə koy tayırlinatti, yəne manga bəzi uqar kuxlar tayırlinatti; hər on kündə bir qətim hər hil mol məy-xarab bilən təminlinatti. Xundak bolsimu mən yənilə «walıy neni»ni tələp kilmidim; qünki quruluş İxi həlkning üstidiki eşir yük idi. **19** — Ah Hudayim, mən muxu həlk üqün qiloqan barlik iximni yad ətkəysən, manga xapaət kərsətkəysən!

6 Xundak boldiki, Sanballat, Tobiya, ərəb boləqan Gəxəm wə düxmənlimizning qaloqan kişimi mening sepilni yengiwaxtin onxap qikkənlikimni, sepilning əmđi bəşiklirining kalmioqanlikini anglap (lekin u qaşda mən tehi sepil kowuklirining qanatlrini ornatiqanidim), **2** Sanballat bilən Gəxəm manga: — Kəlsila, biz Ono tüzənglikidiki Kəfirim kəntidə kərixəyli! — dəp adəm əwətiptu. Əməliyətə ular manga kəst qilməkqi ikon. **3** Xunglaxka mən əlqilərnı əwətip: — Mən uluq bir ix bilən xuoqulliniwatqanlikimdin silər tərəpkə qüxməymən. Mən qandakmu silərnıng kəxinglaroğa barimən dəp, İxni taxlap uni tohtitip koyay? — dedim. **4** Ular uda tət qətim muxu tərکیدə adəm əwətti, mən hər qətim xundak jawap bərdim. **5** Andin Sanballat bəxinqi qətim xu tərکیدə öz hizmatkarioğa peqətlənmigən hətni qolioğa tutkuzup əwətiptu. **6** Həttə: «Hər kəysi əllər arisida mundak bir gəp tarkilip yiridu, wə Gəxəmmu xundak dəydu: — Sən wə Yəhūdalar birgə isyan kətürməqqi ikənsilər; xunga sən sepilnimu yengiwaxtin onxaxka kirixipsən; eytxlaroğa kərioqanda sən əzüngni ularoğa padixah kilməqkikənsən. **7** Sən yəne Yerusalemda əzüng toqruluk: «Mana, Yəhudiyədə əzimizning bir padixahimiz bar!» dəp jar selip təxwiq kiliqka birməqə qəyoəmbər koyupəsən. Əmđi bu gəplər səzsiz padixahning kuliqoğa yetip bayan kilinidu. Xunga, kəlgin, biz birliktə məsiləhtəlixiwəlayli» deyilgənikən. **8** Mən uningoğa: «Sən eytkan iqlar həqkaqan kilinoqan əməs; bular bəlkı öz kənglündin oydurup qikəroqining, halas» dəp jawap qəyturdu. **9** Əməliyətə, ular: «Muxundak kilsək ularning qoli maqđursizlinip, quruluş İxi ada kilinmay qalidu!» dəp oylap bizni kərkətməqqi idi. — «Əmđi mening qolumni İxtə tehimu küqləndürgəysən!». **10** Məhətabəlnıng nəwrisi, Delayıng oqlı Xemaya əzini öz eyigə qəmiwaləqanidi; mən uning eyigə kəlsəm u: — Biz Hudaning eyidə, İbadəthanıng İqidə kərixəyli wə İbadəthanıng dərwaza qanatlrini etip koyayli; qünki ular seni əltürgili kəlidu; xübhəsiszki, kəqisi kəlip seni əltürməqqi boldi! — dedi. **11** Mən: — Manga ohxax bir adəm kəndakmu qəqip kətsun? Məndək bir adəm jənimni qutkuzimən dəp kəndakmu İbadəthanioğa kiriwəloqədəkmən? Mən hərgiz u yergə kiriwəlməymən! — dəp jawap bərdim. **12** Qünki mən qərisəm, uning Huda tərpidin əwətilgən əməs, bəlkı Tobiya bilən Sanballat tərpidin setiwelinip, manga zəyan yətküzməqqi bolup bu bəxarət bərgənlikigə kəzüm yətti. **13** Uni setiwelidiki məqsət, meni kərkətup, xularning deginidək qiloquzup gunah kilduruxtin İbarət idi. Xundak qiloqan bolsam, namimni buləqap meni

qərilaxka xikəyət qiləlaydıoqan bolatti. **14** — «Ah Huda, Tobiya bilən Sanballatni esingda tutup, ularning qiloqanlirioğa yarixə əz bəxioğa yanduroqaysən, xundakla meni kərkətməqqi boləqan ayal pəyoəmbər Noadiya bilən bəxka pəyoəmbərlərnıngmu qiloqanlrini əz bəxioğa yanduroqaysən!». **15** Elul eyining yigirmə bəxinqi küni sepil pütüti, pütün quruluşka əllik İkki kün wəqit kətti. **16** Xundak boldiki, düxmənlimizning buningdin həwər taptı wə ətrapimizdiki barlik əllər kərkəp ketixti; əz nəziridə həywi tək qüxüp kətti wə bu [quruluşni] Hudayimizning Əzi elip bəroqan İx İkanlikini bilip yətti. **17** Xu künlərdə Yəhudiyədəki mətəiwərlər Tobiyağa nuroqun hət yazdı, Tobiya mu ularoğa jawabən daim hət yəzip turdı. **18** Qünki Yəhudiyədə Tobiyağa bəoqlinip kəlip, kəsəm İqkən nuroqun kixilər bar İdi; qünki u Arahning oqlı, Xəkəniyaning küy/oqlı İdi, həmdə uning oqlı Yoħanan Bərekiyaning oqlı Məxullamning qizini hotunluqka aloqanidi. **19** Xuningdək ular yəne mening aldimda pat-pat Tobiyaning yaxhi İxlrini tiləqə elip koyuxatti həm mening gəplirimnimu uningə yətküzüp turuxatti; Tobiya bolsa manga pat-pat təhdit selip hət yəzip turatti.

7 Sepil onxqilip bolup, mən dərwezilərnı ornitip, dərwezəwənlərnı, oşəzəlkəxlərnı wə Lawiylərnı bəkitip tayınlıgəndin keyin xundak boldiki, **2** Mən İnim Hənanı bilən kəpə sərdari Hənanıyanı Yerusalemnı bəxkuruxka koydu; qünki Hənanıya İxənglik adəm bolup, Hudadin kərkəxtə kəp adəmlərdin exip kəttəti. **3** Mən ularoğa: — Kün İssioqə Yerusalemnıng kowukliri eqilmsun; kowuklarning qənatlrini etilgəndə, baldaklar təkaləqan wəqitlrıdimu dərwezəwənlər yenidə turup kəzət kilisun; xuningdək Yerusalemda turuwatqanlardın karəwullar kəzət nəwətlirigə koyulup bəkitilsun; hər bir adəm əzining bir kəzətim məs'ul bolsun, xundakla hər birining kəzəti əz eyining udulidə bolsun, dəp tapilidim. **4** Xəhər qong həm kəngri boləqini bilən aħalə az, əylər tehi selinmioqanidi. **5** Hudayim kənglümə mətiwərlər, əməldarlar wə həlkning hər birini nəsəbnamisi boyiqə royhətə elixka ularni yojix niyitini saldı. Mən əwwal birinqi qətim qəytip kəlgən adəmlərnıng nəsəbnamisini taptım, uningda mundak pütülgənidı: — **6** Təwəndikilər Yəhudiyə əlksidikilərdin, əsli Babil padixahı Nebokədnəsər tərpidin sürgün qilinoqanlardın, Yerusalemin wə Yəhudiyəgə qikkip, hər biri əz xəhirlirigə kətti: — **7** Ular Zərubəbəl, Yəxua, Nəhəmiya, Azariya, Raamiya, Nəhamani, Mordikay, Bilxan, Mispərat, Bigway, Nəhum wə Baanəhlar bilə qəytip kəldi. Əmđi İsrail həlkning İqidiki ərkəklərnıng sani təwəndikigə: — **8** Paroxning əwədliri İkki ming bir yüz yətmix İkki kixi; **9** Xəfatıyaning əwədliri üç yüz yətmix İkki kixi; **10** Arahning əwədliri altə yüz yətmix bəx kixi; **11** Paħat-Moabning əwədliri, yəni Yəxua bilən Yoabning əwədliri İkki ming səkkiz yüz on səkkiz kixi; **12** Elamning əwədliri bir ming İkki yüz əllik tək kixi; **13** Zattuning əwədliri səkkiz yüz qirik bəx kixi; **14** Zakkayning əwədliri yəttə yüz atmix kixi; **15** Binnuyning əwədliri altə yüz qirik səkkiz kixi; **16** Bibayning əwədliri altə yüz yigirmə səkkiz kixi; **17** Azgədnıng əwədliri İkki ming üç yüz yigirmə İkki kixi; **18** Adonikamning əwədliri altə

yüz atmix yəttə kixi; **19** Bigwayning əwladliri ikki ming atmix yəttə kixi; **20** Adinning əwladliri altə yüz əllik bəx kixi; **21** Həzəkiyaning jəmətidin boləjan Aterning əwladliri toqşan səkkiz kixi; **22** Həxumning əwladliri üç yüz yigirmə səkkiz kixi; **23** Bizayning əwladliri üç yüz yigirmə tət kixi; **24** Hərifning əwladliri bir yüz on ikki kixi; **25** Gibeonning əwladliri toqşan bəx kixi; **26** Bəyt-Lahəmlıklar bilən Nitofalıklar jəmiy bir yüz səksən səkkiz kixi; **27** Anatotluqlar bir yüz yigirmə səkkiz kixi; **28** Bəyt-Azmawətliklər kərik ikki kixi. **29** Kiriatiyərliklər, Kəfirahliklər wə Bəərotluqlar bolup jəmiy yəttə yüz kərik üç kixi; **30** Ramahliklər bilən Gebaliklər jəmiy altə yüz yigirmə bir kixi; **31** Mikmaxliklər bir yüz yigirmə ikki kixi; **32** Bəyt-Əlliklər bilən ayiliklər jəmiy bir yüz yigirmə üç kixi; **33** İkkinqi bir Nebodikilər əllik ikki kixi; **34** İkkinqi bir Elamning əwladliri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **35** Hərimning əwladliri üç yüz yigirmə kixi; **36** Yeriholuklər üç yüz kərik bəx kixi; **37** Lod, Hədid wə Ononing əwladliri jəmiy yəttə yüz yigirmə bir kixi; **38** Sinaahning əwladliri üç ming toqkuz yüz ottuz kixi. **39** Kahinlarning sani təwəndikiqə: — Yəxua jəmətidiki Yədayaning əwladliri toqkuz yüz yətmix üç kixi; **40** Immərnin əwladliri bir ming əllik ikki kixi; **41** Paxhurning əwladliri bir ming ikki yüz kərik yəttə kixi; **42** Hərimning əwladliri bir ming on yəttə kixi. **43** Lawiylarning sani təwəndikiqə: — Hodwahning əwladliridin, yəni Yəxua bilən Kadmiyəning əwladliri yətmix tət kixi. **44** Ojəzalkəxlərin: — Asafning əwladliri bir yüz kərik səkkiz kixi. **45** Dərwaziwanlərnin əslidin: — Xallunning əwladliri, Aterning əwladliri, Talmonning əwladliri, Akkubning əwladliri, Hatitaning əwladliri bilən Xəbayning əwladliri jəmiy bir yüz ottuz səkkiz kixi. **46** İbadəthana hizmətkarlıri təwəndikiqə: — Zihaning əwladliri, Hasufaning əwladliri, Tabbaotning əwladliri. **47** Kirostning əwladliri, Siyaning əwladliri, Padonning əwladliri, **48** Libanağning əwladliri, Həgabahnin əwladliri, Xalmayning əwladliri, **49** Hənaning əwladliri, Giddəlnin əwladliri, Gəhərnin əwladliri, **50** Reayahning əwladliri, Rəzinning əwladliri, Nikodaning əwladliri, **51** Gazzamning əwladliri, Uzzaning əwladliri, Pasiyaning əwladliri, **52** Bisayning əwladliri, Məunimning əwladliri, Nəfussəsimning əwladliri, **53** Bakbukning əwladliri, Həkufaning əwladliri, Harhurning əwladliri, **54** Bazlitning əwladliri, Məhədaning əwladliri, Harxaning əwladliri, **55** Barkosning əwladliri, Siseraning əwladliri, Temahning əwladliri, **56** Nəziyaning əwladliri bilən Hatifaning əwladliridin ibarət. **57** Sulaymanning hizmətkarlırinin əwladlirinin sani təwəndikiqə: — Sotayning əwladliri, Sofərətnin əwladliri, Peridaning əwladliri, **58** Yaalaning əwladliri, Darkonning əwladliri, Giddəlnin əwladliri, **59** Xəfətiyaning əwladliri, Həttilning əwladliri, Pəkərət-Həzibaimning əwladliri bilən Amonning əwladliridin ibarət. **60** İbadəthana hizmətkarlıri wə Sulaymanning hizmətkari boləjanlarning əwladliri jəmiy üç yüz toqşan ikki kixi. **61** Təwəndiki kixilər Təl-Melah, Təl-Harxa, Kerub, Addon, Immərdin kəlgən bolsimu, lekin ular əzlrininin ata jəmətining yəki nəsəbinin İsrail adimi ikənlikini ispatlap bərləmdi. **62** Bular Dəlayaning əwladliri, Tobiyaning əwladliri wə Nikodaning əwladliri bolup,

jəmiy altə yüz kərik ikki kixi; **63** Kahinlardin Habayaning əwladliri, kozning əwladliri bilən Barzillayning əwladliri bar idi; Barzillay Gileədlək Barzillayning bir kizini aləqaqqa ularning eti bilən ataləqanıdi. **64** Bular jəmətining nəsəbnamisinini izdəp tapalmıdi; xunga ular «napak» həsəblinip kahinliktin qaldurıldı. **65** Wəliy ulorəqə: — Urim wə tumminin kətürgüqi kahin arimızda hizməttə boləqəq «əng muqəddəs yiməklilər»gə eojiz təgküzməysilər, dedi. **66** Pütün jəmət jəmiy kərik ikki ming üç yüz atmix kixi; **67** Buningdin bəxqa ularning yənə yəttə ming üç yüz ottuz yəttə kul-dediki bar idi; yənə ikki yüz kərik bəx ə-ayal oqəzəlqisi bar idi. Ularınin yəttə yüz ottuz əlx eti, ikki yüz kərik bəx kəqiri, **69** tət yüz ottuz bəx təgisi wə altə ming yəttə yüz yigirmə exiki bar idi. **70** Jəmət kattiwaxliridin bəziliri [ibadəthana] kuruluxi üçün hədiyələrini təkdin kildi; wəliy həzinigə wəyin darik altun, əllik das wə bəx yüz ottuz kərik kahin toni təkdin kildi; **71** jəmət kattiwaxliridin bəziliri kurulu xəzinisigə yigirmə ming darik altun, ikki ming ikki yüz minə kümük; **72** həlkning qələjini yigirmə ming darik altun, ikki ming ikki yüz minə kümük, atmix yəttə kərik kahin tonini təkdin kildi. **73** Xuningdin keyin kahinlar, Lawiyar, dərwaziwanlar, oqəzəlkəxlər wə bir kişim həlk qoxulup, ibadəthana hizmətkarlıri, xundakla qələjan İsrail həlkningin həmmisi əz xəhərlirigə məkənlaxti.

8 Yəttinqi ayəqə kəlgəndə, İsrailarning həmmisi əz xəhərlirigə kəlip orunlixip boldi. Bu qəşdə pütün halayik huđdi bir adəmdək bolup «Su kəwukı» əldidiki məydənoqə yiojilip, təwərxunas Əzradin Pərwərdigarning Musaning wəstisi bilən İsrailəqə tapiloqan Təwərat-kanun kitabini kəltürtüxni tələp kildi. **2** Yəttinqi ayning birinqi kuni kahin Əzra Təwərat-kanun kitabini jəmətkə, yəni ə-ayallar, xundakla anglap qüxinələydiqan bərlək kixilərnin əldioqə elip qikti; **3** «Su kəwukı»ning əldidiki məydanda, ətigəndin qüxiqə, ə-ayallorəqə, xundakla anglap qüxinələydiqan kixilərgə oqup bərdi. Pütkül jəmətning kuləkliri Təwərat-kanun kitabidiki səzlərdə idi. **4** Təwərxunas Əzra məhsus muxu ixkə həzirlənoqan yəşəq münbərgə qikip turdi; uning ong tərpidə turoqini Mattiətiya, Xəma, Anayah, Uriya, Hilkətiya bilən Maəseyahlar idi; sol tərpidə turoqini Pidaya, Mixəəl, Malkiətiya, Həxəom, Həxəbaddana, Zəkəriətiya bilən Məxullam idi. **5** Əzra pütkül halayikning kəz əldida kitabni aqti, qünki u pütün halayiktin əgizdə turatti; u kitabni aqkənda, bərlək halayik ornidin qoqti. **6** Əzra uluq Huda boləjan Pərwərdigəroqə mədhiyələr oquwid, bərlək halayik kollirini kətürüp jəwəbən: «Amin! Amin!» deyixti; andin tizlinip, pixonisinini yərgə yekip, Pərwərdigəroqə səjdə kildi. **7** Andin keyin Lawiylərdin Yəxuya, Bani, Xəbətiya, Yəmin, Akkub, Xəbbitay, Hədiətiya, Maəseyah, Kəlitə, Azəriətiya, Yozabad, Hənan wə Pəlayalar halayikqə Təwərat kanunini qüxəndürdi; jəmət ərə turatti. **8** Ular jəmətkə kitabtin Hudaning Təwərat-kanunini jəranqlik oqup bərdi wə oquloqanni qüxinəwəlixni üçün uning mənisini wə əhmiəti tərxisidə enik təbir bərdi. **9** Wəliy Nəhəmiətiya bilən təwərxunas kahin Əzra wə həlkqə kanunning mənisini əgətidioqan Lawiyar pütkül jəmətkə: — Bügün Huda yinglar boləjan Pərwərdigəroqə ataləjan muqəddəs kündür, yioqə-zar

kilmanglar! — dedi. Qünki halayikning hëmmisi Tëwrat kanunidiki sözlärni anglap yioja-zar kılıp ketixkëndi. **10** Andin [Nëhëmiya] ularoja: — Silër berip nazunemätlerni yëp, xërbätlerni iqinglar, özige [yimëk-iqmëk] tëyyarliyalmiojanlaroja yemëk-iqmëk bëlüp beringlar; qünki bügün Rëbbimizgä atalojan mukëddës bir kündür. Ojëmkin bolmanglar; qünki Përwërdigarning xadlikli silërmning küqinglardur, dedi. **11** Lawiyarmu: — Bügün mukëddës kün bolojaqqa, tinqlininglar, ojëmkin bolmanglar! — dëp jamaätni tinqlandurdi. **12** Jamaät kaytip berip, yëp-iqixti, baxkilaroju mu yimëk-iqmëk ülëxtürüp bërdi, xad-huramlikka qëmdi; qünki ular berilgan talim sëlzlrini qüxëngëndi. **13** Ətisi halayik iqidiki këbilä kattiwaxliri, kahinlar wë Lawiyalar tëwratxunas Əzraning yenioja yiojilip, Tëwrat kanunidiki sözlärni tehimu qüxinip pëm-parasätkë erixmëqci boldi. **14** Ular Tëwrat kanunida Përwërdigar Musaning wastisi bilën Israillaroja yëttinçi aydiki heyttä këpilärdë turuxi keräkliki pütülgënlirini ukti, **15** xundaqla özliri turuwatqan barlik xähärlärdë wë Yerusalemda: «Silër taojqa qikip, zëytun xëhi bilën yawa zëytun xahlirini, hadas ejmë xahlirini, horma dërährlirining xahlirini wë yopurmakliri baraksan dëräh xahlirini äkilip, Tëwrat yezilojnidëk këpilärni yasanglar» degënlirini tarkitip jarkalaxni buyruojanlikini ukti. **16** Xuning bilën halayik qikip xäh äkilip özliri üqün, hërbiri öylirining «öziliridä, höylilirida, Hudaning eyidiki höylilarda, «Su kowuki»ning qong mëydanida wë «Əfraim dërwasisi»ning qong mëydanida këpilärni yasap tikti. **17** Sürgünlüktn kaytip këlgen pütkül jamaät këpilärni yasap tikti wë xundaqla këpilärgä jaylaxti; Nunning oqlı Yëxuaning künliridin tartip xu küngiqë Israillar undak kilip baxmiojanidi. Hëmmaylën kattik huxal boluxti. **18** Birinçi kündin ahirki küngiqë [əzra] hërküni Hudaning Tëwrat-kanun kitabini okudi. Ular yëttä kün heyttä ötküzdi; säkkizinçi küni bëlğilimä boyiqë tëntänilik ibadät yiojilixi ötküzildi.

9 Xu ayning yigirmä tëtinçi küni Israillar roza tutup, boz kiyip, üsti-bexioja topa qaqqan haldä yiojildi; **2** Israil nəsli özlirini barlik yat taipilärdin ayrip qikti, andin oë turup özlirining gunahlririni wë ata-bowilirining ötküzgën kəbihliklririni etirap kildi. **3** Ular xu küning tëttin biridä öz yeridä turup özlirining Hudasi bolojan Përwërdigarning Tëwrat-kanun kitabini okudi; küning yänë tëttin biridä özlirining gunahlririni tonudi wë Hudasi bolojan Përwërdigaroja sëjdä kildi. **4** Lawiyalardin Yëxua, Bani, Kadmiyäl, Xëbaniya, Bunnı, Xërəbiya, Bani wë Kenanilar pëlëmpaylërdë turup özlirining Hudasi bolojan Përwërdigaroja ünlük awaz bilën nida kildi. **5** Lawiy Yëxua, Kadmiyäl, Bani, Haxabiniya, Xërəbiya, Hodiya, Xëbaniya wë Pitahiyalar: «Ornunglardin kopup Hudayinglar bolojan Përwërdigaroja äbëdil'äbëdgiqë tæxëkkür-mëdhijä kayturunglar» — dedi wë mundak [dua-hëmdusana ukudı]: — «[I Huda], insanlar Sening xanu-xëwkätlik namingni uluqılsun! Bërhëk, barlik tæxëkkür-mëdhijä yetixmëydu! **6** Sën, pəkät Sənlä Pərwərdigardursən; asmanlarnı, asmanlarning asminini wë ularning barlik koxunlririni, yör wë yör üstidiki hëmmini, dengizlar wë ular iqidiki

hëmmini yaratkuqıdursən; Sən bularning hëmmisigä hayatlik bërgüqisən, asmanlarning barlik koxunliri Sanga sëjdä kiluqıdır. **7** Sən bərhək Pərwərdigar Hudadursən, Sən Abramni talliding, uni Kaldiyəning Ur xähiridin elip qikting, uningojä İbrahim degən namni ata kilding. **8** Sən uning kəlbining Özünggä sadik-ixənqilik ikənlikini kërüp, uning bilën əhdä tüzüp Kanaaniylarning, Hittiyalarning, Amoriylarning, Përizziylarning, Yëbusiylarning wë Girgaxiyalarning zeminini uning əwladlirioja təkdim kilip berixni wədə kilding; Sən həkkanıy bolojanlikingdin, sölziringni ixka axurdung. **9** Sən ata-bowilirimizning Misirdä jəbir-zulum qekiwatkanlikini kërüp, ularning Kizil dengiz boyidiki nalisiqə kulak salding. **10** Sən Misirliklarning ularoja kəndak yoojanqilik bilən muamilä kilojanlikini bilgingindin keyin Pirawn, uning barlik hizmətqiliri wë uning zeminidiki barlik həkklä məjizilik əlamət wə karamətölni kërşitip, Özüng üqün bügüngä kədr səklinip keliwatkan uluq bir nam-xəhrətni tikliding. **11** Sən yənə [ata-bowilirimiz] aldida dengizni bөлüp, ular dengizning otturisdin kuruq yör üstidin mengip ötti; ularni koojlap kəlgənləni qongkur dengiz tegigä taxlap ojərk kiliwətting, huddi juxkunluk dengioja taxlanojan taxtək ojərk kilding. **12** Sən ularni kündüzi bulut tüwrüki bilən, keqisi ot tüwrüki bilən yetəkliding, bular arklilik ularning mangidojan yolini yorutup bərding. **13** Sən Sinay təojə qüxüp, əsməndä turup ular bilən sëlzip, ularoja toojra həküm, həkikiy ixənqilik kanunlar, yaxxi bəlgilimlər wə əmrlərnı ata kilding. **14** Sən ularoja Özüngning mukëddës xabat künlügnı tonuttung, kulung Musaning wastisi bilən ularoja əmrlər, bəlgilimlər wë Təwrat kanunini tapiliding. **15** Sən ularoja aq kəlojəndä yesun dəp əsməndin nan, ussiojəndä iqsun dəp qorəm taxtin su qikirip bərding; Sən ularoja berixkə kolungni kətürüp kəsəm kilojan əxu zeminni kirip igilənglar, deding. **16** Ləkin ular, yəni ata-bowilirimiz məojrulinip, boyni kəttiklik kilip əmrliringgə kulak salmıdi. **17** Ular itəat kilixni rət kildi, Sening ularning otturisdä yaratqan karamət məjiziliringni yad ətmıdi, bəlki boyni kəttiklik kildi, asiylık kilip, kul kilinojan jayojä kətməqci bolup, öz aldioja yolbaxçı tiklidi. Ləkin Sən ərujan, məhir-xəpətklik həm rəhimdil, asan oqəzəplənməydojan, zor məhir-muəəbbətlik Təngridursən; xunga Sən ularni taxliwətmiding. **18** Ular hətta tehi özlirigə bir kuyma mozayni yasap: «Mana bu siləni Misirdin elip qikkan ilah!» degən wəktidä həm kəttik kupurluk kilojinidä, **19** Sən tolimu rəhimdil bolojanliking üqün ularni yənälä bayawəndä taxlap koymiding; kündüzi bulut tüwrüki ularning üstidin neri kətməy, ularoja yol baxlıdi; keqisi ot tüwrükümü uların neri kətməy, ularoja nur berip, mangidojan yolini kərsətti. **20** Sən Özüngning məhrəbanə Rohingni qüxürüp ularoja təlim bərding; Sən ularning yeyixi üqün «manna»ni ayimiding, usszulukini kəndurux üqün suni bərding. **21** Sən ularni bayawəndä kirik yil kəmdəp kəlding; həqnemisi kəm bolmıdi, kiyimliri konirimidi, putlirimu ixximidi. **22** Sən padixəhliklər wə taipilərnı ularning kolioja bərding, bularnı ularning zeminiəja qəgralar kilip bərding. Xuning bilən ular Siəon padixəhning

zeminini, Həxbonning padixahining zeminini və Baxan padixahi Ogning zeminini igilidi. **23** Sən ularning pərzənt-əwladlarını asmandiki yultuzlardək awuttung; Sən ularni ata-bowiliriyo: «Silər bu zeminni igiləxkə uningə kirinqlar» dəp təkdım kıləjan zeminə baxlap kirding. **24** Uların əwladlıri kirip u zeminni igilidi; Sən u zeminda turuwatqan Kənaan əhalisini ularəja bekindurdung həm zemindiki padixahlarıni wə ularning kəbilə-kowmlirini: «Silər ularəja haliojanqə muamilə kilinglar» dəp ularning kəlioja tapxurdung. **25** Ular mustəhəkəm xəhərləni, munbət yərləni ixəjal kılıp, hərhil esil buyumlarəja tolojan əylərgə, kolap koyulojan kuduklarəja, üzümzarlıqlar, zəytlunluqlar wə intayin kəp mewilik dərəhlərgə igə boldi; yəp-ıqıp səmrip, Sening zor məhribanlığindin səyünüxtil **26** Ləkin ular gədənəkəlik kılıp Seningdin yüz erüp, Təwrat kənanungni arkisioja təxlidi, ularni yeningəja yandurmək üqün əgah-guwaqlıq yətküzgən pəyojəmbərlirini öltürüp əxaddiy kupurluk kıldı. **27** Xunga Sən ularni jəbir-zulum saləjuqılarning kəlioja tapxurdung, dərəkə ular ularni kiyindi; ular kiyənaləjan wəqitlirida Səngə yalwuxkanidi, Sən asmanlarda turup ularəja kulək salding, zor rəhımdillikə boyiqə ularəja kütquzəjuqlarıni əwətəttung, ular bularıni əzgiqıləning kolidin kütquzatti. **28** Ləkin ular aramlikkə erixəndin keyin yənə Sening aldingda rəzillik kılaxkə baxlıwidi, Sən ularni yənə duxmənlirining kəlioja tapxurdung, ular ularning üstidin həkümranlik kıldı; ular yənə Sening aldingda nalə-pəryat kılaxıwidi, Sən asmanlarda turup kulək selip, rəhımdilliklirine boyiqə ularni yenix-yenixlap kütquzdung. **29** Sən ularni Əztingning Təwrat-kənanungəja kəytxikə əgahlandırdung; ləkin ular məqrulirip, əmrlirinegə kulək salmıdi, həkümrlirine aldidə gunah kıldı (insan həkümrlirinegə əməl kılsa, ular xu səwəbtin həyatta bolıdu). Ular jəhillik bilən boynini tolojəp, gədənəkəlik kılıp sənə kulək selixni rət kıldı. **30** Ularəja uzun yil səwr-təkə kılding, Rohing pəyojəmbərlirinegning wəstisi bilən əgah-guwaqlıq bərgən bolsimu, ular yənə kulək salmıdi; xunga Sən ularni hərəkəysi əl-yurtlardiki taipıləning kəlioja tapxurdung. **31** Həlbuki, Sən zor rəhımdilliklirine tūpəyıldin ularning nəslini pütünləy kurutuwətmidung həm ularni təxliwətmidung; qünki Sən məhır-xəpəkəlik həm rəhımdil Təngridürsən. **32** Əmdi aħ Hudayimiz, əhdəngdə turup əzgərməs muhəbbitingni kərsitidəjan uluq, kudrətlik wə dəhşətlik Təngri, əmdi Seningdin bizning, padixahirimizning wə əmirlirimizning, kəhınlirimizning, pəyojəmbərlirimizning, ata-bowilirimizning xundəklə Əztingning barlik halqingning Asuriyə padixahining zamanidin buyan bəgüngiqə bəximizəja qıtxkən barlik əzab-əqubətləni kiqik ix dəp kəriməslikqingni ətünimiz. **33** Bəximizəja kəlgən barlik ixta Sən adilsən; qünki Sening kəliojining həkəkət boyiqə boldi, bizning kəliojinimiz rəzilliktur. **34** Padixahirimiz, əmirlirimiz, kəhınlirimiz bilən ata-bowilirimizning həmmisi Sening Təwrat kənanungəja əməl kılmay, əmrlirinegə wə Sening ularəja ispatlap bərgən əgah-guwaqlıqlirinegə həq kulək salmıdi. **35** Ular Sən ularəja muyəssər kıləjan padixahlikta turuxtin, ularəja ata kıləjan zor məmurqılıqtin wə xuningdək

ularning aldiəja yəyojan bu kəng munbət zemindiki turmuxtin bəhriəmə boluwatqan bolsimu, ləkin ular Sening ibadət-hizmitəngdə bolmıdi yəki əzlrining rəzil kılmiqliridin yənmıdi. **36** Mana, biz bəgün kullarmiz! Sən mewisi bilən nazı-nemətliridin yeyixkə ata-bowilirimizəja təkdım kılıp bərgən zeminda tursəkmə, biz mana uningdə kıl bolup kəldük! **37** [Zemin] Sən bizning gunahlırimiz üqün bizni idarə kılaxkə bekitkən padixahlarəja mol məhsulətlirini bərip turıdu; ular bədənlirimizni həm qarwə mallirimizni əz məyliqə bəxkurup kəliwatıdu; biz zor dər-dələmdə boldük». **38** «— Biz mana muxu barlik ixlar tūpəyli muxım bir əhdini tūzırip yezip qıxtuk; əmirlirimiz, Lawiylirimiz bilən kəhınlirimiz buningə əz məhırlirini bastı».

10 Buningəja birinqi bolup məhır bəskənar Həqəliyaning oqlı, wəliy Nəhəmiya bilən Zədəkiya idi; **2** Andin [kəhınlardın] Seraya, Azariya, Yərəmiya, **3** Paxhur, Amariya, Malkiya, **4** Həttux, Xəbaniya, Malluk, **5** Hərim, Mərəmət, Obadiya, **6** Daniyal, Ginniton, Baruk, **7** Məxullam, Abiya, Miyamin, **8** Maaziyaq, Bilgay, Xəmayalar; ular kəhınlar idi. **9** Lawiylərdin: — Azaniyaning oqlı Yəxua, Hənədadning əwladlıridin Binnui bilən Kadmiyə **10** wə ularning kərinədxlıridin Xəbaniya, Hodiya, Kelita, Pelaya, Hənan, **11** Mika, Rəhob, Həxabıya, **12** Zakkor, Xərəbiya, Xəbaniya, **13** Hodiya, Bani, Beninu idi. **14** Jəmət bəxlikliridin: Parox, Pəhət-Moab, Elam, Zattu, Bani, **15** Bunni, Azgad, Bibay, **16** Adoniya, Bigway, Adin, **17** Ater, Həzəkıya, Azzur, **18** Hodiya, Həxum, Bizay, **19** Hərif, Anatot, Nebay, **20** Magpiyaq, Məxullam, Həzir, **21** Məxəzəbəl, Zadak, Yaddua, **22** Pilatiya, Hənan, Anaya, **23** Həxiya, Hənaniya, Həxsub, **24** Həlləhəx, Pilha, Xəbək, **25** Rəhım, Həxabnaq, Maaseyaq, **26** Ahiyaq, Hənan, Anan, **27** Malluk, Hərim, Baanəlar idi. **28** Kəliojan həlk: — Kəhınlar, Lawiylar, dərəwəzənlər, qəzəlkəxlər, ibadətəhningə hizmetkərliri wə xuningdək əzlrini zeminlardiki taipılərdin ayrip qıqıp, Hudaning Təwrat kənanıyoja kəytkənləning hərbiəri wə ularning ayalliri wə oql-kız pərzəntliri kətarlik hıdayət tēpı yorutulojanlarning həmmisi **29** əz kərinədxlıri boləjan mətiwərlər bilən koxulup: «Əzimizni kəroqıx kəsini bilən əhdigə bəoqlap, Hudaning kılı Musa arkilik jakarlıəjan Təwrat kənanıdida məngip, Rəbbimiz Pərwərdigəning barlik əmirliri, həküm-bəlgilimilirini tutup əməl kılımiz; **30** kizlirimizni bu yurttiki yat əlliklərgə yatlik kıləymiz həm oqullirimizəju mu ularning kizlirini elip bərməymiz; **31** bu yurttiki yat əlliklər xəbat künidə mal-tawar wə axlıqlirini əkilip satmaqı bolsə, xəbat künliri yəki hərəkəysi bəxkə mukəddəs künlərdimu uların kət'iy həqnəmə sətıwalməymiz; hər yəttinqi yili yərnı tərıkəsiz ək kəldürimiz həm barlik kəzrləni kəqürüm kılımiz» — dəyixti. **32** Biz yənə əzimizgə hərbi adəm hər yili Hudayimizning əyining hizmet hirajiti üqün üqtin bir xəkəl kümıx bərixkə bəlgilimiləni bəkittük; **33** bu pul «tizlidiojan təkdım nən»lər, daimiy axlık hədiyələr, daimiy kəydürmə kurbanlıqlar, xəbat küni bilən yengi aylardiki kəydürmə kurbanlıqlar, kərəli bəkıtıləng həytlərdə kılınidəjan kəydürmə kurbanlıqlar üqün, hərhil mukəddəs buyumlar üqün, Israıloja kafarət kəltüridəjan gunah kurbanlıqliri üqün,

xuningdök Hudayimizning eyidiki barlik hizmetlarning hirajiti üqün ixlitsun döp bəlgiləndi. **34** Biz yənə ata jəmətlirimiz boyıqə kaħınlar, Lawiylar wə halk arisida qək taxlap, hər yili bəlgiləngən kəwəldə Hudayimizning eyigə Təwrat qanunida pütülginidək Pərwərdigar Hudayimizning qurbangahida qalax üqün otun yətküzüp berix nəwətlirini bekittük; **35** yənə hər yili etizimizdiki tunji pixkan həsulni, həmmə mewilik dərəhlərnin tunji pixkan mewilirini Pərwərdigarning eyigə yətküzüp berixni, **36** xundakla Təwrat qanunida pütülginidək, tunji oqulimizni wə kala, qoy-oqlaq padiliridin tunji qarpiyimizni Hudaning eyigə apirip, u eydə wəzipe ətwətkən kaħınlaroqə əpkelixni, **37** hər bir yengi hemirning dəslep pixkan nəniridin birni, xundakla barlik «kətürmə hədiyə»lirimizni təkdin kixixni, hərhil dərəhlərdin dəslepki pixkan mewilərnə, yengi xarab, yengi zəytun meyini Hudayimizning eyining həzinə-ambarlıroqə apirip berixni, yəni kaħınlaroqə yətküzüp berixni, xuningdök etizlirimizdin qıqkan həsulning ondin biri boləqan əxrini Lawiylaroqə berixni bekittük; Lawiylar bizning terikqılıkka tayinidoqan xəhərlirimizdin qıqkan həsulning ondin biri boləqan əxrini tapxuruwalsun döp bekittük; **38** xuningdök, Lawiylar qıqkan həsulning ondin birini tapxuruwaləqan qaoqda Hərunning əwladlıridin kaħin boləqan birsı ular bilən bilə bolsun, Lawiylar əxu ondin bir ülüxning yənə ondin bir ülüxini ayrip Hudaning eyigə, uning həzinə-ambarlıroqə saklawıxka tapxursun döp bəlgilidük. **39** Israillar bilən Lawiylar axlıqtin, yengi xarabtin, yengi zəytun meyidin «kətürmə hədiyə» kılıp muqəddəs jaydiki əswab-üskünilər saqlinidoqan həzinə-ambarlaroqə, yəni wəzipe ətayidoqan kaħin, dərwaziwən wə oşəzəlkəxlər turidoqan jayoqə tapxuruxi kerək. Biz Hudayimizning eyining həjətliridin hərgiz əzimizni tartmaymız!

11 U qaoqda həlk iqidiki əmirələr Yerusalemda turatti; qaloqan puqralar qək taxlinix bilən ondin biri muqəddəs xəhər Yerusalemda olturaklıxip, qaloqan ondin tokkuzi baxka xəhərlərdə olturaklıxti. **2** Əz ihtiyari bilən Yerusalemda olturaklıxixka otturioqə qıqkanlaroqə bolsa, jəmaət ularoqə bəht-bərikət tilidi. **3** Yəhədiyə əlksisidin, Yerusalemoqə makanlıxip qaloqan bəg-əmirələr təwəndikidək (Israillar, kaħınlar, Lawiylar, ibadəthana hizmətkarlıri wə Sulaymanning hizmətkarlırining əwladlıri Yəhədiyə xəhərlirida, hər biri əz təwalikidə makanlıxkan bolsimu, Yəhədalərdin wə Binyaminlərdin bəziliri Yerusalemda makanlıxti): — Bularning iqidə, Yəhədalərdin: — Pərxəning əwladıdin boləqan Uzziyaning oqılı Ataya; Uzziya Zəkəriyaning oqılı, Zəkəriya Amariyaning oqılı, Amariya Xəfatiyaning oqılı, Xəfatiya Mahalələning oqılı idi. **5** Yənə Barukning oqılı Maaseyah; Baruk Kol-Həzəhning oqılı, Kol-Həzəh Həzayaning oqılı, Həzaya Adayaning oqılı, Adaya Yoaribning oqılı, Yoarib Zəkəriyaning oqılı, Zəkəriya Xiloning oqılı. **6** Yerusalemoqə makanlıxkan barlik Pərxə jəmətidikilər jəmiy tət yüz atmix səkkiz kixi bolup, həmmisi əzimətlər idi. **7** Binyaminning əwladlıridin: — Məxullanning oqılı Sallu; Məxullam Yoədnin oqılı, Yoəd Pidayaning oqılı, Pidaya Koləyaning oqılı, Kolaya Maaseyahning oqılı,

Maaseyah İtiyəlnin oqılı, İtiyə Yəxayaning oqılı. **8** Uningoqə əgəxkənlər, Gəbbay wə Səllay idi; xularoqə munasiwətlük jəmiy tokküz yüz yigirmə səkkiz kixi idi. **9** Zikrining oqılı Yoel ularni baxquridoqan əməldər idi; Sinuahning oqılı Yəhəda xəhərnin muawin həkimi idi. **10** Kaħınlərdin: — Yoaribning oqılı Yədaya bilən Yəkin, **11** xundakla Hudaning eyining bax oşojidari Səraya; Səraya Hilkıyaning oqılı, Hilkıya Məxullarning oqılı, Məxullam Zadokning oqılı, Zadok Mərayotning oqılı, Mərayot Ahitubning oqılı idi; **12** yənə uning kərinaxlıridin ibadəthanidiki hizməttə boləqanlərdin jəmiy səkkiz yüz yigirmə ikki kixi bar idi; yənə Yəroəhəmnin oqılı Adaya bar idi; Yəroəhəmnin oqılı, Pəlayiyaning oqılı, Pəlayiyaning oqılı, Amzi Zəkəriyaning oqılı, Zəkəriya Paxhurnin oqılı, Paxhur Malkiyaning oqılı idi; **13** uning kərinaxlırining həmmisi jəmət baxlıki bolup, jəmiy ikki yüz kırık ikki kixi idi; yənə Azarəlnin oqılı Aməssay bar idi; Azarə Ahzayning oqılı, Ahzay Məxillimotning oqılı, Məxillimot İmmərnin oqılı idi; **14** yənə ularning kərinaxlıridin, pəlwən-əzimətlərdin, jəmiy bir yüz yigirmə səkkiz kixi bar idi; Gedolimning oqılı Zabdiyə ularni baxquridoqan əməldər idi. **15** Lawiylərdin: — Həxxubning oqılı Xəmayə bar idi; Həxxub Azrikanning oqılı, Azrikam Həxəbiyaning oqılı, Həxəbiya Bunnin oqılı idi; **16** yənə Lawiylərnin qəbilə baxlıkiri boləqan Xəbbitay bilən Yozabə bolup, Hudaning eyining tēxidiki ixlaroqə məs'ul idi. **17** Yənə Mikəning oqılı Mattaniya dua wəqitlirida təxəkkür-rəhmətlər eyitxka yətəqılık kılatti; Mika Zabdinin oqılı, Zabdi Asafning oqılı idi; Bəkbukiya kərinaxlıri iqidə muawinlik wəzipsini ətəytti; yənə Xəmmuaning oqılı Abdə bar idi; Xəmmua Galəlnin oqılı, Galal Yəduətnin oqılı idi. **18** Muqəddəs xəhərdə turəwətkən Lawiylərnin həmmisi ikki yüz səksən tət kixi idi. **19** Dərwaziwənlərdin: — dərwazilərdə kəzəttə turidoqan Akkub bilən Talmon wə ularning kərinaxlıri bar idi; ular jəmiy bir yüz yətmix ikki kixi idi. **20** Qaloqan Israillar, kaħınlar, Lawiylar Yəhədiyə xəhərlirida, hər biri əz mirasida makanlıxti. **21** İbadəthanin hizmətkarlıri bolsa Ofəl dengigə makanlıxti; ibadəthanin hizmətkarlırini Ziha bilən Gixpa baxqurdi. **22** Yerusalemda Lawiylərnə baxqurəwəqə Banining oqılı Uzzi idi; Bani Həxəbiyaning oqılı, Həxəbiya Mattaniyaning oqılı, Mattaniya Mikəning oqılı idi — demək, Uzza Asafning əwladlıridin, yəni Hudaning eyidiki hizmətkə məs'ul boləqan oşəzəlkəxlərdin idi. **23** Qünki padixah ular toquruluk yarlık qıxürgən bolup, oşəzəlkəxlərnin hər künlük ozuq-tülükini, xundakla ətayidoqan wəzipsini bekittöküdi. **24** Yəhudaning oqılı Zərahning əwladlıridin Məxəzəbəlnin oqılı Pitəhiya puqrələrnin barlik ixlirida padixahning məsiləhətiqisi idi. **25** Yeza-kixlərkələr wə ularoqə təwə ətrapidiki jaylarda Yəhədalərdin bəziliri turatti; Kiriət-Arba wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, Dibon wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, Yəkəzbiyə wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, **26** xundakla Yəxua, Moladəh, Bəyt-Pələt, **27** Həzar-Xual, Bəər-Xəba wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, **28** Ziklag, Mikona wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, **29** Ən-Rimmon, Zorəh, Yərmut, **30** Zənoah, Adullam wə bu ikki yərgə təwə kixləklərdə, Lakix wə uningoqə təwə yərlərdə, Azikah wə uningoqə təwə

yeza-kəntlərdə makanlaxti; ular makanlaxkan yərlər Bəər-Xəbadin taki Hinnon jilosisoʻja kədar sozuldı. **31** Binyaminlar bolsa Geba, Mikmam, Ajya, Bəyt-Əl wə uning təwəsıdiki yeza-kəntlərdə, **32** baziliri Anatot, Nob, Ananiya, **33** Həzor, Ramah, Gittaim, **34** Hədid, Zəboim, Nıballat, **35** Lod, Ono, xundakla Hünərwenlər jilosisıda makanlaxkanıdı. **36** Əslıdə Yəhudıyəgə təyinlənən Lawıylar kişimliridin bəziliri Binyamin kəbilisining zeminiqə makanlaxti.

12 Xəaltiyəlning oqlı Zərubbəbəl wə Yəxua bılən birlıktə [sürgünlüktin] qıkkən kahın wə Lawıylar təwendikilər: — [kahınlar] Seraya, Yərəmiya, Əzra, **2** Amariya, Malluk, Həttux, **3** Xekaniya, Rəhım, Mərəmot, **4** İddo, Ginnitoy, Abiya, **5** Miyaamin, Maadiya, Bilgah, **6** Xemaya, Yoarib, Yədaya, **7** Sallo, Amok, Hılkiya wə Yədaya. Bular bolsa Yəxuaniing künliridə kahın boləqlar wə ularning kerındaxlirining jəmət baxlıkliri idi. **8** Lawıylardin bolsa Yəxua, Binnuiy, Kadmiyə, Xərəbiya, Yəhuda, Mattaniyalər; Mattaniya wə uning kerındaxliri təxəkkür-rəhmətlər eytixqə məs'ul boldı. **9** Ularıning kerındaxliri Bakbukiya bılən Unni nəwiti boyıqə ular bılən udulmu'udul hizməttə turattı. **10** Yəxuadin Yoyakim tərəldi, Yoyakimdin Əliyaxib tərəldi, Əliyaxibtin Yoyada tərəldi, **11** Yoyadadin Yonatan tərəldi, Yonatandin Yaddua tərəldi. **12** Yoyakimning künliridə kahınların jəmət baxlıki boləqların munılar: — Seraya jəmətigə Meraya; Yərəmiya jəmətigə Hənanıya; **13** Əzra jəmətigə Məxullam; Amariya jəmətigə Yəhəhanan; **14** Meliku jəmətigə Yonatan; Xəbaniya jəmətigə Yüsüp; **15** Hərim jəmətigə Adna; Merayot jəmətigə Həlkay; **16** İddo jəmətigə Zəkəriya; Ginniton jəmətigə Məxullam; **17** Abiya jəmətigə Zikri; Miyaamin bılən Moadiyaların jəmətigə Piltay; **18** Bilgah jəmətigə Xammua; Xemaya jəmətigə Yəhəhanan; **19** Yoarib jəmətigə Mattinay; Yədaya jəmətigə Uzzi; **20** Sallay jəmətigə Kallay; Amok jəmətigə Ebər; **21** Hılkiya jəmətigə Həsabiya; Yədaya jəmətigə Nətanəl. **22** Əliyaxib, Yoyada, Yoəhanan wə Yadduaning künliridə Lawıyların jəmət baxlıkliri tizimlanəqlan wə ohxaxla, Pars padixahı Darius təhttikı qəqlarşıqə kahınlarmu tizimlinip kəlgən. **23** Jəmət baxlıki boləqlan Lawıylar taki Əliyaxibning nəwrisi Yoəhananning waqtıqə təzkirinamidə tizimlinip kəlgən. **24** Lawıyların jəmət baxlıki boləqlan Həsabiya, Xərəbiya, Kadmiyəlning oqlı Yəxualar kerındaxliri bılən udulmu'udul turup, Hudaning adimi Dawutning əmri boyıqə nəwətlıxip mədhıya-munajat, təxəkkür-rəhmətlər eytp turattı. **25** Mattaniya, Bakbukiya, Obadiya, Məxullam, Talmon bılən Akkublar dərwaziwənlər bolup, sepil kowuklirining ambarlırioqə qarayttı. **26** Bu kixilər Yozadakning nəwrisi, Yəxuaniing oqlı Yoyakimning künliridə, xuningdək waliy Nəhəmiya bılən təwratxunas kahın Əzraning künliridə wəzıpigə təyinlənən. **27** Yerusalem sepilini [Hudaqə] atəp tapxurux murasimi etküzüldioqlan qəqləda, jəmət Lawıyların turəqlan hərəkaysi jayların izdəp tēpı, ularnı təxəkkür-rəhmətlər eytx, qəzəl okux, qang, təmbur wə qiltarlarnı qelıxqə, huxal-huramlik bılən atəp tapxurux murasimi etküzüxkə Yerusalemoqə elip kəldi. **28** Qəzəlkəqlar Yerusalemning ətrapidiki tüzlənliktin, Nitofatlıqların yeza-kəntliridin, **29**

Bəyt-Gilgaldin, Geba bılən Azmawət etizlikliridin yiqiləqlanıd; qünki qəzəlkəqlar Yerusalemning tət ətrapiqə əzlırigə məhəllə-kixlaklar kuruwəqlanıd. **30** Kahınlar bılən Lawıylar əzlırını paklıdı, andin həlkni wə sepil dərwazilirini həm sepilning əzinimu paklıdı. **31** Mən [Nəhəmiya] Yəhədaning əmirilirini baxlap sepiləqla qıqıp, təxəkkür-həmdusana okuydioqlan ikki qəng ətrət adəmnı uyuxturdu, bir ətrət sepilning ong tərıpidə «Təzək kowukı»qə qarap mangdı, **32** ularning arkisidin Həxaya bılən Yəhədaning əmirilirining yerimi mangdı; **33** yənə Azariya, Əzra, Məxullam, **34** Yəhuda, Binyamin, Xemaya, Yərəmiyamu mangdı; **35** xuningdək kahınlarıning oqulliridin bəziliri kollirioqə kanay aqlan haldə mangdı: — Ularıning Yonataning oqlı Zəkəriya bar idi (Yonatan Xemayaning oqlı, Xemaya Mattaniyaning oqlı, Mattaniya Mikayaning oqlı, Mikaya Zakkurning oqlı, Zakkur Asafning oqlı idi). **36** Uning kerındaxliridin Xemaya, Azarəl, Milalay, Jilalay, Maayi, Nətanəl, Yəhuda, Hənanıyalər bar idi; ular kollirioqə Hudaning adimi Dawutning sazlırını elixqanıd; təwratxunas Əzra ularning bexidə mangoqlanıd. **37** Ular «Bulak kowukı»qə kelip «Dawutning xəhəri»ning pələmpiyiqə qıqıp, «Dawutning ordısı»din etütp, künqıxkə tərəptiki «Su kowukı»qə kəldi. **38** Təxəkkür-həmdusana okuydioqlan ikkinqi ətrət sol tərəp bılən mangdı, mən wə jəmətning yerimi ularning arkidin mengip, sepil üstidə «Humdanlar munari»din etütp, udul «Kəng sepil»qə qıqıqə mengip, **39** «Əfraim kowukı», «Kona kowuk», «Belik kowukı» üstidin etütp, «Hənanıyəl munari» wə «Yüzning munari»din etütp, udul «Koy kowukı»qə kelip, andin «Kərawullar kowukı»da tohtıduq. **40** Andin təxəkkür-həmdusana okuydioqlan ikki ətrət adəm Hudaning əyidə əz orunliridə turdı; mən bılən əməldarlarıning yerimimu xu yərdə turduq; **41** kahınların Eliakim, Maaseyah, Miyaamin, Migaya, Əlyoyınay, Zəkəriya bılən Hənanıyalər karnaylırını elip turuxtı; **42** yənə Maaseyah, Xemaya, Əliazar, Uzzi, Yəhəhanan, Malkiya, Elam bılən Ezərnu turuxtı; qəzəlkəqlar Yızraqıyaning yetəqlilikidə jaranglık şəzəl okuxtı. **43** Xu künı jəmət nəhayiti qəng kələmlik qurbanlıqlarnı sundı həm bək huxal bolup ketıxtı, qünki Huda ularnı zor xadlık bılən xadlanduroqlanıd; ayallar bılən balıllarmu xundak xadlandı; Yerusalemdikı wə huxallik sadalıri yıraq-yıraqlarqə anglandı. **44** U qəqləda bir kişim kixilər kətürmə qurbanlıqlar, dəslepki pıxkan həsullar wə əxrılərnı saqlaydioqlan həzınə-ambarlarqə məs'ul boluxqə təyinləndi; hərəkaysi xəhərlərdiki etizlikliridin, Təwrat qənumidə kahınlarqə wə Lawıylarqə bərxikə bəlgilənən ılıxlər xu yərdə saqlınattı. Qünki Yəhuda həlkı əz hizmitidə turuwatqlan kahınlar bılən Lawıylardin huxal idi. **45** [Kahınlar bılən Lawıylar], qəzəlkəqlar bılən dərwaziwənlərmu, əz Hudasing təpiliqəning wəzıpsini wə xuningdək paklx wəzıpsining həmmisini Dawutning wə uning oqlı Sulaymaning əmri boyıqə etayttı. **46** Qünki kədimdə, Dawutning wə Asafning künliridə, qəzəlkəqlərgə yetəqlilik kılıxqə həm Hudaqə təxəkkür-həmdusana küylirini okuxqə yetəqlilər boləqlanıd. **47** Zərubbəbəlning künliridə wə Nəhəmiyaning künliridə qəzəlkəqlərnıng wə dərwaziwənlərnıng ılıxlirini, hər künlik təminatini pütkül İsrail həlkı bərəttdi; ular

yənə Lawiyalar üçün müqəddəs hesablanıqan nərslərini üləxtürüp berətti; Lawiyarmu müqəddəs hesablanıqan nərslərdin Hərning owlirioğa berip turattı.

13 Xu kündə Musaning kitabı jamaət aldida oqup berildi, kitabta: Ammoniyalar bilən Moabiyalar mənğəttü Hudaning jamaıtığa kirmisun, **2** Qünki ular Israillarnı ozukluk wə su ekilip qarxi almay, əksiqə ularni qaroxaxka Balaamni yallıwalıqan; halbuki, Hodayimiz u qaroxaxlarnı bəht-bərikətkə aylanduriwətkən, dəp yezilıqan səzlər qıktı. **3** Xundak boldiki, jamaət bu qanun səzlerini anglap barlık xaloqt kixilərnı ilıqap qikiriwətti. **4** Bu ixtin awwal, Hodayimizning eyining həzinişini baxkuruxka məs'ul kaşın Əliyaxib Tobiyaniq tuoşkini bolup, **5** uningıqə kangri bir eyni tayyarlap bərgəndi. Xu eydə ilgiri axlık hədiyələr, məstiki, qaqa-kuqa, xuningdək Lawiyalar, oşazkəxlər wə dərwasiwənlərgə berixkə buyruıqan axlık əxriələr, yengi xarab wə yengi zəytun meyi, xundakla kaşınlarıqə atalıqan «kətiərmə qurbanlıq»lar saqlınattı. **6** Bu waqitlarda mən Yerusalemda əməs idim; qünki Babil padixahı Artaxaxtaniq ottuz ikkinı yili mən padixahniq yenoıqə kaytıp kətkənidim; bir məzgildin keyin mən yənə padixahın ruhsət elip **7** Yerusalemoğa kaytıp barsam, Əliyaxibniq Hudaning eyidiki həyililarda Tobiyaoğa ey hazirlap bərgənlikidək rəzil ixni uktum. **8** Bu ix meni kəttik azablidi, mən Tobiyaniq eyidiki barlık ey jahazlırini koymay talaqə taxlatkuziwəttim. **9** Mən yənə əmr kilip, u əylərni paklatkuzup, andin Hudaning eyidiki qaqa-kuqa, axlık hədiyələr bilən məstikini u yərgə əkirgüzüp koypdum. **10** Mən yənə həklərniq Lawiyalarınq elixka tegixlik ülxlirini bərmigənlikini, hətta wəzipigə koyulıqan Lawiyalar bilən oşazkəxlərniq hər biriniq öz yər-ətizlikıqə keqip kətkənlikini baykıdim; **11** xunga mən əməldarlar bilən soxuxup, ularni əyibləp: — Nemixka Hudaning eyi xundak taxliwetildi?! — dəp, [Lawiyaların] yioşip ularni ilgirikı ornıoğa yengiwaxtin turıquzdum. **12** Andin barlık Yəhudiə həlki axlık əxrisini, yengi xarab wə yengi zəytun meyini həzinə-ambarlırioğa elip kelip tapxurdi. **13** Mən həzinə-ambarlarıqə məs'ul boluxka həziniqi-ambarqılarnı təyinlidim; ular kaşın Xələmiya, təwraxxunas Zadok bilən Lawiyaların bolıqan Pidaya idi; ularniq kol astida Mattaniyaning nəwrisi, Zakkurning oşlı Hənan bar idi; qünki bularnıq həmmisi sadik, ixənqlik dəp hesablinattı; ularniq wəzipisi kərinaxlırioğa tegixlik ülxlərni üləxtürüp berix idi. **14** — «Aş Hodayim, muxu ix yüzisidın meni yad əyilgəysən, Hodayimniq eyi wə uningıqə ait hizmətlər üçün kərsətkən məhrimni əqürüwətmigəysən!» **15** Xu künlərdim mən Yəhudiədə bəzilərniq xabat künlridə xarab kəlkəklirini qəyləwətkini, ənqilərnı baolap, bularnı wə xuningdək xarab, üzüm, ənjür wə hərhil yülkərnı exəklərgə artip, toxup yürgənlikini kərdüm; ular bularnı Yerusalemoğa xabat künidə elip kirdi; ularniq muxu ax-tülklərnı setip yürgən küni mən ularni guwahlik berip agahlandurup koypdum. **16** Yənə Yəhudiədə turuwatqan bəzi Turluqlar belik wə hərhil mal-tawarlarnı toxup kelip xabat küni Yəhudiəliklərgə satidikən, yənə kelip bularnı Yerusalemda satidikən! **17** Xu səwəbtin mən Yəhudiə

əmirli bilən soxuxup, ularni əyibləp: — Silərniq xabat küni bilən bulıqap, rəzil ix kılıqanıqlar nemisi? **18** Ilgiri ata-bowanglar ohxax ixni kılıqan əməsmu, xuning bilən Hodayimiz bizniq beximioğa wə bu xəhərgə hazirkı bu balayı'apətni yaoşduroqan əməsmu? Əmđi silər xabat küni bilən bulıqap, Israillniq bexioğa Hudaning oşəziniq tehimu yaoşdurıdıqan boldunglar, dedim. **19** Xunga, xundak boldiki, xabat künidin ilgiri, gugum sayisi Yerusalemlə kowuklırioğa qünxən waqıtida, mən xəhər kowuklırini etixni buyrudum wə xuningdək xabat küni etüp kətküqə kowuklarıni aqmaslık toşrisida buyruk qüxürdum. Mən yənə heqkəndə yükninq toxulup kowuklarıdin kergüzülməslikı üçün hizmətkarlırimniq bəzilirini xəhər kowuklırioğa kəzətaqi kilip turıquzup koypdum. **20** Xundak bolsimu sodigərlər wə hərhil mal-tawar satıdıqanlar bir-ikki kətim Yerusalemlniq sirtida tünidi. **21** Mən ularni agahlandurup: — Silər nemixka sepilniq aldida tünəysilər? Yənə xundak kılidoqan bolsanglar, mən üstünglərıqə kol salıman, dewidim, ular xuningdin baxlap xabat künidə kəlmidi. **22** Andin xabat küniqniq müqəddəslikini saqlax üçün, mən Lawiyalar: — Özünglərnı paklanglar; andin kelip sepil dərwasilirini bekinglar, dedim. — «I Hodayim, muxu ix yüzisidınmu meni yad əyilgəysən, Özüngniq zor əzgərməs muhəbbiting bilən meni ayıqıysən!» **23** Xu künlərdə mən yənə Axdoq, Ammon wə Moab kılzirini hotunlukka aloqan bəzi Yəhudalarnı baykıdim. **24** Ularınq parəntlıriniq yerini Axdoqda səzləydikən (wə yaqi yukirikı əllərniq biriniq tilida səzləydıqan) wə Yəhudiə tilida xəzliyəlməydikən. **25** Mən ularni [soxuxup] əyiblidim, ularni qarıqıdim, bir nəqqisini urup qaq-sakallirini yuldum, Hudaning nami bilən kəsəm iqqüzüp: — Silərniq kizirlinglərnı ularniq oşullırioğa bərməysilər, oşullırlinglərnımu, əzünglərnımu uların kiz almayılar! **26** Israil padixahı Sulayman muxundak ıxlarda gunah sadir kılıqan əməsmu? Nuroşun əllər arisida uningıqə ohxax heqkəndə padixah yok idi; u əz Hudası tərıpidin səyülgən, Huda uni pütkül Israil üstigə padixah kilip tikligen bolsimu, lekin hətta unımu yat əllik ayallar azdurup gunahka patkuzıqan. **27** Əmđi silərniq gepinglərıqə kirip bundak qoşq rəzillik kilip, yat əllik kizlarnı elip Hodayimizıqə wapasizlik kılımmız? — dedim. **28** Bax kaşın Əliyaxibniq nəwrisi, Yoyadaniq oşullıridin biri Həronluk Samballatniq küy'ooşlı idi; mən uni yenimdin koşliwəttim. **29** — «I Hodayim, Sən ularni yadingda tutkəysən, qünki ular kaşinlikka daşı təgküğüqlər, kaşinlik həm Lawiyalarıqə təwə əhdinimu bulıqıquqlardur!» **30** Xuning bilən mən ularni yat əlliklərnıq bulıqaxlıridin neri kilip paklandurdum wə kaşınlar bilən Lawiyaların wəzıpliriniq [yengiwaxtin] bəlgiləp, hərkişni öziniq ixioğa igə kıldim. **31** Mən yənə əz waqıtida otun-yaoşaq elip keliniş wə dəsəpki həsulni yətküzüp turuxkimu adəm orunaxturdum. «Aş Hodayim, meni yadingda tutup, manga xapaət kərsətkəysən!».

Əstər

1 Ahaxwerox (Hindistandin Həbəxistanoyiqə bir yüz yigirmə yettə əlkigə həkümranlik qiləjan Ahaxwerox)ning təhttiki künliridə xundak bir wəxə boldi: — **2** Xu künlərdə, u padixah Ahaxwerox Xuxan kəl'əsidiği xahənə təhtidə olturojınida, **3** u sələnət sürüp üqinqi yili barlik əmirliři wə bəg-hakimlirioğa ziyapat bardı; Pars wə Medianing qoxuni, xuningdək hərəkəysi əlkilərnin esilzadiliri wə bəglirining həmmisi uning huzuriyoga hazır boldi. **4** U sələnətinin bayliqinə xanu-xəwkiti wə həywtininə katta julasini kəp künlər, yəni bir yüz səksən kün kərgəzmə kildi. **5** Bu künlər etüp kətkəndin keyin padixah yənə Xuxan kəl'əsidiği barlik həlkə qong-kiki deməy, ordining qarbeşidiki həyolida yettə kün ziyapat bərdi. **6** U yər aq wə kək kəndir yiptin tokulojan pərdilər bəzən bezəlgən bolup, bu pərdilər mərmər tax tüwriklərgə bəkitilgən kümüx həlkilərəyə aq rənglik kəndir yip wə səsin yungluk xoynilar bəzən esiləjanidi; aq xətax wə aq mərmər taxlar, sədəp wə kara mərmər taxlar yatkuşulojan məydan üstigə altun-kümüxtin yasaləjan diwanlar qoyulojanidi. **7** İqimliklər altun jamlarda tutup iqilətti; jamlar bir-birigə ohximaytti; xahənə məy-xarablar padixahning sələnətiyə yarıxa mol idi. **8** Xarab iqix kəidisi boyiqə, zorlaxkə ruhsət kəlinmaytti; qünki padixah ordidiki barlik oqojidarlarəyə, hərkimning iqixi əz həhixi boyiqə bolsun, dəp bəkitip bərgənidi. **9** Hanix Waxtım padixah Ahaxweroxning ordisida ayallar üqün ziyapat bərdi. **10** Yəttinqi küni Ahaxwerox padixah xarabtin kəypi qəş boləjanidi, aldidə hizmitidə turojan Məhəman, Bizta, Hərbona, Bigta, Abagta, Zetar, Karkas dəgən yettə hərəm'əşisini **11** hanix Waxtining puqralar wə əmirlərnin aldidə güzəllikini kərsətsun dəp, uni hanixlik təcini kiyip kəlixkə qarqıroqili əwətti; qünki u tolimu qiraylik idi. **12** Ləkin hərəm'əşiliri hanix Waxtinoğa padixahning əmrini yatkuşəndə, u kəlixni rət kildi; xuning bəzən padixah intayin oşəzərlinip, uning kəhri ərliidi. **13** Xu wəqitlarda padixahning ixliri toşuruluk qanun-əhkəmlərnini pixxik bilgənlərdin məşlihet sorax aditi bar idi; xunga padixah wəziyətni pixxik qüninidəjan danixmənlərdin soridi **14** (u qəşda danixmənlərdin uning yenida Kərxina, Xetar, Admata, Tarxix, Mərəs, Marsəna, Məməkan qatarlik yettə Pars bəzən Medianing əmirliři bar idi; ular daim padixah bəzən kərixup turatti, padixahliqta ular aldiniki qatarida turatti). **15** Padixah ularidin: — Hanix Waxti mənki padixah Ahaxweroxning hərəm'əşilər arkilik yətküzgən əmrin boyiqə ix kilmioqini üqün uni qanun boyiqə qəndak bir tərəp kəlix kərek? — dəp soridi. **16** Məməkan padixah wə əmirlərnin aldidə jawap bərip: — Hanix Waxti aliylirining zitiyə təcila qəlməy, bəki padixahimiz Ahaxweroxning hərəkəysi əlkiliridiki barlik əmirlər wə barlik puqrələrninmə zitiyə təgdi. **17** Qünki hanixning xu kəloqini barlik ayallarınin qulioqə yətsə, ular «Padixah Ahaxwerox: «Hanix Waxtini yeniməyə elip kəlinglər» dəp əmr kəlsa, u kəlməptul!» dəp əz ərlirini mənsitməydiəjan kəlip qoyidu. **18** Pars wə Medianiki məlikə-hanımınlar hanixning bu ixini əngləp, bəgünla padixahning barlik bəg-əmirliyə xuningəyə

ohxax dəydiəjan bolidu, xuning bəzən mənsitməlik wə hapilik üzülməydu. **19** Padixahiməyə muwəpik kərsənə, aliyliridin mundak bir yarlik qūxürüləsun, xuningdək u Parslar wə Medianing mənggü əzğertilməydiəjan qanun-bəlgilimiliri iqigə pütülgəyki, Waxti ikkinqi padixah Ahaxweroxning huzuriyoga kəlmigəy; uning hanixlik mərtiwisi uningdin yaxhi birsigə bərilgəy. **20** Aliylirining jakarliojan yarlik pütün sələnətiyə yetip əngləəjan həman (uning sələnətinin zemini bipəyan bolsimu), ayallarınin hərəbiri əz ərige, məyli qong bolsun kiki bolsun ularəyə hərmət kəlidəjan bolidu, — dedi. **21** Məməkanın bu gəpi padixah bəzən əmirliřini hux kildi; padixah uning gəpi boyiqə ix kərdi. **22** U padixahning barlik əlkilirigə, hərəbir əlgigə əz yeziki bəzən, hərəkəysi əl-millətkə əz tili bəzən hətlərnini əwətip: «Hərəbir ər kixi əz əilisi iqidə hojayin bolsun, xundakla əz ana tili bəzən səlzişun» dəgən əmrni qūxürdi.

2 Bu ixlar etüp, padixah Ahaxweroxning oşəzipi bəziləpəndə, u Waxtini səşinip, uning kəloqini həman uning üstidin qikiriləjan yarlik həkəkidə əsləp oylinip qəldi. **2** Xu səwəbtin padixahning hizmitidə turojan oqojidarlar uningəyə: — Aliyliri üqün səhəbjamal yax kizlarni izdəp təcip kəltürgəy; **3** aliyliri padixahlikidiki hərəkəysi əlkilərdə barlik güzəl kizlarni yioqip, Xuxan kəl'əsidiği hərəmsarayəyə kəltürüxkə əməldərlərnini təyngəy; kizlar ordidiki kiz-ayallərnə məs'ul boləjan hərəm'əşisi Həgəyning kəloqə tapxuruloqay; ularəyə kəreklik upa-əngliklər təminləngəy. **4** Aliylirini səşindürgən kiz Waxtining ərnini bəşip hanix bolsun, dedi. Bu gəp padixahni hux kildi wə u xundak kildi. **5** Xuxan kəl'əsidiği Binyamin kəbilisidin, Kixning əwrisi, Ximəyning nəwrisi, Yərnin oşli Mordikay isimlik bir Yəhədiy bar idi **6** (Kix bolsa Babil padixahı Nəbəkədnəsər Yəhəda padixahı Yəkoniyah bəzən bir top kixilərnini tutkun kəlip Yərusəlmədin əkətkəndə, ular bəzən bəllə əsir kəlinip kətilgənidi). **7** Mordikay əzining təəşinin kizi Hədasəhni (yəni Əstər) bəkip qong kəloqidi, qünki uning ata-anisi yəq idi. Bu kiz güzəl, tək-turki kəlixkən idi; ata-anisi əlup kətkən boləyqə Mordikay uni əz kizi qatarida bəkip qong kəloqidi. **8** Padixahning əmrini wə yarlik jakarlanəjanidin keyin nuroşun kizlar Xuxan kəl'əsigə kəltürülup Həgəyning kəloqə tapxuruldı; xundak boldiki, Əstər ordiəyə kəltürülup ordidiki kiz-ayallərnə məs'ul boləjan Həgəyning kəloqə tapxuruldı. **9** Əstər Həgəyəyə yəqən bolup, u uningəyə iltipət kərsətti; u tezla uningəyə upa-ənglik wə təcilik yeməklilərnini təminidi həman ordidin uningəyə tallənan yettə kənzəkni bərdi; andin uni kənzəkliři bəzən hərəmsarayning əng esil jayidin orun bərdi. **10** Əstər əzining milliti wə təciti-heqkimgə eytmidi, qünki Mordikay uningəyə buni axkariliməslikni təpəloqidi. **11** Mordikay Əstərnin hal-əhwalidin həwə təcip wə uningəyə qəndak muəmilə kəlinidəjanlikini bilix üqün, hərəkəyi hərəmsarayning həyolisi aldidə aylinip yürətti. **12** Kizlarəyə ait rəsmiyət boyiqə, hərəbir kizning ordiəyə kəlip padixah Ahaxwerox bəzən bəllə bolux nəwtidin əwwal, on ikki ay bədinini təzilix kərek idi, qünki kizlarning «təzilix künliri» mundak yol bəzən adə kəlinətti: — alta ay mürməki meyi bəzən, alta ay ətir-ənglik wə xundakla kizlarning bədinini pakizləydiəjan

baxka buyumlar bilan pərdaz kəlinixi kerək idi. **13** Kiz padixahning huzuriyogʻa kiridiyogʻa qaoqda mundak kaida bəz id: — Ordioja kirgənda uning nəmə talipi bolsa, xular hərəmsaraydin uningogʻa berilətti. **14** Kiz ahximi kirip ketip, ətisi ətigəndə qaytip qikkanda hərəmsarayning «ikkinji bəlum»igə qayturulup, toqal-kənzəklərgə məs'ul bologʻan padixahning hərəm'aojisi Xaaxogʻazning kolioja tapxurullati; padixah, u kizogʻa amrak bolup kelip, ismini atap qakirmioquə, u ikkinji ordioja kirip padixah bilan billə bolmaytti. **15** Mordikayning taojisi Abihailning kizi Əstər, yəni Mordikay əz kizi kilip bekiwalogʻan kizning padixah bilan billə boluxka kirix nəwiti kəlgəndə, u kizlarogʻa məs'ul bologʻan padixahning hərəm'aojisi Həgay əzigə təyyarlap bərgən nərsilərdin baxka həqnərsini tələp kilmidi. Əstərni kərgənlərnin həmmisi uni yakturup kalatti. **16** Padixah Aħaxwərox səltənət sürüp yəttinji yilining oninji eyioja, yəni Təbət eyioja kəlgəndə, Əstər uning bilan billə boluxka xahənə ordioja baxlap kirildi. **17** Padixah Əstərni baxka barlik kizlardin yaxhi kərip kəlojaqqa, xundakla Əstər uning iltipati həmə amraklikioja erixkən bologʻaqqa, padixah hanix tajini uning bəxiogʻa kiydürüp, uni Waxtining ornioja hanix kilip tiklidi. **18** Andin padixah əzining barlik əmirliři wə bəg-ħakimlirioja Əstərning izzət-ħərmiti üçün katta ziyapət bərdi; u yənə həkəysi əlkilərgə baj-alwandin azad məzgil bolsun dəp elan qikardi həmdə xahənə baylikliridin sehiylik bilan in'amlarni bərdi. **19** Ikkinji kətim kizlar xundak yiojiojan waqıtta Mordikayning orda dərwasisida olturidogʻan orni bar bologʻanidi **20** (Əstər Mordikayning tapiliojini boyiqə, əzining milliti wə tegi-təktini yənilə baxkilarogʻa eytmiojanidi; qünki Əstər Mordikayning gəpini ilgiri baqqan waqıtta angliogʻandək anglaytti). **21** U künlərdə, Mordikay orda dərwasisidiki ornida olturojan waqıtta, padixahning Bigtan wə Tərxə degən ikki dərwasiwən hərəm'aojisi padixah Aħaxwəroxka oşəzəplinip, uningogʻa kol selixni kəstləwatqanidi. **22** Bu suyikəstni Mordikay sezip kelip, uni hanix Əstərgə eytti; Əstər bu ixni Mordikayning namida padixahka sezləp bərdi. **23** Bu ix sürüxtə kəliniwidi, rast bolup qikti wə u ikkisi darogʻa esildi. Bu wəqə padixahning kəz aldida tarih-təzkirə kitabida pütüldi.

3 Bu ixlardin keyin padixah Aħaxwərox Agagiyarlardin bologʻan ħəmmidataning oşli ħəmannin mənəsinini əstürdi; padixah uning ornini əstürüp, əzi bilan billə ixləydiyogʻan barlik əmirlərninğikdin yukiri kildi. **2** Padixah uning həkəkidə əmr kəlojaqqa, orda dərwasisida turojan padixahning barlik əməldarlıři ħəmanninğ aldida təzim kilip bax uratti; lekin Mordikay bolsa ħəmanoja nə təzim kilmidi, nə bax urmidi. **3** Orda dərwasisida turojan padixahning ħizmətkarlıři Mordikaydin: — Sili nemixka padixahning əmrigə hiləplik kilidila? — dəp soraytti. **4** Xundak boldiki, ular hək küni nəşəp kəlixkən bolsimu, u kulək salmiojandin keyin, ular: — Kəni, Mordikayning kəlojan bu ixioja yol koyulamdu-yok, bir kərayliq, dəp buni ħəmanoja eytti; qünki u ularogʻa əzining Yəħudiy ikənlikini eytkanidi. **5** ħəman Mordikayning əzigə bax urup təzim kilmiojanlikini kərip kəttik oşəzəpləndi. **6** Lekin u «Mordikayning üstigə kol selixni kikiqkənə bir

ix» dəp həsəblidi; qünki ular Mordikayning millitini uningogʻa dəp koyogʻanidi; xunga ħəman Aħaxwəroxning pütükl padixahlikidiki Yəħudiyarlari, yəni Mordikayning həkəkini biraqlə yokitix yolini izdəp yürdi. **7** Padixah Aħaxwəroxning on ikkinji yili birinji ayda, yəni Nisan eyida, birsi ħəmanninğ aldida [kutluk] ay-künni bekitix üçün hək kün, hək ay boyiqə «pur», yəni qək taxliwidi, on ikkinji ayogʻa, yəni «Adar eyioja» qikti. **8** ħəman padixah Aħaxwəroxka: — Padixahliklirining həkəysi əlkiliridiki əl-millətlər arisida qeqilip yaxawatqan bir hək bar; ularning kanun-bəlgilimiliri baxka həkəllərninğigə ohximaydu, ular aliylirining kanun-bəlgilimlirigimu boyusunmaydu; xunga ularning yaxixioja yol koyux aliylirioja hək payda yətküzmaydu. **9** Əgər padixahimoja layik kərtinsə, ularni yokitix toqruluk yarlik pütüp quxürgayla; mana mən əz yənimdin on ming talant kümüxni aliylirining ħəzinilirigə selix üçün padixahlikning ixlirini baxkuridogʻan hadimlarning kolioja tapxuriman, dedi. **10** Xuning bilan padixah əzining barmikidin üzükni siyrip qikirip, Yəħudiyarlarning rəkibi, Agagiy ħəmmidataning oşli ħəmanoja berip: **11** — Xu kümüxlərnə əzünğə in'am kildim, u həkənimu sanga tapxurdum, ularni kəndək kilixni halisang, xundak kil! — dedi. **12** Andin birinji ayning on üçinji küni padixahning mirziliri qakirilip, yarlik ħəmanninğ barlik tapiliojini boyiqə pütüldi; u həkəysi əlkilərgə əz yezikida, həkəysi əl-millətkə əz tilida yazdurulup, hərbir əlkilərninğ wəliylirioja, hərbir əl-millətninğ əmirliřigə əwətildi; yarlik padixah Aħaxwəroxning namida pütülgən bolup, uning üzük məħüri bilan peqətləndi. **13** Yarlik məktuplıři qaparmənərninğ kolı bilan padixahlikning həkəysi əlkilirigə yətküzüldi; uningda bir kün iqida — On ikkinji ayning, yəni Adar eyining on üçinji küni kəri-yax, balilar wə ayallar deməy, barlik Yəħudiyarlari koymay kərip, oltürüp, nəšli kurutuwetilsun, ularning mal-mülki olja kilinsun, deyiləndi. **14** U Yarlik hərbir əlkilərdə jakarlinix üçün, xundakla xu küni hərbir hək xundak kilixka təyyar bolup turuxi üçün, məktupning kəqürmə nushiliri hərbir əl-millətkə elan kəlinməqəi boldi. **15** Qaparmənələr padixahning əmri boyiqə dərħal yoloja qikti; yarlik Xuxan kəl'əsining əzidimu elan kəlinidi. Bu qaoqda padixah ħəman bilan xarab iqixkə olturojanidi. Lekin Xuxan xəħiridikilər dəkkə-dükkigə qəmüp ketixti.

4 Mordikay boluwatqan ixlardin həwər tapqandin keyin eginlirini yirtip, üstigə bəz artip, wə usti-bəxiogʻa kül qeqip, xəħərninğ otturisiogʻa qikip nəħayiti kəttik wə ələmik pəryad kətürdi. **2** U orda dərwasisi aldioja kelip tohtap kaldi; qünki boz yepinojan həkəndək adəmninğ orda dərwasisidin kərixigə ruhəst yok idi. **3** Padixahning əmri wə yarliki yətküzülgən həkəysi əlkilərdə Yəħudiyar arisida kəttik nalə-pəryad kətürüldi; ular roza tutup, kəz yexi kilip, yioja-zar kildi; nurojon kixilər boz yepinip küldə eqinap yetixti. **4** Əstərning ħizmitidə bologʻan dedəkliri wə hərəm'aojiliri bu ixni uningogʻa eytiwidi, hanixning kəngli intayin eqir boldi; Mordikayning bozni taxlap, kiyiwelixioja kiyim-keqək qikartip bərdi, lekin Mordikay qobul kilmidi. **5** Xuning bilan Əstər əzining ħizmitidə boluxka padixah

tayinlöp əwətkən hərəm'aojiliridin Hətaq isimlik birini qakirip, uni Mordikayning kexioja berip, bu ixning zadi kandaq ix ikənlikini, nemə səwəbtin boluwatkanlıqini ting-tinglap kelixkə əwətti. **6** Xuning bilən Hətaq orda dərwasisi aldidiki məydanəja kelip Mordikay bilən kerüxti. **7** Mordikay bexioja kəlgən həmmə ixni, Həman Yəhudiylarning nəslini kurutuwetix üqün padixahning həzinilirigə tapxuruxka wadə kילוan kümüxning sanini kaldurmay eytip bərdi. **8** Mordikay yənə Hətaqqa Xuxanda jakarlanəjan, Yəhudiylarni yökətitx toqrisidiki yarlıqning kəqürmisini Əstərnin kərip bexioja yətküzüp berixkə tapxurdi həmdə uningəja Əstərgə əhwalni qüxəndürüp, ordioja kirip padixah bilən kəruixüp əz həlki üqün padixahın etünüp iltija kılıp bəkiqkə ündəxni tapilidi. **9** Hətaq kəytip kelip Mordikayning gəplirini Əstərgə yətküzdi. **10** Əstər Hətaqqa Mordikayəja eytidiojan gəplərnə tapxurup, xuni Mordikayning yenioja yənə əwətti: — **11** «Padixahning barlıq hizmətkarlırı wə hərqaysi əlkə həlqliri, məyli ər bolsun ayal bolsun, qakirtilmay turup iqi höyliəja, padixahning huzuriəja əz məyliə kirsə, padixah uningəja iltipət kərsitip altun həsisini tənəlp əlümdim kəqürüm kilmisa, undakta u kixigə nisbətən bexioja qüxidiojan birlə kanun-bəlgilimə bardur: — u əlüm jazasini tartidu. Həzir mening padixah bilən kəruixütkə qakirtilməyiniməja ottuz kün boldi». **12** Əstərnin səzliri Mordikayəja yətküzülüwdi, **13** Mordikay munu gəplərnə Əstərgə yətküzüxni həwalə kildi: — «Sən kənglüngdə mən ordida yaxawatiman, xunga barlıq baxka Yəhudiylardin bihətər bolup kutulimən, dəp hiyal əylimə. **14** Əgər bu qəjdə sən jim turuwəlsang, Yəhudiyləja baxka tərəptin mədət wə nijat qixisi mumkin; lekin u qəjdə sən əz ata jəməting bilən koxulup yökətilisən. Kim bilsun, sening hanixlik mərtiwisigə erixkining dəl bügünci muxundak pəyt üqün boləjanmu?». **15** Əstər Mordikayəja mundaq dəp jawab kəyrturdi: — **16** «Sən berip, Xuzandiki barlıq Yəhudiylarni yioqin; mening üqün roza tutup, üq kəqə-kündüz heq yemənglar, heq iqmənglar; mən həm dedəklirimmu xundak roza tutimiz. Andin keyin mən kanunəja hiləplik kılıp padixahning huzuriəja kirimən, mənə əlüm kəlsə, ələy!». **17** Xuning bilən Mordikay u yərdin ketip, Əstərnin tapiliojinidək kildi.

5 Üqinqi küni Əstər xahənə kiyimlirini kiyip, ordinigin iqririki həylisioja kirip, padixahning əylirining udulida turdi; padixah bolsa əz xahənə əydidiki təhtidə, əydin dərwasioja qarap olturatti. **2** Padixah hanix Əstərnin həylidə turojini kərdi; hanix uning nəziridə iltipət tapkaq, u qolidiki altun həsisini uningəja tənəglidi. Əstər aldioja kelip xahənə həsinigin uqioja kolini təgküzdi. **3** Padixah uningdin: — I hanixim Əstər, birər ixing barmidi? Nemə təliping bar? Həttə padixahlikimning yerimini tələp kilsangmu xu sanga berilidu, dedi. **4** — Əgər aliylirioja layik kərtünsə, padixahimning Həmanni elip əzilirigə təyyarliojan ziyapitimgə dahil bolup kədam təxrip kiliqlirini etünimən, — dedi Əstər. **5** Padixah: — Tez berip Həmanni kiqkirip kelinglar, Əstərnin deginidək kilinsun, — dedi. Xuning bilən padixah Həmanni elip Əstər təyyarliojan ziyapətkə bardi. **6** Dastihan üstidə xarab iqliwatkanda

padixah Əstərgə: — Nemə təliping bar? U sanga berilidu; nemə iltijaying bar? Həttə padixahlikimning yerimini tələp kilsangmu xundak kiliuidu, dedi. **7** Əstər uningəja jawab berip: — Mening təlipim wə iltijayim bolsa, — **8** Mubada mən aliylirining nəziridə iltipətka erixkən bolsam, xundakla padixahiməja mening təlimni ijəbət kiliq həm iltijayimni orundax muwapik kərtünsə, aliylirining Həmanni birgə elip əz silərgə təyyarlaydiojan ziyapitimgə yənə bir kətim dahil boluxlirini etünimən; ətə mən qəqum padixahimning əmri boyiqə ix kilimən, — dedi. **9** Xu küni Həman kənglidə yayrap, huxal-huram kəytip qikti; lekin Mordikayning orda dərwasisida uning aldidə nə ornidin kəpəmay nə midirliməy olturojanlıqini kərgəndə, kəngli uningəja kəttik kəhr-əjəzəpkə toldi. **10** Lekin Həman qəzəpini besiwelip, əyigə kəldi-də, dost-əojinlirini wə hotuni Zərəxni qakirtip, **11** əzining baylıqlirining xən-xəripi, pərzəntlirining kəplüki, xundakla padixahning əzini kandaq əstürüp barlıq hərmət-izzətkə sazawər kילוanlıqini, əzini kandaq kılıp padixahning həmmə əmirli wə əməldarlıridin üstün mərtiwigə igə kילוanlıqini toqrisida bir-birləp səzləp kətti. **12** Həman yənə: — Silərgə desəm, hanix Əstər meningdin baxka məhəman qillimay, pəkət padixah bilən ikkimiznilə əzi təyyarliojan ziyapətkə qilliojanidi, ətimu meni padixah bilən billə əzi [təyyarlaydiojan ziyapətkə] qillidi. **13** Xuəjinisi, orda dərwasisida olturojan həliki Mordikay degən Yəhudiyni kərginimdə, bularning həmmisi mənə tolumu mənsiz tuyulidu, dedi. **14** Andin ayali Zərəx wə barlıq dost-əojinliri uningəja jawab berip: — Əllik gəz egizliktiki dardin birni təyyarlap, ətə ətigəndə padixahın Mordikayni dərəja esixni tələp kilsila bolmidimu, xuningdin keyin huxal yəyriəjan halda padixah bilən billə ziyapətkə baridila, deyixti. Bu gəp Həmanni hux kiliwətti, xuning bilən u dar yasitip qoydi.

6 Xu küni kəqisi padixahning uyqusi kəqip, tarih-təzkirinamini əkəldürdi wə bular uning aldidə okup berildi. **2** Bir yərdə: «Padixahning Bigtana, Tərəx dəyidiojan orda dərwasisini bəkdiojan ikki hərəm'aojisi bar idi, ular padixah Aħaxwəroxka kol selixkə kəstligəndə, Mordikay bu ixni pax kılıp həwər yətküzgən, dəp pütülgənidi. **3** Padixah: — Bu ix üqün Mordikayəja kandaq nam-xəhrət wə izzət-ikram nail kılındi? — dəp soridi. — U heq nemigə erixmidi, — dəp jawab berixti padixahning yenidiki hizməttə boləjan əjulamliri. **4** — Orda həylisida kim bar? — dəp soridi padixah. Bu qəjdə Həman padixahın Mordikayni əzi təyyarlap kəyojan dərəja esixni tələp kילוjili kelip, ordinigin taxkiriqi həylisioja kirgənidi. **5** — Mana, Həman həylidə Turidun, — deyixti padixahning əjulamliri uningəja. — Kirsun, — dedi padixah. **6** Həman keriwidi, padixah uningdin: — Padixah izzət-hərmitini kiliqni yaxsi kərgən kixigə nemə ixlarni kiliqni kerək? — dəp soriwidi, Həman kənglidə: «Padixah izzət-hərmitini kiliqni yaxsi kərgən kixi meningdin baxka yənə kim bolatti?» — dəp oylidi-də **7** padixahqa: — Padixah izzət-hərmitini kiliqni yaxsi kərgən kixigə **8** padixahim daim kiyidiojan xahənə kiyim-keqək wə daim minidiojan arojimak, yəni bexioja xahənə taj-bəlgə takəlojan arojimak elip kelinip, **9** xahənə kiyim bilən

arojimakni padixahning əng muhtərəm əmiriliridin birigə tutkuzsun, u kiyimni padixahim izzət-hərmitini kilixni yaxhi kərgən kixigə kiyyüzüp wə uni arojimakka mindürüp xəhər məydan-koqilirini aylandursun wə uning aldidə: «Kəranglar! Padixah izzət-hərmitini kilixni yaxhi kərgən kixigə muxundək muamilə kilinidu!» dəp jakarlap mangsun, — dedi. **10** Xuning bilən padixah Həmanə: — Tez berip deginingdək xahənə kiym bilən arojimakni əpkəl, orda dərwazisining aldidə olturojan awu Yəhədiy Mordikayoğa dəl səzüngdək kiləyin; sening degənlirəning birərsimu kəm bolup kəlmisun! — dedi. **11** Xundək kilip Həman xahənə kiym bilən arojimakni əkelip, aldi bilən Mordikayoğa xahənə kiymni kiyyüzdi, andin uni arojimakka mindürüp, xəhər məydan-koqilirini aylandurdi wə uning aldidə: — «Mana, padixah izzət-hərmitini kilixni yaxhi kərgən kixigə muxundək muamilə kilinidu!» dəp jakarlap mangdi. **12** Mordikay yənə orda dərwazisining aldiə qayıtp bardı; Həman bolsa oəm-kəyoqə petip, bəxini qümkiğən həlda aldirap-tenəp əz əyigə qayıtp kətti. **13** Həman hotuni Zərəxkə wə barlik dost-əojinilriğə bəxiə qəlgənlirining həmmisini eytip bərdi. Andin uning danixmənliri bilən hotuni Zərəx buni anglap uningə: — Mordikayning aldidə yəngilixkə baxlaptila; u əgər Yəhədiylarning nəslidin bolsa, uni yəngəlməylə, əksiqə səzsiz uning aldidə məəjlup bolidila, deyixti. **14** Ular tehi Həman bilən səlxixatqan qəojidə, padixahning hərəm əojiliri kelip Həmanni əstər təyyarlıqan ziyapətkə bərixkə aldiratti.

7 Xuning bilən padixah bilən Həman hanix əstarning ziyapitigə dahil boluxkə kəldi. **2** Padixah ikkinqi kətimlik ziyapət üstidə xarab iqiliwatqanda əstərdin: — I hanix əstər, nemə təliping bar? U sanga ijabət kilinidu. Nemə iltimasing bar? Həttə padixahlikimning yerimini iltimas kilsangmu xundək kilinidu, — dedi. **3** — Əgər nəzərliridə iltipatkə erixkən bolsam, i aliyliri, wə padixahimə muwapik kərünsə, mening iltimasim əz jenimni ayioqəylə, xuningdək mening təlipim əz həlkimni sakliəyayla; **4** qünki biz, yəni mən wə mening həlkim birgə yökətilip, kirilip, nəslimizdin kərutuluxkə setiwetilduk. Əgər biz kəl wə dədəklikkə setiwetilgən bolsak, süküt kiləjan bolattim; ləkin padixahimning tartidəjan ziyininimu duxmən tələp bərləməytti, — dəp jawap bərdi əstər. **5** Padixah Aħaxwərox hanix əstərdin: — Bundək kilixkə petinojan kixi kimi ikən? U kəyərdə?! — dəp soridi. Əstər jawabən: — **6** Bu duxmən wə zəhərhendə mana muxu rəzil Həman! — dewidi, Həman padixah bilən hanix aldidə xu zamətlə dəkkə-dütkigə qüxti. **7** Xuning bilən padixah kəhri-əzəpəkə kelip ziyapət-xarab üstidin turdi-də, qaribəşqə qikip kətti; Həman bolsa hanix əstərdin jəni təlixkə qaldı; qünki u padixahning əzigə jəza bərməy qəyməyidəjan niyətkə kəlgənlikini kərüp yatkənidi. **8** Padixah qaribəşqə ziyapət-xarab dastihiniə qayıtp kəlgənidə Həmanning əzini əstər yələngən diwanə taxliəjiniqə turoqinini kərdi-də: — Kara, xuning ordidə mening aldimdila hanixkə zorluk kiləjiləwatkinini?! — dewidi, bu səz padixahning əojidən qikixi bilən adəmlər Həmanning bax-kəzini qüməkəp qoydi. **9** Padixahning aldidə turuwatqan hərəm əojiliridin Həronə isimlik birsi: — Yənə bir ix

bar, mana, Həman aliylirining həyati üqün gəp kiləjan Mordikayni esix üqün, əllik gəz igizlikte yasatqan dar təyyar turidu, u dar həzir muxu Həmanning həyolisdə, dewidi, padixah: — Həmanni uningəylə esinglar! — dedi. **10** Xuning bilən ular Həmanni u Mordikayoğa təyyarlap qəyojan darəqə asti; xuning bilən padixahning əzəpi bəsilidi.

8 Padixah Aħaxwərox xu küni Yəhədiylarning duxmini Həmanning əy-zəminini iltipət kilip hanix əstərgə bərdi; Mordikaymu padixahning həzuriə qəltürüldi, qünki əstər əzini Mordikay bilən tuəşqan ikənlikini padixahkə dəp bərgənidi. **2** Padixah əzini Həmandin kəyturuwaləjan üzükini qikirip Mordikayoğa bərdi, əstərmu Mordikayni Həmanning əy-jayini baxkəruşkə qoydi. **3** Əstər yənə padixahning aldiə kelip ayioqə yikilip, kəzigə yax ələjan həlda padixahin Agəgiylərdin boləjan Həman kəltürüp qikqan balayı'apətni həm uning Yəhədiyləni yökixit suyikəstini bikar kilixni yelinip ətündi. **4** Padixah altun həsisini əstərgə təngliwidi, əstər ornidin qərup padixahning aldidə turdi. **5** — Əgər aliyliri makul kərsə, əgər mən padixahning aldidə iltipatkə erixkən bolsam, əgər padixahim bu ixni toşra dəp kərisə, xuningdək məndin məmnun bolsa, yarlik qüxürüp Agəgiylərdin Həmmidatəning əojli Həman yəzojan məktuplarni, yəni padixahimning hərkəysi əlkisidiki Yəhədiyləni yökixit toşrisidiki məktuplarni bikar kilidəjan bir yarlik yezilixini tələymən. **6** Qünki mən əz həlkimə qüxidiəjan bu balayı'apətkə kəndəkmə qidəp kərap turalaymən? Əz tuəşqanlirimning yökixitliə qəndəkmə qidəp kərap turalaymən? — dedi əstər padixahkə. **7** Padixah Aħaxwərox hanix əstər bilən Yəhədiy Mordikayoğa: — Mana, Həman Yəhədiyləro qəziyənəklilik kiləmkəq boləşqə, mən uning əy-zəminini əstərgə bərdim wə uning əzini ular darəqə asti. **8** Əmdə silər əzənglərim toşra tapkini boyiqə mening namimdə Yəhədiylər üqün bir yarlik yezip, mening üzük məhürümni bəşinglər; qünki padixahning namidə yeziləjan, padixahning üzük məhürü bəşiləjan yarlikni həqkim bikar kiləlməydu, dedi. **9** Xu qəojdə, üqünqi ayda, yəni Siwan əyining yigirmə üqünqi küni, padixahning mirzilirining həmmisi qəkirip kelindi. Ular Mordikayning barlik buyruəjini boyiqə yarlik yazdi; yarlik Yəhədalarning ix toşruluk Həndistəndin Həbəxstanəyiqə bir yüz yigirmə yəttə əlkining waliylirioğa, əlkə baxlikə wə bəglirigə yeziləjan bolup, məktuplar hərkəysi əlkigə əz yezik bilən, hərkəysi əl-millətlərgə əz tili bilən, xundəklə Yəhədiyləro əz yezik bilən, əz tilidə pütülgənidi. **10** Mordikay yarlikni padixah Aħaxwəroxning namidə yezip, uningəylə padixahning üzük məhürüni basti; yarlik məktuplirini padixahlikning atlikliri bilən, yəni toşparlarə, at kəqirləro wə təgilərgə mingən qəwəndəzlar arkilik hərkəysi jaylarə yollidi. **11** Yarlikə: «Padixah hərkəysi xəhərlərdiki Yəhədiyləning uyuxup, əz həyatini koşqixidə, xundəklə əzligə duxmənlilik kilidəjan hər millət wə hər kəysi əlkilərdiki küqləni, jümlidin ularning bala-qəkilirini koyməy yökixitə, kirixitə, nəslini kərutuxitə, xundəklə mal-mülkini olja kilixitə ijəzət bərdi; **12** bu ix bir kündə, yəni on ikkinqi əyning, yəni Adar əyining

on uchinchi kuni padixah Ahaxweroxning harkaysi elkiliridiki elkilirida ijra kilinsun» dap pütülgendi. **13** Yarlik harkaysi elkgä awetip, pərman süpitida elan kilinsun, Yəhudiylarning əxu küni düxməniridin intikam elixka təyyarlinip koyuxi üqün yarlıqning keqürülmisi harkaysi əl-millətlərgə ukturulsun, dəp bekitildi. **14** Xuning bilən qəwəndazlar tolparlaroşa wə qeqirlaroşa minip padixahning buyruki boyıca jiddiy yoloşa atlandi; yarlik Xuxan kəl'əsdimu jakarlandi. **15** Mordikay kək wə ak rənglik xahəmə kiyim kiyip, bexioşa katta altun təjni takap, səsin rəng kəndir yepinqini yepinip, padixahning huzuridin qanğı; Xuxan xəhərdiki həlk huxallıqqa qəmüp təntənə kılıxti. **16** Yəhudiylar yorukluk, xad-huramlik wə izzət-ikramoşa muyəssər boldi. **17** Hərkaysi əlkə, harkaysi xəhərlərdə, padixahning əmr-yarlıqı yetip baroqanlıqı yəhlərdə, Yəhudiylar xad-huramlikqa qəmüp, ziyapət kılıp mubərək bir künni etküzüxti; nuroşun yərlik əhalilər əzlrini Yəhüdiy deyxıwıwıwdi; qünki Yəhudiyların kərkux wəhəmisı uları besıwaloqanıdı.

9 On ikkinchi ay, yəni Adar eyining on uchinchi küni, padixahning əmri bilən yarlıqı ijra kılınıxka az qaloşan qəşdə, yəni Yəhudiylarning düxmənli ri ularning üstidin oşalıb kelixkə ümid kılıp kütəkən küni, əksiqə Yəhudiylarning əz düxmənli rining üstidin oşalıb kelidoşan küniqə aylinip kətti. **2** Yəhudiylar padixah Ahaxweroxning harkaysi elkiliridiki əzli ri turuxluk xəhərlərdə ularoşa kəst kılmaqçı boləşanlaroşa hujum kılıx üqün yioşılıxka baxlıdı; heqkim ularning aldidə turalmaytti; uların boləşan kərkunq hər bir əl-millətni bəşkanıdı. **3** Hərkaysi elkilərdiki bəglər, waliylar, əlkə baxlıqlırı, xundakla padixahning ixli rini ijra kılışuqların həmmisi Yəhudiylarını kəllidi; qünki Mordikaydin boləşan kərkunq ularını bəşkanıdı. **4** Qünki Mordikay degen kixi ordidə intayin nopuzluk bolup, nam-xəhəriti həmmə elkilərgə tarkaloşanıdı; uning həkuqçı barəşansi qəngiyip ketiwatatti. **5** Xuning bilən Yəhudiylar əzli rining həmmə düxmənli rini kılıqlap, kiroşin kılıp yəqətti; əzli rigə əq boləşanlaroşa kəndək kılıxni halisə xundək kıldı. **6** Xuxan kəl'əsdi la Yəhudiylar bəx yüz adəmnı kətl kılıp yəqətti. **7** Ular yənə Parxandata, Dalfon, Aspata, **8** Porata, Adaliya, Aridata, **9** Parmaxta, Arisay, Ariday wə Wayizatani kətl kıldı; **10** bu on adəm Həmmidataning nəwrisi, Yəhudiyların düxmını boləşan Həmanning oşlı idi; ləkin ular ularning mal-mülkını olja kılıxka kəl salmıdı. **11** Xu küni Xuxan kəl'əsidi kətl kılınoşan adəm sani padixahka məlum kılındi. **12** Padixah hanix əstərgə: — Yəhudiylar Xuxan kəl'əsidi bəx yüz adəmnı kətl kılıp yəkiptiptu, yənə Həmanning on oşlıni kətl kiptu; ular padixahning bəxka elkiliridə nemə kildikin? Əmđi nemə iltimasıng bar? U sanga berilidu. Yənə nemə təliping bar? Umu bəja əylinidu, — dedi. **13** — Aliylirioşa muwəpik kəriñsə, Xuxandiki Yəhudiyların ətimu bügünki yarlıqta deyilgəndək ix kılıxişə həmdə Həmanning on oşlıning [jəsətlirini] darəşə esip koyuxka ijazət bərgəyła, dedi Əstər. **14** Padixah xundək kılıxka buyruk qıxırdi; yarlıq Xuxan kəl'əsidi qikiriləşəndə, kixilər Həmanning on oşlıni darəşə esip koyuxti. **15** Adar eyining on tətinqi küni Xuxandiki Yəhudiylar yənə yioşılıp tiq yüz adəmnı əltürdi; ləkin ularning mal-mülkını olja kılıxka

kəl salmıdı. **16** Padixahning harkaysi bəxka elkiliridiki qaloşan Yəhudiylar yioşılıp əz janlırını saqlaxka səptə turup əzli rigə əq boləşanların jəmiy yətmix bəx ming adəmnı əltürdi, əmma ularning mal-mülkını olja kılıxka kəl salmıdı. Xuning bilən ular düxmənli ridin qutulup aramlikqa muyəssər boldi. **17** Bu Adar eyining on uchinchi künidiki ix idi; on tətinqi küni ular aram aldı, xu künni ziyapət berip xadlinidoşan kün kılıp bekitti. **18** Ləkin Xuxandiki Yəhudiylar bolsa on uchinchi, on tətinqi künliri toplixip jəng kıldı; on bəxinqi küni ular aram aldı, xu künni ziyapət berip xadlinidoşan kün kılıp bekitti. **19** Xu səwəbtin səhrədiki Yəhudiylar, yəni yeza-kıxlaklarda turuwatqan Yəhudiylar Adar eyining on tətinqi künni ziyapət berip xadlinidoşan mubərək kün bekitip, bir-birigə sowoşa-salam berixidoşan boldi. **20** Mordikay bu wəqələri hatiriləp həmdə Ahaxweroxning harkaysi elkilirining yiraq-yekın jaylıridə turuwatqan bərlık Yəhudiylarəşə məktupları yollıdı. **21** Xundək kılıp u ularning arisidə hər yili Adar eyining on tət, on bəxinqi künni bayram kılıp etküzülsun dəp bekitti; **22** u bu ikki künni Yəhudiyların düxmənidin qutulup aramlikqa erixkən küni süpitidə, xu ayni ularning kəyoşu-həsriti xadlikqa, yioşə-zalırı mubərək küniqə ayılanəşən ay süpitidə əsləp, bu ikki künni ziyapət kılıp xadlinidoşan, kəpqlik bir-birigə salam-sowoşa beridoşan, kəmbəşəllərgə həyr-əhsan kılıdoşan kün kılıxka buyrudi. **23** Xu səwəbtin Yəhudiylar dəslep baxlışən xu [heytni] dawamlaxturuxka wə xuningdək Mordikayning ularoşa yazoşanlırınımu orunlaydoşənəşə wədə berixti. **24** Qünki əslidə bərlık Yəhudiyların kuxəndisi boləşən Agəgiy Həmmidataning oşlı Həman Yəhudiylarını həlak kılıxni kəstligən, xundakla ularını nəslidin kurutup yəqətməşqı bolup «pur», yəni qək taxlışənıdı. **25** Ləkin bu ix padixahning kulixioşa yətkəndə, padixah məktuplarıni yezip, Həman kəstligən rəzil ix, yəni uning Yəhudiylarını kəst kılışən ixi uning əz bexioşa yansun, dəp yarlıq qıxırdi; həmə kixilər uni wə uning oşlılırını darəşə asti. **26** Xunglaxka, kixilər «pur» (qək) degen isim boyıqə bu ikki künni «Purim bayrimi» dəp atıdı; xunga Yəhudiylar əxu həttə pütülgənli ri boyıqə, həmə kərgən, həmə baxtin etküzgənli rigə əsasən, **27** əzli ri, əwladlı ri həmdə əzli ri əwlad birləşkən bərlık kixilərnin pütülgən əhkəmnini tutup, bəlgiləngən wəqəttə əxu ikki künni hər yili mənggü üzüldürməy bayram kılıxını qarar kıldı, **28** xundakla bu ikki kün hər bir dərwdə, hər bir jəmət-ailidə, harkaysi əlkə, harkaysi xəhərdə hatirilini pəbrikli ni p turşun wə «Purim bayrimi» bolidoşan muxu künlərnin pəbrikli ni xi Yəhüdiy həlkı iqidə mənggü üzülp qalmisun, hatiriləş paaliyətli ri ularning uruq-nəslı arisidimmu yəqəp kətmisun, dəp qarar kıldı. **29** Andin Abihailning kızı, hanix Əstər wə Yəhüdiy Mordikay Yəhudiylarəşə yazoşan «Purim bayrimi» toorışidiki xu ikkinchi hətni toluq həkuqçı bilən təkitləp, yənə bir hətni yollıdı. **30** Mordikay hatirjəmlık wə həkikətnin səzli rini yətküzidoşan məktuplarıni Ahaxweroxning padixahlikidiki bir yüz yigirmə yəttə əlkidiki bərlık Yəhudiylarəşə awətip, **31** Xu «Purim» künliri bəlgiləngən wəqətliridə etküzülsun, xuningdək Yəhüdiy Mordikay wə hanix Əstərnin tapılışənli ri boyıqə, xundakla

ularning öz-öziga wə nəsligə bekitkənliri boyiqə əyni waqıttiki tutulojan rozilar wə kətürülgən nida-pəryadlar əsləp hatirilənsun, dəp təkıtlidi. **32** Əstərning yarlıkđ «Purim bayrimi»diki xu ixlarni bekitip bərdi; bu ix tarihnamiqđmu pütüldi.

10 Padixah Ahaxwerox kuruqluk wə dengiz aralliridiki ahalılərnıng həmmisigə alwan təlğüzətti. **2** Uning nopuz-həywiti wə kudritini ayan kıləjan barlık kıləjan-ətkənliri, xundaqla Mordikayning padixahning əstürüxi bilən erixkən katta xəhriti toqırısıdiki təpsilatlar Media wə Pars padixahlırınıng tarıh-təzkiriliridə pütülgən əməsmu? **3** Qünki Yəhüdiy Mordikayning mərtiwisi padixah Ahaxweroxtin keyinla ikkinqi orunda turatti; u daim öz həlk-millitining bəhtini kəzləp, barlık nəslidikilərgə aman-esənlik tilək səzlırini kılatti, Yəhüdiylarning arisida zor izzət-hərmət tepip, kərindaxlırınıng kədirlixigə erixkənidi.

Ayup

1 «Uz» degan yurtta, Ayup isimlik bir adam yaxoianidi. Bu adam bolsa kususrsiz, durus, Hudadin korkidiojan, yamanliktin ezini yirak tutidiojan adam idi. **2** Uningdin yatta oqul wa uq kiz tuouildi. **3** Uning yatta ming koy, uq ming tegə, bəx yuz jup kala, bəx yuz mada exək katarlik mal-mülki bar idi. Uning malayliri bək kəp idi; u xərklıklar iqidə həmmidin uluq idi. **4** Uning oqulliri nəwət boyiqə bekitkən kündə öz eyidə baxkılar üqün dastihan selip ziyapət kilatti. Bu künlərdə ular adəm əwətip üq singlisini ular bilən billə tamaklinixka qakiritatti. **5** Ularning xu ziyapət künliri ayaqlixi bilən Ayup adəm əwətip ularni Huda aldidə paklinixka orunlaxturatti. U tang səhərdə ornidin turup ularning sanoja əsasən keydürmə kurbanliklarni kilatti. Qünki Ayup: «Ballirim gunah kilip koyup, kənglidə Hudaqə bihərmətlik kilip koyamdikin» dəp oylaytti. Ayup hərdaim əna xundak kilip turatti. **6** Bir küni, Hudaning oqulliri Pərwərdigarning huzuriqə hazır boldi. Xəytanmu ularning arisioja kiriwaldi. **7** Pərwərdigar Xəytandin: — Nədin kəlding? — dəp soridi. Xəytan Pərwərdigarqə jawabən: — Yər yüzini kezip paylap, uyak-buyaklarni aylinip qərgiləp kəldim, dedi. **8** Pərwərdigar uninoja: — Mening kulum Ayupka dikqət kiləjənsən? Yər yüzidə uningdək mukəmməl, durus, Hudadin korkidiojan həm yamanliktin yirak turidiojan adəm yok, — dedi. **9** Xəytan Pərwərdigarqə jawabən: — Ayup Hudadin bikardin bikar kərkimiojandı? **10** Əzünig uning əzi, ailisidikiliri həm uning həmmə nərsisining ətrərioja kaxa koyəjan əməsmu? Sən uning kolioja bərikət ata kilding, xuning bilən uning təallukati tərəp-tərəptin güllinip awumakta. **11** Əgər Sən kolungni sozup, uning həmmə nərsilirigə tegip koysang, u Səndin yüz erüp, Seni tillimisa [Xəytan bolmay ketəy]! — dedi. **12** Pərwərdigar Xəytanoja: — Mana, uning həmmə nərsisini sening kolungəja tutkuzdum! Biraq uning əziğə tagkui bolma! — dedi. Xundak kilip Xəytan Pərwərdigarning huzuridin qikip kattı. **13** Bir küni, Ayupning oqul-kizliri qong akisining eyidə tamak yəp, xarab iqip olturatti. **14** Bir həwərqı Ayupning yenioja kelip uninoja: — Kalilar bilən yər həydəwatattuk, exəklər ətrəpta dəlawatatti; **15** Xebaliklər hujum kilip kala-exəklərnı bulap kattı. Ixləwatқан yaxlarnı kiliqlap əltüriwətti. Yaloquz mənla kutulup kəlip, siligə həwər yətküzixkə nesip boldi, — dedi. **16** Bu adəmning gepi tehi tuginay turupla, yəna birsi yügürüp kelip Ayupka: — Asmandin Hudaning oti quxüp koylar wə ixləwatқан yaxlarnı keydüriwətti; yaloquz mənla kutulup kəldim, siligə həwər yətküzixkə nesip boldum, — dedi. **17** Bu adəmning gepi tehi tuginay turupla, yəna birsi yügürüp kelip Ayupka: — Kaldiyələr üq tərəptin hujum kilip tegilərnı bulap elip kattı, ixləwatқан yaxlarnı kiliqlap əltüriwətti; yaloquz mənla kutulup kəldim, siligə həwər yətküzixkə nesip boldum, — dedi. **18** Bu adəmning gepi tehi tuginay turupla, yəna birsi yügürüp kelip Ayupka: — Oqulliri wə kizliri qong akisining eyidə tamak yəp, xarab iqip olturojinida, **19** tuyuksiz, qəldin kattik bir boran qikip əyning tət bulungini kattik soqup, əy oqulap quxüp yaxlarnı əltüriwətti; yaloquz mənla kutulup kəldim,

siligə həwər yətküzixkə nesip boldum, — dedi. **20** Ayup bolsa buni anglap ornidin dəs turup, tonini yirtip, qeqini quxüriwetip, ezini yərgə taxlap Hudaqə ibadət kilidi: — **21** Mən apamning kərsikidin yalingaq quxkən, u yərgimu yalingaq kaytimən; həmmini Pərwərdigar [manga] bərgən, əmdi Pərwərdigar [məndin] elip kattı; Pərwərdigarning namioja təxəkkür-mədhəyə kayturulsun! — dedi. **22** Bularning həmmisidə Ayup gunah kilmidi wə yaki Hudani həqkəndək nalayiklik bilən əyiblimidi.

2 Yəna bir küni, Hudaning oqulliri Pərwərdigarning huzuriqə hazır boluxka kəldi. Xəytanmu ularning arisioja kiriwaldi. **2** Pərwərdigar Xəytandin: — Nədin kəlding? — dəp soridi. Xəytan Pərwərdigarqə jawabən: — Yər yüzini kezip paylap, uyak-buyaklarni aylinip qərgiləp kəldim, — dedi. **3** Pərwərdigar uninoja: — Mening kulum Ayupka dikqət kiləjənsən? Yər yüzidə uningdək mukəmməl, durus, Hudadin korkidiojan həm yamanliktin yirak turidiojan adəm yok. Məyli sən Meni uni bikardin-bikar yutuwetixkə dəwət kiləjan bolsangmu, u yənila sadəkətlidə qing turuwatidu, — dedi. **4** Xəytan Pərwərdigarqə jawabən: — Hər adəm öz jenini dəp terisini berixkimu razi bolidu, hətta həmmə nemisinimu berixkə təyyardur; **5** Biraq Sən hazır kolungni sozup uning səngək-ətlirigə təgsəng, u Səndin yüz erüp tillimisa [Xəytan bolmay ketəy]! — dedi. **6** Pərwərdigar Xəytanoja: — Mana, u hazır sening kolungda turuwatidu! Biraq uning jenioja təgmə! — dedi. **7** Xundak kilip Xəytan Pərwərdigarning huzuridin qikip, Ayupning bədinini tapinidin bəxiqə intayin azablik hürək-hürək yarilar bilən toxkuziwətti. **8** Ayup bolsa bədinini tatilax-ojrdax üqün bir sapal pərqisini kolioja elip, küllikkə kirip olturdi. **9** Ayali uninoja: — Əjəba sən tehiqə öz sadəkətlidə qing turuwatəmsən? Hudani kəroja, əlipla tugin! — dedi. **10** Lekin Ayup uninoja: — Sən həkəmət ayallardək gəp kiləwətsən. Biz Hudaning yaxhilikini qəbul kiləjanikəmmiz, əjəba uningdin kəlgən külpətnimu qəbul kiliximiz kərek əməsmu? — dedi. Ixlarda Ayup eojizda həqkəndək gunah ətküzimidi. **11** Ayupning dostliridin tūqəyən uninoja quxkən külpətin həwərdar boldi. Ular, yəni Təmanlik Elifaz, Xuhalik Bildad wə Naamatlik Zofar degən kixilar bolup, öz yurtliridin qikip, Ayupka həsdaxlik bildürux həm təsəlli berix üqün uning yenioja berixka billə kelixkənidi. **12** Ular kelip yiraqtinla uninoja kəriwidi, uni toniyalmay kəldi-də, awazlirini kətürüp yioqlar taxlidi. Hərbiri öz tonlirini yirtiwetip, topa-qoqlarni asmanoja etip öz baxlirioja qeqixti. **13** Ular uning bilən billə dək yərdə yəttə kəqə-kündüz olturdi, uninoja həqkim gəp kilmidi; qünki ular uning dərd-əlimining intayin azablik ikənlikini kərip yətkənidi.

3 [Yəttə kündin] keyin, Ayup eojiz eqip [əhwalioja karita] əzining kəruwətan küniğə lənət oqup mundak dedi: — **3** «Mən tuqulojan axu kün bolmiojan bolsa boptikən! «Oqul bala apiridə boldi!» deyilgən xu kəqə bolmiojan bolsa boptikən! **4** Xu künni zulmət kəpliojan bolsa boptikən! Ərxətə turojan Təngri kəz aldidin xu künni yokitiwətkən bolsa boptikən, Kuyax nuri uning üstigə quxürülmisə boptikən! **5** Xu künni

karangʻoluk h m  l mning k lנגgisi  z koynio a
alsa boptik n! Bulutlar uni yutub k ts  boptik n, Xu
k nni k n karangʻoluktuqilar k rkitib k tk ziw tk n
bolsa boptik n! **6** Xu kaqni — Zulm t tutub k ts 
boptik n; Xu k n yil iqidiki [baxka] k nl r bil n bill 
xatlanmisa boptik n! Xu k n ayning bir k ni bolup
sanalmisa boptik n! **7** Mana, xu keqid  tuotup bolmisa
boptik n! U keqid  heqkandaq xad-huramlik awaz
yangrimisa boptik n! **8** K nl rg  l n t kil tuqular
xu k ng  l n t k lsa boptik n! Lewiatanni ko oaxka
petinalaydioqanlar xu k ng  l n t k lsa boptik n! **9** Xu
k n tang sa hdiki yultuzlar karangʻoluxsa boptik n!
U k n quyax nurini bihud  k ts  boptik n! Xu k n
s bhining kapaqlirining eqilixini bihud  k ts  boptik n!
10 Q nki xu k n meni ket rg n baliyatquning ixiklirini
 tmig n, Mening k zlimni d rd- lmni ker lms 
kilmioqan. **11** Ah, nemixka ananning k rsikidin q xipla
 l p k tmig ndim n?! Nemixka k rsaktin qik kandila
n p stn k lmi andim n? **12** Nemixka meni k bul
kildioqan etaklar bol andu? Nemixka meni emitidioqan
 mq klar bol andu? **13** Muxular bolmi oqan bolsa,
undakta m n m ngg  tinq yetip q lattim, M ngg lik
uykuoqa k tk n bolattim, xu qaojda aram tapkan
bolattim. **14** Xu qaojda  zlixi uq nla hilw t jaylaroqa
mazar saloqan y r y zidiki padixahlar h m m slih tqil r
bil n, **15** Yaki altun yioqan,  yliri k m xk  toloqan bəg-
xahzadilar bilən bolattim; **16** K rsaktin m zgisiz qüxiup
k tk n yoxurun balidək, Nurni kərməy qaqr p k tk n
balidək hayat k q rmig n bolattim. **17** Axu y rd 
rəzillər awariqiliktin haliy bolidu, Axu y rd  halidin
k tk nlar aram tapidu; **18** Axu y rd  əsirlər rah tt 
j m bolidu, Ular  zg qil rning awazini anglimaydu;
19 O eriblarimu h m uluqlarmu axu y rd  turidu, Qul
bolsa hojayinidin azad bolidu. **20** Japa tartkuoqoqa n m 
d p nur berilidu? Nemixka d rd- l mg  q mg nl rg 
hayat berilidu? **21** Ular t xnalik bil n  l mni k tidu,
Biraq u k lmaydu; Ular  l mni yoxurun g h rni kezip
izdig ndim u  wzal bilidu, **22** Ular g rni tapkanda
zor huxal bolup, Xad-huramlikka q midu. **23**  z yoli
eniksiz ad mg , Y ni T ngriuning tosiqi selinoqan ad mg 
nemixka [nur w  hayat] berilidu? **24** Xunga tamikimning
ornioqa nalilirim kelidu; Mening kattik p ryadilirim
xarkiratmid k xarkiraydu. **25** Q nki m n d l k rk kan
w hx t öz beximioqa q xti; M n d l k rk dioqan ix
manga k ldi. **26** M nd  heq aramlik yoktur! H m heq
hatirj m  m sm n! Heq tinq-amanlikim yoktur! Biraq
parak ndiqilik h man  st mg  q xm kt !.

4 Temanlik Elifaz jawab n mundak dedi: — **2** «Birsi s n
bil n sez xm kqi bolsa,  oijr alams n? Biraq kim
a zioqa k lg n g pni yutuwalaydu? **3** Kara, s n k p
ad ml rg  t lim-t rbiy  b rg n ad ms n, S n jansiz
kollaroqa k q b rg ns n, **4** S zliring d ld ngxip aran
mangidioqanlarni rioq t ld rg n, Tizliri p k lg nl rni
yelig ns n. **5** Biraq hazir n w t sang  k ldi, Xuninglik
bil n h lingdin k tting, Balay  ap t sang  tegixi bilən,
Sən alakzad  bolup k tting. **6** Ihlas mlikning tayanqing
bolup k lmig nmu? Yolliringdiki durusluk  midingning
asasi  m smidi? **7** Esingg  al, kim bigunah turup w yran
bolup bakkan? Duruslarning hayati n d   z l p k loqan?
8 Mən k rginimd k, gunah bilən y r a odurup awariqilik

terioqanlar, Ohxaxla h sul alidu. **9** T ngriuning bir n pisi
bilən ular gumran bolidu, Uning o azipining partlixi
bil n ular yokilip ketidu. **10** Xirning h rkir xliri, H m
 x ddiy xirning awazi [bar bolsimu], Xir arslanlirining
qixliri sundurulidu; **11** Batur xir bolsa ow tapalmay
yokilixka y zlimidu, Qixi xirning k q kliri qeqilip ketidu.
12 — Mana, manga bir söz o ayiban  k ldi, Kulikimioqa
bir xiwirlioqan awaz kirdi, **13** T n keqidiki o ayiban 
k rt n xl rdin qik kan oylarda, Ad ml rni qongkur uyku
baskanda, **14** K rkunq w  titr kmu meni basti, S ng k-
s ng klirimni titritiw tti; **15** K z aldimdin bir roh
 t p k tti; B dinimdiki t klirim h rpiyip k tti. **16** U
roh ornida midirlimay turdi, biraq turkiri ker lmidim;
K z aldimda bir g wd  turuptu; Xiwirlioqan bir awaz
anglandi: — **17** «Insan balisi Təngridin h kkaniy
bolalamdu? Ad m  z Yaratkuqsidin pak bolalamdu? **18**
Mana, U  z kullirioqa ixənmigən, H tta p rixtilirininimu
«Nadanlik k loqan!» d p ayibloqan y rd , **19** U toplardin
boloqan insanlar, Laydin yasaloqan  yl rd  toroqular
kandaq bolar!? Ular p rwanidinmu asanla yanjilidu! **20**
Ular tang bilən k q arilikda kukum-talkan bolidu; Ular
heqkim nazirig  almi oqan halda m ngg g  yokilidu. **21**
Ularning qedir tanisi yulup taxlanoqanoq! Ular heq
danalikka tehi erixmayla  l p ketidu!».

5 Keni, iltija kilip bak, sang  jawab kiluquqi barmikin?
M k dd sl rning kaysisidin panah til ys n? **2** Q nki
 hm kning aqqiqi  zini  lt ridu, K hri nadanning
jenioqa zamin bolidu. **3** Mən  z k ziim bilən  hm kning
yiltiz tartkanlikini kərgənmən; Lekin xu h man uning
makanini «Lənətkə uqraydu!» d p bildim, **4** Uning
baliliri amanliktin yiraktur; Ular x h r d rwazisida
sot kilinoqanda basturildi; Ularoqa heqkim himayiqi
bolmaydu. **5** Uning h sulini aqlar y p t g tidu;
Ular h tta tikən arisida k loqanlirininimu elip t g tidu;
Kilt qimni uning mal-m lt klirini yetuwelixka t yyar
turidu. **6** Q nki awariqlik  z ldin topidin  n p
qikəmaydu, K lp tmu y rdin  s p qik kanmu  m s.
7 Biraq uqkun yukirioqa uqidioqand k, Insan k lp t
tartixka tuouloqandur. **8** Ornungda m n bolsam,
T ngrioujila murajiat kilattim, M n iximni Hudayimoujila
tapxuriwetattim. **9** U h sabsiz karam tl rni, San-
sanaksiz mejjizilarni yaritidu. **10** U y rg  yamoqur
t kdim kilidu; U dala  stig  su  w tip beridu. **11**
U p s orunda turidioqanlarning m rtiwisini  st n
kilidu; Mat m tutkanlar amanlikka ket r lidu. **12** U
h yilg rl rning niy tlirini bikar kiliwetidu, N tijid 
ular ixini p tt r lmaydu. **13** U makkarlarni  z
h yilg rl kiddin tuzakka alidu;  gril rning n yr ngliri
ekitip ketilidu. **14** K ndizd  ular karangʻolukka
uqraydu; Q xt  t n keqid k silaxturup mangidu. **15**
Biraq u miskinlarni makkarlarning kiliqi w  a ozidin
kutkuzidu, Ularni k q tkil rning qanggilidin kudratlik
koli bil n kutkuzidu. **16** Xunga, ajizlar uq n  mid
tuouqulidu, K bihlik a ozini yumidu. **17** Kara, T ngri ibr t
b rg n ad m b htliktur, Xunga, H mmig  Kadirning
t rbiyisig  s l karima jumal! **18** Q nki U ad mni
yaril nduridu, andin yarini tangidu; U sanjiydu, biraq
Uning kolliri y n  sakaytidu. **19** U seni alt  kiyinqiliktin
kutkuzidu; H tta y tt  k lp tt  heqkandaq yamanlik
sang  tagmaydu. **20** Aqarqilikta U sening  l mingg ,

Uruختa U sanga uruloqan kiliق zərbisigə nijatqan bolidu. 21 Sən zəhərlik tillarning zərbisidimu baxpanahlik iقigə yoxurunisən, Wayranqilik kəlgəndə uningdan heق kərkəmaydion bolisən. 22 Wəyrənqilik wə kəhətqilik aldidə külüpla koyisən; Yər yüzidiki həywanlardinmu heق kərkəməysən. 23 Sən daladiki taxlar bilən əhdidax bolisən; Yawayi həywanlarmu sən bilən inak ətidu. 24 Sən qedirningning tinq-amaniqtə bilidionlanliқini bilip yetisən; Mal-mülküngni editlisəng, həmmə neməngning təl ikənlikini baykaysən. 25 Nəsling kəp bolidionlanliқini, Pərzəntliringning ot-qəptək kəp ikənlikini bilisən. 26 Sən əz waқtidila yetilip yioqion bir baq boşdaydək, Pəkət waқit-saiting pixip yetilgəndə yərlikingə kirisən. 27 Biz əzimiz buni təkxürüp kərgənmiz — ular həqikətən xundəqtur. Xunga əzüng anqlap bil, bularni əzünggə tətbiklap oylap baқ.

6 Ayup jawabən mundək dedi: — 2 «Ah, mening dərdlik zarlirim tarazida əlqənsəl! Ah, beximoqə qüxkən barlik bala-kəza bular bilən billə tarazilansal! 3 Xundək kiliinsa u hazır dengizdiki kumdin eoјir bolup qikidu; Xuning qüqün səzilirim təwləwərqə boluwatidu. 4 Qünki Həmmigə Qadirning oқliri manga sanjilip iқimdə turuwatidu, Ularning zəhəririni roқim iqməktə, Təngrining wəhəmiliri manga karxi səp tüzüp hujum kiliwatidu. 5 Yawa əxək ot-qəp tapkanda həngramdu? Kala bolsa yəm-həxək üstidə mərəmdu? 6 Tuz bolmisa təmsiz nərsini yegili bolamdu? Ham tuhumməng əқining təmi barmu? 7 Jenim ularoqə təgsimu səskinip ketidu, Ular manga yirginliқ tamək bolup tuyulidu. 8 Ah, mening təxna boləjiniм kəlsidil! Təngri intizarimni ijabət kilsidil! 9 Ah, Təngri meni yanjip taxlisun! U qolini koyuwetip jenimni üzüp taxlaxkə muwapik kərsidil! 10 Xundək bolsa, manga təsəlli bolatti, Hətta rəhəmsiz aқriqlarda kiynalsammu, xadlinattim; Qünki Muқəddəs Boləuqining səziliridin tanmioqan bolattim! 11 Məndə əlümni kütküdək yənə qanqilik maoјdur kəldi? Mening səwr-təkətlik bolup həyatimni uzartiximməng nemə nətijəsi bolar? 12 Mening küqüm taxtək qingmu? Mening ətlirim mistin yasaloqanmidi? 13 Əzümgə yardəm bərgüdək maoјdurum qəlmidi əməsmu? Hərkəndək əkil-tədbir məndin koşliwetilgən əməsmu? 14 Ümidsizlinip ketiwatqan kixigə dosti məhribanlik kərsətmiki zərürdur; Bolmisa u Həmmigə kədiridin kərkəxtin wəz kəqixi mumkin. 15 Biraқ buradərlirim waқitlik «aldamqı erik» süyüdək, Manga həliqərlik bilən muamilə kilməktə; Ular suliri ekip tügəng erikqə ohxaydu. 16 Erigən muz suliri erikqə kirgəndə ular kəridəp ketidu, Karlar ularning iқidə yoқilip ketidu, 17 Ular pəsilning illixi bilən kərup ketidu; Həwa issip kətkəndə, izidin yoқilip ketidu. 18 Səpərdaxlar mangoqan yolidin qikip, erikqə burulidu; Ular erikni boylap mēngip, qəldə ezip əlidu. 19 Temalik karwanlarmu erik izdəp mangdi; Xəbəlik sodigərlərmu ularoqə ümid bilən kəridi; 20 Biraқ ular ixənginidin ümidsizlinip nomusta kəldi; Ular axu yərgə kelixi bilən parakəndiқilikqə uқridi. 21 Mana silər ularoqə ohxək [manga tayini] yoқ bolup kəldinglar; Silər kərkəunluқkə bir wəhimini kəripla kərkəp ketiwatisilər. 22 Mən silərgə: «Manga beringlar», Yaki: «Manga mal-mülükliringlardin hədiyə kilinglar?» — degənni qaқan dəp baқqan? 23 Yaki: «Meni ezitқuqining kolidin kutқuzunglar!» Yaki

«Zorawanlarning qəlidin gərigə pul bərsənglar!» dəp baқqanmu? 24 Manga əgitip koыunglar, süktü kilimə; Nədə yoldin qikənlikimni manga kərsitip beringlar. 25 Toqra səzər nemidəngə otkür-həl! Biraқ əyiblinglar zadi nemini ispatliyalaydu?! 26 Ümidsizləngən kixining gəpliri ətəp ketidionqan xamaldək tursa, Pəkət səzlərnila əyibliməqimuisilər? 27 Silər yetim-yesirlarning üstidə qək taxlixisilər! Dost-buradiringlar üstidə sodilixisilər! 28 Əmdi manga yüz turana kərap beқinglar; Aldinglardila yaloqan səz kılalamdim? 29 Ətünimən, boldi kilinglar, gunah bolmisun; Rast, qaytidin oylap beқinglar, Qünki əzümməng toqriqliқim [tarazida] turidu. 30 Tilimda hataliқ barmu? Tilim yamanliқni zadi tetiyalmasmu?

7 Insanəqə zeminda jəwrə-jəpa qekidionqan turmux bekitilgən əməsmu? Uning künliri bir mədikarningkiqə ohxək əməsmu? 2 Qul kəqқurunning sayisigə təxna boləqəndək, Mədikar əz əmgikining həqkini kütkəndək, 3 Mana bihüdə aylar manga bekitilgən, Oqəxlikkə toloqan keqilər manga nesip kilingə. 4 Mən yatқinimda: «Qaқan koрarmən?» dəp oylaymən, Biraқ kəq uzundin uzun bolidu, Tang atқuqə pütün bir keqə mən toloјinip yatimən. 5 Ətlirim kurtlar həm topa-qanglar bilən kaplandi, Terilirim yerilip, yiringlap kətti. 6 Künlirim bəpkaroning mokisidinnu ittik ətidu, Ular ümidsizlik bilən əyoqilay dəp kəldi. 7 [Ah Huda], mening jenim bir nəpəsə halas. Kəzüм yaxliқni kəytidin kərməydioqanliқi esingdə bolsun; 8 Meni Kərgüqining kəzi ikkinqı ketim manga kərimaydu, Sən nəziringni üstümgə qüxürgingdə, mən yoқaloqan bolimən. 9 Bulut oqayib bolup, kayta kərünmigəndək, Ohxaxla təhtisəraoqə qüxkən adəm qaytidin qikəmaydu. (Sheol h7585) 10 U yənə əz əyigə kəytmaydu, Əz yurti uni kayta tonumaydu. 11 Xunga mən aqızimni yummay, Rohimning dərd-əlimi bilən səz kılə, Jenimning azabidin zarlaymən. 12 Nemixkə Sən üstümdin kəzət kilisən? Mən [hətərlik] bir dengizmu-ya? Yaki dengizdiki bir əjdihəmmən? 13 Mən: «Ah, yatқan ornum manga rəhət beridu, Kərpəm nalə-pəryadimoqə dərman bolidu» — desəm, 14 Əmdi Sən qüxlər bilən meni kərkəutiwatisən, Oqayibənə əlamətlər bilən manga wəhimə salisən. 15 Xuning üqün boquluxummi, əlümni, Bu səngəklirimgə kərap olturuxtin artuқ bilimən. 16 Mən əz jenimdin toydum; Mening mənggügə yaxioqum yoқ, Meni məylimgə koыiwətkin, Mening künlirim bihudidur. 17 Insan balisi nemidi? Sən nemixkə uni qong bilisən, Nemə dəp uningəqə kəngül berisən? 18 Hər ətigəndə uni sürüxtürüp kelisən, Hər nəpəs uni sinaysən! 19 Qaқanoqıqə meningdin nəziringni almayəsən, Manga qaқanoqıqə aqızimdiki serik suni yutuwaləqudək aram bərməysən? 20 Mən gunah kıləqan bolsammu, i insaniyətini kəzətküqi, Sanga nemə kiliptimən?! Mən Sanga yük bolup kəldimmu? Buning bilən meni Əzünggə zərbə nixani kıləqansəmmu? 21 Sən nemixkə mening itətsizlikimni kəqürüm kılıp, Gunahimni saқit kilməysən? Qünki mən pat arida toponing iқidə uhlaymən; Sən meni izdəp kelisən, lekin mən məwjut bolmaymən».

8 Andin Xuhalik Bildad jawabən mundək dedi: — 2 «Sən qaқanoqıqə muxularni səzləysən? Aqızingdiki səzlər

kütlük xamaldak qaçanojiqə qikidu? **3** Təngri adalətni burmiloiuqumu? Həmmigə Qadir adillikni burmilamdu? **4** Sening baliliring Uning aldida gunah kıloğan bolsa, U ularnimo itaətsizlikining jazasioğa tapxuroğan, halas. **5** Birək əgər əzüng hazır qin kənglüngdin Təngrini izdisəngla, Həmmigə Qadiroğa iltija kilsəngla, **6** Əgər sən sap dil həm durus boləjan bolsang, Xübhisizki, U sən üqün oyojinidu, Qoqum sening həkkanıylikiñoğa toloğan turaloğungni gülləndüridu. **7** Sən dəsləptə etibarsiz karaləjan bolsangmu, Birək sən ahirida qoqum tehimu güllinisan. **8** Xunga səndin etünəyki, etkənkı dəwrlərdin sorap bakqin, Ularıning ata-bowilirining izdinixlirigimu kəngli kəyoqin **9** (Qünki biz bolsak tütüğünlə tuəuloğanmız; Künlirimiz pəkət bir sayə boləjaqka, heqnemini bilməymiz). **10** Sanga kərsətmə berip egətaləydiəjan ular əməsmu? Ular əz kənglidikini sanga sezləməmdu? **11** Latka bolmisa yekənlər egiz esələmdu? Komuxluktki ot-qəplər susiz esələmdu? **12** Ular yexil peti bolup, tehiqə orulmioğan bolsimu, Hərəkəndək ot-qəptin tez tozup ketidu. **13** Təngrini untuoğan kixilərnig həmmisining aqiwətli ri mana xundaktur; Iplaslarning ümidi mana xundak yəqka ketər. **14** Qünki uning tayanəqini qürük bir nərsə, halas; Uning ixəngini bolsa əmtiqüñine toridur, halas. **15** U əz uwisioğa yəlinidu, birək u məzmut turmaydu; U uni qing tutuwaləjan bolsimu, birək u bərdaxlik berəlməydu. **16** U kuyax astida kəkligənlər bolsimu, Uning piləkliri əz beoqini kaplıoğan bolsimu, **17** Uning yiltizliri tax dəwisigə qirmixip kətkən bolsimu, U taxlar arisida orun izdigən bolsimu, **18** Ləkin [Huda] uni ornidin yuliwətsə, Axu yər uningdin tenip: «Mən seni kərmigən!» — dəydu. **19** Mana uning yəlining xadliki! Uningdin keyin ornioğa baxkiliri tupraktin ünidu. **20** Qara, Huda durus adəmi taxlimaydu, Yaki yamanlik kıləuqılarning kəlini tutup ularni yəliməydu. **21** U yənə sening aozingni küllə bilən, Ləwlingrini xadlik awazliri bilən tolduridu, **22** Sanga nəprətləngənlərgə xərməndilik qaplinidu, Əskilərnig qədiri yəkiytiledu».

9 Ayup jawəbən mundak dedi: — **2** Way, seninglə toqra, [duyənani] həkikətan sən degəndək dəp bilimən! Birək insan balisi kəndək kılıp Təngri aldida həkkanıy bolalisun? **3** Həttə əgər birsı uning bilən dəwalixxə pətinalisa, Xu [kixi] məsilələrnig mingdin birigimu jawəb berəlməydu. **4** Uning kəlbidə qongkur danalix bardur, U zor küt-qudrətkə igidur; Kimmu Uningoğa qarxi qikip, yürükini tom kılıp, Keyin tinq-aman kəloğan? **5** U təoqlarni oşəzipidə oşulatqanda, Ularoğa heq bildürməylə ularni yulup taxlaydu. **6** U yəzəziminni təwritip əz ornidin kəzoşoitidu, Xuning bilən uning tüwürliri titrəp ketidu. **7** U kuyaxkə kətürülmə dəp səz kilsilə, u kəpmaydu; U [halisa] yultuzlarningmu nurini pəqətləp kəyalaydu. **8** Asmanlarni kəng yayəuqı pəkət udur, U dengiz dolkunliri üstigə dəssəp yüridu. **9** U yəttə kəraqı yultuz, Orion yultuz türkümi wə kəlb yultuz topini, Jənuבי yultuz türkümlirininimə yaratqan. **10** U həsablıoşusiz uluq ixlarni, Sanap tügitəlməydiəjan karamət ixlarni kiledu. **11** Qara, U yənimdin etidu, birək mən Uni kərməymən; U etüp ketidu, birək Uni baykiyalmaymən. **12** Mana, U elip ketidu, kim Uni Əz yolidin yanduralisun? Kim Uningdin:

«Nemə kiliwatisən» dəp soraxkə pətinalisun? **13** Təngri oşəzipini kayturuwalmaydu; Raħabning yərdəmqiliri **4** Uning əyiojiəğa bax egidu. **14** Xundək turukluk, mən kəndakmu uningəğa jawəb berəlayttim. Mən munazirə kıləudək kəndək səzlərnı talliyalayttim? **15** Mubada mən həkkanıy bolsammu, Mən yənılə Uningəğa jawəb berəlməyttim; Mən pəkət sətqimoğa iltijalə kıləlayttim. **16** Mən Uningəğa iltija kıləjan wə U mənə jawəb bərgən bolsimu, Mən tehi Uning sadayimni angliəlanlikioğa ixəng kıləlmioğan bolattim; **17** U boran-qapkunlar bilən mənı ezidu, U yarilirimni səwəbsiz awutmaqta. **18** U mənə hətta nəpəs elixkimu ruhsət bərməydu, əksiqə U mənə dərd-ələmni yüklıwətti. **19** Küt-qudrət toşrisida gəp kilsək, mana, Uningdin kütlük [yənə baxkə kim] bar? Adalətkə kəlsək, kim Uni sətka qakıralisun?! **20** Mən özümni aklımaqı bolsam, əz aozim özümni gunahkə paturar, Kəşursiz boləjan bolsam, U yənılə mənı əgri dəp bəkwət. **21** Birək mən əslidə əyibsiz idim. Məyli, özümning kəndək bolidioğanlikim bilən pərwayim pələk! Əz jənimdin toydum! **22** Həmmə ix ohxax ikən; xunga mən dəymənki, U duruslarnimə, yamanlarnimə ohxaxlə yəkiytidu. **23** Tuyukşiz bəxiəğa kaza kəlip əlsə, U bigunahlarəğa kılinoğan bu sinəkkə qarap külidu. **24** Yər yizi yamanlarning kəlioğa tapxurulu; Birək U sətqılarning kəzlırini bu adalətsizlikni kərməydiəjan kılıp kəyidu; Muxundək kıləuqu U bolmay, yənə kim bolsun? **25** Məning künlirim yəltəpərnəning yügürüxidimnə tez etidu; Ular məndin kəqip ketidu, Ularıning heqkəndək yəxhıliki yəktur. **26** Ular kəmux kəmilərdək qapsan etüp ketidu; Aloqur bürküt owni tutkili xungəyoğandək tez mangidur. **27** Əgər: «Nalə-pəryətdin tohtap, Qırayimni tutuldurməy hux qıray bolay» dəsəmmu, **28** Mən yənılə azablırimning həmmisidin kərkəp yürimən; Qünki Seni mənı bigunah həsablımaydu dəp bilimən. **29** Mən həman əyiblik adəm bolsam, Mən bilhudə jəpə tartip nemə kıləy? **30** Hətta kə sүйi bilən yuyunup, Kolumni xunqə pakizliəjan bolsammu, **31** Sən yənılə mənı əwrəzgə qəməldürisənki, Əz kiymimmu məndin nəprətlinidioğan bolidu! **32** Qünki U mən Uningəğa jawəb berəligüdək, mənə ohxax adəm əməs. Məning Uning bilən sotta dəwalaxkəlikim yəktur. **33** Otturimizdə hər ikkimizni əz kəli bilən təng tutidioğan kəlixtiürgüqi bolsidi! **34** U Əzining tayikini məndin yirək kilsun, Uning wəhimisi mənı kərkətmisun; **35** Xundilə mən Uningdin kərkəməy seziyləyttim; Birək əħwalim undək əməstür!

10 Mən əz jənimdin nəprətlinimən; Əz dərdimni təküwalay; Kəlbimdiki aħ-zarimni səziwalay. **2** Mən Təngriyə: «Məning gunahimni bəkitmə; mənə kərsətkinki, Sən zadı nemə üqün mən bilən dəwalixisən? **3** Adəmi əzginəng, Əz kəlung bilən yaratkınıni qətkə kəqkıming Sənə pəydilikmu? Yamanlarning suyikəstigə nur qəqkıning yəxximu? **4** Səning kəziəng insanningkidək əjizmu? Sən adəmlər kərgəndək hirə kərməsən? **5** Səning künliring əlidioğan insanning künliridək qəklıku? Səning yilliring insanning yilliridək kışkımu? **6** Sən məning rəzil adəm əməslikimni bilip turup, Səning kəlungdin kutuldurəudək heqkimning yəklukını bilip turup, Nemixkə məning hatalikimni sorap yürisən? Nemixkə

mening gunahimni sürtüxtürisən?» — dəymən. **8** — Sən öz kollirinq bilan meni xakilländürüp, bir gəwdə kılıp yaratqansən; Biraq Sən meni yokaatmaqdisən! **9** Sən layni yasioqandək meni yasiojiningni esingdə tutqaysən, dəp yelinimən; Sən meni yənə tuprakka qaytursən? **10** Sən [ustilik bilan] meni süttək quyup qayqap, Meni irimiqtkək uyutqan əməsmu? **11** Sən terə həm et bilən meni kiyindürgənsən, Ustihlan həm pəy bilən birləxtürüp meni tokuqənsən. **12** Sən manga həyat həm mehir-xəpkət təkdin kıləqənsən, Sən səyğüng bilən rohimdin hawər alding. **13** Biraq bu ixlər Sening kəlbəngdə yoxurukluk idi; Bularning əslidə kəlbəngdə püküklükini bilimən. **14** Gunağ kıləqan bolsam, Sən meni kezitip yürgən bolatting; Sən mening kəbihlikimni jazalimay qoymaytting. **15** Rəzil həsablanoqan bolsam, manga bala kelətti! Həm yaki həkkanıy həsablansammu, kattik nomuska qəməp, azabkka qəmgimində, Beximni yənəla ketürüxkə jür'ət kılalmayttim; **16** Həttə [beximni] ketürüxkə jür'ət kıləsmu, Sən əxəddiy xirdək mening peyimgə qüxətting; Sən manga karamət küqüngni arka-arkidin kərsitətting. **17** Sən meni əyibləydiqan guvaqılirinqni kaytidin aldimoqə kəltürisən; Manga karitiloqan qəzippingni zor kılisən; Küqlirinq manga karxi dolqunlap kəlməktə. **18** Sən əslidə nemixkə meni baliyatqudin qıkarəqənsən? Kaxki, mən qaqrəp kətkən bolsam, heq adəm meni kərməs idi! **19** Mən heqqaqan bolmioqan bolattim! Baliyatqudin biwasitə gərgə apiriloqan bolattim! **20** Mening əzədinə künlirim tığəy dəgən əməsmu? Xunga mən barsa kəlməs yərgə barəyqə, — Karəngəjuluk, əlüm sayə boləqan zeminoqə, — Zulmət bir zeminoqə, yəni karəngəjulukning əzining zeminoqə, Əlüm sayisining zeminoqə, Tərtipsiz, həttə əz nuri kəpkəraqəy kılinoqan xu zeminoqə barəyqə, Manga əzrak jan kirix üqün, İxingni bir dəkikə tohtat, məndin neri boll».

11 Andin Naamatlik Zofar jawabən mundək dedi: — **2** «Gəp mundək kəp tursa, uni jawabsiz kəlduroqili bolmas? Səzmən kixi əzini aqlisa bolamdu? **3** Sening səpsətəlırinq kəpqilikning əozzini tuwaklısa bolamdu? Mən mazaq kəp səziləğəndin keyin, heqkim bu ixni yüztinggə salmisunmu? **4** Qünki sən: «Mening əkıldilirim saptur, Mən sən [Hudaning] aldida pakmən» — deding. **5** Ah, Təngri gəp kılıdidi! Aozzini eqip seni əyiblisidi! **6** Xundək kılıp U danalıqning sirlirini sanga eqip bərsidi! Qünki danalıq ikki tərəpliktur! Təngriqing gunahingning heli bir kismini ketüriwetip, ulardin etidiqanlıqini obdan bilip koy! **7** Sən Təngriqi izdigən təkdirdimu Uni tüptin tonuyaləmsən?! Həmmigə Qadiring qəksizlikini qüxinip yetələmsən? **8** [Bundək danalıq] əsməndin egizdur, [uningəy erixixkə] nemə əmalinq bar? U təhtisaradin qongqurdur, sən nemini biləlyənsən? (Sheol **h7585**) **9** Uning uzunlukı yər-zemindin uzundur, Kəngliki dengiz-okyanlardin kəngdur. **10** U etüp ketiwetip, adəmni kamisa, uni sorakka qakırsa, kimmu Uni tosalisun? **11** Qünki U sahta ədəmlərni obdan bilidu, U təkürməy turupla əldəmquklıni əllikəqan kərtip boləqan. **12** «İnsan tuqulup bir yawa exəkning təhiyigə aylandıqə, Nədan adəm dana bolur!» **13** Biraq sən bolsang, əgər kəlbəngni toqrlıtsang, Qolungni Hudaqə karəp sozsang, **14** Kəlungdiki kəbihlikni özüngdin neri

kılısang, Qedirlirinqdə heq yamanlıqni turoqumzısangla, **15** Sən u qəşdə yüzüngni kərsuzis ketürüp yutısən, Təwrənməs, korqunqış bolısən; **16** Japoyingni unıysən, Həttə eqip etüp kətkən suni oylıqəndək ularni əsləysən; **17** Künlirinq qüxtiki nurdin yoruk bolidu, Seni həzir karəngəjuluk baskını bilən, tangdək parlak bolısən. **18** Ümidinq bar boləyqə, sən himayigə igə bolısən, Sən ətrəpingəyə hatirəm qərap aram elip olturısən. **19** Rast, sən yatqıningdə, heqkimning waswəsis bolmaydu, Əksiqə nuroqunloqan kixilər sening himmitingni izdəp kelidu. **20** Biraq rəzilləring kəzlıri nuridin ketidu, Ularəyə qəqıxkə heq yol qəlməydu, Ularning ümıdi nəpisi tohtaxtin ibarət bolidu, halas».

12 Ayup jawabən mundək dedi: — **2** Silər bərhək əl-əhlisilər! Ələnglər hekmətmu silər bilən billə ketidu! **3** Meningmu silərdək əz əklım bar, əklıldə silərdin qəlməymən; Bunqilik ixlarni kim bilməydu?! **4** Mən əz dostlıriməyə mazaq obyektı boldum; Məndək Təngriyə iltija kılıp, duasi ijabət boləqan kixi, Həkkanıy, durus bir adəm mazaq kılındi! **5** Rəhəttə olturoqan kixilər kənglıdä hərəkəndək külpətni nəzirigə əlməydu; Ular: «Külpətlər putlıri teyılıx əldida turoqan kixigıla təyyar turidu» dəp oylaydu. **6** Karəkqılarning qedirliri əwatlıxidu; Təngriyə həkarət kəltürıdiqənlər əman turidu; Ular əzining ilahını əz əlkinidə ketürıdu. **7** Əmıdı həywanlırdımmu sorəp bə, Ular sanga əğıtidu, Əsməndiki uqar-qənatlırmu sanga dəydu; **8** Wə yaki yər-zeminoqə gəp kılısangqu, Umu sanga əğıtidu; Dengizdiki beliklər sanga səz kılıdu. **9** Bularning həmmisini Pərwərdigarning kəli kıləqanlıqini kim bilməydu? **10** Barlıq jan igiliri, barlıq ət igiliri, Jümlidın barlıq insanning nəpisi uning kəlididur. **11** Əoqıdä taamni tətioqəndək, Kulaqmu səzining toqrlıqlıni sinəp bəkıdu əməsmu? **12** Yaxənoqənlərdə danalıq rast tətıləmdu? Künlirining kəp boluxi bilən yorutulu kəlmədu? **13** Uningdila danalıq həm küdrət bar; Uningdila yolyoruk həm yorutux bardur. **14** Mana, U harəb kılısa, heqkim kaytidin kurup qıkəlməydu; U qəmap qoyqan adəmni heqkim qoyuwətəlməydu. **15** Mana, U sularni tohtıtwılsa, sular kuruq ketidu, U ularni qoyup bərsə, ular yər-zemini besip wəyran kılıdu. **16** Uningdə küq-küdrət, qın hekmətmu bar; Aldioqı, əldənoqıqımı uningəyə təwədur. **17** U məslıhətqılərnı yalıngəq kıldurup, yaləp elip ketidu, Sorəqılərnı rəswə kılıdu. **18** U padıxəhlar [əl-əhligə] saləqan kixənlərnı yexidu, Andin xu padıxəhları yalıngəqılap, qətraklırını lata bilənəla kəldurup [xərməndə kılıdu]. **19** U kəhınlarnı yalıngəyəq məngdurup elip ketidu; U küq-hokıqdarları əqıdurıdu. **20** U ixənlıq kəraləqan zatlarıning əozzini etidu; Aqsakallarning əklını elip ketidu. **21** U əksəngəkləring üstigə həkarət tekıdu, U palwanlarning bəlwəqını yexip [ularni küqsiz kılıdu]. **22** U karəngəjuluktıki qongqur sirlarni əxkarılaydu; U əlümning sayisını yorutıdu. **23** U əl-yurtlarıni uluqlaxturıdu həm əndin ularni gumran kılıdu; Əl-yurtlarıni kəngəyıtıdu, ularni tərkıtıdu. **24** U zemındiki əl-jaməətnıng kəttıwəxlirıng əklını elip ketidu; Ularni yolsız dəxt-bayawəndə sərsən kılıp əzıdurıdu. **25** Ular nırsızlandıuruluq karəngəjulukta yolni siləxturıdu,

U ularni mast bolup qaloqan kixidäk galdi-guldung mangduridu.

13 Mana, mening közüim bularning hëmmisini körüp qıkkän; Mening külikim bularnı anglap qüxängän. **2** Silärning bilğenliringlarnı manmu bilimän; Mening silärdin kelixüqilikim yok. **3** Biraq mening arzuym Hëmmigä qadir bilän sezlixixtur, Mening Huda bilän munazirä kilöqum kelidu. **4** Silär bolsanglar tehmät qaplıoquqlar, Hëmminglar yaramsiz tewipsilar. **5** Silär pəkätla sükütta turoqan bolsanglar'idi! Bu silär üqün danalix bolatti! **6** Mening munazirömge kulak selinglar, Ləwlirimdiki muhäkimlarnı anglap bekinglar. **7** Silär Hudaning wakaletqisi süpitide boluwelip biadil sez kilamsilar? Uning üqün hiylə-mikirlik göp kilmäqkimusilar? **8** Uningoqa yüz-hatirä kilip [huxamat] kilmäqkimusilar?! Uningoqa wakalitan dəwa soramäqkimusilar? **9** U iq-baorınglarnı ahturup qiksa, silär üqün yahxi bolattimu? Insan balisini aldioqandäk uni aldimäqkimusilar? **10** Silär yüz-hatirä kilip yoxurunqə huxamat kilsanglar, U qokum silärni äybläydu. **11** Buningdin körä Uning häywisining silärni esngəkätini, Uning wəhimisining silergä qüxkini tüzük əməsmu? **12** Pənd-nəsihətinglar pəkət külgə ohxax sezlar, halas; Silär [ixəng baorıloqan] istihkaminglar pəkət lay istihkamlar, halas. **13** Meni ihtiyarimoqa koyuwetip zuwan sürmənglar, meni göp kilöjli koyunglar. Beximoqa härnəmə kəlsə kəlsun! **14** Qandakla bolmisun, jenim bilän təwəkkul kilimən, Mən jenimni alkinimoqa elip koyıman! **15** U jenimni alsimu mən yanila Uni kütimən, Uningoqa tayinimən; Biraq qandakla bolmisun mən tutkan yollirimni Uning aldida alkimäqkimən; **16** Bunday kilixim manga nijatlik bolidu; Qünki iplas bir adəm uning aldioqa baralmaydu. **17** Səzlimni dikket bilän anglanglar, Bayanlirimoqa obdan kulak selinglar. **18** Mana, mən ez dəwayimni tərtiplik kilip təyyar kildim; Mən özümning häkikətän aqlinidioqanlikimni bilimən. **19** Mən bilän bəş-munazirä kilidioqan keni kim barkin? Hazir süküt kilöqan bolsam, tinihtin tohtioqan bolattim! **20** [Ah Huda!] Manga pəkət ikki ixnila kilip bərgin; Xundak bolöqandila, mən özümni Səndin qaqurmaymən: **21** — Qolungni məndin yirak kilöjin; — Wəhiməng meni qorqatmisun. **22** Andin meni sot kilixka qaqır, mən sanga jawab berimən; Yaki mən Sanga [dəwayimdin] sez kilsam, Sənmü manga jawab berisən. **23** Mening kəbihlikirim həm gunahlırim zadi qançilik? Itaətsizlikim həm gunahıimni manga kərsitip bər! **24** Nemixka didaringni məndin yoxurisən? Nemixka meni Öz düxmining dəp bilding? **25** Uyak-buyakka uquruwetilidioqan ançiki bir yopurmakni wəhimigə salmāqkimusən? Qurup kətkən pahalni koqlimāqkimusən? **26** Qünki Sən mening üstümdin zəhərdək ərləzni yazisən, Sən yaxlıkimdiki kəbihlikirimni manga qayturuwatisən. **27** Mən qirip kətkən bir nərsə, Mən pəkət küyə yegən bir kiyimla bolöjnim bilän, Lekin Sən mening putlirimni kixənləysən, Həmmə yollirimni kəzitip yürisən; Tapanlirimoqa mangmaslik üqün qək sizip koyoqansən.

14 Anidin tuquloqanlarning künliri azdur, Palakət uningoqa yardur. **2** U güldək dunyaoqa kelip andin

tozuaydu, U [kuyax aldin] sayigə ohxax qeqip ketidu. **3** Biraq Sən tehi xundak bir ajiz bolöquloqa közüingni tikip, Meni Öz aldinqoqa sorakka tartiwatamsən? **4** Kim napak nersilərdin pak nersini qikiralaydu? — heqkim! **5** [Insaning] künliri bekitilgəndikin, Uning aylirining sani Sening ilkingdə bolöqandikin, Sən uning etsə bolmaydioqan qəklirini bekitkəndikin, **6** Uning bir'az dəm elixi üqün uningdin közüingni elip qaçqin, Xuning bilän mədikərdək uningoqa ez künliridin sөytüntux nesip bolsun! **7** Qünki dərəh kesiwetilgəndin keyin, qayta esixtin ümid bar; Buninglik bilän uning yumran bihliri tügəp kətməydu; **8** Uning yiltizi yərdə kürup kətkən bolsimu, Uning ketiki topida elüp kətkən bolsimu, **9** Biraq suning puriki bilənla u yənə kəkiridu, Yumran ot-qəptək yengi bihlarnı qikiridu. **10** Biraq adəm bolsa elidu, ilajsiz ongda yatidu, bərhək, Insan nəpəstin kalidu, andin nədə bolidu? **11** Dengizdiki sular parəqa aylinip tügəp kətkəndək, Dəryalar qaşjirip turup kətkəndək, **12** Ohxaxla adəm yetip qalsila kaytidin turmaydu; Asmanlar yökimioquqə, ular oyoqanmaydu, uyku din turmaydu. **13** Ah, təhtisaraqa meni yoxurup koysang idi, Qəzping etüp kətküqə meni məhpiy saqlap koysang idi, Meni esingə alidioqan bir waqit-saatin manga bekitip bərsəng idi! (Sheol h7585) **14** Adəm əlsə, qayta yaxamdu? Xundak bolsa manga xundak əzgirix waqti kəlgüqə, Muxu japaqa toloqan künlirim etküqə, səwr-təktə bilän kütəttim! **15** Xundak bolsa Sən meni qaқirsang, jawab bəratim; Sən Öz kolung bilän yaratkinginoqa ümid-arzuym bolatti. **16** Biraq Sən hazır hər bir dəssigən kədəmlirimni sanap, Gunahıimni kəzitiwatisənoql! **17** Itaətsizlikim haltioqa selinip pəqətləndi, Gunahlırimni dəwə-dəwə kilip saqlap koydung. **18** Dərwəkə taormu yimirilip yoqaloqandək, Tax ez ornidin təwrinip kətkəndək, **19** Sular tax-xeoqillarni upritip yoqatqandək, Topanlar zemindiki topini süpürüp kətkəndək, Sən adəmnin ümidini yok kilisən. **20** Sən mənggüqə uning üstidin qalib kelisən, Xunga u dunyadin ketidu; uning qirayini tutuldrisən, Uni Öz yeyəndin yirak kilisən. **21** Uning oquilliri hərmətə erixidu, biraq u buni bilməydu; Ular pəs kilinsimu, Biraq uning bulardinmu həwiri bolmaydu. **22** U [pəkət] ez tenidiki aşriqidinla azablinidu, U kənglidə ezi üqünla həsrət-nadamət qekidu.

15 Temanlik Elifaz buningoqa jawabən mundak dedi: — **2** Danixmən kixining quruq xamaldek səpsətə bilən jawab bərixə toqrimu? [Danixmən] kərsikini issik məxrix xamili bilän toyoqusa bolamdu? **3** Paydisiz sөzlər bilən, Tayini yöq gəplər bilən munazirlixixi muwapıqmu? **4** Bərhək, sən iman-ihlasni yöq kiliwətməqisən, Hudaning aldida dua-istikəmatkə tosalöq bolisən. **5** Qünki kəbihliking aozqingoqa sөz salidu, Sən məkərlarning tilini tallap kollinisən. **6** Mən əməs, bəki ez aozqing əzüingning gunahıingni bekitidu, Öz ləwliring sanga kərxı guwahlik beridu. **7** Sən insanlar iqida tunji bolup tuquloqanmu? Sən taq-dawanlardin awwal apiridə bolöqanmu? **8** Təngning məhpiy kəngixini anglap kəlgənmusən? Danalix sən bilənla qəklinəmdu? **9** Sən bilgənlərnı bizning bilməydioqanlirimiz barmu? Sən qüxəngənni bizning qüxənməydioqanimiz barmu? **10** Aqsakallar həm kərilər bizning təripimizdə turidu, Ular sening

atangdinmu yaxta qongdur. **11** Təngrining təsəlliliri, Yəni sanga mulayimlik bilən eytkən muxu səz ün üçün azliq kilmadu? **12** Nemixka kəngülning kəyniga kirip ketisən? Kəzüngni nemigə parkiritisən? **13** Xundak kılıp sən rohiğni Təngrigə qarxi turəquzdung, Eoziğding xundak sezlərnin gixixioja yol qoyuwatisən! **14** İnsan nemə idi? Əz-əzini pakliyaliojudək? Anidin tuqulojan adəm balisi nemə idi? Həkkəniyu bolaliojudək? **15** Kəra, [Huda] Əz mukəddəslirigimu ixənmigən yərdə, Asmanlarmu uning nəziridə pak bolmiojan yərdə, **16** Yirginlik boləjan, sesip kətkən, Kəbihlikni su iqukdək iqidojan insan balisi zadi kəndək bolar? **17** Mən sanga kərsitay, manga kulək sal; Kəzüim kərgənni bayan kilməqimən. **18** Danixmənlər ata-bowiliridin bularni angliojan, Yoxurmay bularni bayan kijojan: — **19** [Pəkət xularoqila, [yəni ata-bowiliriqoqila] yəzəmin tapxurulojanidi, Ularning arisidin yat adəm etüxkə petinalmaytti] **20** — Rəzil adəm barlik künliridə azablinidu, Zalim kixigə yillar sanaklikla bekertilgəndur. **21** Uning kulioja wəhimilərnin awazi kiridu, Bayaxatlikida bulangqi uning ustigə besip qüxidu. **22** Karəngəyulüktin kutuluxka uning kəzi yətməydu, U kiliq bilən qəpilikxə səklanəjəndur. **23** U ax izdəp: «Zadi nədin tepilər?» dəp yolda tənəp yüridu, U zulmət küning uningə yəkinlaxkanlikini bilidu. **24** Dərd-ələm həm azab uningə wəhimə kılıdu, Hujumə təyyar boləjan padixəhtək uning üstidin oqəlibə kılıdu. **25** Qünki u Təngrigə qarxi kəlini kətürğən, Həmmigə kədiroja küq kərsətməqə boləjan, **26** Xunga u boynini kattik kılıp, Kəp kəwətlik kəkkəni kətürp uningə karəp etilidu. **27** Yüzini yaq bəskən bolsimu, Bəkinliri səmrəp kətkən bolsimu, **28** U harabə xəhərlərdə, Adəm qənoqisi kəlməydojan, Kesək düwiliri boluxka bekertilgən əylərdə yaxaydu; **29** U heq beyimaydu, Uning mal-mülki bolsa üzülüp kalidu, Uning təəllukatli zemin üstidə kəngəyməydu. **30** U karəngəyulüktin keqip kutulalmaydu, Yəlkun uning xahlirini kəydürüp kurutidu, [Hudanin] bir nəpisi bilən u [dunyanin] ketidu. **31** U sahtilikka tayanmisun! U aldini pəkətkən, xunga sahtilikning əzi uning in'ami bolidu; **32** Uning küni tehi toxmay turupla, Uning xəhi tehi kəkiri bolmayla, bu ixlər əməlgə axurulidu. **33** Üzüim tehi silkinip, tong üzüm lə qüxürüwətilgəndək, Zəytun dərihinin qəqiki eqilipə təkülüp kətkəndək bolidu. **34** Qünki ipləslərnin jəməti tuqmas bolidu, Ot para yəgənlərnin qədirlirini kəydürüwətidu. **35** [Biraq] ular [hərdəim] yamanlikni oylap, kəbihlik tuqduridu, Kənglidə haman hilyə-mikir təyyarlaydu.

16 Andin Ayup jawabən mundak dedi: — **2** Mən muxundak gəpləni kəp angliojanmən; Silər həmminglər azab yətküzidojan əjayib təsəlli bərgüqi ikənsilər-hə! **3** Mundak watildəp kijojan gəplirənglərnin qeki barmu? Silərgə mundak jawab bərixkə zadi nemə kutratkəluk kildi? **4** Halisəmlə eüzüm silərgə ohxax səz kılaləytmim; Silər mening ornumda bolidojan bolsənglər, Mənmü səzləni bəolaxturup eytip, silərgə zərbə kılaləytmim, Bəximnimü silərgə karitip qaykiyaləytmim! **5** Həlbuki, mən əksiqə aozim bilən siləni riqəbətəndürəttim, Ləwliminim təsəllisi silərgə dora-dərman bolətti. **6** Ləkin mening

səzlixim bilən azabim azaymaydu; Yəki gəpimni iqimğə yutuwalisəmmü, manga nemə arəmilik bolsun? **7** Biraq U meni həlsizləndürüwətti; Xundak, Sən pütkül ailəmmi wəyran kiliwəttin! **8** Sən meni kəmaliding! Xuning bilən [əhwalim manga] guwahlik kilməqta; Mening oruk-kəqxal [bədinim] ormidin turup eüzümni əyibləp guwahlik kılıdu! **9** Uning oqəzi meni titmə kılıp, Meni ow oljisi kılıdu; U manga karəp qixini ojuqurlitidu; Mening düxminimək kəzini əlayitip manga tikidu. **10** [Adəmlər] manga karəp [məzak kiliqip] aozini aqidu; Ular nəprət bilən məngzimgə qəatlaydu; Manga hujum kıləy dəp səp tüzidu. **11** Huda meni əskilərgə tapxurəjan; Meni rəzilərnin kəlioja taxliwətkənəkən. **12** Əslidə mən tinq-amanlikta turəttim, biraq u meni pəqəklidi; U boynumdin silkip bitqit kiliwətti, Meni Əz nixani kijojanikən. **13** Uning oqəyqiliri meni qəpsiwəldi; Həq ayimay U üqəy-bəozimni yirtip, Ətümni yərgə təküwətti. **14** U u yər-bu yerimğə üsti-üstləp zəhim kılıp bəstip kiridu; U palwandək manga karəp etilidu. **15** Tərəmming üstigə bəz rəht tikip qoydum; Əz izzət-hərmitimni topə-qəngəyə selip qoydum. **16** Gərqə kolumda heqkəndək zorəwanlik bolmisi, Duayim qin dilimdin boləjan bolsimu, Yüzüm yioja-zəridin kizirip kətti; Kəpəklirimni olüm sayisi basti. **18** Ah, yər-zəmin, kənimni yəpmiojin! Nələ-pəryadim tohtaydojanəyə jay bolmioy! **19** Biraq mənə, asmanlarda həzirimü manga xəhit Boləjuqi bar! Ərxlərdə manga kəpalət Boləjuqi bar! **20** Əz dostlirimni mənə məzak kijoqini bilən, Biraq kəzüm təhiqə Təngrigə yax təkəməktə. **21** Ah, insan balisi dosti üqün kəlixitürgüqi boləqəndək, Təngri bilən adəm otturisidimü kəlixitürgüqi bolsidi! **22** Qünki yənə birnəqə yil etüxi bilənə, Mən barsa qəytməs yolda mēngip kəlimən.

17 Mening rohim sunuk, Künlirim tügəy dəydu, Gərlər meni kütməktə. **2** Ətrəpimda əldəməzi məzak kijoquqlar bar əməsmü? Kəzümming ularning eqitkəlukioja tikilip turuxtin bəxka əməli yoxtur. **3** Ah, jənim üqün Əzüng haliojan kəpalətəni elip Əzüngning əldidə manga borun boləjəysən; Səndin bəxka kim meni kəlləp borun bolsun? **4** Qünki Sən [dostlirimning] kənglini yorukluktin kəlduroqənsən; Xunga Sən ularni oqəlibidimni məhrum kilisən! **5** Oqəniyəmət ələy dəp dostlirioja pəxwə atkən kixining bolsa, Həttə balilirininin kəzlimü kor bolidu. **6** U meni əl-yurtlarning əldidə səz-qəqəkkə qoydi; Mən kixilər yüzimğə tüküridojan adəm bolup kəldim. **7** Dərd-ələmdin kəzüm torlixip kətti, Barlik əzalirim kələnggidək bolup kəldi. **8** Bu ixləni kərtip duruslar həyranuhas bolidu; Bigunəhlər ipləsləroja qarxi turuxka kəzojilidu. **9** Biraq həkkəniyə adəm əz yolida qing turidu, Kəli pak yüridojan ədəmning küqi tohtəwsiz uləjyidu. **10** Əmdi kəni, həmminglər, yənə kəlinglər; Arəngərdin birmü dana adəm tapalməymən. **11** Künlirim ahilixəy dəp qəptu, Muddəlim, kəngləmdiki intizərlər üzüldi. **12** Bu adəmlər kəqini kündüzgə əyləndürməqti; Ular karəngəyulükkə karəp: «Nur yəkinlixiwəttidü; dəyixiwətidü. **13** Əgər kütəmə, əyüm təhtisərə bolidu; Mən karəngəyulükkə ornumni rəsləymən. (Sheol h785) **14** «Qirip kətxni: «Sən mening atam!», Kurlarni: «Aqa! Aqa!» dəp qəqirimən! **15** Undəktə ümidim nədə? Xundak,

ümiminni kim koralisun? **16** Ümidim tãhtisaraning tãmür panjiriliri iqiqã qũxup ketidu! Biz birlikta topioja kirip ketimiz! (Sheol h7585)

18 Xuhalik Bildad jawaban mundak dedi: — **2** Sãndãk adãmlãr qaãanojiqã mundãk sezlãrni tohtatmaysilãr? Silãr obdan oylap bekinglar, andin biz sez kilimiz. **3** Biz nemixka silãrning aldinglarda haywanlar hesablinimiz? Nemixka aldinglarda ãhmãk tonulimiz? **4** Hãy ezingning oãzãpidã ezingni yirtkuqi, seni dãpla yãr-zemin taxliwetilãmdu?! Taõj-taxlar õz ornidin ketürülüp ketãmdu?! **5** Qandaqla bolmisun, yaman adãmning qiriõjõ õqürüliidu, Uning ot-uqkunliri yalkunlimaydu. **6** Qediridiki nur karangojulukka aylinidu, Uning üstigã askan qiriõjõ õqürüliidu. **7** Uning mãzmut kãdãmliri ksililidu, õzining nasihãtleri õzini mollak atkuzidu. **8** Qũnki õz putliri õzini torõja õwãtidu, U dãl toring üstigã dãssaydiõjan bolidu. **9** Kiltak uni tapinidin ilivalidu, Tuzak uni tutuwalidu. **10** Yãrdã uni kütüdiõjan yoxurun arõqamqa bar, Yolida uni tutmakçi bolõjan bir kapkan bar. **11** Uni hãr tãrãptin wãhimiliri besip kãrkitiwatidu, Hãm ular uni iz koojlap koojlawatidu. **12** Maõdurini aqarqilik yãp tũgãtti; Palakãt uning yenida paylap yürüdu. **13** õlümning qong balisi uning terisini yawatidu; Uning azalirini xoraydu. **14** U õz qediridiki amanliqtin yulup taxlinidu, [õlümning tunjisi] uni «wãhimilarning padixah»ning aldioja yalap apiridu. **15** õyidikilãr amãs, balki baxkilar uning qedirida turidu; Turalõqusining üstigã gũnggürt yaõdurulidu. **16** Uning yiltizi tegidin kurutulidu; Üstidiki xahliri kesilidu. **17** Uning aslimisimu yãr yüzidikilãrning esidin ketürülüp ketidu, Sirtlarda uning nam-abruyi kalmaydu. **18** U yorukluqtin karangojulukka koojliwetilgãn bolup, Bu dunyadin hãydiwetilidu. **19** õl-yurtta hãqãqandaq pãrãzntliri yaqi õwãdliri kalmaydu, U musapir bolup turojan yãrlãrdimu nãsli kalmaydu. **20** Uningdin keyinkiler uning künigã karap alãkzadã bolidu, Huddi aldinkilãrmu qõqup kãtkãndãk. **21** Mana, kãbihã adãmning makanliri xũbhãsis xundak, Tãngrini tonumaydiõjan kixiningmu ornõ qõqum xundãktur.

19 Ayup jawaban mundak dedi: — **2** «Silãr qaãanojiqã jenimni azablimãqãsilãr, Qaãanojiqã meni sez bilãn ãzmãkãqãsilãr? **3** Silãr meni õn ketim harlidinglar; Manga uwal kilixka nomus kilmaysilãr. **4** õgãr mening sãwãnkim bolsã, Mãn õmdi uning [dãrdini] tartimãn. **5** õgãr silãr meningdin üstünlük talaxmakçi bolsanglar, Yüzim aldida xãrm-hãyani kãrsãtip meni ayiblimãkçi bolsanglar, **6** õmdi bilip koyunglarki, manga uwal kilõjan Tãngri ikãn, U tori bilãn meni qirmaxturup tartti; **7** Qãra, mãn nalã-pãryad ketürüp «Zorawanlik!» dãp wãrkãraymãn, Biraq hãqkim anglimaydu; Mãn wãrkãraymãn, biraq manga adalãt kãlmãydu. **8** U yolumni meni õtãwãlmisun dãp qit bilãn tosup koydi, Kãdãmlirimgã karangojuluk saldi. **9** U mãndin xan-xãripimni mãhrum kildi, Beximdin tajni tartiwaldi. **10** U manga hãr tãrãptin buzoqunqilik kiliwatidu, mãn tũgãxtim; Ümidimni U dãrãhni yulõqandaq yuluwaldi. **11** Oãzãpini manga kãritip kozoãjidi, Meni õz dũxmãnliridin hesablidi. **12** Uning koxunliri sãp tüzüp atlandi, Pãlpãpãylirini yasap manga hujum kildi, Ular qedirimni

kõrxawõja elip bargah tikiwaldi. **13** U kãrindaxlirimni mãndin nerõ kildi, Tonuxlirimning mãhrini mãndin üzdi. **14** Tuõqãnlirim mãndin yatlixip kãtti, Dost-burãdãrlirim meni unuttu. **15** õyümdã turojan musapirlar, hãtta dedãklirimmu meni yat adãm dãp hãsablaydu; Ularning nãziridã mãn musapir bolup kaldim. **16** Mãn qãkirimni qãkirsam, u manga jawab bãrmãydu; Xunga mãn uningõja aozim bilãn yelinxim kerãk. **17** Tinikimdin ayalimning kuskusi kelidu, Aka-ukilirim sesiklikimdin bizar. **18** Hãtta kikiq balilar meni kãmsãtidu; Ornumdin turmakçi bolsam, ular meni hãkarãtlãydu. **19** Mening sirdax dostlirimning hãmmisi mãndin nãpãrãtliridu, Mãn seygãnõr mãndin yüzõ eridi. **20** õt-terilirim ustihãnlirimõja qãplixip turidu, Jenim kil üstidã kaldi. **21** Ah, dostlirim, manga iqinglar aõrãsun, iqinglar aõrãsun! Qũnki Tãngrining kõli manga kelip tagdi. **22** Silãr nemixka Tãngridãk manga ziyãnkãxlik kilisilãr? Silãr nemixka õtlirimgã xunqã toymaysilãr! **23** Ah, mening sezlirim yeziãlidi! Ular bir yazmioja pütüklük bolõjan bolatti! **24** Ular tãmür kãlãm bilãn koojuxun iqiqã yeziãlidi! õbãdil'õbãd tax üstigã oyup pütülgãn bolatti! **25** Biraq mãn xuni bilimãnki, õzümning Hãmjãmãt-Kutkuzoqum hãyattur, U ahirãt künidã yãr yüzidã turup turidu! **26** Hãm mening bu tãrã-õtlirim buzulõqandin keyin, Mãn yãnila tenimdã turup Tãngrini kãrimãn! **27** Uni õzümãla yãni hãlda kãrimãn, Baxka adãmning amãs, balki õzümning kãzi bilãn karaymãn; Ah, kãlbim buningõja xunqã intizãrdur! **28** õgãr silãr: «Xuning yiltizi uningdidur, Uni kãndaq kilip kistãp koojliwetãloyimiz?!» — desãnglar, **29** õmdi ezinglar kiliqtin kãrkãkinglar tüzük! Qũnki [Hudaning] oãzãpi kiliq jazãsini elip kelidu, Xuning bilãn silãr [Hudaning] sotining kuruk gãp amãslikini bilisilãr».

20 Andin Naamatlik Zofar jawaban mundak dedi: — **2** «Meni biaram kilõjan hayillãr jawab berixkã ündãwatidu, Qũnki kãlbim biaramlikã ertãnãmãkã. **3** Mãn manga hãkarãt kãltürüp, meni ayiblaydiõjan sezlãrni anglidim, Xunga mening roh-zelhãnim meni jawab berixkã kistidi. **4** Sãn xuni bilimãmsãnki, Yãr yüzidã Adãm'atimiz apiridã bolõqandin beri, **5** Rãzillãrning õqãlibã tãntãnisi kiskidur, Iplãslãrning huxhalliki birdãmliktur. **6** Undãk kixining xan-xãripi asmanõja yãtkãn bolsimu, Bexi bulutlarõja takãxsimu, **7** Yãnila ezingning pokidãk yoqãp ketidu; Uni kãrgãnlar: «U nãdidur?» dãydu. **8** U qũxtãk uqup ketidu, Kayta tapkili bolmaydu; Keqidiki õqayibanã alamãttã u hãydiwetilidu. **9** Uni kãrgãn kãz ikkinqi uni kãrmãydu, Uning turojan jayi uni kayta uqratmaydu. **10** Uning oõjulliri miskinlãrgã xãpkãt kilixka mãjburlinidu; Xuningdãk u hãtta õz kõli bilãn bayliklirini kayturup beridu. **11** Uning ustihãnliri yaxlik maõdurioja tolojan bolsimu, Biraq [uning maõduri] uning bilãn billã topã-qãngdã yetip kalidu. **12** Gãrõqã rãzillik uning aozida tatlik tetiojan bolsimu, U uni til astioja yoxurojan bolsimu, **13** U uni yutkusi kãlmãy mãhrini tüzãlmisimu, U uni aozida kaldursimu, **14** Biraq uning kãrmidiki tamiki õzgãrip, Kobra yilanning zãhãrigã aylinidu. **15** U bayliklãrni yutuwetidu, biraq ularni yanduridu; Huda ularni axkãzinidin qikãriwetidu. **16** U kobra yilanning zãhãrini xoraydu, Qar yilanning nãxtiri uni õltürüdu. **17** U kaytidin

erik-östönglarga hawəs bilən qaroyalmaydu, Bal wa serik may bilən akjiojan daryalardin huzurlinalmaydu. **18** U erixkənni yutalmaq kayturidu, Tijarat kıljojan paydisidin u heq huzurlinalmaydu. **19** Qünki u miskinlarni ezip, ularni taxliwətkən; U əzi salmiojan eyni igiliwaloqan. **20** U aqzəzlüktin əsla zerikməydu, U arzulojan nərsiliridin heqkaysisini saqlap qalalmaydu. **21** Uningoşa yutuwaluqədə heqnersə qalmaydu, Xunga uning bayaxatlıqı mənggülik bolmaydu. **22** Uning tokkuzi təl bolojanda, tuyuksiz kişililikka uqraydu; Hər bir ezigüqining kəli uningoşa qarxi qikidu. **23** U kərsikini toyoşuziwətkinida, Huda dəhxətlik oşəzipini uningoşa qüxüridu; U oşzaliniwətkanda [oşzipini] uning üstigə yaqduridu. **24** U təmür kəraldin keqip kutulsimu, Birək mis okya uni sanjiydu. **25** Təgkən ok kəynidin tartip qikiriwəlginida, Yaltirək ok uqi ettin qikiriwəlginida, Wəhimilər uni basidu. **26** Zulmət karangoşluk uning bayliklirini yutuwetixkə təyyar turidu, İnsan püwlimigən ot uni yutuwalidu, Uning qedirida kelip qalojanlirini yutuwetidu. **27** Asmanlar uning kəbişlikini axkarilaydu; Yər-zeminmu uningoşa qarxi qəzoşilidu. **28** Uning mal-dunyasi elip ketilidu, [Hudaning] oşəzəplik künida kəlkün uloşqip əy-bisatini oşulitidu. **29** Hudaning rəzil adəmgə bəlgilgən nesiwisi mana xundəktur, Bu Huda uningoşa bektikən mirastur».

21 Ayup jawabən mundək dedi: — **2** «Gəplirimgə kulək selinglar, Bu silarning manga bərgən «təsəlliliringlar»ning ornida bolsun! **3** Səz kılıximəşa yol qəyşanglar; Səz kılıjojinimdin keyin, yənə mazək kiliweringlar! **4** Mening xikayitim bolsa, insanəşa karitiliwatamdu? Rohim qəndəkmə bitəkət bolmisun? **5** Manga obdan karanglarqu? Silər qəqum həyran kəlisilər, Kəlunglar bilən aqşinglarni etiwəlisilər. **6** Mən bu ixlar üstida oylansamla, wəhimigə qəmiman, Pütin ətlirimin titrək basidu. **7** Nemixkə yamanlar yaxiweridu, Uzun əmür kəridu, Həttə tar kük-həqəklük bolidu? **8** Ularning nəslə əz aldidə, Pərzəntliri kəz aldidə məzmut əsədu, **9** Ularning əyliri wəhimidin aman turidu, Təngriuning tayiki ularning üstigə təgmaydu. **10** Ularning kaliliri jüplənsə uruklimay qalmaydu, İniki mozaylaydu, Moziyini mu taxlimaydu. **11** [Rəzillər] kişik balilirini qəy padisidək taləşa qikiriweridu, Ular ning pərzəntliri takləp-səkrəp ussul oynap yüridu. **12** Ular dəp həm qiltarəşa təngkəx kılıdu, Ular nəyning awazidin xadlinidu. **13** Ular künlirini awatqılık iqidə ətküzidu, Andin kəzni yumup aqşuqila təhtisaraəşa qüxür ketidu. (Sheol h7585) **14** Həmə ular Təngri: «Bizdin neri bol, Bizning yolliring bilən tonuxkimiz yoktur!» — dəydu, **15** — «Həmmigə Qadirning hizmitidə boluxning ərzigidək nəri bardu? Uningoşa dua kilsək bizgə nemə payda bolsun?!». **16** Karanglar, ularning bəhti əz qəlida əməsmu? Biraq yamanlarning nəsihtə mənədin neri bolsun! **17** Yamanlarning qirişə kanqə qətim əqidu? Ular ni əzlişigə layik külpət basamdu? [Huda] oşəzipidin ularəşa dərdlərni bəlişp bərdədu? **18** Ular xamal aldidiki engizoşa əhxax, Qara kuyun uqurup ketidjojan pəhaləşa əhxaxla yəqamdu? **19** Təngri uning kəbişlikini balilirəşa qüxürüxkə qalduramdu? [Huda] bu jazani uning əzīgə bərsun, uning əzi buni tetisun! **20** Əzining həlakitini əz kəzi bilən kərsun; Əzi Həmmigə Qadirning kəhrini

tetisun! **21** Qünki uning bektikəlgən yil-ayliri tügəndin keyin, U qəndəkmə yənə əz əydikiliridin huzur-halawət aləlisun? **22** Təngri kattilarning üstidimə həküm kılıjojan keyin, Uningoşa bilim əgətələydojan adəm barmidur?! **23** Birsə saq-salamət, pütünləy oşəm-əndixsiz, azadilikta yilliri toxkənda əlidu; **24** Bəkinliri süt bilən semiz bolidu, Ustihanlirining yilə heli nəm turidu. **25** Yənə birsə bolša aqıq armandə tügəp ketidu; U heqkəndək rəhət-pəraşət kərmigən. **26** Ular bilən billə topa-qəngdə təng yatidu, Qurutlar ularəşa qəplixidu. **27** — Mana, silərnəg nəmini oylawətkənlikinglarni, Məni qarilax niyətəliringlarni bilimən. **28** Qünki silər mənədin: «Esilzədnəg əyi nəgə kətkən? Rəzilərnəg turəjan qədirliri nadidur?» dəp sorawətisilər. **29** Silər yoluqılardın xuni sorimidinglarmu? Ularning xu bayanlirioşa kəngil koymidinglarmu? **30** [Demək], «Yaman adəm paləkət künidin saqlinip qəlidu, Ular oşəzəp künidin kutulup qəlidu!» — dəydu. **31** Kim [rəzilning] tutkan yolini yüz turənə əyibləydu? Kim uningəşa əz kilmixi üqün təgixlik jazasını yegüzidu? **32** Əksiqə, u həywət bilən yərləlikgə kətişüp mənəglidu, Uning kəbrisi kəzət astida turidu. **33** Jiləjojing qəlmiliri uningəşa tatlık bilinidu; Uning aldidimə sansiz adəmlər kətkəndək, Uning kəyənədinmə barlık adəmlər əgəxip baridu. **34** Silər nemixkə manga kuruk gəp bilən təsəlli bərməkqi? Silərnəg jawablırlinglarda pəkət sahtiliklə tepilidu!

22 Andin Temanlık Elifaz mundək dedi: — **2** Adəm Hudaəşa qəndəkmə payda kəltürəlisun? Dana adəmlərmə Uningəşa nemə payda kəltürəlisun? **3** Sən həqkəniş bolsangmu, Həmmigə Qadiroşa nemə bəhərə bəreləyting? Yolliring əyibsiz boləjan təkdirdimə, sən Uningəşa nemə oşəniymətlərnə elip kələləysən? **4** Uning sənə əyibləydojanlığı, Wə Uning sənə xikayətlər yətküzidəşəni sənəg ihlasənə boləjojing üqünmə-ya? **5** Sənəg rəziləlikə zor əməsmu? Sənəg günəhlirəg həsəbsiz əməsmu? **6** Sən kərinədxlirəg dən səwəbsiz kəpillik ələjənsən; Sən yaləngtülərnə kiyim-keqəkliridin məhrum kiliwətkənsən. **7** Həsilzəlanəjanlarəşa su bərmiding, Aq qəlojanlarəşa axnimə ayap bərmiding, **8** Gərqə sən yər-zeminlik boləjan kəli uzun adəm bolsangmu, Yər-zemin tutup hərmətlinip kəlgən adəm bolsangmu, **9** Sən tul hotunlarnimə kuruk kəl yandurəjənsən, Yetim-yesirlərnəg kəlinimə yanjitiwətkənsən. **10** Mana xu səwəbtin ətrəpingdə tuzəklər yatidu, Uxtumtut pəyda boləjan wəhimimə sənə basidu. **11** Xu səwəbtimə sənə karangoşluk bəşip kərelməş kildi, Bir kəlkün kelip sənə oşərk kildi. **12** Təngri ərxaləning qəkkisida turidu əməsmu? Əng əgiz yultuzlarning nəkədər əliy ikənlikigə qarap bak! **13** Biraq sən: «Təngri nəmini bilidu? U rast xunqə zulmət karəngəşlukta birməmini pərk etələmdu?!» dəwətisən. **14** Yənə: «Kəyuk bulutlar uni tosiwalidu, Xunga U pələk üstidə aylinip mənəjoşimida bizni kərməydu!» — dəysən. **15** Yaman adəmlər mənəjojan kəni yolni sənəmu tutiwərsən? **16** Ular wəktə toxmay turupla elip kətilgən, Ularning ulliri kəlkün təripidin əkitilip kətilgən. **17** Ular Təngri: «Bizdin neri bol!» Həmmigə Qadir bizni nemə kılılisun?» — dəytte. **18** Biraq ularning əylirini esil nərsilər bilən tuldurəjan dəl

Uning Özidir, Mən bolsam yamanlarning nəsihatidin yiraklaxkanmən! **19** Həqkanıylar ularning bərbat bololanlikini kerüp xadlinidu; Bigunahlar ularni mazak kilip: — **20** «Bizgə qarxi qikküqular xübhısiz wəyran bolidu, Ot ularning bayliklerini yutuwətməmdü?» — dəydu. **21** [Xunga] Hudağa boysunup Uni tonusang, Xu qaşdıla sən aman bolısən; Xuning bilən sanga amət kelidu. **22** Uning aqızidin kəlgən nəsihətnimu kəbul kıl, Uning səzirini kəngliringgə püküp koy. **23** Sən Həmmigə Qadirning yenioğa kaytip kəlsəng, muqərrarki, Kaytidin kurulup qikalaysən; Əgər sən kəbihlikni qedirliringdin yiraklaxtırsang, **24** Əgər sən altunungni topa-qang üstigə taxlıyalısang, Ofirdiki altunungni xiddətlik ekinning taxlırioğa koxuwətsəng, **25** Undaқта Həmmigə Qadirning Əzi sanga altun bolidu. Sening üqün sərhil kümüxnu bolidu. **26** U qaşda sən Həmmigə Qadirdin səyünısən, Yüzüingni Təngrigə karap kətirəleysən. **27** Sən Uningoğa dua kilsang, U kulak salidu, Xundaqla sənmu iqkən kəsəmliringgə əməl kilsən. **28** Sən karar kiləşən ix əməlgə axidu, Yolliring üstigə nur qüxidu. **29** Adəmlər pəs kilinöşanda, sən ularoğa: «Ornunglardin turunglar!» dəysən, Xuning bilən [Huda] qirayi sunoqlarnı kutkuzidu. **30** U hətta gunahı bar adəmnimu kutkuzidu, U kəlungdiki həlaliliktin kutkuzulidu.

23 Ayup jawabən mundaқ dedi: — **2** «Bügünmu xıkayıtim aqıqtur; Uning meni başkan kəli aq-zarlırimdinmu eşirdur! **3** Ah, Uni nədin tapalaydıoşanlıkimni bilgən bolsam'idi, Undaқта Uning olturıdıoşan jayıoğa barar idim! **4** Xunda mən Uning aldidə dəwayimni bayan kılattım, Aqızimni munazirilər bilən toldurattım, **5** Mən Uning munga bərməşki boləşan jawabini bilələyttim, Uning munga nemini deməşki boləşanlıkini qüxinələyttim. **6** U munga qarxi turup zor küi bilən mening bilən talıxamti? Yaq! U qokum munga kulak salatti. **7** Uning huzurıda həqkanıy bir adəm uning bilən dəwalıxalaytti; Xundaқ bolsa, mən ez Səqim aldidə mənggügiqə aqlanəşən bolattım. **8** Əpsus, mən aloğa karap mangsammu, lekin U u yərdə yok; Kəynimgə yansammu, Uning sayısınımı kərelməymən. **9** U sol tərəptə ix kiliwatqanda, mən Uni baykıyalımaymən; U ong tərəptə yoxurunəşanda, mən Uni kərelməymən; **10** Bırak U mening mangıdıoşan yolumnı bilip turidu; U meni tawlıoşandin keyin, altundəş sap bolımən. **11** Mening putlırim uning kədəmlirigə qing əgəxkən; Uning yolını qing tutup, heq qətnimidim. **12** Mən yəne Uning lawlırining buyrukıdin bax tartımdım; Mən Uning aqızidiki səzlərnı ez kəngüldikilirimdin kımmətlik bilip kədirləp kəldim. **13** Bırak Uning bolsa birlə muddıası bardur, kımmu Uni yoldin buruyalısun? U kənglidə nemini arzu kiləşən bolsa, xuni kılıdu. **14** Qünki U munga nemini ırada kiləşən bolsa, xuni bərhək wujudqə qikıridu; Mana muxu hildiki ıxlar Uningda yəne nuroşundur. **15** Xunga mən Uning aldidə dəkkə-dükkiqə qüximən; Bularnı oylısamla, mən Uningdin kərkup ketimən. **16** Qünki Təngri kənglımnı ajız kiləşən, Həmmigə Qadir meni sarasimigə salidu. **17** Həlbuki, mən kərangəşuluk iqidə ujuqturulmidim, Wə yaqi yüzümni oriwaləşən zulmət-kərangəşulukkımu heq sükiit kılımidim.

24 — Nemixqa Həmmigə Qadir [sorak] künlirini bəkitməydu? Nemixqa Uni tonuşoşanlar Uning xu künlirini bikardin-bikar kütidu? **2** Mana, adəmlər pasil kilinöşan taxlarnı yetkiwetidu; Ular zorawanlık bilən baxkılarıning padilirini bulap-talap əşziri [oquq-axkara] bakıdu; **3** Ular yetim-yesirlarning exikini bulap həydpə ketidu; Ular tul hotunning kalısini kepillik üqün eliwalidu. **4** Ular miskinlarning yoldin neri ittiriwetidu; Xuning bilən zemindiki ezilgənlərnıng həmmisi məküxüwalidu. **5** Mana, ular dəxt-bayawanlardiki yawayi exəklərdəş, Tang səhərdə olja izdəş «hizmiti»gə qikıdu; Janggal ular wə ularning baliliri üqün yeməşlik təminləydu. **6** Ular yamanning [kaliliri] üqün dalada ot-qəş oridu, Uning üqün axşan-taxşan üzümlirini teriydu; **7** Ular keqini kıyimsiz yalang ötküzidu, Soşuqta bolsa yepinöşudəş kıyımı yoktur. **8** Ular taşoğa yaşoşan yamoşurlar bilən süzmə bolup ketidu, Panahsızlıkidin taxni kuşaklıxidu. **9** Adəmlər atısiz balilarnı əşqəştin bulap ketidu, Ular miskinlərdin [bowaklarnı] kepillikkə alidu. **10** [Miskinlər bolsa] kıyimsiz, yeling ötidu, Baxkılar üqün buşoşday bəşilirini kətirşimu, yənilə aq kalıdu; **11** Ular baxkılarıning əyidə zəytnılarını qəşləp yaş qıkarəşən bolsimu, Həyiliridə xarab kəşikini qəşlignə bolsimu, Yənilə usuzlukta kalıdu. **12** Xəhərdin adəmlərnıng aq-zarlırı qikış turidu, Kiliş yegənlərnıng janlırı nalə-pəryad kətiridu; Bırak Təngri heqkımining ıplasıllirini əşyibliməydu. **13** — Nuroğa qarxi ışyan kətirıdıoşanlarnı bar; Ular nurning yollirini biləydu, Uning tərıkiliridə turməydu. **14** Qatıl tang nuri kelixi bilən ornidin turup, Kəmbəşəşlər wə miskinlərnı öltüridu; Keşidə u oşşridəş yüridu. **15** Zinahormu «Meni heq kəş kərməydu» dəş zawal waştnı kütidu, Baxkılar meni tonuşımın dəş ayalning qıbbilini yüzigə tartıwalidu. **16** Karəngəşulukta [oşşrılar] əşning tamlirini kolap texidu; Kündüzdə ular əşzlrini ez əşyigə kəşap qoyidu; Ular nurnı tonuməydu. **17** Ular üqün tang səhər əlüm sayısdəş tıyulıdu; Ular kəş-kərangəşulukning wəşhimilərnı dost tutidu. **18** Ular sularning yüzidiki kəştklərdəş yokəş kəşsun! Ularıning yəş-zemindiki nəsıwisi lənət kilinöşanki, Xunga ulardın heqkımin üzüşzarlıkkə yəne mangmısun! **19** Qıroşakqilik həş tomuz ıssık qar sulirınımı yəş tügıtidu; Təhtısaramu ohxaxla gunah kiləşanlarnı yəş tügəşsun! (Sheol h7585) **20** Uni, tuşoşan anısımı untusun! Kırt xəşgəşlırını eкіtip uni yesun! Əşkə heq elinmısun! Xuning bilən həqkanışsızlık dəşəşhtək kesısun! **21** U balısı yok tuşmaslardın olja alidu, U tul hotunlarəşımı heq xəşkət kəşəşməydu. **22** Bırak [Huda] Əş kudriti bilən mundaқ küş-hokukı barlarnıng [kınını] uzartıdu; Ular hətta həyətidin ümıdsızlənsimu kaytidin ornidin turidu. **23** [Huda] yənilə ularni amanlıkta mukımlaxtırudu, Xunga ular hatırjəm bolıdu; U ularning yollirini kəşdəş tutqan əməşmu? **24** Ularıning martıwısi bırdəşlik eştürülıdu, Andın ular yok bolıdu; Ular ongda kəşdurulıdu, andın baxka adəmlərgə ohxaxla yışp elip ketıdu; Ular pəşəşla pıxşan sərhil buşoşday baxaklıridəş kesılıp ketidu. **25** Bu ıxlar mundaқ bolmısa, qeni kim meni yaloşanqı dəş ıspatlıyalıdu. Mening gəşlırımni kim kuruk gəş dəşəşləydu?».

25 Xuhalik Bildad javabon mundak dedi: — 2 «Uningda hokimranlik ham hayyat bardur; U asmanlarning kerediki iltalarnimu tartipka salidu. 3 Uning qoxunlirini sanap tixgatkili bolamdu? Uning nuri kimning ustiga quxmay qalar? 4 Emdu insan balisi kandakmu Təngrining aldidā həkkaniy bolalisun? Ayal zatidin tuquloljanlar kandakmu pak bolalisun? 5 Mana, Uning nəziridə hətta ayumu yoruk bolmioqan yərdə, Yultuzlarmu pak bolmioqan yərdə, 6 Kurt bololjan insan, Sazang bololjan adəm balisi [uning aldidā] kandak bolar?».

26 Ayup [Bildakka] javabon mundak dedi: — 2 «Maodursiz kixiga kaltis yərdəmlərni beriwəttin! Biləkliri küşsiz adəmnı karamət kutkuzuwəttin! 3 Əkli yok kixiga kaltis nəsihətlərni kiliwəttin! Wə uningəza aləmat bilimlərnı namayan kiliwəttin! 4 Sən zadi kimning məditi bilən bə sezərnı kildin? Səndin qikiwatkini kimning rohi? 5 — «Ərwahlar, yəni su astidikilər, Xundakla u yərdə barlik turuwatqanlar tolojinip ketidu; 6 Bərhək, [Hudaning] aldidā təhtisaramu yepinqisiz kəruvidu, Həlakətningmu yapkuqi yoktur. (Sheol h7585) 7 U [yərning] ximaliy [kutupini] aləm boxlukioqə sozoqan, U yər [xarini] boxluk iqidə muallək kıloljan; 8 U sularnı qoyuk bulutliri iqigə yoiydu, Bulut ularning eoirlıki bilənmu yirtilip kətməydu. 9 U aynıng yuzini yapidu, U bulutliri bilən uni tosidu. 10 U sularning üstigə qəmbər sizip koyoljan, Buning bilən U yorukluk hām qarangoşulukning qeğrasini bekiktən. 11 Asmanlarning tüwrukliki təwrəp ketidu, Uning əyibini anglapla aləkadə bolup ketidu. 12 U dengizni kudriti bilən tinqlənduridu; Əz hekmiti bilən Rahəbni parə-parə kılıp yanjiwetidu. 13 Uning Rohi bilən asmanlar bezəlgən, Uning kəli tez kaqқан əjdihəni sanjiydu. 14 Mana, bu ixlər pəkət uning kıloljanlirining kikiqkinə bir kismidur, halas; Uning səz-kalamidin anglawatkinimiz nəhayiti pəs bir xiwiwəlik, halas! Uning pütkül zər kudritining güldürməmisini bolsa kimmu quxinəlisun?!».

27 Ayup bayanini dawamlaxturup mundak dedi: — 2 «Mening həkkinmi tartiwaloljan Təngrining hayati bilən, Jenimni aqrıtқан Həmmigə Qadirning həkki bilən kəsəm kilimənkı, 3 Tenimdə nəpəs bolsila, Təngrining bərgən Rohi dimioqimda tursila, 4 Ləwlimdin həkkanisiz səzlər qikmaydu, Tilim aldamqilik bilən heq xiwirlimaydu! 5 Silərningkini toqra deyix məndin yirək tursun! Jenim qikqanoqə kədər duruslukumni özümədin ayrimaymən! 6 Adillikimni qing tutuwerimən, uni koyup bərməymən, Wijdanım yaxioqan heqbir künimə meni əyiblimisun! 7 Mening düxminim rəzillərgə ohxax bolsun, Manga qarxi qikqanlar həkkanisiz dəp karalsun. 8 Qünki Təngri iplas adəmnı üzüp taxlıoqanda, Uning jenini aloqanda, Uning yənə nemə ümidi qalar? 9 Balayı'apət uni besip quxxəndə, Təngri uning nalə-pəryadını anglamdu? 10 U Həmmigə Qadirin səyünəmdü? U hərdəim Təngrigə iltija kılalamdu? 11 Mən Təngrining kolining kıloljanliri toqrisida silərgə məlumat bərey; Həmmigə Qadirə nemə barlikni yoxurup yürməymən. 12 Mana silər alliburun bularnı kərup qikqtinglar; Silər nemixka

axundak pütünləy kuruk hiyalik bolup qaldinglar? 13 Rəzil adəmlərnin Təngri bekitəm əkiwiti xundakki, Zorawanlarning Həmmigə Qadirin alidoljan nesiwisi xundakki: — 14 Uning baliliri kəpəysə, kiliqlinix üqünla kəpiyidu; Uning pərzəntlirining neni yetixməydu. 15 Uning əzidin keyin kəloqan adəmliri əlüm bilən biwasitə dəpnə kiliuidu, Buning bilən kəloqan tul hotunliri matəm tutmaydu. 16 U kümüxlərni topa-qangdək yioqıp dəwilisimu, Kiyim-keqəklərni laydək kəp yioqsimu, 17 Bularning həmmisini təyyarlisimu, Biraq kiyimlərnı həkkaniyalar kiyidu; Bigunahlarimu kümüxlərni belixidu. 18 Uning yasioqan əyi pərwəning qəozisidək, Üzümzərnin kəzətpəsi əzigə saloqan kəpidək box bolidu. 19 U bay bolup yetip dəm alojini bilən, Biraq əng ahirki kətim keliduki, Kəzini aqkanda, əmdu tixəxtim dəydu. 20 Wəhəimilər kəlkündək bexioqə kelidu; Kəqtə kara kuyun uni qanggilioqə alidu. 21 Xərk xamili uni uqurup ketidu; Xiddət bilən uni ornidin elip yirəkka etip taxlaydu. 22 Boran uni heq ayimay, bexioqə urulidu; U uning qanggilidin kutulux üqün hə dəp urunidu; 23 Biraq [xamal] uningəza qarap qawak qalidu, Uni ornidin «ux-ux» kılıp qoşliwetidu».

28 — «Xühbisizki, kümux tepilidoljan kanlar bar, Altuning tawlinidoljan əz ornı bardur; 2 Təmür bolsa yər astidin kəzəwelidun, Mis bolsa taxtin eritilip elinidu. 3 İnsanlar [yər astidiki] qarangoşulukka qək koyidu; U yər kərigiqə qarlap yürüp, Qarangoşulukka təwə, əlümning sayisida turoqan taxlarnı izdəydu. 4 U yər yuzidikilərdin yirək jayda tik bololjan kudukni kolaydu; Mana xundak adəm ayaoş basmaydoljan, untuloljan yərlərdə ular aroqamqini tutup boxlukta pulanglap yüridu, Kixilərdin yirəkta esilip turidu. 5 Axlik qikidoljan yər, Təkti kolanoqanda bolsayalkundək kəruvidu; 6 Yərdiki taxlar arisidin kək yaqutlar qikidu, Uningda altun rudisimu bardur. 7 U yolni heqkəndək aloqur kux bilməydu, Hətta sarning kəzimu uningəza yətmigən. 8 Həkawur yirtkuqlarmu u yərni heq dəssəp bəkmioqan, Əxəddiy xirmu u jaydin heqkaqan etüp bəkmioqan. 9 İnsan balisi kolini qəkmək təxining üstigə təgküzidu, U taoljarnı yiltizidin komuriwetidu. 10 Taxlar arisidin u qanallarnı qapidu; Xundak kılıp uning kəzi hərhil kimmətlik nərsilərnı kəridu; 11 Yər astidiki əkinlarnı təxip kətmisun dəp ularni tosuwalidu; Yoxurun nərsilərnı u axkarilaydu. 12 Biraq danalik nədin tepilar? Yorutuluxning makani nədidu? 13 İnsan baliliri uning kimmətliklikini heq bilməs, U tiriklərnin zeminidin tepilmas. 14 [Yər] tegi: «Məndə əməs» dəydu, Dengiz bolsa: «Mən bilənmu bilə əməstur» dəydu. 15 Danalikni sap altun bilən setiwalojili bolmaydu, Kümüxnimu uning bilən bir tarazida tartkili bolmas. 16 Hətta Ofirda qikidoljan altun, aq heqik yəki kək yaqut bilənmu bir tarazida tartkili bolmaydu. 17 Altun wə hrustalnimu uning bilən selixturojili bolmaydu, Esil altun qaqa-kuqilar uning bilən heq almaxturulmas. 18 U ünqə-marjan, hrustalni adəmnin esidin qikiridu; Danalikni elix kizil yaqutlarnı elixtin əwəldur. 19 Əfiopiyədiki serik yaqut uningəza yətməs, Serik altunmu uning bilən bəsiləlməydu. 20 Undakta, danalik nədin tepilidu? Yorutuluxning makani nədidu? 21 Qünki u barlik hayət igilirining kəzidin yoxuruloqan, Asmandiki

uqar-kanatlardinmu yoxurun turidu. **22** Həlakət wə əlüm pəkətlə: «Uning xəhritidin həwər aldük» dəydu. **23** Uning mangojan yolini qüxinidijan, Turidiojan yerini bilidiojan pəkətlə bir Hudadur. **24** Qünki Uning kəzi yərning kərigiqə yetidu, U asmanning astidiki barliq nərsilərnı keridu. **25** U xamallarning küqini tarazioja saloqanda, [Dunyaning] sulirini elqigəndə, **26** Yamoqurlaroja kənanıyət qüxürginidə, Güldürməmining qəkmıqıoja yolını bəkitkinidə, **27** U qaoqda U danalıqka qarap uni bayan kıləjan; Uni nəmunə kılıp bəlgiligən; Xundak, U uning bax-ayioqıoja qarap qıqıp, **28** İnsanəja: «Mana, Rəbdin qorqıx danalıqtur; Yamanlıqtın yıraklıxix yorutuluxtur» — degən».

29 Ayup bayanını dawamlaxturup mundak dedi: — **2** «Ah, əhwalim ilgiriki aylardikidək bolsidi, Təngri məndin həwər alojan künlərdikidək bolsidi! **3** U qaoqda Uning qırıoqi beximoja nur qaqqan, Uning yorukluqi bilən karangoçuluktin etüp kətkən bolattım! **4** Bu ixlar mən kiran wəktimdə, Yəni Təngri qədirimdə manga sirdax [dost] boləjan wəktidə boləjanidi! **5** Həmmigə Kədir mən bilən billə boləjan, Məning yax balilirim ətrapımdə boləjan; **6** Məning başqan kədəmlirim serik mayəja qəmülgən; Yenimdiki tax mən üqün zəytun may daryası bolup aqqan; **7** Xəhər dərwəzıoqı qıqqan wəktimdə, Kəng məydanda ornəm təyyarlanəjəndə, **8** Yaxlar mən kərüplə əymınıp əzlırını qətkə alatti, Kərılar bolsa ornıdın turatti, **9** Xəhəzadələrmə gəptin tohtap, Kəli bilən aqzını etıwalatti. **10** Aqsəngəklərmə tinqlınıp, Tilini tanglıyioja qaplıwalatti. **11** Kulək səzümnı anglısıla, manga bəht tiləytti, Kəz mənı kərsıla manga yaxı guwahlıq bəretti. **12** Qünki mən manga hıməyə bol dəp yelinojan ezilgüqılərnı, Panahsız kəlojan yetim-yesırlərmımu kütquzup turattım. **13** Həlak bolay degən kixi manga bəht tiləytti; Mən tul hotunıng kənglıni xadlandırup nahxa yanqratkuzattım. **14** Mən həkkanıyılıqını ton kılıp kiyıwalđım, U mənı ez gəwdısı kıldı. Adalətlikim manga yepinqə həm səllə boləjan. **15** Mən korəja kez bolattım, Tokuroja put bolattım. **16** Yoksullaroja ata bolattım, Manga natonux kixınıng dəwasınımu təkxürüp qıqattım. **17** Mən adalətsizning hınggəyojan qıxlırını qəqip taxlayttım, Oljısını qıxlırıdın elıp ketəttım. **18** Həm: «Məning künlirim kümdək kəp bolup, Əz uwamda rəhət iqıdə elimən» dəyttım; **19** Həm: «Yiltızım sularəqiqə tartılıp barıdu, Xəbnəm pütün kəqiqə xəhimoja qaplıxıp yatıdu; **20** Xəhritim hərdəim məndə yengilınıp turıdu, Qolumdiki okyayım hərdəim yengı bolup turıdu» dəyttım. **21** Adəmlər manga kulək salatti, kütüp turatti; Nəsihətlirını anglay dəp süküt iqıdə turatti. **22** Mən gəp kıləjəndın keyin ular kayta gəp kılmaytti, Səzlırım ularning üstigə xəbnəm bolup qüxətti. **23** Ular yamoqurlarını kütkəndək mənı kütətti, Kixilər [wəktidə yəoqqan] «keyinki yamoqur»ni qarxi alojəndək səzlırımını əoızını eqıp iqətti! **24** Ümidsizlənginidə mən ularəja qarap külümsırayttım, Yüzümdiki nurnı ular yərgə qüxürməytti. **25** Mən ularəja yolını tallap kərsıtıp bərrəttım, Ularıning arısıda kəttıwax bolup olturattım, Koxunlırı arısıda turojan padıxəhdək yaxayttım, Bırək bunıng bilən matəm tutıdíojanlarəja təsəlli yətküzgüqımı bolattım».

30 — «Bırək hazır bolsa, yaxlar mənı mazaq kıldıdu, Ularıning dadılırını hətta padamını bəkidíojan itlər bilən billə ixləxkə yol kəyoxnımu yaman kərrəttım. **2** Ularıning məoçduri kətkəndın keyin, Kəlidiki küq manga nəmə payda yətküzəlısun? **3** Yoksuzluk həm aqlıktın yigləp kətkən, Ular uzundın buyan qəldərap kətkən dəxt-bayawanda kuruq yərnı əojaydu. **4** Ular əmən-xıwaxı qətkəllər arısındın yulıdu, Xumbuyınıng yiltızlırınımu tərıp əzlırığə nan kıldıdu. **5** Ular əlyurtlarıning həydiwətilgən bolıdu, Kixilər ularını kərüplə əoızını kərgəndək wərkırap tıllaydu. **6** Xuning bilən ular sürlük jılojılarda kəonup, Taxlar arısıda, əojalar iqıdə yaxaxka məjbur bolıdu. **7** Qətkəllik arısıda ular hənqrap ketıdu, Tıkanlər astıda ular dügdiyıp olturıxıdu; **8** Nədanlarıning, nəm-abruyısızlarıning baliliri, Ular zemındın sürtəqay həydiwətilgən. **9** Mən hazır bolsam bularıning həyjıwı nahxısı, Hətta səz-qəqıqınıng dəstiki bolup qəldim! **10** Ular məndin nəprətlınıp, Məndin yırək turup, Yüzümgə tükürüxtınmu yanmaydu. **11** Qünki [Huda] məning həyat rıxtımını üzüp, mənı japaəja qəmdürgən, Xuning bilən xu adəmlər əldımdə tızgınlırını elıwətkən. **12** Ong yenımdə bır top qüprəndə yaxlar ornıdın turup, Ular putumnu turojan yerıdın ittirıwətməkqi, Ular səpiliməja hıjıum tələmpəylirını kətürüp turıdu; **13** Ular yolumnu buzuwətıdu, Ularıning həq yələnqıki bolmısımu, Həlakıtımını ilgırı sürməktə. **14** Ular səpilınıng kəng bəsik jayıdın bəsüp kırgəndək kırıxıdu; Wəyrənılikımdın paydılınıp qong taxlardək domılap kırıxıdu. **15** Wəhımılər burulup mənı əz nıxanı kıləjan; Xuning bilən hərmitim xaməl etüp yok boləjəndək həydiwətıldi, Awətkılıqımnu bulut etüp kətkəndək etüp kətti. **16** Həzır bolsa jenım qəqıdın təkülüp kətkəndək; Azəblik künlər mənı tutuwəldi. **17** Kəqilər bolsa, Manga səngəkılırımgıqə sanjıməktə; Aəqrıqlırım mənı qıxləp dəm əlmaydu. **18** [Aəqrıqlar] zor küqi bilən manga kiyım-kəqıkimdək boldi; Ular kənglıkımıning yəqısidək manga qaplıxıwalđı. **19** Huda mənı səzlıqkə taxlıwətkən, Mən topa-qəngəja wə külgə əhxax bolup qəldim. **20** Mən Səngə nələ-pəryad kətürməktımən, Bırək Sən manga jawəb bərməysən; Mən ornımdın tursam, Sən pəkətlə manga qarapla kəoyısən. **21** Sən əzgırıp manga bır zalım boldıng; Kəlungnıng küqi bilən manga zərbə kılıwatısən; **22** Sən mənı kətürüp Xəmaləja mındürgənsən; Boran-qəpkuında təəllukatımını yok kılıwətkənsən. **23** Qünki Sən mənı əhırıda əlümgə, Yəni barlıq həyat ıgilırınıng «yioqılıx əyi»gə kəltürıwətsən. **24** U həlak kıləjan wəktidə kixilər nələ-pəryad kətürısımu, U kəlinı uzatqənda, duanıng dərwəxə həqkəndək nətıjısı yok; **25** Mən künlırı təs kixi üqün yioqlap [dua kıləjan] əməsmu? Nəmrətlər üqün jenım əzəblənmıdım? **26** Mən əzüm yaxlılıq kütüp yürgınım bilən, yəmanlıq kəlıp qəldi; Nur kütkınım bilən, kərangəçuluk kəldi. **27** Qün kəzəndək kəynəp, arəmlik tapmaywatıdu; Azəblik künlər manga yüzləndi. **28** Mən kuyax nürını kərməymu kəridəp yürməktımən; Həlayıq arısıda mən ornımdın turup, nələ-pəryad kətürımən. **29** Mən qılberılərgə kərinəx bolup qəldim, Hıwkuqlarıning həmrəhi boldım. **30** Təram kəriyıp məndin əjrap ketıwatıdu, Səngəkılırım kızıqtın kəyüp ketıwatıdu. **31** Qıltarımdın matəm mərsıyəsi qıqıdu,

Neyimning awazi ҳаза tutquqlarning yiqiyoşa aylinip kaldı.

31 «Mən kəzüm bilən əhdiləxkən; Xuning üqün mən kəndəkmü kizlarəqa həwəs kilip kəz taxlap yürəy? **2** Undəq kışsam üstümdiki Təngridin alidiəqan mirasim nemə bolar? **3** Bu gunahning nətijisi həkəkəniysizlarəqa bala-kəza əməsmü? Kəbihlik kışlanlarəqa külpət əməsmü? **4** U mening yollirimni kərüp turidu əməsmü? Hər bir kədəmlirimni sanap turidu əməsmü? **5** Əgər səhtiliklə həmərah bolup mangoşan bolsam'idi! Əgər putum aldamçılıq bilən billə boluxkə aldirioşan bolsa, **6** (Mən adillik mizaniəqa koyuloşan bolsam'idi! Undəqta Təngri əyibsizlikimdin həwər alalaytti!) **7** Əgər kədimim yoldin qışkan bolsa, kənglüm kəzümə əgixip mangoşan bolsa, əgər koluməqa hərəkəndəq daəq qarlapxkan bolsa, **8** Undəqta mən terioşanni baxkə birsi yesun! Bilhirim yulunup taxliwetilsun! **9** Əgər kəlbim məlum bir ayaldin azduruşan bolsa, Xu niyyətə koxnamning ixik aldidə paylap turoşan bolsam, **10** Əz ayalim baxkışlarning tüğiminin tartidiəqan kungə kəlsun, Baxkışlar uni ayak asti kışsun. **11** Qünki bu əxəddiy nomusluk gunahstur; U sorəqkışlar tərripidin jazalinixi kerəktur. **12** [Bu gunah] bolsa adamni həlak kışloquci ottur; U mening barlıq tapkanlırimni yulup aloşan bolatti. **13** Əgər kulumning yaki dedikimning manga kəritə ərzi boləşan bolsa, Ularning dawəsini kəzümə ilmiəşan bolsam, **14** Undəqta Təngri meni sorəqkə tartixkə ornidin turoşanda kəndəq kışimən? Əgər U məndin soal-sorəq alimən dəp kəlsə, Mən Uningəqa kəndəq jawab berimən? **15** Meni bəliyatqədə apiridə kışloquci ularnimu apiridə kışloşan əməsmü. Mən bilən u ikkimizni anilirimizning bəliyatqəsida tərəldürgüci bir əməsmü? **16** Əgər miskinlərnə əz arzu-ümidliridin toşkan bolsam, əgər tul hotunning kəz nurini kərangəşulaxturoşan bolsam, **17** Yaki əzümning bir qixləm nənimni yəloquz yegən bolsam, Uni yetim-yesir bilən billə yemigən bolsam **18** (Əməliyəttə yax wəktimdin tartip oqli ata bilən billə boləşandəq umu mən bilən billə turoşanidi, Apamning kərsikşidin qışkəndin tartiplə tul hotunning yələnqüki bolup kəldim), **19** Əgər kiyim-kəqək kəmlikidin həlak bolay degən birigə, Yaki qəpənsiz bir yoxsuləqa kərap olturoşan bolsam, **20** Əgər uning bəlliri [kiyimsiz kəlip] manga bəht tilimigən bolsa, əgər u kozilirimning yungida issinməşən bolsa, **21** Əgər xəhər dərwəzisi aldidə («Həkküm qışarəşanlar arisida») mening yələnqüküm bar» dəp, Yetim-yesirlarəqa ziyənkəxlik kışixkə kəl kətürgən bolsam, **22** Undəqta mürəm təşiqşidin ajrilip qışxsun! Bilikim ügşidin sunup kətsun! **23** Qünki Təngri qüşürgən balayı'apət meni kərkəşənqə salmakta idi, Uning həywididin undəq ixlarni kət'iy kışalmayttim. **24** Əgər altunoqa ixinip uni əz tayanqim kışloşan bolsam, Yaki sap altunoqa: «Yələnqükümsən!» degən bolsam, **25** Əgər baylıkşirim zor boləşənlikşidin, Yaki kolum aloşan şəniyməttin xadlinip kətkən bolsam, **26** Əgər mən kuyaxning juləsini qəşkanlıkşini kərüp, Yaki ayning aydingdə mangoşanlıkşini kərüp, **27** Kənglüm astirtin azduruşan bolsa, Xundəqlə [bularəqa qokunup] əşzim kolumni səygən bolsa, **28** Bumu sorəqci aldidə gunah dəp

həsəblinatti, Qünki xundəq kışloşan bolsam mən yukirida turoşuqi Təngrigə wəpasizlik kışloşan bolattim. **29** Əgər manga nəpətləngən kixininin həlakitigə kərioşnimdə xadlinip kətkən bolsam, Bəxiəqa külpət qışkənlikidin huxal boləşən bolsam — **30** (Əməliyəttə u tüğəşsun dəp kəşəp, uning əlümünü tiləp əşzimni gunah ətküzixkə yol koymioşanmən) **31** Əgər qədirmdikilər mən toşruluk: «Hojayinimizning dastihininin yəp toyunmioşan keni kim bar?» demigən bolsa, **32** (Musapirlardin koqida kəşəşini əzəldin yoxtur; Qünki ixikimni hərdəim yoloşularəqa eqip kəlgənəmən) **33** Əgər Adəm'atimizdək itəətsizlikrimni yapkan, Kəbihlikimni kənglümə yoxuroşan bolsam, **34** Həmdə xuning üqün pütkül həlayik aldidə uning axkarlinixidin kərkəş yürgən bolsam, jəmiyətning kəmsitixliri manga wəhəmə kışloşan bolsa, Xuning bilən mən taləşə qışkəy yürgən bolsam, ... **35** — Ah, manga kulək saləşuqi birsi bolsidi! Mana, imzayimni koşup berəy; Həmmigə Kədir manga jawab bərsun! Rəkbim mening üstümdin əz zəşsun! **36** Xu ərznə zimməməgə artattim əməsmü? Qokum təjardək bəximəqa kiywalattim. **37** Mən Uningəqa kədəmlirimning pütün sanini həsəblap bərtəttim; Xəhəzadək mən Uning aldiəqa barattim. **38** Əgər əz etizlirim manga kərxə guwah bolup quşkan kətürsə, Uning qünəkliri bilən birgə yioşlaxsə, **39** Qünki qışarəşan mewisini hək təliməy yegən bolsam, Həddigərərnəni həlsizlandurup nəpisini tohtatkan bolsam, **40** Undəqta buəşdayning ornida xumbuyə əssun! Arpining ornida məstək əssun. Mana xuning bilən [mən] Ayupning səzliri mətam wəssalam!»

32 Xuning bilən bu üç kixi Ayupkə jawab bərixtin tohtidi; qünki ular Ayupning kərixidə əzini həkəkəniy dəp tonuydiəşənlikşini bildi. **2** Andin Buzilik Rəmming ailisidin boləşən Barəhəlning oqli Elihu isimlik yigitning oşəşipi koşəşəldi; uning oşəşipi Ayupkə kəritə koşəşəldi, qünki u Hudani əməs, bəlkə əzini toşrə həsəbliəşənidi; **3** Uning oşəşipi Ayupning üç dostlirioşimü kəritildi, qünki ular Ayupkə rəddiyə bərgüdək səz tapalmay turup, yanili u gunahkə dəp bəkitkənidi. **4** Biraq Elihu bolsa Ayupkə jawab bərixni kütəkəndi, qünki bu tətəylənnəng kərgən künliri əzidin kəp idi. **5** Elihu bu üç dostning əşzidə həqkəndəq jawabi yoxlukşini kərgəndin keyin, uning oşəşipi koşəşəldi. **6** Xuning bilən Buzilik Barəhəlning oqli Elihu eqiz eqip jawabən mundəq dedi: — «Mən bolsam yax, silər bəşəşənglər yaxəşəşəşlər; Xundəq boləşəqkə mən tartinip, bilgənlikrimni silərgə ayan kışixtin kərkəş kəldim. **7** Mən: «Yexi qong boləşəşənlar [awwal] səşlix kerək; Yillar kəşəşəş, adəməgə danalıkni əgəştidü», dəp kəşəşəşəş; **8** Biraq hər bir insanda roş bar; Həmmigə Kədirning nəşisi uni əşkil-idraklik kışlip yorutidi. **9** Ləkin qonglarning dana boluxi natayin; Kəşirlarning toşrə həkküm qışarəşəşimü natayin. **10** Xunga mən: «Manga kulək səşinglər» dəşməşən, Məmmü əz bilginimni bəşən əşləy. **11** Mana, silər toşrə səşlərnə izdəp yürginəşinglərdə, Mən səşlirəşinglərnə kütəkənəm; Silərnəng munəşirəşəşəşlərgə kulək səşəşim; **12** Xundəq, silərgə qin kənglüməşin kulək səşdim; Biraq silərdin həqkəşəşinglər Ayupkə rəddiyə bərmidəşinglər, Həqkəşəşinglər uning səşlirigə jawab bəşəşmidəşinglərkə, **13** Silər: «Həkkəkətən danəlik təptükl» dəşləməşəşilər; İnsan əməs, bəlkə Təngri

uningoʻja raddiyə qilidu. **14** Uning jənggə tizilojan hujum səzliri manga qaritilojan əməs; Həm mən bolsam silərnəng gəpirlənglar boyiqə uningoʻja jawab bərməymən **15** (Bu üqəylən həyrənuhəs bolup, kayta jawab berixmidi; Həmmə səz ulardin uqup kətti. **16** Mən kütüp turattim, qünki ular gəp kılmidi, bəlki jimjit ərə turup kayta jawab bərmidi); **17** Əmdi əzümning nəwītida mən jawab bərey, Məmmu bilginimni kərsitip bərey. **18** Qünki dəydiəjan səzlim lək töldi; İqimdiki Roh manga türtkə boldi; **19** Mana, kərsikim eqilmiojan xarab tulumiəja ohxaydu; Yəngi xarab tulumliri partlap ketidiəjan dək partlaydiəjan boldi. **20** Xunga mən səz kilip iqimni boxitay; Mən ləwlimni eqip jawab bərey. **21** Mən heqkimgə yüz-hatirə kılmaymən; Wə yaki heq adəmgə huxamət kılmaymən. **22** Mən huxamət kilixni egənmigənmən; undək bolidiəjan bolsa, Yarətkuqum qoqum tezla meni elip ketidu».

33 «Əmdilikə, i Ayup, bayanliriməja kulək saləjəysən, Səzlimning həmmisini anglap qikkəysən. **2** Mana hazır ləwlimni aqtim, Aqzimdə tilim gəp kilidu. **3** Səzlim kəngliumdək durus bolidu, Ləwlim sap boləjan təlimni bayan kilidu. **4** Təngri'nəng Rohi meni yarətkən; Həmmigə Qadirning nəpisi meni janlanduridu. **5** Jawabing bolsa, manga rəddiyə bərgin; Səzlingni aldiməja səpkə koyup jənggə təyyar turəjin! **6** Mana, Təngri əldidə mən sanga ohxək bəndimən; Məmmu ləydin xəkilləndürülüp yəsaləjanmən. **7** Bərəkək, mən sanga heq wəh'imə salmaqçı əməsmən, Wə yaki mən saləjan yük sanga besim bolmaydu. **8** Sən dərwəkə kulikiməja gəp kildingki, Əz awazing bilən: — **9** «Mən heq itətsiz bolmay pak bolimən; Mən sap, məndə heq gunah yok... **10** Mana, Huda mənədin səwəb təpib hujum kilidu, U meni Əz düxmimi dəp qaraydu; **11** U putlirimni kixənəlgə salidu, Həmmə yollirimni kəzətip yüridu» — degenlikingni anglidim. **12** Mana, mən sanga jawab bərayki, Bu ixta geping toqra əməs; Qünki Təngri insəndin uluəjdur. **13** Sən nemixka uning bilən dəwalixip: — U Əzi kiləjan ixliri toqrluluk heq qüxənqə bərməydu» dəp yürisən? **14** Qünki Təngri həkikətən gəp kilidu; Bir kətim, ikki kətim, Ləkin insan buni səzməydu; **15** Qüx kərgəndə, kəqidiki əyayibənə əlamətə, — (Kəttik uyku insənləri bəskəndə, Yaki orun-kərpiləridə ügdək bəskəndə) — **16** — Xu qəoqlərdə U insənlərnəng kulikini əqidu, U uləroqə bərgən nəşihətni [ulərnəng yürikigə] mēhürləydu. **17** Uning məksiti adəmləri [yaman] yolidin yanduruxtur, İnsəni təkəbburluktin səkləxtur; **18** Buning bilən [Huda] adəming jəni kez yətməs həngdin yandurup, səkləydu, uning həyatini kilikli'nixtin koşəydu. **19** Yaki bolmisa, u orun tutup yetip kəlojinidə əşriq bilən, Səngəklirini əz-ara soquxturup biaram kilix bilən, Tərbiyə kilinidu. **20** Xuning bilən uning pütün wujudi taəmdin nəprətlinidu, Uning jəni hərhil nazu-nemətlərdin kəqidu. **21** Uning eti kəzdin yoklip ketidu, Əsli də kəriünməydiəjan səngəkliri bərtüp qikidu. **22** Buning bilən jəni kez yətməs həngəja yəkin kelidu, Həyati həlak kiləjuqı pərixtilərgə yəkinlixidu; **23** Biraq, əgər uning bilən bir tarəptə turidiəjan kelixtürgüqı bir pərixta bolsa, Yəni mingining iqidə birsi bolsa, — İnsan balisioqə toqra yolni kərsitip bəridiəjan kelixtürgüqı birsi bolsa, **24** Undəkta [Huda] uningəja xəpkət kərsitip: «Uni

həngdin qüxüp ketixtin kutkuzup koyəjin, Qünki Mən niyat-kutuluxka kapələt əldim» — dəydu. **25** Buning bilən uning ətliri balilik wəktidiki yumran bolidu; U yaxliqəja kaytidu. **26** U Təngrigə dua kilidu, U xəpkət kilip uni qəbul kilidu, U huxal-huram təntənə kilip Uning didərinə kəridu, Həmdə [Huda] uning həkkanilyikini əzizgə kayturidu. **27** U adəmlər əldidə küy eytip: — «Mən gunah kildim, Toqra yolni bərmiləjanmən, Biraq tēgixlik jəza manga bərilmidil! **28** U rohimni həngəja qüxüxtin kutkuzdi, Jənim nurni huzurlinip kəridu» — dəydu. **29** Mana, bu əməllərnəng həmmisini Təngri adəmini dəp, İkki həttə üq mərtəm ayan kilidu, **30** Məksiti uning jəni həngdin yandurup qutkuzuxtur, Uni həyatlik nuri bilən yorutux üqündur. **31** I Ayup, manga kulək saləjəysən; Üniəngni qikərmə, mən yənə səz kilay. **32** Əgər səzling bilən, manga jawab kiliwərgin; Səzlingin! Qünki imkaniyət bolsəla mening səni əklioqum bar. **33** Bolmisa, meningkini anglap oltur; Süküt kiləjin, mən sanga danəlikni gətitip koyay».

34 Elihu yənə jawabən mundaq dedi: — **2** «I danixmənlər, səzlimni anglənglar, I təjribə-sawəklək adəmlər, manga kulək selinglar. **3** Eoqiz taəm tetip bəkkəndək, Kulək səzning təmini sinəp bəkidu. **4** Əzimiz üqün neming toqra bolidiəjanlikini bəyək tallayli; Arimizdə neming yəhxi bolidiəjanlikini biləyli! **5** Qünki Ayup: «Mən həkkaniyədmən», Wə: «Təngri mening həkkimni bulap kətkən» — dəydu. **6** Yənə u: «Həkkimə ziyan yətküzidiəjan, yəlojan gəpni kilixim toqrimu? Heq əsilyikim bolmiojini bilən, manga sanjilojan ok zəhmigə dawa yok» — dəydu, **7** Kəni, Ayupka ohxaydiəjan kim bar?! Uningə nisbətən bəxkiləri nəqərətləx su iqkəndək əddiy ixtur. **8** U kəbihlik kiləjuqləroqə həmrəh bolup yüridu, U rəzillər bilən billə mangidu. **9** Qünki u: «Adəm Hudadin səyünsə, Bu uningəja heqkəndək pəydisi yok» dedi. **10** Xunga, i danixmənlər, manga kulək selinglar; Rəzillik Təngridin yirəktə tursun! Yəmanlik Həmmigə Qərdin neri bolsun! **11** Qünki U adəming kiləjanlirini əzizgə kayturidu, Hər bir adəmgə əz yolu boyiqə tēgixlik nəsivə tapkuzidu. **12** Dərhəqikət, Təngri heq əskilik kılməydu, Həmmigə Qədir həkümni hərgiz bərmiliməydu. **13** Kim Uningəja yəz-zeminni əmanət kiləjan? Kim Uni pütkül jəhənni bəxkuruxka təyinlidil? **14** U pəkət kənglidə xu niyətni kilsilə, Əzining Rohini həm nəpisini Əzizgə kayturuwəlsilə, **15** Xuan bərlək ət igiliri birgə nəpəstin kalidu, Adəmlər toqra-qəngəja kaytidu. **16** Sən danixmənlərsəng, buni angla! Səzlimning sadəsiəja kulək sal! **17** Adəlkə əq boləjuqı həküm sürələmdü? Sən «Həmmidin Adil Boləjuqı»ni gunəhək bəkitəmsən?! **18** U bolsa padixəhni: «Yərimas!», Mətiwərləni: «Rəzillər» degüqidur. **19** U nə əmirlərgə heq yüz-hatirə kılməydu, Nə bayləri kəmbəşəllərdin yukiri kərməydu; Qünki ulərnəng həmmisini U Əz kəli bilən yarətkəndur. **20** Kəzni yumup əqkuqə ulər ətəp ketidu, Tün yərimidə həkklərmə təwərinip dunyadin ketidu; Adəming kolisiz uluəlar elip ketilidu. **21** Qünki Uning nəzəri adəming yollirining üstidə turidu; U insəning bəz kədəmlirini kərip yüridu. **22** Xunga kəbihlik kiləjuqləroqə yoxurunəqudəq heq kərangəşulək yoktur, Həttə əlümning səyisidimə ulər yoxurunəlməydu.

23 Qünki Təngri adəmlərni aldioja həküm kilixkä kəltürüx üqün, Ular ni uzunojiqə kəziti pürüxining həjiti yökür. **24** U küqlüklərni təkürüp olturmaya parə-parə kiliwetidu, Həm baxkılarni ularning ornioja qoyidu; **25** Qünki ularning kıljoanliri uningöja enik turidu; U ularni keqida ərıwetidu, xuning bilən ular yanjilidu. **26** U yamanlarni halayik aldida keqatlıojandək ularni uridu, **27** Qünki ular uningöja əgixixtin bax tartқан, Uning yolliridin heqbirini heq ətıwarlımıojan. **28** Ular xundak kılıp miskinlərnin nalə-pəryadini Uning aldioja kirküzidu, Xuning bilən U ezilgüqilərnin yalwuxuxini anglydu. **29** U süküttə tursa, kim aqrınıp kaxxisun. Məyli əldin, mayli xəstini bolsun, Əgər U [xəpkitini kərsətməy] yüzini yoxuruwalsa, kim Uni kərəlisun? **30** Uning məksiti iplaslar həkümranlik kilmisun, Ular əl-əhlini damioja qüxürmisun degənliktur. **31** Qünki buning bilən ular din birsi Təngriyə: «Mən təkəbburluk kıljoanmən; Mən toqrını yənə burmilimaymən; **32** Əzüm bilmiginimni manga ęgiti qoyoyaysən; Mən yamanlik kıljoan bolsam, mən kayta kılmaymən» — desə, **33** Sən Uning bekitkinini rət kıljoanliqin üqün, U pəkət sening pikirng boyiqıla insanning kıljoanlirini Əzigə kayturuxi kerəkmü. Mən əməs, sən qarar kılıxin kerəktur; Əmdi bilgənliqrini bayan kılısangqu! **34** Əkli bar adəmlər bolsa, Gəpimni anglıojan dana kixi bolsa: — **35** «Ayup sawatsizdək gəp kildi; Uning səzlidirə əkil-parasəttin əsər yok» — dəydu. **36** Ayup rəzil adəmlərdək jawab bərgənlikidin, Ahırjoiqə sinalsun! **37** Qünki u ęz gunahınin üstigə yənə asiylikni qoxidu; U arimizda [aħanət bilən] qawak qelip, Təngriyə qarxi səzlərni kəpəytməktə».

35 Elihu yənıla jawab berip mundak dedi: — **2** «Sən muxu gepingni, yəni «Həkkaniylikim Təngrinin kidin üstündür» deginingni toqra dəp karamsən? **3** Xundak bolojanliki üqün sən: «Həkkaniylikning manga nemə paydisi bolsun? Gunah kıljoaninimning gunah kıljoaninıojə karijoanda artuqılıqi nədə?» dəp soriding. **4** Əzüm səzlər bilən sanga [jawab berəy], Sanga həm sən bilən billə bolojan ülpətlirinegə jawab berəy; **5** Asmanlaröja qarap bakkin; Pələtki bulutlaröja səpsalojin; Ular səndin yukiridur. **6** Əgər gunah kıljoan bolsang, undakta Təngriyə kaysi ziyankəxlirni kılalayttin? Jinayətlirinegə kəpəysimu, undakta uningöja kəndak ziyanlarni salalar iding? **7** Sən həkkaniy bolojan təkəddimü, Uningöja nemə berələytting? U sening kolungdin nemimu alar-hə? **8** Sening əskiliklirinegə pəkət əndək bir insanöjıla, Həkkaniylikning bolsa pəkət insan baliliriojıla təsir kılıdu, halas. **9** Adəmlər zulum kəpiyip kətkənlikidin yalwuridu; Küqlüklərnin besimi tüpəylidin ular nalə-pəryad kətüridu. **10** Biraq heqkim: «Keqilərdə insanlaröja nahxa ata kıljoqı yaratququm Təngri ni nədin izdixim kerək?» deməydu. **11** Uning bizgə ęgitiđoini yər-zemindiki həywanlaröja ęgitiđoinidin kəp, Həm asmandiki uqar-kanatlaröja ęgitiđoinidin artuq əməsmü? **12** Ular nalə-pəryad kətüridu, biraq rəzil adəmlərnin həkawurlukuninig təsiri tüpəylidin, Uni Huda ijabət kılmaydu. **13** Bərhək, Təngri kuruq duaöja kulak salmıojan yərdə, Həmmigə Qadir muxularöja əhmiyət bərmıojan yərdə, **14** Sən: «Mən Uni kərəlməymən»

desəng, [U kəndak kulak salsun]? Dəwaying tehi Uning aldida turidu, Xunga Uni kütüp turojin. **15** Biraq U hazır [towa kılıx pürsiti berip], Əz ęəzıpinı tehi təkmiğən əħwalda, Ayup ęzining təkəbburlukını bilməmdiojan? **16** Qünki Ayup kuruq gəp üqün aqrını aqқан, U tuturuksiz səzlərni kəpəytkən».

36 Elihu səzini dawamlaxturup mundak dedi: — **2** «Mən birdəm səzligli koysang, Mən yənə Təngriyə wakaliten kılıdijojan səzümning barlıqını sanga ayan kılımən. **3** Bilimni yiraqlardın elip kəltürimən, Adəmlərni Yaratquqimni həkkaniy dəp hesablaydijojan kılımən. **4** Mening gəpim həkikətən yalojan əməstur; Bilimni mukəmmal birsi sən bilən billə bolidu. **5** Mana, Təngri degən uluöjdu, Biraq U heqkimni kəmsitməydu; Uning qüxinixi qongkurdur, məksitidə qing turidu. **6** U yamanlarni hayat saqlımaydu; Biraq ezilgənlər üqün adalət yürgüzidu. **7** U həkkaniylardın kəzini elip kətməydu, Bəlki ularni mənggügə padıaxlar bilən təhtə olturojuzidu, Xundak kılıp ularning mərtiwisi üstün bolidu. **8** Wə əgər ular kixənləngən bolsa, Japaning asarıtiga tutulojan bolsa, **9** Undakta U ularöja kıljoanlirini, Ularning itaətsizliklirini, Yəni ularning kərəngləp kətkənlikini ęzliqrigə kərsətkən bolidu. **10** Xuning bilən U kulaklırını tərbiyigə ęqip qoyidu, Ular ni yamanliktin kaytixkä buyruydu. **11** Ular kulak selip Uningöja boysunsıla Ular [kalojan] künlirini awatqılıqta, Yillirini huxlukta ətöküzidu. **12** Biraq ular kulak salmısa, kılıqlinip dunyadin ketidu, Bilimsiz halda nəpəstin tohtap qalidu. **13** Biraq kəngligə iplaslıqni pükənlər yənıla adawət saqlaydu; U ularöja asarət qüxürgəndimü ular yənıla tilawət kılmaydu. **14** Ular yax turupla jan üzidu, Ularning həyati bəqqıwazlar arisida tügəydu. **15** Biraq U azab tartquqlarni azabların bolojan tərbiyə arklıq kütquzidu, U ular har bolojan waktida ularning kulıqını aqıdu. **16** U xundak kılıp senimu azarning əozidin kıştangqılıqi yok kəng bir yərgə jəlp kıljoan bolattı; Undakta dastihining mayöja toldurulojan bolattı. **17** Biraq sən hazır yamanlaröja kəritulojan tegixlik jazalaröja toldurulojansən; Xunga [Hudaning] həkümü həm adaliti seni tutuwaldi. **18** Ojəzıpingning kaynap ketixining seni mazakğa baxlap koyuxidin huxyar bol; Undakta hətta zor kapalətmü seni kütquzalmaydu. **19** Yaki baylıqlirinegə, Yaki küqünğning zor tirixıqliri, Əzünğni azab-okubəttin neri kılalamdu? **20** Keqigə ümid baqlıma, Qünki u qaoqda həlk ęz ornidin yokılıp ketidu. **21** Huxyar bol, əskilikka burulup kətmə; Qünki sən [kəbihlikni] dərkdə [səwr boluxning] ornida tallıojansən. **22** Mana, Təngri küq-kudriti tüpəylidin üstündür; Uningdək ęgətüküqı barmu? **23** Kim Uningöja mangidijojan yolni bekitip bərgənidi? Wə yaki Uningöja: «Yaman kılding?» deyixkä petinalaydu? **24** İnsanlar təbrikləydijojan Hudaning əməllirini uluöjıxni untuma! **25** Həmmə adam ularni kərgəndur; İnsan baliliri yiraqtin ularöja qarap turidu». **26** « — Bərhək, Təngri uluöjdu, biz Uni qüxinəlməymiz, Uning yillirinegə sanini təkürüp ęniklıojılı bolmaydu. **27** Qünki U suni tamqıldardın xümürüp qikiridu; Ular paröja aylinip andin yamoqur bolup yaojıdu. **28** Xundak kılıp asmanlar [yamöjurlarni] kuyup berip, İnsan baliliri üstigə molqılıq yaojıduridu. **29** Biraq kim bulutlarning tokuluxını, Uning [samawi]

qedirining gümbür-gümbür kildiojanlikini qüxinəlisun? **30** Mana, U qaqmıki bilən ətrəpini yoruk kılıdu, Həttə dengiz taktinimu yoruk kılıdu. **31** U bular arqılık həlkələr üstidin həküm qikiridu; Həm ular [arqılıkmu] mol axlık beridu. **32** U kollirini qaqmaq bilən tolduridu, Uningoşa uridiojan nixanni buyruydu. **33** [Hudaning] güldürmamisi uning kelidiojanlikini elan kılıdu; Həttə kalıllarına sezip, uni elan kılıdu.

37 Xundak, yürükümü buni anqıp təwrinip ketiwatidu, Yürükim kəpudin qikiş ketəy, dedi. **2** Mana anglioşına! Uning hərkişirigən awazini, Uning aşozidin qikiwatқан güldürmama awazini angla! **3** U awazini asman astidiki pütkül yərgə, Qaqmıqini yərnig kərgiqə yətküzidu. **4** Qaqmaqın keyin bir awaz hərkişirəy; Əz həywtinawing awazi bilən u güldürləydu, Awazi anglinixi bilənla heq ayanmay qaqmaqılrinimu koyuwetidu. **5** Təngri awazi bilən karamət güldürləydu, Biz qüxinəlməydiyən nuroşun qaltis ixlarni kılıdu. **6** Qünki u qarəşa: «Yərgə yaş!»; Həm həl-yeoşinoşa: «Küqlik yamoşur boll!» deydu. **7** U barlık insanni ezining yaratқанlikini bilsun dəp, Həmmə adəmning kolini bular bilən tosup koyidu; **8** Yawayi həywanlar öz uwioşoşa kirip ketidu, Əz konaləşusida turoşuzulidu. **9** Boran-qapқан kohikəptin kelidu, Həm soşuq-zimistan taratқuqi xamallardin kelidu. **10** Təngrinin nəpisi bilən muz həsil bolidu; Bipayan sular ketip qalidu. **11** U yənə koyuk bulutlarəşa mol nəmlik yülkəydu, U qaqmaq kətüridiojan bulutni kəng yeyip koyidu. **12** Ular pütkül yər-zemin yüzidə U buyruşoşun ixni işra kiliş üqün, Uning yolyoruklıri bilən həryəqқа burulidu. **13** Yaki tərbiyə tayiki boluxi üqün, Yaki Əz dnyyasi üqün, Yaki Əz rəhimdillikini kərsitix üqün U [bulutlırini] kəltüridu. **14** I Ayup, buni anglap koy, Təngrinin karamət əməllirini tonup yetip xük tur. **15** Təngrinin bulutlarni kəndək səptə turoşuzoşanlıqini biləmsən? Uning bulutinin qaqmıqini kəndək qaktüridiojanlikinimu biləmsən? **16** Bulutlarınin kəndək kiliş boxlukta muəllək türidiojanlikini, Bilimi mukəmməl Boləşuqinin karamətlini biləmsən? **17** Həy, Uning kəndək kiliş yər-zeminni jənuədikə xamal bilən tinqəndurup, Seni kiyim-keqikişning ottək issitқinini biləmsən? **18** Sən Uningəşa həmrəş bolup asmanni huddi kuyup qikəroşən əynəktək, Mustəhkəm kiliş yayəşənmiding?! **19** Uningəşa nemini deyiximiz kerəklilikini bizgə oğitip koyəşin! Qərangəşulukimiz təpəyilidin biz dəwayimizni jayida səpқа koyəlməymiz. **20** Uningəşa «Mening Səngə gəpim bar» deyix yaxımu? Undək degüqi adəm yutulmay kəlməydu! **21** Əmdi xamallar kelip bulutlarni tərkişitwetidu, Birək bulutlar arisidiki kuyax nuroşoşa adəmlər biwasitə qərap turalmaydu. Kuyaxning altun rənggi ximal tərəptinmu pəyda bolidu; Təngrinin huzurida dəhşətlik həywət bardur. Həmmigə Qadiri bolса, biz Uni mələqliyəlməymiz; Qudriti qaltistur, Uning adaliti uluş, həkkəniylik qongқur, Xungə U adəmlərgə zulum kilməydu. **24** Xungə adəmlər Uningdin kərkəşidu; Kənglidə əzini dana qəşləydiyənləşə U heq etibar kilməydu.

38 Andin Pərwərdigar qəra kuyun iqidin Ayupқа jawab berip mundaқ dedi: — **2** «Nəşihətni

tuturuksiz səzlər bilən hirələxtürgən zadi kim? **3** Ərkəktək belingni qing başla; Xunda Mən səndin soray, Andin sən Meni həwərdar kili! **4** Mən yər-zeminni apiridə kilişonimda, sən zadi nədə iding? Bularni qüxəngən bolsang, bayan kiliwər. **5** Kim yər-zeminning əlqimini bəkitkən? — Sən buni bilməmsən? Kim uning üstigə tana tartip əlqigən? **6** Tang səhərdiki yultuzlar billə küy eyitxən waktida, Hudaning oşulləri huxallıktin təntənə kilişxən waktida, Yər-zeminning ulıri nəgə paturuloşən? Kim uning burjək texini saləşən? **8** Baliyatқudin qikkəndək, dengiz süyi bəşip qikkənda, Kim uni dərwezilar iqişə bənd kilişən? **9** Mən bulutni dengizning kiyimi kilişənda, Wə qəp-qərangəşuni uning zakisi kilişənda, **10** Mən uning üqün pasil kəşkən wəktida, Uni qəkləp baldaklarni həm dərwezilarni saləşənda, **11** Yəni uningəşa: «Muxu yərgiqə barisan, pasildin ətmə, Səning təkəbbur dolқunlirning muxu yərdə tohtisun» degənda, sən nədə iding? **12** Sən tuşuloşəndin beri səhərnə «Qik» dəp buyrup baққанmısən? Sən tang səhərgə əzi qikişiojan jayini kərsətkənmişən? **13** Sən xundək kiliş səhərgə yər yüzinin qərinimu yorutқuzup həküm sürgüzüp, Xundəkla rəzilərnə titritip yər-zemindin qəşlətkuzəşənmişən? **14** Xuning bilən yər-zemin seşiz layəşa bəşioşun məşür izliridək əzgərtilidu; Kiyigən kiyimdək həmmə enik bolidu; **15** Həm xuning bilən rəzilərnin «nuru» ulardin elip ketilidu; Kətürilgən bəliklər sundurulidu. **16** Dengizdiki bulaklarəşa səpək kiliş yətkənmişən? Okyanlarning kəridə mēşip baққанmısən? **17** Əlümning dərweziləri səngə axkariləşənmişən? Əlüm sayisining dərweziləri kərgənmişən? **18** Əkling yər-zeminning qonglukəşə yətkənmişən? Həmmisini bilgən bolsang enik bayan kili! **19** Nur turuxluk jəyoşa baridioşən yol nədə? Qərangəşulukəşə bolsa, əşliş orni nədə? **20** Sən [buni bilip] ularni əz qəgrəşioşa apiraləmsən? Ularning eyigə mangidioşən yollarni bilip yetələmsən? **21** Həə, rast, sən bilənsən, qünki sən ularning qəşliridin ilgiri tuşuloşənsən, Künlirningəşni sani dərşəkəşəkəş kəptin kəptur. **22** Qəş qəşiləşən həzinilərgə kirip kərdüngmu. Məldür əmbirlirininu kərişip baқtingmu? **23** Bularni əzab-əşkəbtlik zamanəşa kəldurdum, Jəng wə urux küni üqün təyyarlap koydum. **24** Qaqmaq degən kəndək yol bilən yerilidu? Xərk xamili yər yüzidə kəndək yol bilən tərkişitilidu? **25** Yamoşur kəlküninin qüxidioşən kənilini qəşip təyyarlışən kimdu? Güldürməminin qaqmıki üqün yol təyyarlışən kimdu? **26** Xundək kiliş yamoşur heq adəm yok boləşən yər yüzigə, Heq adəmzətsiz dəxt-bəyawanəşa yəşdurulmamdu? **27** Xuning bilən qəlləşkən, qurəşək təprəklər kəndurulidu, Ot-qəş biş urup kəkləp qikməmdu? **28** Yamoşurnin atisi barmu? Xəbnəməni kim tuşkəndu? **29** Muz bolса kimməng bəliyatқusidin qikişidu? Asmandiki ək kərawni bolса kims dnyayəşa kəltüridu? **30** Xu qəşda su ketip taxtək bolidu, Qongқur dengizlarning yüzü ketip tutəxturulidu. **31** «Qəş yultuzlar topi»ning bəşlimini bəşliyaləmsən? Orionning rixtilirini boxitaləmsən? **32** «On ikki Zodiək yultuz türkümləri»ni əz pəşlidə elip qikəraləmsən? «Qong Eyik türkümi»ni Küqükliəri bilən yətkəliyələmsən? **33** Asmanınin qənunioşlirini bilip yətkənmişən? Asmanınin yər üstigə süridioşən

hökümlirini sən bəlgiləp qoymoqmu? **34** Sən awazingni kətirüp bulutlaroqiqa yatküzüp, Yamoqur yaodurup ezüngni kiyat-taxkınlaroqa basturalamsən? **35** Sən qakmaklarni buyrup öz yolioja mangduralamsən? Uning bilən ular: «Mana biz!» dəp sanga jawab berəmdü? **36** Adamning iq-baoriqoqa danalix beoqixlap kirgüzgən kimdu? Əklığ qüxinix kabilyitini bərgən kimdu? **37** Bulutlarni danalix bilən saniqon kim? Asmanlardiki su tulumlirini tekidiqon kim? **38** Buning bilən topa-qanglarni katurup uyul kilduroqan, Qalmilarni bir-birigə qaplasturozujozan zadi kim? **39** «Qixi xir üqün ow owlap yürəmsən, Xir küqiklirining ixtihəsini kənduramsən? **40** Ular uwilirdiə zongziyir yürgən waqtida, Qatkalix iqiə turup tuzak qoyup, [sən ularoqa olja berələmsən? **41** Yemi kəmqu bilup, ezip ketip yirakka ketip qaloqanda, Baliliri Təngriğə iltija kılıp nalə-pəryad kətürgəndə, Taoq kaqoiliri həm baliliri üqün yəmnı təminligən kimdu?

39 Sən taojdiki yawa əqkilərnin qaqan tuojidiqanlikini biləmsən? Jərnəlnərnin baliliodanlikini kəzitip baqqanmısən? **2** Ularning boozaz bolojili nəqqə ay bolojanlikini saniyaləmsən? Ularning balilaydiqan waqtidin həwiring barmu? **3** Ular kəddini püküp, yetip balilirini tuojidu, Ular əzidiki toloqakni qikirip taxlaydu; **4** Ularning baliliri küqilini yetilidu, Ular dalada əsüp, [anisingni] yənidin qikip kaytip kəlməydu. **5** Yawa əxəknı dalaqo qoyuwetip ərkinlikə qikəroqan kim? Xax əxəknin nohtilirini yexiwatkən kim? **6** Qəl-bayawanni uning əyi kijoqanmən, Xorluknımu uning turalojusi kijoqanmən. **7** U xəhərnin kiyqas-sürəniridın yirak turup uni mazaq kılıdu; U əxəqning warkirixinimu anglməydu. **8** U taularnı əz yaylıqım dəp kəzidu, Xu yərdiki həmmə gəl-giyahni izdəp yüridu. **9** Yawa kala bolsa hizmitinggə kirixkə razi bolamdu? Səning oqurungning yənidə turuxkə unamdu? **10** Yawa kalini tana bilən baolap, tapkə qüxürələmsən?! U sanga əgixip jilojılarda mēngip tırna tartamdu? **11** Uning küqi zor bolojanlikü üqün uningə tayınəmsən? Əmgikingni uningə amanət kiləmsən? **12** Danliringni eygə kətirüp əkilixni uningə tapxurəmsən? «[Danlirimni] haminimoqə yojixturidu» dəp uningə ixənəmsən? **13** Təgikux kanatlırini xadlık bilən kəqıdu, Bırak bular ləyləknin kanat uqliri həm pəylirigə yetəmdü? **14** U tuhumlırini yərgə taxlap qoyidu, Tuhumlırın topida issitilsun, dəydu. **15** Ularning tasadipiy dəssilip yanjilidiqanlikini, Dalidiki birə həywanın asanla ularni dəssəp-qəyləydiqanlikini untuydu. **16** Balilirini əzining əməstək baorını kəttik kılıdu; Uning tuotutining əjri bikəroqə ketidu, Bırak u pisənt kilmiqəndək turidu. **17** Qünki Təngri uni kəm əkil kijoqan, Uningə danalixni bərmigən. **18** Həlbuki, u yügürux aldidə məydisini yukirioqə kətürginidə, At həm atlıkarnı kəmsitip mazaq kılıdu. **19** Sən atkə küq beoqixloqanmiding? Sən uning boynioqə yəlpünüp turidiqan yurilini kiygüzgənmiding? **20** Sən uni həywətlık purkuxlırini bilən adəmnı kərkutidiqan, Qəkətkidək səkrəydiqan kiləlaməsən? **21** U əxəddiylik bilən yər tatiləp-zohqup, Əz küqidin xadlinip ketidu, Kəralıx kəxun bilən jəng kilixkə atlinidu. **22** U kərkunqkə nisbətən kilüplə qoyidu, Həqnemidin kərkəmaydu; Kiliqning bisidin u

yanmaydu. **23** Okdan, julalix nəyəz, Gərzimu uning yənidə xarakxiydu, **24** U yərnı aqqıq həm oqəzəp bilən yutuwetidu, [Jəng] kanayini bİR anglapla həyajanlinip kın-kınioqə patmay ketidu. **25** Kanaylarning əwazi bilənla u: «Ayhəy!» dəydu, U jəngni yiraktın purap bolidu. U sərəkərdilərnin towloxlırini, jəngqilərnin warkiraxlırini huxallix bilən anğlaydu. **26** Sar sening əkling bilən uqamdu, Kanatlırini jənbuqə karap kerəmdü? **27** Bürküt buyrukung bilən yukirioqə pərwaz kılıp kətürüləmdü, Uwisini yukirioqə salamdu? **28** U kəram taxning üstidə makanlıxidu, U taoqning qokkisiqə kənidu, Tik kıyanımu turalojusi kılıdu. **29** Xu yərdin u ownı paylap baykivalidu, Kəzłiri yirak-yiraklarni kəzitidu. **30** Uning baliliri qan xoraydu; Əltürülgənlər nədə bolsa, u xu yərdə bolidu».

40 Pərwərdigar Ayupkə yənə jawabən: — **2** «Həmmigə Kədir bilən dəwalaxidiqan kixi uningə tərbiyə kilməqimdu? Təngri ni əyibligüqi kixi jawab bərsun!» — dedi. **3** Ayup bolsa Pərwərdigarə qə jawabən: — **4** «Mana, mən həqnemigə yarıməymən; Sanga kəndək jawab bərləymən? Kolum bilən əozimni etip gəptin qalay; **5** Bir kətim dedim, mən yənə jawab bərməymən; Xundək, ikki kətim dəsəm mən kayta səzliməymən» — dedi. **6** Andin Pərwərdigar kərə kıyın iqidin Ayupkə jawab bərip mundək dedi: — **7** «Ərkəktək bəlingni qing baqla, Andin Mən səndin soray; Sən Məni həwərdar kijoqın. **8** Sən dərwəxə Məning həkümimni pütünləy bikəroqə kətküzməqiməsən? Sən əzüngni həkkanıy kilmən dəp, Məni natoqra dəp əyibliməqiməsən? **9** Səning Təngri nın bilikidək [küqük] bir bilikng barmu? Sən Uningdək əwaz bilən güldürliyələmsən? **10** Kəni, həzir əzüngni xan-xəzəp həm salapət bilən beziwall Həywət həm kərkəmlik bilən əzüngni kiyyindürüp, **11** Oqəzipingning kəhrini qəqip taxlıqın, Xuning bilən hər bir təkəbburning kəzige tikilip kərap, Andin uni pəsləxtürgin. **12** Rəst, hər bir təkəbburning kəzige tikilip kərap, Andin uni boysunduroqın, Rəzillərnı əz ornida dəsəp yər bilən yəksən kil! **13** Ularnı birgə topioqə kəməp qoy, Yoxurun jayda ularning yuzlırini kəpən bilən etip qoyojın; **14** Xundək kılalisəng, Mən seni etirəp kılıp mahtaymanki, «Ong kolum əzüngni kütüzidü!». **15** Mən sening bilən təng yaratkən bəgəmotni kərip qoy; U kalidək ot-qəp yəydu. **16** Mana, uning belidiki küqini, Kərsək muskulliridiki kudritini həzir kərip qoy! **17** U kıyrukını kədir dərihidək egidu, Uning yotiliridiki singirli bir-birigə qing tokup koyuloqan. **18** Uning səngəkliri mis turubidəktur, Put-kolliri təmür qokmaklarəqə ohxaydu. **19** U Təngri yaratkən janıwarlarning bəxidur, Pəkət uning Yaratkəqisila uningə Əz kiliqini yəkınlaxturalaydu. **20** Taoqlar uningə yeməklık təminləydu; U yərdə uning yənidə daladiki hər bir həywanlar oynaydu. **21** U sədəpgül dərhlikining əstidə yatıdu, Kəmuxluk həm sazlikning salkınida yatıdu. **22** Sədəpgülləklər əz sayisi bilən uni yapıdu; Əstəngdiki tallar uni orap turidu. **23** Kərə, dəryə təxip ketidu, bırak u həq həduqmaydu; Həttə İordəndək bir dəryəmu uning əozioqə ərkəxləp urulsımu, yənıla hatirjəm turıweridu. **24** Uning əldioqə bərip uni tutkili bolamdu? Uni tutup, andin burnini təxip qülük ötküzgili bolamdu?

41 Lewiatanni qarmak bilan tartalamsən? Uning tilini arojamqila bilan [baçqlap] basalamsən? **2** Uning burnioqa komux qülükni kirgüzälämsən? Uning engikini temür nayza bilan texälämsən? **3** U sanga arka-arkidin iltiya qilamdu? Yaki sanga yawaxlik bilan sez qilamdu? **4** U sən bilan ähdä tüzüp, Xuning bilan sən uni mænggü malay süpitidä qobul qilalamsən? **5** Sən uni kuqxçaqni oynatqandak oynatamsən? Dedäkliringning huzuri üqün uni baçqlap qoyamsən? **6** Tijarätqilär uning üstidä sodilixamdu? Uni sodigarlärgä belüxtürüp berämdü? **7** Sən uning pütkül terisigä atarnayzini sanjiyalamsən? Uning bexioqa qanggak bilan sanjiyalamsən?! **8** Kolumni uningöja birla tagküzggädin keyin, Bu jöngni äslär ikkinji undak giloquqi bolmaysän! **9** Mana, «[uni boysundurimän]» degän härkändäk ümid bihudiliktur; Häтта uni bir körüpla, ümidsizlinip yargä karap qalidu ämäsümu? **10** Uning jenioqa tegixkä petinalaydiojan heçkim yoktur; Undakta Mening aldında turmaqçı bolöjan kimdur? **11** Asman astidiki hämmä närsä Mening tursa, Mening aldimoqa kim kelip «manga tegixlikini bögine» däp baçқан ikän, Män uningöja qayturuxkä tegixlikimu? **12** [Lewiatanning] äzaliri, Uning zor küqi, Uning tüzilüxining güzälliki toqurluk, Män süküt kilip turalmaymän. **13** Kim uning sawutluk tonini salduruwetälisun? Kim uning köx engiki iqgä kirivalalisun? **14** Kim uning yüz därwazilirini aqalalisun? Uning qixliri ätrapida wähimä yatidu. **15** Kasiräklirining säpliri uning pähräridur, Ular bir-birigä qing qaplasturulojanki, **16** Bir-birigä xamal kirmäs yekin turidu. **17** Ularning härbiri öz hämrahliroja qaplasturur; Bir-birigä ziq yepixturulojan, heç ayrimlastur. **18** Uning qüxkürüxliridin nur qaqnaydu, Uning kezliri sähärdiki kapaktäktur. **19** Uning aozidin otlar qikiq turidu; Ot uqkunliri säkräp qikiqdu. **20** Komux gülhanöja qoyöjan kaynawatқан kazandin qikқан hördäk, Uning burun tükükidin tüttün qikiq turidu; **21** Uning näpisi kömürläri tutaxturidu, Uning aozidin bir yalkun qikiqdu. **22** Boynida zor küq yatidu, Wähimä uning aldida säkräp oynaydu. **23** Uning ätliri kat-kat birläxtürülüp qing turidu; Üstidiki [kasiräkliri] yepixturulup, midirlimay turidu. **24** Uning yüriki bäeyni taxtäk mustähkäm turidu, Häтта tügmänning asti texidäk mazmut turidu. **25** U ornidin közoqalsa, palwanlarmu körkup qalidu; Uning tolojinip xawkunlixidin alakzadä bolup ketidu. **26** Birsu qiliqni uningöja tagküzsümü, heç ünümi yok; Nayza, atarnayza wä yaki qanggak bolsimu bäräbir ünümsizdur. **27** U temürni samandäk, Misni por yaoqatqäk qaoçlaydu. **28** Oqya bolsa uni körkätip qaçkuzalmaydu; Salöja taxliri uning aldida pahaloja aylinidu. **29** Toçmaqklarmu pahaldäk heçnemä hesablanmaydu; U nayza-xäxbärning tänglinixigä karap külip qoyidu. **30** Uning asti kısmi bolsa ötkür sapal parqiliridur; U lay üstigä qong tirna bilan tatiloqandäk iz kalduridu. **31** U dengiz-okyanlarni kazandäk kaynitiwetidu; U dengizni kazandiki mälhämdäk waraxxitidu; **32** U mangsa mangojan yoli parkiraydu; Adäm [buzoqlarni körip] qongkur dengizni ap'ak qaqlık boway däp oylap qalidu. **33** Yär yüzidä uning tängdixi yoktur, U heç körkmas yaritöjan. **34** U büyüklärning härkändikioja

[jür'ät bilan] näzär selip, körkmaydu; U barlık mäoçrur häywanlarning padixahidur».

42 Ayup Pärwärdigaroja jawab berip mundak dedi: — **2** «Hämmä ixni kilalaydiojiningni, Härkändäk muddiayingni tosiwalöjli bolmaydiojini bildim! **3** «Näsihätini tuturuksiz sözlär bilan hiräläxtürgän kim?» Bөрhök, män ezüm qüxänmigän ixlarni dedim, Män äklim yätmäydiojan tilsimat ixlarni eyttim. **4** Anglap baçkaysän, sözläp beräy; Män Sändin soray, Sän meni häwärdar qilöjaysän. **5** Män kulikim Arkilik häwiringni angliojanmän, Biraç häzir közüm Sän köriwatidu. **6** Xuning üqün män öz-özümün näpratlinimän, Xuning bilan topa-qanglar wä küllär arisida towa kildim». **7** Pärwärdigar Ayupkä bu sözlarni qilöjandin keyin xundak boldiki, Pärwärdigar Temanlik Elifazöja mundak dedi: — «Mening öjöpim sanga häm ikki dostungöja karap közoqaldi; qünki silär Mening toqramda Öz kulum Ayup toqra sözlögändäk sözlimidinglar. **8** Biraç häzir ezünglar üqün yätä torpaç häm yätä köqkarni elip, kulum Ayupning yenioja berip, öz-özünglar üqün keydürmä kürbanlik sununglar; kulum Ayup silär üqün dua kilidu; qünki Män uni qobul kilimän; bolmisa, Män öz nadanlikliringlarni ezünglaröja qayturup beräy; qünki silär Mening toqramda kulum Ayup toqra sözlögändäk toqra sözlimidinglar». **9** Xuning bilan Temanlik Elifaz, Xuhalik Bildad wä Naamatlik Zofar üqöyän berip Pärwärdigar ularöja deginidäk kildi; hämdä Pärwärdigar Ayupning duasini qobul kildi. **10** Xuning bilan Ayup dostliri üqün dua kiliwidi, Pärwärdigar uni azab-qiyinlikliridin kayturup, äsligä költürdi; Pärwärdigar Ayupkä burunkidin ikki hässä köp bärdi. **11** Xuning bilan uning barlık aka-uka, aqasingil wä uningöja ilgiri dost-aqinä bolöjanlarning hämmisi uning yenioja kaldi. Ular uning öyidä olturup uning bilan billä tamaklandı; uningöja hesdaxlik kilixip, Pärwärdigar uningöja költürgän barlık azab-ökubätläär toqrisida täsälli berixti; hämdä härbir adäm uningöja bir tänggidin kümüx, birdin altun hälka berixti. **12** Pärwärdigar Ayupkä keyinki künliridä burunkidin köpräk bähät-bäräkät ata kildi; uning on töt ming köyi, altä ming tegisi, bir ming köxlük kalisi, bir ming mada exiki bar boldi. **13** Uningdin yänä yätä oqul, üq kız tuoçuldi. **14** U kızlirining birinqisining ismini «Yemimaç», ikkinqisining ismini «Käziyä», üqinqisining ismini «Kärän-hapuk» däp köydi. **15** Pütkül zeminda Ayupning kızliridäk xunqä güzäl kızlarni tapkili bolmaytti; atisi ularni aka-ukiliri bilan ohxax mirashor kildi. **16** Bu ixlardin keyin Ayup bir yüz kırık yil yaxap, öz oçullirini, oçullirining oçullirini, häтта tötinqi äwladkığä, yäni äwrlirininimu körgän. **17** Xuning bilan Ayup yaxinip, künliridin känäät tepip älämdin ötti.

Zəbur

1 Rəzillərnin gepi boyıqə mangmaydıoqan, Gunahkarlarınin yolida turmaydıoqan, Məshirə kılquqınıning ornida olturmaydıoqan adəm bəht tapur! **2** Uning horsənliki pəkəət Pərwərdigarnin təwərtəkanunıdılıdur; U Pərwərdigarnin kanunini keqə-kündüz seojinip oylaydu. **3** U huddi erik boyıqə tikiqlan, Öz pəsliyə mewisini beridiyoqan, Yopurmaklıri solaxmaydıoqan dərəhtəktur; U nemila kılsa ronak tapıdu. **4** Rəzil adəmlər bolsa undak bolmas; Ular huddi xamal əquriwətkən tozandəktur. **5** Xuning üqün rəzillər sorak künidə tik turalmaydu, Gunahkarlar həkkaniylərnin jamaitidə heq bexini kətürüp turalmaydu. **6** Qünki Pərwərdigar həkkaniylərnin yolini kəngligə pükkən; Rəzillərnin yoli bolsa yokilidu.

2 Əllər nemixka quqan salıdu? Nemə üqün həlklər bikardin-bikar suyikəst oylaydu? **2** Dunyadiki padixahlar səpkə tizilip, Əməldarlar qara niyə əylaxip, Pərwərdigar wə Uning Məsihi bilən qarxilixip: — **3** «Ularınin qəklimilərnini qerüwətayli, Ularınin asarətlirini buzup taxlayli!» — deyixidu. **4** Asmanda olturuquki kılıdu, Rəb ularni mazaq kılıdu; **5** Həm aqqikıda ularoqə sezləp, Kəhri bilən ularni wəhımigə selip: — **6** «Əzüm bolsam Zionda, yəni mukəddəs teojimda, Əzüm məsih kılqan padixahni tiklidim». **7** «Mən [ərxniki] pərmanni jakarlaymənki, Pərwərdigar mənə: — «Sən Mening əojlum; Əzüm seni bügünki künidə tuəquldurdum; **8** Məndin sora, Mən sanga miras boluxka əllərnə, Təəllükung boluxka yər yüzini qət-qətlirigiqə berimən; **9** Sən təmür tayak bilən ularni bitqit kiliwətisən; Sapal qınıni kukum-talkan kılqandək, sən ularni parə-parə kiliwətisən» — dedi». **10** Əmdi, həy padixahlar, əkilərdə bolunglar! Jahəndiki sorəqıqlar sawək elinglar; **11** Pərwərdigardin qorqux bilən uning hizmitidə bolunglar; Titrək iqidə huxallıninglar! **12** Oəojulning oəəzipininq kəozəjalmasliki üqün, Uni seyunglar; Qünki uning oəəzipi səlla kaynısa, Yolunglardıla həlak bolisilər; Uningoqə tayanəjanlar nəkədə bəhtliktur!

3 Dawut əz əojli Abxaləmdin keqip yürgən künlərdə yazoqan küy: — **1** Pərwərdigar, mən kistawatqanlar nəkədə kəpiyip kətkən, Mən bilən qarxilixiwatqanlar nemidegən kəp! **2** Nuruqunlar mən toəojuluk; — «Hudadin uningoqə heq niyat yəktur!» deyixiwatıdu. (Selah) **3** Bırək Sən, i Pərwərdigar, ətrəpimdiki kəlkəndürsən; Xan-xəripim həm bəximni yəligüqidürsən! **4** Awazim bilən mən Pərwərdigarə nida kılımən, U mukəddəs teojidin ijabət beridu. (Selah) **5** Mən bolsam yattim, uhlidim; Oyoqəndim, qünki Pərwərdigar mənə yar-yələk bolıdu. **6** Mən kərxəp səp tüzgən tımənligən adəmlər bolsimu, Mən ulardin qorqmaymən! **7** **1** Pərwərdigar, ornungdin tur! Mən kütqüz, i Hudayim! Mening barlık düxməniriminin təstikigə saləojaysən; Rəzillərnin qixlirini qeqiwətkəysən! **8** Nijatlık bolsa Pərwərdigardındur; Bərikiting Əz həlkingdə bolsun! (Selah)

4 Nəojmiqilərnin bəxiəqə tapxuruluq, tarlık sazlar bilən oqulsun dəp, Dawut yazoqan küy. — Mən nida kıləjinimda, mənə jawab bərgəysən, **1** mənə həkkaniylikim ata kıləjuqi Huda! Bəsim astida kəloqanda Sən mənə kəngriqlikkə qıqardinq; Mənə mehır-xəpəkət kərsitip, duayimni angla! **2** **1** insan baliliri, silər mening xan-xəripimni kaqənoqıqə ahanətkə kəldurisilər? Kaqənoqıqə bihudilikni seyip, Yalənni izdəp yürisilər? (Selah) **3** Bırək xuni bilip koyunglarki, Pərwərdigar ihlasmənlərnə Əzigə has kıləjan; Mən Uningə nida kıləjinimda, Pərwərdigar anglaydu. **4** Aqqıkinglarəqə berilip, gunah kılmanlar; Əz ornunglarda yetip, kəblinglarda qongkur oylinip, Sükküt kinglar. (Selah) **5** Həkkaniylik bilən kurbanlıqlarni kilinglar, Wə Pərwərdigarəqə tayinlinglar. **6** Kəp həlk; — «Kim bizgə yaxilik kərsitalısun?» — dəp sorımakta; Jamalingning nuri üstimizgə quxsun, i Pərwərdigar! **7** Axlık wə yengi xarəbliri molqilik boləjanlarınin huxallıqindim, Mening kəlbimni bəkrək huxallıqka toldurdung. **8** Mən yatay, həm hatirjəmlikte uhlıwalay; Qünki mənə bihətərlıktə yaxatquqi pəkətlə Sən, i Pərwərdigar!

5 Nəojmiqilərnin bəxiəqə tapxuruluq, nəylər bilən oqulsun dəp, Dawut yazoqan küy: — Mening sezlirimgə kulak saləojaysən, i Pərwərdigar, Mening ahliriməqə kəngül bəlgəysən. **2** Kətürəng pəryadlırimni angla, mening Padixahim, mening Hudayim, Qünki sangıla dua kılımən. **3** **1** Pərwərdigar, səhərdə Sən awazimni anglaysən; Mən səhərdə əzümni Sanga karitimən, Yüqiriəqə ilah tikimən. **4** Qünki Sən rəzillıktin huzur əlojuqi kəh əməsdürsən; Yamanlık hərgiz Sən bilən billə turmaydu. **5** Poqi-təkəbburlar kəzəng əldida turalmaydu; Kəbihlik kıləjuqılarning həmmisi Sanga yirginlıktur. **6** Yaləjan sezigüqilərnin həmmisini həlak kılısən; Pərwərdigar qənhor, əldəmqi kixilərgə nəprət kılur. **7** Bırək mən bolsam, mehri-xəpkitingning kəngriqlikidin eyüנגgə kirimən; Sanga boləjan əyminixtin mukəddəs ibadəthanangəqə qarap səjdə kılımən; **8** Mənə əq kərganlər tūpəylidin Əz həkkaniyliking bilən mən yetəkligəysən, i Pərwərdigar; Yolungni əldimda tüz kıləjin. **9** Qünki ularning əozıdida heqkəndək səmimiylik yəktur; Ularınin iqi dunyasi bolsa pasıqlıktur, Ularınin galliri eqiləjan kəbridək sesıktur, Ular tili bilən huxamət kiliwatıdu. **10** Ularınin gunahini bəkitkəysən, i Huda; Ular əz pilənliri bilən əzliri mollək ətsun; Ular ni əzlırinin nuroqunlıqan itəətsizlikliri bilən həydəp qıkarəojaysən; Qünki ular Sanga əsiylik kıldı. **11** Xundək kıləqanda Sanga tayanəjanlarınin həmmisi xadlınidu; Ular mənggü xadlık bilən təntənə kılıdu; Sən ularni kəozədaysən; Səning nəmingni seygənlər səningdin yayraydu. **12** Qünki Sən, i Pərwərdigar, həkkaniy adəmqə bəht ata kılısən; Uni xapəiting bilən kəlkən kəbi oraysən.

6 Nəojmiqilərnin bəxiəqə tapxuruluq, tarlık sazlar həm səkkiz tarlık arfa bilən oqulsun dəp, Dawut yazoqan küy: — Pərwərdigar, oəəzipping tutqanda mənə əyiblimə; Kəhri qəlgəndə mənə ədəplimə. **2** Mənə xapəət kıləjin, i Pərwərdigar, qünki mən zəiplixip kəttim; **1** Pərwərdigar, mənə saqaytkin, qünki mening ustihənlirim wəhımigə qıxti. **3** Mening jenim dəlxətlik

dəkkə-dükkigə qüxti; I Pərwərdigar, қағанoяiqə xundak bolidu? 4 Yenimoja kayt, i Pərwərdigar, jenimni azad kıloјaysan. Əzgarmas muhəbbiting üqün meni kutkuzoјin. 5 Qünki əlümde bolsa Sanga seoјinxlar yok; Təhtisarada kim Sanga təxəkkürləni eytsun? (Sheol h7585) 6 Mening uł tartixlirimdin moјdurum kalmidi; Tün boyi orun-kərpənni kəlkəq kılımən; Yaxlirim bilən kariwitimni qəktürimən. 7 Dardlərdin kezüm hirəlixip kətti; Barlık küxəndilirim tüpəylidin kezüm kardin qikiwatidu. 8 I kəbihlik kıloјuqılar, həmminglar məndin neri bolunglar; Qünki Pərwərdigar yioja awazimni anglidi. 9 Pərwərdigar tilawitimni anglidi; Pərwərdigar duayimni ijabət kılidu; 10 Duxmənlirimning həmmisi yörgə qarap kalidu, ular zər parəkəndiqlikkə duqar bolidu; Tuyuksiz kəynigə yenip hijaləttə kalidu.

7 Dawutning «Xiggaon»: — Kux isimlik bir Binyaminlikning səzliri toşuruluk eytkən küyi: — I Pərwərdigar, mening Hudayim, mən Sanga tayandim; Ulardin biri xirdək meni titma-titma kiliwətmisun, Kutkuzoquqi yoklukidin paydilinip meni ezivətmisun, Meni barlık koşlojuqlardın kutkuzoјin, Ulardin halas kıloјin; 3 I Pərwərdigar Hudayim, əgər kolumda kəbihlik kıloјan bolsam, əgər xundak kıloјan bolsam: — 4 Əgər mən bilən inək etküigə yamanlık kayturojan bolsam, — (əksizəq mən bilən bikardin-bikar düxmənəlxənnimu kutkuzdum) — 5 — Undakta, düxmən meni koşlap tutuwalsun, U jenimni qəyləp yər bilən yəksan kilsun, Xəhritimni tupraqka kəmsun! 6 I Pərwərdigar, oşəziping bilən ornungdin turoјin, Meni əzgənlərnin kəhrigə takəbil turuxka kəddənin rusloјin, Wə mening üqün oyoјanoјin; Sən sot wə həkümü bekitkənidingoјu! 7 Həlkələrdin boləjan jamaət ətirəpingə olixidu; Sən ular üqün pələktiki ornungə oja kaytip barəyoјsən. 8 Pərwərdigar həlkələrnin üstidin həküm qikiridu; I Pərwərdigar, əz həkkanıylikim boyiqə, Wə ezümdə boləjan duruslikim boyiqə, Manga həküm qikəroјaysən. 9 Ah, rəzillərnin yamanlıki ahirlaxsun! Həkkəniy adəmnə qing turoјuzoјaysən; I, adəm kəlbilirini həm iqlirini sinojuqi həkkəniy Huda! 10 Mening kəlkənim bolsa, Durus niyətləkləni kutkuzoquqi Hudadidur; 11 Huda adil sotqidur, U kün boyi gunahtın rənjiyojan ilahtur; 12 Birsə [yaman] yolidin yanmisa, U kiliqini biləydu, Ya okını tartip bətləp koyidu. 13 Xundak adəmlər üqün U əlüm korəllirini təyyarlidi; U oklirini kəydürgüqi oқ kildi. 14 Mana, muxundak kixilər toloqta kəbihlik tuoјmaqqi, Uning boyida kəloјini yamanlıktur; Uning tuoјqini bolsa sahtiliktur. 15 U bir orini kolap, uni qongqur kildi; U əzi kəloјan orioja yikilip qüxti. 16 Əzining yamanlıki bexioja kaytip kelidu, Əz zorəwanlıki bolsa əz üstigə kaytip qüxidu. 17 Mən Pərwərdigarni həkkəniylik bilən mədhiyəlmən, Həmmidin yukiri turoquqi Pərwərdigarning namini yangritip, küy kılıp eytimən.

8 Nəoјmiqilərnin bexioja tapxurulup, «Gittif»ta orunlansun dəp, Dawut yazojan küy: — I, Əz həywəngni asmanlardınmu yukiri tikligən Pərwərdigar Rəbbimiz, Pütkül yər yüzidə naming xunqə xəraplıktur! 2 Əz rəkbiləring tüpəylidin, Duxmən wə kisasqilərnin əoјzini etixkə, Bowəklar wə əmgüqilərnin əoјzidin kük tiklidingsən. 3 Mən barməklirəngning yəsoјini

boləjan asmanlirəngə, Sən məzmut bekitkən ayultuzlarəja kərioјinimə, 4 Sən insəni seoјinidikənsən, Əmədi adəm degən nemə idi? Sən uning yenioja kelip yoklaydikənsən, Insan balisi kənoјilək nemə idi? 5 Qünki Sən uning ornini pərixtilərnin kidin əzoјinə təwən bekittingəsən, Sən uningə oja xan-xərap wə xəhrətlərnə taj kılıp bərding. 6 Uni kəloјungning yəsoјənlirini idarə kılaxkə tikliding; Sən barlık nəsənləni uning puti əstioja koјənoјsən, 7 Jümlidin barlık koј-kəllər, Daladiki barlık janıwarlar, 8 Asmandiki uqar-kənatlar, Dengizdiki beliklər, Dengizlərnin yolliridin etküqilərnin barlıqini puti əstioja koydung. 9 I Pərwərdigar Rəbbimiz, pütkül yər yüzidə naming nemidegən xəraplık-hə!

9 Nəoјmiqilərnin bexioja tapxurulup, «Mut-Labbən» degən əhangda okulsun dəp, Dawut yazojan küy: — Mən Sən Pərwərdigarni pütün kəlbim bilən mədhiyəlmən; Mən Səning kıləjan barlık karamətlirəngni bayan kıləy; 2 Mən Səndin huxal bolup xadlinimən; Səning namingni nahxa kılıp eytimən, i Həmmidin Aliy! 3 Mening düxmənlirimning kəynigə yenixliri bolsa, Dəl ularning səning didaring əldida yikilip, yokilixidin ibarət bolidu. 4 Qünki Sən mening həkkim həm dəwayimni soriding; Sən təhtkə olturup, həkkəniylərqə sotliding. 5 Sən əllərgə tənbih bərip, rəzillərin həlak kilding; Sən ularning namini mənggügə əqürivətkənsən. 6 I düxmənim! Həlakətlirəng mənggülik boldi! Sən xəhərlirini yulup taxlıwətting, Həttə ularning namlirimu yoqap kətti; 7 Biraқ Pərwərdigar mənggügə olturup [həküm süridu]; U Əz təhtini sot kılaxkə təyyarlap bekitkən; 8 Aləmnə həkkəniylik bilən sot kıləquqi Udur; Həlkələrnin üstidin U adillik bilən həküm qikiridu; 9 Həm U Pərwərdigar əzilgüqilərgə egiz panəh, Xundakla əzəblik künlərdə egiz panəhdur. 10 Namingni bilgənlər bolsa Sanga tayinidu; Qünki Sən, i Pərwərdigar, Əzünigə izdigənləni hərgiz taxlıoјan əməssən. 11 Zionda turoquqi Pərwərdigə oja küyləni yangritinglar! Uning kıləjanlirini həlkələr arisida bayan kilinglar; 12 Qünki [təkilgən] kənnin sorikini kıləquqi udur, U dəl xundak kixiləni əsləydu, Har kılənojanlarning nalə-pəryadlirini U untuojan əməs. 13 Manga xəpəkət kərsətkin, i Pərwərdigar, Mening əqmənlərdin kərgən horluklirimə nəzər saləyinki, Meni əlüm dərwəziliri əldidin kərtürgəysən; 14 Xundak kıləpanda mən Zon kizining dərwəzilirida turup, Sanga təəllük barlık mədhiyənləni jakawayimən; Mən niyatlik-kutkuzuxungda xadlinimən. 15 Əllər bolsa əzliri kəloјan orioja əzliri qüxüp kətti, Əzliri yoxurup koјənoјan torəja puti kapsilip kəldi. 16 Pərwərdigar qikəroјan həkümü bilən tonular; Rəzil adəmlər əz kəlida yəsoјini bilən ilinip kəldi. Higgaon (Selah) 17 Rəzillər, Yəni Hudani untuojan barlık əllər, Yənduruluq, təhtisarə oja taxlinidu. (Sheol h7585) 18 Qünki naməratlar mənggügə əstin qikirilməydu; Məminlərnin ümidi mənggü əqməy, turıweridu. 19 I Pərwərdigar, ornungdin turoјin; Adəm balilirəng ələlibə kılaxioja yol koymioјin; Huzurung əldida barlık əllər sotlansun. 20 Ularni dəkkə-dükkigə qüxür, i Pərwərdigar; Əllər əzlirini biz pəkət adəm baliliri halas, dəp bilsun! (Selah)

10 Nemixka, i Pərwədigar, yirakta turisən? Nemixka azablik künlərdə özünəni yoxurisən? **2** Rəzil adəmlər takəbburluqi bilən əjiz məminləri tap basturup qoqlap yürüdü; Ular əzliri tapkan hiylilə bilən ilinip, bablinidu. **3** Qünki rəzillər öz arzu-həwəsliri bilən məhtinidu; Aq kəzlər üçün bəht tilaydu; Pərwədigarni bolsa kəzəgə ilmaydu. **4** Ular qirayidin həkawurluq yaqdurup, Hudani izdiməydu; Ular barlik hiyalirida: «Heqbir Huda yoxtur!» dəydu. **5** Ularning yolliri həmixə rawan bolidu; Sening həkümliring ularning nəziridin yirək wə üstün turidu; Ularning rəqibləri bolsa, ularoqa qarap «tifi!» dəp mazək qilidu. **6** [Rəzil adəm] kənglidə: «Mən heq təwrənməy turirəmmən! Dəwrədin-dəwərgə heq muəxəkkətkə uqrimaymən!» — dəydu. **7** Uning aqzi qarəjax, aldamqilik həm zulumoqa toloqan; Tili astida əskilik wə kəbihlik yatidu. **8** U məhəllilərdə yoxurunəq marap olturidu; U pinhan jaylarda gunaşizləri əltürwetidu; Kəzliri yoksulları kəzləydu; **9** U qatqallıqida yatқан xirdək yoxurunəq paylap yatidu; U məminləri tutuwelir üçün yoxurunəq marap yatidu; Məminləri tutuwelir, ularni öz torioqa qixürüdü. **10** [Yoksullar] ezilidu, pükilidu; Dərdmənlər uning yawuzluqliri bilən yikilidu. **11** U kənglidə: «Təngri buni untup qaldı, U yüzini yepiwelir, qarimaydu; Buni hərgiz kərməydu» — dəydu. **12** Ornungdin turəjin, i Pərwədigar; i Təngrim, kəlungni kətürgin; Ezilgən məminləri untuma! **13** Rəzil adəm nemixka [Sən] Hudani kəzəgə ilmaydu? U kənglidə: «[Huda] buni sürüxtürməydu!» — dəydu. **14** Sən buni kərgənsən; Sən Öz kəlung bilən yamanlik həm zulumni əzligəgə kayturux üçün, Özüng buları kəzləp yürisən; Dərdmənlər əzliniri Sanga amanət qilidu; Qünki Sən yetim-yesirlərgə yar-yələk bolup kəlgənsən; **15** Rəzil, yaman adəmləning bilikini sundurawətkəysən; Uning rəzillikini birmubir sürüxtürüp, üzül-kesil yəkatkəysən. **16** Pərwədigar əbədil-əbədgiqə pərixahdur; [Imansiz] əllər bolsa [Pərwədigarning] zeminidə yəqalar. **17** Pərwədigar, Sən əjiz məminləring armanlırini anglaysən; Ularning dilini tok kəlisən; **18** Yetim-yesirlər wə ezilgüqilər üçün adalətni yaqlap, Yər yüzidiki insanlarning [əjiz-məminlərgə] kaytidin wəhəmə saləuqi bolmasliqi üçün, Kulikəngni ding tutisən.

11 Nəoqmıqılərdə bexioqa tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazəjan küy: — Pərwədigarni baxpanahim kildim; Əmđi silər kəndəkmə manga: «Kuxtək öz teoqingəna uqup kaq! **2** Qünki mana, razillər kamanni tartip, Karəngəşuluktin kəngli duruslarəqa karitip atmaqqi bolup, Ular okni kiriqka selip koydi; **3** «Ullar həlak kəlinsə, Əmđi həkkəniylər nemimu kilar?» — dəwətisilə? **4** Pərwədigar Əzining mukəddəs ibadəthanisididur, Pərwədigarning təhti asmanlardidur; U nəzər salidu, Uning səzgür kəzliri insan balilirini kəzətip, sinaydu. **5** Pərwədigar həkkəniy adəmnə sinaydu; Rəzillərgə wə zorawanlikka huxtarlarəqa u iquqidin nəprətlinidu. **6** U rəzillərgə kəpkanal, ot wə günggürtni yaqduridu; Pizəjirim kizik xamal ularning kədəhidiki nesiwisi bolidu. **7** Qünki Pərwədigar həkkəniydir; Həkkəniylik Uning amrikidur; Kəngli duruslar Uning didarini kəridu.

12 Nəoqmıqılərdə bexioqa tapxurulup, xəminit bilən okulsun dəp, Dawut yazəjan küy: — Kutkuzəjəysən, Pərwədigar, qünki ihlasman adəm tügəp kətti; Adəmlər arisidin sadik məminlər əjayip boldi. **2** Hərbirsi öz yəkinliriəqa yaləjan eytidu; Huxamətqi ləwlərdə, alikəngüllük bilən sezlixidu. **3** Pərwədigar barlik huxamətqi ləwləri, Həkawurlarəqə sezlaydioqan tilni kesiwətkay! **4** Ular: «Tilimiz bilən əjəlibə qilimiz; Lawlirimiz bolsa əzimizningkidur; Kim bizgə Rəb bolalisən?» — dəydu. **5** «Ezilgüqi əjizləri bəskan zulum wəjədin, Məskinlərdəning əhuzarlırini wəjədin, Həzirlə ornudənin turay» — dəydu Pərwədigar; «Mən ularəqa, azar kizətip kütəkən əzəlikni yətküzimən». **6** Pərwədigarning səzliri bolsa sap səzlərdur; Ular yəttə kətim saplaxturuloqan, Sapal kəzanda tawlanəjan kümüxtəktur. **7** Sən Pərwədigar, ularni saqlaysən; Sən [məminləri] muxu dəwərdin mənggügə kəoqdaysən; **8** [Qünki] rəzil adəmlər həryanda əjayip yürüxidü, Pəskəxlik insan baliliri arisida aliyjanablik dəp məhtalmakta!

13 Nəoqmıqılərdə bexioqa tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazəjan küy: — i Pərwədigar, kəqanojiqə? Sən meni mənggügə untumsən? Kəqanojiqə didaringni məndin yoxurisən? **2** Kəqanojiqə hərkiəni kayəturup, kəlbimdə? Kəqanojiqə duxminim məndin xadlinip əjalib yürüdü? **3** Manga kəra, manga jawab bərgin, i Pərwədigar Hudayim! Əlüm uyqusi meni besip kəlgüqə, Kəzümmi yorutkəysən, **4** Duxminimning: «Mən küyiyip uning üstidin əjəlibə kildim» deməsliki üçün, Rəqiblərim səntürülənglikimni kərip xadlanmasliqi üçün, [kəzümmi yorutkəysən! **5** Biraq mən bolsam Sening əzğərməs muhəbbitinggə əzümmi tapxurdum; Yürükim Sening nijatlikəngdin xadlinidu; **6** Mən Pərwədigarəqa nahxa eytimən; Qünki U manga zor məhrəbanlikni kərsətti.

14 Nəoqmıqılərdə bexioqa tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazəjan küy: — Əhmək kixi kənglidə: «Heqbir Huda yok» — dəydu. Ular qiriklixip, Yirginqlik kəbihlikni kəlixiti; Ularning iqidə məhrəbanlik kəiloquqi yoktur; **2** Pərwədigar ərxətə turup, adəm balilirini kəzətip: «Bu insanlarning arisida insapni quxinidəjan birərsi barmidu? Hudani izdəydioqanlar barmidu? **3** Həmmə adəm yoldin qikti, Həmmə adəm qiriklixip kətti, Məhrəbanlik kəiloquqi yok, həttə birimə yoktur. **4** Nənni yegəndək Mening həlkimni yutuwaləjan bu kəbihlik kəiloquqilər həqnemini bilməmdü?» — dəydu. Ular Pərwədigarəqa heqbir iltija kilməydu. **5** Mana ularni əjayət zor kərkunəq basti; Qünki Huda həkkəniylarning dəwrididur. **6** «Silər ezilgənlərdəning kəngliyə pükkan ümidini yok kilməqqi bolisilər; Biraq Pərwədigar uning baxpanahidur!» **7** Ah, Israilning nijatliqi Ziondin qikəp kəlgən bolsa idi! Pərwədigar Öz həlkini asarəttin qikərip, Azadlikka ərxətgəngən qəoqda, Yakup xadlinidu, Israil huxallinidu!

15 Dawut yazəjan küy: — Pərwədigar, kim qediringda turalaydu? Kim pak-mukəddəs teoqingda makanlixidu? **2** Kimki tamamən durusluqta mangsa, Həkkəniylikni yürəgüzsə, Kənglidə həkəikətni səzlisə; **3** Tili bilən gəp toxumisa, Öz yəkinioqa yamanlik kilmisa, Kəoxnisining əyibini kolap aqmisa, **4** Pəs

adomni keʒgə ilmisa, Pərwərdigardin əymini dioqlarni hərmətlisə, Əzigə ziyanlık boləon təkdirdimu i qkən kəsimni əzgərtmisa, 5 Pulni həkərgə əsümgə bərmisa, Bigunahların ziyini oja para almisa; Kimki muxularni kilsa, Mənggügə təwrənəmsə.

16 Dawut yazəon «Mihtam» küyi: Meni sakliəjin, i Təngri, Qünki mən Sanga tayinimən. **2** Mening jenim Pərwərdigaroja: «Sən mening Rəbbimdursən; Səndin baxka mening bəht-saaditim yoktur» — dedi. **3** Yər yüzidiki muqəddəs bəndiliring bolsa, Ular aliyjanablardur, Ular mening həmmə huxallikimdur. **4** Kim baxka ilahni izdəxkə aldirisa, Ularning dərdliri kəpiyip ketidu. Ojəyri ilahlarəja atap hədiyə kənlirini tekməymən, Ularning namlirini tilimojumu almaymən. **5** Pərwərdigar bolsa mening mirasim həm kədəhəmdiki nesiwəmdur; Qək taxlinir erixkən nesiwənni əzüng sakləysən; **6** [Nesiwənni bəlgiligən] siziklar manga gūzəl yərləрни bekitkəndur; Bərhək, mening gūzəl mirasim bardur! **7** Manga nəsihət bərgən Pərwərdigaroja təxəkkür-mədhijə qayturimən; Həttə keqilərdimu wijdanım manga əgətidu. **8** Mən Pərwərdigarni hərdaim kəz aldimdin kətküzməymən; U ong yenimda boləoqəka, Mən hərgiz təwrənəməymən. **9** Xunga mening kəlbim xadlandı, Mening rohim tehimu kətürtilidu, Mening tenim aman-esənlikte turidu; **10** Qünki jenimni təhtisarəda kaldurmaysən, Xundakla Sening Muqəddəs Boləuqingni qirixtin sakləysən. **(Sheol h7585)** **11** Sən manga həyat yolini kərsitisən; Huzurungda tolup taxkən xad-huramlik bardur; Ong kəlungda mənggülik bəhrə-ləzzətlərmu bardur.

17 Dawutning duasi: — Həkkəniyə tələpni angla, i Pərwərdigar, mening nidayimoja kəngül koyəjin; Mening duayimoja kulək saləjin, U yaləjanqi ləwlərdin qikkən əməs. **2** Huzurungdin həkümüm qikiriləy! Kəzüng nemə durus ikənlikini pərk ətkəy! **3** Sən mening kəlbimni siniojənsən, Sən keqidimu manga yəkinlixip kəzəttin; Sən meni tawlap kəzüngdin kəqürdinsən, Meningdin həqbir sənənlilik tapalmidin; Kənglümde: Aozim itətsizlik kilmisun! — dəp niyət kildim. **4** Adəm balilirining həyattiki ixlirida, Ləwliringdin qikkən səzlər bilən zorəwanlarning yolliridin əzümmi neri kildim. **5** Mening kədəmlirim yolliringdin qikmiojan, Putlirim teyilip kətmigən. **6** Mən Sanga iltija kildim, Qünki tiləklirimni ijəbət kilsən, i Təngrim; Manga kulək saləjin, Səzlimni angliəjin. **7** I, Əzünggə tayanəjanlarni kərxə qikkəquildərdin ong kəlung bilən Kutkuzəjuqi, Kəramətliringni kərsitip, əzgərməs muhəbbitingni ayan kiləjəysən! **8** Meni kəz kəriqukundək sakliəjəysən; Kənatliring sayisidə meni yoxurojəysən; **9** Meni buliməkqi boləjan rəzil adəmlərdin, Meni kərxiwəlojan əxəddiy kuxəndilirimdin yoxurojin; **10** Ularning baərinə may kaplap, kətip kətkən; Ularning eəziliri təkəbburlərqə səzləydu; **11** Ular yolimizni toriwəlip, Bizni yərgə uruxkə kəzini aləytip, **12** Oljoja əq kəzlük bilən tikilgən xirdək, Yoxurun jaylarda marap yüridəjan yax xirdəktur. **13** Ornungdin turojəysən, i Pərwərdigar, Uning yolini tosup, yər bilən yəksən kiləjəysən, Jenimni rəzil adəmdin kutkuzəjin, kiliqing bilən; **14** [Meni] Əz kəlung bilən kixilərdin, Yəni muxu dəwrdiki kixilərdin

kutkuzəjin; Ularning nesiwisi bolsa muxu dunyadilədur; Sən ularning kərnini nemətliring bilən toldurisən; Ularning kəngli pərsəntliri bilən kəndi, Baliliroja bayliqlirini kəlduridu. **15** Mən bolsam, həkkəniyəlikta yüzünggə kəriojuqi bolimən; Oyojanəjinimda, Sening didaringdin səyünimən!

18 Nəomiqilərnəng bəxiəja tapxurulup oqlusun dəp, Pərwərdigarning kuli Dawut yazəon küy; Pərwərdigar uni barlik duxmənliridin həm Saul padaxhəning kolidin kutkuzəjan küni, U Pərwərdigaroja munu küyning səzlrini eytti: — Ah, Pərwərdigarim, mening küq-kudritim, Mən seni səyimən! **2** Pərwərdigar mening hada teəjim, mening kəroqinim, mening nijətkarimdur! Mening Təngrim, mening kəoram texim, mən Uningdin himayə tapimən; U mening kəlkənim, mening kutkuzəjuqi münggüzüm, mening egiz munarimdur! **3** Mədhijilərgə layik Pərwərdigaroja nida kilmən, Xunda duxmənlirimdin kutkuzulimən; **4** Əlümnəng asarətləri meni kərxiwəldi, İhləssizlarning yamrap ketixi meni kərkətiwəldi; **5** Təhtisarəning taniliri meni qirimiwəldi, Əlüm sirtməkləri aldiməja kəldi. **(Sheol h7585)** **6** Kiyənaləjinimda mən Pərwərdigaroja nida kildim, Hudayimoja pəryad kətürdüm; U ibadəthanisidin awazimni anglidi, Mening pəryadım Uning huzuriəja kəldi, Uning kulikəja kirdi. **7** Xu qəy yər-zəmin təwrəp, silkinip kətti, Taəjlarning ulliri dəlxətlik təwrəndi, silkinip kətti; Qünki U oəzəpləndi. **8** Uning dimiojədin is erləp turətti, Aozidın qikkən ot həmmisini yutuwətti; Uningdin kəmmür qoqliri qikti; **9** U asmanlarni təzim kildurup gūxti, Puti asti tum kərangəjuluk idi. **10** Bir kerubni minip pərwəz kildi, Xəmalning kənatlirida ojuyuləp uqup kəldi. **11** U kərangəjulukni əzining yoxurunidəjan jayı kildi, Sularning kərangəjusini, Asmanlarning koyuk bulutlirini, Əz ətrəpida qədri kildi. **12** Uning aldidiki yorukluqtin, Koyuk bulutlar, mēldür, otluq qoqlar kəzip ətti; **13** Pərwərdigar asmanda güldürldi; Həmmidin Aliy Boləuqi awazini yangrətti, Mēldür wə otluq qoqlar bilən. **14** Bərhək, U oqlirini etip, [dixmənlirimni] tərkitiwətti; Qəkməklərnəni qəkturup, ularni kiykəs-qukanəja saldi; **15** Xuning bilən dengizlarning takti kərinüp qəldi, Aləmnəng ulliri axkariləndi, Tənbihəng bilən, Dimiojəngdin qikkən nəpəsning zərbisi bilən, i Pərwərdigar. **16** U yukiridin kolini uzitip, meni tutti; Meni uləuq sulərdin tartip əldi. **17** U meni küqlük duxminuzidin, Həm manga əqmənlik kiləquqildərdin kutkuzdi; Qünki ular məndin küqlük idi. **18** Külpətkə uqriəjan künümdə, ular manga kərxə hujuməja ətti; Biraq Pərwərdigar mening tayanqim idi. **19** U meni kəngri-azadə bir jayəja elip qikardi; U meni kutkuzdi, qünki U məndin hursən boldi. **20** Pərwərdigar həkkəniyəlikiməja kərap manga iltipət kərsətti; Kəlungning həlalilikini U manga kayturdi; **21** Qünki Pərwərdigarning yollirini tutup kəldim; Rəzililik kiliq Hudayimdin ayrilip kətmidim; **22** Qünki Uning barlik həkümliri aldimdidur; Mən Uning bəlgilimilirini əzümdin neri kilmidim; **23** Mən Uning bilən ojubarsiz yürdüm, Əzümmi gunəhtin neri kildim; **24** Xuning üqün Pərwərdigar həkkəniyəlikiməja kərap, Kəz aldidiki kəlungning həlalilikəja kərap, kiləjanlirimni kayturdi. **25** Wəpadar-məhrəbanlarəja Əzüngni wəpadar-

meħriban kersitisən; Ojubarisizlaroƣa ƒzüngni oqubarsiz kersitisən; **26** Sap dilliklaroƣa ƒzüngni sap dillik kersitisən; Tətürlərgə ƒzüngni tətür kersitisən; **27** Qünki ajiz memin həlkni kutkuzoƣuqi ƒzüngdursən; Biraƣ təkəbbur kəzlərni xərməndə kılısən; **28** Qirioƣimni julalik kıləjan Səndursən; Pərwərdigar Hudayim meni baskan ƣarəngəululukni nurlanduridu; **29** Qünki Sən arƣılık [düxmən] ƣoxuni arisidin yügürüp ettüim; Sən Hudayim arƣılık mən sepildin atlap ettüim. **30** Təngrim – Uning yoli mukəmməldür; Pərwərdigarning səzi sinap ispatlanoƣandur; U ƒzəgə tayanəjanlarning həmmisigə ƣalkəndür. **31** Qünki Pərwərdigardin baxƣa yənə kim ilaħtur? Bizning Hudayimizdin baxƣa kimmu ƣoram taxtur? **32** Yəni belimni küq-ƣuwwət bilən orioƣuqi Təngri, Yolumni tüptüz, mukəmməl kıləuƣuqi Təngridür; **33** U mening putlirimni keyikningkidək [uƣƣur] kılıdu, Xuning bilən meni egiz jaylirimda turoƣuzidu; **34** Kollirimni urux kılıxƣa eƣitidu, Xunglaşƣa biləklirim mis kamanni kerələydu; **35** Sən manga nijatlıƣıng boləjan ƣalkənni ata kılding, Nening ong ƣolung meni yələdi; Sening ulayim kəmtərliking meni uloƣ kıldı. **36** Sən ƣadəmlirim astidiki jayni kəng kılding, Mening putlirim teyilip katmidi. **37** Mən düxmənlirimni ƣoşlap yəttim; Ular həlak bolmioƣuƣə heƣ yanmidim. **38** Ƙaytidin ornidin turalmas kılıp ularni yanjiwəttim, Ular putlirim astida yikildi. **39** Sən jəng kılıxƣa küq bilən belimni başlıding; Sən manga hujum kıləjanlarni putum astida egildürdüng; **40** Düxmənlirimni kəz aldimda arƣisioƣa yandurup ƣaƣƣuzdng, Xuning bilən manga əƣmənələri yoƣattim. **41** Ular pəryad kətürdi, biraƣ ƣutƣuzidəjan heƣkim yoƣ idi; Hətta Pərwərdigarə ƣa nida kıldı, Umu ularə ƣa jawab bərmidi. **42** Mən ularə ƣa soƣƣa bərip, xamal uqoroƣan topidək kılıwəttim; Ƙoƣidiki patƣaƣtək, ularni təküwəttim. **43** Sən meni həlkning nizaliridin kutkuzəjənsən; Sən meni əlləning bəxi kıləjənsən; Manga yat boləjan bir həlk hizmitimdə bolmaƣta. **44** Səzümmi anƣlapla ular manga itaət kılıdu; Yat əldikilər manga biƣarilərə ƣəslim bolidu; **45** Yat əldikilər ƣüxxünlixip ketidu; Ular əz istihkamliridin titrigən həlda ƣikip kelidu; **46** Pərwərdigar həyattur! Mening Ƙoram Texim mubarəklənsun! Nijatlıƣım boləjan Huda [həmmidin] aliydür, dəp mədhijilənsun! **47** U, mən üqün toluƣ ƣisəs əloƣuqi Təngri, Həlkələri manga boysundurəjan [Hudadur]; **48** U meni düxmənlirimdin kutkuzəjan; Bərhəƣ, Sən meni manga hujum kıləjanlardin yuƣiri kətürdüng; Zorawan ədəmdin Sən meni ƣutulurdng. **49** Xuning üqün mən əllər arisida Səngə rəhmət eytimən, i Pərwərdigar; Nəmingni uloƣlap küylərni eytimən; **50** [Pərwərdigar] ƒzi tikligən padixahƣa zor nusratələri beoƣixlaydu; ƒzi məsilə kıləjiniə, Yəni Dawutƣa həm uning nəsligə mənggügə əzgərməs muhəbbitini kersitidu.

19 Dawut yəzoƣan küy: — Ərxlər Təngrining uloƣluƣını jəkarlaydu, Asman gümbizi Uning ƣoli yəsoƣanlirini namayan kılıdu; **2** Ularning səzliri kün-künlər dəryadək eƣiwatidu; Keƣə-keƣiləp ular bilimni ayan kılıwatidu. **3** Tilsiz həm awəzsiz bolsimu, ularning sadasi [aləmgə] anƣlanmaƣta. **4** Ularning ələm tanisi yər yüzidə tartılmaƣta; Ularning səzliri

aləmnin ƣetigiqə yətməktə. Ularning iqidə [Huda] ƣuyax üqün ƣedir tikkən, **5** [Ƙuyax] hujrisidin toyoƣa ƣıƣƣan yigittək ƣikidu, Bəyigə ƣüxidəjan pəlwəndək xadlinidu; **6** Asmanlarning bir ƣetidin ərləydu, Jəhənnəmin u ƣetigiqə ƣərgiləydu, Uning hərəritidin heƣƣandək məhlukat yoxurunalmaydu. **7** Pərwərdigarning təwrət-ƣanuni mukəmməldür, U insan wujudini yengiləydu; Pərwərdigar bərgən həküm-ƣuwaħlar muƣim-ixənəliƣ, U nədanlarni dana kılıdu. **8** Pərwərdigarning kərsətmiliri durus, U ƣəlbni xadlanduridu; Pərwərdigarning pərmənliri yoxluƣtuktur, U kəzlərni nurlanduridu. **9** Pərwərdigardin əyminix pak ixtur, u mənggü dəwamlıxidu; Pərwərdigarning həkümiliri həƣtur, Hərbiri taməmən həƣƣanıyattur. **10** Ular altundin, bərhəƣ kəp sap altundin ƣimmətliktur; Həsəldin, həsəl jəwhiridin xerindür; **11** Ular bilən ƣulung oyoƣitilidu; İnsan ularə ƣa riayə ƣilixta ƣing tursa ƣəng muƣapat bardur. **12** Kim əz hətəliklirini bilip yətlisən? Meni bilip-bilməy ƣiləjan gunaħlirimdin səƣit ƣiləjənsən; **13** ƒz ƣul-ƣakarəngni bəxbəxtəƣ gunaħlardin tartƣaysən; Bu gunaħlarni manga həjəyin kıldurmioƣaysən; Xuning bilən mən ƣusursiz bolimən, ƒjəri gunaħtin həli boləjəymən. **14** i Pərwərdigar, mening Ƙoram Texim wə Həmjəmət-Nijatƣarim, Aozimdikisi səzlər, ƣəlbimdiki oylinixlər nəziringdə məƣbul boləjəy!

20 Nəoƣmiqilərnin bəxiə ƣa ƣapxurulup oƣulsun dəp, Dawut yəzoƣan küy: — Kıləptlik kündə Pərwərdigar sənə ƣabət ƣiləjəy! Yəƣupning Hudasingin nemi sənə egizdə əmən səƣiləjəy! **2** U ƒz mukəddəs jayidin sənə mədət əwətkəy, Ziondin sənə küq-ƣuwwət bərgəy; **3** Barlıƣ «axlıƣ hədiyə»lirini yad ƣiləjəy, Ƙəydürmə ƣurbanlıƣını ƣəbul ƣiləjəy! (Selah) **4** Kənglündiki təxnalıƣlarni sənə ata ƣiləjəy, Kənglündə ƣükkən barlıƣ arzulirini əməlgə əxurəjəy. **5** Bizlər ələbəngni təbrikləp təntənə ƣiləydim, Hudayimizning namida tuoƣlirimizni tikləydim; Pərwərdigar barlıƣ tələpərnin əməlgə əxurəjəy! **6** Həzir bildimki, Pərwərdigar ƒzi məsilə ƣiləjini ƣutƣuzidu; Mukəddəs ərxliridin uningə ƣudratlıƣ ƣutƣuzoƣuqi ƣolini uzartip jawab bəridu. **7** Bəzilər jəng hərəwilirə, Bəzilər atlarə [tayinidu]; Biraƣ biz bəlsəƣ Pərwərdigar Hudayimizning nemi yad etimiz; **8** Ular tizi ƣüklünip yikildi; Biraƣ biz bəlsəƣ, ƣəddimizni ruslap tik turimiz. **9** i Pərwərdigar, padixahƣa ələlibə bərgəysən; Nida ƣiləjini mizdə bizgə ƣabət ƣiləjəysən!

21 Nəoƣmiqilərnin bəxiə ƣa ƣapxurulup oƣulsun dəp, Dawut yəzoƣan küy: — Padixah ƣudritingdin xadlinidu, i Pərwərdigar; Ələlibə-nijatlıƣıngdin u nəkədə hərənsən bolidu! **2** Sən uning kəngül tilikini uningə ata kılding, Ləwlirinin təlipini rət ƣiləjan əməssən. (Selah) **3** Qünki Sən əsil bərikətlər bilən uni ƣarxi əlding; Uning bəxiə ƣa sap altun təj ƣiydüng. **4** U Səndin əmür tilisə, Sən uningə bərding, Yəni uzun künələri, tiki əbədil'əbədigə bərding. **5** U Səning bərgən ələlibə-nijatlıƣıngdin zor xəpə ƣuƣti; Sən uningə ƣəzət-həyət həm xənu-xəwət ƣəndürdüng. **6** Sən uning əzini mənggülik bərikətlər kılding; Didaringning xadlıƣ bilən uni zor hərənsən kılding; **7** Qünki padixah Pərwərdigarə ƣayinidu; Həmmidin Aliy Boləuƣıning

ezgarmas muhəbbiti bilən u heq təwrənməydu. **8** Sening kolung barlik düxmənlirini tepip, axkarə kılıdu; Qong kolung Sanga əqmanlik kילוanlarni tepip axkarə kılıdu; **9** Sening didaring kərtəngən künde, ularni yalkunluk humdanəja saləjandək keydürisən; Pərwərdigar dərəjəzəp bilən ularni yutuwetidu; Ot ularni keydürüp tūgitidu. **10** Ularning tuhumi jahandin, Nəsilirini kixilik dunyadin kuritisən; **11** Qünki ular Sanga yamanlik kılıxka urundi; Ular razil bir nəyrəngni oylap qıkkını bilən, Əmma əjəlibə kılalmidi. **12** Qünki Sən ularni kaynigə burulukka məjbur kılding; Sən ularning yūzīgə qarap okyayingni qənəlsən. **13** I Pərwərdigar; Əz kūqūng bilən uluəqlukunigə namayan kילוəjsən; Xuning bilən biz nahxa eytip kudritingni mədhijiləymiz.

22 Nəoymiqilərnig bexioə tapxurulup, «Ayjələt-haxxaxar» (tang səhərdə kəlgən mədət) degən ahəngdə okulsun dəp, Dawut yazəjan küy: — «Ah İlahim, İlahim, nemixka məndin waz kəqting? Sən nemixka meni kütquzuxtin xunəq yirəksən? Nemixka kattik pəryadlırımın xunəq yirək turisən, **2** Hudayim, kündüzdə nida kıldim, ləkin Sən heq jawab kilməysən; Keqidimu mən xundək pəryad kılıxtin aram alalməymən. **3** Biraq i İsrailning mədhijilirini əz makaning kילוəqi, Sən degən pak-mukəddəstursən! **4** Ata-bowilirimiz seni tayənqi kילוəjan, Ular sanga tayanəjan, sən ularni kütquzəjan. **5** Ular Sanga nida kılıxliri bilən kütuloəjan; Sanga tayinix bilən ularning ümidi heq yərdə kəloəjan əməs. **6** Biraq mən bolsam adəm əməs, bir kurtmən, İnsan təripidin [təhmət bilən] rəswayialəm kילוəjanmən, Halayik təripidin kəmsitilənmən. **7** Meni kərgənlərnig həmmisi mazaq kılıp kılıdu, Baxlirini silkixip əozzilirini pürüxtürüp: **8** «U Pərwərdigaroə əzini tapxurəjan əməsmu?! Əmdi Pərwərdigar uni kütquzsun! Pərwərdigar uningdin hursən bolsa əgər, Uni kütuldursun!» — deyixidu. **9** Biraq meni aparning kərsikidin qıkarəuqi əzindəgursən; Həttə əmqəktiki waktimdimu meni əzənggə tayanduroənsən; **10** Tuəjuləjinimdin tartiplə, mən əzümni koynungəja taxlıəjanmən; Anamning baliyatqəsidiki waktimdila, Sən mening Təngrim bolup kəlgənsən. **11** Məndin yirəqlaxma; Qünki riyazət meni kistap kəldi; Manga yərdəmdə boləuqi yəqtkur. **12** Nuroəjan bukilər meni kərxiwəldi; Baxanning külüklə bukiliri meni oriwaldi; **13** Ular adəmnə titmə kילוəqi həkirəwatkan xirdək, Aəzilirni qong eqip manga tikilip turidu. **14** Mən təkülgən sudək boldum, Həmmə səngəklirim izidin qikip kətti; Yürüküm momdək erip kətti, İq-bəozrimda zəiplixip erip kətti. **15** Kəozjirəp kətkən sapal parqisidək məozdurum kəlmidi, Tilim tangliyimoəja qaplixip kətti, Sən [Pərwərdigar] meni əlümning topa-qanglırioəja koyənsən. **16** Əljir itlər manga olaxtı, Bir top rəzilər meni kistap kəlip, Mening kolum wə putumni sanjip təxti. **17** Səngəklirimning həmmisini saniyalaymən, [Ustihənlirim] manga tikilip qarap turəjandək kılıdu. **18** Ular kiyimlirimni əz arisida üləxtürəwatidu, Kənglikimgə erixix üqün qək taxlıxiwatidu. **19** Biraq, i Pərwərdigar, məndin yirəqlaxma! I Küq-Kudritim boləuqim, yərdəmgə tez kəlgəysən! **20** Jenimni kiliqtin kütquzəjan, Mening yəloəz jenimni itning qənggilidin kütuldurəjan. **21** Meni xirning

əozzidin kütquzəjan; Xundək, Sən iltiyirimni ijabət kılıp yawa kalilərnig mūnggüzilridin kütquzəjənsən! **22** Mən Sening namingni kəridəxlirimoəja elan kılıbmən; Qong jamaət iqidə turup Sanga boləjan mədhijilirimni jakarlaymən; **23** Pərwərdigardin əyməngüqilər, Uni mədhijilənglər! Yəkupning barlik nəsiliri, Uningəja xan-xəpər kəltürənglər! İsrailning pütün əwladlıri, Uningdin əyminənglər. **24** Qünki U əzilgüqünig axu harlinixlirini nəziridin saqit kילוəjan əməs, Yəki Uningdin heq yirəngən əməs; Uningdin Əz wisalini heq yoxurəjan əməs; Bəliki U iltija kılıp əwazini kəturginidə, Uningəja kələk selip anglıəjan. **25** Qong jamaət iqidə manga okuloəjan mədhijilər Əzindəgındur, Hudadin əyməngüqilərnig əldida iqkən kəməmlirimni ixka axurimən; **26** Ajiz mēminlər kərsiki toyəuqə tamaklımidu; Pərwərdigarni izdiginəlr Uni mədhijiləydu; Silərnig kəblinglər mənggü yaxnaydu! **27** Zeminning əng qətidikilərmu bu ixni kəlbidə tutup, towa kılıp Pərwərdigarning əldioəja kəlidu; Əl-millətlərnig barlik jəmətliri əldingdə ibadət kılıdu; **28** Qünki padixahlıq Pərwərdigaroəja təwadur; U əl-millətlər arisida həküm sūrgüqıdu. **29** Jahəndiki baylarmu Uning əldidin yəp-iqip, ibadət kılıdu; Tuprakka kirəy dəp kəloəjanlarmu, həttə əz jenini saqliyalməydiəjanlarmu Uningəja səjdə kılıdu; **30** Kəlgüsüdiki bir əwlad Uning hizmitida bolidu; Bu əwlad Rəb üqün Əz pərzəntliri hesablıdu. **31** Keyin ular kəlip, xu qəozda tuəquldiəjan bir kəwmoəja Uning həkkanilyikini jakarlap xuni elan kılıduki, «U buni əməlgə axurdi!»

23 Dawut yazəjan küy: — Pərwərdigar meni bəkküqi Padiqımdur, Mohtaj əməsmən heq nərsigə; **2** U meni yumran qəplərdə yətkuzup dəm əldurar; Tinq əkidiəjan sularni boyilitip bəkidu; **3** U wujudumni yəngiləydu; U həkkanilyik yəlidə Əz nami üqün yətkəlydu; **4** Həttə mən əlüm sayisi boləjan jiləjədin ətsəmmu, Heq yamanliktin kərkəymənmən; Qünki Sən mən bilən billidursən; Sening hasəng həm tayikəngə manga təsəllidur. **5** Meni har kילוəqilərnig kəz əldida manga kəng dastihən salisən; Mening bəximni may bilən məsil kılısən; Kədəhim taxidu; **6** Bərhək, barlik künlirimdə yaxlık wə əzgərməs xəpəkət manga əgixip həmrəh bolidu; Mənggüdin-mənggügə Pərwərdigarning dərgəhida yəxaymən!

24 Dawut yazəjan küy: — Pərwərdigaroəja mənəstıptur, jəhan wə uningəja toloəjan həmmə məwjudatlar; Uningəja təəllüktur yəz yüzi wə uningdə turıwatkanlarmu; **2** Qünki jahanning ulini qongkur dengizlər üstigə orunlaxturup, Yərnə sular üstigə ornatkan Udur. **3** Pərwərdigarning təoqəja kim qıkalaydu? Uning mukəddəs jəyoəja kim kirip turalaydu? **4** — Kəlliri gunəhtin pakiz, dili sap, Kuruq nərsilərgə təlmürüp kərimioəjan, Yəloəjan kəməm kilmioəjan kixi kirəlydu. **5** Bundək kixi bolsa Pərwərdigardin bəhtni, Əz nıjatlıkə boləuqi Hudadin həkkanilyikni tapxuruwalıdu wə [uni] kəturüp yüridu; **6** Bu dəwr Uni izdiguqi dəwdur, Yəni Sening didaringni izdiguqilər, i Yəkupning [Hudasi]! (Selah) **7** I kowuklar, bəxinglarni kəturənglər! [Kəng eqilinglər]! I mənggüklük ixiklər,

kötürülünglar! Xuning bilan xan-xæræp igisi Padixah kiridu! **8** Xan-xæræp igisi Padixah degæn kim? U Pærwærdigar, u küqlük wæ kudrätliktur! Pærwærdigar, jæng maydanida kudrätliktur! **9** I köwuklar, bexinglarni kötürünglar! Kæng eqilinglar! I mænggülik ixiklær, bexinglarni kötürünglar! Xuning bilan xan-xæræp igisi Padixah kiridu! **10** Xan-xæræp igisi Padixah degæn kim? Samawiy köxunlarning Særdari bolöjan Pærwærdigar bolsa, xan-xæræp igisi Padixahtur! (Selah)

25 Dawut yazojan küy. Pærwærdigar, jenim Sanga tælmürüp karaydu; **2** Sanga tayinimæn, i Hudayim; Meni yergæ qaritip hijalætta kaldurmiöjaysæn; Wæ yaki düxmænliminni üstümdin öjalib kilip xadlandurmiöjaysæn; **3** Bærhæk, Seni kütküqilærdin heqkaysisi xærmænd bolmas; Biræk heqbir sæwæbsiz hainlik kilöquqilar xærmænd bolidu. **4** Meni Sening izliringni bilidiojan kilöjaysæn, i Pærwærdigar; Yolliringni manga ögitip koyöjaysæn. **5** Meni hæqikitingdæ mangdurup, manga egætkeyсэн; Qünki özüng mening nijatlikim bolöjan Hudayimdursæn; Mæn kün boyi Sanga karap tælmürimæn; **6** Öz ræhimdillikliringni, özgermæs mehirliringni yadingöja költürgæysæn, i Pærwærdigar! Qünki ular æzældin tartip bar bolup kægændur; **7** Mening yaxlikimdiki gunahlirimni, Xundakla itaetsizliklirimni esinggæ költürmigæysæn; Özgermæs muhæbbiting, mehribanliking bilæn, meni esinggæ költürgæysæn, i Pærwærdigar; **8** Pærwærdigar mehriban wæ durustur; Xunga U gunahkarlarni durus yoloja salidu. **9** Meminlærni yahxi-yamanni pærk etixkæ U yetæklæydu; Meminlærgæ Öz yolini ögëtidu. **10** Uning æhdisi wæ hæküm-guwaahlirini tutkanlarning hæmmisigæ nisbætæn, Pærwærdigarning barlik yolliri özgermæs muhæbbæt wæ hæqikættur. **11** Öz naming üqün, i Pærwærdigar, Købihlikim intayin eoçir bolsimu, Sæn uni kæqüriwætkenсэн. **12** Kimki Pærwærdigardin æymensæ, Huda Özi talliojan yolda uningöja [hækikætni] ögëtidu; **13** Uning jeni azadæ-yaxhilitkæ yaxaydu, Uning næsli yær yüzigæ miras bolidu. **14** Pærwærdigar Özidin æyminidiojanlar bilæn sirdaxtur; U ularöja Öz æhdisini kærstitip beridu. **15** Mening közlimir hæmixæ Pærwærdigaröja tikilip karaydu; Qünki U putlirimni tordin qikiriwetidu. **16** Manga karap mehür-xærpæt kærsetkæysæn; Qünki mæn öjeribanæ, dærdmændurmæn. **17** Kænglümning azarliri köpiyip kötti; Meni baskan kismaklærdin qikærojaysæn. **18** Dærdlirimni, azabliminni næziringgæ aloçin, Barlik gunahlirimni kæqürgæysæn! **19** Mening düxmænliminni næziringgæ aloçin, Qünki ular köptur; Ular manga qongkur eqmænlik bilæn næprætlinidu. **20** Jenimni sakliöjaysæn, meni kutkuzöjaysæn; Meni xærmændiliktæ kaldurmiöjaysæn; Qünki mæn Seni baxpanahim kildim. **21** Kængül sapliki wæ durusluk meni köoçioçay; Qünki mæn Sanga ümid baöçlap kütüwatimæn. **22** I Huda, Israilni barlik külpætliridin kutkuzup hærliukkæ qikærojaysæn!

26 Dawut yazojan küy: — Mæn üqün hæküm qikærojaysæn, i Pærwærdigar; Qünki mæn öz duruslukümde turup mangdim; Mæn Pærwærdigaröja tayinip kægænmmæn; Mæn yetilip kætmæymæn. **2** Meni sinap bakkæysæn, i Pærwærdigar, meni tæksürüp

bakkün; Wijdanimni, kælbimni tawliöçaysæn; **3** Qünki özgermæs muhæbbitingni köz alimda tutkanmmæn; Mæn hæqikitingni ezümgæ yetækçi kilip mangdimmæn. **4** Mæn yaloçanqilar bilæn hæmdastihan olturmidim; Sahtipæzlærgæ hæmrah boluxkæ kirmæymæn. **5** Yamanlik kilöquqilar jamaitidin yirginimæn; Ræzillær bilænmu olturmaymæn. **6** Kollirimni gunahsizlikta uyuyimæn; Xunda, kurbangahingni alyinip yürælöymæn. **7** Wæ hæm tæxækkürlærni anglitimæn; Barlik karamætliringni jakarlaymæn. **8** I Pærwærdigar, makaning bolöjan æyni, Xan-xæræping turojan jayni seyüp kældim; **9** Jenimni gunahkarlar bilæn, Hayatimni qanhorlar bilæn billæ elip kætmigæysæn; **10** Ularning kölida suyikæstlær bardur, Ong köli parilærgæ toldi. **11** Mæn bolsam, duruslukümde mengip yürerimæn; Meni hærliukkæ qikirip kutkuzöjaysæn, Manga mehür-xærpæt kærsetkæysæn. **12** Putum bolsa tüptüz jayda turidu; Jamaætlær arisida turup Pærwærdigaröja tæxækkür-mædhiyilær kayturimæn.

27 Dawut yazojan küy: — Pærwærdigar mening nurum wæ nijatlikimdur; Mæn yanæ kimdin kærqay? Pærwærdigar hayatimning kæröçinidur; Mæn kimning aldidæ titræy? **2** Yamanlik kilöquqilar «Uning ætlirini yæyli» dæp manga hüjum kilöçanda, Rækiblim, düxmænlimræm manga yekinlaxkanda, Putlixip, yikildi ular. **3** Zor köxun bargah kurup meni kærxawöja alsimu, Kælbimdæ heq kærkunq yok; Manga urux közoçisimu, yanila hatirjæm turiwerimæn. **4** Pærwærdigardin birlæ nærsini tilæp kældim; Mæn xuningöja intilimæktimænki: — Ömür boyi Pærwærdigarning eyidæ bolsam, Pærwærdigarning güzællikigæ karap yürsam, Uning ibadæthanisida turup, yetæklæxigæ muyæssær bolsam, dæymæn. **5** Beximöja kün qüxkændæ, U meni sayiwini astioçæ alidu; Meni qedirining iqidæ aman saklap yoxuruwalidu. U meni uylutax üstigæ muçim turoçuzidu. **6** Xunga hæzir ætrapimdeki düxmænlimræm aldidæ bexim yukiri kötürüldü. Uning muçæddæs qedirida tæntænæ kilip kurbanliklær sunimæn; Nahxaküylær eytimæn, munajatlærni eytimæn Pærwærdigaröja! **7** Nida kilöçinimda awazimni angliöjaysæn, i Pærwærdigar; Manga mehür-xærpæt kærstitip, ijabæt kilöjaysæn. **8** Öz kænglüm: «Uning didarini izdænglar!» dæydu; Didaringni, i Pærwærdigar, özüm izdæymæn. **9** Mændin Özüngni kaçurmiöjaysæn! Özæplængændæ kulungni neri köçlimiöjaysæn; Sæn meningdin yardimingni ayimay kælding; Sæn mændin ayrilmiöjaysæn, meni taxliwætmigæysæn, i Nijatkarim Huda! **10** Ata-anam meni taxliwætsimu, Pærwærdigar meni küçikioçæ alidu. **11** Manga Öz yolungni egætkeyсэн, i Pærwærdigar; Küxændilirim [paylap yürmæktæ], Meni tüz yoloja baxliöjaysæn. **12** Meni rækiblimning mayligæ tapxurmiöjaysæn, Qünki manga kaçæ qaplxmakçi bolöjan yaloçanqilar heli köptur, Ularning næpæslirimu zorawanliktur. **13** Ah, Pærwærdigarning mehribanlikini tiriklærning zemindæ kærüxkæ közüim yætmigæn bolsa...! **14** Pærwærdigarni tælmürüp kütkin! Jigarlik bol, kælbing mærdanæ bolsun! Xundak kil, Pærwærdigarni tælmürüp kütkin!

28 Dawut yazoqan küy: — I Pərwərdigar, Sanga nida kılimən; I mening Kəram Texim, manga sükütlə kılmoqaysən; Qünki Sən jimjit turuwalisang, Mən qoqğur haqoqa qüxıdıoqlarəqa ohxaxla bolımən. **2** Sanga pəryad kətürğınımə, Sening muqəddəs kalamhanangoqa kolumni kətürğınımə, Mening iltıjalırımning sadasını anglıoqaysən! **3** Meni rəzillər wə kəbıhlık kıləuqıqlar bılən bıllə taxlıwətmıgəysən; Ular aqızıda yekınlırı bılən dostanə sözləxsımu, Kənglıdə eqmənlik bardur. **4** Ularning kılınıxlırıoqa karap, Ixlırıning yamanlıkioqa karap ıx tutkəysən; Kəlınıng kıləoqları boıyqə əzlırığə yanduroqaysən; Tegıxlık jazanı əzlırığə kayturoqaysən. **5** Qünki ular na Pərwərdıgarıng kıləoqlarını, Nə kəllırıning ıxlıgənlırını heq nəzırıgə almaydu, [Pərwərdıgar] ularnı oqulıtıp, kaytıdın bax kətürğüzməydu. **6** Pərwərdıgarəqa taxəkkür-mədhıyə kayturułsun; Qünki U mening iltıjalırımning sadasını anglıoqan. **7** Pərwərdıgar mening kıküqüm, mening kalkınımdur; Mening kənglüm unıngoqa ıxəndı, Xuning bılən yardəm taptım; Xunga kənglüm zor xadlınidu, Əz küküym bılən mən Unı mədhıyıləymən. **8** Pərwərdıgar Əz [həlkıning] kıküqıdu, Xundakla məsıh kıləoqlınoqa kütquzəuqı kəroqandur. **9** Əz həlkıngnı kütquzəoqaysən, Mırasıngnı bərikətlik kıləoqaysən; Ular nı padıqıdək bekıp ozuklandıroqaysən, Mənggügə ularnı kətürüp yürgəysən.

29 Dawut yazoqan küy: — Pərwərdıgarəqa bərgəysılər, i Kudrətlik Boləuqıning pərzəntlırı, Pərwərdıgarəqa xanu-xəwkət, kükü bərgəysılər! **2** Pərwərdıgarəqa Əz namıoqa layık xanu-xəwkət bərgəysılər; Pərwərdıgarəqa pak-muqəddəsliknıng güzəllıkıdə səjdə kılınglar! **3** Pərwərdıgarıng sadası qoqğur sular üstıdə həküm sürıdu; Xan-xəwəp ıgısı boləqan Təngrı güldürməmlarını yangrıtıdu; Pərwərdıgar bükük dengızlar üstıdə həküm sürıdu. **4** Pərwərdıgarıng sadası kıküqıktur; Pərwərdıgarıng sadası həywətkə toloqandur; **5** Pərwərdıgarıng sadası kedır dərəhlırını sundurıwətıdu; Bərhək, Pərwərdıgar Liwandıkı kedırlarını sundurıwətıdu. **6** U ularnı mozay oynaklawatkəndək oynaklıtıdu; Yawa kalıning balısı oynaklawatkəndək, U Liwan wə Sırion teqını oynaklıtıdu. **7** Pərwərdıgarıng sadası qakmaklarınıng yalkunlırını xahlıwətıdu; **8** Pərwərdıgarıng sadası qel-jəzırını zilzilıgə salıdu; Pərwərdıgar Kədəxtıkı qel-jəzırını zilzilıgə salıdu; **9** Pərwərdıgarıng sadası dub dərəhlırını həryan toloqıdı, Ormanlıklarını yalıngaqılaydu; Uning muqəddəs ıbadəthanısıda boləqan həmmısı «xanu-xəwkət!» dəp təntənə kılıdu. **10** Pərwərdıgar topan üstıgə həkümənlık kılıp olturıdu; Bərhək, Pərwərdıgar mənggügə padıxah bolup həküm sürüp olturıdu. **11** Pərwərdıgar Əz həlkıgə kudrətnı bəhx etıdu; Əz həlkını aman-hatırjəmlik bılən bərikətləydu.

30 Muqəddəs ıbadəthanını Hudaəqa ataxnı təbrıkləp, Dawut yazoqan küy: — Mən Seni alıy dəp uluəlaymən, i Pərwərdıgar, Qünki Sən meni pəstın yukırı kətürdüng, Dükmənlırım nı üstümdın huxallandırmıdın. **2** I Pərwərdıgar Hudaıym, mən Sanga nalə kətürdüm, Sən meni saqayttıng. **3** I Pərwərdıgar, Sən təhtısaradın jenımnı elıp qıkıttıng,

Haqəqa qüxıdıoqlar arısıdın manga həyat bərip saqlıdın. **(Sheol h785)** **4** Pərwərdıgarəqa kükü eytınglar, i Uning ıhlaşmən bəndılırı, Uning pak-muqəddəsliknıng yad etıp təxəkkür eytınglar. **5** Qünki Uning əzıpı dəkıkıdə etıp ketıdu, Xapadı bolsa əmürwəyət bolıdu; Yıoqa-zar kəqıqə qonup kalsımu, Huxallık tang səhər bılən təng kelıdu. **6** Mən bolsam əz rahət-pəraəqıtmədə: «Mənggügə təwrənməy mukımnı turımən» — dedım. **7** Pərwərdıgar, xapayıttıng bılən, mening teəjımnı mustəhkəm turoquzəoqanıdın; Əmma Sən dıdarıngnı kaqurup yoxurdıng; Mən aləkdədə bolup kəttım; **8** Mən Sanga nalə-pəryad kətürdüm, i Pərwərdıgar; Mən [Sən] Rəbbə iltıja kıldım: — **9** — Mening kənim təkülüp, haqəqa kirsəm nemə paydısı bardur? Topa-qang Seni mədhıyıləmdu? U həkıkıttıngnı jakarlıyaləmdu? **10** Anglıoqaysən, i Pərwərdıgar, manga xəpkət kərsətkəysən; i Pərwərdıgar, manga yardəmdə boləoqaysən! **11** Sən matəm kaqəyusını ussul oynaxlarəqa aylandırdıng; [Həzılık] bez kıyımını saldırıwətıp, Manga huxallık nı bəlwəəp kılıp baəlıdın; **12** Xunga mening rohım süküt kılmay, Sanga küküylər oqusun! i Pərwərdıgar, mening Hudaıym, Sanga əbədıl'əbədıgə təxəkkürlər nı eytımənl!

31 Nəəqmıqlərning bexıoqa tapxuruluq okulsun dəp, Dawut yazoqan küy: — Sən Pərwərdıgar nı, mən baxpanah kıldım; Meni heqkaqan yərgə karıtıp koymıqəysən; Əz həkəkəniylikıng bılən meni azad kılıp kütquzəoqaysən; **2** Manga kulək saləoqaysən, meni tezək kütquzəwaləoqaysən; Manga kəram tax, Əzüm nı koşədaydıəqan kəroqənlık kəl'ə boləoqaysən. **3** Qünki Sən mening uyultexım, mening kəroqınımduzsən; Xunga Əz namıng üqün meni yetəkıgəysən, meni baxlıoqaysən. **4** Manga yoxurun selınoqan tuzəktın kədəmlırım nı tartkəysən; Qünki Sən mening baxpanahımduzsən. **5** Mən rohım nı kəlungəqa tapxurdım; Sən manga nıjatlık kılıp hərlükə qıkəroqaysən, i Pərwərdıgar, hək Təngrı. **6** Yaloqan ılahlarəqa qokunıdıoqlar dın yırınıp kəldım; Mən bolsam Pərwərdıgarəqa etıkad kılımən. **7** Əzgərməs muhəbbıtıng bılən huxal bolup xadlınımən; Qünki mening harlıkım nı kərdəysən; Jenımning əzap-oqubətlırıdın həwər taptıng. **8** Meni dükmənlırımning kəlıoqa qüxürmıdın, Bəlkı putlırım nı kəngrı jayəqa turoquzdıng. **9** i Pərwərdıgar, manga rəhım-xəpkət kərsətkəysən, Qünki bexıməqa kıləpət qəxtı; Dərd-ələmdın kəzüm tügüxəp dəp kəldı, Jenım, wujudummu xundək. **10** Həyatım kaqəyü-həsət bılən, Yıllırım əjəm-əjussə bılən uprawətıdu. Gunahım tükəyıldın məqdurum ketəp dəp kəldı, Ustıhanlırım sızıp kəttı. **11** Mən rəkıblırımning ıza-ahənıttıgə kəldım, Yekınlırım əldıdə tehimə xundək; Tonuxlırıməjımı bı rəwəhmə boldım; Koqıdə meni kəngənlərmə məndın dəjıp kaqıdu. **12** Həmməylən mən ələn ədəmdək, kənglıdın qıkırıp taxıxtı; Puquk qınıdək bolup kəldım. **13** Qünki nuroqunlarınıng təhmətlırını anglıdım, Wəhımə təəp-təəpərdədə turıdu; Ular manga huxum kılıxkə məslıhətlıxıwətıdu, Jenım nı elıxkə kəst kılıxıwətıdu. **14** Bırək mən Sanga tayınımən, i Pərwərdıgar; «Sən mening Hudaıym!» — dedım. **15** Mening künlırım Sening kəlungıdın; Meni dükmənlırımning kəlıdın həm manga zıyanəkəxlık kıləuqıqlar dın kütquzəoqaysən. **16** Kulungəqa dıdarıngning ıjlıwsını qüxürgəysən; Əzgərməs

muhəbbiting bilən manga nijatlik ata kılöjaysən. **17** I Pərwərdigar, meni yərgə qaritip koymiojaysən; Qünki mən Sanga iltija kıldim; Rəzillər yərgə qarap kalsun; Ularning təhtisarada zuwani tutulsun; (**Sheol h7585**) **18** Yalojan ləwlər zuwandin kalsun! Ular həkkanıyları haliojanqə mazak kılıp takəbburluk bilən səzliməktə! **19** Əzüngni baxpanah kılöjanlar üçün insan balilirining kəz aldida kərsətkən iltipatliring, Yəni Əzüngdin kərkədiojanlar üçün, səkliojan iltipat-nemətliring nəkədər moldur! **20** Sən ularni insanlarning suyikəstliridin Əz huzurungdiki yoxurun daldə jayöja alisən; Sən ularni til-ahənətlərdin sayiwiningdə yoxurup koysisən. **21** Pərwərdigarə təxəkkür-mədhıylər yollansun! Qünki U əzgərməs muhəbbitini zulmətlik bir xəhərdə əjayib nimayən kıldı! **22** Qünki mən dəkkə-dükkidə hədukup: — Seni, meni kəzidin qikirip koydimikin, dəp kərkənidim; Həlbuki, mən nalə kəttürüp yelinojinimda, pəryadimöja kulak səlding. **23** Pərwərdigarni səyünglər, i Uning barlik məmin bəndiliri! Pərwərdigar Əzigə sadıqlarıni kooşdaydu, Həm təkəbburluk bilən ix kılöquqlarınin kilmixlirini əz bəxioja həssiləp kayturidu! **24** I Pərwərdigarni təlmürüp kütəkənlər, Jigarlik bol, kəlbəng mərdənə kılinsun!

32 Dawut yazojan «Maskıl»: — Itətsizlikliri kəqürüm kılinojan, Gunəhliri yepilojan kixi bəhtliktur! **2** Pərwərdigar rəzillikliri bilən hesablxmaydiojan, Rohıda həqkəndək hiylilik yök kixi bəhtliktur! **3** Mən [gunəhimni ikrar kilmay], süküttə turuwalöjanidim, Kün boyi ahu-piojan iqidə, Səngəklirim qirip kətti; **4** Qünki meni bəskən kolung manga kəqə-kündüz eoqir boldi; Yazdiki kurojaqılıktək yilikim kaqojirap kətti. (Selah) **5** Əmdi gunəhimni Səning əldingdə etirap kıldim, Kəbihlikimni Səndin yoxurıwərməydiojan boldum; Mən: «Pərwərdigarəja asiylıqlirini etirap kılilmən» — dedim, Xuning bilən Sən məning rəzil gunəhimni kəqürüm kılding. (Selah) **6** Xunga Seni tapalaydiojan pəytə, Hərbir ihlasmən Sanga dua bilən iltija kilsun! Qong topanlar ərəp, təxip kətkəndə, [Sular] xu kixigə hərgiz yəkınlxmaydu. **7** Sən məning daldə jayimdursən; Sən meni zulumdin səklayəsən; Ətrəpimni nijatlik nəhxiliri bilən kaplaysən! (Selah) **8** — «Mən sən mengixkə tegixlik yolda seni yetəkəlmən həm tərbıyləymən; Məning kəzüm üstüngdə boluxi bilən sanga nəsihət kılilmən. **9** Əkli yök bolöjan at yaki əxətkək bolma; Ular ni qəkləxə tizginləydiojan yügen bolmisa, Ular hərgiz sanga yekin kəlməydu». **10** Rəzillərgə qüxüdiojan kayöju-hərsətlər kəptur, Bırək məhır-xəpətlər Pərwərdigarəja tayanöjan kixini qeridəydu; **11** I həkkanıylar, Pərwərdigar bilən xadlinip hursən bolunglar; Kəngli duruslar, huxallıktın təntənə kilinglar!

33 Əy həkkanıylar, Pərwərdigar üçün təntənə kilinglar! Mədhıyləx duruslar üçün güzəl ixtur. **2** Rawab bilən Pərwərdigarni mədhıylənglər; Ontarəja təngkəx bolup, uningöja küyləni eytinglar. **3** Uningöja atəp yəngi bir munəjat-nəhxini eytinglar; Məhırlık bilən qəlip, əwazınglarni yukiri yangritinglar. **4** Qünki Pərwərdigarning səzi bərhəktur; Uning barlik ixliri wədilirigə sadəkəftliktur. **5** U həkkanıyət həm adalətni yaxhi kərgüqidur; Yər-zəmin Pərwərdigarning

məhribanlıki bilən toloqandur. **6** Pərwərdigarning səzi bilən asmanlar yaritilojan, Uning əozıdiki nəpəs bilən ularning barlik koxunlirimuyaritiloqandur; **7** U dengizdiki sularni bir yərgə yioqıp dəwıləydu; U okyanlarni ambarlar iqidə səklap turidu; **8** Pütkül yər yuzidikilər Pərwərdigardin əymənsun; Dunyadiki pütün jan igiliri Uningdin kərkəp, hərmətlisun; **9** Qünki Uning bir səzi bilənla ix pütürülgənidir; Uning bir əmri bilənla dəgenliri bərpə kılinojanidi. **10** Pərwərdigar ələrnin pılanini tosiwetidu; U kowmlarınin hiyallirini bikar kılıwetidu. **11** Pərwərdigarning nəsihəti mənggügə turidu; Kəlbidiki oyliri dəwərdin-dəwərgə ixkə axurulidu. **12** «Pərwərdigar bizning Hudadimizdə» dəydiojan kəwm bəhtliktur! Yəni Əz mirası boluxkə talliojan həlk bəhtliktur! **13** Pərwərdigar ərxin yərgə nəzər salidu, U pütkül insanlarni kərup turidu. **14** Turalöqısidin yər yuzidikilərnin həmmisigə qaraydu; **15** U ularning hərbirininin kəlbilirini Yasiojuquidur; Ularınin barlik ixlirini dəngsəp qıkkıquidur. **16** Padixah bolsa koxunlirininin kəplüki bilən əjalib bolalmaydu; Palwan əzining zor küqi bilən əzini kutkuzalmaydu; **17** Tolparəja tayinip həwp-hətərdin kutkuzulux bihudiliktur, U zor küqi bilən həqkimni kutkuzalmaydu; **18** Mana, ularning jənni olümdin kutkuzulux üçün, Kəhətqiliklə ularni həyat səklax üçün, Pərwərdigarning kəzi Əzidin əymindiojanlarning üstidə turidu, Əzining əzgərməs muhəbbitigə ümid baoljojanlarning üstidə turidu. **20** Bizning jənimiz Pərwərdigarəja təlmüridu; Bizning yərdəmqimiz, Bizning kəlkınimiz U bolidu. **21** Xunga Uning bilən kəlbimiz xadlinip ketidu; Qünki Uning mukəddəs namioja tayinip ixəndük, **22** I Pərwərdigar, biz Sangıla ümid baoljojinimizdək, Səning əzgərməs muhəbbitingmu üstimizdə bolöjay!

34 Dawut yazojan küy: — (Dawut Abimələk [padixahning] əldida yürüx-turuxini bəxkiqə kılıwalöjanda, [Abimələk] uni həydwətkən wakıttə yazojan) Mən hərkəndək wakıtlarda Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhıyə kayturimən; Uni mədhıyləx əozımdin qüxməydu. **2** Kəlbim Pərwərdigarni iptiharlinip mədhıyələydu, Məminlər buni ənglap xadlıkə bolidu. **3** Mən bilən bılə Pərwərdigarni uluöjlanglar, Birlikdə Uning namioja mədhıylər yangritayli. **4** Pərwərdigarni izdidim, U məning duayimni ijabət kıldı, Məni bəskən barlik wəhimə-kərkunqlirimdin kutkuzdi. **5** [Məminlər] Uningöja təlmürüp nurlandi; Yüzliri yərgə kəritilmidi. **6** [Mən] pəkır-biqarə [Uningöja] nida kıldı, Pərwərdigar ənglap, meni həmmə əwariqiliklərdin kutkuzdi. **7** Pərwərdigarning Pəritisi Uningdin əymindiojanlarni kooşdap ətrəpioja qədərini tikidu, Ular ni kutkuzidu. **8** Pərwərdigarning məhribanlıkini tetip, bilgin, Uningöja ixinip tayanöjan ədəm nəmidəgin bəhtliktur! **9** I Uning mukəddəs bəndiliri, Pərwərdigardin əymininglar! Qünki Uningdin əymindiojanlarning həq nərsisi kəm bolmas. **10** Küqlük ərsanlar ozuksiz kəlip əq kəlsimu, Əmma Pərwərdigarni izdigüqlərnin heqbir yaxhi nərsisi kəm bolmas. **11** Kəlinglar balilirim, manga kulak səlinglar; Mən silərgə Pərwərdigardin əyminixni əgitip koyay. **12** Həyatni ətiwarlaydiojan kixi kim? Kimning uzun wə yaxhi künlərnə kərgüsü bar? **13**

Undaқта тилинги яманлиқтин тартип yür, Lәwirling мәккарлиқтин neri bolsun; **14** Yamanliқtin ayrilip yiraқ bolup, güzәl әmәllәrni kilip yür; Aman-hatirjәmlikni izdәp, uni қошlap yür. **15** Pәrwәrdigarning көzi һәққaniylarning üstidә turidu, Uning küliқи ularning iltjalirioқа oқuқ turidu; **16** Pәrwәrdigarning qirayi rәzillik kilioқularoқа qarxi қiқar, Ularning һәрқандақ nam-hatirilirini yer yuzidin elip taxlar; **17** Hәққaniylar iltja kилidu, Pәrwәrdigar anglaydu, ularni barliқ azab-muxәққәtiridin күtkuzidu; **18** Pәrwәrdigar көngli sunuқlaroқа yekindur, Rohi ezilgәnlәrni күtkuzidu. **19** Hәққaniylar duқ kәlgәn awariқiliklәр көptur; Biraқ Pәrwәrdigar ularni bularning һәmmisidin күtkuzidu. **20** [U һәққaniyning] sengәklinerini saқ kәlduridu, Ulardin birsimu sunup kәtmәydu. **21** Yamanliқning ezi rәzilләrni eltüridu; Hәққaniylarоқа nәpәtlinidioқanlar gunahta kәlidu. **22** Pәrwәrdigar Öz küllirining janlirini bәdәl tәlәp һәrlükә qikiridu; Uningоқа tayanоқanlardin һәқkimgә gunaһ bekitilmәydu.

35 Dawut yazoјan küy: — I Pәrwәrdigar, mән bilән elixқanlar bilән elixқaysән; Manga jәng kilојanlarоқа jәng kilојaysән! **2** Қolungоқа sipar wә kәlқan aloјin; Manga yardәmgә ornungdin turојaysән; **3** Nәyzini suojurup, meni қооqlawatқanlarning yolini tosқaysән; Mening jenimоқа: «Mән sening nijatliқingdurmәn!» — degәysән! **4** Mening һayatiмoқа deg salmaqçı bolојanlar yәrgә қaritilip хәrmәndә bolојay; Manga kәst әyлиgәnlәр kәynigә yandurulup rәswa bolојay. **5** Ular goya xamalda uққан samandәk tozup kәtkәy; Pәrwәrdigarning Pәrixтisi ularni tarkitiwәtkәy! **6** Ularning yoli karangоја wә teyilојaқ bolојay, Pәrwәrdigarning Pәrixтisi ularni қоојliwәtkәy! **7** Qünki ular manga orunsiz ora-tuzaq tәyyarlidi; Jenimni sәwәbsiz elixқа ular uni kolidi. **8** Hәlakәt tuydurmәstin ularning bexioја qüxkәy, Ezi yoxurun қuroјan torоја ezi qüxkәy, Hәlakәtkә yikilојay. **9** U qaoqda jenim Pәrwәrdigardin sөyünidu, Uning nijatliқ-kүtkuzuxidin xadlinidu! **10** Mening һәmmә ustihanlirim: — «I Pәrwәrdigar, kimmu Sanga tangdax kelәlisun?» — dәydu, — «Sән ezilgән mөminlәrni külüklәrning qanggilidin, Ezilgәnlәр һәм yoқsullarni ularni bulioқuқlardin tartiwelip күtkuzisән». **11** Yawuz, yaloјan guwahқilar қopup, Hәwirim bolmioјan gunaһlar bilән üstümdin xikayәt kilmaqta. **12** Ular mening yaxhiliқimоја yamanliқ kilip, Meni panahsiz yetim kilip қоyoјanidi! **13** Lekin mән bolsam, ular kesәl bolојanda, Bәzni yөгәp kiyiwaldim; Ularni dәp roza tutup, eziмni tәwәn kildim; Әmdi duayim bolsa һazir başrimоја yenip kәldi! **14** Mән bu ixlardin dost yaki қerindiximning bexioја qüxkәn ixқа ohxax mәyüslinip yürdum, Mән өз anisioја һaza tutқandәk, beximni selip yürdüм. **15** Biraқ mән putlixip kәtkinimdә, Ular huxal boluxup kәtkәnidi, Bir yәrgә jәм boldi; Dәrwәkә jәм boluxup muxu zorawanlar manga qarxi қiқixти, Biraқ һәwirim yoқ idi. Ular meni pәrә-pәrә kilix üqün tohtimay zәrbә berixти. **16** Huddi bir қixlәм poxkal üstidә qақqақ wә talax kilојan hudasizlardәk, Ular manga qixlirini oјuқurlitip hiris kilixти. **17** I Rәb, қақanoјiqә pәrwә kilmәysән? Jenimni ularning һalakitidin күtkuzојaysән, Mening birdinbir һayatiмni [muxu] yirtқuқ xirlarning aozidin tartiwaloјaysән!

18 Zor jamaәt arisida mән Sanga taxәkkür eytimән; Nuroқunlioјan һәлқ arisida Seni mәdhiiylәymән. **19** Yaloјan sәwәb bilән manga rәkib bolојanlarni üstümdin xadlandurmioјaysән; Mәndin sәwәbsiz nәpәrlәngәnlәrni ezaзә көz kisixturmioјaysән! **20** Ular dostanә sez kilmaydu, Zemindiki tinқliқpәrwәrlәrgә pitnә-ioјwa toқummaqta. **21** Ular manga қarap eoјizini yoјan eқip: «Way-way! Kütkünimizni өз көzimiz bilән көriwalduқ!» — deyixidu. **21** I Pәrwәrdigar, Sән bularni көrip қiқting, sükit kilmioјaysән; I Rәb, mәndin Özüngni yiraқlaxturmioјaysән; **23** Қozoқaloјaysән, Mән üqün һәküm qikirixқа oyoјanoјaysән, I mening Hudayim — Rәbbim! **24** Mening ixim üstidә ez һәққaniyliking boyiqә һәküm қiқarојaysән, i Pәrwәrdigar Hudayim; Ularni mening [onguxsizliқimdin] xadlandurmioјaysән! **25** Ular көnglida: «Wah! Wah! Әjәb obdan boldi!» — deyixmisun; Yaki: «Uni yutuwәttuқ!» — deyixmisun. **26** Mening ziyinimdin хuwal bolојanlar yәrgә қaritilip хәrmәndә bolојay; Meningdin eziрini üstün tutkuқilarning kiyim-keқиki hijalәt wә nomussuzluқ bolsun! **27** Mening һәққaniylikimdin sөytingәnlәр tәntәнә kilip xadlansun! Ular һәmixә: «Өz külining aman-esәнliқigә sөytingән Pәrwәrdigar uluојansun!» — degәy. **28** Xu qaoqda mening tilim күn boyi һәққaniyliking toјruqluқ sөzlәydu, mәdhiiylәrni yangritidu.

36 Nәoјmiqilәrning bexioја tapxurulup oқulsun dәp, Pәrwәrdigarning küli Dawut yazoјan küy: — Rәzil adәmning asiyliқи mening қәlbimdә bir bexarәtni pәyda kилidu: — «Uning nәziridә Hudadin қorқidioјan ix yoқtur!» **2** Qünki u өз-өzini mahtayduki, U өз-eziгә: — «Mәndә gunaһ tepilmas, қilојinim yirginliқ ix әmәstur!» — dәydu. **3** Aozidiki sөzlәр kәbihliқ wә һiyliгәriktur; Pәzilәtik ix kilix parasitidin u alliburun mәhrumdur. **4** U ornida yatқandimu gunaһni көzläydu; U durus bolmioјan yoloја mengixni iradә kилidu; Yamanliқtin һәқ nәpәrlәnmәydu. **5** I Pәrwәrdigar, ezgәrmas muһәbbiting әrlәrgә taқixidu; Hәқikәt-sadikliқing bulutlarоқа yetidu! **6** Hәққaniyliking büyüik taolardәk, Hәkümliring tilsimatliқ qongқur dengizlardәktur. I Pәrwәrdigar, Sән adәmlәр wә һaywanlarni saқliојuқidursән; **7** Sening ezgәrmas muһәbbiting nәkәwdәr күmmәtliktur, i Hudal Xunga insan baliliri kanatliring sayisidә panahlinidu. **8** Ular әyüngdiki mol dastihandin toyoқuqә bәhrimәn bolidu; Sән ularоқа һuzur-һalawәtliringning dәryasidin iқküzisән. **9** Qünki Sәndila bardur һayatiқ buliқи; Nurungda bolup nurni көrimiz. **10** Ah, Özüngni tonup, bilgәnlәrgә muһәbbitingni, көngli duruslarојimu һәққaniylikingni көrsitixni dawamlaxturојaysән. **11** Tәkәbburlarning putining manga һujum kilixioја yol қоymioјaysән; Rәzilләrning қoli meni ornumdin қоојliwәtmisun; **12** Mana, yamanliқ kilоқuқlar yikildi! Oјulitiwetildi, ornidin қayta turalmaydu!

37 Dawut yazoјan küy: — Yamanliқ kilоқuқlar tüpәyлиdin eziгni көydürmә, Nakәslәrgә һәsәt kilma. **2** Qünki ular ot-qәplәrdәk tezla üziр taxlinidu, Yumran esümlüklәrgә ohxax tozup ketidu. **3** Pәrwәrdigaroқа tayan, tirixip yaxhiliқ қil, Zeminda makanlixip yaxap, Uning wapa-һәқikitini ozuқ bilip

huzurlan. **4** «Pərwədigarni hursənlikim» dəp bilgin, U arzu-tiləkliringgə yətküzidu. **5** Yolungni Pərwədigarəja amanət kil; Uningəja tayan, U qokum [tilikingni] ijabət kilidu. **6** U həkkaniylikni nurdək, Adalitingni qüxtiki kuyaxtək qaknitidu. **7** Pərwədigarning aldida tinq bolup, Anı səwrqanlik bilən küt; Həramdin ronak tapkan adəm tüpəylidin, Yaman niyətləri ixka axidiəjan xixi tüpəylidin ezüngni köydürmə. **8** Aqqikngindan yan, oşəzəptin kayt, özüngni köydürmə; U pəkət seni yamanlikkə elip baridu. **9** Qünki yamanlik kילוquqilar zemindin üzüp taxlinidu; Pərwədigarəja təlmürtüp kütkənlər bolsa, Zeminəja igidarqilik kilidu. **10** : Kəzni yumup aqquqila, rəzil adəm həlak bolidu; Uning makanioja səpsəlip qarısang, u yok bolidu. **11** Birak yawax-məminlər zeminəja miraslik kilidu, Wə qəksiz arambəhxlitkin huzurlinidu. **12** Razil adəm həkkaniyoja kəst kilidu; Uningəja qaxlirini oquqlitip hiris kilidu; **13** Ləkin Rəb uningəja karap kilidu; Qünki [Rəb] uning bexiəja kelidiəjan künni keridu. **14** Yawaxlar wə yoksullarni yikıtix üqün, Yoli duruslarni kirip taxlax üqün, Rəzillər kiliqini oşlipidin suqurup elip, Okyasining kiriqini tartip təyyarlıdi. **15** Ləkin kiliqi bolsa öz yurikigə sanjilidu, Okyalari sunduruwetilidu. **16** Həkkaniylardiki «az», Kəpligən yamanlarning baylikliridin əwəzdur. **17** Qünki rəzillərnin biləkləri sundurulu; Ləkin Pərwədigar həkkaniylarni yələydu; **18** Pərwədigar kəngli duruslarning künlirini bilidu; Ularning mirasi mənggügə bolidu. **19** Ular eojir künlərdə yərgə karap kalmaydu; Kəhətqiliktimu ular tok yüridu. **20** Birak rəzillər həlak bolidu; Pərwədigar bilən karxilaxquqilar qimənzardiki gül-giyahdək tozup ketidu; Ular tügəydu; Is-tütündək tarkilip tügəydu. **21** Rəzil adəm etnə elip kayturmaydu; Əmma həkkaniy adəm mehribanlik bilən etnə beridu; **22** Qünki [Pərwədigar] rəhmət kילוəjanlar zeminəja igə bolidu, Birak uning lənitigə uqriəjanlar üzüp taxlinidu; **23** Mərdanə adəmning kədəmləri Pərwədigar təripidindur; [Rəb] uning yolidin hursən bolidu. **24** U teyilip kətsim, yikilip qüxməydu; Qünki Pərwədigar uning kolini tutup yələp turidu. **25** Mən yax idim, hazır kərip kəldim; Ləkin həkkaniylarning taxliwetilgənlikini, Yaki pərzəntlirining nan tilgənlikini əsla kərgən əməsmən; **26** U kün boyi mərd-mehriban bolup etnə beridu; Uning əwədlirimi həlkək bərikət yətküzidu. **27** Yamanlikni taxlanglar, yaxxilik kilinglar, Mənggü yaxaysilər! **28** Qünki Pərwədigar adalətni səyidu, U Öz məmin bəndilirini taxlimaydu; Ular mənggügə saklinidu; Ləkin rəzillərnin əwədləri üzüp taxlinidu. **29** Həkkaniylar yər-jahanəja igə bolidu, Əbədil'əbədgigə uningda makən tutup yaxaydu. **30** Həkkaniy adəmning əojzi danalix jakarlaydu; Uning tili adil həkümlərnə sezləydu; **31** Kəlbidə Hudanin [mukəddəs] kanuni turidu; Uning kədəmləri teyilip kətməs. **32** Rəzillər həkkaniy adəmni paylap yüridu; Ular uni oltürgüdək pəytni izdəp yüridu. **33** Ləkin Pərwədigar uni düxmənnin qənggilioja qüxməydu; Yaki həkümdə uni gunahqa pütməydu. **34** Pərwədigarni təlmürtüp küt, Uning yolini qing tutkin; U sening mərtiwəngni kətürüp, zeminəja igə kilidu, Rəzillər həlak kilingənda, Sən buni kərisən. **35** Mən rəzil adəmning zomigərlə kiliwatkinini kərdüm, U huddi ayniojan

baraksan yapyexil dərəhtək ronak tapkan. **36** Birak u oşüp kətti, Mana, u yok boldi; Mən uni izdisəmmu, u tepilməydu. **37** Mukəmməd adəmgə nəzar sal, Durus insanəja karal Qünki bundak adəmning ahir kəridioşini arambəhx hatirjəmlə bolidu. **38** İtaətsizlər bolsa birləktə həlak bolixidu; Ularning kəlaşiqi üzülidu; **39** Birak həkkaniylarning niyatliki Pərwədigardindur; U eojir künlərdə ularning küqlük panahidur. **40** Pərwədigar yardəm kiling ularni saklaydu; U ularni rəzillərdin saklap kütqüzidu; Qünki ular Uni baxpanahı kilidu.

38 Dawut yəzojan küy: — (Əslimə üqün) I Pərwədigar, oşəzipingdə tənbiş bərmigəyən, Kəhringdə mənə jazalimioşaysən! **2** Qünki okliring mənə zəhimləndürüp sanjidi, Kəlung üstümdin kəttik basti. **3** Kəttik oşəziping tüpəylidin ətlirimdə heq saklik yok, Gunahim tüpəylidin ustihanlirimdə aram yoktur. **4** Qünki gunahlirim boyumdin taxti; Ular kətürəlmigəüzis eojir yüktək mənə besiwaldi. **5** Əhməklikimdin jarahətlirim sesip, xəlwəwəp kətti. **6** Azabtin bəllirim tolimu pükülüp kətti, Kün boyi oşəmgə petip yürimən! **7** Qatiraklirim otka toldi, Ətlirimning sak yeri yoktur. **8** Mən tolimu həsarip, ezilip kəttim; Kəlbimdiki azab-kəyoşu tüpəylidin kəhrirəymən. **9** Rəb, barlik arzuym kəz aldingdidur; Uş tartixlirim Səndin yoxurun əməs; **10** Yürükim jioşildap, həlimdin kəttim; Kəzlimning nuri eqti. **11** Yar-buradərlirimmu mənə uroşan wəba tüpəylidin, əzlini məndin tartti; Yekinlirimmu məndin yirək kaçti. **12** Jenimni almakqi boləjanlar tuzak kuridu; Manga ziyanni kəstligənlər zəhrini qaçmaqta; Ular kün boyi hiylə-mikirlərnə oylimakta. **13** Ləkin mən gas adəmdək angliməymən, Gaqa adəmdək əojzimni aqmaymən; **14** Bərhək, mən angliyalməydojan gaslarkdək bolup kəldim; Aqozimda kilingiojan rəddiyə-tənbiş yok. **15** Qünki ümidimni Sən Pərwədigarəja bəqlidim; Rəb Hudayim, Sən İltiyəiməja ijabət kilisən. **16** Qünki mən: — «Ular mənə üstümgə qikip mahtanmioşu; Bolmisa, putlirim teyilip kətkəndə, ular xadlinidu» — dedim əns. **17** Qünki mən dəldəngxip, tügixəy dəp kəldim, Azabim kəz aldimdin kətməydu. **18** Qünki mən öz yamanlikimni ikrar kilingmən; Gunahim üstidə kayoşurimən. **19** Ləkin düxmənlirim juqxən həm küqlüktur; Kara qaplar, manga nəprətləngənlərnin sani nuroşundur. **20** Wəpaşəja jəpa kilingiojanlar bolsa, mən bilən karxilixidu; Qünki mən yaxxilikni kəzləp, intilimən. **21** I Pərwədigar, məndin wəz kəqmigəyən! I Hudayim, məndin yirəkləxmioşaysən! **22** I Rəb, mənə niyatliki, Manga qəpsən yardəm kילוəşaysən!

39 Nəoşimqilərnin bexi Yədutunəja tapxurulojan, Dawut yəzojan küy: — «Tilim gunah kilmisun dəp, Yolliriməja dikək kilingmən; Rəzillər kəz aldimda bolsa, mən əojziməja bir kəxək salimən» — dəgənidim. **2** Mən süküt kiling, zuwan sürmidim, Həttə yaxxilik toşrisidiki sezlərnimə əojzimdin qikərmidim; Birak dil azabim təhimə koşojaldi. **3** Kənglümdə zərdəm kəymidi, Oylanəanseri ot bolup yandı; Andin tilim ihtiyərsiz sezləp kətti. **4** I Pərwədigar, öz əjilimni, Künlirimning kənglik ikənlikini manga ayan kiling; Ajiz insan balisi ikənlikimni manga bildürgin. **5** Mana, Sən künlirimni pəkət nəqqə oşeriqə kiling, Sening aldingdə əmrim yok həsəbidur. Bərhək, barlik

insanlar tik tursimu, pəkət bir tinikla, halas. (Selah) **6** Bərhək, hər bir insanning həyatı huddi bir kələnggidur, Ular nıng aldirap-saldiraxlırı bılıhda awarıqlıktur; Ular baylıqları toplaydu, lekin keyin bu baylıqları kimning koloja juqlinidıoanlıkını bilməydu. **7** I Rəb, əmdi mən nemini küttimən? Mening ümidim sangila baolıktur. **8** Meni barlık asıylıklirimdin kütquzoşaysən, Meni hamakətlərnıng məshırısiga kaldurmıoşaysən. **9** Sıküt kılıp zuwan sürmidim; Qünki mana, muxu [jazani] Özüng yürgüzgənsən. **10** Meni saloşan wabayingni məndin neri kılıoşaysən; Qünki kılungning zərbisi bilən tüzgıxay dəp kəldim. **11** Sən tənbihliring bilən kixini öz yamanlıkı üqün tərbiyliginingdə, Sən huddi nərsilərgə küyə kurti qüxkəndək, unıng izzət-oşururini yök kılıwetısən; Bərhək, hər bir adəm bir tinikla, halas. (Selah) **12** I Pərwərdigar, duayimni angılıoşaysən, Pəryadimıoşa kulək saloşaysən! Kəz yaxlırimıoşa sıküt kılımiıoşaysən! Qünki mən pütkül ata-bowilrimıdək, Senıng aldingda yaka yurtluk, musapırmən, halas! **13** Manga tikkən kəzüngni məndin neri kılıoşaysənki, Mən barsa kəlməsə jayıoşa kətküqə, Meni bir'az bolsimu rəhəttin bəhrimən kılıoşaysən.

40 Dawut yazoşan küy: — Pərwərdigarıoşa təlmürüp, küttüm, küttüm; U manga egilip pəryadimni angılıdı. **2** U meni halakət orikidin, Xundakla patkək laydin tartıwaldi, Putlırimni uyultax üstigə turıoşuzup, Kədəmlirimni mustəhkəm kıldı. **3** U aozımoşa yengı nahxa-munajatrni, Yəni Hudayimizni mədhıyıləxlərnı saldı; Nuroşun həlk buni kərüp, kərkıdu, Həm Pərwərdigarıoşa tayınıdu. **4** Təkəbburlardın yərdəm izdiməyđioşan, Yaloşanqılıkka ezıp kətməyđioşan, Bəlki Pərwərdigarnı öz tayanqısı kılıoşan kixi bəhtlıktur! **5** I Pərwərdigar Hudayim, Senıng biz üqün kılıoşan karamətliring wə oy-niyətliringni barıoşanseri kəpəytip, san-sanakşız kılıoşansın, Kimmu ularnı bir-birləp hesablap Özünggə [rəhmət kayturup] bolalisun! Ularnı səzləp baxtin-ahır bayan kılray desəm, Ularnı sanap tütgitix mümkün əməs. **6** Nə qurbanlık, nə ax hədiyələr Senıng tələp-arzuynıq əməs, Bırək Sən manga [səzgür] kuləklarnı ata kılding; Nə kəyidürmə qurbanlık, nə gunəkl qurbanlıkını tələp kilmıyding; **7** Xunga jawab bərdimki — «Mana mən kəldim!» — dedim. Oram yazma dəsturda mən toşuruluk pütülgən: — **8** «Hudayim, Senıng kənglündiki iradəng mening hərsənlikimdur; Senıng Təwrət kanıunıng kəlbiməg pütüklıktur». **9** Büyük jamaət arısında turup mən həkkəniylikni jakarlıdim; Mana bularnı özümdə kılqə elip kəloşum yoktur, I Pərwərdigar, Özüng bilısən. **10** Həkkəniylikingni kəlbimdə yoxurup yürmidim; Wapardılikingni wə nıjatlıkingni jakarlıdim; Özgərməs muhəbbiting wə həkikıtingni büyük jamaətə həq yoxurmastın bayan kıldim. **11** I Pərwərdigar, məhrıbanlıkliringni məndin ayimıoşaysən; Özgərməs muhəbbiting wə həkikıting hərdaim meni saklıoşay! **12** Qünki sansız külpətlər meni orıwaldi; Kəbihlıklirim meni besiwelip, kərəlməyđioşan boldum; Ular beximdikı qeqimdin kəp, Jasaritim tüzgıxıp kətti. **13** Meni kütquzuxni toşra tapkaysən, i Pərwərdigar! I Pərwərdigar, tez kelip, manga yərdəm kılıoşaysən! **14** Mening həyatımoşa qang salmakqı boləoşanlar bırıkəla yərgə kəritilip rəswa kılınsun; Mening

ziyınimdin hərsən boləoşanlar kəyngə yandurulup xərməndə boləoşay. **15** Meni: — «Wah! Wah!» dəp məshırə kılıoşanlar öz xərməndilikidin alakzadə dəp kətsun! **16** Bırək Seni izdigüqılərnıng həmmısı Sandə xadlınıp huxal boləoşay! Nıjatlıkingni səygənlər həmıxə: «Pərwərdigar uluolansun» deyixkəy! **17** Mən ezilgən həm yoksul bolsammu, Bırək Rəb yənıla meni yad etıdu; Sən mening Yərdəmqım, mening azad kılıoşuqım; I Hudayim, kəqıkmay kəlgəysən!

41 Nəoşmiqılərnıng bexıoşa tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazoşan küy: — Oşerib-ajızlarıoşa oşəmhorluk kılıoşan kixi nəkadər bəhtlik-həl Eoşır künlərdə Pərwərdigar unıngıoşa panəh bolıdu. **2** Pərwərdigar unı kooşdap, unı aman saklaydu; U zemında turup bəhtıyay yaxaydu; Sən unı düxmənlirining ihtıyariıoşa qüxürməysən! **3** Orun tutup zəıplıxıp yatkıniəda, Pərwərdigar unıngıoşa dərmən bolıdu; Sən unıng yatқан orun-kərpilirini raslap tüzəxtürüp turısən. **4** Mən iltıja kılıp: — «I Pərwərdigar, manga məhrıbanlık kərsətkəysən, Jenımoşa xıpalık bərgəysən; Qünki mən aldingda gunəh kıldim» — dedim. **5** Düxmənlirim mən toşuruluk; — «U kaqanmu elüp, nami-nəslı kırup kətər?» — dəp manga yamanlık tiləydu. **6** Bırsı meni kərgili kəlgən bolsa, U aldamqı səzlərnı kılıdu; Ular kəyınimdin kənglıdə xumluk toplaş, Andın sırtlarıoşa qıkıp xu ıxlarnı tərkıtip po atıdu; **7** Manga eoş boləoşanların həmmısı manga karıta əzara kusurlıxıdu, Ular manga ziyankəxlik kəstıdə bolıdu. **8** Ular: «Unıng bexıoşa jin-xəytəndin bir kəsəl qapıaxtı; Əmdi u orun tutup yetip kıldı; U kaytıdin turalmaydu» — deyixıdu. **9** Həttə sırdıxım dəp ıxəngən kədənas dostum, Mən bilən həmdəstıhan bolup tuzumni yegənmə manga pət attı. **10** Bırək Sən Pərwərdigar, manga rəhım kılıoşaysən; Düxmənlirimdin intıqam elıxka, Meni turoşuzoşaysən; **11** Düxmınımning tüstımdın oşlıbə kılıp xadlanmıoşınidin, Seni məndin səyünıdu, dəp bilimən. **12** Bırək manga kəlsək, durus boləoşanlıkimdin, sən meni yəleysən; Sən meni mənggü Öz huzurıngda kəd kətürütküüzüp turoşuzısən. **13** İsrailning Hudası Pərwərdigarıoşa əbədil'əbədıgıqə təxəkkür-mədhıyə kayturuloşay! Amin! Amin!

42 Nəoşmiqılərnıng bexıoşa tapxurulup okulsun dəp, Korəhning oşullıri üqün yezıloşan «Məskıl»: — Keyık eriklərdıki suıoşa təxna boləoşandək, Jenım sanga təxnadur, i Huda. **2** Mening jenım Hudaıoşa, həyat Təngrıgə intızardur; Ah, mən kaqanmu Hudanın huzurıda kərunıxkə müyəsər bolımən? **3** Mening keqə-kündüz yegınım kəz yaxlırim bolup kəlgən; Həklər kün boyı məndin: «Hudayıng kəyərđə?» dəp soraydu. **4** Otkən künlərnı əsləp, Jenımning dərdlırını təküwatımən (Mən kəpıqıl bilən ketıwetıp, Hudanın öyigə təntənə kılıp mēngıp, Huxallıkta Həmdusana okup, nahxa eytip, Heytnı təbrıklıgən top-top kəoxundək, jamaət bilən bıllə barattım!). **5** — I jenım, Sən tenımdə nemıxka bundək kəyoşurısən? Nemıxka ıqımdə bundək məyüslınlıp kəttıng? Hudaıoşa ümid baolə; Qünki Unıng jamalidin qıkқан nıjatlıktın, Mən Unı yənıla uluolaymən, — Mening Hudayimni! **6** Jenım ıqımdə məyüslınlıp kətti; Xunga mən Seni seoşınımən; Həttə

musapirlikta lordan deryasi boyidiki wadilarda, Hõrmon taõjirida, Mizar teõjimidni Seni seõjnimõn. **7** Sening xarkiratmiliriningni awazlirioja, Qõngkur hang bilõn qõngkur hang maslixip hõrkirimõkta. Sening hõmma dolqunliring hõm kaysnam-taxkinliring meni ojarõk kildi. **8** Kündüzi Põrwardigar õzgõrmõs muhõbbitinini [manga] buyruydu, Keqiliri Uning nahxisi, Wõ hõm hayatim bolõjan Tõngrigõ kילוan dua manga hõmrõh bolidu. **9** Mõn Qõram Texim bolõjan Hudaõja: — «Meni nemixõka untup kalding? Mõn nemixõka dõxmõnning zulumioja uqrap, Hõmixõ azab qekip yõriuwatimõn?» — dõymõn. **10** Sõngõkõlirimini õzgõrdõk rækiblirim meni mashira kilip ayiblaydu; Ular kün boyi mõiandin: «Hudaying kõiardõ?» — dõp sorimakõta. **11** I jenim, tenimda nemixõka bundak kayõjurisõn? Nemixõka iqimda bundak mayõslinip kætting? Hudaõja ümid baõjla; Qünki mõi Uni yõnila mædhiyilõymõn, Yõni qirayimõja salamõtlik, nijatlik ata kילוuqi Hudayimni mædhiyilõymõn! U mening Hudayimdur!

43 I Põrwardigar, mõi toõjurluk hõküm qikarõjaysõn, Dõwayimni õkõdisiz bir hõlk aldidõ soriojaysõn; Meni hiyiligõ hõm kõi bih adõmdin kutuldurõjaysõn. **2** Qünki Sõn panahgahim bolõjan Hudadursõn; Nemixõka meni taxlawõtkenõn? Nemixõka dõxmõnning zulumioja uqrap, Hõmixõ azab qekip yõriuwatimõn?» — dõymõn. **3** Өz hækikiting wõ nurungni õwatkin, Ular meni yetækligõy! Meni muõkõddõs teõjioja, Mõkaningõja elip kõlgõy! **4** Xuning bilõn mõi Hudaning kurbangahõ aldioja baray, Yõni mening qõksiz huxlukum bolõjan Tõngrining yenioja baray; Bõrhæk, qiltar qelip Seni mædhiyilõymõn, i Huda, mening Hudayim! **5** I jenim, sõi nemixõka bundak kayõjurisõn? Nemixõka iqimda bundak biaram bolup ketisõn? Hudaõja ümid baõjla! Qünki mõi Uni yõnila mædhiyilõymõn, Yõni qirayimõja salamõtlik, nijatlik ata kילוuqi Hudayimni mædhiyilõymõn!

44 Nõõmiqilõrning bexioja tapxurulup oõulsun dõp, Korahning oõullirni üqün yezilojan «Maskil»: — I Huda, õz kulakõlirimiz bilõn angliduk, Atilirimiz bizgõ bayan kilip, Өz künliridõ, yõni kõi dimki zamanlarda Sening kילוan zor ixliringni ukturõjanidi; **2** Sõn [atabowilirimizning aldidõ] Өz kõlung bilõn yat õllõrni kooõliwetip, Ularning [zeminiõja ata-bowilirimizni] orunlaxturdung; Yat kowmlarõja apõt qüxürüp, ularni tarkitiwõtting. **3** Bõrhæk, bowilirimiz zeminni õz kילוi bilõn alõjini yok, Өz biliki bilõn õzlinini kutquzõjimini yok; Bu bõlki Sening ong kõlung, Sening biliking wõ jamalingning nurining kילוinidur; Qünki Sõn ular din hursõnlik tapting. **4** Sõn Өzüng mening padixahimdursõn, i Huda, Sõn Yakup üqün õjõlibilõr buyruõjuqidursõn. **5** Sõn arõkilik biz rækiblirimizni hõydiwetimiz; Naming bilõn õzimizgõ kõi xõni turojanlarni qõylõymiz; **6** Qünki õz okyayimõja tayanmaymõn, Kילוiqimmi meni kutquzalmaydu. **7** Qünki Sõn bizni rækiblirimizdin kutquzdung, Bizgõ õq bolõjanlarni yõrgõ karatting. **8** Hudani kün boyi iptiharinip mahtaymiz; Namingni õbõdil'õbõdgiqõ mædhiyilõymiz. (Selah) **9** Birak Sõn [hazir] bizni taxlawetip aõanõtka kaldurdung; Kõxunlirimiz bilõn jõnggõ billõ qikmaysõn. **10** Sõn rækiblirimiz aldidõ bizni qekindürdung;

Bizni õqmõnlõrgõ halojanõq talan-taraj kildurdung. **11** Soyuxõka tapxurulojan koylardõk, bizni ularõja tapxurdung, õllõr arisioja bizni tarkitiwõtting. **12** Sõn Өz hækingni bikarõja setiwõtting, Uning kimmitidin Өzüng hõq beyip kõtmiding; **13** Sõn bizni kõi xõna õllõrning mæshirisigõ kaldurõjansõn; Өtrapimizdikilõrgõ aõanõt, zanglik obyektõ kildingsõn. **14** Sõn bizni õllõr arisidõ sõz-qõqõkkõ koydungsõn, Yat kowmlar bizgõ bax qayõkõip kõi xõnõkta. **15** Mæshirõ hõm kupurluk eytqõuilarning awazi tõiuyilidin, Dõxmõnlõr wõ õq aloõuqilar tõiuyilidin, Kün boyi uyatim aldimdin kõtmdõydu, Yüzümming nomusi meni qirmiwaldi. **17** Mana ularning hõmmisi beximioja qüxti; Birak biz Seni untumiduk, Yaki õhdõnggõ hõq asiylük kilmiduk; **18** Kõlbimiz hõq yanmidi, Sanga sadakõtisizlik kilmiduk, Kõdõmlirimiz yolungdin hõq ezip kõtmi. **19** Birak Sõn bizni qilbõrilõk makanidõ õzding, Bizgõ õllõr sayisini qaplaxturdung. **20** Өgõr biz Hudayimizing namini untuõjan bolsak, Yaki yat bir ilahõka kõi ketürõgõn bolsak, **21** Huda Sõn qõqum buni sürüxtõ kilmas idingmu, Kõlbõtiki sirlarni bilip turidõjan tursang? **22** Birak Sõn tõiuyli biz kün boyi kõi rilmaktimiz; Boõuzlinixni kütüp turojan kõi kõi hõsablannaktimiz. **23** Oyojan, i rõi! Nemixõka uõlap yatison? Ornungdin tur, bizni mõnggügõ taxlawõtmiõgõysõn! **24** Nemixõka yüzüingni bizdin yoxurisõn? Nemixõka külõtlirimizgõ, uqriõjan zululirimizõja pisõnt kilmaysõn? **25** Kõriõjina, jenimiz tuprakõta beõjirlap yürüdu; Tenimiz yõrgõ qaplaxti; **26** Ornungdin turup bizgõ yõrdõmdõ bolõjaysõn! Өzüingning õzgõrmõs muhõbbiting sõwõbidin, Bizlõrni hõrlükõka qikarõjaysõn!

45 Nõõmiqilõrning bexioja tapxurulup, «Nilupõrlõr» degõn aõangda oõulsun dõp, Korahning oõullirioja tapxurulojan, «sõyümlük yar üqün» degõn «Maskil» munajat-nahõka: — Kõlbimdin güzõl ix toõrisidõ sõzlõr uõrup qikmaktõ; Padixahõka beõjixulojan munajitimni eytimõn; Tiliõm gõya mahir xairing kõi midur; **2** Insan baliliri iqidõ sõi õng güzõldursõn; Lõwliring xapaõt bilõn toldurulojandur; Xunga Huda sanga mõnggügõ rõhmõt kildi. **3** I bõiuyk bolõuqi, Kילוiqingni askin yeningõja, Hõywriting wõ xanu-xawkiting bilõn! **4** Hækikõt, kamtarlik hõm adalõtni aloja sürüxõka atlanõjiningda, Xanu-xawkõt iqidõ õjõlibõ bilõn aloja bas! Xuning bilõn ong kõlung õzüinggõ karamõt kõi kõi xõnõk ixlarni kõi sitidur! **5** Sening õkõliring etkürdur, Ular padixahning dõxmõnlirining yürükigõ sanjilidu; Pütün õllõr ayiojõngõ yikõttilidu. **6** Sening taõting, i Huda, õbõdil'õbõdiktur; Padixahõkõlingdiki Xahõnõ hõsang, adalõtning hõsisidur. **7** Sõn hækõkaniylikni sõiuy, rõi zillikkõ nõprõtlinip kõlgõnsõn; Xunga Huda, yõni sening Hudaying, seni hõmrõhõliringdin üstün kילוip xadlik meyi bilõn mõiõh kildi. **8** Sening kiyimliringdin murmakki, muõtõt wõ darqin hõdi kelidu; Pil qixi sarayliridiki sazandõlõrning tarlik saziliri seni hursõn kilidu. **9** Padixahõlarning mõiõkõliliri hõrmõtlik kenizækiliringning kõtãrididur; Hanixing Ofirdiki sap altun [zibu-zinõtõlõrni] takap ong kõlungda turidu; **10** «Angliojan, i kõi zim, kõi gõgin, sõi zilirimgõ kulak salõjin; Өz kõi bilõng wõ ata jõmõtõingni untup kõi! **11** Xuning bilõn padixah güzõl jamalingõja mõiõtun bolidu; U sening

hojang, sən uningōja səjdə qil». **12** Tur xəhiringni kizi [alindinga] sowōja bilən hazır bolidu; Halayik arisidiki baylar sening xapaittingni kütidu; **13** Xahənə kizning iqki dunyasi pütünləy parlaktur, Uning kiyimlirimu zər bilən xəxtiləngən; **14** U xəxtilik kiyimlər bilən padixahning huzuriōja kəltürilüdu; Kəynidin uningōja koldax kenizaklərmu billə yeningōja elip kelinidu; **15** Ular huxal-huram, xadlik iqidə baxlap kelinidu; Ular birlikdə padixahning ordisiōja kirixidu. **16** «Atabowiliringning ornioja oşulliring qikidu; Sən ularni pütkül jahanoja hakim kilisen. **17** Mən sening namingni əwladdin-əwladka yad ətküzimən; Xunglaxka barlik kowmlar seni əbədil'əbədgiqə mədhiyləydu».

46 Nəoqmiqilərnin bexioja tapxurulup, «Pak kızlar üqün» degən ahangda okulsun dəp, Korahning oşulliri üqün yezilojan küy: — Huda panahgahimiz wə kudritimizdur; Külpətlər qüxkən haman hazır bolidiōjan bir yardəmidur. **2** Xunga yar-zemin öngtürülüp, taqlar gümtürülüp dengiz təglirigə qüxüp kətsimu, Uning dolqunliri xawkunlinip kaynam bolsimu, Ərkəxliri bilən taqlar silkinip kətsimu, Korkmaymiz. (Selah) **4** Hudaning xəhiringni — Yəni Həmmidin Aliy Boləuqi makanlaxkan muqəddəs jayni, Hursən kilidiōjan ekınliri xahlıōjan bir dərya bardur. **5** Huda uning otturisididur; U yər hərgiz təwriməydu; Huda tang etix bilənla uningōja yardəmgə kelidu. **6** [Barlik] əllər kaynap, padixahlıqlar titrəp kətti; U awazini koyuwətkən haman, Yər erip ketidu. **7** Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar biz bilən billə; Yəkupning Hudasi egiz korojnimizdur! (Selah) **8** Kelinglar, Pərwərdigarning qiləjanlirini kəruŋlar! U yər yüzidə kiləjan karamət wəyranqiliklarni kəruŋlar! **9** U, jahanning u qetigiqə boləjan uruxlarni tohtitidu; U okyalarni sunduridu, Nəyziləni oxtuwetidu, Jəng harwilirini otta kəyüriwetidu. **10** U: «Tohtax, mening Huda ikənlikimni bilip koyux! Mən pütkül əllər arisida uluqlinimən; Mən yər yüzidə «büyük» dəp qarilimən» — dəydu. **11** Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar biz bilən billə, Yəkupning Hudasi bizning egiz korojnimizdur!

47 Nəoqmiqilərnin bexioja tapxurulup okulsun dəp, Korahning oşulliri üqün yezilojan küy: — Barlik kowmlar, Hudani alkıxlənglar! Uningōja yukiri awazinglar bilən huxallik təntənisini yangritinglar! **2** Qünki Həmmidin Aliy Boləuqi, Pərwərdigar, dəhxətlik wə həywətlıktur, Pütkül jahanni sorioquqi büyük Padixahdur. **3** U bizgə həlkəlrni boysundurup, Bizni əl-millətlər üstigə hakim kilidu. **4** U biz üqün mirasimizni tallap, Yəni Əzi səyğən Yəkupning pəhri boləjan zeminni bekitip bərdi. (Selah) **5** Huda təntənə sadasi iqidə, Pərwərdigar sunay sadasi iqidə yukiriōja kətürildi; **6** Hudaōja nahxa-küy eytinglar, nahxa-küy eytinglar! Padixahimizōja nahxa-küy eytinglar, nahxa-küy eytinglar! **7** Huda pütkül jahanning padixahidur; Zehninglar bilən uningōja nahxa-küy eytinglar! **8** Huda əllər üstidə həküm süridu; U Əzining pak-muqəddəslikining təhtidə olturidu. **9** Əl-yurtlarning kattiliri jəm bolup, İbrahımining Hudasingin həkigə

koxuldi; Qünki jahandiki barlik qalkənlər Hudaōja təwədur; U nəkədər aliydur!

48 Nəoqmiqilərnin bexioja tapxurulup okulsun dəp, Korahning oşulliri üqün yezilojan küy: — Uluōdur Pərwərdigar, Hudayimizning xəhiringdə, Uning muqəddəslikini turəjan taōja, U zor mədhiyəlgə layıktur! **2** Egizlikidin kərkəm, Zion teoqi, Pütkül jahanning hursənlikidur; Ximaliy tərəpliri güzəldur, Büyük padixahning xəhiringdur! **3** Huda korojanlirida turidu, Bu yərdə U egiz panahgah dəp tonulidu; **4** Mana, padixahlar yiojildi, Ular xəhərini besip etüp, jəm boldi. **5** [Xəhəri] kəripla ular aləzadə boldi; Dəkkə-dükkigə qüxüp bədər kəqixti. **6** U yərdə ularni titrək basti, Toloqak yegən ayaldək ular azablandı; **7** Sən Tarixitiki kemilərnə xərək xamili bilən wəyran qiliwəttin. **8** Kulikimiz angliōjanni, Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning xəhiringdə, Hudayimizning xəhiringdə, Biz hazır əz kəzimiz bilən xundək kərdük; Huda mənggügə uni mustəhkəm kilidu. (Selah) **9** Biz sening muqəddəs ibadəthanang iqidə turup, i Huda, Əzgərməs muhəbbitingni seojindük, **10** Namingōja layıktur, Jahanning qət-qətlirigə yətküzülgən mədhiyliriling, i Huda; Sening ong qolung həkəniylik bilən toloqan. **11** Sening adil həkümlirindin, Zion teoqi xadlanəy! Yəhuda kızliri huxal boləy! **12** Zion teojini aylinip mēngip, Ətrapidə səyli kilinglar; Uning munarlırini sanəp bekinglar; **13** Keyinki əwladka uni bayan kilix üqün, Sepil-istihkamlirini kəngül koyup kəzitinglar, Korojanlirini kəzdin kəqüringlar. **14** Qünki bu Huda əbədil'əbəd bizning Hudayimizdur; U emürwəyət bizning yetəkqimiz bolidu!

49 Nəoqmiqilərnin bexioja tapxurulup okulsun dəp, Korahning oşulliri üqün yezilojan küy: — I barlik həkəllər, kəngül koyup anglanglar! Yər yüzidə turuwatқанlar, kulək selinglar! **2** Məyli addiy puqra, ya esilzadilar, Ya bay, ya gadaylar bolsun, həmminglar anglanglar! **3** Aozim danalıqni səzləydu, Dilim əkilgə uyoyun ixlarni oylap qikidu. **4** Kulikim həkmətlik təmsilni zan koyup anglaydu, Qiltar qəlip sirlik səzni eqip berimən. **5** Eoqır künlərdə, meni kiltakka qüxürməqci boləjanlarning kəbihlikliri atrapimda bolsimu, Mən nemixka kərkədikənmən? **6** Ular baylikliriōja tayinidu, Mal-mülükilirining zorluğu bilən qongqilik kilidu; **7** İnsan mənggügə yaxap, Gər-həngni kərməsliki üqün, Həqkim əz buradərinin həyatini pul bilən kayturuwalalmaydu; Wə yaki Hudaōja uning jenini kutulduruqədəq bahəni bəşəlməydu; (Qünki uning jenining bahəsi intayin kimmət, Wə bu bahə boyiqə boləqanda, mənggügə kərz tapxuruxi kerəktur) **10** Həmmigə ayanki, danixmən adəmlərmu əlidu; Həmmə adəm bilən təng, nadan wə həkəktətlər billə həkək bolidu, Xundakla ular mal-dunyasini əzgilərgə kaldurup ketidu. **11** Ullarning kənglidiki oy-pikirlər xundakki: «Əy-imaritimiz mənggügə, Məkan-turaloqlirimiz dəwrdin-dəwrgiqə bolidu»; Ular əz yərlirigə isimlirini nam kilip koyidu. **12** Biraq insan əzining nam-izzitidə turıwərməydu, U həkək boləjan həywanlərdək ketidu. **13** Ullarning muxu yoli dəl ullaarning nadanlikidur; Ləkin ullaarning kəynidin dunyaōja kəlgənlər, yanila

ularning eytқан sezirigə yəpirin okuydu. (Selah) **14** Ular koylardak təhtisarəoja yatkuzulidu; Ölümlərni öz ozuqi kilidu; Ətisi səhərdə duruslar ularning üstidin həküm yürgüzidu; Ularning güzəlliki qiritilixkə tapxurulidu; Təhtisara bolsa ularning həyətlik makandır! (Sheol **h7585**) **15** Biraq Huda jenimni təhtisarəojaning ilkidin kutkuzidu; Qünki U meni qobul kilidu. (Selah) (Sheol **h7585**) **16** Birsı beyip ketip, aila-jəmətəning abruyini esüp kətsimu, Korkma; **17** Qünki u əlgəndə heqnersisini elip ketəlməydu; Uning xəhriti uning bilən billə [gərgə] qüxməydu. **18** Gərgə u əmir boyi özini bəhtlik qəqləyən bolsimu, (Bərhək, kixilər ronəq tapkiningda, əlwəttə seni Həman mahtaydu) **19** Ahiri berip, u yənilə ata-bowilərinə yəniəja ketidu; Ular mənəgüggə yoruklukni kərləməydu. **20** İnsan izzət-abruyda bolup, lekin yorutulmisa, Həlak bolidiəjan həywanlarəja ohxax bolidu, halas.

50 Asaf yəzojan küy: — Qadir Huda, yəni Pərwərdigar əojiz əqip, Künqikixitin künpetixkiə yər yüzidikilərgə murajət kilidi. **2** Güzəllikning jəwhiri boləjan Zion təojidin, Huda julalidi. **3** Hudayimiz kelidu, U hərgizmə sükit iqidə turmaydu; Uning aldidə yəwətküqi ot kelidu; Uning ətrəpida zor boran-qəpğun kaynaydu. **4** Əz həlkini sorəq kilix üqün, U yukiridin asmanlarni, Yərnimə guwahlikkə qəkiridu: — **5** «Mening məmin bəndilirimni, Yəni Mən bilən qurbanlik arkilik əhdə təzgüqlərnə huzuruməja qəkirip yiojinglar!» **6** Asmanlar uning həkəniylikini elan kilidu, Qünki Huda Əzi sorəq kiləydu! (Selah) **7** «Anglanglar, i həlkim, Mən səz kilay; I Israil, Mən sangə həkəkətni eytip kəoyayki, Məniki Huda, sening Hudayingdurmə. **8** Həzir ayibliginim sening qurbanlikliring səwəbidin, Yəki həmixə aldimda sunulidiəjan keydürmə qurbanlikliring səwəbidin əmas; **9** Mən sening əojiləngdin heqbir əkizini, Kətanliringdin heqbir tekini əlməqki əməsmən. **10** Qünki ormanliklardiki barlik həywanatlar Manga mənəsupur, Mingliəjan təojidiki mal-waranlarmə Meningkidur; **11** Təojlardiki pütün uqar-qənatlarni bilimən, Daladiki barlik janıwarlar Meningkidur. **12** Kərimin əqsimə sangə eytməymən; Qünki ələm wə uningəja toləjan həmmə nərsilər Meningkidur. **13** Əjəbə, Mən əküzning gəxini yəmdimən? Tekining kəniini iqəmdimən? **14** Qurbanlik süpitidə Hudəja təxəkkürlərnə eyt; Həmmidin Aliy Boləyqəja kiləjan wədgəgə wəpa kil. **15** Bəxingəja kün qüxkəndə Manga murajət kil; Mən seni kutuldurimən, Sən bolsəng Mənə uləyqəjəyən». **16** Ləkin rəzillərgə Huda xundəq dəydu: — «Mening əmirilərnə bayan kilixkə nemə həkəkning bar? Əhdəməni tiləja ələyduək sən kim iding? **17** Sən Mening təlimlirimdin yirgənding, Səzlimin rət kilding əməsmu? **18** Oəjrini kərsəng, sən uningdin zək əlding, Zinahorlar bilən xerik bolding; **19** Aəzəngdin yaman gəp qüxməydu; Tiling yəlanəyqilikni tokuydu. **20** Əz kəringingning yaman gəpini kilip olturisen, Anangning oəliəja təhmət kilisen. **21** Sən bu ixlərnə kiləyqəningda, Mən ün qikərimidim; Dərwəkə, sən Mənə əzənggə ohxax dəp oyliding; Ləkin Mən seni əyibləp, Bu ixlərnə kəz əldingdə əyni boyiqə sangə kərsitimən. **22** — I, Təngriin untəojənlər, buni kəngül kəoyup anglanglar! Bolmisa, silərnə parə-parə kiləwetimən; Həqkim silərnə kutkuzəlməydu. **23** Biraq

qurbanlik süpitidə rəhmət eytkənlərnəng hərkəyisisi Manga xərəp kəltüridu; Xundəq kilip, uningəja Əz nijatlikimni kərsitiximəgə yol təyyarlıəjan bolidu.

51 Nəojmiqilərnəng bəxiəja tapxurulup okulsun dəp, Dawut yəzojan küy. Bu [küy] Natan pəyoəməbər uning yəniəja kelip, uni Bat-Xəbə bilən boləjan zinahorlukı toərluk əyibligəndin keyin yəziəjan: — Əzgərməs muhəbbiting bilən, i Huda, mənəgə mehİR-xəpəkət kərsətkəyən! Rəhimdillikliringning kəplüki bilən əsiyliklirimni əqürüwətkəyən! **2** Mən i kəbihlikimdin yiltizməyqə yuwətkəyən, Gunəhimdin mənə taziliəyən. **3** Qünki mən əsiyliklirimni tonup ikrar kildim; Gunəhim həmixə kəz əldimda turidu. **4** Sening əldingdə, pəkət Sening əldingdə gənəhətküzitip, Nəziringdə rəzil boləjan ixni sadir kildim; Xu wəjədin, Sən [məni əyibləp] səzlisəng, ədillikning ispatlinidu; [Mən] sorəq kiləyqəningda, Əzəngning pəklilik ispatlinidu. **5** Mana, mən tuəyölənimdila, yamanlikta idim, Anangning kərnidə pəyda boləyqənimdila mən gənəhətkə boldum. **6** Bərhək, Sən ədəmlərnəng qin kəlbədin səmimiylilik tələp kilisen; Iqimdiki yoxurumə jailirimda Sən mənə danəlikni bildürisen. **7** Mənə [gənəhətkərimdin] zofə bilən taziliəyən, Həm mən pək bolimən; Mənə pəkəpəkiz yuəyən, mən kərdimnə əq bolimən. **8** Manga xədhuram əwəzlərnə ənglatkəyən; Xuning bilən Sən əzğən ustihənlirim yənə əxlidinidu. **9** Gunəhətkərimdin qirəyngni yoxurup, Yamanliklirimni əqürüwətkəyən. **10** Məndə pək kəlb yəratkəyən, i Huda; Wujumdiki sadik rohimni yəngiləyən. **11** Mənə huzurəngdin qikirəwətkəyən; Meningdin Mukəddəs Rohingni kəyurəwətkəyən. **12** Ah, nijatlikəngdiki xədləknə mənə yəngibəxtin həs kilduroyən; İtaətmən roh arkilik mənə yəliəyən. **13** Buning bilən mən itətsizlərgə yollirəngni əgətəy, Wə gənəhətkərlər yəningəja kəytidu. **14** Kən təkux gənəhətkənin mənə kutulduroyən, I Huda, mənə nijatlik bərgüqi Huda, Xuning bilən təlim həkəniylikəngni yəngritip küyləydu. **15** I Rəbbim, ləwlimni əqkəyən, Aəzəim mədhəyilirəngni bəyan kilidu. **16** Qünki Sən qurbanlikni hux kərməyən; Bolmisa sunar idim; Kəydürmə qurbanliklərdimnə hursənlik təpməyən. **17** Huda qəbul kilidiəjan qurbanliklər sunuk bir rohtur; Sunuk wə əziləng kəlbni Sən kəmsitməyən, i Huda; **18** Xəpəitəng bilən Zionəja məhribənləknə kərsətkəyən; Yərusəlemning səpillirini yəngibəxtin bina kiləyən! **19** U qəojda Sən həkəniylikdin boləjan qurbanliklərdin, kəydürmə qurbanliklərdin, Pütünləy kəydürüləng kəydürmə qurbanliklərdin hursənlik təpisen; U qəojda ədəmlər kurbəngəhəngəja buka-əkülərnə təkədim kilixidu.

52 Nəojmiqilərnəng bəxiəja tapxurulup okulsun dəp, Dawut yəzojan «Maskil»; Edomluk Doəg Saul padixəhning yəniəja bərip: «Dawut Ahimələknəng əyigə kirdi» dəp əyoəqəylik kiləyqəndin keyin yəziəjan: — I noqi batur, Nemə üqün rəzillikəngdin məhtimən? Təngriəng əzğərməs muhəbbiti mənəgüllüktur. **2** Ətkür ustirə kəbi, Tiling zəhər qəqmaqqi, U yəlanəyqilik tokuətidu. **3** Sən yəxhəlikəngning ornidə yamanlikni, Hək səzləxning ornidə yəlanəyqilikni yəxhi kərisən; **4** Həman ədəməni nəbut kilidiəjan səzlərnə yəxhi

kerisən, i aldəmqi til! **5** Bərħək, Təngri ohxaxla seni mənggügə yökıtidu; U seni tutuwalıdu, yəni öz qədiringdin tartıp qıkıdu; Tiriklərnıng zeminidin seni yiltizingdin kımurup taxlaydu. (Selah) **6** Həkkaniylar buni kərüp kərquxıdu, Wə uni məshirə kılıp külüp: — **7** «Kəranglar, Hudani öz yələnqısı kılımoqan adəm, Pəkət öz baylıqlırınıng kəplükigə tayanıoqan adəm; U aq kəzlıki bilən küqləndi» — dəydu. **8** Mən bolsam Hudaning eyıde eskən baraksən zəytun dərəhtəkmən, Mən Hudaning əzgərməs muhəbbıtigə mənggügə tayinimən. **9** Mən Sanga əbədil'əbəd təxəkkür eytimən; Qünki Sən bu ixlarnı kıldingsən; Məmin bəndiliring aldıda namıngıoşa təlmürüp kütimən; Muxundak kılıx əladur.

53 Nəoqmıqlərning bexioqə tapxurulup oqulsun dəp, Mahalat əhangıda Dawut yazıoqan «Maskıl»: Əhmək kixi kənglıde: «Həqbir Huda yok» — dəydu. Ular qiriklixip, Nəprətlik kəbih ixlarnı kılıxtı; Ularning iqidə məhribanlıq kılıoquı yoktur. **2** Huda ərxət turup, insan balilirini kəzıtıp: «Bu insanlarning arisıda, insapni qüxinıdıoqan birəsi barmıdu? Hudani izdəydoqanlar barmıdu? **3** Həmmə adəm yoldin qıktı, Həmmə adəm qiriklixip kətti, Məhribanlıq kılıoquı yoktur, hətta birimu. **4** Nanni yegəndək Mening həlkımmi yutuwalıoqan, Kəbihlik kılıoquqlarning bilimi yokmıdu?» — dəydu. Ular Pərwədigarıoşa həqbir iltıya kılımaydu. **5** Kərkkudək həq ix bolmısıq, Mana ularni oşayət zor kərkunıq bastı; Qünki Huda seni kərxaıoşa aloqanlarning ustıhanlırını parqılarp qeqıwəttı; Sən ularni hijıllıkkə koydung; Qünki Huda ularni nəziridin sakıt kıldı. **6** Ah, İsrailning niyatlık Zıondın qıkıp kəlgən bolsa idi! Huda Öz həlkını asarıtıdın qıkırıp, azadlıkkə erixtırgən qəoqda, Yakup xadınıdu, İsrail huxal bolıdu!

54 Nəoqmıqlərning bexioqə tapxurulup, tarlık sazlar bilən oqulsun dəp, Dawut yazıoqan «Maskıl» (Zif xəhıridikilər Saul padıxahning yenıoşa berıp: «Dawut bizning muxu yurtımızıoşa məküwalıoqan, sili bilməmdıla?» dəp ayəqaklık kılıoqandın keyin yezıloqan): I Huda, Əz namıng bilən meni kütquzıoşaysən; Zor kudriting bilən dəwayımnı sorıoşaysən. **2** I Huda, duayımnı anglıoşaysən; Aıozımdiki səzlərgə kulak salıoşaysən. **3** Qünki yat adəmlər mənə hıjım kılıxkə ornıdın turdı; Zomıgərlər mening jenımnı owlımakta; Ular Hudani nəzirigə həq ılmaydu. (Selah) **4** Kara, Huda mənə yardım kılıoquıdu; Rəb jenımnı yələydoqanlar arisıdıdu. (Selah) **5** U düxmənlirımnıng yamanlıkını əzıgə kəyturıdu; [I Huda], Əz həkqıttıng bilən ularni üzıp taxlıoşaysən. **6** Mən Sanga halıs kurbanlıqlar sunımən; Nəmnıngni mədhıyələymən, i Pərwədigar; Xundək kılıx əladur. **7** Qünki U meni barlık balakazalardın kütquzdı; Düxmənlirımnıng məoşlubıyıtını öz kəzum bilən kərdüm.

55 Nəoqmıqlərning bexioqə tapxurulup, tarlık sazlar bilən oqulsun dəp, Dawut yazıoqan «Maskıl»: — I Huda, duayımnı anglıoşaysən; Tilikimdin əzüngni kəqurmıoşaysən, **2** Mənə kulak selıp, jawab bərgəysən; Mən dad-pəryad iqidə kezıp, Ah-zər qekıp yürımən; **3** Səwəbi düxmənnıng təhdıtlırı, razıllərning zulumlırı; Ular bexımoşa awarıqılıklərni təkidü; Ular oşəzəplıni

mənə adawət saklaydu. **4** İqımdə yürıkım toloqıni p kətti; Əlüm wəhxətlırı wıjıudımnı kəplıdi. **5** Kərkuq wə tıtrək bexımoşa qıxtı, Dəhxət meni qəmküwalıdi. **6** Mən: — «Kəptərdək kənitım bolsıqu kaxkı, Uqıq berıp aramgəh tapar idım» — dedım. **7** — «Yırak jaylarıoşa qekıp, Qəl-bayawanlarda məkənlıxar idım; (Selah) **8** Boran-qapqunlardın, Kara qıyundın qekıp, panahgəhoşa aldırar idım!». **9** Ularıni yutuıwətkəysən, i Rəb; Tıllırını bələıwətkəysən; Qünki xəhər iqidə zorawanlık həm jedəlhorlukni kərdüm. **10** Ular kəqə-kündüz sepıllər üstıde oşadıyıp yürıməkta; Xəhər ıqını kabəhət wə xumluk kəplıdi. **11** Həram arzu-həwəslər unıng iqidə turıdu, Sahtılık wə hıylə-mıkrılık, koqıllardın kətməydu. **12** Əgər düxmən meni məshirə kılıoqan bolsa, unıngıoşa səwr kılattım; Bırək meni kəmsıtıp, əzını mahtıoqan adəm mənə oqmanlərdın əməs idi; Əgər xundək bolıoqan bolsa, unıngdın əzümnı qəquratım; **13** Lekın buni kılıoqan sən ıkanlıkıngni — Mening buradırmın, sırdıxım, əzız dostum bolup qıkıxıngni oylımaptımən! **14** Halayıkkə kətilıp, Hudaning əyigə ıkkımız bıllə mənəoşanıduq, Əzara xerın paranglarda bolıoşanıduq; **15** Muxundək [satkunlarnı] əlüm tuyuksız qeqıtıwətsun! Ular təhtısaraıoşa tırık qıxxkəy! Qünki ularning məkənlırıda, ularning arisıda rəzıllık turmakta. (Sheol h7585) **16** Lekın mən bolsam, Hudaıoşa nıda kılımən; Pərwədigar meni kütquzıdu. **17** Ətıgını, ahxımı wə qıxtə, Dərdımnı təküp pəryad kəttürımən; U jəzmən sadayımıoşa kulak salıdu. **18** U mənə kərxi kılınoqan jəngdın meni aman kılıdu; Gərqə kəp adəmlər meni kərxaıoşa aloqan bolsımu. **19** Təngri — əzəldın təhtə olturup kəlgüqı! [U naləmni] angıar ularni bir tərəp kılıdu; (Selah) Qünki ularda həq əzgırıxlər bolmıdı; Ular Hudadın həq kərkmaydu. **20** [Həlikı buradırmın] əzi bilən bənd bolıoşanıoşa muıt kəttürıdi; Əz əhdısını buzup taxlıdı. **21** Aıozı serık maydınmı yumxək, Bırək kənglı jəngdur unıng; Unıng səzlırı yəoşdınmı sılık, Əməlıyətə suıqurup aloqan kılıqlardur. **22** Yüıküngni Pərwədigarıoşa taxıap koy, U seni yələydu; U həkkaniylarnı hərgız təwrətməydu. **23** Bırək, sən Huda axu rəzıllərni həlakət həngıoşa qıxırsısən; Kanlıorlar wə hıylıgərlər əmrıning yerımınımı kərməydu; Bırək mən bolsam, sənə tayınımən.

56 Nəoqmıqlərning bexioqə tapxurulup, «Hılwəttıki dub dərəhlırdıki pahtək» degən əhangıda oqulsun dəp, Dawut yazıoqan «Mıhtəm» küy (Fılistıylər Gat xəhıridə uni əsırgə alojanda yezıloqan): — I Huda, mənə xəpək kərsətkəysən, Qünki insanlarning nəpsı yoşınarp meni kooşlımakta; Kün boyı ular mən bilən jəng kılıp meni basmakta; **2** Mənı kəzlıgən rəkıblırımnıng nəpsı yoşınarp kün boyı mənı kooşlımakta; Mənə həywə kılıp jəng kılıoquqlar ıntayın kəptür! **3** Mən kərkkən künımdə, Mən Sanga tayınımən. **4** Mən səz-kalamını ulıoş dəp mədhıyələydoqan Hudaıoşa, Hudaıoşıla tayınımən; Mən kərkməymən; Nəhayıtı bər ətıgı mənı nemə kılalısun? **5** Ular kün boyı səzlırımni burmılaydu, Ularning barlık oyi mənə ziyənkəxlık kılıxtur; **6** Ular top bolup adəmni kəstılıxıp, yoxurunıdu; Peyımgə qıxıp, jenımnı elıxni kütıdu. **7** [Gınah] bilən gınahnı yepıp kəqsa bolamdu? Oşəzıping bilən əllərni yərgə urıoşaysən, i Huda! **8** Mening sərsanlıkılrımni əzüng sanap kəlgən; Kəzdın akqan yaxlırımni tulumıngıoşa toılap saklıoşaysən;

Bular daptiringda pütüklük omasmu? **9** Xuning bilən mən Sanga nida kılğan künde, Düxmənlirim qekinidu; Mən xani bildimki — Huda mən tərəptidur! **10** Hudani — Uning sez-kalamini uluqlaymən! Pərwərdigarni — Uning sez-kalamini uluqlaymən! **11** Hudanila tayanqim kildim — Mən qorkmaymən, nahayiti xu bir insan meni nemə kılalisan? **12** Sanga kılğan wədilirimə wapa kilmən, i Huda; Sanga taxəkkür qurbanlıklarini sunimən. **13** Qünki Sən jenimni elümdin kutuldurğansən; Sən putlirimni putlixixtin saklimamsən? Xuning bilən mən Hudaning huzurida, tiriklər turidoğan yoruklukta mangimən.

57 Nəomiqlərnin bexioğa tapxurulup, «Halak kilmioğaysən» degən ahangda okulsun dəp, Dawut yazoğan «Mihtam» küyi, (U Saul padixahın keqip, engkürdə yoxuruwaloğan qaoşda yeziloğan): — I Huda, manga xəpət kərsətkəysən, Manga xəpət kərsətkəysən, Qünki jenim Seni panahim kildi. Muxu balayi'apət etüp kətküqə, qanatlıning sayisidə panah tapimən. **2** Hudaəğa, yəni Həmmidin Aliy Boluquəğa, Özüüm üqün həmmini orunlaydoğan Təngriğ nida kilmən; **3** U ərxin yardəm əwətip meni kütqüzidu; Manga qarap nəpsi yooqınap, meni koşlawatqanlarni U raswa kildi; (Selah) Huda Öz mehir-xəpəti wə həkikətin əwətidu! **4** Jenim xirlar arisida kəldi; Mən nəpisi yalkun kəbi boləjanlar arisida yatimən! Adam baliliri — Ularning qixliri nəyzə-oklardur, Ularning tili — etkür kiliqtur! **5** I Huda, ərxlərdin yukiri uluqlanoğaysən, Xan-xəriping yər yüzini kaplıoqay! **6** Ular kədəmlirimə tor kurdi; Jenim egilip kətti; Ular mening yoluməğa orək koloğanidi, Ləkin əzliri iqigə qüxüp kətti. **7** Iradəm qing, i Huda, iradəm qing; Mən mədhijə nahxilarni eytip, Bərhək Seni küyləymən! **8** Oyoğan, i rohim! I nəoqmə-sazlirim, oyoğan! Mən səhər küyaxinimu oyoqitimən! **9** Mən həlk-millətlər arisida seni uluqlaymən, i Rəb; Əllər arisida Seni küyləymən! **10** Qünki əzgərməs muhəbbiting ərxlərgə yətküdək uluqdur; Həkiqəting bulutlarəğa təxaxti. **11** I Huda, ərxlərdin yukiri uluqlanoğaysən, Xan-xəriping yər yüzini kaplıoqay!

58 Nəomiqlərnin bexioğa tapxurulup, «Halak kilmioğaysən» degən ahangda okulsun dəp, Dawut yazoğan «Mihtam» küyi: — I kudrət igiliri, silər həkikətən adalətni səzləwatamsilər? I insan baliliri, adil həküm qikiramsilər? **2** Yək, silər konglünglərdə yamanlıq təyyarlaysilər; Yər yüzidə öz kolunglar bilən kilidoğan zorawanlıqni əlqəwətsilər. **3** Rəzilər anisinin korsiqidila ezip ketidu; Ular tuşulupla yoldin adixip, yaloğan səzləydu. **4** Ularning zəhiri yilanning zəhiridur; Ular əz kulikini pütük kılğan gas kobra yiləndək, **5** Məyli yilanqılar xunqə qiraylıq səhirlisimu, U nəy awaziəğa kət'iy kulak salmaydu. **6** I Huda, ularning aozdidiki qixlirini sunduruwətkəysən! Muxu yax xirlarning tongkay qixlirini qeqiwətkəysən, i Pərwərdigar! **7** Ular ekıp kətkən sulardək etüp kətkay; Ular oklarni qənləp atqanda, Okliri uqsiz bolup kətkəy! **8** Kululə yol mangoğanda izi yokilip kətkəndək, Ular yokəp kətsun; Ayalning qüxüp kətkən həmilisidək, Ular kün kərmisun! **9** Kazan yantaklarınin issikini səzgüqə, (Məyli ular yumran peti, yaki ot tutaxqan bolsun) U ularni

tozutiwetidu. **10** Həkkəniy adəm [Hudaning] intiqamini kərgəndə huxal bolidu; Əz izlirini rəzilərnin kenida yuyidu. **11** Xunga adəmlər: «Dərwəqə, həkkəniylar üqün in'am bardur; Dərwəqə yər yüzidə həküm yürgüzgüqi bir Huda bardur» — dəydu.

59 Nəomiqlərnin bexioğa tapxurulup, «Halak kilmioğaysən» degən ahangda okulsun dəp, Dawut yazoğan «Mihtam» küyi; (bu [küyi] Saul padixah Dawutning eyini kəzlxəkə paylaqqlarni əwətip, uni eltürütətməkqi boləjan qaoşda yeziloğan): — I Huda, yim, düxmənlirimning qanggilidin kutquzoğaysən; Manga qarxi turoğanlardin meni egizdə aman saklıoğaysən. **2** Meni yamanlıq kıləuqlar qanggilidin kutquzuwaləoğaysən, Qanhor adəmlərdin meni kutquzoğaysən. **3** Qünki mana, ular jenimni elix üqün payliməktə, Zorawanlar manga qarxi top boluxup kəstlxəməktə; Bu [kiloqini] mənə boləjan birər asiylük üqün əməs, Yəki gunahim üqün əməs, i Pərwərdigar; **4** Mənə həq səwənlük bolmisimu, ular yügürüp manga qarxi səp salidu; Mening yardimimə kelixə oyoğan, [Halimni] nəzirənggə aloğaysən. **5** I Pərwərdigar, samawiy koğunlarning Sərdari boləjan Huda, Israilning Hudasi, Barlık əl-yurtlarni sotlap-jazalaxka ornungdin turoğaysən; Kəstlxəni niyə kıləuqlarning həqkəyisioğa rəhim kilmioğaysən. (Selah) **6** Ular keqisi kəytip kelip, oşaljir ittək oqaz-oquz kılıp, Xəhərnə aylinip laəyaylap yürməktə. **7** Qara, ularning aozidindin ekıwatqan xəlgəylirini! Ləwliridin kılıqlar qikiptur turidu; Ular: «Kim angliyalaydu?» — dəydu. **8** Ləkin Sən Pərwərdigar ularni məshirə kılısən; Barlık əllərnə mazaq kılısən! **9** I mening küqüm Boluqu! Mən Sanga təlmürüp qarap yürimən; Qünki Huda mening yukiri panahgəhimdur. **10** Manga əzgərməs muhəbbitini kərsətküqi Huda mening aldimda mangidu; Huda manga düxmənlərnin məşlubiyitini kərsətidu. **11** Birək, [i Huda], bularni kətl kilməy turoğay; Bolmisa mening həlkim Seni untuydu. Əz küqüng bilən ularni sərsən kıləoğaysən, Ularning bexini eşirlaxturoğaysən; I Rəb, bizning kəlkənimiz! **12** Ularning aozzining buzukluğu tüpəylidin, Ləwlirining səzliri tüpəylidin, Ulardın qikiwatqan qarəoxlar həm aldamqılıqlar tüpəylidin, Ular əz təkəbburluku iqidə tuzakqə qüxkəy! **13** Oşəzipping bilən bu ixlarəğa hatimə bərgəysən, Hatimə bərgəysən! Xuning bilən ular yok bolidu; Xuning bilən yər yüzining qət-qətlirigiqə Hudaning həkikətən Yakupka həkümdarlıq kilidoğanlıqni ayan boləyay! (Selah) **14** Dərwəqə, ular həziroqigə keqisi kəytip kelip, oşaljir ittək oqaz-oquz kılıp, Xəhərnə aylinip laəyaylap yüridu. **15** Itlərdək ular ozuk izdəp hər yərdə kətraydu; Qarni toymioquqə huwlap yürməktə; **16** Ləkin mən bolsam kudritingni küyləymən, Bərhək, səhərlərdə əzgərməs muhəbbitingni nahxa kılıp yangritimən; Qünki Sən mən üqün yukiri qoroğan, Eojir künlirimdə panahgəh bolup kəlgənsən. **17** I mening küqüm Boluqu, Sanga küylərnə eytimən; Qünki Huda mening yukiri qoroqimimdur, Manga əzgərməs muhəbbət kərsətküqi Huda yimdur.

60 Nəomiqlərnin bexioğa tapxurulup, «Guwahlik nilupəri» degən ahangda okulsun dəp, Dawut yazoğan «Mihtam» küyi: — (Dawut Aram-Naharaim wə

Aram-Zobahdiki Suriyaliklar bilan jang qilolanda, [uning sardari boʻlgan] Yoab janggə kayta berip, «Xor wadisi»da Edomdikilardin on ikki ming askarni qiliqligʻon qaoqda yezilogan) I Huda, Sən bizni qotkə qaktinq; Bizni parə-parə kiliwəttinq, Sən bizdin rənjiding; Əmdi bizni yeningoqa qayturojin! **2** Sən zeminni təwritip yeriwətkənidinq; Əmdi uning bəsiqlirini sakaytkəysən; Qünki on daldəngxip kətti! **3** Sən Əz həlkinggə külpətharliklarni kərgüzding; Sən bizgə aləkdəziləkninq xarabini iqləkdüinq. **4** Sən Əzüngdin əyminidəolanroqa tuoq tikləp bərgənsən; U həkikətni ayan kilixkə kətürüldü. (Selah) **5** Əz səyngənlirinq niyatlik tepixi üqün, Ong kolung bilən kətkuzoqəysən, [Duayimni] ijabət kiləyoqəysən. **6** Huda Əz pak-mukəddəsləkidə xundəkdəgən: — «Mən təntənə kilimən, Mən Xəkəm diyarini bəlüp berimən, Sukkot wadisini [təksim kilixkə] əlqəymən. **7** Gilead Manga mənəsupurt; Manəssəhmə Manga mənəsupurt; Əfrain bolsa beximidiki dubuloqəmdur, Yəhuda Mening əmr-pərman qikəroquqəmdur; **8** Moab Mening yuyunux jawurumdur; Edomoqa qorukumni taxlaymən; Filistiya, Mening səwəbimdin təntənə kilinglar!» **9** Kim Meni bu mustəhkəm xəhərgə bəxlap kiralisin? Kim Meni Edomoqa elip baralisin? **10** I Huda, Sən bizni rasttinla qotkə qaktinqmu? Koxunlirimiz bilən billə jənggə qikməmsən? **11** Bizni zulumlardin kutuluxkə yardəmləxkəysən, Qünki insanning yardimi bikardur! **12** Huda arkilik biz qoqum baturluk kərsitimiz; Bizgə zulum kiləyoqilarni qəyliyüqi dəl U Əzidur!

61 Nəoqmiqilərninq bəxiəqa tapxurulup, tarlik sazlar bilən oqulsun dəp Dawut yəzoqan küy: — I Huda, pəryadimni angliəyoqəysən; Duayimoqa kuləq saləyoqəysən! **2** Yərninq qət-qətliridə turup, Yüririkim zəiplixip kətkəndə, Mən Sanga murəjjət kilimən: — Sən meni əzümədin yukiri Qoram Taxkə yetəkləysən! **3** Qünki Sən mənə panəhgəh, Duxminin aldidə mustəhkəm munar bolup kəlgənsən. **4** Mən qədiringni mənggülik turaloqum kilimən; Kənatlirinq sayisidə panəh tapimən. (Selah) **5** Qünki Sən, i Huda, kəsəmlirimni anglinginq; Əzüngdin əyminidəolanroqa təwə mirasni mangimə bərdingsən. **6** Padixəhning künlirigə kün qoxup uzartisən; Uning yilliri dəwərdin-dəwərgiqə bolidu. **7** U Hudaning aldidə mənggü həküm süridu; Uni aman sakləxkə muhəbbət wə həkikətni bəkitip taminligəysən; **8** Xuning bilən aldingdə iqləkn kəsəmlirimgə hər küni əməl kilimən; Mən namingni mənggü küyləymən!

62 Nəoqmiqilərninq bəxi Yədutunoqa tapxuruloqan, Dawut yəzoqan küy: — Jenim Hudaqila qarap süküttdə kütidu; Mening niyatlikim uningdindur. **2** Pəkət Ula mening qoram təxim wə mening niyatlikim, Mening yukiri qoroqinimdur; Mən unqilik təwrinip kətməymən. **3** Silər qəqənoqiqə xu əjiz bir insanoqa hujum kilisilə? Həmminglar qingəyiyip qəloqan tamni, Iroqənglap qəloqan kəxani oqulatqəndəkd, uni oqulatmaqəsilə? **4** Uni xəhrət-həywiətidin qixürüwətxitənin bəxkə, ularning həc məslihəti yoxtur; Yəloqəngliklərdin hursən ular; Aozidə bəht tiligini bilən, Ular iqidə lənət oquydu. (Selah) **5** I jenim, Hudaqila qarap süküttdə kütin; Qünki mening ümidim Uningdindur. **6** Pəkət U mening qoram təxim həm mening niyatlikim, Mening

yukiri qoroqinimdur; Mən təwrinip kətməymən. **7** Niyatlikim həm xən-xəhritim Hudaqa bəoqliktur; Mening küqüm boləqan qoram tax, mening panəhgəhim Hudadidur. **8** I halayik, Uningoqa hərdəim yətninglar! Uning aldidə iq-bəoqringlarni təküinglar; Huda bizning panəhgəhimizdur! (Selah) **9** Addiy bəndilər pəkət bir tinik, Esilzədilərmu bir əldəm səz halas; Tarəziəqa selina ularning kilqə salmiki yox, Bir tiniktingmu yeniktur. **10** Zomigərlikkə təyanmanglar; Buləngqilikning həm hiyal kilmənglar, Bayliklər əwəsimu, bularoqa kənglūnglarni qəymənglar; **11** Huda bir kətim eytkənkə, Mundəkdəginini ikki kətim anglimiki: — «Küq-kudrət Hudaqa mənəsupurt». **12** Həm i Rab, Sanga əzgərməs muhəbbətmə mənəsupurt; Qünki Sən hər bir kixigə əz əmiligə yarixə qayturisən.

63 Dawut yəzoqan küy (u Yəhudadiki qəl-bayawanda boləqan qaoqda yeziləqan): — I Huda, Sən mening iləhimdursən, Taxnalik bilən Seni izdidim! Mən qurəqəkd, qəngkəkd, susiz zemində turup, Jenim Sanga intizar, ətlirim təlmürüp intilarki — **2** Mukəddəs jəyində Sanga kəz tikip qərioqinimdəkd, Mən yənə zor kudriting wə uluqlukungni kərsəm! **3** Əzgərməs muhəbbəting həyattinmu əzizdur; Ləwlim Seni mədhijiləydu; **4** Xu səwəbtin tirik bolsəmlə, Sanga təxəkkür-mədhijyə oquyəmən, Sening namingdə qollirimni kətürimən. **5** Jenim nazunəmətlərdin həm maylik gəxlərdin kənaətləngəndəkd kənaətləndi; Aozim eqilip hux ləwlim Sanga mədhijiləni yangritidu; **6** Ornumda yetip Seni əsliginimdə, Tün qəqilərdə Seni səoqinip oylinimən. **7** Qünki Sən mənə yardəmdə bolup kəlgənsən; Sening qənitinq sayisidə xad-huramliklə nahxilarni yangritimən. **8** Mening jenim Sanga qing qəplixip mangidu, Sening ong kolung meni yəliməktə. **9** Biraq jenimni yəkitixkə izdəwətkənlər yəz təktilirigə qixüp ketidu. **10** Ularning kəni kilic tiqidə təkülidu, Ular qilbərilərgə yəm bolidu. **11** Ləkin padixəh Hudadin xadlinidu; Uning nami bilən kəşəm kiləqənlarning həmmisi rohlinq xadlinidu; Qünki yəloqən səzligüqilərninq zuwani tuwəklidinu.

64 Nəoqmiqilərninq bəxiəqa tapxurulup oqulsun dəp, Dawut yəzoqan küy: — I Huda, əhlirimni kətgərgəndə, meni angliəyoqəysən! Həyatimni duxmənninq wəhxilidiki qəzəyoqəysən! **2** Qəra niyətlərninq yoxurun suyikəstliridin, Yəmanlik əyilgüqi kəəqə-quzoqunlardin əman kiləyoqəysən. **3** Ular tillirini qiliqtək ətkür bilidi; Mukəmməl ədəmni yoxurun jəydin etix üqün, Ular oqini bətligəndəkd zəhərlək səzini təyyarlidi. Ular kilqə əymənəməy tuyuksiz oq qikiridu. **5** Ular bətniyəttə bir-birini riəqbətləndürüp, Yoxurun tuzəkd quruxni məslihətləyixip, «Bizni kim kəyələytti?» — dəyixməktə. **6** Ular qəbihlikkə intilip: — «Biz izdinip, ətrəplik bir tədbir tepir qiktuk!» — dəydu; İnsanning iq-bəoqri wə kəlbə dərwəqə qəngkur wə [bilip bolmas] bir nərsidur! **7** Ləkin Huda uləroqa oq atidu; Ular tuyuksiz zəhlimidinu. **8** Ular əz tili bilən putlixidu; Ularni kərgənlərninq həmmisi əzini neri tartidu. **9** Həmmə ədəmni qorkunq basidu; Ular Hudaning ixlirini bəyan kilidu, Bərhək, ular uning kiləqənlirini oylinip sawəkd alidu. **10** Həkkəniylər

Pərvərdigarda huxal bolup, Uningoşa tayinidu; Kəngli durus adəmlər rəhlinip xadlinidu.

65 Nəoşmiqilərnəng bexioşa tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazoşan küy-nahxa: — Zionda, mədhiyə sükiət iqidə Seni kütüdi, i Huda; Sanga kıləjan wədə əməlgə axurulidu. **2** I, dua Angliuqu, Sening əldəngə barlık ət igitli kelidu. **3** Gunahlık ixlar, asiylilikrimiz, [Kəlkün baskəndək] məndin oşalıp kelidu; Ləkin Sən ularni yepip kəqürüm kilisən; **4** Sən tallap Əzünggə yekınlaxturoşan kixi nemidegən bəhtlik! U həyiliringda məkanlixidu; Bizlər Sening məkaningning, yəni mukəddəs ibadathanangning bəriketitidin kənaət tapimiz; **5** Sən həkəkaniylikni namayan kılıdioşan karamət wə dəhşət ixlar bilən bizgə jawab, I nijatlikimiz boləjan Huda, Pütkül yərdəngizlarning qət-qətliridikilərgiqə tayanqi Boləquqil! **6** Beling kudrət bilən baolənoşan bolup, Kütüqəng bilən təşlarni bərpə kıləjansən; **7** Dengizlarning ərəkəxligen xawkūnlirini, Dolkunlarning xawkūnlirini, Həmdə əllərnəng qukanlirini tijnitkūşisən! **8** Jaħanning qət-qətliridə turuwatқанlar karamətliringdin kərkidü; Sən künqixitkilərnəni, künpetixitkilərnəni xadlandurisən; **9** Yər yüzining [oşemini yəp] yoklap kelip, uni suşirisən, Uni tolimu munbətəlxtürisən. Hudaning derya-erikliri suşa toləjandur; Xundək kılıp ularni təyyarlap, Kixilərnə axlik bilən təminləysən. **10** Səriləşu etizlarning qənəklirini suşa kandurisən, Kirlirini taraxləysən, Tuprakni mol yeoşınlar bilən yumxitisən; Uningda üngənlərnəni bərikətləysən. **11** Sən nemətliringni yilning həsulioşa taj kılıp koxup bərisən; Kədəmliringdin bayaxatlık həryənoşa tamidu; **12** Daladiki yaylakləroşimu tamidu; Taoş-dawanlar xat-horamliqi əzliyə bəlwəoş kılıdu; **13** Kəkləmlər koy padiliri bilən kiyingən, Jiloşlar maysilaroşa kəplinidu; Ular huxallik bilən təntənə kılıdu, Bərhək, ular nahxilərnəni yangritixidu!

66 Nəoşmiqilərnəng bexioşa tapxurulup, tarlık sazlar bilən okulsun dəp, küy-nahxa: — Pütkül jaħan, huxallik bilən Hudaşa təntənə kilinglar! **2** Uning namining uluşlukūni nahxa kılıp jakarlanglar; Uning mədhiyilirini xərəplik kilinglar! **3** Hudaşa: «Sening kıləjanliring nəkədər kərəkunqluktur! Kudriting zor boləqaq, Duxmənliring əldingdə zəiplixip təslim bolidu; **4** Barlık yər yüzidikilər Sanga səjdə kılıp, Seni küyləp, nahxa eytixidu; Ular namingni küyləp nahxa kılıp eytidü» — dənglar! (Selah) **5** Kelinglar, Hudaning kıləjanlirini kərūnglar; İnsan bəiliri əldida kıləjan karamətliri kərəkunqluktur. **6** U dengizni kuruqluqkə ayləndurdi; [Əjdədlirimiz] dəryadinmu piyədə ətti; Biz u yərdə uningdin hürsən bolduq; **7** U kudriti bilən mənggü həküm sürüdi; Uning kəzliəri əllərnəni kəzitipturidu; Asiylilik kıləşuqılar məşururlanmisun! (Selah) **8** I kowmlar, Hudaşiməzoşa təxəkkür-mədhhiyə eytinglar; Uningoşa boləjan mədhiyə-həmdusanalərnəni yangritinglar! **9** U jenimizni həyatlık iqigə tikən, Putlirimizni teyilduruxlaroşa yol koymaydu. **10** Qünki Sən, i Huda, bizni siniding; Kümüxnəni otta tawlioşandək bizni tawlidəng. **11** Sən bizni torəşa qūxiurdəng; Belimizgə əşir yūknəni yūkliding. **12** Həklərnəni bəximizəşa mindürdüng; Biz ot wə kəlkūnni bəşip

əttük; Sən ahir bizni kəngriqlikə qıkərdəng. **13** Mən kəyduşmə kərbanliklərnəni elip əyünggə kirəy; Sanga kıləjan kəşəmliringmə əməl kılımən; **14** Bərhək, bəximəzoşa kün qūxkəndə ləwlim kıləroşan, Eyoşizim eytkən wədilirimni əməlgə axurimən. **15** Mən Sanga bərdək mallərnəni kəyduşmə kərbanlik kılıp sunimən, Kəşqərlərnəng yeoşini hux puritip kəyduşimən; Əküz wə əşkilərnəni əkilip sunimən. (Selah) **16** Hudadin əymingtiqi həmminglar, kelinglar, kulək selinglar! Uning mən tiqün kıləjan karamətlirini bayan kılımən; **17** Aoşizim eqip uningəşa pəryad kətdürüm, Uning uluşlukūni jakarlıoşan mədhiyələr tilimda boldi. **18** Kəngliümdə gunahni kəzələr yürəng bolsam, Rəb [duayimni] ənglimoşan bolatti. **19** Biraq Huda əngli; U duayimoşa kulək saldi. **20** Hudaşa təxəkkür-mədhhiyə yoşdurulsun! U mening duayimni yəndurmidi, Həmə məndin əzgərməs muhəbbitini elip kətmidi!

67 Nəoşmiqilərnəng bexioşa tapxurulup, tarlık sazlar bilən qəlsun, dəp yezişəjan küy-nahxa: — Huda bizgə məhir-xəpəkət kərsitip, bizni bərikətləp, Əz jamalining nurini üstimizgə qaşqay! (Selah) **2** Xundək kıləşanda yolung pütkül jaħanda, Qutuldurux-nijətlikəng barlık əllər arisida ayan bolidu. **3** Barlık kowmlar Seni mədhiyiligəy, i Huda; Barlık kowmlar Seni mədhiyiligəy! **4** Jimi kowmlar huxallik bilən təntənə kılıp küyligəy, Qünki Sən həlk-millətlərgə ədillik bilən həküm qikirisən, Yər yüzidikili tapilərnəni, Sən yetəkləysən; (Selah) **5** Barlık kowmlar Seni mədhiyiligəy, i Huda; Barlık kowmlar Seni mədhiyiligəy! **6** Wə yər-zemin kəklirini ündürüdi; Huda, bizning Hudaşiməz, bizni bərikətləydu; **7** Huda bizni bərikətləydu; Xuning bilən yər yüzndikilər qət-yakıləroşiqə uningdin əyminxidü!

68 Nəoşmiqilərnəng bexioşa tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazoşan küy-nahxa: — Huda ornidin turdi, duxmənlirini tiripirən kiliwetidu! Uningəşa əqmənlər Uning əldidin bədər kaqıdu! **2** Is-tütək uquruloşandək, ularni uqurup yokitisən, Mom otta eritiləndək, Rəzilərlər Hudaning əldida həlak bolidu. **3** Biraq həkəkaniyərlər huxallinidu, Ular Huda əldida rəhlinip, Təntənə kılıp xadlinidu. **4** Hudaşa küylər eytinglar, Uning namini nahxa kılıp yangritinglar; Qəl-bayəwanlaroşa Mingtiqigə bir yolni kətdürüp yasənglar; Uning nami «Yaħ»dur; Uning əldida xadlinglar. **5** Yetimləroşa ata boləquqi, Tul hotunlarning dəwasini sərioşuqi, Əz mukəddəs məkanida turoşan Hudadır. **6** Huda əşiriblərnəni əy-oqaklık kılıdu; U məhbuslərnəni awatlıkə qikirişu; Ləkin asiylərnəni kəşojirək yərdə kəlduridu. **7** I Huda, Əz həlkəngning əldida məngəşingdə, Qəl-bayəwandin etüp səpər kıləşingdə, (Selah) **8** Hudaning huzuri əldida, Yəni İsrailning Hudasing huzuri əldida, Yər-jaħan təwrinip, Asmanlarmu yeoşin yoşdurdi; Awu Sinay təşimə təwrinip kətti. **9** Sən, i Huda, Əz mirasing [boləjan zemin-həlk] üstigə hasiyətlik bir yəmoşur yoşdurəng; Ular həlsizlənoşanda ularni küşləndürdüng. **10** Sening bəkkən padəng u yərgə məkanlaxti; Məşribənlərikəng bilən məminləər üqün təyyarlık kılding, i Huda! **11** Rəb əmr kildi; Uni jakarlıoşuqi kiz-ayallar nemidegən zor bir koxundur! **12** «Padixəhlar həmə koxunliri bədər kəşixti, bədər kəşixti!» — [dəyixti]; Əydə olturoşan kiz-ayallar

bolsa oljlarni bəlixwalidu; **13** Silər koy bakkada padilar arisida yatqan bolsanglarmu, Zemninglar əmdi kanatliroja kümüx səpkən, Pəyliri parkirək altun bilən bezəlgən pəhtəkək bolidu; **14** Həmmigə Qadir Huda padixahlarni zeminda tiripirən kilwətkəndə, Yər Zalmon teoqidiki qardek akirip kətti. **15** Baxan teoqi kudrətlik bir taoj, Baxan teoqi egiz qokkiliro kəp bir taojdur; **16** Əy egiz qokkiliq taojlar, Nemə üqün Huda Əz makani kilixni halojan taojka həsət bilən karəyasilər? Dərwəqə, Pərwərdigar xu taojda mənggü turidu! **17** Hudaning jəng hərwiliri tūməntūmən, Milyon-milyondur; Rəb ular arisida turidu; Sinay teoqidiki mukəddəs jayda turidu. **18** Sən yukiriyoja kətürüldung, Insanlarni tutkun kiləuqilarni Əzüng əsir kilip elip kəttig; Yəh Huda ularning arisida turuxi üqün, Həttə asiyilik kiləjanlar [arisida turuxi] üqünmu, Sən insan arisida turup iltapatlarni kobul kilding. **19** Rəb mədhijilənsun; Qünki U hər küni yukirimizni kətürməktə; Yəni nijatlikimiz boləjan Təngri! (Selah) **20** Bizning Təngrimiz birdinbir nijatkar Təngridur; Rəbgə, yəni Pərwərdigarəyilə, əlümgə baoljik ixlar təwədur. **21** Bərəkə, Huda Əz düxmənlirining bəxini yaridu, Əz gunahlirida dawamlık ketiwəridiojanlarning qaqlik kallisini U qakidu. **22** Rəb mundak dedi: «[Əz həlkimni] Baxan diyaridinmu, Dengizlarning qongqur jayliridinmu kayturup kelimən; **23** Xundak kilip [sən həlkim]ning puti kənoja, Yəni düxmənlirining kənoja milinidu, Itlirining tili buningdinmu nesiwisini [yalaydu]». **24** Ular Sening mangojanlirini kərdi, i Huda; Yəni mening İlahim, mening Padixahimning mukəddəs jayioja kirip mangojanlirini kərdi; **25** Aldingda munajatqilar, kəyningdə qaloquqilar mangdi, Otturisida dapqi kizlar bar idi: **26** «Jamaətlərdə Huda Rəbgə təxəkkür-mədhijə eytinglar, — I Israil bulakliridin qikənarlar!» — deyixti. **27** U yərdə ularning baxlamqisi boləjan kiqik Binyamin kəbilisi mangidu; Yəhuda əmiriliri, zor bir top adəmlər, Zəbulunning əmiriliri, Naftalining əmirilirimu bar. **28** Sening Hudaying küqüngni buyrup bəkitkən; Əzüng biz üqün kiləjiningni mustəhkəmligəyən, i Huda! **29** Yerusalemdiki mukəddəs ibadəthanang wəjidin, Padixahlər Səngə atap hədiyələri elip kelidu; **30** Ah, heliki komuxluktiki [yirtkuq] januwarni, Küqlükərləning topini, Taipilərdiki torpaklarnimu ayibligəyən; Andin ularning hər biri kümüx tənggiləni əkilip Səngə tiz püküxidu; Uruhumar həlkələri tiripirən kilwətkəyən! **31** Mətiwər əlqilər Misirdin kelidu, Efiopiya bolsa Hudaəja qarap kəllirini təzdin kətüridu. **32** I yər yuzidiki əl-yurtlar, Hudani nahxa bilən mədhijilənglar; Rəbni mədhijiləp küyləni eytinglar! (Selah) **33** Asmanlarning üstigə, Kədimdin bar boləjan asmanlarning üstigə Mingüqi tootrukluk küy eytinglar! Mana, U awazini anglitidu, Uning awazi küqlüktur! **34** Hudani küqlük dəp bilip jakarlanglar, Uning həywəsi Israil üstidə, Uning küqi bulutlarda turidu; **35** I Huda, mukəddəs jaylirindin sürlük kərunisən! Israilning birdinbir Təngrisi! Həlkə küq-kudrat bərgüqi bolsa, Udur! Hudaəja təxəkkür-mədhijə okulsun!

69 Nəoqmiquilərləning bəxioja tapxurulup, «Nilupərlər» dəgən ahangda okulsun dəp, Dawut yazəjan küy: — Meni kutkuzəyən, i Huda! Sular jenimdin

ətti; **2** Turojudək jay yok qongqur patkəklükə qəküp kəttim; Suning qongqur yerigə qüxüp kəttim, Kəlkün meni ojarək kildi. **3** Pəryadlirimdin həlimdin kəttim; Gallirim kurup kətti; Hudaəyimojda təlmürüp, kəzümədin kətəy dəp kəldim; **4** Səwəbsiz mənə əq boləjanlar qaqlirimdinmu kəptur; Meni yokətməqçi boləjanlar, Kara qaplar mən bilən düxmənlidiojanlar küqlüktur; Xu qəojda əzümlə bulimiojan nərsini kayturimən. **5** Huda, mening nədanlikim əzünggə ayan; Mening kəbəhlikirim Səndin yoxurun əməstur. **6** Mening səwəbimdin, i Rəb, samawiy kəoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, Əzünggə umid baoljap kətəkən yərgə qarap kəlmiojəy; I Israilning Hudasi, Əzüngni izdigüqilər mening səwəbimdin xərməndə bolmiojəy; **7** Qünki Sən dəp mən rəswəqiliklə uqridim; Xərməndilik yüzümgə qaplandı. **8** Mən əz kəridaxlirimioja yat, Anamning balilirimioja yəka yurtluk boldum. **9** Qünki meni [mukəddəs] əyünggə boləjan otluk muhəbbət qulojuwalənsidi; Səngə həkərat kiləjanlarning həkəratlirimu mening üstümgə qüxti; **10** Mən yioqlidim, jenim roza tutti, Bumu mənə əyib dəp kəraldi. **11** Mən bəzni kiyimim kilip kiysəm, Xuning bilən ularning səz-qəoqigə kəldim. **12** Xəhər kəwükjida olturojanlarning tənə gəpigə kəldim, Məyhorlarning nahxisining temisi boldum. **13** Biraq mən xəpəkitingni kərsətkən waqtingda duayimni səngə nixanlidim, i Pərwərdigar; I Huda, əzgerməs muhəbbitingning zorlukidin, Nijatlik ixənqidə mənə jawab bərgəyən; **14** Meni patkəklükənin kutkuzuləyən, Meni qəktürmigəyən; Mənə eqmənlə boləjanlardin, Suning qongqur yeridin kutuldurəyən; **15** Kəlkün sulirimioja meni ojarək kildurmiojəyən; Dengiz təglirigimni meni yutkuzmiojəyən; [Təgi] yok hangning meni həp etip əozzini yumuvelixioja yol koymiojəyən! **16** Duayimni ijabət kiləyən, i Pərwərdigar, Qünki əzgerməs muhəbbiting yəxidur; Mol rəhimdillikə bilən mənə yuzləngəyən; **17** Jamiləngni kulungdin yoxurmiojəyən; Qünki bəximioja kün qüxti; Təzdin mənə jawab bərgəyən. **18** Jenimioja yəkinləxəyən, Uningəja həmjəmət-kutkuzəuqçi boləyən; Düxmənlirim aldidə meni hərəlkə qikərojəyən; **19** Əzüng mening rəswəlikdə həm hərəmsizlikdə kəlojinimni, Qəndək həkəratlənginimni bilisən; Rəkbilirimning həmmisi Əzünggə ayandur. **20** Həkərat kəlbimni parə kildi; Mən kayəuqəja qəməp kəttim; Azojina həsdəxlükə təlmürgən bolsammu, yok boldi; Təsəlli bərgüqilərimu izdidim, ləkin birsinimu uqritəlmidim. **21** Bərəkə, ular ozukuməje ət süyi, Ussuzlukuməje sirkini bərdi. **22** Ularning dəstihini əzligigə kiltək, Ularning həlawiti kapkan boləy. **23** Kəzliro torlixip kərməyiojan bolup kətkəy; Bəl-putlirini titrəkkə saləyən; **24** Kəhəringni ularning üstigə qüxürgəyən, Ojəzipingning otliro ularəje tutaxək; **25** Ularning makani harabə boləy, Qədirliri qəldərəp kaləy; **26** Qünki ular Sən urojanəje təhimu ziyənkəxlük kilməktə; Sən zəhimləndürgənlərləning azabioja gəp bilən azab kəoxməktə. **27** Ularning gunəhioja gunəh kəoxəyən, Həkkəniyilikning nesiwisigə ularni erixturmigəyən. **28** Ular həyatlik dəptiridin əqüriləy; Həkkəniylərləning kətarioja pütülmigəy. **29** Biraq mən bolsam bir əziləg dərdməni; Nijatlikigə, i Huda, meni yukiriyoja kətürüp kutkuzəyən; **30** Mən munajat okup

Hudaning namini madhjiylaymən; Təxəkkürlər bilən uni uluolaymən; **31** Bu bolsa Pərwərdigarni hursən kilix üqün. Əküz təkdin kılōjandin əwzəldur; Münggiz-tuyaklıri sak torpak bərgəndim u artuktur. **32** Yawax məminlər buni kəriip huxal bolidu; Hudani izdigənlər — Kəlbənglər yengilinidu. **33** Qünki Pərwərdigar yoksullarning iltijasini anglaydu, Əzīgə təwə əsir kılinoqanlarni u kəmsitməydu; **34** Asman-zemin Uni madhjiylisun! Dəngiz-okyanlar həm ularda yürgüqi barlik janıwarlar Uni madhjiyiligəy! **35** Qünki Huda Zionni kutkuzidu; Yəhudaning xəhərlirini kayta bina kılıdu; Ular axu yərdə olturaklıxip, igrilik tikləydu. **36** Uning küllirining nəsilirini uninoqə miras bolidu, Uning namini səyğənlər u yərlərdə məkənlixidu.

70 Nəqmıqılərnıng bexioqə tapxurulup, «əslitix üqün» oqılsun dəp, Dawut yazoqan küy: — Pərwərdigar, meni kutkuzuxkə aldırıoqaysən! Pərwərdigar, tez kelip manga yərdəm kılōqaysən! **2** Mening jenimni izdəwətkənlər yərgə qarıtılıp rəswa kılinsun; Mening ziyinimdin hursən boloqanlar kəynigə yandırulup xərməndə bolōqay. **3** Meni: — «Wah! Wah!» dəp məshirə kılōqanlar əz xərməndilikidin kəynigə yanōqay! **4** Bırək Seni izdigüqılərnıng həmmisi Səndə xadlinip huxal bolōqay! Nijatlıkınıng səyğənlər həmixə: «Huda uluqlansun» deyixkə. **5** Bırək mən ezilgənmən, həm yoksulmən; Yenimōqə tezdin kəl, i Huda! Sən mening yərdəmqim, mening azad kılōqum; i Pərwərdigar, keqikməy kəlgəysən!

71 Səndin, Pərwərdigardin panah tapimən; Meni hərgiz yərgə qarətmioqaysən. **2** Əz həkkanıyılıkında meni kutuldurōqaysən; Manga kulak saloqaysən, Meni kutkuzoqaysən! **3** Manga əzüm daim panahlimidoqan turaloqə qoram tax bolōqaysən; Sən meni kutkuzuxkə buyruk qüxürgəysən; Qünki Sən egiz texim, koroqimdirsən. **4** Hudayim, meni rəzillərnıng qolidin, Həkkaniyətsiz, rəhimsiz adəmdin azad kılōqaysən; **5** Qünki Sən mening ümidimdirsən, i Rəb Pərwərdigar, Yaxlıkimdin tartiplə mening tayanqimdirsən; **6** Baliyatqədiki wəqittin baxlap mən Səngə tayinip kəldim, Əzüng meni anamning kərnidin qıkaroqıqısən; Madhjiyəmning temisi bolsa hərdəim Sən toqruluktur. **7** Mən nuroqunlarōqə oqayriy yaki kəramət sanaldim; Qünki Sən mening mustəhkəm panahqahimdirsən. **8** Aozim kün boyi madhjiylirıng həm xan-xəripinggə tolidu; **9** Əmdi kerioqimimda meni taxlimioqaysən; Maqdurum kətkinidə, məndin wəz kəqmigəysən. **10** Qünki düxmənlirim manga karxi səzlixidu; Jenimni elixkə kəzəwətkənlər kəstlixip: — **11** «Huda unıngdin wəz kəqti; Uni koqılap tutuwəlinglar, Qünki kutuldurudıoqanlar yoktur» — deyixidu. **12** i Huda, məndin yıraklıxmioqaysən; i Hudayim, manga yərdəmgə tez kəlgəysən! **13** Jenimōqə küxəndə bolōqanlar xərməndə bolup yokitilisun; Ziyinimōqə intilgənlər rəsvalik həm xərməndiqilik bilən kaplansun; **14** Bırək mən bolsam, izqil ümidtdə bolıman, Seni tehimu madhjiylaymən. **15** Həkkaniyılıkınıng, nijatlıkınıng aozimda kün boyi bayan kılınıdu; Bular san-sanaksizdur, bilginimdin kəp artuktur. **16** Mən Rəb Pərwərdigarning büyük ixlirini jakarlıoqan həlda

kelimən; Səning həkkanıyılıkınıng yad etip jakarlaymən — Pəqət Səningkınıla! **17** i Huda, Sən yaxlıkimdin tartıp manga egitip kəlgənsən; Bügingə kədar Səning kılōqan kəramət ixlirini jakarlap keliwatimən. **18** Əmdi hazır mən kəriip, aq qaqlıq bolōqimimda, i Huda, Mən bu dəwrgə [kügülik] bilikini [jakarlıoqə], Kəlar əwladning həmmisigə kudritingni ayan kılōqəni, [Meni taxlıwətmigəysən!]. **19** i uluq kəramət ixlirini kılōqan Huda, Həkkaniyılıkınıng pələkkə takaxti; Səngə kimmu ohxax bolalisun! **20** Sən manga kəp həm eoqır külpatləni kərsətkənikənsən, Meni kaytidin yengiləysən, yəz təgliridin kayturup elip qıkışən; **21** Sən mening izzət-hərmitimni tehimu yukəri kılıp, Hər tərəptin manga təsəlli berisən. **22** Mən Seni rawab qelip madhjiylaymən, Səning həkqıktıngni madhjiylaymən, i Hudayim; Qiltar qelip Seni küyləymən, i Sən, İsrailning Mukəddisi! **23** Səngə küylər eytkimimda, ləwlim təntənə kılıdu, Əzüng hərlikkə qıkaroqan jenimmu xundak rohlinip eytidu; **24** Tilim kün boyi həkkanıyılıkınıng toqrısida səzləydu; Qünki manga yamanlıq kılmaqı bolōqanlar yərgə qarıtılıp rəswa kılınıdu.

72 Sulayman üqün: — i Huda, padixahkə həkümlirini tapxuroqaysən; Padixahning oqlıoqə Əz həkkanıyılıkınıng bərgəysən. **2** Xundak bolōqanda u Əz həkkin üqün həkkanıyilik bilən, Səngə təwə ezilgən məminlər üqün adillik bilən həküm qıkiridu; **3** Taqlar həlkəqə tinq-amanlıq elip kelidu, Edirliklərmu həkkanıyilik bilən xundak kılıdu. **4** Padixah hək arisidiki ezilgənlərgə adil həkümləni qıkiridu; U namratlarning balilirini kutkuzidu, Zalımlarni bitqit kılıdu. **5** Xundak bolōqanda kün wə ay yok bolup kətmisilə, Əwladtin-əwladkə hək Səndin əyminidu. **6** U bolsa goya yengidin oroqan otlakqə yaqoqan yamōurdək, Yəz suoqiridoqan həl-yeoqınlardək qükıxidu. **7** Uning künliridə həkkanıylar ronak tapidu; Ay yok boluqə tinq-amanlıq texip turidu. **8** U dengizdin-dengizlarōqə, [Əfrat] dəryasidin yəz yüzining qətlirigəqə həküm süridu. **9** Qəl-bayawanda yaxawətkənlər unıng aldidə bax koyidu; Uning düxmənliri toplıman yalaydu. **10** Tarxıngın wə arallarning padixahliri uninoqə hədiyələr təkdin kılıdu, Xəbə wə Səbaning padixahlirimu sowoqatlar sunidu. **11** Dərwəkə, barlik padixahlər unıng aldidə səjdə kılıdu; Pütkül əllər unıng hizmitidə bolidu; **12** Qünki u pəryad kətürgən yoksullarni, Panahsız ezilgənləni kutulduridu; **13** U yoksul-ajizlarōqə iqini aqrıtidu, Yoksullarning jenini kutkuzidu; **14** Ularning jenini zulum-zomigərliktin hərlikkə qıkiridu, Ularning kəni unıng nəziridə kimmətluktur. **15** [Padixah] yaxısun! Xəbaning altunliridin uninoqə sunuldu; Uning üqün dua tohtawsız kılınıdu; Uningōqə kün boyi bəht tilinidu; **16** Yəz yüzidiki həsul mol bolidu, Həttə taq qokkıliridimu xundak bolidu. [Mioq-mioq] qükxək mēwilər Liwandiki ormanlardək təwrinidu; Xəhərdəkilər bolsa daladiki ot-yexilliktək güllinidu; **17** Uning nami mənggügə eqməydu, Uning nami kuyax yoqaloqə turidu; Adəmlər unıng bilən əzlırığə bəht tiləydu, Barlik əllər uni bəhtlik dəp atixidu. **18** İsrailning Hudasi, Pərwərdigar Hudaōqə təxəkkür-mədhjiyə bolōqay! Kəramət ixlarni Yarətkuqi yaloqəz Udur! **19** Uning xərəplik namioqə mənggügə

təxəkkür-mədhīyə oqulsun! Uning xan-xəhriti pütkül dunyani qapliyojay! Amin! Wə amin! **20** Yəssəning oqlı Dawutning dualiri xuning bilən tamam boldi.

73 Asaf yazojan küy: — Dərwəqə Huda Israiloja, Kəlbisap bolojanlaroja məhribandur; **2** Ləkin özüm bolsam, putlixip yikilip qüxüxkə tasla kaldim; Ayaqlirim teyilip kətkili kıl qaldı; **3** Qünki rəzillərnin ronak tapkanlıqını kərip, Həkawurlaroja həsət kildim; **4** Qünki ular əlümidə azablar tartmaydu, əksiqə teni məzmət wə saqlam turidu. **5** Ular insanoja has japoni kərməydu, Yaki həklərdək balayi'apətkə uqrimaydu. **6** Xungə məorururuk marjandək ularoja eslidu, Zorluq-zomigərlək tondək ularoja qəplixidu. **7** Ular səmrip kətkənlikidin kəzliri tompiyip qıktı; Ularning kəlbidiki hiyalətlər həddidin exip ketidu. **8** Baxkılarni məshirə kılıp zəhərlək sezləydu; Həlini üstün kılıp diwinip, doq kılıdu. **9** Ular əozını pələkkə koyidu, Ularning tilliri yər yüzini kəzip yüridu. **10** Xungə [Hudaning] həlkı muxularoja mayil bolup, Ularning degənlirini su iqkəndək ahiriyoja iqip: — **11** «Təngri kəndək biləyitti?», «Həmmidin Aliy Boluqıda bilim barmu?» — dəydu. **12** Mana bular rəzillərdur; Ular bu dunyada rəhət-pərəoətəni kəridu, Baykılarni toplaydu. **13** «Ah, həkikətən bikardin-bikar kənglümi paklanduruptimən, Gunəhsiz turup kolumni artuqqa yuyup kəptimən; **14** Bikarəja kün boyi japa qəkiptimən; Xundimu hər səhərdə [wijdanning] əyibigə uqrap kəldim!». **15** Birək mən: — «Bundək [desəm], Bu dəwrdiki pərzəntliringgə asiylək kıləjan bolmamdimən?» — dedim. **16** Ularni kallamdin ətküzəy desəm, Kəzümgə xundək eoşir kəründi. **17** Təngrining muqəddəs jaylirioja kirgüqida xundək oylidim; Kirgəndila [yamanlarning] əkiwitini qüxəndim. **18** Dərwəqə Sən ularni teyilojaq yərlərgə orunlaxturisən, Ularni yikitiy pərə-pərə kiliwetisən. **19** Ular kəzni yumup əqquqıla xunqə parəkəndə bolidu, Dəhxətlər ularni basip yökətidul **20** Sən i Rəb, qüxtin oyojanəndək oyojınip, Ornungdin turup ularning siyaqını kəzgə ilmayəsən. **21** Yürəklirim kaynap, Iqlirim sanjilojandək boləjan qəojda, **22** Özümüni həqənəmə bilməydiəjan bir həmakət, Aldingda bir həywan ikənlikimni bilip yəttim. **23** Həlbuki, mən həmixə Sən bilən billə; Sən meni ong kolumdin tutup yəliding; **24** Əz nəsihəting bilən meni yetəkləysən, Xan-xəripngni namayan kıləjəndin keyin, Ahirida Sən meni əzünggə qəbul kılısən. **25** Ərxta Səndin baxkə mening kimim bar? Yər yüzidə bolsa Səndin baxkə həqkimgə intizar əməsmən. **26** Ətlirim həm kəlbim zəplixidu, Ləkin Huda kəlbimdiki qoram tax həm mənəngülük nesiwəmdur! **27** Qünki mana, Səndin yirək turəjanlar həlak bolidu; Wapasizlik kıləjan pəhixə ayaldək Səndin wəz kəqkənlərnin hər birini yökətisən. **28** Birək mən üqün, Hudaəja yəkənlərx əwəldur! Uning bərlək kıləjan ixlirini jakarləx üqün, Rəb Pərwərdigarni tayanqim kildim.

74 Asaf yazojan «Maskıl»: — I Huda, Sən nemixkə mənənggüə bizni taxliwəttəng? Nemixkə oşəzippingni tütün qikərojanəndək Əz yaylıkındiki koyliringəja qikirisən? **2** Əzüng rənə teləp azad kıləjan jamaitingni, Yəni Əz mirasing boluxkə kədimdə ularəja həmjəmət bolup kütqəzojan kəbilini, Əzüng məkən kıləjan Zion

teojini yadingəja kəltürgəysən! **3** Kədəmliringni muxu mənənggülük harablıklarəja kəratkəysən, Düxmənlər muqəddəs jayında gumran kıləjan bərlək nərsilərgə [kəriyojaysən]; **4** Rəkəbliring jamaətgəhəning otturisida hər-pər kılıdu; Məjizətlər saqlənojan orunoja ular əz tuqlirini tikti. **5** Hər biri əzlrini kərsitixip, palta oynitip orman kəsküqidək, **6** Ular həzir [muqəddəs jayingdikil] nəxəllərnə da koymay, palta-bolkılar bilən qəkiwətti; **7** Ular muqəddəs jayingəja ot koydi; Əz nāmēngdikil makanni buləjəp, yər bilən təng kiliwətti. **8** Ular kənglidə: «Biz bularning həmmisini yökəitaylı» dəp, Təngrining zemindiki jamaətgəhərlirining hər birini keydüriwətti. **9** Bizgə əslətmə boləjan məjizətlərnə heq kərləməymiz; Pəyojəmbərlərmə kəlməskə kətti; Arimizdimu bu ixlarning qəqənojaq bolidiəjanlıqını bilidiəjan birsı yoktur. **10** Qəqənojaq, i Huda, rəkiəbing Səni məshirə kılıdu? Düxmən nāmēngni mənənggüə həkərotləwətti? **11** Sən kolungni, yəni ong kolungni nemixkə tartiwalisən? Kolungni koyungdin elip, ularni yökətkəysən! **12** Birək Huda kədimdin padixəhim bolup kəlgən, Yər yüzining otturisida kütqəzuxlarni elip bərojuqi Udur. **13** Sən dengiz süyini küqəng bilən bəldung, Sulardiki əjdəhalarning baxlirini yading. **14** Dengizdiki lewiətaning baxlirini qəkiy, Uning gəxini ozuk kılıp qəldiki yəwayiləroja bəliyə bərding. **15** Yəni yerip buləklərnə, eriklərnə akkuzədung, Sən tohtimay əkiwətkəjan dəryalarni kurutuwəttəng. **16** Kün Səning, tünmu Səningkidur; Ay bilən quyaxni orunlaxturdu. **17** Yər yüzining qəqəralirini bəlgiliding; Yaz bilən kixni — Sən xəkilləndürdüng. **18** Xuni esingdə tutkəysən, i Pərwərdigar: — Bir düxmən Səni məshirə kildi, Həmakət bir həlk nāmēngni həkərotdi. **19** Pahtikingni yirtkuq həywanlarəja tutup bərmigəysən; Ezilgən mənəmlirəning həyatini mənənggü untumiojaysən. **20** Əz əhdənggə kəriəjaysən, Qünki zemindiki kəranəjoju bulung-puqəklər zorluq-zumbuləkning turaləjuliri bilən toldi. **21** Ezilgüqilərnə nomus bilən yandurmiojaysən; Ezilgənlər, yoksullar nāmēngni mədhıyiligəy. **22** Ornungdin turəjin, i Huda, Əz dəwayingni soriojaysən; Həmakət kixining Əzüngni kün boyi məshirə kiliwətkinini esingdə tutkəysən. **23** Düxmən kilingəning quқанlirini untumiojaysən; Səngə kərxı kəzoqəlojanlarning dawrangliri tohtimay kəttiriləmkəta.

75 Nəoşimiqilərnin bəxiəja «Həlak kilmiojaysən» dəgən əhəngdə oqulsun dəp tapxurulojan, Asafning küy-nəxsi: — Səngə təxəkkür eytimiz, i Huda, təxəkkür eytimiz! Qünki nāmēng bizgə yəkındur; Buni, kıləjan kəramətlirəng ispatlap jakarlaydu. **2** [Mənki Pərwərdigar]: — «Mən bəkitkən wəktini ihtiyariməja əlojnimdə, Adalət bilən sorək kiliyəm; **3** Yər həm yərnin üstidə turuwətkənlər təwrinip tursimu, Uning tüwrukilirini turəjuzojuqi Əzümdurmən» — dedi. (Selah) **4** Mahtənojanlarəja: — «Mahtənmənglar», Həm rəzillərgə «Münggüzüngni kəttürmə» — dedim; **5** «Münggüzüngni yukiri kəttürmə; Boynungni kəttik kılıp əqədiyip sezlimə!» **6** Qünki kəttürülük xərktin yaki oşərtbin əməs, Yaki jənuəbtinmu kəlməydu; **7** Qünki Huda sotqidur; U birsini kəttüridu, birsini qüxüridu. **8** Qünki Pərwərdigarning kolida bir kədəh turidu;

Uningdiki xarab kəpüklixiwatidu; U əbjəx xarab bilən toldi; Huda uningdin təkidi; Dərwəka yər yüzidiki barlik rəzillər uning duojini qoymay iqiwetidu; **9** Mən bolsam, mənggüga guwahlik berimən: — Yaqubning Hudasiya küylərni eytimən. **10** «Mən rəzillərnin münggüzliyrinin həmmisini kesip taxlaymən; Biraq həkkaniylarning münggüzliyi kətürüldü!».

76 Nəomiqilərnin bexioja, tarlik sazlarda qelinsun dəp tapxurulojan, Asafning küy-nahxisi: — Yəhudada Huda tonuloqandur; Uning nami Israilda uluodur. **2** Uning panahiy jayi Salemda, Zion teojida Uning makani bar. **3** U yərdə U otluk oqlarni, Kalkan, kiliq həm jəng korallirini qekip taxlidi. (Selah) **4** Əziing ow-olja taoliridin nəkədər xərpəlik, nəkədər əlasən! **5** Baturlar bulandi; Ular uzun yətiyoja kətti; Palwanlarning heqkaysisi öz kolini ketürəlmidi. **6** Sening əyiblixing bilən, i Yaqubning Hudasi, Jəng hərwise həm atlar əlüktək uhlitildi. **7** Səndin, Səndin qorqux kerəktur; Ojəzəplənginingdə kim aldingdə turalisun? **8** Yər yüzidiki barlik yawax məminlərnin qutkuzux üçün, Sən Huda sorak kəlixka ornungdin turəjan waqtingda, Asmandin həkümnü qikirip anglatkuzdung; Yər bolsa wəhimigə qixitip, sükit kildi. (Selah) **10** Qünki insanlarning kəhri Sanga xəhrət kəltüridu; Ularning kəlojan kəhri Sanga bəlwəoj bolidu. **11** Pərwərdigar Hudayinglarəja kəsəm kilip, əməl kilinglar; Uning ətrapidiki yurttikilər qorqxui kerək boləjuqioja hədiyələr sunsun; **12** U əmirlərninmu rohini sunduridu; U yər yüzidiki padixahlarəja dəhxətliktur.

77 Nəomiqilərnin bexi Yədutunoja tapxurulojan, Asaf yazəjan küy: — Awazim Hudəja kətürüldi, mən pəryad kilimən; Awazim Hudəja kətürüldi, U mənə kulək salidu. **2** Beximəja kün qüxkəndə, mən Rəbni izdidim; Keqiqə kolumnü [duaəja] kətürüp, box koymidim; Jenim təsəllini halimay rət kildi. **3** Mən Hudani əsləp seojindim, ah-zar kildim; Seojinip oylinip, rohüm parakəndə boldi. (Selah) **4** Sən mening kezimni yumdurmidim; Qongqur ojaxlik ilkidə boləjanlikimdin səzliyəlməyttim. **5** Mən: «Kona zamandiki künlərni, Qədimki yillərni hiyal kilimən; **6** Keqilərdə eytkən nahxamni əsləymən; Kənglümədə qongqur hiyal sürimən» — [dedim]; Rohim intilip izdiməktə idi; **7** — «Rəb mənggüga taxliwetəmdü? U kaytidin iltipət kərsətməmdü? **8** Uning əzğərməs muhəbbiti əmdi mənggügə tügəp kəttimü? Uning wədisi əwladtin-əwladkiqə inawətsiz boləmdü? **9** Təngri mehür-xəpkətin kərsitixni ütündimü? U ojəzəplinip Əz rəhümdillikini tohtitiwəttimü?». (Selah) **10** Andin mən mundak dedim: — «Bundak desəm boləmdü, bu [etikađimning] əjizliki əməsmü! Həmmidin Aliy Boləjuqining ong kolining yillirini, Yəni Yəhning kəlojanlirini — yad etimən; Qədimdin buyanki kəramətlirini əsləymən. **12** Sening barlik ixlənlirini üstidə seojinip oylinimən; Sening kəlojanlirini üstidə istikəmət kilimən; **13** I Huda, yolung bolsa pak-muqəddəsliktidur; Hudədək uluə bir ilah barmidur? **14** Məjzilər Yaratquci İlahdursən; Əl-millətlər ara Sən küqünəni namayan kilding. **15** Əz biliking bilən Əz həlkünəni, Yəni Yaqub wə Yüsüpning pərzəntlirini hərlikkə qikərojansən;

(Selah) **16** Sular Seni kərdi, i Huda, sular Seni kərdi; Titrək ularni basti, Dengiz təgliri patiparək boldi. **17** Kəra bulutlar sularni təküwətti; Asmanlar zor sadasini anglati; Bərhək, Sening okliring tərəp-tərəpkə etildi. **18** Güldürməməngning əwazi kəra quyunda idi, Qakmaqlar jəhənni yorutti; Yər yüzü əlakzadə bolup təwərandi. **19** Sening yolung okyan-dengizlərdə, Qədəmlirini qongqur sulardidur, Ayaə izlirini tapkili boləmdü. **20** Sən koy padisini baqqəndək, Musa wə Hərunning kolü bilən Əz həlkünəni yetəkliding».

78 Asaf yazəjan «Maskil»: — I Mening həlkim, təlimimni anglanglar, Aozimdiki səzlərgə kulək selinglar. **2** Mən aozimni bir təmsil bilən aqimən, Qədimki təpəxməklərnin elan kilimən. **3** Biz bularni angliəjan, bilgən, Ata-bowilirimiz ularni bizgə eytip bərgən. **4** Biz bularni ularning əwladliridin yoxurməymiz, Kelidəjan dəwərgə Pərwərdigərnin mədhijilirini, Uning küq-kudritini, Uning kəlojan kəramət ixlirini bəyan kilimiz. **5** Qünki U Yakupta bir əgəh-guwaəhni bəkitkən, Israilda bir kənunni ornatkən; U ata-bowilirimizəja bularni əz pərzəntliyəgə əgətxini buyruəjan; **6** Xundak kilip kələr dəwə, Yəni tuəjüliəjan balilərmü bularni bilsun, Ularmü ornidin turup əz baliləriəja bularni əgətsun; **7** Pərzəntliyi ümidini Hudəja bəojlisun, Təngriing kəlojanlirini untumusun, Bəlki Uning əmrlirigə kirsun; **8** Ular ata-bowiləriəja ohximisun dəp, Yəni jəhəl həm əsiy bir dəwə, Əz kəlbini durus kiliməjan, Rohi Təngriyə wəpalikta turməjan bir dəwərgə ohximisun dəp, U xundak [buyruəjəndur]. **9** Mana Əfrəimning əwladliri, Korallənojan okyaqilar bəolsimu, Jəng künidə səptin yandi. **10** Ular Hudaning əhdisini tutmidi, Bəlki Uning Təwərat-kənunida mənəgixni rət kildi. **11** Ular Uning kəlojanlirini, Əzliyəgə kərsətkən kəramətlirini untudi. **12** U Misirning zemində, Zoanning dalasida, Ularning ata-bowiliriniing kəz əldidə məjzilərnin kərsətkənidi; **13** U dengizni bəliwətip, Ularni otuzisidin ətküzgən; Sularni dəwə-dəwə kilip tikildi. **14** U kündüzdə bulut bilən, Keqidə ot nuri bilən ularni yetəklidi. **15** Qəl-bəyawanda taxlarni yeriwətti, Qongqur surlardin urəjuq qikəndək iqmlikni mol kildi; **16** U hadə taxtin əstəng-əkənlərnin həsil kildi, Suni dəryələrdə akkuzdi. **17** Biraq ular yəne Uning əldidə gənəh kiliwərdi, Qəldə Həmmidin Aliy Boləjuqioja əsiylik kildi. **18** Ular kənglidə Təngriini simidi, Nəpsini kənduruxkə yeməklilikni tələp kildi. **19** Ular Hudani həkərləp: — «Təngri qəl-dəxtə dəstiahin salalamdu? **20** Mana U kəramətin uruwidi, Sular urəjuq, Əkinlər buləktək təpəp qikti; əmdi U bizgə nənmü bəraləmdü? Əz həlkünəni gəx bilən təminliyələmdü?» — deyixti. **21** Xuning bilən Pərwərdigar anglar, ojəzəpləndi; Yaqubkə ot tutaxti, Israiloja əqiqi kətürüldi; **22** Qünki ular Hudəja ixənmidi, Uning niyatlikiəja ular təayəmmidi, **23** U ərxin bulutlarni buyrup, Asman dərwəzilirini əqkanidi; **24** U ular üstigə «manna»ni yəojdurup, Ularəja ərxitiki əxlikni bərgənidi; **25** Xuning bilən insanlar küq igiliriniing nənini yəgənidi; U ularəja kənoquə ozukni əwətkənidi. **26** əmdi U əsməndə xərk xəmilə qikirip, Küqi bilən jənub xəmilinimü elip kəldi; **27** U gəxni qəng-tozəndək ular üstigə qüxürdi, Dengizlər səhilidiki kumlərdək uqar-kənatlarni yəojdurdı. **28** U bularni ularning bargəhəning otturisiəja, Qədirliriniing

ətrapioğa qüxürdi. **29** Ular boluxiqə yəp toyuxti, Qünki ularning nəpsi tartkınıni [Huda] ularoğa kəltürgənidi. **30** Lekin ular nəpsi tartkınıdin tehi zerikməyla, Gəxni eoqizlirida tehi qaynawatknidila, **31** Hudaning oəzipi ularoğa karita koəoqaldi; U ularidin əng kamətliklirini kırıwətti, Israilning sərhil yaxlirini yergə uruwətti. **32** Mana, xundak bolsimu, Ular yənıla dawamliq gunah kiliwərdi, Uning mejjizilrigə tehiqıla ixənmidi; **33** Xunga U ularning künlirini bihudilikta, Yillirini dəkkə-dükkilik iqidə tügətküzdü. **34** U ularni öltürgili turoğanda, Andin ular Uni izdidi; Ular yolidin yenip, intilip Təngrini izdidi; **35** Ular Hudaning ularning uyultexi ikənlikini, Həmmidin Aliy Boluquq Təngrining ularning həmjəmat-kütquzoquqisi ikənlikini esigə kəltürdi. **36** Biraq ular aozji bilən Uningoğa huxamət kildi, Tili bilən Uningoğa yaloqan səz kildi; **37** Qünki ularning kəngli Uningoğa sadik bolmıdı, Ular Uning əhdisini qing tutmıdı. **38** Biraq U yənıla rəhimdil idi; Kəbihlilikni kəqürüp, ularni yokatmıdı; U kayta-kayta Əz oəzıpidin yandı, U kəhrini koəoqojını bilən həmmini təkmıdı. **39** U ularning pəkət ət igiləri, Kətsə kaytip kəlməs bir nəpəs ikənlikini yad ətti. **40** Ular qəl-dəxtta xunqə kəp kətim Uning aqqıqını kəltürdi. Xunqə kəp kətim bayawanda kəngligə azar bərdi! **41** Bərhək, ular kaytidin yoldin qətnəp Təngrini sinidi, Israildiki Muqəddəs Boluquqining yürükini zedə kildi. **42** Ular Uning kolini [əslimidi]; Ularni zomigərnig qənggilidin hərlikkə kütquzoqan künni, Qandak kılıp Misirdə karamətlərnı yaritip, Zoan dalasida mejjizlərnı kərsətkinini esidin qıqardı. **44** U [Misirliqlərnı] dəryalirini, ekınlirini qanoğa aylundurup, Ularni iqəlməs kılıp koydi; **45** Ularning arisoğa nəxtərlıq qıwinlarnı top-topı bilən əwətti, Həlak kılar pakılarını mangurdı; **46** Ularning ziraətlirini kəpinək kurtlirioğa tutup berip, Məhsulətlirini qəkətkilərgə bərdi; **47** Üzüm tallirini mēldür bilən urdurup, Ənjürilirini kırıw bilən üxxütiwətti. **48** U kalilirini mēldürgə sokturup, Mallirini qakmak otlirida [kəydüriwətti]. **49** U ularoğa oəzıpidin dəhşətkilirini — Kəhrini, aqqikini həm eoqır külpətlərnı, Balayı' apət elip kelidioqan bir türüküm pərixtilərnımu qüxürdi. **50** U Əz oəzıpi üqün bir yolni tüzləp koydi; Ularning jenini əlümədin ayımay, Bəlki həyatını wəbaəğa tapxurdi; **51** U Misirdə barliq tunji tuəloqan balılarnı, Həmming qedirlirida ularning oəurı boləqan tunji oəqul balilirini kırıwətti. **52** U padıqidək Əz həlkini Misirdin səpərgə atlandırup, Qəl-bayawandin ularni koy padisidək baxlap mangdi; **53** Ularni aman-esən yetəkligəqkə, Ular kərkunqutin həliyə bolup mangdi; Duxmanlirini ular, dengiz yutup kətti. **54** U ularni Əz muqəddəs zeminining qəgrasiyoğa, Ong kəli igiliwəloqan bu təoqlikka elip kəldi. **55** U əllərnı ularning aldidin koəliwətip, Zəmin üstigə tana tartkuzup əlqəp, ularoğa təksim kildi; Israil kəbililirini ularning qedirlirioğa olturaklıxturdi. **56** Biraq ular Hudani, Həmmidin Aliy Boluquqini sinap aqqıqlandurdi, Uning tapxuroqan guwah-agahlirini tutmıdı; **57** Bəlki ata-bowliridək yoldin teyip asıylıq kildi, Hain okyadək keyip kətti. **58** Ular egizlikte kuroqan ibadətəghlər bilən Uning oəzıpidini koəojıdı, Oyma butliri bilən Uning yürükini ertıdı. **59** Huda ularni anqlap oəzəpləndi, Israildin intayin yirgəndi. **60** U Xiləhdiki makanini, Yəni U insan

arisida turoqan qedirni taxlap kətti, **61** Əzining küdrət bəlgisini bulap ketixkə, Xan-xəripini ixəraliyətkilərnig kəlioğa bərdi; **62** Əz həlkini kılıqqa tapxurdi, Əzining mirasi boləqanlardın intayin oəzəpləndi. **63** Ot ularning yigitlirini yalmıdı, Kızlırı toy nahxilirida mahtlamaytti. **64** Ularning kahlınliri kılıq astida yikildi, Lekin kul hotunliri həza tutmıdı. **65** Andin Rəb birsi uykdun oyoqandək oyoqandı, Xarabtin jasərləngən palwandək tovlıdı. **66** U rəkilirini urup qekındürtüp, Ularni tügiməs rəswoəğa kəldurdi. **67** Yüsüpning qedirini xallap, rət kildi; Əfraim kəbilisini tallimidi; **68** Bəlki Yəhuda kəbilisini, Yəhxi kərgən Zion teojını tallıdı. **69** [Xu yərdə] muqəddəs jayını təoq qətkilirdək, Yərzeminni əbədiy ornatkəndək məznut bina kildi; **70** U Əz kuli Dawutni tallap, Uni koy kətanliridin qakıriwəldi; **71** Kəzilirini emitidioqan saəqliklərnı əgixip bəkixtin ayırp, Uni Əz həlkı Yaqupni, mirasi boləqan Israilni bəkixkə qıqardı. **72** Dawut ularni kəbidiki duruslukı bilən bakti, Kolining əpəqilliki bilən ularni yetəkliđi.

79 Asaf yazoqan küy: — I Huda, əllər Əz mirasingoğa bəsup kirdi; Ular Sening muqəddəs ibadəthanəgnı buləjıdı; Yerusalemnı dəwə-dəwə harabilərgə aylandurdi. **2** Ular kullirıngning jəsətlirini asmandiki uqar-kanatlaroğa yəm kılıp, Məmin bəndiliringning ətlirini daladiki həywanatlaroğa taxlap bərdi. **3** Ular həlkıngning kənlirini Yerusalemdə ətrapıda sudək akkuzdı, Jəsətlirini kəmgili birər adəmmu kəldurmıdı. **4** Kəoxnilirimiz aldidə rəswoəğa kəldük, Ətrapimizdikilərgə məshirə wə mazək obyektı boldük. **5** Kaqanoqıqə, i Pərwərdigar? Sən mənggügə oəzəplinəmsən? Sening yürükıng ot bolup ərtnıwerəmdü? **6** Kəhrıngni Seni tonumioqan əllər üstigə, Nəmingni bilmıgən padıxahlıqlar üstigə təkkəysən! **7** Qünki ular Yaqupni yalmap, Uning makanını harabiləkkə aylanduruwətti. **8** Atabowlirimizning kəbihlıklirini bizgə həsablimioqaysən; Rəhimdillıqlıng bizning yenimizoğa qapsan kəlgəy! Qünki biz intayin pəs əhwaləğa qüxürüldük. **9** Əz nəmingning xəhrıti üqün bizgə yardım kılıoqaysən, i nıjatlikimizning Hudasi, Nəming üqün bizni kütquzoqaysən, gınahlırimizni kafəret kılıp kəqürgəysən; **10** Əllər nemixkə: «Ularning Hudasi kəyərə?» dəp mazək kılıxıdu? Kullirıng təkkən kənzıngning həsəbi əllər arisida, kəz aldimizda kılınsun. **11** Əsilərnıng aq-zarliri aldingoğa kəlgəy; Bilıkingning uluqlıki bilən, əlümgə buyruloqanlarnı saklıoqaysən. **12** I Rəb, yat kəoxnilirimizning Səngə kılıqan zor həkəritini yəttə həssə kəoxup əzlırigə, Yəni ularning iqi-bəoqırioğa kayturoqaysən; **13** Xundək kılıp, Sening həlkıng — Əzüng bəkkən koylirıng boləqan bizlər, Səngə mənggügə təxəkkürlər eytimiz, Əwladtın əwladkıqə Sening mədhıyiliringni ayan kılımiz.

80 «Nilupərlər» degən ahangda; bir guwahlik; Asaf yazoqan küy: — Kulək saloqaysən, i Israilning padıqisi, Yüsüpni koy padisidək bəqıp yetəkligüqı; I kerublar otturisida Olturoquqı, Nurlanoqaysən! **2** Əfraim, Binyamin, Manasəhlərnıng aldidə küdrıtingni koəoqıoqaysən, Bizlərnı kütquzojili kəlgəysən! **3** I Huda, bizni Əz yeningoğa kayturoqaysən! Jamalingning

nurini qaqkaysən, xunda biz kutkuzulimiz! **4** I Pərwərdigar, samawiy qoxunlarning Sərdari boləjan Huda, Həlkəning dualirioja boləjan ozaiping qaqañojıqə yalqunlap turidu? **5** Sən kez yaxlirini ularəja ozuk ornida kilding, Kəz yaxlirini qaqa-qaqılap ularəja išküzdung. **6** Bizni qoxnilirimizəja talaxka qoydung; Düxmənilirimiz bizni məshirə kılıxidu. **7** I samawiy qoxunlarning Sərdari boləjan Huda, Bizni Əz yeningəja kayturojaysən! Jamalingning nurini qaqkaysən, xunda biz kutkuzulimiz! **8** Sən Misirdin bir tüp üzüm kəqitini elip kalding; Yat əlləni həydiwetip, ornioja uni tikting. **9** Uning aldida yəni kəng aqting; U qongkur yiltiz tartip, pütün zeminoja yeyildi. **10** Uning sayisi taolarni kaplıdi; Ojolliri kudrətlık kədir dərəhliridək əsti; **11** U xahlirini dengizəja, Piləklirini [Əfrat] dəryasi boylıriojə uzartti. **12** Sən nemixka uning qaxalirini buzup, Məwisini etüp ketiwatqanlarning üzüp elixioja yol koydung? **13** Mana ormanlıktıki yawa tonguzlar uni yeriwatıd, Daladiki həywanatlar uningdin ozuklınidu. **14** I samawiy qoxunlarning Sərdari boləjan Huda, Səndin etünimizki, Yenimizəja kaytkaysən! Ərtxin həlimizəja nəzər salojaysən, Kelip bu üzüm telidin həwər alojaysən! **15** Yəni ong kolung tikkən bu yiltizdin, Əzüng üqün məzmut yetixtürgən bu ooljungdin həwər alojaysən! **16** Mana u otta keydürüldi, Kesiwetildi; Yüzüngdiki tənbihiy qarixingni kərtip ular həlak bolmaqta; **17** Kolungni ong kolungdiki adəmgə, Yəni Əzüng üqün məzmut yetixtürgən insan ooljioja kondurojaysən; **18** Xundək kıləjənda biz Səndin hərgiz qəqinmaymiz; Bizni yengiləjaysən, xunda biz namingni qakirip Sanga iltija kılımiz. **19** I Pərwərdigar, samawiy qoxunlarning Sərdari boləjan Huda, Bizni Əz yeningəja kayturojaysən! Jamalingning nurini qaqkaysən, xunda biz kutkuzulimiz!

81 Nəqmıqılərnıng bexioja tapxuruluq «Gittif»ta qelinsun dəp, Asaf yəzojan küy: — Küq-kuwwitimiz boləjan Hudaəja küy eytip yangritinglar, Yaqunping Hudasioja xadlinip tantəna kilinglar! **2** Nahxini yangritip, dapni elip, Yekimlik qiltar həm rawabni qelinglar! **3** Yəngi ayda, bəlgiləngən wakıtta, Bayram-həyt künimizdə naəra-sunay qelinglar! **4** Qünki bu Israil üqün bəkitilən bəlgilima, Yəqunping Hudasingin bir pərmanidur. **5** U Misir zemində yürük kıləjanlırdı, (Xu yərdə biz qüxənməydiəjan bir tilni anglap yürəttük) U buni Yüsüpke guwah kılıp bərdi; **6** — «Uning mürisini yüktin sakit kildim, Uning kəli səwət kətürüxtin azad boldi; **7** Kistakqılıkta nida kilding, Mən seni azad kildim; Güldürməmə qılqan məhiyi jaydin sanga jawab bərdim; «Məribah» suliri boyıda seni sinidim». (Selah) **8** — «Tingxa, həlkim, Mən seni guwahlar bilən aqahlandırmən; I Israil, Manga kulək salsang idi! **9** Arangda yat ilah bolmisun, Yat əldiki ilahka bax əgmigin! **10** Seni Misirdin elip qılqan Pərwərdigar Hudaingdurmən; Aqzıngni yoojan aq, Mən uni toldurimən. **11** — Biraq həlkim sadayiməja kulək salmıdi, Israilning Manga baoləjanıyisi yok idi; **12** Xunga Mən ularni əz tərsalıkioja koyuwəttim; Ular əz məshihətliri bilən mēngiwərətti. **13** — Ah, Mening həlkim Manga kulək salsa idi! Israil Mening yollirimda yürsə idi! **14** Ularning düxmənlırini tezla egıldürər idim, Kolumni rəkiblırığə burap, ularni basar idim. **15**

Pərwərdigarəja nəprətləngüqılər Uning aldida zəiplixip boysunar idi; Ularning xu ahiriti mēnggügə bolatti; **16** Sanga ax-buoqdayning əng esilini yēgüzər idim, Bərhək, qorəm taxtin həsəl akkuzup seni kandurar idim».

82 Asaf yəzojan küy: — Huda Əz ilahiy məjlisidə turup riyasətqılık kılıdu, U ilahlar arisidə həküm qikıridu; **2** — Qaqañojıqə silər nəhək həküm qikırisilər, Qaqañojıqə rəzillərgə yüz-hatirə kılısilər? (Selah) **3** Gadaylar wə yetim-yesirlarning dəwasini soranglar, Ezilənglər həm həjətmənlərgə adalətni kərsitinglar; **4** Miskinlər həm namratlarni kutkuzunglar, Ularini rəzillərnıng qanggilidin azad kilinglar! **5** Ular bularni bilmə wə qüxənməy zulməttə kezip yürməktə, Xunga yərnıng ulliri təwərnəməktə. **6** Mən eyttim: — «Silər ilahlarsilər, Həmminglar Həmmidin Aliy Boləjuqıning oqulliri silər; **7** Xundək bəsimu silər insanəja ohxax əlisilər, Hərkəndək əmir-bəgkə ohxaxla yikilisilər». **8** — Turojin, i Huda, yər-yüzini sorək kıləjəysən! Qünki Sən barlık əllərgə waris boləjuqısən!

83 Asafning küy-nahxisi: — I Huda, ün qikarmay turuwalma, Jim turuwalma, sükt kılıp turuwalma, i Təngrim! **2** Qünki mana, Səning düxmənlırıng dawrang kılmaqta, Sanga əqmənlər bax kətürməktə. **3** Ular kuwluk bilən Səning həlkınggə suyikəst kılıdu, Səning hıməy kılıp kədirlınglərnıng bilən qarxilixıxni məshihətlıxidu. **4** Ular: — «Yürüinglar, ularni millət kataridin yok kıləyil! Israilning nami ikkinqi tiləja elinmisun!» — deməktə. **5** Ular həmməpəs, həmdil məshihətləxti; Ular Sanga qarxi ittipək tüzdi. **6** Mana, Edom wə Ismaillarning qedirli, Moab həm Həgriylar; **7** Gəbal, Ammon, wə Amalək; Filistiyə həmdə Tur ahaliliri, **8** Asuriyəmu ularəja koxuldi; Ular Lut oqullirioja yəyələk bolup kəlgən. (Selah) **9** Sən Kixon dəryasidə Midiyaniylarəja, Siseraəja wə Yabinoja kəndək taqabil turojan bolsang, Ularəjimu xundək kıləjəysən; **10** Bular Ən-Dor yezisidə kiriləjanidi, Yər üqün tizək-oqutqə ayləjanidi. **11** Ularning əmirlırini Orəb wə Zəbəkə, Ularning dahiylırini Zəbah həm Zalmunnaəja ohxax kıləjəysən; **12** Qünki ular: «Hudaning qimən-yaylaqlirini əzimizgə mülük kılıwalaylı!» — dəp eytkən. **13** I Huda, ularni domiliniəjan kəmoqəktək, Xamalda uquruəjan saman kəbi soruwətkəysən. **14** Ot ormanlıkka tutaxkənoja ohxax, Yalqun taqlarni keydürgənoja ohxax, **15** Sən yəne ularni borining bilən kəoqıləjəysən, Kara kuynıng bilən wəhımıgə saləjəysən; **16** Ularning Səning namingni izdixi üqün, Ularning yüzlırini xərm-haya bilən qəmdürgəysən, i Pərwərdigar! **17** Ular nomustin əbədi xərməndə bolsun, Jəhanəja rəsəwə bolup yokitilsun. **18** Ular bilsunki, Naming Pərwərdigar boləjan Sənlə pitköl jəhəndiki Əng Aliy Boləjuqidursən.

84 Nəqmıqılərnıng bexioja tapxuruluq, «Gittif»ta qelinsun dəp, Korahning oqulliri üqün yeziləjan küy: — Məkanlırıng nəkədər əzizdur, Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar! **2** Jenim Pərwərdigarning həyılırlirioja təxna bolup, Seəjinip həttə həlidin kətidu, Dilim wə ətlirim həyat Təngriğə təlmürüp nida kılıdu; **3** Mana, həttə mubarak kuqqaqumu bir makanni tapqan, Karlıəjaqumu əzigə həm bala

tuqjodiojan uwa yasaydiojan jayni tapkan, — Yəni Sening kurbangahliringdin, I samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar, — Mening Padixahim, mening Hudayim! **4** Sening əyünga turuwatqanlar bəhtliktur! Ular üzüksiz Seni mədhiyilaydu. (Selah) **5** Küq-kudriti Səndin bolqan kixi bəhtliktur — Kəlbida kətürülmə yollar bolqanlar; **6** Yioja wadisidin ötkənda, Ular uni bulaklikka aylandurar; Bərhək, küz yamoqurliri uni bərikətlərgə tolduridu. **7** Ular küqigə-küq ulap mengiwəridu; Hərbiri Zionğa yetip kelip, Hudaning huzurida hazir bolidu. **8** I samawiy qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar, duayimni angliqaysən; I Yakupning Hudasi, kulak salqaysən! (Selah) **9** Kara, i kəlkiniyiz bolqan Huda, Özüng məsih kilöjiningning yüzigə iltipət bilən kəriojin! **10** Qünki Sening həyliliringda ötkən bir kün Bərkə yardə ötkən ming kündin əladur; Rəzillərnin qediriridə yaxiojandin kərə, Hudayimning əyining bosuqisida turöjimin yaxxidur. **11** Pərwərdigar Huda kuyax wə kəlkandur, Pərwərdigar xapaət wə xan-xəhrət bəlx etidu; Durus mangojanlardin U hərəkəndə iltipətni həq ayimaydu; **12** Samawiy qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar, Bəhtliktur Sanga tayanqan insan!

85 Nəoqmiqilərnin bexioja tapxururup oqulsun dəp, Korahning oqulliri üqün yezilojan küy: — Sən Əz zeminioja iltipət kərsitip, Yakupni sürgünlikdin qayturqaniding, i Pərwərdigar. **2** Həlkəningin kəbihlikini kəqürüm kilip, Barlik gūnahilirini yapqaniding. (Selah) **3** Sən pütün kəhringni iqinggə qayturuwəlip, Qəzəpingning əxəddiylikidin yanojanidingsən. **4** Əmđi bizni Əz yeningoja qayturqaysən, i nijatlikimiz bolqan Huda! Bizgə bolqan aqqiqingqoja həy bərgəysən! **5** Sən bizgə əbadiy qəzəpəlnəmsən? Əwladtin-əwladkigə qəzəpingni sozəmsən? **6** Həlkəng Özüngdin xadlinixi üqün, Bizni qəytidin yengilimənsən? **7** Bizgə əzgərməs muhəbbitingni kərsətkəysən, i Pərwərdigar, Bizgə nijatlikingni ata kilqaysən! **8** Təngri Pərwərdigarning nemilərnə dəydiojanlikioja kulak salay; Qünki U Əz həlkigə, Əz məmin bəndilərigə aman-hatirjəmləknə səzləydu; Ular yənə həkəmkətləknə qəytmisun! **9** Zeminimizda xan-xəhrətnəning turuxi üqün, Dərhəkiqət, Uningdin əyminidiojanlaroja Uning nijatliki yəkəndur; **10** Əzgərməs muhəbbət wə həkiqət əzərə kəruxti; Həkkəniyə wə aman-hatirjəmləknə bir-birini səyüxti; **11** Həkiqət yərdin ünüp qikməktə, Həkkəniyə ərlərdin karaydu. **12** Pərwərdigar bərikət beridu, Zeminimiz həsulini beridu; **13** Həkkəniyə Uning aldidə mangidu, Uning kədəmlirigə yol həzirəlaydu!

86 Dawutning duasi: Kulikəngni mən tərəpkə tutqin, i Pərwərdigar, mənə jawə bərgəysən; Qünki mən əzilgən wə həjətməndurmən. **2** Jenimni səklioqaysən, Qünki mən Sanga məmindurmən; I Sən Hudayim, Sanga tayanqan kuləngni kətkuzqaysən; **3** Məngə məhür-xəpkət kərsətkəysən, i Rəb, Qünki mən kün boyi Sanga nida kilimən. **4** Kuləngning jenini xad kilöjin, Qünki jenim Sanga təlmürüp qaraydu; **5** Qünki Sən Rəb, məhürəban, kəqürümqan Sən! Əzəngə iltija kilöjanlarningin həmmisigə zor məhür-muhəbbət kərsətküqidursən! **6** Mening duayimoja

kulak salöjin, i Pərwərdigar, Yelinixilirimning sadasini angliqaysən; **7** Beximioja kün qüxkəndə, Mən Sanga iltija kilimən, Qünki Sən mənə jawə bərisən. **8** İlahlar arisida Sening təngdixing yəktur, i Rəb; Kilöjan ixliringningmu təngdixi yəktur. **9** Sən yaratqan barlik əllər kelip sening aldingda səjdə kilidu, i Rəb, Nəmingni uluqlaydu. **10** Qünki Sən nəhayiti büyükəsən, Məjzilərnə Yarətküqidursən; Sən Hudadursən, yəloquz Sənlə. **11** Əz yoləngni mənə əgətkəysən, i Pərwərdigar, Wə Sening həkiqətingdə yürimən; Nəmingoja hərmət-əyminixtə boluxum üqün, kəlbimni pütün kilqoqaysən. **12** Ya Rəbbim Huda, pütün kəlbim bilən Sən mədhiyiləymən, Əbədil-əbəd nəmingni uluqlaymən. **13** Qünki mənə bolqan məhür-muhəbbəting zordur, Sən təhtisəraning təgliridin jenimni kətkuzisən; (Sheol h7585) **14** I Huda, təkkəburlar mənə qarxi kətürüldi, Əxəddiylərnin jaməiti jenimni izdiməktə, Ular Sənə nəzirigə alməydu! **15** Əmma Sən, Rəb, rəhimdil wə xəpkətləknə İlahsən, Asanlikqə aqqiklanməysən, Məhür-muhəbbət həm həkiqət-sadiklikəng təxip turidu. **16** Mən tərəpkə burulup, xəpkət kərsətkəysən; Əz kuləngqoja küqəngni bərgəysən, Dədikəngning oqlini kətkuzoqaysən! **17** Mənə əqmənlərnin uni kəpür hijil boluxi üqün, İltipətingni kərsitidiojan bir əlamətni mənə kərsətkin; Qünki Sən Pərwərdigar, mənə yardəm qilding, Mənə təsəlli bərip kəlgənsən.

87 Korahning oqulliri üqün yezilojan küy-nəhxa: — Uning uli bolsa mukəddəs təqlərdidur. **2** Pərwərdigar Zionning dərwəzilərnə səyidu, Yakupning barlik məkan-jayliridinmu əwzəl kəridu; **3** Sening xəripinggə uluq ixlar eytilməktə, i Hudaning xəhirl (Selah) **4** «Məni tonup bəlgənlər arisida Rəhəb bilən Babilni tiloja alimən; Mənə Filistiyə, Tur bilən Əfiopiyyə; Mənə bu adəm xu yərdə tuquloqan» — dəymən. **5** Bərhək, Zion toqrulux xundak eytilidu: — «Bu adəm, paləngni-pokunqı uningda tuquloqan, Həmmidin Aliy Boluqəning Əzi uni mustəhkəmləydu». **6** Həlkə-qowmlərnə hatiriligində Pərwərdigar: — «Bu kixi bu yərdə tuquloqan» — dəp əlahidə hatirigə yezip qoyidu. (Selah) **7** Nəhxiqəlar, ussulqəlar xuni təng eytidu: — «Məning barlik bulək-mənbəlimin seningdidur!»

88 Korahning oqulliri üqün yezilojan küy-nəhxa: — Nəoqmiqilərnin bexioja tapxururup, «Mahaləleanot» əhangida oqulsun dəp, Əzralik Həman yazqan «Maskil»: — I Pərwərdigar, nijatlikim bolqan Huda, Kəq-kündüz Sanga nalə kilip kəldim. **2** Duayim Sening aldingoja kirip ijabət bolsun; Nidayimoja kulak salqaysən; **3** Qünki dərdlərdin jenim toyqan, Həyatim təhtisəraoja yəkinləxkan, (Sheol h7585) **4** Həngəja qüxüwatqanlar qatarida həsəblinimən; Küq-mədari quruqan adəmdək bolup qaldim. **5** Ölüklər arisioja taxlanəqanmən, Kirilip kəbridə yatqanlardək; Sən ularnə yənə əsliməysən, Ular qoləngdin üzüp elinip yirək kilinojan. **6** Sən mənə hənəngning əng tegigə, Zulmətləknə jaylaroja, dənəzning qongqur yərlirigə qəmdürdüng. **7** Kəhring üstümgə əojir yüktək basti, Barlik dölqunlirig bilən mənə kiyinidng. **8** Məndin dost-buradərlirimin yirəkləxturdng; Ularnə məndin yirgəndürdüng; Mən kəmaləqanmən, həq

qikalmaymən. **9** Kəzirim azab-okubəttin hirələxti; Hər küni Sanga nida qilimən, i Pərwərdigar, Kollirimni Sanga kətürüp kəldim. **10** Əlüklərgə mejjə kərsətsənmu? Mərhumlar ornidin turup Sanga təkəkkür eytarmu? **11** Əzgərməs muhəbbiting kəbrida bayan qilinarmu? Hələkət diyarida sadiklik-həqikəting mahtilarmu? **12** Karamətliring zülməttə tonularmu? Həqəkanıylikə quntulux zemini»də bilinərmu? **13** Birək mən bolsam, Pərwərdigar, Sanga pəryad kətürimən, Tang səhərdə duayim aldingəja kiridu. **14** I Pərwərdigar, nemigə jenimni taxliwəttə? Nemigə jamalingni məndin yoxurdung? **15** Yaxlikimdin tartip mən ezilgən, bimar durmən; Wəhxtətliringni kəruwerip heq həlim kəlmidi. **16** Kəhring üstümdin etti; Wəhımiliring meni nabut kildi. **17** Ular kün boyi taxqin suliridək meni orawaldi, Tamamən meni qəmdürdi. **18** Jan dostlirimni, aqinilirimni meningdin yiraklasturdung, Mening əziz dostum bolsa qarangoqluktur!

89 Əzrahlik Etan yazəjan «Maskil»: — Pərwərdigarning əzgərməs muhəbbitini əbədi küyləymən, Aozimda dəwərdin-dəwərgə həqikət-sadaqətingni ayan qilimən. **2** Qünki mən: Əzgərməs muhəbbət mənggügə tiklinip mangidu, Sən həqikət-sadaqətingni ərxələda mustəhəkməlwətisən — dəp bildim; **3** Sən dedingki: — «Mən talliwəlojənim bilən əhdə tüzgənəm; Kulum Dawutka kəsəm kildim: — **4** Sening əwladning mənggü dawam kıldurimən, Təhtingni əwladtin-əwladka kurup qikimən». (Selah) **5** Həm asmanlarmu Sening mejjiziliringni təbriklaydu, i Pərwərdigar, Mukəddəsləring jamaitədə ular həqikət-sadaqətingni mədhıyilaydu; **6** Qünki asmanlarda Pərwərdigarning təngdixi barmu? Kudrət İgisining oqulliri arisida Pərwərdigarə ohxaydıəjan kim bar? **7** Təngrining həywisı mukəddəsləring məjlisidikilərnı kattik titritidu, Uning ətrapidikiləring həmmisi üqün U kərkunqluktur. **8** I Pərwərdigar, samawiy kəxunlarning Sədari boləjan Huda, Kudrətlik Yah, Sanga ohxaydıəjan kim bar? Ətrapingdə həqikət-sadaqəting turukqluktur. **9** Dengizning məqrurluqi üstidin həküm sürisən, Dolkunliri ərəkəxlīgəndə, sən ularni tinqlandurisən; **10** Rahəbni əlgüdək yanjidingəsən, Küqlük biliking bilən düxmənlingni tiripirən kilip tarkitiwəttə. **11** Asmanlar seningki, yərmu Seningkidur, Jahən həm uningəja toləəjan həmmini bərpə kilding. **12** Ximal wə jənubni, ularni yaratkənsən, Tabor wə Hərmən qəkkiliri naminingni yangritip küylər. **13** Kudrətlik bilək seningkidur; Küqlüktur Sening kolung, ong kolung həm kətürüklüktur. **14** Təhtingning uli həqəkanıylik həm adaləttur, Muhəbbət həm həqikət-sadaqət daim didaring aldidə mangidu. **15** Təntənə sadasini bilgən həlk bəhtlikdur; Ular Sening jamalingning nurida mangidu, i Pərwərdigar! **16** Ular namingdə kün boyi xad bolar, Həqəkanıylikingdə ular kətürüldi. **17** Qünki ularning küqining xan-xəripı əzüngdursən, Sening iltipating bilən münggüzimiz kətürüldü. **18** Qünki Pərwərdigar bizning kəlkənimiz, İsraildiki Mukəddəs Boləuqi Xəhimizdur. **19** Sən burun Əz məmin bəndənggə ojayibanə alaməttə kərunüp səz kilip xuni dəgənidingsən: — «Mən bir əzimət üstigə yardimimni kəndurdum, Əl arisidin mən talliwəloəjan

birsini kətürdü; **20** Kulum Dawutni taptim, Mukəddəs meyim bilən Mən uni məsih kilip tiklidim. **21** Kulum uningəja yar boluxka bəkitilgən, Bilikim uni küqləndüridu. **22** Düxmən uningdin heq alwan-selik almaydu, Pəskəx adəm uni kəstimaydu; **23** Bəlki Mən rəqiblirini uning aldidə yanjiymən, Uni əq kərgənlərnı yar bilən yəksən qilimən; **24** Əz həqikət-sadaqətim həm mehir-muhəbbitini uningəja yar bolar, Həm Mening namim bilən uning münggüzü kətürüldü. **25** Mən uning kolini dengiz üstidə, Ong kolini dəryalar üstidə kəyımən. **26** U Meni qəkirip dəyduki: — «Sən mening Atam, mening Təngrim, Nijatlikim boləjan qorəm təximdursən!». **27** Mən yəne uni Mening tunji oqlum dəp, Dunya padixəhliridin əng yukurisı qilimən. **28** Mening muhəbbitimni uning üqün əbədi kıldurimən, Mening əhdəm uning bilən məhkəm turidu; **29** Mən uning nəslini əbədiyləxtürimən, Uning təhtini asmanning künliridək dawam kıldurimən. **30** Mubada oqulliri Təwrat-kanunumdin qikip, Həkümlirim boyiqə yürmisə, **31** Bəlgilimilirimni buzsa, Əmrlirimgə itaət kilmisa, **32** — U wəqəttə itaətsizlikini tayaq bilən, Gunahini yara-jarahət bilən jazalaymən. **33** Ləkin muhəbbitimni uningdin üzüp kəymaymən, Həqikət-sadaqətingmə hiyanət kilmaymən; **34** Mən tüzgən əhdəmni əsla buzmaymən, Ləwlimindin qikqanlirini heq əzgərtməymən. **35** Mən bir kətim pak-mukəddəslikingə kəsəm iqtim — Dawutka kəti yaləjan səzliməymən: — **36** «Uning əwladı əbədi dawamlixar; Uning təhti kəz aldimdiki kuyax kəbi turar; **37** U ay kəbi mənggülik mustəhəkməlinə, Asmandiki turoəjan guwahqidək məzmət turar». (Selah) **38** Birək Sən bularnı qətkə kəkip, tenip kəttəng; Sən məsih kiləəjan padixəhka kattik oəzəpləndəng. **39** Kulung bilən tüzgən əhdidin wəz kəqting, Uning təjini yərgə taxlar daə qətküzəndəng. **40** Uning barlik tam-pasillirini yikətip, Kəl'əlrini harabilikkə ayləndürəndəng. **41** Yoldin ətəwatqanlarning həmmisi uni buliməktə, U barlik kəxiniliri aldidə rəsəwə boldi. **42** Uni əzganləring on kolini yukiri kətürəndəng, Pütkül düxmənlingni huxal kilding. **43** Bərhək, Sən uning kiliqining bisini kayriwəttəng, Jəngdə uni tik turoəzmidəng. **44** Uning julalikini yokətip, Uning təhtini yərgə ərəwəttəngsən. **45** Yaxlik künlirini Sən kışkartting, Uni hijalətkə qəmdürəndəng. (Selah) **46** Qəanoəiqə, i Pərwərdigar? Əzüngni əbədi yoxuriwərməsən? Kəhring ot kəbi mənggü yanarmu? **47** Manga nisbətən, əmürning kış ikənlilikini əstə tutkən! Nemixkimu barlik insan balilirini bihudiliklə yaratkənsən? **48** Keni, kaysı adəm yaxap əlümmi kərməydidən? U jenini təhtisarəning qənggüldin kutkuzaləmdikən? (Selah) (Sheol h7585) **49** Sən həqikət-sadaqətingdə Dawutka kəsəm iqkən, Awwalkı mehir-muhəbbətlər kayərdə kəldi, ya Rəbbim? **50** Kulliring uqrawətkən məshirilərnı yad ətkəysən, i Rəb — Mən iqmədə pütkül küqlük əlləring mazaqəlrini kətürüp yürimən — **51** Düxmənlingning Əzüng məsih kiləəjaning kədəmlirini kəngilik məshiriliginini, i Pərwərdigar, yad ətkəysən! **52** Pərwərdigarəja mənggügə təkəkkür-mədhıyə kayturulsun! Amin! Amin!

90 Hudaning adimi boləjan Musaning duasi: — Ya Rəbbim, Sən barlik dəwərdə bizgə məkən bolup

keliwatisən; 2 Taqlar wujudka kəlməstin burun, Sən yər wə ələmni xəkilləndürməstin burun, Əzəldin əbədgıqə Təngridürsən. 3 Sən insanni tupraqka aylandurup: — «Həy, insan baliliri, qaytinglar!» — dəysən. 4 Mana, Sening nəziringdə ming yil — Ətüp kətkən tünüginki bir kün, Tündiki bir jesəktur, halas. 5 Sən adəmlərni su taxkinidək elip ketisən, Ular ətüp kətkən bir uyqudək, Tang səhərdə ünüp qıqқан ot-qəpkə ohxaydu — 6 Ətığində ular kəkirip ünüdu, Kəqisi bolsa kesilip, solixip ketər. 7 Qünki biz oşəziping bilən yokəymiz, Qəhring bilən dəkkə-dükkidə qalimiz. 8 Sən kəbihlikirimizni kəz aldingoşa, Yoxurun kilmixirimizni jamalingning nuri aldioşa koyduq. 9 Barlik künlirimiz dəroşəziping astida ətüp ketidu, Yillirimizni bir uş tartix bilənla tütigitimiz. 10 Əmrimizning yilliri yətmix yil, Maşdurimiz bar bolsa saksən yil; Biraq ularning pəhri japa wə bihudiliktur; Həyat tezlik bilən üzər, Mana, biz uqup kəttük. 11 Sanga boləjan hərmət-əyminixning az-kəplükigə qarap hesablinidəjan, Aqkqingning xidditini kim bilsun? 12 Xunga kənglimizni danalikkə koyuximiz üqün, Künlirimizni sanaxni bizgə oğətkəysən! 13 Yenimizəşa qaytkəysən, i Pərwərdigar, Seni qaşanoşiçə...?! Kulliringoşa rəhİM kiləyşən! 14 Bizni ətiğəndə əzğərməs muhəbbiting bilən qanduroşəysən; Undaқта barlik künlirimizdə küylərni yangritip xadlinimiz. 15 Sən bizni japoşa qəmgən künlərgə asasən, Külpətni kərgən yillirimizəşa asasən yəne hürsən kiləjin! 16 Uloşi ixliring kulliringoşa kərtüngəy, Xanu-xəwkiting ularning oşullirioşimu axkara boləjay! 17 Pərwərdigar Hudayimizning xerin mərhəmiti üstimizdə boləjay, Qolimizning ixlirini üstimizgə bərikətlik kiləyşən, Bərək, kolimizning ixlirini bərikətlik kiləyşən!

91 Əng Aliy Boləquqining məhpiy jayida turoşuqi, Həmmigə qadiringning sayisidə aramhuda yaxaydu. 2 Mən Pərwərdigarni: — «Mening baxpanahim, Mening kəroşinim; Mening Hudayim, Uningoşa tayinimən» — dəymən. 3 Bərək, U kiltəqəning tozikidin seni kutulduridu, Xum waba-қazadin həm halas etidu. 4 U pəyliri bilən seni yapidu; Qanatlıri astida panah tapisən; Uning həkikişi sanga kalkan həm istihkamdur. 5 Sən nə keqidiki wəhəmidin, Nə kündüzi uquwatқан oқtin, 6 Nə qarəngəşulukta kəzgüqi wabadin, Nə qüx waқtında wəyranqilik kiləşuqi həlakəttin qərkəməysən. 7 Sening yeningdə mingi yikilip, Ong yekingdə on mingi oşulap qüxsimu, Ləkin bala-қaza sanga yekinlanmaydu. 8 Sən pəkət kəzling bilən bekip, Pasiklarəşa berilgən jazani kərisən. 9 Pərwərdigarni panahim dəp bilgining üqün, Həmmidin Aliy Boləquqini makan kiləşining üqün, 10 Bexingəşa heq palakət qüxməydu, Heq waba qediringoşa yekinlanmaydu. 11 U Əz pərixtilirigə sening həkkingdə əmr kilidu, Xuning bilən ular pütküül yolliringda seni saklaydu. 12 Ayioşing taxқа urulup kətməsliki üqün, Ular seni kəllirida kətürüp yüridu. 13 Xir wə kobra yilan üstidin besip ətisən, Arslan wə əjdihani dəsəp-qəyləysən. 14 «U Manga muhəbbitini baoləjanlıki üqün, Mən uni kutuldurimən; U namimni tən aloşini üqün yukirida saklaymən. 15 U Manga nida kilidu, Mən uningəşa jawab berimən; Eşir kün uni baskanda uning bilən billə bolimən; Mən uni halas kilip, izzət-hərmətkə

sazawər kilimən. 16 Uzaq əmür bilən uni qandurimən, Həm nijatlikimni uningəşa kərsitimən».

92 Xabat küni üqün bir küy-nahxa: — Pərwərdigarəşa taxəkkür eytix, Namingni küyləx əladur, i Həmmidin Aliy Boləquqi! 2 Əzğərməs muhəbbitingni səhərdə, Keqilərdə bolsa, həkikət-sadaşingni jakarlaş, 3 On tarlik saz wə rawabni qelip, Qiltar bilən mungluk ahangda qelix əladur! 4 Qünki Sən Pərwərdigar, Əz kiləşining arkilik meni hürsən kilding, Kəlliringning kiləjanlıri bilən mən rəhlinip nahxa eytimən. 5 Pərwərdigar, kiləjan ixliring nemidegən uluşdur! Oyliring nahayiti qongkurdur! 6 Biorəm kixi buni bilməs, Həmakət buni qüxənməs, 7 Rəzillər ot-qəptək aynioşanda, Kəbihlik kiləşuqilarning həmmisi gülləngəndə, Mənggü həlak bolup ketidəjanlar xulardur! 8 Ləkin Sən, i Pərwərdigar, əbədil'əbəd üstün turisən. 9 Qünki mana düxmənliring, i Pərwərdigar, Mana düxmənliring yokilidu; Barlik kəbihlik kiləşuqilar tiripirən kiliwetilidu! 10 Münggüzümni yawayi buşiningkidək kətürisən; Bəxim yengi may sürkəp, məşih kilinidu. 11 Meni kəst kiləjanlarning [məşihubiyitini] əz kəzum kəridu; Məngə qarxilixixқа qəzoşaloşan rəzillik kiləşuqilarning [tən bərgənlikinimu] kulikim anglaydu. 12 Həkkəniy adam horma dərihi kəbi gülləp-yaxnaydu; U Liwandiki kədr dərihidək əsidu. 13 Pərwərdigarning əyigə tikiləngən, Hudayimizning həyililirida güllinidu; 14 Ular kərioşandimu yəne məwə beridu, Suluk həm yexil ular; 15 Xuning bilən ular Pərwərdigar durustur, dəp ispatlaydu; U mening qoram teximdur, Uningda heq nahəkklik yoktur!

93 Pərwərdigar həküm süridu! U həywətni kiyim kilip kiygən; Pərwərdigar kiyingən, U belini kudrət bilən baoləjan; Bərək, xunga dunya məzmut kilinəjan, U təwrənməs əsla. 2 Sening təhting qədimdila bərpə kilinəjan; Sən əzəldin bar boləşuqisən! 3 Kəlkün-taxkinlar əz sadasini kətürdi, i Pərwərdigar, Kəlkün-taxkinlar əz sadasini kətürdi! Kəlkün-taxkinlar uroşuqi dolkunlirini yukiri kətürdi! 4 Kəp sularning xawkənliridin, Dəngiz-okyandiki kudrətlik dolkunlardin, Üstün turoşan Pərwərdigar kudrətliktur! 5 Sening agah-guwaşlikliring nemidegən ixəniqliktur! Künlər yok boləşuqə, i Pərwərdigar, Əyünggə pak-mukəddəslik əbədil'əbəd rawadur.

94 I itikamlar aloşuqi Təngri, Pərwərdigar! I intikamlar aloşuqi Təngri, parlioşəysən! 2 Kətürilgin, Əzünigni kətürgin, i jahanni Sorəş Kiləşuqi, Məqrurlarəşa jazasini bərgin! 3 Qaşanoşiçə rəzillər, i Pərwərdigar, Qaşanoşiçə rəzillər təntənə kilip yürüweridu? 4 Qaşanoşiçə həkəwurlarəşi səzləp waləkkixiydu, Kəbihlik kiləşuqilarning həmmisi yoşəjan gəp kilip yüridu? 5 Ular həlkigini əzidu, i Pərwərdigar, Sening mirasingəşa jəbir-jəpa salmakta. 6 Tul ayal wə oşerip-musapirlarni kirip, Yetim-yesirlərni oltürüp: — 7 «Yah kərməydu», «Yaqupning Hudasi kəngül bəlməydu»; — dəydu. 8 Silər kəngül koyunglar, i əlning həmakətliri! Əhməklər, qaşan dana bolisilər? 9 Qulaқni tikligüqining Əzi anglimamdu? Kəzni Yasioşuqining Əzi kərməmdu? 10 Əllərni tərbiyiligiqi, Insaşəşa əkil-bilim

egatkiqining Ōzi adomni ayiblimamdu? **11** Pərwərdigar insanning oy-hiyallirining tutami yoqlukini bilidu. **12** Sən tərbiyiligan adəm bəhtliktur, i Yah, Yəni Sən Təwrat-kanunungdin əkil əgitedioqan kixi bəhtliktur! **13** Xundək kiliq, taki pasiklar üqün orək kolanoquqə — Sən uni yaman künlərdin hatirjəm saqlaysən. **14** Qünki Pərwərdigar Əz həlkini tərək ətməydu, Yaki Əz mirasidin waz qəqməydu. **15** Qünki həküm-pərman həkuki hāman adalətkə kaytidu, Barlik dili duruslar bolsa, uning kəynidin mangidu. **16** Mən üqün yamanlar bilən qarxilixixka kim ornidin turidu? Mən üqün kəbihlik kילוquilar bilən qarxilixixika kim maydanqa qikidu? **17** Əgər Pərwərdigar mangan yardəmdə bolmioqan bolsa, Jenim baldur qikip sükiit diyarida yatar idi. **18** Ayoqim putlixay deginidə, Əzgərməs muhəbbiting, i Pərwərdigar, meni yelidi. **19** Iqimdiki kəpligən oqəm-əndixilər arisida, Sening təsəlliliring jenimni səyündürdi. **20** Insapsizlikni kanunoqə aylanduridioqan, Aq kez olturoqan bir təht, Sən bilən alakidə bolamdu? **21** Ular həkqaniylarning jeniqə hujum kilixka yioqilidu, Bigunah kənni təkidiqan həkümləni qikarmakta. **22** Birək Pərwərdigar mening egiz qoroqinim bolidu; Hə, mening Hudayim panah Koram Teximdur. **23** U ularning kəbihlikini əz bexioqə salidu, Ularning əz yawuzlukliri bilən ularni üzüp taxlaydu, Bərək, Pərwərdigar Hudayimiz ularni üzüp taxlar.

95 Kelinglar, Pərwərdigarni yangritip küyləyi, Nijatlikimiz bolioqan Koram Teximizioqə təntənə kilayli! **2** Təxəkkürlər bilən uning aldiqə kelayli, Uningoqə küylər bilən təntənə kilayli! **3** Qünki Pərwərdigar — büyük bir ilahtur, Pütkül ilahlar üstidiki büyük bir Padixahtur. **4** Yərnin təgliri Uning qolididur, Taoqlarning qokkilirimu Uningkidur. **5** Dengiz Uningki, U uni yaratkan; Kuruqlukni Uning kolliri xəkilləndürdi. **6** Kelinglar, Uningoqə bax urup səjdə kilayli, Pərwərdigar Yaratkuqimz aldidə tiz pükəyli! **7** Qünki U bizning Hudayimizdur, Biz bolsək Uning yaylikidiki həlk, Uning kəli bəkidioqan koylarmiz. Bügün, əgər Uning awazini anglisanglar, **8** əyni qaoqlarda Məribahda bolioqandək, qəl-bayawandiki Massahda bolioqan kündək, Yürikinglarni jahil kilmanglar! **9** Mana xu yərdə atəbowiliringlar Meni sinidi, ispatlidi həm kilənimni kərdi. **10** Mən kirik yil xu dəwrdin bizar bolup: — «Bular kənglidə adaxkan bir həlktur, Mening yollirimni heq bilip yətmigən» — dedim. **11** Xunga Mən oqəzəplinip kəsam iqip: — «Ular hərgiz Mening aramgəhimioqə kirməydu» — dedim.

96 Pərwərdigarə atəp yengi nahxa eytinglar! Pütkül yər yüzi, Pərwərdigarni küylənglar! **2** Pərwərdigarə nahxa eytinglar, namioqə təxəkkür-mədhioqə kayturinglar, Nijatlikini hər küni elan kilinglar! **3** Uning xan-xəhritini əllər arisida, Uning məjizilirini barlik həlkələr arisida jakarlanglar! **4** Qünki Pərwərdigar uluq, zor mədhioqəyə layiktur! **5** U barlik ilahlərdin üstün, Uningdin kərkux kerəktur; **5** Qünki barlik həlkələrnin ilahliri — Butlar halas, Birək Pərwərdigar asman-pələkni yaratkəndur. **6** Xanu-xəwəkət wə həyiwət Uning aldidə, Muqəddəs jayida kudrət wə güzəllik kərinidu. **7** Pərwərdigarə [təəllukini] bərgəysilər, i

əl-kəbililər, Pərwərdigarə xan-xəhət wə kudrətni bərgəysilər! **8** Pərwərdigarə Əz namioqə layik xan-xəhətəni bərgəysilər; Sowəqə-salam elip hoylirioqə kiringlar! **9** Pərwərdigarə pak-muqəddəslikning güzəllikidə səjdə kilinglar; Pütkül yər-yüzi, Uning aldidə titrənglar! **10** Əllər arisida elan kilinglar: — «Pərwərdigar həküm süridu! Xunga mana, dunya məzmət kilinoqan, u təwənməs əsla. U adilik bilən həlkələr üstidə həküm qikiridu. **11** Asmanlar xadlansun, yər-jahan hux bolsun, Dengiz-okyan wə uningə toloqan həmmə qukan selip jux ursun! **12** Dalalar həm ularniki həmmə yayrisun! U qaoqə ormandiki pütkül dərhərlər Pərwərdigar aldidə yangritip nahxa eytidu; **13** Qünki mana, U kelidu! U jahanni sorək kilixka kelidu; U ələmni adilik bilən, Həlkələni Əz həkikət-sadakitidə sorək kilidu.

97 Pərwərdigar həküm süridu! Yər-zemin hux bolsun, Kəpligən arallar xadlansun! **2** Bulutlar wə qarəngçuluk Uning ətrapididur, Həkqaniyə wə adalət təhtining ulidur; **3** Uning aldidə ot yalkuni yüridu, Ətrəptiki düxmənilirini keydürüp taxlaydu; **4** Uning qakmakliri jahanni yorutti, Yər buni kərtip titrəp kətti; **5** Pərwərdigarning aldidə, Pütkül zeminning igisining aldidə, Taoqlar momdək erip ketidu. **6** Asmanlar Uning həkqaniyitini jakarlaydu, Barlik həlkələr Uning xan-xəripini kəridu. **7** Oyma həyəkəllərgə qokunoqanlar, Butlar bilən mahtinip yürgütlərnin həmmisi uyatta kalidu. Barlik ilahlar, Uningə səjdə kilinglar! **8** Sening həkümliring səwəbidin, i Pərwərdigar, Zion anglap xadlandı, Yəhuda kizliri hux boldi. **9** Qünki Sən Pərwərdigar pütkül yər yüzi üstidiki əng aliysidursən; Sən barlik ilahlərdin nəkədər yukiridursən! **10** Pərwərdigarni səyənələr, yamanliktin nəprətinglar! U məmin bəndiliringin jenidin həwər alidu, Rəzillərnin qənggilidin halas kilidu. **11** Həkqaniylar üqün nur, Dili duruslar üqün xadlik teriləndur; **12** Pərwərdigardin xadlininglar, i həkqaniylar, Uning pak-muqəddəslikini yad etip təxəkkür eytinglar!

98 Dawut yəzoqan küy: — Pərwərdigarə atəp yengi nahxa eytinglar; Qünki U kəramət məjiziləni yaratti; Uning ong kəli həm muqəddəs biliki Əzigə zəpər-nijat kəltürdi. **2** Pərwərdigar Əz nijatlikini ayan kildi; Həkqaniyitini əllərnin kez aldidə axkara kərsətti. **3** U Israil jəmətigə bolioqan məhür-muhəbbitini həm həkikət-sadakitini esigə aldi, Zeminning qət-yakilirimu Hudayimizning nijatlikini kərdi. **4** Pərwərdigarə awazinglarni kətürənglar, pütkül yər yüzi; Təntənə kilip awazinglarni kətürənglar, nahxa eytinglar! **5** Pərwərdigarə qiltar qelip nahxa eytinglar, Qiltar bilən, küyning sadasi bilən! **6** Kanay həm sunay awazliri bilən, Padixah bolioqan Pərwərdigar aldidə təntənə kilinglar; **7** Dengiz-okyan həm uningə toloqan həmmə jux urup, Jahan həm uningdə yaxawatkanlar xawqunlusun! **8** Kəlkün-təxkinlar qəwək qalsun; Pərwərdigar aldidə taoqlar koxulup təntənə kilip nahxa eytsun; **9** Qünki mana, U yərnə sorək kilixka kelidu; U ələmni adilik bilən, Həlkələni Əz həkikət-sadakitidə sorək kilidu.

99 Pərwərdigar həküm süridu! Həlkələr titrisun! U kerublar otturisida olturidu; Yər-jahan zilziligə kəlsun! **2** Pərwərdigar Zionda büyükür, U barlik

halklar üstida turidigan aliydur. **3** Ular uluq wə sürlik namingni mədhiyilaydu; U pak-muqəddəstur! **4** Padixahning kudriti adalətkə beoqixlanoqandur; Özünq duruslukni məhkəm ornatkənsən; Sən Yaxup arisida adalət wə həkkaniyət yürgüzgən. **5** Pərwərdigar Hudayimizni uluqlanglar! Təhtipəri aldida egilip səjda kılinglar — U muqəddəstur! **6** Uning kaħinliri arisida Musa wə Ĥarun bar idi, Namini qakiroqanlar iqida Musuilmu ĥazir idi; Ular Pərwərdigarə iltija kilip, qakirdi, U ularəja jawab bərdi. **7** Huda bulut tüvrükida ularəja sezlidi; Ular U tapxuroqan agah-guwaħliklarəja ĥəm nizam-bəlgilimigə əməl kilixatti. **8** I Pərwərdigar Hudayimiz, Sən ularəja jawab bərding; Yaman kilmixliriəja yarixa jaza bərgən bolsangmu, Sən ularni kəqürgüqi İlah iding. **9** Pərwərdigar Hudayimizni uluqlanglar! Uning muqəddəs teoqida egilip səjda kılinglar! Qünki Pərwərdigar Hudayimiz muqəddəstur!

100 Təxəkkür eytix üqün yeziloqan küy: — I pütkül yər-jahən, Pərwərdigarəja awazinglarni kətürtinglar! **2** Huxalliq bilən Pərwərdigarning hizmitidə bolunglar, Ĥuzuriəja təntənə-naxilar bilən yekinxilinglar! **3** Bilip koyunglarki, Pərwərdigar hək Hudadur; Bizni yaratqan Uning Özidur, biz əməs! Biz uning halkidurmiz, Öz yayliqida bakqan koyliridurmiz. **4** Dərwaziliriəja təxəkkür eytixlar bilən, Ĥoyliliriəja mədhiyələr bilən kılinglar; Uni mədhiyələr, namioq təxəkkür-mədhijə qayturunglar! **5** Qünki Pərwərdigar meħribandur; Uning meħir-muħəbbiti əbədil'əbədgigə, Uning həkikət-sadakiti əwladtin-əwladkqidur!

101 Dawut yazoqan küy: — Mən əzgərməs muħəbbət ĥəm adalət toqruluk nahxa eytimən, Seni, i Pərwərdigar, nahxilar bilən küyləymən. **2** Mən mukəmməl yolda eħtiyat bilən ix kərimən; Sən kaqanmu yenimoqə kelisən! Öz əy-ordamda sap kəngül bilən yürimən. **3** Heq pasik nərsini kəz aldimoqə kəltürməymən, Yoldin qətnigənlərninq kilmixliriəja nəprətlinimən; Bundaqlar manga heq yepixmas əsla. **4** Əgri kəngül meningdin yirək ketidu, Heq rəzillikni tonuqum yoxtur. **5** Kimki əz yekinininq kəynidin təħmət kıloqan bolsa, Mən uni yoxkitimən; Nəziri üstün, dili təkəbbur adəmnə mən siqdurmaymən; **6** Kəzlim zəmindiki məminlərdidur, Ular ordamda mən bilən billə tursun! Kim mukəmməl yolda mangsa, u mening hizmitidə bolidu. **7** Aldamqilik yürgüzgənlərninq əy-ordamda ornə bolmaydu, Yaloqan sezlignənlər kəz aldında turmaydu. **8** Pərwərdigarning xəħiridin yamanliq kiluqlarni üzüp taxlax üqün, Ĥər səħərdə zəmindiki barliq rəzil adəmlərnə yoxkitimən.

102 Ezilganinq duasi: U ĥalidin kətkəndə, dad-pəryadini Pərwərdigar aldioqə təkkəndə: — Duayimni anglioqaysən, i Pərwərdigar; Pəryadim aldinqə yetip kirsun! **2** Yüzüngni məndin kaqurmioqaysən; Kisiloqan künümdə manga kulək saloqaysən; Mən nida kıloqan kündə, manga tez jawab bərgin! **3** Mana, künlirim is-tütəktək tügəp ketidu, Ustihanlirim otun-qooqlarəja oħax kəydi! **4** Yürükim zəħmə yər qəplər ĥazan boləndək qurup kətti, Ĥəttə nənimi yeyixni untudum. **5** Mən aħu-zar

tartkanliqimdin, Ətlirim süngəklirimigə qəplixip kəldi. **6** Qəl-bayawandiki saqiykuxtək, Wəyranqilikə konup yürgən ĥuwkuxkə oħaymən. **7** Uħlimay səgək turup kəzəttimən; Əgzidə yaloquz kəloqan kuxkəq kəbimən. **8** Düxmənlirim kün boyi meni məħirə kılməktə, Meni ĥəkarətlignənlər ismimni lənət ornida ixlətməktə. **9** Kəħring ĥəm aqqikinq tüpəylidin, Külni nan dəp yəwatimən, İqimlikimni kəz yexim bilən arilaxturimən; Qünki Sən meni kətürüp, andin yərgə urdung. **11** Künlirim kuyax uzartqan kələnggidək yokuqay dəp kəldi, Əzüm bolsam qəplər ĥazan boləndək qurup kəttim. **12** Lekin Sən, Pərwərdigar, əbədiy turisən, Seninq nam-əħritinq dəwrdin-dəwrgiqidur. **13** Sən ornungdin turisən, Zionəja rəħim kılisən; Qünki uningəja xəpəkət kərsitix waqti kəldi, Ĥə, waqit-saiti yetip kəldi! **14** Qünki kulliring uninq taxliridin ĥursənlik tapidu, Ĥəm tupriqioqimu iqini əqrıtidi; **15** Əllər Pərwərdigarning namidin, Yər yüzidiki saħlar xan-xəripingdin əymidinu. **16** Mana, Pərwərdigar Zionni kaytidin kuroqanda, U Əz xan-xəripidə kərunidu! **17** U qərib-miskinning duasioqə etibar beridu; Ularning duasini ĥərgiz kəmsitməydu. **18** Bular kəlgüsü bir əwlad üqün ĥatirilinidu; Xuning bilən kəlgüsida yaritildioqan bir həlk Yəħni mədhiyələydu; **19** Qünki U əsirlərninq aħ-zarlırini anglay dəp, Əlümgə buyruloqanlarni azad kılay dəp, Egizdiki muqəddəs jayidin engixip nəzər saldi, Ərxlərdin Pərwərdigar yərgə qaridi; **21** Xundək kilip, ular Pərwərdigarning hizmitidə bolayli degəndə, Yəni əl-məmləkətlər jəm yioqiloqan waqtda — Pərwərdigarning nami Zionda, Uning xərapliri Yerusalemdə jakarlinidu! **23** Biraq U meni yolda maqursizlandurup, Künlirimni kıskartti. **24** Mən: «Təngrim, əmrümning yerimida meni elip kətməl» — dedim. — «Sening yilliring dəwrdin dəwrgiqidur, **25** Sən yərnə əlmisəktinlə bərpə kıloqansən, Asmanlarni ĥəm kəlliring yasioqandur; **26** Ular yok bolup ketidu, Biraq Sən dawamliq turiverisən; Ularning ĥəmmisi kıyimdək konirap ketidu; Ularni kona ton kəbi əmlaxtusang, Xunda ular kıyım-kəqək yənggüxləngəndək yənggüxlinidu. **27** Biraq Sən əzgərmigüqidursən, Yilliringning tamami yoxtur. **28** Kulliringning balilirimu turiveridu, Ularning əwladı ĥuzuringdə məzmət yaxaydu!».

103 Dawut yazoqan küy: — Pərwərdigarəja təxəkkür kaytur, i jenim; I pütün wujudum, Uning muqəddəs namioqə təxəkkür kaytur! **2** Pərwərdigarəja təxəkkür kaytur, i jenim, Untuma uninq barliq meħrimbanliq-bərikətlirini; **3** U pütkül kəbiħliklirinqni kəqüridu, Barliq kesəlliringgə dawa kilidu; **4** Ĥayatingni ĥangdin ĥərlükə kətkuzidu, Bexingəja meħir-muħəbbət ĥəm rəħimliliklarni taj kilip kiyyüzidu. **5** Kənglüngni nəzunəmətlər bilən qənduridu; Yaxliqinq bürkütningkidək yəngilinidu. **6** Pərwərdigar barliq ezilgənlər üqün həkkanilyiqliq ĥəm adalətni yürgüzidu; **7** U Əz yollirini Musaqə, Kıloqanlirini İsrailarəja namayan kıloqan. **8** Pərwərdigar rəħimdil wə xəpəkətlıktur, U asanlıqə aqqıqlanmaydu, Uning meħir-muħəbbiti təxip turidu. **9** U uzunoqə əyibləwərməydu, Yaki tə mənggügə oqəzipidə turiwərməydu. **10** U bizgə gunəħlirimizəja qarita muamilidə boləqan əməs, Bizgə kəbiħliklirimizgə qarita tegixlikini yanduroqan əməs. **11** Asman yərdin

қанқилік егіз болса, Уningdin қорқидоғанлароға болоған муһаббитиму хунқилік зордур. **12** Хәрқ оәрбтин қанқилік ыракта болса, Биздики асылікларимму хунға ырақлаxturdi. **13** Ата балиліроға қандақ көуегөн болса, Пәрwardігарму Өзидин қорқидоғанлароға хундақ меһрибандур. **14** Қўнки U Өзи бизning јismimizni билidu, Tuprakтин икенлікimizni U esigә alidu. **15** Инсан болса — uning күнлiri ot-қепкә ohxaydu, Daladiki güldәк үнүр қикip qeqәklәydu; **16** Uning үстidin xamal uqur etidu, U yok болidu, әслиy makanimu uni қayta tonumaydu. **17** Lekin Өзidin қорқидоғанлароға, Өз әһdisigә wapa қилоғанлароға, Көрсәtmilirini оруnлаx үқүн ularни esidә tutқанлароға, Пәрwardігарning меһir-муһаббiti әzәldin әbәdgiqә, Hәққaniyiti әwladtin әwladlirigiqidur. **19** Пәрwardігар тәhtini әrxtә күроған, Uning сәltәniti һәмmining үstidin һәкүm сүridu; **20** I sezigә күлак saloquq, Kalamini ijra қилоquq, kudriti zor болоған Uning пәrixtiliri, Пәрwardігароға тәxәккүr-мәдһiyә қayturunglar! **21** I silә, Uning барliқ koxunliri, Iradisini ada қилоquq иzметкарлiri, Пәрwardігароға тәxәккүr-мәдһiyә қayturunglar! **22** I, Uning барliқ yasioqanliri, Hәкүmranliқ astidiki барliқ jaylarda Пәрwardігароға тәxәккүr-мәдһiyә қayturunglar! I mening jenim, Пәрwardігароға тәxәккүr қaytur!

104 Пәрwardігароға тәxәккүr-мәдһiyә қaytur, i jenim! I Пәрwardігар Hудayim, intayin uluoşәn; Xanu-xәwktә wә һaywәt биләn kiyingәnsәn; **2** Libas биләn пүркәngәndәк yorukluққa пүркәngәnsәn, Asmanlarnи qedir pәrdisi kәbi yayoşәnsәn. **3** U yukiriқi rawaklirining limlirini sularoға орnatқan, Bulutlarnи jәng һarwisi kilip, Xamal қanәtliri үstidә mangidu; **4** U пәrixtilirini xamallar, Hizmetkarlirini ot yalkuni қilidu. **5** Yәrni U ulliri үstigә орnatқan; U әsla tәwrinip kәtmәydu. **6** Libas биләn oraloqandәк, uni qongқur dengizlar биләn orişәnsәn, Sular таoјlar бәққiliri үstidә турdi. **7** Sening тәnbihing биләn sular бәdқә қақti, Güldürmamangning sadasidin ular tezdin yandi; **8** Таoјlar әrlәp қикti, Wadilar қүxүp kәtti, [Sular] Sәn bekitкәn jayoға қүxүp kәtti. **9** Ular тexip, yәrni yәnә қаplimisun дәp, Sәn ularoға qәklimә қoyşәnsәn. **10** [Tәngri] wadilarda bulaқlarnи eqip uroјutidu, Suliri таoјlar arisida ақidu. **11** Daladiki һәрbir janıwarоға ussuluқ beridu, Yawayı exәklәr ussuluқini қanduridu. **12** Kәktiki қuxlar ularning boyida қonidu, Dәrәh xahliri arisida sayraydu. **13** U yukiridiki rawakliridin таoјlarnи suojiridu; Yәr Sening yasioqanliringning mewiliridin қandurulidu! **14** U mallar үқүн ot-қepлarnи, İnsanlar үқүн kәktatlarnи әstüridu, Xundakla nanni yәrdin қikiridu; **15** Adәmning көnglinи hux қilidоған xarabni, İnsan yüzini parқiritidоған mayni қikiridu; İnsanning yүrikigә nan биләn қuwwәt beridu; **16** Пәрwardігарning дәрәhliri, Yәni Өzi тikkәn Liwan кedir дәрәhliri [su idip] қanәtlinidu. **17** Әnә axular arisioға қuxlar uwa yasaydu, Lәylәk болsa, арqа дәрәhlirini makan қilidu. **18** Egiz qоққilar таoј eqkilirining, Tik yarlar suojurlarning panahı bolidu. **19** Pәsillәrni bekitmәk үқүн U aynи yaratti, Қuyax болsa pәtxini билidu. **20** Sәn karangоyuluқ қүxүrisәn, tün bolidu; Ormandiki janıwarlarning һәmmisi uningda xipir-xipir kezip yүridu. **21** Arslanlar olja izdәp һәrkirәydu, Tәngridin ozuқ-tүlүk sorixidu; **22** Қuyax

қикipla, ular qekinidu, Қaytip kirip uwilirida yatidu. **23** İnsan болsa әz ixioға қикidu, Та көққиә meһnәttә bolidu. **24** I Пәрwardігар, yasioqan һәрқил нәrsilәring nәкәdәr кәptur! Hәmmisini һәkmәt биләn yarlatқansәn, Yәr yүzi ijat-bayliқliring биләn toldi. **25** Әnә бүйүк bipayan dengiz turidu! Uningda san-sanaқsiz oјuz-oјuz janıwarlar, Qong wә kiiқik һaywanlar бар. **26** Xu yәrdә kemilәr katnaydu, Uningda oynaқlisun дәp sәn yasioqan lewiatanmu бар; **27** Waktida ozuқ-tүlүk bәrgin дәp, Bularning һәmmisi Sanga қaraydu. **28** Ularоға bәrginingdә, teriwalidu, Қolungni аққiningdila, ular nazunemәtlәrgә toyidu. **29** Yүzүngni youxsang, ular dәkkә-dүkkigә қүxidu, Rohlirini alsang, ular jan үzүp, Yәnә tuprakқа kaytidu. **30** Rohingni әwәtkiningdә, ular yaritilidu, Yәr-yүzi yengi [bir dәwr биләn] almixidu. **31** Пәрwardігарning xan-xәhriti әbәdiydu, Пәрwardігар Өz yaratқanliridin һүrsәn болidu. **32** U yәrgә баққinida, yәr titrәydu, Таoјlarоға тәgkinidә, ular tütүн қikiridu. **33** Hәyatla bolidikәнmәn, Пәрwardігароға nahxa eytimәn; Wujudum bolsila Hудayimni күylәymәn. **34** U sürgәn ой-һiyallirimdin seýinsә! Пәрwardіgarda huxallinimәn! **35** Gunahkarlar yәr yүzidin tügutilidu, Rәzillәr yok болidu. I jenim, Пәрwardігароға тәxәккүr-мәдһiyә қaytur! Hәmdusana!

105 Пәрwardігароға тәxәккүr eytinglar, Uning namini қақirip iltija қilinglar, Uning қилоqanlirini һәқlәr arisida ayan қilinglar! **2** Uningоға nahxilar eytip, Uni күylәnglar; Uning pütkül karamәt meјziliri үstidә seojinip oјylininglar. **3** Mukәddәs namidin пәhirlinip danglanglar, Пәрwardігарни izdigüqilәrning көngli xadlansun! **4** Пәрwardігарни һәmdә Uning күqini izdәnglar, Didar-һuzurini tohtimay izdәnglar. **5** Uning yaratқan meјzilirini, Karamәt-alamәtlirini һәm аoјzidin қикқan һәкүmlirini әstә tutunglar, **6** I Uning küli Ibrahim nәsli, Өzi tallioqanliri, Yaqupning оoјulliri! **7** U yәr yүzidur — Hудayimiz, Uning һәкүmliri pütkül yәr izdidur. **8** Өzi түzgәn әһdisini әbәdiy yadida tutidu — — Bu Uning ming әwladқиә wәdixlaxkan sezidur, — **9** Yәni Ibrahim биләn түzgәn әһdisi, Ishәққа iқkәn қәsimidur. **10** U buni Yaqupқimu nizam дәp jәzmlәxtürdi, Israiloға әbәdiy әhdә kilip berip: — **11** «Sanga Қanaan zeminini berimәn, Uni mirasing болоған nesiwәng қilimәn», — dedi, **12** — Gәrқә xu qaşqda ularning sani az, Etiwarоға elinmioqan, xu yәrdiki musapirlar bolsimu. **13** Ular u yurttin bu yurtқа, Bu әldin u қәbiligә kezip yürdi; **14** U һәқkiming ularni exizigә yol қoymidi, Ularни дәp padixahlaroјimu тәnbih berip: — **15** Mәn мәsiһ қилоqanlirimоға тәgmә, Pәyoјambәrlirimgә yaman ix қilma! — dedi. **16** U axu yurtқа аqarқilқni buyrudi, Tirәk болоған ax-nanni kurutuwәtti. **17** U ulardin burun bir adәmni әwәtkәndi, Yүsip қul қilip setiloqanidi. **18** Uning putliri zәnjirdә аoјridi, Uning jeni төmүrgә kirip қisildi; **19** Xundakla та әzigә eytiloqan wәhiy әmәlgә axuruloquqә, Пәрwardігарning sez-kalami uni sinap tawldi; **20** Pirәwn adәmlirini әwәtip uni boxatқuzdi, Қowmlarning һәкүmdari uni һәrlүkkә қikardi. **21** Uni өз ordisioға oјojidar қilip қoydi, Pütүн mal-mülligә baxliқ kilip täyinläp, **22** Өz wәziririni uning ihtiyarida болup тәrbiyilinixkә, Aқsaқallirioға danaliқ

egitixkə tapxurdi. **23** Xuning bilən Israil Misiroqə kəldi, Yaxuplar Həmming zeminida masupir bolup yaxidi. **24** [Pərwərdigar] Əz həlkini kəp nəsilik kilip, Əzgüqilirdin küqlük kildi. **25** U [Misirliklarning] kəlbida Əz həlkigə nəprət hasil kildi, Ularni Əz kullirioqə hiylə-mikirlik boluxkə mayil kildi. **26** U Əz kuli boləjan Musani, Əzining talliojni Hərunni yollidi. **27** Ular [Misirda] ilahiy əlamətlərnə ayan kilip, Həm zeminida uning məjizilirini ornatti. **28** Pərwərdigar karəngəqulukni əwətip, [Zeminni] zulmətə kəplitiwətti; [Misirliklar] Uning əmrigə kərxə turoqan əməsmu? **29** U ularning sulirini kənoqə aylandurdi, Belikliirini kurutiwətti. **30** U ularning yərlirini miz-miz pakilar basti, Xə-əmirlirininə hujriliroqimə ular tolup kətti. **31** U bir səz bilənla, oquz-oquz qiwınlar besip kəldi; Həmmə bulung-puqəklarda ojing-ojing uqar qümülilə. **32** U yaməqurning orniqə məldür yəozdurup, Bu zemiñoqə yəlkunluk ot qüxürdi. **33** U üzüm tallirini, ənjur dərəhlirini urdi, Zemindiki dərəhlərnə sunduruwətti. **34** U bir səz kilixi bilənla, qəkətkilər kəldi, Sansiz yutkür haxarətlər mizildap, **35** Zeminida bar boləjan giyəhlərnə yutuwətti, Etizlarning barlik həsullirini yəp tögətti. **36** [Ahirda] zemindiki barlik tunji tuquloqanlarni, U ularning qorruri boləjan birinji oqul balilirini kəriwətti. **37** Əz həlkini bolsa, altun-kümüxlərnə kətürgüzüp qikardi, Kəbililiridə birsimə yikilip qüxüp kəloqini yəq, **38** U ularning qikqinjoqə Misir huxal boldi, Qünki ularning wəhimisi [Misirliklarəqə] qüxti. **39** U ularəqə bulutni sayiwən boluxkə, Otni tündə nur boluxkə bərdi. **40** Ular soridi, U bədinilərnə qikardi, Ularni samawiy nan bilən kəndurdi. **41** U taxni yardi, sular bulduklap qikti; Kəkəslikta dəryadək əkti. **42** Qünki U bərgən muqəddəs sezini, Əz kuli İbrahimi əstə tutti. **43** U həlkini xad-hurəmlik bilən, Əz talliojini xadiyanə təntənilər bilən [azadlikkə] qikardi. **44** U ularəqə əllərnə zeminlirini berip, Ularni həlkərnəgə əjir-məhənatlirigə muyəssər kildi, **45** Bu, ularning Uning bəlgilimilirini tutup, Kənunlirioqə itəət kilixi üqün idi! Həmdusana!

106 Həmdusana! Pərwərdigarəqə təkəkür eytinglar! Qünki U məhrəbandur, əbədiydur Uning məhİR-muəbbiti. **2** Pərwərdigarning kudrətlik kiləjanlirini kim səzləp bərləydu? Uning bar xə-xəhritini kim jakarlap bərləydu? **3** Bəhtlikur adalətni tutkən, Daim həkəkanilyəknə yürgüzgən kixi! **4** Həlkigəgə boləjan himmiting bilən meni əsligəysən, i Pərwərdigar; Nijətkilik bilən yenimoqə kelip hawər əlojin! **5** Xuning bilən, Sən tallioqanliringning bərikətinə kərəy, Əz elingning xadliki bilən xad bolay, Əz mirasing [boləjan həlkəng] bilən pəhirlinip, yayrap yürəy! **6** Biz əta-bowilirimiz kətarida gənəh ətküzidük, Kəbihlik kildük, yamanlik əylidük. **7** Misirda turoqan əta-bowilirimiz məjiziliringni nəzirigə əlməy, Kəp məhİRbanlikliringni esigə əlmidi; Bəlkə dengizdə, Kizil Dengiz boyida isyan kətürdi. **8** Biraq U kudritimni məyan kilay dəp, Əz nami üqün ularni kütqüzdi. **9** Uning Kizil Dengizəqə tənbiə bərxə bilən, U kəpəkuruk boldi; Huddi kəqjirək qəllükətin yətkəlp mənəqəndək, U ularni dengiz təgliridən [kürük] ətküzdi. **10** Ularni əq kərgənərnəgə kəlidən hərlükə qikardi, Ularəqə həmjəmət bolup duxmən qəngəgilidən kütqüzdi. **11** Yawlərnə sular basti,

U ularning həqəbirsə sak kəlmidi. **12** Xundila ular Uning səzilirigə ixənəq kildi; Ular Uni küylidi. **13** Ular Uning kiləjanlirini xunqə tez untudi, Nəsihətinə kütmedi; **14** Bəlkə dalada əq kəzlükə balədək bərdi, Qəlbəyawanda Təngriyə sinidi. **15** Xungə U soriojini ularəqə bərdi, Biraq jüdətküti bir kəsəlni janlirioqə təküzdi. **16** Ular bərgəhdə Musəqə həsət kildi, Hudaning muqəddəs bəndisi Hərunnimə kərəlmidi. **17** Yəz eqilip Datanni yutuwətti, Abiramni adəmliri bilən kəpsiwaldi. **18** Əgəküqiliri arisida ot yəkildi; Yəlkün rəzilərnə kəydüriwətti. **19** Ular Hərəb təoqida mozay butni yasidi, Kuymə həyəkəgə səjdə kilip, **20** Əz liringin pəhİR-xəhriti boləqunəgə orniqə, Ot-qəp yəozdian əküznəgə sūritini əlməxturdi. **21** Misirda uyoq ixlərnə kərsətkən Nijətkari Təngriyə ular untudi. **22** Dərwəkə, Həm diyariyə məjizilə yarətkən, Kizil Dengiz boyida kərkunluk ixlərnə kərsətkən Hudani [untudi]. **23** U ularni həlak kilimən deganəni — Əz talliojini Musə kəhriyə yəndurux üqün Uning əldidə əriq bolup tik turmioqan bolsa, — Dərwəkə xundək kiləjan bolar idi. **24** Ular yənə gūzəl zemini kəmsitip rət kildi, Uning wədisiqə ixənmedi; **25** Bəlkə qədirliridə kəqxpə yürüp, Pərwərdigarning əwəziqə kulək salmidi. **26** Xungə U ularəqə kəssəm kilip kəl kətürdi: — Silərnə qəldə yikətip tügəxtürimən — **27** Əwladliringlərnimə əllər arisida yikətip tügəxtürüp, Yəkə yurtlar əra təkətitewimən» — dedi. **28** Ular Baal-Peor butkə əzini etip qəkunup, Ətlükərgə ətiqən kurbənlilərnə yedi. **29** Ular kilmixliri bilən Uning əqkiyəni kəltürdi, Ular arisida wəbə kəzoqəldi; **30** Finihəs turdi-də, həküm yürgüzdi, Xuning bilən wəbə təsuldi; **31** Bu ix [Finihəsə] həkəkaniyət dəp həsəbləndi, Uning nəsligimə əwladidən əwladioqə, əbədi xundək həsəbləndi. **32** Ular yənə [Pərwərdigarni] məribəh suliri boyida qəzəpkə kəltürdi, U ularning səwəbidin Musəqimə zərəp yətti; **33** Qünki ular uning rəhniyə tərəkütürdi, Uning ləwliyə bihəstilikə gəp kilip saldi. **34** Ular Pərwərdigarning əmrigə hiləplik kilip, [Xu] yərdiki kəwmlərnə yəkətmidi; **35** Bəlkə yat əllər bilən ərilixip, U ularning kiliklirini əgəndi; **36** U ularning butlirioqə qəkundi, Bular əzilirigə bir tuzək bolup qikti; **37** Qünki ular əz oqul-kizlirini soyup, jinlarəqə kurbənlilikə bəoqixlidi. **38** Xundək kilip ular bigənəh kənni, Yəni Kənaəndiki butlarəqə ətəp kurbənlilik kilip, əz oqul-kizlirininə kənni təkəti; Zemini kənoqə buləjinip kətti. **39** Ular əz kilmixliri bilən buləjəndi; Kiliqliri bilən pəhixə əyalək buzuldi. **40** Xungə Pərwərdigar Əz həlkidən kəttik qəzəpləndi, U Əz mirasidin yirgəndi; **41** Ularni yat əllərnəgə kəloqə bərdi, Ularəqə əqmənlər ular üstidən həkümənlilik kildi. **42** Duxmənliri ularni əzdi, Ular yaw kəli əstidə egilip püküldi. **43** Kəp kətim [Pərwərdigar] ularni kütqüzdi; Biraq ular bolsa, əz həhixliri bilən Uningəqə əsiylik kildi, Ular əz kəbihliki bilən pəs həloqə qüxti. **44** Xundəktimə U ularning nələ-pəryədinə əngliqəndə, U ularning jəbir-jəpalirioqə ətibər bərdi; **45** Həm ular bilən tüzgən əhdisini əslidi, Zor məhİR-xəpkəti bilən, qəzəpidin yəndi, **46** U ularni sürgün kiləjanlarning kəlbidə rəhİM oyoqətti. **47** Bizni kütqüzəysən, i Pərwərdigar Hudəyimiz! Muqəddəs nəmingəqə təkəkür eytixkə, Təntənə kilip Seni mədhiyəlxəkə, Bizni əllər arisidin

yeningoʻya yiqiwaloyaysen! **48** Israilning Hudasi bolqan Pärwärdigaroʻya, äzäldin ta äbädigiqä tæxækkür-mædhïya kayturulsun! Pütküül hälk «Amin» desun! Hämdušana!

107 Ah, Pärwärdigaroʻya tæxækkür eytinglar! Qünki U meħribandur, äbädiyduŕ Uning meħir-muħäbbiti! **2** Pärwärdigar yaw kolidin kutquzoqanlar, U həmjmæt bolup kutquzoqan hälkï buni dawamlïk bayan kïlsun — **3** Yäni U xærk bilän oqärbtin, ximal bilän jänubtin, Hærkäysi yurtlardin yiqiwelinoqanlar buni eytsun! **4** Ular qel-bayawanni kezïp pinħan yolda adaxti, Adäm makanlaxқан heqbir xähärni tapalmastin. **5** Aq hëmdä ussuz bolup, Jeni qïqay döp kaldï. **6** Andin Pärwärdigaroʻya përyad kïldï, U ularni muxækkätliridin azad kïldï. **7** Makanlaxқudæk xähärgæ yëtküqë, U ularni tüz yolda baxlïdï. **8** Ular Pärwärdigaroʻya tæxækkür eytsun! Uning ezigärmäs muħäbbiti üqün, Insan baliliriqä kersätken meħiziliri üqün! **9** Qünki U qangqïoqan këngülni kändurdi, Aq qaloqan janni esil nemätler bilän toldurdi. **10** Zülmettä, ölüm këlänggisidä yaxïoqanlar, Tëmür kixän selinip, azab qækkänläрни bolsa, **11** (Qünki ular Tängrining ämiririgæ kærxilik kïldï, Hëmmidin Aliy Boluquning näsihätini këmsitti) **12** — U ularni japa-muxækkæt tartkuzup këmtär kïldï, Ular putlixip yikïldï, ularoʻya yardängæ birsimu yok idi. **13** Andin Pärwärdigaroʻya yelinip përyad kïldï, U ularni muxækkätliridin azad kïldï. **14** Ularni zulmat hëm ölüm sayisidin qïkirip, Ularning zänjir-asarätlerini sundurup taxlïdï. **15** Ular Pärwärdigaroʻya tæxækkür eytsun! Uning ezigärmäs muħäbbiti üqün, Insan baliliriqä kersätken meħiziliri üqün! **16** Mana U mis dërwazilarni parä-parä kilip, Tëmür taқaklarni kesip taxlïdï. **17** Hëmakätlër öz itaëtsizlik yolliridin, Qæbihlikliridin azablaroʻya uqraydu; **18** Kënglidä hærhil ozuk-tülüktin bizar bolup, Ölüm dërwaziliriqä yekinlixïdu. **19** Andin Pärwärdigaroʻya yelinip përyad kïldï, U ularni muxækkätliridin azad kïldï. **20** U sez-kalamini äwätip, ularni sakaytidu, Ularни zawallïkliridin kutkuzïdu. **21** Ular Pärwärdigaroʻya tæxækkür eytsun! Uning ezigärmäs muħäbbiti üqün, Adäm baliliriqä kersätken meħiziliri üqün! **22** Qurbanlik süpitidä tæxækkürlär eytsun, Uning kïloqanlirini täntänilik nahxilar bilän bayan kïlsun! **23** Kemilärdä dengizöya qüxüp katnioquqilar, Uluq sularda tirikqilik kïloquqilar, **24** Bular Pärwärdigarning ixliriqä guwahqïduŕ, Qongқur okyanda kersätken karamätläрни көrgüqïduŕ. **25** Qünki U bir sez bilënä xiddätlik xamalni qïkirip, Dolқunlirini erkæhlitïdu; **26** Këmiqilar asman-pөлæk örläydu, Sularning tähtilirigæ qüxïdu, Dëhxätтин ularning jeni erip ketïdu. **27** Ular mäst adämädæk äläng-säläng iroqanglaydu, Hærkandak äqil-qarisï tügäydu; **28** Andin Pärwärdigaroʻya yelinip përyad kïldï, U ularni muxækkätliridin azad kïldï. **29** U boranni tinqitïdu, Su dolқunlirimu jim bolïdu. **30** Xuning bilän ular tinqïkïdin xadlinïdu; U ularni tæxna boloqan aramgahïqä yetæklep barïdu. **31** Ular Pärwärdigaroʻya tæxækkür eytsun! Uning ezigärmäs muħäbbiti üqün, Insan baliliriqä kersätken meħiziliri üqün! **32** Ular hälkning jamaitidimu Uni uluqïlsun, Aқsaқallar mäjlisidä Uni mädhïyilisun. **33** U dëryalarni qөлgë, Bulaklarni kaқasliққа ayländurïdu. **34** Aħalisining yamanliқï tüpäyldin, Hösulluқ yærni xorluқ kïldï. **35** U yänä qel-bayawanni këlgæ, Qangkak

yærni bulaklaroʻya ayländurïdu; **36** Aqlarni xu yärgæ jaylaxturup, Ular olturaklaxқан bir xähärni bärpa kïldï; **37** Ular etizlarni häydep-terip, üzümzarlarni bärpa kïldï; Bular hösul-mæhsulatni mol berïdu. **38** U ularoʻya bærïkät berïdu, Xuning bilän ularning sani helila exip barïdu, U ularning mal-waranlirini heq azaytmaydu. **39** Ular yänä jëbir-zulum, bala-käza hëm dërd-älängæ yolukup, Sani aziyip, pükïlidu. **40** U esilzädilër üstigæ këmsitixlirini tükïdu, Yolsiz dæxt-sæhrada ularni särgärdän kïldï; **41** Lekin miskin adämni jëbir-zulumdin yukïri ketürüp saқlaydu, Uning äilë-tawabatini qoy padisidæk көp kïldï. **42** Buni këngli duruslar көrüp xadlinïdu; Pasïklarning aqzi etilïdu. **43** Kimki dana bolsa, bularni bayқïsun, Pärwärdigarning meħir-xærqätlirini qüxänsun!

108 Dawutning küy-nahxisi: — Iradäm qing, i Huda, iradäm qing; Män mädhïyë nahxilirini eytip, Bærhæk, Seni küyläymän, pütün roħim bilän! **2** I näoqmä-sazlirim, oyoqan! Män säher küyaxinimu oyoqitmäñ! **3** Hälk-millätler arisida Seni uluqïlaymäñ, i Pärwärdigar; Әllär arisida Seni küyläymän! **4** Qünki ezigärmäs muħäbbiting ärxlärgæ yëtküdæk uluqtur; Hækikiting bulutlaroʻya taқaxti. **5** I Huda, xan-xæhriting ärxlärdin yukïri uluqïlaroqay, Xan-xæriping yær yüzini kaqliqay! **6** Öz säyqänlirigning nijatliқ tepixi üqün, Ong қолung bilän kutқuzoqaysän, Duayimni ijäbät kïloqaysän. **7** Huda Öz pak-muқäddäslikidä xundæk degän: — «Män täntänä kïlimän, Män Xäkäm diyarini belüp berimän, Sukkot wadisini [täksim kïlixқа] ölpäymän. **8** Gilead Manga mänsuptur, Manassəhmu Manga mänsuptur; Әfraim bolsa beximdiki dubuloqamdur, Yəhuda Mening әmr-pərman qïqaroquqimdur; **9** Moab Mening yuyunux jawurumdur; Edomoqä qoruqumni taxlaymäñ; Män Filistiyë üstidin täntänä kïlimän!». **10** Kim Meni bu mustähkäm xähärgæ baxlap kiralïsun? Kim Meni Edomoqä elip baralïsun? **11** I Huda, Sän bizni rasttinla qetkä kaқtingmu? Қoxunlirimiz bilän billë jänggë qïqmamsän? **12** Bizni zulumlardin қutuluxқа yardämläxkəysän, Qünki insanning yardimi bikardur! **13** Huda arkïlik biz qokum baturluқ kersitimid; Bizgë zulum kïloquqlarni qäyliqüqi däl U Әzïduŕ!

109 Näoqmïqiläarning bexioqä tapxuruluq oқulsun dëp, Dawut yazoqan küy: — I mädhïyämning Igsi Hudayim, jim turma! **2** Mana razilläarning aqzi, mäkkarlarning aqzi көz aldïmdä yooqan eqildi; Ular yaloqanqi til bilän manga қарxi sezlïdï. **3** Näprätlik sezlär bilän meni quloqap, Ular bikardin-bikar manga zärbä barmäktä. **4** Muħäbbitim üqün ular manga қарxi xïkayätqi boldï, Män bolsam — duaöya berïldim. **5** Yaxhïliқim üqün yamanliқ, Säyqüm üqün näprät қayturdi. **6** Hæbirining üstidä razil bir adäm täyinliqəysän, Uning ong yenida bir dëwagær tursun. **7** U soräқ kïlinoqanda әyïbdar bolup qïksun, Duasi gunah döp hësablıansun. **8** Künliri қışқа bolsun, Mänsipini baxқisi igilisun. **9** Baliliri yetim қalsun, Hotuni tul bolsun. **10** Oқulliri särgärdän tilämqi bolsun, Turoqan harabïlikliridin nan izdöp. **11** Jazanihar uning igiliki üstigä tor taxlısun, Məhnät әjriני yatlar bulap-talïsun. **12** Uningoʻya meħribanliқ kersitidoqan

birsi bolmisun, Yetim qaloqan balirioqta iltipat qilouqci bolmisun. **13** Uning nəsli qurultulsun; Kelər əwladida namliri eqürülsun. **14** Ata-bowilirining kəbhliklikining əyibliri Pərwərdigar yadida qalsun, Anisinin gunahı eqürülmisun. **15** Bularning əyibliri daim Pərwərdigarning kez aldida bolsun, Xuning bilən U ularning nam-əmilini yər yüzidin eqürüp taxlaydu. **16** Qünki [rəzil kixi] mehribanlik kərsitixni heq esigə kəltürmidi, Bəlki ezilgən, yoxsul həm dili sunuqlarni öltürməkkə qoqlap kəldi. **17** U lənət okuxka amrak idi, Xunga lənət uning bexioqta kelidu; Bəht tiləkkə rayi yox idi, Xunga bəht uningdin yirək bolidu. **18** U lənətləni əzigə kiyim kilip kiygan; Xunga bular akkan sudək uning iq-baqrıoqta, Maydək, səngəklirigə kiridu; **19** Bular uningoqta yepinoqan tonidək, Hərdaim baqlanoqan bəlwəojidək qaplanisun. **20** Bular bolsa meni əyibligüqilərgə Pərwərdigarning bektikən mukapati bolsun! Mening yaman gepimni qiloqlanlarning in'ami bolsun! **21** Biraq Sən, Pərwərdigar Rəbbim, Əz naming üqün mening təripimdə bir ix qiloqaysən, Mehirmühəbbiting əla boləoqakka, Meni kutkuzəoqaysən; **22** Qünki mən ezilgən həm həjətməndurmən, Qəlbim həstə boldi. **23** Mən kuyax uzartkan kəlongidək yəkilay dəp qaldim, Qəkətkə kəkiwetilgəndək qətkə kəkiwetildim. **24** Roza tutqinimdin tizlirim ketidu, Ətlirim sizip ketidu. **25** Xunglaxka mən ular aldida rəsua boldum; Ular mənə qaraxkanda, bəxini silkixməktə. **26** Manga yərdəmləxkəysən, i Pərwərdigar Hədayim, Əzgərməs mühəbbiting boyiqə meni kutkuzəoqaysən; **27** Xuning bilən ular buning Sening qolungdiki ix ikənlikini, Buni qiloquqining Sən Pərwərdigar ikənlikini bilsun. **28** Ular lənət okuwərsun, Sən bəht ata qiloqaysən; Ular hujum qilixka turoqanda, hijaləttə qalsun, Biraq kulung xadlansun! **29** Meni əyibligüqilər hijalət bilən kiyinsun, Ular əz xərməndilikini əzlrigə ton kilip yepinsun. **30** Aqzimdə Pərwərdigarə zor təxəkkür-mədhijə qaytirimən; Bərhək, kəpqlik arisida turup Uni mədhijəyləymən; **31** Qünki həjətmənniğeni gunahka bektiməkqi boləoqlarndin kutkuzux üqün, [Pərwərdigar] uning ong yenida turidu.

110 Dawut yazəoqan küy: — Pərwərdigar mening Rəbbimğə: — «Mən sening düxmənlingini təhtipəring qiloquqə, Ong yenimda olturoqin» — dedi. **2** Pərwərdigar qudritingni kərsitidoqan xahənə hasangni Ziondin uzitidu; Düxmənling arisida həküm sürgin! **3** Küqüngni kərsitidoqan kündə, Əz həlqing halis kurbanlik kəbi pida bolidu; Mukəddəs həywingdə, Xu yaxliq dəwringdikidək, Sanga həzirmə xəbnəmlər səhəring baliyatkusidin yengı qikkəndək qüxidü; **4** Pərwərdigar xundək kəsəm iqtı, Həm buningdin yanmaydu: — «Sən əbədil'əbədigə Məlkizədəkning tipidiki bir kahındursən». **5** Ong təripingdə boləoqan Rəb oqəzıpini kərsətkən kündə padixahlarni urup parə-parə qilwetidu; **6** U əllər arisida sotlaydu; Jay-jaylarni jəsətlər bilən tolduridu; Kəng zeminning bəxini yaridu; **7** U yolda eriktin su iqudu; U xunga kixining bəxini yəligüqi bolidu.

111 Həmdusana! Kəngli duruslarning məxripida, Həm jamaəttə turup, Pərwərdigarə pütün

qəlbim bilən təxəkkür eytimən. **2** Pərwərdigarning yasioqanlari uluqdu; Bularnin hursən boləoqlar izdinirni unı sürüxtürməktə. **3** Uning əjri xəpər wə həyəwəttur, Uning həkkəniylikı mənggüə turidu. **4** U Əz məjzilirini yad ətküzidu; Pərwərdigar muhəbbətlik həm rəhimdilliktur. **5** U Əzidin əyminidoqlarni ax bilən təminləydu; Əz əhdisini həmixə wə etidu. **6** U əməlliridiki kudritingni Əz həlqigə kərsitip, Baxkə əlləring miras-zemini ularə qətkim kildi. **7** Uning kəli qiloqlarni həkikət-sadakət wə adilliktur; Uning barliq kərsətmiliri ixənqliktur. **8** Bular əbədil'əbədigə inawətliktur; Həkiqəttə həm durusluqta qikiriləoqandur. **9** U Əz həlqigə nijatlik əwətti; Əz əhdisini əmr kilip mənggüə bektitti; Mukəddəs həm sürlüktur Uning nami. **10** Pərwərdigardin qorqux danalığın baxlinixidur; Uning həkümilrini tutqanlarning həmmisi yorutuləoqan adəmlərdur; Uning mədhijisi mənggü turidu.

112 Həmdusana! Pərwərdigardin əyminidoqan, Uning əmlirini zor hursənlik dəp bilidoqan adəm bəhtliktur! **2** Uning nəsli zeminda turup küq-kudrətlik bolidu; Duruslarning dəwri bəhtlik bolidu. **3** Uning eyida dələt həm bayliqlar bolidu; Həkkəniylikı mənggüə turidu. **4** Karəngəjulukta turoqan durus adəmgə nur pəyda bolidu; U xəpətklik, rəhimdil həm həkkəniyidur. **5** Həyrhah, etnə berip turidoqan adəmninğ bəhti bolidu; U əz ixlirini adillik bilən yürgüzidu. **6** Bərhək, u əbədij təwritilməydu; Həkkəniy adəm mənggüə əslinidu. **7** U xum həwərdin qorqmaydu; Uning kəngli tok halda, Pərwərdigarə tayanəoqan. **8** Dili məhkəm qilinoqan, u qorqmaydu; Ahirida u rəkiqlirining məşlubiyyitini kəridu. **9** U əziningkini mədlərqə taraktqan, Yoxsullarə bəridu; Uning həkkəniylikı mənggüə turidu; Uning münggüzi izzət-xəhrət bilən kəttürilidu. **10** Rəzil adəm buni kərip qidimaydu, Qixlirini oqurultidu, u erip ketidu; Rəzillərnin arzu-həwisi yokitilidu.

113 Həmdusana! Mədhijəylənglər, i Pərwərdigarning külliri, Pərwərdigarning namini mədhijəylənglər! **2** Həzirdin baxlap, əbədil'əbədigə, Pərwərdigarning namioqta təxəkkür-mədhijə qayturulsun! **3** Kün qikərdin kün patarəoqta, Pərwərdigarning nami mədhijəyləngkə layiktur! **4** Pərwərdigar əllərdin yuxiri kəttürildi; Xən-xəripə ərxlərdin yuxiridur. **5** Kimmu Pərwərdigar Hədayimioqta təng bolalisun — Əz makani yuxirida bolsimu, **6** Asmanlarəoqta həm yərgə qarax üqün, Əzini təwən qiloquqə? **7** Namrat kixini U topa-qəngdin kəttüridu; Qioqliktin yoxsulni yuxirilididu; **8** Uni esilzadilə katarioqta, Yəni Əz həlqing esilzadiliri arisioqta olturoquzidu; **9** U tuqləmas ayalni eygə orunlaxturup, Uni oqullarning huxal anisi qilidu. Həmdusana!

114 İsrail Misirdin, Yəqub jəməti yat tillik əllərdin qikkənda, **2** Xu qəoqta Yəhuda [Hudaning] mukəddəs jayi, İsrail uning saltiniiti boldi, **3** Dəngiz buni kərip bədər qəkti, İordan dəryasi kəynigə yandı; **4** Taqlar qoqqlarlədk, Dənglər qozilərdək oynaklıdi. **5** Əy dəngiz, sən nemə boldug, kaqkili? İordan dəryasi, yolungdin yanəqili? **6** Taqlar qoqqlarlədk, Dənglər

kozilardak oynakliqil? 7 I yær yüzi, Ræbning jamalidin, Yaqupning Hudasingning jamalidin tæwræn; 8 U koram taxni këlqakka, Qakmak texini mol bulak sulirioja aylanduridu.

115 Bizgæ æmas, i Pærwærdigar, bizgæ æmas — Özgærmæs muhæbbiting üqün, hæqikæt-sadaqiting üqün, Öz namingoja xan-xærap kültürgæysæn. 2 Əllær nemixka «Ularning Hudasi kæyærdæ?» dæp [mazak] kilixidu? 3 Birak Hudayimiz bolsa ærlærdidur; Nemini halisa, U xuni kïlojandur. 4 Ularning butliri bolsa pækæt kümüx-altundin ibaræt, Insanning kölliri yasiojinidur, halas. 5 Ularning aqzi bar, birak sæzliyælmæydu; Kæzli ri bar, kærmæydu; 6 Kulakliri bar, anglimæydu, Burni bar, puriyalmæydu; 7 Kolliri bar, silyalmæydu; Putliri bar, mangalmæydu; Kaniyidin hæqbir sada qïkarmæydu. 8 Ularni yasiojanlar ularaja ohxaxtur, Ularaja tayanojanlarmu xundaktur. 9 I Israil, Pærwærdigaraja tayininglar; U silærgæ yardæm kïloqucinglar hæm kalkininglardur. 10 I Harun jæmæti, Pærwærdigaraja tayininglar; U silærgæ yardæm kïloquci hæm silærnning kalkininglardur. 11 Pærdardigardin æyminidojanlar, Pærwærdigaraja tayininglar; U silærgæ yardæm kïloquci hæm kalkininglardur. 12 Pærwærdigar bizni æslæp kaldid; U bæht ata kïlidu; U Israil jæmætigæ bæht ata kïlidu; U Harun jæmætigæ bæht ata kïlidu; 13 Pærwærdigardin æyminidojanlaraja, Qongliri hæm kïkïklirigimu bæht ata kïlidu. 14 Pærwærdigar silærgæ koxlap beridu, Silærgæ hæm pærzæntliringlaraja; 15 Silærgæ Pærwærdigar tæripidin bæht ata kïlijojan, Asman-zeminni Yaratkuqidin bærikætlængøn! 16 Asmanlar bolsa Pærwærdigarning asmanliridur; Birak zeminni bolsa insan balilirioja tæpxurojandur. 17 Ölüklær Yahni mædhïyilyilmæydu, Süküt diyarioja qüxüp kækænlærmu xundak; 18 Birak bizlær hazirdin baxlap Yahka æbædil'æbdægiqæ tæxækkür-mædhïyæ kayturimiz! Hæmdusana!

116 Mæn Pærwærdigarni sæyimæn, Qünki U mening awazimni, yelinixlirimni anglijojan. 2 Qünki U kulikini manga saldi, Xunga mæn barlik künlirimidæ Uningoja iltija kïlip qakirimæn. 3 Ölüm asarætliri meni qirmiwaldi; Tæhtisaranning dærdliri meni tutuwaldi; Mæn pexkællikkæ yoluktum, ælæm tarttim; (Sheol h7585) 4 Xuning bilæn mæn Pærwærdigarning namioja tohtimay nida kïldim: — «Sændin etünimæn, i Pærwærdigar, Jenimni kutuldurdojayson! 5 Xæpækætlitür Pærwærdigar, hækkaniyidur; Hudayimiz ræhimdildir. 6 Pærwærdigar nadanni saklaydu; Mæn harab æhwalaja qüxürüldüm, U meni kutquzdi. 7 Høy jenim, kaytidin hatirjæm bol; Qünki Pærwærdigar sheyilik, mehribanlik kersætti; 8 Qünki Sæn jenimni ölümdin, kezlirimni yaxlardin, Ayaqlirimni putlixixtin kutkuzojansæn. 9 Mæn Pærwærdigar aldida tiriklærning zeminida mangimæn; 10 Ixænginim üqün mundak sæz kïlojanmæn: — «Mæn kattik har kïlijojanmæn». 11 Jiddiyælxinimdin: — «ædæmlærning hæmmisi yalojanqil!» — Deganmæn. 12 Manga kersætkæn barlik yaxhiliqlirini mæn nemæ bilæn Pærwærdigaraja kayturimæn? 13 — Nijatlik kædæhini kolumoja alimæn, Wæ Pærwærdigarning namini qakirip iltija kïlimæn; 14 Mæn kïlojan kæsæmlirimni Pærwærdigar aldida ada kïlimæn;

Bærhæk, Uning barlik hælkï aldida ularni ada kïlimæn. 15 Pærwærdigarning næzirida, Öz mæmin bændilirining ölümi kïmmætlik ixtur! 16 Ah Pærwærdigar, mæn bærhæk Sening kulungdurmæn; Mæn Sening kulungdurmæn, dedikingning oqli ikænmmæn; Sæn mening asarætlirimni yaxkænsæn; 17 Mæn Sanga tæxækkür kurbanliklirini sunimæn, Pærwærdigarning namini qakirip iltija kïlimæn; 18 Mæn kïlojan kæsæmlirimni Pærwærdigar aldida ada kïlimæn; Bærhæk, Uning barlik hælkï aldida ularni ada kïlimæn; 19 Pærwærdigarning öyining hoylilirida, Sening otturungda turup, i Yerusalem, [Kæsæmlirimni ada kïlimæn]! Hæmdusana!

117 Pærwærdigarni mædhïyilænglar, barlik ællær; Hæmmæ hælkælær, Uni mahtanglar! 2 Qünki bizgæ baqïlojan æzgærmæs muhæbbiti oqilibiliktür; Hæm Pærwærdigarning hæqikæt-sadaqiti mænggüliktür! Hæmdusana!

118 Pærwærdigaraja tæxækkür eytinglar, qünki U mehribandur; Uning mehïr-muhæbbiti mænggüdur! 2 Israil: «Uning mehïr-muhæbbiti mænggüdur» — desun! 3 Harun jæmæti: «Uning mehïr-muhæbbiti mænggüdur» — desun! 4 Pærwærdigardin kerkidojanlar: «Uning mehïr-muhæbbiti mænggüdur» — desun! 5 Kïstakta këlip Yahoja nida kïldim; Yah jawab berip, meni kængri-azadilikta turojuzdi. 6 Pærwærdigar mæn tærapetidur, mæn kerkimaymæn; Insan meni nemæ kïlalusun? 7 Pærwærdigar manga yardæm kïloquqilar arisida bolup, mening tæripimidur; Öqmænlimning mæqulubiyitini kærimæn. 8 Pærwærdigarni baxpanahim kïlix, Insanaja tayinixtin æwældur; 9 Pærwærdigarni baxpanahim kïlix, æmirlergæ tayinixtin æwældur. 10 Barlik ællær meni kørxiwaldi; Birak Pærwærdigarning nami bilæn ularni halak kïlimæn; 11 Ular meni kørxiwaldi; bærhæk, kørxiwaldi; Birak Pærwærdigarning nami bilæn mæn ularni halak kïlimæn; 12 Ular hærilærdæk meni kørxiwaldi; Ular yekïlojan yantak otidæk tezla æqürüliidu; Qünki Pærwærdigarning nami bilæn mæn ularni halak kïlimæn. 13 Sæn [düxmæn] meni zærb bilæn ittærding, Yikïlojli tas kaldim; Birak Pærwærdigar manga yardæmdæ boldi. 14 Küqüm wæ nahxam bolsa Yahdur; U mening nijatlikim boldi! 15 Hækkaniylarning qedirilirida xadliq wæ nijatlikning tæntænili ri yangritilmakta; Pærwærdigarning ong koli zæpær kuqmakta! 16 Pærwærdigarning ong koli egiz këtürülgøn! Pærwærdigarning ong koli zæpær kuqmakta! 17 Mæn ælmæymæn, bæli yaxaymæn, Yahning kïlojanlirini jakarlaymæn. 18 Pærwærdigar manga kattik tærbïyæ bærgæn bolsimu, Birak U meni ölümgæ tapxurmidi. 19 Hækkaniyæt dærwazilirini manga eqip beringlar; Mæn kirimæn, Yahni mædhïyilyæmæn. 20 Bu Pærwærdigarning dærwazisidur; Hækkaniylær buningdin kiritidu! 21 Mæn sanga tæxækkür eytimæn; Qünki Sæn manga jawab kayturdung, Hæm mening nijatlikim boldung. 22 Tamqilar taxliwætkæn tax bolsa, Burjek texi bolup tiklændi. 23 Bu ix Pærwærdigardindur; Bu kæzimiz aldida karamæt boldi. 24 Bu Pærwærdigar yaratkæn kündur; Biz uningda xadlinip hursæn bolimiz. 25 Kutkuzojaysæn, i Pærwærdigar; Sændin etünimæn; Sændin etünimæn, bizni yaxnatkaysæn! 26 Pærwærdigarning

namida Kəlgüçigə mubarak bolsun! Biz Pərvərdigarning
əyidə turup sanga «Mubarak!» dəp towliduk. **27** Pərvərdigar Təngridur; U üstimizgə nur bərgən; Həytlik
qurbanlikni tanilar bilən baqlanglar, — Qurbangahning
müנגgüzirigə ilip baqlanglar. **28** Sən mening
Ilahimdursən, Mən Sanga təxəkkür eytimən; Mening
Hudayim, mən Seni uluolaymən. **29** Pərvərdigar oja
təxəkkür eytinglar; Qünki U mehribandur; Uning mehri-
muhəbbiti mənggüdur!

119 (Aləf) Yolda mukəmməl bolojanlar, Pərvərdigar
Təvrat-kanunida mangidojanlar bəhtlikur! **2**
Uning agah-guwaħlirini tutkanlar, Uni qin kəbi bilən
izdigənlər, **3** Heqbir həksizlikni kilmiojanlar bəhtlikur!
Ular uning yollirida mangidu. **4** Kərsətmiliringgə
əstayidil əməl kiliximiz üqün, Özüng ularni bektkənsən.
5 Ah, yollirimning yənilixi bəlgilimiliringgə əməl kilixkə
bekitilgəy! **6** Xuning bilən barlik əmr-pərmanliringni
ətiwarlisam, Mən yərgə qarap qalmaymən. **7** Sening
həkkəniy həkümliringni əginip, Durus kəngüldin
Sanga təxəkkür eytimən. **8** Mən bəlgilimiliringni
qokum tutimən; Meni pütünləy taxliwətmigəysən!
9 (Bəf) Yax bir yigit qandak kilip öz yolini pak
tutalaydu? Sening səz-kalamingni anglar əməl kilix
bilənlə. **10** Pütün kəlbim bilən mən Seni izdidim;
Meni əmrliringdin adaxturmiojaysən; **11** Gunah
kilip Sanga qarxi qikmaslikim üqün, Səzüngni
kənglümgə məhkəmə püküiwaldim. **12** Mubarakdursən
Pərvərdigar, Manga Öz bəlgilimiliringni əgətkəysən. **13**
Ləwlim bilən mən bayan kilimən, Aozingdiki barlik
həkümliringni. **14** Türlük bayliqlardin xadlanjoqandək,
Agaħ-guwaħliqliringoja əgəxkən yolda xadlandim.
15 Mən kərsətmiliring üstidə seojinip oylinimən;
Izliringoja qarap oylinimən. **16** Bəlgilimiliringni
hursənlik dəp bilimən; Səz-kalamingni untumaymən.
17 (Giməl) Qulungoja mehribanlikni kərsətkəysən,
xuning bilən mən yaxaymən, Kalamingoja boysunimən.
18 Təvrat-kanunungdin karamət sirlarni kərxükim
üqün, Kəzlimimni aqkəysən! **19** Mən bu dunyada
musapirmən; Əmrliringni məndin yoxurmiojaysən.
20 Həkümliringgə hərkaqan intizar bolup, Yürükim
ezilip ketəy dəp kəldi. **21** Sən lənətkə buyrulojan
təkbəburləroja tənbiħ berisən, Ular əmrliringdin
adixip ketidu. **22** Məndin aħanət həmə məshirini
yirakka kətküzgəysən; Qünki agah-guwaħliqliringni
tutimən. **23** Əmirələr olturup yaman gepimni kilixmakta;
Sening kulung bolsa bəlgilimiliring üstidə seojinip
oylaydu. **24** Sening agah-guwaħliqliring mening
hursənlikim, Mening məsliħəqilirimdur. **25** (Dalət)
Mening jenim tuprakka yepixkan; Səz-kalaming boyiqə
meni yəngiləndurəjaysən. **26** Öz yollirimni aldingda
oquk bayan kildim, Sən manga jawab bərding; Manga
bəlgilimiliringni əgətkəysən. **27** Meni kərsətmiliringning
yolini qüxinidiojan kiləjaysən, Andin mən karamətliring
üstidə seojinip oylinimən. **28** Jenim kayoju bilən erip
ketidu; Səz-kalaming boyiqə meni küqləndürgəysən.
29 Məndin əldəmqi yolni neri kiləjaysən; Xəpkət
kilip manga Təvrat-kanunungni beojixliəjaysən; **30**
Mən həkikət-sadakət yolini talliwaldim; Həkümliringni
aldimda koydum. **31** Ağaħ-guwaħliringni qing tutimən;
Pərvərdigar, meni uyatka kaldurmiojaysən. **32** Sən

mening kəlbimni kəng-azadə kilixing bilən, Əmrliring
yoljoja əgixip yügürimən. **33** (He) I Pərvərdigar,
bəlgilimiliringning yolini manga ayan kiləjaysən, Mən
uni ahirojqə tutimən. **34** Meni yorutkəysən, mən
Təvrat-kanunungni tutimən, Xundakla pütün kəlbim
bilən uningoja əməl kilimən. **35** Meni əmrliringning
yolida mangidojan kiləjaysən; Qünki ularni hursənlik
dəp bilimən. **36** Mening kəlbimni xəhsiy mənpəətkə
əməs, Bəlki agah-guwaħliqliringoja mayil kiləjaysən.
37 Kəzlimimni sahtini kərxütin yandurəjaysən; Meni
yolungda janlandurəjaysən; **38** Sən kulungoja boləjan
wədəngni əməlgə axurəjaysən; Xuning bilən həklər
Səndin əyminidi. **39** Mən kərkəkan xərməndilikni neri
kətküzgəysən; Qünki Sening həkümliring əladur. **40**
Mana, mən kərsətmiliringgə təxna bolup kəldim; Öz
həkkəniyitingdə meni janlandurəjaysən; **41** : (Waw) Wə
mehir-muhəbbətliring yəniməja kəlsun, i Pərvərdigar;
Wədəng boyiqə nijətliking yəniməja kəlsun; **42** Xunda
məndə meni məshirə kiləjujqə bərgüdək jawab bolidu;
Qünki səzünggə tayinimən. **43** Wə aozimdin həkikətning
səzini elip taxlimiojaysən; Qünki həkümliringgə ümid
baqlidim; **44** Xunda mən Sening Təvrat-kanunungni
hər kaqan tutimən, Bərhək, əbədil'əbdəjqə tutimən; **45**
Xunda mən azadilikə mangimən; Qünki kərsətmiliringni
izdidim. **46** Xunda mən padixəhlar əldidə agah-
guwaħliqliring toqruluk səzəymən, Bu ixlarda mən
yərgə qarap qalmaymən. **47** Wə əmrliringni hursənlik
dəp bilimən, Qünki ularni seyiup kəldim; **48** Mən
seyiup kəlgən əmrliringgə kollirimni sozup intilimən,
Wə bəlgilimiliring üstidə seojinip oylinimən. **49**
(Zain) Sən kulungoja bərgən səzüngni, Yəni manga
ümid beojixliəjan kalamingni əsləgəysən. **50** U bolsa
dərdimgə boləjan təsəllidur; Qünki səz-wədəng meni
janlandurdi. **51** Təkbəburlər əxəddiy həkərləgini
bilən, Ləkin Təvrat-kanunungdin heq qətnimidim. **52**
Kədimdə bekitilgən həkümliringni yadiməja kəltürdüm,
i Pərvərdigar, Xundak kilip əzümgə təsəlli bərdim.
53 Təvrat-kanunungni taxliwətkən rəzilərlər wəjdin,
Otluk qəzəp məndə kaynar taxti. **54** Musapir bolup
turojan jayimda, Kərsətmiliring mening nahxilirim
boldi. **55** Kejqidə, i Pərvərdigar, namingni əsləp yürdüm,
Təvrat-kanunungni tutup kəldim. **56** Mən buningə
nesip boldum, Qünki mən kərsətmiliringgə itaət kilip
kəldim. **57** (Hət) Özüng mening nesiwəmdursən, i
Pərvərdigar; «Sening səz-kalamingni tutay» — dedim.
58 Mən pütün kəlbim bilən didaringəja intilip yelindim;
Wədəng boyiqə manga xapaət kərsətkəysən. **59**
Mən yolliring üstidə oylandim, Ayoqlirimni agah-
guwaħliqliringəja karitip buridim. **60** Mən əldirdim,
heq keqikmidim, Sening əmrliringgə əməl kilixkə. **61**
Rəzilərləning əsarətliəri meni qirniwaləjini bilən, Mən
Təvrat-kanunungni heq untumidim. **62** Həkkəniy
həkümliring üqün, Tün kejqidə təxəkkür eytkili kopimən.
63 Mən Səndin kərkədiojanlaring, Kərsətmiliringgə
əgəxkənlərləning həmmisining ülpidurmən. **64** Jaħan,
i Pərvərdigar, Sening əzgərməs muħəbbiting bilən
toldi; Manga bəlgilimiliringni əgətkəysən. **65** (Tət)
Səz-kalaming boyiqə, i Pərvərdigar, Öz kulungəja
mehribanlikni kərsitip kəlgənsən. **66** Manga obdan
pərk etixni wə bilimni əgətkəysən; Qünki mən

əmriliringgə ixəndim. **67** Mən azabka uqraxtin burun yoldin azoqan, Biraq hazir sezüingni tutimən. **68** Sən mehribandursən, mehribanlik kilisən, Manga bəlgilimiliringni oğətkaysən. **69** Təkəbburlar manga kara qaplasti; Biraq kərsətmiliringgə pütün kəlbim bilən itaət kilimən. **70** Ularning kəlbil tuymas bolup kətti; Biraq mən bolsam Təwrat-kanunungni hursənlik dəp bilimən. **71** Azabka uqriqojimn yaxhi boldi, Xuning bilən bəlgilimiliringni oğəndim. **72** Mən üçün aozzingdiki kanun-təlim, Minglioqan altun-kümux tənggidin əwzəldur. **73** (Yod) Sening qolliring meni yasioqan, meni mustəhkəmlidi; Meni yorutkaysən, əmriliringni oğinimən. **74** Səndin əyminidoqanlar mən kərüp xadlinidu; Qünki mən sez-kalamingə ümid bəoqlap kəldim. **75** I Pərwərdigar, Sening həkümliringning həkəkəniy ikənlikini, Wapadarlikingdin meni azabka salojiningni bilimən. **76** Ah, kulgungə bərgən wədəng boyiqə, Əzgərməs muhəbbiting təsəlliym bolsun. **77** Mening yaxixim üçün, Rəhimdillikliring yenimoqə kəlsun; Qünki Təwrat-kanunung mening hursənlikimdur. **78** Təkəbburlar hijaləttə kəlsun; Qünki ular manga yaloqanqilik bilən tətürlük qiləoqan; Mən bolsam, kərsətmiliring üstidə seojinip oylinimən. **79** Səndin əyminidoqanlar mən tərəpkə burulup kəlsun; Agah-guwaqlikliringni bilgənlərmu xundak bolsun. **80** Kəngliüm bəlgilimiliringdə mukəmməl bolsun; Xuning bilən yərgə qarap kalmaymən. **81** (Kaf) Jenim nijatlikingə təlmürüp halidin ketəy dəwətuq; Mən sez-kalamingə ümid baoliddim. **82** Kəzüm sez-wədənggə təlmürüp tügixəy dedi, «Sən qaçanmu manga təsəlli bərarəsən» — dəp. **83** Qünki mən islinip kurup kətkən tulumdək boldum, Biraq bəlgilimiliringni untumaymən. **84** Kulungning künliri kənqə bolidu? Manga ziyənkəlik qiləoqlarni qaçan jazalayson? **85** Təkəbburlar manga orilarni koloqan; Bu iqlar Təwratingə muhaliptur; **86** Sening barlik əmrliring ixənqliktur; Ular yolsizlik bilən mən kistimaktə; Manga yərdəm qiləoqaysən! **87** Ular meni yər yüzidin yəkatkili kil kəldi; Biraq mən bolsam, kərsətmiliringdin waz kaqmidim. **88** Əzgərməs muhəbbiting boyiqə meni janlanduroqaysən, Wə aozzingdiki agah-guwaqlikliringni tutimən. **89** (Laməd) Mənggüə, i Pərwərdigar, Sez-kalaming ərlərdə bəkitiləndur. **90** Sening sadəkiting dəwərdindəwərgiqidur; Sən yər-zeminni mukim bəkitkənsən, u məwjut bolup turidu. **91** Sening həküm-kanuniyətliring bilən bular bügünki kündimu turidu; Qünki barlik məwjudatlar Sening hizmitingdidur. **92** Sening Təwrat-kanunung hursənlikim bolmioqan bolsa, Azabimda yəqəp ketər idim. **93** Mən Sening kərsətmiliringni hərgiz untumaymən; Qünki muxular arkilik manga həyatlik bərding; **94** Mən Seningkidurmən, meni kutkuzəoqaysən; Qünki mən kərsətmiliringni izdəp kəldim. **95** Rəzillər meni həlak kilixni kütməktə; Biraq mən agah-guwaqliringni kənglümdə tutup oylaymən. **96** Mən həmmə mukəmməllikning qeki bar dəp bilip yəttim; Biraq Sening əmr-kalaming qəksiz kəngdurl! **97** (Məm) Ah, mening Təwrat-kanunungə boləoqan muhəbbiting nəkədar qəngkurdur! Kün boyi u mening seojinip oylaydijoinimdur. **98** Əmrliring hərdəim mən bilən billə turəoqəqə, Meni düxmənlimdin dana kilidu;

99 Barlik ustazlirimdin kəp yorutuloqanmən, Qünki agah-guwaqliring seojiniximdur. **100** Mən kərilardin kəprək qüxinimən, Qünki kərsətmiliringgə itaət kilip kəldim. **101** Sez-kalamingə əməl kilixim üçün, Ayəolirimni həmmə yaman yoldin tarttim. **102** Həkümliringdin heq qikmidim; Qünki manga oğətkən Sən əzüngdursən. **103** Sezling tilingə xunqə xerin tətiydu! Aozzimda həsəldin tatliktur! **104** Kərsətmiliringdin mən yorutuldum; Xunga barlik sahta yolni əq kərimən. **105** (Nun) Sez-kalaming ayioqim aldidiki qiraəq, Yoluməqə nurdur. **106** Kəsəm iqtim, əməl kilimənki, Mən həkəkəniy həkümliringni tutimən. **107** Zor azab-əqubətlərnə qəktim, i Pərwərdigar; Sez-kalaming boyiqə meni janlanduroqaysən. **108** Kobul kiləoqaysən, i Pərwərdigar, aozzimdiki halis kurbanliklarni, Manga həkümliringni oğətkənsən. **109** Jenimni aliknimda daim elip yürimən, Biraq Təwrat-kanunungni pəktə untumaymən. **110** Rəzillər mən üçün kiltək kurdi; Biraq kərsətmiliringdin adaxmidim. **111** Agah-guwaqlikliringni miras kilip mənggüə kobul kildim; Qünki ular kəngliümning xadlikidur. **112** Mən kəngliümni bəlgilimiliringgə mənggüə [əməl kilixkə], Yəni ahioqiqə əməl kilixkə mayil kildim. **113** (Samək) Ala kəngüllərnə əq kərüp kəldim; Seyginim bolsa, Təwrat-kanunungdur. **114** Sən mening dalda jayim, mening qəlkənimdursən; Sez-kalamingə ümid bəoqliddim. **115** Mən Hudayimning əmrlirigə əməl kilixim üçün, Məndin neri bolunglar, i rəzillik qiləoqular! **116** Yaxixim üçün, Wədəng boyiqə meni yəligəysən; Ümidimning aldidə meni yərgə kəratmioqaysən. **117** Meni qollap kuwətligəysən, xunda mən aman-esən yürimən; Wə bəlgilimiliringni hərdəim kədirləymən. **118** Bəlgilimiliringdin azəoqlarning həmmisini nəziringdin sakit kilding; Qünki ularning aldamqiliki kuruktur. **119** Sən yər yüzidiki barlik rəzillərnə daxkəldək xallap taziləysən; Xunga mən agah-guwaqlikliringni seyimən. **120** Ətliring Seningdin boləoqan əyminixtin titrəydu; Həkümliringdin kərkəp yürimən. **121** (Ayin) Mən durus həkümlərnə wə adətləni yürgüzəydum; Meni əzgüqilərgə taxlap koymioqaysən; **122** Əz kulung üçün yaxhilikə kapalət boləoqaysən; Təkəbburlarəqə meni əzgüzəyməysən. **123** Kəzüm nijatlikingə təxna bolup, Həm həkəkəniyiting tozruluk wədənggə təlmürüp tügixəy dəp kəldi; **124** Əzgərməs muhəbbiting bilən kulungəqə muamilə qiləoqaysən; Bəlgilimiliringni manga oğətkənsən. **125** Mən Sening kulungdurmən; Agah-guwaqlikliringni bilip yetixim üçün meni yorutkaysən. **126** Pərwərdigar həkəkətkə kelix wakti kəldi! Qünki ular Təwrat-kanunungni bikar kiliwetidu. **127** Xu səwəbtin əmrliringni altundin artuk seyimən, Sap altundin artuk seyimən; **128** Xunga həmmə iqlarni bəkuridoqan barlik kərsətmiliringni toqra dəp bilimən; Barlik sahta yolni əq kərimən. **129** (Pe) Agah-guwaqlikliring karaməttur; Xunga jenim ularəqə əgixidu. **130** Sezlingning yeximi nur elip kelidu; Nədanlarnimu yorutidu. **131** Aozzimni eqip həsərap kəttim, Qünki əmrliringgə təxna bolup kəldim. **132** Nəmingni seygənlərgə boləoqan aditing boyiqə, Jamaligim mən tərəpkə kəritip pəktə kərsətkənsən. **133** Kədəmlirimni sezing bilən toqrioloqaysən; Üstümə heq kəbilikni həküm sürgüzəyməysən. **134** Meni insanning zulumidin

kutulduroʻaysən, Xuning bilan Sening kersatmiliringgə itaət qilimən. **135** Jamalningning nurini kulungning üstigə qaqturoʻaysən; Manga bəlgilimiliringni egətkəysən. **136** Kəzlimindin yax erikliri aqidu, Qünki insanlar Təwrat-kanunungoʻya boysunmaydu. **137** (Tsadə) Həkkaniydursən, i Pərwərdigar; Həkümliring toʻoqridur. **138** Sən agah-guwaḥliqliringni həkkaniylikta buyruoʻan; Ular tolima ixanqliktur! **139** Otluk muḥəbbitim özümni yokitidu, Qünki meni har kילוquqlar səzlinggə pisənt qilmaydu. **140** Səzüng toluq sinap ispatlanoʻandur; Xunga kulung uni səyidu. **141** Mən teriktəkturmən, kəmsitilgənmən, Birək kersatmiliringni untumaymən. **142** Sening həkkaniyitigə əbədiy bir həkkaniyəttur, Təwrat-kanunung həkikəttur. **143** Pəxkəllik wə azab manga qirmixiwaldi; Birək əmrliring mening hursənlikirimdur. **144** Sening agah-guwaḥliqliringning həkkaniylikə əbədiydur; Yaxioʻin dəp, meni yorutkəysən. **145** (Kof) Mən pütün kəlbim bilan Sanga nida kildim, i Pərwərdigar; Manga jawab bərgəysən; Mən bəlgilimiliringni tutimən. **146** Mən Sanga nida qilimən; Meni kutkuzoʻaysən; agah-guwaḥliqliringoʻya əgiximən. **147** Mən tang atmay ornumdin turup pəryad kətürimən; Sez-kalamingoʻya ümid baʻolidim. **148** Wədiliring üstidə seqinip oylinix üqün, Tündiki jəsəklər almaxmay turup kəzüm eqilidu. **149** Əzgərməs muḥəbbiting boyiqə awazimni angliʻoʻaysən; i Pərwərdigar, həkümliring boyiqə meni janlanduroʻaysən. **150** Kəbiləh niyətkə əgəxkanlər manga yəkinlaxti, Ular Təwrat-kanunungdin yiraqtur. **151** i Pərwərdigar, Sən manga yəkin turisən; Barlik əmrliring həkikəttur. **152** Uzundin beri agah-guwaḥliqliringdin əgəndimki, Ularni mənggügə inawətlik kילוansən. **153** (Rəx) Mening har bolōjnimni kərgəysən, meni kutulduroʻaysən; Qünki Təwrat-kanunungni untumidim. **154** Mening dəwayimni sorioʻaysən, həmjəmət bolup meni kutkuzoʻaysən; Wədəng boyiqə meni janlanduroʻaysən. **155** Nijətlük rəzilərdin yiraqtur; Qünki ular bəlgilimiliringni izdiməydu. **156** Rəḥimdidlikliring keptur, i Pərwərdigar; Həkümliring boyiqə meni janlanduroʻaysən. **157** Manga ziyənkəxlik kילוquqlar həm meni har kילוquqlar kəptur; Birək agah-guwaḥliqliringdin heq qətnimdidim. **158** Mən asiylük kילוquqlaroʻya qarap yirgəndim, Qünki ular səzüngni tutmaydu. **159** Sening kersatmiliringni xunqə səygənlikimni kərgəysən; Əzgərməs muḥəbbiting boyiqə meni janlanduroʻaysən, i Pərwərdigar. **160** Sez-kalamingni mujəssəmligəndə andin həkikət bolur; Sening hər bir adil həkümingə əbədiydur. **161** (Xiyn) Əmirilər bikardin-bikar manga ziyənkəxlik kildidu; Birək yürimik kalaming aldidila tıtrəydu. **162** Birsı zor olja tapkəndək, Wədəngdin huxallinimən. **163** Sahtiliktin nəprətlinip yirginimən; Səyginim Təwrat-kanunungdur. **164** Həkkaniy həkümliring tūpəylidin, Kündə yəttə ketim Seni mədhıyləymən. **165** Təwratıngni səygənlərnıng zor hatırjəmliki bar; Heq nərsə ularni putliyalmas. **166** Mən nijətlükıngəyə ümid baʻoqlar kütüm, i Pərwərdigar, əmrliringgə əməl kılıp. **167** Jenim agah-guwaḥliqliringoʻya əgixidu, Ularni intayın səyımən. **168** Barlik yollirim aldingdə boləyq, Kersatmiliring həm agah-guwaḥliqliringoʻya əgiximən. **169** (Taw) Mening pəryadim aldingəyə yəkin kəlsun,

i Pərwərdigar; Kalaming boyiqə meni yorutkəysən. **170** Yelinixim aldingəyə kəlsun; Wədəng boyiqə meni kutulduroʻaysən. **171** Manga bəlgilimiliringni egitixing üqün, Ləwlimindin mədhıylər urəyq qikidu. **172** Tilim səzüngni küyləp nahxa eytidu, Qünki əmrliringning həmmisi həkkaniydur. **173** Kəlung manga yərdəmgə təyyar bolsun; Qünki mən kersatmiliringni talliwaldim. **174** Mən nijətlükıngəyə təlmürüp təxna bolup kəldim, i Pərwərdigar; Sening Təwratıng mening hursənlikimdur. **175** Jenim yaxısun, u Seni mədhıyləydu, Sening həkümliring manga yərdəm kilsun. **176** Mən yoldin adaxkan kəydək təmtirəp kəldim; Kulungni izdigəysən; Qünki əmrliringni untup kəlojnim yok.

120 «Yukıriəy qıkix nahxısı» Bexımoəyə kün qüxkəndə mən Pərwərdıgarəyə nıdä kıldım; U manga jawab bərdı. **2** i Pərwərdıgar, jenımıni yəloəın səzläydiəın ləwlərdın, Aldəmqi tıldın kütuldurəyəsən. **3** Sanga nemə berıldıdu, Sanga nemə koxuluxı kerək, Əy aldəmqi til? **4** — Palwan atkən ötkür oklar, Arqə qooqlrı sanga təgsun! **5** Məxək diyarıda musapır bolup yaxıoınımoəy, Kedar qədlırı arısında turəjınımoəy həlımoəy way! **6** Mən tınqlıqkə əqlər arısında uzundın buyan turuwatımən; **7** Mən tınqlıqpərwərmən; Birək gəp kılısam, ular uruxımızla, dəydu.

121 «Yukıriəy qıkix nahxısı» Kəzlırımını taoqlar tərəpkə kətürüp qaraymən; Mening yərdımım kəyərdın kelur? **2** Mening yərdımım Pərwərdıgarındır; Asman-zemınıni Yaratkūqındır. **3** U putıngni heq teyıldurməydu; Seni saklıoıuqi heq mügdıməydu! **4** Mana, qara, İsrailni saklıoıuqi həm mügdıməydu, həm uhlıməydu! **5** Pərwərdıgar sening saklıoıuqındır; Pərwərdıgar ong yeningdiki sayıwəndur. **6** Kuyax kündüzdə, ay keqidə sanga zərər yətküzməydu; **7** Pərwərdıgar barlık yamanlıktın seni saklıydu; U jeningni saklıydu; **8** Pərwərdıgar qıkixıngni, kırıxıngni, Buningdin keyın əbədıl əbədıgıyə saklıydu.

122 «Yukıriəy qıkix nahxısı» Ular manga: «Pərwərdıgarıng əyigə qıkaylı» — degınıdə, Xadlandı. **2** Putlırımız dərəwazılıng ıqıdə turuxkə nesıp boldı, i Yerusalem! **3** i Yerusalem, sən jıpsıxıxtururup rətlik selinoəın bir xəhdərsən; **4** Kəbililər u yərgə qıkıdu, Yəhning kəbilılrı qıkıdu; İsrailəy berılğən kersətmə boyiqə, Pərwərdıgarıng namıoəy təxəkkır eytıx üqün qıkıdu. **5** Qünki u yərdə həküim qıkırıxkə təhtlər selındı, Dawutıng jəmətdıkilərgə təhtlər selındı. **6** Yerusalemıng aman-hatırjəmlıkını ızdəp dəa kılınglar; Seni səygənlər ronək tapıdu. **7** İstıhkamlıng ıqıdə aman-hatırjəmlık bolsun, Ordılıng ıqıdə awat-aramlık bolsun! **8** Kerındaxlırım həm yar-buradərlirim üqün, Mən: «Aman-hatırjəmlık ıqıngdə bolsun» — dəymən. **9** Pərwərdıgar Hudayımızıng əyı üqün, Sening ronək tepıxıngıyə ıntılımən!

123 «Yukıriəy qıkix nahxısı» i ərxlərdə Turəyqısən, Sanga bexımını kətürüp qaraymən; **2** Mana, kullıngıng kəzi əz hojayınıng kollıriəyə kəndək qarıəın bolsa, Dədəklərnıng kəzi əz səḥbəsıng kollıriəyə kəndək qarıəın bolsa, Bizıng

kəzimiz Pərwərdigar Hudayimizoğa xundak qaraydu. Ta bizgə xəpəkət kərsətküə qaraydu. **3** Bizgə xəpəkət kərgüzgəysən, i Pərwərdigar, Bizgə xəpəkət kərgüzgəysən; Qünki biz yətküə horluk tartkəmmiz. **4** Jenimiz oyojamlarning mazaqlirini, Həkwurlarning horluklirini yətküə tartkəmmiz.

124 «Yükirioğa qikix nahxisi» Əgər biz tərəptə turojini Pərwərdigar bolmioğan bolsa, — Ah, Israil xundak desun — **2** Biz tərəptə turojini Pərwərdigar bolmioğan bolsa, Kixilər bizgə hujumoğa kəzojaləjanda, **3** Ularning oyozi bizgə tutaxkənda, — Xu qəoqda ular bizni tirik yutuwetətti; **4** [Xu qəoqda] sular bizni oşək kilowetətti; Kəlkün bəximizdin etətti; **5** Dawaloqoşan sular bəximizdin etətti! **6** Pərwərdigarəğa təxəkkür-mədhəyə boləy! Ularning qixlirioğa ow boluxkə bizni koyup bərmidi. **7** Jenimiz tutkuqilarning bəsmikidin keqip qikқан kuxtək kaqti; Bəsmək sundurulup, biz kaqtuk! **8** Erixkən yardimimiz Pərwərdigarning namididur, Asman-zemin Yaratkuqining namididur!

125 «Yükirioğa qikix nahxisi» Pərwərdigarəğa tayanəjanlar Zion teoşidəktur; Uni təwrətkili bolmaydu, U mənggüllük turidu. **2** Yerusaleml! Taoqlar uning ətrəpini oruşan, Həm Pərwərdigar həzirdin ta əbədgiqə Əz həlkəning ətrəpini oraydu. **3** Qünki rəzilləarning həqkək hasisi həkkəniylarning nesiwisini bəxqurmaydu; Bolmisa həkkəniylarmu kollirini kəbihlikkə uzartixi mumkin. **4** Pərwərdigar, məhrəbanlarəğa məhrəbanlik kəloşaysən; Kəngli duruslarəjimu xundak bolsun. **5** Biraq əgri yollarəğa burulup kətkənlərnəni bolsa, Pərwərdigar ularni kəbihlik kəloşuqlar bilən təng xallaydu. Israiləğa amənatirjəmlək boləy!

126 «Yükirioğa qikix nahxisi» Pərwərdigar Ziondin sürgün boləjanlarni kayturup kəlgəndə, Biz qüx kərgəndəklə bolduk; **2** Aozimiz külkigə, Tilimiz xadlinixkə toldi; Xu tapta əllər arisida ular: — «Pərwərdigar ularəğa zor ixlarni kilip bərdi» — deyixti. **3** Pərwərdigar dərəkə biz üqtin zor ixlarni kildi, Biz bulardin xadlinimiz. **4** Jənbubtiki kuruq eriklər [xərxar sularəğa] aylanduruləndək, Biz tutkunlarmimu əz ərkimizgə kayturoşaysən, i Pərwərdigar; **5** Kəz yaxlirini ekətip tərəjanlar xadlik bilən orar; **6** Yioşlap yürüp qaqidoşan urukni kətürgən kixi, Bərhək, xadlik-təntəna bilən orioşan baqlirini kətürüp kaytip kelidu.

127 «Yükirioğa qikix nahxisi»; Sulayman yazəjan küy: — Pərwərdigar Əzi ey salmisa, Saləşuqlar bikardin-bikar uningə əjir singdürüdü; Pərwərdigar xəhərnə saklimisa, Kəzəşuqlar bikardin-bikar oyoşək turidu. **2** Silərnəning səhərdə ornunglardin kəpuxunglar, Kəq boləjanda yetixinglar, Jəpə-muxəkətkəni nandək yegininglar bikardin-bikardur; Qünki U Əz səyginigə uykuני beridu. **3** Mana, balilər Pərwərdigardin boləjan mirəstur, Baliyatkuşning mewisə Uning mukəpatidur; **4** Yaxlikta tapқан balilər, Bəturning kolidiki oklərdək bolidu. **5** Okdəni muxular bilən toloşan adəmə bəhtliktur; [Xəhər] dərəwəsisida turup duxmənlər bilən səlzixiwətkənida, Ular yərgə kərap kəlməydu.

128 «Yükirioğa qikix nahxisi» Pərwərdigardin kərkidoşanlar, Uning yollirida mangidoşanlarning hərbiri bəhtliktur! **2** Qünki sən əz kəlungning əjirini yəşəns; Bəhtlik boləsən, ronək tapəsən; **3** Ayaling bolsa əyüing iqidə mēwilik üzüm telidək bolidu; Baliliring dastihəningni qeridəp, zəytun dərəhliridək tizilip olturidu; **4** Mana, Pərwərdigardin kərkidoşan kixi xundək bəhtni kəridu. **5** Pərwərdigar sanga Zion teoşidin bəht ata kəloşay; Sən əmrüing boyiqə Yerusəlemning awatlikini kərgəysən; **6** Pərzəntliringning pərzəntlirini kərgəysən; Israiləğa arəmə-tinqlik boləy!

129 «Yükirioğa qikix nahxisi» «Yaxlikimdin tartip ular kəp kətim meni har kilip kəldi» — — Ah, Israil həzir buni desun — **2** «Ular yaxlikimdin tartip kəp kətim meni har kilip kəldi, Biraq üstümdin oşəlibə kiləjan əməs. **3** Kəox həydigişuqlar dūmbəmdə həydidən, Qənəklirini intayin uzun tartkəmmiz. **4** Pərwərdigar həkkəniydu; U rəzillərnəning əsarətlirini sunduruwətti; **5** Ular xərməndə bolup arkisioğa yandurulən, Ziondin nəprətlindioşanlarning həmmisi! **6** Ular əgzidə ünüp qikқан qəptək bolsun; Üzümləy turuplə solixip ketidoşan; **7** Ot-qəp orioşuqioğa uningdin bir tutəmmu qikməydu; Bəş bəşloşuqioğa bir kuşəkəmu qikməydu; **8** Ətüp ketiwətkənlarmu: «Pərwərdigarning bərikiti üstünlərdə boləy; Pərwərdigarning nəmi bilən silərgə bəht tiləymiz!» — dəgən saləmi hēq bərməydu.

130 «Yükirioğa qikix nahxisi» Qongkur yərlərdin Sanga pəryad kətürimən, i Pərwərdigar; **2** I Rəb, əwəzimni ənglioşaysən; Kuləkliringni yelinix sadəyiməğa saləşaysən; **3** Əgər Sən Yəh, kəbihliklərnəni sürüxtürüp sanisəng, Əmdə Rəb, kim tik turalaydu? **4** Biraq Səndə məşpərit-kəqürüm bardur; Xunga Səndin əyminixkə bolidu. **5** Pərwərdigarni kütüwatimən; Jənim kütüwatidur; Uning səziğə ümid bəşlidim. **6** Tün jəsəqilirining səhərgə boləjan təxnəsidin artuk, Bərhək, tün jəsəqilirining səhərgə boləjan təxnəsidin artuk, Jənim Rəbkə təxnə bolup kütməktə. **7** I Israil, Pərwərdigarəğa ümid bəşloşanglar; Qünki Pərwərdigarəğa əzgerməs muşəbbət bardur; Uningdə zor nijətləklərmu bə; **8** U Israilni bərlək kəbihlikliridin bədəl tələp kətküzidu.

131 «Yükirioğa qikix nahxisi»; Dawut yazəjan küy: — I Pərwərdigar, kənglüm təkəbbur əməs, Nəzirimmu üstün əməs; Mən qong ixlar biləmmu, Yəki qəmin yətməydoşan kəramət ixlar biləmmu məxoşul bolməymən; **2** Bərhək, ənisining kuşəkida yətkən əmqəktin ayrişəjan balidək, Əz jənimni bəşiwəlip tinqləndurdum; Kənglüm iqimdə əmqəktin ayrişəjan balidəktur. **3** Israil Pərwərdigarəğa ümid bəşloşun; Həzirdin bəxlap, əbədil'əbədgiqə!

132 «Yükirioğa qikix nahxisi» I Pərwərdigar, Dawut üqtin u tartқан bərlək jəbir-jəpəlarni yad ətkəysən; **2** U Pərwərdigarəğa kəndək kəşəm iqkən, Yəkuşpətki kudrət Işisigə kəndək wədə kiləjan: — **3** «Pərwərdigarəğa turar jəyini, Yəkuşpətki kudrətlik Işisigə makənni tapmioşuqə, Əyümdiki hujrioğa kirməymən, Kəriwəttiki kərpəmgə qikməymən, Kəziimgə uykuני, Kəpəklirimoğa mügdəxni bərməymən». **6** Mana, biz

uning hawirini afrahta da angliduk; Uni ormanlik etizlaring taptuk; 7 Uning turar jaylirioja berip kirayli, Uning tahtipari aldi da sajd kilyali; 8 Ornungdin turojin, i Pærwardigar, Sen kudritingning ipadisi ahd da sandukung bilan, Oz aramgahingoja kirgin! 9 Kahinliring haqqaniylik bilan kiyindürülsun, Memin bændiliring tæntænilik awazni yangratsun! 10 Kulung Dawut üqün, Özüng mesih kilöjiningning yüzini yandurmiöyaysan; 11 Pærwardigar Oz haqiki bilan Dawutka xu kæsæmi kildi, U uningdin heq yanmaydu: — U: — «Oz puxtingdin qikkan mewidin birsini tahtingda olturozuzimën; 12 Pærzentliring Mening ahdæmni, Ham Mæn ularoja egitidojan agah-guwahlirimni tutsa, Ularining pærzentliri mænggüga tahtingda olturidu» — degæn. 13 Qünki Pærwardigar Zionni talliojan; U Oz makani üqün uni halojan. 14 Mana U: — «Bu mænggüga bolidojan aramgahimdur; Mæxu yerdæ turimën; Qünki Mæn uni halaymën; 15 Mæni uning rizkini intayin zor bærkætlaymën; Uning yöksullirini nan bilan kandurimën; 16 Uning kahinlirioja nijatlikni kiygüzimæn, Uning memin bændiliri xadliktin tæntænilik awazni yangritidu. 17 Mæn bu yerdæ Dawutning münggüzini bihlandurimæn; Özümming mesih kilöjini üqün yoruk bir qiraöj bekitkænäm; 18 Uning düxmænligigæ xæmændilikni kiygüzimæn; æmma uning kiygæn taji bexida ronak tapidu» — dedi.

133 «Yükirioja qikix nahxisi»; Dawut yazöjan küy: — Kara, mana, kerindaxlar birlikte turux nemidegæn yahxi, nemidegæn xerindur! 2 U Harunning bexioja tökülp, sakilidin akkan awu kimmætlik maydæk, U Harunning sakilidin ekip, Kiyim-keqakning yakisioja qüxkæn kimmætlik mayoja ohxaydu; 3 U yænæ Harmon teojidiki xæbnæmning Zion taöjirioja qüxüxigæ ohxaydu; Qünki xu yerdæ Pærwardigar bærkætnei — Yæni mænggülik hayatni buyruöjan!

134 «Yükirioja qikix nahxisi» Mana, Pærwardigaröja taxækkür-mædhijæ kayturunglar, 1, keqigæ Pærwardigarning eyidæ turidojan, Pærwardigarning barlik kulliri! 2 Mukæddæs jayda turup kollirunglarni këtürüp Pærwardigaröja taxækkür-mædhijæ kayturunglar! 3 Asman-zeminni Yaratkuqi Pærwardigar silærni Ziondin bærkætligay!

135 Hæmdusana! Pærwardigarning namini mædhijilænglar, Uni mædhijilænglar, Pærwardigarning kulliri! 2 Uni mædhijilænglar, Pærwardigarning eyidæ turojanlar, Hudayimizning hojilirida turojanlar! 3 Yahni mædhijilænglar, qünki Pærwardigar mehribandur; Uning namioja küy eytinglar; Qünki muxundak kilix xerindur; 4 Qünki Yah Yakupni Öziningki boluxka, Israilni Öz mirasi boluxka talliwaldi. 5 Qünki özüm bilimænki, Pærwardigar uluöjdur; Ræbbimiz barlik ilahlardin üstündur. 6 Pærwardigar nemæ ixni muwapik kergæn bolsa, U asmanlarda, Zeminda, Dengizlarda ham uning barlik taöjiridimu xuni kilöjandur. 7 U yær qætiridin bulut-tumanlarni erlitidu; Yamojurlaröja qakmaklarni hæmrah kilidu; Xamalni Öz hæzniliridin qikiridu. 8 U Misirdiki tunji sojullarni halak kildi, Insanlarning bolsun, haywanlarning bolsun

hæmmi urup halak kildi. 9 U alamætlerni, mejjilærni aranglaröja æwætti, i Misir; Piræwn wæ uning hæmma kulliri üstigæ æwætti. 10 U uluöj ællærni uruwætti, Kudrætlik padixahlarni öltürüwætti; 11 Amoriylarning padixahi Sihonni, Baxanning padixahi Ogn, Kanaandiki barlik padixahlıklarni uruwætti. 12 Ularining zemini miras kilip, Öz halki Israilöja miras boluxka tækdin kildi. 13 Sening naming, Pærwardigar, mænggüga, Xæhræt-hatiræng dæwrin-dæwrigqidur. 14 Qünki Pærwardigar Öz halkining dæwasini soraydu; Öz kullirioja ræhim kilidu. 15 ællærning butliri bolsa pækætla kümüx-altundin ibarættur, Ularni insanning kolliri yasiojanödur, halas. 16 Ularining aozji bar, birak sezlimaydu; Kæziri bar, birak kærmaydu; 17 Kulakliri bar, birak anglimaydu, Aozida heq næpæs yoktur. 18 Ularni yasiojanlar ularöja ohxap kalidu, Ularöja tayanöjanlarmu xundaktur. 19 Israil jæmati, Pærwardigaröja taxækkür-mædhijæ kayturunglar; Harun jæmati, Pærwardigaröja taxækkür-mædhijæ kayturunglar; 20 Lawij jæmati, Pærwardigaröja taxækkür-mædhijæ kayturunglar; Pærwardigardin kærkidojanlar, Pærwardigaröja taxækkür-mædhijæ kayturunglar! 21 Yerusalemda makanlaxkan Pærwardigaröja Ziondin taxækkür-mædhijæ eytilsun! Hæmdusana!

136 Pærwardigaröja taxækkür eytinglar, U mehribandur; Qünki Uning muhæbbiti mænggüliktur; 2 Ilahlarning ilahioja taxækkür eytinglar, Qünki Uning muhæbbiti mænggüliktur; 3 Ræblærning Ræbbigæ taxækkür eytinglar, Qünki Uning muhæbbiti mænggüliktur; 4 Zor karamætlærni birdinbir Yürgüzügigæ taxækkür eytinglar, Qünki Uning muhæbbiti mænggüliktur; 5 ækil-parasæt arkilik asmanlarni Yasiojuqioja taxækkür eytinglar, Qünki Uning muhæbbiti mænggüliktur; 6 Zeminni sular üstidæ sozup Turojuqioja taxækkür eytinglar, Qünki Uning muhæbbiti mænggüliktur; 7 Uluöj nur jisimlirini Yasiojuqioja taxækkür eytinglar, Qünki Uning muhæbbiti mænggüliktur; 8 Kündüzni baxkuridojan kuyaxni Yasiojuqioja taxækkür eytinglar, Qünki Uning muhæbbiti mænggüliktur; 9 Keqini baxkuridojan ay hæm yultuzlarni Yasiojuqioja taxækkür eytinglar, Qünki Uning muhæbbiti mænggüliktur; 10 Ularining tunjilirini urup, Misiroja zærb bærgüqigæ taxækkür eytinglar, Qünki Uning muhæbbiti mænggüliktur; 11 Israilni ular arisidin qikaröjuqioja taxækkür eytinglar, Qünki Uning muhæbbiti mænggüliktur; 12 Küqlük kol hæm uzatkan bilæk bilan ularni Qikaröjuqioja taxækkür eytinglar, Qünki Uning muhæbbiti mænggüliktur; 13 Kizil dengizni belæk-belæk Belgüqigæ taxækkür eytinglar, Qünki Uning muhæbbiti mænggüliktur; 14 Hæm Israilni uning otturisidin Ötküzügigæ taxækkür eytinglar, Qünki Uning muhæbbiti mænggüliktur; 15 Kizil dengizda Piræwnni köxunliri bilæn süpürüp taxliöjuqioja taxækkür eytinglar, Qünki Uning muhæbbiti mænggüliktur; 16 Öz halkini qel-bayawandin Yetækligüqigæ taxækkür eytinglar, Qünki Uning muhæbbiti mænggüliktur; 17 Büyük padixahlarni Uruwætküqigæ taxækkür eytinglar, Qünki Uning muhæbbiti mænggüliktur; 18 Hæm mæxhur padixahlarni Öltürgüqigæ taxækkür eytinglar, Qünki Uning muhæbbiti mænggüliktur; 19 Jümlidin Amoriylarning padixahi Sihonni Öltürgüqigæ taxækkür

eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggüliktur; **20** — Həm Baxan padixahı Ognı Öltürgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggüliktur; **21** Ularning zeminini miras üqün Bərgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggüliktur; **22** Buni bəndisi İsrailoğa miras kılıp bərgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggüliktur; **23** Həlimiz harab əhwalda, bizləni əsligüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggüliktur; **24** Bizni əzgənlərdin kutulduruqıoğa təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggüliktur; **25** Barlıq ət igilirigə ozuk Bərgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggüliktur; **26** Ərxlərdiki Təngriğə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggüliktur!

137 Babildiki dərya-eriklar boyıda biz olturduk; Zionni əsliginimizdə, bərhək yıoğa kətürduk; **2** Qiltarimizni arisidiki səgətlərgə esip koyduk. **3** Qünki bizni sürgün kılıoqlar bizdin nahxa tələp kildi; Bizni zarlatquqlar bizdin tamaxa tələp kılıp: — «Həy, Zion nahxiliridin birni bizgə eytkina» — deyixti. **4** Yaqa yurtta turup Pərwədigarning nahxisini kandaqmu eytayli? **5** Əy Yerusalemlə, mən seni untusam, Ong kolum [mahəritini] untusun! **6** Seni əslimisəm, — Yerusalemləni əng qong hursənlikimdin əwzəl kərmisəm — Tilim tanglayimoğa qaplixip kalsun! **7** I Pərwədigar, Edom baliliridin hesab aloğanda, Yerusalemləni bexioğa qıxkən künni yadingoğa kəltürgəysən; Qünki ular: «Uni yər bilən yəksan kilinglar, Uliyoğa yər bilən yəksan kilinglar!» deyixti. **8** I bulinim aldidə turoloğan Babil kizi, Bizgə kılıoğan kilmixlirini əztinggə kayturuqı bəhtliktur! **9** Bowakliringni elip taxka atquqi kixi bəhtliktur!

138 Dawut yazoğan küy: — Pütün kəlbim bilən Sanga təxəkkür eytimən; Barlıq ilahlar aldidə Seni küyləymən. **2** Pak-muqəddaslikingning ibadəthanisioğa karap bax urimən, Əzgərməs muhəbbiting həm həkikət-sadakıting üqün naminəni təbrikləymən; Qünki Sən pütün nam-xəhritingdinmu bəkrək, wədgə turidioğiningni uluq kılıoğansən. **3** Sanga nida kılıoğan künidə, manga jawab bərgənsən; Jenimoğa küq kirgüzüp, meni rioqətləndürgənsən. **4** Aozingdiki sözləni angliyoğanda, i Pərwədigar, Jahandiki barlıq xahlar Seni mədhıyiləydu; **5** Ular Pərwədigarning yollirida yürüp nahxa eytidu, Qünki uluqdur Pərwədigarning xan-xəripi. **6** Qünki Pərwədigar aliyydur; Biraq U həli boxlaroğa nəzər salidu; Təxəbbuləni bolsə U yiraqın tonup yetidu. **7** Zulmət-muxəkkətlər arisida mangoğan bolsammu, Sən meni janlandurısən; Duxmənliriminəni oğəzıpini tosuqxə kolungni uzartısən, Ong kolung meni kutkuzidu. **8** Pərwədigar manga təwə ixləni pütküzidu; Mehır-muhəbbiting, i Pərwədigar, mænggüliktur; Əz kolliring yasioğanni taxlap kətmigəysən!

139 Nəoqmıqlərləning bexioğa tapxurulup oqulsun dəp, Dawut yazoğan küy: — I Pərwədigar, Sən meni təxkürüp qıktıng, Həm meni bilip yəttıng; **2** Əzüng olturoğimni, turoğimnimu bilisən; Yiraqta turukluk kənglümdikini bilisən. **3** Başkən kədəmlirimni, yatkanlirimni otkəməngdin otküzduq; Barlıq yollirim

Sanga ayandur. **4** Bərhək, tilimoğa bir səz kələ-kəlməstinlə, i Pərwədigar, Mana Sən buni əyni boyıqə bilməy kəlməysən. **5** Sən meni aldi-kəynimdin orap turısən, Kolungni mening üstümgə konduroğansən. **6** Bundak bilim manga xunqilik tilsimat bilinidu! Xundak yuksəkki, mən uni bilip yetəlməydikənmən. **7** Rohıngdin neri boluxqə nələrgimu baralayttım? Huzurungdin əzimmni kəqurup nələrgə baralayttım? **8** Asmanlaroğa qıksam, mana Sən axu yərdə; Təhtisarada orun salsammu, mana Sən xu yərdə; **(Sheol h785)** **9** Səhərləning kanatlırini elip uqup, Dengizning əng qət yərliridə tursam, **10** Həttə axu jayda kolung meni yetəkləydu, Ong kolung meni yələydu. **11** Mən: «Kərangəşuluk meni yapsə, Ətrapimdiki yorukluk qoquq kəqə bolidu» — desəm, **12** Kərangəşulukmu Səndin yoxurunalmaydu, Keqimu Sanga kündüzdək aydingdur, Kərangəşulukmu [Sanga] yorukəttur. **13** Bərhək, Sən mening iqlirimni yasioğansən; Anmanning kərsikida meni tokuğansən; **14** Mən Seni mədhıyiləymən, Qünki mən sürlük wə karamət yasaləoğansən; Sening kılıoqların karamət tilsimattur; Buni jenim obdan bilidu. **15** Mən yoxurun jayda yasaləoğimni, Yər təgliridə əpquq bilən tokulup xəkilləndürülgimni, Ustihanlirim Səndin yoxurun əməs idi. **16** Əzalirim tehi apiridə bolmioğan künlərdə, Ular yasiliwatқан künlərdə, Kəzüng tehi xəkillənməngan jismimni kərup yətkənidi; Ularning həmmisi alliburun dəptirində yeziləoğani. **17** Ah Təngrim, oyliring manga nəkədr kimmətlıktur! Ularning yioğindisi xunqə zordur! **18** Ularni sanay desəm, ular dengizdiki kumlardınmu kəptur; Uykudin kəzimmni aqşam, mən yenilə Sən bilən billidurmən! **19** Ah, Sən rəziləni oltürüwətsəng iding, i Huda! Kənhor kixilə, məndin yiraq bolux! **20** Qünki ular Sening toquruluk hıylilik bilən səzləydu; Sening xəhərliring ular təripidin əzduruldu. **21** Sanga əqmən boləoğansən, i Pərwədigar, mənmu əqqu; Sanga kərxı qıqkanlaroğa mənmu yirginimənoqu? **22** Ularoğa qix-tirnikimioğa əqturman; Ularni əz duxmənlirim dəp həsəbləymən. **23** Məni kəzitip təxkürgəysən, i Təngrim! Mening kəlbimni bilip yətkəysən! Məni sinap, oğəmlık oylirimni bilgəysən; **24** Məndə [Əzünggə] əzar bərgüdək yolning bar-yoklukını kərgəysən; Wə meni mænggülik yolungda yətkəlgəysən!

140 Nəoqmıqlərləning bexioğa tapxurulup oqulsun dəp, Dawut yazoğan küy: — Rəzil adəmdin, i Pərwədigar, meni əzad kılıoğansən; Zorawan kixidin meni saklıoğansən. **2** Ular kənglidə yamanliklarni oylımaktə; Ular hər küni jəm boluxup urux qıqmakqı. **3** Tilini yiləningkidə ittik kılıdu; Kobra yiləning zəhiri ləwliri astida turidu; (Selah) **4** Rəzil adəmming kolliridin meni aman kılıoğansən, i Pərwədigar; Putlirimni putlaxni kəstləydoğan zorawan kixidin saklıoğansən. **5** Təxəbburlar mən üqün kiltak, tanılarni yoxurup təyyarlıdı; Yol boyıda tor yaydı, Mən üqün tuzaklarni saldı; (Selah) **6** Mən Pərwədigar: «Sən mening Təngrimdursən» — dedim; Yelinixlirim sadasioğa kulak saləoğansən, i Pərwədigar; **7** Pərwədigar Rəb nijatlıkimning küqidur; Sən jəng künidə bəximni yepip kooqdoğansən. **8** Rəzil adəmming ümidini ijabət kilmioğansən, i Pərwədigar; Ularning hıylilirini

akquzmiqaysən; Bolmisa özlrini qong tutuwalidu. (Selah) **9** Meni korxiwalozanlarning bolsa, Lawliridin qiqqan xumluq ularning ez bexioja qüxsun; **10** Üstiga qoqolar yaodurulsun; Ular otqa, Kaytidin qikalmiqodək hanglaroja taxliwetilsun; **11** Tili qeqimqi adəmnig yər yüzidə orni bolmisun; Balayi'apət zorawanlarni tügəkküqə owlaydu; **12** Mən biliməni, Pərwədigar ezilgenlarning dəwasini soraydu, Yoqsulning həkkinini elip beridu; **13** Bərək, həkkanıylar namingoja təkəkür eytidu; Kəngli duruslar huzurungda yaxaydu.

141 Dawut yazojan küy: — Pərwədigar, mən Sanga nida kildim; Yenimoja tezdin kəlgəysən; Sanga nida kəlojinimda awazimni angliqaysən. **2** Duayimni angliqoiningda, Sanga sunuloqan huxbuydək yekimlik bolsun, Qolumning ketirilüxi sunuloqan kəqlik kurbanlikək qobul bolsun. **3** Aqzim aldida kəzətqi turoquzoyaysən, i Pərwədigar; Ləwlimin dərwasisini sakliqaysən; **4** Kənglümni heqkandək yaman ixka, Kəbihlik kəloquqilaroja xerik bolup, rəzillik kilixka mayil kilmiojaysən. Meni ularning nemətliridin heq yegüzmiqaysən! **5** Həkkanıy adəm meni ursun — Bu manga mehribanlikür; Manga tənbiş bərsun — Bu bolsa, bəxim rət kilmaydioqan, kuyuloqan esil maydək bolidu. Qünki mening duayim yənila xularning rəzilliklirigə qarxi bolidu. **6** Ularning həkimliri tik yarladin taxliwetilgəndə, [Həlk] mening səzlrimini anglaydu; Qünki bu səzər xerindur. **7** Birsu otun yaroqanda yərgə qeqiloqan yerindilardək, Mana, ustihanolimiz təhtisara ixiki aldida qeqiwetildi; **(Sheol h7585)** **8** Bərək, kəzlrinim Sangila tikilip qaraydu, Pərwədigar Rəbbim; Sanga tayinimən; Jenimni harab kilip taxliwətmigəysən. **9** Ularning manga saloqan kiltikidin, Kəbihlik kəloquqilarning tuzakliridin meni sakliqaysən; **10** Razillar əzining torlirioja yikilsun, Mən bolsam — etüp ketimən.

142 Dawut oqarda yoxurunup turoqan wakitta yazojan «Maskil»: — Mən Pərwədigaroja awazimni anglitip nalə-pəryad kətirimən; Pərwədigaroja awazim bilən yelinimən; **2** Uning aldida dad-zərlirimni tekimən; Uningoja awariqilikimni eytimən. **3** Rohim iqimdə tügəxəy dəp kəloqanda, Xu qaoqda baskan yolumni bilgənsən; Mən mangojan yolda ular manga kiltək saldi. **4** Ong yenimoja karap bəkkəysən; Ətrapimda meni tonuydioqan adəm yoqür; Panahgah yoqap kətti; Heq adəm jenimoja kəyünməydu. **5** Mən Sanga pəryad kətürdüm, i Pərwədigar; Sanga: «Sən mening Baxpanahimsən, Tiriklarning zeminida bolojan Nesiwəmdürsən» — dedim. **6** Mening pəryadimoja kulək salojaysən; Qünki mən intayin harab əhwaloja qüxürildüm; Məni koşliqoqulirimdin kutuldurujaysən; Qünki ular məndin küqlüktür. **7** Sening namingni təbrilikim üqün, Jenimni türmidin qikarajaysən; Həkkanıylar ətrapimda olixidu; Qünki Sən manga zor mehribanlik kərsitisən.

143 Dawut yazojan küy: — Pərwədigar, duayimni angliqaysən; Yelinixlirimioja kulək salojaysən; Həkikət-sadakitingdə həz həkkanıyitingdə manga jawab bərgəysən. **2** Əz kulungni sorakka tartixka

turmiojaysən; Qünki nəzirində tiriklarning heqbiri həkkanıy ispatlanmaydu. **3** Qünki düxmən jenimoja ziyənəklik kilmakta, U həyatimni dəpsədə kildi; Məni huddi əlgili uzun bolojanlardək, Qarangoju jaylarda turuxka məjbur kilidu. **4** Xunga rohim iqimdə tügəxəy dəp qaldi; Iqimdə kəlbim sundi. **5** Mən kədimki künlərnə əsləymən; Sening barlik kəloqanlirig üstidə seşinip oylinimən; Kollirig ixligilərnini hiyalimdin etüküzimən. **6** Kollirimni Sanga qarap sozup intilimən; Jenim qangkiqojan zemində Sanga təxnadur. (Selah) **7** Manga tezdin jawab bərgəysən, i Pərwədigar; Rohim həlalin ketidu; Daringni məndin yoxurmiojaysən; Bolmisa mən hangoja qüxidioqanlardək bolimən. **8** Mehür-mühəbbitingni tang səhərdə anglatkəysən; Qünki tayanoinim Sən; Mengixim kerək bolojan yolni manga bildirgəysən; Qünki jenim Sanga təlmürüp qaraydu; **9** Məni kutuldurujaysən, i Pərwədigar, düxmənlirimdin; Baxpanah izdəp Sening yeningoja kəqimən. **10** Əz iradəngə əməl kiliximka mənə əgətkəysən; Qünki Sən mening Hudayimürsən; Sening mehriban Rohing mənə tüptüz zemində yetəkligəy; **11** Əz nam-xəhriting üqün mənə janlandurujaysən, i Pərwədigar; Əz həkkanıyitingdə jenimni awariqilikdin azad kilojaysən. **12** Həm mehür-xəpkitəngdə düxmənlirimni üzüp taxliwətkəysən; Jenimni har kəloqanlarning həmmisini həlak kilojaysən; Qünki mənə Sening kulungdurmən.

144 Dawut yazojan küy: — Kollirimioja jəng kilixni, Barmaklirimioja uruxni əgətidioqan, Mening Koram Texim Pərwədigaroja təkəkür-mədhijə kayturlsun! **2** Mening əzgərməs xəpkitim wə mening korojinim, Mening egiz munarim wə nijatkarim, Mening kəlkimin wə tayanoinim, mən Uningdin himayə tapimən; U Əz həlkimni kəl astimda boysundurujodur! **3** I Pərwədigar, Sən uningdin həwər alidikənsən, adəm dəgən zadi nemə? Uning toşruluk oylaydikənsən, insan balisi dəgən nemə? **4** Adəm bolsa bir nəpəsturla, halas; Uning künliri etüp ketiwatqan bir kələnggidur, halas. **5** I Pərwədigar, asmanlarni əgildürüp qüxkəysən; Taqlaroja tēgip ulardin is-tütək qikarajaysən; **6** Qakmaklarni qakquzup ularni tarkitiwətkəysən; Oklirigini etip ularni kiykas-sürəngə salojaysən; **7** Yükiridin kollirigini uzitip, Mənə azad kilojaysən; Mənə uluq sulardin, Yaqa yurttikilərnig qanggilidin qikarajaysən. **8** Ularning əozji kuruq gəp səzləydu, Ong kəli əldəmqi koldur. **9** I Huda, mən Sanga atəp yengi nahxa eytimən; Ontaroja təngkəx bolup Sanga küylərnə eytimən. **10** Sən padixahlaroja nijatlik-əşləbə beşixləysən; Kulung Dawutni əşləllik kiliqdin kutuldurisen. **11** Mənə kutuldurujaysən, yat yurttikilərnig kolidin azad kilojaysən; Ularning əozji kuruq gəp səzləydu, Ong kəli əldəmqi koldur. **12** Xundək kilip oşullirimiz yaxlikida puhta yetilgən kəqətlərgə ohxaydu, Kizlirimiz ordiqə nəxixləngən tüwrüklərdək bolidu; **13** Axlik ambarlirimiz tolduruluq, Türlik-türlik oşuklar bilən təminləydoqan, Koylirimiz otlaklirimizda minglap, tümənləp kozilaydoqan; **14** Kalilirimiz boşaz bolidioqan; Heqkim besip kirməydoqan, heqkim [jənggə] qikmaydoqan; Koqilirimizda heq jedəl-əşowoja bolmaydoqan; **15** Əhwalı xundək bolojan həlk nemidəgən bəhtlikür! Hudasi Pərwədigar bolojan həlk bəhtlikür!

145 Mədhiyə: Dawut yazoqan küy: — Mən Seni mədhiyiləp uluoqlaymən, Hudayim, i Padixah; Namingoqə əbədil'əbdəqiqə təxəkkür-mədhiyə qayturimən. **2** Hərəküni Sanga təxəkkür-mədhiyə qayturimən, Namingoqə əbədil'əbdəqiqə təxəkkür-mədhiyə qayturimən! **3** Uluoqdur Pərwərdigar, zor mədhiyilərgə layıqtur! Uning uluoqlukini sürüxtürüp bolqılı bolmas; **4** Bir dəwr yengi bir dəwrə Sening kıləqlarinqni mahtaydu; Ular kudrətlik kıləqlarinqni jakarlaydu; **5** Mən həywitingning xərəplik julalığını, Wə karamət məjiziliringni seqlinip sezləymən; **6** : Xuning bilən ular kərkənlük ixliringning kudritini bayan kılıdu; Mənmə uluoq əməlliringni jakarlaymən! **7** Ular zor məhrıbanlıqını əsləp, uni mubərəkəp tərkitidu, Həkkənliyliking toqruluk yukiri awazda küyləydu. **8** Pərwərdigar məhr-xəpətlik həm rəhəmdıldur; Asan özəpələnməydu, U zor məhr-mühəbbətlikdur; **9** Pərwərdigar həmmigə məhrıbandur; Uning rəhəmdillikli ri bəqə yaratqanliringni üstididur; **10** Sening barlık yasioqlarinqni Seni mədhiyiləydu, i Pərwərdigar, Sening məmin bəndiliring Sanga təxəkkür-mədhiyə qayturidu. **11** Ular padixahlıqingning xəripidin hawə yətküzidu, Küq-kudritingni sezləydu; **12** Xundak kılıp insan baliliriqə kudrətlik ixliring, Padixahlıqingning xərəplik həywisı ayan kılınıdu. **13** Sening padixahlıqing əbədi padixahlıktur, Səltəniting əwladtın-əwladkılıqıdu. **14** Pərwərdigar yikilay degənləring həmmisini yələydu, Egilip kəloqlarinqni həmmisini turoquzidu. **15** Həmmayləning kəzliri Sanga tikilip kütidu; Ularoqə öz waktida rizkını təksim kılıp berisən; **16** Qolungni eqixing bilənla, Barlık jan igiliringni arzusini kəndürisən. **17** Pərwərdigar barlık yollirida həkkəniydu, Yasioqlarinqni həmmisigə muhəbbətlikdur. **18** Pərwərdigar Əzigə nida kıləqlarinqni həmmisigə yekındur, Əzigə həkikətə nida kıləqlarinqni həmmisigə yekındur; **19** U Əzidin əymindioqlarinqni arzusini əməlgə axuridu; Ularinq pəryadını anglap ularni kütqüzidu. **20** Pərwərdigar Əzini seygənləringni həmmisidin hawə alidu; Rəzilləringni həmmisini yokitidu. **21** Aozim Pərwərdigarning mədhıyisini eytidu; Barlık ət igiliri əbədil'əbdə uning mukəddəs namioqə təxəkkür-mədhiyə qayturoyay!

146 Həmdusana! I jenim, Pərwərdigarni mədhıyilə! **2** Mən həyat bolsamla, Pərwərdigarni mədhıyiləymən; Wujudum bar bolsila Hudayimoqə küy eytimən. **3** Esilzadilərgimü, İnsan balisioqimü tayanmanglar, Ularda heq mədət-nijatlik yoktur. **4** Mana, uning nəpisi ketidu, U əz tuprikiqə qaytip ketidu; Xu kündila arzu-niyətli ri yokəp ketidu. **5** Yakupning Təngrisi mədətkari boləqan ədəm, Pərwərdigar Hudasını əz ümidi kıləqlan ədəm bəhtlikdur! **6** U asmanlarni, zeminni, Dengizni həm uningdə bar məwjudatlarni yaratqandur; U həkikət-sadakətə mənggü turidu; **7** Ezilgüqilər üqün U həküm süridu; Aq kəloqlararoqə nan beridu. Pərwərdigar məhbüslarni azad kılıdu; **8** Pərwərdigar korlarning kəzlirini aqıdu; Pərwərdigar egilip kəloqlarlni turoquzidu; Pərwərdigar həkkəniylarni seyidu. **9** Pərwərdigar musapirlərdin hawə alidu; Yetim-yesirləni, tul hotunni yələydu; Bırək rəzilləringni yolini əgri-bügri kılıdu. **10** Pərwərdigar

mənggügə həküm süridu; I Zion, sening Hudayingin dəwrin-dəwrigəqə həküm süridu! Həmdusana!

147 Həmdusana! Yahni mədhıyilənglar! Bərhək, bundak kılıx xerındur; Hudayimzini küylənglar! Mədhıyə oqıx insanoqə yarixidu. **2** Pərwərdigar Yerusalemni bina kılmaqta; İsrailing sürgün kılinoqlarlni U yioqıp kelidu; **3** U kengli sunuqlarni dawalaydu; Ularinq yarilirini tangidu. **4** U yultuzlarning sanini sanaydu; Ularinq həmmisigə bir-birləp isim qoyidu. **5** Uluoqdur Rəbbimiz, zor kudrətlikdur; Uning qüxinixi qəksizdur. **6** Pərwərdigar yawax məminləni yələp kəturidu; Rəzilləni yərgigə təwən kılıdu. **7** Pərwərdigaroqə təxəkkürlər bilən nahxa eytinglar; Küyləni qiltaroqə tənqəp eytinglar! **8** U asmanni bulutlar bilən kaplitidu, Zeminəqə yamoqurni bəkitidu, Taoqlarda ot-qəpləni əstüridu; **9** Mallaoroqə ozuk, Taoq kəloqlarinqni qüjiliri zarlıoqanda, ularoqə ozuk beridu; **10** At küqidin U zoq almaydu; Adəmninq qəbdəs putlirini hürsənlik dəp bilməydu; **11** Pərwərdigar bətki Əzidin əymindioqlarlni, Əzining əzgerməs muhəbbitigə ümid bəloqlarlni hürsənlik dəp bilidu. **12** Pərwərdigarni mahtanglar, i Yerusalem; Hudayingni mədhıyilə, i Zion. **13** Qünki U dərwaziliringning taqəklirini məhkəm kılıdu; Seningdə turuwatqan pərzəntliringgə bəht-bərikət bərdi. **14** U qət-qəgraliringdə aram-tinqlik yürgüzidu, Seni buoqdayning esili bilən kənaətləndüridu. **15** U Əz əmr-bexarətlirini yəz yüzigə əwətidu; Uning sezkəlamini intayin tez yügüridu. **16** U aq kərnı yungdək beridu, Kırawni küllərdək tərkitidu. **17** Uning muzini nan uwaklırədək kılıp parqiliwetidu; Uning sooquki aldida kim turalisun? **18** U səzini əwətip, ularni eritidu; Uning xamili ni qikırip, sularni aqküzidu. **19** U Əz sezkəlamini Yakupka, Bəlgilimilirini həm həkümilirini İsrailəqə ayan kılıdu; **20** U baxkə heqbir əlgə mundak muamilə kılmiəqandur; Uning həkümilirini bolsa, ular bilip bəkkən əməs. Həmdusana!

148 Həmdusana! Pərwərdigarni asmanlardin mədhıyilənglar; Yukiri jaylarda Uni mədhıyilənglar; **2** Uni mədhıyilənglar, barlık pərixtiliri; Uni mədhıyilənglar, barlık koxunliri! **3** Uni mədhıyilənglar, i kuyax həm ay, Uni mədhıyilənglar, həmmə parlak yultuzlar; **4** Uni mədhıyilənglar, asmanlarning asmanliri, Asmandin yukiri jaylaxkan sular! **5** Bular Pərwərdigarning namini mədhıyilisun; Qünki U buyruoqan həman, ular yaratiloqandur; **6** U ularni əbədil'əbdəqiqə turoquzdu; Ular üqün wakti ətməydoqlan bəlgilimini buyruoqan. **7** Pərwərdigarni zemindin mədhıyilənglar, Dengizdiki barlık əjdihalar, dengizning barlık təgliri; **8** Ot, məldüz, qar, tuman, Uning sezigə əməl kıldioqlan judunluk xamal; **9** Taoqlar həm barlık dənglər, Mewilik dərəhlər, barlık kedir dərəhləri, **10** Yawayı həywanlar, barlık mal-waranlar, Əmiligüqilər həm uqar-kənatlar; **11** Jahan padixahliri wə barlık kowmlar, Əmirlər həm yəz yüzidiki barlık həkim-sotqılar; **12** Həm yigitlər həm kızlar, Bowaylar wə yaxlar, — **13** Həmmisi Pərwərdigarning namini mədhıyilisun; Qünki pəkətlə Uning nami aliydur; Uning həywiti yəz həm asmandin üstün turidu. **14** Həm U Əz həlkinqning münqgüzini, Yəni barlık mukəddəs

bəndilirining mədhıyisini egiz kətürgüzgən; Ular İsrail bəliliri, Əzigə yekın bir həlktur! Həmdusana!

149 Həmdusana! Pərwərdigarəja atap yengi bir nahxini okunglar; Məmin bəndilərnin jamaitidə Uning mədhıyisini eytinglar! **2** İsrail əz Yaratkuqisidin xadlansun; Zion oqulliri əz Padixahidin hux boləjay! **3** Ular Uning namini ussul bilən mədhıyilisun; Uningəja küylərni dap həm qiltarəja təngxəp eytsun! **4** Qünki Pərwərdigar Əz həlkidin səyünər; U yawax məminlərnı nıjatlık bilən bezəydu; **5** Uning məmin bəndiliri xan-xərəptə rohlinip xad boləjay, Orunlirida yetip xad awazini yangratqay! **6** Aəzida Təngrigə yüksək mədhıyiliri bolsun, Qollirida qox bislik kiliq tutulsun; **7** Xuning bilən ular əllər üstidin kisas, Həklərgə jaza bəja yürgüzidü; **8** Əllərnin padixahlirini zənjirlər bilən, Aqsəngəklirini təmür kixənliri bilən baəlaydu; **9** Ularning üstigə pütülgən həkümni bəja kəltüridü — Uning barlık məmin bəndiliri muxu xərəpkə nesip bolidü! Həmdusana!

150 Həmdusana! Təngrini Uning muqəddəs jayida mədhıyilənglar; Qudriti parlap turidəjan ərxlərdə Uni mədhıyilənglar; **2** Uni kudratlık ixliri üqün mədhıyilənglar; Ojayət uluəluqı üqün Uni mədhıyilənglar; **3** Uni burəja sadasi bilən mədhıyilənglar; Uni rawab həm qiltar bilən mədhıyilənglar; **4** Uni dap həm ussul bilən mədhıyilənglar; Uni tarlık sazlar həm nəy bilən mədhıyilənglar; **5** Uni jaranglık qanglar həm yangrak qanglar bilən mədhıyilənglar; **6** Barlık nəpəs igiliri Yahni mədhıyilisun! Həmdusana!

Pənd-nəsihətlər

1 İsrail padixahı Dawutning oqılı Sulaymanning pənd-nəsihətləri: — **2** Bu pənd-nəsihətlər sanga əkil-parasət, ədəp-əhlakni oğitip, seni ibrətlik sözlərni qüxinidioğan kilidu; **3** sanga danalığ, həkkanıylik, pəmparasət wə durusluqning yoloruq-tərbiyisini qəbul kilduridu. **4** Bu [pənd-nəsihətlər] nadanlarnı zerək kılıp, yaxlarnı bilimlik wə səzgür kılıdu; **5** bularoğa kulak selixi bilən danalar bilimini axuridu, yorutuloğan kixilər tehimu dana məslihetkə erixidu, **6** xundakla pənd-nəsihətlər həm təmsillərlərin mənisini, danixmənlərin həkmətləri həm tilsim sözlərini qüxinidioğan kılınu. **7** Pərwərdigardın qorqux bilimning baxlinixidur; Əhməklər danalığın wə tərbiyini kəzğə ilmaydu. **8** I oqulum, atangning tərbisigə kulak sal, anangning sən-nəsihətidin ayrılma; **9** qünki ular sening bexingəta taqaloğan gül qəmbirək, boynungəta esiloğan marjan bolidu. **10** I oqulum, yamanlar seni azdursa, ularoğa əgəxmigin. **11** Əgər ular: — Yür, tuzak kurup adəm ɵltürəyli; Yoxuruniwelip, birər bigunəh kəlgəndə uraylıl **12** Təhtisaradək ularni yutuwetəyli, Sak bolsimu, həngəta qüxkənlərdək ularni yikəitəyli; (Sheol h7585) **13** Ular din hilmuhi kimmətlik mal-dunyağa igə bolup, ɵylirimizni olja bilən toldurimiz. **14** Biz bilən xerik bol, Həmyanimiz bir bolsun, dəsə, — **15** I oqulum, ularoğa yoldax bolma, ɵzünghi ularning izidin neri kıl! **16** Qünki ularning putliri rəzillikkə yügüridu, Kəlini qan kılıx üqün aldiraydu. **17** Hərkəndək uqar qanat tuyup qaloğanda tuzak qoyux bikar awariqiliktur; **18** Ləkin bular dəl əz kəninə təküx üqün saklaydu; Əz janlirioğa zamin boluxni kütidu. **19** Nəpsi yooçınap kətkən hər bir adəmnig yollirining akiwiti mana xundak; [Həram mal-dunya] əz igilirining jəninə alidu. **20** [Büyük] danalığ qoçıda oquq-axkara hitab kılmaqta, Qoq məydanlarda sadasini anglatmaqta. **21** Kə qə dokmuxliridə adəmlərnə qakırmakta, Xəhər dərwaszilərdə səzlərini jakarlımaqta: — **22** I saddilar, qaqanoçiqə muxundək nadanlıqkə berililə? Məshirə kıləquqılar qaqanoçiqə məshiriliktin huzur alsun? Əhməklər qaqanoçiqə bilimdin nəprətlənsun?! **23** Tənbihlirimgə kulak selip mangoğan yolungardın yoğan bolsanglar idi! Rəhimi silərgə təküp bəratim, Səzlimni silərgə bildürgən bolattim. **24** Ləkin qakırsam, anglimidinglar; Kolumni uzartsam, heqkaysinglar karimidinglar. **25** Nəsihətlirimning həmmisigə pərwa kilmidinglar, Tənbihimni anglaxni kılqə halimidinglar. **26** Xunga, bexinglaroğa bala-qaza kəlgəndə kılıman, Wəhime silərgə yetixi bilən məshirə kılıman. **27** Həlakət elip kəlgən wəhime üstinglərgə qüxkəndə, Wəyranqılıq silərgə kuyuntazdək kəlgəndə, Silər eoçır kayoçuoğa wə azabkə muptila boləjininglarda — **28** U qaoçda muxu kixilər məndin ɵtünüp qakıridu, Mən pərwa kilməymən, Meni təlmürüp izdisimu, tapalmaydu. **29** Ular bilimgə nəprətlənginidin, Pərwərdigardın əymixni talliməjiniyinidin, **30** Mening nəsihətimni kılqə qəbul kıləjusi yoqlukidin, Tənbihim gimə pərwa kilməjiniyinidin, **31** Ular əz bəxini yəydu, Əz kəstliridin toluq azab tartidu; **32** Qünki saddilarning yoldin qikixi əz jənoğa zamin bolidu; Əhməklər rəhətlik turmuxidin əzlrini həlak kılıdu. **33** Ləkin mənə kulak saləjanlar

aman-esən yaxaydu, Bala-qazalardın, oğəm-əndixlərdin haliy bolup, hatirjəm turidu.

2 I oqulum, əgər səzlimni qəbul kılısang, Nəsihətlirimni kəlbənggə püksəng, **2** Əgərdə danalığkə kulak salsang, Yorukluqkə erixikkə kəngül bərsəng, **3** Əgər əkil-parasətkə təxna bolup iltija kılısang, Yorukluqkə erixix üqün yuqiri awazda yelinsəng, **4** Əgər kümüxkə intilgəndək intilsəng, Yoxurun gəhərnə izdigəndək izdisəng, **5** Undakta Pərwərdigardın [həkikiy] qorquxni bilidioğan bolisən, Wə sanga Hudani tonux nesip bolidu. **6** Qünki Pərwərdigar danalığ bərgüqidur; Uning əozidin bilim bilən yorukluq qikidu. **7** U durus yaxawatkanlar üqün mol həkmət təyyarlap qoyəandur, U wijdanlık adəmlər üqün kəlkəndur. **8** U adillik kıləquqılarning yollirini asraydu, İhlasmən bəndilirining yolini qoçdaydu. **9** U qaoçda həkkanıylik, adillik wə duruslukni, Xundakla hərəkəndək güzəl yolni qüxinidioğan bolisən. **10** Danalığ kəlbənggə kirixi bilənla, Bilim kənglūnggə yekixi bilənla, **11** Pəmparasət seni qoçdaydu, Yorukluk seni saklaydu. **12** Ular seni yaman yoldin, Tili zəhər adəmlərdin kutkuzidu; **13** Yəni toəra yoldin qətnigənlərdin, Qarəngəta yollarda mangidioğanlardın, **14** Rəzillik kılıxni huzur kəridioğanlardın, Yamanlıqning ziyanlirini huxallik dəp bilidioğanlardın, **15** Yəni əgri yollarda mangidioğanlardın, Kinqəwir yolda mangidioğanlardın kutkuzidu. **16** [Danalığ] seni buzuk ayaldin, Yəni xirin sözlər bilən azdurmaqki boləjan naməhrəm ayallardın kutkuzidu. **17** [Bundək ayallar] yax waqtida təkən jorisini taxlap, Huda aldidi ki nikağ kəsimini untuoğan wapasizlardındur. **18** Uning əyigə baridioğan yol ɵlümgə apiridioğan yoldur, Uning mangidioğan yolliri adəmnə ərwahlar makənoğa baxlaydu. **19** Uning kəxiəta barəjanların birimu kaytip kəlgini yok, Ular din birimu həyatlık yollirioğa erixkini yok. **20** [Xularni qüxənsəng] yaxılarning yoldida mangisən, Həkkanıylarning yollirini tutisən. **21** Qünki durus adəm zemində yaxap qalalaydu, Mukəmməl kixi bu yərdə makanlıxalaydu. **22** Ləkin rəzilə zemindən üzüp taxlinidu, Wapasizlar uningdin yuluwetilidu.

3 I oqulum, təlimimni untuma, Dəgənlirimni həm ixə kənglūngdə qing tut. **2** Qünki u sanga bərikətlik künlər, uzun ɵmir wə hatirjəmlik koxup beridu. **3** Məhrəban wə hək-səmimi boluxtin wəz kəqmə, Bularni boynungəta esiwal, Kəlbənggə pütiwal. **4** Xundək kıləğanda Huda wə bəndilərnig nəziridə iltipatkə layik bolisən, danixmən hesablinisən. **5** Əz əklənggə tayanmay, Pərwərdigəroğa qin kəlbəng bilən tayanəjin; **6** Qandakla ix kılısang, Pərwərdigərnə tonuxkə intil; U sanga toəra yollarni kərsitidu. **7** ɵzünghi əkilik sanima; Pərwərdigardın əymini, yamanlıqtin yirək bol. **8** Xundək kıləjoningda, bu ixlar dərdinggə darman, Ustihanlirioğa yilik bolidu. **9** Pərwərdigarning hərmətinə kılıp mal-dunyayəgindin hədiyəlnəni sunəjin, Etizingdin tunji qikқан məhsulatlırindin Uningəta atioçin; **10** Xundək kıləjoningda, ambarlırning axlıqkə toluq taxidu, Xarab kəlkəklirəngdə yəngi xarab exiptexip turidu. **11** I oqulum, Pərwərdigarning tərbisigə bipərwalik kılma, Uning tənbihidin bəzmə. **12** Qünki,

ata əziz kərgən oçlıoqa tənbiḥ-tərbiyə bərgəndək, Pərwərdigar kimni səyğən bolsa uningoqa tənbiḥ-tərbiyə beridu. **13** Danalikka muysəgər bolojan kixi, Yoruqlukka igə bolojan kixi nemidegən bəhtlik-hə! **14** Qünki danalığın paydisi kümüxning paydisidin kəptur, Kimmiti sap altunningkidinmu ziyadidur. **15** U ləal-yəqutlardin kimmətluktur, Intizar bolojan hərəkəndək nəsəngdin heqbirimu uningoqa təng kəlməstur. **16** Danalığın ong kəlidə uzun ömür, Sol kəlidə baylik wə xəhrət bardur. **17** Uning yolliri sanga hux purak tuyulur, Uning barlik tərkiyliri seni aram tapkuzur. **18** U əzini tapkan adəmgə «ḥayətlik dərihi»dur, Uni qing tutkan kixi nemidegən bəhtlik! **19** Pərwərdigar danalik bilən yar-zeminni barpa kildi, Həkmət bilən asmanni ornatti. **20** Uning bilimi bilən yərning qongkur katlamli yeriildi, Həmdə bulutlardin xəbnəm qüxti. **21** I oçlum! [Danalik bilən bilimni] kəzüngdin qıkarma, Pixkan həkmət wə pəm-parasətni qing tut. **22** Xuning bilən ular jeningoqa jan koxidu, Boynungoqa esilojan esil marjəndək sanga güzəllik koxidu. **23** Xu qaoqda yolungda aman-esən mangalaysən, Yolda putlaxmaysən. **24** Yatqanda heq nemidin kərkəmsən, Yetixing bilənla tatlik uhlaysən. **25** Bexingoqa dəḫətlik wəḥimə qüxkəndə kərkəmiojin, Rəzillarning wəyranqılıkidin oçm kilmiojin! **26** Qünki Pərwərdigar sening tayanqingdur, U putungni kaqkanlardin neri kılıdu. **27** Pəkət kəlungdin kəlsila, həjətmənlərdin yaxılıknı ayimiojin. **28** Kolum-koxnilirine seningdin etnə sorap kirsə, «Kəytip ketip, ətə kəlgin, ətə beray» — demigin. **29** Kəoxnangoqa ziyənxəlik niyitidə bolma, Qünki u sanga ixinip yeningda hatirjəm yaxaydu. **30** Birsə sanga ziyə yətküzimigən bolsa, Uning bilən səwəbsiz majiralaxma. **31** Zulumhə kixigə həsət kılma, Uning yol-tədbirliridin heqnemini tallima. **32** Qünki kinqəjir yollarni mangidioqanlar Pərwərdigarning nəziridə yirginlıktur, Ləkin Uning sirdax dostluğu durus yaxawatqan adəmgə təəllüktur. **33** Pərwərdigarning ləniti rəzillik kılıquqining əyididur, Ləkin U həkkanıy adəmnigə əyigə bəht ətə kılıdur. **34** Bərhək, məshirə kılıquqlarni U məshirə kılıdu, Ləkin kiqik peil kixilərgə xəpəkət kərsitidu. **35** Danalar xəhrətə wərislik kılıdu, Ləkin ḥaməkətlər rəsəwə kılınidu.

4 I oçullar, atənglarning nəsiḥətlirini anglanglar, Kəngül kəyosanglar, Yoruqlukka erixisilər. **2** Qünki silərgə əgitedioqanlirim yaxsi bilimdur, Kərsətmilirimdin wəz kəqmənglar. **3** Qünki mənmu atəmnig yumran balisi idim, Anəmnig arzuluk yəloquz oçli idim, **4** Atəmnig əgitiy mundaq dedi: — Səzlimrini esingdə tut; Kərsətmilirimgə riayə kıl, Xuning bilən yaxnaysən. **5** Danalığın ələp tap, Eytkan səzlimrini untuma, ulardin qıkma. **6** [Danalığın] wəz kəqmə, u seni saqlaydu; Uni səygin, u seni koqdaydu. **7** Danalik həmmə ixning bexidur; Xunga danalığın ələp; Barlığini sərp kılıp bolsangmu, əkil tapkın. **8** [Danalığın] əzizligin, u seni kətüridu, Uni qing kuqaklıoqanda, seni hərmətkə sazawər kılıdu. **9** Bexingoqa taqəlojan gül qəmbirəktək [sanga güzəllik ələp kəlidu], Sanga xəhrətlik taj in'am kılıdu. **10** I oçlum, kuqak salojin, səzlimrini qəbul kılıjin, Xunda əmrüngning yilliri kəp bolidu. **11** Mən sanga danalik yolini əgitey, Seni durusluk yollirioqa baxlay. **12** Mangojiningda kədəmlirig qəklənməydu, Yügürsəng

yikilip qüxməysən. **13** Aləjan tərbiyəngni qing tut, Kəlungdin kətküzimig; Obdan saqliojin uni, Qünki u sening ḥayətingdur. **14** Yaman adəmlər mangojan yəloja kirmə, Rəzillərnig izini basma. **15** Ularning [yoliddin] əzüngni kaqur, [Yolioqa] yəkin yolima; Uningdin yandap etip kat, Neri kətkin. **16** Qünki [yamanlar] birər rəzillik kilmioquqə uhlialmas, Birərsini yikitmioquqə uyqusi kəlməs. **17** Yamanlik ularning ozukidur, Zorəwnəlik ularning xarabidur. **18** Ləkin həkkanıylarning yoli goya tang nuridur, Kün qüx boləquqə barəjanseri yoruydu. **19** Yamanlarning yoli zulmət kəqidək kaqkarəngə, Ular yikilip, nemigə putlixip kətkinini bilməydu. **20** I oçlum, səzlimrini kəngül kəyub angla, Gəplirimgə kuqak sal. **21** Ularni kəzüngdə tutkin, Yürikingning kətidə kədirləp saqliojin. **22** Qünki səzlim tapkanlar üqün ḥayəttur, Ularning pütün tenigə salamətluktur. **23** Kəlbəngni «həmmidin əziz» dəp sap tut, Qünki barlik ḥayət ixliri kəlbətin baxlıdu. **24** Aozjingni əgri gəptin yirək tart, Ləwlirig ezitkuluqtin neri bolsun. **25** Kəzüngni əldingə tüz tikkin, Nəziringni əldingə toçra taxla; **26** Mangidioqan yolungni obdan oylanətin, Xundək kilsang ixlirig puhta bolidu. **27** Ongə, solə qaymiojin; Kədəmlirigni yamanlik yoliddin neri tart.

5 I oçlum, danalikoqə kəngül kəyöjin, İdraklik səzliməgə kuqak salojin. **2** Xundək kılıojingda ixkə səzgürlük bilən kəraydioqan bolisən, Ləwlirig pəm-parasəttin ayrılmaydu. **3** Qünki buzuk hotunning əoziddin həsəl tamidu, Ləwliri zəytun yəojiddin siliktur; **4** Ləkin uning əkiwiti kəkridək əqıq, İkki bislik kılıqtək etkür. **5** Uning kərdəmlir əlüm girdawioqa ələp baridu, Tutkan yoli gərgə baxlaydu. **(Sheol h7585)** **6** Ḥayətlik yolini kılqə bilgüm yok dəp, Bəskən kədəmliri turəksiz bolidu, Nəgə baridioqanlıknı heq bilməydu. **7** Xunga, i oçullirig, səzlimrini kəngül kəyup anglanglar, Məning dəganlırimdin qıkəmgənglar. **8** Undək hotundin yirək kaq! İxiki əldioqımı yəkin yolima! **9** Bolmisa, izzət-abruyungni bəxkilarəqa tutkuzup kəyisən, [Yaxlik] yillirigni rəḥimsizlərnig kəlioqa tapxurisən! **10** Yat adəmlər baylıqlirig bilən əzini tolduridu, Japalik əjiririgning mewisə yəka yurlukning əyigə etip ketidu; **11** Əjilingdə nalə-pəryad kətürigingdə, Əzayibədnig yəm boləqanda, **12** Xu qaoqda sən: — «Ah, nəsiḥətlərdin nemanqə nəpərləngəndimən! Kənglümde tənbiḥlərnə nemanqə kəmsitkəndimən! **13** Nemixkə ustəzlimriming səzini anglimioqəndimən? Manga tərbiyə bərgənlərgə kuqak salmimioqəndimən? **14** Jəmiyəttimü, jəmət əldidimü hərḥil nomuska kələqəndək boldum!» — dəp kəlisən. **15** Əzüngning kəliqingdiki suni iqtin, Əz bulikingdin əkiwatkan sudin ḥuzurlan. **16** Bulaklıring urəp hər yərgə tərkiyilip kətsə [bolamdu]? Eriklirigdiki sular koqılarda ekip yürsə bolamdu? **17** Bular sangila ḥəsə bolsun, Yat kixilərgə təgmisun! **18** Buliking bəht-bərikətlik boləqay! Yaxlıqingdə ələp hotunung bilən ḥuzurlan. **19** U qixi keyiktək qiraylik! Jərdəndək səyümlük! Uning bəozridin ḥəmiyə kənaəttə boləqəysən, Uning kəyənək muḥəbbitidin daim ḥuxəllikə patkəysən. **20** I oçlum, nemixkə yat əyaləqə xəyda bolisən? Nemixkə yat hotunning koynioqa əzüngni atisən? **21** Qünki insənnig həmmə kılıqanlıri Pərwərdigarning kəz əldida əxkaridur, U uning həmmə mangojan yollirini tarəzioqa

selip turidu. **22** Yaman adəmning ez kəbāhlikliri ezini tuzakka qūxūridu, U ez gunah bilən sirtmakka elinidu. **23** U yoloruqtin məhrum bololanlikdin jenedin ayrilidu, Qekidin axkan hamaqətliki tūpəylidin yoldin ezip ketidu.

6 I oşlum, əgər dostungoşa borun boləjan bolsang, Yat kixining kərzini tələxə kəp berixip wadə bargən bolsang, **2** Əgər ez sezüngdin ilinojan bolsang, Əz wədəng bilən baolinqip kəlsang, **3** U yekiningning kolioja qūxkənliking üqün, Amal kılıp ezüingni uningdin kutkuz — Dərhal yekiningning yenioja berip, ezüingni kəmtar tutup [xu ixtin] haliy kılıxini etünüp sora. **4** Jərən xikarqining kolidin kutuluxka tirixkəndək, Qux owqining kolidin qikixka tirixkəndək, Kutulmiojuqə uhlap yatma, Həttə ügdəp arammı alma. **6** I hürun, qəmülining yenioja berip [uningdin əgən], Uning tiriklik yollirioja karap dana bol. **7** Ularning baxliki, əməldari, həkūmdari yok bolsimu, **8** Ləkin ular yazda yilning ehtiyajı üqün ax toplıwalidu, Həsul pəslidə ozuk təyyarlıwalidu. **9** I hürun, kaqanojuqə uhlap yatısən? Kaqan ornungdin turısən? **10** Sən: — Birdəm kəz yumuwalay, birdəm uhlıwalay, Birdəm kolūmni koxturup yetıwalay, — dəysən. **11** Ləkin uhlap yatqanda, miskinlik karəqkidək kelip seni basidu, Yoksulluk huddi korallik buləngqidək hujuməja etidu. **12** Ərziməs, pəyli buzuk adəm həmmila yərdə yalojan eytip, pəslikni səzlyədu. **13** U kəz kışip, Putliri bilən ixarə kılıp, Barmaklıri bilən kərsitidu; **14** Kənglidə aldəmqiliklə yatidu, U daim rəzillikning koyida bolidu, Həmmila yərdə jedəl-majira teriydu. **15** Xunga uningəja bekitilgüz bala-kaza uni tuyuksiz basidu, U biraqla dawalıoşuz yanjilidu. **16** Pərwardigar nəprətlindiojan altə nərsə bar, Bərəkət, yəttə nərsə Uningəja yirginqlıktur. **17** Ular bolsa, Təkəbburluk bilən karaydiojan kəz, Yalojan səzlyədiojan til, Bigunahlarıning kəni təküzidiojan qol, **18** Suyikəst oylaydiojan kəngül, Yamanlik kılıxka tez yügürəydiojan putlar, **19** Yalojan səzlyədiojan sahka guwahqi, Buradəkərindaxliri arisioja bəlgünqilik salojuqi kixidur. **20** I oşlum, atəngning əmrigə əməl kıl; Anəngning kərsətmisidin qikma. **21** Ularning səzini kəlbənggə tengip, Ularni boynungəja marjəndək kılıp esıwal. **22** Yoloja qikkiningda ular seni yetəkləydu, Uhlıojiningda ular seni saklaydu, Uykudin yoşənojujningda ular seni həwərləndiridu. **23** Qünki [Hudaning] pərmani yoruk qıraş, Uning muqəddəs kanuni nurdur; Tərbiyəning tənbihliri bolsa hayatlik yoludur. **24** Ular seni buzuk hotundin saklıojuqi, Yat hotunning xerin səzlıridin yirək kılıojuqidur. **25** Uning guzəllikigə kənglüingni baolimojuj, Uning kax-kəz onyitixi seni əsirgə almisun. **26** Qünki buzuk ayallar tūpəylidin adəmlər bir parqə nanojujmu zar bolidu, Yat adəmning [zinahor] ayali bolsa kixining kimmətlık jəni əzigə ow kılıwalidu. **27** Otni koynungəja salsang, Əz kiyimingni kəydürməmsən? **28** Qoşning üstidə dəssəp mangsang putungni kəydürməmsən? **29** Baxkılarning ayali bilən bir orunda yatidiojan kixi xundək bolidu; Kim uningəja tēgip kətsə əkiwitidin kutulalmaydu. **30** Aq kəlojanda kərsikini toyojuzux üqün oşrilik kılıojan kixini baxkılar kəmsitməydu; **31** Xundək turukluk u tutulup kəlsa, Iğisigə yəttini tələxə toşra kelidu; U ez eyidiki həmmə nərsisini tapxuridu. **32** Həlbuki, baxkılarning hotuni

bilən zina kılıojuqi uningdinmu [bəttər bolup], tolimu oşərlətlıktur; Undək kılıojuqi ez-əzini həkək kılıdu. **33** U zəhmət yəydu, xərməndə bolidu, Uning raswası heq əqürilməydu. **34** Qünki künləx oti ərni dərşəzəpkə kəltüridu, Intikəm alojan künidə u heq rəhim kılmaydu. **35** Tələm puli bərəy desəngmu u qəbul kılmaydu, Hərkanqə sowoja-salam bərsəngmu uni besikturojili bolmaydu.

7 I oşlum, səzlırimgə əməl kıl, Tapxuruklırimni yürikingdə sakla. **2** Tapxuruklıriməja əməl kılısang, yaxnəysən; Təlimlırimni kəz karıqukungni əsriojəndək əsra. **3** Ularni barmaklıringəja tengip koy, Kəlb tahtangəja yezıwal. **4** Danalıknı, sən hədə-singlim, degin, Pəm-parasətni «tuoşkinim» dəp qakir. **5** Xundək kılısang, ular seni yat hotundin yirəkłaxturidu, Aşzidin silik səz qikıdiojan yoqun ayaldin neri kılıdu. **6** [Bir kətim] əyning derizə kəznəkliridin taxkırıoja karıojinimda, **7** Birnəqə yax, sadda yigitlarni kərdüm, Ularning iqidin bir əklisizni kərup kəldim, **8** U koqa boylap buzuk [hotun turukluk] dokmuxtın etüp, Andin uning əyi tərəpkə karap mangdi. **9** Kəqkürun karəngəju qūxkəndə, Zulmət keqə, ay karəngəjusida [ixiki aldidin otti]. **10** Mana, əydin bir hotun qikip uni kütüwalıdi; Kiyimi pəhixə ayallarningkidək bolup, Niyiti hiylə-mikir idi. **11** Aşzi bixəm-həyasız, nahəyiti jahil bir hotun, U eyidə turmaydu, **12** Birdə məhəllidə, birdə məydanlarda, U koqlardiki hər dokmuxta paylap yüridu. **13** Həliki yax yigitni tartip, uni səyüp, Nomussızlarqə uningəja: — **14** «Əyümdə «inəklik kurbənlilik» gəxi bar, Mən bügün Hudaəja kəsam kılıojan kurbənlıknı kıldim, **15** Xunga mən sizni qakırojuqi qiktim, Didaringizoja təlpünüp izdidim. Əmdi sizni tepıwalıdim! **16** Karwitimoja Misirning kəxtilik, yolluk libas yapkuqlirini yaptim. **17** Orun-kərpiliringə hux purək mürməkki, muəttər wə kəwək darqınlarni qaçtim. **18** Keling, tang atkuqə muhəbbətlıxəyli, oynap huzurlınyayli, Kənglimiz kənojuqə əzərə əyx-ıxət kıləyli, **19** Erim əydə yok, yirək səpərgə qikip kətti. **20** U bir həmyan pul elip kətti, Ay tolujuqə u əygə kəlməydu» — dedi. **21** Ayal kəp xerin səzlıri bilən rəsa kızıkturdi, Qıraylik gəpliri bilən uni əsir kılıwalıdi. **22** Soyuxka elip mangojan əküzdək, Həməkət kixi kixən bilən jəzoja mangojəndək, Kılıtakka qūxkən kuxtək, Yigit uning kəynidin mangdi. Jigirini oq tēxip etmigəjuqə, U bu ixning həyətioja zəmin bolıdiojanlıknı heq bilməydu. **24** I oşlırim, səzlırimni kəngül koyp anglanglar, Dəgənlirimgə kulək selinglar, **25** Kəlbınglarni bundək hotunning yoloja kətküzmənglar, Uning aldəmə həltisioja qūxup kətmənglar. **26** Bundək ayal nuroşun kixilərnı yikıtip yarıləndurojan, Uning boşuzlıojan adəmliri tolimu kəptur, **27** Uning əyi bolsa təhtisəraning kirix əojıdu, Adəmnı «həlakət məhəmanhanısı»əja qūxürüx yolıdu. (Sheol h7585)

8 [Kulək sal,] danalik qakıriwatmamdu? Yorukluk sada qikıriwatmamdu? **2** Yollarning egiz jaylıridin, Dokmuxlardın u orun alıdu, **3** Xəhərgə kirıdiojan kəwuklarıning yenıda, Hərəkəndək dərwaə əojlıridı u murajət kılmaqta: — **4** «I mətiwəzə, silərgə murajət kılımən, Həy, adəm baliliri, sadəni silər üqün kılımən, **5** Gədək boləjanlar, zərəklikni əginiwənglar,

Əhmək boluqlar, yorukluqqa erixinglar! **6** Manga kulak selinglar, Qünki güzəl nərsiləni dəp berimən, Aozimni eqip, durus ixlarni [silərgə] yətküzimən. **7** Eytkanlirim həqiqəttur, Aozim rəzillikni nəprətlinidü; **8** Səzilirimning həmmisi hək, Ularda heqkandak hüyilərgilik yaki əgitmilik yoxtur. **9** Ularning həmmisi qüxəngənlər üçün enik, Bilim aloqların üçün durus-toşqridur. **10** Kümüxkə erixkəndin kərə, nəsihətlirimni qəbul kilinglar, Sap altunni elixtin kərə bilimni elinglar. **11** Qünki danalığ ləəl-yəqutlardin əwzəl, Hərkəndak ətiwarlıq nərsəngmu uningəyə tənq kəlməstür. **12** Mən bolsam danalığmən, Zerəklil bilən billə turimən, İstikaməttin kelip qıqkan bilimni ayan kılımə. **13** Pərwərdigardin əyminix — Yamanlıqqa nəprətlinix deməktür; Təkəbburluk, məşqurluk, yaman yol həm xum əşqizni əq kərimən. **14** Məndə obdan məsləhətlər, pıxkan həkmət bar; Mən degən yorukluq, küdrət məndidür. **15** Padixahlar mən arkılık həküm süridü, Mənsiz həkimlar adil həküm qıqarmas. **16** Mən arqılıqla əmirlər idarə kılıdū, Aliyjanablar, yər yüzidiki barlıq sorəqqular [toşqra] həküm kılıdū. **17** Kimki meni səysə, mənmu uni səymən, Meni təlmürüp idzīgənlər meni tapalaydu; **18** Məndə baylıq, xəhrət, Həttə konirimas, kəqməs dələt wə həkkanıyətmu bar. **19** Məndin qıqkan məwə altundin, Həttə sap altundin kimmətlıktür, Məndin alıdıoqan daramət sap kümüxtinmu üstındür. **20** Mən həkkanıyət yoliqə mangimən; Adalət yolining otturisida yürimənki, **21** Meni səyğənləni əməli nərsilərgə miras kıldurimən; Ularning həzinilirini toldurimən. **22** Pərwərdigar ixlirini baxlıxidila, Qədimdə yasıoqanliridin burunla, Mən uningəyə təwədurmə. Əzəldin tartipla — mukəddəmdə, Yər-zemin yaritilməstıla, Mən tikləngənmən. **24** Qongqur hanglar, dengiz-okyanlar apiridə boluxtin əwwal, Mən məydanəyə qıqiriloqanmən; Mol su uruqur turıdıoqan buləklər bolməstinla, **25** Egiz təşlər əz orunlırioqə qoyulməstinla, təpiliklər xəkillənməstinla, [Pərwərdigar] bipayan zemin, kəng dalalarni, Aləmning əslyidiki topa-qanglirininimu təhi yaratməstinla, Mən məydanəyə qıqiriloqanmən. **27** U asmanlarni bina kiliwatqinida, Dengiz yüzigə upuq sizikini siziwatqinida, Ərxət bulutlarni orunlaxturup, Qongqur dengizdiki buləq-mənbələni mustəhkəmləwatqinida, Dengiz sulirini bektkən dairidin exip kətmisun dəp pərman qüxüriwatqinida, Bipayan zeminning ullirini kuruwatqinida, Mən u yərdə idim; **30** Xu qəşdə goya usta bir hünərwendək Uning yenida turəjanidim, Mən hərdəim Uning aldidə xadlinattım, mən Uning kündilik dil'arami idim; **31** Mən Uning alimidin, yər-zeminidin xadlinip, Dünyardiki insanlardin hürsənlik tēpīp yürəttim, **32** Xunga i balilar, əmdı manga kulak selinglar; Qünki yollirimin qing tutkanlar nəkədər bəht tapar! **33** Aloqan nəsihətkə əməl kılıp, Dana boləqin, uni rət kılma. **34** Səzümgə kulak selip, Hərküni dərwazilirim aldidin kətməy, İxiklirini aldidə mənı kütıdıoqan kixi nəkədər bəhtlıktür! **35** Kimki meni tapsa həyatni tapıdū, Pərwərdigarning xəpkitigə nesip bolıdū. **36** Ləkin manga gunah kıləqan hərkim əz jeniqə ziyən kəltürıdū, Meni yaman kərgənlər əlümmi dost tutkan bolıdū».

9 Danalığ əzigə bir əy selip, Uning yəttə tüwrükini ornattı. **2** U mallirini soyup, Esil xarablırını

arılaxturup təyyarlap, Ziyəpət dastihininı yaydı; **3** Dədəklirini [məhman qakırıxkə] əwətti, Əzi xəhərning əng egiz jaylırida turup: **4** «I saddılar, bu yərgə kelinglar, — dəp qakiriwatıdū; Nadanlarqə: **5** Keni, nanlırimdin əşqiz tēgip, Mən arılaxturup təyyarlıoqan xarablırdin iqinglar; **6** Nadanlar katarıdin qıqıp, həyatqə erixinglar, Yorukluq yolıda mēnginglar», — dəwatıdū. **7** Həkawurlarqə tənbiş bərgüqı əhanətkə uqraydu, Qəbihlərni əyiblıgüqı əzigə daqı kəltürıdū. **8** Həkawurlarni əyiblımə, qünki u sanga əq bolup kalıdū; Həlbuki, dana kixini əyiblısəng, u seni səyıdū. **9** Dana adəmgə dəwət kılısang, əqli tehimu toluq bolıdū; Həkkanıy adəmgə durus yol kərsətsəng, Bilimi tehimu axıdū. **10** Pərwərdigardin əyminix danalığning baxlınixıdū, Mukəddəs boluqquını tonux yorukluqtür. **11** Mən [danalığ] səndə bolsam, künlirıngni uzartımən, Əmrüingning yilliri kəpıyər. **12** Səndə danalığ bolsa, paydını kəriđioqan əzüngsən, Danalıknı mazaq kılısang ziyən tartıdıoqanmu əzüngsən. **13** Nadan hotun əşqiz bisəməjan, əkılıszıdū, Həqnemə bilməstür. **14** U ixik aldidə olturup, Xəhərning əng egiz jaylırida orun elip, **15** Udul etüp ketıwatkanlarqə: **16** «Kimki saddə bolsa, bu yərgə kəlsun!» — dəwatıdū, Wə əkılıszılər: **17** «Oşqırılıqqa iqkən su tatlık bolıdū, Oşqırılup yegən nan təmlik bolıdū!» — dəp qarqıwatıdū. **18** Ləkin qakırılıqqu əliklərning uning əyidə yatkanlıqıdin bihəwərdur, Uning [burunqı] məhmanlırining allıkaqan təhtısarəning təglirigə qüxüp kətkənlikini u səzməs. (Sheol h7585)

10 Padixah Sulaymanning pənd-nəsihətliri: — Dana oşqul atısını xad kılar; Əkılısz oşqul anısını qayəqul-həsərkə salar. **2** Həram baylıqlarning heq paydısi bolmas; Həkkanıyət insəmi əlümdin kutıldurar. **3** Pərwərdigar həkkanıy adəmming jeni aq qoymas; Ləkin u kəbihlərning nəpsini boşup koyar. **4** Hürunluq kixini gaday kılar; İxəqlık bolsa bayaxat kılar. **5** Yazda həsulni yışıwəloşquı — dana oşquldur; Ləkin orma waktıda uhlup yatqıqı — hıjalətkə qaldurıdıoqan oşquldur. **6** Bərikət həkkanıy adəmming bexioqə qüxər; Əmma zorəwanlıq yamanlarning əşqizioqə urar. **7** Həkkanıy adəmming yadıkari mubərkür; Yamanlarning nami bolsa, sesik qalar. **8** Dana adəm yolyoruk-nəsihətləni qəbul kılar; Kot-kot, nadan kixi əz əyioqı bilən putlıxar. **9** Oşubərsiz yürəng kixining yürüx-turuxi turəklıktür, Yollirini əgri kılıoqanng kırı ahiri axkarlınidū. **10** Kəz ixaritinı kılıp yürıdıoqanlar adəmmi daqda qaldurar; Kot-kot, nadan kixi əz əyioqı bilən putlıxar. **11** Həkkanıy adəmming əşqiz həyatlık bulıqıdū, Əmma zorəwanlıq yamanning əşqizioqə urar. **12** Qəmənlık jedəl kəzoşar; Mehır-muəhəbbət həmmə gunahlırni yapar. **13** Əkılızıdrəklık adəmming əşqızidin danalığ tēpilar; Əkılızıznıng dümbisigə palək tēgər. **14** Dana adəmlər bilimləni ziyada toplar; Ləkin əhməkning əşqiz uni həlakətkə yekınlaxturar. **15** Mal-dünyaliri goya məzmüt xəhərdək bayning kapalıtdur; Miskimi həlak kılıdıoqan ix dəl uning namratlıkıdū. **16** Həkkanıylarning əjırliri janəyə jan qoxar, Qəbihlərning həsulni gunahnilə kəpəyıtıxtür. **17** Nəsihətni ənglap uni saklıoşquı həyatlık yoliqə mangar; Tənbişlərni rət kıləqan kixi yəldin əzoqanlardur. **18** Adəwət saklıoqan kixi yəloqan səzliməy kalmas; Təhmət

qapliqonlar əhməktur. **19** Gəp kəp bolup kətsə, gunahtin haliy bolmas, Lekin əsziyə igə boləon əkilliktur. **20** Həkkəniy adəmning səzi huddi səp kimmük; Yamanning oyliri tolimu ərziməstur. **21** Həkkəniy adəmning sezliri nuroşun kixini kuwwətlər; Əhməklər əkli kəmlikidin ələr. **22** Pərwərdigarning ata kילוan bərikiti adəmi dələtmən kilar; U bərikitigə heqbir jəpə-muxəkkət qoxmas. **23** Əhmək kəbihilkini tamaxa dəp bilər; Əmma danalək yorutuloşan kixining [hursənlikidur]. **24** Yaman kixi nemidin kərkəsə xuningə qurər; Həkkəniy adəmning arzusi əməlgə axurular. **25** Yaman adəm kuyundək etip yokər; Lekin həkkəniy adəm mənggülik uldəktur. **26** Adəm aqıq ş yutuwaləondək, Kəziğə is-tütək kirip kətkəndək, Hurun adəmi ixkə əwətkənmü xundək bolar. **27** Pərwərdigardin əyminix əmürni uzun kilar, Yamanning əmri kışkərtilar. **28** Həkkəniy adəmning ümidi hursənlik elip kələr; Lekin rəzilning kütkini yokkə qikər. **29** Pərwərdigarning yoli duruz yaxawatkanlarə baxpanahdur; Kəbihlik kילוqularə bəsa həlakəttur. **30** Həkkəniylarning orni mustəhkəmdur; Yamanlar zeminda uzun turmas. **31** Həkkəniy adəmning əszidin danalək qikər; Lekin xumluk til kesip taxlinar. **32** Həkkəniy adəmning səzi kixigə mok huxyakər; Yaman adəmning əszidin xumluk qikər.

11 Yaloşan tarazə Pərwərdigarə yirginqliktur; Adil jing texi Uni hursən kilar. **2** Təkəbburluk bilən birgə xərməndiqilik əşixip kələr; Lekin danalək kiquş peillərə həmərah bolar. **3** Toşrilarning səmimiyliki əzini yetəklər; Lekin kazzaplarning əşriliki əzini wəyran kilar. **4** Hudaning əşzəp künidə mal-dunyaning paydisi bolmas; Lekin həkkəniyə adəmi əlümədin kutkuzar. **5** Kamil adəmning həkkəniyləki əzini tüz yoloşə baxlar; Yaman adəm əz yamanlikədin yikilar. **6** Duruz adəmləning həkkəniyləki əzilirini kutkuzar; Lekin kazzaplar əz hiylə-nəyringidin tutular. **7** Rəzil adəm əlsə, uning ümidi yokkə qikər; Gunahkəning ümidi əhiri kuruş kalar. **8** Həkkəniy adəm kiyinqilikdin haliy kilinar; Rəzil adəm uning orniyə tutular. **9** Munəpiklər əz əşzi bilən yekini buzar; Lekin həkkəniylər bilimi bilən kutkuzular. **10** Həkkəniy adəm ronək tapsə, xəhər hux bolar; Rəzil adəm həlakə bəsa, həlkə tənənə kilar. **11** Toşrilarning bərikət tiləxliri bilən xəhər güllinər; Lekin rəziləning tili bilən wəyran bolar. **12** Əz yekini səkidəon kixi — əkiləsdur; Əmma yorutuloşan adəm əşzini yioşar. **13** Gəp toxuşuqi məşpiyətləni axkarilar; Sadik adəm amənətkə hiyanət kilmas. **14** Yolyoruk kəm bəsa, əl-yurt yikilar; Uluş bir məşhiyəti bəsa, əl niyat tapar. **15** Yatkə borun boləon kixi ziyan tartmay kalmas; Kəl bərixip kəpil boluxni yaman kərgən kixining kuliki tinq bolar. **16** Xapətlək ayal izzət-hərmətni kəldin bərməs; Zorawanlar baylikni kəldin bərməs. **17** Rəhimdil əz-əziğə bəht yaritar; Rəhiməs əz tenini əşzitar. **18** Yaman adəmləning aloşan ix həkkəni ularni aldar, bərikətsiz bolar; Əmma həkkəniyə terioşuqi adəm əməliy in'am alar. **19** Həkkəniyə adəmgə həyatlik tapkuzar; Yamanlikni kəzləp yuridəon kixi əlüməgə yüz tutar. **20** Niyəti buzək kixi Pərwərdigarə yirginqliktur; Əmma yoli diyanətlək kixilər uning hursənlikidur. **21** Kəl tutuxup birləşsimu, yamanlar jəzəyə tartilmay kalmas; Lekin həkkəniylarning nəslə niyat tapar. **22** Qiraylik

əmma tetikəsiz hotun, Qoxkəning tumxukioşə altun həlkə saləondəktur. **23** Həkkəniylarning arzusi pəkət yəhxi mewa elip kələr; Yamanlarning kütkini əşzəp-nəprəttur. **24** Biraw mərdlərə tarəkətsimu, güllinər; Yənə biraw bərixkə tegixlikini ayisimu, pəkət namratlixar. **25** Mərd adəm ətlinər; Baxkilarni suşəroşuqi əzimu suşirilar. **26** Axlikni satmay bəsiwaləon kixi əlning lənitiğə uqraydu; Lekin axlikni setip bərgiüğə bərikət tilinər. **27** Yəhxiyəni izdəp intilgən adəm xapəət tapar; Yamanlikni izdigən adəm əzi yamanlik kəşər. **28** Əz mal-duniyasioşə tayanəşuqi yikilar; Həkkəniy kixi yopurmakək kəkirər. **29** Əz əyigə əzarqilik saləon kixi xamaləşə miras bolar; Əkiləz adəm əkiləninəng kuli bolup kalar. **30** Həkkəniyning bəridəon mewisə «həyatlik dərihi»dur; Dana kixi kəngülləni [həyatlikkə] mayil kilar. **31** Qəranglar, həkkəniy adəm bu dunyada [səwənlikə üqün] bədal təligən yərdə, Rəzilə bilən gunahkərlarning əkiwiti kəndək bolar?

12 Kimki tərbiyəni kədirlisə, bilimmimu səyügidur; Lekin tənbiyə nəprətləngən nadan-həməkəttur. **2** Yəhxi niyətlək adəm Pərwərdigarning iltipətioşə erixər; Əmma Pərwərdigar hiylə-mikirlik adəmning gunahini bəkitər. **3** Adəmlər yamanlik kilip amənlik tapalmas; Lekin həkkəniylarning yiltizi təwənməs. **4** Pəzilətlək ayal erining təjidur; Əmma uni uyatkə saləşuqi hotun uning ustihini qirəttur. **5** Həkkəniy adəmning oy-pikri duruz həküüm qikirər; Yamanlarning nəşihətliri məkkərliktur. **6** Yamanlarning səzliri kən təkidəon kiltaktur; Lekin duruzning səzi adəmi kiltaktin kutuldur. **7** Yamanlar əşzduruluş, yokilar; Lekin həkkəniylarning əyi məzmüt turar. **8** Adəm əz zəriklik bilən məhtəxkə sazawər bolar; Əşri niyətlək kixi kəzğə ilinmas. **9** Pəkər turup hizmətkari bar kixi, Əzini qong tutup əq yürgən kixidin yəhxidur. **10** Həkkəniy adəm əz ulioşinimu əsrar; Əmma rəzil adəmning bəsa həttə rəhimdillikimü zalimliktur. **11** Tirixip terikəqilik kילוan dəhkəning kərsiki tok bolar; Əmma ham hiyallərə bərilgən kixining əkli yoktur. **12** Yaman adəm yamanlik kiltikini kəzləp olturar; Əmma həkkəniy adəmning yiltizi mewa bərip turar. **13** Yaman adəm əz əşzining gunahidin tutular; Həkkəniy adəm muxəkkət-kiyinqilikdin kutular. **14** Adəm əz əşzining mewisidin kənəət tapar; Əz kəli bilən kילוanliridin uningə yəndurular. **15** Əhmək əz yolini toşrə dəp bilər; Əmma dəwətkə kulək saləon kixi əkilənidur. **16** Əhməkəning ədqiki kəlsə, tezlə bilinər; Zərek kixi həkərkə səwər kilar, səşqilikni axkarilimas. **17** Həkiyətni eytkən kixidin ədalət bilinər; Yaloşan guwahlik kילוquidin əldəmləqilik bilinər. **18** Bəziləning yəniklik bilən eytkən gəpi adəmgə sanjiloşan kiliqkə ohxar; Biraq əkiləninəng tili dərdkə dərmandur. **19** Rastqil mənggü turoşuzulidu; Ləwzi yaloşan bəsa bərdəmliktur. **20** Yamanlikning koyida yürgüqinəng kənglidə hiylə saklanəondur; Amənlikni dəwət kילוqular huxallikə qəmə. **21** Həkkəniy adəmning bəxiyə heq külprət quxməs; Kəbihlər bəla-kəzəşə qəməülər. **22** Yaloşan səzlyədiəşəning ləwliri Pərwərdigarə yirginqliktur; Lekin ləwzidə turoşanlarəşə U əpirin eytar. **23** Pəmlək adəm bilimini yoxurar; Biraq əhmək nadanlikni jakarlar. **24** Tirixqən kəl həkuk tutar; Hurun kəl əlwənəşə tutular.

25 Kengülning oʻjam-andixisi kixini mükqaytær; Lekin mehribanær bir sez kixini rohlandurar. 26 Hækkaniy kixi ez dosti bilan birgæ yol izdær; Birak yamanlarning yoli ezlirini adaxtur. 27 Hûrun ezi tutkan owni pixurup yeyælmas; Birak ætiwarlik bayliklar tirixqanoqa mænsuptur. 28 Hækkaniylikning yolida hayat tepilar; Xu yolda ølim kørünmæstur.

13 Dana oçul atisingær tærbiyisigæ kengül koyar; Mæshiræ kילוquç tænbihkæ kulak salmas. 2 Adæm durus oçuzining mewisidin huzurlinar; Tuzkorlar zorawanlikkæ hæwæs kilip zorawanlikkæ uqrar. 3 Sezde ehtiyatqan kixi jenini saklap qalar; Aozzi ittik halakætkæ uqrar. 4 Hûrunning arzu-tiliki bar, lekin erixælmas; Lekin tirixqan ætlinær. 5 Hækkaniy adæm yaloqançilikтин yirginær; Kæbih bolsa sesip, xærmændæ bolar. 6 Yoli durusni hækkaniyæt qoçdar; Lekin gunahkarni ræzillik yikitar. 7 Bæzilær özini bay kærsetkini bilæn æmæliyætæ kuruk sælattur; Bæzilær özini yoksul kærsetkini bilæn zor baylikliri bardur. 8 Öz bayliq gørigæ tutuloqan bayning jenioqa ara turar; Birak yoksullar heq wæhimini anglimas. 9 Hækkaniy adæmning nuri xadlinip parlar; Birak yaman adæmning qirioçi øqürülær. 10 Kibirlikтин pækæt jedal-majirala qikar; Danalik bolsa næsihætini anglioqanlar bilæn billidur. 11 Ixlimæy tapqan haram baylik bærükætsizdur; Tær tæküp halal tapqan güllinær. 12 Tælmürgingni küttip erixælmaslik kengülni sunuk qilar, Lekin tæxnalikta erixkini «hayatlik dærihi»dur. 13 [Hudaning] kalam-sæzigæ pisænt kilmioqan adæm gunahning tælimigæ kærzdar bolar; Lekin pærmanni kædirigan adæm yaxxilik kærær. 14 Aqilanining tælimi hayatlik bærgüçi bulaktur, U seni ølim tuzakliridin kutuldurar. 15 Aqilanilik adæmni iltipatqæ erixtürær; Birak tuzkorlarning yoli ægri-bügri, japalik bolar. 16 Pæm-parasætlik adæm bilimi bilæn ix kærær; Hæmakæt ez nadanlikini axkarilar. 17 Razil alaqiçi bala-kæzaqa uqrar; Sadik ølçi bolsa dærdkæ dærmændur. 18 Tærbiyæni ræt kילוqan adæm namratlixip uyatqæ qalar; æmma tænbihni købul kילוqan hærmetkæ erixær. 19 æmælgæ axqan arzu kixigæ xerin tuyular; Lekin æhmæklær yamanlikni taxlaxni yaman kærær. 20 Aqilanilar bilæn billæ yürgæn Dan. bolar; Birak æhmæklærgæ hæmrah boløqan nalæ-pæryadta qalar. 21 Bala-kæza gunahkarlarning kæynidin besip mangar; Lekin hækkaniylær yaxxilikning øjrini tapar. 22 Yaxxi adæm pærzæntlirining pærzæntlirigæ miras qaldurar; Gunahkarlarning yioçqan mal-dunyaliri hækkaniylær üqün toplinar. 23 Yoksulning taxlanduk yeri mol høsul bærær; Lekin adalætsizlikтин u wæyran bolar. 24 Tayakni ayioqan kixi oçlini yaxxi kærmæs; Balini sæygæn kixi uni æstayidil tærbiyilæp jazalar. 25 Hækkaniy adæm kængli kanaæt tapkuqæ ozuk yær; Yamanning kørsiki aq qalar.

14 Hærbir dana ayal ez ailisini awat qilar; æhmæk ayal ailisini ez køli bilan wæyran qilar. 2 Durusluk yolida mangioqan kixi Pærwærdigardin qorqar; Kïngøçir yolda mangoqan kixi [Hudani] kægzæ ilmas. 3 æhmækning tækæbbur aozzi ezigæ tayak bolar; Aqilanining læwliiri ezini qoçdar. 4 Ulaø bolmisa, eøjil pak-pakiz turar; Birak øküzing küçi boløqandila [sangøja] axlik tolar. 5 Ixançlik guwahçi yaloqan eytmæs; Sahta guwahçi yaloqan gæpni næpæstæk tinar. 6 Hækawurlar danalik

izdær tapalmas; Birak yorutuloqan adæm bilim elix asanoqa qüxær. 7 Birawning aozida bilim yoklukini bilip yatkændæ, Uningdin eüzingni neri tart. 8 økil-parasætlik kixining danaliki ez yolini oylinixtidur; æhmæklarning ækilsizlikli bolsa ezlirining aldinxidur. 9 æhmæklar bolsa «itaatsizlik kurbanlikni» kægzæ ilmaydu, Hækkaniylær arisida bolsa iltipat tepilar. 10 Kængüldiki dærdni pækæt ezila kætürælær; Kængüldiki hoxlukkimu baxqilar xerik bolalmas. 11 Yamanning øyi erülüp qüxær; Hækkaniy adæmning qediri güllinip ketær. 12 Adæm balisioqa toçirdæk kærünidioqan bir yol bar, Lekin akwiwti halakætkæ baridøqan yollardur. 13 Oyun-küllæ bolsa kælbtki oqm-kayoçuni yapar, Huxallik eütüp kætkændæ, oqm-kayoçu yænila qalar. 14 Toçira yoldin burulup yanoqan adæm haman ez yolidin toyar; Yaxxi adæm ez ixidin kanaætlinær. 15 Saddilar hæmma gæpkæ ixininip ketær; Lekin pæm-parasætlik kixi hærbir kædæmni awaylap næri ketær. 16 Dana adæm ehtiyatqan bolup awariçilikтин neri ketær; æhmæk hækawurluk kilip, ezigæ ixininip aldioqa mangar. 17 Terikkæk æhmæklik qilar; Næyrængwaz adæm næprætkæ uqrar. 18 Saddilar æhmæklikkæ warislik qilar; Pæm-parasætliklær bilimni ez taji qilar. 19 Yamanlar yaxxilarning aldidæ igiler; Kæbihlær hækkaniyning dærwaziliri aldidæ [bax urar]. 20 Namrat kixi hætta ez yekiniøçimu yaman kærünær. Bayning dosti bolsa keptur. 21 Yekiniini pæs kørgæn gunahkardur; Lekin miskinlærgæ ræhim kילוqan bærükæt tapar. 22 Yamanlik øylioqanlar yoldin adaxqanlardin æmæsmu? Birak yaxxilik øylioqanlar ræhim-xæpkæt, hæçikæt-sadiklikkæ muyæsær bolar. 23 Hæmma mehnætтин payda qikar; Birak kuruk paranglar adæmni mohtajlikta kaldurar. 24 Aqilanilær üqün bayliklar bir tajdur; æhmæklarning nadanlikidin pækæt yanæ xu nadanlikla qikar. 25 Hækkaniy guwahçlik bærgüçi kixilarning hayatini kutkuzar; Yaloqan-yawidak sæzlæydioqan [guwahçi] yaloqan gæpni næpæstæk tinar. 26 Pærwærdigardin kørkidioqanning küçlük yelænçiki bar, Uning balilirimu himayigæ igæ bolar. 27 Pærwærdigardin qorçux hayatning bulikidur; U kixini æjellik tuzaklardin kutkuzar. 28 Padixahning xan-xæripi puçrasining køplikidindur; Puçrasining kæmliki æmirning halakitidur. 29 Eoçir-besik kixi intayim aqil kixidur; Qeçiloqæk æhmæklikni uluølar. 30 Hatirjæm kengül tænnang saklikidur; Hæsræt qekix bolsa sængæklærni qiritar. 31 Miskinni bozak kילוquçi — Pærwærdigarøqa hækaræt kילוquçidur; Hæjætmænælærgæ xapææt kilix Uni hærmetligænliktur. 32 Yaman ez yamanlikni iqidæ yikitilar; Hækkaniy adæm hætta sækratta yatkandimu hatirjæm bolar. 33 Yorutuloqan kixining kænglidæ danalik yatar; Birak æhmækning kænglidikisi axkara bolmay qalmas. 34 Hækkaniyæt hærkæysi æni yukiri kætürær; Gunah hærqandæk millætini nomusqæ kaldurar. 35 Padixahning iltipati økillik hizmætkarning bexioqa qüxær; Birak uning øzæpzi nomusta kalduroquçi uyatsiz hizmætkarining bexioqa qüxær.

15 Mulayim jawab øzæpni basar; Køpal sæz aqçikni køzoqar. 2 Aqilanilarning tili bilimni jari qilar; æhmækning aozzi kuruk gæp tækær. 3 Pærwærdigarning køzi hæp yærdæ yürær; Yaxxi-yamanlarni kærüp turar. 4 Xipa yætküzgüçi til huddi bir «hayatlik dærihi»dur; Tili ægrilik kixining rohini sundurar. 5 æhmæk atisingær

tərbiiysigə pisənt qilmas; Lekin atisining tənbihgə kulak saloqan zerək bolar. **6** Həqkaniyning əyidə gəhərlər keptur; Birək yamaning tapawiti əzigə awariqlik tapar. **7** Dananing ləwliri bilim tarkitar; Əhməkning kənglidin həq bilim çiqmas. **8** Yamanlarning qurbanliki Pərwərdigarə yirginqliktur; Duruslarning duasi Uning hursənlikidur. **9** Yamanlarning yoli Pərwərdigarə yirginqliktur; Lekin həqkaniyətni intilip izdigüçini U yaxhi kərar. **10** Toqra yoldin çiqkanlar azablik tərbiyini kərar; Tənbihgə eq boləuqi ələr. **11** Təhtisara wə halakət Pərwərdigarning kez aldida oquk turoqan yərdə, İnsan kənglidiki oy-pikiri kəndakmu Uningdin yoxuralisun?! (Sheol h7585) **12** Həkawur tənbih bərgüçini yaqturmas; U aqilanilərdin nəsihət elixka barmas. **13** Kəngül xad bolsa, hux qiray bolar; Dərd-ələm tartsa, rəhi sunar. **14** Yorutuləqan kəngül bilimni izlə; Əkilsizning əozi nadanliqni ozuk qilar. **15** Ezilgənlərnəng həmmə künliri təstə ətər; Birək xad kəngül hərkiüni həytək ətküzar. **16** Zor baylik bilən biaramlik tapkəndin, Azoqa xükür kilip, Pərwərdigardin əyməngən əwzəl. **17** Nəprət iqidə yegən bordək gəxtə kilinoqan katta ziyapəttin, Mehir-muhəbbət iqidə yegən kəktat əwzəl. **18** Terikkək kixi jedəl çiqqirar; Əojir-besik talax-tartixlarni tinqləndurar. **19** Hürunəng yoli tikənlək kaxadur, Durus adəmnəng yoli kətürülgən yoldək daoqdamdur. **20** Dana oqul atisini xad qilar; Əkilsiz adəm anisini kəmsitər. **21** Əqli yok kixi əhməkliki bilən huxtur; Yorutuləqan kixi yolini toqrilap mangar. **22** Məslihətsiz ix kəloqanda nixətin əməlgə axmas; Məslihətqi kəp boləqanda muddialar əməlgə axurular. **23** Kixigə jayida bərgən jawabidin hux bolar, Dəl waktida kəloqan səz nəkədər yaxhidur! **24** Həyatliq yoli əkillik kixini yukirioqə baxlayduki, Uni qəngkur təhtisaradin kutkuzar. (Sheol h7585) **25** Pərwərdigar təkəbburning əyini yuluwetər; Birək U tul hotunlarəqə pasillarni turəquzar. **26** Yamanlarning oy-pikri Pərwərdigarə yirginqliktur; Birək sap diwəng səzliri səyümlüktur. **27** Aq kez kixi ez əilisigə awariqlik kəltürər; Para elixka nəprətləngən kixi kün kərar. **28** Həqkaniy adəm kəndək jawab berixtə kayta-kayta oylinar; Yaman adəmnəng əoizidin xumluq təkülər. **29** Pərwərdigar yaman adəmdin yirəktur; Birək U həqkaniyning duasini anglar. **30** Hux kəzlər kəngülinə xadlandurar; Hux həwər ustihənləqə gəx-may kəndurar. **31** Həyatliqka elip bəridioqan tənbihkə kulak saləqan kixi danalarning kataridin orun alar. **32** Tərbiyəni rət kəloqan ez jenini har qilar; Tənbihgə kulak saləqan yorutulər. **33** Pərwərdigardin qərkux adəmgə danalək əgitər; Awwal kəmtərlək bolsa, andin xəhrət kələr.

16 Kəngüldiki niyətlər insənoqə təwadur; Birək tilning jawabi Pərwərdigardin ilkididur. **2** İnsan əzining həmmə kəloqan ixini pak dəp bilər; Lekin kəlbədkiki niyətlərnə Pərwərdigar tarəzioqə selip tartip kərar. **3** Niyət kəloqan ixilərnə Pərwərdigarə tapxuroqin, Xundək kəloqanda pilaniləng pəxip çiqar. **4** Pərwərdigar bərlək məwjudiyətnəng hər birini məlum məksət bilən apiridə kəloqan; Həttə yamanlarnimə balay'apət küni üqün yaratkəndur. **5** Təkəbburluqka toləqan kəngüllərnəng hər biri Pərwərdigarə yirginqliktur; Qol tutuxup birləxsimə, jazasiz qalmas. **6** Muhəbbət-

xəpəkət wə həqikət bilən gunəhlər kafarət kilinip yepilar; Pərwərdigardin əymənix adəmlərnə yamanliqtnin haliy qilar. **7** Adəmnəng ixiləri Pərwərdigərnə hursən kilsə, U həttə düxmənlinənimə uning bilən inəkləxturar. **8** Həlal ələqan az, Həram ələqan kəptin əwzəldur. **9** İnsan kənglidə əz yolini tohtitar; Əmma kədəmlirini toqrilaydioqan Pərwərdigardur. **10** Həttə padixəhning ləwlihgə kəritip əpsun oqulsimə, Uning əozi toqra həkümdin qətniməs. **11** Adil tarəzə-mizənlər Pərwərdigarəqə hastur; Tarəzə taxlirining həmməsinə U yasəqəndur. **12** Padixəh rəzilək kilsə yirginqliktur, Qünki təht həqkaniyətlə bilənlə məhkəmə turar. **13** Həqkaniy səzəng ləwələr padixəhlərnəng hursənlikidur; Ulər durus səzligüçilərnə yaxhi kərar. **14** Padixəhning kəhri goya ələmnəng ələqisidur; Birək dana kixi [uning əozi] tinqləndurar. **15** Padixəhning qirayining nuri kixigə jan kərgüzər; Uning xəpəkiti waktida yəoqan «keykini yaməqur»dur. **16** Danalək elix altun elixtin nəkədər əwzəldur; Yorutuləxnə tallax küməxni talləxtin xunqə üstündur! **17** Durus adəmnəng əgiz kətürülgən yoli yamanliqtnin ayirilixtur; Əz yəloqə əhtiyət kəloqan kixi jenini saklap qalar. **18** Məoqrurluk həlak boluxtin awwal kələr, Təkəbburluk yikilixtin awwal kələr. **19** Kəmtər bolup miskinlər bilən bərdikəldidə bolux, Təkəbburlar bilən həram mal bəlüxkəndin əwzəldur. **20** Kimki ixni pəm-parəsət bilən kilsə pəyda tapar; Pərwərdigarəqə tayanəqan bolsa, bəht-saadət kərar. **21** Kəngli dana kixi səgək atilar; Yekimlik səzlər adəmlərnəng bilimini axurar. **22** Pəm-parəsət əzigə igə boləqanlarəqə həyatliqning bulikidur; Əkilsizlərgə təlim bərməkning əzi əkilsizliktur. **23** Aqilanə kixining kəlbəti əoizidin əkil çiqqirar; Uning ləwzigə bilimni ziyadə qilar. **24** Yekimlik səzlər goya həsəldur; Kəngüllərnə hux kilip təngə təwadur. **25** Adəm balisioqə toqridək kərinidəqan bir yol bər, Lekin aqiwiti həlakətə bəridioqan yollardur. **26** Ixligüçining ixtiyi uni ixkə salar; Uning kərnə uningəqə həydəkqilik qilar. **27** Mutthəhəm kixi yaman gəpni kolap yürər; Uning ləwliri ləwəldur turoqan otkə oxlar. **28** Əgri adəm jedəl-majira tuqdurəuqidur; Oşəyətqi yekin dostlarnə ayriwetər. **29** Zorawan kixi yekin adimini əzduzar; Uni yaman yoləqə bəxlap kirər. **30** Kəzini yumuwaləqan kixi yaman niyətnə oylar; Lewini qixlihgə kixi yamanliqka təyyardur. **31** Həqkaniyətlə yəloida əkarəqan qəq, Adəmnəng xəhrət təjidur. **32** Asan əqqikliməydioqan kixi pəlwəndin əwzəldur; Əzini tutuwaləqan xəhər ələqəndinmə üstündur. **33** Qək etəkkə taxlanəqini bilən, Lekin nətijəsi pütünləy Pərwərdigardindur.

17 Qurbanlik gəxlihgə toləqan jedəllək əyidin, Bir qixləm kəruk nan yəp, kəngül tinliqka boləqan əwzəl. **2** Həzmatkar qəwər bolsa, hojisininə nomusta kəyoqəuqi oqulini bəxkurar; Kəlgüsüdə u hojining oqul katarida turup uning mirasni təksim qilar. **3** Sapal kəzan küməxni təwlar, qanak altunni təwlar, Birək adəmnəng kəlbini Pərwərdigar sinar. **4** Kəbih kixi yaman səzlərgə ixinər; Yəloqəni pitniqlərnəng səzigə kulak salar. **5** Miskinlərnə məshirə kəloqəuqi, əzini Yarətküçini həkəratlihgüqidur; Bəxqilərnəng bəhtsizlikidin huxal boləqan kixi jazasiz qalmas. **6** Qerilərnəng nəwrihiri ulərnəng təjidur; Pərzənlərnəng pəhri ulərnəng atilidur.

7 Əhmək yarixik gəp kilsa uningəya yaraxmas; Mətiwər yalojan səzlisə uningəya tehimu yaraxmas. 8 Para — uni bərgüqining nəziridə esil bir gəhərdur; Goya uni nəgila ixlətsə muwəppəkəyətəkə erixidioqandək. 9 Baxkılarning hatalikini yoputup kəqürgən kixi məhirmuhəbbətini kəzlər; Kona hamanni soriqoan kixi yekün dostlarni düxmən kilar. 10 Aqilanigə singənə bir eoşiz tənbiş, Əhməkə urulojan yüz dərridin ünümlüktür. 11 Yamanlar pəkət asiylikni kəzlər; Uni jazalaxka rəhimsiz bir əlqi əwətilər. 12 Əhmikanə ix kiliwatқан nadan kixigə uqrap qaloqandin kərə, Balilirdin ayrilojan eyikğa yolukup qaloqan yahxi. 13 Kimki yaxhiliqğa yamanlik kilsa, İxikidin bala-kaza neri kətməs. 14 Jedəning baxlinixi tosmını su elip kətkəngə ohxaydu; Xunga jedəl partlaxtin awwal talax-tartixtin kol üzgin. 15 Yamanni aqilojan, Həkkaniyoğa kara qaplıoan, Ohxaxla Pərwədigarəya yirginqliktür. 16 Əhməkning kəngli danaliki ətiwarlimisa, Kəndakmu uning kolida danaliki setiwəlojudək puli bolsun? 17 [Həkiqiy] dost hərdəim sanga muhəbbət kərsitər, [Həkiqiy] kəringədx yaman künting üqün yardəmgə dunyaəya kəlgəndür. 18 Əkilsiz kixi kol bərip, Yeküni üqün kəpil bolidu. 19 Jedəlgə amrak gunahkə amraktur; Bosuqini egiz kilojan həlakətni izdər. 20 Niyiti buzulojan yaxhiliq kərməs; Tilida hək-nahəkni astin-üstün kילוquqi balaəya yolukər. 21 Bala əhmək bolsa, ata oşəm-kayəyoşəya patar; Həmakətning atisi huxallik kərməs. 22 Xad kəngül ipaxlik doridək təngə dawadur; Sunuk roh-dil adəmnig yilikini kurutar. 23 Qirik adəm yəng iqidə parini qəbul kilar; U adalətning yolini burmilar. 24 Danalix yorutulojan kixining kəz aldida turar; Biraq əkilsizning kəzi hiyakəxlik kılıp kətuəta yürər. 25 Galwəh bala atini azabəya kilar; Uni tuşkuquningmu dərdi bolar. 26 Həkkaniylarəya jəriməni koyuxka kət'iy bolmas; Əmirlərni adalətni kolliqini üqün dumbalaxka bolmas. 27 Bilimi bar kixi kəm səzlük bolar; Yorutulojan adəm kəltis eoşir-besik bolar. 28 Hətta əhməkmu az səzlisə dana həsəblinar; Tilini tizginligən kixi danixmən sanilar.

18 Kəpqliktin ayrılıp yaloşuz yürgən kixi həman əz nəpsigə qoş tartar; Hərkəndək qin həkmətkə həman jan-jəhli bilən kərxı qıkar. 2 Əhmək yorutuluxka kizikmas; Kizikidijəni pəkət əz oyliojanlirini kərsitixla, halas. 3 Yaman kixi kəlsə, nəprətmu pəyda bolar; Nomussiz ix iza-ahənəttin ayrılmas. 4 Adəmnig səzliri qongkur sularəya ohxar; Danalix bulik erik süyüdək ərkəxləp akər. 5 Yamanəya yan besikça, Sorakta həkkaniyoğa uwal kılıxka kət'iy bolmas. 6 Əhməkning lawlıri uni jedəlgə baxlar; Uning aozı «Meni dumbala» dəp təkli kilar. 7 Əhməkning aozı əz bəxioğa həlakəttür; Uning lawlıri əz jenioğa kəpəkəndür. 8 Oşəywhəorning səzliri hərhil nazunəmətlərdək, Kixining kəlbigə qongkur singdürülər. 9 İxida hərun boləjan kiximu, Buzəunqi bilən ülpədx bolidu. 10 Pərwədigarning nami məznut munardur; Həkkaniylar uning iqigə yügürüp kirip yukirida aman bolar. 11 Bay adəm mal-dunyasini «müstəhkəm xəhirim» dəp bilər; Nəziridə əzini saklaydiojan egiz sepildək turar. 12 Bitqit boluxtin awwal, kəngülgə təkəbburluk kələr; Awwal kəmtərlik bolsa, andin xəhrət kələr. 13 Səzni anglımay

turup, aldirap jawab bərgən, Əhməklikini kərsitip əzini hijaləttə kaldurur. 14 Təndiki aozırk azabioğa adəmnig əz rohi bərdəxlik bərgüzər; Biraq rohi sunəjan bolsa uni kim kətürər? 15 Yorutulojaning kəlbə bilimə erixməktə, Aqılanining kulaklıri bilimni izdiməktə. 16 Sowəqət əz igisigə ixikni daəqdam eqip bərər; Uni qong ərbəblar aldioğa yətküzər. 17 Dəwa kılıqanda, awwal səzligüqining səzliri orunluk kəriünər; Ləkin kərxı tərəp soal koyup ixni sürüxtürər. 18 Qək taxlax jedəlləri tügəttər; Oşojilarning arisidiki ixnimu həl kilar. 19 Rənjigən kəringədxning kənglini elix müstəhkəm xəhərnə elixtinmu təs; Jedəl-majira qorəjaning təkaq-baldaklırioğa ohxəxtur. 20 Adəm [durus] səzliganlikidin kərsikı tok bolar; Əz kənglidin qıkkən səzliřidin mol həsul alar. 21 Həyat-mamat tilning ilkididur; Kimki uning təsirini ətiwarlısa uning məwisidin yər. 22 Hotunni tallap alojan kixi yaxhiliq tapidu, U Pərwədigarning mərhəmitigə erixkən bolidu. 23 Miskinlər pəs awzda yelinip səzlar; Bay bolsa kopallik bilən jawab bərər. 24 Dostni kəp tutқан kixi harab bolar; Ləkin kəringədxtinmu yekün baəqlənojan bir dost bardur.

19 Pəzilətlük yolda mangəjan kəmbəəşəl, Hiyiligər səzlük əhməkətin yaxhidur. 2 Yənə, oşəyriti bar kixi bilimsiz bolsa bolmas; Aldirəngəy yoldin qıkar. 3 Kixining əhməklikı əz yolini astin-üstün kiliwetər; Xundək turukluk u kənglidə Pərwədigardin rənjip aozrinar. 4 Baylik dostni kəp kilar; Miskinlər bar dostidinnu ayrılıp qalar. 5 Yalojan guwahlik kilojan jazalanmay kalmas; Yalojan eytkuqimu jazadin kutulalmas. 6 Tola adəm səhiyidin iltipət kəzlər; Sowəqət bərip turəyoşioğa həmmə kixi dosttur. 7 Namratlaxkəndin kəringədxlırimu zərikər; Uning dostlıri tehimu yirək kaqar; Yalwurup qoşlısimu, ular tēpilmas. 8 Pəm-parəsətkə erixkūqi əzīgə kəyünər; Nurni saklıoan kixining bəhti bolar. 9 Yalojan guwahlik kilojan jazalanmay kalmas; Yalojan eytkuqimu həlak bolar. 10 Həxəmətlük turmux əhməkəyə yaraxmas; Kulning əməldarlar üstidin həküm sürüxi tehimu kəmləxmas. 11 Danixmənlük igisini asanlikqə aqqıqlanmaydiojan kilar; Hatalikni yoputup kəqürüx uning xəhritudur. 12 Padixahning oşəzipi xirning huwluxioğa ohxax dəlxətlik bolar; Uning xəpkiti yumran ot-qəpkə qüxkən xəbnəmdək xerindur. 13 Əhmək oşul atisi üqün bala-kazadur; Urukəkə hotunning zarlaxlıri tohtımay tēmpir qüxkən tamqə-tamqə yəşioğa ohxəxtur. 14 Əy bilən mal-mülük ata-bowlırdin mirəstür; Biraq pəm-parəsətlük hotun Pərwədigarning iltipətidindur. 15 Hərunluk kixini oşəplət uykuğa oşərk kilar; Bika tələp aqarqılıqning dərdini tartar. 16 [Pərwədigarning] əmrigə əməl kilojan kixi əz jenini saklar; Əz yolliridin həzi bolmiojan kixi ələr. 17 Kəmbəəşəllərgə rəhımdillik kilojan, Pərwədigarəya kərz bərgən bilən barawərdur; Uning xəpkitini [Pərwədigar] kayturar. 18 Pərzəntingning tərbiyini qəbul kılıxioğa ümidwar bolup, Uni jazalap tərbiyə bərip turəşin; Ləkin uni əlgüqə har bolsun dəbiqə bolma. 19 Kəhrlik kixi jaza tartar; Uni kutkuzmakqi bolsang, kayta-kayta kutkuzxung kerək. 20 Nəsihətni angliojin, tərbiyani qəbul kilojan, Undək kılıqanda keyinki künlirində dana bolisən. 21 Kixining kənglidə nuroşun niyətlər

bar; Ahirida pəkət Pərwərdigarining dalalat-hidayitidin qikqan ix akar. **22** Kixining yekimliki uning mehirməhəbbitidindur; Miskin bolux yaloqanqilikliti yaxhidur. **23** Pərwərdigardin əyminx kixini hayatka erixtürər; U kixi hatirjəm, tok yaxap, bala-kaza qüxürülüxidin haliy bolar. **24** Hürun kolini sunup qaçioqa tikkini bilən, Ojizani aşıoziya selixkimu hürunluk kilar. **25** Həkawuroja kilinoqan tayak jazasi sadioja kilinoqan ibrəttur; Yorutulojan kixigə berilgə tənbi, Uning bilimini tehimu ziyadə kilar. **26** Atisining melini buliojan, Anisini eyidin həydəp qikarqan, Rəsvalik, iza-ağanət kalduruquçi oosuldur. **27** I oosul, nəsihətkə kulikingni yupuruwalsang, əkilning təlimliridin yiraklxaxindur. **28** Pəskəx guwahqi adalətni mazak kילוquçindur; Yaman adəmning aşızi rəzillikni yutar. **29** Həkawurlar üçün jazalar təyyardur, əhməklərninğ dümbisigə uridojan kamqa təyyardur.

20 Xarab kixini rəsua kilar, Hərak kixini ojaljirlaxturar; Kimki uningoa berilip ezip kətsə, əkilsizdur. **2** Padixahning oşəzi xirning həkirixigə ohxax kərkuçluktur; Uning aqqikni kəltürgən, öz jeniyoja jaza qüxürər. **3** Əzini majiradin neri kiliç kixining izzitidur; Biraç hər bir əhmək əzini basalmas. **4** Hürun adəm kixita yər həydimas; Yioçim waçtinda yoçlukta kəlip axlik tilər. **5** Kixining kənglidiki oyniyətli ri qongkur suoa ohxaxtur; Yorutulojan adəm ularni tartip alalaydu. **6** Əzini sadiç dayidolanlar kəptur; Biraç ixənqlik bir adəmni kim tapalisun? **7** Həkkanii adəm diyanətlik yolda mangar; Uning pərzantlirigə bəht-bərikət kaldurular! **8** Padixah adalət təhtidə olturejanda, Həmmə yamanlikni kəzi bilən koşlaydu. **9** Kim əzini gunahdin tazilandim, Wijdanım paklandi, deyalaydu? **10** Ikki hil taraza texi, ikki hil kürə ixlitix, Ohxaxla Pərwərdigaroja yirinqiliktur. **11** Həttə bala öz hisli ti bilən bilinər; Uning kילוqanlirining pak, durus yaçi əməsliki həkirətliridin kərunüp turar. **12** Kəridiojan kəzni, anglaydiojan kulakni, Hər ikkisini Pərwərdigar yaratti. **13** Uykuoja amrak bolma, namratlikka uqraysən; Kəziingni eqip oyoçak bol, nening mol bolar. **14** Heridar mal alojanda: «Naqar ikən, naqar ikən!» dəp kəkxaydu; Elip kətkəndin keyin [«Esil nərsə, ərzan aldim» dəp] mahtinidu. **15** Altun bar, ləal-yakutlarmu kəptur; Biraç bilimni beoçiljojan ləwlər nemidegən kimmətlik gəhərdur! **16** Yatka kepil bolojan kixidin kərgəzə tonini tutup alojin; Yat hotunoja kapalət bərgən kixidin kapalət puli al. **17** Aldap erixkən tamak təliktur; Keyin, uning yegini xeoçil bolar. **18** Pilanlar məsliħət bilən bekitilər; Pixkan kərsətmə bilən jəng kילוjin. **19** Gəp toxuoquçi sirlarni axkarilar; Xunga walaktəktür bilən arilaxma. **20** Kimki ata-anisini həkərat kilsa, Uning qiriyoçi zulmət kəranjojusida əqər! **21** Tez erixkən miras həmmə bərikətlik bolmas. **22** Yamanlikka yamanlik qayturay demə; Pərwərdigaroja tayinip küt, U dərindgə yetər. **23** Ikki hil taraza texi Pərwərdigaroja yirinqiliktur; Sahta əlqəm kət'iy yarimas. **24** Insanning həyatlik kədəmlirini Pərwərdigar bəlgiləydu; Undakta insan öz musapisinini nədin bilsun? **25** Bir nərsisini yeniklik bilən «[Hudaoya] atalojan!» dəp wədə bərix, Kəsəmlərdin keyin ikkilinip kayta oylinix, Əz jeni ni kiltakka qüxürgəngə barawər. **26** Dana padixah yamanlarni topanni soruəndək

soruwetidu, Həmmə təkəndək tuluk bilən yanjiwetər. **27** Adəmning roħ-wijdani — Pərwərdigarining qiriyoçidur; U kəlbning hər bir təglirini təkxiürüp park etər. **28** Mehir-xəpkət wə həkikət padixahni saçlaydu; U mehirməhəpkət bilənla öz təhtini mustəhkəmləydu. **29** Yax yigitlərninğ kawulluklari ularning pəhridur; Kərilarning izziti aq qaçliridur. **30** Təribiə yariliri yamanlikni tazilap qikirar, Tayak izliri iq-baoçirni taza kilar.

21 Padixahning kəngli eriklərdiki sudək Pərwərdigarining kolididur; [Pərwərdigar] kəyergə toşirilisa, xu tərəpkə mangidu. **2** İnsan əziniğ həmmə kילוqan ixini toşra dəp bilər; Ləkin Pərwərdigar kəlbidiki niyətlərnini taraziyoja selip tartip kərer. **3** Pərwərdigarining nəziridə, Həkkaniiyliç bilən adalət yürgüzix kurbanlik kிலixitin əwəldur. **4** Təkəbbur kəzlər, məoçrur kəlb, yamanlarning qiriyoçi — həmmisi gunahçur. **5** Əstayidil kixilərninğ oyliri ularni pəkət bayaxatlikka yetəklər; Qəqilangoçularning oyliri bolsa, ularni pəkət yoksuzlukçila yetəklər. **6** Yaoçilma til bilən erixkən bayliklər, Əlümni izdəp yürgənlər koşlap yürgən bir tütünla, halas. **7** Yamanlarning zalimliklari əzilirini qirmiwalar; Qünki ular adalət yolida mengixni rət kילוqan. **8** Jinayətkar mangidiojan yol nahayiti əgridur; Sap dil adəmning həkirəti tüptüzdur. **9** Soçuxkək hotun bilən [azadə] eydə billə turojandin kəra, Əgzining bir bulungida [yalozuz] yetip koçkan yaxxi. **10** Yaman kixining kəngli yamanlikçila həkisməndur; U yekiniyoçimu xapaət kərsətməs. **11** Həkawurninğ jazaəja tartilixi, bilimsizgə ibrat bolar; Dana kixi koçul kילוqan nəsihətlərdin tehimu kəp bilim alar. **12** Həkkanii Boloçuçi yamanning eyini kəzlər; U həmmə yamanlarni yamanlikka koçup yikitar. **13** Miskinlərninğ nalisioja kulikini yoputup kari bolmioçuçi, Ahiri əzi pəryad kətürər, Biraç həkqim pərwə kilməs. **14** Yoxurun sowojat oşəzəpni basar; Yəng iqidə berilən para kəhr-oşəzəpni pəşəytər. **15** Adalətni bəja kəltürix həkkaniiylərninğ huxallikidur, Biraç yamanlik kילוqularoja wəhimidur. **16** Həkmet yolidin ezip kətkən kixi, Ərwahlarning jamaiti iqidikilərdin bolup kalar. **17** Tamaxoja berilən kixi namrat kalar; Yaoç qaynaxka, xarab iyoçkə amrak beyimas. **18** Yaman adəm həkkanii adəm üçün gəri pulining ornida kalar; [Ezilgən] duruslarning ornioja iplaslar kalar. **19** Soçuxkək wə tərkkək ayal bilən ortək turojandin, Qəl-bayawanda yalozuz yaxiojan yaxhidur. **20** Akilaninğ eyidə baylik bar, zəytun may bar; Biraç əhməklər tapçinini utturluk buzup-qaqar. **21** Həkkaniiyə, mehribanlikni izdigüçi adəm, Həyat, həkkaniiyə wə izzət-hərmətkə erixər. **22** Dana kixi küçlükələr xəhərininğ sepilioja yaximar, Ularınğ tayançi bolojan kəroçinini oçlitar. **23** Əz tiliyoja, aşıoziya igə bolojan kixi, Jenini awariçiliklərdin saçlap kalar. **24** Qongqilik kילוqanlar, «Həkawur», «həli qong», «mazakçi» atilar. **25** Hürun kixi öz nəpsidin həlak bolar, Qünki uning kili ixkə barmas; **26** Nəpsi yaman bolup u kün boyi tamə kילוç yürər; Biraç həkkanii adəm həkqemini ayimay sədikə kilar. **27** Yaman adəmning kurbanliklari Pərwərdigaroja yirinqiliktur; Rəzil oşəzədə əpkelingən bolsa tehimu xundəktur! **28** Yalojan guwahlik kילוquçi həlak bolar; Əyni əhwalni anglap səzligən kixining səzi əbədigə açar. **29** Yaman

adəm yuzini kelin kılar; Durus kixi yolini oylap puhta basar. **30** Pərwərdigarə qaxı turalaydıoan heqkandak danalix, əkil-parasət yaki tadbir yoxtur. **31** Atlar jəng küni üçün tayyar kılınoan bolsimu, Biraq oələbə-nijat pəkət Pərwərdigardindur.

22 Yahxi nam zor baylıqqa igə boluxtin əwzəl; Kədir-kimmət altun-kümüxtin üstündur. **2** Gaday bilən bay bir zeminda yaxar; Hər ikisini yaratqan Pərwərdigardur. **3** Zerək kixi bala-qazani aldın körüp qaçar; Saddilar aldioa berip ziyən tartar. **4** Əzini təwən tutup, Pərwərdigardin əyminixning bərikiti — bayaxatlik, izzət-hərmət wə həyattur. **5** Hiyilərlərnin yolida tikanlər, tuzaklar yatar; Əz yolioa hezi boləjan kixi ulardın yirək bolar. **6** Balioa qikikidə mijzəgə qarap durus təbiyə bərsəng, Qong boləjanda u xu yoldın qıqmas. **7** Baylar miskinləni baxkurur; Kərdzar kərz igisining kulidur. **8** Nahəklik urukini qaqqanning alidioan həsulı balayı'apəttur; Uning oşəzəp-həywisi qıxər. **9** Sehiy adəm bərikət tapar; Qünki u miskinlərgə wə nenidin bəliup bərgüqidur. **10** Həkawurni qoşliwətsəng, jedəl-majira besilar; Kelixməslıklar wə xərməndiqiliklər tügər. **11** Pak niyətni kədirleydioan kixining səzliri güzəldur; Xunga padixah uning bilən dost bolar. **12** Pərwərdigarning kezi ilim-həkiqətni saqlar; U iplaslarning səzlrini eqip taxlap bikar kılar. **13** Hurun adəm: «Taxkırida bir xir turidu, Koqioa qıqsam öltürülmən!» — dəydu. **14** Zinahor ayalning əqzi qongqur bir oridur; Pərwərdigar narazi boləjan kixi uningə qüxtip ketər. **15** Nadanlik səbiy balilarning kəlbigə baoləqlıktur; Biraq təbiyə tayıki buni uningdin yirək kılar. **16** Miskinləni ezix bilən bay boləjan, Wə baylarə sowoəat sunidioan kixi, Ahiri pəkət yoxsullukta qalar. **17** Kulak sal, sanga aqılanilərnin səzlrini əgətəy; Kəngül koyup bilimimni əgəngin. **18** Ularni kəlbəngdə qing tutsang, Ular sanga xerin bolar, Ləwrləngdə səp bolup tayyar turidu. **19** Qin kəlbəng bilən Pərwərdigarə tayinixing üçün, Bügün [bu həkmətlik səzləni] baxka birsigə əmas, Bəlki sanga yatküzdum. **20** Uningdin mana ottuzni yazdim, Buning iqidə nəsihətlər həm bilim bar. **21** Bular bilən həkiqətnin səzlrining dərəkə həkiqət ikənlikini bilələysən, Wə xundak kılip seni əwətküqilərgə həkiqətnin səzliri bilən jawab kayturalaysən. **22** Yoxsuldin bulap alma, u kəmbəoəəl tursa, Ajiz məminləni sorək ornida bozək kılma. **23** Qünki Pərwərdigar ularning dəwasini kətürər, Ulardın bulap əloqanlardın bulap alar. **24** Mijəzi ittik adəm bilən dost bolma, Kəhrlik adəm bilən arilaxma, **25** Bolmisa, uning yaman yolini əginip kəlip, kıltakka qüxisən. **26** Baxkılarə [kepil bolup] kol bərgüqilərdin bolma, Kəzrləni tələxə kapalət bərgüqilərdin bolma; **27** Sening kayturalioədək nəsəng boləjan bolsa, Ular orun-kərpilərnin bikardın-bikar astingdin elip kətmigən bolattı! **28** Ata-bowilərnin pasilni bəlgiləp bərgən kona qəgra taxlirini yətkimə. **29** İxni əstayidil wə qaqqan bəjiridioan kixini kərgənmidim? U pəs adəmlərnin hizmitidə bolmas; Padixahlarning aldidə turar.

23 Katta ərbab bilən həmdəstihan bolsang, Aldingdiki kim ikənlikini oədan oylan. **2** İxtiying yaman bolsa, Gelingə piqək təngləp turəjandək əzüngni

tart. **3** Uning nazunəmətlirini tama kılma, Ular adəm aldaydioan tamaqlardur. **4** Bay bolimən dəp əzüngni upratma; Əzüngning zehningni bu ixka karatma. **5** [Baylıklarə] kəz tikixing bilənla, ular yək bolidur; Pul-mal dərəkə əzigə kanat yasap, Huddi bürküttək asmanə qup ketər. **6** Aq kəzning nenini yemə, Uning esil nazunəmətlirini tama kılma; **7** Qünki uning kəngli kəndək boləjandək, əzimu xundak. U əozzida: — Kəni, alsila, iqsilə! — desimu, Biraq kənglidə seni oyliəjini yok. **8** Yegən bir yutum taamnimu kusuwetisən, Uningə kılojan qiraylık səzlringmu bikarə kətkən bolidur. **9** Əhməkəyə kərsitip salma, Qünki u əkil səzlringni kəzge ilmas. **10** Kədimdə bekitkan yərnin pasil taxlirini yətkimə, Yetimlərnin etizliriojumu ayaə basma; **11** Qünki ularning Həmjəmət-Kutkuzəjuqisi intayin kıqılıktur; U Əzi ular üçün üstüngdin dəwa kılar. **12** Nəsihətkə kəngül koy, İlim-bilimlərgə kulak sal. **13** Balangə təbiyə bərixitin erinmə; əgər tayak bilən ursang, u öliup kətməydu; **14** Sən uni tayak bilən ursang, Bəlkim uni təhtisaradın kutkuziwəlisən. (Sheol **h7585**) **15** I oşlum, dana bolsang, Mening kəlbim kanqə hux bolar idi! **16** Aozingdə orunluk səzlər bolsa, iq-iqimdin xadlinimən. **17** Gunah sadir kıloqıqlarə rəx kılma, Hərdəim Pərwərdigardin əyminixta turəjin; **18** Xundak kılojningdə jəzmən kəridioan yahxi kününg bolidur, Arzu-ümidəng bikarə kətməs. **19** I oşlum, səzümgə kulak selip dana bol, Kəlbəngni [Hudaning] yolioa baxliəjin. **20** Məyhorlarə arilaxma, Nəpsi yaman gəxhorlar bilən bardi-kəldi kılma; **21** Qünki harəkəx bilən nəpsi yaman ahirida yoxsullukta qalar, Qəplət uykuşioa patkanlarə jəndə kiyimni kiygüzər. **22** Seni tapkan atəngning səzini angla, Anang kəriəjanda uningə hərmətsizlik kılma. **23** Həkiqətni setiwəl, Uni hərgiz setiwətmə. Danalix, təbiyə wə yorutuluxnimu al. **24** Həkkəniy balining atisi qong huxallik tapar; Dana oşulni tapkan atisi uningdin hursən bolar. **25** Atə-anəngni səyündürüp, Seni tuəjan anəngni hux kıl. **26** I oşlum, kəlbəngni mənə tapxur; Kəzlringmu həyatlik yollirimoə tikilsun! **27** Qünki pahixə ayal qongqur oridur, Buzuk yat ayal tar zindandur; **28** Ular karəqidək məküwelip, İnsaniyət arisidiki wəpasizləni kəpəytər. **29** Kimdə azab bar? Kimdə dər-ələm? Kim jedəl iqidə qalar? Kim nalə-paryad kətürər? Kim səwəsisz yarilinar? Kiming kəzi kızirip ketər? **30** Dəl xarab üstidə uzun olturojan, Əbjəx xarəbtin tetixka aldiriojan məyhorlar! **31** Xarəbning əjayib kızillioə, uning jamdiki julalioə, Kixining gelidin xundak silik ətkənlikigə məptun bolup kalma! **32** Ahirida u zəhərlik yilandək qeqıwalidu, Ok yilandək nəxtirini sanjydu. **33** Kəz əldingdə oəlitə mənzirilər kəriuidu, Aozingdin qalaymikan səzlər qikidu. **34** Huddi dengiz-okyanlarda ləyləp kəlojandək, Yəlkənlik kəmining moma yaəiqi üstidə yatqandək bolisən. **35** Sən qokum: — Birsı meni urdi, ləkin mən yarilənmidim! Birsı meni tayak bilən urdi, biraq əqrıqini səzmidim! — dəysən. Biraq sən yənə: «Hoxumə qəlsəmlə, mən yənəla xarəbni izdəymən! — dəysən.

24 Yamanlarə rəx kılma, Ular bilən bardi-kəldi kılxini arzu kılma; **2** Qünki ularning kəngli zorənlilikniə oylar; Ularning əqzi azar yətküzixni səzlər. **3** ailə bolsa danalix əsəsidə bərpə kılinar; Qüxinix

bilən mustəhkamlınər. **4** Bilim bilən öyning haniliri hərhil kımmətlik, esil gəhərlərgə toldurular. **5** Dana adəm zor kütkə igidur; Bilimi bar adəm kudritini axurur. **6** Puhta nəsihətlər bilən jəng kiləjin; Ojəlibə bolsa Birdinbir Uluoq Məslihətqi bilən bolar. **7** Danalix əkilsiz adəmgə nisbətən tolimu egiz, qüxiniksizdur; [Qonglar] xəhər dərwazisi aldioja yəjoqlənda u zuwan aqalmas. **8** Əskilikni niyətligən adəm «suyikəştqi» atilar. **9** Əhməkliktin boləjan niyət gənəhdur; Həkawur kixi adəmlərgə yirginqliktur. **10** Bexingə eəjir kün qüxkəndə jasarətsiz bolsang, Küqsiz həsəblinən. **11** [Səwəbsiz] əlümgə tartilojanlarni kütquzəjin; Boəqulxinix həwpida turəjanlardin yərdəm koləgini tartma; **12** Əgər sən: «Bu ixtin həwirimiz yəktur» desəng, Hər adəmming kənglini taraziəja Saləuqi buni kərməsmu? Jeningni həyat Sakliəuqi uni bilməsmu? U hər bir insan balsining əz kiləjanliri boyiqə ularning əzigə yandurmasmu? **13** I oəjlum, həsəl [tapsang] ictimal kil, u yahxidur. Hərə kənikidin alojan həsəl bolsa tatlik tetiydur; **14** Danalix bilən tonuxsang, umu kənglünggə xuningdək bolar; Uni tapkiningdə jəzmən yaxhi kəridiojan küning bolidu, Arzu-ümidig bikoəja kətməs. **15** I rəzil adəm, həkkaniyning əyigə yoxurun həjumi kilixni kütmə, Uning turaləusini bulioəju bolma! **16** Qünki həkkaniy yəttə kətim yikilip qüxər, Biraq ahiri yənə ornidin turar. Ləkin rəzil kixi külpət iqigə putlixip qüxər. **17** Rəkiəbing yikilip kətsə hux bolup kətmə, Düxminging putlixip qüxsə xadlanma; **18** Pərwərdigar buni kərgəndə, Bu kilixingni yaxhi kərməy, Bəlkim oəjəpini rəkiəbinggə qüxürməsliki mumkin. **19** Yamanlar [rawaj tapsa], biaram bolup kətmə; Rəzillərgə rəxk kilma. **20** Qünki yamanlarning kələqiki yəktur, Uning qiriəjimu əqürülər. **21** I oəjlum, Pərwərdigardin kərkəng, padixahnimu hərmət kil. Kutratquəqilar bilən arilaxma. **22** Bunday kixilərgə kelidiojan balayı'apət uxtumtut bolar, [Pərwərdigar bilən padixahning] ularni kəndəq yəkitidiojanlikini biləmsən? **23** Bular mu aqilaniləarning səzlidir: — Sot kiləqəndə bir tərəpkə yan besix kət'iy bolmas. **24** Jinayətgigə: «Əyibsiz sən» dəp həkümü qikərojan kixigə, Həlkələr lənət eytar; Əl-yurtlar uningdin nəprətlinər. **25** Biraq ular jinayətgining gənəhəni eqip taxliojan kixidin hursən bolar, Ular uningəja bəht-saadət tilixər. **26** Durus jawab bərgüqi, Goyaki kixining ləwirligə səyğüqidur. **27** Awwal sirtta ixliringning yolini hazirlap, Etiz-erikliringni təyyarla, Andin əyüingni saləjin. **28** Yekiningəja kərxə asassiz guwahlik kilma; Aəzingdin həq yaləjanqilik qikəarma. **29** «U mingga kəndəq kiləjan bolsa, mənmu uningəja xundəq kilimən, Uning mənə qiləjini əzigə yandurimən», degüqi bolma. **30** Mən hürunning etizlikidin əttim, Əkilsizning üzümzarlikini yenedin mangdim, **31** Mana, hər yeridin tikanlər esüp qikkən, Hohilar yər yüzini besip kətkən, Koruq temi erülüp kətkən! **32** Ularni kərgəq, obdan oylandim; Kərginimdin sawək aldim: — **33** Sən: «Yənə birdəm kəzümmi yumuwalay, Yənə birdəm əhliwalay, Yənə birdəm put-kolumni almap yetiwalay» — desəng, **34** Namratlik buləngqidək seni besip kələr, Həjətmənlik kəlkənlik əskərdək sənə həjumi kilər.

25 Təwəndə bayan kilinidəjanlirimu Sulaymanning pənd-nəsihətliri; bularni Yəhudaning padixah

Həzəkianing ordisdidikilər kəqürüp hatiriləgən: — **2** Pərwərdigarning uluoqluqi — Əzining kiləjan ixini axkarilimioəjini; Padixahlarning uluoqluqi — bir ixning sirini yexəliginidə. **3** Ərxning egizlikini, Zeminning qongkurluqini, Wə padixahlarning kənglidikini mələqləp bilgili bolmas. **4** Awwal kümüxnəng pəki ayrilip tawlansa, Andin zərgər nəpis bir qaça yasap qikər. **5** Awwal padixahning aldidiki rəzil hizmətkarlıri kəqulwiteləs, Andin uning təhti adalət üstigə kurular. **6** Padixahning aldidə əzünəni həmminging aldi kilip kərsətmə, [Uning aldidiki] ərbablarning ornida turuwalma; **7** Ornungni əzünəndə yukiri janabka berip, Uning aldidə pəgəhka qüxürülginəndin kərə, Əzgiləarning seni tərgə təklip kiləjini yahxidur. **8** Aldirap dəwəəja barmioəjin, Mubada berip, yekining [üstün qikip] seni lət kilsa, kəndəq kilisən? **9** Yekining bilən munaziriləxsəng, Bəxkialarning sirini aqma. **10** Bolmisa, buni bilgüqilar seni əyibləydu, Sesik nəmdin kütulalmaysən. **11** Waqti-jayida kilinəjan səz, Kümtix ramkilarəja tizilojan altun almilardur. **12** [Kulakka] altun həlka, nəpis altundin yasəlojan zinnət buyumi yarəxkəndəq, Aqilaninging aqahlandıruxi kəngül kəyoəjaning kəlikioəja yarixar. **13** Huddi orma waqtidiki tomuzda [iqəkn] kə süyüdək, İxənqlik əlqi əzini əwətküqilərgə xundəq bolar; U həjayinlirining kəksi-kərnini yaxartar. **14** Yəmoəjiri yok bulut-xamal, Yəlojan soəwatni wədə kilip məhtənoəjuəja ohxaxtur. **15** Uzunəjoə səw-təqət kilinsa, həkündərmu kəyil kilinar, Yumxək til sənəklərdinmu etər. **16** Sən həsəl tepiwaldingmu? Uni pəkət toyoəjuqila yə, Kəp yəsəng yanduruwətsiz. **17** Kərxnənging bosuəjisiəja az dəsə, Ular səndin toyup, əq bolup kəlmisən. **18** Yəlojan guwahlik bilən yekiniəja kəra qapliəuqi, Huddi gürzə, kiləq wə etkür oqka ohxaxtur. **19** Sumuk qix bilən qaynax, Tokur put [bilən mengix], Külpət künidə wəpasiz kixigə ümid bəqliəqəndəktur. **20** Kix künidə kixiləarning kiyimini salduruwətit, Yaki suda üstigə aqıq su kuyux, Kəyoəjuluk kixining aldidə nəhxa eytkəndəktur. **21** Düxmingingning kərsiki aq bolsa, Nan bər; Ussioəjan bolsa su bər; **22** Xundəq kilsang, bexioəja kəməür qooəjini toplap saləjan bolisən, Wə Pərwərdigar bu ixni sənə yanduridu. **23** Ximal tərəptin qikkən xamal kəttik yəmoəjir elip kəlgəndək, Qəkimqi xum qirayni kəttürər. **24** Sokuxkək hotun bilən [azadə] əydə billə turəjəndin kərə, Əzginging bir bulungida [yaləjuz] yetip-kəpkan yaxhi. **25** Ussap kətkən kixigə muzdək su beriləndək, Yirək yurttin kəlgən hux həwərmu ənə xundəq bolar. **26** Petikdilip süyi leyip kətkən bulak, Süyi buləqiwətiləng kuduk, Rəzillərgə yol kəyoəjan həkkaniy adəmgə ohxaxtur. **27** Həsəl ni həddidin ziyadə yeyix yaxhi bolmas; Biraq uluoqluqni izdəxning əzi uluəq ixtur. **28** Əzini tutalməyidəjan kixi, Wəyran boləjan, səpilsiz kəloəjan xəhərgə ohxaydu.

26 Yazda kə yəoəjix, Orma waqtidə yəmoəjir yəoəjix kəmləxmioəjəndək, İzzət-hərmət əhməkəgə layik əməstür. **2** Ləyləp uqup yürəng kəqkəqətək, Uqkan kərləoəq yərgə kəmmioəjəndək, Səwəbsiz kəroəjix kixigə ziyən kəltürəlməs. **3** Atka kəmqə, exəkkə nohta lazim boləjindəq, əhməkning dümbisigə tayak layiktur. **4** əhməkning əhmikənə gəpi boyiqə uningəja jawab bərmigin, Jawab bərsəng əzünə uningəja ohxap

kelixing mumkin. **5** Əhməkning əhmikanə gepi boyiça uningöja jawab bərgin, Jawab bərmisəng u əzining əhməklikini əkillik dəp qoqlar. **6** Əz putini kesiwətkəndək, Əz bexioja zulmət tiligəndək, Əhməkting həwər yollaxmu xundək bir ixtur. **7** Tokurning karoja kəlmigən putliridək, Əhməkning əozziöja selinojan pənd-nəsihətmu bikar bəlmur. **8** Saloziöja taxni baöqlap atkəndək, Əhməkə hərmət selinöixmu əhmikanə ixtur. **9** Əhməkning əozziöja selinojan pənd-nəsihət, Məstning kəlioja sanjilojan tikəndəktur. **10** Əz yekinlinini kərisioja zəhimləndürgən oqyaqidək, Əhməkni yaki udul kəlgən adəmnı yallap ixlətkən hojayinmu əhxaxla zəhimləndürgüqidur. **11** It aylinip kelip əz kəşukünü yaliojəndək, Əhmək əhməklikini kaytilar. **12** Əzini dana qəqlap məmnun boləjan kixini kərdüingmu? Uningöja ümid baöjliməktin əhməkə ümid baöjlimək əwzəldur. **13** Hürun adəm: — «Taxkirida dəhxətlik bir xir turidu, Koqida bir xir yürüdü!» — dəp [əyidin qikmas]. **14** Əz mujukida eqilip-yepilip turəjan ixikə əhxax, Hürun kariwatta yetip u yak-bu yakka ərülməktə. **15** Hürun qəlini sunup kaqziöja tikkini bilən, Oziəni əozziöja selixtinmu erinər. **16** Hürun əzini pəm bilən jawab bərgüqi yəttə kixidinmu dana sanar. **17** Koqida keliwetip, əzigə munasiwətsiz majiraöja arilaxkan kixi, Itning kulikini tutup sozojanoja əhxax hətərgə duqar bolar. **18** Əz yekinlinini aldap «Pəkət qəqəq kilip koydum!» dəydiöjan kixi, Otəkəxləni, okləni, hərhil əjəllik korəlləni atkən otəwigə əhxaydu. **20** Otun bolmisa ot eqər; Ojaywət bolmisa, jedəl besilar. **21** Qoqlar üstigə qəqəqan kəmərdək, Ot üstigə koyöjan otundək, jedəlqi jedəlni uləjaytar. **22** Ojaywəthorning səzliri hərhil nazunəmətlərdək, Kixining kəlbigə qongqur singdürülər. **23** Yalkunluk ləwlər rəzil kəngüllərgə koxulojanda, Sapal kaqziöja kümtüx həl bərgəngə əhxaxtur. **24** Adawət saklaydiöjan adəm eqini gəpləri bilən yapsimu, Kənglidə kat-kat suyikəst saklaydu. **25** Uning sezi qiraylik bolsimu, ixinip kətmigini; Kəlbidə yəttə kat ipləslək bardur. **26** U eqmənləni qiraylik gəp bilən yapsimu, Lekin rəzilliki jamaətning aldidə axkarilinar. **27** Kixigə ora kəliojan əzi qüxər; Taxni domilatkan kixini tax dumilap kaytip kelip uni yanjar. **28** Sahta til əzi ziyənkəxlik kəliojan kixilərgə nəprətlinər; Huxamət kəliojuqi eqiz adəmnı həlakətə ittirər.

27 Ətiki künəng toqruluk mahtanma, Qünki bir küni nəmə bolidiöyingnimu bilməysən. **2** Seni bəxkilar mahtisun, əz əozing mundaq kilmisun, Yat adəm seni mahtisun, əz ləwliring undək kilmisun. **3** Tax eqir, kum heli jing basar, Biraq əhmək kəltüridiöjan həpiqilik ikkisidin tehimu eqirdur. **4** Ojəzəp rəhimsizdur, Kəhr bolsa kəlkündək adəmnı ekitip ketər, Biraq kim həsəthorluk aldidə takəbil turalisun? **5** Axkara əyibləx yoxurun muhəbbəttin əladur. **6** Dostning kolidin yegən zəhimlər sadikliktin bolidu; Biraq düxməning səyüxliri hiyligərliktur. **7** Tok kixi həsəl kənikidinmu bizardur, Aq kixigə hərəkəndək aqqik nərsimu tatlik bilinər. **8** Yurt məkanidin ayrilojan kixi, Uwisidin ayrilip yürgən kuxka əhxar. **9** Ətir wə huxbuy kəngülni aqar, Jan keyər dostning səmimiyyəti kixini riqətləndürər. Jan keyər dostning səmimiyyəti, huxhuy məsləhəti kixini hux kəliur. **10** Əz dostungni, atangning dostinimu

untuma; Bexingoja kün qüxkəndə kərinđixingning əyigə kirip yelinma; Yekindiki dost, yiraqtki kərinđaxtin əla. **11** I oqlum, dana bol, kəngülnü hux kil, Xundək kəliojiningdə meni məshira kəliđiojanlaröja jawab bəreləymən. **12** Zerək kixi bala-kəzani əldin kəriup qaqar; Saddilar əldioja bərip ziyən tartar. **13** Yatka kepil boləjan kixidin kərzgə tonini tutup əlojin; Yat hotunoja kapələt bərgən kixidin kapələt puli əla. **14** Kaq səhərdə turup, yukiri əwazda dostioja bəht tiligənlik, Əzini kərojax həsəblinar. **15** Yamoqurluk kündiki tohtimay qüxkən tamqə-tamqə yeojin, Wə sokuxkak hotun bir-birigə əhxaxtur. **16** Uni tizgənlik borənni toskənoja, Yaki yaqni ong kəl bilən qəngəlləxojanöja əhxaxtur. **17** Təməurni təmərgə bilisə etkürləxkəndək, Dostlarmu bir-birini etkürləxtürər. **18** Ənjür kəqitini pərwix kəliojuqi uningdin ənjür yəydu; Hojayinini əsrap kütəkən kul izzət tapidu. **19** Suda adəmming yuzi əks etkəndək, İnsanning kəlbining kəndəklili əz yenediki kixi arkilik bilinər. **20** Təhtisara wə həlakət hərgiz toymiojəndək, Adəmming [aq] kəzliri kənaət tapmas. (Sheol h7585) **21** Sapal kəzan kümüxnı, qanak əltunni tawlar, Adəm bolsa mahtəlojanda sinilar. **22** Əhməkni buöyad bilən birgə səndəldə talkan kəlip soqsəngmu, Əhməklikə yənilə uningdə turar. **23** Padiliringning əhwalini obdan bilip tur, Mal-waranliringdin yaxhi həwər əl; **24** Qünki baylikning mənggü kapəlitə bolmas, Taj-təhtmu dəwrdin-dəwrgiqə turamdu? **25** Kəruojan qəplər orulojandin keyin, Yumran qəplər əsəp qikənda, Taq bəqridinmu yawəyi qəplər yiqiləndur. **26** Xu qəozda kəzilərnin yungliri kirkilip kiyimig bolar; Əqkiləni satkən pulöja bir etiz kəlar, **27** Həmdə əqkilərnin sütliri sening həm əilidikiliringning ozuklukini, Dədəkliringning korsikini təminləxkimu yetər.

28 Yamanlar həqkim kəoqlimisimu qaqar; Biraq həqkanıylar xir yürək batur kəlar. **2** Yurtta gənahlər kəpəysə, uning əmiriləri kəp əlmixar, Lekin uni soriojuqi yorutulojan wə bilimliq bolsa, yurt aman-mukim uzun turar. **3** Miskinlərgə zulum seliwətkən bir kəmbəoşəl, Huddi [zirətlərnin] yatquzup denini koymaydiöjan kəra yamoquroja əhxaydu. **4** Təwrat kənanidin wəz kəqkənlər yamanlarnı yaxhi dəp mahtar; Biraq kənanıni tutquqlar uləroja kərxı kürəx kilar. **5** Rəzillər ədalətni qüxənməs; Biraq Pərwərdigərnı izdigüqilər həmmə ixni qüxinər. **6** Pəzilətlid yolda mangojan miskin kixi, Sahta, ikki yuzlimə bay adəmdin yaxhidur. **7** Təwrat-kənanioja itaət kəliojan yigət əkillik oşuldu; Biraq nən kəpəlaröja həmrəh boləjuqi atisini nomuşka qəldurar. **8** Jazanihorluk kəlip yukiri əsüm arkilik bayliklər tapkan kixi, Ahirida bularnı miskinlərgə həyrihəhlik kəliojuqining kəlioja etküzüx üqün topləqəndur. **9** Kimki Təwrat-kənanıni əngliməymən dəp kulikini yopursa, Hətta dualirini ləniti bolup qəlar. **10** Kimki duruslarnı yaman yolöja əzdursa, Əzi kəliojan orisioja əzi qüxər; Biraq pak-diyanətlək adəm yaxhılikka mirəşor bolar. **11** Bay dərwəqə əzini dana sanar; Biraq yorutulojan miskin uni həman kəriup yetər. **12** Həqkanıylar əqəlibəyətlik bolsa, Jəhənni təntənə kəplər; Biraq yamanlar mərtiwigə qiksa, həlayik əzlirini qaqurar. **13** Əz gənahlırini yoxurojan kixi ronək tapmas; Biraq ularnı tonup ikrar kəlip,

ularidin waz kəqkən kixi rəhim-xəpətkə erixər. **14** [Pərwərdigar] hərdaim qorqup yürgən kixi xunqə bəhtliktur! Birək kənglini tax kילוan balayı apəkə kalar. **15** Hərkirop turojan xir, Yaki [owni izdəp] keziwatqan eyik qandak bolsa, Yoksul puqralarning üstidiki rəzil həkimmu xundaktur. **16** Yurutulmiojan əmir haman zor bir zalim bolup qıkar, Birək haram baylıqlaroja nəprətlənsə, təhtidə uzum olturar. **17** Kan təkknən kixi kərz bilən haqənoja qarap yügürər; Uni həqəkim tosmisun! **18** Səmiyim, diyanətlik yolda mangojan kutular; Ikki yolda mangojan sahta kixi ularning biridə haman yikilip qüxər. **19** Əz yerigə tirixip ixligən dehqanning neni yetip axar; Birək bikar yürüp ham hiyalarni koqliojan kixining yoksulluqi mol bolar! **20** Rastqil kixining bəhti kəpiyə; Birək bay boluxka aldiriojan kixi jazadin kəqip kutulalmas. **21** Biriga yan besix kət'iy bolmas; Qünki bəzilər hətta bir burda nan üçünmu gunah etküzər. **22** Nəpsi toymas kixi baylıqlarni kezləp aldiraydu, U namratlikning əz bəxiəjoja qüxidiojaninidə bihəwərdur. **23** Baxqilarning hatalikini oquq əyibligən kixi, Həman huxamat kילוqujoja qarəiojanda kəprək iltipət tapar. **24** Ata-ənisining təalluqatini soqrilap, «Bu həqkandak gunah əməs» degən kixi, Həlak kילוquning xerikidur. **25** Nəpsi toymiojur kixi jedəl-majira teriydu; Birək Pərwərdigarəjoja tayojan kixi ətlinər. **26** Əzining kəngligə ixəngən kixi əhməktur; Birək danalikh bilən mangojan nijat tapar. **27** Namratlarəjoja həyrhəhlik kildiojan kixi mohtajlik tartmas; Lekin həjətmənni kərsimu kərməskə saləjan kixi kəpləgan qarəixka uqrar. **28** Yamanlar mərtiwigə qiksa, halayik əzlini qaqurar; Lekin ular zawal tapsa, həqkanıylar rawaj tapar.

29 Kayta-kayta əyiblinip turup yəne boyni kattiklik kילוan kixi, Tuyuksizdin dawalioqusiz yanjilar. **2** Həqkanıylar güllənsə, puqraliri xadlinar, Kəbihlər həqkuk tutsa puqra nalə-pəryad kətürər. **3** Danalikhni səyən oqul atisini hux kilar; Birək pəhixilərgə həmrəh boləjan uning mal-mülkini buzup-qaqur. **4** Padixah adalət bilən yurtini tinq kilar; Birək baj-selikh saləjan bolsa, uni wəyran kilar. **5** Əz yəkiniəjoja huxamat kילוan kixi, Uning putliriəjoja tor təyyarlap koqojandur. **6** Rəzil adəmnin gunahı əzigə kapkan yasap kurar; Birək həqkanıy kixi nahxilar bilən xadlinar. **7** Həqkanıy kixi miskinning dəwasioja kəngül bəlür; Birək yamanlar bolsa bu ixni qüxənməs. **8** Həkawur kixilər xəhərni kutritip dawaləqutar; Birək aqilanilər aqqik ojezəplərni yandurar. **9** Dana kixi əhmək bilən dəwalaxsa, əhmək hürpiyidu yaki külidu, nətjisi həman tinqlik bolmas. **10** Kanhorlar pak-diyanətliklərgə nəprətlinər; Duruslarning jenini bolsa, ular kəstlər. **11** Əhmək hərdaim iqidiki həmmi axkara kilar; Birək dana əzini besiwalar. **12** Həkümdar yalojan səzlərgə kulək salsa, Uning barlik hizmətkarlıri yaman əgənməy qalmas. **13** Gaday bilən uni əzgüqi kixi bir zeminda yaxar; Hər ikkisininin kəzini nurlanduroquqi Pərwərdigardur. **14** Yoksullarni diyanət bilən soriəjan padixahning bolsa, Təhti manggügə məhqəm turar. **15** Tayak bilən tənbiq-nəsihət balilarəjoja danalikh yətküzər; Birək əz məyliyə koypu berilgən bala anisini hijalətkə kaldurar. **16** Yamanlar güllinip kətsə, nəhəqlik kəpiyə; Lekin həqkanıylar ularning yikilojanini kərər. **17** Oqlungni tərbiyəlisəng, u seni aram tapkuzar;

U kənglüngni səyündürər. **18** [Pərwərdigarning] wəhiysi bolmiojan əlnin puqraliri yoldin qikip baxpanəhsiz qalar; Lekin Təwrat-kənanioja əməl kildiojan kixi bəhtliktur. **19** Kulni səz bilənə təzətkili bolmas; U səzüngni qüxəngən bolsimu, etibar qilmas. **20** Aəzini basalmaydiojan kixini kərgənmu? Uningdin ümid kütəndin, əhməktin ümid kütüx əwzəldur. **21** Kimki əz kulini kikiqindin tartip əz məyliyə koypu bərsə, Künlərnin biridə uning bəxiəjoja qarar. **22** Terikkək kixi jedəl-majira kozoqap turar; Asan aqqiklinidiojan kixining gunahliri kəptur. **23** Məqururluk kixini pəs kilar, Birək kəmtərlik kixini hərmətkə erixtürər. **24** Oqri bilən xerik boləjan kixi əz jenioja düxməndur; U sorakningin [guwah berixkə] aqahlandıruxini anglisimu, lekin rast gəp kiliqka pətinalmas. **25** İnsan balisidin kərkux adəmnin tuzakka qüxiridu; Birək kimki Pərwərdigarəjoja tayojan bolsa, u bihətər kətürülər. **26** Kəp kixilər həkümdardın iltipət izdəp yürər; Birək adəmnin hək-rizki pəkət Pərwərdigarningla kolididur. **27** Nahəqlər həqkanıylarəjoja yirginqliktur; Durus yolda mangojan kixilər yamanlarəjoja yirginqliktur.

30 Təwəndikilər Yakəhning oqli Aguroja wəhiy bilən kəlgən səzlərdur: Bu adəm İtiyəlgə, yəni İtiyal bilən Ukaləjoja mundaq səzlərni degən: — **2** Mən dərwəqə insanlar arisidiki əng nadini, həywanəjoja oħxəxturmən; Məndə insan əqli yok, **3** Danalikhni həq əgənmidim; Əng Pak-Muqəddəs Boləjuqi həqkədimu sawatim yoktur. **4** Kim ərxkə kətürülgən, yaki ərxtin qüxkən? Kim xamalni kollarida tutqan? Kim sularni Əz tonioja yəgəp kojojan? Kim yər-zeminning qəgəralirini bəlgiləng? Uning ismi nəmə? Uning Oqlining ismi nəmə? Biləmsən-yok? **5** Təngrining hər bir səzi sinilip ispatlinip kəlgəndur; U Əzigə tayojanlarning həmmisini koqdaydiojan kəlkəndur. **6** Uning səzliyərgə həq nərsə koqma; Undək kilsəng, U seni əyibləydu, Səning yalojanqilikning axkarilinidu. **7** I [Hudayim], Səndin ikki nərsini tələymən; Mən əlgüqə bularni məndin ayimiojaysən: — **8** Sahtilik wə yalojanqilikni məndin yirək kילוajaysən; Məni gadaymu kilməy, baymu kilməy, bəlki ehtiyajiməjoja layikla rizik bərgəysən. **9** Qünki ziyadə toyup kətsəm, Səndin yenip: «Pərwərdigar degən kim?» — dəp kəlixim mumkin. Yaki gaday bolup qalsam, soqrilik kiliq, Sən Hudayimning namioja daə kəltürüxim mumkin. **10** Həjayininin aldida uning kulü üstidin xikəyət kilmə, Bolmisa u seni qarəojap lənət kildü, əyibkar bolisən. **11** Əz atisini qarəoydiojan, Əz anioja bəht tiliyədiojan bir dəwr bar, **12** Əzini pak qarəoydiojan, əməliyəttə məynətqilikidin həq yuyulmiojan bir dəwr bar, **13** Bir dəwr bar — ah, kibirlikidin nəziri nemidegən üstün, Həkawurküdün həli nemidegən qong! **14** Uning əjizlar wə yoksullarni yalmaq yutuwetidiojan qixliri kiliqtək, Ezik qixliri piqəktək boləjan bir dəwr bar! **15** Zülükning ikki kizi bar, ular hərdaim: «Bərgin, bərgin» dəp toxlılar. Hərgiz toyunmaydiojan üç nərsə bar, hərgiz kənaətlənməyiojan tət nərsə bar, ular bolsimu: — **16** Gər, tuəqmas hotunning qarni, Suəjo toyunmiojan kuroqak Yər. Wə hərgiz «boldi, toydum» deməyiojan ottin ibarət. **(Sheol h7585)** **17** Atisini məshirə kildiojan, Anisini kəmsitidiojan kəzni bolsa, Qəzoja kuzəjonlar qokular, Bürkütning balilirimu uni yər. **18**

Mən üçün intayın tilsimat üç nərsə bar; Xundak, mən qüxinəlməydiyən tət ix bar: — **19** Bürkütning asmandiki uqux yoli, Yilanning taxta beoirlap mangidoğan yoli, Kemining dengizdiki yoli wə yigitning kizoğa axik boluxtiki yolidur. **20** Zinahor hotunning yolimu xundaktur; U bir nemini yəp bolup aozini sürtiwətkən kixidək: «Mən heqқandaқ yamanliқni kildimid!» — dəydu. **21** Yər-zemin üç nərsə astida biaram bolar; U köttürləməydiyən tət ix bar: — **22** Padixah boləjan kul, Tamakқа toyəjan һamakət, **23** Nəprətkə patқан, ərgə təgкən hotun, Əz hanimining ornini başқан dedək. **24** Yər yüzidə teni kiqik, lekin intayın əkillik tət hil janiwar bar: — **25** Qəmünilər küqlük һəlk bolmisimu, biraқ yazda ozuk təyyarliwelixni bilidu; **26** Suoqurlar əzi ajiz bir koqm bolsimu, hada taxlarning arisioğa uwa salidu; **27** Qekətkilərnin padixahı bolmisimu, lekin katar tizilip rətlük mangidu; **28** Kəslənqıknı qol bilən tutuwaləjli bolidu, Ləkin han ordilridə yaxaydu. **29** Kədamlıri һəywətlük üç janiwar bar, Kixigə zoқ berip mangidoğan tət nərsə bar: — **30** һaywanatlar iqidə əng küqlük, heq nemidin koқmas xir, **31** Zilwa bəygə iti, Tekə, Wə puқraliri koқlaydiyən padixahdur. **32** Əgər sən əhməklük kilip əzüngni bək yukiri orunoğa koquwaləjan bolsang, Wə yaki təlwə bir oyda boləjan bolsang, Qolung bilən aozingni yum! **33** Kala süti koқulsa serik may qıqar; Birining burni mijilsa, қan qıqar; Adawət kozoqap intikaм oylisa jedəl-majira qıqar.

31 Təwəndikilər, padixah Ləmuəlgə uning anisi arkilik wəhiy bilən kəlgən səzlərdur; anisi bu səzlərnı uningə oğatkən: **2** I oşlum, i mening amriқim, қəsəmlər bilən tiləgnı arzulukum, mən sanga nemə dəy? **3** Küq-қuwwitingni ayal-hotunlar tərıpigə sərp kilmiojin; Yaki padixahlarnimu wəyran kilidoğan ixlarəğa berilgüqi bolma! **4** I Ləmuəl, xarab iқix padixahlarəğa layıq əməs, əmirlərgimu һarakқа һumar bolux yaraxmas. **5** Bolmisa ular xarab iқip, [mukəddəs] bəlgilimilərnı untup, Bozək bəndilərnin һəққini astin-üstün kiliwetixi mumkin. **6** Küqlük һarak əlgüsi kəlgənlərgə, һəsрətkə qəmgənlərgə berilsun! **7** Ular xarabni iқip, miskinlikini untup, Kaytidin dərd-əlimini esigə kəltürmisun! **8** Əzliri üçün gəp қilalmaydiyəjanlarəğa aozingni aққin, һalak bolay degənlərnin dəwasida gəp қil. **9** Süküt қilma, ular üçün lilla һəкüm қil, Ezilənlərnin wə miskinlərnin dərdigə dərman bol. **10** Pəzilətlük ayalni kim tapalaydu? Uning kimmiti ləəl-yakutlardinmu zor exip qüxidu. **11** Erining kəngli uningə taयinip һatirjəm turidu, U boləjaqқа erining aləjan oljisi kəm əməstur! **12** U əmür boyi erigə wapadar bolup yahxilük қilidu, Uni ziyanəğa uqratmaydu. **13** U koq yungi wə kəndir tepip, Əz қoli bilən jan dəp əjir қilidu. **14** U soda kemilirigə ohxax, [ailini beқixitiki] ozuk-tülüklərnı yiraқ jaylardin toxuydu. **15** Tang yorumaста u ornidin turidu, ailisidikilərgə yeməklük təyyarlaydu, Hizmətkar-dədəklərgə nesiwisini təқsim қilidu. **16** U bir parқа etizni əzi kərip alidu; Қoli bilən yioққан daraməttin u bir üzümzar bina қilidu. **17** [Ixқа қarap] u belini küq bilən baoqlar, Biləklirini küqləndürər; **18** Əz ixining paydilikliқioğa kəzi yetər, Keqıqə qiriqini əqürməy ix қilar. **19** U koқliri bilən qakni qərər, Barmaklıri yip urқukini tutar. **20** Ajizlarəğa yardəm қolini uzitar; һajətmənlərgə koқlirini sozar.

21 Қar yaoқkanda u ailisi toqurluk əndixə қilmaydu, Əyidikilərnin һəmmisigə қizil kiyimlər kiydürülгən. **22** Kariwat yapқuqlirini əzi tokuydu; Əzining kiyim-keqaklıri kanap wə səsün rəhttindur. **23** Erining xəһər dərwasilirida abruyi bar; Xu yərdə u yurttiki aқsaқallar қataridin orun alidu. **24** U nəpis kanaptin kiyim-keqak tikip uni satidu; Bəlwəoqlarnı tikip sodigərlərnı təminlaydu. **25** Kiyimi küq-қudrat wə izzət-һərməttur; U kələqəkkə ümid bilən külpür қaraydu. **26** Aozini aqsila, dana səz қilidu, Tilida meһribanə nəsihətlər bar. **27** ailisidiki ixlardin daim һəwər alidu, Bikarəğa nan yeməydu. **28** Pərzəntlıri ornidin turup uningəğa bəht-bərikət tiləydu; Erimu mubəraklər uni mahtap: — **29** «Pəzilət bilən yaxioğan ayallar keptur, Biraқ sən ularning һəmmisidinmu exip qüxisən» — dəydu. **30** Güzəllik səһri aldamqıdur, һəsni-jamalmu pəқət bir kəpük, һalas, Pəқət Pərwərdigardin koқkidoğan ayalla mahtilidu! **31** U əz meһnitining mewiliridin bəһrimən bolsun! Əjirliri uni dərwasilarda һərmət-xəһrətkə erixtürsun!

Hekmät toplioquqi

1 Yerusalemda padixah boloqan, Dawutning oqli «Hekmät toplioquqi»ning sezliri: — **2** «Bimənilik üstigə bimənilik!» — deydu «Hekmät toplioquqi» — «Bimənilik üstigə bimənilik! Həmma ix bimənilik!» **3** Kuyax astida tartqan japa-liridin insan nema paydioq erixər? **4** Bir dəwr etidu, yənə bir dəwr kelidu; Biraq yər-zemin mænggügə dawam qilidu; **5** Kün qikidu, kün patidu; Wə qikidioqan jayoqa qarap yənə aldirap mangidu. **6** Xamal jənbuqqa qarap soqudu; Andin burulup ximaloqa qarap soqudu; U aylinip-aylinip, Hərdaim ez aylanma yolioqa kaytidu. **7** Barliq dəryalar dengizoqa qarap akidu, biraq dengiz tolmaydu; Dəryalar qaysi jayoqa akqan bolsa, Ular yənə xu yərgə kaytidu. **8** Barliq ixlar japoqa toloqandur; Uni eytip tügətküqi adəm yoktur; Kəz kəruxitin, Kulaq anglaxtin hərgiz toymaydu. **9** Boloqan ixlar yənə bolidioqan ixlardur; Qiloqan ixlar yənə qilinidu; Kuyax astida heqkandak yengilik yoktur. **10** «Mana, bu yengı ix» degili bolidioqan ix barmu? U bəribir bizdin burunkı dəwrlərdə allıkaqan bolup ətkən ixlardur. **11** Burunkı ixlar həzır heq əslənməydu; Wə kəlgüsıdə bolidioqan ixlarmu ulardin keyin yaxaydioqanlarning esigə heq kəlməydu. **12** Mənki hekmat toplioquqi Yerusalemda Israiloqa padixah boloqanmən; **13** Mən danalix bilən asmanlar astida barliq kilinoqan ixlarnı kətirkiniq izdəkkə kəngil qoydum — Hulassəm xuki, Huda insan balilirining öz-əzini bənd qilip upritix üqün, ularoqa bu eoqır japani təqdim qiloqan! **14** Mən kuyax astidiki barliq kilinoqan ixlarnı kərüp qıktım, — Mana, həmmisi bimənilik wə xamalni qooqlıoqandək ixtin ibarəttur. **15** Əgrini tüz qiloqli bolmas; Kəmni toluq dəp sanioqli bolmas. **16** Mən ez kənglumdə oylinip: «Mana, mən uluqlinip, məndin ilgiri Yerusalemda üstigə barliq həküm sürgənlərdin kəp danalixqə erixitim; mening kənglüm nuroqun danalix wə bilimə erixiti» — dedim. **17** Xuning bilən danalixni bilixkə, xuningdək təlwilik wə əhmikanilikni bilip yetixkə kəngül qoydum; muxu ixnimu xamal qooqlıoqandək ix dəp bilip yəttim. **18** Qünki danalixning kəp boluxi bilən azab-oqubətmu kəp bolidu; bilimini kəpəytküqining dərd-əlimimu kəpiydu.

2 Mən kənglumdə: «Kəni, mən əzümgə tamaxining təmini tetioquzup bakimən; kənglüm eqilsun!» — dedim. Biraq mana, bumu bimənilik. **2** Mən külkə-qakqakqə «Təlwilik!» wə tamaxioqa «Uning zadi nema paydisi?» — dedim. **3** Kənglumdə ez bədinimni xarab bilən kəndək rohlənduroqli bolidioqanliqini (danalix bilən əzümni yetəklign həlda) bilixkə berilip izdəndim, xuningdək «sanəqlik künliridə insan balilirioqa yaxhilik yetküzioqan nema paydiliq ixlar bar?» degən tügünni yəxsəm dəp əhmikanilikni kəndək tutup yetixim kerəklilikni intilip izdidim. **4** Mən uluq quruluqlaroqa kirixitim; əzüm üqün oylərnı saldim; əzüm üqün bəuzmarlarnı tiktim; **5** Əzüm üqün xahənə baq-baqqlarnı yasidim; ularda hərhil mewa beridioqan dərəhlərnı tiktim; **6** Əzüm üqün ormandiki barəksən dərəhlərnı obdan suqirix üqün, kəlqəklərnı yasap qıktım; **7** Qullaroqa wə dedəklərgə igə boldum; əyümdə ulardin tuquloqanlarmu meningki idi; Yerusalemda

məndin ilgiri boloqanlarning həmmisiningkidin kəp mal-waranlar, qoy wə kala padilirim bar boldi. **8** Əz-əzümgə altun-kümüxlərnı, padixahlarıning həm hərəkaysi əlkilərning hərhil ətiwarliq əlahidə gəhərlirini yioqdim; kiz-yigit nahxiqlaroqa həmdə adəm balilirining dilkeyərlirigə, yəni kəplign güzəl kənzəklərgə igə boldum. **9** Uluq boldum, Yerusalemda məndin ilgiri boloqanlarning həmmisidin ziyadə ronək taptim; xundək boloqini bilən danalixim məndin kətmidi. **10** Kəzlimigə nema yakqan bolsa, mən xuni uningdin ayimimidim; ez kənglümgə heqkandək huxallixni yak demidim; qünki kənglüm barliq əjrimdin xadlandi; mana, bular ez əjrimdin boloqan nesiwəm idi. **11** Andin ez kolum yasioqanlirining həmmisigə, xundəklə singdürgən əjrimning nətijisigə qarısam, mana, həmmisi bimənilik wə xamalni qooqlıoqandək ix idi; bular kuyax astidiki heq paydisi yok ixlardur. **12** Andin zəhnimni yioqır uni danalixqə, təlwilik wə əhmikanilikqə qaraxkə qoydum; qünki padixahın keyin turidioqan adəm nema qiləydu? — kilsimu allıkaqan qilinioqan ixlardin ibarət bolidu, halas! **13** Xuning bilən nur qarəngöuluktin əwzəl boloqandək, danalixning bioərzəliktin əwzəllikini kərüp yəttim. **14** Dana kixining kəzliiri bəxidirdur, əhmək bolsa qarəngöuluktə mangidu; biraq ularoqa ohxax birlə ixning bolidioqanliqini qüxinip yəttim. **15** Kənglumdə: «Əhməkə bolidioqan ix mangimu ohxax bolidu; əmdi mening xundək dana boluxumning zadi nema paydisi?!» — dedim. Andin mən kənglumdə: «Bu ixmu ohxaxla bimənilik!» — dedim. **16** Qünki mənggügə dana kixi əhməkə nisbətən heq artuq əslənməydu; qünki kəlgüsıdiki künlərdə həmma ix allıkaqan untulup ketidu; əmdi dana kixi kəndək əlidu? — Əhmək kixi bilən billə! **17** Xunga mən həyatqə əq boldum; qünki kuyax astida qilinioqan ixlar manga eoqır kəlatı; həmmisi bimənilik wə xamalni qooqlıoqandək ix idi. **18** Xuningdək mən kuyax astidiki barliq əjrimigə əq boldum; qünki buni məndin keyin kəlgən kixigə qaldurmasliqə amalim yok idi. **19** Uning dana yəki əhmək ikənlikini kim bilidu? U bəribir mən japa-liq bilən singdürgən həmdə danalix bilən ada qiloqan kuyax astidiki barliq əjrim üstigə həküm süridu. Bumu bimənilik. **20** Andin mən rayimdin yandim, kənglüm kuyax astidiki japa tartqan barliq əjrimdin ümidisizlinip kətti. **21** Qünki əjri ni danalix, bilim wə əp bilən qiloqan bir adəm bar; biraq u əjri ni uningə heq ixlimigən baxkə birsining nesiwisi boluxkə qalduruxi kerək. Bumu bimənilik wə intayin aqqik külpəttur. **22** Qünki insan kuyax astida əzini upritip, əzining barliq əmgikidin wə kənglining intilixliridin nemigə igə bolidu? **23** Qünki uning barliq künliri azabliktur, uning əjri oşəxliktur; həttə keqidə uning kəngli heq aram tapmaydu. Bumu bimənilik. **24** İnsan üqün xuningdin baxkə yaxhi ix yokki, u yeyixi, iqixi, ez jəni ni ez əjrimin huzur alduruxidin ibarəttur; buni Hudaning qolidindur, dəp kərüp yəttim. **25** Qünki uningsiz kim yeyəlisun yəki besip ixliyəlisun? **26** Qünki u ez nəzirigə yakidioqan adəmgə danalix, bilim wə xadliqni ata qilidu; biraq gunəhkar adəmgə u mal-mülük yioqıp-toplaxkə japa-liq əmgəknı beridu, xuningdək u yioqıp-topliqini Hudaning nəziridə yaxhi

bolqanoja tapxuridiojan qilidu. Bumu bimonilik wə xamalni qoqliqandək ixtin ibarəttur.

3 Hər bir ixning muwapiq pəsli bar, asmanlar astidiki həmmə arzuning ez waqtimu bar; **2** Tuquluxning bir wahti bar, elüxningmu bir wahti bar; Tikix wahti bar, tikilgənni səküx wahti bar; **3** Əltürüx wahti bar, sakaytix wahti bar; Buzux wahti bar, qurux wahti bar; **4** Yioqlax wahti bar, külüx wahti bar; Matəm tutux wahti bar, ussul oynax wahti bar; **5** Taxlarni qəriwetix wahti bar, taxlarni yiojip-toplax wahti bar; Quqaqlax wahti bar, quqaqlaxtin özini tartix wahti bar; **6** İzdəx wahti bar, yokałdı dəp waz keqix waqtimu bar; **7** Yirtix wahti bar, tikix wahti bar; Süktüt kəlix wahti bar, səz kəlix wahti bar; **8** Seyüx wahti bar, naprətinix wahti bar; Urux wahti bar, tinqlik wahti bar. **9** İxligen ez ixliginidin nemə payda alidu? **10** Mən Huda insan baliliorəja yükligen, ixləp japa tartix kerək boləjan ixtin kerganmən. **11** U hər bir ixning wahti kəlgəndə güzəl bolidiojanliqini bekitkən; u yənə mənggüliküni insanlarning kəngliga saləjan; xunga, insan Hudaning ez həyatiorə baxtin ahiriyoqə nemini bekitkənlikini bilip yətməstür. **12** İnsanlarəja həyatida xadlinix wə yaxhiliq kəlxistin baxxa əwzəl ix yok ikən dəp bilip yəttim. **13** Xundakla yənə, hər bir kixining yeyix-iqixi, özining barlık əjridin huzur elixi, mana bu Hudaning sowojisidür. **14** Hudaning kəlojanlirining həmməsi bolsa, mənggülik bolidu, dəp bilimən; unioqə heqərsini koxuxkə wə uningdin heqərsini eliwetixkə bolmaydu; Hudaning ularni kəlojanlirining səwəbi insanni Əzidin əymindürüxtür. **15** Həzir boləjanliri etkəndimu boləjandür; kəlgüsidə bolidiojan ix allıqəjan boləjandür; Huda etkən ixlarni soraydu. **16** Mən kuyax astida yənə xu ixtin kərdümki — sorak ornida, xu yərdə həlihəm rəzillik turidu; həkkanıylik turux kerək boləjan jayda, mana rəzillik turidu! **17** Mən kənglümədə: «Huda həkkanıy həm rəzil adənni sorakka tartidu; qünki hər bir arzu-məksət wə hər bir ixning ez wahti bar» — dedim. **18** Mən kənglümədə: — Bundak boluxi insan balilirining səwəbidindür; Huda ularni sinimakqi, [bu ixtlar] ular ezlirining pəkət həywanlarəja ohxax ikənlikini kərxüi üqün boləjan, dəp oylidim. **19** Qünki insan balilirining bexioja kelidiojini həywanlarəjimu kelidu, ularning kəridiojini ohxax bolidu. Ulardin aldinkisi kəndak əlgən bolsa, keyinkisimu xundak əlidu, ularda ohxaxla birlə nəpəs bardür. İnsanning həywanlardin heq artuqçiligi yok; qünki həmmə ix bimoniliktür. **20** Ularning həmmisi bir jayoja baridür; həmmisi topa-qəngdin qıkkən, həmmisi topa-qəngəja kəytidu. **21** Kim adəm balilirining rohinu bilidu? U yukiriəja qıkkəmdü, buni kim bilidu? Həywanlarning rohi, u yer tegigə qüxəmdü, kim bilidu? **22** Xuning bilən mən insanning ez əjridin huzurlinixidin artuq ix yoktür, dəp kərdüm; qünki mana, bu uning nesiwisidür; qünki uni əzidin keyin bolidiojan ixlarni kərxükə kim elip kelidu?

4 Andin mən kəytidin zəhnimni yiojip kuyax astida daim boluwatқан barlık zorluq-zumbulukni kərdüm; mana, ezilgənlərnin kəz yaxliri! Ularəja heq təsəlli bərgüqi yok idi; ularni əzgənlərnin küqlük yələnqüki bar idi, biraq ezilgənlərgə heq təsəlli bərgüqi yok idi. **2**

Xunga mən allıqəjan üstip kətkən əligiqlərnı tehi həyat boləjan tiriklərdin üstün dəp tərıplidim; **3** xundakla bu ikki hil kixilərdin bəhtliki tehi apiridə bolmiojan kixidür; qünki u kuyax astida kəlojanı yamanlıqlarnı heq kəriip bəkmiojan. **4** Andin mən barlık əjir wə barlık həzmətnin utukliridin xuni kəriip yəttimki, u insanning yekinini kəəlməsligidin bolidu. Bumu bimonilik wə Xamalni qoqliqandək ixtur. **5** Əhmək kol koxturup, ez gəxini yəydu. **6** Japa qekip xamalni kəlojap oqumini toxkuzimən degəndin, qənggilini toxkuzup hatirjəmliktə bolux əladür. **7** Mən yənə zəhnimni yiojip, kuyax astidiki bir bimonilikni kərdüm; **8** birsı yəlozux, tikəndək bolsimu, xundakla nə oqlı nə aka-ukisi bolmisimu — biraq uning japasining ahiri bolmaydu, uning kəzi baylıqlarəja toymaydu. U: «Mən bundak jəpalik ixləp, jenimdin zadi kimgə yaxhiliq kəldürimən?» — degənni sorımaydu. Bumu bimonilik wə eqir jəpadin ibarəttür. **9** İkki birdin yaxhidür; qünki ikki bolsa əmgikidin yaxhi in'am alidu. **10** Yikilip kətsə, birsı həmrəhini yələp kətiridu; biraq yəlozux hələttə yikilip kətsə, yəligüdək bəxkə birsı yok bolsa, bu kixining həlioqə way! **11** Yənə, ikkisi billə yatsa, bir-birini ıllitidu; ləkin birsı yəlozux yatsa kəndak ıllitilsun? **12** Yənə, birəw yəlozux bir adənni yəngiwəlojan bolsa, ikkisi unioqə takəbil turalaydu; xuningdək üq kət ərojamqə asan üzülməs. **13** Kəmbəşəl əmma əkil yigıt yənə nəsihətnin ətiwarini kilməydojan kəri əhmək padixəhtin yaxhidür; **14** Qünki gərqə u bu padixəhning padixəhlikida kəmbəşəl bolup tuqulojan bolsimu, u zindandin təhtkə olturuxkə qıktı. **15** Mən kuyax astidiki barlık tiriklərnin axu ikkinqini, yəni [padixəhning] ornini baskuqini, xu yigıtni kəlojəyojanliqini kərdüm. **16** Barlık həlk, yəni ularning aldidə turəjan barlık puqralar sanəksiz bolsimu, biraq ulardin keyinkilər yigıtinnımu rəzi bolmaydu; bumu bimonilik wə xamalni qoqliqandək ixtur.

5 Hudaning əyigə barəjanda, awaylap yürgin; əhməklərqə kurbənlıqlarnı sunux üqün əməs, bəlki ənglap boysunux üqün yekınlaxkın; qünki əhməklər rəzillik kiliwatqini bilməydu. **2** Aozingni yeklik bilən əqma; kənglüng Huda aldidə birmənni eytixkə aldirmisun; qünki Huda ərlərdə, sən yer yüzididürsən; xunga səzliring az bolsun. **3** Qünki ix kəp bolsa qüxmu kəp boləjandək, gəp kəp bolsa, əhməkning gəpi bolup kəlidu. **4** Hudaəja kəsəm iqsəng, uni adə kilixni keqiktürmə; qünki U əhməklərdin huzur əlməydu; xunga kəsımıngni adə kəlojın. **5** Kəsəm iqip adə kilmiojandin kərə, kəsəm iqməsliking tüziktür. **6** Aozing teningni gunəhning ihtiyarəja qoyuwətmisun; pərixət aldidə: «Hata səzləp saldim» demə; nemixkə Huda gepingdin əzəşəplirin kəlliring yasiojənni həlak kılıdu? **7** Qünki qüx kəp bolsa bimonilikmu kəp bolidu; gəp kəp bolsimu ohxəxtür; xunga, Hudadin kərkəkin! **8** Sən namratlarning ezilgənlikini yəki yərlək mənəşədarlarning hək-adalətni zorəwanlarəqə kəyrip kəyojanliqini kərsəng, bu ixlardin həyran kəlmə; qünki mənəşəpardin yukiri yənə birsı kəzliməktə; wə ulardinmu yukirisimu bardür. **9** Biraq nemilə bolmisun yər-tupraq həmmə adəmgə paydiliktür; həttə padixəhning əzimu yər-tupraqkə tayinidu. **10** Kümüxkə əmrək kümüxkə kənməs, baylıqlarəja əmrək əz kirimigə kənməs; bumu bimoniliktür. **11** Mal-mülük

kəpəysə, ularni yegüqilərmü kəpiyidu; mal igisigə ularni kəzləp, ulardin huzur elixtin baxkə nemə paydisi bolsun? **12** Az yesun, kəp yesun, əmgəkqining uyqusi tatliqtur; biraq bayning toklukı uni uhlattas. **13** Mən kuyax astida zor bir külpətni kərdüm — u bolsimu, igisi əzigə ziyan yətküzidiqan bayliqlarni toplaxtur; **14** xuningdək, uning bayliqliri balayi apət tūpəyidin yokilixidin ibarəttur. Undək adəmming bir oqılı bolsa, [oqlining] kəliqə qalduruqədək həqnemisi yok bolidu. **15** U apisining korsikidin yalingaq qikip, kətkəndimu yalingaq peti ketidu; u əzining jəpaliq əmgikidin kəliqə aloqədək həqnemini epəkətləməydu. **16** Mana bumu eqir əmləlik ix; qünki u kəndək kəlgən bolsa, yənə xundək ketidu; əmdi uning xamaloqə erixix tūqün əmgək kəliqəning nemə paydisi? **17** Uning barlik künliridə yəp-iqkini karəngəqululka bolup, oqəxliki, kesəlliki wə hapiliki kəp bolidu. **18** Mana nemining yaramliq wə güzəl ikənlikini kərdüm — u bolsimu, insanning Huda uningə qətkim kəliqan əmrining hər bir künliridə yeyix, iqix wə kuyax astidiki barlik məhənitidin huzur elixtur; qünki bu uning neswisidur. **19** Huda hər birisini bayliqləroqə, mal-dunyaqə igə boluxkə, xuningdək ulardin yeyixkə, əz rizkini qəbul kəlixkə, əz əmgikidin huzur elixkə muyəssər kəliqan bolsa — mana bular Hudaning sovoqətidur. **20** Qünki u əmridikini tez etididən künliri üstidə kəp oylanmaydu; qünki Huda uni kənglining xadliki bilən bənd kəlidu.

6 Kuyax astida bir yaman ixni kərdüm; u ix adəmlər arisida kəp kərtilidu — **2** Huda birsigə bayliqlər, mal-dunya wə izzət-hərmət təksim kildi, xuning bilən uning əz kəngli həloqəningin həqnersisi kəm bolmidi; biraq Huda uningə bular din huzur elixkə muyəssər kilmidi, bəki yat bir adəm ulardin huzur alidu; mana bu bimanilik wə eqir azəbtur. **3** Birsı yüz bala kərup kəp yil yaxixi mumkin; biraq uning yil-künliri xunqilik kəp bolsimu, uning jəni bəhtni kərmisə, hətta gərnı kərmigən bolsimu, tuqulup qəqrəp kətkən bowək uningdin əwəldur dəymən. **4** Qünki qəqriqan bala bimanilik bilən kelidu, karəngəqululka ketidu, karəngəqululqə uning ismini qəpəydu; **5** U künnimu kərmigən, bilmigən; biraq həq bolmiqənda u birinqisigə nisbətən aram tapkəndur. **6** Bərhək, həliki kixi hətta ikki həssə ming yil yaxiqan bolsimu, biraq bəhtni kərmisə, əhwalı ohxaxtur — hər bir kixi ohxax bir jəyoqə baridu əməsmu? **7** Adəmming tartkən barlik jəpasi əz əozi tūqündur; biraq uning itxihasi hərgiz qənmaydu. **8** Xundəkta dana kixining əhməktin nemə artuqçilikli bolsun? Namrat kixi baxkilar aldidə kəndək mənqixni bilgən bolsimu, uning nemə paydisi bolsun? **9** Kəzning kərxı arzu-həwəşning uyan-buyan yürüxidin əwəldur. Bundək kəlixmu bimanilik wə xamalni qəoqliqəndək ixtur. **10** Ətup kətkən ixlarning bolsa allıqənan nemi bəkitilip ataloqan; insanning nemə ikənlikimu ayan boləqan; xungə insanning əzidin kudrətlik boləqı bilən karxilixixiqə bolmaydu. **11** Qünki qəp kəraqə kəp bolsa, bimanilik xunqə kəp bolidu; buning insanəqə nemə paydisi? **12** Qünki insanning əmrində, yəni uning sayidək tezla etididən mənisiz əmridikini barlik künliridə uningəqə nemining paydilik ikənlikini kim bilsun? Qünki

insanəqə u kətkəndin keyin kuyax astida nemə ixning bolididəqlikəni kim dəp bəralisun?

7 Yahxi nam-abroy kimmətlik tutiyadin əwəz; adəmming əlüh küni tuqulul künidin əwəldur. **2** Matəm tutux əyigə bərix ziyapət-toy əyigə bərixtin əwəz; qünki axu yərdə insanning əkwiiti ayan kəlinidu; tirik boləqanlar buni kəngligə püküxi kərak. **3** Oqəxlilik külkidin əwəldur; qünki qirayning pərixanliki bilən kəlb yaxilidur. **4** Dana kixining kəlbı matəm tutux əyidə, biraq əhməkəning kəlbı tamaxining əyidur. **5** Əhməkərləning nahxisini angliqəndin kərdə, dana kixining tənbihiini angliqin; **6** Qünki əhməkəning külkisi qazan astidiki yantəqləning paraslixidək, halas; bumu bimaniliktur. **7** Jəbir-zulum dana adəmmi nadanəqə aylanduridu, Para bolsa kəlbni həlak kəlidu. **8** İxning ayioji bəxidin əwəz; Səw-r-təktilik roh təkəbbur rohtin əwəldur. **9** Roqingdə hapa boluxkə aldirima; Qünki hapilik əhməkərləning bəoqrıda qərup yatidu. **10** «Nemixkə burunkı künlər hazıqı künlərdin əwəz?» — demə; qünki sening bundək sorioqəning danaliktin əməs. **11** Danalix mirəskə ohxax yahxi ix, kuyax nuri kərgüqilərgə paydiliktur. **12** Qünki danalix pul panəh boləqəndək, panəh bolidu; biraq danalixning əwəzəlliki xuki, u əz igilirini həyatqə erixitüridu. **13** Hudaning kəliqanlirini oylap kəp; qünki U əgri kəliqəni kim tüz kəlalısun? **14** Awat künidə huzur al; wə yaman künidimu xuni oylap kəp: — Huda uning birini, xundəkla yənə birinimu təng yaratkəndur; xuning bilən insan əzi kətkəndin keyin bolididən ixlarni bilip yətləməydu. **15** Mən buning həmmisini bimanə künlirimdə kərup yəttim; həkəkəniy bir adəmming əz həkəkəniylik bilən yokilip kətkənlikini kərdüm, xuningdək rəzil bir adəmming əz rəzilliki bilən əmrini uzaratkənlikini kərdüm. **16** Əzüngni dəp həddidin ziyadə həkəkəniy bolma; wə əzüngni dəp həddidin ziyadə dana bolma; sən əz-əzüngni əlakzadə kəlməkəqimusun? **17** Əzüngni dəp həddidin ziyadə rəzil bolma, yəki əhməkə bolma; əz əjiling toxmay turup əlməkəqimusun? **18** Xungə, bu [əgəhni] qing tut, xuningdin u [əgəhni] kəlungdin bərmigəning yahxi; qünki Hudadin kərkididən kixi hər ikkisi bilən utukluk bolidu. **19** Danalix dana kixini bir xəhərnı baxkərididən on həkəumrandin ziyadə küqlük kəlidu. **20** Bərhək, yər yuzidə daim məhrıbanlik yürgüzididən, gənəh sadir kəlməydidən həkəkəniy adəm yoktur. **21** Yənə, həklərləning həmmila gəp-səzlırigə ənqə dikəkə qilip kətmə; bolmisa, əz hizməkarəningning sənəgə lənət okuqənlirini əngləp kəlixing mumkin. **22** Qünki kənglüngdə, əzüngningmu xuningəqə ohxax baxkilarəqə kəp qətim lənət kəliqanliqəningni obdan bilisən. **23** Bularning həmmisini danalix bilən sinap bəktim; mən: «Dana bolımən» desəmmu, əmma u məndin yiraq idi. **24** Barlik yüz bərgən ixlər bolsa əklımızdin yiraq, xuningdək intayin sirliktur; kim uni izdəp bilip yətalısun? **25** Mən qin kənglümdin danalix wə əqliy bilimni bilixkə, sürüxtürüxkə wə izdəxkə, xundəkla rəzillikning əhməkəlikini, əhməkəlikning təwlilik ikənlikini bilip yətxikə zəhənimni yioqdim. **26** Xuning bilən kəngli tor wə kiltək, kəlliri əsarət boləqan ayalning əlümdin əqıq ikənlikini baykədidim; Hudani hursən kəlididən kixi uningdin əzini qəquridu, biraq gənəhkar

adəm uningōja tutulup qalidu. **27** Bu baykōjanlirimōja kara, — dāydu hēkmət toplōjuqi — pakitlarni bir-birigē baōjlap selixturup, ākil izdidim; **28** mening qālbbim uni yōnila izdimāktē, birāq tehi palmidim! — Mīng kixi arisida bir durus ārkākni taptim — birāq xu mīng kixi arisidin birmu durus ayalni tapalmidim. **29** Mana kōrgin, mening baykōjanlirim pākēt muxu birla — Huda adōmni asli durus yaratqan; birāq adōmlar bolsa nurōjunlōjan hāyilē-mikirlārni izdāydu.

8 Kim dana kixigē tēng kelēlāydu? Kim ixlarni qūxēndūrūxni bilidu? Kixining danaliki qirayini nurluq kilidu, yūzining sūrini yorutidu. **2** Padixahning pōrmanioja kulan selixingni dāwāt kilimōn; bolupmu Huda aldidā iqkōn kāsēm tūpāylidin xundāq kōlōjin. **3** Uning aldidin qikip ketixkē aldirima; yaman bir dōwani kollaxta qing turma; qūnki padixah nemini halisa xuni kilidu. **4** Qūnki padixahning sōzi hōquktur; kim uningōja: «Əzlrī nemē kilila?» — dēyālisun? **5** Kim [padixahning] pōrmanini tutkōn bolsa hēq yamanlikni kōrmāydu; dana kixining kōngli hēm pāytni hēm yolni pēmliylāydu. **6** Qūnki hārbir ix-arzuning pāyti wē yoli bar; insan keyinki ixlarni bilmigēqkē, uning dōrd-ālimi ēzini kātik basidu. Kim uningōja qandāq bolidōjanlikni eytalīsun? **8** Hēqkim ēz rohioja igē bolalmas, yōni hēqkimning ēz rohini ēzidē kaldurux hōquki yoktur; hēqkimning ēlūx kūnini ēz kolida tutux hōquki yoktur; xu jōngdin hēqixkē ruhsat yoktur; rēzillik rēzillikkē berilgūqilārni kutkuzmas. **9** Bularning hēmmissini kōrūp qiktim, xundāklā kuyax astida kōlinojan hārbir ixkē, adōmning adēm ūstigē hōquq tutkōnlik bilēn ularōja ziyā yōtkūzidōjan muxu wakitkē kōngil koydum. **10** Xuningdōk rēzillōrning dōpnē kōlinojanlikni kōrdūm; ular āslidē mukāddas jayōja kirip-qikip yūrētti; ular [mukāddas jaydin] qikipla, rēzil ixlarni kōlōjan xu xāhār iqidā mahtilidu tehi! Bumu bīmōniliktur! **11** Rēzillik ūstidin hōkūm tezdin bōja kēltūrūlmigēqkē, xunga insan baliliringni kōngli rēzillikni yūrgūzūxkē pūtūnlōy berilip ketidu. **12** Gunahkar yūz ketim rēzillik kilip, kūnlirini uzartsimu, Hudadin kōrkidōjanlarning āhwali ulardin yahxi bolidu dōp bilimōn; qūnki ular uning aldidā kōrkidu. **13** Birāq rēzillōrning āhwali yahxi bolmaydu, uning kūnliri sayidōk tezla ētūp, kūnliri uzartilmāydu, qūnki u Huda aldidā kōrkmaydu. **14** Yār yūzidē yūrgūzūlgōn bir bīmōnilik bar; bexioja rēzillōrning kōlōjini boyiqē kūn qūxidōjan hēkqāniy adōmlar bar; bexioja hēkqāniy adōmlōrning kōlōjini boyiqē yaxhilik qūxidōjan rēzil adōmlōrnu bar. Mōn bu ixnimu bīmōnilik dedim. **15** Xunga mōn tamaxini tēriplidim; qūnki insan ūqūn kuyax astidā yeyix, iqix wē huzur elixtin yahsi ix yoktur; xundāq kōlōjan uning āmgikidin bolōjan mēwē Huda tēkdīm kōlōjan kuyax astidiki ēmrining barlik rēzilridē ēzigē hēmrah bolidu. **16** Kōnglūmni danaliki wē yār yūzidē kōlinojan ixlarni bilip yetix ūqūn kōyōjandā, xundāklā Huda kōlōjan barlik ixlarni kōrginimdē xuni baykidim: — Insan hētta kēqē-kūndūz kōzlrigē uykūni kōrsētmissimu, kuyax astidiki barlik ixni bilip yetālmāydu; u uni qūxinixkē kanqē intilsē, u xunqē bilip yetālmāydu. Hētta dana kixi «Buni bilip yettim» desimu, āmāliyētte u uni bilip yetmāydu.

9 Mōn xularning hēmmissini eniklax ūqūn kōngil koydum; xuni baykidimki, mēyli hēkqāniy kixi yaki dana kixi bolsun, xundāklā ularning barlik kōlōjanliri Hudaning kōlolidur, dōp baykidim; insan ēzigē muhābbēt yaki nāprātning kelidōjanlikini hēq bilmāydu. Uning aldidā hērkāndāq ix boluxi mumkin. **2** Hēmō adōmgē ohxax ixlar ohxax peti kelidu; hēkqāniy wē rēzil kixigē, mēhrīban kixigē, pak wē napak, qūrbanlik kōlōjuqi wē qūrbanlik kōlōjuqiojimu ohxax kōsmēt bolidu; yahxi adōmgē qandāq bolsa, gunahkarōja xundāq bolidu; kāsēm iqtūqigē wē kāsēm iqtixtin kōrkqūqiojimu ohxax bolidu. **3** Mana hēmmitigē ohxaxla bu ixning kelidōjanlikni kuyax astidiki ixlar arisida kōlpōtlik ixtur; uning ūstigē, insan baliliringni kōnglūliri yamanlikkē tolojan, pūtūn hāyatidā kōnglidē tēlwilik turidu; andin ular ēlgōnlōrgē kōxulidu. **4** Qūnki tiriklōrgē kōxulojan kixi ūqūn bolsa ūmid bar; qūnki, tirik it ēlgōn xirdin ēla. **5** Tiriklar bolsa ēzlrining ēlidōjanlikini bilidu; birāq ēlgōnlar bolsa hēqnemini bilmāydu; ularning hēq in'ami yōnē bolmaydu; ular hētta adōmning esidin kōtūrūlūp ketidu, kayta kēlmāydu. **6** Ularning muhābbiti, nāpriti wē hēsāthorlūqimu allikāyan yōkālōjan; kuyax astidā kōlinojan ixlarning hēqkāsissidin ularning mōnggūgē kayta nesiwisi yoktur. **7** Barōjin, neningni huxallik bilēn yōp, xarabingni huxhuyluq bilēn iqtin; qūnki Huda allikāyan mundaq kilixingdin razi bolōjan. **8** Kiyim-keqēkliring hārdaim ap'ak bolsun, huxbuy may bexingdin kōsmisun. **9** Huda sanga kuyax astidā tēksim kōlōjan bīmōnē ēmrūngning barlik kūnliridē, yōni bīmōniliktē ētkūzōn barlik kūnliringdē, sōyūmluk ayaling bilēn billē hāyattin huzur ālōjin; qūnki bu sening hāyatingdiki nesiwōng wē kuyax astidiki barlik tartkōn japayingning ājridur. **10** Kolung tutkōnmi barlik kōtūqūng bilēn kōlōjin; qūnki sōn baridōjan tēhtisaradā hēq hizmēt, mākōsēt-pilan, bilim yaki hēkmēt bolmaydu. **(Sheol h7585)** **11** Mōn zēhnimni yōjiq, kuyax astidā kōrdumki, musabikidō ēlōlibē yōltapanōja bolmas, ya jōngdē ēlōlibē palwanōja bolmas, ya nān dana kixigē kēlmās, ya bayliqlar yorutulojanlarōja kēlmās, ya iltipāt bilimliklōrgē bolmas — qūnki pāyēt wē tasadipiyluk ularning hēmmissigē kelidu. **12** Barhāq, insanmu ēz wakti-saitini bilmāydu; beliklar rēhimsiz torōja elinōjandōk, kuxlar tapan-tuzakqā ilinōjandōk, bularōja ohxax insan baliliri yaman bir kūndē tuzakqā ilinidu, tuzāq bexioja qūxidū. **13** Mōn yōnē kuyax astidā danalikning bu misalini kōrdum, u meni qōngkōr tēsirlēndūrdu; **14** Kiqik bir xāhār bar idi; uningōja kōrxū bōyiqē bir padixah qikip, uni kōrxap, uningōja hūjum kilidōjan yōjan potāylārni kurdi. **15** Birāq xāhārdin namrat bir dana kixi tepilip qaldi; u uni ēz danaliki bilēn kutuldurdi; birāq keyin, hēqkim bu namrat kixini esigē kēltūrmidi. **16** Xuning bilēn mōn: «Danalik kōq-qūdrattin āwzāl» — dedim; birāq xu namrat kixining danaliki keyin kōzgē ilinmaydu, uning sōzliri anglanmaydu. **17** Dana kixining jimjitlikkē eytkōn sōzliri āhmākōlār ūstidin hōquq sūrgūqining warkiraxliridin enik anglinar. **18** Danalik urux kōralliridin āwzaldur; birāq bir gunahkar zor yaxhilikni hālak kilidu.

10 Huddi ēlūk qiwīnlār ēttarning ātirini sesitwetidōjandōk, azrakqōnē āhmāklik tarazidā

danalilik wə izzət-hərməttinmu eoqir tohtaydu. **2** Danalilikning kengli ongəyo mayil, əhməkningki soləyo. **3** Əhmək kixi həttə yaldə mengiwatqandimu, uning əkli kəm boləyoqə, u əhmək ikənlikini həmmigə ayan kilidu. **4** Həkümdarning sanga aqqiqi kəlsə, ornungdin istepa bərmə; qünki tinq-səwriqanlik hata-səwənlikdin boləyo zor hapiləniqni tinqitidu. **5** Quyax astida yaman bir ixni kərdumki, u həkümdardind qiqkən bir hata ixtur — **6** əhməklər yukiri mənsəpta, xuning bilən təng baylar pəs orunda olturidu; **7** mən kullarning atka mingənlikini, əmirləarning kullardək piyadə mangojanlikini kərdum. **8** Orini koləyoan kixi uningəyo yixilikni mumkin; tamni buzojan kixini yilan qeqikin mumkin; **9** taxlarni yetkigən kixi tax tərpidind yariləniqni mumkin; otun yaridəyoan kixi həwpəkə uqraydu. **10** Palta gal bolsa, birsə tiorəni biliməsə, paltini küqəp qepixka toorə kelidu; biraq danalilik adəmnə utuk-muwəppəkəyətəkə erixitiridu. **11** Yilan oynitilməy turup, yilanqini qəksə, yilanqəyo nēmə payda? **12** Dana kixining səzliri xəpəkətlitkur; biraq əhməkning ləwliri əzini yutidu. **13** Səzlirining bexi əhməklik, ayioqi razil təwiliktur; **14** əmmə əhmək yenilə gəpni kəpəyitidu. Biraq həqkim kəlgüsini bilməydu; uningdin keyindiki ixlarni kim uningəyo eytalisun? **15** Əhməklər jəpasi bilən əzilirini upritidu; qünki ular həttə xəhərgə baridəyoan yolnimu bilməydu. **16** I zemin, padixahing bala bolsa, əmirləring səhərdə ziyapət etküzəsə, həlingəyo way! **17** I zemin, padixahing mətiwəring oqlı bolsa wə əmirləring kəyü üqün əməs, bəki əzini kuwəwtəx üqün muwəpiq wəktidə ziyapət etküzəsə, bu sening bəhting! **18** Hürunluqtin əyning torusə oqlay dəp qalidu; qollarning boxlukidind əydid yaməyoer ətidu. **19** Ziyapət külkə üqün təyyarlinar, xarab həyatni hux qilar; ləkin pul həmmə ixni həl qilar! **20** Padixahka lənət qilma, həttə oyungdimu tillima; hujrangdimu baylarni tillima; qünki asmandiki bir kux awazingni taritidu, bir kənat igisi bu ixni ayan kilidu.

11 Nanliringni sularəyo əwət; kəp künlərdind keyin uni kəyitidind tapisən. **2** Bir ülüxni yəttə kixigə, səkkizigimu bərgin; qünki yər yüzidə nēmə yamanlik bolidəyojanlikini bilməysən. **3** Bulutlar yaməyoerəyo tolojan bolsa, əzilirini zemin üstigə boxitidu; dərəh ximal tərəpkə ərilsə, yaki jənub tərəpkə ərilsə, kəysi tərəpkə qüxxən bolsa, xu yərdə qalidu. **4** Xamalni kəzitiəyojanlar tərəkəylik qilməydu; bulutlarəyo kəyayidəyojanlar orma orməydu. **5** Sən xamalning yolini bilmiginingdək yaki boyida barning həmilisining ustihənlirining bəliyətqədə kəndək əsidiəyojanlikini bilmiginingdək, sən həmmi yəsiəyoqi Hudaning qiləyini bilməysən. **6** Səhərdə urukungni tərəyoan, kəqtimu qolungni ixtin kəldurma; qünki nēmə ixning, u yaki bu ixning paydilək bolidəyojanlikini wə yaki hər ikkisininə oxxaxla yəhxi bolidəyojanlikini bilməysən. **7** Nur xerind bolidu, aptapni kəruəxmu huzurluk ixtur. **8** Xunga birsə kəp yil yəxiəyoan bolsa, bularning həmmisidind huzur əlsun. Həlbuki, u yənə kərangəyulək künlirini esidə tutsun, qünki ular kəp bolidu; kəlgüsidiq ixlarning həmmisə bimənilitkur! **9** Yəxliqəydingin huzur əl, i yigit; yəxliqəy künliridə kənglüng əzünggə huxallikni yətküzgəy; kənglüng həlioqini boyiqə wə kəzlirind kərgini boyiqə yürgin; biraq xuni bilginki, bularning həmmisə üqün Huda seni

sorəqə tartidu. **10** Əmdidə kənglüngdin əyoəxlikni elip taxla, tendingdin yamanlikni neri qil; qünki balilik wə yəxliqəy bimənilitkur.

12 Əmdidə yaman künlər bəxingəyo qüxmigüqə, xundakla sən: «Bulardind həq huzurum yəyoktur» dəgən yillar yəkinləxməyoqə yəxliqəy Yaratqəydingni əsingdə qing tut; **2** quyax, yorukluk, ay wə yultuzlar kərangəyuləyixip, yaməyoerdind keyin bulutlar kəyitip kəlmigüqə uni əsingdə tutqin. **3** Xu küni «əyning kəzətqiliri» titrəp kətidu; palwanlar əgilidu, əzğüqilər əzliqəydingin tohtap qalidu, derizilərdind sirtkə kərap turəyoqilər oquwalixip kətidu; **4** kəyoqəyo kəyayidəyoan ixiqlər ətilidu; tügəməning əwazi pəsiydu, kixilər kuxlarning əwazini ənglisilə qəyitip kətidu, «nəhxiqə kizlar»ning sayraxliri sən ənglisilə; **5** kixilər əgəzdingin kərkəydu, kəyoqilərdə wəhəyimilər bərdəp kərkəp yüridu; badam dərini qiqəkləydu; qəktəkə adəmgə yük bolidu, xindir mewisə solixidu; qünki insan mənggüklük məkanioqə kətidu wə xuning bilən təng, mətəm tutqəyilər kəyidə aylinip yüridu; **6** kümüx tənə üzilgüqə, əltun qinə qəkiəyoqə, aptuwa bulək yənidə parə-parə boləyoqə, kuduqtiki qək kərdind qiqkəyo, **7** topa-qəng əsli tupraqkə kəyitqəyo, rəh əzini bərgən Hudaəyo kəyitqəyo — Uni əsingdə tutqin! **8** Bimənilik üstigə bimənilik! — dəydu həkmət toplioyqu — «Bimənilik üstigə bimənilik! Həmmə ix bimənilitkur!» **9** Xuningdək, həkmət toplioyqu dana bolupla qəlməstind, u yənə həlkəkə bilim əgətətti; u oylinip, kəp pənd-nəsihətlərnə tarəzioqə səliph, rətləp qiktə. **10** Həkmət toplioyqu yəkimlik səzlərnə tərəyixkə intilgən; uxbu yeziləyini bolsa durus, həkəyikət səzliridind ibarəttur. **11** Dana kixining səzliri zihkə oxxaydu, ularning yiojindisə qing bəkitilgən mihtəktur. Ular Birlə Padiqi tərpidind bərilgəndur. **12** Uning üstigə, i oqlum, bulardind sirt hərəkəndək yeziləyojanlardind pəhəs bol; qünki kəp kitablarning yeziləyining əyioqi yəyok, xuningdək kəp əginix tənəy upritidu. **13** Biz pütünd ixkə diqqət qiləyil; Hudadind kərkəyən wə uning əmr-pərmanlirioqə əməl qiləyən; qünki bu insanning toluq məyburiyitidur; **14** qünki adəm qiləyoan hər bir ix, jümlidind bərlək məyhiy iqlər, yəhxi bolsun, yaman bolsun, Huda ularning sorikəyini kilidu.

Küylarning küyi

1 «Küylarning küyi» — Sulaymanning küyi. **2** «U otluq aqzi bilan meni sêysun; Qünki sening muhëbbiting xarabtin xerindur. **3** Huxpuraktur sening ëtiriliring; Kuyuloqan puraklîq may sening namingdur; Xunglaxka qizlar seni seydü. Kenglümni özüנגgë mähliya qiløjaysën — Biz sanga ägixip yügüräyli! — Padixah meni ez hujriliroiqa äkirgäy!» **4** «Biz sëndin huxal bolup xadlinimiz; Sening muhëbbëtliringni xarabtin artuk äslöp tärïpläyimiz». **5** «Ular seni durusluk bilen seydü». — «Kara tänlik boløjinim bilen qiraylikmën, i Yerusalem qizliri! Bärhäk, Kedarliklarning qedirliRIDAK. Sulaymanning pãrdiliriRIDAK karimën. **6** Manga tikilip qarimanglar, Qünki qaridurmën, Qünki aptap meni köydürdi; Ananning oçulliri mëndin røjigan; Xunga ular meni üzümlarlarini bakkuçi kildi; Xunga ez üzümlarimni bakalmoqanmën». **7** «Häy, jenim seygünim, deginë, Padangni käyërdä bakïsan? Uni kün kiyamida käyërdä aram alouzisën? Hëmrahlingning padiliri yenida qümpërdilik ayallardäk yürüxümnüing nema häjiti?» **8** «I kız-ayallar arisidiki öng güzili, ägër sën buni bilmisëng, Padamning basқан izlirini besip mengip, Padiqining qediri yenida ez oçlakliringni ozuklandurojin». **9** «I seyuümlüküm, mën seni Pirëwnning jëng härwilirioqa ketilöjan bir baytaloqa ohxattim; **10** Sening mëngziliring tizilöjan munqaqlar bilen, Boynung marjanlar bilen güzëldur. **11** Biz sanga kümüx közlër kuyuloqan, Altundin zibu-zinnatlämni yasap berimiz». **12** «Padixah toy distihinida olturojinida, sumbul mählimim purak qaqudu; **13** Mening seyuümlüküm, u manga bir monëk murmëkkidur, U këkslirim arisida konup kalidu; **14** Mening seyuümlüküm manga äN-Gëdidiki üzümlarlarda ëskën bir ojunqa henä gülidäktur». **15** «Mana, sën güzël, amrikim! Mana, sën xundak güzël! Közliring pahtëklarningkidäktur!» **16** «Mana, sën güzël, seyuümlüküm; Bärhäk, yekimlik ikënsën; Bizning orun-körpimiz yexildur; **17** Öyimizdiki limlar kedir dërihidin, Wasilirimiz arqilardindur.

2 Mën bolsam Xarun otlikidiki zëpiran, halas; Jiløjilarda ëskën bir nilupër; halas!» **2** «Tikan-jioqanlar arisidiki nilupërdäk, Mana insan qizliri arisida mening amrikim xundäktur!» **3** «Ormandiki dërhëlr arisida ëskën alma dërihidäk, Oçul balilar arisididur mening amrikim. Uning sayisi astida dilim alëmqä seyuünüp olturdum; Uning mewisi manga xerin tetidi; **4** U meni xarabhanoqa elip kirdi; Uning üstümdä ketürgän tuoji muhëbbëttur. **5** Meni kixmix poxkallar bilen kuwätlënglar; Almilar bilen meni yengilاندurunglar; Qünki muhëbbëttin zëploxip këttim; **6** Uning sol kōli bexim astida, Uning ong kōli meni silawatidu. **7** I Yerusalem qizliri, Jërënler wë daladiki marallarning hërmiti bilen, Silergä tapilaymëni, Muhëbbëtning waqit-saiti bolmiojuqä, Uni oyoqatmanglar, kōzojimganglar!» **8** «Seyuümlükümnüing awazi! Mana, u keliwatidu! Taojlardin sërkräp, Edirlardin oynaklap keliwatidu!» **9** Mening seyuümlüküm jërən yaki yax buojidäktur; Mana, u bizning öyning temining këynidä turidu; U derizilërdin karaydu, U pënjirä-pënjirilërdin marap bakïdu». **10** «Mening seyuümlüküm

manga söz kilip mundaq dedi: — «Ornungdin tur, amrikim, mening güzilim, mën bilën kätkin; **11** Qünki mana, kix ötüp kätti, Yamoqur yeoqip tügüdi, u ketip kaldı; **12** Yör yüzidä güllär köründi; Nahxilär sayrax waqti kældi, Zeminimizda pahtëkning sadasi anglanmakta; **13** Änjür dërihi kixlik änjürilirini pixurmakta, Üzüml talliri qeqakläp ez purikini qaqmakta; Ornungdin tur, mening amrikim, mening güzilim, mën bilën kätkin! **14** Ah mening pahtikim, Koram tax yeriki iqidä, Kıya daldisida, Manga awazingni anglatkaysën, Qünki awazing xerin, jamaling yekimliktur!» **15** «Tülkilëni tutuwalayli, Yëni üzümlarlarini buzojuqä këqik tülkilëni tutuwalayli; Qünki üzümlarlarimiz qeqiklëmaktä». **16** «Seyuümlüküm meningkidur, mën uningkidurmën; U nilupërlär arisida padisini bekiwatidu». **17** «Tang atkuqä, Kөлënggiler keqip yokiojuqä, Manga qarap burulup këlgin, i seyuümlüküm, Hijranlik taoqliri üstidin sërkräp keliwoqan jërən yaki buojidäk bolojin!».

3 «Orun-körpëmdä yetip, keqä-keqilärdä, Jenimning seygünini izdöp tëlürüp yattim; Izdidim, birak tapalmayttim; **2** Mën häzir turup, xähärni aylinay; Koqilarda, mëydanlarda, Jenimning seygünini izdäyëmën» — dedim; Izdidim, birak tapalmayttim; **3** Xähärni qarluojuqä jesäkqilar manga uqridi, mën ulardin: — «Jenimning seygünini kördünglarmu?» — dëp soridim. **4** — Ular din ayrılıpla jenimning seygünini taptim; Uni ananning öyigä, Öz kōrsikida meni hëmilidar bolojanning hujrisioqa elip kirmigüqä, Uni tutuwelip kät'iy koyup bërëmëyttim». **5** «I Yerusalem qizliri, Jërënler wë daladiki marallarning hërmiti bilen, Silergä tapilaymëni, Muhëbbëtning waqit-saiti bolmiojuqä, Uni oyoqatmanglar, kōzojimganglar». **6** «Bu zadi kim, qel-bayawandin keliwatқан? Is-tütäk tüwrükliRIDAK, Mürmëkki hëm mastiki bilen puritilöjan, Ätirpuruxning hërhil ipar-änbërliri bilen puritilöjan?» **7** «Mana, uning tãhtirawani, U Sulaymanning eziningdur; Ätrapida atmir palwan yürüdi, Ular Israildiki baturlardindur. **8** Ularning hëmmisi ez kiliqi tutukluk, Jëng kilixkä tärbiyilëngënlërdur; Tünlärdiki wëswäsilergä tàyyar turup, Hëmmisi ez kiliqini yanpixioqa asidu». **9** «Sulayman padixah ez üqün alahidä bir xahana sayiwënlük kariwat yasioqan; Liwandiki yaoqqlardin yasioqan. **10** Uning tüwrükli kümüxtin, Yölëngüki altundin, Selingisi bolsa sësün rëhttin; Iqi muhëbbët bilen bezëlgän, Yerusalem qizliri tärpidin. **11** Qiqinglar, i Zion qizliri, Sulayman padixahka qarap bekinglar, Toy bolöjan künidä, Këngli huxal bolöjan künidä, Anisi uningöqa tajni kiygüzgän kiyapëttä uningöqa qarap bekinglar!»

4 «Mana, sën güzël, seyuümlüküm! Mana, sën güzël! Qümpërdëng këynidä közliring pahtëklërdäk ikën, Qaqliring Gilead teoqi baqrida yatқан bir top eqkilerdäktur. **2** Qixliring yengila yuyuluxtin qikқан kırkioqan bir top koylardäk; Ularning hëmmisi köxkezäk tuoqanlardin, Ular arisida hëqbirni këm ämëstur. **3** Lëwliring përäng tal yiptäk, Gëpliring yekimliktur; Qümbiling këynidä qekiliring parqä anardur. **4** Boynung bolsa, Korallhana boluxkä tàyyarliöqan Dawutning munaridäktur; Uning üstigä ming kalkan esikliktur;

Ularning həmmisi pälwanlarning siparliridur. **5** Ikki köksüng huddi ikki maraldur, Nilupər arisida ozukliniwatқан jərənning köxkezakliridəktur; **6** Tang atquça, Kəlänggilar keçiq yöküquça, Mən özümni murməkkə teoյoյa, Məstiki döngigə elip ketimən. **7** Sən pütünləy güzəl, i səyümlüküm, Səndə heç dağ yökür». **8** «Liwandin mən bilən kəlgin, i jərəm, Mən bilən Liwandin kəlgin — Amanah qokқisidin kara, Senir həm Hərmon qokқiliridin, Yəni xirlar uwiliridin, Yilpizlarning taoyliridin kara!» **9** «Sən kənglümnü alamət səyüdürdüng, i singlim, i jərəm, Kəzüngning bir ləp kılıp kərixə bilən, Boynungdiki marjanning bir tal halkisi bilən, Kənglümnü səyüdürdüng. **10** Sening muhəbbiting nemidegən güzəl, i singlim, i jərəm! Sening muhəbbətliring xarabtin xunqə xərin! Sening ətiriliringning puriki hərəkəndəq tetitқudin pəydidur! **11** Ləwliring, i jərəm, hərə kənikidəq temitidu, Tiling astida bal wə süit bar; Kiyim-keqқiliringning puriki Liwanning purikidur; **12** Sən peqətləngən bir baqđursən, i singlim, i jərəm! Etiklik bir bulak, yepiklik bir fontandursən. **13** Xahliring bolsa bir anarlik «Erən baqđisidur; Uningda kimmətlik mewilar, Henə sumbul əsümlükli bilən, **14** Sumbullar wə iparlar, Kalamus wə kowzakdarqin, Hərhil məstiki dərəhliri, Murməkkə, muattər bilən həmma esil tetitқular bar. **15** Baqđlarda bir fontan sən, Həyatlik sulirini beridioյan, Liwandin aқidiyoյan bir bulakşən». **16** «Oyoյan, ximaldiki xamal; Kəlgin, i jənobtiki xamall! Mening beoյim üstidin uqup ətkəy; Xuning bilən tetitқuliri sirtқа purak qaқidu! Səyümlüküm əz beoյoյa kirsun! Özining kimmətlik mewilirini yesun!»

5 «Mən əz beoյimoյa kirdim, Mening singlim, mening jərəm; Murməkkəmnü tetitқulirim bilən yioյdim, Hərə kənikimni həsilim bilən yedim; Xarabimni sütlirim bilən iqtim». «Dostlirim, yoյənglar! Iqinglar, kənglüngər halioյanqə iqinglar, i axik-məxuklar!» **2** «Mən uhlawatattim, biraқ kənglüm oyoյaq idi: — Səyümlükümning awazi! Mana, u ixikni kəkiwatidu: — «Məngə eqip bar, i singlim, i amriқim; Mening pahtikim, mening oյubarsizim; Qünki bəxim xəbnəm bilən, Qaqlirim keqidiki nəmlik bilən həl-həl bolup kəttil!» **3** «Mən təxək kiyimlirimni seliwətkən, Qandəkmə uni yənə kiyiwalay? Mən putlirimni yudum, Qandəkmə ularni yənə buloյay?» **4** Səyümlüküm qolini ixik təxükidin tiktı; Mening iq-baoylirim uninoյa təlmürüp kətti; **5** Səyümlükümgə eqixka qoptum; Kollirimdin murməkki, Barməqlirimdin suyuқ murməkki temidi, Taқaqning tutқuqliri üstigə temidi; **6** Səyümlükümgə aqtım; Biraқ səyümlüküm burulup, ketip qaloյanidi. U səz kijoյanda roһim qikip kətkənidi; Uni izdidim, biraқ tapalmidim; Uni qaқırdım, biraқ u jawab bərmidi; **7** Xəhərnü aylinidyoյan jesəqilər meni uqritip meni urdi, meni yarilandurdi; Sepillardiki kəzətқilər qümpərdəmnü məndin tartıwaldi. **8** I Yerusalem kızliri, səyümlükümni tapsanglar, Uninoյa nemə dəysilər? Uninoյa, səygining: «Mən muhəbbəttin zəiplixip kəttim! — dedi, danglar». **9** «Sening səyümlüküngning baxka bir səyümlükün kəndəq artuқ yeri bar, I, ayallar arisidiki əng güzili? Sening səyümlüküngning baxka bir səyümlükün kəndəq artuқ yeri bar? — Sən bizgə xundəq tapilioյanoյu?» **10** «Mening səyümlüküm

ap'aқ wə parkıraq, yürəklik əzimət, On ming arisida tuoյdək kərinərlıktur; **11** Uning bexi sap altundındur, Budur qaqliri atning yaylıdək, Taoյ kaoyisidək qara. **12** Uning kəzliri əkinlar boyidiki pahtəklərdəq, Süit bilən uyuyoloյan, Yarixikida koyuloյan; **13** Uning məngziliri bir təxtəq puraklik əsümlükəktur; Aynoյan yekimlik güllüktəq; Uning ləwliri nilupər, Ular suyuқ murməkkini temitidu; **14** Uning kolliri altun turubilar, Iqigə beril yaқutlar kuyuloյan. Korsiki nəqixlik pil qixliridin yasaloյan, Kək yaқutlar bilən bezəlgən. **15** Uning putliri mərmər tüwürləq, Altun üstigə tikləngən. Uning salapiti Liwanningidəq, Kedir dərəhliridəq kərkəm-həywətlıktur. **16** Uning əoյzi bəkmə xerindur; Bərhəq, u pütünləy güzəldur; Bu mening səyümlüküm, — Bərhəq, bu mening amriқim, I Yerusalem kızliri!»

6 «Sening səyümlüküng nəgə kətkəndü, Kız-ayallar arisida əng güzəl boluquqi? Sening səyümlüküng kəyərğə burulup kətti? Biz sən bilən billə uni izdəyli!» **2** «Mening səyümlüküm əz beoյoյa qüxti, Tetitқu otaxlıqlaroյa qüxti. Baoylarda ozuklinixka, Nilupərlərnü yioյixka qüxti. **3** Mən mening səyümlükümningkidurmən, Wə səyümlüküm meningkidur; U əz padisini nilupərlər arisida bakıdu» **4** «Sən güzəl, i səyümlüküm, Tirzaһ xəhiridəq güzəl; Yerusalemdəq yekimlik, Tuoյlarnü kətürəng bir koxundəq həywətlıktursən; **5** Ah, kəzlingəni məndin kətküzgin! Qünki ular mening üstümdin əyalib keliwatidu; Qaqliring Gilead teoy baoyrida yatқан bir top əqkilərdəktur. **6** Qixliring yengila uyuyultxin qikқан kırkioյan bir top koylardəq; Ularning həmmisi köxkezək tuoյqanlardındur; Ular arisida heqebiri kəm əməstur; **7** Qümbiling kəynidə qekiliring parqə anardur. **8** Atmix hanix, səksən kənzəkmə bar; Kızlar sanəksiz; **9** Biraқ mening pahtikim, oյubarsizim bolsa birdinbirdur; Anisidin tuoյuloյanlar iqidə təngdəxsiz boluquqi, Özini tuoյқuqingning tallioյinidur. Kızlar uni kətürp, uni bəhtlik dəp ataxti, Hanixlar wə kənzəklərmə kətürp uni mahtaxti». **10** «Təng səhər jaһanoյa kərioյandəq, Aydək güzəl, aydingdək roxnə, İllik kuyaxtək yoruқ, Tuoյlarnü kətürəng koxunlardəq həywətlık boluquqi kimdur?» **11** «Meoյizlar beoյoյa qüxtim, Jiloյidiki gül-giyahlarnü kətürxə, Üzüm telining bihlioյan-bihlimioյanlikini kətürxə, Anarlarning qeqəkligən-qeqəklimigənlikini kətürxə; **12** Biraқ bilə-bilməy, Jenim meni kətürüp, Esil həlkimning jəng hərwiliri üstigə koyoյanikən». **13** «Qaytkin, kaytkin, i Xulamit — Kaytkin, kaytkin, bizning sangə kərioյumiz bardur!» «Silər Xulamitning nemisigə kərioյunglar bar?» «İkki bargah» ussuləoյa qüxkən waқtididəq uninoյa qaraymız!»

7 «I xəhzadining kizi, Kəxliringdə sening kədəmliring nemidegən güzəl! Toloյoյan yapaxliring gəhərlərdəq, Qewər hünərwən kolining hüniridur. **2** Kindiking yumulak bir kədəltur; Uning əbjax xarabi kəm əməs; Korsiqing buoյday dəwisidur, Ətrəpioյa nilupərlər olixidu. **3** İkki köksüng ikki maraldəq, jərənning köxkezidur; **4** Boynung pil qixliridin yasaloյan munardur; Kəzlingir Bat-Rabbim kowukı boyidiki Həxbon kəlqəkliridəq, Burnung Dəməxkə kəraydioյan Liwan munaridəktur; **5** Üstüngdə bəxing

Karməl teoşidək turidu; Bexingdiki örümə qaqliring Jərən yaki yax buoşidək bol, Tetitkular taoşliri üstidə səsün rəngliktur, Padixah büdür qaqliringning yügürüpl!»

6 I sөygünim, huzurlar üqün xunqa güzəl, xunqa yeşimlikürsən! 7 Sening boyung palma dərühidək, Kəksüing üzüm oşunqiliridəktur. 8 Mən: – «Palma dərühi üstigə qikimən, Xahlirini tutup yamiximən; Kəksiliring dərweək üzüm tal oşunqiliridək, Burnungning purikü almildəktur, tanglayliringning təmi əng esil xarabdəktur...». 9 «...mening sөyümlükümning gelidin silik ötüp, Ləwlər, qixlardin teyilip qüxsun...! 10 Mən mening sөyümlükümningkidurmən, Uning təkazzasi manga qaritilidu». 11 «I sөyümlüküm, kəlyli, Etizlaroşa qikayli; Yezilarda tünəp kəlyli, 12 Üzümzarlikka qikixka baldur orundin turayli, Üzüm tallirining bihlioşan-bihlimioşanlikini, Qeqəklərning eqiloşan-eqilmioşanlikini, Anarlarning bərk uroşan-urmioşanlikini kəryəli; Axu yərdə muhəbbətlimni sanga beoşixlaymən. 13 Muhəbbətgüllər axu yərdə öz purikini puritidu; İxikirimiz üstidə hərhil esil mewə-qiwilər bardur, Yengi həm konimu bardur; Sən üqün ularni toplaş təyyarlidim, i sөyümlüküm!»

8 «Ah, apamning kəksini xorioşan inimdək bolsang'idi! Seni talada uqritar bolsam, sөyəttim, Wə heqkim meni kəmsitməytti. 2 Mən seni yetəkləyttim, Apangning öyigə elip kirəttim; Sən manga təlim berətting; Mən sanga tetitku xarabidin išküzəttim; Anarlimning xərbididin išküzəttim. 3 Uning sol kəli bexim astida bolatti, Uning ong kəli meni silayttil». 4 «Siləgə tapilaymənki, i Yerusalem kizliri – «Uning waqit-saiti bolmioşuqə, Silər muhəbbətni oyoşatmanglar, kəzoşimanglar!» 5 «Daladin qikiwatқан bu zadi kim? Öz sөyümlükigə yəlinip?» «Mən alma dərühi astida seni oyoşatқанidim; Axu yərdə apang toloşaq yəp seni dunyoşa qikəroşanidi; Axu yərdə seni tuoşkuqi toloşaq yəp seni qikəroşanidi». 6 «Meni kənglünggə məhürdək, Bilikinggə məhürdək basqaysən; Qünki muhəbbət ölümdək küqlüktur; Muhəbbətning kizəşinixi təhtisaradək rəşimsiz; Uningdin qikқан ot uqkunliri, – Yahning dəhxətlik bir yalkunidu! (Sheol h7585) 7 Kəp sular muhəbbətni əqürəlməydu; Kəlkünlər uni oşərk kılalmaydu; Birs: «Öy-təəllukatlimning həmmisini berip muhəbbətkə eriximən» desə, Undakta u adəm kixining nəziridin pütünləy qüxüp ketidu». 8 «Bizning kişik singlimiz bardur, Birək uning kəksi yoktur; Singlimizoşa əqlilər kəlgən künidə biz uning üqün nemə kılımiz?» 9 «Əgər u sepil bolsa, Biz uningəşa kümiş munar salimiz; Əgər u ixik bolsa, Biz uni kedir tahtaylar bilən qaplaymiz». 10 «Özüm bir sepildurmən, Həm mening kəksilirim munarlardəktur; Xunga mən uning kəz aldida hatirəmlik tapқан birsidək boldum». 11 «Sulaymanning Baal-Hamonda üzümzari bar idi, Üzümzarini başwənlərgə ijarigə bərdi; Ularning həmmisi mewisi üqün ming tənggə apirip berixi kərək idi; 12 Özümning üzümzarim mana mening aldimda turidu; Uning ming tənggisi sanga bolsun, i Sulayman, Xuningdək ikki yüz tənggə mewisini bakkuşularoşa bolsun». 13 «Həy başlarda turoşuqi, Həmrəhlər awazingni anglioşisi bar; Mangimu uni anglatkuşoşaysən». 14 «I sөyümlüküm, tez bolə,

Yəxaya

1 Uzziya, Yotam, Aħaz və Həzəkıyalar Yəhudaəoja padixah boləjan waqıtlarda, Yerusalem və Yəhuda toərisida, Amozning oəqli Yəxaya kərgən əjayıbana wəhiy-alamətlər: — **2** «I asmanlar, anglanglar! I yə-zemin, kulək sal! Qünki Pərwərdigar səz eytti: — «Mən balılarnı bekiş qong kıldim, Bırək ular Manga asiylık kildi. **3** Kala bolsa igisini tonuydu, Exəkmü hojayinining okuriəja [mangidiəjan yolni] bilidu, Bırək İsrail bilməydu, Əz həlkim heq yorutuləjan əməs. **4** Ah, gunahkar «yat əl», Kəbihlıknı toplaş əzığə yüklıgən həlk, Rəzillərnıng bir nəslı, Nıjis bolup kətkən balılar! Ular Pərwərdigardin yıraklıxiş, «İsraildiki Mukəddəs Boləjuqı»ni kəzəg ılmıdi, Ular kəynıgə yandı. **5** Nemixka yənə dümbəlonəşinglar kelidu? Nemixka asiylık kilıwerisilər? Pütün baxlıringlar əqriş, Yürikinglar pütünləy zəplixiş kətti, **6** Bexinglardin ayiəşinglarəjiəq saş yeringlar kəlmıdi, Pəkət yara-jarahət, ıxkiş və yiring bilən toldi, Ular tazılanmıəjan, tengilmıəjan yaqi ularəoja heq mөлhəm süzülmiş. **7** Wətininglar qəlləxti; Xəhərliringlar kəyüş wəyrənə boldi; Yəz-zemininglarnı bolsa, yatlar kəz əldinglardila yutuwelıwatıdu; U yatlar tərıpidin dəpsəndə kiliniş qəllixiş kətti. **8** Əmdi tüzümzarəoja selinəjan qəllidək, Tərhəməklıkkə selinəjan kəpidək, Muhəsirigə qüxkən xəhərdək, Zionning kişı zəiş qəldurıldı. **9** Samawi kəxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar bizgə azəjınə «kəldisi»ni qəldurmıəjan bolsa, Biz Sodom xəhırişə ohxap kalattuk, Gomorra xəhırinıng həliəja qüxiş kalattuk, **10** I Sodomning həkümranlıri, Pərwərdigarning səzini anglar kəyunglar, «I Gomorranning həlki, Hudayimizning kanun-nəsihişigə kulək selinglar! **11** Silər zadi nemə dəp Manga atap nuroşunliəjan kurbanliklarnı sunisilər?» — dəydu Pərwərdigar. — «Mən kəyüdmə qəşkar kurbanliklinglardin, Bordak malning yaşlıridin toyp kəttim, Buqlar, paklanlar, tekilərnıng kanlıridin heq hursən əməsmən. **12** Silər Mening əldiməja kirip kəlgininglarda, Silərdin həyła-aywanlırimni xundək dəssəş-qəyləxni kim tələş kiləjan? **13** Bihədə «axlık hədiyə»lərni elip kelixni boldi kilinglar, Huxbuş bolsa Manga yirginlik bolup qəldi. «Yengi ay» həytilri wə «xabat kün»lirigə, Jamaət ibadət sorunlıriəja qəkirilixlarəja — Kışkisi, kəbihlıktə ötküzülgən dəşduşıylık yəşilixlarəja qidiəşuqıllikim kəlmıdi. **14** «Yengi ay» həytinglardin, bekitilgən həyt-bayriminglardin kəlbim nəprətilinidu; Ular mənə yük bolup qəldi; Ular ni kətürüş yürüxtin qarqap kəttim. **15** Qəlunglarnı kətürüş duaəja yayəşinglardin, Kəzümni silərdin elip qəşımən; Bərhək, kəplər dualarnı kiləşinglardin, anglimaymən; Qünki kəlliringlar kənoəja boyaldi. **16** Əzınglarnı yuyuş, paklıninglar; Kilmixlıringlarning rəzillikini kəz əldimdin neri kilinglar, Rəzillikni kilixtin qəlunglarnı tüzünglar; **17** Yahxılık kilixni əşininglar; Adillikni izdənglar, Zomigərlərgə tənbiş beringlar, Yetim-yesirlərnı nəhəklıktın halas kilinglar, Tul hotunlarning dəwasini soranglar. **18** Əmdi kelinglar, biz munazirə kilixaylı, dəydu Pərwərdigar, Silərnıng gunahınglar kış-kışil bolsimu, Yənıla kərdək əkiridu; Ular kışil

kurtutək tok kışil bolsimu, Yungdək ap'ək bolıdu. **19** Əgər itaətmən bolup, anglisanglar, Zemındiki esil məşsulattın bəhrimən bolisilər; **20** Bırək rət kiliş yüz ərisənglar, Kiliş bilən ujukturulisilər» — Qünki Pərwərdigar Əz əşzi bilən xundək dəgən. **21** Sadık xəhər kəndəkmü pəhişə bolup kəldi? Əşlədə u ədalət bilən toləjanıdi, Həkkaniylik uni məkən kiləjanıdi, Bırək həzir kətilar uningda turuwıdu. **22** Kümüşing bolsa daxkəloəja aylinip qəldi, Xarabıngəja su arilixiş qəldi; **23** Əmirłiring asiylık kiləşuqılar, Oşrılarəja ülpət boldi; Ular nıng hər biri parıəja amrak bolup, Soşja-salamlarnı kəzəş yürməktə; Ular yetim-yesirlər tıqın ədalət izdiməydu; Tul hotunlarning dəwası ular nıng əldiəja yətməydu. **24** Xungə — dəydu samawi kəxunlarning Sərdari boləjan Rəş Pərwərdigar — Yəni İsraildiki kudrət İgisi eytidu: — Mən kışəndilirimni [jazaləş] puhədin qışimən, Düxmənlırimdin kışas əlimən; **25** Kolumni üstüngə təgküzüş, Seni tawlap, səndiki daxkənlı təltəküş tazılaymən, Səndiki barlık arılaxılarnı elip taxlaymən. **26** Həkümran-sorəkşiliringlarnı əwalkidək, Məşlıhətqiliringlarnı dəsəptikidək həloəja kəltürimən. Keyin sən «Həkkaniylikning Makani», «Sadık Xəhər» — dəp atılən. **27** Əmdi Zion ədillik bilən, Wə unıngəja kəyüş kəlgənər həkkaniylik bilən kutkuzulup hər kilinidu. **28** Bırək asiylar wə gunahkarlar bırdək ujukturulıdu, Pərwərdigardin yüz ərişuqılər bolsa həlak bolıdu. **29** Xu qəşda silər təxna boləjan dub dərəlıridin nomus kilisilər, Tallıəjan bəşqlərdin hijil bolisilər. **30** Qünki əzınglar huddi yəşurmaklıri kışurup kətkən dub dərihidək, Susız kuruk bir bəşdək bolisilər. **31** Xu küni kışi barlar otka xam piliki, Ular nıng əşri bolsa, uşkun bolıdu; Bular hər ikkisi tənglə kəyüş ketıdu, Ular ni əqürüxkə həqkim qışmaydu.

2 Bular Amozning oəqli Yəxaya Yerusalem və Yəhuda toərisida kərgən kalamıdu: — **2** Aħir zamanlarda, Pərwərdigarning əyi jaylaxkən təş təşlarning bexi bolup bekitilidu, Həmmə dəng-egizłktın üstün kiliş kətürülidu; Barlık əllər unıngəja kərap ekış kelixidu. **3** Nuroşun həlk-millətlər qışip bir-birişə: — «Kelinglar, biz Pərwərdigarning təşəja, Yakupning Hudəsining əyigə qışkaylı; U Əz yollıridin bizgə əşitidu, Biz Uning tərıkiliridə mangimiz» — dəyixidu. — Qünki kanun-yolyoruk Zıondin, Pərwərdigarning səz-kalami Yerusalemın qışidıəjan bolıdu. **4** U əllər arisida həküm qışiridu, Nuroşun həlkłərnıng həş-nəhəklirigə kəşim kilidu; Buning bilən ular kilişilirini səpan qışiliri, Nəyşilirini orəşək kiliş səşuxıdu; Bir əl yənə bir əlgə kiliş kətürməydu, Ular həş yənə uruxni əşənməydu. **5** — «I Yakup jəmətıdikilər, Kelinglar, Pərwərdigarning nurıda mangaylı!». **6** — Sən Əz həlkıng boləjan Yakup jəmətini taxlap kəyduş; Qünki ular xərktiki hurəpatlar bilən toldurıldı; Ular Filistiyərdək pal salıdu; Ular qətəlliklər bilən kəş tutuxıdu; **7** Zemini bolsa altun-kümüşkə toluş kətti; Baylıkliri tüşiməs; Yəz-zemini atlarəşımı toluş kətti, Jəng hərwiliri həş tüşiməs; **8** Zemini butlar bilənmu lış bolup kətti; Ular əz kəlliri bilən yəşəjanlıriəja, Barmaklıri bilən xəkilləndürgənırişə səjdə kilixidu. **9** Xuning bilən puqralar egıldürtilidu, Mətiwərlərmü təwən kilinidu; Sən ular nıng kəddini ruslimaysən həş heq kəşürüm

kilmaysən. **10** Əmdi Pərvərdigarning wəhxitidin, Həywisining xan-xəripidin өзünəni qaçur, [Hada] taxlar iquə kirival, Topa-qanglar iquə meküwall! **11** Qünki adamning təkəbbur kəzliri yərgə karitilidu, İnsanlarning həkawurluqi pəs kilinidu; Xu künidə yaloquz Pərvərdigarla üstün dəp mədhijiliniidu. **12** Qünki samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigarning xundak bir küni təyyar turidu: — Xu küni hər bir təkəbbur wə məmədanlarning üstigə, Əzini yukiri saniəjanlarning üstigə qūxidu (Xuning bilən ularning həmmisi pəs kilinidu!), **13** Xuningdək Liwanning egiz, pələkkə yetidəjan barlik kədir dərəhlirining üstigə, Baxandiki barlik dub dərəhlirining üstigə, **14** Egiz taqlarning həmmisigə, Yukiri kətürülgən barlik dənglarning üstigə, **15** Hər bir həy wətlik munarning üstigə, Hər bir mustəhəkm səpiling üstigə, **16** Tarixitiki hər bir səda kemisining üstigə, Xundakla barlik güzəl kəmə wədisining üstigə xu küni qūxūkkə təyyar turidu. **17** Adəmlarning kərənglik təwən kilinip qūxūrūlup, İnsanlarning təkəbburliqi pəs kilinidu, Xu künidə yaloquz Pərvərdigarla üstün dəp mədhijiliniidu. **18** Butlar bolsa həmmisi kəzdin yoқilidu. **19** Pərvərdigar yəni dəhəxtlik silkindürükkə ornidin turidəjan qəoqda, Ular əzlini Uning wəhxitidin, Uning həywisining xan-xəripidin qaçurup, Hada tax ojarlirining iquə, Yər yūzidiki əngkürülgə kirivalidu; **20** Xu künidə kixilər əzigə qəkunuxka yasiəjan kümüx butliri wə altun butlirini kəriəju qaxqanlarəwə wə xəpərəngləgə taxlar beridu; **21** Pərvərdigar yəni dəhəxtlik silkindürükkə ornidin turidəjan qəoqda, Ular əzlini Uning wəhxitidin, Uning həywisining xan-xəripidin qaçurup, Hada tax qaklirining iquə, Yarlarning yerlikirioja kirivalidu; **22** Ümidinglarni nəpisi dimioqidila turidəjan insandin üzünglar, Qünki insan zadi nemə idi?!

3 Qünki, kəra! Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərvərdigar, Yerusalem wə Yəhudaəja kuwwət wə yələnqūk boləjan [barlik nərsiləni yoқ kilidu], — Yəni kuwwət boləjan pütkül ax-nan, Yələnqūk boləjan həmmə su, **2** Palwan wə ləkkə, Sətiq wə pəyoəmbər, Palqi wə aқsakal, **3** Əllik bəxi, mətiwər wə məšliəətqi, Hünərwan ustilar wə jadu qiloquqlarni yoқ kilidu. **4** — «[Ularınə ornioja] yaxlarni əməldar kilimən, Bəthuy balilar ularning üstidin idarə kilidu. **5** Pukralar bir-birini ezidu, Hərbiri koxnisi tərpidin ezilidu; Balilar kəriləroja, Muttəhəmlər mətiwərlərgə ədəpsizlik kilidu; **6** Xu küni birsi ata jəmətidiki kəridəxinini tutuwəlip, uningəja: — «Sizning kiyim-keqingiz bar; bizgə yetəqki bolung, bu harabilər kolingiz astida bolsun», — dəydu; U jawabən qolini kətürüp [kəşəm iqip]: «Dərdinglarəja dərman bolammaymən; Əyümdimu ya ax-nan ya kiyim-keqəq yoқ; Məni həkəki yetəqki kilmənglar!» — dəydu. **8** Qünki Yerusalem putlixidu-qūxkūnlxididu, Yəhuda bolsa yikilidu; Səwəbi, ularning tili wə illətli ri Pərvərdigarəja kərxi qikip, Xəpər Igsining kəzliri aldida isyankarlik kildi. **9** Ularınə qiray i əzli rəgə kərxi guwahlik beridu; Ular Sodom xəhri dək gūnahini həq yoxurmay, Oquq-axkara jakarlaydu. Ularınə jeniəja way! Ular yamanlikni əz bəxiəja qūxürgən! **10** Həkəqaniylarəja eytkinki, Ular aman-esənlik tə turidu, Ular əz əmllirining mewisini yəydu; **11** Rəzillərgə way! Bəxiəja yamanlik qūxidu,

Qünki əz qoli bilən qiloqlarni əzigə yanidu. **12** Mening həkəkimdə bolsa, balilar ularni har kilidu, Ayallar ularni idarə kilidu; I həkəim! Siləni yetəkləwatkanlar siləni azduridu, Ular mangidəjan yollirnglarni yoқ kilidu. **13** Pərvərdigar Əz dəwasini soraxka orun alidu, Həkə-millətlər üstidin həkəim qikirixka ərə turidu; **14** Pərvərdigar Əz həkəimni aқsaқalliri wə əmiriliri bilən dəwalixip, ularəja: — Üzümzarni yəp tūgətkənlər silə əzünglar, Ajiz məminlərdin əlojan olja əyünglarda yatidu, dəydu. **15** — Siləning həkəimni axundak əzip, Ajiz məminlərdin yūzlirgə dəssəp zadi nemə qilojininglar? — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərvərdigar. **16** Pərvərdigar yənə mundak dedi: — «Zion kiz-ayalliri təkəbburlik kilip, Kax-kirpiklirini sūzup, Kəzlirini oynitip, naz kilip taytanglixip, Putlirini jildirlitip mengip yūrixidu; **17** Xunga Rəb Zion kiz-ayallirining bax qəkqilirini taz kilidu, Pərvərdigar ularning uyat yərlirini əqiwətidu. **18** Axu küni Rəb ularni gūzəllikidin məhrum kilidu; — Ularınə oxuk jildiraklirini, Bax jiyəklirini, ay xəkəkillik marjanlirini, **19** Həkəkilirini, biləzliklirini, qūmpərdə-qaqwanlirini, **20** Romallirini, oxuk zənjirlirini, potilirini, ətirdanlirini, tiltumarlirini, **21** Üzükilirini, burun halkilirini, **22** Həylik tonlirini, yəpuqlirini, pürkənjilirini, həmyanlirini, **23** Əynəklirini, ap'əq i q kəynəklirini, səllilirini wə tor pərdilirining həmmisini elip taxlaydu. **24** Əmdi xundak boliduki, Ətir pürikingni ornioja bətbuylik; Potining ornida arəqamqə, Qiraylik yasiəjan qəqlirining ornida taz bəxi, Kelixkan tonning ornida bəz rəhtlər, Gūzəllikining ornida dəoqmal tamojisi bolidu. **25** Səning yigitlirining qiliqlinip, Baturlirining jəngdə yikilidu. **26** [Zionning] kəwukliri zar kətürüp matəm tutidu; U yalingəqlənojan həlda yərgə olturup qalidu.

4 Xu küni yəttə ayal bir ərni tutuwəlip, uningdin: — «Biz əz nənimizni yəymiz, əz kiyim-keqəklirimizni kiyimiz; pəqət bizni raswəliktin halas kilix üqün, bizni nənimizəja təwə kilixingizni ətünimiz!» — dəydu. **2** Xu küni «Pərvərdigarning xehi» uning gūzəlliki həm xəripini kərsətküqi bolidu, Zəmin bərgən məwə bolsa, Kəqip kutulojan İsrəildikilərgə xəhrət wə gūzəllik kəltiridu. **3** Həm xundak ix boliduki, Zionda qəlanlar, Yerusalemda tohtitilojanlar, Yəni Yerusalemda həyat dəp tizimlanəjanlarning həmmisi pak-muqəddəs dəp atilidu. **4** Xu qəoqda Rəb ədalət yürgüzgüqi roh həm kəydürgüqi roh bilən, Zion qəzilirining pasiklikini yuyup, Yerusəlemning qan dəqlirini tazilaydu. **5** Xu qəoqda Pərvərdigar kündüzdə Zion təoqidiki hər bir əy, Xundakla barlik ibadət sorunlarning üstigə is-tütək wə bulut, Kəqəta bolsa ot yalqunining julasini yaritidu; Qünki xan-xəpərnə üstidə sayiwən bar bolidu. **6** Xu küni, kündüzdə tomuz isisikə sayə kilidəjan, Hətərdin panahlinidəjan, boran-yamoqlarəja daldə bolidəjan bir sayiwənlik kəpə bolidu».

5 Mən əz səyğən yarimoja, Mening səyümlüküm üqün əz üzümzari toqruluk bir küy eytip bəyə; Səyümlükümning munbət bir dəng üstidə üzümzari bar idi; **2** U həmmə yerini kolap taxlarni elip taxlidi, Əng esil üzüm teli tikti; U üzümzar otturisiəja kəzətit munari saldi, Üzümzar iquidimu xərap kəlqi

kazdi, Andin üzümün yaxhi hosul kütti; Biraq buning ornioqa, üzümzar aqqik üzümlərnila bərdi. **3** Keni, i Yerusalemdikilar wə Yəhudaning adəmliri, Mən bilən üzümzarimning otturididn həküm qıqiringlar! **4** Mening üzümzarimda kıləjudək yənə nemə ixim kaldı? Yaxhi üzümlərnı kütkinimda, Nemixka pəkət aqqik üzümnıla qıqirip bərdi? **5** Əmdi hazır Əz üzümzarimni nemə kiliđođinimni silərgə eytip beray: — Uning qıtlaklırnı elip taxlaymən, u yutuwetilidü; Uning tamlirini qeqip ođulitimən, u qaylinidü. **6** Mən uni qəllikkə aylundurimən; Heqkim uni qatap-putap, pərxw kılmaydu; Jiđanlar wə tikənler uningda esüp qıkidü; Bulutlaroqa uning üstigə heq yamoqur yaođurmanqlar dəp buyruymən. **7** Qünki samawi koxunlarning Sərdari boləđan Pərwərdigarning üzümzari — İsrail jəməti, Uning huxallıki boləđan estümlük bolsa — Yəhudadikilərdur; U adalət mewisini kütkən, Biraq mana əmdi nalam pəryad boldı! **8** Həklərgə heq orun kaldurmay əyni-əygə, etizni-etizođa uliođanlarođa way! Əzünglarnı yalođuz zeminda kaldurmakqimusalər? **9** Samawi koxunlarning Sərdari boləđan Pərwərdigar mening qulıqimođa mundak dedi: — «Kəpligan əylər, Dərwəka həywətlik, həxəmətlik əylər adəmzatsiz, harab bolidü. **10** Bərhək, kırık moluq üzümzar pəkət altə küp xarab beridü, Ottuz küra dan bolsa pəkət üç küra hosul beridü. **11** Məy iqxəkə aldırap tang atkənda ornidin turođanlarođa, Karangə qüxixigə qarımay, xarabtin kəyp boləđuqə bəşp olturođanlarođa way! **12** Ularning ziyapətliridə qiltar wə lira, təmbur wə nəy, xarabmu bar; Biraq ular Pərwərdigarning kıləđanlıriođa wə kol ixilriođa heq etiwar kılmaydu. **13** Xu səwəbtin əz həlkim biləđimdn həwərsiz boləđanlıki tüpəylidin sürgün bolup ketidü; Esilzadiliri eqırkixip, Puqraliri usszluktin kurup ketidü. **14** Xunga təhtisara nəpsini yođjinitip, Aqızini hang aqıdu; Ularning xəhətliri, top-top adəmliri, kıkas-sürən kətürəđiqiliri wə nəođmə oyniođuqiliri birakla iqigə qüxüp ketidü. (Sheol H7585) **15** Puqralar egildürtilidü, Metiwərlərmu təwən kılınidü, Təkəbburlarning kəzlıri yərgə qaritilidü; **16** Biraq samawi koxunlarning Sərdari boləđan Pərwərdigar adalət yürgüzginidə üstün dəp məđhıyilidü, Pak-mukəddəs boləđuqi Təngri həkkanıylikidin pak-mukəddəs dəp bilinidü. **17** Xu qəođda qəzilar əz yaylaklıridə turođandək otlaydu, Musapirlərmu baylarning wəyrənə əyliridə ozuklinidü. **18** Kəbihlikni aldamaqıliqning yipliri bilən, Gunahni hərwa arođamqisi bilən tartkəđanlarođa way! **19** Yəni: «[Huda] aldirisun! İxlirini Əzi ittikrək ada kilsun, Xuning bilən biz uni kərələymiz! «İsraildiki Mukəddəs Boləđuqi»ning niyət kıləđini yekınlixip ixka axurulođay, Biz uni biliwalaylı!» — değənlərgə way! **20** Yamanni yaxhi, yaxhini yaman değüqilərgə, Karangəđulukni nurning, nurni karangəđulukniing orniođa kəyođuqılərođa, Aqqikni tatlıkniing, tatlıkni aqqikniing orniođa kəyođuqılərođa way! **21** Əzlırini dana dəp qəođlıođanlarođa, Əz nəziridə əzlırini əkılık dəp kəriođanlarođa way! **22** Xarab iqxəkə batur boləđanlarođa, Hərakni əbjəx kılıxta kəhıriman boləđanlarođa, **23** Yəni para üçün rəzillərnı aqlar, Xuning bilən həkkanıylarning adalitini rət kıləđuqılərođa way! **24** Xunga, ot yalkunliri

samanlarnı yutuwetkəndək, Yalkunlarda məngəđənlər solixip yođalođandək, Ularning yiltizlıri qırıp ketidü, Gül-qeqəkliri qang-tozangdək tozup ketidü; Qünki ular samawi koxunlarning Sərdari boləđan Pərwərdigarning yolyoruk-qanunini qətkə kəkkən, İsraildiki Mukəddəs Boləđuqiniing səz-kalamini kəzğə ilmiđanidü. **25** Xunga Pərwərdigarning ođəzipi Əz həlkigə qarap kəymaydu, U ularođa qarap kolıni kətürüp, ularni urup yikıtıdu. Taođlar təwrinip ketidü; Əlüklər əhlətlərdək koqılar otturidida dəwə-dəwə bolidü. Muxundək ixlar bolsimu, Uning ođəzipi yənilə yanmaydu, Sozəđan kəli yənilə kəyaturulmay turidü. **26** U yirəktiki əllərnı qəkirip tuđni kətüridü, U yar yüziniing qət yakısidin bir əlni üxkirtip qəkiridü; Mana ular tezdin aldırap kelidü! **27** Ulardin heqbirı qarqap kətməydu, Putlıxıpmu kətməydu. Heqbirı müğdimaydu, uhlımaydu, Baqlıđan bəlwəqılrıdin heqbirı boxımaydu, Qoruklıriniing boşkuqlırdin heqbirı üzülmaydu; **28** Ularning oklıri ittık, Barlık okyaliriniing kırıqliri tartılıp təyyar turidü, Atliriniing tuyaklıri qəkmək texidək bolidü, [Jəng hərwiliriniing] qəkliri kođuntəzdek aylınidü; **29** Ularning hərkirəxliri xirningkidək bolidü, Ular arslanlardək hərkirixidü, Dərwəka, ular owəđa erixkəndə qəz-qəz kılıp hərpiyixidü; Owəni kətkəzəđudək heqkim bolmay, Ular uni elip ketidü. **30** Xu küni ular dengizlər hərkiirigəndək owəđa hərkiirixidü; Əğər bərsi yəz-zeminođa kəriođudək bolsa, Pəkət karangəđuluk, dərd-ələmnıla keridü! Hərəkəndək nur bulut-tuman təripidin qıwalixidü.

6 Uzziya padıxah ələmdin ətkən yili mən Rəbni kərdüm; U intayın yukiri kətürülgən bir təhtə olturattı; Uning toni mukəddəs ibadəthanođa bir kəlgənidi. **2** Uning üstidə sarafılar pərwəz kılıp turattı; Hərbiriniing altə tal qənitı bar idi; İkki qənitı bilən u yüzini yapattı, İkki qənitı bilən u putini yapattı, Wə ikki qənitı bilən u pərwəz kılıp turattı. **3** Ulardin biri baxka birsigə: — «Samawi koxunlarning Sərdari boləđan Pərwərdigar, mukəddəs, mukəddəs, mukəddəstur! Barlık yər yüzi uning xan-xəripigə tolođan!» — dəp towwatəttı. **4** Towlıođuqiniing əwazidin dərwəziniing kəxəkliri təwrinip kətti, Əy is-tütək bilən kəplandı. **5** Xuning bilən mən: — «Əzümgə way! Mən tügəxtim! Qünki mən ləwlıri napak adəmmən həm napak ləwlık həlk bilən arilixip turup, əz kəzüm bilən Padıxahka, yəni samawi koxunlarning Sərdari boləđan Pərwərdigarəđa kəridim!» — dedim. **6** Xuning bilən sarafılardin biri kolıda kurbangahtın bir qođni lahxiğirođa kısıp elip, yenimođa uqup kəldi; **7** u uni aqzımođa təğküzüp: — «Mana, bu ləwlıringgə təđdi; sening kəbihliking elip taxlandı, gunahıng kafarət bilən kəqürüm kılındı» — dedi. **8** Andin mən Rəbning: — «Mən kimni əwətimən? Kim Bizgə wəkil bolup baridü?» değən əwazini angıldim. Xuning bilən mən: — «Mana mən! Meni əwətkəysən» — dedim. **9** Wə U: «Barəđin; muxu həlkəkə mundək dəp eytkin: — «Sılər anglaxni anglyəsilər, biraq qüxənməyisilər; Kərxüni kərxüsilər, biraq bilip yətməyisilər. **10** Muxu həlkniing yurikini tax kıləđin; Ularning kulaklırini əqir, Kəzlırini kor kıləđin; Bolmisa, ular kəzlıri bilən kərələyđiođan, Kuliki bilən anglyəlayđiođan, Kəngli bilən qüxinəyđiođan kılınıp, Yolidin yandırulup sakaytılođan

bolatti». **11** Andin mən: — «Rəb, bu əhwal qaçanoqıqə dəwamlıxıdu?» — dəp sorıwıdim, U jawabən: — «Ta xəhərlər harab kılınip ahalısız, Əylər adəmzatsız, Zemin pütünlən qəlgə ayılınip bolıoqə, **12** Pərwərdigar adəmlirini yıraklaroqə yətkəp, Zemindiki taxlıwetilgən yərlər kəp bolıoqə bolıdu» — dedi. **13** «Həlbuki, zemında adəmlərnıng ondin birila kalıdu; Ular [zeminə] kaytıp kelip yəne yutuwetilıdu, Kesilgən bir dub yaki arar dərihıning ketikidək bolıdu; Kətək bolsa «mukəddəs nəsil» bolur.

7 Yəhuda padıxahı Aħaz (Uzziyanıng nəwrısı, Yotamning oqlı) təhtə olturoqan künliridə, mundaq ix boldi: — Suriyanıng padıxahı Rəzin wə İsrail padıxahı Rəmalıyanıng oqlı Pıkah Yerusalemoqə qarxi jəng kildi, ləkin üstünlükkə erixəlmidi. **2** Dawutning jəmətiqə: — «Suriyə Əfrain bilən ittıpaqlıxıp birləxmə koxun kurdi» — deqən həwər kəldi. Xuning bilən padıxah jəmətidikilərnıng kəngli wə həlkıning kəngli ormanlar xamalda silkinip kətkəndək silkinip kətti. **3** Andin Pərwərdigar Yəxayaqə mundaq dedi: — «Sən wə oşlung Xear-Jaxub qıqıp, kir yuoqıqlarnıng etizining boyidiki yoloqə, yukiri kələkə nörining bexioqə berip, axu yərdə Aħaz bilən kərtükxin. **4** Sən uningə: — «Sən ehtiyat bilən kənglünıngni toq tut! Bu ikki keyməs otkaxning kətikidin, yəni Rəzin həm Suriyanıng wə Rəmalıyanıng oşlınıng dəxti-əjəzəhliridin kərkəmə, yürəkzadi bolup kətmə! **5** Qünki Suriyə, Əfrain wə Rəmalıyanıng oqlı seni kəstləp: — **6** «Biz Yəhudaqə besip kirip, parakəndiqlik tuqdurur, əzimiz üqün talan-taraj kılıp, uningə bir padıxahni, yəni Tabəəlnıng oqlını tikləyil!» deqənidi. **7** Xunga Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Bu səz akmaydu, heq əwəlgə axmaydu; **8** Qünki Suriyanıng bexi Dəməxk xəhıri wə Dəməxk xəhırinıng bexi Rəzındur, halas; Wə atmıx bəx yil iqidə Əfrain xundaq bitqit bolıduki, ularni «bir həlk» degili bolmaydu; **9** Wə Əfrainıng bexi Samariyə xəhıridur, Samariyə xəhırinıng bexi Rəmalıyanıng oşlidor, halas; Silər bularoqə ixənmişənglər, mustəhkəmlənməysilər» — degin». **10** Pərwərdigar yəne Aħazoqə səz kılıp: — **11** «Əziqə üqün bexarət sora; məyli yərning tegidə yaki pələkning kəridə bolsun sorawə» — dedi. (Sheol h7585) **12** Bırak Aħaz jawabən: «Mən həm sorımaymən həm Pərwərdigarni sinəktə koymaymən» — dedi. **13** Andin [Yəxaya]: — Əmdi i Dawut jəmətidikilər, anqlar koynunlar, adəmlərnıng səwr-təktini koymioqıninglarnı əz dəp, silər Hudayimning səwr-təktinimü koymioqıliwatamsılar? **14** Xunga Rəb Əzi silərgə bir bexarət beridu: — Mana, pak kız həmilidor bolup bir oşul tuqıdu; u uning ismini «Immanuel» dəp ataydu. **15** Yəhxilikni tallap, yamanlikni rət kılıxni bilgüqə u pıxlak wə bal yəydu. **16** Qünki bu yax bala yəhxilikni tallap, yamanlikni rət kılıxni bilgüqə, sən nəprətlinidıoqan bu ikki padıxahning yər-zeminliri taxlinip kalıdu. **17** Qünki Pərwərdigar sening wə atəngning jəmətiqə Əfrain Yəhudadin ayrılıoqan kündin buyan bolup bəkmioqan kəttik künləri qüxüridu. U künlər bolsa Asuriyanıng padıxahidin ibarəttur! **18** Xu küni Pərwərdigar Misirning pinhan erikliridiki paxılarnı wə Asuriyadiki həriləni üxkirtip qakırıdu; **19** ularning həmmisi kelip hər bir hilwət jilojılaroqə, taxlarning

hər bir araqlirioqə, həmmə yantəkləroqə wə həmmə yaylaklaroqə oşzıddə kənuşıdu. **20** Axu küni, Rəb Əfrat dəryasining neresidin ıjarigə əloqan bir ustıra bilən, yəni Asuriyə padıxahı bilən qaq qüxüridu; muxu ustıra baxning qeqini, putning tüklirini wə səkəlnimü qüxürüp oşırdaydu; **21** xu künlərdə bir kixi yax bir siyir wə ikki koy baqıdu, **22** ularning xunqə kəp süt bərginidin u serik may yəydu; dərwəkə, zemında qəloqanlarning həmmisi serik may wə bal yəydu. **23** Wə xundaq bolıduki, hər teli bir kümüx tənggigə yaraydıoqan, ming teli bar üzümzarlık boləqan hər bir jay jiojanlıkka wə tikkanlıkka ayılınip ketidu; **24** Axu yərgə adəmlər pəkət okya kəturüp kelidu, qünki pütkül zemin jiojanlıkka wə tikənlıkka ayılınip ketidu. **25** İlgiri katman qepiloqan hər bir taoqlıq jilojılaroqə bolsa, — ular u yərlərgə jiojanlardın wə tikənlərdin kərkəp barmaydu; Bu yərlər pəkət kalılarnı otlitidıoqan, Koylar dəssəp-qəyləydıoqan jaylar bolup kalıdu, halas.

8 Pərwərdigar mənə: — «Qong bir tahtayni kəlungə elip, enik hərplər bilən: — «Mahar-Xalal-Hax-Baz» dəp yazoqın» — dedi. **2** Mən xundaq kılıp əziqə «ixənqlik guwahqılar» süpitidə muxuni hatiriləxkə kahın boləqan Uriya wə Yərbəkiyanıng oqlı Zəkəriyani qakırıwaldim. **3** Andin mən ayal pəyoqəmbər bilən billə yattim. Xundaq kılıp u həmilidor bolup, bir oşul tuqıdi. Xuning bilən Pərwərdigar mənə: — «Uning ismini «Mahar-Xalal-Hax-Baz» dəp atıoqın; **4** qünki bala «Dada, apa» dəp qakırıxni bilgüqə, Dəməxk baylıqlıri wə Samariyadiki olja Asuriyə padıxahı tərıpidin bulap elip ketilidu» — dedi. **5** Pərwərdigar yəne mənə səz kılıp mundaq dedi: — **6** «Muxu həlk Xiloah əstingidiki ləzən ekıwatqan sularnı rət kılıp, Ularınıng ornında Rəzin wə Rəmalıyanıng oşlidor hürsən boləqəqə, **7** Xunga mana, Rəb ularning üstigə dolkunlar akıdıoqan, əlwək Əfrat dəryasining sulirini, — Yəni Asuriyanıng padıxahini toluq həyəwə-xəhıri bilən elip kelidu; U dəryadək barlık erik-əstəngliridin texp ketidu, Həmmə kiroqaklırini bəsup taxlaydu; **8** U taki Yəhudaqıqə xiddət bilən texp, həttə boyınoqıqə kelidu; U kənatlırini yayoqanda pütkül zeminiqə sayə bolup qıxıdu, i Immanuel! **9** — Oşəzpliniweringlar, i əllər, bırak sundurulisilər! Jahənnıng barlık qət jaylıri kulək selinglar! [Jəng üqün] belinglarni baqlaweringlar, sundurulisilər! [Jəng üqün] belinglarni baqlaweringlar, sundurulisilər! **10** Pılaninglarni tüziweringlar, u bikaroqə ketidu; Məsiləhtinglarni kılıweringlar, umu akmaydu; Səwəbi — Immanuel!». **11** Qünki Pərwərdigar kültük kolini mənə təgküzüp, Məning bu həlkning yolida mangmaslikimə yoloruqə berip, mundaq səz kildi: — **12** «Muxu kixilər kəp ixlarda «suyikəst bar» desə, silər bolsənglər «suyikəst bar» dəp yürmənglər; Ularınıng kərkəkinidin silər kərkəmənglər, Yaki heq wəhimigə qüxmənglər; **13** Pəkət samawı koxunlarınıng Sərdari boləqan Pərwərdigarnıla həmmidin üstün dəp bilinglar; U silərnıng Kərkədiyoqıninglar bolsun, Silərnıng wəhimənglər bolsun! **14** U bir mukəddəs panahgah bolıdu, Həmdə İsraildiki ikki jəmət üqün putlikəxəng tax, adəmnı yikıtıdıoqan kəram tax, Yerusalemdikilər üqünmu kıltaq wə tapantuzək bolıdu; **15** Ulardın kəplər [Uningə] putlixip, yikılıp, yanjılıp, kıltaqka

qūxūp, əsirgə elinidu». **16** — «Bu guwahnamini yəgəp, Təwrat qanunini mening muhlislrini arisida peqətləp qəyojin. **17** Mən bolsam, yuzini Yəqub jəmətədin yoxuruwatqan Pərwərdigarni kütümən; Wə mən Uni təlmürüp saqlaymən. **18** Qaranglar, manga wə Pərwərdigar manga bərgən balilaroqə, Biz Zion teojini Əz makani qiloqan samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar Israilda namayan qiloqan bexarət wə karamətlərnin süpitidurmiz». **19** — Baxqilar silərgə: — «Biz wiqir-wiqir, gudung-gudung kilidioqan «ərwahlarni qaqiəroquqı»lar wə dahanlardin yol sorayli» — desə, silər jawab berip: — «Bir həkning əz Hudasinı izdəp yol sorix kerək əməsmu? Tiriklərnin əlüklərdin yol sorixi tooqrımu?!» — dənglar. **20** — Təwrat qanuni wə guwahnamə əsas kilinsun! Muxularnı əsas kilip səz kilmisa, ularoqə tang nuri qūxməydu! **21** Əksiqə, ular kisiloqan, aq haldə zeminni kezip yūrixidu; aq qaloqan qəoqə, ular əzəpəlinip asmanoqə qarap, padixahini həmə Hudasinı qarəqap tillaydu; **22** ular yərgə qarisa, mana, japa-muxəkkət, qarəngəy-zulmət, həsərat-nadamət wə parəkəndiqilik turidu; ular qap-qarəngəyuləkkə həydiwetilidu.

9 Birək, həsərat-nadamətkə qaloqanlaroqə zulmət boliwərməydu; U ətkən zamanlarda Zəbulun zemini wə Naftali zemini har kilduroqan; Birək kəlgüsida U muxu yərnı, yəni «yat əllərnin makani» Galiliyəgə, jümlidin «dengiz yoli» boyidiki jaylar wə Jordan dəryasining qarxi qiroqaklıroqə xan-xəhrət kəltiridu; **2** Qarəngəyuləkkə mengip yūrgən kixilər zor bir nurnı kərdi; Əlüm sayisining yurtida turoquqilaroqə bolsa, Dəl ularning üstigə nur parlidi. **3** — Sən əlni awuttung, Ularning xadlıqini ziyadə kilding; Həkkələr həsul waqtida xadlanəwandək, Jəng oljisini üləxtürgən waqıtta huxallıqkə qəmgəndək, Ular aldında xadlinip ketidu. **4** Qünki Midiyanning [üstidin əjəlibə qiloqan] künigə ohxax, Sən uningəyə selinoqan boyunturukni, Mürisigə qūxkən əpkəxni, Ularnı əzgüqining tayıqini sundurup taxliwəttəng. **5** Qünki [ləxkərlərnin] uruxta kiygən hər bir ətükliri, Qanoqə miləngən hər bir tonliri bolsa pəkətlə ot üqün yekiloqə bolidu. **6** Qünki biz üqün bir bala tuəquldi; Bizgə bir oqul ata kilindi; Həkülərninlik bolsa uning zimmisigə qoyulidu; Uning nami: — «Karamət Məslihətqi, Qudrətlik Təngri, Mənggülik Ata, aman-hatirjəmlilik İgisi Xəhzadə» dəp atilidu. **7** U Dawutning təhtigə olturoqanda wə padixahlıqə həkümərninlik qiloqanda, Xu qəoqədin baxlap ta əbədil-əbədgiqə, Uni adalət həmə həkkanıylik bilən tikləydu, xundaklə məzmut saqlaydu, Uningdin kelidioqan həkümərninlik wə aman-hatirjəmlilikning exixi pütməs-tügiməs bolidu. Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning otluq muhəbbiti muxularnı ada kilidu. **8** Rəb Yəqub jəmətigə bir səz əwətti, U pat arida Israiloqə qūxidu, **9** Barlıq həlk, yəni Əfrayim wə Samariyədikilər xu [səznin] tooqrılıqini bilgən bolsimu, Ləkin kənglidə təkabburlixip yooqanlıq kilip, ular: — **10** — «Hixlar qūxūp kətti, Birək ularning ornioqə yonuloqan taxlar bilən qayta yasaymiz; Erən dərəhliri kesilip boldi, Birək ularning ornida kedir dərəhlirini ixlitimiz» — deyixidu; **11** Xunga Pərwərdigar Rəzinning kuxəndilirini [Israiloqə] qarxi küqləndürdi, [Yəqubning]

düxmənlirini kəzoqədi. **12** Xərktin Suriyəliklər, qərabəta Filistiyələr, Ular əozini həngdək eqip Israilni yutuwalidu. İxlər xundək deyilgəndək bolsimu, Uning əzəpini yənilə yanmaydu, Sozoqan qoli yənilə qayturulmay turidu. **13** Birək həlk əzlrini Uroquqining yenioqə tehi yenip kəlmidi, Ular samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarni izdiməywatidu. **14** Xunga Pərwərdigar bir kün iqidə Israilning bəxi wə kuyrükini, Palma hehi wə qomuxini kesip taxlaydu; **15** Moysipit wə məhtəəmlər bolsa baxtur; Yəloqanqilik əgətidioqan pəyoqəmbər — kuyruktur. **16** Qünki muxu həlkning yetəkqiliri ularni azduridu, Yetəkləngüqilər bolsa yutuweliniq yəqilidu. **17** Xunga Rəb ularning yigitliridin hursənlik tapmaydu, Yetim-yəsirliri wə tul hotunlirioqə rəhim kilməydu; Qünki hər biri iplas wə rəzillik qiloquqı, Həmmə əozədin qikqini pasikliktur. Həmmisi xundək bolsimu, Uning əzəpini yənilə yanmaydu, Sozoqan qoli yənilə qayturulmay turidu. **18** Qünki rəzillik ottək kəyidu, U jioqan wə tikənlərnı yutuwalidu; U ormannin barəksan jayliri arisida tutixidu, Ular is-tütəklilik tüwrük bolup purqirap yuqirioqə ərləydu; **19** Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning dəroqəzəpini bilən zəmin kəydürüp taxlinidu, Həlk bolsa otnin yekiloqəsi bolidu, halas; Həqkim əz kərinədxini ayap rəhim kilməydu. **20** Birsı ong tərəptə gəx kesip yəp, toyməydu, Sol tərəptin yalmap yəpmu, qanətlənməydu; Hər kim əz bilikini yəydu; **21** Mənəssəh Əfrayimni, Əfrayim bolsa mənəssəhni yəydu; Uning üstigə ikkisimu Yəhudaqə qarxi turidu. Həmmisi xundək bolsimu, Uning əzəpini yənilə yanmaydu, Sozoqan qoli yənilə qayturulmay turidu.

10 Kəbiqlik qanunlirini tüzgüqilərgə, Azablıq pərmən-həkümlərnı yəzoquqilaroqə way! **2** Tul hotunlarnı oljimiz kilayli, Yetim-yəsirlarnı bulap-talayli dəp, Ular miskinlərgə adalətnı bərməy, Həlkimdiki əjiz-bəqarilərdin həquktnı bulap ketidu. **3** Həsab alidioqan künidə, Yəni yiraktın kəlgən tuyukisiz balayı apət künidə, Nəmə kilisilər? Kimdin baxpanahlıq izdəp yürisilər? Baylıq-xəhringlarnı nəgə amanət qoyisilər? **4** Ularoqə əsirlər arisida zongziyıp olturuxtin, Yəki əltürüləngələr arisida yikilixtin baxqə həqnemə kəlmidi! Həmmisi xundək bolsimu, Uning əzəpini yənilə yanmaydu, Sozoqan qoli yənilə qayturulmay turidu. **5** Kəlioqə əzəzəpimning tokmiki tutkuzuloqan, Əzümning dəroqəzəpimning tayıki boləqan Asuriyəliklə way! **6** Mən uni hudəsiz bir «yat əl»gə, Dəroqəzəpim qarituloqan həlkəngə zərbə bərixkə əwətimən; Uningəyə olja tutuwəlixkə, Qəniymətni bulaxkə, [Həlkimni] koqılardiki lay-patkaklarnı dəssigəndək dəssəxkə buyruymən. **7** Birək [Asuriyəlikning] kəzdə tutqını muxu əməs, U xundək həq oylıqan əməs. Uning oylıqini wəyran kilix, Kəp dələtlərnı yəqitixtin ibarəttur. **8** U: — «Məning sərdarlırimningmu həmmisi padixahləroqə barəwər əməsmu? **9** Kalno xəhəri Karkemix xəhəriqə, Hamat xəhəri Arpad xəhəriqə, Samariyə xəhəri Dəməxk xəhəriqə ohxax əməsmu? **10** Məbudliri Samariyəning wə Yerusəlemningkidin uluq boləqini bilən, Məning kolum muxu məbudqə təwə boləqan padixahləkləroqə igə boluxkə yətküdək tursa, **11** Samariyə wə uning məbudlirini qandək qiloqan bolsam, Yerusəlem wə

uning məbudlirini ohxaxla xundak qilmamdimən?» — deydu. **12** Biraq Rəb Zion teoqi wə Yerusalemda pütkül jaza ixini pütküziüp bolojandin keyin, U: — «Mən Asuriya padixahining kenglidiki baxbaxtaklığning aqiwitini [uningə qüxürimən], Uning közlidiki kibirlik nəzərlirini jazalaymən» deydu. **13** Qünki u: — «Bu ixlarni ez kolumning küqi bilən, Öz danalığım bilən mən kölojanmən; Qünki mən aqillıkturmən; Mən əllarning pasillirini yoqattım, Ularning həzinilirini buliwaldım, Təhtə olturojanlarni batur kəbi qüxürüp taxlidimmən; **14** Mən kolumni bir qux uwisioğa uzatqandək əllarning baylıqlirioğa uzattım, Birsı taxliwetilgən tuhumlarni tərgəndək mən pütkül dunyani yoqkanmən; Ularđin heqbirimu qanatlırini palaklatımdı, Tumxukını aqmıdı, Yaki quk-quk kilip awaz qıqarmıdı» — deydu. **15** Palta özini ixlətküqisigə lap atsa bolamdu? Hərə hərıdıgüqigə poqılık kılsa bolamdu? Xundak ix ikən, huddı tayak ezini kətürgüqisini oynitalisa bolıdıojandək, Huddı hasa yaqraq əməs bolıuqını kətürgəndək bolattı əməsmu?! **16** Xunga samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Rəb Pərwərdigar xu [Asuriyəlkning] palwanlırı arısiəğa oruklitix kesilini əwətıdı, Uning xan-xəripining astıda lawuldap yalkunlaydıojan bir otnı yaqıdı. **17** «Israilning Nuri»ning Əzi ot, Uningdiki Muqəddəs Bolıuqı yalkun bolıdı, U bir kün iqidə uning jiojanlırı wə tikanlırini keydüriüp, yutuwalıdı. **18** Həm uning ormanzarlık wə baq-etizlırining xan-xəripini, jan wə tenini keydüriüp kül kilıwetiđu; Ular bəəyni jüdəp ketıwatkan kesəl adəmdək bolup qalıdı. **19** Buning bilən ormanzarlıktı dərəhlərnıng kəp qalojını xunqə az bolıdıki, Kiqik bala ularni sanap hatirilyəloydu. **20** Xu küni xundak bolıdıki, Israilning qalıdı həkli, yəni Yakuqning jəmətidin keqip kaytqanlar əzlırini urıuqıoğa ikkinqi tayanmaydu; bəlki ular həkıqətən Pərwərdigar, yəni «Israildiki Muqəddəs Bolıuqı»oğa tayınıdı. **21** Bərək, bir «qalıdı» kaytıp kelıdı, Yəni Yakuqning «qalıdı» kudrətlik Təngrıning yenioğa kaytıp kelıdı. **22** Israil, həkıng dengizdiki kumdək kəp bolıjını bilən, Pəkət bir qalıdı kaytıdı; [Qünki] həkqaniylik bilən yürgüzülgən, bir halakətning texip üstınglaroğa qüxüxi bekitilgəndur; **23** Qünki bir halakətıni — bekitilgən bir halakətıni samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar pütkül yər yüzidə əməlgə axurıdı. **24** Xunga samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Rəb Pərwərdigar mundak deydu: — « — I Zion teoqıda turojan həkım, Asuriyədin kərkmə! U seni tayak bilən urıdıojan, Wə Misirliklərdək sanga qarap hasısını kətürıdıojan bolsımı, **25** Pəkət əzojına waqıt etüxi bilənla, Siləgə karatqan muxu dərəzəzipim tügəp, Oşəzipimni ularoğa halakət qüxsun dəp karitimən. **26** Samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar bolsa, ularoğa qamqa bilən hujum kəzoqaydu; Ularning həli «Orəbning koram texı»da bolojan Midiyan kiroqıqılıkdək haləttə bolıdı; U hasısını dengizəoğa karıtip, Uni Misirliklarning üstigə kətürgəndək kətürıdı; **27** Andin xu künidə xundak bolıdıki, Uning yiki mürəngdin, Boyunturuqı boynungdin elip taxlınıdı; Maylırning səwəbidin, Boyunturuqı sundurup yoqıtılıdı. **28** Mana, ular Ayatka yetip, Migronđin etkən, Mihmaxta yük-taklırını koyup koyıdı; **29** Ular bosuoğa-dawandin etkən, Gebada konup

qalıdı; Ramah tıtrəp ketıdı; Saulning yurtı Gibeahdikilər bolsa keqip kətkən; **30** I Gallıning kızı, pəryadıngni kətür! Həy Laix, anglap qoy! I biqarə Anatol! **31** Madmənalı bolsa qaqtı; Gebımdikilər bədər qaqtı; **32** Xu kün etmigüqə ular Nob dəngidə tohtap qalıdı; Axu yərdə u Zion kızıning teoqıoğa, Yəni Yerusalemdiki dənggə qarap muxtını oynıtıdı. **33** Mana, samawi koxunlarning Sərdari bolojan Rəb Pərwərdigar qong xahlarni xiddət bilən kesıwetiđu; Xuning bilən egiz əskənlər kesip yikıtılıdı; Həli üstınlər pəsləxtürılıdı. **34** U təmür [qorallar] bilən ormanlıkning Barakşan yərlirini kesip qakaslık kilıwetiđu; Liwan bolsa ulıuq birsı tərıpidin yikıtılıdı.

11 Wə bir tal nota Yəssəning dərıhıning kətıkidin ünüp qıkıdı; Uning yiltızidin ünüp qıkkan bir xah kəp məwə berıdı. **2** Wə Pərwərdigardıng Rohı, Yəni danalıqning wə yorıtuxning Rohı, Nəsiləhət wə küq-kudrətnıng Rohı, Bilim wə Pərwərdigardın əymınixning Rohı uning üstigə qüxüp turıdı; **3** Uning hərsənlıki bolsa Pərwərdigardın əymınix ibarət bolıdı; U kəzi bilən kərgıniğə əsasən həküm qıqarmaydu, Yaki kulıki bilən angliojıniəoğa əsasən kesim kılmaydu. **4** U namratlaroğa həkqaniylik bilən həküm qıqırıdı, Yər yuzıdıki miskin-məminlər üqün adalət bilən kesim kılıdı. U jahənni əsözidiki zakon tayıki bilən urıdı, Rəzilərnı lawlırındin qıkkan nəpəsi bilən əltürıdı. **5** Uning bəlwəoqi həkqaniylik, Qatraklıki bolsa sadıqlıq bolıdı. **6** Bərgə bolsa qoza bilən billə turıdı, Yılıpız oşlak bilən billə, Mozay, arslan wə bordak kala bilən billə yatıdı; Uları yetiligüqi kiqik bir bala bolıdı. **7** Kala eyik bilən billə ozuklınıdı, Ularning balılrı billə yetixıdı, Xir bolsa kalıdək saman yəydu. **8** Əmməyđıojan bala kobra yilanning təkıkigə yekın oynaydu, Əmqəktin ayrılıqan bala qolını zəhərlik yilanning owisioğa tikıdı; **9** Mening muqəddəs teojımmıng həmmə yeridə heq ziyankəxlik bolmaydu; Heq buzoqunqılık bolmaydu; Qünki huddı sular dengizni kaplıojandək, Pütkül jahən Pərwərdigarnı bilix-tonux bilən kaplınıdı. **10** Xu künidə «Yəssəning Yiltızı» hərəkəysi əl-millətlər üqün tuş süpitidə kətürülüp turıdı; Barlık əllər Uni izdəp kelip yiojılıdı; Wə U aramqahqa tallıojan jay xan-xərpəkə tolıdı. **11** Xu küni Rəb ikkinqi kətim Öz həkıning saklanojan qalıdsını kayturux üqün, yəni Asuriyə, Misir, Patros, Kux, Elam, Xinar, Hamat wə dengizdiki yırak arallardın kayturux üqün Öz kolını yəne uzartıdı. **12** U əllərnı qakırx üqün bir tuş kətürıdı; xundak kilip U yər yuzıning qət-qətliridin Israilning oşerıblirini jəm kilip, Yəhüdadın tarlılip kətkənlərnı yiojıdı. **13** Xuning bilən Əfrayıoğa bolojan həşəthorluk yoqaydu, Yəhüdəni harlıojanlarmu üzüp taxlınıdı; Əfrayı Yəhüdəoğa həsət kılmaydu, Yəhüdə bolsa Əfrayıni horlımaydu. **14** Biraq ular oşəb tərəptə Filistylərnıng mürısıgə uqup qüxıdı; Ular birlıktə xərktiki həkłərdin olja alıdı; Ular Edom wə Moab üstigə qollılrını uzartıdı; Ammonıylarmu ularoğa bekındı. **15** Pərwərdigar Misirdiki dengizning «tili»ni yok kılıdı; U küqlük pızojırnı xamal bilən [əfrat] dəryasıning üstigə kolını beoşırılıtip uqurıdı, Uni adəm ayioqi kuruk həlda mengip etküdək yəttə erik kilip urıdı; **16** Xuning bilən Öz həkıning qalıdı üqün, Misirdin qıkkan künidə Israil üqün təyyarlıojan yoloğa ohxax,

Asuriyada qaloqlar üqün axu yerdin kelidigan bir kütürilgen egiz yol bolidu.

12 — Wə xu küni sən: — I Pərwərdigar, mən Seni mədhiyləymən; Sən mənə qəzəpləngin bilən, Qəzəp mənədin yətkilip kətti, Wə sən mənə təsəlli bərdin. **2** Mana, Təngri mənə nijaatimdur; Mən Uningoşa tayinimən, qorqmaymən, Yəh Pərwərdigar mənə küqüm wə nahxamdur; U yənə mənə nijaatim boldi, — dəysən. **3** — Xadlik bilən silər nijaatlik qudukliridin sən tartislar. **4** Xu künidə silər: — «Pərwərdigaroşa rəhmət eytinglar, Uning namini qəqirip nida kilinglar; Uning əməllirini həlkər arisida ayan kilinglar, Uning namining zor abruy tapkanlikini jakarlanglar. **5** Pərwərdigaroşa küylər eytinglar, Qünki U uluq ixlarni qiloqan; Mana bu pütkül jahanoşa ayan kilinsun! **6** Ziondikilər, təntənə kilip jar selinglar; Qünki aranglarda turoşan Israildiki Muqəddəs Boluquci büyüktür!» — dəysilər.

13 Amozning oşli Yəxaya kərgən, xundakla uningə yükləngən Babil toqrisidiki wəhjiy: — **2** [Babil] əksəngəklirining qowuklardin etüp kirixi üqün, Qakas taş üstidə tuş kütüringlar, Ularni yukiri awazda qəqiringlar, Kolunglarni pulanglitip ixarət kilinglar. **3** Mən bolsam, məhsus tallioqanliriməşa buyruk qixirganmən, Əz palwanlirimni, yəni takəbburluktin yayrap kətkən adəmlirimni oşəzipimni bəja kəltürixkə qəqirdim. **4** Anglanglar, büyük bir əlning adəmliridək top-top adəmləning taqalarda yangratkan kiykəs-sürənlirini, Həmmə əl-yurtlar wə padixahliklar [jənggə] yoişilip dolqunlatkan qaynam-taxkinlikni! Samawi qoxunlarning Sərdari boləşan Pərwərdigar qoxunlarni jənggə yoişidu. **5** Ular, yəni Pərwərdigar wə Əz oşəziping qoralliri, Yirək yurttin, hətta asmanlarning kəridinmu pütkül jahanni həlak kilixkə kəlgən. **6** Pəryad qəqip huwlanglar! Qünki Pərwərdigarning küni yəkinlaxti; U Həmmigə qədirdin kelidigan həlakəttək kelidu. **7** Buningdin hər bir kol boxixip ketidu, Həmmə adəmnin yuriki erip ketidu. **8** Ular wəhimigə qixidu; Azab-oqubət wə qayoşu-həsərət ularni qəplaydu, Toloişiqi tutkan ayaldək ular toloşinip ketidu, Ular bir-birigə wəhimə iqidə tikilip qərixidu; Yüzliəri bolsa yəlkundək kizirip ketidu. **9** Mana Pərwərdigarning küni kelidu, Xu kün jimi yər-jahanni wəyran kilixkə, Rəhimsiz bolup, oşəzəp wə kəhr bilən toloşandur; U gunahkarlarni jahəndin yokitidu. **10** Qünki asmandiki yultuzlar həm yultuz türkümliri nurini bərməydu; Quyax bolsa qikipla qərangəşulixidu, Aymu heq yorumaydu. **11** Mən dunyani rəzilliki üqün, Qəbihlərnəni gunahlıri üqün jazalaymən; Həkawurlarning təkəbburlukini tügəl yokitimən; Zorawanlarning kibirlirini pəs kilimən. **12** Mən insanlarni sap altundin az kilimən, Adəmnəni hətta Ofirdiki altundin az kilimən. **13** Xunga samawi qoxunlarning Sərdari boləşan Pərwərdigarning oşəzipidə, Uning qaynioşan kəhrlik künidə, Mən [Huda] asmanlarni təwritimən, Yər bolsa əz ornidin yətkilidu; **14** Xunga owlanəşan bir jərəndək, Həqkim yoişmaydigan bir padidək, Hərbirsəi əz əl-jamaitini izdəp kətməqci bolidu, Hərbirsəi əz yurt-makaniqə qəqmaqci bolidu; **15** Qəqip tutuloşanlarning həmmisi sanjip oltürüldü; Əsirgə

qixkənlərmu kiliqlinidu. **16** Ularning balilirimu kəz aldida parə-parə kilinidu; Ularning öyliri bulang-talang kilinidu, Ayallirimu ayoq asti kilinidu. **17** Mana, Mən ularoşa qərxə turuxkə Medialiklarni qozəşaymən, Ular kümüxlərgə heq qərimaydu, Altundin bolsa ular zoq almaydu. **18** Ularning oqyaliri yigitlərnəni otmə-təxük kiliwetidu, Ular bəliyatquning mewisigə heq rəhim kilmaydu, Kəzliri balilarni heq ayamaydu. **19** Padixahliklarning gəhəri, Kaldiylərnəning pəhrinidigəşan güzəlliki boləşan Babil bolsa, Hudaning Sodom wə Gomorra xəhərlirini ərüwətkinigə ohxax bolidu. **20** U yərdə həqkim hərgiz turmaydu, Dəwrdin dəwrgigə u adəmsətsiz qalidu. Ərəblər bolsa xu yərdə qədir tikməydu, Malqılar padilirini xu yərdə yatquzmaydu. **21** Birək qəl-bayawandiki janiwarlar xu yərdə qonidu, Ularning [harab] öylirigə huwlaydigan məhluklar tolidu, Huwquxlar xu yərdə makanlixidu, «Əqkə jin»lar səkrəp oynaklixidu. **22** Yawayı itlar kəl'ə-qorəqlarda, Qilbərilər uning həxəmətik ordilirida huwlixidu, Bərhək, uning waqti toxuxkə az qaldı, Uning künliri uzunoşa barmaydu.

14 Qünki Pərwərdigar Yəqupkə rəhimdillik kərsitidu, Yənə Israilni tallaydu; U ularni əz yurt-zeminida makanlaxturidu. Xuning bilən yat adəmlər ular bilən birlixip, Yəqup jəmətigə qoxulidu. **2** Hərkəysi əl-millətlər ularni elip əz yurtioşa apiridu; Israil jəməti bolsa Pərwərdigarning zeminida ularoşa kul wə dedək şüpitidə igidarqilik kilidu; Ular əzilirini tutkun qiloşanlarni tutidu; Əzilirini əzğənlərnəning üstidin idarə kilidu. **3** Wə xundək boliduki, Pərwərdigar silərgə əzabtin, sarasimidin wə əsir bolup məjburlanəşan muxəkkətklik kulluktin aramlik bərgən künidə, **4** Silər Babil padixahəi toqrisida mundək maqal-təmsilni eytisilar: — «Qara, bu jazanihor kəndək həlak boldi, Talan-taraj kilip altun toplioşuqi kəndək yokaldı! **5** Pərwərdigar rəzilərnəning həsisini, Həkimlarning zakon tayikini, **6** Yəni həlkə-millətlərnəni aqqiqi bilən üzüksiz uroşanni, Əllərgə oşəzəp kilip tizginsiz ziyənkəxlik qiloşanni sunduruwətti. **7** Pütkül yər yüzü aram tepip tinqlinidu; Ular nahxa eytip təntənə kilidu. **8** Qarişaylar bolsa həlingdin xadlinidu, Liwandiki kedirlarmu: — «Sən gərügdə yatquzuloşandin keyin, Həqbir kəsküqi bizni qorqatmaydu!» — dəydu. **9** Sən qixüxüing bilən təhtisaradikilər seni qərxə elixkə sarasimə bolup ketidu; Sən üqün ölüklərnəning roşlıri, Jahəndiki jimiki «əqkə jinlar» qozəşilidu; Əllərnəning həmmə padixahlıri təhtiridin turoşuzulidu; **(Sheol h7585)** **10** Ularning həmmisi sanga qərap mundək dəydu: — «Sening həlingmu bizlərnəngkidək boxap kəttimü? Bizgə ohxax bolup qəldingmusən?!» **11** Sening xanu-həywingit qiltarilingning əwazlıri bilən billə təhtisəroşa qixürülüp tügidi; Astingdə qiwın kurti mizildap ketidu, Üstüingni sazənglar qəplap ketidu. **(Sheol h7585)** **12** I Qolpan, Səhər balisi, Sən kəndək kilip asmandin yikilip qixkənsən! I tehi otkəndila əllərnəni yərgə yikitquqi, Sən yər yüzigə taxliwetilding! **13** Sən əslidə kənglüngdə: — «Mən asmanlaroşa qikimən, Təhtimni Hudaning yultuzliridin üstün kilimən; Mən jəmətning teqida, Yəni ximal tərəplərdimü olturimən; **14** Mən bulutlarning egiz jayliridin yukiriqə oşəymən; Həmmidin Aliy bilən

təng bolimən!» — deding. **15** Həlbuki sən təhtisaraoqa, Qongkar hangning tegilirigə qüxürüldüng». (Sheol h7585)

16 Seni kərgənər sanga yekindin sinqilap qarap: — «Jahanni zilziligə kəltüring, padixahlıqlarnı titrətkən adəm muxumidu? **17** Yər yüzini qəl-bayawan kılıp, Uningdiki xəhərlərnı oqulatqan, Tutqan asirlərnı öz yurtıoqa həq köyup bəhmigən muxumidu?» — deyixidu.

18 Mana əllərnıng xəhliri birimu kəlmay «xan-xəpə»tə, [qarəngöluqlıktı] öz eyidə yetixidu, **19** Bırək sən kəmsitilgən [qirigən] bir xah kəbi, Əltürülgənlərnıng dəwisə astida, Kılıq bilən sanjiloqan, hangning təhtigə qüxıdıoqanlaroqa ohxax, Ayaoq astida dəssəp-qəyləngən əlüktək, Əz gəriüdüng məhrum bolup taxlıwetilding.

20 Sən axu padixahlar bilən birgə dəpnə kılınmaysən, Qünki öz yurtungni wəyran kılqansən, Əz həlkingni əltürüwətkənsən; Rəzillik kılqoqlarınıng nəslı hərgiz yənə tiloqa elinmaydu. **21** Ata-bowilərinıng kəbihlikliri tüpəylidin, Uning oqullirini kətl kılıxqa təyyar kilinglar; Xundək kılqanda, ular ornidin turup yər-jahanni ixəqal kılmaydu, Yər yüzini xəhərgə toxkuzuwetəlməydu. **22** Qünki Mən ularoqa qarxi qıkıman, — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar, — Mən Bəbildin unıng namini wə unıng kəldüklirini, nəsil-pərzəntlirini üzüp taxlaymən, — dəydu Pərwərdigar, **23** — Wə uni hıwqıxning makaniqə, sazlıqləroqa ayləndürimən; Həlakət süpürgisi bilən uni süpürüp taxlaymən, — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar. **24** Samawi koxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar mundək kəsəm iqkənki, — Mən kəndək oylisam, xundək bolıdu; Kəndək məksətni kənglümgə püksəm, xu tiklinidu, **25** Məksətim Əz zeminimda Asuriyəlikni kıyma-qıyma kılıxtin ibarət; Əz təoqlirimda uni dəssəp-qəyləymən; U saləqan boyunturək həlkingning boynidin, U artqan yük mürisidin elip taxlinidu. **26** Mana bu pütkül yər yüzi təoqrulək iradə kılınəqan məksəttur, Mana bu barlık əllərnıng üstigə uzartiloqan kəldur. **27** Pərwərdigar mundək məksətni pükkenikən, Kim uni təosalisun? Uning kəli uzartiloqanikən, kim uni yənduralisun? **28** Aħaz padixah əlgən yilida mundək wəhıy yükləndi: — **29** I Filistiya, həmminglar, «Bizni urəqan tayaq sundı» dəp xadlanmanglar; Qünki yilənnıng yiltizidin zəhərlik bir yilan qıkıdu, Uning nəslı bolsa dəhşətlik uqar yilan bolıdu. **30** Xuning bilən yoksullarınıng tunji baliliri ozuklinidu, Məminlər bolsa tinq-amanlıqta yatıdu; Bırək Mən yiltizingni aqarqılık bilən yökıtimən Qəloqan kışimngmu u təəptin əltürüldü. **31** Xunga i kəwuk, nələ kətürgin, I xəhər, pəryad qəkin! I Filistiya, sən bolsəng erip kətəkənsən! Qünki ximal təəptin is-tütəklık bir tüwrük ərləydu; Uning yioqləqan koxunlirida həqkim səpsiz qəlməydu. **32** Əmdı bu əlnıng əqlirigə kəndək jawab berix kerək? — «Zionni tikligüqi Pərwərdigardur; Uning həlki iqidiki ezilgüqilər unıngdin baxpanah tapıdu» — degin!»

15 Moab təoqrısida yükləngən wəhıy; Həlakətlik bir kəqtila, Moabniki Ar xəhliri wəyran kılınidu; Həlakətlik bir kəqtila, Moabniki Kir xəhliri yök kılınidu; **2** Yioqə-zarlar kətürüx üqün, Mana u buthanisioqə, Dibonəqə, xundəkla [barlık] egizliklirigə qıktı; Moab Nebo wə Mədəbə xəhərliri üqün pəryad kətürıdu;

Həmmə baxlar təkir kətünıdu, Jimiki saqallar kesilip qüxürüldi. **3** Koqlarda ular bəz kıyıdu; Əgziliridə, məydanlirida, hərbi adəm kəz yaxlirini yəoqrup pəryad kətürıdu. **4** Həxbonəqə, Elealah xəhərlirigə yioqə olixıdu, Awazlıri Yahəz xəhırigimu yetip barıdu. Xunga Moabning əskərlirimu nıda kılıdu; Uning wujud-bəoqrını titrək basıdu. **5** Məning qəlbimmu Moab üqün yioqə-zar kətürıdu; Ularınıng kaqkunliri Zoəroqə həm əqlat-Xeli-Xijoqə bədər kaqıdu; Mana ular toplıxip, yioqləqan Pəli Luhtıka qıkıdıoqan dawan yoli bilən yukirioqə mangıdu, Həronaiməqə qüxıdıoqan yolda turup həlakəttin nələ-zar kətürıdu. **6** Qünki Nimrimdiki sular qırup ketıdu, Ot-qəplər solıxip, Gül-giyah tüləp ketıdu; Həq yap-yexillik qəlməydu. **7** Xunga ular baylıkliri, tapkan-tərginini yioqıp «Tərək wadisi»din ətməkqi bolıdu; **8** Ularınıng kətürgən yioqisi Moabning qəgrasioqə, Aħuzarlıri əqlaimoqa, Pıoqanliri Bəər-elimoqa yetıdu. **9** Dimonning suliri kənoqə tulup ketıdu, Qünki Dimonning üstigə təhimu kəp balayı'əpətnı topılaymən; Qünki Moabning kaqkunliri həm zeminida qəloqanliriningmu üstigə bir xirni əwətimən.

16 «Əmdı [oqəllə-parək] kəzisini Sela [rayondin] elip, Qəl-bayawandin ətöp zeminlarning həkımranioqə, Yəni Zion kızıning təoqrıoqə əwətkin!» **2** Uwisidin quwulup patıparək bolup kətəkən kuxlardək, Moab kızıri Arnon dəryasining kəqkıliridə [alakzadə] yüridu. **3** «Parasət bilən həküm kilinglar!» **4** «[I Zion kızı], sayıngizni qüxürüp qüxtiki yoruklukni tün qarəngöjusidək kiling, Xu şerıblərnı yoxurup kəyoqəyısiz; Koqlənoqanlarnı axkarılap koymioqəyısiz! Məning Moabniki musapırlirimni əzingiz bilən billə turoquzəyısiz, Ular üqün wəyran kıləquqıning əldida baxpanah boləyısiz!» **5** «[Ətünüxinglar toqrə], qünki əzgüqi yökılıdu, Həlakət yök bolıdu, əzgüqilərnıng həmmisi zeminidin yökılıdu. Əzgərməs məhir-xəpəkət bilən bir təht tiklinidu; «Dəwutning qədiri» iqidiki xu təht üstidə birsı olturıdu. U bolsa, həqkətətn ədalət yürgüzıdıoqan, xundəkla ədalətni izdəyđioqan, Həqkanıyılıknı ilgiri süridəqan bolıdu. **6** — Biz Moabning həkəwurlukı təoqrısida ənglıduq (u intayin həkəwurlı), Yəni unıng həkəwurlukı, təkəbburlukı, noqılık kılıdıoqanlıkı təoqrısida ənglıduq; Bırək unıng qəng gəpliri bıkə bolıdu! **7** Xunga Moab Moab üqün zar yioqləydu; Ularınıng həmmisi zar-zar yioqləydu; Kayəqu-həsərtəkə qəməp Kir-Hərəsətnıng «kixmix poxkalliri» üqün zar-zar yioqlənglar! **8** Həxbon rayonidiki etizlar, Sibmahdıki üzüm tallirimu yıgləp ketıdu; Əllərnıng əmirilri unıng sarınl əsümlüklirini buzup qəyləydu; Ular əslidə Yaazərgiqə yetip, qəl-dalərnı kəzğənıdi; Pəlakliri sozulup, «[Əlük] Dengiz»ning nərisioqə yətti. **9** Xunga Mən Yaazərnıng zar-yioqisi bilən billə Sibmahning üzüm teli üqün yioqləymən; I Həxbon, Elealah, Əz kəz yaxlırim bilən silərnı suəqırimən! Qünki yazlık məwilirınggə, həsulıng üstigə təntənə bir sada yangritilıdu. **10** Huxallıq məwilik bəoqlərdin məhrum kılınip, Xadlıqmu yök kılınidu; Üzümmərlıklərdə nə nəhxa əwazlıri ənglanmaydu, Nə təntənə kılınmaydu; Dəssigüqilər üzüm kəlqəklirini qaylımaydu. Qünki Mən üzüm kəlqəkliridiki huxal warkırxərnı tohtattım. **11** Xunga iq-bəoqrilirim Moab üqün qəloqan qiltərdək əoqrıp mungluk yangraydu,

Iqim Kir-Hərəsdikilər üqünmu xundak; **12** Xundak boliduki, Moab ezini upritip dua kıllojı özining «yüki orni»oja qıqıp kalgında, Yaki dua kıllojı «mukəddəs eyi»ğa kirkən, U muwəppəkıyətə erixəlmaydu. **13** Mana muxu sezlərni Pərwərdigar Moab toşruluk burun eytkən. **14** Bırak hazir Pərwərdigar xundak dəydu: — «Üq yil iqidə mədikar həsablıoandək, Moabning kepligen qoxun-ahalisı bolojını bilən, Uning pəhirləngən xəhriti yəksan bolidu; Ularınə qalduklıri bolsa intayın az wə həlsız bolidu».

17 Dəməxk toşruluk yükləngən wəhıy: — Mana, Dəməxk xəhər bolup turuwərməy, nəhayiti bir dəwə harabilikğa aylandurulidu. **2** Aroərdiki xəhərlər adəməzatsız bolup, Qoy padiliriəja kaldurulidu, Ular tinq-aman yatidu, Uların qorkutkudək heqbir adəmmə kəriimməydu. **3** Əfraimda bolsa, qoroənlık xəhərlər yokilidu, Dəməxkning xəhanə hokukı, Suriyəning kalduklıri yokilidu; Ular «İsrailning xəhriti»dək yok bolidu. — dəydu samawi qoxunlarınə Sərdari boləjan Pərwərdigar. **4** Xu küni xundak boliduki, Yakupning xəhriti susxiup, Tenidiki semız ətlər sizip ketidu. **5** Ularınə qalı bolsa ormiqi buşday orəjandin keyin, Yəni biliki bilən yiojip orəjandin keyin, Həttə Rəfayim jiləjisida adəmlər baxaklarıni tərgəndin keyinki həlatkə ohxax, [kəlojini yok deyərlik bolidu]; **6** Həlbuki, yəni azrak tərgüdək baxak, Zəytun dərihi silkingəndin keyin, Əng uqıda ikki-tiq tal mewə, Kəp mewiləngən xahliriəja tət-bəx tal mewə kaldurulidu, — dəydu İsrailning Hudasi boləjan Pərwərdigar. **7** — Xu küni insan bolsa Yarətkuşioəja nəzirini tikidu, Kəzi İsraildiki Mukəddəs Boləjuqıda bolidu. **8** Ular əz kurbəngəhliəja, yəni əz kəli bilən yasioənliriəja, Yaki barmaklıri bilən xəkilləndürgənlirigə heq karimaydu, Nə «Axərəh»ləroəja nə «kün tüwrükli»gə heq ümid bəşlimaydu. **9** Xu künidə uning qoroənlık xəhərliri, Əslidiki İsrailarning aldidə qatqəllikğa wə takir təroəlorəja aylanduruloəjan harabə xəhərlərdək, Həmmisi wəyran bolup ketidu. **10** Qünki nijating boləjan Hudani untup kəlding, Küqüng boləjan «Qoram Tax Boləjuqı»ni əslimiding; Xungə sən «sərhil» əsümlüklərni tikip kəyoəjining bilən, Wə yaqə yurttiki üzüm tallirini tikkingin bilən, **11** Uların tikən künila yaxartkingin bilən, Tikkən ətisila ularni qeqəklətkingin bilən, Həsolioəja erixən künidə, u pəkət bir patman dawəlioşusiz kəyoəju-həsərət bolidu, halas! **12** Həy! Kəp həlkərləning qukən-sürənliri! Ular dengiz-okyanlarını urəjutup dolkunlərdək xəwkunlarıni kəturidu, Ah, əlləning kəyənəm-təxkinliri! Dolkunləroəjan küqlük sulardək ular kəyənəm-təxkinliri kəturidu. **13** Əllər uluəj sularning kəyənəm-təxkinliridək dolkunlinip ketidu; Bırak U ularning dəkhisini berixi bilənla, ular yirəkkə bədər kəqip ketidu. Ular təqdiki ot-qəpləning topa-topanlıri xamalda yirəkləroəja uquruwetilgəndək, Qara kuyun aldidə qəng-tozənglər kuyun boləqəndək həydwetildidul **14** Kəqta — wəhımə! Tang səhərdə — yok bırak! Mana bizni bulap kətkənləning nesiwisi, Bizdin olja-qəniymət eliwəloəjanlarınə aqıwtidur!

18 Ah, Efiopiə dəyalirining boylıridiki kənatlarınə wızıldioəjan əwazlıri bilən kəplənoəjan yər-zemin!

— Sən qomux kemilər üstidə əlqilərni dengizdin ətküzüp əwətisən; — I yəl tapan həwərqilər, Egiz boyluk həm silik terilik bir əlgə, Yirək-yekinləroəja qorkunq bolidioəjan bir millətkə, Zemini dəryalar tərpidin bəlüngən, Küqlük, təjawuzqi bir əlgə [kəytip] beringlər! **3** Jahənda turuwətkənləning həmmisi, Jimiki yər yüzidikilər! Təroəlar da bir tuəj kəturilgəndila, Kəringlər! Kanay qelinoəndila, Anglanglar! **4** Qünki Pərwərdigar mənə mundaq dedi: — Mən tinqlıkta turimən, Nur üstidə yalildap turoəjan issikək, İssik həsul məzgilidiki xəbnəmlik buluttək, Əz turaləjuqında kəzitimən; **5** Qünki həsul elix aldidə, Üzüm qeqəkləngəndin keyin, Qeqəklər üzüm boləqənda, U putioəjuqi piqəklar bilən bəhlərni kesip, Həm xahlirini kesip taxlaydu. **6** Ular yioəxturuluq təqdiki əloəur kuxləroəja, Yər yüzidiki həywanləroəja kaldurulidu. Əloəur kuxlar uların ozuklinip yazni ətküzidu, Yər yüzidiki həywanlar ular bilən kixni ətküzidu. **7** Xu künidə samawi qoxunlarınə Sərdari boləjan Pərwərdigarəja bir soəjoəq elip kelinidu; Yəni egiz boyluk həm silik terilik bir milləttin, Yirək-yekinləroəja qorkunq bolidioəjan bir əldin, Zemini dəryalar tərpidin bəlüngən, Küqlük, təjawuzqi bir milləttin berilidu; Samawi qoxunlarınə Sərdari Pərwərdigarning nami boləjan jəyoəja, Yəni Zion təjoəja elip kelinidu.

19 Misir toşruluk yükləngən wəhıy: — Mana, Pərwərdigar tez uqidoəjan bulut üstigə minip, Misiroəja yetip kelinidu; Misirdiki butlar uning aldidə təwrinip ketidu, Misirning yüriki bolsa iqidin erip ketidu. **2** — «Wə Mən Misirlikləri bir-birigə kərxı kətritimən; Ularınə həmmisi əz kərinədxiliriəja kərxı turixidu, Əz kəxniliri bilənmə soəkixidu; Xəhər bilən xəhər, Padixəhlik bilən padixəhlik bir-birigə kərxı urixidu; **3** Wə Misirning rohi əz iqidin yokəp ketidu; Mən ularni məslihətsiz kəldurimən; Xungə ular butlarıni wə ərwəhləri, Ərwəhləri kəqiroəjuqılarıni həm pəlqiləri izdəp məslihət soəydu; **4** Mən Misirlikləri nəhimsiz bir həkümərləning kəlioəja təpxurimən; Əxəddiy bir padixəh ularning üstidin həkümərlənlık kılıdu» — dəp jakərlaydu samawi qoxunlarınə Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar; **5** Həm sular «dengiz»din yokəydu, Dəryasi kəşjoəjirəp pütünləy kərup ketidu; **6** Dəryalarıni sesikqilik kəplaydu, Misirning estəng-kənalıri kəşjoəjirəp tügəydu; Kəmoxlar həm yekənlər solixidu; **7** Nil dəryasi boyidiki yərlər, Nil dəryasining kuyuluq əşqidiki yərlər giyahsız kəlidu, Nil dəryasi boyidiki ziraətlərləning həmmisi kərup, toəzup, yokilidu. **8** Bəliqəklar bolsa zar kəkkəydu; Nil dəryasiəja kərmək təxlioəjuqlarınəning həmmisi nalə kəturidu; Sularning üstigə tor yəyoəjuqlarınəning bəxi sanggiləp ketidu. **9** Zioəjirəqlər həm libas toəşjoəjuqlar hijəlotqilikdə kəlidu, **10** jəmiyətləning «tüwrük»liri pərə-pərə bolup, Mədikərləning kənglimu yerim bolidu. **11** Tolimu əhmək Zoan xəhiringin əməldərliri! Pırəwnning əng dana məslihətqiliridin əhmikəna məslihətlər qikidu! Silər kəndəkmə Pırəwngə: — «Mən bəlsəm danalərləning əwladi, Kədimki padixəhlarınə nəslidurmən!» — dəwətkənsilər tehi? **12** [Misir], sening danixmənlirəng həzir kəni? Ular danixmən boləsa, samawi qoxunlarınə Sərdari boləjan Pərwərdigarning Misir toşruluk nemilərini kəngligə pükəkənlikini səngə ayan kilsun! **13** Zoan xəhiringin əməldərliri

nadanlasti, Məmfis xəhiring əməldarlıri aldinin kətti; Misir kəbililiring «burjak tax»liri bolsa ularni ezikturup koydi. **14** Pərwərdigar ularning arisioja bir kaymukturoquqi rohni arilaxturawətti; Xunga birsi məst bolup öz kusukida teyilip ələng-sələng bolojandək, Ular Misirdikiləni hər bir ixida ələng-sələng kiliwətti.

15 Xuning bilən Misiroja, Bax, quyruk, palma xehi yak komuxlar kilaliojadək heqkandək amal kalmaydu.

16 Xu küni Misirdikilər kız-ayallarəja ohxap qalidu, Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar kolini ularning üstigə tənglix bilən titrəp kərkədu, **17** Həmdə Yəhuda zemini bolsa Misiroja wəhimə bolup kalidu; Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigarning bekitkən iradisi tüpəylidin, Yəni Uning əzlrirəg kəritiləjan iradisi tüpəylidin, Kingə Yəhudanəng gepi kilinsila xu qeqüydu. **18** Xu küni Kanaanning tili səzləydiyəjan, Wə samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigaroja bekinip sadiklik kəsimi kilidiyəjan Misirning bax xəhiri bolidu; Ulardin biri «Həlak xəhiri» dəp atilidu. **19** Xu küni Misirning zemini otturidə Pərwərdigaroja ataləjan bir kurbangah, Həm qeqrasida Pərwərdigaroja ataləjan bir tüwruk bolidu. **20** Bular bolsa samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigaroja həm bəlgə həm xəhit bolidu; Qünki əzgüqilər tüpəylidin ular Pərwərdigaroja nalə kətürgən bolidu; U ularni ərkinlikkə qikiridiyəjan bir kutkuzəuqi həm kəojdiyəqini əwətidu. **21** Pərwərdigar Misirlikləroja tonutulup ayan kilinidu; Xu küni Misir Pərwərdigarni tonuydu; Ular uningəja qurbanlik axlik hədiyəliri bilən ibadət kilidu; Ular Pərwərdigaroja kəsəm iqudu wə uningəja əməl kilidu. **22** Pərwərdigar Misirni uridu; U ularni uridu həm sakaytidu; Xuning bilən ular Pərwərdigarning yenioja kaytidu, u ularning dua-tilawitini qəbul kilip ularni sakaytidu. **23** Xu küni Misirdin Asuriyəgə mangidiyəjan, egiz kətürülgən tüz yol eqilidu; Asuriyəliklər Misiroja kiridu, Misirliklər Asuriyəgə kiridu; Misir Asuriyə bilən billə [Hudaning] hizmət-ibaditidə bolidu. **24** Xu küni Israil Misir wə Asuriyə bilən bir bolup, üqisi, yar yüzidikilərgə bəht yətküzgüqilər bolidu. **25** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar ularəja bəht ata kilip: — «Həlkim boləjan Misiroja, Əz qolumning ijadi boləjan Asuriyəgə Wə Əz mirasim boləjan Israiləja bəht yar bolsun!» — dəydu.

20 Asuriyəning [sərdari boləjan] «Tartan» Axdod xəhiringə kelip muhasirə kiləjan yili Asuriyə padixahı Sargon uni əwətkən (u Axdodqa kərxı jəng kilip uni ixəjal kilidi): — **2** — Xu qəojda Pərwərdigar Amozning oqlı Yəxaya ərkinlik səz kiləjanidi. U uningəja: — «Qatrikingdin bəz iq tambilingni seliwət, putungdiki kəxingni seliwət» — degənidi; U xundək kilidi; yalinqaq wə yalang ayaq mengip yürdi. **3** Wə Pərwərdigar ahirida mundaq dedi: — «Mening qulum Yəxaya Misir wə Efiopiya toqurluk həwər beridiyəjan bəxarət həm karamət süpitidə bolux üqün yalinqaq həm yalang ayaq üq yil mengip yürgəndək, **4** Ohxaxla Misirlik əsirlər wə Efiopiya əsirlər yax bolsun, kəri bolsun, yalinqaq həm yalang ayaq, kasisi oquq halda Asuriyə padixahı tərpidin Misirni xərməndiliklə qaldurup, yalang epketilidu. **5** Ular bolsa kərkuxup, öz tayanqisi boləjan

Efiopiya wə pəhri boləjan Misirdin ümidsizlinip ketidu. **6** Xuning bilən bu dengiz boyidikilər: — «Mana bu Asuriyə padixahining wəswəsidin kərkup bəxpanahlik izdəp barəjan tayanqimizəju, bizlər əmdi kəndəkmu kutulalaymiz?» — deyixidu».

21 «Dengizning qəl-bayawini» toqrisida yükləngən bir wəhiy: — «Jənub tərəptə qoyuntazlar etüp ketiwatqandək, Dəhşətlik zemindin bir nemilər keliwatidu!». **2** — Azablik bir wəhiy-kərtinux manga ayan kilindi; Hain hainlik kiliwatidu, Bulangqi bulangqilik kiliwatidu. «I Elam, ornungdin tur, qik! Media, muhasirə kilip kərxiwal!» Uning səwəbidin kətürülgən həmmə nalə-pəryadlarni tügitiwəttim. **3** — Xunga iq-bəqrim əqrək-azab bilən tildi, Toloqi tutqan ayalning əzablıridək, Kərgənlirimdin tolojinip kəttim, Anglojinimdin parakəndə boldum. **4** Xunga kənglim parakəndə bolup həsirap kəttim, Meni dəhşət kərkunq basti; U mən zək alidiyəjan keqini sarasimə bolidiyəjan keqigə ayləndurdi. **5** Ular dastihan wə giləm-kərpilənimu salidu; Ular yeyixidu, iquxidu; «Həy esilzadilər, ornunglardin turup kalqanni maylanglar!» **6** Qünki Rəb manga: — «Barəjan, kərgənlirini əyni boyiqə eytidiyəjan bir kəzətgini təhləp koyəjin» — degənidi. **7** — «U jəng hərwilirini, jüp-jüp atlik əskərləni, jəng hərwilirini əxəklər bilən, jəng hərwilirini təgilər bilən kərgənda, U dikqət bilən, nahayiti dikqət bilən kəzətsun!» **8** U jawabən xirdək towlidi: — «Rəb, mən kəzət munarida üzüksiz kün boyi turimən, Hər keqidə kəzəttə turimən; **9** — Wə mana, u jəng hərwiliri jüp-jüp atlik əskərlər bilən keliwatidu!» Wə yənə jawab berip xundək degən: — «Babil bolsa yikildi, yikilip qüxti, Wə U ularning ilahlırining hər bir oyma məbudlırini yərgə taxlap parə-parə kiliwəttil!». **10** — I Mening tepilgən danlırim, Mening haminimdeki buqdaylırim, Israilning Hudasi, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigardin angloyənni silərgə eytip bərdim! **11** «Dumah» toqurluk yükləngən wəhiy; Birsı Seirdin kelip məndin: — «I kəzətgı, keqining kanqiliki etti? I kəzətgı, keqining kanqiliki etti?» — dəp soraydu. **12** Kəzətgı jawabən mundaq dəydu: — «Səhər kelidu, keqimu kelidu; Yənə soriojəng bolsa, yənə kelip sora; Yolungdin kaytip manga yəkin kəl!» **13** Ərəbiyəning keqisi toqurluk yükləngən wəhiy: — «I Dedanlıqlarning karwanlıri, silər Ərəbiyədiki jənggəlda kəonup kalisilər; **14** Ussap kətkənlərgə wə apirip beringlar! I Temadikilər, nanlırlingarni elip kaqқанlarni kütüwelinglar! **15** Qünki ular kiliqlardin, Ojiləptin elinəjan kiliqtin, Kerilgən okyadin, Urukning əzabidin kaqıdu. **16** Qünki Rəb manga xundək degən: — Bir yil iqudə mədikar həsablıəjadək, Andin Kedarning bar xəripi yokilidu, **17** Okyaqilarning kaldukliri, Yəni Kedarning palwan-batur boləjan oqulliri az kalidu; Qünki Pərwərdigar, Israilning Hudasi xundək səz kiləjan».

22 Alamət kərünux berilgən jiloja toqrisida yükləngən wəhiy: — Silər həmminglər əgziləring üstigə qikıwaləjininglər zadi nemə kiləjininglər? **2** Silər huxallik dəbdəbisini kətüridiyəjan, Warang-qurungəja toləjan yurt, Xadlinidiyəjan xəhər; Silərdin eltürülgənlər kiliq bilən qepiləjan əməs, Yəki jənglərdə əlgən əməs;

3 Əmirliklarning həmmisi birakla qeçixti; Ular okyasiz əsir boldi; Yirakka qaçkan bolsimu, Silərdin tepiwelinoçanlarning həmmisi birlikta əsir boldi. 4 Xunga mən: — «Nəzirinlarni meningdin elinglar; Meni kattik yioçlaçka koyunglar; Həlkimning bulinip ketixi toçruluk manga təsəli berixkə aldirap özinglarni upratmanglar» — dedim. 5 Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigardin «Alamat kəziñix berilgən jiloç»ning bexioç bir kün qüxidu, U bolsa awariçilik bolidoçan, Ayaoç asti kilinip petikdilidoçan, Adəmlər qaymuturulidoçan, Sepil sokulup qekilidoçan, Taçlarəçə karap yalwurup qirçiraydoçan bir küni bolidu. 6 Elam jəng hərwiliri wə adəmliri bilən, atlik əskərliri bilən okdanni kətürüp kelidu, Kir bolsa kəçkanni eqip təyyar kilidu. 7 Wə xundak boliduki, Əng güzəl jiloçiliring jəng hərwiliri bilən tolup ketidu, Atlik əskərlər dərwəzang aldida səp tartip turidu. 8 Ular Yəhudaning üstidiki kəçkanni elip taxlaydu; Biraç sən [Zion] xu künidə «Orman sarayı»diki korallarəçə ümid baçlıoçansən; 9 Silər Dawutning xəçirining bəsülgən jaylirining kəp ikənlikini kərüp, Pəstiki kəçkək sulirini bir yərgə yioçip su ambiri kildinglar; 10 Yerusalemdeki eylərnə sanap, ulardın bəzilirini buzup sepilni mustəhkəmləx üqün ixlətinglar, 11 Xundakla kona kəçkətki sularni ikki sepil otturisoçə yioçip ambar kildinglar; Biraç muxularni Yaratkuçioçə heç karimidinglar, Burundin burun bularni Xəkilləndürüp Bekitküçigə heç ümid baçlimidinglar! 12 Xu küni samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar silərnə yioçlap matəm tutuxka, Qaqni qüxürtüp paynəkbaç boluxka, Bəz kiyim kiyixkə murajət kildi. 13 Biraç bularning ornida, mana huxallik wə xadlik, Kalilarni soyux, koylarni boçuzlax, Gəxlərnə yeyix, xarablarini iqix, «yayli, iqeyli, qünki ətə duniyadin ketimiz» — deyixlər boldi! 14 Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar taripidin kuliçimoçə ayan kilindiki, «Bərçək, muxu gunah silər əlmigüçə kəçürülməydu» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar. 15 Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar mana xundak dəydu: — «Barəjin, muxu oçojidar, Ordini baxkuridoçan muxu Xəbnaning yenioçə kirgin, uningəçə: — 16 Sanga muxu yərdə nemə bar? Yaki muxu yərdə kiming bar? Birsı egizlikkə əzi üqün bir gər kəzoçandək, Əzi qorəm taxtin bir qonaloçuni yonuçandək, Özüçg üqün bir gər kolidingmu? 17 Mana həy palwan, Pərwərdigar seni öz qangçiloçə elip, qing siçimdap, 18 Andin pomdakçək seni bipayan, yirək bir zeminoçə taxliwetidu. Sən axu yərdə elisən, Həm axu yərdə həywətlik jəng hərwiliringu kalidu, I oçjangning jəmətigə xərməndilik kəltürgüçü! 19 Mən seni mənşipingdin eliwetimən, Xuning bilən seni ornungdin qüxüriwetimən. 20 Xu künimu xundak boliduki, Mən Hilkıyaning oçlı Əz kulum boləjan Eliakimni qaqirimən; 21 Sening tonungni kiydürimən, Sening potang bilən uning belini qing kilimən; Həkümranlikingni uning qolioçə tapxurimən; Xuning bilən u Yerusalemdikilərgə wə Yəhuda jəmətigə ata bolidu. 22 Dawut jəmətining aqçuqini mən uning mürisidə koyimən; U aqsa, heçkim etəlməydu, ətsə, heçkim aqalmaydu. 23 Mən uni muçim bir jayoçə qozuk

kilip bekitimən; U bolsa atisining jəməti üqün xəraplik həçkək-təht bolidu; 24 Həlk uning üstigə atisining jəmətining barlik xəhrətlirini yükləydu; Yəni barlik uruk-nəsilirini, Barlik kiçik qaça-kuçilarni, Piyalə-jamlardin tartip barlik küp-idixlarəçioçə asidu. 25 Xu künidə — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar: — muçim jayoçə bekitilgən qozuk bolsa, egilip ketidu wə kesip taxlinidu; Uning üstigə esiloçan yüklər üzüp taxlinidu», — Qünki Pərwərdigar xundak degənidi.

23 Tur toçruluk yükləngən həyioç: — I Tarxixtiki kemilər, aħ-zar kətüringlar! Qünki u harab kilindi, Xu yərdə ey yok, portmu yok, Seprus arilidin bu həwər [kemidikilər]gə ayan kilinidu. 2 Zidondiki sodigərlər dengizdin etüp silərnə təminləp kəldi, i araldikilər, Əmdi xük bolunglar! 3 Xiçordiki bipayan sular üstidin yetkigən danlar, Yəni Nil dəryasining həsulı Turning daramiti boləjanidi; U əllərnə baziri boləjanidi! 4 I Zidon, hijalət bol, Qünki dengiz — yəni Turəçə koroçan boləjan dengiz dəyduki: — «Məndə heç tolaçk bolmidi, heç tuoçmidim, Yigitlərnə yaki kizlərnə heç bəçmioçandək mən!» 5 Muxu həwər Misiroçə yetkəndə, Ularmu bu həwər huddi turəçə kəlgəndək kattik azablinidu. 6 — Silər dengizdin etüp Tarxixkə ketinglar! I dengiz boyidikilər, aħ-zar kətüringlar! 7 Silərnə kədim əyyamdin bar boləjan, Xad-huramlikkə tolaçan xəçiringlar muxumu?! Mana ularning putliri əzilirini musapir kilixkə yiraklarəçə kətürüp baridu! 8 Tajlarni iltipət kiləuqı boləjan, Sodigərliri əmirlər boləjan, Dəllalliri jəhəndə abruyluklar hesablanəjan turning bu təoçdirini kim bekitkən? 9 — Bularni bekitküçı samawi qoxunlarning Sərdari Pərwərdigardur! Məçsiti bolsa xan-xəhrəttin kelip qikçan jimi təkəbburlukni rəswa kilix, Jəhəndəki jimiki yüz-abruyluklarni pasləxtürüxtin ibarət! 10 Tarxixning kizi, Nil dəryasidək əz zeminində ərkin-azadə yayra! Qünki [Turning] kəlgən tizgin hazır yok. 11 Qünki Pərwərdigar qolini dengiz üstigə uzitip, Dələtlərnə təwritidu. U Kanaan toçruluk əmr kiləjan, Uningdiki kəl'ə-koroçanlarni yoçkutulsun dəp pərman qüxürgən. 12 Wə: — «I baskunçilikkə uqrioçan Zidon kizi, Sən ikkinçı heç təntənə kilməysən, Ornungdin turup, Seprus arilioçə etüp kətkin, Hətta xu yərdə sən heç aram tapmaysən» — dedi. 13 Karanglar, Babil-kaldiyələrnə zeminini! Bu yərnəning həlkı bolup bəçmioçandək kilidu; Asuriyə uni qəl-bayawan janıwarliri üqün makan kiləjan; Potəylərnə yasap, ularning saray-ordilirini wəyran kilip, harabilikkə aylandırurwətkən. 14 Tarxixtiki kemilər, aħ-zar kətüringlar! Qünki koroçininglar harab kilindi. 15 Wə xu küni boliduki, Padixahning künlərnə hesablioçinidək, Tur yətmix yil untulidu. Yətmix yil etkəndin keyin, Turning əçwəli pəçixə ayalning nahxisidək bolidu; 16 Qiltarni elip, xəçərnə aylinip yür, I untuloçan pəçixə ayal! Özüçgə yənə həçning dikçitini tartay desəng, Yekimlik bir pədə qelip, kəpək nahxilarni eyt! 17 Əmdi xundak boliduki, Yətmix yilning etüxi bilən, Pərwərdigar Turni yoçlaydu; Xuning bilən u yənə əzini ijarigə berip, Yər yüzidiki həmmə padixahçıklar bilən yənə buzukçilik kilidu; 18 Xuning bilən uning malliri wə əzini setip, tapkan puli bolsa Pərwərdigarəçə atilip muçəddəs bolidu; U həzinigə selinmaydu yaki toplanmaydu, Qünki uning

muxu sodisi bolsa Pərwərdigarning aldidu turoqanlar üqün ayrim kilinidu; U ularoqa qanoqqa yəp-iqixka, xundakla ularning esil kiyim-keqakliri üqün ixlitilidu.

24 Mana, Pərwərdigar yər yüzini bərbat, wəyran kılıp, Uni astin-üstün kılıwetip, Uningda turuwatqanlarni tərəp-tərəpkə tarkitidu; **2** Xu waqıtta xundak boliduki, Həlkələr kəndək bolsa, kaħın xundak bolidu; Kul kəndək bolsa, hojayini xundak bolidu; Dedək kəndək bolsa, ayal hojayini xundak bolidu; Setiwaloquqi kəndək bolsa, setiwətküqi xundak bolidu; Ətnə aloquqi kəndək bolsa, ətnə bərgüqi xundak bolidu; **3** Yər yüzü pütünləy bərbat kilinidu, Pütünləy bulang-talang kilinidu; Qünki Pərwərdigar muxu səzni kildi. **4** Yər yüzü matəm tutidu, u zəiplixidu, Jaħan həlsizlinip zəiplixidu, Yər yüzidiki bəg-tərilərmu halidin ketidu. **5** Yər-zemin əzidə turuwatqanlar tərəpidin bulojinidu; Qünki ular kərsətmə-kanundin qətligən; [Təbiətning] kanuniyət-tərtipini əzgərtiwətkən, Mənggülik əhdinimu yökka qikiriwətkən. **6** Xunga lənət yər yüzini yutuwalidu, Uningda turuwatqanlar «gunahi bar» dəp hesablinidu, Xunga yər yüzidikilar yutuwalinidu, İnsanlar az qalidu. **7** Yengi xarab tügəy dəp qaldı, Üzüm talliri bolsa solixip ketidu; Kəypliktin kəngli hux adəmlərmu uħ tartixidu; **8** Dəplarning xoh sadaliri tohtaydu, Kəngül eqiwatqanlarning warang-qurunglirimu tügəydu, Qiltarning xadlık munglirimu tohtaydu. **9** Xarab iqkənlərmu nahxisi yökaydu; Həraq iqkənlərgə həraq aqıq tuyulidu. **10** Tərtipsiz, mənəsis xəhər buzulidu; Həqkim kirmisun dəp həmmə öylər etilidu; **11** Koqılarda xarab üqün nalə-pəryad kətürülidu; Bar xad-huramlik tütəkkə aylinidu; Yər-zemindiki xadlık yökaydu. **12** Xəhərdə pəkət wəyranqılıqla qalidu, Dərwaza bolsa qəkiləjan, Həmmisi — harab bolidu! **13** Qünki həlk-millətlərmu arisida, Yər-jaħanning oturisida xundak boliduki, Zəytun dərilini kaħkəndin keyin kəp qələjan zəytunlardək, Üzüm həsulini yojıwaləjanin keyin tərgüdək birnəqqıla üzüm qələjandək, bir qaldisi qaldurulidu. **14** [Qaldılar] bolsa awazlirini yukiri kətüridu; Pərwərdigarning həywisigə qarap təntənə kilidu; Ular dengiz tərəptin sürən salidu. **15** Xunga Pərwərdigarni xərktimu, Israilning Hudasi Pərwərdigarning namini oərbtki yirək arallardimu uluqlanglar; **16** Jaħanning qət-qətliridin biz nahxilarni angliduk; — «Həkkəniy Boləjuqioqa xan-xərpə bolsun!» Biraq mən xundək dedim: — «Ah, mening yadəngöyulüküm! Mening yadəngöyulüküm! Həliməyə way! Qünki hainlar hainlik kiliwatidu; Bərhək, hainlar nomussizlarqə hainlik kiliwatidu! **17** I yər yüzidə turuwatqan insanlar! Wəħimə, ora wə tuzək bəxingə qüxidu; **18** Wə xundək boliduki, Wəħimə sadasidin kaħqanlar orioqa qüxidu, Oridin qıħkan bolsa tuzəkka tutulidu. Qünki asmandiki derizilər eqilidu, Yər ulliri təwrəp ketidu. **19** Yər mutlək dəzlinip ketidu, Yər pütünləy parə-parə bolup ketidu, Yər dəħxətlik təwrinidu. **20** Yər məst adəmdək iləng-siləng mangidu; Huddi lapastək iroqəngxip qalidu. Qünki uningdiki asiylik gunahı əzini kəttik basidu, U yikilip, ikkinqi turalmaydu. **21** Xu künidə xundək boliduki, Pərwərdigar yukirida turoqan qoxunlarni yukirida, Wə

yər yüzidiki padixahlarni yər yüzidə jazalaydu. **22** Ular orəkkə yojilidəjan bir top əsirlərdək yojıwelinidu, Gundihəniyoqa solap koypulidu. Nuroqun künlərdin keyin ular jazalinidu. **23** Ay uyalıtıqta qalidu; Künmu hijil bolup kərinməydu; Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar Zion təqəjda, yəni Yerusalemda səltəniti ni yürgüzidu; Uning xan-xəripi Əz əksəqalliri aldidə parlaydu!

25 Pərwərdigar, Sən mening Hudayim; Mən Seni üstün dəp mədhijiləymən, Mən Səning namingni mubərəkləymən, Qünki Sən karamət ixlarni, Sadıqlıq wə həkikət iqidə kədimdin buyan qəlbənggə pükkənlirəngni bəja kəltürənsən. **2** Qünki Sən xəhərnı harabilik, Kəl'ə-koroqanlik yurtni harab, Yatlarning ordisinı xəhər bolalməs kıləjənsən, U ikkinqi hərgiz kurulmaydu. **3** Xunga həliki küqlük həlk Seni uluqlaydu, Əxəddiy əllərməning həliki xəhəri Səndin kərkidu; **4** Qünki Sən miskinlərgə koroqan, Yöksullarning dərdi-həjitigə koroqan, Borənoqa dalda, İssikqa sayə boləjənsən; Qünki əxəddiylərməning zərbə dölquni taməqa uruləjan borəndək, Qəsjirək yərnı başkan issik həwadək boldi. Biraq issik həwa bulut sayisi bilən tosuləjandək, Sən yatlarning qukan-sürənlirini pəsəytisən; Əxəddiylərməning şəlibə nahxisi pəs kilinidu. **6** Wə muxu təqəjda samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar barlık kowmlar üqün ziyapət kilidu — Maylık yeməklilər, Süzdürülgən kona xarablar, Yiliki tok maylık yeməklilər, Süzdürülgən, yahxi saqləjan kona xarablərdin boləjan ziyapət bolidu; **7** Wə U muxu təqəjda həmmə kowmlarnı yəpidoqan qümpərdini, Barlık əllərnı yəpidoqan yəpkuqni yökətidu; **8** U ölümni mənggügə yutup yökətidu! Rəb Pərwərdigar hər bir yüzdiki yaxlarnı sürtiwetidu; Pütükl yər-zemin aldidə Əz həlkəning xərməndilikini elip taxlaydu; Qünki Pərwərdigar xundək eytkən. **9** Wə Xu künidə deyiliduki: — «Mana, Hudayimiz muxu, biz Uningə təlmürüp kəlgən, U bizni kutkuzidu; Mana, muxu Pərwərdigardur, biz Uningə təlmürüp kəlgən, Biz xadlinip Uning nıjat-kutulduruxidin hursən bolimiz». **10** Qünki muxu təqəj Pərwərdigarning kəli qərup turidu; Wə saman əzgalda təzək bilən qəyləngəndək, Moab Uning putliri astidə qəylinidu; **11** [Moab] axu [təzəklik] əzgaldin üzüp qıħix üqün kolini keridu, Biraq uning kəli qəwər boləjini bilən, [Rəb] uning təkəbburlukini pəs kilidu. **12** U sepillirəngning egiz mudəpiəlik koroqanlirini oqultip, Yər bilən yəksən kılıp, Topa-qəngəy aylanduridu.

26 Xu künidə Yəhudəning zeminida munu nahxa eytilidu: — «Mustəhkəm bir xəhirimiz bar; U nıjatlıknı uningə sepil wə tirəklər kılıp bəkitip qoyidu. **2** Wəpadarlıqta qing turoqan həkkəniy əlning kirixi üqün, Dərwazalarnı eqip beringlar! **3** Kim əzining əkidə, oy-hiyali Səngə baqləjan bolsa, Sən uni mutlək hatirjəmliktə sakləysən; Qünki u Səngə ixənəq-ətiqəd baqləjəndur. **4** Mənggügə Pərwərdigarəyə tayininglar; Qünki Yah Pərwərdigar həkikətən əbədil'əbəddik bir qoram taxtur. **5** Qünki U yukirida turoqanlarnı pəsə qüxüridu; Axu aly xəhərnı, U pəs kilidu; Sən uni yərgə qüxürüp, Topa-qəngəy aylanduridu. **6** U put bilən qəylinidu; U məminlərməning putliri, Miskinlərməning kədəmliri bilən qəylinidu! **7** Həkkəniyning yoli bolsa

tüzdur; I Əng Tüz Yolluk Bolojuqi, Sən həqqaniy adəm üqün uning yolini ong kılısen. **8** I Pərwərdigar, biz dərħəqikət Sening həkümliriningno yoldıa mengip, Seni küttip kəlduk; Jenimizing taxnaliqi xudurki, naming wə xəhriting axsun! **9** Wujudum bilən keqilərdə Sanga taxna boldummən; Bərħək, tang səhərlərdimu rohim bilən iq-iqimdin Seni izdidim; Qünki həkümliring yər yüzidə kərtüngen bolsa, Yər yüzidikilər həqqaniylikni öginidu. **10** Rəzil adəmgə rəhim kərsitilsimu, U yənıla həqqaniylikni əgənməydu; Həttə durusluq turojan zemindimu u yənıla adilsizlik kiliweridu, Pərwərdigarning xanu-xəwkitini kərməydu. **11** I Pərwərdigar, kolung kətiürildi, Birak ular kərməydu. Həlbuki, Əz həlkinggə bolojan otluq muhəbbitingni ular kəridu həm hijil bolidu; Küxəndiliring üqün [tayyarlanojan] ot ularni bərħək yutuwetidu. **12** I Pərwərdigar, Sən bizgə hatirjəmlik nesip kılısen; Qünki bizning əməllirimizning həmmisini ezüing wuyukə qıkarojansən. **13** Dərwəkə, i Pərwərdigar Hudayimiz, ilgiri Səndin baxkə «rəblər» üstimizdin həkümrənlik kıləjan; Əmdiliklə pəkət Sanga tayinipla namingni əslər tiləja alimiz. **14** Ular bolsa əldi, kaytidin yaxımaydu; Ərwah bolup kətti, kayta tirilməydu; Qünki Sən ularni jazalap yəqəttəng, Ularni adəmlərnıng esidimu kıləq kəldurmidıng. **15** Sən əlni uləjaytkənsən, i Pərwərdigar; Əlni uləjaytkənsən, Özünggə xan-xərpə kəltürgənsən; Zeminning qeğralirini hərtərpəkə uzartkənsən. **16** I Pərwərdigar, ular dərd-ələm iqidə kəlojanda, Seni izdidi; Tərbıyilik jazalixing ularning bexioja qüxkəndə, Ular aħ urup, piqirlap bir duani kildi: — **17** «Boxinix aldidə turojan, tolojiqi tutup, əoıriqtin warkırojan bir həmilidar ayaldək, Biz Sening aldingdə xundək bolduk, i Pərwərdigar. **18** Biz ikki kət bolup, Toləqəkkə qüxtuk, Birək pəkət yəlla qıkarduk; Yər yüzidikilər üqün heq nijat-kütquzuxni yətküzmiduk; Duniyadiki adəmlər heq tuəqulmidı». **19** «Sanga təwə əlgən adəmlər yaxaydu; Mening jəsitimning [tirilixi bilən təng] ularmu tirilidu. I topa-qangda yatkanlar, əyojınıp nahxa yangritinglar! Xəbnimıng tang səhərnıng xəbnimidəktur; Yər-zemin ezidə əlgənlərnı tuəqup beridu. **20** I həlqim, kelinglar, Əyünglarəja kirip, kəyninglardin ixiklərnı etip kəyunglar; Mening dərojəzipim etküqə, ezüingni bir dəmlik yoxurwal. **21** Qünki kəra, Pərwərdigar Əz jayidin qıqıp, Yər yüzidikilərnıng gunahını əzlırigə kayturmaqı; Yər bolsa üstigə təkülgan kanlarnı axkarılaydu, Əzidə əltürülgənlərnı haman yepıwərməydu.

27 Xu künidə Pərwərdigar Əzining dəhəxtlik, büyük wə küllük xəmxiri bilən uqkur yılan lewiatanni, Yəni tolojanəjuqi yılan lewiatarnı jazalaydu; U yənə dengizdə turojan əjdihani əltüridu. **2** Xu küni sap xarab beridojan bir üzümzar bolidu! U toqırluk nahxa eytinglar! **3** Əzüm Pərwərdigar uni saqlaymən; Mən hər dəkikə uni suqırımən; Birsı uningəja ziyən yətküzmisun dəp keqə-kündüz saqlaymən. **4** Ojəzəp Məndə kəlmidi; Ah, Manga kərxı jəng kılıdiojan tikənlər yəki jiojanlar bolsaidi! Undək bolsa Mən ularəja kərxı yürük kılatım, Uları yiojıxturup kəydürüwetəttim! **5** Bolmisa u Meni baxpanahlik kılıp tutsun; U Mən bilən birlikdə hatirjəmlikdə bolsun, Dərhəqikət, u Mən bilən birlikdə

hatirjəmlikdə bolsun! **6** Kəlgüsi künlərdə, Yəkup yiltiz tartidu; İsrail bihlinip, qeçəkləydu, Ular pütkül yər yüzini məwə-qəwə bilən ularni kəplaydu. **7** [Pərwərdigar İsrailni] urojanlarnı urojanlık [İsrailni] urup baqqanmu? U kirojanlardək [İsrail] kırılıp baqqanmu? **8** Sən ularni əyibligəndə əlqəmdin təwən jazalap ularni paliwətkənsən; Xərk xəmilı qıqkan künidə U Uning zərblik xəmilı bilən ularni qəşliwətkən. **9** Əmdi xu yol bilən Yəkupning kəbihlıki kəqürüm kılınıdiki, — Uning gunahınıng elip taxlanəjanlıkınıng pixkən mewisı xu boliduki: — U kurbəngəhtiki həmmə taxlarnı kukum-talkən kılıdu, «Axərah»larnı wə «küni tüwrükiliri»ni zadıla turozımaydu. **10** Qünki mənətkəmləngən xəhər ojerib bolup kəlıdu, Adəmsətsiz məkən həm taxliwətilgən bayawandək bolidu; Xu yərdə mozay ozuklınidu, Xu yərdə yetip, uning xəhlini yəydu. **11** Uning xəhliri solixiz bilən üzülidu; Ayallar kelip ularni otun kılıp kəydürüwetidu. Qünki bu bir yorutuliojan həlk; Xunga ularni Yaratkuqi ularəja rəhim kılmaydu; Ularıni Xəkilləndürgüqi ularəja xəpəkət kərsətməydu. **12** Wə xu küni xundək boliduki, Pərwərdigar Əfrat dəryəsini ng ekimliridin tartip Misir wadisiojıqə hər yərnı silkiydu, Wə silər bir-birləp terip yiojıwelinsilər, I İsrail baliliri! **13** Wə xu küni xundək boliduki, Büyük kanay qelinidu; Xuning bilən Asuriyə zeminidə tügixəy dəp kəlojanlar, Wə Misir zeminidə musapir boləjanlar kelidu; Ular Yerusalemdə mukəddəs taəj üstidə Pərwərdigarəja ibadət kılıdu.

28 Əfraimdiki məyhorlarning bexidiki təkəbburluk bilən taqiwaləjan güllük təjoja way! Mənbət jiləjini ng bexioja taqiwaləjan, Yəni ularning solixip kəlojan «pəhri» boləjan güligə way! I xarabning əsiri boləjanlar! **2** Mana, Rəb bir küq wə kudrət igisini həzirlidi; U bolsa, məldürülük judun həm wəyrən kıləjuqi borandək, Dəhəxt bilən taxkən kəlkün sulridək, Əxəddiyərqə [təjini] yərgə uridu. **3** Əfraimdiki məyhorlarning bexidiki təkəbburluk bilən taqiwaləjan güllük təji əyoq əstidə qəylinidu; **4** Wə mənbət jiləjini ng bexidə taqiwaləjan, Uların ng «pəhri» boləjan solixip kəlojan güli bolsa, Baldur pixkən ənjürdək bolidu; Uni kərgən kixi kəriüpla, Kəloja elip kap etip yutuwalidu. **5** Xu künidə, samawi kəxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar Əz həlqini ng kaldisi üqün xərpək bir təj, Xundəklə kərkəm bir qəmbirək bolidu. **6** U yənə həküm qıqırixkə ultiurojanlarəja toşra həküm qıkarəjuqi Roh, Wə dərwəzidə jəngni qekindürgüqigə küq bolidu. **7** Birək bularmu xarab arkilik hatalaxti, Hərak bilən ezikip kətti: — Həm kəhın həm pəyoqəmbər hərak arkilik ezikip kətti; Ular xarab təripidin yutuwelinojan; Ular hərak tüpəylidin ələng-sələng bolup ezikip kətti; Ular əldin kəritxin adaxti, Həküm kılıxtə ezikixti; **8** Qünki həmmə dastihan box orun kəlməy kəsək wə nijəsət bilən toldi. **9** «U kimgə bilim əgətməkəjidu? U zadi kimni muxu həwərnı qüxinidəjan kılmaqəjidu?» **10** Eoqizlandurulojanlarəja əməsmu?! Əmqəktin ayriulojan bowəkləroja əməsmu?! Qünki həwər bolsa wəzmuwəz, wəzmuwəzdur, Kırmuqur, kırmuqurdur, Bu yərdə əzrak, Xu yərdə əzrak bolidu... **11** Qünki duduklaydiojan ləwələr wə yat bir til bilən U muxu həlqə səz kılıdu. **12** U ularəja: — «Mana, aram muxu yərdə, Həli

yoklarni aram aldurunglar; Yengilinix muxudur» — degan, Biraq ular heqnemini anglaxni halimiojan. **13** Xunga Pærwardigarning sezi ularoja: — «Wæzmuwæz, wæzmuwæzdu, Kurmuqur, kurmuqurdu. Muxu yergæ azrak, Xu yergæ azrak bolidu; Xuning bilæn ular aldioja ketiwetip, Putlixip, onгда qixidu, Sunduruluq, Tuzakka quxüp tutulup qalidu. **14** — Xunga hæy silær mazak qilouqilar, Yerusalemda turojan muxu hælkni idaræ qilouqilar, Pærwardigarning sezini anglap koyunglar! **15** Qünki silær: — «Biz elüm bilæn æhdæ tüzduk, Tæhtisara bilæn billæ bir kelixim bektituk; Kamqa taxkindæk etüp kætkindæ, U bizgæ tægmæydu; Qünki yalojanqilikni baxpanahimiz kilduk, Yalojan sezler astida meküntüwalduk» — dedinglar, **(Sheol h7585)** **16** Xunga Ræb Pærwardigar mundak dæydu: — Mana, Zionda ul bolux üqün bir Tax, Sinaktin etküzülgæn bir tax, Kimætlik bir burjak texi, Ixænqlik hæm mukim ul texini salojuqi Mæn bolimæn. Uningoja ixinip tayanoojan kixi heq hodukmaydu, aldirimaydu. **17** Wæ Mæn adalætini elqem tanisi kilimæn, Hækkaniylikni bolsa tik elqigüq yip kilimæn; Mældür baxpanahî boloojan yalojanqilikni süpürüp taxlaydu, Wæ kælükni meküwalojan yayini texip æpketidu. **18** Xuning bilæn elüm bilæn tüzgæn æhdænglar bikar kiliwetilidu; Silærning tæhtisara bilæn bekitkæn keliximinglar akmaydu; Kamqa taxkindæk etüp kætkindæ, Silær uning bilæn qæyilwetilisilær. **(Sheol h7585)** **19** U etüp ketixi bilænla silærni tutidu; Hæm sæhær-sæhærlærdæ, Hæm keqæ-kündizlærdimu u etüp turidu, Bu hæwærni pækæt anglap quxinixning ezila wæhimigæ quxix bolidu. **20** Qünki kariwat sozulup yetixka kixilik kilidu, Yotkan bolsa adæm tügülüp yatsimu tarlik kilidu. **21** Qünki Pærwardigar Öz ixini, Yæni Özining ojayriy æmilini yürgüzüx üqün, Özige yat boloojan ixni wujudka qikirix üqün, Pærazim teojida turojnidæk ornidin turidu, U Gibeon jilojisida ojaxæplænginidæk ojaxæplinidu; **22** Xunga mazak qilouqilar bolmanglar; Bolmisæ, kixænlinglar qing bolidu; Qünki mæn samawi koxunlarning Særdari boloojan Ræb Pærwardigardin bir halakæt toorjisida, Yæni pütkül yær yüzige kæt'iylik bilæn bekitkæn bir halakæt toorjisidiki hæwærni anglioojanmæn. **23** — Kulak selinglar, awazimni anglanglar; Tingxanglar, sezlimni anglanglar. **24** Yær hæydigüqi dehqan terix üqün yærni kün boyi hæydamdu? U pütün kün yærni aqdurup, Qalmilarni ezæmdu? **25** U yærning yüzini tækxilgændin keyin, Karakæz bædiyanni taxlap, Zirini qeqip, Buoqdayni taplarda selip, Arpini terixka bekitilgæn jayoqa, Kara buoqdayni etiz kirlirioja terimæmdu? **26** Qünki uning Hudasi uni toorja hæküim kilixka næsihæt kilidu, U uningoja egitidu. **27** Bærhæk, karakæz bædian qixlik tirna bilæn tepilmæydu; Tuluk ziræ üstidæ hæydamæydu; Bæki karakæz bædian bolsa kamqa bilæn soqulidu, Ziræ bolsa tømür-tayak bilæn urulup dan ajritilidu. **28** Un tartixka dannæ ezix keræk, æmma [dehqan] uni mænggügæ tepewærmæydu; U harwa qaqliri yaki at tuyakliri bilæn uni mænggügæ tepewærmæydu; **29** Muxu ixmu samawi koxunlarning Særdari boloojan Pærwardigardin kelidu; U næsihæt berixtæ karamæt, Danalixta uluqdur.

29 Ariælgæ, Dawut öz makani qiloojan Ariælgæ way! Yænæ bir yil yillarøja koxulsun, Hæyt-bayramlar yænæ aylinip kælsun; **2** Biraq Mæn dærd-ælmæni

Ariælgæ kæltürimæn; Dad-pæryadlar kætürülüp anglinidu; U Manga hæqikætæn bir «Ariæl» bolidu. **3** Qünki Mæn seni kapsap qedirlar tiktürüp, Seni kamal kilip muhasiræ istihkamlirini salimæn, Potæyliri bilæn seni korxiwalimæn. **4** Xuning bilæn pæs kilinisæn, Sæn yær tegidin sezlaydiojan, Gæpliring pæstin, yæni topa-qangdin kelidiojan, Awazing ærwahllarni qakjirøquningkidæk yær tegidin qikidu, Sezlingning topa-qangdin xiwirlap qikkandæk bolidu; **5** Xu qaojda düxmænlingning topi huddi yumxak topa-qanglardæk, Yawuzlarning topi xamal uqurup taxlaydiojan topandæk tozup ketidu. Bu ix birdinla, tuyuksiz bolidu! **6** æmdi samawi koxunlarning Særdari boloojan Pærwardigar sening yeningoja kelidu; Güldürmama, yær tæwræx, küqlük xawqun, kuyuntaz, boran wæ yutuwaløjuqi ot yalkunlar bilæn sændin hesab alidu. **7** Xundak kilip Ariælgæ karxi jæng kilidoojan, Yæni uningøja wæ kæl'æ-korxonqlik mudariælgæ jæng kiliwatkan barlik ællarning nurojunlioojan koxunliri keqisi kergæn qüxtiki kerünüxtæk yokap ketidu. **8** Aq kæløjan birsi qüx kergændæ, Qüxidæ bir nemæ yæydu; Biraq oyojansa, mana korsiki kuruk turidu; Qangkiøjan birsi qüx kergændæ, Qüxidæ su iqudu; Biraq oyojansa, mana u halidin ketidu, U yænla ussuzlukka taxna bolidu; Mana Zion teojiga karxi jæng kiliwatkan ællarning nurojunlioojan koxunliri dæl xundak bolidu. **9** æmdi arisaldi boliverip, Kaymuqur ketinglar! Özünglarni qarjoo kilip, qarjoo bolunglar! Ular mæst boldi, biraq xarabtin æmas! Ular ilænglixip kaldi, biraq harakatin æmas! **10** Qünki Pærwardigar silærgæ ojaxæplæt uyqusu baskuqi bir rohni tæküp, Kæzünglarni etiwætti; U pæyojæmbærlær wæ bax-kæzünglar boloojan aldin kergüqilærnimu qümkiwætti. **11** Muxu kergæn pütkül wahiy bolsa, silær üqün peqatliwetilgæn bir yөгimæ kitabdæk bolup kaldi; Hæk kitabni sawatlik birsigæ berip: — «Okup berixingizni etünimæn» — desæ, u: — «Okuyalmaymæn, qünki peqiti bar ikæn» — dæydu. **12** Kitab sawatsiz birsigæ berilip: — «Okup berixingizni etünimæn» — deyilsæ, u: — «Mæn sawatsiz» — dæydu. **13** Wæ Ræb mundak dæydu: — «Muxu hælk aozji bilæn Manga yekinxlakanda, Tili bilæn Meni hærmætligændæ, Biraq kælbi bolsa Mændin yiræk turojaoqka, Mændin boloojan korqxuxi bolsa, pækæt insan balisingin pætiwaliridinla bolidu, halas; **14** Xunga mana, Mæn muxu hælk arisida yænæ bir karamæt kersitimæn; Karamæt bir ixni karamæt bilæn kilimæn; Xuning bilæn ularning danixmænlingrinin danalixki yokilidu; Ularining akillirining ækilliri yoxurunuwalojan bolidu». **15** Özining pükkæn niyatlirini Pærwardigardin yoxurux üqün astin yergæ kiriwalojan, Öz ixlirini karangøjulukta kilidoojan, Wæ «Bizni kim keridu» wæ «Kim bizni bilgæn» degænlærgæ way! **16** Ah, silærning tættürlükünglar! Sapalqini seojiz layoqa ohxatkili bolamdu? Xundakla ix özini Ixligüqigæ: «U meni ixlimigæn», Yaki æxküllændürülgæn özini Xækillændürgüqigæ: «Uning ækli yok» desæ bolamdu?! **17** Qünki kixka wakit iqidila, Liwan mewilik baøøja aylandurulmamdu? Mewilik baøø bolsa orman hæsablanmamdu? **18** Xu künidæ gaslar xu yөгimæ kitabning sezlirini anglydiojan, Qarjooqular zulmæt hæm karangøjuluktin qikip kælziri keridoojan bolidu; **19** Mæminlær bolsa Pærwardigardin tehimu

hursæn bolidu; Insanlar arisidiki miskinlär Israildiki Mukəddəs Boluquidin xadlinidu. 20 Rəhimsiz boluquçı yökaydu, Mazak kילוquçı oşayib bolidu; Kəbihilik pürsitini kütüdioanlarning həmmisi həlak kılınıdu; 21 Mana [muxundak adəmlər] adəmni bir söz üqünla jinayətçi kılıdu, Dərwazıda turup razillikə tənbiş bərgüqi üqün tuzak təyyarlap qoyidu, Həkkəniy adəmnin dəwasini səwəbsiz bikar kılıwetidu. 22 Xunga İbrahim üqün bədal tələp kutkuzoşan Pərwərdigar Yəqubning jəməti toşruluk mundak dəydu: — «Həzir bolsa Yəqub hijillikə qalmaydu, Həzir bolsa u tit-tit bolup qirayi tatirip kətməydu; 23 Qünki [Yəqub] kolumning ixligən əmili boləoşan, əz arisida turoşan əwladlirini kərgən wahtıda, Ular namini mukəddəs dəp uluşlaydioşan, Yəqubning Mukəddəs Boluquçisini pak-mukəddəs dəp bilidioşan, İsrailning Hudasinin kərkidioşan bolidu. 24 Rohi ezip kətkənlər yorutulidioşan, Kaqxap yürgənlər nəsihət-bilim kəbul kılıdioşan bolidu.

30 «Asiy oşullarning əhwalioşa way!» — dəydu Pərwərdigar, — «Ular pılanlarni tüzməqçi, birak Məndin almaydu; Ular mudapiə tosukini bərpə kılıdu, Birak u Mening Rohim əməş; Xundak kılıp ular gumahı üstigə gunah kəxuwalidu. 2 Ular Məndin heq sorimayla Misiroşa yol aldı; Pırəwning kaniti astidin panah ızdəp, Misirning sayisigə ixinip tayinidu yənə! 3 Qünki Pırəwning kaniti bolsa siləni yərgə taxlap lət kılıdu. Misirning sayisigə ixinip tayinix silərgə bax kətimqilik bolidu. 4 Pırəwning əmirlixi Zəon xəhridə bolsimu, Uning əqliliri Hənəs xəhridə hərdəim kelip tursimu, 5 Awam həmmisi əzigə paydisi bolmaydioşan, Heq yardimi wə paydisi təgməydioşan, Bəlki lət kılıp yərgə taxlaydioşan, Həttə rəswə kılıdioşan bir həlktin nomus kılıdioşan bolidu. 6 Nəgəwdiki uluşlar toşrisida yükləngən wəhşiy: — Ular japalik, dərd-ələmlik zemindin etidu; Xu yərdin qaxi xirlar wə ərkək xirlar, Qar yılan wə wəhşiy uşur yılanmu qikidu; Ular bayliqlirini exəklərnin düməbisigə, Gəhərlirini təgə lokkilirişə yükləp, Əzlişigə heq payda yətküzməydioşan bir həlknin yənişə kəttürüp baridu. 7 Misir!? Ularning yardimi bikar həm kuruşur! Xunga Mən uni: «Heqnemini kılıp bərməydioşan Rahab» dəp atioşanmən. 8 — Əmđi bu səznin kəlgüsi zamanlar üqün, Guwahlik süpitidə əbədil'əbədğə turuwerixi üqün, Həzir berip buni həm tax tahtioşa həm yegimə kitabka yezip qoşojin. 9 Qünki bular bolsa asiy bir həlk, Nəəhli oşullar, Pərwərdigarning Təwrat-təribiyisini anğlaxni haliməydioşan oşullardur. 10 Ular əldin kərgüqilərgə: — «Wəhşiyi kərmənglar!», Wə pəyoşəmbərlərgə: «Bizgə toşra bəxarətləni kərsətmənglar; Bizgə adəmni azadə kılıdioşan, yəloşan bəxarətləni kərsitənglar; 11 Sənlər [durus] yoldin qikix, Toşra tərکیدin ayrılıx İsraildiki Mukəddəs Boluquçini əldiməzdin yök kılıx!» — dəydu. 12 — Əmđi İsraildiki Mukəddəs Boluquçı mundak dəydu: — «Qünki silər muxu həwəni qətkə kəkip, Zulumni yələngük kılıp, bürmilənoşan yəloşa tayənoşinglar tüpəylidin. 13 Xunga muxu kəbihilik silərgə egiz tanning bir yerikidək bolidu, Tam pultiyip kəloşanda, u birakla uni qəkiwetidu; 14 Huddi sapal qinə heq ayiməy qəkiwetiləngəndək U uni qəkiwetidu; Uningdin həttə oşaktin qoş əloşudək, Baktin u uskudək birer parqisimu

qalmaydu». 15 Xunga Rəb Pərwərdigar, İsraildiki Mukəddəs Boluquçı mundak dəydu: — «Yəniməşa towa bilən kəytip kelip aram tapisilər, kutkuzulisilər; Hətirjəmliklə həm amən-esənliklə küq əlisilər!», — Birak silər rət kילוənsilər. 16 Silər: — «Yək, biz atlarəşa minip kəqimiz» — dedinglar, Xunga silər rast kəqisilər! Wə «Biz qəpqr uluşlarəşa minip kətimiz» — dedinglar; — Xunga siləni kəşqiləşqilərmu qəpqr bolidu. 17 Minginglar birining wəhəmisidin kəqisilər; Bəxining wəhəmisidə [həmminglar] kəqisilər; Kəqip, taş üstidiki yəganə bayraq hədisidək, Dəng üstidiki tuşdək kəqisilər. 18 Wə xunga silərgə məhİR-xəpəkət kərsitimən dəp, Pərwərdigar kütüdu; Xunga U silərgə rəhim kılımən dəp ornidin kəşqilidü; Qünki Pərwərdigar həküm-həkiqət qikəroşuqi Hudadır; Uni kütənlərnin həmmisi bəhtlikur! 19 Qünki haləyik yənəla Zionda, yəni Yerusəlemdə turidu; Xu qəşda silər yənə heq yioşliməysilər; Kəttürgən nələngdə U Əzini sang intəyin xəpəkətlik kərsitidu; U nələngni anğlisilə, jawə beridu. 20 Rəb silərgə nən üqün müxküllükni, Su üqün əzəb-əqubətni bərsimu, Xu qəşda sening Ustəzinq yənə yoxuruniwərməydu, Bəlki kəşzinq Ustəzinqni kəridü; 21 Silər ong tərəpkə bürulsənglar, Yəki sol tərəpkə bürulsənglar, Kulikinq kəşzinqdin: — «Yol mənə muxu, uningdə mēnginglar!» dēgən bir əwəzni anğlāsən. 22 Xu qəşda silər oyuloşan məbudliringlarəşa bəriləng kümiş həlgə, Kuymə məbudliringlarəşa bəriləng əltun həlgümü dəş təgküzisilər; Silər ularni ədət lətinisi taxlioşandək taxliwetip: — «Neri tur» — dəysilər. 23 U sən təriyioşan urukung üqün yəməşur əwətidü; Yərdin qikidioşan əxliq-məşsulət həm küq-kuwwətlik həm mol bolidu; Xu küni malliring kəng-azadə yaylaklarda yaylaydu; 24 Yər həydidəng kalə wə exəklər bolsa, Güşək wə əra bilən soruşan, tuzlanəşan hələp yəydu. 25 Qəng kəşzinqlik boləşan küni, Yəni munarlar ərüləng küni, Hərbir uluş taşda wə hərbir egiz dēngdə bolsa, Ənhərlər wə eriklər bolidu. 26 Pərwərdigar Əz həlkininğ jarəhitini tangidioşan, Ulaşning kəmpə yarisini səkəytəşən xu künidə, Ay xolisini kuşax nüridək bolidu, Kuşax nuri bolsa yəttə həssə küqlük bolidu, Yəni yəttə kündiki nuroşa barawər bolidu. 27 Mənə, Pərwərdigarning nemi yirəktin kelidu, Uning kəşri yəlkunlinip, Kəyq is-tütəkliri kəttürüldü; Lawlıri oşəzəpkə toluş, Tili yutuwaləşuqi yənoşin ottək bolidu. 28 Uning nəpəsi huddi tēşip boyunoşa yetidioşan kəlkündək bolidu, Xuning bilən U əlləni bimənəlikni yəqətkəşuqi oşəlwir bilən təkəşdu, Xundakla həlk-millətlərninğ əşzioşa ularni əzduşuridioşan yügən salidu. 29 Mukəddəs bir həyt ətküzüləng kəqidikidək, kənglūnglardin nəhəşə uroşup qikidu, İsrəiloşa uyultəş boləşan Pərwərdigarning tēşioşa nəy nəwəsi bilən qikəşan birsining huxəllikidək, kənglūnglar huxəl bolidu. 30 Pərwərdigar həyətəlik əwəzini yəngritidu; U kəşzinqnin kəşri, yutuwaləşuqi yəlkunluk ot, güldürməməlik yəməşur, borən-xəwqun, məldürəl bilən Əz bilikini soşup kərsitidu. 31 Qünki Pərwərdigarning əwəsi bilən Asuriyə yənjilidu, — Bəxkiləni urux təyiki [boləşan Asuriyə] yənjilidu! 32 Wə Pərwərdigar təyyarlioşan kəltək bilən həş kətim uni uroşanda, Buningəşə dəplər həm qiltərlər təngkəş kılınıdu; U kolini oynitip zərb kılıp uning bilən küşəş

kilidu. **33** Qünki Tofät kədimdin tartip təyyar turəjanidi; Bərhək, padixah üqün təyyarlanəjan; [Pərwərdigar] uni qongkür həm kəng kiləjan; Otunliri kəp yalkunluk bir güllən bar, Pərwərdigarning nəpəsi bolsa gtinggürt ekimidək uni tutaxturidu.

31 — Yardəm izdəp Misiroğa barəjanlarning həlioğa way! Ular atlarəğa tayinip, Kəp boləjanlikidin jəng hərwilirioğa, Intayin küqlük boləjanlikidin atlik əskərlərgə ixinip kətti! Birək İsraildiki Mukəddəs Boləquqioğa kərimaydu, Pərwərdigarni izdimaydu. **2** Birək Umu danadur! U külpət elip kelidu, Degənlirini kəyturuwalmaydu; U buzuklarning jəmətigə, Xundakla kəbiħlik kiləquqlarəğa yardəmdə boləjanlarəğa kərxı ornidin kozəjilidu. **3** Misirliklər Təngri əməs, adəmlər halas; Ularning atliri bolsa roħtin əməs, əttin halas; Pərwərdigar bolsa kəlini uzartidu, Yardəm bərgüqi bolsa putlixidü; Yardəm berilgüqi bolsa yikilidu; Ular həmmisi birəkla yökilidu. **4** Qünki Pərwərdigar manga mundək degən: — «Owni tutuwaləjan xir yaki arslanni bir tərəp kilixkə top-top padiqılar qəkiriləjəndə, Xir yaki arslan ularning awazliridin heq qorkməy, Xawkūnliridin heq hədukməy, Bəlki owni astioğa besiwelip ojar-ojur talioqinidək, Samawi kəxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarnı ohxaxla Zion teoqi wə egizlikliri üqün qüxüpi jəng kilidu. **5** Üstidə pərwaz kilidəjan kuxlardək samawi kəxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar Əz kənitə astioğa Yerusalemni alidu; Kənitə astioğa elip, Zionni kutkuzidu; Uning «ətüp ketixi» bilən Zion niyatlıkğa erixidu. **6** Silər dəlxətlik asiylik kiləjan İgənglarning yenioğa towa kilip kəytinglər, I İsrail baliliri! **7** Qünki xu künidə insanlar hərbiəri əzi üqün əz kəli bilən yasioğan kümüx butlarnı wə altun butlarnı: — «Gunaħtur!» dəp taxliwetidu. **8** «Xu qaəda Asuriyə kilip bilən yikilidu, Birək baturning kiliqi bilən əməs; Bir kilip uni yutuwalidu, birək kilip adəttiki adəmmingki bolmaydu; U jəninə elip kilinqin qaçmaqçi bolidu, Arisidiki yigitliri alwanəğa selinidu. **9** Wəħimidin uning «ul texi» yökəydu; Uning sərdarlıri jəng tuəjədin aləxzadilixidu» — dəp jakarlaydu Zionda oti kəyiwatқан, Yerusalemde humdeni yalkunlawatқан Pərwərdigar.

32 Mana, həkkanıylik bilən həkümranlik kiləquqi bir padixah qikidu; Əmirlər bolsa toəjra həküm qikirip idarə kilidu. **2** Həm xamaloğa dalda boləqudək, Boranəğa panah boləqudək, Qəojirək jəyoğa erik-sulardək, Qəngkəp kətkən zeminəğa kəram taxning sayisidək boləjan bir adəm qikidu. **3** Xuning bilən kərgüqilərnin kəzliri heq torlanmaydu, Anglaydioəjanlarning kuliqi enik tingxaydu; **4** Bəngbaxning kəngli bilimni tonup yetidu, Kəqəning tili tez həm enik sezləydu. **5** Pəsəndilər əmdi pəzilətlik dəp atalmaydu, Pikişq iplaslar əmdi mərd dəp atalmaydu, **6** Qünki pəsəndə adəm pəslikni sezləydu, Uning kəngli buzukqilik təyyarlaydu, İplasiq kilixkə, Pərwərdigarəğa daə kəltürükxə, Aqlarning kərsikini aq kəlduruxkə, Qəngkəjanlarning iqmlikini yökitiwetixkə niyətinidu. **7** Bərhək, iplas adəmming tədbirliri kəbiħtur; U kəstlərnə pəmləp olturidu, Məminlərnə yaləjan gəp bilən, Yöksulning dəwasida gəp kilip uni wəyran kilixni pəmləp olturidu. **8** Pəzilətlik adəmming kiləjan niyətliri bərhək pəzilətliktur; U pəziləttə mukim

turidu. **9** Ornunglardin turup, i hatirjəm ayallar, awazimni anglanglar! I əndixisiz kizlar, sezliriməgə kulək sezinglar! **10** Bir yil etə-ətməy, i biəəm ayallar, Parakəndə kilinisilər! Qünki üzüm həsulı bikarəğa ketidu, Mewə yioəx yök bolidu. **11** I hatirjəm ayallar, titrənglar! I əndixisiz kizlar, patiparək bolunglar! Kiyiminglarni seliwetinglar, ezüinglarni yaləng kilinglar, qətrikinqlarəğa bəz baqlanglar! **12** Güzəl etiz-baqlar üqün, Mewilik üzüm talliri üqün məydənglarəğa urup həsrət qeqinglar! **13** Üstidə tikən-yantəklar əsidioəjan əz həlkimning zemini üqün, Xad-huram əylər, warəng-qurung kilip onmaydioəjan bu xəhər üqün kəyioəjtinglar! **14** Qünki orda taxlinidu, Adəmlər bilən kilip toləjan xəhər adəməzsiz bolidu, İstihkəm wə kəzət mumarlıri uzun zamanəjoəqə pəkəttə yawayi exəklər zoq alidəjan, Kəy padiliri ozuklinidəjan boz yərlər bolidu. **15** Təki Roh bizgə yukiridin təkülgüqə, Dalalar mewilik baə-ətizlər boləquqə, Mewilik baə-ətizlər ormanzar dəp hesablanəquqə xu peti bolidu. **16** Xu qaəda adalət dalani, Həkkəniylik mewilik baə-ətizlərnə makan kilidu. **17** Həkkəniyliktin qikidəioəni hatirjəmlik bolidu, Hatirjəmlikning nətijəsi bolsa mənggügə bolidəjan aram-tinqlik wə aman-esənlik bolidu. **18** Xuning bilən mening həlkim hatirjəm makanlarda, İxənqlik turaləqlarda wə tinq aramgəhlərdə turidu. **19** Orman kesilip yikitiəjəndə məldür yoəqsimu, Xəhər pütünləy yər bilən yəksan kiliwetilsimu, **20** Su boyida uruk təriəquqılar, Kala wə exəklərnə kəng dalaəğa koyuwetidəjanlar bəhtliktur!

33 I ezüing bulang-talang kilinmioəjan, bəxkilarni bulang-talang kiləquqi, Bəxkilər səngə asiylik kilimioəjan, Əzüng asiylik kiləquqi, Səng həlingəğa way! Sən bulang-talangi boldi kilixing bilən, Əzüng bulang-talang kilinisiən; Sən asiylikni boldi kilixing bilən, Əzüng asiylikkə uqrəysən; **2** I Pərwərdigar, bizgə məhür-xəpək kərsətkəysən; Biz Səni ümid bilən kütüp kəldük; Ətünimizki, Sən hər səhər [İsrailəğa] küqlük bilək-kəl, Kiyinqilik pəytiliridə niyatimiz boləyəsən. **3** Top-top adəmlərnin oəwoəğa-qukanlıridin həklər bədər kəqudu; Sən [Huda] kəddingni tik kilixing bilən əllər pitirap ketidu; **4** Qəkətkə liqinkiliri ot-kəklərnə yioəjip yəwaləjəndək, Silərgə bəkitip beriləng olja yioəjwelinidu; Qəkətkilər uyan-buyan yügürgəndək adəmlər olja üstidə uyan-buyan yügürüxidü. **5** Pərwərdigar üstün turidu, Bərhək, Uning turaləqəsi yukirididür; U Zionəğa adalət wə həkkanıylik taldurdu; **6** U bolsa künlirinqlarning tinq-amanlıqi, niyatlik, danalix wə bilimning baylıqliri bolidu; Pərwərdigardin qərkux Uning üqün gəhərdür. **7** Mana, ularning palwanlıri sirtta turup nalə-pəryad kətüridu; Silh-əhdə tüzəng əqlilər kəttik yioəjixidu; **8** Yollar adəmsiz kəldi; Ətkünqi yolqılar yök boldi; U əhdini buzup taxlidi; Xəhərlərnə kəzigə ilmaydu, Adəmlərnə heq ətiwarilmaydu. **9** Zəmin matəm tutidu, zəplixidu; Liwan hijaləttin solixidu; Xaron qəl-bayawanəğa aylandı; Bəxan wə Kərmələ bolsa kirip taxlandı. **10** Mana həzir ornumdin turimən, — dəydu Pərwərdigar, — Həzir Əzümnə üstün kərsitimən, Həzir kəddimni kətürimən. **11** — Silərnin boyunglarda quruk ot-qəplə bar, Pəhal tuəjisilər; Əz nəpəslirinqlar ot bolup əzünglarni yutuwetidu; **12** Əllər bolsa hək keydüriləndək keydürilidu;

Oruloqan jioqan-tikänlerdäk otta köydürüwetilidu. **13** — I yiraktikiler, Mening kילוanlirimni anglanglar; Yekündikiler, Mening küq-küdririmni tonup yetinglar. **14** Ziondiki gunahkarlar qorkidü; Wəhime iplaslarni besiwalidu. [Ular]: «Arimizdiki kim mænggülik yutqur Ot bilän billa turidu? Kim əbədil'əbəd yalqunlar bilän bir makanda bolidu?» — daydu. **15** — «Həkkaniylik yolida mangidoqan, Durus-lilla gəp kilidoqan, Zalimliktin kəlgən haram paydioqan nəpərlinidoqan, Parilarni sunoquqlarni kolini pulangxitip rət kilidoqan, Qanning gəpi bolsila kulikini yopurup anglimaydioqan, Pəslük-rəzillikkə qaraxni rət kilip, Kəzəlini qaqurididoqan; **16** U yukirini makan kilidu; Koram taxlar uning korojini bolup, Yukiri uning baxpanahı bolidu; Əz riski uningə berilidu, Uning süyi kapalətlük bolidu». **17** — «Kəzliring Padixahni güzəllikidə keridu; Kəzliring uzunoqə sozuluoqan zeminəqə nəzər salidu. **18** Kənglünq wəhime toqrisida qongkur oyoqə patidu; Royhətqi bəg kəni? Oljini əlqəydioqan taraziqi bəg kəni? Istihkam-munararni sanioquqi bəg kəni? **19** Kaytidin əxəddiy həkni kərməysən, — Sən angkiralmaydioqan, booquzida səzləydioqan, Duduklap gəp kilidoqan, gəpini qüxinləməydioqan bir həkni ikkinqi kərməysən. **20** İbadət həytlimiz ötküzüldioqan xəhər Zionəqə qara; Səning kəzüng Yerusalemining tinq-aman makan boləqanlıkini, Qozuqliri hərgiz yulunnmaydioqan, Taniliri hərgiz üzülməydioqan, İkkinqi yetkəlməydioqan qədir boləqanlıkini keridu; **21** Xu yərdə Pərwərdigarning xan-xəripi bizgə kərüni, — U Əzi dəryalar, kəng əstənglər ekip turidoqan bir jay bolidu; Palaklar bilən həydəlgən həqkəndək kəmə u jayda qatnımaydu, Wə yaki həq həywtəlik kəmə u jaydin ötməydu; **22** Qünki Pərwərdigar bizning nijatkar-həkimimiz, Pərwərdigar bizgə qənun Bərgüqidur, Pərwərdigar — bizning Padixahimiz, U bizni kütquzidu! **23** Səning tana-aroqamqiliring boxioqan bolsimu, [Israil] yəlkən hadisinəg turumini mustəhkəm kiləlmisimu, Yəlkənni yeyip qikiralmisimu, U qaoqda zor bir olja iləxtürüldü; Həttə aksək-tokurlarmu oljini alidu. **24** Xu qaoqda xu yərdə turuoqı: «Mən kəsəl» deməydu; Xu jayni makan kילוan həkning gunahlıri kəqürüm kilinidu.

34 Yəkin kelinglar, i əllər, anglanglar! I kowm-həklər, kulək selinglar! Yər-zemin wə uningdiki barlık məwjudatlar, Jimi ələm wə uning iqidin qıqqan həmmə məwjudatlar, Tingxanglar! **2** Qünki Pərwərdigarning barlık əllərgə karitə əzəpi bar, Uning dəroəzipi ularning barlık qoxunlirioqə qarxi turidu; U ularni həlakətə pütüp koyoqan, Ular ni kirojinqilikkə tapxuruwətkən; **3** Ulardin öltürülgənlər sirtkə taxliwətilidu, Jəsətliridin sesiqilik puraydu, Taqlar ularning kəni bilən eritilidu; **4** Asmanlardiki jimiki jisim-qoxunlar qirip yok bolidu, Asmanlar yəgimə kitabdək türüldü; Üzüim telineg yopurmaklıri hazan bolup, solixip qüxkəndək, Yigləp kətkən ənjür xehidin qüxkəndək, Ularning jimiki jisim-qoxunliri yikildi; **5** Qünki xəmxirim asmanlarda [qan bilən] suquruldu; Qaranglar, xəmxirim Mening həlakət lənitimgə uqrioqan həlkəkə, Yəni Edom üstigə jalazal üqün qüxidu; **6** Pərwərdigarning bir xəmxiri bar; U qanoqə boyaldi; U yəqlik nəsəlləring yeqi bilən, Əqkə-kozilarning kəni bilən, Qoqkar bərikining yeqi

bilən ozuklandıruloqan; Qünki Pərwərdigarning Bozrah xəhridə bir qurbanlık, Edomda zor bir kirojinqilik bar. **7** Muxu kirojinqiliklar bilən yawayi kalilar, Torpaqlar wə küqlük buqıllarmu yikilidu. Ularning zemini qanoqə qəmüldü, Topa-qanglıri yəq bilən maylixip ketidu. **8** Qünki Pərwərdigarning kisas alidoqan bir küni, Zion dəwasidiki hesab alidoqan yili bar. **9** [Edomdiki] əkinlar qərimayoqə, Uning topiliri güngürdə aylandurulidu; Zemini bolsa köyüwatqan qərimay bolidu. **10** Uning oti keqə-kündüz əqürülməydu; İst-tütəkliri mænggügə ərləydu; U dəwrđin-dəwrgiqə harabiliktə turidu; Həqkim ikkinqi u yərgə ayaq basmaydu. **11** Qəl huwuxki wə qirkirioquqi huwuxlar uni igiliwalidu; Qong huwuxki wə qəqə-kuzoqunlar xu yərdə uwilaydu; Huda uningəqə «tərtipsizlik-bimənilikni əlqəydioqan tana»ni, Wə «qur-kuruklukni əlqəydioqan tik əlqigüq»ni tartidu. **12** Birsı kelip [Edomning] esilzadilirini padixahlikini [idarə kilixkə] qakırsa, Ulardin həqkim bolmaydu; Uning əmiriliri yok kiliwətilgən bolidu. **13** Ordilirida tikənlər, Kəl'ə-koroqanlirida qakqak-jioqanlar əsüp qikidu; U qilbəriləring makani, «Huwxuxlarning ordisi» bolidu. **14** Xu yərdə qəl-bayawandiki janıwarlar, yawayi itlar jəm bolidu; Hərbir «əqkə jin» əz kərdixioqə towaydu; Tün məhluklıri xu yərdə makanlixidu, Uni əzigə aramgah kılıp turidu. **15** «Ok yilan» xu yərdə uwilaydu, Uning sayisida tuhumlaydu, Balilirini yioqıp bəkdü. Korultap-quruxlar hərbiri əz jüpi bilən xu yərdə toplinidu; **16** Pərwərdigarning yəgimə kitabidin izdəp okup bəkkin; Ulardin həqbiri qüxtüp kəlmaydu; Həqkəyisining əz jorisı kəm bolmaydu; Qünki Əzining əozı ularəqə buyruoqan; Uning Əz Rohı ularni toploqan. **17** Qünki [Pərwərdigar] Əzi ular üqün qək taxlap, Əz kəli bilən zeminəqə tana tartip ularəqə təksim kılıp bərgən; Ular uningəqə mænggügə igidarlık kilidu, Dəwrđin-dəwrgiqə xu yərdəni makan kilidu.

35 — Dala həm qəojirap kətkən jaylar ular üqün huxal bolidu; Qəl-bayawan xadlinip zəpırandək qeqəkləydu; **2** U bərk urup qeqəkləydu, Xadlıkqə xadlık qoxulup təntənə kilidu; Liwanning xan-xəripi, Kərməl wə Xarəndiki güzəllik wə sür uningəqə berilidu; Ular Pərwərdigarning xan-xəripini, Hudayimizning güzəlliki wə həywtini kəridü. **3** Ajiz kollarni küqləndüringlar, Egilip mangidoqan tizlarni qingitinglar, **4** Yüriki əoqkanlarəqə: — «Qing turunglar! Korkmanglar! Mana, Hudayinglarəqə qarap bekinglar; Kisas kelidu — Hudaning hesab əlix küni kelidu! U Əzi kelidu, silərnı kütquzidu!» — dəng! **5** Andin qərioquning kəzi eqilidu, Gasning kulaklıri oquk kilinidu, **6** Andin aksək-tokurlar keyiktək oynaklap səkraydu; Gaqining tili nahxa eytidu; Qünki dalada sular, Qəl-bayawanlarda dərya-əkinlar uruqup taxidu; **7** Pizojirin qəl-jəzirə kəlqəkkə, Qəngkioqan yərlər bulaklarəqə aylinidu; Qilbəriləring makani — ular yatqan jay, Komux wə yekənlər əsüp, qimənlikkə aylinidu. **8** Xu yərdə egiz kətürülgən bir yol, Tüptüz bir yol bolidu; U «pak-mukəddəslikning yoli» dəp atilidu; Napaklar uningdin ətixkə bolmaydu, Xu yol məhsus xular üqün bekitilip yasaləqəni, — Həttə nadanlarmu uningdə ezip kətməydu; **9** Xu yərdə xir bolmaydu, Uning üstigə həq yirtquq həywan qikmaydu; (Ular xu yərdə həq tepilməydu) — Nijat arkilik hərlikkə qikqanlar

xu yordā mangidu! **10** Pərwərdigarning bədəl tələp kütquzoanliri kaytip kelidu, Küyləni eytip Zionoşa yetip kelidu; Ularning baxlirioşa mənggülik xad-huramlıq kōnidu; Ular huxallıq wə xadlikka qomgən bolidu; Kayoju-həsərət həm uş-nadamətlər bəder qaşidu.

36 Həzəkıyanıng on tətinqi yili xundak boldiki, Asuriyə padixahı Sənnaherib Yəhüdanıng barlık kəl'a-korqanlık xəhərlirigə hujum kilip qikip, ularni ixoşal kildi. **2** Andin Asuriya padixahı «Rab-Xakəh» [dəgən sərdarnı] qong bir qoxun bilən Lakix xəhiridin Yerusalemoşa əwətti. U Kir yuoşuqılarning etizining boyidiki yolda, yukiri kəlkəkning norining bexioşa kelip turdi. **3** Xuning bilən Hılkiyanıng ooşli, ordini baxkuridioşan Eliakim, ordining diwanbegi boluşan Xəbna wə Asafning ooşli, orda mirzibegi boluşan Yoahlar uning yenioşa kəldi. **4** wə Rab-Xakəh ularoşa mundak dedi: — Silər Həzəkıyoşa: — «Uluş padixah, yəni Asuriyə padixahı sanga mundak dedi, dənglar: — «Sening muxu ixəngən tayanqıng zadi nemiti? Sən: (u pəkət gəpla, halas!) — «Uruş kilix tədbir-məşlihitimiz həm küqimiz bar» — dəysən; sən zadı kimgə tayinip munga qarxi əktə kōpisən? **6** Mana, sən yeriki bar axu komux hasa, yəni Misiroşa tayinisən! Birsı uningəşa yelənsə, uning koloşa sanjip kiridu; mana Misir padixahı Pırəwngə tayanəşanlarıning həmmisi xundak bolidu! **7** Əgər sən munga: «Biz Hudayimiz boluşan Pərwərdigarəşa tayinimiz» — desəng, Həzəkıya əzi Yəhüdadikilərgə wə Yerusalemdikilərgə: «Silər pəkət Yerusalemdiki muxu ibadətgaş aldidila Pərwərdigarəşa ibadət kilixinglər kerək» dəp, xu [Pərwərdigarəşa] ataloşan «yukiri jaylarını həm qurbangahlarnı yok kiliwəttişu? Ular axu Pərwərdigarning yukiri jayliri əməsmidi? **8** Əmdi hojam Asuriyə padixahı bilən bir tohtamoşa kəl: — «Əgər səndə atka minəligüdək əskərliring bolsa, mən sanga ikki ming atni bikaroşa bərey!» **9** Səndə undaklar bolmisa, hojammıng əmədlərlirining əng kiki boluşan bir ləxkər bexini kandaşmu qekindürələysilər?! Sən jəng hərwiliri wə atlarnı elix üqün Misiroşa tayinisən tehi! **10** Mən əmdi muxu zeminni həlak kilix üqün Pərwərdigarsız kəldimmu? Pərwərdigar dərəkə munga: «Muxu zeminni həlak kilixka qışkkin!» — dedi!» **11** Eliakim, Xəbna wə Yoah Rab-Xakəhgə: — «Pekirlirioşa aramiy tilida səzlisilə; biz buni qüxinimiz. Bizgə ibraniy tilida səzlisilə, gəpliri sepilda turoşanlarıning kulikioşa kirmisun!» — dedi. **12** Biraş Rab-Xakəh: — «Hojam meni muxu gəpni hojanglarəşa wə silərgila eytixka əwətkənmü? Muxu gəpni silər bilən birliktə sepilda olturoşanlarəşa deyixkə əwətkən əməsmü? Qünki ular silər bilən birliktə əz pəkini yegüqi həm əz süydükini iqtüqi bolidu!» — dedi. **13** Andin Rab-Xakəh ibraniy tilida yukiri awaz bilən: — «Uluş padixah, yəni Asuriyə padixahıning səzlrini anglap koyunglar!» — dəp warkiridi. **14** «Padixah mundak dəydu: — «Həzəkıya siləni aldap koymisun! Qünki u siləni kütquzalmaydu. **15** Uning siləni: — «Pərwərdigar bizni jəzmən kütquzidu; muxu xəhər Asuriyə padixahıning koloşa qüxüp kətməydu» dəp Pərwərdigarəşa tayanduruxioşa yol koymanglar!». **16** Həzəkıyoşa kulak salmanglar; qünki Asuriyə padixahı mundak dəydu: — «Mən bilən sühlilixip, mən tərəpkə

ətunglar; xundak kışanglar hərbinglar əzünglarıning üzüm baringidin həm əzünglarıning ənşür dərihidin mēwə yəysilər, hərbinglar əz su kəlkikinglardin su iqisilər; **17** ta mən kelip siləni buoşdaylık həm xarablık bir zeminoşa, neni bar həm üzümzarliri bar bir zeminoşa, — zemininglarəşa ohxax bir zeminoşa apirip koyoşuqə yəp-iqiweringlar! **18** Həzəkıyaning silərgə: — «Pərwərdigar bizni kütquzidu» dəp ixəndürüxigə yol koymanglar! Əl-yurtlarıning ilah-butlirining biri əz zemini Asuriyə padixahıning kolidin kütquzoşanmu? **19** Hamat wə Arpad dəgən yurtlarıning ilah-butliri keni? Səfarwaim xəhirining ilah-butliri keni? Ular Samariyəni mening kolumdin kütquzoşanmu?! **20** Muxu əl-yurtlarıning ilah-butliridin əz zemini kütquzoşan zadi kim bar? Xundak ikən, Pərwərdigar Yerusalemmi mening kolumdin kütquzalamdu?» **21** Anglioşuqılar süküt kilip uningəşa jawabən heqkəndak bir söz kilmidi; qünki padixahning buyruki xuki: — «Uningəşa jawab bərmənglar». **22** Andin Hılkiyanıng ooşli, ordini baxkuridioşan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə Asafning ooşli, orda mirzibegi Yoahlar kiyim-keqəklirini yirtixip, Həzəkıyaning yenioşa kelip, Rab-Xakəhning gəplirini uningəşa ukurtdu.

37 Xundak boldiki, Həzəkıya buni anglioşanda, kiyim-keqəklirini yirtip, əzini bəz bilən kaplap Pərwərdigarning əyigə kirdi. **2** U Hılkiyanıng ooşli, ordini baxkuridioşan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə kaşinlarıning aqsakallirini bəz yepinqaklioşan peti Amozning ooşli Yəxaya pəyoşəmbərgə əwətti. **3** Ular uningəşa: — «Həzəkıya mundak dəydu: — «Balılar tuşulay dəp kəloşanda anining tuşukdək həli kəlmioşandak, muxu kün külpət qüxidioşan, rəswa wə mazak kilinidioşan bir kündür. **4** Əz hojisi boluşan Asuriyə padixahı tirik Hudani mazak kilixka əwətkən Rab-Xakəhning gəplirini Pərwərdigar Hudaying nəzirigə elip tingxisa, bularnı anglioşan Pərwərdigar Hudaying xu gəplər üqün uning dəkkisini bərməkin? Xunga kəp kəloşan kəldilər üqün awazingni kətürüp, bir duayingni bərsəng» — dedi. **5** Xu gəplər bilən Həzəkıyaning hizmətkarlıri Yəxayaning aldioşa kəldi. **6** Yəxaya ularoşa: — «Hojayininglarəşa: — «Pərwərdigar mundak dedi: — «Asuriyə padixahıning qaparmənlirining sən anglioşan axu munga kupurluk kışuqı gəpliridin kōrkma; **7** Mana, Mən uningəşa bir roşni kirgüzimən; xuning bilən u işwani anglap, əz yurtioşa kaytidu. U əz zemini turoşanda uni kiliş bilən əltürgüzimən» — dənglar» — dedi. **8** Rab-Xakəh kəlgən yoli bilən kaytip mangoşanda, Asuriyə padixahıning Lakix xəhiridin qekingənlikini anglap, uning yenioşa kəldi; Asuriyə padixahı Libnah xəhrişə qarxi jəng kiliwatkanidi. **9** Andin padixah: «Efiopiya padixahı Tirhəkah şizgə qarxi jəng kilməşki bolup yoloşa qışti» dəgən həwərnı angliidi. Xu həwərnı anglioşanda u yəne Həzəkıyoşa əlqilərdi mundak hət bilən əwətti: — **10** «Silər Yəhüda padixahı Həzəkıyoşa mundak dənglar: — «Sən tayinidioşan Hudayingning sanga: «Yerusalemmi Asuriyə padixahıning koloşa tapxurulmaydu» dəginigə aldanma; **11** Mana, sən Asuriyə padixahıning həmmə əl-yurtlarnı nemə kışoşanlirini, ularni ilah-butlirioşa atap həlak kışoşanlikini anglioşansən; əmdi əzüng kandaşmu

kutkuzilisən? **12** Ata-bowilirim halak qiləjan əllərni bolsa, ularning ilah-butliri kutkuzəjanmu? Gozan, Həran, Razəf xəhriidikilərniqu? Telassarda turəjan Edənlərniqu? **13** Hamat padixahı, Arpad padixahı, Səfarwaim, Həna həm İwwah xəhərlirining padixahlıri kəni?»». **14** Həzəkəiya hətni əkəlgüqilərninq kəlidin elip okup qıkti. Andin i Pərwərdigarning əyigə kirip, Pərwərdigarning əldioja hətni yeyip koydi. **15** Həzəkəiya Pərwərdigarəja dua kilip mundək dedi: — **16** «I kerublar otturisida turəjan, samawi kəxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, İsrailning Hudasi: — Sən Əzüngdursən, jahəndiki barlik əl-yurtlarning üstidiki Huda pəkət Əzüngdursən; asman-zeminni Yarətküqisən. **17** I Pərwərdigar, kulikinqni təwən kilip angliəjaysən; kəzüngni əqkaysən, i Pərwərdigar, kərgəysən; Sənnaheribning ədəm əwatip mənggü hayat Hudani həkərləp eytkən həmmə gəplirini angliəjaysən! **18** I Pərwərdigar, Asuriyə padixahliri həkikətən həmmə yurtlarni wə xularəja bəkəndi boləjan yurtlarnimu harabə kilip, **19** Ularning ilah-butlirini otka taxliwətkən; qünki ularning ilahliri ilah əmas, bəlki insan kəli bilən yasələjanlar, yaəjaq wə tax, halas; xunga Asuriyəliklər ularni halak kildi. **20** Əmdi, i Pərwərdigar Hudadimiz, jahəndiki barlik əl-yurtlarəja Səning, pəkət Səninglə Pərwərdigar ikənlikinqni bildürüx üqün, bizni uning kəlidin kutkuzəjaysən!». **21** Xuning bilən Amozning oəli Yəxaya Həzəkəiyaəja səz əwətip mundək dedi: — İsrailning Hudasi Pərwərdigar mundək dəydu: — «Sən Manga Sənnaherib toərlükə dua kilixing bilən, **22** Pərwərdigarning uningəja kərita dəgən səzi xudurki: — «Pak kiz, yəni Zionning kizi seni kəmsitidu, Seni mazək kilip kəlidu; Yerusalemning kizi kəyninggə kərap bəxini qaykaydu; **23** Sən kimni mazək kilip kupurluk kilding? Sən kimgə kərxı awazinqni kətürüp, Naziringni üstün kilding? İsraildiki Mukəddəs Boləjuqəja kərxil **24** Kulliring arkilik sən Rəbni mazək kilip: — «Mən nuroənjioəjan jəng hərwilirim bilən təə qəkkiliriəja, Liwan təə baəjliriəja yətip kəldimki, Uning egiz kədir dərəhlirini, esil kəriəjəylirini kəsiwətimən; Mən uning əng yukiri egizlikigə yəmixip qikip, Uning əng bük-barəksən ormanzarlikəja kirip yətimən. **25** Əzüm kudək kolap su iqtim; Putumning uqidila mən Misirning barlik dərə-əstənglirini kəruwəwəttim — deding. **26** — Sən xuni ənglap bəkmioəjanmiding? Uzundin buyan Mən xuni bəkikənməni, Kədimdin tartip xəkəlləndürənməni, Həzir uni əməlgə axurdumki, Mana, sən kəl'ə-kəroəjanlik xəhərləni harabilərgə aylandurdung; **27** Xuning bilən u yərdə turuwətkənlər kükəzlinip, Yərgə kəritip koyuldi, xərməndə kilindi; Ular etizdiki ottək, Yumran kək qəplərdək, Əgzidiki ot-qəplər əsmay kərup kətkəndək boldi. **28** Biraq səning olturoəjinqni, ornungdin turəjinqni, qikip-kirginqni wə Manga kərxı əjaljirlixip kətkənlikinqni bilimən; **29** Manga kərxı əjaljirlixip kətkənlikinqning, həkawurlixip kətkənlikinqning kulikiməja yətkini tüpəylidin, Mən kərmikimni burningdin otküzimən, Yüginimni əozingəja salimən, Əzüng kəlgən yol bilən sənı kəyaturimən. **30** I [Həzəkəiya], xu ix sanga əlamət bəxarət boliduki, — Muxu yili əzükidən əskən, İkkinqi yili xulardin qikənlərmu rizkinglar bolidu;

Üqinqi yili bolsa teriysilər, orisilər, üzüm kəqətlirini tikisilər; Ulardin qikənlə məwilərnı yəysilər. **31** Yəhuda jəmətidiki kutuloəjan kəldisi bolsa yəne təwəngə kərap yiltiz tartidu, Yukiriəja kərap məwə beridu; **32** Qünki Yerusalemnin bir kəldisi, Zion təəjidin kəqip kutuloəjanlar qikidu; Samawi kəxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning otluk muhəbbiti muxuni əda kilidu. **33** Xunga Pərwərdigar Asuriyə padixahı toərlükə mundək dəydu: — U nə muxu xəhərgə yətip kəlməydu, Nə uningəja bir tal okmu atmaydu; Nə kəlkəni kətürüp əldioja kəlməydu, Nə uningəja kərita kəxalərnimu yasiməydu. **34** U kəysi yol bilən kəlgən bolsa, Xu yol bilən kəytidu wə muxu xəhərgə kəlməydu, — dəydu Pərwərdigar. **35** — Qünki Əzüm üqün wə Məning kulum Dawut üqün bu xəhərnı ətrapidiki sėpildək kəşəpə kutkuzimən». **36** Xuning bilən Pərwərdigarning Pərxitisi qikip, Asuriyəliklərninq bargahida bir yüz səkən bəx ming əskərnı urdi. Mana, kixilər ətigəndə ornidin turəjana, ularning həmmisining əlgənlikini kərdi! **37** Xunga Asuriyə padixahı Sənnaherib qəkinip, yoloəja qikip, Ninawə xəhriəgə kəytip turdi. **38** Xundək boldiki, u əz buti Nisroqning buthanisida uningəja qəkunuwətkənda, oəqulliri Adrammək həm Xəzəzar uni kiliqləp oltürüwətti; andin ular Ararat dəgən yurtka kəqip kətti. Uning oəli Esarhəddon uning ornida padixah boldi.

38 Xu künlərdə Həzəkəiya əjəl kəltürgüqi bir kəsəlgə muptila boldi. Amozning oəli Yəxaya pəyəəmbər uning kəxiəja bərip, uningəja: — Pərwərdigar mundək dəydu: — Əyüging toərlükə wəsiyət kiləjin; qünki əjəl kəldi, yəximəysən, — dedi. **2** Həzəkəiya yüzini tam tərəpkə kilip Pərwərdigarəja dua kilip: **3** — I Pərwərdigar, Səning əldingdə həkikət wə pak dil bilən mēngip yürənləkimni, nəziring əldingdə durus boləjan ixlərnı kiləjanlikimni əsləp kəyoəjaysən, — dedi. Wə Həzəkəiya yioəlap kəqip kətti. **4** Andin Pərwərdigarning səzi Yəxayaəja yətip mundək dəyildi: — **5** Bərip Həzəkəiyaəja mundək dēgin: — Pərwərdigar, atəng Dawutning Hudasi mundək dəydu: — «Duəyinqni ənglidim, kəz yaxliringni kərdüm; mana, künliringdə yəne on bəx yil kəximən; **6** Xuning bilən Mən sənı wə bu xəhərnı Asuriyə padixahıning kəlidin kutkuzimən; Mən sėpil bolup bu xəhərnı kəşəpəymən. **7** Xuning bilən Pərwərdigarning Əzi yətkən ixini jəzmən kilidioəjanlikini sanga ispatlax üqün Pərwərdigardin mundək bəxarətləlik əlamət boliduki, **8** Mana, Mən buyaxning Ahəz padixahı kuroəjan pələmpəy üstigə qüxkən sayisini on kədəm kəynigə yəndurimən». Xuning bilən kuyaxning qüxkən sayisi on bəsküq kəynigə yəndi. **9** Yəhuda padixahı Həzəkəiya kəsəl bolup, andin kəsəldin əsligə kəlgəndin kəyin mundək hatirilərnı yazdi: **10** — «Mən: «Əmrümning otturisida təhtisarəning dərəwəziliriəja bəriwətimən, Kəloəjan yillirimdin məhrum boldum» — dedim. (Sheol h7585) **11** Mən: — «Tiriklərninq zeminida turup Hudadim Yəhni, Yəhni kərləməydiəjan, Xundəkəla «həmmə nərsə yək boləjan» jayda turəjanlar bilən bilə turup, insənnimu kərləməydiəjan boldum» — dedim. **12** Məning turaləjuqə qarwiqinqning qədiridək əzüməndin yətkilip kətti; Mən bəpkər əz tokəujinqni türüwətkinidək həyatimni tūriwəttim; U mənı tokəx dəstigəhdin

kesiwatti; Tang bilan kəq arilikida Sən [Huda] jenimni alisən; **13** Tang atquəq mən kütüp, özümni tinqlandurup yürimən, Biraq U xiroə ohxax həmmə səngəklirimni sunduroqandək kildü; Tang bilan kəq arilikida Sən [Huda] jenimni alisən. **14** Mən qarlioəq yaki turnidək wiqirlap yürimən; Pahtəktək aḥ-uh urimən; Kəzlim yukiərioə qarax bilan əjizlixip ketidu; I rəb, meni zulum basti! Jenimoə kepil bolojin! **15** Nemə desəm bolar? Qünki U mənə səz kildi wə Əzi muxu ixni kildi! Jenim tartkən azab tüpəylidin mən bar yillirimda kədəmlirimni sanap besip awaylap mangimən. **16** I Rəb, adəmlər muxundək sawaqlar bilan yaxixi kerək; Rohim muxu sawaqlardin ḥayətini tapidu; Sən meni əslimgə kəltürüp, meni ḥayət kilding! **17** Mana, özümning bəht-tinqlikım üqün azab üstigə azab tarttim; Manga boləjan səyğüng tüpəylidin jenimni ḥalakət ḥəngidin qikardingsən; Sən həmmə gunəḥlirimni kəyninggə qəriwəttingsən. **18** Qünki təḥtisara Səngə rəḥmət eytalmaydu; Əlüm Səni mədhıyılıyəlməydu; Ḥəngəə qıxiwatkanlar Səning ḥəkiqət-wapalikiəngə ümid baəliyalmaydu. (Sheol **h7585**) **19** Özüm bügün kılıojinimdək Səngə rəḥmət eytidioənlər tiriklər, tiriklərdür; Ata boləjuə qoşullırioə ḥəkiqət-wapalikiəngni bildürüdu. **20** Pərwərdigar meni kutkuzuxkə niyət baəlijoəndür; Biz bolsak, kəloəjan əmrimizdə hər küni Pərwərdigarning əyidə saz qelip mədhıyə nahxlirimni eytimizl. **21** (Yəxaya bolsa: — «Ənjür poxkili təyyarlap, yarisioə qaplanglar, u əsligə kelidu», degənidi **22** wə Həzəkiya: — «Məning Pərwərdigarning əyigə qikidjoənlikiəngni ispatlaydjoənlər kəndək bəxərətlək əlamət berilidu?» dəp sorioəjanidi).

39 Xu pəyttə Baladanning oşlı Babil padixahı Merodək-Baladan Həzəkiyaning kesəl bolup yetip kəloənlikiəngni həmə əsligə kəlgənlikiəngni anglioəqəqə, Həzəkiyoəqə ḥətlərni ḥədiyə bilən əwətti. **2** Həzəkiya əqliləri huxallik bilan kütüp, uning həzinə-ambarlırida saklənoəjan nərsilərinə kərsətti; yəni kümüxni, altunni, dora-dərmanlarni, sərhil maylarni, sawut-qorallarni sakləyjoənlər əyning həmmisini wə bayliklirining barlikini kərsətti; uning ordisi wə yaki pütkül padixahliki iqidiki nərsilərdin Həzəkiya ularoə kərsətmigən birimu kəlmidi. **3** Andin Yəxaya pəyoəmbər Həzəkiyaning aldioə berip, uningdin: — «Muxu kixilər nemə dedi? Ular seni yoqlaxkə nədin kəlgən?» — dəp soridi. Həzəkiya: — «Ular yirək bir yurttin, yəni Babilin kəlgən», dedi. **4** Yəxaya yənə: — «Ular ordangdə nemini kərdi?» dəp soridi. Həzəkiya: — «Ordangdə bar nərsilərnə ular kərdi; baylikliriminə arisidin ularoə kərsətmigən birimu kəlmidi» — dedi. **5** Yəxaya Həzəkiyoəqə mundək dedi: — Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning səzini anglap koyojin: — **6** — Mana xundək künlər keliduki, ordangdə bar nərsilər wə bügüngə kədar ətabowiliring topla, sakləp koyəjan həmmə nərsə Babilə elip ketilidu; ḥəqərsə qəlmaydu — daydu Pərwərdigar, **7** — həmədə [Babilliklər] oşullıriəngni, yəni əzüngdin boləjan əwədlirini elip ketidu; xuning bilən ular Babil padixahining ordisida əqwat bolidu. **8** Xuning bilən Həzəkiya əz-əzigə: «Əz künlirimdə bolsa amantinqlik, [Hudaning] ḥəkiqət-wapaliki bolidikənoəq» dəp, Yəxayoəqə: — «Siz eytkən Pərwərdigarning muxu səzi yaxı iken» — dedi.

40 Həlkimgə təsəlli beringlar, təsəlli beringlar, dəpla yürüdu Hudayinglar; **2** Yerusəlemning kəlbigə səz kılıp uningə jakarlanglarki, Uning jəbir-jəpalik waḫti əhirlaxti, Uning kəbhilikə kəqürüm kılındi; Qünki u Pərwərdigarning kolidin barlik gunəḥlirining ornioə ikki ḥəsiləp [məḥir-xəpkitini] aldı. **3** Anglanglar, dalada birsingə towlioənlər əwazini! «Pərwərdigarning yolini təyyarlanglar, Qəl-bayawanda Hudayimiz üqün bir yolni kəttürüp tüptüz kilinglar! **4** Barlik jiləqlər kəttürüldü, Barlik taə-dənglər pəs kılındi; Əgri-toəaylar tüzlinidu, Ongəjul-dongəjul yərlər təkxilinidu. **5** Pərwərdigarning xan-xəripi kəriñidu, Wə barlik tən igiləri uni təng kəridü; Qünki Pərwərdigarning Əz əoəzi xundək səz kılıənl. **6** — Anglanglar, bir əwaz «jakarlar» dəydu; Jakarlioəquə bolsa mundək sorap: — «Mən nemini jakarlaymən?» — dedi. [jawab bolsa: —] «Barlik tən igiləri ot-qəptür, halas; Wə ularning barlik wapaliki daladiki gülgə ohxax; **7** Ot-qəp solixidu, gül hazan bolidu, Qünki Pərwərdigarning Rohi üstigə püwəydu; Bərhək, [barlik] həlkmu ot-qəptür! **8** Ot-qəp solixidu, gül hazan bolidu; Biraq Hudayimizning kalam-səzi mənəgügə turidu!» **9** — I Zionəqə hux həwər elip kəlgüqi, yukiri bir taəjə qikqin; Yerusəlemoəqə hux həwərnə elip kəlgüqi, əwazingni küəp kəttürin! Uni kəttürin, kərkimioənlər! Yəḥudaning xəḥərlirigə: — «Mana, Hudayinglarəqə kəranglar» degin! **10** Mana, Rəb Pərwərdigar küq-kudritidə kəliwətidu, Uning biliki Əzi üqün ḥəqək yürügüzüdu; Mana, Uning əloəjan mukəpatı Əzi bilən bilə, Uning Əzining in'ami Əzigə həmrəḥ bolidu. **11** Koyqidək U Əz padisini bəkidü; U kəzilərnə bilək-kəlioəqə yojıdu, ularni kuəqəkləp mangıdu, Emitküqilərnə U mulyayimlik bilən yetəkləydu. **12** Kim dəryə-okyanlarning sulirini oqumida əlqəp bəlgiləgin, Asmanlarni əjeriqləp bəkitkən, Ḥəjəning topa-qanglirini misəlləp saləjan, Taəqlərnə tarazida taraziləp, Dənglərnə jingdə tartip ornətkən? **13** Kim Pərwərdigarning Rohioəqə yolyoruk bərgən? Kim Uningə məslıḥətiqə bolup əgətkən? **14** U kim bilən məslıḥətləxkən, Kim uni əkillik kılıp tərbıyioəng? Uningəqə ḥəktüm-ḥəkiqət qikirix yolida kim yetəkligən, Yaki Uningəqə bilim əgətkən, Yaki Uningəqə yorutulux yolini kim kərsətkən? **15** Mana, Uning əldida əl-yurtlar Uningəqə nisbətən qələktə kəloəjan bir tamqə sədək, Tarazida kəloəjan topa-qəngdək ḥəsəblinidu; Mana, U arəllarni zərriqə nərsidək kəlioəqə alidu; **16** Pütkül Liwan bolsa [kurbəngəḥ] otioəqə, Uning ḥaywanlıri bolsa bir kəydürmə kurbanlıkqə yətməydu. **17** Əl-yurtlar uning əldida ḥəqərsə əməstür; Uningəqə nisbətən ular yoəknəng arilikida, Kuruk-mənisiz dəp ḥəsəblinidu. **18** Əndi silər Tangrini kimə ohəxtəmkəqisilə? Uni nemigə ohəxtip selixturisilə? **19** [Bir butkimu?!] Uni ḥünərwən kəlipkə kuyp yasaydu; Zərgər uningəqə altun ḥəl beridu, Uningəqə kümüx zənjirlərnə soəp yasaydu. **20** Yoəksullarning beəxiəliəndək undək ḥədiyiləri bolmisa, qiriməyjoənlər bir dərhəni tallaydu; U lingxip kəlmioəqudək bir butni oyup yasəxkə usta bir ḥünərwən izdəp qəkiridu. **21** Silər bilməmsilə? Silər anglap bəkmioəqənməsilə? Silərgə əzəldin eytlimioəqənmidü? Yəz-zəmin apiridə boləqəndin tartip qüxənməyətəmsilə? **22** U yəz-zəminning qəmbirikining üstidə olturidu, Uningdə

туруwatқанlar uning aldida qaqkikirlardak turidu; U asmanlarni pərdidək tartidu, Ularni huddi makan kilidioğan qedirdək yayidu; **23** U əmirlərni yokkə qikiridu; Jahāndiki sotqi-bəglərni artuqkə kilidu. **24** Ular tikildimu? Ular terildimu? Ularning oçoli yiltiz tarttimu? — Biraq U üstigila püwlep, ular solixip ketidu, Kuyun ularni topandək elip taxlaydu. **25** Əmdi Meni kimgə ohxatmakqisilar? Manga kim təngdə bolalisun?» — dəydu Mukəddəs Boluquçi. **26** Kəzliringlarni yukirioğa kətürüp, qaranglar! Muxu məwjudatlarni kim yaratqandu? Ularni kim türkimis-türküm çoxunlar kilip tərtilip əpçikidu? U həmmisini nami bilən bir-birləp qakiridu; Uning küqining uluoluğu, kudritining zorluğu bilən, Ular din birimu kəm qalmaydu. **27** — Nemixka xuni dəwerisən, i Yaqup? Nemixka mundak səzləwerisən, i Israil: — «Mening yolum Pərwərdigardin yoxurundur, Hudaying mening dəwayimoğa erən kilmay ətiweridu!»? **28** Silər bilmigənmusilar? Anglap bəkmioğanmusilar? Pərwərdigar — əbədil'əbədlik Huda, Jahānning kərilirini Yaratquqidur! U ya həlsizlanmaydu, ya qarqimaydu; Uning oy-biliminin tegigə hərgiz yətkili bolmaydu. **29** U həlidin kətkənlərgə küdrət beridu; Maoçdursizlaroğa U bərdaxlikni həssiləp awutidu. **30** Hətta yigitlər həlidin ketip qarqap kətsimu, Baturlar bolsa putlixip yikilsimu, **31** Biraq Pərwərdigaroğa təlmürtüp kütkənlərnin küçi yengilidü; Ular bürkütlərdək kanat kerip ərləydu; Ular yügürüp, qarqimaydu; Yolda mengip, həlidin kətməydu!

41 — «I arallar, süküt kilip Mening aldimoğa kelinglar; Həklərmu küçini yengilisun! Ular yekin kəlsun, səz kilsun; Tooqra həküm kilix üçün əzara yekinlayyil!» **2** «Kim xərkətiki birisini oyoçitip, Uni həkkaniylik bilən öz hizmitigə qakirdi? U əllərni uning qolioğa tapxuridu, Uni padixahlar üstidin həkümranlik kilduridu; Ularni uning kilioğa tapxurup topa-qangoğa aylanduridu, Ularni uning okyasi aldida xamal uquroğan pahal-topandək kilidu. **3** U ularni qoçliwetip, Putini yergə təgkizməy degüdək mangidu, aman-esənlik iqidə ətiweridu; **4** Əlmisəktin tartip dəwrlərni «Barlikkə kəl» dəp qakirip, Bularni bekitip ada kilioğan kim? Mən Pərwərdigar Awwal Boluquqidurmən, Ahiri bolioğan bilənmu billə Boluquqidurmən; Mən degən «U»durmən. **5** Arallar xu ixlarni kərtüp kərkixidu; Jahānning qət-qetidikilər titrəp ketidu; Ular bir-birigə yekinlixip, aldioğa kelidu; **6** Ularning hərbiəri öz kəxnisioğa yardım kilip, Bəz kəridixioğa: «Yürəklik bol!» — dəydu. **7** Xuning bilən nəkkəxçi zərgərni riqəbtəndüridu, Metalni yapiləkləp bolka oynatquçi səndəlni bazoğan bilən soçkuçini riqəbtəndürüp: «Kəpxərligini yaxxi!» dəydu; Xuning bilən uni lingxip qalmisun dəp butning putini mihtar bilən bekitidu. **8** Biraq sən, i kulum Israil, i Əzüm tallioğan Yaqup, İbrahim Mening dostumning əwladı: — **9** Mən jahānning kəridin elip kəlgən, Yərning əng qətliridin qakirioçinim sən ikənsən; Mən sanga «Sən mening kulumdursən, Mən seni tallioğan, Seni hərgiz qətkə qakmaymən» — degənidi. **10** — Kərkma; çünki Mən sən bilən bilidurmən; Uyan-buyan qarap hədukmanglar; Çünki Mən sening Hudayingdurmən; Mən seni küqəytimən, Bərhək, Mən sanga yardımdə bolimən! Bərhək, Mən Əzümning həkkaniylikimni bildürgüçi ong qolum bilən seni yələymən. **11** Mana,

sanga qarap oçaljirlixip kətkənlərnin həmmisi hijil bolup dəyərli bolidu; Sanga xikayət kiləuquklar yok dəyərlik bolidu, həlak bolidu. **12** Sən ularni izdisəng, həq tapalmayəsən; Sən bilən dəwalaxkuçular — Sanga qarxi urux kiləuquklar yok dəyərlik, həq bolup bəkmioğandək turidu. **13** Çünki Mən Pərwərdigar Hudaying ong qolungni tutup turup, sanga: — «Kərkma, Mən sanga yardımdə bolimən!» dəymən. **14** Kərkma, sən kurt bolioğan Yaqup, Israilning baliliri! Mən sanga yardımdə bolimən!» — dəydu Pərwərdigar, yəni sening Həmjəmət-Kutkuzoçuqing, Israildiki Mukəddəs Boluquçi. **15** Mana, Mən seni kəp həm ətkür çixlik yəngi bir dan ayrioquçi tirna kilimən; Sən taqlarni yanjip, ularni parə-parə kiliwetisən, Dənglərnimu kəküm-talkənoğa aylanduruwetisən. **16** Sən ularni soruysən, Xamal ularni uqurup ketidu, Kuyun ularni tarkitiwetidu; Wə sən Pərwərdigar bilən xadlinisən, Israildiki Mukəddəs Boluquçini iptiharlinip mədhioyəlsən. **17** Bozaklar wə yoksullar su izdəydu, ləkin su yok; Ularning tili usuzluqtnin kəoçjirap ketidu; Mən Pərwərdigar ularni anglaymən; Mən Israilning Hudasi ular din waz kəqməymən. **18** Mən qakas egizliklərdə dəryalarni, jiləuqular iqidə bulaklarni aqimən; Dalani kəlkəkkə aylandurimən, Tatirəng yərdin sularni urəuturup su bilən qəplap berimən. **19** Dalada kədir, akatsiyə, hadas wə zəytun dəwərlirini əstürüp berimən; Qəl-bayawanda arqa, qarəoçay wə boksus dəwərlirini birgə tikimən; **20** Xundak kilip ular bularni kərtüp, bilip, oylini: — «Pərwərdigarning qəli muxularni kiləoğan, Israildiki Mukəddəs Boluquçi uni yaratkan!» dəp təng çuxinixidu. **21** — Muhakimiliringlarni otturioğa qoyunglar, dəydu Pərwərdigar; — Küçlük səwəbliringlarni qikiringlar, dəydu Yaqupning Padixahı. **22** — [Butliringlar] elip kirilsun, Bizgə nemilarning yüz beridəoğanlikini eytsun; İlgiriki ixlarni, ularning üjür-büjürlirigə kəz aldımizdə kərsətsun, Xundakla bulardin qikidəoğan nətijilərnə bizgə bildürüx üçün eytip bərsun; — Yaki bolmisə, kəlgüsidiki ixlarni anglap biləyli; **23** Silərnin ilahlik ikonliklarni biliximiz üçün, Keyinki yüz beridəoğan ixlarni bizgə bayan kilinglar; Qandakla bolmisun, Bizni həng-təng kilip uni təng kəridəoğan kilix üçün, Birə yaxxi ix yaki yaman bir ixni kilinglar! **24** Mana, silər yokning arilikidə, İxliginirlarnu yok ixtur; Silərnə tallioquçi bir lənitidur. **25** Birsini ximal tərəptin kəzoçidim, u kelidu; U künqixixtin Mening namimni jakarlap kelidu; U birsi hək layni dəssigəndək, sapalçi lay qayligəndək əməldarlarınin üstigə həjuum kilidu; **26** Bizgə ukturux üçün, kim mukəddəmdin buyan buni eytkən? Yaki Bizni «U həkikəttur» degüzitip bu ixtin burun uni aldın'ala eytkən? Yak, həqkim eytmaydu; Bərhək, həqkim bayan kilmaydu; Sezünlərnə angliyalioquçi bərhək yoktur! **27** Mən dəsləptə Zionğa: — «Muxu ixləroğa kəz tikip turunglar! Kəz tikip turunglar!» dedim, Yerusəlemoğa hux həwərnə yətküzgüçini əwətip bərdim. **28** Mən qarısam, xular arisidə həqkim yok — Məslihət bərgüdək həqkim yok, Xulardin sorisam, jawab bərgüdək həqkimmu yok. **29** Qaranglar, ular həmmisi kuruk; Ularning yasioçanlari yok ixtur, Kuyma məbudliri kuruk xamaldək mənisizdur.

42 Karanglar, mana Mən yələydiyən Öz kulumoqal! Jenimning huxallığı boləjan Mening talliojnim; Mən Öz Rohimni uning wujudioqə kondurimən, Xuning bilən u əllərgə həküm-həqikətni yətküzüp beridu. **2** U nə warkirap-jarkirimaydu, nə quqan kətürməydu nə awazini koqilarda anglatmaydu. **3** Taki u oşəlibə bilən toşra həküməlni qikəroşuqə, Yanjilojan kəmuxni sundurmaydu, Tütəp əqəy dəp kəlojan pilikni eqürməydu; **4** Həküm-həqikətni yər yüzidə tiklimigüqə, U həlsizlanmaydu, kəngli yanmaydu; Arallarmu uning pərman-kənanini təlmürüp kutidu. **5** Asmanlarni yaritip ularni kərgən, Yər-zeminni həm uningdin qikəklarni yayoqan, Uningda turuwatqan həlkə nəpəs, Uning üstidə mengiwatqanlaroqə roh bərgüqi Təngri Pərwərdigar mundək dəydu: — **6** Mənkə Pərwərdigar seni həqkəniylək bilən xuningoqə qəkirəjanmənkə, — Sening kəlungni tutimən, Seni kəşəpəp saqlaymən, Həm seni həlkə əhdə süpitidə, əllərgə bir nər kəlip berimən; **7** Kərioqə kəzlərnə eqixkə, Zindandin məhbuslarni, Türmidə kərangəşulək iqidə olturoqanlarni kətkuzuxkə seni [əwətimən]. **8** Mən Pərwərdigardurmən; Mening namim xudur; Xən-xəripimni baxkə bərsigə, Manga təwə boləjan mədhijini oyma məbudlaroqə bərməymən. **9** Mana, aldinki ixlər bolsa əməlgə axuruloqan; Silərgə yengə ixlərnə jakarlaymən; Ular tehi yüz bərmigüqə, Mən ularni silərgə bayan kəlimən. **10** — Pərwərdigaroqə yengə nahxa eytinglər, I dengizdə yürgənlər həm uning iqidiki həmmə məwjudatlar, Arallər həm ularda turoqanlarmu, Jəhənnəm qət-qətliridin Uni mədhijilənglər! **11** Dala həm uningdiki xəhərlər, Kedar kəbilisidikilər turoqan kəntlər awazini kətürsun, Seladikilər yukiri awazda nahxa eytsun, Taoqlərnəng qəkkiliridin təntənə kəilsun! **12** Ular Pərwərdigarni uluqlisun, Uning mədhijiliri arallərdimə jakarlansun. **13** Pərwərdigar palwandək qikidu, Batur ləxkərdək otluq muhəbbitinə kəzoşaydu; U warkiraydu, bərhək xirdək həkəkiraydu; Duxmənliri üstigə zor küq-kudritini kərsitidu. **14** — «Mən əbədil əbəd sükküttə turup kəldim; Jim turup əzümni bəsiwelip kəldim; Biraq həzir toloqiki tutqan ayaldək inqiklap towlaymən; Həm həsəraymən həm ingraymən! **15** Mən taoqlərnə həm dənglərnə qəldəritimən, Ularning həmmə yexilliklirini kərutiwetimən; Dəryalərnə aralləroqə aylanduruwetimən; Kəlqəklərnimə kəşjiritimən. **16** Kərioqəularni əzi bilmigən bir yol bilən apirip kəyomən, Ular ni ular bilmigən yollarda yetəkləymən; Ularning aldidə kərangəşuləkni nur, Əgri-toqay yərlərnə tüptüz kəlimən. Mən muxu ixlərnə kəliməy qəlməymən, Ularidin həq wəz kəqməymən. **17** Oyma məbudlaroqə tayoqanlar, Kuyəmə məbudlaroqə: «Silər iləhəlimizdur» dəgənlər bolsa, Ular yoldin yandurulmay qəlməydu, Kəttik xərməndə kəlinidə. **18** — «Anglanglar, i gaslar! Kərioqəular, kəriş üqün kəranglar! **19** Mening kulumdin baxkə yənə kim kərioqə? Mening əwətkən «əlqim»din baxkə yənə kim gas? Kim Mən bilən əhdiləxkəndək xunqə kərioqədu? Kim Pərwərdigarni kəlidək xunqə kərioqədu? **20** Sən nuroşun ixlərnə kərginəng bilən, Biraq nəzirənggə həq əlməysən; Uning kuliki eqiləjnə bilən, U angliməydu. **21** Pərwərdigar Əz həqkəniylək üqün layik kərdiki, Təwrat-kənanini uluq həm xən-xərpəlik dəp kərsətti. **22** Biraq xulər bolsa oljə elinoqan həm buləng-

taləng kilinoqan bir həlktur; Ularning həmmisi ora-tuzəqta tutuloqan, Gündihənilərdə kəmilip oşəyib bolidu; Ular oşəniyəmə bolidu, Həqkim kətkuzəmaydu; Ular oljə bolidu, Həqkim: «Kəyaturup bərix!» deməydu. **23** Biraq arənglərdə kim buningoqə kulək salsun? Kim bulərnə anglap kəlgüsü zamanlaroqə kəngül kəyosun? **24** Əmdə kim Yəqubni oljə kəloqan? Kim İsrailni buləngqiləroqə tapxurup bərgən? Buni kəloqni bolsa, biz gunəh kəlip kəmsitkən Pərwərdigar əməsmu? Qünki ular Uning yolliridə mengixni haliməytti; Yəki Uning kənanioqə itəət kəilməytti. **25** Xungə U ular üstigə oşəpəp-kəhərnə, Uruşning zorəwanlikini kətip qüxürdi; Bulər uning ətrəpioqə ot tutaxturdi; Biraq u tonup yətmədi; Bulər uni kəydürdi, biraq u həq sawək əlmədi.

43 Biraq həzir i Yəqub, seni Yaratkuqi Pərwərdigar, I İsrail, seni Xəkilləndürgüqi mundək dəydu: — «Kərkəmə; qünki Mən sangə həməjəmət bolup seni kətkuzəyoqan; Seni Öz namim bilən atioqanməni; Sən Meningkidürsən! **2** Sən sulərdin otkiningdə, Mən sən bilən billə bolimən; Dəryalərdin otkiningdə, ular seni oşərk kəilməydu; Sən otta məngip yürginəngdə, sən kəyməysən; Yəlkunlar üstüngdə ot əlməydu. **3** Qünki Mən bolsam Hudəyən Pərwərdigar, İsraildiki Məkkədəs Boləşuqi, Kətkuzəşuqingədurməni; Seni kətuldurux üqün Misirni bədəl kəlip bərdim, Ornungoqə Əfəriyə həm Səbani əlməxturdum. **4** Sən nəzirəmdə kimmətlək boləşəqkə, Mən sangə izzət-hərmət kəltürgən həm seni səyğən; Xungə Mən yənə ornungoqə adəmlərnə, Jəningoqə həlkəlnəni tutup bərimən; **5** Kərkəmə, qünki Mən sən bilən billədurməni; Mən nəslingni xərkətin, Seni oşərbətin yioşip əpkəlimən; **6** Mən ximaloqə: — «Tapxur ularni!» Wə jənobkə: — «Ular ni tutup qəlmə! Oşullirimni yirəktin, kəzilərnəni jəhənnəng qət-qətliridin əpkəlip bər; **7** Mening namim bilən atəloqan hərbərsini, Mən Öz xən-xəripim üqün yəratkən hərbərsini əpkəlip bər!» — dəymən, «Mən uni xəkilləndürdüim, Mən uni apiridə kildim!»». **8** U «kəzi bər» kərioqə həlkəni, Yəni «kuliki bər» gaslərnə aldioqə elip kəldi. **9** — «Bərlək əllər yioşilsun, Həlkəklər jəm bolsun! Ularidin kimmu mundək ixlərnə jakərlialisun? Yəni kim muxundək «ilgirikə ixlər»ni [aldin'ala] bizgə anglitip bəkkən? Bər bolsa, əzliərnə ispatləxkə guwahqilərnə aldioqə kəltürsən; Bolmisa, ular bu ixlərnə anglioqəndin kəyin: — «Bu bolsa həqikət!» dəp etirəp kəilsun! **10** Silər [həlkəim] Mening guwahqilərnə, Həm Mən tallioqan kulum [məni üqün] guwahqiləridim, Xundək ikən, silər Məni tonup, Manga ixinip, Həm qixinip yətkəysilərkə: — «Mən dəgən «U»durməni, Məndin ilgiri həq iləh xəkillənmigən, Həm Məndin kəyinmu həq xəkillənməydu; **11** Mən, Mən Pərwərdigardurmən; Məndin baxkə Kətkuzəşuqi yəktur». **12** — Arənglərdə «yət iləh» bolmioqan wəqəttə, Mən [məksitimni] jakərləyoqan, Mən kətkuzəyoqan həm xu ixlərnəng dāngkəni qikəroqanməni; Xungə silər Mening Təngri ikənilikimə guwahqisilər; — dəydu Pərwərdigar. **13** «Bərhək, əzəldin buyan Mən dəgən «U»durməni, Mening kolumdin həqkim həqkimni kətkuzəlməydu; Mən ix kəilsəm, kim tosalisun? **14** Həməjəmət-Kətkuzəşuqinglər boləjan Pərwərdigar, İsraildiki Məkkədəs Boləşuqi mundək dəydu: — Silərnə dəp Mən Bəbilni jəzəlatkuzup, Ularning həmmisini, jümüldin kəldiyəlnəni, Kəqkun süpitidə əzliə huxallik

bilən pəhirləngən kemilərgə olturuxka qūxūriwetimən. **15** Mən bolsam Pərwərdigar, silərgə Mukəddəs Boləuqu, İsrailni Yarətuqu, siləringə Padixahınglardurmən. **16** Dengizdin yolni qıkarəuqu, Dawaləuqan sularidin yol aqququ Pərwərdigar mundak dəydu: — **17** (U jəng hərəwisini wə atni, qoxun-küqlərni qıkarəuqudır: — Ular birakla yikilidu, turalmaydu; Ular equp kəlojan, qıraoq pilikidək eqürülən) **18** — Muxu etkən ixlarni əslimənglar, Kədimki ixlər toqrulukmu oylanmənglar; **19** Qünki mana Mən yengi bir ixni kilimən; U həzirlə barliqka kelidu; Silər uni kərməy kalam silər?! Mən hətta dalalardimu yol aqimən, Qəl-bayawanda dəryalarni barliqka kəltürimən! **20** Daladiki həywanlar, qilbərilər həm hūwkuxlar Meni uluqlaydu; Qünki Mən Əz həlkim, yəni Əz talliojinimoğa iqmlik təminləxkə, Dalalarda sularni, Qəl-bayawandlarda dəryalarni qıkirip berimən. **21** Mən muxu həlkni Əzüm üqün xəkilləndürgənmən; Ular Manga boləjan mədhiyilərnəni eytip ayan kilidu. **22** Birak, i Yakup, sən namimni qakirəojining bilən Əzümni izdimiding, I İsrail, əksiqa sən Məndin kənglūng yenip hərəsiding; **23** Sən elip kəlgən «kəydürmə kurbənlük» qoyliringni Manga kəlojan əməs, «Inak kurbənlükyliring bilən Meni hərəmətləng əməssən; Mən «axlik hədiyə»ni kilix bilən sən «kulluk»ka qoymaqki əməsmən, Huxbuy yekip seni hərəsindurmakki boləjan əməsmən! **24** Sən pulni həjləp Manga heq egir elip kəlmigənsən, Sən «Inak kurbənlük»liringning yeqi bilən Meni razı kilip kənaətləndürgən əməssən; Əksiqa sən gunahlıring bilən Meni kullukka qoymaqki boləjənsən, Itaətsizlik bilən Meni hərəsindurdung. **25** Mən, Mən Əzüm üqünla sening asiylikliringni eqüriwətküqimən, Mən sening gunahlıringni esimgə kəltürməymən. **26** Əmdi etmüxüing toqruluk Meni əslitip qoyojin, Munəzirə kilixayli, Əzümni aqliəudək geeping bolsa dəwərgin! **27** Birinqi atang gunah kəlojan; Sening xərəqiliringnə bolsa Manga asiylik kilidi. **28** Xunga Mən ibadəthanamdiki yetəkligüqlərni napak kilimən, Həmdə Yakupni həlak lənitigə uqraxka, İsrailni rəsəwaqilikta kalduruxka bekittim.

44 Birak həzir, i Yakup Mening kulum, I Mening talliojinim İsrail, anglə — **2** Seni yasiojan, baliyatqudin tartiplə seni xəkilləndürgən, sanga yərdəmdə boləuqu Pərwərdigar mundak dəydu: — «Kərkma, i Mening kulum Yakup, I Mening talliojinim «Yəxurun», kərkma! **3** Qünki Mən ussəp kətkənnəng üstigə suni, Qəojirək yərnəng üstigə kəlkünlarni kuyup berimən; Nəsling üstigə Rohimni, Pərzəntliring üstigə bərikətimni kuyimən; **4** Ular yumran qəplər arisidin, Eriq-əstənglər boyidiki məjnun tallardək əsidu; **5** Birs: «Mən Pərwərdigarəğa təwəmə» — dəydu, Yəne birsi bolsa Yakupning ismi bilən əzini ataydu; Yəne baxka birsi kəli bilən: «Mən Pərwərdigarəğa təwəmə» dəp yazidu, Xundakla İsrailning ismini əzining ismigə yandax qoxidu. **6** İsrailning padixahı Pərwərdigar, Yəni İsrailning həmjəmət-kutquzuquqisi, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən bolsam Tunji həm Ahiridurmən; Məndin baxka heq ilah yəktur. **7** Kəni, kim Mening kədimki həlkimni tikləp bəkitkinimdək bir ixni jakarlap, aldin'ala bayan kilip, andin uni Mening aldiməğa

Məndək tikləp qoyalaydu? Kəni, kim keyinki ixlarni, kəlgüsidə bolidəjan ixlarni aldin'ala bayan kəlilisun! **8** Kərkmənglar, sarasimigə qüxüp kətmənglər! Mən ilgiri muxularni silərgə anglitip, aldin bayan kəlojan əməsmu? Muxu toqruluk silər Mening guwahqilirmidsilər. Məndin baxka ilah barmu? Bərhək, baxka Kəram Tax yəq; heqbiridin həwirim yəktur. **9** Oyułəng məbudni xəkilləndürgənlərnəng həmmisining əhmiiyti yəq; Ularning ətiwarlıəng nərəsilərinəng heq paydisi yəktur; Muxularəğa boləjan «guwahqılar» bolsa, əzliəri kərioju, heqnemini bilməs; Dərwəkə nətijisi ularning əzliərigə xərməndilikdur. **10** Kim bir «ilah»ni xəkilləndürgən bolsa, Heq paydisi yəq bir məbudni kuyəjan, haləs! **11** [Məbudning] barliq həmrəhliri xərməndə bolidu; Məbudni yasəuquqılar bolsa adəmdur, haləs; Ularning həmmisi yəojilip, ornidin turup kərsun. Ular kərkuxup, xərməndiqilikta kalidu. **12** Mana təmürji saymanlırni [kəlioja elip], Qooqlər üstidə [muxu nərəsini] bazəjanlıri bilən soqup xəkilləndüridu; Andin u küqlük kəli bilən uningəğa ixləydu; Birak uning kərsiki eqip məqduridin kalidu; Su iqməy u həlsizlinip ketidu. **13** Yəoqaqqi bolsa yəoqaq üstigə ələx yipini tartidu; U kəlam bilən üstigə əndizə sizidu; Uni rəndə bilən rəndilaydu; U yəne pərka bilən sizip jiyaydu; Ahirdə u uni adəmməng güzəllikigə əlxitip insan tək-i turkəni xəkilləndüridu; Xuning bilən u eydə turuxka təyyar kilinidu. **14** Mana u bir küni əzi üqün kədir dərəhlirini kesixkə qikidu! (U əslidə arqa wə dub dərəhlirini elip əzi üqün ormanlık arisəğa tikip qong kəlojanidi; U kəriojanımu tikkenidi, yəmoquq uni ündürdi). **15** Muxu yəoqaqlardin otun elinidu; Birs i uningdin elip, issinidu; Mana, u ot yekip, nan yekiwatidu; U yəne uningdin elip bir ilahni yasaydu həm uningəğa ibadət kilidu; Uni oyułəng məbud kilip uningəğa bax uridu. **16** Demək, yerimini otta kəydüriwetidu; Yerimi bilən gəx yəydu; U kawab kilip kənoquqə yəydu; Bərhək, u issinip, əz-əzigə: — «Ah, rəhətlinip issindimmən, otni kəriwatimən!» — dəydu. **17** Birak kəlojini bilən u bir ilahni yasaydu; Bu uning məbudi bolidu; U uning əldioğa yikilip ibadət kilidu; U uningəğa dua kilip: «Məni kutquzoqaysən; Qünki sən mening ilahımdursən» — dəydu. **18** Bu [kixilər] heq bilməydu, heq qüxənməydu; Qünki u ularni kərmisun dəp kəzlırini, Ularni qüxənmisun dəp kənglini suwak bilən suwiwətkən. **19** Ulardin heqbiridə muxularni kəngligə kəltürtip: — «Yəoqaqning yerimini mən otta kəydürdü, Yeriminəng qooqliri üstidə mən nan yəktim; Mən kawabmu kilip yəwaldim; Kəlojini bir lənətlək nərə kiləttim? Mən bir parqə yəoqaqka bax urəttim!» — degudək heq bilim yəki yorutulux yəktur. **20** Uning yegini küllərdur! Uning kəngli ezikturulojan! U əz-əzini əzdurdi! Xuning bilən u əzining jəni kutquzəlməydu, Yəki: «Mening ong kolumda bir sahtilik bar əməsmu?» — deyəlməydu. **21** Muxu ixlarni esingdə tut, i Yakup, I İsrail, qünki sən Mening kulumdursən; Mən seni yasəp xəkilləndürdü; Sən Mening kulumdursən, i İsrail, Sən Mening esimdin heq qıkmaysən! **22** Itaətsizlikliringni bulutni eqüriwətkəndək, Gunahlıringni tumanni eqüriwətkəndək eqüriwəttim; Mening yəniməğa kəytip kəl; Qünki Mən seni həmjəmətlək kilip hərlükə setiwəldim. **23** I asmanlar, nahxa eytinglar, qünki

Pərvərdigar xu ixni kילוan! I yərning tegiliri, xadlinip, yangranglar! I taqlar, ormanlar wə ulardiki hərbir dərəhlər, Yangritip nahxilar eytinglar! Qünki Pərvərdigar Yaqupni həmjəmətlük kilip hərbirlikkə setiwaldi, U Israil arķilük güzəllikini kərsitudu!». **24** «Sening Həmjəmət-ĶutĶuzoquqing boləqan, seni baliyatĶuda yasap xəkilləndürqan Pərvərdigar mundak dəydu: — Mən bolsam həmmiini YaratĶuqi, Asmanlarni yaləuz kərgənmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayəqan Pərvərdigardurmən; **25** (U bolsa yaloqan [pəyoqəmbərlərnig] bexarətlirini bikar kילוəqi, Palqilarni qaymuktəruoqi, Danalarni yolidin yanduroqi, Ularning bilimlirini nadanlikkə aylanduroqi; **26** Əz Ķulining sezini əməlgə axuroqi, Rosul-əqlirining nəsihətlirini muwəppəĶiyətlük kילוəqi, Yerusalemoq: «Sən aħallik bolisən», Yəhuda xəhərlirig: «Ķaytidin Ķurulisilə; harabənglarni əsligə kaltürimən» — degüqi; **27** QongĶur dengizəq: «Ķuruk bol, Dəryalirigni Ķurutimən» — degüqi; **28** Həm Ķorəx toqrısında: «U Mening qoy padiqim, u Mening kənglümdikigə toluq əməl kilip, Yerusalemoq: «Ķurulisən», Həm ibadəthaniəq: «Sening ulung selinidu» dəydu» — degüqidur): —

45 Pərvərdigar Əzi «məsih Ķiləni»əq, Yəni əllərnini uningəq beĶindurux üqün Əzi ong Ķolidin tutup yəligən Ķorəxkə mundak dəydu: — (Bərhək, Mən uning aldidə padixahlarning tambilini yəxtürüp yalingaqiltimən, «Ķox qanatlik dərəzilərnini uning aldidə eqip berimən, Xuning bilən kowuqlar ikkinqi etilməydu) — **2** «Mən sening aldingdə mēngip egizliklərnini tüz Ķilimən; Mis dərəzilərnini qəĶip taxlaymən, Təmür taĶaĶlirini sunduruwetimən; **3** Wə sanga Ķarangəuluktiki gəhərlərnini, Məhpiy jaylarda saĶlanoqan yoxurun bayliklərnini berimən; Xuning bilən əziŋgə isim qoyup seni qəĶiroquqini, Yəni Mən Pərvərdigarni Israilning Hudasi dəp bilip yetisən. **4** Mən Əz Ķulum Yaqup, Yəni Əz talliojnim Israil üqün, Ismingni əzüm qoyəqan; Sən Meni bilmigining bilən, Mən yənilə sanga isim qoydum. **5** Mən bolsam Pərvərdigar, Məndin baxĶa biri yok; Məndin baxĶa Huda yoktur; Sən Meni tonumiojining bilən, Mən belingni baəqlap qingittimki, **6** Ķünqixətin künpətiĶiqə boləqanlarning həmmisi Məndin baxĶa heqĶandak birinə yokluqini bilip yetidu; Mən bolsam Pərvərdigar, baxĶa biri yoktur. **7** Nurni xəkilləndürgüqi, Ķarangəulukni YaratĶuidurmən, Bəht-hatirjəmlükni Yasioquqi, balayı'apətni YaratĶuidurmən; Muxularning həmmisini kילוəqi Mən Pərvərdigardurmən». **8** — «I asmanlar, yukiridin yaoqdurup beringlar, Bulutlarmu həĶĶaniylik təküp bərsun; Yər-zemin eqilsun; Nijat həm həĶĶaniylik mēwə bərsun; Zemin ikkisini təng əstürsun! Mən, Pərvərdigar, buni yaratmay qoymaymən». **9** — «Əz YaratĶuisinin üstidin ərz Ķilmaqqi boləqanoqə way! U yər-zemindiki qinə parqiliri arisidiki bir parqisi, halas! Seəqiz lay əzini xəkilləndürgüqi sapalqioq: — «Sən nemə yasawatisən?» desə, Yaki yasioqining sanga: «Sening Ķolung yok» desə bolamdu? **10** Əz atisioq: «Sən nemə tuəqdurmaqqi?» Yaki bir ayaləq: — «Seni nemening toloqiki tutti?» — dəp sorioqanoqə way! **11** Israildiki Mukəddəs Boləquqi, yəni

uni Yasioquqi Pərvərdigar mundak dəydu: — əmdi kəlgüsi ixlar toqruluk soriməĶqimuisilər yənə? Əz oəullirim toqruluk, Əz Ķolumda ixliginin toqruluk Manga buyruk bərməĶqimuisilər!? **12** Mən pəĶətlə yər-zeminni yasioqan, uningəq insanni YaratĶuidurmən, halas! Əz Ķolum bolsa asmanlarni kərgən; Ularning samawi Ķoxunlirininə səpə saləqanmən. **13** Mən uni həĶĶaniylik bilən turozəqan, Uning barlik yollirini tüz Ķildim; U bolsa xəhərimni Ķuridu, Nə hək nə in'am sorimay u Manga təwə boləqan əsilərnini qoyup beridu» — dəydu samawi Ķoxunlarning Sərdari boləqan Pərvərdigar. **14** Pərvərdigar mundak dəydu: — «Misirming məhsulətliri, Efiopiyaning wə egiz boyuqlar boləqan Sabiyliklarning malliri sanga etidu; Ular əzli ri seningki bolidu, Sanga əgixip mangidu; Əzli ri kixən-zənjirləngən peti sən tərəpə etidu, Ular sanga bax urup səndin iltija bilən etünin» — «Bərhək, Təngri sənə turidu, baxĶa biri yok, baxĶa heqĶandak Huda yoktur» dəp etirəp Ķilidu. **15** «I Israilning Hudasi, Nijatkar, dərəhəĶikət Əzini yoxuruwəloquqi bir Təngridursən!». **16** Ular həmmisi istisnasiz hijil bolup, xərməndə bolidu; Məbudni yasioqanlar xərməndə bolup, birliktə ketip kalidu; **17** Israil bolsa Pərvərdigar tərpidin mēngülüük nijat-Ķutulux bilən ĶutĶuzulidu; Əbədil'əbədigə hijil bolmaysilər, Heq xərməndiqilikni kərməysilər. **18** Qünki asmanlarni yaratqan, yər-zeminni xəkilləndürüp yasioqan, uni məzmət kילוan Huda boləqan Pərvərdigar mundak dəydu: — (U uni Ķuruk-mənisiz boluxkə əməs, bəlkə adamzatning turaləqisi boluxkə yaratqanidi) «Mən bolsam Pərvərdigar, baxĶa biri yoktur; **19** — Mən məhpiy həlda yaki zemindiki birə Ķarangəu jayda səz kילוan əməsmən; Mən Yaqupqə: «Meni izdixinglar biħudilik» degən əməsmən; Mən Pərvərdigar həĶ sezləymən, Tüz gəp Ķilimən; **20** Yioqilinglar, kelinglar; I əllərdin ĶaqĶanlar, jəm bolup Manga yəĶinlixinglar; Əzi oyoqan butni kətürüp, heq ĶutĶuzalməydiyəqan bir «ilah»qə dua Ķilip yüridoqanlarning bolsa heq bilimi yoktur. **21** əmdi ular əz gəplirini bayan Ķilix üqün yəĶin kəlsun; Məyli, ular məsihətləxi pərsun! Kim muxu ixni qədimdinla jakarlioqanidi? Kim uzundin beri uni bayan kילוan? U Mən Pərvərdigar əməsmu? DərəwəĶə, Məndin baxĶa heq ilah yoktur; Həm adil Huda həm ĶutĶuzoquqidurmən; Məndin baxĶa biri yoktur. **22** I yər-zeminning qət-yəĶiliridiki, Manga təlpünüp ĶutĶuzulunglar! Qünki Mən Təngridurmən, baxĶa heq biri yoktur; **23** Mən Əzüm bilən qəsəm iqkənmən, Muxu səz həĶĶaniylik bilən aəzizmindin qikti, hərgiz qaytməydu: — «Manga barlik tizlar püküldü, Barlik tillar Manga [itaət iqidə] qəsəm iqidur. **24** Xu qəoq: «HəĶĶaniylik wə küq bolsa pəĶət Pərvərdigardidur» — deyilidu, Kixilər dəl Uninglə Ķexioqə kelidu; Ojaljrləxi p, uningəq əzəzəpləngənlərnin g həmmisi xərməndə bolidu. **25** Israilning əwladlirinin g həmmisi Pərvərdigar tərpidin həĶĶaniy Ķilididu, Wə ular Uni danglixidu.

46 Bəl bolsa tiz püküti, Nebo engixiwatidu; Ularning məbudliri uləoqlarning zəmmisigə, kalilarning zəmmisigə qüxti; Silər kətürgən nərsiləringlər əmdi uləoqlarəqə artiloqan bolup, Həlsiz uləoqlarəqə əəjir yük bolidu! **2** Ular engixidu, birliktə tiz pükixidu; Ular muxu yükni ĶutĶuzalməydu, Bəlkə əzli ri əsirgə

qūxidu. **3** I Yakupning jəməti, Xundakla Israil jəmətining kəldisi, Ananglarning kərsikidiki qəojdin tartip üstümge artıoqlanlar, Baliyatkuđiki qəojdin tartip kətürülüp kəlgənlər, — Manga kulək selinglar! **4** Silər kəriuquqimu Mən yənıla xundakturmən, Qeqinglar aqaroquqimu Mən silərni yüdüp yürimən; Silərni yasioqan Məndurmən, silərni kətürimən; Silərni yüdüp kətüküzimən. **5** Əmdi Məni kimgə ohxatmaqçı, Yaki kimni Manga təng kilməqsizlər? Uni Manga ohxax dəp, Silər kimni Mən bilən selixturmaqçisizlər? **6** Ular bolsa həmyanidin altunni qeqip berip, Kümüxnimu tarazioqə salidu, Bir zərgərni yalliwalidu, U bir məbudni yasap beridu; Ular yikilidu, dərwəkə qəokunidu! **7** Ular uni mürisigə artidu, Uni kətürüp, wəz ornoqə qoyidu; Andin u axu yərdə ərə turidu; U ornidin kəzojilalmaydu; Birsı uningə yelinip tilaydu, Lekin u jawab bərmaydu; U kixini awariqilikidin kütükzəmaydu. **8** Muxu ixlərni esinglarda tutunglar; Xundakla əzlinglarni həkikiy ərəkəldək kərsitinglar; I, itaətsizlər, Buni esinglarə qəltüringlar; **9** Ilgiriki ixlərni, yəni kədimdin boləjan ixlərni esinglarə qəltüringlar; Qünki Mən Təngridurmən, baxka biri yəqtur; Mən Hudadurmən, Manga ohxaxlar yəqtur; **10** Mən: «Mening bekitkinim orunlinidu, Kənglümgə barlik pükklənlərni əməlgə axurmay qəyməymən» dəp, Ixning nətjisinı baxtila, Aldin'ala tehi kilinmıoqan ixlərni ayan kilip eytquqidurmən; **11** Künqikixtin yirtkuq bir kuxni, Yəni kənglümgə pükkinimni ada kılıoquq bir adəmnı yirək yurttin qəkiroquqidurmən. Bərhək, Mən səz kılıoqan, Bərhək, Mən uni qəokum əməlgə axurimən; Buni niyə kılıoqanmən, Bərhək, Mən uni wujudka qikirimən. **12** I həkkanıyliktin yirək kətkən jəhıllar, Manga kulək selinglar: — **13** Mən həkkanıylikimni yekın kilimən, U yirəklaxmaydu; Xuningdək Mening nijatim həm keqkimaydu; Mən Zionəqə nijat yətküzüp, Israiləqə julalik-güzəllikimni tikləp berimən».

47 «I Babilning pak kızı, kelip topa-qangoqə oltur; I kaldiyələning kızı, təhtsiz bolup yərgə oltur! Qünki sən «latəpətlık wə nazuk» dəp ikkinqı atalmaysən. **2** «Tügəmnə texini qərup, un tart əmdi, Qümpərdəngni eqip taxla, Kənglikingni seliwət, Paqıqingni yalingəqla, Dəryalardin su keqip et; **3** Uyatlıqing eqilidu; Bərhək, nomusungəqə tegilidu; Mən intikəm alimən, Həqkimni ayap qəyməymən. **4** Bizning Həmjəmət-Kütquzoquqimız bolsa, «Samawı kəoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar» Uning nami; U Israildiki Mukəddəs Boləquqidur. **5** I kaldiyələning kızı, siküt kelip jim oltur, Qəranəquləkka kirip kət; Qünki buningdin keyin ikkinqı «səltənlərləning hanixı» dəp atalmaysən. **6** Mən Əz həkqimdin oqəzəpləndim, Xunga Əzümning mirasimni buləjiwəttim, Xuning bilən ularni kəlungəqə tapxurup bərdim; Sən bolsang ularəqə həqkandək rəhım kərsətmiding; Yaxanəjanlarning üstigimni boyunturuklarni intayin eqir kilip salding; **7** Xuning bilən sən: — «Mən mənggügə hanix bolimən» dəp, Muxu ixlərni kənglüngdin həq ətküzmiding; Ularınəqə kəjiwətinı həq oylap bəqimdingən. **8** Əmdi həzir, i əndixisiz yaxap kəlgüqı, Əz-əzigə: «Mənla bərdurmən, məndin baxka həqkim yəqtur, Mən hərgiz tul ayalning jəpasini yaki balılardin məhrum boluxning jəpasini tartmaymən» — degüqı, I sən əyx-ixrətkə

berilgüqisən, Xuni anglap qoy: — **9** «Dəl muxu ikki ix, — Balılardin məhrum bolux wə tulluk — Bir dəkikidə, bir kün iqidila bəxingəqə təng qūxidu; Nuroqunlıoqan jadugərlıkliring tūpəylidin, Bək kəp əpsunliring üqün ular toluk bəxingəqə kelidu. **10** Qünki sən əzüngning rəzilıkinggə tayanəqsən, Sən «Həqkim meni kərməydu» — deding; Sening danalıqing wə biliməng əzüngni ezikturup, Sən kənglüngdə: — «Mənla bərdurmən, məndin baxka biri yəqtur» — deding. **11** Bırək balayı'apət seni besip kelidu; Sən uning kelip qikixini bilməysən; Həlakət bəxingəqə qūxidu; Sən həqkandək «həmiy puli» bilən uni tosalməysən; Sən həq kütmiğə wəyranqılık tuyuksiz seni besip qūxidu. **12** Əmdi kəni, yaxlıqingdin tartip əzüngni upritip kəlgən əpsunliringni, Xundakla nuroqunlıoqan jadugərlıkliringni həzir oqup turıwər; Kim bilsun, sən uların payda kərup kəlaməsən? Bırək nemini təwritip qəyaləsən hərkəqan?! **13** Sən əloqan məsiləhtliring bilən həzilsiznip kətting; Əmdi asmanlarəqə qarap təbir bərgüqilər, Yultuzlarəqə qarap pəqililik kılıoquqılar, Yəngi aylərni kəzitip munəjjimlik kilip ixlərni «aldin'ala eytquqılar» ornidin təng turup bəxingəqə qūxidəjanlardin seni kütükzusun! **14** Mana, ular pəhaldək bolup kətidu; Ular ularni kəydürıwətidu; Ular əzlırini yalkunning kəlidin kütükzəlməydu; Bırək ularla adəmnı issitkudək həq kəmur, Yaki adəm issinəqudək həq gülhan yəqtur! **15** Seni awarə kılıoqan, Yaxlıqingdin tartip səndə səz kılıoqanlar sanga muxundək paydisiz bolidu; Hərbiri əz yolını izdəp kətip kalidu; Seni kütükzəqudək həqkim yəqtur.

48 I Yakupning jəməti, «Israil»ning ismi bilən ataloqanlar, «Yəhuda buləkli»din kıkqənsilər, Pərwərdigarning namini ixlitip kəsam kılıoquqisilər, Israilning Hudasini tiləqə aloquqisilər, Bırək ular bərhək kəhəm həkkanıyliktin əmə! Munularni anglap qəyunglar: — **2** (Qünki ular «mukəddəs xəhər»ning namini ixlitip əzlırigə isim kılıdu, Tehi Israilning Hudasioqə «tayınar»mix! Uning nami bolsa samawı kəoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar!) **3** Mən burunla «ilgiriki ixlər»ni aldın'ala bəyan kildim; Ular Əz əzımdin qıkqan, Mən ularni anglattim; Mən bulərni tuyuksiz wujudka qikirip, Ular əməlgə axuruldu; **4** Qünki Mən sening jəhıllıqingni, boynungning pəylirining təmur, Yüzüngning dəptək ikənlikini bildim; **5** Sening: «Mening butum muxularni kıldı, Yaki «Oyma məbudum, kuyma məbudum bulərni buyrudu» — deməsliking üqün, Xunga Mən baldur muxularni sanga bəyan kildim; Ix yüz bərgitəqə ularni sənə anglitip turdu. **6** Sən bulərni anglıoqansən; əmdi ularning həmmisinı kərup bək! Buni rast dəp etirəp kilməmsilər? Mən bayatın «yəngi ixlər»ni, yəni saqlinip yoxurunəjan ixlərni bəyan kildim, Sən bulərni bilgən əməssən. **7** Sening: «Dərwəkə, mening uların baldur həwirim bar idi» deməsliking üqün, Ular burun əməs, həzirlə yaritilidu; Muxu kündin ilgiri sən ularni anglap bəqiməqsən. **8** Bərhək, sən kulək salmiding, Bərhək, sən həwərmu almiding, Bərhək, sening kəliking heli burunla eqilməy etiklik kaldı; Qünki Mən sening wəpasizlik kılıweridəjanlıqingni, Baliyatkuđiki qəojingdin tartip «asiy» dəp atilidəjanlıqingni bildim.

9 Öz namim üçün qəzipimni keqiktürimən, Xəhritim üçün seni üzüp taxlimaymən dəp özəzipimni besiwaldim; **10** Kara, Mən seni tawlidim, Bırak kümiñni tawlojqandək tawlandurmidim; Mən azab-ökubətning humdanida seni talliwaldim; **11** Öz səwəbimdin, Öz səwəbimdin Mən muxuni kılıman; Mening namimoğa daq təgsə kandək bolidu? Mən Özümning xan-xəhritimni baxqa bərsigə etküzüp bərməymən. **12** I Yakup, I qakırojinim Israill! Manga kulək salojın; Mən «U»durmən; Mən Tunjidurmən, bərhək həm Ahirkidurmən; **13** Mening kolum yər-zeminning ulini saloqan, Ong kolum asmanlarni kərgən; Mən ularni qakırsamla, ular jəm bolup ornidin turidu. **14** Həmminglar, jəm bolup yioqilinglar, anglap koyunglar; [Butlar] arisida kaysisi muxundək ixlarni bayan kıloqan? Pərwərdigar yahxi kərgən kixi bolsa uning kənglidiki ixlarni Babilda ada kılıdu, Uning bilək-koli kaldiyələrnig üstigə zərb bilən qüxidu; **15** Mən, Mən sez kıləqanmən; Dərhəkikət, Mən uni qakırdim; Mən uni aldioğa qikiriwaldim; Uning yoli muwəppəkiyətlük bolidu. **16** — Manga yekın kelinglar, muxuni anglap koyunglar; Mən əzəldin sezümi yoxurun kıləqan əməs; [Seziim] əməlgə axuruqolinidimu yənila xu yərdə boləqanmən; Həzir bolsa Rəb Pərwərdigar wə Uning Rohi Meni əwətti! **17** Həmjəmət-nijatkarıng Pərwərdigar, Israildiki Mukəddəs Boləquci mundək dəydu: — «Əziingə payda bolsun dəp sanga Əgətüküqi, Sanga tegixilək boləqan yolda seni yetəkligüqi Mən Pərwərdigar Hudayingdurman; **18** Sən Mening pərmənliriməğa kulək saləqan bolsang'idi! Undək boləqanda bəht-hatirjəmliking dəryədək, Həkkəniyliking dengiz dolqunliridək bolatti! **19** Sening nasling bolsa uning kumlriridək, Iq-kərnıngdin kikkən pərzəntliring kum danqilridək sansiz bolatti! Ularning ismi Mening aldimda hərgiz əqürüwetilməydiəqan yaki yökitiwetilməydiəqan bolatti! **20** Babildin qikınglar, kaldiyələrdin kəqıp ketınglar! Nahxa əwazlirini yangritip muxuni jakarlanglar, Bu həwəni anglinglar, Jahənnıng qət-yakılıriəqiə Bu yetküzüp mundək dənglar: — «Pərwərdigar Əz küli Yakupni həmjəmətlük kılıp kutkuzdi! **21** Ular qəl-bayawənlərdin etkəndə həq ussəp kəlmidi; U sularni taxtin akkuzup bərdi; Bərhək, U taxni yarəquzdi, sular uningdin uroqup qikti!». **22** «Rəzillər üçün» — dəydu Pərwərdigar, «bəht-hatirjəmlük yoktur».

49 «I arallar, mening gepimni anglanglar, Yiraktiki əl-yurtlar, manga kulək selinglar! Baliyatküdiki qeojimdin tartip Pərwərdigar meni qakirdi; Apamning kərsikidiki qeojimdin tartip U mening ismimni tiləqə aldı; **2** U aqzımmi etkür kiliqtək kildi; Əz kəlining sayisi astida meni yoxurup kəldi, Meni siliklənoqan bir ok kildi; U meni okdenioğa selip saklıdi, **3** Wə manga: «Sən bolsang əziingdə Mening güzəllik-julalikim ayan kilinidiəqan Əz kulum Israildürsən» — dedi». **4** Əmma mən: — «Mening əjrim bikəroğa kətti, Həqnemigə erixməy küq-məqdurumni kuruk sərp kildim; Xundəktimu bəhəlinixim bolsa Pərwərdigardındur, Mening əjrimnimu Hudayimoğa tapxurdum» — dedim; **5** Əmdi meni Əz küli boluxqa, Yakupni towa kılıp uning yenioğa kayturuxqa meni baliyatküda xəkilləndürgən Pərwərdigar mundək dəydu: — (Israill kayturulup yenioğa toplanmıoqan bolsimu,

Mən yənila Pərwərdigarning nəziridə xan-xərpəkə igə boldum, Xuningdək Hədayim mening küqümdur) **6** — U mundək dəydu: — «Sening Yakup kəbilirini [gnahtın kutkuzup] turəquzuxqa, Həmdə Israildiki «saklənoqan sadiklar»ni bəhtkə kayturuxqa kulum boluxung sən üçün zərrilik bir ixtur; Mən tehi seni əllərgə nur boluxka, Yər yüzining qət-yakılıriəqiə nijatim boluxung üçün seni atidim». **7** Əmdi Israilling həmjəmət-kutkuzəquqi, uningdiki Mukəddəs Boləquci Pərwərdigar mundək dəydu: — Adəmlər iq-iqidin nəprətlinidiəqan kixigə, Yəni kəpçilik lənitiy dəp kərioqan, Əməldərləroğa kul kilinoqan kixigə mundək dəydu: — «Səzidə turəquci Pərwərdigar, Yəni seni tallioqan Israildiki Mukəddəs Boləquqining səwəbidin, Padixahlar kəzlırini eqip kəriip ornidin turidu, əməldərlərmu bax uridu; **8** Pərwərdigar mundək dəydu: — «Xəpaət kərsitilidiəqan bir pəyttə duayingni ıjabət kılıxni bəktikənmən, Nijat-kutkuzulux yetküzüldiəqan bir küniə Mən sanga yərdəmdə boluxumni bəktikənmən; Mən seni kəşədaymən, Seni həlkimigə əhdə süpitidə bərimən; Xundək kılıp sən zeminni əsligə kəltürisən, [Həlkimni] harabə bolup kətkən miraslırioğa warislik kıldürisən, **9** Sən məhbuslarigə «Buyakka kelinglar», Kərangəquluxta oltureqanlarəğa: «Nuroğa qikınglar» — dəysən; Ular yollar boyidimu otlap yüridu, Həttə hər bir takır təoqlərdin ozukluk tapidu; **10** Ular aq kəlməydu, ussəp kətməydu; Tomuz issikmu, kuşax təptimu ularni urmaydu; Qünki ularəğa rəhim kıləquci ularni yetəkləydu, U ularəğa bulaklarıni boylitip yol baxlaydu. **11** Xuningdək Mən barlik təoqlirimni yol kılıman, Mening yollirim bolsa egiz kəttürilidu. **12** Mana, muxu kixilər yirəktin keliwatidu, Mana, bular bolsa ximaldin wə oqərtin keliwatidu, Həm muxular Sinim zeminidinu keliwatidu. **13** Huxallıktin towlanglar, i asmanlar; I yər-zemin, xadlan; Nahxilarni yangritinglar, i təoqlar; Qünki Pərwərdigar Əz həlkigə təsəlli bərdi, Əzining har boləqan pəkır-məminlirigə rəhim kılıdu. **14** Bırək Zion bolsa: — «Pərwərdigar məndin wəz kəqti, Rəbbim meni untuq kətti!» — dəydu. **15** Ana əzi emitiwatқан bowikini untuyalamdu? Əz kərsikidin tuəqan oəlioğa rəhim kilməy turalamdu? Həttə ular untuəqan bolsimu, Mən seni untuyalmaymən. **16** Mana, Mən seni Əz alkanlıriməğa oyup pütəkənmən; [Harabə] təmliring hərdəim kəz aldimdidur. **17** Oəul baliliring [kaytixka] aldiriwatidu; Əslidə seni wəyran kıləqanlar, harab kıləqanlar seningdin yirək ketiwatidu; **18** Bexingni egiz kəttürüp ətrəpingə qərap bak! Ularning həmmisi jəm bolup kəxingə qəytip keliwatidu! Əz həyatim bilən kəşəm kılıman, — dəydu Pərwərdigar, Sən ularni əziingə zibu-zinnətlər kılıp kiyisən; Toyi bolidiəqan kizdək sən ularni təkəysən; **19** Qünki harabə həm qəldərp kətkən jaylıring, Wəyran kilinoqan zemıng, Həzir kəlip, turmakqi boləqanlar tüpəylidin sanga tarqilik kılıdu; Əslidə seni yutuwaləqanlar yirəkəp kətkən bolidu. **20** Seningdin juda kilinoqan baliliring bolsa sanga: — «Muxu jay turuxuməğa bək tarqilik kılıdu; Manga turəqudək bir jayni boxitip bərsəng!» — dəydu; **21** Sən kənglüngdə: — «Mən balilirimdin ayrılıp kəloqan, Oqerib-musapir wə sürgün bolup, uyan-buyan həydiwetilgən tursam, Kim muxularni manga tuəqup bərdi? Kim ularni bəkıp qong kildi? Mana, mən

oʻyib-yaloquz kalduruloqanmən; Əmdi muxular zadi nədin kəlgəndür? — dəysən. **22** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, Mən əllərgə kolumni kətürüp ixarət kiliəmən, Əl-millətlərgə kərinüdiqan bir tuqni tikləymən; Ular oqulliringni kuqıqıda elip kelixidu; Ular kizliringni həpax kılıp kelidu. **23** Padixahlar bolsa, «Atak dadiliring, » Hanixlar bolsa inikʼaniliring bolidu; Ular sanga bexini yərgə təgküzüp təzim kılıp, Putliring aldidiki qang-topinimu yalaydu; Xuning bilən sən Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisən; Qünki Manga ümid baqlap kütkənlər hərgiz yərgə qarap kalmaydu. **24** Oljini baturlardin eliwəlojili bolamdu? Həkkəniyət jazasi səwəbidin tutkun kiliqoqan bolsa kutuldurujili bolamdu? **25** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Hətta baturlardin əsirlənimu kayturuwəlojili, Əxəddiyələrdin oljini kutkuziwəlojili bolidu; Wə sən bilən dəwalaxqanlar bilən Mənmə dəwəliximən, Xuning bilən baliliringni kutkuzup azad kilimən. **26** Seni əzgüqiləрни өз gəxi bilən əzini ozuklandırımən; Ular yengi xarab iqkəndək öz kəni bilən məst bolup ketidu; Xundak kılıp barlık ət igiliri Mən Pərwərdigarning sening Kutkuzoquqing həm Həmjəmət-Nijatkarıng, Yəkuptiki kudrət Igsi ikənlikimni bilip yetidu.

50 Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən qoyuwətkən ananglarning taləq hətı kəni? Manga kərz bərgüqilərnıng kaysisioqə siləрни setiwətkənmən? Mana, silər öz gunəhliringlar arkilik öz-özünglarnı setiwətkənsilər; Silərnıng asiylıqliringlar tüpəylidin ananglar qoyuwətilgənidı. **2** Mən silərdinmu soraymən: Mən kəlginimdə, nemixkə heq adam qıkmıdı? Mən qəqirətinimdə, nemixkə heqkim «Mana mən» dəp jawab bərmıdı? Hərlükkə qıqırıxkə kolum kışkilik kılamdu? Kutkuzəjudək küüim yokımdı? Mana, Mən bir əyibləpə dengizni kurutup, Dəryalarnı qəlgə aylanduruwetimən; Su bolmioqəqə ularning belikiliri sesip ketidu, Ussuzluqtin əlidu; **3** Asmanlarnı qarilik bilən kiydürimən, Ularıning kiyim-keqəklirini [kəra] bəzdin kiliəmən». **4** «Rəb Pərwərdigar mening jəpə qəkkənlərnıng kənglini yasaxni bilixim üqün mənə təlim-tərbiyə əloquqılarning tilini təkdim kildi; U meni hər səhər oyoqitip turidu, Tərbiyiləngənlərnıng katarida mening kulikimni oyoqitidu. **5** Rəb Pərwərdigar kulikimni aqti; Mən bolsam itaətsizlik kilmidim, Yəki yolidin bax tartmidim. **6** Dümbəmnı sawioquqıləroqə, Məngzlrimni tük yuloquqıləroqə tutup bərdim; Horluk həm tükürüxlərdin yüzümni qaqurmıdım; **7** Bırək Rəb Pərwərdigar yardimimdə bolidu; Xunga mən yərgə qarap kalmaymən; Xunga mən [niyitimni kətʼiy kılıp] yüzümni almastək qıng kildim; Hijillikqə kaldurulmaydıqanlikimni bilimən. **8** Meni Aklioquqi yenımdıdu; Kim mənə ərz-xıkayət kılalisun? Bar bolsa birlıktə dəwalıxaylı; Kim mening üstümdin əyibliməkqi bolsa, Aldımoqə kəlsun! **9** Manga yərdəmdə boləuquqi Pərwərdigardur; Əmdi menı ərz kıləyduqan kimkən? Ularıning həmmisi bir tal kiyımdək əsırap ketidu; Pərwənilər ularni yutuwetidu». **10** — «Aranglarda Pərwərdigardin kərkıdıqan, Uning kulining səzigə itaət kılıdıqan kim bar? Qarəngulıktə mangıdıqan, yoruklukı bolmioqan kixi bolsa, Pərwərdigarning namioqə ixinip hatırjəmlənsun, Hudəsioqə yələnsun! **11** Mana,

əzliri üqün ot yəkidioqan, Ətrapinglarnı məxʼəllər bilən oraydıqan həmminglar! Kəni, əz otunglarning nurida, Əzünglar yəkkən məxʼəllər arisida mēnginglar; Bırək silər xuni kolumdin alısilərki: — «Azab-həsərət ıqıdə yatisilər!».

51 «I həkkəniylikqə intilgüqilər, Pərwərdigarnı ızdigüqilər, Manga kulək selinglar: — Siləрни yonup qıkarəqan taxkə, Siləрни kolap qıkarəqan orəkkə nəzər selinglar; **2** Atanglar İbrəhimioqə, siləрни tuəqup bərgən Sarahkə nəzər selinglar; Qünki Mən uni yəloquz qəoqıdə qəkjirdim, Uningə bəht ata kildim, Həm uni awundurdum. **3** Qünki Pərwərdigar Zıonoqə təsəlli bərməy koymaydu; Uning barlık harabə yərlirigə qəqum təsəlli bəridu; U qəqum uning jəngallirini Erən bəoqısidək, Uning qəl-bayawənlirini Pərwərdigarning bəoıdək kildu; Uningdin huxallik həm xad-huramlik, Rəhmətlər həm nahxə awəzliri tepilidu. **4** Mening həlkim, gəpimni anglanglar, Əz elim, mənə kulək selinglar; Qünki Məndin bir qənun-təlim kelidu, Wə Mən həküm-həkkıctimni əl-yurtlar üqün bir nur kılıp tikləymən. **5** Mening həkkəniylikim silərgə yekın, Mening nijatim yəloqə qıkti; Mening biləklirim əl-yurtlarəqə həküm-həkkıctəni elip kelidu; Arallar Meni kütüp umid baqlaydu, Ular Mening bilikimğə tayinidu. **6** Bexinglarnı kətürüp asmanlarəqə, Astinglarda turoqan yər-zeminoqımı qarap bəkinglar; Qünki asmanlar istütəktək əjayib bolidu, Yər-zemin bolsa bir tal kiyımdək kəonırap ketidu; Uningdə turuwatkanlarnı ohxaxlə əlidu; Bırək nijatim bolsa əbədilʼəbədgiqıdu, Mening həkkəniylikim hərgiz yanjilmaydu. **7** I həkkəniylikimni bilgənlər, Kəngligə qənun-təlimimni pükkan həlk, Manga kulək selinglar; İnsanlarning həqarətliridin kərkəmənglar, Ulardiki kupurluk wə əqljırlaxlardin pətiparak bolup kətmənglar; **8** Qünki küyə ularni kiyimni yəwəloqəndək yəwalıdu, Kurt yung yəwəloqəndək yəwalıdu; Bırək həkkəniylikim əbədilʼəbədgiqıdu, Mening nijatim dəwərdin-dəwərgıqıdu. **9** Oyoqan, oyoqan, küqni əzünggə kiyim kılıp kiygəysən, i Pərwərdigarning Bılıkil! Kədimki waqıtlarda, Ətkən zamanlardiki dəwərlərdə oyoqənoqıngdək oyoqan! Rəhəbni kiyıma-qiyıma kılıp qəpiuwətkən, əjdıhəni sanjip zəhimləndürgən əsli Sən əməsmu? **10** Dengizni, dəhətlik hanglardiki sularnı kurutiwetip, Dengizning tegilirini Sən həmjəmətlik kılıp kutkuzəoqanlarning etüx yoli kıləqan Əzüng əməsmu? **11** Xunga Pərwərdigar bədəl tələp kutkuzəoqanlar qaytip kelidu, Ular nahxilarnı eytip Zıonoqə yetip kelidu; Ularıning baxlırioqə mənggüklük xad-huramlik qəonıdu; Ular huxallik wə xadlikqə erixidu; Qayətu-həsərət həm uh-nadəmətlər bədər kaqıdu. **12** Silərgə təsəlli bərgüqi Əzüm, Əzümduurmən; Əlüx aldidə turoqan bir insandin, Teni ot-qəplərgə aylinip ketidıqan insan balısidin kərkəp kətkining nemisi? **13** Asmanlarnı kərgən, Yər-zemınnıng ulını saləqan Yəsiəquqing Pərwərdigarnı untup yürısən, Xundaklə küün boyı həlakət yürgüzməkqi boləqan zalımmıng kəhrıdin tohtəwsız kərkəp yürısən; Əmdi zalımmıng kəhrı kəni? **14** Bax əgkən əsir bolsa təzdin boxıtılidu; U həngəqə qıxməydu, xuning bilən əlməydu, Uning riskimni tügəp kalmaydu. **15** Mən bolsam dengizni kəzoqəp, dolqunlarnı hərkırtküqi Pərwərdigar Hudəyingduurmən; «Samayı

koxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar» Mening namimdur; **16** Wə asmanlarni tikləxkə, Yər-zeminning ulini selixkə, Wə Zionqə: «Sən Mening həlkimdur» deyixkə, Mən səüzümi aqizinqoşa quyqanmən, Sən [külumni] kolumning sayisi bilən yapqanmən. **17** I Pərwərdigarning kəlidiki kəhrlik kədəhni iqiwətkən Yerusalem, Oyoqan, oyoqan, ornungdin tur; Adəmni wəhimigə saloquqi jam-kədəhni sən iqting, biraqla kətüriwəting; **18** Uning tuoquq bərgən barlik baliliri arisida uni yetəkligüdək heqkim yok, Uning bekiq qong kiləjan barlik baliliridin uning kolini tutup yəligüdək heqbirimu yoq. **19** Bu ikki ix bexingə qüxti — (Kim sən üqün iq aqrətip yioqlar?) — Bulangqilik həm wəyrənqilik, Aqarqilik həm kiliq; Məmmu sanga təsəlli berələymənmikin? **20** Sening baliliring həlsizlinip həxidin kattı, Toroşa qüxkən jərəndək hər bir koqining dokmoxida yatidu; Ular Pərwərdigarning kəhri bilən, Hudayingning tənbihi bilən toldurildi; **21** Xunga hazir buni anglap koy, i har bolqan, — Mast bolqan, biraq xarab bilən əməs: — **22** Əz həlkining dəwasini yürgüzgüqi Rəbbing Pərwərdigar, Yəni sening Hudaying mundaq dəydu: — «Mana, Mən kəlungdin adəmni wəhimigə salidiojan jam-kədəhni, Yəni kəhrimigə tolojan kədəhni eliwaldin; Sən ikkinqi uningdin heq iqməysən; **23** Mən uni seni harliwatqanlarning kolioşa tutkuzimən; Ular sanga: «Biz üstüngdin dəssəp ətimiz, egilip tur» dedi; Xuning bilən sən teningni yər bilən təng kilip, Üstüngdin ətküqilər üqün əzüngni koqidiki yol kilding».

52 — Oyoqan, oyoqan, i Zion, küqüngni kiyiwal, I Yerusalem, muqəddəs xəhər, güzəl kiyim-keqəkliringni kiyiwal; Qünki bundin baxlap sünnet kilinmiojanlar yaki napaklar iqinggə ikkinqi kirməydu. **2** Topa-qangdin qikiq əzüngni silkiwət; Ornungdin tur, olturuwal, i Yerusalem; Əzüngni boynungdiki zənjirlərdin boxitiwətkin, i tutkən bolqan Zion kizi! **3** Qünki Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Silər əzünglarni pulsiz setiwətkənsilər; Pulsiz kayturup setiwelinisilər». **4** Qünki mundaq dəydu Rəb Pərwərdigar: — Həlkim dəsləptə Misiroşa musapir süpitidə qüxkənikən, Xundakla yekində Asuriye ularni əzgen yərdə, **5** (Əmdi hazir həlkim pulsiz elip kelinginidə, — dəydu Pərwərdigar) Mening karim bolmamdikən? Ular üstidin həkümrənlik kiləjuqular ularni zar kəqkatqan, — dəydu Pərwərdigar, — Xundakla namim bolsa kün boyi tohtawsiz həkərtəlungən tursa, Mening karim bolmamdikən?!» **6** Xunga Əz həlkim Mening namimni bilidu; Xunga xu küni ular Mening «U» ikənlikimni, xundakla ularoşa: «Kər, Meni!» dəydioqanlikimni bilidu. **7** Taqlar üstidə hux həwər elip kəlgüqining ayaqliri nemidəgən güzəl-hə! U aram-hatirjəmlikni jakarlaydu, Bəhtlik hux həwərnəni elip kelidu, Nijat-қutuluxni elan kilidu, U Zionqə: «Hudaying həmmigə həkümi süridu!» **8** Kəzətiqiliringning awazini angla! Ular awazini kətüridu, Nahxilarni yangritip towlaydu; Qünki Pərwərdigar Zionni elip kaytqanda, ular əz kəzi bilən kəridu! **9** I Yerusalemining harabiliri, nahxilarni yangritip tənənə kilinglar! Qünki Pərwərdigar Əz həlkigə təsəlli bərgən, U Yerusalemmi həmjamətlik kilip kutkuzoqan! **10** Pərwərdigar əlləning həmmisining aldidə Əz muqəddəs Bilikini eqip ayan kiləjan; Xuning bilən yər-

zeminning barlik qət-yakiliri Hudayimizning nijat-қutuluxini kəridu. **11** Qikiq kətinglar, qikiq kətinglar; Həq napak nərsigə tagməy xu yərdin qikiq kətinglar; Uning otturisidin qikiq kətinglar; Pərwərdigarning muqəddəs qaqa-қuqilirini kətürgüqilər, əzünglarni pak tutunglar; **12** Qünki silər aldiriojan peti əməs, Patiparaq kaqkan peti əməs qikiq kətisilər; Qünki Pərwərdigar aldinglarda mangidu, Israilning Hudasi arka muhəpizətiqinglar bolidu. **13** « — Kəringlarki, Mening kulum danalik bilən ix kəridu, U [aləm aldidə] kətürüldü, yuxkiri orunoşa qikiqiridu, nahayiti aliy orunoşa erixtürüldü. **14** Lekin nuroşun kixilər seni kərip, intayin həyran kəlixidu, — Qünki uning qirayi baxkə hərəkəndikiningkindin kəp zəhimləngən, [Kulning] kiyapiti xu dərijidə buzuwətilgənkə, uningdə həttə adəm siyaqimü kəlmioqan! **15** U xu yol bilən nuroşun əlləning üstigə [kan] qaqudu. Həttə xah-padixahlarmu uning kəramitidin əozini tutupla kalidu; Qünki əzligə əzəldin eytilmioqanni ular kəraləydu, Ular əzəldin anglap baqkəmioqanni qüxinələydu.

53 Bizning həwirimizgə kimmü ixəngən? Həm «Pərwərdigarning Biliki» boləjuqi kimgimü ayan kilioqan? **2** U bolsa [Pərwərdigarning] aldidə huddi yumran maysidək, Yaki huddi kaqjirək tuprakta tartqan bir yiltizdək əsidü; Uningdə jəzbidarlik yaki həywə yoq bolidu, Biz uni kərginimizdə, uning bizni jəlb kiləjudək təki-turkimü yoq bolidu. **3** U kixilər tərəpidin kəmsitilidu, ular uningdin yirəklixidü; U kəp dərd-ələmlik adəm bolup, Uningoşa azab-oқubət yar bolidu; Xuning bilən uningdin yüzlər қақurulidu; U kəmsitilidu, biz uni həq nərsigə ərziməs dəp həsəblidük. **4** Biraq əməliyətə bolsa, U bizning kayoşu-həsəritimizni kətürdi, Azab-oқubətlimizni əz üstigə aldi. Biz bolsək, bu ixlarni u wəbaşə uqrişənləkilədin, Huda tərəpidin jazaliniş uruloşənləkilədin, Xundakla kiyin-kistakka elinəşənləkilədin dəp қаридük! **5** Lekin u bizning əşiylikimizni tüpəylidin yariləndi, Bizning gunəhlirimiz üqün zəhimləndi; Uning jazalinix bədiligə, biz aram-hatirjəmlik taptuk, Həm kamqidin boləjan yariliri arқilik biz xipamü taptuk. **6** Həmmimiz huddi koylərdək yoldin ezip, Hərbirimiz əzimiz halioşə yoloşa mangəjanidük; Biraq Pərwərdigar həmmimizning kəbihiqini uning üstigə yioşip yüklidi. **7** U kiyinilip, azab qəkkən bolsimü eqiz aqmidi; U huddi boşuzlaxkə yetiləp mengiləjan pakləndək boşuzlaxkə elip mengildi, Xundakla yung kirkəşəjuqular aldidə koy ün-tinsiz yatqəndək, u zadilə eqiz aqmidi. **8** U kamap koyulup, həq sorəktin məhrum bolup elip ketildi, Əmdi uning əwladini kimmü bayan kiləlisun?! Qünki u tiriklərnəning zeminidin elip ketildi, Mening həlkimning əşiylik üqün u wəba bilən uruldi. **9** Kixilər uni rəzilə bilən orəq bir gərgə bəkitkən bolsimü, Lekin u əlümidə bir bay bilən billə boldi, Qünki u həqқақan zorəwanlik kilip baqkəmioqan, Uning əozədin birə eqizimü həylə-mikirlik səz tēpilmas. **10** Biraq uni ezixni layik kərgən Pərwərdigardur; U uni əzabkə qəməldürgüzdi. Gərgə u əz jəniñ gunəhni yuyidioşə qurbanlik kiləjan bolsimü, Lekin u əzining uruқ-əwladirini qoқum kərip turidu, Xundakla uning kəridioşə künliri uzartilidu; Wə Pərwərdigarning kəngli səyünidioşə ixlər uning ilkidə bolup, rawaj tēpi əməlgə axurulidu. **11** U əzi tartqan

japaning mewisini kerüp məmnun bolidu; Həkkaniy boluquq Mening kulum özining bilimliri bilən nuroşun kixilərgə həkkaniylikni yetküzidu. Qünki u ularning kəbiñliklerini əzigə yükliwalidu. **12** Bu ixliri üçün Mən xu «nuroşun kixilərgə»ni nuroşoğa hədiyə kilip nesiwisi kilimən, Xuning bilən u əzi küllüklərnı oşonimət süpitidə üləxtürüp beridoşan bolidu; Qünki u ta əlixkə kədar «[xarab hədiyə]»ni təkəndək, əz jenini tutup bərdi, Xundakla əzining asiylık kılouquqlarınq katarida sanilixioğa yol koydi. Xuning bilən u nuroşun kixilərnıng gunahını əz üstigə aldi, Əzini asiylık kılouquqlarınq ornioğa koyup ular üçün dua kıldı».

54 — Təntənə kil, i pərzant kərmigən tuoşmas ayall Nahıxlarnı yangrat, xadlinip tovla, i toloqak tutup baqımioşan ayall! — Qünki oşerib ayalnıng baliliri eri bar ayalnıngkidin keştur! — dəydu Pərwərdigar, — **2** Qediringning ornını kengəytip, Turaloşuliringning etikilirini ular yaysun; Küqünqni heq ayimay qedir taniliringni uzartkın, Kozukliringni qingaytkın; **3** Qünki sən ong wə sol tərəpkə kengiyəsən; Sening əwladıng baxkə əllərnı igələydu; Ular oşerib xəhərlərnı əhəllik kılıdu. **4** Korkma, qünki sən heq hijaləttə bolmaysən, Heq uyatka kəldurulmaysən, Qünki yərgə heq kəritilip kəlmaysən, Qünki yaxlıkındiki hijilqanlıknı umtuysən, Tullukungning əhanitini heq esingə kəltürməyəsən. **5** Qünki seni yaritip Xəkiləndürğüqıng bolsa sening ering, Samawı koşunlarınq Sərdari bolısan Pərwərdigar Uning nami; Həmjəmət-Kutkuzoşuqıng bolsa Israıldiki Mukəddəs Boluquqı, U barlık yər-zeminning Hudasi dəp atilidu. **6** Qünki Pərwərdigar seni qakirdi, — Huddi eri əzidin waz kəqkən, kəngli sunuq bir ayaldək, Yaxlıkida yatlık bolup andin taxliwetilgən bir ayalni qakiroşandək qakirdi — dəydu sening Hudaying; **7** Mən bir dəkikə səndin ayrılıp kəttim, Bırak zor keyümqanlık bilən seni yenimoğa yioşimən; **8** Oşepimning texisi bilən Mən bir dəkikəla yüzümni səndin yoxurup koydum; Bırak mənggülik meşir-muħəbbitim bilən sanga keyümqanlık kərsitimən — dəydu Həmjəmət-Kutkuzoşuqıng Pərwərdigar. **9** Muxu ixlar huddi Nuh [pəyoşəmbər] dəwridiki topan suliridək bolidu — Mən Nuh dəwridiki sular ikkinqi yər yüzini besip etməydu dəp kəsəm iqkinimdək, — Mən xundək kəsəm iqkənənki, Səndin ikkinqi oşəzəplənməymən, Sanga ikkinqi tənbih bərməymən. **10** Qünki taolər yokılıdu, Dənglərmu yetkilip ketidu, Bırak meşir-muħəbbitim səndin hərgiz kətməydu, Sanga aram-hatirjəmlık bərgən əhdəmmu səndin neri bolmaydu — dəydu sanga keyümqanlık kılouquq Pərwərdigar. **11** I har boluqan, boranda uyan-buyan qaykəloşan, heq təsəlli kılınmıoşan [kız], Mana, Mən taxliringni rəngdar semont lay bilən kirlaymən, Kək yaqtular bilən ulungni salimən; **12** Parqırak munarlıringni ləəllərdin, Dərwaziliringni qaknak yaqtulardın, Barlık sepilliringni jawahıratlardin kilip yasaymən. **13** Sening baliliringning həmmisi Pərwərdigar tərıpıdin əgıtılıdu; Baliliringning aram-hatirjəmlık zor bolidu! **14** Sən həkkaniylik bilən tiklinisən; Sən zulumdin yirak, (Qünki sən heq korkmaysən) Wəhşəttinmu yirak turoşuqu bolisən, Qünki u sanga heq yekinlaxmaydu. **15** Mana, birərsi həman yioşilip sanga hujum kılsa, (Bırak bu

ix Mening ihtiyarimda boluqan əməs), Kimki yioşilip sanga hujum kılsa sening səwəbingdin yikilidu. **16** Mana, kəmir otını yəlpütüp, Əzigə muwariq bir koralni yasioşuquq təmürqini Mən yaratqanmən, Həm har kılax üçün həlak kılouquqinimu Mən yaratqanmən; **17** Sanga kərxı yasaloşan heqəkdək koral karəşə kəlməydu; Sanga ərz-xıkayət kılouquqı hər bir tilni sən mət kılisən. Mana xular Pərwərdigarınq kullirining alidoşan mirasidur! Ularınq həkkaniylikni bolsa məndindur!

55 Həy! Barlık ıssap kətkənlər, Səuə kelinglar! Puli yoklar, kelinglar, ax-nan setiwelip yənglar; Mana kelinglar, nə pul nə bədl təliməyla xarab həm süit setiwelinglar; **2** Nemixkə həkikiy ax-nan bolmaydıoşan nərsigə pul həjləysilə? Əjiringlarnı adəmnı heq kənaətləndürməydoşan narsilər üçün sərp kılisilə? Gepimni kəngül koyup anglanglar, yaxsisidin yənglar, Kənglūnglar molqılıktın kənaətlinidu; **3** Manda kulak selinglar, yenimoğa kelinglar; Anglanglar, jeninglar həyatka erixidu; Wə Mən silər üçün mənggülik bir əhdə tüzüp berimən: — Xu əhdə — Dawutka wədə kılinoşan meşir-xəpətlərdur! **4** Mana, Mən uni əl-yurtlarəşə guwaşqi süpitidə, əl-yurtlarəşə yetəkiq həm sərkərdə süpitidə təkdim kıldim — **5** — «Mana, sən əzınggə yat bir əlni qakirisən, Seni bilmigən bir əl yeningəşə yügürüp kelidu; Səwəbi bolsa Pərwərdigar Hudaying, Israıldiki Mukəddəs Boluququqıng əzidur; Qünki U seni uluoşınq sanga güzəllik-julaliki yar kıldı». **6** — İzdənglar Pərwərdigarını, U Əzini tapkuzmakqi boluqan pəytta; U yekin turoşan waqtida uningəşə nida kılınqlar! **7** Rəzil adəm əz yolını, Nəhək adəm əz oy-hiyallirini taxlisun, Pərwərdigarınq yenioğa kəytip kəlsun, U uningəşə rəhımdilıg kərsitidu; Hudayimizing yenioğa kəytip kəlsun, U zor kəqürüm kılıdu. **8** Qünki Mening oylioşanlirim silərnıng oylioşanliringlar əməs, Mening yollirim bolsa silərnıng yolliringlar əməstür; **9** Qünki asman yərdin kanqə yukiri bolşonidək, Mana Əz yollirim silərnıng yolliringlardın, Mening oylioşanlirim silərnıng oylioşanliringlardın xunqə yukiridur. **10** Yamoşur həm qar asmandın qüxüp, Yər yüzini suoşirip uni kəkərtip, qeqəklitip, Terioşuqioğa urukni, yegüqigə ax-nanni təminligüqə kaytmaydıoşandək, **11** Mana Mening əozımdın qıkkən səz-kalamim xundəktür; Əz kənglumdikini əməlgə axurmioşuqə, Uni əwətx məksitimə toluq yətmigüqə, U Əzımgə bikardın-bıkar kəytmaydu. **12** Qünki silər xad-huram həlda qıkisilə; Aram-hatirjəmlıkta yetəklınip qıkisilə; Taolər həm dənglər silərnıng aldinglarda nəhxa yangritidu, Dalalardiki barlık dəl-dərəhlər qawak qelixip təntənə kılıdu; **13** Yantaklıknıng ornida kərioşay, Jioşanlıknıng ornida hadas dərihi esidu; Muxular bolsa Pərwərdigarəşə bir nam kəltiridu, Mənggügə üzilməs karamət bolidu.

56 Pərwərdigar mundaq dəydu: — Adalət həm hıdayəttə qıng turunglar, Həkkaniylikni yürgüzıweringlar; Qünki Mening nijatim yekinlaxtı, Həkkaniylikim ayan kılınay dəwatıdu, **2** Muxularnı kılouquqı kixi, Muxularda qıng turoşuqu insan balisi — Xabat künini buloşımay pak-mukəddəs saklıoşuqu, Kəlini hərəkəndək rəzilliktin tartkuqi kixi nemidegən bəhtlıktur! **3** Əzini Pərwərdigarəşə baolıoşan yat

yurtluk adom: — «Pərvərdigar qoqum meni öz həlkidin ayriwetidul», Yaki aqwat bolojan xixi: — «Mana, kaqxal bir dərəhmən!» degüqi bolmisun. **4** Qünki Pərvərdigar: — Mən Əz «xabat künlirim»ni saqlaydijan, Kənglümdiki ixlarni talliojan, Əhdəmdə qing turidiojan aqwatlaroja mundak dəyməni: — **5** Mən ularoja Əz əyümdə, Yəni Əz tamlirim iqidə orun həm nam-ataq ata kilimən; Muxu nam-ataq oqul-kizliri barlarningkidin əwzəldur; Mən ularoja üzülməs, mənggülik namni berimən. **6** Pərvərdigarning hizmitidə boluxka, Uning namioja seojinxka, Uning külliri boluxka Pərvərdigaroja əzini baoljojan, Xabat küni bulojimay pak-muqəddəs saqliojan, Əhdəmmi qing tutkan yat yurtlukning pərzəntlirini bolsa, **7** Ularnimu Əz muqəddəs teojimoja elip kelimən, Mening duagah bolojan əyümdə ularni huxal kilimən; Ularning keydürmə kurbənlikli ri həm təəkkür kurbənlikli ri Mening kurbəngahim üstidə kobul kilinidu; Qünki Mening əyüm «Barlik əl-yurtlar üqün dua kilinidijan əy» dəp atilidu. **8** Israildin tarkilip kətkən qeriblarni yojip kayturidiojan Rəb Pərvərdigar: — Mən yəne uningoja baxkilarni, Yəni yojilip bolojanlaroja baxkilarnimu qoxup yojimən! — dəydu. **9** — I dalalardiki barlik haywanlar, kelip ozuktin elinglar, Ormanlikti barlik haywanlar, kelinglar! **10** [Israilling] kəzətqiliri həmmisi karijo; Ular həq bilməydu; Həmmisi kawaxni bilməyidijan gaqa itlar, Quxəkəp yatidiojan, uykuoja amraklar! **11** Muxu itlar bolsa nəpsi yaman, toyojanni bilməydu, Ular bolsa [həlkimni] «baqquqi»larmix tehi! Ular yorutuluxni həq bilməydu, Ularning həmmisi haliojanqə yol tallap keyip kətkən, Birsimu qalmay hər biri öz mənəpəitini kəzləp yürgüqilər! **12** Ular: «Kəni, xarab kəltürimən, Həraqni kənojuqə iqayli; Ətimu bolsa biğünkidək bolidu, Tehimu molqilik bolidu yənə!» — dəweridu.

57 Həkkəniy adəm ələmdin ətidu, Həqkim buningoja kəngül bəlməydu; Məhriban adəmlər yojip elip ketilidu, Biraq həqkim oylar qüxinəlməyduki, Həkkəniy adəmlər yaman künlərni kərmisun dəp yojip elip ketilidu. **2** U bolsa aram-hatirjəmlik iqigə kiridu; Yəni əzlrining durus yolida mangojan hər bir xixi, Əz ornida yetip aram alidu. **3** Biraq sənər, i jadugər ayalning baliliri, Zinahor bilən pahixə ayalning nəsl; Buyaqka yəkin kelinglar; **4** Silər kimni mazaq kiliwətilər? Yaki kimgə qarxi aqzinqlarni kalqaytip, Tilinglarni uzun qikirisilər? Silər bəlsənglar asiylitkin tərəlgən balilar, Aldəmqilikning nəsl əməsmusilər? **5** Hər bir qong dərəh astida, Hər bir yexil dərəh astida xəhwəniylik bilən kəyüp kətküqi, Kiqik balilarni jiləjaroja həm hada taxlarning yeriklirioja elip soyoqujisilər! **6** Eriktiki siliklaniojan taxlar arisida sening nesiwəng bardur; Xular, xularla sening təksimatindur; Xundak, sən ularoja atəp «xarab hədiyəsi»ni kuypup, Ularoja «axlik hədiyə»nimu sunup bərdingoj; Əmdi muxularoja razi bolup özümni besiwəlsam boləmti? **7** Sən yuqiri, egiz bir taq üstidə orun-kərpə selip qoydung, Sən axu yərdimu kurbənlikli ri kilixka qiktinq. **8** Ixiklarning kəynigə wə kəyni kəxəklirigə «əslətmiliring»ni bəkitip qoydung, Qünki sən Məndin ayriding, Sən yalingaqilip ornungoja qiktinq; Orun-kərpəngni kəngaytip [heridarling] bilən əzüng üqün əhdiləxtinq; Ularning orun-kərpisigə

kənglünq qüxti, Sən ularda küq-hoqukunı kərip kəlding. **9** Sən zəytn meyi hədiyisini elip, Ətirilingni üstibəxtinqə boluxioja qeqip, Padixəhning aldioja barding; Əqliliringni yirəqka əwətip, Həttə təhtisəraoja yətküqə əzüngni pəs kilding. (Sheol h7585) **10** Sən bəsip mangojan barlik yollirinqda qarqiojining bilən, Yənə: «Pok yəptimən, boldi bəsl!» dəp qoymiding tehi, Ezip yürüxkə yənilə küqünqni yojding, Həq jak toymiding. **11** Sən zadi kimdin yürəkzadə bolup, kərkup yürisən, Yaləjan gəp kilip, Meni esinggə həq kəltürməy, Kənglünqdin həq ötküzmiding, Mən uzunojqə sükitə turup kəldim əməsmu? Sən yənilə Məndin həq kərkup bəkmiding! **12** Sening «həkkəniylik»ni həm «təhpiliring»ni bayan kilimən: — Ularning sanga həq paydisi yoxtur! **13** Qirkirojanlirinqda sən yojip topləjan [butlar] kelip seni kutkuzsun! Biraq xamal ptw kilip ularning həmmisini uqurup ketidu, Bir nəpəsla ularni elip ketidu; Biraq Manga tayanəjuqi zeminoja miraslik kilidu, Mening muqəddəs teojimoja igidarqilik kilidu. **14** [Xu qəoqda]: — «Yolni kətürünglar, kətürünglar, uni təyyarlanglar, Həlkimning yolini boxitip barlik putlikaxanglarni elip taxlanglar» deyilidu. **15** Qünki nami «Muqəddəs» Boləjuqi, Yuqiri həm Aliy Boləjuqi, Əbədil'əbədigə həyat Boləjuqi mundak dəydu: — «Mən yuqiri həmdə muqəddəs jayda, Həm xundakla rohi sunuk həm kiqik peil adəm bilən billə turiməni, Kiqik peil adəmming rohinı yəngiləymən, Dili sunukning kənglini yəngiləymən. **16** Qünki Mən hərgiz mənggüqə ərz kilip əyibliməymən, Həm əbədil'əbədigə qəzəplənməymən; Xundak kilsam insanning rohi Mening aldimda suslixip yəqaydu, Əzim yarətkən nəpəs igiliri tügixidu. **17** Uning əz nəpsəniyətlük kəbilhlikdə Mən uningdin qəzəplənip, uni urojanmən; Mən uningdin yoxurun turup, uningoja qəzəpləngənlikim bilən, U yənilə arkiəoja qekinginiqə əz yolini mēngiwərdi; **18** Mən uning yollirini kərip yətkən təkdirdim, Mən uni saqaytimən; Mən uni yətkəlməyən, Mən ləwlərləning mewisini yaritimən, Uningoja wə uningdiki həsrət qəkküqilərgə yənə təsəlli berimən; Yirək turuwətkənoja, yəkin turuwətkənojimə mutlək aram-hatirjəmlik bolsun! Wə Mən uni saqaytimən! **20** Biraq rəzillər bolsa tinqilinixni həq bilməyidijan, Dolkunliri lay-latkilarni uroqutəwətkən, Dawəlojuwatkan dengizdəktur. **21** Rəzillərgə, — dəydu Hudaqim — həq aram-hatirjəmlük bolmas.

58 — Nida kilip jakarlioqin, Awazingni qoyup bərip boluxiqə towla, Awazingni kanaydək kətur, Mening həlkimgə ularning asiyligini, Yəkupning jəmətigə gunəhlirini bayan kiləjoqin. **2** Biraq ular Meni hər küni izdəyidijan, Həkkəniylikni yürgüzidijan, Mening yollirimni bilixni huxəllik dəp bilidijan, Hudasining həküm-pərmanlirini taxliwətməyidijan bir əlgə ohxaydu; Ular Məndin həkkəniylikni bəkitidijan həküm-pərmanlarni soraydu; Ular Hudaqəja yəkinlixixni hursənlük dəp bilidu. **3** [Andin ular]: — «Biz roza tuttuq, Əmdi nemixka sən kəzüngəq ilmiding? Biz jenimizni kiyniduk, Əmdi nemixka buningdin həwiring yəq?» — [dəp soraydu]. — Karənglar, roza küni əz kənglünqldikini kiliwərisilər, Hizmətqiliringlarni kattik ilixtisilər; **4** Silərləning roza tutuxliringlar

jönggi-jedal qikirix üünmu? Kəbih qolliringlar muxt bilən adəm uruxni məksət kילוan ohximamdu? Həzirki roza tutuxliringlarning məksiti awazinglarni ərxlərdə anglitix əməstür! **5** Mən tallioan xu roza tutux küni — Adəmlərnin jenini kıynaydioan künmü? Bexini qomuxtək egip, Astioqa bez wə küllərnı yeyix kerək boləjan künmü? Silər muxundək ıxlarnı «roza», «Pərwərdigar qəbul kילוəduək bir kün» dəwatamsilər? **6** Mana, Mən tallioan roza muxuki: — Rəzillik-zulunning asarətlirini boxitix, Boyunturukning tasmilirini yexix, Ezilgənlərnı boxitip hər kilix, Hərəkəndək boyunturukni qeqip taxlax əməsmidi? **7** Ax-neningni aqlarəja ıləxtürüxüng, Həjətmən musapirlarnı hımayə kilip əyüנגgə apirixing, Yalinqəqlarnı kərginingdə, uni kiydürüxüng, Özüngni əzüng bilən bir jan bir tən boləjanlardın qaçurmaslıkıngdın ibarət əməsmü? **8** Xundək kילוənda nurung tang səhərdək wallidə eqilidü, Salamətlıking tezdin əsligə kelip yaxnaysən; Həkkəniyliking aldingda mangidü, Arqəngdiki muhəpizətqıng bolsa Pərwərdigarning xan-xəripi bolidü. **9** Sən qəkirsəng, Pərwərdigar jawab beridü; Nida kılısən, U: «Mana Mən!» dəydu. Əgər arənglərdin boyunturukni, Təngləydioan barmakni, Həm təhmət gəplirini yok kılsəng, **10** Jeningni aqlar üqün pida kılsəng, Ezilgənlərnin həjətliridin qıksəng, Xu qəşda nurung karəngöululqta kətürilidü; Zulmiting qıxtək bolidü; **11** Həm Pərwərdigar sening daimlik yetəkligüqing bolidü, Jeningni kuroqəkqilik boləjan waqtidimü qəmdaydu, Ustıhanliringni küqəytidü; Sən suqirilidioan bir baq, Suliri uroqup tügiməydioan, adəmni aldimaydioan bir bulək bilisən; **12** Səndin tərəlgənlər kona harabilərnı kaytidin kurup qikidü; Nuroqun dəwrlər qalduroqan ıllarnı kaytidin kətürisən, Xuning bilən «Bəsülgən tamlarnı kaytidin yasioquqı, Koqa-yol wə turaləqlarnı əsligə kəltürgüqı» dəp atilisən. **13** Əgər sən xabat künidə kədəmliringni sanap mangsang, Yəni Mening mukəddəs künmüdə əzüngningki kənglüngdikilərnı kilmay, Xabatni «huxallik», Pərwərdigarning mukəddəs künini «hərmətlık kün» dəp bilsəng, Həm Uni hərmətləp, Öz yolliringdə mangmay, Öz bilginingni izdiməy, Kırük parəng salmisəng, **14** Undəqta Pərwərdigarnı kənglüngning huxallikı dəp bilisən, Həm Mən seni yəy yüzidiki yukiri jaylarəja mingüzü mandurimən; Atəng Yəqupning mirasi bilən seni ozuklandırimən — Qünki Pərwərdigar Öz əqzi bilən xundək söz kildi.

59 — Karənglar, Pərwərdigarning kəli kutkuzalmioqudək küqsiz bolup qəloqan əməs; Yəki Uning kulikı anglimioqudək eojir bolup qəloqan əməs; **2** Birək silərnin kəbihlikinglar silərnı Hudayinglərdin yirəklaxturdı, Gunəhınglar Uning yüzini silərdin qaçurup Uningəja tilikinglarnı anglatquzmıdi. **3** Qünki kolliringlar qan bilən, Barmakliringlar kəbihlik bilən miləngən, Ləwliringlar yəloqan gəp eytkən, Tilinglar kaldirləp kərixip səzligən; **4** Həkkəniylik tərəptə səzligüqı yəktür, Həkkənat tərəptə turıdioan həküm sorioquqı yəktür; Ular yəq bir nərsigə tayinip, aldamqilik kılməqta, Ularning kərsikidikisi ziyəndax, Ularning tuəjuwatqini kəbihlik; **5** Ular qar yiləning tuhumlirini tərəldüridü, Əmüqükning torini torlaydu, Kim uning tuhumlirini yəsə əlidü; Ulardın biri qəkilsə zəhərlık

yilan qikidü. **6** Ularning torliri kiyim bolalmaydu; Əzliri ıxlıgənlirini bilən əzlririni yapalmaydu; İxlıgənlirini bolsa kəbih ıxlardur; Ularning kolıda zorəvanlik turidü; **7** Kədəmliri yamanlık tərəpkə yügüridü, Gunəhsiz qənni təküxkə aldiraydu, Ularning oyliri kəbihlik toərisidiki oylardur; Barəqanla yərdə wəyranqilik wə həlakət tepilidü. **8** Tinqlik-aramlik yolini ular həq tonumaydu; Yürüxlriridə həq həkkənat-ədələt yəktür; Ular yollirini əgri-təqay kiliwaldı; Kim bularda mangoan bolsa tinq-aramlikni kərməydu. **9** — Xunga həkkənat-ədələt bizdin yirək turidü; Həkkəniylik yetip bizni qümkiğən əməs; Nurni kütimiz, birək yənilə karəngöulük! Birlə oyl-pərlərioqan yorukluknı kütimiz, Yənilə zultəttə mangimiz. **10** Kərioqulardək biz tamni siləxturup izdəymiz, Kəzsiz boləqəndək siləxturimiz; Gugumda turoqəndək qüxtimü putlixip ketimiz, Qət yakılarda əlüklərdək yürimiz. **11** Eyiklərdək nəyə tərtimiz, Pəhtəklərdək kattıq aq urmik; Biz həküm-həkkənatni kütüp karəymiz, birək u yök; Nijat-kutuluxni kütimiz, birək u bizdin yirəktür; **12** Qünki itaətsizlikrimiz aldingda kəpiyip kətti, Gunəhılrimiz bizni əyibləp guwahlik beridü; Qünki itaətsizlikrimiz hərdəim biz bilən billidur; Kəbihlikrimiz bolsa, bizgə roxəndur: — **13** Qünki Pərwərdigarəja itaətsizlik kılməktimiz, wəpasizlik kılməktimiz, Uningdin yüz əriməktimiz, Zulumni həm asiylıknı tərəqip kılməktimiz, Yəloqan səzlərnı oydurup, iq-ıqimizdə səzliməktimiz; **14** Adələt-həlislik bolsa yoldin yenip kətti; Həkkəniylik yirəqta turidü; Qünki həkkənat koqıda putlixip ketidü; Durus-diyanətningmu kirgüdək yeri yəktür. **15** Xuning bilən həkkənat yəqay dəp kaldı; Özümnı yamanlıqtın neri kılay dəgən adəm həkəning olja nixani bolup kaldı! **16** Həm Pərwərdigar kərdi; Həküm-həkkənatning yəklükü Uning nəziridə intayin yaman bilindi. Wə U [amal kילוəduək] birmu adəmning yəklükünı kərdi; [Gunəhkarlarəja] wəkil bolup dua kילוəquqı həqkimning yəklükünı kərtip, əzablinip kəngli parəkəndə boldı. Xunga Uning Öz Biliki əzizə nijat kəltürdi; Uning Öz həkkəniylikı Özinı kollap qıdamlik kildi; **17** U həkkəniylikni kəlkən-sawut kildi, Bexioqa nijatlık dubuloqisini kiydi; Kısas libasini kiyim kildi, Muhəbbətlik kizəqnilikni ton kilip kiydi. **18** Adəmlərnin kילוənlirini boyiqə, u ularəja kayturidü; Rəkbilrigə kəhr qüxüridü, Duxmənlirigə ıxlirini kayturidü, Qət arallərdikilərgimü u ıxlirini kayturidü. **19** Xuning bilən ular əqərbtə Pərwərdigarning namidin, Künqikixta Uning xan-xəripidin kərkidü; Duxməni kəlkündək besip kirginidə, Əmdı Pərwərdigarning Rohi uningəja kərxı bir tuəjni kətürüp beridü; **20** Xuning bilən Həmjəmət-Kutkuzəquqı Zionəja kelidü, U Yəqup jəmətidikilər arisidin itaətsizliktdin yenip towa kילוənanlarəja yəkinlixidü, — dəydu Pərwərdigar. **21** Mən bolsam, mana, Mening ular bilən boləjan əhdəm xuki, — dəydu Pərwərdigar — «sening üstüנגgə qonup turoqan Mening Rohim, xundəklə Mən sening əqzıngəja kuyəqan səz-kalamim bolsa, Buningdin bəxləp əbədil-əbədigiqə əz əqzıngdin, nəslıngning əqzıdin yəki nəslıngning nəslıning əqzıdin hərgiz qüxməydu! — dəydu Pərwərdigar.

60 — Ornungdin tur, nur qaq! Qünki nurung yetip kəldi, Pərwərdigarning xan-xəripi üstüנגdə

kötürildi! **2** Qünki qarangoʻluluk yər-zeminni, Kapkara zulmät əl-yurtlarni basidu; Birak Pərwərdigar üstüngdə kötürüldü, Uning xan-xəripi seningdə kötürüldü; **3** Həm əllər nurung bilən, Padixahlar sening kötürülgən yoruklukung bilən mangidu. **4** Bexingni kötür, ətrapingoʻja qarap bak; Ularning həmmisi jəm bolup yiojilidu; Ular yeningoʻja kelidu, — Ooqulliring yiraqtiin kelidu, Kizliring yanpaxlaroʻja artilip kötürüp kelinidu. **5** Xu qaoqda kərisən, Kozliring qaqnap ketidu, Yürəkliring tipqəkləp, iq-iqinggə patmay kəlisən; Qünki dengizdiki bayliklar sən tərəpkə burulup kelidu, Əllərnin mal-dunyaliri yeningoʻja kelidu. **6** Top-top bolup kətkən tögələr, Həm Midiyan həm Əfahdiki taylaklar seni kaplaydu; Xebadikilərnin həmmisi kelidu; Ular altun həm huxbuy elip kelidu, Pərwərdigarning mədhiyilirini jakarlaydu. **7** Kedarning barlik qoy padiliri yeningoʻja yiojilidu; Nebayotning qoqkarliri hizmitingdə bolidu; Ular Mening qobul kiliximoʻja erixip kurbangahimoʻja qikirilidu; Xuning bilən güzəllik-julalikiمنى ayan kilidioʻan öyümni güzəlləxtürimən. **8** Kəptərhanilirioʻja kaytip kəlgən kəptərlərdək, Uqup keliwatkan buluttək keliwatkan kimdu? **9** Qünki arallar Meni kütüdu; Xular arisidin ooqulliringni yiraqtiin elip kelixkə, Əz altun-kümüxlirini billə elip kelixkə, Tarxixitiki kemilər birinqi bolidu. Ular Hodaying Pərwərdigarning namioʻja, Israildiki Muqəddas Boluquining yenioʻja kelidu; Qünki U sanga güzəllik-julalik kəltürdi. **10** Yat adəmlərnin baliliri sepillirini quridu, Ularning padixahliri hizmitingdə bolidu; Qünki oʻjazipimdə Mən seni urdum; Birak xapaitim bilən sanga rəhım-məhrıbanlik kərsəttim. **11** Dərwaziliring hərdaim oquk turidu; (Ular keqə-kündüz etilməydu) Xundak kilioʻjanda əllərnin bayliklirini sanga elip kəlgili, Ularning padixahlirini aldingoʻja yetəkləp kəlgili bolidu. **12** Qünki sanga hizməttə boluxni rət kilidioʻan əl yaki padixahlik bolsa yokilidu; Muxundak əllər pütünləy bərbat bolidu. **13** Mening muqəddas jayimni güzəlləxtürixkə, Liwanning xəripi, — Arqa, kərioʻjay wə bokus dərəhlirining həmmisi sanga kelidu; Xundak kilip ayoiqm turoʻjan yərnı xərpəlik kilimən. **14** Seni harlioʻjanlarning baliliri bolsa aldingoʻja egilginioʻja kelidu; Seni kəmsitkənlərnin həmmisi ayioʻjingoʻja bax uridu; Ular seni «Pərwərdigarning xəhiri», «Israildiki Muqəddas Boluquining Zioni» dəp ataydu. **15** Sən taxliwətilgən həm nəprətkə uqrioʻjanliking üqün, Həqkim zeminingdin ötmigən; Əmdilikdə Mən seni mənggülik bir xan-xəhrət, Əwlad-əwladlarning bir hursənliki kilimən. **16** Əllərnin süitini emisan, Padixahlarning əmqikidin əmgəndək [məhr-xəpkitigə] erixsən; Xuning bilən sən Mən Pərwərdigarnı əzüngning Nijatkarıng həm Həmjəmət-Kutkuzoʻquqing, «Yakuptiki kudrət Igsi» dəp bilisen. **17** Misning ornioʻja altunni, Təmürning ornioʻja kümüxnı əpkelip alməxturimən; Yaoʻaqning ornioʻja misni, Taxlarning ornioʻja təmürni əpkelip alməxturimən; Sening həkimliringni bolsa tinq-aramlik, Bəgliringni həkkanıylik kilimən. **18** Zeminingdə zorəwanlikning heq sadasi bolmaydu, Qəgraliring iqidə wəyranqilik wə halakətmu yok bolidu; Sən sepillirini «nijət», Dərwaziliringni «mədhiyə» dəp ataysən. **19** Nə kuyax күндүздə sanga nur bolmaydu, Nə ayning julasi

sanga yorukluk bərməydu; Bəlkı Pərwərdigar sening mənggülik nurung bolidu, Sening Hodaying güzəl julaliking bolidu. **20** Sening kuyaxing ikkinji patmaydu, Eying tolunlukidin yanmaydu; Qünki Pərwərdigar sening mənggülik nurung bolidu, Həsərət-kəyoʻluluk күnliringgə hatimə berilidu. **21** Sening həlqingning həmmisi həkkanıy bolidu; Yər-zeminoʻja mənggüggə igidarqilik kilidu; Ularning Mening güzəl julalikiمنى ayan kilixi üqün, Ular Əz qolum bilən tikkən maysa, Əz qolum bilən ixliginim bolidu. **22** Səbiy bala bolsa mingoʻja, Əng kıkiki bolsa uluq əlgə aylinidu, Mənki Pərwərdigar bularnı əz waqtida tezdin əməlgə axurimən.

61 «Rəb Pərwərdigarning Rohi mening wujudumda, Qünki Pərwərdigar meni ajiz ezilgənəlgə hux həwərlər yətküzixkə məshihligən. U meni sunuk kəngülərnı yasap sakaytixkə, Tutkunlaroʻja azadlikni, Quxəp kuyuloʻjanlaroʻja zindanning eqiwətilidioʻjanlikini jakarlawkə əwətti; **2** Pərwərdigarning xapəət kərsitidioʻjan yilini, Həm Hodayimizing kisaslik küni jakarlawkə, Barlik kəyoʻju-həsərət qəkkənlərgə təsəlli berixkə meni əwətti. **3** Ziondiki həsrət-kəyoʻju qəkkənlərgə, Küllərnin ornioʻja güzəllikni, Həsərət-kəyoʻjuning ornioʻja sürkilidioʻjan xad-huramlik meyni, Oʻşəlik-məyüslik rəhining ornioʻja, Mədhıyə tonini kiydürixkə qoni əwətti; Xundak kilip ular «həkkanıylikning heq dərəhliri», «Pərwərdigarning tikkən maysiliri» dəp atilidu, Ular arqilik uring güzəllik-julaliki ayan kilinidu. **4** Ular kədimki harəbzarlilərnı kaytidin quridu, Əslidə wayran kilinoʻjan jaylarnı kaytidin tikləydu, Harəbə xəhərlərnı, dəwrdin-dəwrgə wayranlikta yatqan jaylarnı yengibaxtin quridu; **5** Yaqa yurtluqlar turoʻuzulup, padiliringni baqıdu; Yatlarning baliliri koxqiliringlar, üzümqiliringlar bolidu. **6** Birak silər bolsanglar, «Pərwərdigarning kahinliri» dəp atilislər; Silər toʻqranglarda: «Ular Hodayimizing hizmətkarlıri» deyilidu; Ozukliringlar əllərnin baylikliri bolidu, Silər ularning xan-xərpərligə ortak bolislər. **7** Horlinip, xərməndilikdə kəloʻjininglarning ornioʻja ikki həssə nesiwənglər berilidu; Rəswa kilinoʻjanlikning ornioʻja ular təksimatida xadlinip təntənə kilidu; Xuning bilən ular zeminoʻja ikki həssiləp igidarqilik kilidu; Mənggülik xad-huramlik ularningki bolidu. **8** Qünki Mən Pərwərdigar toʻqra həküm, həkikətnı əzizləymən; Kəyduirmə kurbanlik kilixta həkəndək bulangqilik wə aldamqilikka nəprətlinimən; Mən ularoʻja həkikət bilən tədaxlikni kayturup berimən; Mən ular bilən mənggülik bir əhdini tüzimən. **9** Xundak kilip ularning nəslining dangki əllər arisida, Pərzəntlirining dangki həlqi-ələm arisida qikidu; Ularnı kərgənlərnin həmmisi ularni tonup etirap kiliduki, «Ular bolsa Pərwərdigar bəht ata kiləjan nəsildu». **10** — «Mən Pərwərdigarnı zor xad-huramlik dəp bilip xadlinimən, Jenim Hodayim tūpəyidin huxallinidu; Qünki toy kilidioʻjan yigit əzigə «kahinlik səllə» kiyiwəloʻjandək, Toy kilidioʻjan kız ləəl-yəqutlar bilən əzini pərdəzioʻjandək, U nijatlikning kiyim-keqikini manga kiydüdi, Həkkanıylik toni bilən meni pürkəndüdi. **11** Qünki zemin əzining bihini qikəroʻjandək, Baqı əzidə teriloʻjanlarnı ündürginidək, Rəb Pərwərdigar ohxaxla barlik əllərnin aldidə həkkanıylikni həm mədhıyini ündüridu.»

62 — «Taki Zionning həkkanıylikı julalinip qaknap qıkkıuq, Uning nijati lawuldawatkan məx'əldək qıkkıuq, Zion üqün heq aram almaytan, Yerusaleml üqün heqızg süküt kılmamın; **2** Həm əllər sening həkkanıylikingni, Barlık padıxahlar xan-xəripingni kəriidu; Həm sən Pərwərdigar Əz əozı bılən sanga koyıdıoğan yengi bir isim bılən atılısən, **3** Xundakla sən Pərwərdigarning kəlıda turəoğan güzəl bir taj, Hudayingning kəlıdıkı xahana bax qəmbırıkı bolısən. **4** Sən ikkinqi: «Ajraxkan, taxlıwetılğən» dəp atalmaysən, Zemining ikkinqi: «Wayran kılip taxlıwetılğən» dəp atalmaydu; Bəlki sən: «Mening huxallıkım dəl uningda!», dəp atılısən, Həm zemining: «Nıkahlanəoğan» dəp atılıdu; Qünki Pərwərdigar səndin huxallık alıdu, Zemining bolsa yatlık bolıdu. **5** Qünki yigıt kızəoqa baəlanəoqandək, Ooqullırlıng sanga baəllınıdu; Toy yigıtı kızıdin xadlanəoqandək, Hudayingningdin xadlınıdu. **6** Mən sepillirında kəzətqılarnı bəkıtıp koyıdu, i Yerusaleml, Ular kündüznu həm keqısımu aram almaydu; I Pərwərdigarnı əslətküqi boləoğanlar, süküt kılmanglar! **7** U Yerusalemlni tkılgüqə, Uni yər-jahanning otturısıda rəhmət-mədhıylərləng səwəbi kıloquq, Uningəoqa heq aram bərmanglar!». **8** Pərwərdigar ong kəli həm Əz küqi boləoğan biliki bılən mundak kəsəm iqtı: — «Mən zıraətlirıngni düxmənlirınggə ozuk boluxka ikkinqi bərməymın; Japa tartıp ıxlıgən yengi xarabnımu yatlarıng pərzəntlırı ikkinqi iqməydu; **9** Zıraətlərnı orup yıoşkan əzlırıla uni yəp Pərwərdigarnı mədhıyıləydu; [Üzümlərnı] üzgənlər mukəddəs əyümning səynalırıda ulardın iqudu». **10** — Ətünqlər, dərważılardın ətünqlər! Həlkning yolını tüz kılip təyyarlanglar! Yolnı kətürınglar, kətürınglar; Taxlarıni elıp taxlıwetınglar; Həlk-mıllətlər üqün [yol kərsıtıdıoğan] bir tuəqni kətürınglar. **11** Mana, Pərwərdigar jahanning qət-yaklılıroqa mundak dəp jakarlıdı: — Zion kıziəoqa mundak dəp eytkın: — «Kəra, sening nijat-kutuluxəng keliwatıdu! Kəra, Uning Əzi əloğan mukapıtı Əzi bılən bılla, Uning Əzıning in'əmi Əzıgə həmrəh bolıdu. **12** Wə həklər ularnı: «Pak-mukəddəs həlk», «Pərwərdigar həmjəmətlık kılip kütkuzoğanlar» dəydu; Sən bolsang: «İntılıp ızdəlgən», «Heq taxlıwetılmıgən xəhər» dəp atılısən.

63 «Bozrah xəhırıdin qıkkən, üstıbexı kenık kızııl rənglık, Kiyim-keqəklrı kəltıs-karamət, Zor küq bılən kəl selıp mengıwatkan, Edomdın muxu yərgə keliwatkuqi kim?» «Həkkanıylik bılən səzlıgüqi Mən, Kütkuzuxka küq-kudrətkə İgə Boləuquıdurməm». **2** «Üstıbexıngdikısı nemıxka kızııl, Kəndəksıgə kiyim-keqəklrıng xarab kəlqıkını qəylıgüqıningkıgə ohxap kəldı?». **3** «Mən yəloquz xarab kəlqıkını qəylıdım; Bar əl-yurtlardın heqkıım Mən bılən bılla boləojı yok; Mən ularnı əzəzıpımdə qəylıdım, Kəhrımdə ularnı dəssıwəttım; Ularning kənlrı kiyim-keqəklrıım üstıgə qaqrıdı; Mening pütın üstıbexım boyalıdı; **4** Qünki kəlbımgə kısas küni pükülgənıdı, Xundakla Mən həmjəmətlrıımnı kütkuzıdıoğan yıl kəldı; **5** Mən kərisəm, yərdəm kılojudək heqkıım yok ıdı; Heqkıımmıng kəllımaydıoğanlıkını kərıp əzablınıp kənglüm parakəndə boldı; Xungə Əz bilıkım Əzümgə nijat kəltürdı; Əz kəhrım bolsa, Menı kəllap Manga qıdam bərdı; **6** Xuning bılən

əl-yurtlarıni əzəzıpımdə dəssıwətkənmən, Kəhrımdə ularnı məst kılıwəttım, Kənlrıni yərgə təküwəttım». **7** «Mən Pərwərdigarning xəpətklırı toəpruluk əslıtip səzlaymın; Pərwərdigarning mədhıyəgə layık kıloğanlırı, Uning rəhımdıllıklırıəoqa əsasən, Uning nuroqunlıəoğan xəpətklırıgə əsasən, Pərwərdigarning bızgə kıloğan ılıpatlırı, İsrail jəmətıgə ılıpat kıloğan zor yaxlılıklrı toəpruluk əslıtip səzlaymın; **8** U ularnı: — «Ular Mening Kütkuzoquqısı boldı. **9** Ularning barlık dərdlırıgə Umu dərdədx ıdı; «Uning yüzıdıkı Pərxıtısı» bolsa ularnı kütkuzoğan, U Əz muhəbbıtı həm rəhımdıllıkı bılən ularnı həmjəmətlık kılip kütkuzoğan; Axu kədımkı barlık künlərdə ularnı Əzıgə artıp kətürgə; **10** Bırək ular əsiylik kılip Uning Mukəddəs Rohıəoqa əzar bərdı; Xungə ulardın yüz erüp U ularning düxmıngı əyılınıp, Ularəoqa kərxı jəng kıldı. **11** Bırək U: — «Musa pəyoəmbırım! Mening həlkım!» dəp əynı künlərnı əsləp tohtıdı. Əmdı Əz [padısı boləoğan] padıqılırı bılən dengızdın qıkırıwaləuquı kəni? Əzıng Mukəddəs Rohını ularning arısıəoqa turəozup koyəuquı kəni? **12** Uning güzəl xərəplik biliki Musanın ong kəli arıkılı ularnı yetəklıgüqi boldı, Əzi üqün mənggülık bir namnı tıklər, Ular əldıdı sularnı belüwətküqi, **13** Ularnı dalada ərkin kezıp yürıdıoğan attək, Heq putlaxturmay ularnı dengızning qongkur yərlırıdin ətküzgüqi kəni? **14** Mallar jıləoqa otlaxka qüxkəndək, Pərwərdigarning Rohı ularəoqa aram bərdı; Sən Əzüng güzəl-xərəplik bir naməoqa erıxix üqün, Sən muxu yollar bılən həlkıngni yetəklıdın. **15** Ah, əsmənlərdın nəzırıngni qüxürgın, Sening pak-mukəddəslikıng, güzəllık-xəriping turəoğan məkanıngdın [həlimızəoqa] kərap bə! Kəni otluk muhəbbıtıng wə küq-kudrıngı? İqıngni əqrıtıxlıng, rəhımdıllıklırıng kəni? Ular mənə kəlgəndə besılıp kəldımu? **16** Qünki gərqə İbrahım bıznı tonumısımu, Yakı İsrail gərqə bıznı etırıp kılmsımu, Sən həman bıznıng Atımız; Sən Pərwərdigar bıznıng Atımızdursən; Əzəldın tartıp «Həmjəmət-Kütkuzoquqmız» Senıng namıngdur. **17** I Pərwərdigar, nemıxka bıznı yollrıngdın əzdurəoğansən? Nemıxka Əzüngdın kərkuxıtın yəndurup kənglımıznı tax kıloğansən?! Kullırlıng üqün, Əz mırasıng boləoğan kəbılilər üqün, Yenımızəoqa yenıp kəlgəysən! **18** Mukəddəs həlkıng pəkət əzəjəna wəktıla [təwəllıkıgə] ıgə boləoğan; Düxmənlrırmız mukəddəs jayıngni əyazı astı kıldı; **19** Xuning bılən biz uzundın buyan Sən ıdarə kılip bəkmıoğan, Senıng namıng bılən atılıp bəkmıoğan bir həlktək bolup kəldük!

64 Ah, Sən əsmənlərnı yırtıwetıp, Yərgə qüxkən bolsang! ıdı! Taəqlar bolsa yüzüng əldıdı erıp kətətı! Mana muxundak boləoqanda tuturukka ot yakəndək, Ot sunı kəynatkəndək, Sən namıngni düxmənlrınggə əyan kıloğan bolatıng, əllər yüzüngdınla tıtrəp kətətı! **3** Sən biz kütımgən dəhxətlik ıxlarnı kıloğan wəktıngdə, Sən qüxkəndıng; Yüzüngdın taəqlar rastla erıp kətı! **4** Səndın bəxka Əzıgə təlmürıtp kütkənlər üqün ıxlıgüqi bı Hıdani, Adəmlər əzəldın ənglap bəkmıoğan, Kұлakka yetıp bəkmıoğan, Kəz kərıp bəkmıoğandı! **5** Sən həkkanıylikni yürgüzüxnı hursənlık dəp bılgən adəmmıng, Yəni yollrıngdə mēngıp, Senı seəjınoğanlarınıng həjıtıdın qıkkıuqi

həmrəhdürsən; Biraq mana, Sən oşəzəpta boldung, Biz bolsaq gunahta bolduk; Undak ixlar uzun bolivərdi; Əmdi biz kütküləmdük? 6 Əmdi biz napak bir nərsigə ohxax bolduk, Kiliwatkan barlik «həkkaniyətlirimiz» bolsa bir əwrət latisiojila ohxaydu, halas; Həmmimiz yopurmaqtək hazan bolup kattuk, Kəbihliklirimiz xamaldək bizni uqurup taxliwətti. 7 Sening namingni qakirip nida kילוquqi, Iltipatingni tutuxka kozoqaloquqi heq yoxtur; Qünki Sən yüzüingni bizdin qaqurup yoxurdung, Kəbihliklirimizdin bizni solaxturoquzdung. 8 Biraq hazir, i Pərwərdigar, Sən bizning Atimizdursən; Biz seojiz lay, Sən bizning sapalqimizdursən; Həmmimiz bolsak kolognda yasaloqandurmiz; 9 I Pərwərdigar, bizgə karatkan oşəzipingni zor kilmioqaysən, Kəbihlikni mənggügiqə əsləp yürmigini; Mana, kariojin, həmmimiz Sening həlkingdurmiz! 10 Mukəddəs xəhərliring jənggal, Zionmu jənggal bolup kaldi; Yerusalem wəyran boldi; 11 Ata-bowimiz Sən mədhüyiligan jay, Pak-mukəddəslik, güzəl-parlaklik turaloqisi boləjan eyimiz bolsa ot bilən köyüp kül boldi; Kədir-kimmətlik nərsilirimizning həmmisi wəyran kiliwetildi. 12 Muxu ixlar aldida Əzüingni qətkə əlamsən, i Pərwərdigar? Süküt kilip turamsən? Bizni boluxiqə har kəlip uriwərsən?»

65 Əzəldin Məni izdimigənlərgə Məni sorax yolini aqtim; Mən Əzümgə intilmigənlərgə Əzümmi tapkuzdum. Mening namim bilən atalmiojan yat bir əlgə Mən: — «Manga qara, Manga qara» — dedim. 2 Biraq yaman yolda mangiojan, Əzizing pikir-hiyalioja əgixip mangiojan, Asiylik kילוquqi bir həkəkə bolsa Mən kün boyi kolumni uzutip intilip kaldim. 3 Yəni baolarda qurbanlik kilip, Ularni hixlik supilar üstidimu köydürüp, Kəz aldimdila zərdəmgə tegiojan bir həkək; 4 Ular kəbrilərisida olturidu, Məhpiy jaylardimu tünəp olturidu; Ular qoxka gəxini yəydu, Qazan-kaqilirida həkəkəndək yirginlik nərsilərnin xorpisi bar. 5 Ular: «Əzüing bilən bol, Manga yəkinlaxkuqi bolma; Qünki mən səndin pakmən» — dəydu; Muxular dimiojioja kirgən is-tütək, Kün boyi əqməy turiojan ottur! 6 Mana, Mening aldimda pütüklük turiduki: — Mən süküt kilip turmaymən — dəydu Pərwərdigar — Bəlki həm silərnin kəbihlikliringlarni, Xundakla taoj qokkilorida isirik yaxkan, Dənglə üstidimu Məni həkəkərligin ata-bowiliringlarning kəbihliklirini birliktə kayturimən, — Xularni əz kuqaklirioja kayturimən; Bərhək, Mən ilgiriki kילוqanlirini əz kuqaklirioja əlqəp kayturimən. 8 Pərwərdigar mundək dəydu: — Sapak üzümning «sarkindi xirnə»si kəriungəndə, Həkklərnin: «Uni qəylitəp wəyran kilmisən, qünki uningda bərikət turidu» deginidək, Mən Əz kullirimning səwəbidinla xundək kilmənki, Ularning həmmisini wəyran kilməymən. 9 Xundək kilip Mən Yakuptin bir nəsilni, Yəhudadinmu taojirimioja bir igidarni qikirimən; Xuning bilən Mening tallioqanlirini [zeminioja] igə bolidu, Xuning kullirim xu yərdə məkənlixidu. 10 Məni izdigən həkəkim üqün, Xaron bolsa yənə koy padilirioja kotən, Ahor bolsa kala padilirioja qonaləju bolidu. 11 Biraq Pərwərdigarni taxlap, Mukəddəs teojimni untuquqi, «Tələ» [dəgən but] üqün dastihən saləquqi, «Təkdir» [dəgən but] üqünmu əbjəx xarəbni kuyup kaqilarni tolduroquqisilə, 12 Mən silərnə kילוqka «təkdir»

kildim, Silərnin həmminglər kילוqinilikta bax əgisilə; Qünki Mən qakirdim, silə jawab bərmidinglər; Mən səz kildim, silər kulək salmidinglər; Əksiqə nəzirimə yaman boləjanni kילוwətilə, Mən yakturmaydiojanni tallioqansilə. 13 Xunga, Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: — Mana, Mening kullirim yəydu, Silər əq kalisilə; Mana, Mening kullirim iqidu, Biraq silər usuz kalisilə; Mana, Mening kullirim xadlimdu, Silər xərməndiliklə kalisilə; 14 Mana, kənglidiki xad-huramliktin kullirim nəhxa eytidu, Silər kəngildiki əzəbtin zar-zar yioqlaysilə, Rəh-kəlb sunuklukidin nalə-pəryad kəttirisilə. 15 Isminglarni Mening tallioqanlirimioja lənət boluxka kaldurisilə. Rəb Pərwərdigar sən oltüridu, Həm uning kullirioja bəxka bir isimni koyup bəridu. 16 Xuning üqün kimki əzige bir bəhtni tilisə, «Amin» degüqi Hudaning nami bilən axu bəhtni tiləydu; Kimki kəsəm iqməkqi bolsa, Əmdi «Amin» degüqi Hudaning nami bilən kəsəm iqidu; Qünki burunkü dərd-ələmlər untulojan bolidu, Qünki ularni kəzümdin yoxurdum. 17 Qünki karənglər, Mən yəngi asmanlarni wə yəngi zeminni yaritimən; Ilgiriki ixlar heq əslənmaydu, Həttə əskə kəlməydu. 18 Əksiqə silər Mening yaritidiojanliktin huxallininglər; Mənggügi xad-huramliktə bolunglər, Qünki Mən Yerusalemmi xad-huramliktə, Uning həkəni huxallik bərgüqi kilip yaritimən. 19 Əzümmu Yerusalemdin xad-huramliktə bolimən, Xundakla Əz həkəkimdin huxallinimən; Uningda nə yioja əwazi, Nə nalə-pəryadlar ikkinji anglanmaydu; 20 Uningda yənə birnaqqə künlik qaqrap kətkən bowək bolmaydu, Yəki waqti toxmay waqitsiz kətkən boway bolmaydu; Yüz yaxka kirgən bolsa «yigit» sanilidu, Xuningdək gunaħkar yüz yaxka kirip əlgən bolsa «Hudaning lənətiqə uqriqən» dəp həsəblinidu. 21 Ular əylərnə salidu, ularda turidu; Ular üzümzarlarni bərpə kilidu, ulardin məwə yaydu; 22 Ular yasiojan əylərdə, bəxka bərsi turmaydu; Tikilgən üzümzarlardin, bəxka bərsi məwə elip yeməydu; Qünki həkəkimning künliri dərhəhning əmriddək bolidu; Mening tallioqanlirim əzliri əz kəli bilən yasiojanliridin əz əmriddə toluq bəhriyə bolidu. 23 Ularning kילוqan əmgiki bikəroja kətməydu; Yəki ularning baliliri tuqulojanda kələqiki toqruqluk wəhimə məwjut bolmaydu; Qünki ular Pərwərdigar bəht ata kילוqan nəsilur, Ularning pərzəntlirim xundək. 24 Wə xundək boliduki, Ular nida kilip qakirməstinla, Mən ijəbət kilimən; Ular dua kilip səzləwatkinidila, Mən ularni anglaymən. 25 Bəhə həm paklan bilən billə ozuklinidu; Xir bolsa kalidək samən yaydu; Yiləning rizki bolsa topa-qənglə bolidu. Mening mukəddəs teojimning həmmə yəridə heq ziyənkəxlik bolmaydu; Heq buzojuqilik bolmaydu, dəydu Pərwərdigar.

66 «Pərwərdigar mundək dəydu: — «Asmanlar Mening təhtim, Zəmin bolsa ayoqlirimioja təhtipərimdur, Əmdi Manga kəndək əy-imarət yasimakqisilə? Manga kəndək yər aramgə bolalaydu? 2 Bularning həmmisini Mening kolum yarətkən, ular xundək boləqəqila barlikka kəlgən əməsmidid? — dəydu Pərwərdigar, — Ləkin Mən nəzirimni xundək bir adəmgə salimən: — Məmin-kəmtər, rəhi sunuk, Səzilirimni angliqanda kərkəp titrək basiojan bir adəmgə nəzirimni salimən. 3 Kala soyojan kixi adəmmu oltüridu, Kozini qurbanlik kילוqan kixi itning

boynini sundurup oltirid; Manga hädıyә tutkuqı qoxka kenınımu tutup bәrmәkqıdur; Duasını әslıtıxkә hıxbuy yakkuqı mәbudkımu mәdhıyә okuydu; Bәrhәk, ular ezi yakıurıdıoıan yollırını tallıoıan, Kenglı yırınqlık nәrsılırıdı hırsән bolıdu. **4** Xunga Mәnmu ularnıng külpәtlırını tallaymән; Ular däl kәrkıdıoıan wәhımılәrını bexıoıa qıxıurımә; Qınki Mән qakıroınımıda, ular jawab bәrmıdı; Mән sēk kıloınımıda, ular kulak salmıdı; Әksıqә nәzırımdә yaman bolōanı kıldı, Mән yakıurmaydıoıanı tallıdı». **5** «I Pәrwәrdıgarnıng sēzi aldıda kәrkup tıtraydıoıanlar, Unıng degınını anglanglar: — «Sılәrını namıoıa [sadıq bolōanlıklınglar] tıpәyılıdı qәtkә kәkkanlar bolsa, Yәni sılәrdın nәprәtlınıdıoıan kәrındaxlırınglar sılәrgә: — «Kәni Pәrwәrdıgarnıng uluolukı ayan kılınsun, Xunıng bılән xadlıklınglarnı kәralaydıoıan bolımız!» — dedı; Bırak xәrmәndılıktә kәloıanlar әzlırı bolıdu. **6** Anglanglar! — xәhәrdın kәlgән qukan-sırәнlәр! Anglanglar! — ıbadәthanıdın qıkkğan awaznı! Anglanglar! — Pәrwәrdıgar Öz dıxmәnlırıgә [yamanlıklırını] kayıuruwatıdu!» **7** — Tolōıkı tutmayla u boxınıdu; Aqrıkı tutmayla, oıul bala tuoııdu! **8** Kımıng muxundak ıx toıuruluk hәwırı bardu? Kım muxundak ıxlarnı kәrüp bakkan? Zemin bır hәlkni bır kün ıqıdıla tuoııdıoıan ıx barnu? Dәkıkә ıqıdıla bır әnıng tuoluxı mumkınu? Qınki Zıonning әmdıla tolōıkı tutuxıoıa, u oıul balılırını tuoıdı! **9** Bırsını boxınıx hәlıtıgә kәltırgән bolsam, Mән balını qıkarōuzmay kәlamtıng? — dәydu Pәrwәrdıgar, Mән Özüm tuoıdurōuqı tırsam, balıyatkıni etıwetәmdımән? — dәydu Hudayıng. **10** Yerusalem bılән bılә xad-huramlıkta bolunglar; Unı sęygüqılәр, unıng üqün hıxallınınglar! Unıng üqün kayoıu-hәsrәt qәkkәnlәр, Unıng bılән bılә xadlık bılән xadlınınglar! **11** Qınki sılәр unıng tәsәlı berıdıoıan әmqәklırıdı emıp kәnәәtlınısılәр; Qınki sılәр kәnoıuqә ıqıp qıksılәр, Unıng xan-xәrıpınıng zorlukıdı kęnglınglar hırsән bolıdu». **12** Qınki Pәrwәrdıgar mundak dәydu: — Mән unıngōa taxkan dәryadәk aram-hatırjәmlıknı, Texıp kәtkән ekımdәk әllәrnıng xan-xәrәplırını sunup berımән; Sılәр emısılәр, Sılәр yanpaxka elınıp kәtırılısılәр, Etәktә әkılılısılәр. **13** Huddı ana balısıoıa tәsәlı bәrgәndәk, Mән xundak sılәrgә tәsәlı berımән; Sılәр Yerusalemıdә tәsәllıgә ıgә bolısılәр. **14** Sılәр bularnı kęrgәndә kęnglınglar xadlınıdu, Sęgәklırınglar yumran ot-qәptәk yaxnap ketıdu; Xunıng bılән Pәrwәrdıgarnıng kōlı Öz kullırıoıa ayan kılınıdu, U dıxmәnlırıgә kәhrını kәrsıtıdu. **15** Qınki oıәzıpını kәhr bılән, Tәnbıhını ot yalkunlırı bılән qıxıurıxı üqün, Mana, Pәrwәrdıgar ot bılән kelıdu, U jәng harwılırı bılән kuyundәk kelıdu. **16** Qınki ot bılән hәм kılıq bılән Pәrwәrdıgar barlık әt ıgılırını sorak kılıp jazalaydu; Pәrwәrdıgar öltırgәnlәр nuroıun bolıdu. **17** «Baoıqılār»ōa kırıx üqün pakızlınıp, Özlırını ayırım tutup, Otturıdә turoıuqınıng gepıgә kırğәnlәр, Xundakla qoxka gөxını, yırınqlık bolōanı, jümlıdın qaxkanlarnı yәydıoıanlar bolsa jımısı tәng tıgıxıdu — dәydu Pәrwәrdıgar. **18** Qınki ularnıng kıloıanlırı hәм oylıoıanlırı Menıng aldımdıdur; Bırak barlık әllәр, hәmma tılda sēzlәydıoıanlarnıng yıoıılıdıoıan waktı kelıdu; Xunıng bılән ular kelıp Menıng xan-xәrıpımını kәrıdu; **19** Wә Mән ularnıng arısıdә bır karamәt bәlgını tıklōymән;

Hәм ularđın kęqıp kutuloıanlarnı әllәrgә әwәtımән; Nam-xәhrıtımını anglımıoıan, xan-xәrıpımını kәrıp bakıoıan Tarxıxka, Lıwıyәgә, okıyılıkta dangkı qıkkan Ludka, Tubal, Gretsıyәgә hәм yırak qәtlәrdıki arallaroıa ularnı әwәtımән; Ular әllәр arısıdә Menıng xan-xәrıpımını jakarlaydu. **20** Xunıng bılән Israıllar «axlık hәdıyә»nı pakız kәqılaroıa koyup Pәrwәrdıgarnıng öyıgә elıp kәlgәndәk, Hular bolsa, Pәrwәrdıgarōa atıp beoııxıoıan hәdıyә süptıdә kәrındaxlırınglarnıng hәmmısını әllәrdın elıp kelıdu; Ularնı atlarōa, jәng harwılırıoıa, sayıwanlık harwa-zambılłәrgә, kęqırlarōa hәм nar tәgılәrgә mındırıp mukәddәs teoııoıa, yәni Yerusalemōa elıp kelıdu, — dәydu Pәrwәrdıgar. **21** Hәм Mән ularđın bәzilırını kәhınlar hәм Lawıylar boluxka tallaymән — dәydu Pәrwәrdıgar. **22** Qınki Mән yarıtıdıoıan yęngı asmanlar hәм yęngı zemin Özümning aldıdә daim turoıandәk, Sening nәslıng hәм ısıngıng turup saklınıdu. **23** Hәм xundak bolıduki, yęngı ayımu yęngı ayda, Xabat künımu xabat künıdә, Barlık әt ıgılırı Menıng aldımoıa ıbadәt kıloılı kelıdu — dәydu Pәrwәrdıgar. **24** — Xunıng bılән ular sırtka qıkıp, Manga asıyılık kıloıan adәmlәrnıng jәsәtlırıgә kәraydu; Qınki ularնı yәwatkan kırtlar ölmәydu; Ularնı kęydırıwatkan ot eqmәydu; Ular barlık әt ıgılırıgә yırınqlık bılınıdu.

Yərəmiya

1 Binyamin kəbilisi zeminidiki Anatot yezisida turuwatqan kaħinlardin bolqan Hilkıyaning oqlı Yərəmiyaning səzlıri [təwəndə hatırlınıdu]: — **2** Yəhuda padıxahı, Amonning oqlı Yosıyaning künlırıdə, yəni u təhtkə olturoqan on üqınqı yılıda [Yərəmiyaqıl] Pərwərdıgarning səzi kəldı; **3** Yəhuda padıxahı Yosıyaning oqlı Yəhoakımning künlırıdə həmdə Yəhuda padıxahı Yosıyaning oqlı Zədəkıyaning on bırıncı yılıning ahırıoqılə, yəni xu yılıning bəxıncı eyıda Yerusalemdıkilər sürgün kılınıoqılə unıngıoqılə Pərwərdıgarning səzi yənə kelıp turdı. **4** Pərwərdıgarning səzi mangle kelıp: **5** — Anangning kərsıkıda seni apırıda kılıxtın ılıgırıla Mən seni bıləttım; sən balyatqıdın qıxıxtın burun seni Özümgə atıp, əllərgə pəyoqəmbər boluxkə tiklıdım, — deyıldı. **6** Mən bolsam: — Apla, Pərwərdıgar! Mən gəp kılıxni bılməymən; qünki mən gədak balıdurmə, dedım. **7** Lekın Pərwərdıgar mangle: — Özüngni gədak bala, demə; qünki Mən seni kimgə əwətsəm, sən xularıoqılə barısən; wə Mən seni nemə də dəp buyrusam, sən xunı dəysən. **8** Ulardın kərkəma; qünki seni kütqıxuz üqün Mən sən bılən bılıdurmə, — dedı. **9** Wə Pərwərdıgar kəlini sozup aozımoqılə təgküzdı; Pərwərdıgar mangle: Mana, əz səzlırımni aozıngıoqılə koydım; **10** Kara, muxu küni Mən seni yulux, baxkə ılahlarıoqılə huxbuy yekıp, kurux wə terıp estürüx üqün əllər wə padıxahlıklar üstıgə tiklıdım, — dedı. **11** Wə Pərwərdıgarning səzi mangle kelıp: «Yərəmiya, nemini kərwəwatsən?» — deyıldı. Mən: «Badam dərlıhıng xehını kərwəwatsəm» — dedım. **12** Pərwərdıgar mangle: «Kərgıng yəxıı boldı; qünki Mən səzümnıng əməlılıxıı üqün səzümnı kəzıtıp turımən» — dedı. **13** Wə Pərwərdıgarning səzi mangle ikıncı kətim kelıp: «Nemini kərwəwatsən?» — deyıldı. Mən: «Poruk-poruk kəynawatqan, aozıı xımal tərıpıdın kıysayıoqılə bır kəzannı kərdüm» — dedım. **14** Pərwərdıgar mangle: — Kıləpət xımal tərəptın kelıp bu zemında turuwatqanlarning həmmısı üstıgə bəsıp kelıdu — dedı. **15** — Qünki mana, Mən xımalıy padıxahlıkların barlık jəmətlırını qakırımən, — dəydu Pərwərdıgar; — ular kelıdu, padıxahlar hər bırı əz təhtını Yerusalemlə kowuklırı aldıoqılə selıp, həmmə sepıllarıoqılə wə Yəhudanın barlık xəhərlıgıə hujımoqılə təyyarlınıdu; **16** xuning bılən Mən [Yəhudadıkilərnıng] barlık rəzıllıklırı üqün ularnıng üstıdın həkümılrını jakarlaymən; qünki ular Məndın wəz kəqıp, baxkə ılahlarıoqılə huxbuy yekıp, əz kəllırı yasıoqılənlırıoqılə qokındı. **17** Sən əmdı belıngni baolap ornıngdı turup, sanga buyruoqılənlrımnıng həmmısınlrı ularıoqılə eyt; ular aldıda həduqıup kətmıgın; bolmısa Mən seni ular aldıda həduqıurımən. **18** Kara, Mən bügün seni Yəhudanın padıxahlırıoqılə, əmırlıgıə, kaħınlırıoqılə həm pütkül zemın həlkıgə kərxı turıoqılə mustəhkəm xəhər, təmır tüwrük wə mıs sepıllardək tiklıdım. **19** Ular sanga kərxı jəng kılıdu, lekın sening üstıngdınlı oqıləlibə kılalmaydu — Qünki Mən seni kütqıxuz üqün sən bılən bılıdurmə, — dəydu Pərwərdıgar.

2 Əmdı Pərwərdıgarning səzi mangle kelıp mundak deyıldı: — **2** Bərip Yerusalemdıkilərnıng kulaklırıoqılə mundak jar salıoqılə: — «Pərwərdıgar mundak dəydu: — Mən sening yax waktıngdıki wəpadarlıkınıgıni, yəni kızıng axıkıoqılə bolqan muhəbbıtdək sening qəlbayawanda, yəni terılınıoqılə yərlərdə Mangle əgıxıp yürgənlrıngıni sening üqün əsləymən. **3** Xu qaoqılə İsrail həlkı Pərwərdıgarıoqılə pak, alahıda ataloqılə, ular unıng əz həsulınlıngı tunjı mewısı dəp kəralıoqıləndı; ularnı yəwəlməkqılə bolqanlarning həmmısı gunahkər dəp həsəblənoqıləndı həm ularnıng baxlırıoqılə balayı'apət qıxkəndı, — dəydu Pərwərdıgar. **4** Pərwərdıgarning səzını angıanglar, ı Yəqupıng jəmətı, İsrail jəmətlınlıng barlık aıla-tawabıatlırı: — **5** Pərwərdıgar mundak dəydu: — Ata-bowılırlınglar Məndə zadı kəndək adalətsizlıklərnı baykəptı, ular Məndın xunqə yıraklıxıdu? Ular nemıxkə bımənə bətlarıoqılə bax urup, əzlırı bımənə bolup kəttı? **6** Ular həlqəqaqan: «Bızın Mısır zemınıdın kütqıxuzup qıkırıp, bayawandın, yəni qəl-dəxt wə tik azgallar bılən kapıanoqılə jaylardın, kurıoqıləklıq wə ölüm sayısı orap turoqılə yərlərdın, adəmzət ötməydıoqılə həm də insan turmaydıoqılə xu bayawandın bızın ötküzgən Pərwərdıgar kəni?» dəp sorap koyxımaptıoqılə? **7** Mən sılərnı mewısı həm molqılıkıdın huzurlınlı üqün mumbət bır zemınoqılə elıp kəlgənmən; sılər kelıp zemınımnı bulıoqıləndınglar, Məning mırasımını yırınglık bır nərsıgə aylandurup koydunglar. **8** Kaħınlar: «Pərwərdıgar kəni?» dəp həq sorap koydı; Təwrat-qanun ıjraqılırı menı həq tonumıdı; həlk padıqlırı mangle asıylık kıldı; pəyoqəmbərlər bolsa Baalning namıda bəxərət bərdı, ularnıng həmmısı həq paydıslız bımənə nərsılərgə əgıxıp kəttı. **9** Xıngə sılər bılən dəwalaxmakıımən, balırlınglar həm balırlınglarning balırlı bılən dəwalıxımən, — dəydu Pərwərdıgar; **10** — sılər Sıprustıki dengız boylırıoqılə etıp bəkınglar, Kedarıoqılə təxkürükə adəm əwətıp bəkınglar — muxındək bır ıx zadı bolup bəkkənmı-yok dəp kərtıp bəkınglar — **11** Kəysi bır əl əz ılahlırını (ular həq ılah əməs, əlwəttə) əzgərtkənmı? Lekın Məning həlkım əzlırlıng xan-xərtı Bolıoqılənsını bolsa paydıslız-bımənə bır nərsıgə alməxturoqılə. **12** Buningıoqılə əjəblınlınglar, ı asmanlar; hang-tang bolınglar! Sarasımıgə qıxınglar! Qəqınglar! — dəydu Pərwərdıgar, **13** — qünki Məning həlkım ıkkı rəzıl ıxni kıldı; ular həyatlık su mənbəsi bolqan Məndın wəz kəqıtı; andın əzlırı üqün su azgallırını, yəni su turmaydıoqılə yerık su azgallırını yonup qıktı. **14** İsrail əslı kulmıdı? U həoyayınning eyıdə tuıoqılənlıng kulmıdı? Nemıxkə əmdı u oljıoqılə ayılınp kaldı? **15** Yax ıxlər unı olja kılıp hər kırıdı; ular awazını koyıwəttı; ular [İsrail] zemınını wəyrəne kıldı; xəhərlırı kəydürıldı, adəmzətsız kaldı. **16** Unıng üstıgə hətta Nof wə Tahpanas xəhırdıkilərmı qokkəngıni yerıwəttı. **17** Bu ıxlərnı əzüng kəltürüp qıkarıoqılə əməsmı? — Qünki sanga yol baxıawatkında Pərwərdıgar Hıdayıngdınlı wəz kəqkəndıng. **18** Əmdı bügünkı kında yənə Xıhər dəryasınıng süyını ıqıx üqün Mısırning yolını bəskınlıng nemısı? [Əfrat] dəryasınıng süyını ıqıx üqün Asurıyənıng yolını bəskınlıng nemısı? **19** Əz rəzılıngı əzünggə sawək elıp kelıdu, əzüngning yemıdın qətnəp kətkınlıng əzünggə tənbıh bolıdu; əmdı sening Pərwərdıgar Hıdayıngdınlı wəz kəqkənlıng wə

Mening qorqunqumning sēnda bolmaslikining intayin rēzil hēmdā zērdapka tolojan ix ikānlirini bilip koy, — dāydu Rēb, samawi koxunlarning Sērdari bolojan Pērwērdigar. **20** Qūnki sən qēdimdinla Mēn sanga salojan boyunturukni buzup, uning rixtini ūziup taxliwātksēnsən; sən: «Qullukungda bolmaymən!» deding. Qūnki barlik deng-egizlikta wē barlik yexil dērah astida sən pahixā ayaldak kerilip yatksēnsən. **21** Lekin Mēn bolsam seni əsli esil sortluk ūziim telidim, sēhil uruqtin tikkēnidim; sən Manga nisbətən kāndakmu yat wē yawa bir sesik ūziim telioja aylinip kalding? **22** Qūnki sən xulta bilən yuyunsangmu, kōp aqartkuq sopun ixlətsēngmu sening kēbihliking Mening aldimda tehi daoj bolup turidu, — dāydu Rēb Pērwērdigar. **23** Sən kāndakmu: «Mēn hēq bolojanojan əmēmən, mēn «Baallar»oja hēq əgəxmimid!» deyəlsən? Jilōjida mangojan yolungni kōrūp bak, kilmixliringni ikrar qil — sən əz yollirida uyan-buyan kətrap yūridiojan qakkaq hinggandursən! **24** Sən qel-bayawanoja adətəngən, həwəsi kəzojaləjanda xamalni purap yūridiojan bir yawayi mada exəksən! Kūyligəndə kim uni tosalisun? Uni izdigən hānggilar əzlrini hēq upratmaydu; xu wāktlarda uni izdēp təpmak asandur. **25** [I Israil], [bikar yūgūriup], putungni ayaosiz, gelingni ussuluksiz kilip koyma! Lekin sən buningoja: «Yak! Ham hiyal qilma! Qūnki mēn bu yat [ilahlarni] yahxi kōrūp kəldim, ularning kəynidin mangimən!» — deding. **26** Oqri tutulup kēlip hijalətkə kaləjandak, Israil jəmətimu hijalətkə kalidu — yəni əzlrini wə ularning padixahliri, kəhānliri wə pəyojəmbərliri — **27** ular yaojaq kōtikigə: «Atam!» wə taxka: «Sən meni tuojdurdung!» dāydu; qūnki ular yūzini Manga kəratmay, əksiqa Manga arkisini kildi; lekin kūlpət bexioja qūxkəndə ular: «Ornungdin turup, bizni kutkuzojaysən!» dāydu. **28** Əmdī əziunggə yasiojan ilahliringni keni? Kūlpət bexingoja qūxkəndə seni kutkuzalaydiojan bolsa, ular ornidin tursun! — Qūnki xəhərliringni kənqə kōp bolsa butliringmu xunqə kōptur, i Yəhuda! **29** Nemixka silər Mēn bilən dəwəjoja qūxməkqisilər? Silər hēmminglar Manga asiylik kiləjansilar, — dāydu Pērwērdigar. **30** Baliliringni bikardin bikar urup koydum; ular hēq tərbiyini kəbul kilmidi. Əz kiliqing yirtkuq xirdək pəyojəmbərliringni yəwətti. **31** I bu dəwr kixiliri! Pērwērdigarning sēzigə kəngli qoyunglar! Mēn Israiləja qel-bayawan yaki kəpkarəngojuluk baskan zəmin bolup bakkanmu? Mening həkim nemixka: «Nəgila barsak əz ərkimiz; əmdī yeningoja yənə kəlməymiz!» — dāydu? **32** Kiz zibu-zinnətlirini untuyalamdu? Toy kilidiojan kiz toy kiyimlirini untuyalamdu? Lekin əz həkim san-sanaksiz künliridə Meni untudi. **33** Sən ixk izdəp baridiojan yollarəja xunqə mahir bolup kətting! Bərhək, hətta əng buzak ayallarəja yolliringni kōrsətting. **34** Uning ūstigə tonungning pəxliridə gunahsiz namratlarning keni bar! Sən ularni temingni tēxip oqjirilikka kirgini ūqin oltūrdingmu?! Ixlarning hēmmisi xundak tursimu, **35** sən tehi: «Məndə gunah yok; [Rēb] məndin rənjijəwəmaydu!» dāysən. Bilip koy! Mēn ūstingdin həkūm qikjirimən, qūnki sən: «Mēn gunah sadir kilmidim!» — dāwerisən. **36** Sən nemixka bunqiwala uyan-buyan kətrap ala kəngüllik kilisən? Sən Asuriyə təripidin yərgə karitiləjandak Misir təripidinmu

yərgə karitilsən. **37** Bərhək, sən Misirdin kōlliringni bexingəja alojan peti qikisən; qūnki Pērwērdigar sən yənləngik kiləjanlarni qətkə kəkti; sən ularin hēq payda kərməysən.

3 Xundak deyiliduki, birsī ayalini koyuwətsə, ayal uningdin ajraxsa wə keyin u baxka ərgə yatlik boləjan bolsa, birinqi eri uning bilən kayta yarixiwalsə bolamdu? Bundak ix bu zeminni mutlək buləjimamdu? Lekin sən xunqə kōp axniliring bilən buzuqluk kilip turup yənə yenimoja kaytay dəwətaməsən tehi? **2** Bexingni kōtūriup yukirioja karap bak; — Sən zadi nədə yat ilahlər bilən buzuqluk etkiuzmigənsən?! — Sən qel-bayawanda kūtūp olturojan ərəbdək ularni yollar boyi kūtūp olturojənsən; zeminni buzuqlukliring wə rəzilliking bilən buləjojənsən. **3** Xuning ūqin kəttik yamojurlar tutup kelinip sanga berilimid hēmdə «keyinki yamojurlar» yaojmidi. Lekin sēndə tehi pahixə ayalning kelin yūzi bar, iza tartixni hēq bilgūng yoktur. **4** Hətta sən bayatin Manga: «I Atam, yaxliqimdin baxlap manga yetəkqi həmrəh bolup kəlding!» — dāysən, wə: — **5** «U hərdaim oqəzipini saklamdu? U oqəzipini ahirioja tutamdu?» — dāysən. Mana, sən xundak degining bilən, lekin sən kolungdin kelixiqə rəzillik kiləjənsən. **6** Yosiya padixahning künliridə Pērwērdigar manga: «Wapasiz Israilning nemə kiləjanlikni kōrdingmu? U barlik egiz təojka qikip həmrəh barlik yexil dērah həkəstioja kirip xu yərlərdə pahixidək buzuqluk kiləjan» — dedi. **7** — «Mēn: U bularning hēmmisini kiləjəndin keyin, qokum yenimoja kaytip kelidu, — dedim; lekin u kaytip kəlmidi. Uning asiy singlisi, yəni Yəhuda buni kōrdi; **8** lekin wapasiz Israilning barlik zina kiləjanliri tūpəylidin uningəja talak hetini berip uni koyuwətkinimni kōrūp, asiy singlisi Yəhuda kōrkəmidi, bəlki əzimu berip pahixilik kildi. **9** Xundak boldiki, əz buzuqliqini xunqə kikiq ix dəp kəriojaqka, u hətta yaojaq wə tax bilən zina kilip zeminni buləjojətti. **10** Bularning hēmmisigə kərimay Israilning asiy singlisi Yəhuda tehi pūtūn kəngli bilən əməs, pəkət sahtilik bilən yenimoja kaytip kəlgəndək boluwaldi, — dāydu Pērwērdigar. **11** Pērwērdigar manga mundak dedi: — «Wapasiz Israil əzini asiy Yəhudadin həkəjaniy kōrsətti. **12** Barəjin, ximaləja karap bu sēzlərnə jakarlap mundak degin: — «Kaytip kəl, i yoldin qikkuqi Israil, — dāydu Pērwērdigar — wə Mēn sanga kəpikimni kayta tūrməymən; qūnki Mēn rəhəmdil, — dāydu Pērwērdigar — Mən oqəzipimni mənggūgə saklap turmaymən. **13** Pəkət sening kəbihlikingni, — Pērwērdigar Hudəyoja asiylik kiləjanlikingni, uyan-buyan kətrap yūriup əziungni hərbir yexil dērah astida yat ilahləroja beojixiləjanlikingni, xuningdək awazimoja hēq kulak salmiojanlikingni ikrar kilsangla [Məndin rəhim-xəpəkət kərisən] — dāydu Pērwērdigar. **14** Kaytip kelinglar, i yoldin qikkuqi balilar, — dāydu Pērwērdigar — qūnki Mēn silərnə həkikiy səygiqūdurmə; [silər xundak kilsanglarla] Mēn silərdin talliojanlarni, yəni həkəyisi xəhərdin birdin, həkəyisi jəməttin ikkidin pukrani Zionəja kayturup kelimən. **15** Mēn silərgə kənglūmdikidək hək padiqilirini təkəsim kilimən; ular silərnə danalik-bilim, əkil-parasət bilən bekəp ozuklanduridu. **16** Xundak boliduki, xu künlərdə silər zeminda kəyiyip,

xəhərdikilər keçip ketidu; ular qatqallıqlarğa kirip məküwalıdu, taxlar üstigə qıqıwalıdu; barlıq xəhərlər taxlinip adəmzatsız kəlidu. **30** — Sən, i halak boluqçı, nemə kılmaqçısen? Gərçə sən pərang kiyimləni kiyqən bolsangmu, altun zibu-zinnətləni takıoğan bolsangmu, kəz-kaxlıringni osma bilən pərdazlıoğan bolsangmu, özünigni yasiojning bikardur; sening axıqlıring seni kəmsitidu; ular jening izdəwatıdu. **31** Qünki mən tolaqqa qüxkən ayalningkidək bir awazni, tunji balini tuoqkandikidək azabda boloğan Zion kızıning awazini anglawatımən; u kollarini sozup: «Həlimoğa way! Bu katillar tüpəylidin həlimdin kəttim!» dəp həsirimakta.

5 [Pərwərdigar]: — Yerusaleming rəstə-koqilirida uyan-buyan aylinip yügürümlər, obdan kərtip bilwelinglar; məydanlırın izdəp kəringur; adalət bilən ix kəridioğan, wədisəd turuxqa intilidioğan birlə adəmni tapsanglar, xunda mən bu [xəhərnı] kəqürimən!
2 Gərçə ular: «Pərwərdigarning həyati bilən!» dəp kəsəm iqkən bolsımu, ular yaloğandin səzlaydu, [dedi].
3 — I Pərwərdigar, kəzıng adalət-bitərəplıknı izdəp yürıdu əməsmu? Sən bularnı urdung, ləkin ular azablanmaydu; Sən ularnı nabut kılıp tıgəxtürdüng, ləkin ular tərbiyə qəbul kılıxni rət kılıp kəldi; ular yüzlırını taxtin kattıq kıldı, ular yolıdin yenıxni rət kılıdu. **4** — mən: «Xühşısızı, bundak kıləoğanlar pəkət namratlar, ular nadanlar; qünki ular Pərwərdigarning yolını, Hudasing həküm-kərsətmilirini bilməydu» — dedim. **5** — «Mən mətiwərləning yenioğa bərip ularğa səzlaymən; qünki ular Pərwərdigarning yolını, Hudasing həküm-kərsətmilirini bilidu». Bıraq ularmu boyunturuqni üzül-kesil buzup, rıxtılırını üzüp taxlıoğan.
6 — Xunga ormandın qıkkən bir xır ularnı öltürıdu, bayawandın qıkkən bir bərə ularnı wəyran kılıdu; yilpiz xəhərlərgə kərap paylaydu; xəhərlərdın qıkkən hərbi tıtmə-tıtmə kılınu; qünki ularning asiylikliri kəpiyip, wapasizlikliri awuydu. **7** Mən zadı nemigə asason seni kəqürimən? Sening baliliring Məndin wəz kəqip, Huda əməslərgə kəsəm iqməktə; Mən həmmə həjətliridin qıkkən bolsammu, ləkin ular zinəhorluk kılıp, pəhıxiləning əyigə top-top bolup mənəwatıdu.
8 Ular əmırın igkwəz ayoqırlar, ular hərbi əz yekınining ayalıoğa həwəs kılıp kixnəwatıdu. **9** Bu ixlər tüpəylidin ularnı jazalımay qoyamdim? — dəydu Pərwərdigar, — Məning jenim muxundək bir əldin kisas almay qoyamdu? **10** Uning üzüm qünəkliridin etüp, tallirini wəyran kilinglar; ləkin ularnı pütünləy nabut kılmanlar; xahlirini kirip taxlanglar, qünki ular Pərwərdigarğa təwə əməstur; **11** qünki İsrail jəməti wə Yəhuda jəməti Manga mutlək wapasizlik kıldı, — dəydu Pərwərdigar. **12** Ular: «U həqnemə kılmaydu! Bizgə həq apət qüxməydu; nə kılıq nə kəhətqilikni kərməymiz!» — dəp Pərwərdigardın tenip kətti. **13** Pəyoğəmbərlər bolsa pəkət bir xamaldın ibarət bolıdu, halas; [Pərwərdigarning] səz-kalamı ularda yoktur; ularning səzliri əz bəxioğa yansun! **14** Xunga Pərwərdigar, samawı kəxunların Sərdari boloğan Huda manga mundək dəydu: — Bu həlkə muxu səzni kılıojını üqün, mana, Mən əozıngə saləoğan səzlırımni ot, bu həlkəni otun kılımənkı, ot ularnı kəydürüp taxlaydu. **15** — Mana, Mən yıraktın bir əlni elip kelimən, i İsrail jəməti, — dəydu

Pərwərdigar, — U küqlük bir əl, kədimiy bir əl, tilini sən bilməydoğan wə gəplirini sən həq qüxənməydoğan bir əl bolıdu; **16** ularning okdəni yooğan eqiloğan bir gərdur; ularning həmmisi batur palwanlardur. **17** Ular həsulıngni wə neningni yəp ketıdu, oqul-kızlıringni yəp ketıdu, kala-qoy padiliringni yəp ketıdu, üzüm talliringni wə ənjur dərhəlliringni yəp ketıdu; ular sən tayoğan mustəhkəm xəhərliringni kılıq bilən wəyran kılıdu. **18** Həlbuki, — dəydu Pərwərdigar, — xu künlərdımu silərnı pütünləy tıgəxtürməymən. **19** Xu qəoğda [həlkıng]: «Pərwərdigar Huda yimiz nemixkə muxu ixlarning həmmisini bəximizoğa qüxürgən?» — dəp sorısa, əmdı sən [Yərəmiya] ularğa: «Silər Məndin yüz etüp, əz zəmininglarda yat ilahların qullukıda boləoninglardək, silər əz wətininglar bolmioğan bir zemında yat boləoğanların qullukıda bolısilər» — degin. **20** — Yəqubning jəmətıdə xuni jakarlıojıknı wə Yəhuda arısidə xuni ələn kılıojıknı, **21** «Buni anglanglar, i nadan wə əkli yok, kəzi turup kərməydoğan, kılıkı turup angliməydoğan bir həlk: — **22** Məndin kərkəməmsilər? — dəydu Pərwərdigar, — Dengiz sıyı üqün səhılnı mənggülik qəklımə kılıp, «Bu yərdin etmə» dəp bəkitkən Məning əldimda təwrıməmsilər? Mana, dolqunlırı ərəkəxlıgini bilən ular səhıl üstıdin həq oğlibə kılmaydu; xawkunlıojını bilən bu qəktin hərgiz həlkıp etəlməydu. **23** Ləkin bu həlkıng jəhil wə asiylik kəngli bardur; ular yoldın qıqip əz bəximqilik kılıp kətti. **24** Ular kənglıda: «Əz waktıda yamoqurlarnı, yəni awwalkı həm keyıknı yamoqurlarnı Bərgüli, bizgə həsul pəslnı bəkitip aman-esən Saklıoqçı Pərwərdigar Huda yimızın əyminəyli» değənnı həq deməydu. **25** Silərnıng kəbihlikliringlar muxu ixlarnı silərgə nesip kılımoğan; silərnıng gunahlıringlar silərdin bərikətnı məhrum kılıoğan. **26** Qünki həlkıng arısidə rəzillər bardur; ular pıstırmıda yatqən kiltəqıldəkdə paylap yürıdu; ular tuzək selip, adəmlərnı tutuwalıdu. **27** Tutqən kuxlarğa toloğan kəpəstək, ularning əyliri əldəmıqılıktın ərıxkən mallar bilən toloğan; ular xu yol bilən bıyık həm bay bolup kətti. **28** Ular səmrıp, parkırap kətti; bərhək, ular rəzil ixlarnı kılıxkə məhir bolup kətti; ular əz mənəpətnı kəzləp həklərnıng dawasını, yetim-yesirlərnıng dawasını sorımaydu; namratların həkukını koşqəydoğan həkümni ular qıkməydu. **29** Bu ixlər tüpəylidin ularnı jazalımay qoyamdim?! — dəydu Pərwərdigar, — Məning jenim muxundək bir əldin kisas almay qoyamdu? **30** Zemında intayın kərkunluk wə yirginlik bir ix sadır kılınoğankı — **31** Pəyoğəmbərlər yaloğan-səhta bəxərlərnı bərməktə; kəhınlar bolsa əz həkuk dairisini kəngəytip həkümranlık kılmaqta; Məning həlkımmu bu ixlarnı yaktıruıdu. Ləkin bularning əkiwitidə kəndək kılısilər?

6 Jenınglarnı kutkuzux üqün Yerusalem xəhıridin kəqinglar, i Binyamin jəmətıdikilər! Təkoə yezısıda kanay qelinglar! Bəyt-Həkkərəmdə is signalını kətürümlər! Qünki balayı apət, yəni dəhxətlik həlakət xımal tərəptin pəyda bolıdu. **2** Zion kızı, yəni nazınnı səhıbjəmalnı, mən nabut kılımən. **3** Yerusalemoğa kərxı qıkiwatqən pəda bəkkıqıllarmu əz padilirini epkelıdu; ular Yerusalemnı kərxəwoğa elip qədirlirini tikıdu; ularning həmmisi əzi igilıgən jayda pəda bəkidı. **4** [Ular]:

«Uningoʻja qarxi jenggə təyyarlininglar! Turunglar, qūx waqtidin paydinlip hujum kilayli!»; «Apla! Kūn patay dəp kaftu, kaqtiki sayilar uzirawatidu!» — [dəydu], [andin]: **5** «Xunga, keqiqə hujum kilip qikayli, uning mustəhkəm ordilirini yokitayli!» — dəydu. **6** — Qūnki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar ularoʻja mundak dəydu: — Dərhəlnəni kesip, ular bilən Yerusalem ətrapida deng-potəyləni yasanglar; qūnki u jazalanmisa bolmaydioʻqan xəhərdur; uningda barlik ixlar zulum-zomigərliktur. **7** Kuduk əz sulirini uroʻjutup qikəroʻjandək, umu rəzilliklirini uroʻjutup qikəramqta; uningdin zulmət-zorawanlik wə həkəkət sadaliri anglanmaqta; mening heq aldimda həmixə aqriq-kesəllər həmə yarilənoʻqanlar pəyda bolmaqta. **8** I Yerusalem, təlim-tərbiyə qəbul qil; bolmisa jenim səndin wəz keqidu, — bolmisa, Mən seni harabilik, adəmzatsiz bir zemin kiliwetimən. **9** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar munga mundak dəydu: — Ular üzüm telini pasangdioʻquqlardək Israilning qaldisini pasangdaydu; xunga sən üzüm üzgüqidək üzüm telidiki xahlar üstidin yənə bir ketim qolungni otküzgin! **10** [Mən]: — Mən hazir kimgə səz kilip agahlanduray? Ulardin anglioyudək zadi kim bar? Mana, ularning kulakliri sūnnət kilinmoʻqan, ular heq angliyalmaydu. Mana, Pərwərdigarning səzi ularoʻja eoʻjir kelidu; ularoʻja heq huxyakmaydu, — [dedim]. **11** — Qəlbim Pərwərdigarning oʻzəp otliri bilən tolup taxti; uni iqimgə sioʻduruxtin həlsirap kəttim; uni koqidiki balilar, yigitlərnin məxrəp sorunliriyoʻja təkəysən. Ər-ayallar, kerilar həmə yaxanoʻqanlarmu buningdin mustəsna bolmisan! **12** — Ularning əyliri, etizliri ayalliri bilən billə əzgilərgə tapxurulidu; qūnki Mən kolumni zemindikilərgə sozimən, — dəydu Pərwərdigar. **13** — Qūnki əng kikiqidin qongioʻjiqə ularning həmmisi aqkəzlikkə berilgən; pəyoʻəmbərdin kahinoʻjiqə həmmisi ohxaxla aldamaqilik kilidu; **14** ular: «Aman-esənlik! Aman-esənlik!» dəp həkimning kizining yarisini susluq bilən kol uqida qala tengip koydi. Ləkin aman-esənlik yoktur! **15** Ular yirginqlik ixlarni sadir kiləninidin hijil boldimu? — Yəq, ular heq hijil bolmide, hətta kizirixnimu ular heq bilməydu. Xunga ular yikilip əlgənlər iqidə yikilip əlidu; ularni jazalaxkə kəlgininimdə ular putlixip ketidu, — dəydu Pərwərdigar. **16** Xunga Pərwərdigar [Əz həkigə] mundak dəydu: — Silər tət aqa yolda turuwatisilər; xunga yolunglarni obdan kərip koyunglar, kədimki, yaxhiliqkə elip barəjan yollarni sorap, ularda menginglar; xundak kilədoʻja jeninglar obdan aram tapidu. Ləkin ular: «Biz xularda mangmaymiz!» — dəydu. **17** Mən: Silərgə «Kanayning agah sadasioʻja kulak selinglar!» dəydioʻqan agah bərgüqi kəzətqilərnə tiklidim; ləkin silər: «Kulak salmaymiz» dedinglar. **18** Xunga i əllər, anglanglar; guwahqilar bolup ular arisida bolidioʻqan ixlarni bilip koyunglar! **19** Angla, i yər-zemin! Kara, Mən bu həkning bəxiyoʻja külpət, yəni ularning oy-hiyallirining aqiwitini qūxürimən; qūnki ular səziliringə kulak salmioʻqan; Mening Təwrat-qanunumni bolsa, ular qətkə kakqan. **20** — Əmde zadi nemə məksəttə Xəbadin qikkən huxbuy, yirək yurttin elip kelingən egir Manga sunulidu? Keydirmə qurbanlikliringlar qəbul kilarlik əməs, silərnin «təxəkkür kurnanlik»liringlar

Meni hursən kilmaydu. **21** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən bu hək aldioʻja putlikaxanglarni salimən; xuning bilən həmə atilar həmə oʻquqlar billə putlixidu; qoxnilar wə dostlar ohxaxla nabut bolidu. **22** Pərwərdigar mundak dəydu: — Kara, ximaliy zemindin bir hək kelidu, yər yüzining əng kəriliridin uluʻj bir əl kəzoʻjilidu; **23** ular okya wə kiliq bilən korallinidu; ular zalim, heq rəhim kilmaydu; ularning awazi dengiz dolkunidək xawkunlaydu; ular atlaroʻja minidu, jənggiwar adəmlərdək səp-səp bolup turidu; ular sanga qarxi jəng kilixkə kelidu, i Zion kizi! **24** «Biz ular tooʻruqluq həwər angliqdu; kolimiz boxixp kətti; oʻəxlik, toloʻqta kəloʻqan ayaldək azab bizni tutti» — [dedim]. **25** «Dalaʻoʻja qikmanglar, yollar bilən mangmanglar, qūnki dūxmənning kiliqi bar, tərəp-tərəplərnə wəhəimə basidu. **26** I həkimning kizi, sən əzünggə bəz kiyim kiyiwal, küllər iqidə eoʻjinap yat; əzüngning bir tal koʻlungdin juda boləqandək kəttik yoʻjlap matəm tut; qūnki bulang-talang kiləyoʻjuq bizgə karap tuyuksiz kelidu». **27** [Pərwərdigar munga]: — Mən seni roda sinqoʻjuq kilip tiklidim, həkim bolsa huddi təkxürilidioʻqan rididək bolidu; seni ularning yollirini kəzətip sinaxkə tiklidim, — [dedi]. **28** — Ularning hərbiri asiyning asiyi, ular təhmət qəplap uyan-buyan katrap yürməktə; ular mis wə təmürning əzidur, həmmisi qirip kətkəndur; **29** təmürqining kərukimu keyüp kətti, koʻoʻxun bolsa otta yəm boldi; rodini eritip tawlox bikar boldi; həkim yamanlardin haliy bolmide. **30** Ular «daxqal kümüx» dəp atilidu; qūnki Pərwərdigar ularni rət kilidi.

7 Pərwərdigardin Yəramiyaʻoʻja mundak bir səz kəldi: — **2** Pərwərdigarning əyidiki dərwasida turup muxu səzni jakarlap: «Pərwərdigarning səzini anglanglar, i Pərwərdigaroʻja ibadət kilix uqūn muxu dərwasilardin kiriwatqan barlik Yəhūdalar!» — degin. **3** — «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Yolliringlar həmə kilimixliringlarni tüzitinglar; xundak bolədoʻja Mən silərnə muxu yərdə muqim turəuzimən. **4** «Pərwərdigarning ibadəthanisi, Pərwərdigarning ibadəthanisi, Pərwərdigarning ibadəthanisi dəl muxudur!» dəp aldamqi səzlərgə tayinip kətmənglar. **5** əgər silər həkikətən yolliring həmə kilimixliringlarni tüzətsənglar, — əgər kixilər wə qoxnanglar arisida adalət yürügüzsənglar, **6** — əgər silər musapir, yetim-yesir həmə tul hotunlarni bozək kilixtin, muxu yərdə gunahsiz kanlarni təküxtin, — xundakla əzünglaroʻja ziyan yatküzüp, baxkə ilahlaroʻja əgixip ketixtin kol üzsənglar, — **7** xundak kiləjininglarda Mən silərnə muxu yərdə, yəni Mən ata-bowiliringlaroʻja kədimdin tartip mənngügigə təkdim kiləjan bu zeminda muqim turidioʻqan kilimən. **8** Ləkin mana, silər heqkəndək payda yətküzməyioʻqan aldamqi səzlərgə tayinip kətkənsilər. **9** Əmde nemə degülük?! Oʻqirilik, katillik, zinahorluk kilip, sahta kəşəm iqip, Baaloʻja isrik yekip wə silər heq tonumioʻqan yat ilahlaroʻja əgixip, **10** andin Mening namimda ataloʻqan muxu əygə kirip Mening aldimda turup: «Biz kutkuzuloʻqan!» dəmsilər?! Muxu lənətlük ixlarda turuwərix uqūn kutkuzuloʻqanmusilər?! **11** Mening namimda ataloʻqan muxu əy silərnin

nəziringlarda bulangqilarning uwisimu?! Mana, Mən Əzüm bu ixlarni kergənmən, — dəydu Pərwərdigar. **12** Xunga, Mən əslidə Əz namimda turaloju kıloğan Xiloh degən jayoğa berip, həlkim İsrailning razilliki tüpəylidin uni nemə kiliwətkənlikimni kərip bekinglar! **13** Əmdi həzir, Mən muxundaq kilmixlarni sadir kılōjininglar tüpəylidin, — dəydu Pərwərdigar, — Mən silərgə tang səhərdə ornumdin turup sēz kılıp kəldim, lekin silər heq kulak salmidinglar; Mən silərnı qakirdim, lekin silər Manga jawab bərmidinglar — **14** əmdi Mən Xilohdiki əyni kandaq kılōğan bolsam, silər tayanōjan, xundaqla namim koyulojan wə əyni wə Mən silərgə həm ata-bowiliringlarōja təkdim kılōjan wə zeminnimu xundaq kilmən; **15** Mən silərnıng barlik kerindaxliringlar, yəni Əfrainning barlik nəslini həydidiwətkinimdak silərnımu kəzimdin yirak həydaymən. **16** Əmdi sən, [Yərəmiya], bu həlk üqün dua kılma, ular üqün nalə-pəryad kətürmə yaki tilək tilimə, Mening aldimda turup ularning [gūnahlırını] heq tilimə, qünki Mən sanga kulak salmaymən. **17** Ularning Yəhuda xəhərliridə wə Yerusalem koqilirida nemə kılōjanlırını kəriwatmamsən? **18** Balilar otun teridu, atilar ot kəlaydu, ayallar kəstən Məni nəjitixkə «Asmannıng Hanixi» üqün poxkallarni selixkə hemirni yuōjuridu, xuningdək yat ilahlarōja «xarab hədiy»lərnı kuyidu. **19** Azablinip oşəzəpliniđiqını Mənnu? — dəydu Pərwərdigar; — Əz yūzlırigə xərm qarlap, azabliniđiqını əzlıri əməsmu? **20** Xunga Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, Mening oşəzəpim wə kəhrim muxu jayoğa təkūlidu; insan üstigə, haywan üstigə, daladiki dərahlər üstigə, tupraktki mēwilər üstigə təkūlidu; u həmmını kəyduiridu, uni heq əqürəlməydu. **21** Samawi koşunlarning Sərdari bolōjan Pərwərdigar — İsrailning Hudasi mundaq dəydu: — Beriweringlar, kəyduirmə kurbanliklırınınglarni baxkə kurbanliklarōja koşup koyunglar, barlik gəxlirini yawelinglar! **22** Qünki Mən ularni Misir zeminidin kūtquzup qıkarōğan künidə ata-bowiliringlarōja «kəyduirmə kurbanlik»lar yaki baxkə kurbanliklar toşrisida gəp kılmiōjan wə yaki əmr bərmigənidim; **23** bəlkı Mən ularōja mundaq əmr kılıp: «Awazimōja kulak selinglar, xundaq kılıp Mən silərnıng Hudayinglar bolimən, silər Mening həlkim bolisilər; Mən əzūnglarōja yaxhılik bolsun dəp buyruōjan barlik yolda menginglar» — dəp buyruōjanidim. **24** Lekin ular heq anglimiojan, Manga heq kulak salmiojan, bəlkı əz rəzil kənglidiki jahıllıki bilən əz hiyal-həhıxlirioja əgixip mengiwəngar; ular aldiōja əməs, bəlkı kəynigə mangojan. **25** Ata-bowiliringlar Misir zeminidin qıkkəndin tartip bütgünki künigə kədər Mən kullirim bolōjan pəyoşəmbərlərnı yeninglarōja əwətip kəldim; Mən hərkiını tang səhərdə ornumdin turup ularni əwətip kəldim. **26** Lekin həlkim anglimiojan, heq kulak salmiojan; ular boynini kattik kılōjan; rəziliktə ata-bowiliridin exip kətkən. **27** Sən bu sezlərnı ularōja eytisən; lekin ular sanga kulak salmaydu; sən ularni [towa kılıxkə] qakirisən, lekin ular jawab bərməydu. **28** — Sən ularōja: — «Pərwərdigar Hudasing awazini anglimiojan wə heq tūzitixni qəbul kılmiōjan həlk dəl muxu!» — dəysən. Ulardin həkəqət-wəpalik yokə kətti; bu ularning eoşizidinnu üzülüp kətti. **29** Qeqingni

qūxürüp uni taxliwət; yukiri jaylarda bir mərsiyə okuōjin; qünki Pərwərdigar Əz oşəzəpini qūxürməkqi bolōjan bu dəwrni rət kılıp, uningdin wəz kəçti. **30** Qünki Yəhudadikilər kəz aldimda rəzilikk kılōjan, — dəydu Pərwərdigar, — ular Mening namimda atalojan əygə yirginqlik nərsilərnı əkirip uni bulōjōjan; **31** wə əz ooşul-kızlırını otta kurbanlik kılıp kəyduirix üqün «Hinnomning ooşu»ning yilōşidiki Tofətnıng yukiridiki jaylarnı kurojan; bundək ixni Mən heq buyrumiojanmən, u oyumoja heq kirip bakmiojandur. **32** Xunga, mana, xundaq künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — «Tofət» yaki «İbn-Hinnomning yilōşisi» əmdi heq tilōja elinmaydu, bəlkı «Kətl yilōşisi» deyilidü; qünki ular Tofətta jəsətlərnı yər kəlmioşuqə kəmidu. **33** Bu həlkning jəsətliri asmandiki uqar-kənatlarning wə zemindiki janiwarlarning taami bolidu; ularni əlülkərdin kərkəutup həydaydiojan heqşəkm bolmaydu. **34** Mən Yəhuda xəhərliridin həm Yerusalem xəhərliridin oyuntamaxining sadasini, xad-huramlik sadasini wə toyi boluwatқан yigit-kızining awazini məhrum kilmən; qünki zemin wayranə bolidu.

8 Xu qəşda, — dəydu Pərwərdigar, — ular Yəhudaning padixəhlirining ustihanlırını, ularning əmirliyrining ustihanlırını, kahinlarning ustihanlırını, pəyoşəmbərlərnıng ustihanlırını wə Yerusalemə turojanlarning ustihanlırını gerlıridin elip qıkıridu; **2** xundaq kılıp ular bularnı kuyax, ay wə asmanlardiki barlik jisimlar astida yayidu; qünki ular bularnı seygən, bularning kullukida bolōjan, bularōja əgəxkən, bularnı izdigən, bularōja qokunojan; ularning jəsətliri bir yərgə heq yioşilmaydu, heq kəmlüməydu; ular zemin yūzidə ooşut bolup yatidu. **3** Mən bulardin kəlojanlırını həydidəgn jaylarda, bu rəzil jəməttin barlik tirik kəlojanlar həyatning ornioja mamatni tallaydu, — dəydu samawi koşunlarning Sərdari bolōjan Pərwərdigar. **4** Əmdi sən ularōja mundaq degin: Pərwərdigar mundaq dəydu: — Adəmlər yikilsə kaytidin turmamdu? Birsı yoldin qıkıp kətsə kaytip kəlməmdü? **5** Nemixkə Yerusalemdiki bu həlk həmixə yoldin qıkix bilənlə yenimdin yiraklap ketidu? Ular aldamqılıknı qing tutidu, yenimōja kaytip kelixni rət kılıdu. **6** Mən kəngül koyup anglidim; lekin ular duruslukni seşliməydu; ularning rəzilikkiridin: «Mən zadi nemilərnı kılıp koydum?!» dəp towa kılıdiojan heqkim yok; at jənggə burulup etilōjəndəh hərbiysi əz yolioja burulup etilidu. **7** Həttə asmandiki ləyləkmə əzigə bekitiləgn waқtilirini bilidu; pahtək, karlıoşaq wə turnıarmu kəqüp kelidiojan waқtilirini esida tutidu; lekim Mening həlkim Mən Pərwərdigarıng ularōja bekitənirimmı heq bilməydu. **8** Silər kandaqmu: «Biz danadurmiz, Pərwərdigarıng Təwrat-kənnıni bizdə bardur!» deysilər? Mana, bərhək, əlima-kəqürgüqilərnıng yalojanqi kəlimi uni burmiliojan. **9** Danixmənlər hijil bolidu, ular yərgə kərap kəldi; mana, ular Pərwərdigarıng seşini qətkə kəkkəndin keyin, ularada zadi nemə danalikk kəlidu? **10** Xunga Mən ularning ayallirini baxkıləroja, ularning etizlırını yengı igilirigə tapxurup berimən; qünki əng kikiqidin qongioşiqə ularning həmmisi aqkəzlıkkə beriləgn; pəyoşəmbərdin kahinoşiqə həmmisi sahta ix kəridu. **11** Ular: «Aman-esənlik! Aman-esənlik!» dəp

halkimning qizining yarisini susluk bilon qol uqida qala tengip koydi. Lekin aman-esenlik yoxtur! **12** Ular yirginqlik ixlarni sadir kilojinidin hijil boldimu? — Yak, ular heq hijil bolmidi, hatta kizirixnimu ular heq bilmaydu. Xunga ular yikilip elgänler iqida yikilip elidu; ularni jazalaxka kalginimda ular putlixip ketidu, — daydu Pärwärdigar. **13** Män ularning hosulini elip taxlayman, — daydu Pärwärdigar; üzim telida üzümler, enjür darihida enjürler heq kalmidi; yopurmakliri solixip kattı; Män ularoşa nemä beoşixloşan bolsam, ämdi xular ulardin ötküzüwelinidu. **14** «Biz nemixka muxu yerdä bikar olturuwerimiz? Yioşlayli, mustähkäm xəhərlərgə kirip xu yərlərdə [kürəx kilip] tügixəylil. Qünki Pärwärdigar Hudayimiz bizni tügəxtürüp, bizgə öt süyini bərdi; qünki biz Pärwärdigar aldida gunah sadir kilduk, **15** Aman-tinqlikni ümid kilip küttip kəlduk, lekin heq yaxlilik bolmidi; xipa waqtini küttuk, lekin mana, wəhimä bastil! **16** Düxmən atlirining hartildaxliri Dan zemindin tartip anglanmakta; ayoşlirining kixnəxliri pütkül zeminni kərkətip təwrətməktə. Ular zemin wə uningda turuwatқан həmmiini, xəhərnə wə uningda turuwatқанların həmmisini yökətxikə kelidu!». **17** — Mana, Mən aranglaroşa yilanlarni, yəni heqkim sehirliyəlməydoşan zəhərlək yilanlarni əwətimən, ular silərnə qakıdu» — daydu Pärwärdigar. **18** [Mən]: «Mening dərd-əlimim dawalıoşusiz! Yürükim zəyiplixip kattı!» — [dedim]. **19** «Mana, həkımıng qizining intayin yirək yurttin kətürülgən pəryadining sadasi! [Ular] — «Pärwärdigar Zionda əməsmu? Zionning padixahı u yərdə turmamdu?!» — [daydu]». «Nemixka əmdi ular Meni oyma məbudliri bilən, ərziməs yat nərsilər bilən özəpləndüridu?!» **20** — «Orma wahti etüp kattı, yaz tügidi, lekin biz bolsak yənilə kutkuzulmiduk!» **21** «Həlkimning qizining sunuk yarisi tüpəylidin özüm sunukmən; matəm tutimən; Dəkkə-dükkə meni besiwaldi, — **22** Gileadta tutiya tepilmədikən? U yərdə tewip yökmiyən? Nemixka əmdi mening həlkimning kizioşa dawa tepilmaydu?!».

9 Ah, mening bexim suning bexi, Kəzüm yaxning buliki bolsiidi! Undakta həlkimning kizi arisidiki eltürülgənlər üçün keqə-kündüz yioşlayttim! **2** Ah, mən üçün qəl-bayawanda yoluqılar qüxkidək bir turaloşu bolsiidi! Undakta həlkimni taxlap, ulardin ayriloşan bolattim! Qünki ularning həmmisi zinahorlar, Munapikların bir jamaitudur!» **3** — Ular okyaqi ləxkərlər okyayini egildürgəndək tilini yaloşanqilikka egildürüxkə təyyarlıoşan; ular zeminda üstünlük kəzənoşan, biraq bu səmimiylük bilən boləşan əməs; ular rəzillik üstigə rəzillik kıləşan, Meni heq tonup bilmigən» — daydu Pärwärdigar. **4** — Hərbiringlar əz yekininlardin hezi bolunglar, kerindaxliringlaroşa heq tayanmanglar; qünki hər bir kerindax pəkətlə aldioşuqi, halas, hər bir yekinliring bolsa təhməthorlukta yürməktə. **5** Ular hər biri əz yekinlirioşa aldəm qilik kılmaqta, heqkim həkikətni sezləməydu; ular əz tilini yaloşan sezləxkə egitidu, ular kəbihihlikte əz lirinə upritidu. **6** Ular jəbir-zulum üstigə jəbir-zulum kılmaqta, aldəm qiliktin yənə bir aldəm qilikka ötməkte; ular Meni tonuxni rət kilidu, — daydu Pärwärdigar. **7** Xunga samawi koxunların Sərdari boləşan Pärwärdigar mundak daydu: — Mana,

Mən ularni eritip tawlap sinaymən; həlkimning qizining rəzillikigə Manga baxka yol qəlmidimu? **8** Uların tili əjəl okıdur; u aldəm qilikni sezləydu; hər bir eoş seziyə yekini bilən tinq-amanlikni sezləydu, lekin kənglidə kıltaq təyyarlaydu. **9** Bu ixlər tüpəylidin ularni jazalimay koyəmdim? — daydu Pärwärdigar, — Mening jenim muxundak bir əldin kisas əlməy koyəmdu? **10** «Təoşlardi ki yaylaklar üçün yioşa wə nalə-pəryad kətürimən, Daladiki otlaklar üçün mərsiyə okuymən; Qünki ular kəyüp kattıki, heqkim u yərdin etməydu; Kalilarning hərki rəxliri anglanmaydu; Həm əsməndiki uqar-kənatlar həm həywanatlar mu qeqip, Xu yərdin kattı!». **11** — Mən Yerusəlməni harəbləxkan top-top dəwə, qilberilərnə bir turaloşu kılman; Yəhuda xəhərlirini adəm turmaydoşan dərijidə wayranə kılman. **12** — Kim bu ixlərnə qüxinixkə danixmən bolidu? Kim Pärwärdigarın əoşidzin seş elip bularni qüxəndürəlaydu? Nemixka zemin wayranə, heqkim etmigidək, kəyüp qəl-bayawandək bolup kattı? **13** Pärwärdigar daydu, — Qünki ular Mən ular aldioşa kəyoşan Təwrat-qanunni taxlıwətkən, Mening əwəzimioşa kulaq salmioşan wə uningda mangmioşan, **14** Bəlki əz kəlbidiki jəhəllikə əgəxən, ata-bowiliri ularoşa egətkəndək Baəllarning kəyynigə əgixip kətkən, **15** Xunga samawi koxunların Sərdari boləşan Pärwärdigar, İsrailning Hudasi mundak daydu: — Mana, Mən bu həlkə kərnəni yegüzimən, ularoşa öt süyini qöküzimən, **16** ularni ular yaki ata-bowiliri ilgiri heq tonmaydoşan ələr arisioşa tarkitimən; Mən ularni yökətkuqə ularning kəyynidin kəyoşaxkə kılıqni əwətimən. **17** Samawi koxunların Sərdari boləşan Pärwärdigar mundak daydu: — Kəngül kəyoşunglar, matəm qı ayallarni kəlixkə qakiringlar, yioşaxkə əng usta boləşan kiz-ayallarni qakirip kəlixkə adəm əwətinglar! **18** — Bərhək, ular tez kəlsun, biz üçün zor yioşa kətürsunki, bizning kəz lirimizdin mu yaxlar taramlap təkülsun, qanəklirimizdin mu yax təmqiliri əksun — **19** qünki Ziondin yioşa əwazi anglinip: — «Biz kəngilik buləng-təlang kılinduk! Kəngilik xərməndə bolduk! Ular turaloşulirimizni erüwətti, biz zeminiimizni taxlıdük!» — deyilidu. **20** Pärwärdigarın sezinə anglanglar, i ayallar, Uning əoşidiki seşgə kulaq selinglar; Kizinglaroşa yioşaxni egitinglar, Hərbiringlar yekininlirioşa mərsiyə okutunglar; **21** Qünki əlüm bolsa derizilirimizdin yamixip kirgən, Orda-istihkəklirimizojumu kirgən; U balilərnə koqilərdin, Yigitlərnə rəstə-məydanlardin yulup taxlıoşan. **22** [Yekinliringlaroşa] ukturup: «Pärwärdigar mundak daydu: — Bərhək, jəstətlər daladə təzəktək yikilidu; Ular ormiqining orojikining əstioşa yikiloşan, Lekin heqkim yioşmaydoşan baxəktək yərgə qeqilidu!» — dənglar! **23** Pärwärdigar mundak daydu: — Dana kixi banaliki bilən, küllük kixi küllükliki bilən, bay baylikliri bilən pəhirlinip mahtanmisun; **24** pəhirlinip mahtioşuqi bolsa xuningdin, yəni Meni, yər yuzidə mehir-muəbbət, ədalət wə həkəmiylikni yürgüzgüqi Mən Pärwärdigarni tonup yətkənlikidin pəhirlinip mahtansun; qünki Mening hursənlikim dəl muxu əxlərdindur, — daydu Pärwärdigar. **25** Mana, xundak künlər keliduki, — daydu Pärwärdigar, — Mən hətnə kilmioşanlarni hətnə kılinoşanlar bilən billə

jazalaymən; **26** yəni Misir, Yəhuda, Edom, Ammoniyalar Moabiyalar, jumladin qel-bayawanda turuwatqan, qəqə qallarini qüxürüwatqan əllərni jazalaymən; qünki bu əllərdin həmmisi hətnisizdur; Israilning barlik jəmatimu kenglidə hətnisizdur.

10 Pərwərdigarning silərgə eytkan səzigə kulak selinglar; i Israil jəməti: — **2** Pərwərdigar mundak dəydu: — Əllərdin yollirini əgənmənglar; gərqə əllər asmandiki hədisə-alamətlərdin qorqup dəkkə-dükkigə qəmgən bolsimu, silər bulardin heq qəqüp kətmənglar. **3** Qünki əllərdin kəidə-yosunliri bimənilikdur; həmmisi ormanliqtin kesilgən dərəhtin, yəqəqəning iskinisi bilən oyuloqan nərsigə asaslanoqandur. **4** Ular buni altun-kümüx bilən həlləydu; uni yikilmisun dəp ular bolqa, mihlar bilən bəkitidu. **5** Bunday butlar tərhaməklitə turidoqan bir qəranuqtur, halas; ular heq səzliyəlməydu; ular baxqilar tərpidin kətürülüxi kerək, qünki ular mangalmaydu. Ularidin qorqmənglar; qünki ular rəzillik qilalmaydu, ularning qolidin yahxilik qilixmu kəlməydu. **6** — Sanga ohxaydioqan heqkim yok, i Pərwərdigar; Sən uluq, küq-küdring bilən nāming uluqdur. **7** Kim Səndin qorqmay turalisun, i barlik əllər üstigə heqümran padixah!? Qünki bu Sanga tēgixlidur; qünki əllərdiki danixmənlar arisida wə barlik padixahlıqlar arisida Sanga ohxax heqkim yoktur. **8** [Əllərdin] həmmisi istisnasiz əqli yok, nadanlardur; bu ərziməslər yəqəqətur, halas! Ular təlim bərləmdul!? **9** Soqup yalpaqlanoqan kümüx Tarxixtin elip kelinidu; altunmu Ufzadin elip kelinidu; andin hünərwan wə zərgərlərdin qoli bu yəsiyoqan qəwə səstin rəht bilən kiyim kiygüzidu — bularning həmmisi xübhəsiszki, danixmən ustilarning əjridur! **10** Lekin Pərwərdigar Hudaning Əzi həqikəttur; U həyat Hudadur, manggülikning Padixahidur; Uning əzəpi aldidə yər-zəmin titrəydu; əllər Uning qəhrini kətürəlməydu. **11** Ularoqə mundak dēgin: «Asman bilən zəminni yaratmioqan ilahlar, ular zəmin yüzidin wə asman astidin yokəydu!». **12** [Pərwərdigar bolsa] yəzəminni küq-küdriti bilən yəsiyoqan, Aləmnin danaliki bilən bərpə qiləqan, Asmanlarni əqil-parasiti bilən yəyoqəydu. **13** U awazini qoyuwətsə, asmanlarda sular xawqunlaydu; U yər qətliridin bulut-tumanlarni ərlitidu; U yəqəurlarəqə qəkməklərnə hāmrah qilip bəkitidu, Wə xamalni əz həziniliridin qikiridu. **14** Muxu kixilərdin hərbi əqlisiz, bilimdin məhrumlardur; Zərgərlərdin hərbi əzliəri oyoqan but tərpidin xərmədigə kalidu; Qünki uning kuyma həykili yəloqanqilik, ularda heq tinik yoktur. **15** Ular bimənildur, mazək obyektidur; Jazalinix waqti ularning üstigə kəlgəndə, ular yokitilidu. **16** Yəqəpning Nesiwisi Boləuqə bulardək əməstur, Qünki barlik məwjudatni yəsiyoqə Xudur; Israil bolsa Uning Əz mirasi boləqan kəbilidur; Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar Uning namidur. **17** Zəminidin qikixka yük-təqingni yioqixturup al, i muhasirigə elinoqə qiz; **18** qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, Mən bu waqitda zəmindiklərnə elip u yərdin qəriwetimən wə ularning kəngli tonup yətküqə azar bərimən!». **19** Jərahitim üqün həliməqə way! Mening yəram dawəlioqisizdur! Biraq əslidə mən: «Bu pəkət bir kəsəllik, halas, uningə qidoqədmən»

— dəptikənmən. **20** Mening qədirim həlak boldi, barlik tanilirim tüzildi; balilirim məndin juda bolup, ular yok boldi; qədirimni kaytidin sozup tikkidək, qədir pərdilirini əskudək heqkim qəlmidi. **21** Qünki həlkə padiqiliri əqlisiz bolup, Pərwərdigarni izdəp yol sorimaydu; xunga ular danixmənlərdək ix kərləmaydu, ularning barlik padisi tərkiplə kətti. **22** Anglalar! Bir gəpning xəpisi! Mana, u kelidu, ximaliy zəminidin qikəkan zor bir qəkan-sürən! Yəhədaning xəhərlirini bir wəyrənə, qilbələrdin turaləyoqə aylanduroqə qiliwatidu! **23** Biliməni, i Pərwərdigar, insanning əz yolini bəkitixi əz qolida əməstur; mēngiwatqan adəmnin əzidə qədəmlirini halioqəqə taxla kudriti bolmastur; **24** Pərwərdigar, mēni tüzigəysən, lekin əzəp bilən əməs, adil həküm bilən tüzigəysən; bolmisa Sən mēni yokqə barəwə qilisən. **25** Qəhringni Sən tonumaydioqan əllər həmdə nāmingə nida qilməydioqan jəmətlər üstigə təkkəysən; qünki ular Yəqəpni yəp kətkən; bərhək, ular uni yutub tūgəxtürüp, turoqan jayini mutlək wəyrən qiloqan.

11 Yəremiyəqə Pərwərdigardin kəlgən səz mundak idi: **2** — Bu əhdning səzligə kulak selinglar; xundakla Yəhuda kixilirigə, Yerusalemda turuwatqanlarəqə ularni yətküzüinglar, **3** — sən Yəremiyə ularəqə mundak eytkin: — Pərwərdigar, Israilning Hudasi mundak dəydu: — Bu əhdning səzligə kim boysunmisa u lənəttə qalidu; **4** Mən bu əhdni ata-bowiliringlarni Misir zəminidin, yəni tēmür tawlaydioqan humdandin kutquzup qikəroqan künidə ularəqə tapilap: «Awaziməqə kulak selip, bu səzərgə, yəni Mən silərgə tapuroqan barlik əmrlərgə əməl qilinglar; xundak qiləninglarda, silər Mening həlkim bolisilər, Mən silərdin Hudayinglar bolimən; **5** xundak boləqinida Mən ata-bowiliringlarəqə: «Silərgə sūt həm bal ekip turidoqan bir zəmin təkdin qilimən» dəp iqən kəsəmnə əməlgə axurimən» — dēgəndim. Silər bügünki kündə dəl xu zəminida turuwətilər! Mən bolsam jawəbən «Amin, Pərwərdigar!» — dedim. **6** Pərwərdigar mēngə mundak dēdi: — Yəhədaning xəhərliridə, Yerusalemnin koqilirida bu səzlərnə jəkarla: — Bu əhdning barlik səzligə kulak selip əməlgə axurunglar! **7** Qünki Mən ata-bowiliringlarəqə Misir zəminidin kutquzup qikəroqan künidin bügünki küngiqə «Mening awaziməqə kulak selinglar!» dəp jəkiləp aqahlandırup keliwatimən; Mən tang səhərdə ornumdin turup ularni aqahlandırup kəldim. **8** Lekin ular heq angliməqan yəki kulak salmiməqan; ularning hərbi rəzil kəngülliridiki jəhillikqə əgixip mēngəqan; xuning bilən Mən bu əhdidiki barlik səzlərnə ularning bəxiqə qüxürdü; Mən bularning həmmisini ularəqə tapiləqanmən, lekin ular heq əməlgə axurmiməqan. **9** Pərwərdigar mēngə mundak dēdi: — Yəhədadikilər wə Yerusalemda turuwatqanlarning arisida bir suyikəst baykəldi; **10** ular səzlimni anglaxni rət qiləqan ata-bowiliringni kəbiliklirigə kaytip kətti; ularning ibaditidə bolayli dəp bəxka ilahlarəqə əgixip kətti. Israil jəməti həm Yəhuda jəməti ata-bowiliri bilən tüzgən əhdəmnə buzdı. **11** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən ularning üstigə heq kutulalmas apət qüxürimən; ular Məngə pəryad kətüridu, lekin Mən ularni angliməymən. **12** Andin Yəhədaning xəhərliri

wə Yerusalemda turuwatqanlar isriq yeqip qoqunqan butlarni izdöp ularoqa pəryad kötüridu; lekin apət qüxkən waqtida ular bularni heq kutquzmaydu. **13** Qünki xəhərliring qanqə kəp bolqanseri, butliring xunqə kəp boldi, i Yəhuda; Yerusalemling qoqiliri qanqə kəp bolqanseri, silər «yirginqlik boluqı» oqa xunqə kurbangahları kurdunglar, yəni Baaloqa isriq yeqip üqün kurbangahları bərpə kıldinglar. **14** Əmdi sən, [i Yəməmiya], bu həlk üqün dua kılima, ular üqün heq pəryad yaki tilawət kılima; qünki apət bexioqa qüxtüxi bilən ular Manga nida kıloqan waqtida Mən ularni anglimaymən. **15** — Mening səyümlük həlkimning eyümdə turuxioqa nemə həkqi? Qünki kəpinqinglar ezünglarning rəzil məqsətlirigə yetixkə orunisilər; silər rəzilliklinglar əməlgə axkanda hursən bolsanglar, undaқта «müqəddəs gəxlər» muxu asiyliqinglarni silərdin elip taxlıyalamdu? **16** Pərwərdigar ismingni «Yəpyexil, mən mewilik, baraxsən zəytun dərihi» dəp atioqanidi; lekin [Pərwərdigar] dərəhkə xawkunlaydioqan zor bir otni salidu wə xahliri yəq kılinidu. **17** Qünki seni tikkan samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar sanga qarap külpət bekitip jakarlioqan; səwəbi, Israil jəməti wə Yəhuda jəməti özining mənəpəətini kezlər rəzillik kılip, Baaloqa isriq yeqip, Mening oşəzipimni kəltürdi. **18** «Pərwərdigar manga həwər yətküzdi, xuning bilən mən qüxəndim; U manga ularning kılmixlirini ayan kıldi; **19** mən bolsam huddi boşuzlaxka yetiləp mangoqan kənük paqlandək idim; mən əsli ularning manga qarap: «Dərəhni mewisi bilən yəkitayli, uning ismi qayta əskə heq kəltürülmisən, uni tiriklər zemindin üzüp taxlayli» degən kəstlirini heq bilməyttim; **20** lekin Sən, i adil həküm Qıqarəuqi, adəmning wijdan kəlbini Siniəuqi, samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar, Sening ularning üstigə qüxüridioqan kısasini öz közüm bilən kerüxkə nesip kıloqaysən; qünki dəwayimni Sangila ayan kılip tapxurdum». **21** Xuning bilən Pərwərdigar [manga] mundək dedi: — «Pərwərdigarning namida bəxarət bərmə, bolmisa jening qolimizda tügixidu» — dəp sanga dok kılip yürgən Anatottiki adəmlər jeningni izdöp yüridu. Əmdi ular toşrisida mundək səzüm bar: — **22** — bu ixka qarap samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar mundək dedi: — Mana, Mən ularni jazalaymən; yigitlər kıliq bilən əlidu, oşul-kizliri bolsa kəhətqilik bilən əlidu. **23** Ulardin heqbir kəldisi qəlmaydu; qünki Mən ular jazaliniديوqan yilida, xu Anatottiki adəmlər üstigə apət qüxürimən.

12 Mən dəwayimni aldingoqa elip kəlsəm, adil bolup kəlding, i Pərwərdigar; lekin Sən bilən Əz həkümliring toşruluk səzləxməqimən; nemixka rəzillarning yoli ronək tapidu? Asiylik kıloquqilarning həmmisi nemixka kəngri-azadlikkə turidu? **2** Sən ularni yər yüzigə tikkənsən, ularmu yiltiz tartqan; ular əsüp güllinidu, ular mewilaydu; Sən ularning aqzioqa yekin ohxaysən, lekin wijdanidin yirəksən; **3** lekin Sən, i Pərwərdigar, meni biləsən; Sən meni kərip kəlgənsən, Əzünggə bolqan sadıqlıqimni siniəqənsən. Ularni boşuzlaxka bekitilgən qoylardək ayrip sərəp kıqkaysən, ularni kəti künigə ayrioqaysən. **4** Zemin qəqanojqə qəojiraydu, etizdiki ot-qəplər qəqanojqə kuroqan

həlattə turidu? Zeminda turuwatqanlarning rəzilliki tüpəylidin həywanlar həm uqar-qanatlar qəqanojqə yəqap tügəydu? Qünki bu həlk: «[Huda] aqiwitimizni heq kərməydu» dəwatidu. **5** — Sən yügürgən ləxkərlər bilən bəsləxkəndə, ular seni həlsiratqan bolsa, əmdi sən atlar bilən bəsləxsəng qandək bolar? Sən pəkət aman-tinqlikta turoqan zemindila hatirjəm bolup [Manga] ixinisən, əmdi Jordan dəryasi boyidiki qoyuk qatqəliklarda qandək yürisən? **6** Qünki həttə ez kərinadxliring, atangning jəmətimu sanga asiylik kıloqan. Ularmu seni yəkitix üqün awazini qoyup bərgən. Gərqə ular sanga mehirlik səzlərni kıloqan bolsimu, ularoqa ixənmlə!» **7** — Əzüm ailəmdin wəz keqimən, mirasimni taxliwetimən, jan-jigirimni düxmənlorining qolioqa tapxurimən. **8** Mening mirasim [bolqan həlk] bolsa Manga ormanliktiki bir xirgə ohxax bolup qəldi; ular Manga qarxi awazini kötürdi; xunga Mən ularni yaman kərimən. **9** Mening mirasim Manga sar-bürkəti yaki qilberəkək bolup qəldi əməsmu? Lekin uning ətrəpioqa bəxka sar-bürkətlər olaxmaqta! Beringlar, ularni yəwetixkə barlik daladiki həywanlarni yiojqə kelinglar! **10** Nuroşunlioqan həlk pədiqiliri üzümzarimni həlak kılidu, ular Mening nesiwəmini ayoq asti kılidu, ular Mening yekimlik nesiwəmini oşerib bir qəl-bayawanoqa aylənduridu; **11** ular uni oşerib kıliwetidu; u Mening aldimda oşerib həm qəojirək turidu; pütkül zemin oşerib qəlidu; əmma heq adəm buningoqa kənglini bəlməydu. **12** Qəl-bayawandiki barlik egizliklər üstigə həlak kıloquqilər oşuzuləp qıqip kelidu; qünki Pərwərdigarning kıliqi zeminning bir qetidin yənə bir qetigiqə həmmi yutidu; heq ət igisinin tinq-hatirjəmliki bolmaydu. **13** [Həlkim] buşədayni tərşioqan bolsimu, lekin təkəmlərni oriydu; ular əzlrini upratkini bilən, payda kərməydu; xunga [naqar] məhsulatliringlar tüpəylidin, Pərwərdigarning kəttik oşəzipi tüpəylidin, yərgə qarap qəlisilər. **14** Mənki Pərwərdigar Əz həlkim Israilni waris kıloqan mirasqə qəngəllə saloqan, zeminningning həmmə rəzil qoxniliri toşruluk mundək dəymən: — Mana, Mən ularni əz zemindin yulup alimən, xuningdək Yəhuda jəmətini ular arisidin yuluwalimən; **15** lekin xundək boliduki, ularni yuluwaləqandin keyin Mən bu yoldin yenip, ularoqa iqimni aqritimən, ularning hər birini əz mirasioqa, hər birini əz zeminiəqa qəyturimən. **16** Xundək kılip, əgər (ular ətkəndə həlkimni Baalning ismiəqa kəşəm iqxni əgətkəndək) kəngül qoyup həlkimning yollirini əgənsə, jümlidin Mening namiməqa kəşəm iqxni əgənsə, — əmdi ularoqa həlkim arisidin [mükim] orun berilip, ular gülləndürülidu. **17** Biraq ular anglimisə, Mən xu əlni mütlək yulup taxlaymən, — dəydu Pərwərdigar.

13 Pərwərdigar manga mundək dedi: — Barəjin, kanəp iq tambalni al, belinggə baolə; lekin uni suəqa qilima. **2** Xunga Pərwərdigar manga degəndək mən bir iq tambalni aldim wə belingə baoləp qoydum. **3** Əmdi Pərwərdigarning səzi ikkinqi kətim manga kelip mundək deyildi: — **4** «Sən puləqa aloqan, belinggə baolənoqan iq tambalni elip, ornungdin tur, Fratqə berip xu yərdə taxning yerikioqa yoxurup qoy». **5** Xunga mən bardim wə Pərwərdigar manga buyruşəndək uni Fratqə yoxurup qoydum. **6** Kəp künlər ətkəndin keyin, Pərwərdigar manga: «Ornungdin tur, Fratqə berip,

Mən sanga xu yərgə yoxuruxka buyruoqan iq tambalni kolungoqa al» — dedi. **7** Xunga mən Fratka bardim; mən yoxuroqan yərdin iq tambalni kolap qikirip kolumoqa aldim; mana, iq tambal sesip qirip kətkəndi, pütünləy kiygüsiz boləqanidi. **8** Pərwərdigarning səzi munga kelip mundaq deyildi: — **9** Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mən Yəhudaning pəhrini wə Yerusalemming qong pəhrini muxu halda yökətimən; **10** Mening səzlirimni anglxni rət kiləqan, kənglidiki jahillikida mangidoqan, baxka ilahlarning kullukida bolup, ularoqa ibadət kilixka intilididoqan bu rəzil həlk pütünləy kardın qikqan bu iq tambaloqa ohxax bolidu. **11** Qünki huddi iq tambal adəmning qatirikoqa qing baoloqandox, ularmu Manga [yekin] bir həlk bolsun, Manga nam-abruy, mədhiyə wə xan-xərəp kəltürsun dəp, Mən Israilning pütkül jəmətini wə Yəhudaning pütkül jəmətini Özümgə qing baoloqanduroqanmən — dəydu Pərwərdigar, — lekin ular heq kulak salmidi. **12** Ularoqa muxu səzni degin: — Israilning Hudasi Boləqan Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Həmmə xarab idixi xarab bilən toluxi kerək». Ular sanga: «Əjəba, həmmə xarab idixi xarab bilən toluxi kerəklisini obdan bilməmdük?» — dəydu; **13** Sən ularoqa mundaq dəysən: «Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, mən bu zeminda barlik turuwatqanlarni, Dawutka wəkil bolup uning təhtigə olturoqan padixahlarni, kaşinlarni wə pəyoqəmbərlərnə həmdə Yerusalemda barlik turuwatqanlarni məstlik-bihoxluk bilən toldurimən. **14** Mən ularni bir-birigə, yəni ata bilən oquullirini mu ohxaxla bir-birigə sokuxka salimən, — dəydu Pərwərdigar; — Mən ularoqa iqimni aqritmaymən, ularni ayimaymən, ularoqa rəhim kilmaymən; ularni nabut kilixka heqnərsə meni tusumaydu. **15** Anglanglar, kulak selinglar, həli qong bolmanglar; qünki Pərwərdigar sez kiləqan. **16** Əmdi U bexinglaroqa zulmət qüxürgiqə, putunglar zawal qüxkən taqlarda putlaxkəndək putlaxkuqə, U silər izdigən nurni elüm sayisioqa, kəpkarəngəyoluxka aylanduroquqə, Pərwərdigar Hudayinglaroqa layik xan-xərəp kayturunglar! **17** Buni anglimisanglar, silərnəng həkawurlukunglar tūpəylidin jenim yoxurunqə yioqlaydu; aqqik yioqlap kəz yaxlirim ekip taxidu; qünki silər, i Pərwərdigarning padisi, sürgün kilinisilər. **18** Padixah wə hanixka: «Təhtinglardin qüxüp yərgə olturunglar; qünki kərkəm tajliringlar bexinglardin qüxürilidu» — degin. **19** Jənubdiki xəhərlər kərxiwelnip takilidu; ularni aqidoqan heqkim bolmaydu; pütkül Yəhuda sürgün bolidu; ularning həmmisi əsirgə qüxüp sürgün bolidu. **20** Bexingni kətiür, [i Zion], ximaldin qikqanlaroqa kəra; sanga tapxuruloqan pada, yəni yekimlik padang nəgə kətkəndü? **21** [Pərwərdigar] seni baxquruxka dostliringni bəkitkinidə sən nemə deyəlaytting? Əsli əzüng ularoqa baxquruxni əgətkən tursang! Xu tapta toloqək tutkən ayaldək azab-oqubətlər seni tutmamdu? **22** Sən əgər kənglūngdə: Bu ixlar nemixka beximoqa qüxti? — dəp sorisang, bu ixlar kəbihliking intayin eojir boləqanlikidin boldi — kəyniking salduru taxlandi, yotiliring zərawanlikta axkarilandi. **23** Efiopiyaqil kəra terisini əzgərtələmdü? Yaki yilpiz qipar tənggilirini əzgərtələmdü? Undək boləqanda silər rəzilikni kilixka kəngənərmə yaxhilikni

kilalaydidoqan bolisilər! **24** Əmdi qəl-bayawandiki xamal həydiwətkən samandək Mən silərnə həydəp qaqimən. **25** Bu sənəng aqiwitəng bolidu, Mən sanga bəkitkən nesiwəng, — dəydu Pərwərdigar; qünki sən Meni untuəqansən, yəloqanqilikka tayanəqansən. **26** Xunga Mən kəynikəngning pəxlirini yüzəng üstigə kətiürp taxlaymən, nomusəng kərilidu. **27** Ah, sənəng zinaliring, əyojirəngkidək pəhur kixnəxliring, egizliklərdə wə etizlərdə boləqan buzukqilikliringning pəskəxliki! — Barlik yirginqilikliringni kərdum! Həlingəy wə, i Yerusalem! Sən pak kilinixni kəqanoqiqə rət kilmaqisən?!

14 Yəramiəyoqa qüxkən, Pərwərdigarning kuroqəqiliklər toquruluk səzi: — **2** Yəhuda matəm tutidu, uning dərwaziliri zawaləy yüz tutmaqta, həlk yərgə qəplixip karilik tutidu; Yerusalemdin nalə-pəryad kətiürilməktə. **3** Mətiwərliri qəpərmənlirini su əkilixkə əwətidu; ular su azgallirioqa baridu, lekin heq su tapalmaydu; ularning küpliri kuruq kaytip kelidu; ular yərgə kərap qəlidu, sarasimigə qüxidü; ular bəxini yepip təwən sanggilitidu. **4** Heq yəmoqur bolmioqəqə yər yüzi yerilip kətti; yər həydgüqilər yərgə kərap bəxini yepip təwən sanggilitidu. **5** Maral bolsa dalada bala kəzilyaydu, andin kəzisinə wəz keqidu; qünki ot-qəp yok. **6** Yawa exələk egizliklərdə turup qilbərildək həsirəp ketidu; ozuk izdəp kəzliiri kərangəyulixip ketidu, qünki ozuk yok. **7** — I Pərwərdigar, kəbihliklirimiz bizni əyibləp guwahlik bərgini bilən, Özüngning naming üqün bir ixni kiləqaysən! Qünki bizning yolungdin qikip ketiximiz intayin kəptür; biz Səngə aldində gənəh sadir kilduq. **8** I Israilning Arzusi, külpət qüxkəndə ularning kutkuzəyqisi Boləyqı, Sən nemixka bizgə zeminiəzidiki musapirdək, bir keqilə kənmaqı boləqan bir yoluqidək bolisən? **9** Nemixka heq əməlsiz kixidək, heqkimni kutkuzəlməyidoqan bir palwanəyə ohxax bolisən? Ləkin Sən, i Pərwərdigar, arimizdə turisən, biz Səngə naming bilən ataloqandurmiz; bizdin wəz keqip kətmə! **10** Pərwərdigar muxu həlkə mundaq dəydu: — Ular dərhəkiqət [məndin] təzip, kəzixkə əmrəktür; ular kədəmlirini [yaman yoldin] heq tizginliməydu; Pərwərdigarning ularin heqqəndək hursənləy yok; əmdi həzir ularning kəbihlikini esigə kəltürüp ularning gənəhəylirini jazalaydu. **11** Andin Pərwərdigar munga: — Bu həlkəning bəht-bərikiti üqün dua kilma — dedi. **12** — Ular roza tutkənda, pəryadin angliməymən; ular kəydürmə kurbənləklərnə axlik hədiyələr bilən sunəqanda, Mən ularni kəbul kilmaymən; Mən ularni kiliq, kəhəqilik wə wəbalar arkilik yökətimən. **13** Mən bolsam: — Ah, Rəb Pərwərdigar! Mana, pəyoqəmbərlər ularoqa: «Silər kiliqni heq kərməysilər, kəhəqilikkimu duq kəlməysilər; qünki Mən bu yərdə silərnəng əman-əsənliklərgəyə kapətlətik kilimən» dəydu, — dedim. **14** Əmdi Pərwərdigar munga mundaq dedi: — Pəyoqəmbərlər Məngə namimda yəloqan bəxəratəy bəridu; Mən ularni əwətmigənmən, ularni buyruəqan əməsmən, wə ularoqa gəp kilənim yok. Ular silərgə sahta kərinix, pəqiləq, ərziməs nərsilər toquruluk əz kənglidiki ham hiyallarni eytip bəxərat bərməktə. **15** Xunga Pərwərdigar: — Məngə namimda bəxərat bəriwətkən, Mən əwətmigən, yəni: «Kiliq wə kəhəqilik

bu zeminoga heq kalmaydu» dæydoqan pæyoqæmbærlær toqruvluk; — bu pæyoqæmbærlær kiliq wæ kætætqilik bilæn yokitilidu; **16** ular bexaræt bærqan hælkkæn bolsa, kiliq wæ kætætqilik tüpæylidin jæsætliiri Yerusalem koqilirioga taxliwetilidu; ularning øzliirini, ayallirini, qiz-oqullirini kœmgüdk heqkim kalmaydu; Mæn ularning ræzillikini øz bexioqa tekimæn. **17** Sæn ularoga xu søzni eytisæn: — «Kæzliiridin keqæ-küindüz yax tohtimisun; qünki mening pak qizim boløqan hælkim yarisi bæsülgændæk kattik bir zærb yæp, intayin eoqir yarilandi», — dæydu. **18** Mæn dalaoga qiqsam, mana kiliqtin øltürülqenlær; xæhærgæ kirsæn, mana kætætqiliktin solixip kætqenlær! Qünki pæyoqæmbær hæt kahin hær ikkisila bilimsiz-nadan bolup, ular zeminda øz sodisi bilanla bolup kætti. **19** Sæn Yæhudadin nemixkæ waz kætqing? Jening Ziondin Zeriktimu? Sæn nemixkæ bizni xunqæ dawaliøusiz dærijidæ uroqaniding? Biz aram-tinqilqni küttuk, lekin heq kutluk künlær yoktur; xipalix bir waqtini küttuk, lekin mana dækkæ-dükkæ iqdidurmiz! **20** I Pærwærdigar, ræzillikimizni, ata-bowilirimizning kæbihlikini tonup ikrær kiliq; qünki Sening aldingda gunah sadir kilduk, **21** øzüing naming üqün [Yerusalemnii] kœzüinggæ ilmay koymioqaysæn; xan-xærpplik tæhting boløqan jayni ræswa kilmioqaysæn; æhdængni esinggæ kæltürgæysæn, uni buzmioqaysæn! **22** Əllær qoqunidoqan «ærzimæslær» arisida yamoqur yaøduroquqi barmidu? Yeøjinni asmanlar øzliirila beræmdü? [Bularni æmældæ kersætküqi] Sæn æmasmu, i Pærwærdigar Hudayimiz! Xunga Seni tælpünüp kütimiz; qünki Sænla bularni kiliøuqidursæn.

15 Pærwærdigar manga mundak dedi: — «Musa yaki Samuil [pæyoqæmbærlær] aldimda turoqan bolsimu, kœngliüm bu hælkkæ heq karimaytti. Ularni kœz aldimdin kætküzüwæt! Ular Mændin neri qikiq kætsun! **2** Əgær ular sændin: «Biz nægæ qikiq ketimiz?» desæ, sæn ularoga: «Pærwærdigar mundak dæydu: — Ølümgæ bekitilqenlær ølümgæ, kiliqqa bekitilqenlær kiliqqa, kætætqilik bækertilqenlær kætætqilik, sürgün boluxkæ bækertilqenlær sürgün boluxkæ ketidu» — dæysæn. **3** Qünki Mæn tet hil jaza bilæn ularning üstigæ qüximæn, — dæydu Pærwærdigar; — øltürüx üqün kiliq, titma-titma kilix üqün itlar, yutux wæ hælak kilix üqün asmandiki uqar-qanatlar wæ yær-zemindiki haywanatlarni jaza boluxkæ bekittim; **4** Yæhuda padixahi Hæzakianing oqli Manassæhning Yerusalemda kiliøanliri tüpæylidin Mæn ularni yær yüzidiki barlik padixahliklær arisida wæhimigæ saloquqi bir obyekt kilimæn. **5** Qünki kim sanga iqini aøqritidu, i Yerusalem? Kim sæn üqün aq-zar uridu? Kim æhwalingni soraxkæ yolda tohtap yeningoga baridu? **6** Sæn Meni taxliwætqensæn, — dæydu Pærwærdigar, — sæn qekinip kætting; Mæn üstüinggæ qolumni sozup seni nabut kilixkæ turdum; Mæn [sanga] iqinni aøqritixdin halsirap kætting. **7** Xunga Mæn ularni zemindiki xæhær qowuklirida yælpügüq bilæn soriwetimæn; Mæn ularni balilardin juda kilimæn wæ hælqimni nabut kilimæn; ular øz yolliridin heq yanmidi. **8** Kœz aldimda ularning tul hotunliri dengiz kumlriridin kœpiyip ketidu; qüx waqtida Mæn ularoga, yæni yigitlæring anisioqa bir hælak kiliøuqini elip kelimæn; Mæn uxtumtut ularning bexioqa dærd wæ wæhimæ qüxürimæn. **9** Yættæ balini tuøqan ana solixip tinikiqdin kalay dæp kalidu; küpkündüzdæ bu anining

kuyaxi tuyukšiz [mæøqirpkæ] patidu; u xærmændæ bolup horluk-hakarætlærgæ uqraydu. Ularin kæløanlarni bolsa Mæn düxmænlar aldidæ kiliqqa tapxurimæn, — dæydu Pærwærdigar. **10** Ah, ana, hælimoqa way, qünki sæn meni pütkül zemin bilæn karixilixidoqan bir adæm, ular bilæn elixidoqan bir adæm süpitidæ tuøqansæn! Mæn ularoga øsümgæ kærzmu bærmidin, yaki ularin øsümgæ kærzmu almidim; lekin ularning hærberi meni karøaydu! **11** Pærwærdigar mundak dedi: — Bærhæk, Mæn bæhtinggæ seni azad kilimæn; külpæt wæ balayi'apæt boløqan künidæ Mæn sanga düxmænni qirayliq uqarxturimæn. **12** Tømür sunamdu? Ximaldin qikqan tømür, yaki mis sunamdu? **13** Bæki kiliøan barlik gunahliqing tüpæylidin, u qetingdin bu qetinggæ Mæn baylikliqing hæt hæziniliringni olja boluxkæ hækšiz tapxurimæn; **14** Mæn seni düxmænliqing bilæn billæ sæn heq bilmæydoqan bir zeminoqa øtküzimæn; qünki øzøzipidæ bir ot qoøqaldi, u üstüinggæ qüxiup seni kœydüridu. **15** I Pærwærdigar, Sæn hælmini bilisæn; meni esingdæ tutkaysæn, manga yekin kelip mændin hæwær aloyaysæn wæ manga ziyænxælik kiliøuqlardin intikæiminni aloyaysæn; Sæn ularoga sæwr-takæt kersætking bolsimu, meni yoqætmiøqaysæn! Mening Seni dæp horliniwækanlikimni bilgæysæn. **16** Sæzliqinggæ erixip, ularni yæwaldim; sæzliqing hæt meni xadlanduroquqi wæ kælbimning huxalilik boløqan; qünki mæn Sening naming bilæn ataloqanmæn, i Pærwærdigar, samawi koqunularning Særdari boløqan Huda! **17** Mæn bæzmæ kiliøuqilarning sorunida oynap-külüp olturmim; Sening meni tutqan qolung tüpæylidin yaloquz olturdum; qünki Sæn meni [ularning kiliøanliri bilæn] kattik øzæplændürdüng. **18** Mening azabim nemixkæ tohtimaydu, mening yaramning dawasi yok, nemixkæ xipa tapmaydu? Sæn manga huddi «aldamqi erik» wæ tuyukšiz øyayib bolidoqan sulardæk bolmaqšisæn? **19** Xunga Pærwærdigar mundak dæydu: — Sæn hæzirki hælitingdin yenip yenimoqa kaytsang, Mæn kaytidin seni aldimdiki hizmettæ turuxkæ yandurup kelimæn; sæn kimætlik [søzler] bilæn ærzimas [sæzlæni] pærkændürælisang, sæn yønæ aozimdek bolisæn; bu hælq sæn tærapkæ kaytip kætsun, lekin sæn ularning tæripigæ hærgiz kaytmasliqing keræk; **20** Wæ Mæn seni bu hælkkæ nisbætæn mistin koquruloqan, mustæhkæm bir sepil kilimæn; ular sanga hujum kilidu, lekin ular üstüingdin øqelibæ kilalmaydu; qünki Mæn seni kutkuzuxkæ, ularin halas kilixkæ sæn bilæn billidurmæn, — dæydu Pærwærdigar. **21** — Bærhæk, Mæn seni ræzilæring qanggilidin kutkuzimæn; æxæddiyærlæring qanggilidin kutkuzidoqan nijatkaring bolimæn.

16 Pærwærdigarning søzi manga kelip mundak deyildi: — **2** Sæn ayal zatini æmringgæ almayssen, xundakla muxu zeminda oqul-kiz pæzant tapmayssen. **3** Qünki Pærwærdigar bu yærdæ tuøuloqan oqul-qizlar, bu zeminda ularni tuøqan anilar wæ ularni tuøduroqan atilar toqprisida mundak dæydu: — **4** Ular ælamlik kesællær bilæn ølidu; ular üqün heq matæm tutulmaydu, ular kœmülmæydu; øliqliri tezæktæk tuprak yüzida yatidu, ular kiliq, kætætqilik bilæn yæp ketilidu; jæsætliiri asmandiki uqar-qanatlar wæ zemindiki haywanatlar üqün ozuk bolidu. **5** Qünki Pærwærdigar mundak dæydu: — Sæn [Yæramiya], hæza boluwatqan heqbir øygæ kirmæ,

yaki olgʻanlar üqün ah-zar ketürx yaki ekünixka barma; qünki Mən bu hălktin hatirjämlikimni, mehirmuhəbbitimni wə rəhımdillikirimni elip taxlidim, — dıydu Pərwərdigar. **6** Uluoqlardin tartip pəslərgiqə bu zeminda əlidu; ular yərgə kəmülməydu; heqkim ular üqün ah-zar ketürməydu, yaki ularni dəp, ya ətlirini tilməydu, ya qaqlırini qüxürüwətməydu; **7** ular qarilik tutkanlarni yoqlap, nan oxtuməydu, olgʻanlar üqün kəngül soriməydu; ata-anisi olgʻanlar üqün heqkim tasəlli kədəhini sunmaydu. **8** Sən bolsang əl-yurt bilən billə yəp-iqixka toy-bəzmə boləjan əygimu kirmə; **9** qünki samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, Israilling Hudası mundak dıydu: — Mana, Mən əz künliringlarda wə əz kəz aldinglarda, bu yərdin tamaxining sadasini, xad-huramlik sadasini wə toyi boluwatқан yigit-kızning awazlırını tohtitımən. **10** Xundak boliduki, sən bu hălkkə bu səzlərnıng həmmisini eytkningında, ular səndin: «Nemixka Pərwərdigar muxundak zər bir külpətni beximizə qüxürüxkə bəkitkən? Bizning kəbihlikimiz zadi nemə? Pərwərdigar Hundayimiz aldida zadi sadir kıləjan nema gunahimiz bardu?» — dəp soraydu. **11** Əmđi sən ularəja mundak dəysən: — Qünki ata-bowiliringlar Məndin waz kəqkən, — dıydu Pərwərdigar, — həmdə baxka ilahləroja əgixip ularning kullukıda boləjan, ularəja qokunəjan; ular Məndin waz kəqkən, Təwrat-kanunumni heq tutmıəjan; **12** silər bolsanglar, ata-bowiliringlardin tehimu bəttər kıləjənsilər; mana, hər biringlər əz rəzil kənglidiki jahillikning kəynigə kirip, Manga heq kulək salmıənsilər; **13** Xunga Mən silərnı bu zemindin elip, silər yaki ata-bowiliringlar heq bilməyđiojan baxka bir zeminoja taxlaymən; silər xu yərdə keqə-kündüz baxka ilahlarning kullukıda bolisilər; qünki Mən silərgə heq mehırnı kərsətməymən. **14** Xunga mana, xu künlər keliduki, — dıydu Pərwərdigar, — «Israillarnı Misir zemınidin kütquzup qıkarəjan Pərwərdigarning hayati bilən!» değən kəsəm kaytidin ixlitilməydu, **15** bəlki [xu künlərdə] «Israillarnı ximaliy zemınidin wə Əzi ularni Pərwərdigan barlık zemınlardin kütquzup qıkarəjan Pərwərdigarning hayati bilən!» dəp kəsəm iqilidu. Qünki Mən ularni ata-bowiliriəja təkdım kıləjan zeminoja kayturımən. **16** Həlbuki, mana həzir bolsa, Mən nurojun belıqıqlarnı əwətip ularni tutkuzuxkə qakırimən, — dıydu Pərwərdigar; — andin nurojun owqlarnı əwətip ularni qoşlap owlawkə qakırimən; ular ularni hər bir taəđin, hər bir egizliktin, kija taxlarning əjar-kısiləqliridin tepıwalidu. **17** Qünki kəzlırim heq sularning barlık yollıri üstidə turidu; ular aldımđa heq səkunəlmıdı, ularning kəbihlıki kəzlırimdin heq yoxurulmıdı. **18** Ləkin Mən əwwal ularning kəbihlıkını wə gunahını bexioja həssiləp kayturımən; qünki ular zemınimni yirginqlik nərsilərnıng əlülkiri bilən buləjojan, Menıng mirasımni lənətlık nərsiliri bilən töləjojan. **19** — I Pərwərdigar, Sən menıng küküm wə kərəjınımən, əzab-okubət künidə baxpanahımən. Əllər bolsa yər yüzınıng qət-qətliridin yeningəja kelidu wə: «Bərək, ata-bowilirimiz yaləjanqlık həm bımənıllikkə mirashorluk kıləjan; wə nərsilərdə heq payda yoqtkur. **20** İnsanlar əz-əzigə hudalarnı yasiyalamdu?! Ləkin yasiəjini Huda əməsturl!» — dıydu. **21** — Xunga, mana, Mən bu qətim [bu rəzil hălkkə] xuni obdan

bildürımən, — ularəja Menıng qolum wə küq-kudritimni obdan bildürımən; xuning bilən ular Menıng namınnıng Pərwərdigar ikənlikini bilidu!

17 Yəhudaning gunahı almas uqluk təmür kələm bilən taxahtay kəbi yürəkliərgə wə kurbangahliridiki münggüzlərgə oyulojan; **2** balılrımı yexil dərəhlər boyıda tikləngən, egiz dənglər üstidə yasiəjan [butlırınıng] kurbangahlirini wə «Axərəh»lırını hərđaim seəjınidu. **3** Mən taəqlırlınglarda wə etızlırlınglarda, həm baylıqlırlıngni həm həzınırlıngni, — senıng «yukiri jaylar»ıngmu bunıng sırtıda əməs — bu qətingdin u qətinggıqə boləjan gunahıng tüpaylıdin olja boluxkə tapxurımən; **4** Əzüngning xori, Mən sanga təkdım kıləjan mirasing kolungdin ketidu; Mən sən tonuməyđiojan bir zemında seni düxmənırlıngning kullukıəja tapxurımən; qünki silər əzəzipiməz ot yekıp uni kəzəjojənsilər; u mənggügə keyidu. **5** Pərwərdigar mundak dıydu: — Adəmgə tayanəjan, adəmnıng ətküqini tayanəji kıləjan, kəlbı Pərwərdigardin qətnıgən adəmnıng həlıəja lənət bolsun! **6** U qəl-bayawanda əskən kərə arqə qatkılıdak bolıdu; bəht-yaxılık kəlsimu u bunı kərməydu; u bəlki qəldiki kəşjıraq yərlərdə, adəmsətsiz xorluk bir zemında turidu. **7** Pərwərdigarəja tayanəjan, Pərwərdigarnı tayanəji kıləjan adəm bəht-bərikətlık bolıdu! **8** U sular boyıda tikləngən, erik boyıda kəng yiltız tartkan dərəhdək; pıəjoirəm issıktin u kərkəmaydu; unıng yopurmaklırı həmıxa yexıldur; kurojaqıqlık yili u solaxmaydu wə mewə bərixtin kəlməydu. **9** Kəlb həmmidin əldəmqi, unıng dawası yoqtkur. Kimmu uni qüxinəlisun? **10** Mənkı Pərwərdigar insan kəlbını kəzıtip təkürımən; hər bırsıgə əz yollıri boyıqə, kıləjan əməllirıning mewisı boyıqə təksım kılıx üqün, insan wıjđanıni sinəymən. **11** Huddı əzi tuəjmıəjan tuhumlarnı besıwaləjan kəkliktek, hərəmdin baylıqləroja erıxkən kiximu xundak bolıdu; künlirıng yerimi etməyła erıxkınıdin ayırıldı, u ahırıda əhmək bolup qıkıdu. **12** Xan-xərəplik bir təht, əzəldin yukiriəja tikləngən, dəl bizning baxpanahımız boləjan jaydur; **13** i Pərwərdigar, Sən Israillıng ümidısən! Səndin waz kəqkən həmməylən yərgə qarap kəlıdu; Səndin yırəkıaxkanlar tuprakta yatkanlar arısıda tızimlınidu; qünki ular hayətlık sulırınıng mənbası boləjan Pərwərdigardin waz kəqkən. **14** Menı sakaytkın, i Pərwərdigar, mən xuning bilən jəzmən sakaytilımən! Menı kütquzəjın, xuning bilən jəzmən kütquzulımən! — Qünki Əzüng menıng mədhıyəmdürsən! **15** Mana, ular mənə: — Pərwərdigarning səz-bəxariti kəni?! Kəni, u əməlgə axurusun!» — dıydu. **16** Ləkin mən bolsam, Sanga əğəxkınımdə «pada bakkıqı» boluxtin heq kaqkan əməsmən, wə əjəl künını heq arzu kılmiəjanmən, — Sən bilısən! Aəzımdin barlık qıqqınlar Senıng yüz aldingda boləjan. **17** Manga wəhımə bolmıəjaysən; külpətlık künidə Sən menıng baxpanahımdürsən. **18** Manga ziyənkəxlık kıləjuqlar yərgə qarap kəlsun, ləkin menı yərgə karətmıəjaysən! Ular dəkkə-dükkigə qüxsun, ləkin menı dəkkə-dükkigə qüxürmıəjaysən; ularning bexioja külpət künını qüxürməysən; ular ikki həssilik həlakət bilən üzül-kesil paqaklap taxlıəjaysən! **19** Pərwərdigar mənə mundak değən: — Barəjın, Yəhuda padıxahlıri xəhərgə kırıđiojan wə qıkıđiojan «Həlkning

baliliri» degan dərvozida, həmdə Yerusalemling barlik dərvozilirida turoqin, ularoqa mundak degin: — **20** Pərvərdigarning sezini anglanglar, i muxu dərvozilardin kiridioqan Yəhudaning padixahliri, barlik Yəhuda wə Yerusalemda turuwatqan halayik! **21** Pərvərdigar mundak dəydu: — Öz jeninglaroqa həzi bolunglar! «xabat» künidə heqkandak yükni kətürmənglar, Yerusalemling dərvozilirdin heqnersini epkirmənglar; **22** xabat künliridə eyliringlardin heq yükni kətürüp elip qikmənglar, wə heqkandak əmgək kilmənglar; bəki Mən ata-bowiliringlaroqa buyruoqinimdək, xabat külini Özüməg ataloqan muqəddəs bir kün dəp qarənglar. **23** Lekin ular heq anglimioqan yaki kulak salmioqan, bəki anglimaslikqa həm tərbiyini qəbul kilməslilikqa boynini kattik qiloqan. **24** Xundak boliduki, silər awazimni kəngül koyup anglisanglar, — dəydu Pərvərdigar, — yəni xabat künidə xəhər dərvozilirdin heq yükni elip kirmisənglar wə heq əmgək kilməslilik arkiplik xabat külini Manga pak-muqəddəs bir kün hesablisanglar, **25** bu xəhər dərvozilirdin Dawutning təhtigə olturidioqan padixahliri wə əmirli ri jəng hərwilirioqa olturup wə atlaroqa minip kiridu; ular, ularning əmirli ri, Yəhudadikilər wə Yerusalemda turuwatqanlarmu kirip-qikxidu; bu xəhər mənggü awat bolidu. **26** Xundak kilsanglar, həlklər Yəhuda xəhərliridin, Yerusalemling ətrapidiki yezilardin, Binyaminning zemindin, [ojarbtiki] «Xəfələh» egizlikidin, jənubtiki [taoqliktin], Yəhudadiki jənubiy bayawnlardin Pərvərdigarning eyigə «keydürmə kurbanliklər, «inəklik kurbanlikliri», «axlik hədiyə»lər wə huxbuylarni tutup, [Pərvərdigar oqa bol oqan] rəhmətlini eytixkə kiridioqan bolidu. **27** Lekin silər Manga kulak salmisanglar, yəni xabat külini Özüməg pak-muqəddəs həsablimay, künidə Yerusalemling dərvozilirdin yük kətürüp kirsənglar, əmdi Mən dərvozilaroqa bir ot yakimən, u Yerusalemdiki ordilarni yəwetidu, uni heq əqürəlməydu.

18 Bu səz Pərvərdigardin Yərəmiya oqa kelip, mundak deyildi: — **2** «Ornungdin tur, sapalqining eyigə qüxkin, Mən sanga sezlimni anglitimən». **3** Xunga mən sapalqining eyigə qüxtum; wə mana, sapalqi oqaltək üstidə bir nərsini yasawatqanidi. **4** U seoziz laydin yasawatqan qaqa turup-turup qoli astida buzulatti. Xu qaoqda sapalqi xu laydin əzi layik kərgən baxkə bir kaqini yasaytti. **5** Wə Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **6** «I Israil jəməti, wə sapalqi qiloqandək Mən sanga kılalmədim? — dəydu Pərvərdigar. — Mana, seoziz layning sapalqining qolida bol oqinioqa ohxax, silər Mening kolumdilsilər, i Israil jəməti. **7** Bəzidə Mən məlum bir əl, məlum bir məmləkət toqruluk, yəni uning yulunuxi, buzuluxi wə həlak kılınixi toqruluk sezləymən; **8** xu qaoq Mən aqahlandıroqan xu əl yamanliqdin towa kılıp yansa, Mən ularoqa kılmaqci bol oqan yamanliktin yanimən. **9** Mən yənə bəzidə məlum bir əl, məlum bir məmləkət toqruluk, yəni uning quruluxi wə tikip estürüluxi toqruluk sezləymən; **10** xu qaoq xu əl kəz əldimda yamanlik kılıp awazimni anglimisa, Mən yənə ularoqa wədə qiloqan, ularni bərikətliməkci bol oqan yaxhiliqtin yanimən. **11** Əmdi hazır Yəhudadikilərgə wə Yerusalemda turuwatqanlaroqa mundak degin: — «Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən silərgə

yamanlik təyyarlawatimən, silərgə qarxi bir pilan tüzüwatimən; xunga hərbinglar rəzil yolunglardin yeninglar, yolliringlarni wə kilmixliringlarni tüzüinglar. **12** — Lekin ular: «Yaq! Ham hiyal kılma! Biz öz pilanlirimiz oqa əgixiwərimiz, əz rəzil kənglimizdiki jahillikimiz boyiqə kiliwərimiz» — dəydu. **13** Xunga Pərvərdigar mundak dəydu: — Əllər arisidin: «Kim muxundak ixni anglap bakqan?!» dəp soranglar. «Pak kiz» Israil dəhxətlik yirginlik ixni qiloqan! **14** Liwan karli ri aydaladiki kiyaliktin yokəp ketəmdu? Uning yirəktin qüxkən muzdək suliri qurup ketəmdu? **15** Lekin Mening həlkim bolsa Meni untuoqan; ular yok bir nərsilərgə huxbuy yakidu; mana, bular ularni yaxawatqan yolidin, yəni kədimdin bol oqan yollardin putlaxturup, kətürülüp tüz kılınmioqan bir yolda mangduroqan. **16** Xuning bilən ularning zemini ni dəhxət basidioqan həm daim kixilər ux-ux kılidimioqan obyekt kildu; uningdin ətiwatqanlarning həmmisini dəhxət besip, bexini qayqixidu. **17** Mən huddi xərktin qikqan xamaldək ularni düxmən əldida tarkitewetimən; Mən balayi'apət künidə ularoqa yüzümni əməs, bəki arqamni kılımən». **18** Kixilər: «Kelinglar, Yərəmiya oqa kəst kilyayli; qünki u kaqinlardin qanun-tərbiyə, u danixmənlardin əkil-nəsihət uqa pəyoqəmbərlərdin sez-bexarət kəmlik kilməydu. Kelinglar, tilimizni bir kılıp uning üstidin xikayət kilyayli, uning sezliridin heqkaysisioqa kulak salmayli» — deyixti. **19** — I Pərvərdigar, manga kulak sal oqaysən; manga qarxilixdioqanlarning dawatqanlirini anglioqaysən. **20** Yaxhiliqqa yamanlik kılıx boləmdu? Qünki ular jənim üqün ora kolioqan; mən ularoqa yaxi bolsun dəp, oqəzipingni ulardin yandurux üqün Sening əldingda [dua kılıp] turoqanlikimni esingdə tutkaysən. **21** Xunga baliliringni kəhətpəlikkə tapxuroqaysən, kiliqning bisioqa elip bərgəyəsən; ayalliri balilirdin juda kılınip tul qalsun; ərliri wəba-əlüm bilən yokəlsun, yigitlər jəngdə kiliqlansun. **22** Ulaarning üstigə basmiqilarni elip kəlginingdə eyliridin nələ-pəryad anglansun; qünki ular meni tutuxkə ora kolioqan, putlirim üqün kışmaqlarni yoxurun sal oqan. **23** Əmdi Sən, i Pərvərdigar, ularning meni kətl kılıxkə bol oqan kəstlirining həmmisini obdan bilisən; ularning kəbiqliklirini kəqürmigəyəsən, ularning gunahlırini kəzəng əldidin yumioqaysən; bəki ular Sening əldingdə yikıtilsun; oqəziping qüxkən künidə ularni bir tərəp qiloqaysən.

19 Pərvərdigar mundak dəydu: — Bar oqin, sapalqidin bir sapal kəzini aloqin; andin əlning əksakalliridin wə kaqinlarning əksakalliridin birməqqini apirip, **2** «Sapal qarqiliri» dərvozisioqa yekın bol oqan «Hinnomning oqlining jiloqisi» oqa bərip xu yərdə Mən sanga eytidioqan sezləni jakarlioqin. **3** Mundak degin: — Pərvərdigarning sezi ni anglanglar, i Yəhudaning padixahliri wə Yerusalemdikilər! Samawi koqunlarning Sərdari bol oqan Pərvərdigar, Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən muxu yərgə balayi'apətni qüxürimənkə, kimki uni anglisla kulaklırini zingildəp ketidu. **4** Qünki bu həlk Məndin wəz kəqip, bu yərnə Manga «yat» qiloqan, uningdə nə əzliri, nə ata-bowiliri, nə Yəhuda padixahliri heq tonumioqan bəxkə ilahlərgə huxbuy yakqan; ular bu yərnə gunahsizlarning qanliri bilən tolduroqan. **5** Ular Baaloqa əz balilirini kəydürmə

qurbanliklar süpitida keydürüx üqün Baalning «yüqiri jaylar»ini kuroqan; Män bundak bir ixni heqqaqan buyrup bakmioqan, heq eytmioqan, u härgiz uqumoa kirip bakmioqan. **6** Xunga mana, xundak künlär keliduki, — däydu Pärwärdigar, — bu yär kalgüsida «Tofät», yaki «Hinnomning oqilining jilöjisi» döp atalmaydu, bälki «Kätl jilöjisi» döp atilidu. **7** Män bu yärda Yähuda häm Yerusalemling pilan-tädbirlirini kuruk kiliwetimän; Män ularni düxmänlirining kiliqi bilän, yäni janlirini izdigüqilärning qolida yikitimän; Män jäsätlirini asmandiki uqar-qanatlaroa wä yär-zemindiki haywanatlaroa ozuk boluxka beriwetimän. **8** Män bu xähäri dähxät basidioqan häm kixilär ux-ux kilidion obyekt kilimän; uningdin etüwatkanlarning hämmisi uning barliq yara-wabaliri tüpälidin dähxät besip üxkirtidu. **9** Män ularni düxmänlirining häm janlirini izdigüqilärning kattik qstaydioqan qorxawining besimi astida oqullirining göxini häm kizlirining göxini yöydioqan kilimän, ularning härbiri ez yekininig göxini yöydu. **10** Əmdi sän özüng bilän billä aparoaqan hämrahliringning köz aldida heliki kozini qeqiwätkin; **11** xundak kilip ularoa mundak degin: — Samawi koxunlarning Sərdari boloaqan Pärwärdigar mundak däydu: — Birsi sapalqining kozisini qaytidin heq yasiyalmiöjudäk dərjida qeqiwätkinidäk Mänmu bu hälk wä bu xähäri xundak qeqiwetimän. Ular jäsätlirini Tofättä kömidu, hätta kömgüdük yär qalmioquq. **12** Män bu yärni wä buningda turuwatkanlarnimu xundak kilimän, — däydu Pärwärdigar, — bu xähäri Tofättä ohxax kilimän. **13** Yerusalemdiki öylär wä Yähuda padixahlirining öyliri, — yäni ularning egziliridä turup asmandiki barliq yultuz-səyyarilərgə huxbuy yaqqan wä Məndin baxka yat ilahləroa «xarab haxidi»lärni təkknə barliq öyliri huddi Tofät degən jaydək buloqanoqan jaylar bolidu. **14** Wə Yərəmiya Pärwərdigar uni bexarət berixkə əwətkən Tofəttin qaytip kelip, Pärwərdigarning öyining həyolisoqa kirip turup barliq həkəkə mundak dedi: **15** — Samawi koxunlarning Sərdari boloaqan Pärwərdigar, İsrailning Hudasi mundak däydu: — Mana, Män bu xähər wə uning barliq xähərlirigə qarap eytkən balayı'apətning hämmisini ularning bexioqa qüxürimän; qünki ular boynini kattik kilip Mening səzlimini heqqaqan anglimioqan.

20 Əmdi Imməning oqılı, kahin Paxhur — u Pärwərdigarning eyidə «amanlik saklaş begi»mu idi, Yərəmiyaning bu bexarətlərni bərgənlirini anglidi. **2** Paxhur Yərəmiya pəyoqəmbərni uroquzdi wə uning putini Pärwərdigarning eyidiki «Binyaminning yuqiri dərwezisi»ning yenidiki taqakka saldi. **3** İkkinqi küni, Paxhur Yərəmiyani taqaktin boxatti; Yərəmiya uningoa: — Pärwərdigar ismingni Pəxər əməs, bälki «Magor-missabib» döp atidi, dedi. **4** — Qünki Pärwərdigar mundak däydu: — Mana, Män seni özینگə wə barliq aqiniliringgə wəhimə saloquqi obyekt kilimän; ular düxmänlirining kiliqi bilän yikilidu; sän ez közüng bilän buni kərisən; Män barliq Yähudani Babil padixahining kolioqa tapxurimän; u ularni Babiloa sürgün kilip elip ketidu hämdə ularni kiliq bilän uridu. **5** Män bu xähərnig hämmə baylikliri — barliq məhsulatliri, barliq kimmət nəsiliri wə Yähuda padixahlirining

barliq həzinilirini düxmənlirining kolioqa tapxurimän; ular ularni olja kilip buliwelip Babiloa elip ketidu. **6** Sən bolsang, i Paxhur, hämmə öydikiliring birgə sürgün bolup ketisilər; sən Babiloa kelisən; sən xu yərdə dunyadin ketisən, xu yərgə kömülisən; sən häm sening yaloqan bexarətliringgə kulaq saloaqan aqiniliringmu xundak bolidu. **7** I Pärwərdigar, Sən meni qayil kilip [pəyoqəmbərlikkə] köndürdüng, mən xundakla köndürüldüm; Sən məndin zər kölding, xundakla qəlibə kılding; mən pütün kün tapa-təning obyekt bolimän; hämmə kixi meni mazaq kıldidu. **8** Mən qaqaqla səz kilsam, «Zorawanlik häm bulangqilik kelidu» döp jakarlixim kerək; xunga Pärwərdigarning səzi meni pütün kün ahanət wə məshirining obyekt kıldidu. **9** Ləkin mən: «Mən uni tiloaq almaymən, wə yaki Uning nami bilən ikkinqi səz kilməymən» desəm, Uning səzi qəlbimdə lawuldap ot bolup, səngəkliringgə qaqsaloqan bir yalkun bolidu; iqimgə siqduruxka həlim qalmay, eytmay qidap turalmaymən. **10** Xundak, kiliwerimən, gərgə mən nuroqun kixilərnig piqirlaxkən qəstlirini anglisammu; tarəp-tərəplərni wəhimə basidul «Uning üstidin ərz qilinglar! Uning üstidin ərz kilayli!» döp, barliq ülpət-həmrahlirini putlixip ketiximni paylap yürməktə; ular «U bəlkim aldinar, xundak boloaqanda biz uning üstidin qəlibə kiliimiz, uningdin intiqam alalaymiz» deyixiwatidu. **11** Ləkin Pärwərdigar bolsa küdrətlik wə dähxətlik bir palwandək mən bilən billidur; xunga mənə ziyənəklik kilöquqlar putlixip qəlibə kilalmaydu; ular muwəppəkiyəz qazanmioqaqqa, kattik hijil bolup yərgə qarap qalidu; ularning bu rəswəqilik qəngüllük bolup, härgiz untulmaydu. **12** Əmdi Sən, i həkkanıylərni sinaydioqan, insanning wijdani wə qəlbini kəridioqan samawi koxunlarning Sərdari boloaqan Pärwərdigar, ularning üstigə boloaqan kişasingni mənə kərgüzgəysən; qünki mən dəwayimni aldingoa qoyoaqanmən. **13** Pärwərdigarni küy eytip mahtanglar, Uni mədhijiyənglər; qünki U namrat kixini rəzillik kilöquqlardin qutkuzoaqan. **14** Mening tuquloqan küniümgə lənət bolsun; apam meni tuqoqan küni mübarək bolmisun! **15** Atamoaqə həwər elip: «səngə oqul bala tuquldul!» döp uni alamət xadlanduroqan adəmgə lənət bolsun! **16** Bu adəm Pärwərdigar rəhim qilməy oqulatkən xähərlərdək bolsun; u ətigəndə nalə, qünxi əlakzadilik qukanlirini anglisun — **17** qünki u meni baliyatküdin qüxkinimdila əltürüwətmigən; apam mening gərum bolsiidi, uning qorsiki mən bilən tənq həmixə qəng bolsiidi! **18** Nemixkə mən japa-muxəkqət, azab-ökubətni kərüxkə, künlirimi hijalət-ahənət iqidə ətküzüxkə baliyatküdin qikkəndimən?

21 Padixah Zədəkiya Malkiyaning oqılı Paxhurni häm Maaseyahning oqılı, kahin Zəfaniyanı əwətkəndə, Yərəmiyaqə Pärwərdigardın təwəndiki munu bir səz kəlidi: — **2** ([Ular]: «Biz üqün Pärwərdigardın yardəm sorioqin; qünki Babil padixahı Neboqadnesar bizgə hujum kıldidu; Pärwərdigar Özining [ətəkəni] karamət kilöqan ixliri boyiqə, bizgimu ohxax muamilə kilip, uni yenimizdin yandurararmikin?» — [döp soridi]. **3** Yərəmiya ularoaqə: — Zədəkiyaqə mundak dənglar, — dedi) **4** — İsrailning Hudasi Pärwərdigar mundak däydu: — Mana, Mən kolliringlar tutkən, silərni qorxiwaloqan

Babil padixahı həm kaldiyərgə sepil sirtida jəng kilixə ixlitidiəjan, jəng qorallirənglarni kayriwetimən wə bularni wə xəhərning olturisiwə yiojwalimən; **5** Mən Əzümmu sozuləjan kolum wə küqlük bilikim bilən, oşəzipim bilən, kəhərim bilən wə həssiləngən aqqikim bilən silərgə jəng kilimən! **6** Mən bu xəhərdə turuwatqanlarni, insan bolsun, həywan bolsun urimən; ular dəhətlik bir waba bilən əlidu. **7** Andin keyin, — dəydu Pərwərdigar, — Yəhuda padixahı Zədəkiyani, hizmətkarlırini, həlkni, yəni bu xəhərdə wabadin, kiliqtin wə kəhətqiliktin kəlip qalojanlar bolsa, Mən ularni Babil padixahı Nebokadnəsarning kəliəja, ularning düxmənirəning kəliəja wə jəni idzigüqlərnəning kəliəja tapxurimən; Nebokadnəsar ularni kiliq tiəji bilən uridu; u nə ularni ayimaydu, nə ularəja iqini həq aqrətimaydu, nə rəhəim kiləmaydu. **8** Ləkin sən bu həlkəə mundak deyixing kərək: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən aldinglarda həyat yoli wə mamat yolini salimən; **9** kim bu xəhərdə qalmaqci bolsa, kiliq, kəhətqilik wə waba bilən əlidu; ləkin kim xəhərdin qikiq, silərnə korxiwaləjan kaldiyərgə təslim bolsa, u həyat kalidu; uning jəni əzigə aləjan əljidək bolidu. **10** Qünki Mən bu xəhərgə yaxhilik üqün əməs, bəlkə yamanlik kilix üqün yuzümni kəratkuzdum, — dəydu Pərwərdigar; u Babil padixahıning kəliəja tapxurulidu, u uni ot selip kəydürirəwetidu. **11** Wə Yəhuda padixahıning jəməti toqruluk Pərwərdigarning səzini anglanglar: — **12** I Dawutning jəməti, Pərwərdigar mundak dəydu: — hər ətigəndə adalət bilən həküm qikiringlar, bulanəjan kixini əzgüqinəning kəlidin kütquzunglar; bolmisa, kəliəjanlirənglarning rəzilliki tüpəylidin, kəhərim partlap, ottək həmmiini kəydüridu; uni əqürələydiəjan həqkim bolmaydu; **13** Mana, Mən sanga kərxidurmən, i jiləja üstidə, tüzləngliktiki kiyada olturoquci, yəni «Kim üstimizgə qüxüp həjum kiləlisun, kim əylirimizgə besip kirəlisun?!» degüci, — dəydu Pərwərdigar. **14** Mən silərnəning kilmixinglarning mewisə boyicə silərgə yəkinlixip jazalaymən, — dəydu Pərwərdigar; wə Mən uning ormanlikidə bir ot yəkimən, u bolsa uning ətrapidiki həmmiini kəydürüp tügitidu.

22 Pərwərdigar manga mundak dedi: «Barəjin, Yəhuda padixahıning ordisiəja qüxüp bu səzini xu yərdə kiləjin: — **2** Pərwərdigarning səzini angla, i Dawutning təhtigə olturoquci, Yəhuda padixahı — Sən, ələmdar-hizmətkarlırini wə muxu dərwəzilərdin kirip-qikiədiəjan həlkəing, — **3** Pərwərdigar mundak dəydu: Adalət wə həkəkəniylik yürgüzinglar; bulanəjan kixini əzgüqinəning kəlidin kütquzunglar; musapirlarni, yetim-yəsirlərnəni wə tul hotunlarni həq harlimanglar yəki bəzək kilmanglar, gunəhsiz kənlarni bu yərdə təkəmənglar. **4** Silər bu əmrilərgə həkəkətən əməl kilənglar, əmədi Dawutning təhtigə olturojan padixahlar, yəni ular, ularning əməldar-hizmətkarlırini wə həlkə jəng hərwilirəja olturup wə atlarəja minip bu əyning dərwəziləridin kirip qikixidu. **5** Biraq silər bu səzlərnə anglimisanglar, Mən Əz namim bilən kəsəm iqənkəni, — dəydu Pərwərdigar, — bu orda bir harabə bolidu. **6** Qünki Pərwərdigar Yəhuda padixahıning əyi toqruluk mundak dəydu: — Sən Manga huddi Gilead, Liwanning qəkəksidək boləjining bilən, bərhək Mən seni bir qəl-bayawan,

adəmlər wəz kəqkən xəhərlərdək kilimən. **7** Mən hərbi yəxhi qorallərnəning wəyran kəliəjuqlarni sanga kərxə əwətimən; ular «esil kədiriləringni» kəsiwetip, otqə taxlaydu. **8** Nuroqun əllər bu xəhərdin otip, hərbi yəkinidin: «Nemixkə Pərwərdigar bu uluə xəhərnə bundak kəliəjəndu?» dəp soraydu. **9** Wə ular jawabən: «Qünki ular Pərwərdigar Hudəsining əhdəsidin wəz kəcip, baxkə iləhlarəja qəqunup ularning kullukəja kirgən» — dəydu. **10** Əlginigə yioqlimanglar, uning üqün əh-zarlimanglar; bəlkə sürgün boləjini üqün kattik yioqlanglar, qünki u əz yurtioja həqkəqən kəytip kəlməydu. **11** Qünki Yəhuda padixahı Yosiyəning oşli, yəni atisi Yosiyəning ornioja təhtigə olturojan, bu yərdin sürgün boləjan Xallum toqruluk Pərwərdigar mundak dəydu: U hərgiz bu yərgə kəytməydu; **12** qünki u əsir kilinip apiriləjan yurtta əlidu, u bu zeminni ikkinqi kərməydu. **13** Əyini adilsizlik bilən, balihəna-rawəklirini adalətsizlik bilən qurojənnəng həliəja way! U kəxnisini bikar ixlitip, əmgikigə həqkəndək hək bərməydu; **14** u: «Əzümgə kəngtaxa bir ordini, azadə rawəklar bilən kəxup salimən; tamliroja derizlərnəni kəng qikirimən; tamlirojni kədir tahtaylar bilən bəzəymən, əylirini pərnəng sirləymən» — dəydu. [Uning həliəja way!] **15** Sən kədir yəojiqidin yəsəlojan tahtaylarni qəplap, [atabowiləring] bilən bəsləxsəng kəndəkmə padixah boluxkə layik bolisən? Səning atəng yəp-iqixkə taxəkkür eytip, adalət wə durus ixlərnəni yürgüzgən əməsmu? Xunga u buning yaxhilikini kərgə. **16** U mənənlərnəning wə namratlarning dəwasini toqra soriojan; xunga həlkəning əhwalə yəxhi idi. Bundak ix Məni tonuxtin ibarət əməsmu?» — dəydu Pərwərdigar. **17** — Biraq kəzəng wə kənglūng bolsa pəkət əz jəzanə-mənpəətinggə ərixix, gunəhsizlarning kəniini təklix, zorluk-zumbuluk wə buləngqilik kilix pəytini kəzləp tikilgəndur. **18** Xunga Pərwərdigar Yəhuda padixahı Yosiyəning oşli Yəhəakim toqruluk mundak dəydu: — Həlk uning əlümidə: «Aə, akam! Aə, singlim!» dəp əh-zarlar kəttirməydu; yəki uning üqün: «Aə, bəgin! Aə, uning həywisil!» dəp əh-zarlar kəttirməydu; **19** u əxəknəng dənəsidək kəməlidu, jəsiəti Yərusaləm dərwəzilərnəning sirtioja qərup taxlinidu. **20** Liwanəja qikiq pəryad kəl, Baxanda awəzingni kəttir, Abarimning qəkəkiliridinmə nalə kəttir; qünki səning «axnilirəngning» həmmisi nabut kilindi. **21** Mən amənəsən turojəningdə sanga agəhləndurdum; ləkin sən: «Angliməymən!» — deding. Yəxlikəngdin tartiplə bundak kəlip Məning awəziməja kulək salmaslik dəl səning yoləng bolup kəlgən. **22** Xamal barlık «bakquci»lirəngə «bakquci» bolup ularni uqurup kətidu, xuning bilən axnilirəng sürgün boluxkə qikiədu; bərhək, sən xu qəojdə barlık rəzillikəng tüpəylidin hijil bolup rəswə bolisən. **23** I «Liwən»də turoquci, kədir dərəhlirəni üstigə uwiiloquci, sən toləqək tutkən ayəlnəng əzəbliridək, dərd-ələmlər bəxingəja qüxkəndə kəngqilik ingrap kətersən! **24** Əz həyatim bilən kəşəm iqimənkəni, — dəydu Pərwərdigar, — sən Yəhəakimning oşli Koniya həttə ong kolumdiki məhürlik üzik bolsəngmə, Mən seni xu yərdin yulup taxlaymən; **25** Mən sən jəningni idzigüqlərnəning kəliəja wə sən korqkən ədəmlərnəning kəliəja, yəni Babil padixahı Nebokadnəsarning kəliəja wə kaldiyərləning kəliəja tapxurimən. **26** Mən seni həm seni tuəqən

anang ikkinglarni oʻzimglar tuqulmisoan yat bir yurtka qeriwetimän; silär u yärdä ölisilär. **27** Jeninglar kaytip kelixkä xunqä täxna bolöjan bu zeminoqa bolsa, silär härgiz kaytip kelämböysilär. **28** Koniya degän bu kixi qeqilöjan, näzärgä elimaydiojan sapal kozimu? Heqkim karimaydiojan bir qaqimu? ämdi nemixka ular, yäni u wä uning näsli bolöjanlar qeriwetilgän, ular tonumaydiojan bir yurtka taxliwetilidu? **29** I zemin, zemin, zemin, Pärwärdigarning sezini angla! **30** Pärwärdigar mundak däydu: — Bu adäm «pärzäntsiz, öz künidä heq öjalibä kilalmiojan bir adäm» däp yazöjin; qünki uning näsliyin heqkandak adäm öjalibä kilip, Dawutning tähtigä olturup Yähuda arisida häküim sürmäydu.

23 Mening yaylikimdiki koylarni hälak kilöjuqi wä tarkitiwätküqi pada bakkuqilarning hälioja way! — däydu Pärwärdigar. **2** Xunga Israilning Hudasi bolöjan Pärwärdigar Öz hälkini xundak bekiwatқан bakkuqilaroqa mundak däydu: «Siler Mening padamni tarkitiwätkänsilär, ularni häydiwätkänsilär wä ularni izdimigönsilär wä ularidin heq häwär almiöqansilär; mana, Män silerning kilmixliringlarning räzillikini öz bexinglaroqa qüxürimän, — däydu Pärwärdigar — **3** wä padamning kaldisini bolsa, Män ularni häydiwätkän barlik padixahlıklardin yiojiman, ularni öz yaylaklirioqa kayturimän; ular awüp köpiyidu. **4** Män ularning üstigä ularni häqkäqiy bakidöjan bakkuqilarni tikläymän; xuning bilän ular ikkinqi korkmaydu yaki parakändä bolmaydu, ularidin heqkäysisi käm bolmaydu, — däydu Pärwärdigar. **5** Mana, xu künlär keliduki, — däydu Pärwärdigar, — Män Dawut üqün bir «Häqkäniy Xah»ni estürüp tikläymän; u padixah bolup danalik bilän häküim sürtip, zeminda adalät wä häqkäniylik yürgüzidu. **6** Uning künliridä Yähuda kutkuzulidu, Israil aman-tinqlikta turidu; u xu nami bilän atiliduki — «Pärwärdigar Häqkäniylikimiz». **7** Xunga mana, xu künlär keliduki, — däydu Pärwärdigar, — «Israillarni Misir zeminidin kutkuzup qikaröjan Pärwärdigarning häyati bilän!» degän käsäwä kaytidin ixlitilmäydu, **8** bälki xu künlärdä «Israillarni ximaldiki zemindin wä özi ularni häydidin barlik padixahlıklardin kutkuzup qikaröjan Pärwärdigarning häyati bilän!» däp käsäwä iqilidu. Andin ular öz yurtida turidu. **9** Pəyoəmbərlər toqruluk: — Mening kënglüm iq-baqrında sunuqtur; sengkilirimning hämmisi titräydu; män mäst bolöjan adäm, xarab täripidin yengilgän adämgä ohxaymän; bundak boluxum Pärwärdigar wä Uning pak-mukäddäs sözliri tüpəylidindur; **10** qünki zemin bolsa zinahorlaroqa tolojan; ularning yügürüxliri toqra yolda ämäw; ularning höqüqi häqkäniylik yolida ämäw. Xunga [Pärwärdigarning] lənititüpəylidin zemin kaqojiraydu; daladiki ot-qöp solixidu; **11** qünki häm pəyoəmbər häm kahin häram boldi; hätta Öz eyümdimu ularning räzil kilmixlirini baykidim, — däydu Pärwärdigar. **12** — Xunga ularning yoli ezlirigä karangöyululka mangidöjan, teyilöyäk yollardäk bolidu; ular bu yollarda putlixip, yikilidu; qünki ular jazalinidöjan yilida Män ularning bexioqa yamanlik qüxürimän, — däydu Pärwärdigar. **13** Män awwal Samariyädiki pəyoəmbərlärdä ähmäkligni kergänmən; ular Baalning namida bexarät berip, hälkim Israilni

azduruqan; **14** birak Yerusalemdiki pəyoəmbərlärdimu yirginqlik bir ixni kördüm; ular zinahorluk kilidu, yalojanlikta mangidu, räzillik kilöyulurung qolini küqaytiduki, nätjidä heqkäysisi räzillikidin yanmaydu; ularning hämmisi Manga Sodomdak, [Yerusalemda] turuwatқанlar Manga Gomorradak boldi. **15** Xunga samawi köxunlarning Sərdari bolöjan Pärwärdigar pəyoəmbərlər toqruluk mundak däydu: — Mana, Män ularni ämän bilän ozuqlandurimän, ularoqa öt süyini iqküzimän; qünki Yerusalemdiki pəyoəmbərlər häramlikning mänbäsi bolup, häramlik ularidin pütkül zeminoqa tarkilip kötti. **16** Samawi köxunlarning Sərdari bolöjan Pärwärdigar mundak däydu: — Silärgä bexarät beriwatқан pəyoəmbərlərnin sözlirigä kulak salmanglar; ular silərni bimənillikä yetäkläydu; ularning sözliri Pärwärdigarning aqzidin qikkän ämäw, bälki öz kënglidä täsäwwur kilöjan bir körünüxni sözləwatidu. **17** Ular Pärwärdigarning sezini kezigä ilmaydiojanlaroqa: «Siler aman-tinqlikta turisilär» däydu wä öz këngling jahillikida mangidöjanlarning härbirigä: «Heqkandak yamanlik bexinglaroqa qüxmäydu» — däydu. **18** Birak ularidin käysi birsi Pärwärdigarning këngixidä Uning söz-kalamini baykäp qüxinix wä anglax üqün turojan? Ularidin kim Uning sezini kulak selip angliöjan? **19** Mana, Pärwärdigardin qikkän bir boran-qapқан! Uningdin kähr qikti; bärhäk, dälhäxlik bir kara küyün qikip köldi; u pirkirap räzilərnin bexioqa qüxidu. **20** Uning kënglidiki niyätlirini ada kilip toluq ämäw kilöyüqä, Pärwärdigarning özəzi yanmaydu; ahirki künlärdä silär buni obdan qüxinip yetisilär. **21** Män bu pəyoəmbərlərnä äwätmigänmən, lekin ular häwərni jar kilixkä katröjan; Män ularoqa söz kilmidim, lekin ular bexarät bərgän. **22** Halbuk, ular Mening këngixidä turojan bolsa, Mening hälkimgä sözlirimi anglatkuzöjan bolsa, ämdi hälkimni räzil yolidin wä kilmixlirining räzillikidin yanduruqan bolatti. **23** Män pəkət bir yärdila turidöjan Hudamu? — däydu Pärwärdigar, — Män yirak-yiraklardiki härgäyda turidöjan Huda ämäsmu? **24** Birsi yoxurun jaylarda möküwälsa Män uni körälmədimən? — däydu Pärwärdigar; — asman-zemin Män bilän tolduruqan ämäsmu? — däydu Pärwärdigar. **25** Män Mening namida yalojan bexarətlər beridöjan pəyoəmbərlərnin: «Bir qüx kördüm! Bir qüx kördüm!» degənlirini anglidim; **26** bundak pəyoəmbərlər yalojan bexarətlərni beridu, ular özining kënglidiki ezitkü täsäwwurliridin pəyoəmbərlər boluxiwəlojan. ämdi ular bundak ixlarni kaqanoqigä këngligä pükidu? **27** Ular härbiri kaqanoqigä öz yekiniöqa eytkän qüxliri arkilik (huddi ata-bowilirining Baaloqa qokunup namimni untuöjiniöqa ohxax) hälkimgä namimni untulduruxni pämläydu? **28** Qüxni kərgən pəyoəmbər, qüxni eytip bərsun; Mening sözümini angliöjan kixi bu sözümini astayidillik bilän sözlisun; pahalning buoqday bilän selixturuqulik nemisi bardu? — däydu Pärwärdigar. **29** — Mening sözümi huddi köydürgüqi bir ot wä taxni qakidöjan bazojan ämäsmu? — däydu Pärwärdigar. **30** Xunga mana, Män pəyoəmbərlərgä kärxidurmən, — däydu Pärwärdigar, — ularning härbiri öz yekinidin «Mening sözlirim»ni oqrilap doramqilik kilidu. **31** Mana, Män pəyoəmbərlərgä kärxidurmən, — däydu

Pərvərdigar, — ular öz tillirini qaynap: «[Pərvərdigar] dəydu...» dəp bexarət beridu. **32** Mana, yalojan qüxlarni bexarət kılıp ularni yətküzüip, yalojanlıqlı wə bəxbaxtaqlıqlı bılən Mening həlkıni azdurojanlaroja kərxidurmən, — dəydu Pərvərdigar; — Mən ularni əwətmıgənmən, ularni buyruojan əməsmən; ular bu həlkə heqkəndək payda yətküzməydu, — dəydu Pərvərdigar. **33** Əmdi yaki bu həlk, yaki pəyojəmbər, yaki kəhın səndin: «Pərvərdıgarning sanga yüklıgən səzi nemə?» dəp sorısa, sən ularoja: «Kaysı yük?! Mən siləni Özümdın ıyırək taxlaymən, — dəydu Pərvərdigar. **34** «Pərvərdıgarning yüklıgən səzi» dəydojan hər kaysı pəyojəmbər, kəhın yaki həlk bolsa, Mən bu kixını eyıdıkılar bılən təng jazalaymən. **35** Əmdi silərnıng hər bırlınglar öz yekınıdın wə hər bırlınglar öz kərındıxıdın muxundak; «Pərvərdıgar nemə jawab bərdı?» wə «Pərvərdıgar nemə dedı?» dəp sorıxınglar kerək. **36** Silər «Pərvərdıgarning yüklıgən səzi» degənnı kaytıdın aozınglaroja almaysılər; qünki hər bırlınglar nıng öz səzi əzıgə yük bolıdu; qünki silər Hudayımız, samawı koxunlar nıng Sərdarı boləjan Pərvərdıgar, tırık Hudanıng səzlırını burmılıoqansılər. **37** Hər bırlınglar pəyojəmbərdın muxundak; «Pərvərdıgar sanga nemə dəp jawab bərdı?» wə «Pərvərdıgar nemə dedı?» dəp sorıxıng kerək. **38** Lekın silər: «Pərvərdıgarning yüklıgən səzi» dəwərgınlınglar tıpəylıdın, mana Pərvərdıgar mundak dəydu: — Qünki silər: «Pərvərdıgarning yüklıgən səzi» dəwərsılər wə Mən silərgə: ««Pərvərdıgarning yüklıgən səzi» demənglər» dəp həwər əwətkənmən, **39** xunga mana, Mən siləni pütünləy untuymən, Mən siləni silərgə wə ata-bowılırlınglaroja təkdım kıləjan xəhər bılən təng yüzümdın ıyırək taxlaymən; **40** Mən üstınglaroja mənggü rəsəwaqlıq wə hərgız untulmaydıojan mənggütlük xərməndılıknı qüxürımən!

24 Babil padıxahı Nebokədnəsar Yerusalemdın Yəhoakımnıng oqlı, Yəhuda padıxahı Yəkonıyah, Yəhuda amır-xahzadılırı, hünərwanlər wə temürqıləni əsırgə elıp Babiləja sürgün kıləjandı keyın, Pərvərdıgar mąga Əz ıbadəthanısı aldıdıkı ikki sewət ənjürni «mana kər» dəp kərsətkən. **2** Bır sewəttə dəslepki pıxqan ənjürdək intayın yaxhı ənjürlər bər ıdı; ikkıni sewəttə yegılı bolmaydıojan, intayın naqar ənjürlər bər ıdı. **3** Andın Pərvərdıgar mąga: «Nemə kərdüng, Yərəmiya?» — dəp sorıdı. Mən: «Ənjürləri kərdüm; yaxlılırı bolsa intayın yaxhıkan; naqarlırı yegılı bolmaydıojan, intayın naqar ikən» — dedım. **4** Pərvərdıgarning səzi mąga kelıp mundak deyıldı: — **5** İsrailnıng Hudası boləjan Pərvərdıgar mundak dəydu: — Mən Yəhudadın sürgün boləjanlarnı, yəni Mening bu yərdın kaldıylərnıng zemınıoja əwətkənlırımı bu yaxhı ənjürlərdək yaxhı dəp kəraymən; **6** Mən ularoja yaxhı bolsun dəp kəzümni ularoja tikımən wə ularni bu zemınıoja kayturımən; Mən ularni oqlıtıp taxlımaymən, bəlki ularni qurımən; ularni yulup taxlımaymən, bəlki tikıp əstürımən. **7** Mən ularoja Mening Pərvərdıgar ıkanlıknı bilıdıojan, Məni tonuydıojan bır kəlbni təkdım kılımən; xuning bılən ular Mening həlkım bolıdu, Mən ular nıng Hudası bolımən; qünki ular pütün kəlbı bılən yenımoja kaytıdu. **8** Lekın naqar ənjürlər, yəni yegılı bolmaydıojan, intayın naqar

ənjürlər kəndək boləjan bolsa, — dəydu Pərvərdıgar, — Bərəkək, Mən Yəhuda padıxahı Zədəkıyani, əmir-xahzadılırını wə Yerusalemdıkılərnıng kəlojan kışını, bu zemında kəlojanlarnı wə Mısırdə turuwatqanlarnı xuningəja ohxax kılımən; **9** Mən ularni yər yüzıdıkı bərlik padıxahlıklarəja wəhımə saləuqu bır obyekt boluxqə, külpətkə qüxüxkə tapxurımən; mən ularni həyadıwətkən bərlik jaylarda ularni rəsəwaqlıknıng obyektı, səz-qəqək, tapa-tənıning obyektı wə lənət səzlırı boluxqə tapxurımən. **10** Mən ularəja həm ata-bowılırlıoja təkdım kıləjan zemındın yokıtıləuqə ular arısıoja kılıq, kəhətqılık wə wəbani əwətimən.

25 Yosıyanıng oqlı, Yəhuda padıxahı Yəhoakımnıng tətınqı yılıdə (yəni Babil padıxahı Nebokədnəsar nıng bırıncı yılıdə) Yəhudanıng bərlik həlkı toprulək Yərəmiyaəja kəlgən səz, — **2** Bu səzni Yərəmiya pəyojəmbər Yəhudanıng bərlik həlkı wə Yerusalemdə bərlik turuwatqanlarəja eytıp mundak dedı: — **3** Amon nıng oqlı, Yəhuda padıxahı Yosıyanıng on üqıncı yılıdın baxlarp bğüncı künqıgə, bu yıgırmə üq yil Pərvərdıgarning səzi mąga kelıp turəjan wə mən təng səhərdə ornımdın turup unı silərgə səzləp kəldım, lekin silər heq kulək salmıdınlar; **4** wə Pərvərdıgar silərgə bərlik hızmətkarlırı boləjan pəyojəmbərləni əwətıp kəlgən; U təng səhərdə ornıdın turup ularni əwətıp kəlgən; lekin silər kulək salmay heq anglımdınlar. **5** Ular: «Silər hər bırlınglar yaman yolınglardın wə kıl mıxlırlınglar nıng rəzılılkıdın towa kılıp yansanglar, Mən Pərvərdıgar silərgə wə ata-bowılırlınglarəja kədimdın tartıp mənggüqə təkdım kıləjan zemında turuwərsılər. **6** Baxqə ılahlarəja əgıxıp ular nıng kullıqıdə bolup qokunmanglar; Məni kollırlınglar yasıojanlar bılən ojaəzəpləndürmənglər; Mən silərgə heq yamanlık kəltürməymən» — dəp jakarlıojan. **7** Lekın silər Mąga kulək salmıdınlar, Məni kollırlınglar yasıojanlar bılən ojaəzəpləndürüp əzınglarəja zıyan kəltürdünglar, — dəydu Pərvərdıgar. **8** Xunga samawı koxunlar nıng Sərdarı boləjan Pərvərdıgar mundak dəydu: — «Silər Mening səzlırlıngə kulək salmıojan boləqaqə, **9** mana, Mən xımdıkı həmmə jəmətləni wə Mening kulumnı, yəni Babil padıxahı Nebokədnəsar nı qakırtımən, ularni bu zemınıoja, unıngdə bərlik turuwatqanlarəja həm də ətraptıkı həmmə əllərgə kərxılıxıxqə elıp kelımən; Mən [muxu zemındıkılər wə ətraptıkı əllərnı] pütünləy wəyran kılıp, ularni tolımu wəhımıllık kılımən həm ux-ux obyektı, daimlık bır harabılık kılımən; **10** Mən ular dın tamaxınıng sadasını, xad-huramlık sadasını, toyı boluwatqan yıgıt-kızınıng awazını, tügmən təxınıng sadasını wə qıraoq nurını məhrım kılımən; **11** bu pütkül zemın wəyranə wə dəlxət saləuqu obyekt bolıdu, wə bu əllər Babil padıxahı nıng yətmıx yil kullıqıdə bolıdu. **12** Wə xundak bolıduki, yətmıx yil toxqanda, mən Babil padıxahı nıng wə unıng elınıng bəxıoja, xundakla Kaldıylərnıng zemını üstıgə öz kəbıhlıknı qüxürüp, unı mənggügə harabılık kılımən. **13** Xuning bılən Mən xu zemını üstıgə Mən unı əyılıbıgən bərlik səzlırımni, jümlıdın bu kitabta yezılıojanlarnı, yəni Yərəmiyanıng bərlik əlləni əyılıbıgən bəxarətlırını qüxürımən. **14** Qünki kəp əllər həm uləoq padıxahlar

[bu padixah həm qowmlirininimu] kıl kılıdu; Mən ularning kılqan ixliri wə qolliri yasioqanliri boyıqə ularni jazalaymən. **15** Qünki Israılnıng Hudasi Pərwərdıgar manga [alamət kərtünüxtə] mundak dedi: — Mening kolumdiki oşəzipingə tolojan kədəhni elip, Mən seni əwətkən barlık əllərgə iqtüzgin; **16** ular iqudu, uyan-buyan ıroşanglaydu wə Mən ular arısoja əwətkən kılıq tüpəylidin sarang bolıdu. **17** Xunga mən bu kədəhni Pərwərdıgarning kolidin aldım wə Pərwərdıgar meni əwətkən barlık əllərgə iqtüzdüm, **18** — yəni Yerusalemoja, Yəhüdaning xəhərlirigə, uning padixahlırioja wə əmir-xahzadilirigə, yəni ularni bügünki kündikidək bir harabə, wəhıma, ux-ux obyektı boluxka həm lənət səzliri boluxka kədəhni iqtüzdüm; **19** Misir padixahı Pırəwngə, hizmətkarlırioja, əmir-xahzadilirioja həm həkıgə iqtüzdüm; **20** barlık xaloqut əllər, uz zemindiki barlık padixahlar, Filistiylarning zemindiki barlık padixahlar, Axkelondikilər, Gazadikilər, Əkrondikilərgə wə Axodnodning kalduklırioja iqtüzdüm; **21** Edomdikilər, Moabdikilər wə Ammoniyalar, **22** Turning barlık padixahliri həm Zidonning barlık padixahliri, dengiz boyidiki barlık padixahlar, **23** Dedandikilər, Temadikilər, Buzdikilər wə qəkə qaclirini qüxürüwətkən əllər, **24** Ərəbiyədiki barlık padixahlar wə qəl-bayawanda turuwatqan xaloqut əllərnıng barlık padixahliri, **25** Zimridiki barlık padixahlar, Elamdiki barlık padixahlar, Medialiklarınıng barlık padixahliri, **26** ximaldiki barlık padixahlaroja, yiraktiki bolsun, yekındiki bolsun, bir-birləp iqtüzdüm; jahəndiki barlık padixahliklaroja iqtüzdüm; ularning arkidin Xexakning padixahımu [kədəhni] iqudu. **27** Andin sən ularoja: «Israılnıng Hudasi, samawi koxunlarınıng Sərdari bolqan Pərwərdıgar mundak dəydu: — İqlınglar, məst bolunglar, kusunglar, Mən aranglaroja əwətkən kılıq tüpəylidin yikilip kaytidin dəs turmanglar» — degin. **28** Wə xundak boliduki, ular kəlungdin elip iqxni rət kilsə, sən ularoja: «Samawi koxunlarınıng Sərdari bolqan Pərwərdıgar mundak dəydu: — Silər qokım iquisilər!» — degin. **29** Qünki mana, Mən Əz namim bilən atalojan xəhər üstigə apət qüxürgili turojan yərdə, silər jazalanmay kalamsilər? Silər jazalanmay kalmaysilər; qünki Mən yər yüzidə barlık turuwatqanlarınıng üstigə kılıqni qüxüxkə qakirimən, — dəydu samawi koxunlarınıng Sərdari bolqan Pərwərdıgar. **30** Əmdi sən [Yərəmiya], ularoja muxu bexarətnıng səzlırining həmmisini jakarlıqın: — Pərwərdıgar yukiridin xirdək həkırəydu, Əz mukəddəs turaloqusidin U awazini koyuwetidu; U Əzi turuwatqan jayı üstigə həkırəydu; U üzüm qəyilgüqilər towlıqandək yər yüzidə barlık turuwatqanlarını əyibləp towlaydu. **31** Sadasi yər yüzining qətlirigə yetidu; Qünki Pərwərdıgarning barlık əllər bilən dəwasi bar; U ət igilirining həmmisi üstigə həküm qikiridu; Rəzillərnı bolsa, ularni kılıqka tapxuridu; — Pərwərdıgar xundak dəydu. **32** Samawi koxunlarınıng Sərdari bolqan Pərwərdıgar mundak dəydu: — Mana, balayı'apət əldin əlgə həmmisi üstigə qikip tarkılıdu; Yər yüzining qət-qətliridin dəhxətlik buran-qapqun qikidu. **33** Pərwərdıgar əltürənlər yərnıng bir qetidin yəne bir qetigə yatidu; ularoja matəm tutulmaydu, ular bir yərgə yiojilmaydu, heq kəmlüməydu; ular yər

yüzidə tezəktək yatidu. **34** I bakkuqıqlar, zarlanglar, nalə kətürınglar! Topa-qang iqudə əojıninglar, i pada yetəkqiliri! Qünki kiroşın kılınix künlirınglar yetip kəldi, Mən silərnı tarkıtiwetimən; Silər ərölgen esil qinidək parqə-parqə qəkilsilər. **35** Pada bakkuqılirining baxpanahı, Pada yetəkqilirining qaqar yoli yokəp ketidu. **36** Bakkuqılarning azablık pəryadi, Pada yetəkqilirining zarıxliri anglinidu; Qünki Pərwərdıgar ularning yaylaklırini wəyran kılaj dawatidu; **37** Pərwərdıgarning dəhxətlik oşəzipi tüpəylidin, Tinqlik kətanlıri harabə bolidu. **38** Pərwərdıgar Əz uwisini taxlap kikkən xirdəktur; Əzgüqining wəhxıyilki tüpəylidin, Wə [Pərwərdıgarning] dəhxətlik oşəzipi tüpəylidin, Ularınıng zemini wəyrəne bolmay kalmaydu.

26 Yəhüda padixahı Yosiyaning oşli Yəhoakim təhtkə olturojan məzgılning bexida xu səz Pərwərdıgardin kelip mundak deyildi: — **2** Pərwərdıgar mundak dəydu: — Sən Pərwərdıgarning əyoining həylisida turup ibadət kılıx üqün Pərwərdıgarning əyigə kirgən Yəhüdaning barlık xəhərliridikilərgə Mən sanga buyruoşan hərbi səzlərnı jakarlıqın; əynən eytkin! **3** Ular bəlkim angləp koyar, hərbi öz rəzil yolidin yanar; xundak kilsə, Mən kilmixlirining rəzilliki tüpəylidin bexioja küləp qüxürməqki bolqan niyitimdin yanımən. **4** Sən ularoja mundak degin: — «Pərwərdıgar mundak dəydu: — Manga kulak salmay, Mən silərnıng aldinglaroja koyoşan Təwrat-qanununda mangmisanglar, **5** Mən tang səhərdə ornumdin turup əwətkən hizmətkarlırim bolqan pəyoşəmbərlərnıng səzlırini anglimsanglar (silər ularoja heq kulak salmay kəlgənsilər!), **6** undakta, Mən Xilohni kəndək kılqan bolsam, əmdi bu əynimə xuningə oħxax kilmən, bu xəhərnı yər yüzidiki barlık əllərgə lənət səzi kilmən». **7** Xuning bilən kahınlar, pəyoşəmbərlər wə barlık hək Yərəmiyaning bu səzlırini Pərwərdıgarning əyidə jakarlıqanlikini anglidi. **8** Xundak boldiki, Yərəmiya barlık həkəkə Pərwərdıgar uningə tapıloşan bu səzlərnıng həmmisini eytip bərgəndin keyin, kahınlar wə pəyoşəmbərlər wə barlık hək uni tutuwelip: «Sən qokım ölüxüng kerək! **9** Sən nemixkə Pərwərdıgarning namida bexarət berip: «Bu ey Xilohdək bolidu, bu xəhər harabə, adəmzətsiz bolidu!» — deding?» — dedi. Xuning bilən Pərwərdıgarning əyidiki barlık hək Yərəmiyaəja dok kılıp uni oriwelixti. **10** Yəhüda əmirliri bu ıxlarnı anglidi; ular padixahlik ordisidin qikip Pərwərdıgarning əyigə kirdi, Pərwərdıgarning əyidiki «Yengi dərwəzədə sotka olturdi. **11** Kahınlar wə pəyoşəmbərlər əmirlərgə wə həkəkə səzləp: «Bu adəm ölümgə layik, qünki silər öz kulaklırlıng bilən anglioşandək u muxu xəhərnı əyibləp bexarət bərdi» — dedi. **12** Andin Yərəmiya barlık əmirlərgə wə barlık həkəkə səzləp mundak dedi: — «Pərwərdıgar meni bu əyni əyibləp, bu xəhərnı əyibləp, silər anglioşan bu barlık səzlər bilən bexarət berixkə əwətkən. **13** Həzir yollirınglarnı wə kilmixinglarnı tüzitınglar, Pərwərdıgar Hudayınglarnıng awazini anglanglar! Xundak bolqanda, Pərwərdıgar silərgə jakarlıqan küləttin yanidu. **14** Lekin mən bolsam, mana, qollirınglardımən; manga kəzınglərgə nemə yahxi wə durus kərtılsə xundak kilinglar; **15** pəkət xuni bilip koyunglarki, meni əltürüwətsənglər

gunahsiz kanning jazasini öz bexinglaroq, bu xəhərgə wə uningda turuwatqanlarning bexioq qüxürisilər; qünki degininim hək, Pərwərdigar həkikətən bu səzlərninğ həmmisini külaqliringlaroq deyixkə meni əwətkən». **16** Əmirler wə barlik həlkə kahınlaroq wə pəyojəmbərlərgə: «Bu adəm əlümgə layik əməs; qünki u Pərwərdigar Hudayimizning namida bizgə səzli» — dedi. **17** Andin zemindiki bəzi aqsakallar ornidin turup həlkə kengixigə mundak dedi: — **18** «Morəxətlik Mikah Yəhuda padixahı Həzəkianing künliridə barlik Yəhuda həlkigə bexarət berip: — «Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — Zion teoqi etizdək aqdurulidu, Yerusalem dēng-təpilər bolup kəlidu, «Əy jaylaxkan taq» bolsa, Ormanlikning otturisidiki yukiri jaylarla bolidu, halas» — degənidi. **19** Yəhuda padixahı Həzəkia wə barlik Yəhuda həlki Mikahni əlümgə məhkum kəlonmu? Həzəkia Pərwərdigardin kərkup, Pərwərdigardin etüingən əməsmu? Wə Pərwərdigar ularoq kilməqçi bolup jakarlioqan külpəttin yanəjan əməsmu? Biz [bu yoldin yanmisak] öz jenimiz üstigə zor bir külpətni qüxürgən bolmamdimiz?». **20** (Pərwərdigarning namida Yərəmiyaning barlik degənliridə bu xəhəri wə bu zeminni əyibləp bexarət bərgən, Kiriat-Yearimlik Xəmayaning ooqli Uriya isimlik yənə bir adəm bar idi. **21** Padixah Yəhoakim wə barlik palwanlıri, barlik əmirliiri uning səzliirini angliqanda, padixahı ətörtürükə intilgən; lekin Uriya buni angliqanda kərkup, Misiroqə kaqti. **22** Ləkin Yəhoakim qarparmənləri, yəni Akborning ooqli Əlnatan wə baxkılarni Misiroqə əwətkən; **23** ular Uriyani Misirdin elip qikip padixahı Yəhoakimning aldioqə aparəjan; u uni kiliqlap, jəsitini pükralarning gərlükigə taxliwətkən.) **24** — Həlbuki, xu qaotda Xəfanning ooqli Ahikam ularning Yərəmiyani əlümgə məhkum kiliq həkning kəlioqə tapxurmasliki üqün, uni kollidi.

27 Yəhuda padixahı Yosianing ooqli Zədəkianing təhtkə olturoqan dəsəpki məzgilidə, xu səz Yərəmiyaqə Pərwərdigardin kelip mundak deyildi: — **2** Pərwərdigar mənə mundak dedi: — Asarətlər wə boyunturuklarni yasap öz boynunqə sal; **3** bu boyunturuklarni Edomning padixahıqə, Moabning padixahıqə, Ammonylarning padixahıqə, Turning padixahıqə wə Zidonning padixahıqə Yerusalemoqə, Yəhuda padixahıning aldioqə kəlgən ularning öz əqlilirinğ kəli arkiplik əwətkin; **4** hər birini öz hojayinliroqə xundak bir həwəni yətküzükə buyruoqin: — Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Öz hojayinliringlaroqə mundak dēnglar: — **5** Mən zemin wə zemin yüzidə turuwatqan adəmlər wə haywanlarni zor kudritim wə sozuloqan bilikim bilən yaratqanmən; wə kim kəzümgə layik kərünsə, bularni xularoqə təkdim kilimən. **6** Həzir Mən bu zeminlarning həmmisini Babil padixahı, Mening kulum boləjan Nebokadnəsarning kəlioqə tapxurdum; hətta daladiki haywanlarnimu uning kullukidə boluxkə təkdim kildim. **7** Barlik əllər uning, ooqlining həm nəwrisining kullukidə bolidu; andin öz zeminining waqti-saiti toxkanda, kəp əllər wə uluq padixahlər unimu kullukə salidu. **8** Xundak boliduki, kəysi əl yaki padixahlük

Babil padixahı Nebokadnəsarning kullukidə boluxni, yəni boynini Babil padixahıning boyunturuki astioqə kəyuxni rət kilsə, Mən xu əlni Nebokadnəsarning kəli arkiplik yətkəzuzoqə kiliq, kəhətqilik wə wəba bilən jazalaymən, — dəydu Pərwərdigar. **9** — Silər bolsanglar, «Babil padixahıning kullukidə hək bolmaysilər» degən pəyojəmbərliringlaroqə, palqiliringlaroqə, qüx kərgüqiliringlaroqə, rəm aqquqiliringlaroqə yaki jadugərliringlaroqə kulaq salmanglar; **10** qünki ular silərgə yaləjanqilik kiliq bexarət beridu; [gəplirigə kirsanglar], siləni öz yurtunglardin sürgün kiliq; qünki Əziüm siləni yurtunglardin həydəymən, silər nabut bolisilər. **11** Ləkin kəysi əl boynini Babil padixahıning boyunturuki astioqə kəyup kullukioqə kirsə, xu əlni öz yurtida turoquzimən, ular uningda terikqilik kiliq yaxaydu. **12** — Mən Yəhuda padixahı Zədəkianingmu xu səzlər boyiqə mundak dedim: «Boynunglarni Babil padixahıning boyunturuki astioqə kəyup uning wə uning həkining kullukidə bolsanglar, hətay kəlisilər. **13** Əmdi nemixkə Pərwərdigarning Babil padixahıning kullukioqə boysunmioqan həkəysi əllər toqrısında deginidək, sən wə həkning kiliq, kəhətqilik wə wəba bilən əlməqçi bolisilər? **14** Pəyojəmbərlərninğ: «Babilning kullukidə bolmaysilər» degən səzlirogə kulaq salmanglar; qünki ular silərgə yaləjanqilikdən bexarət kiliq. **15** Mən ularni əwətkən əməs, — dəydu Pərwərdigar, — ləkin ular Mening namida yaləjandin bexarət beridu; bu səzlərninğ aqiwiti xuki, Mən siləni yurtunglardin həydiwətimən, xuningdək nabut bolisilər; silər wə silərgə bexarət bərgən pəyojəmbərlər nabut bolisilər». **16** Andin Mən kahınlaroqə wə bu barlik həlkə mundak dedim: — Pərwərdigar mundak dəydu: — Silərgə bexarət beridoqan pəyojəmbərlərninğ: «Mana, Pərwərdigarning əyidiki kimmətlik qaqa-kuqilar pat arida Babildin kayturulidu» degən səzlirogə kulaq salmanglar; qünki ular silərgə yaləjanqilikdən bexarət kiliq. **17** Ularoqə kulaq salmanglar; Babil padixahıning kullukidə bolsanglar, hətay kəlisilər; bu xəhər nemixkə wayran bolsun? **18** Əgər bular həkikətən pəyojəmbərlər bolsa həm Pərwərdigarning səzi ularda bolsa, ular həzir Pərwərdigarning əyidə, Yəhuda padixahıning ordısında wə Yerusalemninğ əzidə kəloqan kimmətlik qaqa-kuqilar Babiloqə elip ketilmisun dəp samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarə dua-tilawət kilsun! **19** Qünki samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar ikki [mis] tüwruk, [mis] «dengiz», das hərwiliri wə bu xəhərdə kəloqan [kimmətlik] qaqa-kuqilar toqruluk mundak dəydu: — **20** (bularni bolsa Babil padixahı Nebokadnəsar Yəhoakimning ooqli Yəhuda padixahı Yəkoniyahni Yəhudadiki wə Yerusalemdiki barlik esilzad-əmirlər bilən tēng Yerusalemdin Babiloqə sürgün kiliqanda u elip kətmigənidi) **21** Bərhək, Israilning Hudasi Pərwərdigarning əyidə, Yəhuda padixahıning ordısında wə Yerusalemdə kəloqan [kimmətlik] qaqa-kuqilar toqruluk samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — **22** ularmu Babiloqə elip ketilidu; ular Mən uların kaytidin həwər alidoqan künigəqə xu yərdə turidu, — dəydu Pərwərdigar: — xu waqit kəlgəndə, Mən ularni elip bu yərgə kayturup bərimən.

28 Xu yilda, Yəhuda padixahi Zəkəriya təhtkə olturoqan dəsəlpki məzgilda, yəni tətinqi yili, bəxinqi ayda, Azzurning oqli, Gibeon xəhiridiki Hənanিয়া pəyojəmbər, kahinlar wə barlik halayik aldida Pərwərdigarning əyidə manga: — **2** Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilling Hudası mundak dəydu: — «Mən Babil padixahining boyunturukini sunduriwəttim! **3** Babil padixahi Nebokədnəsar muxu yərdin epəkətkən, Babiləja aparəjan, Pərwərdigarning əyidiki qaqa-kuqilarning həmmisini bolsa, ikki yil etməyla Mən muxu yərgə kayturup epkelimən; **4** wə Mən Yəhuda padixahi, Yəhoakimning oqli Yəkoniyaqni Yəhudadin Babiləja sürgün kilinojanlarning həmmisi bilən təng muxu yərgə kayturup berimən, — dəydu Pərwərdigar, — qünki Mən Babil padixahining boyunturukini sunduriwetimən!» — dedi. **5** Andin Yərəmiya pəyojəmbər kahinlar wə Pərwərdigarning əyidə turoqan barlik halayik aldida Hənanিয়া pəyojəmbərgə səz kildi. **6** Yərəmiya pəyojəmbər mundak dedi: «Amin! Pərwərdigar xundak kilsun! Pərwərdigar sening bexarət bərgən səziringni əməlgə axursunki, U Əzining əyidiki qaqa-kuqilar wə Yəhudadin Babiləja sürgün kilinojanlarning həmmisini muxu yərgə kaytursunki. **7** Ləkin əz kulikinqəja wə barlik həlkəning kulikinqəja selip koyulidioqan mening bu səziمنى angla! **8** — Mening wə seningdin burun, kədimdin tartip boləjan pəyojəmbərlərmu nuroqun padixahlıqlar wə uluq dələtlər toqruluk, urux, apət wə wabalar toqruluk bexarət berip kəlgən; **9** tinqlik-awatlik toqruluk bexarət bərgən pəyojəmbər bolsa, xu pəyojəmbərnin səzi əməlgə axuruləqanda, u həkikətən Pərwərdigar əwətkən pəyojəmbər dəp tonuləqandur!» **10** Andin Hənanিয়া pəyojəmbər Yərəmiya pəyojəmbərnin boynidiki boyunturukni elip uni sunduriwətti. **11** Hənanিয়া həlkə aldida səz kilip: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən xuningəja ohxax, ikki yil etməyla Babil padixahi Nebokədnəsarning boyunturukini barlik əllərnin boynidin elip sunduriwetimən!» — dedi. Xuning bilən Yərəmiya pəyojəmbər qiqip kətti. **12** Hənanিয়া pəyojəmbər Yərəmiya pəyojəmbərnin boynidiki boyunturukni elip uni sunduriwətkəndin bir'az keyin, Pərwərdigarning səzi Yərəmiyaəja kelip mundak dəyildi: — **13** Barəjin, Hənanিয়াəja mundak dəgin: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Sən yaəqatın yasələjan boyunturukni sunduroqining bilən, ləkin uning ornioqə təmürdin boləjan boyunturukni selip koydung! **14** Qünki samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilling Hudası mundak dəydu: — Mən xuningəja bu barlik əllərnin boynioqə təmürdin yasələjan boyunturukni salimənki, ular Babil padixahi Nebokədnəsarning kullukida bolidu; bərhək, ular uning kullukida bolidu; Mən uningəja hətta daladiki haywanlarnimu təkdim kiləjanmən». **15** Andin Yərəmiya pəyojəmbər Hənanিয়া pəyojəmbərgə: «Kulak sal, Hənanিয়া! Pərwərdigar seni əwətkən əməs! Sən bu həlkəni yaləqanqilikqə ixəndürgənsən! **16** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: Mana, Mən seni yər yuzidin əwətiwetimən! Sən dəl muxu yilda elisan, qünki sən adəmlərnı Pərwərdigarəja asiylik kilixqə dawət

kiləqənsən». **17** Hənanিয়া pəyojəmbər dəl xu yili yəttinqi ayda əldi.

29 Yərəmiyaning Yerusalemdin sürgün boləjanlar arisidiki həyat kəloqan akşakallaroqə, kahinlarəja, pəyojəmbərlərgə wə Nebokədnəsar əsir kilip Babiləja elip kətkən barlik həlkəqə Yerusalemdin yollioqan hetı: — **2** (hət padixah Yəkoniyaq, hanix, wəzirler, Yəhuda wə Yerusalemdiki xəhzadə-əmirler wə hünərwənlər Yerusalemdin kətkəndin keyin, **3** Xafanning oqli Əlasahning wə Hilkəyaning oqli Gəmarıyaning kəli bilən yollənoqan — Yəhuda padixahi Zədəkiya bu kixilərnı Babil padixahi Nebokədnəsarning əldioqə yollioqan). Yollioqan hət mundak; — **4** Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilling Hudası Yerusalemdin Babiləja sürgüngə əwətkənərnin həmmisigə mundak dəydu: — **5** Əylərnı kurunglar, ular da turunglar; bəqlərnı bərpə kilinglar, ularning mewisini yənglar; **6** əylinənglar, oqul-kizlik bolunglar; oqulliringlar üqün kizlərnı elip beringlar, kizliringlərnı ərlərgə yatlik kilinglar; ularmu oqul-kizlik bolsun; xu yərdə kəpiyinqlərkı, aziyıp kətmənglar; **7** Mən silərnı sürgüngə əwətkən xəhərnin tinq-awatlikni izdənglar, uning üqün Pərwərdigarəja dua kilinglar; qünki uning tinq-awatlikni bolsa, silərmu tinq-awat bolisilər. **8** Qünki samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilling Hudası mundak dəydu: — Arənglardiki pəyojəmbərlər wə silərnin palqiliringlar silərnı əldəp koymisun; silər ularəja kərgüzgən qüxlərgə kulak salmanglar; **9** qünki ular Mening namimda yaləqəndin bexarət beridu; Mən ularni əwətkən əməsmən, — dəydu Pərwərdigar. **10** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Babiləja bekitilgən yətmix yil toxkənda, Mən silərnin yeninglarəja kelip silərgə iltipət kərsitimənki, silərnı muxu yurtqə kayturuxum bilən silərgə kiləjan xapətlilik wədəmni ada kilimən; **11** Qünki Əzümning silər toqruluk pilanlirimni, apət elip kəlidioqan əməs, tinq-awatlik elip kəlidioqan, ahirda silərgə ümidwər kələqəknı ata kilidioqan pilanlirimni obdan bilimən, — dəydu Pərwərdigar. **12** Xuning bilən ilər Manga nida kilip, yenimoqə kelip Manga dua kilisilər wə Mən silərnı anglaymən. **13** Silər Mən izdəysilər wə Məni tapisilər, qünki silər pütin kəlbənglar bilən Manga intilidioqan bolisilər. **14** Mən Əzümni silərgə tapkuzimən, — dəydu Pərwərdigar — wə Mən silərnı sürgünlüktin kayturup əsligə kəltürimən, Mən silərnı həydiwətkən barlik əllərdin wə həydiwətkən barlik jaylardin yioqimən, — dəydu Pərwərdigar, — Mən silərnı elip, əslı sürgün kilip ayrioqan yurtqə kayturimən. **15** Silər: «Pərwərdigar bizgə Babilda pəyojəmbərlərnı tiklidi» desənglar, **16** əmdi Pərwərdigar Dawutning təhtigə olturoqan padixah wə bu xəhərdə turuwətkən barlik həlkə, yəni silər bilən bilə sürgün kilinmoqan kərinədxilinglar toqruluk xuni dəydu: — **17** Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən ularni əzəbləyidioqan kiliq, kəhətqilik wə wəbə əwətimən; xuning bilən ularni huddi sesioqan, yegili bolmaydioqan naqər ənjürlərdək kilimən; **18** ularni kiliq, kəhətqilik wə wəbə bilən kooqlaymən, ularni yər yuzidiki barlik padixahlıqlarəja həydəp apirimən; ularni xu əllərgə wəhımə, lənət,

kəlgüqi [jenini] təwəkkül kילוquqi əməsmu? — dəydu Pərwərdigar. **22** — Xuning bilən silər Mening həlkim bolisilar, Mən siləring Hudayigar bolimən. **23** Mana, Pərwərdigardin qıkkən bir boran-qapqun! Uningdin kəhr qıktı; Bərhək, dəlxətlik bir qara kuyun qıqip kəldi; U pırkırıp rəzillərləning bexioqa qüxidu. **24** Kənglidiki niyətlirini ada kılıp toluk əməl kילוquqa, Pərwərdigarning kattik oşəzipi yanmaydu; Ahırkı künlərdə silər buni qüxinip yetisilər.

31 Xu wakıtta, — dəydu Pərwərdigar, — Mən Israilning jəmətlirining Hudasi bolimən, ular Mening həlkim bolidu. **2** Pərwərdigar mundak dəydu: — Kılıqtin aman qalojan həlk, yəni Israil, qəl-bayawanda iltipatkə igə bolojan; Mən kelip ularni aram tapkuzimən. **3** Pərwərdigar yırak yurttə bizgə kərünüp: «Mən seni mənggü bir muhəbbət bilən səyüp kəldim; xunga Mən əzgərməs məhrıbanlıq bilən seni Əzimgə tartıp kəlgənmən. **4** Mən seni kaytidin kurimən, xuning bilən sən kurulisən, i Israil kızı! Sən kaytidin dapliringni elip xad-huram kילוanlarning usullirioqa qıksən. **5** Sən kaytidin Samariyəning taqliri üstigə üzümzarlar tikisən; ularni tikkügülərlərni özliri tikip, mewisini özliri yöydu. **6** Qünki Əfrayimning egizlikidə turojan kəzətqılər: «Turunglar, Pərwərdigar Hudayimioza ibadət kilixkə Zionoqa qıqayli!» — dəp nida kətürıdijan küni kelidu. **7** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Yaqup üqün xad-huramlik bilən nahxa eytinglar, Əllərləning beki boluquqi üqün ayhay kətüringlar; Jakarlanglar, mədhiyə oqup: «I Pərwərdigar, Sening həlkingni, Yəni Israilning kəldisini kutkuzojaysən!» — dənglar! **8** Mana, Mən ularni ximaliy yurtlardan epkelimən, Yər yüzining qət-qətliridin yiojımən; Ular arisida əmalər wə tokurlar bolidu; Həmilidar wə tuşay degənlər billə bolidu; Ular uluq bir jamaət bolup kaytip kelidu. **9** Ular yioqazlar kətürüp kelidu, Ular dua-tilawət kילוqanda ularni yetəkləymən; Mən ularni erik-əstənglər boyida, heq putlaxmaydijan tüz yol bilən yetəkləymən; Qünki Mən Israiloqa ata bolimən, Əfrayim bolsa Mening tunji oşlundur. **10** Pərwərdigarning sezini anglanglar, i əllər, Dengiz boyidiki yırak yurtlaroqa: — «Israilni tarqatquqi uni kaytidin yiojıdu, Pada bakquqi padisini bakqandək U ularni bakıdu; **11** Qünki Pərwərdigar Yaqupni bədəl tələr kutuldurojan, Uningoqa Həmjəmət bolup əzidin zor küqlük boluqunıng qəngilidin kutkuzojan!» — dəp jakarlanglar. **12** Ular kelip Ziondiki egizliklərdə xad-huramlikta tolowıdu, Pərwərdigarning iltipatidin, yəni yəngi xarabtin, zəyutn meydin, mal-wəranıng kızılrıdın bərk urıdu; Ularning jeni huddi mol suşiriləjan başdək bolıdu, Ular ikkinqi heq solaxmaydu. **13** Xu qəoqa kızlar ussulda xadlinıdu, Yigitlər wə moysipitlarmu təng xundək bolıdu; Qünki Mən ularning aq-zarlırını xad-huramlikkə aylandurimən; Mən ularoqa təsəlli berip, dərd-əlimining ornioqa ularni xadlikkə qəmdürimən. **14** Mən kahınlarnı molqilik bilən toyoquzimən, Həlkim iltipatimoqa qanaət kılıdu, — dəydu Pərwərdigar. **15** Pərwərdigar mundak dəydu: — Ramah xəhridə bir sada, Aqqıq yioqa-zarning piqanı anglınu, — Bu Rahıləning öz baliliri üqün kətürgən aq-zarlırı; Qünki u baliliri bolmioqəqə, təsəllini kəbul kilmay piqan kətürıdu. **16** Pərwərdigar [uningoqa] mundak

dəydu: — Yioqa-zaringni tohtat, kəzlırlingni yaxlardan tart; qünki munu tartqan japayingdin mewə bolıdu, — dəydu Pərwərdigar; — ular düxməning zeminidin kaytıdu; **17** bərhək, kəlaqıng ümidlik bolıdu, — dəydu Pərwərdigar; — wə sening baliliring yənə öz qəgrisidin kirip kelidu. **18** Mən dərwəkə Əfrayimning əzi toşuruluk ökünüp: «Sən bizgə xax torpakka tərbiyə bərgəndək sawək-tərbiyə bərding; Əmdi bizni towa kılduroqaysən, Biz xuning bilən towa kılıp kaytip kelimiz, Qünki Sən Pərwərdigar Hudayimizdursən; **19** Qünki biz towa kılduruluximiz bilən həkikətən towa kılduk; Biz əzimizni tonup yetkəndin keyin, yotimizni urduk; Biz yaxlıqımızdiki [kılmixning] xərm-hayasi tüpəylidin nomus kılıp, hijaləttə kalduk!» — degənlikini anglıdim. **20** — Əfrayim Manga nisbətən jan-jigər balam əməsmu? Qünki Mən uni əyibligən təkirdim, uni hərdəim kənglümdə seşinimən; Xunga iq-baqırim uningoqa aşırıwatıdu; Mən uningoqa rəhım kılımsın bolmaydu, — dəydu Pərwərdigar. **21** — Xunga əzimgə yol bəglirini bekitip koyojın; Sən sürgüngə mangojan yoloqa, xu kətürülgən yoloqa kəngül koyup dikqət kılojın; Həzir xu yol bilən kaytip kəl, i jan-jigirim Israil kızı, Muxu xəhərlirınggə qarap kaytip kəl! **22** Sən qaqanojiqə tenəp yürısən, i yoldin qıkkıqi kızımq? Qünki Pərwərdigar yər yüzidə yəngi ix yarıtıdu: — Ayal kixi baturning ətrapıda yepixip həwər alıdu! **23** Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mən ularni sürgünliktin kayturup əsligə kəltürginımdə Yəhudaning zeminidə wə xəhərliridə həklər yənə [Yerusalem toşuruluk]: «Pərwərdigar seni bəhtlik kילוay, i həkkanıylik turojan jay, pak-mukəddəslikning teşil!» dəydojan bolıdu. **24** Xu yərdə Yəhuda — xəhərliridikilər, dehkənlər wə pada bakquqi kəqmən qarwıqlar həmmisi billə turıdu. **25** Qünki Mən hərıp kətkən jan igilirıng həjıtidin qikimən, hərbir həlidin kətkən jan igilirini yengilandurimən. **26** — Mən [Yərəmiya] buni anglap oyojandım, ətrapka kəridim, nəhayiti tatlik uhlaptım. **27** Mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Mən Israil jəmətidə wə Yəhuda jəmətidə insan nəslini wə haywanlarning nəslini terip estürimən. **28** Xundək boliduki, Mən ularni yulux, səküx, həlak kılıx, aşdurux üqün, ularoqa nəzirimni saləojəqə, Mən ularni kurux wə tikip estürüx üqünmu ularoqa nəzirimni salımən, — dəydu Pərwərdigar. **29** Xu künlərdə ular yənə: «Atilar aqqıq-qüqük üzümləni yegən, xunga balılarning qixi kərik sezilidu» değən muxu makəlni heq ixlətməydu. **30** Qünki hərbersi əz gunağı üqün əlidu; aqqıq-qüqük üzümləni yegənlərləning bolsa, əzining qixi kərik sezilidu. **31** Mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Mən Israil jəməti wə Yəhuda jəməti bilən yəngi əhdə tüzimən; **32** bu əhdə ularning ata-bowiliri bilən tüzgən əhdigə oxımaydu; xu əhdini Mən ata-bowilirini kəlidin tutup Misirdin kutquzup yetəkliginımdə ular bilən tüzgənidim; gərqə Mən ularning yoldixi boləjan bolsammı, Mening ular bilən tüzükən əhdəmmi buzojan, — dəydu Pərwərdigar. **33** Qünki xu künlərdin keyin, Mening Israil jəməti bilən tüzidojan əhdəmmə mana xuki: — Mən Əz Təwrat-qanunlirimni ularning iqigə salımən, Həmdə ularning kəlbıgımu yazımən.

Mən ularning ilahî bolimən, Ularmu Mening həkîm bolidu. **34** Xundin baxlap heqkim öz yekiniya yaqi öz kerindixiya: — «Pərwərdigarni tonuoyin» dəp əgitiپ yūrməydu; qūnki ularning əng kiqikidin qongioyiqə həmmisi Meni tonup boloyan bolidu; qūnki Mən ularning kəbihlikini kəqūrimən həmdə ularning gunahini hərgiz esigə kəltürməymən, — dəydu Pərwərdigar. **35** Kuyaxni kündüzdə nur bolsun dəp bərgən, ay-yultuzlarni keqida nur bolsun dəp bəlgiligən, dolğunlirini xarkiritip dengizni kozyoydiyojan Pərwərdigar mundak dəydu (samawi koğunlarning Sərdari boloyan Pərwərdigar Uning namidur): — **36** — Muxu bəlgiligənlirim Mening aldimdin yokəp kətsə, — dəydu Pərwərdigar, — əmdi Israilning əwladlirimu Mening aldimdin bir əl boluxtın mənggügə kəlixə mumkin. **37** Pərwərdigar mundak dəydu: — Yukirida asmanlar mələqlənsə, təwəndə yər ulliri təxkürülüp bilinsə, əmdi Mən Israilning barlik əwladlirining kilyoqan həmmə kilmixliri tūpəylidin uların waz keqip taxliyoqu bolimən, — dəydu Pərwərdigar. **38** Mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — xəhər məhsus Manga atilip «Hananiyəning munari»din «Dokmux dərwasasi»oyiqə kaytidin kurlidü; **39** əlqəm tanisi kaytidin əlqəx üqün xu yərdin «Garəb dəngi»gixə, andin Goatka burulup sozulidü; **40** jəsətlər wə [kurbanlik] külliri taxlinidiyojan pütkül jiloyə, xundakla Kidron dəryasiyoqə həm xərkə karaydiyojan «At dərwasisi»ning dokmuxioyiqə yatkan etizlarning həmmisi Pərwərdigaroyə pak-mukəddəs dəp həsəblinidü; xəhər kaytidin heq yulup taxlanmaydu, hərgiz kaytidin aqdurup taxlanmaydu.

32 Yəhuda padixahı Zədəkiyaning oninçı yili, Yərəmiyoqə Pərwərdigardin kəlgən söz təwəndə hatiriləngən (xu yil Nebokadnesarning on səkkizinçı yili idi; **2** Xu qaoqda Babil padixahining koğunı Yerəsalemini korxuwaloyanidi; Yərəmiya pəyoşəmbər bolsa Yəhuda padixahininin ordisidiki karawullarning həylisida kəmap koyulojanidi. **3** Qūnki Yəhuda padixahı Zədəkiya uni əyibləp: «Nemixka sən: «Mana, Mən bu xəhərni Babil padixahining kolyoqə tapxurimən; u uni ixoyal kilydu; Yəhuda padixahı Zədəkiya kaldiyələning qolidin keqip kutulalmaydu; qūnki u Babil padixahining kolyoqə tapxurulmay qalmaydu; u uning bilən yüz turanə səzlixidü, əz kezi bilən uning kəzigə karaydu. U Zədəkiyani Babiloyə apiridü, u mən uningoyə yekinlixip toluq bir tərəp kilyoqə xu yərdə turidü, dəydu Pərwərdigar; silər kaldiyələr bilən kərxilaxsanglarmu oşolibə kilyalmaysilər! — dəydu Pərwərdigar» — dəp bəxarət berisən?» — dəp uni kəmap koyoyanidi). **6** Yərəmiya: — Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundak deyildi — dedi: — **7** Mana, taoqang Xallumning oşli Hənaməəl yeningoyə kelip: «Əzüng üqün Anatottiki etizimni setiwal; qūnki uni setiwelixka sening həmjəmətik həqkəng bar» — dəydiyojan bolidu. **8** Andin Pərwərdigarning deginidək taoqamning oşli Hənaməəl, karawullarning həylisida yenimoyə kelip mənə: «Binyaminning zemindiki mening Anatottiki etizimni setiwaloyəsən; qūnki həmjəmət həqkə seningkidur; əzüng üqün setiwal» — dedi; andin mən buning həkikətən Pərwərdigarning səzi ikənlikini bilip yəttim. **9** Xunga mən taoqamning oşli Hənaməəldin

Anatottiki bu etizni setiwəldim; pulni, yəni on yəttə xəkəl kümüxnə girgə selip əlqidim. **10** Mən tohtam hetigə imza koyup, üstigə məhürni besip peqətlidim; buningoyə guwahqilarni guwah bərgüzəldüm, kümüxnə taraziyoqə saldim; **11** tohtam hetini kolumoyə aldim, — birsidə soda tüzümü wə xərtliri hatiriliniپ peqətləngən, yənə birsə peqətlənmigənidi — **12** wə mən taoqamning oşli Hənaməəling kəz əldida, wə soda hetigə imza koyoyan guwahqilarni wə karawullarning həylisida olturoqan Yəhudiylarning həmmisi əldida hətlərnə Maaseyahning nəwrisi, Neriyaning oşli boloyan Barukka tapxurdum. **13** Ularning əldida mən Barukka mundak tapilap dedim: — **14** Samawi koğunlarning Sərdari boloyan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Bu hətlərnə, yəni peqətləngən wə peqətlənmigən bu tohtam hətlirini elip, bular uzun wəktə qəzə saklənsun dəp sapal idix iqiğə salojin; **15** Qūnki samawi koğunlarning Sərdari boloyan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Kəlgüsida bu zeminda həm əylər, həm etizlər, həm üzümzərlər kaytidin setiwelinidü. **16** Mən tohtam hetini Neriyaning oşli boloyan Barukka tapxuroqandin keyin, Pərwərdigaroyə dua kilyip mundak dedim: — **17** «Ağ, Rəb Pərwərdigar! Mana, Sən asman-zeminni Əzüngning zor küdriting wə sozuloyan bilikəng bilən yəşoyənsən; Səngə heqkəndək ix təs əməstür; **18** Sən mingliyojan kixilərgə rəhim-xəpkət kərsitisen həmdə atilarning kəbihlikining jazasinimu keyin balilirining koynioqə kayturisən; aq Sən uluoq, Kədrət İgisi Təngridursən — Samawi koğunlarning Sərdari boloyan Pərwərdigar Səngə naminəgdir; **19** oy-nixanlirində uluoq, kilyoqan ixlirində küdrətlisən; kəzliring bilən insan balilirining əz yolliri wə kilyoqanlirining mewisi boyiqə hərberigə [inam yaqi jaza] kayturux üqün, ularning barlik yollirini kəzligitidursən; **20** — Sən bügünki künigə Misir zemində, Israil iqiğə həm barlik insanlar arisida məjizilik əlamətlərnə həm kəramətlərnə ayan kilyip kəlgənsən; xungəlxka bügünigə Səngə naminəg əyozdin-əyozoyə tarkilip kəlməktə. **21** Sən məjizilik əlamətlər, kəramətlər küdrətlilik qolung, sozuloyan bilikəng wə dəlxətlik wəxətərkəlik Əz həlqəng Israilni Misir zemindin qikəroqənsən; **22** Sən ularoyə atə-bowiliriyoqə təkdin kilyəmən dəp kəsəm kilyoqan, sūt həm bal ekip turidiyojan bu zeminni təkdin kilyoqənsən. **23** Ular dərwəkə zeminiyoqə kirip uningoyə igə boloyan; ləkin ular Səngə awazingoyə kulək salmiyoqan, Təwrat-kənunungda mənəgmiyoqan; ularoyə əmr kilyoqanlarning heqkəyisioqə əməl kilyoqan; xunga Sən bu külpətlərnəng həmmisini ularning bəxiyoqə qūxiürgənsən. **24** Mana, xəhərni besip kirix üqün sepiyoqə selip qikiriyoqan dənglik-potəylərgə kərioqəysən! Kiliq, kəhətqilik wə wəba tūpəylidin xəhər hujum kilyatqan kaldiyələrnəng kolyoqə tapxurulmay qalmaydu; Sən əldin'ala eytkəning həzir əməlgə axuruldü; mənə, Əzüng kərisən. **25** Ləkin Sən, i Rəb Pərwərdigar, gərqə xəhər kaldiyələrnəng kolyoqə tapxurulidiyojan bolsimu, mənə: «Əzüng üqün etizni kümüxkə setiwal wə buni guwahqilaroyə kərgüzgin!?» — deding». **26** Andin Pərwərdigarning səzi Yərəmiyoqə kelip mundak deyildi: — **27** Mana, Mən Pərwərdigar, barlik ət igilirining Hudasi dərman; Mənə təs qūxidiyojan birə ix barmidü? **28** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu:

— Mana, Mən bu xəhərnı kaldıylərnıng kəliqə wə Babil padıxahı Nebokədnəsərnıng kəliqə tapxurımən; ular unı ıgılıwalıdu. **29** Bu xəhərgə hujum kılıwatқан kaldıylər unıngə besıp kirıp ot kəyup unı kəydürıwetıdu; ular xəhərdıkilərnıng əylırınımı kəydürıwetıdu; ular bu əylərnıng əgzılırı üstıdə Menı əzəpələndürtıp Baaləja ısırık yakkən, yat ilahələrə «xarab hədıyə»lərnı kuyəjan. **30** Qünkı Israıllı wə Yəhüdalar yaxlıkıdn tartıp kəz aldımda pəkət rəzıllıkla kılıp kəlməktə; Israıllar pəkətlə əz kəllırı yasıəjanlar bılən əzəzıpımnı kəzəzıəjanđın baxka ıx kılımıəjan, — dəydu Pərwərdıgar. **31** Qünkı bu xəhər kəruələn künıdn tartıp bəgüknı künğıə Menıng əzəzıpım wə kəhərımnı xundak kəzəzıəjuqı bolup kəldıkı, Mən unı Əz yüzüm alđıdn yəkatmısam bolmaydu. **32** Israıllar wə Yəhüdalar — ular wə ularnıng padıxahlırı, əmırlırı kahınlırı, pəyğəmbərlırı, Yəhüda adəmlırı wə Yerusalemda turuwatқанlarnıng menı əzəpələndürəən barlık rəzıllıkı tüpəylıdn [xəhərnı yəkıttımən]. **33** Ular Manga yüzını karatқан əməs, bəlkı Manga arkısnı kılıp tətür kərıəjan; gərqə Mən tang səhərdə ornımdın turup ularəja əgətkən bolsammu, ular anglımay təlım-tərbıyını kəbul kılıxnı rət kılıəjan. **34** Ular Əz namım bılən ataləjan əyde yırgınlık butlırını selıp unı buləzıəjan; **35** ular əz əsuj-kızlırını ottın ətküzüp «Mələk»kə atar kurbənlık kılıx üqün «Hınnomnıng əsılınıng jılıəsi»dıkı, Baaləja beəzıxlənəjan «yukırı jaylar»nı kurup qıkқан; Mən ularnıng bundak ıx kılıxını zadı buyrup bəkmıəjanmən; ularnıng Yəhüdanı gunahka patkuzup, muxundak lənətlık ıx kılısun degən oy-nıyətə həcqaəan bolup bəkmıəjanmən. **36** Sılər muxu xəhər toəzruluk; «Dərhəkəkət, u kılıq, kəhətqılık wə waba arkılık Babil padıxahıng kəliqə tapxurıladı!» — dəwatısilər; lekn Pərwərdıgar — Israıllıng Hudası muxu xəhər toəzruluk hazır mundak dəydu: — **37** Mana Mən, Mən ularnı əzəzıpım, kəhərım wə zor əqqıkım bılən həydiwatқан barlık padıxahlıklərdın yıəimən; Mən ularnı kəytdın muxu yərgə epkelımən, ularnı aman-tınqlıkta turəzıəzımən! **38** Ular Menıng həlkım bolıdu, Mən ularnıng Hudası bolımən. **39** Mən ular wə ularđın keyın boləjan balılrını barlık künlırıdə Məndın əyminıp yaxlılık kərsun dəp, ularəja bır kəlb, bır yolnı ata kılımən. **40** Mən ularəja ılıpat kılıxtın kəlumnı ıkkını üzməsılıkım üqün ular bılən mənggılık bır əhdə tüzımən; ularnıng kəytdın yenımdın qətlıməsılıkı üqün Mən kəlbıgə kərkunqumnı salımən. **41** Mən ularəja yaxlılık ata kılıxtın huzur elıp xadlınimən wə pütün kəlbım, pütün jenım bılən ularnı muxu zəminəja tıkip turəzıəzımən! **42** Qünkı Pərwərdıgar mundak dəydu: — Mən huddı bu həlkıng bexıəja bu dəhətlik külpətnıng həmmısını qüxürgınımədk, Mən ular toəzruluk wədə kılıəjan barlık bəht-bərikətlərnı ularnıng üstıgə qüxürımən; **43** Sılər muxu zəmin toəzruluk: «U wəyrənə, adəmzatsız wə həywanatsızdır; kaldıylərnıng kəliqə tapxurıələn!» dəysılər. Lekn kəlgüsidə unıngdə etızlar kəytdın setıwelınıdu! **44** Bınıamınıng yurtıda, Yerusalemnıng ətrapıdıkı yezılırıdə, Yəhüdanıng xəhərlırıdə, [jənubtıki] təəzılık xəhərlırıdə, əjərtbıkı «Xəfələh» əgzılıkıkıkı xəhərlərdə, [Yəhüdanıng] jənubıy bayawanlırdıkı xəhərlərdımdı kıkılər kəytdın kümüxkə etızlarnı

setıwelınıdu, tohtam hətlırıgə ımza kuyıdu, məhürləp, guwahqılarnı guwahqə hazır kılıdu; qünkı Mən ularnı sürgünlüktn kəyturup əslıgə kəltürımən — dəydu Pərwərdıgar.

33 Yərəmıya tehi kərawullarnıng həylısıda kəmap kuyələn waktıda, Pərwərdıgarınıng səzi unıngəja ıkkını kətim kelıp mundak dəyıldı: — **2** İxnı kılıəjuqı Mən Pərwərdıgar, ıxnı xəkıləndürgüqı həm unı bəkıttıqı Mənkı Pərwərdıgar mundak dəymən — Pərwərdıgar Menıng namımdır — **3** Manga ılıtıja kıl, Mən sanga jawab kəyturımən, xundakla sən bılməyđıəjan, büyüik həm tılısimat ıxlarnı sanga ayan kılımən. **4** Qünkı [düxmənnıng] dəng-potəylırıgə həm kılıqıəja takəbıl turuxka ıstıhıkamılar kılıx üqün qəkılıəjan bu xəhərdıkı əylər wə Yəhüda padıxahlırınıng ordılrı toəzruluk Israıllıng Hudası Pərwərdıgar mundak dəydu: — **5** «Kaldıylər bılən kərxılıxımən» dəp xəhərgə kırğənlərnıng həmmısı, pəkət Mən əzəzıpım wə kəhərımdə urıwətkənlərnıng jasətlırı bılən bu əylərnı toldurux üqün kəlgənlər, halas. Qünkı Mən ularnıng barlık rəzıllıkı tüpəylıdn yüzümnı bu xəhərdın erüp yoxurəjanmən. **6** Həlbukı mana, Mən bu xəhərgə xıpa kılıp dərdıgə dərmən bolımən; Mən ularnı sakəyıtımən, ularəja qəksız arambəhx həm həkıkətnı yexıp ayan kılımən. **7** Mən Yəhüdanı həm Israılnı sürgüdn kəyturup əslıgə kəltürımən; ularnı awalwalkıdak kurup qıkımən. **8** Mən ularnı Mən bılən kərxılıxıp gunahka petıp sadır kılıəjan barlık kəbıhlıkıkdn paklandurımən, Menıng alđımda gunahka petıp, Manga asıylık kılıəjan barlık kəbıhlıklırını kəqürımən; **9** yər yüzıdıkı barlık əllər Mən ularəja yətküzəən barlık ılıpatnı anglaydu, xunıng bılən bu [xəhər] kıkını xadlandurup, Əzümgə mədhıyələrnı kəzəzəp, xan-xəzəp kəltürıp nam-xəhrət həsil kılıdu; əllər Mən ularəja yətküzəən barlık ılıpat wə arambəhılıktn [Məndın] kərkup tıtrəyđıəjan bolıdu. **10** Pərwərdıgar mundak dəydu: — Sılər muxu yər toəzruluk: «U bır harəbılık, adəmzatsız wə həywanatsız boldı!» dəysılər — durus. Lekn harabə boləjan, adəmzatsız, əhəlısız, həywanatsız boləjan Yəhüdanıng xəhərlırıdə wə Yerusalemlə kəqılırıdə **11** yənə tamaxınıng sadası, xad-huramlık sadası wə toyı boluwatқан yıgıt-kıznıng əwazı anglınıdu, xundakla Pərwərdıgarınıng əyıgə «təxəkkür kurbənlıkılrı»nı aparəjanlarnıng «Samawı kəxunlarnıng Sərdarı boləjan Pərwərdıgarəja təxəkkür əytinglar, qünkı Pərwərdıgar məhrıbəndur, unıng muhəbbıtı mənggülıkür» dəyđıəjan əwazlırı kəytdın anglınıdu; qünkı Mən sürgün boləjanlarnı kəyturup zəmindıkı əwatlıkını əslıgə kəltürımən, — dəydu Pərwərdıgar. **12** Qünkı samawı kəxunlarnıng Sərdarı boləjan Pərwərdıgar mundak dəydu: — Harabə boləjan adəmzatsız wə həywanatsız boləjan bu yərdə wə unıng barlık xəhərlırıdə kəy bəkkıquılarnıng əz padılrını yatkuzıđıəjan kətanlırı kəytdın bər bolıdu. **13** [Jənubıy] təəzılıkıkı xəhərlərdə, [əjərtbıkı] Yəhüdanıng «Xəfələh» əgzılıkıkıkı xəhərlərdə, jənubıy bayawanlırdıkı xəhərlərdə, Bınıamınıng yurtıda, Yerusalemnıng ətrapıdıkı yezılırıdə wə Yəhüdanıng xəhərlırıdımı kəy padılrını ularnı sanıəjuqınıng kəli əstıdn kəytdın ətıdu, — dəydu Pərwərdıgar. **14** Mana, xu künlər kelıdukı, — dəydu Pərwərdıgar, — Mən

Israil jəmətigə həm Yəhuda jəmətigə eytqan xəpəqtlik wədamgə əməl qilimən. **15** Xu künlər wə u qaqda Mən Dawut nəslidin «Həkkəniy Xah»ni zeminde əstürüp qikirimən; U zeminde tuqra həküm wə həkkəniylik yürgüzidu. **16** Xu künlərdə Yəhuda kütquzulidu, Yerusalem arambəxtə turidu; [xu qaqda] Yerusalem: «Pərwərdigar həkkəniylikimizdur» degən nam bilən atilidu. **17** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Dawutning Israil jəmətining təhtigə olturuxka layik nəslü üzütlüp kəlməydu, **18** yaki Lawiyaların boləjan kahinlardin, «keydürmə kurbənlük», «axlik hədiyə» wə baxka kurbənlüklerini Mening aldimda daim sunidojan adəm üzütlüp kəlməydu. **19** Pərwərdigarning səzi Yərəmiyaqə kelip mundak deyildi: — **20** Pərwərdigar mundak dəydu: — Silər Mening kündüz bilən tüzgən əhdəmni wə keqə bilən tüzgən əhdəmni buzup, kündüz wə keqini əz waqtida kəlməydojan kilip koysanglar, **21** xu qaqda Mening Kulum Dawut bilən tüzgən əhdəm buzulup, uningoqə: «Əz təhtinggə həküm süridojan bir oşlung daim bolidu» deginin əməlgə axurulmaydu wə hizmətkarlırim, kahinlar boləjan Lawiyalar bilən tüzgən əhdəm buzulojan bolidu. **22** Asmanlardiki qoxunlar boləjan yultuzlarını sanap boləjili bolmiojandək, dengizdiki kumlarnı əlqəp boləjili bolmiojandək, mən kulum Dawutning nəslini wə Əzümgə hizmət kilidojan Lawiyaları kəpəytimən. **23** Pərwərdigarning səzi Yərəmiyaqə kelip mundak deyildi: — **24** Bu həlkning: «Pərwərdigar Əzi talliojan bu ikki jəməttin waz keqip, ularni taxlidi» degininə baykimidingmu? Xunga ular Mening həlkimni: «Kəlgüsüdə heq bir əl-dələt bolmaydu» dəp kəzgə ilmaydu. **25** Pərwərdigar mundak dəydu: — Mening kündüz wə keqini bekitkən əhdəm əzgirip kətsə, yaki asman-zemindiki qənuiniyətlərimi bekitmiyəgə bolsam, **26** Mən Yakupning nəslidin wə Dawutning nəslidin waz keqip ularni taxlaydojan bolimən, xuningdək İbrahım, İshəq wə Yakupning nəslü üstigə həküm sürüx üqün [Dawutning] nəslidin adəm tallimaydojan bolimən! Qünki bərhək, Mən ularni sürgünlükə qayturup ularni əsligə kəltürimən, ularoqə rəhimdillik kərsitimən.

34 Babil padixahı Nebokədnəsar, pütün qoxuni wə həkümranlıqioqə bekinəjan bərlük padixahlıqlar wə əllərnin həmmisi Yerusalemoqə wə uning ətrapidiki bərlük xəhərlərgə jəng qilojan waqtida, Pərwərdigardin Yərəmiyaqə kəlgən səz: — **2** Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Zədəkiyaning yenioqə bərip uningoqə mundak degin: — Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, bu xəhərnı Babil padixahınınə kolioqə tapxurimən, u uningoqə ot qoyup keydüriwetidu. **3** Sən bolsang, uning kolidin qaqalmaysən; bəlkı sən tutulup uning kolioqə tapxurulisən; sening kəzliring Babil padixahınınə kəzlirigə qaraydu, uning bilən yüz turanə səzlixisən wə sən Babiloqə sürgün bolup ketisən. **4** Lekin, i Yəhuda padixahı Zədəkiya, Pərwərdigarning səzini angla; Pərwərdigar sening tuqərangda mundak dəydu: — Sən qiliq bilən əlməysən; **5** sən aman-tinqlikta əlisən; ata-bowiliring boləjan əztingdin ilgiriki padixahlar üqün matəm tutup huxbuy yakəndək ular ohxaxla sən üqünmu [huxbuy] yakıdu; ular sən üqün: «Ah, xahim!» dəp matəm tutidu; qünki Mən xundak wədə qilojanmən,

— dəydu Pərwərdigar. **6** Andin Yərəmiya pəyojəmbər bu səzlərnin həmmisini Yəhuda padixahı Zədəkiyaqə Yerusalemda eytti. **7** Xu qaqda Babil padixahınınə qoxuni Yerusalemda wə Yəhudadiki qəlojan xəhərlərdə, yəni Lakixta wə Azikahta jəng kiliwatatti; qünki Yəhudadiki mustəhkəm xəhərlər arisidin pəkət bularla ixəjal bolmiojanidi. **8** Padixah Zədəkiya [kullirimioqə] azadlik jakarlayli dəp Yerusalemdiklərnin həmmisi bilən əhdini kesip tüzgəndin keyin, Pərwərdigardin təwəndiki bu səz Yərəmiyaqə kəldi **9** (əhdə boyiqə hər biri əz ibranıy kullirini, ər bolsun, qiz-ayal bolsun, qoyuwetixi kerək idi; heqkaysisi əz kərinđixi boləjan Yəhudıyını kullukta qaldurmasliki kerək idi. **10** Əhdigə qoxulojan bərlük əmirlər wə bərlük həlk xuningoqə, yəni hər kaysimiz əz quli yaki dedikini qoyuwetayli, ularni kullukta qaldurwərməyli degən səzəgə boysundi. Ular boysunup ularni qoyuwətti. **11** Lekin uningdin keyin ular bu yoldin yenip qoyuwətkən kul-dədəklərnı əzigə qayturuwalidi. Ular bularnı qaytidin məjburiy kul-dədək qiliwalidi. **12** — Xu qaqda Pərwərdigarning səzi Yərəmiyaqə kelip mundak deyildi: — **13** Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən ata-bowiliringlərnı Misirning zemindin, yəni «kulluk əyi»din qikərojinimda, ular bilən əhdə tüzgəndim; **14** [xu əhdə boyiqə] hər biringlər yəttinqi yilida silərgə əzini satqan hər kaysi kərinđixinglər boləjan ibranıy kixilirini qoyuwetixinglər kerək; u kullukungda altə yil boləjandin keyin, sən uni azadlikqə qoyuwetixing kerək, degənidim. Lekin ata-bowiliringlər bunı anglimay heq kulək salmiojan. **15** Lekin silər bolsanglar, [xu yaman yoldin] yenip, kəz aldimda durus ixni kərip, hər biringlər əz yekiniqə «azad bol» dəp jakarlıdinglər, xuningdək Əz namim bilən atəlojan əyde əhdə tüzüdinglər; **16** lekin silər yənə yenip Mening namimoqə daq kəltürüp, hər biringlər əz rayioqə qoyuwətkən kulni həm ihtiyarioqə qoyuwətkən dedəkni qayturuwelip qaytidin əzünglaroqə kul-dədək boluxka məjburlidinglər. **17** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: — Silər mənə kulək salmidinglər, hər biringlər əz kərinđixinglaroqə, hər biringlər əz yekininglaroqə azad bolunglar dəp heq jakarlimidinglər; mana, Mən silərgə bir hil azadlikni — yəni qiliqqa, wəbaşoqə wə kəhətqilikke boləjan bir azadlikni jakarlaymən; silərnı yər yüzidiki bərlük padixahlıqlarəqə bir wəhxət basquqi kilimən. **18** Xuning bilən Mən əhdəmni buzəjan, kəz aldimda kesip tüzgən əhdining səzlırigə əməl qilmiojan kixilərnı bolsa, ular əzlıri soyup ikki pərqə kilip, otturisidin etkən həliki mozaydək qilimən; **19** Yəhudaning əmirliři wə Yerusalemining əmirliři, ordidiki ələmdarlar, kahinlar, xuningdək mozayning ikki pərqisining otturisidin etkən bərlük həlkni bolsa, **20** Mən ularni düxmənłirining kolioqə, jenini izdigüqilərnin kolioqə tapxurimən; xuning bilən jəsətləri əmandiki uqar-qənatlarəqə wə zemindiki həywanlarəqə ozuk bolidu; **21** Yəhuda padixahı Zədəkiya wə uning əmirłirininimü düxmənłirining kolioqə, jenini izdigüqilərnin kolioqə, xundakla silərgə hujum qilixtin qikinip turojan Babil padixahınınə qoxunining kolioqə tapxurimən. **22** Mana, Mən əmr kilimən, — dəydu Pərwərdigar, wə ular bu xəhər əldioqə yənə kelidu; ular uningoqə hujum kilip ot qoyup keydüriwetidu; wə

Mən Yəhudaning xəhərlirini wəyrana, heq adamzatsiz kilimən.

35 Yəhuda padixahı Yosiyaning ooqli Yəhoakimning künlirida, Pərwərdigardin Yərəmiyağa səz kelip: — **2** «Rəkabning jəmətidikilərnin yenioğa berip ular bilən səzlixip ularni Pərwərdigarning əyigə apirip, uning kikiq əylirining birigə təklip kilip ularning aldioğa xarab tutqin» — deyildi. **3** Xuning bilən mən Habazziniyaning nəwrisi, Yərəmiyaning ooqli Jaazaniyani, uning ukilirini wə barlik balaqakilirini, xuningdək Rəkabning pütükl jəmətini elip kelixkə qıktim; **4** Mən ularni Pərwərdigarning əyigə, Igdaliyaning ooqli, Hudaning adimi boləjan Hənanning ooqullirioğa təwəlik əygə apardim; bu əy əmirlərnin əyining yenida, Xallumning ooqli, ixikbakar Maaseyahning əyining üstide idi; **5** mən Rəkabning jəmətidikilərnin aldioğa xarabka lik toləjan piyalilər wə kədəhlərni koyup ularoğa: «Xarabka eoiz teginglar!» — dedim. **6** Ular mənə mundaq dedi: «Biz xarabni iqməymiz; qünki əjdadimiz Rəkabning ooqli Yonadab bizgə: «Silər wə ooqul-əwladliringlar zadi xarab iqmənglar; **7** yənə kelip əylərni kirmənglar, nə uruk terimənglar, nə üzümzarlarni tikmənglar, nə bulardin heqkəysisioğa zadi igə bolmənglar; barlik künliringlarda qedirlarda turunglar; xuning bilən silər turuwatqan zeminda uzun künlərni kərisilər» — dəp əmr kaldurojan. **8** Xuning bilən bizning əjdadimiz Rəkabning ooqli Yonadabning: «Barlik küninglərdə zadi xarab iqmənglar» degən awazioğa kulak selip, biz wə bizning ayallirimiz həm ooqul-kizlirimiz uning əmrigə toluq əməl kilip kəlgənmiz; **9** biz yənə turoşudək əylərni salmiəjan; bizdə heq üzümzar, etiz, uruk degənlər yok; **10** bəlki biz qedirlarda turup kəlduk, əjdadimiz Yonadabning bizgə barlik əmr kiləjanlirioğa əməl kilip kəlduk. **11** Ləkin Babil padixahı Nebokadnəsar zeminoğa besip kirəndə, xundak ix boldiki, biz: «Barayli, Kaldiylərnin koxuni həm Suriyaning koxunidin keqip Yerusalem xəhirigə kirəyli» — deduk. Mana xu səwəbtin Yerusalemda turuwatimiz». **12** Andin Pərwərdigarning səzi Yərəmiyağa kelip mundaq deyildi: — **13** «Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Barəjin, Yəhədadikilər wə Yerusalemda turuwatqanlaroğa mundaq degin: — Buningdin tərbiyə almamsilər, xuningdək Menin səzliirigə kulak salmamsilər? — dəydu Pərwərdigar. **14** — Mana, Rəkabning ooqli Yonadabning ooqul-pərzəntlirigə «xarab iqmənglar» dəp tapiloqan səzliirigə əməl kilinip kəlgən; bəgünki küngiqə ular heq xarab iqip bəkmioqan, qünki ular atisining əmrigə itaət kiləjan. Ləkin Mən tang səhərdə ornundin turup silərgə səz kilip kəlgən bolsam, silər Manga heq kulak salmiəjənsilər. **15** Mən tang səhərdə ornundin turup kullirim boləjan pəyojəmbərləni əwətip: «Həbiringlar həzir əz rəzil yolunglardin yenip, kilimixinglarni tüzitinglar, baxka ilahlaroğa əgixip qokunmənglar; xundak kilsənglar Mən ata-bowiliringlaroğa təkdim kiləjan zeminda turuwərisilər» dəp kəlgənmən; ləkin silər Manga kulak salmay heq anglimiojənsilər. **16** Bərhək, Rəkabning ooqli Yonadabning əwladliri atisining ularoğa tapiloqan əmrigə əməl kiləjan; ləkin bu həlk

Manga heq kulak salmiəjəndur. **17** Xunga samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Mana, Mən Yəhudaning üstigə həm Yerusalemining üstigə Mən aldin'ala eytqan barlik balayı'apətni qüxürimən; qünki Mən ularoğa səz kiləjan, ləkin ular anglimioqan; Mən ularni qəkiroqan, ləkin ular jawab bərmigən». **18** Andin Yərəmiya Rəkab jəmətigə mundaq dedi: — Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Qünki silər atənglar Yonadabning əmrigə itaət kilip, barlik yolyoruklirini tutup, silərgə tapiloqanlirining həmmisi boyiqə ix kərip kəlgənsilər, — **19** əmdi samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Rəkabning ooqli Yonadabning nəslidin aldimda hizmət kiləjuqi hərgiz üzülüp qəlməydu.

36 Yəhuda padixahı Yosiyaning ooqli Yəhoakimning tətinqi yili, Yərəmiyağa Pərwərdigardin təwəndiki səz kəldi: — **2** Əzünggə oram kəşəz ələjin; uningə Yosiyaning künliridə sənə səz kiləjinimdin tartip bəgünki küngiqə Mən Israilni əyibligən, Yəhudani əyibligən həm barlik əllərni əyibligən, sənə eytqan səzlərnin həmmisini yazəjin. **3** Yəhudaning jəməti bəlkim Mən bəxiəğa qüxürməqki boləjan barlik balayı'apətni ənglap, hərbi əzliirining rəzil yolidin yanarmikin; xun xundak kilsə, Mən ularning kəbiləhlikini wə gunəhəni kəqürüm kilimən. **4** Xuning bilən Yərəmiya Neriyaning ooqli Barukni qəkirdi; Baruk Yərəmiyaning əşzidin qikqanlirini ənglap Pərwərdigarning uningə eytqan səzliirining həmmisini bir oram kəşəzəgə yəzib bərdi. **5** Yərəmiya Barukğa tapilap mundaq dedi: — Əzüm kəmap koyuloqənmən; Pərwərdigarning əyigə kiriximə ruhsət yok; ləkin əzüng berip kirgin; **6** Pərwərdigarning eyidə roza tutqan bir künidə, sən əşzəmdin qikqanlirini ənglap yazəjin, Pərwərdigarning bu oram yazmida hatiriləngən səzliirini həlkning kulaklirioğa yətküzgin; həmmə xəhərlərdin kəlgən Yəhədadikilərnin kulikiojənu yətküzgin. **7** Ular bəlkim Pərwərdigar aldioğa dua-tilawitini kilip hərbi əzliirining rəzil yolidin yanarmikin; qünki Pərwərdigarning bu həlkə əgəhlənduroqan əşziyə wə kəhri dəlxətliktur. **8** Neriyaning ooqli Baruk Yərəmiya pəyojəmbər uningə tapiloqaninining həmmisini ada kilip, Pərwərdigarning eyidə Pərwərdigarning səzliirini okup jakarlıdi. **9** Yəhuda padixahı Yosiyaning ooqli Yəhoakim təhtkə olturoqan bəxinqi yili tokkuzinqi ayda xundak boldiki, barlik Yerusalemdikilər həmdə Yəhuda xəhərliridin qikip Yerusalemoğa kəlgən barlik həlk üqün, Pərwərdigar aldidə bir məzgil roza tutuximiz kərek dəp elan kilindi. **10** Xu wəqit Baruk Pərwərdigarning əyigə kirip, pütükqi Xafanning ooqli Gəməriyaning eyidə turup, Yərəmiyaning səzliirini barlik həlkning kulikioğa yətküzüp okudi; bu əy Pərwərdigarning əyining yukirikə həyiləsidiki «Yəngi dərwaza»oğa jaylakkanidi. **11** Xafanning nəwrisi, Gəməriyaning ooqli Mikah bolsa yazmizin Pərwərdigarning səzliirining həmmisigə kulak saldi. **12** Andin u padixahning ordioşəğa qüxüp pütükqining əyigə kiriwidi, mana, əmirlərnin həmmisi xu yərdə olturatti; pütükqi Əlixama, Xəməyaning ooqli Delaya, Akbornin ooqli Əlnatan, Xafanning ooqli

Gəməriya wə Hənanıyaning oqılı Zədəkiya qatarlıq barlıq əmirələr xü yərdə olturattı. **13** Xuning bilən Mikah Barukning sezligenlərini həkning kulikiya yətküzüp oquşanda əzi angliyan barlıq sezləni ularoşa bayan kildi. **14** Xuning bilən barlıq əmirələr Kuxining əwrisi, Xələmiyaning nəwrisi, Nətanıyaning oqılı Yəhudiyni Barukning yenioşa əwətip uningə: «Sən həkning kulikiya yətküzüp oquşan oram yazmini kolungəşa elip yenimioşa kəl» — dedi. Xuning bilən Neriyaning oqılı Baruk oram yazmini kolioşa elip ularning yenioşa kəldi. **15** Ular uningə: «Oltur, uni kulikiyioşa yətküzüp oquş bər» — dedi. Baruk uni ularoşa anglitip oqudı. **16** Xundak boldiki, ular barlıq sezləni angliyan, alaxzadə bolup bir-birigə qarixip: «Bu sezləning həmmisini padixahka yətküzmisək bolmaydu» — dedi. **17** Andin Baruktin: «Bizgə degin əmdi, sən bu sezləning həmmisini kəndak yazding? Ular ni Yərəmiyaning əz əşzidin angidingmu?» — dəp soridi. **18** Baruk ularoşa: «U bu sezləning həmmisini əz əşzi bilən manga eytti, mən oram kəşəzəgə siyah bilən yazdim» — dedi. **19** Əmirələr Barukka: «Baroşin, sən wə Yərəmiya məküwelinglar. Kəyər də bolsanglar həqkimgə bildürmənglar» — dedi. **20** Xuning bilən ular oram yazmini pütütki Əlixamaning əyigə tikip koyup, ordioşa kirip padixahning yenioşa kelip, bu barlıq sezləni uning kulikiya yətküzdi. **21** Padixah Yəhudiyni yazmini elip kelixkə əwətti, u uni Əlixamaning əyidin epkəldi. Yəhudiyni padixahning kulikiya wə padixahning yenidi turoşan barlıq əmirələring kulaklırioşa yətküzüp oqudı. **22** Xu qəş tokkuzinqi ay bolup, padixah «kixlik əy»idə olturattı; uning əldidiki oqaқта ot qalaxlık idi. **23** Xundak boldiki, Yəhudiyni uningdin üq-tət səhipini oquşanda, padixah kələmtiraxi bilən bu kişimini kesip, yazmining həmmisini bir-birləp otta keyüp yəkişəwə oqaqtiki otka taxlıdi. **24** Ləkin bu barlıq sezləni angliyan padixah yəki həzətkarlırining həqkəşisi kərkəmdi, ular din keyim-keqəklirini yirtkənar yəq idi. **25** Uning üstigə Əhnatan, Delaya wə Gəməriyalar padixahın oram yazmini keydürməsləklini ətünəni, ləkin u ularoşa kulak salmidi. **26** Padixah bolsa xahzadə Yerəhməş, Azriəlning oqılı Seraya wə Abdəşning oqılı Xələmiyani pütütki Barukni wə Yərəmiya pəyşəmbəni koləşa elixkə əwətti; ləkin Pərwərdigar ularni yoxurup saklıdi. **27** Padixah Baruk Yərəmiyaning əşzidin anglap yazoşan sezləni hatiriləngən oram yazmini keydürüwətkəndin keyin, Pərwərdigarning sezi Yərəmiyaşa kelip mundak deyildi: — **28** Yəşə bir oram kəşəzəni elip, uningəşa Yəhuda padixahı Yəhoakim keydürüwətkən birinçi oram yazmida hatiriləngən barlıq sezləni yazoşin. **29** Wə Yəhuda padixahı Yəhoakiməşa mundak degin: — Pərwərdigar mundak dəydu: — Sən bu oram yazmini keydürüwəttəng wə Məning toşuruluk: Sən buningə: «Babil padixahı qəşum kelip bu zeminni wəyran kildidu, uningdin həm insanni həm həywanı yəkitidu» — dəp yezixkə kəndakmu pətinding?» — deding. **30** Xunga Pərwərdigar Yəhuda padixahı Yəhoakim toşuruluk mundak dəydu: — Uning nəslidin Dawutning təhtigə olturuxkə həq adəm bolmaydu; uning şəşiti sirtkə taxliwətilip kündüzdə isşikə, keqidə kirawda oquk yatidu. **31** Mən uning wə nəslining

bexioşa, həzətkarlırining bexioşa kəbişlikining jazasini qixürimən; Mən uning üstigə, Yerusələmdə turuwatqanlarınig üstigə həş Yəhudaning ədmliri üstigə Mən ularoşa aqahlandıroşan barlıq külpətləni qixürimən; qünki ular Manga həq kulak salmişan. **32** Xuning bilən Yərəmiya bəşka bir oram kəşəzəni elip Neriyaning oqılı Barukka bərdi; u Yərəmiyaning əşzioşa karap Yəhuda padixahı Yəhoakim otta keydürüwətkən oram yazmida hatiriləngən həmmə sezləni yazdi; ular bu sezlərgə ohxaydioşan bəşka kəp sezlənimu kəşup yazdi.

37 Babil padixahı Nebokədnəsar Zədəkiyani Yəhudaning zeminiya padixah kildi; xuning bilən u Yosıyaning oqılı Yəhoakimning oqılı Koniyaning orniya həküm süridi. **2** U, yəki həzətkarlıri, yəki zemindiki hək Pərwərdigarning Yərəmiya pəyşəmbər arkişik eytkən sezlirigə həq kulak salmidi. **3** Padixah Zədəkiya Xələmiyaning oqılı Yəhukalni həm kahin Maşəyahning oqılı Zəfanıyani Yərəmiya pəyşəmbəring yenioşa əwətip uningə: «Pərwərdigar Hudaşimioşa biz üqün dua kəşəşə» — degüzdi **4** (xu qəşda Yərəmiya zindanda kəmaklık əməş idi; u hək arisioşa qikip-kirixkə ərkin idi. **5** Pərwərdigarning kəşuni Misirdin qikqanıdi; Yerusələmni kəşxiwaləşan Kaldiyələr bularning həwiri anglap Yerusələmdin qekinip kətkəni). **6** Andin Pərwərdigarning sezi Yərəmiya pəyşəmbərgə kelip mundak deyildi: — **7** İsrailning Hudaş Pərwərdigar mundak dəydu: — Siləni manga iltija kildurup izdəxkə əwətkən Yəhuda padixahioşa mundak dənglar: — Mana, silərgə yərdəm bərimiz dəp qikip kəşən Pərwərdigarning kəşuni bolsa, əz zeminiya, yəni Misiroşa kaytip ketidu. **8** Andin Kaldiyələr bu xəşərgə kaytip kelip jəng kilip uni ixəşal kildu, uni ot koyup keydürüwətidu. **9** Pərwərdigar mundak dəydu: — Əz-əzəngləni əldəp: «Kaldiyələr bizdin qekinip kətkən» — demənglar; ular kətkən əməş! **10** Qünki gəşə silər əzəngləroşa jəng kildioşan Kaldiyələring toluk kəşunini uruwətkən bolsanglarmu wə ularningkidin pəşət yarıləşanlarla kəşəşan bolsimu, ularning həşbiri yəni əz qərididin turup bu xəşəni ot koyup keydürüwətkən bolatti. **11** Pərwərdigarning kəşuni tūpəyidin Kaldiyələring kəşuni Yerusələmdin qekinip turoşan wəqitə, xu wəşə yüz bərdi: — **12** Yərəmiya Binyamindiki zeminiya yol elip, xu yərdiki yurtdaxlıri arisidin əz nəşiwisini igiləş üqün Yerusələmdin qikqanda, **13** u «Binyamin dərwasioşa yətkəndə, Hənanıyaning nəwrisi, Xələmiyaning oqılı kəşət begi İriya xu yərdə turattı; u: «Sən Kaldiyələrgə qekinip təşlim bolmaqışən!» dəp uni tutuwaldi. **14** Yərəmiya: «Yəşə! Mən Kaldiyələr tərəpkə keqip təşlim bolmaqışi əməşmən!» — dedi. Ləkin u uningəşa kulak salmidi; İriya Yərəmiyani koləşa elip uni əmirələr əldioşa apardi. **15** Əmirələr bolsa Yərəmiyadin şəşəpləni uni uruşuzup, uni diwanbegi Yənatanning əyidiki kəmakhanioşa solidi; qünki ular xu əyni zindanoşa aylandıroşanıdi. **16** Yərəmiya zindandiki bir gundihaniya kəşilip, xu yərdə uzun künlər yətkəndin keyin, **17** Zədəkiya padixah adəm əwətip xu yərdin ordisioşa elip kəldi. U xu yərdə əşirtin uningdin: «Pərwərdigardin seş bərmu?» dəp soridi. Yərəmiya: «Bə; sən Babil padixahning kolioşa

tapxurulisan» — dedi. **18** Yərəmiya Zədəkiya padixahқа iltija kilip: — «Mən sanga yaki hizmətkarlırinqoşa yaki bu həlqkə nemə gunah kiləjinimoşa, bu zindanoşa kəmap koydunglar? **19** Silərgə bəxarət berip: «Babil padixahı sanga yaki bu zeminoşa jəng kilixkə qıkmaydu!» degən pəyoğəmbərlirinqar kəni?» — dedi. **20** — «Əmdi i padixah təksir, səzlırinqə kulək selixinqni etünimən; iltijayim aldingda ijabət bolsun, dəp etünimən; diwanbegi Yonatanıng eyigə meni kaytkuzmioqaysən; sən undək kilsang, xu yərdə əlimən». **21** Zədəkiya padixah pərman qüxürüp, Yərəmiyani qarawullarıng həylisida turozuxzını, xuningdək xəhərdiki həmmə nan tügəp kəmisilə, uninoşa hərküni «Naway koqısı»din bir nan berilixni tapilidi; xuning bilən Yərəmiya qarawullarıng həylisida turdi.

38 Mattanning oqlı Səfatiya, Paxhurning oqlı Gədəliya, Xəməliyaning oqlı Jukal wə Malkiyaning oqlı Paxhurlar bolsa Yərəmiyaning həlqkə: — **2** «Pərwərdigar mundaq dəydu: — Bu xəhərdə kelip kəloğan adəmlər bolsa kilip, kəhətqilik wə wəba bilən əlidu; ləkin kimki qıqip Kaldiylərgə təslim bolsa həyat kalidu; jeni əzigə oljədək kalidu; u həyat kalidu. **3** Pərwərdigar mundaq dəydu: — Bu xəhər qoqum Babil padixahıning qoxunıng kəlioşa tapxurulidu, u uni ixoqal kilidu» — dəwatkan səzlırini anglidi. **4** Əmirlər padixahkə: «Silidin etünimiz, bu adəm əlümgə məhkum kilinsun; qünki nemixkə uning bu xəhərdə kelip kəloğan jənggiwar ləxkərləning kollirini wə həlqning kollirini əjiz kilixioşa yol koyulsun? Qünki bu adəm həlqning mənəpətini əməs, bəlkı ziyinini izdəydu» — dedi. **5** Zədəkiya padixah: «Mana, u silərnıng kollirinqaroşa tapxuruldi; silərnıng yolunglarıni toskudək mən padixah kəncilik bir adəm idim?» — dedi. **6** Xuning bilən ular Yərəmiyani tutup qarawullarıng həylisidiki xəhzadə Malkiyaning su azgilioşa taxlıwətti; ular Yərəmiyani aroqamqılar bilən uninoşa qüxərdi; azgaldə bolsa su bolmay, pəkət patkəkla bar idi; Yərəmiya patkəkla pətir kətti. **7** Əmma padixahning ordisidiki bir ayoqwat Efiopiyəlik Əbəd-Mələk Yərəmiyaning su azgilioşa kəmap qoyuloqanlıqını anglidi (xu qəoşda padixah bolsa «Binyamin dərwezisi»da olturattı). **8** Əbəd-Mələk ordidin qıqip padixahning yenioşa berip uninoşa: **9** «I padixahı! ələm, bu adəmlərnıng Yərəmiya pəyoğəmbərgə barlik kiləjini, uni su azgilioşa taxlıwətini intayin əsəbiy rəzilliktur; u axu yərdə kəhətqiliktin əlüp kalidu; qünki xəhərdə ozuk-tülük kəlmidi» — dedi. **10** Padixah Efiopiyəlik Əbəd-Mələkkə buyruk berip: «Muxu yərdin ottuz adəmnı əzüng bilən elip berip, Yərəmiya pəyoğəmbərnı əlüp kətməslikı üqün su azgilidin elip qıkarojın» — dedi. **11** Xuning bilən Əbəd-Mələk adəmlərnı elip ularoşa yetəkqilik kilip, padixahning ordisidiki həzinining astidiki öygə kirip xu yərdin lata-puta wə jul-jul kiyimlərnı elip, xularnı tanılar bilən azgaloşa, Yərəmiyaning yenioşa qüxürüp bərdi. **12** Efiopiyəlik Əbəd-Mələk Yərəmiyaşa: — Bu lata-puta wə jondək kiyimlərnı kəltuklırinq həm tanılar arisoşa tikip koyojın — dedi. Yərəmiya xundək kilidi. **13** Xuning bilən ular Yərəmiyani tanılar bilən tartip, su azgilidin qıkardi; Yərəmiya yənıla qarawullarıng həylisida turdi. **14** Padixah Zədəkiya adəm əwətip

Yərəmiya pəyoğəmbərnı Pərwərdigarıng əyidiki üqinqi kirix ixikigə, əz yenioşa aparəydu. Padixah Yərəmiyaşa: — Mən səndin bir ixni soriməkqimən; uni məndin yoxurmioqaysən — dedi. **15** Yərəmiya Zədəkiyaşa: «Mən uni sanga ayan kilsam, sən meni jəzmən əlümgə məhkum kilməmsən? Mən sanga məslihət bərsəm, sən anglımaysən!» — dedi. **16** Padixah Zədəkiya Yərəmiyaşa astirtin kəşəm iqip uninoşa: «Bizgə jan-tinik tə kəloğan Pərwərdigarıng həyatı bilən kəşəm iqimənkı, mən seni əlümgə məhkum kilməymən, yaki seni jeningni izdigüqi kixilərnıng kəlioşa tapxurməymən» — dedi. **17** Yərəmiya Zədəkiyaşa: Samawi qoxunlarıng Sərdari boləjan Pərwərdigar — İsrailning Hudasi mundaq dəydu: — Sən ihtiyarən Babil padixahıning əmiririning yenioşa qıqip təslim bolsang, jening həyat kalidu wə bu xəhər otta keydürtiwetilməydu; sən wə əydidikiliring həyat kəlisilə. **18** Ləkin sən qıqip Babil padixahıning əmiririgə təslim bolmısang, bu xəhər kaldiyələrnıng kəlioşa tapxurulidu, ular uninoşa ot qoyup keydürtiwetidu, sən ularning kəlidin qəqalmaysən — dedi. **19** Padixah Zədəkiya Yərəmiyaşa: «Mən Kaldiylərgə qıqip təslim boləjan Yəhudiyələrdin kərkimən; Kaldiylər bəlkim meni ularning kəlioşa tapxuruxı, ular meni kiyin-kistək kilixi mumkin» — dedi. **20** Yərəmiya mundaq dedi: — Ular seni tapxurməydu. Səndin etünimənkı, gəpimgə kirip Pərwərdigarıng awazioşa itəət kiləyəsən; xundək kilsang sanga yaxhi bolidu, jening həyat kalidu. **21** Ləkin sən qıqip təslim boluxni rət kilsang, Pərwərdigar mənə ayan kəloğan ix mundaq: — **22** mana, Yəhuda padixahıning ordisida kəloğan barlik kiz-ayallar Babil padixahıning əmiririning aldioşa elip ketilidu. Xuning bilən bu [kiz-ayallar] sanga [tənə kilip]: «Sening jan dostlırinq seni ezikturdi; ular sening üstüngdin qəlibə kildi; əmdi hazır putlırinq patkəkka pitip kətkəndə, ular yüz ərüp sanga arqısını kildi!» — dəydu. **23** Sening barlik ayallıring həm ballıring kaldiyələrgə elip ketilidu. Sən əzüng ularning kəlidin qəqalmaysən; qünki sən Babil padixahıning kəli bilən tutulmınsən, xundəkla sən bu xəhərnıng otta keydürtiwetilixigə səwəbqi bolısən. **24** Zədəkiya Yərəmiyaşa mundaq dedi: — Sən bu səhəbitimizni bəxkə həkqimgə qandurmioqın, xundıla sən əlməysən. **25** Əmirlər mening sən bilən səzləxkinimni anglap yeninoşa kelip səndin: «Sening padixahkə nemə degənlirinqni, xundəkla uning sanga kəndək səzlərnı kiləjanlıqını bizgə eyt; uni bizdin yoxurma; xundək kilsang biz seni əltürməymiz» desə, **26** undəkta sən ularoşa: «Mən padixahning aldioşa: «Meni Yonatanıng əyigə kaytkuzmioqaysən, bolmısa, mən xu yərdə əlimən» — degən iltijayimni koyojanmən» — dəysən. **27** Dərwəkə əmirlərnıng həmmisi Yərəmiyaning yenioşa kelip xuni soridi; u ularoşa padixah buyruoğan bu barlik səzlər boyiqə jawab bərdi. Xuning bilən ular jimip ketip uning yenidin qıqip kətti; qünki bu ix həkqimgə qandurulmioqanıdi. **28** Xundək kilip Yerusalemlə ixoqal kilinoşuqə Yərəmiya qarawullarıng həylisida turdi.

39 Yerusalemlə ixoqal kilinoşanda təwəndiki ixlar yüz bərdi: — Yəhuda padixahı Zədəkiyaning tokkuzinqi yili oninqi ayda, Babil padixahı Nebokədnəsar wə barlik qoxuni Yerusalemoşa jəng kilixkə kelip uni muhasirigə aldi; **2** Zədəkiyaning on birinqi yili, tətinqi

ayning tokkuzinchi künida, ular xəhər sepilidin bəstüp kirdi. **3** Xuning bilən Babil padixahining əmirlirining həmmisi, yəni Samgarlıq Nərgal-Xarəzər, bax həziniqi Nebu-Sarsekim, bax sehğəzər Nərgal-xarəzər wə Babil padixahlikining baxça əməldarlıri kirip «Ottura dərwaza»da olturdi. **4** Yəhuda padixahı Zədəkiya wə barlık jənggiwar ləxkərlər ularni kərüp qaçmaqçı bolup, tün keqida xəhərdin bədar tikiwəxti; u padixahning baqçisi arkilik, «ikki sepil» arilikidiki dərwažidin qikiş [Jordan jiləsisidiki] «Arabah tüzləngliki»gə qarap keçixti. **5** Kaldiyələrnin koxuni ularni koçqılap Yeriho tüzlənglikidə Zədəkiyaə yətxirip uni koloğa elip Hamat zeminidiki Riblah xəhriğə, Babil padixahı Nebokadnesarning aldiəqə apardi; u xu yərdə uning üstidin həküm qıqardi. **6** Babil padixahı Riblah xəhriğə Zədəkiyaning oçullirini kez aldidə ɵltürüwətti; Babil padixahı Yəhudadiki barlık mətiwərlərnimu ɵltürüwətti. **7** U Zədəkiyaning kežlirini oyup, uni Babiləqə apirix üçün mis kixənlər bilən kixənlər koydi. **8** Kaldiyələr padixahning ordisini wə puqralarning ɵylirini ot koçup koçdütürp Yerusalemining sepilirini kɵmürüp taxlıdi. **9** Xahənə qarawul begi Nebuzar-Adan xəhərdə kelip qalojan baxça həlkni, eziğ təslim bolup qıqkanlarni, yəni qalojan həlkning həmmisini koloğa elip, Babiləqə sürgün kildi. **10** Həlbuki, qarawul begi Nebuzar-Adan Yəhuda zeminidə heq təwəliki bolmiojan bəzi namratlarni kaldurdi; xu qaoşda u ularəqə üzümzarlar wə ɵtizlarni təksimləp bərdi. **11** Babil padixahı Nebokadnesar Yərəmiya toşruqluk qarawul begi Nebuzar-Adan arkilik: «Uni tepip uningdin həwər al; uningəqə heq ziyan yətküzmə; u nemini halisa xuni uningəqə kiliş bər» — dəp pərman qüxürgənidi. **13** Xunga qarawul begi Nebuzar-Adan, xundakla bax həziniqi Nebuxazban, bax sehğəzər Nərgal-Xarəzər wə Babil padixahining baxça bax əməldarlırining həmmisi adam əwətip **14** Yərəmiyani «Qarawullarning həylisi»din elip Xafanning nəwrisi, Ahikamning oçli Gədəliyaning ɵz ɵyigə apirixi üçün uning koloğa tapxuruquzdi. Ləkin Yərəmiya puqralar arisidə turdi. **15** Yərəmiya «Qarawullarning həylisi»də kəmap koyulojan waqıtida, Pərwərdigarning səzi uningəqə kelip mundaq deyligənidi: — **16** Barəjin, Əfiəpiyalik Əbəd-Mələkkə mundaq degin: «Samawi koxunlarning Sədari boləjan Pərwərdigar — İsrailning Hudasi mundaq dəydu: — Mana, Mən ɵz səzirimni muxu xəhər üstigə qüxürimən; awat-hələwət əməs, bəlki balayi'apət qüxürimən; xu küni bu ixlər ɵz kežuzin aldidə yüz beridi. **17** Ləkin xu küni Mən seni kutkuzimən, — dəydu Pərwərdigar; — Sən kərkiədiəjan adəmlərnin koloğa tapxurulmaysən; **18** qünki Mən qoçum seni kutkuzimən; sən kiliqlanmaysən, bəlki ɵz jening ɵzünggə oljidək kalidu; qünki sən Manga tayinip kəlgənsən — dəydu Pərwərdigar».

40 Qarawul begi Nebuzar-Adan uni Ramah xəhriğidin koyuwətkəndə, Pərwərdigar Yərəmiyaəqə sez kildi. U qaoşda Nebuzar-Adan Yerusalem həm Yəhudadiki barlık əsirlərnə elip Babiləqə sürgün kilişmaqçı idi; Yərəmiyamı ularning arisidə zənjir bilən baqılanəjan həlaldə elip mənğiləjanidi. **2** Qarawul begi Yərəmiyani bir qətkə tartip uningəqə mundaq dedi: «Pərwərdigar Hudaying muxu yərgə balayi'apət qüxürimən dəp

agahlandırdi; **3** Mana, Pərwərdigar Əz deginə boyiqə xundak kiliş uni kəltürdi; qünki silər Pərwərdigar aldidə gunah sadir kilişansilər wə uning awaziəqə kulak salmiojansilər; xunga bu ix bexinglarəqə qüxti. **4** Ləkin mən kolungni ixkəlləngən zənjirlərdin yexip seni koyuwetimən; mən bilən billə Babiləqə berix xunga muwapik kərnənsə, kəni kəl, mən səndin həwər alimən; əmma mən bilən billə Babiləqə berixni muwapik əməs dəp qarışang, kerək yok. Mana, pütkül zemin aldingdə turidu; kəyergə berix sanga layik, durus kərnənsə xu yərgə barəjin». **5** Yərəmiya tehi yenidin mangmay turup, Nebuzar-Adan uningəqə: «Boldi, Xafanning nəwrisi, Ahikamning oçli Gədəliyaning yenioğa kayt; Babil padixahı uni Yəhudadiki xəhərlərgə həkümranlik kilişkə bəlgiligən; həlk arisidə uning bilən billə turiwər, yaqi hərəkəndək baxça yərgə baray desəng xu yərgə barəjin» — dedi. Xuning bilən qarawul begi uningəqə ozuk-tülük həmdə bir sowoqət berip uni koyuwətti. **6** Xuning bilən Yərəmiya Mizpağ xəhriğə, Xafanning nəwrisi, Ahikamning oçli Gədəliyaning yenioğa kəldi; u uning bilən billə, puqralar arisidə turdi. **7** Dalada qalojan Yəhudanin ləxkər baxlikliri həm ləxkərləri Babil padixahining Xafanning nəwrisi, Ahikamning oçli Gədəliyani zemin üstigə həkümranlik kilişkə bəlgiligənlikini, xuningdək uningəqə Babiləqə sürgün bolmiojan zeminidiki yoçsul ər-ayallar balaqəkiliri bilən tapxuruqlanlikini anglap kəldi; **8** xuning bilən bu ləxkər baxlikliri adamliri bilən Mizpağ xəhriğə, Gədəliyaning yenioğa kəldi; baxlikliri bolsa Nətanianing oçli İxmail, Kərahning oçulliri Yoəhanan həm Yonatan, Tanhumətnin oçli Seraya, Nətofatlik Əfayning oçulliri wə Maakatlik birsinin oçli Yəzaniya idi. **9** Xafanning nəwrisi, Ahikamning oçli Gədəliya ular wə adəmlirigə: «Kaldiyələrgə bekinixtin kərkmanglar; zemində olturaklışip Babil padixahioğa bekininglar, xundak kilişanglar silərgə yaxhi bolidu. **10** Mən bolsam Kaldiyələr zeminoğa kəlgəndə [silərgə] wəkil bolup ularning aldidə turux üçün Mizpağ xəhriğə turimən; silər bolsanglar, xarab, ənjür-hormilar wə zəytun meyi məhsulatlırini elip küp-idixinglarəqə koyunglar, ɵzuinglar tutқан xəhərlərdə turiweringlar» — dəp kəşəm iqtı. **11** Ohxaxla Moabda, Ammoniyalar arisidə, Edomda həm baxça hərbi yurtlarda turəjan Yəhudiylar mu Babil padixahı Yəhudadə həlkning bir kaldisini kaldurojan wə ular üstigə həkümranlik kilişkə Xafanning nəwrisi, Ahikamning oçli Gədəliyani bəlgiligən dəp anglidi; **12** xuning bilən barlık Yəhudiylar həydəp tarkitiwətiləngən həmmə jay-yurtlardin kaytip, Yəhuda zeminoğa, Mizpağ xəhriğə, Gədəliyaning yenioğa kəldi. Ular xarab, ənjür-hormilarning məhsulatlırini zor kəngriqlikədə aldı. **13** Kərahning oçli Yoəhanan wə dalada qalojan ləxkərlərnin barlık baxlikliri Mizpağ xəhriğə, Gədəliyaning yenioğa kelip uningəqə: **14** «Sən Ammoniyalar padixahı Baalis Nətanianing oçli İxmailni seni ɵltürüxkə əwətkənlikini bilməmsən?» — deyxiti. Ləkin Ahikamning oçli Gədəliya ularning gepigə ixənəndi. **15** Kərahning oçli Yoəhanan Mizpağda Gədəliyaəqə astirtin sez kiliş: «Manga ruhsət kilişəyəsən, baxkılar uningdin həwər tapkuqə mən berip Nətanianing oçli İxmailni ɵltürəy; heqkim buni

bilmaydu. Uning seni oltürüp, xuning bilən ətrapingoşa yioşlojan Yəhudadikilərnin həmmisi tarkitiwetilip, Yəhudaning kəldisi yökitiwetilixining nemə həjiti bar? — dedi. **16** Biraq Gədalıya Kareahning ooşli Yoşananəşə: «Sən undək kılma; qünki sən İxmail tooşruluk yaloşan eytiwatisən» — dedi.

41 Əmđi yəttinqi ayda xundək boldiki, xahzadə, xundəkla padixahning bax əməldarlıridin biri boləşan Əlixamaning nəwrisi, Nətanıyaning ooşli İxmail on adəm elip Mizpaşəda, Ahikamning ooşli Gədalıyaning yenioşa kəldi; ular xu yərdə, yəni Mizpaşəda nan oxtup oşizaləşənda, **2** Nətanıyaning ooşli İxmail həm u epkəlgən on adam ornidin turup, Ahikamning ooşli Gədalıyoşa kiliq qəpti; ularning xundək kilixi Babil padixahi Yəhuda zemini üstigə həkümranlikka bəlgiligəni oltürüxtin ibarət idi. **3** İxmail Mizpaşəda Gədalıyoşa həmraş boləşan barlik Yəhudiylar wə xu yərdə turuwatқан barlik Kaldiy jənggiwar ləxkərləni oltürüwətti. **4** Xundək boldiki, Gədalıyani oltürüwətkəndin keyin, ikkinqi künigiqə həqkim tehi uningdin həwər tapmioşanıđi, **5** mana Xəkəm, Xiloş həm Samariyədin səksən adəm yetip kəldi. Ular sakilini qixürgən, kiyimlərini yirtқан, ətlirini tiləşən, Pərwərdigarning öyigə sunuxқа kəlidə hədiyələri həm huxbuyni tutқан haldə kəlgəniđi. **6** Nətanıyaning ooşli İxmail ularni qarxi elixkə mangoşiniqə yioşloşəşə selip Mizpaşədin qikti; ularəşə: «Mərhəmət, Ahikamning ooşli Gədalıya bilən kəritüxkə apirimən» — dedi. **7** Xundək boldiki, ular xəşər otturioşə yətkəndə, Nətanıyaning ooşli İxmail wə uning bilən billə boləşan adəmlər ularni oltürüp jəsətlirini su azgilioşa taxliwətti. **8** Həlbuki, ular arisidin on adəm İxmailəşə: «Bizni oltürüwətmə, qünki dalada bizning yoxurup qəyoşən buşəday, arpa, zəytun meyi wə həşəl katarlik ozuk-tülükimiz bar» — dedi. Xunga u kəlini yioşip, buradərliri arisidin ularni oltürmidi. **9** İxmail oltürgən adəmlərnin jəsətlirini taxliwətkən bu azgal bolsa, intayin qong idi; uni əslı padixah Asa İsrail padixahi Baaxadin qərkup kolap yasioşanıđi. Nətanıyaning ooşli İxmail bu azgalni jəsətlər bilən tuldurdi. **10** İxmail Mizpaşəda turoşən həlkning kəldisining həmmisini, jümlidin karawul begi Nebuzar-Adan Ahikamning ooşli Gədalıyoşa tapxuroşən padixahning kizliri wə Mizpaşəda qəloşən barlik kixiləni əsirgə elip kətti; Nətanıyaning ooşli İxmail ularni əsirgə elip Ammonıylarning kəşioşa etüxkə yol aldı. **11** Kareahning ooşli Yoşanan wə uning kəxidiki həmmə ləxkər baxlikliri Nətanıyaning ooşli İxmail sədir kioşən barlik rəziliktin həwər tapti; **12** xuning bilən ular barlik adəmlirini elip Nətanıyaning ooşli İxmailəşə jəng kilişkə qikti; ular Gibeondiki qong kəldə boyida uning bilən uqraxti. **13** İxmailning kolə turoşən barlik həlk Kareahning ooşli Yoşanan həm uning həmraşliri boləşən barlik ləxkər baxliklirini kərgəndə huxal boldi. **14** İxmail Mizpaşədin elip kətkən barlik həlk yəldin yenip, Kareahning ooşli Yoşananing yenioşa kəldi. **15** Ləkin Nətanıyaning ooşli İxmail səkkiz adimi bilən Yoşananın qəqip, Ammonıylar təripigə etüp kətti. **16** Andin Kareahning ooşli Yoşanan həm uning həmraşliri boləşən barlik ləxkər baxlikliri Nətanıyaning ooşli İxmail Ahikamning ooşli Gədalıyanı oltürgəndin keyin

Mizpaşədin elip kətkən həlkning kəldisining həmmisini öz kəşioşa aldı; u ularni, yəni jənggiwar ləxkərlər, kiz-ayallar, balılar wə orda əməldarlırini Gibeondin elip kətti. **17** Ular Kaldıylərdin əzlırini qəqurux üqün Misiroşa qarap yol elip Bəyt-Ləhəmgə yəkin boləşən Gerut-Kimhamda tohtap turdi. **18** Səwəbi bolsa, ular Kaldıylərdin qərkətti; qünki Babil padixahi zemin üstigə həkümranlikka bəlgiligən Ahikamning ooşli Gədalıyanı Nətanıyaning ooşli İxmail oltürüwətkəniđi.

42 Barlik ləxkər baxlikliri, jümlidin Kareahning ooşli Yoşanan həm Həxoşyaning ooşli Yəzaniya wə əng kikiqidin qongşioşə barlik həlk **2** Yəşəmiya pəyoşəmbərnin yenioşa kelip uningdin: «Təlipimizni ijabət kioşəşən, Pərwərdigar Hudaşəyingoşa həlkning kəldisi boləşən bizlər üqün dua kioşəşənki (kəzəting kərginidək burun kəp boləşən bizlər həzir intayin az qəlduk), **3** Pərwərdigar Hudaşəying bizgə mangidioşən yol, kiliđioşən ixni kərsətkəşə» — dəp iltija kildi. **4** Yəşəmiya pəyoşəmbər ularəşə: «Maquł Mana, mən Pərwərdigar Hudaşəyinglarəşə sezlırınlar boyiqə dua kiliməni; xundək boliduki, Pərwərdigar silərgə qəndək jəwab bərsə, mən uni silərgə həqnemisini kəldurməy tolukı bilən bayan kiliməni» — dedi. **5** Ular Yəşəmiyaəşə: «Pərwərdigar Hudaşəying seni əwətip bizgə yətkizidioşən səzning həmmisigə əməl kilişək, Pərwərdigar bizgə həkikiyi, gəpidə turudioşən guwahqi bolup əyiblisun!» — dedi. **6** «Biz seni Pərwərdigar Hudaşəymizning yenioşa əwətimiz; jəwab yahxi bolsun yaman bolsun, uning awəzioşa itəət kilişək; biz Hudaşəymizning awəzioşa itəət kioşənda, bizgə yahxi bolidu». **7** Xundək boldiki, on kündin keyin, Pərwərdigarning səzi Yəşəmiyaəşə kəldi. **8** U Kareahning ooşli Yoşanan, ləxkər baxliklirinin həmmisi wə əng kikiqidin qongşioşə barlik həlkni qəqip **9** ularəşə mundaq dedi: — «Silər meni təlipinglərnı İsrailning Hudaşə Pərwərdigarning əldioşa yətkizüxkə əwətkənsilər. U mundaq dedi: — **10** «Silər yənilə muşə zemində turıwəsənglərlə, Mən silərnı qurup qikişən; silərnı oşulatməymən; Mən silərnı tikip əstürimən, silərnı yulməymən; qünki Mən bəxinglarəşə qixürgən balayı apətkə ekünimən. **11** Silər qərkidioşən Babil padixahidin qərkənglər; uningdin qərkənglər, — dəydu Pərwərdigar, — qünki Mən silərnı kətkuzux üqün, uning kəlidin kətuldurux üqün silər bilən billə bolimən. **12** Mən silərgə xundək rəhimdillikni kərsitimənki, u silərgə rəhim kiliđi, xuning bilən silərnı öz zemininglarəşə qaytixқа yol qoyidu. **13** Biraq silər Pərwərdigar Hudaşəyinglarning awəzioşa kulaşə salməy «Bu zemində kəşiy turməymiz» — desənglər **14** wə: «Yək, biz Misir zeminiəşə baraylı; xu yərdə nə uruxni kərməymiz, nə kanay-agaşə signalini əngliməymiz, nə nənəşə zar bolməymiz, xu yərdə yaxaymiz» — desənglər, **15** əmđi Pərwərdigarning səzini ənglənglər, i Yəhudaning bu kəldisi boləşən silər: Samawı kəoxunlarınin Sərdari boləşən Pərwərdigar — İsrailning Hudaşə mundaq dəydu: — «Silər Misiroşa kirisip, xu yərdə olturəkilixқа kəşiy niyətkə kəlgən bolsənglər, **16** əmđi xundək boliduki, silər qərkidioşən kiliş Misirdə silərgə yetixiwəlidu, silər qərkidioşən kəşətkilik Misirdə silərgə əgixip qəşəlap baridu; xu yərdə silər əlisilər. **17** Xundək boliduki, Misiroşa kirisip

xu yerdə turayli dəp kət'iy niyət kıləjan adəmlərnin həmmisi kılıq, kəhətqilik wə waba bilən əlidu; ularning heqkaysisi tirik qalmaydu wə yaki Mən bexioja qüxüridojan balayi'apəttin kutulalmaydu. **18** Qünki samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilling Hudasi mundak dəydu: — Ojəzəzim wə kəhrim Yerusalemdikilərnin bexioja qüxürilgəndək, silər Misirja kirgininglarda, kəhrim bexinglarəja qüxürilidü; silər lənətkə kəlidəjan wə dəhətə basidəjan obyekt, lənət səzi həm rəsəwəqilikning obyektı bolisilər wə silər bu zeminni kəytidin heq kərməsilər. **19** Pərwərdigar silər, yəni Yəhədaning kəldisi toşruluk: «Misirəja barmanglar!» — degən. — Əmđi xuni bilip kəyunglarki, mən bügünki künidə silərnə agahlandırdum!». **20** — Silərnin meni Pərwərdigar Hudainglarning yenioja əwətkinlinglar «Pərwərdigar Hudaingiməzoja biz üqün dua kıləjəysən; Pərwərdigar Hudaingimiz bizgə nemə desə, bizgə yətküzüp bərsəng biz xuning həmmisigə əməl kılənimiz» degüzginginlar əztinglarni aldap jeninglarəja zamin boluxtın ibarət boldi, halas. **21** Mən bügünki kündə silərgə Uning deginini eytip bərdim; lekin silər Pərwərdigar Hudainglarning əwəzioja wə yaki Uning meni silərnin yeninglarəja əwətkən heqkaysi ixtə Uningəja itaət kıləmidinlar. **22** Əmđi həzir xuni bilip kəyunglarki, silər olturaqlıxayli dəp bəridəjan jayda kılıq, kəhətqilik wə waba bilən əlisilər».

43 Xundak boldiki, Yəramiya ularning Hudasi Pərwərdigarning həmmə səzlrini barlik həlkəkə eytip tügətti (Hudasi Pərwərdigar Yəramiyani ularəja bu barlik səzlərnə eytiş üqün əwətkən), — **2** xuning bilən Həxiyaning oqlı Azariya wə Kəreahning oqlı Yoħanan wə xundakla barlik həli qong adəmlər Yəramiyaəja mundak dedi: — «Sən yaləjan eytiwətsən! Hudaingimiz Pərwərdigar səni bizgə: «Silər Misirdə olturaqlıx üqün barmanglar!» deyixə əwətkən əməs; **3** bəli Nəriyaning oqlı Baruk qəmkən səni bizgə kərxiləxturup, bizni Kəldiyələrnin qəlioja tapxuruxka küxkürtməktə; xuning bilən ular bizni əlümgə məhkum kılidü yaki bizni Bəbiləja sürgün kılidü». **4** Xuning bilən Kəreahning oqlı Yoħanan, ləxkər bəxlıqlirining həmmisi wə barlik həlk Pərwərdigarning: «Yəhuda zemində turup kəlinglar» degən əwəzioja kulaq salmıdı; **5** bəli Kəreahning oqlı Yoħanan wə barlik ləxkər bəxlıqliri həydiwətilgən barlik əllərdin Yəhuda zemində olturaqlıxıka kəytip kəlgən Yəhədaning pütün kəldisini, **6** yəni ərlər, kiz-ayallar, balilər wə padixəning kizlrini, jümlidin kərawul begi Nebuzar-Adan Ahıkkamning oqlı Gədalioja tapxurojan hər bir kixini həmədə Yəramiya pəyğəmbər həm Nəriyaning oqlı Barukni elip, **7** Misir zeminiəja kirip kəldi; ular Pərwərdigarning əmrigə itaət kıləmidü. Ular Təhpanəs xəhərigə yetip kəldi. **8** Pərwərdigarning səzi Yəramiyaəja Təhpanəsə kelip mundak deyildi: — **9** Yəhədiylərnin kəz əldidila, kolungəja birnəqqə qong taxlarni elip Pirəwənnin Təhpanəsəti ordisining kirix yolining yenidiki hixlik yəldiki seəjiz layəja kəməy yoxurup, **10** ularəja mundak degin: — Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilling Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən Mening kulum boləjan Bəbil padixəhi Nəbəkədnəsərnə qəkirip epkelimən, u mən kəməp

yoxurojan bu taxlar üstigə öz təhtini salıdu; ularning üstigə xəhanə qədərini yeyip tikidü. **11** U kelip Misir zemində jəng kılidü; əlümgə bəkitilgənlər əlidu; sürgün boluxka bəkitilgənlər sürgün bolidü; kılıqka bəkitilgənlər kılıqlinidü. **12** Mən Misirdiki butlarning əylirigə ot yakturozuzimən; u ularni kəydürtüp, butlrini elip sürgün kılidü; kəy padiqisi əz tonini kiygəndək Nəbəkədnəsərnə Misir zeminiəja kəzi kiyiwalidü; u xı yərdin əman-əsən qıkidü. **13** U Misir zeminiədi «Kuyax ibadətəhanisi»diki tıwruklərnə qəkiwətidü; u Misirdiki butlrining əylirigə ot kəyup kəydüriwətidü.

44 Misirdə turojan, yəni Migdolda, Təhpanəsə, Noftə wə [Misirning jənubiy tərifi] Patros zemində turojan barlik Yəhədiylər toşruluk bu səz Yəramiyaəja kelip mundak deyildi: — **2** «Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilling Hudasi mundak dəydu: — Mən Yerusəlem həm Yəhədadiki həmmə xəhərlər üstigə qüxürgən barlik balayi'apətni kərgənsilər; mana, ularning sadir kıləjan rəzilliki tıpəylidin bügünki kündə ular harəbilib bolup, adəmzətsiz kəldi; qünki ular nə əzlrə, nə silər, nə ata-bowiliringlar bilməydojan yat iləhlarəja qəkunuxka, huxbuy yəkişka bərip, Meni oşəzəpləndürgən. **4** Mən tang səhərdə ornəmətin turup kullirim boləjan pəyğəmbərlərnə silərgə əwətip: «Mən nəpərlinidəjan bu yirgındıxlik ixti kıləuqi bolmanglar!» — dəp agahlandırdımən. **5** Ləkin ular itaət kıləməy, heq kulaq salmıdojan; ular rəzillikidin, yat iləhlarəja huxbuy yəkiştin kolini zadi üzmiğən. **6** Xuning bilən kəhrim həm oşəzəzim [ularəja] təkülgən, Yəhədadiki xəhərlərdə həm Yerusəlemdiki rəstə-koqlarda yəkişəjan, kəygan; ular bügünki kündə wəyrənə wə harəbilib bolup kəldi. **7** Xunga samawi koxunlarning Sərdari boləjan Huda Pərwərdigar — Israilling Hudasi mundak dəydu: — Silər nemixka əz-əzınglarəja zor külpət kəltürməqəsilər, əzınglarəja heqkəndək kəldi kəldurmay əzınglardın, yəni Yəhədaning iqidin ər-ayal, bala-bowəklərnə üzməqəsilər!? **8** Nemixka əz kəllirənglarning yəsiəjini bilən, silər olturaqlaxkan Misir zemində yat iləhlarəja huxbuy yəkiş Meni oşəzəpləndürisilər? Xundak kılıp silər həlak bolup yəz yüzidiki barlik əllər arisidə lənət səzi wə rəsəwə kılınıdojan bir obyekt bolisilər. **9** Silər Yəhuda zemində həm Yerusəlemning rəstə-koqliridə sadir kılinojan rəzillikni, yəni ata-bowiliringlarning rəzillikini, Yəhuda padixəhling rəzillikini wə ularning ayallirining rəzillikini, silərnin əz rəzillikənglarni həm ayallirənglarning rəzillikini untup kəldinglarmu? **10** Bügünki künə qədər həkənglər əzini heq təwən tutmıdı, Məndin heq kərkəmidü, ular Mən silərnin əldinglarəja həm ata-bowiliringlarning əldioja kəyojan Təwərat-kənunəmdə yaki bəglimilirimdə heq mənəjan əməs. **11** Xunga samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilling Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən bexinglarəja külpət qüxürtüp, barlik Yəhədanı həlak kıləuqə silərgə yüzümnə kəritimən; **12** Mən Misir zeminiəja xu yərdə olturaqlıxayli dəp kət'iy niyət kıləjan Yəhədaning kəldisioja kəl salimən, ularning həmmisi Misir zemində tıgıxidü; Misir zemində yiklidü; ularning əng kişikidin qongiojə kılıq bilən, kəhətqilik bilən əlidu; ular kılıq bilən

wə kəhətqilik bilən əlidu, ular lənət oqulidiojan wə dəhxət baskuqi obyekt, lənət səzi həm rəswa kilinidiojan bir obyekt bolidu. **13** Mən Misir zeminida turuwatqanlarni Yerusalemini jazaliqandək kiliq bilan, kəhətqilik bilən wə waba bilən jazalaymən; **14** xuning bilən Misir zeminida oltraxlayli dəp xu yərgə kimgən Yəhudaning kəldisidin Yəhuda zeminioja kaytixka heqkaysisi qaqlamaydu yaki heqkim qalmaydu; xu yərgə kaytip oltraxlayixka intizar bolsimu, qaqliojan az bir kismidin baxkiliri heqkaysisi kaytmaydu». **15** Andin ez ayallirining yat ilahlaroja huxbuy yakidiojanlikini bilgən barlik ərlər, wə yenida turojan barlik ayallar, — zor bir top adəmlər, yəni Misirning [ximaliy tərifi wə jənuubi tərifi] Patrostin kəlgən barlik həlk Yərəmiyoja mundak jawab bərdi: — **16** «Sən Pərwərdigarning namida bizgə eytkən səzgə kəlsək, biz sanga heq kulak salmaymiz! **17** Əksiqə biz qoqum ez aozimizdin qikkən barlik səzlərgə əməl kilimiz; əzimiz, ata-bowilirimiz, padixahirimiz wə əmiririmiz Yəhudadiki xəhərlərdə həm Yerusalemdiki rəstə-koqilarda kiliqindək bizlər «Asmanlarning hanixi»oja huxbuy yekiwərimiz wə uningoja «xarab hədiyə»lərni kuyuwərimiz; qünki əyni qaqda bizning nemimiz pitüün bolup, tokkuzimiz təl, heq külpətni kərmay ətkən. **18** Əmma «Asmanlarning hanixi»oja huxbuy yekixni wə uningoja «xarab hədiyə»lərni kuyuxni tohtatkinimizdin baxlap, bizning həmmə nərsimiz kəm bolup, kiliq bilən həm kəhətqilik bilən həlak bolup kəldük. **19** Biz ayallar «Asmanlarning hanixi»oja huxbuy yakkinimizda wə uningoja «xarab hədiyə»lərni kuyojinimizda, bizning uningoja ohxitip poxkallarni etiximizni həm uningoja «xarab hədiyə»lərni kuyuximizni ərlirimiz kollimiojanmu?». **20** Yərəmiya barlik həlkə, həm ərlər həm ayallaroja, muxundak jawabni bərgənlərnin həmmisigə mundak dedi: — **21** — «Pərwərdigarning esida kəlip kəngligə təgkən ix dal silər, ata-bowiliringlar, padixahiringlar, əmiriringlar xundakla zemindiki həlkning Yəhudadiki xəhərlərdə həm Yerusalemdiki rəstə-koqilarda yakkan huxbuyi əməsmu? **22** Ahirida Pərwərdigar silərnin kilmixinglarning rəzillikigə həm sadir kulojan yirginlik ixliringlaroja qidap turalmiojan; xunga zeminiglar bügünki kündikidək harabilik, adəmi dəhxət baskuqi, lənət obyekt wə adəmsətsiz bolojan. **23** Səwəbi, silər huxbuy yakkansilər, Pərwərdigarning aldidə gunah sadir kilip, Uning awazioja kulak salmay, Uning nə Təwrat-kənunida, nə bəlgilimiliridə nə agah-guwaqliklorida heq mangimiojansilər; xunga bügünki kündikidək bu balayi'apət bexinglaroja qüxti». **24** Yərəmiya barlik həlkə, bolupmu barlik ayallaroja mundak dedi: — «I Misirdə turojan barlik Yəhuda Pərwərdigarning səzini anglanglar! **25** Samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar — Israilling Hudası mundak dəydu: — Silər ayallar ez aozinglar bilən: «Biz «Asmanlarning hanixi»oja huxbuy yekix, uningoja «xarab hədiyə»lərni kuyux üqün iqnən kəsəmlirimizgə qoqum əməl kilimiz» degənsilər wə uningoja ez qolliringlar bilən əməl kiliojansilər. Əmdi kəsiminglarda qing turiweringlar! Kəsiminglaroja toluq əməl kiliweringlar! **26** Ləkin xundak bolojanda, i Misirdə turojan barlik

Yəhuda Pərwərdigarning səzini anglanglar! Mana, Mən Özümning uluqi namim bilən kəsəm kulojanmənki, — dəydu Pərwərdigar, — Misirning barlik zeminida turuwatqan Yəhudalik heqkaysi kixi Mening namimni tiloja elip: «Rəb Pərwərdigarning həyati bilən!» dəp kaytidin kəsəm iqməydu. **27** Mana, Mən ularning üstigə awat-hələwət əməs, bəlki balayi'apət qüxürüx üqün ularni kəzlawatimən; xunga Misirdə turuwatqan Yəhudadiki barlik kixilərnin həmmisi tügügüə kiliq wə kəhətqilik bilən həlak bolidu. **28** Kiliqtin kutulup qaqqanlar bolsa intayin az bir top adəmlər bolup, Misir zeminidin Yəhuda zeminioja kaytip kəlidu; xuning bilən Misir zeminioja oltraxlayli dəp kəlgən Yəhudaning kəldisi kimning səzining, Meningki yaki ularning inawətlik bolojanlikini ispatlap bilip yetidu. **29** Mening silərnə bu yərdə jazalaydiojanlikimioja, Mening səzirimning qoqum silərgə külpət kəltürməy koymaydiojanlikini bilixinglar üqün silərgə xu aldin'ala bəxərət boliduki, — dəydu Pərwərdigar, **30** — Mana, Mening Yəhuda padixahi Zədəkiyani uning duxmini, jenini koqlap izdigən Babil padixahi Nebokədnəsərnin kuloja tapxurojinimək Mən ohxaxla Misir padixahi Pirawn Hofrani ez duxmənlirining kuloja həmdə jenini izdigən kixilərnin kuloja tapxurimən — dəydu Pərwərdigar».

45 Yəhuda padixahi Yəhoakimning tətinqi yili, Neriyaning oqli Baruk Yərəmiyaning aozioja qarap bu səzlərnə oram kəzojəzə yazojinida, Yərəmiya pəyojəmbər uningoja bu səzni eytkən: — **2** «Israilling Hudası Pərwərdigar sən Baruk toqruluk mundak dəydu: — **3** Sən: «Həlimioja way! Qünki Pərwərdigar kayqumioja dərd-ələm koxup koydi; mən ah-zarlar kilixtin qarqidim, zadila aram tapalmidim!» — deding. **4** — [Yərəmiya], sən uningoja mundak degin: — Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən kurup qikkənlirimi nəhəz oqulitimən, Mən tikənlirimi, yəni bu pitkül jahanni hazır yulup taxlaymən. **5** Mən bundak kulojan yərdə sən əzing üqün uluqi ixlarni izdixinggə tojra kələmdu? Bularni izdimə; qünki mana, Mən barlik ət igiliri üstigə balayi'apət qüxürimən, — dəydu Pərwərdigar, — ləkin jeningni sən baridiojan barlik yərlərdə əzinggə olja kiliq bərimən».

46 Yərəmiya pəyojəmbərgə kəlgən Pərwərdigarning əllər toqruluk səzi təwəndə: — **2** Misir toqruluk: Əfrat dəryasi boyidiki Karkemix xəhərinin yenida turuwatqan, Pirawn-Nəqonin qoxuni toqruluk (bu qoxunni Babil padixahi Nebokədnəsər Yəhuda padixahi Yəhoakimning tətinqi yili bitqit kulojan): — **3** «Kalkən-siparlarni elip səpkə qüxüinglar! Jənggə qixixka təyyarlinginglar! **4** Atlarni hərwarloja kətinglar! Atliringlaroja mininglar! Bexinglaroja dubuloja selip səptə turunglar! Nəyziliringlarni biləp ittikitlinglar! Sawut-kuyaklarni kiyiwelinglar! **5** Ləkin Mən nemini kərimən?! — dəydu Pərwərdigar; — Mana, muxu [ləxkərlər] dəkkə-dükkigə qüxüp qekinid; batur-palwanliri bitqit kilinip kəynigə qarimay bədrə kaqidu! Təpəp-təpəplərnə wəhimə basidu! — dəydu Pərwərdigar. **6** — Əmdi əng qaqqanlarnu qaqlamaydu, batur-palwanlarnu aman-esən kutulup kalmaydu; mana, ximal tərpidə, Əfrat dəryasi boyida ular putlixip yiklidu!

7 Suliri daryalardak ezlinini dolqunlitip, Nil daryasi [kalkün kəbi] ketürülgəndək ezini ketürgən kimdur!? 8 Suliri daryalardak ezlinini dolqunlitip, Nil daryasidək ezini ketürgən dəl Misir ezidur; u: «Mən ezümmi ketürüp pütkül yər yüzini qaplaymən; mən xəhərlər həm ularda turuwatqanlarni yökütimən!» — daydu. 9 Etilinglar, i atlar! Hə dəp ələ qə besip qepinglar, i jəng hərwiliri! Kalkən ketürgən Efiopiya həm Liwiyədikilər, okyalirini egildürgən Lidiyədikilər, palwan-baturlar jənggə qıqsun! 10 Lekin bu kün bolsa samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning künidur; u kisaslıq bir kün, yəni Əz yawliridin kisas alidəjan küni bolidu; Uning kiliqi kixilarni toyoquqə yutidu; u qanoquqə ularning qanlirini iqidu; qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigarning ximaliy zeminda, Əfrat daryasi boyida kilməqçi boləjan bir qurbanlıqı bar! 11 Gileadka qıqip tutiya ızdəp tap, i Misirning kizi! Lekin sən özüngeə nurəqun dorilarni alsangmu bikar; sən üqün heq xıpalıq yoktur! 12 Əllər hijaliting toqruluk anglaydu, sening pəryadliring pütkül yər yüzigə pur ketidu; palwan palwanə qə putlixidu, ikkisi tang məqlup bolup yikilidu! 13 Pərwərdigarning Babil padixahı Nebokədnəsarning Misir zeminiə qə tajawuz kılıp kirixi toqruluk Yərəmiya pəyojəmbərgə eytkən səzi: — 14 Misirdə jakarla, Migdolda elan kıl, Nofta wə Tahranəstimu elan kıl: Qıng tur, jənggə bəl baqla; qünki kiliq ətrapingdikiləni yutuwatidu; 15 Sening baturliring nemixka süpürüp taxlinidu? Ular qıng turalmaydu; qünki Pərwərdigar ularni səptin ittirip yikitiwetidu. 16 U uların köplirini putlaxturidu; bərhək, ular kaqkanda bir-birigə putlixip yikilidu; xuning bilən ular: «Bolə, turaylı, zomigərnıng kiliqidin qeqip əz həlkimizgə wə ana yurtimizoə qaytip ketəyli!» — daydu; 17 Xu yərgə [qaytkanda] ular: «Misir padixahı Pirəwn pəkət bir kiykas-sürən, halas! U pəytni bilməy etküziwəttil!» — daydu. 18 Əz həyatim bilən qəsəm kılımənkı, — daydu Padixah, nami samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — taqlar arisida Tabor teə q boləjandək, Karməl teə qı dengiz boyida [asmanə qə taqxıp] turəjandək birsı kelidu. 19 Əmdi sən, i Misirdə turuwatqan qız, sürgün boluxka layıq yük-taqlarni təyyarlap qoy; qünki Nof harabə bolup köydürüliu, heq adəməzatsiz bolidu. 20 Misir bolsa qıraylıq bir inaktur; lekin uni nıxan kıləjan bir kəküytün keliwatidu, ximaldin keliwatidu! 21 Uning arisidiki yallanma ləxkərlər bolsa bordak torpaqlardək bolidu; ularmu arqıə qə burulup, birlıktə qeqixidu; ular qıng turuwalmaydu; qünki külpətlık kün, yəni jazalinı küni ularning bexioə qıxkən bolidu. 22 [Misirning] awazi yilanningkidək «kux-kux» kılıp anglinidu; qünki [düxmən] qoxunliri bilən atlinip, otun kəsküqilərdək uningə qərxı pətilarni ketürüp kelidu. 23 Ormanlıqı qoyuklukidin kirsüzis bolsimu, ular uni kesip yikitidu, — daydu Pərwərdigar, — qünki kəsküqilər qekətkə topidin kəp, san-sanaqsız bolidu. 24 Misirning kizi hijaləttə kəldurulidu; u ximaliy əlnıng koloə qə tapxurulidu. 25 Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak daydu: — Mana, Mən Nə xəhıridiki but Amonnı, Pirəwnni, xundakla Misir wə uning ilahlıri bilən padixahlırini jazalaymən; bərhək, Pirəwn wə uningə

tayanəjanlarning həmmisini jazalaymən; 26 Mən ularni ularning jəni izdigüqilər, yəni Babil padixahı Nebokədnəsarning koloə qə hım hizmətkarlırining koloə qə tapxurımən. Bırək keyin, [Misir] kədimki zamanlardək qaytidin əhalilik bolidu — daydu Pərwərdigar. 27 Lekin sən, i kulum Yaqup, kərkəma, əlakəzadə bolma, i Israil; qünki mana, Mən seni yırək yurttin, nəslingni sürgün boləjan zemindin kətkuzup arıqırimən; xuning bilən Yaqup qaytip, hatırjəmlık wə qəmbəhxətə turidu, heqkim uni kərkətmaydu. 28 Kərkəma, i kulum Yaqup, — daydu Pərwərdigar, — qünki Mən sən bilən billidurmən; Mən seni tərkitiwətkən əllərnıng həmmisini tügəxtürsəmmu, lekin seni pütünləy tügəxtürməymən; pəkət üstingdin həküm qıqırıp tərbiyə-sawak bərimən; sənı jazalaymən.

47 Pirəwn Gaza xəhırigə zərbə bərixtin ilgiri, Yərəmiya pəyojəmbərgə kəlgən, Pərwərdigarning Filistiyələr toqrısıdiki səzi: — 2 Pərwərdigar mundak daydu: — Mana, ximaldin [dolqunluk] sular ərləydu; ular təxip bir kalkün bolidu; u zemın wə uningdə turəjan həmmıning üstidin, xəhər wə uningdə turuwatqanlarning üstidin taxkın bolup basidu; xuning bilən uning adəmliri nalə-pəryad ketüridu, zemında bərlık turuwatqanlar [azəbtin] nalə-zar kılıdu; 3 toqlarlırning tuyaqlırning taraxxırlirini, jəng hərwilirning taraxxırlirini, qaklırning güdürləxlirini anglap, atlar əz balırlidin həwər elixkımu kolliri boxap, arqıəjımı qərimaydu. 4 Qünki bərlık Filistiyəlni nabut kılıdioəjan kün, həm Tur wə Zidonni ularə qə yardəmdə boləqudək bərlık qəjan adəmlərdin məhrum kılıdioəjan kün yetip kəldi; qünki Pərwərdigar Filistiyəlni, yəni Kret arilidin qıqip kəlgənlərnıng kəldükini nabut kılıdu. 5 Gazaning üstı taqırlık bolidu; Axkelon xəhıridikilər dang ketip kalidu; kaqanoə qə ətlirınglarni tilisilər, i Filistiyə küqliridin aman kaqanoə? 6 Apla, i Pərwərdigarning kiliqi, sən kaqanoə qə tınməysən? Əz kınıngə qə qaytkın, aram elip tınqlənoəjn! 7 Lekin u kəndə qə tohtiyəlisun? Qünki Pərwərdigar uningə qə pərman qüxürgən; Axkelon xəhırigə həm dengiz boyidikilərgə zərb kılıxka uni bəkitkəndur!

48 Moab toqruluk; Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak daydu: — Neboning həlioə way! Qünki u harabə kılınidu; Kiriatayim hijalətkə kəldurulup, ixəqal kılınidu; yukiri koroəjan bolsa hijalətkə kəldurulup əlakəzadə bolup kətti. 2 Moab yəne heq mahtalmaydu; Həxbonda kixilər uningə qə: «Uni əl qataridin yökıytaylı» dəp suyıkəst kılıdu; sənmu, i Madmən, tügəxtürülsən; kiliq jəni qooqlaydu. 3 Həronaimdin aq-zarlar ketürüliu: — «Ah, wəyranqılık, dəhəxtətlık patıparakqılık!» 4 Moab bitqit kılınıdi! Uning kıqıqliridin pəryadlıri anglinidu. 5 Bərhək, Luhtıqka qıqıdioəjan dawan yolidin tohtımay yioələr ketürüliu; Həronaimə qə qıxıdioəjan yolda həlakəttin azablık nalə-pəryadlar anglinidu. 6 Qeqınglar, jeninglarni elip yügüringlar! Qəldiki bir qatqal bolunglar! 7 Qünki sən əz kıləjanlırningə wə baylıqlırlingə qə tayanəjanlıqıng təpüyalıdin, sənmu əsirgə qıxısən; [butung] Kemox, uning kaqınlıri həm əmlirli bilən bılə sürgün bolidu. 8 Wəyran kıləqı hərbir xəhərgə jəng kılıdu; xəhərlərdin heqkaysı

keqir qutulalmaydu; Pərwərdigar degəndək jiloqimu harabə bolidu, tüzlənglikmu həlakətə yüzlinidu. **9** Daldioğa berip keqix üçün Moabka qanatlarni beringlar! Qünki uning xəhərliri harabilik, adəmzatsiz bolidu **10** (Pərwərdigarning hizmitini kəngül koyup qilmioğan kixi lənətkə qalsun! Kiliqini kan təkixitin qalduroğan kixi lənətkə qalsun!). **11** Moab yaxlikdin tartip kəng-kuxada yaxap arzangliri üstidə tinoğan xarabək əndixisiz bolup kəlgən; u heqqağan küptin küpkə quyuloğan əməs, yaki heq sürgün boləğan əməs; xunga uning təmi birhil bolup, puriki heq əzgərmigən. **12** Xunga, — dəydu Pərwərdigar, — Mən uning yenioğa ularni əz kəpidin təkidiəğan təkkiqlərnə əwtətimən; ular uning küplirini kurukdaydu, uning qəgünlirini qəkiwetidu. **13** Ətkəndə İsrail jəməti əz tayanqisi boləğan Bəyt-Əl tüpəylidin yərgə qarap qaloğandək Moabmu Kemox tüpəylidin yərgə qarap qalidu. **14** Silər qəndəkmu: «Biz batur, jənggiwar palwanmiz!» — deyələsilər? **15** Moabning zemini harabə kəlinidu; [dūxmiz] ularning xəhərlirining [sepillirioğa] qikidu; uning esil yigitliri kətl kəlinixkə qūxidu, — dəydu padixah, yəni nami samawi qoxunlarning Sərdari boləğan Pərwərdigar. **16** — Moabning həlakiti yəkinlaxti, uning külpiti bəxiəğa qūxixkə aldiraydu. **17** Uning ətrapidiki həmməylən uning üçün aḥ-zar kətürüŋlar; uning nam-xəhəritini bilgənlər: «Küçlük xahəna həsis, güzəl tayikimu xunqə sunduruldioğul!» — dəŋlar. **18** Xan-xəhəritingdin qūxip kaqjirap kətkən yərdə oltur, i Dibonda turuwatqan kiz; qünki Moabni həlak kəloquqi sanga jəng kəlixkə yetip kəldi; u istihkam-qoroğanlirini bərbat kəlidu. **19** Yol boyida kəzət kəl, i Aroərdə turuwatqan kiz; bədar tikiwatqan ərdin wə qəkiwatqan kizdin: «Nemə boldi?» dəp sorə; **20** «Moab hijalətkə kəldi, qünki u bitqit kəlinidi!» [dəp jawab berilidu]. Aḥ-zar tartip nalə-pəryad kətürüŋlar; Arnonda: «Moab həlak kəlinidi» — dəp jakarlanglar. **21** Jaza həkəmi tüzlənglik jayliri üstigə qikirildi; Həlon, Yəhəz wə Məfaət kəristə, **22** Dibon, Nebo həm Bəyt-Diblətim üstigə, **23** Kiriətayim, Bəyt-Gamul həm Bəyt-Meon üstigə, **24** Keriot, Bozrah həm Moabdiki yirək-yəkin barlik xəhərlərnə üstigə qikirilidu. **25** Moabning Mūnggūzi kesiwetilidu, uning biliki sunduruldioğul, — dəydu Pərwərdigar. **26** — Uni məst kilinlar, qünki u Pərwərdigarğa aldidə həkawurluk kəloğan; Moab əz kəşukida əojnap yatsun, xuning bilən rəsəwə kəlinsun. **27** Qünki sən [Moab] İsrailni mazək kəloğan əməsmu? U oqjilar qatarida tutuwəlinioğanmu, sən uni tiləğa alsangla bəxingni qayqəysən?! **28** Xəhərlərdin qikip tax-qiyalar arisini turaloğa qilinglar, i Moabda turuwatqanlar; oḥar əozida uwəlioğan pahətkətk bolunglar! **29** Biz Moabning həkawurluqi (u intayin həkawur!), yəni uning təkəbburluqi, həkawurluqi, kənglidiki məoḥrur-kəəngliki toqjrisida angliduk. **30** Mən uning noqilik kəlidioğanlikini bilimən, — dəydu Pərwərdigar, — birək [noqilik] karəğa yarimaydu; uning qoŋ gəpliri bikar bolidu. **31** Xunga Mən Moab üçün zar yioḥlaymən, Moabning həmmisi üçün zar-zar kətürimən; Kir-Harəsttikilər üçün aḥ-pioğan anglinidu. **32** I Sibməhtiki üzüm teli, Mən Yəazərnəng zar-yioḥisi bilən təng sən üçün yioḥlaymən; sening peləkliring sozulup, əslidə «Əlük dengiz»ning nerioğa

yətkənidi; ular əslidə Yaazər xəhərigiqimu yətkənidi. Ləkin sening yazliq mewiliringgə, üzüm ḥosulung üstigə buzoquqi bəsip kelidu. **33** Xuning bilən xadliq wə huxallik Moabning baq-ətzilirdin wə zeminidin məhrum kəlinidu; Mən üzüm kəloqəklərdin xarabni yoḥitimən; üzüm qəyilgūqilərnəng təntənə awazliri kəyitdin yangrimaydu; awazlar bolsa təntənə awazliri əməs, jəng awazliri bolidu. **34** Qünki nalə-pəryadlar Həxbondin kətürülüp, Yəhəzoḥiqə wə Elealəhoḥiqə yetidu; nalə awazliri Zoardin kətürülüp, Həronaimoḥiqə wə əḡlat-Xəlixioḥiqə yetidu; hətta Nimrimdiki sularmu kərup ketidu. **35** Mən Moabta «yukiri jaylar»da kərbənilik kəloquqilarni wə yat iləhəroğa huxbuq yaxquqilarni yoḥitimən, — dəydu Pərwərdigar. **36** — Xunga Mening kəlbim Moab üçün nəydek mungluk mərsiyə kətüridu; Mening kəlbim Kir-Hərəsttikilər üçünmu nəydek mungluk mərsiyə kətüridu; qünki u igiliwəloğan bayliq-həzinilər yoḥap ketidu. **37** Həmmə bax təki kilduruloğan, həmmə sakal qūxürülgən; həmmə kəl titma-titma kesilgən, həmmə qatirakka bəz kiyilgən. **38** Moabning barlik əy əgziliri üstidə wə məydanlarda matəm tutuxtin baxkə ix bolmaydu; qünki Mən Moabni heqkimgə yaxmaydioğan bir qəkiqək keqip taxlaymən, — dəydu Pərwərdigar, **39** — ular pioğandin zarlixidu; [Moab] xunqilik parə-parə kəliwətiliduki, u hijaləttin kəpçilikkə arkisini kəlidu; Moab ətrapidiki həmmə təripidin rəsəwə kəlinidioğan, wəhəimə saloquqi obyekt bolidu. **40** Qünki Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, birsə bürkəttək qanatlirini kerip [pərwəz kəlip], Moab üstigə xunqəyup qūxidu. **41** Xəhərliri ixəḡal bolidu, istihkamlar igiliwəlinidu; xu kəni Moabdiki palwanlarning yūriki toloqakka qūxkən ayalning yūrikidək bolidu. **42** Moab əl kətaridin yoḥitilidu; qünki u Pərwərdigar aldidə həkawurluk kəloğan; **43** wəhəxət, ora wə kiltək bəxingləroğa qūxixni kətməktə, i Moabda turuwatqanlar, — dəydu Pərwərdigar. **44** — wəhəxəttin qəqḡan orioğa yikilidu; oridin qikḡan kiltəkə tutulidu; qünki uning üstigə, yəni Moab üstigə jazalinix yilini qūxürimən — dəydu Pərwərdigar. **45** Qəqḡanlar Həxbon [sepilining] daldisida turup əməsiz qalidu; qünki Həxbondin ot, həm [məhrum] Siḥon [padixah]ning zemini otturisidin bir yəlkun partlap qikidu wə Moabning qəkilirini, soḡuxkək həlkəning bax qəkçilirini yutuwalidu. **46** Həlingəroğa way, i Moab! Kemoxkə təwə boləğan əl nabut boldi; oḡulliring əsirgə qūxidu, kizliring sürgün bolidu. **47** Ləkin, ahirkə zamanlarda Moabni sürgünlükidin kəyturup əsligə kəltürimən, — dəydu Pərwərdigar. Moab üstigə qikiridioğan həkəim muxu yərgiqə.

49 Ammoniyalar toqjrukuk, Pərwərdigar mundaq dəydu: — İsrailning pərzəntliri yoḥmikən? Uning mirəshorliri yoḥmidu? Əmdi nemixkə Milkom Gadning zeminoğa warisliq kəldi, Milkoməroğa təwə boləğan həlkə nemixkə Gadning xəhərliridə turidu? **2** Xunga mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Ammoniyaların Rabbaḡ xəhəridə jəng sadalirini anglitimən; u harabilik dəng bolidu; təwə xəhərliri ot koyup küydürülidu; İsrail kəyitdin əzilirini igiliwəloğanlarəroğa igidarqilik kəlidu, — dəydu Pərwərdigar. **3** — Zarlanglar, i Həxbon! Qünki Ayi xəhiri harabə kəlinioğan! Rabbaḡ kizliri, əzūngləroğa bəz

rəhtni baqqlap matəm tutunglar; sepil iqidə uyan-buyan patiparak yügüringlar; qünki Milkom wə uning kaħinliri, uningəja təwəlik əmiriliri sürgün bolidu. **4** Nemixka küq-həywitingni danglaysən? Sening küqüng ekip ketiwatidu, i: «Kim manga yekñinlixixka petinalisun?» dəp ez bayliqliringəja tayanəjan, asiylük kiləuqi kız! **5** Mana, Mən barlik ətrapıngdikilərdin wəhəxət qikırip üstınggə qıxürimən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar, — xuning bilən silər hərbiringlar həydiwətilisilər, aldi-kəybinggə qarimay kaqisilər; kaqkanlarni yənə yioqəuqi həqkim bolmaydu. **6** Lekin keyniki künlərdə, Ammoniyarni sürgünlükidin kayturup əsligə kəltürimən, — dəydu Pərwərdigar. **7** Edom toşruluk; Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Temanda hazır danalük tepilmamdu? Danixmənliridin nəsihət yəqap kəttimtu? Ularning danalükini dat besip kaqənamtu?! **8** Burulup keqinglar, pinħan jaylardin turaləju tepir turunglar, i Dedanda turuwatkanlar! Qünki Mən Əsawəja tegixlik balayi'apətni, yəni uni jazalaydıəjan künni bexioə qıxürimən. **9** Üzüm üzgüqilər yeningəja kəlsimu, ular azrak wasanglarni kalduridu əməsmu? Oqrılar keqiləp yeningəja kirsimu, ular əzərligə quxlukla buzup, oşrılaydu əməsmu? **10** Mən Əsawni yalingaqiwətimən, u yoxurunəjudək jay kalmioquə daldə jaylirini eqip taxlaymən; uning nəslı, kərındaxliri həm kəxniliri yəqaydu; u əzi yəq bolidu. **11** Lekin yetim-yesirlirini kaldur, Mən ularning həyatini saqlaymən; tul hotuninglar Manga tayansun. **12** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, [əzəzipimning] kədəhidin iqxkə tegixlik bolmioəjanlar qəqum uningdin iqməy kaqlamaydıəjan yərdə, sən jazalanmay kaqamsən? Sən jazalanmay kalmaysən; sən qəqum uningdin iqisən. **13** Qünki Əz namim bilən kəsam iqəknmənkı, — dəydu Pərwərdigar, — Bozrah dəhəxət basıdıəjan həm rəsua kilinıdıəjan bir obyektı, harabilik wə lənət sezi bolidu; uning ətrapıdiki xəhərliri daimlik harabilik bolidu. **14** Mən Pərwərdigardın xı bəwərnı anglaşka muysəsər boldum, — wə bır əlqi əllər arisioə əwətilgənıdi — U: «Uningəja hujum kilixka yioqilinglar! Uningəja jəng kilixka ornunglardın turunglar!» — dəp həwər berıdu. **15** Mana, Mən seni əllər arisıda kıqıq, İnsanlar arisıda kəmsitilgən kilimən. **16** Sening əzgilərgə dəhəxət salıdıəjanlıkıng, Kənglüngdiki təkəbburlukung əzüngni aldap koydı; Həy tik kıyanıng yerikliri iqidə turoquqi, Turaləjuqung egizlikning yukiri tarıpidə boləuqi, Gərqə sən qanggangni bürkütnıngkidək yukiri yasisangmu, Mən xı yərdin seni qıxürıwətimən, — dəydu Pərwərdigar. **17** — Wə Edom tolimu wəhimilik bolidu; Edomdin etıdıəjanlarning həmmisi uning barlik yara-wabaliri tüpəylidin wəhimigə qıxütü, ux-ux kilidu. **18** Sodom, Gomorra wə ularning ətrapıdiki xəhərliri bilən bırgə erüwətilgəndək Edommu xundak bolidu, — dəydu Pərwərdigar, — həqkim xı yərdə turmaydu, insan baliliri xı yərdə olturaqlaxmaydu. **19** Mana, İordan dəryasıdiki qawar-qatkalıktın qıqıq, daim ekıp turıdıəjan xı sular boyıdiki yaylaqtiki [koylarni] tarkatқан bir xırdək Mən [Edomdikilərnı] bədər kaqkuzımən. Əmdi kimni halısam Mən uni Edomning üstigə tikləymən; qünki Manga kim təng keləydu? Kim Menıngdin hesab

elıxka Meni qaķıralaydu? Menıng alımda turalaydıəjan pada baqquqi barmu? **20** Xunga Pərwərdigarning Edomni jazaləxtiki məksitini, xuningdək Temandikilərnı jazaləx niyitini anglanglar: ularning kıqıqlirımu tartıp əpkətilidu; bərhək, kilmixliri tüpəylidin Pərwərdigar uning yaylıqını wəyrənə kilidu. **21** Ularning yikilip kətkən sadasini Anglar yəz yüzidikilər təwrinip ketidu; nalə-pəryadlırı «Kızıl dengiz»əqıqə anglinidu. **22** Mana, bırsı bürküttək kanat yeyip pərwəz kılıp, Bozrah üstigə xungəjuq qıxıdu. Xu küni Edomdiki palwanlarning yüriki toləqakka qıxkən ayalning yürıkidək bolidu. **23** Dəməxk toşruluk; — Hamat, Arpad xəhıridikilər hijalətkə kaldurulidu; qünki ular xum həwər anglaydu; ularning yüriki su bolup ketidu; dawuləjuq kətkən dengizdək ular həq tınlınalmaydu. **24** Dəməxk zəıpləxti, keqıxka burulidu; uni wəhimə basıdu; azablar toləqakka qıxkən ayalni tutkəndək, azab wə dərd-əyoqu uni tutıdu. **25** Nam-dangki qıqқан yurt, Mən hazır aləjan xəhər xı dərijidə taxlıwətilgən bolıdu! **26** Xunga uning yigitliri koqilırıda yikilidu, jənggiwar palwanlar xı küni yokıtilidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar; **27** — həm Mən Dəməxkning sepiligə bır ot yəkimən, u Bən-Hədədning ordilirini yutuwalıdu. **28** Babil padıxahı Nebokədnəsər yənggən Kedar toşruluk həm Həzorning padıxahıkliri tuşuluk səz: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Ornungdin tur, Kedarəja hujum kılıp, xərkətiki adəmlərnı buləng-talang kıl!» — deyilidu; **29** Hujum kıləjanlar ularning qədirliri həm padilirini elip ketidu; ularning qədır pərdiliri, barlik kaqa-kuqa, təgilirini bulap ketidu; hək ularəja: «Tərap-təraplərnı wəhimə basıdu!» dəp warkıraydu. **30** Keqıp ketinglar, bədər tikip pinħan jaylardin turaləjuq tepir turunglar, i Həzordikilər, — dəydu Pərwərdigar, — qünki Babil padıxahı Nebokədnəsər silərgə jəng kilixka kəst kıləjan, silərgə qarap niyiti buzuləjan. **31** — Ornungdin tur, sepil-dərwazıləroja igə bolmioəjan aramhuda yaxap, tıng-aman turoəjan əlgə jəng kilixka qıq; ular yaləjuq turıdu — dəydu Pərwərdigar, **32** — ularning təgiliri olja, top-top mal-waranlırı əşniymət bolıdu; Mən qekə qaqlirini qıxürgənlərnı tət xamaləja tarkitımən, ularning bexioəja hər ətrapidin külpət qıxürimən, — dəydu Pərwərdigar; **33** — Həzər bolsa qılberiləning turaləjuqi, mənggügə wəyrənə bolıdu. Həqkim xı yərdə turmaydu, insan baliliri xı yərdə olturaqlaxmaydu. **34** Yəhuda padıxahı Zədəkiya təhtək olturoəjan dasləpki waqıtlirıda, Yərəmiya pəyoəmbərgə kəlgən Pərwərdigarning sezi mundak idi: — **35** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Elamning oqolluk küqi boləjan okyasini sundurımən. **36** Asmanlarning tət qetidin tət xamalni qıqırip Elamning üstigə qıxürimən; Mən ularni bı tət xamaləja tarkitımən; xuning bilən Elamdin həydəlgənləning barmaydıəjan əl-məmlikətlər kəlmaydu. **37** Mən Elamni düxmənliri alıdıda həm jenini izdigüqiləning alıdıda dəkkə-dükkigə qıxürimən; dəhəxtlik əzəzipimni bexioəja təkütp, külpətlərnı qıxürimən; ularni bərbət kıləjuqə Mən kılıqni ularning kaynıdin koqılaxka əwətimən. **38** Mən Əz təhtimni Elamda tikləymən, xı yərdin padıxahı wə xəhzadilirini yok kılımən, — dəydu Pərwərdigar. **39**

— Lekin ahirki zamanlarda, Mən Elamni sürgünlükidın kayturup əsligə kəltürimən, — dəydu Pərwərdigar.

50 Pərwərdigar Yərəmiya pəyoəmbər arkişik Babil toquruluk, yəni Kaldiyləning zeminini toquruluk eytkən sez: — **2** Əllər arisida ur həwərnı elan kilip jakarlanglar, tüöj kətürünglar; jakarlanglar, uni yoxurmanglar! — «Babil ixoql kilindi; Bəl bolsa hijalətkə kəlduruldi, Marduk patiparak bolup kətti; Babilning oyma butliri hijalətkə kəlduruldi, yirginqlik narsiliri patiparakqilikka qüxti!» — dənglar. **3** Qünki ximaldin uningə jəng kilməqə boləjan bir əl kelidu; u uning zeminini wəyran kilidu, həqkim xu yərdə turmaydu; insan həm həywanmu kəqip ketidu, ular yok bolidu. **4** Xu künlərdə, xu qəoqda, — dəydu Pərwərdigar, — İsrail həlki kelidu, ular həm Yəhuda həlki bilən billə kelidu, ular yioşiojan həlda mənqip Pərwərdigar Hudasinı izdəxkə kelidu. **5** Ular Zioning yolını soraydu, yuzlirini uningə qaritip: «Hərgiz untulmas mənggülik bir əhdə bilən ezimizni Pərwərdigarə baolayli» — dəydu. **6** — Məning həlkinə azəjan koylardur; ularning bəkküqiliri ularni əzdurəjan, ularni taolarda tenitip yürgən; ular taədin dənggə kəzip yürüp, əz aramgəhini untuəjandur. **7** Ular ni uqratqanlarning həmmisi ularni yəp kətkən, küxəndiliri ular toquruluk: «Bizdə [bu ixlarda] həq gunah yok, qünki ular ata-bowilirining ümidi boləjan Pərwərdigar, yəni həkkəniylikning yaylak-turaləusi boləjan Pərwərdigarning əldida gunah sadir kiləjan!» — dəgən. **8** [I həlkim], Babil otturidın keqinglar, kaldiyələning zeminini taxlap qikinqlar, padini yetəkligüqə tekilərdək bolunglar. **9** — Qünki mana, ximaliy zeminin Babiləja hujum kiliməqə boləjan zor bir top uluo əllərnı kəzoəyamən; ular əzlirini uningə karxi səpkə kəoxidu; xuning bilən Babil xu yərdin qikəkanlar tərəpidin əsirgə qüxidu. Ularning əqlirining həmmisi batur mərgənlərnəngkidək bolidu; ularning həqkəysisi jəngdin kuruk kol kəlməydu. **10** Kaldiə bolsa olja bolidu; olja ələjan barlik bulioəquqlar uningdin kənaətlinidu, — dəydu Pərwərdigar; **11** — Qünki silər xadlanəjənsilər, silər yayrap kətkənsilər, i mirasim boləjan [həlkimni] buləng-taləng kəloəquqlar! Qünki silər qemədə turoəjan mozaylardək səkrigənsilər, ayəqirlərdək huxalliktin kixnigənsilər! **12** Əmdı ana [yurtung] zor hijalətkə kəldurulidu; rəswəqilik seni tuəjoəquqini kəplaydu; mana, u əllərnəng daxkili, — bir jənggəl, kəojirək yər wə qəl-bayawan bolup kəlidu. **13** Pərwərdigarning əzəzipi tüpəylidin, uning həq əhalisi bolmaydu, bəlki toluk taxliwətilgən bolidu; Babilin etidoəjanlarning həmmisi uning barlik yara-wəbaliri tüpəylidin wəhimigə qüxüp ux-ux kilidu. **14** Babiləja jəng kilix üqün uning ətrapida səpkə tizilinglar, barlik əkyəqlar; uningəja etinglar, əklərnı həq ayimanglar; qünki u Pərwərdigar əldida gunah sadir kiləjan. **15** Uning ətrapida jəng quəkanlirini kətürünglar; u təslim bolup kol kətüridu; munarlıri ərilidu, sepilliri əulitilidu; qünki bu Pərwərdigarning ələjan kəsisidur. Uningdin kəsas elinglar; u bəxkilarəja nemə kiləjan bolsa uningəjimu xuni kilinglar. **16** Babilin uruk tərəjoəqi həm həsul wəktidiki orəqək saləquqlarnı yok kilinglar; zulumkərnəng kiliqining kərkunqi tüpəylidin bularning hərbi əz eligə kaytip, hərbi əz ana yurtioəja kəqsun!

17 İsrail tarkitiwətilgən koy padisidur; xirlar ularni həydiwətkən; dəsləptə Asuriyəning padixəhi ularni yəp kətkən, ahirida bu Babil padixəhi Nebəkədnəsər uning ustihanlirini əzip əjəjiləjan. **18** Xungə samawi kəoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — İsrailning Hudasi mundaq dəydu: — Mana, Mən Asuriyəning padixəhining yenioəja kelip, uni jazaləjnimdək, mən Babil padixəhini həm zeminini jazalaymən. **19** Mən İsrailni kaytidin əz yayliqioəja kayturimən, u Kərməl təoəjida, Bəxan zeminida əzuklinidu, uning jeni əfrəim təoəji üstidə həm Gilead zeminida kənaətlinidu. **20** Xu künlərdə, xu qəoqda, — dəydu Pərwərdigar, — İsrailning kəbihləki izdəlsə, həq tepilmaydu; Yəhudəning gunahliri izdəlsə, həq tepilmaydu; qünki Mən kəlduroəjan kəldisini kəqürüm kilimən. **21** — Merataimning zeminioəja zərb bilən jəng kilixkə, Pekodta turuwatqanlarəjimu jəng kilixkə qikinqlar; ularni wəyran kilinglar, kəldükənimu həlak kilinglar, — dəydu Pərwərdigar, — Mən nemini sanga buyruəjan bolsam xuni ada kilinglar. **22** Jəng sadaliri [Babil] zeminida anglinidu; u zor həlakətnəng sadasidur! **23** Əslidə pütkül yər yuzini urəjan bəzoəjan xu dərijidə sundurup qəkwətildioəju! Babil əllər arisida xunqə bir dəlxət bəskuqi bolup qikəntioəju! **24** Mən sanga tuzək kurdum; sən, i Babil, həq bilməyła uningə tutuldung; Pərwərdigar bilən kərxilixixing tüpəylidin sən tepilip tutuldung. **25** Pərwərdigar kəral ambirini eqip, əzəzəpidiki kəralirini elip qikərdi; qünki samawi kəoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar kaldiyələning zeminida kilidəjan ixi bardur. **26** Uning hər qət-qətliridin kelip uningəja hujum kilinglar, ambərlirini eqiwətinglar; ənqilərnı dəwiləngdək uni harabə-harabə kilip dəwiləp wəyran kilinglar; uning həqnemisini kəldurmanglar! **27** Uning barlik torpəklirini əltürüwətinglar! Ular soyuluxkə qüxsun! Ularning həlioəja way! Qünki ularning küni, yəni jazalinix wəkti yetip kəldi. **28** Anglanglar! Zionəja kelip, Pərwərdigar Hudayimizning kəsasini, yəni ibadətəhanisi üqün ələjan kəsasini jakarlaydioəjan, Babil zeminidin kəqəkan panah izdigüqilərnəng əwazini anglanglar! **29** Babiləja hujum kilix üqün əkyəqlarnı, yəni barlik kamənnı əgküqilərnı qəkiringlar; Babilning ətrapida bargəh kurup kərxiwəlinglar; həqkimni kəqkuzmanglar; əz kilmixini əz bəxioəja qüxürünglar; u nemilərnı kiləjan bolsa, uningəjimu xuni kilinglar; qünki u Pərwərdigarəja — İsraildiki Mukəddəs Boləjuqioəja kərxı kərəngləp kətkənidi. **30** Xungə uning yigitliiri koqilridə yikilidu; xu künidə uning barlik jəngqi pəlwənliri kəqitilidu, — dəydu Pərwərdigar. **31** Mana, Mən sanga kərxidurmən, i kərəngləp kətkuqi, — dəydu samawi kəoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — qünki sening künəng, yəni Mən yeningəja yəkin kelip jazalaydioəjan kün yetip kəldi; **32** kərəngləp kətkuqi pütlixip yikilidu, həqkim uni kaytidin yələp turoəzmaydu; bərhək, Mən uning xəhərlirigə ot yəkimən, u uning ətrapidikilərnəng həmmisini kəydürüp yutup ketidu. **33** Samawi kəoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — İsrailning Hudasi mundaq dəydu: — İsrailər Yəhəhudal bilən billə əzilip horlukni kərgən; ularni əz kiləjanlar ularni kəttik kəmap tutkənidi; ularni kəyowəwətxini rət kiləjan. **34** Lekin ularning Həməjmət-Kütəzəjoəqisi küqlüktur;

samawi qoxunlarning Sərdari bolōan Pərwərdigar ularning dəwasini əstayidillik bilən soraydu, xuning bilən U ularning zeminoqə aramlıq beridu, Babildikilərgə aramsızlıq yətküzidu. **35** Kaldiyələr üstigə, Babilda turuwatqanlar üstigə həmdə Babilning əmirli ri wə danixmənliri üstigə kiliq qūxidu, — dəydu Pərwərdigar; **36** kiliq palqalar üstigə qūxkəndə, ular hama kəət-əhməkərdək kərinidu; kiliq ularning palwanliri üstigə qūxūp, ular patiparaq bolup ketidu; **37** kiliq ularning atliri üstigə, jəng hərwiliri üstigə, ularning səpliridə turoqan barlıq yat ləxkarlar üstigə qūxidu, ular ayallardək bolidu; kiliq həziniliri üstigə qūxidu, ular bulang-talang kilinidu. **38** Kuroqəqlik ularning suliri üstigə qūxūp, ular qurup ketidu; bularning səwəbi zemini oyma butlaroqə tolup, ular qorqunqluk məbudlar tūpəylidin təlwixip kətkən. **39** Xunga qəldiki janiwarlar wə qilbərilər birliktə xu yərdə turidu; xu yərdə hūwquxlar makanlixidu; u mənggügə adəmzatsiz bolidu, dəwrindəwrgə həq əhalilik bolmaydu. **40** Huda Sodom wə Gomorrani ətrapidiki xəhərliri bilən billə ərūwətkinidək, həqkim xu yərdə turmaydu, insan baliliri xu yərdə olturaxlamaydu, — dəydu Pərwərdigar. **41** — Mana, ximaldin bir həlk, uluq bir əl qikip kelidu; yər yüzining qət-qətliridin nuroqun padixahlar qozojilidu. **42** Ular okya həm nəyzini tutup qorallinidu; ular wəhxiy, həq rəhim kərsətməydiqan bolidu; atliroqə mingəndə ularning awazliri dengizdək xawkunlaydu; ular jənggə atlatqan adəmlərdək səp-səp bolup, sanga hujum kilmaqci, i Babil kizi! **43** Babil padixahı ularning həwirini anglapla kolliri titrəp boxap ketidu; oqəm-kəyoju uni tutidu, toloqəqqa qūxkən ayaldək azablar uni besiwalidu. **44** Mana, İordan dəryasi boyidiki qawar-qatqallıktin qikip, daim ekip turidiqan xu sular boyidiki yaylaktiki koylarni tarkatqan bir xirdək Mən Babildikilərnə bədər kaqkuzimən. Əmdi kimni halisam Mən uni uning üstigə tikləymən; qünki Manga kim təng kələydu? Kim Meningdin hesab elixka Meni qakiralaydu? Mening aldimda turalaydiqan pada bakkuqi barmu? **45** Xunga Pərwərdigarning Babilni jazalaxtiki məksitini, xuningdək kaldiyələrnin zeminini jazalax niyitini anglanglar: Ularning kiqiklirimu tartip epketilidu; bərhək, kilmixliri tūpəylidin [Pərwərdigar] uning yaylıqini wəyrənə kilidu. **46** Babilning ixoqal kilinoqanliqini anglap yər yüzü təwrinip ketidu; uning nalə-pəryadi barlıq əllərgiqə anglinidu.

51 Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, Mən Babilni sokidiqan həm «Ləb-kamay»da turuwatqanlarni sokidiqan bitqit kילוquqi xamalni qozəpəp qikirimən; **2** Mən Babiloqə yat adəmlərnə əwətimən; ular uni soruwetidu, zeminini yər bilən yəksan kiliwetidu; uning bexioqə külpət qūxkən künidə ular uningə tərəp-tərəptin karxilixixka kelidu. **3** Uning okyaqiliriqə kiritiqni tartkudək, ornidin turoquqlaroqə dubuloqə-sawut kiygüdək pürsət bərmənglar; uning yigitlirining həqkaysisini ayap qoymənglar; uning pütkül qoxunini bitqit kilinglar. **4** Kaldiyələrnin zeminida sanjiloqanlar, koqiliri qiliqlanoqanlar yikilsun! **5** Qünki İsrail yaki Yəhədamu əz Hudasi tərpidin, yəni samawi qoxunlarning Sərdari bolōan Pərwərdigar tərpidin taxliwetilgən əməs; qünki [Babilning] zemini İsraildiki

Mukəddəs Boluquqi aldidə sadir kילוqan gunah bilən toloqandur. **6** [Barlıq əllər], Babil iqidin kəqinglar, əz jeninglarni elip bədər kəqinglar! Uning kəbiqlikigə qetilib kəlip həlak bolmənglar; qünki bu Pərwərdigarning kisas alidiqan waqtidur; U kilmixini əz bexioqə kayturidu. **7** Babil Pərwərdigarning kolidiki pütkül jəhənnəməst kילוquqi altun kədəh bolōan; əllər uning xaribidin iqkən; əllər xuning bilən sarang bolup kətkən. **8** Babil tuyuksiz yikilip bitqit bolidu; uningə aq-zar kətüringlar! Uning azabliri üqün tutiya elinglar; u bəlkim saqaytilarmikin? **9** — «Biz Babilni saqaytməqkiduk, ləkin u saqaymidi; uningdin waz kəqip həmmimiz əz yurimizioqə kaytayli; qünki uning üstigə qikirilidiqan həküm jazasi asmanəqə takixip, kəkkə yetidu». **10** — «Pərwərdigar həkkanıylikimizni barlıkqə kəltürəndur; kəlyəli, Zionda Pərwərdigar Hudayimizning kילוqan ixini jakarlayli!» **11** — Oklarni uqlanglar! Kalkanlarni tutunglar! Pərwərdigar Medianing padixahlirining rohinu uroquttu; qünki Uning niyiti Babiləqə karxidur, uni bərbat kilix üqündur; bu Pərwərdigarning kisasidur, yəni Uning ibadəthanisi üqün aloqan kisasidur. **12** Babilning sepilliriqə karitip jəng tuqjini kətüringlar; kəzətni tehimu qingraq kilinglar, kəzətpərnə [Babilni qeriditip] səptə turoquzonglar; bəktürmə qoyunglar; qünki Pərwərdigar Babildikilərnin jazasi toqruluk nemlərnə degən bolsa, U xuni kənglidə təməlpə, uni ada kilidu. **13** — I əlwək sular üstidə turoquqi, baylikliri nuroqun boluquqi, əjiling yetip kəldi, jening əqlinip üzülux waqti toxti. **14** Samawi qoxunlarning Sərdari bolōan Pərwərdigar Əzi bilən kəşəm kilip: «Top-top qəkətkilərdək Mən seni adəmlər bilən tudurimən; uning sening üstingdin əqlibə təntənəniliri kətüridu» dedi. **15** — U bolsa yər-zemini kütq-kudriti bilən yasap, Aləmnə danaliki bilən bərpə kilip, Asmanlarni əkil-parasiti bilən yayoquqidur; **16** U awazini qoyuwətsə, asmanlarda sular xawkunlaydu; U yər qətliridin bulut-tumanlarni ərlitidu; U yamoqurlaroqə qakməklarni həmrəh kilip bəkitidu, Xamalni Əz həziniliridin qikiridu. **17** Bu [butpərəslərnin] hərbi əkilətsiz, bilimdin məhrumlardur; Hərbi zərgər əzi oyoqan but tərpidin xərməndigə kalidu; Qünki uning kuyma həkili yaloqanqilik, Ularda həq tinik yoxtur. **18** Ular bimənənilərdur, mazək obyektidur; Ularning üstigə jazalinix waqti kəlgəndə, ular yojktilidu. **19** Yəquning nəsivisi Boluquqi bulardək əməstur; Qünki həmmi yəsiyoquqi Xudur; İsrail bolsa Uning Əz mirasi bolōan kəbilisidur; Samawi qoxunlarning Sərdari bolōan Pərwərdigar Uning namidur. **20** Sən [İsrail] Mening gəzəmə, Mening jəng qoralmidursən; Sening bilən Mən əllərnə bitqit kilimən, Sening bilən padixahliklarni tarmar kilimən; **21** Sening bilən həm at həm at mingüqini bitqit kilimən; Sening bilən həm jəng hərwi həm həydidüqisini bitqit kilimən; **22** Sening bilən həm ər həm ayalni bitqit kilimən; Sening bilən həm kəri həm yaxlarni bitqit kilimən; Sening bilən həm yigit həm kizni bitqit kilimən; **23** Sening bilən həm padiqi həm koy padisini bitqit kilimən; Sening bilən həm dəhkan həm boyunturukqə kətiloqan kaliliri bitqit kilimən; Sening bilən həm waliylar həm həkümranlarni bitqit kilimən. **24** — Mən kəz aldinglarda Babilning həm barlıq

kaldiylarning Zionda qilgan barlik razillikini oz bexioja quxirup yandurimən, — daydu Pərwərdigar. **25** — Mana, Mən sən [Babilo] karximən, i pütkül yər yüzini halak qilöquci tao; Mən kolumni üstünggə sozup, Seni tik yarlaridin öulitip, Domilitip quxirup, seni köyüp tügigən bir yanar taoj kilmən, — daydu Pərwərdigar. **26** Xuning bilən ular səndin büjrək qikirix üqünmu tax tapalmaydu, Yaki ul üqünmu heqyərudin tax tapalmaydu; Qünki sən mənggügə bir weyrana bolisən, — daydu Pərwərdigar. **27** — Zeminda jəng tuoqini kətüringlar; Əllər arisida kanay qelinglar; Babiloja jəng kilixka əllərni təyyarlanglar; Ararat, minni wə Axkinaz padixahlıklarini qakirip yiojnglar; Uningoja hujum qilöquci koxunlaroja bir sərđar bekitinglar; Atları top-top qətkətkə leqinkilirdək zeminoja türkümləp qikiringlar; **28** Uningoja jəng kilixka əllərni təyyarlanglar, — Medialıklarning padixahliri, waliyliri wə barlik həkümdarlarini, xundakla u həküm sürgən zeminlarning barlik adəmlirini təyyarlanglar! **29** Xuning bilən yər yüzü təwrinip azablinidu; qünki Pərwərdigarning Babiloja qarxi baoligan niyətliri, yəni Babilning zeminini heq adəm turmaydioğan qəl-bayawan kiliwetix niyiti əməlgə axmay qalmaydu. **30** Babildeki palwanlar uruxtin kol üzidi; Ular qorojanlirida əməlsiz olturidu; Ularning dərmani qalmaydu, Ular ayallardək bolup qalidu; Uning turaloqlirioja ot koyulidu; Dərwaza salasunliri sundurulidu. **31** Yügürüp keliwatkan bir qaparmən yəne bir qaparməngə, bir həwəqi yəne bir həwəqigə Babil padixahining aldidila uqrixip kelip uningöja: — «Silining pütkül xəhərliri u qəttin bu qətkiə ixöjal kilindi; **32** Dərya keqikliri igiliwelindi, Komuxluklar otta keydürüldi, Palwanliri dəkkə-dükkigə quxüxti!» — dəp jakarlixidu. **33** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak daydu: — Babilning kizi təkxilinip qingdilidioğan waqti boləjan hamandək besilidu; Birdəmdila, uning həsuli orulidioğan waqti yetip bolidu! **34** Zionda turoquci kiz: — «Babil padixahi Nebokadnəsar meni yutup, Meni öqajilap əzgin; U iqimni boxitiloğan qaqidək kilip koyoğan; U əjdihadək meni yutup, Özini nazu-nemətlirim bilən toyoquzoğan, Meni kurukdap pak-pakiz kiliwətkən. Manga, mening tenimgə kiloğan zorawanliki Babilning bexioja quxürülsün» — daydu, Wə Yerusalem: «Mening qanlirim Kaldiyədə turoquqlarning bexioja təkülsün» — daydu. **36** Xunga Pərwərdigar mundak daydu: — Mana, Mən sening dəwayingni soraymən, Sən üqün kisas alimən; Mən uning dengizini kurutimən, bulikini qəojiritimən. **37** Babil bolsa dəwədəwə harabilar, Qilberləring turaloqlari bolidu; Zemini adənni dəhəxt basidioğan həm daim ux-ux kilinidioğan obyekt bolidu, Heq adəm xu yərdə turmaydu. **38** Ularning həmmisi yax xirlardək hüwlidxidu, Arslanlardək bir-birigə hiris kilixidu; **39** Ularning kəyppiyati kizip kətkəndə, Mən ularoja bir ziyapət təyyarlap koyimənki, ularni məst kiliwetimən; xuning bilən ular yayrap-yaxnap ketidu, — andin mənggügə uykuoja öjək bolup, kaytidin heq oyoğanmaydu, — daydu Pərwərdigar. **40** Boquzlaşka yetiləgən kozilardək wə billə yetiləgən koqkarlar həm tekilərdək Mən ularni boquzlaşka quxürimən. **41** Xexakning ixöjal kilinöjanliqoja qaral Pütkül yər yüzining pəhrining tutulojanliqoja qaral

Babilning əllər arisida adənni dəhəxt basidioğan obyekt boləjanliqoja qaral! **42** Dengiz Babil üstidin ərləp kətti; U nuroqunliğan dolkunlar bilən öjək boldu. **43** Uning xəhərliri adənni dəhəxt basidioğan obyekt, Qəojirək yər, bir qəl, heqkim turmaydioğan zemin boldi; Heqqandək insan balisi kaytidin ux yərləridin ötməydu. **44** Mən Babilinda Bəlni jazalaymən; Mən uning əozidini yutuwalöqini yandurivalimən; Əllər kaytidin uningöja qarap ekij kelixmaydu; Bərhək, Babilning sepili öjöləp ketidu. **45** Uning otturisdin qikinglar, i həkim! Hərbiringlar Pərwərdigarning kəttik öjəzpidin öz jeninglarni elip bədər keqinglar! **46** Silər zeminda angliniwatkan pitnə-iowadin yüringlarni su kilmanglar wə qorkmanglar; Bu yil bir pitnə-iowə, kələr yili yəne bir pitnə-iowə qikidu; Zeminda zuluzorawanlik partlaydu, həkümdarlar həkümdarlaroja qarxi qikidu. **47** Xunga mana, xu künlər keliduki, Mən Babildeki oyma məbudlarni jazalaymən; Xuning bilən uning pütkül zemini hijalətkə kaldurulidu, Uningdə öltürülgənlər uning iqidə yikilidu; **48** Xuning bilən asman wə zemin wə ulara bar boləjanlar Babil üstidin xadliktin yangraydu; Qünki ximaldin halak qilöquqilar uningöja jəng kilixka kelidu — daydu Pərwərdigar. **49** Babil tüpəylidin pütkül yər yüzidiki öltürülgənlər yikiləndək, Babil Israilda öltürülgənlər tüpəylidin Babil yikilməy qalmaydu. **50** Kilitin kaqkanlar, yirək ketinglar, həyal bolmanglar; Qət yərləridin Pərwərdigarni seojinglar, Yerusalemmi esinglaroja kəltürüinglar. **51** «Biz hijalətkə qalduk, qünki həqarətkə uqriduk; Xərməndiqliktin yüzimiz təküldi; Qünki yat adəmlər Pərwərdigarning öyidiki muqəddəs jaylaroja besip kirdi!» **52** Xunga xu künlər keliduki, — daydu Pərwərdigar, — Mən uningdiki oyma məbudlarni jazalaymən; Uning pütkül zemini boyida yarilinip jan həlkumida ingrixidu. **53** Babil asmanlaroja kətürülgən bolsimu, Uning yukiri istihkam-koroqini mustəhkəmləngən bolsimu, Ləkin Meningdin uningöja halak qilöquqilar yetip bəridioğan boldi, — daydu Pərwərdigar. **54** Babilin nalə-pəryadning əwazi, Kaldiyləring zeminidin zor haləkətning sadası kətürüldi. **55** Qünki Pərwərdigar Babilni halak kilməqci bolidu; U uningdin warəng-qurunglirini yokitidu; Sularning dolkunliri ərkəxləwatkan sulardək xarkiraydu, Ularning əwazi xawkunlap kelidu. **56** Qünki halak qilöquci uningöja, yəni Babiloja jəng kilixka kelidu, Xuning bilən uning palwanliri əsirgə quxidu; Ularning okyaliri sundurulidu; Qünki Pərwərdigar — kisaslar aloquci Təngridur; U yamanliqni yandurmay qalmaydu. **57** — Mən uning əmirliiri, danixmənliri, waliyliri, həkümdarliri wə palwanlirini məst kiliwən; Ular mənggügə uhlaydu wə kaytidin heq oyoğanmaydu — daydu Padixah, — Nami samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **58** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak daydu: — Babilning kəng sepilliri yər bilən yəksən kilinidu, Uning egiz darwaziliri pütünləy keydürüldi; Xuning bilən əlləring jan tikip tapkan məhniti bihədə bolidu, əl-yurtlarning əzlrining japalik əjiri pəkət otka yekiloju bolidu. **59** Yəhuda padixahi Zədəkiya təhtkə olturoğan tətiniqi yili, Babiloja barəjinida Məhsəyahning nəwrisi, Nəriyaning oqlı Seraya Zədəkiyaoja həmrah bolup barəjan (Seraya

bax oʻzoidar idi). Yərəmiya pəyōəmbər uningōa sez tapiloqan. **60** Yərəmiya oram kəōzəgə Babilning bexioja qūxidoqan barlik kūlpətlərni, — yəni Babil toʻrurukluk pūtkūluk bu barlik sezlərni yazoqanidi; **61** wə Yərəmiya Serayaōa mundak dedi: — Sən Babilōa yetip barōanda, bu sezlərning həmmisini oqup qiqip wə: — **62** «Pərwərdigar, Sən bu jay toʻruruk; — Mən uni yəksan kilyənkə, uningda heqkim, nə insan nə haywan turmaydiquan, mōnggūgə bir wəyrana bolidu — degənsən» — dəysən; **63** xundak kilyip bu yazmini oqup qikkəndin keyin, uningōa tax tengip, Əfrat dəryasining otturisoqə qəruwət, **64** wə: «Mən uning ūstigə qūxūrməkəq bolōan kūlpətlər tūpəylidin, Babil [xu taxka] ohxaxla oqərk bolup kaytidin ərliməydu; ular hālidin ketidu» — dəysən. Yərəmiyaning sezliri muxu yərdə tūgidi.

52 Zədəkiya Yəhudaōa padixah bolōanda yigirmə bir yexida idi; u Yerusalemda on bir yil həkūm sūrdi. Uning anisi Libnahlik Yərəmiyaning kizi bolup, ismi Hamutal idi. **2** U [padixah] Yəhoakinning kilyonidək, Pərwərdigarning nəziridə rəzil ixlarni kildi. **3** Pərwərdigarning Yerusalemoqə hām Yəhudaōa karatqan oqəzipi tūpəylidin, Pərwərdigar ularni Əz huzuridin hāydiyətkūqə bolōan arilikta, təwəndiki ixlər yūz bərdi. Birinqidin, Zədəkiya Babil padixahōa isyan kətūrdi. **4** Xundak boldiki, uning səltnətinining tokkuzinqi yili oninqi ayniq künidə Babil padixahī Nebokədnəsar pūtkūl koxunioqə yetəqkilyk kilyip Yerusalemoqə hujum kilykə kəldi; ular uni kərxiwelip bargah qurup, uning ətrapida qaxapətlərni kuruxti. **5** Xuning bilən xəhər Zədəkiyaning on birinqi yilōiqə muhasiridə turdi. **6** Xu yili tətinqi ayniq tokkuzinqi kuni xəhərdə eōjir kəhətkilyk həmmi baskan wə zemindikilər ūqūnmu heq axozuk kalmioqanidi. **7** Xəhər sepili bəstildi; barlik jənggiwar ləxkərlər qaqqəq bolup, tūn keqidə xəhərdin bədar tikiwetixti. Ular padixah baqōisioqə yekīn «ikki sepil» arilikdikidi dərwezidin ketixti (Kaldiylər bolsa xəhərnig həmma tərpidə bar idi). Ular [Jordan jilōisidikidi] «Arabah tūzlənglikni» boylap keqixti. **8** Lekin Kaldiylərnig koxuni padixahni qoqlop Yerihō tūzlənglikidə Zədəkiyaōa yetixti; uning pūtkūn koxuni uningdin tarkilyip kətkənidi. **9** Wə ular padixahni tutup, Hamat zemindikidi Riblah xəhirigə, Babil padixahining aldioqə apardi; u [xu yərdə] uning ūstidin həkūm qikardi. **10** Babil padixahī Zədəkiyaning oqullirini uning kez aldidə kətl kildi; u Yəhudaning barlik əmiririninim Riblah xəhiridə kətl kildi; **11** andin Zədəkiyaning kəzlrini oyuwətti; Babil padixahī uni mis kixənələr bilən baqlop Babilōa elip kelip, oqgūqə zindanoqə qamap koydi. **12** Bəxinqi ayniq oninqi künidə (bu Babil padixahī Nebokədnəsarnig on tokkuzinqi yili idi) Babil padixahining hizmitidə bolōan, pasiban begi Nebuzar-Adan Yerusalemoqə yetip kəldi. **13** U Pərwərdigarning əyini, padixahning ordisini wə xəhərdiki barlik oylərni kəydūriwətti; barlik bəhəywat imarətlərgə u ot qoyup kəydūriwətti. **14** Wə pasiban begi yetəqkilydikidi Kaldiylərnig pūtkūl koxuni Yerusalemnig ətrapidikidi pūtkūl sepilini ərūwətti. **15** Pasiban begi Nebuzar-Adan zemindikidi əng namrat

kixilərdin bir qismini, xəhərdə qaloqan baxkə kixilərnə, Babil padixahī tərəpkə keqip təslim bolōanlarni wə qaloqan hūnarwənərnəni əsir kilyip ularni elip kətti. **16** Lekin pasiban begi Nebuzar-Adan zemindikidi əng namratlarning bir qismini ūzūmzarliklarni pərwix kilykə wə tərīkqilyk kilykə kaldurdi. **17** Kaldiylər Pərwərdigarning əyidiki mistin yasaloqan ikki tūwrūkni, das taqliklrini wə Pərwərdigarning əyidiki mistin yasaloqan «dengiz»ni keqip, barlik mislrini Babilōa elip kətti. **18** Ular yənə [ibadətə ixtilididōan] idixlar, gūrkək-bəlgūrkəklər, lahixigirlər, qaqilar, piyalə-təhsilər hām mistin yasaloqan barlik əswablarni elip kətti; **19** daslar, huxbuydanlar, qaqilar, kūldanlar, qiraōdanlar, piyalilər wə jam-kədəhlərni bolsa, altundin yasaloqan bolsimu, kūmūxtin yasaloqan bolsimu, ularning həmmisini pasiban begi elip kətti. **20** Sulayman padixah Pərwərdigarning əyi ūqūn mistin yasatqan ikki tūwrūk wə «dengiz», xundakla uning taqlikli bolōan on ikki buqini u elip kətti; qūnki bu mis saymanlarning eōjirlikini oqəx mumkin əməs idi. **21** Ikki tūwrūk bolsa, hərbirining egizliki on səkkiz gəz, aylanmisi on ikki gəz kelətti; hərbirining iqi kawak bolup, misning kelinliki tət barmak idi. **22** Tūwrūknig ūstidiki bexi bolsa mis bolup, egizliki bax gəz idi; uning pūtkūn aylanmisi tər xəklidə hām anar nushisi bilən bezəlgənidi, həmmisi mistin idi; ikkinqi tūwrūkmu uningōa ohxax bolup, umu anar nushisi bilən bezəlgənidi. **23** Hərbir tūwrūknig bəxining yanlridə tokşan altə anar nushisi bar idi; torda jəmiy bolup yūz anar nushisi bar idi. **24** Pasiban begi Nebuzar-Adan bolsa bax kahin Seraya, orunbasar kahin Zəfaniya wə ibadethanidikidi ūq nəpər ixikbaqarnimu əsirgə aldi. **25** U xəhərdin ləxkərlərni baxkuridōan bir aqwat əməldarni, xəhərdin tapqan orda məslīhətqiliridin yettini, yərlək hālkni ləxkarlikkə tizimlioquqi, yəni koxunning sərdarining katipini wə xəhərdin atmix nəpər yərlək kixini tutti. **26** Pasiban begi Nebuzar-Adan ularni Babil padixahining aldioqə, Riblahōa elip bardi. **27** Babil padixahī Hamat zemindikidi Riblahda bu kixilarni kilyiqlop oltūriwətti. Xu yol bilən Yəhuda əz zemindin sūrgūn kilyindi. **28** Nebokədnəsar sūrgūn kilyōan kixilərnig sani mundak idi: — yettinqi yili ūq ming yigirmə ūq Yəhūdiy; **29** Nebokədnəsarnig on səkkizinqi yili u Yerusalemdin səkkiz yūz ottuz ikki kixini sūrgūn kildi; **30** Nebokədnəsarnig yigirmə ūqinqi yili pasiban begi Nebuzar-Adan Yəhūdiyaldin yəttə yūz yūz kiryk bəx kixini sūrgūn kildi; jəmiy bolup sūrgūn kilyōanlarning sani tət ming altə yūz kixi idi. **31** Xundak boldiki, Yəhuda padixahī Yəhoakin sūrgūn bolōan ottuz yettinqi yili on ikkinqi ayniq yigirmə bəxinqi kuni xu ix yūz bərdi: Əwil-Merodək Babilōa padixah bolōan birinqi yili, u Yəhuda padixahī Yəhoakinning kəddini kətūriup, uni zindandin qikardi; **32** u uningōa mulayim sez kilyip, uning ornini Babilda uning bilən birgə turoqan baxkə padixahlarning ornidin yukiri kildi; **33** xuning bilən Yəhoakin zindandiki kiyimlrini seliwetip, əmrining qaloqan hərbir künidə hərdaim padixah bilən bilə həmdastihan boluxkə muyəssər boldi. **34** Uning nesiwisi bolsa, Babil padixahining uningōa beoqixlioqan daimlik iltipati idi; bu iltipat kündilik idi, yəni u uningōa

taki aləmdin ətqiə əmriɲing hərbir küni muyässər
qilinɔɲan.

Yərəmiyaning yioq-zarliri

1 (Aləf) Ah! Ilgiri adəmlər bilan liq tolojan xəhər, Həzir xunqə yigənə olturidu! Əllər arisida katta boləuqı, Həzir tul hotundək boldi! Əlkiilər üstidin həkəim sürgən məlikə, Həxarəqə tutuldi! **2** (Bət) U keqiqə aqqıq yioqə kəttürməktə; Məngzidə kəz yaxliri taramliməktə; Axniliri arisidin, Uningəqə təsəlli beridəqan heqbirı yəktur; Barliq dostliri uningəqə satkənluk kildi, Ular uningəqə düxmən bolup kətti. **3** (Giməl) Yəhuda jəbir-jəpə həm eəjir kulluq əstida, Sürgünlikkə qıktı; U əllər arisida musapir boldi, Heq aram tapmaydu; Uni koqloqəuqılarnıng həmmisi, Uningəqə yetixiwelip, uni tar yolda kistaydu; **4** (Dalət) Heqkim heytlarəqə kəlməgənliki tūpəylidin, Zionəqə baridəqan yollar matəm tutmaqta. Barliq kəwukliri qəldərəp qaldı, Kəhəniliri aq-zar kəttürməktə, Kizliri dərd-ələm iqididur; Əzi bolsa, Kəttik əzablanmaqta. **5** (He) Kūxəndiliri uningəqə hojayin boldi, Düxmənliiri ronək tapmaqta; Qünki uning kəpligən əsiyliqliri tūpəylidin, Pərwərdigar uni jəbir-jəpəqə koydi. Uning baliliri kəlməskə kətti, Kūxəndisigə əsir bolup sürgün boldi. **6** (Waw) Barliq hərmət-xəhriti Zionning kizidin kətti; Əmirliiri yaylakni tapalməqan kiyiklərdək boldi; Ularınng əwqədin əzini qəqurəqədək heq dərməni qəlmidi. **7** (Zain) Harlanəqə, sərgərdən bolən künliridə, Həlkə kūxəndisining kəliəqə qūxkən, Heqkim yərdəm kəlini sozməqan qəqəda, Yərusəlem kədimdə əzigə təwə boləqlirini, Kimmətlik bayliqlirini yədiəqə kəltürməktə; Kūxəndiliri uningəqə məshirilik kəraytti; Kūxəndiliri uning nabut boləqlirini məshirə kəlixiti. **8** (Hət) Yərusəlem əxəddiy eəjir gunəh sadir kəliəqə; Xuning bilən u haram boldi; Uning yalingəqlikəni kərgəqkə, Uni hərmətligənələr həzir uni kəmsitidu; Uyatta, uq tartkəniqə u kəynigə buruldi. **9** (Tət) Uning əz həyzliri etaklirini buləqəwti; U əkəwitiini heq oyliməqəndur; Uning yikəlixə əjayib boldi; Uningəqə təsəlli bərgüqi yəktur; – «Ah Pərwərdigar, harlanəqəniməqə qəra! Qünki düxmən [həlimdin] məhtinip kətti!» **10** (Yod) Kūxəndisi kəlini uning kimmətlik nəsiliri üstigə sozdi; Əzining məkəddəs jəyioqə əllərnig bəsiq kirgənlikini kərdi; Sən əsli ularni ibadət jəməitinggə «kirixkə bolmaydu» dəp mən'i kəliəqənu! **11** (Kaf) Bir qixləm nan izdəp, Uning həlkəning həmmisi uq tartmaqta; Jənini saklap kəlix üqündə, Ular kimmətlik nəsilirini əxliqkə tegixti. «Ah Pərwərdigar, qəra! Mən ərziməs boləndim. **12** (Laməd) Əy ətəp kətiwətkənlər, Bu silər üqün heq ix əməsmu? Qərap bək, məning dərd-ələmimdək bəxkə dərd-ələm barmidu? Pərwərdigar otluq əzəpini qūxürgən künidə, Uni məning üstümgə yūklidi. **13** (Məm) U yūkiridin ot yəqərdurdi, ot səngəklirimdən ətəp kəydürdi. U ularnıng üstidin ələlibə kildi. U putlirim üqün tər-tuzəqni koyup koydi, Məni kəynimə yəndurdi, U məni nabut kildi, Kün boyi U məni zəipləxtürdi. **14** (Nun) Əsiyliqlirim boyunturuk bolup boynuməqə bəqəlandi; Kəlliri tanini qing qigip qəmbərqəs kəliwətti; Əsiyliqlirim boynuməqə artildi; U dərmənimni məndin kətküzdi;

Rəb məni mən kərxilik kərsitəlməyidəqənlarnıng kəlliriəqə tapxurdi. **15** (Samək) Rəb barliq bəturliirimni otturumdilə yərgə uruwətti; U məning hil yigitliirimni əzixkə, Üstümdin həkəim qikərixkə kəngəx qəkirdi. Rəb goya üzüm kəliqikidiki üzümləni qəyilgəndək, Yəhudanıng pak kizini qəyilwətti. **16** (Ayin) Muxular tūpəylidin taramlap yioqliməktimən; Məning kəzliirim, məning kəzliirimdin su ekəwətidu; Manga təsəlli bərgüqi, jənimni əsliqə kəltürgüqi məndin yirəktur; Balilirimning kəngli sunuqtur, Qünki düxmən ələlibə kildi. **17** (Pe) Yon kəlini sozməktə, Ləkin uningəqə təsəlli bərgüqi yəktur; Pərwərdigar Yəkup toqruluq pərmən qūxürdi – Kəxniliri uning kūxəndiliri bolsun! Yərusəlem ular arisida nijs nəsə dəp qəraldi. **18** (Tsədə) Pərwərdigar həkəkəniydu; Qünki mən Uning əmrigə hiləplik kildim! Əy, barliq həlkələr, anglənglər! Dərdliirimgə kəranglar! Pak kizliirim, yəq yigitliirim sürgün boldi! **19** (Kof) Axnilirimni qəkərdim, Ləkin ular məni əldəqəndi; Jan sakliəqədək əzək-tülük izdəp yürüp, Kəhənilirim həm əksəkəllirim xəhərdə nəpəstin qaldı. **20** (Rəx) Qəra, i Pərwərdigar, qünki əzək qəkiwətimən! Həddidin ziyadə əsiyliq kəliəqənin tūpəylidin, İq-bəşpərim kəyniliwətidu, Yürükim ertəlip kətti. Sirtta kəliq [ənisini balisidin] juda kildi, Əylirimdə bolsa əlüm-wəbə həkəim sūrməktə! **21** (Xiyn) [Həklər] aq-zarlirimni əngli; Ləkin təsəlli bərgüqim yəktur; Düxmənliirimning həmmisi kəlpitəmdin həwərdər bolup, Bu kəliəqəningdin huxal boldi; Sən jəkərləqənin künni ularnıng bəxiəqə qūxürgəysən, Xu qəqəda ularnıng həli məningkidək bolidu. **22** (Taw) Ularınng barliq rəziləkinəni kəz əldingəqə kəltürgəysən, Barliq əsiyliqlirim üqün məni kəndək kəliəqənlə bəlsəng, Ularəqənimu xundək kəliəqəysən; Qünki aq-zarlirim nuroqundur, Kəlbim əzəbtin zəiplixip kətti!

2 (Aləf) Rəb əzəpə buluti bilən Zion kizini xundək qəplidi! U İsrailning xəpə-julasini əsməndin yərgə qəriwətti, Əzəzi qūxkən künidə Əz təhtipərinə heq əsidə qəldurmidi. **2** (Bət) Rəb Yəkupning barliq turaləqlirini yutuwətti, heq əyimidi; U kəhri bilən Yəhudanıng kəzining kələ-kəroqənlirining həmmisini əqulətti; U padixəhlikni əmirliiri bilən nomusqə koyup, Yəp bilən yəksən kəliwətti. **3** (Giməl) U kəttik əzəpə İsrailning həmmə münggüzliiri kəsiwətti; Düxməni tosuəqən əz kəlini Uning əldidin tartiwaldi; Lawlədpə kəyngən əz ətrəpini yəp kətküqi ottək, U Yəkupni kəydürwətti. **4** (Dalət) Düxməndək U əkəyəsini kərdi; Uning əng kəli etixkə təyərənəqəndi; Kəzigə issik kəriəngənlərnig həmmisini kūxəndisi kəbi kirdi; Zion kəzining qədri iqidə, Kəhriini ottək yəqərdurdi; **5** (He) Rəb düxməndək boldi; U İsrailni yutuwaldi, Ordilirining həmmisini yutuwaldi; Uning kələ-kəroqənlirini yəkətti, Yəhudanıng kizidə matəm wə yioqə-zarləni kəpəytti. **6** (Waw) U Uning kəpisini bəqəqini pəqəqlətkəndək pəqəqlətti; U ibadət sorunliiri yəkətiwətti; Pərwərdigar Zionda heyt-bəyramlər həm xəbatlarni [həlkəning] əsidin qikəriwətti; Əzəpə oti bilən padixəh həm kəhənni qətkə kəkiwətti. **7** (Zain) Rəb kurbəngəhəni təxliwətti, Məkəddəs jəyidin wəz kəqti; U Ziondiki ordilərnig səpillirini düxməning kəliəqə tapxurdi; Hətta Pərwərdigarnig əyidə, Ular heyt-

ayam künidikedek tontəne kılıxti! **8** (Hət) Pərwərdigar Zion kızining sepilini qeqiwetixni qarar kılojan; U uningəja [həlak] əlqəm tanisini tartip qoyoqan; U kolini qeqixtin heq üzmid; U həm istihkamlarini həm sepilni zarlattı; İkkisi təng həlsirap qayəturmaqta. **9** (Tət) Uning dərwaziliri yər tegigə qarək bolup kətti; U uning tēmür-təkaqlirini parə-parə kıliwətti. Padixahı həm əmiriliri əllər arisioqə palandı; Təwrattiki tərbiyə-yolyoruk yokap kətti, Pəyoqəmbərliri Pərwərdigardin wəhiy-kərünüxlərnı izdəp tapalmaydu. **10** (Yod) Zion kızining aqsakalliri, Yərdə zuwan sürməy olturmaqta; Ular baxlırioqə topa-qang qeqixti; Ular beligə bəz yəgiwelixti; Yerusalemming pak kızilirining baxlıri yərgə kirip kətküdək boldi. **11** (Kaf) Mening kezlirim taramlıqan yaxlırimdin həlidin kətti; İqı-baərilirim zərdəpoqə toldi; Jigirim yər yüzigə təkülip parə-parə boldi, Qünki həlkımming kızi nabut kılındi, Qünki xəhər koqilirida narsidilər həm bowaklar həxsiz yətməqta. **12** (Ləmad) Ular xəhər koqilirida yarılanoqanlardək həlidin kətkəndə, Anilirining kuqıqıda yetip jan talaxkəndə, Anilirioqə: «Yemək-ıqmək nədə?» dəp yalwuruxmaqta. **13** (Məm) Mən dərdinggə guwahqı bolup, seni nemigə ohxırtarmən? Seni nemigə selixturarmən, i Yerusalem kızi? Sanga təsəlli bərixət, nemi sanga təng kılarəmən, i Zionning pak kızi? Qünki sening yarang dengizdək qəksizdur; Kim seni saqaytalisun? **14** (Nun) Pəyoqəmbərlirining sən üqün kərgənli bımənilik həm əhməkliklur; Ular sening kəbihlikning heq axkarə kılmıdi, Xundək kılip ular sürgün boluxunngning əldini əlmıdi. Əksiqə ularning sən üqün kərgənli yaloqan bəxarətlər həm ezitkuklurdur. **15** (Samək) Yeningdin ətüwatqanlarıning həmmisi sanga qarap qawaklıxidur; Ular üxkırtip Yerusalemming kıziəja bax qayqaxmaqta: — «Güzəllikning jəwhiri, pütkül jahənning hursənliki» dəp ataloqan xəhər muxumıdu? **16** (Pe) Barlık düxmənlering sanga qarap əoqzini yoqan eqip [mazək kılməqta], Ux-ux kılixip, qıxlirini oququrlatmaqta; Ular: «Biz uni yutuwalduk! Bu bərhək biz kütək kündür! Biz buni əz kəzimiz bilən kərtüxkə muyəssər bolduk!» — deməktə. **17** (Ayin) Pərwərdigar Əz niyətlirini ixka axurdi; Qədimdin tartip Əzining bekitkən səzigə əməl kıldi; U heq rəhim kılmay əolattı; U düxmənni üstüingdin xadlandırdi; Kükəndiliringning münggüzini yukiri kəttürdi. **18** (Tsədə) Ularıning kəngli Rəbgə nida kılməqta! I Zion kızining sepili! Yaxlıring dəryadək keqə-kündüz əksun! Əzünggə aram bərmə; Yax tamqiliring taramlaxtin aram əlmısun! **19** (Kof) Tün keqidə ərnungdin tur, Kəqtə jesək baxlınıxi bilən nida kıll! Kənglüngrni Rəbning əldioqə sudək tək; Narsidiliringning həyatı üqün uningəja kolliringni kəttür! Ular barlık koqiliring dokmoxıda kəhətqılıktin həlidin kətməktə. **20** (Rəx) Qara, i Pərwərdigar, oylap bəkkəysən, Sən kimgə muxundək muamilə kılip bəkkən? Ayallar əz mewiliri — ərkə bowaklırini yeyixkə bolamdu? Kəhin həm pəyoqəmbərnı Rəbning mukəddəs jayıda əltürüxkə bolamdu?! **21** (Xiyən) Yaxlar həm kərilar koqılarda yetixmaqta; Pak kızilirim wə yax yigitlirim kılıqlinip yikıldı; Uları oqəziping qüxkən künidə kirdingsən; Uları heq ayıməy soydungsən. **22** (Taw) Sən həyt-bayram künidə jəməstni qəkirəndək, Meni tərəp-tərəplərdin besixkə wəhımlərnı qəkırding;

Pərwərdigarning oqəzəp künidə kəqқанlar yəki tirik kəloqanlar yok idi; Əzüm ərkilitip qong kıloqanları dükximinim yəp kətti.

3 (Aləf) Mən uning oqəzəp tayıqini yəp jəbir-zulum kərgən ədəmdurmən. **2** Meni U həydiwətti, Nuroqə əməs, bəki kərangəolulukka mangurdı; **3** Bərhək, U kün boyi kolini manga kayta-kayta hujum kıldurdı; **4** (Bət) Ətlirimni wə terilirimni kəqkal kıliwətti, Səngəklirimni sunduruwətti. **5** U manga muhasirə kırdı, Ət süyi wə jəpa bilən meni kəpsiwaldi. **6** U meni əlgili uzun boləqanlardək kəpkarəngəjaylarda turuxkə məjbur kıldı. **7** (Giməl) U meni qıqalmaydıqan kılip qıtlap kərxiwaldi; Zənjirimni əoqir kıldı. **8** Mən wərkırap nida kılsammı, U duayimni heq ixtimıdi. **9** U yollirimni jipsiləxkən tax tam bilən tosuwaldi, Qıoqir yollirimni əgri-toqay kıliwətti. **10** (Dalət) U manga paylap yətkən eyikək, Pistirmida yətkən xirdəktur. **11** Meni yollirimdin burap tetmə-titmə kıldı; Meni tügəxtürdi. **12** U okyasini kerip, Meni okıning kərisi kıldı. **13** (He) Okdənidiki oklarıni bərkəklirimgə sanjıtkuzdı. **14** Mən əz həlkımgə rəswa obyektı, Kün boyi ularning məshirə nəhxisining nıxani boldum. **15** U manga zərdəbani toyoquqə yutkuzup, Kəkrə süyini toyoquqə iqküzdi. **16** (Waw) U qıxlirimni xəoqil taxlar bilən qeqiwətti, Meni küllərdə tügüldürdi; **17** Jenim tinq-hatırəmliktin yırəkılxatırdı; Arambəhxning nemə ikənlikini untup kəttim. **18** Mən: «Dərmanım kəlmıdi, Pərwərdigardin ümidim kəlmıdi» — dedim. **19** (Zain) Mening har kılinəqanlirimni, sərgədan boləqanlirimni, Əmən wə ət süyini [yəp-ıqinimni] esinggə kəltürgəysən! **20** Jenim bularnı hərdəim əsləwətidu, Yərgə kirip kətküdək bolmaqta. **21** Ləkin xuni kənglümgə kəltürüp əsləyməni, Xuning bilən ümid kaytidin yanıdu, — **22** (Hət) Mana, Pərwərdigarning əzgərməs məhribanlıkiliri! Xunga biz tügəxmıduq; Qünki Üning rəhimdilliklirining ayioqı yoktur; **23** Ular hər səhərdə yengilinıdu; Sening həkəkət-sadıkliking tolimu moldur! **24** Əz-əzümgə: «Pərwərdigar mening nesiwəmdur; Xunga mən Uningəja ümid bəoqlaymən» — dəymən. **25** (Tət) Pərwərdigar Əzini kütəkənlərgə, Əzini izdigən jan igisigə məhribəndur; **26** Pərwərdigarning niyatini kütüx, Uni süküt iqidə kütüx yəhxidur. **27** Adəmming yax wəktidə boyunturukni kəttürüxi yəhxidur. **28** (Yod) U yegənə bolup süküt kılip oltursun; Qünki Rəb buni uningəja yuklıdi. **29** Yüzini topa-tupraqkə təgküzsun, — Əhtimal, ümid bolup kəlar? **30** Məngzini urəuqioqə kutup bərsun; Til-əhanətlərnı toyoquqə ixitsun! **31** (Kaf) Qünki Rəb əbədil-əbəd insandin wəz kəqməydu; **32** Azar bərgən bolsimu, Əzgərməs məhribanlıkiliringning molluqı bilən iqini əoqritıdu; **33** Qünki U insan balilirini har kılixni yəki əzəbləxnı halioqan əməstur. **34** (Ləmad) Yər yüzidiki barlık əsirlərnı ayəoq əstida yənjixkə, **35** Həmmidin Aliy Boləquqining əldida ədəmni əz həkkıdin məhrum kılixkə, **36** İnsanəja əz dəwasida uwal kılixkə, — Rəb bularning həmmisigə guwahqı əməsmu? **37** (Məm) Rəb uni buyrumioqan bolsa, Kim deginini əməlgə axuralısun? **38** Külpətlər bolsun, bəht-saadət bolsun, həmmisi Həmmidin Aliy Boləquqining əoqzidin kəlgən əməsmu? **39** Əmdi tirik bir insan nemə dəp əoqrinıdu, Adəm balisi gunəhlirining jəzasidin nemə dəp waysaydu? **40** (Nun) Yollirimizni təkxürüp sinap biləyli, Pərwərdigarning

yenioʻja yəna kaytayli; **41** Qollirimizni kenglimiz bilan billə ərtiki Təngriḡə kəturəyuli! **42** Biz itaətsizlik kilip səndin yüz eriduk; Sən kəqirəm kilmiding. **43** (Samək) Sən əzuingni oʻzəzəp bilan kaplap, bizni koʻqoliding; Sən oltürdüng, heq rəhim kilmiding. **44** Sən Əzüngni bulut bilan kaplioqansənki, Dua-tilawət uningdin heq etalməs. **45** Sən bizni həlkələr arisida daxkal wə nijasət kilding. **46** (Pe) Barlik düxmənlimiz bizgə qarap aqizini yooqan eqip [mazək kildi]; **47** Üstimizgə qüxti aləkazdilik wə ora-tuzak, Wəyranqilik həm həlakət. **48** Həlkimning kizi nabut boləjini üqün, Kəzümdin yaxlar əstəng bolup aqmakta. **49** (Ayin) Kəzüm yaxlarni üzülməy təküwatidu, Ular heq tohtiyalmaydu, **50** Taki Pərwərdigar asmanlardan təwəngə nəzər selip [həlimizə] kəriyoquə. **51** Mening kəzüm Rohimoʻja azab yətküzməktə, Xəhirimning barlik kizlirining Həli tüpəylidin. **52** (Tsadə) Manga səwəbsiz düxmən boləjanlar, Meni kuxtək hədəp owləp kəldi. **53** Ular orida jenimni üzməkəji bolup, Üstimizgə taxni qeridi. **54** Sular beximdin texpit akti; Mən: «Üzüp taxlandim!» — dedim. **55** (Kof) Həngning tüwlriridin namingni qəkirip nida kildim, i Pərwərdigar; **56** Sən awazimni angliding; Kutulduruxka nidayimoʻja kuliqingni yupuruwalmiojini! **57** Sanga nida kijoqan künidə manga yekin kəlding, «Korqma» — deding. **58** (Rəx) I rəb, jenimning dəwasini əzizing soriding; Sən manga həmjəmət bolup həyatimni kutkuzdung. **59** I Pərwərdigar, manga boləjan uwallikni kərdüngsən; Mən üqün həküm qikəroqaysən; **60** Sən ularning manga kijoqan barlik eqmənliklirini, Barlik kəstlirini kərdüngsən. **61** (Xiyn) I Pərwərdigar, ularning ahanətlirini, Meni barlik kəstliganlirini anglidingsən, **62** Manga kərxni turoqanlarning xiwirlaxlirini, Ularining kün boyi kənimdin kusur-kusur kəlixkanlirini anglidingsən. **63** Olturoqanlirida, turoqanlirida ularoʻja kəriyoqaysən! Mən ularning [məshirə] nahxisi boldum. **64** (Taw) Ularining kolliri kijoqanliri boyiqə, i Pərwərdigar, bexioʻja jaza yanduroqaysən; **65** Ularining kəngüllirini kaj kijoqaysən! Bu sening ularoʻja qüxidiəjan ləniting bolidu! **66** Oʻzəzəp bilan ularni koʻqlioqaysən, Ularini Pərwərdigarning asmanliri astidin yəkətkəysən!

4 (Aləf) Ah! Altun xunqə julasiz bolup kətti! Sap altun xunqə tutuk bolup kətti! Mukəddəs əydiki taxlar hərber koqining bexioʻja təkülüp qeqildi! **2** (Bət) Zionning oqulliri xunqə kimmətlik, Sap altunoʻja təyixküzis idi, Həzir sapal kəzilarək, Sapalqing kəli yasiəjanliriqilikmu [kimmoti yok] dəp kərilwatidu! **3** (Giməl) Həttə qilberilər əmqikini tutup berip balilirini emitidu; Lekin mening həlkim qəldiki təgikuxlaroʻja ohxax rəhimsiz boldi. **4** (Dalət) Bowakning tili ussuzluqdin tangliyoʻja qaplixiwatidu; Kiqik balilar nan tiliməktə, Həqkim ularoʻja oxkup bərməywətatidu. **5** (He) Nazunəmətlərnə yəp kəngənələr koqilarda sarəyiyip yüridu; Səsün kiyim kiydürülüp qong kilinoqanlar təkəlikni kuqəkləp yetiwatidu. **6** (Waw) Həlkimning kizining kəbihlikigə qüxkəxə jaza Sodoming gūnahining jazasidin eqjurdur; Qüнки Sodom birakla ərūwətilgənidi, heq adəmnig kəli uni kiyiniməjanidi. **7** (Zain) Həlkimning «Nazari»liri bolsa kərdin sap, süttin ak, teni kizil yəkutlardin parkirək idi, Təki-turki kək yəkutək idi. **8** (Hət) Həzir qirayliri kərumdin kəra; Koqilarda

kixilər toniyalmioqudək bolup kəldi; Bir tərə-bir ustihan bolup kəldi; U kəqxəllixip yəaqəqtək bolup kətti. **9** (Tət) Kiliqta əltürülənlər kəhəqtəqiliklə əlgənərdin bəhtliktur; Qüнки ular kəqxəl bolup kətməktə, Tuprakning mewiliri bolmioqəqka yikətilmakta. **10** (Yod) Baoqri yumxək ayallar əz kolliiri bilan balilirini kəyənitiq pixurdi; Həlkimning kizi nabut kilinojini balilar ularning gəxi bolup kəldi. **11** (Kaf) Pərwərdigar kəhrini qüxürüp pioqandin qikti, Otluk əwəzəpini təkti; Zionda bir ot yəkip, Uning ullirini yutuwatəti. **12** (Laməd) Yəz yüzidiki padixəhlər wə jəhənda barlik yuruwatəkanlar bolsa, Nə küxəndə nə düxmənning Yerusalemning kowukliridin bəsup kirdioqanlikioʻja ixənməytti. **13** (Məm) Həlbuki, pəyoqəmbərlirining gūnahiliri tüpəylidin, Kəhnlirining kəbihlikliri tüpəylidin, Ularining [Zionda] həkkəniylarning kənlirini təkənləni tüpəylidin, — Bu ix [bexioʻja] qüxti! **14** (Nun) Həzir ular kəroqulardək koqilarda tənəp yürməktə, Ular kənoʻja buləqənoʻjanki, Həqkim kiyimlirigə təgküqi bolmaydu. **15** (Samək) Hək ularoʻja: «Yokulux! Napaklar! Yokulux! Yokulux, bizgə təgküqi boluxma!» dəp warqirixmakta. Ular kəqip tərəp-tərəpkə sərgərdan bolup kətti; Lekin əllər: «ularning arimizda turuxioʻja bolmaydu!» — dəwətatidu. **16** (Pe) Pərwərdigar Əzi ularni tərkiyiwətti; U ularni kəyta nəzirigə almaydu; Kəhnlarning hərmiti kilinmidi, Yaxənoqanlarmu heq məhribənlə kərmidi. **17** (Ayin) Kəzimiz yərdəmnə bihədə kütüp həlalin kətti; Dərwəkhə bizni kutkuzalmioqan bir əni kütüp kəzət munarlimizda turup kəlduk. **18** (Tsadə) Düxmənlimiz izimizdin koqəlap yürdi; Xunga koqilarda yürəlməyttuk; Əjlimiz yekinlaxti, künlimiz toxti; Qüнки əjlimiz kəldi! **19** (Kof) Peyimimizgə qüxkənlər asmandiki bürkütlərdin ittiki; Taoqlardimu bizni koqəlap yügürdi, Bayawandimu bizni bəktürmide paylaxti. **20** (Rəx) Jenimizing nəpisi boləjan, Pərwərdigarning Məshih kijoqini ularning ora-tuzaklirida tutuldi; Biz u toqrisida: «uning sayisidə əllər arisida yəxayəyimiz» dəp oyliduk! **21** (Xiyn) I uz zemində turoquqi, Edomning kizi, huxal-huram yəyrijojini! Lekin bu [jaza] kədəhi sangimu ətidu; Sanmu məst bolisan, yəlingəqlinisən! **22** (Taw) Kəbihlikingning jazasiəja Hətimə berilidu, i Zion kizi; U seni sürgünlikkə kəyta elip kətməydu; Lekin, i Edom kizi, u sening kəbihlikingni jazalaydu; U gūnahliringni eqip taxlaydu!

5 Beximizəja qüxkənlərnə esinggə kəltürgəysən, i Pərwərdigar; Kəra, bizning rəswəqilikta kəlojinimizni nəziringgə əloqəysən! **2** Mirasimiz yatlarəja, Əylirimiz yəka yurtluklarəja tapxuruldi. **3** Biz yetim-yesirlər, atisizlar bolup kəlduk; Anilirimizmu tul kəldi. **4** Iqidiəjan suni setiwəliximiz kərak; Otunni pəkət puləja əlojili bolidu. **5** Bizni koqəlioqəlar tap basturup kəliwatidu; Həlsirəp, heq aram tapalməyimiz. **6** Jan sakliəqudək bir qixləm nanni dəp, Misir həm Asuriyəgə kol berip boysunəjanmiz. **7** Ata-bowilirimiz gūnah sadir kilip dunyadin kətti; Biz bolsaq, ularning kəbihlikining jazasini kətürüxkə kəlduk. **8** Üstimizdin həküm sürgüqilər kəllardur; Bizni ularning qilidzin əzad kiləquqi yoktur. **9** Dalada kiliq tüpəylidin, Nenimizni tēpikxə jenimizni təwəkkul kilməktimiz. **10** Terimiz tonurdək kizik, Aqlik tüpəylidin kizitma bizni basmakta. **11** Zionda ayallar, Yəhuda xəhərliridə pak kizlar ayaq

asti qilindi. **12** Əmirələr qolidin daroqa esip qoyuldi; Aqsakallarning hөрmiti heq qilinmidi. **13** Yax yigitlär yarоjunqаqta japa tartmaqta, Ooqul balilirimiz otun yüklärni yüdüp dөldəngxip mangmaqta. **14** Aqsakallar xəhər dərwasisida olturmas boldi; Yigitlär nəoqmə-nawadin qaldı. **15** Xad-huramliq kənglimizdin kətti, Ussul oyniximiz matəmgə aylandı. **16** Beximizdin taj yikildi; Həlimizə way! Qünki biz gunah sadir kilduk! **17** Buning tüpəylidin yürəklirimiz mujuldi; Bular tüpəylidin kəzlimiz karangojulaxti — **18** — Zion teojoqa karap kəzlimiz karangojulaxti, Qünki u qəldərəp kətti, Qilberə uningda paylap yürməktə. **19** Sən, i Pərwərdigar, mənggügə həküm sürisən; Təhting dəwrdin-dəwrgə dawamlixidu. **20** Sən nemixka bizni daim untuysən? Nemixka xunqə uzunojiqə bizdin waz keqisən? **21** Bizni yeningə qayturojaysən, i Pərwərdigar! Xundak bolojanda biz qaytalaymiz! Künlirimizni qədimkidək əsligə kəltürgəysən, **22** — əgər sən bizni mutlək qətkə kaqmioqan bolsang, əgər bizdin qəksiz oqəzəplənmigən bolsang!

Əzakiyal

1 Ottuzinchi yili, tötinchi aynning bəxinqi künidə, mən Kewar dəryasiya sürgün qilinçanlar arisida turojan məzgildə, mana asmanlar eqilip, mən Hudaning alamət körünüxlirini kərdüm. **2** Tötinchi aynning bəxinqi küni — Yəhoakinning sürgün bolonlanlikning bəxinqi yili idi — **3** Kaldiylərnin zeminida, Kewar dəryasi boyida, Buzining oqılı Əzakiyal kahinoja Pərvərdigarning sezi kəldi — xu yərdə Pərvərdigarning qoli uning wujudioja kəndi. **4** Mən kərdüm, mana! Ximaldin boran-qapqun kətürüldi; yoojan bir bulut wə uni orap turojan bir ot, uning ətrapida bir yorukluk julalinip turatti; otturisidin, yəni xu ot iqidin, issiktin julalanojan parkirak mistək bir körünüx kətürdi. **5** Yənə uning otturisidin, tət hayət məhluk kətürdi; ularning körünüxi xundak idiki: — ularda insanning kiyapiti bar idi; **6** ularning hər birining tətтин yüzi bar idi; hər birining tətтин kənti bar idi. **7** Ularning tüptüz putliri bar idi; tapanliri bolsa mozayning tuyaqlirioja ohxaytti; ular parkiritilojan mistək parlap turatti. **8** Tət yenida, kənatliri astida insanningkidək birdin qoli bar idi; tətisining hər birining tətтин yüzi wə tətтин kənti bar idi; **9** ularning kənatliri bir-birigə tutax idi; ular yürəndə heqyakka burulmaytti; ular həm missi udul aldioja yürətti. **10** Ularning yüz körünüxliri insanningkidək idi; u tətisining ong tərəpidə xirningkidək yüzi bar idi; tətisining sol tərəpidə bukiningkidək yüzi bar idi; tətisining bürküntingkidək yüzümü bar idi. **11** Ularning yüzliri ənə xundak idi. Kənatliri yukirida kerilip turatti; hər birining ikki kənti ikki tərəpidiki məhlukning kəntioja tutaxtti; yənə ikki kənti əz tenini yepip turatti. **12** Ularning hər biri uduloja qarap mangatti; ularda boləjan roh nəgə barimən desə, ular xu yərgə mangatti; ular mangojanda heqkaysi tərəpkə burulmaytti. **13** Hayət məhluklarınin kiyapiti bolsa, kəyüp yalkunlap turojan otning qoojıdək, məx'əllərdək idi; muxu ot uyan-buyan aylinip məhluklar arisida yürətti; ot intayin yalkunluk idi, ottin qakmaklar qekip turatti; **14** hayət məhluklar qakmaqtek pal-pul kilip uyaktin-buyaqka yürürüp turatti. **15** Mən hayət məhluklarəja karidim, mana hayət məhluklarınin hər birining yəndə yərdə turidiojan, ularning yüzigə udullanojan birdin qak turatti; **16** qaklarınin xəli wə yasilixi beril yakutning körünüxidə idi; tətisining birhilla körünüxi bar idi; ularning xəli wə yasilixi bolsa, qakning iqidə qak bardək idi. **17** Məhluklar mangojanda, ular yüzləngən tət tərəpinin həmmisigə udul mangatti; mangojanda ular heq burulmaytti. **18** Qaklarınin ultangliri bolsa, intayin egiz həm dəhxətlik idi; ular tətisining ultanglirininin pütün ətrapi kəzlər bilən tolanoidi. **19** Hayət məhluklar mangojanda, qaklar ularəja yəndixip mangatti; hayət məhluklar yərdin kətürülgəndə, qaklarmu kətürülətti. **20** Roh nəgə mang desə, ular xu yərgə mangatti — demək, ularning rohi [Rohqa] əgixip mangatti. Qaklar ular bilən təng kətürülətti; qünki məhluklarınin rohi qaklirida idi. **21** Məhluklar mangojanda, qaklarmu mangatti; məhluklar tohtiojanda, qaklarmu tohtaytti; ular yərdin kətürülgünidə, qaklarmu ularəja koxulup təng kətürülətti; qünki hayət məhluklarınin rohi

qaklarda idi. **22** Hayət məhluklarınin bəxliri üstidə bir yoojan kəz yətküzis gümbəzğə ohxaydiojan bir nərsə turatti; u hrustaldək dəhxətlik parkirap, ularning bəxi üstidə yeyilip turatti. **23** Bu gümbəzdk nərsining astida ularning kənatliri kerilip, bir-birigə tegixip turatti; hər bir məhlukning əz tenining ikki yenini yapidiojan ikkidin kənti bar idi. **24** Ular mangojanda, mən kənatlirininin sadasini anglidim — u uləju sularning xərkiriojan sadasidək, Həmmigə Qadirning awazidək — koxunning yürüx kilawatқан qaojdiki sürən-xawkunlirininin sadasidək idi; ular tohtap turojan qaojlarda, ular kənatlirini təwəngə qüxürətti. **25** Wə ularning bəxi üstidiki gümbəzdk nərsə üstidin bir awaz angləndi. Ular tohtap turojan qaojlarda, ular kənatlirini təwəngə qüxürətti. **26** Ularning bəxi üstidiki gümbəzdk nərsə üstidə, kək yakut kəbi bir təhtning siymasi turatti; bu təht siymasining üstidə, tolimu yukirida, insan kiyapitidə hər biring bir zat turatti. **27** Wə mən bu zatni belining üstü tərəpininin turki mistək parkirəjan, ətrəpini ot orap turojan kiyapəttiki bir körünüxtə kərdüm; wə belining asti tərəpininin turki, otning kiyapitidə idi, uning ətrəpida küqlük yorukluk turatti. **28** Bu ətrəpida turojan küqlük yorukluginin körünüxi bolsa, yamoqurluk künidiki bulutta pəyda boləjan həsən-həsənnin körünüxidək idi. Bu bolsa Pərvərdigarning xan-xəripininin kiyapitininin körünüxi idi. Buni kəripla mən düm yikildim; wə mən sezləwatқан birsining awazini anglidim.

2 Wə U manga: I insan oqılı, ornungdin dəs tur, wə Mən sanga sez kilimən, — dedi. **2** U manga sez kiləjanda, Roh manga kirip, meni dəs turojuzdi; wə mən manga sez kiləjuqininin awazini anglap turdum. **3** Wə U manga: — I insan oqılı, Mən seni Israil balilirioja, yəni Manga asiylük kiləjan asiylük «yat əllər»gə əwətimən; bügüngə kədar həm ular həm ularning ata-bowliri Manga yüz erüp asiylük kilip kəlməktə», — dedi. **4** — «Bu balilər bolsa nomussiz wə kəngli kəttiktur; Mən seni ularəja əwətimən; sən ularəja: «Rəb Pərvərdigar xundak dəydu!» — degin — **5** xuning bilən ular məyli kulak salsun, salmisun (qünki ular asiylük kilidiojan bir jəmət) — əzliri arisida həkikiy bir pəyojəmbərnin turojanlikini tonup yetidu. **6** Əmdi sən, i insan oqılı, gərqə sanga tikən-jiojanlar həmrah bolsimu, wə sən qayanlarınin arisida tursangmu, ular din kərkma, wə sezliridinmu kərkma; xundak, ularning sezliridin kərkma, wə zərdilik karaxliridin dəkkə-dükkigə qüxmə; qünki ular asiylük bir jəməttur. **7** Sən ular tingxisun, tingximisun Mening sezlirimni ularəja yətküz; qünki ular asiylük kiləjuqlardur. **8** Wə sən, i insan oqılı, sanga eytkən sezlirimgə kulak sal; bu asiylük jəməttək tətür bolmiojan; əozjogni eqip, Mən sanga bərginimni yegin». **9** — Mən qarısam, mana manga sozulojan bir kəl turuptu; wə mana, uningda bir oram yazma turuptu. **10** U kəz aldimda uni eqip yeyip koydi; uning aldi-kəynininin həmmə yerigə hət yezilojanidi; uningəja yezilojanliri mərsiyə, matəm sezliri wə dərd-ələmlərdin ibarət idi.

3 Wə U manga: — I insan oqılı, erixkinginini yegin; bu yazmini yap, berip Israil jəmətigə sez kiləjan, dedi. **2** Xuning bilən mən əozjogni aqtim, U manga

yazmini yegüzdü. **3** U manga: — I insan oqli, qorsikningni tok kiliq, iqi-baorinqini Män sanga bärqen bu oram yazma bilän tolduroqin, — dedi. Xuning bilän män yedim, aozimda u hasäldäk tatlik idi. **4** Wə U manga mundak dedi: «I insan oqli, baroqin, Israil jəmətigə baroqin, Mening sozlrımı ularoqa yətküzgin. **5** Qünki sən oqayriy yeziktiki yaki tili təs bir əlgə əməs, bəlki Israil jəmətigə əwətiliding; **6** — oqayriy yeziktiki həm tili təs, sozlrini qüxəngili bolmaydiqan kəp əllərgə əwətiliding; Mən seni xularoqa ətətkən bolsam, ular sanga kulak salattı! **7** Biraq Israil jəməti sanga kulak salmaydu, qünki ularning heqbir Mənga kulak selixni halimaydu; qünki pütün Israil jəmətining qəpiki tong wə kəngli kattıktır. **8** Mana, Mən yüzüngni ularning yüzlirigə qarxi taxtək, wə sening pexanəngni ularning pexaniliriyoqa qarxi taxtək kıldim. **9** Bərhaq, sening pexanəngni qakmaq texidin kattıq, hətta almastək kıldim. Ulardin korkma, wə ular tüpəylidin dəkə-dükkigə qüxmə; qünki ular asiy bir jəməttür». **10** Wə U manga: — I insan oqli, Mening sanga eytnakqi boləjan həmmə sozlrımı kənglünggə pükütp kəyoqin, ularni kəngül kəyoq angliəqin. **11** Wə hazır barəqin, sürgün boləjanlarəq, yəni əz elingdikilərgə sez qil, ular anglisun, anglimisun ularoqa: «Rəb Pərwərdigar xundak daydu!» — degin! — dedi. **12** Xuning bilän Roh məni kətürdi, mən arkamdin zor xərkiəqan bir awazni anglidim — «Pərwərdigar xan-xəripigə təxəkkür-mədhıya əz jaylirida oqulsun!» — **13** — Həyat məhluklarning kanatlrining bir-birigə tegixkən awazi, wə ularning yenediki qaklarning awazlrı bəhəywət xərkiəq bir sada idi. **14** Wə Roh məni kətürüp, yirakqa apardı; wə mən kattıq azab, rohdıki oqəzəp bilən bardim, wə Pərwərdigarning kəli mening wujudmda kiuqlük idi. **15** Xuning bilän mən Təl-Abib xəhiridə sürgün boləjanlar, yəni Kewar dəryasi boyida turoqanlarning yenioqa yetip kəldim; mən ular turoqan jayda olturdum; ularning arisida yəttə kün həng-tang ketip olturdum. **16** Mana yəttə kün toxup, Pərwərdigarning sozi manga kelip mundak deyildi: — **17** «I insan oqli, Mən seni Israil jəməti üqün kəzətqi kiliq tiklidim; sən Mening aozımdin sozni anglap, ularoqa Məndin boləjan agahni yətküzgin. **18** Mən rəzilərgə: «Sən jəzmən əlisən» — desəm, biraq sən uni agahlandırmısang — yəni bu rəzil adəmni həyatka erixsun dəp rəzil yolidin yandurup, uni həyatka erixsun dəp agahlandırmısang, xu rəzil adəm əz kəbihlikidə əlidu; biraq Mən uning kəni üqün səndin həsab alımən. **19** Biraq sən axu rəzil adəmni agahlandırsangmu, u rəzillikidin, yəni əz rəzil yolidin yannısa, u əz kəbihlikidə əlidu; ləkin sən əz jəningni kütqüzup qəlisən. **20** Yaki bolmısa bir həqkanıy adəm əz həqkanıylikidin yenip, kəbihlik kıldioqan bolsa, uning aldioqa qomak salsam, u əlidu; qünki sən uni agahlandırmıding, u əz gunahıda əlidu, wə u kıləjan həqkanıy ixlər əslənməydu; biraq uning kəni üqün səndin hesab alımən. **21** Wə əgər sən həqkanıy adəmni gunah sadir qılma dəp agahlandırup tursang, wə u gunah sadir qılmsa, u qaoqda u jəzmən həyat qəlidu, qünki u agahqa kəngül koydi; xuning bilän sən əz jəningni kütqüzup qəlisən». **22** Wə Pərwərdigarning kəli mening wujudmda turattı; U manga: — Ornungdin tur, tüzlänglikkə barəqin, Mən

xu yərdə sən bilən sozliximən, — dedi. **23** Xuning bilän mən ornumdin turup, tüzlänglikkə qıktım; wə mana, mən Kewar dəryasi boyida turup kərgən xan-xərapək, Pərwərdigarning xan-xəripı xu yərdə turattı; kəripla mən düm yikildim. **24** Wə Roh iqimgə kirip məni tik turozuddi; U manga soz kiliq mundak dedi: — «Barəqin, əygə kirip əzüngni bənd kıləqin. **25** Wə sən, i insan oqli, mana, ular arəqamqılarnı üstünggə selip, ular bilən seni baqlaydu; buning bilən sən taləqə qıqalmay, əl-yurt iqigə heq kirəlməysən. **26** Xundakla ularoqa tənbiq bərgüqi bolmasliqing üqün, Mən seni qaqa kiliq, tilingni tangliyinqəqa qaplxaturımən; qünki ular asiy bir jəməttür. **27** Wə Mən sən bilən sozəlxkinimda, aozıngni eqip, sən ularoqa: «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu!» dəysən; kim anglaymən desə anglisun, kim anglimaymən desə anglimisun; qünki ular asiy bir jəməttür.

4 Əmdi sən, i insan oqli, bir kəsəni elip əz aldinqəqa kəyoqin; uning üstigə bir xəhərni — yəni Yerusalemmi oyup kəyoqin. **2** Andin uni muhasirigə elip, uningəqa potəylərni kurup, sepiləqa qıkdioqan bir dənglik yasap, uning ətrəpioqa bargahlarıni tikip wə sepilni bəskütip bəzoqanlarıni tikləp kəyoqin. **3** Bir təmür tahtını elip, uni əzüng bilən xəhəring arisioqa tiklə; yüzüngni uningəqa qəritip tiklə; u muhasirigə elinidu, sən əzüng uni muhasirigə alısən; bu ixning əzi Israil jəmətigə bəxərət bolidu. **4** Wə sən, sol yeningəqa yanpaxlap yətkin; Israil jəmətining kəbihlikini əz üstünggə koy; soləqa yanpaxlap kənqə kün yatsang, sən xunqə kün ularning kəbihlikini kətürısən. **5** Mən sanga yetix kərkə boləjan künlərni ularning kəbihlik kıləjan yilliri boyiqə, yəni üq yüz toqsan kün kiliq bəkitkənmən; xuning bilən sən Israil jəmətining kəbihlikini kətürısən. **6** Bu künlər tügigəndin keyin, sən yanə ong yanpaxlap yetip, Yəhuda jəmətining kəbihlikini kətürısən; sanga kırık künni bəkitkənmən, hər bir kün bir yilni ipadiləydu. **7** Wə sən yüzüngni Yerusalemming muhasirisigə qəritip, yəngingni türgən həlda, uni əyibləp bəxərət bərisən; **8** wə mana, Mən üstünggə arəqamqılarnı salımənki, sən muhasirining künlirini tügətmigüqə uyan-buyanəqa heq ərülməysən. **9** Wə sən əzünggə buoqda, arpa, purqak, kizil max terik wə kəra buoqdaylarnı elip bir idix iqigə sal; wə buningdin əzüng üqün tamak təyyarlaysən; sən buni yanpaxlap yətkən künlərdə, yəni üq yüz toqsan kündə yəysən; **10** sən yəydiəqan tamak bolsa mikdari boyiqə hər küni yigirmə xəkəldin boluxi kərkə; sən uni bəlgiləngən waqitlarda yəysən; **11** wə [hər küni] sunimu norma boyiqə, yəni altidin bir hın iqisən; [hər kündiki] bəlgiləngən waqitlarda iqisən. **12** Sən uni arpa kəmiqi xəklidə kiliq yəysən; sən uni ularning kəz aldida insan nijasiti üstidə pixurısən. **13** Pərwərdigar: «Israillar Mən ularni həydəp qıkiridiəqan əllər arisida turup xu həram yolda əz nənini həram yəydu» — dedi. **14** Andin mən: «I Pərwərdigar! Mən əzümmi heqqaqan buləqap koymidim, wə yaxlıqımdin tartip bügüngə kədəp mən əzi əlgəndin, yaki yirtkuqlar booqup kəyoqan nərsədin heq yemigənmən; heqqəndak yirginqlik gəxkə aozımdin tegip bəkmioqan!» — dedim. **15** Wə U manga: «Mana, Mən sanga insanning nijasitining ornioqa kalıning tezikiini bərdim; sən neningni xuning üstidə pixurısən» — dedi.

16 Wə U manga: «I insan oqli, mana Mən Yerusalemda ularoşa yelənqük bolojan nanni kurutiwetimən; ular nanni tarazioğa selip, uni taxwiz iqidə yöydu, suni elqəm bilən alaxzidilik iqidə iqidu; **17** Qünki nan wə su uların qalidu; ular bir-birigə qarixip dəhxət basidu, öz kəbihlikidin qurup ketidu».

5 «Wə sən, i insan oqli, özüng ötkür bir kiliqni al; uni ustira süpitidə ixlitip, qeqing wə şakilingoşa sürtüp koy; andin tarazini elip alojan qaqlarni təng bəlgın. **2** Muhasirə künliri tügigəndə, üqtin birini xəhər iqidə köydürgin; yəne üqtin birini elip xəhər ətrəpioğa qepiwətkin; yəne üqtin birini xamaloğa soriwətkin; Mən bir kiliqni suqurup ularni koşlaymən. **3** Sən yəne uların birnəqqə talni elip tonungning pexigə tikip koyojin; **4** bulardıñ yəne nəqqə talni elip ot iqidə taxlap köydürwətkin; bulardıñ pütün İsrail jəmətigə ot tutixip ketidu». **5** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, bu Yerusalem; Mən uni əllərnin dəl otturisoğa orunlaxturdum; baxka məmləkətlər uning əpqrəsidə turidu; **6** Birək u Məning həkümlirimgə qarxilixip rəzilliktə əllərdinmu axuruwətti, bəlgilimilirimgə qarxilixixta əpqrəsidiki məmləkətlərdinmu axuruwətti; qünki Məning həkümlirimni ular rət kildi, Məning bəlgilimilirim bolsa, ular da akmaydu. **7** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki silər əpqrənglərdiki əllərdinmu bəkrək baxbaxtaqlıq kıləjanliqinglərdin, Məning bəlgilimilirimdə mangmasliqinglərdin wə həkümlirimni tutmasliqinglərdin, hətta əpqrənglərdiki əllərnin həkümlirimni mangmasliqinglər tüpəylidin, **8** Əmdi Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, Mən Özümki sanga qarximən, [i Yerusalem]; sening arangoşa əllərnin kez alidila jazalarni yürgüzimən; **9** Wə sening barlık yirginqlikliring tüpəylidin arangda Özüm kılıp bəkmioşın həmdə kəlgüsi ikkinqi kılmaydioşın ixni kiliwən. **10** Xuning bilən atılar öz balilirini yöydioşın bolidu, balılar öz atilirini yöydioşın bolidu; wə Mən sanga jazalarni yürgüzimən, wə sening barlık kəloşanliringning həmmisini hər tərəptin qıkkən xamaloğa soriwetimən. **11** Xunga, Mən həyatim bilən kəsəm kiliwənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar — qünki sən Məning mukəddəs jayimni özüngning barlık lənətlik nərsiliring həm barlık yirginqlikliring bilən buləoşınning tüpəylidin, bərhək, Mən silərnı kiroşın kiliwən; kezüm sanga rəhım kılmaydu, iqmınnı sanga aşırtmaymən. **12** Xəhərdikilərdin üqtin bir kısmi wəba kesili bilən əlidu həmdə aranglarda bolidioşın aqarqılıqtin bexini yöydu; üqtin bir kısmi əpqrənglərdə kılıqlinidu; wə Mən üqtin bir kısmini hər tərəptin qıkkən xamaloğa soriwetimən, andin bir kiliqni oşlaptin suqurup ularni koşlaymən. **13** Xuning bilən Məning oşəzim besikidu, Məning kəhrimni ularning üstigə qüxürüp kənoşuzup, pişəndin qikimən; Mən Öz kəhrimni ular üstigə təküp tügətəndin keyin, ular Mən Pərwərdigarning rəzillikkə qidimaydioşın otumdin söz kıləjanlikimni tonup yetidu. **14** Wə Mən sening əpqrəngdəki əllər arisida həmdə ətöp ketiwatқанların kez alidila seni wəyrənə kiliwən wə məshirə obyektı kiliwən; **15** sening üstüggə oşəzəp həm kəhr wə kəhrlik əyiblə bilən jazalarni yürgüzimində sən əpqrəngdəki

əllərgə horluk wə tapa-təning obyektı, bir ibrət həm alaxzadilik qıkarəoşuqı bolisən; qünki Mən Pərwərdigar xundak söz kildim! **16** Mən ularoşa həlakət elip kəlgüqi, aqarqılıq zəhərlik oqlirini yəqdürəojimində, silərnin üstünglərdiki aqarqılıqni küqəytimən, wə yelənqük boləjan neningni kurutiwetimən. **17** Wə üstüngləroşa öz baliliringlarni əzünglərdin juda kılıdioşın aqarqılıq həm yirtkuq həywanlarni əwətimən; wəba kesiliri wə şən təkkuşlilər aranglaroşa yamrap ketidu; üstüngləroşa kiliq qüxürimən; Mənki Pərwərdigar söz kildim!».

6 Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan oqli, İsrailning taqlirioğa yüzüingni karitip ularni əyibləp mundak dəp bexarət bərgin: — **3** «İsrailning taqliri, Rəb Pərwərdigarning sözini anglap koyunglar: Rəb Pərwərdigar taqlər wə egizliklərgə, wadılar wə jiləjiləroşa mundak dəydu: — Mana, Mən üstüngləroşa bir kiliqni qüxürüp, «yukiri jay»liringlarni wəyrənə kiliwən. **4** Xuning bilən silərnin kurbangahliringlar wəyrənə bolidu, «kün tüwruk»liringlar buzulidu; silərdin əltürülənlərnı butliringlarning aldioşa taxlaymən. **5** İsrailardıñ boləjan ələklərnı əz butliri aldioşa yatkuzimən; kurbangahliringlar ətrəpioğa ustihənlirini qeqiwetimən. **6** Silər turoşın barlık jaylarda xəhərlər yər bilən yəksən kiliwən, «yukiri jaylar» wəyrənə bolidu; xuning bilən kurbangahliringlar həlak bolidu, butliringlar qeqilip yöykilidu, «kün tüwruk»liringlar kesilip oşulitilidu, wə həmmə yəşəojinglar yök kiliwetilidu; **7** Wə əltürülənlər aranglarda yikilixi bilən, silər Məning Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **8** Birək Mən silərdin bir kəldini kəldurimən; qünki yat məmləkətlərgə tərkitiwetilinglərdə, silərdin əllər arisida kiliqtin kutulup kəloşanlar bolidu. **9** Wə silərdin [kiliqtin] kutulup kəloşanlar sürgün kiliwən məmləkətlərdə Məndin yənoşın wəpasiz kəbliri wə butlirioşa pəhixiwəzəklərdək həwəs kıləjan kəzli bilən bəqrimni pəra-pəra kıləjanlikini esigə kəltüridu; xuning bilən ular kıləjan rəzillikliri həm yirginqlik kilmixliri tüpəylidin əz-əzlidin nəprətlinidu. **10** Wə ular Məning Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu; Mən muxu külpətni silərnin bexingləroşa qüxürimən degənlikim bikərdin-bikər əməs». **11** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Alikiningni-alikiningəoşa urup, putung bilən yərnı təkpin: «İsrail jəmətinin barlık kəbih, yirginqlik kilmixliri üqün way! Qünki ular kiliq, aqarqılıq wə wəba kesili bilən yikilidu» — degin! **12** Yirəkta turoşın wəbadin əlidu; yekinda turoşın kiliq bilən yikilidu; həm tirik kəloşın, yəni muhasirigə qüxəkən kixi aqarqılıqtin əlidu; xuning bilən məning ularoşa boləjan kəhrimni qüxürüp pişəndin qikimən. **13** Əmdi uların əltürülənlər öz butliri arisida, ularning kurbangahliri ətrəpida, əz butlirioşa huxbuy yəkən hər bir egiz dəng üstida, taqlə qokkılırida, barlık yexil dərəh wə barəksən dub astida yatқан qəoşda, ular Məning Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu. **14** Wə Mən Əz kolumni ularning üstigə sozimən, ular hər turoşın jaylirida zeminni Dıbləttiki qəl-bayawandin bəttər wəyrən kiliwetimən. Andin ular Məning Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu».

7 Pərvərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **2** «Sən angla, i insan oqli, Rəb Pərvərdigar Israil zeminiyoğa mundak dedi: Hatimə! Zeminning tət bulungioğa hatimə berilidu! **3** Sanga hazır hatimə berilidu! Öz oşəzipimni bexingioğa qūxūrimən, əz yolliring boyiqə üstüנגgə həkūm qikīrip jazalap, əzüngning barliq yirginqlik ixliringni əz bexingioğa yandurimən. **4** Mening kezūm sanga rəhīm kılmaydu həm iqimmimu sanga aşırtmaymən; əksiəz əz yolliringni bexingioğa yandurimən, əz yirginqlikliring əz arangda bolidu; andin silər Mening Pərvərdigar ikənlikimni tonup yetisilər». **5** Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — «Balayi' apət! Heq bolup bəkmioğan balayi' apət kelidu! Mana, u kəldi! **6** Hatimə, hatimə! U sanga karxi kəzoşaldı! Mana, u keliwatidu! **7** Həlakət yeningoğa kəldi, i zeminda turoşuqi; waqit-saiti toxti, axu kün yekınlaxti; huxallıq waqiraxliri əməs, bəlki dawaloşuqlıq bir kıykas-sürən taqlarda anglınıdu. **8** Mən tezla kəhrimni üstüנגgə təkup, sanga karatқан oşəzipim bilən pioşandin qikimən; Mən əz yolliring boyiqə üstüנגgə həkūm qikīrip jazalap, əzüngning barliq yirginqlikliringni bexingioğa kayturup qūxūrimən. **9** Mening kezūm sanga rəhīm kılmaydu həm iqimmimu sanga aşırtmaymən; Mən əz yolliringni bexingioğa yandurimən, wə əz yirginqlik ixliring əz arangoğa qūxidu; xuning bilən silər əzünglarni uroşuqining Mən Pərvərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **10** Mana, axu kün! Mana u kəldi! Həlakət qikip yūriwatidu! — tayak bihlandi, həkawurluq qəşaklıdi! **11** Zorawanlıq yetilip rəzillik tayıqi bolup qıkti; ularningkidin heqnersə kəlmaydu — ularning adəmlər topidin, dələt-baylıqliridin yaki həywisidin heqnemə kəlmaydu. **12** Waqit-saiti kəldi, küni yekınlaxti; aloşuqi huxal bolup kətmisun, satkuqi matəm tutmisun; qūnki kattik oşəzəp muxu bir top kixilərnin həmmisining üstigə qūxidu. **13** Qūnki gərşə aloşuqi bilən satkuqi tirik kəlsimu, satkuqi əzi setiwətkinigə kaytidin igə bolmaydu; qūnki bu top kixilər toşuruluq kəruşngən bəxarət inawətsiz bolmaydu; ularidin heqkaysisi kəbişliki bilən əz həyatini saqliyalmaydu. **14** Ular kanayni qəlip həmmi ni təyyarlidi, biraq heqkim jənggə qikmaydu; qūnki Mening oşəzipim muxu bir top kixilərnin həmmisigə qaritiloğan. **15** Talada kıliq, iqidə waba wə aqarqiliq turidu; dalada boləğan kixini kıliq, xəşərdə boləğan kixini bolsa, waba wə aqarqiliq uni yutuwatidu. **16** Wə ularidin kəşulup kelip bulardin kaqқанlar taşlarda yūriup hərbiəri əz kəbişliki üqūn jiləyidiki pahtaklərdə kəbukladp matəm tutidu. **17** Hərbiərnin qəli dərmanisizlinidu, tizliri süydük bilən qiliq-qiliq həl bolup ketidu; **18** Ular əzigə bəz kıyimini başlaydu, wəhəxt ularni basidu; hərşəyning yūzidə hijalət, baxliri taqir kəruşnidu. **19** Ular əz kümūxlirini koqilaroğa taxlaydu, ularning altunliri buləşənoğan nərsidə kə bolidu; ularning altun-kümūxliri Pərvərdigar oşəzipini kərsətkən künidə ularni kətkuzmaydu; ular bulardin aqlikini kənduralmaydu, kərsikini tolduralmaydu, qūnki bu nərsilər ularoğa adəmləni putlaxturidənoğan kəbişlik boldi. **20** U Uning gūzəl bəzəkini həywə bilən tiklidi; biraq ular uning iqidə yirginqlik məbudlarni həmdə lənətlik nərsilirini yasidi; xunga Mən uni ular üqūn pəşkinliqkə aylandurimən. **21** Mən uni olja şüpitidə yat adəmlərnin qəlioğa,

oşənimət kılip yər yūzidiki rəzilərgə tapxurimən; ular buni buləşaydu. **22** Mən yūzümni ularidin ərəyümən, wə kixilər Mening əziz jayimni buləşaydu; zorawanlar kirip u yərni buləşaydu. **23** Zənjirni təyyarlanglar; qūnki zemin kanlıq jinayətlərgə, xəhər zorawanlıqkə toloğan. **24** Xunga Mən əllər iqidiki əng rəzilini kəltürimən, ular ularning əylirigə igə bolidu; Mən zomigərlərnin həkawurluqini yəkitimən; ularning «mukəddəs jayliri» buləşinidu. **25** Wəhəxt keliwatidu! Ular tinq-amanlıqni izdəydiənoğan bolidu, biraq heq tapalmaydu. **26** Apət üstigə apət, xum həwər üstigə xum həwər kelidu; ular pəşəşəmbərdin bəxarət soraydu, biraq kaşinlardin Təwratning bilimi, aqşakəllardin, moysipitlərdin nəsihət yəqap ketidu. **27** Padixah matəm tutidu, xəşzadə ümidsizlikkə qəmulidu, zemindiki həkəklərnin qəlliri titrəp ketidu; Mən ularni əz yəlliri boyiqə bir tərəp kılimən, əz həkūmliri boyiqə ularoğa həkūm qikīrip jazalaymən; xuning bilən ular Mening Pərvərdigar ikənlikimni tonup yetidu.

8 Altinqi yili, altinqi aynin bəşinqi künidə xundak əməlgə axuruldiki, mən əz əyümdə olturoşnimda, Israilning aqşakəllirimu mening aldimda olturoşinida, Rəb Pərvərdigarning qəli wujudumioğa qūxti. **2** Mən qaridim, mana, otnin qiyapitidə bir zatning kəruşnuxi turatti; belining təwini ot turkida turatti; belining üsti bolsa juləloğan yorukluk, kızitiloğan mis parkirioşəndə kəruşnux turatti. **3** U kəlnin kəruşnuxidə kə bir xəkilni sozup, bəximdik bir tutam qaşni tutti; Rəh meni asman bilən zemin olturisoğa kəşürüp, Hudaning əlamət kəruşnuxliridə Yerusəlemioğa, yəni ibadətənaning ximaləğa karaydiənoğan iqki dərşəyisining bosuoşisioğa apardi. Axu yər «pak-mukəddəslikkə kərxiləşən məbud», yəni Hudaning pak-mukəddəs oşəzipini koşəşəydiənoğan məbud turoğan jay idi. **4** Mana, mən tüzənglikkə kərgən əlamət kəruşnuxək, Israilning Hudasing xan-xəripi xu yərdə turatti. **5** U mənə: — I insan oşli, bəşingni kəşürüp ximal tərəpkə qarap bak, dedi. Mən bəximni kəşürüp ximal tərəpkə qaridim, mana, kurbəngəşning dərşəyisining ximaliy tərəpidə, bosuoşida xu «pak-mukəddəslikkə kərxiləşən məbud» turatti. **6** Wə U mənə: — I insan oşli, ularning bundak kılmixlirini — Israil jəmətinin Məni mukəddəs jayimdin yiraq kətküzidiənoğan, muxu yərdə kıloğan intayin yirginqlik ixlirini kərdüşngən? Biraq sən təhimu yirginqlik ixliri nərisən, — dedi. **7** Wə U meni ibadətəna həylisining kirix əşioşənoğa apardi, mən qaridim, mana, tamda bir təşük turatti. **8** U mənə: — I insan oşli, tamni kolap təşkin, dedi. Mən tamni kolap təştim, mana, bir ixik turatti. **9** U mənə: — Kirgin, ularning muxu yərdə kıloğan rəzil yirginqlik ixlirini kəşürüp bak, dedi. **10** Mən kirip qaridim, mana, ətrapidiki tamlaroğa nəşix kıliənoğan hərşil əmiligūqi həm yirginqlik həywanlarni, Israil jəmətinin həmmə butlirini kərdüm. **11** Wə bularning aldidə Israil jəmətinin yətmix aqşakili turatti. Ularning olturisoğa Xafanning oşli Jaazaniya turatti; ularning hərbiəri qəlidə əz huxbuydenini tutup turatti; huxbuy kuyuk buluttək ərləp qikti. **12** Wə U mənə: — I insan oşli, Israil jəmətidiki aqşakəllərnin qarəngəşulukta, yəni hərbiərnin əz məbud nəşix kıliənoğan hujrisida nəmə

qiloanlikini kerdungmu? Qünki ular: «Pərwərdigar bizni kərməydu; Pərwərdigar zeminni taxlap kətti» — dəydu. **13** Wə U mangan: — Biraq sən ularning tehimu yirginlik qilmixlirini kərisən, dedi. **14** U meni Pərwərdigarning öyining ximaliy dərwazisining bosuojsioğa apardi; mana, xu yərdə «Tammuz üqün matəm tutup» yiojlawatqan ayallar olturatti. **15** Wə U mangan: — I insan ooqli, sən muxularni kerdungmu? Biraq sən tehimu yirginlik ixlarni kərisən, — dedi. **16** Wə U meni Pərwərdigarning öyining iqki hojlisioğa apardi. Mana, Pərwərdigarning ibadəthanisining kirix yolida, pexaywan wə kurbangahning otturisiida, yigirmə bəx adəm, Pərwərdigarning ibadəthanisioğa arksini kilip xərkəqə qarap kuyaxqa qokuniwatatti. **17** Wə U mangan: — I insan ooqli, sən muxularni kerdungmu? Yəhuda jəməti əzi muxu yərdə qiloqan yirginlik qilmixlirini yenik dəp, ular yənə buning üstigə zeminni jəbir-zulum bilən toldurup mening aqqiqimni qayta-qayta qozqatsa bolamdu? Wə mana, ularning yənə xahni burnioğa tutiwatqinioğa qara! **18** Xunga Mən kəhr bilən ularni bir tərəp kilimən; Mening kəzüm ularoğa rəhım kilmaydu, iqimnımu ularoğa aqrıtmaymən; ular kulikimoğa yukiri awazda nida qilsımu, ularni anglımaymən, — dedi.

9 U kulikimoğa küliklik bir awazda towlap: — Yekın kelinglar, xəhərgə mas'ul boləuqılar, hərbinglar öz həlakət koralıqlarni qolunglaroğa tutunglar, — dedi. **2** Wə mana, altə kixining [ibadəthanining] ximalioğa karaydıoqan «Yukiri dərwaza» tərəptin keliwatqinini kərdüm. Hər birisi qolida bitqit kiloquqi koralini tutqan; ularning otturisiida yenioğa pütükqining siyahdəni esiklik turoqan, kanap kiyimləni kiygən birsı bar idi; wə ular [ibadəthanioğa] kirip, mis kurbangahning yenida turdi. **3** Xu qaojda Israilning Hudasing xan-xəripı əsli turoqan kerubtin kətürülüp öyning bosuojsiida turdi. Pərwərdigar yenioğa pütükqining siyahdəni esiklik turoqan, kanap kiyimləni kiygən kixini qakirip uningə: — **4** Xəhərnıng otturisiidin, yəni Yerusalemnıng otturisiidin etüp, xəhər iqidə ötküzülgən barlik yirginlik ixlar tūpəylidin aq-nadamət qəkkən kixilərnıng pexanlirgə bir bəlgə saloqın, — dedi. **5** Wə mangan anglıtip baxqa kixilərgə: — Bu kixining kəynidin xəhərnı kezip, adəmlərnı kiringlar; kəzünglar rəhım kilmisun, ularoğa iqinglarni aqrıtmanglar! **6** Birnımu qoymay həmmıni — qerilar, yax yigit-kızlar, bowəq-balılar wə ayallarnı qoymay öltürüwetinglar; pəkət bəlgə qoyuloqan kixilərgə yekınlxamanglar; bu ixnı öz mukəddəs jayımdın baxlanglar, — dedi. Xunga ular Hudaning eyi aldidə turoqan heliki aqsakallardın baxlıoqan. **7** Wə U ularoğa: — Öyni buloqanglar, hoylilirini öltürüglənlər bilən toldurunglar; əmdi beringlar! — dedi. Xuning bilən ular qikip xəhər boyiqə adəmlərnı kirixqə baxlıdi. **8** Wə xundak boldiki, ular adəmlərnı kirojınida, mən yaloquz qaldim; özümni yərgə düm taxlidim wə: — Ah, Rəb Pərwərdigar! Sən Yerusalemoğa qaritiloqan kəhringni təkədə Israilning barlik qaldisini həlak kilamsən? — dedim. **9** Wə U mangan: — Israil wə Yəhuda jəmətining kəbihlikli intayın rəzil; qünki ular: «Pərwərdigar zeminni taxlap kətti; Pərwərdigar bizni kərməydu» — dəydu. **10** «Mən bolsam, Mening kəzüm ularoğa rəhım kilmaydu,

iqimnımu ularoğa aqrıtmaymən; Mən ularning yolini öz bexioğa qıxürimən, — dedi. **11** Wə mana, yenioğa pütükqining siyahdəni askan, kanap kiyimləni kiygən kixi qiloqan ixnı məlum kilip: «Manga Sən buyruoqan ixnı orundidim» — dedi.

10 Mən qaridim, mana, kerublarning bexi üstidiki gümbəz üstidə, kək yakutning kiyapitidək bir təhtning kərinüxi turatti; **2** Wə [təhtkə Olturoquqı] kanap kiyimləni kiygən kixigə: «Kerublarning astidiki qaklarning arisioğa kir, qollirıngni kerublar arisida kəyüwatqan qoqlaroğa toldurup, ularni xəhər üstigə qeqiwət» — dedi. Mən qaridim, u xundak kilixqə baxlıdi. **3** Bu kixi kirgəndə kerublar öyning ong tərpidə turatti; [xan-xərpəlik] bulut öyning iqki hojlisini toldurdi. **4** Wə Pərwərdigarning xan-xəripı kerub üstidin qikip, öyning bosuojsioğa kəlgənidi; öy bulutqə toldi, hoyla bolsa Pərwərdigarning xan-xəripıning julalikioğa qəmgən. **5** Kerublarning kənatlırını sadasi həmmidin qadimning səzləng qaojdiki awazidək bolup, sirttiki hojlıoğa anglınip turatti. **6** Wə xundak boldiki, [Rəb] kanap kiyimləni kiygən kixigə: «Qaklar arisidin, yəni kerublar arisidin ot aloqın» — dəp buyruoqınida, u kirip bir qakning yenida turdi. **7** Wə kerublardın biri öz kolini kerublar otturisiidikı otqə sozup uningdin ot elip, kanap kiyimləni kiygən kixining kollirioğa saldı; u bunı elip qikip kətti **8** (kerublarning kənatlırı astida, adəmnıng kollirıning kiyapiti kərinüüp turatti). **9** Mən qaridim, mana, kerublarning yenida tət qak bar idi, bir kerubning yenida bir qak, yənə bir kerubning yenida yənə bir qak turatti; qaklarning kiyapiti bolsa beril yakutning kərinüxidə idi. **10** Ularınıng xəkli bolsa, tətisıning ohxax idi, yəni qak iqidə qak bardək kərinətti. **11** Kerublar mangoqanda, ular yüzəngən tətıla tərəpkə udul qarap mangatti; mangoqanda ular heq burulmaytti, bəliki bexi qaysı tərəpkə qarıoqan bolsa, ular xu tərəpkə mangatti; ular mangoqanda heq burulmaytti. **12** Ularınıng pütün teni, dümbiliri, kolliri, kənatlırı wə ularning qaklırimu, yəni tətisigə təwə qaklarning ətrapi kəzlər bilən toloqanıdi. **13** Qaklarnı bolsa: «pırkiraydıoqan qaklar!» — dəp atıoqınıni öz kulikim bilən anglıdim. **14** Hər bir kerubning tət yüzi bar idi; birinqisi kerubning yüzi, ikkinqisi adəmnıng yüzi, üqinqisi xirning yüzi, tətinqisi bürkütning yüzi idi. **15** Kerublar yukirioğa ərlidi. Bular dəl mən Kewar dəryasi boyida kərgən həyat məhluqlar idi. **16** Kerublar mangoqanda, qaklarmu ularoğa yandixip mangatti; kerublar yərdin ərləxkə kənatlırını kətürginidə, qaklarmu ularning yenidin burulup kətməytti. **17** Ular turoqanda, qaklarmu turatti; ular kətürülgəndə, qaklarmu ular bilən kətürülətti; qünki həyat məhluqlarning rohi qaklarda idi. **18** Wə Pərwərdigarning xan-xəripı öyning bosuojsi üstidin qikip, kerublar üstidə turdi; **19** Kerublar kənatlırını kerip, kəz aldimda yərdin kətürüldi; ular öydin qıkkəndə, qaklarmu ularning yenida idi; ular Pərwərdigarning öyning xərkıy dərwazisida turatti; Israilning Hudasing xan-xəripı ularning üstida yukiri turatti. **20** Bular bolsa dəl mən Kewar dəryasi boyida kərgən, Israil Hudasing astida turoqan məhluqlar idi; ularning kerublar ikənlikini bildim. **21** Ularınıng hər birinıng tətın yüzi, hər birinıng tətın qanıti, kənatlırı astida insan kolı siyakidikı kolliri

bar idi. **22** Ularning yuzlirining qiyapiti bolsa, ular mən Kewar dəryasi boyida kergən yuzlər idi; ularning turki wa yuzliri mən kergəngə ohxax idi; ularning hərbiəri öz udulioja qarap mangattı.

11 Roh meni ketürüp, Pərwərdigarning öyining xərkiy, yəni xərkkə qaraydioqan dərwaszioja apardi; wa mana, dərwaszining bosuojsida yigirmə bəx adəm turatti; mən ularning otturisida awamning aqsakili bolojan, Azzurning oqli Jaazaniya həm Bənyaning oqli Pilatiyani kərdüm. **2** Wə U manga: — I insan oqli, kəbihlikni oylap qikküqi, muxu xəhərdə razil məslihət bərgüqi adamlar dəl bulardur. **3** Ular: «Əylərni selix waqti yekınlaxtı əməsmü? Bu xəhər bolsa qazan, biz bolsak, iqidiki gəx» — dəydu. **4** Xunga ularni əyibləp bəxarət bərgin; — Bəxarət bərgin, i insan oqli! — dedi. **5** Xuning bilən Pərwərdigarning Rohi wujudmoşa urulup qüxüp, manga sez kıloqan: «Pərwərdigar mundak dəydu» — degin. «Silərnig xundak degininglarni, i Israil jəməti; kənglünglərgə pütkən oy-pikringlarni, Mən bilimən. **6** Silər muxu xəhərdə adəm əltürüxni kəpəytkənsilər; silər rastə-koqilarni əltürülgənlər bilən toldurqansilər». **7** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Silər əltürgən kixilər bolsa, dəl xu gəxtur, xəhər bolsa qazandur; biraq silərni bolsa uningdin tartiwalimən. **8** Silər kiliqtin korqub kəlgənsilər, wə Mən üstinglaroşa bir kiliq qüxürimən» — dəydu Rəb Pərwərdigar. **9** «Xuning bilən Mən silərni xəhərdin tartiwelip, yat adəmlərnig kolioja tapxurimən, silərnig üstinglardin həküm qikrip jazalaymən. **10** Silər kiliqlinip yikilisiler; Israil qeğralirida üstinglaroşa həküm qikrip jazalaymən; wə silər Mening Pərwərdigar ikanlikimni tonup yetisiler. **11** Bu xəhər silər üqün «qazan» bolmaydu, həm silərnu uningki «gəx» bolmaysilər; Mən Israil qeğralirida üstinglardin həküm qikrip jazalaymən. **12** Wə silər Mening Pərwərdigar ikanlikimni tonup yetisiler; silər Mening bəlgimilirimdə yürmigen, həkümlirim boyiqə mangioqansilər, bəki epqərnəglardiki əllərnig həkümliri boyiqə mangoqansilər». **13** Xundak boldiki, Mən bəxarət beriwatkinimda, Bənyaning oqli Pilatiya jan üzdi. Mən düm yikildim: «Ah, Rəb Pərwərdigar! Sən Israilning kəldisini pütünlən yokatmaqimusan?» — dəp kattik awazda nida kildim. **14** Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **15** I insan oqli, Yerusalemda turuwatqanlarning: «Pərwərdigardin yirək ketinglar! Qünki muxu zemin bizgila miras kiliq təkdim kilinglan!» degen gepi, sening kərdaxlirig, yəni sening kərinaxlirig bolojan sürgünlərgə həm Israilning pütkül jəmətiyə karitip eytloqan. **16** Xunga ularoşa mundak degin: «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: Gərqə Mən ularni yirək yərlərgə, əllər arisioja yetkiwətkən həm məmlikətlər iqigə tarkitiwətkən bolsammu, ular baroqan yərlərdimu Mən Əziüm ularoşa kikiqkinə bir pak-muqəddəs baxpanah bolimən». **17** Xunga mundak degin: «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən silərni əllərdin yioqimən, tarkitiwetilgən məmlikətlərdin silərni jəm kilimən, andin Israil zemini silərgə kayturup təkdim kilimən. **18** Xuning bilən ular u yərgə kaytip kelidu, ular barlik lənətlük nərsilərnə həm barlik yirginlik ixlirini u yərdin yoq kildidu. **19** Mən ularoşa bir kəlbni berimən, iqinglaroşa yengi bir

rohni salimən; Mən ularning tenidin taxtək kəlbni elip taxlaymən, ularoşa mehrlük bir kəlbni berimən. **20** Xuning bilən ular Mening bəlgimilirimdə yüridu, Mening həkümlirimni qing tutup ularoşa əməl kildidu. Ular Mening həlkim bolidu, Mən ularning Hudasi bolimən. **21** Biraq kəngülliri lənətlük nərsilərgə wə yirginlik kilmixlirioşa beoixlanoqanlar bolsa, Mən ularning yollirini əz bəxioja qüxürimən», — dəydu Rəb Pərwərdigar». **22** Kerublar kanatlirini yaydi, ularning qakliri əz yenida turatti; Israilning Hudasing xan-xəripi ular üstidə yukiri turatti; **23** wə Pərwərdigarning xan-xəripi xəhərnig otturidid qikrip, xəhərnig xərk təripidiki taq üstidə tohtidi. **24** Xuning bilən Roh meni ketürüp, Hudaning Rohi bərgən bu kərinüxtə meni Kaldiyəgə, yəni sürgün bolojanlaroşa apardi; xuan mən kərgən bu kərinüxtə məndin kətti. **25** Xuning bilən mən sürgün bolojanlaroşa Pərwərdigar manga kərsətkən barlik ixlarni səzləp bərdim.

12 Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan oqli, sən asiy bir jəmət arisida turisan; ularning kərxükə kezi bar əmma kərməydu, anglaxka kuliqi bar, əmma anglamaydu, qünki ular asiy bir jəməttur. **3** Wə sən, i insan oqli, sürgün boluoquning yük-taklirini təyyarlap qoyojin; wə kündüzdə ularning kəz aldida sürgün boluoqudək əz jayingdin baxka jayoşa barojin. Gərqə ular asiy bir jəmət bolsimu, ehtimaliki yoq əməski, ular qüxinip yetidu. **4** Kündüzdə ularning kəz aldida sürgün boluxka təyyarloqan yük-taklardək yük-taklirigini elip qiq; andin kəq kiray degəndə ularning kəz aldida sürgün bolidioqan kixilərdək jayingdin qikrip kətkin; **5** tamni kolap texip, yük-taklirigini elip qikkün; **6** ularning kəz aldida buni mürüנגgə elip, gugumda ketürüp qikrip kətkin; yərnə kəralməsliking üqün yüzüngni yapkin; qünki Mən seni Israil jəmətiyə bəxarət kildim. **7** Wə mən buyruloqan boyiqə xundak kildim; kündüzdə mən sürgün boluoqu kixidək yük-taklirigini elip qiktin; wə kəq kirgəndə kolum bilən tamni kolap texip, yül-taklirigini qikrip, gügümdə ularning kəz aldida mürəngə elip ketürüp mangdim. **8** Ətigəndə Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **9** «I insan oqli, Israil jəməti, yəni asiy bir jəmət, səndin: «Bu nəmə kıləningin» dəp sorioqan əməsmü? **10** Ularoşa: «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: Bu yükləngən wəhij Yerusalemdiki xahzadə həm xu yərdiki barlik Israil jəmətidikilər toşruuluktur» — degin. **11** Ularoşa: «Mən silər üqün bəxarət. Mən qandak kıləjan bolsam, əmdi ularoşimu xundak ixlər kildurulidu; ular əsir bolup sürgün bolidu» — degin. **12** Ular arisidiki xahzadə əz yük-taklirini gugumda mürisidə ketürüp qikidu; ular tamni kolap texip təxüktin nərsilirini qikiridu; u əz yuzini yepip zemini kəralməydioqan bolidu. **13** Xuning bilən Əz torumni uning üstigə yayimən, u Mening kiltikimda tutulidu; Mən uni Kaldiylərnig zemini bolojan Babiləja apirimən, biraq u u yərnə əz kezi bilən kərməydu; u xu yərdə əlidu. **14** Uningoşa yərdəmləxkən epqərisidikilərnig həmmisini həm barlik qoxunlirini Mən barlik xamaloja tarkitiwetimən; Mən kiliqni ojlaptin suqurup ularni koşojaymən. **15** Mən ularni əllər arisioja tarkitiwətkinimda, məmlikətlər iqigə taratkinimda ular Mening Pərwərdigar ikanlikimni

tonup yetidu. **16** Biraq ularning iqidiki az bir qismini, qiliq, aqarqilik həm waba kesilidin halas qilim n; maqsitim xuki, ularoçja ezliri baridioxan  llarda ezliriga yirginqlik qilmixlirini etirap qilduruxotin ibarət; xuning bilən ular Mening P rw rdigar ik nlikimni tonup yetidu». **17** P rw rdigarning sezi manga kelip mundaq deyildi: — **18** «Insan oqli,  z neningni titrigən halda yegin, s y ngni dir-dir qilip  nsirigan halda iqtin; **19** həm xu zemdiki kixilərgə mundaq d p eytkin: «R b P rw rdigar Yerusalemdikilər w  Israil zeminidə turuwatqanlar toq ruluk mundaq d ydu: «Ular  z nenini  nsir x iqid   ydu, s yini d kk -dükkidə iqudu;  nski zeminidə turuwatqanlarning j bir-zulumi t p ylidin, u y r h mmisi yəksan kilinidu. **20** Ahalilik xəhərlər harabə bolup, zemin wəyrana bolidu; xuning bilən sil r Mening P rw rdigar ik nlikimni tonup yetisil r». **21** P rw rdigarning sezi manga kelip mundaq deyildi: — **22** «I insan oqli, Israil zeminidə: «K nl r uzartilidu, h rbir alam t k r n x bikar ja ketidu» deg n maqalni eytkini nemisi? **23**  mdi ularoçja: — R b P rw rdigar mundaq d ydu: «Mən bu maqalni yok qilim n; Israilda bu maqal ikkinqi ixlilim ydu; sən aksiqo ularoçja: «K nl r yekinlaxti, h rbir alam t k r n xning  m lga axuruluximu yekinlaxti» — degin. **24** Q nki Israil jəmətidə yaloqan «alam t k r n x» yaki ad mni uqurudioxan palqiliklar qayta bolmaydu. **25** Q nki Mən P rw rdigardurm n; Mən s z qilim n, həm kiloxan s z m qoqum  m lga axurulidu, yon  keqikt r lm ydu. Q nki sil rning k nlringlarda, i asiy j m t, Mən s z qilim n həm uni  m lga axurimən» — d ydu R b P rw rdigar». **26** P rw rdigarning sezi manga kelip mundaq deyildi: — **27** «I insan oqli, mana, Israil jəmətidikilər sening toq ruluk: «U k rg n alam t k r n xl r uzun k nl rdin keyinki waqitlarni kersitidu, u bizga yirak k lgesi toq ruluk bexar t beridu» — d ydu. **28** Xunga ularoçja: — R b P rw rdigar mundaq d ydu: «Mening sezlirimdin heqkaysisi yon  keqikt r lm ydu, b lki kiloxan sez m  m lga axurulidu, d ydu R b P rw rdigar» — degin».

13 P rw rdigarning sezi manga kelip mundaq deyildi: — **2** «I insan oqli, sən Israilning bexar t bərgüqi p yo mb rliri, yon   z t s wwuri bilan bexar t b rg qil rni  yiblap bexar t berip: «P rw rdigarning sezi anglanglar!» — degin. **3** R b P rw rdigar mundaq d ydu: —  z rohi ja  gixip mangidioxan, heq wəhiyni kərmigən h mak t p yo mb rl rning halioja way! **4** I Israil, sening p yo mb rlirig huddi harabilər arisida y r watqan t lki rd k boldi. **5** Sil r b s lg n jaylaro ja qikmioxansil r, uning P rw rdigarning k nid  bolidioxan j ngd  puhta turuxi  q n Israil j m tining buzuloxan temini heq yasimidiglar. **6** «P rw rdigar mundaq d ydu» degiqil r bolsa p k t sahta bir körünüxi w  yaloqan palni k rg nl rdin ibar ttur; P rw rdigar ularni  w tmig n; biraq ular  z sezinig  m lga axuruluxini ümid kilidu. **7** Sil r «P rw rdigar mundaq d ydu» degininglarda, Mən heq s z kilmioqan tursam, sil r sahta bir «alam t k r n x»ni k rg n, yaloqan palni eytkan  m smu? **8** Xunga R b P rw rdigar mundaq d ydu: «Sil r oydurma sezligninglar, yaloqan «alam t k r n x»l rni k rgeninglar t p ylidin,  mdi mana, Mən

sil rg  qarximən, — d ydu R b P rw rdigar, **9** — Mening kolum sahta «alam t k r n x»ni k rg n w  yaloqan palni eytkan pəyoəmbərlər bilən qarxilixidu; ular  z h lkimning kengixid  olturmaydu, ular Israil j m tining n s bnamisid  hatiril nm ydu; ular Israilning zemini ja heq kirg z lm ydu; xuning bilən sil r Mening R b P rw rdigar ik nlikimni tonup yetisil r. **10** B rh k, ular tinq-amanlik bolmioqandimu «tinq-amanlik!» d p jar selip, h lkimni ezikturoqanliqi  q n, birsi nepiz ara tamni k pursa, ular kelip p k t uni h k suwaq bilən aqartip k yoqanliqi  q n — **11** Tamni h k suwaq bilən aqartiwatqanlaro ja: «Bu tam yikilidu!» degin! Kəlkündək bir yamoq r yaoqidu I yooqan m ld rl r, sil r q xisil r! Dəhəxtlik bir xamal qikidu; **12** w  mana, tam  r l p q xk nd , h k sil rdin: «Sil r bu tamni suwioxan h k suwaq q n!» d p sorimamdu? **13** Xunga R b P rw rdigar mundaq d ydu: « z kəhərim bilən dəhəxtlik bir xamal partlitip qikirim n; Mening aqqikimdin kəlkündək bir yamoq r w  h mmi həlak kilidioxan k h rl k m ld rl r yaoqidu. **14** Xuning bilən Mən sil r h k suwaq bilən aqartqan tamni oqulitip, uning ulini axkarə qilip, uni y r bilən yəksan qilim n; u oqulap q xk nd , sil r uning arisida həlak bolisil r; w  Mening P rw rdigar ik nlikimni tonup yetisil r. **15** Xundak qilip M n k h rimni tam h m uni h k suwaq bil n aqartqanlarning  stig  qüxürüp pi qandin qikim n; w : «Tam yok boldi, xundakla uni h k suwaq bil n aqartqanlar, yon  Yerusale toq ruluk bexar t b rg qi, heq tinq-amanlik bolmioqandimu u toq ruluk tinq-amanlikni k rs tk n «alam t k r n x»ni k rg n Israilning p yo mb rlirimu yok boldi» — d ym n». **17** « mdi s n, i insan oqli, öz t s wwuri boyiq  bexar t b rg qi öz h lkimning kizlirioja yüzüngni karitip, ularni  yiblap bexar t berip mundaq degin: — **18** R b P rw rdigar mundaq d ydu: « z beoqilirining h rbirig  [seh rl k] bil z kl rni kadap, janlarni tuzakq  elix  q n h rk nd k egiz-pakar ad ml rning bexioja p r nqini yasioxanlaro ja way!  mdi sil r öz h lkimning janlirini tuzakq  qüxürüp, janliriglarini h k q ldurimiz d watamsil r? **19** N qq  tutam arpa, n qq  qixl m nanni d p sil r Manga kupurluk qilip, yaloqan s zg  kulak salidioxan Mening h lkimg  yaloqanqiliklar arqilik  lm sk  tegixliklirini  lt r p, tirik kalmaslikq  tegixliklirini hayat q ldurmakqimusal r? **20** Xunga R b P rw rdigar mundaq d ydu: «Mana, M n sil rning kuxlarni tuzakq  q x rg nd k kixil rni tuzakq  q x rg qi seh rl k «tengik»liriglaro ja qarxim n, M n ularni biliklignardin yirtip taxlayman; xuning bil n sil r kuxlarni tuzakq  q x rg nd k tutqan kixil rni  rkinlikq  uquriwetim n. **21** M n sil rning p r njiliriglarinimu yirtip taxliwetip, h lkimni kolunglardin kutquzim n; ular yon  kolunglarda olja bolup turmaydu; xuning bil n sil r Mening P rw rdigar ik nlikimni tonup yetisil r. **22** Sil r yaloqanqilik bil n,  z m azar b rmig n h kkaniy ad ml rning k nglig  azar b rg nlikinglar  q n, xundakla razil ad ml rning hayatini saklap kutquzuxq  ularni rəzil yolidin yandurmay,  ksiqo ularning kolini k y tkininglar  q n, **23** sil r kuruk «alam t k z n x»l rni ikkinqi bolup kərməysilər, yaki yaloqan palqilik kilmaysil r; Mən  z h lkimni

kõlunglardin kutkuzimæn; xuning bilæn silær Mening Pærwærdigar ikænlikimni tonup yetisilær».

14 Israil aksåkallirining bæziliri Mening yenimoğa kelip aldımda olturuxti. **2** Wæ Pærwærdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **3** «I insan ooşli, muxu adamlær öz butlirini kõnglige tiklær, adæmlærni putlaxturıdıoğan öz kâbihlikini kez aldıoğa koyoşanıdı. Æmdi ularning Meni izdær Mændin yol sorixini kóbul kilamdimæn? **4** Æmdi ularoğa sez kilip mundak degin: — Ræb Pærwærdigar mundak dæydu: «Israil jæmætidiki kõnglidæ öz butlirini tiklær, adæmlærni putlaxturıdıoğan öz kâbihlikini kez aldıoğa koyup, andin pæyoşæmbær aldıoğa kelıdıoğan hærbir adæmni bolsa, Mænki Pærwærdigar uningoğa butlirining kœpliiki boyiqæ jawab kayturımæn. **5** Xundak kılıp Mæn Israil jæmætining kõnglini Özümgæ igıldurımæn; qúnki ular barlık butliri bilæn Manga yat bolup kœtti». **6** — Xunga Israil jæmætiğæ mundak degin: — Ræb Pærwærdigar mundak dæydu: «Towa kilinglar! Butliringlardin yenip [yenimoğa] kaytip kelinglar! Barlık yirginçlik kilmixinglardin yüzüinglarni erüinglar! **7** Qúnki Israil jæmætidiki eźlirini Mændin ayrip, öz butlirini kõnglidæ tiklær, adæmlærni putlaxturıdıoğan öz kâbihlikini kez aldıoğa koyup, andin Mændin sorax üqün pæyoşæmbærning aldıoğa kelıdıoğan hærkaysi adam yayi xuningoğa ohxax Israilda turuwatқан hærkaysi musapirlar bolsa, Mænki Pærwærdigar Özüim ularoğa jawab kayturımæn; **8** Mæn muxu kixini bir agah beşariti kılıp uni sez-qœqqækkæ kalduruxka yüzümni uningoğa kærxi kilimæn; Mæn halkimning arisidin uni üzıp taxlaymæn; xuning bilæn silær Mening Pærwærdigar ikænlikimni tonup yetisilær. **9** Biræk pæyoşæmbær ezi ezikturulusup, bir beşarætlık sez kılıoğan bolsa, u qaoşda Özüim Pærwærdigar xu pæyoşæmbærni ezitkuoğa uqratқанmæn; Mæn uningoğa kærxi kolumni uzartıp, uni halkim arisidin hælak kılıman. **10** Ular kâbihlikining jazasini tartıdu; pæyoşæmbærgæ berilıdıoğan jaza bilæn sorıoşuqıoğa berilıdıoğan jaza ohxax bolıdu. **11** Xuning bilæn Israil jæmæti yænæ Mændin qœtnær kœtmæydu, yaki yænæ asiylıkliri bilæn eźlirini buloşımæydu; ular Mening hælçim, wæ Mæn ularning Hudasi bolımæn» — dæydu Ræb Pærwærdigar». **12** Wæ Pærwærdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **13** «I insan ooşli, malum bir zemin Manga asiylık kılıp gunah kılıoğanda, Mæn xuning bilæn kolumni uningoğa kærxi uzartıp, ularning yelænçüki boloğan nenini kurutuwetip, uning üstigæ aqarçılıqni æwætımæn hæn insan wæ haywanlarni uningdin üzımæn; **14** æmdi u qaoşda Nuş, Daniyal wæ Ayuptin ibaræt üq hæzræt uningda turuwatқан bolsimu, ular öz hæçkaniyılıqı tüpæylidin pækæt öz janlirini la saklıyaloğan bolatti — dæydu Ræb Pærwærdigar. **15** Ægær Mæn zemindin yirtkuq haywanlarni etküzsæm, ular uni baliliridin juda kılısa, haywanlar tüpæylidin uningdin etküqi hæçbir adæm bolmay, u wæyrænæ bolsa, **16** æmdi Mæn öz hayatim bilæn kæsæm kılımænki, — dæydu Ræb Pærwærdigar — muxu üq hæzræt uningda turuwatқан bolsimu, ular næ öz ooşlliri næ kızlirini kutkuzalmaytti; ular pækæt öz janlirini kutkuzalaytti, zeminning ezi wæyrænæ peti kalatti. **17** Yaki bolmisa Mæn xu zeminoğa kılıqni qüxürup, uningdin insan hæn haywanni üziwætқан bolsam, **18** æmdi hayatim bilæn kæsæm kılımænki, — dæydu Ræb Pærwærdigar — muxu

üq hæzræt uningda turuwatқан bolsimu, ular næ öz ooşlliri næ kızlirini saklap kutkuzalmaytti; ular pækæt öz janlirini kutkuzalaytti. **19** Yaki bolmisa Mæn xu zeminoğa waba kesilini qüxürup, Öz kærçimni kæn tektürulüxi bilæn üstigæ tœksæm, uningdin insan hæn haywanni üziwætқан bolsam, **20** æmdi hayatim bilæn kæsæm kılımænki, — dæydu Ræb Pærwærdigar — Nuş, Daniyal wæ Ayuptin ibaræt üq hæzræt uningda turuwatқан bolsimu, ular næ öz ooşliri næ kızini kutkuzalmaytti; ular pækæt hæçkaniyılıqı bilæn öz janlirini kutkuzalaytti. **21** Æmdi Ræb Pærwærdigar mundak dæydu: — Æmdi xundak boloşandın keyin, insan hæn haywanni üziwetix üqün Yerusalemoğa tœt jazayimni, yæni kılıq, aqarçılıq, yirtkuq haywan wæ waba kesilini qüxürsæm kandaç bolar? **22** Biræk mana, uningda kelip kaloşanlar bolıdu, yæni ooşul-kızlar uningdin qikirilip kutkuzulıdu; mana, ular silærning yeninglaroğa qikip, silær ularning yolliri hæn kilmixlirini kœrüp yetisilær; xuning bilæn silær Mæn Yerusalemoğa qüxürşæn külpæt, yæni uningoğa qüxürülşæn barlık ixlar tooşruluk tæsælli alisilær; **23** æmdi silær ularning yolliri hæn kilmixlirini kœrgininglarda, ular silærgæ tæsælli epkelıdu; silær Mening uningda barlık kılıoğan ixlirimni bikardin-bikar kılımoşanlıqimni tonup yetisilær, — dæydu Ræb Pærwærdigar».

15 Wæ Pærwærdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **2** «I insan ooşli, üzüm teli yaoşiqining baxka dæræş yaoşaqılrıdın nemæ artuqçılıqı bar, uning xehining ormandiki dæræşlar arisida nemæ alahıdiliki bar? **3** Uningdin birær jabduqni yasaxka materiyal aloşanning paydisi barmu? Uningdin qinilærni aşkudæk kœzukni yaoşıjili bolamdu? **4** Mana, u otka yekiloşu boloşanda, ot uning ikki uqini keydürşænda, otturısımu yerim kœygænda, æmdi uni birær ixka ixlætkili bolamdu? **5** Mana, u sak boloşanda, hæçkandaç ixka ixlætkili bolmıoğan yærda, æmdi ot uni keydürüp yær kœtkænda, uni birær ixka ixlætkili bolamdu? **6** Xunga Ræb Pærwærdigar mundak dæydu: «Mæn ormandiki dæræşlar arisidiki üzüm telining yaoşıqini otka tapxuroşınımdæk, Yerusalemda turuwatқанlarni otka tapxurımæn. **7** Yüzümni ularoğa kærxi kılıp kærıtımæn; ular bir ottın qıkşa, baxka bir ot ularni yæwetıdu. Öz yüzümni ularoğa kærxi bolup kæratқanda, silær Mening Pærwærdigar ikænlikimni tonup yetisilær. **8** Ularning kılıoğan wapasızılıqliri tüpæylidin mæn zeminni wæyrænæ kılımæn» — dæydu Ræb Pærwærdigar».

16 Wæ Pærwærdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan ooşli, eźining yirginçlik kilmixlirini Yerusalemnıng yüzigæ selip mundak degin: — **3** Ræb Pærwærdigar Yerusalemoğa mundak dæydu: «Sening aslıy zating wæ tuşuluxung Kanaaniylarning zeminida boloğan; sening atang Amoriy, apang Hittiy kız idi. **4** Sening tuşuluxuşoğa kælsæk, sæn tuşuloşan künüingda kindiking kesilmıgen, sæn suda yuyulusup pakız kılınmıoğan; hæçkim sanga tuz sürkmıgen yaki seni zakilımıoğan. **5** Hæçkimning kezi muxu ixlar üqün sanga ræşim kılımoğan yaki iqini sanga aşrıtmıoğan; æksiqæ sæn dalaşoğa taxlıwetilşænsæn, qúnki tuşuloşan künüingda kæmsitilşænsæn. **6** Xu qaoşda Mæn yeningdin etüp ketıwetip, seni öz keningda eoşınap yatқınıingni kœrgæn; wæ Mæn öz keningda yatқан halıtingda sanga:

«Yaxiojin!» — dedim. Bərħək, sən öz qeningda yatқан halitingdə Mən sanga: «Yaxiojin!» — dedim. 7 Mən seni daladiki ot-qeplərdək aynittim; sən eşüp heli boy tartip qiraylık bezilip wayıoğa yötting; kəksiliring xəkilləndi, qaqliring üzün estı; biraq sən tehi tuoqma-yalingaq iding. 8 Mən yənə yeningdin ötüwetip sanga kəridim; mana, ixk-muhəbbət məzgiling yetip kəldi; Mən tonumning pexini üstüנגgə yeyip qoyup, yalingaqliqıngni ettim; Mən sanga kəsəm iqıp, sən bilən bir əhdə tüzdum, dəydu Rəb Pərwərdigar, wə sən Meningki boldung. 9 Mən seni su bilən yuyup, keningni teningdin yuyuwetip, sanga puraklıq mayni sürttüm. 10 Mən sanga kaxtilik kəngləkni kiygüzüp, ayioqingoğa dəlfın terisidin tikkən kəxlərnı saptim; seni nepis kanap bilən orap, yipək bilən yepip koydum. 11 Seni zibuzinnətlər bilən pərdazlıdim, kölliringoğa biləzülkərnı, boynungoğa marjanni takap koydum; 12 burnungoğa halkını, kulaklıringoğa zirilərnı, bexingoğa güzəl tajni kiygüzdü. 13 Xundak kılıp sən altun-kümüx bilən pərdazlandı; kiyim-keqəkliring nepis kapap, yipək wə kaxtilik rəhttin idi. Yegining aq un, bal həm zəytun meyi idi; sən intayin güzəl bolup, hanix mərtıwisəgə kətürüldung. 14 Güzəllik tıpıylidin əllərdə dangking qıktı; qünki Mən sanga kərkəmlikimni beoıxlıxim bilən güzəllik kamalətkə yətti, — dəydu Rəb Pərwərdigar. 15 — Biraq sən güzəllikınggə tayinip, dangkingdin paydilinip pahıxə boldung; sən hər bir ötküqi kixigə pahıxə muhəbbətliringni tektüng; güzəllikıng uning boldi! 16 Sən kiyim-keqəkliringdin elip özıng üqün rənggarəng bezəlgən «yukiri jaylar»ni yasap, andin ularning üstidə buzukluk kıləansən. Bundak ixlar yüz berip baqmioqan, wə ikkinqi yüz bərməydu! 17 Sən Mən sanga beoıxlıoqan güzəl zibuzinnətlirım wə altun-kümüxüm bilən ərkək məbudlarnı yasap ular bilən buzukluk kıləansən. 18 Sən öz kəxtilik kiyimliringni elip ularoğa kiygüzdüng; Mening meyim wə Mening huxbuyumni ularoğa sunup beoıxlıding; 19 Mən eşüנגgə bərgən nemimni, Mən sanga ozukka bərgən aq an, zəytun meyi wə balni bolsa, sən ularning aldioğa huxpurak hədiyə süpitidə atap sundung; ixlar dəl xundak idi! — dəydu Rəb Pərwərdigar. 20 — Uning üstigə sən Özümgə tuoqup bərgən kiz-oqulliringni elip, məbudlarning ozuki bolsun dəp ularni kurbanlık kılding. Sening buzuklukung azlik kıləandək, 21 sən Mening balilirimni soyup ularni ottın ötküzüp məbudlaroğa atap koydungoğu? 22 Sening barlik yirginqlik kilmixliring həm pahıxə buzuklukliringda, sən yaxlıqingda tuoqmayalingaq bolup ez keningda eşınap yatқан künliringni heqqaqan esinggə kəltürmiding. 23 Əmdi sening bu rəzillikliringdin keyin — (Way, halıngoğa way! — dəydu Rəb Pərwərdigar) 24 sən yənə eşüng üqün bir pəxtək kurup, hər bir məydanəgə bir «yukiri jay»ni yasiding; 25 sən hər bir koqining bexida «yukiri jay»ingni salding; sən ez güzəllikıngni yirginqlik kılıp, teningni hər bir ötküqigə tutup, putungni eqip eşüngni berip pahıxə buzuklukungni kəpəyting. 26 Sən ixkwaz ərlıki qong koxnang boləjan Misirliklir bilən buzukluk ötküzdüng; Mening aqqikimni kozoqar, pahıxə buzuklukungni kəpəyting. 27 Wə mana, Mən Öz kolumni üstınggə uzartip, sening nesiwəngni azaytip koydum. Mən

seningdin nəprətlindioqan, buzuk yolungdin nomus kılıp qəoqıngənləring, yəni Filistiyələring kizliriring kıləoğa tapxurdum. 28 Sən yənə kanmay yənə Asuriyliklər bilən buzukluk ötküzdüng; buzukluk ötküzgəndin keyin yənə kənaət kilmiding. 29 Xunga sən sodıgərnıng zemini, yəni Kaldiyə bilən boləjan buzuklukungni kəpəytip, buningdin yənə kənaət kilmiding. 30 Muxundak barlik ixlarnı, yəni nomussız pahıxə ayalmıng ixlirini kıləsən, nemanəgə suyuk sening kəlbıng! — dəydu Rəb Pərwərdigar, 31 Özüngning pəxtikıngni hər koqining bexida kuridioqan, hər bir məydanəgə «yukiri jay»ingni yasaydioqan! Uning üstigə sən pahıxə ayaldək əməs iding, qünki sən həkəni nəzirınggə əlmayting! 32 I wapəsiz ayal, erıngın ornıda yat adəmlərgə kəngül beridioqan! 33 Həklər pahıxə ayaloğa həmıxə hək beridu; biraq sən axnilirıngni buzukluk muhəbbətliridin huzur elixkə həryandın yeningoğa kəlsun dəp ularning həmmisigə üstək berip in'am kıləsən; 34 buzuklukta sən baxkə ayallarning əksisən, qünki heqkim sening buzuk muhəbbitingni izdəp kəlmidi; sən üstək bərding, heq hək sanga berilmidi — sən həkikətan ularning əksisən! 35 Xunga, i pahıxə ayal, Pərwərdigarnıng səzini angla! 36 — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Sening tanggiliring təkülüp, axnilirıng bilən boləjan buzuklukliring bilən sening uyat yering axkarılanənlıki tıpıylidin, barlik yirginqlik məbudliring tıpıylidin, ularoğa atap sunəjan baliliringning keni tıpıylidin — 37 xunga mana, Mən sening eşüנגgə əyx-ıxrtə mənbəsi kıləjan, barlik səygən həm barlik nəprətləngən axnilirıngni yioqimən — Mən ularni sanga kərxı qikırip ətirəpingdin yioqıp, sening uyat yeringni ularoğa axkarə kılımən, ular sening barlik uyat yeringni kəridu. 38 Xuning bilən sən buzukluk kıləjan həm kən təkkən ayallarnı jazaləandək jazalaymən; Mən kəhr bilən, ottək eşəzipimning təlipi bilən üstınggə kənlık jazani qüxürimən; 39 Wə Mən seni ularning kıləoğa tapxurımən; ular sening pəxtaklıringni oqulitidu, sening «yukiri jay»liringni qəqip taxlaydu; ular kiyim-keqıngni üstıngdin saldurup taxlap, güzəl zibuzinnətlirıngni bulap-talap, seni tuoqma-yalingaq kalduridu. 40 Ular sanga kərxı bir top kixilərnı yioqıp epkelidu, ular seni qalma-kesək kılıdu həm seni kılıqliri bilən qepiwetidu. 41 Ular əylirıngni ot bilən kəydüridu, kəp ayallarning kəz əldidə üstınggə jazalərnı qüxüridu; xuning bilən Mən seni pahıxə ayal boluxtin kaldurımən; sən yənə heqkəndək «muhəbbət həkki»ni bərməysən. 42 Xuning bilən Mən sanga kəratқан kəhrimni tohtitımən, Mening mukəddəslikimdin qikқан eşəzəp səndin ketidu; Mən tinlinip kayta aqqiklanmaymən. 43 Sən yaxlık künliringni esinggə kəltürmiding, əksiqə muxu kilmixliring bilən Meni eşəzəpləndürdüng; xunga mana, ez yolungni ez bexingəgə kayturımən, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — xuning bilən bu buzuklukni baxkə yirginqlik kilmixliring üstigə koqup izikınnı kıləaysən. 44 Mana, makəllarnı ixlitidioqanlarning həmmisi sən toşruluk; «Anisi kəndək bolsa, kizi xundak bolar» değən bir məkalni tiləgə alidu. 45 Sən ez eri həm baliliridin nəprətləngən anangning kizidursən; həm ez ərliri həm baliliridin nəprətləngən aqa-singillirıngning arilikdikisən; sening anang bolsa Hıttı, sening atang Amoriy idi. 46 Sening aqang bolsa sol təripingdə turoqan

Samariya, yəni u wə uning qizliri; singling bolsa ong tərpingdə turojan Sodom wə uning qizliri. **47** Sən nə ularning yolliridida mangiojan, nə ularning yirginqlik qilmixliri boyiqə ix kilmiojansən; Yak! Bəlki kışkiojına bir waqit iqidə sən barlik yolliringda ularin buzuk bolup katting. **48** Öz hayatim bilan kəsəm kilimənki, — dāydu Rəb Pərwərdigar, — singling Sodom, yəni u yaki qizliri sən yaki sening qizliringning qilmixliridək qilmidi; **49** Mana, muxu xing Singling Sodomning qəbihliki — u wə qizlirining təkəbbuluki, nanliri mol, əndixisiz azadilik künliridə ajiz-namratlarning kolini heq küqəytmigənliki idi. **50** Ular təkəbburlixip, Mening aldimda yirginqlik ixlarni kildi; Mən buni kərginimda, ularni yokatim. **51** Samariya wəsa sening gunahlingning yerimədəkmu gunah sadir qilmidi; həlbuki, sən bolsang yirginqlik qilmixliringni ularningkidin kəp awutup qilding; xundak kilip sən yirginqlik qilmixliring tūpəylidin aqasinglingni huddi həkkanıydek kəründürgəniding. **52** Sən əslidə əz aqa-singlingning üstidin həküm qılouqi iding; əmdi sənmu, əz xərməndilikingni kətürüp yür! Sening ularningkidin tehimu nəprətlik gunahling tūpəylidin ular səndin həkkanıy kərünidu; xunga sənmu aqa-singlingni həkkanıy kəsətiking tūpəylidin hijalətkə kəlip xərməndilikingni kətürüp yür! **53** Wə mən ularni sürgündin, yəni Sodom həm qizlirini sürgündin, Samariya həm qizlirini sürgündin qikirip, xundakla ularning arisoja sürgün bolojanliringni qikirip sürgünlükün əsligə kəltürimən; **54** xuning bilən ularoja təsəlli bərginidə, sən əz xərməndilikingni kətürisən, sening barlik qilmixliring tūpəylidin hijalətkə qalisən. **55** Sening aqa-singling, Sodom həm qizliri əsli həlioja, Samariya həm qizlirimu əsli həlioja kelidu; sənmu wə sening qizliring əsliyə həlinglaroja kelisilər. **56** Sening rəzililik pax kilinmay, təkəbburlukta yürgən küningdə, singling Sodom aozingda səz-qəqək bolojan əməsmidi? Əmdi hazır sən əzüng Suriya qizliri wə uning ətrapidikiləringnə həmmisi həmdə Filistiya qizliri, yəni seni kəzgə ilmaydojan ətrapidikiləringnə mazək obyekt bolup qalding. **58** Sən buzuklukung, yirginqlik qilmixliringning jazasini kətürisən, dāydu Pərwərdigar. **59** Qünki Rəb Pərwərdigar mundaq dāydu: — Əz qilojanliring, yəni iqnən kəsəmingni kəmsitip, əhdini buzojanliqə boyiqə seni bir tərəp kilimən; **60** Həlbuki, Mən sening bilən yaxlik künliringdə tüzgən əhdəməni əsləymən, həm sən bilən mənggülük bir əhdə tüzimən. **61** Xuning bilən sən əzüngdin qong aqiliringnə həm də seningdin kikiq singilliringni tapxurawalojiningda, sən yolliringni esinggə kəltürüp hijalətkə qalisən; qünki muxu [aqa-singilliringni] sanga qizlar süpitidə tapxurimən; birak bu ixlər seningdiki əhdə tūpəylidin bolmaydu. **62** Mən Əz əhdəməni sən bilən tüzimən, sən Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilisən; **63** xuning bilən seni kəqürüm qilojinimda, sən qilmixliringni esinggə kəltürüp hijil bolup, xərməndiliking tūpəylidin kaytidin aozingni heq aqmasənsən — dāydu Rəb Pərwərdigar.

17 Wə Pərwərdigarning səzi munga kəlip xundak deyildi: — **2** I insan oqlı, bir tēpexmakni otturioja koyup, Israil jəmətigə bir təmsilni sēzləp bērip mundaq dēgin: — **3** Rəb Pərwərdigar mundaq dāydu: — «Kəng kanatlik, ziq rənggarəng uzun pəylik qong bir bürküt

Liwanoja kəlip, xu yərdiki egiz kedir dərhihing uqidiki xahni aldi; **4** U əng yukiri yumran binihi üzūwəlip, uni sodigəring zeminioja apirip, tijarəqiləringnə xəhirigə tikti. **5** U yənə zəmindin baxka urukni elip baqlıq bir etizoja tikti; uni mol sular boyida sēlip, sügət tēlidək tiklidi. **6** U əsūp, kəng yeyilip, pəs boyluk üzüm tēli bolup qikti; uning xahliri [bürküt] tərəpkə qarap əsti, yiltizlirimu uning astioja sōzildi. Xu yol bilən u üzüm tēli bolup, xahlandi, bihlandi. **7** Əmdi kəng kanatlik, ziq pəylik yənə bir qong bürküt pəyda boldi; wə mana, bu üzüm tēli «U meni suojarsun» dəp, tikilgən qənəkliridin yiltizlirini uningoja qarap tartti, xahlirini uningoja qarap sōzdi; **8** Mana, u obdan xahlap mēwə barsun, esil üzüm tēli bolsun dəp munbət etizda, mol sular boyioja tikilgənidi». **9** Əmdi Rəb Pərwərdigar mundaq dāydu: — «U ronak tapamdu? Uni kaqxal qiliwətix üqün [bürküt] yiltizlirini yulup, mewisini kesiwətmədu? Uning yumran yopurmakliri hazan bolidu; xu qaojda uni yiltizliridin yuluwəlixka küqlük bir bilək yaki nurojun həkləringnə heq keriki bolmaydu. **10** Əmdi hətta kaytidin tikilgən bolsa, ronak tapamdu? Xərkə xamili uningoja təgkəndila tēza kəojirap kətməndu? U tikilip əskən qənəkliridə kəojirap kētidu». **11** Wə Pərwərdigarning səzi munga kəlip xundak deyildi: — **12** «Asiyə jəmətin: «Muxu ixlarning mənisini biləmsilər?» dəp sorap, ularoja mundaq dēgin: «Mana, Babil padixahı Yerusəlemoja kəlip, uning padixahı həm xahzadilirini elip əzi bilən Babiloja kayturup apardi. **13** Xu waqıtta u padixahning nəslidin bir kixini elip uning bilən əhdə tüzüp uningoja kəsəm iqnəzdi. U yənə zəmindiki esil-mətiwər bolojanlarni uning bilən elip kətti; **14** məksət, padixahliqning tōwən ajiz hələttə bolup, kəddini rusliyalmay, pəkət uning əhdisini tutuxi bilən jəninə jan əstüzük üqün idi. **15** Birak u Misir bizgə atlar həm qong koxunni təminlisun dəp əqlilirini xu yərgə əwətip, uningoja asiylük kildi. Əmdi u ronak tapamdu? Mundaq ixlarni qilojuqi tirik qalamdu? U əhdini buzup tirik qalamdu? **16** Mən hayatim bilən kəsəm qilimənki, — dāydu Rəb Pərwərdigar, — bərħək u əzini padixah qilojan padixahning zeminidə, — yəni uning qəsimini kəmsitkən, əhdisini buzojan həliq padixahning zeminidə, — uning yenida, Babilning otturisida əlidu. **17** Bolidojan jəngdə, ular kəlip nurojun kixilərin kərix üqün [sepilə] qikidojan dənglülərin sēlip, potəylərin kurojanda, Pirəwn küqlük koxun həm nurojunliojan əskərlərin baxlap kəsimu, uning üqün heqnemə kəlip bərləməydu. **18** U kəsəməni kəmsitip, əhdini buzdi; mana, u qol elixip sēz bərdi, birak u muxu ixlarni kildi; xunga u tirik qəqip qutulalmaydu». **19** Xunga Rəb Pərwərdigar mundaq dāydu: «Mən hayatim bilən kəsəm qilimənki, bərħək, u kəmsitkən qəsimim həm də buzojan əhdəməni bolsa, bularni əz bəxioja kiygüzimən. **20** Mən Əz torumni üstigə yeyip taxlaymən, u Mening qiltikimda tutulidu; Mən uni Babiloja apirimən həm də xu yərdə Munga qilojan mutlək wəpasizliki üqün uning üstigə həküm qikirip jazalaymən. **21** Uning bilən billə barlik kaqxanlar, barlik koxunliri qiliq bilən yikilidu; bulardin qalojanlar hərbi xamaloja tərkitilidu; xuning bilən silər Mənki Pərwərdigarning sēz qilojanliqini tonup yetisilər». **22** Rəb Pərwərdigar mundaq dāydu:

«Məmmu egiz kedirning uqudin bih elip tikimən; uning yapyax xahqilirining uqudin yumran birsini üzüp, egiz həywtlik taqj üstigə tikimən; 23 Israil egizlikidiki taqjka Mən uni tikimən; u obdan xahlap, mewə berip, esil kedir dərihi bolidu; uning astioqa hərəkəndək uqar-kənatlar kənidu; uning xahlirining sayisida ular kənuq turidu; 24 xuning bilən daladiki barlik dərəhlər biliduki, Mənkə Pərwərdigar egiz dərəhni pəs kildim, pəs dərəhni egiz kildim, yexil dərəhni kəqjirattim, kəqaxk dərəhni kəkərtip barəksən kildim; Mənkə Pərwərdigar mundək sez kildim wə xuni ada kilmən».

18 Wə Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundək deyildi: — 2 «Israil zemini toqruluk silər: «Atilar aqqıq-qıuqk üzümlərni yesə, balılarning qixi keriş sezilidu» degən muxu məkalni ixlitidioqan kixilər zadi nemə deməkqisilər? 3 Mən həyatim bilən kəsəm kilmənki, dəydu Rəb Pərwərdigar, silər Israil iqidə muxu məkalni kəytidin ixlətməysilər. 4 Mana, barlik janlar Meningkidur; atining jeni Meningkidək, balining jenimu Meningkidur; gunah sadir kıljoquq jan igisi bolsa, u əlidu. 5 Birsə həkkanıy bolsa, adillik wə adalət yürgüzidioqan bolsa, 6 — u nə taqjlar üstidə butkə ataloqan taamni yemigən, nə Israil jəmətidikiki butlaroqə bax kəttürüp ulardin tilimigən, nə koxnisining ayalini heq buzmioqan, nə ay kərgəndə ayaloqə yekin kəlmigən 7 nə heqbirigə zulum-zumbuluk ixlətmigən, bəlki kərzarddin kapalət aloqanni kəyturidioqan, bulangqilik kilmioqan, əz nenini aq kəloqanlaroqə təkşim kılıp bərgən, yeling-yalingaqkə kiyim kiygüzgən; 8 pulni esümgə bərməyidioqan, jazanə almaydioqan, bəlki kəlini kəbihliktin tartip, ikki adəm arisida durus həküm qikiridioqan; 9 Mening bəlgilimilirimdə mangidioqan, baxkilaroqə adil muamilə kılıx üqün həkümlirimni tutidioqan bolsa — mənə muxu kixi həkkanıy, u jəzmən həyat bolidu, dəydu Rəb Pərwərdigar. 10 Əgərdə əz puxti boləqan, zərawanlık kıljoquq, kən təkkiüqi boləqan, xundək yamanlıkların birini əz kərinidixioqə kıljoqan, həmdə yukirikə yaxxilikning heqkəysisini kilmioqan, bir oqlı bolsa, — yəni taqjlar üstidə butkə ataloqan taamni yegən, koxnisining ayalini buzoqan, 12 əjiz-namratlaroqə zulum-zumbuluk ixlətkən, bulangqilik kıljoqan, kərzarddin kapalət aloqanni kəyturmioqan, butlaroqə bax kəttürüp ulardin tiligən, yirginqilik ixlarni kıljoqan, 13 pulni esümgə bərgən, jazanə aloqan bir oqlı bolsa — əmdi u həyat kəlamdu? U həyat kəlməydu; u muxundək yirginqilik kilmixlarni kıljoqni üqün u jəzmən əlidu; uning əz kəni əz bexi üstigə qıxidu. 14 Biraq mənə muxu kiximu bir oqlı tapsə, u atisining sadir kıljoqan barlik gunahlırini kərgən bolsimu, həm kərgini bilən xundək kilmisə 15 — yəni taqjlar üstidə butkə ataloqan taamni yemigən, Israil jəmətidikiki butlaroqə bax kəttürüp ulardin tilimigən, koxnisining ayalini buzmioqan, 16 heqbirigə zulum-zumbuluk ixlətmigən, kərzarddin kapalət elixni heq əzigə tutmioqan, bulangqilik kilmioqan, əz nenini aq kəloqanlaroqə təkşim kılıp bərgən, yeling-yalingaqkə kiyim kiygüzgən, 17 əz kəlini kəbihliktin tartidioqan, pulni esümgə bərmigən, esüm-jazanə almioqan, bəlki Mening həkümlirimgə əməl kildioqan, bəlgilimilirimdə mangidioqan bolsa — u əz atisining kəbihliki tıpəylidin əlməydu, u jəzmən həyat bolidu. 18 Uning atisi bolsa,

zulum-zumbuluk ixlətkən, əz kərinidixioqə bulangqilik kıljoqan, əz həlki arisida natoqra ixlarni kıljoqanlıq tıpəylidin, mənə u əz kəbihliki iqidə əlidu. 19 Silər: «Nemixkə oqlı atisining kəbihlikining jazasını kəttürməydu?» dəp sorəysilər; biraq oqlı adillik həm adalətni yürgüzgən, Mening barlik bəlgilimilirimni tutup ularoqə əməl kıljoqan; u jəzmən həyat bolidu; 20 gunah sadir kıljoquq jan igisi əlidu. Oqlı atisining kəbihlikining jazasını kəttürməydu, wə yəki ata oqlıning kəbihlikining jazasını kəttürməydu; həkkanıy kixining həkkanıylikə əz üstidə turidu, rəzil kixining rəzilliki əz üstidə turidu; 21 wə rəzil kixi barlik sadir kıljoqan gunahlıridin yenip towa kılıp, Mening barlik bəlgilimilirimni tutup, adillik həm adalətni yürgüzidioqan bolsa, u jəzmən həyat bolidu, u əlməydu. 22 Uning sadir kıljoqan barlik itaətsizlikliri uning həsəbioqə əslənməydu; u kıljoqan həkkanıylikə bilən həyat bolidu. 23 Mən rəzil adəmmən əlümidin həzür həzür uning əz yolidin yenip towa kıljoqanlıqdin əməsmu? 24 Həkkanıy kixi əz həkkanıylikədin yenip, kəbihlik kıljoqan, rəzil adəmlərnin yirginqilik kilmixliri boyiqə ix kıljoqan bolsa, u həyat kəlamdu? Uning kıljoqan həkkanıylikəridin heqkəysisi əslənməydu; ətküzgən əsiyliki, sadir kıljoqan gunah iqidə, u əlidu. 25 Əmma silər: «Rəbning yoli adil əməs» dəysilər; əmdi, i Israil jəməti, anglanglar; Mening yolum adil əməsmu? Silərnin yollirinqar adilsizlik əməsmu? 26 Həkkanıy kixi həkkanıylikədin yenip, kəbihlikni ətküzgən bolsa, u əlidu; ətküzgən kəbihliki bilən u əlidu. 27 Həm rəzil adəm ətküzgən rəzillikədin yenip towa kılıp, adillik həm adalət yürgüzidioqan bolsa, u əz jenini həyat saqlaydu. 28 Qünki u oylinip, barlik ətküzgən itaətsizlikləridin yandı; u jəzmən həyat bolidu, u əlməydu. 29 Ləkin Israil jəməti «Rəbning yoli adil əməs» dəydu; i Israil jəməti, Mening yollirim adil əməsmu? Adil bolmioqini silərnin yollirinqar əməsmu? 30 Xunga Mən üstinglaroqə, yəni hərbinglarni əz yollirinqar boyiqə həküm qikirip jazalaymən, i Israil jəməti, dəydu Rəb Pərwərdigar. Kəytip yenimoqə kelinglar, barlik itaətsizliklirinqarlədin yenip towa kilinglar; xuning bilən kəbihlik silərgə kiltək bolmaydu. 31 Əzünglardin barlik ətküzgən itaətsizliklirinqarləni taxliwetinglar, əzünglaroqə yengi kəlb wə yəngi rəhni tiklənər; nemixkə əlməkqisilər, i Israil jəməti? 32 Qünki əlidioqan kixining əlümidin mənə həzür yoktur, dəydu Rəb Pərwərdigar; xunga yolunglardin yenip towa kılıp həyat bolunglar!».

19 — «Əmdi sən, Israil xəzadəligigə bir mərsiyəni aozingəqə elip mundək dəp oquqin: — 2 «Xirlər arisida anang kəndək bir qixi xir idi! U yax xirlər arisida yatqan, u arslanlırini bəkıp kuwəwtlidi. 3 U arslanlıridin birini qong kildi, u yax xir bolup qikti; U əwni tutup yirtixni əgəndi; U adəmlərnimu yawəttəti. 4 Əllər uningdin həwər anglidi; U ularning ora tozikida tutuwelindi; Ular uning burnioqə ilməknə selip, Misir zeminiqə epkətti. 5 Qix xir əzining arminini bikar kütkinini, Ümidning yokaqanlıqini kərip, U baxkə bir arslinini elip, Uni bəkıp yax xir kildi; 6 U xirlər arisida uyan-buyan kəzdi; U yax xir bolup, Əwni tutup yirtixni əgəndi; U adəmlərnimu yawəttəti. 7 U ularning istihaklırini buzup, Ularning xəhərlirini

harabə kiliwətti; Zemin wə uning üstidiki həmmisi uning həkriking awazi bilən dəkkə-dükkigə qüxti. **8** Andin əllər uning ətrapidiki rayonlardin kelip uningə qarxi qikti; Ular uning üstigə torini yeyip taxlidi; U ularning ora tozikida tutuwelindi. **9** Ular burnioja ilmək selip kəpəskə solidi; Uni Babilning padixahioja apardi; Ular uni torlirioja eliwaldi; Xuning bilən uning awazi Israil taolirida qaytidin anglanmaydu. **10** Sening anang üzümzaringda bir üzüm teli idi; U su boyida tiklənəndi; Sularning molluqidin, U intayin mewilik, kəp xahlık boldi. **11** Uning küqlük xahliri bar idi, Həküm sürgüqilərnin xahənə hasilirioja layik idi; Uning boyi butulardinnu egiz kökkə taqxati, U egizliki wə xahlirining nurojnlıki bilən kərünərlik idi; **12** Birək u kəhr bilən yulundi, U yərgə taxlandi, Xərk xamili mewisini kuru tiwətti; Uning küqlük xahliri sunduruldi, kaqjirap kətti; Ot ularni yutuwaldi. **13** Həzir u qəl-bayawanda, Qangkaq, susuz bir yərdə tikildi; **14** Uning xahlirining birsidin ot qikiq, Uning bihliri həm mewisini yutuwaldi; Xuning bilən uningda həkümdarning xahənə həssisi boləjudək küqlük xəhi kəlmidi. Bu səzlər mərsiyədur, bular pəkət mərsiya üqünla ixlitilidu.

20 Yəttinqi yili, bəxinqi ayning oninqi küni xundək boldiki, Israilning bəzi aksəkalliri Pərwərdigar ni izdəp uningdin soriojili mening aldiməja kelip olturdi. **2** Wə Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundək deyildi: — **3** I insan oqlı, Israilning aksəkallirioja sək kiliq mundək degin: — Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: — Silər Məndin soriojili kəldinglar? Əz həyatim bilən kəsəm kilimənkı, — dəydu Rəb Pərwərdigar — Mən silərnin Məndin sorixinglarəja yoləja koyməymən. **4** Əmdi ularning üstigə həküm qikiramən, i adəm balisi, həküm qikiramən? Ularəja ata-bowilirining yirginqlik kilmixilirini ayan kiliq ularəja mundək degin: — **5** Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: — Mən Israilni talliojan künidə, Yəqub jəmətinin nəsligə kol kətürüp kəsəm kiliq, Misir zeminida Özünni ularəja ayan kiliqinimda, yəni ularəja kol kətürüp kəsəm kiliq ularəja: «Mən Pərwərdigar sening Hudaingdurməni» deginimdə **6** — xu küni Mən ularni Misir zeminidin qikiriq ular üqün alahidə izdəp tapkən süt həm bal ekij turidiojan, həmmə zemin arisidiki əng güzəl zeminning güli boləjan zeminəja kirgüzüx üqün, kol kətürüp kəsəm kildim; **7** Mən ularəja: «Hərbiringlar əz kəzünglar aldidiki nəprətlik nəsilərnı taxliwetinglar, Misirning butliri bilən əzünglarnı buləjimanglar; Mən Pərwərdigar Hudainglardurmən» — dedim. **8** Ləkin ular Manga asiylik kiliq Manga kulək selixni halimaytti; həqkaysisi nə əz kəzi aldidiki nəprətlik nəsilərnı taxliwətimdi, nə Misirning butliridin həq ayrilmidi. Andin Mən kəhrimni Misir zeminı iqidə ularəja təküp, ularəja kəratkən aqqikimni basimən, dedim — **9** həlbuki, namimning ular turojan əllər arisida buləjanmasliq üqün, Əz namim üqün həkriək kildim; qünki Mən bu əllərnin kəz aldidə ularni Misirdin qikirixim bilən Özünni ayan kiliqanidim; **10** xunga Mən ularni Misir zeminidin [toluk] qikiriq, qəl-bayawənəja apardim. **11** Wə Mən bəlgilimilirimni berip, Əz həkümlirimni ularəja ayan kildim — ularəja əməl kiliديوjan kixi ularning səwəbidin

həyatka erixidu. **12** Özü həm ular arisidiki bəxarət bolsun dəp, Mening ularni pək-muqəddəs kiliديوjan Pərwərdigar ikənlikimni bilixi üqün «xabat künn»lirimni ularəja beojixlidim; **13** ləkin Israil jəməti qəl-bayawanda Manga asiylik kildi; qünki ular Mening bəlgilimilirimdə mangmıdi, Mening həkümlirimni qətkə kəkti (əgər adəmlər bu əmrlərgə əməl kilsə, u ularning səwəbidin həyatka erixidu) wə Mening «xabat künn»lirimni kəttik buləjidi; Mən ularning üstigə qəl-bayawanda ular həlak kiliנוjuqə kəhrimni təkimən dedim — **14** həlbuki, namimning əllər arisida buləjanmasliq üqün, Əz namim üqün həkriək kildim; qünki Mən bu əllərnin kəz aldidə ularni Misirdin kutkuzup qikərojanmən. **15** Mən yənə qəl-bayawanda ularəja süt həm bal ekij turidiojan, həmmə zeminning güli boləjan zeminəja kirgüzməymən dəp, qolumni kətürüp kəsəm kiliməni dedim **16** (qünki ularning kəlbı butlirioja əgixip kətkəqkə, Mening bəlgilimilirimni qətkə kəkən, Mening həkümlirimdə mangmiojan, Mening «xabat künn»lirimni buzojan); — **17** həlbuki, kəzüm ularəja rəhim kiliq ularni həlak kilmidim yaki ularni qəl-bayawanda tügəxtürmidim. **18** Mən qəl-bayawanda ularning balirioja mundək dedim: «Ata-bowiliringlarning bəlgimiliridə mangmanglar, nə ularning həkümlirini tutmanglar nə butliri bilən əzünglarnı buləjimanglar. **19** Mən Pərwərdigar Hudainglardurmən; Mening bəlgilimilirimdə mengip, Mening həkümlirimni tutup ularəja əməl kilinglar; **20** Mening «xabat künn»lirimni pək-muqəddəs dəp ətiwarlanglar; u silərnin Mening Pərwərdigar Hudainglar ikənlikimni bilixinglar üqün Mən wə silər otturimizdiki bir bəxarəttur. **21** Ləkin balirimu Manga asiylik kildi; ular nə Mening bəlgilimilirimdə mangmiojan nə Mening həkümlirimni tutmiojan (birsı ularəja əməl kilsə, u ular bilən həyatka erixidu) ular Mening «xabat künn»lirimni buləjojan; xunga Mən kəhrimni ular üstigə təküp ularəja kəratkən aqqikimni qüxürüp pəjojanin qikimən, dedim; **22** ləkin jazadin qolumni tartip, namimni əllərnin kəz aldidə buləjanmisun dəp Əz namim üqün həkriək kildim; Mən bu əllərnin kəz aldidə ularni Misirdin kutkuzup qikərojanmən. **23** Qəl-bayawanda Mən qolumni kətürüp ularəja silərnı əllər arisioja təkətimən, məmlikətlər iqigə taritimən dəp kəsəm kiliməni, dedim; **24** qünki ular Mening həkümlirini ada kilmiojan, bəlgilimilirimni qətkə kəkən, Mening «xabat künn»lirimni buzojan; ular kəzlrini ata-bowilirining butlirioja tikməktə idi; **25** xunga Mən ularəja yəhxi bolmiojan bəlgilimilirimni, ularni həyatka elip barməyiojan həkümlərnı beojixlidim; **26** wə ularni əz-əzidin səskəndürüp, Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetixi üqün, Mən ularni əz hədiyələri arqılık buləjidi, qünki ular hədiyə süpitidə barlık tunji balilirini atəp koyatti. **27** Xunga, i insan oqlı, Israil jəmətigə sək kiliq mundək degin: — Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: — Ata-bowiliringlar xu ixtimu Manga kupurluk kijojanı, ular Manga wəpasizlik kijojan; **28** ular Mən Əz qolumni kətürüp: «Muxu zeminı silərgə bərimən» dəp kəsəm kiliqən yərgə kərgəndə, ular xu yərdiki ulud kəlgən hərbir yukir digə həm barəkən dərəhni kərupla xu jaylarda ular kurbənlilikirini kiliq, Meni aqqiklanduridiojan hədiyələri kiliqti; ular

xu yordimu «huxpuraq hədiyə»lirini puritip, «xarab hədiyə»lirini tekəti; **29** xuning bilən Mən ulardin: «Silər qıkiđioja bu yukiri jay degən nema?» dəp soridim; xunga bügüingə kədar uning ismi «Bamaħ»dur. **30** Xunga Israil jəmətigə mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Silər ata-bowiliringlarning yolida əzlinglarnimu bulojiməqimusalər? Ularning nəprətlik kilmixlirioja əgixip buzukluk kilməqimusalər? **31** Əmdi silər hədiyəliringlarni sunup, əz oquulliringlarni ottin ətküzgəndə, silər yənila bügüingə kədar əzünglarni barlik butliringlar bilən buloqawatisilər; əmdi Mən silərnin Meni izdəp sorixinglaroja yol qoyamdimən, i Israil jəməti?! Mən həyatim bilən kəsəm kiliməni, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — Mən silərnin Meni izdəp sorixinglaroja yol qoymaymən! **32** Xuningdək silərnin kenglünglərdiki «Biz yat əllərdək, baxqa yurtlardiki jəmətlərdək yəjoaq həm tax məbudlaroja qokunimiz» degən koyunglar əməlgə axurulmaydu! **33** Mən həyatim bilən kəsəm kiliməni, — dəydu Rəb Pərwərdigar, Mən bərhək küklük qol, uzartқан bilikim həm təküp yəqdurojan kəhrim bilən üstünglərdin həkümranlik kiliməni. **34** Mən küklük qol, uzartқан bilikim həm təküp yəqdurojan kəhr bilən silərnin əllərdin qikiriپ epkelimən, tarkitilojan məmlikətlərdin silərnin yiojimən; **35** silərnin əllərgə təwə boləjan qel-bayawanoja kirgüzüp, xu yərdə üstünglərdin yüz turanə həküm qikiriپ jazalaymən; **36** ata-bowiliringlarning üstidin Misir zemindiki qel-bayawanoja həküm qikiriپ jazalojinimdək, silərnin üstünglərdin yüz turanə həküm qikiriپ jazalaymən, dəydu Rəb Pərwərdigar. **37** Mən silərnin hasa astidin ətküzüp, əhdining rixtisigə baoləndurimən. **38** Mən aranglərdin Manga wapasizlik kilojan asiylarni xalləp qikirimən; ularni turuwatқан jaylardin qikirimən, birak ular Israil zeminiəja kirməydu; xuning bilən silər Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **39** — Əmdi silər bolsanglar, i Israil jəməti, Rəb Pərwərdigar silərgə mundak dəydu: — Manga kulak salmaymiz desənglə, beriweringlar, hərbinglar əz butliringlarəja qokuniweringlar! Birak silər yənə hədiyəliringlar həm məbudliringlar bilən Mening namimni ikkinqi bulojimaysilər! **40** Qünki Mening mukəddəs teəjimda, yəni Israilning egizlikidiki taqda, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — barlik Israil jəməti, ularning həmmisi Manga zemində turup hizmət kilidu; Mən u yərdə ularni qobul kiliməni wə u yərdə Mən silərdin «kətürmə hədiyə»liringlarni, tunji həsul boləjan kəttat-mewiliringlarni, xundakla barlik mukəddəs dəp ayrip beəjixliojan nəsriliringlarni tələp kiliməni. **41** Mən silərnin əllər arisidin qikiriپ, məmlikətlərdin elip yiojimimda, esil huxbuydək silərnin qobul kiliməni; xuning bilən əllərnin kez aldida aranglarda Əzümming pak-mukəddəs ikənlikimni kərsitimən. **42** Ata-bowiliringlarəja qolumni kətürüp: «Muxu zeminni silərgə berimən» dəp kəsəm kilojan Israil zeminiəja silərnin kirgüzüginimda, silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər. **43** Silər u yərdə əz yolliringlarni wə əzünglarni bulojojan barlik kilmixliringlarni əsləysilər; xuning bilən ətküzgən rəzil ixliringlar tūpəyildin silər əz-əzünglarni kəzgə ilmayislar, əz-əzünglərdin nəprətlinisilər. **44** Mən rəzil yolliringlarəja əsasən əməs, yəki buzuk kilmixliringlarəja

əsasən əməs, bəlki Əz namim üqün silərgə xəpəkətlik muamilə kiləjoandin keyin, i Israil jəməti, silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **45** Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundak dəyildi: — **46** I insan oşli, yüzüingni Teman xəhriyə qəritip, jənutbikilərnin əyibləp, Nəgəw ormanlik dalasini əyiblədiəjan bəxarət bərip, — **47** Yəni Nəgəw ormanlik daləsiəja mundak degin: — Pərwərdigarning səzini angla; Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mana, Mən sənə bir ot yəkimən; u səndiki həmmə yexil dərəhni həmdə həmmə kaqxal dərəhni yəwetidu; yəlkunluz ot həq eqməydu, jənutbin ximaləjoqə pütkül yər yüzü uning bilən kəyüp ketidu; **48** barlik ət igiliri Mənki Pərwərdigar uni yəqkanlikimni kərtüp yetidu; u həqqaqan əqürilməydu!». **49** Wə mən: — Ah, Pərwərdigar! Ular mənə toşruluk: «U pəqət təmsillərnin əsəzəwatidu» dəydu! — dedim.

21 Wə Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundak dəyildi: — **2** I insan oşli, yüzüingni Yerusalemoja qəritip, «mukəddəs jaylar»ni əyibləp, Israil zeminiəni əyibləp bəxarət bərip, **3** Yəni Israil zeminiəja mundak degin: — Pərwərdigar mundak dəydu: «Mana, Mən sənə kərxidurmən; kiliqimni oşlaptin suəurup, səndin həm həqkanıylar həm rəzillərnin üzüp taxlaymən. **4** Mən səndin həm həqkanıylar həm rəzillərnin üzüp taxliməqə boləjoimn üqün, kiliqim barlik ət igiliri, yəni jənutbin ximaləjoqə boləjan həmməyən bilən kərxilixioja oşlaptin qikidu; **5** xuning bilən barlik ət igiliri Mənki Pərwərdigarning Əz kiliqimni oşlaptin suəurojanlikimni tonup yetidu; kiliq oşlapka kaytidin yəniپ kirməydu. **6** Əmdi uħ tartқin, i insan oşli; iq-bəqriņg eqixkudək dərd-ələm bilən ularning kez aldida uħ-zar kil. **7** Wə xundək boliduki, ular səndin: «Nemixka uħ tartisən?» dəp soriojanda, sən ularəja: «Bolojan xum həwər tūpəyildin! Mana, u kelidu! Barlik yürəklər erip, barlik kollar boxap ketidu, barlik roħlar zəiپlixip, barlik tizlar süyüdk bilən qilik-qilik həl bolup ketidu; mənə u keliwatidu! U yetip kəldi! — dəydu Rəb Pərwərdigar» — degin. **8** Wə Pərwərdigarning səzi mənə kelip xundək dəyildi: — **9** I insan oşli, bəxarət bərip mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, bir kiliq, bir kiliq, bislanəjan, parkiritilojan! **10** U zor kirojinqilik üqün bislanəjan, uni yaltiraxka parkiratқан; Əz oşlumning xahənə hasisi hərəkəndək addiy tayəqni kəmsitkənlikni tūpəyildin, huxal bolup ketiximigə toşra kelədu? **11** U kiliqni parkiritilixka, qol bilən tutuxka bəkitəq; Kiliq biləngən, parkiritilojan, Kətl kijoquqining koloja tutkuzuxka təyyarlanəjoandur! **12** Nalə-pəryad kətürüp piəjan qəkkin, i insan oşli, Qünki [kiliq] Mening həlkimə qərxı qıqқан; U Israilning barlik xəhəzadiliriyə qərxı qıqқан; Ular Əz həlkim bilən təng kiliqka tapxurulojan; Xunga yanpixingoja kəttik urup koyəjin! **13** Qünki sinək kəldi; əmdi bu «xahənə hasa » bəxka yəjoəqlarni kəmsitkini bilən, u bəribir tūgixidu əməsmə?! — dəydu Rəb Pərwərdigar. **14** — Əmdi sən, i insan oşli, bəxarət bərgin, qawak qəlojin! Kiliq ilki qətim, üq qətim urup kirsun! U kijoquq kiliq, ularni hər tərəptin kərxiwəlojan zor kətl kijoquq kiliqtur! **15** Ularning yürəklirini erisun dəp, ulardin nurojuliri putlixip kətsun dəp, Mən ularning barlik

dərwaziliriya təhdit salojuqi kiliqni karitip koydum. Way! U qakmaktak parkiritiloyan, u kixixka suoyurulojan; **16** i kiliq, ong tarəpəgə etkiri bol! Sol tarəpəgə burulup qap! Bisingri kəyərəgə qarətkən bolsa xu yərgə qap! **17** Mənkə Pərwərdigar Əz kolum bilən qawak qalimən, Əz kəhrimni təküp piqəndin qikimən; Mənkə Pərwərdigar xundak səz kildim. **18** Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **19** Sən i insan oqlı, Babil padixəning kiliqining mengixioya təyyarlanoyan ikki yolni bekitip koyoyin; ikkilisi bir zemindin qikidojan bolsun; [Yerusəlem] xəhriyə mangidojan yolning bexida bir yol bəlgisini tikləp koyoyin; **20** yəni kiliqning yetip kelixi üqün Ammoniyəning Rəbbəh xəhriyə bir yol həmdə Yəhudağa, yəni istihkəmi məstəhkəm Yerusəlem xəhriyə yənə bir yolni bekitip koyoyin; **21** qünki Babilning padixəhə aqa yolda, yəni ikki yolning bexida pal aqkuzidu; u oqlarni silkiydu. «kəxmə məbudlar»din soraydu, jigəni təkxiydu. **22** Əmdi sepilni bəsküqi bazoyanlarni tikləxni, qan təküxkə pərman kilixni, jəng elan kilip toxlaxni, dərwaziləroja urulojuqi bazoyanlarni tikləxni, sepilə qikidojan dəngliklərni yasaxni, potəylərni kuruxni, Yerusəlemnə [muhasirəgə elixni] kərsitidojan pal uning ong kolioja qüxidu; **23** gərgə bu pal ularəja yəlojan kərugini bilən, ular iqkən kəsəmlər tūpəylidin, Yəhudadikilərni qəngiliəja əlsun dəp padixəh ularning kəbihlikini əsigə kəltüridu. **24** — Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: Silərning əsyliminglar axkarilini, bərlək kilmixlirənglərdə gunəhliyərləng kərugəqə, kəbihlikləngləri əskə kəltürənglərlə tūpəylidin — yəni əziyənglərlə pax kilini pəskə elinoyinglərlə tūpəylidin, silərlə koləja elinisiyərlə. **25** Əmdi sən, i Israiling munəpik həmə rəzil xəhzadəsi, kəbihlikənglənglə jazalinəx wəktə-saiti toxtəkinidə, kəridiojan küning kelidu! **26** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Səllini uningdin eliwət, təjni eliwət; ixlar əz pətidə turuwərməydu; pəş turojənni egiz kil, egiz turojənni pəş kil; **27** uning [təhtini] ərūwət, ərūwət, ərūwət! Uning həküminglərgə İgisi kəlməgüqə, u yənə məwjut bolmaydu; Mən uni Uningəja təkdim kilimən. **28** Əmdi i insan oqlı, bəxərət bərip mundak dəgin: — Rəb Pərwərdigar Ammoniyərlə wə ularning mazaqləri toxtərisidə mundak dəydu: «Bir kiliq, bir kiliq kətl kilixkə suoyurulojan; u adəmnə yəwətiyə, qakmaktak yaltiraxkə parkiritiloyan!» — dəgin! **29** Qünki pəlqilər sən kiliq toxtərugdə kuruk əlamət kərunüxlərni kərip, sən üqün yəlojəndin bir pal salidu; rəzilərlənglə kəridiojan küni kəlgəndə, kəbihlikənglənglə jazalinəx wəktə-saiti toxtənda, bulər sənə xu kiriloyan rəzilərlənglənglə boyunliri üstigə koxtəp yatquzidu! **30** Bu kiliqni əz ojləpəjoja kayturup sal! Mən sening üstüggə əziyə yaritiloyan jaydə, yəni sən tərtiləng jaydə həküm qikirip jazalaymən. **31** Xuning bilən Mən üstüggə kəhrimni təküp yəoydurup, Ojəzipiməng oti kilip püwəlmən; Mən sənə kətiliklə məhür yawuz adəmlərlənglə kolioja tapxurup bərimən; **32** Sən otkə yəkiləyo bolisən; Sening kəning əz zemindəngdə təkülidu; Sən kaytidin əslənəmsən; Qünki Mənkə Pərwərdigar səz kiloyan.

22 Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **2** Əmdi sən, i insan oqlı, kənlək xəhər üstigə həküm qikərməmsən? Həküm qikərməmsən? Əmdi

uning yirginlik kilmixlirini yüzigə selip mundak dəgin: — **3** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Əz jəza küning kelixi üqün əz iqidə kən təküqi xəhər, əzini buləyojan üqün əziyə məbudlarni yəlojan xəhər — **4** Sən təkəknə qan tūpəylidin gunəhkar boldung, yəlojan məbudlar tūpəylidin əziyənglə buləyojan; sən əz jəza künlirəngni yəkinləxturdung, yillirəngni toxturdung; xunga Mən sən əllərgə rəswə, bərlək məmləkətlərgə mazaqlənglə obyektə kildim. **5** Səngə yəkindikilər həmdə səndin yirəktikilər sənə mazaqlə kildidü, i kiyə-qiyəyoja tolojan bətnəmlək xəhər! **6** Israiling xəhzadəli, hər birining həküqidin pəydilini qingdə kəndək qan təkənlənglə kəra! **7** Sening iqingdə ular əz anisini kəzgə ilmiəjan; arənglərdə musəpirləroja zulum-zumbuluk kiləjan, yətim-yəsirlər həmə tul hotunləroja uwal kiləjan; **8** Mening pək-mukəddəs nərsilirimni sən kəmsitkən, Mening «xəbət künlirini buləyojan buzəjənsən; **9** sening iqingdə kənoja təxə təhməthər adəmlər boləjan; ular təyoqlar üstidə butpərəslək exini yəgən; sening iqingdə ular buzukluk pəsəndilik kiləjan; **10** səndə əz atisining nomusiəja təkənlər bərlək; ay kərgən kiz-yəllərləni əyoqlə asti kiləjanlarmu bərlək. **11** Birsə koxtəning əyalə bilən yirginlik buzukluk kiləjan; yənə birsə əz kəlinini buzup xəhwəniyət kiləjan; səndə boləjan yənə birsə əz singlisioja, yənə atisining kizioja bəskünqilik kiləjan. **12** Ular qan təküx üqün arəngdə «səyoqlar»ni kəbul kiləjan; sən əziyə-jəzənə əlojan; sən əz koxtənilirəngdin hərəmnə məjburiyə yuluwelip, Mən untuqəlmənsən — dəydu Rəb Pərwərdigar. **13** Wə mənə, Mən hərəmnə məjburiyə yuluwelixioja wə sən əz arəngdə təkəknə qanləroja kərap kolumnə-koluməja urdum! **14** Mən sənə bir tərəp kilidojan künlərdimə yürigənglə yənilə tok, kəllirəng qing turuwərmədu? Mənkə Pərwərdigar səz kildim, Əziyənglə uni ədə kilimən. **15** Mən sənə əllər ərisioja tərkitimən, məmləkətlər iqingə taritimən, otturəngdə boləjan pəsəndilikənglə hətimə bərimən. **16** Əmdi sən əziyənglə arkilək əllərlənglə kəz əldidə buləjənsən, əndin Mening Pərwərdigar ikənləngləni tonup yetisən. **17** Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **18** I insan oqlı, Israil jəməti Manga huddi dəxkəl bolup qikti; ularning həmmisi humdəndə kəlojan mis, kələy, tēmür wə koxtəxunlurdur; ular kümüxinglə pəki bolup qikti. **19** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Həmminglərlə dəxkəl bolup qikəqəqə, mənə əmdi Mən silərləni Yerusəlem otturisiəja yəlojəmsən; **20** kixilər üstigə ot püwəlp, ularni eritip tawləx üqün kümüx, mis, tēmür, koxtəxun wə kələymə humdən iqingə yəyojəndək, Mən oxtəzipim wə kəhrim bilən silərləni yəyojip [xəhər] iqingə selip silərləni eritimən. **21** Xundək, Mən silərləni yəyojip, oxtəzipimənglə oti üstünglərgə püwəlmən, silərlə uning otturisiyə erip ketisiyərlə; **22** kümüx humdəndə eritiləngdək, silərlə xəhər otturisiyə eritisiyərlə; wə silərlə Mənkə Pərwərdigarning Əz kəhrimni üstünglərgə təkənləngləni tonup yetisiyərlə. **23** Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **24** I insan oqlı, xəhərgə mundak dəgin: — Oxtəpə qüxkən kündə sən pəkəndurilmiojan, yəyojənglə qüxmigən bərlək zeminsən. **25** Əz oljisini titmə kildiojan, həkiriyəyojan xirdək ularning pəyojəmbərləri uningdə suyikət ixlitidu; ular jənlərləni yəwətidu; həzinilərləni, kimmətlik nərsilirini

buliwalid; ular uning otturisidiki tul hotunlarni kəpəytməktə. **26** Uning kaħnirliri Təwrat-kanunumni buzup taxlab, pak-muqəddəs nərsilərimni buloĵoqan; ular pak-muqəddəs bilən addiy nərsilərimi pərk kılmaydu; ular «xabat kün»lirimgə kəzini yumup yüridu; xuning bilən ular arisida Manga bətnam qaplınidu. **27** Uning iqidiki xahzadilər huddi oljisinı tıtma kılıdioqan bərilərdək; ular kan təküxidü, janlarnı nabut kılıxidü, ħaram mənəpətni bulıxidü. **28** Uning pəyoĵməbəlirli ularning [kılmıxlirini] «ħak suwaq» bilən aqartkan, «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu!» dəp sahta kərinüxlərnı kəruwelip, pal selip yaloqanqılık yətküzidu; ləkin Pərwərdigar ularoĵa səz kıloqan əməs. **29** Zemindiki addiy puqralarını jəbir-zulum kılixip, bulang-talang kılıdu; ular ajız-namratlarnı bozək kılip, musapirləroĵa zulum selip uwal kılıdu. **30** Mən ular arisidin tamni kaytidin yasitip bəridioqan, Məni ularning zeminini wəyran kıliximdin yanduridioqan, uning yerikini ətküidək, Məning aldimda turidioqan ariqi bir əzimətni izdəp kəldim; biraq ħəqbərnı tapalmidim. **31** Xunga Mən kəħrimni üstigə təkımən; oĵəzipimning oti bilən Mən ularni ħalak kılimən; Mən ularning yollirini əz bəxioqə kayturimən, — dəydu Rəb Pərwərdigar.

23 Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak dəyildi: — **2** I insan oqılı, bir anidin tuoĵoqan ikki ayal bar ikən; **3** ular Misir zeminidə pəħixilik kıloqan; ular yaxlıqta pəħixilik kıloqan; xu yərdə ularning kəksiliri mijiklinip, kızlık əmqək topqiliri silənoqan. **4** Ularning isimliri bolsa, qoŋgıning Oħolah, kıqikıning Oħolibah idi; ular Məningki idi; ular oqul-kızlarnı tuoĵan. Samariyə bolsa Oħolah, Yerusalem Oħolibahdu. **5** Oħolah Məningki boləqan təkđirdimu yənə buzukluk kıloqan — u axiklirioqə, yəni koħniliri boləqan Asuriylərgə pəs arzu-ħəwəslərdə boləqan; **6** kək kıyim kıyğən, əməldar-ħəkümdarlar, ħəmmisi kelixkən yigitlər, atqə mingən qəwəndazlar idi. **7** U əz buzuklukını ularning üstigə beoĵıloqan; ularning ħəmmisi Asuriyəni esilzadiliri idi; əz arzu-ħəwəslirini bərlək koĵəoĵatkanlar bilən wə ularning bərlək məbudliri bilən u əzini buloĵoqan. **8** U yənilə Misirdə boləqan pəħixilikliridin waz kəqmidi; qünki uning yaxlıqıda axu yərdikilər uning bilən biling yətti, kızlık kəksilirini siləp, əz buzuklukını uning üstigə təkti. **9** Xunga Mən uni əz axnilirining, yəni uning arzu-ħəwəslirini koĵəoĵatqan Asuriylərnıng kəlioqə tapxurdum; **10** ular uning nomusini axkarılab, uning oqul-kızlirini elip ketip, uni kıliqlap əltürüwətti; u ayallar arisida [yaman] ataqkə qaldı; uning üstigə ħəkümlə qıqirilip jazalandı. **11** Uning singlisi Oħolibah buni kərup turupmu, arzu-ħəwəsliridə ħədisidin tehimu buzuk, pəħixilikliri ħədisiningkidin kəp bolup kətti. **12** U əz koħniliri boləqan Asuriylərgə pəs arzu-ħəwəslərnı koĵəoĵatqan; ular əməldar-ħəkümdarlar, ħəxəmətlək sawut, formılarnı kıyğən, atqə mingən qəwəndazlar, ularning ħəmmisi kelixkən yigitlər idi. **13** Mən uning buloĵinip kətkənlirini kərdum; ular ikkilisi bir yolluk idi. **14** U uning pəħixiliklirini axurdi; qünki u tamda pərnəg bilən sürətləngən ədəmlərnı, yəni Kaldiyələrnıng rəsımlirini kərdi; **15** ularning bəlliri potılar bilən oraloqan, bəxioqə kıyrukluk səlliləp kıyılğən; ularning ħəmmisi ləxkər bəxidək, yəni tuoĵoqan yurti Kaldiyədəki Bəbılliklərnıng kıyapitidə idi. **16** U xuan ularoĵa qarap ularning

xəħwəni ħəwsini koĵəoĵoqan, xuning bilən ularni izdəp Kaldiyəgə əlqilərnı əwətkən. **17** Xuning bilən Bəbılliklər uningoĵa, yəni uning axnilik orum-kərpilirigə yəkın kelip, uni əz zinaliri bilən buloĵoqan; u əzini ular bilən billə buloĵoqandin keyin uların bızar boldı. **18** U əz buzukluklirini oquk kılip, nomusini axkarılxı bilən, jenim ħədisidin yirgəngəndək uningdinmu yirgəndi. **19** Biraq u yənə əzining yaxlık künlirini, yəni Misir zeminidə buzukluk pəħixilik kıloqan künlirini esigə kəltürüp əz buzukluklirini tehimu kəpəytti. **20** Uning ərliki əxək mədəkliridək, məniysi atlarınkıdək boləqan Bəbıllıng pəħixiwaz ərkəklirigə qarap ħəwəsliri koĵəoĵadı. **21** Sən yaxlıqıngdiki buzukluklirinoqə, yəni yaxlıqıngda Misirliklərnıng əmqəklirini siloĵininoqə yənə təxnə bolup təlmürdung. **22** Xunga, i Oħolibah, — dəydu Rəb Pərwərdigar — Mana, Mən jenıng ħazır bızar boləqan axnilirini əzınggə qarxi koĵəoĵitimən, ularni sən bilən karxilixixkə ħəmmə tərıpıngdin elip kelimən; **23** Bəbılliklər, bərlək Kaldiyələr, Pəkədlər, Xoalar, Koallar ħəmdə Asuriylərnıng ħəmmisini ular bilən təng koĵəoĵaymən; ularning ħəmmisi kelixkən yigitlər, əməldar-ħəkümdarlar, uloĵ bəglər wə janablar, ħəmmisi atqə mingən qəwəndazlardur; **24** ular kor-al-yaraqklar, jəng ħərwiliri, yük ħərwiliri ħəm zər bir top ħəlkələr bilən sanga qarxi qıqıdu; ular əzlrini ħəmmə tərıpıngdə sipar-kalkanlar wə dubuloqalarnı kıyıp sanga qarxi səpras bolidu; bəxioqə qüxidioqan tęgixlik jazalı ularoĵa tapxurımən, ular əz ħəkümliri boyıqə qəzalaydu. **25** Mən muqəddəslikimdin qıqkən oĵəzəpni sanga karitimən; xuning bilən ular kəħr bilən seni bir tərəp kılıdu. Ular sening burnung wə kuləklirini qesiwetidu; səndin əħirki qəloqanlar kıliqlinidu; ular oqul-kızlirini elip ketidu, səndin yənilə qəloqanlar otta yutuwetilidu. **26** Ular səndin kıyim-kəqəklirini eliwelip, güzəl zibu-zinnətlirini bulaydu. **27** Xuning bilən Mən səndə Misir zeminidə baxlanəqan buzukluklirini wə pəħixiliklirini tohtitimən; sən bu ixlaroĵa yənə təlmürməysən, Misirni kəyda əsliməysən. **28** — Qünki Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən seni əzüng nəprətləngənlərnıng kəlioqə, yəni jenıng yirgəngənlərnıng kəlioqə tapxurımən; **29** ular seni əqmənlik bilən bir tərəp kılip, bərlək əjirlirini elip ketip, seni tuoĵma-yalingaq qaldurup, pəħixiliklirini nomusini axkarılaydu. Sən əllər bilən pəħixilik kıloqanlıqıng, ularning məbudliri bilən əzüngni buloĵoqanlıqıng tıpəylidin, sening buzukluklirini ħəm pəħixiliklirini bularnı bəxioqə qüxürdi. **31** Ĥədəngning yolida əzüng mangoqansən; xunga Mən uningdiki kədəħni sening kolungoqanı tuqkuzdum. **32** — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Ĥədəngning kədəħini, qoŋqur wə qoŋg bir kədəħni sənmu iqisən; sən rəsəwə bolup mazək kılinisən, qünki uning ħəjimi qəndur; **33** sən dəħxətlək wə ħalakət kədəħi, yəni ħədəng Samariyəni kədəħi bilən məstlik ħəm dərd-ələmgə toldurulisən; **34** sən uni iqiwetip yənə yalaysən, ħəttə uning pərqilirimini oqajılayəsən, andin kəksilirini yulup taxlayəsən; qünki Mən xundak səz kıldım, dəydu Rəb Pərwərdigar. **35** Xuning üqün Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki sən Məni untup arqənoqə taxlıwətkənlik üqün, xunga əz

buzuklukung həm p hixilikliringning jazarasini ket ris n. **36** W  P rw rdigar manga mundak dedi: — I insan oqli, sən Oholah w  Oholibamah  stiga h k m qikiramson?  mdi ularo a ez yirginqlik kilmixlirini ayan kilip kərsətkin. **37** Q nki ular buzukluk kildi; kolliri  an boldi; ular ez butliri bilan buzukluk kilip, uning  stiga Manga tuo an g x balilirini ularning ozuki süpitida kurbanlik kilip ötküzüp beoixlidi. **38** Uning  stiga ular Manga xundak ix kilo anki, ohxax bir k nd  ular Mening mu add s jayimni bulo ap, «xabat k n»lirimni buzo an. **39** Q nki ular ez balilirimni butlirio a soyo an qao da, ular ohxax bir k nd  mu add s jayimni bulo axka kirdi; mana, ular Mening ey m otturisida xundak kilo an. **40** Uning  stiga ad ml rni yirak tin qakirdi, ularni elip kelixka  lqi  w tti; mana, ular k ldi; s n ularni d p yuyunup, kez- axliringo a osma koyup, Özüngni zibuzinn tl r bilan p rdazliding; **41** h x m tlik bir diwanda olturdung; uning aldio a  stiga Mening huxbuyum h m z ytun meyim koyo lan dastihanni koydung; **42** o amsiz y rg n bir top kixil rning awazi uningda anglandi; q p r nd  ad ml r bilan bill  qel-bayawandin Sebaiylarmu elip kelindi; ular [h d -singilning] kollirio a bil z kl r, bexio a qiraylik tajlarni saldi. **43**  mdi Mən zina-buzukluklar bilan uprap kerio an pəhixə toqruluk; «Ular  mdi uning bilan buzukluk kiliw rsun; q nki u həkikətan [pəhixə]» — dedim. **44** — Xuning bilan ular pəhixə ayalo a yekinlaxkand  uningo a yekin berip bill  yatti; ular xundak kilip Oholah w  Oholibamah bu ikki buzuk ayalo a yekinlixip bill  yatti. **45** Biraq h kkaniy ad ml r ularni zinahor ayallarni w   an tekk qi ayallarni jazalio ano a ohxax, ularning  stiga h k m qikirip jazalaydu; q nki ular zinahor ayallar, ularning kolliri kandur. **46** Q nki R b P rw rdigar mundak d ydu: — Bir top ad ml rni ularo a  arxi qikirip elip kelim n, ularni h ryano a h ydiwetixk  w  bulangqilik kilixka tapxurim n. **47** Bu top kixilər ularni taxlar bilan qalmaqesək kilip, kiliqliri bilan qerip soyidu; ular ularning oqul-kizlirini  lt ridu,  ylirini ot bilan koyd riwetid. **48** Xuning bilan Mən zemində buzuklukka hatimə berim n; xuning bilan barlik ayallar sil rdin sawak elip sil rning buzuklukliringni dorimaydu. **49** Ular buzuklukungni ez bexingo a kayturup q x ridu, ular sil r m buddiringerlo a qetixlik bolo an gunahlarni ket risil r; sil r Mening R b P rw rdigar ik nlikimni tonup yetisil r.

24 Tokkuzinqi yili, oninqi ayning oninqi k nida, P rw rdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan oqli, bu k nni, d l muxu k nning qislasini yeziwalojni; q nki d l muxu k nd  Babilning padixah  Yerusalemmi muhasirig  aldi. **3** Asiy jam tning aldio a bir t msilni koyup mundak degin: — R b P rw rdigar mundak d ydu: — «K zanni otning  stiga koyunglar, ot  stiga koyunglar, uningo a su koyunglar; **4** g x parqiliri, h rbir esil g x parqilirini, put w  kolini uningo a yojip selinglar; esil ustihanlarmimu koyunglar; **5** koy padisidin  ng esillirini elinglar; ustihanlarni pixuruxka uning astio a otun toplap koyunglar; uni  attik kaynitenglar, uningdiki ustihanlar obdan kaynisun. **6** — Xunga R b P rw rdigar mundak d ydu: —  anhor x h rning h lio a, y ni dat baskan k zango a, heq deti k tm yio an

k zango a way! Uningdiki h mmi birdin-birdin al; uningo a nesiw  qeki taxlanmisun! **7** Q nki u tekk n  an uning otturisida turidu; u  anni topa bilan k mgili bolouduq y rg   mas, b lki takir tax  stiga tekti. **8**  h rimni kozo ax, intik m elix  q n, u tekk n  anning yepilmasliki  q n takir tax  stiga kaldurdum. **9** Xunga R b P rw rdigar mundak d ydu: —  anhor x h rning h lio a way! M nmu uning otun dewisini yoojan kilim n! **10** Otunni d wilanglar, otni yikip quhqulanglar, g x obdan pixsun, dora-d rm kl rni koxunglar, ustihanlar key p k tsun! **11** Andin k zanni kizitip, uningdiki misni kipkizil kilinglar, iqidiki dao -kirlar eritilip, uning deti qikiriwetilix  q n uni  aruk peti qoo lar  stiga koyunglar! **12** Uning kilo an awariqilikli ri Meni upratti; Lekin uning k lin deti uningdin k tmidi; Xunga uning deti otta turiw rsun! **13** Sening paskiniqilikingd  buzuk p hixilik bardur; M n seni pakizlimakqi boldum, lekin s n paskiniqilik tin pakizlandurilmaym n deding;  mdi  h rimni  st ngga tekk p tohtatmio uq  s n paskiniqilik tin pakizlandurilmays n. **14** M nki P rw rdigar xundak sez kildim; u  malg  axurulidu, Mən uni ada kilim n; Mən nə buningdin yanmaym n, n  heq sanga iqimni aqrirtimaym n, n  uningdin  k nmaym n; ular sening yolliring w  kilmixliring boyiq   st ngg  h k m qikirip jazalaydu — d ydu R b P rw rdigar. **15** W  P rw rdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — **16** «I insan oqli, Mən sening seym lik k z  ariqukungni bir urux bilan s ndin elip ketim n; biraq sən heq matəm tutma, heq yioqlima, heq k z yexi kilma; **17** s k t iqid  ul- ar tartisən;  lgiqi  q n heq h za tutma; s llengni bexingo a orap, k xliringni putungo a baoljo in; yüzüngning təwinini yepiw tma, ad ml r epb rg n nandin yemə. **18** Xuning bilan Mən  tigend  halkk  s z kildim; k q runda ayalim  ldi. Ikkinqi k ni  tigend  mən buyrulo ini boyiq  ix kildim. **19**  mdi halayik manga: «Sening bu kilo an ixliringning nemini kərsətkənlikini dem ms n?» dedi. **20** Mən ularo a mundak dedim: — P rw rdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — **21** Israil j m tign  mundak degin: — R b P rw rdigar mundak d ydu: — «Mən  z mu add s jayimni, yəni sən pəhirləngən k q-tayanqingni, k z nglarni huxal kijo uqi, yeninglar t xna bolo an n rsini bulo ay dəwatimən; sil rning kayninglarda  alo an kiz-ooqullar kiliq bilan yokilidu. **22** Xu tapta sil r Mən [ zakiyal] hazir kijo inimd k kilisil r; sil r y z nglarning təwinini yapmaysil r, ad ml r epb rg n nandin yemaysil r; **23** s ll nglar bexinglarda, k xinglar ayo liringda boliwedir; sil r heq matəm tutmaysil r yaki heq yioqlimaysil r; sil r kəbihlikliringlar iqid  solixip, bir-biringlaroşa  arixip ul- ar tartisil r. **24** Xundak kilip  zakiyalning  zi sil rg  bexar t bolidu; u  andak kilo an bolsa, sil r xundak kilisil r; bu ix  malg  axurulio anda, sil r Mening R b P rw rdigar ik nlikimni tonup yetisil r. **25** — W  sən, i insan oqli, Mən ulardin k q-istihkamini, ular pəhirləngən g z k g hrini, seym lik k z  ariq qlirini, jan-jegiri bolo an kiz-ooqullirini ulardin məhrum kildio an k nida, **26** — yəni xu k nida, sanga bu h w rni kulikingo a y tk z n  q n bir  aq un yeningo a kəlməmdu? **27** Xu k nida aozing eqilo an bolidu, sən

bu qaqkun bilən sözlisən, yəne heq gaqa bolmaysən; xundak kılıp ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu».

25 Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — 2 I insan oqlı, yüzüngni Ammoniylarğa qarıtıp, ularni əyibləp bexarat berip mundak degin: — **3** — Ammoniylarğa mundak degin — Rəb Pərwərdigarning sözini anglanglar! Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mening mukəddəs jayım buloqanoqanda, Israil zemini wəyran kılınoqanda, Yəhuda jəməti sürgün kılınoqanda sən ularğa karap: «Wah! Yahxi boldi!» degining tüpəylidin, **4** əmđi mana, Mən seni xərkətki əllərnıng ıgıdarlılıqıqə tapxurımən; ular sening arangda bargah kurup, arangda qedırlırını tikıdu; ular mewılırını yəp, sütüngni ıqıdu. **5** Mən Rabbah xəhırını təgılər üqün otlak, Ammoniyların ıyerını koy padılrı üqün aramğah kılımə; xuning bilən silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetısılər. **6** — Qünki Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki sən Israil zemınıqə karap qawak qelıp, putunğı tərqqəklıtıp, kəlbıngdıki pütün eqmənlık bilən hux boləqanlıqıng tüpəylidin, **7** əmđi mana, Mən üstünggə kolumni uzartıp, seni əllərgə olja boluxkə tapxurımən; Mən seni həklər ıqıdın üzımən, məmlıkətlər ıqıdın yokıtımən; Mən seni həlak kılımə; xuning bilən sən Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetısən. **8** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki Moab wə Seirning: «Yəhuda pəkət barlık baxkə əllər bilən ohxax, halas» degini tüpəylidin, **9** xunga mana, Mən Moabnıng yenını — qeğrasıdıki xəhərlərni, zemınıng pəhri boləqan Bəyt-Yəximot, Baal-Meon wə Kırıatayım xəhərlıridın baxlap yerıp aqımən; **10** ularni Ammoniyların zemını bilən billə xərkətki əllərgə tapxurımən; Mən Ammoniyların yəne əllər arısıda əslənməslıki üqün, ularnıng ıgıdarlılıqə tapxurımən; **11** wə Moab üstıgə həküm qıkırıp jazalaymən; ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetıdu. **12** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — qünki Edom Yəhuda jəmətidın eq elıp yamanlık kılıp, xuningdək eqır gunahkar boləqını tüpəylidin, intıqam aləqını tüpəylidin, **13** — əmđi Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən Edomqə kolumni sozımən; xuning bilən ıbi zemınıdın adəmlər həm həywanlardın məhrum kılımə; Mən uni Teman xəhırıdın tartıp wəyran kılımə; ular Dedan xəhırıqıqə kılıq bilən ıyılıdu. **14** Xuning bilən Mən həlkım Israilnıng kəli arıkılıq Edom üstıdın Əz intıqamınnı alımən; ular Mening aqqıkım həm kəhrım boyıq Edomda ıx kılıdu; Edomiylar Mening intıqamınnıng nemə ikənlikını bilıp yetıdu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Filistiyələr intıqam nıyıtı bilən hərikət kılıp, kona eqmənlıki bilən Yəhudadanı yokıtaylı dəp ıq-ıqıdın eq aləqını tüpəylidin, **16** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Filistiyəning üstıgə kolumni uzartımən; Mən Kərətiylərni kırıwetımən, dengiz boyıdıklərning kaldıqlırınımu wəyran kılımə. **17** Mən ularnıng üstıgə kəhrılık tənbılhərni qüxürüp kattık intıqam alımən; ularnıng üstıdın intıqam aləqınımda ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetıdu.

26 On birinqi yili, aynıng birinqi künidə xundak boldiki, Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — 2 I insan oqlı, Turning Yerusalem toqruluk: «Wah! Yahxi boldi! Əllərnıng dərwazısı boləquqı wəyran boldi! U manga karap kayrılıp eqıldı; unıng wəyran kılınıxi bilən əzımni toyəquzımən!» degini tüpəylidin, **3** — Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, i Tur, Mən sanga kərxımən, dengiz dolqunları kəzəqəndək, kəp əllərni sən bilən kərxılıxkə kəzəqənmən; **4** ular Turning sepillirini bəbat kılıp, unıng mınarlırını qəkıp yokıtıdu. Uning üstıdıki topılırını kırıp taxlap, uni takır tax kılıp koyımən. **5** U pəkət dengiz otturısıdıki torlar yeyilıdıqə jay bolıdu; qünki Mən xundak sez kıldım, dəydu Rəb Pərwərdigar; u əllər üqün olja bolup kalıdu. **6** Uning kuruklukta kəloqə kızlırı kılıq bilən kırılıdu; xuning bilən ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetıdu. **7** — Qünki Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Tur bilən kərxılıxkə Babil padıxahı Nebokadnesar, yəni «padıxahların padıxahı»ni, atlar, jəng hərwiliri bilən, atlık qəwəndazlar, koxun wə zor bir top adəmlər bilən xımal tərıpıdın qıkırıp epkelimən. **8** U kuruklukta kəloqə kızlırını kılıq bilən soyıdu, sanga muhasırə potaylırını kırıdu, sepiloqə qıkıdıqəndənglətkni yasaydu, sanga karap kəlxanlırını kətürıdu. **9** U sepillirinqə bəsküqı bazəqənlərni karıtıp tikləydu, kəral-paltılırı bilən mınarlırını qəkıp oqulıtıdu. **10** Uning atlırınıng kəplükıdın ularnıng kətürğən qəng-topısı seni kəplaydu; sepilliri bəsulğən bir xəhərgə bəsuq kırıgəndək u sening kəwəklirıngdın kırıgəndə, sepillirıng atlık əskərlərning, qakların ıng həm jəng hərwilirıng sadası bilən təwrınıp ketıdu. **11** Atlırınıng tuyaklırı bilən u barlık rəstə-kəqılırını qəylaydu; u pıkralırınıng kılıq bilən kırıdu, küqlük tüwrüklırınıng yərgə ıyılıdu. **12** Ular baylıkırıngni olja, mal-tawarlırınıng oqənimət kılıdu; ular sepillirınıng bızup oqulıtıp, həxəmətlık əylirınıngni harabə kılıdu; ular sening taxlırınıng, yaqəqlımlirıng wə topa-qənglırınıng dengiz sulırı ıqıgə taxlaydu. **13** Mən nahklirınıng sadasını tügıtımən; qılartlırınıng awazı kaytıdın anglanmaydu. **14** Mən seni takır tax kılımə; sən torlar yeyilıdıqəndə bir jay bolısən, halas; sən kaytıdın kurulmaysən; qünki Mənki Pərwərdigar xundak degenmən, dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** Rəb Pərwərdigar Turoqə mundak dəydu: — Sən oqlap kətkınıngdə, yarılənoqlar aq-zarlıqınıda, otturıngda kırıqın-qapqun kılınoqanda, dengiznıng qət yakılırı təwrınıp kətməmdü? **16** Dengizdıki xahzadılar təhtlırındın qüxüp, tonlırını bıryakka taxlap, kəxtılık kıyım-kəqaklırını selıwetıdu; ular əzlırını kərxunq-titrək bilən pürkəydu; ular yərgə olturup, heq tohtawsız titrəp, sanga karap sarasımıgə qüxıdu. **17** Ular sən üqün bir mərsiyəni okup sanga mundak dəydu: — «I əhləng dengizdıklərdın boləqan, dangkı qıkqan, Dengiz üstıdın küqlük həküm sürgən, Əz wəhəxtlırınıngni barlık dengizda turuwatqanlarqə saləqan xəhər! Sən wə sənda turuwatqanlar nəkədər həlak boləqan! **18** Həzir sening oqlap kətkən künıngdə, Dengiz boyıdıklər titrəp ketıdu; Dengizdıki arallar wə kırıqəktılər sening yok bolup kətkınıngdın dəkkə-dükkıgə qüxüp kaldı». **19** — Qünki Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən seni adəmzatsız xəhərlərdək, harabə xəhər kılıqınımda,

Mən üstünggə dengiz qongqurluqlirini qikirip seni qökürginimda, Uluoq sular seni besip yapqanda, **20** Xu tapta Mən seni hangoqa qüxkənler bilən billa qüxürimən, Qədimki zamandikilərnin qatarioqa qüxürimən; Seni yərning tegiliridə turoquzimən; Seningdə kaytidin adəmzat bolmasliki üqün, Seni qədimki harabilər arisioqa, Hangoqa qüxkənler bilən billə boluxka qüxürimən; Birək tiriklərnin zeminida bolsa güzellik tikləp qoyimən; **21** Mən seni baxqilaroqa bir agahı-wəhət qilimən; Sən kaytidin heq bolmaysən; Ular seni izdəydu, birək sən məngügə tepilmaysən» — daydu Rəb Pərwərdigar.

27 Pərwərdigarning sezi manga kelip mundaq deyildi: — **2** Sən, i insan oqli, Tur toqruluk bir mərsiyəni aozingə elip uningə mundaq degin: — **3** I dengizlərnin kirix aozida turukluk, dengiz boyliridiki kəp əllər bilən sodilaxkuqi, Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — «I Tur, sən «Məning güzellikim kamalətkə yətti!» deding. **4** Səning qeğraliring bolsa dengizlərnin otturisida idi; Seni yasiojanlar güzellikini kamalətkə yətküzdi. **5** Ular barliq tahtaylirini Senirdiki kariəyaylardin yasiojan; Səngə moma üqün ular Liwandin kedir dərihini epkəlgən; **6** Palaklirini Baxandiki dub dərhilridin yasiojan; Palubangni səmxit dərhilridin yasap, Kupros dengiz boyidiki pil qixi bilən nəxiqligən. **7** Yəlkining Misirdin kəltürüləgən kəxtilik libastin yasaləjan, u səngə tuəp boləjan; Sayiwining bolsa dengiz boyidiki Elixahdikiki kək wə səün rəhtlərdin idi; **8** Zidondikilər həm Arwadtikilər sening palək uroquqiliring idi; Səndə boləjan danixmənlər, i Tur, sening yol baxliəquqiliring idi. **9** Gəbaldiki aqsaqallar wə uning danixmənliri səndə boləp, kawaklirini etətti; Dengiz-okyandiki barliq kemilər wə ularning dengizqiliri mal alməxturuxka yeningə kelətti. **10** Parslar, Ludtikilər, Liwiadikilər qoxunoqa tizimlinip, sening ləxkərlirine boləjan; Ular kəlkan-dubuloqilirini üstünggə esip, seni həywətlik kiləjan; **11** Arwadtikilər qoxuning bilən hər tərpingdə sepillirində turup kəzəttə boləjan; Gəmmadtikilərmu munarlingda turojan; Ular kəlkan-qorallirini ətrapingə, sepillirine qoyəjan; Ular güzellikini kamalətkə yətküzgən; **12** Tawarlirine mol boləjanlikidin Tarxix səngə heridar boləjan; Məhsulatlingə ular kümtüx, temür, kəlay, qoquxun tegixip bərgən. **13** Jawan, Tubal wə Məxək sən bilən soda kiləjan; Ular tawarlirine adəmlərnin janliri, mis kaqa-kəzanlari tegixək. **14** Torgamahə jəmətidikilər məhsulatling üqün atlar, qəng atliri wə kəqirlari tegixip bərgən. **15** Dedandikilər sən bilən sodilaxkan; Dengiz boyliridiki kəp həlk səngə heridar boləjan; Ular səngə dəndan, əbnus yəoqini təlīgən; **16** Suriya kəl hünərlirine mol boləjanlikidin səngə heridar boləjan; Ular məhsulatlingə mawı yakutlar, səün rəhtləni, kəxtiləni, nəpis kanap rəhtləni, marjanlari, kizil yakutlari tegixip bərgən. **17** Yəhuda wə Israil zeminidikilərdinmu sən bilən sodilaxquqlar boləjan; Tawarlirine ular Minnitning buədayliri, pəqinilər, həsəl, zəytun meyi, məlhəm dorilari tegixip bərgən. **18** Dəməxək kəl hünərlirine mol boləjanlikidin, Hərhil bayliqlirine tūpəylidin səngə heridar bolup səngə Həlbəning xəbriliri, aq yunglari tegixip bərgən. **19** Wedan wə Uzaldin qikkan Jawandikilər

məhsulatlingə sokulojan temür, kəwzakdarqin, egirni tegixəkəndi. **20** Dedan səngə at toqumiliri tegixip bərgən; **21** Ərəbistan wə Kedardiki barliq xahzadilər səngə heridar boldi; Səngə pahlanlar, qoqkarlar wə əqkiləni tegixip bərgən. **22** Xəba həm Raamahdikiki sodigərlər sən bilən tijarət kiləjan; Məhsulatlingə ular hərhil sərhil tetitkarlar, kimmətlik jawahirətlər wə altun alməxturup bərgən. **23** Həran, Kənnəh, Edəndikilər wə Xəba, Axur, Hilmadtikiki sodigərlər sən bilən tijarət kiləjan; **24** Ular səngə həxəmətlik kiyim-kəqək, səün rəhtlər wə kəxtilər, rəngmürəng gilmənlari tegixip bərgən; Bularning həmmisi tūgünəqəlinip tanə-arəqamqilar bilən qing bəqlirini, bəzəringə kirdi. **25** Tarxixtikiki kemilər tawarlirine kərtərgən karwanlərdək boləjan; Xuning bilən sən dengiz-okyaning bəqrida mal bilən toldurulup, intayin əqlirixip kətkənsən; **26** Səning palək orəquqiliring seni uluoq sularəqa apardi; Xərk xamili sən dengiz-okyaning bəqrida para-para kiliwətti; **27** Səning mal-mülkiling, bəzərlirine, dengizqiliring wə yol baxliəquqiliring, Kawaklirini ətküqilər, sən bilən sodilaxkan sodigərlər, səndə boləjan barliq ləxkərlirine, Jümlidin arəngda toplanəjan adəmlərnin həmmisi sən erülüp kətkən künündə erülüp dengiz-okyaning qoynoqa ərək bolup ketidu. **28** Yol baxliəquqiliring aq-zərliridin dalədikilər təwrəp ketidu. **29** Palək orəquqlarning həmmisi, Dengizqilar, dengizdə barliq yol baxliəquqlar əz kemiliridin quxidu; Ular kuruklukta turidu; **30** Ular səngə qarap awazini anglitip, Qəttik aq-zərlər kəturidu; Ular topa-qəng qikirip bəxiəqa qəqudu; Ular küllər iqudə əojinaydu. **31** Ular seni dəp qəqlirini quxürüp əzlrini taz kilip, bəz kiyimlərgə oraydu; Ular kəttik matəm tutup sən üqün zər dərd-ələm iqudə yioqlaydu. **32** Ular aq-zərlirini kərtərginidə sən üqün bir mərsiyəni oqup, sən toqruluk həza kilip mundaq dəydu: — «Tur dengiz-okyanlar otturisida, həzir jimjit kilinəjan! Əsli kim uningə təng keləyətti? **33** Məhsulatling dengiz-okyanlardin ətəp kətkəndə, Sən kəp həlkəni kənaətləndürgən; Bayliqlirine wə tawarlirine molluqi bilən yər yuzidiki padixahlari beyitkənsən. **34** Sən sularning qongqur tegidə dengiz-okyanlar tərpidin para-para kilinəqanda, Tawarlirine həm arəngda boləjan top-top adəmlirine erülüp ərək bolup kətti. **35** Barliq dengiz boyidikilər səngə qarap aləzadə boləjan; Ularning padixahliri dəhət kərkup, ularning yuzlirini sur bəskən. **36** Həlkələr arisidiki sodigərlər səngə qarap «ux-ux» kildi; Sən əzing bir wəhət iding, əmdi kaytidin bolmaysən».

28 Pərwərdigarning sezi manga kelip mundaq deyildi: — **2** I insan oqli, turning xahzadisigə mundaq degin: — Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Səning əzünəni qong tutup: «Mən bir iləttərmən; Mən Hudaning təhtigə, yəni dengiz-okyanlarning bəqrida olturimən», degənsən; (Biraq sən insan, Huda əməssən!) Sən əz kənglünəni Hudaning kəngli dəp oylap kəlding. **3** Mana, sən Daniyalidin danəsən; Həqəndəq sən səndin yoxurun əməs; **4** Danəliking wə əqling bilən sən bayliqlərgə igə boldung, Altun-kümtüxi həzinilirigə toplap kəydung; **5** Tijarətə boləjan zor danəliking bilən bayliqlirine awuttung; Bayliqlirine tūpəylidin əzünəni qong tuttuq: — **6** Xunga Rəb Pərwərdigar

mundaq deydu: — Sən öz kənglüngni Hudaning kəngli dəp oylap kətkənlikingdin, **7** Əmdi mana, Mən yat adəmlər, Yəni əllərnin dəhxitini üstüנגgə epkelimən; Ular danalıqningnıng parlaklıqini yökıtixka kılıqlirini suoıurup, Xan-xəripingni buloıaydu; **8** Ular seni hangoıa qüxürıdu; Xuning bilən sən dengiz-okyanlarningnıng koymıda öltürülgənlərnıng өлümıdə өлısən. **9** Əmdi seni öltürügüqıning aldıda: «Mən Huda» — dəmsən? Bırak sən özıngni sanjıp öltürıdoıannıng kılı astıda Təngri əməs, insan bolup qıkısən. **10** Sən yat adəmlərnıng kılıdıda hətnə kılınımoıanlaroıa layıq boloıan өлüm bilən өлısən; Qünki Mən xundak səz kılıoıan», — dəydu Rəb Pərwərdıgar. **11** Pərwərdıgarınıng səzi manganı kelıp mundaq deyıldı: — **12** İ insan oıılı, Turnıng padıxahı tooıuruluk awazıngni kətürüp bu mərsıyənı aıoıngıoıa elıp unıngıoıa mundaq degın: — Rəb Pərwərdıgar mundaq deydu: — «Sən, kamalətnıng jəwhırı boloıan, Danalıqka toloıan, güzəllıktə kamalətkə yətkənıdın; **13** Sən Eram bəoııqısı, yəni Hudaning bəoııqısıdıda boloıansən; Hərbır kımətlik taxlar, yəni kızııl yaıut, serık gəhər wə almas, berıl yaıut, ak həkık, anartax, kək yaıut, zumrət wə kək kəxtax sanga yөгək boloıan; Yaıut kəzlırını wə nəkkaxlırınıng altun ıqıgə yasaloıan; Sən yarıtıloıan künıngdə ular tayarlanıoıanıdı. **14** Sən bolsang məsıhləngən muhəpızətqı kerub ıdınğsən, Qünki Mən seni xundak bəkıtkənıdın; Sən Hudaning muıəddəs teoııdıda boloıansən; Sən otluk taxlar arısdıda yürəttıng; **15** Sən yarıtıloıan künıdın berı, səndə kəbıhlık pəyda bolıoıuıə, yollırınğda muıəmməl bolup kəlgənıdın. **16** Kılıoıan sodılırınğning kəp bolıoıanlıqıdın sən zorluk-zumbuluk bilən toıup, gunah sadır kılıoıan; Xunga Mən seni Hudaning teoııdın haram nərəsə dəp taxlıwətkənmən; Mən seni, i muhəpızətqı kerub, otluk taxlar arısdın həydəp yökətkənmən; **17** Sening kənglüng güzəllıking bilən təkəbburlıxıp kəttı; Parlaklıqıngnıng tıpəylıdın sən danalıqıngni buloıoıansən; Mən seni yərgə taxlıwəttım; Padıxahlar seni kərıp yetıxı üqün Mən seni ular aldıda yatkuıdım. **18** Sening kəbıhlıklırınğning kəplıki tıpəylıdın, Kılıoıan sodangning adılızılıqı tıpəylıdın, Öz muıəddəs jaylırınğni buloıoıansən; Mən özıngdın bır otııı qıkərdım, U seni kəyduırıp yəwəttı; Xuning bilən sanga kərap turoıanlarningnıng həmmısınıng kəz aldıda, Mən seni yərdə kəloıan küllərgə aylandurıwəttım. **19** Seni tonuıoıanlarningnıng həmmısı sanga kərap sarasımıdə kəlıdu; Sən özıng bır wəhıət bolup kəldıng, əmdi kəyıtıdın bolmaysən». **20** Pərwərdıgarınıng səzi manganı kelıp mundaq deyıldı: — **21** İ insan oıılı, yüzüngni Zıdoıoıa kərıtıp unı əyıbləp bəxərat berıp mundaq degın: — **22** Rəb Pərwərdıgar mundaq deydu: — «Mana, Mən sanga kərxı, i Zıdoı; Özüm arangda uluıoılımən; Mən unıng üstıgə həküm qıkırıp jazalıoıınımda, Özümni unıngda pak-muıəddəs ıkanlımnı kərsətkınımdə, Ular Menıng Pərwərdıgar ıkanlıkmıni tonup yetıdu. **23** Mən ularoıa wəbanı əwıtıp, rəstə-koqılırida kən akkuzımən; Unıngıoıa kərxı qıkıkan kılıqningnıng hər ətrapıdıda bolıoıanlıqıdın otturısdıda öltürülgənlər yıkılıdu; Xuning bilən ular Menıng Pərwərdıgar ıkanlıkmıni tonup yetıdu; **24** Ular yənə İsrail jəmətını kəzğə ılmoııan ətrapıdıdıklər arısdıda, İsrail üqün adəmnı sanjıoıuıı jıoıan yaki dərd-

ələmlık tikən bolmıydu; Xuning bilən ular Menıng Rəb Pərwərdıgar ıkanlıkmıni tonup yetıdu». **25** Rəb Pərwərdıgar mundaq deydu: «Mən ular tarkıtılıoıan əllər arısdın İsrail jəmətını kəyıtıdın yıoıqınımda, ular dı əllərnıng kəz aldıda Özümning pak-muıəddəs ıkanlıkmıni kərsətkınımda, əmdi ular Mən Öz kulum bolıoıan Yaıupka təkdım kılıoıan, əzınıng zemınıdıda olturıdu; **26** ular unıngda tınq-amanlık ıqıdə yaxap, əylərnı selıp üzümzərlərnı tikıdu; Mən ularnı kəzğə ılmıydoııan ətrapıdıdıklərnıng həmmısınıng üstıgə həküm qıkırıp jazalıoıınımda, ular tınq-amanlık ıqıdə turıdu; xuning bilən ular Menıng Pərwərdıgar, ularnıng Hudası ıkanlıkmıni bilıp yetıdu».

29 Onıncı yılı, onıncı ayning on ikkinçı künıdä Pərwərdıgarınıng səzi manganı kelıp mundaq deyıldı: — **2** İ insan oıılı, yüzüngni Misır padıxahı Pırawngə kərıtıp unı wə Misırning barlık əhlını əyıbləp bəxərat berıp munu səzlərnı degın: — **3** Rəb Pərwərdıgar mundaq deydu: — «İ öz-özıgə: «Bu dərya özümningki, mən unı özüm üqün yaratkanımən» değıüı bolıoıan, əz dəryalırı otturısdıda yatkan yooııan əjdıha Misır padıxahı Pırawn, mana, Mən sanga kərxımən! **4** Mən kərməklərnı engəklırınğgə selıp, dəryalırınğdıki belıklərnı öz kəsırəklırınğoıa qapıaxturup seni dəryalıringnıng otturısdın qıkırımən; dəryalıringnıng barlık belıklər kəsırəklırınğoıa qapıxıdu. **5** Mən seni, yəni sən wə dəryalıringnıng barlık belıklərnı qəl-bayawanoıa taxlıwəmən; sən dalaıoıa qüxüp yıkılısən. Həqkim seni yıoıımaydu, dəpnə kılımaydu; Mən seni yəz yüzıdıki həywanlar, asmandıki uıar-kənatlarningnıng ozukı boluxka təkdım kılımən. **6** Xuning bilən Misırda barlık turuwətkənlər Menıng Pərwərdıgar ıkanlıkmıni tonup yetıdu; qünki ular İsrail jəmətıgə «kəmux hasə» bolıoıan. **7** Ular seni kəl bilən tutkanda, sən yerılıp, ularnıng pütkül mürlılrını tılıwəttıng; ular sanga tayanıoıanda, sən sunup, pütkül bəllırını mıtkıt kılıwəttıng». **8** Əmdi Rəb Pərwərdıgar mundaq deydu: «Mana, Mən üstınggə bır kılıq qıkırıp, səndıki insan wə həywanlərnı kırıwəttımən. **9** Misır zemını wəyrəna wə hərəbılər bolup kəlıdu; xuning bilən ular Menıng Pərwərdıgar ıkanlıkmıni tonup yetıdu; qünki Pırawn: «Nıl dəryası menıngki, mən unı yaratkanımən» değənıdı. **10** Xunga mana, Mən sanga həm sening dəryalıringıoıa kərxımən; Mən Misır zemınını Mıgdoldın Səwəngıqə, yəni Efiopıyənıng qeğrasıoııqə pütünləy hərəbə-wəyrəna kılıwəttımən. **11** Kırık yıl ıqıdə, insannıng yaki həywanıngnıng ayıoıı unı besıp ətəwəydu wə unıngda həq adəm turmaydu. **12** Mən Misır zemınını wəyrən kılınoııan zemınlar arısdıda wəyrən kılımən; wə unıng xəhərlırı hərəbə kılınoııan xəhərlər arısdıda kırık yıl wəyrən bolıdu; Mən Misırılıklərnı əllər arısoııa tarkıtıwəttımən, ularnı məmlıkətlər arısoııa tarıtımən». **13** Bırak Rəb Pərwərdıgar mundaq deydu: «Kırık yılning ahırıda Mən Misırılıklərnı tarkıtılıoııan əllərdın yıoııp kəyıturımən; **14** Mən Misırnı sürgündın əslıgə kəltürüp, ularnı Patros zemınıoııa, yəni tuoııloııan zemınıoııa kəyıturımən; ular xı yərdə təwən dərijılık bır məmlıkət bolıdu. **15** U məmlıkətlər arısdıda əng təwən turıdu; u kəyıtıdın əzını bəxka əllər üstıgə kətırmıydu; Mən ularnı pəsəyıtımənkı, ular kəyıtıdın bəxka əllər üstıdın həküm sürməydu. **16** [Misır] kəyıtıdın İsrail jəmətınıng tayanqısı

bolmaydu; əksiqə ular daim Israil üçün uningdin pannah izdax gunahining əslətmisi bolidu; andin ular Mening Rəb Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetidu». **17** Yigirma yəttinçi yili, birinçi ayniq birinçi künidə xundak boldiki, Pərwərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **18** I insan oqlı, Babil padixahı Nebokadnəsar Turoja jəng kilixta koxunini kattiq jəpalıq əmgəkkə saldı; xuning bilən hər bir bax takir bolup kətti, hər bir mürə sürkilip yeoqir bolup kətti; biraq nə u na koxuni Tur bilən qarxilaxkan əmgəktə heqkəndə hək almidı; **19** xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Misir zeminini Babil padixahı Nebokadnəsarəja təkdım kilimən; u uning baylıqlirini elip, oljisini bulap, ojanimitini tutup elip ketidu; bular uning koxuni üçün ix həkki bolidu. **20** Mən uningəja [Turoja] jəng kiləjaning ix həkki üçün Misir zeminini təkdım kıldim; qünki ular Meni dəp əjir kildi, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **21** — Mən xu künidə Israil jəməti üçün bir müngüz estürüq qikirimən, wə sən [əzakıyalning] aozingni ular arisida aqımən; xuning bilən ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetidu.

30 Pərwərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **21** insan oqlı, bexarət berip: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Silər dad-pəryad selip: «Way xu künil!» — dənglar!» — degin. **3** Qünki kün yeğinlaxtı; bərhək, Pərwərdigarning küni, bulutlar kaplanəjan kün yeğinlaxtı; u əlləning bexioja qüxidojan kundur. **4** Xuning bilən bir kiliq Misir üstigə qüxidu; əltürülənlər Misirdə yikilojanda, uning zor baylıqliri bulinip kətkəndə, uning ulliri erülüp qüxkəndə, Efiopiya əlləklər dərd-ələm tartidu. **5** Efiopiya, Put, Lud, barlık Ərəbiyə, Liwiyə wə əhdə kilinojan zemindikilərmu Misir bilən billə kiliqlinidu. **6** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Misirni kollaydojanlar yikilidu; uning küqidin boləjan pəhri yərgə qüxidu; Migdoldin Səwəngiqə boləjan həlk kiliqlinidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **7** — Ular wəyran kilinojan zeminlar arisida wəyran kilinidu; uning xəhərliri harabə kilinojan xəhərlər arisida yatidu. **8** Xuning bilən, Mən Misiroja ot saləjnimda, uning yərdimidə boləjanlar sundurulojanda, ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu; **9** Xu küni əqlilər Efiopiyəni kərkətitə üçün kemilərdə olturup məndin qikidu; Misirning bexioja qüxkən kündək ularəjimu azab-əqubət qüxidu; mana, u kəliwətidu! **10** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən yənə Misirning top-top adəmlirini Babil padixahı Nebokadnəsarning qəli bilən tügətimən. **11** U wə uning bilən kəlgən həkki, yəni əlləning arisidiki əng dəhəxtliki zeminni həlak kilixkə elip kelinidu; ular Misir bilən qarxilixkə kiliqlarni suəjorup, zeminni əltürülənlər bilən tolduridu. **12** Mən Nil dəryalirini kərutimən, Wə zeminni rəzil adəmləning kəlioja setiwətimən; Zemin wə uningda turojan həmmi yə adəmləning kəlidə wəyranə kilimən; Mənki Pərwərdigar xundak sez kiləjan». **13** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən Nəf xəhəridin butlarni yəkitimən, oyojan məbudlarnimu yəkitimən; Misir zeminidin kəyridin xəhzadə bolmas; Mən Misir zeminini kərkunqə qüxürimən. **14** Mən Patros xəhərinə wəyranə kilip, Zoan xəhəridə ot salimən, No xəhəri üstidin həküm qikirip jazalaymən. **15** Misirning istihkəmi boləjan Sin

xəhərinə üstigə kəhərimni təkimən; No xəhərinə top-top adəmlirini kəriwətimən. **16** Mən Misirdə bir ot salimən; Sin azablaridin toləjini ketidu; No xəhəri bəsülidu, Nəf xəhəri hər küni yawlarəja yüzlinidu. **17** Awən wə Pibəsət xəhərliridiki yigətlər kiliqlinidu; bu xəhərlər sürgün kilinidu. **18** Mening xu yərdə Misirning boyunturuklirini sundurojnimda, Tahpanəs xəhəridə kün kərangəjulixidu; uningda əz küqidin boləjan pəhri yəkilidu; bir bulut uni kəplaydu; uning kizliri sürgün kilinidu. **19** Mən xundak kilip Misir üstidin həküm qikirip jazalaymən; wə xular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu». **20** On birinçi yili, birinçi ayniq yəttinçi künidə xundak boldiki, Pərwərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **21** I insan oqlı, Mən Misir padixahı Pirəwning bilikini sundurdum; wə mana, u dawalinixkə tengilmidi, yəki kiliq tutuxkə tengik bilən küqəytilmidi. **22** — Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mana, Mən Misir padixahı Pirəwngə kərximən; Mən uning biləklirini, həm küklük boləjini həm sundurulojan bilikini üzüwətimən; xuning bilən kiliqini kəlidin qüxürməni; **23** Misirliklarni əllərgə tarkətiwətimən, məmlikətlər arisioja taritimən. **24** Mən Babil padixahining kəlini küqəytip, kiliqimni uning kəlioja tutküzimən; Mən Pirəwning biləklirini sundurimənki, u Babil padixahı əldidə əjili toxkən yarilənojan adəmdək əh-zərlər bilən ingraydu. **25** Mən Babil padixahining biləklirini küqəytimən, wə Pirəwning biləkliri sanggilar kəlidu; Mən Əz kiliqimni Babil padixahining kəlioja tutküzəjnimda, u uni Misir zeminə üstigə sozojnimda, ular Mening Pərwərdigar ikənlimni tonup yetidu; **26** wə Mən Misirliklarni əllər arisioja tarkətimən, məmlikətlər iqigə taritimən; wə ular Mening Pərwərdigar ikənlimni tonup yetidu».

31 On birinçi yili, üçinçi ayniq birinçi künidə xundak boldiki, Pərwərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **21** I insan oqlı, Misir padixahı Pirəwngə wə uning top-top adəmlirigə mundak degin: — Əmdi sən büyüklükündə kim sən bilən təng boləlaydu? **3** Mana, Asuriyəmu Liwandiki bir kədir dərihi idi; uning ormanlıqkə sayə bərgən güzəl xəhəri bolup, u intayin egiz boyluk idi; uning uqi bulutlarəja təkəxkanidi; **4** Sular uni yoəjan kilip, qongkur bulaklar uni egiz kilip estürgəndi; erikliri uning tüwidin, ətrəpidin ekip etətti, ular əz estənglirini daladiki barlık dərhərgiqə əwətkəndi. **5** Xuning bilən, u bihanəlan wəqəta, mol sular bilən egizliki barlık dərhərlərdin egiz boləjan, uning xəhəri kəpəygen wə xəhəqliri uzun boləjan; **6** asmandiki barlık uqar-kənatlar uning xəhəridə uwlilojan, xəhəqliri astida daladiki barlık janıwarlar balilojan; uning sayisi astida barlık uluə əllər yaxiojan. **7** Xundak bolup uning xəhəri kəngiyip, u büyüklükidə güzəlləkkən; qünki uning yiltizliri mol sularəja yətkən. **8** Hudaning bəoqsisidiki kədir dərhərlərmu uni tosalmaytti; kərioqaylar uning xəhəridək, qınar dərhərliri uning xəhəqliridəkmə kəlməytti; Hudaning bəoqsisidiki heqkəndək dərhə güzəlləkkə uningəja ohxımaytti. **9** Mən uni xəhərlirining kəplüki bilən güzəl kiləjanmən; Hudaning bəoqsisida boləjan barlık dərhərlər, yəni Erəmdiki dərhərlər uningdin həsət kiləjanidi. **10** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki u əzini egiz

kötürüp, uqini bulutlaroqax takaxturup uzartkanliqi, egizlikidin konglingni takabburlaxkanliqi tüpöylidin, **11** ämdi Män uni üzüil-kesil bir tarəp kiliqqa uni ällerning arisidiki mustäbitning kölioqax tapxurdum; Män uni rözilliki tüpöylidin häydəp qətkə kakkanidim. **12** Yat adəmlər, yəni ällər arisidiki äng wəhxiilər uni kesip taxlidi. Xahliri taqlar wə barliq jiləqlarəoqax yikilip, uning xahqiliri zemindiki barliq jiralarəoqax sundurulup yatidu; yər yüzidiki həkhlər uning sayisidin qikiq uningdin neri kətti. **13** Uning yikiləoqax əoli üstigə asmandiki barliq uqar-qanatlar konup yaxaydu; daladiki barliq janıwarlar xahliri üstidə turidu. **14** Buning məksiti, sulardın suəjirilidəoqax dərəhləning heqbiəri ezini egiz kətürmisun, yaki uqini bulutlarəoqax takaxturmisun, yaxhi suəjirilidəoqax dərəhləning heqbiəri undak egizlikkə kətürülmisun üqündur; qünki ularning həmmisi əlümgə bekitilgən — yərnin tegilirigə qüxütkə bekitilgən, əlidəoqax adə balilirinin, hangəoqax qüxidəoqaxların qatarididur. **15** — Xunga Rəb Pərwədigar mundak dəydu: — U təhtisaraəoqax qüxən künidə, Män üning üqün bir matəm tutkuzəoqaxmən; qongkur sularni etiwetip uning bulak-eriklirini tosuwətkənmən; xuning bilən uning uluq suliri tizginlängən. Män Liwanni uning üqün qarilik kiyyüzdüm; uning üqün daladiki barliq dərəhlər solixip kətti. **(Sheol h7585)** **16** Män uni hangəoqax qüxidəoqaxlar bilən billə təhtisaraəoqax taxlıwətkinimdə, uning yikiləoqax qəojdiki sadasi bilən əlləni təwritiwəttim; xuning bilən Erəm baəoqaxsidiki barliq dərəhlər, Liwandiki sərhil wə äng esil dərəhlər, yaxhi suəjiriləoqax həmmə dərəhlər yər tegiliridə turup təsəli tapqan. **(Sheol h7585)** **17** Uning sayisidə turoqanlar wə ällər arisida uni kollaydəoqaxlar uning bilən täng təhtisaraəoqax, kiliq bilən əltürülgənləning yenioqax qüxən. **(Sheol h7585)** **18** Kəni eytə, Erəm baəoqaxsidiki dərəhləning qaysisi xan-xərap wə güzəllikə sən [Misiroqax] täng keləlyətti? Birak sənmu Erəm baəoqaxsidiki dərəhlər bilən täng yər tegilirigə qüxürülsən; sən hətə kiliimioqaxlar arisida, kiliq bilən əltürülgənlər bilən billə yatısən; mana bu Pirəwn wə uning top-top adəmlirinin həmmisining nesiwisidur, dəydu Rəb Pərwədigar.

32 On ikkinqi yili, on ikkinqi ayning birinqi künidə xundak boldiki, Pərwədigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **2** I insan oqlı, Misir padixahı Pirəwn üqün bir mərsiyəni aəozingəoqax elip uningəoqax mundak degin: — Sən əzünəni ällər arisida bir xiroqax əhxatkansən, birak sən dengiz-okyanlar arisidiki bir əjdihəsən, halas; sən palaklıxip eriklirini exip taxturup, sulirini ayaqlirinin bilən qəlojtip, dəyalirini leyitip koydun. **3** — Əmdi Rəb Pərwədigar mundak dəydu: — Kəp əllərnin top-top adəmliri əldidə Əz torumni üstinggə yeyip taxlayman; ular seni torumda tutup tartixidu. **4** Män seni kuruklukta kaldurup, dalaəoqax taxlaymən; asmandiki barliq uqar-qanatlarıni üstinggə kondurup, yər yüzidiki janıwarlarıni seningdin toyundurimən; **5** gəxüngni taqlar üstigə koyimən, jiləqlarıni pütkül əzayin bilən toldurimən; **6** Män kəningning ekixliri bilən zeminni hətta taqlarəoqaximu suəjirimən; jiralər sən bilən toxup ketidu. **7** Nurungni eqürginimdə, Män asmanlarıni tosuwetimən, yultuzlarıni

kəra kiliməni; kuyaxni bulut bilən qaplaymən, ay nur bərməydu. **8** Asmanlardiki barliq parlaydəoqax nurlarıni üstinggə kəra kiliq, zeminigə qarəngəoqaxuluqni qaplaymən, dəydu Rəb Pərwədigar. **9** Män ällər arisioqax, yəni sən tonumioqax məmləkətlər arisioqax sening halaktin [qəloqax adəmlirini] elip kətkinimdə, kəp əllərnin yürükini biaram kiliməni; **10** Män kəp əlləni sən bilən əlakzadə kiliməni, ularning padixahliri sanga qarap dəhəxtlik kərkixidu; Män kiliqimni ularning kəz əldidə oynatkinimdə, yəni sening yikiləoqax küningdə ularning hərbiəri əz jan kayəusida hər dəkikə təwrinidu. **11** — Qünki Rəb Pərwədigar mundak dəydu: — «Babil padixahinin kiliqi üstinggə qikiqdu. **12** Palwanların kiliqliri bilən Män sening top-top adəmlirini yikitimən; ularning həmmisi ällər arisidiki mustəbitlərdir; ular Misirning pəhrini yəkiəttidu, uning top-top adəmliri kurutuwetilidu. **13** Män zor sular boyidin barliq həywanlırimu həlak kiliməni; insan ayoqi kaytidin ularni qəloqaxmaydu, həywanların tuyaklıri kaytidin ularni leyitmaydu. **14** Xuning bilən Män ularning sulirini tindurimən; ularning eriklirini süpsüzük maydək akturimən, dəydu Rəb Pərwədigar. **15** — Män Misir zemini wəyrənə kiliqinimdə, zemin əzining barlikidin məhrum boləjnimdə, Män uningdiki barliq turuwatqanlarıni uruwətkinimdə, əmdi ular Mening Pərwədigar ikənlikimni tonup yetidu. **16** — Bu bir mərsiyə; ular uni oquydu — Əllərnin qizliri matəm kilip uni oquydu; mərsiyəni ular Misir wə uning barliq top-top adəmlirigə oquydu, — dəydu Rəb Pərwədigar. **17** On ikkinqi yili, ayning on bəxinqi künidə [yəni] xundak boldiki, Pərwədigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **18** I insan oqlı, Misirning top-top adəmliri üqün əh-zar qəkkən; xuningdək əlləri, yəni uni küllük əllərnin qizliri bilən billə təwəngə, hangəoqax qüxidəoqaxlarəoqax həmrəh boluxkə yər tegilirigə qüxürüp taxlıwat; **19** güzəllikə sən kimdin artuq iding? Əmdi qüxüp, hətəni kiliimioqax bilən billə yat! **20** Ular kiliq bilən əltürülgənlər arisioqax yikilidu; kiliq suəjiruldu; u wə uning top-top adəmlirinin həmmisi sərəp apiriwetilsun! **21** Əmdi palwanların arisidiki batur-əzimətlər təhtisaraning otturisida turup [Misir] wə uni kolləoqaxlarəoqax səz kilidu: —«Mana, ular qüxti, ular jim yatidu — hətəni kiliimioqaxlar, kiliq bilən əltürülgənlər!». **(Sheol h7585)** **22** — Mana, xu yərdidur Asuriyə wə uning yioqiləoqax kəoxuni; uning gərliri əz ətrapididur; mana ularning həmmisi əltürülgən, kiliqləoqax. **23** Uların gərliri qongkur hangning tegididur; uning yioqiləoqax kəoxuni əz gəri ətrapida turidu; ular tiriklərnin zeminidə adəmlərgə wəhəxt saləoqaxlar — bularning həmmisi əltürülgən, kiliqləoqax. **24** Mana Elam wə uning gərnin ətrapida turoqan uning barliq top-top adəmliri; ularning həmmisi əltürülgən, kiliqləoqax, ular hətəni kiliimioqax pəti yər tegilirigə qüxkənlər — yəni tiriklərnin zeminidə adəmlərgə əz wəhəxtini saləoqaxlar! Birak hazır ular hangəoqax qüxkənlər bilən billə iza-əhanətkə qəmidu. **25** Kixilər uning üqün əltürülgənlər arisida, top-top adəmliri arisida bir orun rəşmion; həkhləning gərliri uning ətrapididur; ularning həmmisi hətəni kiliimioqaxlar, kiliqləoqaxlar; xunga ular hangəoqax qüxkənlər bilən billə iza-əhanətkə

kalidu; ular oltürülgänlar arisioja yatkuzulidu — gırqə tiriklärning zeminida ularning wəhxiati adəmlərgə selinojan bolsimu! **26** Mana xu yərdə Məxək bilən Tubal barlıq top-top adəmliri bilən turidu; ularning gərliri əz ətrapididur; ularning həmmisi hətnə kılınmiojanlar, kılıqlanojanlar — gırqə ular tirik turuwatqanların zeminida əz wəhxiatini adəmlərgə saloan bolsimu! **27** Ular jəng koralliri bilən təhtisaraoja qüxkən, kılıqliri əz bexi astioja qoyulojan, hətnə kılınmay turup yikilojan palwanlar arisida yatmaydu; ularning kəbihlikliri əz ustihanlıri üstidə bolidu — gırqə ular tiriklärning zeminida baturlarojimu wəhxiət saloan bolsimu! (**Sheol h7585**) **28** Sən [Pirəwnimu] hətnə kılınmiojanlar arisida tarmar bolup, kiliq bilən oltürülgänlar arisida yatısən. **29** Mana xu yərdə Edom, uning padixahliri, barlık xahzadilirimu; ular küqlük bolsimu, kiliqlanojanlar bilən billə yatkuzulidu; ular hətnə kılınmiojanlar arisida, hanjoja qüxidiojanlar bilən billə yatidu. **30** Mana ximaldikli xahzadilə, həmmisi; mana barlık Zidondikilə, oltürülgänlar bilən billə qüxkən; gırqə əz küqi bilən wəhxiət saloan bolsimu, ular hazır hijaləttə kaldı; ular hətnə kılınmiojan bolup, kiliqlanojanlar arisida yetip, hanjoja qüxidiojanlar bilən billə hijalətkə kalidu. **31** Pirəwn bularnı kəridu, xuningdək əzining kiliqlanojan top-top adəmliri toqruluk, yəni əzi wə qoxuni toqruluk ulardın təsəlli alidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **32** — Gırqə Mən uning wəhxiatini tirik turuwatqanların zeminioja saldurojan bolsamsu, biraq u hətnə kılınmiojanlar arisioja, kiliq bilən oltürülgänlar arisioja yatkuzulidu, — yəni Pirəwn wə uning barlıq top-top adəmliri, — dəydu Rəb Pərwərdigar.

33 Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **2** I insan oqlı, əl-yurtungdikilərgə səz yatküzüp ularoja mundak degin: — Mən kiliqni məlum bir zemin üstigə qikarəojimda, zemindiki həlk əz arisidin bir adəmnı tepir uni kəzətki beketəsə, — **3** u kiliqning zemin üstigə qikənləknini kərtüp, kanay qelip həlkni agahlandursa, **4** kimdikim kanay awazini anglap, agahni almisa, kiliq kelip uni elip kətsə, əmdi uning kəni əz bexi üstigə bolidu. **5** U kanay awazini anglap, agahni almiojan; xunga uning kəni əzigə bolidu; u agah alojan bolsa, jənini kütquzoan bolatti. **6** Biraq kəzətki kiliqning keliwatkinini kərtüp, kanay qalmaq, həlkni agahlandurmisa, əmdi kiliq kelip ular arisidin birawni elip kətsə, undakta u əz kəbihlikidə elip ketilidu; biraq uning kəni üqün Mən kəzətkidin hesab alimən. **7** Əmdi, i insan oqlı, Mən seni Israil jəməti üqün kəzətki dəp bekitkənmən; sən Mening əozjimdin həwər anglap, ularoja Məndin agah yətküzisən. **8** Mən rəzil adəmgə: «I rəzil adəm, sən qokum əlisən» desəm, wə əzüng bu rəzili yolidin yanduruxka səz kilmay uni agahlandurmisa, u rəzil əz kəbihlikidə əlidu; biraq uning kəni üqün səndin hesab alimən. **9** Biraq sən rəzili yolidin yenix toqruluk agahlandursang, u yolidin yannisa, u əz kəbihlikidə əlidu; biraq əzüng əz jeningni kütquzup kəlisən. **10** Əmdi sən, i insan oqlı, Israil jəmətigə səz kiliq: — Silər: «Bizning itaətsizlikirimiz wə gunahlırimiz bəximizdidur, biz ular bilən zəiplixip ketiwatimiz; əmdi biz kəndəkmə hayətkə eriximiz?» dəysilər. **11** Ularoja səzümni yətküzüp: «Mən hayətim

bilən kəsəm kılınənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — Mən rəzil adəmnin əlümidin heq hursənlikim yətkür; pəkət ularni rəzil yolidin yenip hayətkə erixsən dəymən; rəzil yolliringlardın yeninglar, yeninglar! Nemixka əlgünglar kelidu, i Israil jəməti?!» — degin. **12** Wə sən, i insan oqlı, əl-yurtungdikilərgə mundak degin: — Həkkəniy adəmnin həkkəniylikı asiyik kıləjan künidə uni kütquzmaydu; həm rəzil adəm bolsa, u əz rəzillikidin yənojan künidə rəzillikidin yikilmaydu; həkkəniy adəm gunah sadir kıləjan künidə, u əslidiki həkkəniylikı bilən hayətkə turuwərməydu. **13** Mən həkkəniyjoja: «Sən bərhək hayətkə erixsən» deginimda, u əz həkkəniylikə tayıni kəbihlik sadir kilsa, əmdi uning həkkəniy ixliridin heqkaysisi əslənməydu; əksiqə u ətküzgən kəbihlikı tütəyliyidin əlidu. **14** Əmdi mən rəzilgə: «Sən qokum əlisən» desəm, biraq u gunahjədin yenip, kəz əldimda adalət wə həkkəniylikı yürgürsə — **15** Rəzil adəm kəzərgə kəpalətkə alojan nərsini kəyturup bərsə, — buləngqilikta alojanni kəyturup bərsə — kəbihlik sadir kilmay, hayətkə bəlgilimiliridə mangsa — əmdi u bərhək hayətkə igə bolidu, u əlməydu. **16** Uning sadir kıləjan gunahlırindən heqkaysisi əslənməydu; u adalət wə həkkəniylikı yürgürgən — u bərhək hayətkə igə bolidu. **17** Biraq əl-yurtungdikilə: «Rəbning yoli həmmigə barawər əməs» dəydu; əməliyəttə ularning yoli bolsa həmmigə barawər əməs. **18** Həkkəniy adəm əz həkkəniylikidin yenip, kəbihlikni sadir kilsa, u buningda əlidu. **19** Rəzil adəm əz rəzillikidin yenip, adalət wə həkkəniylik yürgürsə, bu ixlərdin hayətkə igə bolidu. **20** Ləkin silər: «Rəbning yoli həmmigə barawər əməs» dəysilər; i Israil jəməti, Mən həqkaysinglaroja əz yolliringlar boyiqə üstinglərgə hətküm qikirimən! **21** Wə xundak boldiki, sürgün boləjan on ikkinji yili, oninqi ayning bəxinqi künidə, Yerusəlemdin kaqқан birsi yenimoja kelip: «Xəhər bəsildi!» — dedi. **22** Əmdi kaqқан adəmnin yetip kelixining əldin ki ahximida Pərwərdigarning kəli mening wujudumoja kənojanidi; xuning bilən U əozjimini eqip kəydu; əozjim eqilip, mən yəne gaqa bolmidim. **23** Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **24** I insan oqlı, Israil zeminidiki harabə jaylarda turuwatqanlar: «Ibrahım pəkət bir adəm turupmu wə zeminjoja miras boləjanidi; biraq biz kəp adəmmiz; əmdi zemin bəribir bizgə təkdim kılindi» — dəp eytiwatidu. **25** Xunga ularoja mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Silər gəxni kən bilən yəysilər; silər əz məbudliringlarnı bax kətürüp izdəysilər; silər kən təkəwətisilər; əmdi silər zeminjoja miras boləmsilər? **26** Silər kiliqinglaroja tayinisilər, silər yirginlik ixlərnı qikirisilər, hərbinglar əz kəoxnisining ayəlioja buzukqilik kılidu. Əmdi silər zeminjoja miras boləmsilər?». **27** Ularoja mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: Mən hayətim bilən kəsəm kılınənki, bərhək, harabə jaylarda turuwatqanlar kiliqlinip yikilidu; dalada kəlojanni yawayı haywanlarınin yəwətiwxə tapxurimən; istihkamlar wə oqlarlarda turəjanlarmu wəba kəsilydin əlidu. **28** Mən zeminni wəyrənə wə qəl-bayawan kılınan; uning küqidin boləjan pəhri yətkilidu; Israilning təoqliri wəyrənə boliduki, ulardın ətküqi heqbir adəm bolmaydu. **29** Ularınin yürgüzgən yirginlik kilmixliri

tüpaylidan Mən zeminni wayrana wə qel-bayawan kılıojinimda ular Mening Pərwərdigar ikanılikimni tonup yetidu». **30** — Əmdi sən bolsang, i insan oşli, əlyurtungdikilər hərdaim seni aşıziqə elip öylirining tamlirining yenida wə dərwezilarda sezləp bir-birigə həm hərberi öz kerindixioqə sən toşruluk: «Kenı berip, Pərwərdigardin nemə səz barkin, anglap kelayli!» — dəydu. **31** Ular jamaət süpitidə yeningoşa kelip, Mening həlkimning süpitidə aldingda olturidu; ular sezliringni anglaydu, birak ularoşa əməl kılmaydu; ular aşızi bilən sanga muhəbbət kərsitidu, birak kəngli haram mənəpətkə tartidu; **32** mana, sən ular üqün pəkət yekimlik nawz bilən, sazlıri obdan təngxılıp eytiloğan muhəbbət nahxisisən, halas; ular sezliringni anglaydu, birak ularoşa əməl kılmaydu. **33** Əmdi buning həmmisi əməlgə axurulojinida (u bərhək əməlgə axurulidul) ular bir pəyoəmbərning ularning arisida bolojanlıkini tonup yetidu».

34 Wə Pərwərdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — **2** I insan oşli, bexarət berip Israilni bəkkəşuqı padıqlarını əyibləp mundak degin: — Padiqlarəşa mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Əzlırinıla bekiwatkan İsrailning padiqirining həlioqə way! Padiqlarning padisini ozuklandırur kerək əməsmu? **3** Silər yeojini əzınglər yəysilər, yungini əzınglər kıysilər; bortaləoğan esil malni soyusilər; lekin koylarını bəkməysilər. **4** Ajızları küqəytmidinglar, kesəllərni saqaytmidinglar, zəhımləngənlərni tēngip koymidinglar, tarkilip kətkənlərni qayturup əkəlmidinglar, zıp kətkənlərni izdəp barmidinglar; əksiqə silər zorluk-zumbuluk wə rəhımsızlık bilən ular üstidin həküm sürüp kəlgənsilər. **5** Ular padiqisiz bolup tarkilip kətti; ular tarkilip ketip daladiki barlık həywanlarəşa ozuk bolup kətti. **6** Mening koylirim barlık taşlar arisidin, hər yukiri egizlik üstidə tenəp kətti; Mening koylirim pütkül yər yüzigə tarkip kətti, birak ularni tepixka tirixkuqi yaki izdigüqi yok idi. **7** Xunga, i padiqlar, Pərwərdigarning sezi ni anglanglar: — **8** Mən həyatim bilən kəsəm kılımənkı, — dəydu Rəb Pərwərdigar; — Koylirimning padiqisi bolmioqəşka, ular ow bolup kəldi, daladiki hər bir həywanəşa ozuk boldi; qünki Mening padiqilirim Əz padamni izdiməydu, ular pəkət əzlırini bəkidu, Mening koylirimni bəkməydu. **9** — Xunga, i padiqlar, Pərwərdigarning sezi ni anglanglar! **10** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən padiqlarəşa kərximən; Mən Əz koylirimning hesabını uların alımən, wə ularni padini bəxıxtin tohtitimən; xuning bilən padiqlar əzlırinimu bəkməydu; wə Mən koylirimni ularəşa yənə ozuk bolmisun üqün ularning aşızidin kütuldurımən. **11** Qünki Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Əzüm əz koylirimni izdəp ularning həlini soraymən; **12** padiqi əzining koyliri arisida, tarəp kətkən koylarını tepip bəkkəndək, Mənmü koylirimni izdəp bəkimən; ular bulutluk kərangəşu kündə tarilip kətkən hər bir yəylərdin Mən ularni kütuldurımən. **13** Mən ularni həlkərdin epkelimən, ularni məmlikətlərdin yioqımən, əz zeminiəşa apirimən; Mən ularni İsrail taşlıri üstidə, erik-üstənglər boyida wə zemindiki barlık turaləşu jaylarda bəkimən; **14** Mən ularni esil qimənzarda

bəkimən; İsrail taşlıri ularning yaylıki bolidu; ular xu yərdə obdan yaylakta yatidu; İsrail taşlıri üstidə, mənəbət qimənzarda ozuklıyatidu. **15** Mən Əzüm Əz padamni bəkimən, ularni yatkuzimən, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **16** — Mən yoldin tenəp kətkənlərni izdəymən, tarkilip kətkənlərni qayturımən; zəhımləngənlərni tēngip koymən, ajızları küqəytmən; birak səmrigənlər wə küqlüklərni yokitimən; padamni adalət bilən bəkimən. **17** Əmdi silərgə kəlsəm, i Mening padam, Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən koy wə koy arisida, koşkarlar wə tekilər arisida həküm qikirimən. **18** Əmdi silərnıng yaxşı qimənzərni yegininglar azlık kilip, qiməndiki qəloğan ot-qəplərni ayaşlıringlar bilən qəyliwetixinglar kerəkmu? Silər süpsüzük sulardin iqkəndin keyin, qəloşini ayaşlıringlar bilən leyitiwetixinglar kerəkmu? **19** Xunga Mening koyliriməşa silərnıng ayaşlıringlar qəyliwətkəni yeyixtin, ayaşlıringlar dəsəş leyitiwətkəni iqixtin bəşka əməl yok. **20** Xunga Rəb Pərwərdigar ularəşa mundak dəydu: — Mana Mən, Mən Əzüm səmrigən koylar wə oruk koylar arisida həküm qikirimən. **21** Qünki silər mürə-yənpaxlıringlar bilən ittirip, munggüzlıringlar bilən ularni tərəp-tərəpkə tarkitiwətküqə üsisilər, **22** — Mən ularni yənə ow obyektı bolmisun dəp Əz padamni kütkuzimən; wə Mən koy wə koy arisida həküm qikirimən. **23** Mən ularning üstigə bir padiqini tikləymən, u ularni bəkidu; u bolsa Mening kulum Dawut; u ularni bəkip, ularəşa padiqi bolidu; **24** wə Mənkı Pərwərdigar ularning Hudasi bolımən, Mening kulum Dawut ular arisida əmir bolidu; Mənkı Pərwərdigar xundak seş kıldim. **25** Mən ular bilən aman-hatırjəmlik beşixlaydıoğan əhdini tüzüp, yirtkuq həywanları zemindin tığitimən; ular bihətər bolup jəngəlda turidu, ormanlıqlarda qonup uhlaydu. **26** Mən ularni həm egizlikim ətrapidiki jayları bərikətlik kılıməni; yəmoşur-yəojinlari öz pəsidə yəşdurımən; bular bərikətlik yəmoşurlar bolidu. **27** Daladiki dərəhlər mewilirini, tuprak ündürmirilini beridu; ular əz zeminda bihətər turidu; Mən ularning boyunturuk-əsərelirini sundurup, ularni kullukka tutkanlarning qolidin kütuldurujinimda, ular Mening Pərwərdigar ikanılikimni bilip yetidu. **28** Ular yənə əllərgə ow bolmaydu, yər yüzidiki həywanlar yənə ularni yəwətməydu; ular bihətər turidu, həqkim ularni kərkətməydu. **29** Mən ular üqün dangki qikkan əlahidə bir bostanlık jayni təminləymən; ular kaytidin zeminda aqarqılıkta yigləp qəlməydu, yaki kaytidin əllərnıng mazaş obyektı bolmaydu. **30** Andin ular Mənkı Pərwərdigar Hudasing ular bilən bilə bolidioqanlıkimni wə əzlırining, yəni İsrail jəmətining Mening həlkim bolidioqanlıkini bilip yetidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **31** — Əmdi silər bolsanglar, i Mening koylirim, Mening qimənzarimdeki koylirim, insanlardursilər, halas; Mən bolsam silərnıng Hudaşinglardurmən» — dəydu Rəb Pərwərdigar.

35 Wə Pərwərdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — **2** I insan oşli, yüzüngni Seir teojəşa karitip, bexarət berip uni əyibləp mundak degin: — **3** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, i Seir teoji, Mən sanga kərximən; Mən kolumni üstünggə uzartip, seni bir wayrana wə qel-bayawan kılıməni. **4** Mən xəhərlirini

harabə kiliwetimən, wə sən wəyrənə bolisən; andin sən Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisən. **5** Qünki sən mænggügə eqmanlik saklap kəlgənsən, Israillarning bexioğa külpət qüixkən künidə, kəbihlikning jazalinix waqti-saiti toxkanda, ularni kiliq küqigə tapxurup bərgənliking tüpəylidin, **6** Xunga Mən həyatim bilən kəsəm kilimənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — Mən sanga kən təkülünxi nekimmig; kən seni koqloydu. Sən kən təküxtin nəprətlənməngənliking tüpəylidin, əmdi kən seni koqlap yürüdü. **7** Mən Seir teojini wəyrənə wə qəl-bayawan kilip, uningdin besip etküqi həm uningə qaytquqini üzüp taxlaymən. **8** Mən uning taqlirini eltürülgənli bilən toldurimən; sening egizlikliringdə, sening jilolirilingdə, sening barlik jiralirilingdə kiliq bilən eltürülgənler yikilidü. **9** Mən seni mænggügə wəyrənə kilimən; sening xəhərliring adəmzatsiz bolidü; wə silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **10** — Qünki sən: «Bu ikki əl, ikki məmlikət Meningki bolidü, biz ularə qə bolimiz» degining tüpəylidin — gərəqə Mən Pərwərdigar xu yərdə boləjan bolsammu —, **11** əmdi Mən həyatim bilən kəsəm kilimənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — Mən sening nəpəritingdin qikkən aqqiqing boyiqə wə həsiting boyiqə sanga muamilə kilimən; Mən üstüngə həküm qikqip jazalixim bilən, Mən ular arisida Özümmi kərsitimən. **12** Xuning bilən sening Israil taqlirioğa qarap: «Ular wəyrən boldi, ular bizgə yəm boluxkə təkdim kilindi» degən barlik həkəratliringni Mən Pərwərdigarning angliojinimni sənərlə tonup yetisilər. **13** Uning üstigə aozjinglarda silər Manga karxi qikqip özünglarni qong kərsitip, Manga kupurluk kilojan sezüngləni kəpəytkənsilər; Mən ularni anglidim. **14** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Pütkül yər yüzü xadlinip kətkinidə, Mən seni wəyrənə kilimən. **15** Israil jəmətining mirasi wəyrən kilinojanda buningdin sən xadlanəjiningdək, Məmmu sanga xundak kilimən; sənmu, i Seir teoqi wə barlik Edom — silərnin barliqinglar wəyrənə bolidü; wə [Edomiylar] Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidü».

36 əmdi sən, i insan oqlı, Israil taqlirioğa bexarət berip mundak degin: — Israil taqliri, Pərwərdigarning sezinə anglanglar: — **2** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Düxmənning silərgə qarap: «Wahl Mənggü yukiri jaylar bizgə təəllük boldi!» degini tüpəylidin, **3** xunga bexarət berip mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Bərhək, qünki ular silərnə wəyrənə kilip, əllərdin kəlojanlirioğa təwə kilixkə həryəndin silərnə əzgənliki tüpəylidin, wə silər əllər arisida səz-qəqək wə təhmət obyektı bolup kəlojanliqinglardin, **4** əmdi xunga, i Israil taqliri, Rəb Pərwərdigarning sezinə anglanglar: — Rəb Pərwərdigar əllərdin kəlojanlirioğa olja həm mazək obyektı bolup kəlojan taqlar, egizliklər, jiralar wə jiləqləroğa, wəyrən boləjan harabilar wə taxliwetilgən xəhərlərgə mundak dəydu: — **5** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Huxal boluxup kəlbidiki pütün eqmənliki bilən Mening zeminimni əzligə təəllük boluxkə bekitip, uni bulang-talang kiliwalayli degən əllərdin kəlojanlirioğa wə Edomdikilərnin həmmisigə bərhək, Mən [Əz həkimgə] boləjan kizəjənlilikimdin qikkən aqqik otida səz kildim: — **6** Israil zemini toqruluk bexarət berip, taqlar,

egizliklər, jiralar wə jiləqləroğa səz kilip mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Əz [həkimgə boləjan] kizəjənlilikimdin kəhrim bilən səz kildim — qünki silər əllərnin mazək-ahənətlirini yegənsilər. **7** — Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən kolumni kətürüp xundak kəsəm iqqənki, bərhək, ətrapinglardiki əllər əzining mazək-ahənətlirini əzi ixididü. **8** Ləkin silər, i Israil taqliri, xahlinisilər, həkim Israilə qə mewə berisilər; qünki ular pat arida kaytip kelidü. **9** Qünki mana, Mən silər təripinglardidurmən; Mən silərgə qaraymən, silər yumxitisilsilər həm terisilsilər. **10** Wə Mən üstüngərdə adəmlərnə, yəni Israilning pütkül jəmətini, ularning barlikni kəpəytmən; xəhərlər ahəlilik bolidü, harabilar kaytidin kəruhidü. **11** Mən üstüngərdə adəm həm həywanlarni kəpəytmən, ular awup nəsil kəridü; Mən etkən zamanlardikidək silərnə oltraqlik kilimən; bərhək, həlinglarni əslidikidin əwzəl kilimən; silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər. **12** Mən üstüngərdə adəmlərnə, yəni həkim Israilni mangdurimən; ular silərgə igidarqlik kilidü, silər ularning mirasi bolisilər; silər yəne ularni balilirdin juda kilməysilər. **13** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki ularning silərgə: «Silər adəmlərnə yəysilər, əz elinglarni balilərdin juda kəlojənsilər!» degini tüpəylidin, **14** əmdi silər yəne adəmlərnə yeməysilər, əz elinglarni balilirdin yəne juda kilməysilər, dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** — Mən silərgə yəne əllərnin mazək-ahənətlirini anglatkuzmaymən; silər əllərnin tapa-tənisini yəne kətürməysilər, silər əz elinglarni kaytidin yikitməysilər, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **16** Pərwərdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — **17** I insan oqlı, Israil jəməti əz zeminida turojan qəqlərdə, ular əz yoli həm kilmixliri bilən uni buləjojan; Mening aldimda ularning yoli ay kərgən ayalning napaklijoğa ohxax. **18** Xunga zeminoğa təkəkən kən üqün, zeminni məbudliri bilən buləjojanliqi üqün, Mən kəhrimni ular üstigə təkətm; **19** Mən ularni əllər arisioğa tarkitiwəttim, ular məmlikətlər iqigə tarilip kətti; Mən ularning yolliri həm kilmixliri boyiqə ularning üstigə həküm qikardim. **20** Ular baridojan həkəysi əllərgə kəlgəndə, ular toqrısında: «Bular Pərwərdigarning həkli, biraq ular Uning zeminidin qikkən!» — deyilgəndə, ular yənəla Mening pak-muqəddəs namimni buləjojan; **21** Biraq Mən Israil jəməti barəjan həkəysi əllər arisida buləjojanə pak-muqəddəs namim üqün kəngül bəldüm. **22** Xunga Israil jəmətigə mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən bu ixni silərnə dəp əməs, i Israil jəməti, bəki silər barəjan həkəysi əllər arisida silər buləjojan əz pak-muqəddəs namim üqün kilimən. **23** Mən əllər arisida buləjojanə, Özümming bükük namimni pak-muqəddəs dəp kərsitimən; namimni dəl silər ular arisida buləjojan; ularning kəz aldidə Mən Özümmi silərnin aranglarda pak-muqəddəs kərsətkinimdə, əllər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetidü, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **24** Mən silərnə əllər arisidin elip, məmlikətlər iqidin yəjoip, silərnə əz zeminiglarə qayturimən. **25** — Mən süpsüzük suni üstüngəroğa qaqimən, buning bilən silər pak bolisilər. Silərnə həmə pəskiniliklirdin wə butliringleardin paklaymən. **26** Mən silərgə yəngi kəlb berimən, iqinglarə yəngi bir

roh salimən; teninglardiki tax yürəkni elip taxlap, mehrlık bir kəlbni ata kılımə. **27** Mening Rohımni iqinglaroşa kirgüzüp, silərni əmr-pərmanlırım boyıqə mangozımən, həkümlırimni tutkuzımən, xuning bilən ularoşa əməl kılısilər; **28** silər Mən ata-bowilırlınglaroşa təkdım kılıqən zemında yaxaysılər; Mening kowmım bolısilər, Mən silərning Hudayınglar bolımən. **29** Mən silərni barlık paskınıqılıktın kütquzımən; Mən buoşdaynı awun boluxka buyruymən; üstınglərgə heq aqarqılıqni koymaymən; **30** Mən dərəhlərning mewısını wə etızdiki məhsulatlarıni awutımənki, silər aqarqılık tüpəyldın əllər arısıda xərməndə bolmaysılər. **31** Silər rəzil yollırlınglar wə naqar kılımlırlınglarıni əsləp, kəbihliklırlınglar wə yırğınlık kılıqanlırlınglar üqün əz-əzünglardın yırğınısılər. **32** Silərgə məlum bolsunki, bu ıxni kılıxım silər üqün əməs, — dəydu Rəb Pərwərdıgar, — əz yollırlınglar üqün Hıjıl bolup xərməndə bolınglar, i İsrail jəməti. **33** — Rəb Pərwərdıgar mundak dəydu: — Mən kəbihliklınglardın paklıqan künıdä, Mən xəhərlərni əhalilik kılımə, harabə kəloqan jaylarmu kəytıdın kuruıldı. **34** Wəyrən kılınoqan zemin etüp ketıwatqan hərбірıng kəz aldıda wəyrənə kərünsımu, u kəytıdın terılıdu. **35** Xuning bilən ular: «Bu wəyrən kılınoqan zemin huddi Ərəm baqıqısdək boldı; harabə, wəyrən kılınoqan xəhərlər hazır mustəhkəmləndı, əhalilik boldı» — dəydu. **36** Wə ətrapıdä kəloqan əllər Mənki Pərwərdıgarıng buzuloqan jaylarıni kuroşuqı həm wəyrənə kılınoqan yərlərni kəytıdın terıoşuqı ikənlikımi bilip yetıdu; Mənki Pərwərdıgar səz kıldım, buningoşa əməl kılımə. **37** Rəb Pərwərdıgar mundak dəydu: — Mən yənilä İsrailning jəmətınıng bu ıxlarıni tiləydoqan dua-tıləwətlırlıgə ıjabət kılıoşuqı bolımən; Mən koy padısdək ularning ədəmlərini awutımən; **38** Mukəddəs dəp ayrılıqan kurbanlık koy padısdək, bekitılğən heyt-bayramlıroşa beoşıxlanoqan koy padısı Yerusalemoşa tolduruloşandək, harabə bolqan xəhərlər kəytıdın ədəm padılıri bilən toldurılıdu; ular Mening Pərwərdıgar ikənlikımi bilip yetıdu.

37 Pərwərdıgarıng kəli wujudumoşa kəndi; Pərwərdıgar məni Rohı bilən kətürüp qılıp, bir jılıqınıng otturısioşa turoşuzdı; u yər səngəklərgə toldı. **2** U meni səngəklər ətrapıdın uyak-buyakka etküzdı; mana, bu oşuk jılıqıdä [səngəklər] intayın nuroşun ıdı; wə mana, ular intayın kurup kətkənıdı. **3** U məndın: — I insan oşlı, wə səngəklər kəytıdın yaxnamdu? — dəp sorıdı. Mən: — I Rəb Pərwərdıgar, sən bilısən, — dedım. **4** U mənə: I insan oşlı, bu səngəklər üstıgə bəxarət berıp mundak dəgin: «I kuruş səngəklər, Pərwərdıgarıng səzını anglanglar! **5** Rəb Pərwərdıgar bu səngəklərgə mundak dəydu: — Mana, Mən silərgə bir roh-nəpəs kirgüzımən, wə silər həyat bolısilər. **6** Mən üstınglərgə pəy-sıngırlərni salımən, silərni tərə bilən yapımən, silərgə roh-nəpəs kirgüzımən; wə silər Mening Pərwərdıgar ikənlikımi bilip yetısilər». **7** Xunga mən buyruşoşını boyıqə bəxarət bərdım; mən bəxarət berıxıngə, bir xawqun kətürılıdı, mana jalak-julak bir awaz anglandı, səngəklər jipsılıxıp, bir-bırıgə kəşuldı. **8** Mən kərdum, mana, pəy-sıngırlər wə et ularning üstıgə kelıp ularni kaplıdı; bırak ularđə heq roh-nəpəs bolmıdı. **9** U mənə: — I insan oşlı, roh-nəpəskə bəxarət

berıp mundak dəgin: «Rəb Pərwərdıgar mundak dəydu: Tət tərəptın xamal kəlgəysılər, i roh-nəpəs, wə muxu əltürülğənlər tırılısun üqün ularning üstıgə püwənglər» — dedı. **10** Xunga mən buyruşandək bəxarət berıwıdım, roh-nəpəs ularoşa kirdı-də, ular həyat bolup tik turdı — bütük bir kəşunqoşa aylandı. **11** Wə U mənə: — I insan oşlı, bu səngəklər bolsa İsrailning pütün jəmətıdur. Mana, ular: «Bizning səngəklırimız kəşurup kətti, ümidımız tüzıldı; biz tügəxtuk!» — dəydu. **12** Xunga bəxarət berıp ularoşa mundak dəgin: «Rəb Pərwərdıgar mundak dəydu: — Mana, Mən gərünglərni eqıp, silərni gərünglərdın qıqırımən, i Mening həlkım, silərni İsrail zemınıqoşa elıp kırımən; **13** Mən gərünglərni aqkınimdə, silərni gərünglərdın qıqarəşınımdä, i Mening həlkım, silər Mening Pərwərdıgar ikənlikımi bilip yetısilər. **14** Wə Mən Əz Rohımni silərgə kirgüzımən, silər həyat bolısilər; wə Mən silərni əz zemınglardä turoşuzımən; silər Mənki Pərwərdıgarını xundak səzni kılıp, xuni ədə kıldı, dəp bilıp yetısilər». **15** Pərwərdıgarıng səzi mənə kelıp mundak dəyıldı: — **16** I insan oşlı, bir tayaqni elıp, uning üstıgə «Yəhuda wə uning həmrəhlıri bolqan İsrailər üqün» dəp yazoşın; yənə bir tayaqni elıp, uning üstıgə «Əfrayım wə uning həmrəhlıri bolqan pütün İsrail jəmətıdikilər üqün» dəp yazoşın; **17** wə ularni bir-bırıgə ulap koy; ular kəşungdə bir bolsun. **18** Həlkımdıklırlər səndın: «Bu ıxlar bilən nemını qıxəndürməkəşı bizgə dəp bərməməşın?» dəp sorısa, **19** ularoşa: «Rəb Pərwərdıgar mundak dəydu: «Mana, Mən Əfrayımıng wə uningoşa həmrəh bolqan İsrail kəşılılırlıngı kəli tutqan Yüstüpnıng tayıqını elıp, uni Yəhudanıng tayıqıqoşa kəşurup ulap, ularni birlä tayaq kılımə; ular Mening kəşungdə bir tayaq bolıdu. **20** Sən yazoşın tayaqlarıni ularning kəz aldıda kəşungdə tutup ularoşa xundak dəgin: — **21** «Rəb Pərwərdıgar xundak dəydu: «Mana, Mən İsrail balılırlını barəşən əllər arısdın elıp, ularni həryəndın yıqıp əz zemınıqoşa epkelımən. **22** Mən ularni İsrail təşlırlıngı üstıdä bir əl kılımə; bir padıxah ularning həmmısıgə padıxah bolıdu; ular kəytıdın ıkkı əl bolmaydu, yaki kəytıdın ıkkı padıxahlıqka heq bəşünmaydu. **23** Ular əşlırlını kəytıdın ularning məbudlırı, lənətlık ıxlırı yaki asılıqlırlıngıng heqkəşısısı bilən heq buləşımaydu; Mən ularni gunah etküzgən olturekəşaxqan jaylırdın kütquzup, ularni paklandırumən; ular Mening həlkım bolıdu, Mən ularning Hudası bolımən. **24** Wə mening kulum Dawut ularoşa padıxah bolıdu; ularning həmmısıngıng birlä padıqısı bolıdu; ular Mening həkümlırlımdə mənşıp, Mening bəşılımlırlını tutup ularoşa əməl kılıdu. **25** Ular Mening kulum Yəşupka təkdım kılıqan, ata-bowilırlınglar turup kəşən zemında turıdu; ular uningdə turıdu — ular, ularning balılıri, wə balılarning balılıri mənşıgü turıdu — Mening kulum Dawut ularning xəşzadısi bolıdu. **26** Mən ular bilən aman-hatırjəmlık beoşıxlaydoşən bir əşdə tüzımən; bu ular bilən mənşıgütlık bir əşdə bolıdu; Mən ularni jayıdä makanlaxturup awutımən; wə Mening mukəddəs jayımını ular arışioşa mənşıgügə tikləymən. **27** Mening turaloşu jayım ularđə bolıdu; Mən ularning Hudası bolımən, ular Mening həlkım bolıdu. **28** Mening pak-mukəddəs jayım ular arısdä mənşıgügə tikləngəndə,

amdi əllər Əzüm Pərvərdigarning Israilni pak-muqəddəs qiloquqi ikənlikimni bilip yetidu».

38 Pərvərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **2** İnsan oqli, yüzüingni Magog zeminidiki Rox, Məxək və Tubalning əmiri Gogqa qaritip uni əyibləp bexarət berip xundak degin: — **3** Rəb Pərvərdigar xundak dəydu: «Mana, i Gog, — Rox, Məxək və Tubalning əmiri, Mən sanga qarximən; **4** Mən seni arkingoşa yandurup, engikingəgə ilmaklarni selip, sən və pütün koхunungni — atlar və atlik əskərlərnı, həmmisi toluk korallanoşan, sipar-qalkanlarnı kətürəng, kıliq tutkan top-top kixilərnı jənggə qıkirimən; **5** Pars, Efiopiya və Put, həmmisi qalkan-dubuloşa bilən korallinidu **6** — Gomer və uning barlik top-top adəmliri, ximalning əng kəridin kəlgən Torgamah jəməti və uning barlik top-top adəmliri, bu kəp əllər sanga həmrəh bolup billə bolidu. **7** Əzüingni təyyarla; sən və sanga yioşiloşan barlik top-top adəmliring təyyarlanoşan petida bol; sən ularoşa nazarətqilik kılisən. **8** Kəp künlərdin keyin sən [jənggə] qakirilisən; sən ahirki yıllarda kıliqtiqn kutkuzuloşan, kəp əllərdin yioşiloşan həlkning zeminioşa, yeni uzundin beri wayran kəlinip kəlgən Israil taqilrioşa hujum kılisən; uning həlki əllərdin yioşiloşan bolup, ularning həmmisi aman-esən turıweridu; **9** sən, barlik top adəmliring və sanga həmrəh boloşan nuroşun əllər bilən billə aloşa besip kirimən; mən aman-esən turuwatkan bir həlkəgə yekınlıximən — ularning həmmisi sepilsiz, taqəsiz və dərwasısız turuwatıdu», dəysən, — **12** «Xuning bilən oljilarnı elip, bulang-talang kılimən; kolumnı əslidə wayran bolup əmdiliktə makanlik boloşan jaylaroşa, əllərdin yioşiloşan, mal-dunyoşa igə boloşan, dunyaning hındikidə yaxawatkan həlkəgə qarxi kılimən». **13** Xu tapta Xeba, Dedan, Tarxıxtiki sodıgərlər barlik yax xırliri bilən səndin: «Sən olja elixka kəldingmu? Sən top-top adəmliringni bulang-talang kıliwelixka — altun-kümüxnı elip ketixka, mal-dunyanı elip ketixka, zor bir oljoşa erixıwelixka yioşingmu?» — dəp soraydu. **14** Xunga bexarət bərgin, i insan oqli, Gogqa xundak degin: — Rəb Pərvərdigar xundak dəydu: — Mening həlkim Israil aman-esən bolıdıoşun künni, sən bilip yətməmsən? **15** Sən əj jayingdin, yəni ximalning əng qət jayıdin qıkisən, sən və sanga həmrəh boloşan nuroşun əllər, həmmisi atlik bolup, top-top adəmlər, qong koхun bolısən. **16** Sən yər yüzini qaplıoşan buluttək həlkim Israiloşa qarxi qıkisən — bu ahirki zamanlarda bolıdu — Mən seni əz zeminioşa qarxilixıxka qıkirimən; xundak kılip Mən sən arkılik, i Gog, əllərnıng kəz aldıda Əzümnıng pak-muqəddəs ikənlikimni kərsətkəndə, ular Meni tonuydu». **17** — Rəb Pərvərdigar xundak dəydu: «Mən kədimki zamanlarda kullirim boloşan Israilidiki pəyoşəmbərlər arkılik bexarət kıloşan bırsi sən əməsmu? Ular xu künlərdə, xundakla kəp yıllərdin beri, Mening seni həlkimgə qarxilixıxka qıkirıdıoşanlıkıng tooşruluk bexarət bərgən əməsmu? **18** Wə xu küni, yəni Gog Israil zeminioşa qarxi qıkkan küni xundak bolıduki, — dəydu

Rəb Pərvərdigar, — qəzəpim bilən Mening kəhrim ərlep qıkıdu. **19** Mening [Əz həlkimgə] boloşan kızoşınlıkımdin, qəzəp bilən xundak səz kıloşanmənki, Israil zeminidə zor yər təwrəş bolıdu; **20** xuning bilən dengızdiki beliklər, asmandiki uqar-qanatlar, daladiki həywanlar, yər yüzidiki əmiligtıqi həywanlar və yər yüzidə turoşan barlik insanlar Mening yüzüm aldıda təwrinip ketıdu; taqılar ərtilüp, tik yarlar oşlap ketıdu, barlik tamlar yərgə ərtilüp qüxıdu. **21** Mən barlik taqilrimında uning bilən qarxilixıxka bir kıliq qakirimən, — dəydu Rəb Pərvərdigar, — hərбіrsinıng kıliqi əz kərinđixigə qarxi qıkıdu. **22** Mən waba kesili və qan təküz bilən uningoşa həküüm qıkirip jazalaxka kiriximən; Mən uningoşa, uning koхunliri üstigə, uningoşa həmrəh boloşan nuroşun əllər üstigə dəhəxtlik yamoşur, zor məldür taxlıri, ot və güngürt yaqdurımən; **23** Mən Əzümnı uluqşap, Əzümnı pak-muqəddəs dəp kərsitimən; wə nuroşun əllərnıng kəz aldıda namayan bolımən, ular Mening Pərvərdigar ikənlikimni tonup yetıdu».

39 «Əmdi sən, i insan oqli, Gognı əyibləp bexarət berip xundak degin: — Rəb Pərvərdigar xundak dəydu: — Mana, i Gog, — Rox, Məxək və Tubalning əmiri, Mən sanga qarximən; **2** Mən seni arkingoşa yandurup, yetkiləp, seni ximalning əng kəridin qıkirimən, Israilning taqilri üstigə tajawuz kıldırımən; **3** Mən okyayingni sol kolungdin urup taxlıoşıwətimən, olkırnıngi ong kolungdin qüxürıwətimən; **4** sən Israil taqilrining üstigə yikilisən; sən və sening barlik koхunliring, sanga həmrəh boloşan əllər yikilısiler; Mən seni barlik yırtkuq uqar-qanatlaroşa gəş, daladiki barlik həywanlaroşa ow boluxka təkđim kıldım. **5** Sən dalada yikilisən; qünki Mən xundak səz kıldım, — dəydu Rəb Pərvərdigar. **6** Mən Magog üstigə wə dengiz boyıda aman-esən turoşanlaroşa ot yaqdurımən; ular Mening Pərvərdigar ikənlikimni tonup yetıdu. **7** Mening pak-muqəddəs namınnı həlkim Israil arısıda tonutımən; pak-muqəddəs namınnıng qaytıdin buloşınixka kət'iy yol koymaymən; əllər Mening Pərvərdigar, Israilda turoşan Muqəddəs Boluquşisi ikənlikimni bilip yetıdu. **8** Mana, u kelıdu! Bu ixlar qoқum bolıdu, — dəydu Rəb Pərvərdigar, — bu dəl Mən eytkən künidur. **9** Israil xəhərliridə turuwatkanlar qıqip korallarnı, jümlidin sipar-qalkanlar, okyalar, toqmaklar və nəyzilərnı kəydürüp ot qalaydu — ular bular bilən yəttə yil ot qalaydu. **10** Daladin heq otun elinmaydu, ormanlardın heq yaoşaq kesilmaydu; qünki ular korallarnı ot kalaxka ixlıtidu; ular əzlıridin olja tutkanlarnı olja tutıdu, əzlırini bulang-talang kıloşanlarnı bulang-talang kılıdu, — dəydu Rəb Pərvərdigar. **11** Wə xu künidə xundak bolıduki, Israil zeminidin, yəni dengizning xərkıy kıroşıkidin ətıdıoşanlarning jiloşısınin Gogqa bir yarlık boluxı üqün bir orunnı berımən; bu yərlik bolsa ətükülərnıng yolını tosidu; ular xu yərdə Gog və uning barlik top-top adəmlirini kəmidu; u «Həmon-Gog jiloşisi» dəp atılıdu. **12** Israil jəməti zeminini həlal kılix üqün, ularnı yəttə ay kəmidu; **13** zeminidiki barlik həlk ularnı yərlikkə koşıdu; xuning bilən Əzüim uluşılanoşan muxu künidə bu ix ularoşa xəşəp bolıdu, — dəydu Rəb Pərvərdigar. **14** Ular bırnəqəgə adəmnı zeminni dawamlik arılap, tajawuzqılarning zemin yüzidə kəloşan jəsətlirini

kümtxtæk alahida ixni klix üqün ayriydu; ular xu yotta ey tügiganda, andin jasetlarni izdx hizmitini baxlaydu. **15** Bu «zemindin etküqilær» aylinip yürüdu; aqær birsi adamning ustihinini kergon bolsa, u uning yenioqa bir bälgä tiklaydu; «izdæp kængüqilær» uni Hamon-Gog jilöjisiöqa dæpna kילוquqä bälgä turidu **16** ([jilöjida] «Hamonaq» dæp ataloqan bir xæhr bolidu). Ular xu yol bilan zeminni paklaydu». **17** — «Wæ sæn, i insan oqqli, Ræb Pærwardigar xundak dæydu: — Hærkandak uqar-kanatlar, daladiki barlik haywanlaroqa mundak degin: «Yioqilixip kelinglar, Mæn silærgä kilmæqçi bolöjan kurbanlikimoqa, yæni Israil taqliri üstida kilinoqan qong kurbanlikka hæryandin jam bolunglar! Silær xu yærdä gæx yap, kan iqisilar. **18** Silær baturlarning gæxini, yær yuzidiki xahzadilarning kenini — qoqkarlarning, eqkilærning, torpaqlarning kenini iqisilar — ularning hæmmisi Baxandiki bordaloqan mallardur! **19** Silær Mæn silærgä kilmæqçi bolöjan kurbanlikimdin, toyoquqä may yap, toyoquqä kan iqisilar! **20** Silær dastihinimda atlar wæ jæng harwisidikilær, baturlar, barlik jængçi palwanlar bilan toyunisilær» — dæydu Ræb Pærwardigar. **21** — wæ Mæn Öz xan-xæripimni ællær arisiöqa kersitimæn, barlik ællær Mening yürgüzgæng jazalirimni wæ ularning üstigä koyoqan qolumni kærüdu. **22** Wæ xu kündin tartip Israil jæmæti Mening Pærwardigar, ularning Hudasi ikænlikimni bilip yetidu. **23** ællær Israil jæmætining qæbihliki, Manga asiylik kילוqanliki tüpæylidin sürgün bolöqanliki bilip yetidu; mana, Mæn yüzümni ulardin yoxurup, ularni düxmænlerining kילוqça tapxurdum; ularning hæmmisi kילוqilini yikildi. **24** Ularining paskiniqiligi wæ asiylikliri boyiqæ Mæn ularni bir tæræp kildim, yüzümni ulardin yoxurdum». **25** Xunga Ræb Pærwardigar xundak dæydu: — Mæn hæzir Yakupni sürgün bolöqanlikidin æsligä kayturup, pütkül Israil jæmæti üstigä ræhim klixip, Öz pak-mukæddæs namim üqün otluq kילוqinlikimni kersitimæn. **26** Öz zemindida aman-æsen turöjini, hæqkim ularni korkutmaydioqan qaoq kalgænda, Mæn ularni ællærdin kayturup, düxmænlerining zeminliridin yioqkinimda, wæ kær ællærning kez aldida Özümning pak-mukæddæs ikænlikimni kersætkinimda, xu qaoqda ular hijalitini wæ Mændin yüz örüp kילוqan asiylikining barlik gunahini ketürüdu; **28** ular Mening ularni ællær arisiöqa sürgün kilduroqanlikim tüpæylidin, wæ andin ulardin hæqkaysisini xu yærdä qaldurmay öz zeminiöqa yioqanlikim tüpæylidin, ular Mening Pærwardigar ikænlikimni bilip yetidu; **29** wæ Mæn yüzümni ulardin kayta hæq yoxurmamæn; qünki Mæn Israil jæmæti üstigä Öz Rohimni kuyoqan bolimæn, — dæydu Ræb Pærwardigar.

40 Bizning sürgün bolöqanlikimizning yigirmæ bæxinqi yili, yilning bexida, ayning oninqi künida, yæni xæhr bæsülgændin on tæt yil keyin — dæl axu künida Pærwardigarning kולי mening wujudumoqa kondi, wæ U meni [xæhærgæ] apardi. **2** Hudaning alamt kærünüxliridä U meni Israil zeminiöqa apirip, intayin egiz taq üstigä orunlaxturdi; taqoqning jænubiy tæräpidä xæhærdæk bir kurulux turatti. **3** U meni xu yærgä apardi; mana kolidä kanap tanisi wæ elqæm hadisini tutqan, misning kærünüxidä bolöqan bir kixi; u dærwazida turatti. **4** Bu kixi mangä: «Insan oqqli, kezling bilan kærüp, kuliking bilan anglap, kænglüngni mæn sanga kersitidioqan barlik

ixlaroqa baqlöqin; qünki buning sanga kersitilixi üqün sæn muxu yærgä elip kelinding. Israil jæmætigä barlik kergeningni ayan kil». **5** Wæ mana, ibadæthanining hæmmæ tæräpidä tam bar idi. U kixining qolida altæ gæzlik elqæm hadisi bar idi; xu qaoqdi «bir gæz» bir gæz bir aliqanoqa toqra kelætti. U tamning kænglikini elqidi, bir «hada» qikti; egizlik bolsa, bir «hada» qikti. **6** U xærkkæ qaraydioqan dærwaziöqa kelip, uning pælæmpæyirigä qikti; uning bosuoqisining kænglikini elqidi, u bir hada qikti. Yænæ bir tæräpining kængliki bir hada qikti. **7** [Dærwazining iqidiki] hærbir «oyuq æy»ning uzunluqi bir hada, kængliki bir hada idi; oyuq æylærning arilikçi bæx gæz idi; dærwazining iqidiki bosuoqa, yæni iqkorigæ qaraydioqan dæhlizning aldidiki bosuoqining [ikki tæräpining] uzunluqi [ayrim-ayrim] bir «hada» qikti; **8** u dærwazining iqkorigæ qaraydioqan dæhlizni elqidi, [uzunluqi] bir hada qikti. **9** U dærwazining dalinining uzunlukini elqidi, sækiz gæz qikti; uning kekixining yenediki tamning kænlikçi ikki gæz qikti. Muxu dalan iqkorigæ qaraytti. **10** Xærkkæ qaröqan dærwazining iqidä, u tæräpidä üqtin, bu tæräpidä üqtin oyuq æylær bar idi. Üqilisi ohxax elqæmdä idi; üq æyning ikki yan temi ohxax kænlikçi idi. **11** U dærwazini elqidi, kængliki on gæz qikti; uning jæmyi uzunluqi on üç gæz idi. **12** Bu yandiki oyuq æylærning aldidä bir gæz kænlikçi bir tosmæ tam bar idi, wæ u yandiki oyuq æylærning aldidä bir gæz kænlikçi bir tosmæ tam bar idi; hæryandiki oyuq æylærning kængliki altæ gæz idi. **13** U dærwazining jæmyi kænglikini, yæni bu tæræptiki oyuq æyning egzisining [arkæ lewidin] u tæræptiki oyuq æyning egzisining [arkæ lewioqqa] yigirmæ bæx gæz qikti; bu tæræptiki oyuq æyning ixiki bilæn u tæræptiki oyuq æyning ixiki bir-birigæ karixatti. **14** U iqki hoqliöqa kirix eoqizidiki tüwrukælærni elqidi; ularning egizliki atmiz gæz qikti; dærwaza temi bu hoqlining tüwrukælærini orap turoqanidi. **15** Dærwazining tüwidin dalanning iqki eoqizioqä ællik gæz qikti. **16** Oyuq æylærning hærbirining udul temida, xundakla oyuq æylærning arilikçi, dalanning yenedä ohxaxla rojæklær bar idi; muxu rojæklær sirtioqa karap tariyip mangoqan idi; hærbir arilikçi tam-tüwrukælærgæ palma dærahli ri nækqixlængonidi. **17** U meni sirtki hoqliöqa apardi; mana, kixik hanilar, wæ sirtki hoqlini qæröidæ yasalöqan tax tahtaylik supa; supaning üstigæ ottuz kiqik hana selinoqan. **18** Bu tax tahtaylik supa hoqlidiki dærwazilaroqa tutaxqan, uning kængliki ularning uzunluqioqa barawær idi; bu «pæs tax supa» idi. **19** U tæwænki dærwazining iqi tæräpidin iqki hoqlining sirtki temioqça bolöqan arilikçi elqidi; xærk wæ ximal tæræplærningmu yüz gæz qikti. **20** Andin sirtki hoqliöqa kiridioqan, ximaloqa qaraydioqan dærwazining uzunluqi wæ kænglikini elqidi. **21** Uning bu tæräpidä üqtin oyuq æy, u tæräpidä üqtin oyuq æy bar idi; uning tüwrukæliri, dalanliri birinqi dærwaziningkigæ ohxax idi; uning uzunluqi ællik gæz, kængliki yigirmæ bæx gæz. **22** Uning deriziliri, dalanliri, palma dærah nækqixliri xærkkæ qaraydioqan dærwaziningkigæ ohxax idi; kixilær uning yættæ baskuqluq pælæmpi bilæn qikatti; uning dalini iqkorigæ qaraytti. **23** Iqki hoqliöqa ximal wæ xærktiki dærwazilaroqa udul birdin dærwaza turatti; u dærwazidin dærwazioqça elqidi, yüz gæz qikti. **24** U meni

jənub tərəpkə apardi; mana, jənubkimu qaraydioqan bir dərwaza bar idi; u uning tüwrükli, dalanlirini elqidi, ular baxkiliroqə ohxax idi. **25** Dərwazining wə dalinining ətrapidiki derizilər baxkiliroqə ohxax idi; uning uzunluqi əllik gəz, kəngliki yigirmə bəx gəz idi. **26** Uningoqə qikidioqan yəttə baskuq bar idi; uning dalini iqlirigə qaraytti; uning tüwrükli rida palma dərhlərləning nəxixi bar idi, u tərəptə biri, bu tərəptə biri bar idi. **27** Iqki həylioqə kiridioqan, jənubkə qaraydioqan bir dərwaza bar idi; u jənubiy tərəptə dərwa zidin dərwa zioqə elqidi, yüz gəz qikti. **28** U meni iqli həylioqə jənubiy dərwa zidin ekirdi; wə jənubiy dərwa zini elqidi; uning elqəmliri baxkə dərwa zilərningkigə ohxax idi. **29** Uning oyuk eyiliri, arilik tamliri, dalinining elqəmliri baxkiliroqə ohxax idi; uning wə dalinining ətraplirida derizilər bar idi; uning uzunluqi əllik gəz, kəngliki yigirmə bəx gəz idi. **30** Ətrapida uzunluqi yigirmə bəx gəz, kəngliki bəx gəz ətrapida dalini bar idi. **31** Uning dalini bolsa sirtki həylioqə qaraytti; uning kirix eo zizidiki ikki yan tüwrükidə palma dərəhlərləning nəxixi bar idi; uning qikix yolining səkkiz baskuqluq pələmpi yi bar idi. **32** U meni iqli həylioqə xərək tərəpkə apardi; u tərəptiki dərwa zini elqidi; uning elqəmliri baxkiliroqə ohxax idi. **33** Uning oyuk eyiliri, arilik tamliri, dalinining elqəmliri baxkiliroqə ohxax idi; uning wə dalinining ətraplirida derizilər bar idi; uning uzunluqi əllik gəz, kəngliki yigirmə bəx gəz idi. **34** Uning dalini bolsa sirtki həylioqə qaraytti; uning [kirix eo zizining] u wə bu tərəpidiki tüwrükidə palma dərəhlərləning nəxixi bar idi; uning qikix yolining səkkiz baskuqluq pələmpi yi bar idi. **35** U meni ximaliy dərwa zioqə apardi, wə uni elqidi; uning elqəmliri baxkiliroqə ohxax idi. **36** Uning oyuk eyiliri, arilik tamliri, dalanliri [baxkiliroqə] ohxax idi; ətrapida derizilər bar idi. Uning uzunluqi əllik gəz, uning kəngliki yigirmə bəx gəz idi. **37** Uning dalinidiki tüwrüklər sirtki həylioqə qaraytti; uning [kirix eo zizidiki] ikki yan tüwrükidə palma dərəhlərləning nəxixi bar idi; uning qikix yolining səkkiz baskuqluq pələmpi yi bar idi. **38** Hər bir dərwa za [ikki] tüwrükining yenida ixiklik kikiq ey bar idi; ular xu oylərdə keydirmə kurbənləklərnə yuyaytti. **39** Dərwazining dalinida uyanda ikkidin xirə, buyanda ikkidin xirə bar idi; ular xirələrləning üstidə keydirmə kurbənləklər, gunəh kurbənləkləri wə itətsizlik kurbənləklirini soyidu. **40** Ximaliy dərwa zining dalinining kirix eo zizidiki pələmpəyning bir yenida ikki xirə bar idi; dalanning kirix eo zizining yənə bir yenida ikki xirə bar idi. **41** Xuningdək dərwa zining u yenida tət xirə, bu yenida tət xirə bar idi — jəmi səkkiz joza bar idi; ular ularning üstidə kurbənləklərnə soyidu. **42** Yənə taxtin yonup yasaloqan, uzunluqi bir yerim gəz, kəngliki bir yerim gəz, egizliki bir gəz keli dioqan tət xirə bar idi; ularning üstigə keydirmə kurbənləklər wə baxkə kurbənləklərnə soyid ioqan qorəl-əswəblər koyulidu. **43** Dərwəza iqidə, tamliri üstigə bir aliqan uzunluqtiki jüp ilməkləklər kanərlər bekitilgən. Xirələr üstigə kurbənləklər gəxliri koyulidu. **44** Iqli həylioqə wə iqli dərwa zining sirtida mədhəyə nahxiqiliri üçün ikki kikiq ey bar idi; biri ximaliy dərwa zining yenida, jənubkə yüzləngən; yənə biri jənubiy dərwa zining yenida, ximaloqə yüzləngənidi. **45** U mənə: «Jənubkə

yüzləngən ey kəhlinlər, yəni ibadəthənioqə məs'ullər üqündur. **46** Jənubkə yüzləngən ey kəhlinlər, yəni kurbəngəh wəzəpisigə məs'ullər üqündur. Bular bolsa Zadokning jəmətining eoql pərzəntliri; xularla Lawiy jəmətidilər arisidin Pərwərdigərnəng yənioqə hizmitidə boluxkə kirəlydu» — dedi. **47** U həylioqə elqidi; uzunluqi yüz gəz, kəngliki yüz gəz, tət qasilik idi; kurbəngəh bolsa muqəddəshanə aldida turaytti. **48** U meni muqəddəshanəning dalin ioqə apardi; u dalan eo zizining ikki yənidiki tamlərnəng uzunluqini elqidi; bir tərəptiki bəx gəz, yənə bir tərəptiki bəx gəz qikti; dalan eo zizining [əzi on tət gəz idi]; dalan eo zizidiki tamning [iqki tərəpinəng] kəngliki bu tərəpi üq gəz, u tərəpi üq gəz idi. **49** Dalanəng kəngliki yigirmə gəz, uzunluqi on bir gəz idi; uning oqə qikid ioqan pələmpəy bar idi; tüwrükimu bar idi, u yenida biri, bu yenida biri bar idi.

41 U meni [muqəddəshanidiki] muqəddəş jəyning ald ioqə apardi; u jəyning kirix eo zizining ikki tərəpidiki yan tamni elqidi, hər ikkisining kəlinliqi altə gəz qikti. **2** Kirix eo zizining kəngliki bolsa on gəz idi; muqəddəş jəyning kirix eo zizidiki toqra tamning iqli tərəpinəng kənglikini elqidi, hər ikkisi bəx gəz qikti; u muqəddəş jəyning uzunluqini elqidi, kikiq gəz qikti; uning kəngliki yigirmə gəz qikti. **3** U iqlirigə qarap mangdi, əng muqəddəş jəyoqə kirix eo zizidiki toqra tamning kəngliki ikki gəz; eo zizining kəngliki altə gəz idi; [ikki tərəptiki] toqra tamning uzunluqi bolsa, yəttə gəz idi. **4** U muqəddəş jəyning kəy nidi ki «əng muqəddəş jəy»ning uzunluqini elqidi, yigirmə gəz qikti; kənglikimu yigirmə gəz idi. U mənə: «Bu əng muqəddəş jəy» — dedi. **5** U muqəddəşhanəning temini elqidi, kəlinliqi altə gəz qikti; yəndiki kikiq hanilərnəng bolsa, kəngliki tət gəz idi; kikiq hanilər muqəddəşhanəni qeridəp selin ioqanidi. **6** Yənidiki kikiq hanilər üç kəwətlik, bir-birigə üstiləkləklər idi, hər kəwəttə ottuzdin hənə bar idi; kikiq hanilərnəng limliri muqəddəşhanəning temin ioqə, kəlinliqi altə gəz qikti; yəndiki kikiq hanilərnəng sirtki temioqə bekitilgənidi. **7** Yukiril ioqənsəri muqəddəşhanəning ətrapidiki kikiq hanilər kəngiyip bar ioqanidi; qünki muqəddəşhanəning ətrapida kuruluq bol ioqanliqtin bina egizligənsəri hanilər kəngəy gən. Xu səwəbtin muqəddəşhanəmu egizligənsəri kəngəy gən. Təwəndiki kəwəttin yukiridiki kəwətkiqə otturidiki kəwət arkilik qikid ioqan pələmpəy bar idi. **8** Mən muqəddəşhanəning egiz ulluq supisi barlikini kərdum; u həm yənidiki kikiq hanilərnəng uli idi; uning egizliki toptoqra bir «hadə» idi, yəni altə «qong gəz» idi. **9** Yənidiki hanilərnəng sirtki teminəng kəlinliqi bəx gəz idi. Muqəddəşhanəning yənidiki kikiq hanilər bilən [kəhlinlərnəng] hu jriliri arilikidiki box yərnəng kəngliki yigirmə gəz idi; bu box yər muqəddəşhanəning həmmə tərəpidə bar idi. **11** Yənidiki kikiq haniləroqə kirix eo zizi bolsa box yərgə qaraytti; bir kirix eo zizi ximaloqə, yənə biri jənubkə qaraytti. Supə üstidiki hanilərnə qeridigən box yərnəng kəngliki bəx gəz idi. **12** Oqərbkə jaylaxkən, box yərgə qaray dioqan binəning uzunluqi yətmix gəz idi; binəning sirtki teminəng kəlinliqi bəx gəz; uning kəngliki toqsan gəz idi. **13** Həliki kixi muqəddəşhanəning əzini elqidi; uning uzunluqi yüz gəz idi. Box yərnəng kəngliki [yüz gəz idi], binəning tamliri

koxulup jəmiy kəngliki yüz gəz idi. **14** Mukəddəshanining aldi tərpi wə xərkkə jaylaxkan həylisining kəngliki yüz gəz idi. **15** U [mukəddəshanining] kəyidiki box yərgə qaraydiojan binaning kənglikini, jümlidin u wə bu tərpidiki karidorni əlqidi, yüz gəz qıktı. Mukəddəshanining «mukəddəs jay»i bilən iqki «əng mukəddəs jay»i wə sirtkə qaraydiojan dalini bolsa, yaəjaq tahtaylar bilən bezəlgən; uning bosuəjliri, iqidiki üq jayning ətrapidiki rojəkliri həm dəhlizliri bolsa, bosuəjisidin tartip həmmə yər, poldin derizilərgiqə yaəjaq tahtaylar bilən bezəlgən (derizilar əzi rojəklilik idi). **17** Dalandin iqki «əng mukəddəs jay»oşiqə boləjan torus, iqki wə sirtki «mukəddəs jay»ning tamlirining həmmə yeri kerub wə palma dərəhliri bilən əlqəmlik nəxişləngənidi. Hər ikki kerub arisida bir palma dərihi nəxişləngənidi; hər bir kerubning ikki yüzi bar idi. **19** Kerubning insan yüzi bu tərptiki palma dərihi nəxişigə karaytti; xir yüzi u tərptiki palma dərihi nəxişigə karaytti; pütkül mukəddəshanining [iqki] həmmə tərpi xundak idi; **20** dalanning poldin tartip torusəjiqə, xuningdək «mukəddəs jay»ning tamlirioja kerublar wə palma dərəhliri nəxiş qilinojan. **21** «Mukəddəs jay»ning ixik kexəkliri bolsa, tət qasilik idi; «əng mukəddəs jay» aldidiki ixik kexəklirimə ohxax idi. **22** «[Mukəddəs jay]»[ning] egizliki üq gəz, uzunluqi ikki gəz boləjan kurbangahi yaəjaqtin yasalojan; uning burjəkliri, yüzi wə tamlirining həmmisi yaəjaqtin yasalojan; həliki kixi munga: «Bu bolsa Pərwərdigarning aldidə turidiojan xirədur» — dedi. **23** [Mukəddəshanining] «mukəddəs jay» həm «əng mukəddəs jay»ining hər birining qox kənatliki ixiki bar idi. **24** Hər bir qənitining ikki qətlimi bar idi; bu ikki qətlim qətlinatini; bu tərptiki qənitining ikki qətlimi bar idi; u tərptikisiningmə ikki qətlimi bar idi. **25** Ularning üstigə, yəni «mukəddəs jay»ning ixikliri üstigə, tamlarning üstini nəxişləngəndə, kerublar wə palma dərəhliri nəxişləngənidi; sirtki dalanning aldidə yaəjaqtin yasalojan bir aywan bar idi. **26** Dalanning u wə bu tərpidə rojəklər wə palma dərəh nəxişliri bar idi. Mukəddəshanining yenidiki kiqik hanilar wə aldidiki aywaning xəklimə xundak idi.

42 U meni sirtki həyliəja, ximal tərpiyə apardi; u meni yənə «box yərgə» tutaxkan, ibadəthanining ximaliy udulioja jaylaxkan kiqik hanilarəja apardi. **2** Hanilarning jəmiy uzunluqi yüz gəz idi; ularning kirix yoli ximaləja qaraytti; [hanilarning] jəmiy kəngliki əllik gəz idi. **3** Hanilar iqki həyliəja təwə yigirmə gəz kəngliktiki «box yərgə» karaytti, xundakla sirtki həyliəja təwə «tax tahtayliq supa»ning udulida idi. Üq kəwətlik hanilarning karidorining bir tərpidiki hanilar yənə bir tərpidiki hanilarning udulida idi. **4** Hanilarning aldidə on gəz kəngliktə, yüz gəz uzunluqta bir karidor bar idi. Hanilarning ixikliri ximaləja qaraytti; **5** yukiridiki hanilar təwəndiki wə otturisidiki əylərdin tar idi; qünki karidorlar kəp orunni igiliwaləqanidi. **6** Hanilar üq kəwətlik idi; biraq həyliəja tutax hanilarningkidəki tüwrükliri bolmiojaqqa, üqinqi kəwətliki hanilar astinki kəwətliki wə otturidiki hanilardin tar idi. **7** Sirttiki hanilarning yenidiki, yəni həyliəni hanilardin ayrip turidiojan sirtki tamning uzunluqi əllik gəz idi. **8** Sirtki həyliəja tutaxkan hanilarning bolsa, jəmiy uzunluqi

əllik gəz idi; mana, mukəddəshanioja qaraydiojan tərpinə uzunluqi yüz gəz idi. **9** Bu hanilar astida, sirtki həyliədin kiriridiojan, xərək tərəkə qaraydiojan bir kirix yoli bar idi. **10** Ibadəthanining jənubiy tərpidə, xərkiy tərpiyə qaraydiojan iqki həyliədikiki tamning kəngliki bilən təng boləjan, «box yərgə» tutaxkan, ibadəthanining əziyə qaraydiojan hanilar bar idi; **11** Ularning aldidimə bir karidor bar idi; ular ximaləja qaraydiojan hanilarəja ohxaytti. Ularning uzunluqi wə kəngliki, barliq qiqix yolliri, xəkli wə ixikliri ohxax idi. **12** Jənubkə qaraydiojan bir yürüx hanilarning ixiki aldidiki karidorning bexida bir kirix yoli bar idi; bu kirix yolimə xərkkə qaraydiojan tamning yenida idi. **13** Wə u munga: «[Ibadəthanining həyliədikiki] «box yərgə» tutaxlik bu ximaliy wə jənubiy yürüx hanilar bolsa, mukəddəs hanilardur; Pərwərdigərəja yəkinlxalaydiojan kahinlar xu yərlərdə «əng mukəddəs hədiyələr»ni yəydu. Ular xu yərlərdə «əng mukəddəs hədiyələr»ni, yəni axliq hədiyələri, gunaş qurbanliqlirini wə itətsizlik qurbanliqlirini qoyidu; qünki xu yərlər mukəddəstur. **14** Kahinlar Huda aldioja kirgəndin keyin, ular «mukəddəs jay»din biswasitə sirtki həyliəja qiqmaydu, bəlki xu yərgə hizmat kiyimini selip qoyidu, qünki bu kiyimlər mukəddəstur. Ular pəkət baxkə kiyimləri kiyip, andin jamaət turojan yərgə qiqidu» — dedi. **15** U xundak qilip ibadəthanining iqki kəlimini əlqigəndin keyin, u meni xərkkə qaraydiojan dərwidin qiqardı wə ətrapidiki tamni əlqidi. **16** U xərkiy tərpinə əlqəm hadisi bilən əlqidi; u bəx yüz hada qıktı. **17** U ximaliy tərpinə əlqəm hadisi bilən əlqidi; u bəx yüz hada qıktı. **18** U jənubiy tərpinə əlqəm hadisi bilən əlqidi; u bəx yüz hada qıktı. **19** U oşərbiy tərpiyə burulup, əlqəm hadisi bilən əlqidi; u bəx yüz hada qıktı. **20** U tət tərpinə əlqidi; ətrapida awam bilən pak-mukəddəs boləjan jaylari ayrip turidiojan, uzunluqi bəx yüz [hada], kəngliki bəx yüz [hada] tam bar idi.

43 U meni dərwasioja, yəni xərkkə qaraydiojan dərwasioja apardi; **2** Mana, Israilning Hudasing xan-xəripi xərək tərptin kəldi; Uning awazi uluə sularning xərkirojan sadasidəki idi; yər yüzi uning xan-xəripi bilən yorutuldi. **3** Mən kərgən bu alamat kərinüx bolsa, u xəhəni həlak qilixkə kəlgən qətimdə kərgən alamat kərinüxtək boldi; alamat kərinüxlər yənə mən Kewar dəryasi boyida turup kərgən alamat kərinüxtək boldi; mən düm yikildim. **4** Pərwərdigarning xan-xəripi xərkkə qaraydiojan dərwasə arkilik ibadəthanioja kirdi; **5** Roh meni kətürüp, iqki həyliəja apardi; mana, Pərwərdigarning xan-xəripi ibadəthanini toldurdi. **6** Həliki kixi yenimdə turojanda, ibadəthanining iqidin Birsining səziləng awazini anglidim; **7** U munga: — I insan oqlı, bu Mening təhtim selinojan jay, Mən ayaq basidiojan, Mən Israillar arisida mənggügə turidiojan jaydur; Israil jəmətidikilər — ularning əzliri yaqi padixahliri buzuqluqi bilən yaqi «yukiri jaylar»da padixahning jəsətliri bilən Mening pak-mukəddəs namimni yənə həq bulojimaydu. **8** Ular əz bosuəjisini Mening bosuəjimning yenioja, ixik kexikini Mening ixik kexikimning yenioja saləjan, ular bilən Mən pəkət bir tamla ayrip turatti, ular Mening pak-mukəddəs namimni yirginliqliri bilən buləjojan. Xunga Mən

oʻzipping bilan ularni yokitwattim. **9** ʻmndi hazir ular buzuklukini, padixahlarning jəsətlerini Məndin yirak kilsun; wə Mən ular arisida mənggüə turimən. **10** — ʻmndi sən, i insan oʻqli, Israil jəmətining əz kəbihlikliridin hijalət boluxi üqün bu ʻyni ularoʻja kərsitip bərgin; ular kallsida ibadəthanini əlqəp bəksun. **11** ʻgərdə ular əz kəloʻanliridin hijil bolsa, ʻmndi sən muxu ʻyning xəklini, uning selinixini, qikix yollirini, kirix yollirini wə barlik layihisini wə barlik bəlgilimilirini, — xundak, barlik xəklini wə barlik kənunlirini ayan kəlip bərgin; ularning pütkül xəklini esidə tutuxi həmə uning bəlgilimilirigə əməl kəlixii üqün, uni ularning kəz aldioʻja yazoʻjin. **12** Ibadəthanining kənunini xundak boldi: U turoʻjan taʻoʻjning qokqisining bəkitilgən pasiloʻjiqə boləjan dairisi «əng mukəddəs» bolidu; mana, bu ibadəthanining kənunidir. **13** Kurbangahning «[qong] gəz»da əlqəngən əlqəmliri xundak idi: — bu gəz bolsa bir gəz qoxuloʻjan bir aliqan bolidu. Kurbangahning ətrapidikii ulining egizliki bir gəz, kəngliki bir gəz, ətrapidikii girwiki bolsa bir aliqan idi. Mana bu kurbangahning uli idi. **14** Uning ulidin astinki təkqigəqə ikki gəz, kəngliki bir gəz idi; bu «kikik təkqə»din «qong təkqə»gəqə tət gəz, kəngliki bir gəz idi; **15** kurbangahning ot supisining egizliki tət gəz idi; ot supisida tət mūnggüz qokqiyip qikip turatti. **16** Kurbangahning ot supisining uzunluku on ikki gəz, kəngliki on ikki gəz bolup, u tət qasilik idi. **17** Yukiri təkqigəqimu tət qasilik idi, uzunluku on tət gəz, kəngliki on tət gəz; ətrapidikii girwiki bolsa yerim gəz idi; astining kəngliki bir gəz idi; uningəja qikidioʻjan pələmpiyi xərkəqə karaytti. **18** U manga xundak dedi: — I insan oʻqli, Rəb Pərwərdigar xundak dəydu: Bu kurbangah üstigə keydürmə kurbanliklarni sunux wə üstigə kən sepix üqün uni yasioʻjan künidə, xular uning bəlgilimiliri bolidu: — **19** sən Lawiy kəbilisidin boləjan, yəni Mening hizmitidə bolux üqün Manga yekənilixidioʻjan Zadok naslidikilərdin boləjan kəhənləroʻja gunah kurbanliki süpitidə yax bir torpakni bərisən; **20** sən uning kənidin azrak elip kurbangahning mūnggüzilirigə, qong təkqining tət burjigəqə həmə ətrapidikii girwəkliri üstigə sürisən; xuning bilən sən uni pakizlap wə uningəja kafarət kəlisən. **21** Sən gunah kurbanliki boləjan torpakni elip uning jəsitini «mukəddəs jay»ning sirtida boləjan, ibadəthanidiki aləhidə bəkitilgən jayda keydürisən; **22** ikkinqi künidə sən gunah kurbanliki süpitidə bejirim bir tekini sunisən; ular kurbangahni torpak bilən paklanduroʻjandək teka bilən uni paklaydu. **23** Sən uni pakloʻjandin keyin, sən bejirim yax bir torpak, qoy padisidin bejirim bir qokqarni sunisən; **24** sən ularni Pərwərdigarning aldioʻja sunisən; kəhənlər ularning üstigə tuz sepidu wə ularni Pərwərdigarəja atap keydürmə kurbanliki süpitidə sunidu. **25** Yəttə kün sən hər künini gunah kurbanliki süpitidə bir tekini sunisən; ular bejirim yax bir torpakni, qoy padisidin bejirim bir qokqarnimu sunidu. **26** Ular yəttə kün kurbangah üqün kafarət kəlip uni paklaydu; xuning bilən ular uni pak-mukəddəs dəp ayriydu. **27** Bu künlər tügigəndə, səkkizinqi künini wə xu kündin keyin, kəhənlər silərnəning keydürmə kurbanliklirənlarni wə inaklik kurbanliklirənlarni kurbangah üstigə sunidu;

xuning bilən Mən silərnəni qəbul kəlimən, — dəydu Rəb Pərwərdigar.

44 Wə u meni ibadəthanining xərkəqə karaydioʻjan dərwasioʻja apardi; u etiklik idi. **2** Pərwərdigar manga: — Bu dərwasioʻja etiklik turidu; u eqilmaydu, həqkim uningdin kirməydu; qünki Pərwərdigar, Israilning Hudasi uningdin kirgən; xunga u etiklik kəlidu. **3** Pəkət xəhzadə, xəhzadilik süpiti bilən xu dərwasining [karidorida] olturup Pərwərdigar aldida nan yeyixkə bolidu; u [dərwasining] dalinidin kiridu wə xu yoldin qikidu, — dedi. **4** U meni ximaliy dərwasidin qikirip ibadəthanining aldioʻja apardi; mən kərdum, mana, Pərwərdigarning xən-xəripi Pərwərdigarning ʻyini toldurdi; mən düm yikildim. **5** Pərwərdigar manga xundak dedi: — Insan oʻqli, Mening sanga Pərwərdigarning ʻyining bərlək bəlgilimiliri həmə kənunliri toʻjrukluk eytidioʻjanlirimning həmmisini kəngül qoyup kəzüng bilən kər, kəlikəng bilən angla; ibadəthanining kirix yoli wə mukəddəs jayning qikix yollirini kəngül qoyup esingdə tut. **6** Andin asiyləroʻja, yəni Israil jəmətigə xundak degin: «Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Yirginlik kəlimixliringləroʻja boldi bəs, i Israil jəməti! **7** Silər bərlək yirginlik kəlimixliringlərdin sirt, Manga nan, kurbanlik meyi wə kənini sunoʻjninglarda, silər yat adəmlərnəni, kəlbidə hətne kəlinmioʻjan, tenidə hətne kəlinmioʻjanlarni mening mukəddəs jayimda, yəni Mening ʻyümdə turup uni buləjəxkə kirgüzənglar; ular əhdəmnəni buzdı. **8** Silər Mening pak-mukəddəs nərsilirimgə məsʻuliyət bilən sadik bolmay, bəlkə mukəddəs jayimda ʻzünglərnəning ornioʻja məsʻul boluxkə [yat adəmlərnəni] ixkə qoyənglar». **9** Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Israil arisida turoʻjan yat adəmlərdin, yəni kəlbidə hətne kəlinmioʻjan, tenida hətne kəlinmioʻjan həkəndək yat adəmnəning Mening mukəddəs jayimoʻja kirixigə bolmaydu. **10** lekin Israilning Məndin ezip ketixi bilən, Məndin yiraklixip azəjan, məbudlirioʻja intilgən Lawiy jəmətidikilər əz kəbihlikining jazasini tartidu; **11** həlbuki, ular yənəla mukəddəs ornumda, ʻy dərwasilirida nəzarətlik kəlidioʻjan wə ʻy hizmitidə bolidioʻjan hizmətkərlər bolidu; ular hək üqün keydürmə wə bəxkə kurbanliklarni soyidu; ular həkning hizmitidə bolup ularning aldida turidu. **12** Əmma hək məbudlirioʻja qokunoʻjanda, ular həkning xu ixlirida, ularning hizmitidə boləjanliki, xuning bilən Israil jəmətini kəbihlikkə elip bəridioʻjan putlikaxəng boləjanliki tüpəylidin, xunga Mən ularəja kolumni kətürüp kəsəm iqkənmənkə, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — ular kəbihlikining jazasini tartidu. **13** Xunga ular Mən üqün kəhənilik wəzəpisini ətəxkə Mening yəniməja yekən kəlməydu, yaki Mening mukəddəs nərsilirimgə, «əng mukəddəs» nərsilirimgə yekən kəlməydu; ular bəlkə ʻz hijalitini wə yirginlik kəlimixliringə jazasini tartixi kərak. **14** Biraq Mən ularni ʻyning ʻzining mulazimitigə, uning bərlək hizmitigə wə uningda kəlinidioʻjan bərlək ixləroʻja məsʻul kəlimən. **15** Biraq Israil Məndin ezip kətkəndə, ʻz mukəddəs jayimoʻja kəraxkə sadik kəhənlər, yəni Lawiyələr boləjan Zadokning əwladilir — ular hizmitidə boluxkə yəniməja yekən kelidu; ular kurbanliklarning meyni wə kənini sunuxkə Mening

aldimda turidu, — dāydu Rāb Pārwardigar. **16** Ular mukəddəs jayimoja kiridu, Mening hizmitimda boluxka dastihimioja yekin kelidu; ular Mening tapxuruqimoja mās'ul bolidu. **17** Wə xundaq boliduki, ular iqki hoyla dərwaziliridin kirgənda, kanap kiyimni kiyixi kerək; iqki hoyla dərwazilirida yaki mukəddəshana aldida hizməttə boloyanda, ularida həkəndak yungdin boloyan nərsə bolmaydu; **18** bəxiyoja kanaptin tikilgan səllə, belining təwinigə kanaptin tambal kiyidu; ular adəmnı tərilitiojan həkəndak nərsini kiyməslıki kerək. **19** Ular həkning aldioja sirtki hoylıoja qıkkanda, ular hizmət kiyimlirini seliwetip, ularni mukəddəs «kiqik hanilar»oja koyup yoyidu; ular həkning bu kiyimlirining pak-mukəddəslikigə tegip ketip ziyanoja uqrimasliki üqün baxka kiyimlərni kiyixi kerək. **20** Ular qaqlirini qüxüriwətməslıki, yaki qaqlirini uzun koyuwətməslıki lazim; ular pəkət kışka qaq koyuxi kerək. **21** Iqki hoylıoja kirgənda həkqaysi kaħın qarab iqməslıki kerək. **22** Ular tul yaki ajraxkan ayalni öz əmrigə almasliki kerək; ular Israil nəslidin boloyan pak kizni, yaki kaħındin tul kaqoyan ayalni elixka bolidu. **23** Ular həkimgə pak-mukəddəs bilən addiyning pərkinı əgıtidu, ularoja haqal bilən haqramni kandak pərək etixni kərsitidu. **24** Əz-dəwalarda ular həküm qıqirix ornida bolidu; ular bularning üstigə öz həkümlirim boyiqə həküm qıqiridu; Mən bəkitkən barliq həyt-bayramlirim toqrisidiki kanun-bəglimilirimni tutidu; ular Mening «xabat künlirimni pak-mukəddəs dəp ətiwarlıxi kerək. **25** Özini napak kılmasliki üqün ular əlükning yenioja hək barmasliki kerək; haqbuki, əlgən atisi, anisi, oqli, kizi, aka-ukisi yaki eri yok aqa-singlisi üqün ular özini napak kılıxka bolidu. **26** Özini paklanduroqand keyin, uningoja yənə yəttə küni sanılixı kerək; **27** u mukəddəs jayoja kirgənda, yəni mukəddəs jayda hizməttə boluxka iqki hoylıoja kirgən xu künidə, u əzi üqün gunah qurbanlıqini sunuxı kerək, — dāydu Rāb Pārwardigar. **28** Bu ularoja miras bolidu: — Mən Özüm ularoja miras bolimən; silər ularoja Israil zeminidin həkəndak igilikni təkşim kılmasılər; Mən ularning igiliki bolimən. **29** Ular axliq hədiyə, gunah qurbanlıqı wə itaətsizlik qurbanlıqliridin yəydu; Israilda məhsus Hudaqə atalojan həkəndak nərsə ularningki bolidu. **30** Tunji qıkkən həkəndak məhsulatlarınig esili, barliq wə həkəndak «kətürmə hədiyə»lər kaħınlar üqün bolidu. Silər [arpa-buqədiyninglarning] həsulining tunji hemirini kaħinoja təkdim kılıxınglar kerək; xuning bilən bəht-bərikət əyünlərgə ata kılınidu. **31** Kaħınlar əzlügidin əlgən, yaki yirtkuqlar boşup koyoyan həkəndak haywan yaki uqar-kanatlardin yeyixkə bolmaydu.

45 Silər zeminni miras kılıp bəlx üqün qək taxlap təkşim kılıojininglarda, silər «kətürmə hədiyə» süpitidə zemindiki mukəddəs bir ülüxni Pərwardigarəja atəp sunisılər. Uning uzunluqı yigirmə bəx ming [hada], kəngliki yigirmə ming [hada] bolidu. Bu parqə yər hər tərəptiki qıgrisioyiqə mukəddəs həsəblinidu. **2** U yərdin bəx ming [hada] uzunluqtiki, bəx ming [hada] kəngliktiki tət qasilik yər mukəddəs jayoja ayrilidu; uning atrapida box yər bolux üqün əllik gözlik kəngliktiki yər bəlxinidu. **3** Bu ülüxtin sən uzunluqı yigirmə bəx ming [hada], kəngliki on ming [hada] boloyan

yərni əlqəp bəlxisən; buning iqı mukəddəs jay, əng mukəddəs jay bolidu. **4** Bu yər zeminning mukəddəs ülüxi bolidu; u mukəddəs jayning hizmitidə boloyan, yəni Pərwardigarning hizmitidə boluxka yenioja yekın kelidiojan kaħınlar üqün bolidu; u ularning əyliri üqün, xundaqla mukəddəs jayning orunlıxixi üqün mukəddəs orun bolidu. **5** Uningdin sirt yənə uzunluqı yigirmə bəx ming gəz, kəngliki on ming gəz boloyan yər, əyning hizmitidə bolidiojan Lawıylarning igiliki, yəni əzlıri turidiojan xəhərliri üqün bolidu. **6** Silər bu «kətürmə hədiyə» boloyan mukəddəs ülüxning yenidin xəhər üqün kəngliki bəx ming [hada], uzunluqı yigirmə bəx ming [hada] yərni bəliup bəkitisılər. Bu pütkiil Israil jəməti üqün bolidu. **7** Xəhzadining ülüxi bolsa, bu mukəddəs ülüxning ikki tərıpigə tutıxidu, xundaqla xəhərgə təwə jayning ikki tərıpigə tutıxidu, yəni oşərbıy tərıpi oşərbkə karaydiojan, xərək tərıpi xərkkə karaydiojan ikki parqə yər bolidu; bu parqə yərlərnıng jəmiy uzunluqı kəbilərnıng ülüxining uzunluqı bilən parallel bolidu. **8** Bu yər xəhzadining Israil zeminidiki igiliki bolidu; wə Mening xəhzadilirim həkımnı yənə hək əzməydu; zemin Israil jəmətigə, kəbililiri boyiqə bəliup təkşim kılınidu. **9** Rəb Pərwardigar xundaq dāydu: — Boldi bas, i Israil xəhzadiliri! Jəbir-zulum wə buləng-taləngni əzünglərdin neri kılıp, toqra həküm qıqirip adalət yürgüzünglar; Mening həkımnı qayta yeridin həydiwətküqi bolmānglar, — dāydu Rāb Pərwardigar. **10** Silərdə toqra mızan, toqra əfah, toqra «bat» bolsun. **11** «Əfah» wə «bat» bolsa bir əlqəm bolsun; xuning bilən bat homirning ondin birigə, əfah homirning ondin birigə barawər bolsun; homir bolsa ular ikkisi üqün əlqəm bolsun. **12** Bir xəkəl bolsa yigirmə «gərah» bolsun. Yigirmə xəkəl, yigirmə bəx xəkəl, on bəx xəkəl koxulup silərgə «mina» bolidu. **13** Bu silərnıng [xəhzadə üqün] «kətürmə hədiyə»nglar bolidu; bir «homir» buqəyaydin altidin bir əfah buqəyay, bir «homir» arpidin altidin bir əfah arpa sunisılər; **14** zəyturn meyi bolsa, «bat» bilən əlqimdin, hərbir «kor»din ondin bir bat sunisılər (bir «kor» on «bat» yaki bir «homir» bolidu, qünki on bat bir homir bolidu). **15** Israilning süyi mol yaylaqliridin, hər ikki yüz tuyaq padioja birdin pəhlan sunisılər — bular bolsa, «axliq hədiyə», «kəydürmə qurbanlıq», «ınəqlik qurbanlıq»lar bolup, Israilar üqün kafarət kılıx üqün bolidu, — dāydu Rāb Pərwardigar. **16** Zemindiki həkning həmmisining Israilning xəhzadisigə sunoyan bu «kətürmə hədiyə»gə təhpsı bolidu. **17** Xəhzadining wəzıpsı bolsa, həytlərgə, «yengi ay»larəja, «xabat künlə»lərgə, jümlidin Israil jəmətinıng barliq «ibadət sorun»lırioja kəydrimə qurbanlıqlar, axliq hədiyələr wə xarab hədiyələrnı təminləxtin ibarət; Israil jəməti üqün kafarət elip kelidiojan gunah qurbanlıqı, axliq hədiyə, kəydrimə qurbanlıq wə ınəqlik qurbanlıqlirini təminligüqi dəl xu bolidu. **18** Rəb Pərwardigar xundaq dāydu: — Birinqi aynıng birinqi künidə sən bejirim yax bir torpakni alısən, uning bilən sən mukəddəs jayni paklaysən. **19** Kaħın bu gunah qurbanlıqının qenidin elip ibadətəhanıning ixik kexəklirigə, qurbangəhning yukıri təkşısıdiki tət burjəkkə wə iqki həylining dərwezisining kirix yolining kexəklirigə sürıdu; **20** xuningdək yoldin azoyanlar yaki nadanlar üqün sən xu

ayning yottingi künidə ohxax ix qilixing kerək; xuning bilən sən ibadəthana üqün kafarət kılısən. **21** Biringi ayning on tətinqi künidə silər «ötüp ketix» heyti, yəttə künlük bir heytni ötküzisilər; petir nanni yeyix kerək. **22** Xu küni xahzadə əzi wə zemindiki barlık həlk üqün gunah kurbanliqi süpitidə bir torpakni sunidu. **23** Heytning yəttə küning hərberidə u Pərwərdigarəya keydürmə kurbanliqni, yəni yəttə küning hərberidə yəttə torpak wə yəttə qoqkarni, həmmissini bejirim həlda sunidu; hər küni gunah kurbanliqi üqün bir tekini sunidu. **24** U hərber torpakka bir əfah axlik hədiyəni, hərber qoqkarəya bir əfah axlik hədiyəni qoxup sunidu; hərber əfah unəya u bir hin zəytun meyini qoxup sunidu. **25** Yəttinqi ayning on bəxinqi künidə baxlanəya heyttə, heytning yəttə küning hərberidə u muxundak gunah kurbanlikliri, keydürmə kurbanliklər, axlik hədiyələrnəni wə zəytun meyi qatarlıqlarni ohxax sunuxi kerək.

46 Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — İqki həylining xərkəkə qaraydıoğan dərwasisi altə «ix küni»də etiklik bolidu; biraq xabat künidə u eqilidu; wə «yengi ay» boləoğan künliridə u eqilidu. **2** Xahzadə sırtinqi xu dərwasining dalinining yoli bilən kiridu, u kirix eoizining kexək temi tüwidə turidu; kaħınlar bolsa uning üqün keydürmə kurbanliqini, inaklik kurbanliklirini sunidu; u dərwasining bosuojisida səjdə kilidu andin qikidu; biraq dərwaza kəqkiqə etilməydu. **3** Zemindiki həlkmu xabat künliridə wə «yengi ay»larda xu dərwasining kirix eoizining tüwidə turup Pərwərdigar aldida səjdə kilidu. **4** Xabat künidə xahzadə Pərwərdigarəya sunəoğan kurbanlik bolsa altə bejirim pahlən, bir bejirim qoqkar bolidu. **5** Bularəya qoxulidəoğan axlik hədiyələr qoqkarəya bir əfah, pahlənlərəya bolsa qamining yetixiqə bolidu; hərber əfah unəya u bir hin zəytun meyini qoxup sunidu. **6** «Yengi ay»ning künidə u sunəoğan kurbanlik yax bir bejirim torpak, altə pahlən, bir qoqkar bolidu; ularning həmmissi bejirim bolidu. **7** Bularəya axlik hədiyələrnəni quxup sunidu; torpakka bir əfah, qoqkarəya bir əfah, pahlənlərəya qamining yetixiqə bolidu; hərber əfah unəya bir hin zəytun meyini qoxup sunidu. **8** Xahzadə kirgəndə, dərwasining dalini bilən kiridu, wə xu yol bilən qikidu. **9** Zemindiki həlk heytni künliridə bekitiləoğan «ibadət sorun»lirioğa Pərwərdigar aldioğa kirgəndə, səjdə kilixkə ximaliy dərwasidin kirgən kixi jənubiy dərwasidin qikidu; jənubiy dərwasidin kirgən kixi ximaliy dərwasidin qikidu; u kirgən dərwasidin qikməydu, bəlki udulioğa mengip qikidu. **10** Həlk kirgəndə xahzadə ul bilən billə kiridu; ular qikkəndə, billə qikidu. **11** Heyt-bayramlarda wə «ibadət sorun»liridə bolsa, u qoxumqə sunəoğan axlik hədiyələr torpakka bir əfah, qoqkarəya bir əfah, pahlənlərəya bolsa qamining yetixiqə bolidu; hərber əfah unəya u bir hin zəytun meyini qoxup sunidu. **12** Xahzadə Pərwərdigarəya halis keydürmə kurbanliqni yaki halis inaklik kurbanliklirini sunmaqçı bolsa, əmdi xərkəkə qaraydıoğan dərwaza uning üqün eqilidu; xabat künidə kıləoğəndə, u əz keydürmə kurbanliqini wə inaklik kurbanliklirini sunidu; u kaytip qikidu; qikkəndin keyin dərwaza etilidu. **13** Hər kündə sən Pərwərdigarəya keydürmə kurbanlik süpitidə bir yaxlik bejirim pahlənni sunisən; sən hər ətəgini təyyarlap berisən. **14** Hər

ətigəndə sən uningəya qoxup axlik hədiyə, yəni undin altidin bir əfah wə unni maylaxkə zəytun meyidin üqün bir hin təyyarlaysən; bu Pərwərdigarəya əbədii bəlgilimə bilən bekitiləoğan axlik hədiyə bolidu. **15** Ular hər ətigəndə pahlənni, uning axlik hədiyəsini zəytun meyi bilən əbədii keydürmə kurbanlik süpitidə sunidu. **16** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Xahzadə əz mirasidin oquullirining birsigə sowəya qıləoğan bolsa, əmdi u yənə axu oquuning əz oqup-əjadladliri üqün bolidu; miras yoli boyiqə u ularning igiliki bolidu. **17** Biraq u əz mirasidin uning xizmətkarlırining birigə sowəya bərgəzə bolsa, u uningki «halas kilix yili»oqiə bolidu; xu qəşəda u xahzadəigə kayturulidu; [xahzadəning mirasi] əslə əz oquullirioqıla mənəsup bolidu. **18** Wə xahzadə həlkəkə jəbir-zulum selip, ularni mirasidin həydwətməydu; u oquullirioğa əz igilikidin miras təkəsim kilidu; xuning bilən Mening həlkim əz igilikidin tarkitilməydu. **19** Andin [həliki kixi] meni ximaləya qaraydıoğan, kaħınlar üqün boləoğan mukəddəs «kikiq hanilər»əya dərwasining yenidiki kirix yoli bilən apardi; mana, uning oqərb tərpidə məhsus bir jay bar idi; **20** u mangan: «Bu kaħınlar itaətsizlik kurbanliklirini wə gunah kurbanliklirini kəynitidəoğan həm axlik hədiyələrnəni xuridəoğan jaydu; bu jayni bekitixitki məksət, həlkəning bu axlarning pak-mukəddəslikigə tegip ketip ziyanəya uqrimaslikigə üqün, ular bu [axlarni] sirtki həylioğa elip qikməydu. **21** U meni sirtki həylioğa apirip, meni həylining tət bulugidən ötküzdi; mana, həylining hərber bulugida [kikiq] həylo bar idi. **22** Həylining tət bulugida, uzunluqi kirik gəz, kəngliki ottuz gəz boləoğan tosmə tamlik həylioğa bar idi; bu tət həylining əlqəmliri ohxax idi. **23** Bu tət həylo iqidə ətrəpida tax tahtaylik təkəq bar idi; təkəq əstida həmmə ətrəpida qazan kəynitidəoğan [ot qalaydıoğan] jayliri bar idi. **24** U mangan: «Bular «gəx kəynitix əylirix», muxu yərlərdə əyning xizmitidə boləoğanlar həlkəning kurbanliklirini kəynitidu» — dedi.

47 [Həliki kixi] meni əyning dərwasioğa kaytə apardi. Mana, ibadəthanining bosuojisidin sular xərkəkə qarap ekip qikiwatattı; qünki əyning əldi xərkəkə qaraytti. Sular əyning əstidin, ong tərpidin, kurbəngəhning jənubiy tərpidin ekip qixətti. **2** U meni ximaləya qaraydıoğan dərwasidin qikardi; u meni aylandurup xərkəkə qaraydıoğan dərwasining sirtioğa apardi; mana, sular ong tərpidin ekip turattı. **3** Həliki kixi qolida əlqigüq tanini tutup, xərkəkə qarap mandı; u ming gəz əlqidi, andin meni sularin ötküzdi; sular adəmnəning oxukioğa qikattı. **4** U yənə ming gəz əlqidi; andin meni sularin ötküzdi; sular adəmnəning tizlirioğa yətti. U yənə ming gəz əlqidi; andin meni sularin ötküzdi; sular adəmnəning beligə qikattı. **5** U yənə ming gəz əlqidi; u mən ətəlməydeoğan dəryə bolup qikti; qünki sular ərləp kətti; uningdə su üzgili bolattı, u ətkili bolməydeoğan dəryə bolup qikti. **6** U məndin: «İnsən oqlı, buni kərgənsən?» dəp soridi; andin meni dəryəning kiroqioğa kayturup apardi. **7** Kiroqakka kayttım, mana, dəryəning kiroqioğa, u wə bu kətida, intayin kəp dərəhlər bar idi. **8** U mangan mundak dedi: «Bu sular yurtning xərkigə qikidu; xu yərdin ular Arabah tüzənglikigə qixüp, andin dengizəya kiridu. Ular dengizəya ekip kirixi bilən, dengiz suliri sakaytilidu.

9 Wə xundak boliduki, bu «jüp dərya» qaysi yərgə ekjip kəlsə, xu yərdiki barlık xu üzidiöjan janıwarlar yaxaydu; dengizda nuroqun beliklar bolidu; qünki sular xu yərgə ekjip kelidu, wə dengiz suliri sakaytilidu; dərya nəgə aqsa, xu yərnıng həmmisi həyatka igə bolidu. 10 Wə xundak boliduki, belikqılar dengiz boyıda turidu; Ən-Gədidin Ən-Əglaimigə ularning torliri yeyilidöjan jayliri bolidu; dengiz beliklirining «Ottura dengiz»dikidək bək kəp sortliri bolidu; 11 birak uning zəy-sazlıkliri sakaytilmaydu; ular xorluk boluxka tapxurulidu. 12 Dərya boyıda, u wə bu ketıda, ozuk bolidöjan hərhil dərəhlər əsıdu. Ularning yopurmaklıri solaxmaydu; ular mewisiz kalmaydu; ular hər ayda yengidin mewiləydu; qünki uni suqiridöjan sular muqəddəs jaydin qıqıdu; ularning mewisi ozuk, ularning yopurmaklıri dora-dərmanlar bolidu. 13 Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Təwəndə İsrailning on ikki kəbilisigə zemin miras sıpıtidə belünüp təksim kılınip qeğralar ayrılıdu; Yüsüpnıng kəbilisigə ikki ülüx belünidu. 14 Mən kolumni kətürüp ata-bowiliringlaröja kəşəm iqqəndək, silər bir-biringlaröja barawarlık bilən zeminni miras boluxka bəlisilər; u silərgə miras bolidu. 15 Zeminning [tet] tərıpining qeğrisi mundak: Ximaliy tərıpi, «Ottura dengiz»din baxlınıp Hətlonning yolini boylap, Zədad xəhırining kirix eojizöjqə bolidu; 16 u Hamat, Berotah, Sibraim (Dəməxk bilən Hamatning qeğrisining otturısında), Həwranning qeğrisida bolöjan Hazar-Həttikon xəhırlirini əz iqqə alıdu; 17 xuningdək «Ottura dengiz»din baxlanöjan qeğra Hazar-Enanojqə sozulidu; u Dəməxkning qeğrisini boylap, Hamatning ximaliy rayonining qeğrasioqa tutıxidu; bu bolsa ximaliy tərıpi bolidu. 18 Xərk tərıpining qeğrisi, Həwrان bilən Dəməxkning otturısidin baxlınıp, Gilead wə İsrail zeminini belüp turidöjan İordan dəryası bolidu. Silər buningdin «Ölük dengiz»öjqə miraslarni belüp elqəysilər. Bu bolsa xərk tərıpi bolidu. 19 Jənuubiy tərıpi bolsa, Tamar xəhıridin Meribah-Kədəx dəryasının ekinliriojqə, andin Misir wadisidin «Ottura dengiz»öjqə sozulidu. Bu jənuubiy qeğra bolidu. 20 Öjərbiy tərıpi bolsa «Ottura dengiz»ning əzi, Hamat rayonioqa kirix eojizöjqə bolidu; bu öjərbiy qeğrisi bolidu. 21 Silər bu zeminni İsrailning kəbilisi boyiqə əz-aranglarda ülüxüxünglar kerək. 22 Xundak bolux kerəkki, silər əz-aranglar wə aranglarda olturaklıxkan, aranglarda balilik bolöjan musapirlaröja uni miras boluxka qək taxlap belisilər; ular silərgə nisbətən wətinidə tuöjölöjan İsrailaröja ohxax boluxi kerək. Ular silər bilən təng qək taxlap İsrail kəbililiri arısidin miras alsun. 23 Musapir kaysi kəbilə arısında olturaklıxkan bolsa, silər xu yərdin uningöja miras təksim kılisilər, dəydu Rəb Pərwərdigar.

48 Təwəndə kəbililər nami boyiqə tizimlinidu; ximal tərıpıdə Dan kəbilisining bir ülüxi bar. Uning qeğrisi İsrail zeminining ximaliy qeğrisimu bolidu; u Hətlonning yolini boylap, Hamat rayonioqa kirix eojizöjqə wə Hazar-Enan xəhırigiqə sozulöjan (Hazar-Enan Dəməxk qeğrisioqa yandax bolup, Dəməxkning ximaliy tərıpıdiki Hamat xəhırining yenida). Uning ülüxi xərkın öjərbkiqə sozulöjandur. 2 Danning qeğrisioqa yandax bolöjan, xərkın öjərbkə sozulöjan zemin Axir kəbilisining bir ülüxidur. 3 Axirning qeğrisioqa

yandax bolöjan, xərkın öjərbkə sozulöjan zemin Naftali kəbilisining bir ülüxidur. 4 Naftalining qeğrisioqa yandax bolöjan, xərkın öjərbkə sozulöjan zemin Manassəh kəbilisining bir ülüxidur. 5 Manassəhning qeğrisioqa yandax bolöjan, xərkın öjərbkə sozulöjan zemin Əfraim kəbilisining bir ülüxidur. 6 Əfrainning qeğrisioqa yandax bolöjan, xərkın öjərbkə sozulöjan zemin Rubən kəbilisining bir ülüxidur. 7 Rubənnıng qeğrisioqa yandax bolöjan, xərkın öjərbkə sozulöjan zemin Yəhuda kəbilisining bir ülüxidur. 8 Yəhudaning qeğrisioqa tutaxkan, xərkın öjərbkiqə sozulöjan zemin, silərnıng «kətürmə hədiyə»nglar bolidu; uning kəngliki yigirmə bəx ming [hada], uning uzunluqi kəbililərgə təksim kılınöjan ülüxtikidək bolidu; muqəddəs jay uning dəl otturısida bolidu. 9 Silər Pərwərdigaröja alaхідə atıöjan «kətürmə hədiyə» bolsa, uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], kəngliki on ming [hada] bolidu. 10 Bu muqəddəs «kətürmə hədiyə» kahılar üqün bolidu. Ximaliy tərıpining uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], öjərbiy tərıpining kəngliki on ming [hada], xərkıy tərıpining kəngliki on ming [hada], jənuubiy tərıpining uzunluqi yigirmə bəx ming [hada] bolidu; Pərwərdigarning «muqəddəs jayı» uning dəl otturısında bolidu. 11 Bu yər Zadok əwladlıridin bolöjan, pak-muqəddəs dəp ayrılöjan kahınlar üqün bolidu. İsrail ezip kətkəndə, ular Lawıylar ezip kətkəndək ezip katmıgan, bəlkı Mən tapxuroqun məs'uliyətkə sadıq bolöjanıdi. 12 Xuning bilən bu alaхідə «kətürmə hədiyə» bolöjan yər bolsa pütün «kətürmə hədiyə» bolöjan zeminning iqidin bolup, ularöja nisbətən «əng muqəddəs bir nərsə» dəp bilinsun. U Lawıylarning ülüxigə tutaxkan bolidu. 13 Kahınlarning ülüxining qeğrisioqa tutax bolöjan yər Lawıylarning ülüxi bolidu. Uning uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], kəngliki on ming [hada]. Pütkül uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], kəngliki on ming [hada] bolidu. 14 Ular uningdin yərnı heq satmaydu yaki almıxturmıydu. Ular bu zeminning esilini baxkılara heq ötküzməydu; qünki u Pərwərdigaröja muqəddəs dəp atalöjan. 15 Qalöjan yər, kəngliki bəx ming [hada], uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], adəttiki yər bolup, xəhər üqün, yəni öylər wə ortaq box yər üqün bolidu. Xəhər uning otturısida bolidu. 16 Xəhərnıng elqəmliri mundak bolidu; ximaliy tərıpi tət ming bəx yüz [hada], jənuubiy tərıpi tət ming bəx yüz [hada], xərkıy tərıpi tət ming bəx yüz [hada], wə öjərbiy tərıpi tət ming bəx yüz [hada] bolidu. 17 Xəhərnıng box yərliri bolsa, ximalöja karaydıöjan tərıpi ikki yüz əllik [hada] kənglikte, jənuubka karaydıöjan tərıpi ikki yüz əllik [hada] kənglikte, xərkək karaydıöjan tərıpi ikki yüz əllik [hada] kənglikidə, öjərbkə karaydıöjan tərıpi ikki yüz əllik [hada] kənglikte bolidu. 18 Qalöjan ikki parqə yər muqəddəs «kətürmə hədiyə» bolöjan yərgə tutıxıp uningöja parallel bolidu. Ularning uzunluqi xərkək karaydıöjan tərıpi on ming [hada], öjərbkə karaydıöjan tərıpi on ming [hada]; bular muqəddəs «kətürmə hədiyə» bolöjan yərgə tutıxidu; bularning məhsulatlıri xəhərnıng hizmitidə bolöjanlarnı ozuklandıridu. 19 Uni tərıyidöjanlar, yəni xəhərnıng hizmitidə bolöjanlar İsrailning barlık kəbililiri iqidin bolidu. 20 Pütkül «kətürmə hədiyə» bolsa uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], kəngliki

yigirmə bəx ming [hada] bolidu; silər bu tət qasilik mukəddəs «kətürmə hədiyə»gə xəhərgə təwə jaylarnimu koxup sunisilər. **21** Mukəddəs «kətürmə hədiyə» bilən xəhərning igidarqilikidiki yərning u wə bu tərpidiki qaloqan zeminlər xahzadə üqün bolidu. «Kətürmə hədiyə»gə yandax xərktin xərkkə sozulqan yigirmə bəx ming [hada] kəngliktiki yər wə oqərbtin oqərbkə sozulqan yigirmə bəx ming [hada] kəngliktiki yər [qəbililərnin] ülüxlirigə parallel bolup, bular xahzadə üqündur; mukəddəs «kətürmə hədiyə», jümlidin ibadəthanining mukəddəs jayi ularning otturisida, **22** xuningdək Lawiyaların ülüxi wə xəhərning igilikimu xahzadining təwəlikining otturisida bolidu. Yəhudaning qegrisi wə Binyaminning qegrisinin otturisida bolqan bu zeminlar xahzadə üqün bolidu. **23** Qaloqan qəbililərnin ülüxliri bolsa: — Binyamin qəbilisi üqün xərktin oqərb tərəpkə sozulqan bir ülüxi bolidu. **24** Binyaminning qegrisoqə yandax bolqan, xərktin oqərbkə sozulqan zemin Ximeon qəbilisinin bir ülüxidur. **25** Ximeonning qegrisoqə yandax bolqan, xərktin oqərbkə sozulqan zemin Issakar qəbilisinin bir ülüxidur. **26** Issakarning qegrisoqə yandax bolqan, xərktin oqərbkə sozulqan zemin Zəbulun qəbilisinin bir ülüxidur. **27** Zəbulunning qegrisoqə yandax bolqan, xərktin oqərbkə sozulqan zemin Gad qəbilisinin bir ülüxidur. **28** Gadning yan tərpi, yəni jənubiy tərpi, pütkül zeminning jənubiy qegrisi Tamar xəhəridin Meribaḥ-Ḳədəx dəryasining ekinlirioqə, andin [Misir] wadisini boylap «Ottura dengiz»oqə sozulidu. **29** Bu silər Israilning qəbililirigə miras boluxqə qək taxlap bəlidioqan zemin bolidu; bular ularning ülüxliri, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **30** Təwəndə xəhərning qikix yolliri bolidu; uning ximaliy tərpinin kəngliki tət yüz əllik [hada] bolidu; **31** xəhərning qowuqliri Israilning qəbililirinin nami boyiqə bolidu; ximaliy tərpidə üq qowuq bolidu; biri Rubənnin qowuqi bolidu; biri Yəhudaning qowuqi bolidu; biri Lawiyning qowuqi bolidu; **32** xərkiy tərpinin kəngliki tət yüz əllik [hada], uningda üq qowuq bolidu; biri Yüsüpning qowuqi bolidu; biri Binyaminning qowuqi bolidu; biri Danning qowuqi bolidu. **33** Jənubiy tərpinin əlqimi tət yüz əllik [hada], uningda üq qowuq bolidu; biri Ximeonning qowuqi bolidu; biri Issakarning qowuqi bolidu; biri Zəbulunning qowuqi bolidu. **34** Xərkiy tərpinin kəngliki tət yüz əllik [hada], uningda üq qowuq bolidu; biri Gadning qowuqi bolidu; biri Axirning qowuqi bolidu; biri Naftalining qowuqi bolidu. **35** jəmiy bolup uning aylanmisi on sakkiz ming [hada] bolidu; xu kündin baxlap xəhərning nami: «Pərwərdigar xu yərdə» bolidu.

Daniyal

1 Yəhuda padixahı Yəhoyakim təhtkə olturup uchinqi yili, Babil padixahı Nebokadnesar Yerusalemoja hujum kilip uni muhasirə kiliwaldi. **2** Rəb Yəhudaning padixahı Yəhuyakimni, xundakla Hudaning eyidiki kaqa-kuqilarning bir kısmını uning qolıoja tapxurup bərdi. U əsirlərni Xinar zeminiyoja, əzi qoqunidojan məbudning buthanisioja elip bardi wə bulap kəlgən kaqa-kuqilarnı buthanining hazinisigə koydi. **3** Padixah Nebokadnesar bax əşwat oşojidari Apxinazoja əsirgə qüxkən İsrailarin iqidin han jəmətidikilərdin wə esilzadə yigitlərdin birnəqqidin tallap elip qixixni buyrudi. **4** Bu yaxlar nuqsansız, kelixkən, danixmən-ukumuxluk, mol bilimlik, mutəpəkkur, orda hizmitidə boluxka layakətlik, yənə kelip kaldiyəlarning ilim-pənlirini həm tilini eginələydojan boluxi kerək idi. **5** Padixah ular toşrisida ular üç yiloyiqə hər küni padixah yəydojan nazu-nemətlər wə xarablar bilan ozuklandurulsun, muddət toxkanda padixahning aldidə hizməttə bolsun dəp bektitti. **6** Tallanojan Yəhuda kəbilisidiki yaxlardan Daniyal, Hənanıya, Mixael wə Azariyalər bar idi. **7** Aşwat bexi ularoja yengi isimlar, yəni Daniyaloja Bəltaxasar, Hənanıyoja Xadraq, Mixaeloja Mixak, Azariyoja Əbədnoje degen isimlarnı koydi. **8** Daniyal padixah bəlgiligən nazu-nemətlər wə xahənə xarabli bilən özini [Huda aldidə] napak kilmasliqkə bəl baqlidi; xunga u aşwat bexidən özining napak kilinmasliqjoja yol qoyuxini iltimas kildi. **9** Əmdə Huda aşwat bexinə Daniyaloja iltipət wə xapaət kərsitidojan kiləjanidi. **10** Ləkin aşwat bexi Daniyaloja: — Mən əz oşojam padixahın korximən. Silərnin yemək-ıqmikinglarnı u əzi bəlgiligən; u əgər silərnə baxka kurdax yigitlərdək saqlam qiray əməs ikən dəp qarisa, undakta silər padixahka mening kallamni alduruşuqi bolisilər, — dedi. **11** Xuning bilən Daniyal kelip aşwat bexi əzizə wə Hənanıya, Mixael wə Azariyaləroja təyinligən oşojidardin tələp kilip: **12** — Kəminilirini umaq, kəktat wə su bilənla bekip on künlük sinək kilsila. **13** Andin bizning qirayimiz bilən padixahning esil tamiki ni yegən yigitlərnin qirayini selixturup baxsila, andin kəzətxiləri boyiqə kəminilirigə ix kərgəylə! — dedi. **14** Oşojidar ularning gəpigə kirip, ularni on kün sinək kərxkə maqul boldi. **15** On kündin keyin qarisa, ularning qirayiləri padixahning nazu-nemətlirini yegən yigitlərnin kədinmu nurluk wə tolojan kəruindi. **16** Xuningdin keyin oşojidar ularoja padixah bəlgiligən nazu-nemətlərnəni wə iqxkə bəlgiligən xarabni bərməy, ularning ornida umaq, kəktatlarnı berixkə baxlidi. **17** Bu tət yigitni bolsa, Huda ularni hərhil ədəbiyat wə ilim-məripəttə danixmən wə ukumuxluk kildi. Daniyalmu barlik şayibənə əlamətlər bilən qüxlərgə təbir berixkə parasətlik boldi. **18** Padixah bəlgiligən muddət toxkinida, aşwat bexi yigitlərnin həmmisini Nebokadnesarning aldioja elip bardi. **19** Padixah ular bilən bir-birləp səzləxti; yax yigitlərnin heqkaysisi Daniyal, Hənanıya, Mixael wə Azariyaləroja yətmidi. Xunga bu tətəyən padixahning hizmitidə kəldi. **20** Padixahka danalığ-hekəmət kerək boləjanda yaki yorutux kerək boləjan hərəkəndək məsiligə jawab izdigəndə, ularning jawabi uning səltənətidiki barlik

rəmqi-palqi yaki pir-ustazliriningkidin on həssə toşra qixatti. **21** Daniyal Pars padixahı Korəx təhtkə olturojan birinqi yiloyiqə ordida dawamlıq turdi.

2 Nebokadnesar təhtkə olturup ikkinqi yili, birnəqqə qüx kərdi; uning rohi parəkəndə bolup, uykusı qaçti. **2** Xunga padixah rəmqi-palqi, pir-ustaz, jadugər wə kaldiyə munəjjimlarnı qüxlirigə təbir berixkə qaxirixni buyrudi. Ular kelip padixahning aldidə turdi. **3** Padixah ularoja: — Mən bir qüx kərdüm, bu qüxning mənisini bilixkə kənglüm nəhayiti tit-tit boluwatidu, — dedi. **4** Andin kaldiyələr padixahka (aramiyə tilida): — Aliyləri mənggü yaxioqayla! Kəni kəminilirigə qüxlirini eytkayla, biz təbir bərimiz, — dedi. **5** Padixah kaldiyələrgə: — Məndin buyruk! Silər əwwal kərgən qüxümni eytip andin təbir bərixinglər kərek. Undək kilmişanglar kiyma-qiyma kiliwetilisilər, öyünglər həjəthəngə aylanduruwetilidu! **6** Ləkin qüxümni eytip, uningə təbir bərləsənglər məndin sowəjatlar, in'amlar wə aliy izəttin muyəssər bolisilər. Əmdə qüxümni eytinglər, təbir bəringlər! — dedi. **7** Ular padixahka yənə bir kətim: — Aliyləri qüxlirini eytkayla, andin əzərligə təbirini eytip bərimiz, — dedi. **8** Bu qəşdə padixah jawabən: — Xübhəşiziki, silər pərmənimdin kəyməydoşinimni bilgəqə, wakətni kəynigə sürüwatilisilər. **9** Ləkin qüxümni eytip bərmisənglər, silərgə pəkət buyrukumla kəlidu. Qünki silər wakətlə əşwəldə əzğərtidu, dəp bilip əzərə til bərikətürüp, yaləqənqilik kilip mən əldiməkqi bolisilər. Xunga qüxümni eytsanglar, andin qüxüməgə həkəkətən təbir bərləydojanlikinglarnı xu qəşdila bilimən, — dedi. **10** Kaldiyələr padixahka jawabən: — Dünjada aliylirining soriojan ixini eytip bərləydojan heqbir adəm yəktur. Heqəkəndək padixah, uning kəndək ulşoq yaki küqlük boluxidin kə't'iyənəzər, rəmqi-palqi, pir-ustaz yaki kaldiyə munəjjimlərgə mundaq tələpni kəyojan əməs. **11** Qünki aliylirining soriojanlıri həkəkətən əlamət müxkəl, ilahlardin baxka heqkim uni ayan kəilməydu. Ləkin ilahlarning makani insanlar arisida əməs, — dedi. **12** Padixah kəttik şəzəpləninə aqqiklənojan həlde, Babil ordisidiki barlik danixmənlərnəni əltürüxni əmr kildi. **13** Xuning bilən padixahning barlik danixmənlərnəni əltürüx toşrisidiki buyruk qüxürüldi. Xunga [hizmətkarlıri] Daniyal wə uning dostlirini mu əltürüx üçün izdidi. **14** Xu qəşdə Daniyal Babilədi danixmənlərnəni əltürüx əmrini ijrə kiləjili qixkən padixahning hususiy muhəpizətqilər baxliqi Ariokka əkilənə wə danixmənlərgə jawab kəyturup **15** uningə: — Padixahning qüxürəng pərməni nəmə üçün xunqə jiddiy? — dəp soridi. Ariok əşwəlni Daniyaləja eytip bərdi. **16** Daniyal dərhəl padixah aldioja kirip, padixahın qüxigə təbir bərgüdək wakətlə bərixni tələp kildi. **17** Andin Daniyal öyigə kəytip, əşwəlni dostlıri Hənanıya, Mixael wə Azariyaləroja eytip bərdi. **18** U uların ərxətiki Hudadin bu qüxning siri toşruluk rəhim-xəpəkət iltija kilip, mən Daniyal wə dostlirim tətəminzning Babilədi baxka danixmənlər bilən billə həlak kilinmasliqimizni tələnglər, dəp tələp kildi. **19** Andin kəqədə Daniyaləja şayibənə kərinüxtə xu sirning yeximi wəşiy kəlini. Xuning bilən Daniyal ərxətiki Hudaəja həmdusanalar oqup mundaq dedi: **20** «Hudaning nəmi əbədil'əbəd mədhiyiləngəy! Qünki danalığ wə küq-küdrət Uningkidur. **21** U wakətlə, pəsillərnəni

Özgartkiqidur; U padixahlarni yikitiidu, Wə padixahlarni tiklaydu; U danalaroşa danalik, aqilanilaroşa hekmət beridu. **22** U qongkur wə sirlik ixlarni axkariliyoqidur, Karangoqulukğa yoxurunojan ixlarni yahxi bilgüqidur, Nur həmişə Uning bilən billidur. **23** I manga danalik wə küq bərgən ata-bowilirriming Hudasi, Sanga xükür wə həmdusanalar eytay! Sən hazirla biz dua kıljojan ixni manga axkariliding, Padixahning soriyojan ixini bizgə kərsitip bərding». **24** Andin Daniyal padixah Babildiki danixmənlərni öltürüxkə təyinligən Ariokning aldioşa berip uningoşa: — Babildiki danixmənlərni öltürmigəyła. Meni padixahning aldioşa baxlap kirqəyła, mən padixahning qüxigə təbir berəyoşa, — dedi. **25** Ariok xuan Daniyalni padixah Nebokədnəsarning aldioşa baxlap kirip, padixahğa: — «Mən Yəhüdiy əsirlər iqidin aliylirining qüxigə təbir berəyoşdıojan bir kixini taptım» — dedi. **26** Padixah Daniyal (Bəltəxasar dəpəmu atlıdu)yoşa: «Sən mening kərgən qüxümmni ayan kılıp, uningoşa təbir berələmsən?» — dedi. **27** Daniyal padixahning aldidə turup xundək jawab bərdi: — I aliyliri, sili soriyojan bu sirni danixmən, pir-ustaz, rəmqi-palqi wə mənəjjimlar əzlırigə yexip berəlməydu. **28** Biraq ərxətə sirlarni axkariliyoqı bir Huda bar. U bolsa aliylirioşa ahırki zamanning künliridə nemə ixlarning bolidiojanlıqını ayan kıldı. Əmdi əzlırining qüxini, yəni aliyliri uhlawatqanda kərgən oşayibana əlamətlərni eytip berəyoşa: — **29** — I aliyliri, sili uhlaxğa yatqanda kəlgüsıdiki ixlarni oylap yattıla. Sirlarni birdinbir Axkariliyoqı əzlırigə yüz beridiojan ixlarni kərsətti. **30** Manga kəlsək, bu sirning manga ayan kılinoşını mening baxğa jan iglıridin artuq hekmətkə igə boləjanlıqımdin əməs, bəlki bu qüxning təbirini, xundəkla xah aliylirining kəngülliridiki oylirini əzlırigə məlum kılıx üqündür. **31** — Əy aliyliri, sili oşayibana əlamətkə əzlırining aldiridə turoşan gigant bir həykəlni kərdilə. Bu həykəl nəhayiti gəwdilik bolup, zor nur qaknap turidiojan həyətlik həm kərkunqluk ıdi. **32** Həykəlning bexi esil altundin, kəkriki wə kolları kümxıxtin, bəl wə saşlırili mistin, **33** Yuta-paqıqi təmürdin, puti təmür bilən layning arilaxmisidin yasaloşan. **34** Əzlıri uni kəruwatqan qaoqlirida, adəm kəli bilən kəzilmiyoşan bir tax kelip həykəlgə urulup uning təmür bilən layning arilaxmisidin yasaloşan putini qəkiwətti. **35** Uningdiki təmür, lay, mis, kümüx, altunlar xuan parqə-parqə kılınıp, xamal ularni bəəyni yazlık hamandiki topılarni uqoroşandək, kəyta heq tepilmioşudək kılıp uquriwətti. Ləkin həliki tax yooşınap, pütkül jəhənni kəpıloşan oşayət zor bir təoşğa aylandı. **36** Kərgən qüxliri mana xudur. Əmdi biz əzlırigə bu qüxning mənisini yexip berimiz. **37** Əy aliyliri, əzlıri pütkül padixahlarning bir padixahı, ərxıtki Huda siligə padixahlıq, nopuz, küq wə xəhrət ata kıldı. **38** İnsan baliliri, həywanatlar, uqar-kanatlar maylı kəyərədə tursun, Huda ularni kollarıyoşa tapxurup silini ularning həmmisigə həkim kıldı. Sili u həykəlning altun bexidursıla. **39** Əzlıridin keyin yənə bir padixahlıq kelidu. Ləkin u silining padixahlıqlirioşa yətməydu. Uningdin keyin üqinqi bir padixahlıq, yəni mis padixahlıq kelip pütkül yər yüzigə həkim bolidu. **40** Uningdin keyinki tətinqi padixahlıq bolsa təmürdək mustəhkəm bolidu. Təmür barlık baxğa nərsilərni

qəkiwetip boysunduroşınıdək, xuningəşa ohxax bu təmür padixahlıq əz aldinqi padixahlarning həmmisini ezip qəkiwetidu. **41** Əzlıri kərgəndək təmür bilən seojiz layning arilaxmisidin yasaloşan put wə barmaklar bu padixahlıqning bəlünmə bolup ketidioşınıni kərsitidu. Biraq bu padixahlıq təmürdək küqkə igə bolidu, qünki sili kərgəndək, təmür bilən lay arilaxqan. **42** Təmür bilən layning arilaxmisidin yasaloşan putning barmaklıri u padixahlıqning bir kışmining küqiyidiojanlıqını, bir kışmining ajizlixidiojanlıqını kərsitidu. **43** Əzlıri təmür bilən layning arilaxqanlıqını kərdilə. Bu u [padixahlıqning həkumdarlıri padixahlıqning] pukraliri bilən ittıpaqlaxmaqı boləjanlıqını kərsitidu. Ləkin təmür lay bilən arilaxmioşandək, birlıxip ketəlməydu. **44** U [ahırkı] padixahlar təhtə olturoşan məzgıldə, ərxıtki Huda yimirilməs bir padixahlıq bərpə kıldı. Bu padixahlıq hərgiz baxğa bir həlləkə ətməydu; əksişə u bu baxğa padixahlıqlarni üzül-kesil gumran kılıp, əzi mənggü məzmıt turidu. **45** Əzlıri adəm kəli bilən kəzilmiyoşan bir taxning təoşdin qıkkınıni wə uning həykəldiki təmür, mis, lay, kümüx, altunni qəkiwətkənlikini kərdilə. Xunga uluoş Huda aliylirioşa kəlgüsıdə yüz beridiojan ixlarni bildürğən. Kərgən qüxliri qokum əməlgə axıdu, berilən təbir mütək ixənqlıktur. **46** Andin padixah Nebokədnəsar əzini yərgə etip Daniyaləşa səjdə kıldı wə uningoşa hədiya berip huxpurak-isriq selixni əmr kıldı. **47** Padixah uningoşa: — Dərwəkə, səning Hudaying ilahlar iqıdə əng uluoş ilah, padixahlarning hojisi wə sirlarni axkariliyoqı ikon, qünki sən bu sirni yəxting! — dedi. **48** Andin padixah Daniyalning mərtiwisini yukiri kılıp, uningoşa nuroşun esil sowoşatlarıni təkdim kıldı. U uni pütkül Babil əlksigə həkim boluxğa təyinlıdı wə uni Babildiki danixmənlə-əkıldarlarıning bax əksəkili kıldı. **49** Daniyalning padixahıtn tələp kılıxi bilən, padixah Xadrak, Mixak wə Əbədnegolarıni Babil əlksisining məmuriy ixlirini idarə kılıxğa təyinlıdı. Daniyal əzi orda hizmitidə qaldı.

3 Padixah Nebokədnəsar altundin egizliki atmix gəz, kəngliki altə gəz kelidıyoşan bir həykəl yasap, Babil əlksisining Dura tüzlənglikigə ornattı. **2** Padixah barlık wəzir, waliy, həkim, məslıhətqi, həziniqi, sotqi, sorakqılarni xundəkla hərəkəysi əlkelərdiki baxğa əməldarlarıning həmmisini padixah Nebokədnəsar ornattan bu altun həykəlni əz ilahıyoşa atax murasimioşa kətnixixğa pərman qüxırdı. **3** Xuning bilən wəzirlər, waliylar, həkimlar, məslıhətqilər, həziniqilər, sotqılar, sorakqılar, xundəkla hərəkəysi əlkelərdiki baxğa əməldarlarıning həmmisi atax murasimioşa jəm boldı. Ular həykəlning aldidə turdı. **4** Jakarqi yukiri awəz bilən: — Əy hərəkəysi əl-yurt, hərəkəysi taipılərdin kəlgənər, hər hil tilda səzlixidioşan kowmlar, **5** silər sunay, nəy, qalun, lira, ziltar, bulman wə baxğa hərhil sazlarning awazını angliyoşan həman, yərgə bax urup padixah Nebokədnəsar ornattan altun həykəlgə səjdə kilinglar. **6** Kimki bax urup səjdə kılmissə, xuan dəhxətlik yalkunlap turoşan humdanəşa taxlinidu, — dəp jakarlıdı. **7** Xunga, sunay, nəy, qalun, lira, ziltar, bulman wə baxğa hərhil sazlarning awazını angliyoşan həman hərəkəysi əl-yurt, hərəkəysi taipılərdin kəlgən, hərhil tilda səzlixidioşan kowm yərgə bax urup Nebokədnəsar ornattan altun

həykəlgə səjdə kılıxti. **8** U qaoqda, bəzi kaldiyələr aldioja qikiq Yəhudiylar üstidin ərz kildi. **9** Ular padixah Nebokadnəsarəja: — I aliyliri, mənggü yaxiojaya! **10** Aliyliri sunay, nəy, qalun, lira, ziltar, bulman wə baxqa hərhil sazların awazini angliəjan haman həmməylən yərgə bax urup altun həykəlgə səjdə kilsun, **11** xundakla kimki yərgə bax urup səjdə kilmisa, u dəhətlik yalkunlap turojan humdanəja taxlansun dəp ərman kijoanidila. **12** Sili Babil əlkisining məmuriy irlirini baxkuruxka təyinligən birnəqqə Yəhudiy, yəni Xadrak, Mixak, Əbədnegolar bar; i aliyliri, bu adəmlər siligə hərmətsizlik kiliwatidu. Ular padixahning ilahlırining ibaditidə bolmidi yaki padixah onratkun altun həykəlgimü səjdə kilmaydu, — dedi. **13** Xuni anglap padixah Nebokadnəsar dərojəzəp bolup, Xadrak, Mixak, Əbədnegolarni əz aldioja kəltürüxni əmr kildi. Xuning bilən ular bu üqəylənni padixah aldioja əpkəldi. **14** Nebokadnəsar ularəja: — Xadrak, Mixak, Əbədnego, silər rasttin mening ilahlırimning hizmitidə bolmidinglarmu həm mən onratқан altun həykəlgə səjdə kilmidinglarmu? **15** Həzir silər sunay, nəy, qalun, lira, ziltar, bulman wə baxqa hərhil sazların awazini angliəjan haman, mən yasatқан həykəlgə səjdə kiliqxə təyyar tursanglar, yaxxi. Ləkin səjdə kilmisanglar, silər dərhal dəhətlik yalkunlap turojan humdanəja taxlinisilər. Xu qaoqda kəndak ilah kelip siləni qənggilimdin kutkuzuwalidikin, kəni?! — dedi. **16** Xadrak, Mixak, Əbədnegolar padixahka jawabən: — I Nebokadnəsar, biz ixta biz əzimizni aklıximiz həjətsiz. **17** Biz səjdə kiliq keliwatқан Huda yimiz bizni dəhətlik yalkunlap turojan humdandin kutkuzalaydu; i aliyliri, U qoqum əzlining ilkidin bizni kutkuzidu. **18** Ləkin bizni kutkuzmiojan təkdirdimu, aliylirigə məlum bolsunki, biz yənila ilahlırining hizmitidə bolmaymiz wə sili onratқан altun həykəlgə səjdə kilmaymiz, — dedi. **19** Buni angliəjan haman padixah Nebokadnəsarning təri buzulup, Xadrak, Mixak, Əbədnegolarəja kattik ojəzəpləndi. Xuning bilən adəmlirigə humdanni adattikidin yəttə həssə kattik kizitixni buyrudi. **20** U qoxunidiki əng kawul palwanlarəja Xadrak, Mixak, Əbədnegolarni baəqlap, dəhətlik yalkunlap turojan humdanəja taxlaxni buyrudi. **21** Xuning bilən ular tonliri, ixtanliri, səlliliri wə baxka libas kiyimliri selinniojan halda baəqlinip dəhətlik yalkunlap turojan humdanəja taxlandı. **22** Padixahning əmrining kattiklikini bilən humdandiki ot intayin yalkunlap yenip turatti, xunglaxka humdandin qikiwatқан yalkun Xadrak, Mixak, Əbədnegolarni kətürgən əskərləni kəydürüp taxlıdi. **23** Xundak kiliq Xadrak, Mixak, Əbədnego üqəylən baəqləqlik halda dəhətlik yalkunlap turojan humdanəja qüxüp kətti. **24** Andin Nebokadnəsar qəqügən halda ornidin qaqrap turup, məslihetqi wəziriridin: — Biz baəqlap ot iqiğə taxlıojinimiz üq adam əməsmu? — dəp soridi. — Ular jawabən «Xundak, i aliyliri!» — dedi. **25** Padixah jawabən: — Mana, mən tət adəmnin baəqləksiz halda ot iqidə ərkin mənqip yürüwatқinini kəriwatimənəju, ular kiliqə kəyğəndək əməs; həmdə tətinqi kixi ilahların oqlidək turidu! — dedi. **26** Xuning bilən Nebokadnəsar dəhətlik yalkunlap turojan humdanəning əqzioja yekin kelip: — Xadrak, Mixak, Əbədnego! Həmmidin Aliy

Ilahning kulliri, qikiqlar, mayakka kelinglar! — dəp towlidi. Xuning bilən Xadrak, Mixak wə Əbədnego ottin qikti. **27** Barlik wəzirli, waliylir, hakimlar wə padixahning məslihetqi wəzirli yiojilip kelixip bu üqəyləngə tikilixip karaxti; ularning kiliqə kəyğən yeri yəq idi, qaq-sakallirimu kəymigən, kiyim-keqəklirimu xu peti idi, üsti-bexidimu is-tütüning puriki yok idi. **28** Nebokadnəsar mundak dedi: — Xadrak, Mixak, Əbədnegolarning Hudasioja xükür-sanalar boləja! U Əz pərixtisini əwətip, Əzigə tayanəjan kullirini kutkuziwaldi. Ular əzlining ilahidin baxka həqkəndak ilahka hizmət kilməslək üqün wə yaki bax urup səjdə kilməslək üqün, pəkət əz Huda yimizingla ibaditidə bolimiz dəp padixahning pərmaniozija hiləplik kiliq həyatini təwəkkul kildi. **29** Əmdi mən xundak pərman qüxürimənk: Kaysi əl-yurt bolsun, kaysi taipilərdin kəlgən bolsun, kaysi tilda səzlixidəjanlar bolsun, Xadrak, Mixak, Əbədnegolarning Hudasioja kara qaplaydikən, pütün tənə kiyima-qiyima kılınsun, əyliri həjəthənioja aylandurulsun! Qünki bundak kutkuzalaydiojan baxka ilah yok. **30** Xuning bilən padixah Xadrak, Mixak, Əbədnego üqəylənni əstürüp, Babil əlkisidə yukiri mənəpkə təyinli.

4 «Məni padixah Nebokadnəsardin yər yüzidiki hər bir əl-yurtka, hər kaysi taipilərgə, hər hil tillarda səzlixidəjan qowmlarəja aman-esənlik exip-texip turojaj! **2** Həmmidin Aliy Huda mənə kərsətkən əlamətləni wə karamətləni jakar laxni layiq taptim. **3** Uning kərsətkən məzilək əlamətliri nemidəgən uluq! Uning karamətliri nemadəgən kalti! Uning padixahlikini pütməs-tügiməstür, Uning hakimlikini dəwrdin-dəwrgiqə dawamlixidu! **4** Məni Nebokadnəsar əyümdə biharəman olturojinimda, ordamda bayaxat turmux kəqüriwatқinimda, **5** mən intayin kərkiwatқən bir qüxni kərdüm, ornunda yatқinimda beximidiki oylar wə kallamdikə ojayibanə əlamətlər mənə əlakzadə kildi. **6** Babildikə barlik danixmənləni əldiməja qərixixka pərman bərip, ularning qüxüməgə təbir bərixini buyrudim. **7** Xuning bilən barlik rəmqi-palqi, pır-ustaz, kaldiyələr wə mənəjjimlar kelixti. Mən qüxümni eytip bərdim, ləkin ular mənə təbirini bərləmdi. **8** Ləkin ahirdə Daniyal kirdi (uning yənə bir ismi Bəltəxəsar bolup, mening ilahımning nənioja əsəsnə kəyulojan). Muxəddəs ilahların rohi uningda ikən. Mən qüxümni eytip, uningəja: **9** — Əy palqilarning baxliqi Bəltəxəsar, muxəddəs ilahların rohi sənə ikənlikini, sənə həqkəndək sir təs kəlməyidəjanlikini bildim, xunga mening kərgən qüxümdiki ojayibanə əlamətləni qüxəndürgəysən, xundakla uningəja təbir bərgəysən, — dedim. **10** — Mən ornunda yatқinimda kallamda mundak ojayibanə əlamətləni kərdüm: Mana, yər yüzining otturisidə bir tüt dərəh bar ikən; u tolimu egizmix. **11** U barəqanseri qong həm məzmut əsüp, əsmənəja təkixiptu, u dunyaning qətlirigimi kəriunidikən. **12** Uning yopurmaklıri qiraylik, mewisə intayin mol ikən. Uningda pütkül dunyoja yətküdək ozuk bar ikən. Uning əstidə daladiki həywanlar sayidaxidikən, xahliridə əsməndiki uqar-qanətlar məkən kiliidikən; mewisidin barlik ət igilirimu ozuklinidikən. **13** Ornunda yetip, kallamda kərgən ojayibanə əlamətləni

kəriwatimən, mana, asmandin bir kəzətqi muəkkəl, yəni muəkkəddəs bir pərixətə qüxüp, **14** mundak jakarlıdi: — «Dərəhni kesip, xahlirini kirkip, yopurmaklırini wə mewilirini kəkıp qüxürüp qeqiwetınglar. Dərəh tüwidiki yawayi haywanlar uningdin yiraklıxsun, uning xahliridiki kuxlar tezıp kətsun. **15** Yərdə pəkət kətükünila yiltizi bilən, mis wə tēmür bilən qəmbərləp, yumran ot-qəplər bilən billə dalada kaldurunglar. U asmandiki xəbnəmdin qilik-qilik həl bolup tursun. Uning nesiwisi ot-qəp yəydiəjan yawayi haywanlar bilən billə bolsun. **16** Adamiy əklidin məhrum kılınip, uninoəja yawayi haywanlarning əkli berilsun, xundakla xu hələttə «yətta wəkit» tursun. **17** Dunyadiki jan igiliri Həmmidin Aliy Boləquqining insanlarning padixahlıqining həmmisini idarə kılıdioəjanlıqı, xundakla uning padixahlıq həkükünı ezi tallioəjan kixi (məyli u həqnemigə əriməsə adəm bolsimu)gə beridioəjanlıqını bilsun dəp, bu həkümü kəriəuqi muəkkəllərnıng pərmani bilən, yəni muəkkəddəs pərixətılarning qarar buyrukı bilən bəlgiləngəndür». **18** — Mən padixah Nebokədnəsar mana xundak qəxni kərdum. Əy Bəltəxasar, qüxümgə təbir bərgəysən. Padixahlıqımdiki danıxmənlər iqdə mən üqün buningəja təbir bəryədioəjan birmu adəm qıkmıdi. Lekin sən təbir bəreləysən, qünki əng muəkkəddəs ilahlarning rohi səndə ikən. **19** Xuning bilən Bəltəxasar dəp mu ataloəjan Daniyal bir həza həyranlıqta alaəzadə boldi wə qüx toərisada oylap tolimu biaram boldi. Padixah: — Əy Bəltəxasar, bu qüx wə uning təbiri sənı alaəzadə kılmişun, — dedi. Bəltəxasar jawabən: — I alyiliri, bu qüx silidin nəprətləngənlərgə bolsun, uning təbiri əzlırigə əməs, düxmənlırigə qüxkəy! **20** Barəqanseri əsüp məzmət boləjan, egizlıki asmanoəja təkixidioəjan, pütkülü dunyaəja kərinidioəjan, yopurmaklırı qıraylık, mewisi intayın mol boləjan, pütkülü dunyaəja yətküdək ozuk bolidioəjan, sayısida yawayi haywanlar turidioəjan, xahlirida uəqar kuxlar makan kılıdioəjan dərəh bolsa, yəni sən kərgən dərəh — dəl əzlıridur, i alyiliri! — Qünki sili qong wə məzmət estila; silining həyətıliri exip pələkkə yətti; həkümənırlıkliri yər yüzıning qətlırigə yetip bardı. **22** — Qünki sili qong wə məzmət estila; silining həyətıliri exip pələkkə yətti; həkümənırlıkliri yər yüzıning qətlırigə yetip bardı. **23** Alyiliri qarap turoəjan wəkitlırida asmandin bir kəriəuqi, yəni bir muəkkəddəs pərixətə qüxüp: «Bu dərəhni kesip, harab kilinglar. Halbuki, yərdə kətükünila yiltizi bilən kaldururp, mis wə tēmür bilən qəmbərləp, yumran ot-qəplər bilən billə dalada kaldurunglar. U asmandiki xəbnəmdin qilik-qilik həl bolup tursun. «Yətta wəkit» bexidin ötkiqə uning nesiwisi ot-qəp yəydiəjan yawayi haywanlar bilən billə bolsun, — dəptu. **24** — I alyiliri, qüxlirining mənisı mana xu — Bular bolsa Həmmidin Aliy Boləquqining pərmani bilən hojam padixahlıng bexioəja qüxidioəjan ixlar — **25** Əzlıri kixilər arısidin həydiwətilip, yawayi haywanlar bilən billə yaxaydila, kalılardək ot-qəp bilən ozuklandırudılıdila, dalada asmandiki xəbnəmdin qilik-qilik həl bolup turidila. Taki sili Həmmidin Aliy Boləquqining pütkülü insan padixahlıqını idarə kılıdioəjanlıqını wə Uning həkükünı ezi tallioəjan hərəkəndək kixigə beridioəjanlıqını bilip yətküqə, yətta wəkit baxlıridin etıdu. **26**

«Dərəhning kətikini yiltizi bilən yərdə kaldurunglar» dəp buyruəjanıkan, əzlıri ərxlərnıng həmmını idarə kılıdioəjanlıqını bilip yətkəndin keyin padixahlıkliri əzlırigə kayturulıdu. **27** Xunga i alyiliri, mening nəsihitim siligə layıq kərlügəy, gunahlıridin kol üzgəyła, ixta həkkanıy boləqayla, kəbihlıkliridin tohtap kəmbəqəllərgə rəhimdıllik kıləqayla. Xundak kıləqandila bəlkim dawamlık gülləp yaxnımamdıla? **28** Bu ixlarning həmmisi padixah Nebokədnəsarınng bexioəja qüxti. **29** On ikki aydin keyin, u Babıldiki padixahlıq ordısinıng əgzısidə saylə kılıwetip: **30** — Qarənglar, mən əz izzitim wə xan-xəhritim namayan kılınsun dəp, xahənə ordamning jaylıxı üqün zor küküm bilən yasioəjan həyətılık Babil xəhıri muxu əməsmu? — dedi. **31** Uning səzi aozıdin tehi üzülməyła, asmandin bir awaz qüxüp: — Əy padixah Nebokədnəsar, bu sez sanga kəldi: Padixahlıq səndin elindi. **32** Sən kixilər arısidin həydiwətilip, yawayi haywanlar bilən billə makan kılısən wə kalılardək ot-qəp yəysən; sən Həmmidin Aliy Boləquqining insan padixahlıqını idarə kılıdioəjanlıqını wə Uning həkükünı ezi tallioəjan hərəkəndək kixigə tutkuzıdioəjanlıqını bilip yətküqə yətta wəkit bexıngdin etüp kətidu — deyildi. **33** Bu sez Nebokədnəsarda xuan əməlgə axtı. U kixilər arısidin həydiwətilip, kalılardək ot-qəp yəp, teni xəbnəmdin qilik-qilik həl bolup kətti. Uning qəqliri bürkütning pəyliridək, tırnaklırı kuxıng tırnaklıridək əsüp kətti. **34** Əmdı xu künlər toxkənda, mən Nebokədnəsar asmanoəja kəz tikip kəriwidim, əkil-hoxum əsligə kəldi. Mən Həmmidin Aliy Boləquqıəja həmdusana eytip, Mənggü Həyat Turoəquını mədhıyıləp, hərmət əylıdim. Uning həkımlıqı mənggüülük həkımlıqtur; Uning padixahlıqı əwladtın-əwladkıdur. **35** Bu sez Nəbokədnəsarınng bərlık insanlar həqnemə həsəblanməydu; Ərxtıki koxunlar wə zemındiki insanlar arısidə U nemə kılıxni halısa xuni kılıdu; Uning qolını kim tosalısun yaki Uningdin «Nemə kılısən?» dəp soraxkə jür'ət kılalısun? **36** Xuanla əkil-hoxum əsligə kəldi; padixahlıqımın xan-xəripı, izzitim, padixahlıq həyətımmu əsligə kəltürıldı. Məslıhətqi wəzirılrım wə əmir-esılzadılrım meni ızdəp kəldi. Padixahlıqım mustəhləmləndi; burunkıdinmu zor həyətıgə yengıbaxtıın igə boldum. **37** Əmdı mənki Nebokədnəsar ərxtıki Padixahkə həmdusana oquymən, Uni tehimu uluəqləmən wə Uni ızzətləymən: — Uning kıləjanlırı həkıtur, Uning yollırı toəqrıdur; Uning təkəbburluk yolıda mangəjanlarning həyətısını qüxürüx kúdrıti bardur!..

5 Bir küni padixah Bəlxazar əmir-esılzadılrđn ming kixını təklıp kılıp katta ziyapət berıp, ularnıng əldıda xarab ıqıp, əyx-ıxrat kəypını sürdı. **2** Padixah Bəlxazar xarabnı tetıp kərup, əzi, əmir-esılzadılrı, əz hotun-kənızaklırıng xarabnı atısı Nebokədnəsar Yerusalemđki muəkkəddəs ıbadəthanıdin oljoəja əloəjan altun-kümüxtın yasaləjan jam-qaqılarda ıqıxıgə xu jam-qaqılarnı elıp qıqıxni buyrudi. **3** [Nəwkərlər] dərhal berıp Hudanıng Yerusalemđki muəkkəddəs ıbadəthanısidin elıp kəlingən altun jam-qaqılarnı elıp qıqıti; padixahlıng əzi, əmir-esılzadılrı, unıng hotunlırı wə kənızaklırı ularda xarab ıqıti. **4** Ular xarab ıqkəq, altun, kümüx, mis, tēmür, yəqəq wə taxlardin yasaləjan butlarnı mədhıyıləxtı. **5**

Dəl xu pəyttə adəm kəlinəg bəx barmiqi pəyda bolup, qiraəjdanning udulidiki ordining tam suwkiəqa hət yezixka baxlidi. Padixah hət yazaəan kəlinəg kəringən kismini kərtip, **6** qirayi tatirip, kənglidə intayin alakzadə bolup kətti. Put-kolliri boxixip, putliri titrəp kətti. **7** Padixah kəttik warkirap, pir-ustazlar, kaldiyələr wə munəjimplarni qakirixni buyrudi. Babildiki danixmənlər kəlgən həman padixah ularəqa: — Kimki tamdiki bu hətlərni oqup mənisini marga dəp berəlisə, uningəqa səsün rənglik bir ton kiygüzülüp, boynioqa altun zənjir esilip, padixahliqta üqinqi mərtiwə berilidu, — dedi. **8** Padixahning danixmənlirining həmmisi ordioqa hazır boldi; lekin ular nə hətlərni oquyalmaytti nə padixahka mənisini qüxəndürüp berəlməytti. **9** Bəlxazar tehimu alakzadə bolup, qirayi tehimu tatirip kətti. Əmir-esilzadilərmu kəndək kilixni biləlməy qaldı. **10** Padixah wə əmir-esilzadilərmu warkiraxkan awazini angliəjan hanix ziyəpət zalioqa kirip, padixahka mundak dedi: — I aliyliri, mənggü yaxioqayla! Alakzadə bolup kətmigəyla, qirayliri tatirap kətmigəy. **11** Padixahliklirida bir kixi bar, uningda muqəddəs ilahlarınəg rohi bar, atiliri təhttiki waqtida, bu kixidə yorukluk, danalik wə əkil-parasət, yəni ilahlarəqa has əkil-parasət namayan kilinoqanidi. Atiliri Nebəkadnəsar, yəni padixah atiliri uni pütün rəmqi-palqilar, pir-ustazlar, kaldiyələr wə munəjimplarni bexi kilip təyinligən. **12** Bu kixidə alahidə bir rohiy hususiyət, bilim, həkmət, qüxlərgə təbir berəlyədiojan, tepixmaqlarni yexəlyədiojan wə tügün-sirlarni aqalaydiojan kabiliyəp bar idi. Xu kixining ismi Daniyal bolup, padixah uningəqa Bəltəxasar dəpmu isim koqoqan. Xunga bu Daniyal qakirtilsun, u qoqum bu hətlərnəg mənisini yexip beridu. **13** Xuning bilən Daniyal padixahning aldioqa elip kelindi, padixah Daniyalidin: — Padixah atam Yəhuda əlksididin sürgün kilip kəlgən Yəhudiylar iqidiki həliki Daniyal sənmu? — dəp soriwidi, **14** — Sən toqruluk həwirim bar, səndə muqəddəs ilahlarınəg rohi, xundakla yorukluk, danalik wə alahidə əkil-parasət bar ikən dəp anglidim. **15** Əmdı danixmənlər wə pir-ustazlarni tamdiki hətni oqup, mənisini marga qüxəndürüp bərsun dəp aldiməqa qakirtip kelindi; lekin bu ixning sirini həqkaysi yexip berəlmidi. **16** Biraq sən toqruluk angliəjanmənkı, sən sirlarni qüxəndürəlyədikənsən wə tügünlərnı yexəlyədikənsən. Əgər bu hətlərni oqup, mənisini qüxəndürüp berəlisəng, sanga səsün rənglik ton kiygüzülidu, boynungəqa altun zənjir esilidu, padixahliqta üqinqi dərijilik mərtiwəg erixisən, — dedi. **17** Daniyal padixahka mundak jawab bərdi: — Aliylirining in'amliiri əzlidirə qəlsun, mukapatlirini baxka kixigə bərgəyla. Əmdilikte mən aliyliriəqa bu hətni oqup, mənisini qüxəndürüp berəy. **18** — I aliyliri, Həmmidin Aliy Huda atiliri Nebəkadnəsarəqa padixahlik, uluqluk, xan-xarəp wə həywat bərdi. **19** Uningəqa berilgen uluqluktın hərkaysi əl-yurt, hərkaysi tapilar wə hərhil tilda səzlixidiojan kəwmlarni həmmisi uning aldida titrəp kərkəp turatti; u kimni halisa xuni oltürətti, kimni halisa xuni tirik koqaytti; kimni halisa xuni mərtiwilik kilatti, kimni halisa xuni pəs kilatti. **20** Lekin u kənglidə təkəbburlixip, roh-qəlbidə koqrurlinip mijəzi tərsalixip, padixahlik təhtidin qüxürülüp, izzitidin məhrum kilindi.

21 U kixilər arisidin həydiwetilip, uningəqa yawayi həywanlanirəg əqli berildi. U yawa əxəklər bilən billa məkənlixip, kalilardək ot-qəp yegüzüldi, teni xəbnəmdin qilik-qilik həl bolup kətti, taki u Həmmidin Aliy Hudaning insan padixahlikini idarə kilidioqanlikini wə U padixahlikning həqkukini Əzi talliojan hərkəndək kixigə beridioqanlikini bilip yətküəqə xu hələttə boldi. **22** Əy Bəlxazar, Nebəkadnəsarining oşli turup əzliiri bularni həmmisidin həwərliri bolsimu, lekin əzliirini təwən kilmidila. **23** Əksiqə təkəbburlixip ərxteki Rəbgə qarxi turdila. Sili Uning muqəddəs ibadəthanisidin olja əlojan jam-qaqilarni elip kelip, əzliiri, əmir-esilzadiliri, əz hotunliri wə kiləzklirimu ularda xarəb iqtinlar andin kərməydiojan, anglimaydiojan wə həqnemini qüxənməydiojan altun, kümüx, mis, təmtür, yəşəq wə taxlardin yasaləjan butlarni mədhijilidila. Həlbuki, silining nəpəsliirini Əz kolida tutkan wə silining barlik hərəkətilirini Əz ilkida tutkan Hudani uluqlimidila. **24** Xunga, Huda bu kəlinəg kəringən kismini əwətip bu hətlərni yazdurdı. **25** Bu hətlər: «Mene, mene, təkəl, uphərsin» degəndin ibarət. **26** Buning qüxəndürülüxi: — «Mene» — Huda silining padixahliklirining həsəbini kilip, uni ayəşəqlaxturdı. **27** «Təkəl» — sili tarazida tartiliwidila, kəm qiktıla. **28** «Pərs» — padixahlikliri parqilinip, Medialiklar bilən Parslarəqa təwə kilindi. **29** Xuning bilən Bəlxazar dərhal nəwkarlirigə əmr kiliwidi, ular Daniyaləqa səsün rənglik tonni kiydürüp, boynioqa altun zənjiri esip koydi; u toqruluk: «Padixahlik iqidə üqinqi dərijilik mərtiwigə igə bolsun» dəp jakarlıdi. **30** Xu keqə kaldiyələrnəg padixahı Bəlxazar oltürüldi. **31** Padixahlik bolsa Medialik Dariusning kəlioqa oetti. U təhminən atmix ikki yaxta idi.

6 Padixah Darius pütün padixahlikni idarə kilix üqün bir yüz yigirmə wəzirni hərkəysi yurtlarni baxkuruxka təyinləxni muwapik kərdi. **2** Buningdin baxka u bu wəzirlərnı nazarət kilip, bu wəzirlərnəg həsəbini elix, xundakla padixahning həqkuk-mənpəəti ziyanoqa uqrimisun dəp Daniyal wə baxka ikki kixini nazarətqilikka təyinliidi. **3** Daniyalda alahidə bir rohiy hususiyət bar boləqəqə, u baxka nazarətqilərdin wə wəzirlərdin iktidarlik qikti. Xunga padixah uni pütkül padixahlikni idarə kilixka təyinliməqə boldi. **4** Xuning bilən baxka nazarətqi wə wəzirlər uning padixahliktiki məmuriy ixliridin səwənlik izdidi. Lekin ular ərz kiləyudək həqkəndək bəhanə-səwəb yəki səwənlik tapalmidi. Qünki Daniyal diyanətlik wə ixəqlik bolup, uningdin kilqə kəmqilik yəni səwənlik qikiralmiəqanidi. **5** Xunga xu adəmlər əzara: — Daniyalning Hudasingin qanunioqa munasiwətlik ixliridin baxka, uningdin əybligüdək həqkəndək bəhanə tapalmaymiz, — deyixti. **6** Xunga ular əzara til biriktürup padixahning aldioqa kirip: — Padixah Darius aliyliri mənggü yaxioqayla! **7** Aliylirining padixahlikliridiki barlik nazarətqi, waliy, wəzir, məslihətqi, həkim wə əməldarlar birliktə məslihətləxtuk; hərkəndək kixi ottuz kün iqidə hərkəndək ilahka hərkəndək dua-tilawət kilixka wə yəki hərkəndək kixidin bir nərsə tiləxkə ruhsət bolmisun, i aliyliri, pəkət silidinla tilixi ruhsət bolsun degən xəhanə yarlikning qüxürülüxinı layik kərduk. Bu pərman kət'y bolsun, kimki bu

pərmanoja hilaplik kilsa, u xirlar engkürigə taxlansun! **8** Əmdi, i aliyliri bu pərmani bekitip qüxürgayla, uning əzgərtilməsliki üçün yarlıknamigə imza koyoqayla; qünki Media wə Pars kanuni boyiqə, pərman qikirilixi bilənla əzgərtixkə bolmaydu, — dedi. **9** Xuning bilən Darius pərmani bekitip yarlıknamioja qol koydi. **10** Daniyal bu yarlıknamigə imza koyulojanlıqni anglap, eyigə qaytti. Uning əyining əgzisida bir balihana bolup, derizisi Yerusalemoja karaydiojan bolup, oquk turatti. U aditi boyiqə derizining aldida tizlinip olturup, hər küni üç qetim Hudaoja dua-tilawat kiliq xükür eytatti. **11** Lekin heliki adəmlər billə kelip Daniyalning Hudaoja dua wə tilawat kiliwatkinini kərdi. **12** Andin ular birliktə padixahning aldioja berip pərman tooqrisida gəp eqip: — I aliyliri, əzliri: Ottuz kün iqidə əzlidirin baxka hərəkəndə ilahdin yaki hərəkəndə insandin birər nemini tiligən hərəkəndə kimi xirlar engkürigə taxlansun, dəgən bir pərmanoja imza koyoqan əmasmu? — dəp soridi. Padixah: — Dərwəxə xundək kildim, Media wə Pars kanuni boyiqə pərmani əzgərtkili bolmaydu, — dedi. **13** Andin ular padixahqa jawabən: — Yəhudadin əsir elip keligən kixilərdin heliki Daniyal, i aliyliri, silini wə sili imza koyoqan pərmani kəzge ilmaydu, bəlki hər kündə üç qetim öz dua-tilawitini kiliwatidu, — deyixti. **14** Buni angliojan padixah əz-əzigə kayip, kəngül koyup Daniyalni kütquxuxka amal tapmaqki bolup, u kün patquqə hərhil kütquxux amali üstidə izdinip yürdi. **15** Lekin ahirda u kixilar yənə əzara til biriktürüp padixahning aldioja jəm bolup uningoja: — I aliyliri, əzligigə məlumki, Medialar wə Parslarning kanuni dəl xuki, padixahning bekitkən hərəkəndə qarari yaki pərmanini əzgərtixkə bolmaydu, — deyixti. **16** Xuning bilən padixahning əmr kilixi bilən Daniyal tutup kelinip, xirlar engkürigə taxlandi. Padixah Daniyaloja: — Sən üzöldürməy ibadət kilidiojan Hudaying seni kütquziwaldi! — dedi. **17** Bir tax elinip, engkürning əozu uning bilən etildi; Daniyalning ixlirioja heqkim arilaxmisun dəp uni padixah əz məhürri wə uning əmir-əməldarlırining məhürli bilən məhürli. **18** Andin padixah ordioja kaytip kelip keqini roza tutup etküzdü; əzining tokal-kenizəkliridin heqkaysisini əz yenioja kəltürmüdi, u keqiqə uhliyalmüdi. **19** Tang etixi bilənla padixah ornidin turup, aldirap xirlar engkürigə bardı. **20** Padixah engkürgə yeklinixip azablanojan halda Daniyalni qakirip: — Əy Daniyal, Mənggü Həyat Hudaning küli, sən üzülmas ibadət kilidiojan Hudaying seni xirlardin kütquziwaldimü? — dəp towli. **21** Daniyal jawabən: — I aliyliri, mənggü yaxioqayla! **22** Hudayimning pərixsisini əwətip xirlarning əozini yumduruxi bilən ular mənə heq ziyan-zəhmət yətküzəlmüdi; qünki u məndin heqkəndə əyib kərmüdi. Aliylirining aldidimü mən heqkəndə ziyan yətküzgüdək ix kilmüdim, — dedi. **23** Buni anglap padixah intayin huxal bolup, adəmlirini Daniyalni engkürdin elip qikixni buyrdu. Xuning bilən ular Daniyalni engkürdin elip qikti. Uningdin kilqə zədə-zəhmət tapalmüdi; qünki u Hudasioja tayanojanidi. **24** Andin padixah buyruq qüxürdi, [nəwəkərliri] Daniyalning üstidin xikayət kiləjanlarning həmmisini tutup, ularni bala-qakiliri wə hotunliri bilən qoxup xirlar engkürigə taxliwətti. Ular engkür tegigə qüxüp bolmayla xirlar

etilip kelip, ularning ustihanlirininimü qaynap kiyma-qiyma kiliwətti. **25** Xu ixtin keyin Darius padixah yər yüzidə turuwatqan hərkaysi əl-yurt, həmmə taipilə, hər tilda səlxidiojan qowmlarning həmmisigə mundək pütük qüxürdi: — «Həmminglaroja amanlik exip-texip turəy! **26** Mən uxbu yarlıkni qüxürimənki, padixahlikimdiki hər bir yurttiki puqralar Daniyalning Hudasi aldida titrəp korxsun! — Qünki U Mənggü Həyat Hudadur, Mənggü mustəhkəm əzgərməstür, Uning padixahliqə halak kilinmas, Uning həkimiyiti əbədil'əbədigə bolidu. **27** U bala-qazadin qoşqaydu wə kütquzidu, U asmanlardimü, yər yüzidimü əlamət-karamətlərnə yaritidu, U Daniyalni xirlarning qangilidin kütquzdi». **28** Daniyalning bolsa xu xirlardin keyin Darius həküm sürgən məzgildə, xundəklə Pars padixahı Qurəx həküm sürgən wəqitlarda ixliri rawan yürüxti.

7 Bəlxazar Babiləja padixah boləjan birinqi yili Daniyal ornida yetip qüxidə birnəqqə əjayibənə əlamətlərnə kərđi. U qüxidə kərgənliirini mundək yəkünləp hatirilwaldi: — **2** Keqidə kərgən əjayibənə kərinüxtə mənki Daniyal xuni kərdümki, əsməng tət tərəpidin xamal qikiq, «Uluq Dengiz» yüzigə urulmaktə idi. **3** Dengizdin xəkiliiri bir-birigə ohximaydiojan tət zor məhluk qikti. **4** Birinqi məhluk xiroja ohxaytti, ləkin bürkütning kənitə bar idi. Mən uningə qarap turojinimda, kənatliri yulundi; andin u yərdin kəturülp, ikki puti yərgə dəsətilip adəmdək turoquzulup, uningə insaniy bir kəlb bərildi. **5** Mana yənə bir məhluk, yəni ikkinqisi eyikqə ohxaytti. Uning bir tərəpi ikkinqi bir tərəpidin egizlitildi. Uning qixliri üç kowurojini qixləp turatti, bir əwaz uningə: «Ornungdin tur, gəxni yeyixinqə yəwall!» — dedi. **6** Qarap turojinimda, mənə yənə bir məhluk pəyda boldi. U yilpəzoja ohxaytti, dümbisidə kuxningkidək tət kənitə bar idi; uning bəxi tət idi. Uningə həkimlik həkükü bərildi. **7** Uningdin keyin keqidiki əjayibənə kərinüxtərdə qarap turojinimda, mənə tətinqi bir məhluk pəyda boldi. U intayin kərkunqluk, dəhxətlik wə əjayib küqlük idi. U yoojan təmür qixliri bilən owni qaynap əzip yutup, kəldükini putliri bilən dəsəp-qəylətti. U əldin ki barlik məhlukqə ohximaytti; uning on münggüzi bar idi. **8** Mən bu münggüzlərnə kəzitiwatkinimda, mənə münggüzlərnə arisidin yənə bir kiqik münggüz əsüp qikti. Bu kiqik münggüzning əldidə əsüdikiki münggüzlərdin üçi yuluwetildi. Bu kiqik münggüzning adəmmingkidək kəzi wə qong səzləydiojan əozu bar idi. **9** Mən qarap turojinimda, u yərgə birnəqqə təhtəning koyulojanlıqni kərdüm; ularning biridə, «Əzəldin Bar Boləjuqi» orun elip olturuptu. Uning kiyimliri kərdək ap'ak, qəqliri ap'ak koza yungidək idi. Uning təhti ot lawuldap turojan yalkunlar bolup, lawuldap kəyüwatqan ot qəqlirining üstidə idi. **10** Uning əldidin goya rawan ekip turojan dəryadək ot yalkuni lawuldap ekip turatti; Uning hizmitidə turoquqilar tımən mingliojan idi, Uning əldidə yüz milyonliojan həzir turoquqilar bar idi. Sorəq baxlanəjanliki jakarlanip, dəsturlar eqildi. **11** Həlikə kiqik münggüzning yoojan gəplərnə kiliwatqan əwazidin dikkitim xuningə tartilip qarap turattim. Qarap turojinimda, tətinqi məhluk əltürülüp, uning jəsitə halak kilinip, otka taxlap kəyürülükə tapxuruldi.

12 Qaloqan üq məhluk bolsa, həkimiyyitidin məhrum kilindi, lekin ularning ömri yəna bir məzgil uzartildi. 13 Keqidiki qayibana kərünüxlərdə mana, mən goya İnsan Oqlioqə ohxax bir zatning asmandiki bulutlar bilən kəlgini kərdüm. U «Əzəldin Bar Boləuqı»ning yənoqə berip, uning aldioqə hazir kilindi. 14 Hər əl-yurt, hər tairə, hər hil tilda sezlidxioqan qowmlar uning hizmitidə bolsun dəp, səltənət, xəhərət wə padixahlıq hokukı uningə qə berildi. Uning səltənəti mənggü solaxmas səltənəttur, uning padixahlıqı mənggü həlak kilinmas. 15 Mənki Daniyalning wujudum, dil-rohım bək biaramlikqə qəmdi, kallamdiki qayibana əlamətlər mənı intayin əlakzadə kildi. 16 Mən yekin turoşuqilardin birining aldioqə berip, bu qayibana əlamətlərnıng həkikəti toşuruluk soridim. U manga təbir berip qüxəndürüp mundak dedi: — 17 «Bu tət zor məhluk kəlgüsədə dunyada bax kətüridioqan tət padixahni kərsitidu. 18 Ləkin Həmmidin Aliy Boləuqıning mukəddəs bəndiliri padixahlıq hokukını kəbul kilidu, ular uningə mənggü igidarlılıq kilidu, əbədil'əbədgıqə xundak bolidu». 19 Mən baxqə üq məhlukqə ohximaydioqan tətinqi məhluk, yəni zor qorqunluq, təmür qixlık, mis tirnaklık, ownı qaynap ezip yutup, andin kəlduklirini ayaqliri bilən dəssəp-qəyləydioqan həlikı məhluk toşrisidiki həkikətni, 20 xundakla uning bəxidiki on mənggüzining wə keyin əsüp qıkkan kikiq mənggüz toşrisidiki həkikətni təhimu enik bilməki boldum — uning, yəni həlikı kikiqining aldida əslidə bar boləqan baxqə üq mənggüz yuluwətilgən, kəzliri wə yooqan gəp kilidioqan aşzi bar bolup, ənə baxqə mənggüzlərgə qəriqəndə təhimu həyətlik idi. 21 Qarap turoşinimda, u kikiq mənggüz Hudaning mukəddəs bəndiliri bilən jəng kilip ularidin üstünlukkə igə boldi; 22 «Əzəldin Bar Boləuqı» kəlgəndə, həküm kilix hokukı Həmmidin Aliy Boləuqıning mukəddəs bəndilirigə berildi. Xuning bilən bəkitilgən wakti kəlip, [Hudaning] mukəddəs bəndiliri padixahlıq hokukını ətküzialidu. 23 [Təbir bərgüqı] qüxəndürüp yəna mundak dedi: — «tətinqi məhluk kəlgüsü dunyada bax kətüridioqan tətinqi bir padixahlıq bolup, u baxqə hərəkəndək padixahlıqlarə qə ohximaydu. U pütkül dunyani yutup, uni ayaş asti kilip, kukum-təlkən kilidu. 24 On mənggüz bolsa, bu padixahlıqın kikiqidioqan həkümranlık kilidioqan on padixahni kərsitidu. Keyin yəna bir padixah məydanə qikiqıdu, u ilgiriki padixahlarə qə ohximaydu; u üq padixahni əzigə boysunduridu. 25 U Həmmidin Aliy Boləuqıqə qarxi kupurluk səzlərni kilidu həmədə Həmmidin Aliy Boləuqıning mukəddəs bəndilirini həsiszlanduridu. U kaləndarin, həyt-ayəmlərni wə mukəddəs qanunlarni əzgərtiwetixni kəstləydu. Hudaning mukəddəs bəndiliri «üq yerim waktı» uning həkümranlıqə tapxurulidu. 26 Andin Hudaning soti eqilidu, buning bilən uning idarə kilix hokukı tartiwəlinip, mənggülik üzül-kesil yökütilidu. 27 Ləkin uning padixahlıqning hokukı, yəni dunyadiki hərəkəysi padixahlıqlarning səltənəti wə xəhriti Həmmidin Aliy Boləuqıning mukəddəs bəndilirigə, yəni Hudaning Əz həlkigə ətküzilidu. Uning padixahlıqı mənggü bir padixahlıktur, dunyadiki pütin həkümdarlar Uning hizmitidə bolup uningə itəət kilidu». 28 Bu ix mana muxu yərgiqə boldi. Mənki

Daniyal, əz oylirim əzümni əlakzadə kildi, qirayim tətirip kətti. Biraq bu ixni kəlbimdə püküp saqlıdim.

8 Padixah Bəlxazar təhtkə olturup üqinqi yili, mənki Daniyal ikkinqi bir qayibana əlamətni kərdüm. 2 Qayibana kərünüxtə, əzümni Elam əlkisidiki Xuxan kəl'əsədə kərdüm. Kərünüxtə mən Ulay qong əstingi boyida idim. 3 Bəximi kətürüp qarışay, ikki mənggüzi bar bir qoşqarning qong əstəng əldida turoşanlıqını kərdüm. Uning mənggüzi egiz bolup, bir mənggüz yəna biridin egiz idi; egizrək boləqan mənggüz yəna birsidin keyinrək əsüp qıkkanıdi. 4 Mən qoşqarning qərb, ximal wə jənub tərəplərgə üsiwatqınıni kərdüm. Həqkəndək həywan uningə təng kələlməytti wə həqkim həqkimni uning qənggilidin kütquzalməytti. U nəmə kilixni halisa, xuni kilətti, barəqanseri həywətlik bolup ketiwatətti. 5 Mən bu toşuruluk oylawatəttim, mana, qərb tərəptin bir təkə pütiri yərgə təgmigən həlda pütin jəhənni kəzip yügürüp kəldi. Uning ikki kəzi arisioqə kərünərlik qong bir mənggüz əsüp qıkkanıdi. 6 U mən dəslep kərgən həlikı əstəng boyida turoşan ikki mənggüzlik qoşqarə qarap kəhri bilən xiddətli etildi. 7 Mən uning qoşqarə yekin kəlip, qəzəp bilən qoşqarni üsüp ikki mənggüzini sunduriwətkənlikini kərdüm. Qoşqarning qarxılık kərsətküdək madari kəlmioqanıdi, təkə uni yərgə yikətip, dəssəp-qəyli, tekining qənggilidin uni kütquzialidioqan ədəm qıkmıdi. 8 Təkə barəqanseri həywətlik bolup kətti; ləkin u heli küqiyip boləqanda, qong mənggüzi sunup qüxüp, əslidiki jayidin asmandiki tət xamaloqə qarap turidioqan, kəzə kərünərlik tət mənggüz əsüp qıkti. 9 Bu tət mənggüzning iqidiki biridin yəna bir mənggüz əsüp qıkti. U kikiq mənggüz əsüp intayin həywətlik boldi, jənub, xərk tərəplərgə wə «güzəl zəmin»ə qarap təsir küqini kəngəytti. 10 U intayin həywətlik bolup, həttə samawiy koxundikilərgə hujum kiləudək dərjigə yətti, samawiy koxundikilərdin wə yultuzlardin birmunqisini yərgə təlap, ularning üstigə dəsiddi 11 (u tolimu məşururlinip, həttə samawiy koxunning Sərdari bilən təng bolmaqı bolup, ibadəthanida Sərdarə atəp kündilik kurbanlık sunuxni əməldin kəldurdi, həmədə Sərdarning ibadəthanisidiki «mukəddəs jay»ni wəyral kiləwətti. 12 Asiylik tüpəyidin Hudaning həlki wə künlik kurbanlık qong mənggüzə tapxurulidu). U həkikətni ayaş asti kilidu; uning barlık ixliri nəhayiti onxuxluk boldi. 13 Kəyindin, bir mukəddəs [pərixting] səz kiləlanlıqını anglıdim, xuning bilən yəna bir mukəddəs [pərixət] səz kiləlan [pərixətidin]: — Qayibana əlaməttə kərüngen bu wəkələr, yəni «wəyran kılıuqı» asiylik, kündilik kurbanlıqning əməldin kəlduruluxi, həmədə mukəddəs ibadəthanidiki «mukəddəs jay»ning həm Hudaning həlkining ayaş asti kilinixi qanqılık wəqit dawamlıxidu? — dəp sorioqanlıqını anglıdim. 14 Həlikı pərixətə manga jawabən: — Bu ixlar ikki ming üq yüz kəqə-kündüz dawamlıxidu. Bu məzgilidin keyin mukəddəs ibadəthanidiki «mukəddəs jay» pakizlinip əsligə kəltürilidu, — dedi. 15 Bu qayibana kərünüxnə kərgəndin keyin, mənki Daniyal uning mənisini oylawatqinimda, mana, əldimda ədəmning kiyapitidə birsi pəyda bolup ərə turdi. 16 Ulay əstingining oturisdin: — Əy Jəbrail, bu ədəmgə qayibana əlamətni qüxəndürüp bər, — dəgən bir

adomning küqlük awazini anglidim. **17** [Jəbrail] yenimoja kaldi. Kəlgəndə, mən nahayiti qorqup ketip yərgə yəkilip düm qüxtüm. U manga: — Əy insan oqlı, sən xani qüxinixing kerəkki, bu oçayibanə alamət ahir zaman toçrisididir, — dedi. **18** U gəp kilıwatkənda mən bihöx həlda yərdə düm yatattım. Ləkin u manga xundak bir yenik teğipla meni turuquzdi wə manga mundak dedi: — **19** «Mən həzır sanga [Hudaning] oçəzi pi kəlgən məzgildə keyinki ixlarning kəndak bolidoqanlıqini kərsitip berəy. Qünki bu oçayibanə alamət zamanlarning bəkitilgən ahırki nuqtisi toçrisididir. **20** Sən kərgən ikki münggüzlik qoçkar Media bilən Pars padıxahlirini kərsitidi. **21** Yawta teka bolsa Gretsiyə padıxahlıki bolup, kəzining otturısıdıki kəzğə kərnərlük münggüz bolsa, uning birinçi padıxahıdır. **22** U münggüz sunup kətkəndin keyin ornidin ešip qıçqan heliki tət münggüz bu əlning tət padıxahlıqkə belünüdoqanlıqini kərsitidi. Bırak uning küqi birinçi padıxahlıqkə yətməydu. **23** Bu padıxahlıqlarning ahırki məzgilədə, asiylük qıləuqlınlarning gunahı toxuxi bilən tolimu nomussiz, qıgix məsililərnı bir tərəp kılalayıdoqan bir padıxah məydanə qıqıdı. **24** Uning küqi heli zor bolıdu, ləkin əməliyyəttə bu küq əzlikidin qıkımaydı; u misli kərtülmigən wəyranqılıqnı kəltürüp qıkımaydu. Uning ixlıri jəzmən onxulux bolup, nemini halısa xuni kılalayıdu. U küqlüklərnı wə [Hudaning] muqəddəs məmın həlkini yökıtidu. **25** Əz ustatlık bilən uning nazariti astıdə həkəndak hiylə-mikrlik heli ronak tapıdu. U kənglidə təkəbburlixip əzini qong tutıdu; baxqılarning əzliniri bihətar həs qıləjan waqtidin paydilınip tuyuksız zərb kılıp nuroqun kixilərnı həlak kılıdu; u həttə oquqın oquq «əmirlərnıng əmiri»gə qarxi qıqıdu. Ləkin u ahırdə insanlarning kəlisiz həlak kılınıdu. **26** Sanga ayan kılınəjan, ahxamdin ətigəngiğə dawamlaxkan bu oçayibanə alamət əməlgə axmay kalmaydu. Ləkin sən unı waqtinqə məhpiy tut. Qünki u kəp künlər keyinki kəlgüsi həkkıdidur». **27** Mənki Daniyal məqudurumdin kəlip, birnəqqə kün əqipri yetip kaldım. Keyin ornumdin turup yənıla padıxahıngni ixlıridə boldım. Ləkin bu oçayibanə alamət kənglümnı parakəndə kılıwətəkənıdi. Uning mənisini yexəlaydıdoqan adəm yoq idi.

9 Medialık Ahaxwəroxnıng oqlı Dariusning birinçi yilida (u kaldiylərnıng zeminioja padıxah kılınıdi)
2 Yəni təhtkə olturejan birinçi yili mənki Daniyal muqəddəs yazmilərnı oxukum bilən Pərwərdigərnıng Yəramiəyə pəyəçəmbərgə yətküzəng kalam-bəxariti boyıqə, Yerusəlemning harab bolıdoqan jəza məzgilı yətmix yil ikənlikini qüxinip yəttim. **3** Xuning üçün mən Rəb Hundayimoja roza tutup, bəz rəhtkə yөгinip, kül-topıdə olturep, uningəyə yelinip dua-tilawət kılıx bilən izdinixkə bəl baqlıdım. **4** Mən Pərwərdigərnı Hundayimoja dua kılıp, gunahlırimizni ikrar kılıp mundak dedim: — «Aħ Rəb, i Seni Əz əmriliringgə itəət qıləuqlırləyə wədə-əhdəngdə wapadar bolup, əzgərnəs məhringni üzlüksız kərsətküqi uluq, sürlük Təngrim! **5** Biz gunah sadır kılduk, kəbihlük kılduk; rəzilük bilən Sening əmr-həkümliringdin wəz kəqip, Sanga asiylük kılduk, **6** Xundakla Sening namin bilən padıxahlırimiz, əmirilirimiz, ata-bowilirimiz wə pütkül zeminidiki həlkə səz-kalamingni yöküzgən külliring

boləjan pəyəçəmbərlərgə zadı külak salmiduk, **7** I Rəb, həkkaniyəttə Səndila tēpılıdu, ləkin Sanga asiylük wə wapasizlik kıləuqlıkmız tūpəylidin, bizgə, yəni Yəhudaləyə, Yerusəlemdikilərgə wə barlık İsrailəyə, yekında bolsun, yırakta bolsun, Sən bizlərnı sürgünlükə həydidətkən barlık yurtlarda bolsun, pəkət bügüncidəki yüzimizni kəturəlmigüdək xərnəndiliklə kaldi. **8** I Rəb, bizgə, yəni padıxahlırimizə, əmirilirimizgə wə ata-bowilirimizə yüzimizni kəturəlmigüdək xərnəndilik kaldi; qünki biz Sening aldingdə gunah sadır kılduk, **9** I Rəb Hundayimiz, biz Sanga asiylük kıləjan bolsakmu, Səndin yənıla rəhimdillik wə məciprət-kəqürümlər tēpılıdu. **10** Biz Sən Pərwərdigərnı Hundayimizning awəziyə külak salmay, külliring boləjan pəyəçəmbərlər arkilük aldimizyə qəyəjan kanun-həkümliringdə həq mangmiduk. **11** Pütkül İsrail Sening Təwrat-kanuningoja hiləplik kılıp, awəzigoja külak salmay Seningdin yüz əridi. Dərwəkə, Sening külung Musaəyə qüxürülgən Təwrat-kanunıdə pütülgən lənət həmdə uning kəsəyadidiki jəzalar üstimizgə yaqduruldi; qünki biz Sening aldingdə gunah sadır kılduk. **12** Sən Əzüng bizgə wə üstimizdin həkümdarlık kıləuqlımızəyə qaritə dəganliringgə əməl kılıp bizgə zor əqipri külpətni kəltürdüng; qünki Yerusəlemdə kılınəjan ixlar asman astıdiki həkəndak baxkə yurttə əzəlđin kılınəjan əməs! **13** Musaəyə tapılənəjan Təwrat-kanunıdə pütülgəndə, bu pütün külpət bizgə qüxürülgən bolsımu, i Pərwərdigərnı Hundayimiz, ləkin biz kəbihlikirimizdin qol üzüp, həkqitəngni qüxinip yetidəjan kıləyəsən dəp təhiqə Səndin iltipatingni tətünmiduk. **14** Dərwəkə Sən Pərwərdigərnı xü külpətni təyyarlap saqlap, bizning üstimizgə qüxürdüng; qünki Sən Pərwərdigərnı Hundayimiz, barlık kıləjan ixliringdə adil bolup kəlding; bırak awəzigoja külak salmiduk. **15** Əmđi, Əz küqlük külung bilən həlkingni Misirdin elip qıkıting, xunglaxkə bügüncidəki Əzünggə nam-xəhrət tikliding, i Rəb Hundayimiz, — biz gunah sadır kılduk, biz razillik kılduk! **16** Ətünimən, i Rəb, pütkül həkkaniylikingəyə uyəqun, Yerusəlem xəhiringgə, yəni muqəddəs tēqingəyə boləjan kəhr-oçəziplingni tohtatqəyən! Qünki bizning ətküzgən gunahlırimiz wə ata-bowilirimizning kıləjan kəbihlikliring wəjdin, Yerusəlem wə həlkıng barlık ətraptikilirimizning həkarət obyektı bolup kalduk. **17** Əmđi i Hundayimiz, külungning dua wə tələpirligə külak saləyəsən, Əzüng üçün wəyran kılınəjan muqəddəs jəyingni jamalingni kərsitip yorutqəyəsən. **18** I Hundayim, külak selip angliəyəsən! Bizning wə Sening namin bilən atəjan xəhərnıng bəxiəyə kəlgən külpətlərgə nəzər saləyəsən! Bizning Sanga iltija kıləjinimiz əzimizning kəndəktur həkkaniy ix kıləuqlıkmızdin əməs, bəlki Sening zor rəhimdillikliringəyə təyanəjanlikimiz səwıbidındur. **19** I Rəb, angliəyəsən! I Rəb, kəqürəyəsən! Külak selip anglap əməl kıləyəsən! Əzüngning nam-xəhrıting üçün əmđi təhir kılınəyəsən! Qünki Sening bu xəhiring wə bu həlkıng Əz namin əsasıdə atəjanıdı!». **20** Mən duayimni dawamlaxturup, əzüim wə həlkim İsrailning gunahlırimini ikrar kılıp həmdə Hundayimning muqəddəs tēqi üçün Pərwərdigərnı Hundayimoja yelinip, **21** təhi dua kılıwatqınımđə, dəsəptə manga oçayibanə alaməttə

körüngən Jəbrail degən zat yenimoja kelip manga kolini tægküzdü. Mən xu qaoqda tolimu qarraq kətkənədim. U kəqlik kurbənlük sunux waqti idi. 22 Jəbrail manga əkil berip mundaq dedi: — «I Daniyal, mən seni yorutup, ixlarni qongkür qüxinələydiqan kilixka kəldim. 23 Sən Hudaqoja iltija kilixka baxlixing bilənla, jawab-kalam berildi; sən intayin səyülən adəm boləqəqka, mən sanga uning jawab-kalamini yətküzgili kəldim. Əmdi bu jawab-kalam üstidə puhta oylanqin, qəyibənə körünüxni kəngül köyup qüxəngin: 24 — «[Huda] tərīpidin «yətmiş həssə «yətə waqit»» sening həlking bilən muqəddəs xəhiring üstigə bəkitilgən. Bu waqitlar itətsizliklərnə tizginləx, gunəhlərnə tügətit, kəbilhlik üqün kafarət kəltürüx, manggülik həkəkəniylikni üstün orunoja köyux, bu qəyibənə alamət bilən pəyqəmbərlərnəng səz-kalamlərnəni əməlgə axurux həmdə muqəddəs ibadəthanidiki «əng muqəddəs jay» yəngibəxtin məsilhinix üqün bəkitilgəndür. 25 Xuni bilixing wə qüxinixing kerakkı, Yerusalemnə yəngibəxtin əsligə kəltürüp bina kilix buyruki jakarlanəqəndin tartip, Məsih degən əmir məydanəqə qıkkıqə yətə həssə «yətə waqit» köxuloqan atmiş ikki həssə «yətə waqit» etidü. Yerusalem xəhəri yəngibəxtin bina kilinip, məydan-kəqılar wə sepil-istihkam bərlıkkə kəltürüldü, əmma bu bisərəmjan künlərdə bolıdu. 26 Bu atmiş ikki «yətə waqit» məzgili etkəndin keyin Məsih üzüp taxlinidü, uningdə həqənsə qalmaydu. Kəlgüsidə bolıdiqan əmirning həlki bu xəhər bilən muqəddəs ibadəthanini gumran kilidü. Bu aqiwət kəlkündək besip kelidü; ahiriqəqə jənglər dawamlıxıdu; u yərdə bolıdiqan wəyranqılıqlar bəkitilgəndür. 27 U [əmir Hudaning] həlkinging kəp kismi bilən ahirki bir «yətə waqit»ta bir [dostluk] əhdisini takamul kilidü, ləkin bu «yətə waqit»ning yerimioja kəlgəndə, u [ibadəthanidiki] kurbənlük wə axlik hədiyələrnə sunuxni əməldin kəlduridü. U qəoqda «wəyran kıləuqi yirginlik nomussizlik» [muqəddəs ibadəthanining] əng egiz jəyioja köyulidü. Taki balayı'apət, [yəni Huda] bəkitkən külpət wəyran kıləuqi kixining bəxiqəja yəoqduruluqə xu yərdə turidü».

10 Korəx Parska səltənət kıləon üqinqi yili, Daniyal (yənə bir ismi Bəltəxasar boləqə)qə bir həwər wəhij kilindi. U həwər ixənqliktür — ləkin nəhəyiti kattik jəng judunliri toqrısididür. Daniyal bu həwərnə qüxəndi wə qəyibənə alamət toqrısidə qüxənqigə igə boldi. 2 U qəoqda mənki Daniyal toluq üq jəptə aq-zar kətürüp matəm tuttum. 3 Üq həptigəqə həqkəndək nazu-nemət yemidim, gəx yemidim, xarab iqmıdim wə teniməqə puraklık may sürmidim. 4 Birinqi əyning yigirmə tətinqi küni, mən uluq dərya, yəni Dijlə dəryasining boyda turup, 5 bəximni kətürüp közümnə asmanəqə tiktim, kanap kiyip, beligə Ufzədikə sap altun kəmə bəoqləqan bir adəmnə kərdüm. 6 Uning tənə serik yəkkətək julalinip, yüzliri qəkkəməktək yaltirlap, kəzliri yənip turoqan ottək qəknaytti; uning put-kolliri parkırəp turidəqan mistək walıdaytti; əwəzi zor bir top adəmnə əwəzidək jarənglaytti. 7 Qəyibənə körünüxni yəloquz mənki Daniyal kərdüm, yənimdikilər alamətnə kərmigəndi. Əmma zor bir wəhımə ulərnə besip, intayin titrəp kətxiti, məkünüwəloqudək yərnə izdəp kəqip

kətti. 8 U yərdə əzüm yəloquz kəlip bu kəramət qəyibənə körünüxni kərdüm. Kıləq məoqdurum qəlmidi, qırayim kattik əzgirip əlük adəmdək bolup qəldim, put-kollirində bir'əzmu məoqur qəlmidi. 9 Ləkin uning əwəzini ənglidim. Uning əwəzini əngliqə qəhan yərgə yikilip düm qüxtüm, həxumdin kəttim. 10 Mana, tuyuksız bir qol mənə təgdi, mənə xuan yələp yərgə tət putluq kılip turoquzdi. 11 Xu zət mənə: — Əy Daniyal, intayin səyülən adəm! Səzlimni kəngül köyup ənglap qüxəngin, ərə turoqin! Qünki mən sening yəningəqə əwətildim, — dedi. U bu səznə kilixi bilən, mən titrigən həlda ornumdin turdum. 12 Xuning bilən u mənə mundaq dedi: — Əy Daniyal, kərkə; qünki sən Hədayingning əldidə qüxinixkə erixixkə, əzüngni təwən tutuxka kəngül köyqə birinqi kündin buyan sening dua-tıləwiting ijabət kilindi; eytkənlirəng üqün mən yəningəqə əwətildim. 13 Ləkin, «Pars padixahlıqning əmiri» mənə qərxı qıkip yolumni yigirmə bir kün tosuwəldi. Mən Pars padixahlirining yənidə əzüm yəloquz qəloqəqə, bəx əmirlərdin biri Mikail mənə yərdəm kıləli kəldi. 14 Mən sənə ahirki zamanlarda həlkinging bəxiqə kelidəqan ixlərnə qüxəndürgili kəldim. Qünki bu qəyibənə alamət kəp künlər keyinki kəlgüsi toqrısididür». 15 U mənə bu gəpni kılıwatqəndə, pəkkətlə yərgə qəroqinimqə zuwan sürəlməy turup qəldim. 16 Mana, goya adəmgə əhəyidəqan bərsi qolını uezitip ləwlrimni siləp köywidü, mən əozimni eqip əldimda turoqıqə: — Təksir, bu qəyibənə körünüxtin iq-iqmıdin əzəblinimən, məoqdurumdin kəttim. 17 Təksirning kəminə kulliri qəndəkmə sili təksirim bilən səzlixixkə pətinalayttim? Qünki həzirlə məoqdurum tügəp, nəpəsim üzülidü, — dedim. 18 Andin goya adəmgə əhəyidəqan biri mənə yənə bir qətim siləp, məoqur kergüzdü 19 wə: — I intayin səyülən adəm, kərkə! Sənə amənət-hətirjəmlük boləqə. Əyərətlik bol, əmdi qəyərətlik boll — dedi. U xu səznə dəyixi bilənla mənə təhimə məoqur kirdi. Mən: — Təksir yənə səz kıləyayla, qünki sili mənə məoqur kergüzdilə, — dedim. 20 U mundaq dedi: — «Məning qəxingəqə nemiğə kəlgənlikimni biləmsən? Mən əmdi qəyitip berip, «Parstiki əmir» bilən jəng kılımən; mən u yərgə bəroqəndin keyin, «Gretsiyədiki əmir» məydanəqə qıkidü. 21 Ləkin mən bərxitin əwəw həkəkətning kitabidə pütüləng wəhijlərnə mən sənə bəyan kılımən. Bu ixlərdə silərnəng əmiringlər Mikaildin bəxka, mənə yərdəm bəridəqan həqkim yok.

11 Mən Medialik Darius padixah boləqan birinqi yilidilə, uni mustəhkəmləx həm küqəyitix üqün ornumdin kəzoqləqəndim. 2 Əmdi mən sənə həkəkətnə eyttip bəyə: — Buningdin keyin Parska yənə üq padixah həkəmranlıkkə qıkidü; keyin tətinqi padixah qıkip, bəxka padixahlərdinmə kəptin kəp mal-dunyəni toplaydu; u mal-dunyəlrədin qüdrət tēpəp, həmmə yurtlarnə Gretsiyəqə jəng kilixkə kəzoqaydu. 3 Uningdin keyin küqlük bir padixah məydanəqə qıkidü. U zor padixahlıknə idarə kılip, nəmini halisə xuni kilidü. 4 Ləkin u həqkə yürgüzüwatqəndə, padixahlıqı pərqilinip əsməning tət xaməl tərīpigə bəlünüp kətidü. Uning təhtigə əwəladliri wərislik kılalmaydu, keyinki padixahlıq u həküm sürgən waqtidikidək küqlük bolmaydu;

qünki uning padixahlikı aqdurulup, baxkilaroĵa tawa bolup ketidu. **5** Uningdiki sardarlarning iqidin biri «jənobiy padixah» bolup küqiyidu; lekin yəna bir sardar uningdinmu küqlük bolidu wə ezining tehimu qong padixahlikini soraydu. **6** Birnəqqə yil etkəndin keyin, [jənobiy padixah ximaliy padixah] bilən ittıpaĵ tüzidu; jənobiy padixahning kızı xu ittıpaĵni mustəhkəmləx işin ximaliy padixahning yenioĵa beridu. Lekin keyin bu kiz erixkən hokukidin məhrum kilinidu; ximaliy padixah ezimu hokukini qolida tutalmay, məzmut turalmaydu. Bu kiz wə uni elip kəlgənlər, uning balisi həm xu waqıtlarda uni kollioquqlarning həmmisigə satkunluk kilinidu. **7** Halbukı, uning [ata jəmət] tuoqinidin biri qoxunning hokukini qolıoĵa elip [padixah bolup], ximaliy padixahning qorojinoĵa besip kirip, ularoĵa qarxi hujum kilip qong oĵəlibə kilidu. **8** U ularning ilah-butliri, quyma məbudliri wə buthaniliridiki altun-kümüxtin yasaloĵan jam-qaqlarnı Misiroĵa elip ketidu. U birnəqqə yil ximaliy padixahın ezini neri kilidu. **9** Ximaliy padixah jənobiy padixahning zeminoĵa besip kiridu, lekin ahiri ez yurtioĵa qekinidu. **10** Ximaliy padixahning xahzadiliri qozoĵilip, zor qoxun təxkilləydu. Xahzadilərdin biri kəlkündək kelip jənobka besip kiridu. Keyin u yəna jəng kilip, düxmən qorojinoĵiqimu besip kiridu. **11** Jənobiy padixah kattıq oĵəzəptə qoxun tartip jənggə atlinip, ximaliy padixahqa hujum kilidu. Ximaliy padixah zor bir qoxunni jənggə salidu, lekin uning xu zor qoxuni məoĵlup bolup əsirgə elinidu. **12** Xu zor qoxunning əsirgə elinixi bilən jənobiy padixah intayin məoĵrurlinidu. U tümənligən adəmlərnı yoĵıtidu, birak uning oĵəlibisi uzun dawamlaxmaydu. **13** Qünki ximaliy padixah yurtioĵa qaytip, burunkıdinmu kəp wə küqlük qoxun təxkilləydu. Bekitiləng yıllar toxkəndin keyin u zor qudrətlik qoxunni kəp təminatlar bilən qoxup baxlap kelidu. **14** U qaoĵda nuroĵun kixilər jənobiy padixahqa qarxi turup uningoĵa qarxi qozoĵiləng kəturidu. [I Daniyal —] sening həlking iqidiki zoranarlar muxu oĵayibənə əlaməttiki bəxarətnı əməlgə axurmaqı bolup, yoĵanqılık kilidu, lekin ular məoĵlup bolidu. **15** Ximaliy padixah potəy selip mustəhkəmə xəhərnı muhasirə hujumi kilip besivalidu. Jənobdiki küqlər, hətta əng hil qoxunlarmu bərdaxlik bərləməydu, ularning qarxilik qılojadək küqı qalmaydu. **16** Ximaldiki tajawuzqı bolsa əzi halioqəng ix kilidu, uningoĵa həqkim qarxilik qılalmaydu. U «güzəl zemin»ni ixoĵal kilidu; uning qolida uni wəyrən qıloquqı küq bolidu. **17** [Ximaliy padixah] bəl baolap padixahlikidiki barlık küqlərnı səpərwər kilip [Misiroĵa] yol alidu; u [Misir] bilən əhdə tüzidu, əzi əhdidə turəjəndək kilidu. Birak [Misirning] həkimiyitini aqdrurux üqün u ayallirining bir kizini [Misir] padixahioĵa beridu. Lekin [kızı] atisi tərəptə turmaydu, uni kollımaydu. **18** Keyin u dengiz boyidiki yurtlarəoĵa hujum kilip, nuroĵun adəmlərnı əsirgə alidu. Lekin yat bir sardar uning kixilərnı har qılxilirini qəkləydu wə əksiqə, uning bu harlaxlirini əzigə yanduridu. **19** U ez yurtidiki qoroĵanlarəoĵa qekinip kelidu. Lekin ahirida u putlinip yoĵkilip ketidu. **20** Keyin uning ornioĵa yəna bir padixah təhtkə olturidu; u padixahlikning əng xan-xərpəlik jayioĵa bir zalim əlwəngbegini əwətidu. Lekin

u uzun ətməyła, malımanqılıqmu bolmay, jəngmu bolmay əltürülidu. **21** — «Xuningalın keyin pəs bir adəm uning ornioĵa qıqıp ximaliy padixahlikni alidu; əmma padixahlikning hərmət-xəhriti uningəoĵa həq təwə bolmaydu, dəp qarilidu; lekin u həlkning əsayixlik pəytidin paydilinip, yalakqılık wasitiliri bilən həkimiyətnı tartıwalidu. **22** Zeminoĵa kəlkündək besip kirgən küqlərnı u həm kəlkündək hujum kilip yoĵıtidu, xuningdək u həttaĵki «[Hudaning] əhdəsidə bekitilgən əmir»nimu yoĵıtidu. **23** Xərtnamə tüzix arqılık u baxka yurtlarnı əldaydu; adəmliri kiqik bir qoxun bolsimu, lekin uning küqi əwup-əwup, kudrət tapıdu. **24** U halayikning əsayixlik pəytidin paydilinip, əng bay əlkilərgə tajawuz kilip kirip, atiliri yaki atilirining atiliri zadi kilip bəqmioĵan ixlarnı qilidu, yəni u oljini, oĵənimətlərnı wə nuroĵun baylıqlarnı qol əstidkilirigə üləxtürüp beridu; məlum bir məzgiligə qoroĵanroĵimu hujum kılıx kəstidə bolidu. **25** U əz küqini ixka selip qong oĵayrət bilən qozoĵilip, zor qoxunni baxlap, jənobiy padixahqa hujum kilidu. Jənobiy padixahmu nahəyiti zor qudrətlik bir qoxun bilən jənggə atlinidu. Lekin jənobiy padixah hainlarning yoĵurun suyikəstigə uqrap, muwəppəkiyət qəzınalmaydu. **26** Qünki uning nazu-nemətlirini yegənlər uni yoĵıtidu. Uning qoxuni həmmə yərgə tarkilidu; nuroĵunliri əltürülidu. **27** Keyin, bu ikki padixah bir-birini kəstlixip, yaman niyət bilən bir dastihanda tamək yeyixip, bir-birigə yəloĵan gəp qılıxidu; lekin bu ixlər həqkimgə payda yətküzmaydu, qünki bu ixlarning ahiri qəkət bəlgiləngən waqıttıla bolidu. **28** [Ximaliy padixah] nuroĵun mal-mülüklərnı elip ez yurtioĵa qaytıdu. U kənglidə Hudaning həlki bilən tüzgən muqəddəs əhdigə qarxi turidu; xuning bilən u əhdigə qarxi hərikətlərnı kilip, ahiri ez yurtioĵa qaytıdu. **29** Bəlgiləngən waqıtta ximaliy padixah yənilə jənobka tajawuz kilidu; lekin bu kətimki əhwal ilgirikigə wə yəna kelip əng ahirki kətimkisidiki bilənmə oxıxımaydu. **30** Qünki Kittim arilidin qıqkan kemilər hujum kilip kelidu. Xunga u dərd-ələm bilən qekinidu wə [Hudaning] Əz həlki bilən tüzgən muqəddəs əhdəsigə qarap intayin oĵəzəplinidu, uningəoĵa qarxi haliojini qilidu; xundəkla qekinip yənoĵanda muqəddəs əhdigə əsiylik qıloquqlarnı ətiwarlaydu. **31** Uning tərpidə turəjan birnəqqə küqlər qoroĵan boləoĵan muqəddəs ibadəthanini buləoĵaydu, «kündilik qurbanlıq»ni əməldin kalduridu wə «wəyrən qıloquqı yirginlik nomussizlik»ni uning ornioĵa qoyidu. **32** U muqəddəs əhdigə hainlik qıloquqlarnı huxamət-hiyiligrlik bilən qirıqləxtüridu; lekin əz Hudasını dost tutqıuqı halk bolsa qarşərlık bilən hərikət kilidu. **33** Həlk iqidiki aqıllar nuroĵun qerindaxlırioĵa tələm yətküzidu; lekin birnəqqə künlər ularning bəziliri qiliqta yikilidu, otta keydürülüp əltürülidu, zindanoĵa qüxidu yaki buləng-taləngəoĵa uqraydu. **34** Yikiləoĵan waqıtlirida, Hudaning həlki əzoĵinə yərdəmə igə bolidu. Əmma nuroĵun kixlər ularning qatirioĵa huxamət-hiyiligrlik bilən soĵunup kiridu. **35** Bəzi aqıllar yikilidu. Lekin ularning yikilixi əzlirining similixi, tawlinix-tazilixi, qiyamət küniqigə paklinixi üqündur. Qünki ahirət Huda bəlgiligən waqıttıla kelidu. **36** Ximaliy padixah, əz məyliqə qiliweridu; u təkəbburlixip, ezini hərkəndək iləhlərdinmu uləoĵlap üstün qoyup, hətta

həmmə İlahlarning İlahi Bolojuqioja ajayib kupurluk sez kilidu; taki Hudaning oşezipi toluk təkülgən küniqioja u dawamliq zor ronak tapidu. Qünki Hudaning bekitkini əməlgə axmay kalmaydu. **37** Bu padixah ata-bowiliri qokuniojan ilahlaroşimu pisənt kilmaydu, ayallaroşimu heqkandak həwəs kilmaydu. Əməliyətə u hərəkandak ilahni hərmətliməydu, qünki u əzini hərəkandak ilahin uluoş dəp qaraydu. **38** Bularning ornida u «küqlər ilahni»ni hərmətləydu; uning ata-bowilirimu əzəldin qokunmiojan bu ilahni bolsa u altun, kümüx, yakut wə baxka kimmətlilik soşwatlarni təkdin kilip hərmətləydu. **39** U əng mustəhkəm qoroşanlarni xundak bir oşeyriy ilahka tayinip igiləydu. Kimki uning həkümranliqioja bekinsa, u xularoşə xərpelik mənəşp beridu, ularni kəşqilikni baxquridiojan kilidu wə in'am süpitidə yər-zeminni təksim kilip beridu. **40** Ahir zaman kəlgəndə, jənubiy padixah əskər qikirip uningəja həşum kilidu. Ximaliy padixah jəng hərwiliri, atlik əskərlər wə nuroşun kemilər bilən kuyundək uningəja kayturma zərbə beridu. U barlik yurtlarəja təjawuz kilip, kəlkündək texip kəng yər-zeminlarni basidu. **41** U hətta «güzəl zemin»əja besip kiridu; nuroşun əllər azdurulup yiktilidu. Ləkin bular, yəni Edomlar, Moablar wə Ammonlarning qoşgliri uning qolidin kutulup qalidu. **42** Ximaliy padixah barlik dələtlərgə kolini soşidu, Misir zeminimu keqip kutulalmaydu. **43** U Misirning altun-kümüx baylikliri wə baxka kimmət bahəlik buyumlirini talan-taraj kilidu. Liwiyaliklər wə Efiopiyaliklər uningəja boysunup əgixidu. **44** Keyin xərk wə ximaldin kəlgən xəpilər uni aləxzadə kilidu. U tehimu dəroşəzəp bolup nuroşun kixini qiroşinqilik kilip öltürimən dəp jəng qozoşaydu **45** Wə dengizlarning otturisida, kərkəm muqəddəs taoş təripiğə orda qedirilirini tikidu. Ləkin uning əjili xu yərdə toxidu wə heqkim uni kutkuzmaydu.

12 — «U qaoşda, kərinəxliringni «qoşqioşuqi uluoş əmir» Mikail məydanəja qikidu. Bir əzablik məzgil bolidu; yurt-dələt barlikka kəlgəndin buyan, xundak qoş balayi'apətlilik məzgil bolup bəqmioşan. Birək xu qaoşda həlking kutkuzulidu; ularning iqidiki nami həyatlik dəptirigə pütülgənlərnin həmmisi nişatlikka erixidu. **2** Tupraqta yatқан ölüklərdin nuroşunliri tirilidu. Ular mənəggülük həyattin bəşrimən bolidu; qaloşanliri nomusta həm mənəggülük rəşwaqilikka tirilidu. **3** Akillar asmandiki gümbüzdək parlaş julalinidu; nuroşun kixiləni həkkaniylik yolioşə baxlap kirganlər yultuzlarəja ohxə əbədil'əbəd parlaş turidu». **4** U manga yənə: — İ Daniyal, sən əmdi bu səzləni tohtat; məzkur kitabning taki dunyaning ahirki künlirigiqə xu peti turuxi üqün uni piqətləp məşürilwətkin. Nuroşun kixilər uyan-buyan yüridu wə bilim axidu, — dedi. **5** Məni Daniyal kərdümki, mana ikki zat, biri dəryaning bu təripidə, yənə biri dəryaning u təripidə turuptu. **6** Ulardin biri dəryə süyi üstidə turoşan aq kanap kiyim kiygən zəttin: — Bu karamət ixlər tügigiqə qanqilik wəqit ketidu? — dəp soridi. **7** U dəryə süyi üstidə turoşan, kanap kiyim kiygən zat ong wə sol qolini asmanəja qaritip kətürüp, Mənggü Həyat Boloşuqining nami bilən kəsəm kilip: — Bir wəqit, ikki wəqit, qoxumqə yerim wəqit ketidu. [Hudaning] muqəddəs həlqini parqilioşuqi horluk ahirləşkənda, bu ixlər tügəydu, —

dedi. **8** Uning səzini anglioşan bolsəmmu, mənisini qüxənmidim. Xunga mən: — Təksir, bu ixlarning əkiwiti kəndək bolidu? — dəp soridim. **9** U manga mundək dedi: — «Şy Daniyal, yoloşuqə mang, qünki bu səzlər ahir zamanəşiqə məşpiy tutulup yepiklik turidu. **10** Nuroşun kixilər təzilininidə, pəklinidə wə tawlinidə. Rəzillər bolsa, dawamlik rəzillik kiliweridu; ulardin heqkim buni qüxinəlməydu, birək akillər qüxinidu. **11** Kündilik qurbanlik sunuxni əməldin kalduroşan kündin tərtip, yəni «wəyran qiloşuqi yirginqlik nomussizlik» qoyuloşan wəqittin baxlap, bir ming ikki yüz tokşan kün ətidu. **12** Ahirəşiqə sadiş bolup, bir ming üç yüz ottuz bəş küni kütüp ötküzənlər nemidəgən bəhtlik-hə! **13** Əmma sən bolsəng, ahirəşiqə yoloşuqə mengiwərgin. Sən aram tapisən, wə künlərnin ahirida nesiwənggə muyəssər boluxka qayta tirilisən».

Hoxiya

1 Pərvərdigarning kalami — Uzziya, Yotam, Ahaz və Həzakiyalar Yəhudaqa, Yoaxning oqli Yəroboam Israiloqa padixah bolojan vaqitlarda, kalam Bəəriining oqli Hoxiyaqa kaldi; **2** Pərvərdigarning Hoxiya arkilik kəlgən səzining baxlinixi — Pərvərdigar Hoxiyaqa: «Baroqin, pahixilikka berilgən bir ayalni əmringgə aloqin, pahixiliktin bolojan balilarni ez kolungoqa aloqin; qünki zemin Pərvərdigardin vaz keqip pahixilikka pütünləy berildi» dedi. **3** Xuning bilən u berip Dəblaimning kizi Goməni əmrigə aldi; ayal uningdin həmilidar bolup bir oqul tuodji. **4** Pərvərdigar uningoqa: «Uning ismini «Yizrəəl» dəp qoyojin; qünki yanə azoqina vaqit etkəndə, Mən «Yizrəəl»ning kəninəng intikəmini Yəhuning jəməti üstigə koyimən və Israil jəmətining padixahlikoqa hatimə berimən. **5** Wə xu künidə əməlgə axuruliduki, Mən Israilning okyasini Yizrəəl jilojisida sundirivetimən». **6** [Gomər] yanə həmilidar bolup, kiz tuodji. Pərvərdigar Hoxiyaqa: «Uning ismini «Lo-ruhamah» dəp qoyojin; qünki Mən Israil jəmətigə ikkinqi rəhim kılmaymən, ularni kət'iy kəqürüm kılmaymən; **7** Biraq Yəhuda jəmətigə rəhim kılimən və ularning Hudasi bolojan Pərvərdigar arkilik ularni kutkuzimən; ularni okyasiz, kıliqsiz, jəngsiz, atlarsiz və atlik əskərsiz kutkuzimən» — dedi. **8** Gomər Lo-ruhamahni əmqəktin ayriqəndin keyin yanə həmilidar bolup oqul tuodji; **9** [Rəb]: «Uning ismini: «Lo-ammı» dəp qoyojin; qünki silər Mening həlkim əməs və Mən silərgə [Pərvərdigar] bolmaymən» dedi. **10** — Biraq Israilning balilirining sani dengizdiki kumdək bolup, uni olqigili yaki sanoqili bolmaydu; «Silar mening həlkim əməssilər» deyilgən jayda xu əməlgə axuruliduki, ularoqa: «[Silar] tirik Təngrining oqulliri!» — deyilidu. **11** Israil baliliri və Yəhuda baliliri birgə yoişilidu, əzlrigə birlə baxni tikləydu və turojan zemindin qikidu; qünki «Yizrəəlning küni» uluojdur! Aka-ukiliringlaroqa «Ammi!» (Mening həlkim!)) və singilliringlaroqa «Ruhamah!» ([rəhim kilinoqan!]) — dənglar!

2 — Ananglaroqa dəwayimni yətküzüp, uning bilən dəwalixingar; qünki u Mening ayalim əməs və Mən uning eri əməs; u pahixilik turkini qirayidin, zinahorluk hələtlirini kəksining arisidin yaqətsun! **3** Bolmisa, Mən uni qip-yalingaq kılip koyimən, tuquloqan künidikidək anidin tuojma kılip koyimən; Mən uni huddi qəl-bayawanoqa ohxax kılimən, Uni bir kaqojirək yərgə aylandurimən, Uni ussulzuk bilən öltürimən; **4** Uning balilirioqa rəhim kılmaymən, Qünki ular pahixiliklərdin tərəlgən balilardur. **5** Qünki ularning anisi pahixilik kıloqan, Ularni kərnida kətürgüqi nomussizlik kıloqan; Qünki u: «Mən manga nan və süyümni, yung və kanapimni, zəytun meyim və iqimlik-xarablırimni təminligüqi axnilirimoqa intilip ularni koşliximən» — dedi. **6** — Xunga mana, Mən yolungni tikən-jioqanlıklar bilən qitlap korxiwalimən, [Israilning] ətrapini tam bilən tosımən, u qioqir yollirini tapalmaydioqan bolidu. **7** Xuning bilən u axnilirini koşloydu, biraq ularoqa yetixəlməydu; Ularni izdəydu, tapalmaydu; Xunglaxka u: «Mən berip birinqi erimni tepip, uning yenioqa

qaytimən; qünki əhwalim bügünkidin yahxi idi» — dəydu. **8** — U ziraətlərnı, yengi xarab və zəytun meyini təminligüqining Mən ikənlikimni, Əzliri «Baal» butlarnı yasaxka ixlətkən kümüx-altunni kəp kıloquqining Mən ikənlikimni zadi bildidi. **9** Xunga Mən qaytip kelimən, uningdiki ziraətlirimni ez vaqıtida, Yengi xarablırimni ez pəslidə elip ketimən, Əzimdiki ularning yalingaqlikini yepixka kerəklik yung-kanaplırimni bərməy qayturup ketimən; **10** Həzir Mən uning nomussizlikini axnilirining kəz aldida axkarılaymən, Həqkim uni kolumdin kutkuzalmaydu. **11** Xundək kılip uning tamaxalirioqa hatimə berimən; Uning həytlirioqa! Uning «yengi aylirioqa! Uning «xabat»lırioqa! Kiskisi, uning barlık «jamaət ibadət sorun»lırioqa hatimə berimən! **12** Wə Mən uning üzüm tallirini və ənjür dərhəlrini vəyrən kılimən; U bularni: «Bular bolsa axnilirimi manga bərgən ix həkkilirimdur!» degənidi; Mən bularni jənggəloqa aylandurimən, yawayi həywanlar ularni yəp ketidu. **13** Mən uning bəxioqa «Baal»larning künlirini qüxtürimən; Qünki u [xu künliridə] ularoqa isriq salatti, U əzini üzükliki və zibu-zinnətliri bilən pərdəzlap, Axnilirini koşlixip, Meni untudi — dəydu Pərvərdigar. **14** Xunga mana, Mən uning kənglini alimən, Uni dalaqə elip kelimən, kəngligə səzlaymən. **15** Xundək kılip Mən uningoqa xu yərdə üzümzarlırini qayturimən, «Aqor jilojisi»ni «ümid ixiki» kılip berimən; Andin u xu yərdə yaxlık künliridikidək, Misir zemindin qikəkan künidək kıy-naxxa eytidu. **16** Wə xu küni əməlgə axuruliduki, — dəydu Pərvərdigar — «Sən Meni «erim» dəp qəqirisən, İkkinqi Meni «Baal»im deməysən. **17** Qünki Mən «Baal»larning namlirini sening aqozingdin elip taxlaymən, Ular bu nami bilən ikkinqi həqkəndək əslənməydu. **18** Xuning bilən Mən ular üqün daladiki həywanlar, asmandiki uqar-qənatlar və yər yüzidiki əmüligüqilər bilən əhdə tüzimən; Mən okya, kıliq və jəngni sundurup zemindin elip taxlaymən; [həlkimni] aman-esən yətkuzimən. **19** Xundək kılip Mən seni əbadil'əbad Əzümgə baqılaymən; həqkanıyılıkta, məhİR-muəbbəttə, rəhim-xəpəktərdə seni Əzümgə baqılaymən; **20** Sadəkətlıktə seni Əzümgə baqılaymən, xuning bilən sən Pərvərdigarni bilip yetisən. **21** Wə xu künidə əməlgə axuruliduki, «Mən angılaymən» — dəydu Pərvərdigar, — «Mən asmanlarning təlipini angılaydu, bular yər-zeminning təlipini angılaydu; **22** Yər-zemin ziraətlərnı, yengi xarab və zəytun meyining təlipini angılaydu; və bular «Yizrəəl»ning təlipini angılaydu! **23** Wə Mən Əzüm üqün uni zeminda teriyimən; Mən «Lo-ruhamah»oqa rəhim kılimən; Mən «Lo-ammı»oqa: «Mening həlkim!» dəymən; və ular Meni: «Mening Hodayim!» — dəydu.

3 Wə Pərvərdigar manga: — Yənə baroqin, axnisi tərıpidin səyülgən, zinahor bir ayalni səygin; gərqə Israilar yat ilahlar tərıpigə əojip kətkən, «kixmix poxkal»larni səyğən bolsımu, [Mən] Pərvərdigar ularoqa kərsətkən səyğümdək sən uni səygin, — dedi **2** (xunga mən on bəx kümüx tənggə, bir homir buqday və yerim homir arpioqa uni əzümgə qayturuwaldim; **3** Mən uningoqa: «Sən mən üqün uzun künlər kütisən; sən pahixilik kılmaysən, sən bəxka əningki bolmaysən; mənmu sən üqün ohxaxla seni kütimən» — dedim). **4**

– «Qünki Israillar uzun künlər padixahsiz, xahzadisiz, qurbanlıqsiz, «tüvrük»siz, «afod»siz wə heq öy butlirisiz küttüp turidu. **5** Wə keyinrək, Israil baliliri kaytip kelidu wə Pərwərdigar boləjan Hudasını həm Dawut padixahını izdəydu; künlərnin ahirida ular təwrinip əyminip Pərwərdigarnin yenioqə, xundakla Uning mehribanliqioqə qarap kelidu».

4 Pərwərdigarnin səzini anglanglar, i Israil baliliri; qünki Pərwərdigarnin zeminda turuwatqanlar bilən kildioqan dəwası bar; qünki zeminda heq həqiqət, heq mehribanlik, Hudani heq bilix-tonux yoktur; **2** Karəjəx-tillax, yaloqanqilik, qatillik, oqrilik, zinahorluk — bular zeminda yamrap kətti; qan üstigə qan təkülidu. **3** Mana xu səwəbtin zemin matəm tutidu, uningda turuwatqanlarınin həmmisi jüdəp ketidu; ular daladiki həywanlar həm əsməndiki uqar-qanatlar bilən billə jüdəp ketidu; bərhək, dengizdiki beliklarmu yəp ketilidu. **4** Əmđi heqkim dəwa kilixmisun, heqkim əyibləxmisin; qünki Mening dəwayim dəl sən bilən, i kaħin! **5** Sən kündüzdə putlixip yikilisən; pəyojəmbarmu sən bilən keqida təng putlixip yikilidu; wə Mən anangni həlak kəlimən. **6** Mening həlqim bilimsizliktin həlak kəlinidi; wə sənmu bilimni qətkə kəqkanikənsən, Mənmü seni qətkə kəqimənki, sən Manga yənə heq kaħin bolmayəsən; Hudayingning kanun-kərsətmisinini untuoqanliqin tüpəylidin, Mənmü sening baliliringni untuymən. **7** Ular kəpəyğənsəri, Manga karxi kəp gunah sadir kəldi; Mən ularning xan-xəripini xərməndiqiliklə aylanduruwetimən. **8** Ular həlqimning gunahını yəyđioqan boləyoqə, Ularınin jeni [həlkimning] kəbihlikigə intizar bolidu. **9** Wə həlqim kəndəq bolsa, kaħinlarmu xundəq bolidu; Mən [kaħinlarınin] tutqan yollirini əz üstigə qüxürimən, əz kilmixlirini bexioqə qayturimən. **10** Ular yəydu, biraq toymaydu, Ular pəhixilik kəlidu, biraq heq kəpəyməydu; Qünki ular Pərwərdigarnin tingxaxni taxlap kətti, **11** Əzlrini pəhixilik, xarab wə yəngi xarabka beoqilidi; Bu ixlar adəmnin əkil-zəhəni bulap ketidu. **12** Həlkim əz tayikidin yolyoruk soraydu, Ularınin həsisi uləroqə yol kərsitərmix! Qünki pəhixilikning rohi ularni əzdiridu, Ular Hudasingin həimayisi astidin pəhixiliklə qikip, **13** Taoq qoqkəlirida qurbanlik kəlidu, Dəng-egizliklərdə, xundakla sayisi yahxi boləyoqəqə dub wə tərək wə qarəyoqəqlar astidimu isriq salidu; Xunga kəzlrinqar pəhixilik, kəlinliringlarmu zinahorluk kəlidu. **14** Mən kəzlrinqar pəhixilikliri üqün, Yəki kəlinliringlarni zinahorlukliri üqün jazalimaymən; Qünki [atilir] əzlrinu pəhixilə bilən sirtka qikidu, «Buthana pəhixə»liri bilən billə qurbanlik kəlidu; Xuning bilən yorutulmioqan bir həlk yikətilidu. **15** Sən, i Israil, pəhixilik kəlixing bilən, Yəhuda gunahka qətilip kəlmisin! Nə Gilgalə kəlmənglar, nə «Bəyt-Awən»gə qikmənglar, Nə «Pərwərdigarnin həyati bilən!» dəp kəsəm kəlmənglar. **16** Qünki tərəsa bir kəsir inəktək, Israil tərəsalik kəlidu; Pərwərdigar kəndəkmə pəhlarni bəqkəndək, ularni kəng bir yaylakta ozuklandursun? **17** Əfrəim butlarəyoqə qaplasti; Uning bilən heqkimning kari bolmisun! **18** Ularınin xarabi tügixi bilənla, Ular əzlrini pəhixiliklə beoqilaydu; Ularınin esilzədiliri nomussizlikka əsəbiylərqə məptun boldi. **19** Bir xamal-

roh ularni qanatlıri iqigə oriwaldi, Ular qurbanlikliri tüpəylidin iza-ahənətkə qəlidu.

5 Buni anglanglar, i kaħinlar, Tingxanglar, i Israil jəməti, Kulak selinglar, i padixahning jəməti; Qünki bu həküm silərgə bekitilgen; Qünki silər Mizpah xəhəridə bir kiltək, Tabor teoqida yeyioqan bir tor boləyoqənsilər. **2** Asiy adəmlərmu kəroqin-qəpkuoqə qəküp kətti; Biraq Mən ularning həmmisinini jazəlioquqə bolimən. **3** Əfrəimni bilimən, Israil məndin yoxurun əməs; Qünki i Əfrəim, sən həzir pəhixilik kəlding, Israil buləyoqəndə. **4** Ularınin kilmixliri ularni Hudasingin yenioqə qaytixioqə koymaydu; Qünki pəhixilikning rohi ular arisididur, Ular Pərwərdigarni heq bilməydu. **5** Israilning təkəbburluqi əzigə karxi guwahlik bərməktə; Israil wə Əfrəim əz kəbihlik bilən yikilip ketidu; Yəhudadumu ular bilən təng yikilidu. **6** Ular koy padiliri wə kala padilirini elip Pərwərdigarni izdəxə bəridu; Biraq ular Uni tapalmaydu; qünki U Əzini tartip ularınin yirəqlaxti. **7** Ular Pərwərdigarəyoqə asiylək kəldi, Qünki ular balilarni həramdin tuoqduroqan; Əmđi «yəngi ay» ularni nesiwiliri bilən yəp ketidu. **8** Gibehta sunayni, Ramaħda kanayni qelinglar; Bəyt-awəndə aqah signalini anglitinqar; Kəyningdə! Qara, i Binyamin! **9** Əfrəim əyiblinidioqan künidə wayranə bolidu; Mana, Israil kəbililiri arisida bekitilgen ixni ayan kəldim! **10** Yəhudaduning əmiriliri pasil taxlarni yetkigüyoqə ohxaxtur; Mən ular üstigə qəzojəpimni sudək təküwetimən. **11** Əfrəim horlanəyoqan, jazayimda əzilgən, Qünki u əz bəximqilik kəlip «pəskinilik»ni koqəlap yürdi. **12** Xunga Mən Əfrəimoqə küyə qurti, Yəhuda jəmətiqə qiritkük bolimən. **13** Əmđi Əfrəim əzining kesilini, Yəhuda əz yarisini kərgəndə, Əfrəim Asuriyəlikni izdəp bərdi, «Jedəhəh padixah»əyoqə talipini yollidi; Biraq u həm silərnə sakəyaltmaytti, Həm yarənglarnimü dawəliyalmaytti. **14** Qünki Mən Əfrəimoqə xirdək, Yəhuda jəmətiqə arsləndək bolimən; Mən, yəni Məni, ularni titma-titma kəliwetip, ketip kəlimən; Ular ni elip ketimən, kütəzalayđioqan heqkim qikməydu; **15** Mən ketimən, ular gunahını tonup yetip, yüzümni izdimigüqə əz jəyiməyoqə qaytip turimən; Bexioqə kün qüxkəndə ular Məni intilip izdəydu.

6 «Kelinglar, Pərwərdigarnin yenioqə qaytayli; Qünki U titma-titma kəliwətti, biraq sakəyayti; Uruwətti, biraq bizni təngip koyidu. **2** U ikki kündin keyin bizni janlanduridu; Üqinqi küni U bizni tirildüridu, Biz Uning yüzü aldida həyat yaxaymiz! **3** Wə biz Uni bilidioqan bolimiz! Biz Pərwərdigarni tonux həm bilix üqün intilip koqəlaymiz! Uning bizni kütəzuxka qikxi tang səhərnin boluxidək mukərrər; U yenimizoqə yəmoqurdək, yəz-zeminni suojridioqan «keyinki yəmoqur»dək qüxiip kelidu!». **4** I Əfrəim, seni kəndəq kəlsəm bolar? I Yəhuda, seni kəndəq kəlsəm bolar? Qünki yaxhiliqinqar səhərdiki bir parqə buluttək, Tezdin yoqəp ketidioqan xəbnəmdəktur. **5** Xunga Mən pəyojəmbərlər arqılık ularni qəpəwətəkən; Aqozimdik i səzlər bilən ularni əltürüwətəkənmən; Mening həkümüm tang nuridək qikidu. **6** Qünki Mən qurbanliklərdin əməs, bəlkə mehəp-muħəbbəttin, Kəyduqmə qurbanliklərdin kəra, Hudani tonux həm bilixitin hursənlik tapimən. **7** Biraq ular Adəm'atidək əhdigə itaətsizlik kəloqan; Ular

mana xu yol bilan Manga asiylik qilgan. **8** Gilead bolsa qəbīhlik qilouqilarning xəhiri; U kan bilan boyaloqan. **9** Kəraqqilar adamni payloqandək, Kərahlar topi Xəkəmgə barıdoqan yolda qatillik kılmaqta; Bərhək, ular ıplaslık kılmaqta. **10** İsrail jəmətədə yırgınlık bir ıxni kərdüm; Əfraymning pəhıxılıkı xu yərdə tēpılıdu, İsrail buloqandı. **11** Yənə sangımu, i Yəhuda, terioqan [gunəhlırgıngning] həsulı bəkıtılıgəndur!

7 Mən Əz həlkımgə asarıtını buzup taxlap, azadlıkka erıxtürəy degənda, Mən İsrailni sakaytıp degənda, Əmdı Əfraymning qəbıhlıkı, Samarıyəning rəzıllıkımı axkarılınıdu; Qünki ular adəmquılık kılıdu; Ooqrılar bolsa bəşıp kırıwatıdu, Kəraqqılar topı sırtta buləngqılık kılıwatıdu. **2** Ular kənglıdē Mening ularıng barlık rəzıllıkırını esımdə tutkanlıkını oylımaydu; Həzır ularning kılınıxlrı əzlırını kıstawatıdu; Bu ıxlar kəz aldımıdır. **3** Ular padıxəhni rəzıllıkırılı bılən, Əmırlərnı yaloqan gəplırı bılən hursən kılıdu; **4** Uların gəmmısı zınəhorlar; Ular naway ot saloqan tənurdək; Naway hemırnı yuqurup, hemır bolıuqə unıng otını yənə uloqaytmaydu; **5** Padıxəhımız [təbrıkləngən] künıdē, əmırlər xarəbning kəypı bılən əzlırını zəıpləxtürdı; [Padıxəh] bolsa mazək kılouqılar bılən qol elıxıxkaıntılıdu. **6** Qünki ular kənglını tənurdək kızıtıp suyıkəst püküp kəyoqanıdu; Keqıqə ularning əzızpı qoqlınıp turıdu; Səhərdıla u yənoqan ottək yalqunlap ketıdu. **7** Uların gəmmısı tənurdək kızıktur, ular əz sorəkıqlırını yəp ketıdu; Uların gəmmısı padıxəhlırı yıkıldı — Uların gəmmısı neni nıdā kılıp qəkırmaydu! **8** Əfraym yat qəwmlar bılən arılıxıp kəttı; U «erılmıgən bır kəturmaq»dəktur. **9** Yat adəmlər unıng kükını yəp kəttı, bırək u heq səzməydu; Bərhək, [bexıngıng] u yər-bu yerıdē ək qəqlər kərtınıdu, bırək u heq bılməydu; **10** Xuning bılən İsrayılning təkəbburlukı əzıgə qarxı guwəh berıdu; Ular Pərwərdıgar Hudasınıng yenıoqə kəytməydu; Yəkı xundək ıxlar [bexıoqə] qüxkən bəlsımu, yənıla Unı ızdıməydu. **11** Əfraym heq əklı yok nədan bır pəhtəktək; Mısıroqə qarəp sayraydu, Asuriyəni ızdəp barıdu; **12** Ular barəqənda, ularning üstıgə torumrı taxlaymən; Huddı əsməndıkı uqər-kənatlarnı torəqə qüxırgəndək ularnı qüxürımən; [Bu həwər] ularning jəməıtıgə yetıxı bılənla, ularnı jazalaymən. **13** Ularəqə way! Qünki ular Məndın yırəklıxıp tənıp kəttı! Ular həlak bəlsun! Qünki ular Manga wəpəsızlık kıldı! Mən ularnı kətküzup hərlükə qıkray degənda, Ular Mən toqruluk yəloqan gəp kılıdul. **14** Ular ornıdā yetıp nalə kıləqənda, Manga kənglıdē heq nıdā kılımdı; Uların gəmmısı yəıoqlıxı pəkət ax wə yəngı xarəb üqındur, halas; Ular Məndın qətləp kəttı. **15** Bərhək, Mən əslı ularnı tərbyıylıgənmən, Uların gəmmısı bıləklırını qənıkturup kükəytküzgəndım; Bırək ular Manga qarxı yəmənlık kəstəwatıdu. **16** Ular buruldu — bırək buruluxı Həmmıdın Alıy Boləuqıoqə kəytıx üqün əməs; Ular əldəmçı bır əkyəqə əhxax. Uların gəmmısı əmırlırı əzlırınıng əqəlırənə tıl-əhanətlırı wəjıdın kılıqlınıdu; Bu ıx Mısır zəminıdā ularnı məshırıgə qəldurıdu.

8 Kanaynı əoqzıngəqə saləqın! Pərwərdıgarıng əyı üstıdē bır qərtaltə ayılınp yürıdu! Qünki ular Məng əhdəmnı buzəqan, Təwrat-kənanuməqə ıtaətsızlık kıləqan. **2** Ular Manga: «İ Hədayım, bız İsrayıl

həlkı Senı tonuymız!» dəp wərkıraydu. **3** İsrayıl yəhxılık-məhırbənılkını taxlıwətkən; Xungə düxmən unı kəoqlaydu. **4** Ular əzlırı padıxəhlərnı tıklıgən, bırək Mən arklılık əməs; Ular bəzılərnı əmır kıləqan, bırək unıngdın həwırm yok; Ular əz jenıoqə zəmin bolux üqün, Əzlırıgə butlarnı kümüx-altunlırındın yasıoqan. **5** İ Samarıyə, sening moziyıng senı taxlıwəttı! Məng əzəızpım ularəqə kəzoqladı; Ular qəanoqıqə pəklıktın yırək turıdu? **6** Xu nərsə İsrayılın qıkkənoqə — Unı bır hünərwən yasıoqan, halas; u Huda əməs; Samarıyəning moziyı dərwəkəp pəpəpə qəkwetılıdu! **7** Qünki ular xəməl tərıdı, xungə qəra kuyunrı orıdu! Uların gəmmısı xədsıdā heq bəxəqlər yok, u heq ax bərməydu; Həttə ax bərgən bəlsımu, yat adəmlər unı yutuwaləqan boləttı. **8** İsrayıl yutuwelındı; Ular yat əllər arısdā yarıməs bır qəqə bolup qəldı; **9** Qünki ular yəloquz yürgən yəwəyı əxəktək Asuriyəni ızdəp qıktı; Əfraym «axnə»larnı yəllıwalıdu. **10** Gərqə ular əllər arısdın «yəllıwaləqan» bəlsımu, əmdı Mən ularnı yəıoqı bır tərəp kılımən; Ular tēzla «Əmırləngən xəhı»ning bəsmı astıdā toləqınıp ketıdu. **11** Əfraym «gunəh kurbənılkı»lırı tıqün kurbəngəhlərnı kəpəytkını bılən, Bular gunəh kəzoqəydoqan kurbəngəhlər bolup qəldı. **12** Mən unıng üqün Təwrat-kənanumə kəp tərəpləmə nərsılərnı yəzoqan bəlsəmmu, Ular yat bır nərsə dəp həsəblənməktə. **13** Ular kurbənılkılarəqə əmrək! Ular Manga kurbənılkılarını kılıp, gəxıdın yəydu, Bırək Pərwərdıgar bularındın heq hursənlik əlməydu; U bəlxıoqə qəbıhlıkını həzır esıgə kəltürüp, Gunəhlırını əz unıoqə qüxürıdu; Ular Mısıroqə qəytıdu! **14** Qünki İsrayıl əz Yasıoquqısını untup, «ıbadəthəna»larnı kəurıdu; Yəhuda bolsa ıstıhkəmləxturuloqan xəhərlərnı kəpəytkən; Bırək Mən ularning xəhərlırı üstıgə ot əwətımən, Ot bularning kəl'ə-ordılırını yəp ketıdu.

9 İsrayıl, yat əl-yurtlardək huxal bolup xədlınıp kətmənglər; Qünki sən Hədayıngdın qətnəp pəhıxılıkkə bərıldıng; Hərbır həməndā sən pəhıxə həkkıgə əmrək bolup kəttıng. **2** Həmən wə xarəb kəqıqı ularnı bəkalımaydu; Yəngı xarəb unı yərgə kərtıp kəyıdu. **3** Ular Pərwərdıgarıng zəminıdā turıwərməydu; Əfraym bəklı Mısıroqə qəytıdu, Ular Asuriyədē hərəmə təkəmnı yəydu. **4** Ular Pərwərdıgarəqə heq «xarəb hədıy»lərnı kuyməydu, Uların gəmmısı kurbənılkılarını unıngəqə heq hursənlik bəlməydu; Uların gəmmısı neni mətəm tutkuqılarning nənıdək bolıdu; Unı yəgən hərkım «napək» bolıdu; Bu nən hərgız Pərwərdıgarıng əyıgə kırməydu. **5** Əmdı «jəməətləngıng [ıbadət] sorunlırı» künıdē, «Pərwərdıgarıng həytı» boləqan künıdē kəndək kılərsılər? **6** Qünki mənə, ular həttə həlakəttın qəkqən bəlsımu, Mısır ularnı yəıoqıwelıp, Andın Məmfıs xəhırı ularnı kəməüp kəyıdu. Uların gəmmısı qədırlık kümüx buyumlırını bəlsə, qəkqəklər ıgılıwalıdu; Uların gəmmısı qədırlırını yəntək-tıknələr bəsdıdu. **7** Əmdı həsəblıx künlırı kəldı, Yəmənlık kəyturıdoqan künlər kəldı; İsrayıl bunı bılıp yətsun! Səng qəbıhlıkıngıng kəplükı tūpəylıdın, Zor nəpırtıng boləqını tūpəylıdın, Pəyoqəmbər «əhmək», rohkə təwə boləuqı «sarəng» dəp həsəblınıdu. **8** Pəyoqəmbər bəlsə Əfraym üstıgə Hədayım bılən bılə turoqən kəzətqıdu; Bırək unıngəqə bərlık yollırıda kıltaqlər kəyuloqan, Hudasınıng əyıdımı nəpırt unı kütməktə. **9** Gıbeahıng künlırıkıdıkək

ular ezlrini qongkur buloqoqan, U ularning qabihlikini esigə kəltüridu, Ularning gunahlarini jazalaydu. **10** — Qel-bayawanda üzüüm uqrap kəloqandək, Mən sən Israilni tapkan; Ənjür dərihida tunji pixkan mewini kərgəndək, ata-bowiliringlarni yahxi kərgənmən; Andin ular «Baal-Peor»ni izdəp bardı, Əzlrini axu nomusluk nərsigə beoşixlidi, Ular ezlrining «səygüqisi»gə ohxax yirginlik boldi. **11** Əfraining bolsa, xan-xəripi kuxtək uqur ketidu — Huddi tuqulux bolup baqmioqandək, Həmilə bolup baqmioqandək, Boyida apiridə bolux bolup baqmioqandək! **12** Hətta ular pərzantlirini qong kəloqan bolsimu, Mən lekin ularni birini qaldurmay juda kəlimən; Bərhək, ularidin ayrilip kətkimindin keyin, ularning halioqə way! **13** Mən kərginimdə, Əfraining əhwalı qimənzarda tikləngən bir «Tur xəhri»dək idi; Biraq Əfraim balilirini kətl kəloqoqoqə qikərip beridu. **14** Ularoqə bərgin, i Pərwədigar — zadi nema bərgining tüzük? — Ularoqə bala qüxüp ketidioqan baliyatqı, kuruq əmqəklərnı bərgin! **15** Ularning barlik rəzillikini Gilgaldin tapkili bolidu; Qünki Mən xu yərdə ularidin nəprətləndim; Ularning kilmixlirining rəzilliki tūpəylidin, Ular ni öyümdin həydiwetimən; Mən ularni yəne seyməymən; Ularning əmirilirining həmmisi tərsalik kəlidu. **16** Əfraim əmdi uruwetildi; Ularning yiltizi kaşjirap kətti, ular heq mewa bərməydu; Hətta ular mewa bərsimu, Baliyatkusining səyümlük mewilirini öltürüwetimən. **17** Mening Hodayim ularni qətkə kaqti, Qünki ular uningoqə kulək salmidi; Ular əllər arisida sərsan bolidu.

10 Israil barakşan bir üzüüm telidur; U əzi üqün mewa qikəridu; Mewisi kəpəygənsəri u kurbangahlarinimu kəpəytkən; Zeminining esillikidin ular «esil» but tüvrükilirini yasidi. **2** Ularning kəngli ala; Ularning gunahkarlikı həzir axkarilidur; U ularning kurbangahlarini qekip oşulitidu, Ularning but tüvrükilirini buzuwetidu. **3** Qünki ular pat arida: «Bizdə padixah yok, qünki Pərwədigardin kərkmiduk; Padixahimiz bar bolsimu, u bizgə nema kilip beridu?» — dəydioqan bolidu. **4** Ular gəplərnı kiliweridu, əhdini tüzüp koyup yaloqandin kəsəm iqudu; Xunga ular arisidiki dəwalixlar etizdiki qənəklərgə xumbuya ünüp kətkəndək bolidu. **5** Samariyədə turuwatkanlar «Bəy-Awən»ning moziyi üqün oqəm-əndixigə qüxidur; «[Bəy-Awən]»[dikilər] dərwəkə uning üstigə matəm tutidu, Uning «butpərəs kaşın»lirimu uning üqün xundək kəlidu; Ular «Bəy-Awən»ning «xan-xəripi» üqün azablinidu, Qünki u sürgün kəlinidi! **6** Bərhək, xu nərsa «Jedəhər padixah» üqün hədiyə kəlinip, Asuriyəgə kətürülüp ketidur; Əfraim iza-ahənətkə kəlidu, Israil əz «əklı»din hijil bolidu. **7** Samariyəning bolsa, padixahı dengiz dolqunliri üstidiki həxətkək yoqilip kətti; **8** «Awən»diki «yukiri jaylar», yəni «Israilning gunahı» bitqit kəlinidu; Kurbangahlarini tikən-jioqanlar basidur; Ular taşlaroqə: «Üstimizni yepinglar!», dəngüklərgə: «Üstimizgə örlüp qüxünglar!» — dəydu. **9** — I Israil, Gibeahning künliridin baxlap sən gunah kəlip kəlding; Ixlar xu peti turiwərdi; Rəzillikning baliliri üstigə kəlinoqan jəng ularni Gibeahda besiwətimidim? **10** Mən halioqinimdə ularni jazalaymən; Ular ikki gunahı tūpəylidin əsirgə qüxiəxə tooqra kəlgəndə, Yat

qowmlar ularoqə hujum kəlixkə yoqilidu. **11** Əfraim bolsa kəndürüləng bir inəktur, U haman təpəxkə amraq; Mən uning qiraylık gədinini upraxtin ayap kəldim; Biraq həzir uningoqə boyunturuq selip həydiəymən; Yəhuda yəz həydiəsun! Yəqub əzi üqün yəzni tirnilixi kerək. **12** Əzünglaroqə həqkanıyilik bilən tərinqlar, Məhır-muəhbəbət iqidə həsul alisilər; Boz yeringlarni qanap eqinglar; Qünki Pərwədigarni izdəx wakti kəldi, — Ta U üstinglaroqə həqkanıyilikni yasduroqə! **13** [Biraq] silər rəzillikni aşdurdunglar, Qəbihlik həsulini ordunglar, Yaloqanqilikning mewisini yedinglar; Qünki sən əz yulongoqə, yəni baturliringning kəplükigə ixinip tayanding; **14** Kowmlaring arisida quşan-sürən kətürülidur; Xalman jəng künidə Bəy-Arbəlni bərbət kəloqandək, Barlik korəjanliring bərbət kəlinidu; (xu küni [Bəy-Arbəldiki] ana-balilar tənglə parə-parə kəliwetilmigənmü?) — **15** Əmdi uqoqə qikənan rəzillikning tūpəylidin, Ohxax bir kün sənning bəxingoqə qüxürülidu, i Bəy-Əl! Tang səhərdə Israilning padixahı pütünləy üzüp taxlinidu.

11 Israil bala qəoqida, Mən uni səydüm, Xuning bilən oşolumni Misirdin qikəxkə qakirdim. **2** Biraq ular [həlkimni] qakiriwidi, Ular dərhəl huzurumdin qikəp kətti; Ular «Baal»laroqə kurbanlık kəlixkə baxlidi, Oyma məbudlaroqə isrik saldi. **3** Əfraimoqə mengixni oğətküqi Əzüüm idim, Uning kolini tutup wə yeləp — Biraq əzini saqaytkuqining Mən ikənlikimni ular bilmidi. **4** Mən adimətkilikning kəyünux rixtiliri bilən, Səygüning tarliri bilən ularning kənglini tartiwaldim; Mən ularoqə huddi engikidin boyunturuqni eliwətküqi bərsidək boləqanmən, Egilip Əzüüm ularni ozuklanduroqanmən. **5** Ular Misiroqə kəytidioqan bolmamdu? Asuriyəlik dərwəkə ularning padixahı bolidioqan əməsmü? — Qünki ular yeniməqə kəytxini rət kəldi! **6** Kiliq uning xəhərliridə həryən oynitidur; [Dərwəzidiki] tēmür baldaklarni wəyran kəlip yəz ketidu; Bu əz əkillirining kasapitidur! **7** Bərhək, Mening həlkim Məndin qətləp kətxkə məptun boldi; Ular Həmmidin Aliy Boləquqoqə nida kəlip qakirsimu, Ləkin həqkim ularni kətürməydu. **8** Mən kəndəkmə seni taxlap koyimən, i Əfraim? Mən kəndəkmə seni [düxməngə] tapxurimən, i Israil?! Kəndəkmə seni Admah xəhridək kəlimən?! Seni kəndəkmə Zəboim xəhridək bir tərəp kəlimən?! Kəlbim iq-bəoqrimda kaşnap ketiwatidu, Mening barlik rəhəmdillikim kəzoqiliwatidu! **9** Oşəzimpinning kəhri ni yürgüzməymən, İkkinqi yəne Əfraimni yokətməymən; Qünki Mən insan əməs, Təngridurmən, — Yəni arangda boləqan pak-muqəddəs Boləquqidurmən; Mən dəroqəzəp bilən kəlməymən. **10** Ular Pərwədigarning kəynidin mangidu; U xirdək həkəriyədu; U həkəriyəndə, əmdi baliliri oşarbtin titrigən halda kəlidu; **11** Ular Misirdin kuxtək, Asuriyə zeminidin pahtətkək titrigən halda qikəp kəlidu; Xuning bilən ularni əz eyilirigə məkənlaxturimən, — dəydu Pərwədigar. **12** Əfraim Meni yaloqan gəpliri bilən kəmwəwetidu; Yəhudamə Təngrigə, yəni ixənqlik, Pak-Muqəddəs Boləquqoqə tuturuksiz boldi.

12 Əfraining yegini xamaldur, U xərk xamilini koşlap yüridu; U künləp yaloqanqilik, zulum-zorlukni kəpəytməktə; Ular Asuriyə bilən əhdə tüzidu,

Xuningdäk Misiroja may «soqiliri» k t tir p apirilidu. **2** P rw rdigarning Y huda bilanmu bir dəwasi bar; U Yakupni yolliri boyiq  jazalaydu; Uning kılmixlirini  z  stig  kayturidu. **3** U baliyatquda turup akisini tapinidin tutuwaloqan,  z k qi bilən Huda bilən elixkan; **4** U b rh k Pərixta bilən elixip, oqaliba kildi; U yioqlidi, Uningoqa dua-tilawət kildi; [Huda] uni B yt- ld  tepiwaldi, He xu y rd  bizg  sez kildi; **5** — Yəni P rw rdigar, samawi koxunlarning S rdari boloqan Huda, — «P rw rdigar» bolsa Uning hatir  namidur! **6** Xunga s n, Hudaying arkilik, Uning yenioqa kayt; Mehribanlik w  adal tni k lungdin b rm , Hudayingoqa  mid baoqlap, Uni izqil k tkip, **7** Mana bu sodig r! Uning qolida aldamqilik tarazisi bar; U bozak kilixka amraktur. **8**  fraim: «M n d rw k  beyidim,  z mg  k p bayliqlarni toplidim; Biraq ular barlik  jiririmd  m ndin heq gunahiy k bihlikni tapalmaydu!» — d ydu. **9** Biraq Misir zeminidin tartip M n P rw rdigar sening Hudaying boloqanm n, M n seni y n  «[k pilar] heyti»dikid k qedirlarda turoquzim n! **10** «M n p yoq mb rlarg  sez k loqanm n, Alam t k r n xl rni k p ytk nm n, Xundakla p yoq mb rl r arkilik t msill rni k rs tk nm n. **11** Gilead k bihmu? Ular b rh k p k t yarimaslardur! Ular Gilgald  torpaklarni kurbanlik kilidu; Ularning kurbangah liri d rw k  etiz k rliridiki tax d wilirid k k ptur! **12** (Yakup Suriy g  keqip k tti, Xu y rd  Israil hotun elix  q n ixligan; B rh k, hotun elix  q n u koqlarni baqkanidi). **13** P rw rdigar y n  p yoq mb r arkilik Israilni Misirdin qikirip kutkuzoqan, P yoq mb r arkilik uningdin h wermu aloqan. **14**  fraim [Hudaning] k hrini intayin kattik kozoqoqan; Uning R bbi u t kk n qan k rzi uning g diniga artidu, Xərməndilik-ah n tini  z bexiq  kayturidu.

13 [Burun]  fraim s z kilojanda, kixilar hərmətləp titrap ketatti; U Israil k bihliliri arisida k tir lgan; Biraq u Baal arkilik gunah kilip  ldi. **2** Ular hazir gunahning  stig  gunah sadir kilmakta!  zlidirig  k m xliridin kuyma m budlarni,  z  kli oylap qikqan butlarni yasidi; Bularning h mmisi h n rw nning  jri, halas; Bu kixilar toqqruluk: «H y, insan kurbanlikini k loq qilar, mozaylarni s y p koyunglar!» deyilidu. **3** Xunga ular s h rdiki bir parq  bulutt k, Tezdin oqayip bolidioqan tang s h rdiki x bn md k, Hamandin kara kuyunda uqan pahald k, T ngl ktin qikqan is-t t kt k [tezdin] yokap ketidu. **4** Biraq Misir zeminidin tartip M n P rw rdigar sening Hudaying boloqanm n; S n M ndin baxka heq lla ni bilm ydioqan bolis n; M ndin baxka kutkuzoquqi yoktur. **5** M n q l-bayawanda, kuroq kqilikning zeminida s n bil n tonuxtum; **6** Ular ozuklanduruluq, toyunoqan, Toyunoqandin keyin k nglid  t k bburlixip k tk n; Xunga ular Meni untuqan. **7**  mdi M n ularoqa xird k bolim n; Yilpizd k ularni yol boyida paylap k tim n; **8** K q kliridin m hrum boloqan eyikt k M n ularoqa uqrap, Y r k qawisini titiwetim n; Ularni qixi xird k n k m ydanda y wetim n; Daladiki haywanlar ularni yirtiwetidu. **9** Sening halakiting, i Israil, d l Manga qarxi qikqanlikqing, Y ni Yard mg g  qarxi qikqanlikqingdin ibar ttur. **10**  mdi barlik x h rlirig d  sanga kutkuzoquqi bolidioqan

padixahqing k ni? Sening soraqqi-hakimliring k ni? S n bular toqqruluk: «Manga padixah w  x hzadilarni t kdim k loqays n!» d p tiligan  masmu? — **11** Mən oq zipim bilən sanga padixahni t kdim k loqanm n,  mdi uni oq zipim bilən elip taxlidim. **12**  fraimning k bihlikli qing orap-qaqilanoqan; Uning gunah  juoqlinip saqlanoqan; **13** Toloq k b skan ayalning azabli uningoqa q xidu; U  kilsiz bir oquldur; Q nki baliyatquning aqzi eqiloqanda, u hazir bolmioqan! **14** Mən b dal t l p ularni t htisaraning k qidin kutuldurimən; Ularoqa həmjəmət bolup  l mdin kutkuzim n;  y,  l m, sening wabaliring k ni?!  y, t htisara, sening halak tlirig  k ni?! Mən buningdin puxayman kilmaym n! (Sheol **h7585**) **15** [ fraim] kerindaxliri arisida «mewilik» bolsimu, X r ktin bir xamal qikidu, Yəni P rw rdigarning q l-bayawandin qikqan bir xameli kelidu; [ fraimning] buliqi kurup ketidu, uning su bexi kaqojirap ketidu; U [xamal] h zintisidiki barlik n pis qaqa-qqlarni bulang-talang kilidu. **16** Samariy ning  z gunah   z zimmisigə koyulidu; Q nki u  z Hudasioqa boynini kattik k loqan; Ular k liq bilən yikilidu, Bowakliri par -par  k lip qekiwetilidu, H milidar ayalliri yeriwetilidu.

14 I Israil, P rw rdigar Hudayingning yenioqa ikkil nm y kaytip k l! Q nki  z k bihliking bilən putlixip yikiloqans n. **2**  z nglar bilən bilə sezl rni epkelinglar, P rw rdigarning yenioqa kaytinglar; Uningoqa: — «Barlik k bihlikni k q rg ys n, Xapa t bilən bizni qobul k loqays n, Xuning bilən biz Sanga l wirimizdiki «buqa [kurbanliklar]»ni tutimiz — d nglar. **3** — «Asuriyə bizni kutkuzmaydu, Atlaroqa minm ymiz; Biz h rgiz  z k limiz yasioqinioqa: — «Hudayimiz! dem ymiz; Q nki S ndinla yetim-yesirlar r him-x p t tapidu». **4** — Mən ularni «arkiqoqa qekinixliri»din saqaytimən, Mən ularni qin k ngl mdin halap s yim n; Q nki Mening oq zipim uningdin yandi. **5** Mən Israiloqa xəbnəmdək bolim n; U nilup rd k bərk uridu, Yiltizliri Liwan [kedir] d rihid k yiltiz tartidu; **6** Uning bihliri x hlap yeyilidu, Uning g z lliki zaytum d rihid k, Puriki Liwan [kediriningkid k] bolidu. **7** H lk kaytip kelip, uning sayisi astida olturidu; Ular zira tl rd k yaxnaydu,  z m telid k qeq klaydu; Liwaning xarabliri [aoqzida kəloqandək], esid  xerin kalidu. **8**  fraim: «Mening butlar bilən y n  nem  karim!» — dəydiqan bolidu. «Mən uningoqa jawab berim n, uningdin h w r alim n! «Mən yapyexil bir qarioqaydurman». «Sening mew ng M ndindur!» **9** Kim dana bolup, bu ixlarni q xin r? Qeq n bolup, bularni bilər? Q nki P rw rdigarning yolliri durustur, H kqaniylar ularda mangidu; Biraq itaətsizlər ularda putlixip yikilidu.

Yo'el

1 Pərvərdigarning Petuelning oqli Yoeloğa qüxkən sezi: — **2** «I qerilar, anglanglar; Zeminda barlık turuwatqan həmməylən, kulak selinglar; Öz künlirigardak yaqi ata-bowiliringlarning künliridimu xundak bir ix bolup baqkanmu? **3** Baliliringlaroğa xuni eytip beringlar, Baliliringlar öz balilirioğa eytsun, Ularmu kelər dəwrgə eytsun: — **4** «Qixligüqi kurt» kalduroğanni qekətkə yəp boldi, Qekətkə kalduroğanni qekətkə liqinkiliri yəp boldi, Qekətkə liqinkiliri kalduroğanni «wayranqi kurt»lar yəp boldi. **5** Əy, hərəkəxlər, oyünip kattik yioqlanglar, Hıwlixinglar, i xarab iqqüqilər, Yengi xarab tüpəylidin — Qünki u aozingdin elip taxlandi. **6** Qünki bir həlk, küqlük, sansizlioğan həlk, Zeminim üstigə besip kəldi; Uning qixliri bolsa xirning qixliri, Uningda xirning hinggang qixliri bardur; **7** U Mening üzüm tallirimni wayranə kiliwətti, Ənjür dərihimning kowzaklırini siyrıwətti, Ularnı yalingaqlap, taxlıwətti; Ularning xahliri aqlıwətildi. **8** Yaxlıkdiki eri üqün matəm tutup bəz kiyimlərgə oranoğan nəwjuwandək kattik pioğan qeqinglar; **9** Pərvərdigarning eyi «axlık hədiyə»din həm «xarab hədiyə»lərdin məhrum kilindi; Kañınlar, yəni Pərvərdigarning hizmətqiliri matəm tutidu. **10** Etizlər qəldərəp kətti, Zemin matəm tutidu; Qünki ziraətlər oşazan boldi, Yengi xarab kurup kətti, Zəytun meyi kaøjiridi. **11** Həy deñkanlar, uyulunglar; Buoçdaylar həm arpilar üqün yalwurunglar, i üzümqilər, Qünki etizləarning həsulliri kurup kətti. **12** Üzüm teli kaøjirap kətti, Ənjür dərihi solixip qaldı, Anar dərihi, horma palmisi həm alma dərihimu, Daladiki barlık dəreñlər solixip kətti; Bərək, xadlıkmı adəm balilirida solixip kətti. **13** Belinglarnı baqlanglar, pəryad oqunglar, i kañınlar; Hıwlanglar, i kurbangahning hizmətqiliri; Keqiqə bəz kiyimlərni kiyip düm yetinglar, i Hudaning hizmətqiliri; Qünki Hudayinglarning eyidin «axlık hədiyə» həm «xarab hədiyə» üzülüp qaldı. **14** «Roza tutaylı» dəp [Hudaoğa] məhsus bir məzgilni ayringlar, Jamaətkə məhsus yioqilimiz, dəp jakarlanglar; Aqsakallarnı, zeminda turuwatqanlarning həmmisini Pərvərdigar Hudayinglarning eyigə yioqip, Pərvərdigaroğa nalə kətürümlər! **15** «Añ, xu küni! Qünki Pərvərdigarning küni yekınlaxtı, U Həmmigə Kadir tərıpidin həlakət bolup kəldi. **16** Mana, oşiza kəz aldımizdin elip taxlandı əməsmü? Xadlık, huxallik Hudayimizning eyidin elip taxlandı əməsmü? **17** Uruklar topa-qalmilar astıda qirıp kətti, Ambarlar harabiləxti, Booquzhanılar oşulap qüxti; Qünki ziraətlər oşazang boldi. **18** Qarpaylar xundak hərkirixip kətti! Kala padiliri patıparak boldi, Otlakni tapalmioşaq; Qoy padilirimu əzi «gunahimiz bar» degəndək məyüsləndi; **19** Añ, Pərvərdigar, nida kilimən Sanga; Qünki ot yalğunliri janggaldiki ot-qəplərni yəwətti, Yalğun daladiki barlık dəreñlərni kəydürüwətti. **20** Daladiki haywanlarmu Sanga nida kılıdu, Qünki erik-əstənglər kurup kətti, Ot-yalğun janggaldiki ot-qəplərni yəwətti.

2 Zion teoşida kanay qelinglar, Mukəddəs teoşimda agah signalini anglinglar; Zeminda turoşuqi həmməylən dir-dir titrisun; Qünki Pərvərdigarning küni kəldi,

u yekındidur. **2** U küni bolsa qarangoşu həm sür küni, Bulutlar kaplanoğan həm kapkarangoşu zulmət küni, — tang səhər taolır üstigə yeyiloğandək, Zor həm küqlük bir həlk kəldi; Ularoğa ohxax boluqıqlar bolup baqmioğan, Ulardin keyinmu, dəwrdin-dəwrgə yənə bolmaydu. **3** Ularning aldida kəydürgüqi ot mangidu, Ularning kəyində bolsa bir yalğun kəydürüp ətidu; Kelixtin burun zemini «Eran baqışisi»dək, Biraş ularning tapını təgkəndin keyin gül-giyahsız qəl-bayawan bolidu; Bərək, ulardin heqnemə keqip kutulalmaydu. **4** Ularning kiyapiti atka ohxaydu, Atlik ləkkərdək qapıdu. **5** Jəng hərwiliri güdürligəndək sada bilən ular taş qoqqilirdin sakrap ətidu; Pahalni paraslap kəydürgən ot awazidək taraslap mangidu, Dəbdəbilik səp tüzəp turoğan küqlük qoxundək yüridu, **6** Ularning aldida əllər kattik azablinidu, Həmmə qiray tatirip ketidu. **7** Ular palwanlardək yügüridu; Jəngqilərdək sepildin artılip ətidu; Həmmisi əz aldioğa qarap yürük kılıdu; Səplirini heq buzmaydu. **8** Heqkaysisi əz kərxindixini kıştimaydu; Hərəkaysisi əz yolida mangidu; Qorallaroğa etilsimu, yarılınmay etüp mangidu; **9** Xəhərninğ həmme yerigə qepixidu; Sepil üstida yügürüp yüridu; Əylərgə yaximix qikidu; Derizilərdin oşridək kiridu. **10** Ular aldida yər-zemini tıtrək basidu, Asmanlar təwrinip ketidu; Quyax həm ay qarangoşulixip ketidu, Yultuzlar julasini kaytuwalıdu. **11** Pərvərdigar Əz qoxuni aldida awazini qoyuwetidu, Qünki Uning bargahı payansızdur; Uning seziini orunloşuqi küqlüktur; Qünki Pərvərdigarning küni uloşu, intayin dəhxətlıktur; Kim uni kətürəlisun? **12** Biraş hətta həzirmu, — dəydu Pərvərdigar, — Qin kənglünglər bilən, rozılar bilən, yioqlar bilən matəm tutup Mening yenimoğa kaytip kelinglar; **13** Kiyim-keqikinglarnı əməs, bəlki yürək-baqringlarnı tilip, Pərvərdigar Hudayinglarning yenioğa kaytip beringlar; Qünki U mehir-xəpəkətlik həm rəhimdil, Asan oşəzəplənməydu, zor mehir-muəbbətlıktur, Yamanlıktin yənişioğan [Huda]dur. **14** Kim bilidu, U jazalaxtin yenip, rəhim kilip birər bərikətni, Pərvərdigar Hudayinglaroğa sunoşudək birər «axlık hədiyə» həm «xarab hədiyə»ni kaldurup kətmədu tehi? **15** Zion teoşida kanay qelinglar, «Roza tutaylı» dəp [Hudaoğa] məhsus bir məzgilni ayringlar, Jamaətkə məhsus yioqilimiz, dəp jakarlanglar; **16** Əlni yioqinglar, jamaətni paklandurunglar, Aqsakallarnı jəm kilinglar, balılarnı, emiwatqanlarnimu yioqinglar; Toy kiliwatqan yigıt əz eyidin, Yatlik bolıdlioğan kiz hujrisidin qikşun; **17** Kañınlar, yəni Pərvərdigarning hizmətqiliri aywan bilən kurbangah oturisida yioğa-zar kətürsun, Ular eytsunki, «I Pərvərdigar, Əz halkinggə iqıngni aşırtkaysən, Əz mirasingni horluqtın saklap, Ularnı əllərgə səz-qəqək boluxka qoymioşaysən; Əl-yurtlar arisida: «Ularning Hudasi kəni?» deyilmisun». **18** Andin Pərvərdigar Əz zeminoğa otluq muəbbəttin, Əz həlkigə rəhim-xəpəkətni kərsətti; **19** Pərvərdigar jawabən Əz həlkigə mundək dedi: — «Mana, Mən silərgə buoçday, yengi xarab wə zəytun meyini əwətimən, Silər bulardin kandurulisilər; Wə Mən silərnı kaytidin əllər arisida xərməndə kiliş qoymaymən; **20** Həm ximaldin kəlgüqini silərdin yirək kiliş, Uning aldi kışmini xərkij dengizəğa, Kayni kışmini oşərbiy dengizəğa koşliwətimən; Uni qəl bir zeminoğa

həydiwetimən; Uning sesikliki purap turidu, Pasik hidi qikidu; Qünki u «qong ixlarni qiloquqimən» dəp ezini uluq qilmaqçı bolidi. **21** Korqma, i zemin; Xadlinip huxal bol; Qünki Pərwərdigar uluq ixlarni qiloqan. **22** I daladiki haywanlar, korqmanglar; Qünki qellüktiki ot-qəplər bərk urmaqta; Dərəh mewisini bərməktə, Ənjür dərihi, üzüm teli toluk həsul beridu. **23** Həm silər, Zionning baliliri, xadlinip Pərwərdigar Hudayinglardin hursən bolunglar; Qünki U həkqaniylik boyıqə silərgə «awwalki yamoqurlar»ni beridu; U silərgə həl-yəojin beridu, Yəni baxta boluqandək «awwalki yamoqurlar» həm «keyinki yamoqurlar»ni yaozduridu. **24** Həmanlar buođayoqa toloqan bolidu, I dix-küplər yengı xarab həm maylaroqa tolup taxidu. **25** Wə Mən silərgə qekətkilər, qekətkə liqinkiliri, «wəyranqi kurt»lar, «qixligüqi kurt»lar, Yəni Mən aranglaroqa əwətkən uluq qoxunum yəgən yillarni kayturup berimən; **26** Silər boluxıqə yəp, qəndurulisilər, Xuningdək silərgə karamət ixlarni kərsətkən Pərwərdigar Hudayinglarning namini mədhıyiləyisilər; Xuning bilən Mening həlkim hərgiz yənə hijalətkə qalmaydu. **27** Silər Mening İsrail iqidə turojanlıqimni, Xundakla Mənki Pərwərdigar silərnıng Hudayinglar ikənlikimni, Məndin baxkə həqkim bolmaydojanlıqimni bilisilər; Xuning bilən Mening həlkim hərgiz yənə hijalətkə qalmaydu. **28** Həm keyin, Mən Əz Rohimni barlık ət igiliri üstigə quyimən; Silərnıng oququl-kizliringlar bəxarət beridu, Kəriliringlar əlamət oquqlərnı kəridu, Yigitliringlar oqayıbanə əlamət kərtinüxlərnı kəridu; **29** Bərhək, xü künlərdə kullar üstigimü, dedəklər üstigimü Rohimni quyimən. **30** Mən asmanlarda, zemində karamətlərnı, Qan, ot, is-tütək təwriklirini kərsitimən. **31** Pərwərdigarning uluq həm dəhşətlik küni kəlmigüqə, Quyax karangoqulukqə, Ay qənoqa ayləndurulidu. **32** Həm xundək əməlgə axuruliduki, Pərwərdigarning namini qakirip nida qiloqanlarning həmmisi kütquzulidu; Qünki Pərwərdigar deginidək, Zion teođida həm Yerusalemdə, Həmdə Pərwərdigar qakirməkçi boluqan «qaldisi»lar üqün kütquzux-nıjat bolidu.

3 Qünki mana, xü künlərdə, xü pəyttə, Mən Yəhuda həm Yerusalemmi əsarəttin kütuldurup, əzadlıkqə erixtürginimdə, **2** Mən barlık əllərnimü yiojip, Ularnı «Yəhəxafat jilođisi»oqa qüxürimən; Xuning bilən ularning həlkimni əllər arisoqa tarkitiwətkənlikidin, Zeminimni bəlüp parqiliwətkənlikidin, Ularnı axu yərdə Mening mirasim, yəni həlkim İsrail tütəylidin sorakqə tartimən. **3** Uning üstigə ular Mening həlkimni dooqa tikip qək taxlıoqan; Bir yigitni bir pəhixə ayaloqa əlməxturoqan, Bir qizni «xarab iqimiz» dəp xarab üqün əlməxturoqan. **4** Həy, Tur həm Zidon, Filistiyəning barlık rayonliri, Mən silərnı nemə qiliptimən? Silər Məndin əq əlməqimusalır? (Birək Məndin əq əlimiz desənglar, əqni tezla əz bəxinglaroqa kayturup berimən!) **5** Kümüxlirim, altunlirimni buliwəlojininglar tütəylidin, Güzəl gəhərlirimni əz buthaniliringlaroqa aparojininglar tütəylidin, **6** Yəhuda baliliri həm Yerusalemming balilirini əz qəgrasidin yiraq qilmaq üqün ularni Greklarəqa setiwətkeninglar tütəylidin, **7** Mana, Mən ularni silər setiwətkən jayda ornidin turoquzımən, Həmdə qilojininglarnı əz

bəxinglarəqa kayturımən. **8** Oququl-kizliringlarnı Yəhuda baliliring kəlioqa setiwetimən, Ular xularnı yiraqtki bir əlgə, yəni Xəbiyalıqlarəqa setiwetidu; Qünki Pərwərdigar səz qiloqan. **9** Xuni əllər arisida jakarlanglarki, «Jənggə təyyarlininglar, Palwanlarnı kəzoqənglar, Jəngqilərnıng həmmisi yəkənləxsun, Jənggə həzir bolsun; **10** Sapan qixlirini qiliq qilip, Oroqəkliringlarnı nəyza qilip soquxunglar; Ajiz ədəmmü: «Mən küqlük» desun; **11** Ətrəptiki həmma əllər, tezdin kelinglar, Həmminglar xü yərgə jəm bolunglar!». «Əzüngning küqlüklingni axu yərgə qüxürgəysən, əh Pərwərdigar!» **12** «Əllər kəzoqənilip «Yəhəxafat jilođisi»oqa kəlsun; Qünki Mən xü yərdə olturup ətrəptiki həmma əllərnı sorakqə tartimən. **13** Oroqəjəni selinglar, Qünki ziraət pıxti; Kelinglar, qüxüp qəylənglar, Qünki xarab kəlqəkliri liq tuxuqtkur, İdix-küplər tolup taxidu. Qünki ularning rəziləliki zordur» **14** Ah, nuroqun, nuroqun kixilər «Karar jilođisi»dal Qünki Pərwərdigarning küni «Karar jilođisi»oqa yəkənləxti. **15** Quyax həm ay karangoqulixip ketidu, Yultuzlar əz julasini kayturuwalidu. **16** Pərwərdigar Ziondin hərəkəydu, Yerusalemdin əwazini koyuwetidu; Asmanlar, zeminlar silkinidu; Lekin Pərwərdigar Əz həlkim bəxpanəh, İsrail baliliriəqa kütq-hımayə bolidu. **17** Xuning bilən silər Mənki Pərwərdigarning silərnıng Hudayinglar ikənlikimni, Əz mükəddəs teođim Zionda turidojanlıqimni bilisilər; Yerusalemlə pak-mükəddəs bolidu, Uningdin həq yat ədəmlər yənə ətməydu. **18** Həm xü küni əməlgə axuruliduki, Taoqlar yengı xarabni temitidu, Dəng-egizliklərdin süt əkıdu, Yəhudadiki barlık erik-əstənglərdə liq sū əkıdu; Pərwərdigarning əyidin bir bulək qikidu, Xittim jilođisini suojiridu. **19** Misir bolsa bir qəllük, Edom ədamzətsiz bir qəl-bayawan bolidu, Ularıning Yəhuda baliliriəqa qiloqan zulum-zorəwanlıki tütəylidin, Ular bulərnıng zeminida bigunəh qənlarnı təkəkənliki tütəylidin. **20** Birək Yəhuda mənggügə turidu, Yerusalemlə dəwrdin-dəwrgiqə qalidu; **21** Həm Mən ularni təkəkən qənlərnıng paklandurulmojqan gunəhliridin paklandurımən; Qünki Pərwərdigar Zionda məkanlaxkəndur.

Amos

1 Uzziya Yəhudaşa, Yoaxning oqli Yəroboam Israiloşa padixah bolqan wakitlarda, yər təwrəxtin ikki yil ilgiri, Təkoadiki qarwiqlar arisidiki Amosning Israil tootqirulux eytkan səzliri: — **2** U: «Pərwərdigar Zion teoqdin hərkiyədu, Yerusalemdin awazini koşuwetidu; Padiqlarning otlaqliri matəm tutidu, Karməl qokkisi oşazanglixidu» — dedi. **3** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Dəməxkning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningöşə qüxidoşan jazani yandurmamən, Qünki ular Gileadtikiləni tēmür tirnilik sərəmlər bilən sokkanidi; **4** Xundakla Həzəəlning eyigə bir ot əwətimən, U Bən-Hədadning ordilirini yutuwalidu. **5** Dəməxk dərwazisidiki tēmür baldakni sunduriwetimən, Awən jilöşida turoşuqini, Bəyt-Edədə xahənə həsisini tutkuşini üzüp taxlaymən; Suriyəning həlki əsirgə qüxüp kiroşə elip ketilidu, — dəydu Pərwərdigar. **6** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Gaza xəhirining üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningöşə qüxidoşan jazani yandurmamən, Qünki ular Edomşə tapxurup bərixkə, barlik tutkunlari əsir kılıp elip kətti. **7** Həm Mən Gazaning sepilioşə ot əwətimən, U uning ordilirini yutuwalidu; **8** Mən Axdodta turoşuqini, Axkelonda xahənə həsini tutkuşini üzüp taxlaymən, əkron xəhirigə karxi kəl kətürimən; Filistiylərninğ kaldukı yokilidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **9** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Turning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningöşə qüxidoşan jazani yandurmamən, Qünki ular barlik tutkunlari Edomşə tapxuruwətti, Xundakla kerindaxlik əhdisini esigə almidi. **10** Həm Mən Turning sepilioşə ot əwətimən, Ot uning ordilirini yutuwalidu. **11** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Edomning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningöşə qüxidoşan jazani yandurmamən, Qünki u barlik rəhim-xəpətni taxliwetip, Kiliq bilən əz kerindixini koşloşan; U yirilöşədək oşəzəptə bolup, Dəroşəziptə bolqan həlitiini həmixə saklaydu; **12** Həm Mən Teman xəhirigə ot əwətimən, Ot Bozrahning ordilirini yutuwalidu». **13** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Ammonning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningöşə qüxidoşan jazani yandurmamən, Qünki ular qəgrimizni kengəyitimiz dəp, Gileadtiki həmilidar ayallarning kərsaklirini yeriwətti. **14** Həm Mən Rabbahning sepilioşə ot yakimən, Jəng künidə kiya-qiyalar iqida, Kara kuyunning künidə kattik boran iqida, Ot uning ordilirini yutuwalidu; **15** Həm ularning padixahı əsirgə qüxidu, — U əmirliři bilən billə əsirgə qüxidu, — dəydu Pərwərdigar.

2 Pərwərdigar mundak dəydu: — «Moabning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningöşə qüxidoşan jazani yandurmamən, Qünki u Edomning padixahning ustihanlirini köydürüp hək kiliwətti. **2** Həm Mən Moab üstigə ot əwətimən, Ot Keriotning ordilirini yutuwalidu; Wə Moab qukan-sürənlər bilən, kiya-qiyalar bilən, kanay sadasi bilən əliđu. **3** Wə Mən ularning həkimini arisidin üzüp taxlaymən, Uning əmirliřini uning bilən billə əltürwetimən, — dəydu Pərwərdigar. **4** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Yəhüdaning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningöşə qüxidoşan

jazani yandurmamən, Qünki ular Pərwərdigarning Təwrat-kanunini kəmsitti, Uningdiki bəlgilimilərgə əməl kilmidi; Ularning sahilikliri əzliřini adaxturup köydi; ularning ata-bowilirimu bularoşa əgixip mangoşanidi. **5** Həm Mən Yəhüda üstigə ot əwətimən, Ot Yerusalemlinğ ordilirini yutuwalidu. **6** Pərwərdigar mundak dəydu: — Israilning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uni jazasidin kəyturnamən, Qünki ular həkkaniylarini kümüxkə setiwətti, Yoşul adəmni bir jüp qorukka setiwətti; **7** Ular namratlarning bexidiki qang-topilirini box koşuwətməydu, Ajiz məminlərninğ nesiwisini kəyriwalidu; Ata-bala ikkisi Mening mukəddəs namimni buloşar, ohxax bir kuzning yenioşə təng baridu. **8** Ular [kizlari] həmmə kurbangahning yenioşə elip bərip, Kərzgə rənişə koşoşan kiyim-keqəklər üstidə ular bilən yatidu; Ular əz ilahining eyidə jərimanə bilən aloşan xarabni iqməktə. **9** Biraq Mən Amoriylarini ularning aldidin həlak kılışanmən, Amoriylar kədir dərihidək egiz, dub dərihidək küklük bolqan bolsimu, Mən üstidin uning mewisini, astidin yiltizlirini həlak kıldim. **10** Həm Amoriylarning zeminiini igilixinglar üqün, Siləni Misir zeminiin elip qikip, Kirik yil qəl-bayawanda yetəklədim. **11** Silarning oqulliringlardin bəzilirini pəyoşəmbər boluxka, Yigitliringlardin bəzilirini «Nazariy» boluxka turoşuzdum. Xundak əməsmu, i Israil baliliri? — dəydu Pərwərdigar. **12** Biraq silər Nazariylarəşə xarab iqukdunglar, Həm pəyoşəmbərlərgə: «pəyoşəmbərlik kilmanglar» — dəp buyrudunglar. **13** Mana, Mən siləni basimən, Huddi liş əngə besiloşan hərwa yəni baskandək, siləni besip turimən; **14** Həm qapqurlarningmu qəşar yoli yokaydu, Palwan əz küşini ixlitəlməydu, Zəbərdəs batur əz jenini kutkuzalmaydu. **15** Okyani tutkuqi tik turalmaydu; Yəltapan qaşalmaydu, Atka mingüqi əz jenini kutkuzalmaydu. **16** Palwanlar arisidiki əng jigərlək baturmu xu künidə yalingaq kəqip ketidu, — dəydu Pərwərdigar.

3 Pərwərdigar siləni əyibləp eytkan bu səz-kalamni anglanglar, i Israil baliliri, Yəni Mən Misir zeminiin elip qikəroşan bu pütkül jəmət: — **2** «Yər yuzidiki barlik jəmətlər arisidin pəkət siləni tonup kəldim; Xunga üstinglarəşə barlik kəbişlikliringlarning [jazasini] qüxürimən». **3** Ikki kixi bir niyəttə bolmisa, kəndəkmu billə mangalisun? **4** Oljisi yok xir ormanda hərkişəmdü? Arslan həqnemini almioşan bolsa uwisida həwlamdu? **5** Tuzakta yəmqük bolmisa kux yərgə yikiləmdü? Aloşudək nərsə bolmisa, kışmak yərdin etilip qikəmdü? **6** Xəhərdə [agah] kaniyi qelinsa, həlk kərkəmmədu? Pərwərdigar kilmioşan bolsa, xəhərgə yamanlık qüxəmdü? **7** Rəb Pərwərdigar Əz küşliri bolqan pəyoşəmbərlərgə əwwal axkarilimay turup, U həq ix kilmaydu. **8** Xir hərkişə tursa, kim kərkəmdü? Rəb Pərwərdigar səz kılışanda, kim [Uning] bəxaritini yətküzməy turalaydu? **9** Axdodtiki kəl-ə-ordilarda, Xundakla Misirdiki kəl-ə-ordilarda elan kılıp: — «Səməriyə təoqliri üstidə yioşilinglar, Uning otturisidiki zor kiykəs-sürənləni, Uning iqidiki jəbir-zulumlari kərip bəkinglar» — dənglar. **10** — Ular hək ix kilişni bilməydu — dəydu Pərwərdigar, — Ular ordilirişə zulum-zorawanlık bilən tartiwəloşanlirini həm oljilari juşloşuqlar! **11** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana bir yaw! U

zeminni qorxiwaldi! U mudapiøngni elip taxlaydu, Käl'ä-ordiliring bulang-talang kilingidu. **12** Pärwərdigar mundak dəydu: — Padiqi xirning aozidin koyning ikki putini yaki kulikining bir parqisini kutkuzup aloqandək, Samariyidə olturoqan Israillarmu xundak kutkuzulidu, — Xəhərdə pəkət kariwatning bir burjiki, Diwandiki bir parqə Dəməxk libasila qalidu. **13** — Anglanglar, Yəqupning jəmətidə guwahlik beringlar, — dəydu Rəb Pärwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Huda, **14** — Mən Israilning asiyliklirini öz bexioqə qüxürgən künidə, Bəyt-əl xəhiring qurbangahlrinimu jazalaymən; Qurbangahning burjəkliridiki münggüzilər kesiwetilir yərgə qüxürilidu. **15** Mən «Kixlik Saray» wə «Yazlik Saray»ni biraqla uruwetimən; Pil qixi öylərnu yokilip ketidu, Kəpligən öylər tügixidu, — dəydu Pärwərdigar.

4 I Baxandiki inəklər, Samariyə teojida turup, namratlarni harlawatqan, miskinləni eziwatqanlar, Højiliriyo: «[Xarabni] elip kelinglar, biz iqimiz» dəydoqanlar, Bu səzni anglanglar: — **2** Rəb Pärwərdigar Öz pak-muqəddəslik bilən kəsəm iqnəni, Mana, bexinglaroqə xundak künlər qüxiduki, U silarni ilməklər bilən, Nəslinglarni qanggaklar bilən elip ketidu. **3** Həm silər [ayallar] hərbinglar sepilning xoraliridin kisilip ötüp, Udul mengip tikiwetsilər; Wə silər Hərmon tərəpkə qerüwetsilər, — dəydu Pärwərdigar. **4** Əmdi Bəyt-əlgə kelinglar, asiylik qilinglar! Gilgaldimu asiylikni kəpəytinglar! Ətigəndə qurbanlikliringlarni, Hər üqinqi küni silərnin «əndin bir» ilüx əxrliringlarni elip kelinglar, **5** «Təxəkkür qurbanliki»ni hemirturuq bilən billə kəydürümlər — Silər «halis qurbanliklər»inglarni jakarlap mahtinip yürümlər; Qünki bundak kixikə amraksilər, i Israillar! — dəydu Rəb Pärwərdigar. **6** «Mən həmmə xəhərliringlarda «qixning pakizliki»ni qüxürdümlər, Həmmə yeringlarda siləni ax-nanoqə boləqan həjətmən kildim; Biraq silər yənila yenimoqə kaytmidinglar, — dəydu Pärwərdigar; **7** Həstuloqə üq ayla kəloqan bolsimu, silərdin yamoqurni tartiwelip bərmidim; Bir xəhər üstigə yamoqur yəqjurdum, Yənə bir xəhərgə yəqjurdum; Bir parqə yər üstigə yamoqur yəqjidi; Yənə bir parqə yər yamoqursiz kəojirap qaldi; **8** Xuning bilən ikki, üq xəhərnin [pukraliri] su tiləp baxqə bir xəhərgə ələngxip bardi, Ləkin qanmidim; Biraq silər yenimoqə yənila kaytmidinglar, — dəydu Pärwərdigar; **9** Mən siləni judun həm hal apiti bilən urdum; «Ojajilioquqi kurt»lar nuroqunliqan beoqinglar, üzümzarliringlar, ənjür dərəhiringlar həm zəyitün dərəhiringlarni yəp kətti; Biraq silər yenimoqə yənila kaytmidinglar, — dəydu Pärwərdigar; **10** Mən aranglaroqə Misiroqə qüxürülgən apətlərdək apətni əwəttim; Yigiltiringlarni qiliq bilən əltürgüzüdm, Atliringlarni olja boluxqə qoyuwəttim; Mən qarəraqəhninglardin [jəsətlərnin] sesikqilikini purutuwəttim, Uni dimioqinglaroqimni kirgüzüdm, Biraq silər yenimoqə yənila kaytmidinglar, — dəydu Pärwərdigar; **11** Mən aranglarda bəziləni Huda Sodom wə Gomorra xəhərlirini erüwətkinidək erüwəttim, Xuning bilən silər ottin tartiwelinoqan bir ququla otundək bolup qaldinglar; Biraq yenimoqə yənila kaytmidinglar, — dəydu Pärwərdigar; **12** Xunga Mən sanga xundak kixixim kərek dəwatimən, i Israil; Mən

buni sanga kildioqanliqim tūpəylidin, Hudaying bilən kərixüxkə təyyarlar, i Israil! **13** Qünki mana, taoqlarni Xəkiləndürgüqi, Xamalni Yaratquqi, Insanioqə əzrlirining oy-pikrining nemə ikənlikini Ayan Kiloquqi, Tang səhərnin qarəngöylükqə Aylanduroquqi, Yər yüzidiki yukiri jaylarning üstidə dəsəp yürüqi dəl Xudur, Pärwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Huda Uning namidur!

5 I Israil jəməti, bu səzni, Yəni Mən sən toquruluk oquydoqan bir mərsiyəni anglar qoy: — **2** «Pak qiz Israil yikildi; U kaytidin ornidin turmaydu; U öz tuprikoqə taxlanoqan, Uni turoquzup yəligüqi yoktur». **3** Qünki Rəb Pärwərdigar mundak dəydu: — [Israilning] ming [ləxkər] qikkən bir xəhiringning yüz [ləxkirila] tirik qalidu; Yüz ləxkər qikkən bir xəhiringning Israil jəməti üqün on [ləxkirila] tirik qalidu; **4** Qünki Pärwərdigar Israil jəmətigə mundak dəydu: — Meni izdənglar, həyatqə erixisilər; **5** Bəyt-əlni izdimənglar, Gilgəloqimni barmənglar, Bəer-Xəbaqə səpər qilmənglar; Qünki Gilgə əsirgə elinip sürgün kilingmay kəlməydu, Bəyt-əl yökqə qikidi. **6** Pärwərdigarni izdənglar, həyatqə erixisilər; Bolmisa U Yüsüp jəməti iqidə ot kəbi partlap, uni yəp ketidu, Həm Bəyt-əlda otni eqürgidək adam tēpilməydu. **7** I adalətni əməngə aylanduroquqi, Həkkəniylikni yərgə taxlioquqilar; **8** Silər Orion yultuz türkümi wə Kəlb yultuz topini Yaratquqi, Əlüm kələnggisini tang nuriqə Aylanduroquqi, Kündüzni qarəngöylük bilən kəqigə Aylanduroquqi, Dəngizdiki siləni qəkirip, ularni yər yüzigə Kuyəqimni izdənglar; Pärwərdigar Uning namidur. **9** U bəturarlar üstigə tūyüksiz həlakətni partlitidu, Istihkam üstigə həlakət qüxüridu. **10** Xu [Israillar] xəhər dərwasisida tənbiş beridoqanlaroqə eq, Durus söləydoqanlardin yirginidu. **11** Əmdi silər namratlarni ezip, Ulardin buoqyda «hədiyə»lərnin aldinglar! Oyuloqan taxlardin eylərnin saldinglar, Biraq ularda turmaysilər; Silər güzəl üzümzarlarni bərpə kijoqansilər, Biraq ularning xarabini iqəlməysilər. **12** Qünki silərnin asiylikliringlarning qəngilik kəpliktini, Silərnin gunəhninglarning qəngilik zər ikənlikini obdan bilimən; Ular həkkəniy adamni ezidu, Ular para yaydu, Xəhər dərwasisida miskinlərnin həkkəni qayriwalidu. **13** Xunga bundak dərwdə «pəmlək adəm» süküt kildidu; Qünki u rəzil bir dərwdur. **14** Həyat yaxax üqün yamanliqni əməs, məhribanliq-yəxixilikni izdənglar; Xundak boləqanda silər dēginglārdək, Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pärwərdigar həqiqətən silər bilən billə bolidu. **15** Yamanliqtin nəpərləninglar, məhribanliq-yəxixilikni səyümlər, Xəhər dərwasisida adalətni ornitinglar; Xundak qiloqanda Pärwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Huda bəlkim Yüsüpning kəldisioqə xapəət kərsitər. **16** Xunga Pärwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Huda Rəb mundak dəydu: — «Barlik kəng rəstə-bazarlarda aq-zarlar anglinidu; Ular həmmə koqilarda «Way... way!...» dəp əwazini kəturidu; Ular dəhkanlarnimu matəm tutuxqə, Aq-zarlar kəturügüqi «ustilar»ni yioqlaxqə qəkiridu. **17** Həm barlik üzümzarlārdimu aq-zarlar kəturülidu; Qünki Mən Əzüm aranglardin ötüp ketimən» — dəydu Pärwərdigar. **18** Pärwərdigarning küniqə təkəzzar boləqan silərgə way! Pärwərdigarning küni

silergə qandak aqiwətlərni kəltürər? U yorukluk əməs, bəlki karangoşuluk elip kelidu. **19** U küni birsi xirdin qeqip, eyikkə uqrap, Andin əyigə kirip, kəli bilən taməja yələngəndə, Yılan uni qakqandək bir ix bolidu! **20** Pərwərdigarning küni yorukluk əməs, bəlki karangoşulukla elip kelidu əməsmu? Uningda pəkət karangoşulukla bolup, yorukluk heq bolmaydiqo?! **21** Heytliringlarəja nəprətlinimən, ularidin bizar boldum, İbadət sorunliringlarning purikini purioqum yok. **22** Qünki silər Manga «kəydürmə kurbanlik»lar həm «ax hədiyə»liringlarni sunup atisanglarmu, Mən ularni kəbul kılmaymən; Silərnəp bərdak malliringlar bilən kəlojan «inaklık kurbanlikliringlar»əja qarimaymən. **23** Məndin munajatliringlarning sadalirini epketinglar, Qiltarliringlarning küylirini anglimaymən; **24** Buning ornida adalət huddi xarkiratmıdək, Həkkaniylik əbədiy aqıdiəjan ekımdək dolkunlisun! **25** Silər qəl-bayawandiki kirik yilda kəlojan kurbanlik-hədiyilərnəni Manga elip kəldinglarmu, i İsrail jəməti?! **26** Bərhək, silər «Sukkot» degən padixahinglar, həm «Kium» degən butliringlarni, yəni «Yultuz İlahi»nglarni kətürüp mangdinglar! **27** Əmdi Mən silərnəni əsir kılip, Dəməxtin yiraklarəja sürgün kıldurimən, — dəydu «Samawi qəxunlarning Sərdari boləjan Huda» degən nam bilən ataləjan Pərwərdigar.

6 I Zionda hatirjəm olturoşanlar həm Samariyə teoşoja tayinip aman-esən yaxioşanlar! I əllərninğ kattisining əzbabliri! İsrail jəməti silərnəni izdəp kelidu — — Silərninğ həlinglarəja way! **2** [Silər həlkkə]: — «Kalməh xəhirigə berip kərünglar; Xu yərdin «büyük Hamat» xəhirigə beringlar, Andin Filistiylərninğ xəhiri Gatka qüxüp bəkinglar; Bular silərninğ ikki padixahliqənglardin əwzəlmü? Ularning qegrisi silərninğkidin kəngmu?» — [dəp mahtinip səzləysilər]. **3** I yaman künni qeqiktürməqə biləjanlar! Silər jəbir-zulmning həkümranlikini ornitip, uni əzünglarəja yekün kılməqə bolisilər, **4** Pil qixida nəxişləngən kariwatlar üstida yatisilər, Diwanliringlar üstidə kerilip yatisilər, Pada topidin pahlənlərnəni, Kala qətanlıridin mozayni tallap yəysilər, **5** Qiltar ahangioşja təngkəx kılip eytisilər, Dawuttək əzünglarəja sazlarini İjad kılisilər, **6** Xarabni qiniləp-qiniləp iqisilər, Əzünglarəja sərhil maylik ətirilərnəni sürisilər, — Biraq kənglünglar Yüsüp jəmətininğ ziyan-zəhməti üqün heq azablanmaydu! **7** Xunga ular tunji əsirgə qüxkənlər arisida əsirgə elinidu; Kerilip yatқанlarning əyx-ixriti ahirlixidu. **8** Rəb Pərwərdigar Əz həyati bilən kəsəm kiləjanki, — dəydu Pərwərdigar, samawi qəxunlarning Sərdari boləjan Huda, — Mən Yakupning oşururidin bizar boldum, Uning orda-istihkamliridin nəprətlinimən; Mən bu xəhərnəni, xundakla uningdiki həmməni düxməngə təngla etküziüp berimən; **9** Wə əməlgə axurulidiki, Bir əyda on adam bolup qəlsa, bu onaylənmü əlidu. **10** Əgər məlum bir əlgüqininq tuşqini, yəni əlgüqininq jəsitini kəydürüxkə məs'ul kixi ustihənlərnəni kətürüp əydin qikiwetip, əy iqidiki yənə birsidin: — «Kəxingda yənə birsi barmu?» dəp sorisa, u «Yok» dəydu, Andin [tuşqini] yənə: «Süküt! Pərwərdigarning namini tiləja eliximioşja bolmaydu!» — dəydu. **11** Səwəbi, Pərwərdigar buyruk qüxüridu, Wə qong əyni parə-parə kıliwetidu, Kiqik əynimü qak-qekidin yerip qeqiwetidu. **12** Atlar

tax üstidə qapalamdu? Adəmlər axu yərnə kalilər bilən aşdurulamdu? Biraq silər adalətni et süyigə, Həkkaniylikning mewisini əməngə aylandıroşansilər — **13** — Yok bir narsidin xadlinip kətkənsilər, «Əz küqimizgə tayinip kudrətkə igə boləjanmız» — degənsilər. **14** Qünki mana, i İsrail jəməti, — dəydu Pərwərdigar, samawi qəxunlarning Sərdari boləjan Huda, — Mən silər bilən karxilixidioşjan bir əlni turəuzimən; Ular Hamat xəhirininq dawinidin Arabah ekimioşiqə silərnəni harlaydu.

7 Rəb Pərwərdigar mənə kərsəttiki — Keyinki ot-qəp bax tartқан wəktidə, mana U qətkəkilərnəni yasidi (bu padixah əzigə ot-qəp orəşandin keyinki, ikkinqi kətimlik ot-qəp əskən wəktidə) **2** həm xundək boldiki, qətkəkilər zemindəki ot-qəpni kəldurmay yəwətkəndin keyin, mən: — «I Rəb Pərwərdigar, etünüp qəlay, kəqürgəysən! Yakup qəndakmü qidiyalaydu? U kiqik tursal!» — dedim. **3** Pərwərdigar əmdi undək kılixtin yandı: «Əmdi undək bolmaydu» — dedi Pərwərdigar. **4** Rəb Pərwərdigar mənə kərsətti — Mana, Rəb Pərwərdigar [həlki] bilən kürəx kılixkə otni qəkidir; Ot həttə qongkur dengiznimü kuruttı, Miras boləjan zeminnimü yəp kətti; **5** Əmdi mən: — «I Rəb Pərwərdigar, etünüp qəlay, tohtioşaysən! Yakup qəndakmü qidiyalaydu? U kiqik tursal!» — dedim. **6** Pərwərdigar xundək kılixtin yandı: «Əmdi undək bolmaydu» — dedi Rəb Pərwərdigar. **7** Əmdi U mənə [mundək bir ixni] kərsətti — Wə mana, Rəb tik əlqigüq yip bilən qəpuruloşan tam tüwidə, Kəlidə tik əlqigüq yipni tutqiniqə turattı; **8** wə Pərwərdigar məndin: — «Amos, nemini kərdung?» dəp soridi. Mən: «Tik əlqigüq yipni» — dedim. Rəb: «Mən yənə Əz həlkim İsrail otturioşja tik əlqigüq yipni tikləymən; Mən yənə ularni jazalimay etüp kətməymən; **9** Həm İshəkninğ «yukiri jayliri» həlak bolidu, İsrailning təwapgəhliri wəyran kəlinidu; Yəroboam jəmətiqə kıliq bilən hujum kılixkə onunmudin turimən» — dedi. **10** Xuning bilən Bəyt-Əldiki kəhşin Amaziya İsrail padixahı Yəroboaməja həwər yollap: — «Amos İsrail jəməti arisida turupmu siligə suyikəst kıldi; zemin uning kəloşan barlık gəplirini kətürəlməydu. **11** Qünki Amos: — «Yəroboam kıliqta əlidu, İsrail əsirgə elinip əz zeminnidin sürgün bolmay kəlmaydu!» — dəydu» — dedi. **12** Andin Amaziya Amoskə: — Həy əldin kərgüqil Bəs, yokal, Yəhuda zeminiəja qəq, axu yərdə bəxarət berip, xu yərdə nan tərpi yə! **13** Biraq Bəyt-Əldə yənə bəxarət bərmə; qünki u padixahning təwapgəhi, xəhlik əydu, — dedi. **14** Amos Amaziyaəja jəwab berip mundək dedi: — «Mən əslə pəyoşəmbər əməs idim, yəki pəyoşəmbərninğ oşlimü əməsmən; bəlki mən bir qarwiqi, xundakla erən dərhəhlirininğ mewisini tərğüqi idim. **15** Biraq pada bəkiwatқан qəşimda Pərwərdigar mənə Əz ilkiqə əldi wə mənə: «Barəşin, həlkin İsrailəja bəxarət bər» — dedi. **16** Əmdi, i Amaziya, Pərwərdigarning səzigə kulək sall Sən mənə: «İsrailni əyibləydiəjan bəxarətlərnəni bərmə, İshəq jəmətinəni əyibləydiəjan səzlərnəni eytmə», deding. **17** Xunga Pərwərdigar mundək dəydu: — «Səninğ ayaling xəhərdə pəhixə bolidu, oşul-kizliring kəliq bilən kərilidu wə zemining əlqəx tanisi tartilixi bilən parqilinidu; sən napak bir zemində elisən; wə İsrail əsirgə elinip əz zeminnidin sürgün bolmay kəlmaydu»».

8 Rəb Pərwərdigar manga mundak bir ixni kərsətti; mana, bir səwət yazlık mēwə. **2** Andin U mēndin: Amos, nemini kərdum? — dəp soridi. Mən: «Bir səwət yazlık mewini» — dedim. Pərwərdigar manga: Əmđi həlkim Israiloşa zawal yətti; Mən yənə ularni jazalimay ətüp kətməymən, — dedi. **3** — Xu küni ordidiki kizlarning nahxiliri kija-qiyalaroşa aylinidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar; — Jəsətlər kəp bolidu; ular jay-jaylarda sirtka taxlinidu. Süküt! **4** Buni anglanglar, həy miskinlərni əzgüqilər, Zemindiki ajiz məminlərni yoqatmaqçı boləjanlar — **5** «Axlikimizni satmaqçı iduk, yengi ay qaqañman ahirlixar, Buşođay yaimisini aqattuk, xabat küni qaqañ tügər?» — dəydiyəjanlar, — Xundakla «əfah»ni kiqik kilip, «xəkəl»ni qong elip, Aldamqilik üqün tarazini yalojan kiləjanlar! **6** — Namratlarni kümtükə, Miskin adəmnı bir jüp qorukqa setiwalmakçı boləjanlar, Buşođayni süpüründisi bilən koxup satmaqçı boləjanlar! **7** Pərwərdigar Yəqubning ođururi bilən xundak kəsəm kildiki, — Bərħək, Mən hərgiz ularning kiləjanliridin həqbirini untumaymən! **8** Zemin bu ixlardin təwrinip kətməmdü? Wə uningda turuwatqanlarning həmmisi matəm tutmamdu? U Nil dəryasidək ərəp ketidu, U Misir dəryasidək ərəkəxləp, andin qəküp ketidu. **9** Xu küni xundak əməlgə axuruliduki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — Kuyaxni qüxtə pətkuzimən, Zeminni xu oquk künde karangojulaxturimən. **10** Həytliringlarni musibatka, Həmmə nahxiliringlarni aħ-zarlaroşa aylanduriwetimən; Həmmə adəmnıng qatriki üstini bəz rəht bilən orioquzimən, Hər bir adəmnıng bexida takirlik pəyda kilimən; Bu matəmnı yəkkə-yegənə bir oşulning matimidək, Həytnıng ahirini dərd-ələmlik bir kün kiliwetimən. **11** Mana, xundak künlər keliduki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, Zeminə kəhətqilikni əwətimən, — Nənoşa boləjan kəhətqilik əməs, yaki suşa boləjan qangqaxmu əməs, bəlki Pərwərdigarning səz-kalamini anglaxka boləjan kəhətqilikni əwətimən. **12** Xuning bilən ular dengizdin dengizoşa, ximaldin xərkkə kezip mangidu, Ular Pərwərdigarning səz-kalamini izdəp uyan-buyan yürüp, uni tapalmaydu. **13** Xu küni güzəl kizlər həm yigitlərmu usuzluktin həlidin ketidu; **14** Həm Samariyəning gunahning [nami] bilən kəsəm iqkənlər, Yəni «İlahingning tiriklik bilən, i Dan», yaki «Bəər-Xəbadiki [ilahi] tirik yol bilən!» dəp kəsəm iqkənlər bolsa — Ular yikilidu, ormidin hərgiz kaytidin turalmaydu.

9 Mən Rəbning kurbangahning yenida turojini kərdum; U mundak dedi: — — Tüwriklərnıng baxlirini urunglar, bosuqilər silkingiqə urunglar, Ular ni [ibadəthanidikilərnıng] baxlirioşa qüxürüp, parə-parə kilinglar! Mən xu [butpərəslər]din əng ahirda qaləjanlirininimu kiliq bilən öltürimən; Ulardin qaqañ degənlər qaqalmaydu, Ulardin kutulay degənlər kutulup qikalmaydu. **2** Ular təhtisara iqigə texip kirsə, kolum axu yərdin ularni tartip qikirdi; Ular asmanoşa yamixip qiksa, Mən xu yərdin ularni tartip qüxürimən; **(Sheol h7585)** **3** Ular Karməl qokkisiəşa mekəwalsimu, Mən ularni izdəp xu yərdin alimən; Ular dengiz tegidə nəzirimdin yoxurunuwəlojan bolsimu, Mən yilanni buyruymən, u ularni qaqidu; **4** Düxmənlirigə əsirgə

qüxkən bolsimu, Mən xu yərdə kiliqni buyruymən, u ularni öltüridu; Mən yaxxilikni əməs, bəlki yamanlikni yətküzix üqün kəzirimni ularoşa tikimən. **5** Samawı qoxunlarning Sardari boləjan Rəb Pərwərdigar, Zeminəşa təkkiqi bolsa dəl Uning Əzidur; U tegixi bilənla, zemin erip ketidu, uningda turuwatqanlarning həmmisi matəm tutidu; Zemin Nil dəryasidək ərəp ketidu — Misirning dəryasidək [ərkəxləp], andin qəküp ketidu. **6** Rawəqlirini ərxlərgə selip, asman gümbizini yər yüzigə bektikkiqi Xudur; Dengizdiki ularni qakirip, ularni yər yüzigə kuyəyüqi Udur; Pərwərdigar Uning namidur. **7** Silər Manga nisbətən Əfiəpiyə balilirioşa ohxax əməsmu, i Israil baliliri? Mən Israilni Misirdin erip qikərojan əməsmu? Filistiyənlərnı Kret arilidin, Suriyəliklərnı Kir xəhiridin qikərojan əməsmu? **8** Karanglar, Rəb Pərwərdigarning kəzi «gunahkar padixahlik» üstigə qüxti — Mən yər yüzidin uni yoqitimən; Ləkin Mən Yəqub jəmətini toluq yokitiwətməymən, — dəydu Pərwərdigar. **9** Qüni karanglar, Mən buyruk qüxürimən, Xuning bilən huddi birsi danni oşəlwirdə taskiojəndək, Israil jəmətini əllər arisida taskaymən, Biraq ulardin əng kiqikimu yərgə qüxüp kətməydu. **10** [Həlbuki], həlkimning barlik gunahkarlıri, yəni: «Külpat bəzğə hərgiz yekinxaxmaydu, beximizəşa qüxməydu» degüqilər kiliq tegidə əlidu. **11** Xu küni Mən Dawutning yikiləjan kəpisini yengibaxtin tikləymən, Uning yeriklirini etimən; Uni harabiliktin onqxap, Əyni zamandiki petidək kurimən. **12** Xuning bilən ular Edomning kəldisiəşa həmdə namim bilən atəlojan barlik əllərgə igidarqilik kilidu, — dəydu buni bejirgüqi Pərwərdigar. **13** Mana xundak künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Yər həydidigüqi həsul yioşkuqioşa yetixiwəlidu, Üzümlərnı qəyliyüqi uruk qaqkuqioşa yetixiwəlidu; Taoşlar yengi xarabni temitip, Barlik deng-egizliklər erip ketidu. **14** Wə həlkim Israilni asarəttin kutulduurup, azadlikka erixturimən; Ular harab xəhərlərnı kayta kurup, ularda makanlixidu; Ular üzümzarlarnı tikip, ularning xarabini iqidu; Ular başlarnı bərpə kilip, mewisini yəydu. **15** Mən ularni əz zemini üstigə tikimən, Ular Mən ularoşa ata kiləjan zemindin hərgiz kaytidin yuluwetilmaydu — dəydu Pərwərdigar sening Hudaying.

Obadiya

1 Obadiya kergan alamət körünix: — Rəb Pərwərdigar Edom toqruqluq mundaq dəydu: — (Biz Pərwərdigardin bu həwərnı angıaxqa müyässər bolduq) — «Bir əlqi əllər arisioja əwətildi; U: «Ornungıardın turunglar, biz uningoja qarxi jəng kılıx üqün turaylı!» — dəp həwər beridu. **2** Mana, Mən seni əllər arisida kiqik kıldim; Sən [əllər arisida] kəttik kəmsitilgən həlk bolisən! **3** Həy tik kıyaning yerikliri iqidə turoquqi, Turalojuşi yukiri boləquqi, Kənglıungdə: «Kim meni yərgə qüxürəlisun?!» degüqi, Kənglıungdiki təkəbburluq əzüngni aldap koydi! **4** Sən bürküttək əzüngni yukiri kətürsəngmu, Qənggangni yultuzlar arisioja tizsangmu, Mən xu yərdin seni qüxüriwetimən, — dəydu Pərwərdigar. **5** Buləngqılar kəxingoja kəlsimu, Ooqrılar keqiləp yeningoja kirsimu, (Həy, xunqə üzüp taxlinisən!) Ular əzırligə quxlukla ooqrilaytti əməsmu? Üzüm üzgüqilər yeningoja kəlsimu, azrak wasənglarni kəlduridu əməsmu? **6** Bıraq əsawning təəlluqəti kəndəq ahturuldi! Uning yoxurun baylıkliri kəndəq tepip qikildi! **7** Barlık ittıpaqdaxlıring seni qəgrayingojə həydiwetidu; Sən bilən inək ötkənlər seni aldap, üstüngdin oşlibə kılıdu; Neningni yegənlər sanga kıltək kuridu; [Sən] dərwəkə yorutulmıojəndursən! **8** Mən xu küni, — dəydu Pərwərdigar, — Edomdin danixmənlərnı, əsawdin əkil-parəsətnı yəkatmamdimən? **9** Xuning bilən pəlwənliring pəkəndə bolidu, i Teman, Xuning bilən əsawning teojidiki hərbi adəm kırojnıqılıkta kətl kılınıdu. **10** Ukəng Yəqupka kıləjan zulum-zorəwənlıking tüpəylidin, İza-əhənət seni kəplaydu; Sən mənggügə üzüp taxlinisən. **11** Sən bir qəttə [pərwəsiz] kərap turojan küni, Yəni yəka yurttikilər [buradiringning] müllkini bulap kətkən küni, Taipilər uning dərwəziliridin kirip Yerusəlem üstigə qək taxlıəjan küni, Sən ularning bir əzasioja ohxəx boləjənsən. **12** Bıraq kəringningning apətlik küniyə pərwəsiz kərap turməslıking kərek idi, Yəhədaning balilirining həlakət künidə huxal bolup kətməslıking kərek idi; Külpətlik künidə əozzingni yoojan kılməslıking kərek idi; **13** Əz həlkimni apət bəskən künidə, ularning dərwəzısıoja kirməslıking kərek idi; Ular ni apət bəskən künidə ularning dərd-ələmigə erənsiz kərap turməslıking kərek idi, Apət bəskən künidə qolungni mal-müllkigə sozməslıking kərek idi; **14** Sən xəhərdin keqip kutulojanlarnı üzüp taxlıx üqün əqa yolda turməslıking kərek idi; Külpət bəskən künidə uningdin kutulup kəlojanlarnı düxməngə tapxurməslıking kərek idi. **15** Qünki Pərwərdigarning küni barlık əllər üstigə qüxüxkə yekın kəlojəndur; Səning bəxkıləroja kıləjıningdək, səngimu xundək kılınıdu; Səngə tegıxlik jəza əz bəxingoja qüxidu; **16** Qünki sən Əz mukəddəs teojimda [oşəzipimni] iqkınıngdək, Barlık əllərmu xundək tohtəwsiz iqidu; Bərhək, ular iqidu, yutidu, Andin ular heq məwjut əməstək yəqəp ketidu. **17** Bıraq Zion teoji üstidə panəh-kutkuzulux bolidu, Təoş pək-mukəddəs bolidu; Yəqup jəmətining təəlluqətliri əzigə təwə bolidu; **18** Wə Yəqup jəməti ot, Yüsüp jəməti yəlkun, əsaw jəməti ularoja pəhal bolidu; [Ot wə yəlkun] əsaw jəməti iqidə yekilip, ularni yutup ketidu; əsaw jəmətidin heqbirsi kəlməydu;

Qünki Pərwərdigar xundək səz kıləjan. **19** [Yəhədaning] jənubidikilər əsawning teojioja igə bolidu; Xəfələh tüzlənglikdikilər Filistiyələring zəminioja igə bolidu, Bərhək, ular əfrəimning daləsi həm Samariyəning daləsiəja igə bolidu; Binyamin Gileadka igə bolidu; **20** Sürgün boləjanlardin kəlip kəlojan İsrailardin təkrib tapkən bu koxun Kənaəndikilərgə təwə boləjan zəminioja Zarəfatkıqə igə bolidu; Səfaradta sürgündə turojan Yerusəlemdikilər bolsa jənubtikı xəhərlərgə igə bolidu. **21** Andin Zion teoji üstigə kutkuzəquqılar qıkıdu, Ular əsaw teoji üstidin həküm sürıdu; Xuning bilən pədxəhlik Pərwərdigarəja təwə bolidu!

Yunus

1 Pərvərdigarning sozi Amittayning oqli Yunuska yetip kelip mundak deyildi: — **2** «Ornungdin tur, darhəl Ninəwə degən axu bəyüük xəhərgə berip, awazingni kətürüp u yərdikilərnı agahlandırojn; qünki ularning rəzililiri Mening kezümgə qadilip turidu». **3** Birak Yunus ornidin turup Pərvərdigarning yuzidin ezini qaçurux üqün Tarxix degən yurtka kətməqci boldi. Xunga u Yoppa xəhərigə berip, Tarxixka baridojan kəmə tepip, kirasini tələp uningoja qüxti wə kemiqilər bilən birliktə Tarxixka berip, Pərvərdigarning yuzidin ezini qaçurmaqci boldi. **4** Pərvərdigar bolsa zor bir boranni dengizə taxlıdi; xunga dengizda dəhşətlik kəra boran qikip, kəmə qarqilinip kətkili tas qəldi. **5** Kemiqilər bolsa bək qorqup ketip, həkəysisi əz ilahirioja hitab kılıp dua kılıxti; ular kemini yeniklisun dəp uningdiki yük-taklarnı dengizə taxliwətti. Birak Yunus bolsa, kemining asti kəwitiga qüxiwəlip, xu yərdə əlüktək uhlawatkanidi. **6** Kəmə baxlıqi uning yenioja kelip uningoja: «Əy, uhlawatkan kixi, bu kəndak kılıoşning? Ornungdin tur, ilahingni seşinip nida kıl! Kim bilidu, ilahingning nəziri qüxiwəp bizni həlakəttin kütquzup kalamdu tehi?» — dedi. **7** Ular bir-biriga: — Kelinglar, bu külpətning kimning wəjodin beximizəja qüxkənlirini bəkitix üqün qək taxlayli, — deyixti. Xundak kılıp ular qək taxlayli; ahirda qəktə Yunus qikip qəldi. **8** Ular uningdin: — Kəni, eyt, beximizəja qüxkən bu külpət kimning səwəbidin boluwatidu? Sening tirikliking nəmə? Nədin kəlding? Qəysi əl, qəysi milləttin sən? — dəp soridi. **9** U ularəja: — Mən bolsam ibranı millitidin, ərxlərdiki Hudadin, yəni dengizni, yər-zeminni yaratkan Pərvərdigardin qorqquqimən, dedi. **10** Bu söz ularni intayin qorqutiwətti. Ular: «Sən zadi nəmə ix kılıoşan?» — dəp soridi [qünki ular uning Pərvərdigarning yuzidin qaçkanlıqini bilgənidi, qünki ular bunı uning əz əozidin angliəjanidi]. **11** Ular uningdin: — Əmdi biz seni kəndak kılısak dengiz biz üqün tinqlinidu? — dəp soridi; qünki dengiz dolquni barəqanseri əwş elip ketiwatatti. **12** U ularəja: — Meni kətürüp dengizə taxliwətinglar, xu qəojda dengiz silər üqün tinqlinidu; qünki bilimənkı, bu zor boran mening səwəbimdin silərgə qüxti, — dedi. **13** Birak bu adəmlər küqəp palək urup kırıqakka yetixkə tırxiti; əmma yetəlmidi, qünki dengiz kərixkəndək tehımu dolqunlap ketiwatatti. **14** Ular Pərvərdigarəja iltija kılıp pəryad kətürüp: — Ah Pərvərdigar, Səndin etünimiz, bu adəmnıng jenini aloqanlıkimizni bizdin kərmigəysən! Bigunah bir adəmnıng kenini təküxning gunahını üstimizgə koymioşaysən! Qünki Sən Pərvərdigar Əzüngning halioşningni kılding! — dəp nida kildi. **15** Xuning bilən ular Yunusni kətürüp elip dengizə taxliwətti; dengiz dolqunlinixtin xuan tohtidi. **16** Xuning bilən bu adəmlər Pərvərdigardin kəttik qorkti; ular Pərvərdigarəja atap kurbanlık kılıp kəsəm iqxiti. **17** Birak Pərvərdigar Yunusni yutuwelixka yooşan bir belikni əwətkənidi. Yunus bolsa bu belikning kərnida üq kəqə-kündüz turdi.

2 Yunus belikning kərnida turup Pərvərdigarəja mundak dua kildi: — **2** «Mən dərd-əlimimdin

Pərvərdigarəja pəryad kətürdüm, U mənə ijabət kildi. Mən təhtisaraning təktidin pəryad kıldim, Sən awazimoja kulak salding. (Sheol h7585) **3** Qünki Sən meni dengiz təktigə, dengiz kərnioja taxliwəting, Kəlkün əkinliri meni arisioja eliwaldi, Sening barlık dolqunliring həm ərkəxliring üstümdin etip kətti; **4** Wə mən: «Mən nəzirəngdin taxliwətilgənmən; Birak mən yənəla mukəddəs ibadəthanəjoja qarap ümid bilən təlmürimən» — dedim. **5** Sular meni yutup kətküdək dərijidə oriwaldi, Dengiz təkti meni qəpsiwaldi; Dengiz qəpliri beximoja qirmixiwaldi. **6** Mən taolarning təglirigigə qüxiwəp kəttim; Yərzemin tegidiki takaklar meni əbədil'əbadkigə kəmap qoydi; Həlbuki, Sən jenimni hang iqidin qıqarding, i Pərvərdigar Hudayim. **7** Jenim iqimdə həliding kətkəndə Pərvərdigarnı esimgə kəltürdüm, Duayim Sanga yetip, Mukəddəs ibadəthanəjoja kirip kəldi. **8** Bimənə ərzimə butlarəja qoquqəjanlar əwigə nesip boləjan məhribanlıkın məhrum bolidu. **9** Birak mən bolsam təxəkkür sadayim bilən Sanga kurbanlık kılımə; Mən iqkən kəsəmlirimi Sening aldingda ada kılımə. Nijat-kütquzux Pərvərdigardındur!» **10** Pərvərdigar belikka buyrudi, belik Yunusni quruklukka qəy kildi.

3 Pərvərdigarning sozi ikkinqi kətim Yunuska yetip mundak deyildi: — **2** «Ornungdin tur, Ninəwə degən axu bəyüük xəhərgə berip, Mən sanga tapxurojan həwərnı ularəja jakarla». **3** Yunus ornidin turup Pərvərdigarning sozi boyiqə Ninəwə xəhərigə bardi. Ninəwə bolsa nəhayiti bəyüük bir xəhər bolup, xəhərnıng əzila üq künlik yol idi. **4** Yunus xəhər iqigə kirip bir kün mangdi, u: — Kiriş kiündin keyin, Ninəwə xəhəri wəyran kılınıdu! — dəp jakarlidi. **5** Ninəwədikilər Hudaning səzigə ixəndi. Ular roza tutulsun dəp elan kılıp, mətiwərlərdin tartip əng kikiqigiqə ularning həmmisi bəz kiyim kiydi. **6** Bu səz padixahka yətkəndə, umu təhtidin turup, tonini taxlap bəz kiyim kiyp küllükə kirip olturdi. **7** U yənə əmri arkilik pütkül Ninəwə xəhərigə munularnı jakarlidi: — «Padixah həm akşəngəklərnıng yarlıqi boyiqə, Ninəwə xəhəridiki heqkəndək adəm, at-ulaş, kala, qəy padiliri heqnərsigə əojiz təgmisun; heqnərsini yemisun, sumu iqmisun. **8** Hərbir adəm wə həywan bəz kiysun, hərbiri Hudaəja kəttik pəryad kətürsun; hərbiri yaman yoldin yansun, hərbiri qolini zorawanlıkın üzsun; **9** kim bilidu, buning bilən Huda kəttik əzəpidin yenip bizni həlak kılımasmikin?» **10** Xuning bilən Huda ularning əməllirini, yəni yaman yollardin yanoqanlıkini kərup, ularəja qaratkan bala-kəzani qüxürüxtin yenip, xu baliyakəzani qüxürmidi.

4 Əmma bu ix Yunusni intayin nərazi kılıp, uni kəttik əzəzəpləndürdi. **2** U Pərvərdigarəja: — «Ah, Pərvərdigar, əz yurtumdiki qəojda Sening xundak kılıdioşanlıkıngni demigənmidim? Xunga mən əslidə Tarxixka qaçmaqci boləjanmən; qünki mən bilimənkı, Sən məhİR-xəpətklik, rəhİmdil, asan əzəzəplənməydiojan, qongqur məhribanlıkka tolojan, kixilərnıng bexioja külpət qüxürüxtin yanoquqi Hudadursən. **3** Əmdi Pərvərdigar, jenimni məndin elip kət, əlüm mən üqün yəxaxtin əwzə!» — dedi. **4** Pərvərdigar uningdin: — Bundak əqiqilanəşning

toʻjrimu? — dəp soridi. **5** Andin keyin Yunus xəhərdin qikqip, xəhərning xərkiy tərripigə berip olturdi. U xu yərdə əzigə bir qəllə yasap, xəhərdə zadi nemə ixlar bolarkin dəp uning sayisidə olturdi. **6** Pərwərdigar Huda Yunusni əz parakəndiqilikidin kütquzux üqün, uning bexioja sayə qüxsun dəp uningəja bir kiqik dərəhni ətürüp təyyarlidi. Yunus kiqik dərəhtin intayin hursən boldi. **7** Birəq ikkinqi küni tang atqanda Huda bir kurtni təyyarlap əwətti. Kurt bu kiqik dərəhni pilikigə zərbə kilip uni kurutuwətti. **8** Küni kizarəjanda, Huda intayin issik bir xərək xamilini təyyarlidi; küni təptini Yunusning bexioja qüxürdi, uni həlidin kətküzdi. U əzigə əlüm tiləp: — Əlüm mən üqün yaxaxtin əwzəl, — dedi. **9** Birəq Huda uningdin: — Sening axu kiqik dərəh səwəbidin xundəq aqqiklinixing toʻjrimu? — dəp soridi. U jawab berip: — Həə, hətta əlgüdək aqqikim kəlgini toʻjridur, — dedi. **10** Pərwərdigar uningəja mundəq dedi: — «Sən həq əjringni singdürmigən həm əzüng ətürmigən bu kiqik dərəhkə iqingni aqritting; birəq u bir keqidila əzi ətüp, bir keqidila kurup kətti; **11** Əmdi Mening ong qəli bilən sol qəlini pərk ətəlməydiəjan yüz yigirmə ming adəm olturəqlaxqan, xundəqla nurojun mal-waranlirimu boləjan Ninəwədək bundəq büyük xəhərdikilərgə iqimni aqritip rəhım kiliximəja toʻjra kəlməmdu?».

Mikah

1 Pərvərdigarning sözi — Yotam, Aħaz və Həzəkya Yəhudağa padixah bolgan künlərdə Moraxətlik Mikahğa kəlgen: — U bularni Samariyə və Yerusalemlə toqrisida kərgən. **2** Anglanglar, i həlklər, həmminglar! Kulək sal, i yər yūzi wə uningda bolğan həmminglar: — Rəb Pərvərdigar silərnə əyibləp guwahlik bərsun, Rəb mukəddəs ibadethanisidin silərnə əyibləp guwahlik bərsun! **3** Qünki mana, Pərvərdigar Əz jayidin qıqıdu; U qūxūp, yər yūzidiki yukiri jaylarni qəyləydu; **4** Uning astida taoqlar erip ketidu, Jiloqlar yerilidu, Huddi mom otning aldida erigəndək, Sular tik yardin təkülgəndək bolidu. **5** Buning həmmisi Yaqupning itaətsizliki, Israil jəmətidiki gunahlar tūpəylidin bolidu; Yaqupning itaətsizliki nədin baxlanoğan? U Samariyədin baxlanoğan əməsmu? Yəhudadiki «yukiri jaylar»ni yasax] nədin baxlanoğan? Ular Yerusalemdin baxlanoğan əməsmu? **6** Xunga Mən Samariyəni etizdiki tax dəwisidək, Üzüm talliri tikixkə layik jay kiliwetimən; Mən uning taxlirini jiloqıya domilitip taxlaymən, Uning ullirini yalingaqaymən; **7** Uning barlik oyma məbudliri parapara qəkiwetilidu; Uning pəhixilikdin erixkən barlik hədiyali ot bilan keydürilidu; Barlik butlirini wayrana kiliwən; Qünki u pəhixə ayalning həkki bilan bularni yiojip toplidi; Ular yənə pəhixə ayalning həkki bolup qaytip ketidu. **8** Bular üqün mən aħ-zar kəttirimən, Mən huwlaymən; Yalingayak, yalingaq degüdək yürimən; Mən qilberilərdək huwlaymən; Huwkuqlardək matəm tutup yürimən. **9** Qünki uning yariliri dawaliəusizdur, U hətta Yəhudaəjiqımı yetip, Həlkimning dərwazisioğa, yəni Yerusalemojıqə yamridi. **10** Bu [apətni] Gat xəhəridə səzlimənglar, Kət'iy yiojlimənglar; Bəyt-lə-Afrah xəhəridə topa-qangda eojinənglar! **11** I Xafirda turuwatқан kız, yalingaqlik wə xərməndilik iqidə [əsirlikkə] ət; Zaananda turuwatқан kızlar taləoğa həq qıqқан əməs; Bəyt-Ezəl aħ-zarlar kəttirməktə; «[Huda] səndin muqim jayingni elip ketidu!» **12** Marotta turuwatқан kız yaxhilikğa təlmürüp tit-tit boluwatidu; Biraq yamanlik Pərvərdigardin Yerusalemlə dərwazisioğa qūxti. **13** Tulparni jəng hərwisioğa kat, i Lakixta turuwatқан kız; (Lakix bolsa, Zion kizioğa gunahning baxlanoğan yeri idi!) Qünki səndə Israilning itaətsizliki tepilidu. **14** Xunga sən huwxlix hədiyilirini Moraxət-Gat xəhərigə berisən; Akzibning dukandarlıri Israil padixahlirioğa yaloğanlık yətküzidu; **15** Mən tehi sanga bir «mirashor» əpkelimen, i Maraxah xəhəridə turuwatқан kız; Israilning xan-xəripi Adullamojımu qūxūp kelidu. **16** Əzüngni takirbax kil, Zokung bolğan balilar üqün qeqingni qūxürüwət; Qorultazdək aydingbaxlikingni kengəyt, Qünki ular səndin ayrilip sürgün boluxkə kətti.

2 Ornida yetip kəbihlikni oylaydioğanlarğa wə yamanlik əyligüqilərgə way! Pəkət ularning kolidin kəlsila, ular tang etixi bilənla uni ada kılıdu; **2** Ularning aqkəz kəzi etizlarğa qūxsila, ular zorawanlik kılıp buliwalidu; Əylərgimü kizikipla qalsə, bularnimü elip ketidu; Ular batur kixinimü jəməti bilən bulaydu, Adəmnü ez miraslıri bilən qoxup qanggilioğa kirgüzüwalidu. **3**

Xunga Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən bu ailigə qarap, boyunliringlardin qıqıralmaydioğan yaman bir [boyuntururkni] oylap təyyarlıwatimən; Silər əmdi gidiyip mangmaysilər; Qünki xu künlər yaman künlər bolidu. **4** Xu küni ular silər toqranglarda təmsilni tiləoğa elip, Eqinxilik bir zar bilən zarlaydu: — «Biz pütünləy bulang-talang kılınduq!; U həlkimning nesiwisini baxkilarəoğa bəluwətti; Uni məndin xunə dəlxətlik məhrum kıldı! U etizlirimizni munapıqkə təksim kılıp bərdi! **5** Xunga Pərvərdigarning jəməiti arisidin, Silərdə qək taxlap zemin üstigə tana tartip nesiwə bəlgüqidin birsimü qalmaydu. **6** Ular: «bexarət bərmənglar!» — dəp bexarət beridul! Əgər [pəyoğəmbərlər] bu ixlar toqırluq bexarət bərmisə, əmdi bu ar-nomus bizdin hərgiz kətməydu! **7** I Yaqup jəməti, «Pərvərdigarning Rohi səwr-təkətsizmu? Bu ixlar rast Uning kıləanlirimu?» — degili bolamdu? Məning səzlim durus mangoqıoğa yaxhilik kəltürməydu? **8** Biraq tünügünla Məning həlkim hətta dūxməndək ornidin kəzojaldi; Silər hatirjəmliktə yoldin etüp ketiwatқанlarning tonini iq kiyimlıri bilən salduruwalisilərkə, Ular ni huddi uruxtin kəytkanlardək [kiyimsi] kaldurısilər. **9** Həlkim arisidiki ayallarni əzlırining illik əyliridin qooqlaysilər; Ularning yax balilirini silər Məning güzəl gəhırimdin mənggigə məhrum kılısilər. **10** Ornunglardin turup neri kətinglar; Qünki həlakətni, Yəni azablik bir həlakətni kəltürıdioğan napaklik tūpəylidin, Bu yər silərgə təwə aramgah bolmaydu. **11** Əgər bihudiliklə, yaloğanlıkğa yürgən birsı yaloğan gəp kılıp: — «Mən xarab wə qarəlikə tayinip silərgə bexarət berimən» — desə, Mana, u xu həlkəzə pəyoğəmbər bolup qalidu! **12** Mən qokum seni bir pütün kılıp uyuxturimən, i Yaqup; Mən qokum Israilning kəldisini yiojımən; Mən ularni Bozrahidiki qoylardək, Əz yaylıkida yiojiloğan bir padidək jəm kiliwən; Ular adimining kəplükidin warang-qurungluqkə tolidu. **13** Bir «bəsüp ətüküqı» ularning aldioğa qıqıp mangıdu; Ular bəsüp qıqıp, qowukğa yetip berip, uningdin qıkti; Ular bəsüp qıkti, Yəni qowukğa yetip berip, uningdin qıkti; Ularning Padixahı ularning aldida, Pərvərdigar ularning aldioğa etüp mangıdu.

3 Mən mundak dedim: «Anglanglar, i Yaqupning həkimlıri, Israil jəmətining əmirlıri! Adil həkümni bilix silərgə has əməsmu? **2** I yaxhilikni əq kərgüqı, Yamanlikni yaxhi kərgüqılər — Silər Əz həlkimdin terisini, Ustihanlıridin gəxni yulıdioğan, Ularning gəxni yəydioğan, Terisi soyuloqə üstidin sawaydioğan, Ustihanlırini qakıdioğan, Ular ni kəzanəoğa təyyarlıoğəndək, Daxkəzandiki gəxni toqırioğəndək toqıraysilər! **4** Buningdin keyin ular Pərvərdigarəoğa nida kılıdu, Biraq U ularni anglımaydu; Ular ni kilmixlıridiki hər türlik kəbihlikni üqün, U qəoqda U yūzini ulardın kaqurup yoxuridu!» **5** Pərvərdigar Əz həlkini əzduruqı pəyoğəmbərlər toqırluq mundak dəydu: — (Ular qıxliri bilən qıxlaydu, «Aman-tıqıqlıq!» dəp warqıraydu, Kimərkim ularning gelini maylimisə, Xularəoğa qarxi urux həzirlydu!) **6** — Xunga silərnə «alamət kərunüx»ni kərməydioğan bir kəqə, Pal saloqılı bolmaydioğan qarəngölük basıdu; Pəyoğəmbərlər üqün kuyax patıdu, Kün ular üstidə qara bolıdu; **7** «Alamət kərunüxni kərgüqılər» xərməndə bolıdu, Palqılar yərgə

karitilidu; Ularning hammisi kalpuklirini tosup yuridu; Qünki Hudadin heq jawab kelmäydu. **8** Birak män bärhək Pärwärdigarning Rohidin kioqkə tolojanmän, Yakupka ezining itaətsizlikini, Israiloqa uning gunahini jakarlaw üqün, Toəra həkümlərgə həm küdrətkə tolojanmän. **9** Buni anglanglar, etünimən, i Yakup jəmətining həkimliri, Israil jəmətining əmiriliri! Adil həkümgə eq bolojanlar, Barlik adalətni burmilaydiojanlar, **10** Zionni kan teküx bilən, Yerusalemini həkkaniyətsizlik bilən kuridiojanlar! **11** [Zionning] həkimliri parilar üqün həküm qikiridu, Kahınlar «ix həkki» üqün təlim beridu; «Pəyojəmbərlər» pul üqün palqilik kilidu; Birak ular «Pärwərdigəroja tayınar»mix tehi, Wə: — «Pärwərdigar arimizda əməsmü? Bizgə heq yəmanlik qüxməydu» — deyixidu. **12** Xunga silərnin wəjənglardin Zion teqji etizdək açdurulidu, Yerusalemdəng-təpilik bolup kalidu, «Əy jaylawkan taəj» bolsa ormanlikning otturisdiki yuqiri jaylardəkla bolidu, halas.

4 Birak ahirki zamanda, Pärwərdigarning əyi jaylawkan taəj taəjlarning bəxi bolup bəkitilidu, Həmmə dəng-egizliktin üstün kilinip kətürilidu; Barlik həkklər uningəra qarap ekij kelixidu. **2** Nurojun qowm-millətlər qikip bir-birigə: — «kelinglar, biz Pärwərdigarning teojoqa, Yakupning Hudasingin əyigə qikip keləyli; U əz yolliridin bizgə əgitidu, Wə biz uning izlirida mangimiz» — deyixidu. Qünki qanun-yolyoruk Ziondin, Pärwərdigarning səz-kalimi Yerusalemdin qikidiojan bolidu. **3** U bolsa kəp hək-millətlər arisida həküm qikiridu, U kültik əllər, yiraqta turəjan əllərnin hək-nahəkligigə kesim kilidu; Buning bilən ular əz qiliqlirini sapan qixliri, Nəyžilirini orəqak kilip soxuxidu; Bir əl yənə bir əlgə qiliq kəttirməydu, Ular həm yənə urux kilixni əgənməydu; **4** Bəlki ularning hərbi əz üzüm teli wə əz ənjür dərihi astida olturidu, Wə heqkim ularni kərkətməydu; Qünki samawiy qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigar Əz əozji bilən xundak eytti. **5** Barlik həkklər əz «ilah»ining namida mangsimu, Birak biz Hudayimiz Pärwərdigarning namida əbədil-əbədigə mangimiz. **6** Xu künidə, — dəydu Pärwərdigar, — Mən meyip boləjuqlarni, Həydwitəlgənlərnə wə Əzüm azar bərgənlərnə yiojımən; **7** Wə meyip boləjuqini bir «kəldi», Həydwitəlgənni kütlük bir əl kilimən; Xuning bilən Pärwərdigar Zion teojoqa ular üstidin həküm süridu, Xu kündin baxlar mənggügiqə. **8** Wə sən, i padini kəzətküji munar, — Zion qizining egizliki, [padixahlik] sanga kelidu: — «Bərək, sanga əslidiki həkük-həkümranlik kelidu; Padixahlik Yerusalemdə kizjoqa kelidu. **9** Əmdi sən hazır nemixka nida kilip nalə kətürisən? Səndə padixah yokmidi? Sening muxawiringmu həlak boləjanmidi, Ayalni toləqak tutkəndək azablar seni tuwaləjanmidi? **10** Azabka qüx, toləqak tutkan ayaldək tutuxqə tolojinip tirixkin, i Zion kizi; Qünki sən hazır xəhərdin qikisən, Həzir dalada turisən, Sən hətta Babiləjimu qikisən. Sən axu yərdə kütquzulisən; Axu yərdə Pärwərdigar sanga həmjəmət bolup düxmənlirindin kütquzidu. **11** Wə hazır nurojun əllər: — «U ayoəj asti kilinip buləjansun! Kəzimiz Zionning [izasini] kərsün!» — dəp sanga qarxi jəng kilixka yiojilidu; **12** Birak ular Pärwərdigarning oylirini bilməydu, Uning nixanini qüxənməydu; Qünki ənqilərnə hamanoja yiojəndək U ularni yiojip koydu.

13 Ornungdin turup hamanni təp, i Zion kizi, Qünki Mən münəgüzügnə təməri, tuyaklirini mis kilimən; Nurojun əllərnə soxup parə-parə kiliwetisən; Mən ularning əqənimitini Pärwərdigəroja, Ularning mal-dunyalirini pütkül yər-zemin Igisigə beəjixləymən.

5 Əmdi əzinglar qoxun-qoxun bolup yiojilinglar, **5** i qoxun kizi; Qünki birsi bizni muhasirigə aldı; Ular Israilning həkim-sorəqisining məngzige hasa bilən uridu; **2** (Sən, i Bəyt-Ləhəmə-Əfratah, Yəhudadiki mingliojan [xəhər-yezilar] arisida intayin kikiq boləjan bolsangmu, Səndin Mən üqün Israiloqa Həkim Boləjuqi qikidu; Uning [huzurumdin] qikixliri kədimdin, Yəni əzəldin bar idi) **3** Xunga toləqak tutkan ayal tuəjup boləjuqə, U ularni [düxmənlirigə] taxlap koyidu; Xu qəoqda Uning kərinəxliri boləjan kəldisi Israilarning yenioja kəytip kelidu. **4** U bolsa Pärwərdigarning küqi bilən, Pärwərdigar Hudasingin namining həywidə padisini bəkixka ornidin turidu; Xundak kilip ular məzmət turup kalidu; Qünki U xu qəoqda yər yüzining kərilirigigə uluq dəp bilinidu. **5** Wə bu adəm aram-hatirjəmlikimiz bolidu; Asuriyalik zeminimizə bəstip kirgəndə, Ordilirimizni dəssəp qəyliyəndə, Biz uningəra qarxi yəttə hək padiqisini, Səkkiz kabilyətlik yətəqini qikirimiz; **6** Ular Asuriya zeminini kiliq bilən, Nimrodning zeminini ətkəlidə harabə kilidu; Wə Asuriyalik zeminimizə bəstip kirgəndə, Qəgrimiz iqini qəyliyəndə, U adəm bizni uning kolidin kütquzidu. **7** Wə Yakupning kəldisi nurojun həkklər arisida Pärwərdigardin qüxkən xəbnəmdək bolidu, Qəp üstigə yəoqkan yəmoqurlardək bolidu; Bular insan üqün keqikməydu, Adəm balilirining [əjrini] kütüp turmaydu. **8** Yakupning kəldisi əllər arisida, Yəni nurojun həkklər arisida ormandiki həywanlar arisidiki xirdək bolidu, Kəy padiliri arisidiki arsləndək bolidu; Xir ətkədə ularning arisidin, Həqkim kütquzup alalmioqdək qəyləp dəssəydu, Titma-tit kilip yirtiwetidu. **9** Kəlung küxəndiliring üstigə kətürilidu, Barlik düxmənlirining üzüp taxlinidu. **10** Xu künidə xundak boliduki, — dəydu Pärwərdigar, Mən aranglardin barlik atlirining üzüp taxləymən, Jəng hərwilirini həlak kilimən. **11** Zeminindiki xəhərlirini yokitimən, Barlik istihəklirini oqulitimən. **12** Səhirlərnə kolungdin üzüp taxləymən; Silərdə palqilar bolmaydu. **13** Mən oyma məbudlirini, «But tüwrük»lirini olturugdin üzüp taxləymən; Sən əz kolungning yasiojioja ikkinqi bax urmaysən. **14** Arangdin «Axerəh»lirini yuluwetimən, Wə xəhərlirini həlak kilimən; **15** Wə [Manga] kulək salmiojan əllərnin üstigə aqqik wə dəroqəzəp bilən intikəmmi yürgüzimən.

6 Pärwərdigarning nemə dəwətkinini hazır anglanglar: — «Ornungdin tur, taəjlar aldida dəwəyini bayan kil, Egizliklərgə awazini anglatkin». **2** «I taəjlar, Wə silər, yər-zeminning əzğarməs ulliri, Pärwərdigarning dəwasini anglanglar; Qünki Pärwərdigarning Əz həkki bilən bir dəwəsi bar, U Israil bilən munəzilixip əyibini kərsətməkqi; **3** I həkim, Mən sanga zadi nemə kildim? Seni nemə ixta bazar kiliptimən? Məning hətəlikin toəpərlük guwahlik bərixim? **4** Qünki Mən seni Misir zeminidin elip qikərdim, Seni kulluk makanidin hərlükə

kutquzdum; Aldingda yetaklxka Musa, Harun wa Meryamlarni owettim. 5 I halkim, Pərwərdigarning həkkanilyiklirini bilip yetdinglar üqün, Moab padixahi Balakning kəndak niyitining barlikini, Beorning oqlı Balaamning uningə kəndak jawab bərgənlikini, Xittimdin Gilgaləyiqə nemə ixlar boləjanlikini hazir esinglarə kəltüringlar. 6 — Mən əmdi nemini kətürüp Pərwərdigar ədiə kəlimən? Neməm bilən Həmmidin Aliy Boləquci Hudaning aldidə egilimən? Uning ədiə kəydürmə qurbanliklarni, Bir yillik mozaylarni elip kələmdim? 7 Pərwərdigar mingliəjan koqkarlardin, Tümənləg zəytun meyi dəryaliridin hazir əlamdu? İtaətsizlikim üqün tunji balamni, Tenimning puxtini jenimning gunahəyiqə atamdimən!? 8 I insan, U sanga nemə ixning yahxi ikənlikini kərsətti, Bərhək, Pərwərdigar sendin nemə tələp kıləjanlikini kərsətti — Adalətni yürgüzüx, Mehribanlikni səyüx, Sening Hudaying bilən billə kəmtərlək bilən mengixtin baxka yənə nemə ixing bolsun? 9 Pərwərdigarning awazi xəhərgə hitab kılıp qəkiridu; (Pəm-danalik bolsa namingəyiqə hərmət bilən karaydu!) əmdi həküm palikini wə uni Bekitkinini anglanglar: — 10 Rəzil ədəmning əyidə razilliktin əlojan baylıklar yənə barmidu? Kəm ələyidəjan yirginqlik ələm yənə barmidu? 11 Biadil taraza bilən, Bir halta sahta taraza taxliri bilən pak bolalamdim? 12 Qünki xəhərnəg bayliri zorawanlik bilən tolojan, Uning əhalisi yəlojan gəp kılıdu, Ularning əozdidiki tili əldəmqidur. 13 Xunga Mən seni urup kəsəl kılıman, Gunahlırning tüpəylidin seni harabə kılıman. 14 Yəysən, birək toyunmaysən, Otturangda əq-boxluk kəlidu, Sən mülkəngni elip yetkiməkci bolisən, Birək saqlıyalmaysən; Saqlar kəldurojining bolsimu, uni kılıqka tapxurimən. 15 Teriysən, birək həsul almaysən; Zəytunlarni qəyləysən, birək əzüngni meyni sürüp məsh kılalmaysən, Yəngi xarabni qəyləp qikirisən, Birək xarab iqəlməysən. 16 Qünki «Omning bəlgimiliri»ni, «Ahabning jəmətidikilər kıləjanliri»ni tutisən; Sən ularning nəsihətliridə mangisən, Xuning bilən Mən seni harabə, Səndə turuwatqanlarning həmmisi iskırtix obyektı kılıman; Sən həlkimdiki xərməndiqlikni kətürisən.

7 Mening həliməyiqə way! Qünki mən huddi yazdiki mewilər yiqilip, Üzüm həsulidin keyinki wasəngdin keyin əq kəlojan birsigə əhxaymən, Yegüdək sapak yəqtur; Jenim təxna boləjan tunji ənjür yəqtur! 2 İhlasmən kixi zemindin yəqap kətti, Adəmlər arisida durus birsimu yəqtur; Ularning həmmisi kən təküxkə payliməkta, Hərbiri əz kərendixini tor bilən owlaydu. 3 Rəzillikni puhta kılıx üqün, İkki kəli uningəyiqə təyyarlanəjan; Əmir «inam»ni soraydu, Sorəqimü xundək; Mətiwər janab bolsa əz jenining nəpsini əxkara eytip beridu; Ular jəm bolup rəzillikni tokuxməkta. 4 Ularning əng esili huddi jioqəndək, Əng durusi bolsa, xohilik tosuqtin bəttərdur. Əmdi kəzətqiliring [kərkup] kütəkən kün, Yəni [Huda] sanga yekınlap jazalaydiəjan künı yetip kəldi; Ularning əlakzadə bolup ketidiəjan wəkti hazir kəldi. 5 Ülpitinggə ixənmə, Jan dostungəyiqə tayanma; Aqzıngning ixikini kuqıqingda yatkuqidin yepip yür. 6 Qünki oql atisəyiqə bihərmətlik kılıdu, Kiz anisəyiqə, Kəlin keyn anisəyiqə kərxı kozoqlidu;

Kixining düxmənli ri əz əyidiki adəmliridin ibarət bolidu. 7 Birək mən bolsam, Pərwərdigarəyiqə kərap ümid bəqləymən; Nijatimni bərgüqi Hudani kütimən; Hedayim manga kulək salidu. 8 Manga kərap hux bolup kətmə, i düxminin; Gərqə mən yikilip kətsəmmü, yənə kəpimən; Kərangəyiqə oltursam, Pərwərdigar manga yorukluk bolidu. 9 Mən Pərwərdigarning əzəyiqə qıdap turimən — Qünki mən Uning aldidə gunah sadir kıldim — U mening dəwayimni sorap, mən üqün həküm qikirip yürgüzgüqə kütimən; U meni yoruklukka qikiridu; Mən Uning həkkanilyikini kərimən. 10 Wə mening düxminin buni kəridü, Xuning bilən manga: «Pərwərdigar Hudaying kəni» dəgən əyalni xərməndilik basidu; Mening kəzüm uning [məqlubiyitini] kəridü; U koqidiki patkəktək dəssəp qəylinidu. 11 — Sening tam-səpilliring kurulidiəjan künidə, Xu künidə sanga bəkitilgən pasiling yıraklarəyiqə yetkilidu. 12 Xu künidə ular yeningəyiqə kəlidu; — Asuriyədin, Misir xəhərliridin, Misirdin [əfrat] dəryasiəyiqə, dengizdin dengizəyiqə wə təqədin təqəyiqə ular yeningəyiqə kəlidu. 13 Birək yər yüzi bolsa əzining üstidə turuwatqanlar tüpəylidin, Yəni ularning kilmixlirining mewisi tüpəylidin harabə bolidu. 14 — Əz həlkəngni, yəni mirandə, Kərməl otturisida yəloz turuwatqən Əz mirandə boləjan padini, Tayək-həsəng bilən ozuklandıroəyisən; Kədimki künlərdikidək, Ular Bəxan həm Gilead qimənzərliridə kəytidin ozuklansun! 15 — Sən Misir zemindin qikəjan künlərdə boləqəndək, Mən ularəyiqə kəramət ixlarni kərsitip berimən. 16 Əllər buni kərip barlık həywisidin hijil bolidu; Kolini əozı üstigə yapıdu, Kuləkliri gas bolidu; 17 Ular yilandək topa-qəngni yalaydu; Yər yüzdiki əmiligüqilərdək əz təkükiridin titrigə peti qikidu; Ular kərkup Pərwərdigar Hudayimizing yəniəyiqə kəlidu, Wə sening tüpəydingdinmü kərkidu. 18 Kəbihlikni kəqüridiəjan, Əz mirasi boləjanlarning kəldisining itaətsizlikidin ətidiəjan Təngridursən, U əqqikini mənggügə saqləwərməydu, Qünki U məjir-muhəbbətni huxallık dəp bilidu. Kim sanga təngdəx iləhdur? 19 — U yənə bizgə kərap iqini əqriddü; Kəbihliklirimizni U dəssəp qəyləydu; Sən ularning barlık gunahlırini dengiz təglirigə taxlaysən. 20 — Sən kədimki künlərdin bəri ata-bowilirimizəyiqə kəsəm kıləjan həkikət-sadəkətni Yəkupka, Əzgərməs muhəbbətni İbrahıməyiqə yətküzüp kərsitisən.

Nahum

1 Ninəwə xəhiri toʻqrisida yūkləngən wəhiy — əlkoxluk Nahum kərgən əlamət kərunūx hatiriləngən kitab. **2** Pərwərdigar otluk muhəbbətlik, intikam əloquqi bir Hudadur; Bərhək, Pərwərdigar bir intikam əloquqi, Dərojəzəp Iğsidur; Pərwərdigar yawliridin intikam alidu, Dūxmənliiri ūqūn ədawət saqlaydu. **3** Pərwərdigar əsanlikqə əqqiklanmaydu, Kitiq-kudrəttə uluqudur, Gunahī barni hēq aqlimaydu; Pərwərdigar — Uning yoli kara quyunda wə borandidur, Bulutlar Uning ayaqliri purkiratqan qang-tozangdur. **4** U dengizə qə tənbiħ berip uni kuruq kilidu, Barlik dəryalarni kurutiwetidu; Baxan kaqjirap ketidu, Karmalmu hām xundək bolidu; Liwandiki gūl-giyahmu kaqjiraydu. **5** Taqlar uning əldida titrəp ketidu, Dənglər erip ketidu, Yər yūzi Uning huzuri əldioja ketūritilidu, Jahān hām uningda barlik yaxawatqanlarmu xundək bolidu. **6** Kim Uning ojezipi əldida tik turalisun? Kim Uning əqqiqjizini dəħxitidə kəddini kerip turalisun? Uning dərəjojezi ottək tēkūlidu, Uning əldida taxlar yerilidu. **7** Pərwərdigar mehribandur, kūlpətlək kūndə baxpanahdur; Əzigə tayanəjanlarni U bilidu. **8** Birək exip taxkan kəlkīn bilən xu yərnī pūttīnləy tūgəxtūridu, Karangoquluk uning dūxmənliirini koşqalaydu. **9** Silər Pərwərdigar bilən karxilixip nemə oylawatisilər? U ixlirlarni pūttīnləy tūgəxtūridu; Yamanlik silərdin ikkinqi kətim qikmaydu. **10** Ular kəmojəktək bir-birigə qirmixiwəloqan bolsimu, Əz hərəqliridin sūzmə bolup kətkən bolsimu, Ular kuruq pəhaldək pūttīnləy yəp ketilidu. **11** Səndin Pərwərdigarə qəzillik oyluquqi qikqanidi, U İblisning bir nəsiħətqisidur. **12** Pərwərdigar mundək dəydu: — «Uların gəyərlikliiri toluq, sani zor kəp bolsimu, Ular ohxaxla ūzūp taxlinidu, Xundəklə kəlməskə ketidu; Mən sanga əzar kiləjinim bilən, [i həkim], Kaytidin sanga əzar kiləymən. **13** Həzir Mən uning boyunturukini boynungdin sundurup əliwatimən, Wə əsarətlirini besūp taxlaymən. **14** Pərwərdigar sən toqruluk pərman qūxūrgənkī, Səning namin gəyətidin terilməydu; Butungning əyidin Mən oyma həkəl, kuyma həkəlni yəkitimən; Mən kəbrəngni təyyarlawatimən, Qūnki sən pəsəndirsən. **15** Mana taqlar ūstidə, hux həwərnī əlip kəlgūqining ayaqliriə qəra! Həytlirini təbriklə, i Yəhūda, i qkən kəsəmlirini əda kil; Qūnki u rəzil boluquqi zəminingdin ikkinqi ətməydu; U pūttīnləy ūzūp taxlanəjan bolidu.

2 Bitqit kilidəjan birsi kəz əldingə qilə kəldi; Əm di istihkam ūstidə kəzət kil, Yoloqə qəra, belingni baqlə, kūqlirini yəşip tēhimu kūqəyt! **2** (Qūnki Pərwərdigar Yəqūpning xan-xəripini əsligə kəltūrdi, Uni İsrailning xan-xəripigə layik dərjidə əsligə kəltūrdi; Qūnki kuruqdiəquqlar ularni kuruqda qoyəjanidi, Uların ūzūm tal xahlirini wayran kiləjanidi). **3** [Bitqit kiləquqining] palwanlirining kəlkənliiri kizil boyaldi, Uning baturliiri pərangdə kiygūzildi; Təyyarlik kūnidə, jəng hərəwliiri polatning julasida yaltirap ketidu, Nəyzilər oynitilidu; **4** Jəng hərəwliiri koqilarda gūldūrlixip qepixiwatidu; Kəng yollarda bir-birigə

soqlidū; Uların gəyəpiti məx'əllərdək bolidu, Ular qəkməklərdək yūgūrūxidə. **5** [Sərdar] əmirliirigə əmr qūxūridū; Ular yūrūx kiləjində əldiriəjində bir-birigə putlixip mandu; Ninəwəning sepiliə qərap əldiraydu. [Baxliiriə qə] bolsa «muħəsirə kəlkini» təyyarlinidu. **6** «Dəryalarning dərəzəliiri» eqilidu, [Padixahning] ordisi erip ketidu. **7** Huzabning bolsa uyatliiri eqilidu — [Dūxmən] tərpidin yalap epketilidu, Dədəkliri huddi pəhtəkləning sadasidək əh-ūh tartip, Məy dilirini urup ketidu. **8** Ninəwə apiridə boləjandin bəri kəl sūyidək [tin] bolup kəldi, Birək ular hərəz kəqip ketidu... Əy tohta! Əy tohta! — Birək həkim kəynigə kərimaydu. **9** Kūmūxləning buliwəlinglar, əltunlarni buliwəlinglar; Qūnki uning əwəkətlək həzini sidiki kimmət qəqa-kūqilirining sani yəktur. **10** U kuruqdaləjan, wəyran kilinəjan, bərbət boləjan! Yūriki erip ketidu, Tizliiri bir-birigə jaləkləp təgməktə; Bəlliri toləqə tutkəndək toləjandin, Barlik yūzlər tətirip ketidu. **11** Kəni, xirlarning uwisi? Yax xirlər ozuklinidəjan jay, Xir, qixi xir, xir arslini həkimdin kərkəmay yūrgən jay kəni? **12** Xir əz arslanliiri kənduruxkə owlarni titmə-titmə kiləjanidi, Qixi xirliri ūqūn owlarni boşqanidi; Əngkūrlirini ow bilən, uwilirini olja bilən toxkuzəjanidi. **13** Mana, Mən sanga kərximən, — dəydu samawi kəxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar; Mən sening jəng hərəwliirini is-tūtəkkə əyləndurup kəy dūriwetimən; Kiliq yax xirlirini yəwatidu, Owəgni nər yūzidin əlip taxlaymən; Əqlirini gəng əwəzliiri kəyta hēq ənglanmaydu.

3 Kanlik xəhərgə way! U yəloqənilik, zulum-zorəwənilik bilən toləjan, U olja əlixitin hēq kəl ūzəgən əməs! **2** Ah, kəmqin gərsildaxliiri! Qəqlirining dəkəngxiwatqan, Atlarning qəpəqiwatqan, Pingildəp kətiwatqan jəng hərəwliirini sadaliri! **3** Kara, atlik ləxkərləning kəngkixliiri, Kiliqləning walildaxliiri, Nəyziləning palildaxliiri, Əltūrləning kəplūki, Əlūklər dəwə-dəwə! Jəsətləning sani yəktur; Ular jəsətlərgə putlixidu. **4** — Şəhirləning piri u, — əllərnī pəhixiwəzlik, Jəmətlərnī şəhirliri bilən setiwetidu; Sən xərsinuhən pəhixini nuroqən pəhixilikliiri tūpəylydin, **5** Mana, Mən sanga kərxilixip qikqənmən, — — dəydu samawiy kəxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, Kənglikning etikiini kəyrip yūzūnggə yepip, sən əxkariləymən, əllərgə uyət yərlirini, Padixəhliklə qə nomusunni kərsitimən. **6** Ūstūnggə nijəsətni taxlaymən, Sən xərməndiliklə kəldurimən, Sən rəsəwə kilimən. **7** Wə xundək boliduki, Sən kərgənləning həmmisi səndin kəqip: — «Ninəwə wəyran kilindi! Uning ūqūn kim həza tutidū?» — dəydu; Mən sanga təsəlli bərgūqilərnī nədin tēpib bərimən? **8** Sən dəryalarning otturisidə turoqən, Ətrəpidə sular boləjan, İstihkami dēngiz boləjan, Sepili dēngiz boləjan No-Amon xəhiridin əwəzəlməsən? **9** Əfiopiəmu, Misirumu uning kūq-kudriti idi, Uların kūqi qəksidi idi; Put hām Liwiyəliklə uningə yərdəmqi idi; **10** Umu əlip kətilip, əsirlikkə qūxkən; Barlik koqə bəxidə bowəqliri qərup taxliwetildi; Ular uning mətəwərliri ūqūn qək taxlidi, Uning barlik ərbəbliri zənjirdə baqlənanəjanidi. **11** Sənmə məst bolisən; Sən məkūniwalisən; Sən dūxməndin hīməy əz dəp yūrisən;

12 Sening barlik istihkamliring huddi tunji mewigə kirgən ənjür dərihining ənjürliğə ohxaydu; Birlə silkisə, ular yegüqining aozioja qüxidu. **13** Mana, həlking xəhiringdə kız-ayallardək bolup qaldı; Zeminəning qowukliri düxmənliringgə kəng iqilidu; Ot tēmür taqakliringni yəp ketidu. **14** Əmdi muhasirigə təyyarlik kılıp su tartip qoy! Qorojanliringni mustəhkəmlə! Seviz topidin lay etip, Hək layni qəyləp qoy! Humdanni raslap qoy! **15** Ot seni xu yərdə yəp ketidu; Kiliq seni üzüp taxlaydu; U seni qekətkə liqinkisidək yəwatidu; Əmdi özünəni qekətkə liqinkilirdək kəp kıl, Qekətkidək özünəni zor kəp kıl! **16** Sən sodigərliringni asmandiki yultuzlardin kəp kilding; Mana, qekətkə liqinkisi kənat qıqırıp, uqup ketidu! **17** Sening ərbabliring qekətkilərdək, Sərdarliring mijir-mijir qaqqıqızlardək bolidu; Mana ular sooquk künidə qitlər iqigə kiriwelip makan kılıdu; Kuyax qıkkanda, ular qeqip ketidu, Barojan yerini tapkili bolmaydu. **18** Qopanliring mügdəp qaldı, i Asuriyaning padixahı; Sening aqsəngəkliring jim yatidu; Həlking taolər üstigə tarkilip kətti, Həqkim ularni yioqmaydu; **19** Sening yarang dawasiz, Sening zəhməng eoqirdur; Həwiringni angliojanlarning həmmisi üstüngdin qawak qalidu; Qünki tohtawsiz rəzilliking kimning bexioja kəlmigəndu?

Habakkuk

1 Habakkuk pəyojəmbər kərgən, uningəya yūkləngən wəhij: — **2** Aħ Pərwərdigar, qaqañojiqə mən Sanga nida kili-mən, Sən anglimaysən? Mən Sanga: «Zulum-zorawanlik!» dəp nalə-pəryad kətürimən, Birəx Sən kutkuzmaysən. **3** Sən nemixkə manga kəbiħlikni kərgüzisən, Nemixkə japa-zuluməya qarap turisən? Qünki bulangqilik, zulul-zorawanlik kəz aldindidur; Jənggi-jedəllər bar, Dəwalar kəpəyməktə. **4** Xunga kanun paləq bolup qaldı, Adalət məydanəya həq qikməydu; Qünki rəzillər həkkanıy adəmni kistiməktə; Xunga həkümlər burmilinip qikirilidu. **5** Əllər arisida bolidojan bir ixni kərüp bekinglar, obdan karanglar, həyranuħəs kəlinglar! Qünki silərnin dəwringlarda bir ix kili-mənki, Birsı silərgə bayan kילוan təşdidirdimu silər ixənməytinglar. **6** Qünki mana, Mən heliki mijəzi osal həm aldiraksən əl kaldiylərni ornidin turəuzimən; Əsli əzigə təwə əməs makanlarnı igiləx üqün, Ular yər yüzining kəngri jaylirini besip mangudu; **7** Ular əzlrining deginini hesab kilidu həm əzini haliojanqə yukri tutidu; **8** Ularning atlırı yilpizlardin ittik, Kəqtə owəya qikidəjan bərilərdin əxəddiydur; Atlik ləxkərlər atlırini məşpüranə qapqitidu; Atlik ləxkərlər yirəktin kelidu, Ular owəya xungəşuəjan bürküttək uqur yüridu. **9** Ularning həmmisi zulul-zorawanlikkə kelidu; Ularning top-top adəmləri yüzlrini aldiəya bekitip, aləya basidu, Əsirlərni kumdək kəp yəjidu. **10** Bərhək, u padixahlarnı mazaq kilidu, Əmirlərnimu nəzirigə almaydu; U həmmə istihkamlarnı məshirə kilidu, Qünki u topa-upraklarnı dəwə-dəwə kilip, ularni ixəqal kilidu. **11** Xundək kilip u xamaldək əşyuldap ətidu, Həddidin exip gunəhkar bolidu; Uning bu kütq-kudriti əzigə iləħ bolup sanilidu. **12** Sən Əzəldin Bar Boləuqi əməsmu, i Pərwərdigar Hudayim, mening Mukəddəs Boləuqi? Biz əlməyimiz, i Pərwərdigar; Sən uni jazayingni bəja kəltürüx üqün bekitkənsən; Sən, i Koram Tax Boləuqi, uni [bizgə] ibrət kilip tüzitixkə bəlgiləngənsən. **13** Səning kəzüng xunqə əşbarsız idiki, Rəzilikkə qarap turmaytting; Əmdi nemixkə Sən munəpiklik kילוanlarəya qarap turisən, Rəzillər əzidin adil boləjan kixini yutuwaləjinida, nemixkə süküt kilisən? **14** Sən adəmlərni huddi dengizdiki beliklərdək, Huddi əzlrini üstidə həq yetəkligüqisi yok əmiligüqi həywanlarəya əhxax kili-sən; **15** Xu [kaldiy kixi] ularning həmmisini qənggikəyo ə ilinduridu, Ular ni əz tori bilən tutuwalidu, Ular ni yəqmə toriəya yəjidu; Xuning bilən huxal bolup xadlinidu; **16** Wə toriəya kurbənlük sunidu, Yəqmə toriəya isriq salidu, Qünki xular arkilik uning nesiwisi mol, Nemətlirni ləzzətlək boldi. **17** Əmdi u xu tərکیدə torini tohtawsız boxitwərsə, Xu tərکیدə əllərni həq rəħim kilməy kəriwərsə bolamdu?

2 «Əmdi mən əz kəzitimdə turiverimən, Əzümni munar üstidə das tikləymən, Uning manga nemə dəydiyənlikini, Xuningdək əzüm bu dad-pəryadim toşpurluk qandək tegixlik jawab təpoxim kerəklikini bilixni kütüp turimən». **2** Həm Pərwərdigar jawabən manga mundək dedi: — «Okəşuəjanlar yügürsun üqün, Bu kəringən əlamətni yeziwal; Uni tahtaylar üstigə

ənək oyup qik; **3** Qünki bu kəringən əlamət kəlgüsidiki bekitilgən bir wəkit üqün, U adəmlərgə əhirsətni təlpindüridu, U yəlojan gəp kilməydu; Uzunojiqə kəlməy kəlsimu, uni kütkin; Qünki u jəzmən yetip kelidu, həq kəqikməydu. **4** Kara, təkəbburlixip kətküqini! Uning kəlbı əz iqidə tüz əməs; Birəx həkkanıy adəm əz etiqəd-sadiklik bilən həyat yayaydu. **5** Bərhək, xarab uningəya satkənlik kilidu, — U təkəbbur adəm, eydə tinim tapmaydu, Həwisini təhtisərədək yoojan kilidu; U əlümdək həqqaqan kanmaydu; Əzigə bərlük əllərni yəjidu, Həmmə həlkni əzigə kəritiwalidu. (Sheol h7585) **6** Bularning həmmisi keyin u toşpurluk təmsilni səzləp, Kinayilik bir təpoximni tiləya alidu: — «Əzizing əməsni mening dəp kəşuəwəluəyioəya way! ([Bundək ixlar] qaqañojiqə bolidu?) Gərigə kəşuəjan nərsilər bilən əzini qingdiyəyioəya way!» **7** Səndin jəzanə-kəzət əloşuəyioəya qarəşəlməmdu? Səni titrətküqilər birəklə oyoəjanməmdu? Andin sən ularəya olja bolməmsən? **8** Sən nuroşun əllərni bulang-talang kילוanliking tüşpəylidin, Həm kixilərnin kənlirini, zəmin, xəhər həm uningdə turuwatqan həmməyləngə kילוan zulul-zorawanliking tüşpəylidin, Saklinip kəlojan əllər sən bulang-talang kilidu; **9** Həlakət qənggilidin kutulux üqün, Uwamni yukriəyioəya salay dəp, Nəpsi yooşınəp əz jəmətiğə hərəm mənəpət yəşuəyioəya way! **10** Nuroşun həlkərnini wəyran kilip, Əz jəmətiğəgə əhənət kəltürdüng, Əz jəningəya kərxı gunəħ sadir kilding. **11** Qünki tamdin tax nida kilidu, Yəşəqlərdin lim jawab bəridu: — **12** Yürtni kən bilən, Xəhərnı kəbiħlik bilən kuroşuəyioəya way!» **13** Mana, həlkərnin jən tikip tapqan məħnitining pəkət otka yekiloəya kilinoəjanlikı, Əl-yurtlarning əzlrini biħudə həlsiratkanlikı, Samawi kəşunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigardin əməsmu? **14** Qünki huddi sular dengizni kəplioəqandək, Pütün yər yüzı Pərwərdigarnı bilip-tonux bilən kəplididu. **15** Əz yekiningəya hərəknı iqküzgüqigə — Uning uyət yerigə kərixing üqün, Tulumungdin kuyup, uni məst kילוəyioəya sanga way! **16** Xən-xəripingning ornida xərməndiqiliklə tolisən; Əzüngmu iq, Hətniliking ayan bolsun! Pərwərdigarning ong kolidiki kədəħ sən tərəpkə burulidu, Xən-xəripingning üstini rəşwayipəslik basidu. **17** Liwanəya kילוan zulul-zorawanlik, Xundəkəla həywanlarnı kərkətip ularəya yətküzəng wəyranqilikmu, Kixilərnin kənlirini, zəmin, xəhər həm uningdə turuwatqan həmməyləngə kילוan zulul-zorawanlik tüşpəylidin, Bular səning mijikingni qikiridu. **18** Oyma məbudning nemə paydisi, Uni uning yəşuəyioəyisi oyup qikqan tursa? Kuyəma məbudningmu wə uningəya təwə sahta təlim bərgüqining nemə paydisi — Qünki uni yəşuəyioəyisi əz yəşuəyioəyioəya tayinidu, Demək, zuwənsiz «yok boləjan nərsilər»ni yasaydu? **19** Yəşəyioəyioəyisi degen adəngə, Zuwənsiz taxkə «Turə!» deyəngə way! U wəz eytamdu? Mana, u altun-kümüx bilən həlləndi, Uning iqidə həq nəpəs yoktur. **20** Birəx Pərwərdigar Əz mukəddəs ibadəthanisididur! Pütkül yər yüzı Uning əldida süküt kilsun!

3 Habakkuk pəyojəmbərnin duasi, «Xiggaon» əħəngida: — **2** «Pərwərdigar, mən həwiringni ənglidim, əyminip kərkəttim. i Pərwərdigar, yillar arisida ixingni kəytidin janlanduroşaysən, Yillar arisida ixingni tonətkəşsən; Dəşəşəpərtə boləşingdə rəħimdillikni

esinggə kəltürgəysən! **3** Təngri Temandin, Pak-Mukəddəs Boləuqi Paran teəjidin kəldi; (Selah) Uning xan-xəripi asmanlarni kəplidi, Yər yūzi uning mədhiyiliri bilən toldi; **4** Uning parkiraklikı tang nuridək boldi, Kolidin qaqmaq qaqkandək ikki nur qıkti; Xu yərdə uning küq-kudriti yoxurunup turidu. **5** Uning aldidin waba, Putliridin qoşdək yalkun qıkmakta idi; **6** U turup yər yüzini məlqərlidi; U kəriwidi, əlləni dəkkə-dükkigə saldi; «mənggü taşlar» parə-parə kılindi, «əbədiy dəng-egizliklər» egildürüldi, Uning yolliri bolsa əbədiydu. **7** Mən Kuxan kəbilisinin qediririning parakəndiqilikta boləanlikini, Midiyan zeminidiki pərdiləni titrək başkanlikini kərdum. **8** Pərwərdigar dəryalarəja aqqıqlandimikin? Sening əzəziping dəryalarəja karitildimikin? Kəhring dengizəja karitildimikin? Atliringəja, nijat-kutkuzuxni epkelidiojan jəng hərwiliringəja minip kəlgənoşusən! **9** Sening okyaying ayan kılindi, Səzüng boyiqə, [Israil] kəbililirigə iqən kəsəmliring üqün ayan kılindi! (Selah) Sən yər yüzini dərya-kəlkünlər bilən ayriwəttig. **10** Taşlar Seni kərtip, azablinip toləjini kətti; Dolğunlap akkan sular kəlkündək ötüp kətti; Qongkur dengiz awazini qoyuwetip, Kollirini yukiroja ərlətti. **11** Etiləjan oqliringning parkirək nurini kərtip, Palidiojan nəyşəngning yoruklukini kərtip, Kuyax həm ay əz turaləjusida jim turdi. **12** Sən aqqıqingda yər yüzidin ötüp yürük kilding; Əlləni əzəzipingdə ziraətni soqkandək soqtung; **13** Əz həlkingning nijat-kutkuzuluxi üqün, Sən Əz Məsihiq bilən billə nijat-kutkuzux üqün qıktig; Ulini boyniojqə eqip taxlap, Rəzilning jəmətinig bəxini urup-yanjip, uningdin ayriwəttig; (Selah) **14** Sən uning nəyşiliri bilən sərdarlrining bəxiəja sanjiding; Ular dəhşətlik qara kuyundək meni tərkitiwetixkə qıkti, Ularning huxallikı əjiz məminləni yoxurun jayda yalmap yutuxtın ibarəttur! **15** Sən atliring bilən dengizdin, Yəni dəwə-dəwə kilingəjan uluş sularidin ötüp mangding! **16** Mən bularni anglidim, iqi-bəqrimni titrək basti; Awazni anglap kalpuklirim dir-dir kildi, Ustihanlirim qirip kətkəndək boldi, Putlirimni titrək basti; Qünki mən külpətlük künidə, Yəni əz həlkingə tajawuz kıləuqi bəsip kirgən künidimu, Səwr-hatirjəmliktə turuxum kərək. **17** Qünki ənjür dərihi qeqəklimisimu, Üzüm tallirida məwə bolmisimu, Zəytun dərihigə kıləjan əjir yoqqa qıqkan bolsimu, Etizlar həq həsul bərmigən bolsimu, Kətəndin kəy padisi üzülgən bolsimu, Eşjilda kala padisi yoq bolsimu, **18** Mən həmən Pərwərdigardin xadlinimən, Manga nijatimni bərgüqi Hudayimdin xadlikka qəmilimən, **19** Pərwərdigar, Rəb, mening küq-kudritimdur; U mening putlirimni keyikningkidək kildidu; Meni yukiri jaylirimda mangəjuzidu! (Bu küy nəqmıqilərnig bəxiəja tapxurulup, tarlik sazlar bilən oqusun).

Zəfaniya

1 Amonning oqli Yosiya Yəhudaşja padixah bolqan waqitlarda, Həzakiyaning qəwrisi, Amariyaning əwrisi, Gədalıyaning nəwrisi, Kuxining oqli Zəfaniyaşja yətkən Pərwərdigarning səzi: — **2** Mən yer yüzidin həmmini kurutuwetimən, — deydu Pərwərdigar; **3** — İnsan həm haywanni kurutuwetimən, Asmandiki uqar-kanatlar həm dengizdiki beliklarni, Barlik putlikaxanglarni rəzil adəmlər bilən təng kurutuwetimən, İnsaniyətni yer yüzidin üzüp taxlaymən, — deydu Pərwərdigar. **4** — Xuning bilən Mən Yəhuda üstigə, Barlik Yerusalemdikilər üstigə qolumni sozimən; Muxu yərdə «Baal»ning kəldükini, «Kəmar»larning namini kahınlar bilən billə üzüp taxlaymən; **5** Xundakla əgzidə turup asmandiki jisimlarəja bax uridioqanlarni, Pərwərdigarəja bax urup, xundakla Uning nami bilən kəsəm kilip turup, «Malkam»ning nami bilənmü kəsəm kilidioqanlarni, **6** Pərwərdigardin təzganlarni, Pərwərdigarni izdiməydiqan yaki Uningdin yol sorimioqanlarnimu üzüp taxlaymən. **7** Rəb Pərwərdigarning huzuri aldida süküt qilinglar; Qünki Pərwərdigarning küni yekındur; Qünki Pərwərdigar kurbanlıqni təyyarlidi, U mehmanlarni «taharət kildurup» həlal kildi; **8** Pərwərdigarning kurbanlıqning künidə xundak boliduki, Mən əmirlərni, padixahlarning oquullirini wə yat əllərnin kiylimlirini kiyiwaləqanlarning həmmisini jazalaymən; **9** Xu küni Mən bosuqıdin dəssiməy atlaydiqanlarni, Yəni zulum-zorəwanlık həm əldəməylikkə tayinip, hojayinlirining əylirini tolduridioqanlarni jazalaymən. **10** Xu künidə, — deydu Pərwərdigar, «Belik dərwəzisi»din «Waydad», «İkkinqi məhəllə»din hərkişlər, Dəngəgizliklərdin oqayət zor «gum-gum» kilip wəyran kilinoqan əwəzər anglinidu. **11** «Hərkişənglər, i «Oymanlık məhəllisi»dikilər; Qünki «sodigar həlk»ning həmmisi qilinglandı, Kümtix bilən qingdaləqanlar qirildi!» **12** — Wə xu qəşdə xundak boliduki, Mən Yerusalemnı qıraşlar bilən ahturimən, Arzangliri üstidə tinoqan xarəbtək turoqan əndixisiz adəmlərnı, Yəni kənglidə: «Pərwərdigar həq yaxhılıqni kilməydu, yamanlıqnımu kilməydu» degənlərnı jazalaymən. **13** Əmđi baylıqliri olja, Əyliri bərəbat bolidu; Ular əylərnı saləqini bilən, Ularđa turməydu; Üzümlərlərnı bərpa kiləqini bilən, Ularđın xarəbini iqməydu. **14** Pərwərdigarning uluq küni yekındur; Bərəkə yekındur, intayin tez yetip kelidu; Angla, Pərwərdigarning künninğ sadası! Yetip kəlgəndə palwanmu ələmlik warkıraydu. **15** Xu küni kəhr elip kelidioqan bir kün, Külətlilik həm dərd-ələmlik bir kün, Wəyranlılık həm bərəbatlılık qüxidiqan bir kün, Zulmətlilik həm sürülek bir kün, Bulutlar həm qə-karəngəşulək bilən qaplanəqan bir kün, **16** İstihkəmləşkən xəhərlərgə, sepilning egiz potəylirigə hujum kilidioqan, Kanay qelinidioqan, agah signali kətürüldioqan bir kün bolidu. **17** Mən adəmlər üstigə külətlərnı qüxürimən, — Ular kərişulərdək yüridu; Qünki ular Pərwərdigarəja qarxi gunah kildi; Ularđın kanlıri topa-qəngdək, Ularđın üqəy-kərinlıri pəktək təküldi; **18** Pərwərdigarning kəhrı qüxkən künidə altun-kümüxliri ularni kütqəzəlməydu; Bəlki pütkül

jaħan Uning oqəşəp oti tərıpidin yəwetilidu; Qünki U bərlik yər yüzidikilərninğ üstigə mutlək bir həlakət, dəhşətlik bir həlakət qüxüridu.

2 Yiqilinglar, özünqlərnı yiqilinglar, i nomussiz «yat əl», **2** Yərlik qıkkıqə, Kün topəndək tez etüp kətüküqə, Pərwərdigarning əqıq oqəşipi üstünqlərgə qüxkükə, Pərwərdigarning oqəşipini elip kelidioqan kün üstünqlərgə qüxkükə, **3** Pərwərdigarnı izdənglar, i Uning həkümlirini əda kiləqan zemindiki kəmtərlər; Həkkaniyılıqni izdənglar, kəmtərlərnı izdənglar; Əhtimal silər Pərwərdigarning oqəşipi boləqan künidə panah tapkən bolisilər. **4** Qünki Gaza taxlanəqan bolidu, Axkelon wəyranə bolidu; Ular Axđodtikilərnı qüx bolməyła həydiwetidu; Əkon yulup taxlinidu. **5** Dəngiz boyidikilər, yəni Kərat elidikilərgə way! Pərwərdigarning səzi sanga karxidur, i Kanaən, Filistiyılərninğ zemini! Aħaləng qəlmioqəşə Mən seni həlak kilingən. **6** Dəngiz boyi padıqılar üqün qimənzər, Koy padiliri üqün kətanlar bolidu; **7** Dəngiz boyi Yəhuda jəmətiniñ kəldisi igidarqılıkıda bolidu; Axu yərdə ular oquklınıdu; Axkelonning əyliridə ular kəq kirgəndə yatidu, Qünki Pərwərdigar Hüdasi ularning yəniəja bərip ularđın həwər elip, Ularđı əsarətətin əzadlıkka erixtüridu. **8** Mən Moabning dəxnimini, Ammoniyılərninğ həkarətlirini anglıdim; Ular xundək kilip Məning həlkini mazaq kilip, Ularđın qəqralirini paymal kilip mahtinip kətti. **9** Xunga Mən Əz həyatim bilən kəsəm kilingənki, — deydu samawi koxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar, İsrailning Hüdasi, Moab jəzmən huddi Sodomdək, Ammoniyılər huddi Gəmorradək bolidu — Yəni qəkkəqlər wə xərlüklər qaplanəqan jay, daim bir qəl-jəzirə bolidu; Həm həlkimning kəldisi ularđın olja əlidi, Kəwmimning kəloqanlıri bularəja igə bolidu. **10** Ularđın təkəbburlukıdin bu ix bəxiəja kelidu, Qünki ular samawi koxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning həlkini mazaq kilip mahtinip kətti. **11** Pərwərdigar uləja dəhşətlik bolidu; Qünki U yer yüzidiki butlarning həmmisini kurutuwetidu; Xuning bilən əllər, bərlik qət əraldikilər hərbi öz jayıda Uningəja ibadət kildidu. **12** İ Efiopiylər, silərmü Məning qiliqim bilən əltürüsilisilər. **13** U kolini sozup ximaləja təgküzüp, Asuriyəni həlak kildidu, Ninəwə xəhıriñi wəyranə, qəl-bayawəndək kəhətqilik jay kildidu. **14** Uning otturisida qarwa padiliri, Xundakla həywanlarning hərhilliri yatidu; Qəl həwəkuxi, qirkişioquqi həwəkuxlar uning tüvrük baxlıridə qonidu; Deriziliridin sayraxlar anglinidu; Bosuşiliridə wəyranlılık turidu; Qünki U buning kədir yəşəş nəxişilirini oquqılıkta kəlduridu; **15** Mana bu əndixisiz yaxap kəlgüqi xad-huram xəhər, Kənglidə: «Mənlə bərdürməñ, məndin bəxə bəri yəktür» degən xəhər — U xunqilik bir wəyranə, həywanlarning bir kənaləşisi bolup kəldioqu! Uningdin etüwatkanlarning həmmisi üxkirtidu, Kolini silkiydu.

3 Asiylik kılıquqi, buləqəşəş, jəbir-zulum yətküzgüqi xəhərgə way! **2** U əwəznı anglımıdi, tərbiyini kəbul kilmidi; Pərwərdigarəja tayanmıdi, Hüdasiəja yekınlaxmıdi. **3** Uning otturisida boləqan əmirliriniñ həmmisi hərkişəydiqan xırlar, Uning sorəşqiliri bolsa kəqliki owlaydiqan, əşigini oqajılıqudək

heqnersə kaldurmaydigan bərilərdur; **4** Uning xəhətlik, [Əzəmgə] mədhiyə kəltürgüqi kiliəmən, — pəyğəmbərliri wəzinsiz, asiy kixilər; Uning kahinliri dəydu Pərwərdigar. mukəddəs ibadəthanini buləyaydiganlar, Təwrat-kanunioğa buzoğunqilik kiliديوانلار. **5** Həkkəniy Pərwərdigar uning otturisiديو; U heq həkkəniyətsizlik kilmaydu; Hər ətigəndə adil həkümüni ayan kiliديو; Həkümidə kəmçilik yəqtur; Biraq namərd adəm heq nomusni bilməydu. **6** — Mən əllərni üzüp taxliwətkənmən, Ularning istihkam potəyliri wəyranidur; Koqilirini heqbir adəm ətmigüdək kiliپ harabə kiləjanmən; Xəhərliri adəmzətsiz, heq turəuqisi yəq kiliپ həlak boləjan. **7** Mən: «Pəkət Məndin kərkunglar, təbiiyini koپul kilinglar» — dedim. Xundək boləjanda uningəğa həmmə bekitkənlirim qüxürülməy, makani heq haniwəyran bolmas. Biraq ular baldurla ornidin turup, həmmə ixlirini haram kiliwətti. **8** Xunga Meni küttinglar, — dəydu Pərwərdigar, Mən guwahlik berixkə onumdin kozoqoləjan küngiqə — Qünki Mening kararim — əllərni yiojix, Padixahliklarni jəm kiliختin ibarətki, Ularning üstigə kəhrimni, Həmmə dəhəxətlik aqqikimni bəxiəğa təküx üqündur. Qünki yər yüzining həmmisi aqqiq oşəzipimning oti bilən kəydürüwetilidur. **9** Qünki xu tapta barlik əllərnin Pərwərdigarinin namiəğa nida kiliپ qəkirixi üqün, Uning hizmitidə bir jan bir tən boluxi üqün, Mən ularning tilini sap bir tiləğa aylandurimən, **10** Qünki Efiopiya dəyalirinin nerisidin Mening dua-tilawətkilirim, Yəni Mən tarqatkanlarning kizi, Manga sunuloqan hədiyəni epkelidur. **11** Xu küni sən Manga asiylik kiləjan barlik kilmixliring tüpəylidin iza tartip qalmaysən; Qünki xu tapta Mən təkəbburlukungdin huxalliniپ kətkənlərni arangdin elip taxlaymən, Xuning bilən sən mukəddəs teoçim tüpəylidin həlingni ikkinqi qong kilmaysən; **12** Wə Mən arangda kəmtər həm miskin bir həlkni kaldurimən, Ular Pərwərdigarning namiəğa tayinidur. **13** Israilning kaldisi nə kəbiqlik kilmaydu, Nə yaləjan səzliməydu, Nə ularning aqzidin aldamqi til tepilməydu; Ular bəlki ozukliniپ, yatidur, Həqkim ularni kərkutmaydu. **14** Yayrap-yaxna, i Zion kizi! Təntənə kiliپ warqira, i Israil! Pütün kəlbəng bilən huxal bolup xadlan, i Yerusalemnin kizi! **15** Pərwərdigar seni jazalaydigan həkümlərni elip taxlidi, Duxminingni kayturuwətti; Israilning padixahi Pərwərdigar arangdidur; Yamanlikni ikkinqi kərməysən. **16** Xu küni Yerusalemoğa eytiliduki, «Kərkma, i Zion! Kolliring boxap, sanggilap kətmisun! **17** Pərwərdigar Hudaying arangda, Kutkuzidigan kudrət Igisidur! U xadlik bilən üstüngdə xadlinidur; Əz mehir-muhəbbitidə aram alidur; Üstüngdə nahxilar eytip yayrap-yaxnaydu. **18** jəmiyət sorunliridiki nomussiz ibadət tüpəylidin aranglardin azablanəjanlarni yioçimən; Bularning xərməndilikliri ularəğa eoçir kələtti. **19** Mana, Mən xu tapta seni harlioqanlarning həmmisini bir tərəp kiliپmən, Aqsak boləjan kizni kutkuzimən; Talaəğa həydiwetilgən kizni yioçimən; Dəl ular horlanəjan barlik zeminlarda ularni [Əzümə] mədhiyə kəltürgüqi, xəhət boləuqi kiliپ tikləymən. **20** Mən xu tapta, yəni silərni yioçkan waçitta, silərni [əygə] epkelimən; Qünki Mən kəz aldinglarda silərni asarəttin azadlikqə qikəroçiminda, Silərni yər yüzidiki barlik əllər arisida

Hagay

1 Darius padixahning ikkinchi yili, altinchi ayning birinchi kuni, Pärwardigarning sozi Hagay pəyojəmbər arkilik Xealtialning oqli, Yəhudaning waliyisi Zərubbabəlgə hən Yəhozadakning oqli, bax kahin Yəxuaəja hən Yəhozadakning oqli, bax kahin Yəxuaəja kəldi: — **2** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigar mundak dəydu: — Bu hək; «Wakti kəlmidi, Pärwərdigarning əyini qurux wakti tehi kəlmidi» — dəydu. **3** Wə Pärwərdigarning sozi Hagay pəyojəmbər arkilik kelip mundak deyildi: — **4** Bu əy tehiqila harabə tursa, bu silər tahtaydin bezəlgən əyliringlarda yaxaydiəjan wakitmu? **5** Mana, Pärwərdigar mundak dəydu: — Kiliwatqininglar üstidə kəngül qoyup oylininglar! **6** Teriojininglar kəp, yiojwalidiojininglar az; Yəysilər, biraq toymaysilər; Iqisilər, biraq kənmaysilər; Kiyisilər, biraq heqkəndak ilimaysilər; Ix həkki aloqı boləsa, Huddi ix həkkinə təkük həmyanojə saləjanəja ohxəxtur. **7** — Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigar mundak dəydu: — Kiliwatqininglar üstidə kəngül qoyup oylininglar! **8** Taəjka qikip, yaəjaqni elip kelinglar, əyini kurunglar; xundak kilsanglar Mən uningdin hursən bolimən, xən-xərpəkə eriximən, — dəydu Pärwərdigar. **9** — Silər kəpni küttinglar, mana, erixkininglar az boldi; uni əyğə epəkəlgininglarda, Mən uni pəwəlgə yəqəttim; bu nemə üqün? — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigar — Qünki Mening əyümning harabə boləjiniəja qərimay, əz əyüinglarni [selixkə] yügürüxtüp yürüwətilər. **10** Xunga üstüinglarda asmanlar xəbnəmni bərməydu, zeminmu həsulini bərməydu; **11** Mən zeminəja, taəjka, ziraətlərgə, yəngi xarablarəja, zəytun meyiəja, tuprakning ündürmilirigə, insanlarəja, mal-waranlarəja wə kollaridiki barlik əjirlərgə qurəjaqkiliqni qəkirdim. **12** Xuning bilən Xealtialning oqli bax kahin Yəxua wə həkning kəldisining həmmisi Pärwərdigar Hudasining awəziojə, xuningdək Pärwərdigar Hudasining Hagay pəyojəmbərni əwətixi bilən, uning səzliərgə kulak saldi; hək Pärwərdigar aldida qorqti. **13** Andin Pärwərdigarning əlqisi Hagay Pärwərdigarning həwərinə həkəkə yətküzüp: — «Mən silər bilən billidurmən» — dəydu Pärwərdigar, — dedi. **14** Wə Pärwərdigar Xealtialning oqli, Yəhudaning waliyisi Zərubbabəlning rohinə, xundakla Yəhozadakning oqli, bax kahin Yəxuaning rohinə hən hək kəldisining hər birinə rohinə qozojidi; ular samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigar Hudasining əyigə kelip ixlidi. **15** Bu Darius padixahning ikkinchi yili, altinchi ayning yigirmə tətinqi küni idi.

2 Yəttinqi ayning yigirmə birinchi küni, Pärwərdigarning sozi Hagay pəyojəmbər arkilik kelip mundak deyildi: **2** — «Xealtialning oqli, Yəhudaning waliyisi Zərubbabəlgə, Yəhozadakning oqli, bax kahin Yəxuaəja həmdə həkning kəldisiojə səz kəlip ularidin: — **3** «Aranglardin əyini qəojdiki xən-xərpəkə boləjan bu əyini kərgənlərdin kim bar? Silər həzir uningəja qəndak qərayisilər? Nəziringlarda u heqnemigə ərziməydu, xundakmu?» — dəp soriojın. **4** — Biraq həzir, i Zərubbabəl, jasarətlik bol, — dəydu

Pärwərdigar, — Yəhozadakning oqli, bax kahin Yəxua, jasarətlik bol; zemindiki barlik hək, jasarətlik bolup ixlənglar, — dəydu Pärwərdigar. — qünki Mən silər bilən billidurmən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigar. **5** — Misirdin qikqən waktiinglarda silərgə əhdə kiləjan səzüm wə Mening Rohim aranglarda turup kəldi; hərgiz qorqmənglar. **6** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigar mundak dəydu: — Yənə pəkət əzojına wəktidin keyin Mən asmanlar, yər yüzi, dengiz hən kuruklukni təwritimən; **7** Mən barlik əllərnə təwritimən; nətjiddə əllərnə sərhil ətiwər nərsiləri elip kelinidu. Mən muxu əyini xən-xərpəkə toldurimən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigar. **8** — Kümüx Meningki, altun Meningki, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigar. **9** — Bu əyning keyinki xən-xəripə əslidikidin zor bolidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigar, — wə Mən muxu yərdə aramlik-hətirəmlikni ata kəlimən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigar». **10** Darius padixahning ikkinchi yili, tokkuzinqi ayning yigirmə tətinqi küni, Pärwərdigarning sozi Hagay pəyojəmbər arkilik kelip mundak deyildi: — **11** «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwərdigar mundak dəydu: — Kahinlarəja səz kəlip ularidin Təwrat-qanuni toqruluk; — **12** «Birsi tonining etikidə «[Hudaəja] ataləjan gəx»ni kətürüp ketiwətkinidə, uning etiki nənəja, umeqəka, xarabka, zəytun mayəja yəki hərəkəndə ax-ozukka mundakla tēgip kətsə, undakta u nərsilər «[Hudaəja] ataləjan» boləmdu?» — dəp soriojın». Kahinlar jəwəbən: «Yək» — dedi. **13** Wə Hagay: «Birsi jəsətkə tēgip «napək» boləjan boləsa, u bu ax-ozukning kəysibirigə təgsə, undakta ax-ozuk napək boləmdu?» — dəp soridi. Kahinlar jəwəbən: «U napək bolidu» — dedi. **14** Andin Hagay jəwəbən mundak dedi: — «Pärwərdigar: «Əmdi bu hək, bu «yat əl» Mening aldimdimu xundaktur, ularning kolliridə ixləngənlirining həmmisimə xundaktur, xuningdək ularning xu yərdə Manga hər bir sunəjanlirimə napaktur» — dəydu. **15** — Əmdi həzir kəngül qoyup oylininglar — Bügündin bəxləp, muxu wəktidin tartip kəringlar — taki Pärwərdigarning ibadəthanisidiki tax üstigə yənə bir tal tax qoyulojəq, **16** xuningdin ilgiriki künlərdə, birsi «yigirmə küə»lik bir dəwə əxlikni əlojili kəlgəndə, mana pəkət on küriyə qikti; birsi xarab küpidin əllik komzək əlojili kəlsə, mana pəkət yigirmə komzək qikti. **17** Mən kəllirənglar bilən ixləng barlik ixlirənglarda silərnə judun, həl wə məldür əpətləri bilən urup kəldim; biraq silər yeniməja qəytmidənglar. **18** Əmdi ətünimənki, kəngül qoyup oylininglar — bu kün, yəni tokkuzinqi ayning yigirmə tətinqi künidin bəxləp, muxu wəktidin tartip, — yəni Pärwərdigarning ibadəthanisining qəyta kuruluxini bəxləjan künidin keyinki ixlərojə kəngül qoyup oylininglar; **19** danlar ambarəja yiojildimə? Üzü talliri, ənjür, anar hən zəytun dərhəliəri heq mēwə bərmidi. Biraq Mən bu kündin bəxləp silərnə bərikətləyimən». **20** Wə Pärwərdigarning sozi xu ayning yigirmə tətinqi küni Hagayəja ikkinchi kətim kelip mundak deyildi: — **21** — Yəhudaəja waliy

boloqan Zərubbabəlgə səz kılip mundaq degin: — —
«Mən asmanlarni, zeminni təwritixkə təmxiliwatimən;
22 Padixahliklarning təhtini ərüwetimən, əllərnin
padixahliklirinin küqini yokitimən; jəng hərwiliri həm
uning üstidə olturoqanlarni ərüwetimən; atlar wə atlik
əskərlər, ularning hərbi öz qerindixinin kıliqi bilən
mollaq atquzulidu. **23** Xu künidə — dəydu samawi
qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar — Mən seni,
yəni Xealtialning oqli Zərubbabəlni alimən, — dəydu
Pərwərdigar — andin seni huddi məhürlük üzükümdək
qilimən; qünki Mən seni talliwaldim, — dəydu samawi
qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar».

Zəkəriya

1 Darius padixahning ikkinchi yili sakkizinchi ayda, Pərwardigarning sozi Iddoning nəwrisi, Bərəkiyaning oçli Zəkəriya pəyojəmbərgə kelip mundak deyildi: — **2** — «Pərwardigar ata-bowiliringlardin intayin kattik oçəzəpləndi. **3** Xunga sən ularoşa: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigar: — «Mening yenimoşa kaytip kelinglar, Mən silərnin yeninglaroşa kaytip kelimən» dəydu», — degin. **4** — Ata-bowiliringlardək bolmanglar; qünki ilgiriki pəyojəmbərlər ularoşa: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigar: — Rəzil yolliringlardin, rəzil qilmixliringlardin yenip towa kilinglar, degan», — dəp jakarliojan. Biraq ular Manga kulak salmiojan, boysunmiojan, — dəydu Pərwardigar. **5** — Silərnin ata-bowiliringlar hazir keni? Pəyojəmbərlər bolsa, mənngi yaxamdu? **6** Lekin Mening pəyojəmbərlərgə buyruoşan səzlimir wə bəlgilimilirim, ata-bowiliringlarning bexiojimu qixkan əməsmidi?». Xuning bilən ular yolidin yenip: — Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigar yollirimiz wə qilmixlirimiz boyiqə bizni qandak qilimən desa, xundak qildi, — degən. **7** Darius padixahning ikkinchi yili, on birinchi ay, yəni «Xəbat eyi»ning yigirma tətinqi küni, Pərwardigarning kalami Iddoning nəwrisi, Bərəkiyaning oçli Zəkəriya pəyojəmbərgə kəldi. U mundak bexarətni kərdi: — **8** Mən keqida [alamət kərunüxlərn] kərdüm; mana, toruq atka mingən bir adəmni kərdüm; u qongqur oymanliktiki hadas dərəhliri arisida turatti; uning kəynida toruq, ala-təoçil wə ak atlar bar idi. **9** Mən uningdin: «Təksir, bular nemə?» — dəp soridim. Mən bilən səzlixiwatkan pərixta manga: «Mən sanga bularning nemə ikonlikini kərsitimən» — dedi. **10** Hadas dərəhliri arisida turəjan zat jawabən: «Bular Pərwardigarning yar yüzini uyan-buyan kezixə əwətkənliri» — dedi. **11** Bu atlar hadas dərəhliri arisida turəjan Pərwardigarning Pərixtisigə jawab kəlip: «Biz yar yüzida uyan-buyan kezip kəlduk; mana, pütkül yər yüzi tiptinq, aramliqta turuwatidu» — dedi. **12** Pərwardigarning Pərixtsisi jawabən: «I samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigar, kaqanoçiqə sən bu yətmix yildin beri aqqiklinip keliwatkan Yerusalem wə Yəhədaning xəhərlirigə rəhim qilmaysən?» — dedi. **13** Pərwardigar mən bilən səzlixiwatkan pərixtigə yəkimlik səzlar, təsəlli bərgüqi səzlar bilən jawab bərdi. **14** Xuning bilən mən bilən səzlixiwatkan pərixta manga mundak dedi: «Sən mundak jakarliojan: — Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigar: «Yerusalem wə Zionoşa boləjan otluq muhəbbitimdin yirikim lawildap keyidu! **15** Xuning bilən Mən ərkin-azadilikta yaxawatkan əllərgə kattik oçəzəplinimən; qünki Mən [həlkimgə] səlla oçəzəplinip koyiwidim, ular həddidin exip [həlkimgə] zor azar qildi», dəydu. **16** Xunga Pərwardigar mundak dəydu: «Mən Yerusalemoşa rəhim-xəpəktərlər bilən kaytip kəldim; Mening əyüm uning iqida kəurulidu» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigar, — «wə Yerusalem üstigə «əlqəm tanisi» yənə tartilidu». **17** — Yənə mundak jakarliojan: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigar mundak dəydu: Mening xəhərlirim yənə awatlixidu, Pərwardigar yənə Zionoşa

təsəlli beridu wə Yerusalemmi yənə talliwatidu». **18** Andin mən beximni kətürdü, mana tət münggüzni kərdüm. **19** Mən bilən səzlixiwatkan pərixtidin: «Bular nemə?» dəp soridim. U manga: «Bu Yəhəda, Israil wə Yerusalemmi tarkitiwətkən münggüzlərdur» — dedi. **20** Wə Pərwardigar manga tət hünərwənni kərsətti. **21** Mən: «Bu [hünərwənlər] nemə ix kəloçli kəldi?» dəp soridim. U: «Mana bular bolsa Yəhədadikilərnı heqkim kəddini rusiyalimioçudək dərijidə tarkitiwətkən münggüzlər; biraq bu [hünərwənlər münggüzlərnı] dəkkə-dükkigə qixürgili, yəni əllərnin Yəhədaning zeminini tarkitiwətxi üqün kətürgən münggüzlerini yərgə taxliwətkəli kəldi!» — dedi.

2 Andin mən beximni kətürüp, mana qolida əlqəm tanisini tutkan bir adəmni kərdüm **2** wə uningdin: «Nəgə barisən?» dəp soridim. U manga: «Mən Yerusalemmi əlçigili, uning kəngliki wə uzunluqini [əlçəp] bilgili barimən» — dedi. **3** Mana, mən bilən səzlixiwatkan pərixta qikti; yənə bir pərixta uning bilən kərixüxkə qikti **4** wə uningəşa mundak dedi: — Yügür, bu yax yigitkə səz qil, uningəşa mundak degin: — «Yerusalem əzidə turuwatkan adəmlərnin wə mallarning kəplükidən səpilsiz xəhərlərdək bolidu. **5** — wə Mən Pərwardigar uning ətrəpioşa ot-yalkun səpili, uning iqidiki xan-xəripi bolimən. **6** — Həy! Həy! Ximaliy zəmindin qəçinglar, — dəydu Pərwardigar, — qünki Mən silərnı asmandiki tət tərəptin qikқан xamaldak tarkitiwətkən, dəydu Pərwardigar». **7** «— Həy! I Babil kizi bilən turəçiqi Zion, kaqқin! **8** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigar mundak dəydu: — Əz xan-xəripini dəp U Meni silərnı bulang-talang kəlojan əllərgə əwətti; qünki kim silərgə qəkiləsa, xu Əzining kez kəriqoçiqə qəkiləjan bolidu. **9** Qünki mana, Mən Əz kolumni ularning üstigə silkiymən, ular əzlrigə kul kəlinəçularoşa olja bolidu; xuning bilən silər samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigarning Meni əwətkənlirini bilisilər. **10** Nahxilərnı yangritip xadlan, i Zion kizi; qünki mana, keliwatimən, arangda makanliximən, dəydu Pərwardigar, **11** — wə xu künidə kəp əllər Pərwardigəroşa baçlinidu, Manga bir həlk bolidu; arangda makanliximən wə silər samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigarning Meni əwətkənlirini bilisilər; **12** xuningdək Pərwardigar Yəhədanı Əzining «muqəddəs zemini»da nesiwisi boluxka miras kəlidu wə yənə Yerusalemmi talliwatidu. **13** Barliq ət igiliri Pərwardigar aldida sükit kəilsun! Qünki U Əzining muqəddəs makanidin kəzoçaldı!»

3 Andin u manga Pərwardigarning Pərixtsisi aldida turuwatkan bax kaқin Yəxuani, xuningdək Yəxuaning ong tərpidə uning bilən düxmənlixikə turəjan Xəytanni kərsətti. **2** Pərwardigar Xəytanoşa: «Pərwardigar seni əyiblisun, i Xaytan! Bərhəq, Yerusalemmi talliwatəjan Pərwardigar seni əyiblisun! Bu [kixi] ottin tartiwəlinəjan bir ququla otun əməsmu?» — dedi. **3** Yəxua bolsa paskina kiyimlərnı kiygən həlda Pərixtinin aldida turatti. **4** U Uning aldida turuwatkanlaroşa: «Bu paskina kiyimni uningdin salduriwətinglar» — dedi wə uningəşa: «Kəra, Mən kəbiqlikəngni səndin elip kəttim, sanga həytlilik kiyim

kiygüzdüm» — dedi. **5** Mən: «Ular bexioqa pakiz bir sallini orisun!» — dedim. Xuning bilən ular pakiz bir sallini uning bexioqa orap, uningoya kiyim kiydürdi; Pərwərdigarning Pərixtsisi bir yanda turatti. **6** Wə Pərwərdigarning Pərixtsisi Yəxuaşa mundak jekilidi: — **7** «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — əgər yollirimda mangsang, tapilojinimni qing tutsang, Mening eyümini baxkursən, həyilirimoya karaydıoan bolisən; sanga yenimda turuwatqanlarning arisida turux həkəkini berimən. **8** — I bax kaşin Yəxua, sən wə sening aldingda olturoan həmrəhliring anglanglar (qünki ular bexarətlik adəmlər): — Mana, Mən «Xah» dəp atalojan kulumni məydanəşa qikirimən. **9** Mana, Mən Yəxuaning aldioşa qoyəjan taxka kara! — Bu bir taxning üstidə yəttə kez bar; mana, Mən uning nəxixlinini Əzüm oymən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — wə Mən bu zeminning kəbilhlikini bir kün iqidila elip taxlaymən. **10** Xu küni, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — hərbiringlar öz yekininglarni üzüm teli wə ənjür dərihi astioşa olturuxka təklip kilisilər».

4 Andin mən bilən səzlixiwatqan pərixta kaytip kelip meni oyoşitiwətti. Mən huddi uyqusidin oyoşitiwetilgan adəmdək bolup qaldim; **2** U məndin: «Nemini kərdüing?» dəp soridi. Mən: «Mana, mən pütünləy altundin yasaləjan bir qiraşqdanni kərdüm; uning üsti tərpidə bir qaqa, yəttə qiriqi wə yəttə qiraşqə tutixidəjan yəttə nəyqə bar ikən; **3** uning yenida ikki zəytun dərihi bar, bərsi ong tərəptə, bərsi sol tərəptə», dedim. **4** Andin jawabən mən bilən səzlixiwatqan pərixtidin: «I təksir, bular nemə?» — dəp soridim. **5** Mən bilən səzlixiwatqan pərixta manga jawabən: «Bularning nemə ikənlikini bilməmsən?» — dedi. Mən: «Yək, təksir» — dedim. **6** Andin u manga jawabən mundak dedi: «Mana samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning Zərubbabəlgə kəlojan səzi: «Ix küq-qudrat bilən əməs, iktidar bilən əməs, bəlki Mening Rohim arkilik pütidu! — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **7** — I büyük taq, sən zadi kim? Zərubbabəl aldidə sən tüzlənglik bolisən; u [ibadəthanining] əng üstigə jipsima taxni koyidu, xuning bilən uningəşa: «Iltipatlik bolsun! Iltipat uningəşa!» degən towlaxlar yangrap anglinidu». **8** Andin Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **9** «Zərubbabəlning kəli muxu əyning ulini saldi wə uning kəlliri uni pütüridu; xuning bilən silər samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning Meni əwətkənlikini bilisilər. **10** Kim əmdi muxu «kiqik ixlar boləjan kün»ni kəzğə ilmisun? Qünki bular xadlinidu, — bərhək, bu «yəttə» xadlinidu, — Zərubbabəlning kəli tutqan tik əlqəm texini kərgəndə xadlinidu; bu «[yəttə]» bolsa Pərwərdigarning pütkül yər yüzigə səpsəlip qarawatqan kəzlidiridur». **11** Mən jawabən pərixtidin: «Qiraşqdanning ong wə sol tərpidə turoşan ikki zəytun dərihi nemə?» dəp soridim; **12** wə ikkinqi kətim soalni koyup uningdin: «Ularning yenidiki ikki altun nəyqə arkilik əzlikidin «altun» kuyuwatqan xu ikki zəytun xehi nemə?» dəp soridim. **13** U məndin: «Bularning nemə ikənlikini bilməmsən?» dəp soridi.

Mən: «Yək, təksir» — dedim. **14** U manga: «Bular pütkül yər-zeminning Iğisi aldidə turuwatqan «zəytun meyida məsih kəlinəjan» ikki oşul balidur» — dedi.

5 Andin mən yənə beximni kəttürüp, mana bir uqar oram yazmini kərdüm. **2** U məndin: «Nemini kərdüing?» dəp soridi. Mən: «Bir uqar oram yazmini kərdüm; uzunluğu yigirmə gəz, kəngliki on gəz ikən» — dedim. **3** U manga: «Bu bolsa pütün zemin üstigə qikiriləjan lənəttur; qünki hərbir oşirlik kəloşuqi bu tərpidə yeziləşini boyiqə üzüp taxlinidu; wə kəşəm iqtikülərləning hərbiri u tərpidə yeziləşini boyiqə üzüp taxlinidu». **4** — «Mən bu [yazmini] qikirimən» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, «wə u oşirning eyigə həmdə namim bilən yaləqəndin kəşəm iqtiküqini eyigə kiridu wə xu eydə qonup uni yəşəş-taxliri bilən kəşupla yəwetidu». **5** Andin mən bilən səzlixiwatqan pərixta qikip manga: «Əmdi bexingni kəttürün, nemining qikiwatqinini kəttür bək» — dedi. **6** Mən: «U nemə?» — dəp soridim. U manga: «Bu qikiwatqan əfəh» sewitidur, wə: «Bu bolsa [xu rəzilərləning] pütün zemindiki kiyapitidur» — dedi. **7** Əfəh sewitining əşzidin dumilək bir qoşuxun kəttürüldi, mana, əfəh sewiti iqidə bir ayal olturatti. **8** U: «Bu bolsa, rəziləlik»tur» — dəp, uni əfəh sewiti iqigə kayturup taxlap, əfəhning əşzişə əşir qoşuxunni taxlap koydi. **9** Beximni kəttürüp, mana ikki ayalning qikənlikini kərdüm; xamal ularning kənatlırini yəlpütüp turatti (ularning ləyləkningkidək kənatlıri bar idi); ular əfəhni asman bilən zeminning otturisioşa kəttürdi. **10** Mən bilən səzlixiwatqan pərixtidin: «Ular əfəhni nəgə kəttürüp mangidu?» — dəp soridim. **11** U manga: Ular əfəh üqün «Xinar zəmini»da bir ey selixka kətti; ey bərpə kəlinəqəndin keyin, əfəh sewiti xu yərdə əz turaləşioşa koyulidu, — dəp jawab bərdi.

6 Andin mana, mən yənə beximni kəttürüp, ikki taqə otturisidin tət jəng hərwisining qikənlikini kərdüm. Taqəlar bolsa mis taqəlar idi. **2** Birinqi jəng hərwisidiki kizil atlar idi; ikkinqi jəng hərwisidiki kara atlar idi; **3** üqinqi jəng hərwisidiki ak atlar, tətinqi jəng hərwisidiki küqlük qipar atlar idi. **4** Mən jawabən mən bilən səzlixiwatqan pərixtidin: «Təksir, bular nemə?» — dəp soridim. **5** Pərixta manga jawabən: «Bular pütkül yər-zeminning Iğisining huzuridin qikən asmanlarning tət rohi. **6** Kara atlar kətiləjan hərwa ximaliy zeminlar tərəpkə kiridu; aklar ularning kəynidin mangidu; qiparlar bolsa jənubiy zeminlar tərəpkə mangidu. **7** Andin muxu küqlük atlar qikip yər yüzidə uyək-buyək kezixkə aldiraydu» — dedi. U ularəşa: «Mənginglar, yər yüzidə uyək-buyək mənginglar» — dedi; ular yər yüzidə uyək-buyək mangdi. **8** Wə U manga ünlik əwazda: «Kəra, ximaliy yər-zeminlar tərəpkə mangoşanlar Mening Rohimdiki aqqikni ximaliy zemin tərəpta bəşikturdi» — dedi. **9** Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **10** Sürgün bolup kəlgənlərdin, yəni Həlday, Tobiya wə Yədayadin soşəqətlarni qəbul kəloşin; xu küni ular Bəbildin kelip qüxkən əygə, yəni Zəfəniyaning oşli Yosiyaning əyigə kirgin; **11** xundak, kümüx wə altunni qəbul kəloşin, bulardın qəmbərsiman bir tajni tokup wə tajni Yəhəzadəkning oşli bəx kaşin

Yəxuaning bexioja kiyyüzgin; **12** wə Yəxuaoya: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: Xaranglar, «Xah» dəp atalojan insan! U əz tūwidin ornida kəhlinip, Pərwərdigarning ibadəthanisini kūrīdu» — degin. **13** «Bərhək, Pərwərdigarning ibadəthanisini kūrəuqı dəl xu bolīdu; u xu xahənə xan-xərapni zımmisigə elip, əz təhtigə olturup həkūm sūrīdu; u təhtkə olturidəjan kahin bolīdu; hatırjamlik-aramlikni elip kelidəjan həkmarlik ular ikkisi arisida bolīdu. **14** Muxu qəmbərsiman taj Pərwərdigarning ibadəthanisida Hələm, Tobiya, Yədayalarəja wə Zəfaniyaning oqlining mēhrībanlikəja bir əslətmə üqūn qoyulīdu. **15** Wə yırakta turuwatқанlar kelip Pərwərdigarning ibadəthanisini kūrux hizmitidə bolīdu; xuning bilən silər samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning Məni əwətkənlīkni bilisilər; əgər Pərwərdigarning awazini kəngül koyup anglisanglar bu ix əməlgə axurulīdu».

7 Darius padixahning tətinqi yili tokkuzinqi ay, yəni «Hisləw»ning tətinqi kuni, Pərwərdigarning səzi Zəkəriyaya kəldi. **2** Xu qaəda Bəyt-əl xəhridikilər Xerəzar wə Rəgəm-Mələklərni Pərwərdigardin iltipət soraxka əwətkənidi. **3** Bəyt-Əldikilər: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning əyidiki kahinlardin, xuningdək pəyoqəmbərlərdin: «Hərbirimiz kəp yillardin bəri kiləjinimizdək, bəxinqi ayda hərbirimiz yənila əzimizni baxkılardin ayrip, yioqə-zarəja olturuximiz kerəkmu?» — dəp soranglar» dəp tapilioqanıdi. **4** Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundak deyildi: — **5** «Zemindəki barlik turuwatқан həkəkə həm kahinlarəja səz kilip mundak soriəjin: — «Silər muxu yətmix yildin bəri bəxinqi ay wə yəttinqi aylarda roza tutup yioqə-zar kiləjininglarda, silər mənə, həkəkətən mənə roza tuttinglarmu? **6** Yegininglar, iqlininglar, bu pəkət əzünglar üqūnla yəp-iqlininglardin ibarət boldi əməsmu? **7** Bular Yerusalem wə uning ətrapidiki xəhərləri ahalilik boləjan, taza awatlxaxn qaəqlarda, jənubiy Yəhuda wə təwən tüzənglik ahalilik boləjan qaəqlarda, Pərwərdigar burunki pəyoqəmbərlər arkilik jakarlioqan səzlər əməsmu? **8** Pərwərdigarning səzi Zəkəriyaya kelip mundak deyildi: — **9** «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Həkəkəy adalətni yürgüzüinglar, bir-biringlarəja mēhir-muhəbbət wə rəhīm-xəpəkət kərsitinglar, **10** tul hotun wə yetim-yesirlərni, yat adəmlər wə namratlarni bozək kilmanglar; həkqim əz kərinidəja kənglidə yamanlik oylimisun. **11** Bırək [ata-bowiliringlar] anglaxni rət kiləjan, ular jahillik bilən boynini toləpə, anglimaska kulaklirini eəjir kiləjan; **12** ular Təwrat kanunini wə samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning Əz Rohi bilən burunki pəyoqəmbərlər arkilik əwətkən səzlrini anglimaslik üqūn kənglini almastək kattik kiləjanidi; xunga samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigardin intayin kattik əzəpə qūxkən; **13** xundək boldiki, Mən ularni qakiroqanda ular anglaxni rət kiləjandək, ular qakiroqanda Mənmə anglaxni rət kildim» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, **14** — «wə Mən ularni ular tonumaydəjan barlik əllər arisioqə kara kuyun bilən tarkitiwəttim;

ularning ketixi bilən zemin wəyran boləjan, andin uningdin ətkənlərmə, kaytkanlarmu boləjan əməs; qūnki ularning səwəbidin illik zemin wəyranə kilinoqan».

8 Wə samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundak deyildi: — **2** «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: «Məning Zionəja baəlioqan otluk muhəbbitim kaynap taxti; Məning uningəja baəlioqan otluk muhəbbitim tūpəylidin [uning dūxmənligigə] əzəzipim kaynap taxti. **3** Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən Zionəja kaytıp kəldim, Yerusəlemning otturisida məkənlximən; Yerusəlem «Həkəkət xəhəri» dəp atilīdu, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning təoqi «Mukəddəs Taqı» dəp atilīdu. **4** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: «Kəri boway-momaylar yənə Yerusəlemning koqilirida olturidəjan bolīdu; künliri uzun bolup, hərbiri həsini kolida tutup olturīdu; **5** xəhəring koqiliri oynawatқан oqul-kiz balılar bilən lik tolıdu. **6** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Bu ix u künlərdə bu həkqning kəldisining kəzige əjayib karamət kərunidəjini bilən, u Məning kəzümgə karamət kərunəmdu?» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **7** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mənə, Mən Əz həkqimni xərkəy zeminlardin, əzərbiy zeminlardin kutkuzimən; **8** Mən ularni elip kelimən, ular Yerusəlemde məkənlxidū; ular Məning həkqim, Mən həkəkət wə həkəkəniyliqta ularning Hudasi bolimən». **9** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning əyining uli selinoqan künidə hazır boləjan pəyoqəmbərlərnin əozididən muxu künlərdə bayan kiliniwatқан munu səzlərni ixitiwətsilər, mukəddəs ibadəthanəning kūruluxioqə kolunglar küqlük kilinsun! **10** Qūnki xu künlərdin ilgiri insan üqūn ix həkki yok, at-ulaəj üqūnmu ix həkki yok idi; jəbir-zulum tūpəylidin qikkūqi yaki kirgūqi üqūn aman-esənlilik yok idi; qūnki Mən hərbir adəmnə əz yəkinoqə dūxmənləxtürdüm; **11** bırək Mən bu həkqning kəldisioqə burunki künlərdikidək bolmaymən, dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar; **12** qūnki uruk həsulluk bolīdu, üzüm teli mēwiləydu, tupraq ündürmilirini beridū, asmanlar xəbnəmlirini beridū; xuning bilən mən bu həkqning kəldisioqə muxularning həmmisini igə kildurimən. **13** Xundək əməlgə axuruliduki, silər əllər arisida lənət bolup kəlojininglarning əksiqə, i Yəhuda jəməti wə Israil jəməti, Mən silərni kutkuzimən, silər [ularəja] bəht-bərikət bolisilər; kərkənglar, kolliringlar küqlük kilinsun! **14** Qūnki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — Silərnin ata-bowiliringlar Məning əzəzipimni kəzoqioqanda Məning silərgə yamanlik yətküzüx oyida boləjnim wə xu [jaza] yolidin yanmojioqiməkdə — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — **15** Mən hazır, muxu künlərdə yənə Yerusəlem wə Yəhuda jəmətiyə yaxhilik yətküzüx oyida boldum; kərkənglar. **16** Muxu ixlarəja əməl kilinglar: — Hərbiringlar əz yəkininglarəja həkəkətəni səzənglar; dərwaziliringlarda həkəkətə,

aman-tinqlikka uyojün hëkümlärni yürgüzümlar; **17** heqkim könglidä öz yëkiniöa yamanlik oylimisün; heqkandak yalojan kësämge xerik bolmanglar; qünki Mën däl bularning hëmmisigä nêprätlinimän, daydu Pêrwërdigar. **18** Wë samawi köxunlarning Sërdari bolöjan Pêrwërdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **19** Samawi köxunlarning Sërdari bolöjan Pêrwërdigar mundak daydu: — «Tëtinöi aydiki roza, bëxinqi aydiki roza, yëttinqi aydiki roza wë oninqi aydiki roza Yëhüda jëmätigë huxallik wë xad-huramlik, bëhtlik ibadët sorunliri bolidu; xunga hëkikët wë hatirjämlik-tinqlikni sëyümlar. **20** Samawi köxunlarning Sërdari bolöjan Pêrwërdigar mundak daydu: — «Nëroju köwmlar wë kër xähärläring ähalisi yonë muxu yergë kelidu; **21** bir xähärdë turuwatqanlar baxkä bir xähärgë berip ularöja: «Pêrwërdigardin iltipät tiläxkë, samawi köxunlarning Sërdari bolöjan Pêrwërdigarni izdëxkë tez barayli; mënmu barimän!» — daydıjan bolidu. **22** Kër köwmlar wë küqlük ällër Pêrwërdigardin iltipät tiläxkë, samawi köxunlarning Sërdari bolöjan Pêrwërdigarni izdëxkë Yerusalemoja kelidu. **23** Samawi köxunlarning Sërdari bolöjan Pêrwërdigar mundak daydu: — «Xu künlärdë hërhil tilda sezlëdiojan ällërdin ön nêpër adëm qikip Yëhüdiy bir adëmning tonining etikini tutuwelip uningöja: «Biz sën bilän barayli; qünki Hudani sën bilän billidur, döp anglicudak» — daydu.

9 Pêrwërdigarning sëzidin yüklängän bexarët — Hadrak zemini wë Dëmëxk üstigë könidu (qünki Pêrwërdigarning nêziri adëmlär wë İsrailning barlik kəbililiri üstididur); **2** U bularöja qeğridax bolöjan Hamatka, Tur wë Zidon üstigümü könidu. Tur tolimu «dana» bolöjaqka, **3** ezi üqün körojan kürojan, kümüxni topidäk, sap altunni koqilardiki patkäktäk dëwilöp köyojan. **4** Mana, Rëb uni mal-dunyasidin ayriwetidu, uning küqini dengizda yok kilidu; u ot tëripidin yëp ketilidu. **5** Axkelon buni kërüp körkidu; Gazamu kërüp azablinip tolojinip ketidu; äkronmu xundak, qünki uning arzu-ümidü tozup ketidu; padixah Gazadin yokap ketidu, Axkelon adëmsatsiz qalidu. **6** Xuning bilän Axdodta haramdin bolöjan birsi turidu; Mën Filistiyälarning mëoqruluku wë pëhrini yokitimän. **7** Mën aozidin kanlarni, uning haram yegän yirginlik narsilärni qixliri arisidin elip ketimän; andin kelip qalöjanlar bolsa, ular Hudayimizoja tawë bolup, Yëhüdada yolbaxqi bolidu; äkronning ornü Yëbus kəbilisidikilergë ohxax bolidu. **8** Mën köxun tüpëylidin, yäni etüp kätküqi wë kaytip kalgüqi tüpëylidin Öz öyüm ätrapida qedirimni tiktürimän; äzgüqi kaytidin uningdin ötmäydu; qünki Öz közüüm bilän kəzitimän. **9** Zor xadlan, i Zion kizil! Təntənëlik nida qil, i Yerusalemin kizil! Karanglar, padixahing yeningöja kelidu; U həkəkaniy wë nijatlik bolidu; Kəmtər-məmin bolup, Mada exəkka, yäni exək təhiyigë minip kelidu; **10** Xuning bilän Mën jəng hərəwilirini Əfraindin, Atlarni Yerusalemdin məhrum kiliwetimän; Jəng okyasimu elip taxlinidu. U bolsa əllərgə hatirjämlik-tinqlikni jakarlap yətküzidu; Uning həkümranliki dengizdin dengizöjəqə, [Əfrat] dəryasidin yər yüzining qətlirigiqə bolidu. **11** Əmdi seni bolsa, sanga qixürülgən əhdə kəni tüpëylidin, Mən arangdiki məhburlarni susiz örəktin azadliqka qikirimän. **12**

Mustəhkəm jəyoja kaytip kelinglar, i arzu-ümidning məhburlari! Bügün Mən jakarlap eytimənki, tartkan jazaliringning aksini ikki həsilləp sanga kayturimən. **13** Qünki Əzüüm üqün Yəhüdani okyadək egildürdüm, Əfrainni ok kilip okyaja saldim; Mən oqul baliliringni ornidin turojuzimən, i Zion — ular sening oqul baliliringöja karxi jəng kilidu, i Gretsiyə! I Zion, Mən seni palwaning kolidiki qiliqtək kilimän. **14** Pêrwërdigar ularning üstidë körinidu; Uning oki qakmaktək etilip uqidu. Rëb Pêrwërdigar kanayni qalidu; U jənubtiki dähxatlik kara kuyunlarni billa elip yürüx kilidu. **15** Samawi köxunlarning Sërdari bolöjan Pêrwërdigar ular üqün mudapio bolidu; ular salöja taxlirini kukum kilip, dössöp qəyləydu; ular iqiwelip, xarab kəypini sürgänlərdək kiykas-sürən këtüridu; ular [kənoja] miləngən kurbangahning büjəkliridək, [kənoja] toldurulojan qaqilardək bolidu. **16** Xu küni Pêrwërdigar bolöjan ularning Hudasi ularni Əzüüm bakkan padam bolöjan həkim döp bilip kutküzidu; qünki ular taj gəhərliridək Uning zemini üstidë këtürülidu. **17** Xunqə zordur Uning məhrabanliki, xunqə kəltistur Uning güzəlliki! Ziraətlər yigitläri, yengi xarab kizlarni yaxnitidu!

10 Pêrwërdigardin «keyinki yamöjur» pəsliidë yamöjurni tələp kilinglar; Pêrwërdigar qakmaklarni qakturup, ularöja mol yamöjurlarni, xuningdək hərbirigë etizda ot-qəplärni beridu. **2** Qünki «öy butliri» bimənə gəplärni eytkän, palqilar yalöjan «alamət»läri körgän, tuturuksiz qüxlärni sezligän; ular kuruq təsəlli beridu. Xunga hək kəy köy padisidək tənöp kətti; ular padiqisi bolmiojaqka, azar yeməktə. **3** Mening öjəzipim padiqilaröja közoqaldi; Mən muxu «tekə» [yetəqiläri] jazalaymən; qünki samawi köxunlarning Sërdari bolöjan Pêrwërdigar Öz padisidin, yäni Yëhüda jëmätidin hawər elixkä kəldi; U jəngdə ularni Əzining həywətlik etidək kilidu. **4** Uningdin [yəni Yəhüdadın] «Burjək Texi», uningdin «Kozuk», uningdin «Jəng Okyasi», uningdin «Həmmigə həkümranlik Kilojuqi» qikidu. **5** Xuning bilän ular jəngdə, [düxmänläri] koqilardiki patkäki dässigəndək qəyləydiojan palwanlardək bolidu; ular jəng kilidu, qünki Pêrwërdigar ular bilän billidur; ular atlik əskərlärimü yərgə karitip köyidu. **6** Mən Yëhüda jëmätini küqoytimän, Yüsüpnəng jëmätini kutküzimən; Mən ularni kaytidin olturaklixixkä kayturimän; qünki Mən ularöja rəhim-xəpəkətni kərsitimän. Ular Mən həkəqaan taxiwətmigəndək bolidu; qünki Mən ularning Hudasi Pêrwërdigarmän; Mən ularöja jawab berimän. **7** Əfraindikilər palwandək bolidu, köngülliri xarab kəypini sürgänlərdək huxallinidu; ularning baliliri buni kërüp huxallinidu; ularning kəngli Pêrwërdigardin xadlinidu. **8** Mən üxkirtip, ularni yiojimän; qünki Mən ularni bədäl tələp hərəlikka qikirimän; ular ilgiri kəpiyip kətkəndək kəpiyidu. **9** Mən ularni ällər arisida uruqtək qaqimän; andin ular Məni yirək jaylarda əsləydu; xuning bilän ular baliliri bilän həyat kəlip, kaytip kelidu. **10** Mən ularni kaytidin Misir zeminidin elip kelimän, Asuriyädinmu qikirip yiojimän; ularni Gilead wë Liwan zeminiöja elip kirgüzimän; yər-zemin ularni patkuzalmay qalidu. **11** Xundak kilip, U jəbir-

japa dengizidin o'tip, dengizdiki dolqunlarni uridu; Nil daryasining tagliri qurup ketidu; Asuriyoning maorurluki wə pəhiri pəs kilinidu, Misirdiki xahana hasimu yoqilidu. **12** Mən ularni Pərwərdigar arkilik küqaytimən; ular Uning namida mangidu, dəydu Pərwərdigar.

11 I Liwan, ot sening kedir dərəhliringni yəp ketixi üqün, dərəzilirini aq! **2** Waysanglar, i qarioaylar, qünki kedir yikildi, esil dərəhlər wəyran kilindi; waysanglar, i Baxandiki dub dərəhliri, qünki baraxsan orman yikiltildi! **3** Padiqilarning waysiojan awazini angla! Qünki ularning xəripi [bolojan qimən-yaylak] wəyran kilindi; arslanlarning həkirigan awazini angla! Qünki Jordan daryasining pəhiri bolojan [bük-baraxsanlik] wəyran kilindi. **4** Pərwərdigar Hudayim mundaq dəydu: — Boquz laxka bekitilgen padini bakkin! **5** Ularni setiwalojanlar ularni boquzliwətkəndə heq gunahkar dəp karalmaydu; ularni setiwətkənlər: «Pərwərdigaroja xükrü! Qünki beyip kəttim!» — dəydu; ularning əz padiqiliri ularoja iqini heq aqrirtmaydu. **6** Qünki Mən zeminda turuwatqanlaroja yənə iqimni heq aqrirtmaymən, dəydu Pərwərdigar; — wə mana, Mən adamlarni, hər birini əz yekininin qolioja wə əz padixahining qolioja tapxurimən; mana, bular zeminni harab kilidu, Mən ularni bularning qolidin heq kutkuzmaymən. **7** Xunga mən «boquz laxka bekitilgen pada»ni bekıp turdum, bolupmu padining arisidiki miskin məminlarni baqtim. Mən əzümgə ikki tayakni aldim; birinçisini «xapaət», ikkinçisini «rixətə» dəp atidim; xuning bilən mən padini baqtim. **8** Xuningdək Mən bir ay iqidə üq padiqini halak kilidim; Mening jenim bu [həlkətin] bizar boldi wə ularning jeni Meni əq kerdı. **9** Mən: «Mən silarni bakmaymən; ələy dəp qalojanliri əliup kətsun; halak bolay dəp qalojanliri halak bolsun; tirik qalojanlarning həmmisi bir-birining gəxini yesun» — dedim. **10** Mən «xapaət» değan tayikimni elip sunduriwəttim, xuningdək Mening barlik əllər bilən bolojan əhdəmnı sunduruwəttim. **11** Əhdə xu küni bikar kiliwetildi; xunga pada arisidiki manga diqqət kiləjan miskin məminlər buning Pərwərdigarning səzi ikənlikini bilip yətti. **12** Wə mən ularoja: «Muwapik kərsənglar, mening ix həkkinimni beringlar; bolmisa boldi kilinglar» — dedim. Xunga ular mening ix həkkinimgə ottuz kümüx tənggini tarazioja saldi. **13** Wə Pərwərdigar manga: «Mana bu ular Manga bekitkən kaltis baħa! Uni sapalqining aldioja taxlap bar!» dedi. Xuning bilən mən ottuz kümüx tənggini elip bularni Pərwərdigarning əyidə, sapalqining aldioja qəriwəttim. **14** Andin mən Yəħuda bilən Israilning qerindaxlikini üzüx üqün, ikkinçiy tayikimni, yəni «rixətə»ni sunduruwəttim. **15** Andin Pərwərdigar manga mundaq dedi: «Sən əmdi yənə ərziməs padiqining qorallirini al. **16** Qünki mana, Mən zeminda bir padiqini ornidin turojuzmənki, u halak bolay değanlərdin həwər almaydu, tenəp kətkənlərnı izdiməydu, yarilanojanlarnı saqaytmaydu, saqlamlarnimu bakmaydu; u bəlki səmrigənlərnin gəxini yəydu, hətta tuyaklirini yirip yəydu. **17** Padini taxliwətkən ərziməs padiqining həlioja way! Kiliq uning biliki wə ong kəziğə qüxidu; uning biliki pütünləy

yigiləydu, uning ong kəzi pütünləy qarangoqulixip ketidu.

12 Pərwərdigarning Israil toqruluk səzidin yükləngən bəxarət: — Asmanlarni yayoquqi, yərninç ulini saloquqi, adəmninç roħini uning iqidə Yasiojuqi Pərwərdigar mundaq dəydu: — **2** Mana, Mən Yerusalemnı ətrapidikı barlik əllərgə kixilərnı dəkkə-dükkigə salidiojan apkur kilimən; Yerusalemoja qüxidiojan muħasirə Yəħudaşimı qüxidu. **3** Xu küni əməlgə axuruliduki, Mən Yerusalemnı barlik əllərgə əojir yük bolojan tax kilimən; kim uni əziğə yüklisə yarilanmay qalmaydu; yər yüzidiki barlik əllər uningə jəng kilixka yiojilidu. **4** Xu küni Mən həmmə atlarnı sarasimigə selip, atliklarnı sarang kilip urimən; biraq Yəħuda jəmətini kəzümdə tutimən; əllərdiki hər bir atni bolsa korluk bilən uruwətimən. **5** Xuning bilən Yəħudaning yolbaxqiliri kənglidə: «Yerusalemda turuwatqanlar samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar, ularning Hudasi arkilik manga küq bolidu» dəydu. **6** Xu küni Mən Yəħudaning yolbaxqilirini otunlar arisidiki otdəndək, əñqilə arisidiki məx'əldək kilimən; ular ətrapidikı barlik əllərnı, yəni ong wə sol təripidikilərnı yəwətidu; Yerusalemdikilər yənə əz jayida, yəni Yerusalem xəhiridə turidiojan bolidu. **7** Pərwərdigar əwwal Yəħudaning qedirilirini kutkuzidu; səwəb — Dawut jəmətininç xan-xəripi həm Yerusalemda turuwatqanlarning xan-xəripi Yəħudaningkidin uluqanmaslikı üqündur. **8** Xu küni Pərwərdigar Yerusalemda turuwatqanlarnı qoşdaydu; ularning arisidiki ələngxip qalojanlarnı xu küni Dawuttək palwan bolidu; Dawut jəməti bolsa Hudadak, yəni ularning aldidiki Pərwərdigarning Pərixitisidək küqlük bolidu. **9** Xu küni əməlgə axuruliduki, Yerusalemoja jəng kilixka kəlgən barlik əllərnı halak kilixka kiriximən. **10** Wə Mən Dawut jəməti wə Yerusalemda turuwatqanlar üstigə xapaət yətküzgüqi wə xapaət tiligüqi Rohni quyimən; xuning bilən ular əzli ri sanjip əltürgən Manga yənə qaraydu; birsining tunji oolli üqün matəm tutup yioja-zar kətürgəndək ular Uning üqün yioja-zar kətüridu; yəkkə-yegənə oşlidin juda boluquqinç dərd-ələm tartkinidək ular uning üqün dərd-ələm tartidu. **11** Xu küni Yerusalemda oşayət zor yioja-zar kətürülidu, u Məgiddo jiloşisidiki «Hadad-Rimmon»da kətürülgen yioja-zardək bolidu. **12** Zemin yioja-zar kətüridu; hər bir ailə ayrim halda yioja-zar kətüridu. Dawut jəməti ayrim halda, ularning ayalliri ayrim halda, Natan jəməti ayrim halda, ularning ayalliri ayrim halda; **13** Lawiy jəməti ayrim halda, ularning ayalliri ayrim halda; Ximəy jəməti ayrim halda, ularning ayalliri ayrim halda; **14** barlik tirik qalojan aililər, yəni hər bir ailə ayrim-ayrim halda wə ularning ayalliri ayrim halda yioja-zar kətüridu.

13 Xu küni Dawut jəməti həm Yerusalemda turuwatqanlar üqün gunahni wə paskinilikni yuyidiojan bir bulak eqilidu. **2** Xu küni xundək boliduki, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar, — Mən məbudlarning namlirini zemindin yoqitimənki, ular yənə heq əslənməydu; wə Mən pəyoqəmbərlərnı wə paskina roħnimu zemindin

qikirip yetkiwetimən. **3** Xundak əməlgə axuruliduki, birəylən yənıla pəyojəmbərqlik kilip bexarət berəy desə, uning əzini tuoşkan ata-anisi uningə: «Sən hayət kalmaysən; qünki Pərwardigarning namida yaloşan gəp kiliwatisən» dəydu; andin əzini tuoşkan ata-anisi uni bexarət beriwatkinidila sanjip öltürüdü. **4** Xu küni xundak boliduki, pəyojəmbərlərninğ hər biri əzli bexarət beriwatqanda kərgən kərunüxtin hijil bolidu; ular həknı aldax üqin ikkinqi qupurluk qapanni kiyməydu; **5** U: «Mən pəyojəmbər əməs, mən pəkət terikqimən; qünki yaxliqimdin tartip tupraq bilən tirikqlik kiliwatimən» — dəydu. **6** Əmđi birsi uningdin: «Həy, əmđi sening maydəngdiki bu zəhmətlər nemə?» — desə, u: «Dostlirinning əyidə yarilini pəyaldim» — dəp jawab beridu. **7** Oyoşan, i kiliq, Mening padiqimoşa, yəni Mening xerikim boləjan adəmgə qarxi qik, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigar; — Padiqini uruwət, koşlar pətiparaq bolup tarkitiwetilidu; Mən kolumni kikiq peillarning üstigə qüxürüp turoşuzimən. **8** Zeminda xundak əməlgə axuruliduki, — dəydu Pərwardigar, — üqin ikki kismi kirilip ölidu; birak üqin bir kismi uningda tirik qalidu. **9** Andin Mən üqinqi kismini otka kirgüzimən, ularni kümüx tawloşandək tawlaymən, altun sinaləşandək ularni sinaymən; ular Mening namimni qakirip nida kilidu wə Mən ularəja jawab berimən; Mən: «Bu Mening həlqim» dəymən; ular: «Pərwardigar mening Hudayim» — dəydu.

14 Mana, Pərwardigarəja has kün kelidu; [u küni] arəngdin mal-mülküng buləng-talang kilinip bəlxüwelinidu. **2** Mən barlik əlləni Yerusaleməja jəng kilixka yioşimən; xəhər ixəşəl kilinidu, əylər buləng-talang kilinip, kiz-ayallar ayaq-asti kilinidu; xəhərninğ yerimi əsirgə qüxüp sürgün kilinidu; tirik qaloşan həlk xəhərdin elip ketilməydu. **3** Andin Pərwardigar qikip xu əllər bilən uruxidu; U Uning jəng qiloşan künidikidək uruxidu. **4** Uning putliri xu küni Yerusalemning xərkij tərripininğ əng aldi boləjan Zəytun teoşida turidu; xuning bilən Zəytun teoş otturidin xərk wə oşərb tərəpkə yerilidu; zor yooşan bir jiləja pəyda bolidu; taqoninğ yerimi ximal tərəpkə, yerimi jənub tərəpkə yetkilidu. **5** Wə silər Mening taqolirinning dəl muxu jiləşisi bilən qaqisilər; qünki taqolarning jiləşisi Azəliqə baridu; silər Yəhuda padixahı Uzziyaning künliridə boləjan yər təwrəxtə qaqkininglərdək qaqisilər. Andin Pərwardigar Hudayim kelidu; həmdə Sən bilən barlik «mukəddəs boləjuqılar»mu kelidu! **6** Xu küni xundak boliduki, nur tohtap kalidu; parlak yultuzlarmu karəngəjulixip ketidu; **7** Birak u Pərwardigarəja məlum boləjan alahidə bir kün, ya keqə ya kündüz bolmaydu; xundak əməlgə axuruliduki, kəq kirgəndə, aləm yorutulidu. **8** Xu küni xundak boliduki, həyatlik suliri Yerusalemđin ekip qikidu; ularning yerimi xərkij dengizəja, yerimi oşərbij dengizəja karəp akidu; yazda wə kixta xundak bolidu. **9** Pərwardigar pütkül yər yüzi üstidə padixah bolidu; xu küni pəkət bir «Pərwardigar» bolidu, [yər yüzidə] birdinbir Uningla nami bolidu. **10** Gebadin Yerusalemning jənubidiki Rimmonəjoşə boləjan pütün zemin «Arabah»dək tüzlənglikkə ayləndurulidu; Yerusalem bolsa «Binyamin

dərwasizi»din «Birinqi dərwasə»əjoşə wə yənə «Burjək dərwasizi»əjoşə, «Hənaniyəlninğ munari»din padixahning xərab kəloşkəlirigəja yukiri kətürüldü, ləkin xəhər yənıla əz jayida xu peti turidu; **11** Adəmlər yənə uningda turidu. «Həlak pərmani» yənə həq qüxürülməydu; Yerusalem hatirəmlikdə turidu. **12** Wə Pərwardigar Yerusaleməja jəng qiloşan barlik əlləni uruxka ixlətkən waba xundak boliduki, ular ərə bolsila gəxliri qirip ketidu; kəzliri qanəqlirida qirip ketidu; tilliri əoşzida qirip ketidu. **13** Xu küni xundak boliduki, ularning arisəja Pərwardigardin zor bir əlakzadilik qüxidü; ular hər biri əz yəkininğ kolini tutuxidu, hər birininğ kolı yəkininğ kolioşa qarxi kətürüldü. **14** Yəhədamu Yerusalemda jəng kilidu; ətrapidiki barlik əllərninğ mal-mülükli ri jəm kilip yioşilidu — san-sanəksiz altun-kümüx wə kiym-keqəklər bolidu. **15** At, keqir, təgə, exək, xundakla ularning bargəhlirida boləjan barlik mal-wəranlar üstigə qüxkən waba yukiriki wabaəja ohxə bolidu. **16** Xundak əməlgə axuruliduki, Yerusaleməja jəng kilixka kəlgən həmmə əllərdin barlik tirik qaloşanlar hər yili Yerusaleməja, padixahka, yəni samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigarəja ibadət kilixka wə «kəpilər həyti»ni təbrikləxkə qikidu. **17** Xundak boliduki, yər yüzidiki koşm-jəmətlərdin padixahka, yəni samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigarəja ibadətə kə qikiməşənlər bolsa, əmđi ularning üstigə yəmoşur yəoşmaydu. **18** Misir jəməti qikip həzir bolmisa, ularəjimu yəmoşur bolmaydu; birak Pərwardigar «kəpilər həyti»ni təbrikləxkə qikmaydioşan barlik əllər üstigə qüxürüldioşan waba ularəjimu qüxürüldü. **19** Bu Misirning jazasi, xundakla «kəpilər həyti»ni təbrikləxkə qikmaydioşan barlik əllərninğ jazasi bolidu. **20** Xu küni atlarning kəngəşurəkliri üstigə «Pərwardigarəja atilip pak-mukəddəs bolsun!» dəp yezilidu; Pərwardigarning əyidiki barlik qəqa-kuqilarmu kurbəngəh əldidiki qəqiləroşa ohxə həsəblinidu; **21** Yerusalemđiki wə Yəhudadiki barlik qəqa-kuqilarmu Pərwardigarəja atilip pak-mukəddəs bolidu; kurbənlilik kəloşuqilər kəlip ularni elip kurbənlilik gəxlirini pixuridu; xu küni samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigarning əyidə «kənanilik-sodigər» ikkinqi bolmaydu.

Malaki

1 Pərvərdigardin Malakioğa yükləngən wəhiy, u arklilik İsrailoğa kəlgən: — **2** — Mən silərni səyüp kəldim — dəydu Pərvərdigar, — biraq silər: «Sən bizni kəndəkmə səyüp kəlding?» — dəysilər. Əsaw Yakupka aka boləjan əməsmu? — dəydu Pərvərdigar, — biraq Yakupni səydüm, **3** Əsawoğa nəprətləndim; uning taqlirini qəl kəldim, mirasini qəl-bayawandiki qilbərilergə tapxurup bərdim. **4** Edom: «Biz wəyran kəlinduk, biraq biz harabiləxkən jaylarni kəyitidin kurup qikimiz» — desə, samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar mundak dəydu: — — Ular kuridu, biraq Mən ərüyəmən; həklər ularni «Rəzillikning zemini», «Pərvərdigar mənggüə oşəzərlinidəjan əl» dəp ataydu. **5** Silərnin kəzlingirlər buni kərtüp: «Pərvərdigar İsrail qəgrasining sirtida uluqlandı!» — dəysilər. **6** — Ooql atisini, kul igisini hərmətləydu; əmdi Mən ata bolsam, hərmitim kəni? İgə bolsam, Məndin boləjan əyminx kəni? — samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar silərgə xundak dəydu, i Məning namimni kəmsitkən kəhənlər! Biraq silər: «Biz nemə kəlip namimni kəmsitiptuk?» — dəysilər. **7** Silər kurbangahim üstigə buləjanəjan ozukni sunisilər; andin silər: «Biz nemə kəlip seni buləjan kəyduq?» — dəysilər; əməliyətə silər: «Pərvərdigarning dastihininəng tayini yoktur» — dəysilər. **8** Kor malni kurbanlikka sunsanglar, bu kəbihlik əməsmu? Tokur yaki kesəl malni kurbanlikka sunsanglar, bu kəbihlik əməsmu? Həzir buni sening waliyngə sunup bak; u səndin hürsən bolamdu? Sənga yüz-hatirə kəlamdu? — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar. **9** — Əmdi, kəni, silər Təngridin bizgə xəpəkət kərsətkəysən dəp ətünüp bəkinglər; kəlunglardin muxular kəlgəndin keyin, U silərdin hərəkəndikənglarni kəbul kəlamdu? — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar. **10** — Arənglardin dərwəzilarni etip kəyoşudək bərsi qikmamdu? Xundak boləjanda silər kurbangahimda bikardin-bikar ot kalap yürməyttinglər. Məning silərdin həq hürsənləkim yok, — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar, — wə kəlunglardin həqkəndək «axlik hədiyə»ni kəbul kəilməymən. **11** Kün qikardin kün pataroğa Məning namim əllər arisida uluq dəp kərilidu; hər bir jayda namimoğa huxbuy selinidəjan bolidu, pak bir «axlik hədiyə» sunulidu; qünki namim əllər arisida uluq dəp kərilidu, — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar. **12** Biraq silər bolsanglar: «Pərvərdigarning dastihini buləjanəjan, uning mewisə, yəni ax-ozuki nəprətliktur» — degininglərdə, silər uni haram kəlisilər; **13** wə silər: «Mana, nemidəgən awariqlik!» dəysilər wə Manga kərap dimioşinglarni kəkisilər, — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar, — silər yarilənojan, tokur həm kesəl mallarni elip kəlisilər. Kurbanlik-hədiyələri xü peti elip kəlisilər; Mən buni kəlunglardin kəbul kəlamdimən? — dəydu Pərvərdigar. **14** Bərhək, padisida kəqkər turup, Rəbkə kəlojan kəsimini ada kəlix üqün buləjanəjan nərsini kurbanlik kəlidəjan əldəmkə lənətkə kəlidu; qünki Mən uluq Padixahdurmən, namim əllər

arisida hərmətlinidəjan bolidu, — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar.

2 — Əmdi, həy kəhənlər, bu əmr-pərman silərgə quxti: — **2** Silər anglimisanglar, namimoğa xən-xəpəkət kəltürüxkə kəngül koymisanglar, — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar, — Mən arəngləroğa lənətni quxürüp əwətimən; silərnin bərikətləringləroşimə lənət kəlimən. Bərhək, Mən allikəqən ularoğa lənət oқudum, qünki silər [xəripimğə] kəngül koymidinglər. **3** Mana, Mən urukliringləroğa tənbiə bərimən, silərnin yüzünglərgə pək, həytinglərdiki pəkni sürimən; bərsi silərni xü pək bilən billə apirip taxlaydu. **4** Xuning bilən silər Məning silərgə bu əmrni əwətkənlikimni bilisilər, məksət, Məning Lawiy bilən tüzgən əhdəmning səkliniwərixi üqündur, — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar. **5** — Məning uning bilən tüzgən əhdəm həyatlik həm aram-hatirəmlək elip kəlidu; uni Məndin kərkşun dəp bularni uningə bərdim; u Məndin kərkşun namim əldə tətirəngədi. **6** Aşzidin həkəktəning təlim-təbiyisi quxmığən, ləwərlidin nəhəklik təpilməjan; u arəmlək-hatirəmlək həm duruslukta Mən bilən billə mangəjan, nuroşun kixilərnə kəbihliktin yəndurojan. **7** Qünki kəhənnin ləwərlərim ilim-bilimni səklix kərak, həklər uning aşzidin Təwrat-kənanunini izdixi lazim; qünki u samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigarning əlqisidur. **8** — Biraq silər yəldin qətnəp kəttinglər; silər nuroşun kixilər üqün Təwrat-kənanunini putlikəxəngə aylandurəwəttinglər; silər Lawiy bilən tüzilgən əhdini buzoşansilər — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar, **9** — xunga Mən silərimni pütün hək əldə nəprətlək wə pəskəx kəldim, qünki silər yollirimni tutməjan, xundakla Təwrat-kənanunini ijrə kəloqanda bir tərəpkə yan bəskən. **10** — Bizdə bir ata bar əməsmu? Bizni Yərukə qəkət birlə Təngri əməsmu? Əmdi nemixkə hər bərimiz əz kəridiximizə wəpəsiləzlik kəlip, ata-bowilərimiz bilən tüzgən əhdisini buləjaymiz? **11** Yəhuda wəpəsiləzlik kəldi, İsraildə həm Yerusəlemdə yirginlik bir ix sadir kəlini; qünki Yəhuda Pərvərdigar səyğən muqəddəs jayini buləjan, yəni bir iləhning kəzini əmrigə əldi. **12** Undək kəloşuq, yəni əzdurəşuq bolsun, əzdurəşuq bolsun, samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigarəğa «axlik hədiyə»ni elip kəlgüqi bolsun, Pərvərdigar ularni Yakupning qədiriridin üzüp taxlaydu. **13** Silər xuningdək xundək kəlisilərkə, kurbangahni kəz yaxliri, yəno, əh-zərlər bilən kəpəylisilər — qünki U kurbanlik-hədiyilərgə həq kəriməyidəjan boldi, uningdin həq rəzi bolməy kəlunglardin kəbul kəilməyidəjan boldi. **14** Biraq silər: «nemixkə?» dəp sorəysilər. — Qünki Pərvərdigar sən wə yaxliqəngdə əlojan əyaling otturisida guwəhqi boləjanidi; sən uningə wəpəsiləzlik kəilding, gərgə u sening həmrəşing wə sən əhdə tüzgən əyaling bolsimu. **15** Huda [ə-ayəlni] bir kəlojan əməsmu? Xundakla, buningə Roşini kəldurojan əməsmu? [Huda] nemixkə ularni bir kəldi? Qünki U ulardin ihləsmən pərzənt kətkənidi. Əmdi hər bəringlər əz kəlb-rohingləroğa dikəkət kəlinglər, həqkəysisi yaxliqta əlojan əyalioğa wəpəsiləzlik kəlimsun! **16** Qünki Mən talək kəlixkə qərturmən, dəydu İsrəilning Hudasi Pərvərdigar, — xuningdək əz tonioğa

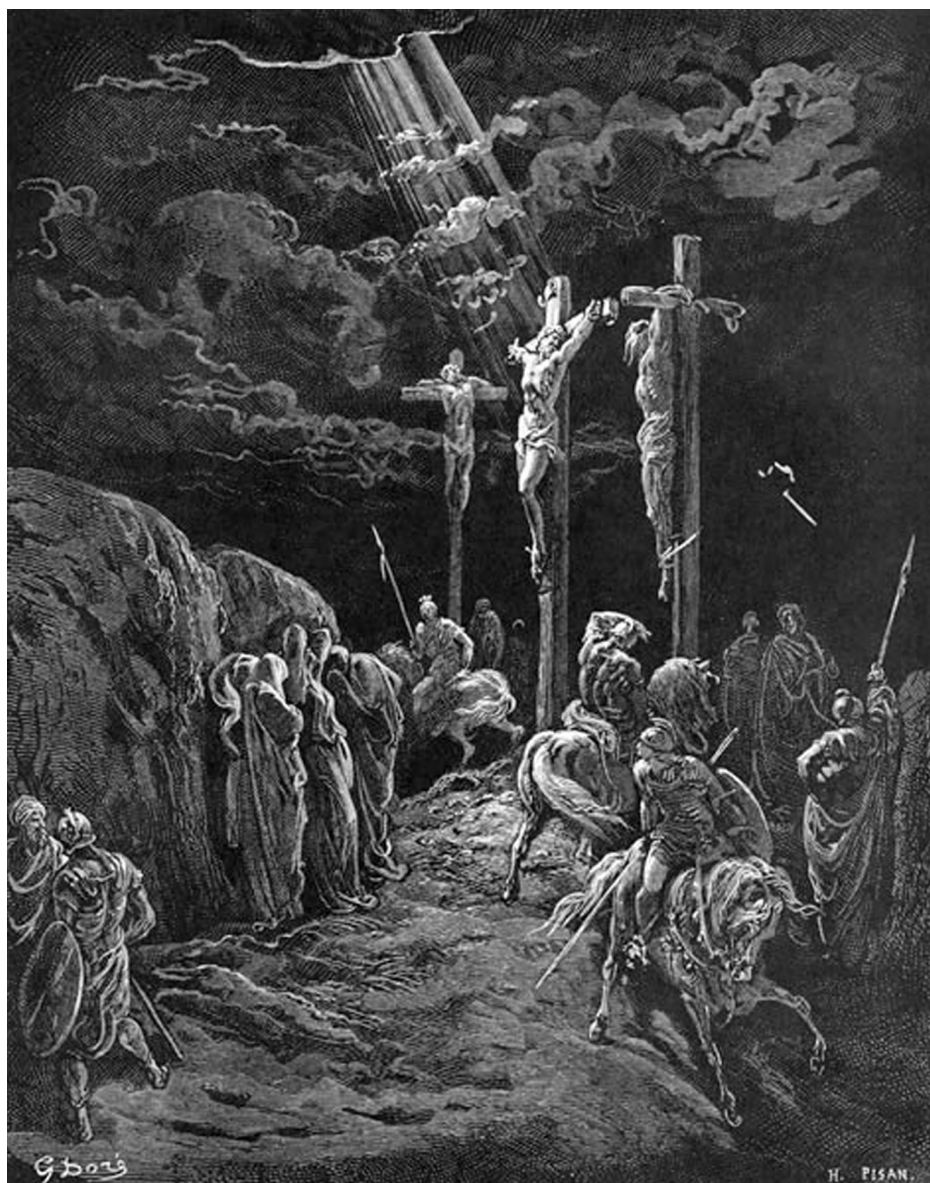
zomburluk qaplasturuwaluquqioja eqmən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. — xunga qəlb-rohinglarəja dikket qilinglar, heqqsinglar wapasislik qilmanlar! **17** — Silər səzlinglar bilən Pərwərdigarning səwr-takitini koymidinglar, andin silər: «Biz neme kilip Uning sawr-takitini koymaptuk?» — dəysilər. Səwr-takitini koymiojanlikinglar bolsa dəl: «Rəzillik qiləuqi Pərwərdigarning nəzirədə yaxsidur, U ularin hursən bolidu»; yaki «Adalətni yürgüzgüqi Huda zadi nədidur?» — degininglərdə bolmamdu!

3 — Mana əmdi Mən Öz əlqimni əwətimən, u Mening aldimda yol təyyarlaydu; silər izdigən Rəb, yəni silər hursənlik dəp bilgən əhdə Əlqisi Öz ibadəthanisioja tuyuksiz kiridu; mana, U keliwatidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **2** — Biraq Uning kəlgən künidə kim qidiyalisin? U kəringəndə kim turalisin? Qünki U tawliəuquning oti, kirqining akartkuq xoltisidək bolidu; **3** U kümüxnə tawliəuqı həm eriədiəuquidək tawlap olturidu; Lawiyning balilirini saxlaturidu, ularni altun-kümüxnə tawliəandək tawlaydu; xuning bilən ular Pərwərdigarəja həqkaniylikta kilinəjan kurbənlük-hədiyəni sunidu. **4** Andin Yəhuda həm Yerusalemining kurbənlük-hədiyiliri Pərwərdigarəja kona zamanlardikidək, ilgiriki waqitlardikidək xerin bolidu. **5** Mən hesab elixka silərgə yəkin kelimən; Mən sehərgərlərgə, zinahorlarəja, yaləjan kəsəm qikəqilərgə, mədikarlarıning həqkəni tutuwelip bəzək kiləuqularəja, tul hotunlar həm yetim-yesirləni harliəuqularəja, yat adəmləni öz həqkədin ayriwətküqilərgə, xuningdək Məndin heq kərkəmiəjanlarəja tezdin əyibligüqi guwahqi bolimən, — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **6** Qünki Mənki Pərwərdigar əzğarməsturman; xunga silər, i Yakupning oəuqliri, tügəxmigənsilər. **7** — Ata-bowiliringlarıning künliridin tartip silər bəlgilimilirimdin qətnəp, ularni heq tutmiojənsilər. Mening yemioja qaytip kelinglar, Mən yeninglarəja kaytimən, — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — biraq silər: «Biz kəndəkmə kaytip kelimiz?» — dəysilər. **8** Adəm Hudaningkini bulisa bolamdu? — Biraq Manga Meningkini bulap kədinglar. Silər yənə: «Biz kəndəksigə Səngə buləngqilik kiliwatimiz» — dəysilər. Silər «əndin bir» üliə əxriliringləni həm «kətürmə hədiyələr»ni sunəjininglərdə xundək kilisilər! **9** Silər əojir bir lənətkə kədinglar, qünki Manga buləngqilik kiliwətsilər — silər bu pütkül «yat əl» xundək kiliwətsilər! **10** Əmdi əyümdə əxlik bolux üqün pütkül «əndin bir» üliə əxrinə ambarəja elip kelinglar wə xundəklə Məni sinəp bəkinglar, — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Mən əsmanning derizilirini qəng eqip silərgə patkuzəlmiojudək bir bərikətni təküp beridəjanlikimni kərip bəkməmsilər? **11** Xundək boləjəndilə Mən siləni dəp yənə yəlmioquqini əyibləymən, u toprikinglərdiki mēwiləni wəyrən kiləymən; siləning baə-ətizliringlərdiki tal üzümlər waqətsiz təkülüp kətməydu, — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **12** — Xuning bilən bərlük əllər siləni bəhtlik dəp ataydu, qünki yeringlar adəmni huzurlənduridəjan bir zəmin

bolidu, — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **13** — Siləning səzlinglar Manga kəttik təgdi, dəydu Pərwərdigar, — biraq silər yənə: «Biz sən bəhtlik kərxilixidəjan neme səz kiləduk?» — dəysilər. **14** — Silər: «Hudaning hizmitidə bolux bihudiliktu» həm: «Uning tapxurukini qing tutuximiz wə samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar əldə matəm tutkən kixilərdək yürüximizning neme paydisi?» — dəysilər, **15** həm xuningdək: «Təkəbburləni bəhtlik dəp atəymiz; rəzillik kiləuqular rənak tapidu; ular bərhək Hudani sinaydu, biraq kutulup ketidu» — dəysilər. **16** Pərwərdigardin əyminidəjanlar [buni ənglap] pat-pat bir-biri bilən mungdəxti; Pərwərdigar uni nəzirigə əldi, səzilirini ənglidi. Xuning bilən Pərwərdigarning əldə Uningdin kərkəp, Uning namini seəjiojanlar üqün əslətmə boləjan bir hatirə kitab yezildi. **17** — Bu kixilər bolsa Əzümning ələhidə gəhərimni yəojən künidə Meningki bolidu — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar — wə Mən huddi adəm əz hizmitidə boləjan oəliəja iqini əojritkəndək ularəja iqimni əojritimən. **18** Silər kaytip kelisilər wə həqkaniylar bilən rəzilləni, Hudaning hizmitidə boləjanlar bilən bolmiojanləni pərk etəyisilər.

4 — Qünki mana xu kün, humdəndək kəydürgüqi kün kelidu; hər bir təkəbburluk kiləuqi həm hər bir rəzillik kiləuqi pəhaldək bolidu; xu kelidəjan kün ularni kəydüriwetidu, — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — ularəja nə yiltiz nə xəh kəldurulmaydu. **2** Ləkin namimdin əyminidəjan silər üqün, kənatliridə xipə-dərman elip kelidəjan, həqkaniylikni pərlitidəjan Kuyax ornidin turidu; silər taləəja qikip bordək mozaylərdək kiyəjitip oynəysilər; **3** silər rəzilləni qəyləp dəssiwətsilər; ular Mən təyyarəjan künidə tapininglar əstidə kül bolidu, — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **4** — Mən Hərəb təojidə pütkül İsrail üqün kulum Musəəja buyruəjan kənunni, yəni bəlgilimilər həm həkümələri yədinglərdə tutunglar. **5** — Mana, Pərwərdigarning uluə həm dəlxətlük küni kelixtin əwwal Mən silərgə İlyas pəyoəəmbəni əwətimən. **6** U atılarning kənglini balilarəja mayil, balilarning kənglini atilarəja mayil kilidu; undək bolmiojəndə Mən kelip yər yüzini kərojəx bilən uruwətimən.

NEW TESTAMENT

Əysa: — I Ata, ularni kəqürgin, qünki ular özining nemə qiliwatqanlığını bilməydu, — dedi.

[Ləxkərlər] qək taxlap, uning kiyimlərini bəlüxüwəldi.

Luka 23:34

Matta

1 Bu Ibrahîmning oʻgʻli va Dawutning oʻgʻli bololan Əysa Məsihning nəsəbnamə kitabidur: — **2** Ibrahîmdin Ishak tərəldi, Ishaktin Yakup tərəldi, Yakup Yəhuda və uning aka-ukilirining atisi boldi; **3** Yəhudadin Tamar arkilix Pəraz wə Zərah tərəldi; Pərazdin Həzron tərəldi, Həzrondin Ram tərəldi, **4** Ramdin Amminadab tərəldi, Amminadabdin Nahxon tərəldi, Nahxondin Salmon tərəldi, **5** Salmondin Raḥab arkilix Boaz tərəldi, Boazdin Rut arkilix Obəd tərəldi, Obədtin Yəssə tərəldi, **6** Yəssədin Dawut pərixah tərəldi. Dawuttin Uriyaning ayali arkilix Sulayman tərəldi, **7** Sulaymandin Raḥoboam tərəldi, Raḥoboamdin Abiya tərəldi, Abiyadin Asa tərəldi, **8** Asadin Yəḥoxafat tərəldi, Yəḥoxafattin Yəḥoram tərəldi, Yəḥoramdin Uzziya tərəldi, **9** Uzziyadin Yotam tərəldi, Yotamdin Aḥaz tərəldi, Aḥazdin Həzəkia tərəldi, **10** Həzəkia yadin Manassəh tərəldi, Manassəhdin Amon tərəldi, Amondin Yoxiya tərəldi; **11** Babiloḡa sürgün kilinotanda Yoxiyadin Yəkoniyah wə uning aka-ukiliri tərəldi. **12** Babiloḡa sürgün bolotandin keyin, Yəkoniyahdin Xealtiel tərəldi, Xealtieldin Zərubbabəl tərəldi, **13** Zərubbabəldin Abihud tərəldi, Abihuddin Eliakim tərəldi, Eliakimdin Azor tərəldi, **14** Azordin Zadok tərəldi, Zadoktin Aqim tərəldi, Aqimdin Əlihud tərəldi, **15** Əlihuddin Əliazar tərəldi, Əliazardin Mattan tərəldi, Mattandin Yakup tərəldi, **16** Yakuptin Məryəmning eri bololan Yüsiup tərəldi; Məryəm arkilix Məsih ataloḡan Əysa tuotuldi. **17** Xundak bolup, Ibrahîmdin Dawutkiḡə bololan arilikta jəmiy on tət əwlad bolotan; Dawuttin Babiloḡa sürgün kilinotiqə jəmiy on tət əwlad bolotan; wə Babiloḡa sürgün kilinixtin Məsih kəlgütqə jəmiy on tət əwlad bolotan. **18** Əysa Məsihning dunyoḡa kelixi mundak boldi: — Uning anisi Məryəm Yüsiupkə yatlik boluxkə wədə kilinotand; lekin tehi nikah kilinmayla, uning Mukəddəs Rohtin ḡamilidar bolotanlik məlum boldi. **19** Lekin uning [bolotus] eri Yüsiup, durus kixi bolup, uni jəmiyət aldida hijalətkə ḡalduruxni halimay, uningdin astirtin ajrixip ketixni niyət kildi. **20** Əmma u muxu ixlarni oylap yurginidə, mana Pərwərdigarning bir pərixitsi uning qüxida kərunüp uningotə: — Əy Dawutning oʻgʻli Yüsiup, ayaling Məryəmnə əz əmringgə elixtin kərkma; qünki uningda bolotan ḡamilə Mukəddəs Rohtin kəlgən. **21** U bir oʻgʻul tuotidu, sən uning ismini Əysa dəp koyotin; qünki u əz ḡəlkini ḡunahiliridin kutkuzidu» — dedi. **22** Mana bularning ḡəmmisi Pərwərdigarning pəyoḡəmbər arkilix degənlirining əməlgə axuruluh üqün bolotan, demək: — **23** «Pak kiz ḡamilidar bolup bir oʻgʻul tuotidu; ular uning ismini Immanuel (mənisə «Huda biz bilən billə») dəp ataydu». **24** Yüsiup oyoḡinip, Pərwərdigarning xu pərixitsining degini boyiqə kilip, Məryəmnə əmrigə aldi. **25** Lekin Məryəm boxanoḡuqə u uningotə yəkinlaxmidi. Bu Məryəmnəning tunjisi idi; Yüsiup uningotə Əysa dəp isim koydi.

2 Əysa Hərod padixah ḡəküm sürgən künlərdə Yəḡudiya əlkisining Bəyt-Ləḡəm yezisida dunyoḡa kəlgəndin keyin, mana bəzi danixmənlər məxrixtin Yerusalemotə yetip kəlip, puḡralardin: **2** Yəḡudiylarning

[yengidin] tuotuloḡan padixahḡi kəyərdə? Qünki biz uning yultuzning kətürülḡənlirini kərdük. Xunga, uningotə səjdə kilotili kəldük, — deyixti. **3** Buni angliotan Hərod padixah, xuningdək pütkül Yerusalem ḡəlkimu aləzkədiklə qüxti. **4** U pütkül bax ḡəḡinlar wə ḡəlkning Təwrat ustəzilirini ḡəḡirip, ulardin «Məsiḡ kəyərdə tuotuluxi kerək?» — dəp soridi. **5** Ular: «Yəḡudiyədikə Bəyt-Ləḡəm yezisida boluxi kərkə, — qünki pəyoḡəmbər arkilix xundak pütülḡən: — **6** «I Yəḡudiya zeminiḡi Bəyt-Ləḡəm, ḡəlkning Yəḡudiya yetəḡqilirining arisida əng kiḡiki bolmaydu; Qünki səndin bir yetəḡqi ḡiḡidu, U ḡəlkim Israillarning bəḡḡuḡisi bolidu» — deyixti. **7** Buning bilən, Hərod danixməlnəni məḡpiy ḡəḡirtip, yultuzning ḡəḡan pəyda bolotanlikini sürixütürüp biliwaldi. **8** Andin: «Berip balini sürixütə kilip tepinglar. Tapḡan ḡəḡaman ḡəḡitip mənḡə ḡəwər ḡilinglar, mənnu uning aldioḡa berip səjdə kilip kələy» — dəp, ularni Bəyt-Ləḡəmə yoloḡa ḡakti. **9** Danixmənlər padixahning səzini anglap yoloḡa ḡikti; wə mana, ular xərḡtə kərgən ḡəlikḡi yultuz ularning aldida yol bəḡlap mənḡi wə bala turoḡan yərgə kelip tohtidi. **10** Ular ḡəlikḡi yultuzni kərginidin intayin ḡəḡtik xadlinixti **11** ḡəm əyḡə kirip, balini anisi Məryəm bilən kərip, yərgə yikilip uningotə səjdə kilixti. Andin, ḡəzinilirini eqip, altun, məstiki, murməkki ḡəḡarlik sowotatlarni sunuxti. **12** Ularotə qüxida Hərodning yenioḡa barməslik toḡrisidiki wəḡiy kəlgənlik üqün, ular bəḡḡə yol bilən əz yurtioḡa ḡəyixti. **13** Ular yoloḡa kəḡkəndin keyin, Pərwərdigarning bir pərixitsi Yüsiupning qüxida kərunüp: Ornungdin tur! Bala wə anisi ikkisini elip Misiroḡa ḡəḡ. Mən sənḡə ukturoḡuqə u yərdə turoḡin. Qünki Hərod balini yoxitixḡə izdəp kelidu — dedi. **14** Xuning bilən u ornidin turup, xu keḡila bala wə anisi ikkisini elip Misiroḡa ḡəḡap yoloḡa ḡikti. **15** U Hərod əlgütqə xu yərdə turdi. Xundak boldiki, Pərwərdigarning pəyoḡəmbər arkilix aldin eytkən: «Ooḡlumni Misirdin Mən ḡəḡkirdim» dəḡən səzi əməlgə axuruldi. **16** Hərod bolsə danixmənlərdin aldanoḡanlikini bilip, ḡəḡḡi oḡəzəpləndi. U danixmənlərdin eniḡliḡon wəḡitḡə əsəsn, ədəmlərnəni əwətip Bəyt-Ləḡəm yezisi wə ətrapidiki ikki yax wə uningdin təwən yaxtiki oʻgʻul balilarning ḡəmmisini oltürguzdi. **17** Xu qəoḡda Yəḡəmiya pəyoḡəmbər arkilix eytilotan munu səz əməlgə axuruldi: — **18** «Ramaḡ ḡəḡiridə bir sadə, Aḡiqḡi yioḡə-zarning piḡəni anglinar, Bu Raḡiləning baliliri üqün kətürḡən aḡ-zarliri; Balilirining yox kiliwetiligini tüpəyildin, Təsəllini ḡəḡul kilimay piḡəni kətüridu». **19** Əmḡi Hərod əlgəndin keyin, Hudaning bir pərixitsi Misirdə turoḡan Yüsiupning qüxida kərunüp uningotə: — **20** Ornungdin tur! Bala wə anisini elip Israil zeminiḡotə ḡəyit! Qünki balining jəninə aləḡḡi bolotanlar əldi, — dedi. **21** Buning bilən Yüsiup ornidin turup bala wə anisini elip Israil zeminiḡotə ḡəyitti. **22** U Arhelausning atisi Hərod padixahning orniḡotə təḡtkə olturup Yəḡudiya əlkisigə ḡəḡümranlik ḡiləwatḡinidin ḡəwər təp, u yərgə ḡəyitxtn kəḡḡti; wə qüxida uningotə bir wəḡiy kelip, ḡəliliyə zeminiḡotə berip, **23** Nasarət dəp atilidiotan bir yezidə olturəḡlaxti. Xuning bilən pəyoḡəmbərlər arkilix: «U Nasarətlik dəp atilidu» deyilḡini əməlgə axuruldi.

3 Xu qaoqlarda, qomüldürgüçi Yəhya Yəhudiyađiki qel-bayawanoğa kelip 2 kixilərgə: — Towa kılinglar! Qünki ərx padixalıqı yekinxip qaldı! — dəp jakarlakka baxlıdı. **3** Qünki [qemüldürgüçi Yəhya] bolsa ilgiri Yəxaya pəyoğambər bexaritada kərsətkən kixining dəl əzi bolup: — «Bayawanda towlaydıoğan bir kixining: Rəbning yolını təyyarlanglar, Uning qioçir yollarını tüptüz kılinglar! — değan awazi anglinıdu». **4** Yəhya [pəyoğambər] təgə yungidin kılınoğan kiyim kiygən, beligə kən tasma baolıoğanıdı. Yəyđioçini bolsa qekətkilər bilən yawa hərə həsilı idi. **5** Əmđi Yerusalem xəhəri, pütün Yəhudiya əlkişi wə pütkül İordan dərya wadising ətrəpidiki kixilər uning aldioğa kelixip, 6 guməhlirini ikrar kılixti wə uning əzlrini İordan dəryasida qemüldürüxini qobul kılixti. **7** Lekin Pərsiy wə Saduqiy məzhəpidikilərdin kəplirining uning qemüldürüxini qobul kıloçli kəlgənlığını kərginidə u ularoğa: — Əy yılanlarınğ baliliri! Kim silərnı [Hudaning] qüxüx aldidə turoğan oçəzipidin qeqinglar dəp agahlandırdı?! **8** Əmđi towioğa layıq mewini kəltüringlar! **9** Wə əz iqinglarda: «Bizning atimiz bolsa İbrahımdur!» dəp hiyal kılip yürmənglar; qünki Mən xuni silərgə eytip qoyayki, Huda İbrahımoğa muxu taxlandırınmu pərzəntlərnı apiridə kılalaydu. **10** Palta allıqəğan dərhəlnəring yiltioğa təngləp qoyuldi; yahxi mewə bərməyđioğan həkəyisi dərhənlər kesilip otka taxlinidu. **11** Mən dərwəkə silərnı towa kılixinglar üqün suoğa qemüldürimən. Lekin məndin keyin kəlgüçi zat məndin kudrətklikur. Mən hətta uning xəxini kəttürüxkimu layıq əməsmən; u silərnı Muqəddəs Rohka həm otka qemüldüridu. **12** Uning soruoçuqi küriki kolida turidu; u əz haminini [topa-samandin] təltəküs tazilaydu, sap buoçdayni ambaroğa yioçidu, əmma topa-samannı eqməs otta köyđürüwetidu, — dedi. **13** Xu wəqıtta, Əysa Yəhyadin qemüldürülüxni qobul kılix üqün Galiliya əlkisidin İordan dəryasi boyioğa, uning yenioğa kəldi. **14** Biraq Yəhya qemüldürüxkə unimay uni tosup: — Əsli qemüldürülüxni mən səndin qobul kılixim kərak idi, biraq sən mening aldimoğa kərsənoçu? — dedi. **15** Lekin Əysa uningoğa jawabən: — Həzirə quningoğa yol qoyoçin; qünki həkəkəniylikning barlik [təəplirini] əməlgə axurux üqün, xundək kıliximioğa tooçra kelidu, — dedi. Xuning bilən, Yəhya uningoğa yol qoydı. **16** Wə Əysa qemüldürülüp bolupla, sudin qıçti; u sudin qıçixi bilən mana, ərxlər uningoğa eqilip, Hudaning Rohi kəptər kıyapitidə ərxtin qüxüp, üstigə qonuwatqanlıçini kərdi. **17** Wə mana, ərxtin bir awaz: — «Bu Mening səyümlük oçlum, Mən uningdin toluk hursənmən!» — dəp anglandı.

4 Andin Əysa Rohning yetəkqilikidə İblisning sinək-azduruçlırioğa yüzlinix üqün qel-bayawanoğa elip berildi. **2** U kırık keqə-kündüz roza tutqandan keyin, uning qorsıki eqip kətkənədi. **3** Əmđi azduruçuqi uning yenioğa kelip uningoğa: — Əgər sən rasttinla Hudaning Oçli bolsang, muxu taxlarnı nanoğa aylinixkə buyruoçin! — dedi. **4** Lekin u jawabən: — [Təwratta]: «İnsan pəkət nən bilənla əməs, bəlki Hudaning əozdidin qıçқан hər bir səz bilənmü yaxaydu» dəp pütülgən, — dedi. **5** Andin İblis uni muqəddəs xəhərgə elip berip, ibadəthanining əng egiz jayıoğa turoçuzup uningoğa: **6** — Hudaning Oçli bolsang, əziünig pəskə taxlap bakçin! Qünki

[Təwratta]: «[Huda] Əz pərixitilrigə sening həkəkəngdə əmr kilidu; wə «putuning taxka urulup kətməsliki üqün, ular seni kəllirida kəttürüp yüridu» dəp pütülgən — dedi. **7** Əysa uningoğa: «Təwratta yənə, «Pərwərdigar Hudayingni sinoçuqi bolma!» dəpmu pütülgən — dedi. **8** Andin, İblis uni nəhayiti egiz bir taoçka qıçirip, uningoğa dunyadiki barlik padixahlıqlarnı xərpiliri bilən kərsitip: **9** Yərgə yikilip manga ibadət kəpləng, bularning həmmisini sanga beriwetimən, — dedi. **10** Andin Əysa uningoğa: — Yoqal, Xəytan! Qünki [Təwratta]: «Pərwərdigar Hudayingoçila ibadət qil, pəkət Uningla ibadət-hizmitidə bol!» dəp pütülgən, — dedi. **11** Buning bilən İblis uni taxlap ketip kəldi, wə mana, pərixitilər kelip uning hizmitidə boldi. **12** Əmđi [Əysa] Yəhyaning tutqun kılınoğanlıçini anglap, Galiliyogə yol aldı. **13** U Nasarət yezisini taxlap, Zəbulun wə Naftali rayonidiki [Galiliya] dengizi boyidiki Kəpərnaħum xəhərigə kelip orunlaxti. **14** Xundək kılip, Yəxaya pəyoğambər arçilik eytiloğan xu bexarət əməlgə axuruldi, demək: — **15** «Zəbulun zemini wə Naftali zemini, İordan dəryasining neriçi təripidiki «dengiz yolu» boyida, «Yat əllərnıng makani» boloğan Galiliyadə, **16** Kərangoluçka yaxioğan həlk parlak bir nurni kərdi; Yəni əliəm kəlgəngisining yurtida olturoçuqilaroğa, Dəl ularning üstigə nur qüxti». **17** Xu wəqıttin baxlap, Əysa: «Towa kılinglar! Qünki ərx padixahlıqı yekinxip qaldı!» — dəp jar kılixkə baxlıdı. **18** [Bir küni], u Galiliya dengizi boyida ketiwetip, ikki aka-uka, yəni Petrus dəpmu atiloğan Simon isimlik bir kixini wə uning inisi Andiriyasni kərdi. Ular beliqçi bolup, dengizoğa tor taxlawatatti; **19** u ularoğa: — Mening kəynimdin mēnginglar — Mən silərnı adəm tutquçi beliqçi kılimən! — dedi. **20** Ular xuan belik torlirini taxlap, uningoğa əgixip mangdı. **21** U u yərdin etüp, ikkinçi bir aka-ukini, yəni Zəbədiyning oçulliri Yəqub wə inisi Yuhənnani kərdi. Bu ikkisi kəmidə atisi Zəbədiy bilən torlirini onxawatatti. U ularnımu qakçirdi. **22** Ular dərħal kəmini atisi bilən qaldurup uningoğa əgixip mangdı. **23** Wə Əysa Galiliyəning həmmə yerini kezip, ularning sinagoglırida təlim berip, Hudaning padixahlıqning hux həwirini jakarlaytti, həlk arisida hərħil kesəllərnı wə ajiz-meyiplərnı sakaytti. **24** U toçuruluk həwər pütkül Suriya əlkisigə tarkaldı; u yərdiki halayik hərħil bimarlarnı, yəni hərtürlik kesəllər wə aqçriq-siləklərnı həmdə jin qaplxanlarnı, tutqaklık wə paləq kesiligə giriptar bolənanlarnı uning aldioğa elip kelixti; wə u ularnı sakaytti. **25** Galiliya, «on xəhər» rayoni, Yerusalem, Yəhudiya wə İordan dəryasining u kətidin kəlgən top-top adəmlər uningoğa əgixip mangdı.

5 Muxu top-top adəmlərnı kərup u bir taoçka qıçti; u u yərdə olturoçinida, muhlisleri uning yenioğa kəldi. **2** U əozini eqip ularoğa təlim berixkə baxlıdı: — **3** Mubarək, roħta namrat bolənanlar! Qünki ərx padixahlıqı ularoğa təwədur. **4** Mubarək, piəoğan qəkkənlər! Qünki ular təsəlli tapıdu. **5** Mubarək, yawax-məminlər! Qünki ular yər yüzigə mirashordur. **6** Mubarək, həkəkəniylikkə aq wə təxnalar! Qünki ular toluk toyunıdu. **7** Mubarək, rəħimdıllar! Qünki ular rəħim kəridu. **8** Mubarək, kəlbi pak bolənanlar! Qünki ular Hudani kəridu. **9** Mubarək, tinçlik tərəpdarlıri! Qünki ular Hudaning pərzəntlıri dəp atilidu. **10** Mubarək, həkəkəniylik yolida ziyənkəxlikkə

uqrijoanlar! Qünki ər x padixahlıki ularoşa təwədur. **11** Mubarak, mən üqün baxkılarning haqarət, ziyankəxlik wə hərtürlük təhmitigə uqrisanglar; **12** xad-huram bolup yayranglar! Qünki ər xlərdə katta in'am silər üqün saqlanmaqta; qünki silərdin ilgirik pəyojəmbərlərgimu ular muxundaq ziyankəxlilərnı kıləjan. **13** Silər yər yüzidiki tuzdursilər. Həlbuki, əgər tuz əz təmini yəqatsa, uningəşa qaytidin tuz təmini kandaqmu kirgüzgılı bolidu? U qaşqıdın, u həqnemigə yarimas bolup, taxlinip kixilərnıng ayioji astida dəssilixtin baxka həq ixka yarimaydu. **14** Silər dunyanıng nuridursilər. Taq üstigə selinojan xəhər yoxurunalmaydu. **15** Həqkim qiraqni yekip koyup, üstigə sewatni kəmtürüp koymas, bəlki qiraqdanıng üstigə koyidu; buning bilən, u ey iqidiki həmmə adəmlərgə yorukluk beridu. **16** Xu tərıqıdə, silər nurunglarnı insanlar aldida xundaq qaknınglarki, ular yaxı əməllirınglarnı kərüp, ərxtiki atanglarnı uluqlısin. **17** Meni Təwrat kanunını yaki pəyojəmbərlərnıng yazojanlırını bikar kıləjılı kəldi, dəp oylap qalmanglar. Mən ularını bikar kıləjılı əməs, bəlki əməlgə axurojılı kəldim. **18** Qünki mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, asman-zemin yokimioşuqə, uningdə pütülgənlər əməlgə axurulmioşuqə Təwratkiki «yod» bir hər p, hətta birər qekitmu bikar kılınmaydu. **19** Xu səwəbtin, Təwrat kanunınıng əkidilirigə, hətta unıng əng kiçikliridın birini bikar kılip, wə baxkıləroşa xundaq kılıxni əgıtidojan hərkim ər x padixahlıqıdə əng kiçik həsəblıdu. Əmma əksiqə, Təwrat kanunı əkidilirigə əməl kıləjanlar wə baxkıləroşa xundaq kılıxni əgətküqılər bolsa ər x padixahlıqıdə uluq həsəblıdu. **20** Qünki mən silərgə xuni eytip koyayki, həqkanıyılıqınglar Təwrat ustazlırı wə Pərisiylərnıngkidın axmısa, ər x padixahlıqıoşa həqqaqan kiraləmysilər. **21** Burunkıləroşa «Kətillik kılma, kətillik kıləjan hər kandaq adəm sorakka tartıdu» dəp buyrulojanlıkını anglijoansilər. **22** Bırək mən əzüm xuni silərgə eytip koyayki, əz kerındixioşa bikardın-bikar aqqılənojanlarnıng hər birimni sorakka tartıdu. Əz kerındixini «əhmək» dəp tilliojan hər kim aliy kengəxmıdə sorakka tartıdu; əmma kerındaxlırını «təlwə» dəp haqarətligən hər kim dozahnıng otioşa layıq bolıdu. **(Geenna g1067)** **23** Xuning üqün, sən kurbangah aldioşa kelip [Hudaşa] hədiyə atımakçı boləjınıngdə, kerındixınıng seningdin əqrinojan yeri barlıki yədingəşə kəlsə, **24** hədiyəngni kurbangah aldioşa koyup turup, əwwal kerındixıng bilən yarixıwal, andın kelip hədiyəngni ata. **25** Əgər üstıngdin dəwa kılmaqçı boləjan birsi bolsa, unıng bilən birgə yolda boləjınıngdə unıng bilən tezdin yarixip, dost boləjin. Bolmısa, u seni sorakçıoşa, sorakçı bolsa gundıpayoşa tapxurıdu, sən zıdanəşa solitiwətilisən. **26** Mən sanga xuni bərhək eytip koyayki, [kərzıngning] əng ahırkı bir tiyinimni koymay təlimigüqə, xu yərdin qıqalmaysən. **27** Silər «Zina kılmanğlar» dəp buyrulojanlıkını anglijoansilər. **28** Bırək mən əzüm xuni silərgə eytip koyayki, birər ayaləşa xəhwaniy niyət bilən qarıoşan kixi kənglidə u ayal bilən allıkaqan zina kıləjan bolıdu. **29** Əgər əmdi əng kəzıng seni gunağna azdursa, uni oyup taxlıwət. Qünki pütün bədinıngning dozahka taxlanəjınıdın kərə, bədinıngdikı bir əzaying yəq kılinojını kəp əwzəl. **(Geenna g1067)** **30** Əgər əng kəlung seni gunağna

azdursa, uni kesip taxlıwət. Qünki pütün bədinıngning dozahka taxlanəjınıdın kərə, bədinıngdikı bir əzaying yəq kılinojını kəp əwzəl. **(Geenna g1067)** **31** Yəna: — «Kimdikim ayalını talak kılma, uningəşa talak hetini bərsun» dəpmu buyrulojan. **32** Bırək mən əzüm xuni silərgə eytip koyayki, kimdikim əz ayalınıng buzukluk kılmixidın baxka [hər kandaq ixni bahənə kılip] uni talak kılma, əmdi uni zinaəşa taləp bərgən bolıdu; talak kılinojan ayalı əmrıgə aləjan kiximni zina kıləjan bolıdu. **33** Silər yənə burunkıləroşa «Kəsımıngdin yanma, Pəwərdigarəşa kıləjan kəsımınggə əməl kıl» dəp buyrulojanlıkını anglijoansilər. **34** Bırək mən əzüm xuni silərgə eytip koyayki, kət'iy kəsəm kılmanğlar; ər xni tiləşa elip kəsəm kılmanğlar, qünki ər x Hudanıng təhtıdu; **35** yaki yərnı tiləşa elip kəsəm kılmanğlar, qünki yər yüzi Hudanıng təhtıpəridur. Yerusalemnı tiləşa elipmu kəsəm kılmanğlar, qünki u yər uluq padixahnıng xəhıridur. **36** Həttə əz bəxinglarnı tiləşa elipmu kəsəm kılmanğlar, qünki silərnıng qeqınglarnıng bir telinimni aq yaki qara rənggə əzgərtix kəlunglarnıng kəlməydu. **37** Pəkət gəgingınglar «Bolıdu», «bolıdu», yaki «Yak, yak, bolmaydu» bolsun. Buningdin ziyadisi rəzil boləjuqıdın kelıdu. **38** Silər «Kəzəg kəz, qıxka qıx» dəp buyrulojını anglijoansilər. **39** Bırək mən əzüm xuni silərgə eytip koyayki, əski bilən təng bolmanğlar. Kimdəkim əng məngzınggə ursa, sol məngzıngımı tutup bər; **40** wə birsi üstıngdin dəwa kılip, kənglikıngni almaqçı bolsa, qapıningımı bəri. **41** Birsi sanga [yük-takını yüdüküzüp] mıng kədəm yol yürüxkə zorlısa, unıng bilən ikki mıng kədəm məng. **42** Birsi səndin tilisə, uningəşa bər. Birsi səndin ətnə-yerim kılmaqçı bolsa, uningəşa boynungni toləjıma. **43** Silər «Qoxnangni səygin, düxmıngıngə nəprətlən» dəp eytiləyojanlı anglijoan. **44** Bırək mən əzüm xuni silərgə eytip koyayki, silərgə düxmənlik boləjanlarəşa mehir-muhəbbət kərsitinglar, silərdin nəprətləngənlərgə yaxlılık kılınğlar, silərgə ziyankəxlik kıləjanlarəşa dua kılınğlar. **45** Xundaq kıləjandə, ərxtiki Atanglarnıng pərzəntlırındın bolısılar. Qünki U kuyaxınıng nurını yaxıləroşımı wə yamanlarəşımı qüxürıdu, yamoşurnımı həqkanıyləroşımı, həqkanıyəsizlərgımı yaoşdurıdu. **46** Əgər silər əzınglarəşa muhəbbət kərsətkənlərgilə mehir-muhəbbət kərsətsanglar, buning kandaqmu in'əmoşa erixküqılıki bolsun? Həttə bajırlarmu xundaq kılıwatmamdu? **47** Əgər silər pəkət kerındaxlırınğlar bilənla salam-səhət kılıxsanglar, buning nemə pəziliti bar? Həttə yat əlliklərmu xundaq kılıdioşu! **48** Xunga, ərxtiki Atanglar mukəmməl boləjınıdək, silərmu mukəmməl bolunğlar.

6 Hezi bolunğlarki, həyr-sahawətlik ixlirınglarnı baxkılarnıng aldida kəz-kəz kılmanğlar. Bundaq kılsanglar, ərxtiki Atanglarnıng in'əmioşa erixəlməysilər. **2** Xunga həyr-sahawət kıləjınıngdə, dawrang salma. Sahtıpəzərlə sinagoglarda wə koqılarda adəmlərnıng mahtıxioşa erixix üqün xundaq kılıdu. Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, ular kəzligən in'əmioşa erixkən bolıdu. **3** Lekin sən, həyr-sahawət kıləjınıngdə əng kəlungning nemə kılıwatkinini sol kəlung bilmisun. **4** Xuning bilən həyr-sahawıting yoxurun bolıdu wə yoxurun ixlarnı kərgüqi Atang sanga buni kayturıdu. **5**

Dua qilgan vaqtingda, sahtipazlardak bolma; qunki ular baxkilarga kez-kez kilix uqun sinagogar yaki tet koqa eoqizida turuwelip dua kilixka amraktur. Men silerga xuni bershak eytip koyayki, ular kezligen in'amioja erixkon bolidu. **6** Lekin sen bolsang, dua qilgan vaqtingda, iqkiri eyga kirip, ixikni yepip, yoxurun turoquqi Atangoja dua kilinglar; wa yoxurun kerguqi Atang buni sanga kayturidu. **7** Dua-tilawat keloganda, [butporas] yat elliklerdikidak kuruk goplarni takrarlawormanglar. Qunki ular deganlirimiz kop bolsa [Huda] tiliginimizni qoqum ijabat kilidu, dap oylaydu. **8** Xunga, siler ularni dorimanglar. Qunki Atanglar silerning ehdiyajinglarni siler tilimastin burunla bilidu. **9** Xuning uqun, mundak dua kilinglar: — «I asmanlarda turoquqi Atimiz, Sening naming mukaddas dap uluqjanoyaj. **10** Padixahliking kelgey, Iradang arxta ada kilingandak yar yuzidimu ada kilingoyaj. **11** Bugunki nenimizni bugun bizga bergeysen. **12** Bizga kerdar bolojanlarni kaquriginimizdek, Sennu kerzirimizni kaqurigeysen. **13** Bizni azduruluxlaroja uqratkuzmiojaysen, Balke bizni rezil bolojuqidin kutuldurtojaysen». **14** Qunki siler baxkilarning gunah-sawenliklirini kaquirsenglar, arxtiki Atanglarnu silerni kaquiridu. **15** Birak baxkilarning gunah-sawenliklirini kaqurmisengler, arxtiki Atanglarnu gunah-sawenlikliringlarni kaqurmeydu. **16** Roza tutkan waqtinglarda, sahtipazlardak tatirangoja kiyapatka kiriwalmanglar. Ular roza tutkisini kez-kez kilix uqun qiraylirini solojun kiyapatte kersitidu. Men silerga xuni bershak eytip koyayki, ular kezligen in'amioja erixkon bolidu. **17** Emde sen, roza tutkiningda, qaqliringni maylap, yuzungni yuyup yur. **18** Xu qaoqda, roza tutkingning insanlaroja amas, balke pakot yoxurun turoquqi Atangojila keruinidu; wa yoxurun kerguqi Atang uni sanga kayturidu. **19** Yar yuzida ezunglaroja bayliklarni toplimanglar. Qunki bu yerdə ya kuya yep ketidu, ya dat basidu yaki ooqrlar tam texip ooqrlar ketidu. **20** Eksioy, arxta ezunglaroja bayliklar toplanglar. U yerdə kuya yemeydu, dat basmaydu, ooqrimu tam texip ooqrlimaydu. **21** Qunki bayliking kayerdə bolsa, kalbingmu xu yerdə bolidu. **22** Tanning qiroqi koqdur. Xunga ager kezung sap bolsa, putun wujudung yorutulidu. **23** Lekin ager kezung yaman bolsa putun wujudung karangoju bolidu. Agər wujudungdiki «yorukluk» emaliyotta karangojuluk bolsa, u karangojuluk nemidegan korqunluk-ha! **24** Heqkim [birla wakitta] ikki hojayinning kullukida bolmaydu. Qunki u yaki buni yaman kerup, uni yahxi keridu; yaki buningoja baqlinip, uningoja etibarsiz karaydu. [xuningoja ohxax], silerning hem Hudaning, hem mal-dunyaning kullukida boluxunglar mumkin amas. **25** Xunga men silerga xuni eytip koyayki, hayatinglaroja keraklik yemak-iqmak yaki uqanglaroja kiyidogan kiyim-keqakning ojemini kilmanglar. Hayatlik ozuqtin, tan kiyim-keqaktin aziz amasmu? **26** Asmandiki uqar-kanatlaroja karanglar! Ular terimaydu, ormaydu, ambarlaroja yiojmaydu, lekin arxtiki Atanglar ularnimu ozuklanduridu. Siler axu kuqlardin kop aziz amasmu? **27** Aranglarda kaysinglar ojem-kayouju bilən emruinglarni birar saet uzartalaysiler? **28** Silarning kiyim-keqakning ojemini kilixinglarning neme hajiti?!

Daladiki neluparlarning qandak esidojanlikioja karap bekinglar! Ular omgakmu kilmaydu, qaq egirmeydu; **29** lekin silerga xuni eytayki, hatta Sulayman toluk xan-xarapta turoqandimu uning kiyinixi niluparlarning bir guliqilikmu yok idi. **30** Emde Huda daladiki bugun eqilsa, atisi kurup oqakka selinidogan axu gul-giyahlarni xunqə bezigən yerdə, silerni tehimu kiyindurməsmu, ay ixənqi ajizlar! **31** Xunga «neme yəymiz», «neme iqimiz», «neme kiyimiz?» dəp ojem kilmanglar. **32** Qunki yat əldikilər mana xundak həmmə nərsigə intilidu, əmma arxtiki Atanglar silərnin bu həmmə nərsilərgə mohtajliklarni bilidu; **33** xundak ikən, həmmidin əwwal Hudaning padixahlığı wə həkkanilyliqioja intilinglar. U qaoqda, bularning həmmisi silərgə koqulup nesip bolidu. **34** Xuning uqun, atining ojemini kilmanglar. atining ojei atigə qalsun. Hər kunning dərđi xu kungə tuxluk bolidu.

7 Baxkilarning üstidin həküm kilip yurmənglar. Xundakta [Hudaning] həkümigə uqrimaysiler. **2** Qunki siler baxkilar üstidin qandak baqa bilən həküm kilsanglar, [Hudamu] silərnin üstünglardin xundak baqa bilən həküm qikiridu. Siler baxkilarni qandak elqəm bilən elqisənglar, [Hudamu] silərnin xundak elqəm bilən elqaydu. **3** Emde neme uqun buradiringning kezidiki kilni kerup, ez kezüngdiki limni baykiyalmayson?! **4** Sen qandakmu buradiringoja: «Kenı, kezüngdiki kilni eliwetay!» deyləysən? Qunki mana, ezüngning kezidə lim turidu!? **5** Ay sahtipəz! Awwal ezüngning kezidiki limni eliwat, andin enik kerup, buradiringning kezidiki kilni eliwetələysən. **6** Mukəddəs nərsini itlaroja bərmənglar, yaki ünqə-mərwəyitliringlarni tongguzlarning aldioja taxlap koymanglar. Bolmisa, ular bularni putlirida dəssəp, andin burulup silərnin talaydu. **7** Tilənglar, silərgə ata kilingidu; izdənglar, tapisilər; ixikni qekinglar, eqilidu. **8** Qunki hər bir tiligüqi tiliginigə erixidu; izdigüqi izdigininin tapidu; ixikni qəkküqilərgə ixik eqilidu. **9** Aranglarda ez ooqli nan tələp kilsa, uningoja tax beridoganlar barmu?! **10** Yaki belik tələp kilsa, yilan beridoganlar barmu? **11** Emde siler rezil turupmu ez pərzəntliringlaroja yahxi iltipatlarni berixni bilgən yerdə, arxtiki Atanglar Əzidin tiligənlərgə yahxi nərsilərnin tehimu iltipət kilmasmu? **12** Xunga hər ixta baxkilarning ezünglaroja qandak muamilə kilingini ümid kilsanglar, silərnin ularoja xundak muamilə kilinglar; qunki Tawrat kanuni wə pəyojəmbərlərnin təlimatlıri mana xudat. **13** Tar dərwezidin kiringlar. Qunki kixini halakətkə elip baridogan dərwezə kəng bolup, yoli kəngtaxa wə daqdamdur, wa uningdin kiridoganlar kəptur. **14** Birak hayatlikka elip baridogan dərwezə tar, yoli kəstang bolup, uni tapalaydiganlarnu az. **15** Aldinglaroja koy terisigə oriniwelip kəlgən, iqi yirtkuq qilberidək bologan sahta pəyojəmbərlərdin hoxyar bolunglar. **16** Siler ularni mewiliridin tonuwalaysiler. Tikəndin üzümlər, qamoqaktin ənjuərlər aloqli bolamdu? **17** Xuningoja ohxax, hər yahxi dərəh yahxi mewə beridu, por dərəh naqar mewə beridu. **18** Yahxi dərəh naqar mewə bərməydu, por dərəh yahxi mewə bərməydu. **19** Yahxi mewə bərməyidogan hər bir dərəh kesilip otka taxlinidu. **20** Xuningdək, muxundak kixilərnin

mewiliridin tonuwalalaysilar. **21** Manga «Rəbbim, Rəbbim» degənlərnin həmmisilə ərx padixahlikiyə kirəlməydu, bəki ərxətə turoquqi Ataming iradisini ada kילוanlarla kirələydu. **22** Xu künidə nurojun kixilər manga: «Rəbbim, Rəbbim, biz sening naming bilən wəhiy-bexarətlərnə yətküzduq, sening naming bilən jinlərnə qoşılduq wə naming bilən nurojun mejjilərnə kirsəttuq» dəydu. **23** Həlbuki, u qaodla mən ularoqa: «Silərnə əzəldin tonuməymən. Kezümədin yəkilənglar, əy itaətsizlər!» dəp elan kiliyə. **24** Əmdi hər biri bu səzliyə anglap əməl kילוan bolsa, u əz əyini qoram tax üstigə saloqan pəm-parasətlik kixigə ohxaydu. **25** Yəmoqur yioqip, kəlkün kelip, boran qikiş soqsımı, u əy ərilmidi; qünki uning uli qoram taxning üstigə selinoqan. **26** Birək səzliyə anglap turup, əməl kilməydiqan hər biri əyini kunning üstigə kuroqan əhməkə ohxaydu. **27** Yəmoqur yaşqanda, kəlkün kəlgəndə, boran qikkənda xu əy əriliş kətti; uning ərtilixi intayin dəhətlik boldi! **28** Wə xundək boldiki, əysa bu səzliyəni ahirlaxturoqandın keyin, bu top-top halayik uning təlimliyəgə həyranuhas boluxti. **29** Qünki uning təlimliyə Təwrat uztazliyəningkigə ohximaytti, bəki tolimu nopuzluq idi.

8 U taqdin qüxkəndə, top-top kixilər uningə əgixip mangdi. **2** Wə mana, mahaw kesili bar boləqan bir kixi uning əldioqə kelip, bəxini yərgə urup tizlinip: — Təksir, əgər halisəngiz, meni kesiləmdin pak kiləlaysiz! — dedi. **3** əysa uningə qəlini təgküzüp turup: — Halaymən, pak boləqin! — dewidi, wə adəmnin mahaw kesili xuan pak bolup sakaydi. **4** əysa uningə: — Həzir bu ixni həqkimgə eytmə, bəki udul berip kahinoqə əzüngni kərsitip, ularda bir guwahlik bolux üqün, Musa bu ixta əmr kילוan hədiyə-qurbanliqni sunəqin, — dedi. **5** U Kəpənahum xəhriyə barəqanda, [rimlik] bir yüzbəxi uning əldioqə kelip, uningdin yelinip: **6** — Təksir, qakirim paləq bolup kelip, bək azablinip əydə yatidu, — dedi. **7** Mən berip uni sakaytip qoyay, — dedi əysa. **8** Yüzbəxi jawabən: — Təksir, torusumning astioqə kirixingizgə layik əməsmən. Pəkət bir əojizlə səz kilip koysəngiz, qakirim sakaytip ketidu. **9** Qünki mənmu baxqa birsining həquki astidiki adəmmən, mening kol astimda ləxkərlirim bar. Birigə bar desəm baridu, birigə kəl desəm, kelidu. Kulumoqə bu ixni kil desəm, u xu ixni kilidu, — dedi. **10** əysa bu gəplərnə anglap, həyran boldi. Əzi billə kəlgənlərgə: — Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, bundək ixənqni hətta Israillər arisidimu tapalmioqanidim. **11** Silərgə xuni eytayki, nurojun kixilər künqikix wə künpetixin kelip, ərx padixahlikida İbrahim, İshək wə Yəquplar bilən bir dastihanda olturidu. **12** Ləkin bu padixahlikning əz pərzəntliyə bolsa, sirtta karəngəquluqqa taxlinip, u yərdə yioqə-zarlar kətiridu, qixliyəni oşuqurlitidu, — dedi. **13** Andin, əysa yüzbəxiyə: — Əyünggə qayt, ixənginidək sən üqün xundək kilinidu, dedi. Həliqə qakarning kesili xu pəyttə sakaytildi. **14** əysa Petrusning əyigə barəqanda, Petrusning keynanisining kizip orun tutup yetip kəloqinini kərdi. **15** U uning qəlini tutiwidi, uning kizitmisini yandi. [Ayal] dərhal ornidin turup, əysani kütüxkə baxlıdi. **16** Kəq kirgəndə, kixilər jin qarplaxqan nurojun adəmlərnə uning əldioqə elip kelixti.

U bir əojiz səz bilənla jinlərnə həydiwətti wə barlik kesəllərnə sakaytti. **17** Buning bilən, Yəxaya pəyoqəmbər arkilik yətküzilgən: «U əzi əojiz-siləklirimizni kətiridi, kesəllirimizni üstigə əldi» degən səz əməlgə axuruldi. **18** əysa əzini oriwaləqan top-top kixilərnə kərip, [muhlisliyəqə] dengizning u kətiyəqə ətəp ketixni əmr kildi. **19** Xu qaodla, Təwrat uztazliyədin biri kelip, uningə: — Uztaz, sən kəyərgə barsəng, mənmu sanga əgixip xu yərgə barimən, — dedi. **20** əysa uningə: — Tülkilərnin əngkürliyə, asmandiki kuxlarning uwiliri bar; birək İnsan'ooqlining bəxini qoyuqduq yerimu yok, — dedi. **21** Muhlisliyədin yənə biri uningə: — Rəb, mening əwwal berip atamni yərlikkə qoyuxumoqə ijazət bərgəysən, — dedi. **22** Birək əysa uningə: — Manga əgəxkin, wə əlüklər əz əlüklirini yərlikkə qoysun, — dedi. **23** U kemigə qüxti, muhlisliyəmu qüxüp billə mangdi. **24** Wə mana, dengiz üstidə kəttik boran qikiş kətti; xuning bilən dolkunlar kemidin həlqip kemini əjərk kiliwəttəp əy qəldi. Ləkin u uhlawatatti. **25** Muhlislər kelip uni əojitip: — I uztaz, bizni kütulduroqəysən! Biz həlakət əldida turimiz — dedi. **26** — Nemixkə kərkisilər, i xənqə əjizlər! — dedi u wə ornidin turup, boran-qapqunəqə wə dengizləyə tənbih beriwidi, həmmisi biridinla tinqidi. **27** Muhlislər intayin həyran bolup, bir-birigə: — Bu zadi kəndək adəmdü? Hətta boran-qapqunlar wə dengizmu uningə boysunidikən-həl! — dəp ketixti. **28** əysa dengizning u kətidiki Gadarəliklərnin yurtoqə barəqinida, jin qarplaxqan ikki kixi gərliridin qikiş uningə əldioqə kəldi. Ular xunqə wəhiy idiki, həqkim bu yərdin ətəxkə jür'ət kiləlmaytti. **29** Uni kərgəndə ular: — I Hudaning Oşli, sening biz bilən nemə karing! Sən wəqit-saiti kəlməylə bizni kiyinəqili kəldingmu? — dəp towlidi. **30** Xu yərdin heli yirəkta qong bir top tongguz padisi otlap yürətti. **31** Jinlar əmdi uningə: — Əgər sən bizni kəşliwətməkəqə bolsəng, bizni tongguz padisi iqiğə kirgüzüwətkəysən, — dəp yəlwuruxti. **32** U ularoqə: — Qikənglar! — dewidi, jinlar qikiş, tongguzlarning tenigə kiriwaldi. Mana, pütüklə tongguz padisi tik yərdin etilip qüxüp, sularda əjərk boldi. **33** Ləkin tongguz bəkküqilər bədər kəqip, xəhərgə kirip, bu ixning bax-ahirini, jümlidin jin qarplaxqan kixilərnin kəqürmixonini halayikə eytip berixti. **34** Wə mana, pütün xəhərdikilər əysa bilən kərixkili qikti. Ular uni kərgəndə, uning əzliyəning xu rayonidin ayirilip ketixini ətündi.

9 Xuning bilən u kemigə qüxüp dengizdin ətəp, əzi turoqan xəhərgə qaytip kəldi. **2** Wə mana, kixilər zəmbilgə yatkuzuləqan bir paləqni uning əldioqə elip kəldi. əysa ularning ixənqini kərip həliqə paləqkə: — Oşlum, yürəklik bol, gunəhliring kəqürüm kilindi, — dedi. **3** Andin mana, Təwrat uztazliyədin bəziliri kənglidə: «Bu adəm kupurluq kiliwatidu!» dəp oylidi. **4** Ularning kənglidə nemə oylawatqanliqini bilgən əysa ularoqə: — Nemə üqün kənglünglarda rəzil oylarda bolisilər? **5** «Gunəhliring kəqürüm kilindi» deyix əsanmu yəki «Ornungdin tur, mang!» deyixmu? — dedi wə yənə ularoqə: — **6** Əmma həzir silərnin İnsan'ooqlining yəz yüzidə gunəhlərnə kəqürüm kilix həqukiyəqə igə ikənlikini bilixinglar üqün, — u paləq kesəlgə: —

Ornungdin tur, orun-körpəngni yiojxturup eyüingga kayt, — dedi. **7** Həliqə adəm ornidin turup eyigə kaytti. **8** Buni kərgən top-top adəmlər kərkuşurup, insanlaroşa bundak hokukni bərgən Hudani uluolaxti. **9** Əysa u yərdin qikiş aldioşa ketiwetip, baj yiojidişan orunda olturoşan, Matta isimlik bir [bajgiri] kərdi. U uningoşa: — Manga əgəşkin! — dedi. Wə Matta ornidin turup, uningoşa əgəxti. **10** Wə xundak boldiki, Əysa [Mattaning] eyidə mehman bolup dastihanda olturoşanda, nuroşun bajgirlar wə gunahkarlarmu kirip, Əysa wə uning muhlisliri bilən həmdastihan boldi. **11** Buni kərgən Pərisiylər uning muhlislirioşa: — Ustazinglar nemixka bajgir wə gunahkarlar bilən bir dastihanda yəp-iqip olturidu?! — dedi. **12** Bu gəpni anglioşan Əysa: — Saqlam adəmlər əməs, bəlki bimarlar tewipka mohtajdur. **13** Silər berip [muqəddəs yazmilardiki]: «İzdəydişinim kurbanliklar əməs, bəlki rəhim-xəpət» deyilən xə bərgən əşinimni əşinimni; çünki mən həkkaniyarlarnı əməs, bəlki gunahkarlarnı qakiroşli kəldim, dedi. **14** Xu wəktlarda, Yəhya [pəyoğəmbəring] muhlisliri Əysaning yenioşa kelip uningoşa: — Nemixka biz wə Pərisiylər patpat roza tutimiz, lekin sizning muhlisiringiz tutmaydu? — dəp soraxti. **15** Əysa jawabən: — Toyi boluwatқан yigət tehi toyda həmdastihan olturoşan qəşda, toy mehmanliri həza tutup oltursa kəndak bolidu!? Əmma xu künlər keliduki, yigət ulardın elip ketilidu, ular xu künde roza tutidu. **16** Həqkim kona kəngləkkə yengirəhtin yamak salmaydu. Undak kilsa, yengirə yamak [kirixip], kiyimni tartip yirtiwetidu. Nətijədə, yirtik təhimu yooşinap ketidu. **17** Xuningdək, həqkim yengirə xarabni kona tulumlaroşa qakilimaydu. Əgər undak kilsa, [xarabning eqixi bilən] tulumlar yerilip ketidu-də, xarabmu təkülüp ketidu həm tulumlarmu kərdin qikidu. Xuning üçün kixilər yengirə xarabni yengirə tulumlaroşa qakilaydu; xundak kıləşanda, hər ikkilisi saklinip qalidu. **18** U [Yəhyaning muhlislirioşa] bu səzlərnı kiliwatқан wəktədə, mana bir həkūmdar kelip, uning aldioşa bax urup: — Mening kizim hazirla olüp kərtti; əmma siz berip uningoşa kolingizni təgküzüp koysingiz, u tirilidu, dedi. **19** Əysa ornidin turup, muhlisliri bilən billə uning kəynidin mangdi. **20** Wə mana, yolda hun təwrəx kesiligə giriptən bolojinişan on ikki yil bolujan bir ayal Əysaning arkişidin kelip, uning tonining pexini silidi. **21** Qünki u iqidə «Uning tonini silisamla, qoşum sakjiyip ketimən» dəp oylioşanidi. **22** Əmma Əysa kəynigə burulup, uni kərip: — Kizim, yürəklik bol, ixənging seni sakaytti! dedi. Xuning bilən u ayal xu səttə sakaydi. **23** Əndi Əysa həliki həkūmdarning eyigə kirgəndə, nəy qeliwatқан wə həza tutup waysawatқан kixilər topini kərip, **24** ularoşa: — Qikiş kətinglar, bu kiz əlmidi, bəlki uhlawatidu, dedi. [Xuni anglap] kəpqlik uni məşirə kildi. **25** Kixilər qikiriwetilgəndin keyin, u kizning yenioşa kirip, uning kolini tutiwidi, kiz ornidin turdu. **26** Bu toqrisidiki həwər pütün yurttə pur kətti. **27** Əysa u yərdin qikqanda, ikki qarışun uning kəynidin kelip: — I Dawutning oşli, bizgə rəhim kıləşaysiz! — dəp nida kilixti. **28** U eygə kirgəndin keyin, xu ikki qarışun uning aldioşa kəldi. Əysa ulardın: — Silər mening bu ixka qədir ikənlikimə ixinəmsilər? — dəp soridi. — I Rəbbim, ixinimiz, — dəp jawab bərdi ular. **29** U kolini

ularning kəzlirogə təgküzüp turup: — İxənginglar boyiqə bolsun! dewidi, **30** Ularning kəzlirogə qildi. Əysa ularoşa: Bu ixni həqkimgə eytmanglar! dəp kəttik tapilidi. **31** Ləkin ular u yərdin qikişla, uning nəm-xəritini pütkül yurtka yeyiwətti. **32** Ular qikiş ketiwatqanda, kixilər jin qaplaşқан bir gəqini uning aldioşa elip kəldi. **33** Uningoşa qaplaşқан jinning həyidilixi bilənla, həliki adəm zuwanəş kəldi. Halayik intayin həyranuhas bolup: — Bundak ix İsraildə zadi kərilüp bəkmioşan, — deyixti. **34** Ləkin Pərisiylər: — U jinlarnı jinlarning əmirigə tayinip koşqaydikən, deyixti. **35** Wə Əysa barlik xəhər wə yeza-kixlaklarnı kəzip, ularning sinəglogirlidə təlim berip, ərx padixahlikidiki hux həwərnı jakarilidi wə hərhil kesəllərnı wə hərhil meyip-ajizlarnı sakaytti. **36** Ləkin u top-top adəmlərnı kərip ularoşa iq əşiritti, çünki ular harlinip padisiz qoy padilirdək panəhsiz idi. **37** Xuning bilən u muhlislirioşa: — Həşul dərwəşə kəp ikən, birak [həşul elix üçün] ixləydişanlar az ikən. **38** Xunga həşulning İgisidin, Əz həşulding yiojwelixka ixləmqilərnı jiddiy əwətkəşən, dəp tilənglar, — dedi.

10 U on ikki muhlisini yenioşa qakirip, ularoşa napak rohlarnı koşqlax wə hərbir kesəllikni həm hərbir meyip-ajizni sakaytix hokukini bərdi. **2** On ikki rosulning isimliri təwəndikiqə: Awwal Petrus dəpmu atilidişan Simon wə uning inisi Andriyas, andin Zəbədiyning oşli Yakup wə uning inisi Yuhanna, **3** Filip wə Bartolomay, Tomas wə bajgir Matta, Alfayning oşli Yakup wə Ləbbaus dəpmu atilidişan Taday, **4** millətpərwər dəp ataloşan Simon wə keyin Əysaoşa satқанluk kıləşan Yəhuda İxkariyot. **5** Əysa bu on ikkisini [həlkning arisioşa] mundaq tapilap əwətti: — Yat əlliklərnıng yollirioşa qikmanglar, yaki Samariyaliklərnıng xəhərlirigimni kirmanglar, **6** bəlki tenigən qoy padiliri bolujan İsrail jəmətidikilər arisioşa beringlar. **7** Barəşan yeringlarda: «Ərx padixahlikni yekinlixip kəldi!» dəp jakarlanglar. **8** Aşriş-siləklərnıng sakaytinglar, əlülərnıng tirildüringlar, mahaw kesəllirini sakaytinglar, jinlarnı həydiwetinglar. Silərgə xapaət halis berilgəndur, silərmu halis iltipət kilinglar. **9** Bəlwəşinglaroşa altun, kümüx wə mis pullarnı başlap elip yürmənglar. **10** Səpər üçün birlə yəttəktin baxka nə hurjun, nə kəx, nə həsa eliwalmanglar. Qünki hizmətkər əz ix həkqini elixka həkqliktur. **11** Hərəkəysi xəhər yaki yezişan barəşan wəktinglarda, aldi bilən u yərdə kimning hərmətkə layik mətiwər ikənlikini soranglar; xundak kixini tapqanda, u yərdin kətkiqə uning eyidilə turunglar. **12** Birəşə eygə kirgininglarda, ularoşa salam beringlar. **13** Əgər u ailidikilər [hərmətkə] layik mətiwər kixilər bolsa, tiligən amanlikinglar ularoşa ijəbət bolsun; əgər ular layik bolmasa, tiligən amanlikinglar əzünglaroşa qaytsun. **14** Silərnıng qəbul kilmioşan, səzliringlarnı anglimioşan kimdəkim bolsa, ularning eyidin yaki xu xəhərdin kətkininglarda, ayioşinglardiki topini kəkiwetinglar. **15** Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, kiyamət künidə Sodəm wə Gomorra zeminedikilərnıng həli xu xəhərdikilərnıngkidin yenik bolidu. **16** Mana, mən silərnı koylarnı bərilərnıng arisioşa əwətkəndək əwətmən. Xunga, yilandək səzgür, pəhtəktək sap dillik bolunglar. **17** İnsanlardın pəhəs bolunglar; qünki ular silərnı tutuwelip sət məhkəmilirigə

tapxurup beridu, sinagoglirida kəmqlaydu. **18** Ular wə xundakla yat alliklər üqün bir guwahlik boluxka, silər mening səwəbimdin əmirələr wə padixahlar aldioğa elip berilip soraxka tartilsilər. **19** Lekin ular silərni soraxka tartkən waqtida, kəndək jawab berix yaki nemə jawab berixdin ənsirəp kətmənglar. Qünki xu waqti-saitida eytiz tegixlik sözlər silərgə təminlinidu. **20** Qünki səzligüci əzinglar əməs, bəliki Atanglarning rohi silər arkiplik səzlaydu. **21** Kərin dax kərin dioxtoğa, ata balisioğa hainlik kəlip, ölümgə tutup beridu. Balilarmu atanisioğa qarxi qikəp, ularni ölümgə məhkum kılduridu. **22** Xundakla silər mening namim tūpəylidin həmmə ədəmning nəpritiğə uqrasilər. Ləkin ahirqoğa bərdaxlik bərgənlər bolsa kutkuzulidu. **23** Ular silərgə bu xəhərdə ziyankəxlik kilsa, yənə bir xəhərgə keqəp beringlar. Qünki mən silərgə xuni bərhəq eytip qoyayki, insan'ooli kaytip kəlgüqə silər Israilning barlik xəhərlirini arilax [wəzipinglar] tūgiməydu. **24** Muhlis ustazidin, kul hojayinidin üstün turmaydu. **25** Muhlis ustazioğa ohxax bolsa, kul hojayinioğa ohxax bolsa razi bolsun. Ular öyning igisini «Bəəziləbul» dəp tillioğan yərdə, uning eyidikilirini tehimu kattik həkarətliməmdü? **26** Xunga ulardın kərkəmganglar; qünki həqkəndək yepik koyuloğan ix axkarilanmay kəlməydu, wə həqkəndək məhpiy ix ayan bolmay kəlməydu. **27** Mening silərgə kərangəyoğa eytidioğanlirimni yoruqta eytiweringlar. Kulikinglaroğa piqirəp eytiloğanlarni əgzilərdə jakarlanglar. **28** Tənni öltürsimu, ləkin ədəmning jan-rohni öltürəlməydoğanlardın kərkəmganglar; əksiqə, tən wə jan-rohni dozahta həlak kəlixkə kədir boləyoğidin kərkənglar. **(Geenna 91067)** **29** İkki kuxkəqni bir tiyigə setiwəloğili boliduoqu? Ləkin ulardın birimu Atanglarsiz yərgə qūxməydu. **30** Əmma silər bolsanglar, hətta hər bir tal qeqinglarmu sanəloğandur. **31** Xunga, kərkəmganglar. Silər nuroqunlioğan kuxkəqatınmu kimmətlik tursilər! **32** Xunga, meni insanlarning aldidə etirəp kəloğanlarning hər birini mənmu ərxətki Atamning aldidə etirəp kəlimən; **33** Biraq insanlarning aldidə mənidin tanəoğanlarning hər biridin mənmu ərxətki Atam aldidə tanimən. **34** Mening dunyoğa kəliximni tinqlik elip kəlix üqündur, dəp oylap kəlmənglar. Mən tinqlik əməs, bəliki kəliqni yūrgürüxkə kəldim. **35** Qünki mening kəlixim «Ooqulni atisioğa, kəzini anisioğa, kəlinni keynanisioğa qarxi qikərix» üqün bolidu. **36** Xuning bilən «Adəmning dūxmənliəri öz ailisidiki kixilər bolidu». **37** Ata-anisini mənidinmu əziz kəridioğanlar mənə munasip əməstur. Əz ooqul-kəzini mənidinmu əziz kəridioğanlarmu mənə munasip əməs. **38** Əzining kərestini kətiürüp, mənə əgəxmigənlərmu mənə munasip əməs. **39** Əz həyatini ayaydoğan kixi uningdin məhrum bolidu; mən üqün öz həyatidin məhrum boləoğan kixi uningə erixidu. **40** Silərni kəbul kəloğanlar mənimu kəbul kəloğan bolidu; meni kəbul kəloğanlar bolsa meni əwətküqinimu kəbul kəloğan bolidu. **41** Bir pəyoğəmbərlərin pəyoğəmbərlik saləhiyitidə kəbul kəloğan kixi pəyoğəmbərgə has boləoğan in'əmoğa erixidu. Həkkəniy adəmnə u həkkəniy ikən dəp bilip kəbul kəloğanlar həkkəniy adəmgə has boləoğan in'əmoğa erixidu. **42** Mən silərgə xuni bərhəq eytip qoyayki, mening bu xəkiqikərimdin əng kəziqini birini mening muhlisim dəp bilip uningə hətta pəkət birə

qinə sooquk su bərgən kiximu jəzmən əzizə layik in'amdin məhrum bolmaydu.

11 Əysa on ikki muhlisioğa bu ixlarni tapilap boləoğandin keyin, əzimu xu yərdiki hər kəysi xəhərlərdə təlim berix wə [Hudaning kəlamini] jakərləx üqün u yərdin kətti. **2** Zindanoğa solanoğan Yəhya [pəyoğəmbər] Məshihning kəloğan əməllirini əngləp, muhlisirini əwətip, ular arkiplik əysadin: **3** «Kəlixə mukərrər zat əzimgə, yaki bəxkə bərsini kütüximiz kərkəmu?» — dəp soridi. **4** Əysa ularəoğa jawab berip mundək dedi: — Yəhyaning yenioğa kaytip berip, əz ənglawatqanliringlarni wə kəruwətkanliringlarni bayan kəlip — **5** Korlar kəreləydoğan wə tokurlar məngəlaydoğan boldi, məhaw kəsili boləoğanlar sakəytildi, gəslər əngliyalaydoğan boldi, əlgənlərmu tirildürildi wə kəmbəyoğəllərgə hux həwəp jakarlandi» — dəp eytinglar **6** wə [uningə yoğə]: «Məndin gumanlanmay putlixip kətmigən kixi bolsa bəhtlik turl!» dəp koyunglar, — dedi. **7** Ular kətkəndə, Əysa top-top adəmlərgə Yəhya toquruluq səzləxkə bəxlidi: — «Silər əsli [Yəhyani izdər] qəlgə barəoğininglərdə, zadə nemini kərgili bərdinglər? Xamaldə yəlpütür turoğan komuxnimu? **8** Yaki esil kiyingən bir ərbəbnimü? Mana, esil kiyimlərin kiyənlər han ordiliridin tepiliduoqu! **9** Əmde silər nemə kərgili bərdinglər? Bir pəyoğəmbərnimü? Durus, əmma mən xuni silərgə eytip qoyayki, [bu bolsa] pəyoğəmbərdimni üstün bir boləyoğidur. **10** Qünki [mukəddəs yazmildiki]: — «Mana, yüz aldingə əlqimni əwətimən; U sening aldingə yolungni təyyarlaydu» — dəp pütülgən səz dəl uning toqrisidə pütülgəndur. **11** Mən silərgə xuni bərhəq eytip qoyayki, ayallardın tuquloğanlar arisidə qəməldürgüci Yəhyadinmu uluoqi turoquzuləini yok; əmma ərx padixahlikidiki əng kəziq boləoğinimu uningdin uluoq turidu. **12** Əmma qəməldürgüci Yəhya otturoğa qikəkan künlərdin bügünki künigəq, ərx padixahlikioğa kərix yoli xiddət bilən eqildi wə kixilər uni xiddət bilən tutuwəlidu. **13** Qünki barlik pəyoğəmbərlərin bəxərət bərix hizmiti, xundakla Təwrattiki yazmilar arkiplik bəxərət yətküzülxə hizmiti Yəhya bilən ahirlixidu. **14** Wə əgər xu səzni kəbul kəloğənganglar, «[kaytip] kəlixə mukərrər boləoğan İlyas [pəyoğəmbər]» bolsa, [Yəhyaning] əzidur. **15** Ənglijoğək kəlikə barlar buni ənglisun! **16** Ləkin bu dəwərdiki kixilərin zadə kimlərgə ohxitay? Ular huddi rəstə-bazarlarda olturwəlip, bir-birigə: **17** «Bəz silərgə sunay qəlip bərsəkmə, ussul oyminidənglar», «Matəm pədisigə qəlip bərsəkmə, yioğə-zar kilmidənglar» dəp [kəxəydoğan tuturuksiz] baliləoğa ohxaydu. **18** Qünki Yəhya kəlip ziyapəttə olturmaytti, [xarəb] iqməytti. Xuning bilən, ular: «Uningə jin qəplixiptu» deyixidu. **19** İnsan'ooli bolsa kəlip həm yəydu həm iqudu wə mana, ular: «Təza bir toymas wə bir məyhor ikən. U bəjgərlər wə gənəhkarlarning dosti» deyixidu. Ləkin danəlik bolsa əz pərzəntliəri arkiplik durus dəp tonulidu». **20** Andin u əzi kəp məjizilərin kərsətkən xəhərlərdə turuwətkanlarni towa kilmioğanlikə üqün əyibləp, mundək dedi: — **21** Həlingləroğa way, əy Kərazinliklər! Həlingləroğa way, əy Bəyt-Saidəliklər! Qünki silərdə kərsitilgən məjizilər Tur wə Zidon xəhərliridə kərsitilgən bolsa, u yərlədikilər heli burunla

böz kiyimigə yəginip, külgə milinip towa qiloqan bolatti. **22** Mən silərgə xuni eytip qoyayki, kıyamət künidə Tur wə Zidondikilərnıng kərdioqını silərnıngkidin yenik bolıdu. **23** Əy ərəkə köttürilgən Kəpərnahımlıqlar! Silər təhtisaraoqə qüxtürülsilə. Qünki aranglarda yarıtılqan mejjizilər Sodomda yarıtılqan bolsa, u xəhər bügüngiqə həlak bolmioqan bolatti. (**Hadēs g86**) **24** Əmma mən silərgə xuni eytip qoyayki, kıyamət künidə Sodom zeminidikilərnıng kərdioqını silərnıngkidinmu yenik bolıdu. **25** Xu wəqıtlarda, əysa bu ixlaroqə qarap mundak dedi: — Asman-zemin İgisi i Ata! Sən bu [həkkikətlərnı] danixmən wə əkilliklərdin yoxurup, səbiy balılaroqə axkarıloqanlıqıng üqün Xanga mədhıyılər okuyman! **26** Bərək, i Ata, nəziringdə bundak kılıx rawa idi. **27** Həmmə manga Atamdın təkdım kılındi; Ooqlu Atidin baxqa heqkim tonumaydu, wə Atinimu Ooql wə Ooql axkarılxni layik kərgən kixilərdin baxqa heqkim tonumaydu. **28** Əy japaxəxlər wə eojr yük yükləngən həmminglar! Mening yenimoqə kelinglar, mən silərgə aramlik berəy. **29** Mening boyunturukumni kiyip, məndin egininglar; qünki mən məmin wə kəmtərmən; xundak qiloqanda, kənglünglar aram tapıdu. **30** Qünki mening boyunturukumda bolux asan, mening artıdioqan yüküm yeniktur.

12 Xu qaoqlarda bir xabat küni, əysa buoqdaylıqlərdin etüp ketiwatatti. Kərsiki eqip kətkən muhlisiri baxaqlarıni üzüp, yeyixkə baxlıdı. **2** Ləkin buni kərgən Pərisiylər uningə: — Kara, muhlisiring xabat küni Təwratta qəkləngən ixni kiliwatıdu, deyixti. **3** Biraq u ularoqə: — Dawut wə uning həmmərlirining aq kəloqanda nemə qiloqanlıqını [mukəddəs yazmılardın] okumioqanmusılər? **4** U Hudaning əyigə kirip, [Hudaqə] ataloqan, xundaklə əzi wə həmmərlirioqə nisbətən Təwrat kanuni boyiqə yeyixkə bolmaydıoqan «təkdım nənlar»ni [sorap elip], ularni [həmmərliri] bilən billə yegən. Əslidə wə nənları pəkət kahınlarning yeyixigilə bolatti. **5** Silər Təwratın xuni oqup bəkmioqansılərki, ibadəthanidə ixləydiqan kahınlar xabat künliri ixləp xabat tərtipini buzsımu, gunahqa buyrulmaydu. **6** Biraq mən xuni silərgə eytip qoyayki, bu yərdə ibadəthanidinmu uluq birsı bar. **7** Əmdilikdə əgər silər [Hudaning] «[mukəddəs yazmılarda]: «İzdaydıoqınım kurbənliklər əməs, bəlkı rəhim-xəpəkət» deyilgən xu səzining mənisini bilgən bolsanglar, bigunah kixilərnı gunahkar dəp bəkitməyttinglar. **8** Qünki İnsan'oqlı xabat küningin İgisidur. **9** U u yərdin ayriyip, ularning sinagogioqə kirdi. **10** Wə mana, u yərdə bir qoli yegiləp qəloqan bir adəm bar idi. Ular uning üstidin ərz kılıxkə səwəb tapmaqı bolup uningdin: — Xabat küni kesəl sakəytix Təwrat kanunioqə uyoqunmu? — dəp sorıdı. **11** Ləkin u ularoqə mundak jawab bərdi: — Birəsinglarning qoyı xabat küni orioqə qüxtüp kətsə, uni dərhal tartıp qıqiriwalmaydıoqan adəm barmıdu? **12** İnsan bolsa koydin xunqə ətibərliktur! Xunga, xabat küni yaxxilik kılıx Təwrat kanunioqə uyoqundur. **13** Andin u heliki kesəlgə: — Kolungni uzat, — dedi. U kolini uzitix bilənla kolı ikkinqi kolioqə ohxax əsligə kəltürıldı. **14** Biraq Pərisiylər taxkırıoqə qıqıp, uni kəndak yoxitix həkkidə məsiləhət kılıxti. **15** Əmma əysa buni biliwelip u yərdin ayriıldı. Top-top kixilər uningə əgixip mangdi. U ularning

həmmisini sakəytti; **16** andin ularoqə əzining salahıytini axkarılimaslıqni kəttik tapılıdı. **17** Buning bilən Yəxaya pəyoqəmbər arkılik yətküzülgən munu səzlər əməlgə axurıldı: **18** — «Qaranglar, mana Mən tallioqan Əz kulum! Mening səyümlükim, dilimning səyüngini! Mən Əz Rohımı uning wujudioqə kondurımən, Xuning bilən u əllərgə həküm-həkkikətni jakarlaydu. **19** U nə talax-tartix kilmaydu nə heqən kəttürməydu, Koqlarda uning kəttürgən awazini heqəngliyoqı bolmaydu. **20** Taki u oqəlibə bilən tootra həkümlərnı qıqaroqədu, Yanjıloqan kəmuxni sundurmaydu, Tütəp eoqəy dəp qəloqan plikni eqürməydu; **21** Wə əllər uning namioqə ümid baolaydu». **22** Xu qaoqda, uning əldioqə jin qəplixıwalərnı kor wə gaqa biri elip kelindi. U uni sakəytti, kor gaqını səzıyləydiqan wə kəraləydiqan kildi. **23** Bərlık halayik həyran boluxup: — Əjəbə, bu Dawutning oqlimıdu? — deyixti. **24** Ləkin Pərisiylər bu səzni anglap: — U pəkət jinlarning əmiri boləngən Bəəlzıbuqə tayınip jinlarnı kooqlıwetidikən, deyixti. **25** Ləkin u ularning nemə oylawatkanlıqını bilip ularoqə mundak dedi: — Əz iqidin belünüp əzərə sokuxkan həkəndak padıxahlık wəyran bolıdu; həkəndak xəhər yaki ailə əz iqidin belünüp əzərə sokuxsa zawallıqqa yüz tutıdu. **26** Əgər Xəytan Xəytanni kooqlısa, u əz-əzığə qarxi qıqkan bolıdu. Undəktə, uning padıxahlıqı kəndakmu put tırəp turalısın? **27** Əgər mən jinlarnı Bəəlzıbuləqə tayınip kooqlısam, sələrnıng pərzəntliringlar kimgə tayınip jinlarnı kooqlaydu?! Xunga ular silər toqruluq həküm qıqarsın! **28** Ləkin mən Hudaning Rohioqə tayınip jinlarnı kooqlıoqan bolsam, undəktə Hudaning padıxahlıqı dərwəkə üstünglaroqə qüxtüp namayan bolıdı. **29** Bir kixi kütqınggür birsingə əyigə kirip, uning mal-mülkını kəndak bulap ketalısın? Pəkət u xu kütqınggürni əwwal baolıyalısa, andin əyini buləng-taləng kılalaydu. **30** Mən tərəptə turmioqanlar manga qarxi turoquqidur. Mən tərəpkə [adəmlərnı] yioqmıyoquqlar bolsa tozutuwatkiqidur. **31** Xuning üqün mən silərgə xuni eytip qoyayki, insanlarning etküzgən hərtürlik gunahlırı wə qiloqan kupurluklirining həmmisini kəqürüxkə bolıdu. Biraq Mukəddəs Rohqa kupurluk kılıx heqə qəqürülməydu. **32** İnsan'oqlıoqə qarxi səz qiloqan kimdəkim bolsa kəqürümgə erixəlməydu; ləkin Mukəddəs Rohqa qarxi gəp qiloqanlar bolsa bu dunyadımı, u dunyadımı kəqürümgə erixəlməydu. (**aiōn g165**) **33** Dərəh yaxhi bolsa, mewisimu yaxhi bolıdu — yaki dərəh por bolsa, mewisimu naqar bolıdu; qünki həkəndak dərəh əz mewisidin bilinıdu. **34** Əy yılanlarning pərzəntliri! Silər rəzil tursanglar, əozinglardın kəndakmu yaxhi səz qıqsın? Qünki adəmnıng kəlbidə nemə toluq taxkan bolsa eoqızdin xu qıqıdu. **35** Yaxhi adəm əz yaxhi həzınisidin yaxhi nərsilərnı qıqırıdu. Yaman adəm yaman həzınisidin yaman nərsilərnı qıqırıdu. **36** Mən silərgə xuni eytip qoyayki, insanlar qiloqan hər bir eoqız kuruq səzi üqün sorak küni hesab berıdu. **37** Qünki əz səzliring bilən ya həkkəniy ispatlinısən, ya səzliringlar bilən gunahkar dəp bəkitilısən. **38** Xu qaoqda bəzi Təwrat ustazlırı wə Pərisiylər uningə jawabən: Ustaz, səndin bir mejjizilik əlamət kərgümiz bar, — dedi. **39** Ləkin u ularoqə mundak jawab bərdi: — Rəzil həmmə zinahor bu dəwr bir «alamət»ning kəristilixini istəp

yüridu. Biraq bu dæwrðikilergæ «Yunus pæyojæmbærdæ körülgen mejjizilik alamæt»tin baxka heqkandak mejjirilik alamæt körstilmaydu. **40** Qünki Yunus pæyojæmbær yoöjan belikning körsikida üq keqæ-kündüz yatqandæk, Insan'oojlimu ohxaxla üq keqæ-kündüz yærning baöjrida yatidu. **41** Sorak küni Ninawæ xæhirdikilær bu dæwrðikilær bilæn tæng köpüp, bu dæwrðikilærning gunaqlirini bektidü. Qünki ular Yunus [pæyojæmbær] jakarliojan hæwærni anglap, [yamanliqidin] towa qilöjan; wæ mana, muxu yærdæ Yunus [pæyojæmbær]dinmu uluöj birsi turidu! **42** Sorak küni «Jænubtiki ayal padixah»mu bu dæwrðikilær bilæn tæng tirilip, ularning gunaqlirini bektidü. Qünki u Sulaymanning dana sezlirini anglax üqün yær yüzining qetidin kalgæn; wæ mana, hæzir muxu yærdæ Sulaymandinmu uluöj birsi turidu. **43** Napak roh birawning tenidin qikiriwetilgændin keyin, u kürojaq dalalarni qergilær yürüp, birær aramgaqlini izdæydu, biraq tapalmaydu **44** wæ: «Mæn qikkæn makanimoja kaytay» dæydu. Xuning bilæn kaytip kelip, xu makanining yænila box turojanliqlini, xundakla pakiz tazilanojanliqlini wæ rætölgænlikini baykaydu-da, **45** berip ezidinmu bætær yætæ jinni baxlap kelidu; ular kirip billæ turidu. Buning bilæn heliki adamning keyinki hali burunkidimmu tehimu yaman bolidu. Bu ræzil dæwrðikilærning hælumu mana xundak bolidu. **46** U toplaxqan halayiqqa dawamlïk sezlawatqanda, mana, anisi bilæn iniliri kelip, uning bilæn sezlæxmækqi bolup taxkirida turuxti. **47** Xuning bilæn biræylen uningoja: — Aningiz wæ iniliringiz siz bilæn sezlaximiz dæp taxkirida turidu, — dedi. **48** Lekin u jawabæn xu hæwærni yætküzgæn kixidin: «Kim mening anam, kim mening inilirim?» — dæp soridi. **49** Andin u kolini sozup muhlislrini körsitip: — Mana mening anam, mana mening inilirim! **50** Qünki kim ærtiki Atamning iradisini ada kïsla, xu mening aka-inim, aqa-singlim wæ anamdur, — dedi.

13 Xu küni æysa øydin qikip, dengiz boyida olturatti. **2** Ætrapiöja top-top adæmlær olixiwalojaqqa, u bir kemigæ qikip olturdi. Pütkül halayïk bolsa dengiz boyida turuxatti. **3** U ularoja tæmsillær bilæn nurojan hekmætlærni eytip birip, mundak dedi: — Mana, uruk qaqquqi uruk qaqqili [etizöja] qikipu. **4** Uruk qaqqanda uruqlardin bæziliri qiojir yol üstigæ qüxüptu, kuqlar kelip ularni yær ketiptu. **5** Bæziliri texi көp, topisi az yærlærgæ qüxüptu. Tupriki qongkur bolmiojaqqa, tezla ünüp qikipu, **6** lekin kün qikixi bilænla aptapta köyüp, yiltizi bolmiojaqqa qurup ketiptu. **7** Bæziliri tikænlærning arisioja qüxüptu, tikænlær øsüp maysilarni boöjuwaptu. **8** Bæziliri bolsa yahxi tuprakqa qüxüptu. Ularining bæziliri yüz hæssa, bæziliri atmix hæssa, yænæ bæziliri ottuz hæssa hosul beriptu. **9** Kuliki barlar buni anglisun! **10** Muhlisli kelip, uningdin: — Sæn nemæ üqün ularoja tæmsillær arkilik tælim berisæn? — dæp soridi. **11** U ularoja mundak jawab bærdi: — Silær ærx padixahliqining sirlirini bilixkæ muyæsær kilindinglar, lekin ularoja nesip kilinmidi. **12** Qünki kimdæ bar bolsa, uningoja tehimu көp berilidu, uningda molqilik bolidu; æmma kimdæ yok bolsa, hætta uningda bar bolöjanlirimu uningdin mæhrum kilinidi. **13** Ularoja tæmsil bilæn sezlaximning sæwæbi xuki, ular qarïsimu көrmæydu, anglisimu tingximaydu hæm hæqikij y qüxænmæydu. **14**

Buning bilæn Yaxaya pæyojæmbær eytqan bexarættiki munu sezlær æmælgæ axuruldi: — «Silær anglaxni anglaysiler, biraq qüxænmysilær; Qaraxni qaraysiler, biraq көrmæysilær. **15** Qünki muxu hælkning yürükini may kaplap kætkæn, Ular angliojana kulaklrini eoöjir kiliwalojan, Ular kezlrini uhliojan dæk yumuwalöjan; Undak bolmisidi, ular kezliri bilæn көrüp, Kuliki bilæn anglap, Kængli bilæn qüxinip, Öz yolidin yanduruluxi bilæn, Mæn ularni sakaytqan bolattim. **16** Lekin, kezliringlar bæhtliktur! Qünki ular көridu; kulikinglar bæhtliktur! Qünki ular anglaydu. **17** Mæn silærgæ xuni bærhæk eytip koyayki, burunki nurojan pæyojæmbærlær wæ hæqkanijy adæmlær silærning kergininglarni көriüxkæ intizar bolöjan bolsimu ularni көrmigæn; silærning angliojininglarni anglaxka intizar bolöjan bolsimu ularni anglimiojan. **18** Æmdi uruk qaqquqi toöjrisidiki tæmsilning mænisini anglanglar: **19** Ægær biri [ærx] padixahliqining sez-kalamini anglap turup qüxænmissa, Xæytan kelip uning köngligæ qeqilöjan sezni elip ketidu. Bu dæl qiojir yol üstigæ qeqilöjan uruqlardur. **20** Taxlik yærlærgæ qeqilöjan uruqlar bolsa, ular sez-kalamni anglap, huxallïk bilæn dærhal köbul qilöjanlarni körsitidu. **21** Hælbuki, kælbida heq yiltiz bolmiojaqqa, pakæt waqtlik mæwjut bolup turidu; sez-kalamning wæjedin kiyinqilik yaqi ziyænxælikkæ uqriojana, ular xuan yoldin qætnep ketidu. **22** Tikænlærning arisioja qeqilöjini xundak adæmlærni көrsætkænki, ular sez-kalamni angliojini bilæn, lekin bu dunyaning ændixiliri wæ bayliqning ezikturuxi [kælbidiki] sez-kalamni boöjuwetidu-da, ular hosulsiz kalidu. (aïön q165) **23** Lekin yahxi yærgæ qeqilöjan uruqlar bolsa — sez-kalamni anglap qüxængæn adæmlærni körsitidu. Bundak adæmlær hosul beridu, birsi yüz hæssa, birsi atmix hæssa, yænæ birsi ottuz hæssa hosul beridu. **24** U ularning aldisida yænæ bir tæmsilni bayan kildi: — Ærx padixahliki huddi etizioja yahxi urukni qaqqan bir adæmgæ ohxaydu. **25** Æmma kixiler uykuöja qömgæn qaojda, düxmini kelip buöjday arisioja kürmæk uruklrini qeqiwetip, ketiptu. **26** Æmdi maysilær øsüp, baxaq qïqaröjana, kürmækmæ axkarlinixka baxlapu. **27** Hojayinning qakarlrini kelip uningoja: — «Æpændi, siz etizingizöja yahxi uruk qaqqan æmæsmidingiz? Kürmæklær nædin kelip kaldiz?» dæptu. **28** Hojayin: «Buni bir düxman qilöjan» — dæptu. Qakarlar uningdin: «Siz bizni berip ularni otiwetinger demæqkimu?» — dæp soraptu. **29** «Yak, » — dæptu hojayin, «undak qilöjana kürmæklærni yulojana, buöjdaylarnimu yuluwetixinglar mumkin. **30** Bu ikkisi orma waqtiojæga billæ øssun, orma waqtida, mæn ormiqlaröja: — Aldi bilæn kürmæklærni ayrip yiojip, baöjlap köydürtüxkæ koyunglar, andin buöjdaylarni yiojip ambirimöja ækiringlar, dæymæn» — dæptu hojayin. **31** U ularoja yænæ bir tæmsilni eytti: — Ærx padixahliki huddi bir adæm kiojioja elip etizioja qaqqan kïqa urukioja ohxaydu. **32** Kïqa uruki dærwækæ barlik uruklarning iqidæ æng kïqik bolsimu, u hærkandak ziraættin egiz øsüp, dærah bolidu, hætta asmandiki kuqlarmu kelip uning xahlirida usulaydu. **33** U ularoja yænæ bir tæmsilni eytti: — Ærx padixahliki huddi bir ayal kiojioja elip üq jawur unning arisioja yoxurup, taki pütün hemir bolöjuqa saqlöjan eqitkuöja ohxaydu. **34** Æysa bu ixlarning hæmmisini tæmsillær bilæn көpqulikkæ

bayan kildi. U tamsilsiz heçqandak təlim bərməytti. **35** Buning bilən pəyojəmbər arķilik aldin'ala eytiloan munu sezlər əməlgə axurldi: — «Aozimni təmsil sezlər bilən aqimən, Aləm apiridə boləndin beri yoxurunup kəlgən ixlarni elan kilmən». **36** Xuningdin keyin, u kəpçilikni yoləə seliwetip əygə kirdi. Muhlisiri yenioja kelip uningdin: — Etizlikti kürmək toorisdidiki təmsilni bizgə xərhləp bərsəng, — dəp etündi. **37** U əmđi ularəə jawab berip mundak dedi: — Yahxi urukni qaqqan kixi insan'ooşlidir. **38** Etizlik bolsa — dunya. Yahxi uruk bolsa [ərx] padixahlikining pərzəntilridur, lekin kürmək rəzil boluquning pərzəntilridur. **39** Kürmək qaqqan düxman — İblisur. Orma orux waķti — zaman ahiridur. Ormiqilar — pərixtilərdur. (aiōn g165) **40** Kürməklər yulunup, otta kəydürüwetilginidək, zaman ahiridimu ənə xundak bolidu. (aiōn g165) **41** İnsan'ooşli pərixtilirini əwətip, ular insanlarni gunahķa azdurojuqlarning həmmisini, xundakla barlik itəatsizlik kijoqlarini əz padixahlikidin xallap qikiq, **42** humdanning lawladp turojan otioja taxlaydu. U yərdə yioja-zarlar kəturilidu, qixlirini ojuqurlitidu. **43** U qaojda həkkanilyar Atisining padixahlikida huddi kuyaxtək julalinidu. Angliojuđək kuliki barlar buni anglisun! **44** — Ərx padixahlik huddi etizda yoxurulojan bir həzinigə ohxaydu. Uni tepiwəlojuqi həzinini kaytidin yoxurup, həzinining xad-huramlik iqidə bar-yokini setiwetip, xu etizni setiwalidu. **45** Yənə kelip, ərx padixahlik esil ünqə-mərwayitlarni izdigən sodigərgə ohxaydu. **46** Sodigər nəhayiti kimmət bahəlik bir mərwayitni tapkanda, kaytip berip bar-yokini setiwetip, u mərwayitni setiwalidu. **47** — Yənə kelip, ərx padixahlik dengizoja taxlinip hərhil beliklarni tudiojan torəə ohxaydu. **48** Tor toxkanda, [belikqilar] uni kirojəqə tartip qikiridu. Andin olturup, yahxi beliklarni iləjwəlip, kaqilarəə kaqilap, ərziməslərnə taxliwetidu. **49** Zaman ahirida xundak bolidu. Pərixtilər qikiq, rəzil kixilərnə həkkaniy kixilər arisidin ayriydu (aiōn g165) **50** wə humdanning lawladp turojan otioja taxlaydu. U yərdə yioja-zarlar kəturilidu, qixlirini ojuqurlitidu. **51** Əysa ularđin: — Bu ixlarning həmmisini qüxəndinglarmu? dəp soridi. Qüxəndük, — dəp jawab bərdi ular. **52** Andin u ularəə: — Xunga, ərx padixahlikining təlimigə muyəssər bolup muhlis boləjan hərbi Təwrat ustazi huddi həzinisidin yeng i həm kona nərsilərnə elip qikiq tarkatkuqi əy hojayinioja ohxaydu, — dedi. **53** Əysa bu təmsillərnə sezləp boləndin keyin, xundak boldiki, u yərdin ayrilip, **54** əz yurtioja kətti wə əz yurtidiki sinagogta həkķə təlim berixkə kirixti. Buni angliojan halayigə inəyain həyran boluxup: — Bu adəmning bunqiwala danaliki wə mejiyə-karamətliri nədin kəlgəndu? **55** U pəkət heliki yaəəqqining ooşli əməsmu? Uning anisining ismi Məryəm, Yəqub, Yüsiip, Simon wə Yəhudalar uning iniliri əməsmu? **56** Uning singillirining həmmisi bizning arimizdioju? Xundak ikən, uningdik bu ixlarning həmmisi zadi nədin kəlgəndu? — deyixətti. **57** Xuning bilən ular uningəə həsət-bizar bilən karidi. Xunga əysa ularəəə mundak dedi: — Hərķandak pəyojəmbər bəxķə yərlərdə hərmətsiz kəlməydu, pəkət əz yurti wə əz eyidə hərmətkə sazawər bolmaydu. **58** Ularning iman-xənəqsizlikidin u u yərdə kəp mejiyə kərsətmidi.

14 U qaoqlarda, Hərod həkim Əysaning nam-xəhritidin həwər tepip, **2** hizmətkarlıgə: — Bu adəm qəməldürgüqi Yəhya bolidu, u elümdin tirilgən bolsa kərək. Xuning üqün muxu əlahidə kudrətlər uningda küqini kərsətməktə, — dedi. **3** Hərodning bundak deyixining səwəbi, u [əgay] akisi Filipning ayali Hərodiyəning wəjədin Yəhyani tutkun kiliq, zindanoja taxliojanidi. **4** Qünki Yəhya Hərodķa [tənbihi berip]: «Bu ayalni tartiwəlixing Təwrat qanunioja hiləptur» dəp kəlgəndi. **5** Hərod [xu səwəbtin] Yəhyani əltürməqki boləjan bolsimu, birək halayiktin kərkkanidi, qünki ular Yəhyani pəyojəmbər, dəp bilətti. **6** Əmma Hərodning tuəqulojan küni təbrikləngəndə, ayali Hərodiyəning kizi otturioja qikiq isullə oynap bərdi. Bu Hərodķa bək yaķti; **7** xuning üqün u uningəə: — Hərnəmə tilisəng xuni sanga bəəy, dəp kəsəm kildi. **8** Ləkin kiz anisining küxkürtüxi bilən: — Qəməldürgüqi Yəhyaning kallisini elip, bir təhsigə kəyup bərdi. **9** Padixah buningəə həsətə qəkkən bolsimu, kəsəmliri tüpəylidin wə dastihanda olturojanlar wəjədin, [kallisini] elip kelinglar, dəp buyrudi. **10** U adəm əwətip, zindanda Yəhyaning kallisini əldurdi. **11** Xuning bilən kallisi bir təhsigə kəyulup, kizning əldioja elip kəlinidi. Kiz buni anisining əldioja əpard. **12** [Yəhyaning] muhlisiri bolsa berip, jəsətni elip dəpnə kildi; andin berip Əysəəə bu ixlarni həwər kildi. **13** Əysa bu həwərnə ənglap, əzi yəlojuz pinħan bir jəyoja kətəy dəp bir kəmigə olturup u yərdin ayrildi. Halayik buning həwərinə tapkanda, ətrəptiki xəhərlərdin kəlixip, uning kəynidin piyədə mangdi. **14** U [kirojaqķa] qikiq kətkinidə, zor bir top adəmlərnə kərtüwidə, ularəə iq əqritip, ularning əqriqlirini saķaytti. **15** Kəq kirgəndə, muhlisiri uning yenioja kelip: — Bu qəl bir jay ikən, waķitmu bir yərgə berip kəldi. Halayikni yoləə seliwətkən bolsəng, andin ular kəntlərgə berip əzlirogə ozuk setiwalisun, — dedi. **16** Ləkin Əysa ularəə: — Ularning kətinixing həjiti yok, əzünglar ularəəə ozuk beringlar, — dedi. **17** Ləkin muhlislar: — Bizdə bəx nan bilən ikki dənə beliktin bəxķə heq nərsə yok, — deyixti. **18** U: — Ularni mənə elip kelinglar, dedi. **19** U halayikni qəplükning üstidə olturuxķa buyruəndin keyin, bəx nan bilən ikki belikni kəlioja elip, əsmənoja qarap [Hudəəə] təxəkkəri eytti. Andin nanlarni oxup muhlisirioja bərdi, muhlisiri halayikķə üləxtürüp bərdi. **20** Həmməylən yəp toyundi. [Muhlislar] exip kəlojan pərqilarni lik on ikki səwətkə teriwalidi. **21** Ozuklənojanlarning sani əyallar wə balilərdin bəxķə təhminən bəx ming kixi idi. **22** Arķidila, u muhlisirioja: Əzüm bu halayikni yoləə seliwətimən, əngəjuqə silər kəmigə olturup, dengizning qarxi kirojioja ətüp turunglar, dəp buyrudi. **23** Halayikni yoləə seliwətkəndin keyin, u dua kiliq üqün əzi hilwət təoķa qikiq. Kəq kirgəndimu u yərdə yəlojuz kəldi. **24** Bu qaojda, kəmə kirojaqķin heli kəp qəkirim yürgəndi, ləkin xaməl qarxi yənləxitin qikiwətkəqķa, kəmə dolkunlar iqidə qaykiliq turətti. **25** Kəqə tətinqə jəsək waķtiddə, u dengizning üstidə mēngip, muhlisiri təəəpkə kəldi. **26** Muhlislar uning dengizning üstidə mēngip kəliwətkənlikini kəriup, əlakzadə bolup: — Alwəsti ikən! — dəp kərkup quķan selixti. **27** Ləkin Əysa dərħəl ularəə: — Yürəklək bolunglar, bu mən,

korqmanglar! — dedi. **28** Petrus buningoşa jawabøn: — I Røb, bu sən bolsang, su üstidə mengip yeningoşa beriximoşa emr qiløjaysən, — dedi. **29** Kəl, — dedi u. Petrus kemidin qüxüp, su üstidə mengip, Əysaşa qarap ketiwatatti; **30** lekin boranning kattik qikiwatkanlikini kørüp qorqup, suşa qeküxkə baxlidi: — Røb, meni kutkuzuwaloşaysən! — döp warkiridi. **31** Əysa dərhal kolini uzitip, uni tutuwalidi wə uningoşa: — Əy ixənqi ajiz bəndə, nemixka guman kilding? — dedi. **32** Ular kemigə qikqanda, xamal tohtidi. **33** Kemidə olturoşanlar uning aldioşa kelip səjdə kilip: — Bərhək, sən Hudaning Oşli ikənsən, — deyixti. **34** Ular dengizning karxi tərəpigə etkəndə, Ginnisarət yurtida [kuruqlukka] qikti. **35** U yərdiki adəmlər uni tonup kelip, ətraptiki barlik jaylaroşa həwər əwətti; xuning bilən kixilər barlik bimarlarini uning aldioşa elip kəldi; **36** ular uningdin bimarlarıning heqbolmioşanda uning tonining pexigə bolsimu kolini təgküzüwelixioşa yol köyuxini etündi. Uningoşa kolini təgküzənlərnin həmmisi səlimaza sakaydi.

15 Bu qaoşda, Təwrat ustazliridin wə Pərisiylərdin bəziliri Yerusalemdin kelip Əysaning aldioşa berip: **2** — Muhlisiring nemixka ata-bowilirimizning ən'ənilirigə hilaplik kilidu? Qünki ular kollirini yumay tamaq yəydikənoşu, — dedi. **3** Ləkin u ularoşa mundak jawab bərdi: — Silərqu, silər nemixka ən'ənimizni sakləymiz döp Hudaning əmrigə hilaplik kilisilər? **4** Qünki Huda: «Ata-anangni hərmət kil» wə «Atisi yaki anisini haqarətligənlər ölümə məhkum kilinsun» döp əmr qiləşən. **5** Ləkin silər: — Hərəkəndək kixi «Atisi yaki anisoşa: — Mən silərgə yardım bərgüdək nərsilərnə allikaşan [Hudaşa] atiwəttim — desila, **6** uning ata-anisoşa hərmət-wapadarlik kilix məjburiyiti kəlməydu, — dəysilər. Buning bilən ən'ənənlərnə dəp, Hudaning əmrini yoxka qikiriwəttinlər. **7** Əy sahtipəzlər! Yəxaya pəyoşəmbər bərgən muxu bəxarət toptooşra silər toşruluk ikən: — **8** «Muxu həlk əşizda meni hərmətligini bilən, Biraq kəlbi məndin yirək. **9** Ular mənə bəhədə ibadət kilidu. Ularnin əgətkən təlimliri pəkət insanlardan qikqan pətiwalarla, halas». **10** Andin u halayikni yenioşa qakirip, ularoşa: — Qulək selinglər həm xuni qüxininglarki, **11** Insanni napak kilidioşini əşizdin kiridioşini əməs, bəlki əşizdin qikidioşinidur, — dedi. **12** Keyin muhlisiri uning aldioşa kelip: — Sening bu səzüngni Pərisiylər anlap, uningdin bizar bolup rənjjənilikini bildingmu? — dedi. **13** Ləkin u mundak jawab kəyurdi: — Ərxiki Atam tikmigen hərəkəndək əsiümlük yiltizidin yulnup taxlinidu. **14** Silər ularoşa pisənt kilənglar; ular korlaroşa yol baxlaydioşan korlardur. Əgər kor korəşa yol baxlasa, hər ikkisi orioşa qüxüp ketidu. **15** Ləkin Petrus uningə: — Baya eytkən təmsilni bizgə qüxəndürüp bərgəysən, — dedi. **16** Ləkin u: — Silərmə tehiqə qüxənqigə eriximidinlər?! — dedi. **17** Eşizə kirgən barlik nərsilərnin axkəzan arkilik tərət bolup qikip ketidioşanlikini tehi qüxənməmsilər? **18** Ləkin eşizdin qikidioşini kəlbətin qikidu, insanni napak kilidioşinimu xudur. **19** Qünki yaman oşlar, qatillik, zinəhorluk, buzukqilik, oşrilik, yaloşan guwahlik wə təhmət qatarliklər kəlbətin qikidu. **20** Insanni napak kilidioşanlar mana xulardur; yuyulmioşan qollar bilən

tamaq yeyix insanni napak kilməydu. **21** Əysa u yərdin qikip, Tur wə Zidon xəhərlirinin ətrapidiki yurtlarəşa bardi. **22** Mana, u qət yərlərdin kəlgən kəyaniy bir ayal uning aldioşa kelip: — I Røb! Dawutning oşli, həlimioşa berixim aldioşa kelip: — I Røb! Dawutning oşli, həlimioşa berixim qiləşəyisiz! Kizimoşa jin qaplixiwəloşanikən, kiyinilip ketiwatidu! — döp uningə nida kilip zarlidi. **23** Ləkin u a yaloşa bir eşizmu jawab bərdi. Muhlisiri uning yenioşa kelip: — Bu ayalni yoloşa salsang! Qünki u kəynimizdin əgixip yalwurup nida kiliwatidu, — dedi. **24** Əmdi u jawab berip: — Mən pəkət yərdin tenigən qoy padiliri boləşən İsrail jəmətikilərgə əwətilgənmən, — dedi. **25** Əmma heliki ayal uning aldioşa kelip səjdə kilip: — Røb, mənə yardım qiləşəyisən! — döp yalwurdi. **26** U uningə: — Balilərnin nenimi kişik itlarəşa taxlap berix yəxix əməs, — dedi. **27** Ləkin heliki ayal: — Durus, i Røb, biraq həttə itlarəmu hoşayininin dastihininin qüxkən uwəklərnə yəydioşu, — dedi. **28** Xuning bilən Əysa uningə: — Əy hanim, ixənqing kişiklik ikən! Tiliginin dək bolsun! — dedi. U ayalning kizi xuan sakiyip kətti. **29** Əysa u yərdin qikip, Galiliyə dengizinin boyidin etüp, taşka qikip olturdi. **30** Uning aldioşa top-top halayik yioşildi. Ular tokur, qarışu, gaqa, qolək wə nurəşun bəxka həl kəsəllərnimu elip kelip, uning ayioşi aldioşa qoyuxti; u ularni sakəyitti. **31** Xuning bilən halayik qəşilərnin səzliyəyioşən boləşanlikini, qoləklərnin sakəyiqinini, tokurlərnin mənəşanlikini wə qarışularning kəridioşən boləşanlikini kərip, həyran boldi wə İsrailning Hudasinu uluqildi. **32** Andin Əysa muhlislrini yenioşa qakirip: — Bu halayikə iqim əşiriydu; qünki ular üç kündin beri yenimda boldi, yegüdək bir nərsisimu qəlmidi. Ularni əylirigə aq kəyuruxni haliməymən, yolda həlidin ketixi mumkin, — dedi. **33** Muhlislar uningə: — Bu qəldə bəniqəwala adəmnə toyəşuzəşək kəp nanni nədin tapimiz? — deyixti. **34** Əysa ularin: Qəşə neninglər bar? — döp soridi. — Yəttə nan bilən biraqqa tal kişik belik bar, — deyixti ular. **35** Buning bilən u halayikni yərdə olturuxka buyridi. **36** Andin, yəttə nan bilən beliklərnə kolioşa elip [Hudaşa] taxəkkür eytip, ularni oxup muhlislrinəşə bərdi, muhlislar halayikə uləxtürdi. **37** Həmməylən toyəşuqə yedi; andin [muhlislar] exip qəşən parqilərnə yioşip yəttə qəşəwətə toxkuzdi. **38** Tamaq yegənlərnin sani balilar wə ayallardin bəxka tət ming xizi idi. **39** U halayikni yoloşa saləşəndin keyin, kemigə qüxüp, Magadan yurtininin qət yərlirigə bardi.

16 Əmdi pərisiylər bilən Saduqiylər uni sinax məksitidə yenioşa kelip, uningdin bizgə asmandin məjizilik bir əlamət kərsətsəng, döp tələp kilixti. **2** Biraq Əysa ularəşa mundak dedi: — Kəşqurun silər kizil xəpəkni kərginlinglərdə, «Həwa ətə oşuk bolidu» dəysilər **3** wə ətigəndə: «Bügün boran qikidu, qünki asmanın rəngi kizil həm tutuk», dəysilər. Asman rəngi-royini pəkət ətələysilər-yu, ləkin bu zamanda yüz bəriwatkan əlamətlərnə pəkət ətələmsilər! **4** Rəzil həm zinəhor bu dəwr «məjizilik bir əlamət»ning kərsitilixini istəp yüridu. Biraq bu [dəwrəkilərgə] «Yunus pəyoşəmbərdə kərgülən məjizilik əlamət»din bəxka heqəkəndək məjizilik əlamət kərsitilməydu. Andin u ularni taxlap qikip kətti. **5** Muhlisiri [dengizning] u kətioşa ətkinidə, nan eliwelixni

untuoqanidi. **6** Əysa ularoq: — Hoqyar bolunglar, Pərisiylər bilən Saduqiyarning eqitkusidin ehtiyat qilinglar, — dedi. **7** [Muhlislar] əzara mulahizilixip: — Nan əkəlmigənlikimiz üçün buni dawatsa kerək, — deyixti. **8** Əysa ularning nemə [deyixiwatqanlikini] bilip mundaq dedi: — Əy ixənqi ajizlar! Nemə üçün nan əkəlmigənlikinglar tooqrisida mulahiza qilisilər? **9** Təhiqə qüxənmidinglarmu? Bəx nan bilən bəx ming kixining [toyquzuloqanliqi], qanqə sewət ozuk yioqiwaloqanliqinglar esinglardin qiktimu? **10** Yəttə nan bilən tət ming kixining [toyquzuloqanliqi], yənə qanqə qong sewət ozuk yioqiwaloqanliqinglarmu esinglardin qiktimu? **11** Silər qandaqmu mening silərgə: «Pərisiylər bilən Saduqiyarning eqitkusidin ehtiyat qilinglar» deginimning nan tooqruluk əməslikini qüxənməysilər? **12** Muhlislar xundila uning nandiki eqitkudin əməs, bəlki Pərisiylər bilən Saduqiyarning təlimidin ehtiyat qilixini etqanlikini qüxinip yətti. **13** Əysa Kəysəiyə-Filippi rayoniqə kəlginidə, u muhlisiridin: Kixilər mən Insan'ooqlini kim dəp bilidikən? — dəp soridi. **14** Muhlisiri: — Bəzilər seni qəməldürgüqi Yəhya, bəzilər İlyas [pəyoqəmbər] wə yənə bəzilər Yərəmiya yaqi baxqa pəyoqəmbərlərdin biri dəp bilidikən, — dəp jawab bərdi. **15** U ulardin: — Əmdi silərqu? Silər meni kim dəp bilisilər? — dəp soridi. **16** Simon Petrus: — Sən Məsih, mənggülik həyat Hudaning Ooqli ikənsən, — dəp jawab bərdi. **17** Əysa uningə: — Bəhtliksən, i Yunus ooqli Simon! Buni sanga ayan kiləuqi həq ət-qan igisi əməs, bəlki ərxniki Atamdur. **18** Mən sanga xuni eytayki, sən bolsang Petrusdursən. Mən jamaitimni bu uyultax üstigə qurimən. Uning üstidin təhtisaraning dərwazilirimu oqalib kələməydu. **(Hadēs 986)** **19** Ərx padixahliqining aqquqlirini sanga tapxurimən; sən yər yüzidə nemini baqlisəng ərxtime baqlanoqan bolidu, sən yər yüzidə nemini qoyup bərsəng, ərxtime qoyup berilgən bolidu, — dedi. **20** Bu səzlərni eytip bolup, u muhlisirioqə əzining Məsih ikənlikini həqkimgə tinmaslikni tapilidi. **21** Xu waqitdin baxlar, Əysa muhlisirioqə əzining Yerusalemoqə ketixi, aqsakallar, bax kaqınlar wə Təwrat ustazliri tərripidin kəp azab-oqubət tartixi, öltürülüxi mukərrər boləqanliqini, xundakla üqinqi küni tirildürüldioqanliqini ayan qilixqa baxlidi. **22** Xuning bilən Petrus uni bir qətkə tartip, uni əyibləp: — Ya Rəb, sanga rəhim qilinoqay! Bəxingəy bəndə ixlər kət'iy qüxməydu! — dedi. **23** Ləkin u burulup Petruska qarap: — Arkəmoqə ət, Xəytan! Sən mənə putlikaxansən, sening oylioqanliring Hudaning ixliri əməs, sanning ixliridur, — dedi. **24** Andin Əysa muhlisirioqə mundaq dedi: Kimdəkim mənə əgixixni halisa, əzidin waz keqip, əzining krestini kəttürüp mənə əgəxsun! **25** Qünki əz jəninə kütquzmaqqi boləqan kixi qoqum jəninin məhrum bolidu, ləkin mən üçün əz jəninin məhrum boləqan kixi uningə erixidu. **26** Qünki bir adəm pütün dunyaoqə igə bolup jəninin məhrum qalsa, buning nemə paydisi bolsun?! U mənisini jəniqə tegixsun?! **27** Qünki Insan'ooqli Atisinin xan-xəripi iqidə pərixtiliri bilən kəlx aldida turidu; wə u həmmə adəmming əz əməllirigə tuluq jawab qayturidu. **28** Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, bu yərdə turoqanlarning arisidin ölümning təmini tətixtin burun

jəzmən Insan'ooqlining əz padixahliqi bilən kəlgənlikini kəridioqanlar bardur.

17 Wə altə kündin keyin, Əysa Petrus, Yəqub wə Yəqubning inisi Yuhənnani ayrip elip, egiz bir taşqa qikti. **2** U yərdə uning siyaqi ularning kəz aldidila əzgirip, yüzi kuyaxtək parlidi, kiyimliri nurdək ap'ək bolup qaknidi. **3** Wə mana, [muhlislaroqə] Musa wə İlyas [pəyoqəmbərlər] uning bilən səzlixiwatqan həlaldə kəründi. **4** Xuning bilən Petrus əysaoqə: — I Rəb, bu yərdə boləqinimiz nemidəgən yaxxi! Halisəng, birini sanga, birini Musaoqə, yənə birini İlyaska atəp bu yərgə üq kəpə yasayli! — dedi. **5** Uning gepi tügiməyła, mana nurluk bir bulut ularni kaqliwaldi. Mana, buluttin: «Bu Mening səyümlük Ooqlumdur, Mən uningdin hursənmən. Uningəy kulək selinglar!» degən awaz anglandi. **6** Muhlislar buni anglap əzlrini yərgə taxlap düm yetip wəhimigə qüxti. **7** Biraq Əysa kelip, ularoqə qolini təgküzüp: Kəpunglar, kərkənglar, — dedi. **8** Ular bəxini kəttürüp qariwidi, əysadin baxqa həqkimni kərmidi. **9** Taqdin qüxüwetip, Əysa ularoqə: — Insan'ooqli ölümidin tirildürülmigüqə, bu əlamət kərtünüxni həqkimgə eytmənglar, — dəp tapilidi. **10** Andin muhlisiri uningdin: — Təwrat ustazliri nemə üçün: «İlyas [pəyoqəmbər Məsih kelixtin] əwwal kaqitip kelixi kerək» deyixidu? — dəp soraxti. **11** U ularoqə jawabən: — İlyas [pəyoqəmbər] dərwəkə [Məsihtin] əwwal kelidu, həmma ixni orniqə kaltüridu. **12** Əmma mən silərgə xuni eytip qoyayki, İlyas əllikaqan kəldi, ləkin kixilər uni tonumidi, bəlki uningəyə haliqənanqə muamilə kildi. Xuningəyə ohxax, Insan'ooqlimu ularning kəlliridə azab qəxik aldida turidu, — dedi. **13** Xu qəşdə muhlislar uning qəməldürgüqi Yəhya tooqrisida səzləwətkanlikini qüxəndi. **14** Ular halayikning yəniqə barəjinidə, bir kixi uning əldioqə kelip, tizlinip: **15** Rəb, ooqlumoqə iqingni aşritkəysən! Qünki uning tutqaklik kesili bar boləqəy, zor əzab qəkwatidu; qünki u daim otning yaqi suning iqigə qüxtip ketidu. **16** Uni muhlisirioqəy elip kəlgənim, saqaytalmidi, — dedi. **17** Əysa jawabən: — Əy etiqaadsiz wə tətür dəwr, silər bilən kaqənoqəy turay?! Mən silərgə yənə kaqənoqəy səwr kilay? — Balini əldimoqəy elip kəlinglar — dedi. **18** Xuning bilən Əysa [jinoqə] tənbiş beriwidi, jin balidin qikqip kətti, balimu xuan saqaydi. **19** Keyin, Əysa ayrim kaqənoqəy, muhlislar uning yəniqə kelip: — Biz nemə üçün jinni koşliwetəlmidük? — dəp soraxti. **20** U ularoqə: — İxənqinglar bolmioqanliqi üçün. Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, silərdə kiqa urukidək zərriqə ixənq bolsila, silər awu taşqa: «Bu yərdin u yərgə kəp» desənglar, kəqidi; xundakla silərgə mümkün bolmaydioqan həq ix bolmaydu. **21** Biraq, bəndə jinlarni dua qilix wə roza tutux bilən bolmisa həydigili bolmaydu — dedi. **22** Ular Galiliyə əlksidə aylinip yürginidə, Əysa ularoqə: — Insan'ooqli [satqunluqin] insanlarning kəlioqə tapxurulidu; **23** ular uni öltüridu, ləkin üqinqi küni u tirilidu, — dedi. Buni anglap muhlislar əqir oqəm-kaqənoqəy qəməp kətti. **24** Andin ular Kəpərnaqum xəhriqə kəlginidə, [ibadəthana] «ikki drakma» [bejini] yioqquqilar Petrusning yəniqəy kelip: — Ustazinglar «ikki drakma»ni tələmdü? — dəp soridi. **25** Tələydu, — dedi Petrus. Ləkin u eygə kirgixigila,

tehi bir nemə deməstila Əysa uningdin: — Simon, yeningqə bu dunyadiki padixahlar kimlərdin baj alidu? Əz pərzəntiridinmu, yaki yatlaridinmu, — dəp soridi. **26** Petrus uningqə: Yatlaridin, — dewidi, Əysa uningqə: — Undaқта, pərzəntlər [bajdin] haliy bolidu. **27** Birak [baj yioçkūqilaroqa] putlikaxang bolmaslikimiz üqün, dengizojə berip kərməkni taxla. Tutqan birinçiq belikni elip, aqozini aqsang, tət drakmilik bir tənggə pul qikidu. Uni elip mən wə sən ikkimizning [beji] üqün ularoqa bər, — dedi.

18 Bu qəoqda, muhslislar Əysaning yenioqə kelip: Ərx padixahlikida kim əng uluq? — dəp soridi. **2** Əysa yenioqə kikiq bir balini qakirip, uni otturida turozuzup, mundaқ dedi: **3** — Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, əz yolunglardin yenip, kikiq balilərdək səbiy bolmisanglar, ərx padixahlikioqə hərgiz kirəlməysilər. **4** Əmdi kim əzini bu kikiq balidək kikiq peil tutsa, u ərx padixahlikida əng uluq bolidu. **5** Bundaқ kikiq bir balini mening namimda kəbul kilsa, u meni kəbul kiləjan bolidu. **6** Lekin manga etiқad kiləjan bundaқ kikiqlərdin birini [gunahqə] putlaxturoqan həkəndəқ adəmnə, u boynioqə yooqan tūgmən texi esiloqan həlda dengizning tegigə qəktürüwetilgini əwzəl bolatti. **7** Insanni gunahqə putlaxturiđioqan ixlar tūpəylidin bu dunyadikilərnəning həlioqə way! Putlaxturiđioqan ixlar muqərrər bolidu; lekin xu putlaxturoqūq adəmnəning həlioqə way! **8** Əgər əmdi qəlung yaki putung seni gunahqə putlaxtursa, uni kesip taxliwət. Qünki ikki qəlung yaki ikki putung bər həlda dozahtiki otqə taxlanəjiningdin kərə, qoləқ yaki tokur həlda həyatlikqə kirgining əwzəldur. (**aiōnios g166**) **9** Əgər kəzüng seni gunahqə putlaxtursa, uni oypuz əzüngdin neri taxliwət. Ikki kəzüng bər həlda dozahtiki otqə taxlanəjiningdin kərə, birlə kəzüng bilən bolsimu həyatlikqə kirgining əwzəldur. (**Geenna g1067**) **10** — Bu səbiy kikiqlərnəning həkəbirigimu səl kərxatin həkə bolunglar. Qünki xuni silərgə eytayki, ularning ərxiki pərixtiliri ərxiki Atamning jamalini həkərdaim kərtip turidu. **11** Qünki Insan'əoşli həlakətkə azəjanlarni qutkuzəjili kəldi. **12** Kəndəқ kərayisilər? Birawning yüz tuyəқ koyi bolup, uningdin biri ezip toptin qūxūp qəlsa, u tokəsn tokkuz koyini təoqləroqə koyup koyup, həkəli azəjan koyini izdayđioqū? **13** Wə əgər uni tēpiwəlsa, mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, u koy üqün boləjan huxallikə azmioqan tokəsn tokkuziningkidin zor bolidu. **14** Xuningəoqə ohxax, bu səbiy kikiqlərnəning həkəndikəning həlakətkə ezip kəlixə ərxiki Atanglarning iradisə əməstur. **15** — Əmdi əgər kərinđixing sanga ziyan selip gunah kilsa, uning yenioqə berip ikkinglar haliy qəoqda səwənlikini kərsitip koy. Kərinđixing səzüngni anglisa, uni [ezixitin] kayturuwaləjan bolisən. **16** Lekin anglimisa, yənə bir-ikkə [guwahqini] elip, uning yenioqə barəjin. Xundaқ kilip, həmmə ix ikki-üq guwahqining səzi bilən kilinsun. **17** Lekin əgər [kərinđixing] ularning səzigimu quləқ salmisa, əhwalni jamaətkə yətküzüp eytkin. Əgər u jamaəttikilərgə quləқ salmisa, uni yat əllik yaki bajgir kətarida kəriunglar. **18** Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, silər yər yüzidə nemini bəoşlisanglar, ərxtimu xu bəoşlanəjan bolidu wə silər yər yüzidə nemini koyup bərsənglar, ərxtimu koyup beriləng bolidu. **19** Mən

yənə xuni silərgə bərhək eytip koyayki, yər yüzidə aranglardin ikkisi əzliəri tiligən bər ix toşruləқ kəlibi bir bolup həkəndəқ nərsini tiləp dua kilsa, ərxiki Atam ularning tilikini ijabət kilidu. **20** Qünki ikki yaki üqəylən mening namim bilən kəyərdə yioqiləjan bolsa, mən xu yərdə ularning arisida bolimən. **21** Andin Petrus uning selip alioqə kelip: — I Rəb, kərinđiximning manga ziyan selip etküzəng kənəq kətimlik gunahəini kəqürüxüm kərekə? Yəttə kətimmu? — dedi. **22** Əysa uningəoqə mundaқ dedi: — Mən sanga xuni eytip koyayki, yəttə kətim əməs, yətmix həsəə yəttə kətim! **23** Ərx padixahlikə qakarliri bilən həsəb-kitəb kilməqəki boləjan bir padixahqə ohxaydu. **24** Həsəb-kitəbni baxliqinida, uningəoqə on ming talant pul kərzdar boləjan bir qakar kəltürülüptu. **25** Qakarning təligüdəқ həkənərsisi bolmioqəqəқ, hojisi qakarning əzini, hotun bala-qəkisi wə bər-yokini setip, kərzini tələxini buyruptu. **26** Xunga qakar uning aliddə yərgə yikilip bax urup: «Hojam, manga kəngqilik kiləyayla, mən pütün kərzimni qəqum tələymən» dəp yəlwuruptu. **27** Qakarning hojisi uningəoqə iq əqiritip, uni koyup berip, kərzini kəqürüm kiliptu. **28** Lekin qakar u yərdin qurap, əzigə yüz dinar kərzdar boləjan yənə bər qakar buradiriini uqiritiptu. Uni tutuwəlip, boynini boşup turup: «Kərzni tələ!» dəptu. **29** Buning bilən bu qakar buradiri yərgə yikilip uningdin: «Manga kəngqilik kil, kərzni qəqum kayturimən» dəp yəlwuruptu. **30** Lekin u uniməptu wə: «Pütün kərzni təlimigüəqə zindandə yatısən» dəp uni zindənoqə taxlitiptu. **31** Bundaқ ixning yüz bərgənlikini kərgən bəxə qakarlar intayin azəblinip hojisisining alioqə berip, əhwalni baxtin-ahir səzləp beriptu. **32** Buning bilən hojisi həkəli qakarini qakirtip: «Əy rəzil qakar! Manga yelinəjanlikəng üqün xunəq kəp kərzingning həmmisini kəqürdüim. **33** Mən sanga iq əqiritkimindəқ, sənmu qakar buradiringgə iq əqiritixingəoqə toşqə kəlməmdü?!» dəptu. **34** Buning bilən hojisi şəzəpəlinip uni pütün kərzini tələp boləuqə adəmə kijnəyoqūq Gundipaylarning kolida turoşqə tapxurup beriptu. **35** Xuningəoqə ohxax, əgər hərbiringlar əz kərinđixirlərnəni qin dilinglardin kəqürmisənglar, ərxiki Atammu silərgə ohxax muamilə kilidu.

19 Xundaқ boldiki, Əysa bu səzlərnə eytip boləjəndin keyin, Galiliyə əlkisidin ayrilip, Yəhudiyə əlkisining qət yərlirigə, yəni İordan dəryasining u kətidiki yurtlarəoqə bardi. **2** Top-top adəmlər uningəoqə əgixip kəlgən bolup, u ularni xu yərdila səkəyatti. **3** Əmdi bəzi Pərisiyələr uning yenioqə kelip uni kiltəqə qūxürüx məksitidə uningdin: — Bir adəmnəning həkəndəқ səwəbtin ayalini koyuwetixi Təwrat kənunioqə uyoşunmu? — dəp soridi. **4** Xuning bilən u jawəbən mundaқ dedi: — [Təwratting] xuni oқumidənglarmu, muqəddəmdə insanlarni Yaratqūqi ularni «Ər wə ayal kilip yaratti» wə **5** «Xu səwəbtin ər kixi ata-anisidin ayrilidu, ayali bilən birlixip ikkisi bir tən bolidu». **6** Xundaқ ikən, ər-ayal əmdə ikki tən əməs, bəli bər tən bolidu. Xuning üqün, Huda kəoxkənni insan ayrimisun. **7** Pərisiyələr uningdin yənə: — Undaқта, Musa [pəyoşəmbər] nemə üqün [Təwrat kənunida] ər kixi əz ayaliqə taləq hətini bərsila andin uni koyuwetixkə bolidu, dəp buyruəjan? — dəp soraxti. **8** U ularəoqə: —

Tax yurakliklarning Musa [pəyoqəmbər] ayallirninglarni talak qilixka ruhsət qiləjan; lekin ələmning baxlimida bundək əməs idi. **9** Əmdi xuni silərgə eytip koyayki, ayalini buzukluqktin baxka birə sawəb bilən talak kilip, baxka birini əmrigə aləjan həkəndək kixi zina kiləjan bolidu. **10** Muhlislar uningə: — Əgər ər bilən əyalini otturisidiki əhwal xundək bolsə, undəkta əylənməslik yaxhi ikən, — dedi. **11** U ularə: — Bu səzni həmmilə adəm əməs, pəkət nesip kilinojanlarla qəbul kilalaydu. **12** Qünki anisining baliyatkusidin tuşma bəzi əşwatlar bar; wə insan tərripidin ahta kilinojan bəzi əşwatlar mu bar; wə ərx padixahlığı üqün əzini əşwat kiləjanlar mu bar. Bu səzni qəbul kilaydiəjanlar qəbul kilsun! — dedi. **13** Qəlungni təgküzüip dua kiləyəsən dəp, bəzilər kikiq balilirini uning aldiəja elip kəldi. Biraq muhlislar elip kəlgənləni əyibildi. **14** Əmma Əysə: — Balilar mening aldiməja kəltürülsun, ularni tosmanglar. Qünki ərx padixahlığı dəl muxundakləyə təwədu, — dedi. **15** Wə kollirini ularəja təgküzəndin keyin, u u yərdin ayriildi. **16** Mana, bir küni birsi uning aldiəja kelip: — Ustaz, mən kəndək yaxhi ixni kilsəm, mənggülik həyatka eriximən? — dəp soridi. (**aiōnios g166**) **17** U uningə: — Nemixkə məndin yaxhilik toqrisida soraysən? «Yaxhi boləyüqilar» bolsə pəkət birilə bar. Əmma həyatlikkə kirimən desəng, əmrlərgə əməl kil, — dedi. **18** Kaysi əmrlərgə dəysən? — dəp soridi u. Əysə uningə: — «Kətililik kilma, zina kilma, oşrilik kilma, yaləjan guwahlik bərmə, **19** ata-anəja hərmət kil wə qəxnangni əzünəni səyğəndək səy» — dedi. **20** Yax yigit uningə: — Bularning həmmisigə əməl kilip keliwatimən. Əmdi mənə yənə nemə kəm? — dedi. **21** Əysə uningə: — Əgər mukəmməl boluxni halisəng, berip bar-yəqungni setip, pulini kəmbəşəllərgə bərgin. Xuning bilən ərxətə həzinəng bolidu. Andin kelip mənə əgəxkin, — dedi. **22** Yigit muxu səzni angləp, kəyətəyə qəməp u yərdin ketip kəldi. Qünki uning mal-mülki nahəyiti kəp idi. **23** Əysə muhlisliəriə: — Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, baylarning ərx padixahlığıə kirixi tasliktli bolidu. **24** Wə yənə xuni silərgə eytayki, təgining yingnəning kəzidin tətixi bay adəmnin Hudaning padixahlığıə kirixidin asandur! — dedi. **25** Muhlislar buni angləp intayin bək həyran boluxup: — Undəkta, kim nijətək erixələydu? — dəp soraxti. **26** Əmma Əysə ularəja karəp: — Bu ix insan bilən wujudka qikixi mumkin əməs, lekin Hudaəja nisbətən həmmə ix mumkin bolidu, — dedi. **27** Buning bilən Petrus uningə: — Mana, biz həmmidin wəz kəqip sənə əgəxtuk! Biz buning üqün nemigə eriximiz? — dəp soridi. **28** Əysə ularəja mundək dedi: — Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, aləmdiki həmmə kəytidin yəngilənojinida, İnsan'əşli xanlik təhtida olturejan wəktida, mənə əgəxkən silər on ikki təhtə olturep, Israillarning on ikki kəbilisigə həküm qikirisilər. **29** Mening namim dəp əylər, aka-uka, aqə-singil kərinəxliri, ata-əni, əyal, baliliri yəki yər-zeminlardin wəz kəqkənlərnin həmmisi ularəja yüz həssə artuk erixidu wə mənggülik həyatka miras bolidu. (**aiōnios g166**) **30** Ləkin xu qəşda nuroşun aldiəda turoşanlar arşəja etidu, nuroşun arşəda turoşanlar aldiəja etidu.

20 — Qünki ərx padixahlığı bir yər igisigə ohxaydu. Iğisi üzümzarlikida ixləxkə adəmləni yallax üqün tang səhərdə sirtka qikiptu. **2** U ixləmqilər bilən künlüki üqün bir kümüx dinardin berixkə kelixip, ularni üzümzarlikəyə əwətiptu. **3** Səət tokkuzlarda u yənə sirtka qikiptu, bazarda bikar turoşan bəxka kixiləni kəriptu. **4** Ularə: «Silərmu üzümzarlikəyə beringlar, həkkingləyə təgixlikini berimən» — dəptu. **5** Ular üzümzarlikəyə beriptu. Qüxtə wə səət üqtimu u yənə qikiptu yənə xundək kiliptu. **6** Ləkin [kəqkürun] səət bəxlərdə qikkənda u yərdə turoşan yənə bəxkiləni kəriptu, ularin: «Nemə üqün bu yərdə küni boyi bikar tirisilər?» dəp soraxtu. **7** Ular: «Bizni həqkin yallimidi» dəp jawəb kəytureptu. U ularə: «Undəkta, silərmu üzümzarlikəyə berip ixlənglar» — dəptu. **8** Kəq boləanda, üzümzarlik igisi oşjidariə: «ixləmqiləni qəkirip, əng ahirida kəlgənlərdin bəxlap əng əwwal kəlgənlərgiqə həmmisining ix həkkinni bər» dəptu. **9** Awwal kəqkürun səət bəxtə ixkə kəlgənlər kelip, hərbiri bir kümüx dinardin eliptu. **10** Əng əwwal yallap kelingənlərnin nəwiti kəlgənda, ular: Tehimu kəp ix həkki alimizə, dəp oylixiptu; biraq ular mu bir kümüx dinardin eliptu. **11** Ular ix həkkin ələjini bilən yər igisidin əşrinip: **12** «Bu ahirdə kəlgənlər pəkət bir səətlə ixlidi, biraq siz ularni küni boyi jəpalik wə kəttik issikni qəkkən bizlə bilən barəwər həsəblidingizə, dəp oşdurixiptu. **13** Ləkin [yər igisi] ularning birigə jawəb kəyturep: «Buradər, sənə nahəklik kilənim yəq! Sən bilən bir kümüx dinarəyə keliximigənmiduk? **14** Həkkingni elip kəytip kətkin. Bu ahirdə kəlgəngimu sənə ohxəx bərgüm bar. **15** Əzimningini əzüm biləngə ixlitix həkukum yokmu? Səhiy boləjanlikəyə kəzüng kiziriwatəmdu? **16** Xundək kilip «Aldida turoşanlar arşəja etidu, arşəda turoşanlar aldiəja etidu»; qünki qəkiriləjanlar kəp, əmma talləjanlar az bolidu. **17** Əysə Yerusəleməyə qikiwetip, yolda on ikki muhlisini bir qətkə tartip, ularəja mundək dedi: **18** — Mənə biz həzir Yerusəleməyə qikiptu kətiwatimidiz. İnsan'əşli bəx kəhənlər wə Təwrat əstəzliəriə tapxurulidu. Ular uni əlümə məhkum kilidu **19** andin uni məshirə kilip, kəmqiləp wə krestləxkə yət əlliklərgə tapxuridu. Ləkin u üqinqi küni kəyta tirilidu. **20** Xu qəşda, Zəbədiyning oşullirining anisi ikki əşlini elip, Əysaning aldiəja kelip uningdin bir ixni tələp kilməqki bolup səjdə kildi. **21** Nemə təliping bar? — dəp soridi u. Ayal uningə: — Xuni əmr kiləyəsənki, sening padixahlığında bu ikki oşlumdin biri onə yeningda, biri sol yeningda olturesun, — dedi. **22** Əysə ularəja jawəbən: — Silər nemə tələp kiləwatkinglarni bilməyətisilər. Mən iqixkə təmxəlgən kədəhni iqələmsilər? Iqələymiz, — deyixti ular. **23** U ularə: — Silər həkikəttəmmə mening kədəhimdin ortək iqisilər. Biraq onə yəki sol yənimda olturex nesiwisi mening ihtiyarında əməs, bəki Atam kimlərgə təyyarlıqə bolsə, xularəyə nesip bolidu. **24** [Kələjan] on muhlis buningdin həwər tapkənda, ikki kərinəxidin həpə boldu. **25** Ləkin Əysə ularni yənəyə qəkirip, mundək dedi: — Silərgə məlumki, əllərdiki həkümranlar qəl əstidididilər üstidin buyruqəwəzlik kilip həkimiyyət yürgüzidu, wə ularning həkukdarliri ularni həjayinlərqə idarə kilidu. **26** Biraq silərnin

aranglarda xundaq bolmisun; balki silerdin kim üstün boluxni halisa, silerning hizmatidagilarda bolsun; **27** wə kim aranglardikilarning aldingkisi boluxni halisa, silarning kulunglar bolsun. **28** Insan'oolimu dərwekə xu yolda kəpqlik hizmitidə bolsun deməy, balki kəpqlikning hizmitidə bolay wə jenimni pida kilix bədiligə nuroşun adəmlərni hərliukkə erixtürəy dəp kəldi. **29** Ular Yeriho xəhəridin qıkkında, zor bir top adəmlər uningə əgixip mangdi. **30** Wə mana, yol boyida olturoşan ikki əmə əysaning u yərdin etüp ketiwatqinini anglap: — I Rəb, Dawutning oolli, bizgə rəhim kiləyşən, — dəp towlidi. **31** Kəpqlik ularni «Ün qıkkarmanglar!» dəp əyibildi. Lekin, ular: — Ya Rəb, i Dawutning oolli, bizgə rəhim kiləyşən! — dəp tehimu kattik towlidi. **32** Əysa kədimini tohtitip, ularni qakirip: — Silər üqün nemə ix kilip beriximni halisiler? — dəp soridi. **33** Ya Rəb, kəzirimiz eqilsun! — deyixti ular. **34** Əysa ularəy qə aqrıtıp, kolini ularning kəzligə təgküziwidi, kəzligi xuan əsligə kelip kəridioşan boldi; ular dərhal uningəy əgixip mangdi.

21 Ular Yerusalemoşə yekinlixip, Zəytun teoşining etikidikini Bəyt-Fagi yezisioşə kəlginidə, əysa ikki muhlisioşə munularni tapilap aldin əwatti: **2** — Silər udulunglardiki yezisioşə beringlar. Barsanglarla, baolqlıq bir exək wə uning yenidiki bir təhəyni kərisiler. Ular ni yexip aldiməyə yetiləp kelinglar. **3** Əgər birsi silərgə bir nemə desə, «Rəbning bularəyə həjiti qüxti» dənglar, u dərhal ularni köyup beridu. **4** Bu pütün wəkə pəyoşəmbər arkilik eytiloşan munu sezlərni əməlgə axurux üqün boldi: — **5** «Zion kizisioşə eytinglar: — Mana, Padixahşing keliwatidu, Kəmtər-məmin bolup, minip bir exəkə, Boyunturukluk exəkning təhiyigə, Keliwatidu yeningəyə sening». **6** Əmdi heliki ikki muhlis berip əysaning tapiləşinidə kildi. **7** Exək bilən təhəyni yetiləp kelip, üstigə yepinqə-qapanlirini saldi wə üstigə mindi. **8** Əmdi top-top kixilər yepinqə-qapanlirini yoloşə pəyandaz kilip saldi; yənə bir qismi dərəh xahlirini kesip yoloşə yayatti. **9** Aldida mangoşan wə kəynidin əgəkkən top-top halayik: — «Dawutning oollişəyə hoşanna boləy! Pərwərdigarning namida kəlgüqigə mubərək bolsun! Ərxələdə təxəkkür-hoşannalar oqlusun!» — dəp warkirixatti. **10** U Yerusalemoşə kirgəndə, pütkül xəhər lərzigə kəldi. Kixilər: — Bu zadi kimdu? — deyixatti. **11** Halayik: — Bu Galiliyə əlksidikini Nasarətlilik pəyoşəmbər əysa, dəp jawab berixatti. **12** Əmdi əysa ibadətəyənə hoşilirişəyə kirip, u yərdə elim-setim kiliwatqanlarning həmmisini həydəp qıkkardı. Pul tegixküqilərnin xirəlini wə pahtək-kəptər satqıqlarınin arundqilirini örüp, **13** ularəy: — [Mukəddəs yazmilarda] [Hudanin]: «Mening əyüm dua-tilawətəyənə dəp atilidə» deşən sezi pütülgən; lekin silər uni bulangqilarning uwisioşə aylanduruwəpəsilər! — dedi. **14** İbadətəyənə hoşiliridə boləyənə dəp qarışu wə tokurlar uning aldiəyə kəldi, u ularni sakaytti. **15** Ləkin bax kaşinlar bilən Təwrat əstazliri uning yaratqan meşizilirini kərip wə balilarning ibadətəyənədə: «Dawutning oollişəyə hoşanna-təxəkkürlər boləy!» dəp towlişinini anglap oşəzəpləndi. **16** Ular uningəy: — Bu balilarning nemə dəwatqanlişinini anglawatəmsən? — dəp soridi. U ularəy: — Anglawatimən! Silər [mukəddəs

yazmilardin] xuni oqup bəkmioşəyənki, «Əzüngəy kixik balilar wə bowəqlarning tilliridin mədhəyənə sezlirini mukəmməl kilding» dedi. **17** Andin u ularidin ayrilip, xəhərdin qıkkip Bəyt-Aniyə yezisioşəyə berip, xu yərdə kəndi. **18** Əmdi səhərdə, xəhərgə kaytip ketiwatqanda, uning kərsiki aqқанidi. **19** U yol boyidiki bir tüp ənjür dərihini kərip, uning yenioşəyə bardi. Ləkin dərehtin yopurmaktin baxkə heq nəşə tapalmay, uningəyə qarap: — Hazirdin baxlap seşdin mənggü mewə bolmisun! — dewidi, ənjür dərihi xuan kurup kətti. (**aiōn g165**) **20** Muhlislar buni kərip təəşüpliniş: — Ənjür dərihi nemanəqə tezla kurup kətti! — dedi. **21** Əysa ularəyə jawab bərdi: — Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, əgər heq guman bolmay ixənəqinlar bar bolsa, ənjür dərihidə boləyən ixlar bolupla kəlməy, balki silər həttə bu təoşəy: «Bu yərdin kətirülüp dengizəyə taxlan!» desənglar, u xundaq bolidu, dedi. **22** Dua kilip nemini tilisənglar, ixənəqinlar bolsila, xularəyə erixisiler. **23** U ibadətəyənə hoşilirişəyə kirgəndin keyin, kixilərgə təlim beriwatqanda, bax kaşinlar wə aqşakallar uning aldiəyə kelip: — Sən kiliwatqan bu ixlarni kəysi hoşkukqə tayinip kiliwatəşən? Sanga bu hoşkukni kim bərgən? — dəp soraxti. **24** Əysa ularəyə jawab berip: — Mən əwwal silərgə bir soal koyay. Əgər silər jawab bərsənglar, mənmə bu ixlarni kəysi hoşkukqə tayinip kiliwatqanlişinini eytimən. **25** Yəhəyə yürgüzgən qəməldürüx nədin kəlgən? Ərxinmə, yəki insanlardinmə? — dəp soridi. Ular əzərə mullahzə kilixip: — Əgər «Ərxin kəlgən» desək, u bizgə: «Undəyənə, silər nemə üqün uningəyə ixənəmidinlar?» dəydu. **26** Əgər: «İnsanlardin kəlgən» desək, həlktin kərkimiz, qünki ular həmmisi Yəhəyani pəyoşəmbər dəp bilidu — deyixti. **27** Buning bilən, ular əysəy: Bilməymiz, — dəp jawab berixti. — Undəyənə, mənmə bu ixlarni kəysi hoşkukqə tayinip kiliwatqanlişinini eytməymən, — dedi u ularəyə. **28** Əmdi bu ixkə kəndəyənə karaysiler? Bir adəmnin ikki oolli bar ikən. U birinqi oollining yenioşəyə kelip: «Ooşlum, bügün üzümzarlişiməyə berip ixligin» dəptu. **29** «Barmayman» dəptu u, lekin keyin puxayman kilip yənəyə beriptu. **30** U ikkinqi oollining yenioşəyə kelip uningəyimu xundaq dəptu. U: «Həp əpəndim, baray» dəptu-yu, lekin barmatpən. **31** Bu ikkiyələrnin kəyisisi atisining iradisini ada kiləyənə bolidu? — Birinqi oolli, — dəp jawab bərdi ular. Əysa ularəyə mundaq dedi: — Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, bajgirlar bilən pəhixilər Hudaning padixahlişəyənə silərdin burun kirməktə. **32** Qünki gərgəyə Yəhəyə [pəyoşəmbər] silərgə həkkəniyəy yolini ayan kiləyənə kəlgən bolmisun, silər uningəyə ixənəmidinlar; lekin bajgirlar bilən pəhixilər uningəyə ixəndi. Silər buni kərip turup, həttə keyinki wəqitlarda yolunglardin puxayman kilməy uningəyə ixənəmidinlar. **33** Yənə bir təmsilni anglanglar: Bir yər igisi bir üzümzarlik bərpə kilip, ətrapini qitlaptu. U uningdə bir xarab kəlqiki kəziptu wə bir kəzət munari yasaptu. Andin u üzümzarlişini bəşwənlərgə ijarigə berip, əzi yəqə yurtqə ketiptu. **34** Üzüm pəşli yekinlaxkəndə, əzigə tegixlik hoşulni eliwelix üqün kullirini bəşwənlarning yenioşəyə əwətiptu. **35** Ləkin bəşwənlər kullirini tutup, birini dumbalaptu, birini əltürüwətiptu, yənə birini qalma-kesək kiliptu. **36** U

yənə bir kətim aldinkidinmu kəp kullirini əwətiptu, biraq baqəwənlər ularoju mu ohxax muamilə kıliptu. **37** Ahirda, u «Ooqluniojo hərmət kilar» dəp, ooqlini əwətiptu. **38** Ləkin baqəwənlər ooqlnu kərtip, əzara: «Bu bolsa mirashor; kelinglar, uni ətürüwetip mirasini igiliwəlayli» deyixiptu. **39** Xuning bilən ular uni tutup üzümzarlıqning sirtioja taxlap ətürüwetiptu. **40** Əmđi üzümzarlıqning igisi kəlgəndə, xu baqəwənlərni kəndək kilar? **41** Ular uninoja: — Bu rəzil adəmlərni wəhxiylik bilən yokitidu. Üzümzarlıqni bolsa mewilirini əz waktida əzigə tapxuridiojan baxqa baqəwənlərgə jjarigə beridu, — dəp jawab berixti. **42** Əysa ulardin soridi: — Muqəddəs yazmildirdiki munu sezənləri oxup bəqmiojanmussilər?: — «Tamqilar taxliwətkən tax bolsa, Burjək texi bolup tikləndi. Bu ix Pərwərdigardindur, Bu kəzimiz aldida karamət bir ixtur». **43** Xu səwəbtin silərgə xuni eytip koyayki, Hudaning padixahlıki silərdin tartiwelinip, uninoja muwapik mewiləri beridiojan baxqa bir əlgə ata kilinidu. **44** Bu «tax»ka yikilojan kixi parə-parə bolup ketidu; ləkin bu tax həkimning üstigə qüxsə, uni kukum-talqan kıliwetidu. **45** Bax kaħinlar wə Pərisiylər uning eytkən təmsillirini anglap, ularni əzlirogə karitip eytkənlikini qüxsəndi. **46** Uni tutux yolini izdigən bolsimu, ləkin halayik uni pəyojəmbər dəp kəriojaqqa, ulardin korquxti.

22 Əysa ularoja yənə təmsillər bilən mundək dedi: **2** Ərx padixahlıki huddi əz ooqli üqün toy ziyapitini təyyarliojan bir padixahqa ohxaydu. **3** U qakarlırini toy ziyapitigə təklip kilinolanlarni qakirixka əwətiptu, ləkin ular kelixkə uniməptu. **4** U yənə baxqa qakarlırini əwətip, ularoja tapilar: «Qakiriojanlaroja: — Mana, mən ziyapitimni təyyar kıldim; mening torpaqlirim, bordak mallirim soyuldi, həmmə nərsə təyyar. Ziyapətkə mərhəmət kiləy, dəydu, dəp eytinglar, — dəptu. **5** Biraq ular təklipini etibarəja əlməy, birsi etizlikəja kətsə, yənə biri sodisioja ketiptu. **6** Kəlojanlıri bolsa [padixahning] qakarlırini tutuwetip, horlap ətürüwetiptu. **7** Padixah buni anglap kəttik ojezəplinip, əskərlirini qikirip, u katillarni yokitip, ularning xəhrirogə ot koyuwetiptu. **8** Andin u qakarlırioja: «Toy ziyapiti təyyar boldi, ləkin qakiriojanlar [məhmanlıqka] munasip kəlmədi. **9** Əmđi silər əqa yollarəja berip, udul kəlgən adəmlərninğ həmmisini toy ziyapitigə təklip kilinglar» dəptu. **10** Buning bilən qakarlar yollarəja qikip, yahxi bolsun, yaman bolsun, udul kəlgənliki adəmlərninğ həmmisini yiojip əkəptu. Toy soruni məhmanlar bilən liq toltuptu. **11** Padixah məhmanlar bilən kərxükili kirgəndə, u yərdə ziyapət kiyimi kiymigən bir kixini kərtiptu. **12** Padixah uningdin: «Buradər, ziyapət kiyimi kiyməy, bu yərgə kəndək kirding?» dəp sorəptu, biraq u kixi jawab berəlməy kəptu. **13** Padixah qakarlırioja: «Uni put-kolliridin baəqlap, texidiki kərangəjuluxka əqikip taxlanglar! U yərdə yioja-zarlar kətürülidu, qixlirini ojuqurlitidu» dəptu. **14** Qünki qakiriojanlar kəp, ləkin tallənojanlar əzdur. **15** Buning bilən Pərisiylər u yərdin qikip, kəndək kilip uni əz səzi bilən tuzakkə qüxürüx həkkidə məsliəhtləxti. **16** Ular muhhlislrini Hərodning tərəpdarlıri bilən billə uning yenioja əwətip: — Ustaz, silini səmimiy adəm, kixilərgə Hudaning yolini sadıqlıq bilən əgətip keliwatidu wə adəmlərgə kət'iy yüz-hatira

kilməy həqkimgə yan basmaydu, dəp bilimiz. **17** Kəni, kəndək oylayla? [Rim imperatori] Kəysərgə baj-səlikə tapxurux Təwrat kanunioja uyojunmu-yok? — deyixti. **18** Ləkin Əysa ularning rəzil niyitini bilip: — Əy sahtipəzlər, meni nemixka sinimakqisilər? **19** Kəni, bajəja tapxurulidiojan bir tənggə manga kərsitinglar, — dedi. Ular bir dinar pulini əkəldi. **20** U ulardin: — Buning üstidiki sürət wə nam-isim kimning? — dəp soridi. **21** Kəysərninğ, — dəp jawab bərdi ular. U ularəja: — Undək bolsa, Kəysərninğ həkkini Kəysərgə, Hudaning həkkini Hudaəja tapxurunglar, — dedi. **22** Ular bu səzni anglap, həyran bolup kelixti-də, uning yenidin ketip kəldi. **23** Xu künı, «Əlgənlər tirilməydu» dəydidiojan Saduqiylər uning aldioja kelip kıstap soal koydi: **24** — Ustaz, Musa [pəyojəmbər Təwratka]: «Bir kixi pərzəntsiz əlüp kətsə, uning aka yaki inisi tul yənggisini əmrigə əlip, kərxidixi üqün nəsil kəlduruxi lazim» dəp tapiliojan. **25** Burun arimizda yəttə aka-uka bar idi. Qonji əyləngəndin keyin əlüp kətti. Pərzənt kərmigənliktin, ayalini ikkinqi kərxidixinğ əmrigə kəldurdi. **26** Biraq ikkinqisidiki əhwalmu uningkiğə ohxax boldi, andin bu ix üqinqisidə yəttə yəttinqi kərxidəxkiğə ohxax dawamləxti. **27** Ahirda, u ayalmu əlüp kətti. **28** Əmđi tirilix künidə bu ayal yəttə aka-ukinğ kəyisining ayali bolidu? Qünki uni həmmisi əmrigə əlojan-də! **29** Əysa ularəja mundək jawab bərdi: — Silər nə muqəddəs yazmılarni nə Hudaning kudritini bilmigənlikinglar üqün əzojənsilər. **30** Qünki əlümdin tirilgəndə insanlar əylənməydu, ərgə təgməydu, bəliki Hudaning ərxitiki pərxitilirigə ohxax bolidu. **31** Əmđi əlümdin tirilix məsilisi həkkidə Hudaning silərgə eytkən: **32** «Mən İbraħim, İshək wə Yəquplarning Hudəsıdurməni!» degən xu səzini oqumidinglelarmu? Huda əlüklərninğ əməs, bəliki tiriklərninğ Hudəsıdur!». **33** Bu səzni angliojan həlk uning təlimidin həyranuħəs kəlixti. **34** Pərisiylər uning Saduqiyılarning əoqzini tuwakliojanlıkını anglap, bir yərgə jəm boluxti. **35** Ustazın arisidiki bir Təwrat-kanun ustazi uni sinax məsilitidə uningdin: **36** — Ustaz, Təwrat kanunidiki əng muħim əmr kəysi? — dəp kıstap soridi. **37** U uninoja mundək dedi: — «Pərwərdigar Hudaingni pütin kəlbın, pütin jening, pütin zəhning bilən səygin» **38** — əng uluə, birinqi orunda turidiojan əmr mana xu. **39** Uninoja ohxaydiojan ikkinqi əmr bolsa «Koxnəngni əzüninğ səyğəndək səy». **40** Pütin Təwrat kanuni wə pəyojəmbərlərninğ səzliri bu ikki əmrgə esiləjan həlaldə mangidu. **41** Pərisiylər jəm bolup turojan wəktidə, Əysa ulardin: **42** — Məsliħ toorjısıdada kəndək oylawətisilər? U kimning ooqli? — dəp soridi. Dawutning ooqli, — deyixti ular. **43** U ularəja mundək dedi: Undəktə, nemə üqün [Zəburda] Dawut uni Roħta «Rəbbim» dəp atap, — **44** «Pərwərdigar mening Rəbbimigə eyttiki: — «Mən sening duxmənlirininğ ayiojınğ əstıdada dəssətkünə, Ong yenimda olturojın!» — dəydu? **45** Dawut [Məsliħni] xundək «Rəbbim» dəp atiojan tursa, əmđi u kəndəkmu Dawutning ooqli bolidu? **46** Wə həqkim uninoja jawabən bir əojizmu səz kəyaturalmidı; xu kündin etibarən, həqkim uningdin soal sorəxkimu petinalmidı.

23 Bu səzlərdin keyin, Əysa top-top halayikə wə muhhlislrıoja mundək dedi: **2** — Təwrat ustazlıri wə Pərisiylər Musa pəyojəmbərninğ [həküm qikirix]

ornida olturoqan bolidu. **3** Xunga, ularning silergə eytqan həmmə səzdirigə kəngül koyup, degənlirini kilinglar. Lekin ularning kילוanliridək kilmanglar; qünki ular əzlrining deginigə əzlrini əməl kılmaydu, **4** Bəlki ular kətürəlmigüdək eoşir yülkərləni başlap adəmlərnin zimmisigə artip qoyidu. Əmma əzlrini bu yülkərləni kətürüxkə birmu barmikini midirlixitni huxuykəmaydu. **5** Ular həmmə əməllirini insanlaroşa kez-kez kılix üqünla kılidu; qünki ular «ayət kəplirini» kəng kılip qigiwelip, tonlirining quqilirini uzun sanggilitip koyidu; **6** ular ziyapətlərdə tərda, sinagoglarda aldinkı oronlarda olturuxka, **7** bazarlarda kixilərnin ularoşa bolun [uzun] salamlirioşa wə əzlrini «Ustaz, ustaz» dəp ataxlirioşa amraq kelidu. **8** Biraq silər bolsanglar «Ustaz» dəp atilixni kəbul kılmanglar; qünki silərnin yaloşuz birla ustazinglar bar wə həmminglar kərindaxursilər. **9** Yər yüzidə heqkəndək kixini «Atam» demənglar, qünki pəkət birla Atanglar, yaxni ərxtə Turuquqi bardur. **10** Silər «muəllim» dəp atilixnimu kəbul kılmanglar, qünki pəkət birla muəllim, yəni Məsihning əzi bardur; **11** bəlki aranglarda əng mərtiwilik boluqan kixi silərnin hizmitinglarda bolidu. **12** Əzini yukiri tutmaqqi boləjini təwan kılinidu, əzini təwan tutkını yukiri kılinidu. **13** Biraq halinglaroşa way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Silər ərx padixahlikining ixikini insanlaroşa takəp keliwatisilər! Ya əzinglar kirmaysilər, ya kirixni istigənlərnin kirixigə yol koymaysilər. **14** Halinglaroşa way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Silər tul ayallarning mal-dunyasinu yəwatisilər, xundəktimu baxkilar aldida təkwadar kərünsək dəp, uzundin-uzun dua kılisilər. Xunga, silər tehimu eoşir jazaoşa tartilisilər. **15** Halinglaroşa way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Silər birla adəmi etikadinglaroşa kirküzix üqün, dengiz wə quruklukni kezip qikisilər. Biraq u kixi kirküzülgəndin keyin, silər uni əzlringlardin ikki həssə bəttər boluqan dozahning pərzənti kılip yetixtütürüp qikisilər. **(Geenna g1067)** **16** Halinglaroşa way, əy qarioqu yolbaxqilar! Silər: «Hərəkəndək kixi ibadəthana bilən kəsəm kılsa, heqnemisi yok, biraq ibadəthanidiki altunni tiləşə elip kəsəm kילוanlar kəsəmidə turuxka kərzdar bolidu» dəysilər. **17** Əy əhməklər, korlar! Altun uluqumu yaki altunni mukəddəs kילוan ibadəthanimu? **18** Silər yəna: «Hərkim kurbangah bilən kəsəm kılsa, heqnemisi yok, biraq kurbangah üstidiki hədiyəni tiləşə elip kəsəm kילוanlar kəsəmidə turuxka kərzdar bolidu» dəysilər. **19** Əy korlar! Hədiyə uluqumu yaki hədiyini mukəddəs kילוan kurbangahmu? **20** Xunga, kurbangahni tiləşə elip kəsəm kילוquqi bolsa həm kurbangah bilən həm uning üstidiki barlik nərsilər bilən kəsəm kילוan bolidu. **21** Ibadəthanini tiləşə elip kəsəm kילוququmu həm ibadəthanini, həm «ibadəthanida Turuquqi»ni tiləşə elip kəsəm kילוan bolidu. **22** Ərxni tiləşə elip kəsəm kילוquqi Hudaning təhti wə təhtə olturuquning nami bilən kəsəm kילוan bolidu. **23** Halinglaroşa way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Qünki silər hətta yalpuz, arpibədiyan wə zirilərnin ondin bir ülixini əxrə kılip Hudaşə ataysilər-yu, biraq Təwrat qanunining tehimu wəzinlik tərəpləri boluqan adalət, rəhəmdillik wə sadıqlıknı etibarəşə heq almaysilər. Awwal muxu ixlarni orundixinglar kərək, andin xu ixlarnimu ada

kilmay koymasliqinglar kərək. **24** Əy qarioqu yolbaxqilar! Silər [qinənglərdiki] paxini süzüp eliwetisilər, lekin birər təgini pütün peti yutuwetisilər! **25** Halinglaroşa way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Silər qinə-qaqilarning texinila yuyup pakizliqoninglar bilən ularning iqi hərtürlük herislik wə ixrətpərsəlikkə toluqan. **26** Əy qarioqu Pərisiyi! Awwal qinə-qaqining iqini pakla, xundəktə teximu pak bolidu! **27** Halinglaroşa way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Silər aqartip koyuluqan, sirti qiraylık kərünidioşan lekin iqi əlüklərnin ustihanliri wə hərhil napak nərsilərgə toluqan kəbrilərgə ohxaysilər. **28** Xuningdək texinglardin insanlarning aldida həkkanıy adəmlərdək kərünisilər, lekin iqinglar sahtipəzlik wə itətsizlik bilən toluqan. **29** Halinglaroşa way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Qünki silər pəyoqəmbərlərnin kəbrilirini yasap keliwatisilər, həkkanıylarning mazarlirini bezəp keliwatisilər **30** wə silər: «Ata-bowilirimizning zamanida yaxioşan bolsaq idük, ularning pəyoqəmbərlərnin kəneni təküxirigə xerik bolmayttuq» — dəysilər. **31** Xunga silər əz səzinglar bilən əzünglarning pəyoqəmbərlərnin əltürgənlərnin əwladliri ikənlikinglaroşa guwahlik bərdinglar. **32** Undəktə, ata-bowiliringlar baxioşan kilmixlirini toluqlanglar! **33** Əy yılanlar! Zəhərlik yılanlarning nəsilliri! Dozah jazasidin kəndəktə kutulalsilər? **(Geenna g1067)** **34** Xunga mana, silərgə pəyoqəmbərlər, danixmənlər wə alimlarni əwətip turimən. Silər ularning bəzilirini krestləp əltürisilər, bəzilirini sinagogliringlarda dərrigə basisilər, xəhərdin xəhərgə koşqlaysilər. **35** Xundək kılip, həkkanıy Həbilning kan kərzidin tartip taki silər ibadəthanidiki mukəddəs jay bilən kurbangahning arilikida əltürgən Bərekiyaning oşli Zəkəriyaning kan kərzigiqə, həkkanıylarning yər yüzidə ekitiloşan barlik kan kərzliri bu dəwrning bexioşa qüxürilidu. **36** Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, xu kilmixlarning jazasining həmmisi muxu dəwrning bexioşa qüxidu. **37** Əy Yerusalem, Yerusalemi! Pəyoqəmbərləni əltüridioşan, əzigə əwətilgən əqlərnəni qalma-kesək kiledioşan xəhər! Mekiyan qüjilirini kanat astioşa yioşkəndək pərzəntliringni kanəq kətim koynumoşa almakqi boldum, lekin silər unimidinglar! **38** Mana, əmdi əyünglər silərgə harabə bolup kalidu! **39** Qünki mən xuni silərgə eytip koyayki, silər: «Pərwərdigarning namida kəlgüqigə mubərek bolsun!» demigüqə, silər meni kaytidin heq kərəlməysilər.

24 əysa ibadəthanidin qikip, aldioşa ketiwatqanda, muhlisliri yenioşa kelip uning dikqitini ibadəthana binalirioşa tartmaqqi boldi. **2** U ularoşa: — Mana bularning həmmisini kərtiwatamsilər? Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, bu yərdə bir tal taxmu tax üstidə qalmaydu, həmmisi qaldurulmay gumran kılinidu, — dedi. **3** U Zəytun teşəjida olturoşanda, muhlisliri astioşina uning yenioşa kelip: — Bizgə eytkinqu, bu degənlirning qaşan yüz beridu? Sening [kaytip] kelixing wə zamanning ahirini kərsitidioşan kəndək əlamət bolidu? — dəp soraxti. **(aişon g165)** **4** Əysa ularoşa jawəbən mundək dedi: — Həzi bolunglarki, heqkim silərnəni əzdurop kətmisun. **5** Qünki nuroşun kixilər mening namimda kelip: «Məsih mən bolimən» dəp,

köp adamlarni azduridu. **6** Silər urux həwərliri wə urux xəpilirini anglaysilar, bulardin alakzadə bolup kətmənglar; qünki bu ixlarning yüz berixi muqərrər. Lekin bular ahirət əməs. **7** Qünki bir millət yənə bir millət bilən uruxka qıqıdu, bir padixahlıq yənə bir padixahlıq bilən uruxka qıqıdu. Jay-jaylarda aqarçılıq, wabalar wə yər təwrəxlər yüz beridu. **8** Lekin bu ixlarning yüz berixi «tuəqtning toluqjining baxlinixi» bolidu, halas. **9** Andin kixilər silərnı tutup azab-oqubətke selip, ɵltüridu, mening namim wəjıdın pütkül əllər silərdın nəprətlınidu. **10** Xuning bilən nuroqunlar etiqaiddin tanıdu, bir-birini tutup beridu wə bir-birigə əmqənlik kılıdu. **11** Nuroqun sahta pəyoəmbərlər həydanəya qıqıp, nuroqun kixilərnı azduridu. **12** Itaətsizlik-rəzilliklərnıng köpiyixi tıpəylidin, nuroqun kixilərdiki mehır-muhəbbət sowup ketidu. **13** Lekin ahıroqıqə bərdaxlıq bərgənlər kütquzulidu. **14** Barlıq əllərgə aqah-guwaħlık bolsun üqün, [Hudaning] padixahlıqı həkkıdiki bu hux həwər pütkül dunyaəya jakarlinidu; andin zaman ahiri bolidu. **15** Daniyal pəyoəmbər kəyt kıləjan «wəyran kıləuqı yirginçlik nomussızlıq»ning mukəddəs jayda turojınıng kərgininglarda (kitabhan bu səznıng mənisini qıxəngəy), **16** Yəhudiəy əlkisidə turuwatqanlar taəjarəya qaqsun; **17** əgzidə turəjan kixi əyidiki narsə-kerəklirini ələjili qıxməylə [kaqsun]. **18** Etizlikta turojan kiximu qaşınıni ələjili eyigə yanmisun. **19** U künlərdə həmilidar ayallar wə bala emituwatqanlarınıng həliəya way! **20** Kaqıdiəjan waqtinglarınıng kix yaki xabat küniğə toəjra kelip qalmasıliqı üqün dua kilinglar. **21** Qünki u qaəjdə dunya apiridə boləjanđin muxu qaəjıqə kərütilip bakmıəjan həm kəlgüsidimu kərülməydiəjan dəhətlik azab-oqubət bolidu. **22** U künlər azaytilmisə, həqkəndək ət igisi kutulalmaytti; ləkin [Hudaning] Əz tallıəjanlıri üqün u künlər əzaytilidu. **23** Əgər u qaəjdə birsi silərgə: «Karanglar, bu yərdə Məsiħ bar!» yaki «[Məsiħ] ənə u yərdə!» desə, ixənmənglar. **24** Qünki sahta məsiħlər wə sahta pəyoəmbərlər məydanəya qıqıdu, kəltis məjizilik əlamətlər wə karamətlərnı kərsitidu; xuning bilən əgər mumkin bolidiəjan bolsa, həttə [Huda] tallıəjanlarnımı azduratti. **25** Mana, mən bu ixlər yüz berixtin burun silərgə ukturup koydum. **26** Xuning üqün, birsi silərgə: «Karanglar, u qel-bayawanda!» desə, u yərgə barmanglar. «Karanglar, u iqkiridiki əylərdə!» desə, ixənmənglar. **27** Qünki qaqmək xərkətin əjərbəkə yalt-yult kılıp kəndək qaqqan bolsa, Insan'oojlining kelixi xundək bolidu. **28** Qünki jəsət kəysi yərdə bolsa, u yərdimu kuzəjunlar toplıxidu! **29** U künlərdiki azab-oqubətlər ɵtüp kətkən həman, kuyax kəriyidu, ay yoruklukını bərməydu, yultuzlar əsməndin təkölüp qüxidu, əsməndiki küqlər lərzigə kelidu. **30** Andin Insan'oojlining əlamiti əsməndin kərtinidu; yər yüzidiki pütkül kəbililər yıəja-zar kətürüxidu. Ular Insan'oojlining küq-kudrət wə uluə xan-xərp iqidə əsməndiki bulutlar üstidə keliwatqanlıqını kəridu. **31** U pərixtilirini zor jarənglik bir kanay sadesi bilən əwətidu, ular uning tallıəjanlırını dunyanıng tət bulungidin, əsməning bir qetidin yənə bir qetigiqə həryərdin yıəjip bir yərgə jəm kılıdu. **32** Ənjür dərididin mundək təmsilni biliwənglar: — Uning xahliri kəkirip yopurmək qıkarəjənda, yazning yəqınlap kəlanlıqını bilisilər. **33**

Huddi xuningdək, [mən baya dəgənlirimning] həmmisini kərgininglarda, uning yəqınlap kəlanlıqını, həttə ixik əldidə turuwatqanlıqını biliwənglar. **34** Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, bu əlamətlərnıng həmmisi əməlgə axurulmay turup, bu dəwr ɵtməydu. **35** Asman-zemin yökılıdu, birək mening səzlrim hərgiz yökəlməydu. **36** Lekin xu küni wə waqıt-saitining həwirini bolsa, həqkim bilməydu — həttə ərxteki pərixtilərnı bilməydu, uni pəkət Atamla bilidu. **37** Əmdi Nuh pəyoəmbərnıng künliridə kəndək boləjan bolsa, Insan'oojlı [kaytip] kəlgəndimu xundək bolidu. **38** Qünki topan kelixidin ilğiriki künlərdə, Nuh kəmigə kirip ɵlturojan küngiqə, [xu zaməndiki] kixilər yəp-iqip, əylinip wə yatlık bolup kəlgənidi. **39** Topan tuyuksız kelip həmmisini əjərk kıləuqə, kixilər bu ixning uningdin həwərsiz bolup turojanəya əhxax, Insan'oojlining kaytip keliximu xundək bolidu. **40** U küni, etizdə ikki kixi turojan bolidu; ularđin biri elip ketilidu, yənə biri qaldurulidu; **41** ikki əyal tıgmən bexidə turup un tartıwatqan bolidu; ularđin biri elip ketilidu, yənə biri qaldurulidu. **42** Xuning üqün, həyər bolunglar, qünki Rəbbinglarınıng kaytip keliəjan waqıt-saitini bilməysilər. **43** Lekin xuni bilinglarki, əgər əy igisi oəjrinıng kəqisi kəysi jəsəktə keliəjanlıqını bilgən bolsa, səgək turup oəjrinıng əyni təxip kirixigə hərgiz yol koymaytti. **44** Xuningəya əhxax, silərnı təyyar turunglar. Qünki Insan'oojlı silər əyliniəjan waqıt-səəttə kaytip kelidu! **45** Hojayini əz əyidiki lərgə məs'ul kılıp, ularəya əzək-tülükini waqıt-waqtidə təksim kılıp berixkə təyinlənən ixənçlik wə pəmlik qakar kim bolidu? **46** Hojayin [əyigə] kaytkəndə, qakirining xundək kiliwatqınıning üstigə kəlsə, bu qakərnıng bəhtidur! **47** Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, hojayin uni pütün igilikini baxquruxka koyidu. **48** Lekin mubadə xu qakar rəzil bolup kənglidə: «Hojayinim həyal bolup qalidu» dəp əyiləp, **49** bərkə qakar buradərlirini bozək kılıxka wə hərakəxlərgə həmrəh bolup yəp-iqxkə baxlısə, **50** xu qakərnıng hojayini kütülmigən bir küni, əyliniəjan bir waqıtta kaytip kelidu **51** wə uni kesip ikki pərqə kılıp, uning nəsıwisini sahtipəzlər bilən əhxax təkdirdə bəkıtidu. Xu yərdə yıəja-zarlar kətürüldü, qıxlirini əjuqurlıtidu.

25 U waqıtta, ərx padixahlıqı huddi kəllirioja qıraəjlərnı elip toyi boləjan yigitni kərxı elixkə qıqqan on kiz kəldaxkə əhxaydu. **2** Bu kizlarning bəxi pəmlik, bəxi bolsa pəmsiz. **3** Pəmsiz kizlər qıraəjlirini ələjan bolsimu, yenioja may eliwəlməptu. **4** Pəmlik kizlər bolsa qıraəjliri bilən billə qaqliridə maymu eliwəptu. **5** Yigit kəqikip kəlgəqkə, ularning həmmisini uyku besip uhləp qaətu. **6** Yerim kəqidə: «Mana, yigit kəldi, kərxı elixkə qıqınglar!» dəgən əwaz əngliniptu. **7** Buning bilən bu kizlarning həmmisi ornidin turup qıraəjlirini pərləptu. **8** Pəmsiz kizlər pəmlik kizləroja: «Qıraəjlirimiz əqüp kəlojiliwatıdu, meyinglərdin beringlərqə» dəptu. **9** Bırək pəmlik kizlər: «Yək, bolmaydu! Bərsək, bizgimu həm silərgimu yətməsliki mumkin. Yəhxisi, əziunglar [may] satqıqlarning yenioja bərip setiwənglar!» dəptu. **10** Lekin ular may setiwəlojili kətiwatqəndə, yigit kelip qaətu, təyyar bolup boləjan kizlər uning bilən birlıktə toy zıyapıtigə kiriptu. İxik takılıptu. **11** Keyin kəlan

kiqlar kaytip kelip: «O'ojam, o'ojam, ixikni eqiwatkayla!» daptu. **12** Biraq u: «Silerga bershak eytayki, man silerni tonamayman» dap jawab beriptu. **13** Xuning uqun sagak bolunglar, qunki na Insan'ooqlining kelidiojan kunini na saitini bilmaysila. **14** [Orx padixahliki] huddi yaka yurtka qikmaqki bolup, oz qakarlarini qakirip dunyasiyini ularoqa tapxuroqan adimga ohxaydu. **15** U adam harbir qakarning kabiliyatiga qarap, birsiga bax talant, birsiga ikki talant, yana birsiga bir talant kumux tengga berip, yaka yurtka yol aptu. **16** Bax talant tengga alojan qakar berip okat kilip, yana bax talant tengga payda tepiptu. **17** Xu yolda ikki talant tengga alojinimu yana ikki talant tengga payda aptu. **18** Lekin bir talant tengga alojini bolsa berip yorni kolap, hojayini borgan pulni kemup yoxurup koyuuptu. **19** Emdi uzun wakit etkandin keyin, bu qakarlarining o'ojisi kaytip kelip, ular bilan hesablixiptu. **20** Bax talant tengga alojini yana bax talant tenggini koxup elip kelip: «O'ojam, sili manga bax talant tengga tapxuroqandila. Qarsila, yana bax talant tengga payda aldim» daptu. **21** Hojayini uningoja: «Obdan boptu! Yahxi wa ixanqlik qakar ikansan! Man sanga hawalə kilojan kikiqqina ixta ixanqlik bolup qikting, seni kop ixlaroqa koyiman. Kel, hojayiningning huxallikioja ortak boll» daptu. **22** Ikki talant tengga alojinimu kelip: «O'ojam, sili manga ikki talant tengga tapxuroqandila. Qarsila, yana ikki talant tengga payda aldim» daptu. **23** Hojayini uningoja: «Obdan boptu! Yahxi wa ixanqlik qakar ikansan! Man sanga hawalə kilojan kikiqqina ixta ixanqlik bolup qikting, seni kop ixlaroqa koyiman. Kel, hojayiningning huxallikioja ortak boll» daptu. **24** Andin, bir talant tengga alojinimu kelip: «O'ojam, silining qing adam ikonliklarini bilattim, qunki ezliri terimiojan yerdin hosulni oruwalalayla, həmdə uruk qaqmiojan yerdinmu haman alila. **25** Xunga korkup, silining borgan bir talant tenggilirini yergə kemup yoxurup koyoqanidim. Mana pullirini alsila» daptu. **26** O'ojisi uningoja: «Ay, razil, hurun qakar! Sen meni terimiojan yerdin oruwalidiojan, uruk qaqmiojan yerdin haman alidiojan adam dap bilip, **27** heq bolmioqanda pulumni jazanihorlaroqa amanət koyoxung kerək idioju! Xundak kilojan bolsang man kaytip kalgənda pulumni esumi bilan alojan bolmamtim?! **28** Xunga, uning kolidiki talant tenggini elip, on talant tengga bar bolojanoqa beringlar! **29** Qunki kimda bar bolsa, uningoja tehimu kop berilidu, uningda molqilik bolidu; əmma kimda yok bolsa, hətta uningda bar bolojanlirimu uningdin mahrum kilinidu. **30** Bu yaramsiz qakarni texidiki qarangojulukka aqikip taxlanglar! U yərdə yioja-zarlar ketürüldü, qixlirini oququrlitidu» daptu. **31** Insan'ooqli öz xan-xəripi iqidə barlik pərixtiliri bilən billa kəlginidə, xərpəlik təhtidə olturidu. **32** Barlik əllər uning aldioja yiojilidu. Padiqi koylarni eqkilərdin ayriojinidək u ularni ayriydu; **33** u koylarni ong yenioja, eqkilərnə sol yenioja ayriydu. **34** Andin Padixah ong yenedikilərgə: «Ay Atam bəht ata kilojanlar, kelinglar! Aləm apiridə bolojandin beri silər uqun təyyarlanojan padixahlikka waris bolup igə bolunglar! **35** Qunki aq kalojinimda silar manga yeməklik bərdinglar, ussuz kalojinimda ussuluk bərdinglar, musapir bolup yuringimdə əz əyünlərgə aldinglar, **36** yalingaq

kalojinimda kiydürdünglar, kesəl bolup kalojinimda halimdin həwər aldinglar, zindanda yatkinimda yoklap turdunglar» — dəydu. **37** U qaoqda, həkkanij adəmlər uningoja: «I Rəb, biz seni qačan aq kəriup ozuk bərduk yaki ussuz kəriup ussuluk bərduk? **38** Seni qačan musapir kəriup əyümiqə alduk yaki yalingaq kəriup kiyyüzdük? **39** Sening qačan kesəl bolojingni yaki zindanda yatkiningni kəriup yoklap bərdük?» dap soraydu. **40** Wə Padixah ularoja: «Mən silərgə bərhək xuni eytayki, muxu kəriindaxlirimdin əng kikiqidin birərsigə xularni kilojininglarmu, dəl manga kilojan boldunglar» dap jawab beridu. **41** Andin u sol yenedikilərgə: «Ay lənitilə, kəzimdin yoklinglar! Xəytan bilən uning pərixtilirigə hazirlanojan mənggü eqməs otka kiringlar! (aiθnios g166) **42** Qunki aq kalojinimda manga ozuk bərmidinglar, ussuz kalojinimda ussuluk bərmidinglar; **43** musapir bolup yuringimdə əz əyünlərgə almidinglar, yalingaq kalojinimda kiydürmidinglar, kesəl bolojinimda wə zindanda yatkinimda yoklimidinglar» dəydu. **44** U qaoqda, ular: «I Rəb, seni qačan aq, ussuz, musapir, yalingaq, kesəl yaki zindanda kəriup turup hizmitingdə bolmidük?» dəydu. **45** Andin padixah ularoja: «Mən silərgə bərhək xuni eytayki, muxulardın əng kikiqidin birərsigə xundak kilmiojinglar mangimu kilmiojan boldunglar» dap jawab beridu. **46** Buning bilən ular mənggülik jazaqa kirip ketidu, ləkin həkkanijlar bolsa mənggülik həyatka kiridu. (aiθnios g166)

26 Əysa bu səzlərnə kilip bolojandin keyin, muhlisliroja: **2** — Silərgə məlumki, ikki kündin keyin «ətüp ketix həyti» bolidu, xu qaoqda Insan'ooqli krestlinix uqun tutup berilidu, — dedi. **3** Bax kahinlar wə aqsakallar Kayafa isimlik bax kahinning sariyida jəm boluxti. **4** Ular Əysani kəndək kilip hiylə-nəyrəng bilən tutup oltürüz toqrısida məshihət kilixti. **5** Biraq ular: — Bu ix həyt-ayəm künliri kilingmisun. Bolmisa, hək arisida malimanqilik qixixi mumkin, — deyixti. **6** Emdi Əysa Bəyt-Aniya yezisida, «Simon mahaw»ning əyidə bolojinida, **7** bir ayal uning yenioja kirdi. U aq kaxtexi xexidə nəhayiti kimmətlik ətirni elip kəlgən bolup, Əysa dastihanda olturoqanda, ətirni uning bexioja kuydi. **8** Lekin muhlislar buni kəriup hapa boluxup: — Zadi nemixka bundak israpqilik kilinidu? **9** Qunki bu ətirni kop puloja setip, pulini kəmbəəşlərgə sədikə kilsə bolattioqu! — deyixti. **10** Lekin Əysa ularning kənglidikini bilip ularoja: — Bu ayalning kənglini nəmə dap aqrıtisilə? Qunki u mən uqun yahxi bir ixni kildi. **11** Qunki kəmbəəşlə daim silərnə aranglarda bolidu, ləkin mening aranglarda boluxum silərgə daim nesip boliwərməydu! **12** Bu ayalning bu ətirni bədinimqə kuyuxi mening dəpnə kilingimioja təyyar boluxum uqun boldi. **13** Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, bu hux həwər pütkül dunyaning kəyeridə jakarlansa, bu ayal əslinip, uning kilojan bu xiti təriplinidu, — dedi. **14** Bu xiti keyin, on ikkiyləndin Yəhuda İxariyot isimlik biri bax kahinlarning aldioja berip: **15** — Uni tutup bərsən, manga nəmə bərsilər? — dedi. Ular uning aldioja ottuz kumux tenggə koydi. **16** Yəhuda xuningdin etibarən uni tutup bərixkə muwapik pürsət izdəkkə baxlıdi. **17** Petir nan həytning birinqi küni, muhlislar Əysanın yenioja kelip: — Ətüp ketix həytning tamikini yeyixing

üqün kəyərdə təyyarliximizni halaysən? — dəp soridi. **18** U ularoşa: — Xəhərgə kirip palarinqining öyigə berip uningə: «Ustaz: — Waqit-saitim yekinlixip kaldı, ötüp ketix heytni muhlisirim bilən birlikdə sening eyügdə ötküzəy — dəydu» dəp eytinglar, — dedi. **19** Muhlislar əysaning tapiliciniyək ötüp ketix heytning tamikini xu yərdə təyyarlıdı. **20** Kəqkurun, u on ikkiylən bilən dastihanda oldurdi. **21** Ular oqizaliniwatkada u: — Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, aranglardiki birəylən manga satkunluk kılıdı, — dedi. **22** [Buni anglap] ular intayin kayoşuşa qəmüp, bir-birlər uningdin: — Ya Rəb, mən əməstimən? — dəp soraxka baxlıdı. **23** U jawabən: — Qolidiki nanni mən bilən təng tawakka təgürgən kixi, manga satkunluk kılıquçı xu bolıdı. **24** İnsan'ooqli dərwəka [mukəddəs yazmılarda] əzi toorısida pütülginiyək [əlitmə] ketıdı; biraq İnsan'ooqlıning tutup berilixigə wasitiqə boləjan adəmning həlioşa way! U adəm tuşulmioşan bolsa Yəhuda bolatı! — dedi. **25** Uningəşa satkunluk kılıdioşan Yəhuda: — Ustaz, mən əməstimən? — dəp soridi. U uningəşa: — Əzüng deding jumu, — dedi. **26** Ular oqizaliniwatkada, əysa bir nanni kəlioşa elip [Hudaşa] təxəkkür-həmdusana eytkəndin keyin, uni oxtup, muhlisirişə üləxtürüp bardı wa: —Elinglar, yənglar, bu mening tenim, — dedi. **27** Andin, kəlioşa jamni elip [Hudaşa] təxəkkür-həmdusana eytip, uni muhlisirişəşa tutup: — Həmməylən buningdin iqinglar. **28** Bu mening nuroşun adəmlərnin gənahlirining kəqürüm kılınıxi üqün təküldioşan, yunı əhdini tüzıdioşan kənimdur. **29** Ləkin mən xuni silərgə eytayki, Atamning padixahlıkida silər bilən birlikdə yengidin xarabtin iqmıgıqə, üzüm telinıng xərbıtini hərgiz iqməymən, — dedi. **30** Ular mədhiyə küyini eytkəndin keyin taləşa qikıq, Zəytun təşioşa kərap ketixti. **31** Andin əysa ularoşa: — Bügün keqə silər həmminglar mening tüşəylimdin tanduruluş putlixisilər, qünki [mukəddəs yazmılarda]: — «Mən padıqını uruwetimən, Padıdiki qoylar patıparək bolup tarkıtiwetilıdı» dəp pütülgən. **32** Ləkin mən tirilgəndin keyin Galiliyəgə silərdin burun bərimən, — dedi. **33** Petrus uningəşa jawabən: — Həmməylən sening tüşəyngdin tanduruluş putlaxsimu, mən hərgiz putlaxmaymən, dedi. **34** Əysa uningəşa: — Mən sanga bərhək xuni eytip qoyayki, bügün keqə horaz qillaxtin burun, sən məndin üq kətim tanısən, — dedi. **35** Petrus uningəşa: — Sən bilən billə əlüxüm kerək bolsimu, səndin hərgiz tanmaymən, — dedi. Qəloşan muhlislarning həmmisimu xundak deyixti. **36** Andin əysa ular bilən billə Getsiməna degən yərgə kəldi. U muhlislaroşa: «Mən u yaxka berip dua-tilawət kılıp kəlgıqə, muxu jayda olturup turunglar» dedi. **37** U Petrusni, xundakla Zəbədiyning ikki ooqlını birgə elip mangdı wə kəttik azablinip, kəngli tolimu pərixən boluxka baxlıdı. **38** U ularoşa: — Jenim əlıdioşandək bəkmə azablanmakta. Silər bu yərdə kelip, mən bilən birlikdə oyoşək turunglar, — dewıdı, **39** Wə səl nerirək berip, əzini yərgə etip düm yetip dua kılıp: — I Atam, mumkin bolsa, bu kədəh məndin ötüp kətsun! Ləkin bu ix mən həlioşandək əməs, sən həlioşandək bolsun, — dedi. **40** U muhlislarning yenioşa kaytip kəlginıdə, ularning uhlup kəloşanlıkını kərup, Petruska: — Mən bilən billə birər səətmə oyoşək turalmidinglarmu?! **41**

Eziqturuluxtın saklinix üqün, oyoşək turup dua kilinglar. Roh pidakar bolsimu, ləkin kixining ətliri ajızdur, — dedi. **42** U ikkinçı kətim berip, yənə dua kılıp: — I Atam, əgər mən bu kədəhni iqmısəm u məndin kətmisə, undakta sening iradəng ada kılınsun, — dedi. **43** U ularning yenioşa [kaytip] kəlginıdə, yənə uhlap kəloşanlıkını kərdi, qünki ularning kəzlıri uykuşəşa ilinoşanıdı. **44** Xuning bilən u uların ayırlıp üqünçı kətim berip, yənə xu səzlər bilən dua kılıdı. **45** Andin u muhlislarning yenioşa kelip ularoşa: — Silər təhiqə uhlawatamsilər, təhiqə dəm elıwatamsilər? Mana, waqit-saiti yekinlaxtı; İnsan'ooqli gənahlarkarlarınıng kəlioşa tapxurulıdı. **46** Qəpunglar, ketəyli; mana, manga satkunluk kılıdioşan kixi yekin kəldi! — dedi. **47** Uning səzi təhi tüşiməyla, on ikkiyləndin biri boləjan Yəhuda kəldi; uning yenıdə bax kəhınlar wə həlk əksəkəlliri təripidin əwətilgən, kılıq-təkməklərnı kətürəng zor bir top adəm bar ıdı. **48** Uningəşa satkunluk kılıquçı ular bilən alıburun ixarətnı bekitip: «Mən kimni səysəm, u dəl xudur. Silər uni tutunglar» dəp kelixkənıdı. **49** U udul əysaning əldioşa berip: — Salam, ustaz! — dəp uni səyüp kətti. **50** Əysa uningəşa: — Aşınəm, nemə dəp kəlding? — dedi. Xuning bilən, həlikı adəmlər yopuruluş kelip, əysəşa kol selip, uni tutkun kılıdı. **51** Wə mana, əysaning yenıdikələrdin birəylən kılıqını suşurup, bax kəhınning qakirişəşa uruwıdı, uning kulikini xilip qüxürüwətti. **52** Əysa uningəşa: — Kılıqınıgıni kınıoşa sal, kılıq kətürənglər kılıq əstıdə həlak bolıdı. **53** Yaki meni Atisioşa nıdə kılalməydoşan boldı, dəp oylap kəldingmu?! Xundak kılşamla U manga xuan on ikki kışimdin artuk pərixətə mangdurmamdu? **54** Biraq mən undak kılşam, mukəddəs yazmılardiki bu ixlər mukərrər bolıdı degən bəxərtlər kəndəkmə əməlgə axurulsun? — dedi. **55** Xu pəytə əysa toplaxkən adəmlərgə kərap: — Bir kəraqını tutıdoşandək kılıq-təkməklərnı kətürüp meni tutkili kəpsiləroşu? Mən hər küni ibadətəna həyolirıdə silər bilən billə olturup təlim bərtəttim, ləkin silər u qəşdə məni tutmidinglar. **56** Ləkin bu pütün ixlərnıng yız bərxı pəşəymərlərnıng mukəddəs yazmılirıdə əldin eytkənlirıning əməlgə axuruluş üqün boldı, — dedi. Bu qəşdə, muhlislarning həmmisi uni taxlap keqıp ketixti. **57** Əmđi əysanı tutkun kılışanlar uni bax kəhın Kayafaning əldioşa elip bərxiti. Təwrat ustazlıri bilən əksəkəllərnı u yərdə jəm boluxkənıdı. **58** Petrus uningəşa taki bax kəhınning sariyining [həyolisişiqə] yirəktin əgixip kelip, ixning əkiwetini kərxü üqün iqirigə kirip, qərawullarning arisıdə olturıdı. **59** Bax kəhınlar, əksəkəllər wə pütün əliy kəngəxmə əzaliri əysanı əlüm jazasıəşa məhkum kılıx üqün, yəloşan guwah-ıspat izdəytti. **60** Nuroşun yəloşan guwahqılar otturıəşa qikқан bolsimu, ular bulardın həqkəndək ispatka erixəlmıdı. Ahırdə, ikki yəloşan guwahqı otturıəşa qikқан: **61** — Bu adəm: «Mən Hudaning ibadətənisinisini buzup taxlap, üq kün iqidə kayta kurup qikəlaymən» degən, dedi. **62** Bax kəhın ornidin turup, uningəşa: — Qeni, jawab bərməmsən? Bular sening üstüngdin zadı kəndək guwahlıqlarıni bəriwatıdı? — dedi. **63** Ləkin əysa sükit kılıp turıwərdi. Bax kəhın uningəşa: — [Mənggü] həyat boləquçı Huda bilən sening kəsəm kılıxingni buyruymənki, bizgə eyt, Hudaning

Ooqli Məsih sənmu?» — dedi. **64** Əysa mundak jawab kayturdi: — Xundak, sening deginingdək. Lekin xunimu silərgə eytayki, buningdin keyin silər insan'ooqlining Kadir Boləuqçining ong yenida olturidionini wə kətkiki bulutlar üstidə kelidionini kərisilər. **65** Xuning bilən bax kaħin tonlirini yirtip taxlap: — U kupurluk kildi! Əmdi baxka hərəkəndak guwaħqining nəmə həjiti? Mana, əzlinglar bu kupurluķni angildinglar! **66** Buningə nəmə dəysilər? — dedi. — U elüm jazasioģa layiktur! — dəp jawab kayturuxti ular. **67** Buning bilən ular uning yuzigə tükürüp, uningə muxt atķli turdi. Bəziliri uni kaqatlar: **68** — Əy Məsih, pəyoģəmbərqiqlik ķilməmsən, eytip baķķina, seni kim urdi? — deyixti. **69** Əmdi Petrus sarayning taxķiriki hoylisida olturatti. Bir dedək uning yenioģa kelip: — Sən Galiliyalik Əysa bilən birgə idingəu, — dedi. **70** Lekin u həmməyləning aldida inkar ķilip: — Sening nəmə dəwatķanliķni ğuxənmidim! — dedi. **71** Andin u dalanoģa qikķanda, uni kərgən yənə bir dedək u yərdə turoģanlarə: — Bu adəmmu Nasarətlilik Əysa bilən birgə idi, — dedi. **72** U yənə inkar ķilip: — Mən u adəmmi tonumaymən! — dəp ķəsəm iqtı. **73** Bir'əzdin keyin, u yərdə turoģanlar Petrusning yenioģa kelip uningə: — Xübhisizki, sən ularning biri ikənsən, ğunki tələppuzung seni pax ķilidu, — deyixti. **74** [Petrus] ķattik karəoxlar bilən ķəsəm ķilip: — U adəmmi zadi tonumaymən! — deyixigila horaz qillidi. **75** Petrus Əysaning: «Horaz qillaxtin burun, sən məndin üq ķetim tanisən!» deģən seziini esigə aldi. U taxķirioģa qikķip, ķattik yioģa-zar kətürdi.

27 Tang atķandila, pütin bax kaħinlar bilən həlk əksaķalliri Əysani elümgə məħkum ķildurux üqün məsliħətləxti. **2** Ular uni baəlap apirip, waliy Pontius Pilatusķa tapxurup bərdi. **3** Uningəu satķunluk ķiloģan Yəħuda uning elümgə həķüm ķilinoģanliķini kərip, bu ixlarə puxayman ķildi wə bax kaħinlar bilən əksaķallaroģa ottuz kümüx tənggini kayturup berip: **4** — Mən bigunah bir janning ķeni təkülüxkə satķunluk ķilip gunah etķüzdüm, — dedi. Buningə bizning nəmə karimiz? Əz ixingni bil! — deyixti ular. **5** Yəħuda kümüx tənggilərnı ibadəthanining iqgə qəriwətti wə u yərdin ketip, talaəu qikķip, esilip elüwaldi. **6** Bax kaħinlar kümüx tənggilərnı yioģiwelip: — Bu hun təlumi boləan [tənggilərdur], ularni ibadəthanining hazinisigə koyux haram, — deyixti. **7** Ular əzara məsliħətləxip, bu pullar bilən yaķa yurtluķlarə yərlilik bolsun dəp, sapalqining bir parqə etizliķini setiwaldi. **8** Xunga bu yər həziroģiqə «ķanliķ etiz» dəp atilip kəlməktə. **9** Xu ix bilən Yəməmiya pəyoģəmbər təripidin burun eytiləjan munu bəxarət əməlgə axuruldi: — «Israil həlki uning üqün bahalap bekitkən bahasini, Yəni ottuz kümüx tənggini ular elixti, **10** Wə Pərwərdigər manga kərsətkəndək, Sapalqining etizini setiwelixķa həjləxti». **11** Əmdi Əysa waliyning aldioģa turoģuzuldi. Waliy uningdin: — Sən Yəħudiylarning padixahimu? — dəp soridi. Eytķiningdək, — dedi Əysa. **12** Lekin bax kaħinlar wə əksaķallar uning üstidən ərz-xikayət ķiloģanda, u bir eəjizmu jawab bərmidi. **13** Buning bilən Pilatus uningə: — Ularning sening üstingdin ķiloģan xunqə kəp xikayətlirini anglimaywatəmsən? — dedi. **14** Biraķ u [Pilatusķa] jawabən [xikayətlərnı] birsigimu

jawab bərmidi. Waliy buningəu intayin həyran ķaldi. **15** Hər ķetimlik [ətüp ketix] həytdi, waliyning halayik tələp ķiloģan bir məħbusni ularəu ķoyup berix aditi bar idi. **16** Əyni waķitta, [rimliķlarning] Barabbas isimlik atiki qikķan bir məħbusi [zindənda] idi. **17** Halayik jəm boləanda, Pilatus ulardin: — Kimni silərgə ķoyup beriximni halaysilər? Barabbasnimu yaki Məsih dəp ataloģan Əysanimu? — dəp soridi **18** (ğunki u [bax kaħin katarliķlarning] həsəthorluķi tūpəylidin uni tutup bərgənliķini bilətti). **19** Pilatus «sorak təhti»də olturoģanda, ayali uningəu adəm əwətip: — U həķķaniy kixining ixioģa arilaxmioģin. ğunki tünügün kəpə uning səwəbidin ğüximdə kəp əzab qəktim, — dəp hawər yətküzdi. **20** Lekin bax kaħinlar wə əksaķallar bolsa halayikni maķul ķilip, Barabbasni ķoyup berixni wə Əysani yokitixni tələp ķildurdi. **21** Waliy jawabən ulardin yənə: — Silərgə bu ikkisingin kaysisini ķoyup beriximni halaysilər? — dəp soridi. Barabbasni, — deyixti ular. **22** Pilatus əmdi: — Undak bolsa, Məsih dəp ataloģan Əysani kəndak bir tərəp ķilay? — dedi. Həmməylən: — U krestlənsun! — deyixti. **23** Pilatus: — Nemixķa? U zadi nəmə yamanliķ etķüzüptu? — dəp soridi. Biraķ ular təhimu ķattik warķirixip: U krestlənsun! — dəp turuwelixti. **24** Pilatus seziwerixning biħudə ikənliķini, bəlki buning ornioģa malimanqiqliķ qikķidionliķini kərip, su elip, kəpqiqliķning aldida ķolini yuoģaq: — Bu həķķaniy adəmmning ķenioģa mən jawabkar əməsmən, buningəu əzlinglar məs'ul bolunglar! — dedi. **25** Pütin həlk jawabən: — Uning ķeni bizning üstimizgə wə balilirimizning üstigə ğüxsun! — deyixti. **26** Buning bilən Pilatus Barabbasni ularəu qikķirip bərdi. Əysani bolsa ķattik qamqilatķandin keyin, krestləxkə [ləxkərlirigə] tapxurdi. **27** Andin waliyning ləxkərliri Əysani uning ordisioģa elip kirip, pütin ləxkərlər təpini bu yərgə uning ətrəpioģa yioģdi. **28** Ular Əysani yalingaqlap, uqisioģa pərəng rəngliķ ton kiydürüxti. **29** Tikanliķ xahqilərnı ərip bir taj yasap, bəxioģa kiydürdi wə ong kəlioģa bir ķomuxni tutķuzdi. Andin uning aldioģa tizlinip: «Yaxioģayla, Yəħudiylarning padixahı!» dəp mazaķ ķilixti. **30** Uningəu tükürüxti, ķomuxni elip uning bəxioģa uruxti. **31** Uni xundak mazaķ ķiloģandin keyin, tonni saldurup, uqisioģa əz kiyimlirini kiydürdi wə krestləx üqün elip mengixti. **32** Ular taxķirioģa qikķinida, Kurini xəħirilik Simon isimlik bir kixini uqrıtıp, uni tutup kelip Əysaning krestini uningəu məjburiy kətürgüzdi. **33** Ular Golgota, yəni «Bax sənəķ» deģən yərgə kəlgəndə, **34** [Əysaəu] iqix üqün kəkrə süyi arilaxturuloģan əqıķ xarab bərdi; ləkin u uni tetip baķķandin keyin, iqkili unimidi. **35** Ləxkərlər uni krestligəndin keyin, qəķ taxlixip kiyimlirini əzara bəlüxtiwaldi. **36** Andin u yərdə olturup uningəu kəzətqiqliķ ķildi. **37** Ular uning bəxining yuķiri təripigə «Bu Əysa, Yəħudiylarning padixahıdır» dəp yeziloģan xikayətnəmə tahtiyini bekkitti. **38** [Əysa] bilən təng ikki kəraqımu krestkə mihlanəjan bolup, biri ong təripidə, yənə biri sol təripidə idi. **39** Bu yərdin etkənlər baķlırini qayķixip, uni haķarətləp: **40** — Ķeni, sən ibadəthanini buzup taxlap, üq kün iqidə ķaytidin yasap qikķidionan adəm, əmdi əzıngni ķutķuz! Hudaning Ooqli bolsang, kresttin ğüxüp baķķina! — deyixti. **41** Bax kaħinlarmu, Təwrat

ustazliri wə aqsakallar bilən birgə uni məshirə kılıp: **42** — Baxqılarnı kütqüzuptikən, özini kütqüzalmazdu. U Israilning padixahimix! Əmdi kresttin qüxüp baksunqu, andin uningöa etiğad kılımis. **43** U Hudaöja tayanöjan! Huda uni əzizlisə, hazır kütqüzup bakkay! Qünki u: «Mən Hudaning Ooqlı» degenidi, — deyixti. **44** Uning bilən təng krestlənğan karəqılarnu uni xundəq haqarətłəxti. **45** Əmdi kümnən altnıqı saıtdın tokkuzınqı saıtıgıqə pütkül zeminni karəngölulək basti. **46** Tokkuzınqı saətlərdə əysa yukiri awazda: «Eli, eli, ləma sawaqtanı?» yəni «Hudayim, Hudayim, meni nemixka taxliwəttin?» dəp kəttik nida kildi. **47** U yərdə turojanlarning bəziliri bunı anqlar: Bu adəm İlyas [pəyoqəmbər]gə murajıət kılıwatıdu, — deyixti. **48** Ularning iqidin biraylən dərhal yügürüp berip bir pərqə bulutni əkelip, uni aqqıq xarabka qılap, qomuxning uqıoqa selip uningöa iqtüzüp koydı. **49** Bıraq baxqılar: — Tohta! Karəp bakayli, İlyas [pəyoqəmbər] kelip uni kütqüzup kalarmikın? — deyixti. **50** Əysa yukiri awaz bilən yəni bir warkiridi-də, rohını koyuwətti. **51** Wə mana, xu dəkikidə ibadəthanining [ıqkiri] pərdisi yukiridin təwəngə ikki pərqə belüp yırtıldı. Yər-zemin təwrinip, taxlar yerilip, **52** Kəbrilər eqildi (U tiriləndin keyin, [əlümüd] uhlawatqan nuroqun muqəddəs bəndilərnin tənlimü tirildi; ular kəbrilərdin qıktı wə muqəddəs xəhərgə kirip, u yərdə nuroqun kixilərgə kəründi). **54** Əmdi əysani kəzət kılıwatqan yüzbəxi həm yenidiki ləxkərlər yərnin təwrixını wə baxka yüz bərgən hədisilərnı kərüp, intayın kərkuxup: — U həkikədən Hudaning Ooqlı ikən! — deyixti. **55** U yərdə yəni bu ixlaröja yırəktin karəp turojan nuroqun ayallarnu bar idi. Ular əslidə əysaning hizmitidə bolup, Galiliyədin uningöa əgixip kəlgənidi. **56** Ularning arisida Magdallik Məryəm, Yəqub bilən Yüsüpning anisi Məryəm, Zəbədiyning oquullirining anisimu bar idi. **57** Kəqkurun, Arimatıyalıq Yüsüp isimlik bir bay kəldi. Umu əysaning muhlislrirdin idi. **58** U Pilatusning aldioja berip, əysaning jəsətini tələp kildi. Pilatus jəsətni uningöa tapxuruxka əmr kildi. **59** Yüsüp jəsətni elip, pakiz kanəp rəht bilən orəp kəpənliđi **60** wə uni əzi üqün kıyada oydurojan yengı kəbrısıgə koydı. Andin kəbrining əoziöja yoojan bir taxni domilitip koyup, ketip kəldi **61** (xu qaoqda Magdallik Məryəm bilən yəni bir Məryəmmu u yərdə, kəbrining udulida olturattı). **62** Əmdi ətisi, yəni «Təyyarlıx küni» ətkəndin keyin, bax kaqınlar bilən Pərisiylər jəm boluxup Pilatusning aldioja kelip: **63** — Janabliri, həliki aldamqıning həyat waqtıda: «Mən əlöp üqinqi küni tirilmən» değini esimizdə bar. **64** Xuning üqün, kəbri üqinqi küniqıq məhkəm qoojıdılı üqün əmr bərgəysiz. Undəq kılınmisa, muhlislriri kelip jəsətni oqrılap ketip, andin həlkəkə: «U əlümdin tirildi» deyixi mumkin. Bundəq aldamqılık aldınkısıdinmu bəttər bolıdu, — deyixti. **65** Pilatus ularöja: — Bir guruppa kəzətqi ləxkərnı silərgə tapxurdum. Kəbrini kurbınglarning yetixıqə məhkəm qoojdanglar, — dedi. **66** Xuning bilən ular [kəzətqi ləxkərlər] bilən billə berip, taxni peqətləp, kəbrini muhəpizət astıöja koydı.

28 Xabat küni ətöp, həptining birinqi küni tang atay değəndə, Magdallik Məryəm bilən yəni bir Məryəm kəbrini kərüxxə kəldi. **2** Wə mana, yərlər tuyuksız kəttik təwrəp kətti; qünki Pərwərdigarning

bir pərixtsi asmandin qüxüp, [kəbrıgə] berip, taxni bir qətkə domilitip, üstidə olturojanıdi. **3** Pərixtingin kıyapiti qəkməktək, kıyimlriri kərdək ap'ak idi. **4** Kəzətqılər uningdin xunəq qorkuxtıki, titrixip, əlüktək kətipla kəldi. **5** Pərixte ayallaroja karəp: — Qorkmanglar! Silərnin krestlənğan əysani izdəwatqıninglarnı bilimən. **6** U bu yərdə əməs; u əzi eytkəndək tirildürüldi. Kelinglar, Rəb yatqan jayni kəringlar; **7** andin dərhal berip uning muhlislrıroja: «U əlümdin tirilıptu. Wə mana, u silərdin əwwal Galiliyəgə barıdikən, uni xu yərdə kəridikənsilər» dənglar. Mana mən bularnı silərgə eytip bərdim, — dedi. **8** Xunga ayallar həm qorkunq həm zor huxallıq iqidə kəbridin dərhal ayrılıp, uning muhlislrıroja həwər berıxxə yügürüxti. **9** Ular muhlislrini həwərləndürüxxə mangöjanda, mana əysa ularning aldioja qıqıp: — Salam silərgə! — dedi. Ularnu aldioja berip, uning putıöja esilip, uningöja səjdə kildi. **10** Andin əysa ularöja: — Qorkmanglar! Berip kəringalrımoja: Galiliyəgə beringlar, dəp ukturunglar, ular meni xu yərdə kəridu, — dedi. **11** Ayallar tehi yolda ketıwatqanda, mana kəzətqılərnin bəziliri xəhərgə kirip, boləjan wəkələrnin həmmisi toqrısida bax kaqınlaröja həwər kildi. **12** [Bax kaqınlar] aqsakallar bilən bir yərgə yıoqılıp məslıhətłəxkəndin keyin, ləxkərlərgə bək kəp pul berip: **13** — Silər: «Uning muhlislriri kəqisi kelip, biz uhlawatqanda uning jəsətini oqrılap əketıptu» — dənglar. **14** Əgər bu həwər wəliyning kulıkiöja eytip kəlsa, biz uni kayil kılıp silərnı əwariqılıktin saklaymız — dedi. **15** Xundəq kılıp, ləxkərlər pulni əldi wə əzlırigə tapılanöjandək kildi. Xuning bilən bu gəp bügüngıqə Yəhədiylər arisida tarkilip kəlməktə. **16** On bir muhlis Galiliyəgə berip, əysa ularöja bəkitkən təoqka qıqıxti. **17** Ular uni kərginidə uningöja səjdə kılıxti; lekin bəziliri gumanlinip kəldi. **18** əysa ularning yəniöja kelip, mundaq dedi: — Ərxte wə yər yüzidə barlık həkuk manga berildi. **19** Xuning üqün, berip pütkül əllərnı [əzımgə] muhlis kılıp yetıxtürünglar, xundəqla ularni Ata, Ooql wə Muqəddəs Rohning namıöja təwə kılıp qəmtüldürtüp, **20** ularöja mən silərgə tapılojan barlık əmrlərgə əməl kılıxnı əgitinglar. Wə mana, mən zaman ahiriöjqə hər küni silər bilən billə bolimən. (aİon q165)

Markus

1 Hudaning oʻqli Əysa Məsihning hux həwirining baxlinixi: **2** Yəxaya pəyoqəmbərnin yazmisida hatiriləngəndək: — «Mana, aldingda əlqimni əwətimən. U sening yolungni aldin'ala təyyarlaydu. **3** Anglanglar, dalada birsining towloqan awazini! U: «Pərwərdigarning yolini təyyarlanglar, Uning uqun qioir yollirini tüptüz kilinglar!» — dəydu». **4** Kixiləni qəməldürüx elip baridoqan Yəhya [pəyoqəmbər] qəl-bayawanda pəyda bolup, gunahlorəqa kəqürüm elip kelidoqan, towa kilixni bildüridoqan [suoqə] «qəməldürüx»ni jakarlawka baxlidi. **5** Pütün Yəhudiyə əlksididikilər wə pütkül Yerusalem xəhiridikilər uning aldioqə qikip, gunahlorini ikrar kilixi bilən uning tərripidin Iordan daryasida qəməldürüldi. **6** Yəhya bolsa toqə yungidin kilinoqan kiyim kiygən, beligə kən tasma baoljoqanidi; yeməklik qekətkə bilən yawa hərə həsili idi. **7** U mundək dəp jakarlaytti: — Məndin kudrətlək boləqan biri məndin keyin kelidu. Mən hətta engixip kəxlirining boşquqini yexixkimu layik əməsmən! **8** Mən siləni suqila qəməldürimən, lekin u siləni Muqəddəs Rohqə qəməldürüdi. **9** Xu künlərdə xundək boldiki, Əysa Galiliyə əlksining Nasarət xəhiridin kelip, Yəhya tərripidin Iordan daryasida qəməldürüldi. **10** U sudin qikkəndila, asmanlarning yerilip, Rohning kəptər kiyapitidə qüxüt, əz üstigə konuwatkanlikini kərdi. **11** Xuning bilən asmanlardin: «Sən Mening səyümlük Oqlum, Mən səndin toluq hursənmən!» degən bir awaz anglandi. **12** Wə Roh dərhal uni qəl-bayawanoqə süyləp qikardi. **13** U qəldə kirik kün turup, Xəytan tərripidin sinilip turatti. U xu yərdə yawayi haywanlar bilən billə idi; xu künlərdə pərixtilər uning hizmatini kildi. **14** Əmdi Yəhya solanoqandin keyin, Əysa Galiliyə əlksigə berip: «Wəkit-saiti toxti, Hudaning padixahlığı yekinlaxti! Towa kilinglar, hux həwərgə ixininglar!» dəp Hudaning padixahlığıning hux həwirini jakarlawka baxlidi. **16** [Xu künlərdə] u Galiliyə dengizi boyida ketiwetip, Simon bilən inisi Andriyasni kərdi. Ular belikqi bolup, dengizə tor taxlawatatti. **17** Əysa ularəqa: — Mening kəynimdin menginglar, mən siləni adəm tutkuqi belikqi kilimən! — dedi. **18** Ular xuan torlirini taxlaw, uningəqa Əgixip mangdi. **19** U xu yərdin bir'az ətup Zəbədiyning oqli Yakupni inisi Yuhanna bilən kərdi. Bu ikkisi kemidə turup torlirini onxawatatti. **20** U xuan ularnimu qəkirdi. Ular atisi Zəbədiyni mədikarlar bilən billə kemidə qaldurup, əzliri uning bilən mangdi. **21** Ular Kəpərnahum xəhriqə kirdi. Xabat küni u udul sinagogka kirip, təlim berixkə baxlidi. **22** Halayik uning təlimigə həyrənuhəs boluxti. Qünki uning təlimliri Təwrat ustazliriningkigə ohximaytti, bəlki tolimu nopuzluk idi. **23** Sinagogta napək roh qaplawxan bir adəm bar idi. U: **24** — I Nasarətlək Əysa, biz bilən karing bolmisun! Sən bizni yəkatqili kəldingmu? Mən sening kimlikingni bilimən, sən Hudaning Muqəddəs boləqisəsən! — dəp towlaytti. **25** Ləkin Əysa [jinoqə] tənbiş berip: — Aozingni yum, bu adəmdin qik! — dedi. **26** Napək roh heliki adəmnin tenini tartixturup, qattik warkiriojiniqə uningdin qikip kətti. **27** Halayik həmmisi buningdin intayin həyrən bolup, əzara oqləqula kilixip: — Bu kəndək ix? Yengi bir təlimoq! Qünki u həkuk bilən

hətta napək rohlorəqimu buyruk qilalaydikən, ularmu uning səzigə boysunidikən, — deyixti. **28** Buningdin uning xəhriti xu həman pütün Galiliyə əlksining ətrəpioqə pur kətti. **29** Ular sinagogdin qikipla, Yakup wə Yuhanna bilən Simon wə Andriyasning əyigə bardi. **30** Əmma Simonning keynanisi kizitma iqidə yetip qaləqanidi. Ular dərhal uning əhwalini [əysəoqə] eytti. **31** U ayalning kəxiqə berip, kolidin tutup, wələp əra turəqzdi. Uning kizitmisidə dərhal yandi wə u ularni kütüxkə kirixti. **32** Kəqkurun kün patkanda, kixilər barlik əqriqlarni wə jin qaplawxanlarni uning aldioqə elip kelixti. **33** Pütün xəhərdikilər ixik aldioqə toplaxkanidi. **34** Xuning bilən u hər türlik kəsəllərgə griptar boləqan nuroqan kixiləni sakaytti wə nuroqan jinlarni kixilərdin həydiwətti. Ləkin u jinlarning gəp kilixkə yol koymidi, qünki ular uning kim ikənlikini bilixətti. **35** Ətisi ətigən tang tehi atmastinla, u ormidin turup, [xəhərdin] qikip, hilwat bir jayoqə berip dua-tilawət kildi. **36** Simon bilən uning həmrəhliri uni izdəp qikti. **37** Uni tapkanda: — Həmmə adəm seni izdixiwatidu! — deyixti. **38** U ularəqa: — Baxkə yərlərgə, ətrəptiki yezilarəqimu səz-kalamni jakarlixim uqun barayli. Qünki mən dəl muxu ix uqun kelixim, — dedi. **39** Xundək kilip, u pütkül Galiliyə əlksini aylinip, sinagoglirida səz-kalamni jakarlaytti həmdə jinlarni kixilərdin həydiwəttəti. **40** Mahaw kesili bar bir kixi uning aldioqə kelip yelinip, tizlinip turup: — Əgər halisingiz, meni kesilimdin pak qilalaysiz! — dəp etündi. **41** Əysa iqə əqriqəqə kolini sozup uningəqa təküzüpturup: — Halaymən, pak kilinoqun! — dewidi, **42** xu səz bilənla mahaw kesili dərhal bimardin ketip, u pak kilindi. **43** U uningəqa: — Həzir bu ixni həqkimgə eytma, bəlki udul berip [məs'ul] kəhinoqə əziungni kərsitip, kəhınlarla guwahliq bolux uqun, Musa bu kəsəldin paklanəqanlarəqa əmr qiloqan [qurbanliklarni] sunəqin, — dəp uni qattik əgəhləndurup yoloqə saldi. **45** Biraq u adəm qikip, bu ixni kəp yərlərdə jar selip, kəng yeyiwətti. Xuning bilən Əysa həqkəndək xəhərgə oqk-axkara kirəlməy, bəlki xəhərlər sirtidiki hilwət jaylarda turuxkə məjbur boldi; halayik hər tərəptin uning yenioqə toplixatti.

2 Birnəqqə kündin keyin u qaytidin Kəpərnahuməqa kirdi. U eydikan, degən hawər tarqiliwidi, **2** xunqə kəp adəm u yərgə yiojildiki, hətta ixik aldidimu put dəssigüdək yər qalmioqanidi. U ularəqa səz-kalam yətküzüwatatti. **3** Mana xu əsnada, birnəqqə adəm uning aldioqə bir paləqni elip kəldi; uni ulardin tətə kətürüp əkəlgəndi. **4** Adəmnin kəplükidin uningəqa yəkinlixəlməy, ular uning üstidin əgzini texip, təxük aqkəndin keyin paləqni zəmbil bilən [əysaning aldioqə] qüxürdi. **5** Əmdi Əysa ularning ixənəqini kərtip paləqkə: — Balam, gunəhliring kəqürüm kilindi, — dedi. **6** Ləkin u yərdə olturoqan bəzi Təwrat ustazliri kənglidə gumaniy soallarni koypup: **7** «Bu adəm nemə uqun mundək dəydu? U kupurluk qiliwatidoq! Hudadin baxkə kimmu gunəhlarni kəqürüm qilalisan?» deyixti. **8** Əysa xuan rohidə ularning kəngülliridə xundək gumaniy soallarni koypuwatkanlikini bilip yetip, ularəqa mundək dedi: — Silər kəngüldə nemixkə xundək soallarni koypisilər? **9** Muxu paləqkə: «Gunəhliring kəqürüm kilindi!» deyix asanmu, yaki «Ornungdin tur, zəmbil-

körpəngni yoixturup mang!» deyiv asanmu? **10** Əmma hazır siləring Insan'oolining yör yüzidə gunahlarıni kəqürüm kiliş hokukioğa iga ikaniləni bilixiləng üqün, — U paləq kesəlgə: **11** — Sanga eytayki, ornungdin tur, zəmbil-körpəngni yoixturup öyünggə kayt! — dedi. **12** U dərhal ornidin dəs turup, zəmbil-körpəngni yoixturdi wə həmməylənnəng kəz aldida [əyidin] qikiş kətti. Həmməylən kattik həyrən kəlip Hudani uluqlixip: — Muxundak ixni əzəldin kərtip bəkmioqanıduq, — deyixti. **13** U yənə dengiz boyioğa qarap mangdi. Kixilər topi uning ətrəpioğa olixiwaldi. U ularoğa talim bərdi. **14** U yoldin ətüp ketiwatkənda, baj aldiəjan orunda olturoğa Alfayning oqli Lawini kərtip, uningoğa: — Manga əgəxkin, — dedi. U ornidin turup, uningoğa əgəxti. **15** Wə xundak boldiki, u [Lawiyni] əyidə dastihanda olturoqənda, nuroğun bajgırlar wə gunahkarlar əysa wə uning muhlişliri bilən həmdastihan boldi. Bundak kixilər heli kəp idi, ularmu uningoğa əgəxkənidi. **16** Əmdi Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr uning gunahkarlar wə bajgırlar bilən bir dastihanda olturoqənləni kərtip, muhlişliriyoğa: — U nemixkə bajgir wə gunahkarlar bilən bir dastihanda yəp-iqip olturidu?! — deyixti. **17** Buni angliəjan əysa ularoğa: — Saqlan adam əməs, bəlki bimarlar tewpikə mohtajdur. Mən həkkanıyləni əməs, bəlki gunahkarlarıni qəkiroqili kəldim, — dedi. **18** Əmdi Yəhyaning muhlişliri bilən Pərisiyələr roza tutuwatattı. Bəzilər uning aldiəya kəlip: — Nemixkə Yəhyaning muhlişliri wə Pərisiyələrin muhlişliri roza tutidu, ləkin sening muhlişliring tutmaydu? — dəp soraxti. **19** Əysa jawəbən mundak dedi: — Toyi boluwatqan yigit tehi toyda həmdastihan olturoqan qəşda, məhmanliri roza tutup oltursa kəndak bolidu? Toyi boluwatqan yigit toyda bolsila, ular həqəndak roza tutalmaydu. **20** Əmma xu künlər kəliduki, yigit ulardin elip ketilidu, ular xu kündə roza tutidu. **21** Həqkim kona kəngləkkə yengi rəhttin yamak salmaydu. Undak kilsə, yengi yamak [kixirixip], kona kiyimni tartixturup yirtiwetidu. Nətijidə, yirtik təhimu yoqinap ketidu. **22** Həqkim yengi xarabni kona tulumlaroğa qəqilimaydu. Əgər undak kilsə, xarabning [eqixi bilən] tulumlar yerilip ketidu-də, xarabmu təkülüp ketidu həm tulumlarıni kərdin qikidu. Xuning üqün yengi xarab yengi tulumlaroğa qəqilinixi kərək. **23** Bir xabat küni xundak boldiki, u buqədayliklərdin ətüp ketiwatattı. Uning muhlişliri yolda mənəgiwatqənda baxaklarıni üzixkə baxlıdi. **24** Pərisiyələr uningoğa: — Qəra, ular nemixkə xabat küni [Təwrat] qəkləngən ixni kilidu? — deyixti. **25** U ularoğa: — [Padixah] Dawutning əzi wə həmrəhliri həjətmən boləqənda, yəni aq qəloqənda nemə kiliənləni [mukəddəs yazmılərdin] oqumioqanmusilər? **26** — Demək, Abiyatar bax kəhlin boləjan waqtida, u Hudaning əyigə kirip, Hudəyoğa ataləjan, Təwrat pəkət kəhlinlərin yeyixigila bolidiəjan nənləni [sorap] yəgən, xundakla həmrəhliriyoqimu bərgən? — dedi. **27** U ularoğa yənə: — Insan xabat küni üqün əməs, xabat küni insan üqün yaritildi. **28** Xuning üqün, Insan'ooli xabat küningimni İgisidur, — dedi.

3 U yənə sinəgogkə kirdi. Xu yərdə bir kəli yigiləp kətkən bir adəm bər idi. **2** [Pərisiyələr] əysanın üstidin ərz kilayli dəp xabat künidə kesəl səkəytdioqan-

səkəytməytdioqənləni paylap yürətti. **3** Əysa kəli yigiləp kətkən adəmgə: — Ornungdin turup, otturoğa qətkin! — dedi. **4** Andin, sinəgogdiklərdin: — Təwrat kənunioğa uyğun boləqini xabat küni yaxxiləp kilişmu, yəki yamanlik kilişmu? Janni kütquzuxmu yəki həkək kilişmu? — dəp soridi. Ləkin ular zuwan sürüxmidi. **5** U oşəzəp bilən ətrəpioğa nəzər selip ularoğa kəz yügürtüp, ularning tax yürəklikidin kəyöjürdi. Andin u kesəlgə: — Qolungni uzat, — dedi. U kəlini uzitiwidi, kəli əsligə kəltürüldi. **6** Əmdi Pərisiyələr dərhal sirtkə qikiş, uni kəndak yəkişix təwrisidə Hərod [padixahning] tərəpdərliri bilən məsləhət kilişkə baxlıdi. **7** Andin əysa muhlişliri bilən billa u yərdin ayirilip dengiz boyioğa əgixip bardı; xundakla uning kiliəjan əməllirini angliəjan həman, pütün Yəhudiəy əlksidin, Yerusəlem xəhridin, İdumiya əlksidin, İordan dəryəsinəng kəxi tərəpidin, Tur wə Zidon xəhərlirining ətrəpidiki jaylardin zər bir top adəmlərmu uning yənioğa kəlixti. **9** U adəmlənnəng kəplikidin əzini kistəp kəymisun dəp muhlişliriyoğa kikiş bir kəminəng uningoğa yəkin turuxini tapilidi. **10** Qünki u nuroqun bimarlarıni səkəytkəni tūpəylidin həkəndak wəba-kəsəlliklərgə giriərtəp boləjanların həmmisi uningoğa [kolumni] bir təküzüwəlsəm dəp kistixip kəlixkənidi. **11** Napak rohlər [qəpəlixwəloqənlər] qəqanla uni kərsə, uning aldiəya yikilip: «Sən Hudaning oqlisən!» dəp wərkiraxti. **12** Ləkin u [napak rohləroğa] əzining kim ikaniləni əzkariliməsləkkə kattik tənbiş bərip əgəhləndurattı. **13** U təoşkə qikiş, əzi haliəjan kixiləni yənioğa qəkirdi; ular uning yənioğa kəlixti. **14** U ulardin on ikisini əzi bilən billa boluxkə, səz-kəlamni jakərləxkə, **15** kesəlləni səkəytx wə jinləni həydəx hokukioğa iga boluxkə tallap bəkitti. **16** U [bəkitkən on ikki kixi]: Simon (u uningoğa Petrus dəp isim kəyoqan), **17** Zəbədiyning oqli Yəqub wə uning inisi Yuhənnə, (u ularni «Binni-Rəgəz», yəni «Güldürməmə oqulliri» dəpmu atioqan), **18** Andriyas, Filip, Bartoloməy, Mattə, Tomas, Alfayning oqli Yəqub, Təday, millətpərwəz dəp ataləjan Simon **19** wə uningoğa sətqunluk kiliəjan Yəhuda İxkəriyotlərdin ibarət. **20** U əyigə kaytip kəlgəndin keyin, u yərgə yənə xunqə nuroqun adəmlər topləndiki, ularning hətta oşəzəlanəy dəkmu waqti qikmidi. **21** [əysanın] əilididikilər buni anglap, uni tutup kəlixkə bərxitti. Qünki ular uni «Əklini yəkişiptu» dəgənidi. **22** Yerusəlemdin qüxkən Təwrat ustazliri bolsa: «Uningdə Bəzləbub bər», wə «U pəkət jinlərin əmirigə tayinip jinləni kəşliwətdikən», deyixətti. **23** Xuning üqün u [Təwrat ustazlirini] yənioğa qəkişip, ularoğa təmsilləni kilişip mundak dedi: — Xəytan Xəytəni kəndakmu kəşlisun? **24** Əgər padixahləq əz iqidin bəlüniüp əzərə səkuxkən bolsa xu padixahləq put tirəp turalmaydu; **25** xuningdək əgər bir ailə əz iqidin bəlüniüp əzərə səkuxsa xu ailə put tirəp turalmaydu. **26** Əgər Xəytan əz-əzigə kəxi qikiş bəlünsə, u put tirəp turalmay, yoqalmay qəlmaydu. **27** Həqkim küqtünggür birsining əyigə kirip, uning malmülkini bulap kətməydu — pəkət u xu küqtünggürni əwwal bəşliyalisa andin əyini buləng-təlang kiləydu. **28** Xuni silərgə bərhək eytip kəyoqayki, insan baliliri ətəküzgən türlik gunahlirining həmmisini, xundakla ular kiliəjan kupurluklirining həmmisini kəqürüxkə bolidu.

29 Biraq kimdikim Mukaddas Rohqa kupurluk kilsa, abadil'abadigiq heq kaqurilmaydu, balki manggülik bir gunahning hekümi astida turidu. (aiñon g165, aiñnios g166)

30 [öyasing bu sezi] ularning «uningoya napak roh qaplixiptu» degini üqün [eytilojanidi]. **31** Xu waqıtta uning anisi bilön iniliri keldi. Ular sirtida turup, uni qakirixka adöm kirgüzdü. **32** Bir top halayik uning atrapida olturatti. Ular: — Mana, aningiz, iniliringiz sizni izdöp sirtta turidu, u — deyixti. **33** Öysa ularoja jawabön: — Kim mening anam, kim mening inilirim? — dedi. **34** Andin, u epqürisida olturojanlaroja qarap mundak dedi: Mana bular mening anam wö inilirim! **35** Qünki kimki Hudaning iradisini ada kilsa, xu mening aka-inim, aqa-singlim wö anamdur.

4 U yonö dengiz boyida [halkkqa] tälüm berixkə baxlidi. Uning atrapioja zor bir top adömlər olixawalöqäqka, u bir kemigö qikiöp dengizda olturdi; pütkül halayik bolsa dengiz kiröqikida turuxatti. **2** U ularoja tämsil bilön nurojon ixlarni ögätti. U tälüm berip mundak dedi: **3** — Kulak selinglar! Uruk qaqkuqi uruk qaqkili [etizöja] qikiptu. **4** Uruk qaqkanda uruklardin böziliri qiojir yol boyioja qüxüptu, küxlar kelip ularni yöp ketiptu. **5** Böziliri tupriki az taxlik yergö qüxüptu. Topisi qongqur bolmiojanlikting, tezla ünüp qikiptu, **6** lekin kün qikix bilönlä aptapta köyüp, yiltizi bolmioqäqka kurup ketiptu. **7** Böziliri tikanlarning arisioja qüxüptu, tikanlär ösüp maysilarni boöuwelip, ular heq hösul barmaptu. **8** Böziliri bolsa, yahxi tuprakqa qüxüptu. Ular ösüp awup qong bolöjanda hösul beriptu. Ularining böziliri ottuz hässä, böziliri atmix hässä, yonö böziliri yüz hässä hösul beriptu. **9** — Angliqudök küliki barlar buni anglisun! — dedi u. **10** U uning atrapidikilär häm on ikkiyöl bilön yalöqüz kalöjanda, ular uningdin tämsillär toöjurluk soraxti. **11** U ularoja mundak dedi: — Hudaning padixahlikining sirini bilixkə silär nesip boldunglar. Lekin sirttikilärgö hämmö ix tämsillär bilön ukturulidu; **12** buning bilön: «Ular karaxni karaydu, biraq körmaydu; Anglaxni anglaydu, biraq qüxänmaydu; Xundak bolmisidi, ular yolidin yanduruluxi bilön, Kaqürüm kilinatti» [degön söz ömälge axurulidu]. **13** Andin u ularoja: — Silär muxu tämsilnimu qüxänmidinglarmu? Undakta, qandakmu baxka härhil tämsillärni qüxinälöysilär? — dedi. **14** Uruk qaqkuqi söz-kalam qaqidu. **15** Üstige söz-kalam qeqilöjan qiojir yol boyi xundak adömlärni körsätökäni, ular söz-kalamni angliqjan häman Xöytan dörhal kelip ularning kälbigö qeqilöjan söz-kalamni elip ketidu. **16** Buningöja ohxax, taxlik yärlärgö qeqilöjan uruqlar bolsa, söz-kalamni angliqjan häman huxallik bilön köbul kilöjanlarni körsitidu. **17** Hälbuki, kälbidä heq yiltiz bolmioqäqka, pököt waqitlik turidu; söz-kalamning wöjodin kiyinqilik yaki ziyankäxlikkə uqriqöjanda, ular xuan yoldin qätöp ketidu. **18** Tikanlarning arisioja qeqilöjini xundak bözi adömlärni körsätökäni, bu adömlär söz-kalamni angliqjini bilön, **19** lekin köngligö bu dunyaning ändixiliri, bayliklarning ezikturuxi wö baxka närsilärgö bolöjan häwäslär kiriwelip, söz-kalamni boöuwetidü, u heq hösul qikarmaydu. (aiñon g165) **20** Lekin yahxi tuprakqa qeqilöjan uruqlar bolsa — söz-kalamni anglixi bilön uni köbul kilöjan adömlärni körsitidu. Bundak

adömlär hösul beridu, birsü ottuz hässä, birsü atmix hässä, yonö birsü yüz hässä hösul beridu. **21** U ularoja yonö mundak dedi: — Qiraq sewat yaki kariwat astioja koyulux üqün kältürülmödu? U qiraqdaning üstigö koyulux üqün kältürülmödu? **22** Qünki yoxurulojan heqkandak ix axkarilanmay qalmaydu, xuningdök härkandak mähipiy ix yüz bərgəndin keyin ayan bolmay qalmaydu. **23** Angliqudök küliki barlar buni anglisun! **24** Angliqjanlaringlaroja köngül bөлtinglar! Qünki silär [baxkilaroja] kəndak elqəm bilön elqisənglar, silərgimu xundak elqəm bilön elqəp berilidu, hätta uningdinmu köp köxup berilidu. **25** Qünki kimdä bar bolsa, uningöja tehimu köp berilidu; əmma kimdä yök bolsa, hätta uningda bar bolöjanlirimu uningdin məhrum kilinidu. **26** U yonö mundak dedi: — Hudaning padixahlikü yonö birsining tuprakqa uruk qaqkinoja ohxaydu: **27** u uhlaydu, öründin turidu, keqə-kündüzlär ötüwerip, uruk bih urup esidu. Lekin qaqkuqi kəndak yöl bilön esidiojanlikini bilməydu. **28** Tuprak ezlikidin hösul beridu; uruk əwwal bih uridu, keyin bax qikiRIDU, ahirda baxaqlar toluk dan tutidu. **29** Dan pikxanda, [qaqkuqi] dərhal orəqak salidu, qünki hösul waqti kəngöl bolidu. **30** U yonö mundak dedi: — Hudaning padixahlikini nemigö ohxitimiz? Yaki kəndak bir tämsil bilön sürətləp beräləymiz? **31** U goya bir tal kici qurukioja ohxaydu. U yergö terilojanda, gərgə yör yüzidiki barlik uruklarning iqidə əng kiciqi bolsimu, **32** terilojandin keyin, härkandak ziraəttin egiz ösüp xundak qong xahlayduki, əsməndiki küxlarimu uning sayisigö könidu. **33** U xuningöja ohxax halayik anglap qüxinəligüdök nurojon tämsillär bilön söz-kalamni yatküzdi. **34** Lekin tämsil kəltürməy turup ularoja heqkandak söz kilmaytti. Lekin öz muhlisiliri bilön yalöqüz kalöjində, ularoja hämmini qüxəndürüp berətti. **35** Xu küni kəq kirgəndə, u ularoja: — Dengizning u ketioja ötäyli, — dedi. **36** Ular halayikni yölöja seliwatkəndin keyin, uni kemidə olturojan peti elip yürüp ketixti. Ular bilön bilölə mangojan baxka kemilarmu bar idi. **37** Wə mana, əxəddiy qara küyün qikiöp kətti; xuning bilön dolkunlar kemini urup, su hälköp kirip, kemigö toxay döp kalöjanidi. **38** Lekin u kemining ayaoj taripidə yastukqa bax köyup uykuöja kətkənidi. Ular uni öyojtip: — I ustaz, hälak boluwatkinimizöja karing yökmu? — dedi. **39** U ornidin turup, borənoja tənbiş berip, dengizöja: «Tinqlan! Jim bol!» dewidi, boran tohtap, qongqur bir jimjitlik heküm sürdi. **40** — Nemixka xunqə kərkisilär? Silərdə kəndakisigə tehiqə ixəngöl bolmaydu? — dedi u ularoja. **41** Ularni intayin zor bir kərkünq basti, ular bir-birigö: — Bu adəm zədi kimdu? Hätta xamal wə dengizimu uningöja itaət kilidikən-hə! — döp ketixti.

5 Ular dengizning u ketioja, Gadaraliklarning yurtioja yetip bardı. **2** U kemidin qüxüxi bilönla, napak roh qaplxakan bir adöm gөр engküriliridin qikiöp, uning aldioja keldi. **3** U adam engkürilärni makan kilöjan bolup, uni häqkim hätta zənjirlär bilönmu baöljialmaytti. **4** Qünki köp kətim put-kölliri kixən-zənjirlär bilön baöljanöjan bolsimu, u zənjirlärni üzüwetip, kixənlärni qekiwatkanidi; heqkim uni boysunduralmiojanidi. **5** U keqə-kündüz mazarlikta wə taqlar arisida tohtawsiz warkirap-jarkirap yürətti, öz-özini taxlar bilön kesip

yarilanduratti. **6** Lekin u Əysani yirəktin kɵrɵp, uning aldioəa yɵgɵrɵp berip, səjdə kildi **7** wə kattik awazda warkirap: — Həmmidin aliy Hudaning Ooqli Əysa, sening mening bilən nemə karing! Huda həkki, səndin ɵtɵnɵp kalay, meni kiyinimal! — dedi **8** (qɵnki Əysa uningoa: «Həy napak roh, uningdin qik!» degenidi). **9** U uningdin: — Isming nemə? — dəp soridi. — Ismim «koəun» — qɵnki sanimiz kɵp, — dəp jawab bərdi u. **10** Wə u Əysadin ularni bu yurttin həydwətmigəyəsən, dəp kɵp ɵtɵnɵp yalwurdı. **11** Taoj baərida qong bir top tongguz padisi ɵtlap yɵrətti. **12** Jinlar uningoa: — Bizni muxu tongguzlaroa əwətkin, ularning iqigə kirip ketixkə yol koyozəyəsən, — dəp yalwuruxti. **13** Əysa dərəhal yol koydi. Xuning bilən napak roəlar qikiəp, tongguzlarning tenigə kirixi bilənla, tongguzlar tik yardin etilip qɵxɵp, dengizoa qərk boldi. Ular ikki mingoa yekin idi. **14** Tongguz baəquqilar bolsa u yərdin qeqip, xəhər-yezilərdə u ixlarni pur kildi. Xu yərdikilər nemə ix yɵz bərgənlirini kɵrgili qikiəxti. **15** Ular Əysaning yenioəa kəldi wə ilgiri jinlar qaplixialoaəan həliki adəmnin kiyimlərni kiyip, əs-hoxi jayida ɵlturojini — yəni «koəun jinlar» qaplxakan xu adəmnı kɵrɵp, qorəup ketixti. **16** Bu wəkəni kɵrgənlər jinlar qaplxakan adəmdə nemə yɵz bərgənlirini wə tongguzlarning aəiwitini həlkəəə bayan kilip bərdi. **17** Buning bilən halayik əysaoəa: Yurtlirimizdin qikiəp kətkəyəsən, dəp yalwuruxkə baxlidi. **18** U kemigə qikiəwatəanda, ilgiri jinlar qaplxakan həliki adəm uningdin: Mənmə sən bilən billə baray, dəp ɵtɵndi. **19** Lekin u buningoa unimay: — Əz ɵydikiliring wə yurtdaxliringning yenioəa berip, ularoa Pərwədigarning sanga xunqilik uluoə ixlarni kilip bərgənlirini, Uning sanga rəhim-xəpəət kərsətkənlikini həwərləndɵrgin, — dedi. **20** U kaytıp berip, Əysaning əzigə kəndək uluoə ixlarni kəloəanlikini «On xəhər rayoni»da jar kilixkə baxlidi. Buni anglioəanlarning həmmisi tolimu həyran kəlixti. **21** Əysa kaytidin kemə bilən dengizning u ketioəa ɵtkəndə, zor bir top halayik uning yenioəa yioqildi; u dengiz boyarda turatti. **22** Mana, məlum bir sinagogning qongi Yairus isimlik bir kixi kəldi. U uni kɵrɵp ayioəioəa yikilip: — Kiqik kizim əlay dəp kəldi. Berip uningoa qolliringizni təgkɵzɵp koysingiz, u sakiyip yaxioəay! — dəp kattik yelindi. **24** Əysa uning bilən billə bərdi. Zor bir top halayikmu olixip kəstaxkan həlda kəynidin mengixti. **25** Hun təwrəx kesiligə giriptar bolojinioəa on ikki yil boloaən bir ayal bar bolup, **26** u nuroəun tewiplarning kolida kɵp əzab tartıp, bar-yoəkini həjləp ɵtəgətkən bolsimu, həqəandək ɵnɵmi bolmay, təhimu ɵqirlixip kətkəndi. **27** Bu ayal Əysa həqədikidi gəplərni anglap, halayikning ɵtturisdin kəstilip kelip, arka tərəptin uning tonini silidi. **28** Qɵnki u kənglida: «Uning tonini silisamla sakaymay kəlməymən» dəp oyloəanidi. **29** Hun xuan toətap, ayal kesəl əzabidin sakaytiloəanlikini əz tenidə səzdi. **30** Əysa dərəhal wujudidin kudərotning qikənlirini sezip, halayikning iqidə kəynigə burulup: — Kiyimimni silioəan kim? — dəp soridi. **31** Muhlisliiri uningoa: — Halayikning ɵzəngni kəstap mengiwatəkanlikini kɵrɵp turukluk, yəne: «Meni silioəan kim?» dəp soraysənoəu? — deyixti. **32** Biraq Əysa ɵzini silioəuqini təpiz ɵqən təhiqə ətrapioəa kərawatatti. **33** Əzidə nemə ixning

yɵz bərgənlirini səzəən ayal qorəup-titrigəən həlda kelip uning aldioəa yikildi wə uningoa həkikiəp əəwalni pɵtɵnləy eytti. **34** U uningoa: — Kizim, ixənqing seni sakaytti! Tinq-hatirjəmliktə kayt! Kesilingning əzabidin sakəyoəin, — dedi. **35** U bu səzni kiliwatəanda, sinagogning qongining eyidin bəzilə kelip uningoa: Kizingiz əldi. Əmđi ustazni nemixkə yəne awarə kilisiz?! — deyixti. **36** Lekin Əysa bu səzlərni anglap dərəhal sinagogning qongioəa: Korkmioəin! Pəkət ixənqəəə boll — dedi. **37** U pəkət Petrus, Yaqup wə Yaqupning inisi Yuhəanna bilən yoloəa qikti; baxkə həqəkmning ɵzi bilən billə berixioəa yol koymidi. **38** U sinagogning qongining ɵyi aldioəa kəlgənda, kiykəs-qukənni, halayikning kattik nalə-pəryad wə aə-zar kəttɵrgənlirini kɵrɵp, **39** ɵygə kirip ularoa: — Nemixkə kiykəs-qukan wə aə-zar kəttɵrisilə? Bala əlməptu, uəlap kəptu, — dedi. **40** Ular uni məshirə kilixti; lekin u həmməylənni taxkərioəa qikiəriwətip, balining ata-anisini wə ɵz həmərahliirini elip, bala yatəan ɵygə kirdi. **41** U balinng kolini tutup, uningoa: «Talita kumi» dedi. Bu səzning mənisə «Kizim, sanga eytimənkə, ɵrnungdin tur» değənlə idi. **42** Kiz dərəhal ɵrnidin turup mangdi (u on ikki yaxta idi). Ular bu ixkə mutlək həyran kəlixti. **43** U ularoa bu ixni həqəkimgə ɵtməslikni kattik tapilidi, xundaklə kizoa yegədək birnemə berixni eytti.

6 U u yərdin ketip, ɵz yurtioəa kəldi. Uning muhlislirimu uningoa əgixip bərdi. **2** Xabat kɵni kəlgəndə, u sinagogda təlim berixkə kirixti. Təlimini anglioəanlardin kɵp adəm intayin həyran boluxup: — Bu adəm bularoa nədin erixkəndu? Uningoa muxundək danalə kəndək berilgə? Uning kolida muxundək mejiəilər kəndək yaritilidioəandə? **3** U həliki yəoaəaqi əməsmu, Məryəmnin oəli, xundaklə Yaqup, Yosə, Yəhuda wə Simonalarning akisioəu? Uning singillirimu bu yərdə arimizda turuwatmamdu? — deyixti. Xuning bilən ular uningoa həsət-bizarlik bilən kərdi. **4** Xuning bilən Əysa ularoa: — Hərkəndək pəyoəəmbər baxkə yərlərdə hərmətsiz kəlməydu, pəkət ɵz yurti, ɵz uruk-tuoəkanliiri arisida wə ɵz ɵyidə hərmətkə sazawər bolmaydu, — dedi. **5** Xuning bilən qollirini birkanəə bimarning ɵstiga təgkɵzɵp, ularni sakaytəandin baxkə, xu yərdə u həqəandək mejiəə yaritalmıdi. **6** Wə u ularning iman-ixənsizlikidin həyran kəldi. **7** Andin u ətrapteki yəza-kəntlərni aylinip təlim bərdi. U on ikkiyələnni yenioəa qəkirdi wə [həlkə arisioəa] ikki-ikkidin ɵwətxikə baxlidi. U ularoa napak roəlarni həydəx hɵkɵkəni bərdi; **8** wə ularoa: — Səpərdə yeninglaroa hasidin baxkə nərsə eliwalmanglar, nə hurjun nə nan eliwalmanglar, bəlwəoəə pulmu salmanglar, **9** putunglaroa kəxlərni kiyinglar, biraq ikki yəktək kiyiwalmanglar, — dəp tapilidi. **10** U yəne: — [Bir yurtkə barojinglardə], kimning ɵyigə [kəbul kilinip] kirsənglar, u yurttin kətkɵqə xu ɵydila turunglar. **11** Kaysi yərdikilər silərni kəbul kəlmisə, xundaklə səzənglərni anglimisə, u yərdin kətkininglardə, ularoa agəh-guwaəə bolsun ɵqən ayioəinglardiki topini kəkiwətinglar! — dedi. **12** Xuning bilən ular yoloəa qikiəp, kixilərni gunəhliirioəa towa kilixkə jar selip ɵndidi. **13** Ular nuroəun jinlarni həydidə, nuroəun bimarlarni zəytun meyi bilən məsilə kilip sakaytti. **14** Uning nami məxəur boləoəaqkə, Herod

padixah uning həkķidə anglap: «Bu adəm [qokum] — Ikki yüz kümüx dinaroĵa ularoĵa nan əkelip ularni elümdin tirilgan Qemüldürgüqi Yəhyadur. Xuning üqün muxu alahidə kudrətlər uningda küqini kərsitudu» dəytti.

15 Baxqilar: «U Ilyas [pəyoĵəmbər]» desə, yənə bəzilər: «Burunqı pəyoĵəmbərlərdək bir pəyoĵəmbər bolsa kerək» deyixətti.

16 Biraĵ bularni anglioĵan Hərod: — Mən kallisini aloĵan Yəhyaning əzi xu — u elümdin tiriliptu! — dedi.

17 Hərodning bundək deyixining səwəbi, u [əĵəy] akisi Filipning ayali Hərodiyəning wəjidin adəm əwətip Yəhyani tutup, zindanoĵa taxlioĵanidi. Qünki u xu ayal bilən nikahlanoĵanidi; Yəhya Hərodka [tənbilə berip]: «Akangning ayalini tartiwelixing Təwrat kanunioĵa hilap» dəp kayta-kayta degənidi.

19 Xuning üqün Hərodiyə Yəhyaĵo adawət saĵlaytti; uni oltürməkqi boluĵan bolsimu, lekin xundək ĵilalmaytti.

20 Qünki Hərod Yəhyani diyanətlik wə muĵəddəs adəm dəp bilip, uningdin qorĵattı, xunglaşxa uni qooĵdaytti; u uning səzlini anglioĵan qaoĵlirida aləĵzadə bolup ketəttdi, lekin yənıla səzlini anglaşxa amraĵ idi.

21 Əmma [Hərodiyə kütkən] pəyt ahir yetip kəldi; Hərod tuĵuloĵan künidə əz əməldarlıri, mingəxiliri wə Galiliya əlksididiki katta ərbablarni ziyəpət bilən kütiwaldi;

22 həliĵi Hərodiyəning ĵizi sorunuĵa qüxüp əssul oynap bərdi. Bu Hərod wə həmədstihan boluĵanlaroĵa bəkmə yarap kətti. Padixah ĵizoĵa: — Məndin nemə tələp ĵilsang, xuni berimən, — dedi.

23 Andin u kəşəm ĵilip yənə: — Məndin nemə tələp ĵilsang, hətta padixahliĵimning yerimini desəngmu xuni berimən, — dedi.

24 ĵiz sirtka ĵiqip, anisi: — Nemə tələp ĵilay? — dəp soriwidi, anisi: — Qemüldürgüqi Yəhyaning kallisini tələp ĵil, — dedi.

25 ĵiz dərĵal padixahning aldioĵa aldirap ĵirip: — Qemüldürgüqi Yəhyaning kallisini ĵazirla bir təhsigə qoyup əkilixilirni halaymən, — dedi.

26 Padixah buningoĵa nahəyiti həsrət qəĵkən bolsimu, kəsəmliri tüpəylidin wə dastihanda olturoĵanlar wəjidin, uningoĵa bərgən səzidin yanoĵusi kəlmidi.

27 Xunga padixah dərĵal bir jallat əwətip, uning kallisini elip kelixni əmr ĵildi. Jallat zindanoĵa berip Yəhyaning kallisini elip, **28** uni bir təhsigə qoyup, ĵizning aldioĵa elip kelip uningoĵa bərdi. ĵiz uni anisioĵa tapxurdi.

29 Bu ixni anglioĵan Yəhyaning muĵlisiri kelip, ĵəsətni elip ketip bir ĵəbrigə qoydi.

30 Kaytip kəlgən rosullar Əysaning yenioĵa yioĵildi, nemə ĵiloĵanlıri həmə təslim bərgənlinirini uningoĵa məlum ĵilixti.

31 Kelip-ketiwatĵanlar nahəyiti kəplikidin ularoĵa tamaklinixĵimu wəĵit ĵiqmidi. Xunga u ularoĵa: — Yürüŵglar, mən bilən hilwət bir jayoĵa berip, birdəm aram elinglar, — dedi.

32 Buning bilən ular kemigə qüxüp, hilwət bir qəl yərgə qarap mangdi.

33 Biraĵ nuroĵun kixilər ularning ketiwatĵanliĵini bayĵap, ularni tonuweliwidi, ətraptiki barliĵ xəhərlərdin piyədə yoloĵa ĵiqip, yügürüp, ulardın burun u yərgə berip yioĵilixti.

34 Əysa kemidin qüxüp, zor bir top adəmnı kərip, ularning padiqisiz qoy padisidək boluĵanliĵioĵa iq əqrıttı. Xunga u ularoĵa kəp ixlarni əĵitixka baxlıdi.

35 Kəp ĵirip ĵaloĵanda, muĵlisiri uning yenioĵa kelip: — Bu qəl bir jay ikən, kəp ĵirip kətti.

36 Halayiqni yoloĵa seliwətkən bolsang, ular ətraptiki kənt-ĵixlaklaroĵa berip, əzliŵrigə nan setiwəlsun; qünki ularda yəgüdək nərsə yok, — dedi.

37 Lekin u ularoĵa jawabə: — Ularoĵa əzünĵlar ozuĵ beringlar, — dedi. Muĵlislar uningdin: —

Ikki yüz kümüx dinaroĵa ularoĵa nan əkelip ularni ozuĵlanduramduĵ? — dəp soridi.

38 Əysa ularoĵa: — Kanəq neninglar bar? Berip qarap beĵinglar, — dedi. Ular qarap baĵĵandın keyin: — Bəxi bar ikən, yənə ikki beliqnu bar ikən, — deyixti.

39 U ularoĵa kixilərnı top-top ĵilip yexil ĵiməndə olturoĵuzuxni buyrudi.

40 Halayiq yüzdin, əlliktin səp-səp bolup olturuxti.

41 U bəx nan bilən ikki beliqni ĵolioĵa elip, asmanoĵa qarap [Hudaĵo] təxəkkür-mədhəyie yetti, andın nanlarnı oxtup, kəpĵilikkə tutup berix üqün muĵlisliŵrioĵa berip turattı; ikki beliqnimu həmməyləngə tərĵitip bərdi.

42 Həmməylən yəp toyundi.

43 [Muĵlisliŵ] exip ĵaloĵan nan wə beliq parĵilirini liĵ on ikki səwətkə teriwaldi.

44 Nanlarnı yəgən ərlərnıng sanıla bəx mingəĵ idi.

45 Bu ixtin keyinla, u muĵlisliŵrioĵa əzüm bu halayiqni yoloĵa seliwetimən, angioĵə silər kemigə olturup, dengizning qarxi ĵiroĵiĵidiki Bəyt-Saidə yezisioĵa ətüp turunglar, dəp buyrudi.

46 Ularnı yoloĵa seliwətkəndin keyin, u dua-tilawət ĵilix üqün taĵka ĵiqti.

47 Kəp ĵirgəndə, kemə dengizning olturisiĵo yətkənidi, u əzi yaloĵuz ĵurukluĵta idi.

48 U muĵlisliŵrining palaĵni küqəp uruwatĵanliĵini kərdi; qünki xamal tətür yenilixtə ĵiqĵanidi. Keqə tətinqi ĵesək wəĵtədi, u dengizning üstidə mēngip, muĵlisliŵri tərəpkə kəldi wə ularning yenidin ətüp ketidioĵandək ĵilattı.

49 Lekin ular uning dengizning üstidə mēngip keliwatĵanliĵini kərip, uni alwasti oħxaydu, dəp oylap qarəən selixti.

50 Qünki ularning həmməni uni kərip sarasimigə qüxti. Lekin u dərĵal ularoĵa: — Yürəklik bolunglar, bu mən, qorĵmanglar! — dedi.

51 U kemigə, ularning yenioĵa ĵiqĵandıla, xamal tohtidi. Ular buningdin ĵoixidin kətküdək dərjiĵdə ĵattik ĵəyrən kelixip, nemini oylaxni bilməytti;

52 qünki ular nan berix [məjizisini] teĵiqə qüxəmməgənidi, ularning ĵəlbı bihud ĵələttə turattı.

53 Ular dengizning qarxi tərpiĵə ətüp, Ginnisarət degən yurttə [ĵurukluĵka] ĵiqip, kemini baĵlaĵ qoydi.

54 Ular kemidin qüxüxi bilənla, [halayiq] uni dərĵal tonuwelip, **55** ətraptiki həmmə jaylaroĵa yügürüxüp bardi wə «U palanĵi yərgə qüxüptu» dəp anglixı bilənla, bimarlarnı zəmbilgə selip, xu yərgə [uning aldioĵa] elip berixti.

56 U məyli yeza, məyli xəhər yaki ĵixlaklaroĵa barsun, halk əqrıĵklarnı bazarlaroĵa elip ĵiqip yatĵuzattı; ular uningdin əqrıĵklar həq bolmioĵanda sening yepinqangning pexigə bolsimu ĵolini təĵküzüwəlsəĵ dəp ətündi. Uningoĵa ĵolini təĵküzgənərnıng həmmisi saĵaydi.

— Yəxaya pəyoqəmbər silər sahtipəzlər toqranlarda aldin'ala toptooqra bexarət bərgən! [uning] yəzmisida pütülgəndək: — «Muxu həlk əozıda Meni hərmətligini bilən, Biraq kəlbə Məndin yirak; 7 Ular Manga bihudə ibadət kəlidu. Uların gəgətən təlimliri pəkət insanlardin qıqқан pətiwalarla, halas». 8 Qünki silər Hudaning əmrini taxlap koyup, insanlarning ən'ənisini qing tutiwalidikənsilər — das-qəgün, piyalə-kədəhlərni yuyux wə xuningoşa ohxap ketdiqjan nuroqan baxқа ixlarni ən'əne kəlip yürisilər. 9 U ularoşa yəne mundak dedi: — Silər əzliringlarning ən'ənisini qing tutimiz dəp Hudaning əmrini əpquillik bilən bir qətkə kayrip koyduqlar! 10 Qünki Musa [pəyoqəmbər]: «Ata-anangni hərmət kıl» wə «Atisi yaki anisini haqarətligənlər ölümgə məhkum kılinsun» dəp əmr kıləjan. 11 Lekin silər: — Birsə «Atisi yaki anisoşa: — Mən silərgə yardəm bərgüdək nərsiləni allıqəjan «qurban kəlip» Hudaşa atiwəttim — desila, 12 xu kixining ata-anising halidin həwər elixəşa bolmaydu, dəp əgitisilər. 13 Xundak kəlip, silər [əwladliringlarəşa] tapxuroqan ən'əngənlərni dəp Hudaning əmrini yokқа qikiriwəttənglar, wə xuningəşa ohxap kəp ixlarni kəlisilər. 14 Andin halayikni yəne yenioşa qakirip, ularoşa: — Həmminglar manga kulak selinglar wə xuni qüxininglarki, 15 insanning sirtidin iqigə kiridiqjan nərsiləning həqkəndiki uni napak kılmaydu, bəki ez iqidin qikidiqjan nərsilər bolsa, ular insanni napak kəlidu. 16 Angliqəudək kulik barlar buni anglisun! — dedi. 17 U halayikni ayirilip eygə kirgənda, muhlisliri uningdin bu təmsil haqkida soridi. 18 U ularoşa: — Silərnu tehiqə qüxənməy yürüwatamsilər?! Sirtin insanning iqigə kiridiqjan hərkəndək nərsining uni napak kılalmaydiqjanlikini tonup yətməywətmamsilər? 19 [Sirtin kirgən nərsə] insanning kəlbigə əməs, əxkazinoşa kiridu, andin u yərdin tərət bolup taxlinidu, — dedi (u bu gəpni deyix bilən, həmmə yeməklilikləni həlal kəliwətti). 20 U yəne sez kəlip mundak dedi: — Insanning iqidin qikidiqjanila, insanni napak kəlidu. 21 Qünki xular — yaman niyətlər, zinahorluk, jinsiy buzukluklar, qatillik, oşrilik, əqəzlik, rəzilliklər, əldəmqilik, xəhwaniylik, həsəthorluk, til-ahənət, təkəbburluk wə həmaqətliliklər insanning iqidin, yəni uning kəlbədin qikidu 23 — bu rəzil ixlarning həmmisi insanning iqidin qikip, əzini napak kəlidu. 24 U ornidin turup u yərdin ayirilip, Tur wə Zidon ətrapidiki rayonlarəşa bardi wə bir eygə kirdi. Gərqə u buni həqkim bilmisun degən bolsimu, lekin yoxurup kəlalimidi. 25 Dərwəxə, napak roh qaplaşxan kikiq bir kizning ənis uning toqrisidiki həwərnə angliqan həman yetip kəlip, uning ayioqəşa yikildi 26 (ayal Yunanlik bolup, Suriyə əlksidiki Fənikiy millitidin idi). U uningdin kizidin jinni həydiwətxni etündi. 27 Lekin əyşa uningəşa: — Aldi bilən balilar kərsikini toyoqzusun; qünki balilarning nənini kikiq itlarəşa taxlap bərix toqra əməs, — dedi. 28 Lekin u buningəşa jawabən: — Durus, i Rəb, biraq hətta itlarənu üstəl astida turup balilardin qüxkən nan uwəqlirini yəydiqə, — dedi. 29 əyşa uningəşa: — Sening muxu sezüing tütəyayidin yolungəşa kayt, jin kizingdin qikiq kətti, — dedi. 30 Ayal eyigə kəytip kəlgənda, mana kiz kariwatta yəttəti, jin uningdin qikiq kətkənidi. 31 əyşa yəne Tur wə Zidon

xəhirining ətrapidiki rayonlardin qikiq, «On xəhər» rayoni otturididin ətiqə, yəne Galiliyə dengizioşa kəldi. 32 Halayik uning əldioşa tili əojir, gas bir ədəmni elip kəlip, uning uqisioşa kolungni təgküzüp koysang, dəp etünüxti. 33 U u ədəmni halayiktin ayrip bir qətkə tartip, barmaklirini uning kulaklirioşa tikti, tükürtip, [barmikini] uning tilioşa təgküzdü. 34 Andin u asmanəşa kərap uş tartip horsinoqandin keyin, u ədəmgə: «əffta» (mənisə «eqil») dedi. 35 U ədəmning kulakliri dərhəl eqilip, tilimu eqilip rawan gəp kəlixğa baxlidi. 36 əyşa ularəşa buni həqkingə eytməslikni tapilidi. Lekin ularəşa hərkənanqə tapilioqan bolsimu, bu həwərnə yənilə xunqə kəng tərkitiwətti. 37 Halayik [bu ixka] mutlək həyran kəlixip: — U həmmə ixlarni kəltis kəlidikən! Hətta gaslarni anglyədiqjan, gaqilarni səzləydiqjan kəlidikən, — deyixti.

8 Xu künlərdə, yəne zor bir top halayik yioqəjanidi. Uların yegüdək həqnemisi bolmioşəqə, u muhlislirini yenioşa qakirip: 2 — Bu halayikğa iqim əqriydu. Qünki ular məning yənimda turojili üç kün boldi, ularda yegüdək həqnersimu kəlmidi. 3 Uların eylirigə əq kərsak kaytursam, yolda həladin ketixi mumkin. Qünki bəziliri yiraqtiin kəlgənikən, — dedi. 4 Muhlisiri buningəşa jawabən: — Bundak hilwət bir jayda bu kixiləni toyduroqəndək nənni nədin tapkili bolsun? — deyixti. 5 — Qənanqə neninglar bar? — dəp soridi u. Yəttə, — deyixti ular. 6 Buning bilən u həkəlni yərdə olturuxğa buyrudi. Andin yəttə nanni kolioşa aldi wə [Hudaşa] taxəkkür-mədhəy eytip oxtup, kəpquillikkə tutuxğa muhlislirioşa bərdi. Ular halayikğa üləxtürüp bərdi. 7 [Muhlislar]da yəne birqənanqə kikiq belikənu bar idi. U Hudaşa təxəkkür eytip ularni bərikətləp, muhlislirioşa üləxtürüp bərixni eytti. 8 Halayik toyoqəqə yedi; ular exip qəloqan parqilarni yəttə səwətkə teriwaldi. 9 Yegənlər tət mingqə kixi idi. U ularni yoləşa saldi, 10 andin muhlisliri bilən bilə dərhəl kəmigə qüxüp, Dalmanuta tərəplirigə bardi. 11 Pərisiyələr kikiq, uni sinax məksitidə uningdin bizgə əsməndin bir məjizilik əlamət kərsətsəng, dəp tələp kəlixip, uning bilən munəziriləxkili turdi. 12 U iqidə bir uluq-kikiq tinip: — Bu dəwər nemixğa bir «məjizilik əlamət»ni istəp yürüdü. Xuni silərgə bərhəq eytip koyayxi, bu dəwərgə həqəndək məjizilik əlamət kərsətilməydu, — dedi. 13 Andin uların ayirilip, yəne kəmigə qikiq, dengizning u qetigə etüp kətti. 14 Muhlislar nan elip kəlixni untuqan bolup, kəmidə bir tal nəndin baxğa yəydiqəni yok idi. 15 U ularni əgəhləndurup: — Əhtiyat kəlinglar, Pərisiyələning eqitkəsi wə Həroding eqitkəsindən həzi bolunglar, — dedi. 16 Muhlislar əzərə müləhizilixip: — Uning bundak deyixi nan əkəlmigənlikimizdin bolsa kərek, — deyixti. 17 əyşa ularning nəmə [deyxixwətkənlikini] bilip: — Nemixğa nan yokluğu toqrisida müləhizə kəlisilər? Silər tehiqə pəm-parəsət yaki qüxəngiqə igə bolmidinglarmu? Kəlbiringlar tehimu bihudlixip ketiwətamdu? 18 Kəzünglar turup kərməywətmamsilər? Kulikinglar turup angliməywətmamsilər? Esinglarda yokmu? 19 Bəx ming kixigə bəx nanni oxtuqənimda, parqilarəşa liq toloqan qənanqə kikiq səwətni yioqiwədinglar? — dedi. — On ikkini, — jawab bərdi ular. 20 — Yəttə nanni tət ming kixigə oxtuqənimda, parqilarəşa liq toloqan qənanqə səwətni

yiqiwaldinglar? — dedi u. — Yəttini, — Jawab bərdi ular. **21** U ularoşa: — Undaқта, қандақsiгə silər tehi qўxanmaysilar? — dedi. **22** Ular Bəyt-Saida yezioşa kəldi; halayik bir kor adəmi uning aldioşa elip kelip, uningoşa қолungni taғküzip қoysang, dəp ətündi. **23** U kor adəmnin қolidin tutup yezining sirtioşa yetiləp bardi; uning kəzliгə tükürüp, üstige қollirini taғküzüp: — Birər nərsə kəruwatəmsən? — dəp soridi. **24** U bexini kəturüp: — Kixiləni kəruwatəməni; ular huddi mengi yürüwatқан dərəhlərdə kəruniwatidə, — dedi. **25** Andin u қaytidin қollirini u adəmnin kəzliгə taғküzdi. U kəzliрni eqiuidi, kəzliри əsligə kelip, һəmmə nərsini enik kərdi. **26** Əysa uni əyigə қayturup: — Yezioşimu kirma, yaki yezidiki һeqқimгə bu ixni uқturma, — dəp tapilidi. **27** Əysa muhliрliri bilən qikiр Qəysəriyə-Filippi rayonioşa қaraxliқ kant-yezilaroşa bardi. Yolda u muhliрliridin: — Kixilər meni kim dəydu? — dəp soridi. **28** Ular uningoşa: — Bəzilər seni Qəmiöldürgüqi Yəһya, bəzilər Ilyas [pəyoşəmbər] wə yəne bəzilər ilгiriki pəyoşəmbərlərdin biri dəp қaraydikən, — dəp jawab berixti. **29** U ulardin: — Əmdi silərqu, silər meni kim dəp bilisilə? — dəp soridi. Petrus jawabən: — Sən Məsiһdursən, — dedi. **30** U ularoşa əzi toqruluқ һeqқimгə tinmasliқni jiddiy tapilidi. **31** Xuning bilən u Insan'oşlining nuroşun azab-oқubət tartixi, aқsaқallar, bax kaһınlar wə Təwrat ustazliri taripidin qətkə kəқilixi, əltürülüxi wə üq күndin keyin tirlidürülüxi muқərrər iқənlirini [muhliрlirioşa] eғitixkə baxliди. **32** U bu ixni oқuқ-axkara səzləp bərdi. Buning bilən Petrus uni bir qətkə tartip, uni əyibləxkə baxliди. **33** Lekin u burulup muhliрlirioşa қarap, Petrusni əyibləp: — Arқamoşa ət, Xəytan! Sening oşlioşanliring Hudaning ixliri əməs, insanning ixliridur, — dedi. **34** Andin muhliрliri bilən halayiqnimu qəқirip mundaq dedi: — Kimdəkim manga əғixixni niyət қilsa, əzidin keqip, əzining krestini kəturüp manga əғəxsun! **35** Qünki kimdəkim əz jenini kutқuzay desə, qoқum uningdin məһrum bolidu; lekin kimdəkim mən üqün wə һuz həwər üqün əz jenidin məһrum bolsa, uni kutқuzay. **36** Qünki bir adəm pütkül dunyaoşa igə bolup, jenidin məһrum қalsa, buning nemə pəydisi bolsun?! **37** U nemisini jenioşa teғixsun?! **38** Qünki kimdəkim zinahər wə gunahқar bu dəwr aldidə məndin wə mening səzliрimdin nomus қilsa, Insan'oşlimu atising xan-xəripri iqidə muқəddəs pərixtilər bilən billə kəлginidə, uningdin nomus kilidu.

9 U ularoşa yəne: — Mən silərgə xuni bərhəқ eytip qoyayki, bu yərdə turoşanlarning arisidin əlümning təmini tetixtin burun jəzmən Hudaning pərixahliқining küq-kudrət bilən kəлgenlikini kəridioşanlar bardur. **2** Wə altə күndin keyin, əysa Petrus, Yaqub wə Yuhannani ayrip elip, egiz bir taşқа qikti. U yərdə uning siyaqi ularning kəz aldidila əzgirip, **3** kiyimliri yər yüzidiki һeqbir aқartқuқimu aқartalmioşudəқ dərijidə parkirap қardəқ ap'aқ boldi. **4** Ularning kəz aldidə Musa wə Ilyas [pəyoşəmbərlər] tuyuksiz kərundi; ular əysa bilən səzliрwatқанidi. **5** Petrus bu ixқа jawabən əysaoşa: — Ustaz, bu yərdə boləşinimiz intayin yaxhi boldi! Birini sanga, birini Musaoşa, yəne birini Ilyasқа atap bu yərgə üq kəpə yasayli! — dedi **6** (qünki Petrus nemə deyixini bilməy қaloşanidi, qünki ular

қorқunққа qəmtəp kətkənid). **7** Tuyuksiz bir parқа bulut ularni қapliwaldi wə buluttin: «Bu Mening səyümlük Oşlumdur; uningoşa қulaқ selinglar!» deғan awaz anglandı. **8** Ular lappidə ətrəpioşa қarixiwidi, lekin yəne һeqқimni kərmidi, əz yenidə pəқət əysanila kərdi. **9** Ular taşdin qūxūwatқanda, əysa ularoşa, Insan'oşli əlümдин tirlidürilmigüqə, kərgənlirini һeqқimгə eytmasliқni əmr қilip tapilidi. **10** Ular uning bu səzini kəngligə pütüp, «əlümдин tirilix» deғənnin zadi nemə iқənliki һəққidə əzara mulahizləxti. **11** Ular uningdin yəne: — Təwrat ustazliri nemə üqün: «Ilyas [pəyoşəmbər Məsiһ kelixtin] awwal қaytip kelixi kerəқ» deyixidu? — dəp soraxti. **12** U ularoşa jawabən: — Ilyas [pəyoşəmbər] dərwəқə [Məsiһtin] awwal kelidu, andin һəmmə ixni ornioşa kəltüridu; əmdi nemixқа muқəddəs yazmilarda Insan'oşli kəp azab-oқubət qekidu wə horlinidu, dəp pütülgən? **13** Lekin mən silərgə xuni eytayki, Ilyas [pəyoşəmbər] dərһəқikət kəldi wə dəl muқəddəs yazmilarda u һəққidə pütülgəndəқ, kixilər uningoşa nemini halisa xundəқ kildi. **14** Ular muhliрlarning yenioşa қaytip barəşinidə, zor bir top adəmlarning ularning ətrəpioşa olixiwaləşanliқini, birnəqqə Təwrat ustazlirining ular bilən munazira қilixiwatқанliқini kərdi. **15** Uni kərgən pütün halayik intayin һəyran boluxti wə yügürüp kelip uning bilən salamlaxti. **16** U ulardin: — Ular bilən nemə toqruluқ munazira қilixiwatisilə, — dəp soridi. **17** Halayiqtin birəylən uningoşa: — Ustaz, mən oşlumni sening aldingoşa elip kəldim, qünki uningoşa gaqa қiloşuqi bir roһ qaplixiwaləşan. **18** Hər qətim roһ uni qirmiwalsa, uni tartixturup yikitiду, xuning bilən balining əşzi kəptiklixip, qixliri kirixip ketidu; қaxқal bolup қalidu. Muhliрliringdin jinni һəydiwatқəysilər dəp tilidim, birəқ ular қiləlmidi, — dedi. **19** U jawabən: — Əy etiқadsiz dəwr, silər bilən қaqanoşiqə turay?! Mən silərgə yəne қaqanoşiqə səwr қilay? — Balini aldimoşa elip kelinglar — dedi. **20** Ular balini uning aldioşa elip kəldi. əysani kəruх bilənlə roһ balining pütüün bədinini tartixturuwətti. Bala yikilip, əozidzin kəptik қiққан peti yərdə yumilap kətti. **21** U balining atisidin: — Bu ix bexioşa kəлginigə қanqə uzun boldi? — dəp soridi. U: — Kiqikidin tartip xundəқ, **22** jin uni һaləқ қilix üqün kəp qətim otқа wə suoşa taхliди. Əmdi bir amal қilalisang, bizgə iq əşritip xapaət қiloşaysən! — dedi. **23** əysa uningoşa: — «Қilalisang!» dəysənoşu! Ixənqtə boləşan adəmgə һəmmə ix mumkindur! — dedi. **24** Balining atisi dərһal: — Mən ixinimən; ixənqsiszlikimгə mədət қiloşaysən! — dedi yioşlap nida қilip. **25** Əmdi əysa kəpқilikning yügürüxtip kəлgenlikini kərup, һelikі napəқ roһқа tənbiһ berip: — Əy adəmni gas wə gaqa қiloşuqi roһ! Buyruқ қilimənki, uningdin qiq, ikkinqi kirgüqi bolmal — dedi. **26** Xu һəman jin bir qirқiridi-də, balini dəһxətlik tartixturup, uningdin qikiр kətti. Bala əliuktəқ yetip қaldi, halayiqning kəpinqisi «U əldi!» deyixti. **27** Lekin əysa balini қolidin tutup yəlidə, bala ərnidin turdi. **28** əysa əygə kirgəndin keyin, muhliрliri uning bilən yəloşuz қaloşandə uningdin: — Biz nemə üqün jinni һəydiwetəlmiduk? — dəp soraxti. **29** U ularoşa: — Bu hil [jin] dua wə rozidin baxқа yol bilən qikiрilmas, — dedi. **30** Ular xu yərdin ayriрilip, Galilyədin ətүp

ketiwatatti. Biraq u buni heqkimning bilixini halimaytti. **31** Qünki u muhlisliroja: — Insan’oqli insanlarning koloja taxxurulup, ular uni oltiridu. Öltürülüp üq kündin keyin u tirilidu, — degän tälimni beriwatatti. **32** Lekin [muhlislar] bu sözni qüxänmidä hämdä uningdin soraxkimu pätinalmidä. **33** U KəpərNahum xəhriğə kəldi. Öygə kirgəndä u ularidin: — Yolda nemə toqrisida mulahzilaxtinglar? — dəp soridi. **34** Lekin ular xük turdi, qünki ular yolda kaysimiz əng uluq dəp bir-biri bilən mulahziləxkənidi. **35** U olturup, on ikkəylənni yenioja qakjirip, ularoja: — Kim birinqi boluxni istigən bolsa, xü hämməylənni əng ahirkisi wə hämməylənni hizmətkarı bolsun, — dedi. **36** Andin u kikiq bir balini otturida turjozdi wə uni kuqikjoja elip turup, ularoja mundak dedi: **37** — Kim mening namimda muxundak kikiq balini qəbul kilsa, meni qəbul kiləjan bolidu. Kim meni qəbul kilsa, u meni əməs, bəlki meni əwətküqini qəbul kiləjan bolidu. **38** Yuhanna uningoja: — Ustaz, sening naming bilən jinlarni həydəwatkan birisini kərduq. Lekin u biz bilən birgə sanga əgəxkənlərdin bolmioqaqqa, uni tostuk, — dedi. **39** Lekin əysa: — Uni tosmanglar. Qünki mening namim bilən bir mejoza yaratkan birsi arkidinla mening üstümdin yaman gəp kilixi mumkin əməs. **40** Qünki bizgə karxi turmioqanlar bizni kollioqanlardur. **41** Qünki mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, Məsilhə mənsup boləjanliqinglar üqün, mening namimda silərgə hətta birə piyalə su bərgən kiximu əz in’amiəja erixməy kalmaydu. **42** Lekin manga etiqad kiləjan bundak kikiqlərdin birini gunahqa putlaxturojan hərəkəndak adəmmni, u boynioja yoojan tügman texi esiləjan həlda dengizoja taxliwetilgini əwzəl bolatti. **43** Əgər əmdi kolung seni gunahqa putlaxtursa, uni kesip taxliwət. Qünki ikki kolung bar həlda dozahqa, yəni əqürülməs otka kirginingdin kərə, qolak həlda həyatlikka kirgining əwzəldur. **(Geenna g1067)** **44** Qünki dozahta xularni [yəydioqan] kurt-kongozular əlməydu, yalxunluk ot eqməydu. **45** Əgər əmdi putung seni [gunahqa] putlaxtursa, uni kesip taxliwət. Qünki ikki putung bar həlda dozahqa, yəni əqürülməs otka taxlanojiningdin kərə, tokur həlda həyatlikka kirgining əwzəl. **(Geenna g1067)** **46** Qünki dozahta xularni [yəydioqan] kurt-kongozular əlməydu, yalxunluk ot eqməydu. **47** Əgər keziung seni [gunahqa] putlaxtursa, uni oyup taxliwət. Ikki keziung bar həlda otluk dozahqa taxlanojiningdin kərə, singar kezlük bolup Hudaning padixahliqioja kirgining əwzəl. **(Geenna g1067)** **48** Qünki dozahta xularni [yəydioqan] kurt-kongozular əlməydu, yalxunluk ot eqməydu. **49** Həmmə adəm ot bilən tuzlinidu wə hər bir kurbanlıq tuz bilən tuzlinidu. **50** Tuz yahxi nərsidur. Həlbuki, əgər tuz əz tuzluqini yokatsa, uningəja kaytidin tuz təmini kandaqmu kirgüzgili bolidu? Əziunglarda tuz tepilsun wə bir-biringlar bilən inaklikta ötünglar.

10 U u yərdin kəzojilip, Yəhudiəyə əlkisi tərəpliridin etüp, Iordan dəryasining u ketidiki rayonlarəqimü bardı. Top-top adəmlər yənə uning ətrəpioja olixiwəlojanidi. U aditi boyiqə ularəja təlim berixkə baxlıdi. **2** Bəzi Parisiyələr uning yenioja kelip uni kiltakqa qüxürüx məksitidə uningdin: — Bir adəmmning ayalini talak kilixi Təwrat kanunioja uyoqunmu? — dəp soridi.

3 Lekin u jawabən: — Musa [pəyojəmbər] silərgə nemə dəp buyruəjan? — dedi. **4** Ular: — Musa [pəyojəmbər] kixining ayalini bir parqə talak heti yezipla talak kilixioja ruhsət kiləjan, — deyixti. **5** Əysa ularəja: — Tax yürəklikinglərdin u silərgə bu əmrni pütəkən; **6** lekin Huda ələm apiridə boləqimda [insanlarni] «Ər wə ayal kilip yaratti». **7** «Xu səwəbtin ər kixi ata-anisidin ayrilidu, ayali bilən birlixip **8** ikkilisi bir tən bolidu». Xundak ikən, ər-ayal əmədi ikki tən əməs, bəlki bir tən bolidu. **9** Xuning üqün, Huda kəxkənni insan ayrimisun, — dedi. **10** Ular əygə kaytip kelip kirgəndə, muhlisliroja uningdin bu həktə soridi. **11** U ularəja: — Ayalini talak kilip, baxka birini əmrigə alojan kixi ayalioja gunah kilip zina kiləjan bolidu. **12** Erini koyuwetip, baxka ərgə təgkən ayalmu zina kiləjan bolidu, — dedi. **13** Kolungni təgküzgəysən dəp, kixilər kikiq balilirini uning aldioja elip keliwatatti. Biraq muhlislar elip kəlgənləni əyiblıdi. **14** Buni kərgən əysa aqqiklinip, muhlisliroja: Balilar aldiməja kəlsun, ularni tosmanglar. Qünki Hudaning padixahliki dəl muxundaklarəja təwədur. **15** Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, Hudaning padixahliqini səbiy balidək qəbul kilmisa, uningəja hərgiz kirəlməydu, — dedi. **16** Xuning bilən u balilarni kuqikjoja elip, ularəja kollirini təgküzüp bəht tilidi. **17** U yoloja qikkənda, birsi uning aldioja yügürtip kelip, uning aldida tizlinip uningdin: — I yahxi ustaz, mən kandaq kilsam mənggülik həyatka miraslik kilimən? — dəp soridi. **(aiōnios g166)** **18** Lekin əysa uningəja: — Meni nemixka yahxi dəysən? Pəkət biridin, yəni Hudadin baxka heqkim yahxi əməstur. **19** Sən Təwratkiki «Zina kılma, katillik kılma, oqrilik kılma, yaləjan guwahlik bərmə, hiyanət kılma, ata-anangni hərmət kıl» degən pərhiz-pərzləni bilisən, — dedi. **20** U adəm jawabən: — Ustaz, bularning həmmisigə kikiqimdin tartip əməl kilip keliwatimən, — dedi. **21** Əysaning uningəja qarap muhəbbiti kəzojaldı wə uningəja: — Səndə yənə bir ix kəm. Berip pütün mal-mülkigini setip, pulini yokslularəja bərgin wə xundak kilsang, ərxətə həzinəng bolidu; andin kelip krestni kəturüp mənə əgəxkin! — dedi. **22** Lekin muxu sözni anglap, uning qirayi tutulup, kayəjoja qəməp u yərdin kətti. Qünki uning mal-dunyasi nahayiti kəp idi. **23** Andin əysa qərisigə səpselip qarap, muhlisliroja: — Mal-dunyasi keplərnig Hudaning padixahliqioja kirixi nemidəng təsliktə bolidu-hə! — dedi. **24** Muhlislar uning səzilirigə intayin həyran boluxti, lekin əysa ularəja yənə jawabən: — Balilirim, mal-mülükke tayanəjanlar üqün Hudaning padixahliqioja kirixi nemidəng təs-hə! **25** Təgining yingnining kezinidin etüxi bay adəmmning Hudaning padixahliqioja kirixidin asandur! — dedi. **26** Ular buni anglap intayin bək həyran boluxup, bir-biridin: Undakta, kim nijatka erixəlaydu? — dəp soraxti. **27** Əysa ularəja qarap: — Bu ix insan bilən wujudka qikixi mumkin əməs, lekin Huda üqün mumkin əməs bolmaydu; qünki Hudaəja nisbətən həmmə ix mumkin bolidu, — dedi. **28** Buning bilən Petrus uningəja: — Mana, biz bolsak, həmməni taxlap sanga əgəxtuk!? — degili turdi. **29** Əysa uningəja jawabən mundak dedi: — Mən silərgə bərhək əyni eytip koyayki, mən üqün wə hux hawər üqün əyi, aka-ukiliri, aqa-singilliri, atisi, anisi, ayali, baliliri yaki yər-zeminliridin waz

kəqkənlərnin həmmisi **30** bu zamanda bularning yüz həssisigə, yəni əy, aka-uka, aqa-singil, ana, balilar wə yər-zeminlaroşa (ziyankəxlilər qoxuloşan halda) muyəssər bolmay qalmaydu wə kelidioşan zamandimu mənggülik həyatka erixməy qalmaydu. (aion g165, aionios g166) **31** Lekin xu qaoşda nuroşun aldidə turoşanlar arkiyoşa etidu, nuroşun arkişda turoşanlar aldioşa etidu. **32** Ular Yerusalemoşa qikişioşan yolda idi, əyşə həmminin aldidə ketiwatatti. [Muhlisiri] bək həyran idi həmdə uningəşə əgəxkənlərnu korqunq iqidə ketiwatatti. əyşə on ikkəylənni yənə əz yenioşa tartip, ularoşa əz bexioşa qüxidioşanlirini ukturuxka baxlar: **33** — Mana biz həzir Yerusalemoşa qikiş ketiwatimiz. Insan'ooşli bax kaşinlar wə Təwrat ustazlirioşa tapxurulidu. Ular uni əlümgə məhkum kilidu wə yat əlliklərgə tapxuridu. **34** Ular bolsa uni məshirə kilip, qəmçiləp, uning üstigə təküridu wə uni əltüridu. Lekin üq kündin keyin u kayta tirilidu, — dedi. **35** Zəbadiyning oşullirini Yəqub bilən Yuhənnə uning aldioşa kelip: — Ustaz, səndin nemə tilisək orundəp bərsəng, dəp etünimiz, — deyixti. **36** U ularoşa: — Silərgə nemə kilip beriximni halaysilər? — dedi. **37** — Sən xən-xəripingdə boləşingdə, birimizni ong yeningdə, birimizni sol yeningdə olturoşuzoşaysən, — deyixti ular. **38** əyşə ularoşa jawəbən: — Nemə tələp kiləşanlikinglarni bilməyətisilər. Mən iqidioşan kədəşni iqələmsilər? Mən qəbul kilidioşan qəməldürüxni silərmu qəbul kilaləmsilər? **39** — Qiləlaymiz, — deyixti ular. əyşə ularoşa: — Dərwəkə, mən iqidioşan kədəşimni silərmu iqisilər wə mən qəbul kilidioşan qəməldürüxlə bilən qəməldürüxlisilər. **40** Biraş ong yaki sol yemində olturuxka nesip bolux mening ilikimdə əməş; bəliki kimlərgə təyyarlanəşan bolsa, xularoşa berilidu, — dedi. **41** Buningdin həwər tapşan [kaloşan] on [muhlis] Yəqub bilən Yuhənnədin hapa boluxka baxlidi. **42** Lekin əyşə ularni yenioşa qəkirip, mundaş dedi: — Silərgə məlumki, yat əllər üstidiki həkümran dəp həşablanəşanlar qə astidiki həlk üstidin buyrukəwazlik kilip həkimiyət yürgüzidu, wə həkuşkarlirni ularni hoşayinlərgə idarə kilidu. **43** Biraş silərnin aranglarda bundəş ix bolmaydu; bəliki silərdin kim mərtəwilik boluxni halisə, u silərnin hizmitinglarda bolsun; **44** wə kim aranglarda birinçilə boluxni istisə, u həmmə adəmnin quli bolsun. **45** Qünki Insan'ooşlimu dərwəkə xu yolda kəpçilik mening hizmitimdə bolsun deməy, bəliki kəpçilikning hizmitidə bolay wə jenimni pida kilix bədiligə nuroşun adəmlərnə hərliukkə qikiray dəp kəldi. **46** Ular Yeriho xəşirigə kəldi. [əyşə] muhlisiri wə zor bir top adəmlər bilən billə Yerihodin qikşan wəqitə, Timəyning Bartiməy isimlik qərioşu ooşli yol boyida olturup, tiləmçilik kiliwatatti. **47** U «Nasərətlik əyşə»ning u yərdə ikənlikini anglap: — I Dawutning ooşli əyşə, mənə rəşim kiləşaysən! — dəp towləxka baxlidi. **48** Nuroşun adəmlər uni «Ün qikərma» dəp əyiblidi. Lekin u: — I Dawutning ooşli, mənə rəşim kiləşaysən, — dəp tehimu ünlük towlidi. **49** əyşə tohtap: Uni qəkiringlar, — dedi. Xuning bilən ular qərioşuni qəkirip uningəşə: — Yürəklik bol! Ornungdin tur, u seni qəkiriwatidu! — deyixti. **50** U adəm qəpinini selip taxlap, ornidin dəs turup əyşəning aldioşa kəldi. **51** əyşə jawəbən uningdin: — Sən meni nemə kil dəysən? — dəp

soridi. Qərioşu: — I gəmə, kayta kəridioşan bolsam'idi! — dedi. **52** əyşə uningəşə: — Yolungəşə kaytsəng bolidu, etişading seni saşaytti; — dedi, u xuan kəşəlyəşioşan boldi wə yol boyi əyşəoşa əgixip mangdi.

11 Ular Yerusalemoşa yekinlixip, Zəytun teoşining etikidiki Bəyt-Fəgi wə Bəyt-Aniyə yezilirioşa yekin kəşginidə, u ikki muhlišioşa aldin mangdurup ularoşa: — Silər udulunglardiki yezioşa beringlar. Yezioşa kiriplə, adəm balisi minip bəkmioşan, bəşlaklik bir təhəyni kəşisilər. Uni yexip bu yərgə yetiləp kelinglar. **3** əgər birsi silərdin: «Nemixka bundəş kilisilər?» dəp sorap qəlsa, «Rəbning buningəşə həjiti qüxti wə u həlilə uni bu yərgə əwətip beridu» — dənglar, — dəp tapilidi. **4** Ular ketip aqa yol üstidiki əyning dərəwəzi sirtida bəşləşlik turoşan bir təhəyni kərdi. Ular tanini yəxti. **5** U yərdə turoşanlardin bəzilər: — Təhəyni yexip nemə kilisilər? — deyixti. **6** Muhlislar əyşəning buyruşininidəşə jawə bərdi, həliki kixilər ularoşa yol qoydi. **7** Muhlislar təhəyni əyşəning aldioşa yetiləp kelip, üstigə əz yepinqə-qəşanlirini taxlidi; u üstigə mindi. **8** əmədi nuroşun kixilər yepinqə-qəşanlirini yoloşa pəyandəş kilip saldi; bəşkilirni dərəşlərdin xəh-xumbilarni kesip yoloşa yaydi. **9** Aldidə mangoşan wə kəynidin əgəxkənlər: «Həşanna! Pərwədigərnin namida kəşgüygəşə mubərək bolsun! **10** Atiməz Dawutning kelidioşan padixəşlikişə mubərək bolsun! Ərxiləda təxəkkür-həşannalar oşulsun!» — dəp wərkirixatti. **11** U Yerusalemoşa berip ibadətəşəna hoşylilirioşa kirdi; wə ətrapidiki həmmiini kəzdin kəşgürgəşəndin keyin, wəqit bir yərgə berip qəloşaqka, on ikkəylən bilən billə yənə Bəyt-Aniyəoşa qikti. **12** ətisi, ular Bəyt-Aniyədin qikşanda, uning qərsiki eqip kətkənidi. **13** Yirəktiki yopurmaklik bir tüp ənjür dərşhini bayqəp, uningdin birəw məwə tapalərmənmikən dəp yenioşa bardi; lekin tūwigə kəşgəndə yopurmaktişə bəşka həq nərsə tapalmidi. Qünki bu ənjür pidxidioşan pəşil əməş idi. **14** U dərəşkə səz kilip: — Buningdin keyin mənggü həqkim səndin məwə yemigəy! — dedi. Muhlisirimu buni anglidi. (aion g165) **15** Ular Yerusalemoşa kəldi; u ibadətəşəna hoşylilirioşa kirip, u yərdə elim-setim kiliwatkanlarni həydəşkə baxlidi wə pul tegixkəşilərnin xiralirini, pahtək-kəptər satşuqilərnin orunduklirini ərəwətti; **16** wə həqkimning həqşandəş mal-buyumlarni ibadətəşəna hoşyliliridin kətişürp etüxişə yol qoymidi. **17** U həlkəkə: — Mukəddəs yazmilarə: «Mening əyüm barlik əllər üqün dua-tiləwəşəna dəp atilidu» dəp pütülgən əməşmu? Lekin silər uni buləngqilərnin uwişioşa aylanduruwəştinglar! — dəp təlim baxlidi. **18** Bəş kaşinlar wə Təwrat ustazlirni buni anglap, uni yokitixning qərisini izdəşkə baxlidi; pütkül halayik uning təlimigə təşjuplinip qəloşaqka, ular uningdin qərkətti. **19** Kəşkurun, u [muhlisiri] [bilən] xəşərnin sirtioşa qikip kətti. **20** ətisi səhərdə, ular ənjür dərşhining yenidin etip ketiwetip, dərəşning yiltizidin kurup kətkənlikini bayxaxti. **21** [Dərəşni həşitini] esigə kəltürəşə Petrus: — Ustaz, qəra, sən qərioşan ənjür dərşni kurup ketipti! — dedi. **22** əyşə ularoşa jawəbən mundaş dedi: — Hudəning ixənqidə bolunglar. **23** Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, kimdəkim bu təşqə: Bu yərdin kətişürülüp dənzigəşə taxlan!» desə wə xundəşlə kəşbidə həq guman

kilmay, balki eytkinining amalgə exixioğa ixənəq bar bolsa, u eytkən ix uning üqün əməlgə axidu. **24** Xu səwəbtin mən silərgə xuni eytmənkə, dua bilən tiligən hər bir nərsə bolsa, xuningoğa erixtim, dəp ixininglar. Xunda, tiligeninglar əməlgə axidu. **25** Wə ornunglardin turup dua kiləjininglarda, birərsigə oğuminglar bolsa, uni kəqüringlar. Xuning bilən ərxteki Atanglarmu siləning gunaqliringlarni kəqürüm kilidu. **26** Lekin silər baxkilarni kəqürüm kilmisanglar, ərxteki Atanglarmu siləning gunaqliringlarni kəqürüm kilmaydu. **27** Ular Yerusalemoğa qaytidin kirdi. U ibadəthana həyililirida aylinip yürgəndə, bax kaqlinlar, Təwrat ustazliri wə aksakallar uning yenioğa kelip: **28** — Sən kilawatkan bu ixlarni kaysi həqkukğa tayinip kiliwatison? Sanga bu ixlarni kilix həqkukini kim bərgən? — dəp soridi. **29** Əysa ularoğa jawabən: — Mənmə silərdin bir soal soray. Silər uningəyja jawab bərsənglar, mənmə bu ixlarni kaysi həqkukğa tayinip kiliwatkanlikimni eytip berimən: **30** — Yəhya yürgüzgən qəmtüldürüx bolsa, ərxinim, yaki insanlardinmu? Manga jawab bərsənglarqu! **31** Ular əzara mulahizə kilixip: — Əgər «ərxin kəlgən» desək, u bizgə: «Undakta, silər nemə üqün Yəhyaəyja ixənmidiglar?» dəydu. **32** Əgər: «Insanlardin kəlgən» desək, ... bolmaydu! — deyixti (qünki barlik həlk Yəhyani pəyğəmbər dəp kəriəyjaqqa, ular həlkətin kərəkətti). **33** Buning bilən, ular əysəyja: — Bilməymiz, — dəp jawab berixti. — Undakta, mənmə bu ixlarni kaysi həqkukğa tayinip kiliwatkanlikimni eytməymən, — dedi u ularoğa.

12 Andin, u ularoğa təmsillər bilən səzləxkə baxlidi: — Bir kixi bir üzümzarlik bərpə kilip, ətrəpini qitlaptu; u bir xarab kəlqiki kəziptu wə bir kəzət munarini yasaptu. Andin u üzümzarlikni baəwənlərgə jjarigə berip, əzi yaka yurtka ketiptu. **2** Üzüm pəsli kəlgəndə, baəwənlərdin üzümzarlikteki mewilərdin [teğixlikini] əkelix üqün bir kulni ularning yenioğa əwətiptu. **3** Lekin ular uni tutuwəlip dumbalap, kərük kol kayturuptu. **4** Hojayin yənə bir kulni ularning yenioğa əwətiptu. Uni bolsa ular qalma-kesək kilip, bax-kəzini yerip, həkarətəp kayturuptu. **5** Hojayin yənə birisini əwətiptu. Lekin uni ular əltürüptu. U yənə tola kullarni əwətiptu, lekin ular bəzilarni dumbalap, bəzilarni əltürüptu. **6** Hojayinning yenida pəkət uning səyümlük bir oqlila kələyjaqqa, ular oqlumniəyja hərmət kilər dəp, u uni əng ahiri bolup baəwənlərnəyja yenioğa əwətiptu. **7** Lekin xu baəwənlər əzara: «Bu bolsa mirashor; kelinglar, uni əltürüwəytil, xuning bilən mirasi bizningki bolidu!» deyixiptu. **8** Xunga ular uni tutup əltürüp, üzümzarlikning sirtioğa taxliwətiptu. **9** Əmdi üzümzarlikning hojayini kəndək kilidu? U əzi kelip baəwənlərnəyja əltürüdu wə üzümzarlikni baxkilaroğa beridu. **10** Əmdi silər muqəddəs yazmilərdin munu ayətni okup bəkmioəjanmusilə? — «Tamqilar taxliwətkən tax bolsa, Burjak texi bolup tikləndi. **11** Bu ix Pərwərdigardindur, Kəzimiz aldidə karamət bir ixtur» **12** Ular uning bu təmsilni əzligirə qaritip eytkanlikini qixəndi; xunga ular uni tutux yolini izdəxti; həlbuki, halayıktin kərəkuxup, uni taxlap ketip kəldi. **13** Xuningdin keyin, ular birnaqqə Pərisiy wə Hərodning tərəpdarlirini uni əz səzi bilən kiltaqqa qixürüx məksitidə uning aldioğa əwətti. **14** Ular kelip uningəyja: —

Ustaz, silini səmimiy adəm, adəmlərgə kət'iy yüz-hatirə kilmaydu, həqkimgə yan basmaydu, balki kixilərgə Hudaning yolini sadiklik bilən əgitip kəliwatidu, dəp bilimiz. [Siliqə], [Rim imperatori] Kəysərgə baj-selik tapxurux Təwrat kanunioğa uyoəunmu-yok? **15** Zadi baj tapxuramduk-tapxurmamduk? — deyixti. Lekin u ularning sahtipəzlikini bilip ularoğa: — Nemixkə meni siniməqəsilə? Manga bir «dinar» pulni əkelinglar, mən kərüp bəqay, — dedi. **16** Ular pulni elip kəldi, u ulardin: — Buning üstidiki sürət wə nam-isim kimning? — dəp soridi. — Kəysərnəyja, — deyixti ular. **17** Əysa ularoğa jawabən: — [Undək bolsa], Kəysərnəyja həqkiki Kəysərgə, Hudaning həqkiki Hudəyja tapxurunglar, — dedi. Xuning bilən ular uningəyja intayin həyran kəlixti. **18** Andin «Əlgənlər tirilməydu» dəydiəyjan Sadukiyar uning aldioğa kelip kistap soal koydi: **19** — Ustaz, Musa [pəyğəmbər] Təwratka bizgə: «Bir kixi əlüp ketip, ayali tul kelip, pərzənt kərmigən bolsa, uning aka yaki inisi tul kəloəan yənggisini əmrigə elip, kərxidixi üqün nəsil kəlduruxi lazim» dəp yazəyjan. **20** Burun yəttə aka-uka bar idi. Qəngi əylinip pərzənt kəldurməyja əldi. **21** İkkinqi kərxidixi yənggisini əmrigə elip, umu pərzənt kərməy əldi. Üqinqisining əhwalimu uningkiəyja ohxax boldi. **22** Xu tərəkidə yəttisi ohxaxla uni elip pərzənt kərməy kətti. Ahirdə, u ayalmu aləmdin ətti. **23** Əmdi tirilix künidə ular tirilgəndə, bu ayal kəysisining ayali bolidu? Qünki yəttisining həmmisi uni hotunlukğa əloəan-də! — deyixti. **24** Əysa ularoğa mundaq jawab bərdi: — Silər nə muqəddəs yazmilarni nə Hudaning kudritini bilmigənlikinglar səwəbidin muxundaq əzoəan əməsmusilə? **25** Qünki əlümdin tirilgəndə insanlar əylənməydu, ərgə təgməydu, balki ərxteki pərixtilərgə ohxax bolidu. **26** Əmdi əlgənlərnəyja tirilixi məsilisi həqkikiəyja [Təwratka], yəni Musəyja qixürülgən kitabteki «tikənlik» wəkəsidi, Hudaning uningəyja kəndək eytkinini, yəni: «Mən İbrahəmining Hudasi, İshəqning Hudasi wə Yəqubning Hudasiəyjan» dəginini okumidiglarmu? **27** U əlüklərnəyja Hudasi əməs, balki tiriklərnəyja Hudasiəyjan! Xunga silər kəttik əziəp kətkənsilə! **28** Ularoğa yəkin kəlgən, munaziriləxkənlirini angliəyjan wə əysəyjan ularoğa yaxsi jawab bərgənlikini kərgən əw Təwrat ustazi uningdin: — Pütün əmrlərnəyja iqidə əng muhlimi kaysi? — dəp soridi. **29** Əysa mundaq jawab bərdi: — Əng muhlim əmr xuki, «Angliəyjan, əy İsrail! Pərwərdigar Hudayimiz boləyjan Rəb birdur. **30** Pərwərdigar Hudayingni pütün kəlbəyja, pütün jəning, pütün zəhning wə pütün küqung bilən səygin». Mana bu əng muhlim əmr. **31** Uningəyja ohxaydiəyjan ikkinqi əmr bolsa: — «Kəoxnəyjan əzünəyja səyğəndək səy». Həqkəndək əmr bulardin üstün turmaydu. **32** Təwrat ustazi uningəyja: — Toəra eytingiz, ustaz, həqikətəyja səzlidigiz; qünki U birdur, Uningdin baxkisi yoktur; **33** insaningni Uni pütün kəlbəyja, pütün əqli, pütün jəni wə pütün küqi bilən səyxi həm kəoxnisinimu əzini səyğəndək səyxi barlik kəyduərmə kurbənləyja həm bəxkə kurbənləyja-hədiyəyjanmu artuqtur. **34** Əysa uning əkilənilik bilən jawab bərginini kərüp: — Sən Hudaning padixəhlikidən yərik əməssən, — dedi. Xuningdin keyin, həqkim uningdin soal sorəxkə petinalmidi. **35** İbadəthana həyililirida təlim bərgəndə,

ðysa bularoşa jawabən mundak soalni otturioşa koydi: Təwrat ustazlirining Məsihni «Dawutning oşli» deginini kandak qixinisilar? **36** Qünki Dawut əzi Mukəddəs Roşta mundak degənoş: — «Pərwərdigar mening Rəbbimə eyttiki: — «Mən sening düxmənlingni təhtipəring kילוqə, Mening ong yenimda olturoşin!», **37** Dawut [Məsihni] xundak «Rəbbim» dəp atioşan tursa, əmdi [Məsih] kəndakmu [Dawutning] oşli bolidu? U yərdiki top-top həlk uning səzini hürənlük bilən anglyatti. **38** U ularoşa təlim bərginidə mundak dedi: — Təwrat ustazliridin hoşyar bolunglar. Ular uzun tonlarni kiyiwaləşan həlda kerilip yürüxkə, bazarlarda kixilərnin ularoşa boləşan [uzun] salamlirioşa, **39** sinagoglarda aldinki orunlarda, ziyəpətlərdə tərdə olturuxkə amrak kelidu. **40** Ular tul ayallarning barlik əy-besatirini yəwalidu wə kəz-kəz kiliş yaləşandin uzundin-uzun dualar kiliş. Uların tartidəşioşan jazasi tehimu eoşir bolidu! **41** U ibadəthanidiki sədikə sandukining udulida olturup, unioşoşa pullirini taxlawatkan halayikə karap turatti. Nuroşun baylar unioşoşa heli kəp pul taxlaxti. **42** Namrat bir tul ayalmu kelip, tişinning tətšin biri kimmittidiki ikki ləptonni taxlidi. **43** U muhlislrini yenioşa qakirip, ularoşa mundak dedi: — Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, bu namrat tul ayalning ianə sandukioşa taxlişini baxkılarning həmmisining taxlişanliridin kəptur. **44** Qünki baxkılar ezlirining exip taxkıliridin sədikə kildi; ləkin bu ayal namrat turupmu, ezining bar-yokini — tiriklik kilişioşinining həmmisini sədikə kiliş taxlidi.

13 U ibadəthanidin qikiwatqanda, muhlislrinin biri unioşoşa: — Ustaz, kara, bu nemidegən həyətlik taxlar wə imarətlər-hə! — dedi. **2** Əysa unioşoşa jawabən: — Sən bu həyətlik imarətlərnə kərdingmu? Bir tal taxmu tax üstidə qalmaydu, həmmisi qaldurulmay gumran kilişidu, — dedi. **3** U Zəytn teoşida, yəni ibadəthanining udulida olturoşanda, Petrus, Yaqup, Yuhanna wə Andriyaslar uningdin astioşina: **4** — Bizgə eytkinqu, bu ixlar qaşan yüz beridu? Bu barlik wəkələrnin yüz beridəşioşinini kərsitidəşioşan nemə alamət bolidu? — dəp soraxti. **5** Əysa ularoşa jawabən səz baxlap mundak dedi: — Həzi bolunglarki, heqkim silərnə azdurup kətmisun. **6** Qünki nuroşun kixilər mening namimda kelip: «Mana ezüm xudurmən!» dəp, kəp adəmlərnə azduridu. **7** Silər urux həwərləri wə urux xəpilirini anglişioşiniglarda, bulardin alakzadə bolup kətmənglar; qünki bu ixlarning yüz berixi mukərrər. Ləkin bu zaman ahiri yetip kəlgənlik əməs. **8** Qünki bir millət yənə bir millət bilən uruxkə qikişidu, bir padixahlük yənə bir padixahlük bilən uruxkə qikişidu. Jay-jaylarda yər təwərxələr yüz beridu, aqarqiliklər wə kəlaymikəniliklər bolidu. Mana bu ixlarning yüz berixi «tuəşutning toləşikining baxlinixi» bolidu, halas. **9** Silər bolsanglar, ezünglaroşa pəhəs bolunglar; qünki kixilər silərnə tutkun kiliş sot məhkimilirigə tapxurup beridu, sinagoglarda kəmqilinisilar. Silər mening səwəbimdin əmirlər wə padixahlar aldişoşa elip berilip, ular üçün bir guwahlik bolsun dəp sorakka tartilisilar. **10** Ləkin bulardin əwwal hux həwər pütkül əllərgə jakarlinixi kərək. **11** Əmdi ular silərnə apirip [sorakka] tapxuroşanda, nemə deyix həkkidə nə əndixə

nə mulahizə kilmənglar, bəliki xu wəqit-saitidə silərgə kaysi gəp berilsə, xuni eytinglar; qünki səzligüqi silər əməs, Mukəddəs Roştur. **12** Kerindax kerindixioşa, ata balisioşa hainlik kiliş oşümge tutup beridu. Balilərmu ata-anisi bilən zitlixip, ularni oşümge məhkum kilduridu. **13** Xundakla silər mening namim tüpəylidin həmmə adəmnin nəpřitigə uqraysilər, ləkin ahioşoşa bərdaxlik bərgənlər kütqizulidu. **14** «Wəyran kילוqə yirginqlik nomussizlik»ning əzi turuxkə tegixlik bolmioşan yərdə turoşinini kərginiglarda, (kitabhan bu səzning mənisini qixəngəy) Yəhudiyə əlksidə turuwatkanlar taoşlaroşa qaqsun. **15** Əgzidə turoşan kixi əyigə qixməy yəki əyidiki birer nemidi aloşli iqigə kirməy [kaqsun]. **16** Etizlarda turuwatkan kixi bolsa qapinini aloşli əyigə yanmisun. **17** U künlərdə həmilidar ayallar wə bala emitiwatkanlarning həlioşa way! **18** [Kaşqidoşan] wəqtinglarning kixkə toşra kelip kalmasliki üçün dua kilinglar. **19** Qünki u qaşda Huda yaratkan dunyaning apiridə kilişioşandin buyan muxu qaşkışə kərilip bəkmioşan həm kəlgüsidişu kərilməyidəşioşan zor azab-oşubət bolidu. **20** Əgər Pərwərdigar u künlərnə azaytmisa, heqkəndak ət igisi kütulalmaydu. Ləkin U Əz tallioşanliri üçün u künlərnə azaytidu. **21** Əgər u qaşda birsi silərgə: «Kəranglar, bu yərdə Məsih bar!» yəki «Kəranglar, u ənə u yərdə!» desə, ixənmənglar. **22** Qünki sahta məşihlər wə sahta pəyoşəmbərlər məydanəşoşa qikişu, məjizilik alamətlər wə karamətlərnə kərsitidu; xuning bilən əgər mumkin bolidəşioşan bolsa, ular hətta [Huda] tallioşanlarnə həm azduridu. **23** Xuning üçün, silər hoşyar bolunglar. Mana, mən bu ixlarning həmmisini silərgə aldin əla ukturup qoydum. **24** Əmdi xu künlərdə, xu azab-oşubət etüp kətkən həman, kuyax kəriyidu, ay yoruklukini bərməydu, **25** yultuzlar əsməndin təkülüp qixidu, əsməndiki küqlər lərzigə kelidu. **26** Andin kixilər İnsan əşlişinining uluq küq-kudrət wə xan-xəşəp bilən bulutlar iqidə keliwatkanlikini kəridu. **27** U əz pərixtilirini əwətidu, ular uning tallioşanlirini dunyaning tet təripidin, zeminning qətliridin əsmənnin qətlirigəşoşa yioşip jəm kilişu. **28** — Ənjür dərihidin mundak təmsilni biliwənglar: — Uning xahliri kəkirip yopurmak qikəşoşanda, yazning yəşinlap kəloşanlikini bilisilər. **29** Huddi xuningdək, [mən baya degənilirimin] yüz bəriwatkanlikini kərginiglarda, uning yəşinlap kəloşanlikini, hətta ixik aldidə turuwatkanlikini biliwənglar. **30** Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, bu alamətlərnin həmmisi əməlgə axurulmay turup, bu dəwə ətməydu. **31** Asman-zəmin yokişidu, birək mening səzlimin hərgiz yəşalmaydu. **32** Ləkin xu küni yəki wəqit-saiti toşuruluk həwərnə heqkim bilməydu — hətta nə ərxiki pərixtilərmu bilməydu, nə oşul bilməydu, uni pəkət Atila bilidu. **33** Hoşyar bolunglar, səgək bolup dua kilinglar, qünki u wəqit-səştning qaşan kelişioşanlikini bilməysilər. **34** Bu huddi yəki yurtkə qikməqəşoşa boləşan adəmnin əhwəlioşa ohxaydu. Yoloşa qikişidəşioşan qaşda, u kullirioşa əz hoşukini bəkitip, hər birigə əz wəzipsini tapxuridu wə dərwəziwənninmu səgək boluxini tapilaydu. **35** Xuningdək, silərmu səgək bolunglar; qünki əyning igisining [kaytip] kelişioşan wəqitning — kəşqurunmu, tün yerimimu, horaz qillioşan

wakıtmu yaki sahər wakıtmu — uni biləlməysilər; **36** u tuyuqsız kəlgəndə, silərning uhlawatqıninglarning üstigə qüxmısın! **37** Silərgə eytkinimni mən həmməyləngə eytımın: Səgək turunglar!

14 «Ətüp ketix» heyti wə «petir nan heyti»oşa ikki kün qalojanidi. Bax kaħınlar wə Təwrat ustaylıri uni hıylə-nəyrəng bilən tutup ɵltürüxning qarısını izdəytti. **2** Qünki ular: — Bu ix heyət-ayəm künliri kılınmısın. Bolmısa, həlk arısında malımanqılık qıkixi mumkin, — deyixətti. **3** Əmdi u Bəyt-Aniya yezısında, «Simon mahaw»ning eydə dastihanda ɵlturəjanda, ak kaxtəxi xixidə nahayıti kimmətlik sap sumbul ətirni kɵtürüp kəlgən bir ayal uning yenioşa kirdi. Ayal ak kaxtəxi xexini qəkəp, ətirni əysaning bexioşa kuydi. **4** Ləkin bəzilər buningə hapa boluxup, bir-birigə: — Bu ətir nemə dəp xundək israp kılınidu? **5** Qünki bu ətirni üq yüz dinardin artuq puləşa satqılı bolatti, puli kəmbəɵəllərgə sədikə kılinsa bolmamtil! — deyixti. Ular ayaləşa xundək tapa-tənə kılıjılı turdi. **6** Ləkin əysa ularəşa: — Uning ihtiyariəşa koyunglar, nemə dəp uning kənglini aopritisilər? U mening üstümgə yaxıxi ix kıldı. **7** Qünki kəmbəɵəllər daim aranglarda bolidu, halioşan wakıtinglarda ularəşa həyr-sahawət kərsitələysilər; ləkin mening aranglarda boluxum silərgə daim nesip bolıwərməydu! **8** Ayal qaminix yetixigə kıldı; u mening bədinimning dəpnə kılınıxiəşa aldin'ala təyyarlık kılıp, uningəşa atır-may kuyup koydi. **9** Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, bu hux həwər pütkül dunyaning kəyeridə jakarlansa, bu ayal əslinin, uning kılıjıan bu ixi təriplinidu, — dedi. **10** Xu wakıtta, on ikkiyələndin biri boləjan Yəhuda İxkarıyot uni ularəşa tutup berix məksitidə bax kaħınların aldioşa bardi. **11** Ular buni anglap huxal bolup kətti wə uningəşa pul berixkə wədə kılıxti. Yəhuda uni tutup berixkə muwapiq pürsət izdəp yürətti. **12** Petir nan heyting biringi künü, yəni ɵtöp ketix heytingin kurbanlık [kəzisi] soyulidioşan künü, muhlislar uningdin: — Ətöp ketix heytingin [tamikini] yeyixing üqün bizning kəyergə berip təyyarlıximizni halaysən? — dəp soridi. **13** U muhlislıridin ikkiyələni aldin mangoşuzup ularəşa: — Xəhərgə kiringlar, u yərdə kozida sa kətürüwaləjan bir ər kixi silərgə uqraydu. Uning kəynidin menginglar. **14** U adəm nəgə kirsə xu ɵyning igisigə: «Ustay: Muhlislırim bilən ɵtöp ketix heytingin tamikini yəyidəjan meħmanhana kəyərde? — dəp sorawatidu» — dənglar. **15** U siləni baxlap üstünki kəwəttiki rətləngən sərəmjanlaxturuloşan qong bir ɵyöz ɵyni kərsitidu. Mana xu yərdə bizgə təyyarlık kılıp turunglar, — dedi. **16** Muhlislar yoləşa qıkıp xəhərgə kirip, yolukqan ixlarning həmmisi u eytkəndək boldi. Xu yərdə ular ɵtöp ketix heytingin tamikini təyyarlasti. **17** Kəq kirgəndə, u on ikkiyənlə bilən ɵygə kəldi. **18** Ular dastihanda ɵlturup ɵjzalanəjanda əysa: — Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, aranglardiki birəylən, mən bilən billə ɵjzalinıwatqan birsı manga satkunluk kılıdu, — dedi. **19** Ular [bu səzdin] kəyoşuəşa qəməp, bir-birləp uningdin: — Mən əməstimən? — dəp soridi. Yənə birsı: — Mən əməstimən? — dedi. **20** Ləkin u ularəşa: — [Xu kixi] on ikkiyənlənin biri, yəni kolidiki nanni mən bilən tang tawakqə təgürgüqi bolidu. **21** İnsan'oolı dərəkə ɵzi toqırsida [mukəddəs yazmılarda]

pütülgəndək ələmdin ketidu; biraħ İnsan'oolıning tutup berilixigə wasitiqi boləjan adəmnıng halioşa way! U adəm tuqulmioşan bolsa uningəşa yaxı bolattıl! — dedi. **22** Ular ɵjzalinıwatqanda, əysa bir nanni kəlioşa elip təxəkkür eytkəndin keyin, uni ɵxtup, muhlislırioşa ıləxtürüp bərdi wə: — Elinglar, bu mening tenim, — dedi. **23** Andin u kəlioşa jamni elip [Hudaəşa] təxəkkür eytkəndin keyin, uni muhlislırioşa sundi. Ularıning həmmisi uningdin iqxiti. **24** U ularəşa: — Bu mening kənim, nuroşun adəmlər üqün təkülidioşan, yəngi əhdini tüzidioşan kənimdur. **25** Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, Hudaning padıxahlıkida yəngidin xarabtin iqıdıoşan künigə, üzüm telining xərbıtini hərgiz iqməymən, — dedi. **26** Ular bir mədhiyə küyini eytkəndin keyin taləşa qıkıp, Zəytun teşioşa kərap ketixti. **27** Andin əysa ularəşa: Silər həmminglar tanduruluq putlıxisilər, qünki [mukəddəs yazmılarda]: «Mən padıqını uruwətimən, Kəyler patıparaq bolup tarkıtiwətilidu» dəp pütülgən. **28** Ləkin mən tirilgəndin keyin Galiliyəgə silərdin burun bərimən, — dedi. **29** Ləkin Petrus uningəşa: — Həmməylən tanduruluq putlaxsimu, mən hərgiz putlaxmaymən, — dedi. **30** əysa uningəşa: — Mən sanga bərhək xuni eytip koyayki, bügün, yəni bügün kəqə horaz ikki kətim qıllioşuə, sən məndin üq kətim tanısən, — dedi. **31** Ləkin Petrus teħimu kət'iyilik bilən uningəşa: — Sən bilən billə elidioşan ix kerək bolsimu, səndin hərgiz tanmaymən, — dedi. Qəloşan həmmisimu xundək deyixti. **32** Andin ular Getsimanə dəgən bir jayəşa kəldi. U muhlislarəşa: — Mən dua-tılawət kılıp kəlgüqə, muxu yərdə ɵlturup turunglar, dedi. **33** U Petrus, Yaşup wə Yuhannani bırgə elip mangdi wə sür besip, roħ-kəlbida tolımu pərixan boluxkə baxlıdi. **34** U ularəşa: — Jenim elidioşandək bəkmə azablanmaqta. Silər bu yərdə kəlip, oyəşək turunglar, — dedi. **35** U səl nerirək bərip, ɵzini yərgə ətıp düm yatti wə mumkin bolsa, u dəkikining ɵz bexioşa qüxməy ɵtöp ketixi üqün dua kılıp: **36** — İ Abba Ata, Sanga həmmə ix mumkindur; bu kədəħni məndin ətıküzüwətkəysən! Ləkin bu ix mən halioşandək əməs, sən halioşandək bolsun, — dedi. **37** U [üqəylənnıng] yenioşa kəytip kəlginidə, ularning uhlap kəloşanlıkini kərup, Petruskə: — Əy Simon, uhlawatamsən?! Bir saətmə oyəşək turalımdingmu?! **38** Ezıkturuluqın saklınix üqün, oyəşək turup dua kilinglar. Roħ pidakar bolsimu, ləkin kixining ətliri əjizdur, — dedi. **39** Andin u yənə bərip, ohxax səzlər bilən kəytidin dua kıldı. **40** U ularning yenioşa kəytip kəlginidə, ularning yənə uhlap kəloşanlıkini kərdi, qünki ularning kəzliri uykəşa ilinoşanidi. Ular uningəşa nemə deyixini bilməy kəldi. **41** U üqinqi kətim ularning yenioşa kəytip ularəşa: — Silər teħiqə uhlawatamsilər, teħiqə dəm eliwatamsilər? Əmdi boldi bəs! Wakıt-saiti kəldi; mana, İnsan'oolı gunəħkarlarıning kəlioşa tapxuruldı! **42** Kəpunglar, kətayli; mana, manga satkunluk kılıdioşan kixi yekın kəldi! — dedi. **43** Wə xu dəkikidə, uning səzi teħi tügiməylə, mana, on ikkiyələndin biri boləjan Yəhuda kəldi; uning yenida bax kaħınlar, Təwrat ustaylıri wə aksakallar təripidin əwətiləng kılıq-toqmaqlarıni kətürəgən zor bir top adəm bər idi. **44** Uningəşa satkunluk kılıquqi ular bilən allıburun ixarətni bəkitip: «Mən

kimni seysəm, u däl xudur. Silər uni tutup, yalap elip ketinglar» döp kelixkənidi. **45** U kelip udul [əysaning] aldioğa berip: — Ustaz, ustaz! — döp uni seüyöp kätti. **46** Ular uningöğa köl selip, uni tutkun kildi. **47** Wə uning yenida turoqanlardin birəylən kiliqini suqurup, bax kaħinning qakirioğa uruwidi, uning kulikini xilip quxürüwätti. **48** Əysa jawabən ularoğa: — Bir qarəqkini tutidiogandək kiliq-tokmaklarni kətüröp meni tutkili kəpsilaroğu? **49** Mən hər küni ibadətəhana həyilirida silər bilən billə bolup təlim berəttim, lekin silər u qəşdə meni tutmidinglar. Lekin bu ixlarning yüz berixi muqəddəs yazmilarda aldın pütülgənlərnin əməlgə axuruluxi üqün boldi, — dedi. **50** Bu qəşdə, həmməylən uni taxlap qeqip ketixti. **51** Pəkət uqisioğa kanap rəht yepinqakliwaləqan bir yigit uning kəynidin əgixip mangdi. Yax əskərlər uni tutuweliwidi, **52** lekin u kanap rəhttin boxinip, yalingəq peti ulardin qeqip kätti. **53** Əmdi ular əysani bax kaħinning aldioğa elip berixti. Bax kaħinlar, bərik aqsəqallar bilən Təwrat ustazlirimu u yərgə uning yenioğa yioğildi. **54** Petrus uningöğa taki bax kaħinning sarayidiki həyilining iqigioğa yirəktin əgixip keldi; u qarawullar bilən billə ötning nurida otsinip olturdi. **55** Bax kaħinlar wə pütün aliy kengəxmə əzaliri əysani ölümgə məhkum kilix üqün, guwaħ-ispət izdidi, əmma tapalmidi. **56** Qünki nuroqun kixilər uni əz kilip yaləqan guwaħqilik bərgən bolsimu, ularning guwaħlikliri bir-birigə udul kəlməytti. **57** Bəzi adəmlər ornidin turup, uning üstidin əz kilip yaləqan guwaħlik berip: **58** — Biz uning: «İnsan kəli bilən yasaloqan bu ibadətəhanini buzup taxlap, insan kəli bilən yasalmioqan baxqə bir ibadətəhanini üq kün iqidə yasap qikimən» degənlisini angliduk, — dedi. **59** Həttə ularning bu həktiki guwaħliklirimu bir-birigə mas kəlmidi. **60** Andin bax kaħin həmməylənnin aldidə ornidin turup, əysadin: — Kəni, jawab bərməmsən? Bular sening üstüingdin zadi kəndək guwaħliklarni beriwatidu? — döp soridi. **61** Lekin əysa xük turup, həqkəndək jawab bərmidi. Bax kaħin uni kistap yəne uningdin: — Sən Mubərək Boləquqining Oqli Məsiləmsən? — döp soridi. **62** Xundək, mən özüm, — dedi əysa, — wə silər keyin İnsan'ooqlining Kudrət Iğsining ong yenida olturidiqanlikini wə asmandiki bulutlar bilən kelidioqanlikini kərisilər. **63** Xuning bilən bax kaħin tonlirini yirtip taxlap: — Əmdi baxqə hərəkəndək guwaħqining nemə həjiti? **64** Əzünglar bu kupurluqni anglidinglar! Əmdi buningöğa nemə dəysilər? — dedi. Ularning həmmisi u ölüm jazasioğa buyrulsun, döp həküm qikixitti. **65** Andin bəziliri uningöğa tükürüxkə bəxlidi, yəne uning kəzlinini tengip, muxtlap: «Kəni, [pəyoğəmbərqilik kilip] bəxarət ber!» deyixti. Qarawullarmu uni xapilək bilən kaqatlidi. **66** Petrus sarayning təwənkəi həyilisida turoqanda, bax kaħinning dedəkliridin biri kelip, **67** issinip olturoqan Petrusni kərüp, uningöğa tikilip qarap: — Sənmə Nasarətlək əysa bilən billə idingöğa, — dedi. **68** Lekin u tenip: — Sening nemə dəwatəkanlikingni bilmidim həm qixənmidim, — dedi-də, taxqirioğa, dərwezining aywanioğa qikip turdi. Xu əsnada horaz bir qillidi. **69** Uni yəne kərgən heliki dedək yəne u yərdə turoqanlaroğa: — Bu ulardin biri, — degili turdi. **70** [Petrus] yəne inkar kildi. Bir'əzdin keyin, u yərdə turoqanlar Petruska

yəne: — Bərhək, sən ularning birisən. Qünki sənmə Galiliyəlik ikənsənöğü?! — deyixti. **71** Lekin u kəttik qarəqaxlar bilən kəşəm kilip: — Silər dəwatəkan heliki adəmini tonuməymən! — dedi. **72** Dəl xu qəşdə horaz ikkinqi kətim qillidi. Petrus əysaning özigə: «Horaz ikki kətim qillioqə, sən məndin üq kətim tanisən» degən sezinə isigə aldı; wə bularni oylap yioqlap kätti.

15 Ətisi tang etixi bilənə, bax kaħinlar aqsəqallar, Təwrat ustazliri wə pütükl aliy kengəxmidikilər bilən məslihətlixip, əysani baqlap apirip, [wəliy] Pilatuska tapxurup bərdi. **2** Pilatus uningdin: — Sən Yəhədiylarning padixəhimu? — döp soridi. U jawabən: — Eytqiningdək, — dedi. **3** Bax kaħinlar uning üstidin kəyətə-qəyidin əz-xikəyətənlərnə kilixti. **4** Pilatus uningdin yəne: — Jawab bərməmsən? Qara, ular üstüingdin xunqiwala xikəyət kiliwatidu!? — döp soridi. **5** Birək əysa yənə heq jawab bərmidi; Pilatus buningöğa intayin həryan kəldi. **6** Hər kətimlik [ötüp ketix] həytdə, halayik kəysibir məħbusni tələp kilsə, wəliy uni qoyup bəretti. **7** Əni wəqəttə, zindandə Barabbas isimlik bir məħbus bar idi. U əzi bilən billə topiləng kətürgən həmdə topiləngdə katillik kiləqan nəqqəylən bilən təng solanoqanıdi. **8** Halayik quqan-sürən selip wəliydin burun həmixə ularoğa kiləqinidək yəne xundək kilixini tələti. **9** Pilatus ularoğa: — Silər Yəhədiylarning padixəhini qoyup beriximni haləmsilər? — dedi **10** (qünki u bax kaħinlarning həsəthorluqni tūpəylidin uni tutup bərgənlikini bilətti). **11** Lekin bax kaħinlar halayikni: «Buning ornioğa, Barabbasni qoyup bər» döp tələp kilixkə küxkürtti. **12** Pilatus jawabən ulardin yəne: — Undək bolsa, silər «Yəhədiylarning padixəhi» döp atioqan kixini kəndək bir tərəp kil dəwatəsilər? — dedi. **13** — Ular yəne awazini kətürüp: — Uni krestligin! — döp wərkiraxitti. **14** Pilatus ularoğa: — Nemixqə? U nemə razillik ötküzüptü? — dedi. Birək ular təhimu oqlirlixip: — Uni krestligin! — döp wərkiraxitti. **15** Xungə Pilatus, halayikni razi kilməqə bolup, Barabbasni ularoğa qikirip bərdi. əysani bolsa kəmqilatqəndin keyin, krestləx üqün [ləxkərlirigə] tapxurdi. **16** Andin ləxkərlər əysani wəliy ordisidiki səynəoğa elip kirip, pütün ləxkərlər topini bu yərgə jəm boluxqə qəkirdi. **17** Ular uning uqisioğa səsün rənglik ton kiydürüxti, andin ular tikənlək xəqilərdin tokuqan bir təjni bəxioğa kiygüzdi. **18** Andin uni mubərəkləp: «Yəxiqəyala, i Yəhədiylarning padixəhi!» deyixti. **19** Andin bəxioğa kəmux bilən hədəp urup, uningöğa qarap tükürüxti wə uning aldidə tiz püküp, səjdə kilixti. **20** Ular uni xundək mazək kiləqəndin keyin, uningdin səsün tonni salduruwetip, uqisioğa əz kiyimlirini kiydürdi; andin ular uni krestləx üqün elip qikixti. **21** Kurini xəhəridin boləqan, Simon isimlik bir kixi yezidin kelip, u yərdin ötüp ketiwatətti (bu kixi İskəndər bilən Rufusning atisi idi). [Ləxkərlər] uni tutup kelip, [əysaning] krestini uningöğa məjburiy kətürgüzdi. **22** Ular əysani Golgota (tərijimi, «bax səngək») degən yərgə elip kəldi; **23** andin ular uningöğa iqix üqün murməkki ariləxturuloqan əqqik xarab bərdi; lekin u uni qəbul kilmidi. **24** Ular uni krestligəndin keyin, kiyimlirini əzərə bəlxüwəlix üqün, hərəkəysininin ülüxini bəkitixkə hər bir kiyimning üstigə qək taxlidi. **25** Uni krestligən wəqət künning

üqinchi saiti idi. **26** Uni ayibligan xikayotnamida «Yahudiylarning padixah» dap pütülgendi. **27** Ular uning bilän täng ikki karakçinimu krestliidi, biri ong tärripida, yänä biri sol tärripida idi. **28** Xundaq kılıp, mukäddäs yazmildardiki: «U jinayätqilärning katarida sanaldi» degän söz ämälgä axuruldi. **29** U yerdin etänlär baxlırını buytaxıp, uni haqaratlap: — Uhuı, sän ibadäthanını qazıqlap, üq küni iqidä kaytıdin yasap qıkiđioğan ädäm, **30** ämdi özünigni kütüzup kresttin qüxüp baqqına! — deyixti. **31** Bax haqınlar bilän Təwrat ustazlırımı ezara xundaq məshirä kılıp: — U baxkılarnı kütüzuptikän, özini kütüzalmaydu. **32** İsrailning padixahı boləjan Məshih ämdi kresttin qüxüp baqsunqu, xuni kersakla uningəza etikad kılımlı — deyixti. Uning bilän täng krestlängänlärmi uni xundaq haqaratläxti. **33** Ämdi [küning] altingi saiti kəlgəndä, pütkil zeminni karangəjuluk qaplıdı wə tokkuzinchi saitigə qə dawam kildi. **34** Tokkuzinchi saettə əysa yukiri awaz bilän: «Eloi, Eloi, lama xawaktanı?», mənisi: — «Hudayim, Hudayim, meni nemixka taxlıwəttəng?» dap kattik nida kildi. **35** U yerdə turuwatqanların bəziliri bunı anglap: — Mana, u İlyas pəyğəmbərgə nida kiliwatidu, — deyixti. **36** Ulardın birəylən yügürüp berip, bir parqə bulutni aqqıq xarabka qılap, qomuxning uqioğa selip uningəza iqtüzüp: — Tohtap turunglar! Qarap bakaylı, ilyas [pəyğəmbər] uni qüxürgili kelərmikim? — dedi. **37** Əysa kattik warkirididə, rohını qoyuwətti. **38** Wə [xu əsnada] ibadəthanining iqtiri pərdisi yukiridin təwəngə ikki parqə bəlip yirtildi. **39** Ämdi uning udulida turoğan yüzbexi uning kəndak nida kılıp rohını qoyuwətkənlikini kərtüp: — Bu ädäm haqıqətən Hudaning oqlı ikən! — dedi. **40** U yerdə yənə bu ixlarəza yiraqtın qarap turuwatqan birnäqqə ayallarmu bar idi. Ularning arisida Magdallik Məryəm, kiqik Yaqup bilän Yosəning anisi Məryəm wə Salomilar bar idi. **41** Ular əslidə əysa Galiliyə əlksidə turoğan waqıtta uningəza əgixip, uning hizmitida boləqanlar idi; bulardın baxka uning bilän Yerusaləmoğa birgə kəlgən yənə nuroqun ayallarmu [uning əhwalioğa] qarap turattı. **42** Kəqkurun kirip qəloğanda («təyyarlaş küni», yəni xabat küningin aldınki küni boləqəqka), **43** aliy kəngəxmining tolimu mətiwə əzasi, Arimatyalik Yüsüp bar idi. Umu Hudaning padixahlıqını kütüwatqan bolup, jür'ət kılıp [wəliy] Pilatusning aldioğa kirip, uningdin əysaning jəsitini berixni tələp kildi. **44** Pilatus əysaning allıqəqan əlgənlikigə həyran boldi; u yüzbehini qaqirip, uningdin əysaning əlginigə heli waqıt boldimu, dap soridi. **45** Yüz bexidın əhwalni uqkəndın keyin, Yüsüpke jəsətni bərdi. **46** Yüsüp esil kanap rəht setiwelip, jəsətni [kresttin] qüxürüp kanap rəhttə kəpənliidi wə uni qiyada oyuloğan bir kəbrigə qoydi; andın kəbrining əozzioğa bir taxni dömilitip qoydi. **47** Wə Magdallik Məryəm bilän Yosəning anisi Məryəm uning qoyuloğan yerini kərtiwaldi.

16 Xabat küni ətixi bilənla, Magdallik Məryəm, Yaqupning anisi Məryəm wə Salomilar berip əysaning jəsitigə süriş üqün huxpuraklık buyumlarnı setiwaldi. **2** Həptning birinchi küni ular bə baldur, tang səhərdə ornidin turup, küni qixiki bilən kəbrigə bərdi. **3** Ular əzara: «Bizgə kəbrining əozzidiki taxni kim dömilitixip bərer?» deyixti. **4** Lekin ular baxlırını

kərtüp qariwidi, taxning bir yanəza dömilitiwetilginini kərdi — əslidə u tax nahayiti yooğan idi. **5** Ular kəbrigə kirgəndə, ong tərəptə olturoğan, aq ton kiygən, yax bir ädämni kərdi, wə kattik dəkka-dükkigə qüxti. **6** Lekin u ularəza: — Dəkka-dükkigə qüxmənglar. Silər krestlängüqi Nasarətlük əysanı izdəwatısilər. U tirildi, u bu yerdə əməs. Mana ular uni qoyoğan jay! **7** Lekin beringlar, uning muhlisliroğa wə Petruska: «U Galiliyəgə silərdin əwwal baridikən; u silərgə eytkinidək, silər uni xu yerdə kəridikənsilər» dənglar, — dedi. **8** Ular kəbridin qixipla bəder qaqtı. Ularnı titrak besip hoxini yoxıtay degənidi; bə kərkəp kətkəqkə, həqkimgə həqnemini eytmidi. **9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Əysa həptning birinchi küni tang səhərdə tirilgəndin keyin, əwwal Magdallik Məryəmgə kərdi. U əslidə uningdin yattə jinini həydiwətkənidi. **10** Məryəm qixip, matəm tutup yioqlıxip turoğan, burun uning bilän billə boləqanroğa həwər bərdi. **11** Uning tirik ikənlikini wə Məryəmgə kəringənlikini angliqanda, ular ixənmidi. **12** Bu ixlardın keyin, u ularning iqidiki yeziəza ketiwatqan ikkiyləngə baxka siyaqta kərdi. **13** Bularmu qəloğanların yəniəza kaytıp, ularəza həwər kıləjan bolsimu, lekin ular bularəzımı ixənmidi. **14** Andın on birəylən dastihanda olturup əozziniwatqanda, u ularəza kərdi wə ularning etikadsizlik wə tax yüraklık üqün ularni tənbih berip ayibliidi; qünki ular özining tirilginini kərgənlərgə ixənmigənidi. **15** U ularəza mundaq dedi: — Pütkül jahanəza berip, yaritiloquqlarning həbrigə hux həwərnı jakarlanglar. **16** Etikad kılıp, qəməldürüxnı qəbul kıləqanlar kütüzulidu. Etikad kıləqanların izliroğa muxundaq məjizilik əlamətlər əgixip həmrəh bolidu: — ular Mening namim bilən jinlarnı həydiwətdi; ular yəngi tillarda səzləydu, **18** ular yılanlarnı kəllirida tutidu, həkəndak zəhərlik nəsini iqsimu, ularəza zərər yətküzməydu; kəllirini bimarlarəza təgküzüp qoysa, kesalliri saqiyip ketidu. **19** Xunga Rəb ularəza bu səzlərnı kılıp boləqəndin keyin, asmanəza kərtürildi, Hudaning ong yəniida olturdi. **20** Muhlislar qixip, hər yərgə berip hux həwərnı jakarlap yürdi. Rəb ular bilən täng ixləp, səz-kalamioğa həmrəh bolup əgəxkən məjizilik əlamətlər bilən uningəza ispat bərdi.

Luka

1 Gərqə nuroqun adəmlər arimizda mutlək ixənqlik dəp qaraloqan ixlarni toplap yezixka kirixkən bolsimu, **2** (huddi sez-kalamoqə baxtin-ahir öz kezi bilən guwahqi bololoqan, xundakla uni saqlap yətküzgüqilərnin bizgə amanət kılqoqan bayanliridək), **3** mənmu barlik ixlarni baxtin təpsilyi təxkürüp eniklioqandin keyin, i hərmətlik Teofilus janabliri, siligə bu ixlarni tərtipi boyiqə yezixni layik taptim. **4** Buningdin məksət, sili kobul kılqoqan təlimlərnin mutlək həkikət ikənlikigə jəzm kılilxiri üqündür. **5** Yəhədiyə əlkisigə padixah bolqoqan Hərod səltənət kılqoqan künliridə, «Abiya» kahinlik nəwitidin bir kahin bar bolup, ismi Zəkəriya idi. Uning ayalimu Hərurning əwladidin bolup, ismi Elizabit idi. **6** Ular ikkisi Hudaning alidida həkəkəniy kixilər bolup, Pərwərdigarning pütün əmr-bəlgilimiliri boyiqə əyibsi mangatti. **7** Əmma Elizabit tuşmas boloaqqa, ular pərzənt kərmiganidi. Uning üstigə ular ikkisi helila yaxinip qaloqanidi. **8** U öz türkümidiki kahinlar arisida [ibadəthanida] nəwətqilik wəzipisini Huda alidida ada kiliwatqanda, **9** [xu qəşqiki] kahinlik aditi boyiqə, ular Pərwərdigarning «mukəddəs jay»ioqə kirip huxbuy selixka müyəsər boluxka qək taxliqanda xundak boldiki, qək uningə qikti. **10** Əmdi u huxbuy seliwtəkan waqtida, jamaət taxkirida turup dua kılxiwatatti. **11** Tuyuksiz Pərwərdigarning bir pərixtsi uningə huxbuygəhning ong tərpidə kəründi. **12** Uni kərgən Zəkəriya həduqup kərkunqə qəmüp kətti. **13** Biraq pərixte uningə: — Əy Zəkəriya, kərkəmioqin! Qünki tiliking ijabət kılindi, ayaling Elizabit sanga bir oşul tuşup beridu, sən uning ismini Yəhya qoşqin. **14** U sanga xad-huramlik elip kelidu, uning dunyaoqə kelixi bilən nuroqun kixilar xadlinidu. **15** Qünki u Pərwərdigarning nəziridə uluş bolidu. U heqkəndək harək-xarab iqməsliki kərek; hətta anisining kərsikidiki waqtidin tartipmu Mukəddəs Rohqa tolduruloqan bolidu. **16** U Israillardin nuroqunlirini Pərwərdigar Hudaning yenioqə qayturidu. **17** U [Rəbning] alidida İliyas pəşoqəmbərgə has bolqoqan roş wə küq-kudrətə bolup, alilarning kəblirini balilaroqə mayil kılıp, itaətsizləni həkəkəniylarning aqılanilikigə kirgüzüp, Rəb üqün təyyarlanqoqan bir həlkni həzir kılıx üqün uning alidida mangidu, — dedi. **18** Zəkəriya bolsa pərixtidin: Mənmu kərip qaloqan, ayalimmu heli yaxinip qaloqan tursa, bu ixni kəndək jəzm kılalaymən? — dəp soridi. **19** Pərixte jawabən: — Mən Hudaning huzurida turoşuqi Jəbrailmən. Sanga sez kılıxka, bu hux həwərnə sanga yətküzüxkə mən əwətildim. **20** Waqit-saiti kəlgəndə qoşum əməlgə axurulidqoqan bu səzliroqə ixnəmgəliklik tüşpəylidin, bu ixlər əməlgə axuruloqan küniqəqə manə sən tiling tutulup, zuwanəqə kələməysən, — dedi. **21** Əmdi jamaət Zəkəriyani kütüp turatti; ular u mukəddəs jayda nemə üqün bunqiwala həyal boldi, dəp həyran qaloşili turdi. **22** U qıkkəndə ularoqə gəp kılalmidi; uning ularoqə kol ixarətilirini kılıxidin, xundakla zuwan sürəlməngəlikidin ular uning mukəddəs jayda birər əlamət kərtünüxni kərgənlikini qüşinip yətti. **23** Xundak boldiki, uning [ibadəthanidiki] hizmət mudditi toxuxi bilənla, u eyigə qaytti. **24**

Dərwəqə, birnəqəqə kündin keyin uning ayali Elizabit həmilidar boldi; u bəx ayoqəqə tala-tüzgə qıkkəy: **25** «Əmdi Pərwərdigar mening həlimoqə nəzirini qüşürüp, meni halayik arisida nomuşka qəlixtin halas kılıp, manga bu künlərdə xunqilik xapaət kərsətti» — dedi. **26** [Elizabit həmilidar bolup] altə ay bolqanda, pərixte Jəbrail Huda tərpidin Galiliyə əlkisidiki Nasarət dəgən bir xəhərgə, pak bir kizning kəxiəqə əwətlidi. Kiz bolsa Dawut [padixahning] jəmətidin bolqoqan Yüşüp isimlik bir kixigə deyixip qoyuloqanidi; kizning ismi bolsa Məryəm idi. **28** Jəbrail uning alidqə kirip uningə: — Salam sanga, əy xəpəkətə müyəsər bolqan kiz! Pərwərdigar sanga yardur! — dedi. **29** U pərixtinə kərgəndə, uning səzidin bək həduqup kətti, kənglidə bundək salam səzi zadi nemini kərsitididqoqan, dəp oylap qaldı. **30** Pərixte uningə: — Əy Məryəm, kərkəmioqin. Sən Huda alidida xəpəkət tapkansən. **31** Mana, sən həmilidar bolup bir oşul tuşisən, sən uning ismini Əsya dəp qoşisən. **32** U uluş bolidu, Həmmidin Aliy Boləşuqininq oşli dəp atilidu; wə Pərwərdigar Huda uningə atisi Dawutning təhtini ata kılıdu. **33** U Yakupning jəməti üstigə mənngü səltənət kılıdu, uning padixahliki tüşməstür, — dedi. (aiōn gl165) **34** Məryəm əmdi pərixtidin: — Mən tehi ər kixigə təgməgən tursam, bu ix kəndəkmu mumkin bolsun? — dəp soridi. **35** Pərixte uningə jawabən: — Mukəddəs Roh sening wəjudungə qüşidu wə Həmmidin Aliy Boləşuqininq küq-kudriti sanga sayə bolup yəkinlixidu. Xunga, səndin tuşulidqoqan mukəddəs [pərzənt] Hudaning Oşli dəp atilidu. **36** Wə mana, tuşqininq Elizabitmu yaxinip qaloqan bolsimu, oşuloqə həmilidar boldi; tuşmas deyilgüqininq kərsək kəttirginigə həzir altə ay bolup qaldı. **37** Qünki Huda bilən heqkəndək ix mumkin bolmay kalmaydu, — dedi. **38** Məryəm: — Mana Pərwərdigarning dedikimən; manga səzüng boyiqə bolsun, — dedi. Xuning bilən pərixte uning yenidin kətti. **39** Məryəm xu künlərdə ornidin kopup aldirap Yəhədiyə təoşlik rayonidiki bir xəhərgə bardi. **40** U Zəkəriyaning eyigə kirip, Elizabitka salam bərdi. **41** Wə xundək boldiki, Elizabit Məryəmninq salimini anglioqandila, kərsikidiki bowək oynaklap kətti. Elizabit bolsa Mukəddəs Rohqa tolduruluq, yukiri awaz bilən təntənə kılıp mundək dedi: — Kiz-ayallar iqdə bəhtliktursən, kərsikidiki mewimu bəhtliktur! **43** Manga xundək [xəşəp] nədin kəldikin, Rəbbimning anisi boləşuqi meni yoşlap kəldi! **44** Qünki mana, saliminq kulikiməqə kirgəndila, kərsikimdikiki bowək səyütüp oynaklap kətti. **45** İxəngən kiz nəkədər bəhtliktur; qünki uningəqə Pərwərdigar tərpidin eytiloqan sez jəzmən əməlgə axurulidu. **46** Məryəmmu hux bolup mundək dedi: — «Jenim Rəbni uluşlaydu, **47** rohəim Kutquşuqim Hudadin xadlandi, **48** Qünki U dedikining miskin həlioqə nəzər saldi; Qünki mana, xundin baxlap barlik dəwərlər mən bəhtlik dəp ataydu; **49** Qünki Qadir Boləşuqi mən üqün uluş ixlarni əməlgə axurdu; Mukəddəstür Uning nami. **50** Uning rəhəim-xəpəkiti dəwərdin-dəwərgiə Əzidin kərkididqoqanların üstididur, **51** U biliki bilən küq-kudritini namayan kildi, U təkabburlarni kənglidiki niyət-hiyalliri iqidila tarmar kildi. **52** U küqlük həkəmdarlarni təhtidin qüşürdi, Pəkilarni egiz kəttürdi. **53** U aqlarni nazi-nemətlər bilən

toyundurdi, Lekin baylarni quruq qol qaytardi. **55** U ata-bowilirimizga eytkinidak, Yəni Ibrahimi ham uning nasligə mənggü wadə kılöjünidək, U Öz rəhim-xəpkitini esida tutup, Kuli İsrailoga yardəngə kəldi». (aiñ g165) **56** Məryəm Elizabitning yenida üç ayqə turup, öz eyigə kaytti. **57** Elizabitning tuqutining ay-küni toxup, bir oşul tuşdi. **58** Əmđi uning kolum-koxniliri wə uruk-tuşqanliri Pərwərdigarning uningoga kərsətkən mehix-xəpkitini xunqə ulöjəytkanlıkini anglap, uning bilən təng xadlandi. **59** Wə xundək boldiki, bowək tuşulup səkkiz kün bolöqanda, halayik balining hətnisini kılöjli kəldi. Ular uningoga Zəkəriya dəp atisingiz ismini koymaqki boluxti. **60** Lekin anisi jawabən: — Yak! Ismi Yəhya atalsun — dedi. **61** Ular uningoga: — Birək uruk-jəmətingiz iqidə bundək isindikilər yokku! — deyixti. **62** Xuning bilən ular balining atisidin pərzəntingizgə nemə isim koyxunni halaysiz, dəp ixarət bilən soraxti. **63** U bir parqə [mom] tahtayni əkilixni tələp kılıp: «Uning ismi Yəhyadır» dəp yazdi. Həmməyən intayin həyran kəlixti. **64** Xuan uning əozji eqildi, uning tili yexilip, zuwanogə kəldi wə xuning bilən Hudaogə təxəkkür-mədhəyə eytti. **65** Ularning epqürisidikilərninğə həmmisini kərkunq basti; Yəhudiyə təojlik rayonlirida bu ixlarning həmmisi əl əozjida pur kətti. **66** Bu ixlardin həwər tapkūqilarning həmmisi ularni kəngligə püküp: «Bu bala zadi kəndək adam bolar?» deyixti. Qünki Pərwərdigarning kəli dərwəgə uningoga yar idi. **67** Xu qəozda balining atisi Zəkəriya Mukəddəs Rohkə toldurulup, wəhəy-bexarətni yətküzüp, mundək dedi: — **68** «İsrailning Hudasi Pərwərdigarogə təxəkkür-mədhəyə oqulsun! Qünki U Öz həlkini yoklap, ularđin həwər elip, bədəl tələp ularni hər kildi. **70** U kədimdin beri mukəddəs pəyoqəmbərlirining əozji arkilik wadə kılöjünidək, Kuli boləjan Dawutning jəməti iqidin biz üçün bir nijat munggüzini əstürüp turoşuzdi; Bu zat bizni duxmənlimizdin wə bizni əq kəridioqanlarning kolidin kutkuzəuqı nijjat. (aiñ g165) **72** U xu yol bilən ata-bowilirimizogə iltipət əyləp, Mukəddəs əhdisini əməlgə axurux üçün, Yəni atimiz İbrahimoğə boləjan kəsimini esidə tutup, Bizni duxmənlinirining kolidin azad kılıp, Barlik künlirimizdə həqkimdin kərkəy, Əz aldida ihlasmənlik wə həqkaniylik bilən, Hizmət-ibaditidə bolidioqan kildi. **76** Əmđi sən, i balam, Həmmidin Aliy Boləjuqining pəyoqəmbəri dəp atilsən; Qünki sən Rəbning yollirini təyyarlaw üçün Uning aldida mangisən. **77** Wəzəpəng uning həlkigə gunəhlirining kəqürüm kılınixi arkilik bolidioqan nijatning həwərinu bildürüxtür; **78** Qünki Hudayimizning iqi-bəozridin uruşup qıkkən xəpkətlər wəjədin, Kərangəuluk wə əlüm kəllənggisi iqidə olturoqanlarnu yorutux üçün, Putlirimizni amənlik yoloğə baxlaw üçün, Əxtin tang xəpiki üstimizgə qıxüp yoklıdi. **80** Bala bolsa əsüp, rohəta küqləndürüldi. U İsrail jəmətining aldida namayan kılinoşuqə qəllərdə yaxap kəldi.

2 Əmđi xu künlərdə, [Rim imperatori] Kəysər Awoşustun barlik həlkətni baj elix üçün ularning royheti tizimlansun dəp pərman qıxti. **2** Tunji kətimlik bu nopus tizimlaw Kiriniyus Suriyə əlkisini idarə kılıp turoqan wəktidə elip beriləjanidi. **3** Xuning bilən həmmə adəm nopuska tizimlinix üçün öz yurtlirioğə kaytix

kerək boldi. **4** Yüsüpmu Dawut [padixahning] jəmətidin boləjoğkə, xundəklə uning biwasitə əwladı boləjoğkə, Galiliyə əlkisidiki Nasarət xəhəridin ayrilip, Yəhudiyə əlkisidiki, Dawutning yurti Bəyt-Ləhəm degen xəhərgə kətti. **5** Nopuska tizimlinix üçün layiki, boləjisi ayali Məryəmmu billə bardı. Məryəm hamilidar bolup, kərsiki helila yoşınəp kəlojanidi. **6** Wə xundək boldiki, ular Bəyt-Ləhəmdə turoqan wəktidə Məryəmmu tuqutining ay-küni toxup kəldi. **7** Birək sarayda ularogə orun bolmioğkə, Məryəm xu yərdə tunji oşolini tuşqənda uni zakiləp, əojdikü oquroğə yatkuzdi. **8** Xu yərninğə ətrapidikü bəzi padiqilar dalada turatti; ular keqiqə tünəp, padisioğə kəraytti. **9** Wə mana, Pərwərdigarning bir pərixisi ularning aldida turatti; Pərwərdigarning parlak xəripi ularning ətrapini yorutuwətti. Ular intayin bək kərkup kətti. **10** Birək pərixətə ularogə: — Kərkənglar! Qünki mana, pürətnə həlqkə huxallik bolidioqan bir hux həwərnü silərgə elan kılımən. **11** Qünki büğün Dawutning xəhəridə silər üçün bir Kutkuzəuqı tuşuldi. U — Rəb Məsihđur! **12** [Uni] təpexinglar [üçün] xu əlamət boliduki, bowəknü zakilənoqan həlida bir oqurda yatkən petidə tapisilər, — dedi. **13** Birdinlə, pərixəting ətrapida zor bir top samay kəoxundikilər pəyda bolup, Hudani mədhəyiləp: **14** «Ərxələda Hudaogə xən-xəpərlər boləjay! Yər yüzidə bolsa u səyünidioqan bəndilirigə aram-hətirjəmlək bolsun!» deyixti. **15** Pərixətlər ularđin ayrilip əsmənoğə qıkip ketiwədi, padiqilar bir-birigə: — Bəyt-Ləhəmgə yol elip, Pərwərdigar bizzə kuturoqan, əməlgə axuroqan bu ixni kərtüp kəlayli, — deyixti. **16** Xuning bilən ular aldirəp xəhərgə bərip, Məryəm bilən Yüsüpnü wə oqurda yatkən bowəknü izdəp tapti. **17** Padiqilar [bowəknü] kərgəndin keyin, əzlrigə uning həqkədə eytiləjan səzlərnü kəng tərkiwətti. **18** Buni angliəjanlarning həmmisi padiqilarning değənlirigə intayin həyran kəlixti. **19** Məryəm bolsa bu ixlarning həmmisini kəngligə püküp, qongqur oylinip yürətti. **20** Padiqilar kərgən wə angliəjanlirining həmmisi üçün Hudani uluşlap, mədhəyə oqıxkən peti kaytixti; barlik ixlər dəl ularogə həwərləndürülgəndək bolup qıkkənidi. **21** Bowəknü hətnə kılıx wəkti, yəni səkkizinci küni toxkənda, uningoga əysə dəp isim koşuldi. Pərixətə bu isimni u tehi anisingiz bəliyətusida apiridə bolmayla koşəjanidi. **22** Əmđi Musa [pəyoqəmbərgə] qıxürülgəjan kənanu boyiqə Yüsüp bilən Məryəmming pəkinlix wəkti toxkənda ular balini Pərwərdigarogə atəp tapxurux üçün Yerusəlemogə elip bardı **23** (Pərwərdigarning Təwrat kənanusida: «Barlik tunji oşul Pərwərdigarogə mukəddəs mənsup atilixi kerək» dəp yezilöjünidək) **24** wə xundəklə Pərwərdigarning Təwrat kənanusida deyilginu boyiqə, bir jüp pəhtək yəki ikki kəptər bəqkisini kurbənlilikə sunux kerək idi. **25** Wə mana xu qəojlarda, Yerusəleməda Simeon isimlik bir kixi turatti. U həm həqkəniy wə ihlasmən adəm bolup, «İsrailoga Təsəlli Bərgüqı»ni intəzərlək bilən kütəkəndi. Mukəddəs Roh uning wujudioğə yar idi. **26** U Mukəddəs Rohđin kəlgən wəhəyidin əzining Pərwərdigarning Məsihđini kərmigüqə əlüm kərməyidəjanlıkini bilgəni. **27** U Mukəddəs Rohning bəxləxi bilən ibadəthənaning [həyililirioğə] kirdi; ata-anisi Təwrat bəkitilgən adətni bəjirix üçün bowək əysəni kətürüp kərgəndə, **28** Simeon bowəknü kuqıqioğə

elip, Huda o'ra taxakkür-mədhijyə o'qup mundaq dedi: — **29** «Əm-di, i Iğəm, hazır səzüing boyiqə kılungning bu aləmdin hatirjəmlik bilən ketixigə yol qoyəjaysən; **30** Qünki ez kezüm Sening nıjatingı kərdi, **31** Uni barlık həlkələr aldida hazırliəjənsən; **32** U əllərgə wəhiy bolidiəjan nur, Wə həlking İsrailning xan-xəripidur!» **33** Balining ata-anisi bala həkkidə eytiləjanlıriəja intayin həyran kelixti. **34** Simeon ularəja bəht tiləp, apisi Məryəmgə mundaq dedi: — Mana! Bu bala İsraildiki nuroqun kixilərnin yixilixi wə nuroqun kixilərnin ketürülüxi üqün təyinləndi, xundaqla kixilər qarxi qikip həqarətləydiəjan, [Hudaning] bəxarətlik alamiti bolidu. **35** Xuning bilən nuroqun kixilərnin kənglidiki o'qərəzli ri axkarilini — wə bir qiliqmu sening kənglūnggə sanjilidi! **36** Xu yərdə Axir kəbilisidin boləjan Fanulning kizi Anna isimlik heli yaxanəjan bir ayal pəyəqəmbərmu bar idi. U kiz waqtida ərgə təgkəndin keyin uning bilən yəttə yil billə yaxap, **37** andin saksən tət yil tul turoqan idi. U ibadətəhana həyililridin qikmay, keqə-kündüz roza tutuxlar wə dualar bilən Huda o'ra ibadət kılatti. **38** U dəl xu pəyətə yetip kelip Pərwərdigarəja taxakkür eytti, həmdə Yerusalemda nijat-hərlükni kütüwatqan barlık halayiqkə bala toorisida sez kildi. **39** [Yüsüp] bilən [Məryəm] Təwratta bekitilgən barlık ixlarni ada kıləjanidin keyin, Galiliyəgə, əz xəhəri Nasarətkə kaytti. **40** Bala bolsa estüp, dana-aqilanilik bilən tolup, rohta küqləndürildi, Hudaning məhİR-xəpkitimu uning üstidə idi. **41** Uning ata-anisi hər yili «ötüp ketix heyti»da Yerusalemo'ja baratti. **42** Əysa on ikki yaxkə kirgən yili, ular uni elip, həytning aditi boyiqə yənə qikip bardı. **43** Həyt künlirini ötküzgəndin keyin, ular əyigə qarap ketiwatkənda, bala Əysa Yerusalemda qaldı. Ata-nisining bu ixtin həwiri yok idi, **44** bəlki uni səpardax-həmrəhləri bilən billə keliwatidu, dəp oylap, bir kün yol yürdi. Andin ular uni uruk-tuoqanlari wə dost-buradərləri arisidin izdəkkə baxlidi; **45** izdəp tapalmay, ular kəynigə yenip Yerusalemo'ja berip yənə izdidi. **46** Wə xundak boldiki, üqinqi küni ular uni ibadətəhana həyilisida Təwrat ustazlirining arisida olturup, ularning təlimlirini angləwatqan həm ularidin soal sorəwatqanning üstidə tapti. **47** Uning sezlirini angliəjanlarning həmmisi uning qüxənqisigə wə bərgən jawablıriəja intayin həyran kelixti. **48** Ata-anisi uni kəriup nəhəyiti həyranu həs boluxti, uning anisi uningəja: — Way balam! Nemixkə bizgə xundak muamilə kılding? Atang ikkimiz parəkəndə bolup seni izdəp kəldük! — dedi. **49** U ularəja: — Nemixkə meni izdidinglar? Əjəba, mening Atamning ixlirida boluxum kərəklikimni bilməntinglar? — dedi. **50** Lekin ular uning ularəja eytkini qüxənmidi. **51** Andin u ular bilən Nasarətkə kaytti wə ularning gepigə izqil boysunatti. Lekin anisi bu ixlarning həmmisini kəngligə püküp koydi. **52** Xundak kılıp, Əysa aqilanilik-danalıqə wə kəməttə yetilip, Huda wə kixilər aldida barəjanseri səyilməktə idi.

3 Rim imperatori Tiberius Kəysərning səltənitining on bəxinqi yili, Pontius Pilatus Yəhədiyə əlksisining wəliysi, Hərod han Galiliyə əlksisining həkimi, Hərod hanning inisi Filip han İturiyə wə Trahonitis əlksisining həkimi, Lisanyas han Abiliniyə əlksisining həkimi boləjənda, **2** Hannas həm Kayafa bax kəhnilik

kiliwatqənda, Hudaning səz-kalami qəldə yaxəwatqan Zəkəriyaning o'qli Yəhya o'ja kəldi. **3** U İordan dəryəsi wadisidiki barlık rayonlarni kezip, kixilərgə gunəhləro'ja kəqürüm elip keliəjan, towa kılıxni bildüridiəjan [suəja] «qəməldürüx»ni jakarəlxni baxlidi. **4** Huddi Təwratdiki Yəxaya pəyəqəmbərnin sezli ri hatiriləngən kismida pütülgəndək: «Bayawanda towliəjuqi bir kixining: Rəbning yolini təyyarənglar, Uning yolirini tüz kilinglar! — degen əwazi anglandı. **5** Barlık jiləjilər toldurulidu, Barlık təo'j-dənglər pəslitilidu; Əgri-toqay jaylar tüzlinidu, Ongəjul-dongəjul yərlər təkxi yollar kilinidu. **6** Xundak kılıp, barlık ət igiliri Hudaning nijatini kərləydiəjan bolidu! — dəp towaydu». **7** Yəhya əm-di aldio'ja qəməldürüxni qəbul kılıxkə qikkən top-top halayiqkə: — Əy zəhərlək yilan baliliri! Kim siləni [Hudaning] qüxüx aldida turoqan o'qəzəpidin kəqinglar dəp agəhləndurdi?! **8** Əm-di towio'ja layik mēwiləni kəltüringlar! Wə əz iqinglarda: «Bizning atimiz bolsa İbrahımdur!» dəp hiyal əylimənglar; qünki mən xuni silərgə eytip koyayki, Huda İbrahımo'ja muxu taxlardinmu pərzəntləri yaritip bərləydu. **9** Palta allıqəjan dərhənlərnin yiltizəja təngləp koyuldi; yaxhi mēwə bəməydiəjan hərkəndək dərhənlər kesip o'tkə taxlinidu!» — dedi. **10** [Uning ətrəpəjo'ja] toplaqxan kixilər əm-di uningdin: — Undakta, biz kəndək kılıximiz kərək? — dəp soridi. **11** U jawəbən: — İkki qur qəpini bar kixi birini yok kixigə bərsun, yəydiəjini bar kiximu xundak kilsun, — dedi. **12** Bəzi bajgirərləru qəməldürüxni qəbul kıləjili uning aldio'ja kelip: — Ustaz, biz kəndək kılımiz? — dəp soridi. **13** U ularəja: — Bəlgiləngəndin artuk baj əlmənglar, — dedi. **14** Andin bəzi ləxkərləru uningdin: — Bizqu, kəndək kılıximiz kərək? — dəp soraxti. U ularəja: — Bəxkılərnin pulini zorəwanlık bilən eliwəlmənglar, həqkingə yaləjanidin xikəyət kilmənglar wə ix həkkingləro'ja razi bolunglar, — dedi. **15** Əm-di həlk təkəzəzəlikə bolup həmməylən kənglidə Yəhya to'ru'ruk «Məsih muxu kiximidi?» dəp oylaxti. **16** Yəhya həmməyləngə jawəbən: — Mən siləni dərwəqə suəja qəməldürimən. Lekin məndin kədrətlik boləjan birsi kelidu; mən həttə kəxlirining bo'şquqini yexixkimu layik əməsmən! U siləni Muqəddəs Rohkə həm o'tkə qəməldüridu. **17** Uning soruəjuqi küriki kəzida turidu; u əz həminini topa-samandin təltəküs təziləydu, səp buəjdəyini əmbəro'ja yio'jidi, əmma topa-samanni eqməs otta kəydürüwetidu, — dedi. **18** Əm-di xundək kəp bəxkə nəsihətlər bilən Yəhya hux həwərnə həlkəyə yətküzdi. **19** [Keyin], həkim Herod [əgəy] akisining əyalı Hərodiyəni [tərtiwəlo'janlık] tırpəylidin wə xuningdək uning barlık bəxkə razil kilmixliri üqün Yəhya tərəpidin əyibləngən, **20** Herod bu barlık rəzillikining üstigə yənə xuni kıldiki, Yəhyani zindəno'ja taxlidi. **21** Xundək boldiki, həmmə həlk Yəhyadin qəməldürüxni qəbul kıləjənda, Əysamu qəməldürüxni qəbul kildi. U dua kiliwatqənda, əsmənlər yerilip, **22** Muqəddəs Roh kəptər şəkildə qüxüp uning üstigə kəndi. Xuning bilən əsməndin: «Sən Mening səyümlük O'qlum, Mən səndin toluq hursənmen!» degen bir əwaz anglandı. **23** Əysa əz [hizmitini] baxliəjənda, ottuzəja kirip qəlanəndi. U (həkəning nəziridə) Yüsüpning o'qli idi; Yüsüp Həlyiyəning o'qli, **24** Həlyi Mattatning o'qli, Mattat Lawiyning o'qli, Lawiy Məlkıyning o'qli,

Məlkiy Yannayning oqli, Yannay Yüsüpning oqli, 25 Yüsüp Mattatiyaning oqli, Mattatiya Amosning oqli, Amos Nahumning oqli, Nahum Həslining oqli, Həsli Naggayning oqli, 26 Naggay Maḥatning oqli, Maḥat Mattatiyaning oqli, Mattatiya Seməyning oqli, Seməy Yüsüpning oqli, Yüsüp Yudaning oqli, 27 Yuda Yoananning oqli, Yoan Resaning oqli, Resa Zərubbabəlning oqli, Zərubbabəl Salatiyəlning oqli, Salatiyəl Neriyning oqli, 28 Neri Yəlküyning oqli, Məlkiy Addining oqli, Addi Kəsamning oqli, Kəsam Elmadaḥning oqli, Elmadaḥ Erning oqli, 29 Er Yəsəning oqli, Yəsə Əliezərnin oqli, Əliezər Yorimning oqli, Yorim Mattatning oqli, Mattat Lawiyning oqli, 30 Lawiy Simeonning oqli, Simeon Yəhədaning oqli, Yəhəda Yüsüpning oqli, Yüsüp Yoananning oqli, Yoan Əliakimning oqli, 31 Əliakim Meleahning oqli, Meleah Mənnaning oqli, Məna Mattatanning oqli, Mattata Natanning oqli, Natan Dawutning oqli, 32 Dawut Yəssəning oqli, Yəssə Obədəning oqli, Obəd Boazning oqli, Boaz Salmonning oqli, Salmon Nahxonning oqli, Nahxon Amminadabning oqli, 33 Amminadab Aramning oqli, Aram Həzronning oqli, Həzron Pərzəning oqli, Pərzə Yəhədaning oqli, 34 Yəhəda Yakupning oqli, Yakup İshakning oqli, İshak İbrahəmining oqli, İbrahım Tərahning oqli, Tərah Nahorning oqli, 35 Nahor Serugning oqli, Serug Raouning oqli, Raou Pəlagning oqli, Pəlag Ebarning oqli, Ebar Xələhning oqli, 36 Xələh Kəinanning oqli, Kəin Arpaxadning oqli, Arpaxad Xəmnin oqli, Xəmə Nuhning oqli, Nuh Ləməhning oqli, 37 Ləməh Mətuxələhning oqli, Mətuxələh Hənohning oqli, Hənoh Yarədnin oqli, Yarad Maḥalalilning oqli, Maḥalalil Kənanning oqli, 38 Kənan Enoxning oqli, Enox Setning oqli, Set Adəm'atining oqli, Adəm'ata bolsa, Hudaning oqli idi.

4 Andin Əysa Mükəddəs Rohka tolup, İordan dəryasidin kaytip kelip, Roh təripidin qel-bayawano əlip berildi. **2** U u yərdə kirik kün İblis təripidin sinaldi. U bu künlərdə heqnersə yemidi. Künlər ayaqlaxkanda, uning kərsikə taza aqkanidi. **3** Əmdi İblis uningə: — Sən əgər Hudaning Oqli bolsang, muxu taxka: «Nanəyə aylan!» dəp buyruşin — dedi. **4** Əysa uningə jawabən: — [Təwratta]: «İnsan pəkət nan bilənə əməs, bəlki Hudaning hər bir səzi bilənmu yaxaydu» dəp yezilojan, — dedi. **5** İblis yanə uni egiz bir taqqa baxlap qikiş, bir dəkişə iqidə dunyadiki barlik dələtlərni uningə kərsətti. **6** İblis uningə: — Mən bu həkimiyətninğ həmmisini wə uningə təwə barlik xanuxəwəktərninğ sanga təkdim kilimən; qünki bular manta tapxurulojan, mən uni kimə berixni halisam, xuningə berimən. **7** Əgər bax qoyup manta səjdə kilsang, bularning həmmisi seninğı bolidu, — dedi. **8** Əysa uningə jawab berip: — [Təwratta]: «Pərwərdigar Hudayingə ila ibadət kil, pəkət Uningla kullukida bol!» dəp yezilojan, — dedi. **9** Andin İblis uni Yerusalemoğa əlip bardi wə uni ibadəthaninğ əng egiz jayioğa turoşuzup: — Hudaning Oqli bolsang, əziñni pəskə taxlap bakkın! **10** Qünki [Təwratta]: «[Huda] Əz pərixtilirigə seni qoşdax həkkidə əmr kilidu»; **11** wə, «Putungning taxka urulup kətməsliki üqün, ular seni kəllirida kətürüp yüridu» dəp yezilojan, — dedi. **12** Əysa uningə: — [Təwratta]: «Pərwərdigar

Hudayingni sinəuqı bolma!» dəpmu yezilojan, — dedi. **13** İblis barlik sinaxlarni ixlitip qikkəndin keyin, uni waktinqə taxlap ketip kaldı. **14** Əysa Rohning küq-kudriti iqidə Galiliyə əlkisigə kaytip kaldı. Xuning bilən uning həwəx-əxəriti ətrəptiki hər bir yurtlaroğa tarkaldı. **15** U ularning sinagoglirida təlim bergili turdi wə ularning uluqlaxlirioğa sazawər boldı. **16** U əzi bəkip qong kilinojan yurti Nasarətə kelip, xabat küni adəttikidə sinagogka kirdi wə xundakla [mükəddəs yazmilarni] okuxka ərə turdi **17** wə Təwrattiki «Yəxaya» dəgən kişim uningə tapxuruldı. U oram yazmini eqip, munu səzlər yezilojan yərnə tepir okıdi: **18** — «Pərwərdigarning Rohi mening wujudında, Qünki U meni yoqsullaroğa hux həwərlər yətküzükə məsiş kilidi. Tutqunlaroğa azadlikni, Wə korlaroğa kəriş xipasini jakarlawka, Ezilənlərnə halas kilixka, Pərwərdigarning xapaət kərsitidəjan yilini jakarlawka meni əwətti». **20** U yazmini tūruwetip, sinagogta xabətlik səzilirup berip, olturdi. Sinagogta olturoqlarning həmmisining kəzliiri uningə tikilip turattı. **21** U kəpquklıxə: — Mana bu ayət bügün kulikinglaroğa anglanoşinida əməlgə axurulmaktə, — dedi. **22** Həmmisi uning yaxni gəpini kilixip, uning əozidin qikiwatkan xapaətlik səzilirup həyran kəlixip: — Bu Yüsüpning oqli əməsmu? — deyixti. **23** U ularoğa: — Xühşisizki, silər manta «əy tewip, awal əziñni saqayt!» dəgən təmsilni kəltürüp, «Həwər tapkinimizdək, Kəpərnaḥum xəhiridə nemə ixlar yüz bərgən bolsa, muxu yərdim, əz yurtungdimu kularni kərsətməmsən?» dəwətsilər, — dedi. **24** — Biraş xuni silərgə bərhək eytip koyayki, heqkəndəş pəyoşəmbər əz yurti təripidin qəbul kilinojan əməs. **25** Mən silərgə xu həkikətəni əslitimənki, İlyas [pəyoşəmbər]ning waktida, asman uda üq yil əla ay etilip, dəlxətlək bir kəhətquklık barlik zeminni bəskanda, İsrailda nuroşun tul ayallar bar idi; **26** biraş İlyas ularning heqkaysisining kəxiəğa əməs, bəlki Zidonning Zarafət xəhiridiki bir tul ayalning kəxiəşilə əwətiləgən. **27** Wə [xuningə ohxax], Elixə pəyoşəmbərninğ waktida, İsrailda mahaw kəsiligə giriptar boləqlar nuroşun bolsimu, ləkin Suriyəlik Naamandin baxka, heqkaysisi saqaytiləjan əməs! — dedi. **28** Sinagogdikilər bu səzlərnə anglap, həmmisi kəttik oşəzəpləndi; **29** ornidin turuxup, uni xəhərdin həydəp qikişip, xu xəhər jaylawkan taqning lewigə əqikişip, tik yərdin taxliwətməkiş boluxti. **30** Ləkin u ularning arisidin bimalal ətəp, əz yolioğa qikiş kətti. **31** U Galiliyə əlkisining Kəpərnaḥum dəgən bir xəhirigə quxti, u yərdə xabat künliridə həlkkə təlim berətti. **32** Ular uning təlimigə həyran kəlixti, qünki uning səzi tolimu nopuzluk idi. **33** Əmdi sinagogta napak jinning rohi qaplawkan bir kixi bolup, [uningdiki jin] kəttik awazda: **34** — Əy Nasarətlək Əysa, sening biz bilən nemə kəring?! Bizni yoqətkili kəldingmu? Mən sening kimlikinğı bilimən, Hudaning Mükəddəs Boləquşisən! — dəp towlap kətti. **35** Ləkin Əysa jinə tənbih berip: — Aşzinqni yum! Uningdin qik! — dewidi, jin həliki adəmnə halayik otturisida yikişiwetip, uningdin qikiş kətti. Ləkin uningə heq zəşər yətküzimdi. **36** Həmməylən buningdin kəttik həyran boluxup, bir-birigə: — Bu zadi kəndəş ix! U dərwəşə hoşuk wə kudrat bilən napak roşlaroğa əmr kilsila, ular qikiş ketidikən, — deyixti.

37 Xuning bilan uning hawer-xehriti atraptiki hərbir yurtlaroga tarkaldi. **38** Əysa sinagogtin qikip, Simonning eyiga kirdi. Lekin Simonning keynanisi eqoir tƏp kesili bolup kalojanidi; ular Əysadin uning hajitidin qixixini etündi. **39** U ayalning bexida turup, tƏpkƏ tƏnbih beriwidi, tƏp xuan uningdin kƏtti. U dƏrhƏl ornidin turup, ularni kütüxkə baxlidi. **40** Kün petixi bilƏnla, kixilar hƏrhil kesəllərgə griptar bolqan yekinliri bolsila, ularni uning aldioəa elip kelixti. U ularoəa bir-birlƏp kolini tƏgküzüüp, ularni sakaytti. **41** Kixilərgə qaplxəqan nuroəun jnlar ulardin qikip: «Sən Hudaning Ooəli!» dƏp towlap ketətti. Lekin u ularoəa tƏnbih berip, sƏz kilixioəa yol qoymidi; qünki ular uning Məsih ikənlilikini bilətti. **42** Kün qixixi bilən, u xəhərdin qikip, pinəhan bir jayoəa kƏtti. Biraq top-top halayik uni izdƏp yürətti; ular uni tƏpkƏndə aldioəa kelip, uni arimizda qalsun dƏp ketixidin tosməqəki boluxti. **43** Lekin u ularoəa: — Hudaning padixəhlikining hux həwirini bəxə xəhəz-yezilaroəimu yətküzüxüm kerək; qünki mən dƏl bu ixkə əwətəlgənmən, — dedi. **44** Xuning bilən u Galiliyədiki sinagoglarda təlim berip yürüwərdi.

5 Xundəq boldiki, u Ginnisarət kəlining boyida turoəanda, halayik Hudaning sez-kalamini anglax üqün uning ətrəpioəa olixip kistilixip turatti. **2** U kəl boyida turoəan ikki kemini kərdi. Beliqilar bolsa kemidin quxüp, [kiroəəktə] torlirini uyuyuxwatatti. **3** U kemilərdin birigə, yəni Simonningkigə qikip, uningdin kemini kiroəəktin səl yirəklitixni iltimas kildi. Andin u kemidə olturup top-top halayikə təlim bərdi. **4** Səzi tügigəndin keyin, u Simonəoəa: — Kemini qongkurrəq yərgə həydəp berip, beliklarni tutuxkə torliringlarni selinglar, — dedi. **5** Simon uningəoəa jawəbən: — Ustəz, biz pütün keqiqə jəpə tartip həq nərsə tutalmiduk. Biraq sening səzüing bilən tərni salsam salay, dedi. **6** Ular xundəq kiliwidi, nuroəun beliklar torəoəa quxti; tor səkütüxkə baxlidi. **7** Xuning bilən ular bəxkə kemidiki xeriklirini yərdəmgə kelixkə ixarət kilixti. Ular kelip, [beliklarni] ikki kemigə liq qəqiliwidi, kemilər qəküp ketəy dƏp qəldi. **8** Simon Petrus bu ixni kərip, Əysaning tizliri aldidə yikilip: — Məndin yirəqləxəysən, i Rob! Qünki mən gənəhəkmən! — dedi. **9** Qünki bunqə kəp belik tutuloəanlikədin u wə uningəoəa həmrəh boləoəanlirini həyranlik bəskənididi. **10** Wə Simonning xerikliri — Zəbədiyning ooəulliri Yəqub bilən Yuhənnəmu həmə xundəq həyran kəldi. Əmđi Əysa Simonəoəa: — Korkmioəin, buningdin keyin sən ədəm tutquqi bolisən — dedi. **11** Ular kemilərnə kiroəəqkə qikipir, həmmə nərsini taxlap koyup, uningəoəa əgixip mənđi. **12** Xundəq boldiki, u xəhəz-yezilərnə biridə boləoəanda, mənə xə yərdə, pütün bədinini mahəw bəsip kətkən bir ədəm bəridi; u əysəni kəripəla uning ayioəoəa əzini etip uningdin: — Təksir, əgər sən halisəng, mənə sakəytip pək kiləlaysən! — dƏp yəlwurdi. **13** Əysə kolini sozup uningəoəa tƏgküzüüp turup: — Haləymən, paklənoəin! — dewidi, u ədəmning mahəw kesili dƏrhəl uningdin kƏtti. **14** Əysə uningəoəa: — Həzir bu ixni həqkimə eytma, bəlkə udul berip kəhinoəa əzüngni kərsitip, ularda bir guwəhlik bolux üqün, Musa bu ix tə əmr kiləoəəndə əzüngning sakəytiləoəining üqün bir [qurbanlikni] sunəoəin, — dedi. **15** Lekin u toərisidiki

hawer tehimu tarkilip pur kətti; xuning bilən top-top hək uning səzini anglax wə əz oəriq-kesəllirini sakəytxi üqün uning aldioəa yioəilip kelətti. **16** Həlbuki, u pat-pat ulardin qekinip qəllük yərlərgə berip dua kilətti. **17** Xu künlərnə biridə xundəq boldiki, u təlim beriwətkəndə, yenidə Pərisiyələr wə Təwrat əhliiliri olturətti. Ular Galiliyə, Yəhudiyə əlkilirining hərkəysi yəzə-kixləkliri wə Yerusəlemdin kəlgənidə. Pərwərdəgəning kesəllərnə sakəytxi kütüq-kudriti uningəoəa yərd boldi. **18** Xu pəyttə, mənə birkənqə kixi zəmbilgə yətküzuloəan bir paləqni kəturüp kəldi. Ular uni uning əwə aldioəa əkixixkə intilixti. **19** Biraq ədəmlərnəning toliqlikədin kesəlni əkixixkə əməl tapalmay, ular əzgigə elip qikip, əgzidiki kəhixlərnə eqip, kesəlni əyning iqigə zəmbildə yətkən həldə halayikning otturisiəoəa, Əysəning aldioəa quxürdi. **20** U ularning ixənqini kərip [pələqkə]: — Burədər, gənəhling kəqürüm kilindi! — dedi. **21** Təwrat ustəzliri bilən Pərisiyələr kəngilliridə: — Bundəq kupurluk səzligən bu ədəm kimdur?! Hudədin bəxkə gənəhərnə kəqürəyədioəan kim bər? — dƏp oyləxti. **22** Biraq Əysə ularning kəngilidə əyib izdəxlirini bilip yetip, jawəbən: — Silər kənglinglərdə nəmixkə əyib izdəysilər? **23** «Gənəhling kəqürüm kilindi!» deyix əsanmu yəki «Ornunədin tur, mən!» deyixmu? **24** Əmmə həzir silərnəning Insən'ooəiləning yəz yüzidə gənəhərnə kəqürüm kilix həkəqioəa igə ikənlilikini bilixinglərnə üqün, — U pələq kesəlgə: — Səngə eytəyki, ornəngdin tur, ornəngni yioəixturup əyüingə qəy! — dƏp buyrudi. **25** Həlikə ədəm dƏrhəl ularning əldidə ornədin dəs turup, əzi yətkən zəmbilni elip, Hudəni uluoəliəioəiqə eyigə kəytti. **26** Həmməylərnəni dəlxətlik həyranlik bəstəti; ular Hudəni uluoəlixip, kərkənxkə qəmgən həldə: — Biz bügün tilsimat ixlərnə kərdük! — deyixti. **27** Bu ixlərdin keyin, u yoloəa qikip, Lawiy isimlik bir bəjgirnə kərdi. U bəj yioəidioəan orundə olturətti. U uningəoəa: — Məngə əgəxkin! — dedi. **28** U ornədin turup, həmməni taxlap, uningəoəa əgəxti. **29** Lawiy eyidə uningəoəa kəttə bir ziyəpət bərdi. Ular bilən zər bir top bəjgirlər wə bəxkəllərnə xə yərdə həmədistihən boləoəanidi. **30** Biraq Pərisiyələr wə ularning ekimidiki Təwrat ustəzliri əjundəgxup uning muhəlisliəoəa: — Silər nəmixkə bəjgir wə gənəhərlər bilən bər dəstihəndə yəp-iqip olturisilər?! — dƏp əoərinixti. **31** Əysə ularəoəa jawəbən: — Səoəlm ədəmlər əməs, bəlkə kesəl ədəmlər təwipkə mohtəjdur. **32** Mən həkəniylərnə əməs, bəlkə gənəhərlərnə towioəa qəkioəilə kəldim, — dedi. **33** Andin ular uningdin: — Nəmixkə Yəhyaning muhəlisliri daim roza tutup dua-tiləwət kilidu, Pərisiyələrnəning muhəlisliəoəa xundəq kilidu, ləkin sening muhəlisling yəp-iqiplə yüridioəul! — dƏp sorəxti. **34** U ularəoəa: — Toyi boluwətkən yigit toydə toy məhəmənliri bilən həmədistihən olturoəan qəoəda ularni roza tutkuzəlamisilər? **35** Əmmə xə künlər kəliduki, yigit ulardin elip kətilidu, ular xə künlərdə roza tutidu. **36** U ularəoəa bir təmsilmu kəltürdi: — Həqkim yəngi kəngləktin yirtip, uni kəngləkkə yəmək kiləymədu. Undəq kilsə, yəngi kəngləknimu yirtkən bolidu, xundəqklə yəngidən ələqən yəməkmu kəngləkkə məkəlməydu. **37** Xuningdək, həqkim yəngi xərabni kəngləkkə məkəlməydu. **37** Xuningdək, həqkim yəngi xərabni kəngləkkə məkəlməydu. **37** Xuningdək, həqkim yəngi xərabni kəngləkkə məkəlməydu. Undəq kilsə, yəngi xərabning [kəpuxi bilən] tulumlar yərilidu-də,

xarabmu tøkülüp ketidu; tulumlarmu kardin qıqıdu. **38** Xunga yengi xarab yengi tulumlaroğa qaçılınıx kerək, xundakta ikkilisi saklinip kalaru. **39** Uning üstige, heçkim kona xarabtin keyin yegisini iqxini halimaydu, qünki u: «Boldi, konisi yaxhi!» daydu.

6 İkkinçi «muħım xabat küni», u buoçdaylıqlardin eötüp ketiwatatti. Uning muħlisleri baxaqlarni üzüwelip, alıqınıda uwulap yawatatatti. **2** Lekin buni kergən bəzi Pərisiylər ularoğa: — Silər nemixka xabat küni Təwratta qəkləngən ixni kılısilər? — deyixti. **3** Əysa ularoğa jawabən: — Silər həтта Dawut [pəyoçəmbər] wə uning həmraħlırining aq kəloqanda nemə kıləjanlıqını [mukəddəs yazmıların] okımıoanmusılər? **4** Demək, u Hudaning öyige kirip, [Hudaoğa] atalojan, [Təwratta] kaħınların baxka hərəkəndək adəmming yeyexi qəkləngən «təkdım nanlar»ni [sorap] elip yegən wə həmraħlırinojımu bərgən — dəp jawab bərdi. **5** Ahırıda u ularoğa: — İnsan'oqlı xabat küningımu İgisıdu, — dedi. **6** Yənə bir xabat küni xundək boldıki, u sinagoga kirip təlim beriwatatti. Sinagoga ong qoli yigiləp kətkən bir adəm bar idi. **7** Əmdi Təwrat ustazlırı bılən Pərisiylər uning üstıdın ərz kıləqudək bırər ixni ızdəp tapaylı dəp, uning xabat künimu kesəl saqaytıdıoan-saqaytmaydıoanlıqını paylap yürüxətti. **8** Bıraq Əysa ularning kənglıdıkını bılıp, qoli yigiləp kətkən adəmgə: — Ornungdın tur, otturıoğa qıqkın! — dewıdı, həlıkı adəm örnıdın kəpup xu yərdə turdı. **9** Andın Əysa ularoğa: — Silərdın sorap baqayqu, Təwratka uyoqun boləqını xabat küni yaxhılık kılıxımu, yaki yamanlık kılıxımu? Janni kütqüzuxımu yaki janoğa zaman boluxımu? — dəp sorıdı. **10** Ətrapıdıklərnıng həmmısıgə nəzər saləoandın keyın, u həlıkı adəmgə: — Qolungnı uzat, — dedi. U xundək kılıxı bılanla qoli əslıgə kəltürülüp ikkinçi qolıoğa ohxax boldı. **11** Lekin ular oşəzəptın həoxını yökıtıp, Əysaoğa kəndək takabıl turux toırısıda məslıhətılıxıxə baxlıdı. **12** Xu künlərdə xundək boldıki, u dua kılıxka taoğka qıktı wə u yərdə Hudaoğa keqıqə dua kıldı. **13** Tang atkənda, muħlıslırını aldıoğa qakırıp, ularning ıqıdın on ikkiylənnı tallap, ularnı rosul dəp atıdı. **14** Ular: Simon (Əysa unı Petrus dəpmu atıoqan) wə uning inısı Andırıyas; Yaqup wə Yuħəna, Filip wə Bartolomay, **15** Matta wə Tomas, Alfaynıng oqlı Yaqup wə millətpərwər dəp atalojan Simon, **16** Yaqupnıng oqlı Yəħuda wə keyın uningəta satkunluq kıləjan Yəħuda İxkariyotlar ıdı. **17** Əysa [rosullırı] bılən taoqđın qıxıup, bırl tüzənglıkta turattı. Xu yərdə nuroqun muħlıslırı həmdə pütkül Yəħudıya əlkısidın wə Yerusalemđın, Tur wə Zıdon xəhərlırıgə karaydıoan dengız boyıdıki yurtların top-top kixılər yıoılıxtı. Ular uning təlimlırını anglax wə kesəlırıgə xıpalıq ızdax üqün kəlgəndı. **18** Napak roħların azablanəjanlarmu xıpalıq tepıxtı. **19** Bu top-top adəmlərnıng həmmısı kollırını uningəta təgküziweliqka ıntılətti; qünki küq-қudrət uning wujıdıdın qıkıp ularning həmmısıgə xıpalıq beriwatatti. **20** Xuning bılən u bexını kəttürüp muħlıslırıoğa qarap mundək dedi: — «Mubarək, əy yoksullar! Qünki Hudaning padıxəhılıkı silərnıngkıdu. **21** Mubarək, əy həzır aq kəlojanlar! Qünki silər tölük toyunisılər. Mubarək, əy yıoılawatқанlar! Qünki kılıdıoan bolısılər. **22** Kixılər

İnsan'oqlıning wəjıdın silərdın nəprətlənsə, silərnı əzlırıdın qətkə qaksa, silərgə təhmət-həqərət kılısa, namlıngarnı rəzil dəp karəoşa, silərgə mubarək! **23** Xu küni xadlınıp təntənə kılıp səkrənglar. Qünki mana, ərxtə boləjan in'amınglar zordur. Qünki ularning ata-bowılırı [burunkı] pəyoçəmbərlərgımu ohxax ıxlarnı kıləjan. **24** — Lekin həlınglarəta way, əy baylar! Qünki silər allıkaqan rəhət-pəraqıtınglarəta ıgə boldunglar! **25** Həlınglarəta way, əy kərnı toyunəjanlar! Qünki silər aq kəlısılər. Həlınglarəta way, əy külıwatқанlar! Qünki həza tutup yıoılaysılər. **26** Həmməylən silərnı yaxhi degəndə, həlınglarəta way! Qünki ularning ata-bowılırimu [burunkı] sahta pəyoçəmbərlərgə xundək kıləjan». **27** — Bıraq manga kulək saləjan silərgə xunı eytıp koyaykı, düxmənlırınglarəta meħır-muħəbbət kərsıtınglar; silərgə əq boləjanlarəta yaxhılık kılınglar. **28** Silərnı karəoqıanlarəta bəht tılənglar; silərgə yaman muamılıdə boləjanlarətu mu dua kılınglar. **29** Bırsı məngzınggə ursa, ikkinçi məngzıngımu tutup bər; bırsı qapınıngnı elıwalımən desə, kənglıkingnımu ayımay bərgın. Bırsı senıng bırər nərsəngnı elıp kətsə, unı kayturup bərxını sorıma. **31** Baxkılərnıng əzünglarəta kəndək muamılə kılıxını ümıd kılısanglar, silərmu ularəta xundək muamılə kılınglar. **32** Əgər silər əzünglarnı yaxhi kərgənlərgıla meħır-muħəbbət kərsətsənglar, undəkda silərdə nemə xapaət bolsun? Qünki həтта gunəħkarlarmu əzını yaxhi kərgənlərgə meħır-muħəbbət kərsıtıdıoqu. **33** Əgər silər əzünglarəta yaxhılık kıləjanlarəta yaxhılık kılısanglar, undəkta silərdə nemə xapaət bolsun? Qünki həтта gunəħkarlarmu xundək kılıdıoqu! **34** Əgər silər kərzını «qoқum kayturup berıdu» dəp oylıoanlarəta bərsənglar, undəkta silərdə nemə xapaət bolsun? Qünki həтта gunəħkarlarmu əynən kayturup alımız dəp baxka gunəħkarlarəta kərz berıdıoqu! **35** Lekin silər bolsanglar, düxmınınglarətu muħır-muħəbbət kərsıtınglar, yaxhılık kılınglar, baxkıləroğa etnə beringlar wə «Ular bızgə bərnemə kayturıdu» dəp oylımənglar. Xu qaoşda, in'amınglar zor bolıdu wə silər Həmmıdın Alıy Boləquqıng pərzəntlırı bolısılər. Qünki u tuzkorlarəta wə rəzıllərgımu meħrıbanlık kılıdı. **36** Atanglar meħrıban boləjındək silərmu meħrıban bolunglar. **37** — Baxkılərnıng üstıdın həküm kılıp yürmənglar. Bolmısa, silər [Hudaning] həkümıgə uqraysılər. Baxkılərnı gunəħka bəkıtmənglar wə silərmu gunəħka bəkıtılməysılər. Baxkılərnı kəqürünglar wə silərmu kəqürüm kılınısılər. **38** Beringlar wə silərgımu berılıdu — hətta qoq əlıqıgıqə lık qıngdap, silkip tolduruluq üstıdın texpı qıxkıkıdə dərijıdə koynunglarəta təküp berılıdu. Silər baxkıləroğa kəndək əlqəm bılən əlqəp bərsənglar, silərgımu xundək əlqəm bılən əlqəp berılıdu. **39** Andın u ularəta təmsıl eytıp mundək dedi: — Qarıoqu qarıoqunı yetiləp mangalamdu? Undək kılısa, hər ikkısı orəkkə qıxıup kətməmdü? **40** Muħlıs ustazıdın üstün turımaydu; lekin takamıllaxturuluqını ustazıoğa ohxax bolıdu. **41** Əmdi nemə üqün buradıringnıng kəzıdıki kılıni kərup, əz kəzüngdıki lımnı baykıyalımayson? **42** Sən kəndəkmu əz kəzüngdə turəjan lımnı kərməy turup buradıringəta: «Kəni, kəzüngdıki kılıni elıwetəy!»

deyləyəsən?! Əy sahtipəz! Awwal əzüngning kəzidiki limni eliwat, andin enik kərüp, buradiringning kəzidiki kılını eliwetələyəsən. **43** Qünki heqkandak yaxhi darəh yaman mewə bərməydu, heqkandak yaman dərəhmu yaxhi mewə bərməydu. **44** Hərəkandak dərəhni bərgən mewisidin pərk ətkili bolidu. Qünki tikəndin ənjürni üzgili bolmas, yantaqtin üzüm üzgili bolmas. **45** Yaxhi adəm kəlbidiki yaxhilik həzinsidin yaxhilik qikiridu; rəzil adəm kəlbidiki rəzillik həzinsidin rəzillikni qikiridu. Qünki kəlb nemigə tolduruloğan bolsa, eoizdin xu qikidu. **46** — Silər nemixka meni «Rəb! Rəb!» dəysilər-yu, birak silərgə eytkanliriməja əməl kılmaysilər? **47** Əmiş, mening aldiməja kelip, səzirimni anglap əməl kıloğan hərkingim kimgə ohxiətanlıqını silərgə kərsitip berəy. **48** U huddi qongqur kolap, ulini qoram taxning üstigə selip ey saloğan kixigə ohxaydu. Kəlkün kəlgəndə, su ekimi u öyning üstigə zərb bilən urulojini bilən, uni midir-sidir kılalimdi, qünki u puhta selinoğan. **49** Ləkin səzirimni anglap turup, əməl kılmaydioğan kixi bolsa, kuruq yərning üstigə ulsüz ey saloğan kixigə ohxaydu. [Kəlkün] ekimi xu öyning üstigə uruluxi bilən u erülüp kətti; uning erülüxi intayin dəhxtəlik boldi!

7 Əysa kəpəlikkə bu səzlərninğ həmmisini kılip boləndin keyin, Kəpərnahum xəhorigə [kayta] kirdi. **2** U yərdə məlum bir yüzbexining ətiwarlik kuli eoçir kesəl bolup, səkratta yatattı. **3** Yüzbexi Əysaning həwirini anglap, birnaqqə Yəhudiy əksəkəlni uning yenioğa berip, uning kelip kulinu kutkuzuxi üqün etünüxkə əwətti. **4** Ular Əysaning aldioğa kəlgəndə uningəja: — Bu ixni tiligüqi bolsa, tilikini įjəbət kılixingizəja həkikətətan ərzydioğan adəm. **5** Qünki u bizning [Yəhudiy] elimizni yaxhi kəridu wə hətta biz üqün bir sinagogmu selip bərdi, — dəp jiddiy kıyapəttə etünüxti. **6** Əysa ular bilən billə bardi. Birək əyigə az kəloğanda, yüzbexi Əysaning aldioğa birnaqqə dostini əwətip uningəja mundaq degüzdı: — «Təksir, əzlrini awarə kılmisila, əzlrining torusunning astioğa kelixlirigə ərziməymən. **7** Xunga özümnimu silining aldirioğa berixka layik həsablimidim. Silə pəket bir eoçir səz kılip kəyisila, kulum səkiyip ketidu. **8** Qünki mənmu baxka bərsining həqkuqi astidiki adəmmən, kəl astimdimu ləxkərlirim bar. Birigə bar desəm baridu, birigə kəl desəm, kelidu; kulumoğa bu ixni kıl desəm, u xu ixni kılıdu». **9** Əysa bu gəpni anglap [yüzbexioğa] təjjübləndi. U burulup kəynigə əgəxkən halayikkə: Dərwəka, hətta İsraildimu bundak zor ixəqni tapaliməjanidim! — dedi. **10** Yüzbexi əwəttəkən kixilər kaytip barəğanda, kesəl boləjan kulininğ səllimaza səqəyoğanlıqını kərdi. **11** Bu ixtin keyin u Nain dəgan bir xəhərgə bardi. Uning muhlisliři wə yənə top-top kixilər uningəja əgixip mangdi. **12** U xəhər kowukoğa yekinlaxkanda, mana kixilər jinaza kəttürüp qikiwatkanidi. Əlgüqi anisining yəkkə-yeganə ooqli idi, uning üstigə anisi tul ayal idi. Xəhərdin qong bir top adəm ayaloğa həmərah bolup qikkənidi. **13** Rəb uni kərüp, uningəja iqini əoçritip: — Yioqliməjoın, — dedi. **14** Xuning bilən u etüp, tawutka kolini təgküziwidi, tawut kətürənlər tohtidi. U: — Yigit, sanga eytimən, oyoğan! — dedi. **15** Əlgüqi bolsa ruslinip tik olturdi wə gəp kılixka baxlıdi. [Əysa] uni anisioğa tapxurup bərdi. **16** Həmməylənni kərkunq besip, ular Hudani

ulujoğap: — «Arimizda uluoğ bir pəyoğəmbər turəquzuldi!» wə «Huda Əz həlkini yoqlap kəldi!» — deyixti. **17** Uning toçrisidiki bu həwər pütün Yəhudiyə zemini wə ətrəptiki rayonlarəja tarqilip kətti. **18** Yəhyaning muhlisliři əmdi bu barlik ixlarning həwirini uningəja yətküzdi. Yəhya muhlisliřidin ikkiylənni əzigə qəkirip, **19** Ular ni Əysaning aldioğa əwətip: «Kəlix muqərrər zat əzüngmu, yaki baxka bərsini kütüximiz kerəkmü?» dəp sorap kelixkə əwətti. **20** Ular Əysaning aldioğa berip: — Qəməldürgüqi Yəhya bizni səndin: «Kəlix muqərrər zat əzüngmu, yaki baxka bərsini kütüximiz kerəkmü?» — dedi. **21** Dəl xu wəqıtta [Əysa] əoçriq-silək wə kesəl-wəba bəskən wə yaman roħlar qaplxəkan nuroqun kixilənni səkaytti wə nuroqun kərioqulənni kəridioğan kildi. **22** Xuning bilən u [Yəhyaning muhlisliřioğap]: — Silər kaytip berip, Yəhyaəja əz anglioğan wə kərgənliringle toqroluk həwər yətküzüp — «Korlar kəreləydioğan wə tokurlar mangalaydioğan boldi, mahaw kesili boləjanlar səkaytildi, gaslar angliyalaydioğan boldi, əlğənlərmu tirildürüldi wə kəmbəoqəllərgə hux həwər jakarlandi» — dəp eytinglar. **23** [Uningəja yənə]: «Məndin gumanlanmay putlixip kətmigan kixi bolsa bəhtliktur!» dəp koçunglar, — dedi. **24** Yəhyaning əqliliri kətkəndin keyin, u top-top adəmlərgə Yəhya toqroluk səz eoçip: — «Silər [burun Yəhyani izdəp] qəlgə barəjoğnılgarda, zadi nemini kərgili bardinglar? Xamalda yəlpünüp turəjan komuxnimu? **25** Yaki esil kıyım kiyyən bir ərbəbnimu? Mana, esil kıyıməlni kiyyən, əyx-ixrət iqidə yaxaydioğanlar padixəhlarning ordiliridin tepiliduqul! **26** Əmdi silər nemə kərgili bardinglar? Bir pəyoğəmbərnimu? Durus, əmma mən xuni silərgə eytip koçayki, [bu bolsa] pəyoğəmbərdinmu üstün bir boləquçidur. **27** Qünki [muqəddəs yazmildiki]: — «Mana, yüz aldingəja əlqimni əwətimən; U sening aldingda yolungni təyyarlaydu» — dəp yeziləjan səz mana dəl uning toçrisida yeziləjoğandur. **28** Qünki mən silərgə xuni eytip koçayki, ayallardin tuquloğanlar arisida Yəhyadinmu uluoqi yok; əmma Hudaning padixəhlikidiki əng kiçik boləjoğnimu uningdin uluoq turidu **29** (əmdi [Yəhyani] anglioğan pukralar, hətta bajgırlarmu Hudaning yolini toçra dəp Yəhyaning qəməldürüxi bilən qəməldürülgənidi. **30** Ləkin Pərisiyələr wə Təwərxunaslar Yəhyaning qəməldürüxinu kəbul kılmay, Hudaning əzlrigə boləjan məksət-iradisini qətkə kəkkənidi). **31** Ləkin bu zamanning kixilirini zadi kimlərgə ohxayt? Ular kimlərgə ohxaydu? **32** Ular huddi rəstə-bazarlarda olturuwəlip, bir-birigə: «Biz silərgə sunay qəlip bərsəkmü, ussul oynimidinglar», «Matəm pədisigə qəlip bərsəkmü, yioğa-zar kılmidinglar» dəp [kəqçaydioğan tuturuksiz] balilarəja ohxaydu. **33** Qünki Qəməldürgüqi Yəhya kelip ziyapəttə olturmaytti, [xarəb] iqməytti. Xuning bilən silər: «Uningəja jin qaplixiptu» deyixisilər. **34** İnsan'ooqli bolsa kelip həmə yəydu həmə iqidu wə mana silər: «Taza bir toymas wə məyhor ikon. U bajgırlar wə gənəhkarlarınğ dostidur» deyixisilər. **35** Ləkin danalix bolsa əzining barlik pəzəntiliri arqilix durus dəl tonuldu». **36** Pərisiyərdin biri uningdin eyümdə məhəman bolsingiz dəp etündi. Əmdi u Pərisiyning əyigə kirip dastihanda olturdi. **37**

Wə mana, u xəhərdə buzuk dəp tonuloqan bir ayal əysaning bu Pərisiyaning əyidə distahanda olturoqanlikini anglap, ak kaxtəxidin yasaloqan bir qutida murməkki elip kəldi. **38** U yioqləqan peti uning kəynidə, putioqə yəkin turup, kəz yaxliri kiliq, putlirini həl kiliwətti; andin qaqiliri bilən uning putlirini ertip kurutti hām putlirini tohtimay sēyüp, üstigə ətir sürdi. **39** Əmdi uni qəqiroqan Pərisiy bu ixni kərtüp, iqidə: «Bu adəm rast pəyoqəmbər boləqan bolsa, əzigə tegiwatqan bu ayalning kim wə kəndəq ikənlikini bilətti. Qünki u bir buzuk!» dəp oylidi. **40** Xuning bilən əysa uningəyə jawabən: — Simon, sanga dəydoqan bir gəpim bar, — dedi. — Eytinq, ustaz, — dedi Simon. **41** — Ikki adəm məlum bir kərz igisigə kərzdar ikən. Biri bəx yüz kümüx dinarəyə, yənə biri bolsa əllik kümüx dinarəyə kərzdar ikən. **42** Ləkin hər ikkisinin kərzni kəyturoqlı heqnrəsis bolmioqəqə, kərz igisi məhrəbanlik kiliq hər ikkisinin kərzini kəqürüm kiptu. Seningəy, uning kərsisi uni bəkrək sēyidu? — dəp soridi əysa. **43** Simon jawabən: — Meningəy, [kərz] kəprək kəqürüm kiliqan kixi, — dedi. — Toqra həküm kilding, — dedi əysa. **44** Andin hēlikə ayaloqə burulup, Simonəy: — Bu ayalni kərdingmu? Mən əyünggə kirginim bilən, sən putlirimni yuyuxxa su bərmigənding; ləkin u kəz yexi bilən putlirimni yudi wə qeqi bilən ertip kurutti. **45** Sən meni salam bərip sēymiding; ləkin u mən kirgəndin tartip putlirimni sēyüxtin tohtimidi. **46** Sən beximəqə may sürkimiganiding; biraq u mening putliriməyə murməkkini sürkəp kəydi. **47** Xunga xuni sanga eytip kəyayki, uning nuroqun gunəhliri kəqürüm kiliq. Qünki mana, uning kərsətkən məhr-muəbbiti qongkur əməsmu? Əmma kəqürümi az boləqanlarning məhr-muəbbətni kərsitiximu az bolidu, — dedi. **48** Andin u ayaloqə: — Gunəhliring kəqürüm kiliq, — dedi. **49** Ular bilən həmdastihan olturoqanlaring kənglidə: «Kixilərnig gunəhlirinimu kəqürüm kiliqəy bu adəm zadi kimdu?» deyixti. **50** əysa hēlikə ayaloqə: — Etikəding sən kütquzdi; aman-hatirjəmlik bilən kəytqin! — dedi.

8 Keyin, [əysa] xu yurtlarni kezip, xəhərmu-xəhər, yezimu-yeza Hudaning padixahlikining həwirini elan kiliq jakarlid; on ikkiylənmə uning bilən birgə bardi. **2** Uning bilən billə barəqanlardin yənə yaman rohlardin wə əqrək-siləklardin sakaytiləqan bəzi ayallarmu bar idi; uning arisida əzidin yəttə jin həydəp qikiriləqan Məryəm (Magdallik dəp ataləqan), **3** Hərod [han]ning saray oqojidari Huzaning ayali Yoanna, Suzanna wə bəxkə nuroqun ayallarmu bar idi. Bular əz mal-mülükli bilən u [wə uning muhlislrining] həjətliridin qikətti. **4** Qong bir top adəmlər yioqləqanda, xundakla hərəkəysi xəhərlərdin kixilərnig uning yenioqə kəlgəndə, u ularəyə bir təmsil səzləp bərdi: **5** — «Uruk qəqquqi uruk qəqkili [etizəy] qikiptu. Uruk qəqkanda, uruklardin bəziliri qioqir yol üstigə qūxüp, dəsəsilip ketiptu wə asmandiki uqar-kənatlar kəlip ularni yəp ketiptu. **6** Bəxkə bəziliri taxlik yərgə qūxüptu. Yərdə nəmlik bolmioqəqə, ünüp qikqini bilən kurup ketiptu. **7** Bəxkə bəziliri tikənlərnig arisioqə qūxüptu, tikənlər maysilar bilən təng esüp maysilarni boquwəptu. **8** Bəxkə bəziliri bolsa yaxhi tupraqkə qūxüptu. Üngəndin keyin, yüz həssə həsul bəriptu». Bularni degəndin

keyin u yukiri awaz bilən: — Angliqudək kuliq barlar buni anglisun! dəp towlıdi. **9** Keyin uning muhlislrini uningdin: — Bu təmsilning mənsi nēmə? — dəp soridi. **10** U ularəyə mundək dedi: — Hudaning padixahlikining sirlirini bilix silərgə nesip kiliq. Biraq bu ixlar qəloqan bəxkəlarəyə təmsillər bilənla eytilidu. Məksiti xuki, «Ular kərisimu kərməydu, anglisimu qūxənməydu». **11** Əmdi təmsilning mənsi mundək; — Uruk bolsa, Hudaning səz-kalamidur. **12** Qioqir yol boyidikiələr bolsa muxular: Ular səz-kalamni anglaydu; ləkin İblis kəlip, ularning ixinip kütquzuluxining əldini elixi üqün ularning kəlbidiki səzni elip ketidu. **13** Taxlik yərgə qūxkən uruklar səz-kalamni angliqan həman huxəllik bilən qəbul kiliqanlarəyə təmsil kiliqan. Ular yəltiz bolmioqəqə, pəkət bir məhəl ixinip, andin sinq-müxküllik wəkti kəlgəndə, [etikədtin] tēyilip ketidu. **14** Tikənlikkə qūxkən uruklar bolsa xundək adəmlərnə kərsətkəni, səzni angliqan bolisimu, yoloqə qikqəndin keyin bu panii həyətiki əndixilər, bayliqlar wə hələwətlərnig əzikturuxliri bilən boqulup, uruk pixməy həsul bərməydu. **15** Ləkin yaxhi tupraqkə qəqiləqan uruklar bolsa — səz-kalamni anglap, səmimi wə yaxhi kəlbil bilən uni tutidəqanlarni kərsitidu; bundək adəmlər səwrqanlik bilən həsul bərdi. **16** Həqkim qiraəni yəqip kəyup üstigə idixni kəmtürüp kəymas yaki kəriwət əstioqə turoquzmas, bəli qiraədaning üstigə kəyidu; buning bilən əyge kirgənlər yorukluqni kəridu. **17** Qünki yoxuruloqan hēqkəndək ix axkarlanmay kəlməydu, wə hēqkəndək məhpəy ix ayan bolmay, yorukluqkə qikməy kəlməydu. **18** Xuning üqün, anglixinglarning kəndək ikənlikigə kəngül kəyunglar! Qünki kimdə bar bolsa, uningəyə təhimu kəp bərilidu; əmma kimdə yəq bolsa, həttə bar dəp həsəbliqinimu uningdin məhrum kiliq. **19** Əmdi uning anisi wə iniliri uning bilən kərtükili kəldi. Ləkin adəm nuroqun boləqəqə, yenioqə kəlməgəndi. **20** Xuning bilən birsi uningəy: — Aningiz wə iniliringiz siz bilən kərtiximiz dəp, sirtta turidu, — dedi. **21** Ləkin u jawabən: — Mening anam wə aka-uka kərinədxilrim bolsa Hudaning səzini anglap, uningəyə əməl kiliqulardur, dedi. **22** Wə xundək boldiki, xu künlərdin biri, u muhlislrini bilən bir kəmigə qūxüp, ularəyə: — Kəlning u kətioqə barayli, — dedi. Xuning bilən ular yoloqə qikti. **23** Kəmə kətiwətkəndə u yukuqə kətkənidi. Kəlgə tuyuksiz kəra boran kəlip, kəmigə su toxup kətip, ular həwəptə kəldi. **24** Muhlislar kəlip uni oyoqitip: — Ustaz, ustaz, tūgixidəqan bolduk! — dedi. Ləkin u ornidin turup, boranəy wə dawəloqəqan dolkunlarəyə tənbil bərdi; həmmisi tohtap, tinq boldi. **25** U muhlislrinəyə kərap: — İxənginglə nəgə kətti? — dedi. Ular həmə kərkuxup, həmə bəkmə həyran bolup, bir-birigə: — Bu adəm zadi kimdu, buyruk kilsə, həttə xəmallar wə dolkunlarmu uningəyə boysunidikən-həl — dəp kətxiti. **26** Xuning bilən ular Galliyəning udulidiki Gerasəliklarning yurtioqə yetip bardi. **27** U kiroqəqə qikixi bilənla, uzundin bəri jinlar qəpləxkən, xəhərdin kəlgən məlum adəm uning əldioqə kəldi. Bu adəm kiyim kiyməy, hēq əydə turmay, gərlər arisida yaxaytti. **28** Ləkin u əysani kərtiəla wərkərip, uning ayioqəyə yikilip kəttik awaz bilən: — Həmmidin Aliy Hudaning Oqlı əysa, sening mən bilən nēmə kəring! Səndin etünimənki,

meni kiyinima! — dəp towlap kətti. **29** Qünki əysa napak rohnig uningdin qixixini buyruwatatti (qünki jin nuroqun ketim uni tutuwalojanidi; u qaoqlarda kixilər uning put-kollirini kixən-zənjirlər bilən baqlap uni kəmap koyojan bolsimu, u zənjirlərni üzüp keqip qikқан wə jin tərpidin qel-bayawanlaroqa həydiwetilgənid). **30** Əysa bu adəmdin: — Isming nemə? — dəp soriwədi, u: — Ismim «Koxun», — dedi. Qünki nuroqun jinlar uning iqigə kirip qarplixiwalojanidi. **31** Əmdı ular əysadin əzlrini tegi yok hangoqa kətküzməslıknı etünüp yalwurdi. **(Abyssos g12)** **32** Xu yərdə taoq baqlarida qong bir top tongguz padisi ozukliniwatatti. Jinlar əysaoqa yalwurup, tongguzlarning tenigə kirixkə ijazət berixini etündi. U ularoqa ijazət bərdi. **33** Jinlar xu adəmdin qikıp, tongguzlarning tenigə kiriwaldi; xuning bilən pütkül tongguz padisi tik yardin etilip qüxüp, kəlgə oşək boldi. **34** Tongguzlarnı baqqıqlarimu bu wəkəni kərüp u yərdin keqip, xəhər-yezilarda bu həwərnı tarkətti. **35** Halayik zadı nemə ix bolojanlıknı kərgili qıktı; əysaning aldioqa kəlgəndə, xu yərdə əzidin jinlar qikқан heliki adəmnıng kiyim-keqəknı kiyip, əs-hoxı jayida həlda əysaning ayioqi aldidə olturojinini kərdi; ular kərəkup ketixti. **36** Bu wəkəni kərgənlərmu jinlar qarplaxқан adəmnıng kandaq sakaytilojanini kərpqilikkə təswirləp bərdi. **37** Andin Gerasalıqlarning yurtidikilər wə ətrapidiki barlik kixilər uning ularning arisidin ketixini etünüxti. Qünki dəhxətlik kərəkunq ularni baskanidi. Xunga u kemigə qüxüp, kaytixkə yol aldı. **38** Əmma jinlar əzidin qikıp kətkən heliki adəm uningə, Mən sən bilən billə ketəy, — dəp yalwurdi. Lekin u uni yoloqa selip: **39** — Əyünggə kaytip berip, Hudaning sanga xunqə qong ixlarnı kilip bərgənlıknı yətküzgin, — dedi. U adəm kaytip berip, pütkül xəhərnı arilap, əysaning əzigə xunqə qong ixlarnı kilip bərgənlıknı elan kildi. **40** Əysa kaytip kəlgənidə, xundak boldiki, halayik uni huxallik bilən kərxi elixti; qünki həmməyən uning kaytip kelixini kütüp turatti. **41** Wə mana, bir kixi, sinagogning qongı bolojan Yairus isimlik kiximu əysaning aldioqa kelip ayioqoqa əzini etip, uning eyigə berixini etündi. **42** Qünki uning on ikki yaxliq yaloquz kizi səkratta idi. Əysa u yərgə barəjində, top-top kixilər uning ətrəpioqa ziq olıxip uni kistixatti. **43** Arisida hun təwrəx kesiligə giriptar bolojinioqa on ikki yil bolojan bir ayal bar idi; u bar-yokını tewiplarə həjləp tügətkən bolsimu, heqkaysisidin xipa tapmiojanikən. **44** U [əysaning] arksidin kelip, uning tonining pexini siliwidi, xuan hun tohtidi. **45** Əysa: — Manga qol təgküzgən kim? — dəp soridi. Həmməyən inkar kıljoqanda, Petrusmu wə uning bilən bolojanlaru: — Ustaz, halayik top-top bolup tət ətrapingni olıxip, seni kistixiwatқан yərdə, sən «Manga təgkən kim?», dəp soraysənəqu? — dedi. **46** Lekin əysa: — Yaq! Birsı manga təgdi; qünki wujudumdin kudrətnıng qikıp ketiwatқinini səzdim, — dedi. **47** Heliki ayal əzining yoxurup qaləmalıyojanlıknı bilip, titrigən həlda uning aldioqa yikildi wə kərpqilik aldidə əzining nemə səwəbtin əysaoqa qol təgküzgənlıknı, xundakla xuan kandaq sakayojanlıknı eytti. **48** Əysa uningə: — Yürəklı bol, kizim, ixənqıng seni sakaytit! Aman-hatırjəmlı bilən mangojin! — dedi. **49** U səz kiliwatқanda, sinagog qongining əyidin qikқан birəylən

kelip sinagog qongioqa: — Kızingiz jan üzdi. Əmdı ustazni kayitmioqın, — dedi. **50** Lekin əysa buni anglap uningə: — Kərkmiojin! Pəkət ixənqə bol, u sakıyip ketidu, — dedi. **51** U eygə barəjində Petrus, Yuhanəna, Yaqub wə kizning ata-anisidin baxkə heqkimning əzi bilən billə eygə kirixigə ruhsət kilmidi. **52** U yərdikilər həmmisi kizoqa matəm tutup yioqa-zar kətürüwatatti. Lekin u: — Boldi, yioqlımgar! Qünki kiz əlmidi, pəkət uhlap kaptu! — dedi. **53** Ular bolsa kizning allıkaqan jan üzdi dəp bilgəqkə, uni məshirə kildi. **54** Lekin u ularni qikiriwetip, kizning kolidin tartip: — Balam, ornungdin tur, — dəp qakirdi. **55** [Kizning] rohi kaytip kelip, u dərhal ornidin turdi. U kizoqa yegüdək birnemə berixini eytti. **56** Kizning ata-anisi intayın həyrən kəlixti. Lekin u ularoqa bu ixni heqkimgə eytmaslıknı tapilidi.

9 Əysa on ikkiylənni qakirip, ularoqa barlik jinlarnı həydiwetix wə kesəllənni sakaytixkə kudrət wə həkuk bərdi. **2** Andin ularni Hudaning padixahlıknı jar kilix wə kesəllənni sakaytixkə əwətti. **3** U ularoqa: — Silər səpər üqün heq nərsə əlmanglar, nə həsa, nə hurjuın, nə nan, nə pul eliwalmanglar; birər artuk yətkətmu eliwalmanglar. **4** Wə kaysi eygə [kəbul kilinip] kirsənglar, u yurttin kətkügə xu eydə turunglar. **5** Əmdı kaysi yərdiki kixilər silərnı kəbul kilmisa, u xəhərdin qikқininglarda ularoqa agah-guwaş bolsun üqün ayioqlardiki topinimu kekiwetinglar! — dedi. **6** Muhlislar yoloqa qikıp, yeza-kixlaklarnı arilap hux həwərnı elan kilip, həmmə yərdə kesəllənni sakaytti. **7** Əmdı Hərod həkım uning barlik kıləjanlıridin həwər tərıp, kaymukup qaldi. Qünki bəzilər: «Mana Yəhya əlümđin tirilptu!» desə, **8** yənə bəzilər: «İlyas pəyojəmbər [kayta] pəyda boldı» wə yənə baxkılar: «Kədimki pəyojəmbərlərdin biri kaytidin tirilptu!» dəytti. **9** Hərod: «Mən Yəhyaning kallisinı aldurojanımdı, əmdı mən muxu gəpini anglawatқан zat zadı kimdu?» — dedi. Xuning bilən u uni kərük pursitini izdidi. **10** Rosullar bolsa kaytip kelip, əzlrining kıləjan ixlirining həmmisinı əysaoqa məlum kildi. U ularni elip, hupiyənə həlda Bayt-Saida degen xəhərdiki hilwat bir yərgə kaldi. **11** Bırak halayik buningdin həwər tərıp uningə axıxip kaldi. U ularni kərxi elip, ularoqa Hudaning padixahlıki toqrısida sezlidi wə xipəoqa mohtajlarnı sakaytti. **12** Kün olturay deyəndə, on ikkiylən uning aldioqa kelip uningə: — Halayikni yoloqa salsang, ular ətraptiki yeza-kixlaklarə wə etizlarəqa berip kənoqədək jaylar wə ozuk-tülük tapsun; qünki muxu yər qəllük ikan, — dedi. **13** Lekin u ularoqa: — Ularəqa əzünglar ozuk beringlar, — dedi. — Bizdə pəkət bəx nan bilən ikki belıktın baxkə nərsə yok. Bu barlik halčkə ozuk-tülük setiwelip kələmduk?! — deyixti ular. **14** Qünki xu yərdə yioqlıqan ərlıngıngla sani bəx mingqə idi. U muhlislarəqa: — Halayikni əllıktın-əllıktın bəlpür olturoquzunglar, — dedi. **15** Ular uning deginioq kilip həmməylənni olturoquzdi. **16** Əysa bəx nan bilən ikki belıknı kəlioqa elip, asmanəqa qarap [Hudaəqa] təxəkkür eytip bularnı bərikətlidi. Andin ularni oxup, halayikəqa sunup berix üqün muhlislırioqa bərdi. **17** Həmməyən yəp toyundi. Andin xulardin exip qəlojan parqilirini on ikki sewətkə yiojip kaqilidi. **18** Wə xundak boldiki, u əzi yaloquz dua kiliwatқanda, muhlislıri yenidə turatti. U ulardin: — Halayik meni kim dəydu? — dəp

soridi. **19** Ular jawabən: — Bəzilər seni Qəməldürgüqi Yəhya, bəzilər İlyas [pəyoəmbər], wə yənə bəzilər qədimki pəyoəmbərlərdin biri tiriliptu dəydu, — dedi. **20** U ulardin: — Silərqu? Silər meni kim dəp bilisilər? — dəp soridi. Petrus jawab berip: — Sən Hudaning Məsihidürsən, — dedi. **21** U ularoqa qattik jekiləp, bu ixni heqkimgə tinmoqlan, dəp tapildi. **22** — Qünki İnsan'oqlining nuroqlan azab-okubət tartixi, aksakallar, bax kañların wə Təwrat ustadziri tərpidin qətkə qəkilixi, ɵltürölüxi wə üq kündin keyin tirildürölüxi muqərrər, — dedi. **23** Andin u ularning həmmisigə mundak dedi: — Kimdəkim manga əgixini niyət kilsa, əzidin keqip, hər küni əzining krestini kəttürüp manga əgəxsun! **24** Qünki kimdəkim öz həyatini qutquzimən dəydidən, qoqum uningdin məhrum bolidu, ləkin mən üqün öz həyatidin məhrum boləjan kixi həyatini qutquzidu. **25** Qünki bir adəm pütün dunyoqə igə bolup, əzini həlak kilsa ya! əzidin məhrum kalsə, buning nemə paydisi bolsun? **26** Qünki kimdəkim mənədin wə mening səzlimədin nomus kilsə, İnsan'oqli əzining xan-xəripə iqiđə, uning Atisining wə mukəddəs pərixitlərnin xan-xəripə iqiđə kəytip kəlgininə uningdinmu nomus kılıdu. **27** Ləkin mən darhəqikət silərgə xuni eytip qoyayki, bu yərdə turoqlanların arisidin ɵlməting təmini texitdin burun jəzmən Hudaning padixahlıqini kəridioqlanlar bardur. **28** Bu səzlərdin təhmənən səkkiz kün keyin xundak boldiki, u Petrus, Yuhanna wə Yəqubni əlip, dua kılıx üqün bir taqqa qıxtı. **29** U dua kılıwətkinidə, uning yüzining kıyapiti əzgərdi wə kıyımli ri ap'aq bolup qəkməktək qəknidi. **30** Wə mana, ikki adəm pəyda bolup uning bilən səzlixiwətkənidi; ular Musa wə İlyas [pəyoəmbərlər] idi. **31** Ular parlak jula iqiđə ayan bolup, uning bilən Yerusalemdə ada kılıdioqlan 'dunyardin ɵtöp ketix'i toqrısida səhbətləxti. **32** Əmđi Petrus wə uning həmrəhlirini heli ügidək başkanıdi; ləkin ularning uykusı tölək eqiloqanda ular uning xan-xəripini wə uning bilən billə turoqlan ikki adəmzətni kərdi. **33** Wə xundak boldiki, bu ikkisi Əysadin ayrılıwətkəndə, Petrus əzining nemini dawətkənlikini bilməgən həldə Əysaqə: — Ustaz, bu yərdə boləqinimiz intayin yaxhi boldi! Birini sanga, birini Musaqə, yənə birini İlyasqə atəp bu yərgə üq kəpə yasayli, — dedi. **34** Ləkin u bu gəplərnə kılıwətkəndə, bir parqə bulut pəyda bolup ularni kaplıwaldi; ular bulut iqiđə kirip qəloqinidə kərkuxup kətti. **35** Buluttin tuyuksız bir awaz anglinip: — Bu Mening səyümlük Oqlumdur. Uningoqa kulək selinglar! — dedi. **36** Awaz anglənoqandin keyin, qarisa, Əysə əzi yəloquz qəloqanıdi. Ular siküt kılıp kəlixiti wə xu künlərdə əzli ri kərgən ixlərdin heqkaysisini heqkimgə eytmidi. **37** Ətisi, ular taqdin qüxkən waqtida, zor bir top kixilər uni qarxi aldı. **38** Mana, topning arisidin birəyən wərkirap: — Ustaz, ɵtünüp qəlay, oqlumoqa iqingni əqrıtip qarap qoyəyəsən! Qünki u mening birlə balam idi. **39** Mana, uni dəim bir rəh tutuwəlip, u əziqilə wərkirap-jərkirap ketidioqlan bolup qəldi; u uning bədinini tartixturup, əozidin aq kəpük kəltürəwətedi. [Jin] uni dəim degüdək kıynap, uningoqa heq aram bərməydu. **40** Mən muhlisirlingizdin rəhni həydiwətxini ɵtünüwidim, biraq ular undak qılalmıdi, — dedi. **41** Əysə jawabən: — Əy etikədsiz wə tətür

dəwr, silər bilən qəanoqıqə turup, silərgə səwr kılay? — Oqlungni aldimoqa əlip kəlgin — dedi. **42** Balə tehi yolda kəliwətkəndə, jin uni yikıtip, pütün bədinini tartixturdi. Əysə napək rəhəqə tənbiş bərip, balini saqaytti wə uni atisioqa qayturup bərdi. **43** Həmməylən Hudaning xəraplık kü-qudritigə qin-qinioqa patmay təajjüpləndi. Həmmisi Əysaning kılıoqlanlirioqa həyran kəlixip turoqanda, u muhlisirlirioqa mundak eytti: **44** — Bu səzlərnə kuləklinglaroqa obdan sindürüp qoyunglar. Qünki İnsan'oqli pat arida [satkunluktin] insanlarning kəlioqa tapxurup berilidu, — dedi. **45** Biraq ular bu səzni qüxinəlmidi. Buning mənisı ular qüxinip yətmisun üqün uların yoxuruloqanıdi. Ular uningdin bu səz toqruluk soraxqımu pətinəlmidi. **46** Əmđi muhlislar arisida uların kimning əng uluq bolidioqlanlıki toqruluk talax-tartix pəyda boldi. **47** Əmma Əysə ularning kənglidiki oylarnı kərip yetip, kiqik bir balini əlip yenidə turoquzup, **48** ularoqa: — Mən mening namidə bu kiqik balini qəbul kilsə, mən qəbul qiloqlan bolidu wə kim meni qəbul kilsə, mən əwətküqini qəbul qiloqlan bolidu. Aranglarda əzini əng təwən tutqini bolsa uluq bolidu, — dedi. **49** Yuhanna jawabən uningoqa: — Ustaz, səning naming bilən jinlarnı həydəwətkən birsini kərdük, Ləkin u biz bilən birgə sanga əgəxmigənləki tütəylidin, uni tostuk, — dedi. **50** Ləkin Əysə uningoqa: — Uni tosmanglar. Qünki kim silərgə qarxi turmisa silərnə kəlioqlanlardındur, — dedi. **51** Wə xundak boldiki, uning asmanə əlip ketilidioqlan künlirining toxuxioqa az qəloqanda, u kət'iylik bilən yüzini Yerusalemoqa bərixə qəratıti. **52** [Xuning üqün] u əldin əqlilərnə əwətti. Ular yoloqa qıqıp, uning kəlixigə təyyarlık kılıx üqün Samariyə əlkisidiki bir yeziqə kirdi. **53** Biraq u yüzini Yerusalemoqa qəratanlıki tütəylidin yeziqikilər Əysanı qəbul kilmidi. **54** Uning muhlislrindən Yəqub bilən Yuhanna bu ixni kərip: — İ Rəb, ularni kəydürüp yəqıtxız üqün İliyəs pəyoəmbərdək asmandin ot yeqıxini qıqırximizni haləmsən? — dedi. **55** Ləkin u burulup ularni ayıbləp: «Silər qəndək rohtin bolənoqlanlıqlarını bilməydikənsilər» — dedi. **56** Andin ular bəxqə bir yeziqə ɵtöp kətti. **57** Wə xundak boldiki, ular yolda ketiwətkəndə, birsi uningoqa: — İ Rəb, sən kəyəyergə barma, mən sanga əgixip mənigimən, — dedi. **58** Əysə uningoqa: — Tülkilərnin əngkürli ri, asmandiki qıxlarning uwilləri bar. Biraq İnsan'oqlining bəxini qoyəyüdək yerimu yok, — dedi. **59** U yənə bəxqə birsigə: — Manga əgəxkin! — dedi. Ləkin u: — Rəb, əwwal bərip atəmnı yərlikkə qoyəyli ijazət bərgəysən, — dedi. **60** Ləkin Əysə uningoqa — ɵlüklər öz əlükli rini kəmsun! Biraq sən bəlsəng, bərip Hudaning padixahlıqini jakarlıoqlın, — dedi. **61** Yənə birsi: — Əy Rəb, mən sanga əgiximən, ləkin əwwal əyümgə bərip, əydikilirim bilən hoxlıximənoqa ijazət bərgəysən, — dedi. **62** — Kim qolida qəxning tutkuqini tutup turup kəynigə qarisa, u Hudaning padixahlıqioqa layik əməstur, — dedi.

10 Bu ixlərdin keyin, Rəb muhlislərdin yənə yətmixini təyinləp, əzi bərməqəli boləjan bərlək xəhər-yeziləroqa ikki-ikkidin əzidin burun əwətti. **2** U ularoqa mundak tapildi: — Yioqlidənoqlan həsul dərwəqə kəp, ləkin həsulni yioqkuqi ixləmqilər az ikən. Xunga həsul İgisidin kəprək ixləmqilərnə Əz həsulungni yioqıxqə əwətkəysən,

dəp tilənglar. **3** Menginglar! Mən qozilarni bərilarning arisioja əwətəndək siləni əwətimən. **4** Həmyan, hurjun wə kəxlər almanglar; yolda kixilər bilən salamlıxıxka [tohtimanglar]. **5** Kaysi eygə kirsənglar, aldi bilən: «Muxu eydikilərgə aramlıq boləyay!» dənglar. **6** U eydə «aramlıq igisi» bolsa, tiligen aramlıqinglar xu eygə kənidu; əgər bolmisa, u aramlıq əzünglarəja yanidu. **7** Andin qüxxəkə eydə turup yətkəlmənglar, xu eydikilərnin bərgininı yəp-iqinglar, qünki ixləmqi əz ix həkkini elixka həkliktur. U eydin bu eygə yətkilip yürmənglar. **8** Silər kaysi xəhərgə kirsənglar, ular siləni qəbul kilsa, ular aldinqlarəja nemə koysa xuni yənglar. **9** U yərdiki kesəlləni sakaytip, ularəja: «Hudaning padixahlikı silərgə yekinlaxtil!» dənglar. **10** Birək silər kaysi xəhərgə kirsənglar, ular siləni qəbul kilmisa, ularning rəstə-koqiliriəja qikip kəpçilikka: **11** «Silərgə agah bolsun üqün hətta xəhiringlarning ayiojimizəja qaplxaxkan topisinimu kəkip qüxürüwetimiz! Həlbuki, xuni bilip koynənglarki, Hudaning padixahlikı silərgə [rasttinla] yekinlaxtil!» — dənglar. **12** Mən silərgə eytip koyayki, xu küni hətta Sodom xəhiredikilərnin kəridiojini bu xəhərdikilərnin kəridi yənik bolidu. **13** Həlinglarəja way, əy kərazinliklar! Həlinglarəja way, əy Bəyt-Saidalıklar! Qünki silərdə kərsitilgən məjizilən Tur wə Zidon xəhərliridə kərsitilgən bolsa, u yərlərdikilər heli burunla bəzğə yəginip, külgə milinip towa kıləjan bolatti. **14** Kiyamət künidə Tur wə Zidondikilərnin kəridiojini silərnin kəridi yənik bolidu. **15** Əy ərxkə kətürilgən Kəpərnahumluklar! Silər təhtisarəja qüxürüsilərlər! **(Hadēs q86)** **16** [U muhlisliroiəja yənə]: — Kimdəkim siləni tingxisa, menimu tingxiəjan bolidu; kimdəkim siləni qətkə kəksa, menimu qətkə kəksən bolidu; kim meni qətkə kəksən bolsa, meni əwətküqinimu qətkə kəksən bolidu, — dedi. **17** Yətmix muhlis huxal-huramlıq iqidə kaytip kelip: — İ Rəb! Hətta jinlarmu sening naminə bilən bizgə boysunidikən! — dəp məlum kildi. **18** U ularəja: — Mən Xəytanning əsmandin qəkməktək qüxüp kətkənlikini kərgənmən. **19** Mana, mən silərgə yilan-qayanlanrı dəsəp yanjıxka wə düxmənning bərlək küq-kudritini besip taxlxaxka həqkək bərdim. Həqkəqan həqkəndək nərsə silərgə zərər yətküzəlməydu. **20** Ləkin silər rohlarning silərgə boysunəjanliki tūpəylidin xadlanmanglar, bəki naminənglarning ərlərdə pütülgənliki tūpəylidin xadlinglar, — dedi. **21** Xu wəqitdə, Əysa rohta huxallinip mundək dedi: «Asman-zemin İgisi İ Ata! Sən bu həkikətləni danixmən wə əkhilliklərdin yoxurup, səbiy balılərləja axkariləjanliqing üqün seni mədhıyiləymən! Bərhək, İ Ata, nəzirində bundək kılıx rawa idi. **22** Həmmə manga Atamdin təkdım kılindi; Ooqulun kimlikini Atidin bəxka həqkim bilməydu, wə Atiningmu kimlikini Ooqul wə Ooqul axkariləxni layıq kərgən kixilərdin bəxka həqkim bilməydu». **23** Andin u muhlisliroiəja burulup, ularəja astiojına: Silər kəriwətkən ixlarnı kərgən kəzlər nəkədər bəhtliktur! **24** Qünki mən silərgə xuni eytip koyayki, nuroqun pəyöəmbərlər wə padixahlar silər kərgən ixlarnı kəriwətkə intizar boləjini bilən ularni kərmigən; wə silər angləwətkən ixlarnı angləxka intizar boləjini bilən, ularni angləp bəkmiojan, — dedi. **25** Wə mana, Təwrat ustazlıridin biri ornidin turup Əysani siniməqki

bolup: — Ustaz, mənggülik həyatka waris bolmak üqün nemə ixni kılıxim kərek? — dəp soridi. **(aiōnios q166)** **26** U jawəbən: — Təwrat kanunida nemə pütülgən? Buningəja əzüng qəndək kərayəsən? — dedi. **27** Həliki kixi jawəbən: — «Pərwərdigar Hudayingni pütün kəlbəng, pütün jening, pütün küqüng wə pütün zəhning bilən səygin»; wə «Qoxnangni əzüngni səyğəndək səy» — dedi. **28** Əysa uningəja: — Toqra jawəb bərdim. Mana xundək kilsəng həyat bolisən, — dedi. **29** Ləkin ezini həkəkəniy dəp ispatliməqki bolup, Əysadin yənə sorap: — Əmdi «Mening kəoxnam» kimdur? — dedi. **30** Əysa jawəbən mundək dedi: — Bir adam Yerusəlemdin Yeriho xəhriyə qüxüwetip, yolda kəraqqılarning kəlioja qüxüp kəptu. Kəraqqılar uning kiyim-kəqəklirini salduruwəlip, uni yarilandurup, qala əlük həlda taxlap ketiptu. **31** Wə xundək boldiki, məlum bir kəhın xu yoldin qüxüwetip, həliki adəmi kərup, yolning u qəti bilən mənəp etüp ketiptu. **32** Xuningdək bir Lawiylik [rohaniy] bu yərgə kəlgəndə, yenioja kelip kərap koypu, yolning u qəti bilən mənəp etüp ketiptu. **33** Ləkin səpərdə boləjan bir Samariyalik həliki adəmnin yenioja kəlgəndə, uni kərtiplə iq əsritiptu. **34** wə aldioja bərip, jarəhətliyəmə may wə xarəb kuyup, tənəp koypu. Andin uni əz uliojika mindürüp, bir sarəyoja elip bərip, u yərdə həlidin həwər aptu. **35** Ətisi yoləja qikqəndə, ikki kümüx dinarnı elip sarəywəngə bərip: «Uningəja kərap koynəng, buningdin artuq qikim bolsa, kaytiximda sizgə tələymən» dəptu. **36** [Əmdi Əysa həliki ustazdin]: — Seningqə, bu üq adəm iqidə kaysisi kəraqqılarning kəlioja qüxəkən həliki kixigə [həkikiy] kəoxna boləjan? — dəp soridi. **37** — Uningəja məhribanlık kərsətkən kixi, — dəp jawəb bərdi u. Əysa uningəja: — Undək bolsa, sən həm bərip xuningəja ohxək kıləjan, — dedi. **38** Wə xundək boldiki, u [muhlisliri bilən billə] yolda ketiwetip, məlum bir yezioja kirdi. U yərdə Marta isimlik bir ayal uni eygə qəkirip məhman kildi. **39** Martaning Məryəm isimlik bir singlisi bəridi. U Əysaning ayioji aldidə ilturup, uning səz-kəlamini tingxiwatatti. **40** Əmdi məhmanlanrı küttüx ixlirining kəplükidin kəngli bəlüniüp kətkən Marta Əysaning aldioja kelip: — İ Rəb, singlimning meni məhman kütkili yəlojuz taxlap kojojiniəja kəring bolmamdu? Uni mənə yardəmlixixkə buyruoqin! — dedi. **41** Ləkin Əysa uningəja jawəbən: — Əy Marta, Marta, sən kəp ixlarning ojemini yəp awarə bolup yürüwətisən. **42** Birək birlə ix zərürdur; wə Məryəm xuningdin ezigə nesiwə bolidiojan yaxhi ülüxni tallidi; bu hərgiz uningdin tartiwinəlməydu — dedi. **11** Əmdi xundək boldiki, u bir yərdə dua kiliwatatti; dua ayaqlaxkəndə, muhlisliroidin biri uningdin: — İ Rəb, Yəhya əz muhlisliroiəja əgətkinidək, sənmu bizgə dua kılıxni əgətsəng, — dedi. **2** U ularəja mundək dedi: — Dua kıləjininglarda, mundək dənglar: «İ Ata, Sening naminə mukəddəs dəp uluəjanəy. Sening padixahliqing kəlgəy. **3** Hər künlük nəninizni bizgə hərküni bərgəysən. **4** Bizgə kəzədar boləjan hərkəmişi kəqürginimizdək, Sənmu gunahlırimizni kəqürgəysən. Bizni əzdurluxlarəja uqrətkuzumiojaysən». **5** U səzini [dawam kılıp] ularəja mundək dedi: — Silərnin iqinglərdin biringlərnin bir dosti bolup, yerim kəqidə uning kəxiəja bərip: Əy dostum, mənə üq nən etnə bərgin; **6** qünki mənə

səpərdin bir dostum kəldi wə uning aldioğa qoyojudək bir nərsəm qalmaptu, desə, **7** u öyining iqidə turup: «Məni awarə kılmioqin, ixik takaklik, balilar orunda yenimda yatidu. Sanga elip berixkə qopalmayən», deyixi mumkin. **8** Silərgə xuni eyitmənki, gərqə u uning dosti bolux süpiti bilən berixkə ornidin turmisimu, uning hijil bolmay kayta-kayta yalwuruxi bilən u qoqum ornidin turup, qanqə lazim bəsa uningə beridu. **9** Xuning üqün mən silərgə eytayki, tilanglar, silərgə ata kilinidu; izdənglar, tapisilər. İxikni qeqinglar, eqilidu. **10** Qünki hər bir tiligüqi tiliginəgə erixidu; izdigüqi izdiginini tapidu; ixikni qəkküqilərgə ixik eqilidu. **11** Aranglarda ata boluqqlar əz ooqlı nən taləp kılsa, uningə tax beridioqanlar barmu?! Yaki belik tələp kılsa, yılan beridioqanlar barmu? **12** Tuhum tələp kılsa, qayan beridioqanlar barmu? **13** Əmdi silər rəzil turup əz pərzəntliringlarə yaxhi iltipatlarni berixni bilgan yardə, ərxitki Ata Əzidin tiliganlərgə Mukəddəs Rohni tehimu ata kılmasmu? **14** Əmdi u bir kixidin «adəmni gaqa kılojuqi» jinni həydiwətkəndə, xundak boldiki, jin uningdin qıqkanda, gaqa zuwanəyə kəldi. Halayik buningəyə intayin həyran boluxti. **15** Biraq ulardın bəziləri: «U jinlarni jinlarning əmiri beridim Bəəlzəbuləyə tayinip həydiwətidu» — dedi. **16** Wə baxkə bəzilər uni sinax məksitidə uningdin bizgə asmandın bir məjizilik əlamət kərsətsəng, dəp tələp kılojili turdi. **17** Ləkin u ularning nəmə oylawatkanlıqini bilip ularəyə mundak dedi: — Əz iqidin bəliünip əzərə soquxkan hərəkəndə padixahlıq wayran bolidu; wə hərəkəndə ailə əz iqidin bəliünip əzərə soquxsə zawallıqkə yüz tutidu. **18** Xuningəyə ohxax, əgər Xəytan əz-əzığə qarxi qıqkan bolsa, undaqtə, uning padixahlıqı kəndəkmə put tirəp turalisun? Qünki silər məni, «jinlarni Bəəlzəbuləyə tayinip həydiwədikən» dəysilər. **19** Əgər mən jinlarni Bəəlzəbuləyə tayinip qoqlisam, silərnin pərzəntliringlar kimgə tayinip jinlarni qoqlaydu?! Xungə ular silər toquruluk həküm qıqarsun? **20** Ləkin mən Hudaning barmiki bilən jinlarni qoqlisam, undaqtə Hudaning padixahlıqı üstinglarəyə qıxıqıp namayən boləng bolidu. **21** Toluk qorallanoqan kıqtünggür əz öyini qoqdap turəyəndə, uning mal-mülki aman kalidu; **22** ləkin uningdin kıqtünggür biri uning üstigə hujum kilip uni yəngsə, uning tayanəng qorallirini tartiwalidu wə mal-mülklirini olja kilip əzidikilərgə təksim kilip beridu. **23** Mən tərəptə turmioqanlar mənə qarxi turəyquidur. Mən tərəpkə [adəmlərnı] yiqmioquqilar bolsa tozuwətküqidur. **24** Napak roh birawning tenidin qıqiriwətlixii bilən, u qurəqaj jaylarni qərgiləp yürüp birə araməhəni izdəydu; biraq tapalmioqandın keyin, «mən qıqkan makaniməyə kaytay!» dəydu. **25** Xuning bilən kaytıp kəlip, xu makanining pakiz tazilənoqanlıqini wə rətləngənlikini baykaydu-də, **26** bərip əzidinmə bəttər yəttə rohni baxlap kəlidu; u bir kipir billə turidu. Buning bilən həliki adəmning keyinki həli burunqındinmə tehimu yaman bolidu. **27** Wə xundak boldiki, u bu gəplərnı kiliwatqanda, kəpqilik arisidə bir ayal awazini kəttürüp: — Seni kəttürəng bərsək wə emitkən əmqək bəhtliktur! — dedi. **28** Biraq u jawabən: — Bəlki Hudaning səzini ənglap, Uningəyə itəət kilidioqanlar bəhtliktur! — dedi. **29** Xu qəoqda, top-tap adəmlər

uning ətrəpioqə olaxkanda, u mundak səzləxkə baxlidi: — Bu dəwr dərwəyə rəzil bir dəwrdir; u məjizilik bir əlamətnin kəristilixini istəp yüridu. Biraq buningəyə «Yunus pəyoəmbərdə kərtülgən məjizilik əlamət»tin baxqə həqkəndə ikkinqi bir əlamət kərsitilməydu. **30** Qünki Yunus pəyoəmbərnin əzi Ninəwə xəhridikilərgə əlamət-karamət boləjiniyə ohxax, İnsan'oolimbu bu dəwrgə yənə xundak bolidu. **31** Kiyamat küni «Jənuəbtin kəlgən ayal padixah»nu bu dəwrdikilər bilən təng tirilip, ularning gunahlirini bəkitidu. Qünki u Sulaymanning dana səzilirini ənglap üqün yər yüzining qetidin kəlgən; wə mənə, Sulaymandinmə uluə birsi muxu yərdə turidu. **32** Kiyamat küni Ninəwəlikilər bu dəwrdikilər bilən təng qəpup, bu dəwrdikilərnin gunahlirini bəkitidu. Qünki Ninəwəlikilər Yunus pəyoəmbər jakarlioqan həwərnı ənglap towa kiləng; wə mənə, Yunus pəyoəmbərdinmə uluə birsi muxu yərdə turidu! **33** Həqkim qiraəni yəkiq qəyup, uni yoxurun jayda qəymas, yaki üstigə səwətni kəmtürtüp qəymas, bəlki qiraədnin üstigə qəyidu; buning bilən əyğə kirgənlər yorukluqni kəridu. **34** Tənnin qiriəti kəzdur. Xungə əgər kəzüng sap bolsa, pütün wujudəng yorutulidu. Ləkin əgər kəzüng hunikə bolsa pütün wujudəng qarəngəyə bolidu. **35** Xuning üqün həzi boləjinki, wujudəngdikı «yorukluk» qarəngəyulik bolmisun! **36** Əmdi əgər barqə wujudəng yoruk bolsa wə uning həq yeri qarəngəyulik bolmisə, wujudəng huddi qiraəy parlək nuri bilən səni yorutkəndə tamamən ayding bolidu. **37** Əysə səz kiliwatqanda, bir Pərisiy uni əyigə qizəyə təklip kıldi. Xuning bilən u əyğə kirip, dastihanda olturdi. **38** Ləkin həliki Pərisiy uning tamaktin ilgiri qol yumioqinini kərtüp, intayin həyran boldi. **39** Ləkin Rəb uningəyə: — Əmdi silər əy Pərisiyələr, qinə-qəqilərnin təxininə yuyup pakizioqinlər bilən iqinglar hərtürlik hərissik wə rəzilikkə toləyandur. **40** Əy nədanlar, təxini Yaratquı iqinimə yaratqan əməsmu?! **41** Əmdi əz iq-iqinglərdin həyrhəhlik qilinglar wə mənə, həmmə nərsə silərgə pakiz bolidu. **42** Həlinglarəyə way, əy Pərisiyələr! Qünki silər həttə yəlpuz bilən suzapning wə hərhil dora-dərmanlarning əndin birini əxrə kilip Hudəyə atəyisilər-yu, biraq ədalət wə Hudaning muhəbbətinə həq etibarəyə əlməy kətiwərisilər. Dərwəyə, əwwal muxu ixlarni ərundixinglar kərək, əndin xu ixlarnimə ədə kılməy qəymasliqinglar kərək. **43** Həlinglarəyə way, əy pərisiyələr! Qünki silər sinəgərdə əldinkı ərunlarda olturuxkə, bazarlarda kixilərnin silərgə boləng [hərmətlik] salamliriyə əmrəksilər. **44** Silərgə way! Qünki silər huddi kixilər kətiwətip, üstigə dəssəp səlipmə səzməy ətüp kətkən gərlərgə ohxəyisilər! — dedi. **45** Təwrat əhlilərdin biri uningəyə: — Ustəz, bularnı eytkənin bizgimə həqərət boldi! — dedi. **46** U uningəyə mundak jawəb bərdi: — Silərgimə way, əy Təwrat əhliləri! Qünki silər kəttürəlmigüdək əojir yüklərnı adəmlərnin zimmisigə artip qəyisilər-yu, əmmə əzünglər bu yüklərnı kəttürəxkə birmə barmikiqlərnı təgküzməyisilər! **47** Silərgə way! Qünki pəyoəmbərlərnin qəbrilirini yasəp kəliwətisilər, ləkin ata-bowiliringlar ularni əltürdi. **48** Xuning bilən silər ata-bowiliringlar qiloqanliyəyə rəzi boləngliqinglarəyə guwəhlik bərisilər. Qünki ular pəyoəmbərlərnı əltürdi wə silər ularning qəbrilirini yasəyisilər. **49** Bu səwəbtinmə

Hudaning danaligi dāyduki: «Mən ularoʻja pəyōəmbərlər wə rosullarni əwətimən wə bulardın bəzilirini ular əltüridu wə bəzilirini ziyankaxlik bilən koʻşliwətidu». **50** Xuning bilən dunya apiridə bolōjandın buyanki barlik pəyōəmbərlərləning təkūlgən kən kərzli, yəni Həbilning təkūlgən kənidin tartip taki [jibadəthanidiki] kurbangah bilən muqəddəs jay arilikida kətl kīlinojan [kahziri] Zəkəriyaning təkūlgən kənoiqə barlik kən kərzlər üqün muxu dāwrdikərlərdin həsəb elinidu. Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, bularning həmmisi muxu dāwrdin elinidojan bolidu! **52** Həlinglaroʻja way, əy Təwrat əhliliri! Qünki həkmət həzinisining aqquqini elip turup, əzūnglar uning iqiga kirmidinglar wə kirəy degənlərnimu kīrgüzmidinglar. **53** U xu yərdin qikkəndin keyin, Təwrat ustazli bilən Pərisiylər uning bilən kattik kərxilixip, uningōja kəp ixlarni muzakirilixixkə kīstidi **54** wə uning üstidin xikayət kīlixkə səzidin birər əyib tepiwəlixkə paylap yūrətti.

12 Xu qəoqlarda, mingliojan kixilər yiojilip, bir-birini dāssiwətküdək kīsta-kīstang boluxup kətkəndə, u awwal muhlisliroʻja səz kīlip mundak dedi: — Pərisiylərləning eqitkusidin, yəni sahtipəzlikidin hoxyar bolunglar. **2** Qünki yoxurulōjan hēqkəndə ix axkarilanmay qalmaydu, wə hēqkəndə məhpiy ix ayan bolmay qalmaydu. **3** Xunga silərləning kərangōjuda eytkənlirənglar yorukta anglinidu; əyning iqiridə hupiyana piqiraxkanlirənglarnu əgzilərdə jakarlinidu. **4** Mən silər dostlirimoʻja xuni eytimənkī, tənni əltürüp, baxkə hēq ix kīlalmaydidojanlardin kōrkənglar. **5** Ləkin mən silərgə kimdin kōrkəxunglar kərəklilikini kərsitip qoyay: Əltürəndin keyin, dozahkə taxlaxkə hōkukluk boluqūdin kōrkunglar; bərhək silərgə boytay — Uningdin kōrkunglar! **(Geenna g1067)** **6** Bəx kuxkəq ikki tiyinga setilidoqu? Ləkin ularning hēqbirimu Huda tərīpidin utulup kəlojini yok. **7** Ləkin hətta hər bir tal qeqinglarnu sanaloqandur. Xundak ikən, kōrkənglar; silər nuroʻjunliojan kuxkaqtin kimmətlikisilər! **8** — Biraq mən silərgə xuni eytip qoyayki, kim meni insanlarning aldidə etirap kīlsa, Insan’oʻqlimu uni Hudaning pərixitiliri aldidə etirap kīlidi. **9** Biraq insanlarning aldidə meni tonumiojan kixi, Hudaning pərixitiliri aldidimu tonulmaydu. **10** Insan’oʻqlioʻja kərxī səz kīlojan hər kəndə kixi kəqürümə erixəloydu; ləkin Muqəddəs Rohkə kupurluk kīlojuqi bolsa kəqürümə erixəlməydu. **11** Ləkin kixilər silərnī sinagolaroʻja yaki həkūmdarlar wə əməldarlarning aldioja elip bərip sorakka tartkəndə, [«Ərzəgə kəndə jawab bərsəm?» yaki «Nemə desəm bolar?»] dəp əndixə kīlmənglar. **12** Qünki nemə deyix kərəklilikini xu wakti-saitidə Muqəddəs Roh silərgə əgītidu. **13** Kəp qilix arisidin birsi uningōja: — Ustaz, akamōja [atimizdin] [kəlojan] mirasni mən bilən təng ülixixkə buyruoʻjayla — dedi. **14** Ləkin u uningōja jawabən: — Buradər, kim meni silərləning üstinglaroʻja sotqi yaki üləxtürgüqi kīldi? — dedi. **15** U kəp qilikə kərap: — Pəhəs bolup əzūnglarni hər hil taməhorluktin saklanglar. Qünki insanning hayati uning mal-mülükilərləning kəplükigə baolixkə əməstur, dedi. **16** Andin u ularoʻja mundak bir təmsilni eytip bərdi: — «Bir bayning yeri mol hōsul bəriptu. **17** U kənglidə «Kəndə kīlay? Qünki bunqiwala hōsulni qoyōjudək yerim yok»

— dəp oylaptu. **18** Andun u: — «Mundak kīlay: — Həzirki ambarlirimni quwuwetip, tehimu qōngini yasap, barlik məhsulatirəm wə baxkə mal-mülükilərlərnimi xu yərgə yiojip saklay! **19** Andin əz-əzümə: «Əy jenim, yiojip sakliojan, kəp yil yətküdək nemətlirojan bar, rahət iqidə yəp-iqip hux bolōjin!» dāydujan bolimən» dəp oylaptu. **20** Ləkin Huda uningōja: «Əy əhmək, bügün kəqila jəning səndin tələp kīlip elinidu; undakta bu topliojining kimgə kalidu?» dəptu. **21** Hudaning aldidə dələtmən bolmay, əzigə həzinə yiojkaning həli xundak bolar». **22** Andin u muhlisliroʻja mundak dedi: — Xuning üstidin mən silərgə xuni eytip qoyayki, turmuxənglar toqiruluk, nemə yərmiz yaki nemə kiyərmiz, dəp əndixə kīlmənglar. **23** Qünki hayatlik yeməkləktin, tən kiyim-kəqəktin əzizdur. **24** Kuzoʻjularoʻja kəranglar! Ular tərīmaydu wə yiojmaydu, ularning ambar, iskilatirimni yok. Ləkin Huda ularnimo ozuklanduridu. Silər kuxlardin kənxilik əziz-kə! **25** Aranglarda kəysinglar oʻjəm-kəloju bilən əmrünglarni birər saət uzartalaysilər? **26** Əgər xunqilik kīqikkinə ixmu kōlunglardin kəlmisə, nemə üqün kəlojan ixlər toqiridə oʻjəm-əndixə kīlisilər? **27** Nelupərlərləning kəndə əsidojanlikioʻja kərap bəkinglar! Ular əmgəkmə kīlmaydu, qəkmə egirməydu; ləkin silərgə xuni eytayki, hətta Sulayman toluq xən-xərpəttə turoqandimu uning kiyinixi nilupərlərləning bir güllilikimni yok idi. **28** Əy ixənqi əjizlar! Əmdī Huda daladiki bügün eqilsa, ətisi kūrur oqəkkə selinidojan axu gül-giyahlərnī xunqə bezigən yərdə, silərnī tehimu kiyindürməsmu?! **29** Xundak ikən, nemə yəymiz, nemə iqimiz dəp bax kəturmənglar, hēqnemidin əndixə kīlmənglar. **30** Qünki hər kəysī əldikilər manə xundak həmmə nərsilərgə intilidu. Biraq Atanglar silərləning bu nərsilərgə mohtajlikinglarni bilidu; **31** xundak ikən, Uning padixəhlikioʻja intilinglar wə u qəoʻda, bularning həmmisi silərgə kōxulup nesip bolidu. **32** Kōrkənglar, i kīqik pada! Qünki Atanglar padixəhlikni silərgə ata kīlixni hux kərdi. **33** Mal-mülükünglarni setip, [kəmbəoʻqəllərgə] həyrhəhlik kīlinglar. Əzūnglaroʻja uprimaydidojan həmyan, ərxlərdə hərgiz tügəp kətməydojan bir həzinə həzilənglar; — xu yərdə oʻjri yekin kəlməydu, kiyə yəp yokəp kətməydu. **34** Qünki baylikinglar kəyərədə bolsa, kəblinglarnu xu yərdə bolidu. **35** Silər belinglarni qing baolap, qiraolirənglarni yandurup turunglar; **36** huddi hojayinining toy ziyapitidin kaytip kəlixini kütüp turojan qakarlardək, hərdəim təyyar turunglar. Xuning bilən hojayin kəlip ixikni kəkkəndə, qakarlar dərhal kīqip ixikni aqidojan bolidu. **37** Hojayin kaytip kəlgəndə, qakarlirəning oyoqak, təyyar turojanlikini kərsə, bu qakarlarning bəhtidur! Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, hojayin əzi belini baolap, ularni dastihanōja olturojuzup, ularning aldioja kəlip xəhsən əzi ularni kütüwalidu! **38** Wə əgər hojayin ikkinqi yaki üqinqi jəsəktə kəlsimu, qakarlirəning xundak oyoqaklikini kərsə, bu ularning bəhtidur! **39** Ləkin xuni bilip qoyunglarki, əgər əy igisi oʻjrining kəqidə kəysi wakitta kəlidiojanlikini bilgən bolsa, u oyoqak turup oʻjrining əygə təxip kīrixigə hərgiz yol koymaytti! **40** Xuning üqün silərnə hərdəim təyyar turunglar; qünki Insan’oʻqli silər oylimiojan wakit-saəttə kaytip kəlidu.

41 Petrus uningdin: — I Rəb, sən bu təmsilni bizgila karitip eytingmu yaki həmməyləngə karitipmu? — dəp soridi. 42 Rəb mundak dedi: — Hojayini öz eydikilərgə məs'ul kılıp, ularoğa tegixlik bolojan axlikni waqti-waqtida təksim kılıp berixkə təyinləydiəjan ixənqlik wə pəmlək oçojdar kim bolidu? 43 Hojayin əyigə kaytkanda, qakirining xundak kıliwatqinining üstigə kəlsə, bu qakarning bəhtidur! 44 Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, hojayin uni pütün igilikini baxkuruşka koyidu. 45 Lekin mubada xu qakar kənglidə: «Hojayinin həyal bolup qalidu» dəp, baxka qakarlar wə dedəklərnı bozək kılıxka wə yəp-iqip, məst boluxka baxlisa, 46 Xu qakarning hojayini kütülmigan bir küni, oylimiojan bir waqıtta kaytip kelidu wə uni kesip ikki parça kılıp, uning nesiwisini etiqađsızlar bilən ohxax təkdirdə bekitidu. 47 Əmdi hojayinining iradisini bilip turup, təyyarlinip turmiojan wə hojayinining iradisı boyigə kılmiojan qakar boluxioğa tayak yaydu. 48 Biraq hojayinining iradisini bilməy turup, tayak yeyixkə tegixlik ixlarnı kılojan qakar azrak tayak yaydu. Kimgə kəp berilsə, uningdin tələp kılınıdiəjini kəp bolidu. Qünki adamlar kimgə kəp amanət koyojan bolsa, uningdin tələp kıliədiəjini mu kəp bolidu. 49 Mən yər yüzigə ot taxlap tutaxturuxka kəldim wə bu otning tutixixioğa nəkədar təkəzaman! 50 Lekin mən aldi bilən bir qəməldürük bilən qəməldürülüküm kerək wə bu qümüldürülüküm əməlgə axuruluquə intayin kıynilimən! 51 Silər meni yər yüzigə tinqlik elip kəldimikin, dəp oylap qəldinglarmu? Yak, mən xuni silərgə eytayki, tinqlik əməs, bəlünük elip kəldim! 52 Qünki buningdin keyin, bir əydiki bəx kixi bəlünidu; üqi ikkisigə qarşı wə ikkisi üqigə qarxi bəlünidu. 53 Ata oşlioğa wə oşul atisioğa, ana kızioğa wə kızi anisioğa, keynana kelinig wə kelin keynisioğa qarxi turidu. 54 Əysa yənə toplaşkan adəmlərgə mundak dedi: — Silər künpetix tərəptin bulutning qıkkınıni kərsənglar, dərhal «yamoşur yaqıdu» dəysilər, wə dərwaəkə xundak bolidu. 55 Jənuş tərəptin xamalning qıkkınıni kərsənglar, «Həwa issiydu» dəysilər wə dərwaəkə xundak bolidu. 56 Əy sahtipəzlər! Silər yər bilən kəkning rənggini pərk etaləysilər-yu, qandaqsigə bu zamanni pərk etəlməysilər?! 57 Əmdi nemixka kaysi ixlarning durus ikənlikigə əzünglar həküm kılıp baxmaysilər?! 58 Qünki dawəgiring bilən birgə sotqi aləioğa barəjiningda, uning bilən yolda ketiwatqinında, uning bilən yarixip dost boluxka intilgin; bolmisa, u seni sotqioğa, sotqi bolsa gundipayoğa tapxuridu wə gundipay seni zindanoğa taxlaydu. 59 Mən sanga xuni eytip koyayki, [kərzingning] əng ahırki bir tiyinini mu koymay təlimigüqə, xu yərdin hərgiz qıqalmaysən.

13 Xu qaoqda, birnəqqə adəm uningə [wəliy] Pilatusning bir kışim Galiləyliklərnəg kəni təküp, ularning kanlırini ular kıliwatқан [ibadathanidiki] kurbanlıkning kanlırini bilən arilaxturojanlıkını məlum kildi. 2 U ularoğa jawabən mundak dedi: — Ularning bu azablarnı tartkıni üqün bu Galiləyliklərnı baxka Galiləyliklərdin gunahı eqır dəp qəramsılar? 3 Mən silərgə eytayki, undak əməs! Bəlki silər towa kılmisənglar, həmminglarmu ohxax aqiwəttə həlak bolisilər. 4 Siloam məhəllisidiki munar erülüp qıxıp, on səkkiz kixini besip ətürüp koyojan, silər ularni Yerusalemda turuwatқан

baxkərdin kəbih, dəp qəramsilər? 5 Mən silərgə eytayki, undak əməs! Bəlki silər towa kılmisənglar, həmminglarmu ohxax aqiwəttə həlak bolisilər. 6 Andin u bu təmsilni səzləp bərdi: — Məlum bir kixining üzümzarlıkında tikilgən bir tüp ənjür dərihi bar ikən. U u dərəhtin mewa izdəp kəptu, ləkin həq mewa tapalmaptu. 7 U baqıwəngə: «Qara, üq yildin bəri bu ənjür dərihidin mewa izdəp kəliwatimən, biraq bir talmu mewa tapalmidim. Uni kesiwət! U nemə dəp yərnı bikardin-bikar igiləp turidu?» dəptu. 8 Lekin baqıwən: «Hojayin, uningəğa yənə bir yil təgmigəylə. Bu waqıt iqidə uning tüwidiki toplarnı boxitip, oşutlap bəqay. 9 Əgər kələr yili mewa bərsə, yaxhi hop! Biraq bərmisə, kesiwətkəylə» dəptu baqıwən. 10 Bir xabat küni, u bir sinagogta təlim bəriwatattı. 11 Mana xu yərdə on səkkiz yildin bəri zəipləxtürgüqi bir jin tərpidin tutulup, dəmquyıp erə turalmaydiəjan bir ayal bar idi. 12 Əysa uni kərgəndə, yenioğa qakirip: — Hanım, sən bu zəiplikingdin azad boldung! — dedi. 13 Andin u kəlini uning uqisioğa koyuwidi, ayal dərhal ruslinip tik turup, Hudani uluqlidi. 14 Biraq sinagogning qoşgi əysaning xabat küni kesəl saqaytkinidin oşəzəplinip, kəpqulikkə: — Adəmlər ix kılix kerək bolojan alta kün bar, xu künlərdə kelip saqaytilinglar; ləkin xabat künidə undak kılmənglar, — dedi. 15 Xunga Rəb uningəğa mundak jawab bərdi: — Əy sahtipəzlər! Hərbiringlar xabat küni torpaq wə exikənglarnı oқurdin yexip, suəjarəjili baxlimamsilər?! 16 Əmdi Xəytan mana on səkkiz yil boqup kəlgən, İbrahımning bir kızi bolojan bu ayal dəl xabat künidə bu sirtməktin boxitilsə, bu xabat küningin yarixiki bolmamdu?! 17 U muxu səzni kıloqanda, uningəğa qarxi qıkkənglar hijalətkə qaldı; biraq halayik uning kıliwatқан həmmə əyayib ixliridin xadlinip yayridi. 18 U səzini [dawəmlaxturup] mundak dedi: — Hudaning padixahlıkını nemigə ohxaydu? Mən uni nemigə ohxitay? 19 U goya bir tal kıqa uruqioğa ohxaydu; birsı uni elip əz bəojida tərionanıdi; u ətüp yoojan dərəh boldı; asmandiki uqar-qənatlar kelip uning xahlirida uwulidi. 20 U yənə: — Hudaning padixahlıkını nemigə ohxitay? U huddi eqitkəuğa ohxaydu; bir ayal uni kəlioğa elip, üq jawur unning arisioğa yoxurup, taki pütün hemir boləuqə saqlidi, — dedi. 22 [Əysa] Yerusalemoğa qarap səpirini dawəmlaxturup, besip ətəkən hərəkəysi xəhər-yezilarda təlim bərip mandı. 23 Bıraylən uningdin: — I təksir, kutkuzulidiəjanlarning sani azmu? — dəp soridi. Əysa kəpqulikkə mundak jawab bərdi: 24 — Silər tar ixiktin kirixkə kürəx kılinglar. Qünki mən silərgə xuni eytayki, nuroşun adəmlər kirəy dəp izdəsimu, əmma kirəlməydu. 25 Əyning igisi ornidin turup ixikni taqioşandin keyin, silər taxkırıda turup ixikni kəqip: «Rəb, bizgə aqın!» dəp yalwuroşili turoşininglarda, u silərgə jawabən: «Silərnəg nəlikinglarnı bilməymən» — dəydu. 26 Andin silər: «Biz sening aldingda yəgan, iqkən, sənmu bizning koqilirimizda təlim bərgən» desənglar, 27 u yənə jawabən: «Silərnəg nəlikinglarnı bilməymən, məndin neri kətinglar, əy kəbiqlik kıloşuqılar!» dəydu. 28 Silər İbrahım, İshək, Yaqup wə barlik pəyoşəmbərlərnəg Hudaning padixahlıkını iqidə ikənlikini, əzünglarning sirtka taxliwetilgininglarnı kərgininglarda, yioğa-zarlər kətürüldü, qıxlar oşuqurlaydu. 29 U qaoqda, kixilər

məxrək bilən məərırbıtın wə ximal bilən jənubtin kelixip, Hudaning padixahlıqıda dastihanda olturidu. **30** Xuning bilən mana, xu qaçqda aldidə turojanlardin arkıoqa etıdıoıanlar, arkıda turojanlardin aldıoqa etıdıoıanlar bar bolıdu. **31** Dəl xu wəkıtta bırıneqqə Pərisıylər Əysaning aldıoqa kelıp unıngoıa: — Muxu yərdın qıkıp əzüngni nerıoıa al. Qünki Herod seni ɵltürməkqi, — dedi. **32** U ularoıa: — Berıp u tülkıge eytinglar: Mana mən jınlarnı həydiwetıp, bğügın wə ətə xıpa berərmən wə üqınçı küni takamullaxturulımən, dənglar. **33** Həlbuki, bğügın wə ətə wə egünlükkə mengıp yürüxüm kerəktur; qünki heq pəyoıəmbərnıng ɵltürülxı Yerusalemdın baxqa heqkəndək jayda mumkınləms. **34** Əy Yerusalemlə, Yerusaleml! Pəyoıəmbərlərnı ɵltürıdıoıan wə sanga əwətılğənlərnı qalma-kesək kılıdıoıan xəhər! Mən kanqə ketımlap mekıyan əz qüjılırını kanat astıoıa aləıandək senıng balılırıngni koınumoıa alməkqi boldum, lekin sılər halımıdınqlar. **35** Mana əyünglar taxlınıp wəyrənə bolup qalıdu; wə mən silərgə xunı eytıp koıyaykı, sılər «Pərwərdıgarnıng namı bilən kəlgüqıgə mubərek boləıay!» demıgüqə, menı yənə kərəlməysılər.

14 Wə xundək boldıki, bır xabat küni u Pərisıylərdın boləıan bır həkımđarnıng əyıgə oızaoıa bardı; əmdı ular unı paylap yürüwatattı. **2** Wə mana, u yərdə ələk ıxxık kesılıgə gırıptar boləıan bır adəm bar ıdı. **3** Əysa Təwrat əhlılırı wə Pərisıylərdın: — Xabat küni kesəl sakəıytıx Təwrat kanunıoıa uyoıunmıyok? — dəp sorıdı. **4** Bırək ular lam-jım demıdı. U həlıkı kesəlgə kolını təgküzüp, sakəıytıp yoloıa saldı. **5** Andın u ularđın yənə: — Aranglardın bırınglarnıng mubada xabat künidə əxıki ya kalısı kudukqa qüxüp kətsə, unı dərhal tartıp qıkərməıdıoıan zadı kım bar? — dəp sorıdı. **6** Wə ular unıng bu səzlırıgə heq jawab berəlmıdı. **7** Əysa qakırıləıan meımanlarnıng əzlırıgə tərđın orunlarnı kəndək tallıoıanı kərüp, ularoıa mundaq bır təmsılını eytıp bərđı: **8** — Bırsı senı toy zıyapıtıgə təklıp kılsa, tərđə olturmıoıın. Bolmısa, səndın hərəmtlıkrək bırsı təklıp kılınoıan bolsa, **9** U qaçda senı wə unı qakırıoıan səııbhana kelıp sanga: «Bu kıxıgə orun bərgəıysız» dəp kəlsa, sən hıjaləttə kəlıp pəgəhoıa qüxüp kalısən. **10** Lekın sən qakırıləıanda, berıp pəgəhdə olturoıın. Xuning bilən senı qakırıoıan səııbhana kelıp: «Əy dostum, yukırıoıa qıkıng» deıyıkı mumkınlə wə xuning bilən senıng bılən dastihanda olturoıanlarnıng həmmısıning aldidə sanga ızzət bolıdu. **11** Qünki hərkımlərnı üstın tutsa təwən kılınıdu wə kımđəkim əzını təwən tutsa üstın kılınıdu. **12** U əzını meımanoıa qakırıoıan səııbhanoıa mundaq dedi: — Meımannı taməkka yakı zıyapətkə qakırıoııngda, dost-buradər, kərındax, uruk-turoıan yakı bay kolum-koıxnılırıngni qakırımoıın. Qünki ularnu senı meımanoıa qakırıp, mərħəmitıngni kəıyturuxı mumkınlə. **13** Xuning üqün zıyapət berəı desəng, oıerıp-oıurwa, meıyıp-nakar, aqsək-qolək, kor-əmalarnı qakırıoıın **14** wə bəııt-bərıkət kərısən; qünki u kıxılərnıng yaxılıqıngni kəıyturuxnıng amalı yoktur. Xuning bilən həkkanıylarnıng kəıyta tırılğən künidə kıləıoııng əzünggə kəıyturulıdu. **15** Unıng bilən həmdastıhan olturoıanlardın bırı bu səzlərnı anqlap, unıngoıa: — Hudaning padixahlıqıda oızalanəııqlar nemıdeğən bəııtlık-həl! — dedi. **16** Bırək

u unıngoıa jawabən mundaq dedi: — Bır kıkı katta zıyapətkə tutux kılıp, nuroıun wə meımanlarnı qakırıp koıyurtu. **17** Dastıhan selinoıan xu saəttə, qakırını əwətıp, qakırıləıan meımanlaroıa: «Mərħəmət, həmmə nərsə təyyar boldı!» dəp eytıptı. **18** Bırək, meımanlarnıng həmmısı barmasıkkə bır-bırləp əzrə-bəıanə kərəskətılı turuptu. Bırıncısı unıngoıa: «Mən həlıla bır parqə yər setıwaləıanımdı, berıp kərıp kəlmısən bolmıydu. Menı əıu kıləıayla, baralmıymən» dəptı. **19** Yənə bırsı: «Mən bəx koıxluk əküz setıwaldım, hazır berıp ularnı sınap kərıxüm kerək. Menı əıu kıləıayla, baralmıymən» dəptı. **20** Yənə bırsı: «Mən yengı əyləngən, xunga baralmıymən» dəptı. **21** Qakar kəıytıp kelıp, wə ıxlarnı hoıayınıoıa məlum kıptı. Hoıayın oıazəpləngən həlda qakırıoıa: «Dərhal xəhərning qoıng-kıqık koıqılırıoıa kırıp, oıerıp-oıurwa, meıyıp-nakar, aqsək-qolək wə kor-əmalarnı muxu yərgə yıoııp kəl» dəptı. **22** Andın qakar kəıytıp kelıp: «Hoıayın, əmr bərgıningdək adə kılınıdı, wə yənə box orun bar!» dəptı. **23** Xuning bilən hoıayın qakarəıa: — «Əyüm meımanlarəıa tolux üqün yezılərdıkı qoıng-kıqık yollarnı, məhəllılərnı arılap, udul kəlgən adımıngni zorlap elıp kəlgın! **24** Qünki mən silərgə xunı eytaykı, baxta qakırıləıan adəmlərnıng heqkəıysısı dastıhınımđın tetımaydu», dəptı. **25** Əmdı top-top adəmlər unıngoıa həmrəh bolup ketıwatattı. U burulup ularəıa kəıarap mundaq dedi: **26** — Manga əgəxəkənlər [manga boləıan səyüxlırıdın] əz atısı wə anısı, ayalı wə balılırı, aka-ukılırı wə aqa-sıngıllırı, həttə əz jenınnımu yaman kərmısə manga muhlıs bolalmas. **27** Kımđəkim əzıning krestını yüdüp manga əgəxmısə u manga muhlıs bolalmas. **28** Aranglardın bırsı munar salməkqi bolsa, aldı bilən olturup bu kuraluxnı pütktüzgüdək hırəjət əzümdə barmu-yok dəp hesab kılmasmu? **29** Undək kılınıoıanda, ulnı selıp pütktüzəlmısə, kəırgənlərnıng həmmısı mazək kılıp: «Bu adəm bınanı baxlap koıyup pütktüzəlmıdı» — deməı kəılmıydu. **31** Yakı bır padıxəh yənə bır padıxəh bilən jəng kıləıılı qıkısa aldı bilən olturup: — Menıg üstımgə kelıdıoıan yıgırma mıng kıxılık koıxun ıgısıgə mən on mıng əskırım bılən təkəbıl turalarmənmı? dəp məlqərləp kəırməıdu?! **32** Əgər u «Sokıxalmıymən» dəp oylısa, düxmən teıı yırəkıtıkı qaçda əlqı əwətıp, sulh xərtlırını soraydu. **33** Xuningəıa oıxax, sılərdın kımđəkim [kəınglıdə] əzıning bar-yokı bilən hoıxlaxmısa, manga muhlıs bolalmas. **34** Tuz yaxı nərsıdu; həlbuki, tuz əz təmını yokətsə, unıngoıa kəıytıdın tuz təmını kəndəkmu kırıgüzgılı bolıdu? **35** U tuprakka ıxılıtıkkə yakı oıutkə arılxaturıxkımu yarımay, taləoıa taxlınıdu. Anglıoıudək kılıkı barlar bunı anqlınl!

15 Əmdı bəıgırılər wə baxqa gınahkərlarnıng həmmısı unıng səzını anqlaxkə unıng ətrəıoıa olaxmaktə ıdı. **2** Lekın Pərisıylər bilən Təwrat ıstazlırı oıudıngxııp: — Bu adəm gınahkərlarnı kəırxı alıdu wə ular bilən həmdastıhan olturıdu! — deıyıtı. **3** Xunga u ularəıa mınu təmsılını səzləp bərđı: **4** — Əgər aranglarda bııəylənnıng yüz tıyək koıyı bolup, ularđın bırı yıtıp kətsə, tokısan tokkuzını qəldə koıyup koıyup yıtıp kətkınını tapkəı qızdıməsmı? **5** Unı tepıwaləıanda, xadlanəıan həlda mırısıgə artıdu; **6** andın əyıgə elıp kelıp, yar-buradərlırı bilən kolum-koıxnılırını qakırıp,

ularoʻja: «Mən yitkən qoʻyumni tepiwaldim, mening bilən tēng xadlininglar!» dēydu. **7** Mən silərgə xuni eytayki, xuningoʻja ohxax, towa kiliwatkan bir gunahkār uqūn ərxtə zor hursənlik bolidu; bu hursənlik towioʻja mohtaj bolmioʻjan tokšan tokkuz həkkaniy kixidin bolioʻjan hursənliktin kəp artuktur. **8** — Yaki bir ayalning on kümüx dinari bolup, bir dinarni yokitip koysa, qiraʻoʻni yekip, taki uni tapkuzə oyni süpürüp, zən qoyup izdiməsmu? **9** Uni tapkanda yar-buradər, kolum-koxnirini qakirip, ularoʻja: «Mening bilən tēng xadlininglar, qūnki mən yokitip qoyoʻjan dinarimni tepiwaldim» — dēydu. **10** Mən silərgə xuni eytayki, xuningoʻja ohxax towa kiliwatkan bir gunahkār uqūn Hudaning pərixtilirining arisida hursənlik bolidu. **11** U səzini dawam kilip mundak dedi: — Məlum bir adəmninɡ ikki oʻoʻli bar ikən. **12** Kiqik oʻoʻli atisioʻja: «Əy ata, mal-mülüktnin tēgixlik ülüxümmi hazirla manga bərgin» dəp eytiptu. Wə u əz mal-mülüklinini ikkisigə təksim kilip beriptu. **13** Uzun ətəməyla, kiqik oʻoʻli bar-yokini yioʻjixturup, yirak bir yurtka səpər kiliptu. U u yərdə əyx-ixrətlik iqidə turmux kəqürtip mal-dunyasini buzup-qeqiptu. **14** Dəl u bar-yokini sərp kilip tügətkən waqtida, u yurtta kattik aqarqilik bolup, u helila kisiqlilikta qaʻptu. **15** Xuning bilən u berip, xu yurtning bir puʻkrasioʻja mədikar bolup yalliniptu; u uni etizlikioʻja qoxka bekixka əwətiptu. **16** U hətta korsiʻkini qoxkilarning yemi bolioʻjan purqak posti bilən toyozuxkə təkəzza boptu; lekin həkmin uningoʻja həkənsə bərməptu. **17** Ahir berip u hoʻxini tepir: «Atamning xunqə kəp mədikarlarining aldidin yemə-ıqmək exip-texip turidu; lekin mən bolsam bu yərdə aqliktin ələy dəp kəldim! **18** Ornumdin turup, atamning aldioʻja berip uningoʻja: Əy ata, mən ərʻxninɡ aldidimu wə sening aldingdimu gunah kildim. **19** Əmđi sening oʻoʻlung atilixka layik əməsmən. Meni mədikarlırinɡ süpitida kəbul kiləyəsən! — dəymən» dəp oylaptu. **20** Xuning bilən ornidin turup atisning aldioʻja kaytip mengiptu. Ləkin atisi yiraktinla uni kərip uningoʻja iqi əqriritip, aldioʻja yügürüp qikip, uning boynioʻja esilip uni səyüp ketiptu. **21** Oʻoʻli: «Ata, mən ərʻxninɡ aldidimu, sening aldingdimu gunah kildim. Əmđi sening oʻoʻlung atilixka layik əməsmən» — dəptu. **22** Birak atisi qakarlırioʻja: «Dərhal əng esil tonni əkelip uningoʻja kiydürümlər, kolioʻja üzük selinglar, putlırioʻja ayaq kiydürümlər; **23** wə bordak torpaʻni əkelip soyunglar; andin obdan yəp, rawurus təbrıkləyli! **24** Qūnki mening bu oʻoʻlum əlgənidi, tirildi, yitip kətkənidi, tepildi» — dəptu. Andin ular təbrıkləxkili baxlaptu. **25** Əmđi qong oʻoʻli etioʻja kətkənikan. U kaytip keliwetip eygə yekin kəlgəndə nəoʻmə-nawa bilən ussulning awazini anglaptu. **26** U qakarlarđin birini qakirip, uningdin nemə ix boluwatʻkinini soraptu. **27** Qakar uningoʻja: Ukang kəldi wə atang uni sak-salamət tepiwəloʻjanliki uqūn bordak torpaʻni soydi» dəptu. **28** Ləkin [qong oʻoʻli] hapa bolup, eygə kirgili uniməptu. Wə atisi qikip uning eygə kirixini ətünüptu. **29** Əmma u atisioʻja jawab berip: «Kara! Mən xunqə yildin beri kuldak hizmitinɡdə boldum, əsla həkbir əmrinɡdin qikip bəkmidim. Birak sən manga əl-aqinilirim bilən hux kilioʻli həkqaqan birər oʻoʻlakmu bərmidinɡ! **30** Ləkin sening mal-mülüklininɡni

pahxilərgə həjləp tügətkən bu oʻoʻlung kaytip kəlgəndə, sən uning uqūn bordak torpaʻni soyupsən» — dəptu. **31** Birak atisi yanə uningoʻja: «Əy oʻoʻlum, sən hərdaim mening yenimdisən wə mening barlikim seningkidur. **32** Əmđi təbrıkləp xadlinixka layiktur; qūnki bu sening ukang əlgənidi, tirildi, yokilip kətkənidi, tepildi» — dəptu.

16 U muhlislırioʻja yanə mundak dedi: — Bir bayning bir oʻojidari bar ikən. Birsi bayoʻja: «Bu oʻojidarining mal-mülkininɡni buzup qaʻtın dəp xikayət kiʻptu. **2** U oʻojidarni qakirip, uningoʻja: «Mening sening toʻoʻrangda angliʻoʻjanlırinɡ zadi kəndak gəp? Oʻojidarlıkinɡdiki hesab-kitabni enik tapxur; qūnki mundin keyin sən oʻojidar bolmaysən» — dəptu. **3** Oʻojidar əmđi əz iqidə: «Nemə kilay? Qūnki hojayimni meni oʻojidarlıktin məhrum kilidu. Kətmən qapay desəm unqlik məʻodur yok, tiləmqlik kilay desəm nomus kilimən. **4** Hə, taptim! Oʻojidarlıktin kəloʻqinimda kixilərinɡ meni ʻoylirigə kərxı elixi uqūn, nemə kiliximni əmđi bildim» dəp **5** əz hojayinioʻja kəzdar boləoʻjanlari birđin-birđin qakirip kelip, birinʻqisidin: «Hojayinimioʻja kənqlik kəzrinɡiz bar?» dəp soraptu. **6** Wə kəzdar: «Yüz tung zəytun meyi» dəp jawab beriptu. Oʻojidar uningoʻja: «Mana, hesabət dəptiriginzi elip, bu yərdə olturup əllik tungoʻja əzɡərtiwetinɡ!» dəptu. **7** Andin u yanə birigə: «Sizqu, kənqlik kərz boldinɡiz?» dəp soraptu. U: «Yüz küə buʻoʻday» dəp jawab beriptu. Oʻojidar uningoʻja: «Hesabat dəptiriginzi elip səkən küriɡə əzɡərtiwetinɡ!» dəptu. **8** Xuning bilən uning hojayini səmimiyətsiz oʻojidarning bu ixtiki pəmlilikli uqūn uningoʻja kayil bolup mahtaptu. Qūnki bu dunyaning pərzəntlıri əz dəwrində nurning pərzəntlıridin pəmliktur. (aiñn g165) **9** Wə mən silərgə xuni eytip qoyayki, «Nahək dunyaoʻja təwə mal-dunya» arʻkilik əzümləroʻja dost tudunglar; xundak kilsanglar, mal-dunya kəroʻja kəlməyioʻjan boləoʻjan [küniđ] xu dostlar siləni əbədiy məkanlaroʻja kərxı alidu. (aiñnios g166) **10** Kimki kiqikkina ixta sadik bolsa, qong ixtimu sadik bolidu; wə kimki kiqikkina ixta səmimiyətsiz bolsa, qong ixtimu səmimiyətsiz bolidu. **11** Xunga əgər «nahək dunyaoʻja təwə boləoʻjan mal-dunya»də sadik bolmisanglar, kim silərgə həkikiy bayliklarni tapxursun? **12** Wə bəxkilərinɡ nərsiliridə sadik bolmisanglar kim silərgə əzümlərinɡ nərsisini bərsun? **13** Həkmin ikki hojayinioʻja tēng hizmət kiləlməydu. Qūnki u yaki buni yaman kərip, uni yaxhi kəridu; yaki buningoʻja əzini pütünləy beʻoʻixlap, uningoʻja etibarsiz karaydu. [Xuningoʻja ohxax], silərinɡmu birlə waqitə həm Hudaning, həm mal-dunyaning kullukida boluxunglar mumkin əməs. **14** Əmđi Pərisiylər (ular puloʻja amrak idi) bulərinɡinɡ həmmisini anglap əysani məshirə kilixti. **15** Wə u ularoʻja mundak dedi: — «Silər əzümlərinɡni adəmlərinɡinɡ aldidə həkkaniy kilip kərsətküidursilər; lekin Huda kəbblinglarni bilidu. Qūnki adəmlərinɡinɡ arisida kədirlinidəoʻjini Hudaning nəziridə yirinqliklur. **16** Təwrat kənunni wə pəyoʻəmbərlərinɡ yazmiliri [qəməldürüğü] Yəhyaʻoʻiqə hıdayət bolup kəldi; xu waqitdin baxlap Hudaning padixahlikinɡinɡ hux həwiri jakarlinip keliwatidu; [padixahlikka] kirməkqi boləoʻjanlarning hərbiəri uningoʻja bəsup kiriwelixi kərektur. **17** Ləkin asman bilən zemninɡinɡ yok kiliwetilixi

Təvratning bir qekiti bikar kilinixtin asandur. **18** — Hər kim öz ayalini talak kılıp baxka birini alsa zina kılolan bolidu wə kimki öz eridin talak kılinoqanni alsa zina kılolan bolidu». **19** — Burun bir bay adəm bar idi; u sesün rənglik ton wə kanap kiyimlərni kiyip, hər küni əyx-ixrət iqidə təntənə kilattı. **20** Wə pütün əzayini qaqa-jaharət besip kətkən Lazarus isimlik bir yoxsul bar idi; u bayning dərwazisining aldioja [hər küni] yatkuzup koyulatti. **21** Uning dastihininin qüxüp qalolan parqi-puratlarınin kərsikini toyoquzoxka təxna idi. Həlbuki, itlar kelip uning yarırlirini yalaytti. **22** Əmdi xundak boldiki, yoxsul əldi wə pərixtilər uni İbrahımning quqıqioja apardı. Bay həm əlöp dəpnə kilindi; **23** wə təhtisarada kattik kiyinlip, bəxini kətürüp, yiraqtın İbrahımnı wə uning quqıqidiki Lazarusni kərüp: **(Hadēs 986)** **24** «Əy ata İbrahım, manga rəhım kılajoysən! Lazarusni əwətkəysən, u barmikining uqini suoja qılap, tilimoja temitip sowutqay. Qünki mən bu ot yalqunida kattik azabliniwatın!» dəp warqırap yalwırdı. **25** Ləkin İbrahım mundak dedi: «Əy oojlum, həyat waktingda həlawətni yətküqə kərginingni wə Lazarusning dərd-bala tartkınıni yadingoja kəltürgin. Həzir u təsəlli taptı, əmma sən əzab tartiwatısən. **26** Wə bulardın baxka, biz bilən silərnin arilikimizda yoojan bir həng bektilgəndurki, bu yərdin silər tərəpkə etəyli degənlər etələməs wə andin biz tərəpkə etimiz degənlər etələməs». **27** Əmdi bay yəna: «Undakta, i ata, səndin [Lazarusni] atamning əyigə əwətxingni etünimən. **28** Qünki mening bax aka-ukam bar; ularning bu əzab-əkubətlik yərgə kəlməsliki üqün [Lazarus] ularni kattik agahlandıurup koysun» — dedi. **29** Biraq İbrahım jawab berip uningoja: «Ularda Musa wə [baxka] pəyojəmbərlərnin [agah-guwaqlıq] bar; ular ularni anglısun» — dedi. **30** Ləkin u: «Yək, i İbrahım ata, əgər əlgənlərdin biri tirilip ularning aldioja barsa, ular towa kılıdu» — dedi. **31** Əmma İbrahım uningoja: «Əgər ular Musa wə [baxka] pəyojəmbərlərnin [guwaqlıqini] anglımisa, hətta əlgənlərdin birsi tirilsimu, ular yənila ixinixni rət kılıdu» — dedi.

17 U muhlisliroja mundak dedi: — İnsanni putlaxturidjojan ixlar bolmay qalmaydu; ləkin xu putlaxturux wasitiqisi bololan adəmning həlioja way! **2** Bundak adəmning bu kiqik balılardin birini [gınaqlı] putlaxturojan bolsa, boynioja tügmən texi esilolan həlda dengizoja taxliwetilgini əwzəl bolatti. **3** Əzünglaroja agah bolunglar! Əgər kərindeyxing gınaqlı kılolan bolsa, uningoja tənbih-nəsihət kıljojan. U towa kılisa uni əpu kıljojan. **4** Mubada u bir kün iqidə sanga yəttə mərtiwə gınaqlı kılisa wə yəttə mərtiwə yeningoja kelip: Towa kıldim, desə, uni yənila əpu kıljojan. **5** Xuning bilən rosullar Rəbgə: İxəng-etiğadimzini axurojan, — deyixti. **6** Wə Rəb ularoja mundak dedi: — Silərdə kiqa urukidək zərriqə ixəng bolsa idi, silər awu üjmə dərihigə: «Yiltizingdin komurulusup, dengizoja kəqüp tikil!» desənglar, u səzünglarni anglap kəqətti. **7** Ləkin arənglardın kimning yər həydaydjojan yakı mal bəkidjojan bir kuli bolsa wə u etizliktin kaytip kəlgəndə, uningoja: «Təzrək kelip dastihanda oltoıojın», dəydiyolanlar barmu? **8** U bəlki uningoja: «Mening tamikimni təyyar kıl, mən yəp-ıqıp boluquqə belingni baqlap meni kütkin, andin əzüng yəp-ıqın, deməsmu?

9 Kul əmr kılinojindək kıljoqini üqün hojayın uningoja rəhmət eytamdu? Meningqə, eytmaydu. **10** Xuningoja ohxax, silərmu əzünglaroja əmr kılinojannınin həmmisini ada kıljojınlardın keyin: Biz ərziməs kullarmız; biz pəkət tegixlik burjimizni ada kılduk, halas», dəydiyolan bolisilər. **11** Wə xundak boldiki, u Yerusalemoja kıkıp ketiwatqanda, Samariyə bilən Galiliyəning otturisidin etüp, **12** bir kəntkə kirginidə mahaw kesilgə gıriptar bololan on adəm uningoja uqrap, yiraqta tohtap, **13** awazlırini kətürüp: Əy Əysa, ustaz, bizgə rəhım kılajoysən, dəp etündi. **14** ularni kərgəndə u ularoja: Berip əzünglarni kahınlaroja kərsitinglar, dedi. Wə xundak boldiki, ular yolda ketiwatqanda, [mahawdın] paklandı. **15** ularđın birəylən əzining sakəyojınıni kərgəndə yukiri awaz bilən Hudani uluqlap, kəynigə burulusup, kaytti. **16** U kelip əysanınin ayiojoja yikilip düm yetip təxəkkür eytti. U Samariyalik idi. **17** Əysa bu ixka karap: Pak kılinojanlar on kixi əməmidı? Qalolan tokkuzəylən kəni? **18** Bu yat əllik masapırdın baxka, Hudaoja həmdusana oquojılı heqkim kaytip kəlmətioju?! — dedi. **19** Andin u həlikı adəmgə: — «Ornungdın tur, yolungoja mangojini Etiğading seni sakəytti!» — dedi. **20** [Bir küni] Pərsiylərin uningdin: «Hudanınin padixahlıqı qağan kelidu?» dəp soriojanda u ularoja jawab berip mundak dedi: — Hudanınin padixahlıqınınin kelixini kəz bilən kərgili bolmas; **21** kixilər: «Qarənglar, u mana bu yərdə!» yakı «U yərdə!» deyalməydu. Qünki mana, Hudanınin padixahlıqı arənglardıdu. **22** Keyin u muhlisliroja yəna mundak dedi: — «Xundak künlər keliduki, silər İnsan'oojlining künliridin birər küni bolsimu kərtixkə təxna bolisilər, ləkin kərəlməysilər. **23** Xu qəojda kixilər silərgə: «Mana u bu yərdə!» wə yakı «Mana u u yərdə!» daydu; silər nə barmənglar nə ularning kaynidin yügürmənglar. **24** Qünki goya asmanınin bir qetidın qakmaq qekip yəna bir qetigiqə yurutidjojandak, İnsan'oojlining öz künidə həm xundak bolidu. **25** Ləkin u awwal kəp əzab-əkubətlərnini tartixi bu dəwrdikilər tərpidin qətkə kəkilixi muqərrərdur. **26** Wə Nuh [pəyojəmbərnin] künliridə kəndak bololan bolsa, İnsan'oojlining künliridə həm xundak bolidu. **27** Taki Nuh kemigə kirip oltoıojan künigiqə, kixilər yəp-ıqıp, əylinip wə yatlık bolup keliwatqanıdi; andin topan kelip həmmisini həlak kıldı. **28** Həm yəna, Lutning künliridə kəndak bololan bolsa xundak bolidu — kixilər yəp-ıqıp, soda-setik kılıp, terikqilik kılatti wə əylərnı salatti. **29** Ləkin Lut Sodom xəhıridin qıkkən küni, asmandın ot bilən günggürt yəojip, [bu xəhərdikilərnin] həmmisini həlak kıldı. **30** Əmdi İnsan'oojlı axkara bolidjojan kündə əna xundak bolidu. **31** Xu küni, hər kim əgzidə turup, nərsə-kərkliəri eyidə bolsimu, alojılı qıxmisun; wə xuningoja ohxax kimki etizliqta bolsa [əyigə] heq yanmisun. **32** Lutning ayalini yadinglaroja kəltüringlar! **33** Kimki öz həyatini kutkuzmaqı bolsa, uningdin məhrum bolidu, ləkin öz həyatidin məhrum bololan kixi uningoja erixidu. **34** Silərgə xuni eytayki, u keqida ikki adəm bir orunda yatıdu; ularđın biri elip ketilidu, yəna biri kəldurulidu. **35** İkki ayal yərojuqak bəxida turup un tartiwatqan bolidu; ularđın biri elip ketilidu, yəna biri kəldurulidu». **37** Wə ular uningoja jawabən: Əy Rəb, bu ixlar kəyərdə

yüz beridu? — dæp soridi. U ularoʻja: Jæsæt ƙaysi yærda bolsa, ƙuzoʻqunlar xu yærgæ toplixidul!

18 Wæ u ularoʻja, boxaxmay, hærdaim dua ƙilip turux keræklilik toorxisida bir tæmsil ƙæltürüp mundak dedi: **2** — «Mælum xæhærdæ bir sotqı bar ikæn. U Hudadinmu ƙörƙmaydikæn, adæmlærgimu pærwa ƙilmaydikæn. **3** Xu xæhærdæ bir tul ayal bar ikæn wæ u daim sotqining aldioʻja kelip: «ÿybƙardin hæƙƙimni elip bærƙin» dæp tælep ƙilidikæn. **4** U heli wakitƙiqæ uni ræt ƙiptu; biræƙ keyin ƙönglidæ: Hudadinmu ƙörƙmaymæn, adæmlærgimu pærwa ƙilmaymæn, **5** lekin bu tul hotum meni awaræ ƙilip ketiwatidu, uning manga qaplixiwelip meni hælimdin ƙætküzüwætmeslik üqün hærhælda uning dæwayini sorap ƙoyay!» — dæp oylaptu». **6** Ræb: Ƙarænglar, adælætsiz bu sotqining nemæ degenlirigæ! **7** U xundak ƙiloʻqan yærda, Huda Özigæ keqæ-ƙündüz nida ƙiliwatƙan tallioʻqan bændilirigæ ƙandak ƙilar? Gærqæ Huda Öz bændilirigæ hæmdærd bolux bilæn birgæ [ræzillikkæ] uzunoʻjqæ sæwr-takæt ƙilsimu, ahirida bændilirining dærdigæ yætmesmu? **8** Mæn silærgæ eytayki: U ularning dærdigæ yetip nahayiti tezla hæƙƙini elip beridu! Lekin Insan'ooqli ƙælgænde yer yüzidæ iman-ixonq tapalamdu? — dedi. **9** U øzlerini hæƙƙaniy dæp ƙarap, baxƙilarni ƙezigæ ilmaydioʻqan bazilærgæ ƙaritip, mundak bir tæmsilni eytti: **10** — Ikki adæm dua ƙiloʻqili ibadæthaniøja beriptu. Biri Pærisiy, yænæ biri bajgir ikæn. **11** Pærisiy øda turup øz-øzigæ mundak dua ƙiliptu: — «ÿy Huda, mening baxƙa adæmlærdæk bulangqi, adælætsiz, zinahor wæ hætta bu bajgirdæk bolmioʻqinim üqün sanga xükür! **12** Hær hæptidæ ikki ƙetim rota tutimæn wæ tapƙanlirimning ondin bir ülüxini sædikæ ƙilimæn». **13** Biræƙ heliƙi bajgir yiræƙta turup bexini ƙetürüp asmanoʻqja ƙaræƙsimu petinalmay mäydisigæ urup turup: «ÿy Huda, mæn muxu gunahƙarøja ræhım ƙiloʻjaysæn!» — dæptu. **14** Mæn silærgæ xuni eytayki, wæ ikkiylændin [Pærisiy] æmæs, bæƙi [bajgir] ƙæqürümgæ erixip øyigæ ƙaytiptu. Qünki hærkim ezini üstün tutsa tæwæn ƙilær, lekin kimki ezini tæwæn tutsa üstün ƙetürülær. **15** Æmdi ƙolini tæƙküzsun dæp, ƙixilar ƙiƙik balilirinimu uning aldioʻja elip ƙelætti. Lekin buni ƙærgæn muhlişlar ularni øyiblidı. **16** Æmma Æysa balilarni yenioʻja qæƙirip: Ƙiƙik balilarni aldioʻja ƙælgili ƙoyunglar, ularni toşuxmanglar. Qünki Hudaning padixahliƙi dæl muxundæƙlardan tærƙib tapƙandur. **17** Mæn silærgæ bærhæƙ xuni eytip ƙoyayki: Kimki Hudaning padixahliƙini sæbiy balidæƙ ƙøbul ƙilmisa, uningøja hærgiz ƙirælmæydu, — dedi. **18** Mælum bir hæƙümdar Æysadin: I yahxi ustaz, mænggülik hæyatƙa waris bolmak üqün nemæ ixni ƙilixim keræƙ, — dæp soridi. (aiðnios g166) **19** Lekin Æysa: Meni nemæ üqün yahxi dæysæn? Yahxi boløjuqi pæƙæt birla, yæni Hudadur. **20** Æmrilærni bilisæn: — «Zina ƙilma, ƙatillik ƙilma, ooƙrilik ƙilma, yaloʻqan guwahliƙ bærma, atangni wæ anangni hærmæt ƙil» — dedi. **21** — Bularning hæmmisigæ ƙiƙikimdin tartip æmæl ƙilip keliwatimæn, — dedi u. **22** Æysa buni anglap uningøja: — Sænda yænæ bir ix ƙæm. Pütƙül mal-mülkingni setip, pulini yoƙsullarøja üläxtürüp bærƙin wæ xundak ƙilsæng, ærxtæ hæzinæng bolidu; andin ƙelip manga ægæƙkin! — dedi. **23** Æmma u bu gærpni anglap tolimu ƙayoʻuøja qemüp ƙætti; qünki u nahayiti bay idi. **24** Tolimu ƙayoʻuøja qemüp ƙætkænlikini ƙærgæn Æysa: —

Mal-dunyasi ƙøplæring Hudaning padixahliƙioʻja ƙirixi nemidegæn tæs-hæ! **25** Tøgining yingningin ƙezidin etüxi bay adæmning Hudaning padixahliƙioʻja ƙirixidin asandur! — dedi. **26** Buni anglioʻqanlar: — Undak bolsa, kim nijatƙa erixælisun? — dæyixti. **27** Æmma u jawabæn: — Insanlarøja mumkin bolmioʻqan ixlar Hudaøja mumkindur — dedi. **28** Æmdi Petrus: — Mana, biz bar-yoƙimizni taxlap sanga ægæxtuk! — dedi. **29** U ularoʻja: — Mæn silærgæ bærhæƙ xuni eytayki, Hudaning padixahliƙi üqün øy-wæƙ ya ata-anisi ya ƙerindaxliri ya ayali ya baliliridin wæƙ ƙæƙænælarning hærbiri **30** bu zamanda bularøja ƙøp hæssilüp müyæssær bolidu wæ kelidioʻqan zamandimu mænggülik hæyatƙa erixmæy ƙalmaydu. — dedi. (aiðn g165, aiðnios g166) **31** Andin u on ikæyælærni øz yenioʻja elip ularøja mundak dedi: — Mana, biz hæzir Yerusalemoʻja ƙiƙiwatimiz wæ pærøyømbærlæring Insan'ooqli toorxisida pütƙænliirining hæmmisi [xu yærda] æmælğæ axurulidu. **32** Qünki u yat ællæring ƙoʻlioʻja tapxurulidu wæ ular uni mænşiræ ƙilip, harlaydu, uning üstigæ tüküridu; **33** ular uni ƙamqilioʻqandin keyin øltürüwetidu; wæ u üqinqi ƙüni ƙayta tirilidu, — dedi. **34** Biræƙ ular bu sözlærdin hæqnemini qüxænmidı. Bu sözning mænisi ulardin yoʻxuruligan bolup, uning nemæ eytkinini bilælmæy ƙaldi. **35** Wæ xundak ix boldiki, u Yeriho xæhærigæ yekinlaxƙanda, bir ƙor ƙixi yolning boyida olturup tilæmqilik ƙilawatatti. **36** U ƙøpqilikning etüp ketiwatƙanliƙini anglap: — Nemæ ix boløqandı? — dæp soridi. **37** Hæƙ uningøja: — Nasaratlik Æysa bu yerdin etüp ketiwatidu, — dæp hæwær bærđi. **38** — I Dawutning ooqli Æysa, manga ræhım ƙiloʻjaysæn! — dæp wærƙirap ƙætti u. **39** Wæ Æysaning aldidæ mengiwatƙanlar uni: — Xük oltur! dæp øyiblæxti. Biræƙ u: — I Dawutning ooqli, manga ræhım ƙiloʻjaysæn! — dæp tehimu ƙættik wærƙirdı. **40** Æysa ƙædimini tohtitip, uni aldioʻja baxlap kelixni buyrudi. Ƙarioʻju uningøja yekin ƙælgænde u uningdin: **41** — Sæn meni nemæ ƙilip bær, dæysæn? — dæp soridi. — I Ræbbim, ƙayta ƙeridioʻqan bolsam'ıdi! — dedi u. **42** Æysa uningøja: — Ƙeridioʻqan bolam! Etikæding seni saƙaytti, — dedi. **43** Wæ uning kezi xuan eqildi; u Æysaøja ægixip, yol boyi Hudani uluøqap mangđi. Wæ barliƙ halayikmu buni ƙөрüp Hudaøja mæđhiya øqudı.

19 U Yeriho xæhærigæ ƙirip uningdin etüp ketiwatatti. **2** Mana xu yærda Zakay isimlik bir ƙixi bar idi. U «bax bajgir» bolup, intayin bay idi. **3** U Æysaning ƙandak adæm ikænlikini ƙөрüxkæ pursæt izdæwatatti, lekin boyi pakar boløjaƙqæ, hælkning toliılıƙidin uni ƙerælmæytti. **4** Xunga u aldi tæræƙkæ yügürüp berip, uni ƙөрüx üqün bir tüp üjmæ dærihigæ yamixip ƙiƙti; qünki Æysa u yol bilæn etætti. **5** Wæ Æysa u yærgæ ƙælgænda yukirioʻja ƙarap uni ƙөрüp uningøja: — Zakay, qapsan qüxkin! Qünki mæn bügün sening øyüngdæ ƙonuxum ƙeræƙ, — dedi. **6** U aldirap qüxüp, huxallik bilæn uni [øyidæ] mehman ƙildi. **7** Bu ixni ƙærgæn halayikning hæmmisi: U gunahƙar ƙixiningkidæ ƙonoʻqili ƙirip ƙætti! — dæp øtøtuldxip ƙætti. **8** Lekin Zakay ornidin turup Ræbgæ: — I Ræbbim, mana, mülkümming yerimini yoƙsullarøja berimæn; øgær birawni yaloʻqandin xikayæt ƙilip uningdin birnemæ ündürüwaløqan bolsam birigæ tætni ƙayturimæn, — dedi. **9** Buning bilæn Æysa uningøja [ƙarap]: — Bügün nijat bu øygæ ƙirdı. Qünki bu ƙixi hæm İbrahımning ooqlidur! **10**

Qünki Insan'ooli ezip kətkənlərni izdəp kutkuzojli kəldi, — dedi. **11** Halayik bu sezlərni tingxawatkənda u yəna səz kilip bir təmsilni qoxup eytti. Qünki u Yerusalemoja yekinlaxkanıdi wə ular: «Hudaning padixahlıki dərhal namayan bolidoiyo!» — dəp oylaxkanıdi. **12** Xunga u mundək dedi: Bir əksəngək padixahlıki təhtigə erixip kelix üqün yirək bir yurtka qarap yoloja qikiptu. **13** [Awwal] u ezining on kulini qakirip, ularoja on tillani üləxtürüp berip: «Mən kaytip kəlgüqə [buning bilən] oqət kilinglar» — dəptu. **14** Birək öz yurt pukraliri uningoja eq boləqəqka, kaynidin əqlərləni əwətip: «Bu kixining üstimizgə padixah boluxini halimaymiz!» dəptu. **15** Wə u padixahlıki mənsipigə erixip kaytip kəlgəndə xundək boldiki, hər birining tijarət bilən kanqə payda tapkınıni bilməkqi bolup, pulini tapxurojan həliki kullirini öz aldioja qakirtiptu. **16** Wə awwalkisi kelip: «I hojam, sili bərgən tilla on tilla payda kildi» dəptu. **17** «Yarayən, əy yahxi kull! Sən kiqikkina ixta ixənqlik qikənlıqning üqün on xəhərgə həkim boləjin» — dəptu hojayin uningoja. **18** İkkinqisi kelip: «I hojam, sili bərgən tilla bax tilla payda kildi» dəptu. **19** Hojayin uningoja həm: «Sən həm bəx xəhərgə həkim boləjin» dəptu. **20** Ləkin yəna birsi kelip: «I hojam, mana sili bərgən tilla! Buni yəqlıqka qigip bir jayda koyup saklıdim. **21** Qünki sili kəttik adəm ikənla, sili amanət kilmiəjanlırirdin payda ündürüp, əzliəri terimiojanlırirdin həsul yiojila. Xuning üqün silidin kərkətm» dəptu. **22** Əmma [hojayini] uningoja: «Əy əski kul, sanga əz əozingədin qikənan sezliring boyiqə həküm kilay. Sən mening amanət kilmay ündürüwalidojan, terimay turup yiojıwalidojan kəttik adəm ikənlikimni bilip turup, **23** nemə üqün mening pulumni həziniqilərgə amanət koymiding? Mən kaytip kəlgəndə, uni esümi bilən alməsmidim?» — dəptu. **24** Andin u yenidikilərgə: «Uningdiki tillani elip on tilla tapkan kuləja beringlar!» dəp buyruptu. **25** Ular uningoja: «I hoja, uning on tillasi tursa!» — dəptikən, **26** [hojayin yəna mundək dəptu]: «— Qünki mən silərgə xuni eytayki, kimdə bar bolsa, uningoja təhimu kəp berilidu; əmma kimdə yok bolsa, hətta uningdə bar boləjanlırimu uningədin məhrum kilinidu. **27** Əmdi üstigə padixah bolup həküm sürüxümni halimiojan düxmənlimni bolsa, ularni kəltürüp, mening aldimdə kətl kilinglar». **28** U bu ixləni eytkəndin keyin, Yerusalemoja qikixka aldioja qarap mangdi. **29** Wə xundək boldiki, u Zəytun teojining etikidiki Bəyt-Fagi wə Bəyt-Aniya yezilirioja yekin kəlginida, ikki muhlisioja munulərin tapilap əldin əwətti: **30** — Silər udulunglardiki yezioja beringlar. U yərgə kiripla həq adəm balisi minip bəkmiojan, bəqləklıki bir təhəyni kərisilər. Uni yexip bu yərgə yetiləp kelinglar. **31** Əgər birsi silərdin: «Nemixka buni yexisilər?» dəp sorap kəlsa, silər uningoja: «Rəbning buningəja həjiti qüxti» — dənglar. **32** Xuning bilən əwətiləngənlər beriwidi, ix dəl u ularəja eytkəndək boldi. **33** Ular təhəyni yexiwatkənda, uning igiliri ulardin: — Təhəyni nemixka yexisilər? — dəp soridi. **34** Ular: — Rəbning uningəja həjiti qüxti, — dedi. **35** Ular uni əysəning aldioja yetiləp kəldi; wə yepinqə-qapanlırini təhəyaning üstigə selip, əysani yələp üstigə mindürdi. **36** U ketip barəqinida, həklər yepinqə-qapanlırini yoloja payəndəz kilip saldi. **37** Wə u Zəytun

teojidin qüxüx yoloja yekinlaxkınıdi, pütkül muhlislar jamaiti xadlinip, əz kəzi bilən kərgən kudrətlik məjizilər üqün əwəziləni kəttürüp: «Pərwərdigarning namida kəlgən padixah mubarəktur! Asmanlarda tinq-inəqlik tikləngəy, ərxiləda xən-xərap ayan boləqay!» dəp towlixip Hudaəja mədhiyə oquxka baxlıdi. **39** Ləkin təpning iqidə bəzi Pərisiylər uningəja: — Əy ustaz, muhlislıringəja [muxu gəpłiri üqün] tənbih bər! — deyixti. **40** Birək u ularəja jawabən: — Silərgə xuni eytayki, bular jim turəjan bolsa, hətta bu taxlarmu qukan selixkan bolətti, — dedi. **41** Əmdi u xəhərgə yekinlixip uni kərip, uning üqün yiojlap mundək dedi: **42** — [I Yerusəlem] Sən bügin, bu küningdə, tinq-amanlıqning üqün nemə kərek boləjini bilsəng idi! Kaxki, bu ixlər həzir kəzlıringədin yoxurundur. **43** Qünki xundək künlər bəxingəja keliduki, düxmənlıring ətrəpinqni kəxa-istiħkam bilən kərxəp səni kəmap tət tərəptin kistaydu. **44** Ular səni wə [sepiling]ning iqingdəki baliliringni yər bilən yəksən kilip, hətta taxni taxning üstidimu kəldurməydu; qünki [Huda]ning səni yəqliəjan pəytini bilip yətmiding. **45** Wə u ibadətəna həyililiriəja kirip, u yərdə elim-sətim kiliwatkanları həydəp qikirip, **46** ularəja: — Mukəddəs yazmılərdi: «Məning eyüm dua-tiləwəthəna bolidu» dəp pütülgən bolsimu, ləkin silər uni «buləngqilərləning uwisi» kiliwədinglar! — dedi. **47** Xu wəqitlərdə u hər küni ibadətəna təlim bəratəti. Bax kəhınlar, Təwrat ustəzliri wə yurt qəngliri uni yəkitixka əmal izidi. **48** Ləkin ular kəndək kəl selixni bilməytti, qünki bərlık həlk uning səzini tingəx üqün uningəja kəttik yepixkanıdi.

20 Wə xu künlərdin bir küni u ibadətənaning həyililirida həlkə təlim bərip hux həwərnə elan kiliwatkənda, bax kəhınlar wə Təwrat ustəzliri bilən əksəkəllər uning əldioja kelip uningədin: **2** — Bizgə eytkin: Sən kiliwatkan bu ixləni kəysi həqəqka əsəsn kiliwətinə? Səngə bu həqəqni kim bərgən? — dəp soridi. **3** U ularəja jawab bərip: — Mənmə silərdin bir ixni soray; silər mənə eytip beringlarqu, **4** — Yəhəya yürgüzgən qəmüldürüx ərxtinmu, yəki insanlırdinmu? — dəp soridi. **5** Ular əzərə muləhizə kilixip: — Əgər «ərxtin kəlgən» desək, u bizgə: «Undəktə, silər nemə üqün [Yəhəyoja] ixənmidinglar?» dəydu. **6** Əgər: «İnsanlırdin kəlgən» desək, bu bərlık halayik bizni qəlma-kesək kilip öltüridu. Qünki ular Yəhəyaning pəyojəmbər ikənlikigə ixəndürülgən, — deyixti. **7** Wə ular: — [Uning] [həqəqning] kəyərdin kəlgənlikini bilməymiz, — dəp jawab bərixti. **8** Əysə ularəja: — Undəktə, mənmə bu ixləni kəysi həqəqka əsəsn kiliwatkanlıqimni eytməymən, — dedi. **9** U halayik mənə təmsilni sezləxkə baxlıdi: — «Bir kixi bir üzümzərlık bərpə kilip, uni bəqəwənlərgə ijərigə, əzi yəka yurtka bərip u yərdə uzun wəktə tururptu. **10** Üzümləni yiojidojan məzgil kəlgəndə bəqəwənlərləning üzümzərlıktiki mēwidin uningəja bərixkə kulliridin birini ularining yenioja əwətipu. Ləkin bəqəwənlər uni urup-dumbəlap kəruk kəl yənduruwətipu. **11** U yəna bəxka bir kulni əwətipu. Ləkin ular unimu dumbəlap, harlap, yəna kəruk kəl kəyturuwətipu. **12** U yəna üqinqisini əwətipu; ular unimu urup yəriləndurup, talaəja həydəp qikiriwətipu. **13** [Ahirdə] üzümzərlıqning hojayini: «Kəndək kilsəm bolar? Səyümlük oqıplumni əwətəy; ular

toʻqrisida aldin'ala heq oylanmaslikka qalbinglarda ket'iy niyat qilinglar. **15** Qunki men silerga barlik duxmanliringlar raddiya wə rat qilalmioqudək pasahətlik til wə danixmənlik ata qilimən. **16** Həтта ata-ana, aka-uka, uruk-tuoqan wə yar-buradərilinglarmu silergə hainlik kilip tutup beridu wə ular aranglardiki bəziliringlarni eltüridu. **17** Silər mening namim tüpəylidin həmmə adəmning nəpritiğə uqraysilər. **18** Həlbuki, bexinglardiki bir tal qaçmu həlak bolmaydu! **19** Səwr-qidamlıq boləjininglarda, jeninglaroğa igə bolalaysilər. **20** — Lekin Yerusalemlning [dūxmən] koxunliri tərpidin kərxiwelinojanlıqini kərgininglarda, uning wəyrən bolux waqti yekinlixip qaçtu, dəp bilinglar. **21** U qəojda Yəhudiyə əlksisidə turuwatqanlar taşlaroğa qaçsun, xəhər iqidə turuwatqanlar uningdin qikiç kətsun, yezilarda turuwatqanlar xəhərgə kirmisun. **22** Qunki xu qəoj «intikam jazasini tartidoğan künlər»dur; xuning bilən [mukəddəs yazmilarda] barlik pütülgənlər əməlgə axurulidu. **23** Əmdi xu künlərdə həmilidar ayallar wə bala emitidoğanlarning həlioğa way! Qunki bu zeminda eoçir kışıqlıq bolidu wə [ərxitki] oçəzəp bu həlkning bexioğa qūxidu; **24** Ular qiliqning bisida yikiçtilidu wə tutkūn kilinip, barlik əllərgə elip ketilidu; «yat əllərnin waqti» toxquçə, Yerusalem yat əllərnin ayaç astida qalidu. **25** — Kuyax, ay, yultuzlardimu əlamətlər bolidu; yər yūzidiki əllər arisida dengiz-okyanlarning güldürlixidin wə dölqunlarning dawəloqxliridin parəkəndiqilik bolidu. **26** Adəmlər korqup, yər yūzığə kelidoğan apətlərnə wəhımə iqidə küttip əs-hoxini yokitidu; qunki əsməndiki küqlər lərzigə kelidu. **27** Andin kixilər Insan'oqlining kük-qudrət wə uluq xan-xərap bilən bir bulut iqidə keliwatqanlıqini kəridu. **28** Lekin bu əlamətlər kərinüxkə baxlioqanda, kəddinglarni ruslap bexinglarni kəttüringlar, qunki bu silərnə əzad qilixtiki nijat yekinlaxti, degənlıktur. **29** U ularoğa mundaq bir təmsilni səzləp bərdi: — Ənjür dərihi wə baxka barlik dərəhlərgə qaranglar. **30** Ularning yengidin bihlanəoqanda ularoğa qarap, əzinglar yazning yetip kelixigə əz qəloqanlıqini bilisilər. **31** Xuningdək, baya deyilgən əlamətlərnin yūz beriwatqanlıqini kərgininglarda, Hudaning padixahlikining yekın qəloqanlıqini bilinglar. **32** Mən silərgə bərhək xuni eytip qəoyayki, bu əlamətlərnin həmmisi əməlgə axurulmay turup, bu dəwr ötməydu. **33** Asman-zemin yokilidu, biraq mening səzlimin hərgiz yokəlməydu. **34** — Lekin əzinglaroğa əgəh bolunglarki, kəngülliringlar əyx-ixrət, məyhorluk wə tiriklikning oçəm-əndixiliri bilən bihudlaxmisun, xu küni üstinglaroğa tuyuksiz qūxmisun. **35** Qunki u goya tuzəktək barlik yər yūzidə hər bir turuwatqanlarning bexioğa qūxidu. **36** Xunga hər kəndə waqitlarda həoyar bolunglar, yūz berix əldida turuwatqan bu ixlərdin əzinglarni qəurup Insan'oqli əldida həzir bolup turuxkə layiç həsəblinix iūqin hərdaim dua qilinglar, — dedi. **37** Əmdi u kündüzliri ibadəthanida təlim bəretti, əhxəmliri xəhərdin qikiç, keqini Zəytun teoçi dəp atəloqan taəqda etküzətti. **38** Wə barlik həlk uning təlimini angliqili tang səhərdə ibadəthanioğa kirip, uning yenioğa kəlekti.

22 Əmdi petir nan həyti («ətüp ketix həyti» dəpmu atilidu) yekinlixip qəloqanidi. **2** Bax kəhınlar wə

Təwrat ustazliri uni əlümgə məhkuq kilixkə əmal izdəp yūrətti; qunki ular həlktnin kərkətti. **3** Xu pəytta on ikkiyləndin biri boləoqan, İxkəriyot dəp atəloqan Yəhəduaning kəngligə Xəytan kirdi. **4** U bərip bax kəhınlar wə ibadəthana pasiban bəgliri bilən Əysani kəndəq kilip ularoğa tutup bərix üstidə məslihətləxti. **5** Ular intayin hux bolup, Yəhəduəoğa pul bərixkə kelixti. **6** Yəhəduə maqul bolup, uni haləykitin ayrim qəloqanda ularoğa tutup bərixkə muwəpik pürsət izdəkkə kirixti. **7** Əmdi petir nan həytininq [birinqi] küni yetip kəlgəndi. Xu küni «ətüp ketix həyti»əoğa atəp kurbənlıç [kəzo] soyulatti. **8** Xuning bilən Əysa Petrus bilən Yuhənaəoğa: — Bərip bizgə ətüp ketix həytininq [kəzisini] birgə yegili təyyarlanglar, — dəp ularni əwətti. **9** — Kəyərədə təyyarliximizni haləysən? — dəp soridi ular. **10** U ularoğa mundaq dedi: — Xəhərgə kirsənglar, mana u yərdə kəzida xu kəttürüwaləoqan bir ər kixi silərgə uqraydu. Uning kəymidin mengip u kirgən əygə kiringlar. **11** Wə əy igisigə: «Ustaz: — Muhlisirim bilən ətüp ketix həytininq tamikiçni yəydoqan məhmanhana əy kəyərədə? — dəp sorawitidu» dənglar. **12** U silərnə bəxlap üstünki kəwəttiki rətləngən səməjanlaxturuloqan qəng bə eoçiz əyni kərsitidu. Mana xu yərdə təyyarlık kilip turunglar. **13** Xuning bilən ikki bəriwidə, həmmə ixlər uning eytkinidək bolup qikiçti. Ular xu yərdə ətüp ketix həytininq tamikiçni təyyarlaxti. **14** Əmdi waqti-saiti kəlgəndə, Əysa dastihanda olturdi; on ikki rosul uning bilən billa olturuxti. **15** Andin u ularoğa: — Mən əzab qəkixtin ilgiri, silər bilən ətüp ketix həytininq bu tamikiçioğa həmdastihanda boluxkə tolimu intəzar bolup kəlgəndim. **16** Qunki silərgə eytayki, bu həyt ziyəpitininq [əhmiyiti] Hudaning padixahlikida əməlgə axurulmioquçə, mən buningdin qayta yeməymən, — dedi. **17** Andin u bir jəmmi kəlioğa elip, təxəkkür eytti wə muhlisliroğa: — Buni elip aranglarda təksim kilip [iqinglar]. **18** Qunki xuni eytayki, mundin keyin Hudaning padixahlik kəlmigüqə, hərgiz iūzüm xərbitidin ket'iy iqməymən, — dedi. **19** Andin u bir tal nəmmi kəlioğa elip, Hudəoğa təxəkkür eytti wə uni oxtup, ularoğa ələxtürüp bərip: — Bu mening silər iūqin pida bolidoqan tənimidur. Məni əsləp turux iūqin buningdin yənglar, — dedi. **20** U xuningdək tamaktin keyinki jəmmi kəlioğa elip mundaq dedi: — Bu jəmdiki xərab mening silər iūqin təküliidoqan kənimda boləoqan yəngi əhdidur. **21** Lekin mana, məni tutup bərgüqininq qəli mening bilən bə dastihandidur. **22** Wə Insan'oqli dərəwəkə əzi toʻqrisida bəkitilgəndək [ələmdin] ketidu; biraq Insan'oqlining tutup bərixlixigə wasitiqi boləoqan adəmning həlioğa way! **23** Andin muhlislar bir-biridin: — Arimizda zadi kim muxundaq ixnə qilixi munkiç? — dəp munəzirigə qūxüp ketixti. **24** Əmdi ularning arisida kəysimiz əng uluq səniliximiz kərak degən taləx-tərtix pəyda boldi. **25** U ularoğa mundaq dedi: — Əllərdiki padixəhlar qəl astidiki həlk üstidin buyrukəwazlık kilip idarə qilidu, ularning üstidiki həokqudarliri «həlkəpərwə» dəp atilidu. **26** Biraq silər xundaq bolmanglar; bəhki aranglardiki əng mərtiwilikni əzini əng kikiçidək həsəblisun wə yetəkiç boləoqanlar [həmməyləngə] hizmətkərdək bolsun. **27** Kim mərtiwilik, dastihanda olturoqanmu yəki dastihandiki kütqūqimu?

Dastihanda olturoqini amasmu? Biraq mən bolsam aranglarda hizmitinglarda boluquci kütüküidakturmən. **28** Silər bolsanglar, beximoqa sinaklar kəlgənda baxtin-ahir mən bilən billə həmrəh boluqansilər. **29** Wə huddi Atam manga padixahlik hokuki bekitkəndək, mən silərgimü xundak bekitimən. **30** Xuning bilən silər mening padixahlikimda mən bilən bir dastihanda yəp-iqisilər wə təhtlərdə olturup, Israilling on ikki kəbilisi üstidin həküm qikirisilər. **31** Rəb yəne [Petruska]: — «Əy Simon, Simon! Mana, Xəytan həmminglarni huddi buoqday taskioqandək taskəp sinaxni tiligən. **32** Ləkin etikəding yökimisinü dəp sanga dua kıldim. Əmdi sən towa kılip tüz yoloja kaytkəndin keyin, kərinədxiləringni mustəhkəmligin» — dedi. **33** — I Rəb, — dedi Petrus, — Mən sən bilən billə zindanoqa taxlinip, billə ölümgə berixka təyyarman! **34** U uningoja: — I Petrus, sanga eytayki, bügün horaz qillioquqə, sən «Uni tonumaymən» dəp məndin üq ketim tanisen, dedi. **35** Andin, u ularidin: — Silərnə həmyansiz, hurjunsiz wə kəxsiz [səpərgə] əwətkinimdə silərnə birər nərsənglər kəm bolup kəloqanmu? — dəp soridi. Ular: — Yak, dedi. **36** Xuning bilən u ularoja: — Ləkin həzir hər kimning həmyani bolsa, uni alsun; xundak həm hurjuni bolsa, uni alsun wə bir kimning kıliqi bolmisa, qəpinini setip birdin kıliq alsun. **37** Qünki mən silərgə xuni eytayki, [mukəddəs yazmilarda]: «U jinayətiqlər katarida sanilidu» dəp pütüiləng səz məndə qokum əməlgə axurulidu. Qünki mening toqrəmdiki barlik ixlar toluq əməlgə aximay kəlməydu — dedi. **38** — I Rəb, qarioqin, bu yərdə ikki kıliq bar ikən, dedi ular. — Boldi, yetidu! — dedi u ularoja. **39** Andin u qikip, aditi boyiqə Zəytun təoioja yol aldı; uning muhlisleri uningoja əgixip bardı. **40** U yərgə yetip baroqanda u ularoja: — Azdurulmaslikinglar üqün dua kılinglar, — dedi. **41** Andin, ularidin bir tax etimiqə nerirək berip, tizlinip turup: **42** — I Ata, halisang, bu kədəhni məndin elip kətkəysən. Ləkin mening əməs, bəlki Səning iradəng ada kılinsun — dəp dua kıldi; **43** wə asmandin bir pərixətə uningoja kərtünip uni kuwwətləndürdi. **44** U kəttik əzabta toloqinip tehimu ihlaslik bilən dua kıliwərdi. Buning bilən uning tərləri yərgə təkülgən kən tamqiliridək qüxüxkə baxlıdi. **45** Andin duasini tügutip, ornidin turup, muhlislrining yenioja kəldi. Ularıning ojamgə qəküp həlsizlinip mügdəp kəloqanlikini kərtüwidi, ularoja: **46** — Uhləp kəloqininglar nemisi? Azduruluxtın saklinix üqün kəpup dua kılinglar, — dedi. **47** Uning səzi tehi ayaolxəmmastinla, bir top adəmlər pəyda boldi. Uları bəxlap kəlgünə on ikkəyləndin biri boluqan Yəhuda dəgən kixi idi; u əysəoja [salam berip] səygili kəxioja bardı. **48** Əysə uningoja: — Əy Yəhuda, bir səyüx bilən Insan'oolqini tutup bərsənmu? — dedi. **49** Wə əysəning ətrapidikilər nemə ix yüz bəridioqanlikini bilip yetip: — I Rəb, kıliq bilən uraylimu? — dedi. **50** Wə ularidin biri [kiliqini kərtürüp], bəx kəhning qəkirioja urup, ong kulikini xiliwətti. **51** Biraq əysə buningoja jawəbən: — Boldi, tohta! — dedi; u kolini uzitip kulioqə təgküzüp, uni sakəytti. **52** Əysə özini tutkili kəlgən bəx kəhınlar, pasiban bəgləri wə aqsakallarəja kərap: — Bir kəraqəqini tudioqandək kıliq-tokmaqlarni kərtürüp kəpsiləroqu? **53** Mukəddəs ibadəthanida hər küni silər bilən billə idim,

silər kəl salmidinglar. Həzir bu silərgə təwə boluqan wəqit-səəttur wə kərangəwəlukning həküm sürüxidur — dedi. **54** Ular əysəni tutuwəlip, bəx kəhningə eyigə elip kəlixti. Petrus yirəktin əgixip mangdi. **55** Əmdi ular həyolining otturisida ot yəkıp qərisidə [issinip] olturoqanda, Petrus ularning arisioja kirip olturdi. **56** Andin otning nurida uning olturoqinini kərgən bir dedək uningəja tikilip kərap turup: — Bu adəmmu əysə bilən billə idi, — dedi. **57** Ləkin u tenip: — Əy hotun, uni tonumaymən! — dedi. **58** Andin uzun ətməy, yəne birəylən uni kərup: — Sənmə ularidin ikəsən, — dedi. Ləkin Petrus: — Əy buradər, undək əməsmən! — dedi. **59** Andin bir sətəqə ətkəndə bəxka birəylən: — Dərhəkikət, bu həm uning bilən billə idi; qünki umu Galiliyəlikur, — dəp qing turuwaldi. **60** Ləkin Petrus: — Həy buradər, nemə dəwətkiningni bilməymən! — dedi. Wə uning səzi ayaolxəmmastinla, horaz qillidi. **61** Əmdi Rəb kəynigə burulup, Petruska tikilip kərap kəoydi. Xuning bilən Petrus Rəbning səzini, yəni: «Bügün horaz qilləxtin ilgiri sən məndin üq ketim tanisen» dəgənlikini yədioja kəltürdi. **62** Wə u taxkiriəja qikip kəttik yioqlap kətti. **63** Əmdi əysəni tutup turuwətkənlər uni məshirə kılixka wə sawəp-dumbəlxənkə baxlıdi; **64** uning kəzlrini tēngip uningdin: — Seni urəjan kimdu? Kəni, bəxarət bərgin! — dəp soraxti **65** wə uningəja buningdin bəxka yəne nuroqun həkərlərnəni kəydu. **66** Tang atqənda, həlk əqsakalləri, yəni bəx kəhınlar wə Təwrat ustəzlrini yioqilixti. Ular uni ez kəngəxmisigə elip bərip **67** uningdin: — Eytə, sən Məsihmu? — dəp soraxti. U ularəja jawəbən: — Silərgə eytsəmmu, kət'iy ixənməysilər. **68** Silərdin birər soal sorisəm, həq jawəb bərməysilər. **69** Ləkin bu wəqəttin bəxlap Insan'oolqi Həmmigə Kədirning ong yenida olturidu, — dedi. **70** — Undəqta, sən Hudəning Ooqli ikəsən-də? — deyixti ular. U: — Dəgininglərdək mən xudurmən! — dəp jawəb bərdi. **71** Xuning bilən ular: — Əmdi bəxka guwahqiləking bizgə nemə həjiti? Qünki əzimiz uning əz əozidın qikkini angliduk! — deyixti.

23 Andin [kəngəxmidikiləring] həmmisi ornidin turuxup, uni [wəliy] Pilatusning əldioja elip bərixti. **2** U yərdə ular uning üstidin xikəyət kılip: — Özini Məsih, yəni padixah dəp atiwəlip, həlkimizni əzdurup wə küttritip, Kəysərgə bəj-səlik tapxuruxni toskan bu adəmnə baykəp uni tuttuk, — deyixti. **3** Pilatus uningdin: — Sən Yəhudiylarning padixəhimusən? — dəp soridi. U: — Eytkəningdək, — dəp jawəb bərdi. **4** Andin Pilatus bəx kəhınlar bilən kəpəqilikkə: — Bu adəmdin birər xikəyət kıloqudək ixni tapalmidim, — dedi. **5** Ləkin ular tehimu kət'iy həlda: — U Galiliyədin tartip taki bu yərgiqə, pütkül Yəhudiyađimə talim bərix bilən həlkni küttritidu. **6** Pilatus «Galiliyə» dəgən səzni ənglap: — Bu kixi Galiliyəlikmu? — dəp soridi **7** wə uning Hərod [hanning] idarə kioqən əlkidin kəlgənlikidin həwə tepip, uni Hərodka yollap bərdi (u künlərdə Hərodmə Yerusəlemə idi). **8** Hərod əysəni kərgənda intəyin huxal boldi. Qünki u uzundin bəri uningəja dair kəp ixlərnə ənglap, uningdin bir məjizə kərix ümididə bolup, uni kərix pərsitini izdəwəttəti. **9** U əysədin kəp soallərnə soridi, ləkin u Hərodka bir əojizmu jawəb bərmidi. **10** Bəx kəhınlar wə Təwrat ustəzlrini yəkın

turup uning üstidin h  d p  r-z-xikay t kiliwatatti. **11** H rod han w  uning l xk rliri uni harlap m shir  kiliqip, uningoj  xah n  ton-kiyim kiydürüp, uni yon  Pilatusning aldiqj  qayturup yollidi. **12** Mana xu k ndin baxlap, Pilatus bilən H rod dost bolup qaldi; q nki ilgiri ular arisida adawat bolojanidi. **13** Waliy Pilatus bax ka nlarni, [Y hudiyl] h k mdarlarni w  halayikni yojip, **14** ularoj : — Sil r bu ad mning  stidin «H lkni azduridu w  kutritidu» d p xikay t kilip uni aldimoj  tartip k ldinglar. Mana, mən sil rning aldinglarda uni sor k kilojinim bilan, uningdin sil r xikay t kilojan jinay tl rdin birinimu tapalmidim. **15** H rodumu tapmidi; q nki mən sil rni uning aldiqj  ew ttim. Mana, uningda elümgə layik heq kand k jinayət yok iken. **16** Xunga mən uni jazalap, andin qoyup berim n, — dedi **17** (uning hər ketimlik [ t p ketix] heytida, [Y hudiyl] [m hbuslardin] birini ularoj  qoyup berix məjburiyiti bar idi). **18** Lekin keppilik təngla q kan selixip: — Buni yo iting! Bizg  Barabbasni qoyup bering! — deyixti **19** (Barabbas bolsa x h rd  topilang k t rg nlikni w  katillik kilojanlikni  q n zindanoj  taxlanojan məhbus idi). **20** Xuning bilən Pilatus  ysani qoyup berixni halap, k ppilikk  yon  sez kilojilni turdi. **21** Lekin ular jawabon yon  q kan selixip: — Krestlign, uni krestlign! — d p warkiraxti. **22** [Pilatus]  qinqi ketim ularoj : — Nemixkə? U zadi nem  yamanlik kilojan? Mən uningdin elümgə layik heq jinayət tapalmidim. Xuning  q n mən uni jazalap, qoyup berim n, — dedi. **23** Birak ular yenila h  d p q kan selixip: «U krestlansun!» d p t l p kilip qing turuwaldi. Ularning h md  bax ka nlarning q kanliri ahir kiql k k ldi. **24** Pilatus ularning talipi boyiq  ada kilinsun d p h k m qi ardi. **25** W  ularning tiliginini, yon  topilang k t r x w  katillik  q n zindanoj  taxlanojanni qoyup berip,  ysani ularning h hixioj  tapxurup b rdi. **26** W  ular uni elip ketiwatqanda, yolda Kurini x h rlik Simon isimlik bir kixi s hradin keliwatatti; ular uni tutuwelip, krestni uningoj  k t rg z p,  ysaning k ynidin mangdurdi. **27**  ysaning k ynid  zor bir top h lk, xundakla uningoj  eqinip yioj -zar k t r xiwatqan ayallarmu  gixip keliwatatti. **28** Lekin  ysa k ynig  burulup ularoj : —  y Yerusalemning qizliri! Mən  q n yiojlimanglar, b lki  z nglar w  baliliringlar  q n yiojlanglar! **29** Q nki silarg  xund k eoqir k nl r keliduki, kixilər: «Tuqmaslar, bala k t rmig n qors klar w  emitmig n  mq kl r b htliktur!» — deyixidu. **30** Xu qaojda kixilər taojaroj : « stimizg  er ll!», d ngl klarg : « stimizni yap!» d p nida kilixidu. **31** Q nki adaml r yappexil dərəhkə xund k ixlarni kilojan yord , qurup k tk n dərəhkə nem  ixlar bolar?! — dedi. **32** Ikki jinay tqimu elümgə m hkum kilinojili uning bilən tang elip kelinganidi. **33** W  ular «bax səngək» d p atalojan jayoj  k lg nd , u yord  uni w  yon  ikki jinay tqini, birini uning ong yenida w  yon  birini sol yenida krestkə tartti. **34**  ysa: — I Ata, ularni kəqürgin, q nki ular  zining nem  kiliwatqanlikini bilm ydu, — dedi. [Ləxkərlər] q k taxlap, uning kiyimlirini bel xiuwaldi. **35** Halayik qarap turatti, Y hudiyl h k mdarlarmu yenida turup uningoj  dimojini keqip m shir  kilip: Baxkilarni kutquzuptiken! Əgər u rasttin Hudaning Məshih, Uning

taliwalojini bolsa,  zini kutquzup baksun! — deyixti. **36** L xk rlarmu uni m shir  kilixip, yenioj  berip uningoj  sirkə t nglar: **37** —  g r sən Yəhudiylarning Padixahih bolsang,  zingni kutquzup bak! — deyixti. **38** Uning  stidiki [tahtayoj ] grekqə, latinq  w  ibranioyq  hərplər bilən: «Bu kixi Yəhudiylarning Padixahidur» d p yezip koyulojanidi. **39** Uning bilən bill  krestkə tartilojan ikki jinay tqining biri uni h karatl r: — Sən Məshih  m smiding?  mdi  z ngnimu, biznimu kutquz ! — dedi. **40** Birak yon  biri uning gepigə t nbih berip: Sən  z ng ohxax h k mning tegid  turup Hudadin k rk mams n? **41** Bizning jazaliniximiz h k lik, q nki  z kilimxilrimizning tegixlik jazasini tarttuk; lekin bu kixi heq kand k natoqra ix kilimiojanol! — d p jawab b rdi. **42** Andin, u  ysaoj : — I R b, padixahliking bilən kəlginingdə, meni yad kilojin, — dedi. **43**  ysa uningoj : — B rh k, mən sanga eytayki, H zin sən mən bilən bill  j nn tt  bolis n, — dedi. **44** H zir alтинqi saat bolup, p ttin zeminni tokkuzinqi saatkiq  qarangojuluk basti. **45** Kuyax nurini bərmidi w  ibadəthanining p rdisi tosattin otturisidin yirtilip ikki parq  bolup k tti. **46**  ysa kattik awaz bilən nida kilojandin keyin: — I Ata! Rohimni kolungoj  tapxurdum, — dedi-da, tiniki tohtap, jan  zdi. **47** U yord  turojan y zbexi yüz bərgən ixlarni k r p: — Bu ad m h k k t n durus ad m iken! — d p Hudani uluqlidi. **48** W  bu manzirini k r xk  yiojilojan barlik h lk yüz bərgən ixlarni k r p k rk rlirig  urup  ylirig  kaytixti. **49** W  uni tonuydijon barlik kixilər w  Galiliyədin uningoj   gixip k lg n ayallar yirakta turup, bu w k l rg  qarap turdi. **50** W  mana xu yord  k ng midikil rdin Y s p isimlik biri bar idi. U  zi akk ng il w  adil ad m bolup, ularning m shihitig  w  kilojinoj  qoxulmiojanidi.  zi Y hudiyl  lkisidiki Arimatiya deg n bir x h rdin bolup, Hudaning padixahlikini t lm r p kütətti. **52** U  zi Pilatusning aldiqj  berip Əysaning jasitini berixni t l p kildi; **53** W  uni kresttin q x r p kanap bilən k p nl p, kor m taxtin oyup yasalojan, heq m koyulmiojan bir q brig  d rn  kildi. **54** Bu «təyyarlik k ni» bolup, xabat k ni y k nlaxip qalojanidi. **55** W  uning bil n Galiliy din k lg n ayallar [Y s pk ]  gixip, k brini w  uning jas tining qand k koyulojinini k rdi. **56** Andin yenip berip  tir r w  hux puraklik buyumiojan t yyar kildi w  [Tawratniki]  mr boyiq  xabat küni aram elixti.

24  mdi h ptining birinqi k nid  tang yuray d p qalojanda, ayallar özliri t yyarilojan  tir rni elip, k brig  k ldi. **2** Ular k brining  ozidiki taxning domilitiwetilgenlikini k rdi; **3** w  k brig  kirip qariwidi, R b  ysaning jasiti yok turatti. **4** W  xund k boldiki, ular buningdin patiparq  bolup turojanda, mana, nur q knap turidijon kiyiml rni kiyg n ikki zat ularning yenida tuyuqsiz p yda boldi. **5** Ayallar kattik w h mg  q x p, y zilirini y rg  y kixti. Ikki zat ularoj : — Nem   q n tirik boluqini  lg nl rning arisidin izd ysilar? **6** U bu yord   mas, b lki u tirildi! U tehi Galiliy d  turojan waqtida, uning silerg  nemini eytkinini, yon : «Insan'oojlining gunahkar ad ml rning kolioj  tapxurulup, krestlinip,  qinqi k ni qayta tirilixi mu k rr dur» deg nirini  sl p bekinglar! — dedi. **8** W  ular uning [d l] xund k deginini esig  elixti; **9** w 

kəbridin qaytip, bu ixlarning ҳамmisini on biraylängə, U Simonoğa körünüptu!» deyixiwatatti. **35** Xuning bilən ular ikkiylənmu yolda yüz bərgən ixlarni wə u nanni oxtuwatkanda uning əzlirogə kəndək tonulojini kəpəqilikkə səzləp bardı. **36** Wə ular bu ixlər üstidə səzlixiwatkanda, [Əysa] əzi tosattin ularning otturidə pəyda bolup: — Silərgə aman-hatirjəmlik boləy! — dedi. **37** Ular birər rohnı uqrattukmu nemə, dəp hiyal kəlip, əlakzadə boluxup wəhimigə qüxti. **38** U ularoğa: — Nemigə xunqə əlakzadə bolup kəttinlgar? Nemixkə kəlbənglərdə xək-guman qikipturidu? **39** Kollirimoğa wə putlirimoğa qarap bəkinglar! Mening əzüm ikənlikimni bilinglar! Meni tutup kəringlar, rohnəng ət bilən səngiki yok, ləkin mənədə barlikni kərisilar, — dedi. **40** Wə xundək degəq ularoğa put-kolini kərsətti. **41** Ular huxluktin [kəzlirogə] ixəngüsi kəlməy həyrənuhəs turojini u ulardin: — Silərnəng bu yərdə yegüdək nərsənglər barmu? — dəp soridi. **42** Ular bir parqə belik kawipi wə bir parqə həşəl kənikini uningəyə sunuwidi, **43** u elip ularning əlvida dedi. **44** Andin u ularoğa: — Mana bu mən silər bilən boləqan waqtimda silərgə eytkən: «Musa hatiriləqən Təwrat kənanı, pəyqəmbərlərnəng yazmiliri wə Zəburda mening toqrəmdə pütülgənnəng həmmisi qəqum əməlgə axurləy kəlməydu» degən səzlimir nəməsmu? — dedi. **45** Xuning bilən u muqəddəs yazmilərnə qüxinixi tükün ularning zəhənilirini aqti **46** wə ularoğa mundaq dedi: — [Muqəddəs yazmilərdə] xundək əldin pütülgənkə wə xu ix Məsihnəng əzigə toqrə kəldiki, u əzab qəkip, üçinqi künidə əlgənlər ərisidin tirilidu, **47** əndin uning nəmi bilən «Towa kilinglar, gunəhlərnəng kəqürümigə muyəssər bolunlar» degən həwər Yerusəlemdin bəxlap barlik əllərgə jakarlinidu. **48** Silər əmdə bu ixləroğa guwahqıdursilər. **49** Wə mana, mən Atəmnəng wədə kıləjini wujudənglərnə əwətimən. Ləkin silər yukiridin qüxidəqan kük-qudrət bilən kiygüzülgüqə, xəhərdə kütüp turənglar». **50** Wə u ularni Bəyt-Aniyə yezisiqəqə bəxlap bardı wə kollirini kətürüp ularni bərikətlidi. **51** Wə xundək boldiki, ularni bərikətligəndə u əldin ayirilip əsmənoğa kətürildi. **52** Ular uningəyə səjdə kılıxti wə zor huxal-hurəmlik iqidə Yerusəlemoğa qaytip kəlip, **53** hərdəim ibadəthanidə turup Hudaqə xükür-sənə oquxup turdi.

Yuhanna

1 Muqaddamda «Kalam» bar idi; Kalam Huda bilan billa idi ham Kalam Huda idi. **2** U muqaddamda Huda bilan billa idi. **3** U arkilik barlik mawjudatlar yaratildi va barlik yaratilganlarning heq biri uningisiz yaratilgan emas. **4** Uningda hayatlik bar idi va xu hayatlik insanlaroga nur elip keldi. **5** Wə nur karangʻolulukta parlaydu va karangʻoluluk bolsa nurni heq besip qūxʻaligʻan emas. **6** Bir adam Hudadin keldi. Uning ismi Yəhya idi. **7** U guwahlik berix uqūn, yəni həmmə insan əzi arkilik ixəndürilsun, dəp nuroʻja guwahqi boluxka kəlgənidi. **8** [Yəhyaning] əzi xu nur əməs, bəlki pəkət xu nuroʻja guwahlik berixkə kəlgənidi. **9** Həkiyik nur, yani pütkül insanni yorutquqi nur dunyoga keliwatkanidi. **10** U dunyada boləjan wə dunya u arkilik barlikka kəltürülgen bolsimu, lekin dunya uni tonumidi. **11** U eziningkilərgə kəlgən bolsimu, birak uni əz həlki qəbul qilmidi. **12** Xundaktimu, u ezini qəbul qiləjanlar, yəni əz namioʻja etiqad qiləjanlarning həmmisigə Hudaning pərzənti bolux həkūqini ata kildi. **13** Uni qəbul qiləjan muxular ya qəndin, ya ətlərdin, ya insan iradisidin əməs, bəlki Hudadin tərəlgən bolidu. **14** Kalam insan boldi həmm arimizda makanlaxti wə biz uning xan-xəripigə qariduk; u xan-xərep bolsa, Atining yənidin kəlgən, meh'ir-xəpəkət wə həkiqətke tolojan birdinbir yegane Oo'jliningkidur. **15** (Yəhya uningə guwahlik berip: — Mana, mən [silərgə]: «Məndin keyin kəlgūqi məndin üstündur, qūnki u mən dunyoga kelixtin burunla boləjanidi» deginim dəl muxu kixidur! — dəp jar kildi) **16** Qūnki həmmimiz uningdiki toluq taxkanlardan iltipət üstigə iltipət alduk, **17** Qūnki Təwrat kanuni Musa [pəyoʻəmbər] arkilik yətküzülgenidi; lekin meh'ir-xəpəkət wə həkiqət əysa Məsih arkilik yətküzüldi. **18** Hudani heqkim kərip bəqan əməs; birak Atining kuqikida turoquqi, yəni birdinbir Oo'jl Uni ayan kildi. **19** Yerusalemdiki Yəhudiylar Yəhyadin «Sən kimsən?» dəp sürüxtə kilixka kahinlar bilən Lawiylarni uning yenioʻja əwətkəndə, uning ularoga jawabən bərgən guwahliki mundak idi: **20** U etirap qilip, heq ikkilənməy: — «Mən Məsih əməsmən» — dəp enik etirap kildi. **21** Ular uningdin: — Undakta əzüng kim bolisən? Ilyas [pəyoʻəmbər] musən? — dəp soridi. — Yak, mən u əməsmən, — dedi u. — Əmisə, sən həliki pəyoʻəmbərmusən? — dəp soridi ular. U yənə: — Yak! — dedi. **22** Xunga ular uningdin: — Undakta, sən zadi kim bolisən? Bizni əwətkənlərgə jawab beriximiz uqūn, [bizgə eytkin], əzüng toorūluk nemə dəysən? — dəp soridi. **23** Yəhya mundak jawab bərdi: — Yəxaya pəyoʻəmbər burun eytkəndək, qəldə «Rəbning yolini tüz qilinglar» dəp tolawdiəjan awazdurməni. **24** Əmdi [Yerusalemdin] əwətilənlər Pərisiylərdin idi. Ular yənə Yəhyadin: — Sən ya Məsih, ya Ilyas yaki həliki pəyoʻəmbər bolmisəng, nemə dəp kixiləni suoga qəməldürisən? — dəp soridi. **26** Yəhya ularoga mundak dəp jawab bərdi: — Mən kixiləni suojla qəməldürimən, lekin aranglarda turoquqi silər tonumioʻjini; **27** u məndin keyin kəlgūqi bolup, mən hətta uning kəxining boo'quqini yexixkimu layik əməsmən! **28** Bu ixlar İordən dəryasining xərkiy qetidiki Bəyt-Aniya yezisida, yəni Yəhya pəyoʻəmbər kixiləni [suoga] qəməldürüwatkan yərdə yüz bərgənidi. **29** Ətisi,

Yəhya əysaning əzigə qarap keliwatkanlikini kərip mundak dedi: — Mana, pütkül dunyaning gunah'larini elip taxlaydiəjan Hudaning kozisi! **30** Mana, mən [silərgə]: «Məndin keyin kəlgūqi birsi bar, u məndin üstündur, qūnki u mən dunyada boluxtin burunla boləjanidi» deginim dəl muxu kixidur! **31** Mən burun uni bilmisəmən, lekin uni İsrailoga ayan bolsun dəp, kixiləni suoga qəməldürigili kəldim. **32** Yəhya yənə guwahlik berip mundak dedi: — Mən Rohning pahtək həlitidə asmandin qūxūp, uning üstigə kənoqanlikini kərdüm. **33** Mən əslidə uni bilmigənidi; lekin meni kixiləni suoga qəməldürüxkə əwətkūqi manga: «Sən Rohning qūxūp, kimmind üstigə kənoqanlikini kərsəng, u kixiləni Muqəddəs Rohka qəməldürigili bolidu!» degənidi. **34** Mən dərwəxə u ixni kərdüm, xunga uning həkiqətən Hudaning Oo'jli ikənlikigə guwahlik bərdim! **35** Ətisi, Yəhya ikki muhlisi bilən yənə xu yərdə turatti. **36** U [u yərdin] mengip ketiawatkan əysani kərip: — Karanglar! Hudaning kozisi! — dedi. **37** Uning bu səzini angliəjan ikki muhlis əysaning kəynidin mengixti. **38** əysa kəynigə burulup, ularning əgixip keliwatkinini kərip ulardin: — Nemə izdəysilər? — dəp soridi. Ular: — Rabbi (bu [İbraniyqa səz bolup], «ustaz» degən mənədə), kəyərdə turisən? — dedi. **39** — Berip kəringlar, — dedi u. Xuning bilən, ular berip uning kəyərdə turidiəjanlikini kərdi wə u küni uning bilən billə turdi (bu waqit xu künning oninqi saiti idi). **40** Yəhya [pəyoʻəmbərnin] yūkiriki səzini anglap, əysaning kəynidin mangəjan ikkiyləning biri Simon Petrusning inisi Andriyas idi. **41** Andriyas awwal əz akisi Simonnı tepip, uningə: — Biz «Məsih»ni taptuk! — dedi («Məsih» İbraniyqa səz bolup, grek tilida «Hristos» dəp təjrimə qilinidi) **42** wə akisini əysaning aldiəja elip bardi. əysa uningə qarap: Sən Yunusning oo'jli Simon; buningdin keyin «Kifas» dəp atilisən, — dedi (məni «tax»tur). **43** Ətisi, əysa Galiliyə əlksisigə yol almaqqi idi. U Filipni tepip, uningə: — Manga əgixip mang! — dedi **44** (Filip Bəyt-Saidalik bolup, Andriyas bilən Petrusning yurtdixi idi). **45** Filip Nataniyəlni tepip, uningə: — Musa pəyoʻəmbər Təwrat wə bəxka pəyoʻəmbərlərmu [yazmilirida] bəxarət qilip yazəjan zatni taptuk, U bolsa Yüstüpnin oo'jli Nasarətlik əysa ikən! — dedi. **46** Birak Nataniyə: — Nasarət degən jaydin yaxhi birmənə qikamdu?! — dedi. Kelip kərip baq! — dedi Filip. **47** əysa Nataniyəlnin əzining aldiəja keliwatkanlikini kərip, u toorūluk; — Mana, iqidə qilqə hilyə-mikrisi yok həkiyik bir İsrailik! — dedi. **48** Nataniyə: — Meni kəyerimdin bilding? — dəp soridi. əysa uningə jawab berip: — Filip sən qakirixtin awwal, sening ənjür dərihining tüwidə olturejanlikingni kərgənidi, — dedi. **49** Nataniyə jawabən: — Ustaz, sən Hudaning Oo'jli, İsrailning Padixahisən! — dedi. **50** əysa uningə jawabən: — Seni ənjür dərihining tüwidə kərgənlikimni eytkənlikim uqūn ixini watamsən? Buningdinmu qong ixlarni kərisən! — dedi **51** wə yənə: — Bərhək, bərhək silərgə eytip koyayki, silər asmanlar eqilip, Hudaning pərixtilirining Insan'oo'jlining üstidin qikip-qūxūp yüridiəjanlikini kərisilər! — dedi.

2 Uqinqi küni, Galiliyadiki Kana yezisida bir toy boldi. əysaning anisi [Məryəm] u yərdə idi **2** həmm əysa wə uning muhlisirimu toyoga təkliq qilinəjanidi. **3** Toyda

xarab tūgəp qaləʃanda, əysaning anisi uningə: — Ularning xarabliri tūgəp qaptu, — dedi. **4** Əysa uningə: — Hanim, mening sən bilən nemə karim? Mening waqti-saitim tehi kəlmidi, — dedi. **5** Anisi qakarlarə: — U silərgə nemə kil desə, xuni qilinglar, — dedi. **6** Əmdi xu yərdə Yəhudiylarning taħarət aditi boyiqə ixlilitidionə, hərbirigə ikki-tūq tungdin su siojdionə alta tax kúp qoyuləjanidi. **7** Əysa qakarlarə: — Kúplərgə su toldurunglar, — dedi. Ular kúplərnə aqziojqə tolduruxti. **8** Andin u ularəʃa yənə: — Əmdi buningdin usup toy baxqurojuqə beringlar, — dedi. Ular uni apirip bərdi. **9** Toy baxqurojuqə xarabka aylandurulojan sudin tetip kərgəndə (u uning kəyərdin kəltürülgənləkilini bilmidi, əmma buni su toxuəjan qakarlar bilətti) toy baxqurojuqə toyi boluwatqan yigitni qakirip, **10** uningə: — Hərbir [toy qiloquq] yaxhi xarabni toyning bexida kuyidu, andin meħmanlar qanoquq iqkəndin keyin, naqirini kuyidu. Əjəba, sən yaxhi xarabni muxu qaqkəqə saqlapsən! — dedi. **11** Bu bolsa, əysa kərsətkən məjizilik alamətlərnəng dəsəlpkisi bolup, Galiliyəning Kana yezisida kərsitilgənidi. Buning bilən u əzining xan-xəripini ayan kildi, wə uning muħlisiri uningə etiqa kildi. **12** Bu ixtin keyin u, anisi, inqiliri wə muħlisiri bilən Kəpərnəħum xəhərigə qūxup, u yərdə birmaqə kün turdi. **13** Yəhudiylarning «ətüp ketix həyti»əʃa yəkin qaləʃanda, əysa Yerusalemoqə bardı. **14** U ibadəthana [ħoylilrida] kala, qoy wə kəptər-pahtək satquqilarni ħəm u yərdə olturojan pul tegixkūqilərnə kərdi. **15** U tanidin qamqa yasap, ularning ħəmmisini qoy-kaliliri bilən koxup ibadəthanidin ħəydəp qikardi. Pul tegixkūqilərnəng pullirini qeqip, xirələrini ertiwətti **16** wə pahtək-kəptər satquqilarə: — Bu nərsilərnə bu yərdin elip ketix! Atamning əyini soda-setik əyi kilixiwalma! — dedi. **17** Buni kərgən muħlisiri [Zəburda] xundak pütülgəninə esigə elixti: «Sening [mukəddəs] əyünggə boləjan otluk muħəbbitim əzümni quloqiwaldi!». **18** Xuning bilən Yəhudiylar u ixlarəʃa inkas bildürüp uningdin: — Bunday ixlarni qilojanikənsən, qeni, bizgə nemə məjizilik alamətni kərsitip berisən?! — dəp soridi. **19** Əysa ularəʃa jawab berip: — Uxbu ibadəthanini quuwətsənglar, mən üq kün iqida uni yengiwaxtin kurup qikimən, — dedi. **20** Xuning bilən bu Yəhudiylar yənə uningə: — Bu ibadəthanini yasawatqili ħəziriqə kirik altə yil boləjan tursa, sən uni qandaksigə üq kündila kurup qikalaysən?! — dedi. **21** ħəlbuki, uning «ibadəthana» degini uning əz tenini kərsətkənidi. **22** Xungə, u ölümdin tirilgəndin keyin, muħlisiri uning bu deginiə esigə aldi wə xundakla mukəddəs yazmildərkə bu ħəktiki bəxarətkə ħəmdə əysaning eytkən səzigə ixəndi. **23** Ətüp ketix həytida, nuroqun kixilər uning Yerusalemda kərsətkən məjizilik alamətlərnə kərgən bolup, uning namioqə etiqa kilixti. **24** Lekin əysa pütkül insanlarning [qəbining] qandak ikənlikini bilgəqə, əzini ularəʃa tapxurmaytti. **25** İnsan toqruluk ħəqkiming uningə guwahlik berixining ħajiti yok idi; qunki u insanlarning qəlbidə nemə bar ikənlikini əzi bilətti.

3 Yəhudiylar [kəngəxmisinəng] Pərisiyələrdin boləjan Nikodim isimlik bir yobaxqisi bar idi. **2** Bu adəm bir keqisi əysaning aldioqə kelip: — Ustaz, sening Hudadin kəlgən təlim bərgüqi ikənlikingni bilimiz.

Qunki Huda uning bilən billə bolmisa, ħəqkiming sən kərsətkən bu məjizilik alamətlərnə kərsitixi kət'iy mumkin əməs, — dedi. **3** Əysa uningə jawabən: — Bərhək, bərhək, mən sangə xuni eytip qoyayki, ħəqkim yukiridin tuəʃulmiojqə, Hudaning padixəhlikini kəralməs! — dedi. **4** Nikodim: — Adəm keriojinida qəndəkmə qaytidin tuəʃulsun? Anisinin qərsiqioqə qayta kirip tuəʃulximi mumkinmu?! — dəp soridi. **5** Əysa mundak jawab bərdi: — Bərhək, bərhək, mən sangə xuni eytip qoyayki, ħəm sudin, ħəm Roħtin tuəʃulmiojqə, ħəqkim Hudaning padixəhlikioqə kirəlməs! **6** Əttin tuəʃuloqan bolsa əttur; roħtin tuəʃuloqan bolsa roħtur. **7** Sangə: «Yukiridin tuəʃulxunglar kərak» deginimgə ħəyran qalma. **8** Xamal halioqun təəəpkə soqıdu, sən uning awazini anglaysən, lekin kəyərdin kelip, kəyərgə bəridiojinini bilməysən. Roħtin tuəʃuloqan ħərbirimi xundaktur. **9** Nikodim yənə jawabən əysaə: — Bu ixlar qəndəkmə mumkin bolar? — dedi. **10** Əysa uningə jawabən mundak dedi: — «Sən Israilning əlimasi turup, bunimi bilməmsən? **11** Bərhək, bərhək, mən sangə xuni eytip qoyayki, biz bilginimizni eytimiz wə kərginimizgə guwahlik berimiz, lekin silər bizning guwahlikimizni qəbul kilməysilər. **12** Silərgə zemindiki ixlarni eytsam ixənmigən yərdə, ərxtki ixlarni eytsam qəndəkmə ixinisilər? **13** Əzi ərxətə bolup, ərxtin qūxkūqidin, yəni insan'oəʃlidin baxka ħəqkim ərxək qikmidi. **14** Musa qəldə [tuq] yilanni kərtüərgəndək, insan'oəʃlimə ohxaxla xundak egiz kərtürülüxi kərak. **15** Xundak boləʃanda, uningə etiqa qiloqanlarning ħəmmisi ħalak bolmay, mənggülik ħayatka erixələydu». (**aiōnios g166**) **16** Qunki Huda dunyadiki insanlarni xu qədəə səyiduki, Əzining birdinbir yegənə Oəʃlini pida boluxka bərdi. Məksiti, uningə etiqa qiloqan ħərbirining ħalak bolmay, mənggülik ħayatka erixixi üqündur. (**aiōnios g166**) **17** Huda Oəʃlini dunyadiki insanlarni gunəħkə bekitix üqün əməs, bəlki ularning u arqiləlik kutkuzuluxi üqün dunyaoqə əwətti. **18** Kimki uningə etiqa kiləʃuqi bolsa, gunəħkə bekitilməydu; lekin etiqa kilmioquqi bolsa alləqəʃan gunəħkə bekitilgəndur; qunki u Hudaning yəkkə-yegənə Oəʃlining namioqə etiqa kilmioqan. **19** Wə gunəħkə bekitix səwəbi mana xuki, nur dunyaoqə kəlgən bolsimu, insanlar nurni əməs, bəlki qarəngəʃulukni yaxhi kərdi; qunki ularning əməlliri rəzil idi. **20** Qunki rəzillik qiloquqi ħərbiri nurni yaman kərip wə əzining qiloqan-ətkənlirining axkara qilinmasliqi üqün nuroqə kəlməydu; **21** lekin ħəqikətni yürgüzgüqi bolsa, əməllirini Hudaoqə tayinip qiloqanlıqi nuroqun dəp, nuroqə kelidu. **22** Bu ixlərdin keyin, əysa muħlisiri bilən Yəhudiyə zeminoqə bardı; u u yərdə ular bilən billə turup, kixilərnə qəmüldürdi. **23** Xu qaqda Yəhya [pəyoqəməbərnu] Salim yezisinin yenidiki Aynon degən yərdə kixilərnə qəmüldürüwatatti. Qunki u yərnəng süyi mol idi. Kixilar uning aldioqə kelixip, qəmüldürüxnə qəbul kilixatti **24** (qunki xu qaqda Yəhya tehi zindanoqə taxlanmioqanidi). **25** [xu waqitlarda] Yəhyaning muħlisiri bir Yəhudi yixi bilən taħarət qaidiliri toqrısida bəs-munazirə kilixip qaldı. **26** Andin muħlislar Yəhyaning yenioqə kelip: — Ustaz, İordən dəryasining u qətida sən bilən birgə boləjan, əzüng [təripləp] guwahlik bərgən həliqi kixi mana ħəzir əzi

kixilarni qemüldürüwatidu, wə həmmə adəm uning yenioja ketixiwatidu, — dedi. **27** Yəhya mundak jawab bərdi: — Əgər uningoja ərxтин atа kılınmiojan bolsa, insan heqnersigə igə bolalmaydu. **28** Mening silərgə: «Mən Məsih əməs, pəkət uning aldidə əwətilgənmən» deginimgə əzünglar guwahqisilər. **29** Kelinqəknı əmrigə aloquqi yigittur; koldixi yigitning awazini kütidu; koldax uning awazini anglap, kəlbidə tolimu hursən bolidu. Xuningoja ohxax, məndimu hursənlik tolup taxidu. **30** Uning yüksilixi, mening ajizlixixim mukərrərdur. **31** Üstündin kəlgüqi həmmidin üstündur. Zemindin kəlgüqi zeminoja təwə bolup zemindiki ixlarnı səzlaydu. Ərxтин kəlgüqi həmmidin üstündur; **32** əzining [ərxтə] kərgən wə anglijanliri bolsa, u bular toqruluk guwahlik beridu; birak heqkim uning guwahlikini qəbul kilmaydu. **33** [Həlbuki], kimki uning guwahlikini qəbul kilojan bolsa, Hudaning hək ikənlikigimu məhürini baskan bolidu. **34** Qünki Huda əwətkini Hudaning səzlerini səzlaydu; qünki Huda Rohni [uningoja] əlqəm bilən kəmləp bərməs. **35** Ata Ooqlulni səyidu wə həmmə ixlarnı uning kəlioja tapxuroqandur. **36** Ooqluloja etikaq kiloquqi mənggülik həyatka igidur. Lekin Ooquloja itaət kilmioquqi həyatni heq kərmaydu, bəlki Hudaning oqəzipi xundaklarıning üstidə turidu. (aiōnios q166)

4 Əmdi Pəristylərnin «əysaning muhlis kılıp qemüldürgənliri Yəhyaningdin kəp ikən» degən həwərnı anglijanliri Rəb uqkəndin keyin **2** (əməliyəttə əysə əzi əməs, muhlisleri qemüldürətti) **3** u Yəhudiyə əlksisidin qikiş yanə Galiliyəgə kattı. **4** Əmdi u yol üstidə Samariyə əlksisidin etüxi kerək idi. **5** Xuning bilən u Yəkup əz oqlı Yüsüpkə bərgən yərgə yekin boləjan Samariyaning Sihar degən bir xəhriyə kəldi. **6** Xu yərdə «Yəkupning kuduki» bar idi. əysə səpiridə qarqioqinidin kudukning kexioja kelip olturdi. Bu təhminən alтинqi saat idi. **7** əysaning muhlisleri yeməklik setiwelix üqün xəhərgə kirip kətkənidi. Xu qəojda, Samariyəlik bir ayal su aloqlı kəldi. əysə uningoja: — Manga iqlili su bərgin, — dedi. **9** Ayal uningdin: — Əzingiz Yəhudi yərsingiz, məndak Samariyəlik bir ayaldin kəndaklarqə iqlili su tələp kılıp kəldingiz? — dəp soridi (qünki Yəhudiylar Samariyəliklər bilən heqkəndak bərdikəldi kilmaytti). **10** əysə uningoja jawabən: — Əgər sən Hudaning sowoqitining nemiliki wə səndin su sorioquqining kim ikənlikini bilsəngidi, undakta sən uningdin tilyəttin wə u sanga həyatlik süyini bəretti. **11** Ayal uningdin: — Təksir, su tartkudək heqnersingiz bolmisa, uning üstigə kuduk qongqur tursa, həyatlik süyini nədin alisiz? **12** Əjəba, bu kudukni bizgə [miras] kəlduroqan atimiz Yəkuptin uluoqmusiz? Bu kuduktin ezi, oqulliri wə mal-waranlirimu su iqkən — dedi. **13** əysə uningoja jawabən: — Bu suni iqkən hərkim yanə ussaydu. **14** Əmma mən bərdioqan suni iqkūqi hərkim mənggügə ussimaydioqan bolidu wə bəlki mən uningoja bərdioqan su uning iqidə uni mənggülik həyatlikkə elip bərdioqan, urəqup qikiqidoqan bir bulak bolidu, — dedi. (aiōn q165, aiōnios q166) **15** Ayal: — Təksir, manga bu sudin bərgəysizki, mən yanə ussimaydioqan wə muxu yərgə su tartkili ikkinqi kəlgüqi bolmaydioqan bolay! — dedi. **16** əysə: — Bərip eringni bu yərgə qəkirip kəlgin, — dedi. **17** — Erim yok, — dəp jawab bərdi

ayal. — Erim yok dəp, rast eyttin. **18** Qünki bəx ərgə təgdin wə həzir səndə boləjni sening ering əməs. Buni toqra eyttin! — dedi əysə. **19** Ayal uningoja: — Təksir, əmdi kərdümkı, siz əsəldə pəyoqəmbər ikənsiz! **20** Ata-bowilirimiz bu taojda ibadət kılıp kəlgən, lekin silər [Yəhudiylar] «İbadətni Yerusalemdə kiliş kerək!» dəwalisləroju? — dedi. **21** əysə uningoja mundak dedi: — Hanim, manga ixəngin, xundək bir waqti-saiti keliduki, silərninng Atioja ibadət kilişinglar üqün nə bu taojda yaqi nə Yerusalemdə boluxunglarıning həjiti kəlmaydu. **22** Silər ibadət kiloqininglarnı bilməysilər; birək biz kimgə ibadət kiloqinimizni bilimiz. Qünki nijat-kutkuzulux Yəhudiylar arkilik bolidu. **23** Lekin xundək bir waqit kelidu — wə xundakla həzir kəldiki, həkikiy ibadət kiloquqlar Atioja roh wə həkikət bilən ibadət kılıdu. Ata Əzigə ənə xundək həkikiy ibadət kiloquqlarnı izdiməktə. **24** Huda roh tur wə uningoja ibadət kiloquqlar roh wə həkikət bilən Uningoja ibadət kiliş kerəktur. **25** Ayal uningoja: — Məsihning, yəni «Hristos» degənnin kelidioqanlikini bilimən. U kəlgəndə, bizgə həmmə ixlarnı eytip beridu — dedi. **26** əysə uningoja: — Sən bilən səzlixiwatkuqi mən dəl xudurmən! — dedi. **27** Xu qəojda uning muhlisleri kəytip kəldi. Ular uning bir ayal bilən səzlixiwatkanlikioja hang-tang kəlixiti; lekin heqkəysisi uningdin: «Uningdin nemə izdəsən?» yaqi «Mənixkə uning bilən səzlixisən?» dəpmu sorimidi. **28** Xuning bilən ayal kozisini taxlap koyup, xəhərgə kəytip bərip, kixilərgə: **29** — Yürümlar, həyatimda kiloqanlirimning həmmisini manga eytip bərgən bir kixini kərip kelinglar. Əjəba, Məsih xumidu? — dedi. **30** Buning bilən halayik xəhərdin qikiş, əysaning aldioja kəlixiti. **31** Xu arilikta muhlisleri uningoja: — Ustaz, bir nərsə yəwəlsangqu? — dəp etünüxti. **32** Lekin u ularəja: — Mening silər bilməydioqan bir yeməkliklik bar, — dedi. **33** Muhlislar bir-birigə: — Əjəba, birsı uningəja yegili bir nərsə əkelip bərgənmidu? — deyixti. **34** əysə ularəja mundak dedi: — Mening yeməkliklik — meni əwətküqining iradisini əməlgə axurux wə uning [manga tapxuroqani] hizmitini tamamlaxtur. **35** — Silər: «Həsul yəojixkə yanə tət ay kəldi» dəwatmamsilər? Mana, silərgə eytayki, bəxinglarnı kəttürüp etizlarəja qarənglar, ziraətlər sarəjiyip oruxkə təyyar boldi! **36** Wə ormiqi ix həkkinı alidu wə mənggülik həyatka toplanəjan həsulni yioqıdu, xuning bilən terioquqi bilən ormiqi təng xadlinidu. (aiōnios q166) **37** Qünki bu ixtə «biri teriydu, yanə biri yioqıdu» degən səz əməlgə axurulidu. **38** Mən silərnı əzünglar əmgək singdürmənin həsulni yioqixkə əwəttim; bəxkilar əmgək kildi wə silər ularning əmgəkinin mewisini elixkə nesip boldunglar. **39** Xu xəhərdiki nuroqun Samariyəliklər həlikı ayalning: «U həyatimda kiloqanlirimning həmmisini manga eytip bərdi» degən guwahlik səzini anglap, əysəoja etikaq kildi. **40** Xunga, ular uning aldioja kelip, uning əzliři bilən billə turuxlını etünüxkili turdi; xuning bilən u yərdə ikki kün turdi. **41** Uning səz-kalami arkilik təhimu kəp adəm uningəja etikaq kildi. **42** Ular ayaloja: — Bizning etikaq kilişimiz əmdi sening səzlişing səwəbidin əməs, qünki əzimiz uni angliduk wə bildukki, dunyaning Kutkuzəyqisi dəl xu kixidur! — deyixti. **43** Bu ikki kündin keyin u xu yərdin qikiş Galiliyəgə qarap

mangdi **44** (qünki ðaysa ezi: «Heqbir pəyoəmbərning öz yurtida izziti yoktur» dəp guwahlik bərgənidi). **45** Xuning bilən u Galiliyagə kəlginida, Galiliyəliklərin uning [ətüp ketix] heytida Yerusalemda qiləjan əməllirining həmmisini kərgəqkə, uni qarxi elixti (qünki ularmu heytkə qikəkanidi). **46** Əmdi ðaysa bu kətim Galiliyadiki Kana yezisiəyə yənə bardi (u dəl xu yərdə suni xarabkə aylənduroqanidi). [Xu künlərdə], Kəpərməhəm səhəridə oqli kesəl bolup yatқан bir orda əməldari bar idi. **47** U ðaysaning Yəhudiyədin Galiliyagə kəlgənlikini anglap, uning aldioəa bardi wə: — [Əyümgə] qüxüp, səkratta yatқан oqulumni sakəytip bərgəyła! — dəp tohtimay iltija kildi. **48** Xuning bilən, ðaysa uningə: — Silər [Galiliyəliklər] məjizilik əlamətlər wə karamətlərni kərmigüqə, heq etikad kilməysilər! — dedi. **49** Orda əməldari ðaysə: — Təksir, balam əlməstə qüxkəyła! — dedi. **50** ðaysa uningə: — Barəjin, oqlung həyat kəldi! — dedi. Həliki adəm ðaysaning eytkən sezigə ixiniy, eyigə karəp mangdi. **51** Yolda ketip barəjinida, uning külliri aldioəa qikip, baliliri həyat, dəp ukturdi. **52** Əməldar ulardin oqluning kəysi saəttin baxlap yaxhiliñixkə yüzləngənlikini soriwidi, ular: — Tünügün yəttinqi saəttə kizitmisini yədi, — deyixti. **53** Balining atisi buning dəl ðaysaning əzigə: «Oqlung həyat kəldi!» dəgən saət ikənlikini bilip yətti. Xuning bilən əzi pütkül ailisidikilər bilən billə etikad kilixti. **54** Bu ðaysaning Yəhudiyədin Galiliyagə kəlgəndin keyinki kərsətkən ikkinqi məjizilik əlamiti idi.

5 Bu ixlərdin keyin, Yəhudiylərnin bir heyti yetip kəldi wə ðaysa Yerusalemdə qikti. **2** Yerusalemdiki «Koy dərwezisi»ning yenida ibraniiy tilida «Bəyt-Əsdə» dəp atilidioəan bir kəlqək bolup, uning ətrəpida bəx pəxaywan bar idi. **3** Bu pəxaywanlar astida bir top bimarlar, yəni qarışu, tokur wə paləqlər yetixatti. Ular u yərdə yetip kəlqəkning süyüning qaykilişini kütətti. **4** Qünki bir pərixət məlum wəqətlərdə kəlqəkə qüxüp suni uroqutidikən; su uroquloəanda kəlqəkə birinqi bolup qüxkən kixi ezini bəskən hərəkəndə kesəldin sakiyidikan. **5** Əmdi u yərdə ottuz səkkiz yildin beri əriq kəzi abzi tartқан bir bimar bar idi. **6** ðaysa bu adəmnin xu yərdə yatқinini kərdi wə uning uzundin xu hələttə ikənlikini bilip, uningdin: — Sakiyixni haləmsən? — dəp soridi. **7** Bimar uningə: — Təksir, su qayqəloəanda meni suəyə qüxüridioəan adimim yok. Mən qüxəy degüqə, bəxkilar mening əldimda qüxiwalidü, — dedi. **8** ðaysa uningə: — Ornungdin tur, orun-kərpəngni yioəixturup mangoəin! — dedi. **9** Həliki adəm xuan sakiyip, orun-kərpisini yioəixturup kətürtip mangdi. Xu küni xəbat küni idi. **10** Xunga [bəzi] Yəhudiylər sakəyoəan kixigə: — Bügün xəbat küni tursa, orun-kərpəngni kətiürüx [Təwratta] sanga mən'i kiliñoəan! — dedi. **11** Ləkin u ularəyə: — Meni sakəytkən kixi əzi mənə: «Orun-kərpəngni yioəixturup mangoəin» dəgənidi! — dedi. **12** Ular uningdin: — Əmdi sanga: «Orun-kərpəngni yioəixturup mangoəin» dəgən kixi kim ikən? — dəp soraxti. **13** Biraq sakəyoəan adəm uning kim ikənlikini bilməytti. Qünki u yərdə adəm kəp boləjanliktin, ðaysa ezini daldioəa elip, astioəina ketip kəldi. **14** Bu ixlərdin keyin ðaysa həliki adəmnə ibadəthanida tepip uningə:

— Mana, sakəyding, əmdi qayta gunəh sadir kilmə, bəxingəyə təhimu əoəir külpət qüxüp kəlmisun! — dedi. **15** Həliki adəm Yəhudiylərnin kəxiəyə bərip, ezini sakəytkən ðaysa ikənlikini ukturdi. **16** ðaysa bu ixlərnə xəbat küni kiliəjanliki üqün, Yəhudiylər uningəyə ziyənkəxlilik kilişkə baxlıdi. **17** Ləkin ðaysa ularəyə: — Atam ta həziroəiqə tohtiməstin ix kiliy kəlməktə, mənmü ixləymən! — dedi. **18** Xu səwəbtin Yəhudiylər uni oltürüxkə təhimu urunatti; qünki u xəbat küning kədisini buzupla kəlməstin, yənə Hudani «Atam» dəp qəkirip, ezini Hudaəyə barəwər kiliəjanidi. **19** Xunga ðaysa ularəyə: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip kəyoəyki, Oqul əzliküdin həqnemə kiliəlməydu, bəliki pəkət Atining nemə kiliwətkənlikini kərip, andin xu ixni kiliədu. Ata nemə ix kilsə, Oqulmu xu ixni ohxəxlə kiliədu. **20** Qünki Ata Oqulni seyidu wə Əzining kiliəioəan barlik ixlirini uningəyə ayan kiliədu həm silərnə həyran kəlduruxkə bulardin təhimu zor wə uluə ixlərnə uningəyə ayan kiliədu. **21** Qünki əlgənlərnə Ata kəndəq tirildürüp, ularəyə həyatlik ata kiliəjan bolsa, Oqulmu xuningəyə ohxə əzi həlioəan kixilərgə həyatlik ata kiliədu. **22** Xuningdək, Ata Əzi həqkimning üstidin həküüm qikərməydu, bəliki barlik həküüm ixlirini Oquloəə tapxuroəan. **23** Buningdin məksət, — insanlarning həmmisi Atioəə hərmət kiliəyəndəq, Oquloəimü ohxəxlə hərmət kilişə üqündür. Kimki Oqulni hərmətlimə, uni əwətküqi Atinimü hərmətlimigənlərdin bolidu. **24** — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip kəyoəyki, sezümmi anglap, meni əwətküqiəgə ixəngən hərkim məngəgüllük həyatqə erixkən bolidu; u adəm sorəqkə tartilməydu, bəliki əlümdin həyatlikqə otkən bolidu. (aiōnios q166) **25** — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip kəyoəyki, əlüklərnin Hudaning Oqluning əwazini angləyioəan wəqit-saiti yetip kəlməktə, xundəqlə həzir kəldiki, angləioəanlar həyatlikqə igə bolidu. **26** Qünki Ata Əzidə kəndəq həyatlikqə igə bolsa, Oquloəimü əzidə xundəq həyatlikqə igə boluxni ta kildi **27** wə yənə uningəyə sorəq kiliş həqükünimü bərdi, qünki u insan'ooljidur. **28** Buningəyə təəjiüp kilmənglər; qünki barlik gərdə yatқанlar uning əwazini angləyioəan wəqit kəlidü **29** wə ular xuan yərlikliəridin qikixidu, yaxhiliq kiliəjanlar həyatqə tirilidu, yamanlik kiliəjanlar sorəqkə tartilixkə tirilidu. **30** Mən əzlikümdin həqnemə kiliəlməymən, pəkət [Atəmdin] angləioəinim boyiqə həküüm kiliəmə; wə mening həküümüm həkəniydu, qünki mening izdiginim əzümming iradisə əməs, bəliki meni əwətküqining iradisini əməlgə axuruxtu. **31** — Əgər əzüm üqün əzüm guwahlik bərsəm guwahlikim həkikət həsəblənməydu. **32** Ləkin mən üqün guwahlik bəridioəan bəxkə birsə bar. Uning mənə bəridioəan guwahlikining rastlikini bilimən. **33** Silər Yəhəyoəə əlqi əwətkiniglərdə, u həkikətkə guwahlik bərgən **34** [əməliyəttə], mənə insanning guwahlikini kəbul kilişimning keriki yok; mening [Yəhəyoəə toəruluk] xundəq eytiwəkinim pəkətlə silərnin kütquzuluxunglar üqündür. **35** [Yəhəyoəə] bolsa keyüp nur qeqip turoəan bir qiraəi idi wə silər uning yorukida bir məzgil xadlinixkə razi boldunglar. **36** Ləkin Yəhəyaning mən üqün bərgən guwahlikidinnmu uluə bir guwahlik bar. U bolsimü, ata mənə ada kilişkə tapxuroəan əməllər, yəni mən kiliwətkən əməllər, bular

mening toqramda Atining meni əwətkiniga guwahlik beridu. **37** Wə meni əwətkən Ata Əzimü mən üçün guwahlik bərgəndur. Silər heqqaqan uning awazini anglimdinglar, kıyapitini kərmidinglar **38** wə uning səkalami silərnin iqinglardin orun almidi; qünki Uning əwətkini bolsa, uningəya ixənməysilər. **39** Muqəddəs yazmilarni kətirkənir okup olturisirələr; qünki ular din mənnggülik həyatka igə bolduk, dəp kəraysilər. Dəl bu yazmilar mən üçün guwahlik bərgüqidur. (**aiōnios g166**) **40** Xundaktimu silər yənila həyatlikka erixix üçün mening yenimoğa kelixni halimaysilər. **41** Mən insanlarning mahtixini qəbul kılmaymən; **42** lekin mən silarni biliməni, iqinglarda Hudaning muhəbbiti yok. **43** Mən Atamning nami bilan kəlgənmən, əmma silər meni qəbul kılmaysilər. Həlbuki, baxka birsi öz nami bilan kəlsa, silər uni qəbul kılisilər. **44** Silər bir-biringlardin izzət-xəhrət qəbul kılisilər-yu, yeganə Hudadin kəlgən izzət-xəhrətka intilmisənglər, undakta silər kəndakmu etiqađ kılalaysilər?! **45** Birak mən üstimizdin Atioğa xikayət kılidu, dəp oylimanglar. Üstünglardin xikayət kıloquqi mən əməs, bəliki silər ümid baqlıoğan Musa [pəyoğəmbərdur]. **46** Qünki əgər silər rasttin Musa [pəyoğəmbərgə] ixəngən bolsanglar, mangimu ixəngən bolattinglar. Qünki u [muqəddəs yazmilarda] mən toqruqluk pütəkəndur. **47** Lekin uning pütəkənlirigə ixənmisənglar, mening sezliməngə kəndakmu ixinisilər?!

6 Bu ixlardin keyin, Əysa Galiliyə dengizi (Tiberiyas dengizi dəpmu atilidu)ning u kətioğa əttili. **2** Zor bir top halayik u kesəllərnı sakaytqan məjizilik əlamətlirini kərdi wə uning kəynidin əgixir mangdi. **3** Əysa taşka qikip, u yərdə muhlisiri bilən bilə olturdi. **4** U qəoğda Yəhudiylarning həyti, yəni «əttip kətx həyti»oğa az kəloğan wəkiət idi. **5** Əysa bəxini kəturüp, zor bir top halayikning əzining əldioğa kəliwətkənlikini kərup, Filiptin: — Bularoğa yəydioğanə nanni nədin əlimiz? — dəp soridi **6** (lekin u bu səzni Filipni sinax üçün eytkənidi. Qünki u əzining nəmə kəliwətkənlikini bilətti). **7** Filip jawabən: — İlki yüz dinaroğa nan əlsəkmü, hərbirigə kıqikinə bir qixləmdin yeyixkimü yətməydu! **8** Muhlislardin biri, yəni Simon Petrusning inisi Andriyas Əysəoğa: **9** — Bu yərdə kıqik bir oşul bala bar, uningdə bəx ərpa nan bilən ilki kıqik belik bar. Lekin xunqə kəp həlkə bu nəmə bolidu?! — dedi. **10** Əysa: — Kəpqilikni olturoquzunglar, — dedi (u yərdə ot-qəp mol əskənidi). Xuning bilən ər kixilər olturdi; ularning sani bəx mingqə bar idi. **11** Əysa nanlarni kəlioğa elip, [Hudağa] təxəkkür eytkəndin keyin, olturoğanlaroğa üləxtürüp bərdi. Beliklarnimu xundak kildi; kəpqilik halioğanqə yedi. **12** Həmməylən yəp toyunoğanda, u muhlisliroğa: — Axqan parqılarni yioqinglar, heq nərsə zəyə bolmisun, — dedi. **13** Xuning bilən ular bəx ərpa nənidin yəp axqan parqilirini on ilki səwətkə toldurup yiojiwaldi. **14** Əmdi halayik Əysaning kərsətkən bu məjizilik əlamitini kərup: «Dunyağa kelixi muqərrər boləjan pəyoğəmbər həqikətanə muxu ikən!» deyixti. **15** Xuning bilən Əysa ularning kəlip əzini padixah boluxka zorliməqki boləjanlikini bilip, ular din ayriyip, kəytidin taşka yəloquz qikip kətti. **16** Kəqkurun, Əysaning muhlisliro dengiz boyioğa qixüxti. **17** Ular bir kəmigə olturup, dengizning u kətidiki Kəpərnəhəm xəhriyə

kərap yol əlixti (kərangəoğu qüxüp kətkənidi wə Əysa təhiqə ularning yenioğa kəlmigənidi). **18** Kəttik boran qikip, dengiz dolqunlap kəturüliwəttati. **19** Muhlislar palək urup on-on bir qəqirimqə mangoğanda, Əysaning dengizning üstidə mənqip kəmigə yəkinliwətkənlikini kərup, kərkuxup kətti. **20** Lekin u ularoğa: — Bu mən, kərkəmgəlar! — dedi. **21** Xuni anglar ular uni kəmigə qikiriwaləusi kəldi; u kəmigə qikipla, kəmə dərhəl ular bəridioğan yərgə yətip bərdi. **22** Ətisi dengizning u təripidə kəloğan halayik [aldinkı küni] u yərdə Əysaning muhlisliro qikixən kəmidin bəxka kəmining yoklukini, Əysaning muhlisliro xu kəmigə qikikənda, Əysaning ular bilə qikimioğanlikini, bəliki muhlislironing əzilərilə kətkənlikini kərgənidi. **23** Həlbuki, birnəqqə kəmə-kəlwəq Tiberiyas xəhriro Rəb təxəkkür eytkəndin keyin həlkə nan yəgən yərgə yəkin kəlip tohtidi. **24** Xuning bilən halayik Əysaning wə muhlislironing u yərdə yoklukini kəruplə, kəmilərgə olturup, Əysani izdigili Kəpərnəhəm xəhriyə mangdi. **25** Ular uni dengizning u təripidə təpəp uningəya: — Ustaz, bu yərgə kəqan kəlding? — dəp soraxti. **26** Əysa ularoğa jawabən: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip kəyoayki, silər mən məjizilik əlamətlərnı kərgənlikənglər üçün əməs, bəliki nanlardin yəp toyunoqinglar üçün izdəysilər. **27** Buzulup kətidioğan paniy əzükükə əməs, bəliki mənnggü həyatlikka bəkiy kəliwətkən əzükükə intilip ixlənglar; buni İnsan əoqli silərgə beridu; qünki uni Ata, yəni Huda Əzi məhürəp təstiklioğan, — dedi. (**aiōnios g166**) **28** Xuning bilən ular uningdin: — Nəmigə intilip ixlisək əndin Hudaning ix-hizmitidə ixligən bolimiz? — dəp soraxti. **29** Əysa ularoğa jawab bərip: — Hudaning ix-hizmiti dəl xuki, U əwətkinigə etiqađ kılixinglardur, — dedi. **30** Xuning bilən ular yənə: — Undək bolsa sən bizni kərup əzünggə ixəndürgüdək kəndək məjizilik əlamət yəritisən? Zadi nəmə ix kılip bərisən? **31** Ata-bowilirimiz qəldə yürgəndə, [Zəburda]: «U ularoğa ərxin qixürülgən nan təkdım kildi» dəp pütülgəndək, «manna»ni yəgən — deyixti. **32** Əysa ularoğa mundək dedi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip kəyoayki, silərgə əsməndin qixkən nanni bərgüqi Musa əməs, bəliki mening Atəmdur; U [həzirmu] silərgə əsməndin qixkən həqikiy nanni bəriwəttidu. **33** Qünki Hudaning neni bolsa pütkül dunyağa həyatlik əta kəliwətkən, ərxin qixküküqidur. **34** — Təksir, həm ixə bizgə xu nanni bərip turoğəysən! — deyixti ular. **35** Əysa ularoğa mundək dedi: — Həyatlik neni əzümduwmən! Mening yenimoğa kəlgən hərkim heqqaqan əq kəlməydu, mənə etiqađ kəloğan hərkim heqqaqan əssiməydu. **36** Lekin silərgə eytkimimək, silər mən kərgən bolsanglarmu, etiqađ kılməyətisilər. **37** Ata mənə tapxuroğanlarning hərbiri yenimoğa kəlidu wə mening yenimoğa kəlgənlərdin heqqaqsisini hərgiz təxliwətməymən. **38** Qünki əz iradəmni əməs, bəliki mənı əwətküqining iradəsini əməlgə axurux üçün ərxin qixtüm. **39** Mənı əwətküqining iradəsi bolsa dəl xuki, uning mənə tapxuroğanliridin heqbirini yittürməy, bəliki əhirki küni ularning həmmisini tirildürüxməndin ibarət. **40** Qünki mening Atəmming iradəsi xuki, Oquloğa kəz tikip kərap, uningəya etiqađ kəloğanlarning hərbirini mənnggülik həyatka erixtürüxtur; wə mən əhirki küni ularni tirildürimən. (**aiōnios g166**) **41**

Əmdi Yəhudiylar Əysaning: «Ərxтин қўхкән нан өзүмдурмән!» degini üqün uningöja narazi bolup öjotuldixixkä baxlidi: **42** — «Bu Yüsiüning oojli Əysa əməsmu? Atisinimu, anisinimu tonuydiöjan tursak, yəne kəndaklarqə: — «Ərxтин қўxtüm!» desun?» — deyixətti ular. **43** Əysa jawabən ularöja mundak dedi: — [Mening toöjramda] əzara öjotuldaxmanglar. **44** Meni əwətkən Ata Əzi kixilərnəng kəlbini tartkuzmisa, həqkim mening yenimöja keləlməydu; mening yenimöja kəlgən hər birini ahirkü küni tirildürimən. **45** Pəyöjəmbərlərnəng yazmilirida: «Ularınəng həmmisigə Huda tərpidin ögitilidu» dəp pütülgəndur. Xunga, Atining [səzini] tingixöjan wə uningdin əgəngən hər birini mening yenimöja kelidu. **46** Biraq bu birərkim Atini kərgən degənlik əməs; pəkət Hudaning yenidin kəlgüqi bolsa, u Atini kərgəndur. **47** Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, manga etikad kəlojuqi mənggülik hayatka igidur. (aiōnios g166) **48** Hayatlik mən özümдурмән. **49** Ata-bowiliringlar qəllərdə «manna» yegini bilən yənila əldi. **50** Lekin mana, ərxтин қўхкән нан дәл xundakki, bisi uningdin yegən bolsa əlməydu. **51** Ərxтин қўхкән hayatlik neni özümдурмән; kimdəkim bu nandin yesə, əbədil'əbədgigə yaxaydu. Mən beridiöjan xu nan bolsa mening ət-tenimdur, pütkül dunyadikilər hayatka igə bolsun dəp, mən uni atiməqimən. (aiōn g165) **52** Bu səz bilən Yəhudiylar əzara talax-tartix kilixikə baxlap: — Bu adəm bizning yeyiximizgə əzining ət-tenini kəndək bəralisun?! — deyixətti. **53** Xunga Əysa ularöja mundak dedi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, silər İnsan'oojlining ət-tenini yemigüqə wə kənni iqmigüqə, silərdə hayatlik bolmaydu. **54** Ət-tenimni yegüqi wə kənimni iqküqi mənggülik hayatka erixkən bolidu wə mən uni ahirkü küni tirildürimən. (aiōnios g166) **55** Qünki ət-tenim həkikiy ozukluk, kənim bolsa həkikiy iqmiktur. **56** Ət-tenimni yegüqi wə kənimni iqküqi məndə yaxaydu wə mənmu uningda yaxaymən. **57** Hayat Ata mən əwətkən wə mən Atining boləjanlikidin yaxawətinimdək, meni yegüqi kixi həm mening wasitam bilən yaxaydu. **58** Mana bu ərxтин қўхкән nandur. Bu nan ata-bowiliringlar yegən «[manna]»dək əməs; qünki ular «[manna]»ni yeyixi bilən əldi; biraq bu nanni istemal kəlojuqi bolsa mənggü yaxaydu! (aiōn g165) **59** Bu səzərnəni u Kəpərnəhəumdiki sinagogda təlim bərginidə eytkənidi. **60** Xuning bilən uning muhsliridin nuroqunliri buni angliöjanda: — Bu təlim bək eojar ikən! Buni kim anglap kətürəlisun? — deyixti. **61** Biraq əz iqidə muhsliridin bu toörisida öjotuldaxkinini bilgən Əysa ularöja: — Bu səzüm silərnə taydurdimu? **62** Əmdi mubada İnsan'oojlining əsli kəlgən jayöja kətürülüwatkinini kərsənglar, kəndək bolar?! **63** [Insanöja] hayatlik bərgüqi — Rohtur. İnsanın ətliri bolsa həqkəndək payda bərməydu. Mən silərgə eytkən səzirim bolsa həm rohtur wə həm hayatlikdur. **64** Lekin aranglardin etikad kilimöjan bəzilər bar, — dedi (qünki Əysa etikad kilimöjanlarınəng wə əzigə satkənlik kilidiöjanınəng kim ikənlikini baxtila bilətti). **65** Xuning bilən u mundak dedi: — Mən xu səwəbtin silərgə xuni eyttimki, Atamdin ət kilinmisa, həqkim mening yenimöja keləlməydu! **66** Xu wakittin tartip muhsliridin heli kəpi qekinip qikip, uning bilən yəne mangmaydiöjan

boldi. **67** Xunga Əysa on ikkiyləndin: — Silərmu, həm [məndin] ketixni halamsilə? — dəp soridi. **68** Simon Petrus uningöja jawab kilip: — I Rəb, biz kimməng yenioja ketəttük? Mənggü hayatlik səzli ri səndilidur! (aiōnios g166) **69** Wə xuningöja ixəndük wə xuni bilip yəttükki, sən Hudaning Muqəddəs Boləjuqisidursən! — dedi. **70** Əysa ularöja jawabən: — Mən silər on ikkinglarni tallidim əməsmu, biraq aranglarda bisi iblistur! — dedi **71** (uning bu degini İxariyotluk Simonning oojli Yəhudani kərsətkənidi, qünki Yəhuda on ikkiylənnəng biri boləjini bilən, keyin əzigə satkənlik kilidu).

7 Bu ixlardin keyin, Əysa Galilyədə aylinip yürdi. U Yəhudiyədə aylinip yürüxni halimaytti, qünki [xu yərdiki] Yəhudiylar uningöja kəst kilmaqki idi. **2** Bu qəoqda, Yəhudiylarınəng «kəpilər həyiti»öja əz kəlojanidi. **3** Xunga Əysaning iniliri uningöja: — Muxu yərdin ayirilip Yəhudiyəgə barəjin, xuning bilən muhslirəngmu [karamət] əməllirəngni kəraləydu! **4** Qünki əzini həlkə-ələmgə tonutmaqki boləjan həqkim yoxurun jayda ix kilmaydu. Bu əməllərnəni kəliwatkanikənsən, əzüngrni dunyaoja kərsətl! — deyixti. **5** Qünki uning inilirimu uningöja etikad kilimöjanidi. **6** Xunga Əysa ularöja: — Mening wakit-saitim tehi kəlmidi. Lekin silərgə nisbətən hər wakit munasiptur. **7** Bu dunyadiki kixilər silərgə hərgiz əq bolmaydu; lekin meni əq kəridu. Qünki mən ularınəng kilimixlirini razil dəp guwahlik beriwatimən. **8** Silər bu həytka beriwəringlar. Mən bu həytka barmaymən, qünki mening wakit-saitim tehi yetip kəlmidi, — dedi. **9** Əysa bu səzlərnəni kilip, Galilyədə kəldi. **10** Əysaning iniliri həytka qikkəndin keyin, u əzimu uningöja bardi. Əmma axkara əməs, yoxurun bardi. **11** Həytta Yəhudiylar uni izdəp: «U kəyərdidur?» dəp sorawatatti. **12** Kixilər arisida uning toörisida kəp ojuquluja boldi. Bəzilər uni: «Yahxi adəm!» desə, yəne bəzilər: «Yak, u halayikni azduruwatidu!» deyixti. **13** Biraq Yəhudiylar [qongliridin] kərkup, həqkim oquq-axkara uning gəpini kilmaytti. **14** Həytning yerimi etkəndə, Əysa ibadəthana həyililiriöja kirip həlkəkə təlim berixkə baxlidi. **15** Yəhudiylar: — Bu adəm həqkəndək təlim alimöjan turukluk, uning kəndəkni munəqə kəp bilimi bolsun? — dəp həng-təng kəlxitti. **16** Əysa ularöja: — Bu təlimlər mening əməs, bəlkə meni əwətküqiningkidur. **17** Uning iradisigə əməl kilixkə əz iradisini baoləjan hər kim bu təlim toöjrukuk — uning Hudadin kəlgənlikini ya ki əzlükümdin eytiwatkanlikimni bilidu. **18** Əz aldiöja səzligən kixi əz xan-xəripini izdəydu, lekin əzini əwətküqining xan-xəripini izdəydiöjan kixi hək-sadiktur, uningda həkkanisizlik yoxtur. **19** Musa [pəyöjəmbər] silərgə Təwrat kənanunini tapxurojan əməsmu? Lekin həqkəysinglar bu kənanöja əməl kilmaywətilə! Nemixkə meni əltürməqki bolisilər? — dedi. **20** Kəpqilik: — Sanga jin qərlixiptu! Seni əltürməqki boləjan kim ikən? — deyixti. **21** Əysa ularöja mundak jawab bərdi: — Mən bir karamətni yaritixim bilən həmminglar həng-təng kəlixtinglar. **22** — Əmdi Musa [pəyöjəmbər] silərgə hətnə kilix toöjrukuk əmr kəldurojan (əməliyətə bolsa hətnə kilix Musa pəyöjəmbərdin əməs, ata-bowilardin kəlojan), xunga silər xabat küniyə [toöjra kelip kəlsimu] xu künidə adəmning hətnisini kəliwerisilər. **23** Əmdi Təwrat kənanunioja hiləplək kilinmisun dəp xabat künidə

adəm hətənə kilinoqan yərdə, mən xabat künidə bir adəmni səllimaza sakaytsam, silər nemə dəp manga aqqiklinsilər? **24** Sirtki kıyapətkə qarap həküm kılmanglar, bəlki həkkanıy həküm kılinglar! **25** U waqıtta Yerusalemlıqlarning bəziliri: — [Qonglar] eltürməkqi boləjan kixi bu əməsmidi? **26** Axsara səzləwatsimu, uningə qarxi heq nərsə demidiə! Dərwəkə, aqsakallarning uning Məsih ikəlikini bilip yətkənu? **27** Həlbuki, bu adəmning kəyərdin kəlgənlikini biz enik bilimiz. Ləkin Məsih kəlgəndə, uning kəyərdin kəlgənlikini heqkim bilməstioq, — deyixti. **28** Xunga Əsa ibadəthana hoylisida təlim beriwetip, yukiri awaz bilən mundak dedi: — Silər meni tonuyimiz həmdə mening kəyərdin kəlgənlikimnimo bilimiz, [dəwətsilər]?! Biraq mən əzlikümdin əməs, mən meni əwətküqidin [kəldim], U həktur; biraq silər Uni tonumaysilər. **29** Mən Uni tonuyəmən. Qünki mən Uning yenidin kəldim, meni U əwətti. **30** Xunga ular uni tutux yolini izdəytti, ləkin heqkim uningə qol salmidi; qünki uning waqit-saiti tehi yetip kəlmigəndi. **31** Ləkin halayik arisidiki nuroqun kixilər uningə etiqad kildi. Ular: «Məsih kəlgəndə bu kixi kərsətkən meyizilik aləmətlərdin artuk [məjizə] yaritalarmu?!» deyixti. **32** Pərisiyələr halayikning u toqruluk oqluqla boluwatqan bu gəp-səzlini anglidi; xuning bilən Pərisiyələr bilən bax kaħnılar uni tutux üqün birnəqqə qarawullarni əwətti. **33** Xuning bilən Əsa: — Yənə bir'az waqit silər bilən billə bolimən, andin meni əwətküqining yenioqə ketimən. **34** Meni izdəysilər, ləkin tapalmaysilər. Mən baridiəjan yərgə baralmaysilər, — dedi. **35** Buning bilən, Yəhudiylar bir-birigə: — U biz tapalmioqədək kəyərlərgə barar? Greklar arisidiki tarqak Yəhudiylar muħajirlarning yenioqə berip, grekləroqə təlim bərmədiəndu? **36** «Meni izdəysilər, ləkin tapalmaysilər. Mən baridiəjan yərgə baralmaysilər» degini nemisidu? — deyixti. **37** Həytning ahirki həm əng katta küni, Əsa ornidin turup, yukiri awaz bilən: — Kimdəkim ussisa, mening yenioqə kelip iqsun! **38** Manga etiqad kiloquqi kixining huddi mukəddəs yazmilarda eytilojinidək, iq-baoqrudin həyatlik süyining dəryaliri ekıp qikidu! — dəp jakarlıdi **39** (u bu səzni əzigə etiqad kiloqanlarəqə ata kilinidiəjan Mukəddəs Rohqə qarita eytkəndi. [Hudaning] Rohi tehi heqkimgə əta kilinimioqənmidi, qünki Əsa tehi xan-xəripigə kirmigəndi). **40** Halayik iqidə bəzilər bu səzni anglap: — [Kelixi mukərrər boləjan] pəyoqəmbər həkikətanə muxu ikən! — deyixti. **41** Bəzilər: «Bu Məsih ikən!» deyixətti. Yənə bəzilər bolsa: «Yak, Məsih Galiliyadin keləttimu? **42** Mukəddəs yazmilarda, Məsih [padixah] Dawutning nəslidin həm Dawutning yurti Bəyt-Ləhəm yezisidin kelidu, deyilmigənmidi?» — deyixti. **43** Buning bilən, halayik uning wəjidin ikkigə bəlinüip kətti. **44** Bəziliri uni tutayli degən bolsimu, ləkin heqkim uningə qol salmidi. **45** Qarawullar [ibadəthanidin] bax kaħnılar bilən Pərisiyələrnin yenioqə kaytip kəlgəndə, ular qarawullarəqə: — Nemə üqün uni tutup kəlmidinglar? — dəp soraxti. **46** Qarawullar: — Heqkim heqqaqan bu adəmdək səzilgən əməs! — dəp jawab berixti. **47** Pərisiyələr ularəqə jawabən: — Silərmə azdurdunglarmu? **48** Aqsakallardin yaki Pərisiyələrdin uningə etiqad kiloqanlar boləjanmu?! **49**

Ləkin Təwrat qanunini bilməydiəjan bu qüprəndilər lənətkə qəlidu! — deyixti. **50** Uların arisidin biri, yəni burun ahxamda Əysaning aldiəqə kəlgən Nikodim ularəqə: **51** — Təwrat qanunimiz awwal kixining nemə kiloqinini əzidin anglap bilməy turup, uningəqə həküm qikiramdu! **52** Ular jawab kilip: — Sənnu Galiliyədinmu? [Mukəddəs yazmilarni] kər, kətirkinip okup bak, Galiliyadin heqqaqandə pəyoqəmbər qikəmaydu! — dedi. **53** Xuning bilən [ularning] hərberi əz öyigə kətti.

8 Əsa bolsa Zəytun teoqəqə qikip kətti. **2** Ətisi səhərdə, u yənə ibadəthana hoyliliroqə kirdi wə halayikning həmmisi uning yenioqə kelixkəndi. U olturup, ularəqə təlim berixkə baxlıdi. **3** [Xu qəoqda], Təwrat ustazlıri bilən Pərisiyələr zina kilip tutulup qəloqan bir ayalni uning aldiəqə elip kelixti. Ular ayalni otturiəqə qikirip, **4** uningdin: — Ustaz, bu ayal dəl zina üstidə tutuwelindi. **5** Musa [pəyoqəmbər] Təwrat qanunida bizgə muxundak ayallarni qalma-kesək kilip eltürixni əmr kiloqan. Əmdi sənəq, uni kəndək kilix kerək? — dəp soraxti. **6** Əmdi ularning bundak deyixtiki niyiti, uni tuzakqə qüxürüp, uning üstidin əz kiloqədək birər bəhanə izdəx idi. Əmma Əsa engixip, barmiki bilən yərgə bir nemilərnə yazojli turdi. **7** Ular xu soalni tohtimay sorawatatti, u ruslinip ularəqə: — Aranglardiki kim gunahsız bolsa, [bu] [ayaloqə] birinqi taxni atsun! — dedi. **8** Andin u yənə engixip, yərgə yezixni dawamlaxturdi. **9** Ular bu səzni anglap, aldi bilən yaxanəjanlıri, andin qəloqanlıri bir-birləp [həmmisi] u yərdin qikip ketixti. Ahirida Əsa otturida erə turəjan həliki ayal bilən yəloquz qəldi. **10** Əsa ruslinip turup, xu ayaldin baxkə heqkimni kərmigən bolup, uningdin: Hanim, sanga həliki xikəyət kiloqanlar kəni? Seni gunahqə bekitidiəjan heqkim qikmidimu? — dəp soriwidi, **11** — Həzrətliri, heqkim qikmidi, — dedi ayal. Əsa: — Mənnu seni gunahqə bekitməymən. Barəjin, buningdin keyin yənə gunah kilimioqin! — dedi. **12** Xunga Əsa yənə kəpəlikkə sez kilip: — Dunyanning nuri özümdurmən. Manga əgəxkənlər qarəngəqulukta mangmaydu, əksiəqə həyatlik nuriəqə erixidu, — dedi. **13** Pərisiyələr: — Sən əzünggə əzüng guwahlik beriwətsən. Xunga sening guwahliking rast hesablanmaydu, — deyixti. **14** Əsa ularəqə jawabən mundak dedi: — Həttə mən əzümgə guwahlik bərsəmmu, guwahlikim həktur, qünki mən əzümning kəyərdin kəlgənlikimni wə kəyərgə baridiəjanlikimni bilimən. Ləkin silər kəyərdin kəlgənlikimni wə kəyərgə baridiəjanlikimni bilməysilər. **15** Silər ət igilirining əlqimi boyiqə həküm kilisilər. Biraq mən heqkimning üstigə həküm kılməymən. **16** Mən həküm kılsammu, həkümüm həkikiydu; qünki mən yəloquz əməs, bəlki meni əwətkən Ata [bu ixta] mən bilən billidur. **17** Silərgə təwə boləjan Təwrat qanunida: «İkki adəmning guwahliki bolsa rast hesablinidu» dəp pütülgəndur. **18** Rast, mən əzüm toqramda əzüm guwahlik berimən, wə meni əwətkən Atimu mening toqramda guwahlik beridu. **19** Ular uningdin: — Atang kəyərdə? — dəp soraxti. Əsa ularəqə jawab berip: — Silər ya meni tonumaysilər, ya Atamnə tonumaysilər; meni tonuəjan bolsanglar, Atamnimo tonuytunglar, — dedi. **20** Əsa bu səzlərnə ibadəthanida təlim bərginidə, sədikə sandukning aldidə turup eytkəndi. Biraq heqkim uni

tutmidi, qünki uning waqit-saiti tehi yetip kalmigani. **21** Xuning bilän u ularoqa yonä: Män bu yärdin ketimän; silär meni izdäysilär, lekin ez gunahinglar iqidä ölisilär. Män ketidioqan yergä silär baralmaysilär, — dedi. **22** Buning bilän Yähüdiylar: — U: «Män ketidioqan yergä silär baralmaysilär» däydu. Bu uning özini öltürüwalimän deginimidi? — deyixti. **23** Əysa ularoqa: — Silär töwendindursilär, män yunyradin əməsmän. Silär bu dunyadindursilär, män bu dunyadin əməsmän. **24** Xuning üqün silərgä: «Gunahlinglar iqidä ölisilär» dedim. Qünki silär mening «[Əzəldin] Bar Boləuqu» ikənlikimigä ixənməsisənglar, gunahlinglar iqidä ölisilär, — dedi. **25** Sən zadi kim? — dəp soraxti ular. Əysa ularoqa: — Baxta silərgə nemə degən bolsam, mən xu. **26** Əzümning silərnin toqranglarda wə üstünglərdin həküüm kiliđioqan nuroqun səzilirim bar; lekin meni öwətküqi həqtur wə mən Uningdin nemini anglioqan bolsə, bularnila dunyadikilərgə uqturup eytimän, — dedi. **27** Ular uning əzligigə eytkanlirining Ata toqruluk ikənlikini qüxinəlmidi. **28** Xunga Əysa mundak dedi: Silär İnsan'oqlini ketürgəndin keyin, mening «[Əzəldin] Bar Boləuqu» ikənlikimni bilisilär wə xundakla heq ixni əzlikimdin kilmiəlanlikimni, pəkət Atining manəgə egətkininila səzligənlikimnimu bilisilär. **29** Meni əwətküqi mən bilən billidir, U meni əsla yaloquz koymidi, qünki mən həmixə Uni hursən kiliđioqan ixlarni kilimən. **30** Əysa bu səzlərni kiliwatkan qaorning əzidə, nuroqun kixilər uningəwə etikad kildi. **31** Əysa əzige etikad kילוqan Yähüdiylarəwə: — Əgər mening səz-kalamimdin qikmay tursanglar, mening həkikiy muhlisirim boləqan bolisilär, **32** wə həkikiətni bilisilär wə həkikiət silərni azadlikqə erixtiridi, — dedi. **33** Ular jawabən: — Biz İbrahımning nəslimiz, — heqqaqan heqkimning kullukida bolmıduq. Sən kandaqsigə: Azadlikqə erixsilär, dəysən? — dedi. **34** Əysa ularəwə jawab berip: — Bərħək, bərħək, mən silərgə xuni eytip koqayki, gunah sadir kילוqan kixi gunahning kulidur. **35** Kul ailidə mənggü turmaydu, lekin oquq mənggü turidu. (aiön q165) **36** Xuning üqün Oquq silərni azad kilsə, həkikiy azad bolisilär. **37** Silərnin İbrahımning nəsi ikənlikinglarni bilimän. Biraq meni öltürməki boluwatisilär, qünki mening səziüm iqinglərdin оруn almidi. **38** Mən Atamning yenidə kərgənlimni eytiwatimän; silər bolsanglar əz atanglərdin kərgənlinglarni kiliwatisilär! **39** Ular jawab berip: — Bizning atimiz İbrahımdur, — dedi. Əysa ularəwə: — Əgər İbrahımning pərzəntliri bolsanglar, İbrahımning əməllirini kילוqan bolattinglar! **40** Biraq hazır əksiəq meni, yəni Hudadin anglioqan həkikiətni silərgə yətküzgən adəmnı öltürüxkə kəstləysilär. İbrahım undak ixni kilmiəqan. **41** Silər əz atanglərnin kילוqinini kiliwatisilär! — dedi. — Biz hərəmdin boləqan əməsmiz! Bizning pəkət birlə atimiz bar, U bolsə Hudadur! — deyixti ular. **42** Əysa ularəwə: — Atanglar Hudə boləqan bolsə, meni səyğən bolattinglar; qünki mən Hudaning baqrudin qikip, bu yergə kəldim. Mən əzlikimdin kəlgən əməsmən, bəki Uning tərpidin əwətilgənmən. **43** Səzlimni nemixkə qüxənməsisilə? Eniqli, mening səz-kalamim kulikinglarəwə kirməywatidu. **44** Silər atanglar İblstin boləqansilər wə uning arzu-həwəsliřigə əməl kilixnı haləysilär. U ələm apiridə boləqandin tartip

qatil idi wə uningda həkikiət bolmiəqəwə, həkikiətə turmiəqan. U yaloqan səzligəndə, əz təbiitidin səzläydu, qünki u yaloqanqı wə xundakla yaloqanqılıqning atisidur. **45** Ləkin mən həkikiətni səzligimni üqün, mənə ixənməsisilär. **46** Kaysinglar meni gunahı bar dəp dalilliyələysilär, keni? Həkikiətni səzlisəm, nemə üqün mənə ixənməsisilə? **47** Hudadin boləqan kixi Hudaning səzliřini anglyaydu; silər ularni anglimaysilär, qünki silər Hudadin boləqan əməssilə! **48** Yähüdiylar uningəwə jawabən: — Əjəbə, bizning səni: «Samariyəlik həm jin qaplawkan adəm»sən deginimiz toqrə əməsmu? — deyixti. **49** Əysa jawabən: — Məngə jin qaplawkını yok, bəki mən Atamni hərmət kilimən; lekin silər mənə hərmətsizlik kiliwatisilär. **50** Mən əz xan-xəripimni izdiməymən; lekin buni izdigüqi həm [uning üstidin] həküüm kילוquqi Birsı bar. **51** Bərħək, bərħək, mən silərgə xuni eytip koqayki, mening səz-kalamimni tudidioqan kixi əbədil'əbəd əlüm kərməydu. (aiön q165) **52** Xuning bilən Yähüdiylar uningəwə: — Səngə dərwəkə jin qaplawkanlıqını əmdi bildük! Hətta [həzriti] İbrahım wə pəyoqəmbərlərmu əlgən tursə, sən kandaqsigə: «Mening səz-kalamimni tudidioqan kixi əbədil'əbəd əlüm tetimaydu» dəysən? (aiön q165) **53** Əjəbə, sən atimiz İbrahımdin uluqməsən? U əldi, pəyoqəmbərlər həm əldi! Sən əziğni kim kilməqəsisən? **54** Əysa jawabən mundak dedi: — Əgər mən əziğni uluqlisəm, undakta uluqlukum heqnrəsə hesablanmaytti. Biraq meni uluqluquqi — silər «U bizning Hudayimiz» dəp ataydıqan Atamning Əzidur. **55** Silər Uni tonumidinglar, lekin mən Uni tonuymən. Uni tonumaymən desəm, silərdəwə yaloqanqı bolattim; biraq mən Uni tonuymən wə Uning səz-kalamini tutimän. **56** Atanglar İbrahım mening künnümi kəridioqanlıqidin yayrəp-yaxnidi həm dərwəkə uni əldin'əwə kərip xadlandı. **57** — Sən tehi əllik yaxkə kirməy turup, İbrahımni kərdüngmu? — deyixti ular. **58** Əysa ularəwə: — Bərħək, bərħək, mən silərgə xuni eytip koqayki, İbrahım tuqulmastila, mən Bar Boləuquidurmən! — dedi. **59** Buning bilən ular, mən qalmaqesək kילוjili kollirioqəwə yərdin tax əldi; lekin Əysa ularəwə kəriməy, ularning otturisidin etüp ibadəthanidin qikip kətti.

9 Wə u yolda ketiwetip, tuqma kərioqu bir adəmnı kərdi. **2** Muhlisiri uningdin: — Ustaz, kim gunah kiliq uning kərioqu tuqulqinioqəwə səwəb boləqan? U əzimu ya ata-anisimu? — dəp soraxti. **3** Əysa mundak jawab bərdi: — Əzi yaki ata-anisining gunah sadir kילוqanlıqidin əməs, bəki Hudaning Əz əməlliri uningdə ayan kiliunsun dəp xundak boləqan. **4** Künnin yoruqida, meni əwətküqining əməllirini ədə kilixim kerək. Kəq kirsə, xu qaşda heqkim ix kilməydu. **5** Mən dunyadəwə turoqan waqtında, dunyaning nuri əzimdurmən. **6** Bu səzlərni kילוqandin keyin, u yergə tükürüp, tükürüktin lay kiliq, layni həliki adəmnin kəzliřigə sürüp koydi **7** wə uningəwə: «Siloam kəlqiki»gə berip yuyuwətkin» dedi («Siloam» [İbraniyəqəwə səz bolup], «əwətilgən» degən mənini bildüridu). Xuning bilən həliki adəm berip yuyuwidi, kəzi kəridioqan bolup kaytip kəldi. **8** Koxniliri wə u ilgiri tiləmqilik kילוqinida uni kərgənlər: — Bu olturup tiləmqilik kiliđioqan həliki adəm əməsmu? — deyixip kətti. **9** Bəzilər: «Həə, xu ikən» desə, yonə bəzilər:

«Yaq, u əməs, lekin uningöja ohxaydikən» deyixti. Biraq u özi: — Mən dəl xu kixi bolimən! — dedi. **10** — Undaqtə kezliring qandaq eqildi? — dəp soraxti ular. **11** U javabən mundaq dedi: — Əysa isimlik bir kixi [tükürükidin] lay kılıp kezlirimgə sürüp koyuwidi, manga: «Siloam kəlqikigə berip yuyuwətkin» degənidi. Mən berip yuyuwidim, kərələydiöjan boldum. **12** — U hazır kəyərda? — dəp soraxti ular. — Bilməymən, — dedi u. **13** Halayiq ilgiri kəriöju bolöjan bu adəmni Pərisiyələrnin aldiöja elip berixti **14** (əslidə Əysa lay kılıp bu adəmning kezlirini aqқан күn dəl xabat күni idi). **15** Xuning bilən Pərisiyələr kəyitidin bu adəmdin qandaq kərələydiöjan bolöjiniñ soriwidi, u ularöja: — U kezlirimgə lay [sürüp] koydi, mən yuyuwidim wə mana, kərələydiöjan boldum! — dedi. **16** Xuning bilən Pərisiyələrdin bəziliri: — U adəm Hudaning yenidin kəlgən əməs, qünki u xabat күnini tutmaydu, — deyixti. Yənə bəziliri: — U gunahkar adəm bolsa, qandaqlarqə bundaq mejjizilik aləmətlərni yaritalaytti? — deyixti. Buning bilən ularning arisida bəlünüx pəyda boldi. **17** Ular kəriöju adəmdin yənə: — U kezliringni eqiptu, əmdi sən u toqruluk nemə dəysən? — dəp soraxti. U: — U bir pəyöjəmbər ikən, — dedi. **18** Yəhudiylər kərələydiöjan kılınojan kixining ata-anisini tepip kəlmigüqə, burun uning kəriöju ikənlikigə wə hazır kərələydiöjan kılınojanlikioja ixənməytti. Xunga ular uning ata-anisini qakirtip, **19** ularidin: — Bu silərnin oqlunglarmu? Tuöjma kəriöju, dəwətattinglar? Əmdi hazır qandaqlarqə kərələydiöjan bolup qaldi? — dəp soraxti. **20** Ata-anisi ularöja: — Uning bizning oqlimiz ikənliki, xundakla tuöjluxidinla kəriöju ikənlikini bilimiz; **21** lekin hazır qandaqlarqə kərələydiöjan bolup qəlanliqini, kezlirini kim aqқанliqini bilməymiz. U qong adəm tursa, [buni] əzidin soranglar, u əzi dəp bərsun, — dəp javab bərdi. **22** Ata-anisining xundaq deyixi Yəhudiylərdin kərkkənliqi üqün idi; qünki Yəhudiylər kimdəkim Əysani Məsih dəp etirap kilsa, u sinagöj jamaitidin qoqlap qikirilsun dəp qarar kılıöjanidi. **23** Xu səwəbtin uning ata-anisi: «U qong adəm tursa, [buni] əzidin soranglar» degənidi. **24** Pərisiyələr əslidə kəriöju bolöjan adəmni yənə qakirip uningöja: — Hudaöja xan-xərəp berip [kəsəm kıl]! Biz bu adəmning gunahkar ikənlikini bilimiz, — deyixti. **25** U mundaq javab bərdi: — U gunahkarmu, əməsmu, bilməymən. Biraq mən xu birlə ixni bilimənki, kəriöju idim, hazır kərələydiöjan boldum. **26** Ular uningdin yənə bir qətim: — U seni qandaq qildi? Kezliringni qandaq aqti? — dəp soraxti. **27** U javabən: — Silərgə allıqəjan eyttim, biraq kulək salmidinglar. Silər nemə dəp kəyitidin anglaxni halap qaldinglar? Silərmu uning muhlisiri bolay dəwətamsilər?! — dedi. **28** Buning bilən, ular uni kattik tillap: — Sən həliqining muhlisi! Biz bolsaq Musa [pəyöjəmbərnin] muhlisirimiz. **29** Hudaning Musaöja səzligənlikini bilimiz; lekin bu nemening bolsa kəyərđin kəlgənlikinimu bilməymiz, — deyixti. **30** Həliqi adəm ularöja mundaq javab kəyurturdi: — Ajayip ixku bu! Gərqə silər uning kəyərđin kəlgənlikini bilmigininglar bilən, u mening kezlirimni aqti. **31** Biz bilimizki, Huda gunahkarlarınə tilakirini anglimaydu; biraq Əzigə ihlasmən bolup iradisigə əməl kılıöjuqlarınəginə anglaydu. **32** Dunya apiridə bolöjəndin tartip, birərsining

tuöjma kəriöjuning kəzini aqқанliqini anglap bakқан əməs. (aiön q165) **33** Əgər bu adəm Hudadin kəlmigən bolsa, həqnemə kılıalmiojan bolatti. **34** Ular uni: — Sən tüptin gunah iqidə tuöjulojan turuqluq, bizgə təlim bərməqiməsən? — deyixip, uni [sinagögtin] qoqlap qikiriwetixti. **35** Əysa ularning uni [sinagögtin] qoqlap qıkaröjanliqini anglap, uni izdəp tepip: Sən, Hudaning Oqlioja etikađ kılımənsən? — dəp soridi. **36** U javabən: — Təksir, u kim? Mən uningöja etikađ kılıay, — dedi. **37** — Sən həm uni kərdüng həm mana, hazır sən bilən səzlixəwətkən dəl xuning özi, — dedi Əysa uningöja. **38** Həliqi adəm: — I Rəb, etikađ kılıməni! — dəp, uningöja səjda kildi. **39** — Mən korlarıñ kəriđiojan bolsun, kəriđiojanlarıñ kor bolsun dəp bu dunyaöja həküm qıkirixka kəldim, — dedi Əysa. **40** Uning yenidiki bəzi Pərisiyələr bu səzlərnə anglap uningdin: — Bizmu kormu? — dəp soraxti. **41** Əysa ularöja: — Kor bolöjan bolsanglar, gunahinglar bolmaytti; lekin silər hazır «kəriwətimiz» degininglar üqün silərgə gunah hesabliniwəridu, — dedi.

10 Bərħək, bərħək, mən silərgə xuni eytip koyayki, koy kotinioja ixiktin kirməy, baxka yərdin yamixip kirgən kixi oqrı wə qarəqıdır. **2** İxiktin kiridojan kixi bolsa koylarınə pədiqisidur. **3** İxik bakar uningöja ixikni eqip beridu wə koylar uning awazini anglap tonuydu; u əz koylirining isimlirini bir-birləp qakirip ularni sirtka baxlap qıkidu. **4** U koylirining həmmisini sirtka qıkirip bolup, ularning aldidə mangidu, koylarmu uning kəynidin əgixip mengixidu; qünki ular uning awazini tonuydu. **5** Ləkin ular yat adəmning kəynidin mangmaydu, bəki uningdin qıqidu; qünki ular yatlarınə awazini tonumaydu. **6** Əysa bu təmsilni ularöja səzlap bərgini bilən, lekin ular uning əzlırigə nemə dəwətkənliqini heq qıxənmidi. **7** Xunga Əysa ularöja yənə mundaq dedi: — Bərħək, bərħək, mən silərgə xuni eytip koyayki, koylarınə ixiki ezümdurmən. **8** Məndin ilgiri kəlgənlərnin həmmisi oqrı wə qarəqıdır, lekin koylar ularöja kulək salmidi. **9** İxik ezümdurmən. Mən arkiplik kirgini kutkuzulidu həm kirip-qıqip, ot-qəplərnə tepip yeyəlaydu. **10** Oqrı bolsa pəkət oqrılax, əltürüx wə buzux üqünla kelidu. Mən bolsam ularni həyatlıkka erixsun wə xu həyatlıqi mol bolsun dəp kəldim. **11** Yaxı pədiqi ezümdurmən. Yaxı pədiqi koylar üqün əz jenini pida qilidu. **12** Ləkin mədikar uning kılımaydu. U bəki nə koylarınə igisi nə pədiqisi bolmioqaqca, bərninə kəlginiñ kərsə, koylarıñ taxlap qıqidu wə bərə kelip koylarıñ titip tiripirən kiliwetidu. **13** Əmdi mədikar bolsa pəkət həkkinə dəp ixləp, koylaröja kəngül bəlməy bədər qıqidu. **14** Yaxı pədiqi ezümdurmən. Ata menı toniojınidək mən atini tonuojıniməkdə, mən ezümmingkilərnə tonuymən wə ezümmingkilərmu menı tonuydu; koylar üqün jenim pida. **16** Bu qotəndin bolmiojan baxka koylirimmu bar. Ularımı elip baxlıxın kerək wə ularmu awazımı anglaydu; xuning bilən bir pəda bolidu, xundakla ularning bir pədiqisi bolidu. **17** Ata menı xu səwəbtin səyiduki, mən jenimni kəyurturəwəlixim üqün uni pida kiliməni. **18** Jenimni həqkim məndin alalmaydu, mən uni əz ihtiyarım bilən pida kiliməni. Mən uni pida kılıxka həquklukməni wə xundakla uni kəyurturəwəliximü

hökuklukmən; bu əmrni Atamdin tapxuruwaloqanmən. **19** Bu sözlər tüpəylidin Yəhudiylar arisida yənə belünix pəyda boldi. **20** Ulardin kəp adamlar: — Uningoşa jin qaplixiptu, u jeylüwatidu, nemə üqün uning sözigə kulak saloqudaksilər? — deyixti. **21** Yənə bəzilər bolsa: — Jin qaplxan adəmning səzliri bundak bolmaydu. Jin kandakmu karioqularning kəzlirini aqalisun?! — deyixti. **22** Kix pasli bolup, Yerusalemda «Kayta beoxixlax heyti» etküzülüwatatti. **23** Əysa ibadəthanidiki «Sulaymanning pexaywini»da aylinip yürətti. **24** Yəhudiylar uning ətrapiqə olixiwelip: — Bizni qağanqoşiqə tit-tit kiliş tutuklukta kaldurmakqisan? Əgər Məsih bolsang, bizgə oqukini eyt, — deyixti. **25** Əysa ularğa jawab bərdi: — Mən silərgə eyttim, lekin ixənmaysilər. Atamning nami bilən kילוan əməllirimning əzi manga guwahlik beridu. **26** Biraq mən silərgə eytkinimdak, silər etiqad kilmidinglar, qünki mening koylirimdin əməsilər. **27** Mening koylirim mening awazimni anglaydu, mən ularni tonuymən wə ular manga əgixidu. **28** Mən ularoşa mənggülik həyat ata kilimən; ular əsla həlak bolmaydu. Həqkim ularni kolumdin tartiwalalmaydu. (aiñon g165, aiñonios g166) **29** Ularni manga təkdin kילוan atam həmmidin üstündür wə həqkim ularni atamning kolidin tartiwalalmaydu. **30** Mən wə Ata [əslidinla] birdurmiz. **31** Buning bilən Yəhudiylar yənə uni qalma-kesək kilişmaqçi bolup, yərdin kollirioşa tax elixti. **32** Əysa ularoşa: — Atamdin kəlgən nuroşun yaxhi əməllərni silərgə kərsəttim. Bu əməllərnin kaysisi üqün meni qalma-kesək kilmakqisilər? — dedi. **33** — Seni yaxhi bir əməl üqün əməs, bəli kupurluk kילוaning üqün qalma-kesək kilişim. Qünki sən bir insan turukluk, əzüngni Huda kiliş kərsəttim! — dedi Yəhudiylar jawabən. **34** Əysa ularoşa mundak jawab bərdi: — Silərgə təwə mukəddəs kanunda «Mən eyttim, silər ilahlırsilər» dəp pütülgən əməsmu? **35** Huda ez sez-kalamini yətküzgənlərni «ilahlar» dəp atioşan yərdə (wə mukəddəs yazmilarda eytiloşini hərgiz küqtin kalmaydu) **36** nemə üqün Ata Əzigə has-mukəddəs kiliş panyiy dnyayoşa əwətkən zat «Mən Hudaning Oşlimən» desə, u toşuruluk «kupurluk kilding!» dəysilər? **37** Əgər Atamning əməllirini kilişim, manga ixənmənglar. **38** Biraq kılısam, manga ixənməng haləttim, əməllərnin əzligə ixininglar. Buning bilən Atining mənə ikənlikini, meningmu Atida ikənlikimni hək dəp bilip etiqad kilişioşan bolisilər. **39** Buning bilən ular yənə uni tutmaqçi boldi, biraq u ularning kolliridin kutulup, u yərdin kətti. **40** Andin u yənə lordan dəryasining u kətişə, yəni Yəhya [pəyoşambər] dəslipidə adəmlərni qəmuldürgən jayoşa berip, u yərdə turdi. **41** Nuroşun kixilər uning yenioşa kəldi. Ular: — Yəhya həq məjizilik əlamət kərsətmigən, lekin uning bu adəm toşrisida barlik eytkanliri rast ikən! — deyixti. **42** Xuning bilən nuroşunlişoşan kixilər bu yərdə uningoşa etiqad kildi.

11 Lazarus degən bir adəm kesəl bolup qaloşanidi. U Məryəm wə hədisi Marta turoşan, Bəyt-Aniya degən kanəttə turatti **2** (bu Məryəm bolsa, Rəbgə huxbux mayni sürkigən, putlirini öz qaqiliri bilən ertip kurutqan heliki Məryəm idi; kesəl bolup yatqan Lazarus uning inisi idi). **3** Lazarusning hədiliri Əysaşa həwərci əwətip: «I

Rəb, mana sən səygən [dostung] kesəl bolup qaldı dəp yətküzdi. **4** Ləkin Əysa buni anglap: — Bu kesəlin öliş kətməydu, bəli bu arkilik Hudaning Oşli uluşlinip, Hudaning xan-xəripi ayan kilişidü — dedi. **5** Əysa Marta, singlisi wə Lazarusni tolimu səyətti. **6** Xunga u Lazarusning kesəl ikənlikini anglişoşan bolsimu, əzi turuwatqan jayda yənə ikki kün turdi. **7** Andin keyin u muhlislişioşa: — Yəhudiyəgə kayta barayil! — dedi. **8** Muhlislişiri uningoşa: — Ustaz, heykindila [u yərdiki] Yəhudiylar seni qalma-kesək kilmakçi boluşan tursa, yənə u yərgə kayta baramsən? — deyixti. **9** Əysa mundak dedi: — Kündüzdə on ikki saat bər əməsmu? Kündüzi yol mangoşan kixi putlaxmas, qünki u bil dnyaning yorukini kəridü. **10** Ləkin kəqisi yol mangoşan kixi putlixar, qünki uningda yorukluk yoktur. **11** Bu sözlərni eytkəndin keyin, u: — Dostimiz Lazarus uhlap kəldi; mən uni uykusidin oyoşatqili barimən, — dəp koxup kəydi. **12** Xunga muhlislişiri uningoşa: — I Rəb, uhlişoşan bolsa, yaxhi bolup kalidu, — dedi. **13** Həlbuki, Əysa Lazarusning ölümi toşuruluk eytkənidi, lekin ular u dəm elixtiki uyquni dawatidu, dəp oylaxti. **14** Xunga Əysa ularoşa oqukini eytip: — Lazarus əldi, — dedi. **15** — Biraq silərni dəp, silərnin etiqad kilişinglar üqün, [uning kəxida] bolmioşanlişioşma huxalmən. Əmdi uning yenioşa barayli, — dedi. **16** «Koxkezək» dəp atilidioşan Tomas baxqə muhlisdaşlişioşa: — Bizmu uning bilən billə barayli həm uning bilən billə ələyli, — dedi. **17** Əysa muhlislişiri bilən Bəyt-Aniyaşa baroşanda, Lazarusning yerlikkə koyuloşinioşa əllikaşan tət kün boluşanlişioşi uningoşa məlum boldi. **18** Bəyt-Aniya Yerusalemoşa yekin bolup, uningdin altə qəkirimqə yiraklikta idi, **19** xuning bilən nuroşun Yəhudiylar Marta bilən Məryəmə inisi toşrisida təsəlli bərgili ularning yenioşa kəlgənidi. **20** Marta əmdi Əysaning keliwatqini anglapla, uning aldioşa qikti. Ləkin Məryəm bolsa eyidə olturup kəldi. **21** Marta əmdi Əysaşa: — I Rəb, bu yərdə boluşan bolsang, inim ölmigən bolatti. **22** Həlişəhə Hudadin nemini tilisəng, Uning sanga xuni beridioşanlişioşi bilimən, — dedi. **23** — Ining kayta tirilidu, — dedi Əysa. **24** Marta: — Ahirkə künidə, yənə tirilix künidə uning jəzmən tirilidioşanlişioşi bilimən, — dedi. **25** Əysa uningoşa: — Tirilix wə həyatlik mən əzümdurmən; manga etiqad kילוquçi kixi əlsimu, həyat bolidu; **26** wə həyat turup, manga etiqad kילוquçi əbədil'əbəd ələməs; buningoşa ixinəmsən? (aiñon g165) **27** U uningoşa: — Ixinimən, i Rəb; sening dnyayoşa kelixi mukərrər boluşan Məsih, Hudaning Oşli ikənlikingəgə ixinimən. **28** Buni dəp bolup, u berip singlisi Məryəmni astioşina qəkirip: — Ustaz kəldi, seni qəkiriwatidu, — dedi. **29** Məryəm buni anglap, dərhal ornidin turup, uning aldioşa bardi **30** (xu pəyttə Əysa tēhi yezişoşa kirmigən bolup, Marta uning aldioşa mēngip, uqrixip qaloşan yərdə idi). **31** Əmdi [Məryəmga] təsəlli beriwatqan, eydə uning bilən olturoşan Yəhudiylar uning aldirap koxup sirtqə qikip kətkinini kərişip, uni kəbrigə berip xu yərdə yioşa-zar kילוşili kətti, dəp oylap, uning kəynidin mēngixti. **32** Məryəm əmdi Əysa bar yərgə baroşanda uni kərişip, ayioşioşa əzini etip: — I Rəb, bu yərdə boluşan bolsang, inim ölmigən bolatti! — dedi. **33** Əysa Məryəmnin yioşa-zar kילוşini, xundakla uning bilən billə kəlgən

Yəhudiy həkning yiqoʻzar kilixkisini kerganda, rohdia kattik piqan qekip, kengli tolimu biaram boldi wə: **34** — Uni kəyərğə qoydunqlar? — dəp soridi. — I Rəb, kelip kərgin, — deyixti ular. **35** Əysa kez yexi kildi. **36** Yəhudiy hək: — Karanqlar, u uni kanqilik səygen! — deyixti. **37** Wə ularin bəziliri: — Kariquning kezini aqkan bu kixi kesəl adəmnı ölümdin saklap kalalmasidi? — deyixti. **38** Əysa iqidə yənə kattik piqan qekip, kəbrining aldioʻza bardi. Kəbri bir oʻzar idi; uning kirix aozioʻza qong bir tax qoyukluk idi. **39** Əysa: — Taxni eliwetinqlar! — dedi. Ölgüqining hədisi Marta: — I Rəb, yərlikkə koyoʻjili tət kün boldi, hazir u purap kətkəndu, — dedi. **40** Əysa uningoz: — Mən sanga: «Etikad kilsang, Hudaning xan-xəripini kərisən» degənidimoʻju! — dedi. **41** Buning bilən halayik taxni eliwatti. Əysa kezirini asmanoʻza tikip mundaq dua kildi: — I Ata, tilikimni angliqoining üqün sanga təkəkkür eytimən; **42** Tiləklirimni həmixə anglyadiqianlikingni bilimən; lekin xundaq bolsimu, ətrapimdiki muxu halayik sening meni əwətkənlikingə ixənsun dəp, buni eytiwatimən! **43** Bu səzləni kilqəndin keyin, u yukiri awazda: — Lazarus, taxkiriqoʻza qik! — dəp towdidi. **44** Ölgüqi qol-putliri kepanlənən, engiki tengiloʻjan həlda taxkiriqoʻza qikti. Əysa ularoz: — Kəpənni yexiwetip, uni azad kilinglar! — dedi. **45** Məryəmning yenioʻza pətə kilip kelip, uning əmillerini kərgən Yəhudiylar iqidin nuroʻjunliri uningozə etikad kildi. **46** Lekin ularning iqidə bəziliri Pərisiyləning yenioʻza berip, əysaning kilqan ixlirini məlum kilixti. **47** Xunga bax kahinlar wə Pərisiylər Yəhudiylarning kəngəxmisini yioʻjip: — Qandaq kiliximiz kerək? Bu adəm nuroʻjun meʻjizilik alamətləni yaritiwatidu. **48** Uningozə xundaq yol qoyup beriwərsək, həmmə adəm uningozə etikad kilip ketidu. Xundaq bolqanda, Rimliklar kelip bu bizning jayimiz wə kowmimizni wəyran kiliwetidu! — deyixti. **49** Ularning iqidə biri, yəni xu yili bax kahin bolqan Kayafa: — Silər heqnemini bilməydikənsilər! **50** Pütin həkning həlak boluxining orniqoʻza, birla adəmnung ular üqün elüxining əwzəllikini qüxinip yətməydikənsilər, — dedi **51** (bu səzni u əzlikidin eytmioʻjanidi; bəli u xu yili bax kahin bolqanliqi üqün, əysaning [Yəhudiy] həkli üqün, xundaqla pəkət u həkli üqünla əməs, bəli Hudaning hər yanoʻza tarkilip kətkən pərzəntlirining həmmisini bir kilip uyuxturux üqün əldioʻjanlikidin aldin bəxarət berip xundaq degənididi). **53** Xuning bilən ular məslihətlixip, xu kündin baxlap əysani əltürüwetixni kəstlidi. **54** Xuning üqün Əysa əmdi Yəhudiylar arisida axkara yürməytti, u u yərdin ayrilip qəlgə yəkin rayondiki Əfraim isimlik bir xəhriqə berip, muhlisliiri bilən u yərdə turdi. **55** Əmdi Yəhudiylarning «ötüp ketix heyti»ozə az qəloʻjanidi. Nuroʻjun kixilər təharətni ada kilix üqün, heyttin ilgiri yezilərdin Yerusalemoʻza kelixti. **56** Xuning bilən billə xu kixilər Əysani izdəxti. Ular ibadətəndə yiqiloʻzanda bir-birigə: — Qandaq oylawatisilə? U heyti ötküzgili kəlməsmu? — deyixti. **57** Bax kahinlar bilən Pərisiylər bolsa uni tutux üqün, hərkimning uning kəyərđilikini bilsə, məlum kilixi toqʻruluk pərman qikəroʻjanidi.

12 Ötüp ketix heytidin altə kün ilgiri, Əysa əzi ölümdin tirildürğən Lazarus turuwatqan jay — Bəyt-Aniyaozə kəldi. **2** Xu wəjdin ular u yərdə uningozə

ziyapət bərdi. Marta mehmanlarni kütüwatatti; Lazarus bolsa Əysa bilən həmdəstəhan bolqanlarning biri idi. **3** Məryəm əmdi nəhayiti kimmət bəhəlik sap sumbul ətiridin bir qadaq əkilip, əysaning putliriqoʻza kuydi andin qaqiliri bilən putlirini ertip kurutti. Ətirning hux purikə əyni bir aldi. **4** Lekin uning muhlislriddin biri, yəni uningozə pat arida satkunluk kilqoʻqu, Simonning oqpli Yəhuda İxkariyot: **5** — Nemixkə bu [kimmət bəhəlik] ətir kəmbəoʻqəllərgə sədikə kilip berilixkə üq yüz dinarozə setilmidi? — dedi **6** (u bu səzni kəmbəoʻqəlləning oʻqemini yegənliki üqün əməs, bəli oʻqri bolqanliqi üqün degənididi; qünki u [muhlislarning oqpli] həmyanini sakliqoʻqu bolup, dam uningozə selinoʻjinidin oʻqriwalattı). **7** Əmdi Əysa: — Ayalni əz ihtiyariqoʻza koyoʻjin! Qünki u buni mening dəpnə künüm üqün təyyarlik kilip sakliqoʻqandur; **8** qünki kəmbəoʻqəllər həmixə silər bilən billə bolidu, lekin mən həmixə silər bilən billə bolmaymən, — dedi. **9** Zor bir top Yəhudiylar uning xu yərdə ikənlikidin həwər tepip, xu yərgə kəldi. Ularning kelixi yaloʻzuz əysani dəpla əməs, yənə u ölümdin tirildürğən Lazarusnımu kərtix üqün idi. **10** Lekin bax kahinlar bolsa Lazarusnımu əltürüxni məslihətəlxəkəndi; **11** Qünki uning səwəbidin nuroʻjun Yəhudiylar əzlriddin qekinip əysaozə etikad kiliwatatti. **12** Ətsi, «[ötüp ketix] heyti»ni ötküzixkə kəlgən zor bir top halayik əysaning Yerusalemoʻza keliwatqanliqini anglap, **13** kolliriqoʻza hormə xahlirini tutuxkan həlda uni qarxi alojili qikixti wə: «Təxəkkür-hosanna! Pərwərdigarning namida kəlgüqi, İsrailning padixəhioʻza mubərek bolqay!» dəp warkiraxti. **14** Əysa bir təhəyini tepip, uningozə mindi; huddi [mukəddəs yazmilarda] mundaq pütülgəndək: — **15** «Kərkəma, i Zion kizil Mana, Padixəhning əxək təhiyigə minip keliwatidu!». **16** Əyni qəozda uning muhlisliiri bu ixlarni qüxənməytti, lekin Əysa xan-xərpətə uloʻqəloʻzandin keyin, bu səzləning uning toqʻruluk pütülgənlikini, xundaqla bu ixlarning dərwekə uningozə xundaq yüz bərgənlikini esigə kəltürdi. **17** Əmdi u Lazarusni kəbridin qakirip tirildürğən qəozda uning bilən billə bolqan halayik bolsa, bu ixkə guwahlik beriwatatti. **18** Əysa yaratqan bu meʻjizilik alamətnımu angliqəraqkə, uni qarxi elixkə xu bir top adəmlər qikixkanidi. **19** Pərisiylər bolsa bir-birigə: — Karanqlar, [barlik] kilqoininglar bikar kəttil Mana əmdi pütüklə jəhan uningozə əgəxməktə! — deyixti. **20** Ötüp ketix heytida ibadət kilqəjili kəlgənlər arisida birnəqqə greklarmu bar idi. **21** Bular əmdi Galiliyənig Bəyt-Saida yezisidin bolqan Filipning yenioʻza kelip: — Əpəndim, biz Əysa bilən kərxəxsək, — dəp tətib bir kilixti. **22** Filip berip buni Andriyaska eytti. Andin Andriyas wə Filip ikkisi əysaozə məlum kildi. **23** Lekin Əysa ularozə jawəbən mundaq dedi: — «Insan oʻqilning xan-xərpətə uloʻqəloʻzandin waqit-saiti yetip kəldi. **24** Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayk, buozday deni tupraq iqigə qüxüp əlmigüqə, əzi yənilə yaloʻzuz kalidu; lekin əlsə, mol həsul beridu. **25** Kimdəkim əz həyatini ayisa uningdin məhrum bolidu; lekin bu dunyada əz həyatidin nəpərlənsə, uni mənnggülik həyatlikkə sakliqalaydu. (əiōnios g166) **26** Kimdəkim hizmitimdə boluxni halisa, manga əgəxsun. Mən kəyərđə bolsam, mening hizmətqimmu xu yərdə bolidu.

Kemdakim mening hizmitimda bolsa, Ata uningoga izzat qilidu. **27** Hazir jenim kattik azabliniwatidu. Mən nemə deyixim kerək? «Ata, meni bu saatın kutkuzojın!» daymu? Lekin mən dəl muxu waqit-saət üqün kəldim. **28** Ata, namingoga xan-xərap kəltürin!» Xuan, asmandın bir awaz anglinip: — Uningoga xan-xərap kəltürdüm wə yəna uningoga xan-xərap kəltürimən!» — deyildi. **29** Buni anglojan xu yərdə turojan halayik: — Həwa güldürildi, — deyixti. Yəna bəzilər bolsa: — Bir pərixətə uningoga gəp kildi, — deyixti. **30** Əysa bolsa jawabən: — Bu awaz meni dəp əməs, silərni dəp qüxti. **31** Əmdi dunyaning üstigə həküm qikirilix waqti kəldi; hazir bu dunyaning həkümдарining taxkirioga koqlinix waqti kəldi. **32** Wə mən bolsam, yərnin üstidin kətürülginimdə, pütkül insanlarni özümgə jəlp kiliptartimən, — dedi **33** (uning buni degini əzining kəndək ölüm bilən əlidiojanlıqni kərsətkini idi). **34** Halayik buningoga jawabən uningdin: — Biz mukəddəs kənanundın Məsihning əbədigiqə kalidiojanini anglojan; sən kəndəksigə «İnsan'ooqli kətürülüxi kerək» dəysən?! Bu kəndəkmu «İnsan'ooqli» bolsun? — dəp soridi. **(aiōn g165)** **35** Xunga Əysa ularoga: — Nurning aranglarda bəlidiojan waqti uzun bolmaydu. Xunga kərangəjulukning silərni bəsiwalmasliki üqün, nur bar waqtida [uningda] menginglar; kərangəjulukta mangəjan kixi əzining kəyərəgə ketiwatkanlıqini bilməydu. **36** Nur aranglarda bar waqtida, uningoga ixininglar; buning bilən nurning pərzəntli bəsilər, — dedi. Əysa bu sözlərni kəlojandın keyin, uların ayrilip yoxurunuwaldi. **37** Gərqə u ularning kəz aldida xunqə tola məjizilik əlamət kərsətkən bolsimu, ular tehi uningoga etikaq kilmidi. **38** Xuning bilən Yəxaya pəyojəmbərnin yazmisida aldin'ala kərsitilgən bəxarət dəl əməlgə axurdi: «I Pərwədigar, bizning yətküzgən həwirimizgə kimmu ixəngən? Həm «Pərwədigarning biliki» Boləjuqi kimgimu ayan kəlinəngən?» **39** Halayikning etikaq kilmiojanining səwəbi dəl xuki (huddi Yəxaya pəyojəmbər yəna aldin'ala eytkəndək): «[Pərwədigar] ularning kəzliirni kor, Kəlbini tax kildi; Məksət, ularning kəzliirining kərup, Kəlbining qüxinip, [Guna]hridin yenixining aldin elix üqündur; Bolmisa, Mən ularni sakaytkən bolattim, — [dəydu Pərwədigar]». **41** Bu sözlərni Yəxaya [pəyojəmbər] [Məsihning] xan-xəripini kərup uningoga kərita aldin'ala səz kəlojinida eytkəndi. **42** Wəhələnki, gərqə hətta Yəhudiy əksakalliridinmu nurojanlojan adəmlər uningoga etikaq kəlojan bolsimu, ular Pərisiyələr wəjədin kərkəp, əzliirining sinagogtin koqlap qikiriwətilməsliki üqün uni etirap kilmidi. **43** Buning səwəbi, ular insanlardın kəlidiojan izzət-xəhrətni Hudadin kəlidiojan izzət-xəhrəttin yahxi kərattdi. **44** Biraq Əysa yukiri awaz bilən mundək dedi: — Manga etikaq kəlojuqi mangila əməs, bəlki meni əwətküqigə etikaq kəlojuqidur. **45** Kimki meni kərgüqi bolsa, meni əwətküqini kərgüqi bolidu. **46** Mən manga etikaq kəlojuqular kərangəjulukta kəlmisun dəp, nur süpitidə dunyoga kəldim. **47** Birsə sözliirimni anglap, ularni tutmisa, uni sorakka tartmaymən; qünki mən dunyadikilərnə sorakka tartkili əməs, bəlki dunyadikilərnə kutkuzojili kəldim. **48** Biraq meni qətkə kəkküqini, xundakla sözliirimni kəbul kilmiojanni bolsa,

uni sorakka tartkuqi birsə bar. U bolsimu, mən eytkən səz-kalamimdur. U ahirkə küni uni sorakka tartidu. **49** Qünki mən əzlikümdin səzligimni yok, bəlki meni əwətkən Ata mening nemini deyixim wə kəndək səzlixim kərakikigə əmr bərgən. **50** Uning əmrining mənggülik həyatlik ikənlikini bilimən. Xunga nemini səzlisəm, Ata manga buyruojinidək səzləymən. **(aiōnios g166)**

13 Ətəp ketix həytidin ilgiri, Əysa bu dunyadın ayrilip, Atining yenioja bəridiojan waqit-saətning yetip kəlgənlikini bildi wə xuning üqün bu dunyadiki əz adəmlirigə kərsitip kəlgən mehir-muħəbbitini ahirəjiqə toluq kərsitip turdi. **2** Əmdi kəqlik tamak yeyiliwatkanidi; İblis alliburun Simonning ooqli Yəhuda İxkariyotning kəngligə Əysaoga satkunluk kəlix wəswəsisini saləjanidi. **3** Əysa Atining hər ixni uning kəloja tapxurojini, wə əzining Hudaning yenidin kəlip, Hudaning yenioja kəytidiojanlıqini bilgəqkə, **4** dastihandin turup, ton-kənglikini yexip, bir lənggə bilən belini baqlidi. **5** Andın jawuroja su kuyup, muhlislarning putliirni yuyuxka wə beligə baqliojan lənggə bilən sürtürü kurutuxka baxlidi. **6** Nəwət Simon Petruska kəlgəndə, Petrus uningoga: — I Rəb, putumni sən yusang kəndək boləjini?! — dedi. **7** Əysa uningoga: — Nemə kiliwatkanimni hazir bilməysən, lekin keyin bilisən, — dedi. **8** Petrus: — Sən mening putumni yusang hərgiz bolmaydu! — dedi. Əysa uningoga jawabən: — Seni yuymisam, mening bilən təng nesiwəng bolmaydu, — dedi. **(aiōn g165)** **9** Simon Petrus: — I Rəb, undakta pəkət putliirimmə əməs, kəllirimmə, bəximnimə yuojaysən! — dedi. **10** Əysa uningoga: — Bədinə yuyulup, tamamən pakiz boləjan adəm pəkət putliirni yusila kəyta yuyuxuning həjiti bolmaydu. Silər pakiz, lekin həmminglər əməs, — dedi **11** (qünki u əzini kimning tutup bəridiojanlıqini bilətti; xuning üqün u «Həmminglarla pakiz əməs» degənidi). **12** Xuning bilən u ularning putliirni yuyup boləjandın keyin, ton-kənglikini kiyip, yəna dastihanoqə olturup ularoga mundək dedi: — Silərgə nemə kəlojinimni uktunglarmu? **13** Silər meni «Ustaz» wə «Rəb» dəysilər wə rast eytilsələr, mən xundakturmən. **14** Əgər mən Rəb wə ustazinglar turukluk, putliirgləmi yuojanikənmən, silərmə bir-biringlarning putliirni yuyuxunglar kerək. **15** Mən silərgə kəlojəndək silərnəngmu həm xundək kəlixinglar üqün bu ilgini kəldurdum. **16** Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip kəyayki, kəl hojəyinin üstün turmaydu, əlqimə əzini əwətküqidin üstün turmaydu. **17** Bu ixlərnə bilgənəksilər, xundək kəlsanglar bəhtlikisilər! **18** Mən bulərnə həmminglaroga kəritip eytmidim. Mən talliojanlırımni bilimən, lekin [mukəddəs yazmilarda] aldin pütülgən: «Mən bilən həmdastihən bolup nemini yegənmə manga put atil!» degən bu səz əməlgə axurulmay kəlməydu. **19** Mən bu ix yüz bərxitin əwwal uni silərgə eytip kəyayki, u ixlər yüz bərgəndə mening «Bar Boləjuqi» ikənlikingə ixinisilər. **20** Bərhək, bərhək, silərgə xuni eytip kəyayki, kimki mən əwətkən hərəkəndək birsini kəbul kəlojan bolsa, meni kəbul kəlojan bolidu; wə meni kəbul kəlojuqular meni əwətküqini kəbul kəlojan bolidu. **21** Əysa bu sözlərni eytkəndin keyin, roħta kattik piəjan qəkip, mundək guwahlik bərdi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip kəyayki, aranglarda birəylən manga satkunluk kəlidu!

22 Muhlislar kimni dawatqanlikini bilalmay, bir-biriga qaraxti. 23 Əmda dastihanda muhlisiridin biri Əysaning maydisiga yelinip yatkanidi; u bolsa «Əysa seydiyoqan muhlis» idi. 24 Simon Petrus uningdin [Əysaning] kimni dawatqinini sorap bekixini ixarət kildi. 25 Xuning bilən u Əysaning maydisiga yelinip turup uningdin: — I Rəb, u kimdur? — dəp soridi. 26 Əysa jawab berip: — Bu bir qixləm nanni axka tögürüp kimgə sunsam, xudur, — dedi. Xuning bilən u bir qixləm nanni [axka] tögürüp, Simonning oşli Yəhuda İxkariyotka sundi. 27 Yəhuda nanni eliwidi, Xəytan uning iqiğə kirdi. — Kildiyoqinini qapsan kil, — dedi Əysa uningə. 28 (Əmda dastihanda olturoqanlarning heqkaysisi uning [Yəhudaqə] bu sezləni nemə üqün deginini bildimdi. 29 Yəhuda ularning ortak həmyanini tutkini üqün, bəzilər Əysa uningə: «Bizgə keraklik heytlük nərsiləni elip kəl» yaki «Kəmbəoqəllərgə birər nərsə bər» dəwatsa kerək, dəp oylaxti). 30 Yəhuda bu bir qixləm nanni elipla taxkiriyoqə qikip kattı (bu qəoq keqə idi). 31 Yəhuda taxkiriyoqə qikip kətkəndin keyin, Əysa mundak dedi: — Əmda İnsan' oşli uluqlinidyoqan waqit-saət yetip kəldi wə Huda u arkilik uluqlinidyoqan. 32 Wə əgər Huda uningda uluqlansa, Hudamu Əzidə uni uluqlaydu, xundakla dərhal uni uluqlaydu. 33 Balilirim, silər bilən billə bolidyoqan yənə azoqina waqtım kəldi. Silər meni izdəysilər, lekin mening Yəhudiyılarə: «Mən baridyoqan yərgə silər baralmaysilər» dəp eytkinimdək, buni silərgimü eytimən. 34 Silərgə yengi bir əmr tapxurimənkı, «bir-biringlarnı səyünglər». Silərnı səyginimdək, silərmü bir-biringlarnı səyünglər. 35 Aranglarda bir-biringlarəqə mehır-muħəbbitnglər bolsa, həmmə adəm silərnıng mening muhlisirim ikənlikinglarnı bilidu. 36 Simon Petrus uningdin: — I Rəb, kəyərğə barisən? — dəp soridi. Əysa jawabən: — Mən ketidyoqan yərgə hazırqə əgixip baralmaysən, lekin keyin mənə əgixip barisən, — dedi. 37 Petrus uningə: — I Rəb, nemə üqün hazır sening kəyningdin əgixip baralmaymən? Sən üqün jenimni pida kilay! — dedi. 38 Əysa jawabən mundak dedi: — Mən üqün rasttinla jeningni pida kilamsən? Bərħək, bərħək, sənə eytip koyayki, horaz qillioquqə, sən məndin üq ketim tanisən!

14 Kənglünglarnı parakəndə kilmanğlar! Hudaqə ixinisilər, mangimü ixininglər. 2 Atamning eyidə nuroqun makanlar bar. Bolmioqan bolsa, buni silərgə eytkən bolattım; qünki mən hərbinglarəqə orun təyyarlaş üqün u yərgə ketip barimən. 3 Mən silərgə orun təyyarlioqli baridyoqanikənmən, qokum kaytip kelip, silərnı özümğə alimən; xuning bilən, mən kəyərğə bolsam, silərmü xu yərdə bolisilər. 4 Silər mening kəyərğə ketidyoqanlikimni wə u yərgə baridyoqan yolni bilisilər. 5 Tomas uningə: — I Rəb, sening kəyərğə ketidyoqanlikingni bilmaymiz. Xundak ikən, yolni kəndak bilimiz? — dedi. 6 Əysa uningə: — Yol, həkikət wə həyatlik əzimidurmən. Meningsiz heqkim Atining yenioqə baralmaydu. 7 Əgər meni tonuqan bolsanglar, Atammimü tonuqan bolattinglər. Hazirdin baxlap uni tonudunglar həm uni kərdünglər, — dedi. 8 — I Rəb, Atini bizgə kərsitip kəyosangla, xu kupayə, — dedi Filip. 9 Əysa uningə mundak dedi: — «I Filip, silər bilən birgə boləjinimoqə xunqə waqit boldi,

meni tehiqə tonumidingmü? Meni kərgən kixi Atini kərgən bolidu. Xundak turukluk, sən nemixka yənə: «Bizgə Atini kərsətkəysən» dəysən? 10 Mən Atida, Ata mənə ikənlikigə ixənməmsən? Silərgə eytkən sezlirimni əzlükümdin eytkinim yok; bəlki mənə turuwatqan Ata Əz əməllirini kiliwatidu. 11 Mening Atida boləjanlikimoqə, Atining mənə boləjanlikəqə ixininglər. Yaki heqbolmioqanda, mənə kiləqan əməlliridin mənə ixininglər. 12 Bərħək, bərħək, mən silərgə xuni eytip koyayki, mənə ixəngən kixi mening kiliwatqan əməllirimni kilalaydu; wə bulardinmü tehimü uluq əməllərnı kilidu, qünki mən Atining yenioqə [kaytip] ketimən. 13 Wə Atining Oşluda uluqlinixi üqün, hərnemini mening namim bilən tilisənglər, xularnı ijabət kilimən. 14 Mening namim bilən hərəkəndak nərsini tilisənglər, mən silərgə xuni ijabət kilimən». 15 — «Meni seysənglər, əmrlirimğə əməl kilisilər. 16 Məmmü Atidin tiləymən wə u silərgə baxka bir Yardəmçi ata kilidu. U silər bilən əwədgəqə birgə bolidu. (aion q165) 17 U bolsimü Həkikətning Rohidur. Uni bu dunyadikilər qəbul kilalmaydu, qünki Uni nə kərməydu, nə tonumaydu. Biraq silər Uni tonuysilər, qünki U silər bilən billə turuwatidu həm silərdə məkən kilidu. 18 Mən silərnı yetim qəldurməymən, yeninglarəqə yənə kaytip kelimən. 19 Azoqina waqtin keyin, bu dunya meni kərməydu, lekin silər kərisilər. Mən həyat boləjanlikim üqün, silərmü həyat bolisilər. 20 Xu kündə mening Atamda boləjanlikim, silərnıng mənə boləjanlikinglər wə məmmü həm silərdə boləjanlikimni bilisilər. 21 Kim əmrlirimğə igə bolup ularni tutsa, meni seygüqi xu bolidu. Meni seygüqini Atammü seydi, məmmü uni seymən wə ezümmü uningəqə ayan kilimən». 22 Yəhuda (Yəhuda İxkariyot əməs) uningdin: — I Rəb, sən ezüingni bu dunyadikilərgə ayan kilmay, bizgila ayan kilixing kəndak ix? — dəp soridi. 23 Əysa uningəqə jawabən mundak dedi: — «Birkim meni seysə, sezümmi tudidu; Atammü uni seydi wə [Atam] bilən ikkimiz uning yenioqə berip, uning bilən billə məkən kilimiz. 24 Meni seyməydyoqan kixi sezlirimni tutmaydu; wə silər anglawatqan bu səz bolsa mening əməs, bəlki meni əwətkən Atiningkidur. 25 Mən silər bilən billə boluwatqan qəoqimda, bularnı silərgə eyttim. 26 Ləkin Ata mening namim bilən əwətidyoqan Yardəmçi, yəni Mukəddəs Roh silərgə həmmini əgitudu həm mening silərgə eytkən həmmə sezlirimni esinglarəqə kəltüridu. 27 Silərgə hatirjəmlilik qəldurimən, əz hatirjəmlilikimni silərgə berimən; mening silərgə bərginim bu dunyadikilərnıng bərginidək əməstur. Kənglünglarnı parakəndə kilmanğlar wə jür'ətsiz bolmanğlar. 28 Silər mening: «Mən [silərdin] ayrilip ketimən, keyin yeninglarəqə yənə kaytip kelimən» deginimni angliyinglər. Meni seygən bolsanglar, Atining yenioqə ketidyoqanlikim üqün hursən bolattinglər. Qünki Ata məndin uluqdur. 29 Silərnıng bu ixlar yüz bərginidə ixinixinglər üqün bu [ixlar] yüz berixtin əwwal silərgə eyttim. 30 Məndin keyin silər bilən kəp sezləxməymən; qünki bu dunyanıng həkəmdari kelix əldidə turidu wə məndin kirgüdək heq yoquq tapalmaydu. 31 Ləkin bu dunyanıng adəmlirining mening Atini seydiyoqanlikimni

bilixi üqün Ata manga nemə əmr qiləjan bolsa, mən dəl xuni əməlgə axurimən. Turunglar, bu jaydin ketəyli».

15 — «Həqiqiy üzüm teli» özümdürmən, Atam bolsa baqwəndür. **2** Baqwən mändiki mewa bərməydiəjan hər bir xahni kesip taxlaydu. Mewa bərgənirini bolsa tehimu kəp mewa bərsun dəp, pak kilip putap turidu. **3** Əmdi silər mən silərgə yətküzgən səzüm arkilik alliburun pak boldunglar. **4** Silər məndə izqil turunglar, mənmu silərdə izqil turimən. Xah talda turmay, əzi mewa bərləməydiəjiniyədək, silərmmə məndə izqil turmisanglar, mewa bərləməysilər. **5** «Üzüm teli» özümdürmən, silər bolsanglar xahliridursilər. Kim məndə izqil tursa, mənmu xundakla uningda turojnimda, u kəp mewa beridu. Qünki mən siz heqnemini kilalməysilər. **6** Birsə məndə turmisa, u [kerəksiz] xahtək taxlinip, qurup ketidu. Bundak xahlar yoiyip kelinip otka taxlinidu. **7** Silər məndə izqil tursanglar wə səzirim silərdə izqil tursa, nemini tələp qilsanglar, silərgə xu ijəbat bolidu. **8** Silərning kəp mewa bərixinglar, xundakla mening muhlisirim iəniliklarni ispatlixinglar bilən xan-xəpə Atamoğa kəltürüldü. **9** Atam meni səyginidək, mənmu silərni səydüm; mening mehir-muhabbitimda izqil turunglar. **10** Əgər əmrlirimni tutsanglar, huddi mən Atamning əmrlirini tutkan wə həmişə uning mehir-muhabbitidə turojnimdək, silərmmə həmişə mening mehir-muhabbitimda turisilər. **11** Mening huxallikim silərdə bolsun wə xuningdək huxallikinglar tolu taxsun dəp, mən bularni silərgə eyttim. **12** Mening əmrim xuki, mən silərni səyginidək, silərmmə bir-biringlarni səyüinglar. **13** İnsanlarning öz dostliri üqün jenini pida kilixtin qongkur mehir-muhabbiti yoxtur. **14** Silərgə buyruəjan əmrlirimni ada qilsanglar, mening dostlirim bolisilər. **15** Əmdi mundin keyin mən silərni «kul» dəp atiməymən. Qünki kul hojayinining nemə kilwatkinini bilməydu. Uning ornoəja silərni «dost» dəp atidim, qünki Atamdin angliəjanlirimməng həmmisini silərgə yətküzdüm. **16** Silər meni tallioəjaninglar yox, əksiqə mən silərni tallidim wə silərni bərip mewa bərsun həmdə mewiliringlar daim saklansun, mening namim bilən Atidin nemə tilisənglar, u silərgə bərsun dəp silərni tiklidim. **17** Silərgə xuni əmr kilimənki, bir-biringlarni səyüinglar. **18** Bu dunyadikilər silərdin nəprətlənsə, silərdin awal mändin nəprətləngənlikini bilinglar. **19** Silərmmə bu dunyadikilərdin boləjan bolsanglar, bu dunyadikilər silərni əzimizningki dəp, səyğən bolatti. Biraq silər bu dunyadin bolmioəjaqqa, bəlkə mən silərni bu dunyadin ayrip tallioəjanlikim üqün, əmdi bu dunyadikilər silərdin nəprətlinidu. **20** Mən silərgə eytkən səzni esinglarda tutunglar: «Kul hojayinidin üstün turmaydu». Ular manga ziyankəxlik qiləjan bolsa, silərgimni ziyankəxlik kilidu. Mening səzümni tutkan bolsa, ular silərningkinimu tutidu. **21** Biraq mening namim tüpəylidin ular silərgimni xu ixlarning həmmisini kilidu, qünki ular meni əwətküqini tonumaydu. **22** Əgər mən kelip ularəja səz kilmioəjan bolsam, ularda gunah yox dəp hesablinatti. Ləkin hazır gunahı üqün ularning heq bahəni yoxtur. **23** Kimdəkim mändin nəprətlənsə Atamdinmu nəprətləngən bolidu. **24** Mən ularning arisida baxqa heqkim kilip bakmioəjan əməllərni

kilmioəjan bolsam, ularda gunah yox dəp hesablinatti. Ləkin ular hazır [əməllirimmə] kərgən turukluk, yənilə həm mändin həm Atamdin nəprətləndi. **25** Ləkin bu ixlər ularəja təwə boləjan Təwrət kanunida: «Həqəqandək səwəbsizlə mändin nəprətləndi» dəp pütülgən səz əməlgə axuruluxi üqün xundək yüz bərdi. **26** Ləkin mən silərgə Atining yenidin əwətdioəjan Yardəmqi, yəni Atining yenidin qikküqi Həqiqətning Rohi kəlgəndə, U manga guwahlik berisilər, qünki silər baxtin tartip mən bilən billə boldunglar.

16 Silərning putlixip kətməslikinglar üqün bularni silərgə eyttim. **2** Ular silərni sinagoglarning jamaətliridin qoqlap qikiriwetidu; həmdə xundək bir wəqit-səət keliduku, silərni öltürgüqi əzini Hudaəja hizmat kilwatimən, dəp hesablaydu. **3** Ular bularni yə Atini, yə meni tonumioəjanlik üqün kilidu. **4** Ləkin mən bu ixlarni silərgə eyttimki, wəqit-səiti kəlgəndə, mən xundək aldin'ala eytkinimni esinglarəja kəltürəlsilər. **5** — Mən baxta bularni silərgə eyttim, qünki mən silər bilən billə idim. Ləkin əmdi meni əwətküqining yenioəja qaytip ketimən. Xundək turukluk, aranglardin heqkim mändin: «Nəgə ketisən?» dəp soriməywatidu. **6** Əksiqə, silərgə bularni eytkinim üqün, kəlbənglar qayoəja qəməp kətti. **7** Əmma mən silərgə həqiqətni eytip qoyayki, mening ketixim silərgə paydiliktur. Qünki əgər kətmisəm, Yardəmqi silərgə kəlməydu. Əmma kətsəm, Uni silərgə əwətimən. **8** U kəlgəndə, bu dunyadikilərgə gunah toəjrisida, həqkanıylik toəjrisida wə ahirət sorik toəjrisida həqiqətni bilgüzidu. **9** U ularni gunah toəjrisida bilgüzidu, qünki ular manga etikad kilmidi. **10** Ular ni həqkanıylik toəjrisida [bilgüzidu], qünki Atamning yenioəja qaytip barimən wə silər meni yənə kərləməysilər. **11** Ular ni ahirət sorik toəjrisida [bilgüzidu], qünki bu dunyadin həqəmdari üstigə həküm qikirildi. **12** Silərgə eytdioəjan yənə kəp səzirim bar idi; ləkin silər ularni bəzirə qəturəlməysilər. **13** Ləkin U, yəni Həqiqətning Rohi kəlgəndə, U silərni barlik həqiqətkə baxlap baridu. Qünki U əzlikidin səzilməydu, bəlkə nemini angliəjan bolsa, xuni səzəydu wə kəlgüsədə bolidioəjan ixlardin silərgə həwər beridu. **14** U meni uluəlaydu; qünki U məndə bar boləjanni tapxuruwelip, silərgə jakarlaydu. **15** Atida bar boləjaning həmmisi həm meningkidur; mana xuning üqün mən: «U məndə bar boləjanni tapxuruwelip, silərgə jakarlaydu» dəp eyttim. **16** Az wəqittin keyin, meni kərməysilər; wə yənə bir'az wəqit ətkəndin keyin, meni qayta kərisilər, qünki mən Atamning yenioəja ketimən». **17** Xunga muhlislarning baziliri bir-birigə: — Bizlərgə: — «Az wəqittin keyin, meni kərməysilər; yənə bir'az wəqit ətkəndin keyin, meni qayta kərisilər» wə yənə «Qünki mən Atamning yenioəja ketimən» deginə nəmə deginidu? **18** «Az wəqittin keyin» degən səzining mənisi nemə? Uning nemiləni dawətkanlirini bilmiduk, — deyixidu. **19** Əysə ularning əzidin nemini soriməqqi boləjini bilip ularəja mundək dedi: — «Mening «Az wəqittin keyin, meni kərməysilər; yənə bir'az wəqit ətkəndin keyin, meni kərisilər» deginimning mənisini bir-biringlardin sorawatəmsilər? **20** Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, silər yioəja-zar kəturəsilər, ləkin bu

dunyadikilär huxal boluxup ketidu; silär qayöürisilär, lekin qayöülinglar xadliqqa aylinidu. **21** Ayal kixi tuöüttä azablinidu, qünki uning waqit-saiti yetip kälgen; lekin bowiki tuöütlup bolöqandin keyin, bir pörzäntning dunyöqä kälgenlikining xadliqi bilän tartqan azabini untup ketidu. **22** Xuningöqä ohxax, silärmu häzir azabliniwatisilär, lekin män silär bilän qayta körüximän, kälbinglar xadlinidu wä xadliqlinglarni heqkim silärdin tartiwalalmaydu. **23** Xu kündä silär mändin heqnersä sorimaysilär. Bärhäk, bärhäk, män silärgä xuni eytip köyayki, mening namim bilän Atidin nemini tilisänglar, u xuni silärgä beridu. **24** Häziröqä mening namim bilän heqnemä tilimidinglar. Ämdi tilänglar, erixisilär, buning bilän xadliqlinglar tolup taxidul! **25** Silärgä bularni tämsillär bilän eytip bärdim. Biräq xundak bir waqit keliduki, u qaöqda silärgä yonä tämsillär bilän sözlimäymän, Ata toöürülük silärgä oquq eytimän. **26** Xu küni tiläkliringlarni mening namim bilän iltija kilisilär. Män silär üqün Atidin tölöp kilimän, döp eytmaymän; **27** qünki Ata özimu silärni söyidu; qünki silär meni söyisilär wä mening Hudaning yenidin kälgenlikimgä ixändinglar. **28** Män Atining yenidin qikip bu dunyöqä kældim; ämdi män yonä bu dunyadin ketip Atining yenioqä barimän». **29** Muhlisiri: — Mana sän häzir oquq eytiwatisän, tämsil kältürüp sözlimiding! **30** Biz sening hämmini bilginingni, xundakla heqkimning sändin soal sorixining häjiti yoklukini ämdi bilip yättük. Xuningdin sening Hudaning yenidin kälgenlikimgä ixändük, — deyixti. **31** Äysa jawaban ularöqä: — Häzir ixändinglarmu? **32** Mana, xundak waqit-saiti keläy döp kaldi, xundakla kelip kaldiki, hämminglar meni yalöquz taxlap härbiringlar öz yolliringlaröqä tarkkilip ketisilär. Biräq män yalöquz ämäsän, qünki Ata män bilän billidur. **33** Silärning mändä hatirjämlikkə igə boluxunglar üqün bularni silärgä eyttim. Bu dunyada turup azab-öqübat tartisilär, ämma öjäretilik bolunglar! Män bu dunya üstidin öjəlibə kıldim!

17 Äysa bu sözlärni kilöqandin keyin, közlerini ärxkä tikip, mundak dua kildi: — I Ata, waqit-saät yetip kaldi; Sän Oörlungni uluoqlatquzöqäysän; buning bilän Oörlungmu Seni uluoqlatquzidu; **2** yəni, uning Sän uringöqä tapxuroqan insanlaröqä mænggülik hayat ata kilixi üqün, uringöqä pütkül öt igiliridin üstün höqük ata kilöjüngdək, uni uluoqlatquzöqäysän. (**aiönios g166**) **3** Mænggülik hayat xuki, birdinbir häkikiy Huda — Seni wə Sän äwətkən Äysa Məsihiñi tonuxtın ibarəttur. (**aiönios g166**) **4** Män Sening əməl kilixim üqün tapxuroqan ixingni orundixim bilän Seni yər yüzidə uluoqlatquzdum. **5** I Ata, Sening aləm apiridə boluxtin burun mən Özüngning yeningda igə bolöqan xan-xərpə bilän meni Özüngning yeningda uluoqlatquzöqäysän. **6** Sän bu dunyadin manga tallap bərgən adəmlərgə Sening namingni ayan kıldim. Ular Seningki idi, Sän ularni manga bərding wə ular Sening söz-kalamingni tutup kaldi. **7** Ular häzir Sän manga bərgən hämmə nərsiləring Seningdin kälgenlikini bildi. **8** Qünki Sän manga tapxuroqan sözlərni ularöqä yətküzdüm; ularmu bularni köbul kildi, xuning bilän Səndin qikkiniñni häkikətən bilip yətti hämdə Sening meni əwətkənlikingimni ixändi. **9** Bularöqä dua kilimän; bu dunyadiki adəmlərgə əməs, bəlki Sän manga

bərgən adəmlərgə dua kilimän; qünki ular Seningkidur. **10** Mening bərlükim Seningkidur wə Sening bərlükim bolsa meningkidur wə mən ulara xərpə taptim. **11** Män ämdi bu dunyada turiwərməymän; lekin ular bu dunyada kaldi wə mən Sening yeningöqä ketiwatimän. I mukəddəs Ata, Sən manga bərgən naming arkilik ularni sakkilöjinki, biz ikkimiz bir bolöjünimizdək, ularmu bir bolöqay. **12** Män ular bilän billə bolöqan waqtimda, Sən manga bərgən naming bilän ularni sakkilöjüm häm kööqdidim; wə mukəddəs yazmildiki bexarətning əməlgə axuruluxi yolida, ularning iqidin halakətkə has bolöqan kixidin baxkä birimu yokaldim. **13** Mana ämdi sening yeningöqä barimän. Mening xadliqim ularda tolup taxsun döp, wə sözlərni dunyadiki waqtimda sözlidim. **14** Män ularöqä söz-kalamingni tapxurdum. Män bu dunyadin bolmiojünimdək, ularmu bu dunyadin bolmiojini üqün, bu dunyaning adəmliri ularidin nəprətilinidu. **15** Ular ni bu dunyadin ayriwətkəysän döp tilimaymän, bəlki ularni rəzil bolöqüqidin sakkilöjəysän, döp tiləymän. **16** Män bu dunyadin bolmiojünimdək, ularmu bu dunyadin əməstur. **17** Ular ni häkikət arkilik Özünggə mukəddəs kilip atioquzöqäysän, qünki söz-kalaming häkikəttur. **18** Sən meni dunyöqä əwətkeningdək, mənmu ularni dunyöqä əwəttim. **19** Ular mu häkikəttə mukəddəs kilinip Özünggə atalsun döp, özümni Sanga has ataymən. **20** Män yalöquz ular üqünla əməs, yonə ularning sözi arkilik manga etikad kilidöqanlar üqünmu dua kilimän. **21** Ular ning hämmisi bir bolöqay; i Ata, Sän mändə, mən Səndə bolöqändək, ularmu Bizdə bir bolöqay; xundak bolöqanda, bu dunyadikilär meni Sening əwətkənlikinggə ixinidu. **22** Sən manga ata kilöqan xan-xərpəni ularöqä ata kıldimki, biz ikkimiz bir bolöqändək, ularmu bir bolöqay; **23** yəni mən ularda, sən mändə bolup, ular birliktə kamil kilinöqay. Xu arkilik bu dunyadikilär meni əwətkənlikingni häm meni səygingndək ularnimu səyganlikingni bilidu. **24** I Ata, Sən manga bərgənlingning hämmisining mən bolöqan yərdə mən bilän birgə boluxini, xundakla mening xan-xərpənimni, yəni Sən aləm apiridə boluxtin burun meni səyganliking üqün, manga bərgən xan-xərpəni ularning körüxini halaymən. **25** I häkkaniy Ata, bu dunyadikilär seni tonumiojün, ämma mən Seni tonuymän wə bularmu meni Sening əwətkənlikingni bildi. **26** Wə mən Sening namingni ularöqä ayan kıldim wə yonə dawamlık ayan kilimän. Xuning bilän, Sening manga körsətkən mehür-mühəbbiting ularda bolidu wə mənmu ularda bolay.

18 Äysa bularni eytkəndin keyin, muhlisiri bilän billə taxkiriöqä qikip Kidron jilöjisining u ketioqä ötti. U yərdə bir baöqə bar idi. Äysa bilän muhlisiri u baöqigə kirdi. **2** Uningöqä satkunluk kilidöqan Yəhudamu u yərnə bilətti, qünki Äysa muhlisiri bilän pat-pat u yərdə yöqilip olturatti. **3** Xuning bilän Yəhuda bir top Rim ləxkərliri bilän bax kahinlar häm Pərisiyələr əwətkən qarawullarni baxlap bu yərgə kaldi. Ular ning köllirida panus, məx'əl wə qorallar bar idi. **4** Äysa bəxioqə qüxidöqanlar ning hämmisini bilip, ularning aldioqä yöqilip: — Kimni izdəysilär? — döp soridi. **5** Nasarətilik Äysani, — döp jawab bərxiti ular. Äysa ularöqä: — Mana mən bolimän, — dedi. (Uningöqä satkunluk kilöqan Yəhudamu ularning arisida turatti). **6** Äysa:

«Mana mən bolimən» dewidi, ular arkisioğa yenip yərgə yikilixti. **7** Xuning bilən Əysa uların yəne bir kətim: — Kimni izdəysilər? — dəp soridi. — Nasarətlək Əysani, — deyixti ular. **8** Əysa: — Silərgə eyttimou, mən xə bolimən. Əgər izdigininglar mən bolsam, bularni kətikli koyunglar, — dedi. **9** Buning bilən özining: «[Ata], Sən mənə bərgənlərdin heqkaysisini yittürmidim» degən səzi əməlgə axuruldi. **10** Simon Petrusning yenida bir kiliq boloaq, u xuan uni suuqurup, bax kahinning qakirioğa birni urup, ong kulikini xilip quxürüwətti. Qakarning ismi Malkus idi. **11** Əysa Petruska: — Kiliqni oşlapka sal! Ata mənə tapxuroğan kədəhni iqməmdim? — dedi. **12** Xuning bilən, ləxkərlər topi bilni mingbexi həm Yəhudiylarning karawulliri Əysani tutup baqlaxti. **13** Andin uni aldi bilən Annasning aldioğa elip berixti. Annas bolsa xu yili bax kahin bolup turoğan Kayafaning keynatisi idi. **14** Burun Yəhudi y kengəxmisdikilərgə: «Pütün həlkəning [halak boluxining] ornioğa, birla adəmnin ular iquın halak boluxi yaxxi» dəp məsləhət bərgən kixi dəl xu Kayafa idi. **15** Əmdi Simon Petrus bilən yəne bir muhlis Əysaning kaynidin əğixip barəjanidi. U muhlis bax kahinoğa tonux boloaqqa, bax kahinning sariyoğa Əysa bilən təng kirdi. **16** Lekin Petrus bolsa dərwezining sirtida qaldı. Xunga bax kahinoğa tonux boləjan həliki muhlis taxkiriəğa qikip, dərwezian kiz bilən səzlixip, Petrusni iqlirigə baxlap kirdi. **17** Dərwezian boləjan xu dedək Petrustin: — Sənmu bu adəmnin muhlisleridin əməsmu? — dəp soridi. Yak, əməs, — dedi Petrus. **18** Əmdi həwa soquq boləjanliki iquın, qakarlar wə karawullar xahardin gülhan yakkan bolup, uning qerisida issinip turuxatti. Petrusmu ularning yenida turup issindi. **19** Bax kahin bolsa Əysadin muhlisleri toqurluk wə təlimi toqurluk soal soraxka baxlidi. **20** Əysa uningə jawabən mundak bərdi: — Mən həlk-ələm aldida axkara səz kileənmən, barlik Yəhudiylar yioşlidoəjan sinagoglarda wə ibadathanida daim təlim berip kəldim, mən yoxurun heqnemə demidim. **21** Bularni nemixka məndin sorayən? Eytkan səzlerimni anglioənlardin sorioəin; mana, ular nemə degənlərimni bilidi. **22** Əysa bu səzlərnə kileəanda, yenida turoəjan karawullardin biri uni bir kaqat urup: — Bax kahinoğa muxundak jawab kayturməsən? — dedi. **23** — Əgər yaman səz kileəjan bolsam, əning yaman ikənligni kəpqulikning aldida kərsətkin. Əmma eytkanlirim durus bolsa, meni nemə iquın urisən? — dedi Əysa uningə. **24** Buning bilən Annas uni baqlaklik peti bax kahin Kayafəğa yollidi. **25** Simon Petrus [otning] aldida issinip turuwətkanidi. [Yenidikilərgə]: — Sənmu uning muhlisleridin əməsmiding? — deyixti. — Yak, əməsmən, — dəp tandi Petrus. **26** U yərdə bax kahinning qakarliridin, Petrus kulikini kesip taxlioəjan kixigə tuəqkan birsi bar idi. U Petruska: — Baqliqidə seni uning bilən billə kərgənimə? — dedi. **27** Petrus yəne tandi. Dəl xu qaəda horaz qillidi. **28** Andin ular Əysani Kayafaning yenidin rimlik waliyning ordisioğa elip kəldi (xu qaəda tang atkanidi). Uni elip kəlgən [Yəhudiylar] bolsa əmizimni napak kilip buləyimayli dəp, ordioğa kirmidi. Bolmisa etip ketix heytingning dastihininin oşizalinalmaytti. **29** Xunga [walyi] Pilatus sirtka qikip, ularning aldioğa berip ularoğa: — Bu adəmnin üstidin

nemə ərz kilisilər? — dəp soridi. **30** Ular: — Bu adəm jinayətqi bolmisa, uni sizgə tapxurmioəjan bolattuk, — dəp jawab berixti. **31** — Uni əziənglar elip ketip, əz kanununglar boyiqə həküm qikiringlar! — dedi Pilatus ularoğa. Yəhudiylar: — Bizning heqkimni əlümgə məhkum kilix həkükimiz yok tursa, — deyixti. **32** Bu ixlar Əysaning əzi kəndak əlüm bilən əlüdioəini toqrisidiki aldin eytkan bəxarətlək səzining əməlgə axuruluxi iquın yüz bərdi. **33** Andin Pilatus yəne ordisioğa kirip, Əysani qakirtip, uningdin: — Sən Yəhudiylarning padixahimu? — dəp soridi. **34** Əysa uningə: — Bu soalni əziəng sorawataməsən, yakı baxkilar mən toqurluk sanga xundak eytkanmu? — dedi. **35** — Mən bil Yəhudiymu?! Seni mənə tapxuroəjanlar əz həlkəng wə bax kahinlaroəu! Nemə [jinayət] ətküzgənidin? — dedi Pilatus. **36** Əysa jawabən: — Mening padixahlikim bu dunyaoğa təwə əməstur. Əgər bu dunyaoğa təwə boləjan bolsa, hizmətqilirim mening Yəhudiylarəğa tapxurulmaslikim iquın jəng kiliwətkan bolatti. Həlbuki, mening padixahlikim bu yərgə təwə əməstur, — dedi. **37** Xunga Pilatus uningə: — Undakta, sən padixahmu? Əysa jawabən: — Xundak, eytkingdək, padixahmən. Mən xuningə tuəquloənmən, wə xuningə dunyaoğa kəldim: — həkikətkə guwahlik berixim iquındin ibarəttur. Həkikətkə təwə boləjan hər bir kixi bolsa mening awazimoəga kulak salidu, — dedi. **38** Pilatus uningdin: — «Həkikət» degən nemə? — dəp soridi. Pilatus muxularni dəp, yəne taxkiriəğa, Yəhudiylarning aldioğa qikip ularoğa: — Mən uningdin heqkəndak jinayət tapalmidim. **39** Lekin hər yili etip ketix heytida silər iquın [məhbuslardin] birni koyup berix kəidəm bar. Xunga bu «Yəhudiylarning padixahi»ni silərgə koyup beriximni halamsilər? — dedi. **40** Ularning həmmisi jawab berip: — Bu adəmnə əməs, Barabbasni koyup bering! — dəp kiykas-sürən selixti (Barabbas bolsa bir karakqi idi).

19 Xuning bilən, Pilatus Əysani elip berip kəmqilatti. **2** Ləxkərlər tikanlik xahlarni erip, bir taj yasap, uning bexioğa kiydürüxti wə uningə [xahana] səsiən rənglik bir ton kiydürüp, **3** uning aldioğa kelip: — Yaxioəyla, i Yəhudiylarning «padixahi!» — dəp məshirə kilixip, uning yuzigə kayta-kayta kaqat saldi. **4** Pilatus bolsa yəne ordisidin qikip, halayikka: — Mana! Uningdin heqkəndak jinayət tapalmioəjanlikimni bilixinglar iquın, uni silərnin aldinglarəğa elip qiktim, — dedi. **5** Buning bilən Əysa bexioğa tikanlik taj wə uqisioəga səsiən ton kiygüzüləgən həlda taxkiriəğa elip qikildi. Pilatus ularoğa: — Karanglar, u adəmgəl — dedi. **6** Bax kahinlar wə karawullar uni kərip: — Uni krestləng, krestləng! — dəp warkiraxti. Pilatus ularoğa: — Uni elip berip əziənglar krestlənglar! Qünki mən uningdin heqkəndak jinayət tapalmidim! — dedi. **7** Yəhudiylar uningə jawabən: — Bizdə xundak bir kanun bar. Xu kanunimizəəga əsasən u əlümgə məhkum kilinixi kərak, qünki u əzini Hudaning Oşli dəp atiwaldi. **8** Pilatus bu səzni anglap təhimu kərkup, **9** yəne ordisioğa kirip, Əysadin: — Sən zadi kəyərdin kəlgən? — dəp soridi. Lekin Əysa uningə jawab bərmidi. **10** Xunga Pilatus uningə: — Sən mənə gəp kilməməsən? Seni koyup berixkə həkükum barlikini, xundakla krestləkkimu həkükum barlikini bilməməsən?

— dedi. **11** Əysa javabən: — Sanga ərxtin berilmigən bolsa, mening üstümdin heqkandak hokuqung bolmiojan bollatti. Xuning üqün meni sanga tapxurup bərgən adamning gunahı tehimu eqırdur, — dedi. **12** Xu qaoqdin tartip, Pilatus uni koyuwetixkə amal izdəytıti. Lekin Yəhudiylar warqirixip: — Bu adamni koyuwətsingiz, siz Kəysərning dosti bolmiojan bolisiz! Əzini padixah degən hər bir kixi Kəysərgə karxi qikqan bolidu! — dəp quqan selixti. **13** Pilatus bu səzləri anqlap, Əysani taxkiriya qikardi wə «tax tahtaylık həyla» dəp atalojan, ibraniy tilida «Gabbata» dəp atalojan yərdə «soraq tahti»gə olturdi. **14** (u wakit etüp ketix heytingin təyyarlık küningin altingi saiti ətrapida idi). Pilatus Yəhudiylaroya: Mana bu silərnin padixahınglardur! — dedi. **15** Lekin ular warqirixip: — Yokıting, yokıting, uni krestläng! — dedi. Pilatus ularoya: — Meni padixahınglarni krestligin, dəmsilə? — dedi. Bax kahınlar javabən: — Kəysərdin baxka heqkandak padixahimiz yoxtur! — dəp [towlaxti]. Buning bilən Pilatus uni krestləxkə ularoya tapxurup bərdi. **16** [Ləxkərlər] Əysani elip mangdi. U öz krestini yüdüp, «Bax səngək jayı» (ibraniy tilida «Golgota») degən yərgə bardi. **18** Ular uni xu yərdə yənə ikki kixi bilən təng krestkə tartti; bu təripidə birsı, u təripidə birsı wə Əysa ularning otturisida krestkə tartildi. **19** Pilatus tahtioja elan yezip krestkə bekitip koydi. Uningoya: — «Nasaratlık Əysa — Yəhudiylarning padixahı» dəp yezilojanidi. **20** Əysa krestlinidiojan yər xəhərgə yekin boləojaqka, nurojun Yəhudiylar tahtidiki səzləri okudi. Tahtidiki səzler ibraniyqə, latinəqə wə grekqə yezikta yezilojanidi. **21** Xunga Yəhudiylarning bax kahinliri Pilatuska: — «Yəhudiylarning padixahı» dəp yazmang, bəlki «U əzini mən Yəhudiylarning padixahı, degən» dəp yezing, — deyixti. **22** Birak Pilatus javabən: — Yazidiojanni yezip boldum! — dedi. **23** Ləxkərlər Əysani krestligəndin keyin, uning kiyimlirini elip, təkə bəlüp, hər bir ləxkər bir ülüxtin elixti; ular həm iqidiki uzun kəngləknimu elixti; lekin bu kənglək tikilmigən, üstidin ayiojiojaq bir pütün toqulojanidi. **24** Xuning üqün ləxkərlər bir-birigə: — Buni yirtmayli, bəlki qək tartixayli, kimgə qiksa xu alsun, — deyixti. Bu iqlar muqəddəs yazmildardiki munu səzler əməlgə axurulux üqün yüz bərdi: — «Ular mening kiyimlirimni əz arisida üləxti, mening kənglikimgə erixix üqün qək taxlaxti». Dərwəqə, ləxkərlər xundak kilixti. **25** Əysaning krestining yenida anisi, anisining singlisi, Klopasning ayali Məryəm wə Magdallik Məryəmlər turatti. **26** Əysa anisi bilən əzi səyidiojan muhlisining birgə turojanlıqini kərup, anisioja: — I hanim, mana sening oqlung! — dedi. **27** Andin u bu muhliska: — Mana sening anang! — dedi. Xundin etibarən, u muhlis uni əzining əyidə turojuzdi. **28** Andin Əysa həmmə iqlarning tamam boləoinini bilip (muqəddəs yazmildardiki bəxarət əməlgə axurulux üqün): — Ussap kəttim! — dedi. **29** U yərdə sirkə xarab bilən toldurulojan bir koza bar idi. Ular bir parqə bulutni sirkə xarabka qilap, bir lepəkgül oqulioja baqlap, Əysaning aqzioja təngliđi. **30** Əysa sirkə xarabni iqləndin keyin: — Tamam boldi! — dedi-də, bəxini təwən kilip, rohinı tapxurup bərdi. **31** U küni [etüp ketix heytingin] təyyarlık küni boləojaqka, krestlängərnin jəsətlirini xabat künidə kresttə kaldururmaslık üqün (xabat küni

«uluq küni» həsablanojaqka) Yəhudiylar Pilatusin krestlängərnin putlirini qeqip andin jəsətlirini kresttin təzrak qixürüwetixni tələp kildi. **32** Xuning bilən ləxkərlər berip Əysa bilən billə krestlängən birinqi andin ikkinqi adəmning putlirini qaqtı. **33** Lekin Əysaoja kəlgəndə, uning allıkaqan əlgənlilikini kərdi, xuning bilən uning putini qaqmidi. **34** Əmma ləxkərlərdin biri uning bikinioja nəyzi sanjiwidə, xuan qan wə su eqip qikti. **35** Bunı kərgüqi silərnin ixinixinglar üqün guwahlık beridu; kərgüqining guwahlık həkture, u əzining eytkanlirini hək dəp bilidu. **36** Bu iqlarning həmmisi muqəddəs yazmildarda: «Uning bir tal səngikimu sundurulmaydu» wə yənə bir bəxarətə: «Ular əzli ri sanjiojan adəmgə karaydu» dəp aldin eytilənlarni əməlgə axurux üqün yüz bərdi. **38** Bu iqların keyin, Arimatıyalik Yüsüp Pilatusin Əysaning jəsətini elip ketixni tələp kildi (Yüsüp Əysaning muhlisleridın idi, lekin Yəhudiyların qorqqini üqün bunı məhpiy tutatti); Pilatus ruhsət bərdi, xuning bilən Yüsüp berip Əysaning jəsətini elip kətti. **39** Burun bir keqisi Əysaning yenioja kəlgən heliki Nikodimmu murməkki bilən səbrə arilaxturulojan huxbuy dora-dərmandin yüz jingqə elip, [uning] [bilən billə] kəldi. **40** Ikkiylan Əysaning jəsətini Yəhudiylarning dəpnə kilix aditi boyiqə dora-dərmanlarni qeqip, kanap rəhtlər bilən orap kəpənlidi. **41** Əysa krestlängən yərdə bir baq bolup, baqning iqidə tehi heqkin yərlənmigən yengi bir box yərlik bar idi. **42** Bu Yəhudiylarning heytingin təyyarlık küni boləojaqka həm bu yərlik yekin jayda boləjanlık üqün, ular Əysani xu yərlikkə koydi.

20 Həptining birinqi küni tang səhər, Magdallik Məryəm kəbrigə bardi wə kəbrining aozidiki taxning eliwetilənlilikini kərdi. **2** Xunga u yügürginioja kelip Simon Petrus wə Əysa səyğən heliki muhlisning yenioja kelip, ularoya: — Ular Rəbni kəbridin yetkiwetiptu, uni kəyərgə koyojinini bilmiduk! — dedi. **3** Petrus bilən heliki muhlis taxkiriya qikip, kəbrigə qarap yol aldı. **4** Ikkiylan tang yügürüp mangdi, lekin heliki muhlis Petrustin tez yügürüp, kəbrigə birinqi bolup yetip bardi. **5** U engixip iqigə qarap, kanap kəpənlərnin u yərdə yeyiklik turojanlıkını kərdi, lekin iqkirigə kirmidi. **6** Uningoya əgixip kəlgən Simon Petrus yetip kelip, kəbrigə kirdi wə u yərdə yeyiklik turojan kanap kəpənləri, **7** xundakla Əysaning bəxioja oralojan yəqliknimu kərdi. Yaqlik kəpənlər bilən bir yərdə əməs, bəlki ayrim yərdə yəgəklilik turatti. **8** Andin kəbrigə əwwal kəlgən heliki muhlisimu kəbrigə kirip, əhwalni kərip ixəndi **9** (qünki ular uning olümdin qayta tirilixining muqərrərlili həkqidə muqəddəs yazmildardiki bəxarətə tehiqə qixənməytti). **10** Xuning bilən ikkiylan öz turaləoqulirioja qaytxitti. **11** Əmma Məryəm bolsa kəbrining sirtida turup yioqlawatatti. U yioqlap turup kəbrining iqigə engixip qariwidi, **12** mana ak kiyim kiygən ikki pərixətə turatti; ularning biri Əysaning jəsiti koyulojan yərnin bax təripidə, yənə biri ayəq təripidə olturatti. **13** Ular Məryəmdin: — Hanim, nemixka yioqlaysən? — dəp soridi. — Rəbbimni elip ketiptu, uni nəgə koyəjanlıqini biləlməywətimən, — dedi u ularoya. **14** U xu səzləri kilipli, kəyngigə buruluwidi, Əysaning xu yərdə turojanlıkını kərdi. Lekin u uning Əysa

ikānlīkīnī bīlmidī. **15** Əysa uningdin — Hanim, nemixka yioylāsən, kimni izdəysən? — dəp soridi. Məryəm uni baəwəxn xū, dəp oylap: — Təksir, əgər uni siz xū yərdin yetkiwətkən bolsingiz, kəyergə koyoqanliqingizni eytip bərgəysiz. Mən uni elip ketimən, — dedi. **16** Məryəm! — dedi Əysa uningə. Məryəm burulupla, ibrāniy tilidə: — Rabbonī! — dedi (bu səz «ustaz» degən mənīdə). **17** Əysa uningə: — Manga esilmioqin! Qūnki mən tehi atamning yenioqə qikmidim. Berip kərinədxlirimioqə: Meni «Silərnəngmu Atānglarning, yəni mening Atamning, silərnəng Hudainglarning, yəni mening Hudaingimning yenioqə qikmən!» dəydu, — dəp yətküzgin, dedi. **18** Xuning bilən Magdallik Məryəm muhlislarning yenioqə berip, ularoqə: «Rəbni kərdüm!» dedi wə xundakla Əysa əzigə eytkən u səzlərnī ularoqə yətküzdi. **19** Xu kūni kəqta, yəni həptining birinqi kūni kəqta, Yəhudiyarlardin kərkənlīkīni ūqūn muhlislar yioyiloqan əydə ixiklirini him takiwəloqanidi; xu wəqittə, Əysa kelip ularning otturisidə [kərutūp], ərə turəqan həldə ularoqə: — Silərgə aman-hatirjəmlik boləy! — dedi. **20** Buni dəp, kəllirini wə bikinini ularoqə kərsətti. Xuning bilən muhlislar Rəbni kərginidin xadlandi. **21** Xunga Əysa ularoqə yənə: — Silərgə aman-hatirjəmlik boləy! Ata meni əwətkinidək, mənmu silərnī əwətimən, — dedi. **22** Bu səzni eytkəndin keyin, u ularning ūstīgə bir ptiwəp: — Mukəddəs Rəhni qəbul kilinglar. **23** Kimning gunəhlirini kəqürsənglar, uning gunəhi kəqürüm kilinidu; kimning gunəhlirini tutuwəsənglar, xuning gunəhi tutuwəlinidu! — dedi. **24** Əmma on ikkiylənnəng biri, yəni «kəxkezək» dəp ataləqan Tomas Əysa kəlgəndə ularning yenidə əməs idi. **25** Xunga bəxkə muhlislar uningə: — Biz Rəbni kərdük! — deyixti. Ləkin Tomas ularoqə: — Uning kəlliridə mihlarning izini kərmigtiqə, mihlarning izioqə əz barmikimni wə bikinioqə əz kəlumnī tikip bəkmioqə, hərgiz ixənməymən, — dedi. **26** Səkkiz kündin keyin, muhlislar yənə xu əy iqidə jəm boləqandə, Tomasmu ular bilən billə idi. Ixiklər təkəklīk tursimu, Əysa kelip ularning arisidə turup: — Silərgə aman-hatirjəmlik boləy! — dedi. **27** Andin u Toməskə: — Barmikingni bu yərgə təgküzip, kəllirimioqə kərə. Kəlungni uzitip, bikinimioqə tikip, guməndə bolmāy, ixəngtiqi boləqin! — dedi. **28** Tomas uningə: — Mening Rəbbim həm mening Hudaingimən! — dəp jəwəb bərdi. **29** Əysa uningə: — Meni kərgənliking ūqūn ixənding. Kərməy turup ixəngtiqilər bəhtliktur! — dedi. **30** Əysa muhlislrirəng əldidə bu kitəbtə hatirilənmigən bəxkə nuroqun məjizilik əlamətlərnimū kərsətti. **31** Ləkin muhular silərnī Əysaning Məsih, xundakla Hudaing Oqlī ikənlīkigə ixənsun həm bu ərkilīk [uningə] etikəd kilip, uning nāmī ərkilīk həyatlikkə erixsun, dəp yezildi.

21 Bu ixlərdin keyin, Əysa Tiberiyas dengizining boyidə muhlislririoqə yənə bir kətim kəruindi. Uning bu kətimki kəriünxi mundaq boldi: **2** Simon Petrus, «kəxkezək» dəp ataləqan Tomas, Galiliyədəki Kanalīk Nataniyə, Zəbədiyning oqulliri wə bəxkə ikki muhlis billə idi. **3** Simon Petrus: Mən belik tutkili barimən, — dedi. Kəpqlik: Bizmu sən bilən billə barimiz, — deyixti. Ular təxkirioqə qikip, kəmigə olturdi, ləkin xu bir kəqə həqnərsə tətalmidi. **4** Tang atay deginidə, Əysa kiroqəktə turatti, birək muhlislar uning Əysa ikənlīkini

bilmidi. **5** Xunga Əysa: — Balilar, silərdə yegüdək bir nərsə yokku? — dəp soridi. — Yək, — dəp jəwəb bərdi ular. **6** Əysa ularoqə — Torni kəminəng ong tərīpigə taxlanglar, xundək kilsənglar tutisilər, — dedi. Xuning bilən ular torni [xu yəkkə] taxlap, xundək kəp belik tuttiki, həttə torni tartip qikiralma yəldi. **7** Əysa səyğən muhlis Petruskə: — Bu Rəbku! — dedi. Simon Petrus uning Əysa ikənlīkini ənglap, tonini əzigə yəgəp (qūnki [belining əsti] yəlingəq idi) əzini dengizioqə taxlidi. **8** Kiroqəktin ənqə yirək əməs bolup, təhminən ikki yüz gəz yirəkliklə boləqəqkə, qəloqan muhlislar belik bilən toləqan torni tartip kiqik kəmis bilən kiroqəqkə kəldi. **9** Ular kiroqəqkə qikəndə, xahardin yekiləqan, ūstidə belik koyukluk gūlhanni wə nanni kərdi. **10** Əysa: — Əmde tutkən belikənglərdin əkelənglar, — dedi. **11** Simon Petrus [kəmigə] qikip, torni kiroqəqkə tartip qikardi. Tə qəng beliklər bilən toləqan bolup, jəmiy bir yüz əllik ūq belik bar idi. Belik xunqə kəp boləqini bilən, tər yirtilmioqanidi. **12** Əysa: — Kəlinglar, naxtə kilinglar, — dedi. Muhlislarning iqidin həqkim uningdin: — Sən kim biləsən? — dəp sorəqkə pətinalmidi. Qūnki ular uning Rəb ikənlīkini bildi. **13** Əysa nanni əkilip ularoqə bərdi həm beliklərnimū xundək kildi. **14** Mana bu Əysaning əlgəndin keyin tirilip, əzini muhlislririoqə ūqinqi kətim əyan kilixi idi. **15** Ular naxtə kileqəndin keyin, Əysa Simon Petrustin: — Yunusning oqlī Simon, sən meni bulardinmu qəngkur səyəmsən? — dəp soridi. — Xundək Rəb, mening seni səyidioqanlikimni sən biləsən! — dedi Petrus. Əysa uningə: Undəktə, kəzilirimni otlitip bə! — dedi. **16** U ikkinqi kətim yənə uningdin: — Yunusning oqlī Simon, meni səyəmsən? — dəp soridi. Petrus yənə: — Xundək Rəb, mening seni səyidioqanlikimni biləsən, — dedi. Əysa uningə: — Undəktə, koylirimni bə, — dedi. **17** Ūqinqi kətim uningdin yənə: — Yunusning oqlī Simon, meni səyəmsən? — dəp soridi. Petrus Əysaning ūqinqi kətim əzidin: «Meni səyəmsən?» dəp sorioqanlikioqə kəngli yerim bolup: — Rəb, sən həmmini biləsən, seni səyidioqanlikimni biləsən, — dedi. Əysa uningə: — Undəktə, koylirimni otlat. **18** Bərhək, bərhək, sanga xuni eytip koyayki, yax wəktəngdə belingni əzūng bəoqləp, kəyergə bəray dəsəng xu yərgə mangəttig; ləkin yaxənoqəndə, kəlliringni uzitəsən wə bəxkə birsi seni bəoqləp, sən haliməydioqan yərgə elip ketidu, — dedi. **19** Əysa bu səzni Petrusning kəndək əlūx ərkilīk Hudaioqə xən-xəpəp kəltiridioqanlikini ənik bildürūx ūqūn eytti. Andin, uningə yənə: — Manga əgəxkūqi boləqin, — dedi. **20** Petrus kəyngidə burulup, Əysa səyidioqan muhlisning əgixip kəliwətkənlikini kərdi (bu muhlis kəqlik taməkkə Əysaning kəuqikioqə yəlinip: «I Rəb, seni tutup bəridioqan kimdu?» dəp sorioqan muhlis idi). **21** Petrus uni kərip, Əysadin: — I Rəb, bu ədəm keyin kəndək bolar? — dəp soridi. **22** Əysa uningə: — Əgər mən kəyətə kəlgüqə uning turup kəlixini halisəmmu, sening buning bilən nəmə kəring?! Manga əgəxkūqi boləqin, — dedi. **23** Buning bilən kərinədxlar arisidə «Həlikī muhlis əlməydu» degən gəp tərəkəldi. Ləkin Əysa Petruskə: «U əlməydu» demigənidi, bəlkī pəkət: «Əgər mən kəyətə kəlgüqə uning turup kəlixini halisəmmu, sening buning bilən nəmə kəring?!» degənidi. **24** Bu ixləroqə guwəhlik

bərgüqi həmdə bu ixlarni hatiriligüqi ənə xu muhlistur. Uning guwahliqining həqiqət ikənlikini bilimiz. **25** Əysa bulardin baxqa nuroqun ixlarnimu qiloqanidi; əgər ularning həmmisi bir-birləp yeziloqan bolsa, meningqə yeziloqan kitablar pütkül aləmning əzigə siqmaytti!

Rosullarning paaliyatliri

1 I [harmatlik] Teofilos, mən dəslep yazoqan bayan Əysa əzi tallioqan rosullaroqa Mukəddəs Roh arqılık əmrlərni tapxurup asmanoqa kətürülgən küngüqə boloqan uning barlık əmalliri həm barlık təlim berixlirining baxlanmisi toqrisida idi. **3** U azab-oqubətlərni tartqandin keyin, ularoqa kəp ispatlar bilən əzining tirik ikanlikini kərsətkən; u ularoqa qirik kün iqidə kəringən bolup, Hudaning padixahlıkioqa ait ixlar toqruluk səzləp bərgən; **4** wə ular bilən jam kilinoqanda mundak əmr kildi: — «Yerusalemnin ayrılmay, silər məndin anglioqan, Atining wədisini küttinglar. **5** Qünki Yəhya suda qəməldürgən, lekin silər bolsanglar kəp künlər ətməy Mukəddəs Rohqa qəməldürülsilər». **6** Rosullar [uning bilən] jam kilinoqanda, uningdin: — I Rəb, sən muxu waqıtta Israilning padixahlikini əsligə kəltirməqkimusən? — dəp soraxqa baxlıdi. **7** U ularoqa mundak dedi: — Ata Əz hokukioqa asasen bəkitkən waqit-pəytlərni silərnig bilix nesiwənglar yok. **8** Biraq Mukəddəs Roh üstinglaroqa qüxkəndə silər kük-qudrətkə igə bolisilər, Yerusalem, pütin Yəhudiyə wə Samariyə boyiqə həm jahanning qətlirigiqə manga guwahqı bolisilər. **9** U bu səzlərni kilip bolup, ular qarap turoqanda kətürüldi, bir parqə bulut uni arioqa aldi-də, u ularning nəziridin oqayib boldi. **10** U asmanoqa kətürülgəndə, ular kəzlrini kəkkə tikip qaraxkanda, mana tuyuksiz ularning yenida ak kiyim kiygən ikki adəm pəyda bolup: **11** — Əy Galilyəliklər, nemixqa erə turojininglarqə asmanoqa qarap kaldinglar? Silər silərdin ayrilip ərxkə kətürülgən xu Əysaning asmanoqa kəndak kətürülgini kərgən bolsanglar, yənə xu həlda kaytip kelidu, — dedi. **12** Andin ular Yerusalemə yekin, uningdin bir qakirimqə yiraxlıktiki Zəytun teojidin Yerusalemə kaytip kəldi. **13** Ular xəhərgə kirip, əzlriri turuwatqan eyning üstünki kəwitidiki bir əyğə qikti. Xu yərdə Petrus, Yuhanna, Yəqub, Andiriyas, Filip, Tomas, Bartolomay, Matta, Alfayning oqlı Yəqub, «millətpərwer» Simon wə [yənə bir] Yəqubning oqlı Yəhuda bar idi. **14** Bular bir jan bir dil bolup üzüldürməy berilip dua-tilawət kilixti; bu ixta bir yərgə jam boləqlaridin birkanqə ayal, jümlidin Əysaning anisi Məryəm həmdə Əysaning inilirimu bar idi. **15** Xu künlərnig birida, Petrus kərinaxlar otturisida erə turup (jam boluxkanlar bir yüz yigirmigə yekin idi) mundak dedi: **16** — Kərinaxlar, əysani tutkanlarəqa yol baxliyoqı boləqlan Yəhuda həkkidə Mukəddəs Rohning burun Dawut arqılık aldin eytkən mukəddəs yazmildikiki səzlriri əməlgə exixi mukərrər idi. **17** Qünki [Yəhuda]mu arimizdin biri hesablanəqlan wə [Hudaning] bu hizmitidin nesiwisi bar idi **18** (u kiləqlan kəbihlikning in'amidin erixkən puləqa bir parqə yər setiwəqlənidi, u xu yərdə bəxiqilap yikilip, üqəy-kərinu quwulup kətti; **19** bu ix pütkül Yerusalemdikilərgə məlum bolup, ular u yərnə əz tili bilən «Həqəldəmə» dəp ataxti. Buning mənis «kən təkilgən yər» deganliktur) **20** Qünki Zəburda [Yəhudaəqla] [karitiloqlan] munu səzlər

pütülgən: — «Uning turaləqlasi qəlgə aylansun, Uningda həq turoqı bolmisun!» Wə: — «Uning yetəqəlik orniəqa baxka birsi qixsun!» **21** Xuning üqün, Rəb Əysaning tiriləqlikigə biz bilən tang guwahlık berixi üqün, bir kixini talliximiz kerək. Bu kixi Əysa arimizda yürgən künlərdə, Yəhya [pəyojəmbər]din qəməldürüxnə qəbul kiləqlan kündin baxlap taki asmanoqa kətürülgən küngiqə biz bilən baxtin əhri bilə boləqlan kixilərdin boluxi kerək, — dedi. **23** Xuning bilən ular Yüsüp (yənə Barsabas dəpmu atəqlan, yənə bir ismi Yustus) bilən Mattiyas degən ikki kixini bəkitip, mundak dua kilixti: **24** — Sən, i həmmə adəmnig kəlbini bilgüqi Pərwərdigar! Yəhuda teyilip bu hizmət wə rosulluqtin məhrum bolup əzigə has boləqlan yərgə kətti. Əmdi u taxlap qoyəqlan hizmət wə rosulluqning nesiwisigə igə boluxqa bu ikkiyləndin qaysisini tallioqlanliqningni kərsətkəysən! **26** Andin ular bu ikki kixigə qək taxliwidi, qək Mattiyaska qikti. Xuning bilən u on bir rosul bilən bir katardin orun aloqlan həsablandı.

2 Əmdi «orma həyt» küninging waqti-saiti toxkanda, bularning həmmisi Yerusaleməda bir yərgə jam boləqlənidi. **2** Asmandin tuyuksiz küqlük xamal soqkəndək bir awaz anglinip, ular olturuwatqan əyni bir aldi. **3** Ot yalkunidik tillar ularəqa kərinüp, ularning hər birinig üstigə tarkilip kəndi. **4** Ularning həmmisi Mukəddəs Rohqa təldururup, Roh ularəqa səz ata kilixi bilən ular naməlum tillarda səzligili turdi. **5** U qaşqda, asman astidiki barlık əllərdin kəlgən nuroqlan ihlasmən Yəhudiyə ərlərmu Yerusaleməda turuwatqanıdi. **6** Əmdi [etiqədqilarning] bu awazi anglinip, top-top adəmlər xu yərgə jam boluxti həmdə [etiqədqilarning] əzlriri turuxluk jaydiki tillarda səzlixiwatqanlikini anglap, tengirkaq kelixti. **7** Ular həyran bolup təjjüplini: — Karanglar, səzlixiwatqanlarning həmmisi Galilyəlikləroqı? **8** Kəndaklarqə ularning bizning ana yurtimizdiki tillirimizda səzlixiwatqanlikini anglawatqəndimiz? **9** Arimizda Partiyalar, Medialar, Elamlar, xundakla Mesopotamiyə, Yəhudiyə, Kapadokiya, Pontus, Asiya, **10** Frigiyə həm Pamfiliyə, Misir, Liwiyəning Kurinigə yekin jayliridin kəlgənler, xuningdək muxu yərdə musapir bolup turuwatqan Rim xəhiridin kəlgənler — Yəhudiylar bolsun, Təwrat etiqədioqa kirgənler bolsun, Kretlar wə Ərəblər bolsun, həmmimiz ularning Hudaning kiləqlan uləqlə əməllirini bizning ana tillirimizda səzlwəwatqanlikini anglawatimiz! — deyixti. **12** Ular həng-tang kəlip əlakzədilik bilən bir-birigə: — Bu zadi kəndak ixtu? — deyixti. **13** Əmma bəzilər: — Bular yengi xarəb bilən obdanla məst bolup kaqptu! — dəp məshirə kilixti. **14** Əmma Petrus kəqləqlan on birəqlan bilən ornidin turup, awazini kətürüp kəpqlilik mundak dedi: — Əy Yəhudiyədikilər wə Yerusaleməda barlık turuwatqanlar! Bu ix silərgə məlum boləqlayki, səzlimigə kulaq selinglar! **15** Bular silər oyləqləndək məst əməs, qünki hazır pəkət ətigən sət tokkuz boldi. **16** Əməliyətə bu dəl Yoel pəyojəmbər arqılık aldin eytiləqlan xu ixtur: **17** — «Huda mundak dedi: «Mən ahirik künlərdə Əz Rohimni barlık ət igiliri üstigə kuyimən; Silərnig oqluq-kizliriglar wəhijilik bəxarət yatküzidu, Silərnig yigitliriglar oqayibənə əlamət

kerüntüxlarni keredu; Silærning qeriliringlar alamæt qüxlarni keredu; **18** Bærhæk, xu künlärdä kullirim üstigimu, dedäkirim üstigimu Rohimni quyimän, ular bexarät yotküzidu. **19** Män yukirida asmanlarda karamät ixlar, töwändä, zeminda mejjizilik alamätlerni, Kan, ot, is-tütäk tüwrüklirini kersitimän. **20** Ræbning uluq hæm karamät-xæræplik küni bolmiojuqä, Kuyax karangojulukka, Ay kanoja aylanduridiki, Ræbning namini qakirip nida qilöjanlarning hæmmisi kutkuzulidu». **22** Äy Israillar, muxu sezlerni anglanglar. Nasarätlik äysa bolsa, Huda aranglarda u arkilik kersätäk küdrätlik ämällär, karamätlär wä mejjizilik alamätlär bilän silärgä tæstikliqjan bir zat — bu ixlar hæmminglaroqa mälum — **23** u kixi Hudaning bekitkän mäqsiti wä aldın'ala bilixi boyiqä satkunlukka uqrap tutup berilgändin keyin, silär uni Tæwrat kanunisiz yürgän ädämlærning koli arkilik krestläp öltürgüzdünglar. **24** Lekin Huda uni ölümnüing azablarning ilkidin azad kilip kayta tirildürdi. Qünki ölümnüing uni tutkun kilixi härgiz mumkin ämäs. **25** Dawut [Zæburda] u toqjuluk mundak aldın eytkän: «Män Pærwædigarni hærdaim köz aldında körüp keliwatimän; U öng yenimda bolöqajä, Män härgiz tæwrænämäymän. **26** Xunga mening kælhim huxallandı, Mening tilim xadlinip yayridi; Mening tenim ümid-arzu iqidä turidu; **27** Qünki Sän jenimni tæhtisarada qaldurmaysän, Xundakla Sening Mukæddäs Bolöququngöja qirixlærni kergüzmäysän. (Hadës q86) **28** Sän manga hayat yollirini kersätkänäsän; Huzurung bilän meni xad-huramlikka tolup taxkuzisän». **29** Kerindaxlar, män atimiz [padixah] Dawut toqjuluk heq ikkilänmøy xuni eytimänki, u öldi wä uning kæbrisi bügünki küngiqä arimizda bar. **30** Ämdi u pøyöwäbar bolup, Hudaning uning tæhtigä olturuxkä öz puxtidin biräylenni turöquzuxkä kæsäm bilän wädä bæränlikini bilätti. **31** U Mæsihning [ölgändin keyin] tirildürüldiojini aldın'ala körüp yotkän wä bu munasiwät bilän Mæsihning tæhtisarada kaldurulmaydiojini wä tenining qirimäydiojini tilöja alöjan. (Hadës q86) **32** Huda däl bu äysani ölümdin tirildürdi, wä hæmmimiz bu ixning guwahqilirimiz. **33** U Hudaning öng yenida xan-xæræp iqidä olturöquzulup, xundakla Ata wädä qilöjan Mukæddäs Rohni qobul kilip, hazir kerüwatqän hæm anglawatqänliringlarni tæküp [bizlärgä] güxürdi. **34** Qünki Dawut özi ærxkä qikqän ämäs; lekin u munu sezlerni [Zæburda] eytkän: — «Pærwædigar mening Ræbbimgä eyttiki: — «Män sening düxmänliringni tæhtipæring kilmiojuqä, Mening öng yenimda olturöjin!»». **36** Xuning uqün, pütküil Israil jәмätidikilär xuni kæt'iy bilsunki, Huda silär krestligön däl uxbu äysani hæm Ræb hæm Mæsih kilip tiklidi!». **37** Bu sezläp angliöjanlarning yürigigä sanjilöjandæk kattik tægkän bolup ular Petrus wä baxkä rosullardin: — I kerindaxlar, undakta biz nemä kiliximiz keräk? — dæp soraxti. **38** Petrus ularoqa: — Towa kilinglar, hærbinglar äysa Mæsihning namida gunahliringlarning kæqürtüm kilinixi üqün qemüldürixni qobul kilinglar wä xundak kilsanglar Hudaning iltipati bolöjan Mukæddäs Roh silärgä ata kilinidu. **39** Qünki bu wädä silärgä wä silærning baliliringlaroqa, yiräqta turawatqänlarning hæmmisigä, yäni Pærwædigar Hudayimiz özigä qakirojanlarning

hæmmisigä ata kilinidu. **40** Petrus yänä nurojun baxkä sezläp bilän ularni agahlandurup ularoqa: — Silär özüinglarni bu iplas dæwrindä kutkuzunglar! — dæp jekilidi. **41** Xuning bilän uning sezini qobul qilöjanlar qemüldürülxiti. Xu küni [jamaatkä] qoxulöjanlar üq minggä kixi idi. **42** Ular özlerini izqil halda rosullarning tælimigä, [etiqadqilarning] birlik-hæmdämlikigä, nanni oxtuxkä wä dualaroqa beojilixdi. **43** Wä korqunq ularning hærbirining üstigä qüxti wä rosullarning wasitisi bilän nurojun karamätlär wä mejjizilik alamätlär yüz bærdi. **44** Pütün etiqadqilar dawamlık jәм bolup billä yaxap, barlikni ortaq tutuxti. **45** Ular mal-mülüklerini setip, pulini hærkimming ehtiyajioja qarap hæmmisigä tækim kilixatti. **46** Ular hær küni ibadethana höylisioja bir niyättä jәм boluxatti, öy-öylärdä huxal-huramlık wä aq kengüllük bilän ortaq ojaliniixip, nanni oxtup yeyixip, **47** Hudaöja mædhijä öquxatti; ular pütküil halayiqning izzitigä sazawær boldi. Ræb hær küni kutkuzulawatqänlarni jamaatkä qoxatti.

3 Bir küni ibadethanida dua kilinidiojan waqıtta, yäni qüxtin keyin saät üqtä, Petrus bilän Yuhannamu ibadethanioja qikip baröjanidi. **2** Xu poyttä bir tuojma tokur adæmmu bu yörgä elip keliniwatqanidi. Hær küni, kixilar uni ibadethanioja kirgönlärdin sædikä tilisun dæp, ibadethanidiki «Güzäl dærwaza» aldioja ækelip qoyatti. **3** U Petrus bilän Yuhannaning ibadethanioja kirip ketiawatqini körüp, ularin sædikä tilidi. **4** Petrus bilän Yuhanna uningöja næzirini saldi. Petrus uningöja: — Bizgä karal! — dedi. **5** U ularin bir nærsa kütüp, kezilirini üzmäy qarap turatti. **6** Biraq Petrus uningöja: — Mändä altun yaki kümüx yok; lekin qolunda barini sanga bæräy. Nasarätlik äysa Mæsihning nami bilän, örnüingdin turup mang! — dewidi, **7** uni öng kolidin tartip, yölöp turöquzdi. U adæmning put wä oxuk beojilixiri xuan küqländürülüp, **8** örnidin das turup mengixkä baxlidi. U mengip wä sækræp, Hudaöja mædhijä öqulojan halda ular bilän billä ibadethana höylisioja kirdi. **9** Barlik halayik uning mengip Hudaöja mædhijä öqulojanlikini körüp **10** uning ibadethanidiki «güzäl dærwaza» aldida sædikä tilöp olturidiojan heliki adäm ikkilänliki tonup, uningda yüz bæriginigä häyränuhäs bolup dang ketip kelixti. **11** [Sakajöjan kixi] Petrus bilän Yuhannaöja qing esilip turuwalojanda, häyrän boluxqän barlik hälk ularning yenioja [ibadethanidiki] «Sulayman pexayimni» dægön yörgä yügürüp kelixti. **12** Bu ähwali kergön Petrus halayikkä mundak dedi: — I Israillar! Bu ixkä nemanqä häyrän bolisilär? Biz huddi öz küq-kudritimiz yaki ihlasmänlikimizgä tayinip bu adæmni mangdurojandæk bizgä nemanqä tikilip qaraysilär? **13** Ämaliyättä bolsa, ata-bowilirimizning Hudasi, yäni Ibrahim, Ishaq wä Yakupning Hudasi Öz hizmätkari bolöjan äysani xan-xæræp bilän uluqöjan. Biraq silär bolsanglar uni [rimliklaroqa] tutup bærdinglar; andin [waliy] Pilatus uni koyup berixni hæküm qilöjandin keyin, silär Pilatusning aldida uningdin tenip rät kilixtinglar. **14** Mana silär Mukæddäs wä Hækkani Huda Bolöquqün tenip, uni rat kilip [Pilatusin] uning örnioja bir katilni koyup berixni tælöp kildinglar. **15** Xundak kilip, hayatlikni barlikkä Kältürgitqini öltürdünglar! Biraq Huda uni ölümdin tirildürdi, biz mana buningöja guwahqidurmiz. **16** Mana

uning namioja qilqan etiqad arkilik, uning nami silər kėruwatkan wə tonuydiojan bu adamgə dərman kirgüzdi; uning arkilik bolqan etiqad u xixini kəz aldinglarda səllimaza sak-salamət kildi. **17** Əmdi kerindaxlar, silərning wə xuningdək silərning baxliqliringlarningmu bu ixni oqəpləttə qilqanliqlinglarni bilimən. **18** Lekin Huda barlik pəyoəəmbərlərnin əozji bilən aldin'ala jakarlioəanlirini, yəni uning Məsihning azab-oqubət tartidioəanliqlini xu yol bilən əməlgə axurdi. **19** Xuning üqün gunahinglarning əqürüwətilixi üqün hazir towa kilip yolliringlardin burulunglar! Xundak qilqanda, insanlarning jenini yuzilanduridioəan pəsil-künlər Pərwərdigarning huzuridin qikiq kelidu **20** wə u silər üqün aldin tiklangən Məsih, yəni əysani kexinglarəja kaytidin əwatidu. **21** Hazirqə bolsa, Hudaning dəsəptiki zamanlardin tartip mukəddəs pəyoəəmbərlirining əozji bilən eytkinidək, həmmə məwjudatlar yeninglindioəan waqit kəlmigüqə, ərxlar uni kəbul kilip, uningəja makan bolidu. **(aitən g165)** **22** Musa dərwaqə mundak degəndi: — «Pərwərdigar Hudayinglar əz kerindaxliringlar arisidin manga əhxax bir pəyoəəmbər turəuzidu. Uning silərgə eytkən barlik səzlrini anglap, uningəja toluk itəət kilixinglar kerək! **23** Qünki bu pəyoəəmbərnin səzini anglimaydioəanlarning hərbi hək qataridin üzür taxlinidu». **24** Dərwaqə, Samuil [pəyoəəmbər] wə uningdin keyin kelip bexarətlərnə yətküzgən pəyoəəmbərlərnin həmmisi bu künlər toərisida aldin eytkən. **25** Silər bu pəyoəəmbərlərnin pəzəntlirisilər wə Huda ata-bowanglar bilən tüzgən əhdining pəzəntliridursilər — bu əhdə boyiqə Huda Ibrahiməja: «Sening nəsling arkilik yər yuzidiki barlik ailə-jəmətlərgə bəht-bərikət ata kilinidu» dəp wədə bərgən. **26** Xunga Huda hərbiqlirini əz rəzillikliringlardin kayturup, silərgə bəht-bərikət ata kilix üqün, hizmətkari əysani turozup, uni awwal silərgə əwətti.

4 Petrus bilən Yuhanna halayikqə gəp kiliwatqanda, kahinlar, ibadəthana qarawullirining baxliki wə Saduqiylar ularning yenioəja kelip qaldi. **2** Ular [rosullarning] halayikqə təlim berixi, jümlidin «əysaning wasitisi bilən əgənlər tirildürüldü» dəp jakarlioəini üqün intayin əsəbiyləxti. **3** Ular ularni tutqun kilip, ətisigiqə türmigə solap koydi, qünki kəq kirip qəloəanidi. **4** Lekin jar kilinoəan səz-kalamni anglioəanlarning kəpi etiqad kildi; xuning bilən etiqad qilqan ərlərnin sanila bəx mingəja yətti. **5** Ətisi, [Yəhədiylarning kengəxmisidiki] baxliqlər, əksəqallar wə Təwrət ustazliri Yerusalemda toplandi. **6** Ularning arisida bax kahin Annas, Kayafas, Yuhanna, Iskəndər wə bax kahinning baxqə jəmətidikilər bar idi. **7** Ular [Petrus bilən Yuhannani] arisioəja turozup: — Silər bu ixni kəysi küq-kudrətkə tayinip yəki kimning nami bilən kilidinglar? — dəp soridi. **8** Petrus Mukəddəs Rohqə tolduruloəan həlda ularəja mundak dedi: Həlkning həkümranliri wə Israilning əksəqalliri! **9** Əgər biz bügün bu tokur adəmgə kərsətkən yaxxi əməl həm uning qəndak sakaytiloəanliki səwəblik sorəqəqa tartiloəan bolsaq, **10** silər wə pütkül Israil həlqi xuni bilsunki, silər krestligən, əmma Huda əlümdin tirildürgən Nasarətlük əysa Məsihning nami bilən, uning [küq-kudriti] arkilik bu xixi muxu yərdə aldinglarda pütünləy sak-salamət turidu! **11** Bu [əysa]

bolsa, [mukəddəs yazmilarda] [pütülgəndək], dəl silər tamqılar etibarsiz dəp taxliwətkən, biraq burjək texi bolup tikləngən taxtur. **12** Uningdin baxqə həkəkimdə nijatlik yok, qünki pütkül asman astida insanlar arisioəja təqdim kilinoəan, əysadin baxqə bizni qutquzidioəan həkəqəndək bir nam yoktur. **13** Petrus bilən Yuhannaning bu jüritini kərgən həkümranlar ularning oqumioəan adəttiki adəmlərdin icanlikini bilip, həyran boluxti; ularning burun əysa bilən billə boləoəanliqinimu bildi. **14** Uning üstigə, sakəyoəan həkili adəmnin ularning yenida turuwatqanliqlini kərup, ular həkəqəndək gəp yanduralmidi. **15** Xuning bilən həkümranlar ularni kengəxmiddin qikiqə buyrdu. Andin bir-biri bilən məsləhətləxip: **16** — Bularni qəndək kilimiz? Qünki ularning wasitisi bilən heli kərünərlük məjizilik bir əlamət yüz bərgənliki pütkül Yerusalemdikilərgə əyan boldi wə biz uni inkar kilixqə əməlsizmiz. **17** Lekin bu ixning həlk iqidə təhimu kəng yeyilir kətməsliki üqün, ularəja bundin keyin bu adəmnin namida həkəkimgə həkənemə deməslikkə əgəh-təhdit salayil! — deyixti. **18** Xuning bilən ularni qəkirtip, bundin keyin əysaning namida həkə səzliməslük yəki təlim bərməslikni kətiy buyrdu. **19** Lekin Petrus bilən Yuhanna: — Hudaning aldisa silərgə itəət kilix toərimu yəki Hudaəjimu, buningəja əzünglar bir nemə dənglar! **20** Əmma biz bolsaq, kərgən wə anglioəanlirinizni eytmay turalmaymiz! — dəp əjav bərdi. **21** [Həkümranlar] bolsa halayikqə korkup, ularni jazaləxqə layik səwəb tapalmay, ularəja təhimu təhdit selip, koyup bərdi. Qünki halayik boləoəan wəqə tütəyildin Hudani uluəlioəanidi. **22** Qünki bu sakəytilix məjizilik əlamiti kərsitilgən kixining yexi kiriktin əxkanıdi. **23** Ular koyup bərilgəndin keyin, əz həmrəhlirining yenioəja kaytip kelip, bax kahinlar wə əksəqallarning qilqan səzlrini baxtin-ahir kəpəqilikkə ukturdi. **24** Ular buni anglioəanda, əwəzini bir niyət bir dil bilən Hudaəja kətürüp mundak nida kildi: — I Igmiz, Sən asman-zemin, dengiz-okyanlarni wə ulardeki barlik məwjudatlarini yaratqan Hudadursən. **25** Sən Mukəddəs Roh bilən hizmətkəring boləoəan Dawutning əozji arkilik mundak degənoəja: «Əllər nemixqə quqan salidu? Nemə üqün bikardin-bikar suyikəst oylaydu? **26** Duniyadiki padixəhlar səp tartip, əmədlərlər yioəiləxip, Pərwərdigar wə Uning Məsihi bilən kərxilixqə jəm boluxti». **27** — Qünki dərwaqə dəl bu xəhərdə Hərod həm Pontius Pilatus, yətlə əlliklər həm Israil həlkiliri birləxip, Sən məsləhligən mukəddəs hizmətkəring əysəja kərxə qikiqə toplanəoəanidi, **28** xuning bilən küq-kudriting wə iradəng boyiqə Sən burunla neməning əməlgə əxuruluxini bəkitkən bolsəng, ular xularni qilqan. **29** Əmdi i Pərwərdigar, ularning seliwatqan təhditlirini kərgəysən, qulliringni səz-kalamingni toluk yürəklik bilən səzləp yətküzidioəan kiləoəaysən; **30** kəsəllərnə sakəytilixqə qəlungni uzitip, mukəddəs hizmətkəring əysaning namida məjizilik əmətlər wə kəramətlərnə yaratqəysən. **31** Ularning duasi əyoəaxqəndə, ular turoəan yər təwrinip kətti. Ular həmmisi Mukəddəs Rohqə tolduruloəan, Hudaning səz-kalamini yürəklik səzləp yətküzülxqə baxliki. **32** Top-top etiqadqilar bir jan-bir dil, bir məksəttə idi. Həkəim əzigə təəllük pul-məlini «əzümning» deməytti, bəlkə həmmisigə ortək

idi. **33** Rosullar zor küç-kudrət bilən Rəb Əysaning tirilgənlikigə guwahlikə berətti. Hudaning zor mehri-xəpki ularning həmmisining üstigə kəndi. **34** Ularining arisidikilarning heqnemigə həjti qüxməytti. Qünki yər-zemin, öy-jay igidarleri boləjanlar ularni setip, pulini elip kelip **35** rosullarning ayioji aldioğa qoyatti; andin hərkinimigə ehytayioğa qarap təksim kəlinatti. **36** Ularning iqidə Lawti kəbilisidin boləjan, Sipursta tuşuləjan Yüsüp isimlik birsi bar idi (rosullar uni Barnabas, yəni «Riəbətəndürgüçi oşul bala» dəp atiojan); **37** uningmu bir parqə etizi bar idi; u xu yolda uni setip, pulini elip rosullarning ayioji aldioğa tapxurdi.

5 Əmdi Ananiyas isimlik yənə bir adəmmu ayali Safira bilən bir parqə yerini satti. **2** Ananiyas pulning bir kismini əzigə kəldurdi, yəni bir kismini elip kelip, rosullarning ayioji aldioğa qoydi. Ayalimu buningdin toluk həwərdar idi. **3** Biraq Petrus uningə: — Ananiyas, nemixka kəlbəngni Xəytanning ilkigə tapxurup, Muqəddəs Rohka yaləjan eytip, yər satkan pulning bir kismini əzünggə kəldurdung? **4** Yər setilmioqanda, seningki əməsmidi? Setiloqandin keyin, pulmu əz ihtiyarında bolmamti? Xundak turukluk, nemixka kəlbəngdə bu ixni niyə kəlding? Sən insanlarəğa əməs, bəlki Hudaəğa yaləjan eyting! — dedi. **5** Ananiyas bu səzlərni angliojan həman yikilip jan üzdi. Bu ixni anglioqularni kəttik kərkunq basti. **6** Əmdi yax yigitlər ornidin turup jəsətni kəpənləp, sirtka apirip dəpnə kildi. **7** Təhminən üç saəttin keyin, [Ananiyasning] ayali kirip kəldi; biraq u boləjan wəkədin həwərsiz idi. **8** Petrus uningdin: — Manga eytkin, silər yəni muxu puləğa sattinglarmu? — dəp soridi. — Xundak, muxunqilik puləğa sattuk, — dəp jawab bərdi u. **9** Petrus: — Silər nemə üçün Muqəddəs Rohni sinaxka til biriktürdinglar? Qara, eringni dəpnə kilip kəlgənlərnin putliri ixik tüwədə turidu, ular senimu əketidu! — dedi. **10** Umu xuan uning ayaqliri aldioğa yikilip, jan bərdi. Həliki yax yigitlər kirip, uning əlgənlikini kərdi; ular unimu elip berip erining yenioğa dəpnə kildi. **11** Pütün jamaətni, xundakla bu ixni angliojanlarning hər birini kəttik kərkunq basti. **12** Rosullarning kəli arkilik həlk iqidə nuroqun mejjizilik əmətlər wə karamətlər kərsitildi. (Barlik [etikaqədlar] bir niyəttə bolup ibadəthanidiki «Sulayman pəxaywini»da daim jəm bolatti. **13** Biraq baxka kixilər ularəğa qoxuluxka jür'ət kəilməytti; əmma halayik ularni intayin hərmətləytti. **14** Xundaktimu, etikaqə kəloquqlar barəjaneri kəpiyip, həm ərlər həm ayallar top-top bolup Rəbgə qoxulojili turdi). **15** Xuning bilən kixilər hətta Petrus etüp ketiwatkanda heqbolmioqanda uning sayisi bolsimu üstigə qüxsun dəp, kesəllərni koqlarəğa elip qikiş kərpə wə zəmbillərgə yatquzup qoyatti. **16** Yənə top-top kixilər Yerusalem ətrapidiki xəhər-yezilərdin kesəllərni wə napak rohlar qaplixiwəloqan kixilərnə elip kələtti. Ularining həmmisi sakiyip qaytixatti. **17** Bax kahin wə uning tərəpdarliri, yəni Sadukiy məzhəpidikilər kozojilip bu ixlarəğa qəzəpliniş, **18** rosullarni tutkun kilip, kəmakəhanioğa kəmididi. **19** Ləkin xu keqə, Rəbning bir pərixtsisi kəmakəhanining dərwezilirini eqip, rosullarni elip qikiş, ularəğa: **20** — Silər ibadəthana həylioşəğa kirip, halayikə bu həyatlik toşrisidiki həmmə səzlərni

jakarlanglar — dəp tapilidi. **21** Rosullar bu səzni anglap, tang atkanda ibadəthana həylioşəğa kirip, kixilərgə təlim berixkə baxlidi. Bax kahin wə uning tərəpdarliri kəlgəndə, aliş kəngəxmidikilər wə Israilarning barlik aqsakallirini jəm boluxka qəkirdi. Andin [rosullarni] elip kəlsun dəp kəmakəhanioğa adəm əwətti. **22** Ləkin sipahlar zindanoğa yetip barəjanda, rosullarning u yərdə yəlokluni baykəp qaytip berip, kəngəxmidikilərgə: **23** — Biz barsak, zindan məhkəmə təkəlik tururpu, kərawullarmu dərwezilirida kəzəttə tururpu. Ləkin dərwezilərnə eqip qərisak, iqidə birmu adəm yok! — dəp məlumat bərdi. **24** Bu həwərnə angliojan ibadəthanidiki [mə'sul] kahin həm kərawullarning baxliki wə bax kahinlar: — «Əmdi bu ix zadi kəndək bolup ketər?» deyixip əlakəzədilikkə qəmdidi. **25** Dəl xu qəşəda, bir kixi kirip: — Kəranglar, silər zindanoğa kəmiojan adəmlər ibadəthana həylioşida turup halayikə təlim beriwətoşu! — dəp həwər kildi. **26** Buning bilən, həliki kərawullar baxliki sipahlirini baxlap berip, [rosullarni] elip kəldi. Biraq ular halayik bizni qalma-kesək kilixi mumkin dəp kərkup, ularəğa zorluk ixlətmidi. **27** Ular [rosullarni] elip kəlgəndin keyin, ularni kəngəxmidikilər aldidə turəjuzdidi. Bax kahin ularni sorək kilip: **28** — Biz əsli silərni bu namda kixilərgə təlim bərmənglar, dəp kəttik əgəhlənduroqaniduk. Ləkin mana, silər yənə xu təliminglar bilən pütkül Yerusalemini kəplidinglar həmdə bu kixining kənzini bizgə artmakəçi boluwətilər! — dedi. **29** Ləkin Petrus wə [baxka] rosullar jawab berip mundək dedi: — İnsanəğa əməs, Hudaəğa itəət kəlix kerək! **30** Silər tutup yəqəşəqə esip əltürgən Əysani, ata-bowimizning Hudasi tirildürdi. **31** Huda Israil həlkini towa kəlixkə wə gunəhlirining kəqürülilikə muyəssər kəlix üçün, uni uluşlap Yetəkçi həm Kutkuzəjuçi süpitidə Əzining ong yenioğa kətürüp olturəjuzdidi. **32** Biz bu ixlarəğa guwahqilərmiz; xundakla Huda Əzigə itəət kəloquqlarəğa ata kəloqan Muqəddəs Rohmu bu ixlarəğa guwahqidur. **33** Ular bu səzlərni anglap kəlbəgə sanjiləndək bolup [rosullarni] əltürüxkə məsləhətləxti. **34** Ləkin kəngəxmə iqidə pütün həlkning hərmitigə sazawər boləjan Pərisiy məzhəpidiki Gamaliyəl isimlik bir Təwrat elimasi bar idi. U ornidin turup: — Ular ni bərdəm sirtka qikişip turunglar, — dəp buyrudi. **35** Andin u [kəngəxmidikilərgə] mundək dedi: — Əy Israilər, silər bu kixilərnə bir tərəp kəlixkə əzünglarəğa ehytat kəlinglar! **36** Ilgiri, həliki Təwdas isimlik əzini qong tutup otturioğa qikkənanidi. Uningə təhminən tət yüz adəm kəxuldi. Biraq u əzi əltürüldi wə barlik əgəxkəqiliri tarkilip ketip, uning ix i yokkə qikti. **37** Andin keyin nopus tizimləx künlirida, Galiliyəlik Yəhudamu bax kətürüp qikiş, bir top kixini toplap əzigə əgəxtürgən. Umu yokitilip, barlik əgəxkəqilirimu tarkitewetilgən. **38** Əmdi silərgə nəsihətim xuki: Bu kixilər bilən kəringlar bolmisi! Ular ni ihtiyarəğa koypu beringlar. Qünki əgər bu ekim yaki bu ix pəkət insandin kəlgən bolsa, jəzmən yokkə qikişdu. **39** Ləkin əgər Hudadin bolsa, silər ularni yokitəlməyisilər! Hətta əzünglar Hudaəğa həjüm kəloquqlar bolup qikişilər! **40** Aliş kəngəxmidikilər nəsihətni kəbul kildi; rosullarni qəkirtip kirip, ularni kəmqilitip, ularəğa hərgiz Əysaning namida səzliməslikni əgəhləndurdi. Andin ularni koypu bərdi. **41** Rosullar

amdi kengəxming olturisdin qikip, əzlirining mubərək nam üçün horluk azabi qexixkə layik kərülgənlikidin xadlandi. **42** Ular yanila hər küni ibadətəhana həylisida wə əymu-əy berip təlim berixtin wə «əysa — Məsihdur!» degən hux həwərnı jakarlastin heq tohtimidi.

6 Xu künlərdə, muhlislarning sani barəjanseri kəpiyip, grekqə səzləydoğan Yəhudiylar yərlik ibranıy kerindaxlarə: — Kündilik ozuk-tüllük təksim kılınıxta arimizdiki tul ayallar etibarəja elinmıdi, dəp narazilik bildürüxti. **2** Xunga, on ikkiylən pütkül muhlislarnı qakırıp yioyıp, ularəja mundak dedi: — Bizning Hudaning səz-kalamını yatküzix hizmitini taxlap qoyup, ozuk-tüllük təksim kılıx bilən bolup ketiximiz toqrə bolmaydu. **3** Xuning üqün, i kerindaxlar, aranglardiki nam-abruyi bar, Muqəddəs Rohkə wə danalikkə toloğan yəttə kixini uləqə tallanglar, wə biz ularni bu ixkə məs'ul kılımız. **4** Biz bolsak, əzimizni dua kılıx wə səz-kalamning hizmitidə boluxkə beoixlaymız. **5** Bu məsləhət halayikning həmmisini hux kildi. Xuning bilən ular iman-ixənqkə wə rohəkə toloğan İstipan isimlik bir adəmnı tallıdi, wə yəñə Filip, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmenas həmdə burun Təwrat etiqadiəja kirgən Antakyalik Nikolasni tallap, **6** ularni rosullarning aldiəja elip qıxti. Rosullar ularning [bu hizmətni kılıxi üqün] kollirini ularning üstigə təgküzüp turup, dua kılıxti. **7** Wə Hudaning səz-kalamı dawamlıq tərkəldi; Yerusalemdeki muhlislarning sanımı barəjanseri zor dərijidə kəpəydi. Nuroqun kaħinlarmu [Məsih] etiqadiəja itaət kılıxkə kirixiwatədi. **8** Wə İstipan [Hudaning] meħir-xəpkiti wə küq-kudritigə toloğan bolup, həlk iqidə karamətlər wə zor meħizilik əlamətlərnı kərsətti. **9** Biraq «Kulluħtin qıkkən hərlər» dəp ataloğan sinagogtiki bəzilər, yəni Kurini wə Iskəndəriyə xəħərləri wə Kilikiyə həm Asiya əlkilliridin kəlgən bəzi [Yəhudiylar] İstipanoja qarxi qikip, uning bilən munazirə kılıxkə baxlıdi. **10** Ləkin ular u səz kılıqanda uningda boloğan danalik wə rohəkə taqabil turuxkə əməlsiz qaldı. **11** Buning bilən ular bəzi adəmlərnıng əozını maylap: — Biz bu adəmnıng Musa wə Hudaəja karita kupurluk səzlgənlikini anglıduq, — degənnı ularning əozıəja saldı. **12** Ular muxundak kılıp halayikni, aqsaqallarnı wə Təwrat əstəzlırini kutrattı; andin İstipanning əldini tosüp uni tutqun kılıp, əliy kengəxmigə elip bardı. **13** Ular sahta guwaħqılarnı olturoja qikırıp mundak degüzdi: — Bu adəm bu muqəddəs jəyoə wə Təwrat kənunioja qarxi səzlərnı kılıxtin tohtimaydu. **14** Qünki biz uning heliki Nasarətlık əysa toqruluk: «U bu jayni wəyran kılıdu wə Musa pəyoəməbər bizgə tapxurojan ən'əniwi kaidə-yosunlirimizni əzgərtidul!» degənlikini anglıduq. **15** Kengəxmıdə olturojanlarning həmmisi İstipanoja kəz tikip kariəjında, uning qırayining pərixitningkidək parkıraq ikənlikini kərdi.

7 Bax kaħin İstipandin: — Bularning eytkənləri rastmu? — dəp sorıdi. **2** İstipan mundak jawab bərdi: — Kerindaxlar wə ata-bowilar, səzümgə kulək selinglar! Atimiz İbraħim tehi Mesopotamiyə rayonida turuwatqanda, yəni Həran xəħirigə kəqıp məkanlıxıxtin ilgiri, xan-xəwərnıng İgisi Huda uningəja ayan bolup: **3** «Sən əz yurtung wə uruk-jəmətingdin ayırılıp qikip,

Mən sanga kərsitidoğan zəminoja barəjin» degəndi. **4** Buning bilən u Kəldiylərnıng zəminini taxlap, Həran xəħirigə berip olturaklasti. Atisi əlgəndin keyin, Huda uni bu zəminoja, yəni silər həzir turuwatqan zəminoja yətkəp kəldi. **5** U wakıttə, [Huda] uningəja bu zəmindin miras bərmıdi, həttə uningkə təwə put qoyuqdadkmu bir yər bərmigəndi. Gərqə u tehiqə pərzənt kərmigən bolsımu, [Huda] bu zəminni uningəja wə kəng nəsligə igiliki bolux üqün berixkə wədə kildi. **6** Andin Huda uningəja mundak dedi: «Səning nəsiliring yəka yurtta musapir bolup turıdu, xu yurttikilər ularni kul kılıp tət yüz yıl horlaydu. **7** Biraq ularni kulluqkə saloğan əlni jazalayməni», dedi Huda, «wə uningdin keyin, [nəsiliring] u yərdin qikıp, bu yərdə Məning ibadət-hizmitidə bolıdu». **8** Keyin Huda İbraħim bilən bəlgisi hətnə boləjan əhdini tüzgən, xuning bilən İshək uningdin tərəldi; [İbraħim] uni səkkizinqi küni hətnə kildi; xundak kılıp İshəktin Yəkup [tərəldi], Yəkupın on ikki «kəbilə atisi» [tərəldi]. **9** Keyin, «kəbilə atiləri» inisi Yüsüpəkə həsət kılıp, uni Misiroja kulluqkə setiwətti. Ləkin Huda uning bilən billə bolup, **10** uni bərlık jəbir-japalardın kutkuzup, uni Misir padixahı Pirəwning nəziridə iltipatkə igə kılıp, uningəja danixmənlık ata kildi. Padixah uni Misiroja bax wəzir, ordısıəja bax əojıdar kildi. **11** Keyin, əojir əqarqılık pütkül Misir wə Kənaan yərlirini besip, zor kiyinqılık boldı. Ata-bowilirimiz ozuk-tüllük tapalmıdi. **12** Yəkup əmđi Misirdə əxlik bərlıkini angləjan bolup, [oquullirini], yəni ata-bowilirimizni u yərgə birinqi kətim əwətti. **13** İkkinqi kətim barəjanda, Yüsüp əkilirioja əzini əxkarıladı. Xuning bilən Yüsüpning jəmətidikilər Pirəwn padixahkə məlum boldı. **14** Andin Yüsüp atisi Yəkupning aldiəja yətwər yətküzüp, uni pütün əilə-jəməti bilən, jəmiy ətmix bəx kixini Misiroja əzige qakırdı. **15** Xuning bilən Yəkup Misiroja qüxti wə xu yərdə əldi; keyin [uningdin boləjan] ata-bowilirimizmu xu yərdə əldi. **16** Ularınıng jəsətləri keyin Xəkəm xəħirigə kayturulup, İbraħim burun Həmondıng oquulliridin məlum puləja setiwaləjan, Xəkəmdiki bir yərlikkə koyuldi. **17** Ləkin Huda İbraħiməja əslı kılıqan wədinıng wakıti yəkinlaxkanda, Misirdə turuwatqan [İsraıl] həlkining nopusi heli kəpəyğəndi. **18** U wakıttə, Yüsüptin həwiri bolmiojan yəngi bir padixah Misirdə təhtkə qıxti. **19** Bu padixah kəwmimizəja hiylə-mikirlər bilən muəmilə kılıp, ata-bowilirimizni əzip horlıdi, həttə ularni əz bowəqlirini həyat kəldurmaslıki üqün taxlıwetixkə məjbur kildi. **20** Musa mana xu qəojlarda tuəulojanıdi. U Hudaning əldidə əlahidə yəkimlik bala bolup, ətisingin əyidə üq əy bəklıdi. **21** Keyin u sirtkə qoyup koyuloqanda, Pirəwning kızı uni [sudin] elip, əz əojlı kılıp qəng kildi. **22** Musa Misirliklarning bərlık bilim-həkmıti bilən tərbiyilıni, səzdə wə əməldə intayin qəbiliyətlık adəm bolup qıxti. **23** Ləkin uning tuəulojınıəja kırık yıl toxkanda, əz kərındaxlıri boləjan İsraillarning hələjoja yetix niyitigə kəldi. **24** U ulardın birining uwal kılıni bəzək kılınıwatqanlıkini kərup, uni qəojdap, harlanəjan kixi üqün intıqəm elip harlıəjuqi Misirlikni əltürdi. **25** Qünki u əz kərındaxlırini: — Huda məning kolum ərklık bizgə kutkuzux yolını əqkan dəp qüxinıdoju, dəp oyləqəndi. Ləkin ular bunı qüxənmıdi. **26** Ətisi, Musa ularning ərisidiki bir

urux-jedolni kerüp, arisiqqa kirip yaraxturmakçi bolup: Silər kerindax turup, nemixka bir-biringlaroşa yolsizlik kiliwatisilar? — dedi. **27** Biraq kerindixini yolsiz bozäk kilöjan kixi uni qetkë ittiriwetip: — Kim seni bizgë bax häm sorakçi bolsun döptü?! **28** Menimu tüntügünki Misirlikni öltürgendäk öltürmekqimusen? — dedi. **29** Musa bu sözni anglap qorqup, Misirdin keqip Midiyan zeminiqqa berip, u yerdä musapir bolup turup qaldı. U xu yerdä ikki oşul pörzant kerdı. **30** Kirik yil toxkandin keyin, Sinay teoşining yenediki qeldä, keyüwatқан bir qatқallıqning ot yalқunida bir pörixtä uningöşa keründi. **31** Bu öşayıbanä kerünüxni kergөн Musa uningöşa intayın häyran bolup qaldı; buning kandaq ix ikönlikini bilay döş yekinrak baröşanda Pärwärdigarning awazi anglinip: **32** «Mөн sening ata-bowiliringning Hudasi, yөнi İbrahim, İshaq wə Yakupning Hudasiurmən» dedi. Musa qorқunqta titrəş, qaraxqimu jür'ət kılalmıdı. **33** Pärwärdig uningöşa yөнä: — Ayöşingni seliwat; qünki sөн turuwatқан yer mukäddästur. **34** Mөн dərhäkikət Misirdä turuwatқан hälkimning harliniwatқанlıқını kerdüm, ularning nalä-peryadlırını anglıdim. Xunga mөн ularni elip qıkkılı qüxtüm. Əmdi baröşin, mөн seni Misiroşaq awətäy!» dedi. **35** Mana heliki kixilər: «Kim seni bizgë bax häm sorakçi bolsun döptü?!» döş rət kilöjan däl muxu Musani, Huda uningöşa qatқallıqta kerüingөн pörixtining koli bilөн İsrailaröşaq häm bax häm kutқuzöşuqi boluxka awətı. **36** Ənä xu Musa hälkka yetätkilik kilip, ularni [Misirdin] qıkardi hämdä Misir zeminiä, Kizil dengizning boyıda wə kirik yilni ötküzgөн qeldä karamətlərni wə meşizilik alamətlərni kersətı. **37** Ənä xu Musa ezi İsrailaröşaq: «Huda kerindaxlıringlar arisidin manga ohxax bir pəşayömbərni tikləydü» degönıdi. **38** Qel-bayawandiki jamaətkä hämrah bolöjan, Sinay teoşida ezigə sez kilöjan pörixtä bilөн billä bolöjan, ata-bowilirimiz bilөн billä bolöjan hämrah däl ənä xu idi; häyatlik bahx yetküzıdiöjan wəşiylerni bizgə yetküzıx üqün qöbul kilöşuqi bolöjan däl ənä xu idi; **39** xundak bolsimu, ata-bowilirimiz uningöşa itaat kilixni halımay, uni qetkë keqip, konglıdä Misiroşaq kaytixni arzu kıldı; **40** xunga ular Harunoşaq: — «Bizgə yol baxlaydiöjan ilahlarnı yasap bərgin! Qünki bizni Misir zeminidin elip qıkkan heliki Musaning nemä bolup kətkənlikini biləlmıduq» dedi. **41** Xuning bilөн xu künlərdä ular mozay xəklidä bir but yasap, bu məbudka atap qurbanlık sundı. Xundak kilip ular öz kolliri bilөн yasioşan bir nərsini huxal-huramlik bilөн təbrikləxkə kirixti. **42** Lekin Huda uların yüzini örüp, ularni asmandiki yultuz qoxunlıroşaq qoқunuxka qoyup bərdı. Xuning bilөн pəşayömbərləringning mukəddäs yazmisida pütülgədäk, [Huda ularni mundaq əyiblıdı]: — «Silər qel-bayawanda bolöjan kirik yil jəryanida kilöjan qurbanlık-hədiyöläрни häkikətən Manga elip kəlgənmusilər, i İsrail jəməti? **43** Bərhək, silər qoқunux üqün yasioşan məbudlar, yөнi «Molok»ning qediri häm butung bolöjan «Rəmfan»ning yultuz bəlgisini kətürüp mangdinglar; əmdi Mөн silərni əsir kilip Babıldin yırakka sürgün kıldurımən». **44** Ata-bowilirimiz qeldin kəzğən waқtıda, «həkülüm-guwaşlıq» qediri ularning otturısida tiklengönıdi; u däl Musaoşaq sez-kalam Yetküzgüqining buyruşınındäk, kərsitilgөн ərnək boyıqə yasalöjanıdı. **45** Xu ibadət

qedirini ata-bowilirimiz ilgiridikilərdinmu igdarqılıqioşaq tapxurup, Yəşuaning yetätkilikidä, Huda ularning aldidä qoşlıöjan əlləring zeminlırını besiwaloşınıdä, uni bu yərgə elip kəlgөн; qedir xundakla [padıxah] Dawutning zamanioşiqə turoşan. **46** Dawut Hudaning xapaıtigə erixip, Yakupning Hudasi üqün bir mukim makan selixka ijazət soriöjan. **47** Biraq keyin, [Huda] üqün ibadəthana salöjan [Dawut əməş], əməliyəttə Sulayman boldı. **48** Həlbuki, Həmmidin Aliy Bolöşuqi insanning kolliri bilөн yasioşan makanlarda turmaydu; huddi pəşayömbər mundaq deginidäk: — **49** «Asmanlar Mening təhtim, Zemin bolsa ayaşlırimoşaq təhtipərdur, Əmdi Manga kandaq əy-imarət yasımakşısilar? Manga kandaq yər aramğah bolalaydu? **50** Bularning həmmisini Mening qolum yaratқан əməsmıdı?» **51** — Əy, boyıni qattik, yüriki wə kuliki hətnisiz bolöjanlar! Silər Mukəddəs Roh bilөн daim qarxilixisilər; silər ata-bowiliringlar nemä kilöjan bolsa, xuni ohxax kiliwatisılar! **52** Pəşayömbərlərdin däl kəşısioşaq ata-bowiliringlar ziyankəxlik kilip bakmioşan? Xundak kilip ular «Həkkaniy Bolöşuqı»ning kelidiöjanlıқını aldın jakarlıöşuqılarnı öltürüxkən. Əmdi u ezi hazır kəlgəndä, silər uningöşa satkunluk kilöşuqi wə qatil bolup qıkkınglar, **53** I silər Təwrat qanunını pörixtiləring əmri-tapılıöjanlırini bilөн tapxuruwelip turup, uningöşa əməl kilmioşuqılar!» **54** [Istıpanning] bu sözlırini anglıöjan [alıy kəngəşmidikilər] yürikigə [hənjər] sanjıloşandäk bolup, uningöşa qıxlırını öşuqurlatti. **55** Lekin u bolsa Mukəddəs Rohka tolöjan, kəzlırini kəkkə tikip, Hudaning julasini, xundakla uning ong yenidä əşsaning turoşanlıқını kerüp, **56** — Karanglar! Asmanlar eqilip, İnsan'öşilingning Hudaning ong yenidä turoşanlıқını kerıiwatımən! — dedi. **57** Ular buningöşa kuläklırini kolliri bilөн etiwelip, awazını qattik kətürüp warkirixip birliktä uningöşa yopurulup keliwidä, **58** uni xəhəring sirtioşaq ittirip qıkkıq, qalma-kesək kilixka baxlıdı. [Uni əz kilöjan] guwaşqılar [uni qalma-kesək kilixtin awwal] qapanlırını Saul isimlik bir yaxning puti alidä qoyup qoyuxti. **59** Ular Istıpanni qalma-kesək kilöşınıdä u: — I Rəb əşsa, mening roşımi qöbul kilöşaysən! — döş nıdä kıldı. **60** Andin u tizlinip turup qattik awaz bilөн: — I Rəb, bu gunahning hesabini uların almıöşaysən, — dedi. U bu sözni kilip bolupla jan üzüp uhlap kətti.

8 Istıpanning öltürülüxini Saulmu qollaytti. Xu kündin baxlap, Yerusalemdeki jamaətkä karitilöjan dəlxətklik ziyankəxlik qozaldı. Rosullardin baxka barlik jamaəttikilər Yəşudiyə wə Samariyəning hərkaysi yurtlırioşaq tarkilip ketixti. **2** Bəzi ihlasmən kixilər İstıpanni döpnə kilip, uningöşa qattik yioşaq-zarlarnı kətürüxti. **3** Lekin Saul jamaətkä wəşyanıqilik selip, eymu-ey ahturup, əş-ayaloşaq karımay ularni sərəş qıkkıq zindanoşaq taxlıdı. **4** Əmdi tarkilip kətkənlər tarkalöjan yurtlarda kezip sez-kalamning hux həwirini jakarlıdı. **5** Ularning iqidin Filip bolsa Samariyəning məlum bir xəşirigə berip, yərlık kixilərgə Məşihni jakarlıdı. **6** Top-top kixilər uni anglap hämdä u kərsətkən meşizilik alamətlərni kerüp, bir jan bir dili bilөн uning sözlırigə kulək saldı. **7** Qünki napak roşlar bolsa, qarlıxiwalöjan kixilərdin qattik warkirioşınıqə qıkkıq kətti. Nuroşun paləq, tokurlarmu saşaytildi; **8** zor xad-huramlik xu

xəhərni qaplıdi. **9** U xəhərdə əslıjadugər-sehırgərlik bilən xuoqulliniwatkan Simon isimlik bir adəm bar idi; u xu yol bilən pütkül Samariyədikilərnı hang-tang kaldurup, ezini kəltis zat kərsətməkqi bolup kəlgəni. **10** Pekirdin tartip ambalojiqə ularning həmmisi uningə ıhlas kilip karaytti wə «Hudaning uluq küq-kudriti mana xul» deyixətti. **11** Halayik uningə xundak ıhlas kilixi uning uzundin beri jadugər-sehırgərlik bilən ularni hang-tang kaldurup kəlgənlik tıpəylidin idi. **12** Lekin əmdi Filip Hudaning padixahlıki wə Əysa Məsihning nami toqrisidiki hux həwərnı jakarlıojinida ular uning səzlırigə ixəndi wə ərlər bolsun, ayallar bolsun qəməldürüxnı qəbul kildi. **13** Simon əzimu ixəndi. U qəməldürülgən bolup, həmixə Filipning yenida yürdi həmdə [Filip] kərsitiwatkan məjizilik alamətlər wə küdrətlik ixlarəqə qarap, intayin həyrən boldi. **14** Yerusalemdiki rosullar Samariyəliklərnıng Hudaning səzini qəbul kiləjanlikini anglap, Petrus bilən Yuhannani ularəqə əwətti; **15** ikkiyuln u yərgə qüxüxi bilənla, ularni Mukəddəs Rəhning ata kilinoquqisi bolsun dəp dua kildi. **16** Qünki Mukəddəs Rəh tehi ularning heqkaysisioqə qüxməgənidi; ular pəkət Rəb Əysaning nami bilən qəməldürülgənidi. **17** Petrus bilən Yuhanna ularning üstigə qəlini təgküzüxi bilən, Mukəddəs Rəh ularəqə ata kilindi. **18** Lekin Simon Mukəddəs Rəhning rosullarning qəlini təgküzüp qoyuxi bilən ata kilinojanlıkını kərüp, ularəqə pul təngləp: **19** — Bu küq-kudrəttin mangimu beringlarki, mənmu həkmining üstigə qəllirimi təgküzəsəm, uningəqə Mukəddəs Rəh ata kilinsun, — dedi. **20** Lekin Petrus uningəqə mundak jawab bərdi: — Hudaning bu iltipatinı puləqə setiwəljəli bolidu, dəp oyliojining üqün, pulung sən bilən təng həlakətkə barsun! **21** Sening bu ixta heq həssəng yaki nesiwəng yoktur! Qünki sening niyitning Huda aldida durus əməs! **22** Xunga, bu rəzillikingdin towa kilip, Rəbtin, mumkin bolsa kenglümdiki bu niyitim kəqürüm kilinojay, dəp etün! **23** Qünki sening aqqik həsətkə toluq, həkkaniyisizlikning asaritida ikənlikning mənə məlum. **24** Simon ularəqə: — Mən üqün Rəbdin etününglarki, silər eytkən ixlardin heqbiri beximoqə kəlməgəy! — dedi. **25** Petrus bilən Yuhanna yanə xu yərdə əgah-guwhəlik berip Rəbning səz-kalamini yətküzgəndin keyin, Samariyəning nuroqun yezə-kəntlırigə berip hux həwər yətküzgəq, Yerusalemoqə kaytip kətti. **26** Xu wakıtta, Hudaning bir pərixtsi Filipqə: — Ornungdin turup jənubqə qarap Yerusalemdin Gaza xəhırigə mangidioqun yol bilən mang! — dedi (xu yol qəldiki yoldur). **27** Xunga Filip ornidin turup yoloq qıkti. Wə mana, yolda Efiopiyyə ayal padixahı Kandasning bir əməldari, pütkül həzinigə məs'ul Efiopiyyəlik əşwat wəzir turatti. U Yerusalemoqə Hudaəqə ıbadət kiləljəli barəjanidi; hazır kaytix yolida əzining jəng hərwisida olturup, Yəxaya pəyöəmbərnıng yazmisidin oquwatkanlırini anglap, uningdin: — Oquwatkinginigi qüxinıwatamsız? — dəp sorıdi. **31** Wəzir uningəqə: — Biri mənə qüxəndürüp bərmisə, mən kəndəkmə qüxinələymən?! — dəp, Filipni hərwisioqə qıqip yenida olturuxqə etündi.

32 U oquwatkan yazma kismi bolsa: «U goya boozulaxqə yetiləp mengiləjan qoydək boozulaxqə elip mengildi, Kirkiəqə aldida ün-tinsiz yatkan kəzidə, u zadila əojiz aqmıdi. **33** U horlinidu, u hək soraktin məhrum boldi, Əmdi uning əwladini kimmu bayan kilalisun?! Qünki həyatı yər yüzidin elip ketildi». **34** Aşwat Filipin: — Dəp bərsingiz, pəyöəmbərnıng bu səzi kimgə karitip eytiləjan? Əzigu mu yaki baxkə birsigimu? — dəp sorıdi. **35** Filip əşzini eqip xu yazmining xu kismidin baxlap, uningəqə Əysa toqrisidiki hux həwərnı jakarlap bərdi. **36** Ular yolda ketiwetip, su bar bir yərgə kəlgəndə, aşwat: — Mana bu yərdə su bar ikən. [Muxu yərdila] qəməldürülxümgə kəndəqə tosaləqə bar? — dedi. **38** U hərwinı tohtitixni buyrudi. Filip wə aşwat ikkisi billə suoqə qüxüp, uni qəməldürdi. **39** Ular sudin qıkkəndə, Rəbning Rəhı Filipni kətürüp elip kətti. Aşwat uni kəyta kərmidi, əmma u xadlinp yolini dawamlaxturdi. **40** Filip bolsa Axdəd xəhıridə pəyda boldi; u xu yurtni kəzip, xu yərdin Kəysəriyyə xəhırigə kəlgüqə boləjan həmmə xəhərlərdə hux həwər jakarlıdi.

9 Əmma [xu qəşlar] Saul hər nəpısidə Rəbning muhlisliroqə tehiqə izqil kiroqinlik təhditli seliwatkan pəyt idi. U Bax kahınnıng aldioqə berip, **2** Dəməxk xəhıridiki sinagolarəqə təwsiyə heti yezip berixni sorıdi. Xundak boləndə, u Dəməxktə [Məsih] yolidikilərdin birərsini, məyli ər bolsun, ayal bolsun tepiwəlsila, başlap tutkun kilip, Yerusalemoqə elip kelixkə ruhsət bolatti. **3** Saul yoloqə qıqip, Dəməxk xəhırigə yəkinlaxkəndə, tuyuksız asmandin küqlük bir nur qüxüp, uning ətrapini yorutuwətti. **4** U yərgə yikildi wə əzıgə: — Saul, Saul! Mənə niməxkə ziyankəlik kilisən? — dəgən bir awazni anglıdi. **5** — I Rəb, sən kimsən? — dəp sorıdi u. Awaz: — Mən sən ziyankəlik kiliwatkan Əysadurmən. **6** Ornungdin tur, xəhərgə kir, nemə kilixing kərkəlikı sənə eytip berilidu — dedi. **7** Uning bilən billə mangoqun adəmlər awazni anglisimu, heqkimni kərkəlməgəqə, xu yərdə ün qıqıralmay turupla qəldi. **8** Saul yərdin turup, kəzlırini eqip kəridi, lekin heq nərsini kərkəlmidi. Həmrəhliri uni kolidin yetiləp Dəməxkqə elip kirdi. **9** U üq küngəqə kəzi kərməs bolup nə yemidi nə iqmıdi. **10** Dəməxktə Ananiyas isimlik məlum bir muhlis bar idi. Rəb uningəqə bir əşayıbanə kərinüxtə kərinüp uni: — Ananiyas! — dəp qəqirdi. — Mana mən, i Rəb, — dəp jawab bərdi u. **11** Rəb uningəqə: — Sən dərhəl «Tüz» dəp ataləjan koqıqə berip, Yəhudaning eyidin Tarsusluq Saul isimlik birini sorap tap; qünki mana, u dua-tıləwət kiliwatıdu. **12** U dua kiliwatkinıda, əşayıbanə kərinüxtə Ananiyas isimlik bir kixining kelip, kəzini kəridioqan kilix üqün üstigə qəlini təgküzgənlikni kərdi, — dedi. **13** Ananiyas: — I Rəb, mən bu adəmnıng həwirini nuroqun kixilərdin anglıdim, u Yerusalemdiki mukəddəs bəndiliringgə xunqə kəp ziyən-zəhmət yətküzgən! **14** Həzir u muxu yərdə namıngəqə nıda kiləjanlarıning həmmisini tutup başlap üqün bax kahınlardin hoquk aptu — dedi. **15** Lekin Rəb uningəqə: — Bariwər! Qünki u namimni əllərnıng wə ularning padixahlirining həm İsrailarnıng aldida ayan kilix üqün əzımgə əlahıdə tallioqan bir əşwəbtur. **16** Qünki mən uningəqə namim üqün kənkilik azab-əqubətlərnı tartixining mukərrər

ikānlīkini ayan kīlimān, — dedi. **17** Buning bilān Ananiyas berip, xu oygā kirdi; u kōllirini Saulning ūstiga tēgkūzūp uningōja: — Kēridax Saul, Rēb, yāni bu yergā kelīwatqan yolongda sanga kēringēn Əysa, kēzlingini kēralēydiōjan bolsun dāp wā sening Mukəddās Rohka tolduruluḡung ūqūn meni xāhsān ēzi əwattī, — dewidi, **18** Saulning kēzlriridin huddi belik qasirikidək bolōjan bir nērsilar qūxūp, kēzlriri eqilip kēralēydiōjan boldi. U ornidin turup, qēmūldūrūxni kōbul kildi. **19** U oḡjzalanōjandin keyin, kuwwətlinip maōjduroḡa kirdi. **20** [Saul] Dəməxktiki muhlislarning yenida birnəoqqə kūn turdi wə waqtini otkūzmay sinagoglarōja kirip, «U kixi Hudaning Oqlidur» dāp Əysani jakarlawka baxlidi. **21** Uni angliōjanlari sēzlriridin intayin hāyran boluxup: — Bu adēm Yerusalemda bu namōja nida kīloḡuqlarini kattik wāyran kīloḡan hēlikī adēm əməsmu? Bu yergimu muxundaklarni baolap bax kaḡinlarōja tutup berix məkḡitidā kalgānmidi? — deyixti. **22** Lekin Saulning kayil kīlix kūqī barōjanseri exip, Əysaning Məsiḡ ikānlīkini ispatlap Dəməxktiki Yəḡudiylarni parakāndīqlīkkə qēmdūrdu. **23** Kēp kūnlərdin keyin, Yəḡudiylar Saulni yokatmakka kəst kīlmakqī boldi. **24** Lekin Saul ularning suyikastidin hāwər tapti; uni tutup eltūrūx ūqūn ular kēqə-kūndūz xəwərning kowuqlirida paylap yūrdi. **25** Lekin muhlislar bir kūni kēqidə uni qong sēwətkə olturoḡuzup, sepil [kamaridin] qūxūrdu. **26** Saul Yerusalemoja yetip berip, u yərdiki muhlislarōja koxulmakqī boldi, lekin ularning hāmmisi uning muhlis ikānlīkigə ixānməy, uningdin kōrkḡi. **27** Biraq Barnabas uni elip berip, rosullar bilən kēruxtūrdu. U ularōja Saulning Dəməxkning yolida Rēbni kandaq kergēnlīkini, Rēbningmu uningōja gəp kīloḡanlikini qūxēndūrdu wə uning Dəməxktə Əysaning namida kandaq jūr'ətlik bilən sēz-kalam yətkūzōgnlīkini ukurturdi. **28** Buning bilən, Saul Yerusalemda rosullar bilən billə oḡq-axkarə yūrtip, yūraklik ḡalda Rēbning namida sēz-kalam yətkūzətti. **29** U yənə grekqə sēzlixidiōjan Yəḡudiylar bilənmu sēzlixip munazirlixətti; natijisi, ular uningōja kəst kīlmakqī boldi. **30** Kēridaxlar bu ixtin hāwər tepip, uni Kəysəriyə xəḡirigə elip berip, andin u yərdin Tarsus degən xəḡərgə yoloḡa saldi. **31** U qaoḡda, pūtkil Yəḡudiyə, Galiliyə wə Samariyədiki jamaətlər [bir mēzgil] tinliqlīkka erixip, [etikadta] kūruldi; Rēbning kōrkunqida mengip, Mukəddās Rohning riḡbət-təsallisi bilən ularning sanlirimu barōjanseri kēpəyməktə idi. **32** Xu waqitlarda xundaq boldiki, Petrus həkəysi jaylarni arilap yūrgəndə, Lidda xəḡiridiki mukəddās bəndilərimu yoqlaxka qūxti. **33** U yərdə u Əneyas isimlik bir adəmmi uqrattī. Bu adəm paləḡ bolup, orun tutup yatqili sakkiz yil bolōjanikən. **34** Petrus uningōja: — Əneyas, Əysa, yəni Məsiḡ bolōḡuqī seni sakayitidu. Ornungdin turup, palisingni yioḡixtur! — dedi. U dərḡal ornidin turdi. **35** [Əneyasni] kergən Lidda xəḡiridiki wə Xaron rayonidikilərnig hāmmisi towa kīlip Rəbgə baolandi. **36** Yoppa xəḡiridə bolsa Tabita isimlik bir ayal muhlis bar idi (uning ismi grekqidə «Dorkas» idi). U hərdaim yahxi əməllər wə hāyər-sahawətlīk ixlarōja berilətti. **37** Xu kūnlərdə xundaq boldiki, u kesəl bolup, əlūp kətti. Kixilər jəsətni yuyup, ūstīnki kəwəttiki bir oygə yatquzup qoydi. **38** Yoppa xəḡiri

Lidda xəḡirigə yekin bolōjaqqa, Yoppadiki muhlislar Petrusning Liddada ikānlīkini anglap, uning aldioḡa ikki adəm əwattī. Ular: «ḡayal bolmay yənimizōja kəlsang!» — dāp yelindi. **39** Petrus ornidin turup ular bilən billə Yoppaōja bardi. Yoppaōja yetip kelixi bilən ular uni ūstīnki kəwəttiki oygə baxlap qixti. Barliḡ tul ayallar Petrusning ətraḡiōja olīxip, yioḡa-zar kīlixip uningōja Dorkasning ular bilən billə bolōjan waqtida əzligigə tikip bərgən kənglək-kiyimlirini kērsitixti. **40** Lekin Petrus hāmməylənni qikiriwetip, tizlinip olturup dua kildi. Andin u jəsətkə qarap: — Tabita, ornungdin tur! — dedi. Tabita kēzini eqip, Petrusni kēruḡ, ornida olturdi. **41** Petrus uningōja kolini uzitip uni yələp turoḡuzdi wə mukəddās bəndilar bilən tul ayallarni qakirip, Dorkasni ularōja tirik tapxurup bərdi. **42** Bu hāwər pūtkil Yoppaōja tarkilip, nuroḡun kixilər Rəbgə etiḡad kildi. **43** Xundaq boldiki, Petrus Yoppada Simon isimlik bir kēnqining eyidə uzun kūnlər turdi.

10 Kəysəriyə xəḡiridə Korniliy isimlik bir adəm bolup, u [Rim] koxunidiki «Italiyəliklər» kışmining yūzbexi idi. **2** U ihlasmən adəm bolup, əzi wə pūtkil eyidikiliri Hudadin kōrkətti. U mərdlik bilən namratlarōja hāyər-sahawət kīlip, daim Hudaōja dua-tilawət kīlattī. **3** Bir kūni qūxtin keyin saət ūqlərdə, u oḡayibanaḡ bir kēruñūxtə Hudaning bir pərixtsisining ezining yənioḡa kalgēnlīkini oḡuk kērdi. Pərixta uni: — Korniliy! — dāp qakirdi. **4** Korniliy uningōja kēzlririni tikip kattik qēqūp: — Təksir, nemə ix? — dāp soridi. Pərixta uningōja: — Sening dualiring wə hāyər-sahawətlīk ixliring Huda aldioḡa əslətmə kurbānliḡtək berip yətti. **5** Əmḡi sən Yoppaōja adəm əwətip, Petrus dəpmu atilidiōjan Simon isimlik adəmmi qakirtip kəl. **6** U Simon isimlik bir kēnqining eyidə mehman bolup turuwatidu. Simonning eyi dengiz boyida, — dedi. **7** Uningōja sēzligən pərixta kətkəndin keyin, Korniliy eydiki hizmətqilərdin ikkini wə daim yenida turup hizmət kīloḡuqlar iqidiki ihlasmən bir ləxkərnī qakirdi. **8** Barliḡ ixlarni qūxēndürgəndin keyin, ularni Yoppaōja əwattī. **9** Ətisi ular səpər kīlip xəḡərgə yekinlawkanda, qūx waḡti bolup, Petrus dua kīlix ūqūn əgzigə qixti. **10** Uning kōrsiki eqip ketip, bir nərsə yəy dedi. Biraq ular oḡiza təyayrlawatkanda, oḡayibanaḡ bir alamət Petrusni oruwaldi. **11** U asman eqilip, tət burjikidin baolanoḡan ḡalda yər yūzigə qūxūrūliwatqan kəng dastihandək bir nərsini kērdi. **12** Dastihanda hərḡil tət putluk ḡaywanlar, yər beoḡirliḡuqlar, asmandiki uqar-kənatlarnu bar idi. **13** Uningōja bir awaz anglandi: — «Ornungdin tur, Petrus, ularḡin soyup yə!» **14** — Yaḡ, Rəb, hərgiz bolmaydu! Mən hēqqaqan hēqḡandaq napak yaki ḡaram nərsini yegən əməsmən! — dedi Petrus. **15** Awaz ikkinḡi kətim kelip uningōja: — Huda ḡalal dāp pakliōjanni sən ḡaram demə! — deyildi. **16** Bu ix ūq kətim yūz berip, andin dastihandək bolōjan xu nərsə dərḡal asmanoja elip qikip ketildi. **17** Petrus kergən oḡayibana alamətning mənisi toḡrisida kaymuḡup turoḡanda, mana Korniliy əwətkən kixilər Simonning eyini tepip, dərəwaza aldidə turattī. **18** Ular birsini qakirip, uningdin Petrus dəpmu atilidiōjan Simon degən birsī bu yərdə turamdu? — dāp soridi. **19** Petrus teliḡu qoḡayibana alamətning mənisi ūstidə oyliniwatkanda, Roh uningōja:

— Mana, seni üq adəm izdöp kəldi. **20** Ornungdin tur, pəskə qüx, heq ikkilənməy ular bilən billə baroşin. Qünki ularni əwətküqi Mən! — dedi. **21** Petrus pəskə qüxüp, həliki adəmlərgə: — Silər izdigən kixi mana mən bolimən. Bu yərgə kelix səwəbinglar nemikin? — dedi. **22** Ular jawabən: — Həqkanıy bir adəm, Hudadin kərkidiəjan, xundakla pütkül Yəhədiy həlki təripligən Korniliy isimlik rimlik yüzbexi mukəddəs bir pərixət təripidin sizni əyigə qəqirtip, sizdin sez-kalam anglaxka əmr kilinojan! — dedi. **23** Xunga Petrus ularni əyigə təklip kilip, kondurup mehman kildi. Ətisi ornidin turup u ular bilən billə yoləğa qikti. Yoppadiki kərinədxlərdin bəziliri ularəğa həmrəh bolup mandgi. **24** İkkinqi küni, ular Kəysəriyəgə yetip bardi. Əmdi Korniliy tuəşkanliri wə yəkin yar-buradərlirini əyigə qəqirip, Petruslarni təqəzarlik bilən kütüp turatti. **25** Petrus əyigə kirgəndə, Korniliy aldioşa qəqip, ayioşioə ezini etip səjdə kildi. **26** Ləkin Petrus [dərhal] uni yələp turəyuzup: — Ornungdin turəjin! Mənmu bir insan, halas! — dedi. **27** U Korniliy bilən gəp kiləyiq əyigə kiriwidi, əyning iqigə yioşiojan top-top adəmlərnı kərdi. **28** U ularəğa: — Silərgə məlumki, biz Yəhədiylərnıng yat əlliklərdin birsi bilən bardi-kəldi kilixi yaki əylirigə kirixi Təwrat kənan-əkidilirimizgə hilap. Ləkin Huda manga heqkəndək adəmni napak yaki hərəm deməslikim kərəklilikni ayan kildi. **29** Xuning üqün silər adəm əwətip meni qəqiroşanda, heq rət kilmay aldinqlarəğa kəldim. Əmdi soray, meni nemə dəp qəqirdinglar? — dedi. **30** Korniliy mundaq dedi: — Tət künninq aldidə bügünki muxu wəkitkiqə roza tutkənidim; səət üqlərdə mən əyidə dua kiliwatattim. Tuyuksiz kiyimliridin nur qəknəp turidiəjan bir adəm aldimdə pəyda bolup ərə turdi: **31** «Korniliy! Duaying ijabət kilindi wə həyr-sahawətlik ixliring Huda aldioşa əsəlmə qurbanliktək yətti. **32** Xunga Yoppəşə adəm əwətip, Petrus dəpmu atilidiəjan Simon isimlik adəmni qəqirtip kəl. U dengiz boyidə olturaklıq Simon isimlik bir kənəqining əyidə mehman bolup turuwatid» dedi. **33** Xuning üqün, dərhal əzlririni qəqirip kelixkə adəm əwətkənidim. Əzlriri külbəmgə kelip yaxhi kildila! Əmdi biz həmməylən Huda əzlririgə əmr kiləjan barlik səzlərnı anglax üqün Hudaning aldidə hazır turuwatimiz. **34** Petrus əwətin eqip mundaq dedi: — Bərəkək, mən Hudani heqkəndək adəmgə yüz-hatirə kilmaydu, dəp qüxinip yəttim; bəlki hər əldin boləjanlar iqidə Uningdin kərkidiəjan wə həqkanıyət yürgüzidiəjan kixi bolsila, Uning aldidə məqbuldur. **36** Huda İsrail həlkiyə yətküzgən səz-kalam, yəni Əysə Məsih arkilik (u pütkül məwjudalarəğa Rəbdür) inək-jatirəmlik jakarlanəjan hux həwər silərgə məluməy; **37** Silərnıngmu Yəhya [pəyətəmbər] qəməldürüx qəqirikini yətküzgəndin tartip, Galiliyadin baxlap pütkül Yəhədiyə zeminliridə Nasarətlik Əysə toşuruluk guwahliktin — yəni Hudaning kəndək kilip uni Mukəddəs Roh wə küq-kudrət bilən məsihligənlikni, xuning bilən u həmmə yərnı kəzip, yaxhi əməllərnı kilip, İblisning ilkidə boləjanlarning həmmisini sakaytkənlikidin həwiringlar bardur. Qünki Huda uning bilən billə idi. **39** Bizmu uning həm Yəhədiylərnıng zeminidə həm Yerusaleməda kiləjan pütün əməllirining guwahqiliri. Ular uni yəyəqəqə esixi bilənmu əltürdi. **40** Biraq üqinqi küni, Huda

uni kəyta tirildürüp namayan kildi. Biraq həmmə kixilərgə əməs, pəkət Huda Əzi aldi bilən talliojan guwahqilar, yəni u əlümdin tirilgəndin keyin uning bilən həmdastihan boləjan bizlərnıng arimizdə namayan kildi. **42** U bizgə həlkiyə hux həwər yətküzüxnı wə əzining Huda təripidin tiriklər wə əlgənərnıng sorəqəqisi kilinip təyinləngüqi ikənlikini jakarlanəjan əmr kildi. **43** Barlik pəyətəmbərlər uningəyə guwahliq beriduki, hərkim uningəyə etikəd kiləjan bolsa uning nami arkilik gunəhliri kəqürüm kilinidi. **44** Petrus tehi bu səzlərnı kiliwatkəndə, Mukəddəs Roh səz-kalamni anglawatkən həmmə kixigə qüxti. **45** Petrus bilən billə kəlgən hətnilik boləjan ixəngüqilərnıng hərbiiri Mukəddəs Rohning yat əllərdikilərgimu ata kilinip təkülgənlikini kərip bək həyran boluxti. **46** Qünki ularning [karamət naməlum] tillardə səzlixip Hudani uluqşiojanliqini anglidi. Xunga Petrus: **47** — Muxu kixiləp bizgə ohxax Mukəddəs Rohni qəbul kiləyiq boləjan bolsa, kim ularning suəqə qəməldürüxnı qəbul kilixini tosalisun?! — dedi. **48** Xuning bilən u ularning Rəbning namidə qəməldürülüxnı buyrudi. Andin ular Petrusning ular bilən birnəqqə küni turuxini ətündi.

11 Rosullar wə pütkül Yəhədiyədəki baxkə kərinədxlar [yat] əlliklərnıngmu Hudaning səz-kalamini qəbul kiləjanliqini anglidi. **2** Xunga, Petrus Yerusaleməğa kəytkəndə, hətnilik boləjan [ixəngüqilər] uni əyibkə buyrup: **3** — Sən hətnə kilinməy adəmlərnıng əyidə mehman bolup, ular bilən həmdastihan boləydu?! — dedi. **4** Biraq Petrus pütün ixni baxtin-ahiriəyiqə ularəğa bir-birləp qüxəndürüp **5** mundaq dedi: — Yoppə xəhiridə dua kiliwatkənimdə, əyayibənə kərinüx meni oriwelip, bir əlamətnı kərdüm. Kəng dastihandək bir nərsə tət burjikidin bəqlənanə haldə əsməndin qüxüp, məning yənimdə tohtidi. **6** Uningəyə kəz tikip kərisəm, iqidə hərhil tət putluk həywanəy, wəyay həywanətlər, yər bəqirliqəyqilər, əsməndiki uqar-kənatlarmu bar ikən. **7** Andin: «Ornungdin tur Petrus, ularidin soyup yə!» dəgən bir əwəznı anglidim. **8** Mən: «Yək Rəb, hərzig bolmaydu! Mən heqkəqən hərəkəndək napak yaki hərəm nərsini əwətkiməy əyigə əməsmən!» dedim. **9** Biraq manga yənə: «Huda həlal dəp pakliəjan nərsini sən hərəm demə!» dəgən əwəz angləndi. **10** Bu ix üq kətim xundək təkrərlinip, ahir bulərnıng həmmisi əsmənəyə kəytdin tartip kətildi. **11** Mana dəl xu qəşdə, Kəysəriyədin meni qəqirixkə əwətilgən üq kixi mən turəjan əyning aldioşa kəldi. **12** Mukəddəs Roh meni heq ikkilənməy ular bilən billə bərixkə buyrudi. Muxu əltə kərinədxmu mən bilən billə bardı. [Kəysəriyəgə yetip kelip], həliki adəmning əyigə kirdük. **13** Bu kixi bizgə əzining əyidə pəyda bolup turəjan bir pərixtni kəndək kərgənlikini eytti. Pərixət uningəyə: «sən Yoppəşə adəm əwətip, Petrus dəpmu atilidiəjan Simon isimlik bir adəmni qəqirtip kəl, **14** u sənəyə wə pütkül əyilənggə niyatliq yətküzidiəjan bir həwərnı eytip beridü» dəgənlikən. **15** Mən gəpnı baxliəyində, Mukəddəs Roh huddi baxta bizning üstimizgə qüxkinidək, ularəyimu qüxti. **16** Xu qəşdə, Rəbning səz-kalamini, yəni: «Yəhya kixilərnı suəqə qəməldürgən, ləkin silər bolsanglar Mukəddəs Rohkə qəməldürülisilər» dəginini esimgə aldim. **17** Xunga, əgər Huda əmdi muxularəğa biz

Rəb Əysa Məsihkə etiqad qilənimizdin keyin bizgə bərgən iltipatkə ohxax iltipat ata qiləjan bolsa, Hudani tosaləjudək mən zadi kim idim? **18** Ular bu səzlərnə angliəjanda, əyibləxtin tohtap, Hudaəja mədhiyə okup: — Bərəkət, Huda əllərgimu həyatlikkə elip baridəjan towa kilixni nesip kiliptu! — deyixti. **19** U qəjdə, Istipanning ixil bilən ziyankəlikkə uqrap hərəkəysi jaylarəja tarkilip kətkənlər Fənikiyə rayoni, Siprus arili wə Antakya xəhəri katarlik jaylarəjə yetip berip, bu jaylarda səz-kalamni pəkət Yəhudiylarəjəyə yətküzətti. **20** Ləkin ulardin Siprus arili wə Kurini xəhəridin kəlgən bəzilər Antakya xəhərigə barəjanda, Rəb Əysaning hux həwərinə Greklərgimu yətküzətti. **21** Rəbning kəli ular bilən billə bolup, tolimu nuroqun kixilər ixinin towa kilip Rəbgə baəqləndi. **22** Bu həwər Yerusalemdiki jamaətning kulikiəja yetip kəldi. Xuning bilən ular Barnabasni Antakyaəjə arilap ətixkə əwətti. **23** Barnabas yetip berip, Hudaning məhir-xəqitini kərup, huxal boldi. U ularning həmmisidən jan-dilidin kət'iylik bilən Rəbgə qing baəqlinixkə riəbətəndürdi. **24** Qünki u Muqəddəs Rəhkə wə iman-ixənqə tolduruləjan bolup, yaxsi bir adəm idi. Xuning bilən zor bir top adəmlər Rəbgə kəxoldi. **25** Xuning bilən Barnabas Tarsus xəhərigə Saulni izdəp bardı. **26** Uni tepip Antakyaəja elip kəldi; xundək boldiki, ikkiylən jamaət bilən billə sək bir yil yəqilip, nuroqun adəmgə təlim bərdi. Muhlislarıning «Hristianlar» dəp tunji atilixi Antakyaadin baxlandı. **27** U künlərdə bəzi pəyoəmbərlər Yerusalemdin Antakyaəja qüxüp kəldi. **28** Bulardin Agabus isimlik birəylən otturəja qikip, Rəhning wəhəyini yətküzüp, kəttik bir aqarqilikning pütkül dunyani basidəjanlikini aldin eytti (bu aqarqilik dərwəkə «Klawdiyus Kəysər» həküm sürgən wəqəttə yüz bərdi). **29** Buning bilən [Antakyaadiki] muhlislarning hərbiəri əz kurbəja karap pul yəqip, Yəhudiyədə turuwatқан kərinədxlarəja yərdəm bərixni kərar kildi. **30** Ular bu kəramni ada kilip, ianini Barnabas wə Saulning kəli arkilik [Yəhudiyədiki jamaət] akşakəllirəja yətküzüp bərdi.

12 Xu qəjəlarda, Hərod padixah jamaəttikilərdin bəzilirigə ziyankəlik kiliməkəji bolup ularəja kəl saldi. **2** U Yuhənnaning akisi Yəqubni kiliqlap əltürdi. **3** Əzining bu kiləjan ixining Yəhudiylarəja yəqənləlikini kərup, u Petrusnima tutkən kildurudi (xu qəjdə «petir nan həyti» məzgili idi). **4** Petrusni tutkəndin keyin, uni zindanoəja taxlap, tət ləxkər bir guruppa kilinəjan tət kərawwul topiəja tapxurdi. Pasha həyettin keyin, Hərod uni halayik əldidə sorək kilməkəji idi. **5** Xungə Petrus zindanda tutup kəlini. Ləkin jamaət Hudaəja jan-dil bilən uning üqün dua kilixiwatətti. **6** Əmđi Hərod uni elip qikip sot kilixning əldinkə kəqisi, Petrus ikki zənjir bilən baəqləklik peti, ikki kərawwulning otturidə uhləwatətti; ixikning sirtidimu birməqqə kərawul zindanni kəzət kiliwatətti. **7** Wə tuyəksiz Rəbning bir pərixtsi kərunüp, bir nur kamərnə yorutti. Pərixətə Petrusning bikiəniəja nokup: — Tez tur! — dəp oyoəjətti. Uning kolliridiki zənjir u həman boxap qüxüp kətti. **8** Pərixətə uningəja: — Bəlingni baəqliwal! Kəxingnimu kiy! — dēdi. Petrus uning dēginini kildi. Andin u: — Qəpiningni yəpinəqləp kəynimdin mang! — dēdi. **9** Petrus uningəja əgixip [kəmerdin]

qikti. Biraq u pərixtning wasitisi bilən boluwatқан bu ixlarıning rastlikini bilməy, bəki bir əjayibənə kərunüx kəruptimən, dəp oylawatətti. **10** Ular birinji wə ikkinji kəzəttin ətəp, zindanning xəhərgə qikiədiəjan tēmür dərwəzisiəja barəjanda, dərwəza ular üqün əzlükidin eqilip kətti. Ular qikip, bir kəqidin ətkəndə, pərixətə tuyəksiz uning yənidin kətti. **11** Xu qəjdə, Petrus esigə kəlip, əz-əzige: «Dərwəkə əmđi Rəb Əz pərixtsidən əwətip, mənə Hərodning kəlidin wə Yəhədiy həlkəning kütəkənlirining həmmisidən kütəkəzuptu, dəp bildim» — dēdi. **12** Həqikiy əhwalni qüxinip yətkəndə, u Markus dəpəmu atilidəjan Yuhənnaning anisi Məryəmnəng əyigə bardı. U yərdə nuroqun kixilər yəqilip dua-tiləwat kiliwatətti. **13** U dərwəzining ixikini kəqəndə, Roda isimlik bir dēdək əwazni anglap qikti. **14** U Petrusning əwazini tonup, huxəllikidin ixikni eqikəimu ülgürməy yügürüp kəlip, həmməyləngə: — Petrus dərwəza əldidə turidu! — dəp həwər kildi. **15** Ləkin ular: — Sarang bolup kəldingəz! — deyixti. Biraq u: — Rast xundək, dəp turuwaldi. Ular: — U uning pərixtsi bolsa kərek! — deyixti. **16** Biraq Petrus dərwəzini kəqiwərdi. Ular qikip dərwəzini eqip, uning əzini kərgəndə qihəmməylən həng-təng boluxti. **17** Petrus ularəja ün qikəraməlikkə kol ixariti kilip, ularəja Rəbning əzini zindandin kəndək elip qikənləlikini eytəp bərdi. Andin keyin, u: — Bu həwərnə Yəqubkə wə kərinədxlarəja yətküzüp kəyunglar, — dəp, əzi u yərdin bəxkə yərgə kətti. **18** Tang atkəndə, kərawwullar Petrus zadi nəmə boldi dəp sarisimigə qüxti. **19** Hərod uni izdəp uning iz-dərikini tapalmioəqə, kərawwullarni sorək kilip, ularni əlümgə məhkum kilixni buyrudi. Bu ixtin keyin, u Yəhudiyədin qüxüp Kəysəriyə xəhərigə bərip xu yərdə turdi. **20** Əslidə Hərod [han] bilən Tur wə Zidondikilər arisidə kəttik jədəl bar idi. Həlbuki, Tur wə Zidondikilər birləxip, Hərodning əldiəja kəldi. Uning bilən yarixiwəlix üqün ular əldi bilən hanning Bilastus isimlik xəhsiy əqəjədarini əzligə yə-yələk boluxkə qayil kəlanidi. Qünki bu yurttikilər əxlikinə hanning ilkidiki jaylaridin əlati. **21** Bəlgiləngən kəruixüx künidə Hərod xəhənə tonlirini kiyip, sorək təhtidə olturup, ularəja nutuk səzlidi. **22** Angliəjan həlk: — Bu adəmnəng əwazi əməs, bəki bir iləhning əwazidur! — dəp wərkərxətti. **23** Xuan Pərwərdəgərnəng bir pərixtsi hannə urdi; qünki u xən-xərgəni Hudaəja bəəjixlimidi. Nətijidə, u kurtkə yəm bolup əldi. **24** Əmma Hudaning səz-kalamni dawəmlək bərk urup kəngəydi. **25** Barnabas bilən Saul Yerusalemdə ianilirini tapxurux hizmitini əda kiləjəndin keyin, Antakyaəja kəytip kətti. Ular Markus dəpəmu atilidəjan Yuhənnani bilən elip bardı.

13 Antakyaadiki jamaət iqidə bəzi pəyoəmbərlər wə təlim bərgəqilər bar idi. Ular Barnabas, «Kəra» dəpəmu atilidəjan Ximeon, Kurinilik Lukiüs, Hərod han bilən billə qəng boləjan Manaən wə Saullar idi. **2** Ular Rəbning ibaditidə bolup roza tutuwatқан bir məzgildə, Muqəddəs Rəh ularəja: — Barnabas bilən Saulni Mən ularni kilixkə qəqirəjan hizmət üqün Manga ayrip kəyunglar, — dēdi. **3** Xuning bilən, ular yənə roza tutup dua kiləjəndin keyin, ikkiylənəng üstigə kollirini təküzüp uzitip kəydi. **4** Ular Muqəddəs Rəh tərpidin əwətiləng bolup, Səlyukiyə xəhərigə bərip, u yərdin kəmigə qikip Siprus ariliəja kərap

yoloqqa qikti. **5** Salamis xəhrirogə yetip kelip, ular Yəhudiylarning sinagoglirida Hudaning səz-kalamini yatküzüxkə baxlidi. Yuhanna ularning yardəmqisi idi. **6** Ular pütün aralni arilap qıqıp, Pafos xəhrirogə kəldi. Ular u yərdə Baryəxua isimlik bir kixi bilən uqrixip kaldi. U sehırgər bolup, sahta pəyojəmbər boləqan bir Yəhudi yidi. **7** U kixi bu [aralning] rimlik waliyisi Sergiyus Pawlusning həmrəhi idi. Waliy uqumxluq bir kixi bolup, Barnabas bilən Saulni qakirtip, Hudaning səz-kalamini anglimaqçı boldi. **8** Lekin həliki sehırgər (uning grekqə ismi Əlimas bolup, «sehırgər» degən mənədə) ularəqə qarxi qikiq, waliyning rayini etikaqdin kayturuxni urunmaqçı idi. **9** Biraq Mukəddəs Rohkə tolduruəqan Saul (yənə «Pawlus» dəpmu atilidu) həliki sehırgərgə tikilip karap **10** uningə: — Əy, kəlbəng hərəhil hıylıgərlik wə aldamaqçilik bilən toəqan İblisning oəqli, həmmə həkkanıyılıqning dıxmini! Pərwədigarning tüz yollirini burmilaxni zadi tohtatməmsən?! **11** Əmdi Rəbning kəli üstüngə qüxti! Kəzliring kor bolup, bir məzgil künnəng yorukini kərəlməysən! — dedi. Xuan, bir hil tuman wə karəngəçuluq uni basti. U yolni silaxturup, kixilərdin meni kəlumdin yetilənglar, dəp iltiya qilatti. **12** Yüz bərgən ixni kərgən waliy Rəbning təlimigə kattik həyran bolup, Uningəwə etikaq kildi. **13** Pawlus bilən uning həmrəhliri kemigə qikiq, Pafostin Pamfiliyə əlkisidiki Pərgə xəhrirogə bardı. U yərdə Yuhanna uların ayirilip Yerusalemoqə kaytti. **14** Pawluslar bolsa Pərgə xəhriridin qikiq, dawamlıq mēngip Pisidiyə rayonidiki Antakya xəhrirogə berip, xabat küni sinagogkə kirdi. **15** Təwrat kismiliridin wə pəyojəmbərləning yazmiliridin oquluəqandin keyin, sinagogning qongliri ularni qakirtip: — Kərandaxlar, əgər halayiqkə birər nəsihət səzənglar bolsa, eytinglar, — dedi. **16** Pawlus ormidin turup, kol ixiriti kilip, halayiqkə mundak dedi: — Əy Israillər wə Hudadin kərkəkanlar, kulak selinglar! **17** Bu Israil həkkinəng Hudasi ata-bowilirimizni tallidi; ular Misirdə musapir bolup yaxioqan waqitlarda ularni uluoq kildi, Əzining egiz kətürgən biliki bilən ularni Misirdin kutkuzup qikti. **18** U qəldə ularəqə təhminən kirik yil oqəmhərluk kildi **19** andin Qanaan zeminidiki yəttə əlni yokitip, ularning zeminlirini ularəqə miras kilip bərdi. **20** Bu ixlarəqə aldi-kəyni bilən təhminən tət yüz əllik yil kətti. Keyin, taki Samuil pəyojəmbər otturiəqə qikkıqə, u ularəqə batur həkimlarni tikləp bərdi. **21** Andin ular bizgə bir padixəhni bərsəkən, dəp [Samuil pəyojəmbərdin] tilidi. Xuning bilən Huda ularəqə Binyamin kəbilisidin Kix isimlik adəmməng oəqli Saulni tikləp bərdi. U kirik yil həküm sürdi. **22** Biraq [Huda] Saulni səltənəttidin qıxırıp, ularəqə Dawutni padixəh kilip turoquzup bərdi. Huda uning həkkiədə guwahlik berip: «Kənglümdikidək bir adəmmi, yəni Yəssəning oəqli Dawutni taptim. U Mening toluq iradəmgə əməl kilidu», — dedi. **23** Əzi wədə kiləqəndək Huda bu adəmməng nəslidin Israil həkkiğə bir Kutkuzəqçı tikləp bərdi — u bolsa Əysaning əzidur! **24** U həkkinəng otturiəqə qikixtin alwwal, Yəhya [pəyojəmbər] qikiq, barlik Israil həkkinəni towa kilixni [bildüridiəqan] qəməldürüxni kəbul kilinglar, dəp jakarlıdi. **25** Yəhya [pəyojəmbər] wəzipini tamamləqəndə, halayiqkə mundak degənidi: «Silər meni kim dəp bilisilə? Mən silər kütəkən zat əməsmən.

Biraq mana, məndin keyin birsi kelidu, mən hətta uning ayaq kəxlirini yexixkimu layik əməsmən!» **26** Əy kərandaxlar, İbrahımning jəmətining nəsilirini wə arənglardiki Hudadin kərkəkanlar, bu nijatlıqning səz-kalami silərgə əwətildi! **27** Yerusalemdə turuwatqanlar wə ularning həkimliri [Əysani] tonumay, uning üstidin gunahkar dəp həküm qikəroqini bilən, hər xabat küni oqulidiəqan pəyojəmbərləning aldin eytkən səzilirini əməlgə axurdi. **28** Gərgə ular uning öləm jazasiəqə həküm kilixkə tegixlik birər gunah tapalmioqan bolsimu, waliy Pilatustin yənıla uni öləmgə məhkum kilixni etündi. **29** Ular [bu] [ixlarni kilip] muqəddəs yazmilarda uning həkkiədə aldin pütülgənərləning həmmisini [əzli bilmigən halda] əməlgə axuroqəndin keyin, uning jəsitini kresttin qıxırıp, bir kəbrigə koydi. **30** Lekin Huda uni öləmdin tirildürdi! **31** Tirilgəndin keyin, u burun əzi bilən Galiliyəndin Yerusalemoqıqə əgixip kəlgənərgə kəp künlər iqidə [naqqə kətim] kərinüp turdi. Bu kixilər hazir [Israil] həkkiğə uning wəwahqiliri boluwatidu. **32** Bizmu ata-bowilirimizəwə kilinoqan wədinəng hux həwirini silərgə hazir jakarlaymiz — Huda Əysani [arimizdə] tikləp, bu wədinə uning həkktə əwədliri boləqan bizlərgə əməlgə axurdi. Bu həkktə Zəburning ikkinəyi küyidə aldin'ala mundak pütülgən: «Sən Mening Oəqlum, Əzüm seni bügünki künidə tuəqdurdum». **34** Əmdiliktə Hudaning Əysəwə qirixni kayta kərgüzməy öləmdin tirildüridiəqanlıq həkkiədə u [muqəddəs yazmilarda] mundak aldin eytkən: «Dəwutkə wədə kiləqan mehır-xəpəktəlrni silərgə ata kilimən!» **35** Xunga yənə bu həkktə yənə bir ayəttə: — «[I Huda], Səning muqəddəs Boləququngəwə tenining qirixini kərgüzməysən». **36** Qünki Dawut dərwəkə Hudaning iradisi boyiqə əz dəwri üqün hizmət kilip, əz ata-bowiliriəwə kəxuluq öləmdə uhlap uning teni qırıp kətkənidi. **37** Lekin Huda öləmdin tirildürgüqi bolsa qirixni hək kərmidi. **38** Əmdi xunga silər xuni bilixinglar kərkəki, i kərandaxlar, hazir gunahlardan kəqürüm kilinix yoli dəl xu kixi arkilik silərgə jakarliniwatidu. **39** Musa pəyojəmbərgə qıxırılqən Təwrat kanuni bilən silər halas bolalməywatqan ixlardin uningəwə etikaq kiləquqilar u arkilik halas kilinip həkkanıy kilinidu! **40** Xunga, pəyojəmbərlər aldin eytkən xu balayı'apət bəxinglarəwə qıxməsəliki üqün ehtiyat kilinglar! — **41** «Kəranglar, i mazək kiləquqilar, həyranuhas bolup halək bolunglar! Qünki silərnəng künliringlarda bir ix kilimənki, Uni birsi silərgə elan kilsimu silər xu ixkə hərgiz ixənməysilər!» **42** Pawlus bilən Barnabas sinagogdin qikəwatqanda, jamaət ularəqə kəlkəri xabat küni bu ixlər həkkiədə yənə səzləxni yelindi. **43** Sinagotiki jamaət tarkəloqanda, nuroqun Yəhudiylər wə Hudadin kərkəkan Təwratkə etikaq kiləqan Yəhudi yəməslərmu Pawlus bilən Barnabaskə əgəxti. İkksi ularəwə səz kilip, ularni Hudaning mehır-xəpəktidə qing turuxkə dəwət kildi. **44** Keyinki xabat küni, pütün xəhər həkki degüdək Hudaning səz-kalamini angliəqli kelixti. **45** Biraq bundak top-top adəmləni kərgən Yəhudiylər həsətkə qəməp, Pawlusning səzilirəwə qarxi tətür gəp kilip, uningəwə təhmət kildi. **46** Əmdi Pawlus bilən Barnabas təhimu yürəklik halda mundak dedi: — Hudaning səz-kalamini aldi bilən silər [Yəhudi y

halkigə] yatküzix kerək idi. Lekin silər uni qatkə keqip ezüinglarni mænggülik hayatka layik kermigendin keyin, mana biz [silərdin] burulup əllərgə yüzlinimiz! (aiōnios g166) 47 Qünki Pərwərdigar [mukəddəs yazmılarda] bizgə mundak buyruoan: — «Mən Seni [yat] əllərgə nur boluxka, Yər yüzining qət-yaklıriyoqə nıjatlık boluxung üqün Seni atıdim». 48 Əllərdikilər bu səzni anglap, huxal boluxup Rəbning sız-kalamını uluoqlaxtı; mænggülik hayatka erixixkə bekitilənlərnin həmmisi etiqađ kildi. (aiōnios g166) 49 Xundak kılıp, Rəbning sız-kalamı pütkül zeminoqa tarkaldı. 50 Bırak Yəhudiylar Hudadin kərkəñan yukiri təbikilik ayallarni həm xəhər mətiwərlirini kutritip, Pawlus bilən Barnabaska ziyankəxlik kılıquzup, ular ikkisini öz yurtliridin qoşlap qikardi. 51 Əmma Pawlus bilən Barnabas ularoqa karap ayaqliridiki topini keqixturuwetip, Konya xəhriqə karap mangdi. 52 [Antakyadiki] muhlislar bolsa huxallikqa həmdə Mukəddəs Rohka tolduruldi.

14 Konya xəhriqə xundak boldiki, Pawlus bilən Barnabas Yəhudiylərnin sinagogioqa kirgəndə, jamaətkə xundak səzlidiki, nətijədə Yəhudiylar wə Greklərdinmu nuroñan kixilər etiqađ kildi 2 (halbuki, ixənmigən Yəhudiylar [yat] əlliklərnin kəngüllirini zəhərləp, ularni kərinədxlaroqa qarxi turuxka kutrattı). 3 Xunga [Pawlus bilən Barnabas] u yərdə heli uzun turup, Rəbgə tayinip yürəklik halda [hux həwərnı] jakarlıdı; Rəb ularning kolliri bilən mejiyilik həmətlər wə karamətlərnı kərsitip öz mehir-xəpkitining sız-kalamioqa guwahlik bərdi. 4 Buning bilən xəhər həlki ikkigə bəlünüp ketip, bəziliri Yəhudiylar tərəptə, bəziliri bolsa rosullar tərəptə turdi. 5 Ahirda, bir kışim yat əlliklər bilən Yəhudiylar arisida (öz baxlıkliri bilən birliktə) rosullarnı kiynap, qalma-kesək kılıx kutratkuluqi bax kətürdi. 6 Lekin ular bu ixtin həwər tepip, xu yərdin keqip Likawunya rayonidiki Lистра wə Dərbə xəhərliri həmdə ətraptiki yurtlaroqa karap mangdi. 8 Xu qəoqda, Lистра xəhriqə putlirida məşduri yok, heq mēngip bəkmioñan bir tuoqma paləq olturattı. 9 Pawlus sız kiliwatqanda, wə adəm uningəyo kulak selip olturattı. Pawlus uningəyo kez tikip uning saqaytilixioqa ixənqi barlıqini kərip yetip, 10 yukiri awaz bilən: — Ornungdin dəs tur! — dedi. Həliqi adəm xuan ornidin dəs turup mēngixka baxlıdı. 11 Lekin Pawlusning bu ixini kərgən top-top adəmlər Likawunya tili bilən: — İlahlar insan kiyapitigə kirip arimozioqa qüxüptu! — dəp warkirixip kətti. 12 Ular Barnabasni «İlah Zeus» dəp ataxtı wə Pawlusni sızləxtə baxlamqi boləoqqa uni «İlah Hərmis» dəp ataxtı. 13 Xəhərnin sirtida «Zeus İlah»ning buthanisi bar idi. Xu [buthanidiki] kahin xəhər dərwasioqa öküz wə gül qəmbirəklərnı elip kelip, həlk bilən billə rosullarəyo atap kurbənlık kılmaqci boldi. 14 Lekin rosullar Barnabas bilən Pawlus bu ixni anglap, kiyim-keqəklirini yirtkən halda, kəpquikning arisioqa yügürüp kirip, warkirap mundak dedi: 15 — Halayik, wə ixlarnı nēmə dəp kiliwatisilər?! Biz silərgə ohxax həssiyattiki insanlarmiz! Biz silərgə bu ərziməs nərsilərnı taxlap, asman-zemin, dengiz-okyan wə ulardiki barlık məhluklarnı Yarətkuqi həyat Hudaəyila ibadət kiliwinglar kerək dəp jakarlawatimiz! 16 Burunqi

dəwrlərdə, u hərəkəysi əllərnı öz yollirida mēngixka yol kəyoqan. 17 Xundak bolsimu, U Əzini ispatlaydioñan guwahlıknı kalduremioñan əməs. Qünki U həmişə silərgə xapaət kərsitip, yaməqurnı əz waktida ərxtin yəyoqdurup mol həsul ata kılıp, ax-tamak bilən silərnı toyoquzup, kəlbınglarnı huxallikqa qəmdürüp kəldi. 18 Həttə ular bu sızlərnı kılıoñan bolsimu, halayikning ularəyo atap kurbənlık kiliwinı aralanı tosuwaldı. 19 Lekin Antakya wə Konya xəhərliridin bəzi Yəhudiylar kelip, kixilərnı əzlıriqə qayil kilixi bilən, həlk Pawlusni qalma-kesək kildi, andin uni əldi dəp karap, xəhər sirtioqa sərəp aqıqip taxlıwətti. 20 Lekin muhlislar uning ətrəpicioya olaxkanda, Pawlus ornidin turup, xəhərgə qayıp kirdi. Ətisi, u Barnabas bilən billə Dərbə xəhriqə kətti. 21 Əmdı ular Dərbə xəhriqə hux həwər jakarlap, nuroñan adəmlərnı [Məsihgə] muhlis boluxka kirgüzgəndin keyin, ikkiylən Lистра, Konya wə Antakya xəhərlirigə qayıp bərdi. 22 Ular u yərdə muhlisların kəlbırlirini kılıqayıp, ularni etiqađta qıng turuxka riəbətəndürüp, xundakla: — Biz Hudaning padixahlikioqa kirixtə nuroñan japa-muxəqətlərnı bəximizdin ətküzüximiz mukərrər bolıdu, — dəp nəsihət kildi. 23 Ular yəne hərəkəysi jamaət iqidə əksəqəllərnı tallap bəlgiləp, dua kılıx wə roza tutux arkilik ularni əzlıri etiqađ baəloqñan Rəbgə tapxurdi. 24 İkkıylən Pısidıyə rayonidin ətup Pamfiliyə əlksisigə kəldi. 25 Ular Pərgə xəhriqə sız-kalamni yətküzgəndin keyin, Attalya xəhriqə bərdi. 26 Andin u yərdin kəmigə qikiq, [Suriyədiki] Antakyaəyo karap kətti. Ular əslidə xu yərdə əzlıri hazır tamamlıoñan bu wəzıpini ada kiliwxka [jamaəttikilər tərıpidin] Hudaning məhri-xəpkitigə tapxurulənanıdı. 27 Qayıp kəlgəndə, ular jamaətnı bir yərgə jəm kılıoñanda, ularəyo Hudaning əzlıri arkilik kılıoñan barlık əməllirini, xundakla Hudaning kəndak kılıp əllərgə etiqađning bir ixikini aqanlıkini sızləp bərdi. 28 Ular u yərdə muhlislar bilən billə uzun məzgil turdi.

15 Xu qəoqlarda bəzilər Yəhudiyə əlksisidin kelip, [Antakyadiki] kərinədxlarəyo: — Silər Musa [pəyoqəmbərgə] tapxurulənan yəsun boyiqə hətne kiliwinixi kəbul kilməsisənglar, kutkuzulmaysilər! — dəp təlim bərixkə baxlıdı. 2 Bu ix toqrisida qəng məjira qikəñan bolup, Pawlus bilən Barnabas ikkiylən xu kixilər bilən kəskin munazirə kiliwxkəndin keyin, [kərinədxlar] Pawlusni, Barnabasni, xundakla ularning arisidin bırnəqqəyolənnı bu məsilə toqrisida rosullar wə əksəqəllər bilən kərxütixkə Yerusaleməyo barsun dəp bekitgən. 3 Xundak kılıp ular jamaət tərıpidin yoloqa selinip, səpıridə Fənikiyə rayoni wə Samariyə əlksisini besip ətup, barəoñanla yeridə əllərnıngmu towa kılıp [etikad] yoloqa kiranlikini təpsiliy sızlıdı. Bu həwər barlık kərinədxlarnı zor xadlıkqa qəmgüzdi. 4 Pawluslar Yerusaleməyo kəlginidə, ular jamaəttikilər, rosullar wə əksəqəllər tərıpidin qarxi elinip, kəpquikkə Hudaning əzlıri arkilik barlık kılıoñan əməllirini bayan kılıp bərdi. 5 Lekin Pərsiyə məzhıpidikilərdin etiqađ yoloqa kiran bəzilər ornidin turuxup: — Muxu [yat əlliklərnı] hətne kilix kerək, xundakla ularəyo Musaəyo qüxürülgən Təwrat qanunioqa əməl kiliwi kerəklikini jekiləx kerək! — dedi. 6 Xunga rosullar bilən əksəqəllər bu məsiləni muzakirə kilix üqün jəm

boluxti. **7** Uzun səhəbtlixixtin keyin, Petrus ornidin turup mundak dedi: — Kerindaxlar, dəsəptiki künlərdə Hudaning iqinglardin meni tallap mening aqizim arkilik hux həwərdiki səz-kalamni yat əlliklərgə anglitip ularning etiqađ kiliixida wasitə kiliixka bekitkənlikidin həwiringlar bar. **8** Wə insanlarning qəlbini bilgüqi Huda Mukəddəs Rohni bizgə ata kilişinidək, ularoşimu ata kildi. **9** Xundak kiliş, Huda ularni biz bilən heqkandak pərkəndürməy, ularning qəlbirini etiqađ arkilik pak kildi. **10** [Əhwal mana xundak ikən], əmđi silər nemə üqün ezimiz wə ata-bowilirimizmu kətürəlmigən bir boyunturukni muhslislarning boynioşa artmaqđi bolup, Hudani sinimakđi bolisiler?! **11** Əmdilikta, biz bolsak Rəb Əysaning mehİR-xəpkitigə tayinip ularoşa ohxax kutkuzulimiz, dəp ixinimiz. **12** [Bu səzdin keyin], Barnabas bilən Pawlus qikiş, Huda əlziri arkilik yat əlliklərnig arisida kərsətkən barlik məjizilik alamətlərni wə karəmətlərni buyan kiliş bardi; kəpçilik ularoşa kulak selip sükütta tərdi. **13** Ularning səzi tügigəndin keyin, Yaşup mundak dedi: — Kerindaxlar, manga kulak selinglar! **14** Bayatin Ximeon Hudaning yat əlliklərnimu baxtinla xapaət bilən yoxlap, ularning arisidin Əz nami üqün bir həlk qikiridoşanlikini qüxəndürüp öti. **15** Pəyoşəmbərlərnig eytkanlirimu buningoşa uyoşun kelidu, huddi [mukəddəs yazmilarda] munu səzlər pütülgəndək: — **16** — ««Muxu ixlardin keyin, Mən kaytip kelip, Dawutning yakişoşan qədirini yengibaxtin kurup tikləməw, Uning harabiliklirini qayta bina kiliş, əsligə kəltürimən. **18** Xundak kiliş, jaşandiki baxka insanlarmu, yəni Mening namim bilən ataloşan barlik əllər Meni izdəp tapidu» dəydu bu ixlərni əməlgə Axuroşuqi wə xundakla ularni əzəldin ayan kiliş kəlgən Pərwərdigar!» (aiōn g165). **19** — Xuning üqün hulasəm xuki, yat əlliklər arisidin towa kiliş Hudoşa etiqađ başlişoşanlaroşa awarə-əşirçilik selip koymaslikimiz kerək; **20** pəkaət ularoşa: «Butlaroşa atilip buloşanoşan nərsilərni yeyixtin, jinsiy buzukluktin, qanni wə boşup soyuloşan həywanlarning gəxliridinmu yeyixtin neri bolunglar» dəp tapilap, bir pərqə hət yazayli. **21** Qünki kədimki dəwrlərdin tartip hər xəhərdə xabat künidə sinagoglarda Musa [pəyoşəmbər]ning eytkanliri oqulup, uning kərsətmiliri əgilitip kəlgən. **22** Xuning bilən rosullar, əksakallar, xundakla Yerusalemdiki pütkül jamaəttikilər əz arisidin birnaqə ədamni tallap, ularni Pawlus wə Barnabas bilən billə Antakyaşa əwətxini layik kərdi. Əslidə kerindaxlar iqidə baxlamqi bololan Yəhuda (Barsabas dəpmu atilidu) bilən Silaslar buningoşa tallandi. **23** Hət bolsa ularoşa tapxuruldi, uningda mundak yeziləni: — «I Antakya, Suriya wə Kilikiyədə turuwatқан yat əllik kerindaxlar, — [Yerusalemdiki] kerindaxliringlardin, rosullar bilən əksakallardin silərgə salam! **24** Arimizdin bəzi kixilər qikiş yeninglaroşa berip, səzliri bilən silərnə biarəmlikka selip kənglünglarni parəkəndə kiliş koşoşanlikini anglişuk. Ləkin biz ularoşa heqkandak səz-əmr kilmiduk. **25** Xu səwəbtin, biz bu ixta oylirimiz bir yərdin qikəndin keyin, arimizdin tallanoşan birnəqqəylərnə səyümlük Barnabas wə Pawlusimiz bilən billə yeninglaroşa əwətxini qarar kilduk. **26** Bu ikkiylən Rəbbimiz Əysa Məşihning nami üqün həyatini hətərgə təwəkkül kilişoşan kixilərdur.

27 Xunga biz Yəhuda bilən Silasni yazoşanlirimizni silərgə əz aqiz bilənmə səzlər bərsun dəp, yeninglaroşa əwəttuk. **28** Gərnigə poskallisişoşa kəlsək, Mukəddəs Rohka, xundakla bizlərgimu xu layik kəringənki, təwəndiki zərür bololan ixlardin sirt, silərgə heqkandak baxka ixni yülkimaslikimiz kerək: **29** — Butlaroşa ataloşan nərsilərdin, qanni wə boşup soyuloşan həywanlarning gəxliridin yeyixtin wə jinsiy buzukluktin neri bolux — silər muxu birnəqqə əxtin saqlansanglar, yaxhi kilişoşan bolisilər. Aman-hatirjəm bolunglar!» **30** Xundak kiliş, ular [kerindaxlar] təripidin yoloşa selinip, Antakyaşa bardi. U yərdə pütün jamaəttikilərnə yioşip, hətni ularoşa tapxurdi. **31** Ular hətni oqup, uningdin bololan rişəbt-əsəllidin zor xadlandi. **32** Yəhuda wə Silaslar əzlimu pəyoşəmbərlərdin bolup, kerindaxlarni nuroşun səz-nəsihətlər bilən rişəbtləndürüp, ularni kuwwətləndürdi. **33** [Yəhuda wə Silaslar] u yərdə bir məzgilni etküzgəndin keyin, Antakyaşadi kerindaxlarning səpərigə amanlik tiligən halda uzitixi bilən, ular əzlini əwətkən [Yerusalemdikilərnig] kəxişoşa qaytti. **34** Ləkin Pawlus wə Barnabas Antakyaşada kəlip, baxka nuroşun kerindaxlarning həmkarlikida təlim berip Rəbning səz-kalamidiki hux həwirini jakarlap turdi. **36** Ləkin yənə birnəqqə künlərdin keyin Pawlus Barnabaska: Biz burun Rəbning səz-kalamini yətküzgən həmmə xəhər-yezilaroşa berip, kerindaxlarning yenioşa berip, həlni sorap kəlayli, — dedi. **37** Barnabas bolsa Yuşanna (Markusmu deyilidu)ni billə elip barmakqi bolqandı. **38** Biraş Pawlus alindiki kətim Pamfiliya əlkisidə ulardin ayrilip kətkən, Rəbning hizmitidə ular bilən billə [dawamlık] səpər kilişoşan Markusni yənə elip berixni aqilanilik əməs dəp qaridi. **39** Xuning bilən ikkiylən otturisida bək kəskin ihtilap bolup, ahir berip ular bir-biridin ayrilip ketixti. Barnabas Markusni elip, kemigə olturup Siproş arilioşa kətti. **40** Pawlus bolsa Silasni tallidi; kerindaxlarning ikkiylərnə Hudaning xapaıtigə amanət kiliş bilən u ikkisi yoloşa qikiş. **41** U əmđi Suriya wə Kilikiya əlkilirini arilap etüp, [hərkaysi jaylarda] jamaətlərni kuwwətləndürdi.

16 Andin u Dərbə wə Listra xəhərlirigimu bardi. Mana, xu yərdə etiqađqi Yəhudiy bir ayalning oşli, Timotiy isimlik bir muhliş bar idi. Uning atisi bolsa grek idi. **2** Listra wə Konya xəhərliridiki kerindaxlarning həmmisi uning toşpurluk yaxhi guwahlik berətti. **3** Pawlus uni ezi bilən billə elip mangmaqđi boldi. Biraş bu yərdiki Yəhudiyarning həmmisi [Timotiyning] atising grek ikənlikini bilgəqka, Pawlus uni elip hətnə kildürdi. **4** Ular xəhər-yezilərdin etəkə, Yerusalemdiki rosullar bilən əksakallar [yat əllərgə] bekitkən bəlgilimilərnə ularning riayə kiliş üqün tapxurdi. **5** Xundak kiliş, jamaətlər etiqađta küqəytilip, sanlirimu kündin-küngə kəpəydi. **6** Mukəddəs Roh ularning Asiya əlkisidə səz-kalamni jakarlixioşa yol koşmioşan bolup, Pawluslar əmđi Frigiya wə Galatiya rayonliridin etüp, **7** Misiya rayonişoşa kəlgəndin keyin, Bitiniya əlkisigə kirməkqi boldi. Biraş Əysaning Rohi ularoşa bundak kilişikimü yol koşmidi. **8** Xuning bilən ular Misiyadin etüp, dengiz boyidiki Troas xəhərigə qüxti. **9** Xu küni kaqta, Pawluska bir oşayibanə kəriünux kəriünüp, Makedoniyalik bir kixi uning aldidə erə turup: — [Dengizdin] etüp,

Makedoniyagə kelip, bizgə yərdəm bərgəysən! — dəp
ətündi. **10** U bu kərünüxnı kərgəndin keyin, Rəb
bizni jəzmən u kixilərnıng xəxiyə berip, ularoşa hux
həwər jakar laxka qəqirənan, degan huləsigə kelip, dərhal
Makedoniyagə bərixka təyyarlandı. **11** Biz kemigə
qikip, Troastin yoloşa qikip, Samodrak ariloşa qarap yol
alduk wə ətisi [Makedoniyədəki] Neapolis xəhriyə yetip
barduk. **12** U yərdin Makedoniyəning xu rayonidiki
Filippi degan muhim xəhriyə əttuk. Bumu Rimdiki bir
mustəmləkə xəhər idi. Biz bu yərdə birməqqə kün turduk.
13 Xəbat küni, [xəhər] dərwasidənin qikip dəryə sahiligə
barduk; çünki biz u yərdə dua-tilawət kiliديوان bir jay
bər dəp oylidik; dər wəka xundak boldi. Biz olturup, u
yərgə yoiqlənan ayallaroşa sezlənxə baxlıdik. **14** Ularning
iqidə səsün rəht sodisi kiliديوان, Tiyatira xəhriulik,
Hudadin kərkiديوان Lidya isimlik bir ayal bar idi. Rəb
uning qəlbini Pawlusning eytqanlirini qobul kiliخکا
aqti. **15** U ailisidikilər bəlməldürüləng bolup bizdin
ətünüp: — Əgər silər meni [həkiqətən] Rəbgə etiکاد
kiloşuqi dəp bilsənglər, mening öyümgə berip turunglar!
— dəp qing turup bizni maқullatti. **16** Bir küni biz xu
dua kiliديوان jayoşa ketip barojinimizda, bir dedək bizgə
yoluktı; bu kizəşə pal saloşuqi bir jin qaplixiwəlojanidi;
dedək hojayinlirioşa pal selix uylı bilan nuroşun payda
tepi bərgənidi. **17** U yol boyi Pawlus wə bizgə əgixip:
— Bu kixilər Həmmidin aliyy Hudaning kulliri, ular
silərgə niyatlik bir yolini jakarlaydu! — dəp warkirap
mangdi. **18** U uda kəp künlər xundak warkiridi. Bu ix
Pawlusning qəlbini azablap, u kizəşə burulup, jinəşə:
— Əysə Məsihning nami bilən buyruymənkı, uningdin
qik! — deyixigila, jin xuan qikip kətti. **19** Dedəkning
hojayinliri uningəşə başliqan pul tepix ümidining
yokka qikkənlirini kəriup, Pawlus bilən Siləşə kol selip,
ularni bazar məydəniyə sərəp, həkumdarlarning aldioşa
elip bardı. **20** Ular ikkiylənni sorəki əməldarlarıning
aldioşa qikişirip: — Bu adəmlər Yəhudiylər bolup,
xəhriymizni qalaymiqanlaxturəwətməktə. **21** Biz bolsəki
rimliklərmiz, ular kənunimizəşə hiləp bolənan wə qobul
kiliخکا yəki yürgüzüxkə bolmayديوان qəidə-yosunlarni
təroşib kiliwatidu! — dəp xikəyət kildi. **22** Toplanənan
haləyikmə ularəşə hujum kiliخکا qozəşaldı; sorəki
əməldarlar ularning kiyimlirini yirtip yalingəqləp,
kəltək bilən dumbiləxkə əmr qixürdi. **23** Ikkiylənni
kəltək bilən kəp dumbiliوان keyin, ularni zindənoşa
taxlıdi wə xundəklə gundipayni qəttik kəzitiخکə
buyrudi. **24** U buyruknı tapxuruwelix bilən ularni
zindənaning iқkiriidiki kamerəşə soləp, putlirioşa ixkəl
saldı. **25** Tün yerimda, Pawlus bilən Siləşə dua kiliş,
Hudəşə mədhiyə küylirini eytiwatətti. Bəxkə məhəbuslar
bolsə kulək selip angləwatətti. **26** Tuyuksiz qəttik
yər təwərx yüz bərdi; zindənaning ullirimu təwrinip
kətti wə zindənaning həmmə ixikliri xuan əqilip,
hərbir məhəbusning kixənlirimu qixürp kətti. **27**
Gundipay uykuđin oyoşinip, zindənaning ixiklirining
oquq turoşanlikini kəriup, məhəbuslar qeqip ketiptu
dəp oyləp, kiliqini suoşurup elip, əzini eltürüwəlməki
boldi. **28** Ləkin Pawlus qəttik əwəzda: — Əzünəgə zərər
yətikizmə, həmmimiz bar! — dəp warkiridi. **29** Gundipay:
Qiraqlarni kəltüringlər dəp towləp iқkiriğə etilip kirip,
titriğən həlda Pawlus bilən Siləşəning ayioşioşa yikildi.

30 Andin ularni taxkiriəşə elip qikiş: — Kutquzuluxum
üqün nemə kiliخim kərək? — dəp soridi. **31** Rəb
Əysəşə etiکad kilişin, wə xundək kilişəng, əzünəgə həm
ailəngdikilərmu kutquzulidu! — dedı ular. **32** Xuning
bilən, ikkiylən uningəşə wə uning bərlək ailisidikilərgə
Rəbning səz-kalamini yətküzdi. **33** Kəqə xu saətning
əzidila [gundipay] ularni bəxləp qikiş, yərilirini yuyup
təzilidi; andin u dərhal ailisidikilər bilən qəməldürüxnı
qobul kildi; **34** ikkiylənni əz öyigə bəxləp kelip, ularning
aldioşa dastihən saldi. U pütkül ailisidikilər bilən Hudəşə
etiکad kilişənliktin zor xədləndi. **35** Ətisi ətiğəndə,
sorəki əməldarlar yasəwəllarni zindənoşa əwətiş: — U
ikkiylənni koyuwetinglər! — dəp buyrudi. **36** Gundipay
Pawluska bu seznı yətküzüp: — Sorəki əməldarlar
ikkinglərnı koyuwetix yarlıkını qixürdi. Silər əmđi
zindənanin qikiş, tinq-aman yoləngləroşa qikişinglər,
— dedı. **37** Biraқ Pawlus yasəwəlləroşa: — Biz Rim
puқraliri bolsəkmə, əməldarlar bizni sorəki kilişəylə
haləyikning əldidə kəltək bilən dumbəlap, zindənoşa
taxlıdi. Əmđi ular həzir bizni yoxurunə qəşliməqimü?
Yəki, bundək kilişə bolmaydu! Əməldarlar əzliři kelip
bizni qikişərsun! — dedı. **38** Yasəwəllər bu sezlərnı
sorəki əməldarlarəşə yətküzdi. Ular ikkiylənni Rim
puқrəsi ikənlirini angləp qorқup kətti; **39** ularning
kənglini elixkə [zindənoşa] berip, ularni zindənanin elip
qikişəndin keyin, xəhərdin qikiş ketixni qəyta-qəyta
ətündi. **40** Ikkiylən zindənanin qikişini bilən Lidyaning
öyigə bardi; andin u yərdə kərindəxliri bilən kərişüp,
ularni riəşə bəlməldürəndin keyin, yoloşa qikiş kətti.

17 Ular səpərinə dawam kiliş Amfipolis wə Apolloniya
xəhərliridən ətüş, Tesalonika xəhriyə kəldi. U
yərdə Yəhudiylərnıng sinəgogi bar idi. **2** Pawlus aditi
boyiğə ularning arisiəşə kirip, udə üq xəbat küni
u yərdə jəm bolənanlar bilən muқəddəs yazmilərnı
xərhəşə munəzirilixip, **3** ularəşə Məsihning əzəb-
əqubətlər tartqəndin keyin əlümđin tirilixi muқərrər
dəp qixəndürdi həm ispatlıdi wə: — Mən silərgə
jakarlıqən muхu Əysə dəl Məsihning Əzi xu! — dedı. **4**
[Yəhudiylərnıng] iқidin bəzilər qəyil bolup ixinip, Pawlus
bilən Siləşə kəşuldi; xundəklə Hudədin kərkiديوان
Greklərdin zor bir top adəmlər wə əz bolmioşən yukiri
təbikiđiki grek ayəllərmu xundək ixəndi. **5** Biraқ
Yəhudiylər buningəşə həsət kiliş, birməqqə qəbiş
adəmlərnı yoişip, bir top kixilərnı topləp, xəhərnı astin-
üstün kiliwətti. Yəhudiylər Pawlus bilən Siləşni xəhər
həlk [kəngəxmisiğə] tapxuruş bərix iқün ularni tutux
məqsitidə Yəson isimlik birsining öyigə bəsturuş bardı.
6 Ləkin ular ikkiylənni tapəlməy ular Yəson wə bəxkə
birməqqə kərixdəxni xəhər əməldarlırining aldioşa tartip
əprip: — Jəhənni astin-üstün kiliwətkən xu adəmlər
muхu yərgimü yetip kəldi; **7** Yəson ularni əyidə qobul
kildi. Ular Əysə isimlik bəxkə bir pədişəh bər dəp
jakarlap, Kəysərnıng pərmanlırioşa qərxı qikişətidul!
— dəp quқən selixti. **8** Ular bu sezlər bilən haləyikni
wə xəhər əməldarlırinı dəkkə-dükkigə selip koydi.
9 Əməldarlar Yəson wə bəxkə tutup kelingənlərdin
kapələt puli əloşəndin keyin, ularni koyuwətti. **10**
Kərindəxlər həyal bolməy Pawlus bilən Siləşni xu küni
keqidə Bəriyə xəhriyə əwətiwətti. Ular u yərgə yetip
barəşəndə, Yəhudiylərnıng sinəgogişə kirdi. **11** U

yördiki [sinagogdakilər] Tesalonikadakilərgə kəriqanda esil hislətlik bolup, sez-kalamni kizikip anglidi wə ularning eytkanlirining tooqra yaki hatalikini enikalap bilix üqün, hərəküni mukəddəs yazmılarni ketirkinip izləndi. **12** Nətijidə, uların nuroqun Yəhudiylar, esilzadə grek ayallardın bir kısmı wə xundakla heli kəp grek ərlər etikad kildi. **13** Lekin Tesalonikadiki Yəhudiylar Hudaning sez-kalamining Pawlus arklilik Bəriyadimu jakarliniwatqinini anglap, u yərgimu berip topilang kətürməkqi bolup, ammını kutratti. **14** Xuning bilən kərandaxlar Pawlusni dərhəl dengiz boyioğa əwətiwətti. Silas bilən Timotiy bolsa Bəriyada kaldi. **15** Pawlusni uzitip mangoqlanar uni Afina xəhriqiqə elip bardi. Andin ular Pawlusning: — «Silər Silas bilən Timotiyoga mumkinkədər mening yenimoğa tezraq kəlsun dəp yətküzüp qoyunglar» degən tapxurukini elip, [Bəriyaoğa] kaytip kəldi. **16** Pawlus Afina xəhriqidə Silas bilən Timotiyini kütüp turqanda, pütkül xəhərdikilərnin butpəroslikkə berilip kətkənlikini kərup, rohi kattik azablandı. **17** Xunga u sinagogda Yəhudiylar wə Hudadin kərkədioqlanlar bilən həm xuningdək hərəküni bazarda uqriqoqlan kixilər bilən munazirlixattı. **18** «Epikurlar» wə «Stoiklar» dəp ataloqan bəzi pəylasoplarmu uning bilən munazirlixikkə baxlıdi. Ulardin bəzilər: — Bu bilərmən poqi nemə dəp jeyliwatidu? — deyixti. Yənə bəzilər Pawlusning Əysa wə adəmlərnin ölümündin tirildürüldioqlanliq həkkiydiki hux həwərnı jakarlioqlanlikidin: — U yat ilahlarınin təröjibatqisi ohxaydu! — deyixti. **19** Xunga, ular Pawlusni elip «Areopagus» degən [kengəx] məydanioga apirip: — Sən tarkitiwatqan yengi təlimingning nemə ikənlikini bizmu biləskə qandak? **20** Qünki sən bəzi öjəyriy ixlarni kulikimizoğa yətküzüwatisen, biz ularning mənisi zadi nemə ikənlikini bilgüimiz bar, — deyixti **21** (əmdi Afinaliklar wə u yərdə turuwatqan qətəlliklərnin həmmisi waqtını birər yengilikni yətküzüix yaki anglaxtin baxqa ixkə sərپ kilmaytti). **22** Xunga Pawlus Areopagus məydaniqing otturisioga qikiq mundak dedi: Əy Afina həlkil! Silərnin hər jəhəttin jin-ilahlaroğa qoqxunuxkə kattak bərilənliliklarni kərdum. **23** Qünki həmmə yərnı arilap, silərnin tawapqahlırlinglarni kəzdin kəqürginimdə, üstige «Naməlum bir Hudaoga ataloqan» dəp pütülgən beoqxlimisi bar yənə bir kurbangahni kərdüm. Əmdi mən silər tonumay turup ibadət kiliwatqan xu [Hudani] mana hazır silərgə tonuxturup jakarlay. **24** Pütkül ələmni wə uningdiki barlik məwjudatlarını yaratqan Huda asman-zeminning İgisi bolup, insanlarni kəli bilən yasaləqan ibadəthanilarda turmaydu, **25** yaki birər nərsige həjiti qüxkəndək insanlarning kollirining əjrigə mohtaj əməstur, qünki U Əzi həmmə janıwaroğa hayatliq, napəs, xundakla [ehytiyajlik boləqan] həmmə nərsini ata kılıdu. **26** U birlə ədəmdin insanıyətteki barlik millətlərnı barliqkə kəltürdi, ularni pütün yər yüzige orunlaxturup, ularoğa has boləqan pəyt-pəsillər həmdə turidioqan jaylırining pasillirini aldın bəlgiləp bərdi. **27** Bularning məqsiti «İnsanlar meni izdisun, bəlkim silaxturup tapsun» deganliktur. Əməliyətə, u heqqsımızımdin yirək əməs. **28** Qünki biz Uningda yaxaymız, hərəkət kilimiz wə Uningda wujudimiz bardur; aranglardiki bəzi

xairlar eytkindək: «Biz Uning nəslidurmiz!». **29** Xunga, Hudaning nəslı boləqaqka, biz Təngri Boləquqini altun-kümmüx yaki taxtin yasaləqan, hünərnəwning mahariti wə təsəwwuri bilən oyuloqan birər nərsige ohxaydu, dəp oylimasliqimiz kerək. **30** Xunga Huda burunkı zamanlardikilərnin xundak qəpətlətik waqtılırini nəziridin saqit kılıqini bilən, lekin bügünki künde U həmmila yərdə pütün insanlarni gunəhlirioğa towa kılıxkə əmr kilməqta! **31** Qünki U Əzi tiklignə insan arklilik pütkül dunyani həkkanıylik bilən sorək kılıdioqan bir künini bəlgilidi; U uni ölümündin tirildürənlıki bilən bu ixning mukərrər ikənlikige ispat bərgəndi. **32** [Pawlusning] «əlgənlərnin tirilixi» həkkiyə eytkanlirini angliqanda bəzilər uni məshirə kılıxkə baxlıdi. Yənə bəzilər: — Bu ix həkkiyə səndin yənə anglayli, — dedi. **33** Buning bilən, Pawlus məydandın qikiq kətti. **34** Biraq bəzilər uningoga qoxulup, etikad kildi. Bularning iqidə «Areopagus» kengəxmə həy'ətliridin biri boləqan Diyonisiyus wə Damaris isimlik bir ayal, xuningdək baxqa birqanqə kiximu bar idi.

18 Bu ixlardın keyin, Pawlus Afina xəhridin ayrılıp Korint xəhriqə bardi. **2** U u yərdə Pontus əlkisidə tuquloqan Akwila isimlik bir Yəhudiylar bilən uning ayali Priskillanı uqratti. Ular [Rim] [imperatorı] Klawdiyusning barlik Yəhudiylar Rim xəhridin qikiq ketixi kerək, degən yarliq səwəblik yekində Italiyədin kəlgəndi. Pawlus ular bilən tonuxup, **3** ular bilən kəspidax boləqaqka, billə turup ixlidi (qünki ular qedirqilik bilən xuqullinatti). **4** Hər bir xabat künidə u Yəhudiylarning sinagogioğa kirip, Yəhudiylar wə greklar bilən munazirlixip ularni [Hudaning sez-kalamioğa] kayil kılıxkə tirixattı. **5** Biraq Silas bilən Timotiy Makedoniyađın kəlgəndin keyin, Pawlus sez-kalamni yətküzüxkə aldirdi, jan keydürüp Yəhudiylaroğa: — Əysa — Məshiqning Əzidur, dəp guwahlik bərdi. **6** Lekin, ular uningoga qarxi qikiq uni həkəratlıdi. Buning bilən Pawlus pəxini kəkiq, ularoğa: — Əz kəninglar öz bəxinglaroğa qüxsun! Mən buningoga jawbakr əməsmən! Bügündin baxlap, mən [silərdin burulup] yat əlliklərgə barımən, — dedi. **7** Buning bilən Pawlus ulardin ayrılıp, Titiyus Yustus isimlik, Hudadin kərkədioqan bir kixining eyige berip turdi. Uning əyi sinagogning yenida idi. **8** Əmdi sinagogning qongi Krispus pütün ailisidikilər bilən Rəbgə etikad kildi. Nuroqun Korintliklarmu bu həwərnı anglap, etikad kiliq qəməldürüxnı qəbul kildi. **9** Rəb keqidə Pawluska bir oqayibana kərutix arklilik wəhəy yətküzüp uningoga: — Kərkəmə, süküt kilməy səzlə, **10** qünki Mən sən bilən billə. Heqkim sangə qol selip zərər yətküzməydu, qünki Mening bu xəhərdə nuroqun kixilirim bar, — dedi. **11** Xuning bilən Pawlus u yərdə bir yil altə ay turup, u yərdiki kixilər arisidə Hudaning sez-kalamini əgətti. **12** Əmma Gallio Ahaya əlkisining waliysi boləqan waqtida, Yəhudiylar birlixip Pawlusni tutup Galliyoning «sorək təhti»ning aldioğa apirip, uning üstidin: Bu adəm kixilərnı qanunoğa hilap həlda Hudaoga ibadət kılıxkə qayil kiliwatidu! — dəp xikayət kildi. **14** Pawlus aqzini aqay dəp turuxioğa, waliy Gallio Yəhudiylaroğa: — Dərwəkə, i Yəhudiylar, bu xikayitinglar birər nahəklik yaki eqir jinayət tooqrisidə boləqan bolsa, səwrqanliq bilən silərgə kulək salsam orunluk

bolatti. **15** Birak bu ix [pəxət] bəzi nam-isimlar, sozlar wə özüinglarning [Təwrat] kanuninglar üstidə talax-tarixlaroşa qetixlik ikən, uni özüinglar bir tərəp qilinglar! Mən bundak ixlaroşa sorakqi bolmaymən! — dedi. **16** Xuning bilən u ularni sorak təhti aldidin həydəp qikardi. **17** Halayik sinagogning qongi Sostenisni tutuwelip, sorak təhtining aldidə kattik urojili turdi. Birak [waliy] Galliyo bu ixlarning həqkaysisioşa qətkə pisənt kilmidi. **18** Pawlus Korint xəhiridə yənə kəp künlərinə etküzgəndin keyin, kərinədxlar bilən hoxlixip, Priskilla wə Akwilalarning həmrahlikidə kemigə olturup, Suriyogə qarap kətti. [Yoloşa qikixtin ilgiri] u Kənkriya xəhiridə Hudaəşa iqkən bir kəsimidin qaqlirini qüxürüwətkənidi. **19** Ular Əfəsus xəhirigə barəojandin keyin, u Priskilla wə Akwilani kəldurup koyup əzi [xu yərdiki] sinagogka kirip, Yəhudiylar bilən munaziriləxti. **20** Ular uni uzunrak turuxka tələp kiliwidə, u qoxulmay, **21** «Mən kəndəklə bolmisun kələr həytni Yerusəlemdə etküzimən; andin Huda buyrusa, silərnin yeninglaroşa yənə kelimən», — dəp ular bilən hoxlixip, Əfəstin kemə bilən yoloşa qikti. **22** U Kəysəriyə xəhiridə kemidin qüxüp, [Yerusəleməşa] qikip jamaət bilən həl soraxkəndin keyin, Antakya xəhirigə qüxüp kətti. **23** Antakyadə bir məzgil turəojandin keyin, u yənə yoloşa qikip Galatiya wə Frigiya yutlririni bir-birləp arilap, barəojanla yeridə barlik muhlislarning etikədini kuwwətlidə. **24** Bu arida, Iskəndəriyə xəhiridə tuəuloəjan Apollon isimlik bir Yəhudiyo Əfəsus xəhirigə kəldi. U natik adəm bolup, muqəddəs yazmildarin helila qongkur sawati bar adam idi. **25** U Rəbning yoli toərluk təlim aloəjan bolup, otluk roh bilən Əysa həkqidə əynən sezləp təlim berətti. Birak uning həwiri pəxət Yəhya [pəyoəmbər]ning yürgüzgən qəməldürüxi bilən qəklinətti. **26** U sinagogda yürəkətkə sozləxkə baxlidi. Uni angliəjan Priskilla bilən Akwila uni eyigə elip berip, uningəşa Hudaning yolini tehimu təpsiliyo qüxəndürdi. **27** Keyin, Apollon Ahaya əlkisigə barməkqi boləojanda, [Əfəsusluk] kərinədxlar [Ahayadiki] muhlisləroşa hət yezip, ularin Apollonni kərxə elixni bəkmə tələp kildi. U xu yərgə berip, Hudaning məhəp-xəpkiti arkilik etikəd kiləojanlarəşa qoxulup, ularəşa zor yərdəmdə boldi. **28** Qünki u həlk-ələm aldidə Yəhudiylar bilən munazirilixip, ularəşa küqlük rəddiyə berip, muqəddəs yazmildarin xərhixi bilən Məshihning Əysa ikənlikini ispatlap bərdi.

19 Apollon Korint xəhiridiki wəktidə, Pawlus səpər kilip, iqki kurukluk arkilik Əfəsus xəhirigə kəldi. U yərdə bəzi muhlislar bilən uqrixip, **2** ulardin: — Silər etikəd kiləojinilarda, Muqəddəs Roh silərgə ata kilinəojanmu? — dəp soridi. — Yak, biz həttə Muqəddəs Roh bar degənni zadi anglimaptikənmiz, — dəp jawab bərdi ular. **3** Pawlus yənə: — Undakta, silər kəndəq qəməldürülxidə qəməldürüləngənsilər? — dəp soridi. — Biz Yəhya [pəyoəmbər] yətküzgən qəməldürüləxni kəbul kilduk, — dedi ular. **4** Pawlus: — Yəhya [pəyoəmbər] həlkə yətküzgən qəməldürüləx bolsa gunəhlarəşa towa kilixni bildüridəojan qəməldürüləx bolup, ularəşa əzidin keyin kəlgüqigə, yəni Əysəşa etikəd kilix kerəklilikni tapiloəjanidi, — dedi. **5** Ular buni anglap, Rəb Əysaning namida qəməldürüləxni kəbul kildi. **6** Pawlus qolini ularning üstigə təgküzüp turuxi bilən, Muqəddəs Roh ularəşa qüxti. Buning bilən

ular namələm tillarda sozləxkə həm pəyoəmbərləroşa wəhəy-bexarətlərnə yətküzüxkə baxlidi. **7** Ular təhminən on ikki ərkək kixi idi. **8** Pawlus üç ay dawamidə [Əfəsus xəhiridiki] sinagogka kirip, yürəklik bilən səz kilip, ular bilən Hudaning padixəhlikidiki ixlar toərlisidə munazirilixip kayil kilixka tirixti. **9** Ləkin bəziliri jəhəllik kilip ixinixni rət kilip, halayik aldidə [Rəbning] yoloəşa həkərat kəltürgəndə, Pawlus ularin qikip, muhlislərnimə ayrip qikti. U hərküni Tirannus isimlik adəmnin leksiyihənisidə munazirə-muzakirə etküzdə. **10** Bu ix ikki yil dawamləxti. Nətijidə, Asiya əlkisidiki pütin həlk, Yəhudiylar bolsun, Greklər bolsun həmməyilə Rəbning səz-kəlamini angliidi. **11** Huda Pawlusning qolliri arkilik kəramət məjzilərnə yərtti. **12** Kixilər həttə qol yəqlik wə pərtuklarni Pawlusning tenigə təgküzüp, andin kəsəllərnin yenioəşa apirip, ularning üstigə yərtti. Nətijidə, kəsəllər səkiyip, yaman rohlar ularin qikip kəttəti. **13** Ləkin xu ətrəpta yüridəojan, «jinkəx» Yəhudiylarin bəzilirimə Rəb Əysaning namini ixlitip bəkkəsi kelip, jin qərləxkənlər üstidə turup jinlarəşa: «Pawlus jakərləwətkən Əysaning namidin sanga kattik buyruk bərimən!» dəyidəojan boldi. **14** Bu ixni kilidəojanlarning arisidə Skewa isimlik bir Yəhudiyo bəx kəhningin yəttə oərlimə bar idi. **15** Ləkin [ular kəojiləwətkəqi boləojan] yaman Roh ularəşa jawabən: — Əysani tonuymə, Pawlustin həwirim bar, biraq özüinglar kim bolisilər?! — dēwidi, **16** yaman Roh qərləxiwəloəjan kixi ularəşa etilip qikip, ularni urup xəmə kilip, ularning üstidin qəlib kəldi. Ular yəlingəq wə yarilənoəjan həldə əyidin kəqip qikip kətti. **17** Bu ix Əfəsus xəhiridə turəwətkən barlik Yəhudiylar wə Greklərgimə məlum bolup, kərkunq həmmisini basti wə Rəb Əysaning nami uləojandi. **18** Nətijidə, nuroəjan etikədqilar burunkə kiləojanlirini ikrar kilip, aldidə qikti. **19** Səhərgərlək kiləojanlardin nuroəjan adəmlər əzilirinin səhərgərlək kitab-pənamilirini əkelip [bir yərgə dēwəlp], kəpqiqlikəng aldidə kəyduərtixti. Bu kitablarning kimməti jəmiy əlimg küməx tənggigə yəttəti. **20** Xundəq kilip, Rəbning səz-kəlamini küggə igə bolup, bərk urup üstünlukkə ətti. **21** Bu ixlar yüz bərgəndin keyin, Pawlus kənglidə, Makedoniya wə Ahaya əlkisidin etüp Yerusəleməşa bərixkə niyət bəojlidi. U: — U yərgə barəojandin keyin, Rim xəhirini kərtip kəlixim kərkək, — dedi. **22** Xuning bilən, u əzigə yərdəmdə boluwətkənlardin Timotiy bilən Erastus ikkiyləni Makedoniyağə əwətiwətip, əzi yənə bir məzgil Asiya əlkisidə turdi. **23** Dəl xu qəojda, [Əfəsus xəhiridə] [Rəbning] yoli toərluk əojir maliməqilik kəttürildi. **24** Ayal iləh Artemisni sūrətləp küməx təkqə-həykəllərnə yəsoəjuqi Dimitriyo isimlik bir zərgər bar idi. Uning bu ixni hünərwənlərgə kəp pəyda təpəzəttəti. **25** Dimitriyo hünərwənlərnə wə xuningəşa oħxax ixlar bilən xuoqulliniwətkən bəxka ustilərnə yioəjp, ularəşa: — Buradərlər, bizning gülliniximizning bu ix bilən bəqlik ikənlikini bilisilər; **26** həzir həliki Pawlusning nəmə ixlarni kilip yürgənlikini angliəjan həm kərgən boluxunglar kərkək. U: «Qol bilən yəsiwəloəjan nərsilərlə iləhlar əməs» dəyix bilən, pəxət Əfəsusda əməs, bəki pütkül Asiya əlkisidə degüdək nuroəjunliəjan kixilərnə kayil kilip, əzduərup

burawatidu. **27** Əmdi hazır bizning bu sodimizoğa bətnam qaplaş həwpı bolupla qalmay, bəki büyük ayal ilah Artemisning buthanisimu ərimas dəp qarılıp, hətta Asiya elkisi wə pütkül jahan ibadət kildioğan [bu ayal ilahimizning] xan-xəripimu yokilix həwpigə duq keliwatidu! — dedi. **28** Bu sözlərnı anglioğan kəpçilik oşəzəpkə qəmüp, kayta-kayta: — Əfəsusluqlarning Artemisimiz büyüktur! — dəp quxan kətürüxkə baxlıdi. **29** Buning bilən pütkül xəhər malimatang bolup kətti. Halayik Pawlusning səpərdaxliridin Makedoniyalik Gayus wə Aristarhularnı tutup sərəp, serk məydaniyoğa təngla yopurulup mangdi. **30** Pawlus halayik arisoğa kirməki boluoğani, lekin muhlislar uning kirixigə yol koymidi. **31** Hətta Pawlusning dostliri boluoğan əlkə əməldarlıridin bezilirimu uningə həwər yətküzüp, uni serk məydaniyoğa berixkə təwəkkül kılmaslıkka jekilidi. **32** Əmdi bəzilər buni dəp warkırisa, bəzilər uni dəp warkırıxip, pütün sorun warang-qurungə taldi; kixilərnıng kəpinqisi əzlrining nemigə yioşioğanlikinimu bilməytti. **33** Yəhudiylar Iskəndər isimlik adəmnı aldioğa ittirip qikırıwıdi, kəpçilik uni aldioğa turoşuzdi. Iskəndər kəpçiliklə qol ixariti kılıp, [Yəhudiylarnı] aqlımaqki boldı. **34** Biraq kəpçilik uning Yəhudyi ikənlikini bilip kəlip, həmmisi təngla: — Əfəsusluqlarning Artemisimiz büyüktur! — dəp ikki saətqə quxan kətürüp turuxti. **35** Ahirda, xəhərnıng bəx mirzisi halayikni tinqlandurup mundak dedi: — Əy Əfəsusluqlar! Biz Əfəsusluqlarning xəhərnıng büyük Artemisning buthanisining wə uning əsmandin quxkən süritining koşdioğuşisi ikənlikini bilməydioğan kim bar! **36** Bu ixlarnı inkar kılalmioğanikən, əzınglarnı besiwelıxınglar, bəxbəxtaklık kılmaslıkınglar kerək. **37** Qünki silər bu kixilarnı bu yərgə [sorakka tartixka] elip kəldınglar; lekin ular ya buthanılarnı buloşuqlar ya bizning ayal ilahimizə kupurluk kıləşuqlardın əməs. **38** Əgər Dimitriy wə uningə koxuloğan hünərwənlərnıng məlum bir kixining üstidin xikayiti bolsa, soraxanılar oşuk turmaqta wə sorakı waliyatımo bar. Ular xu yərlərdə bir-biri bilən dəwalaxsun; **39** wə bəxkə birər məsililiringlar bolsa, rəsmiy sorunda bir tərəp kılınixi lazim. **40** Biz əmdi yənə bügünki wəkəni toplıang dəp ərz kılınix həwpidə turuwatimiz; qünki bu malımanlıkning heç sawəbi kərsitilmıgəqə, həsəbinimu berəlməymizdə! **41** Bu sözlərnı kılıp bolup, u yioşioğan halayikni tarkitiwətti.

20 Topılang besikqəndin keyin, Pawlus muhlislarnı qakırıp, ularnı rişbətəndürdi wə ular bilən hoxlıxıp, Makedoniyoğa qarap kətti. **2** U xu ətrəptiki yurtlarnı arılap, etiqaqılarnı nuroşun səz-təimlər bilən rişbətəndürgəndin keyin, Yunanoğa berip, **3** u yərgə üq ay turdi. Pawlus kemigə olturup Suriyoğa mangay dəp turoğanda, Yəhudiylarning uni əltürüx suyikəsti bilinip kəlip, u Makedoniyo arkilik [qurukluk bilən] kaytıp ketix karariyoğa kəldi. **4** Uningə həmrəh boluoğanlar Beriyalik Pirrusning oşlı Sopater, Tesalonikalıqlardın Aristarhı bilən Sekundus, Dərbəlik Gayus, Timotiy wə Asiya elkisidin Tikikus bilən Trofimuslar idi. **5** Ular awwal Troas xəhərigə berip, bizning yetip beriximizni kütüp turdi. **6** Biz bolsaq «petir nan həyti» künliridin keyin, Filippi xəhəridin kemigə olturup, bəx kündin keyin

Troaska kəlip, ular bilən uqrxatuk wə u yərdə yəttə kün turduk. **7** Həptning birinqi küni, biz nan oxtuxkə jəm boluoğanda, Pawlus ətisi kətməki boluoğaxkə, jamaətkə səz kılıxkə baxlıdi; səzini tün yerimgiqə uzartti. **8** Biz jəm boluoğan yukırıki kəwəttiki əydə nuroşun qara qıraşlar yenip turattı. **9** Əwtikus isimlik bir yigit derizidə olturoğani. Pawlus səzlər heli bir yərgə barəğanda, uni mügdək besiwatqanıdi. Andin u oşərk uykuoğa ketip, u üçinqi kəwəttin yərgə yikilip qüxti. Kəpçilik uni yərdin kətürüp qarisa, u əliup boluoğani. **10** Pawlus pəskə qüxtip, uning üstigə etilip, kuqaqlap turup: Azablanmanglar, u tirikkən! — dedi. **11** Kaytıdin əygə qikıq, nannı oxtup yegəndin keyin, Pawlus ular bilən tang atkuqə uzun sezləxti wə u bu yərdin yoloğa qikıti. **12** [Troastikilər] bolsa heliki yigitni əyigə həyat apirip koşdi. Ular buningdin qəksiz tasallı tapti. **13** Biz bolsaq Pawlustin burun Assos xəhərigə kemə bilən barduk. Qünki Pawlus xu yərgə piyadə berig, silər məmudin awwal yetip berip, u yərdə meni kemigə eliwelıxni kütünglar, dəp orunlaxturoğani. **14** Assosta u biz bilən uqrxəkəndin keyin biz uni kemigə elip Mitulin xəhərigə kəlduk. **15** Andin xu yərdin qikıq, ətisi Hiyos arilining udulioğa kəlip turduk. Üçinqi küni Samos arilioğa yetip kəlduk wə Trogillium xəhəridə kənduk; uning ətisi Miletus xəhərigə barduk. **16** Qünki Pawlus Asiya elkisidə kəp wəqətni ətküzüwətməslıx üçün, dengiz səpiridə Əfəsusta tohtımay ətup ketixni qarar kıləğani. Səwəbi, u «orma həyti» künni mumkinkərd Yerusalemda ətküzüx üçün aldiraytti. **17** Əmdi Miletus xəhəridin Əfəsuska adəm əwətip, jamaəttiki aqsakallarnı qakırdi. **18** Ular kəğəndin keyin, u ularoğa mundak dedi: — Mən Asiya elkisigə ayoş baskan birinqi kündin tartip, silər bilən kəndak ətkənlikim hərbiringlaroğa məlum. **19** Rəbning hizmitidə hər tərəptə kəmtər bolup, kəz yaxlırim təktülğənlikini, xundakla Yəhudiylarning suyikəstliri tüpəylidin beximdin ətkən sinaklarda qidoğanlikimni bilisilər, **20** wə yənə məyli ammiwi sorunlarda bolsun yaki əy-əylərdə bolsun, silərgə təlim bərginimdə, silərgə paydılik bolsila heqnemini ayımay jakarlap, **21** Yəhudiylar həm Greklərgimu Huda aldida towa kılıx wə Rəbbimiz Əysa Məsihəgə etiqaq kılıx keraklıkigə guwahlık berip jekilıgənlikim həmminglaroğa məlum. **22** Həzir mana, roşta bəşlanoğan halda Yerusalemoğa ketiwatımən. U yərdə nemə ixlarning beximoğa qüxidioğanlikini ukımaymən; **23** Pəşət xuni bilimənki, Mukəddəs Roş mən barəğanla xəhərlərdə zından kixənliwi əz abaz-əqubətlərnıng meni kütüp turidioğanlikini aldın enik eytip kəlmətkə. **24** Lekin mən əz musapəmni tamamlıxım, Rəb Əysadin tapxuruwaloğan hizmətni ada kılıxım, yəni Hudaning meşir-xəpkiti toşrisidiki hux həwərnıng toluq guwahqisi boluxum üçün, əz həyatımnı kılqə ayımaymən. **25** Mən silər bilən arilixip, həmminglar arisida yürüp Hudaning padıxahlıkını jakarlıdım; əmdi mana mənə məlumki, buningdin keyin silərdin heqkim yüzümni kayta kəralməysilər. **26** Xuning üçün, bügün silərgə guwahlık kılıp eytip koyayki, mən heqbiringning kəşioğa kəzdar əməsmən. **27** Qünki mən Hudaning toluq məqsət-iradisini kılqə elip qalmay silərgə bayan kılıp yətküzüxtin bax tartmidim. **28** Mukəddəs Roş silərnı Hudaning

jamaitini bekix üçün Uning padisi iqida yetəkqi kilip tiklagonidi; əmdi özünqlarolja həm Əz Oşlning keni bilən setiwalan barlik padisioja səgək bolunglar! **29** Qünki mənə ayanki, mən kətkəndin keyin, qilbərilər aranglarolja kirip, padini heq ayimaydu, **30** həmdə hətta aranglardinmu bəzilər muhlislarni əzlrirə tartiwelix üçün həkikətni burmiqlan türlik ixlarni sezləydu. **31** Xunga, səgək bolunglar, mening üq yıl keqə-kündüz deməy, hərbinglarolja kez yaxlirin bilən tohtimay nəsihət berip turojanlikimni esinglarda tutunglar. **32** Əmdi mən siləni Hudaolja wə Uning mehır-xəpək yetküzidiolan səz-kalamioja tapxurimən. Bu səz-kalam etikədəslarni quruxka həm pak-muqəddəs kilinolan barlik həlki arisida iltipət kilinidiolan mirastin siləni nesip kilixka qadirdur. **33** Mən heqqaqan heqkəmdin kiyim-keqək yaki altun-kümtüx tama kilip bəkmiojanmən. **34** Silərgə məlumki, mən ikki bilikimə tayinip, özümning wə həmrahlırimning həjitudin qiktım. **35** Bundaq kilip hərbir ixlarda mən silərgə muxundaq əjir-əmgək arkilik əjiz-həjətmənlərgə yardım berix lazımlikini, xundaqla Rəb Əysə əzi eytkən: «Bərmək almaqtınmu bəhtliktur» deginin esinglardin qikarlasliqlar kerəklikini kərsəttim. **36** Bu sezləni kilip bolup, u həmməylən bilən birlikdə tizlinip olturup dua kildi. **37** Həmməylən kəttik yiojlixip kətti; Pawlusning boynioja esilip kuqaklap, kizojin seyiuxti. **38** Ularni əng əzabliojini Pawlusning, «Buningdin keyin yüzümni kayta kərlməysilər» degən sezi boldi. Keyin, ular uni kəmigə qikirip uzitip koydi.

21 Andin biz ulardın əjriliq qikkəndin keyin, kəmə bilən udul Qos arilioja qarap yol alduq. Ətisi, Rodos arilioja, u yərdin Patara xəhriyə barduq. **2** Patarada Fənikiyə rayonioja baridiolan bir kəmini tepip, uningolja olturup yoloja qiktuk. **3** Sıprus arili kəringəndin keyin, uni sol tərripimizdə qaldurup ətüp, Suriyəyə qarap mengip, Tur xəhriyə kuruqlukqa qiktuk. Qünki kəmə bu yərdə yük qüxürməqci idi. **4** U yərdə muhlislarni tepip, ularning yenida yəttə kün turduq. Ularolja Muqəddəs Rohning wəhıyisi kelip, ular Pawluska ayiojning Yerusalemoja basmisın, dəp nəsihət kildi. **5** Bırak biz u yərdə turax wəktimiz toxkənda, səpirimizni dawamlaxturduq. Ularning həmmisi, jümlidin hotun-baliliri bizni xəhərnin sirtiojqə uzitip qikti. Həmmimiz dengiz boyida tizlinip olturup billə dua kilduk. **6** Kuqaklixip hoxlaxkəndin keyin, biz kəmigə qiktuk, ular əylirigə kaytixti. **7** Tur xəhridin dengiz səpirimizni dawamlaxturup, ahirida Pitolimays xəhriyə kəlduk. U yərdiki kəridaxlar bilən kəruküp, ularning yenida bir kün turduq. **8** Ətisi, u yərdin ayrilip, Kəysəriyə xəhriyə kəlduk. Biz burun [Yerusalemdiki] «yəttə hizmətkərdin biri bololan, hux hawərci Filipning əyigə berip kənduk. **9** Bu kixining tehi yatlik kilinmiojan, bəxarət-wəhıyləni yetküzidiolan tət kizi bar idi. **10** Biz u yərdə bərnəqə kün turojəndin keyin, Agabus isimlik bir pəyojəmbər Yəhudiyə əlksidin qüxti. **11** Bu kixi bizning aldimioja kelip, Pawlusning bəlwəojini kəlioja elip, əzining put-kəlini başlap: — Muqəddəs Roh mundaq dəydu: — Yəhudiylar bu bəlwəojning igisini Yerusalemdə muxundaq başlap, yat əlliklərnin kəlioja tapxuridu! — dedi. **12** Bularni anglap, həm biz həm

xu yərlək kixilər bilən birlikdə Pawlustin Yerusalemoja bərmiojin dəp ətünduk. **13** Ləkin Pawlus jawabən: — Silər nemixkə bunqiwala yiojlap, yürükimni əzisilər? Mən Yerusalemdə Rəb Əysəning nami üçün tutkən boluxla əməs, xu yərdə əlüxkimu təyyarmən, — dedi. **14** Biz uni kayil kiləlməy, ahirida süküt kilip: — Rəbning iradisi ada kilinsun! — deduk. **15** Bu künlərdin keyin, yök-təkimizni yiojixturup, Yerusalemoja qikip barduk. **16** Kəysəriyəlik muhlislardın bərnəqəqisi bilən bilən səpərdax boldi; ular Minason isimlik bir kixining əyidə kənimiz dəp uni bərgə elip mangdi; bu kixi Sıprusluk, kəri muhlis idi. **17** Yerusalemoja yetkəndə kəridaxlar bizni huxəllik bilən karxi aldı. **18** Ətisi, Pawlus bilən billə Həkkəpni kərgili bardi. Yəqub bilən əksəkəllərnin həmmisi u yərgə yiojiojanidi. **19** Pawlus ular bilən salamlaxkəndin keyin, Hudaning əzining hizmiti arkilik əllər arisida kəliojan ixlirini bir-birləp ularolja təpsiliy eytip bərdi. **20** Bularni angliojanda, ular Hudaolja mədhıyə oküdi, andin Pawluska: — Kərtiwətsin, i kəridəxim, Yəhudiylar iqidə kəncə mingliolan etikəd kəliojuqlar bar! Ularning həmmisi Təwrat kanunioja [mələ kilixka] intayin kizojin ikən. **21** Ular sening toşrangda: «U əllərnin arisida yəxiojan pütün Yəhudiylarolja Musa [pəyojəmbərgə] tapxurulojınidin yenixni, yəni balilirini hətnə kıldurmasliqni, Yəhudiylarning ən'ənilirigə riayə kilmasliqni əgəttidü» dəp anglidi. **22** Əmdi kəndək kilix kerək? Qünki halayik qəqum sening bu yərgə kəlgənlirikni anglap kalidu. **23** Xunga bizning deginimizdə kəliojin: Arimizdə kəşəm iqkən tət adam bar. **24** Sən ularni elip, ular bilən birlikdə [Təwratiki] tazilix kəidisidin ətüp, ularning [kərbənlilik] qikimlirini əzüng kərtürgin, andin ular qaqlirini qüxürələydu. Buning bilən, həmməylən sən toşruluk angliojanlırnin həmmisining rast əməslikini wə sening əzüng Təwratka tərtpi boyiqə riayə kəliwatlikingni bilip yetidu. **25** Əmma əllərdin bololan etikədqilarolja kəlsək, biz ularolja pəkətdə butlarolja ataləjan nərsiləni yeməslək, kənni wə boşup soyulojan həywaning gəxinimu yeyixtin wə jinsiy buzukluktin əzlrini saklax toşruluk kərarimizni ətəkəni hət arkilik ukturduq. **26** Buning bilən, Pawlus u kixiləni elip, ətisi əzi ular bilən billə tazilix kəidisini ətüzixti; andin u ibadəthənioja kirip, [kəhənlər] əzlrining paklinix mudditining kəqan toxudiojanliqi, yəni hər kəysisi üçün kərbənlilik kilinixning kəysi küni bolidiojanlikini ukturup koydi. **27** Yəttə künlük muddət toxuxka az kəlojanda, Asiya əlksidin kəlgən bəzi Yəhudiylar Pawlusni ibadəthənidə kərtip, halayikni kutritip, uningolja kəl selip: **28** — Əy İsrailay, yərdəmdə bolunglar! Həmmə yərdila, həmmə adəmgə həlkimizgə, Təwrat kanunioja wə ibadəthənioja qarxi sezləni əgətiwatkan adam dəl xu. Uning üstigə, u yəne Grekləni ibadəthənimioja baxlap kirip, bu muqəddəs jayni bulojdi! — dəp kuqan kətdirdi **29** (ularning bundək deyixining səwəbi, əslidə ular xəhərdə Əfəsuluk Trofimusning Pawlus bilən billə boləjanlikini kərgəndi wə Pawlus uni ibadəthənioja baxlap kərgan, dəp oyloliojanidi). **30** Xuning bilən, pütün xəhər zilziləgə kəldi. Halayik tərəp-tərəptin yügürüp kelip, Pawlusni tutup, ibadəthənidin sərəp elip qikti. İbadəthəninin dərwaziliri dərhəl təkiwətildi. **31** Bu top

adom Pawlusni [urup] oltiruwatmakqi bolup turoqanda, pütkül Yerusalemini malimanqlik qaplar kätkenliki toqrisidiki bir hawar u yärdä turuxluk [Rim] kismining mingbexioqa yetküzildi. **23** Mingbexi dərhal ləxkər wə birnəqqə yüzbexini elip, top-top adəmlərni basturuxka yügürüp kəldi. Mingbexi wə əskərlərni kərgən halayik Pawlusni uruxtin tohtidi. **33** Mingbexi aldioqa eötüp, ləxkərlərni Pawlusni tutup ikki zənjir bilən baolaxka buyrudi. Andin u: — Bu adam kim? U nemə gunah kildi? — dəp soridi. **34** Ləkin [topilangqilarning] iqidə bəzilər uni desə, bəzilər buni deyixip warkirixatti. Malimanqlik tüpəylidin mingbexi həkikiy əhwalni enikləxka əməlsiz kəlip, ahir Pawlusni kəl'əgə elip ketixni buyrudi. **35** Ləkin Pawlus kəl'əning pələmpiyigə kəlgəndə, topilangqilar tehimu zorawanlixip kətəkəqə, ləxkərlər uni kətürüxkə məjbur boldi. **36** Qünki ularning kəynidin top-top adəmlər əgixip mengip: — U yökətilsun! — dəp warkirixatti. **37** Kələgə əkirilixigə az kəloqanda, Pawlus mingbexioqa: — Sizgə bir eojiz səz kilsam bolamdikin? — dəp soridi. Mingbexi: — Grekqə biləmsən? **38** Undakta, ilgiri isyan kətürüp, «hənjerqi qatillar»din tət ming adəmnə baxlap qəlgə keqip kətəkn həliki Misirlik əməsməsən? — dəp soridi. **39** Ləkin Pawlus: — Mən Yəhudiy, Kilikiyə ölkisidiki uluq xəhər Tarsusning puqrasimən. Halayikqa birnəqqə eojiz səz kiliximioqa ijazət kilixingizni eötünimən, — dedi. **40** [Mingbexi] ijazət beriwidi, Pawlus pələmpəydə turup, halayikqa kol ixariti kildi. Kattik jimjitlik baskanda, u ibraney tilida sezləxkə baxlap: —

22 — Kərin daxlar wə ata-bowilar! Əmdi eözümni aqlax sezlirimgə kulak saloqaysilər, — dedi. **2** Ular Pawlusning ibraney tilida sezlignini anglap, tehimu jim boluxti. U seznini dawam kildi: **3** — Mən bir Yəhudiy, Kilikiyadiki Tarsus xəhəridə tuquldum; ləkin bu xəhərdə beqip qong kilindim, Gamaliyəning kol astida ata-bowilirimioqa tapxuruloqan Təwrat kanunining zir-zəwərlirini koymay əginip təlim-tərbiyə aldim. Mən siləning bəgün boləjininglaroqa ohxax, Huda yolioqa intayin kizəjin idim. **4** Mən bu yoldikilərnə hətta oltürüxkiqə ziyankəxlik kəlip, ularni ər-ayal deməy tutkun kəlip zindanoqa saldurdum. **5** Bu toqruluk bax kahin wə aliy kəngəxmidi ki barlik əksakallarmu manga guwahqidur. Mən ularin Dəməxktiki [Yəhudiy] kərin daxlaroqa yeziloqan hətlərni tapxuruwelip, xu yərdə turuwatqan bu [yoldikilərnə] jazalax üqün, ularni tutkun kəlip Yerusalemoqa apirimən dəp yoloqa qikkənidim. **6** Əmdi xundak boldiki, səpər kəlip Dəməxktə yekinləxkəndə, qüxkə yekin, tuyuksiz asmandin küqlük bir nur qüxüp, ətrapimni yorutuwətti. **7** Mən yərgə yikilip kəttim, andin manga: «Saul, Saul, manga nemixka ziyankəxlik kilsən?» deqən awazni anglidim. **8** «I Rəb, sən kimsən?» dəp sorisam, U manga: — «Mən sən ziyankəxlik kiliwatqan Nasarətlək əsədurmən!» dedi. **9** Mən bilən billə mengiwatqanlar u nurni kərgən bolsimu, ləkin manga kəloqan sezlərni qüxənmidi. **10** Mən yənə, «I Rəb, nemə kilixim kerək?» dəp sorisam, Rəb manga, «Ornungdin tur, Dəməxktə kir, xu yərdə sən ada kilix bəkitilgən ixlarning həmmisi toqruluk sanga eytip berilidu!» dedi. **11** Həliki nurning julalikiyin kəzlrin kərməs bolup qəldi. Yenimdikilər

kolumdin yetəkləp, Dəməxktə elip kirdi. **12** U yərdə Təwrat kanunioqa ihlas baolioqan, Dəməxktiki barlik Yəhudiylarning hərmitigə sazawer boləqan Ananiyas isimlik bir kixi bar idi. **13** U kəlip, yenimda turup: «Kərin dax Saul, bexingni kətürüp qara!» dedi. Mən xuan beximni kətürüp qarap uni kerdum. **14** U manga: «Ata-bowilirimizning Hudasi seni iradisini bilixing, Həkkəniy Boləquqini kəruixing wə uning əozidin qikkən awazni anglixing üqün allıxqan tallidi. **15** Qünki sən pütün insanlar aldida kərgən-anglioqanliringoqa Uning guwahqisi bolisən! **16** Xundak ikən, sən yənə nemigə həyal bolisən? Ornungdin turup, Uning namioqa nida kəlip qəməldürilüp, gunəhiringni yuoquzəjin!» dedi. **17** Xundak boldiki, Yerusalemoqa kaytip kəlgimdin keyin, ibadəthanida dua kiliwatqinimda, bir oqayibanə kəruix meni oruwaldi **18** wə [Rəbning] manga: «Qapsan bol, Yerusalemdin dərhal kət. Qünki ular sening manga kəloqan guwahlikingni kobul kilmaydu!» dawətkəlikini kərdüm. **19** Mən, «I Rəb, ular mening Sanga etikə qəloqanlarni zindanoqa solap, hər bir sinagoglaroqa kirip ularni urəqanlikimni bilidu. **20** Sening guwahqing boləqan Istipanning kəni təkulimida, manmu yenida turup uni oltürəgnəning kilixinidə qoxulup, ularning kiyimlirigə qarap bərdim!» — dedim. **21** Biraq u manga: «Kətkin! Seni yiraktiki əllərgə əwətimən!» — dedi. **22** Pawlus muxu seznə degüqə halayik uningə kulak seliwatatti. Ləkin bən anglap ular awazini kətürüp: — Undak bir kixi yər yuzidin yökətilsun! U tirik turuxka layik əməs! — dəp qukan selixti. **23** Ular qirkirixip, qapan-yepinqilirini selip taxlap, topa-qang soruwatqanda, **24** mingbexi Pawlusni kəl'əgə elip kirip ketixkə əmr kiliwidi, halayikning uningə nemə üqün bundak qukan salidəqanlikini enikləx üqün ləxkərlirigə uni kəmqilap sorak kilixni buyrudi. **25** Ləkin ular Pawlusni kəmqilax üqün oqulaqlitip baolioqanda, u yenida turoqan yüzbexioqa: — Bir Rim puqrasini jinayiti bəkitilməy kəmqilixinglar kanunioqa uyoqunmu? — dedi. **26** Bu seznə anglioqan yüzbexi mingbexining aldioqa berip: — Siz nemə ix kəlay dəwəsisiz? Qünki u kixi Rim puqrası ikən! — dedi. **27** Mingbexi Pawlusning aldioqa berip, uningdin: — Manga eytkin, sən rasttinla Rim puqrasimu? — dəp soridi. — Rast, dedi u. **28** — Mən nahayiti yuqiri bəhadə muxu puqralikqa igə boldum, — dedi mingbexi. Pawlus: Əmma mən tuquluxumdinla xundak! — dedi. **29** Xuning bilən, uni sorakqa tartmaqci boləqan ləxkərlər dərhal uningdin əzlrini qətkə aldı. Mingbeximu uning Rim puqrası ikənlikini bilip, uni baolətkanlik tüpəylidin kərkup kətti. **30** Mingbexi Yəhudiylarning Pawlusning üstidin kəloqan xikayitining həkikiy səwəbini bilix üqün, ətisi uni yexip, bax kahinlar wə pütün aliy kəngəxmidikilərnə bir yərgə yioqilixini buyrudi. Andin Pawlusni elip kəlip, ularning aldioqa turoquzdi.

23 Pawlus aliy kəngəxmə həy'ətlirigə tikilip turup: Kərin daxlar, mən bügüngiqə Hudaning aldida pak wijdanda mengip kəldim, — dedi. **2** Buni anglioqan bax kahin Ananiyas [Pawlusning] yenida turoqanlaroqa uning əozioqa uruxni buyrudi. **3** Pawlus uningə: — Huda seni uridu, əy aqartiloqan tam! Sən u yərdə meni Təwrat kanuni boyiqə sorakqa tartixkə olturisən,

lekin Təvrat qanunioja hilal halda meni urunglar dəp buyrudingoju?! — dedi. **4** — Sən Hudaning bax kahinioja axundaq haqarəkə kəltürəmsən?! — deyixti yenida turojanlar. **5** Pawlus: — I kerindaxlar, mən uning bax kahin ikənlikini bilməptimən. Qünki Təvrat: «Həlkəngni idarə kəlojuqining yaman gəpini kılma!» deyilən, — dedi. **6** Lekin Pawlus ularning bir kismining Saduqiylər, yəne bir kismining Pərisiylər ikənlikini bilip, aliylə kəngəxmida yukiri awaz bilən: — Kerindaxlar, mən bolsam Pərisiylərdin bolimən wə Pərisiylərlə pərzəntimən. Mən əlgənlər qayta tirilixkə baoljojan ümid tojruluk bu yərdə soraxkə tartilwatimən! — dəp warkirdi. **7** U bu səzni beyixi bilənla, Pərisiylər bilən Saduqiylər arisida jedəl-əjowoja kəzojilip, kəngəxmidikilər ikkigə bəlünüp kətti **8** (qünki Saduqiylər əlgənlərləning qayta tirilixi, yaki pərixte yaki rohlər məwjuət əməs, daydu. Lekin Pərisiylər həmmisini etirap kilidu). **9** Buning bilən kattik bir qukan-sürən kəttirilüp, Pərisiy tərəpdari boləjan bəzi Təvrat ustazliri ornidin turup: — Biz bu adəmdin heqkəndə əyib tapalmiduk! Bir roh yaki pərixte uningə səz kəlojan bolsa nemə boptu! — dəp kattik munaziriləxti. **10** Qukan-sürən təhimu kəyiqiy kətkəqə, mingbexi [Yəhudiylərlə] Pawlusni tartixturup titma-titma kəliwətxidin kərkəp, kəsiməja zaləja qəxüp uni ularning arisidin zorluk bilən tartip qəkip, kəl'əgə əkirip ketixini buyrudi. **11** Xu küni qəisi, Rab Pawlusning yenida turup: — Jasarətlək bol! Qünki Yərusalemdə Mən tojrəmdiki ixlərəja toluk guwahlik bərginəndə, Rim xəhiridimu xundək guwahlik kilixing mukərrər bolidu! — dedi. **12** Ətisi ətigəndə, Yəhudiylər Pawlusni əltürüxni kəstləp, uni əltürmigiqə heqnərsə yeməymiz, iqməymiz, dəp əzlirogə ləniti bir kəssəmini kilixti. **13** Bu suyikəst kəsimini iqnənlər kirik nəqqə kixi idi. **14** Ular bax kahinlar wə əksəkəllərləning aldəja bərip: — Biz Pawlusni əltürmigiqə heqnərsə tətimalikə kattik kəssəni iqtuk. **15** Həzir silər wə aliylə kəngəxmə uning ixlirini təhimu təpsiliy təkxürüxni bəhanə kilip, wəkil əwətip uni kəngəxmigə elip kəlxini mingbexidin tələp kilənglar. U bu yərgə yəkin kəlməyla uni jayliwətxə təyyar turimiz, — dedi. **16** Lekin Pawlusning singlisining oolli bəktürmidin həwər təpəp kəl'əgə kərip, Pawluska məlum kilip koydi. **17** Buning bilən Pawlus yüzbexiliridin birini qəkirtip, uningəja: — Bu balini mingbexi bilən kərxüxtürüp kəysingiz. Qünki uningəja məlum kilidəjan ixi bə ikən, — dedi. **18** Yüzbexi uni elip mingbexining aldəja bəxlap kərip: — Məhbus Pawlus meni qəkirtip, wə balini siz bilən kərxüxtürüp kəyuxumni tələp kilidi. Qünki uning sigzə məlum kilidəjan ixi bə ikən, — dedi. **19** Mingbexi uni kəlidin tutup, bir qətkə tartip: — Manga məlum kilidəjan nemə ixing bə? — dəp soridi. **20** U jawəbən mundaq dedi: — Yəhudiylər Pawlusning ixlirini təpsiliy təkxürəyli dəp səwəb kərsitip əzlirogin ətə uni aliylə kəngəxmigə elip bərxini tələp kilix üqün til biriktürüxti. **21** Ularəja kəyil bolmiojəyla, qünki kiriktin artuk adəm uni paylap turidu. Ular Pawlusni əltürmigiqə heqnərsə yeməymiz, iqməymiz, dəgən kərojix kəsimigə baoljiniptu. Ular həzir əzlirogin ularning təlipigə məkul boluxlirini kütüp turidu. **22** Mingbexi uningəja: — Bu ixnə manga məlum kəlojanlikingni heqkimgə tinma! — dəp tapilap,

balini qəyturdi. **23** Mingbexi yüzbexidin ikkini qəkirtip: — Ikki yüz piyadə ləxkər, yətmix atlik ləxkər wə ikki yüz nəyziwəz ləxkəni bügün kəqə sət tokkuzdə Kəysəriyə xəhriqə kərap yəloja qixikə hazirlənglar! **24** Xuning bilən billə, Pawlusni waliylə Feliksning yenioja sək-salamət yətküzüx üqün, uning minixigə uləqləni təyyarlanglar! — dəp buyrudi. **25** Mingbexi [Felikska] mundaq bir hət yazdi: — **26** «Hərmətlik waliylə Feliks janabliroja Klawdiyus Lisiyastin salam! **27** Uxu adəmi Yəhudiylər tutuwəlojan bolup, uni əltürməqki boləjanda, uning Rim pukrası ikənlikini bilip yetip, kəsimni bəxlap bərip uni kütəzudum. **28** Mən ularning bu kixi üstidin kəlojan xikəyitining nemə ikənlikini enikləməqki bolup, uni Yəhudiylərləning aliylə kəngəxmisigə elip bardim. **29** Əməliyəttə ularning uning üstidin kəlojan xikəyitining əzliroginə Təvrat qanunioja dair dətəlx məsililərgə munasiwətlik ikənlikini bəykidim, biraq uningdin əlüm jəzasi bərixkə yaki zindənoja taxlaxkə layik birər xikəyət kəlojəduk ixnə tapalmidim. **30** Keyin, Yəhudiylərləning uni əltürüwətx kəstidə yürüwətkənlik kəhəkikidi abbarət manga məlum kilinəjanda, dərhal uni siligə yollattim wə xuning bilən billə, uningəja əz kəlojuqlərləning əzlirogin aldida kəwəqlirini eytxini buyrudum. Həyr!». **31** Ləxkərlər əmdi buyruk boyiqə Pawlusni kəqiləp Antipatris xəhriqə yətküzdi. **32** Ətisi, atlik ləxkərlər Pawlusni elip mengixkə kəldurəlp, kəlojan ləxkərlər [Yərusalemdiki] kəl'əgə kəytip kəldi. **33** Atliklər Kəysəriyəgə kərip, hətni waliyoja tapxurdi wə Pawlusnimu uning aldida həzir kilidi. **34** Waliylə hətni oquəjəndin keyin, Pawlusning kəysi əlkidin ikənlikini sorap, uning Kilikiyədin kəlgənlikini bilip, **35** Uningəja: — Üstüngdin əz kəlojuqlər kəlgəndə ixlirini toluk ənglaymən, — dedi wə uni Hərod hanning ordisida nəzərbənd kilip kəyuxni buyrudi.

24 Bəx kündin keyin, bax kahin Ananiyas əksəkəllərdin birnəqqəylən wə Tərtullus isimlik bir adwokat bilən Kəysəriyəgə qəxüp, Pawlus tojrəsidiki rəsmiy xikəyətliroini waliyoja sundi. **2** Pawlus qəkirtilip, Tərtullus uning üstidin xikəyət kilip mundaq dedi: — Hərmətlik Feliks janabliro! Biz əzlirogin kəol astilirida hər tərəptin aman-əsənlikkə nəsip bolup kəlməktimə wə aldın kərxərlikliro bilən həlkimiz arisida dana islahətlər bərlikkə kəltürülməktə, biz bu ixlərdin hər wəqit, hər jayda toluk minnatdarlik bilən bəhrimən boluwətimiz. **4** Biraq əz wəqitliroini kəp elip kəyomaslikim üqün, xəpəktliro bilən səzimizni kixkila əngləxlirini ətünüp sorəymən. **5** Qünki biz xuni tonup yəttükki, bu adəm baləhor bolup, pütkül jəhəndiki Yəhudiylər arisida məjira-topiləng pəyda kilixni kükürtküq, xundəklə «Nəsərlətklər» dəp atəlojan məzhəpning kəttiwəxliridin biridur. **6** U bizning ibadətəhanimiznimu buləjimakki boləjanidi. Xunga, biz uni tutuwəlduk wə uni əz kənunimiz boyiqə sotlayttuk. Lekin mingbexi Lisiyas əxəddiy zorluk bilən uni kəllirimizdin tartiwəldi wə uningəja əz kəlojuqlərləning əzliroginə aldəja kəlixkə buyruəjanidi. **8** Uni sorək kilip kərsilə, bizning uningəja kəlojan əzliroginəning tojriliroini bilip yetidilə! **9** Sorunda boləjan Yəhudiylərlə uning eytkənliroja kəxulup: Rəst, rəst, dəp xikəyətəni kütəytti. **10** Waliylə Pawluska səz kəlojin dəp kəol ixaritini kəlojənda, u mundaq

dedi: — Mən silining uzun yillardin beri bu halkni sorap kəlgənliklerini bilgəqə, hatirjəmlik bilən aldilirida mənim toyrəmdə jawab berimən. **11** Asanla biləyləydiliki, özüm Yerusalemoğa ibadət kəlixkə baroqinimdin həziroqə pəqət on ikki künla ətəti. **12** Ular mening ibadəthanida birər adam bilən munaziriləxkinimni kərmigən, yaki sinagoglarda yaki xəhərdə ammini topilənoğa kutrakənlikimnimo heq kərmədi. **13** Ular yənə həzi janabliroğa mening üstümdin kəlojan xikayətlirigə heq ispatmu kəltürəlməydu. **14** Birək siligə xuni etirap kəlimənki, mən ular «məzhəp» dəp atiojan yol bilən mengip, Təwratta wə pəyoğəmbərləning yəznilirida pütülgənərlərimmu həmmisigə ixinip, atəbowiləriming Hudašoğa ibadət kəlimən. **15** Mening Hudašoğa bəoqlənojan ümidim barki (bu kixilərmu bu ümidni tutidu), kəlgüsidə həm həkqəniylərləning həm həkqəniyislərləning əlümdin tirilixi bolidu. **16** Xu səwəbtin, əzüüm həmişə Huda aldidimu, insanlar aldidimu pak wəjjənlənk boluxkə intilimən. **17** Mən [Yerusalemdin] ayriləqili heli yillar bolənojan bolup, bu kətim u yərgə öz həlkimgə həyr-sədikə yətküzüp bərgili wə Huda aldioğa hədiyə sunəqili barənojanidim. **18** Mən bu ixlərdə boluwəttatim, bəzilər meni tazilinix kəidisini ada kəlip bolənojan qəoqda ibadəthana həyolisida uqrattı; ləkin mən ətrəpimoğa adəm toplənojinimmu yok, malimənqilik qəkarənojinimmu yok. **19** Əməliyəttə meni uqrətqənlər bolsa Asiya əlksidin kəlgən bəzi Yəhudiylər idi; ularning üstümdin xikayətliri bar bolsa, əsli ular əzliri kəlip, silining aldiririda ərz kəlixkə toyrə kələtti. **20** Bolmisa, muxu sorundikilər aliy kəngəxmə aldidə turənojinimda, meningdin kəndək jinayət tapqənlikini eytip bəqsun! **21** Pəqət mundək bir ix bolənojanidi: — Mən ularning aldidə, «Bügünki kündə əlgənlərləning kayta tirilixi toyrulək silərləning sorikəngləroğa tartilənojanmən!» dəp wərkirənojanidim. **22** [Rəbning] yoli toyrulək təpsilyi həwiri bar bolənojan Feliks sorəkni tohtitip, ularoğa: — Mingbexi Lisiyas kəlgəndə dəwəynglər toyrisidiki həkəümmi qəkirimən, — dedi. **23** U yüzbəxiətoğa Pawlusni nəzərbənd əstioğa elip, əmma uningə bir'əz kəngqilik kəlip, dost-burədərlirining hərkəyisining uning həjətliridin qəkixini tosmiojin, dəp buyrudi. **24** Bərnəqə kündin keyin, wəliy Feliks əyalı Drusila bilən billə kəldi (Drusila Yəhudi yidi). U Pawlusni qəkirtip, uningdin Məsih əysəoğa etikək kəlix yoli toyrulək ənglidı. **25** Pawlus həkqəniyə yaxax, əzini tutuwəlix, kiyəmət künüdikı soal-sorək kəlinixlər toyrisidə səzləwətkəndə, Feliks wəhəimigə qüzüp uningə: — Həzirə qəytip tursəng bolidu. Keyin mənə pəyt kəlgəndə, yənə qəkirtimən, — dedi. **26** U xuning bilən bir wəqəttə Pawlusning para bərixini ümid kəlattı. Xuning üqün, uni imkənqədər pat-pat qəkirtip, uning bilən səzləwəttı. **27** Ləkin ikki yil toxkəndə, Feliksning ornoğa Porkiyus Festus wəliy boldı. Feliks Yəhudiyləroğa iltipət kərsitip ularning kənglini elix üqün Pawlusni soləkta kəldurdi.

25 Festus [Yəhudiyə] əlksigə kirip, üq kündin keyin Kəysəriyədin qəkip Yerusalemoğa barənojanı. **2** Bəx kəhənlər bilən Yəhudiylərləning mətiwərliri uning aldidə Pawlusning üstidin rəsmiy xikayət kəlip, uningdin iltipət sorap, adəm əwətip Pawlusni **3** Yerusalemoğa elip kəlixni

ətündi. Məksiti, ular yol üstidə bəktürmə təyyərləp Pawlusni ətürük yidi. **4** Festus buni əngləp ularoğa: — Pawlus həzi Kəysəriyədə soləkta turıwərsun. Mən yəkəndə u yərgə qəytip kətməkəqimən. **5** Arənglərdin həkəqədlər bolənojanlar mən bilən billə qüzxsun. Əgər uning birər əyibi bolsa, ular xu yərdə xikayət kəilsə bolidu, — dəp jawab bərdi. **6** Festus ularning qəytdə səkkiz-on kündin artuq turmay, Kəysəriyəgə qəytip qüzxtı. Ətisi sorək təhtigə olturup, Pawlusni elip kəlixni buyrudi. **7** Pawlus kəlgəndə, Yerusalemdin qüzxən Yəhudiylər uning ətrəpimoğa olixip, uningə nuroqun əoqir jinayətlər bilən kəriləp xikayətlərnı kildi. Birək bulərləning həqəyisioğa ispat kərsitip bərləmidı. **8** Pawlus əzini aqlar: — Mən həqəqəsi ixtə Yəhudiylərləning kənunioğa, ibadəthanisioğa yaki [imperator] Kəysərgə kərxı birər jinayətmu sədir kəlimidim, — dedi. **9** Ləkin, Festus Yəhudiylərləning kənglini elixkə, ularoğa iltipət kərsətməkəqı bolup Pawlusnin: — Yerusalemoğa bərip, u yərdə bərnəqə aldidə bu xikayətlərgə əsasən sotlinixkə rəzi boləmsən? — dəp soridi. **10** Ləkin Pawlus jawab bərip mundək dedi: — Mən həzi Kəysərləning sorək təhti aldidə turimən. Məni sorək kəlixkə təgixlik yər mənə muxu. Əzliroğə ənik məlum bolənojanək, mən Yəhudiyləroğa həqəqəndək nəhəklik kəlimidim. **11** Əgər jinayitim bolsa, xundəklə əlümgə ləyik birər ix kəlojan bolsam, mən əzüümmi əlümdin qəqurməymən. Birək ularning mening üstümdin kəlojan xikayətlirining əsası bolmisa, həqəkimning məni ularoğa tapxurup bərixkə həkqı yok, Mən Kəysərgə mürəjət kəlimən! **12** Andin Festus məsiləhtəqiliri bilən səzləxkəndin keyin, Pawlusqə: — Sən Kəysərgə mürəjət kəlding — uning aldioğa əmđi bərisən! — dedi. **13** Bərnəqə kündin keyin, Agrippə han bilən [singlis] Bərniki Festusqə təbrik-səlamoğa Kəysəriyəgə kəldi. **14** U yərdə uzun künlər turənojanin keyin, Festus Pawlusning ixini hanəoğa məlum kəlip: — Bu yərdə Feliks kəldurup kətkən bir məhəbus bə. **15** Mən Yerusalemoğa barənojinimda, Yəhudi y bəx kəhənliri bilən əksəqəlliri uning üstidin xikayət kəlip, məndin uni jəzəoğa məhəkmə kəliximni tələp kəlixti. **16** Mən ularoğa, ərz kəlinəoquqı ərz kəloquqlər bilən yüzləxtürülüp, uningə əzini aqlax pərsiti bərlimigüqə, uni jəzəoğa tapxurux rimliklərləning aditi əməstür, dəp eyttim. **17** Xunga ular mən bilən billə bu yərgə kəlgəndin keyin, mən wəqəitni kəynigə sozməy, ətisilə sorək təhtigə olturup u kixini əkilixni buyrudum. **18** Əz kəloquqlər orunliridin turənojanə, ularning uning üstidin xikayət kəlojanliri mening oyliənojinimdək rəzil ixlər əməs ydi, **19** Bəlkı ularning əz ibadət tüzümi taləx-toyrulək wə əysə isimlik bir kixi həkqədə məlum taləx-tərtix məsililiri bərikən. U kixi əlgən bolup, Pawlus bolsa u tirildi dəydikən. **20** Bu məsililərnı zədi kəndək əniklərxni biləlməy, mən Pawlusnin Yerusalemoğa bərip, u yərdə bu ixlər toyrulək sorəkta tərtilixkə rəzi bolux-bolməslikini sorənojanidim. **21** Pawlus soləkta turup imperator janəblirining sorək qərarini qəkixirixini mürəjət kəlojanin keyin, mən uni Kəysərləning aldioğa əwətküqə, soləkta tutup turuxni buyrudum. **22** Agrippə Festusqə: — Məningmu bu kixining səzliroini əngləp bəqqukm bə, — dedi. — Ətə əngləyisiz, — dedi u. **23** Xuning bilən ətisi, Agrippə bilən Bərniki həyət bilən ammiwiy yioqin zəlioğa kirip kəldi,

mingbexilar wə xəhər kattiwaxlirimu ular bilən billə kirip kelixti. Festus əmr qiliwidi, Pawlus elip kirildi. **24** Festus mundak dedi: — Agrippa padixah aliyliri wə muxu soruwoya yiqioqlan janablar! Bu xixini kərtiwatisilər. Həm Yerusalemda həm bu yərdə pütin Yəhudiya əhalisi uning tooqruluk ərz kəlip manga murajət kəlip, u tirik qalduruxqa bolmaydu! — dəp qurqiraxkanidi. **25** Ləkin mən uningdin əlüm jazasi berixkə tegixlik birər jinayət tapalmidim. Həzir bu xixi imperator janabliroya murajət kildi. Xuning bilən uni [Rimoqa] əwətxini qarar kildim. **26** Biraq uning həkəkidi oqojamoqa məlum kəlip yazoqdək ix yok, Xuning bilən əhwalni rəsmiy təkxürüp birər yazoqdək məlumatkə igə bolux məksididə uni hərbirolirining aldioya, bolurmu sili, Agrippa padixah aliylirining aldioya elip kəldim. **27** Qünki məhbəsnə sotqə əwətkəndə, uning üstidin kilinoqan xixayətlərnə enik kərsətməslək manga nisbətən orunluk əməstək bilinidu.

26 Xuning bilən, Agrippa Pawluska: — Əzüngning gepingni kəlixingə ruhsət, — dedi. Pawlus kolini sozup əzini əklaxkə baxlıdi: **2** — I Agrippa han, bəgün aldilirida Yəhudiylar mening üstümdin xixayət kəloqan pütin ixlar tooqruluk jawab berix pərsitigə nesip boləqlənikim üqün, bolurmu əzlrining Yəhudiylarning adətli wə ularning arisidiki talax-tartixliridin həwərliri boləqlənikə üqün əzümni bəhtlik hesablaymən! Xuning üqün deqanlirimni səwrəqlək bilən əqləp bəqixlirini ətünimən. **4** Mening dəslepki wəqitlirimidə, yəni kiqikimdin tartip əz elimdə, Yerusalemda yürür-xuruxumning qəndək ikənliki Yəhudiylarning həmmisigə ayan. **5** Ular xu dəslepki wəqtimdin beri meni tonuəqaqqa (əgər halisaidi, xuningə guwahlik berətti), mening ibadət tüzümidiki əng tələqqan məzhəpning xərtliroi boyiqə yaxəp, yəni Pərsiyə bolup əmrümni ətküzginimni bilidu. **6** Əmdi mən Huda ata-bowilirimizə qəloqan wədigə baqlioqan ümidim tüpəylidin həzir sorəq kiliniwatimən. **7** Xu [wəding] nesiwisigə yetixni bizning pütkül on ikki kəbilimiz kəqə-kündüz tohtawsiz Hudaəya ibadət kəlip ümid kəlməqta. I aliyliri, Yəhudiylarning mening üstümdin kəloqan xixayətliroi dəl xu ümidkə baqliktur! **8** [Halayik], Huda əlgənlərnə tirildürsə, nemə üqün ixinixkə bolmaydu, dəp qaraysilər? **9** Dərwəkə, əzümnu əslidə Nasaratlik əysaning namioya qarxi nuroqun ixlarni kəlixim kerək dəp qəyil idim **10** wə Yerusalemda ənə xundək ixlarni kəloqanidim. Bəx kəhənlərdin hokuk elip, əzüm Hudaning nuroqun mukəddəs bəndilirini zindanoqa tutup bərgən, ular əlümgə həküm kəlinəndim, həkümə əwəz qoxqanidim. **11** Mən həmmə sinəgəglərdə kəp qətim ularni izdəp tēpiz jazəlap, kupurluk gəp kəlixkə zorliqanidim. Mən ularəya təwlilərəq əq bolup, hətta yəqə yurttiki xəhərlərgə bərip, ularəya ziyənkəlik kəloqanidim. **12** Bu ixlərdə bolup bəx kəhənlər bərgən toluq wəkillik hokuki bilən Dəməxk xəhərigə qarəp səpər kəliwatattim. **13** Qux wəqtimdə yoldə ketiwətip, əsməndin quxkən, quyax nüridinmu kiqülkə bir nurning ətrəpimni wə billə ketiwətkənlərnə yorutuwətkənlikini kərdüm. **14** Həmmimiz yərgə yiqiləqan bolup mən ibrəniy tilidə eytiləqan: «Əy Saul, Saul! Manga nemixkə ziyənkəlik kəlisən? Seni zihləxləroya qarxi təpəmiyəq sən üqün

təs kelidu!» deqən bir əwəzini ənglidim. **15** Mən: — «I Rəb, sən kimsən?» dəp sorisəm, Rəb manga: «Mən sən ziyənkəlik kəliwatqan əysadurəmən! **16** Əmdi orundin tur; qünki Mən seni sən kərgən ixləroya həmdə Əzüm sənə ayan kəlinənimdə kəridioqan ixləroya həziniqi oqojidar wə guwahlik bərgüqi boluxkə tikləx üqün, sənə ayan boldum. **17** Mən seni əz həlkəngning həm əllərnin qəlidin kətküzümən — qünki mən seni yət əlliklərnin qəzliroi eqip, ularning qarəngəqlükün yoruklukqə, Xəytanning ilkidin Hudaəya baqlinixkə buruluxi üqün ularning arisioya əwətimən. Xuning bilən ular gənəhlirining kəqürümigə, xundəklə Manga etiqə kəlix arqilik pək-muqəddəs kəlinəqlərnin arisidə mirəskə muyəssər bolidu» — dedi. **19** Xungə, i Agrippa aliyliri, mən ərxin kəlgən bu oqayibənə kərtinixkə itaətsizlik kəlimidim. **20** Bəki əldə bilən Dəməxk həlkəgi, əndin Yerusəlem xəhəridikilərgə, pütin Yəhudiyə əlliksidikilərgə həmdə yət əlliklərgimə, «Towə kəlip, Hudaəya baqlinixlar, xundəklə towə kəlixkə uyoqun əməllərnə kərsitənglər» dəp jakərləp həwər yətküzüp kəldim. **21** Bu ixlər tüpəylidin Yəhudiylar meni ibadətənanə həylisidə tutup, muxtləp əltürwətməkəqi boluxti. **22** Ləkin bəgünigə Hudaning yərdə-məditigə muyəssər bolup mən qing turuwətimən, təwəndikilər bolsun yəqiridikilər bolsun həmməyləngə guwahlik bərip kəldim. Guwahlikim dəl pəyoqəmbərlər həm Musa əzi bəxərat kəlip eytkənliridin bəxkə nərsə əməs — **23** demək, Məsih jəzmən əzəb-əqubət qəqip, tunji bolup əlüməndin tirilgüqi bolup [Yəhudiy] həlkəgə həm pütkül əllərgimə yorukluk jakərləydu. **24** Pawlus bu ixlarni eytip əzini xundək əqləx jawəbini bərgəndə, Festus yəqiri əwəz bilən uningəya: — Pawlus, sarəng bolupsən! Biliməngning kəpliki əqləngni əzduuruptul — dedi. **25** Ləkin Pawlus: — Sarəng əməsmən, i Festus janəbliri, mən bəki həkəkətkə uyoqun həm salmiki bəz səzlərnə jar kəlimən. **26** Qünki [Agrippa] aliylirining bu ixlərdin həwəri bə. Mən uningəya yərkəlik bilən oquq səzləwətimən, qünki bu ixlərnin həqəqsisining uningdin yoxurun əməsləgə ixinimən. Qünki bu ix bulung-puqəklərdə kəlinəqan əməs! **27** — Əy Agrippa aliyliri, əzliroi pəyoqəmbərlərnin eytkənlirioya ixinəmdilə? Mən ixinidəqlərlirini bilimən! — dedi. **28** Agrippa Pawluska: — Sən meni muxunqilik kəsqioyina wəqimə hristian boluxkə qəyil kəlməqiməsən? — dedi. **29** Pawlus: — Məyli kəsqə wəqit iqidə yəki uzun wəqimə bolsun, pəkət əzlrining əməs, bəki bəgün səzümni əngliəqlərnin həmmisi manga əhəxə boləqay (pəkət məndiki zənjirlər silərdə bolmison!) dəp Hudadin tələymən, — dedi. **30** Xuning bilən [Agrippa] han, xundəklə wəliyi, Bərniki wə ular bilən billə olturoqanlar orunliridin turup, **31** [zəldin] qiqip, bir-birigə: — Bu kixining əlümgə yəki türmigə soləxkə tegixlik həqəbir jinayiti yok ikən! — deyixti. **32** Agrippa Festuska: — Bu ədəm Qəysərgə murajət kəliməqan bolsə, qoyup bərlisə bolidəkəntuk! — dedi.

27 Bizning İtaliyəgə dengiz yoli bilən bəriximiz qarə kəlinəqəndin keyin, əmədlərlər Pawlus bilən bəxkə bərnəqəqə məhbəsnə «Awoqustus kəsimi»diki Yuliyus isimlik bir yüzbəxiəqə tapxurdi. **2** Biz Adramittiumning bir kəmisigə qiktuk, Kəmə Asiyə əlksisining dengiz

boyliridiki xəhərlərgə baratti. Tesalonika xəhəridin boləjan Makedoniyəlik, Aristarhüs isimlik bir kixi biz bilən həmsəpər boldi. **3** Ətisi biz Zidon xəhərigə yetip kəldük, Yuliyus Pawluska kəngqilik kılıp, xu yərdiki dost-buradərlirining yenioja berip ularning ojamhorlikini kəbul kılıxioja ruhsət kildi. **4** Biz u yərdin yənə dengizə qıktuk. Xamallar kərixəkəndək kərxı tərıpımızdin qıkkənlıki üqün, Sıprus arılıning xamaloja dalda tərıpi bilən məngdük. **5** Kilikiya wə Pəmfiliyə əlkillirining udulidiki dengizdin ətüp, Likiyə əlksidiki Mira xəhərigə kəldük. **6** Xu yərdə yüzbexi İskəndəriyə xəhəridiki İtaliyəgə baridojan baxka bir kemini tərıp, bizni uningə qıkkirip koydi. **7** Dengizdə kəp künlər nəhayiti asta mēngip, təsliktə Kinidos xəhərinin uduloja kəldük. Xamal mingix yəniliximizni tosuojaqka, Kret arılıning xamaldin dalda tərıpi bilən mēngip, Salmoniy [yerim arılı]din ətüp, **8** dengizdə təsliktə ilgiriləp kirojaqani boylap, Laseya xəhərigə yəkin boləjan «Güzəl aramgağ» dəp atilidojan bir yərgə kəldük. **9** Səpər bilən heli wəqitlər ətüp, roza küni allıkaqan ətəkən boləjaqka, dengizdə səpər kılıx hətərlık idi. Xunga Pawlus kərpəliktə nəsihət kılıp: **10** — Buradərlər, bu səpərinin balayı'apət wə eqır ziyan bilən tügəydojanlıkini kərwətimən; mal wə kemidin məhrum bolupla qalmay, səpər öz jənimizojumu zamin bolidu! — dəp aqəhləndürdi. **11** Biraq yüzbexi bolsa Pawlusning səziğə ixənməy, kəmə baxliki bilən kəmə igisining səziğə ixəndi. **12** Uning üstigə, bu portmu kixlaxka muwəpiq jay bolmiojaqka, kərpəlik yənə dengizə qıkip, mumkinkədər Feniks xəhərigə yetip berip, xu yərdə kixlaxni kuwətlidi. Feniks bolsa Kret arilidiki bir dengiz porti bolup, bir tərıpi oərbıy jənubka wə bir tərıpi oərbıy ximaləja karaytti. **13** Jənubtin məyin xamal qikiwatatti, kərpəlik nixanimizə yetidojan boldük dəp, lənggərnı eliwetip, kemini Kret arılıning kirojıqini boylap həydəp mēngdi. **14** Ləkin uzun ətməy, araldın kattıq «xərkij ximaldin kəlgüci» dəp atilidojan əxəddiy kəra boran qikiş kətti. **15** Kəmə buranning kəmalıkkıda qəlojaqka, uni xamaloja yüzləndürəlməy, boranning məyliqə mēngixioja koyup bərdük. **16** Klawda degən kikiq bir aralning xamaloja dalda tərıpiğə ətüwelip, kolwəknı kəmiğə qikişiwelip, aralan uni saqlap kəlalidük. Andin kəmiqilər kemini arojamqılar bilən sirtidin orap baqlıwəldi. Kəmining Sirtis dəp atəlojan dengiz astidiki tax-kum dəwilirigə kəkiliş pətıp kəlixidin kərkəp, tormuz lənggərlirini qüxürüp, kemini xamalnıq həydxigə koyup bərdi. **18** Boran üstimizigə xiddətlik sokkaqka, ətisi malni dengizə taxlaxka baxlıdi. **19** Üqinqi künidə ular öz kəlliri bilən kəmidiki kəral-jabduklirini dengizə taxliwətti. **20** Kəp künlərigə ya kün ya yultuzlar kərinməy, boran-qəpkun yənıla xiddətlik üstimizgə tohtımay sokuwərgəqka, ahirda qutulup kəlix ümidimizmu yokka qikkənanıdi. **21** Kəmidikilər birnərsə yemiginigə kəp künlər boləjandin keyin, Pawlus ularning arisida turup: — Buradərlər, silər baldurla mēning gēpiğə kulək selip Krettin dengizə qıkkəmasliqənglər kərək idi. Xundək kulojan bolsənglər bu balayı'apət wə ziyan-zəhmətlərgə uqrimiojan bolattinglər. **22** Ləkin əmđi silərnı oəyərətlik boluxka dəwət kilimə. Qünki arənglərdə həqkəysinglər

jəminin ayriqini yok, pəkət kəmidinlə məhrum qəlisilər. **23** Qünki mən təwə boləjan wə ibadət-hizmitini kılıp kəlgən Hudaning bir pərixitisi tünügün kəqə yenioja kəlip **24** mēngə: «Pawlus, kərkəma! Sən Kəysərning əldioja berip turuxung kərək; wə mana, Huda xəpəət kılıp sən bilən billə səpər kulojanlarıning həmmisining jəmini tiliginingni sanga ijabət kildi!» dedi. **25** Xuning üqün əy əpəndiləp, oəyərətlik bolunglar; qünki Hudaəja ixinimənkı, mēngə kəndək eytiləjan bolsa xundək əməlgə axurulıdu. **26** Biraq biz məlum aralning kirojıqioja urulup ketiximiz muqərrər bolıdu. **27** Səpərimizning on tətinqi küni kəqisi, kəmə Adriatik dengizidə ləyləp yürüwətkən bolup, tün nispidə, kəmiqilər kuruqlukka yəkinlap kəliptuk, dəp oylıdi. **28** Ular qongkurlukni ələqə arojamqisini dengizə qüxürüp, suning qongkurlukni ələqə kərgənıdi, yigirmə ojułaq qikti. Səl əldioja mēngip yənə ələqiwıdi, on bəx ojułaq qikti. **29** Ular kəmining hada taxlarəja urulup ketixidin kərkəp, kəmining kəynidin tət lənggərnı taxliwetip, tang ətixni təlmürüp kütüp turdi. **30** Ləkin kəmiqilər kəmidin qəpkəqki bolup kəmining bəxidinmu lənggərnı elip taxliwətəyli dəp bəhənə kərsitip, kolwəknı dengizə qüxürdi. **31** Pawlus yüzbexi wə ləxkərlərgə: — Bu [kəmiqilər] kəmidə kəlmisa, silər qutulalməysilər! — dedi. **32** Buning bilən ləxkərlər kəmidiki kolwəknıq arojamqilirini kəsip, uni ləylitip koydi. **33** Tang atay degəndə, Pawlus həmməylənni bir'az oizaliniwəlixkə dəwət kildi. U: — Silərnıng dəkə-dükə ididə həqnemə yəməy turəjininglarəja on tət kün boldi. **34** Əmđi bir'az oizaliniwəxlərnı ətünimən. Qünki həyat kəlixinglər üqün muxundək kiliwxə toqra kəlidu; qünki həqkəysinglərnıng bəxidiki bir tal moymu ziyanəja uqrimaydu! — dedi. **35** Bu səzni kılıp bolup, u kuloja bir pərqə nanni elip, kərpəlikning əldidə Hudaəja təxəkkür eytip oxtup yedi. **36** Xuning bilən həmməylən oəyərətlinip oizaliniwxə baxlıdi **37** (kəmidə biz jəmiy ikki yüz yətmix əltə kixi idük). **38** Həmməylən kərsəklirini toklijojandin keyin, kemini yəniliwxə üqün, kəmidiki buoqdaylarnımu dengizə taxliwətti. **39** Tang atkəndə, kəmiqilər kuruqlukning nə ikənlirini tonumıdi. Ləkin uningdiki bir kumluk koltukni baykəp, kemini bir əmal kılıp xu yərdə uruldurup kuruqlukka qikərməqki boldi. **40** Ular əldi bilən lənggərlərnı boxiwetip, ularni dengizə taxliwətti. Xuning bilən bir wəqitdə, kəmining ikki yəniliş pəlikning bəqlirini boxitip, ularni qüxürüwətti. Andin kəmining bəxidiki yəlkənni xamaloja qikişip, kemini kumlukning kirojıqioja karitip mēngdürdi. **41** Əmđi ikki əkim bir-birigə uqraxkən yərgə kərip kəlip, uni kemini kirojaqka sokturıwəldi; kəmining bəxi dengiz tēgiə urulup pətıp, midirilməy qəldi, ləkin kəmining arka tərıpi dolqunlarıning zərbisi bilən quwulup ketixkə baxlıdi. **42** Ləxkərlər məhbuslarıning suqə səkrəp kəqip ketixining əldini elix üqün, həmmisini ətürüwətməqki boldi. **43** Ləkin yüzbexi Pawlusni kutkuzuxni həliojan bolup, ləxkərlərnıng bundək kiliwxə yol koyımidı. U əldi bilən su üzixni bilidojanlarıning suqə qüxüp kirojaqka qikixini, **44** qəlojanlarıning bəzilirini tahtaylarəja, bəzilirini kəmining quwulup kətkən pərilirioja əsilip, kirojaqka qikixini buyrıdi. Xundək boldiki, həmməylən qutulup sak-salamət kuruqlukka qikti.

28 Biz kutulup saq-salamət qiroqakqa qikqkandin keyin, u aralning Malta dāp atilidojanlikini bilduk. **2** Yārlik halk bizga intayin mehribanlik bilən muamilā kildi; qūnki u qaoqda yamoqur yeoqip, hāwa sooqūq boloqāqqa, ular gūlhan yekip bizni kūtūwaldi. **3** Pawlus bir baqolam otun terip kelip otqa taxliwidi, issiqtin etilip qikqan bir zəhərlik yilan uning qolini qixliginiqə qarplixiwaldi. **4** Xu yārliklar Pawlusning qolioqə yepixip turoqan yilanni kərūp, bir-birigə: — Bu adəm qoqum bir katil ikən! Dengizdin kutulup qikqan bolsimu, «Adillik» uning tirik qelixioqə yol qoymidi, — deyixti. **5** Lekin Pawlus yilanni otning iqiqə silkip atti, əzi bolsa heqkandak zəhim yemidi. **6** Həlk uningqə bədini ixqip ketidu yaki u tuyuksiz yikilip əlidu dāp qarap turatti. Lekin uzun wakit qarap turup, uningda heqkandak binormal həlātning bolmiojanlikini kərūp, oyliojinidin yenip: — Bu bir ilah bolsa kerək! — deyixti. **7** U yārning ətrapidiki yurtta, aral baxliki (Publiys dāp ataloqan)ning birnaqqə yər-etizliri bar idi. U bizni oyiqə baxlap, üç kün kizojin mehman qilip kütüti. **8** U qaoqda xundak boldiki, Publiysning atisining kizitimi ərləp, toloqak bolup yetip qalojanikən. Pawlus uning yenioqə kirip, dua qilip üstigə kolini tagküzüti, uni sakaytip koydi. **9** Xuningdin keyin araldiki qaloqan kesəllərning həmmisi uning aldioqə kelip, sakaytildi. **10** Ular bizning hərmitimizgə nuroqun sowoqatlarni beoqixlioqan bolup, ahirda bu yərdin yənə yoloqə qikqan waqtimizda, bizni yoloqə lazimlik narsə-kerəklər bilən təminlidi. **11** Malta arilida Iskəndəriyədin kəlgən, bexioqə «Samawiy Qoxkezək» ilahqirining nəxixliri oyuloqan bir kəmə qixliojanidi. Aralda üç ay turoqandin keyin, bu kəmə bilən yoloqə qiktuk. **12** Sirakoza xəhriqə kelip, u yərdə üç kün turduk. **13** Andin aylinip mengip, [Italiyədiki] Regiyum xəhriqə kəlduk, ətisi xamal yənilixi əzgirip jənobtin qixixi bilən, ikkinqi kuni Puteoli xəhriqə yetip kəlduk. **14** U yərdə birnəqqə qerindaxlarni taptuk, ularning etünixliri bilən biz ularda bir həptə turduk. Xundak qilip biz Rim xəhriqə yetip kəlduk. **15** Keliwatqanlikimizdin həwər tapqan xu yərdiki qerindaxlar bizni qarxi elix üçün xəhərdin qiqip həttə «Apiyus baziri»oqiqə, [bəziliri] «Üq Saray»oqiqə kəlgənidi. Pawlus ularni kərgəndə, Hudaqə rəhəmət eytip, oqəyrətləndi. **16** Rim xəhriqə kirginimizdə, yüzbexi məhbuslarni orda qarawul begigə tapxurdi; lekin Pawlusning birlə kəzətküqi ləxkər bilən bir əyde ayrim turuxioqə ruhsət qilindi. **17** Üq kündin keyin, u u yərdiki Yəhudiylarning kattiwaxlirini əzi bilən kəruxixkə qaqirdi. Ular jəm bolqanda, u mundak dedi: — Qerindaxlar! Mən həlkimizgə yaki ata-bowilirimizdin qalduruloqan ərpadətlərgə qarxi heqkandak ix qilmioqan bolsammu, Yerusalemda turojinimda tutqun qilinip rimliklarning qolioqə tapxuruldum. **18** Rimliklar meni sorakqa tartip, məndə əlüm jazasioqə məhəkum qiloqədə birər jinayət bolmioqəqqa, meni qoyuwətməqci boldi. **19** Lekin Yəhudiylar buningqə qarxilik bildürgəqkə, Qəysərgə murajjət qilixkə məjbur boldum. Bularni deginim bilən, bu mening əz həlkim üstidin xikayitim bar degənlikim əməs. **20** Xu səwəbtin mən silər bilən yüz kəruxix wə bu həktə silərgə eytix üçün silərnə bu yərgə qaqirdim. Qūnki bu zənjir bilən baqlinixning səwəbi dəl Israilning

kütəkən ümididur. **21** Ular Pawlusqə: — Biz bolsak Yəhudiyədin sən toquruluq hət almiduk, yaki u yərdin kəlgən qerindaxlarning heqkaysisimu sən toquruluq birər yaman həwər əkəlmidi yaki yaman qepingni qilmidi. **22** Lekin sening pikirliringni angliqumiz bar. Qūnki həmmə yərdə kixilərnə [sən təwə bolqan] bu məzhəpkə qarxi səzləwatqanlikidin həwirimiz bar! — deyixti. **23** Xuning bilən Ular Pawlus bilən kəruxixkə bir künni bekitti. U küni nuroqun kixilər uning turaloqisioqə kəlgənidi; u tang atqandin kəqkiqə ularoqə [səz-kalamni] xərhəlp, Hudaning padixahlıqi həkqida toluq guwahlik berip, Təwrat həm pəyoqəmbərlərnə yazmiliridin nəkil kəltürüti, ularni əysa toquruluq qayil qilixkə kütüdi. **24** Uning səzliqə bəzilər ixəndürüldi, bəzilər ixinixni rət kildi. **25** Ular Pawlusning mundak bir səzni qilixi bilən əzara kelixəlməy qaytip kətti. U mundak dedi: — Muxəddəs Rəh Yəxaya pəyoqəmbər arqilik ata-bowilirimizqə munu səzni dəl jayida eytkən: **26** — «Barojin; mən həlkəqə mundak dāp eytkin: — «Silər anglaxni anglaysilər, birək qüxənməysilər; kəruxni kərüsilər, birək bilip yətməysilər. **27** Qūnki muxu həlkning yürikini may qaplap kətkən, Ular angliqanda kulaklirini eoqir qiliwalqan, Ular kəzliqini yumuwalqan; Undak bolmisidi, ular kəzliq bilən kərūp, Kulıqi bilən anglap, Kəngli bilən qüxinip, Əz yolidin yanduruluxi bilən, Mən ularni sakaytqan bolattim». **28** Xunga bilixinglar kerəkki, Hudaning bu niyatliqi yat əlliklərgə əwətliwətidu. Ular bolsa uningqə kulak salmay qalmaydu! — dedi. U bu səzlərnə eytkanda Yəhudiylar əz-ara qattik talax-tartix qilixip kətti. **30** [Pawlus] əzi ijarigə aloqan əyde toluq ikki yil turdi wə bu yərdə uning bilən kəruxixkə kəlgən həmmə kixilərnə qobul qilip, **31** tolimu yürəklik bilən həm heq tosalqoqə uqrimay, Hudaning padixahlıqini jar qilip, Rəb əysa Məsihə dair həkqikətlərnə yətküzüti təlim bərdi.

Rimliklar o'ra

1 Rosullikka tallap qakiriloan, Hudaning hux hawirini jakaralaxka ayrip tayinlangan, Masih o'ysaning kuli bololan mænki Pawlustin salam! **2** Huda bu hux haworning kelixini heli burunla pəyojombərliri arkilik mukəddəs yazmilarda wəđ kılıoanidi. **3** Bu hux hawər Öz Oqlı, yəni Rəbbimiz o'ysa Masih to'p'risididur; jismani yəhəttin U Dawutning naslidin tuoquloan; birdinbir pak-mukəddəs Roh təripidin olümdin tirildürülük arkilik «küq-kudrət Igi Hudaning Oqlı» dəp kərsitilip bekitilgen; **5** U arkilik, xundakla Uning nami üqün barlik əllər arisida Huda o'ya etiqadın bololan itaətmənlük wujudka kəltürülük biz mehır-xəpətkə wə rosullikka muyəssər bolduk; **6** Silər ular arisida, o'ysa Masih təripidin qakiriloansilər. **7** Xunga, Huda səyğən wə U «mukəddəs bəndilirim» dəp qakiroan Rim xəhıridiki həmminglar o'ya, Atimiz Hudadin wə Rəbbimiz o'ysa Masihtin mehır-xəpətkə wə aman-hatırjəmlük boloyal! **8** Aldi bilən mən o'ysa Masih arkilik həmminglar üqün Huda yimo'ya təxəkkür eytimən; qünki silərnin etiqadınlar pütkül əlməgə pur kətti. **9** Öz Oqlı to'p'risidiki hux hawərdə qin ro'x-kəlbim bilən mən hizmitini kilawatkan Huda o'zi mening dualirimda silərnı xunqə üzlüksiz əsləp turojanlikimo'ya guwahtur. **10** Mən dualirimda, mumkin kəđər Hudaning iradisi bilən silərnin yeninglar o'ya berixka ahır muyassər boluxka həmixə o'tünimən. **11** Qünki mən silərnı birə ro'hiy iltipatka igə kılıx arkilik mustəhkəmləx üqün silər bilən kərixüxkə intayın təkəzzamən; **12** yəni, mən aranglarda bolsam, bir-birimizning etiqadidin əzara təsəlli wə ilham alalaymiz demək qimən. **13** Kərin daxlar, mən silərnin xuni bilixinglarnı halaymənki, baxka yərdiki əlliklərnin arisida hizmitim mewa bərgəndək, silərnin aranglardimuz hizmitim mewa berixi üqün yeninglar o'ya berixni kəp kətim niyə kildim, lekin bügünciqə tosaloyu'ya uqrap keliwatəm. **14** Mən həkəndək adəmlərgə, məyli Yunanliklar wə yat taipilərgə, danixmən wə nadanlar o'ya bolsun, həmmisigə kərz dər mən. **15** Xuning üqün imkaniyət mənə yar bərsila mən Rimdiki silərgimuz hux hawərni yətküzüp bayan kılıxka kızıoijnmən. **16** Qünki mən Masih to'p'risidiki bu hux hawərdin hərgiz hijil bolmaymən! Qünki u uning o'ya ixəngüqilərnin həmmisini, aldi bilən Yəhudıylarnı, andin keyin Greklərnı niyatka erixtiridion Hudaning küq-kudritidur! **17** Qünki [hux hawərdə] etiqadka asalan o'yan, Hudaning birhil həkkəniylik etiqad kılıoquilar o'ya wəhiy kilinojandur. [Mukəddəs yazmilarda] yeziloinidək: — «Həkkəniy adəm ixəng-etiqadi bilən həyat bolidu». **18** Qünki həkkəniyətisizlik bilən həkkəniyətisizlik basidion insanlarning barlik iplaslik o'ya wə həkkəniyətisizlikgə nisbətən Hudaning kəratkan o'zapı ərtin oquk wəhiy kilinməktə. **19** Qünki insanlar Huda to'p'risida biləydiy o'yan ixlər ularning kəz aldisida turidu; qünki Huda həmmini ular o'ya oquk kərsitip bərgən **20** (qünki dunya apirida bolojandin beri Hudaning kəzəgə kərinmas əzgiqilikliri, yəni mənnggülik kudriti wə birdinbir Huda ikənliki o'zi yaratkan məwjudatlar arkilik oquk kərilməktə, xundakla buni qüxinip yətkili bolidu. Xu səwəbtin

insanlar həq bahənə kərsitəlməydu) (aiōios q126) **21**

— qünki insanlar Hudani bilsimu, uni Huda dəp uluqlimidi, Uning o'ya təxəkkür eytmidi; əksi qə, ularning oy-pikirliri bimənə bolup, nadan kəlbı kərangoxulixip kətti. **22** o'z lirinı danixmən kılıp kərsətsimu, lekin əksiz bolup qikti; **23** qirimas Hudaning uluqlukning ornio'ya qirip əlidioan adəmzatka, uqar-kənatlar o'ya, tət ayaqlik həywanlar o'ya wə yər beoqiriloquilar o'ya ohxaydiy o'yan butlarnı alməxturup kızıojanidi. **24** Xunga Huda ularni kəlbidiki xəhwaniy həwəsləri bilən iplaslik kılıxka, xundakla bir-birining tən lirinı nomuska kəlduruxka koyup bərdi. **25** Ular Huda to'p'risidiki həkkəniyət yalojan o'ya aylandurdi, Yaratququning ornio'ya yaritiloan nərsilərgə qokunup, tawap-təat kılıojanidi. Həlbuki, Yaratquqio'ya təxəkkür-mədhıyə mənnggügə okulməktə! Amin! (aiōn q165) **26** Mana xuning üqün, Huda ularni pəskəx xəhwaniy həwəslərgə koyup bərdi. Həttə ayallarmuz təbiy jinsiy munasiwətnı o'zapriy munasiwətkə aylandurdi; **27** xuningdək, ərlarmuz ayallar bilən bolidion təbiy jinsiy munasiwətlərnı taxlap, baxka ərlərgə xəhwaniy həwəslər bilən keyüp pixidion boldi. Ərlər ərlər bilən xərməndilik kərixiti wə nətijidə ularning muhalıp kılımliri əz bexio'ya qikti. **28** Ular Hudani bilixtin wəz kəqixni layik kərgənliki talliojanlikı üqün, Huda ularni buzuk niyətlərgə wə nalayik ixlarnı kılıxka koyup bərdi. **29** Ular hərhil həkkəniyətisizlik, rəzillik, nəpəniyətqilik, əqmənlik qəmür, həsəthorluk, kətillik, jedalhorluk, məkkərlük wə hərhil bəniyətlər bilən toldi. Ular io'wəgər, **30** təhməthor, Huda o'ya nəpərlinidion, kibirlik, mahtanqak, qongqi, hərhil rəzilliklərnı oylap qikiriديوan, ata-anisining səzini anglımaydiy o'yan, **31** yorultuliojan, wədisida turmaydiy o'yan, keyümsiz wə rəhimsiz insanlardur. **32** Ular Hudaning xular o'ya bololan adil həküminı, yəni xundək ixlarnı kılıoquilarning olümgə layik ikənlikini enik bilsimu, bu ixlarnı əz liri kılıpla kəlməy, bəlki xundək kilidion baxkılardin səyünüp ularni əlkıxlaydu.

2 əndi əy baxkılarning üstidin həküm kilidion insan, kim boluxungdin kəp'ynəzər bahənə kərsitəlməysən; qünki baxkılar üstidin kaysı ixtə həküm kılısang, xu ixtə əz gunahingni bekitisən. Qünki əy həkümqi, sən əzüngmu ular o'ya ohxax ixlarnı kiliwətisən. **2** Bizgə məlumki, Hudaning undək ixlarnı kılıojanlar üstidin həküm qikirixi [mutlək] həkkətkə asalan o'yan. **3** Xunga, i xundək ixlarnı kılıojanlar üstidin həküm qikərojuqi, xundakla xuning o'ya ohxax ixlarnı kılıojuqi insan, əzüng Hudaning həkümidin kaqalaymən dəp hiyal kılımsən? **4** Yəki Hudaning məhribanlikning seni towa kılıx yolio'ya baxlaydiy o'janlikini hək bilməy, uning məhribanlikı, kəng kərsəklilikı wə səwr-təkitining mollukio'ya səl kərawətamən? **5** əksi qə, towa kılımaydiy o'yan həhıllikning wə tax yüreklikningdin, Huda adil həküminı ayan kilidion o'zapərlük küni üqün sən əz bəxing o'ya qüxidion o'zapriy toplawətisən. **6** Huda hərkimgə əz əməllirigə yarixə ix kəridu. **7** Yəhxi ixlarnı səwrqanlik bilən kılıp, xan-xəwər, hərmət-əhtiram wə bəkiylikni izdigənlərgə U mənnggülik həyat ata kılıdu; (aiōnios q166) **8** lekin xəsiyətlərgə, həkkətkə tən bərməy, əksi qə həkkəniyətisizlikgə əgəxkənlərgə

oʻzaro-kəhr yaqdurulidu; **9** yamanlik kilidioʻan barlik jan igisigə, aldi bilən Yəhudiylarə, andin Greklərgə külpət wə dər-d-ələm qūxidu; **10** birak, barlik yaxhilik kiləuqilarə, aldi bilən Yəhudiylarə, andin Greklərgə xan-xərəp, hərəmət-əhtiram wə aman-hatirjəmlik təkdin kilinidu. **11** Qūnki Hudada adəmnin yūz-hatirisini kilix yəktur. **12** — qūnki Təwrat kənunini bilməy gunah sadir kiləuqanlarning hərbiri Təwrat kənunining həkūmigə uqrimisimu, [əyibkə uqrap] həlak bolidu; Təwrat kənunini bilip turup gunah sadir kiləuqanlarning hərbiri bu kənun boyiqə sorakka tartilidu **13** (qūnki Hudaning aldidə kənunni angliəuqanlar əməs, bəlki kənunə əməl kiləuqilar həkkaniy hesablinidu. **14** Qūnki Təwrat kənunini bilməydiəuqan əlliklər təbiiy haldə bu kənunə uyoqun ixlarni kilsə, gərqə bu kənundin həwərsiz bolsimu, Təwrat kənuni ulardə kəringən bolidu. **15** Ularning bu kiləuqanlari əz kəlbirigə kənun tələplirining pūttūklilik ikənlikini kərsitidu; xuningdək, ularning wijdanlirimu əzligigə həkikətnin guwahqisi bolup, oy-pikirliri əzini əyibləydu yaki əzini aqlaydu) **16** — mən yətküzüp keliwatqan bu hux həwərgə əsasən Hudaning Əysə Məsih arkilik insanlarning kəlbidə pūtkən məshpiy ixlar üstidin həkūm qikirdiəuqan künidə [yukiridə eytiləuqan ixlar qəqum yūz beridu]. **17** Sənqu, əgər əzūngni Yəhūdiy dəp atəp, Təwrat kənunioqə ümid baəlap, Hudaəqə təwəmən dəp mahtansang, **18** kənundin əginip uning iradisini bilip, esil bilən pəsnə pərk ətkən bolsang, **19** Təwrat kənunidin bilim wə həkikətnin jəwhirigə igə boldum dəp qarəp, əzūngni korlarəqə yol baxliəuqi, qarəngəudə qəloəuqanlarəqə mayak, nadanlarəqə əgətkūqi, gədəklərgə əstəz dəp ixəngən bolsang — **21** əmdi sən bəxkilarəqə təlim berisən, əzūnggə bərməmsən? Oşirilik kilmənglar dəp wəz eytisən, əzūng oşirilik kiləmsən? **22** «Zina kilmənglar» — dəp wəz eytəysən, əzūng zina kiləmsən? Butlardin nəprətlinisən, əzūng buthanilardiki nərsilərnə buləng-taləng kiləmsən? **23** Təwrat kənuni bilən mahtinisən, əzūng xu kənunəqə hiləplik kilip, Hudaəqə daəq kəltürəmsən?! **24** Huddi [mukəddəs yazmilardə] yeziləuqinidək: «Silərnin kilmixinglar tūpəylidin Hudaning nami tapilə arisidə kupurlukqə uqrimakqə». **25** Təwrat kənunioqə əməl kilsəng, hətne kilinəuqinignin əhmiyiti bolidu, ləkin uningəqə hiləplik kilsəng, hətne kilinəuqinignin hətne kilinmiəuqandək hesablinidu. **26** əmdi hətənsizlər kənunin tələpligə əməl kilsə, gərqə hətənsiz bolsimu, Huda tərpidin hətənilik hesablanmamdu? **27** Təwrat kənun dəsturidin həwərdə wə hətənilik turukluk kənunəqə hiləplik kiləuqi, i Yəhūdiy, kənunəqə əməl kilidioʻan jismani hətənsizlər tərpidin sening gunahing üstidin həkūm qikiriwatmamdu? **28** Qūnki sirtki kərunūxi Yəhūdiy bolsila uni [həkikij] Yəhūdiy degili bolmaydu, sirtki jəhəttiki jismani hətəninimu [həkikij] hətne degili bolmaydu, **29** rohdida Yəhūdiy boləuqini [həkikij] Yəhūdiydu; uning hətne kilinəuqini hətne kənun dəsturi arkilik əməs, bəlki kəlbidə, Rohtindur. Bundək kixining tərpinixi insanlar tərpidin əməs, bəlki Huda tərpidin bolidu.

3 Undakta, Yəhūdiy boləuqanin Yəhūdiy əməstin nəmə artuqkilik bar? Hətənilik boləuqanin nəmə

paydisi bar? **2** Əməliyətə, ularning hərə jəhəttin kəp artuqkilik bar. Birinqidin, Hudaning bəxərtlik səzliri Yəhūdiylarəqə amənət kilinəuqan. **3** əmdi gərq ulardin bəziliri ixənəqsiz qikkən bolsimu, buningəqə nəmə bolattı? Ularning ixənəqsizliki Hudaning ixənəqlikikini yəqkə qikiriwətməmu? **4** Hərgiz undək kiləmaydu! Huda rastqil hesablinip, həmmə adəm yaləuqan hesablanu! Huddi [mukəddəs yazmilardə Huda həkikidə] yeziləuqinidək: — «Səzlinginidə adil dəp ispatlanəuqəysən, Xikəyətə uqriəuqinignidə əjəlibə kiləuqəysən». **5** Ləkin bizning həkkanisizlikimiz arkilik Hudaning həkkanisizliki təhimu enik kərsitilsə, buningəqə nəmə dəymiz? Həkkanisizlik üstigə oʻzəp təkidiəuqan Hudani həkkaniy əməs dəymizmi (mən insanqə səzəymən)? **6** Mundək deyixkə hərgiz bolmaydu! Əgər undək bolsa, Huda ələmni kəndək sorakka tartidu? **7** [Bəzilə yənə]: «Mening yaləuqanqilkimdin Hudaning həkikətkili təhimu oquk kilənsə, xundakla uluəuqluk təhimu yorutulsə, əmdi mən yənə nəmə üqün gunahkar dəp qarilip sorakka tartilimən?» [deyixi mumkin]. **8** Undək boləuqandə nəmixkə (bəzilə bizgə təhmət qəpliməkqi bolup, gəpərimizni buriwətkəndək) «Yamanlik kilayli, bunignidin yaxhilik qikip qalar» — deyixkə bolmaydu? Bundək degiəuqanlarning jazalinixi həkliktur! **9** əmdi nəmə deyix kerək? Biz [Yəhūdiy] [Yəhūdiy əməslərdin] üstin turamduq? Yəq, hərgiz! Qūnki biz yukuridə Yəhūdiyə bərsun, Greklə bərsun həmmisining gunahning ilkidə ikənlikini ispatlap əyibliduk. **10** Dərwəqə, mukəddəs yazmilardə yeziləuqinidək: — «Həkkaniy adəm yəq, hətta birimu yəktur, **11** Yorutuləuqan kixi yəktur, Hudani izdiginimu yəktur. **12** Həmmə adəm yəldin qətnidi, Ularning barliki ərzimə bolup qikti. Məhribanlik kiləuqi yəq, hətta birimu yəktur. **13** Ularning gəli eqiləuqan kəbridək səsiktur, Tilliri kəzəpilik kilmakqə; Kobra yiləning zəhəri ləwliri astidə turidu; **14** Ularning zuwani qarəqəx həp zərdigə toləuqan. **15** «Putliri kən təkūxkə aldiraydu; **16** Barəuqanla yeridə wəyranqilik wə pəjəlik ixlar bərdur. **17** Tinqlik-arəmlik yolini ular həq tonuəuqan əməs». **18** «Ularning nəziridə Hudadin kərkidiəuqan ix yəktur». **19** Təwratiki barlik səzlərnin Təwrat kənuni astidə yaxaydiəuqanlarəqə qaritə eytiləuqanlik bizgə ayan. Bularning məksiti, hərə insəning əozzi bəhanə kərsitəlməy tuwəkləninip, pūtkül dunyadikilə Hudaning sorikidə əyibkar ikən dəp ayan kilinsun, degənliktur. **20** Xunga, həkqəndək ət igisi Təwrat-kənunioqə əməl kilixkə intilixliri bilən [Hudaning] aldidə həkkaniy hesablanmaydu; qūnki Təwrat kənuni arkilik insan əz gunahini tonup yətidu. **21** Birak, həzir kənun yoli bilən əməs, bəlki Hudaning Əzidin kəlgən birhil həkkanisizlik axkariland! Bu hil həkkanisizlikqə kənunin əzi wə pəyoqəmbərlərnin [yazmilirimu] guwahlik bərgəndur; **22** yəni, Hudaning Əysə Məsihning ixənəq-sadəkətkili arkilik etiəkə kiləuqanlarning həmmisining iqigə həp üstigə yətküzidiəuqan həkkanisizlikidur! Bu ixtə ayrimqilik yəktur **23** (qūnki barlik insanlar gunah sadir kilip, Hudaning xan-xəripigə yətəlməy, uningdin məhrum boldi) **24** Qūnki etiəkədqilərnin həmmisi Məsih Əysədə boləuqan nijat-hərlük arkilik, [Hudaning] məhri-xəpkiti bilən bədəlsiz həkkaniy kilinidu. **25**

Huda Uni gunah'larning jazasini kətürgüqi kafar t qurbanliki süpitida t yinjidi; [insanlarning] Uning [qurbanlik] kenija ix n q baolixi bilən [qurbanlik] inaw tliktur. Huda bu arkilik burunki zamandikilarning sadir kilojan gunah'lorioja s wr-takətlik bolup, jazalimay  tk ziwetixining adillik ik nlikini kers tti. **26** Buningoja ohxax bu [qurbanlik] arkilik U hazirki zamanda bolojan h kkaniylikinimu kers tk n. Xundak kilip U  zining həm h kkaniy ik nlikini həm Əysaning etikadida boluojqini h kkaniy kiluojqi ik nlikinimu namayan kildi. **27** Undak bolsa, insanning nem  mahtanoquliligi bar? Mahtinix yok kilindi! — Nem  prinsipka asasen? Kanunoja intilix prinsipi bil nmu? — Yak! «Etikad» prinsipi bilən! **28** Q nki «Insan T wrat kanunioja əməl kilixka intilixliri bilən  m s, b lki etikad bilən h kkaniy kilinidu» d p h sablaimiz! **29**  j ba, Huda p k tla Y h diylarningla Hudasim? U  ll rningmu Hudasi  m smu? Xundak, u  ll rningmu Hudasidur. **30** Huda bolsa birdur, U h tn  kilinoqanlarni etikad bilən h md  h tn  kilinmioqanlarnimu etikad bilən h kkaniy kilidu. **31**  mdi etikad prinsipi bilən T wrat kanunini bikar kiliwetimizmu? Yak, dal buning  ksiq , uni k qk  ig  kilimiz.

4 Undakta, biz [Y h diylarning] jismaniy jəhəttiki atimiz Ibrah mning erixkini to rsida nem  daymiz? **2**  g r Ibrahım  m lliri bilən h kkaniy d p jakarlanojan bolsa, uningda mahtanoqudak ix bolatti (bəribir Hudaning aldid  uning mahtinix h kki yok idi). **3** Q nki muk dd s yazmilarda nem  deyilgən? — «Ibrahım Hudaoja etikad kildi; Bu uning h kkaniylikni h sablanti» deyilidu. **4** Ixlig i g  berilidiojan h k «mehir-x p t» h sablantmaydu, b lki birhil «k r z kayturu» h sablanti. **5** Birak, heq ix-əməl kilmay, p k t nomussiz gunahkarlarni h kkaniy kiluojqi Hudaoja etikad kilidiojan kixining bolsa, uning etikadida həkkaniylik d p h sablanti. **6** Huda kilojan əməllirigə karimay, h kkaniy d p h sablantojan kixining b hti to ruluk Dawut [p yoj mb rmu] mundaq deg n: — **7** «Ita tsizlikliri kəqürüm kilinojan, Gunah'lori yepilojan kixi nemideg n b htliktur! **8** Pərwərdigər gunah'lori bilən heq h sablantmaydijojanlar nemideg n b htliktur!». **9**  mdi b ht yaloju z h tn  kilinoqanlarojila m nsup bolamdu, yaki h tn  kilinmioqanlarojimu m nsup bolamdu? Q nki: «Ibrah mning etikadi uning h kkaniylikni d p h sablanti» dawatimiz. **10** Həkkaniylik kandaq əhwalda uningoja h sablanti? H tn  kilinixtin ilgirimu yaki h tn  kilinixtin keyinmu? U h tn  kilinoqan halda  m s, b lki h tn  kilinmioqan halda h sablanti! **11** Uning hətnini kobul kilojini bolsa, uni h tn  kilinixtin burunla etikadi arkilik ig  bolojan h kkaniylikka meh r b lgisi süpitida bolojanidi. Demək, u h tnisiz turup Hudaoja etikad kiluojqlarning h mmisining atisi boldi — ularmu [etikadi bilən] h kkaniy h sablanti! **12** U y n  h tn  kilinoqanlarningmu atisidur; dem k, h tn  kilinoqan boluxi bilən təngla h tn  kilinmioqan wahtidimu etikadlik yol mangojan atimiz Ibrah mning izlirini besip mangojanlarningmu atisi bolojandur. **13** Q nki [Hudaning] Ibrah mjoja w  naslig  dunyojoja mirashor bolux to rsidiki w d  berixi Ibrah mning T wrat kanunioja  m l kilixka intiliginidin  m s, b lki

etikadtin bolojan h kkaniyliktin k lg n. **14** Q nki  g r kanunoja intilidijojanlar mirashor bolidijojan bolsa etikad bikar n rs  bolup kalatti, Hudaning w disimu yokka qikirilojan bolatti. **15** Q nki T wrat kanuni [Hudaning] o z pini elip kelidu; q nki kanun bolmisa, ita tsizlik deg n ixmu bolmaydu. **16** Xuning  q n, Hudaning w disining [p k t]  z meh r-x p tki arkilik  m lg  axuruluxi  q n, u etikadkila asasinidu. Buning bil n u w d  Ibrah mning barlik  wladlirioja, p k t T wrat kanuni astida turidijojanlarojila  m s, b lki Ibrah mq  etikad kiluojqlarning h mmisigimu kapal tlik kilinojan. Q nki muk dd s yazmilarda: «Seni nuroqun ko mning atisi kildim» d p yeziloinid k, Ibrah m h mmimizning atisidur. D rh kik t, u  tik l rni tirilduridijojan, mawjut bolmioqanni bar d p mawjut kilidijojan,  zi etiojad baolijojan Huda aldid  h mmimizning atisi boldi. **18** Heqkandaq  mid k lmisimu u y nila  midte etikad kildi w  xuning bilən uningoja: «Sening nəsling [san-sanaksiz] bolidu» d p aldin eytilojand k nuroqun ko mning atisi boldi. **19** U yüz yaxka yekinlap, tenini  lg n h sablismu, xundakla ayali Sarahningmu baliyatkusini  ldi d p karisimu, y nila etikadta ajizlaxmiz; **20** Hudaning wədisigə nisbat n etikadsizlik kilip heq ikklnimidi,  ksiq  u etikadi arkilik k q ytildi w  Hudani uluqlidi, **21** «U nemini w d  kilojan bolsa xuni  m lg  axurux kudritigə Igidur» d p toluq ix nd rtildi. **22** Xuning bilən bu «uning h kkaniylikni h sablanti» d p. **23** Bu, «uning h kkaniylikni h sablanti» deg n s z yaloju z uning  q nla  m s, **24** b lki R bbimiz  ysani  l mdin tirild rg n Hudaoja etikad kiliximiz bilən h kkaniy h sablantidijojan bizlar  q nmu yezilojan; **25** [Məsih] bolsa ita tsizliklirimiz  q n pida yolioja tapxuruldi w  h kkaniy kiliniximiz  q n tirild rildi.

5 Xunga etikad bilən h kkaniy kilinoqan ik nmiz, R bbimiz  ysa Məsih arkilik Huda bilən inak munasiw tla bolimiz. **2** U arkilik etikad yolida bizni qing turozuidiojan bu meh r-x p kitining iqig  kirix h kukioja muy ss r bolduk, xuningd k Hudaning xan-x ripig  baolijojan  midimizdin xad-huram bolimiz. **3** Xundak bolupla k lmay, m xk l  hwallar iqid  xadlinimiz; q nki m xk ll k s wrqanlikni, səwrqanlik qidamlikni, qidamlik ümidni elip kelidu, d p bolimiz. **5** W  bu ümid bizni yerg  karitip koymaydu, q nki bizg  ata kilinoqan Muk dd s Ro  arkilik Hudaning meh r-muəbbiti alliburun k lbimizg  quyulup exip taxti. **6** Q nki biz p k t amalaz k lojinimiza, Məsih biz ihlassizlar  q n [Huda] bekitk n wahtta  zini pida kildi. **7** Birsining h kkaniy ad m  q n jenini pida kilixi nahayiti az uqraydijojan ix; bəzidə yaxi ad m  q n birsi pida boluxka j r' t kiliximu mumkin; **8** lekin Huda  z meh r-mu bbitini bizg  xuningda kersitiduki, biz tehi gunahkar wahtimizda, Məsih biz  q n jenini pida kildi. **9** Hazir biz Uning keni bilən h kkaniy kilinoqan ik nmiz,  mdi U arkilik [kelidijojan] o z ptin kutuluximiz tehimu j zm ndur. **10** Q nki burun Hudaoja d xm n bolojan bolsakmu, Oo lining  l mi arkilik bizni Uning bilən inaklaxturojan y d , Uning bilən inaklaxturoloqandin keyin,  mdi [Oo lining] hayati arkilik biz tehimu kutuldurulmamduk?! **11** Buning bilanla k lmay, hazir biz R bbimiz  ysa Məsih arkilik Huda bilən inaklaxturolduk,

U arkilikmu Hudaning Özidin xadlinimiz. **12** Xuningdök, gunahning dunyaoqa kirixi birla adäm arkilik boldi, elümnning dunyaoqa kirixi gunah arkilik boldi; xuning bilän gunah arkilik elüm hëmmä adëmgä tarkaldi; qünki hëmmä adäm gunah sadir kildi **13** (qünki Tëwrat qanunidin ilgirimu gunah dunyada bar idi, ëlwätte; halbuki, qanun bolmisa gunahning hesabı elinmaydu. **14** Xundaktımu, elüm Adëm'ata waqtidin Musa pëyojembër waqtioqıta insanlaroşımu hëkümi sürdi; ular gërçë Adëm'atining sadir qilöjan itaëtsizlikidäk gunah sadir kilmiojan bolsimu, bu insanlarmu elüm hëkümidin haliy bolmıdı). Adëm'atining ezi — keyin kelidiojan Mësihning bir bexarätlik ülgısidur; **15** halbuki, [Hudaning] xapaätlik sowoşiti Adëm'atining itaëtsizlikining pütünlay öksidur. Qünki birla adëmnning itaëtsizliki bilän nuroşun adëm elgön bolsa, ämdi Hudaning mehir-xëpkiti wë xuningdök birla adëm, yëni Əysa Mësihning mehir-xëpkiti arkilik këlgen sowoşat exp-tëxip turoşaqda, nuroşun adëmgä yëtküzülüp tehımu zor nätijä hasil kildi! **16** Xu xapaätlik sowoşatning nätijisi bolsa, xu bir adëmnning gunahning akşiwitigë pütünlay ohximaydu. Qünki bir adëmnning bir ketim ötküzgön itaëtsizlikidin qıkaroşan hëkümi insanlarnı gunahkar dëp bekitkän bolsımu, ämma xu xapaätlik sowoşat bolsa këpligen kixilarning nuroşun itaëtsizlikiridin «hëkkanıy kilinix»ka elip barıdu. **17** Əmdi bir adëmnning itaëtsizliki tüpəylidin, ənə xu bir adäm arkilik elüm hëkümrän bolöjan yërdä, [Hudaning] möl mehir-xëpkitini, xundakla hëkkanıylik bolöjan xapaätlik sowoşitini qöbul qilöjanlar bir adëm, yëni xu Əysa Mësih arkilik hayatta xunqə oşalibanə hëkümränlik kilöşuqılar bolmamdu! **18** Xunga, bir ketimlik itaëtsizlik tüpəylidin barlik insanlar gunahning jazasioqa mähkum kilinoşan bolsa, ohxaxla bir ketimlik hëkkanıy əməl bilən hayatlik elip kelidiojan hëkkanıylik pütkül insanlaroşı yëtküzülgön. **19** Bir adëmnning bir ketimlik itaëtsizliki arkilik nuroşun kixilər dərwaqə gunahkar kilinip bekitilgəndäk, bir adëmnning bir ketimlik itaëtmənlik bilənmə nuroşun kixilər hëkkanıy kilinip bekitilıdu. **20** Əmdi Tëwrat qanunı insanning itaëtsizlikliri köprək axkarlinip bilinsun dëp kirgüzülgönıdi. Lekin gunah kəyər də pəşəyən bolsa, [Hudaning] mehir-xəpkitimu xu yərdə tehımu expı taxtı. **21** Xuningdök, gunah [insaniyätning] üstidin hëkümränlik kilip [ularnı] elümgə elip baröşinidäk, [Hudaning] mehir-xəpkiti hëkkanıylikka asalinip hëkümränlik kilip, insanni Rəbbimiz Əysa Mësih arkilik mænggülik hayatlikka erixtürıdu. (aiönios g166)

6 Undakta, nemə degilük? Hudaning mehir-xəpkiti tehımu axsun dəp gunah iqidə yaxawerämdük? **2** Yak, hërgiz! Gunahka nisbətən elgön bizlər qandakmu uning iqidə yaxawerimiz? **3** Yakı silər bilməmsilər? Hərkaysimiz Məsih əysaoqa kirixkə qəməldürülgön bolsak, Uning elümi iqigə qəməldürüldük? **4** Biz qəməldürür arkilik Uning elümi iqigə kirip, Uning bilən billə kəməldük; buning məksiti, Məsih Atining xan-xəripi arkilik elümdin tirilginidäk, bizningmu yengi hayatta mængiximiz üqündür. **5** Qünki [Məsihning] elümiğə ohxax bir elümdə Uning bilən birgə başlanoşanikənmiz, əmdi biz qoşum Uning tirilixigə ohxax bir tirilixitimu Uning bilən birgə bolimiz. **6** Xuni

bilimizki, gunahning makani bolöjan tenimiz kardin qikirilip, gunahning kullukida yənə bolmaslikimiz üqün, «kona adəm»imiz Məsih bilən billə krestlinip elgön **7** (qünki elgön kixi gunahın halas bolöjan bolıdu). **8** Məsih bilən billə elgön bolsak, uning bilən təng yaxaydioşanlikimizojımu ixinimiz. **9** Qünki Məsihning elümdin tirilgəndin keyin qayta əlməydioşanlikı, elümnning əmdi Uning üstidin yənə hëkümränlik kilalmaydioşanlikı bizgə məlum. **10** Qünki Uning elümi, U gunahni bir tərəp kilix üqün pəkət bir ketimlik eldi; Uning hazır yaxawatқан hayati bolsa, U Hudaşıya yüzlinip yaxawatқан hayattur. **11** Xuningəşıya ohxax, silərmə özınglarnı gunahka nisbətən elgön, əmma Məsih Əysada bolup Hudaşıya yüzlinip tirik dəp hesablanglar. **12** Xunga gunahning elidioşan teninglarda hëkümränlik kilixioşıya yol qoymanlgar, uning rəzil arzu-həwəslirigə boysunmanlgar, **13** xuningdök teninglarning heq əzasinı hëkkanıy ətsizlikka qoral kilip gunahka tutup bərmənglar. Əksişə, elümdin tirildürülgənlərdək, özınglarnı Hudaşıya atanglar həmdə teninglardiki əzalarnı hëkkanıyätning qoralı kilip Hudaşıya atanglar. **14** Gunah silərnning üstınglarəşıya heq hëkümränlik kilmaydu; qünki silər Tëwrat qanunining astida əməs, bəki Hudaning mehir-xəpkiti astida yaxawatisilər. **15** Undakta, qandak kilix kerək? Qanunning astida əməs, mehir-xəpkət astida bolöjanlikimiz üqün gunah sadir kiliwərsək bolamdu? Yak, hërgiz! **16** Əziringlarnı itaətmən kullardək birigə tutup bərsənglar, xu kixining quli bolöjanlikinglarnı bilməmsilər — yakı elümgə elip baridioşan gunahning kulliri, yakı Huda əldidə hëkkanıylikka elip baridioşan itaətmənlikning kulliri boluxunglar muqərrər? **17** Hudaşıya taxəkkür! Burun gunahning quli bolöşansilər, biraş [Məsihning] təlimigə baxlinip, bu təlim kərsətkən nəmunigə qın dilinglardin itaətkildinglar. **18** Silər gunahning küqidin qutuldurulup, hëkkanıylikning kulliri boldunglar. **19** Ətliringlar əjiz boləşaqka, silərgə insənəqə səzləwatimən: — ilgiri silər tən əzazinglarnı napak ixlarəşıya wə əhlaksizlikka kullardək tutup bərixinglar bilən tehımu əhlaksizliklarnı kilöşandək, əmdi hazır tən-əzazinglarnı pak-mukəddəslikka baxlaydioşan hëkkanıylikka kullardək tutup beringlar. **20** Silər gunahning kulliri bolöjan waqtinglarda, hëkkanıylikning ilkidə əməs idinglar. **21** Hazır nomus dəp kərişan burunki ixlardin xu qoşda silər zadi qandak mēwə kərdüinglar? U ixlarning akşiweti elümdür. **22** Biraş, hazır silər gunahın ərkin kilinip, Hudaning kulliri bolöjan ikənsilər, silərdə özınglarnı pak-mukəddəslikka elip baridioşan mēwə bar, uning nətijisi mænggülik hayattur. (aiönios g166) **23** Qünki gunahning ix həkki yəniələ elümdür, biraş Hudaning Rəbbimiz Məsih əysada bolöjan sowoşiti bolsa mænggülik hayattur. (aiönios g166)

7 I kərinədxlar, mən hazır Təwrat qanunini bilgənlərgə səzləwatimən; silər qanunning pəkət hayat waqtidilə insan üstigə hëkümrän bolidioşanlikini bilməmsilər? **2** Məsilən, eri bar ayal, eri hayatla bolidikən, qanun boyiqə erigə başlanöşan; ləkin eri elüp kətsə, [əzini erigə başlanöşan] nikah qanunidin əzad kilimıdu. **3** Xuning üqün, bu ayal eri hayat waqtida baxka bir ərgə başlanəsa, zinahor ayal dəp atilıdu. Ləkin eri elüp kətsə, u [nikah]

kanunidan erkin bolidu; xu qaqda baxka bir erga tægsa, zina qiløjan bolmaydu. **4** Huddi xuningdæc, qerindaxlar, silær Øysa Mæsihning [qurbanliq] teni arkilik Tæwrat kanunioqa nisbætæn öldinglar. Buning mæksiti silærning baxka birsigæ, yæni ølümðin Tirilgüqigæ baølinixinglar wæ xuning bilæn Hudaoqa mewæ berixinglardin ibarættur. **5** Qünki biz «æt»ning ilkidæ waqtimizda, Tæwrat kanuni gunahning arzu-hæwasirini tehimu kozøqap, tenimizdiki æzalarða ølümgæ elip baridioqan mewini qiqarøqanidi; **6** lekin, hazir biz Tæwrat kanunining ilkidin erkin bolduq. Qünki øzimizni boøqap turidioqan bu kanunioqa nisbætæn elgen bolup, kanunning dæsturining kona yolida æmas, balki Rohning yengi yolida [Hudaning] kullukida bolimiz. **7** Undakta nemæ degülük? Tæwrat kanunining øzi gunahmu? Hærgiz undaø æmas! Dærwæø, kanunning kersætmiliri bolmisa, gunahning nemæ ikænlikini bilmæyttim. Kanun «næpsaniyætqilik kilma» demigøn bolsa, næpsaniyætqilikning nemæ ikænlikini bilmigøn bolattin. **8** Lekin gunah kanunning æmiri arkilik pürsæt tepip, iqimda hærhil næpsaniyætqiliklerni kozøjidi. Tæwrat kanuni bolmisa, gunahmu ølüktæk jansiz bolatti. **9** Bir qaqlarda kanunning sirtida yaxioqinimda hayæt idim, lekin kanun æmrini bilixim bilænla, gunahmu janlinip, meni ølümgæ elip bardid. **10** Øslidæ kixigæ hayætlük elip kælsun dæp buyruøqan kanunning æmiri æksiqæ manga ølüm elip kældi. **11** Qünki gunah kanunning æmiri bilæn hujum pürsitini tepip, meni azdurdi wæ æmr arkilik meni øltürdi. **12** Buningdin kariøqanda kanun hæqikætæn pak-muqæddæstur, uning æmrimu muqæddæs, toøqra-adalætlik wæ yaxxidur. **13** Undakta, yaxhi boløqini manga ølüm boldimu? Hærgiz undaø æmas! Balki, gunahning kæwætla kæbiø ikænliki æmr arkilik oøqk axkarlinixi üqün, bu yaxhi æmrning wasitisi bilæn gunah mænðæ ølüm pøyda kildi. **14** Tæwrat kanunining «rohqa tæwæ» ikænlikini bilimiz. Biræq mæn bolsam «ætka tæwæ»durmæn, demæk gunahqa küldæk setiløqanmæn. **15** Qünki nemæ kilwatqinimni øzümму bilmæymæn. Qünki øzüm niyæt qiløqan ixlarni kilmaymæn; æksiqæ, næpærlinidioqinimni kilimæn. **16** Lekin ægær øzüm halimioqan ixlarni kilsam, øzüm kanunning yaxhi ikænlikini etirap qiløqan bolimæn. **17** Xundaø ikæn, bu ixlarni mæn æmas, balki iqimda mæwjut boløqan gunah kilduridu. **18** Iqimda, yæni mening ætlirimda hæq yaxhilikning mæwjut æmæslisini bilimæn; qünki yaxhilik kilix niyitim bar bolsimu, uni kilalmaymæn. **19** Xuning üqün øzüm halioqan yaxhilikni kilmay, æksiqæ halimioqan yamanliqni kilimæn. **20** Øzüm niyæt kilmioqan ixni kilsam, buni kilidioqan mæn æmas, balki iqimda makan qiløqan gunahøtur. **21** Buningdin øzümdeki xundaø bir kanuniyætnei baykaymænki, yaxhilikni kilmaqçi boløqinimda, yamanliq haman iqimda manga hæmræh bolidu. **22** Kælbimda Hudaning kanunidin sæyünimæn; **23** biræq tenimdiki æzalirimda baxka bir kanuniyætnei sezimæn. Bu kanuniyæt kælbimdiki kanun bilæn jøng kilip, meni tenimdiki æzalirimdeki gunah sadir kilduroøqçi kanuniyætka æsir kilidu. **24** Nemidegæn dærdmæn adæmmæn-hæ! Ølümgæ elip baridioqan bu tenimdin kimmu meni kutkuzar? **25** Ræbbimni Øysa Mæsih arkilik Hudaoqa tæxækkür bolsun! Xundaø kilip, kælbim bilæn

Hudaning kanunioqa itaæt qilimæn, lekin ætlirimda gunah sadir kilduroøqçi kanuniyætka itaæt kilimæn.

8 Hulasilisak, Mæsih Øysada boløqan gunahning jazasioqa mæhkum bolmaydu. **2** Qünki Mæsih Øysada boløqan hayætlükni bæhx etidioqan Rohning kanuniyiti adæmni gunahqa wæ ølümgæ elip baridioqan kanuniyætten silærni halas kildi. **3** Qünki [gunahliq] øt elip kelidioqan ajizlik tüpæylidin Tæwrat kanuni kilalmioqanni Hudaning Øzi [kildi]; U Øz Oøqlini gunahkar ætlük qiyapætta gunahni bir tæpæp kilixka æwætip, ættiki mæwjut gunahni [ølümgæ] mæhkum kiliwætti; **4** buning bilæn [muqæddæs] kanunning hæqkaniiy telipi ætkæ ægæxmæydoqan, balki Rohqa ægixip mangidioqan bizlærdæ æmalgæ axurulidu. **5** Qünki ætkæ boysunidioqanlar ætkæ has ixlarning oyida yüridu; Muqæddæs Rohqa boysunidioqanlar bolsa, xu Rohqa ait ixlarning oyida yüridu. **6** Èttiki oy-niyætler adæmni ølümgæ elip baridu; Muqæddæs Rohqa ait oy-niyætler hayætlük wæ hatirjøm-amanliqtur; **7** qünki ættiki oy-niyætler Hudaoqa düxmenliqtur; qünki øt Hudaning kanunioqa boysunmaydu hæm hætta uningøqa boysunuxi mumkin æmas; **8** ættæ boløqanlar Hudani hursæn kilalmaydu. **9** Èmma silærgæ kælsæk, pæøæt Hudaning Rohi dærwæø iqinglarda yaxawatqan bolsa, silær ættæ æmas, balki Rohqa yaxaysilar. Èmma Mæsihning Rohioqa igæ bolmioqan adæm bolsa, u Mæsihkæ mænæsuplardin æmas. **10** Lekin Mæsih kælbinglarda bolsa, teninglar gunah tüpæylidin ølümning ilkidæ bolsimu, hæqkaniiylik tüpæylidin rohinglar hayættur. **11** Hælbuki, ølgæn Øysani ølümðin Tirildürgüqining Øzidiki Roh silærdæ yaxisa, Mæsihni ølümðin tirildürgüqçi kælbinglarda yaxawatqan Rohi arkilik ølidioqan teninglarnimu hayæti küqkæ igæ kilidu. **12** Xuning üqün, qerindaxlar, biz ætkæ qæzdar æmas, yæni uningøqa ægixip yaxaxka qæzdar æmæsmiz. **13** Qünki ætkæ ægixip yaxisanglar, halak bolisilær; lekin Muqæddæs Rohqa tayinip ættiki kilmixlarni ølümgæ mæhkum kilsanglar, yaxaysilar. **14** Qünki kimlærki Hudaning Rohining yetæqiligidæ yaxisa, xularning hæmmisi Hudaning pærzæntliridu. **15** Qünki silær qøbul qiløqan roh kullukqa ait æmas, xundaø silærni kayta qørkunqqa saløqçi birhil roh æmas, balki silær oøqulluqqa elip baridioqan Rohni qøbul qiløqansilar; U arkilik «Abba, ata!» dæp nida kilimiz. **16** Roh bizning øz rohimiz bilæn billæ bizning Hudaning baliliri ikænlikimizgæ guwahliq beridu. **17** Hudaning baliliri ikænimiz, æmdi mirashorlarmu bolimiz — Hudaning mirashorliri hæmdæ Mæsih bilæn tæng mirashor bolimiz — pæøtla uning bilæn tæng azab-økubæt tartsaqta, uning bilæn xan-xærpætin tæng bæhrimæn bolimiz. **18** Qünki mæn hazirki azab-økubætlæring kælgüsida bizdæ axkarlinidioqan xan-xærpærlærgæ hæq selixturoøqçilikni yoøq dæp hæسابlaymæn. **19** Qünki pütkül kainat Hudaning oøqullirining ayan kilinixini intizarliq bilæn kütmæktæ. **20** Qünki yaritiløqan kainat [Hudaning] [læniti astida kælip], bimænilikkæ qæktürüldi. Bu, kainatning øz ihtiyari bilæn æmas, balki uni qæktürgüqining iradisini bilæn boldi wæ xundaø ümidi bilæn boldiki, kainat øzimu qirixitin boløqan kulluktin kutkuzulup, Hudaning pærzæntlirigæ beoøqilidioqan xan-xærpæka tæwæ boløqan hærlükkæ erixtürülüxtin ibaræt idi. **22** Qünki pütkül kainatning haziroøqçi malapæryad ketürüp, tuøqut toloøqining azabini birliktæ

tartiwtatqanlikini bilimiz. **23** Yaloquz kainat amas, hætta bizmu, yoni [muqaddas] Rohning tunji qiqarojan mewisidin bəhrimən boləjan bizlərmu dilimizda nalə-pəryad kətürməktimiz həmdə [Hudaning] oqulliri süpitidə qobul kəliniximizni, yoni tenimizning nijatning hərlükigə qikirilixini intizarlık bilan kütməktimiz. **24** Biz ümidkə baolənoqatqə tkuzulojanikənmiz. Ləkin ümid kəlinəjan nərsə kərligən bolsə, u yonə ümid boləmdu? Kimmu kəz aldidiği nərsini ümid kəlsun? **25** Birək, tehi kərmiginimizgə ümid baoləjanikənmiz, uni səwrəqanlık bilən kütüximiz kerəktur. **26** Xuningdək, insaniy əjizlikimizda [Muqəddəs] Roh kəlip bizgə yərdəm kilidu; qünki qəndək dua kəliximiz kerəklisini bilməymiz. Ləkin Rohning Əzi ipadiligiisiz nalə-pəryad bilan biz üqün [Hudaning aldidə] turup dua-tilawət kəlməktə. **27** Insanların qəlbini inqikiləp kəzətip Qərioquqi bolsə, [Muqəddəs] Rohning oy-niyətlirining nemə ikənlikini bilidu; qünki U Hudaning iradisi boyiqə muqəddəs bəndiliri üqün [Hudaning aldidə] dua kəlip ətünməktə. **28** Xundəklə xuni bilimizki, pütkül ixlər Hudani səyidiəjanların, yoni uning məksət-muddiasi boyiqə qəqirəlanların bəht-bərikətiyə birliktə hizmət kəlməktə. **29** Qünki Huda əldin kəngligə pükəkənxilərni, ularning kəlgüsüdə Əz Ooqlining əbrəziyə əhxək bolidiəjinini, Ooqlining nuroqun kərinədxiləri arisidiki tunji oqlı bolidiəjinini əldin bəlgiləgən. **30** Əldin bəkitkən kixiləri U qəqirdi, qəqirəjan kixiləri U həqkanıy kildi; həqkanıy kəlojanlarəyə U xən-xərpə ata kildi. **31** Undəktə, bu ixləyəyə nemə dəyli? Huda biz tərəptə turojanikən, kimmu bizgə kərxı qikəlisun?! **32** Əz Ooqlinimu ayiməy, Uni həmmimiz üqün pida yəliyə tapxurojan [Huda], Uningəyə qoxup həmmini bizgə xərtsiz ətə kilməy kəlarumu? **33** Kimmu Hudaning talliojanlıri üstidin xikəyət kəlalısun?! Huda həqkanıy kəlojan yərdə, **34** kimmu gunəhəkə məhkum kəlalısun? Əlgən, xundəklə tirilgən wə Hudaning ong yenidə turuwatqən, həmdə biz üqün [Hudaning aldidə] turup dua-tilawət kiliwatqən Məsih xundək kəlarumu?! **35** Kim bizni Məsihning məhir-muəhbəbitidin əyriwətəlisun? Japə-muxəkkətmu, dərd-ələmmu, ziyənkəxləkmu, əqərqilikmu, yəlingəqilikmu, həyim-hətərmu yəki kiliqmu? **36** [Muqəddəs yəzmlərdə] eytiləninidək: — «Səni dəp kün boyi kəriləktimiz, Boəquzlinixni kütüp turojan qoylərdək hesablanməktimiz». **37** Birək bizni Səyigüqigə tayinip bulərnəng həmmisidə əqəliplərnəng əqəlipi bolməktimiz; **38** Xuningəyə kət'iy kəyil kəlinidimki, məyli əlüm bolsun həyatlık bolsun, pərixitilər bolsun jin-xəytən həkümranlar bolsun, həzirki ixlər yəki kəlgüsüdiki ixlər bolsun, hərkəndək rohiy kəqlər bolsun, **39** pələk bolsun hənq bolsun, xundəklə pütkül kainəttə yəritiləjan hərkəndək bəxəkə bir xəy'i bolsun, bizni Rəbbimiz Məsih Əysədə boləjan Hudaning məhir-muəhbəbitidin həqəqəjan əyriwətküqi boləlməydu.

9 Mən Məsihtə həkəkətni səzləymən, yəlojan gəp eytməymən, wijdənim Muqəddəs Rohning ilkidə bolup əzəmgə guwəhlik kəlməktə — **2** Kəlbimdə zor dərd-ələm wə tügiməs əzəb bə. **3** Qünki mənəng burədarlırim, yoni jisməniy həhəttiki kərinədxilərim boləjan Israilləri [nijət tapkuzəlisəm] [Hudaning] lənitigə kəlip Məsihtin məhrum kəliniximni tiləxkə

razi idim; ular Israillər! — uləroqə oqulluk həquku, [Hudaning] xən-xəripəning əyan kəlinixi, əhdiləri, Təwrat kənunining əmənət boluxi, ibadət hizmətləri wə [Təwrat] wədiləri nəsivə kəlinidi. **5** Uluq [ibrəniy] ətə-bəwiləri ularningkidur; jisməniy həhəttə Məsih ularning əjdədidur. U bərlək məwjudət üstidin həküm sürgüqi, mənəggü mubərək Hudədur. Amin! (əiön 615) **6** — Birək Hudaning [Israeləyə boləjan] səzi biddəli, deməymən; qünki Israildin boləjanların həmmisilə həhəkiyi İsrail hesablanməydu; **7** xuningdək, İbrəhəminəng əwədləri bolsimu, həmmisilə uning pərzəntləri hesablanməydu. Qünki [muqəddəs yəzmlərdə İbrəhəmoqə]: «İshəktin tərəlgənlərə səniy nəsling hesablinidu» — deyilən. **8** Demək, jisməniy həhəttin [İbrəhəmdin] tərəlgən pərzəntlər Hudaning pərzəntləri boliwərməydu, bəlkə [Hudaning] wədisi ərkilik tərəlgənlər [İbrəhəminəng] həhəkiyi nəslə hesablinidu. **9** Qünki Hudaning bərgən wədisi mündək idi: «[Kələr yili] muxu qəşdə kəytip kəlimən, Sərah bir oquloqə ənə bolidu». **10** Uning üstigə, Riwkəh bir ərdin, yoni əjdədimiz İshəktin [kəxəkəkəgə] həmilədar boləqəndə, **11** Pərzəntləri tehi tuəqulməqəndə, həqəkəndək yəhxi yəki yəməni ximnu kilməstə, Huda Əzining ədəmləri talləxtiki muddiasini ularning kəlojan ix-əməllirigə əməs, pəxət Qəqirəquqi boləjaning iradisigə əsaslanəjanlikini kərsitix üqün, Riwkəhəyə: «Qəngi kəqikəning hizmətinə kilidu» — deyilgənidi. **13** Huddi yənə muqəddəs yəzmlərdə eytiləninidək: «Yəqupni səyüdüm, Əsəwdin nəpərləndim». **14** Undəktə, buləroqə nemə dəyli? Hudədə ədələtsizlik bərmu? Hərgiz yəq! **15** Qünki Huda Musəyəyə mündək dəgən: — «Kimgə rəhəim kəloqum kəlsə, xuningəyə rəhəim kəlimən, Kimgə iq əqəritkəm kəlsə, xuningəyə iq əqəritmə». **16** Demək, bu ix insənnəng iradisigə yəki ularning tiriqənləriyə əməs, bəlkə rəhəimdillik kərsətküqi Hudəyə bəqəliktur. **17** Qünki Huda muqəddəs yəzmlərdə Pərwəngə mündək dəgən: — «Mənəng səni tikləximdəki məksət dəl xuki, kədrətimni üstingdə kərsitix həmdə nəmiməng pütkül həhənoqə jəkərlinixi». **18** Demək, Huda həlioqinəyə rəhəim kəlidu, həlioqinini tax yürək kəlidu. **19** Əmdə bəlkim sən mənə: «Hudaning iradisigə həqkim kərxı qikəlməydiəjan tursə, undəktə Huda nemə üqün insənni əyibləydu?» — deyixəng mənə. **20** Birək, əy insən, Huda bilən təkəlləxkədə kimsən? Kəlip tə xəkilləndürgüqigə: — «Mənə nemə üqün bündək yəsiding?» — dəyələmdu? **21** Humdənqəning əhxək bir kəllək ləydin əsil ərunəyə ixlitidiəjan qəqimü, xundəklə ədəttiki ərunəyə ixlitidiəjan qəqimü yəxək həquku yəqmu? **22** Huda Əz əqəzəpini kərsitixni wə kütq-kədrətimni tonutuxni niyət kəlojan bolsə, əqəzəpigə ləyik boləjan, hələkətkə təyyərlənojan «qəqilər»əyə ədəttin təxkəri səwrəqanlık bilən kəksi-qərməni kəng kəlip kəlgən bolsə, uningəyə nemə bəptu? **23** Wə xuning bilən Əzining rəhəim-xəpəkitəning nixəni kəlojan wə xən-xərpəkə muyəssər boluxkə əldin'ələ təyyərlənojan «qəqilər»də, yoni Əzi Yəhədiylər arisidində əməs, bəlkə əllər arisidində qəqirəjan bizlərdə xən-xəripəning qəksizlikni nəməyən kəlix üqün xundək kəlixni həlioqən bolsə, buningəyə nemə bəptu? **25** Bu huddi Hudaning Həxiyə pəyqəmbər ərkilik eytkinidək: — «Əsli həlqəim hesablanmənojan həlkəni həlqəim, Əsli səymigənləri

seygʻanlirim dāymān»; **26** wə yənə: — «Burun ularoʻja: «Silər Mening hāḳīm əmāssilər» deyilgən joyda, Kālgūsīdā dəl xu yajda ularoʻja «Tirik Hudaning oʻqulliril» degən nam berilidu». **27** Yəxaya pəyoʻjəmbərmu Israil toʻjʻruluk mundak jakarlioʻjanidi: — «Israillarning sani dengiz sahʻilidiki kumdak kəp bolsimu, lekin pəkət birlə «kaldı» kūtʻkuzulidu; **28** qūnki, Pərwərdigar Əz ixini tūgʻitiwetip, hāḳḳaniylik bilən tezdin uni ijra kilidu; qūnki U yər yūzīdā həkūmini təltəkūs wə tez ijra kilidu». **29** Yəxaya pəyoʻjəmbər yənə aldin eytkinidək: — «əgər samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar bizgə bir nəsil kəldurmioʻjan bolsa, Sodom xəhīridak, Gomorra xəhīridak [yoʻkəloʻjan] bolattuk». **30** Undakta, buləroʻja nema deyiximiz kerək? Hāḳḳaniylikka intilmigən əlliklər hāḳḳaniylikka, yəni etiḳadka asaslənoʻjan birhil hāḳḳaniylikka erixti. **31** Lekin Israil hāḳḳaniylikni kərsəttən Təwrat kənunioʻja intilgini bilən kənunning talipigə yetəlmidı. **32** Nemə üqün? Qūnki ularning [hāḳḳaniylikka] intilixi etiḳad bilən əməs, bəlki «sawablik ixlar» bilən idi. Ular «putlikaxang tax»ka putlixip yikʻilip qūxti; **33** huddi [mukəddəs yazmilarda] yeziloʻjinidək: «Həlkni putlixidoʻjan putlikaxang taxni, Adəmnı yikʻitidoʻjan koram taxni Zionoʻja koydum, Uningoʻja etiḳad kijoʻuqi hərgiz yərgə kəritilip kalmas».

10 Kəringdaxlar, yūrək intizarim, xundakla Hudaoʻja yelinixim Israillarning kūtʻkuzuluxi üqündir. **2** Qūnki xuningoʻja guwəhlik berimənki, ularning Hudaoʻja hāḳḳətənmə kijoʻjin intilixi bar, birək ularning intilixi hāḳḳiy bilim üstigə kūruloʻjan əməs. **3** Qūnki ular Hudaning hāḳḳaniylikini bilmigəqkə, uning orniəja əzlrining hāḳḳaniylikini tikləxə tirixip, Hudaning hāḳḳaniylikəja boysummi. **4** Qūnki Təwrat kənunning nixan-məksiti Məshihning Əzidur; xuning bilən etiḳad kijoʻquqlarning hərbiri üqün hāḳḳaniylik bar boldı. **5** Qūnki Təwrat kənunioʻja əməl kilixtin kəlgən hāḳḳaniylik hāḳḳidə Musa pəyoʻjəmbər mundak yəzoʻjan; «Kənunning əmrlirigə əməl kijoʻqanlar xu ixliridin həyatlik tapidu». **6** Lekin etiḳadtin boləjan hāḳḳaniylik mundak dəydu: — «Kənglūngdə: — «Kim asmanoʻja qikər?» (yəni «Kim Məshihni asmandin elip qixūrər?») **7** wə yəki «Həng tegigə kim qixūrər?» (yəni «Məshihni əlūmdin kim kəyturar?») — demigin». (**Abyssos ḡ12**) **8** Əmđi xu [hāḳḳaniylik] nemə dəydu? — «Səz-kalam sanga yekindur, tilingda wə dilingdidur!» — bu səz-kalam dəl biz jakarlaydoʻjan etiḳadning səzidir. **9** Demək, «əysaning Rəb ikənlikini əozing bilən etirap kilang wə kəlbingdə Hudaning uni əlūklər arisidin tirlidūrgənlikigə ixənsəng, kūtʻkuzulisen!» **10** Qūnki insan kəlbidə etiḳad kilix bilən hāḳḳaniy kilinidu, əojizidə etirap kilix bilən nijatka erixidu. **11** Mukəddəs yazmilarda deyilgəndək; «Uningoʻja etiḳad kijoʻquqing hərbiri hərgiz yərgə kəritilmas». **12** Qūnki bu jəhəttə Yəhūdilyar bilən Greklarning pərki yok; hər ikkisinin Rəbbi həmming Rəbbidur wə Əzigə nida kijoʻqanlarning həmmisigə mol bayliklirini ayimaydu. **13** Qūnki: «Kimdikim Rəbning namini qakirip nida kilsə kūtʻkuzulidu». **14** Lekin Rəbgə ixənmigən kixi kəndəkmə Uningoʻja nida kılalisun? U toʻjʻruluk anglimioʻjan kixi kəndəkmə Uningoʻja ixənsun? Hux həwər jakarlioʻjuqi bolmisa, ular uni kəndəkmə angliyalisun? **15** Xu jakarlioʻjuqlar əwətilmigən bolsa,

hux həwərnı kəndəkmə yətküzəlisun? Mukəddəs yazmilarda yeziloʻjinidək: «Aman-hatirjəmlik toʻjʻruluk hux həwərnı, bəht-saadət toʻjʻruluk hux həwərnı yətküzənlərnigə yaəoʻjliri nemidegən güzəl-həl!». **16** Birək, huddi Yəxaya [pəyoʻjəmbərnig] «I Pərwərdigar, bizning həwirimizgə kimmu ixəndi?» deginidək həmmə adəm hux həwərgə itaət kijoʻqan əməs. **17** Xunga etiḳad həwərnı anglxatin kelidu wə xu həwər Məshih toʻjʻruluk sezdə anglitilidu. **18** Lekin xuni soraymənki, ular xu həwərnı anglimioʻjanmidu? Əlwəttə angliđi: — «Ularning sadasi pütkül dunyoʻja, Səzliri yər yuzining kərlirigə yətti». **19** Yənə xuni soraymənki, Israillar [xu həwərdin] waḳip bolmioʻjanmidu? Aldi bilən, Musa [Israiloʻjan] mundak bəxarət bərgən: — «Həq həlk əməs» boləjan bir həlk arḳilik silərdə həsət kəzoʻjaymən, Nadan bir həlk arḳilik oʻzəzipinglarnı kəzoʻjaymən». **20** Keyin, Yəxaya pəyoʻjəmbər intayin yūrəklik həlda xu bəxarətnı berip: — «Əzümgə intilmiganlərgə Əzūmni tapkuzdum, Meni sorimioʻqanlaroʻja Əzüm kərdündüm» — dedi. **21** Lekin, U Israillar hāḳḳidə: — «Mən kün boyi bu itaətsiz wə tərsa həlkə kəllirimi uzitip intilip kəldim!» — dəydu.

11 Undakta, xuni soraymənki: — Huda Əz həlkidin waz kəqtimu? Hərgiz undək əməs! Mənmu İbrahım əwladidin, Binyamin kəbilisidin boləjan bir Israiloʻju! **2** Huda aldin kəngligə pükknə Əz həlkidin waz kəqkini yok. Mukəddəs yazmilarda İlyas [pəyoʻjəmbər] hāḳḳidə nemə deyilgənlik silərgə ayan əməsmu? U Israillardin azar qekip Hudaoʻja yelinip: — **3** «I Pərwərdigar, ular Sening pəyoʻjəmbərlirini ətürüxti, kurbangəhlingni qekixti. Pəkət əzüm yəloʻuzla kəldim, ular yənə meningmə jenimni alməqı boluxwatidı», degən. **4** Hudaning uningəja kəyturoʻjan kalami kəndək boldı? U: «Bəloʻja tiz pükmigən yəttə ming adəmnı Əzümgə elip kəldim» — degən. **5** Huddi xuningdək, bügünki kündimə Hudaning xəpaiti bilən [Israildin] Əzi tallioʻjan bir «kaldı» bar. **6** [Ularınig tallinixi] xəpət bilən boləjan bolsa, undakta əzlrining əjir-əməli bilən boləjan əməs. Əməllərdin boləjan bolsa, xəpət xəpət bolmay kəlattı. **7** Nətijidə kəndək boldı? Israillar izdiginigə erixəlmidi, lekin ulardin tallənoʻqanlar erixti. Kəloʻqanlarning bolsa, kəngülliri bihudəlxaturlı. **8** Huddi mukəddəs yazmilarda eytiloʻjinidək: — «Huda ularning rəh-kəlbini əpərlətkə saldı, Bügüngə kədər kəzlrini kərməs, Kulaḳlirini anglimas kildi». **9** Xuningdək Dawut [pəyoʻjəmbərmu] mundak degən: «Ularning dastihini əzlrigə kəpən wə tuzək bolup, Ularnı putlaxturup, kilmixlirini əz bəxioʻja qixūrsun! **10** Kəzliri kərangəulixip, kərləlmisun; Bəllirini mənggü ruslatmay püküldürgəysən!» **11** Undakta, xunimə sorayki: [Israillar] yikʻilip kəytdin turəquzulmaslikka putlaxkanmu? Hərgiz undək əməs! Lekin ularning teyilip itaətsizlik kijoʻqanlikidin nijat yat əlliklərgə yətküzildi. Buningdin məksət Israillarnı həsətkə kəzoʻjəxtin ibarəttur. **12** Əmđi ularning teyilip itaətsizlik kılıxi dunyoʻja əsayixlik bəhx ətkən bolsa, xundakla ularning ziyan tartḳini əllərnı bəyitkən bolsa, undakta kəlgüsīdə ularning həmmisining toluk nijatlikka erixixi dunyoʻja təhimu zor bəht elip kəlməmdu?! **13** Əmđi silər əlliklərgə səzləwatimən; mən əlliklərgə rosul süpitidə bəkitilgəndin keyin, wəzəpəmnı xan-xərpəlik dəp

uluoqlaymanki, **14** janjig'irlirim bolojanlarning h'asitini ko'zoqap, ularning b'azilirini kutuldurarm'annmikin deg'en 'umidta bolim'an. **15** Q'unki ularning taxliw'etilganlikining n'atijisi dunyadiki 'all'orni Huda bilan inak'laxturux bolsa, undak'ta ularning q'obul k'ilinixi 'olumdin tirilix bolmay n'ema? **16** H'osuldin tunji bolup q'iq'kan hemirdiki k'all'ek muk'addas h'esablansa, p'ut'ün hemir muk'addas d'ap h'esablin'da. D'ar'ahning yiltizi muk'addas bolsa, xahlirimu muk'addas bolidu. **17** Z'aytun d'ar'ihining birn'aoq'q' xehi d'arw'ak'a sunduriw'etilg'ani, w'ə s'ən yawa z'aytun k'oq'iti bolup, ularning ornio'q'a ulanding. Mana 'amdi d'ar'əh yiltizidin ozuk'luk elip, mol xirnisidin b'ahrim'ən bol'oq'ij bolojank'ansan, **18** 'amdi sunduruw'etilgan axu xahlardan e'z'ingni 'ust'ün kilip mahtanma. Mahtansang, xuni untumio'j'inki, s'ən yiltizni 'am'as, yiltiz seni k'ot'ürüp kuw'wat'l'ewatidu. **19** S'ən 'amdi: «Xahlar mening ulinixim 'uq'ün sunduriw'etildi» — deyixing mumkin. **20** To'o'q'ra, ular etik'adsizlik'tin sunduruldi; s'ən bolsang, etik'ad'ing bil'ən tik turis'ən; b'irak' uningdin m'ao'q'rurlanma, 'aksio'q' [Hudadin] k'ork'! **21** Q'unki Huda 'ayni wa'ktida bu d'ar'əhning e'z xahlirini ayimio'q'anik'ən, senimu ayimaslik'i mumkin. **22** Mana, [bu i'xlarda] Hudaning mehribanlik'o'q'a h'əmda k'attik k'ol i'kanlikig'a kara. U 'əz yolidin yik'ilip q'uxk'ənl'ərg'ə k'attik k'ol idi, lekin sanga (mehribanlik'ida dawaml'ik tursangla) mehribanlik' k'ərsatm'aktə. Undak' bolmio'q'anda, s'əmmu kesip taxlinis'ən. **23** [Y'əhudiylarmu] etik'adsizlik'ta q'ing turivalmisa, 'aslidiki d'ar'əhka ulinidu. Q'unki Huda ularni kayta ulaxka q'adirdur. **24** Q'unki 'əg'ər s'ən yawa z'aytun d'ar'ihidin kesip elinip, t'əbiy k'anuniy'ətkə hilap h'alda [ba'o'diki] yaxhi z'aytun d'ar'ihig'ə ulano'q'an y'ərdə, 'aslidiki w'ə t'əbiy xahlarning 'əz d'ar'ihik'ə ulinixi t'ehimu mumkin'o'q'u?! **25** K'erindaxlar, e'z'inglarni 'ust'ün w'ə 'əkillik' q'ao'qlax'tin sa'k'linixinglar 'uq'ün, w'əhiy k'ilino'q'an xu sirdin h'əw'ərsiz k'əlixinglarni halimaym'anki, ta [Huda tallio'q'an] Y'əh'udiy 'əmas'l'ərn'ing sani tolu'k'lano'q'uq'ə, Israilning bir k'ismi tax y'ür'əklikk'ə q'aldurulidu; **26** andin p'üt'ü'k'ül Israil kut'kuzulidu. Bu to'o'q'ruluk muk'addas yazmilarda munda'k' yezilo'q'an: — «K'ut'kuzo'q'uzi Zi'ondin kelip, I'p'laslik'ni Y'aku'ptin yo'k' k'ilidu. **27** M'ən ularning gunah'irini elip taxliw'atkinimda, Mana bu ular bil'ən t'üzid'io'q'an 'əh'dəm bolidu». **28** 'əmd'ə hux h'əw'ər j'əh'əttin k'ar'io'q'anda, sil'ərn'ing b'əhtinglar 'uq'ün Y'əh'udiy h'əlk'i [hux h'əw'ərg'ə] d'ü'xm'ən kilip b'ekitilg'ən; b'irak' Hudaning tallixi j'əh'əttin k'ar'io'q'anda, ata-bowilirimiz s'əw'əbidin s'eyilg'əndur. **29** Q'unki Huda 'Əzi b'ərg'ənlirini w'ə q'ak'irik'ini kayturuw'almaydu. **30** Sil'ər 'əllik'l'ərmu bir q'ao'qlarda Huda'oa ita'ət k'ilimio'q'ansa bolsanglarmu, [Y'əh'udiy'larning] ita'ətsizlik'ining n'ətijisidə h'azir r'əh'im-x'əp'k'ətkə erixinglar. **31** Y'əh'udiy'lar bolsa ita'ət k'ilmay keliwatidu; [Hudaning] buningdiki m'əksiti, sil'ərg'ə k'ərs'ətk'ən r'əh'im-x'əp'k'ət ar'k'il'ik' ularnimu r'əh'im-x'əp'k'ətkə erix'ür'ix'tin ibar'əttur. **32** Q'unki Huda p'üt'ü'k'ül insano'q'a r'əh'im-x'əp'k'ət k'ərsitix 'uq'ün, h'əmm'əyl'ənni ita'ətsizlik'kə solap koydi. (e'le'ə's'ə g'1653) **33** — Ah! Hudaning danal'ik'i w'ə ilim-h'əkm'itining bibah'a baylik'iri h'əm h'esabsiz q'ong'kurlu'ki! Uning h'ək'ümilirining tegig'ə y'ətkili bolmas! Uning yolliri idz'əp tepix'tin xunq'ə yiraktur! **34** «Kimmu P'ərw'ərdig'arning oy-muddalirini q'uxinip y'ətti? Kimmu Uning'o'q'a m'əsil'h'ətqi bolalidi?»

35 «Uning'o'q'a kim awwal bir n'ərsə berip, Keyin uni kayturup b'ər dey'əliði?». **36** Q'unki barlik' m'əw'judatlar Uningdin k'əlg'ən, U ar'k'il'ik' m'əw'jud bolup turidu, H'əm Uning 'uq'ün m'əw'jud bolup turidu. [Barlik'] xan-x'ə'r'əp' əb'əd'ig'ə Uning'o'q'a bol'oq'ay! Amin. (a'io'n g'165)

12 Xunga, 'əy k'erindaxlar, Hudaning r'əh'im'dillik'i bil'ən sil'ərdin xuni 'ət'ünim'anki, teninglarni muk'addas, Hudani hurs'ən k'ilid'io'q'an, tirik k'urbanlik' süpitidə Uning'o'q'a b'eo'q'ixlanglar. Mana bu sil'ərn'ing [Huda'oa] k'ilid'io'q'an h'ə'k'ik'iy ibaditinglardur. **2** Bu dunyaning k'elip'o'q'a kirip q'almanglar, b'əlki oy-pik'ringlarning yengilinixi bil'ən e'z'g'ərtilinglar; undak' k'il'o'q'anda Hudaning yaxhi, q'obul k'ilarlik' w'ə muk'əmmal iradisining n'əmə i'kanlik'ini ispatlap bil'ə'əyl'sil'ər. (a'io'n g'165) **3** Manga ata k'ilino'q'an xapa'ətkə asas'ən h'ərb'iringlar'o'q'a xuni e'ytim'anki, e'z'inglar to'o'q'ruluk e'z'ənglarda bar bol'o'q'indin artu'k' oylimay, b'əlki Huda h'ərb'iringlar'o'q'a t'əks'im k'il'o'q'an ix'ənq'ning mik'dar'o'q'a asas'ən salmaklik' bil'ən e'z'inglarni d'əngs'əp k'əringlar. **4** Q'unki tenimiz k'əplig'ən 'əzalardin t'ərkib tap'kan h'əmdə h'ərb'ir 'əzayim'izning ohxax bolmio'q'an roli bolano'q'andak', **5** bizmu k'əp bol'o'q'imiz bil'ən M'əsil'h'ət bir t'ən bolup bir-birimizg'ə b'ao'q'linixlik' 'əza bolimiz. **6** Xuning 'uq'ün bizg'ə ata k'ilino'q'an meh'ir-x'əp'k'ət boyiq'a, h'ərhil rohiy iltipat'iririmizmu bar boldi. Birsig'ə ata k'ilino'q'an iltipat' w'əhiyni y'ətk'üz'ix bolsa, ix'ənq'isining d'arisidə w'əhiyni y'ətk'üz'sun; **7** bax'k'ialarning hizmitini k'ilix bolsa, hizm'ət k'ilsun; t'əlim berix bolsa, t'əlim b'ərsun; **8** ri'o'q'b'ətlənd'ür'ix bolsa, ri'o'q'b'ətlənd'ür'sun; sadi'q' berix bolsa, m'ərdlik' bil'ən sadi'q' b'ərsun; y'ət'əkl'əx bolsa, 'əstayidillik' bil'ən y'ət'əklisun; h'əy'rahlik' k'ərsitix bolsa, huxal-huraml'ik' bil'ən k'ilsun. **9** Meh'ir-muh'əbbitinglar sahta bolmisun; r'əzillik'tin n'əp'rət'lininglar, yaxhilik'ka q'ing b'ao'q'lininglar; **10** Bir-biringlarni k'erindaxlarq'ə k'iz'o'q'in meh'ir-muh'əbbət bil'ən s'ey'unglar; bir-biringlarni h'ərm'ətl'əp yuk'iri oruno'q'a k'o'yinglar. **11** Intilixinglarda erinm'ənglar, roh-k'əlb'inglar yalkunlap key'üp turup, R'əbk'ə kullarq'ə hizm'ət k'ilinglar. **12** 'Ümid'tə bolup xadlinip y'ür'inglar; mux'əkk'ət-k'iyinqilik'lar'o'q'a s'əw'r-t'əkt'lik' bolunglar; du'ayinglarni h'ərk'andak' wa'k'itta tohtatmanglar. **13** Muk'addas b'əndil'ərn'ing e'htiyajidin q'ikinglar; meh'mandostluk'ka intilinglar; **14** Sil'ərg'ə ziyank'əxlik' k'il'o'q'uq'ilar'o'q'a b'əht til'ənglar; p'ə'k'ət b'əht til'ənglarki, ularni k'ar'ojimanglar. **15** Xadlano'q'anlar bil'ən bill'ə xadlininglar; kayo'q'urup yio'q'io'q'anlar bil'ən bill'ə kayo'q'urup yio'q'langlar. **16** Bir-biringlar bil'ən inak' 'ət'üp ohxax oy-pik'ird'ə bolunglar; n'əziringlarni 'ust'ün k'il'manglar, b'əlki t'əw'ən t'əb'ik'idiki kixil'ər bil'ən b'eri-x'el'ix k'ilinglar. 'Əz'inglarni danixm'ən d'əp q'ao'q'limanglar. **17** H'əq'kimning yamanlik'io'q'a yamanlik' bil'ən jawab kayturmanglar. Barlik' kixining aldida ix'ilinglar p'əzil'ətl'ik' bulox'ka k'engil k'o'yinglar. **18** Imk'aniy'ətn'ing b'ariq'ə k'əp'q'ilik' bil'ən inak' 'ət'unglar; **19** intik'am almanglar, i s'eyim'lük'ir'irim; uni Huda'oa tapxurup Uning 'əz'əp'ig'ə yol k'o'yinglar, q'unki [muk'addas yazmilarda] munda'k' yezilo'q'an: «P'ərw'ərdig'ar d'əy'udki, intik'am Meningkidur, [yamanlik'] M'ən kayturim'ən». **20** Xunga 'əksio'q'ə «D'ü'xmining aq' bolsa, uni toydur, ussio'q'an bolsa, k'andur. Bunda'k' k'ilix bil'ən «uning b'əxio'q'a k'əmi'r q'oo'q'ini to'plap salo'q'an bolisən». **21** Yamanlik' aldida bax 'əgm'ənglar, b'əlki yamanlik'ni yaxhilik' bil'ən yenginglar.

13 Həmmə adəm özlini idarə qiləjuqi həkək igilirigə boysunsun. Qünki Huda tiklimigən həkümət yok; kaysi həkək-həkümət məwjut bolsila Huda tərpidin tiklängöndür. **2** Xuning üqün, həkək-həkümətə karxilik qiləjuqi kixi Hudaning orunlaxturuxioğa karxilik qiləjan bolidu. Karxilik qiləjuqlar sorakğa tartilidu **3** (qünki həkümranlar yaxxilik qiləjuqlarəğa əməs, bəlki yamanlik qiləjuqlarəğa kərqucnə kəltüridu). Həkümranlardin kərqucnə halimaymənsəng, undakta yaxhi əməl kil. U qaqəda həkümət tərpididin tərplinisən. **4** Qünki həkümranlar sening mənpəiting üqün Hudaning hizmətqisidur. Ləkin yamanlik kılsang, uningdin kərqucnə kerək! [Həkümran] kilinqi bikarəğa esiwalmaydu, u yamanlik qiləjuqioğa Hudaning əzəpini kərsitidəjan jaza bərgüqi süpitidə Hudaning hizmətqisidur. **5** Xuning üqün, həkümranlarəğa boysunux kerək. Bu, pəkət jazalinixtin saklinix üqünlə əməs, bəlki pak wijdanlik bolux üqündür. **6** Muxu səwəbtinmu baj tapxurunglar; həkümranlar bolsa, Hudaning məhsus bu ixlarni baxkuruxğa bəkitkən hizmətkarlıridur. **7** Hərkingə öz tegixlik həkəkini tələnglar; oğəllə-parak tapxuruwəlojuqioğa oğəllə-parakni, baj yioşquqlarəğa bəjni tapxurunglar; ehtiraməğa tegixlik boləjanlarəğa ehtiram kılinglar, hərmət kilixğa tegixlik boləjanni hərmət kılinglar. **8** Bir-biringlarni səyüxtin baxğa, həkəkingə həkənsidın kərzdər bolmanglar. Qünki baxkilarni səyən kixi Təwrat kənunining təlipini əməlgə axuroqan bolidu. **9** Qünki «zina kılma, kətillik kılma, oşrilik kılma, nəpsaniyətlilik kılma» degən pərhzilər wə bulardin baxğa həkəndə pərlərmu, «kəoxnangni əziğni səyğəndək səyğın» degən wə əmrəgə yioşinqaklanəjan. **10** Mehır-muhəbbətə beriləng [kixi] əz yekiniəğa həkəndə yamanlik yürgizməydu; xuning üqün, mehır-muhəbbət Təwrat kənunining təlipini əməlgə axuroquqidur. **11** Hazirkə waqitning jiddiyligini bilip, xularni kılinglar. Qünki biz üqün əllikəjan uyqudin oyoşinix waqit-saiti yetip kəldi. Qünki dəsəlpki etikad kılojan waqitimizə nisbətən nijatimiz təhimu yekinlap kəldi. **12** Keqə ətixkə az kəldi, kündüz yekinlaxti. Xunga, kərangəjulukning ixlirini taxlap, yoruklukning kəral-yaraklırini kiyəyli. **13** Kündüzgə muwapik diyanətlik həyat kəqürəyli, əyx-ixrət wə xarabhorlukğa berilməyli; **14** əksiqə əziğlarəğa Rəb Əysa Məsihni kiyiwelinglar wə gunahkar əttiki arzu-həwəsəlni kəndə kənduruxni həkə oylimglar.

14 Etikadi ajizlarni kəbul kılinglar, ləkin ular bilən pikirdə talax-tartix kılmanglar. **2** Birsı həkəndə yeməkligni yeyixkə bolidəjiniəğa ixinidu; ləkin yənə etikad ajiz birsi pəkət kəkətkatılarnı yəydu. **3** Həkəndə yeməklignı yəyidəjan kixi yeməyidəjan kixini kəmsitmisun; həmdə [bəzi nərsini] yeməyidəjan kixi həkəndə yeməklignı yəyidəjan kixi üstidin həküm kılmisun. Qünki Huda uni kəbul qiləjan. **4** Baxğa birsinig hizmətkari üstidin həküm qiləjuqi sən kim iding? Hizmətkarning tik turuxi yaki yikilip ketixigə pəkətlə əz hojayini məs'uldur. Həmdə [xu hizmətkarmu] tik turidəjan kilinidu — qünki [hujayini] Rəb uni tik turəjuzuxğa kədirdu. **5** Mələm birsi mələm bir künni

yənə bir kündin üstün kəridu, yənə birsi həmmə künni ohxax dəp kəraydu. Hərkim əzining kəkərixioğa tolək ixənqi bolsun. **6** Mələm künni kədirləyidəjan kixi buning bilən Rəbbining hərmitidə uni kədirləydu. Bir nərsini yəyidəjan kiximu Rəbbining hərmitidə yəydu, qünki u əz rizki üqün Hudaəğa təxəkür eytidu. Mələm nərsini yeməyidəjan kixi yeməyidəjanlik bilən əzining Rəbbining hərmitidə yeməydu, yamı xundəklə Hudaəğa təxəkür eytidu. **7** Qünki həkəyisimiz əzimiz üqün yaximaymız wə həkəyisimiz əzimiz üqün əlməymiz; **8** Bəlki əgər yaxisak, Rəbbimiz üqün yaxaymız; əlsək, Rəbbimiz üqün əlimiz. Xuning üqün yaxisakmu, əlsəkmə Rəbbimizə mənsupturmiz. **9** Qünki Məsihning əlxini wə tirilixi dəl xu məksət bilən boldiki, Uning əlüklərnig həm tiriklərnig Rəbbi boluxi üqündür. **10** Undəktə, sən nemə üqün kərindeyxing üstidin həküm kılisən? Yaki nemə üqün kərindeyxingni mənsitməysən? Qünki həmmimiz Hudaning sorək təhti əldidə turiximiz kerək bolidu. **11** Qünki [mukəddəs yazmılarda] eytilinidə: — «Pəwərdigar dəyduki: — Əz həyatim bilən kəsəm iqimənkı, Məngə bərlək tizlar pükülidu, Bərlək tillar Məni etirap kilip mədhıyə oquydu». **12** Xunga, hərbirimiz Huda əldidə əzimiz toşrulək hesab bərimiz. **13** Xuning üqün, bir-birimizning üstidin həküm qiləjuqi ikkinqi biri bolmayli. Buning ornioğa xundək həküm-kərarəğa kelinglarki, həkəndə kərindeyxə gunahğa yikididəjan bir nərsini yaki tuzakni kəyməslək kerək. **14** Rəbbimiz Əysada boləjanlikimdin xuningə kət'iy ixəndürülüp bilimənkı, həkəndə nərsə əzlikidin hərəm əməstur; ləkin bir nərsini hərəm dəp kəriəjan kixi üqün, u uningə hərəmdur. **15** Əgər yeməklignig tüşpəylidin kərindeyxingni əzabğa kəriəjan bolsəng, mehır-muhəbbət yolidə mangioqan bolisən. Məsih uning üqün Əz jəninı pida kilip əlgən, bu [kərindeyxingni] yeməklignig bilən nabut kılma! **16** Əmdi silər yaxhi dəp kəriəjan ixlərnig yaman dēyilixigə səwəbqi bolup kəlmanglar. **17** Qünki Hudaning padixəhlikı yemək-iqməktə əməs, bəlki Mukəddəs Rohta boləjan həkəyaniylik, inəklik-hətirjəmlik wə xadlıktidur. **18** Bularda yaxap Məsihkə hizmət qiləjuqi kixi Hudani hursən kilidu wə insanlarning tərplixigə sazawər bolidu. **19** Xuning üqün əzimizni inəklikni ilgiri süridəjan wə bir-birimizning etikadını kərup qikidəjan ixləroğa atayli. **20** Yeməklignı dəp Hudaning əjrinı nabut kılmanglar. Həmmə nərsə dərwəkə həlaldu; biraq birsi yegini bilən [etikadida] putlaxsa, u uningə yaman həsəblinidu. **21** Xuning üqün gəx yeyix, xarab iqix, xundəklə baxğa həkəndə ixlarni kilixing kərindeyxingni gunahğa tēyilduridəjan, əzabğa kəriyidəjan yaki uni ajizlaxturidəjan bolsa, bularni kilmioşining tüzük. **22** Səning [mələm bir ixni kilixğa] ixənqing barmu? Əmdi bu ixənq Huda bilən sening arəngdikı ixtur. Əzi kiliwətkən ixni toşra dəp kəriəjan, xuningdin wijdanımı əyibkə buyrulmıəjan kixi nemidəgən bəhtlik-hə! **23** Ləkin [yeməklignig] gumanlinip turup yənə xuni yəgən kixi əyibkə buyrulidu, qünki buni ixənq bilən yemigən. İxənqin bolmıəjan həkəndə ix gunahıtur.

15 Əmdi etikadimiz küqlük boləjan bizlər əzimizni kənaətləndürüxnıla oylımay, bəlki etikadi ajizlarningmu ajizliklırını kətüriximiz kerək. **2**

Hərbirimiz öz yekiniimizning etiqadini qurup qikixi üqün, uning bəht-bərikitini kəzləp, uni hursən kilixka intiləyli. **3** Qünki hətta Məsilhmu Əzini kanduruxni oylimiojanidi. Bu toqrisida muqəddəs yazmilarda mundak pütülgən: «Sən [Hudani] haqarət kiloanlarning haqaratliri Mening üstümgə qüxti». **4** Qünki burunda [wəhij bilən] pütülgən yazmilardiki hərkaysi səzlər bizgə egitix üqün yezilojan bolup, məksiti muqəddəs kitablardin kəlgən səwr-taqət wə ilhəmbəhx arkilik bizdə azru-ümidning boluxi üqündür. **5** Əmdi səwr-taqət wə ilhəmbəhxning Igsi Huda siləni Məsilh Əysani ülgə kilip, əzara bir oy-niyətkə kəltürgəy; **6** buning bilən silər Hudani, yəni Rəbbimiz Əysa Məsilhning Atisini bir jan bir dil bilən bir eoizidin uluqlioqaysilər. **7** Xunga, Məsilh siləni qəbul kilip, Hudaəja xan-xərap kəltürginidək, silərmu bir-biringlarni qəbul kilinglar. **8** Qünki silərgə xuni eytimənki, Əysa Məsilh Hudaning ata-bowilarəja bərgən wədilirini ispatlax üqün, xu arkilik əllərmu Hudaning rəhjim-xəpkitini kərtip uni uluqlixi üqün, hətnə kilinojanlarəja Hudaning həkikitini yətküzüqüqə hizmatkar süpitida təyinləndi. Bu huddi [muqəddəs yazmilarda]: — «Xunga Sanga əllər arisida mədhijə oquymən, Wə Səning namingni küyləymən» — dəp yezilojanidi. **10** Wə U yənə: — «Əy əllər, [Huda]ning həlki bilən billə xad-huram bolunglar!» — dəydu. **11** Wə yənə U: — «Əy barlik əllər, Pərwərdigarni mədhijiyənglar, Əy pütkül qowmlər, Uni uluqlanglar!» — dəydu. **12** Yənə, Yəxaya [pəyojəmbərmu] mundak dəydu: — «Yəssəning yiltizi boləjan kixi məydanəja qikidu, əllərgə həkimlik kilidiojan zat ornidin turidu; Əllər dərwəqə Uningəja ümid baolaydu». **13** Əmdi ümidning Igsi Huda Əzigə ixiniwatqanlikinglardin kəlinglarni toluq xad-huramlik wə tinq-hatirjəmlikkə toldurojay, xuning bilən Muqəddəs Rohning küq-kudriti bilən ümidkə toluq taxkaysilər. **14** I kəringdaxlirim, kənglänglarning məhribanlik bilən tolojanlikəja, mol bilimlər bilən toluq bezəlgənlikigə, xundakla bir-biringlarəja əzara jekiləp berəlyədiojanlikinglarəjimu kayilmən. **15** Xundak bolsimu, Huda manga ata kiləjan xapaət tūpəylidin mən silərgə bir kəsim tərəplərdin nəqəqə ixlarni əslitip qoyuxka səl jür'ətlik bolup uxbu hətni yazmaqtimən. **16** Xu xapaət bilən mən Hudaning hux həwirini yətküzüp kahində Uning ibaditini həmmə yərdə wəjudkə kəltürüx hizmitidə [Yəhudiə əməs] əllərgə Məsilh Əysaning hizmatkari bolup təyinləndim. Bu hizmitimning məksiti əllərnin Hudaəja sunidiojan ibaditi Muqəddəs Roh arkilik pak-muqəddəs kilinip, Hudani hursən kilidiojan kurbanlikətək Uning qəbul kilixioja layik boluxi üqündür. **17** Xuning üqün Məsilh Əysada boləjanlikimdin Hudaning manga tapxurojanliridin pəhirlinimən. **18** Qünki əllərnin Hudaəja itaət kilixi üqün Məsilhning manga kildurojanliridin baxka həqənimini tiləja elixka həddim əməs. Səz wə əməllər arkilik, əlamətlək məjzilər wə karamətlər arkilik, Muqəddəs Rohning küq-kudriti bilən Yerusalemdin baxlap Illirikon əlksigiqə aylinip həmmə yərdə Məsilhning hux həwirini toluq jakarladim. **20** Xundak kilip baxqilar səlojan ulning üstigə bina salmaslik üqün, əzəldin Məsilhning nami anglanmiojan yərlərdə bu hux həwərnə jakarlaxka

intilip kəldim. **21** Bu toqrisida [muqəddəs yazmilarda] eytilojinidək: — «Uningdin həwərsiz boləjanlar Uni kəridu, Anglimiojanlar anglap qüxinidü». **22** Mana, xu [hizmətlirim] səwəbidin yeninglarəja berixni kəp kətim oyliojan bolsammu, lekin tosulojularəja uqrap baralmidim. **23** Ləkin hazır muxu ətrəplarda [hux həwər yətküzülmigən] yərlər manga kəlmiojanliktin, həmdə kəp yillardin beri siləni yətkəp berix arzuym boləjanliktin, İspaniyəgə beriximda silərnimu yətkəp ətməqimən. Səpirimdə əldi bilən silər bilən kərtüüp, bir məzgil həmrəhlikinglardin toluq huxallinip, andin silərnin yərdiminglarda səpirimni dawamlatxuruxumni ümid kilimən. **25** Biraq hazır bolsa Yerusalemoja berip, u yərdiki muqəddəs bəndilərnin hizmitidə boluxka ketiwatimən. **26** Qünki Makedoniə wə Ahaya əlkilliridiki jamaətlər Yerusalemdiki muqəddəs bəndilər arisidiki yoqsullarəja ianə toplap yərdəm berixni layik kərdi. **27** Bu ixni ular bərhəq layik kərdi; əməliyətə bolsa ular Yerusalemdikilərgə kərzdardur. Qünki əllər [Yəhudiə kəringdaxlarning] rohiy bəhtliridin bəhrimən boləjan bolsa, maddiy jəhəttin ularəja yərdəm berixkə toqra kelidu. **28** Mən bu ixni pütürgəndin keyin, yəni [Yerusalemdiki] kəringdaxlarning [jamaətlərnin etiqadining] bu mewisini qəbul kilixini jəzmənəlxetürgəndin keyin, siləni yoqlap etüp İspaniyəgə barimən. **29** Yeninglarəja barojinimda, Məsilhning toluq bəht-bərikitini silərgə elip baridiojanlikimni bilimən. **30** Kəringdaxlar, Rəbbimiz Əysa Məsilh wə [Muqəddəs] Rohning məhür-muqəbbiti bilən silərdin etünimənki, mən üqün Hudaəja dua kilip mən bilən birliktə kürəx kiləqaysilər — **31** mening Yəhudiə əlksidiki etiqad kilmiojanlarning yaman niyətliridin saqlinixim, xuningdək Yerusalemda in'amni yətküzüx hizmitimning xu yərdiki muqəddəs bəndilərnin qəbul kilixioja erixixi üqün **32** həmdə ahirda Huda buyrusa, pəkirning xad-huramlik bilən yeninglarəja berip, silər bilən ortək istirahət kiliximiz üqünmu dua kiləqaysilər. **33** Amanlik-hatirjəmlik Igsi boləjan Huda həmminglar bilən billə boləjay! Amin!

16 Kənhria xəhridiki jamaətnin hizmətqisi singlimiz Fibini silərgə təwsiyə kilip tonuxurimən; **2** uni muqəddəs bəndilərgə layik Rəbning muqəbbitidə qəbul kilip kütüwaləqaysilər, uning hərkəndək ixta silərgə həjiti qüxsə, uningəja yərdəm kiləqaysilər. Qünki u özimu nurojun kixilərgə, jümldin mangimu qong yərdəmqi boləjan. **3** Mən bilən birgə ixligən, Məsilh Əysada boləjan hizmətdaxlirim Priska bilən Akwilaəja salam eytkaysilər **4** (ular meni dəp öz həyatining heyim-hətirigə qarimidi. Həm yaloqz mənə əməs, bəki əllərdiki barlik jamaətlərmu ulardin minnətdardur). **5** Ularning ailisidə jəm bolidiojan jamaətkimu salam eytkaysilər. Asiya əlksidin Məsilhə etiqadta əng dəsəpki mewə bolup qikqan, səyümlüküm Epənitkə salam eytkaysilər. **6** Silər üqün kəp əjir singdürgən Məryəmgə salam eytkaysilər. **7** Mən bilən zindandax boləjan, Yəhudiə kəringdaxlirim Andronikus wə Yunayəja salam eytkaysilər. Ular məndin əwwal Məsilhə boləjan bolup, rosullar arisidimu abruyluktur. **8** Rəbbimizdə boləjan səyümlüküm Ampliyatka salam eytkaysilər. **9** Biz birgə ixligən Məsilhə boləjan

hizmətdiximiz Urbanus wə səyümlüküm Stahuslaroşa salam eytkaysilər. **10** Sinaklardin ötkən, Məsihtə sadik ispatlinip kəlgən Apeliska salam eytkaysilər. Aristowulusning ailisidikilərgə salam eytkaysilər. **11** Yəhəduy qerindixim Hərodionə, Narkisning ailisidikilərdin Rəbdə boləqanlaroşa salam eytkaysilər. **12** Rəbning hizmitidə japa tartiwatқан Trifena wə Trifosa hanimoşa salam eytkaysilər. Rəbning hizmitidə nuroşun japa tartқан səyümlük [singlim] Pərsiska salam eytkaysilər. **13** Rəbdə tallanoşan Rufuska wə uning mangimu ana boləqan anisoşa salam eytkaysilər. **14** Asinkritis, Filigon, Hərmis, Patrobas, Hərmas wə ularning yenediki qerindaxlaroşa salam eytkaysilər. **15** Filologus wə Yulyaşa, Neriüs wə singlisioşa, Olimpas wə ularning yenediki barlik muqəddəs bəndilərgə salam eytkaysilər. **16** Bir-biringlar bilən pak səyüxlər bilən salamlixinglar. Məsihning həmmə jamaətliridin silərgə salam! **17** Qerindaxlar, silərdin xuni ətünimənki, silər өгəngən təlimgə karxi qıqqan, aranglarda ihtilaplarni pəyda kilidioşan wə adəmni etiқad yolidin teyilduridioşan kixilərdin pəhəs bolunglar, ulardın neri bolunglar. **18** Bundaқ kixilər Rəbbimiz Məsihkə əməs, bəli öz karnioşa qul bolidu; ular silik-sipaya gəplər wə huxamət səzliri bilən saddilarning qəlbini azduridu. **19** Silərnin Rəbkə boləqan itaətmənlikinglərdin həmməylən həwər tapti. Xunga əlwalinglərdin xadlinimən; xundaktimu, yahxi ixlar jəhəttə aқil boluxunglarni, yaman ixlaroşa nisbətən nadan boluxunglarni halaymən. **20** Amanlik-hatirjəmlik Igisi boləqan Huda uzun ətməy Xəytanni ayaş astinglarda yənjyidu. Rəbbimiz Əysaning mehixəpkiti silərgə yar boləşay! **21** Hizmətdixim Timotiy, Yəhəduy qerindaxlirim Luyus, Yason wə Sospatirlərdin silərgə salam. **22** (uxbu hətkə qələm təwrətküqi mənki Tərtiymu Rəbdə silərgə salam yollaymən). **23** Manga wə əyidə daim yioşilidioşan pütün jamaətkə səhbəhanlik kilidioşan Gayustin silərgə salam. Xəhərninğ həziniqi Erastus silərgə salam yollaydu, qerindiximiz Kuwartusmu xundak. **24** Rəbbimiz Əysa Məsihning mehixəpkiti həmminglaroşa yar boləşay! Amin! **25** Uzun zamanlərdin buyan süküttə saқlinip kəlgən sirning wəhiy kilinixi boyiqə, mening arқilik yətküzülgən bu hux həwər, yəni Əysa Məsihning jakarlinixi bilən silərni mustəhkəmləxkə qadir Boləşuqişa [xan-xəşəp boləşay]! (**aiōnios g166**) **26** Sir bolsa insanlarni etiқadtiki itaətmənlik yolioşa elip berix üqün, mənggü həyat Hudaning əmrigə binaən həm biwasitə həm burunqi pəyoşəmbərlərninğ yezip qalduroşanliri arқilik, həzir barlik əllərgə wəhiy kilindi; (**aiōnios g166**) **27** xundak qiləşan birdinbir dana Boləşuqi Hudaşə Əysa Məsih arқilik xan-xəşəp əbədil'əbəd boləşay! Amin! (**aiōn g165**)

Korintliklar o'ra 1

1 Hudaning iradisi bilan Məsih Əysaning rusuli döp qakiriloqan mənki Pawlustin wə qerindiximiz Sostenistin Korint xəhīridiki jamaətka, Məsih Əysada pak-muqəddəs kīlinip, «muqəddəs bəndilirim» döp qakiriloqlar o'ra wə xuningdək hər yərlərdə Rəb Əysa Məsihning (U ular o'ra wə bizgə mənəsup!) namioqə nida kīloquqlarning həmmisigə salam! **3** Atimiz Huda həmə Rəb Əysa Məsihtin silərgə mehīr-xəpəkət wə hatirjəmlik boləy! **4** Hudaning Məsih Əysada silərgə ata kīlinəqan mehīr-xəpəkəti tūpəylidin Huda yimoqə hərdəim təxəkkūr eytimən; **5** buning bilən silər Uningdə hər tərəptə, həkəndək səzdə, hər tərəptiki bilimlərdə bay kīlinəqansilər, **6** huddi Məsihning guwahlikī silərdə təstikləyənəndək. **7** Xuning bilən silərdə həkəndək rohiy iltipət kəmlik kīlməstən, Rəbbimiz Əysa Məsihning ayan kīlinixini kūtisilər; **8** U yənə silərnə ahirəuqə mustəhkəmləyduki, Rəb Əysa Məsihning küni kəlgūqə əyibəz saklinisilər; **9** Huda səzidə turoquqdur — silərnə Əz Oqlī Rəb Əysa Məsihning sirdax-həmdəmlikigə qakirəuqə dəl Uning Əzidur. **10** Əmdi mən silərdin Rəbbimiz Əysa Məsihning nami bilən xuni etūnimənki, i kerindaxlar, gepinglar bir yərdin qīksun, aranglarda bəlgūntirlik bolmisun, bir kīrdə, bir niyətə kəmil birləxtirūlūnglar; **11** Qūnki Klōwining alisidikilərnəng manga silər toqranglarda eytixiqə, i kerindaxlirim, aranglarda talax-tartixlar bar ikən. **12** Deməkəq boləjinim xuki, hərbiringlar: «Mən Pawlusning tərəpdari», «Mən Apollōsning tərəpdari», «Mən Kefasning tərəpdari wə «Mən Məsihning tərəpdari» dawatisilər. **13** Əjəba, Məsih bəluğənənikən? Silər qūn krestləngən adəm Pawlusmidī? Silər Pawlusning namioqə qəməldirūldinglərmu? **14** Mən Huda o'ra təxəkkūr eytimənki, aranglərdin Krispus bilən Gayustin baxka həkəqaysinglərnī qəməldürmidim; **15** xuning bilən həkqim mən əzining namida adəmlərnī qəməldürdi, deyəlməydu. **16** Durus, mən yənə Istifanasning əyidikilərnimū qəməldürdüm; baxka birəwnī qəməldürginimni əsliyəlməymən. **17** Qūnki Məsih mənī adəmlərnī qəməldürūxkə əməs, bəlki hux həwərnī jakar laxkə əwətti; uni jakar lax bolsa insanning həkəmlik səzliri bilən bolmaslikī kerək; undək boləqəndə Məsihning kresttikī [kurbənlīqining] kūqī yəkītiləqan bolidu. **18** Qūnki kresttikī kurbənlīqī toqruluxkə səkəlam həkəlakətəkə ketiwatqanlar o'ra əhməklik, əmma kūtuldruluxwətkən bizlərgə Hudaning kūq-kudritidur. **19** Qūnki mundaq pūtūlgənki, «Mən danixmənəlnəng danixmənlikini yəkītimən, akillərnəng akillikini qətkə kəkīmən». **20** Undəkta, danixmənənlər kənī? Təwrat əlimaliri kənī? Bu dunyadiki bəs-munəzirə kīloquqlar kənī? Huda bu dunyadiki danalīqnī əhməklik döp kərsətəkən əməsmu? (aiōn g165) **21** Qūnki Huda danalīqī bilən bəkītkini boyiqə, dunya əz danalīqī arkīlīk Hudənī tonumioqən, xungə Huda əhmīkənə döp karəloqən, jakarliniwatqən sək-kəlam arkīlīk uningə ixəngūqilərgə nijətlīk yətkūxixini layīk kərgən. **22** Qūnki Yəhudiylər məjizilik əlamətlərnī, greklar bolsa «danalīk»ni tələp kīlidu; **23** əmma biz bolsək Məsihni, yənī krestləngən Məsihni jakarlaymiz; bu

Yəhudiyləroqə nisbətən bizərlīk ix, əllərgə nisbətən əhmīkanilik döp karīlidu; **24** əmma qakiriloqlar qūqin eytkəndə, məyli Yəhudiylər bolsun yəkī greklar bolsun, Məsih Hudaning kūq-kudriti wə Hudaning danalīqidur. **25** Qūnki Hudaning əhmīkanilikī insanlārnəng danalīqīdin üstündur, Hudaning əjizlikī insanlārnəng kūqīdin üstündur. **26** Qūnki, i kerindaxlar, silərnəng qakiriloqan wəktītki hālingərlə üstidə oylinip bəkīnglar; qakiriloqlar arisidə insanīy tərəptin dənə karəloqlar anqə kəp əməs, kūq-həqūqkə igə boləqlar anqə kəp əməs, əksəngəklər anqə kəp əməs idi; **27** bəlki Huda danalārnī hijalətkə kəldurux qūqin bu dunyadiki əhmək sanəloqlārnī talliwaldi; kūqūklərnī hijalətkə kəldurux qūqin bu dunyadiki əjiz sanəloqlārnī talliwaldi; **28** U yənə bu dunyadiki kədīrsizlərnī, pəs kərūlidiqlārnī talliwaldi, «yək boləqən nəsīlər»ni məwjut xəy'ilərnī yəkə qakiriwetix qūqin talliwaldi. **29** Uning məksəti Huda əldidə həkət at igisi məhtənməslik qūqındur. **30** Əmma Uning tərəpidin silər Məsih Əysada turisilər; U bizgə Hudadin kəlgən danalīk, həkəkəniylik, pak-muqəddəslik wə hərəlik-azadlik kīlinəqəndur; **31** xuningdək [Təwrat] pūtūlgəndək: «Pəhirlinip məhtəuqī bolsa Rəbdin pəhirlinip məhtisun!».

2 Mən bolsam, i kerindaxlar, yeningləroqə barəjinimda, Hudaning guwahlikini jakar lax qūqin hək gəpədanlik yəkī əkil-danalīk ixtipət kəlgən əməsmən; **2** qūnki mən aranglarda Əysa Məsihdin baxka, yənī krestləngən Məsihdin baxka həkqənimni bilməslikkə bəl bəolūqənəndim; **3** mən aranglarda boləqən wəktimda əjizlikə, kərkunqta wə titrigən hāləttə bolattim; **4** mənəng səzlim hək jakarlixim bolsa adəmni kəyil kīloqudək insanīy danalīk səzlər bilən əməs, bəlki Rohning əlamət kərsitixliri wə kūq-kudrət bilən boləqən idi. **5** Buningdin məksət silərnəng etikədinglərnī insanīy danalīqkə əməs, bəlki Hudaning kūq-kudritigə bəoləqənsun dēgəndin ibarət idi. **6** Həlbuki, kəmalətkə yətkənlər arisidə biz danalīqnī bəyan kīlimiz; bu danalīk bu dəwrdiki danalīk əməs, yəkī bu dəwrdiki həkūmranlārnəng danalīqī əməs (ulər zəwallīkə yūz tutqəndur); (aiōn g165) **7** əmma biz bir siri axkarilap, Hudaning bir danalīqini bəyan kīlimiz; Huda əslidə axkarə kīlinmioqən bu danalīqnī barlik dəwrlərdin burun bizning xən-xəpəkə muyəssər boluximiz qūqin bəkītkənidi. (aiōn g165) **8** Bu danalīqnī bu dəwrdiki həkūmranlārnəng həkəqaysisi qūxīnīp yətmigənidi; uni qūxīnīp yətkən bolsa, xən-xəpərnīng Iğisi boləqən Rəbni krestlimigən bolatti. (aiōn g165) **9** Həlbuki, [Təwrat] pūtūlgəndək: — «Əzini səyngənlərgə Hudaning təyyarlioqlārnī — Dəl həkəqəndək kəz kərmigən, Həkəqəndək kūlək ənglimioqən, Həkəqəndək kəngūl oylap bəqmioqən nəsīlərdur». **10** Əmma bu nəsīlərnī Huda Rohi arkīlīk ayan kīldi; qūnki Roh bolsa həmmə ixlārnī, hətta Hudaning qongqur təglirini inqīkiləp izligūqīdur; **11** Qūnki insanlarda, insanning kənglidikini bilgūqī xu insanning rohīdin bəxka nəsə bərmu? Xuningə oħxax, Hudaning Rohīdin bəxka, Hudaning kənglidikilirini bilgūqī yəqtkur. **12** Əmma bizning qəbul kīloqinimiz bolsa bu dunyadiki roh əməs, bəlki Hudadin kəlgən Rohtur; dəl xundək boləqəqə biz Huda tərəpidin bizgə səhiylik bilən ata kīlinəqən

nərsilərnı bilip yetaləymiz. **13** Bu ix-xəy'lərnı insaniy danalıqtın ęitilgen sızlər bilən əməs, bəlki [Mukəddəs] Rohtın ęitilgen sızlər bilən, rohiy ixlarnı rohiy sızlər bilən qüxəndürüp sızləymiz. **14** Əmma «janıqə təwə» kixi Hudaning Rohtının ixlirini qəbul kılmaydu, qünki bu ixlər uningə nisbətən əhmikəniliktur; u ularnı heq qüxinip yetəlməydu, qünki ular roht bilən pərk etilip bahtalınixi kerəktur. **15** Rohka təwə kixi həmmə ixləroğa bahta berələydu; əmma uningəğa bolsa heqkim bahta berəlməydu. **16** Qünki kim Rəbning oy-kənglini qüxinip yetip, Uningəğa məslihtəqi bolalisun? Əmma biz bolsak Məsihtning oy-kəngligə igimiz.

3 Lekin mən, i kerindəxlər, Rohka təwə kixilərgə sız qiləndək silərgə sız kılalməy keliwatimən; əksiqə silərnı ətkə təwə kixilər, Məsihdə boləjan bowak həsəblap silərgə sızləxkə məjbur boldum. **2** Mən silərgə süt iqtüzdüim, gəxni yetüzmidim; qünki silər gəxni həzim kılalmaytinglar, xundakla həzirmu tehi həzim kılalmaysilər; **3** Qünki silər yənilə ətkə təwəursilər. Aranglarda həsəthorluk wə talax-tartixlar bar boləyoqak, silər ətkə təwə əməsmu, insanlarqə mengiwatmamsilər? **4** Qünki birsi «Mən Pawlus tərəpdari», baxka birsi «Mən Apollos tərəpdari» desə, silər pəkət insanlarning yolida mangojan bolup qalmamsilər? **5** Apollos degen kim? Pawlus kim idi? Biz pəkət silərnıng etiqadingleroğa wasitiqi bolduk, halas; hər birimiz pəkət Rəb bizgə təksim qiləjnı boyiqə wəziyə əda kilediojan hizmətkarlar, halas, xundak əməsmu? **6** Mən tiktim, Apollos suoqardi; əmma estürgüqi bolsa Hudadur. **7** Xunga tikküqi heqnemigə hesab əməs, suoqarəuqimu heqnemigə hesab əməs, pəkət estürgüqi Huda Əzi həmmidur. **8** Əmma tikküqi wə osa qiləyoqi bolsa bir məksəttidur; xundaktimu hər biri əz əjri boyiqə in'amini qəbul kiledi. **9** Qünki biz Hudaəğa təwə məhətdaxturmiz; silər bolsanglar Hudaning baə-etiği, Hudaning kurulusixilər. **10** Hudaning manga təksim qiləjan məhir-xəpkiti boyiqə, huddi usta memardək ul saldim, andin baxka birsi uning üstigə kuruwatidu. Əmma hər bir kuroquqi kəndək kuruwatkanliqəğa ehtiyat kilsun. **11** Qünki selinojan ulni, yəni Əysə Məsihtin baxka heqkəndək ulni selixə bolmaydu. **12** Əmdi birsi bu ul üstigə altun, kümüx, kimmətlik taxlar, yaəraq, qəplər, saman salsa, **13** hər birining singdürgən əjrining kəndəkliki kərnidü; qünki xu küni uni axkarə kiledi, qünki uning məhiyyəti otta kərnidü; ot hər bir kixining əjri, kəndək məhiyyətin boləjanliqini sinaydu. **14** Birsining ul üstigə qurojan ixi puhta saklinip qəlsa, u in'aməğa erixidu; **15** Birsining kurojnı köyüp kətsə, u ziyan tartidu; u əzi kutulidu, əmma goya ottin etüp kutulojan birsigə ohxap qalidu. **16** Əjəba, əzünglarning Hudaning ibadətənisini ikənliklarnı wə Hudaning Rohtının silərdə turəjanliqini bilməmsilər? **17** Birsi Hudaning ibadətənisini harab kilsə, Huda uni harab kiledi; qünki Hudaning ibadətənisini pak-mukəddəstür, silər dəl xundaksilər. **18** Heqkim əz-əzini aldimisun; birsi əzini bu dəwrədə dana dəp sanisə, nədan bolup qəlsun; xuning bilən u dana bolidu. (aihtn g165) **19** Qünki bu dunyadiki danalix Hudəğa nisbətən əhməkliktur; qünki: — «U danixmənlərnı əz hiyligərligining tuziqəğa alidu», dəp wə yəne: «Rəb danixmənlərnıng oy-hiyallirining tutami yəklükini bilidu» dəp pütüklüktur. **21** Xunga

heqkim insan deqənlərnı pəhrilnıp danglimisun; qünki həmmə məwjudatlar silərgə təwədu; **22** Pawlus bolsun, Apollos bolsun, Kefas bolsun, dunya-jahan bolsun, hayət bolsun, əlüm bolsun, həzirki ixlər bolsun, kəlgüsi ixlər bolsun, həmmisi silərgə mənsuptur; **23** silər bolsanglar Məsihtning, Məsiht bolsa Hudaningkidur.

4 Birsi biz tootruluk birnemə deməkqi bolsa, bizni Məsihtning hizmətkarlıri wə Hudaning sirliri əmanət qilinəjan əyojidarlar dəp bilsun. **2** Əmdi əyojidar deqənlərdin tələp qilinidəjnı xuki, ular wəpadar-sadik boluxi kerəktur. **3** Əmma mən silər tərpinglərdin yəki baxka hər kəndək insaniy sot tərpidin sürüxtürüp bahtalansam, bu mən üqün zioqirqlilik ix; mən hətta əzüim tootruluk sürüxtürüp olturmaymən. **4** Qünki wijdanım əyibləydiyən heqkəndək ixlirimdin həwirim yok; əmma bu ixning əzi mənı heqkanıy dəp aqlımaydu; mənı sürüxtürüp bahtaləyoquqi bolsa Rəbdur. **5** Xunga waqtisəiti kəlmigüqə, yəni Rəb kəlmigüqə heq ix tootruluk heqüm qıqarmanglar; Rəb kəlgəndə u kərangəyuluktiki yoxurun ixlarnı axkariləydu, qəlb-dillərdiki barlik əy-niyətlərnı ayan kiledi; xu qəyda hər biri Huda tərpidin tərpiplinidu. **6** Əmma, i kerindəxlər, bu ixlərnı silərnıng mənpətinglarnı dəp əzüimgə wə Apollosqə tətbiklidim; məksət silər biz arqilix «pütülgənning dairisidin həlqipi kətmənglar» deqən sawəknı ęəninixinglar, xundakla heqqəysinglarning məlum birsini baxka birsidin üstün dəp pəhrilnıp təkəbburlixip kətməslikinglar üqündur. **7** Qünki kim seni baxka birsidin üstün kiledi? Səngə ata qilinəjan nərsidin baxka səndə yəne nemə bar? Həmmə səngə berilən tursa, nemixkə «Məndə əsli bar idi» dəp pəhrilnıp kərangləp ketisən? **8** Silər allıqəqən toyunup kətinglar! Allıqəqən beyip kətinglar! Silər bızsiz pədxahlar bolup heqüm sürdunqlar! Kaxki silər heqikətən heqüm sürgən bolsanglaridi — undakta biz silər bilən bilə heqüm sürgən bolattuk! **9** Qünki Huda rosullar boləjan bizlərnı əlümgə məhkum boləjan adəmlərdək əng əhiroğa qəyup sazayi qilip otturioğa qıqərojan, dəp oylaymən; qünki biz pütkül ələmgə, yəni həm pərixtilərgə həm insanləroğa bir hil tamaxə bolduk. **10** Biz Məsiht üqün əhmək sanaləjanlarmiz, əmma silər Məsihdə danasilər! Biz əjiz, əmma silər küqlüksilər; silər izzətlik, əmma biz har; **11** Həzirki dəkikigiqə əq-yəlingəq, qəngqəp yürməktimiz, dumbalinip, sərgəndən, məkansiz bolup yürməktimiz; **12** əz qolimiz bilən ixləp jəpa tərtaqtimiz; əhənətkə qəlojənda yəhxilik tiləwatimiz; ziyənkəhləkkə uqriəjənda, qidəwatimiz; **13** təhəmtəkə uqriəjənda, [biz ularnı] qirəylikqə [towioqə] ündəymiz; biz jəhənnəning daxlıli, insanlarning süpüründisi dəp qəriləwatimiz, tə həziroqə xundək. **14** Bu ixlərnı yəzixim, silərnı hijəltəkə kəldurux üqün əməs, bəlki seyümlük balilirim süpitidə silərgə nəsihtə qiləwatimən; **15** qünki silərnıng Məsihdə tımənligən tərbiyiligüqiliringlar bolsimu, silərnıng atənglar kəp əməstür; qünki mən Məsiht Əysədə bolup silərnı hux həwər arqilix tərəldürüp ata boldum. **16** Xunga mən silərdin etünimənki, mənı ülgə qilinglar. **17** Dəl bu səwəbtin mən Rəbdə boləjan əz səyümlük wə ixənqlik oqlum Timotiyni yeningləroğa əwəttim; hər kəysi jəylərdiki jəməətə ęətkənlirimgə əgixip, u silərgə Məsihdə boləjan yollirim tootruluk

aslitidu. **18** Əmma bəziliringlar, «Pawlusni yenimizoja kəlməydu», dəp kərəngləp kəttinqlar; **19** biraq Rəb buyrusa mən pat arida yeninglaroja barimən; xu qaojda mən kərəngləp kətkənərləning səzlini əməs, bəlki ular da bolojan küq-küdrətni kərtüp baqay. **20** Qünki Hudaning padixahlıki səzdə əməs, bəlki küq-küdrəttə ispatlinidu. **21** Əm di nemini halaysilər? Yeninglaroja tayq kətürüp beriximmimu, yaki mehİR-mulayimlik rojıda beriximmimu?

5 Hərtəreptin xu angliniwatiduki, aranglarda buzuqkılık bar ikən — bundak buzuqkılık həttə taipilər arisidimu tiloja elinmaydu — u bolsimu birsining öz atisining ayaloja qeqilixtin ibarət. **2** Əmma silər yoojinap kərəngləp kəttinqlar! Bu rəzil ixni sadir kıləjan kixi arimizdin koojliwetilsun dəp ekünüxünglaroja toorja kəlməmdu! **3** Qünki gərqə təndə silər bilən bəllim bolmasimu, əmma rohtə silər bilən billə bolux süpitidə allıkaqan xundak mən xu həkümni qıqardimki, **4** (həmminglar Rəb Əysə Məsihning namida jəm boləjanda, özümning rohim silər bilən bolup, Rəbbimiz Əysə Məsihning küq-küdrıtigə tayinip) — **5** xundak kıləjan kixining ətliri həlak kılinsun, xuning bilən uning rohi Rəb Əysəning künidə kutkuzuluxi üçün Xəytanning ilkiğə tapxurulsun. **6** Silərləning qongkılık kıləjoninglar yahxi əməs. «Kıqıkkinə hemirturuq pütkül hemirni boldurup yoojinitidu» dəp bilməmsilər? **7** Kona hemirturuqni qıqıriwetinglar; xuning bilən silər əsli hemirturuqsız hemirdək yengi bir zuwula bolısılar; qünki «ətüp ketix heyti»[diki kəzimiz] boləjan Məsih kurbanlık kılindi; **8** xunga heytni yaman niyətlık wə rəzilik boləjan hemirturuq bilən əməs, bəlki səmimiylık wə həkikət boləjan petir nan bilən təntənə kılıp etküzəyli. **9** Mən [aldinkı] həttə silərgə buzuqkılık kıləjuqılar bilən arılxmanglar dəp yazəjanidim; **10** əmma bu deginim bu dunyadiki buzuqkılık kıləjuqılar, yaki nəpsaniyətlər, yaki kəzəplər yaki butpərəslər bilən arılxmanglar deginim əməs; undak boləjanda dunyadin ayırlıxka məjbur bolattinglar; **11** əmma həzırki bu hetimdə yazəjanim xuki, özini «kəridax» dəp atıwaləjan əmma xundakla buzuqkılık kıləjuqi, nəpsaniyəti, butpərəs, hərəkəkəx yaki kəzəp bolsa, undak bir kixi bilən arılxmanglar, həttə uning bilən həmdastıhanımu bolmanglar. **12** Sirttikilərnı həküm qıqırıp bir tərəp kılıxning mən bilən nemə munasiwiti? Ləkin iqinglardikilərnı əzünglar həküm qıqırıp bir tərəp kılıx silərləning ixinglar əməsmu? **13** Ləkin sirttikilərləning üstigə bolsa Huda Əzi həküm qıqırıdu. Xunga «bu rəzil adəmni aranglardın qıqırıwetinglar».

6 Silərləning aranglarda əzara arazlık ix bolsa, uni mukəddəs bəndilərləning bir tərəp kılıxiəja tapxurmay, həkkanıysızlarnıng aldidə dəwalıxıxka petinalamsilər? **2** Mukəddəs bəndilərləning dunyani sorak kılidiəjanlıkini bilməmsilər? Əgər dunyani silər sorak kılidiəjan ix bolsa, əm di ziojıqılık ixlarnı həl kılıxka yarımamsilər? **3** Pərixtilər üstidimni həküm qıqırıdiəjanlıkimizni bilməmsilər? Xundak boləjanikən, bu həyattiki ixlarnı həl kılıx kənkilik ix idi? **4** Silərdə muxu həyattiki ixlər üstidin həküm kılıx zörür tepiləjanda, jamaət arisida təwən dəp kəraləjanlarnı uni həl kılıxka salmamsilər? **5**

Muxularnı silərnı hijalətkə qaldurux üçün dəwatimən. Əjəba, aranglarda əz kəridaxlıri otturısida həküm qıqarəjadək dana kixi yokmu, həttə birimu yokmu? **6** Uning ornida, kəridax bilən kəridax dəwalıxiwatidu, — wə kapırlar aldidə xundak kılidu! **7** Əməliyəttə əz aranglarda dəwalarnıng boləjanlıkini əzi silərgə nisbətən bir əyibət. Nemixka əwalıqılıkka qidimaysilər? Nemixka nəhəkqılıkka yol kəymaysilər? **8** Əksiqə, silər nəhəkqılık kılıwatisilər, hiyanət kılıwatisilər, yənə kelip kəridaxlıringlaroja xundak kılısilər! **9** Həkkanıysızlarnıng Hudaning padixahlıkiəja warislık kılalmaydiəjanlıkini bilməmsilər? Aldinip kətmənglar! Buzuqkılık kıləjuqılar, butpərəslər, zina kıləjuqılar, bəqqıwəzlar, baxka ərlər bilən buzuqkılık kıləjuqılar, **10** oqrırlar, nəpsaniyətlər, hərəkəkəxlər, təhməthorlar yaki aldamqi-kəzəplər Hudaning padixahlıkiəja warislık kılalmaydu; **11** bəzınglar dərwekə xundak boləjansilər; əmma silər Rəb Əysə Məsihning namida wə Hudayimizning Rohi bilən yuyuldunglar, pak-mukəddəs kılindınglar, həkkanıy kılindınglar. **12** «Həmmə nərsə munga həlaldu», əmma həmmə nərsə paydilik boluwərməydu; «həmmə nərsə munga həlaldu», əmma mən heqkəndək nərsining humariəja kul bolmaymən. **13** «Yeməklıklər axkəzan üçün, axkəzan bolsa yeməklıklər üçündür»; əmma Huda u wə bu hər ikisini yokka qıqırıdu; tən bolsa buzuqkılık üçün əməs, bəlki Rəb üçündür; Rəb tən üçündür. **14** Huda Rəbni tirildürdi, xuningdək biznimu Əz kudriti bilən əlümdin tirildürdi. **15** Teninglarnıng Məsihning əzaliri ikənlikini bilməmsilər? Undakta, Məsihning əzalirini elip, pəhıxə ayalning əzaliri kıləsam bolamdu? Hərgiz bolmaydu! **16** Kim pəhıxə əyal bilən bəjoəlanəjan bolsa uning bilən bir tən bolıdu, dəp bilməmsilər? Qünki «[ə-ayal] ikkisi bir tən bolıdu» — deyilgəndi. **17** Əmma Rəbgə bəjoəlanəjuqi bolsa Uning bilən bir rohtur. **18** Buzuqkılıktın keqinglar. «İnsanlarnıng hər bir sadir kıləjan gınahi əz tenining sirtida bolıdu!» — əmma buzuqkılık sadir kıləjuqi əz tenigə kərxı gınah kılidu. **19** Silərləning teninglar silərnı turaləju kıləjan, Huda təripidin silərgə iltipət kılınəjan Mukəddəs Rohning ibadəthanisi, silər əzünglarnı əzümləngki əməs dəp bilməmsilər? **20** Qünki silər qong bədəl bilən setiwelinoənsilər; xunga teninglarda Hudani uləjuənglar.

7 Əm di həzır silər hetinglarda otturıəja kəyoəjan soallaroja kələyli, — «Ər əyal zatining tenigə təgmisə yahxidur». **2** Durux. Əmma buzuqkılıklardın saklınx üçün, hər bir ərkəkning əzining ayali bolsun, hər bir ayalning əzining eri bolsun. **3** Ər ayaloja nisbətən ərlık məjburıyitini ada kıləsun, ayalmu erigə nisbətən ayallık məjburıyitini ada kıləsun. **4** Ayal əz tenining igisi əməs, bəlki eri uning igisidur; xuningəja əhxaxla, ər əz tenining igisi əməs, bəlki ayali uning igisidur. **5** Pəkət pütün zehninglar bilən dualəroja berilix məksitidə əz makullukunglar bilən waqıtinqə birgə yatmaslıkka kelıxkəndinla baxka, ər-ayal əzəra bir-birining jinsiy hək-təlipini rət kıləmisun. Xundak alahidə məzgildin keyin yənə birgə bolunglar. Bolmisa, əzünglarnı tutuwalalmaydiəjanlıkinqlardın Xəytan silərnı azdurux pərsitini tepixi mumkin. **6** Əmma mundaq deyixim buyruq yolıda əməs, bəlki məsiləhət

yolididir. 7 Əmđi mən barlıq adəmlərnin manga ohxax [boytak] boluxini halayttim; lekin bu ixta Hudaning həmmə adəmgə bərgən öz iltipati bar; birsi undak, yənə birsi bundak. 8 Əmma mən jorisiz tənha yaxioqlar wə tullaroja xuni eytimənki, məndək tənha turiwərsə yahxi bolidu; 9 əmma əzünglarni tutuwalalmisanglar, nikaqlininglar; qünki [ixk] otida keygəndin kərə nikaqlıq bolojan yahxi. 10 Əmma nikaqlənoqlar kəlsək, ularoja mən xuni tapilaymənki, — (bu əməliyəttə mening tapiliojinim əməs, yənıla Rəbningki), ayal eridin ajraxmisun 11 (əmma u ajraxkan bolsa, u tənha ətsun, yaki eri bilən yarixiwalisun); wə ərmu ayalini koyup bərmisun. 12 Qalənoqlarəja kəlsək, mən xuni eytimənki (bu Rəbning eytkini əməs), kərindaxning etikədsiz ayali bolsa wə ayali uning bilən turuwerixkə razi bolsa, u uni koyup bərmisun; 13 [etikədqil] ayalning etikədsiz eri bolsa wə eri uning bilən turuwerixkə razi bolsa, u eridin ajrixip kətmisun. 14 Qünki etikədsiz ər bolsa etikədq kiləjan ayalda pak dəp hesablinidu; etikədsiz ayal bolsa [etikədq kiləjan] kərindaxta pak dəp hesablinidu; bolmisa, pərzəntliringlar hərəmdin boləjan bolatti; əmma ular əmđi pak boldi. 15 Lekin etikədsiz boləjan tərəpning kəkisi bolsa, u ajrixip kətsun; bundak əhwallarda kərindax aka-ukilar, hədə-singillar [nikah məjburiyitigə] baqlinip qaləjan bolmaydu; kəndakla bolmisan Huda bizni inək-hatirəmlikkə yaxaxkə qəqirəjəndur. 16 Əy [etikədqil] ayal, eringni [etikədq kildurup] kütulduralaydioqlinikini nədin bilisən? Əy [etikədqil] ər, hotunungni [etikədq kildurup] kütulduralaydioqlinikini nədin bilisən? 17 Həlbuki, Rəb hərəkəsimizəja kəndək təksim kiləjan bolsa, kəndək haləttə qəqirəjan bolsa, u xuningdə mengiwərsun; mən həmmə jamaətlərdə xundak yolyorukni tapilaymən. 18 Birsı sünnetlik haləttə qəqirildimu? U kəyta sünnetsiz kilinmisun; birsi sünnetsiz haləttə qəqirildimu? U əmđi sünnet kilinmisun. 19 Sünnetlik bolux həqnərsə hesablanmas, sünnetsiz boluxmu həqnərsə hesablanmas; [həsab bolidiojini] Hudaning əmrlirigə əməl kilixtin ibarəttur. 20 Hərkim kəysi haləttə qəqiriləjan bolsa, xu haləttə qəlsun. 21 Sən qəqiriləjanda kul halitidə idingmu? Uning bilən karing bolmisan; lekin əgər hərlik pirsiti kəlsə, uni kolungdin bərmə. 22 Qünki Rəbtə qəqiriləjan kul bolsa Rəbning hər ədimidur; uningəja ohxax, qəqirilib hər boləjuqumu Məsihning kulidur. 23 Silər qong bədəl bilən setiwelindinglar; insanlarəja kul bolmanglar. 24 I kərindaxlar, hər biringlar kəysi haləttə qəqiriləjan bolsanglar, xu haləttə Huda bilən billə turunglar. 25 Əmma nikaqlənoqlar toqruluk Rəbdin buyruk təpxuruwalmidim; xundaktimu Rəbdin boləjan rəhim-xəpəkətkə muyəssər boləjanlikim üqün sadıq adəm süpitidə öz pikirimni eytimən. 26 Əmđi həzirkı kıyinqiliklə kəriəjanda, ər kixining xu [tənha] haləttə boluxini yahxi ix dəymən. 27 Ayaləja baqlənoqlan bolsang, undakta, uning bilən ajrixixni oylima; ayalingdin ajrixip kəttimgu? Undakta yənə eylinixni oylima. 28 Lekin əylənsəng, sən gunah kiləjan bolmaysən; wə nikaqlənoqlar nikaqlansa, ularmu gunah kiləjan bolmaydu. Əmma xundak kilsə ular jismaniy jəhəttə jəpəja uqraydu; mening silərnı uningdin haliy kiləjum bar. 29 Əmma xuni degüm barki,

i kərindaxlar — wakıt kışkidur. Xunga ayallıq boləjanlar ayalsizlərdək bolsun; 30 matəm tutkanlar matəm tutmioqləndək bolsun; bəht-huxallıkta boləjanlar bəht-huxallıkta bolmioqləndək bolsun; mal-mülük setiwəloqlar mal-mülüksizlərdək bolsun; 31 bu dunyadiki baylıqlərdin bəhrimən boləjanlar dunyani əzining təəllukati dəp bilmisun; qünki bu dunyadiki həzirkı hələt etüp ketidur. 32 Əmma silərnıng əjəmsiz boluxunglarnı halaymən. Ayalsiz kixi bolsa Rəbning ixlirini oylaydu, kəndək kılıp Rəbni hursən kılıxning əjemidə bolidu. 33 Əmma ayallıq kixi kəndək kılıp ayalini hursən kılıx üqün bu dunyadiki ixlarning əjemidə bolidu; 34 Yənə kelip ayal wə nikaqlənoqlar kizning otturisida pərk bar; nikaqlənoqlar kiz bolsa Rəbning ixlirining, kəndək kılıp həm təndə həm rohəta pak-muqəddəs boluxning əjemidə bolidu; əmma yatlıq boləjan ayal kəndək kılıp erini hursən kılıx üqün, bu dunyadiki ixlarning əjemidə bolidu. 35 Əmma mən bu səzni silərnıng mənəpətinglarnı kəzdə tutup dəwatimən; boynunglarəja sirtmək selix üqün əməs, bəlki ixlirilinglarning güzəl boluxi, kənglünglar bəlünmigən halda Rəbgə berilip Uni kütüxünglar kizəja dəwatimən. 36 Əmma əgər birsi niyət kiləjan kizəja nisbətən muamələmning durus bolmioqlan yeri bar dəp kərisə, u kiz yaxlık bəharidin etüp kətkən bolsa, ikkisi əzini tutuwalalmisa, u haliojini kilsun, u gunah kiləjan bolmaydu; ular nikaql kilsun. 37 Bırək, birsi əz kənglidə muqim turup, həqəndək ix kənti astidə bolmay, bəlki əz iradisini bəkkurup, kənglidə niyət kiləjan kizini əmrigə almaslıkni kərar kiləjan bolsa, yahxi kiləjan bolidu. 38 Kışkisi, əyləngənnıng əylənginimu yahxi ix, əylənmigənnıng əylənmiginimu təhimu yahxi ix. 39 Eri həyat qəojda ayali uningəja baqlənoqləndur; əmma eri əlümdə uhləjan bolsa, u halioqlan kixigə (pəkat Rəbdə, əlwəttə) nikaqlinixkə ərkin bolidu. 40 Lekin kəriximqə u tul kəlsə, təhimu bəhtlik bolidu; məndimu Hudaning Rohi bar, dəp ixinimən!

8 Əmđi «butlarəja atəp nəzir kilinoqlan taamlar» məsilisigə kəlayli. «Həmmimizdə bilim bar» dəp bilimiz. Hox, bırək bilim bəməni kərənglitidur; məhır-muəbbət bolsa adəmnı kuridu. 2 «Mening bilimim bar» dəp hesablıəjan kixi, əməliyəttə həqnemini təhi bilixkə tegixlik dərjijidə bilmigən bolidu. 3 Əmma Hudani səyğən kixi bolsa, u Uning tərpidin tonulidu. 4 Hox, əmđi «butlarəja atəp nəzir kilinoqlan taamlar» toqruluk — bizgə məlumki, «Jahanda but degən həqnemə hesablanmaydu», wə «birlə Hudadin baxkə həq ilah yoktur». 5 Gərqə nuroqlan atalmix ilahlar bar bolsimu — məyli ular zemində yaki asmanda turidu dəp kərilixidin kət'ıynəzər (dərəkə «ilahlar» kəp, wə «rəb»lər kəptur) 6 bırək biz üqün pəktəla bir Huda, yəni Ata bardur. Uningdin barlıq məwjudatlar apiridə boləjan, bizmu Uning üqün məwjud boləjanmiz; [xuningdək], birlə Rəb, yəni Əysə Məsih bardur. Pütkül məwjudatlar U arkilik məwjud, bizmu U arkilik həyatmiz. 7 Əmma bundak bilim həmmimizdə təhi yoktur; təhi butlarəja kəndürülginidin halas bolmioqlan bəzi [ixəngüqlər] bolsa muxundək taamlarnı «butkə atəp nəzir kilinoqlan» dəp bilip yəydu; xundakla ularning wijdani əjiz boləjaqkə, bulənoqlan bolidu. 8 Əməliyəttə taamlarning

ezliri bizni Huda bilan yaraxturlamaydu; yemisək bizning kəmqilikimiz hesablanmaydu, yegən bolsək artuqqlikımız hesablanmaydu. **9** Biraq hərhalda [yeyix] erkinliklarning ajizlaroqa putlikaxang bolmasliqioqa kəngül koyunglar. **10** Qünki ajiz bir bənda bilimi bar boləjan sening buthanidiki dastihanda olturup yegənlikigni kərsə, undaqtə u əz ajiz wijdaniəqa karxi halda butlarəqa atəp nəzir kilinəjan taamlarni yeyixkə «kəurulup küqəytilidiojan» bolmamdu? **11** Xuning bilən Məsih uning nijati üçün əlgən, sening kerindixing boləjan bu ajiz bənda sening biliming wəjidin həlak bolidu. **12** Xu yol bilən kerindaxlarəqa ziyan yətküzüp gunah kilip, ularning ajiz wijdanini zahimləndürüp, Məsihkə karxi gunah kiliwatisilər. **13** Xunga, əgər birər taam əz kerindiximni yikittidiojan kiltək bolsa, kerindiximni yikittmaslikim üçün mən mənggügiqə gəxni kət'iy yeməymən. (aiōn g165)

9 Mən erkin əməsmu? Mən rusul əməsmu? Mən Rəbbimiz Əysə Məsihni kərgan əməsmu? Silər əziŋlar mening Rəbdə boləjan əjrim əməsmu? **2** Əgər baxkilarəqa nisbətən rusul dəp hesablanmisam, mən heq bolmioqanda silərgə rusul boldum; qünki əziŋlar Rəbdə mening rusul boləjanlikimni təstikliojan məhürdursilər. **3** Meni sürüxtə kilmaqci boləjanlarəqa boləjan jawabim mundak: — **4** Bizlərnin yəp-iqixkə həkükimiz bar əməsmu? **5** Bizning baxkə rusullar, Rəbning Əz iniliri wə Kefasning kiləjimidək, etiqadci bir singilni əmrimizgə elip səpərdə həmrəh kilip yürüx həkükimiz yokmu? **6** Əjəba, pəkət Barnabas bilən meninglə əmgək kilmasliqkə həkükimiz yokmu? **7** Kim hirəjətni əzi tələp [əskər bolup] jənggə qikidu? Kim üzümzar bina kilip uning mewisidini yeməydu? Kəysi pada bəkküci padining sütidini iqməydu? **8** Bu degənlirim pəkət insaniy kəzkarax boyiqə eytiləjanmu? Təwrat-kənunning əzidimu ohxax deyilgən əməsmu?! **9** Qünki Musaoqa qüxürülgən kənunda: «Haman təpkən əküznin əozioqa kəxək salma» dəp pütülgəndür. Huda əküzlərgilə kəyüŋgənmü, **10** yaki buni pəkət bizləni dəp eytkənmü? Xübhisizki, bu sezlər bizlər üçün pütülgəndür; xuning üçün yər həydgügi ümidtə həydxigə tēgixlik, xundakla haman təpküqumu həsuldin bəhriyəmən bolux ümididə ixləxkə tēgixliktür. **11** Biz silərgə rohiy bəht-bərikətləni terip, silərdin maddiy jəhəttin yiojıwalsək bu qəktin exip kətkənlik bolamdu? **12** Baxkə [hizmətqilər] silərdə muxu həkükni ixlətkən yərdə, biz xundak kilsək təhimu bolidioqu? Əmma Məsihning hux həwirigə heq tosaləju bolmisun dəp, biz bu həkükni heqqaqan ixlitip bəkmidük; əksiqə, hərəkəndək ixləroqa qidəp keliwatimiz. **13** İbadəthanidiki mukəddəs ixlər üçün ixlügüqilərnin ibadəthanioqa ataləjan hədiyələrdin yəydiojanlikini, kurbəngəntə hizmət kiliwatkanlarning kurbənləklərdin ülixiŋi alidiojanlikini bilməmsilər? **14** Xuningəqa ohxax, Rəb hux həwərnə jakarlioquqilərnin jeni hux həwərdin bəkilsun dəp bəkitkəndür. **15** Əmma mən bolsam bu həküklərnin heqkəysisini ixlitip bəkmidim. Həm həzirimu muxu həkükün padilina yəp muxulərnə yeziwatqinim yok! Qünki mən baxkilarərnin meni bu pəhirlinidiojanlirimdin məhriy kəlojnidin kərə əlginim tüzüklü! **16** Qünki mening hux həwərnə jakarliximda pəhirləngüdək ix yok; qünki uning məjburiyiti meni

bəsip turidu; hux həwərnə jakarlimisam həliməqa way! **17** Qünki əgər uni halis kilsam, buningdin manga in'am bolidu; əmma əz ihtiyarim bilan bolmisə, bu pəkət mening əojidarlik burqini ada kəlojnim bolidu, halas. **18** Xundək ikən, mening in'amim zadi nemə bolidu? Mening in'amim dəl xuki, hux həwər jakarlioqinimda mən hux həwərgə kixiləni həksiz erixtirimən — demək, in'amim hux həwər yətküzüxtiki tēgixlik [hək elix] həkükliRNİ heq ixlətməslikimdin ibarəttür. **19** Qünki həmmə adəmnin ilkidin erkin bolup, əzümni kəpqlikkə kül kildim; xu yol bilən təhimu kəpək adəmləni kayil kilip kütquzsam dəymən. **20** Yəhudiyərnə kayil kilip kütquzux üçün Yəhudiyərnə nisbətən Yəhudiyəqa ohxax boldum; Təwrat kənuni astida turojanlari kayil kilip kütquzux üçün (Təwrat kənuni astida turojan bolmisəmmu) Təwrat kənuni astida turojanlarəqa nisbətən Təwrat kənuni astida turojanəqa ohxax boldum; **21** Təwrat kənuni astida bolmiojanlari kayil kilip kütquzux üçün Təwrat kənuni astida bolmiojanlarəqa nisbətən (Huda aldidə kənunsiz bolmay, bəki Məsihning kənuniəqa boysunuxum bilən) mən Təwrat kənuni astida bolmiojanlarəqa ohxax boldum; **22** əjizləni kayil kilip kütquzux üçün əjizlarəqa əziy əjizdək boldum; mumkin kədar kəpək adəmnə kütquzux üçün mən hərəkəndək adəmgə kərita xundək adəm boldum. **23** Əzümning hux həwərdin nesiwəm boluxi üçün uni dəp həmmə ixni kilimən. **24** Bəygiqə qüxkənlərnin həmmisi yügürixidu, əmma pəkət birilə mukəpatkə erixidiojini bilməmsilər? Əjəlibə kəzinix üçün yügüringlar. **25** Musabikidə elixkuqilərnin həmmisi əzini hər jəhəttin tizginləydu; ular pəkət bir qirip ketidiojan təjoqa erixix üçün xundək kilidu, əmma biz bolsək qirimas təj üçün xundək kilimiz. **26** Xunga mən nixansiz adəmdək yügürüwatmaymən; muxt ətsam həwəroqa atidəjan adəmdək bolmaymən. **27** Uning orniəqa mən əz tenimni urup əziy gəndürüp, uni əziy gə kül kilimən; undək kilmioqanda, baxkilarəqa təlim jakarlap turup əziy layəktlik bolmay kəlixim mumkin.

10 Qünki, i kerindaxlar, mən silərnin ata-bowilirimizning həmmisining bulut astida yürgənlikidin wə həmmisining dengizdin etüp mangəjanlikidin həwərsiz yürüxiŋlari haliməymən; **2** ularning həmmisi bulutta həm dengizdə Musaning [yetəkqilikigə] qəməldürülgən; **3** ularning həmmisi ohxax rohiy taamni yegən, **4** həmmisi ohxax rohiy iqmlikni iqkən; qünki ular əzilirigə [həmrəh bolup] əgixip yürəgən rohiy uyultaxtin iqətti (əməliyəttə, muxu uyultax Məsihning Əzi idi); **5** xundəktimu, Huda ularning kəpinqisidin razi bolmiojanidi; qünki «Ular[nin] jəsətliri» qəl-bayawanda qəqilip kəlojan». **6** Əmma bu ixlər ularning bəxiəqa bizlərgə sawək-bəxərət bolsun üçün qüxkənidi; buningdin məksət, bizning ularning yaman ixləroqa həwəs kəlojnidək həwəs kilmaslikimiz üqündür. **7** Silər yənə ularning bəzilirigə ohxax butkə qəkunidəjanlardan bolmanglar; bular toqruluk: «Həlk yəp-iqixkə olturdi, andin kəyp-sapəroqa turdi» dəp pütülgən. **8** Biz yənə ularning bəzilirinin buzuqqlik kəlojnidək buzuqqlik kilməyli; qünki xu wəjidin ulardin yigirmə üq ming kixi bir kündilə əldi. **9** Yənə ularning bəzilirinin Məsihni

siniojindak Məsihni sinimayli; qünki xu səwəbtin ular yılanlar çəqixi bilən həlak boldi. **10** Yəna ularning bəziliri aqriñojandək aqriñip kaqximanglar — nətijədə, ular jan aloquçi [pərixətə] tərpidin öltürüldi. **11** Əmđi bu wəxələrning həmmisi ularning bexioğa bexarətlik misallar süpitədə qüxkən wə ahırki zamanlar beximizəğa keliwatqan bizlərning ularđin sawaq-ibrət eliximiz üqün hatirilənganidi. (aion g165) **12** Xuning bilən «Mən [etikađta] qing tirap turmaqtimən» değən kixi özining yikilip ketixidin həzi bolsun! **13** Silər duq kəlğen sinaqlarning həmmisigə baxqa adəmlərnu ohxax duq kəlğen. Wə Huda bolsa wədisidə turuquđidur, U silərni ketürəlmigüdək sinaqlarğa uqratmaydu, bəlki sinaq bexinglarğa qüxkəndə, xuning bilən təng uningdin ötüp kütulux yolini yaritip beridu; silər xuning bilən uningəğa bərdaxlık beridiqan bolisilər. **14** Xu səwəbtin, səyümlüklirim, butpərəsliktin keqinglar! **15** Silərni əkil-hoxi jayıda kixilar dəp qarap xuni eytiwatimən; səzligəñlirimni baħalap bəkinglar: — **16** Biz bərikətlik bolsun dəp tiligən, bərikətlik jamdiki xarabni iqkinimiz, Məsihning kənidin ortaq bəħirlənginimiz əməsmu? Bizning oxutqan nanni yeginimiz, Məsihning tenidin ortaq bəħirlənginimiz əməsmu? **17** Biz nuroqun bolsaqmu bir nan, bir təndurmiz; qünki həmmimiz xu bir nandin nesiwə alimiz. **18** Jismaniy Israiləğa qaranglar; qurbanlıqlarni yegənlər qurbangahqa nesipdaxlar əməsmu? **19** Əmđi nemə deməqimən? Butqa atap sunuloqan qurbanlıqning birər əħmiyiti barmidu? Butning birər əħmiyiti barmidu? **20** Yağ, biraq kapirlar butlarğa sunoqan qurbanlıqlarni Hudaəğa əməs, bəlki jinlarğa ataydu. Mən silərnəng jinlar bilən ortaq nesipdax boluxunglarni halimaymən. **21** Rəbning jamidin wə jinlarning jamidin təng iqtüqi bolsanglar bolmaydu; Rəbning dastihinioğa wə jinlarning dastihinioğa təng dahil bolsanglar bolmaydu. **22** Rəbning həsət-əzəzipini kozəjimaqimizmu? Biz Uningdin külükmü-ya? **23** «Həmmə nərsə həlaldu», əmma həmmə nərsə pəydilik boluwerəydu; «həmmə nərsə həlaldu», əmma həmmə nərsə adəmnəng [etikađini] kuralmaydu. **24** Əmđi heqkim öz mənpəətini izdimisun, bəlki əzğilərnəngkini izdisun. **25** Gəx bazirida setiloqan hərbinərsini wijdaninglarni dəp olturmay, heqnemini sürixtə kilmay yəweringlar. **26** Qünki «Jahan wə uningəğa toloqan həmmə məwjudatlar Pərwərdigarəğa mənsüptür» [dəp pütülgən]. **27** Əmma etiqađ kilmioqanlarning birərsi seni ziyapətkə taklip kilsa wə kəngliung tartsa, aldingəğa koyuloqan həmmini wijdaningni dəp olturmay yəwər; **28** əmma birsi sanga: «Bu butlarğa ataloqan qurbanlıq taami» desə, undaқта uni yemə; nemixqa desəng, bu ixni sanga eytqan adəmnəng səwəbi üqün, xundakla wijdaning səwəbi üqündur; **29** mən değən wijdan seningki əməs, bəlki heliki kixining wijdani; mening ərkinlikimgə baxqilərnəng wijdani tərpidin yaman dəp baħa berilixining həjiti barmu? **30** Mən təxəkkür eytip yesəm, təxəkkür eytqan nərsini durus yeginim tūpəyloidin yaman dəp qariliximəng nemə həjiti? **31** Xunga silər nemini yesanglar, nemini iqsənglar yaki hərəkəndə baxqa ixlarni kilsanglar, həmmə ixlarni Hudaəğa xan-xərəp kəltürülsun dəp kilinglar.

32 Mən özüm həmməylərni həmmə ixta məmnun kiliqqa intilginimdək, öz mənpəətim iqtün əməs, bəlki kəpçilikməng mənpəəti, ularning kütquzuluxi üqün intilginimdək, heqkiməng aldioğa — Yəħudiylar bolsun, greklar bolsun, Hudaning jamaitidikilər bolsun aldioğa putlikaxang bolmanglar. Mən Məsihni ülgə kijoqiməndək, silərnu meni ülgə kilinglar.

11 Əmđi silərni xuning üqün tərpləymənki, i kərindaxlar, həmmə ixlarda silər meni əsləp turuwətilisilər, mən silərgə tapxuroqiməndək, kərsətilərni tutup keliwətilisilər. **3** Əmma mən silərnəng hər ərnəng bexi Məsiħdu, ayalning bexi ərdur wə Məsiħning bexi Hudadur dəp bilixinglarni halaymən. **4** Xunga, [ibadətə katnaxqanda], hərəkəndə ər bexioğa birnərsə artqan həlda dua kilsa yaki bexarət bərsə, u əz bexioğa hərmətsizlik kijoqan bolidu. **5** Əmma [ibadətə katnaxqanda], hərəkəndə ayal bexioğa birər nərsə artmioqan həlda dua kilsa yaki bexarət bərsə, u əz bexioğa hərmətsizlik kijoqan bolidu; bundak ayalning qeqi qüxürüwətilisun; [rəswa kiliñoqan] ayaldin pərki yoktur. **6** Ayal kixining bexioğa artqini yok bolsa, ayalning bexioğa birər artqini bolsun. **7** Qünki ər kixi bolsa bexini yapmaslık kərək; qünki u Hudaning süret-əbrzi wə xan-xəripidu; əmma ayal kixi bolsa ərnəng xan-xəripidu. **8** Qünki ər bolsa ayaldin əməs, bəlki ayal ərdindir. **9** Xuningdək ər kixi ayal üqün əməs, ayal kixi ər üqün yaritiloqandur. **10** Bu səwəbtin, həm pərixitlərnəng səwəbidin ayal kixi əməs; [bəzə kiliñoqan] [bəzə] igə boluxi kərək. **11** Həlbuki, Rəbda ayal ərsiz bolmas wə ər ayalsiz bolmas; **12** qünki ayal ərdin qikiriyoqiməndək, ər ayal kəlik [tuqulidu]; ləkin həmmə ix Hudadindir. **13** Əz kəngliunglarda baħa beringlar; ayallarning bexioğa birnərsə artmay turup Hudaəğa dua kilixi muwəpiku? **14** Təbiətnəng əzi silərgə ər kixining uzun qaqliri bolsa uningəğa uyat ikənlikini əğətmidimü? **15** Əmma ayal kixining uzun qaqliri bolsa, bu uningəğa xan-xərap bolidu; qünki uning uzun qaqliri uningəğa bezək-yepinqa bolsun dəp təkdim kiliñoqan. **16** [Birsining bu ixlər toquruluk] talax-tartix kijoqusi bolsa, [xuni bilsunki], bizlərdə həm Hudaning jamaətiliridimü xulardin baxqa heq kaidilər yoktur. **17** Əmma hazır deməqçi boləqan ix, yəni silər yioqiloqan sorunlarğa kəlsək, uningdə silərni tərpliməymən; qünki yioqiloqanlarning natijisi pəydilik əməs, bəlki ziyanlıq boluwatidu. **18** Qünki birinçidin, silər jamaəttə yioqiloqanlarda, aranglarda guruhlarğa bəlinüxlər boləqanlikini anglidim; bu gəpkə kışmən ixəndim. **19** Aranglarda bəlinüxlər pəyda bolmay kəlməydu. Undak bolmioqanda aranglarda kimning layakətlik boləqanlikini kərwəloqili bolmaytti. **20** Silər bir yərgə jəm boləqanlarda, silər [həqikətən] «Rəbning ziyapiti»din yeməyisilər. **21** Qünki yegininglarda hərbinglar baxqilərnəng yeyixini kütməylə əzünglar elip kəlğən oqizani yəwerisilər-də, birsi əq qəlidu, yəna birsi məst bolup ketidu. **22** Yəp-iqxək əz eylinglar yokmu? Hudaning jamaitini kəzgə ilmay, yoksullarni hijalətkə koyməqiməyisilər? Silərgə nemə desəm bolar? Silərni tərpləmdimən? Yağ, silərni tərpliməymən. **23** Qünki mən silərgə [Rəbning ziyapiti toquruluk]

yatküzgənirimni ezüm Rəbdin tapxuruwaloqanmən; demək, Rəb Əysaşa satkunluk kilingoan keqidə u koloja nan elip, **23** təkəkkir eytkändin keyin uni oxup: «Mana, silərgə atalojan Mening tenim; buni Meni əsləp turux üçün muxundak kilinglar» — dedi. **25** Xuningdək, ojadin keyin u jamni koloja elip: «Mana, bu jamdiki xarab kənimda boləjan «yengi əhdə»dur; həkətim buningdin iqqininglarda, Meni əsləp turux üçün undak kilinglar» — dedi. **26** Qünki silər hər kətim bu nandin yegən, bu jamdin iqqən bolsanglar, taki Uning kaytip kelixigiqə silər Rəbning ölümünü jakarliojan bolisilər. **27** Xuning üçün, kimki layəkətsiz həlda bu nanni yesə yaki Rəbning jamidin iqsə, Rəbning teni həm kəniəja nisbətən gunahkar bolidu. **28** Xuning üçün hər birsi bu ixlər üstidə öz-özünü təkxiirüp, andin nandin yesun, jamdin iqsun. **29** Qünki [Rəbning] tenini pərk ətməy turup yegüqi wə iqqüqi hərkim əzigə həküm-jazani yatküzüp yəp-iqidu. **30** Bu səwəbtin aranglardiki nuroqun adəmlər zəiplixip kesəl boldi, həttə heli bir kismi [ölümdə] uhlap kaldi. **31** Ləkin əgər öz üstimizni təkxiirüp həküm qikarəjan bolsaq, beximizəja [Rəbning] həküm-jazasi qüxürilməydiğəjan bolidu. **32** Əmma gərgə üstimizgə Rəb taripidin həküm-jazalar qüxürülgən bolsimu, əməliyəttə bu Uning bizgə qüxürgən «təbriyə jazasi»dur; buningdin məksət, bizning bu dunya bilən birlikdə həlakətə həküm kilinmaslikimiz üçün. **33** Xunga, i kərinədxlar, [Rəbning ziyapitidə] yeyixkə jəm boləjininglarda, [həmməylən toluk kəlgüqə] bir-biringlarni küttinglar. **34** Birsi aq qorsaq bolsa əwwal əyidə yəp kəlsun; xundak kilip silərnin jəm boluxunglar əzüngləyə həküm-jaza yatküzməydiğəjan bolidu. Qələjan baxkə məsililərnəni bolsa, mən barəjənimdə tərtipkə salimən.

12 Əmma i kərinədxlar, rohiyə iltipatlarəyə kəlsək, silərnin ular toqruluk bilməy kəlixinglarni halimaymən. **2** Silər tayiplərnin arisidə boləjan waktinqlarda hərhil yollarəyə baxlinip, gas-gaqə butlarəyə [qoqxunuxkə] əzduruluq kətkininglarni bilisilər. **3** Xunga mən silərgə ukturimənki, həqkim Hudaning Rohidə turup: «Əysaşa lənət!» deməydu wə hərəkəndək biri Mukəddəs Rohəta bolmay turup «Əysa Rəbdur!» dəp eytalməydu. **4** Əmma iltipatlar hilmuhil, ləkin Rohəta bolsa birdur. **5** Hizmətlər bolsa hərhil, əmma [biz hizmitini kiliyyəjan] Rəb birdur. **6** Ixləx yolliri hərhil, əmma həmməyləndə həmmə ixnə wujudkə qikarəyüqi Huda birdur. **7** Əmma həmməylənnin mənəpəti üçün hər birigə Rohning naməyən boluxi beoxlinidü. **8** Qünki Roh arkilik birigə danalix yatküzgüqi səz, yənə birigə xu ohxax Roh arkilik həwəy yatküzgüqi səz təksim kilinidü; **9** yənə ohxax Roh arkilik baxkə birigə əlahidə ixənq, yənə birigə ohxax Roh arkilik [kesəllarni] sakayitə iltipatlıri, **10** birawəyə məjizilarni yaritix təksim kilinidü; birawəyə wəhiy-bexarət berix; birawəyə hərhil rohlarni pərk etix, birawəyə namələm tillarda səzləx, yənə birawəyə namələm tillarni tərximə kilix iltipati təksim kilinidü. **11** Əmma bu ixlərnin həmmisini yürgüzgüqi ohxax xu bir Rohdur, U hər birigə Əzi layik kərip, ayrim-ayrim təksim kilip beridu. **12** Qünki insanıy tən bir bolsimu nuroqun əzaliri boləjindək, xundaklə əzaliri nuroqun bolsimu əzərə koxuluq bir

tən boləjəndək, Məsih Əzimu həm xundəktur. **13** Qünki həmmimiz, məyli Yəhədiylər bolsakmu, Gəklər bolsakmu, kullar bolsakmu, hərlər bolsakmu, bir Rohəta bir tənqə kirixkə qəməldürüldük wə bir Rohətin iqxkə nesip kilinidük. **14** Qünki tən birlə əzədin əməs, bəlkə kəp əzalərdin tərkib tapidu. **15** Əgər put: «Mən kol bolmiojənim üçün mən tənqə təwə əməsmən» desilə, undəktə u həkikətən tənqə təwə əməs boləmdü? **16** Kulak: «Mən kəz əməs, xunga mən tənqə təwə əməsmən» desilə, undəktə u həkikətən tənqə təwə əməs boləmdü? **17** Pütün tən kəzlə bolsa, undəktə anglax sezimimiz nədin bolidu? Pütün tən kuləklə bolsa, undəktə purax sezimimiz nədin bolidu? **18** Həlbuki, Huda Əzigə layik kərgən tən əzalirinin hər birini ayrim-ayrim öz jəyiojə orunlaxturojan; **19** əgər ularning həmmisi ohxax əzə bolsa, undəktə uni qəndəkmə tən degili bolətti? **20** Əmdilikdə əzələr kəp, tən bolsa birdur. **21** Kəz kolojə: «Mening sanga ehtiyajim qüxməydu!» deyəlməydu; yaki bax bolsa putlarəyə: «Mening silərgə ehtiyajim qüxməydu!» deyəlməydu. **22** Dəl əksiqə, təndiki əjiz-əzizməs dəp kəringən əzələr kəm bolsa bolmaydu; **23** wə həm təndiki biz etiwaris dəp həsəblojan əzaləyəta bolsa, təhimu kəprək etiwar kilimiz; xundaklə isətsiz dəp qarəlojan əzalirimiz təhimu isətklik kilinidü; **24** əslidə yariximlik boləjan əzalirimizəyəta bolsa xundak kilixning həjiti yok, əmma Huda pütün tənni xundak birləxtürgənki, U etiwaris dəp həsəblojan əzaləyəta təhimu kəp etiwar beridu. **25** Buningdin məksət tənə həq belünüxlər bolmaslikı, bəlkə barlik əzələr əzərə ohxax kəyümqanlıqta boluxi üçün. **26** Bir əzə jəpə-dərd tartsa, barlik əzələr uning bilən tang jəpə-dərd tartidu; bir əzəyə xərəp kəlsə, barlik əzələr uning bilən tang xadlinidü. **27** Əmdi silər Məsihning tenidursilər, hər biringlar Uning ayrim-ayrim əzasidursilər. **28** Huda jəməttə muxundəklarni orunlaxturojan: — əwwal rosullarni, andin pəyqəmbərlərnəni, üçinqi bolup təlim bərgüqilərnəni; andin məjizə kərsətküqilərnəni, andin türlik kesəllarni sakayitə iltipatlıriyə igə boləjanlarni, yərdəm bərgüqilərnəni, yətaqkilik kiləyqilərnəni, hərhil namələm tillarda səzləydiğəjanlarni təyinləp orunlaxturojəndur. **29** Həmməylən rosulmu? Həmməylən pəyqəmbərmu? Həmməylən təlim bərgüqimü? Həmməylən məjizə kərsətküqimü? **30** Həmməyləndə sakayitə iltipatlıri bərmu? Həmməylən namələm tillarda səzləmdü? Həmməylən namələm tillarni tərximə kiləlamdu? **31** Əmma silər qongrak iltipatlırnəni təkəzzə bolup kooqlanglar; həlbuki, mən həzır silərgə həmmidin əwzəl bir yolni kərsitip berəy.

13 Mən əgərdə bu dunyadiki kixilər səzləwatқан hərhil tillar həttə pərixtilərnin tilliri bilənmu səzliyələydiğəjan bolsammu, biraq mən məhir-muhəbbətsiz bolsam, u qəqdə mən pəkət bir «dang-dang» kilidijəjan mis dang, bir «qang-qang» kilidijəjan qang bolup qalimən, halas. **2** Əgər mən pəyqəmbərlik kililəsam, barlik sirlər, barlik bilimlərnəni qüxinip boləjan bolsammu, həm xuning bilən bir wəqittä təojlarni yətkiyəligüdək toluk ixənqə bolsammu, əmma mənə məhir-muhəbbət bolmisa, undəktə mən həqənrəsə bolmiojan bolimən. **3** Əgər barlik mal-mülkümnəni sadiqigə atəp həm tenimni [Hudaning yolida] kurbanlik süpitidə

keydürülükxə sunoqan təoqdirdimu, əmma məndə yənila meydır-muħəbbət bolmisa, undaқта mening heqқandak paydam yoқ boloqan bolidu. 4 Muħəbbət səwr-takətlik bolux həm mehribanliqtur; Muħəbbət həsəthorluk kılmaydu: Muħəbbət əzini mahtimaydu, Təkəbburluk kılmaydu, 5 Nomussizlik kılmaydu, Əz mənəpətini kəzlep yürməydu, Teriktürülməydu, Kənglidə əqmənlik saklımaydu; 6 Həқkanıyisizliktin huxal bolmaydu, Bəlki əməliyəttin, həqikəttin huxal bolidu; 7 Həmmə ixta korsiқи kənglik kilidu, həmmigə yüzlinip [Hudaoqa] ixinidu, həmmə ixkə ümid baqlaydu, həmmigə qıdaydu. 8 Mehır-muħəbbət hərgiz ahırlaxmaydu. Bexarətlər bolsa, karoqa kəlməydu: «namalum tillar» bolsa, tıgaydu: [məjizilik] bilimlərmu karoqa kəlməydu. 9 Qünki bizning bilidioqanlirimiz kısmən, bexarət beridioqanlirimiz kısmən; 10 lekin mukəmməllik kəlgəndə, kısmənlik yoқkilidu. 11 Mən kiqikimdə balilarqə səzlidim, balilarqə oyuldim, balilarqə hesablidim; qong bolqınimda, mən balilıqını taxlidim. 12 Qünki biz həzir bir tutuқ derizidin müjməl həlda kərimiz, lekin xu qaoqda yüzmu yüz kərimiz: Həzir mən kısmən tonuymən, xu qaoqda mən [Huda] meni tonup keliwatқandəк tonuymən. 13 Həzir ixəng, ümid, mehır-muħəbbəttin ibarət bu üq nərsə turuptu; bulardın əng üstün turidioqını mehır-muħəbbəttur.

14 Mehır-muħəbbətkə intilip uni qoşlixinglar wə həm rohiy iltipatlaroqa, bolupmu bexarət berixkə intizar bolunglar. 2 Qünki naməlum tilda səzləydioqan kixi adəmlərgə əməs, bəlki Hudaoqa səzlaydu; angliouqılardın heqkim ünü qüxənməydu, əmma u Rohta sirlik ixlarnı eytip beridu. 3 Ləkin bexarət beridioqan kixi bolsa adəmlərnıng etiqadını kuruxka, ularnı rioqbətləndürüxkə wə təsəlli berixkə səzlaydu. 4 Naməlum tilda səzligüqi əz rohiını kuridu; əmma bexarət bərgüqi jamaətnıng [etiqadını] kuridu. 5 Əmdilikdə mən silərnıng həmminglarning naməlum tillarda səzliyalixinglarnı ümid kılimən, lekin bexarət berixinglarnı tehimu ümid kılimən. Naməlum tilda səzligüqi səzini tərijimə kılmisa, jamaətnıng etiqad kuruluvida bexarət bərgüqi unıngdın uluoq bolidu. 6 Kəringdaxlar, mən yeninglaroqa kelip, naməlum tillardila səzligim bilən məlum wəhiy, bilim, bexarət yaki təlimni yətküzmisəm, mən silərgə nemə payda təgküzimən? 7 Hətta awaz qıqıralaydioqan jansiz nərsilər, məyli nəy bolsun, qıltar bolsun xundak; ularnıng əhanglırınıng bir-biridin pərki bolmisa, ularda qelinoqan padə kəndəkmu pərək etilsun? 8 [əng] kaniyimu bəlgilik bir əhangda qelinmisa, kim jənggə hazırlansun? 9 Xuningdək silər tilda enik qüxinəlgüdək səz kılmisənglar, nemə deməqki bolojıninglarnı kim qüxinəydu? Silər həwaoqa gəp kiləndəк bolisilər. 10 Jahənda, xübhəzisi, hilmuhil til-awazlar bar wə ularnıng heqқaysisi mənisiz əməs; 11 əgər əmdi mən məlum awaz-tilning mənisini bilmisəm, mən səzligüqigə nisbətən yat wə u mənə nisbətən yat bolidu. 12 Əhwal silərdimu xundak. Xunga, silər rohiy iltipatlaroqa kızojnılik bilən intilənikənsilər, jamaətnıng etiqadını kuridioqan iltipatlaroqa bay boluxkə intilinglar. 13 Xunga, naməlum tilda səzləydioqan kixi səzligənlirini tərijimə kılip bərləydioqan bolsam dəp dua kilsun. 14 Qünki naməlum tilda dua kilənimda, rohiy dua

kilidu, lekin əkil-idrakimdin bolsa məwə qıqmaydu. 15 Undaқта kəndəк kilix kərek? Mən bəzidə rohiy bilən dua kılimən, həm bəzidə əkil-idrakim bilənmu dua kılimən; mən bəzidə rohiy bilən mədhıyə nahxilirini eytimən, həm bəzidə əkil-idrakim bilənmu mədhıyə nahxilirini eytimən; 16 bolmisa, pəqət rohiy bilənla mədhıyə oқusəng, ixlətkən [tilingni] bilmigənlərnıng katarida oltuרוquqi təxəkkürənggə kəndəkmu «Amin» deyəlisun? Qünki u eytkəningni qüxənməydu. 17 Sən dərhəqikət təxəkkürni yaxhi eytisən, əmma yeningdiki angliouqıning etiqadi kuruloqını yoқ. 18 Mən bundəк naməlum tillarda xəhsən həmminglardin kəp səzləydioqanlıkım üqün Hudaoqa təxəkkür eytimən; 19 həlbuki, jamaəttə boləqəndə, naməlum tilda tümən eoqiz səzligimindin kəre, bəxkiləroqa təlim-tərbiyə bərləgüdək qüxinixlik səzdin bəx eoqizlə səzliyəlisəm dəymən. 20 Kəringdaxlar, əkil-hoxunglarda bala bolmənglar; yamanlik həhətidə bowəк bolunglar, əmma əkil-hoxunglarda pixkədim bolunglar. 21 Təwratta: «Qət tilliklarning səzi wə yat adəmlərnıng ləwliri arkılik Mən muxu həlqkə gəp kılimən; lekin xundəк bolsimu ular yənila Manga kuləк salmaydu — dəydu Pərwərdigar» dəp püttiləngəndur. 22 Xunga «naməlum tillar» bolsa bir əlamət bəlgidur; etiqadqıləroqa əməs, bəlki etiqadsızlaroqa əlamət bəlgidur; wəhiy-bexarətlər bolsa, etiqadsızlar üqün əməs, bəlki etiqadqılar üqün bolidu. 23 Xuning üqün pütkül jamaət bir yərdə jəm boləqəndə, həmmisi əz əldioq bəndəк naməlum tillarda səzləwərsə wə saddə yaki etiqadsız kixilər kirip qalsə, ular həmminglarnı sarəng bolup qəpsilər deyixməmdü? 24 Əmma həmminglar wəhiy-bexarət yətküzənglar, etiqadsız yaki saddə kixi arənglaroqa kirip qalsə, həmminglar təripidin unıng gunəhlirioqa tənbih berilidu, həmminglar təripidin unıng gunəhkar ikənliki kərsitilidu; 25 kəlbidiki sirlər axkarə kilinoqəndə, u əzini yərgə taxlap: — «Huda həqıqətən arənglardidur» dəp Hudaoqa səjdə kilidu. 26 Əmdi kəringdaxlar, kəndəк kiliximiz kərek? Silər bir yərgə jəm bolojıninglarda, hərbiringlarda [bir iltipat] bolidu; birsidə mədhıyə nahxisi, birsidə təlim, birsidə naməlum til, birsidə wəhiy, birsidə naməlum tilning yeximi bolidu. Həmmə ixlər etiqadning kuruluvi üqün bolsun. 27 Naməlum tilda səzligüqilər bolup qalsə, ikkisi yaki əng kəp boləqəndə üqi nəwət bilən səzlisun wə birsı ularnıng eytkənlirini ərisun. 28 Əmma [jamaəttə] ərigüqi bolmisa, u süktü kilsun; əz-əzigə wə Hudaoqa eytsun. 29 Wəhiy-bexarət yətküzgüqilər bolsa, ikki-üqi səzlisun; qəloqanlar gəplirining wəzmini ditlap tursun; 30 Əmma oltuרוqanlar arisidin bəxkə bir kixigə məlum bir wəhiy berilsə, səzləwatқан kixi səzini tohtitip nəwətni unıngə bərsun. 31 Qünki həmminglar bir-birləp wəhiy-bexarət yətküzənglar bolidu; xuning bilən həmməylən əginidu, həmməylən rioqbətlinidu. 32 Pəyoqəmbərlərnıng əz rohliri yəyoqəmbərlərnıng əzlerigə itəət kilidu. 33 Qünki Huda qəlaymıqanqilik tuəduרוquqi əməs, bəlki tinq-hətirjəmlik bərgüqidur. Bərlık mukəddəs bəndilərnıng jamaətliridə xundəк tərtip bar. 34 Arənglardiki ayallar jamaətlərdə süktüə olursun; ularnıng səzligə ruhsət kılinmioqan; Təwrət qənunida bəlgiləngəndəк, ular [tərtipkə] boysunsun. 35 Əmma ular məlum ixni bilməqki

bolsa, eyida öz ərliridin sorisun; ayalning jamaəttə səzlisi uyatliq ixtur. **36** Hudaning səz-kalami silərdin baxlanoqanmu?! Yaki yaloqz silərgila yetip kəlgənmu?! **37** Birsini özini wəhiy-bexarəttəqi yaki rohiy kixi dəp sanisa, u silərgə hazır yazoqan bu səzümming həkikəttən Rəbning əmri ikənlikini etirap kilsun. **38** Birsini buni etirap kilişni halimisa, u etirap kilişmaydu. **39** Xuning üqün, i kərindaxlar, wəhiy-bexarətlərnini yətküzüxkə təlmürüp intilinglar, xundakla naməlum tillarda səzlexni qəklimənglar. **40** [Hulasə kiliş eytkənda], hər bir ix qiryayliq, tərtiplik kilişun.

15 Əmma, i kərindaxlar, mən silərgə əslidə yətküzgən hux həwərnə bayan kilməqimən; silər bu hux həwərnə qəbul kiloqan wə uningda qing turuwatisilər; **2** mən silərgə yətküzgən hux həwər boləjan kalamda qing turoqan bolsənglar, — (ixənginənglar bikəroqə kətmigən bolsa) — silər uning ərkilik kütqüzuluwatisilər. **3** Qünki mən özümgə amanət kilişoqanlirini əng zərür ix süpitidə silərgimu tapxurdum; yəni, Təwrat-Zəburda aldin eytiləşinidək, Məsih gunahlırimiz üqün əldi; **4** U dəpnə kilişdi; wə üqünqə küni yənə Təwrat-Zəburda aldin eytiləşinidək tirildürüldi; **5** U Kefaska, andin on ikkiyləngə kəründi; **6** andin U bir sorunda bəx yüzdin artuq kərindaxkə kəründi; ularning kəpinqisi bügüni künde tirik, əmma bəziləri əlümdə uhlawatidu; **7** U Yaqupkə, andin rosullarning həmmisigə kəründi; **8** Həmmisidin keyin U huddi wəqətsiz tuquloqan bowəktək boləjan mangimu kəründi. **9** Qünki mən rosullar arisidiki əng təwinimən, rosul dəp atilixkə layiq əməsmən; qünki mən Hudaning jamaitigə ziyənkəxlik kilişoqanmən. **10** Ləkin hazır nemilə bolsam Hudaning mehİR-xəpkiiti ərkilik boldum; Uning mənə kərsətkən xü mehİR-xəpkiiti bikəroqə kətmidi; qünki mən [Hudaning hizmitidə] barliq rosullardin bəkrək jəpəlik ixligənmən; əməliyəttə ixligüqi mən əməs, bəliki mən bilən billə boləjan Hudaning mehİR-xəpkiitidur. **11** Demək, məyli mən yaki bəxkə [rosullar] bolsun, həmmimizning yətküzgənlirini ohxax bolup, u dəl silər ixinip qəbul kiloqan hux həwərdur. **12** Əmma Məsih əlgənlər iqidin tirildürülgən dəp jakərlənoqan bolsa, kəndəkmə arənglardiki bəzilər əlgənləning tirilixi dēgən yəq ix, dəydu? **13** Əmma əlgənləning tirilixi dēgən yəq ix bolsa, Məsihning tiriliximu yəq ix boləjan bolətti. **14** Xuningdək əgər Məsih əlümdin tirilgən bolmisa, jakərlənoqan həwirimiz bihədə boləjan, silərnəning etiқadinglarmu bihədə boləjan bolətti. **15** Həttə bizmu Huda toqrısidiki yəloqan guwəhıqlar boləjan boləttuq — qünki biz Hudaning Məsihni əlümdin tirildürgənlikigə guwəhlik bərduq. əgər həkikəttən əlümdin tirilix bolmisa, Huda Məsihnimu əlümdin tirildürmıgən bolətti. **16** Qünki əlgənlər qayta tirildürülmisə, Məsihmu tirilmıgən bolətti. **17** Mubada Məsih tirilmıgən bolsa, etiқadinglar kərəksiz boləjan, silər tehiqə gunahlıringlarda yürüwatkan boləttınglar, **18** xundakla Məsihə əlümdə uhlawatkanlarmu həlakəttə yüz tutkan bolətti. **19** əgər ümidimizni pəkət bu dunyadiki həyatimiz üqünla Məsihə bəoqlənoqan bolsəq, biz insanlar arisidiki əng biqərə adəmlərdin boləjan bolimiz. **20** Əmma əməliyəttə, Məsih əlümdə uhlənoqanlar iqidə «həsulning tunji mewisi» bolup, əlümdin tirilgəndur; **21**

Qünki bir insan ərkilik əlüm [aləmdə] pəyda boləşinidək, əlümdin tiriliximu bir insan ərkilik [aləmdə] pəyda boldi. **22** Adəmatimizdin boləjanlarning həmmisi [uning tüpəylidin] əlümgə məhkəm boləşinlikigə ohxax, Məsihə boləjanlarning həmmisi [Uning tüpəylidin] əlümdin həyatqə erixidu. **23** Əmma həmməylən öz nəwət-kətarida tirilidu; tunji həsulning mewisi boləjan Məsih birinqi; ikkinqilər bolsa Məsihning dunyaya qaytip kəlginidə əzizə təwə boləjanlar. **24** Andin ahirət bolidu; xü qəoqda U barliq həkümranlikni, barliq həkək wə hərhil küqlərnini əməldin qəldurup, padixəhlikni Huda-Atioqə tapxuridu. **25** Qünki U barliq düxmənlərnini [məoqlup kiliş] ayioqi astida kilişuqə həküm sürüxi kərəktur; **26** əng ahirki yəkitilidiloqan düxmən bolsa əlüm əzidur. **27** Qünki [Zəburda] «[Huda] pütkül məwjudatni Uning ayioqi astioqə boysunduroqan» [dəp pütükliktur]. Əmma «pütkül məwjudat Uningoqə boysunduruloqan» deyilginidə, roxənkə, xü «pütkül» dēgən səz «həmmini Uningoqə Boysunduroquzoquqı»ning əzini iqiğə aloqan əməstur. **28** Əmma həmmə Uningoqə boysunduruloqandin keyin, Oşul həmmini əzizə boysunduroquqioqə boysunidu; xuning bilən Huda həmmining həmmisi bolidu. **29** Əlümdin tirilix bolmisa, bəzilərnəning əlgənlər üqün qəməldürülxünü kəndəq qüxinix kərək? Əlgənlər zadi tirilmisə, kixilər ular üqün nemə dəp qəməldürüldi? **30** Bizlər nemə dəp [hər küni] hər səttə həwəp-hətərgə duq kəlip yürimiz? **31** Rəbbimiz Məsih Əysada silərdin pəhirliximə rast boləşəndək, [i kərindaxlirim], mən hərəküni əlümgə duq kəlimən. **32** əgər insanlarning nuqti'inəziridin eytkənda «Əfəsus xəhıridə wəhıyı həywanlar bilən elixtim» desəm, əlgənlər əlümdin tirilmisə, buning mənə nemə paydisi? «Ətə bəribir əlüp ketidiloqan boləşəndin keyin, yəp-ıqıp yürüwalayli» dēgən səz yolluq bolmamti? **33** Aldanmənglar; qünki «Yaman həmrəhlar əhləknə buzıdu». **34** Həkkəniy bolux üqün oyoqinənglar, gunahdin qol üzınglar; qünki bəziləringlarda Huda toqrulux həwəp yəktur — buni eytsam silər üqün uyət əməsmu? **35** Bəlkim birsi: «Əliqlər kəndəq tirildürilər? Ular kəndəq tən bilən tirilər?» — dəp sorixi mumkin. **36** I əhmək kixi, sening terioqinəning, əlməy turup qaytdin tirilməydu. **37** Həm sening terioqinəning, əsümlükning tən əməs, bəliki uning yəlingəq dənə — məsilən, buoqdayning yaki bəxkə birər ziraətnəning dənə, halas. **38** Wə keyin Huda Əz həhıxi boyiqə uningə məlum tən tənni bəridu; xundakla uruq danlırining hər birigə əzining tənini ata kılıdu. **39** Janıwarlarning ətliri bolsa bir-birigə ohximaydu; insanlarning əzizə has ətliri bar, həywanlarning əzizə has ətliri bar, uqar-qənatlarningmu bar, beliklarningmu bar. **40** Asmandə jisimlər bar, yər yüzidimu jisimlər bar; əmma asmandikisining jula-xəripi bəxkiqə, yər yüzidikisiningmu bəxkiqə bolidu; **41** Kuyaxning xan-xəripi bir hil, ayniq xəripi yənə bir hil, yultuzlarning xan-xəripi yənə bir hildur; qünki yultuzlar xan-xəraplıridə bir-biridin pərklinidu. **42** Əlümdin tirilix həm xundəktur. [Tən] qirix həlitedə terilidu, qirimas hələttə tirildürüldi; **43** Uyatliq hələttə terilidu, xan-xərap bilən tirildürüldi; əjiz hələttə terilidu, əmma küq-kudrət bilən tirildürüldi. **44** U təbiəttə təwə bir tən

süpütida terilidu; roħqa tawə bir tən bolup tirildürüldü; əslidə təbiətkə tawə bir «janlik» tən boləjan bolsa, əmđi roħiy bir tən bolıdu. **45** Xunga [Tawrat] mundak pütülgəni: «Tunji insan Adəm'atimiz tirik bir jan kilip yaritildi»; əmma «ahirki Adəm'ata» bolsa həyatlik bərgüqi Roħ boldi. **46** Əmma əwwal kəlgini roħiy adam əməs, bəli «təbiətkə tawə boləquqi» adəm idi, keyin «roħiy adəm» kəldi. **47** Dəsləpki insan bolsa yərdin, tupraktin apiridə kilinəjan; ikkinqi insan bolsa əsməndin kəlgəndur; **48** Tupraktin apiridə kilinəjini kəndak boləjan bolsa, [uningdin] [boləjan] «tupraklik»larmu xundak bolıdu; əsməndin kəlgini kəndak bolsa, uningdin boləjan «asmanliklar»mu xundak bolıdu. **49** Bizlər «tupraklik adəm» süritidə boləjinimizdək, «asmanlik adəm» süritidimu bolalaymiz. **50** Əmma xuni eytiməni, i kərinədxlar, ət wə kəndin tərəlgənlər Hudaning padixahlıqəja warislik kiləlməydu; qirigüqi qirimaydioəjanəja warislik kiləlməydu. **51** Mana, mən silərgə bir sirni eytip berimən; biz həmmimizlə [ölümdə] uhlaydioənlərdin bolməymiz; biraq həmmimizlə əzgərtilimiz! **52** Bir dəkiqədila, kəzni bir yumup aqquqə, əng ahirki kanay qelinəjanda əzgərtilimiz; qünki kanay qelinsilə əlgənlər qirimas həyatka tirildürüldü, xundakla əzgərtilimiz; **53** Qünki bu qirip kətküqi qirimas həyatni kiyiweliki, bu əlgüqi əlməslikli kiyiweliki kerək; **54** Əmma qirip kətküqi qirimas həyatni kiygəndə, bu əlgüqi əlməslikli kiygəndə, xu qəqəda bu səz əməlgə axurulıdu: «Əlüm ələlibə tərpidin yutulup yəkutulıdu!». **55** «Ah, əlüm, sening nəxtiring kəni?! Ah, əlüm, sening ələlibəng kəni?!» (**Hadēs q86**) **56** Əlümdiki nəxtər — gunəhtur, gunəhning küqi bolsa, Təwrat qanuni arkilik naməyan bolıdu. **57** Ləkin bizni Rəbbimiz Əysa Məsiləh arkilik bularning üstidin ələlibigə erixtürgüqi Hudaəja təxəkkür! **58** Xuning üqün, səyümlük kərinədxlirim, qing turup təwrənəs bolunglar, Rəbning hizmitidiki ixliringlar həmixə kəng ziyadiləxsun; qünki Rəbdə boləjan əjir-japayinglar hərgiz bilhədə kətməydioənlərin bilisilər.

16 Əmđi muqəddəs bəndilər üqün ianə toplax toqruluk, silərmu Galatiya əlkisidiki jamaətlərgə tapiləjnimdək qilinglar. **2** Hər həptining birinqi künidə hər biringlar tapawitinglarning bərikiti boyiqə uningdin bir ülüxini əjritip əz yeninglarda saklap qoyunglar; xundak kilənglar, kəlgən waqtimda ianə toplax həjət bolməydu. **3** Mən kəlginimdə, silər qaysi adəmləni layik kərtip tallisənglar, mən xuləroəja [tonuxturux] hətlirini yezip berip muxu ianə-xəpkinglarni Yerusalemoəja apirip berixkə əwətimən. **4** Meningmu bərixim muwapik kərülsə, ular mənə həmrəh bolup barıdu. **5** Əmma mən Makedoniya əlkisidin etkəndin keyin yeninglarəja kelimən — qünki mən Makedoniya ətməqimən — **6** bəlkim mən silər bilən billə bir məzgil turuxum mumkin, hətta yeninglarda qixlap kəliximmu mumkin; xuningdək andin kəyərgə barməqqi bolsam, silər yərdəm kilip, meni yoloəja selip qoyarsilər. **7** Qünki bu qətim siləni yol üstidila kərtip etip ketixni haliməymən, bəli Rəb buyrusa, silər bilən billə uzunraq bir məzgil turojum bar. **8** Əmma mən əfəsus xəhiridə orma həytioəja turmaqimən. **9** Qünki [muxu yərdə] mənə əjayib qəng, utuq-mewə bəriwatqan bir ixik kəng əqildi, xuningdək

qarxi qikquqılarmu kəp. **10** Timotiy yeninglarəja bərip tursa, uning arənglarda qorqmay ərkin-azadə yürüxigə kəngül bəlünglar. Qünki unu mənə ohxax Rəbning hizmitini ixləwatıdu. **11** Xunga həqkim uni tawən kərmisun; bəli uni mənə yəniməja kelixi üqün amən-əsən uzitip yoloəja selip qoyunglar; qünki uning kərinədxlar bilən billə kelixini kətməkimən. **12** Əmma kərinədximiz Apolləskə kəlsəm, uningdin kərinədxlar bilən billə silərləning yeninglarəja bərixni kəp etündüm. Ləkin uning həzirəqə barəqisi yəq. Keyin pürsət pixip yetilgəndə barıdu. **13** Hoəyar bolunglar, etiqəda qing turunglar; mərdənə ərdək bolunglar! Qəysər bolunglar! **14** Silərləning kiləjan həmmə ixinglar məhır-muəhbəbət bilən kilinsun. **15** Əmđi, i kərinədxlar, Ahaya əlkisidiki əng dəsləpki etiqəd mewisi boləjan İstifanas wə uning əlisidikiəni, xundakla ularning Hudaning muqəddəs bəndilərinə hizmitidə boluxkə kəndak əzlini atioənlərin obdan bilisilər; mən silərdin etüniməni, muxundak kixilərnə wə ular bilən birliktə hizməttə hər bir japa tartıwatqanlarning səzilirigə kiringlar. **17** Əmma [yeninglardin] İstifanas, Fortunatus wə Aqayikusning bu yərgə meni yəqlap kəlgənləridin xadlandı; qünki ular silər tərəptin kəm boləjanlırini toluqlap bərdi. **18** Qünki ular mənə roħimni wə həm silərləningkinimu yengiləndurdi; xunga xundak adəmləni ətiwarlap hərmətlənglar. **19** Asiyadiki jamaətlərdin silərgə salam. Akwila wə Priskilla həm ularning əyidə jəm bolıdioəjan jamaəttinmu Rəbdə silərgə kizəjin salam yollaydu. **20** Kərinədxlarning həmmisi silərgə salam yollaydu. Bir-biringlar bilən pak səyüxlər bilən saləmlixinglar. **21** Mana, mənki Pawlus əz qolum bilən salam yəziwatimən! **22** Hərkim Rəb Əysa Məsiləni səyigüqi bolmisa, uningəja lənət bolsun! Rəbbimiz, kəlgəysən! **23** Rəb Əysa Məsiləning məhır-xəpki həmminglarəja yar boləjay! **24** Mənə Məsilə Əysada boləjan muəhbəbitim həmminglar bilən billə boləjay. Amin!

Korintliklar o'ra 2

1 Hudaning iradisi bilan bekitilgan, Masih o'syaning rosuli mænki Paulus wa kerindax bololan Timotiydin Korint xæhiridæ turuwatqan, Hudaning jamaitigæ wa xuningdæ pütküil Ahaya elkisidiki barlik muqæddæs bændilergæ salam! **2** Atimiz Huda hæm Ræb o'sya Masihtin silergæ mehîr-xæpkæt wæ hatirjæmlik bolojay! **3** Ræbbimiz o'sya Masihning Atisi, ræhimdilliklarning igisi Ata, barlik riojbat-tæsällining Igisi bololan Huda o'ra tæxækkür-mædhîyæ okulojay! **4** Biz uqriojan hærkandax japa-muxækkætæ U bizgæ riojbat-tæsälli beriwatidu, xuning bilæn biz Huda tæripidin riojbatlændürülgæn bolup U yatküzgæn riojbat-tæsälli bilæn hærkandax baxqa japa-muxækkætæ uqriojanlar o'ra riojbat-tæsälli berälæydiyolan bolduk. **5** Qünki, Masihning azab-okubætliri biz tærpæ xæp taxkandæ, Masih arkilik bololan riojbat-tæsällimizmu xæp taxidu. **6** o'mma biz japa-muxækkætæ kalsakmu bu silarning riojbat-tæsälli wæ nijat tepixinglar üqün bolidu; bular silarning biz tartqan azab-okubætlergæ ohxax azab-okubætlergæ qidixinglar bilæn silerdimu hasil kiliimid; biz riojbat-tæsälli tapsakmu u silarning riojbat-tæsälliringlar wæ nijatinglar üqün bolidu; xunga bizning silergæ baolqiojan ümidimiz mustæhkæmdur; qünki siler azab-okubætlerdin ortax nesiwilik bolsanglar, ohxaxla riojbat-tæsällidin ortax nesiwilik bolisilar dæp bilimiz. **8** Qünki, i kerindaxlar, silarning Asiyada duq kælgen japa-muxækkætinn hæwærsiz yürüxinglarni halimaymiz; u wakitlarda biz qidiuqisiz eo'jir besimo'ra duq kælduk, hætta hayatnring ezidin ümid üzgüidæ bolojaniduk. **9** o'mma ezimizgæ æmæs, bæki elgænlarini tirildürgüqi Huda o'ra tayiniximiz üqün kælbizidæ ölümgæ mæhkum kilinojandæ yürættük. **10** U bizni bundax dahxætlik bir ölümidin kutkuzo'jan wæ hazir kutkuzmaqta, wæ bizni yænila kütqüzidu, dæp uning o'ra ümid baoljidik; **11** silermu buningda hæm biz üqün dua-tilawætlær bilæn madæt beriwatisilar; xundax kilip talay adæmlarning wasitisi arkilik bizgæ kersitilgæn iltpat tüpæylidin talay adæmlær [Huda o'ra] ræhmætlær eytidiojan bolidu. **12** Qünki pæhrimiz, yæni wajdanimizning guwahlikli xuki, Hudaning aldidæ sap niyætlær wæ sæmimiylilik bilæn (insaniy paraset bilæn æmæs, bæki Hudaning mehîr-xæpkæti bilæn) biz bu dunyao'ra nisbatæn wæ bolupmu silergæ nisbatæn ezimizni tutuwalidiojan bolduk. **13** Qünki silergæ yazojinimiz o'quyalaydiyolan wæ tonup yetälæydiyolanin baxqa heq nærsæ æmæs; lekin mæn silarning bizni kismæn tonup yetkininglar boyiqæ Ræb o'syaning künidæ siler bizning pæhrimiz bolidiojininglardax bizlærnimu silarning pæhringlar bolidu dæp bizni toluk tonup yetixinglarni ümid kiliimæn. **15** Xuning bilæn muxundax ixænqta bolup mæn æsliðæ ikkinqi ketim silergæ mehîr-xæpkætni yatküzüxkæ awwal silarning kexinglar o'ra barmakqidim; **16** yæni, kexinglardin Makedoniyagæ eo'tup, andin Makedoniyadin yænæ kexinglar o'ra kelixni, xundaxla siler tæripinglardin Yæhudiye elkisigæ uzitiliximni ümid kilojanidim. **17** Mændæ xundax niyæt bolojanda, mæn uni yeniklik bilæn karar kilojanmu? Mæn niyæt kilojanda, mændæ «ætlik» kixilærdikidæ: birdæm «bærhæk, bærhæk» wæ birdæm «yak, yak» deyix barmu? **18** o'mma Öz sezidæ turojnidæ,

bizning silergæ eytkan sezimiz birdæm «bærhæk» wæ birdæm «yak» bolmaydu; **19** Qünki biz (mæn wæ Silwanus wæ Timotiy)ning aranglarda jakarliojinimiz — Hudaning Oo'qli, o'sya Masih, birdæm «bærhæk» wæ birdæm «yak» æmæstur; bæki Uningda «bærhæk»la bardur. **20** Qünki Hudaning kanqilik wediliri boluxidin kæt'inyæzær, ular Uningda «bærhæk»tur, wæ biz arkilik Uningdimu Huda o'ra xan-xærp kältüridiojan «Amin» bardur. **21** o'mdi bizlær siler bilæn billæ Masihdæ qing turojuzo'juqi bolojini hæm bizni mæshihligini bolsa Hudadur. **22** U yænæ üstimizgæ mehîr besip, kælbizimizgæ Öz Rohini «kapalæt» boluxqa ata kildi. **23** o'mma Hudani öz jenimo'ra guwahqi boluxqa qakirimo'ni, Korintqa tehi barmiojanlikning sæwæbi kenglunglarni ayax üqün idi. **24** Hærgiz ezimizni iman-etikadinglar üstigæ hæküm sürgüqilærmiz, demæk, bæki silarning xad-huramliqinglarni axuruxqa silergæ hæmkarlaxxüqilærmiz; qünki siler etikad arkilikla mæzmur turisilar.

2 Lekin mæn iqimda, kexinglar o'ra barsam yænæ azar elip barmaymæn degæn qarar o'ra kældim. **2** Qünki ægær mæn silergæ azar bærsam, mening tüpæylimdin azar yægænlerdin baxqa kaysibiri meni xadlanduralisum? **3** Mæn æsli meni xadlanduruxi tegixlik bolojanlardin æksiqæ azar yæp kalmay degæn maqsætæ xu hætni yazdim; qünki mening xadlikim siler hæmminglarningmu xadlikidur dæp siler hæmminglar o'ra ixænq baoljidik. **4** Qünki æsliðæ ezüm eo'jir azab iqidæ kælbizidæ dærd-ælæmdin kæp kex yaxlirimni tækküzüp turup silergæ xu hætni yazojanidim; maqsitim silergæ azar berix æmæs, bæki silergæ qongkur baoljanojan, xæp taxqan muhæbbitimni bilixinglar üqün idi. **5** o'mma birærsi azar yatküzgæn bolsa, uning azar yatküzgini mæn æmæs dæymæn, u bæki mælum dærijidæ (bu ixni ziyadæ eo'jir kilojum yok) hæmminglar o'ra azar tætküzdi. **6** Bundax adæmning kæpinqinglar tæripidin tænbihlængini yaratiliktur; **7** Xunga hazir æksiqæ, siler uning o'ra mehîr-xæpkæt kersitip riojbat-tæsälli berixinglar o'ra to'jra kelidu; bolmisa bundax bir kixi bækim o'rajæt zor dærd-ælæmdin ezini yo'kitiximu mumkin. **8** Xunga mæn silergæ uning o'ra muhæbbitinglarni ispatlixinglarni jekiloyimæn. **9** Xu hetimni yænæ bir maqsætæ, yæni silarning hæmmæ ixlarda itætmæn yaki itætmæn æmæshiklinglarni sinap bilixim üqün yazdim. **10** Lekin siler kaysibirini mælum ix üqün kaqürüm kilolan bolsanglar, mænmu hæm uni xundax kilolan bolimæn; mænmu mælum bir ixni kaqürüm kilojinimda (birær ixni kaqürüm kilolan bolsam), mæn silarni dæp Masihning huzurida xundax kildim. **11** Xuning bilæn Xæytan bizdin heq üstünlükke erixælmæydu; qünki biz uning hylæ-mikirliridind bihæwær æmæsmiz. **12** o'mdi Masihning hux hæwirini jakarlaxqa Troas xæhirigæ kælginimda wæ xundaxla Ræb tæripidin [pursæt] ixiki manga eqilojini bilæn, **13** kerindixim Titusni tapalmiojinim tüpæylidin rohîm aram tapmidi; xuning bilæn mæn xu yærdikilær bilæn hoxlixip, Makedoniyagæ sæpær ældim. **14** o'mma bizni Masihdæ hæmæxi tæntænæ bilæn oqalibana baxlaydiyolan, biz arkilik hæp yærdæ özizgæ dost tartkuçi huxpuraqni qaqkuçi Huda o'ra tæxækkür! **15** Qünki biz Huda o'ra yatküzüliwatqan Masihning huxpurikidurmiz, hæm kutkuzuluwatqanlar arisida hæm hælakætæ

ketiwatqanlar arisida xundakmiz; **16** keyinkilerga olimga bolgan olümning puriği, aldinkilaroğa hayatliqğa bolgan hayatliqning purikidurmiz; ʻmdı muxundak ixlarning hëddisidin kim qıkalaydu? **17** Qünki biz kəp kixilarning kılöjınidək Hudaning kalam-sözini soda-setik ixi kılmaymiz; ʻəksiğə biz səmimiylık bilən Huda aldida Hudadin [əwətılğenlər] süpitidə Məsihdə səzləymiz.

3 Biz yənə özimizni təwsiyə kılöjli turuwatamduq? Yaki baxka bəzilərgə kerək boləndək, silərgə yeziləjan yaki silər yazəjan təwsiyınamilər bizgə kerəkmü? **2** Silər əzünglər bizning təwsiyınamimizersilər, kəlbimizdə pütülgən, hər insanoğa tonux boləjan wə okulidəjan. **3** Silərnıng biz tərıpimizdin pərwix kılinojan, Məsihning məktupi ikənlikinglar ayan boldi (bu məktup sıyah bilən əməs, bəlki tirik Hudaning Rohi bilən yeziləjan; tax tahtaylarəğa əməs, bəlki kəlbning ətlık tahtaylıroğa pütüklüktür). **4** ʻmdı bizning Məsih arkiplik Hudaəğa karaydıəjan xunqə zor ixənqimiz bar; **5** özimizni birərnərsini kılöjudək iktidarimiz bar dəp qəoqlöjınimiz yəktür; iktidarlikimiz bolsa bəlki Hudadındur. **6** U bizni yengı əhdining hizmətkarlırı boluxka iktidarlik kıldı; bu əhdə pütüklük səz-jümlilərgə əməs, bəlki Rohka asalanəjan. Qünki pütüklük səz-jümlilər adamni ʻlörtürüdü; lekin Roh bolsa adəmgə hayət kəltürüdü. **7** ʻmma səz-jümlilər bilən taxlarəğa oyulojan, ʻlüm kəltürüdiəjan hizmət xan-xərəp bilən boləjan wə xundakla Israillar Musaning yüzidə julalənojan xan-xərəptin yüzigə kəzlırini tikip kəriyalmojan yərdə (gərqə xu xan-xərəp hazır əməldin kəldurulojan bolsimu), **8** Roh bilən yürgüzüldiəjan hizmət təhimu xan-xərəplik bolmamdu? **9** Qünki adəmnıng gunəhini bəkitidiəjan hizmət xərəplik boləjan yərdə, insanni həkkanıy kıldıəjan hizmətnıng xərıpi təhimu exip taxmamdu!? **10** Qünki əslidə xan-xərəplik boləjan ixning hazırkı əjəyət zor xan-xərəplik ixning aldida həqkandək xan-xərəplikliki yəktür; **11** qünki əməldin kəldurulojan ix əslidə xan-xərəp bilən kəltürülgən yərdə, hazır ornını baskan ix təhimu xan-xərəplik bolıdu. **12** Bizdə xunqə zor xundək bir ümid boləjanikən, biz tolımu yürəklik bolimiz. **13** Biz Israillarnı əməldin kəldurulidəjan [əhdining] parlaq nuriəğa kəzini tikip karaxning aqıwıtıgə uqrap kətmisun dəp yüzigə qümpərdə tartıwaləjan Musəəğa ohximaymiz. **14** ʻmma ularning oy-kəngülliri kədəklaxkanıdı; qünki bügiəngə kədər kəna əhdini okuəjında muxu qümpərdə eliwetilməy kəldi; qünki pəkət Məsihdə boləjanında u elip taxliwetilidu. **15** ʻmma bügiəngə kədər, Musaning yazmiliri okulojında xu qümpərdə yənilə kəlbini yepıwalmaqta. **16** ʻmma hərkim Rəbgə qarap burulsa, qümpərdə elip taxlınidu. **17** ʻmma Rəb xu Rohdur; wə Rəbning Rohi kəyərdə bolsa, xu yərdə hərlük bolıdu. **18** Wə biz həmmimizning yüzimiz qümpərdisiz halda Rəbning xan-xərıpigə kəriəjında, Uning ohxax sürtidə boluxka Roh boləjan Rəb tərıpıdin xan-xərəp üstigə xan-xərəp kəxulup ʻzğərtilməktimiz.

4 Xunga [Huda] bizgə rəhım-xəpkət kərsətkəndək, bu hizmət bizgə amanət kılinojanikən, biz bəl kəyöwətməymiz; **2** əmdilikta xərnəndiliklə ait yoxurun ixlarnı taxlap, nə əldəmqilikta mangmay, nə Hudaning

sözini burmilimay, bəlki həkikətni əynən ayan kılıx bilən Huda aldida duruslukimiz hər adəmnıng wıjdanoğa kərsitimiz. **3** ʻmma hux həwirimiz qümkəlgən bolsimu, u həlak boluwatqanlarəğa nisbətən qümkəldi; **4** Qünki Hudaning sürət-obrazi boləjan Məsihning xan-xərıpi toqrısidiki hux həwərnıng nuri ularning üstidə yorumisun dəp, bu zamanning iləhi etikədsizlarning oy-zəhnılririni kor kıldı. (aiōnı g165) **5** Qünki biz özimizni əməs, bəlki Məsih əysani Rəb, xuningdək özimizni əysa üqün silərnıng hizmətkaringlar dəp elan kılımiz. **6** Qünki «karənojuluktın nur yorusun» dəp buyruəjan Huda, Məsihning didaridin Əzining xan-xərıpinı tonutuxka boləjan yoruklukning [biz arkiplik] qəqılıx üqün, bizning kəlbimizni yorutkəndur. **7** ʻmma kudrətnıng əjəyət zorlukı bizdin əməs, bəlki Hudadin boləjanlıkı kərtünsun dəp bu gəhərgə sapal idixlarda kəqıləqlik halda igidarlik kılımiz. **8** Mana biz hərtərpətdə kistilip kəldük, əmma yənjilmidük; təmtirəp kəldük, əmma ümidsizlənmidük; **9** ziyənkəxliklə uqrawatimiz, əmma həmdəmsiz kəlmidük; yikıtildük, əmma həlak bolmidük; **10** əysaning hayati tenimizdə ayan kılinsun dəp, hərdəim tenimizdə əysaning ʻlümını kərtürüp yürimiz. **11** Qünki əysaning hayati ʻlidiəjan ʻlirimizdə ayan kılinsun üqün, tirik kəlojan bizlər hərdəim ʻlümigə tapxurulmaqtimiz. **12** Xuning bilən bizdə ʻlüm ixləwatıdu, əmma hayət silərdə ixləwatıdu. **13** Wə «Mən ixəndim, xunga səz kıldim» dəp yeziləndikidək iman-ixənqtiki rohka igə bolup, bizmu ixəndük wə xuning bilən səz kılımiz; **14** qünki Rəb əysani tirildürgən [Huda] bizni əysa bilən birgə tirildürüdü, xundakla bizni silər bilən birgə Əz əldiəğa hazır kılıdu, dəp bilimiz. **15** Qünki [bu] həmmə ixlər silər üqündurki, təhimu kəp kixilərnıng wıjudıda exip taxkuqə beəjıxlənojan məhır-xəpkət səwəbidin kəp kixilərnıngmu Hudani uloqlap eytkən təxəkkürliri exip taxıdu. **16** Xunga biz bəl kəyöwətməymiz; gərqə taxki insanlikimiz solaxsimu, dərhəqıqət iqki insanlikimiz kündin-küngə yengilanmaqta. **17** Qünki bizning bir dəkikilik wə yenik japa-muxəkkətlirimiz biz üqün exip taxkan, mənggüllük, zor wəzinlik xan-xərəpnı hasil kılıdu. (aiōnı g166) **18** Xunga biz kərtüəngən ixləroğa əməs, bəlki kərtünməs ixləroğa kəz tikimiz; qünki kərtüəngən ixlər waqıtlik, əmma kərtünməs ixlər mənggüllüktür. (aiōnı g166)

5 Qünki bu zəminəğa təwə əyimiz, yəni bu qədirimiz yəktilsimu, Huda tərıpıdin boləjan, insan kəli bilən yasəlmiojan bir əy, yəni əsmənlərdə əbədiy bir məkanimiz bardur dəp bilimiz. (aiōnı g166) **2** ʻmdı bu [kəna əyimizdə] turojınımızda əsməndiki əyimizni kiwiwəlixka zor intizar bilən əh urməktimiz **3** (bərəkət, [əsməndiki əyimizni] kiwiwəlixka yalınqə qəlməymiz). **4** Qünki muxu qədirəda turojınımızda, eqırıqlıqta əh urməktimiz; bu bizning yalınqəqlıxını haliəjınimiz əməs, bəlki kiwiwərlülxını, yəni bizdə ʻlidiəjan nemə bolsa, unıng hayət tərıpıdin yutuluxını haləymiz. **5** ʻmdı bizni dəl muxu ixka təyərliəquqi bolsa Hudadur; U bizgə «kapələt» boləjan Əz Rohınımu ata kıldı. **6** Xuning bilən biz həmıxə yurəklik bolimiz; həmdə tenimizdə məkan tutkınıımızda Rəbdin neri boləjan musəpir bolimiz dəp bilimiz **7** (qünki biz kərtüx səzimi bilən əməs, etikəd bilən mangimiz); **8** biz yurəklik

bolup, xuningdäk təndin neri bolup Rəb bilən billə bir makanda boluxğa tehimu hürsənmiz. **9** Xuning bilən, məyli təndə bolayli, təndin neri bolayli, uni hürsən kilixni istək-nixan kilip intilimiz. **10** Qünki təndə kiloğan əməllirimizni, yaxxilik bolsun, yamanlik bolsun, hərbirimizgə kayturuluxi üqün Məsihning sorak təhti aldida hazır boluximiz lazim bolidu. **11** Xuning bilən Rəbning dəhxitini bilganlikimiz üqün, insanlarni ixəndürütkə tiriximiz; lekin biz Hudağa oquq-axkarimiz, xuningdäk silərnə wijdanənglardimu axkara tonulsak dəp ümid kilimən. **12** Biz hazır əzimizni kaytidin silərgə təwsiyə kəlojnimiz yok, bəlki pəkət silərdə kəlbdeki ixlardin əməs, taxki kiyapəttin pəhirlinidoğanlarğa bərgüdək jawab bolsun dəp, silərgə bizlərdin pəhirlinix imkaniyitini yaritip beriwatimiz. **13** Qünki i-qiqimizgə siqmay kəloğan bolsakmu Huda aldida xundak bolduk, salmaq bolsakmu silər üqün xundak bolimiz. **14** Qünki Məsihning muhəbbiti bizni [xundak kilixkə] ündəydu; qünki biz birsi həmməylən üqün əldi, xunga həmməylənnimu əldi, dəp həsabləymiz. **15** Wə U həmməylənni dəp əldi, buningdin məksət, həyat boləjanlar əzliri üqün əməs, bəlki ularni dəp əlöp tirilgüü üqün yaxxi üqündur. **16** Xuning bilən biz buningdin keyin heqkimni insanlarğa tonuməymiz; həttə biz Məsihni insanlarğa tonuğan bolsak, buningdin keyin uni yanə xundak tonuməymiz. **17** Xunga əmdi birsi Məsihdə bolsa, u yengi bir yaritiloquidur! Kona ixlar etüp, mana, həmmə ix yengi boldi! **18** Wə barlik ixlar Hudadindur; U bizni Məsih arkilik Özigə inaklaxturdı, xundakla bizgə inaklaxturux hizmitini tapxurdi: — **19** demək, Huda Məsihdə adəmlərnəng itaətsizliklerini ularning əyibi bilən həsablaxmay, ələmni Özigə inaklaxturdı; xuningdäk bizgə inaklaxturux həwirini amanət kilip tapxurdi. **20** Xunga huddi Huda biz arkilik [adəmlərdin inaklikkə kelixni] etügingidək, biz Məsihkə wəkalitən əqlərdurmiz; Məsihning ornida «Hudağa inaklaxturuloğaysilər!» dəp etünimiz. **21** Gunahkə heq tonux bolmoğın xixini Huda bizni dəp gunahning əzi kildi; məksiti xuki, bizning Uningda Hudaning həkqaniylik boluximiz üqündur.

6 Əmdi [Hudaning] həmkarlıri süpitidə silərdin Uning mehir-xəpkitini qəbul kilip turup uni bikarğa kətküzmənglar dəp etünimiz **2** (qünki u: «Xapaət kərsitilidoğan bir pəyttə duayingni ijabət kilixni bekitkənmən, nijat-kutulux yətküzilidoğan bir künidə Mən sanga yərdəmdə boluxumni bekitkənmən» — dedi. Mana, hazır bolsa «xapaət kərsitilidoğan yaxxi pəyt»; mana, hazır «nijat-kutulux küni»dur!). **3** [Rəbning] hizmitigə daq kəltürülmisun dəp heqkəndək ixta heqkimning imanoğa tosaləquluk kilməymiz; **4** bəlki hərbi ixta əzimizni Hudaning hizmətkarlıri süpitidə nəmunə kilip yürimiz; zor qıdamlik bilən, jəbir-zulumlarda, jəpə-muxəkkətlərdə, besim-kıstaklarda, **5** kaməq yarılırida, zindanlarda, qəzəziləng-topılənglar iqidə, eojir mehnətlərdə, tünəxlərdə, roza tutuxlarda, **6** paklik bilən, bilimlər bilən, səhr-təkətklik bilən, mehirbanliklar bilən, Muqəddəs Roh bilən, sahtiliqsiz mehir-muhəbbət bilən, **7** həkikətnəng səz-kalami bilən, Hudaning küq-qüdriti bilən, həkqaniylikning ong-sol kəllərdiki qəralıri bilən, **8** həm izzət-xəhrəttə

həm həkarət iqidə, təhmət həm tərplinxlər iqidə [əzimizni Hudaning hizmətkarlıri süpitidə namayan kilduk]; yaloğanlar dəp karaloğan bolsakmu səmimiysadik bolup, **9** namsiz bolduk-yu, əmma məxərmiz; ələy dəp kəlduk-yu, əmma mana, həyatturmiz; tərbiyədə jazalanduk-yu, əmma əlümgə məhkum kilinmiduk; **10** dərd-ələm tarttuk-yu, əmma daim xad-huramlikta turimiz; namrat boləjnimiz bilən, əmma kəp adəmlərnə bay kiloquimiz; heqnemimiz yok boləjini bilən, əmma həmmigə igidarmiz. **11** Silərgə oquq-yoruk səzliduk, əy Korintliklar, bizning baqrimiz silərgə kəng eqildi! **12** Silər biz tərəptin kəşiloğan əməs, lekin əz i-q-baqrənglarning tarlikidin kəşiləsilər; **13** əmdi adil almaxturuxta bolup — (əz pərzəntlirimgə səzligəndək səzləymən) — baqrənglarni bizgimu kəng eqinglar. **14** Etiqadsızlar bilən bir boyunturukğa qetilip təngsizlətkə bolmanglar; qünki həkqaniylik wə kəbihiplik otturida kəndəkmə ortaklik bolsun? Yoruklukning karəngəquluk bilən kəndək həmrəhlik bolsun? **15** Məsihning Belial bilən nemə inaklik bolsun? İxəngüqing ixənmigüqi bilən kəndək ortək nesiwi bolsun? **16** Hudaning ibadəthanisining butlar bilən kəndək birliki bolsun? Qünki silər tirik Hudaning ibadəthanisidursilər — Hudaning: «Mən ular da turiman, ularning arisida yürimən; ularning Hudasi bolimən wə ular Mening həlkim bolidu» deginidək [silər Uning ibadəthanisidursilər]; **17** Xuning üqün «Uların arisidin qikip kətinglar, Manga ayriinglar», — dəydu Rəb, — «heq napək narsigə təgküqi bolmanglar», «xundila Mən silərnə qəbul kilimən», **18** wə: «Mən silərgə Ata bolimən, silər Manga oquq-kizlirim bolisilər» — dəydu Həmmigə Kadir boləğan Rəb.

7 Əmdi bu wədilərgə muyəssər boləqandin keyin, i səyümlükler, əzimizni ətlərdiki həm rohtiki hərhil paskinilikdən tazilap, Hudaning qərkunqida əzimizdə [ayan kilinoğan] pak-muqəddəsləni kamalətkə yətküzəyli. **2** Bizni qəbul kəloğaysilər! Biz heqkimgə ziyan-zəhmət yətküzmiduk, heqkimni nabut kilmiduk, heqkimdin pəydilanmiduk. **3** Muxularni dəp, silərnə əyibliməqki əməsmən; qünki mən yukirida eytkinimdək, silər kəlbimizdidursilərki, biz silər bilən billə əlüxkə, silər bilən billə yaxaxğa təyarmiz. **4** Silərgə baqrəloğan ixəngim zor, silərdin boləğan pəhrim zor; xuning üqün riqəbət-təsəlligə tolduruldum, barlik jəpə-muxkəlliklirimizdə huxallikim exip taxti. **5** Qünki bərhək, Makedoniyəgə kirginimizdimu ətlirimiz heq aram tapalmay, hərtərəptin kəşilip kəlduk; sirtimizda jedəl-kürəxlər, iqimizdə qərkunqlar bar idi. **6** Əmma qüxkünlərgə riqəbət-təsəlli bərgüqi Huda bizgə Titusning kelixi arkilik riqəbət-təsəlli bərdi; **7** tapkən riqəbət-təsəllimiz pəkət uning kelixi arkiliklə əməs, bəlki uning silərdin tapkən riqəbət-təsəllisi arkilikmu boldi; qünki u silərnəng [bizgə] zariqip təlmürgingənglarni, silərnəng hərsitinglarni, silərnəng manga boləğan kizəjin qəmhərlənglarni eytip bərdi; xuning bilən mən silərnə tehimu huxallandim. **8** Qünki gərgə mən silərnə hetim bilən əzəbliqən bolsam, mən hazır uningdin puxayman kilməymən; lekin əslidə mən xu hetimning silərnə əzəbliqinini kərup puxayman kəloğanidim (əməliyətə, silərnəng əzəblinxinglar kışkəjinə bir

məzgilla bolojan). **9** Əmma hazır xadlinimən — azablanojninglardin əməs, bəlki xu azabning silərni towa kıldurojanlıkidin xadlinimən; qünki silarning azablinixinglar Hudaning yolida idi; xuning bilən silər bizdin heq ziyan tartmidinglar. **10** Qünki Hudaning yolida bolojan azab-kayoju adamni hərgiz puxayman kılmaydojan nijatka baxlaydojan towoja elip baridu; əmma bu dunyadiki azab-kayoju adamni əlüməg elip baridu. **11** Qünki mana, dəl muxu ix, yəni Hudaning yolida azablinixinglar, silərgə xunqə kəp əstayidillik, ezliringlarni əyibtin nəkədar halas kılix, xunqə kəp oşəzəp, xunqə kəp qorqunq, xunqə kəp təkəzərlilik, xunqə kəp kızojnilik wə jazalaxka xunqə təyyar boluxni elip kəldi! Silər bu ixning hər tərəpidə əzınglarning əyibtin halas boluxunglarni ispatlidinglar. **12** Əmdi silərgə [xu] hətni yəzojan bolsammu, u hətni ziyan-zəhmət kılojuqi kixi üqün əməs, yaki ziyan-zəhmət kılinojuqi kixi üqün əməs, bəlki Huda aldidə bizgə bolojan kənglünglardiki kızojnilikning aranglarda ayan boluxi üqün yazdim. **13** Bu səwəbtin biz rişəbət-təsəlligə erixtuk, wə rişəbət-təsəllimiz üstigə biz Titusning huxalliki tüpəylidin tehimu zor xadlanduk; qünki uning rohı silər təripinglardin yengiladi. **14** Qünki mən silər toşranglarda birər ixta pəhirlinip mahtiojan bolsam, u ixta heq hijil kəldurulmidim; bəlki silərgə eytkanlirimizning həmmisi həkikət bolojinidək, bizning Tituska silərni pəhirlinip mahtiximizmu həkikət bolup ispatladi. **15** U silərnig itaətməniliklarni, silərnig uningdin kəndək əyməngən wə titrigən həlda uni kərxı alojninglarni əsliginidə, uning silərgə baoljojan iq-bəqridiki muhəbbətli ri tehimu exip taxidu. **16** Mən silərgə hər bir ixta ixənqim kamil bolojanliqidin xadlinimən.

8 Əmma, i kərinaxlar, biz silərgə Hudaning Makedoniyədiki jamaətlərgə beojlixiojan mehir-xəpkitini ayan kılməqimiz; **2** ular zor eoşir japa-məxəkəttə sinalojinidə, kattik namrat əhwaldə exip taxkan xadliki bilən ularning oquk kollukining bayliki urojuq qıkti; **3** qünki ularning küqining bariqə, həttə küqidin artuk həyr-sahawət kılojanliqioja ezüm guwah. Ular iltiyari bilən xundək kilip, **4** bizdin muqəddəs bəndilərgə xu yərdəmə boluxning bəhtigə wə xeriklikigə muyəssər boluxni kattik etündi; **5** xundək kilip, ular kütkinimizdək əməs, ümid kılojinimizdin exip əzliniri awwal Rəbgə, andin Hudaning iradisı bilən bizgimu beojxilidi; **6** xunga, Titus silərdə [bu] mehirbanliqni baxliqanikən, biz Titustin silərni buningoja nesipdəx kilip uni ada kilixkə etündük. **7** Əmma silər hər tərəptə, yəni ixənqətə, səzdə, bilimdə, toluq əstayidillikə həm bizgə bolojan mehir-muhəbbitinglarda əwzəl bolojninglardək, muxu mehirlik ixtimu əzınglarni əwzəl kərsitinglar. **8** Mən bu gəp bilən silərgə buyruk kılməqı əməsmən, bəlki baxkilarning kızojniliki arkilik muhəbbitinglarning həkikiyliqini ispatlmaqimən. **9** Qünki silər Rəbbimiz Əysə Məsihning mehir-xəpkitini bilisilə — gərgə u bay bolsimu, silərni dəp yoşsul boldiki, silər uning yoşsulluqi arkilik beyitilisilə. **10** Mən bu toşruluk pikrimni otturioja qoyimən — bu silərgə paydilik, qünki silər aldinki yililə ianə kilixtə wə xuningoja

iradə baoljaxtə yahxi baxlidinglar. **11** Əmdi hazır uni ada kılinglar; kızojin iradə baoljiojninglardək, bar dunyayinglar bilən xu ixkə əməl kılinglar. **12** Qünki [həyr-sahawətkə] bəl baoljiojuqioja nisbətən, sowojning Hudaəja yariojudək boluxi kolidə yoşkə əməs, bəlki kolidə barioja baoljiktur. **13** Qünki bu baxkilarning yükini yeniklitimən dəp, əzınglarni kıynanglar deginin əməs, **14** bəlki silərdə artuk bolojini hazırqi ularning kəm yerini toldurojinidək, [künlərnig biridə] ular də artuk bolojini silərnig kəm yeringlarni tolduridu; xuning bilən tənglixidu. **15** Huddi [muqəddəs yazmilarda]: «Kəp yioşkanlarningkidin exip kəlmidi, az yioşkanlarningmu kəmlik kılmidi» dəp yeziləndək bolox. **16** Əmma Titusning kəlbigə əzıngə bolojan keyümtümgə ohxax keyümnı salojan Hudaəja təxəkkürlər bolojay; **17** qünki u dərhəkikət bizning iltimasimizni qəbul kılojini bilən, əzıning silərgə küqlük keyümi boloxaqkə, u əzlıkidin yeninglarəja bardi; **18** əmma biz uningoja barlik jamaətlər arisidə hux həwər hizmitidə təripəngən kərinədxni həmrahı kilip əwəttuk; **19** xuningdək u pəkət xu tərəptilə əməs, bəlki jamaətlər təripidin bu həyrlik ixta bizgə həmsəpər boluxkə talliwelinojanidi. Əmdi biz bu həyr-sahawətni bolsa, Rəbning xan-xəripini həm yərdəmdiki kızojnilikimizni kərsitix üqün uni yətküzix hizmitidə bolimiz; **20** xundək kilip biz bu mol sowojini məs'ul bolup yətküzixtə hərəkəndək adamning bizning üstimizdin təhmət kılməslikə üqün ehtiyat kılimiz. **21** Qünki biz pəkət Rəbning aldidilə əməs, bəlki insanlarning kəz aldidimu iximizni durus kilixkə kəngül bəlüp keliwatimiz. **22** Biz yənə ular bilən billə kəp ixlarda intayin əstayidilliki nuroşun qətim ispatlanəjan kərinədxni əwətməqimiz; hazır uning silərgə baoljojan zor ixənqi tüpəylidin uning intayin əstayidilliki tehimu küqlük boldi. **23** Titus toşruluk soallar bolsa u mening həmrahim wə hizmitinglarda bolojan həmkarimdur; bəxkə ikki kəriniximiz bolsa, ular jamaətlərnig əqliliri, Məsihning xan-xəripidur. **24** Xunga, jamaətlərnig kəz aldidə muhəbbitinglarning ispatini, xundək bizning silərdin pəhirlinixlirimizning bikar əməslikini ularəja kərsitinglar.

9 Qünki muqəddəs bəndilərnig bu yərdəm hizmiti toşruluk silərgə yənə yeziximning həjiti yok. **2** Qünki mən silərnig bu ixkə kattik bəl baoljiojninglarni bilimən; mən bu toşruluk: Ahayadikilər etkən yildin beri həyr-sədikə berixkə təyyar turuwatidu, dəp Makedoniyədiki [kərinədxlarəja] pəhirlinip mahtap kəlməktimən, xuning bilən silərnig kızojnilikning ularning kəpinqisining [həyr-sədikə] [berixigə] türtkə boldi. **3** Ləkin kərinədxlarni əwəxtitiki məksitim silərnig toşranglarda pəhirlinip mahtiximning bu ixlarda bihudə ix bolup kəlməslik, silərnig deginimdək təyyar bolup turuxunglar üqündur. **4** Mubadə Makedoniyədikilər mən bilən billə barəojinidə, silər təyyarlıksız bolsanglar, bu ixənqimiz wəjdin biz hijalətkə kəldurulimiz, silər səzsiz xundək bolisilər. **5** Xu səwəbtin mən kərinədxlardin yeninglarəja berip silərdin bu wədə kılojan həyrlik ixni aldin'ala təyyarlap püttürüxini etünüxni zərür dəp həsəblidim; xundək bu silərdin birər nərsə ündürüwelix bolmisun, bəlki mehirbanliqninglardin bolsun. **6** Əmma buni

[əslənglar]: Behillik bilən az terioqan az alidu, oquq kolluk bilən terioqini mol alidu. **7** Hər adam heq kijnilip qalmay yaki məjburaən əməs, bəlki öz kənglidə pükkiñigə barsun; qünki Huda huxallik bilən bərgüqini yaxhi kəridu. **8** Əmma Huda hər bir iltipət-xapaətni silərgə exip taxturuuxça qadirdur; xuning bilən silər hərdaim hərtəəptə hər ehtiyajça təyyar kuwwatlisilər, kəngriqliktə turup kolliringlar hərhil güzəl ixça yetidu. **9** [Mukəddəs yazmilarda] pütülginidək: — «U əziningkini tarkatqan, U yoksullaroqə sədikə bərgən; Uning həkkanıylikı mənggügə turidu». (aiōn q165) **10** Əmdi terioquqoqə terioqili uruk, yegili nan ata kiloquqi silərməg teriydioqan urukliringlarni təminləp mol kilidu, həkkanıylikinglarning həsul-mewilirini kəpəytildu. **11** Xuning bilən silər hərəkəndək əhwalda kəli oquq boluxça hər tərəptə beyitilisilər, xuningdək bu ix biz arkilik Hudaqə kəp təxəkkürləni elip baridu; **12** qünki bu həyrlik hizmətni ada kilix pəkət mukəddəs bəndilərməg həjətlirini qandırupla qalmay, kəp kixilərməg Hudaqə yətküzgən təxəkkürlirini exip taxturidu. **13** Bu yardəm hizmiti əzlringlarning Məsihning hux həwirini etirap kilixinglardiki mēwə boləqan itaətmənikinglaroqə dəlil-ispət bolidu, xundakla silərməg muxu [həjətmən] bəndilərgə, xundakla barlik adəmlərgə kərsətkən oquq kolluk səhiylikinglardin ular Hudani uluqlaydu. **14** Wə Hudaning silərdə taxqinlatqan əjayib mehır-xəpkiti tüpəylidin, ular silər üqün dua-tilawət kiloqinida, ular silərgə təlpünüp kattik sevojini əsləydu. **15** Uning til bilən ipadilgüsiz əjayib sevojisi üqün Hudaqə təxəkkür boləqay!

10 Əmma əzüm, silər bilən billə boləqanda muamilisi yumxak, lekin silərdin ayriləqanda silərgə qarita kattik kolluk dəp qaraləqan mənki Pawlus Məsihning yuwax-məminliki wə mulyayimlikı bilən silərdin etünümən. **2** — xuni tələp kilimənki, yeninglaroqə barəjinimda, bizni «ətlər boyiqə mangoqanlar!» dəp guman bilən qaraydioqan bəzilərgə qarita oylioqinimdək kattik kolluk kilixça meni məjbur kilmanglar; **3** gərçə biz insaniy ətlərdə yürsəkmə, biz ətlər boyiqə jəng kilmaymiz. **4** Qünki jəng korallirimiz ətkə təwə korallar əməs, bəlki Huda tərpidin koroqan-istihkamlarni gumran kilix küqigə igə kilinoqan korallardur; **5** biz ular bilən bəs-munaziriləni wə Hudani tonuxça qarxilixixça turoqan hərəkəndək həkawur tosaləquni gumran kilimiz, xundakla hər bir oy-hiyallarni Məsihkə bəkindurup itaət kilixça kəltürimiz; **6** silər toluq itaət kiloqəndin keyin, [aranglarda] qəndək itaətsizlik qəloqan bolsa bularni jazalaxça təyyarmiz. **7** Silər pəkət kəz aldinglardiki ixlaroqə qaraydikənsilər. Əgər birsi əzini Məsihkə təwəmən dəp qarisa, u yəno xuning üstigə oylansunki, u Məsihkə təwə boləqinoqə ohxax, bizmu Uningoqə təwədurmiz. **8** Qünki, Rəb tərpidin silərnə nabut kilix üqün əməs, bəlki etiқadinglarni kurux üqün bizgə amanət kilinoqan həqqukimiz toqruluk təhimu kəp ziyadirek mahtansammu, buningda heq yərgə qarap qalmaymən; **9** əmdi mən pəkət hətlərdila silərnə kərkətməqə əməsmən; **10** qünki bəzilər: «Uning hətliri dərwəkə wəznilik həm küqlük; lekin u yetip kəlgəndə salapətsiz, gepining tutami yok bolidu» deyixidu. **11** Əmdi bundək hiyal kiloquqilar xuni

bilip koysunki, biz yirəktə boləjinimizda hətlərdiki səzimiz qəndək boləqan bolsa biz yetip barəjinimizda əməliyyitimizmu xundək bolidu. **12** Qünki biz əzimizni əzini kəltis qəoqlaydioqanlar bilən bir qataroqə koyuxça yaki ular bilən selixturuuxça petinmaymiz; xundək kixilər əzlrini əzlrining əlqimi bilən əlqəp, əzlrini əzlrini bilən selixturiqəndin bolup, həkqikətən əkilsizlardindur. **13** Biz əmdi əzimizgə bekitilgən əlqəmdin həlkip mahtinip yürginimiz yok, Biz bəlki həmmini əlqigüqi Huda bizgə bekitkən hizmət dairisidiki əlqəm, yəni silərməg [hizmitinglaroqim] yetidioqan əlqəm bilən pəhirlinimiz. **14** Qünki əlqimi silərməg hizmitinglaroqə yətməydiyən kixilərdək, [hizmitinglarda boləjinimizda] dairimizdin həlkip kətməymiz, qünki biz Məsihning hux həwirini yətküzüxtə [birinqi bolup] yeninglaroqim kəldük. **15** Biz hizmət dairimizdin həlkip, bəxqilərməg singdiyən japa-əjirliri bilən mahtanoqim yok; lekin biz silərməg iman-etiқadinglar əskənəri aranglardiki hizmitimiz bizgə bekitilgən dairimiz iqidə təhimu ziyadə kəngəytilsun dəp ümid kilimiz; **16** xundək boləqanda, biz silərdin təhimu yirək yərlərgə hux həwərnə yətküzüp jakarlaydioqan bolimiz; təyyaroqə həyyar bolup, bəxqilərməg dairisidiki hizmət əjri bilən mahtinix bizgə yat. **17** Əmma «Pəhirlinip mahtioquqi bolsa Rəbdin pəhirlinip mahtixi kerək!». **18** Qünki əzini təripligüqi əməs, bəlki Rəb təripligən kixi həkqikətən layəktliktur.

11 [Mahtanoqan] bu əzoqinə əhməkləkiməqə səwrqan boləqaysilər! Əmdi silər mənə səwrqanlik kilip keliwətilsələr. **2** Qünki mən Hudadin kəlgən otluq muhəbbət bilən silərnə [azduruxlardin] həsət kilimən; qünki kizni bir ərgila yatlık kiloqəndək, mən silərnə Məsihkə pak kiz süpitidə hazır boluxça wədiləxtürənmən. **3** Əmma yilan Həwə'animizni həyilərgəlik bilən əzduruqəndək, oy-kənglünqə Məsihkə bəoqlanoqan səmimiy, sap wəpəlikətin əzip buləjinixi mumkin dəp ənsirəymən. **4** Qünki birsi kəlip biz silərgə heq jakarlap bəxqioqan bəxqə bir əysani jakarlisə, yaki kəlbənglardin orun bərgən Rəhning ornioqə bəxqə bir rəhqa orun bərsənglər wə silər qəbul kiloqan hux həwərdin bəxqə bir «hux həwərnə»ni qəbul kilsanglar, silər bu ixlaroqə əjayib səwr-təqət bilən etüwərixənglər mumkin! **5** Həlbuki, mən əzümni hərəkəndək ixta axu «qəltis uluq rosullər»din kəm sanimaymən! **6** Gərçə mənəg gəp-səzlrim addiy bolsimu, bilim jəhəttə mən undək əməs; biz kiliwatqan hər bir əməllirimizdə buni silərgə hər jəhəttin ispatlap roxən kildük. **7** Əmdi mən silərnə kəturilsun dəp əzümni təwən tutup, Hudaning hux həwirini hək tələp kilmay jakarlap gunah kildimmu? **8** Mən silərməg hizmitinglarda boluxça bəxqə jamaətlərdin bulap-talap, ularning yardimini qəbul kildim. **9** Silər bilən billə boləqan wəqitlirimda, həjətmən boləqan bolsammu, mən heqkiməg əqirimmə saləqan əməs (qünki Makedoniyədin kəlgən kəriməndə mənəg kəm-kütəmnə toluqlap bərdi); hərəkəndək ixta əzümni silərgə yük bolup kəlixitin saqlap kəldim wə buningdin keyinmu xundək kilimən. **10** Məsihning həkqikəti mənə də rast boləqəndək, Ahaya yurtlirida heqkimmu meni muxu mahtinixtin tosumaydu! **11** Nəmə üqün? Silərnə yaxhi kərmigənlikim

üqünmu?! Huda bilidu! **12** Lekin [bizgə ohxax hesablinix] pursitini izdigüqilarning pursitini məhrum kilix üqün, xuningdək ular mahtinidoqan ixlarda həqiqətən bizgə ohxax bolsun dəp, mən nemə kiliwatkan bolsam xuni kiliwerimən. **13** Qünki bundak kixilər sahta rosullar, aldamaqı hizmətkarlar, Məsihning rosullirining kıyapıtıgə kiriwaloqanlardur. **14** Bu ix əjbəlinərlik əməs, qünki Xəytan özümü nurluq bir pərixitining kıyapıtıgə kiriwalıdu. **15** Xunga uning hizmətqiliriningmu əzlririni həkəkaniylikning hizmətqiliri kıyapıtıgə kirgüzıwelixi əjbəlinərlik ix əməs; ləkin ularning aqıwiti əzlririning ixligənlirigə layıq bolıdu. **16** Yənə xuni eytimənkı, həqkim meni əhmək dəp həsəblımsın; həttə əgər meni xundak dəp qarısanglarmu, əmdı məndək əhməkni səwr kılip qobul kıloqaysılər, xuning bilən özümü azoqına mahtiniwalay. **17** Mening hazır bularnı səlxim Rəb tərəpidin əməs, bəlkı özümning əhməklərqə yürəklık po etıp mahtinixim, haləs. **18** Nuroqun adamlər insanlarqə po etıp mahtanoqandikin, mənmu mahtinip baqay. **19** Qünki əzınglar xunqə dana boləqəndin keyin, silər əhməklərgə səwr-taqət kilixkə razi bolısilər! **20** Məsılən birsi siləni kıl kıliwalsə, birsi siləni yutuwalasə, birsi silərdin nəp əlsə, birsi aldınglarda qongqıllık kılsa yaki yəziünglarqə kaqat salsə, silər uningəyə yol qoyısilər. **21** Əpsus, nomus kılip eytimənkı, biz undak ixlərəyə ajizlik kılduk! Əmma ular birər ixtə mahtinixkə petinoqan yərdə (əhməklərqə səzləwatımən!) mənmu xı ixtə [mahtinixkə] petinimən. **22** Ular ibraniylarmu? Mənmu xundak. Ular Israillarmu? Mənmu xundak. Ular İbrahımning nəsilimu? Mənmu xundak. **23** Ular Məsihning hizmətkarlırimu? (mən əkildin azoqanlardək səzləwatımən!); mən tehimu xundak; ziyadə kəp zoruqub ixlidim, intayın kəp dərriləndim, intayın kəp qətim kamaldım, kəp qətim ölüm həwplirigə duq kəldim; **24** Yəhüdiylarning «bir kəm kırık qamqə» jazasıqə bəx qətim tartıldım, **25** üq qətim tikənlık qamqə jazasını yedim, bir qətim qalma-kesək kilindim, üq qətim kəmə hədisisigə uqridim, bir kəqə-kündüzni dengizdə ötküzdüm. **26** Daim səpərlərdə bolımən; dəryalarning həwplirini, karəkqılarning həwplirini, yurtdaxlırimning həwplirini, yat əllikləning həwplirini, xəhərnıng həwplini, bayawanning həwplirini, dengizning həwplirini, sahta kerındaxlar arısidiki həwplirini baxtin kəqürdüim; **27** əmgəklər wə japa ixlarda zoruqub, pat-pat tünəklərdə, aqlıqta wə usuzluqta, daim roza tutuxlarda, sooquxlarda wə yeling-yalingaqlıqta yürüp kəldim. **28** Bu sırtıki ixlərdin baxkə, iqbəqrımdə barlık jamaətlər üqün hər küni üstümni besıp keliwatkan oqəmləni yəwatımən. **29** Hərkim ajizlisa, mən ajizlimidimmu? Hərkim ezıp putlaxkan bolsa, mən ertənmidimmu?! **30** Əmdı əgər mahtinixim zərür bolsa, əz ajizlikimni kərsitidoqan ixlər bilən mahtinimən. **31** Rəb Əysaning Huda-Atisi, mənggü təxəkkür-mədhıylərgə layıq Boləquqıqə ayankı, mən yaloqan eytmıdim. (aiōn g165) **32** Dəməxk xəhırıdə padıxəh Aretasning qol astıdiki waliy meni tutux üqün, pütün Dəməxk xəhırini kattıq təkib astıqə aloqanıdi. **33** Ləkin mən səpıldiki bir kamardın səwət bilən pəskə qüxürülüp, uning qolidin qutulup kaqəm.

12 [Əpsus], mahtiniwerixning zərürıyiti bar. Gərqə uning paydisi bolmısım, mən Rəbdin kəlgən əlamət kərünüxlər wə wəhıylər üstıdə tohtılay. **2** Məsihdə boləqan bir ədamni tonuyməni; u on tət yil ilgiri (təndə boləqan həlđimu, yaki təndin təxkirimu bilməymən, Huda bilidu) üqinqı qat əsmənoqə kətürüldi. **3** Mən xundak bir kixini bilimən (təndə boləqan həlđimu, yaki təndin təxkirimu bilməymən, Huda bilidu) — **4** u jənnətkə kətürülüp, u yərdə til bilən ipadilıgılı bolmaydıqan, insanlarning deyixi mən'i kilinoqan əjayip ixləni anglıdi. **5** Xundak bir ədəm bilən mahtinimən, əzüm həkəkıdə bolsa ajizlikmdin baxkə birər ix bilən mahtanmayməni. **6** Həttə mahtinay əsmənu əhmək həsəblanmayməni; qünki mən həqiqətəni eytkən bolattım; əmma birsi məndə kərginidin yaki mən toqruluq angliqinidin meni (manga əxkarılanəqan wəhıylərnıng əjayət zor uluqluqı tüpəylidin) yuqırı oylap qalmısın dəp əzümni mahtinixtin yıqıdım. Muxu wəhıylərnıng zor uluqluqı tüpəylidin kərgəngləp kətməslikim üqün ətlirimgə sanjıloqan bir tikən, yəni meni urup tursun dəp Xəytanning bir əlqisi manga təksim kilinoqan; buning məksiti, mening kərgəngləp kətməslikim üqündur. **8** Buning toqrırsıdə u məndin kətsun dəp Rəbgə üq kətim yelindim; **9** ləkin U manga: «Mening məhırxəpkitim sanga yetərlik; qünki Mening küq-Kudritim insanning ajizlikıdə toluk əməlgə əxurılıdu» — dedi. Xunga mən Məsihning küq-kudriti wujudumda tursun dəp ajizliklırimdin mahtinixni tehimu hıxluq bilən tallıwalımən; **10** xunga mən Məsih üqün ajizlikləni, həkarətləni, kıyinqıllıqləni, ziyənkəxlıkləni wə əzəb-əqubətləni hırsənlık dəp bilimən. Qünki qəqan ajiz bolsam, xı qəsqdə küqlük bolımən. **11** Mən [mahtinip] dərwəqə əhmək bolup qaldım! Ləkin əzınglar meni buningəyə məjbür kıldınglar. Əməliyəttə əslıdə mən silər tərəpinglərdin tərəplinixim kərək bolattı; qünki həq ərzıməs bolsammı, mən həlikı «qəltis uluq rosullar»din həq tərəptə həq ixtə kəp əməsmən. **12** Dərwəqə mən arənglarda boləqan qəsqdə rosulning bəxərətlık əlamətliri, hərtərəplik qıdam-səwrqanlık iqidə məjizilik əlamətlər, karamətlər həm kudrətlık məjizilər bilən əməldə kərsitilgən. **13** Siləni baxkə jamaətlərdin qəysi tərəptə təwən orunoqə qoydım? — pəkətlə əzümni silərnıng üstünglərgə yük kılip artıp qoymioqınim bilənmu?! Mening bu ədalətsizlikimni əpu kıloqaysılər! **14** Mana, hazır yeninglərqə üqinqı qətim berixkə təyyarmən, xuning bilən silərgə həq yük eoqırimni saloqun yok. Qünki izdiginim igilikınglər əməs, bəlkı əzınglardur; pərxəntlıri ata-anılar üqün əməs, bəlkı ata-anılar pərxəntlıri üqün mal-mülük yıqıxi kərək. **15** Əmdı jeninglər üqün igilikımdin hıxluq bilən sərp kılimən həmdə əzümni sərp kılimən — gərqə mən siləni qəsqə səygənsəri mən xunqə əz səyləsmımu. **16** Əmdı xundak boləqini bilən, mən silərgə həq yük boləqan əməsmən; bıraq həligərlık kılip, mən siləni bablap qoydım! **17** Əjəbə, mən silərgə əwətkən ədəmlərnıng bırsəri arklılik silərdin nəp əldimmu?! **18** Mən Titusni silərnıng yeninglərqə berixkə ündidim wə yənə həlikı kərındaxnimu uning bilən billə əwəttim. Titusning silərdin nəp elip baqqan yeri barmu? Biz ikkiylən ohxax bir rohta yürıwatmamduq? Bizning

baskan izimiz ohxax amasmikan? **19** Yaki siler azaldin bizni «Ular aldimizda ozlirini aqlap keliwatidu» dap oylawatamsilar? [Ix undak amas]. Biz pakat Masihda bolup Huda aldida sezlawatimiz; kiliwatkan hammə ixlar, i sayimliklirim, silerning etikadinglarni kurux uqundur. **20** Qunki man yeninglaroqa barojinimda, silerning umid kilojan yerimdin qikmay kelixinglardin, ozuimningmu silerning umid kilojan yeringlardin qikmay keliximdin, yani aranglarda oqowqa-jedal, hasathorluk, oqazəp-nəprət, mənəmənqilik, təhməthorluk, oqəwəthorluk, təkəbburluk wə parakəndiqiliklər bolarmikin dap ənsirəymən; **21** — bu ketim silerning yeninglaroqa barojinimda, aranglardiki gunah sadir kilip, taki bugingə kədər ötküzgən napaklik, buzukluk wə xəhwaniy ixlardin tehi towa kilmiojan nurojun adəmlərnin səwəbidin Hudayim meni aldinglarda təwən kilip koyarmikin, xularning kilmixliri tūpəylidin matəm tutmay turalmaymən, dap ənsirəymən.

13 Bu yeninglaroqa uqinqi ketim berixim bolidu. «Hər bir həküm ikki-üq guwahqining aqzida ispatlinixi kerək». **2** Mən ilgiri ikkinqi ketim yeninglarda bolojinimda burun gunah sadir kilojanlaroqa həm qalojan həmminglaroqa xundak eytkan, hazir mu silərdin neri bolsammu kaytidin aldin'ala agahlandurup eytimənk (siler Masihning mən arkilik sezləgənlikigə ispat tələp kilip keliwatqininglar tūpəylidin), mən barojinimda heqkimni ayimaymən; dər wəqə mən arkilik sezləwatkan Məsih silərgə nisbətən ajiz əməs, bəlkə aldinglarda intayin kudrətliktur; **4** U dər wəqə ajizlikta krestləngən bolsimu, lekin Hudaning kudriti bilən yənəla hayat. Biz mu Uningda ajiz bolsakmu, Hudaning silərgə karatqan kudriti bilən, Uningoqa baoljini hayat yaxaymiz. **5** Əmdi özünglarni etikadta barmu-yok dap təkkürüp kərünglar; özünglarni sinap bekinglar! Silər əysə Məsihning özünglarda bolojanlikini (sinaktin xallini qalmisanglar!) bilip yətməmsilar? **6** Əmdi silərnin bizning sinaktin xallini qalmiojanlikimizni bilip kelixinglarni umid kilimən. **7** Silərnin heqkəndak rəzillik kilmasliqinglar uqin Huda oqa dua kilimiz; bu, bizning sinaktin ətti dap qariliximiz uqin əməs — hətta sinaktin ətmidi, dap qaralsakmu, məyli — muhimi silərnin durus bolojanni kilixinglar. **8** Qunki biz həqiqətkə qarxi heq ix kilalmaymiz; nemila kilsak u bəribir həqiqətəni ayan kilidu, halas. **9** Qunki biz ajiz bolsakmu, silərnin küqlük bolojinilərdin xadlinimiz. Xuningdək biz yənə xuningoqa dua kilimizki, silər kamalətkə yətküzülgəysilar. **10** Silərnin yeninglaroqa barojinimda Rəb mənə oqulitix uqin əməs, bəlkə etikadni kurux uqin amənət kilojan həkukimni ixlitip silərgə kattik kolluqni kərsətməslərim uqin, mən silərdin yirakta bolojinimda muxularni yazdim. **11** Əng ahirda, kərindaxlar, xadlininglar; kamalətkə yətküzülinglar, riqəbət-təsəllidə küqəytilinglar; bir oy, bir pikirdə bolunglar; inək-hatirjəmliktə ətünglar; wə mehir-muhəbbət wə inək-hatirjəmlikning İgisi Huda silər bilən billə bolidu. **12** Bir-biringlar bilən pak səyüxlər bilən salamlixinglar. **13** Barlik muqəddəs bəndilərdin silərgə salam. **14** Rəbbimiz əysə Məsihning xapaiti, Hudaning mehir-muhəbbiti wə Muqəddəs Rəhning həmrəh-həmdəmliki silərgə yar bolojay!

Galatyaliklaroqa

1 Mänki Pawlus, rosul boloqan (insanlar tärıpıdın əməs yaqi insanlarning wasıtısı bilən əməs, bəlki əysa Məsıh wə Uni ölgenlərdın tirıldırğıqı Huda'Ata tärıpıdın tərınləngən) **2** wə mən bilən billə turuwatqan barlık qerındaxlardın Galatıya ölkısıdıkı jamaətlərgə salam. **3** Huda'Ata wə Rəbbımız əysa Məsıhđın silərgə mehır-xəpkət wə hatırjəmlık boloqay! **4** U Huda'Atımızning iradısi boyıqə bizni bu hazırkı rəzil zamandı kütquzuxka Əzini gunahlırimız üqün pıda kıldı; (aıñ **g165**) **5** Hudaqoqa barlık xan-xəwəp əbədil-əbədıqə boloqay, amin! (aıñ **g165**) **6** Silər əzünglarnı Məsıhning mehır-xəpkıtı arklık Qakırqoquqınıng yenedın xunqə tez yıraklasturup baxkıqə bir hil «hux həwəw»gə əgıxıp ketıwatkınglarqoqa intayın həyrən kəlməktım! **7** Əməlıyətta u heqkandəq baxka «hux həwəw» əməsturl — pəkəttə bəzi kixilər silərnı kəyməkturup, Məsıhning hux həwirini burmilimakqı boloqan, halas. **8** Lekın hətta biz əzımız bolaylı yaqi asmandın qüxkən pərixta bolsun, bırsı bizning silərgə jakarlıqınımozqoqa ohximaydıoqan baxka bir «hux həwəw»nı silərgə jakarlısa, bəxoqə lənət yaqısun! **9** Biz burun eytkınımızdək, hazırmmı mən xuni eytimänki, bırsı silərnıng qobul kılqınınglarqoqa ohximaydıoqan baxka bir hux həwərnı jakarlısa, bəxoqə lənət yaqısun! **10** Mən Hudanı ixəndürüxüm kerəkmu yaqi insanlarnı ixəndürüxüm kerəkmu? Yaqi insanlarnı hursən kılaxım kerəkmu? Mən insanlarnı hursən kılaxını nıxan kılqoqan bolsam, Məsıhning kılı bolmıoqan bolattım. **11** Əmdi, i qerındaxlar, silərgə xuni ukıturımänki, mən jakarlaydıoqan hux həwəp insanlardın kəlgən əməs. **12** Qünki mən uni insandıng qobul kılqınınim yox yaqi bırər kixi uni mənə egətkını yox, bəlki əysa Məsıh mənə wəhıy arklık yətküzgən. **13** Qünki silər mənıng Yəhüdıylarning dınyı yolıda kəndəq hayət kəqürənglılık toqrulıq — mənıng Hudanıng jamaıtıgə əxəddıy ziyankəxlık kılıp unıngqoqa buzqojuqılık kılqoqlanıkmı anglıqıansılər. **14** Həmdə mən Yəhüdıylarning dınyı yolıda elimızdıkı nuroqun təngıtxılrımdın helıla aldıda turattım wə ata-bowılırimning ən'anılırnı saqlaxka pəwkuł'addə kızıqın idim. **15** Əmma ananıng qorsıkıdın tartıp mənı Əzi üqün ayırıp, mehır-xəpkıtı arklık mənı qakırqoqan Huda Əz Ooqlını əllər arısidə jakarlıx üqün məndə uni axkarılıxını layık qərgındə, mən heqkandəq kan-ət igisi bilən məsiləhtləxməy, **17** yaqi Yerusalemoqə məndın ilğırı rosul boloqanlar bilən kərixüxkə barmay, bəlki udul Ərəbıstanoqə atlandıım. Keyın Dəməxkəqə kəytıp kəldım. **18** Andın üq yıldıın keyın Yerusalemoqə Petrus bilən tonuxuxka bardım wə unıng kəxidə on bəx kün turdım. **19** Əmma xu qəsdə Rəbning inisi Yəkuptın baxka rosullarning heqkaysısı bilən kərixümidim. **20** Mana, mənıng silərgə hazır yəzoqınınim Huda aldıda heq yaloqan əməs! **21** Keyın, mən Suriyə wə Kilikiyə əlkillirigə bardım. **22** Əmma Yəhüdıyədiki Məsıhdə boloqan jamaətlər mənı qırayımdın tonumaytı. **23** Ular pəkət burun bizgə ziyankəxlık kılqoqan adəmning əzi xu qəsdə yəqətməktəki boloqan etıqadnı hazır hux həwəp dəp jakarlımaqta, dəp anglıqanıdı; **24** xuningdək ular mənıng səwəbımdın Hudanı uluqlıdı.

2 Yəne buningdin on tət yıl keyin, mən Barnabas bilən Yerusalemoqa qıktım; Titusnımu həmrəh kılıp bardım. **2** Mən bir wəhıyğə bınaən xu yərgə baroqanıdım; wə mən bikar qəpmıoqınımnı yaqi bikar qəpımaywatqınımnı jəzmləxtürüx üqün [Yerusalemdikilərnıng] aldıda (əməlıyətta pəkət «jamaətnıng tüwrükliri»dəklərgə ayırım qaldı) əllər arısidə jakarlaydıoqan hux həwərnı bayan kıldım. **3** Nətıjıdä, hətta mənə həmrəh boloqan Titus Yunanlık bolsımu, həttnı qobul kılaxka məjburlanıdı; **4** [xu qəqdiki «hətnə» məsilisi] bolsa, bizning Məsıh əysada muyəssər boloqan hərəlkümnıng nəzarət kılax üqün arımızqoqa soqınup kırıwalqoqan, bızni kullukka qüxürüxməktəki bolup, yaloqanlık kılqoqan sahta qerındaxlar tüpəylıdın boloqanıdı. **5** Lekın biz hux həwərnıng həkıqıtı silərdın məhrum kılınmısın dəp ularqoqa hətta bir səəqtımu yol kəyoqınınim yox; **6** lekin abruyluk hesablanoqan adəmlərdın bolsa (mənıng ularning nəmə ıkanlıkı bilən karım yox; Huda heqkandəq insanıng yüz hatırısını kılımaydu!) — muxu abruyluk [ərbəblər] dəp sanaloqanlarning məndıkı [hux həwərgə] kəxkını yox ıdı. **7** Dəl əksıqə, hux həwərnı hətne kılınqoqanlarqoqa yətküzüx wəzıpsı Petruska tapxuruloqandəq, hətne silərgə yətküzüx wəzıpsı mənə tapxuruloqan dəp tonup yetıp **8** (qünki Petrusnı hətne biləklərgə rosullukka Kılqəndürğıqı bolsa, mənımu əllərgə [rosul boluxka] kılqəndürğəndı), **9** mənə ata kılınqoqan xu mehır-xəpkətnı tonup yətkən «jamaətnıng tüwrükliri» hesablanoqan Yəkup, Kefas wə Yuhannalar bolsa, silər əllərgə beringlar, biz hətne biləklərgə baraylı dəp Barnabas bilən ıkkımızgə həmdəmlık ong qolını bərixtı. **10** Ularınıng bizgə pəkət kəmbəoqəllərnı untumanglar dəgən bırla təlıpı bar ıdı; mən dəl bu ıxkə kızıqın bolup keliwatattım. **11** Bıraq, keyın Petrus Antakya xəhırıgə kəlgəndə, unıng əybılık ıkanlıkı enık boləoqəqə, mən uni yızıturənə əybılıdım. **12** Qünki Yəkupning yenedın bəzi adəmlər kəlxıtın ilğırı u yat əlliklər bilən həmdəstahın boloqanıdı; bıraq ular kəlgəndə, hətne biləklərdın qərkup [xu qerındaxlardın] əzını tarttı. **13** Hətta baxka Yəhüdıy [qerındaxlar] unıng bu sahtılıkqoqa qoxulup kətti; hətta Barnabasmı azdurulup ularning sahtıpəzlıkigə xerık boldı. **14** Əmma mən ularning hux həwərnıng həkıqıtı boyıqə dırma mangmıoqanlıknı kərtup, həmməylənnıng alıdıdıla Petruska: «Sən Yəhüdıy turup, Yəhüdıylarning adətləri boyıqə yaxımay, bəlki yat əlliklərdəq yaxawatısən; xundəq turukluk, nımıxka sən yat əlliklərnı Yəhüdıylardəq yaxaxka zorlımaqımsən?» — dedım, **15** wə yənə: «Biz [ıkkımız] tuquluxımızdınla Yəhüdıymız, «gunahkar dəp qaraloqan yat əlliklər»dın əməsmız, **16** lekin insanıng həkkanıy kılınixını Təwrat qanınoqə əməl kılaxka ıntılxlırı bilən əməs, bəlki əysa Məsıhning etıqad-sadəkətlıkı bilən bolıdı, dəp bılımız. Xunga Təwrat qanınoqə əməl kılaxka ıntılxlı bilən əməs, bəlki Məsıhğə baoloqan etıqad bilən həkkanıy kılınixımız üqün bızmu Məsıh əysaqə etıqad kılđuk — qünki heq ət igisi Təwrat qanınoqə əməl kılaxka ıntılxlırı bilən həkkanıy kılınımaydu» — dedım. **17** Əmma Məsıhtə həkkanıy kılınixka ızdəngınımızdə, bızmu «gunahkar» dəp ıspatlanoqan bolsakmu, Məsıh əmdi gunahning hızmıtıdə boləoquqımu?! Yəq, hərgız!

18 Əmma mən əslidə oqulatqan nərsilərnı qaytidin kursam, ezümnı [Təwrat qanunioqı] hilaplık kılıoquçı dəp ispatlap kərsətkən bolımən. **19** Qünki mən Təwrat qanunı bilən Təwrat qanunioqı nisbətən öldüm; nətjıdä, mən Hudaşoqa yüzlinip yaxawatımən. **20** Mən Məsiş bilən billə krestlängənəmən, lekin mana, yaxawatımən! Lekin yaxawatqını mən əməs, bəlki məndə turuwatqan Məsişdur. Wə mening hazır ətlirimdə yaxawatqan hayət bolsa, meni səyğən wə mən üqün Əzini pıdä kılıoqan Hudaning Oqılining iman-etikädidındur. **21** Mən Hudaning mehir-xəpkitini bikar kiliwətməymən; qünki həkkəniylik Təwrat qanunı arqılık kelidıoqan bolsa, Məsişning elüxi bikardin-bikar bolup qalattı.

3 I əkilis Galatıyalıqlar, kəz aldinglarda Əysa Məsiş enik sürətləngən, aranglarda krestlängəndək kəringənıken, kim silərnı həqikətkə itaət kılıxtın azdurup sehırlıdı? **2** Mən pəkət xunıla silərdin sorap biləyki: — Silər Rohını Təwrat qanunioqı intilix arqılık qobul kıldinglarmu, yaki [hux həwərnı] anglap, etikäd arqılık qobul kıldinglarmu? **3** Silər xunqə əkilisizmu? Rohka tayınıp [hayatni] baxlıoqanikənsilər, əmdiliktə ət arqılık kamalətkə yətməkəqımu? **4** Silər [etikäd yolıdä] bolıoqan xunqə kəp azab-okubatlərnı bikarşoqa tarttınglarmu? Dərwəkə bikarşoqa kəttioqu?! **5** Silərgə Rohını Təminligüqi, aranglarda mejjiziləni yaritıwatkuqi bu karamətlərnı silərnıng Təwrat qanunioqı intilip tayanıojınıglardın kılamdu, yaki anglıoqan həwərgə başlıoqan ixənq-etikädınglardın kılamdu? **6** [Mukəddəs yazmılarda deyilgəndək]: «İbrahım Hudaşoqa etikäd kıldı; bu uning həkkəniylikı həsəblandı». **7** Xuning üqün, xuni qüxinixinglar kerəkki, etikädin tuşulıoqlanlarla İbrahımning həqikiy pərzəntlıridur. **8** Mukəddəs yazmılarda Hudaning yat əlliklərnı Əzigə etikäd kılıxi arqılık ularnı həkkəniy kılıdıoqanlıkı aldın'ala kərtülüp, Hudaning İbrahımşoqa: «Səndə barlık əl-millətlərgə bəht ətä kılınıdı» dəp hux həwərnı aldın eytkanlıkı hatiriləngənıdi. **9** Xuning bilən, etikädin bolıoqlanlar etikäd kılıoquçı İbrahım bilən təng bəht tapıdı. **10** Lekin Təwrat qanunioqı əməl kılımız dəp yürgənlər bolsa həmmisi lənətkə kalıdı. Qünki [mukəddəs yazmılarda] mundaq yezilıoqan: «Təwrat qanunıdä yezilıoqan həmmə əmrlərgə üzlüksiz əməl kılmaywatqan hər bir kixi lənətkə kalıdı». **11** Yənə roxənki, heqkim Hudaning aldidä qanunioqı intilix arqılık həkkəniy kılınmaydı; qünki [mukəddəs kitabta yezilıoqanıdək]: — «Həkkəniy adəm ixənq-etikädi bilən hayət bolıdı». **12** Əmma qanun yolu etikäd yolioqı əsaslanıoqan əməs, bəlki [mukəddəs kitabta]: — «Qanunıng əmrlirigə əməl kılıoquçı xu ixlər bilən hayət bolıdı» deyilgəndəktur. **13** Həlbuki, Məsiş bizni Təwrat qanunıdiki lənəttin hər kıl ix üqün ornımızdä lənət bolup bədlə telıdı. Bu həktə [mukəddəs yazmılarda]: «Yaşoqka esilıoqan hər bir kixi lənətkə kalıoqan həsəblansın» dəp yezilıoqan. **14** Xuning bilən Məsiş Əysa arqılık İbrahımşoqa ata kılınıoqan bəht yat əlliklərgımu kəltürülüp, biz wədə kılınıoqan Rohını etikäd arqılık qobul kılalaymız. **15** Kəringədxlar, mən insanlarqə səzləymən; hətta insanlar arisidä əzərə əhdə tüzülsımu, baxka heqkim uni yökka qıqırıwetəlməydu yaki uningşoqa birə nərsə qoxalmaydı. **16** Xuningdək, [Hudaning əhdisidiki] yedilər İbrahım wə uning nəsligə eytilıoqan.

[Mukəddəs kitabta] U: «wə səning nəsilirigə», (yəni, kəp kixilərgə) deməydu, bəlki «səning nəsiligə», (yəni yalıoz bu kixigilä), dəydu — bu «nəsil» Məsişdur. **17** Mən xuni deməkəqımənkı, Hudaning Məsişkə aldın tüzgən bir əhdisini tət yüz ottuz yildin keyin qüxürülgən Təwrat qanunı əməldin kalduralmaydu, Hudaning bu wədisini heq bikar kılalmaydu. **18** Qünki [wədə kılınıoqan] miras qanunioqı əsaslanıoqan bolsa, mana u Hudaning wədisigə əsaslanıoqan bolmayttı; lekin Huda xapaət bilən uni İbrahımşoqa wədə arqılık ata kılıoqan. **19** Undakta, Təwrat qanunı qüxürüxtiki məksət nəmə? U bolsa, insanlarning itaətsizlikliri tüpəylidin, Hudaning mirası wədə kılınıoquçı, yəni İbrahımning nəslı dınyəşoqa kəlgüqə qoxumqə kılıp berilgən; u pərixitlər arqılık bir wasitiqıning kılı bilən bekitilip yoloqa qoyulıoqan. **20** Əmma «wasitiqi» bir tərəpninglä wasitiqısı əməs (bəlki ikki tərəpningkidur), lekin Huda Əzi pəkət birdur. **21** Undakta, Təwrat qanunı Hudaning wədilirigə zitmu? Yak, hərgiz! Əgər birər qanun insanlarnı hayətlıkkə erixtürələyđioqan bolsa, undakta həkkəniylik jəzmən xu qanunioqı əsaslanıoqan bolattı. **22** Həlbuki, mukəddəs yazmılar pütükl ələmnı gunəşning iligə qamap qoyıoqan; buningdiki məksət, Əysa Məsişning sadakət-etikädi arqılık wədingin etikäd kılıoquqlarşoqa berilixi üqündur. **23** Lekin etikäd yoli kelip axkarə bolıoquqə, biz Təwrat qanunı tərıpidin qoşdılip, axkarə bolıdıoqan etikädni kütüxkə qamap qoyulıoqanıdık. **24** Xu tərıkidə, bizning etikäd arqılık həkkəniy kılınıximiz üqün Təwrat qanunı bizgə «tərbıylıgıqi» bolup, bizni Məsişkə yetəklıdı. **25** Lekin etikäd yoli axkara bolup, biz əmdi yənə «tərbıylıgıqi»ning nəzaritidə əməsmız. **26** Qünki həmminglar Məsiş Əysəşoqa etikäd kılıx arqılık Hudaning oqulliri boldunglar. **27** Qünki hərqəşinglar Məsişgə kirixkə qemüldürülgən bolsanglar, Məsişni kiyıwalıoqan boldunglar. **28** Məsişdə nə Yəhudi bolmaydu nə Grek bolmaydu, nə kul bolmaydu nə hər bolmaydu, nə ər bolmaydu nə ayal bolmaydu, həmminglar Məsiş Əysədə bir bolısılar. **29** Silər Məsişkə mənsup bolıoqanikənsilər, silərmu İbrahımning nəslı bolısılar wə uningşoqa wədə kılınıoqan [bəht-saadətkə] mirashordursilər.

4 Yənə xuni eytimənkı: Gərqə bir bala pütün mülükning igisi bolsımu, mirashor gədək wəktılrıdä taki atisi bəlgilıgən wəktı toxmioquqə, u əz əyidiki kuldin pərki bolmaydu. Qünki u yənıla hojıdarlar wə bala baqqıqlarıning baxkuruxıdä bolıdı. **3** Xuningşoqa ohxax, bizmu gədək wəktıtimizdä, bu dınyədiki «asasıy kəidə-qanunıyətələr» astıdä kul bolıoqanıdık. **4** Lekin, wəktı-saitı toluq toxkəndä, Huda Əz Oquqlını [bu dınyəşoqa] əwətti. U bir ayal kixidin tuşulıoqan, xuningdək Təwrat qanunı astıdä tuşulıoqanıdi. **5** Buningdiki məksət, Huda Təwrat qanunı astıdä yaxıoqan [bizlərnı] bədlə töləp hərlikkə qıqırıp, bizning oquullıkkə qobul kılınıximiz üqündur. **6** Həm silər Uning oquulliri bolıoqanlıqinglar üqün, Huda Əz Oquqlıning: «Abba! Atam!» dəp qakırıoquçı Rohını əwətip kəlbimizgə saldı. **7** Xuning üqün, silər hazır kul əməs, bəlki oquullirıdursilər; oquulliri bolıoqanikənsilər, Huda arqılık Əzigə mirashor bolısılar. **8** Burun, Hudanı tonumıoqan wəktınglarda dərwəkə yalıoqan ilahlarning kullıkoqı tuşulıoqansilər. **9** Əmdiliktə, hazır [həqikiy] Hudanı tonuıoqanikənsilər, — yaki enıkrak kılıp eytkəndä,

Huda tərīpidin tonulojanikənsilər, əmdi silər nema dəp bu dunyadiki küqsiz, əbjək ərziməs «asasiy kaidə-kanuniyətlər»gə qarap yanisilər? Ularning kullukioja yengiwaxtin kaytixni halamsilər? **10** Silər alahida kün, ay, pəsil wə yillarni etiwaroja elip hatiriləxkə baxlidinglar! **11** Mən ilgiri silərgə əsingdürgən əjrim bikar ketərmikin, dəp silər üqün ənsirəwatimən. **12** Kerindaxlar, mən xuni silərdin etünimənkə, manga ohxax bolunglar; qünki mən silərgə ohxax boldum. Silər əslidə manga heq azar yətküzmiğənidinglar. **13** Əmma silərgə məlumki, ətlirimdiki bir zəiplik tüpəylidin, mən hux həwərnə silərgə birinçiq ketim yətküzgənidim. **14** U qaojda, ətlirimdiki bu zəiplik silərgə nisbətən sinəktək bolsimu, lekin silər meni kəmsitmidinglar yaki qətkə kaqmidinglar. Əksiqə, meni Huda əwətkən bir pərixitini, hətta Məsih əysa ezini kütkəndək küttüwəldinglar. **15** U qaojdiki bəht-bərikitinglar əmdi nəgə kətti?! Mən silərgə guwahqı bolup eytalaymənki, u qaojda silər mumkin bolsa, manga kəzlinglarni oyup berixkimu razi idinglar! **16** Əmdilikdə, silərgə həkəqətəni səzligənlikim üqün düxmininglaroja aylinip qaldimmu? **17** [Mən eytip otkən] həliki adəmlər silərgə kizojinlik kərsitidu, əmma niyiti durux əməs; ular pəkət silərnə [nijatning] sirtioja qikirip, kizojinlikinglarni əzligigə karitiwalməqçi. **18** Əmma mən silər bilən birgə boləjan wəqitlardila əməs, bəlki daim yaxhi ixkə kizojinlik kilixning ezi yaxhidur, əlwəttə. **19** Səyümlük balilirim! Məsih silərdə tərəddürülgüqə mən silər üqün toləq azablrini yəne bir ketim tartiwatimən! **20** Mening hazirla yeninglaroja bərip, silərgə baxkəqə tələppuz bilən səzligüm keliwatidu; qünki bu əhwalinglar toşuruluk nema kilixni zadila bilməywatimən! **21** Təwrat kanunining ilkidə yaxaxni halaydiojanlar, silərdin xuni sorap baqay, silər Təwratning əzidə nema deyilgənlikigə kulək salmamsilər? **22** Təwratda, İbrahəmining ikki oşli bolup, biri dedəktin, yəne biri hər əyalidən boləjan, dəp hatiriləngən. **23** Dedəktin boləjan oşul «ət bilən» tuşulojan; hər əyalidin boləjan oşul bolsa Hudaning wədisi arkilik tuşulojandur. **24** Bu ikki ixni bir ohxitix degili bolidu. Bu ikki ayal [Hudaning insanlar bilən] tüzgən ikki əhdisinin wəkilidur. Birinçiq əhdə Sinay [teojidin] kelip, dərəkəqət balilirini kullukta boluxkə tuşidu; mana Həjər uningə wəkilidur; **25** demək, Həjər bolsa Ərəbistandiki Sinay teojioja simwol kilinip, yəni bügünki Yerusalemə ohxitilidu; qünki u xəhər wə uning baliliri kullukta turmaqta. **26** Əmma yukiridin boləjan Yerusalem hərdir, u həmmimizning anisidur; **27** Qünki, [mukəddəs yazmilarda] mundək yeziləjan: — «Huxal bol, i pərzənt kərmigən tuşmas ayal! Təntəne kilip yangrat, towla, i toləqə tutup bəkimiojan! — Qünki oşerib əyalning baliliri eri bar əyalningkidin kəptur!» **28** Əmdi i qerindaxlar, İshək Hudaning wədisidin tuşulojandək bizmu Hudaning wədisi boyiqə tuşulojan pərzəntlərimiz. **29** Ləkin u qaojda «ətlərdin tuşulojan» bala «rohtin tuşulojan» bəlioja ziyənkəxlik kilijənimdək, hazır xundək bolidu. **30** Ləkin mukəddəs yazmilarda nema deyilgən? Uningda: «Sən bu dedikingni oşli bilən qoxup həydiwət! Qünki dedəktin tapkan oşul hərgiz hər əyalıgındin boləjan oşul bilən mirəsək ortək bolmaydu!» dəp pütüldən. **31** Əmdi, qerindaxlar, biz dedəknig əməs, bəlki hər əyalning pərzəntliridurmiz.

Məsih bizni hərlüktə yaxisun dəp hər kildi. Xuning bilən uningda tapan tirəp turunglar wə kullukning boyunturuqioja kaytidin kışilip kalmanglar.

5 Mana, mənki Pawlus silərgə xuni eytip qoyayki, əgər silər hətnə qəbul kilsanglar, u qaojda Məsihning silərgə heqkəndək paydisi kalmaydu. **3** Mən hətnəni qəbul kiləjan hər bir kixigə yəne əgəhləndurup həkəqətəni eytip qoyayki, ularning Təwratteki barlik əmr-bəlgilimilərgə [toluq əməl kilix] məjburiyiti bardur. **4** Əy Təwrat kanuni arkilik əzümni həkəqəniy adəm kilay degənlər, hər biringlar Məsihdin ayrilip, məhrum bolup, [Hudaning] xəpaitidin qikip, yikilip uningdin qaldinglar. **5** Qünki Rohkə tayinip həkəqəniylikkə baolənojan arzu-ərmənni etiəkad bilən təlpünüp kütməktimiz. **6** Qünki Məsih əysada hətnilik küqkə igə əməs, hətnisizlikmu küqkə igə əməs, küqkə igə boləjini pəkət muhəbbət arkilik ix kilidəjan etiəkadtur. **7** Silər obdan qərip mengiwatkanidinglar; biraq kim silərnə həkəqətə itəət kilixtin tosuwəldi? **8** Bundaq kayil kilix əmili silərnə Qəkiroşuqədin boləjan əməs! **9** «Kiqikkinə hemirturuq pütkül hemirni boldurup yoojinitidu!» **10** Əzüm Rəbgə qarap kayil boldumki, silərmu bu ixtə heq baxkəqə oyda bolmaysilər. Əmma silərnə kaymukturuwatkan kim boluxidin kət'iyəzər, u qokum tegixlik jazasini tartidu. **11** Qerindaxlar, əgər mən «hətnə kilinix kerək» dəp jakarlap yürgən bolsam, undəktə mən bügünki küngigə yəne nema üqün [Yəhədiylərdin] ziyənkəxlikkə urəp kelimən? Əgər xundək kiləjan bolsam, «krest bizarliki» yək kilinatti! **12** Silərnə kutritiwatkan bu adəmlər əzlrini ahta kiliwətsun dəymən! **13** Qünki qerindaxlar, silər ərkinlikkə qəkirildinglar. Ləkin ərkinlikinglarni ətləringar arzu-həwəslirigə qənduruxning bəhanəni kilmanglar, bəlki məhīr-muhəbbət bilən bir-biringlarning kullukida bolunglar. **14** Qünki pütkül Təwrat kanuni «Qoxnəngni əzünigni səyğəndək səygin» degən birlə əmrədə əməl kilinidu. **15** Ləkin pəhəs bolunglari, bir-biringlarni qixləp tartip yaləp yürüp, bir-biringlardin yutulup kətmənglar yəne! **16** Əmma xuni dəymənki — [Mukəddəs] Rohta mēnginglar, wə xü qaojda silər ətləringar arzu-həwəslirigə yol koymaysilər. **17** Qünki ət Rohkə zit boləjan ixlarni arzu kilidu, wə Roh ətkə zit boləjan ixlarni arzu kilidu. Ular ikkisi bir-birigə qarimukərxidur; nətijidə, əzünglar arzu kiləjan ixlarni kiləlmaysilər. **18** Wəhələnki, silər Rohning yətkəqililikida bolsanglar, u qaojda Təwrat kanunining ilkidə bolmaysilər. **19** Əmdi ətnig əməlliri roxənkə — zinəhorluk, buzukluk, napaklik, xəhwəniylik, **20** butpərəslik, səhīrgərlik, eqmənliliklər, jedəllər, kizəjanqukluklar, oşəzəplər, rikəbətlixixlər, bəlgünqililiklər, guruhwəziliklər, **21** həsəthorluklar, qatilliliklər, harəkəxliklər, əyx-ixrətlər kətarlik ixlardur; bu ixlər toşuruluk burunkı eytkinimdək hazır yəne bir ketim əgəhləndurimənki, bundək ixlarni kiləşuqilar Hudaning padixəhlikioja mirəslik kilmaydu. **22** Wəhələnki, Rohning mēwisi bolsa məhīr-muhəbbət, xad-hurəmlik, hatirjəmlik, səwr-təqət, məhīribənlilik, yaxxilik, ixənq-sadiklik, **23** məmin-mulayimlik wə ezini tutuwəlxitni ibarət. Muxundək ixlarni tosidəjan heqkəndək kanun yəktur. **24** Ləkin Məsihkə mənəsup boləjanlar ətlirini, xundəqla uningdiki ixklər wə həm həwəslərnə tēng krestligən bolidu. **25** Rohta yaxawatkan

bolsak, Rohqa əgixip mangayli. **26** Bir-birimizni rənjitip, bir-birimizgə həsət kəlip, həkawur xəhrətpərəslərdin bolmayli.

6 Kərindaxlar, aranglardin birsining həzirmu bir gunah-səwənlik sadir kəliwatkanlıkə baykəlojan bolsa, aranglardiki rohiy kixilar yuwax-mulayimlik rohi bilən uni yolidin kayturup kelinglar. Xuning bilən bir waqıtta, əzünglarningmu azdurulup kətməslikinglaroja dikəkət kilinglar. **2** Bir-biringlarning eqirqilikini kətüringlar. Xundak kilsanglar, Məsihning kanunioja əməl kəlojan bolisilər. **3** Qünki birsining tarazioja tohtiojudək ixi bolmay turup əzini tarazioja tohtiojudək dəp qaqlisa, u əz-əzini aldiojanlik, halas. **4** Lekin hərkim əz əməliyyitigə karap təxkürüp baksun; xuning bilən baxkilarningkidin əməs, bəlki əz əməlliridinla pəhirləngüdək ix bolsa, pəhirlənsə bolidu. **5** Qünki hərbir adəm əz yükini kətürüti kerək. **6** Hudaning sez-kalamidin təlim alojuqi əzigə təlim bərgüqini əzidə bar boləjan yahxi nərsilərdin ortak bəhrimən kəlsun. **7** Əz-əzünglarni aldimanglar — Hudani aldap əhmək kəlojili bolmaydu; qünki kim nemə terisa, xuni alidu. **8** Əz ətlirining arzu-həwəslirini kənduruxka uruk qaqqan kixi əz ətliridin qiriklik həsulini alidu. Lekin Rohni hursən kəlix üqün uruk qaqqan kixi bolsa Rohın mənggülik həyat alidu. **(aiōnios g166)** **9** Xunga, yahxi ixlarni kəlixitin hərmayli. Uningoja erinmisək waqti-saiti toxkanda qəqum həsul alalaymiz. **10** Xu səwəbtin, bizdə pursət bolsila, həmməyləngə, bolupmu etikədtiki ailigə mənəsup boləjanlaroja yahxi ixlarni kəlip bəəyli. **11** Mana, əz kolum bilən xunqə qəng hərplər bilən yazojinimoja karanglar! **12** Silərgə hətnini kəbul kəlixni məjburliməkqi boləjanlar, ularning hərbi pəkət əzlrining taxki kəyapitini pərdazlap kərsətməkqi boləjan, halas; ularning bu məksiti pəkət «Məsihning kresti» tūpəylidin boləjan ziyankəxləktin kəqixitin ibarət, halas. **13** Qünki ular əzlririmu hətnə kəlinəjini bilən Təwrat kanunioja əməl kəlmaydu; lekin ular ətliringlardin mahtinix üqün bəribir silərnə hətnini kəbul kəldurməkqi bolidu. **14** Əzümni elip eytsam, Rəbbimiz əysa Məsihning kresttiki [əlümi]din baxka həq ix bilən mahtanmiojəymən! Qünki Uning kresti wasitisidin bu dunya mənə nisbətən krestləngən wə mənmu bu dunyaoja nisbətən krestləngənəmən. **15** Qünki Məsih əysada nə hətnilik nə hətnisizlik degənlər küqkə igə əməstür; birdinbir küqkə igə bolidiojini pəkət yengi bir yarəlojuqidur! **16** Bu kəidə boyiqə mangidiojanlaroja, ularning həmmisigə wə Hudaning İsrailioja hatirjəmləlik wə rəhim-xəpəkət boləy! **17** Buningdin keyin həqkim bu ixlər bilən yənə meni awarə kəlmisun! Qünki mən əz bədinimdə əysaning yara izlirini kətürimən! **18** Kərindaxlar, Rəbbimiz əysa Məsihning məhir-xəpəkiti rohiinglaroja yar boləy! Amin!

Əfəsusluklaroşa

1 Hudaning iradisi bilən, Məsih Əysaning rosuli bolojan mənki Pawlustin Əfəsusta turuwatkan mukəddəs bəndilərgə, yəni Məsih Əysada ihlasman bolojanlaroşa salam! **2** Atimiz Huda həm Rəb Əysa Məsihtin silərgə mehİR-xəpkət wə hatirjəmlik bolojay! **3** Bizni Məsihtə, ərlərdə barlik rohiy bəht-bərikətlər bilən bərikətligən, Rəbbimiz Əysa Məsihning Hudasi həm Atisi mubərək bolojay! **4** Qünki U bizni, muhəbbət iqidə bolup Əzining aldidə pak-mukəddəs, daoşiz turuximiz üqün alam apiridə kilinmay turupla talliwalojanidi; **5** U Əz iradisigə yakkini boyiqə bizni aldin'ala Əysa Məsih arkilik Əzigə oşullukğa qəbul kilixğa bekitkənidi; **6** bu ixta Uning mehİR-xəpkitining uluşlukioşa mədhiyə oqalidü; qünki U mehİR-xəpkiti bilən bizni Əz səyginidə xapətləndürgenidi. **7** Biz Uningda [Atining] mehİR-xəpkitining molluki bilən Uning keni arkilik kulluktin hər kilinixğa, itaətsizlikirimizgə karita kəqürümgə muyəssər bolduk; **8** U [bu mehİR-xəpkətni] barlik danalix həm pəm-parasət bilən bizgə zor tartuqlidiki, **9** — U Əz kəngligə pükəkən güzəl həhixi boyiqə iradisidiki sirmi, yəni wəqit-zamanlarning pixip yetilixini idarə kilixi bilən barlik məwjudatlaroşa, yəni ərlərdə bolojanning həmmisigə, zeminda bolojanning həmmisigə Məsihni bax kilip ularni Məsihtə jəm kilix məksitini bizgə ayan kildi; **11** Uningda biznu Hudašoşa miras kilinojan; biz xu məksəttə barlik ixlarni əkil-iradisi boyiqə idarə Kiləşuquning nixani bilən xu ixkə aldin'ala bekitilgenidük; **12** xuning bilən Məsihni əwwal tayanq kiləjan bizlə Uning xan-xərpining uluşlukini namayan kiləjan kiləşuq bolduk; **13** həkikətning kalam-səzini, yəni nijatjənglardiki hux həwərnə anglap silərmu Uningoşa tayandinglar — wə Uningoşa ixəngininglarda, silər wədə kilinojan Mukəddəs Roh bilən məhürləndinglar. **14** Hudaning xan-xərpining uluşlukini namayan kilinip, iglikli üzü-kesil hər-nijat kilinoşuqə, Mukəddəs Roh mirasimizning «kapalət»i bolidü. **15** Xuning bilən, silərnin Rəb Əysašoşa baqləjan etiқadinglar wə barlik mukəddəs bəndilərgə boləjan muhəbbitinglar toşuruluk angliəjandin tartip, **16** dualirimda silərnə əsləp, silər üqün rəhmət eytixni tohtatmidim; **17** tiləyoşinin xuki, Rəbbimiz Əysa Məsihning Hudasi, xan-xərpəning Iğisi boləjan Ata silərnin Uni toluq bilixinglaroşa danalix həm wəhiyni əzləxtürgüqi rohnə ata kiləşuq, **18** xuning bilən silərnin kəlbətiki kəzilringlar roxənləşip, Uning qəkirikəšoşa baqlənojan ümidning nemilikini, Uning mukəddəs bəndiləridə boləjan xərpəlik mirasining kimmətlilikini **19** wə Uning ixəngüqi bizlərgə zor küqi bilən karətkan kudritining həsəbsiz büyüklikini bilip yətkəşisilər; **20** dəl xu kudrətni U Məsihni əlümdin tirildürüp, ərlərdə Əzining ong yenidə olturoşuqimida Uningda yürgüzgənidi; **21** pəkət bu zamandila əməs, bəli kəlgüsi zamandimu Uni barlik həkümranliktin, həküktin, küq-kudrəttin, hojayinliktin wə barlik tiləşə elinidojan hərəkəndə nam-xərpətin kəp üstün koşojan; (aiōn g165) **22** barlik məwjudatlarını Uning putliri astioşa koyup, jamaət üqün Uni həmmigə bax boluxğa ata kiləjan. **23** Jamaət bolsa Uning teni, yəni həmmini həmmə jəhəttin Tolduroşuqining mukəmməl jəwhiridür.

2 Wə silər bolsanglar, kəbihlikliringlar həm gunəhliringlarda əlgən bolup, **2** bu dunyaning dəwrigə əgixip, həwəning həkükini tutkan həkümədarəşa, yəni bügünki kündə itaətsizliktin boləjan pərzəntlərnə kutritiwatkan roşğa əgixip, bu ixlarda ilgiri mangəjansilər; (aiōn g165) **3** biz hər birimizmu ilgiri xularning arisida ətlirimizdiki xəhwət-həwəslərdə həyat ətküzgənmiz, ətlirimiz həm əz oy-hiyalimizning həhixlirioşa əməl kilip, baxkilarəşa oħxə, mahiyəttə «oşəzəptiki pərzəntlər» boləjanmiz; **4** biraş Huda, mol rəhim-xəpkətni kərsətküqi bolup, bizni səyğəndə bizgə kərsətkən ələmbəlx mehİR-muhəbbiti tüpəydim, — **5** hətta itaətsizliklərdə əlgən wəktimizənim, bizgə Məsih bilən billə jan kirgüzüp (mehİR-xəpkət bilən kutkuzulduşlar!), **6** bizni Uning bilən billə tirildürüp, ərlərdə Məsih Əysa bilən billə olturoşuqəjan; **7** məksiti kəlgüsi zamanlarda Uning Məsih Əysada bizgə karitəlojan məhribanlik bilən ipadiləngən xəpəitining xunqə oşəyət zor ikənlikini kəsitixtin ibarəttür; (aiōn g165) **8** qünki silər xəpkət bilənla ixənəq arkilik kutkuzulduşlar. Bu ix əzünglərdin kəlgən ix əməs, bəli Hudadin kəlgən iltipat, **9** u zadila adəmlərnin əməl-əjridin kəlməydu, bu həm həqkimning mahtanməşliqi üqündür. **10** Qünki biz Hudaning ixligən hüniridurmiz, həyrhəş ixlər üqün Məsih Əysada yaritəlojanmiz; Huda əsli bizning ularda mēngiximiz üqün bu ixlarni aldin'ala təyyarliojanidi. **11** Xunga silər əslidə ətliringlarəşa əsasən «yat əllər» dəp həsəblənoşinglarni, — insanning qəli bilən ətliridə «hətnə kilinoşanlar» dəp atəloşanlar təripidin «hətnisiz» dəp atəloşanlikinglarni, **12** xundəklə xu qəoşa Məsihsiz bolup, Israilning puqralikəning sirtida turup, wədilərnə elip kəlgüqi əhdilərnə yat bilip, bu dunyada ümidsiz həm hudəsiz yaxioşinglarni esinglarda tutunglar; **13** lekin əsli yirəklərdə boləjan silər həzir Məsihning keni arkilik yəkin kilindinglar; **14** qünki U bizning inəkləkimizdür, U ikki tərəpni bir kilip otturidiki ara tamni qəkiwətti; **15** yəni, Əz ətliri arkilik əqmənlikni tügitip, bəlgilimlərnə kərsətkən, əmrlərnə yətküzgən kənunni bikar kilip, ikki tərəpni Əzidə yengi bir adəm kilip yarətti, xuning bilən inəkləknə apiridə kildi; **16** krestkə mihlinip muxuning wasitisi bilən əqmənlikni kətl kilip, ikkisini bir tənədə Huda bilən əpləxtürdi; **17** andin U kəlip, yirəklərdə turoşan silərgimu inəkləş hux həwirini jakarlıdi, yəkindikilərgimu inəkləknə jakarlıdi. **18** Qünki hər ikkimizning Uning arkilik bir Roşta Ata aldioşa kirix həküqimiz bardür. **19** Xunga xuningdin baxlap silər musapirlər, yaşa yurttikilər əməs, bəli mukəddəs bəndilərgə wətəndəş bolisilər, Hudaning əyidikiləridin bolisilər; **20** silər rosullər wə pəyoşəmbərlər boləjan ulning üstigə kəurulməktəsisilər; binəning «burjək texi» bolsa Əysa Məsih Əzidür; **21** Uningda pütkül bina boluxğa jipsiləxturulup, Rəbdə mukəddəs bir ibadəthəna boluxğa əstip barməktə. **22** Silərmu [kəşulup] Uningda Hudaning bir turaləşuşi boluxğa Roşta birləxtürülüp kəurulməktəsisilər.

3 Xu səwəbtin silər «yat əldikilər» üqün Məsih Əysaning məhbusi boləjan mənki Pawlus — **2** (silər bəlkim mənə tapxuruləjan, silərgə Hudaning xəpkitini elip baridoşan oşəjdarlikim toşuruluk, **3** yəni Uning

manga vohiy bilan sirni ayan qilganliki toʻgʻruluk hawerdar boluxunglar mumkin (mən bu toʻgʻrisida ilgiri az-paz yazoʻanidim; 4 silor unı okuʻojininglarda, Məsihning siri toʻgʻruluk yorutuloʻanlikimni bilip yetisilar) 5 ilgiri dawlarda bu sir insan baliliriya Uning muʻkaddas rosulliri wə pəyoʻəmbərlirigə Roh arkilik hazirkidək enik wəhij kilinoʻandək, ayan kilinoʻan əmas. 6 Demək, H wəhər arkilik «yat əldikilər»din bololanlarmu ortək mirashorlar, tandiki ortək əzalar, Məsih əysada boləjan wədidin ortək bəhriḡmən boləquqilar bolidu; 7 Hudaning xəpkiti manga elip kəlgən iltipāt bilən, Uning kiuq-kudritining yūrgüzūlūxi bilən, mən bu ixʻəa hizmətkar kilip təyinləndim; 8 manga — muʻkaddəs bəndiliri iqidiki əng təwinidinmu təwən boləjan manga muxu iltipāt, yəni əllər arisida Məsihning mələrligisiz baylikliri toʻgʻruluk hux həwər jakarlaw 9 wə xundakla həmmiḡni yaratkən Hudada yoxurun bolup kəlgən bu sirning kəndək əməlgə axuruluxi toʻgʻruluk həmməylənni yorutux hizmiti amanət kilindi. (aiōn g165) 10 Buning məksiti ərxlərdə boləjan həkūmranlarəya həm həkūqlarəya Hudaning kəp tərəplimilik danaliki jamaət arkilik hazir axkarə kilinixtin ibarəttur. 11 Bu ix bolsa, Uning Məsih əysa Rəbbimizdə ijra kilinoʻan mənggūlūk muddiasi boyiqidur; (aiōn g165) 12 Uning ixənəq-sadiklik i arkilik biz jasaratkə həm Hudaning aldiəya hatirjəmlilik bilən kirix həkūqiəya igə bolduk; 13 xuning uqūn silərdin ətūniməni, mening silər uqūn tartkən japa-jəbirilirm tūpəylidin pərixan bolmanglar; qūnki bu ix silərnin xan-xəripinglar bolidu). 14 Mən xu səwəbtin tizlirimni Atioya tūkimənki, 15 (asman-zemindiki barlik atilik munasiwətlər Uningdin «ata» namini alidu) 16 U Əz xan-xəripidiki bayliqlər bilən, Roh i arkilik silərnə iqki dunyayinglarda küqləndürgəy; 17 xuning bilən Məsih kəlbinglarda ixənəq arkilik turup, silər mēhir-muḡəbbət iqidə yiltiz tartəjan, ul selinoʻan, 18 barlik muʻkaddəs bəndilər bilən billə Məsihning muḡəbbətinin kəngliki, uzunluk, qongkurluk i wə egizlikini qūxinip igilawaləysilər; yəni adəmnin bilip yetixidin həssiləp exip qūxidioʻan Uning muḡəbbətinini bilip yətkəysilər, xuningdək Hudaning mukəmməl jəwhiri bilən tolduruləysilər. 20 Əmdi iqimizdə yūrgüzidioʻan kudriti boyiqə barlik tilikimiz yaki oylioʻanlirimizdinmu həddi-həsabsiz artuk wujudkə qikirixkə kədir Boləquqioya, — 21 Uningəya dəwrnin dəwrgiqə, əbədil'əbadgicə jamaəttə Məsih əysa arkilik xan-xərap boləy! Amin! (aiōn g165)

4 Əmdi xu səwəblərdin, Rəbning məhbusi boləjan mənki, [Hudaning] silərnə qəkirəjan [biyūyik] qəkirikioya layik ḡalda mēngixliringlarni ətūnimən, 2 həmmə ixta kəmtərlik wə yuxaw-mulayimlik bilən, səwrənlilik bilən, bir-biringlarəya muḡəbbət iqidə kəng kərsək bolup, 3 inək-hatirjəmlilikning rixtisi bilən, Rohə boləjan birlikni tutuxkə intilixinglarni [ətūnimən]. 4 Tən birdur, Roh birdur, — huddi qəkiriloʻaninglarda, ohxax bir arzu-ūmidkə qəkiriloʻaninglardək, — 5 9 Aozinglardin heqkəndək iplas səz qikmisun, pəkət angliouqilarəya xəpəkə yətsun uqūn, əhtiyajkə uyoʻan wə adəmnə kurup qikidioʻan sēzlərnə eytinglar. 30 Hudaning Muʻkaddəs Rohioya azab bərmənglər; qūnki

Məsihning iltipatinin əlqimi boyiqə xəpəkət təkdin kilinoʻandur; 8 xunga, muʻkaddəs kitabta [Huda] eytkinidək: — «U yukiəyo qətūrilidi, [Insanlarni] tutkən qiloʻuqlarni U Əzi əsir kilip elip kətti, Həm insanlarəya iltipatlarni təkdin kildi». 9 Əmdi «kətūriləngən» zat bolsa, [awwal] yərnin tegigə qixkən zatning Əzi əməsmu? 10 Qūxkən zat bolsa barlik ərxlərdin yukiəyo qətūriləngənnin dal Əzidur; kətūrilūxining məksiti, aləmnin barlikini tolduruxtin ibarət; 11 Xunga, bəzilərnə rosullar, bəzilərnə pəyoʻəmbərlər, bəzilərnə hux həwərqilər, bəzilərnə bakkuqi wə yaki təlim bərgūqilər kilip təyinləngən dal Əzidur. 12 Bularning məksiti muʻkaddəs bəndilərnə hizmət wəzipsigə, jūmlidin Məsihning tenini kurup qixkə korallandurup kamalətkə yətküzixtin ibarət; 13 wəzipə həmmimizning etikətdə həm Hudaning Oqlini toluk tonuxta birlikkə keliximizgicə, kamil adəm bolup yetixip qixkiximizəyoqə, — yəni Məsihning mukəmməl jəwhiri gəwdiləngən kəddi-kamət əlqimigə yetiximizgicə dawamlaxturulmaqta; 14 xundək boləjanda, yəne gədək balilərdin bolmay, adəmlərnin kuwlukidən oylap qixkən aldamqi niyət-pilanliri bilən, ularning ḡylə-nəyringidin qixkən təlimatinin dolkunliridin urulup, uynin ḡərḡil xamilida uyaq-buyaqkə uqururup kətməymiz; 15 əksiqə, mēhir-muḡəbbət iqidə turup həkikətkə berilip ix kəriup, bəximiz boləjan Məsihə bəqlinixta ḡər jəhəttin esūp yetilidioʻan bolimiz; 16 Uningdin pūtkūl tən, əzaliri bir-birigə jipsilaxturulup, ozukluk təminligi qə hərbir əgə arkilik bir-birigə tutaxturulup, ḡərbir əzanin əzigə has əlqəngən wəzipini ətixi bilən barəjanqə əstūrilūp, muḡəbbət iqidə əz-əzini kurup qixkə ixlimətkə. 17 Xunga xuni eytiməni, Rəbtə əz tapilaymənki, yat əllərninidək, yəni ularning əz oy-pikirlirinin bimanilikidə mangəjinidək mēngiwərməsliliklar kerək; 18 ular kəlbining kattiklikidin kelip qixkən bilimsizlik tūpəylidin, Hudaning ḡayətidin ada-juda kilinip, qūxənqisi karəngəylik kətkən, 19 ar-nomusni taxliwetip, nəpsaniyətqiliki awup ḡərḡil iplasliklarni yūrgüzixkə, kayp-sapaəya bərilgən. 20 Əmma silər bolsanglar, Məsihni xundək yolda əginip tonuəjan əməssilər — 21 (həkikətnin əysada boləjində, uni həkikətnə angliəjan, uningda əgitiləngə bolsanglar) — 22 demək, ilgiri turmuxunglarəya has boləjan, aldamqi arzu-həwəslərgə əgixip əzini buləyoqə «kəna adəm»ni seliwetip, 23 oy-zəḡninglarning rohida yengilinip, 24 Hudaning ohxaxlikioya əsasən, həkikəttin qixkən həkkanilylikə wə pak-muʻkaddəslikə yaritiloʻan «yengil adəm»ni kiwiwelixinglar kerəktur. 25 Xuning bilən yaləjanqilini seliwetip, ḡərbirimiz əz yəkinlirimiz bilən həkikətni sēzlixəyli; qūnki biz bir-birimizgə nisbətən bir tənning əzaliridurmiz. 26 «Aqkixlininglar, əmma gunah kilmanglar»; oəzippinglar kün patkuəp dawam etiwərmisun; 27 yaki Ibliskə heq orun kəyup bərmənglar. 28 Oqri ikkinqi oəyriklik kilmisun; əksiqə u mēhnət kilip ikki kəlioəya tayinip ḡalal ix kilsunki, ḡajiti boləjanlarəyimu belip bərgūdək əz tapkəni bolsun. 29 Aozinglardin heqkəndək iplas səz qikmisun, pəkət angliouqilarəya xəpəkə yətsun uqūn, əhtiyajkə uyoʻan wə adəmnə kurup qikidioʻan sēzlərnə eytinglar. 30 Hudaning Muʻkaddəs Rohioya azab bərmənglər; qūnki

silər Uning bilan hər-nijat küni üqün mehürlängensilər; **31** özünglardin hərəkandak eq-adawət, aqqiq-ojəzəp, xəhər, jedəl-majiralar, til-ahənət həmdə hərhil kəbə niyətlərni neri kilinglar; **32** bir-biringlaroşa mehriban, yumxaq dillik bolup, Huda Məsihtə silərni kəqürüm kilöjində bir-biringlarni kəqürüm kilinglar.

5 Xunga Hudaning səyümlük pərzəntliridin bolup, Uni ülgə kilinglar; həmdə Məsih bizni səyü, Özini biz üqün Hudaəja huxpurak süpitidə hədiyə-kurbanlik boluxka atap pida kilöjəndək silərni muhəbbət iqidə menginglar. **3** Əmma mukəddəs bəndilərgə layik həltdə, buzukluk, hərəkandak paskinilik yaki nəpsaniyətiqilik aranglarda həttə tilöjimu elinnisun; **4** Xundakla iplaslik, əhmikənə paranglar yaki qakina qakqaklarnu tilinglaroşa elinnisun — bularnu muwapik əməstür — bəlkə aqzınglardin təxəkkürlər qıqsun. **5** Qünki xuningdin həwərdarsilərki, hərəkandak buzukluk kilöjuqi, napak bolöjuqi yaki nəpsaniyətiqi kixi (bundak kixi əməliyəttə bir butpərəskə barawər) Məsih wə Hudaning padixahlıqıəja mirashor bolalmaydu. **6** Həqkimgə özünglarni kuruk gəplər bilən aldatmanglar; qünki bu ixlər tüpəylidin Hudaning oşəzipti itaətsizliktin bolöjan pərzəntlərinin bəxiəja qüxidu. **7** Xunga ularoşa muxu ixlərdə xerik bolmanglar; **8** qünki silər əsli karangöjulük idinglar, lekin hazır Rəbdə yoruklukşilər; yoruklukning pərzəntlirigə layik menginglar **9** (qünki yoruklukning mewisi toluq mehribanlik, həkkanıylik wə həkikəttin tərkib tapkandır), **10** nemə ixlərinin Rəbni hürsən kilidöjanlıqini əginip ispatlanglar. **11** Karangöjulükteki mewisiz ixlər bilən qetilir qalmanglar; əksiqə, ularni eqip ayıblanglar; **12** qünki ularning yoxurunqə ixligənirini həttə tiləja elixmu nomus ixtur. **13** Əmma yorukluk bilən ayıbləp axkarılanöjan hərəkandak nərsə oquq kərtinidu; yorukluk axkarılanöjan həmmə nərsə yoruklukka aylinidu. **14** Xuning üqün U mundak dəydu: — «Oyojan, əy uyküqil! Tiril ölüklər arisidin! Wə Məsih seni parlap yoritidu». **15** Xuning üqün silərinin mengiwatqan yolunglaroşa ehtiyat bilən dikqət kilinglar; yolunglar nadanlarningkidək əməs, danalarningkidək bolsun; **16** wəqit-pürsətni oşəniyəmət bilip tutuwelinglar; qünki muxu dəwər rəzilur. **17** Bu səwəbtin nadan bolmanglar, bəlkə Rəbning iradisining nemə ikənlikini qüxəngüqi bolunglar; **18** Həraqarab iqip məst bolmanglar; xundak kiliq adəmnə xallaklaxturidu; buning orniəja Rohka tolduruöjuqi bolunglar, **19** bir-biringlaroşa zabur-nəoşimilər, mədhıya küyliri wə rohiy nahxilər eytixip, qəlbınglarda nahxa-nəoşimilər yangritip Rəbni mədhıyilənglar; **20** hərdəim həmmə ixlər üqün Rəb əysə Məsihning namida Huda həm Ata Bolöjuqıəja təxəkkür-rəhmət eytinglar, **21** Məsihtin əyminip, bir-biringlaroşa boysununglar. **22** Silər ayallar, Rəbkə boysunöjəndək öz ərlirınglaroşa boysununglar; **23** qünki Məsih jamaətnin bəxi bolöjəndək, ər ayalning bəxidur; Məsih yənə tənğə kutküzöjuqidur. **24** Əmdiliktə jamaət Məsihkə boysunöjəndək, ayallar ərlirigə həmmə ixtə boysunusun. **25** Ərlər ayallirınglarni səyünglər, huddi Məsihningmu jamaətni səyü, uning üqün Özini pida kilöjində kiliq jamaətni mukəddəs kiliq, «dasning süyi» bolöjan

söz-kalam bilən yayup paklandurux üqündur, **27** xuningdək jamaətni xərəplik həltdə Əzigə hazır kiliq, uni həq daşq, koruq yaki bularoşa ohxax hərəkandak nərsilərdin haliy kiliq, toluq mukəddəs wə əyibsiz kilixtin ibarəttur. **28** Xuningə ohxax, ərlər öz ayallirini öz tenini səyğəndək səyüxi kərəktur; öz ayalini səyğən kixi əzini səyğən bilən barawər. **29** Qünki həqkim əslə əzining etidin nəpərtlängən əməs, əksiqə uni ozuklanduridu həm əsraydu; bu huddi Məsihning jamaətni [ozuklanduridöjiniəja həm uni əsraydöjiniəja] ohxaydu. **30** Qünki biz Uning tenining əzaliridurmiz: — **31** «Xu səwəbtin ər ata-anisning yenidin ayrılıp, öz ayalıəja baölınıdu; ikkisi bir tən bolidu». **32** Bu sir intayin qongkurdur; əmma mən hazır Məsih wə jamaət toşuruluk səzləwatimən. **33** Əmma silərni hərbinglar öz ayalinglarni özünglarni səyğəndək səyünglar; ayal bolsa, eridin əyminip, uni hərmətlisun.

6 Balılar, Rəbdə ata-aniliringlaroşa itaət kilinglar; qünki bu durusdur. **2** «Atangni wə anangni hərmətlə» — bu bolsa öz iqigə wədini alöjan birinqi əmrdir — **3** «Xuning bilən sening ixlirigə kutluk bolidu, zeminda uzun ömür kərisən» — [dəp wəda kilingöjan]. **4** Silər atılar, baliliringlarni hapa kilmanglar, bəlkə ularni Rəbning tərbiyisi həm kərsətmisidə bəkinglar. **5** Silər kullar, əttin bolöjan hojayingınglaroşa Məsihkə itaət kilöjininglərdək qin kənglünglardin əyminix wə titrəx bilən itaət kilinglar; **6** pəkət kez əladidilə hizmet kiliq, adəmnə hux kilöjuqi kullardin bolmanglar, bəlkə Məsihning kullirining süpitidə Hudaning iradisini jan-dil bilən bəja kəltüringlar, **7** adəmlərgə əməs, bəlkə Rəbgə qin dilinglardin hizmet kilinglar; **8** xuni bilgənki, hərəkandak adəm birər yaxxilik kilsə, məyli u qul bolsun yaki hər bolsun, xu ix Rəbdin uningəja yanidu. **9** Silər hojayınlar, kullirınglaroşımı ohxax yol bilən muamilə kiliq, ularoşa həywə kilixtin qol üzünglar; qünki ularningmu wə silərnıngmu hojayingınglar ərxtidur, Uningdə hərəkandak adəmnıng yüz-hatirisi ni kiliq degənnıng yoklukini bilisilər. **10** Ahirdə, kərındaxlar, Rəbdə wə Uning küq-kudritidə küqləndürülinglar; **11** İblisning hiylə-nəyrənglirigə təqabil turuxunglar üqün Hudaning pütkül sawut-yariöjini kiyiwelinglar; **12** qünki elixidöjiniənimiz ət wə qan igiliri əməs, bəlkə həkümranlar, hokukdarlar, bu dunyadiki karangöjulükni baxkurojuqi dunyawı əmirlər, yəni ərlərdə turuwatqan rəzil rohiy küqlərdur. (əİÖN q165) **13** Muxu wəjdin özünglaroşa Hudaning pütün sawut-yariöjini elip artinglarki, rəzillik künidə bərdaxlik bilən kattik turidöjan, ahir həmmə ixti ada kiliq, yərnı qing dəssəp turidöjan bolisilər. **14** Əmdı qing turunglar — həkikət bəlwəöjini belınglaroşa baöləp, məydənglərgə həkkanıylik sawutini kiyip, putunglaroşa hatirjəminaklık hux həwirini yətküzüxkə təyyarlık qorukini kiyip, yərnı qing dəssəp turunglar. **16** Bu ixlarning həmmisidə iman-ixənəqning kəlkınini qoləja elinglar; uning bilən silər rəzil bolöjuqıning barlık ot oklirini eqürıwətləyidöjan bolisilər. **17** Həmdə bəxinglaroşa nijatning dubuloşisini kiyip, Hudaning söz-kalamini, yəni Rohning kiliqini elinglar; **18** həmmə wəqit-pəsildə Rohəta hərhil dua-tilawət həm iltija bilən dua kilinglar; dəl bu ixtə kəʼiy hoşyar turup barlık mukəddəs bəndilər üqün hər tərəplimə dua-iltijalar kilinglar;

19 mən üçünmu dua kilinglarki, — eoziz aqkinimda
manga sözlər kəlsun, hux həwərning sirini dadillik
bilən axkarə kılay. **20** Mən dəl xu ixka zənjirlər bilən
baqlanojan əlqimən; xunga kilixka tegixlikim boyiqə,
[hux həwər yətküzüxtə] dadillik bilən söz kiliximoja
[dua kilinglar]. **21** Əmdi mening toqramdiki ixlardin,
mening qandək ötüwatқанliқimdin həwərlinixinglar
üqün, səyümlük qerindax həm Rəbdə sadik hizmətkar
boləjan Tikikus silərgə həmmə ixlarni məlum kilidu. **22**
Mening uni dəl muxu ix üqün yeninglarəja əwətixim,
silərnin ixlirimizdin həwərdar boluxinglar wə uning
kənglünglarəja təsəlli wə ilham berixi üqündur. **23**
Qerindaxlarəja hatirjəmlik, muhəbbət həm iman-ixənq
Huda'Ata wə Rəb əysa Məsihdin boləjay! **24** Rəb əysa
Məsihni əlməs-qirimas səygi bilən səygiqilərgə mehır-
xəpkət yar boləjay!

Filippiliklaroʻa

1 Əysa Məsihning kulliri bololan Pawlus wə Timotiydin, Filippida turuwatqan, Məsih Əysada bololan barlik mukəddəs bəndilərgə, yetəqkilar wə hizmətqilərgə salam! **2** Silərgə Huda'Atimiz wə Rəb Əysa Məsihtin mehir-xəpəkt wə hatirjəmlik ata kilinoqaj! **3** Hərketim silərnı əsliginimdə mən Hudayimoqə təxəkkür eytimən, **4** hərketim dua kilənimda, silərnıng birinqi künidin tartip bügüingə kədar hux həwər hizmitigə bololan həkmarlikinglar tüpəylidin tohtimay xad-huramlik bilən silərgə dua-tilawət kiliwatimən; **6** qünki mening dəl xuningoqə ixənqim kamilki, silərdə yahxi ixni Baxliyoqı bu ixni taki Əysa Məsihning küniqigə kamalətkə yetküzitp tamamlaydu; **7** mening həmminglar toqrulək xundək oylixim toqrıdur; qünki mən kəlbınglardıurmən; mən zındanda zənjirlənginimdı wə hux həwərnı akliqinimdı, dəlilliginimdı [Huda manga yetküzgən] mehir-xəpəktin silərmu ortək bəhrimən bolısilər. **8** Mening Məsih əysaning iq-baqrıda bolup silərnı xunqilik təlpünitp seojınoanlikimoqə Huda Əzi gıwahıqdır. **9** Mening dua-tilawatinı bolsa, silərnıng muhəbbitinglarning hertərəplimə bilim wə ətraplık sawat bilən yorutulup tehimu exip taxkayki, **10** silər nemə ixlarning əwzəl ikənlikini pərk etəlaydıoqan bolup, Məsihning künidə pak-dıyanətlik, əyibsi bolısilər **11** həmdə Əysa Məsih arqılık bololan, Hudaning xan-xəripı həm mədhıyisini elip kelidıoqan həkkanıylikning mewisi bilən toldurulısilər. **12** Bıraq silərgə xuni həwərləndürməqimənki, i kərındaxlar, mening bu əhwalim əməliyəttə hux həwərnıng tehimu kəng tarkilixi üqün türtkə boldı; **13** Qünki mening kamilixim Məsih üqün ikənliki imperator ordısidiki qarawulhanidkilərgə wə baxqə həmməyləngə ayan boldı. **14** Xuning bilən kərındaxlarning kəpinqisi mening kamilixim tüpəylidin Rəbgə tayinip [Hudaning] səz-kalamini qorkmıy səzəlxə tehimu jür'ətlik boldı; **15** dərwəkə, bəziliri həsət kilip yaki rıqabətlixip, bəziliri aq kəngüllük bilən Məsihni jakarlaydu; **16** keynikiliri bolsa bərhək muhəbbəttin, mening hux həwərnı aqlar ispatlixim üqün muxu yərgə qoyuloqanlikimni bilgənlikidin xundək kilmaqta; **17** Aldinkiliri bolsa qın kənglidin əməs, bəlki xəhsiyətqilikidin, mening zənjirləngən dərdimgə dərd qoxmaqı bolup xundək kilmaqta. **18** Əmdi bularoqə nemə degülük? Qandakla bolmısun, toqrə niyəttin bolsun sahtiliktin bolsun, ohxaxla Məsih jakarlinıdu; mən xuningoqə xadlinimən; bərhək, dawamlik xadlinıwerimən. **19** Qünki dualinglar wə Məsih əysaning Rohning kuwəwətlixi arqılık bu ixlər nijat-kutkuzuluxuməqə mədət bolıdu dəp bilimən, **20** — demək, təkəzəllikim wə ümid-istikim boyiqə heq ixta hijalətqiliktə qalmastin, tirik yaki əlik bolay, hərdaim bolojinidək həzırmu toluq jasarət bilən Məsih tenimdə uluqlansun! **21** Qünki manga nisbətən həyatimning ezi Məsihdır, əlüh bolsa tehimu paydılıktır. **22** Jenim tenimdə kəlsa, əmdi nesiwəm yənə mewilik hizmət bolıdu; lekin kaysisini əwzəl bilip tallıweliximni bilməwatimən; **23** mən həyat bilən mamat otturısidə kısılip qaldım; qünki bu dunyadin ayrılıp, Məsih bilən billə boluxqə intizarmən — bu ix ziyadə əwzəldır; **24**

əmma silər üqün jenimning tenimdə kəlixı tehimu zərürəqə dəymən. **25** Əmdi buningəqə ixənqim kamil bolup, silərnıng etiəkəda əloqə ilgırlıxinglar həm xad-huram boluxunglar üqün mən silər bilən billə kəlip dawamlik turımən dəp bilimən; **26** xuning bilən mening silərgə yənə həmrəh bolojinim wəjıdin mən arqılık Məsih əysada pəhırlinip tənənə kilixinglar tehimu ziyadilixıdu! **27** Pəkət əzınglarnı Məsihning hux həwirigə layik tutunglarki, mən yeninglarəqə berip silər bilən didarlxəndımu, silərdin ayrıləndımu, ixliringlardin anglaydıoqinim silərnıng bir roh bir janda bolup qing dəsəp turup, hux həwərdiki etiəkədnıng yolıda kürəxkə intilıwatkinglar, **28** xundakla qarxi qıkkıqılarning heqkandək wəhımilıridin patıparək bolup kətmiginınglar bolsun; silərdiki bu əjəyrət, ularəqə həlakətnıng bəlgisi, silərgə bolsa kutkuzuluxunglarning alamiti, xuningdək əlayitən Hudadin kəlgən bir alaməttır; **29** Qünki Məsihning yolıda silərgə pəkət Uningəqə ixinixnila əməs, yənə Uning üqün horlukqə uqraxmu nesiwə kilinoqandır. **30** Qünki silər ilgiri mənə kərginınglardək wə xuningdək həzır angliqojinınglardək mən yolukqan kürəxkə silərmu yolukmaqıtısilər.

2 Əgər əmdi Məsihtə rıqəbət bar deyilsə, muhəbbətnıng təsəllisi bar deyilsə, Rohning sırdaxliki bar deyilsə, kəlbədə iq əqrıtıxlər həm rəhimdillik bar deyilsə, **2** — əmdi ohxax bir oy-pikirdə bolup, bir-biringlarəqə ohxax muhəbbəttə baqlıniq, bir jan bir niyəttə bolup, aranglarda heq ix rıqabəttin yaki quruq xəhrətpərəsliktin bolmısun; əksiqə, oy-hiyalinglarda kikiq peillik bolup hərbinglar baxkilarnı əzınglardin yukiri dəp bilinglar; xundək boləqanda xad-huramlikimni kamil kilısilər. **4** Hərbinglar pəkət əz ixliringlarəqə kəngül bəlip qalmay, bəlki baxkilarningkigimni kəngül bəlunglar. **5** Məsih əysada bololan oy-poziyyə silərdımu bolsun: — **6** U Hudaning tip-xəklidə bolsımu, Əzini Huda bilən təng kilixini olja kilip tutuwalmıdi; **7** əksiqə, U Əzidin həmmını kurukdidi, Əzigə kulning xəklini elip, İnsanlarning sıyaqıqə kirip, insanıy təbiəttin ortəkədx bolup, **8** Əzini təwən kilip, Həttə əlümgiqə, yəni krestiti əlümgiqə itətmən boldı; **9** Xunga Huda Uni intayin yukiri kəttürüp mərtıwilik kildi, Uningəqə hərəkəndək namdin üstün boləqan namni beojıxlidiki, **10** əysaning namıqə asmanlarda, yər yüzidə həm yər astıdə barlık tızlar pükülüp, **11** Huda'Atıqə xan-xərəp kəttürüp hər bir til əysa Məsihning Rəb ikənlikini etirap kilıdu. **12** Xuning bilən, ay seytümlıklirim, silər həmixə itəət kilojinınglardək, pəkət mən yeninglarda bolojinımdıla əməs, bəlki həzırkədək mən silərdin neri boləqanda tehimu xundək itəət bilən əymınixtə, titring halda əz nijatinglarnı hertərəpkə tətbiklxəqə intilinglar. **13** Qünki Hudaning güzəl həhıxi boyiqə silərnıng itradə tiklixinglarəqə wə xuningdək uni əməlgə axuruxunglarda iqinglarda ixlıguqı Uning Əzıdur. **14** Həmmə ixlarnı oquduqıximay yaki talax-tartix kilmay kilinglar; **15** xuning bilən silər əyibsi, sap dilik bolup, bu dəwrdiki təttir, əsəbbiy adəmlər otturısidə yaxap, ularning arısidə dunyəqə yorukluk bərgüqılərdək parlap, Hudaning daqısz pərzəntlıri bolısilər; **16** xuningdək həyatning səz-kalamini sunup bərgüqi bolojinglar tüpəylidin, mən silərdin Məsihning künidə bıkar yügürməptimən, bıkar

japa tartmaptimən dəp pəhirlinip təntənə kilaylaydiojan bolimən. **17** Hətta mən «xarab hədiyə» süpitidə etikadlingardiki qurbanlik həm hizmət-ibadətning üstigə quyulsammu, mən xadlinimən, xundaqla silər bilən billə ortaq xadlinimən. **18** Silərmu ohxax yolda xadlinisilər wə mən bilən billə ortaq xadlinixinglar kerək. **19** Ləkin mən Rəbdə pat arida Timotiyni yeninglaroşa əwətxini ümid kilimənkə, əhwalinglarni anglap mənmu hux bolsam; **20** qünki yenimda uningoşa ohxax, dilimiz bir boləjan, ixlinglaroşa qin dilidin kəngül bəlgüqi baxqa adam yoktur. **21** Qünki həmmə adəm Əysa Məsihning ixlirioşa əməs, bəlki əzining ixliri bilən xuoqullinixkä intilidu; **22** əmma silər uning salahiyitini, uning hux həwərnəning hizmitidə huddi atisioşa həmrah bolup ixləydiojan balidək mən bilən birgə mənənat singdürgənlikini bilisilər. **23** Əmdi aqiwitimning kəndək bolidiojanlikini enik bilgən həman, uni dərhal məngduruwetixni ümid kilimən; **24** əmma əzümning yeninglaroşa pat arida baridiojanlikimoşa Rəb arkilik ixənqim bar. **25** Əmma buningdin əwwal mening kerindixim, hizmətdixim həm səpdixim boləjan, silərnəning əlqinglar həm həjaitimdin qikkən qurbanlik yardimlingarni yetküzgüqi Əfəroditni yeninglaroşa əwətxini zərür taptim, **26** qünki u həmminglaroşa seojinip təlpüngənidi həm silərnəning uning kesəl həlidin həwər tapkinginglar tūpəylidin əzabləndi. **27** U dərwəkə kesəl bolup əjəlgə yekinlixip kəldi; ləkin Huda uningoşa rəhİM kildi; həm mening dərdimning üstigə dərd bolmisun dəp yəloquz uningoşa əməs, bəlki mangimu rəhİM kildi. **28** Xuningdək uning bilən yənə kərūxūp xadlinixinglar wə xundaqla əzümgə nisbətən dərdirimni əzaytix üqün uni təhimu jiddiy yoloşa salmaqimən. **29** Əmdi uni xad-huramlik bilən Rəbdə qəbul kilinglar həm uningdək adəmlərgə hərəmət kilinglar; **30** qünki u Məsihning hizmitini dəp, silərnəning mənəna kilməkcqi boləjan yardiminglarni bejirixta yolukқан boxlukni toldurup əjəlgə yüzlinip, əz jenini təwəkkül kildi.

3 Ahirida, əy qerindaxlirim, Rəbdə xadlininglar! Bularni silərgə qayta yəzix mən üqün əwariqilik əməs, bəlki silərgə əmanlik elip kəlidu. **2** Itlardin həzi bolunglar, yəmanlik kילוquqlardin həzi bolunglar, «tilim-tilim kəsküqilər»din həzi bolunglar! **3** Qünki həkikijiy sünnətlilər bolsa Hudaning Rohi arkilik ibadət kילוquqi, Məsih Əysadin pəhirlinip təntənə kילוquqi, ətkə tayanmaydiojan bizlərdurmiz. **4** Meningmu ətkə tayanquqilikim bar! Baxqilar «əz ətlirimgə tayansam bolidu» desə, mən təhimu xundək; **5** sünnətkə kəlsək, mən tuəququlup səkkizinqi küni sünnət kilindim; Israil millitidin, Binyaminning qəbilisidinmən, «İbraniylarning ibraniyisi»mən; Təwrat-qanuni təərəptin eytkənda, «Pərisiy» məzhəpidimu boləjanmən; **6** Hudaəşa boləjan kizəjojnlikimoşa kəlsək, jamaətkə ziyankəxlik kילוquqi idim; Təwrat qanuni tələp kילוqan həkkaniyilikka kəlsək, əyibisiz idim; **7** əmma mənəna nəmə ix «paydilik» bolsa, bularni Məsih səwəbidin ziyənlik dəp həsəblidim; **8** Məsih Əysa Rəbbimni tonuxning əwzəlliki wəjədin, mən baxqa həmmə ixni ziyənlik dəp həsəbləymən; mən dərwəkə Uning üqünmu həmmidin məhrum boləjan; bərhək, Məsihkə erixixim üqün bularni nijəsət dəp həsəbləymənki, **9** Məsihtə bolup, əzümdeki kəndəktur

həkkaniylik (Təwrat qanunidin qikkən həkkaniylik)tin wəz keqip, Məsihning etikad-sadiklik arkilik boləjan həkkaniylik, yəni etikad arkilik Hudadin boləjan həkkaniylikka erixələymən; **10** muddiayim Uni tonuxtur, — yəni Uning əlūp tirilixining kük-qüdrətidə yaxap, Uning əzabliərioşa sirdax-həmədəmlikdə bolup, Uning əlūmini ülgə kilip əzgərtilip, **11** xundaqla mumkin qədər əlūmdin tirilixkə yetixni muddia kilimən. **12** Ularoşa erixitim yəki kamalətkə yəttim deməkcqi əməsmən; ləkin Məsih Əysaning mənəni tutuwəlixida boləjan muddianixanini əzüm tutuwəlsam dəp qəqip yürməktimən. **13** Qerindaxlar, mən əzümni uni tutuwəldim dəp qəriməymən. Pəkət xu bir ixnəla kilimənkə, ətūp kətkən ixlarni untup, əldimdeki ixlaroşa intilip, **14** nixanni qoşlap, Hudaning Məsih Əysada boləjan büyük qəkirikdikidi in'əmioşa qarap qəqip yürməktimən. **15** Əmdi arimzidin kimki pixip yetilgən bolsa xu oy-məksəttə bolayli. Əgər bəxkixip oy-məksəttə bolsanglar, Huda bunimu silərgə kərsitip beridu. **16** Qəndəklə bolmisun, kəndək əlqəmgə yətkən bolsək, xu əlqəm boyiqə qədəm besiwəyli. **17** Mənəni ülgə kilip əgixinglar, əy qerindaxlar, xundaqlə biz silərgə tikləp bərgən nəmənə boyiqə ohxax yolda mənəjanlarojimu kəzūinglarni tikip, ulardin əgininglar. **18** Qünki silərgə kəp qətim eytkinimdək, wə həzirmu kəz yaxlirim bilən qayta eytimənkə, nuroqun kixilər Məsihning krestioşa dūxmən bolup mənəgməktə. **19** Ularəning aqiwiti həlakəttur, hudasi əzining qərnidur, xəripi kiliq mahtənojni əz nomussizlikidur, oyliəjanliri pəkət bu dunyadiki ixlardur. **20** Həlbuki, bizning puqrəlikimiz bolsa ərxətidur, biz dəl xu yərdin Nijatkarəning qūxūxini intizarlik bilən kütməktimiz — U bolsa Rəbbimiz Əysa Məsihdur. **21** U bərlək məwjudatlarni Əzigə boyunduridiojan küdrəti boyiqə bizəning əbgər bu tenimizni əzgərtip, Əzining xan-xərpəlik tenigə ohxax hələlə kəltüridu.

4 Əmdi, əy qerindaxlirim, səygənlirim wə təlpüngənlirim, mening xad-huramlikim, mening bəximəning təji boləquqilar, Rəbdə qing turunglar, i səygənlirim! **2** Ewədiyadin ətūnimən, wə Suntiəhdin ətūnimənkə, Rəbdə bir oy, bir pikirdə bolunglar! **3** Durus, mən səndimtu tələp kilimənkə, i həkikijiy həmbəyunturukluk hizmətdixim, bu ayallarning yardimida boləjin; mənəna ular mən wə Klimənt bilən billə, xundaqlə namliri «həyatlik dəptiri»gə hatiriləngən bəxka hizmətdaxlirim bilən billə hux həwər hizmitini ilgiri sūrxətkə birgə kūrəx kילוqan. **4** Rəbdə xadlinglar; mən yənə eytimənkə, xadlinglar! **5** Silərnəning mulyəimlikinglar pütkül insanəşa ayan bolsun; Rəb yəkəndur! **6** Həq ix toəqruluk əndixə kilmənglar; bəlki hər bir ixta təxəkkür eytip tilikinglarni Hudaəşa dua həm iltija arkilik məlum kilinglar; **7** xu qəoqda adəmnəning oyliəjinidin exip qūxidəjan, Huda igə boləjan hatirjəmlək kəlbənglarni wə oy-pikringlarni Məsih Əysada qəoqdaydu. **8** Ahirida, əy qerindaxlirim, nəmə ixlar həkikət, nəmə ixlar əliyənab, nəmə ixlar həkkaniy, nəmə ixlar pak, nəmə ixlar hux-yəkimlik, nəmə ixlar xan-xəhrətlik bolsa, kışkisi hər kəndək ixlarda əhlək-pəzilət yəki mahtəxkə layik təərəplər bar bolsa, xu ixlarəşa kəngül qəoyup oyilinglar. **9** Məndin əgəngən, qəbul kילוqan, angliəjan wə mənədə kərgənlərnəning

hərkindiki bolsa, silər xularoşa əməl qilinglar; xundak qilojanda hatirjəmlilik İgisi boləjan Huda silərgə yar bolidu. **10** Əmdi mən Rəbdə ziyadə xadlandimki, silər hazır ahirda manga boləjan keyümqanlıqlarını kaytidin kərsətinglar (bilimənki, manga daim keyünüp kəldinglar, əmma pəkətla kərsitix pürsiti qikmidi). **11** Mən bu gepimni, birər mohtajliktin eytiwatkinim yok; qünki əhwalim kəndəklə boluxidin kət'iynezər, bərişə qanaət qilixni əginiwaldim. **12** Mən osal əhwalda yaxaxni bilimən, həm kəngriqiliktə yaxaxnimu bilimən. Hər ixta, hər əhwalda, həm toklukta həm aqlikta, həm bayaxatqiliktə həm mohtajliktə yaxaxning sirini əginiwaldim. **13** Manga küdrət Bərgüqigə tayinip həmmə ixni qilalaydişəjan boldum. **14** Həlbuki, mening kiyinqilikiməşə ortək boluxunglar bilən yaxxi qildinglar. **15** Silərgimü məlumki, əy Filippiliklar, mən Makedoniyə əlkisidin ayrilip qikkinimda, hux həwərnə baxkə yərlərgə yətküzgən dəsləptiki waqitlarda, silərdin baxkə həqkəndək jamaət berix wə qəbul qilix ixlirida mən bilən həmkarlaşmışəjan. **16** Qünki Tesalonika xəhrişidiki waqtimdimü ehtiyajim qüxkəndə silər manga birnəqqə kətim yərdəm əwətinglar. **17** Mening bundək deyixim, silərdin birər sowəatni izdəp sorioşinim əməstur, izdişinim bolsa həsəwətinglarəşə [rohiş] mewining kəp toplinixidin ibarəttur. **18** Ləkin mənəndə həmmə nərsə bar, hətta yetip axkudək bar; silər əwətkənlirilinglarni Əpəfrədittin təpxuruwelip tərəmgə sişəmay kəldim wə molqiliklə qəmdum. Bu əwətkinilinglar intayin huxbuy, Hudaşə qəbul boləşudək, xundəklə Uni hürşən qilidişəjan bir qurbanliktək idi. **19** Wə mening Hudaşim silər mohtaj boləjan həmmə nərsini Məsih əşsada boləjan xən-xəripidiki bayliqləşəşə asəşən mol təminləşədu. **20** Əmdi Hudaşimiz həm Atimizəşəşə əbədil'əbədşigəşə xən-xəşəp boləşəy! Amin. **(aiōn q165)** **21** Məsih əşsada boləjan barliq muqəddəs bəndilərgə salam yətküzüinglar. Yenimşidiki kəşindaxlardinmu silərgə salam! **22** Barliq muqəddəs bəndilərdin, bolupmu Kəşəşər [imperatorning] ordişsida boləşənlərdin silərgə salam! **23** Rəbbimiz əşsa Məsihning meliş-xəşkiti rohişinglarəşə yar boləşəy!

Kolossiliklarga

1 Hudaning iradisi bilan Məsih Əysaning rosuli boʻlgan mənki Pawlustin va kerindax Timotiydin, Kolossi xəhiridə turuwatqan muqəddəs bəndilərgə, yəni sadik kerindaxlaroqə salam! Huda Atimizdin mehīr-xəpəkət wə hatirjəmlik silərgə boloyay! **3** Biz Məsih Əysəoqə baoljoqan etiqadinglar wə barlik muqəddəs bəndilərgə baoljoqan muhəbbitinglar toqruluk angliqandin keyin, silər uqūn dua qilqonimizda silər uqūn ərxlərdə saqlaklik umid tūpəylidin Rəb Əysə Məsihning Huda-Atisioqə üzliksiz rəhmət eytimiz; **5** Silər ilgiri bu umid toqrisida hux həwərdiki həkikət səzliri arkilik angliqansilər; **6** bu hux həwər pütkül jahənoqə yetip kelip mewə berip awumakta, xundakla silərgimə yetip kelip, silər uni anglap Hudaning mehīr-xəpəkitini həkikətən bilip yətkən birinqi kündin baxlap u silərdimə mewə berip awup barmakta; **7** silər hux həwərnə səyümlük idximimiz əpəfrastin əgəngənsilər; u yardimizda Məsihning sadik hizmətqisidur; **8** u bizgə silərnəng Rohta boʻlgan muhəbbitinglarni ayan kildi. **9** Bu səwəbtin bizmū buning toqrisida angliqan kündin baxlap silər uqūn dua kilip iltija qilixni tohtatmiduk; tiləydiyqonimiz xuki, Hudaning iradisi hərtəraplik danalik wə rohiy yorutulux bilan silərdə toluq bildürilsun. **10** Xundak bolqanda silər Rəbgə layik halda hərtərapətə Hudani hursən kilip, həkəndək gūzəl ixlarda mewə bərgəndə, Hudani həkikiy bilixinglar arkilik əsūp yetilislər; **11** bizni muqəddəs bəndilərnəng yoruklukta boʻlgan mirasioqə muyəssər boluxka layik qilqan Atioqə təxəkkür eytip, Uning xan-xəraplik kudriti boyiqə hərtəraplik küq bilən hər ixlarda xadlikka toluq qidamlik wə səwr-takətlik boluxka küqləndürilsilər. **13** U bizni karəngəylikning həkūmranlikidin azad kilip, səygan Oqlining padixahlikioqə yətkəp qoydi; **14** Uningda hərlük-azadlikka, yəni gunahīrimizdin kəqürüməgə muyəssər bolduk. **15** U bolsa kərnüməs Hudaning sūrat-obrazidur, pütkül kainattiki tunjidur; **16** qūnki Uningda barlik məwjudatlar, asmandiki bolsun, zemindiki bolsun, kərnūndioqan bolsun, kərnüməs bolsun, məyli təhtlər, hojayinlar, həkūmranliklar, hoqūklarlar bolsun, barlik həmmə Uning təripidin wə Uning uqūn yaritiloqandur. **17** U həmmidin burundur, wə həmmə məwjudatlar Uningda bir-birigə baolqinip turmakta; **18** U yənə tənning, yəni jamaətning bexidur; u baxlinixtur, əgənlərdin tunji bolup tirilgūqidur; buningdiki məksət, Uning pütkül məwjudatlar iqida hər jəhəttin əng üstün orunda turuxi uqūndur. **19** Qūnki Huda Əzining mukəmməl jəwhirini Uningda turoqzuxka, **20** wə Uning arkilik barlik məwjudatlarni Əzi bilən əpləxtürüxkə layik kərgənidi, yəni, Uning kreštə təkülgən kəni arkilik inaklik elip gəlgəndin keyin, — U arkilik məyli zeminda bolsun, ərxlərdə bolsun barlik məwjudatlarni Əzi bilən əpləxtürüxkə layik kərgənidi; **21** wə əslidə rəzil əməlliringlar tūpəylidin Əzigə yat kilinoqan, kənglūnglarda dūxmənlik boʻlgan silərnimū, U Əz ətlik tenidə əlüm arkilik Əzigə pak-muqəddəs, əyibsiz wə daosiz hazir kilix uqūn Əzi bilən əp qilqan **23** (əgər silər etiqadta ul selinip mustəhkəm turup, hux həwərdiki umidtin neri qilinnisanglar); bu hux həwər pütkül

asman astidiki kainatta jakarlanqan; mənki Pawlus Uningoqə hizmətqi qilindim. **24** Əmdə mən silər uqūn tartqan japalirim uqūn xadlinimən, wə xuningdək Məsihning japalirida kəm bolqanlirini əz ətlirimdə Uning teni, yəni jamaət uqūn toluqlaymən; **25** mən [jamaət] uqūn Hudaning səz-kalamioqə əməl kilix uqūn Uning manga silərnə dəp tapxuroqan oqoidarlik boiyəqə hizmətqi qilindim; **26** bu səz-kalamidiki sīr barlik əsirlərdin wə dəwrlərdin yoxurun tutuloqan, əmma hazir muqəddəs bəndilərigə axkarilandi; (aion q165) **27** qūnki Huda ularoqə əllər arisida əməlgə axuruluwatqan bu sirning xəraplik bayliklirini bildürümi halidi; bu sīr bolsa xan-xərapkə elip baroquqi umid boʻlgan, silərdə turuwatqan Məsihning Əzidur. **28** Biz uni jakarlaymiz, hər bir adəmnə Məsihdə kamalətkə yətkən halda Huda aldidə hazir kilix uqūn barlik danalik bilən hər bir adəmgə jekiləymiz, hər bir adəmgə təlim berimiz. **29** Mən xuningoqə intilip, Uning wujudmda ixligini boiyəqə kürəx kilip japa tartimən; Uning wujudmda ixligini dərwekə tolimu zordur.

2 Qūnki məndə silər uqūn, Laodikiyədikilər uqūn, xuningdək didarimni kərmigənlərnəng həmmisi uqūn nəkadər zor kürəxning boluwatqanlikini silərgə bilgūzməkqimən; **2** küriximning nixani, həmməylənnəng mehīr-muhəbbəttə bir-birigə baolqinip, kəblirining riqbətləndürülūxi, Hudaning sirini, yəni Məsihni qūxinixtə wə toluq bilixtə boʻlgan ixənq-hatirjəmlikkə erixixi uqūndur; **3** qūnki Uningda danalikning wə bilimning barlik bayliqiri yoxurunqandur. **4** Mening buni deyixim, həqkimning silərnə kayil kilarlik silik-sipayə gəpliri bilən aldimasliki uqūndur; **5** qūnki gərqə tən jəhətidin silərdin neri bolsammū, roh jəhətidin mən silər bilən billimən, silərnəng səptə turuwatqinanglaroqə wə Məsihgə baolqinip etiqadinglarning qinglikioqə qarap xadlinimən. **6** Məsih, Rəb Əysani qəndək qəbul qilqan bolsanglar, xu halda Uningda menginglar, **7** silər təlim berilgəndək Uningda yiltiz tartip, etiqadinglar quruluwatqan halda, etiqadta hatirjəm kilinip, rəhmət eytilar bilən taxkinlap turoquqi bolunglar; **8** həqkimning Məsih boiyəqə bolmioqan, pəylasopluq yaki bimənə aldamqilik bilən, insanlardin kəlgən təlimlər, yəni bu dunyadiki «asasiy kaidə-kanuniyətələr» boiyəqə silərnə əz oljisi kilip azdurməsliki uqūn həzi bolunglar; **9** qūnki Uningda, yəni Məsihdə, Hudaning barlik mukəmməl jəwhiri tən xəklidə turidu; **10** wə silər Uningda, yəni barlik həkūmdarlarning ham hoqūklarlarning bexi Boluquqida mukəmməldursilər; **11** silər Uningda adəmnəng kolisiz boʻlgan sūnnət bilən sūnnət qilinoqansilər; demək, Məsihning sūnniti bilən [gunahlik] ətkə baolqanqan təndin halas qilinoqansilər; **12** Uning bilən təng qəmtildürüluxtə dəpnə qilinoqansilər; silər yənə Uni əlūmdin tirildürgən Hudaning wujudunglarda ixləydiyqanlikioqə ixənq baolqan bilən Uning bilən təng tirilgənsilər. **13** Əmdə gərqə itaətsizliklingar wə ətliringlardiki sūnnətsizliklingar tūpəylidin əlgən bolsanglarmū, U silərnə Məsih bilən billə janlandurdi; həmmə itaətsizlikrimizni kəqürüm kilip, **14** bəlgilimilərdə əz iqigə elinoqan üstimizdin ərz kilidioqan, bizni əyibləydiyqan pütüklərnə eqürüp taxlidi; U ularni bizdin neri kildi, kreštə mihatkuzdi.

15 U həkümdarlardin wə hokuqdarlardin olja elip, [kresttə] ularni kəsda kılıp ularning üstidin təntəna bilən oqəlibə rəwi. 16 Əmđi heqkimning yemə-iqmək, heyət-bayramlar, «yengi ay» yaki xabat künlər jəhətliridə silərninğ üstünlərdin həküm qikrixioğa yol qoymanglar; 17 bu ixlər bolsa bir kəlangə, halas; uning jismi bolsa Məsihningkidur! 18 Heqkimning silərnə «kiqik peillik» wə pərixtilərgə ibadət kılıxka dəwət kılıp in'aminglardin məhrum kılıxioğa yol qoymanglar; muxundak kixilər [gunahlik] ətliridiki oy-pikiriliri bilən həkawurlixip, kərgən kərunixlərgə esiliwalmaktidur; 19 Ular «bax» ni qing tutkını yəktur; lekin baxtin ügə wə singirlər arkilik pütküli tən kuwwətlinidu wə bir-birigə baqilini, Hudadin kəlgən awux bilən axmaktə. 20 Əgər Məsih bilən bu dunyadiki kəidə-kanuniyətlərgə nisbətən əlgən bolsanglar, nemixka (bu dunyada yaxioqanlardək) «Tutma!» «Tetima!» «Təgmə!» degəndək bəlgilimilərgə rıyax kəlisilər 22 (bundak [bəlgilimilər ilkidiki] nərsilərninğ həmmisi istemal kəlinix bilən yəkilidu)? Muxundak bəlgilimilər pəkət insanlardin qikqan kərsətmilər wə təlimlərdin ibarət, halas; 23 ularda dərwəkə birhil pidiaylarqə ibadət, kikiq peillik wə əz tenigə karitə kəttik kəlluk boluxni dəwət kılıx boləqəqka, ularda danalixning kərunixi bar; əməliyəttə [bundak danalixning] paydisi yəktur — ular pəkət əttiki həwəslərgə yol qoyidula, halas.

3 Silər Məsih bilən təng tirildürilgən bolsanglar, əmđi yukiridiki ixləroğa intilip izdininglar; Məsih xu yərdə Hudaning ong yenida olturidu. 2 Kəngül-zəhninglarni yərdiki ixləroğa əməs, bəki yukiriki ixləroğa koyunglar; 3 qünki silər əlgənsilər, wə həyatinglar Məsih bilən billə Hudada yoxurun turidu. 4 Əmma həyətimiz boləqan Məsih axkarilanəqan qəoqda, xuan silər uning bilən billə xan-xərapətə axkariliniđioqan bolisilər. 5 Xunga yərgə təwə ixlarni kılıquqi həkəndək əzərlirəngni, yəni buzukluk, napaklik, iplas həssiyatlar, rəzil hahixlar wə nəpsaniyətkilik (u bətpərəslikkə barawərdur)ni əlümgə məhküm kilinglar; 6 qünki bu ixlər tüpəylidin Hudaning əzəzipti itətsiz pərzəntlərgə qūxidu. 7 Silər bular arisida yaxioqan waqtinglarda, bundak ixlardimə mangəansilər. 8 Əmma hazır silər muxularningmu həmmisini əzünglərdin seliwetinglar — yəni əzəzəp, kəhr-səpra, yaman niyətlər, təhmət, əqzinqlərdin qikidəqan iplas səzlərnimu seliwetinglar. 9 Bir-biringləroğa yəloqan səzlimənglar; qünki silər kəna adəmnə kilmixliri bilən seliwəkansilər, 10 wə yəngi adəmnə kiygənsilər; yəngi adəm bolsa əzini Yarətkuqining sūrət-obrazi boyiqə toluk bilixtə daim yəngilimaktə; 11 uningda heqqəndək yunanlik yaki Yəhudi, sünnətklik yaki sünnətsiz, yat mədiniyətklik, Skit, kul yaki hərələr məwjut əməstur; bəki Məsih həmmidur, wə həmmidur. 12 Xunga, Hudaning talliwəloqanlirioğa, pək-mukəddəs wə səyüngənlərgə layik, adəmgə iq əqritidəqan baqirlarni, məhribanlik, kikiq peillik, məminlik wə səwr-təqətklikni kiyiwelinglar; 13 bir-biringləroğa yol koyunglar, narazilik ix bolsa bir-biringlarni kəqürüm kilinglar; Məsih silərnə kəndək kəqürüm kilyəqan bolsa silərmu xundak kilinglar. 14 Muxu ixlarning üstigə kəmil birlikning rixtisi boləqan məhirmuhəbbətni qəxup beringlar. 15 Məsihning hatirjəmliki

kəlbinglarda həküm sürsun (silər bir tən bolup bu hatirjəmliktə boluxka qəkiriləqan ikənsilər) wə xundakla rəhmət eytilərdə bolunglar. 16 Məsihning səz-kəlamini əzünglərdə baylik hasil kılıp turəqzunglar, barlik danalix bilən bir-biringləroğa əgitinglar, jekilənglar, qin kəlbinglarda zəbur-nəqimilər, mədhijə küyliiri wə rohij nahxilarni yangritip Hudani qirayik mədhijiyənglar; 17 wə həmmə ixlarda, səz bolsun, əməl bolsun, həmmisini Rəb Əysəning namida kılıp, uning arkilik Huda'Atioğa rəhmət eytinglar. 18 Silər ayallar, Rəbdə boləqan süpitingləroğa layik əz ərliringləroğa boysununglar; 19 silər ərlər, əz ayalliringləroğa muhəbbət kərsitinglar; uləroğa əqkik kilmanglar. 20 Silər balilər, ata-ananglaroğa həmmə ixlarda itaət kilinglar; qünki bundak kilyix Rəbdə boləqan gūzəl ixtur. 21 Silər atılar, baliliringlarning kəngligə əzər bərmənglar; undək kilyanglar kəngli yara bolidu. 22 Silər kullar, əttin boləqan hojayingləroğa həmmə ixta itaət kilinglar; pəkət kəz əlidiđila hizmət kilyip, insanlarni hux kilyəquqi kullərdin bolmanglar, bəki Rəbdin əymini qin kənglūnglərdin ix kəringlar. 23 Nəmə ixni kilyəwatqan bolsanglar, uningda insanlar əldida əməs, bəki Rəb əldida kilyəqəndək jan-dil bilən uningəoğa ixlənglar; 24 qünki mirəsninğ in'amioğa Rəbdin muyəssər kilyəqanlikinglarni bilisilər; qünki silər Rəb Məsihning ibadət-kullukididursilər. 25 Əmma kim həkqəniyətsizlik kilyə kilyəqan həkqəniyətsizlik əz bəxioğa qūxidu; bu ixta heqqəndək yūz-hatirə kilyinix yəktur.

4 Silər hojəyinlar, kulliliringləroğa adil wə toqra muamila kilinglar; qünki ərxət əz hojəyininglarning barlikini bilisilər. 2 Dua-tiləwətkə həkəndək waqitə berilinglar, buningda rəhmətlər eytixip həxyar turunglar; 3 xuning bilən biz üqünmu dua kilyəysilərki, Huda bizgə Məsihning sirini jakarlaw üqün Əz səzigə ixik əqsun; mən dəl sir üqün zənjirlər bilən baqloqanəmən; 4 xunga kilyixka tēgixlikim boyiqə, sirni axkariliximəoğa [dua kilinglar]. 5 Sirttikilərgə nisbətən danalix bilən mēnginglar, pūrsətlər qikqəndə kəngül koyup qəldin bərmənglar. 6 Silərninğ gəp-səzlinglar hərədaim məhirməpəkət bilən bolsun, tuz bilən təttilsun; xuning bilən silər hər bir adəmgə kəndək jawə bərxini bilisilər. 7 Səyümlük kəringəndə həm Rəbdə sadik hizmətkar, ixdiximiz boləqan Tikikus silərgə mən toqruqluk həmmə ixlarni məlum kilyidu. 8 Mən uni dəl muxu ix üqün yeningləroğa əwətxim, silərninğ əhwalinglarni biliwəlixə wə xundakla kənglūngləroğa ilham-rişəbət bərxini üqündur. 9 Mən əzi silərdin boləqan, sadik wə səyümlük kəringdiximiz Onesimusni uning bilən əwəttim; ular silərgə muxu yərdiki barlik ixlarni məlum kilyidu. 10 Türmidixim boləqan Aristarhəs silərgə salam yollaydu; Barnəbasning nəwri inisi Markusmu xundək (silər uning toqruqluk tapxuruqlarni tapxurwaldinglar; u yeningləroğa kəlsə, uni qəbul kilinglar); 11 Yustus dəp atəloqan Yəxuamu salam yollaydu. Hudaning padixahlikü üqün mənə hizmətdax boləqan sünnət kilyəqanlardin pəkət muxular bardur; ular mənə təsəlli boləqan. 12 Silərdin boləqan, Məsih Əysəning küli Əpəfras silərgə salam yollaydu; u silərninğ Hudaning pütküli iradisidə mukəmməl, kəmalətkə yetip qing turuxunglar üqün hərədaim silər üqün dualarda kūrəx kilyidu. 13 Qünki mən uningəoğa guwahqimənkə, u silər üqün, Laodikiadikilər

üqün wə Heyrapolistikilər üqünmu kəp japa tartidu. **14** Səyümlük tewip boləjan Luqadin silərgə salam, Demastinmu xundak. **15** Laodikiadiki kərindaxlarəja bizdin salam, Nimfaəja həm uning əyidə yiqilidiəjan jamaətkimu salam eytinglar. **16** Bu hət aranglarda oquloəjanin keyin, silər uni Laodikiyidiki jamaəttimu oqutunglar, wə Laodikiyədikilərgə yazəjan hətni silərmi oqunglar; **17** wə Arkippuska: «Sən Rəbdə tapxuruwaləjan hizmitinggə, toluk əməl kəlixing üqün kəngül qəyojin» — dənglar. **18** Mənki Pawlustin öz kolum bilən yazəjan salam. Mening kixənlənip qamap qəyuloəjanlikimni əslənglar. Silərgə məhir-xəpkət boləjay!

Tesalonikaliklaroq 1

1 Mänki Pawlus, Silas hëmdä Timotiydin Huda'Atimiz wë Rëbbimiz Əysa Mësihdä bolóqan, Tesalonika xähiridiki jamaätkä salam. Silërgë mehir-xëpkët wë hatirjämlik bolóyay! **2** Biz dualirimizda silëрни yad etip turup, Hudaöja silër üqün hërdaim tëxëkkür eytimiz; **3** Huda'Atimizning aldida etikadinglardin bolóqan ämëlliringerlärni, mehir-muhäbbätin qikqan japaläk äjringlärni, Rëbbimiz Əysa Mësihkä baölóqan ümidtä bolóqan qidämlikingerlärni izqil äslöp turuwatimiz. **4** Qünki äy kerindaxlar, Huda söyqönlär, Uning silëрни tallóqanliki bizgë ayan. **5** Qünki hux hëwirimiz silërgë yëtküzülgünidä sezlä bilänla ämäs, balki kiq-kudrät bilän, Muqäddäs Roh bilän, mutläk jëzmläxtürülgün haldä silërgë yëtküzülgün; uning üstigë, bizning silëringning aranglarda bolóqinimizda silëрни döp özimizni kändäk tutqanlikimizni obdan bilisilär. **6** Xuning bilän silër eöjir azab-okubät iqidä turuklukmu, Muqäddäs Rohning xadliki bilän söz-kalamni qobul kilip, bizni, xundakla Rëbning Özini ülgë kilip ägëxtinglar, **7** xuning bilän silër Makedoniya wë Ahaya ikiliridiki barlik etikadqilaroq ülgë bolup qiktinglar; **8** qünki Rëbning söz-kalami silërdin pëkät Makedoniya wë Ahayaöjila yangrap kalmastin, balki hëmmë yërgë Hudaöja baölóqan etikadinglar toqruluk hëmmë yërgë hëwër tarkiliptu; nëtijidä, bizning [xu yërlärdä hux hawër toqruluk] heqnemä deyiximizning hëjiti kalmidi. **9** Qünki [biz baróqanliki jaydiki] kixilär silëringning bizni kändäk qarxi aloyanlikingerlärni, silëringning butlardin kändäk waz keqip tirik wë hëqkijiy Hudaning hizmitidä boluxkä, xundakla Uning Oqlinöng, yëni U ëlümdin tirildürgün, këlöüsidä kelidóqan öjözäptin bizni kutquzóuqi Əysaning ärxtin kelixini küttüxkä Hudaöja bakqanlikingerlärni bayan kilixidu.

2 Qünki, i kerindaxlar, bizning aranglaroq kirginimiz toqruluk bilisiläriki, u bikaroqä këtmedi. **2** Silërgë yënä xumu mëlumki, gërqä ilgiri Filippi xähiridä kiyin-kistäk wë harlikkä uqrioqan bolsakmu, zor kattik qarxilikkä qarimay Hudaning hux hëwirini silërgë yëtküzüxkä Hudayimizning mädät berixi bilän yüräklik bolduk. **3** Qünki bizning ötünüx-jekiläxirimizdä heqkändäk aldämçilik, napak niyät yaki hiyiligerlik yóqtur. **4** Əksiqä, biz Huda tärpidin hux hëwëringning amanät kilinixkä layik kërülgün adëmlär süpitidä biz xuningoqä munasip haldä adëmläрни ämäs, balki kälbimizni sinioquqi Hudani hursän kilix üqün [hux hëwëрни] jakarlaymiz. **5** Qünki silër bilgendäk biz heqkäysi wakitta aranglaroqä huxamätçilik bilän wë yaki tamahorlukkä niqab taqap këlmidük — (bu ixta Huda bizgë guwahqিদur) — **6** gërqä biz Mësihning rosullirining süpitidä tölöp yüklüyölädóqan bolsakmu, mayli silër bolunglar yaki baxqilar bolsun, heqbir insandin birër izzät-xëhrät izdigün ämäs iduk. **7** Əksiqä biz aranglarda huddi bala imtididóqan änä öz bowaklirini keyütüp asriöjandäk silërgë mulayim muamilidä bolduk. **8** Xu qaoqda, silërgë xundak tölöpungnidük, silërgë pëkät Hudaning hux hëwëринi tapxuruxnila ämäs, hättä öz jenimizni tapxuruxkimu razimiz; qünki silër bizgë

intayin qädirlük idinglar. **9** Qünki, i kerindaxlar, bizning kändäk japaläk ämgök kilójinimiz esinglarda bardur; heqkäysinglaroqä eöjirimizni salmaslik üqün keqä-kündüzlöp mehnät kilduk, Hudaning hux hëwirini silërgë yëtküzduk. **10** Etikadqilardin bolóqan silëringning aranglardiki ämëliyätirimizning kändäk ihlasmen, hëqkäny wë äyibsiz ikänlikigä özinglar wë Hudaning Özimu guwahqিদur. **11** Wë yënä silër bilginginglardäk, atining öz përzantlirigä nasihät berginidäk biz hërbiringlaroqä xundäk jekilöp, riöbät-täsëlli berip, silëрни öz padixahliqioqä wë xan-xäripigä qakirawatqan Hudaöja layik haldä mengixkä dëwät kilduk. **13** Hudaöja yënä xu säwäbtin tohtawsiz tëxëkkür eytimizki, silëringning bizdin anglióqan Hudaning söz-kalamioqä kuläk salójininglarda, uni insanlardin kälgün söz süpitidä ämäs, balki uning ämëliy süpitidä, yëni Hudadin kälgün söz-kalam döp uni qobul kildinglar; u [söz-kalam] hëzir ixängüqi silërdä ixlimäktä. **14** Qünki silër, i kerindaxlar, Yëhüdiyë ölkisidiki Mësih Əysada bolóqan jamaätlërdin ülgë aldinglar; ular [xu yërdä] Yëhüdiyär tärpidin kändäk harliklaroqä uqrioqan bolsa, silërmu öz yurtadaxliringerlär tärpidin ohxax harliklaroqä uqridinglar. **15** Ular, yëni xu Yëhüdiyär, äsildä Rëb Əysani wë pëyoqëmbërläрни öltürgün wë biznimu ziyänkëxlik kilip kooqliwätkënidä. Ular Hudani narazi kilip, wë hëmmë insan bilän kerixip, **16** «yat alliklë»ning nijatlikkä erixixi üqün ularoqä sëlziximizgä tosqunluk kiliwatidu. Xuning bilän ular gunahlirini üzlüksiz keqigë yëtküzmäktä; lëkin öjözäp ularning bexioqä toluqi bilän qüxürülüx aldida turidu. **17** Lëkin biz, i kerindaxlar, amalsiz silërdin intayin kiska wakit judalaxqan bolsakmu (tëndä bolsimu, këlbdä ämäs), silër bilän yënä didar kërüxüxkä kəwätla intizarlikimizdin yeninglaroqä berixkä tehimu bök intildük! **18** Xuningdäk yeninglaroqä baróqumiz bar idi — ämëliyättä mänki Pawlus kayta-kayta tirixip baktim; biräk buningoqä Xeytan tosqunluk kilidi. **19** Qünki bizning istäk-ärzuyimiz, xadlikimiz wë Rëbbimiz Əysa kaytip kälgendä pëhirlinidóqan tajimiz nëmë bolidu? Bu däl silër özinglar ämäsmu? **20** Qünki silër bizning pëhirmiz, bizning xadlikimiz!

3 Xuning bilän biz [silërdin hëwërsiz] takitimiz taq bolup, özimiz Afina xähiridä yalóuz kelip, **2** aldinglaroqä kerindiximiz hëm Huda yolida Mësihning hux hëwiridä boluwatqan hizmëtdiximiz Timotiyni silëрни etikadta mustähkëmläx-küqäytx wë riöbätlëndürüx üqün äwätixini qarar kilduk; **3** [bizning uni äwätixitiki] mäksitimiz, heqkimning bexinglaroqä qüxkän muxu zëhmät-kiyinqiliklär säwäbidin [etikadta] tawrimip qalmasliki üqündur. Qünki özinglar bundäk ixlaroqä uqraxkä aldin'ala bekitilgün, döp bilisilär. **4** Qünki biz silër bilän billä bolóqan waktimizdä, silërgë hëmmimiz azab-kiyinqilikkä uqrimay kalmaymiz döp aldin'ala eytkänidük. Ämëliyättä hëzir deginimizdäk boldi, döp bilisilär. **5** Xu säwäbtin takitim taq bolup, etikadinglarning zadi kändäk ikänlikini bilix üqün, azduroquqi silëрни äzdurup bizning silërgä singdürgün äjrimiz bikaroqä takitimkin döp änsiröp, Timotiyni yeninglaroqä äwätkënidim. **6** Lëkin Timoty baya yeninglardin kaytip kälgendä, etikadinglar wë mehir-muhäbbitinglar toqrusida bizgë yaxhi hëwër elip kelip,

silarning bizni hërdaim seojinip turoqanliqlinglarni wë huddi biz silër bilën didarlixixka tãlpügingimizdäk, silarningmu bizni kergüinglar kãlgänlikini eytti. **7** Xuningdäk, ey kerindaxlar, beximizoqa qüxkän muxundak barlik azab-okubät wë eoqirqilik iqidä turiwatqinimizda silärdin, yëni qing etiãadinglardin riojbät-tasälli taptuk; **8** Qünki Rëbdä qing turoqan bolsanglar, biz [ölmäw], hayät kãlimiz! **9** Ämdi silër üqün, Hudayimiz aldida siläringning wëjinglardin tolimu xadlanduk, bu zor xadliqimizdin silër üqün Hudayoqa kañqilik dërijidä tãxãkkür eytsak bolar?! **10** Silär bilën didar körüxüx wë etiãadinglardiki yetärsizliklarni mukämmäl kiliwxä muyässër bolux imkaniyiti üqün, keqä-kündüz Hudayoqa zor tãlmürüp yelinmaqtimiz. **11** Ämdi bizning Huda'Atimizning Özi hëm Rëbbimiz Äysa bizning yolimizni yeninglaroqa baxliqay; **12** ämdi mehir-muhäbbätimiz silärgä toloqandäk, Rëb siläringning bir-biringlaroqa wë hëmmä adämlärgä bolqan mehir-muhäbbättinglarni axurup, tolup taxturoqay; **13** hëm xundak bolqanda, Rëbbimiz Äysa Özining barlik muqäddas bändiliri bilën billä kaytip kãlgendä kãlbinglar bizning Huda'Atimiz aldida pak-muqäddasliktä nuqsansiz boluxkä mustähkämlihidü!

4 Ahirida, i kerindaxlar, biz Rëb Äysada turup silärdin xuni ötünimiz hëm jekiläymizki, silër bizdin Hudani hursän kiliwxä kãndak mengixinglar keräkklikini tapxuruwalöjininglardäk hëm hazir xu boyiqä mengiwatqinilinglardäk, xundak kilixinglar tehimu epx taxkay. **2** Qünki silër bizning Rëb Äysa arkilik silärgä nemä ämlärläni tapiloqanliqimizni bilisilër. **3** Qünki Hudaning iradisi xuki, pak-muqäddäs kilinix, hërãandak buzukqilikdin saqlinix, **4** yëni hërbiringlar Hudani tonumaydiqan taipilärdäk xähwaniy hëwäslärgä berilmä, bälki kãndak kilip öz tenini baxxurup, üni pak-muqäddasliktä ar-nomus bilën saqlaxni eginiwelixtur. **6** Bu jöhätlärdä heqkim öz kerindaxining hëkkigä qang selip, öz payda-mänpäitini koqjlimisun; qünki biz ilgiri silärgä qüxändürüp toluq agahlandurojimizdäk, barlik muxundak ixlarda Rëb Özi intikam aloquqidur. **7** Qünki Huda bizni napaklikkä ämäs, bälki pak-muqäddasliktä yaxaxkä çakirdi. **8** Xuning üqün bu [hëkkikätäni] rät kilöqan adäm, insaniy höqukni ämäs, bälki silärgä Muqäddas Rohini ata kilöquqi Hudani rät kilöqan bolidu. **9** Ämdi kerindaxlik mehir-muhäbbätkä kãlsäk, bu toqrisida silärgä yezip toluq xuriximizning hajiti yok. Qünki Huda Özi bir-biringlaroqa mehir-muhäbbät körsitixni egätmäktä. **10** Qünki silër pütkül Makedoniya ölkisidiki hëmmä kerindaxlaroqa xundak kiliwatisilër; xundak bolsimu, i kerindaxlar, xundak kilixkä berilip tehimu epx texitinglarni, **11** xundakla biz silärgä tapiloqinimizdäk, tinq yürüxni, [baxqilarning ixlirioqa] [arilaxmay], öz ixinglar bilën bolup, ikki kolunglaroqa tayinip yaxaxni nixan kilip itilixinglarni ötünimiz. **12** Mana xundak kilsanglar, sirttikilär aldida izzät-hërmätkä sazawër bolup mangisilër wë heqkimning kolioqa bekinip kalmaysilër. **13** Lekin, äy kerindaxlar, ümidsizlik iqidä yaxawatqan baxkä hëmmisidäk, [aranglardiki] [ölmädä] uhlap qalöqanlaroqa kayöqurup hësrat qäkmäslikinglar üqün ularning häli toqruluk hëwärsiz keliwinglarni halimaymiz. **14** Qünki

biz Äysaning ölüp tirilgänlikigä ixängänikänmiz, [Äysa kayta kãlginidä], ölmädä Uningda uhlap qalöqanlarni Huda Uning bilën billä elip keliqanliqioqa ixinimiz. **15** Qünki rëbning sez-kalami boyiqä silärgä xuni eytimizki, Rëb kayta kãlgüqä tirik qalöqan bizlër uning aldioqa qikiximiz jözmen ölmädä uhlap qalöqanlarningkidin awwal bolmaydu; **16** Qünki Rëb kättik bir nərə tartip, bax pärixining awazi wë Hudaning kanay sadasi iqidä asmandin qüxidu wë Mäsihdä bolup ölgenlër awwal tirilidu; **17** andin tirik qalöqan bizlër ular bilën birgä Rëb bilën hawada körüxüx üqün, bulutlar arisioqa elinip kötürilimiz; xuning bilën biz Rëb bilën mænggü birgä bolimiz. **18** Xunga, bir-biringlaroqa bu sezlër bilën riojbät-tasälli beringlar.

5 Lekin i kerindaxlar, silärgä xu ixlarning waqitliri wë zamanliri toqrisida yeziximning hajiti yok. **2** Qünki özüinglar obdan bilisilër, Rëbning küni huddi keqida kirgän oqirining keliwxä ohxax [tuyuksiz] kelidu. **3** Ämdi kixilär «[Dunya] tinq-aman boluwatidu» dëp turoqanda, huddi hãmilidar ayalning tolojqiki uxtumtut tutkinidäk, hãlakät ularning bexioqa tuyuksiz qüxidu; xuning bilën ular uningdin keqip kutulalmaydu. **4** Lekin silër, i kerindaxlar, karangoçulukta turoqulqar ämäsilär; xuning bilën u küni silärläni oqiridäk qeqütüp kãlmäydu. **5** Qünki silër hëmminglar yorukluqning pärxäntliri, kündüzing pärxäntliridursilär; biz keqigä tawä yaki karangoçulukkä mänsup ämäsizmiz. **6** Xuning üqün baxkä hëmmisidäk uhlamayli, bälki sagäk wë salmak bolayli. **7** Qünki uhlaydiqanlar keqisi uhlaydu, mäst bolidiqanlarmu keqisi mäst bolidu. **8** Biräk özimiz kündüzgä mänsup bolöqandin keyin, salmak bolayli, kökrimizgä etiãad wë mehir-muhäbbätäni sawut kilip, beximizoqa nijatkä baolqanqan ümidni dubuloqa kilip kiyiwalayli; **9** qünki Huda bizni Öz öjöpigä qurixit üqün ämäs, bälki Rëbbimiz Äysa Mäsih arkilik nijatkä erixitürüx üqün tallap bekitkän. **10** U biz üqün öldi — mäksiti, hayät kelip oyoqak tursakmu yaki [ölmädä] uhlöqan bolsakmu, bizning Uning bilën billä hayatä boluximiz üqündur. **11** Xuning üqün, hazir kiliwatqinilinglaroqa ohxax, bir-biringlarni dawamlik riojbätländürüp, bir-biringlarning [etiãadini] kurunglar. **12** Ämdi i kerindaxlar, aranglarda japalik ixlöwatqan wë Rëbdä silärgä yetäkqilik kilip, näsihät beriwatqanlarni kädirlixinglarni ötünimiz. **13** Bu hizmätliri üqün ularni qongkur hërmät wë mehir-muhäbbät bilën kädirlönglar. Bir-biringlar bilën inäk ötünglar. **14** Ämma, i kerindaxlar, silärdin xunimu ötünimizki, tærtipsiz yürügelärgä näsihät beringlar, yüräksizlärläni riojbätländüringlar, ajizlaroqa yar-yeläk bolunglar wë hëmmä ädämgä säwrijan bolunglar. **15** Heqqaysinglar yamanlikkä yamanlik kilmäslikkä kengü belüinglar, bir-biringlaroqa wë barlik kixilärgä hëmixä yaxxilik kilixkä intilinglar. **16** Hërdaim xadlininglar. **17** Tohtimay dua kilinglar. **18** Hërãandak ixtä tãxãkkür eytinglar. Qünki mana bular Hudaning Mäsih Äysada silärgä qaratkan iradisidur. **19** Rohning otini eqürmänglar. **20** Aranglarda päyojämberlärgä yatküzülgän bexarätlik sezlärläni kãmsitmänglar; **21** hëmmä gäpni tãxkürüp ispatlap körüinglar; durus bolsa uni qing tutup [koldin bërmänglar]. **22** Yamanlikning hërãandak xäklidin

özünlarni yiraq tutunglar. **23** Hatirjämlikning Igisi bolöjan Huda Özi silärni özül-kesil pak-mukäddäs kilöjay, Rëbbimiz Əysa Məsih qayta kəlgüqə pütkiül rohınglar, jeninglar wə teninglarni əyibsiz saklıöjay. **24** Silärni Qaqiroquqi bolsa sadıq-wapadur, U uni jəzmən ada kılmay qalmaydu. **25** Qerindaxlar, biz üqün dua kılinglar. **26** Həmmə qerindaxlar bilən pak səyüxlər bilən salamlixinglar. **27** Mən Rəbdə silərgə xuni jiddiy tapılaymənki, bu hətni [xu yərdiki] həmmə mukäddäs qerindaxlarəja oqup beringlar! **28** Rëbbimiz Əysa Məsihning mehir-xəpkiti silərgə yar bolöjay!

Tesalonikaliklaroqa 2

1 Mænki Pawlus, Silas hãmdã Timotiydin Huda'Atimiz wã Rëbbimiz ðysa Mësihdã bolõqan, Tesalonika xãhãridiki jamaãtkã salam. **2** Huda'Atimiz wã Rëb ðysa Mësihtin silergã mehir-xãpkãt wã hatirjãmlik ata kilinojay! **3** Silãr üqün Hudaõja hãrdaim taxãkkür eytiximizõja toõjra kelidu (hãmdã xundãk kilix tolimu layiktur), i kerindaxlar, — qünki etikãdinglar küqlük ösmãtkã hãmdã bir-biringlarõja bolõqan mehir-muhãbbitinglarmu exip taxmakta. **4** Xuning bilãn biz øzimiz silãrning bexinglarõja qüxkãn, xundãkla bãrdaxlik beriwatqan barlik ziyankãxlik wã japa-eõjirqiliklar iqidã kersãtkãn sawr-qidamlik wã etikãdinglar üqün, Hudaning hãrkãysi jamaãtliridã silãrdin pãhirlinimiz; **5** bu ixlãr Hudaning kelidoqan adil hãkũmini kersitidoqan roxãn bir alamãttur wã xundãkla, bu ixlãr silãrning Hudaning padixãhlikõja layik hesãblinixinglar üqün bolidu; silãr mana xu padixãhlik üqün zulum-zãhmãt qekiwatisilãr; **6** xundãk ikãn, silergã eõjirqilik salõquqilarõja Huda eõjirqilik salsa, hãm xundãkla Rëb ðysa kudrãtlük pãrixtiliri bilãn ørxin kayta kørüngãn qaojda, eõjirqilikqa uqriõqan silergã biz bilãn tang arãmlük bãrsã durus ix bolmamdu? **8** Xu qaojda U Hudani tonumaydionlãrdin, xundãkla Rëbbimiz ðysa Mësihning hux hãwirigã itaat kilmaydionlãrdin yalqunluk ot bilãn intikãm alidu. **9** Bundãk kixilãr Rëbning huzuridin wã küq-kudritining xan-xãripidin mãhrum kilinip, mãnggülik hãlakãt jazasini tartidu. **(aiõnios g166)** **10** U wakitta U ðezining barlik mukãddãs bãndiliridã uluõqlinip, xu künidã barlik ixãngõnlãrdã (silãr dõrwãkã bizning guwahlikimizõja ixãngõndursilãr) ðzining karamãtlisini kersitip, mãdhüyilãngeli kelidu. **11** Xuning üqün, biz silãr üqün daim xundãk dua kilimizki, silãrni qãkriõqan bizning Hudayimiz silãrni Öz [uluõ] qãkiriõqõja layik hesãblap, yahxilikkã intilgõn barlik güzãl mãksãt-muddaliringlãrni wã etikãdinglãrdin qikqãn barlik hizmãtiringlãrni küq-kudriti bilãn ãmãlgã axurojay. **12** Xuning bilãn, Hudayimizning wã Rëbbimiz ðysa Mësihning mehir-xãpkãti arqilik Rëbbimiz ðysa Mësihning nami silãrdã xan-xãrãp bolup uluõqlinidu wã silãrnu Uningda xan-xãrãpkã erixisilãr.

2 I kerindaxlar, Rëbbimiz ðysa Mësihning kayta kelixi, xundãkla bizning Uning bilãn bir yõrgã jãm kiliniximiz toõrisida silãrdin xuni øtünümüzki, **2** ðgãr silãr «mãlum rohtin kãlgãn wãhiy»din bolsun, birsining sez-talimidin bolsun yãki «bizning namimizda» yeziloqan mãlum hãtlãrdin bolsun «Rëbning kũni yetip kãldi» degõn sezni anglisanglar, jiddilixip hõduqup kãtmãnglar yãki dãkã-dükkigã qüxmãnglar! **3** Bu ixlãrdã hãrkãndãk adõmning hãrkãndãk usul bilãn silãrni aldixõja yol koymãnglar; qünki awwal «[qong] yenix» bolup, andin «gunãhiy adõm», yãni «hãlakãtkã mãhkuãm kilinoquqi adõm» axkarilanmishõquqã, axu kün kãlmõydu. **4** Xu adõm huda dãp ataloqõja yãki kixilãr qõkunidoqan hãrkãndãk nãrsilergã qarxi qikip, øzini hãmmidin üstün kilip kersitidu; u xundãk kilip Hudaning ibadãthanisida olturuwelip, øzini Huda dãp kersitip jakarlaydu. **5** Mãn silãr bilãn billã bolõqan waqtında

bulãrni silergã eytkinim esinglarda bardu? **6** Wã uning bãlgilãngõn waqti-saiti kãlmigüqã axkarilanmasliki üqün, nemining uni tosup turuwatqanliki silergã mãlum. **7** Qünki «qãnunni yõkatkuqi sirlük küq» allikãqan yoxurum hãrikãt kilmaqta; lekin bu ixlãrni hãzirqã tosup keliwatqan birsã bardur; U otturidin qikkuqã xundãk tosupluk peti turidu; **8** andin axu «qãnunni yõkatkuqi» axkarilinidu; birãk Rëb ðysa qaojdidiki nãpisi bilãnla uni yutuwetidu, kãlgõn qaojdidiki parlak nuri bilãn uni yok kiliwetidu. **9** «Qãnunni yõkatkuqi»ning mãydanõja qikixi Xãyntanning pãntliri bilãn bolidu, u hãr türlük küq-kudrãt, mejiza wã yaloqan karamãtlãrni kersitip, **10** hãlakãtkã yüzlãngõnlãrni azduridoqan hãrhil kãbih hiylã-mikirlãrni ixlitidu. Ulãrning hãlakãt aldida turuwatqanliqining sãwãbi øzlrini nijatqa yetãklãydoqan hãkikãtãni seymay, uningõja kãlbidin orun bãrmãslidikindir. **11** Xu sãwãbtin, Huda ulõroqã yaloqanqilikqa ixãnsun dãp hãkikãttin qãntitidoqan bir küq øwtãtu. **12** Nãtijidã, hãkikãtkã ixãnmõy, bãlki kãbihlikni hursãnlük dãp bilgõnlãrning hãmmisi jazaõja mãhkum kilinidu. **13** Lekin, øy, Rëb seygãn kerindaxlar, biz silãr üqün hãrdaim Hudaõja taxãkkür eytiximizõja toõjra keliduki, Huda Rohning wasitisidã pak-mukãddãs kilinixinglar wã hãkikãtkã ixinixinglar arqilik silãrni nijatqa erixixkã mukãddãmdila talliwaldi. **14** U biz yetküzgãn hux hãwãr arqilik silãrni xu nijatqa, yãni Rëbbimiz ðysa Mësihning xan-xãripigã erixixkã qãkjirdi. **15** Xuning üqün, øy kerindaxlar, tapan tirãp turunglar, biz silãrgã eõjizqã yãki hãt arqilik yetküzgãn talimni qing tutunglar! **16** ðmãdi Rëbbimiz ðysa Mësihning ðzi wã bizni seygãn, mehir-xãpkãt bilãn mãnggülik riõbãt-tãssãli hãm güzãl ümid ata qilõqan Huda'Atimiz **(aiõnios g166)** **17** kãlbinglãrni riõbãtlãndürgõy hãmdã silãrni hãrbir güzãl ix kilixta, hãrbir yahxi sezlãrni yetküzixta küqlãndürgõy!

3 Ahirida, i kerindaxlar, biz üqün dua qilinglarki, Rëbning sezi huddi silergã yãtkãn qaojdikigã ohxax, [hãrkãndãk yõrdã] tez tarkãlsun wã xan-xãrãplik dãp uluõqlãnsun; **2** xuningdãk bizning kãbih wã rãzil adõmlãrdin kutuluximiz üqünmu dua qilinglar. Qünki hãmmila adãm ixãnõq-etikãdlik boluwãrmõydu. **3** ðmma Rëb ðzi ixãnqliktur; U silãrni mustãhkãm kilidu hãm rãzil bolõquqidin saklaydu. **4** ðmma Rãbda, silergã tapiloqinimizni kiliwatisilãr, xundãkla dawamlük kiliwetidu, dãp hatirjãmmiz. **5** ðmãdi Rëb kãlbinglãrni Hudaning mehir-muhãbbitigã hãm Mësihning sawr-qidamliqõja qõmkãxkã yetãkligõy. **6** ðmãdi kerindaxlar, Rëbbimiz ðysa Mësihning namida xuni tapilaymizki, bizdin aloqan talimlãrgã riãyã kilmay, tãrtipsiz yürgõnlãrdin øzlinglãrni neri tutunglar. **7** Bizdin kãndãk ülgã elixinglar keraklikini øzinglar bilisilãr; qünki biz silãr bilãn billã bolõqanda tãrtipsiz yürmigãniduk, **8** Hëqkmining nenini bikarõja yemãyttuk; bãlki biz hëqkaysinglarõja eõjirimizni salmaslik üqün, keqã-kündüzlãp tirixip-tirmixip japalik ixlãyttuk. **9** Bundãk kiliximiz, silãrdin yardãm kütüxkã hãklik bolmioqanlikimizdin ãmãs, bãlki øzimizni silergã bizdin yahxi ülgã kaldurup, silãrning bizgã ægixixinglar üqün idi. **10** Qünki biz silãrning yeninglarda bolõqinimizda silergã: «Birsã ixlimãymãn desã, u yemisun!» dãp

tapilganiduk. **11** Qünki biz aranglarda bəzilərləning tərtpsiz laəyaylap, həq ixlīməy baxkılarnıng ixlirioəa arilixip yüridioəanlıkını angliduk. **12** Biz muxundaklaroəa Rəb əysa Məsihdə xundak buyruymiz wə ulardin ətünüp soraymizki, tinq yaxap, əngikınglar bilən öz neninglarni tēpüp yənglar. **13** Lekin silər, i kərindaxlar, yahxi ixlarni kılıxtin erinmənglar. **14** Əmma əgər uxbu hetimizdiki səzlərgə itaət kilmaydioəan birsi bolsa, unıngdin həzər əylənglar wə uni hijalətkə qaldurux üqün unıng bilən bardı-kəldi kilmənglar. **15** Birak, uni düxmən katarıda kərməy, əksiqə unıngoəa bir kərindax süpitidə nəsihət kilinglar. **16** Hatirjəmlik İgisi boləjan Rəb hər wakit hər yolda xəhsən silərgə hatirjəmlik ata kıləyay. Rəb həmminglar bilən billə boləyay! **17** Mənki Pawlus bu ahirkı salimimni öz kolum bilən yazdim; bu, mening həmmə hətlirimning özigə has bəlgisidur. Mana bu mening öz kəlimimdur. **18** Rəbbimiz əysa Məsihning mehir-xəpkiti həmminglaroəa yar boləyay!

Timotiyoğa 1

1 Kütquzuqumiz Hudaning wə ümidimiz Məsih Əysaning əmiri bilən Əysa Məsihning rosuli kılıp təyinlənən mənki Pawlustin **2** etiqad yolidiki özümning sadik oqulum boləjan Timotiyoğa salam. Huda'Atimiz wə Rəbbimiz Məsih Əysadin sanga mehİR-xəpəət, rəhİmdillik wə hatirjəmlik boləjay! **3** Makedoniya əlksisigə barəjanda, səndin etünginimədk [xuni yəne etünimənki], [xu yərdiki] bəzi kixilərgə bid'ət təlimləri nəgətmənglar dəp tapilixing üqün sən dawamlık Əfəsus xəhİridə qaləjn; **4** ularning əpsanilər wə ayiojı yəq nəəbnamilərğə bənd bolmasliqini tapiliojn; bular Hudaning etiqad arkiqliklə əməlgə axurulidiojan Əz əyigə boləjan pilanini ilgiri sürməydu, bəlki pəkəət bimənə talax-tartixlanı kəltürüj qikiiridu, halas. **5** Əmdiliklə bizgə tapılanəjan təlimning muddiası sap kəlb, pak wijdan wə sahtiliksiz etiqadkin kelip qikiidiojan mehİR-muhəbbəttin ibarəttur. **6** Bu ixlarda bəzi kixilər qətnəp, bimənə gəpləri kiliXka burulup kətti. **7** Ularning Təwrat kanunining əliması boləjusi bar; birək ular əzlrining nemə dəwətkənlikini yaki əzlrining hədəp kəyt kiliwatқан səzlrining nemə ikənlikini qüxanmaydu. **8** Əmdi bizgə məlumki, əgər kixilər Təwrat kanunini əyni muddiasida kəllansa, u paydiliktur. **9** Qünki biz yəne xuni bilimizki, Təwrat kanuni həkkanıy adəmlər üqün tüzülgən əməs, bəlki kanunoğa hiləplik kijoquqilar wə boyni kəttiklar üqün, ihlassizlar wə gunahkarlar üqün, iplaslar wə kupurluk kijoquqilar üqün, atisini ɵltürgüqilər wə anisini ɵltürgüqilər üqün, kəttillar, **10** buzukluk kijoquqilar, bəqqiwazlar, adəmləri kullukğa bulioquqilar, yəlojanqilar, kəsəmhərlər üqün wə yaki saəqləm təlimlərgə zit boləjan baxka hərəkəndək kilmixlarda boləjanlar üqün tüzülgən. **11** Bu təlimlər təkəkür-mubarəkkə layik Boləyoqi Hudaning manga amanət kijojan xan-xəripini ayan kijojan hux həwərgə asalanəjan. **12** Manga kük-qudrət bərgən, meni ixənqlik dəp kərap, Əz hizmitigə təyinlənən Rəbbimiz Məsih Əysəğa təkəkür eytimənki, **13** U meni təyinlididi — burun kupurluk wə ziyənəkəlik kijoquqi, zalim bir adəm bolsammu, manga rəhim kərsitildi; qünki mən bu ixlari nədanlik wə etiqadsizliktin kijojanidim. **14** Həlbuki, Rəbbimizning manga kərsətkən mehİR-xəpəkti ziyadilixip, Məsih Əysada boləjan etiqad wə mehİR-muhəbbət wujudmoğa elip kiriləxi bilən exip taxti. **16** Muxu səz ixənqlik wə hər adəm uni kəbul kiliXi tēgixliktur — «Məsih əysa gunahkarları kütquzux üqün dunyaəğa kəldi!». Mən gunahkarlar iqidiki əng əxəddiyisidurmən! Ləkin dəl xu səwəbtin Məsih Əysaning əng əxəddiyi gunahkar boləjan meni, keyin Əzigə etiqad kılıp, mənggülik həyatka erixidiojanlarəğa misal kılıp mənə Əzining bərlək səwr-təktini ayan kiliXi üqün, manga rəhim-xəpəət kərsitilgəndur. (aiōnios g166) **17** Əmdi mənggülik Padixahka, yəni ɵlməyidiojan wə kəz bilən kərgili bolmaydiojan, birdinbir Hudaəğa əbədil'əbədgiə hərmət-izzət wə xan-xəpəət boləjay! Amin! (aiōn g165) **18** Əy, oqulum Timotiy, burun sən toqruluk eytiləjan bəxərtlik wəhijylərgə asənən bu buyrukni sanga tapxurimən. Bu wəhijyləri kəral kılıp, etiqadta wə pak wijdaningda qing turup, güzəl urux

kilojaysən. Bəzilər wijdanida pak turuxtin qətnəp kətti, nətijidə ularning etiqadi huddi hada taxka urulup oqrək boləjan kəmidək wayran boldi. **20** Humeneus wə İskəndərlər mana xundaq kixilərdindur. Ularni kupurluk kilməsliqni əgənsun dəp, Xəytanning ilkiğə tapxurdum.

2 Mən həmmidin əwwal, [etiqadqilarəğa] pütkül insanlar üqün Hudadin tiləklər tilixini, dua-tilawət kiliXini, bəxkilar üqün murajət kiliXini wə təkəkürlər eytixini, **2** bolupmu padixahlar wə bərlək əməldarlar üqün dua-tilawət kiliXini jekiləymən. Xundaq kijoğanda, biz toluk ihlasmənlük wə salmaklik bilən tinq wə amanəsən həyat kəqürələymiz. **3** Bundaq dua-tilawət kiliX güzəl ixtur, Kütquzuqumiz Hudani hursən kilidu. **4** Qünki U pütkül insanning kütquzuluxi wə ularning həkikətni tonup yetixini halaydu. **5** Qünki birlə Huda bardur, Huda bilən insanlar arisida bir kəlixitürgüqumu bar, U bolsimu Əzi insan bolup kəlgən Məsih Əysadur. **6** U bərlək insanları hər kiliX üqün Əzini kurbən kılıp bədəl təlidi; xundaq kılıp bəkitilən wəqit-saitidə Hudaning nijatioğa guwahlik bəridi. **7** Mən bu guwahlikni yətküzüx üqün jakarqi wə rosul boluxka təyinlinip (məning bu səzlimning həmmisi rast, mən yəlojan gəp kilmidim), yətləlliklərgə etiqad wə həkikət yolida əgətküqi bolup tikləndim. **8** Xunga, mən xuni halaymənki, ərlər kəyərda bolsun, duaəğa jəm boləjanda əzəpsiz wə dətəlaxsiz həlda, həlal əməlik kəllirini kəttürüp dua kılısun. **9** İxəx yolda ayallarmu muwəpiq kiyinip, əzlrini ar-nomus wə salmaklik bilən pərdəz kılısun. Ularning əzlrini pərdəzlaş, qəqlirini əlahidə yasax wə altun, ünqə-məwəyit wə əsil kimmət kiyim-kəqəklər bilən əməs, **10** bəlki güzəl əməlləri bilən pərdəzlixini halaymən. Bu, Huda yolida təkəwədar bolay dēgən ayalləroğa yarixidu. **11** [Jamaət sorunliridə], ayallar tinq olturup, toluk itətmənlük bilən təlim əlsun. **12** Ləkin ayallarning ərlərgə təlim bərix yaki ular üstidin həküm sürüxiğə yol koymaymən. Əksiqə, ular tinq bolsun. **13** Qünki əwwal Adəm'ata, keyin Həwə'ana yaritiləjan. **14** Əwwal əldinip əzduroləjanmu Adəm'ata əməs, bəlki [Həwə'ana] idi. U tolimu əldənənlükidin ularning itətsizlikigə qüxüp kəlojanidi. **15** Ləkin ayallar etiqadta, mehİR-muhəbbət wə pak-mukəddəslikə salmaklik bilən turidiojanla bolsə, ular tuəqutta saq-salamət kütulidu.

3 «Əgər birsə jamaətkə yətkəqi boluxka intilsə, u güzəl bir wəzəpini arzu kijojan bolidu» dēgən bu səz həktur. **2** Əmdi yətkəqi bolsə əyibsiZ, bir hotunluk, salmak, pəmlük, ədəplik, məhəndost, Huda toqrisida təlim bəraləyidiojan boluxi, **3** xundaqlə hərəkəx wə zərawən bolmasliqi, mulyəim boluxi, səpra, nəpsəniyəti bolmasliqi, **4** əz əilisini yəhxi bəxkuralaydiojan boluxi, tolimu saləpətlük bilən pərzəntlirini ata-ənisiəğa boysunidiojan kılıp tərbiyiliyəyidiojan kixi boluxi kərak. **5** Qünki birsə əz əilisini bəxkuxuxni bilmsə, u Hudaning jəmaətidin kəndəkmə həwə əlalisun? **6** [Yətkəqi] yəngi etiqadqilərdin bolmisun; undək bolsə, u təkəbburlixip kətxi mummkin, xuningdək Xəytanning əyibigə kirip, u uqriojan həküməgə qüxidu. **7** U [jamaətning] sirtidiki kərləpərdinmu obdan tərpinlidiojan boluxi kərak; xundaq kijoğanda, u bəxkilarning kərilixiəyə uqrımaydu, Xəytanning kiltiqoğa qüxəydu. **8** Huddi

[yetəqilərgə] ohxax, jamaətning hizmətkarlarimu salmaq, ikki hil gəp qilmaydigan, harək-xarabka berilməydiğan, nəpsaniyəti bolmigan kixilərdin boluxi, **9** pak wijdani bilən etiqađning sirini qing tutdiğan boluxi lazim. **10** Bundađ adəmlərnimu aldi bilən sinap kərüp, əyib tərəpləri bolmisa, andin hizmət wəzipsisigə koyuxka bolidu. **11** Xuningdək, bu hizmətkarlarıning ayallirimu təmkin, pitnə-pasat qilmaydigan, salmaq wə hərqandađ ixta ixənqlik boləqlanların boluxi lazim. **12** Hizmətkarlar bir hotunluk, ez pərzəntliri wə ailisini yaxxi baxkurdiğan kixilərdin bolsun. **13** Hizmətkarlarıning wəzipsini obdan orunoqlanlar ezi üqün yaxxi nam-atađka sazawər bolidu wə Məsih əysada boləqlan etiqađta zor jür'ət-ixənqkə erixidu. **14** Mən gərqə pat arida yeningođa yetip berixni arzu kılsammu, yənila bu hətni yazdim; **15** Mubada mən hayal bolup qalsam, həttin Hudaning ailisi arisida eziingni qandađ tutux kerəklikini bilisən. Bu ailə bolsa tirik Hudaning jamaiti, həkikətning tüwrüki wə təglikidur. **16** Həmməylən etirap qilmay turalmayduki, ihlasmənlikning siri büyükür: – «Əzi insan tenidə ayan boldi, Roh Uning həkqaniylikini ispatlıdi, Pərixtilərgə u kəründi, Uning həwiri pütkül əllərgə jakarlandı, Jahanda Uningođa iman kəltürildi, U xan-xərəp iqiđə ərxkə kətürildi».

4 Əmđi Roh xuni alahidə eytiduki, ahir zamanlarda bəzilər etiqađtin yenip, aldamqi rohlərođa wə jinlarıning təlimlirigə berilip əgixidu. **2** Bundađ [təlim bərgüqilər] sahtilikta yaləqlanqlik kılip, huddi daəimallap keydürüwətkəndək ez wijdanini yökətip koyođan; **3** ular nikađlinixni wə bəzi yeməklilərnini istemal kılixni mən'i kılidu. Əmma [ular mən'i kılidiođan] yeməklilərnini Huda Əzigə etiqađ kılođan həm həkikətni bilgənlərnin təxəkkür eytip qəbul kılixni üqün yaratqanıdi. **4** Qünki Huda yaratqan həmmə nərsə yaxxidur, ular təxəkkür bilən qəbul kılinisa, ularning heqkaysisini qəklər rət kılixka bolmaydu. **5** Qünki ular Hudaning sez-kalamı wə insanlarıning duasi bilən həlal kılinidu. **6** Bu nəsihətlərnini kəridaxlarıning səmigiə salsang, Məsih əysaning yaxxi hizmətkari boləqlan bolisən. Xundađla, eziingning əstayidil əgəxkən etiqađtikti wə saəqlam təlimlərdiki sezlər bilən kuwwətləndürülgənlikning ayan bolidu. **7** Əmma ihlasmənlikning wə momaylarıning əpsanilirini qətkə kekip, eziingni ihlasmənlik yolida qenikturup yetixtürgin. **8** Qünki «Bədənni qenikturuxning azrak paydisi bar, lekin ihlasmənlikta intilixning hərtərəplik paydisi bar; u həzirki wə kəlgüsi həyat üqün bəht elip kelidu» **9** – bu sez həqtur wə uni qəbul kılixka pütünləy ərzyidu. **10** Əməliyəttə biz buning üqün japalik əjir singdürüwatimiz wə har kiliniwatimiz. Qünki ümidimizni pütkül insanlarıning, bolupmu etiqađ kılođuqlarıning Kutkuzođuqi – mənggü həyat Hudaəja baəqliduk. **11** Bu ixlarni [jamaətkə] tohtimay tapiliođin wə əgətkin. **12** Heqkimning sening yaxliqingođa səl karixiođa yol koyma; bəliki sezlirində, əməllirində, mehİR-muəbbət, etiqađ wə paklikta etiqađqilarođa nəmunə bol. **13** Mən yeningođa barəuqə, eziingni jamaətkə [mukəddəs yazmılarni] okup berix, jekiləx wə təlim berixkə beəxliođin. **14** [Jamaitingning] əksəqalliri kollirini uqangəja koyəqanda, [Hudaning] wəhiyisi

arkilik sangə ata kilinixi bilən səndə boləqlan iltipatka bipərwalik kılna. **15** Bu ixlərođa berilip, eziingni ularođa toluk atiođin. Xuning bilən sening alođa baskanlikning həmməyləngə ayan bolidu. **16** Əziingə wə bərgən təlimingə izqil kəngül koyəqin. Qünki xundađ kılođanda eziingnimu wə sangə kulək saləqlanlarınimu kutkuzisan.

5 Yaxanođan ərlərnini əyibligəndə kattik sezlimgin, bəliki ularođa atang süpitidə nəsihət bərgin. Xuningdək, yigitlərgə kəridaxlırinq süpitidə sezlign. **2** Yaxanođan ayallərođa anang süpitidə, yax ayallərođa aqa-singillirinq süpitidə hər ixta pak kəlb bilən muamilə kılođin. **3** Həkikiy tul ayallarni hərmətləp, ularning həlidin həwər al. **4** Lekin, tul ayallarning pərzəntliri yađi nəwrliri bolsa, ular aldi bilən ez ailisigə nisbətən ihlasmənlikni əginip, əz ata-anisingə əjri ni yandursun; qünki bu ix Hudani hursən kılidu. **5** Əmđi həkikiy tul etüwatqan, yaləqluz kəlođan ayallar bolsa, ümidini Hudaəja baəqliođan bolup, keqə-kündüz dua-tilawəttə bolidu. **6** Lekin huzur-hələwətkə berilən tul hotun həyat bolsimu, əlgəngə barawərdur. **7** Əmđi baxkılar tərpidin əyibliniođan əhwaləja qüxiť kəlməlikni üqün sən ularođa bu ixlarni jekiləp tapiliođin. **8** Lekin birsə ez tuəqlanlıridin, bolupmu ez ailisidikilərdin həwər almisa, u etiqađtin tanođan dəp qarilip, kapirlərdin bəttər bolidu. **9** Tul ayal tizimođa elinsa, yexi atmixtin təwən bolmasliki, birlə ərninq ayali boləqlan boluxi kerək. **10** yənə güzəl əməlliri bilən tərpləngən boluxi, balilirini yaxxi tərbiyələp qəng kilođan, musapirlərođa meħmandostluk kərsətkən, mukəddəs bəndilərninq putlirini yuyup koyəqlan, kıyinqilikta kəlođanlarođa yərdəm kolini uzartqan, ezini hərhil həyr-sahawət ixliriođa beəxliođanlar boluxi kerək. **11** Lekin yax tul ayallarni [tizimlikkə] kirgüzmə. Qünki ularning ixk həwəsliri kozəjilip Məsihdin tenip, kayta nikađlinixni arzu kılidu; **12** xuning bilən, ular dəsəlp bərgən wədisigə hiləplik kılix səwəblik əyiblik bolidu. **13** Uning üstigə ular hürunlukni adət kıliwəlip, əymu-əy dokurup yürüxni əginidu; xundađla hürun bolupla qəlmay, ođaywət kılip, baxkılarning ixliriođa qepilođak bolup nalayik ixlərođa waləqlaydiganlarıdin bolup kelixi mumkin. **14** Xuning üqün, bundak yax tul ayallarning nikađlinip, pərzənt kərüp, əy ixliri bilən xuəqullinixini haləymən. Xundađ kılođanda, bizgə qarxi turođuqiođa bizni hərqandađ əyibləp-hakarətləx pərsiti qikmaydu. **15** Qünki xundađ bəzi tul ayallar allikaqan etiqađtin tenip Xəytanning kəynigə kirip kətti. **16** Əgər etiqađi bar bir ər yađi ayal kixining tul kəlođan tuəqlanliri bolsa, u əzi ularođa yərdəm bərsun, yüki jamaətkə qüxmisun. Xundađ boləqanda, jamaət həkikiy igə-qəkisiz tul ayallərođa yərdəm kilalaydu. **17** Jamaətni yaxxi yetəkləydiğan əksəqallar, bolupmu Hudaning sez-kalamini yətküzüx wə təlim berixtə əjir singdürgənlər ikki həssə hərmətkə sazawər kılinisun. **18** Qünki mukəddəs yazmılarda: «Haman təpkən eküzning əozzini bođma» wə: «Mədikar əz həkikini elixka həkiklikür» deyilgən. **19** Ikki yađi üq guwahqi hazır bolmiođuqə, əksəkal üstidin kıliniođan ərnzi qəbul kılna. **20** Əgər [əksəqallərdin] birsə gunah sadir kılođan bolsa, baxkılarningmu buningdin ibrət elip kərkuxi üqün, jamaət aldidə tənbiħ berip əyibligin. **21** Hudaning, Məsih əysaning wə Huda talliođan

pərixtilarning aldida xuni sanga agah kilip tapilaymanki, sən bu əmrilərgə heq ayrimiqilik qilmay, heqqandaq ixta bir tərəpkə yan basmay kət'iy əməl kילוјin. **22** Birawning uqisioja kolungni koyuxkə aldirap kətmə; baxqilarning gunahliroja xerik bolma. Əzüngni pak tutkין **23** (axqazining yahxi bolmiojanliqi, xundaqla sən daim aotriydiojan bolojaqqa, sula iqiwərməy, bir'az xarabmu iqip bərgin). **24** Bəzi kixilarning gunahliri burunla enik, xundaqla sorak künigiqə saqlinidu; lekin bəzilərləningki ularning kəynidin əgixip baridu, keyin axkarə bolidu. **25** Huddi xuningoja ohxax, bəzi kixilərləning gūzəl əməllirini asanla kərwəlojili bolidu; hāzir axkara bolmisa keyin axkarilanmay qalmaydu.

6 Kulluq boyunturuk astida bolojanlarning həmmisi əz hojayinlirini hər tərəptə hərmətlisun. Xundaq kילוјanda, Hudaning nami wə Uning təlimining hākarətkə uqrixidin saqlanojili bolidu. **2** Hojayinliri etiqadqi bolsa, kulliri: «Biz həmmimiz ohxaxla kərindaxlaroju» dəp, ularoja hərmətsizlik qilmisun. Əksiqa, ularoja tehimu əstayidil hizmət kilsun. Qünki ularning yahxi hizmitidin bəhřimən bolidiojanlar dəl sadik etiqadqilar həmə səyümlük bəndilərdur. Sən bu təlimləni əgətkin wə jekiligin. **3** Ohximiojan təlimləni tərəjib kילוјan wə saqlam səzləni (yəni Rəbbimiz Əysa Məsihning hək səzlrini), xundaqla ihlasmənlikkə yetəkləydiojan təlimni kəbul qilmiojan kixi bolsa, **4** undaqlar dəwəkə kərəngləp kətkən, heqnemə qūxənməydiojan kixilərdindur. Ular nizamunazirə pəyda kilixkə wə gəp talixixkə hərisməni; bundak ixlərdin həsəthorluk, jedəl-majira, təhmət, rəzil gumanhorluk hāsil bolidu, **5** həmdə niyiti qirikləxkən, həkikəttin məhřum bolojan kixilər arisida daimlik sürkilix kəltürüp qikiridu. Bundaq kixilər ihlasmənlikni pəyda-tapawətning bir yoli dəp karaydu. **6** Dərwəkə, [Hudaoja] ihlasmən wə razimən bolux ojayət zor paydidur. **7** Qünki biz bu dunyaoja heqnemə elip kəlmiduk, xuningdək uningdin heqnemənimu elip kətləməymiz. **8** Xunga, yemək-iqmək wə kiyim-keqik yetərlik bolsila bulardin kənaət qilimiz. **9** Lekin bəy boluxni oylaydiojanlar bolsa həman azduruluxlaroja uqrap, tuzakqa wə xundaqla insanlarni wəyranqilikka wə hālakətkə qəktüridiojan nurojun əhmikanə həmə ziyanlik arzu-həwəslərləning ilkiyə teyilip ketidu. **10** Qünki pulpərəslik hərhil rəzilliklərləning yiltizidur. Bəzilər buningoja intilixi bilən etiqadtin qətnəp, əzlrini nurojun dərd-kəyojulər bilən sanjidi. **11** Əmma sən, əy Hudaning adimi, bundak ixlərdin yirək qaç; həkkaniylik, ihlasmənlik, ixənq-etiqad, məhřir-muhəbbət, səwr-takət wə məmin-mulayimlikni intilip koojla. **12** Etiqadtiki gūzəl kürəxtə kūqəp kürəx kil. Mənggülik hāyatni qing tutkין. Sən dəl buningoja qakirilding həmdə uning yolida nurojunlojan guwahqilar aldida bu etiqadning gūzəl xahitlikini kilding. **(aiōnios g166)** **13** Həmmigə hāyatlik beriwatqan Hudaning aldida, xundaqla Pontius Pilatus aldida gūzəl xahitlikni kilip guwahlik bərgən Məsih Əysaning aldida sanga xuni tapilaymanki, **14** Rəbbimiz Əysa Məsih kayta ayan bolojuaq, [Hudaning] bu əmriyə heq qusursiz wə daosiz əməl kילוјin. **16** Uning ayan boluxini waqit-saiti kəlgəndə birdinbir mənggü əlmigüqi, insan yekinxiləyməydiojan nur iqida

yaxaydiojan, heqkim kərmigən wə kəralməydiojan mubarəkləxkə layik bolojan birdinbir Həkümran, yəni padixahlərləning Padixahı, rəblərləning Rəbbi əməlgə axuridu. Uningoja izzət-hərmət wə əbədil'əbəd kütükdürət bolojay, amin! **(aiōnios g166)** **17** Bu zamanda bəy bolojanlaroja məoqrulanmaslikni, tayanosuzis ətkünqi bayliqkə əməs, bəlki biz bəhřimən boluxkə həmmini bizgə sehiylik bilən toluq taxkən haldə təminligüqi Hudaoja tayinip ümid bəoqlaxni tapiljojin; **(aiōn g165)** **18** ularoja yahxi əməlləni kilixta [həkikiy] bəy bolunglar, həyř-sahawətlilik ixlərdə mərd, baxqilar bilən ortak bəhřlinixkə kəli oquq bolunglar dəp tapiljojin. **19** Ular bundak kילוјanda, həkikiy hāyatni tutux üqün kələqəktə əzlrigə puhta bir əsas-ul bolidiojan bir həzina topliyalaydu. **20** Əy Timotiy, sanga əmanət kilinojan [həkikətlərləni] koojda. Əzüngni ihlasmən, kuruq gəplərdin həmdə atalmix ilimning talax-tartixliridin neri tutkין. **21** Bəzilər muxundaq biməna [ilimgə] egimən dəp jakarlap, etiqadtin qətnidi. Məhřir-xəpkət silərgə yar bolojay!

Timotiyoja 2

1 Məsih Əysada wədə kılinojan hayatni elip berix üqün, Hudaning iradisi bilən Əysa Məsihning rosuli bolojan mənki Pawlustin səyümlük balam Timotiyoja salam: Huda'Atimizdin wə Rəbbimiz Məsih Əysadin sanga mehır-xəpəkət, rəhımdillik wə hatırjəmlık bolojay!
3 Mən ata-bowilirimning izini besip sap wijdanim bilən hizmitini kılıwatqan Hudaqə taxəkkür eytimən, qünki keqə-kündüz dualirimda seni tohtawsiz əsləp turimən; **4** kəz yaxlırını əsliginimda, xadlıkqa qəmüxüm üqün sən bilən yəna didarlıxıxqa kəttik təlpünür yürəktimən; **5** qünki seningdə bolojan sahtılıksiz etikad esimdin qıkmaydu. Bu etikad əng awwal momang Loista, andin anang Ewnikidə bar bolojan, əmdı həzır səndimu bar ikən dəp hatırjəmdurmən. **6** Xuning üqün mən xuni kəytidin sanga əslitimənki, kollirimni uqangoja koyuxum bilən səndə bolojan, [Huda] sanga təkdım kiləjan iltipətrni kəytidin yalkunlitip jari kıləjin. **7** Qünki Huda bizgə qorkunqəklıknıng rəhını əməs, bəlki bizgə küq-kudrətnıng, mehırı-muhəbbətnıng wə salmaqklıknıng Rəhını təkdım kıldı. **8** Xunga Rəbbimiz həkıjdiki həwərguwaqlıknı, yaki Uning məhbusi bolojan məndin nomus kılma. Əksiqa, Hudaning küq-kudriti bilən hux həwərnı jakarlıx yolidiki harlık-muxəkkətni əz həssəng boyıqə ortək tartkıñ. **9** Huda bizni əz əməllirimizgə əsasən əməs, bəlki əz muddiasi wə mehır-xəpəktıgə əsasən kütquzup, pak-mukəddəs qəkiriki bilən qəkirdi; Uning bu mehır-xəpəkti həmmə dəwr-zamanlardın ilgirilə Məsih Əysada bizgə beojıxlanəjandur; (aiōnios g166) **10** lekin bu mehır-xəpəkət Kütquzojumiz Əysa Məsihning kelixi bilən həzır ayan boldi; U əlümini bikar kılıwetip, hux həwərkə arkılık hayatlık wə qirimaslıknı yoruklukta ayan kıldı. **11** Mən bolsam əllərgə bu hux həwərnıng jakarqisi, rosuli wə təlim bərgüqisi bolup təyinləngən. **12** Mən xu səwəbtin həzırki bu harlık-muxəkkətlərnı tartmaqtimən. Ləkin buningdin nomus kılmaymən; qünki mən kimgə etikad kıləjanlıknı bilimən həmdə Uning mənə tapxurojan amanitini xu küngiqə saklıyalaydıjanlıkəja qədır ikənlikigə ixəndürüldüm. **13** Məndin angliəjan saojlam təlim səzlırınıng nəmunilik bir üzündisini saklap, Məsih Əysada boləjan muhəbbət wə etikad bilən qıng tutkıñ; **14** bizdə makanlıxkan Mukəddəs Rəhqa təyiniş sanga tapxuruləjan xu güzəl amanətrni sakla. **15** Sən bilginingdək, Asiya əlksidiki [etikadqılarning] həmmisi [degüdək] məndin yüz əridi. Ularning arisida Figelus wə Hermogenesnu bar. **16** Rəb Onesiformning ailisidikilirigə rəhım-xəpəkət kərsətkəy. Qünki u mənıng məhbus boləjanlıkmıdn heq nomus kılmay kəp kətim mənı yoqlap səyündürdi. **17** U Rim xəhırigə kəlgimədə mənı tapquqə kəp izdəp awarə boluptu. **18** Rəb xu künidə uni Əzidin rəhım-xəpəkətkə muyəssər kıləjay; unıng Əfəsus xəhıridə mənə kərsətkən hizmətliriniñ kanqılik ikənlikini obdan bilisən.

2 Xunga əy oşlum, sən Məsih Əysada boləjan mehır-xəpəkətkə təyiniş küqlük bol; **2** wə sən kəp guwaqlıqlar aldida məndin angliəjanlırınıñni həm ixənqlik həmdə baxkılərojumu təlim bəreləydiəjan ədəmlərgə amanət kıləjin. **3** Əysa Məsihning yaxhi jəngqisi bolux süpitidə,

harlık-muxəkkətni əz həssəng boyıqə ortək tartkıñ. **4** Jəngqi boləjan kixi əzini əskərlikkə tizimləjan sərdarını razi kılıx üqün ədəttiki turmux ilxirini əzıgə hələk kılıwalmaslıkə kerək. **5** Musabıkiğə katnaxkan tənəhırikəttəqımu musabıkiğə kəytilirigə riayə kılmissa, qələlibə tajoja erixəlməydu. **6** Əjir singdürgən dəhkan həsulidin biriniq bolup bəhırımən boluxı tegixlıktur. **7** Bu səzlırim üstidə yaxhi oyla, xuning bilən Rəb sanga həmmə ixta yorutıdu. **8** Sən Dawutning nəslı boləjan, əlümdin tiriləngən Əysa Məsihni mən yətküzüwatqan hux həwərkə boyıqə esingdə qıng tut. **9** Bu hux həwərnı dəp kəp harlık-muxəkkətkə qekip, hətta jinayətki həsəblənin kixənlənin yətimən. Həlbuki, Hudaning səz-kəlamı heq kixənlənməydu! **10** Əmdı mən dəl xu səwəbtin, [Huda] tallıəjan bəndilərnıng Məsih Əysada boləjan niyatqə mənggülik xan-xərpə bilən erixixi üqün həmmə ixkə bərdaxlık bərimən. (aiōnios g166) **11** Təwəndiki bu səzlər ixənqliktur: — «Uning bilən billə əlgənıknəmiz, Uning bilən həyatta billə yaxaymız. **12** Kijınqılıqləroja bərdaxlık bərsək, Uning bilən billə həküm sürimız. Biz unıngdin tansək, Umu bizdin tanıdu. **13** Biz Uningə sadəkətsizlik kılşakmu, U yənilə sadəkəttiktur; Qünki U Əzidin heq tanalmaydu. **14** Bu ixlarnı dawamlık [kərinəxlərnıng] səmıgə selip, ularnı Rəb aldida bimənə səzlər üstidə talax-tartix kılmaslıknı əstaydıllık bilən əgəhləndurəjin. Bundaq talax-tartixlərnıng heqkəndək pəydisi bolmayla kəlməy, bəlki angliəjuqılarnı nabut kılıdu. **15** Usta tikimqi rəhını topra piqkəndək həkikət səzini durus qüxəndürüp, əzıngni Huda aldida təstiklənojudək, yərgə qarap kəlməydiəjan məhır bir hizmətkar kılıp kərsitixkə intilip kəngül koyəjin; **16** lekin iplas, kuruk gəplərdin neri tur. Qünki bundək gəplərnı kıləjuqılər bəribir təhimu ihlassizlikqə qəmüp ketidu. **17** Muxundəklərnıng gəpləri huddı mərəzədk tezla yamrap ketidu. Himeneyus wə Filetoslar mənə xundəklərnıng iqidiki ikkisidur; **18** ulər həkikəttin qətnəp, əlgənərnıng tirilixi dəgən bu ix əllıqədan yüz bərip boldi, dəydu, xundəklə bəzilərnıng etikadını oqulitidu. **19** Həlbuki, Hudaning məzmut uli qıng turmaqta. Uning üstıgə məhır bilən: «Rəb Əzıgə təwə boləjanlarnı tonuydu» wə «Rəbning mubərək nəminə ləwzigə alıdiəjanlarning həmmisi rəzilliktin köl üzün» dəp məhırləngəndur. **20** Bay-bayaxət ədəmning əyidə pəkət altın wə kümüx kəqa-kəjuqlar əməs, yaqəq, sadəkə qəjuqlar wə bolıdu. Kəqa-kəjuqlərnıng bəziləri ətiwarlınidu, bəziləri pəs kərülidu. **21** Əgər bir kixi əzini undəklərnıng kiridin tazılap haliy kılşə, u mukəddəs kılinojan, hojayinimizoja yaraydıəjan kəqidək, həkəndək güzəl ixləroja təyyar bolıdu. **22** Xunglaxkə, yaxlıknıng arzu-həwəsılrıdin əzıngni qəqurojin, pak kəlb bilən Rəbgə nıdə kıləjuqi bilən billə həkkanıylik, ixənq-etikad, mehır-muhəbbət wə tıñq-hatırjəmlıknı koşlıxıp izdə. **23** Ləkin əhmikəna, bilimsizliktin qıkkən talax-tartixləroja arilixixni rət kıl, qünki bundək ixlərnıng jedəl teriyədiəjanlıknı bilisən. **24** Əmdilikdə Rəbning kuli jedəlləxməslikı, bəlki həmmə kixilərgə mulyim-məhriban, təlim bərixkə məhır, səwr-təkətlik boluxı kerək; **25** xuning bilən əz-əzıgə kərxı boləjanlarəja u Huda bəlkim uləroja həkikətnı tonup yetixıgə towa kılıdiəjan kəlbni bərar dəp, məmin-mulyimlik bilən nəsihət kılşun; **26** bundək boləjanda

ular uyqusini eqip, ezlrini öz muddiasioja aməl kilixka tutkun kilojan Iblisning tuzikidin kutulalaydu.

3 Emma xunimu bilginki, ahir zamanlarda eojr künlər bolidu. **2** U qaoqdiki insanlar ezinila oylaydiojan, pulpərəs, mənəmənqi, həkawur, kupurluk kilidiojan, ata-asisning sezini tingximaydiojan, tuzkor, iplas, **3** keyümsiz, kəqürümsiz, təhməthor, ezini tutalmaydiojan, wəhxiy, həyr-sahawətlikkə düxmən, **4** satkūn, təlwə, xəhrətpərəs, huzur-halawatni Hudadin yahxi kəridiojan, **5** sirtki kiyapəttə ihlasmən boluwelip, əməliyəttə ihlasmənlükning kudritini inkar kilidiojan bolidu. Bundaqlardın yirak tur. **6** Qünki ularning arisidiki bəzilər eymu-ey soqunup kirip, gunahlar bilən besiojan, hərhil xəhwət-həwasləarning kuli bolup qalojan nadan ayallarni azdurup əzigə əsir kilidu. **7** Bundaq ayallar daim təlim alsimu, hərgiz həkikətni tonup yetəlməydu. **8** Əmdi Yannis bilən Yambris Musa pəyojəmbərgə kəndək qarxi qikkən bolsa, bu [azdurojuqilarmu] həkikətkə xundək qarxi qikidu. Ular zehin-kəngülliri qirigən, etikad jəhəttə daxkəl dəp ispatlaniojan kixilərdur. **9** Lekin əmdi ular bu yolda aloja ilgiriliyəlməydu; qünki [Yannis bilən Yambris]ning hamakətliki oquk kəringəndək, bularningmu həmmigə kəringidu. **10** Lekin sən bolsang mening təlimim, yürük-turuxum, məksət-iradilirim, ixəng-etikadim, səwr-takitim, məhirmuhəbbitim, qidamlikim, mən uqriojan ziyankəxlilər wə azab-okubətlərgə, jümlidin Antakya, Koniya wə Listra xəhərliridə yüz bərgənlərgə tolimu kəngül bəlüp kəlding, xundək mən bərdaxlik bərgən xunqə ziyankəxlilərdin toluq həwiring bar; Rəb ularning həmmisidin meni kutkuzdi. **12** Dərwəqə, Məsih Əysada ihlasmən həyat kəqürütkə iradə tiklənərləning həmmisi ziyankəxlilikə uqraydu. **13** Lekin rəzil adəmlər wə ezitku-kazzaplar bəribir baxkilarnimu aldap, əzimu aldinip, barəanseri əsəbiylididu. **14** Lekin sən bolsang, əgəngən wə toluq ixəndürülgən həkikətlərdə qing tur; qünki bularni kimdin əgəngənlikingni bilisən, **15** həmdə balilik qaoqliringdin tartipla mukəddəs yazmilarni bilip kəlding; bularning sanga Məsih Əysaqə baqlaniojan etikad arkilik boliojan nijat toqruluk seni dana kilalaydiojanlikini bilisən. **16** Pütkül mukəddəs yazmilarning həmmisi Hudaning Rohjining yolyoruk-ilhami bilən yeziojan bolup, u təlim berix, tənbiş berix, hataliklarni tüzitix wə kixilərnə həkkaniyət yolioja baxlaxkə paydiliktur. **17** Bular arkilik Hudaning adimi toluq korallinip, barlik yahxi əməllərnə kilixkə təyyar bolalaydu.

4 Mən Huda həmdə tiriklər bilən ölüklərnə sorak kilixkə təyyar turidiojan Məsih Əysaning aldidə, xundəkla Uning kayta ayan boluxi wə Uning Əz padixahlilik bilən sanga xundək agah kilip tapilaymənki, **2** [Hudaning] səz-kalamini jakarla; wəqit-pursət yar bərsun-bərmisun, uningəja jiddiy qara. Toluk səwr-takət wə təlim-əkidə bilən nəsihət kilojin, tənbiş bərgin, riqəbətəndürgin. **3** Qünki xundək bir zaman keliduki, insanlar saqlam təlimni anglaxkə qidimay, bəlki kulaklirioja hux yakidiojan səzlərnə anglax üqün ətrəpioja əz xəhwət-həwaslirigə uyququn təlim bərgüqilərnə toplaydu. **4** Ular həkikətkə kulak salmay, əpsanilərnə tingxaxkə burmilinip ketidu. **5** Lekin sən

hərkəndək əhwəlda oyojaq tur, harlik-muxəkkətlərgə bərdaxlik bər, hux həwərqing wəzəpisini orunda, tapxurulojan hizmitingni hər tərapin toluq ada kilojin. **6** Qünki ezümgə kəlsəm, jənim qurbanlikning «xarab hədiy»sidək təküldiojan wəqti yetip kəldi, mening bu dunyadin ketix wəqtimmu yəkinlaxti. **7** Güzəl kürəxni mən kilip boldum, yügürük musabikisining mənzilini besip boldum, bərdinbir etikadni qing saklap kəldim. **8** Həzir həkkaniyelikning [şəlibə] taji mən üqün saklinip turmakta. Uni, həkkaniyə sorakqi boliojan Rəb xu künidə manga, xundəkla yalojuq mangila əməs, Uning kelip ayan boluxioja tərpünür turojanlarning həmmisigə in'am kilip kiygüzidu. **9** Imkaniyətning bəriqə yəniməja təzdin yetip kəl. **10** Qünki Demas bu həzirki dunyani tama kiliojanlik üqün meni taxlap Tesalonika xəhərigə kətti. Kriskis Galatiya əlkisigə, Titus Dalmatiya əlkisigə kətti. (aiōn g165) **11** Yənimdə yalojuq Luqa kəldi. Markusni ezümgə bilən birgə elip kəl, qünki u hizmətliridə manga kəp əskatidu. **12** Tikikusni bolsa Əfəsus xəhərigə əwətiwəttim. **13** Kelixingdə Troas xəhəridə Karpusuning yənioja qaldurup qoyiojan yepinqam bilən kitablarni, bolupmu oram tərə yazmilarni billə alojaq kəlding. **14** Miskar Iskəndər manga tola əskilik kildi. Rəb uningəja kilimixlirioja layik yandurmay qalmaydu. **15** Sən həm uningdin həoxyar bol; qünki u biz yətküzgən səzlimizgə kattik qarxilik kərsətti. **16** Tunji kətimlik sorakta mening aqliniximəja yərdəm kilidiojan həqkim qikmidi, həmmisi meni taxlap kətti. Bu ix ularəja həsəlanmiojay! **17** Lekin Rəb mening bilən billə turup, mən arkilik Injil jakari toluq kilinip, bu yərdiki barlik yat əlliklərdin boliojanlarning anglixi üqün meni küqləndürdi; xuning bilən mən xirring əqozidin kutkuziwəlimin. **18** Rəb meni barlik rəzil ixtin kutkuzup, ərxitki padixahlilikəja sak yətküzidu! Xan-xərap Uningəja əbədil'əbədgiqə mənəsup boliojay! Amin! (aiōn g165) **19** Priska bilən Akwilaqə wə Onesiforning ailisidikilərgə məndin salam eyt. **20** Erastus Korint xəhəridə kəldi. Lekin Trofimus kəsəl bolup qalojanlikin, uni Miletus xəhəridə qaldurup koydum. **21** Qix qüxütüp kətküzüq imkaniyətning bəriqə bu yərgə kəlgin. Yubulus, Pudis, Linos, Klawdiya wə barlik qerindaxlardin sanga salam. **22** Rəb Əysa Məsih rohing bilən billə boliojay! Məhür-xəpəkət silər bilən billə boliojay!

Tituska

1 Hudaning talliojanlirioja amanat bolojan etikađ wə ihlasmənlikkə elip bariđiojan həkikətning bildürilüxi üqün, Əysa Məsihning rosuli kilip təyinlənən, Hudaning kuli bolojan mənki Pawlustin sanga salam — **2** (bu etikađ wə həkikət mənnggülik hayatka baoljanojan ümidni elip kelidu; bu mənnggülik hayatni mutlək yalojan eytmayđiojan Huda həmma dəwr-zamanlardin ilgirila wədə kıljojanidi; (aiōnios g166) **3** lekin [hazir] wədisining wakti kelip Kutkuzojuqimiz Huda buning kalam-həwirini Əz əmiri bilən manga tapxurojan jakar arkişik axkarilidi) **4** — ortaq etikađimizda əz ooşlum bolojan Tituska salam! Huda'Atimiz wə nijatkarimiz Məsih Əysadin sanga mehır-xəpət wə hatirjəmlik boloyay! **5** Seni Kret arilida kalduruxtki səwəb, orundilip bolmiojan ixlarni bir tərəp kılıxing üqün wə hər xəhərdə sanga tapiljojinimdək jamaətkə aksakallarni təyinlixing üqün idi. **6** Aksakallıqka təyinliniđiojan kixi əyibsi boluxi, bir ayallik, pərzəntliri bolsa etikađ kıljoju boluxi wə ixlirida xallaklık kilidiojan yaki [ata-anisioju] boysunmayđiojan əyibliri bolmiojan boluxi kerək. **7** Qünki jamaətning yetəqisi Hudaning [ailisigə] ojojdar bolux süpitida, əyibsi boluxi kerək; baxbaxtađ əməs, terikkək əməs, harək-xarabka berilgən əməs, zorawan əməs, nəpsaniyəti əməs, **8** bəlki mehmandost, sahawətlik, yaxxilikni səyidiojan, salmaq, adil, ihlasmən wə əzini tutuwalojan boluxi lazim. **9** U yəna saojlam təlim bilən riqəbat-təsəlli berix üqün wə karxi qikküqilaroja rəddiyə berix üqün, tapxurulojan təlimdiki ixənqlik kalam-səzdə qing turuxi kerək. **10** Qünki hazir bimənə səz kilidiojan, kixilarning kənglini owlap ezitkuluđ kilidiojan, əz beximqilik kilidiojan kəpligən kixilər bar, bolupmu hatniliklərdin qikkənlər bar. **11** Ularning əozini etix kerək; qünki ular hərəm dunyani dəp əgitixkə tegixlik bolmiojan təlimləni əgitiy, hətta pütün aililəni nabut kılmaqta. **12** Xulardin biri, yəni [Kret arilidikilərnin] əzining bir pəyojambiri: «Kretlər həmixə yalojan səzləyđiojanlar, wəhxiy haywanlar wə hurun toymaslardur» değan. **13** Bu guwahlik həkikəttur; xunga ularning etikađta saojlam turuxi üqün, xundakla Yəhudiy əpsanilərgə wə həkikəttin qətnigənlər tokuwalojan insaniy kaidə-bəlgilimilərgə kulək salmasliki üqün ularni kəttik əyibləp ağanlıdurujojin. **15** Pak kixilər üqün həmma nərsə pak; lekin bulojanjan napaklar wə etikađsizlər üqün heqəqəndəq nərsə pak əməstar. Qünki ularning oy-pikrlirimu, wijdanimu bulojinip kətkən. **16** Ular Hudani tonuymiz dəp dawrang kilsimu, lekin əməlliridə Uningdin tanidu; qünki ular yirinqliklər, heqgəp anglmayđiojanlar, heqəqəndəq yaxhi ixlarni kılıxka yarimayđiojanlardur.

2 Ləkin sən bolsang saojlam təlimgə kəndəq uyojuən yaxaxni əgitişing kerək. **2** Yaxanojan ərlərgə, hoxyar, salmaq, təmkin, etikađta, mehır-muħəbbəttə wə səwr-takəttə saojlam boluxni tapiljojin. **3** Xuningdək, yaxanojan ayallaroja yürüx-turuxta ihlas-muħəddəslikkə layik boluxni, qeqimqilik kılmasliki, harək-xarabka berilməyđiojan boluxni, giuzəl ixlarni əgətküqilər

boluxni tapiljojin. **4** Buning bilən ular yax ayallaroja ərlirigə köyünüx, balilirioja köyünüx, salmaq bolux, pak bolux, əy ixlirini puhta kılıx, mehriban bolux wə əz ərlirigə boysunuxni əgətləydu. Xundəq bolojanda Hudaning səzi qarılanmaydu. **6** Xuningdək yax ərlərnimu salmaq boluxka jekiligin. **7** Əzünqmu həmma ixta giuzəl əməlliring bilən ularoja ülgə bolojin; təlim bərginingdə pak-diyantlik, əojl-bəsik bolup, **8** heqkim kşur tapalmayđiojan, saojlam səzlərnini yətküzgin; buning bilən, karxi qikküqular biz toşuruluđ yaman gəp kilidiojan yəni tapalmay hijil bolidu. **9** Kullaroja əz hojayinlirini həmma ixta kənaətləndürüp ularoja boysunuxni əgətkin. Ular gəp yandurmay, **10** ooşrilik kılmay, əzlrining hər jəhəttə ixənqlik ikənlikini kərsətsun. Ular buning bilən Kutkuzojuqimiz Hudaning təlimatijoja hər jəhəttin zinnət bolidu. **11** Qünki Hudaning nijatni barlik insanlaroja elip kelidiojan mehır-xəpəti ayan boldi; **12** u bizgə ihlassizlik wə bu dunyaning arzu-həwəslirini rət kilip, hazirki zamanda salmaq, həkkaniy, ihlasmən hayatni ətküzüximiz bilən, (aiōn g165) **13** uluş Huda, nijatkarimiz Əysa Məsihning xan-xəpər bilən kelidiojanlikoja bolojan mubərək ümidimizning əməlgə exixini intizarlik bilən kütüxni əgitudi. **14** U bədal tələp bizni həmma itaətsizliklərdin azad kılıx həmdə bizni əzi üqün pak kilip, Əzigə mənşup bolojan, yaxhi əməllərgə kızıojin intilidiojan halk kılıxka biz üqün qurban boldi. **15** Barlik hoqukungni ixlitip bu ixlarni jakarlap eytkin, nəsihət berip jekiligini wə ağanlıdurujojin. Heqkim seni kəmsitmisun.

3 [Jamaəttikilərgə] xuni əslitip turəjinki, ular həkümranlaroja wə hoqukdarlaroja boysunup, xularning səzini anglisun, hərəkəndəq yaxhi əməllərnini kılıxka təyyar tursun, **2** heqkimning yaman gəpini kılmisun, jedəlhor bolmisun, mulayim bolsun, həmma adəmgə hər jəhəttə məmənlik kərsətsun. **3** Qünki biz əzimizmu əslidə nadan bolup, itaətsiz, azdurulojan, hərhil xəhwət-həwəslərnin həm ləzzətlərnin kuli bolojan, rəzillik wə həsəthorluđ iqidə yaxiojan, nəprətlik bolojan həm bir-birimizdin nəprətliniđiojanlardin iduk. **4** Birađ Kutkuzojuqimiz Hudaning insanlaroja bolojan mehribanliki wə mehır-muħəbbəti ayan boluxi bilən, **5** (əzimizning kəndəktur həkkaniy əməllirimiz bilən əməs, bəlki Uning rəhım-xəpəti bilən) yengidin tuşuluxta yuyuxliri wə Muħəddəs Rohta yengilixi arkişik U bizni kutkuzdi; **6** bu Rohni Huda Nijatkarimiz Əysa Məsih arkişik wujudimizəja mol kuydi. **7** Bu arkişik, Hudaning mehır-xəpəti bilən həkkaniy kilinip, mənnggülik hayatka erixix ümidini tutқан miraşorlar bolduk, (aiōnios g166) **8** Bu səzlər ixənqliktur wə bu həkikətlərnini alahidə təktilixingni tələp kılımə. Xundəq kilojiningda, Hudaəja etikađ kıljojanlar əzlrini yaxhi əməllərnini kılıxka berilixkə kəngül bəlidu. Bu ixlər insanlar üqün giuzəl wə paydilik. **9** Birađ əhmikanə munazirilər, nəsbənamilərdiki [kuruđ gəplər], jedəl-majralar, Təwrat kənunioja munasiwətlik talax-tartixlardin əzünqni neri tutkin; qünki bular paydisiz wə biməniliklir. **10** Arijoja bəlgünqilik kıljojuqi adəmnə bolsa bir-ikki kətim ağanlıdurujojan keyin uning bilən bolojan bardikəldini üziwət; **11** qünki bundəq adəmnə həkikəttin qətnidi, gunah sadir kılıwatidu, xundakla əzini əzi

jazaqqa mähkum qilqan döp bilän. **12** Artemasni yaki Tikikusni sanga mangduroqanda, mumkin kädär tezräk Nikopolis xähirigä mening yenimoqa kälgin, qünki u yärdä qixlimaqqi boluwatimän. **13** Adwokat Zenas bilän Apollosning säpirigä kängül bөлüp himmitingning bariqä uzatqin; käm-kütiliri bolsa, ularning häjritidin qikqin. **14** Bizning qowmimiz mewisiz qalmasliqi üqün häjätmänlörgä yardäm kilip, ezlrini güzäl ämällärni qilixqa beqixlaxni egänsun. **15** Yenimdikilärning hämmisidin sanga salam. Etikadta bizni säyidiqalaroqa salam eyt. Mehür-xäpät hämminglaroqa yar boloy!

Filemonoqa

1 Məsih Əysaning məhbusi mənki Pawlus wə kerindiximiz Timotiydin səyümlükimiz wə hizmətdiximiz Filemonoqa **2** wə singlimiz Afiyoqa, səpdiximiz Arkippuska wə öyüngdə yiojilidiojan jamaətkə salam! **3** Huda'Atimiz wə Rəbbimiz Əysa Məsihdin silərgə mehir-xəpkət wə hatirjəmlük boləy! **4** Rəbbimiz Əysaqa wə barlik muqəddəs bəndilərgə boləjan mehir-muəbbəbiting wə ixənq-etikadingni anglap, mən dualirimda həmixə seni yad etip turuwatimən, sən üqün təxəkkür eytimən; **6** Bizgə nesip boləjan, Məsihni uluqlaydiojan barlik yahxi iltipatni toluq tonup yetixing bilən, sening etikadning əməlliridə mərdlərgə ortaklixixing küqəyilsun dəp dua kilimən. **7** Qünki sening mehir-muəbbəbiting manga zor huxallik wə riqbət elip kəldi; qünki i kerindixim, muqəddəs bəndilərnin iq-baojirliri sening arkilik kəp səyümdürüldi. **8** Xunga, gərgə seni layik ixni kilixka buyruqxə Məsihdə jür'ətlik bolalisammu, **9** lekin yənila muəbbətning türtkisi bilən mənki keri Pawlus həmdə həzirmu Əysa Məsihning məhbusi bolux süpitidə sanga iltimas kilip etünüxnə layik kərdum — **10** kixənlərdə turup tuoqan balam, yəni Onesimus toqruluk iltimasim bar. **11** U burun sanga paydisiz boləjan bolsimu, əmma həzir sangimu, mangimu paydiliktur. **12** Mən həzir uni — janjigirimni sening yeningoqa kayturup əwətimən. **13** Hux həwərnə dəp kixənlərdə turojinimda uni sening ornungda mening hizmitidə boluxka yenimda qaldurup qəlojum bar idi; **14** birək sening razilikingni almay həqnemini qilojum yok; xundək qilojanda sening manga qilojan yaxhiliking məjburiy əməs, bəki razimənlik bilən bolidu. **15** Qünki sening Onesimustin waqitlik məhrum boləjiningning səwəbi, bəkim dəl sening uningoqa əbədil'əbədgiqə nesiwə boluxung üqün idi. (**aiōnios g166**) **16** Mening xundək deginim, uningoqa kul qatarida əməs, bəki kuldin kəp üstün — manga nəqədər səyümlük, xundəklə sanga tehimu xundək bolidiojan (insaniy munasiwətlər bilən həm Rəbdə boləjan munasiwət bilən), səyümlük kerindax qatarida igə bolisən; **17** xuning üqün, əgər sən meni həmdax qatarida kərsəng, uni meni qəbul qilojandək qəbul qilojin. **18** Əgər burun u sanga birər yolsizlik qilojan bolsa yaki sanga qəzdar boləjan bolsa, buni mening hesabimoqa yazojin. **19** Mana mənki Pawlus bu sözlərnə öz qolum bilən yeziwatimən: qəzri bolsa əzüm kayturimən; lekin mən sanga əzüngning jening bilən manga qəzdar boləjiningni tiləja almamən. **20** Xunga, əy kerindixim, mən Rəbdə səndin mənprətkə erixməqimən; iq-baojirlirimni Məsihdə səyümdürgin. **21** İxənqim sözümnə anglaydiojanlikingoqa kamil bolup wə soriojanlirimdin artuq orunlaydiojanlikingni bilip, sanga muxundək yazdim. **22** Bulardın baxka, manga turaləju jay təyyarlap koyojin. Qünki dualiringlar arkilik mening silərgə kayturup beriliximni ümid kilimən. **23** Əysa Məsihkə hizmət qilojanliki üqün zindandixim boləjan əpafiras, **24** hizmətdaxlirim Markus, Aristarhus, Demas wə Luqalardın sanga salam. **25** Rəbbimiz Əysa Məsihning mehir-xəpkiti rohinglaroqa yar boləy!

Ibraniylaroja

1 Huda burunkı zamanlarda ata-bowilaroja pəyojəmbərlər arkilik türküm-türküm boyıqə wə nurojə yollar bilən səz kıləjan bolup, **2** muxu ahırkı künlərdə bolsa bizgə Ooqli arkilik səzledi. U Ooqlini pütkül məwjudatning mirashori kılıp bekatəns, Uning arkilik kainatlarni yaratkan. (aiññ g165) **3** U Hudaning xan-xəripidin parliojan nur, Uning əyniyitining ipadisidur, U kudrətlik səz-kalami bilən pütkül kainattiki məwjudatni əz ornida turozuwatkan bolup, U gunahlarıni tazilax hizmitini ada kıləjandın keyin, ərxtiki xanuxəwkət igisining ong yenida olturdi. **4** Xuningdək, U pərixtilərdin kəp üstün nam-mərtiwigə miras bolup, ulardin xunqə yüksək turdi. **5** Qünki Huda [mukəddəs yazmilarda] pərixtilərnin kaysisioja: «Sən Mening Ooqlumdursən, bəgün Mən Seni tuodurdum», wə yəna: «Mən Uningoja Ata bolimən, Umu Manga Ooql bolidu» degənidi? **6** Uning üstigə, U Əzining tunjisini yər yüzigə əwətkəndə, «Barlik pərixtilər Uningoja səjdə kılson» degən. **7** U pərixtilər tojruluk: — «U pərixtilirini xamallar, Hizmətkarlırini ot yalkuni kılıdu», degənidi; **8** lekin Ooqli həkkidə bolsa Uningoja mundak degən: — «Səning təhting, i Huda, əbadil'əbədliktur; Səning padixahlıqingdiki xahənə hasang adalətninğ hasisidur. (aiññ g165) **9** Sən həkkaniyətni səyüp, rəzilikkə nəpratlinip kəlgənsən; Xunga Huda, yəni Səning Hudaing Seni həmrahlıringdin üstün kılıp xadlik meyi bilən məsih kılıdı». **10** Huda Ooqlioja yəna mundak degən: — «Sən, i Rəb, həmmidin burun zəminning ulini salding, Asmanlarni bolsa qolliring yasiojandur; **11** Ular yoq bolup ketidu, lekin Sən mənggü turisən; Ularning həmmisi kiyimdək konirap ketidu; **12** Sən ularni ton kəbi yəgəp koyisən, Xunda ular kiyim-keqək yənggüxləngəndək yənggüxlidü. Biraq Sən mənggü əzərgimigüqidursən, Yilliringning tamami yoktur». **13** Yəna, U kaysibir pərixtigə: — «Mən Səning düxmənlingni təhtipəring kilmiojuqə, Mening ong yenimda olturisən» — degənidi? **14** Xundak ikən, pərixtilərninğ həmmisi pəkət nijatka miraslik kılıdiojanlar üqün hizmət kılıxka [Huda təripidin] əwətilgən hizmətqi rohlər əməsmu?

2 Bu səwəbtin, allikandak yol bilən [həkkıy yoldin] təyilip kətməsilikimiz üqün, angliojan həkkikətlərgə tehimu etibar kılıximiz lazim. **2** Qünki pərixtilər arkilik yətküzülgən səz-kalamning turaklık ikənliki ispatlanəjan həmdə uningəja hərbi boysunmaslik wə itaətsizlik kılıx tegixlik jazaəja tartılıdiojan yərdə, **3** xunqə uləş kutkuzux-nijatka etibar bərmisək, biz kəndakmu [jazadin] kəqip kutulalaymiz?! Qünki bu nijatning həwiri dəsəptə Rəb arkilik ukurulojan, həm uning həkkikini biwasitə angliojanlarmu bizgə təstikliojan; **4** uning üstigə Huda bəxərətlik alamətlər, karamətlər wə hərhil kudrətlik məjizilər arkilik, xundakla Əz iradisə boyqə Mukəddəs Rohning ata kıləjan iltipatlri bilən təng buningəja guwahlik bərgən. **5** Biz dəwatkan kəlgüsi dunyani Huda pərixtilərninğ baxkuruxioja ətküzüp bərgini yoq; **6** bəlki bu həktə [mukəddəs yazmilarning] bir yeridə birəylən mundak guwahlik

bərgəndur: — «[I Huda], insan degən nemidi, Sən uni səojinidikənsən? Adəm balisi nemidi, Sən uning yenioja kelip yoqlaydikənsən? **7** Qünki Sən uning ornini pərixtilərninğkidin əzojinə təwən bektikənsən, Sən uningəja xan-xərap wə xəhrətlərnə taj kılıp kiydürdüngən; Uni kolung yasiojanlarni idarə kılıxka tikliding; **8** Sən barlik məwjudatlarni uning puti astida boysundurojənsən». Əmđi «barlik məwjudatlarni uning puti astida boysundurojənsən» degini, həqkəndək nəsə uningəja boysunmaslikka kəldürulmiojan, degənliktur. Biraq, həzirə məwjudatlarınğ həmmisiningla uningəja boysunəjanlıknı tehi kərməywatimiz. **9** lekin biz üqün pərixtilərdin «əzojinə wəkt təwən kılinojan», əlüm əzablırini tartkanlık üqün hazır xan-xərap wə hərmət taji kiydürləngən Əysani kərgüqi bolduk; qünki U Hudaning məhr-xəpki bilən həmməylən üqün əlümning təmini tetidi. **10** Qünki pütkül məwjudatlar Əzi üqünmu həm Əzi arkilikmu məwjuj bolup turuwatkan Hudaəja nisbətən, nurojun oşullarni xan-xərapka baxlioqanda, ularning nijatining yol baxlioquisini əzab-oqubətlər arkilik kamalətkə yətküzüxkə layik kəldi. **11** Qünki pak-mukəddəs kıləşuqi bilən pak-mukəddəs kıləşuqlarınğ həmmisi dərwekə ohxax Birsidin kəlgəndur; xuning bilən U ularni «kərinədx» deyxitin nomus kıləmaydu. **12** Huddi U [Hudaəja (mukəddəs yazmilarda yeziləndək)]: «Nəmingni kərinədxlıriməja jakarlaymən, Jamaət iqidə Seni nahxilarda küyləymən» degən. **13** U yəna: «Mən sanga tayininən» wə «Kəranglar, mana Mən bu yərdə Huda Manga ata kıləjan pərzəntlər bilən billə» degən. **14** Pərzəntlər bolsa ət bilən kəndin tənlək boləqəqka, Ooqlun [xu pərzəntlərninğkigə] ohxaxla ət wə kəndin tənlək boldi. Bundak kılıxtiki məksət, U əlüm arkilik əlüm həqjuqini tutkan İblisning küqini bikar kılıp, **15** əmür boyi əlüm kərkunqidin kulluqka tutulojanlarınğ həmmisini əzadlikka qıqirix üqün idi. **16** Qünki U dərwekə pərixtilərgə əməs, bəlki İbrahımning əwladlırioja tutixidu; **17** Xuning üqün, U Hudaəja ait ixlarda rəhımdil wə sadik bax kəlin boluxi üqün, həlkning gunahlırining kəqürtim kurbənlıknı bərelixi üqün, U hər jəhəttin kərinədxlırioja ohxax kılınixi kerək idi. **18** Qünki Əzi sinaklarni Əz bəxidın kəqürüp, əzab-oqubət qəkkən boləqəqka, U sinaklarəja duq kəlgənlərgimü yərdəm bəreləydu.

3 Xundak ikən, əy mukəddəs kərinədxlar, ərxtin boləjan qəkirikə ortək nesip boləjanlar, əozimə etirap kıləjan Rosul wə Bax Kəhin, yəni Əysəja kəngül koyup kəranglar. **2** Huddi Musa [pəyojəmbər] Hudaning pütün ailisidə hizmət kıləqanda Hudaəja sadik boləqəndək, umu əzini təyinləp hizmətkə Koyəşuqioja sadik boldi. **3** lekin əyni bərpə kıləşuqi əzi bərpə kıləşuqi yədinmu artuq xəhrətkə sazəwər boləminidək, Umu Musadin artuq xan-xərapkə layiktur. **4** Qünki həmmə əyning bərpə kıləşuqisi bardur; lekin pütün məwjudatning bərpə kıləşuqisi bolsa Hudadur. **5** Musa bolsa hizmətkar saləhiyiti bilən Hudaning pütün ailisidə sadiklik bilən keyinki axkarlındiojan ixlarəja guwahlik bərix hizmitini kıləjan. **6** lekin Məsih bolsa Hudaning ailisigə Ooql saləhiyiti bilən həküm süridü; wə əgər biz jasaritimiz wə ümidimizdin boləjan iptiharlıknı ahioşiqə qing tutsək, dərwekə Hudaning axu ailisigə təwə boləjan

bolimiz. **7** Xunga, [muqaddas yazmilarda] Mukaddas Rohning deginidak, Bügün, əgər silər [Hudaning] awazini anglisanglar, **8** Əyni qaoqlarda Uni oşəzəpləndürüp, qəl-bayawanda Uni sinoiqwa künidikidək, Yürikinglarni kattik kılmanglar! **9** Mana xu yərdə ata-bowiliringlar Meni sinidi, ispatlidi həm Mening kıloqanlirimni kirik yil kərip kəlgənidi. **10** Mən xu dəwrind bizar bolup: — «Bular kənglidə daim adaxkənar, Mening yollirimni heq bilip yətmigin. **11** Xunga Mən oşəzəplinip kəsəm iqi: — «Ular Mening aramlikimoşa kət'iy kirməydu» dedim». **12** Əmdi kərinadaxlar, heqkaysinglarda yaman niyətlək wə etiqadsız kəlb bolmisun, xundakla uning mənggü hayət Hudadin yüz ərümaslikigə kəngil bəlunglar; **13** pəkət «bügin»la bolidikən, heqkaysinglar gunahning azduruxliri bilən kənglünglarning kattiklaxmasliki üqün hər küni bir-biringlarni jeklenglar. **14** Dəsləptiki hatirjəmlikimizni ahirişiqə qing tutsakla, dərwəkə Məsilh bilən xerik boləjan bolimiz. **15** Yükirida eytilojinidək: — «Bügün, əgər silər [Hudaning] awazini anglisanglar, Əyni qaoqlarda [Uni] oşəzəpləndürgən künidikidək, Yürikinglarni kattik kılmanglar!» **16** Əmdi Uning awazini anglar turup, Uni oşəzəpləndürgənlər kimlər idi? Musa pəyoşəmbərnin yetəqilidə Misirdin [kutulup] qıkkən axu [Israillarning] həmmisi əməsmu? **17** U kirik yil kimlərgə oşəzəpləndi? Yənıla xu gunah ətüzüp, yikilip jəsətliri qəldə kəloqanlarşa əməsmu? **18** Xundakla U kimlərgə Əz aramlikimoşa kət'iy kirməysilər dəp kəsəm kildi? Əzigə itaət kılmioqanlarni əməsmu? **19** Xunga bularin kərtüwalalaymizki, ularning «aramlikka» kirməsliki etiqadsızliki tüpəyilidin idi).

4 Əmdi Uning aramlikioşa kirip bəhrimən bolux toşrisidiki wədisi [bizgə] kəlduruloşandin keyin, aranglardiki birərsiningmu uning nesiwisidin qüxtip kəlixidin kərkunqta ehtiyat kılayli. **2** Qünki hux həwər huddi [qəldiki Israillərşə] anglitiloşandək bizlərgimə anglitildi. Ləkin ularning anglioşanliri etiqad bilən yuşurulmioşanliqtdin, səz-kalamning ularşa heqkəndək paydisi bolmioşanidi. **3** Qünki bu aramlikka kirgənlər bolsa — etiqad kıloşan bizlərmiz. Huddi Hudaning eytkinidək: «Xunga mən oşəzəplinip kəsəm iqi: — «Ular Mening aramlikimoşa kət'iy kirməydu — degən». Hudaning əməlliri bolsa dunya apiridə boləjandila həmmisi tamamlənoşanidi; **4** qünki yaritilixning yəttinqi küni həkkidə muqəddəs yazmilarning bir yeridə mundək deyilgən: «Yəttinqi küni kəlgəndə, Huda həmmə əməlliridin aram aldi». **5** Yənə kəlip yükridə eytiləndək Huda: «Ular Mening aramlikimoşa kət'iy kirməydu» degənidi. **6** Buningdin kərtüwərlilikkə, Hudaning aramlikioşa kirəlyədioşanlar bar, əmma uning toşrisidiki hux həwərnə awal anglioşanlar itaətsizlik kıloşanliki üqün, uningəşa kirəlmidi. **7** Xuning üqün, Huda ənə xu [aramlik toşrisida] uzak wəktiddin keyinki məlum bir künni «bügin» dəp bəkitip, Dawut [pəyoşəmbər] arkilik yənə xundək eytkən: — «Bügün uning awazini anglisanglar, Yürikinglarni kattik kılmanglar!» **8** Əgər Yəxua [pəyoşəmbər] [Israillarni] aramlikka kirgüzgən bolsa idi, Huda keyin yənə bir [aramlik] küni toşruluk demigən bolattı. **9** Kışkisi, xabat künidiki bir aramlik Hudaning həlkini kütməktə. **10** Qünki Hudaning aramlikioşa kirgüqilər huddi Huda «Əz

əməl-ixliridin aram aləjan»dək, əzlrining ixliridin aram alidu. **11** Xunga heqkaysimizning ənə xu [Israillərdək] itaətsizlik kıloşan həlitudə yikilip qüxməsliki üqün, hər birimiz bu aramlikka kirixkə intiləyli. **12** Qünki Hudaning səz-kalami janliktur wə küqkə igidur, həttə jan bilən rohni, yilik bilən boşumlarni bir-biridin ayriwətəligüdək dərijidə, hərəkəndək qox bislik kıliqtdin ittiktur, kəlbdi ki oy-pikir wə arzu-niyətlərnin üstidin həküm qıkarəşquidur. **13** Uning aldidə heqkəndək məwjudat oşayip əməstur; bəki bizdin həşab Aləşuquning kəzlriri aldidə həmmə ix oşuk-axkaridur. **14** Xundək boləjanikən, xundakla ərx-asmanlardin ətüp qıkkən uluş Bax Kəhinimiz, yəni Hudaning Oşli Əysə boləjanikən, biz ətirap kıloşan etiqadimizdə qing turayli. **15** Qünki bizgə təyinləngən bax kəhinimiz əjizliklirimioşəşa həşadaxlik kılmioşuqi əməs, bəki bizgə ohxax hərhil azdurux-sinaxlarşa duq kəlgən, ləkin gunah sadir kilip baxmioşquidur. **16** Xunga yürikimiz tok həldə rəhim-xəpkətkə erixix wə yərdəməgə ehtiyajlik wəktimizdə xapaət təpiz üqün məhir-xəpkət [ayan kılinəşuqi] təhtkə yekinləyayli.

5 Hər kətimlik bax kəhin insanlar arisidin tallinip, həlkəkə wakaliten Hudaşa hizmət kilixkə, yəni həlkəning atioşan hədiyələrini wə gunahlar üqün kıloşan kurbəniliklirini Hudaşa sunuxkə təyinlinidu. **2** Uning hərtərləp əjizlikliri boləşəşkə, bilimsizlər wə yoldin qətnigənlərgə müləyimlik bilən muamilə kılalaydu. **3** Xu əjizliki üqün u həlkəning gunahlıri həşabioşa kurbənilik sunəşəndək, əz gunahlıri üqünmu kurbənilik sunuxkə toşra kelidu. **4** Həqbir kixi bu xərəplik martiwini əzlikidin əlmaydu, pəkət Hərunəşa ohxax, Huda tərpidin qakiriləşəndila uni alidu. **5** Huddi xuningdək Məsilhmə bax kəhin mərtiwisigə Əzini uluşlap əzlikidin erixkən əməs, bəki Uni [uluşloşuqi Huda] Əzi idi; U Uningəşa: — «Sən Mening Oşlumdursən, bügün Mən Seni toşurdurdum» degən. **6** U [muqəddəs yazmilarning] yənə bir yeridə Uningəşa: — «Sən əbədli əbədşiqə Məlkizədəkning tıpidiki bir kəhindursən» degən. (aiōn g165) **7** [Məsilh] yər yüzidiki künlərdə, Əzini əlümdin kütquzuwelixkə qədir Boləşuqioşa kattik nidalar wə kəz yaxliri bilən dərtəwətlər wə yilinixlarni kəttirdi. Uning ihləsmənlikidin dualiri ijabət kilindi. **8** Gərqə U [Hudaning] Oşli bolsimu, azab qəqixliri arkilik itaətmən boluxni əgəndi. **9** U mana muxundək muqəmməl kılinəşən boləşəşkə, bərlək Əzigə itaət kıloşuqilarəşa mənggülik nişatni bərləkə kəltürgüqi bolup, (aiōnios g166) **10** Huda tərpidin «Məlkizədəkning kəhinlik tüzümi tərtpidə bax kəhin» dəp jakarlandı. **11** Bu ix toşruluk eytidioşan nuroşən səzirimiz bar, ləkin kuləklişinglar pang bolup kətkəşkə, bularni silərgə eni qüxəndürüx təs. **12** Qünki silər alliburun təlim bərgüqi boluxkə təşixlik boləjan qaoşdimu, əməliyəttə silər yənıla Hudaning səz-kalamining əşasiy həkikətlirining nəmə ikənlikini baxkəlarning yengiwəxtin əşitixigə məhtəşislər; silərgə yirik yeməklək əməs, bəki yənıla süt keraktur. **13** Qünki pəkət süt bilənla ozuklinidioşanlarning bowəktin pərki yəktur, ular həkəkanıyət kalamioşa pixxiş bolmioşan oşoridur, haləs. **14** Biraş yeməklək bolsa yetilənlər,

yəni öz ang-zəhlinirini yaxxi-yamanni pərk etixkə yetildurgənlər üqündur.

6 2 Xuning üqün, Məsih toorisdiki dəsləpki asasiy təlimdə tohtap kəlməy, — yəni kaytidin «ətlük ixlər»din towa kəlix wə Hudaəja etiqad baəqlax, qəməldürülüxlər, «kəl təgküziü», əlgənlərnin tirildürülüxtin wə mənggütlük həküm-soraq toorisdiki təlimlərdin ul salayli dəp olturmay, mukəmməllikkə qarap mangayli. (aionios g166) 3 Huda halojanikən, biz xundak kəlimiz. 4 Qünki əslidə yorutulup, ərtixki iltipattin tetiojan, Mukəddəs Rohtin nesip boləjan, Hudaning səz-kalamining yaxhiliğini həm kəlgüsi zamanda ayan kəlinidojan kudrətlərnin həs kəlip bakqanlar əgər yoldin qətnigən bolsa, ularni kaytidin towa kəldurux hərgiz mumkin əməs. Qünki ular öz-özigə kəlip Hudaning Ooqlini kaytidin krestləp rəswa kəlməktə. (aion g165) 7 Qünki kəp kətimlap öz üstigə yaoqjan yamoqur süyini iqqən, əzidə terioquqilarəja mənəpətlük ziraətlərnin estürüp bərgən yər bolsa Hudadin bərikət əlməktə. 8 Biraq tikən wə kəmoqəq əstürgən bolsa, u ərziməs bolup, lənətkə yəkin bolup, akəiwiti kəydürülüxtin ibarət bolidu. 9 Ləkin ay səyümlüklirim, gərqə yukiriki ixlərnin tiləja əlojan bolsakmu, silərdə buningdinmu əwzəl ixlər, xundakla nijatlikning elip baridojan ixliri bar dəp kayil bolduk. 10 Qünki Huda kəlojan əməlləringlərnin wə Uning mukəddəs bəndilərigə kəlojan wə həzirmu kəliwətkən hizmətinglər arkiplik Uning nami üqün kərsətkən məhİR-muəəbbitinglərnin untup kəlidəjan adalətsizlərdin əməs. 11 Əmma silərnin ümidinglərnin toluq jəzm-hatirjəmlək bilən boluxi üqün, hərbiinglərnin ahirəjqə xundak oəyrət kəlixingləroja intizərmiz; 12 xundakla səzəmlərdin bolmay, bəki etiqad wə səwrəqanlık arkiplik Hudaning wədilərigə warislik kəlojanlərnin ilgə kəlidəjanlərdin boləqəysilə. 13 Qünki Huda İbrahimoja wədə kəlojanda, Əzidin üstün turidəjan həqkim bolmojoaqka, Əzi bilən kəşəm kəlip: 14 «Sanga qoqum bəht əta kəlimən, seni qoqum kəpəytip bərimən» — dēdi. 15 Xuning bilən, [İbrahīm] uzun wəqit səwr-təqət bilən kütüp, Hudaning wədisigə erixti. 16 Qünki insanlar əzlrədidin üstün turidəjan birini tiləja elip kəşəm kəlidu; ularning arisidə kəşəm ispat-təstik həsəblinip, hər hil talax-tartixləroja hatimə bəridu. 17 Xuningdək Huda, Əz wədisigə warislik kəlojanləroja Əz nixən-məksitining əzgərməydojanlikini təhimu oqukraq bildürüz üqün, kəşəm kəlip wədə bərdi. 18 Xuning bilən kət'iy əzgərməs ikki ix arkiplik, kəz əldimizdə qoyuləjan ümidni qing tutux üqün [həlakəttin] əzimizni qəqurup uni baxpanəh kəlojan bizlər küqlük riəbət-ilhaməja erixələymiz (bu ikki ixtə Hudaning yəlojan eytixi kət'iy mumkin əməs, əlwəttə). 19 Bu ümid jəniməjoja qing bəqəlanəjan kəmə lənggirdək xübhəsisiz həm mətəhəqəm bolup, [ərtixki] ibadəthanəning [iqki] pərdisidən etüp bizni xu yərgə tutaxturidu. 20 U yərgə biz üqün yol eqip mangəquqi əysə bizdin əwwal kirgən bolup, Məlkizədəkning kəhənilik tüzümi tərtpidə mənggütlük təyinləngən Bax Kəhən boldi. (aion g165)

7 Qünki bu Məlkizədək Salem xəhərirəning padixəhi, xundakla Əng Aliy Boləquqi Hudaning kəhəni bolup,

İbrahīm padixəhlərnin yəngip jəngdin qəytqanda, uning əldioja qikkən wə uningəja bəht tiləgənidi. 2 İbrahīm bolsa erixkən bərlək [oljəsining] əndin bir ülüxini uningəja atiojanidi. [Məlkizədək dəgən isimning] birinqi mənisi «həkkəniyət padixəhi» dəgənliktur; uning yənə bir nami «Səlemning padixəhi» bolup, buning mənisi «əmanlık padixəhi» dəgənliktur; 3 uning atisi yok, anisi yok, nəəbnəmisisi yok, künlirəning bəxlinixi wə həyatining ahirəlxixi yoktur, bəki u Hudaning Ooqləja əlxəx kəlinip, mənggütlük kəhən bolup turidu. 4 Əmdi qarənglər, bu Məlkizədək nəmidəgən uləq ədəm-hə! Hətta əta-bəwəllirəmizning qəngi İbrahīmmu oljəsining əndin birini uningəja atiojan. 5 Dərwəkə Lawiyning əwladlirədin kəhənlikni zimmisigə əlojanlar Təwrat kənunə boyiqə həkətin, yəni öz kərinədxlirədin İbrahīmning puxtədin boləjinoja qəriməy tapqinəning əndin bir ülüxini yəjoxi əmr kəlojan. 6 Ləkin bulərnin kəbilə-urəkədin bolmojan Məlkizədək bolsa İbrahīmdin «əndin bir ülüxi»ni qəbul kəlojan əndin Hudaning wədilərigə igə boləquqi İbrahimoja bəht tiləgən. 7 Xübhəsisizki, bəht tiləgiqi bəhtkə erixkəqədin üstündur. 8 Bu yərdiki «əndin bir ülüxi»ni qəbul kəloquqlar əldiojan ədəmlərdindur; u yərdiki «əndin bir ülüxi»ni qəbul kəloquqi toorisdə [mukəddəs yazmılərdə] «U həyat yaxioquqi» dəp guwəhlik bəriləgəndur. 9 Hətta mundak dəyixkə boliduki, əndin bir ülüxni əldiojan Lawiyə [əjdədi] İbrahīm arkiplik [Məlkizədəkkə] əndin bir ülüxni bərgən. 10 Qünki Məlkizədək İbrahīmni kərxə əlojanda, Lawiyəni [kəlgüsidiki] puxti bolux sūpitidə] yənilə İbrahīmning tənədə idi, dəp həsəbləxkə bolidu. 11 Əmdi Lawiy kəbiləsinəning kəhənlik tüzümi arkiplik mukəmməl həkkəniyəlik kələləydojan bolsa (qünki xu tüzümgə əsaslinip Təwrat kənunə İsrail həkəligə qüxürüləgənidi), kəyinki wəqitlərdə Həruning kəhənlik tüzümi boyiqə əməs, bəki Məlkizədəkning kəhənlik tüzümi boyiqə bəxkə bir kəhəninəning qikixinəning nəmə həjiti bolətti? 12 Əmdi kəhənlik tüzümi əzgərtiləngən bolsa, uningəja [munəsiwətlək] kənun-tüzümmu əzgərtiləxkə toorə kəlidu. 13 Qünki bu eytiləwətkən səzələr kəritəlojan zət bolsa bəxkə bir kəbilədin bolup, bu kəbilədin həkəkim kurbəngəhəta hizməttə bolup bəkməjojan. 14 Qünki Rəbbimizning Yəhəda kəbiləsinəning qikkənlikni enik; Musa bu kəbilə toorisdə kəhənliklə kəmunəsiwətlək həkəbir nərsə demigənidi. 15 Əmdi Məlkizədəktək bəxkə bir kəhən qikkən bolup, bu əzgirix mənulərdin təhimu rəxən bolidu; 16 uning [kəhənliklə] təyinlinixi ət igilərigə bəqləq əmr bilən əməs, bəki pütməs-tügiməs həyatning kudritədin boləqəndur. 17 Qünki bu həkəta [mukəddəs yazmılərdə]: «Sən əbədil'əbədigə Məlkizədəkning tipidiki bir kəhəndürsən» dəp guwəhlik bəriləgən. (aion g165) 18 Qünki əldin kə əmr-tüzüm əjizlikni wə ünümsizlikni tūpəylədin küqədin qəldurulojan 19 (— qünki Təwrat kənunəni həkə ixtə kəmələtkə yətküzəlmidi). Uning ərnəjoja bizni Hudaəja yəkinəlxəturidəjan, uningdin əwzəl ümid elip kəlinidi. 21 Uning üstigə, bu ix [Hudaning] kəsimi bilən kəpələtkə igə bolmay qəlmidi (ilgiri ətkən kəhənlər [Hudaning] kəsimisiz kəhən boləqəndi; ləkin, əysə bolsa Əzigə: — «Pərwərdigər xundak kəşəm iqtə, həm hərgiz buningdin yənməydu: — «Sən əbədil'əbədigə kəhəndürsən»» Dəgüqinəning kəsimi bilən kəhən boldi).

(aiōn g165) **22** Əmđi Əysa xundak uluq ix bilən əwzəl bir əhdining kepili kilindi. **23** Yənə kelip, ilgiri ötkən kaħinlar kəp boluxi kerək idi; qūnki ularning [ħarbir] elūm tūpəylidin wəziƣisini dawamlaxturalmay kaħolan. **24** Lekin [Əysa] mənggūgə turoƣaqqa, Uning kaħinliƣi ħərgiz əzgərtilməstur. **(aiōn g165)** **25** Xu səwəbtin, U Əzi arƣilik Hudaning aldioƣa kəlgənlərnə üzül-kesil kutkuzuxka ħədir; qūnki U ular ũqūn Hudaƣa murajjət kilixka mənggū ħayattur. **26** Muxundak bir bax kaħin dəl bizning ħajitimizdin qikidioƣan — mukəddəs, əyibsiz, oƣbarsiz, gunaħkarlardan neri kilinoƣan, ərxlərdin yuƣiri elip kəturilgən kaħindir. **27** U axu bax kaħinlardək ħər kūni aldi bilən əz gunaħliri ũqūn, andin ħəlkning gunaħliri ũqūn qurbanliƣ sunuxka moħtəj əməs. Qūnki U Əzini qurbanliƣ sūpitidə sunoƣanda, ħəmməylən ũqūn buni bir yolila ada kilidi. **28** Qūnki Təwrat ƣanuni əjiz bəndə boloƣan insanlarnə bax kaħin kilip təyinləydu, lekin Təwrat ƣanunidin keyin kəlgən Hudaning ƣəsəm-kalami mənggūgə kamalətkə yətküzilgən Ooƣulni bax kaħin kilip təyinliđi. **(aiōn g165)**

8 Eytƣanlirimizning bax nuƣtisi xuki: Ərxteki uluq Boluƣuƣining təhtining ong tərpidə olturoƣan xundak bir Bax Kaħinimiz bar. **2** U mukəddəs jaylarda, xundakla insan əməs, bəlki Pərwərdigar tikkan ħəƣiƣy ibadət qedirining ħəmmisidə kaħinliƣ ħizmitini kילוquidur. **3** ħarbir bax kaħin ħədiyə ħəm qurbanliƣlar sunux ũqūn təyinlinidu. Xuning ũqūn, [bizning bu bax kaħinimizningmu] birər sunidioƣini bolux kerək idi. **4** Dərwəƣə əgər U yər yüzidə bolsidi, ħərgiz kaħin bolmaytti; qūnki bu yərdə Təwrat ƣanun-tüzümi boyiqə ħədiyə sunidioƣan kaħinlar alliburunla bardur. **5** (bu [kaħinlar] ħizmət kilidioƣan [ibadət qediri] pəƣətlə ərxteki ixlarning kəqürülmisi wə kəlunggisidur. Musa dəl bu ibadət qedirini ƣuruxka baxlioƣanda, Hudaning wəħisiz uninoƣa kelip: «Eħtiyat kילוƣinki, bularning ħəmmisini sanga taoƣda kərsitilgən ərnək boyiqə yasioƣin» dəp aƣaħlanduroƣan). **6** Lekin ħəzir U ([kona əhdigə ait] wədilərdin əwzəl wədilə üstigə bekitilgəƣ) teħimu yaxhi bir əhdining wasitiƣisi boluƣaqqa, Uningoƣa berilgən kaħinliƣ ħizmiti baxka kaħinlarningkindin xunqə əwzəl turidu. **7** Əgər xu dəsəpki əhdə kəm-kütisiz bolsa idi, keyinkisi ũqūn orun izdəxning ħəƣqəndək ħajiti bolmioƣan bolatti. **8** Lekin, Huda kona əhdini yetərsiz dəp ƣarap, [Israilləroƣa] mundaƣ dəgən: — «Mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Mən Israil jəməti wə Yəħuda jəməti ũqūn yengi bir əhdini əməlgə axurimən. **9** Bu əhdə ularning ata-bowiliri bilən tüzgən əhdigə ohximaydu; xu əhdini Mən ata-bowilirini ƣolidin tutup Misirdin kutƣuzup yetəkliginimdə ular bilən tüzgənədim; qūnki ular Mən bilən tüzüxkən əhdəmdə turmidi, mən ularđin nəzirimni yetkidim, — dəydu Pərwərdigar. **10** Qūnki xu künlərdin keyin, Mening Israil jəməti bilən tüzidioƣan əhdəm mana xuki: — «Mən Əz təwrat-ƣanunlirimni ularning zəħin-əkligə salimən, ħəmdə ularning kəlbəgimu pütimən; Mən ularning Hudası bolimən, ularnu Mening ħəlkim bolidu. **11** Xundin baxlap ħəƣkim əz yurtđixioƣa, yaki əz ƣerindixioƣa: — «Pərwərdigarni tonuƣin» dəp əgitiƣining ħajiti ƣalmaydu; qūnki ularning ħəmmisi, əng kילוƣikidin qongioƣiqə Məni bilip boluƣan bolidu; **12**

qūnki mən ularning kəbiħliklirigə rəħim ƣilimən ħəmdə ularning gunaħliri wə itaətsizlikirini mənggūgə esimdin qikiriwetimən». **13** Əmđi Hudaning bu əhdini «yengi» dəyixi burunkisini «kona» dəgənlikidur; əmđi waƣti ötkən, konirioƣan ix bolsa uzun ətməy yokułidu.

9 Birinƣi əhdidə munasiwətlilik ibadət bəlgilimiliri wə yər yüzigə təwə boluƣan bir mukəddəs ibadət jayi bar idi. **2** Buningoƣa bir ibadət qediri tikilgənidi; buning mukəddəs jay dəp ataloƣan birinƣi bəlumidə ƣiraƣdan, xirə ħəm xirə üstidə rətləngən nanlar bolatti. **3** Uning ikkinƣi, [yəni iƣki] pərdisining kəynidə əng mukəddəs jay dəp ataloƣan yənə bir qedir bəlumı bar idi. **4** Xu yərgə təwə boluƣan altun huƣbuƣƣaƣ wə pütinləy altun bilən ƣaplanoƣan əhdə sanduƣi bar idi. Sandukning iƣidə altundin yasaluoƣan, manna selinoƣan komzək, ħarunning biħ sürgən ħəsisı wə ikki əhdə [tax] tahtisi bar idi. **5** [Sanduk] üstidiki «kafarət təhti»ning üstigə xan-xərpəlik «kərub»lar ornitiloƣan bolup, ƣanatlıri bilən uni yepir turatti. Əmđi bular tosruluk təpsiliy tohtilixning ħəzir waƣti əməs. **6** Bu nərsilər mana xundak orunlaxturułoƣandın keyinla, kaħinlar qedirning birinƣi bəlumigə ([yəni «mukəddəs jay»oƣa]) ħərdəim kirip, ibadət ħizmitini kilidu. **7** Birək, [«əng mukəddəs jay» dəp ataloƣan] ikkinƣi bəlumigə pəƣət bax kaħin yilda bir ketimla kiridu. Kaħin u yərgə əz gunaħliri wə ħəlkning nadanliƣtin ötküzgən gunaħliri ũqūn ataloƣan [qurbanliƣ] ƣenini almay kirməydu. **8** Bu ixlər arƣilik Mukəddəs Roh xuni kərsitip bərmətkiki, bu birinƣi ibadət qediridiki tüzüm inawətlilik bolup tursila, əng mukəddəs jayoƣa baridioƣan yol yənəla eqilmaydu. **9** Mana bular rəsimdək ħəzirƣi zamanni roxanləxtüridioƣan bir hil obraz, halas. Buningdin xuni kəruwəlixka boliduki, bu qedirə sunulidioƣan ħədiyə wə qurbanliƣlar ibadət kילוƣuƣini wijdanidə pak-kamil kiləlməydu. **10** Ular pəƣət yemək-iqməklə wə boyini suoƣa selinxning tülük rəsmiyətlirigə baolliƣ bolup, [ƣanun-tüzüm] tüzütüləx waƣti kəlgüƣilik kükə igə kilinoƣan, insanlarning ətlirigila baolliƣ boluƣan bəlgilimə-nizamlardur. **11** Lekin Məsiħ bolsa kəlgüsidiki karamət yaxhi ixlarni elip baroƣuƣi bax kaħin bolup, adəm ƣoli bilən yasalimioƣan, bu dunyayoƣa mansup bolmioƣan, teħimu uluq wə teħimu mukəmməl ibadət qedirioƣa kirdi; **12** əƣkə yaki mozaylarning [qurbanliƣ] ƣenini əməs, bəlki Əzining [qurbanliƣ] ƣeni arƣilik U (Əzila mənggütülük ħərlük-nijatni igiligən bolup) bir yolila mənggügə əng mukəddəs jayoƣa kirdi. **(aiōnios g166)** **13** [Kona əhdə dəwridə] əƣkə wə buƣılarning ƣeni ħəm inəƣning külliri napak boluƣanlarning üstigə sepilsə, ularni ət jəħətidin tazilap pak kילוƣan yərdə, **14** undaƣta, mənggütülük Roh arƣilik əzini oƣbarsiz qurbanliƣ sūpitidə Hudaƣoƣa atioƣan Məsiħning ƣeni wijdaninglarni əlük ixlərdin pak kilip, bizni mənggū ħəyat Hudaƣoƣa ibadət kilixka teħimu yetəkliməmdü?! **(aiōnios g166)** **15** Xuning ũqūn u yengi əhdining wasitiƣisidur. Buning bilən (insanlarning awwalƣi əhdə astida sadir kילוƣan itaətsizlikliri ũqūn azadliƣ bədili sūpitidə xundak bir elūm boluƣanikən) Huda təripidin qakiriloƣanlar wədə kilinoƣan mənggütülük mirasƣa erixələydu. **(aiōnios g166)** **16** Əgər wəsiyəət ƣaldurulsə, wəsiyəət ƣalduruƣuƣining əlüxi təstiklanuƣuƣa, wəsiyəət kükə igə bolmaydu. **17** Qūnki wəsiyəət pəƣət

elümdin keyin küqkə igə bolıdu. Wəsiyət qalduroquçı hayatla bolsa, wəsiyitining heqqandak küqi bolmaydu. **18** Xuningoqa ohxax, dəsələpki əhdimu kan ekitiləndila, andin küqkə igə boləjan. **19** Qünki Musa Təwrat kanuni boyiqə hər bir əmrini pütün halkkə ukturojandin keyin, mozay wə eqkilərnin suqə arilaxturulojan kenini kizil yung yipta baoləjanə zofa bilən kanun dasturioja wə pütün halkkə sepip, ularəja: **20** «Mana, bu Huda silərnin əməl kılıxınglarəja əmr kıləjan əhdining kenidur» — dedi. **21** U yənə ohxax yolda ibadət qedirioja wə qedirdiki ibadətə munasiwətlik pütkül saymanlarning üstigə kan səpti. **22** Dərwəxə, Təwrat kanuni boyiqə həmmə nərsə degüdək kan bilən paklinidu; [kurbanlik] keni tekülmigüdə, gunahlar kaqürüm kılınmaydu. **23** Hox, ərtikigə təklid kılıp yasaləjan bu buyumlar muxundak [kurbanliklar] bilən paklinixi kerək idi. Biraq ərtiki nərsilərnin əzi bulardin esil kurbanliklar bilən paklinixi kerək. **24** Qünki Məsih ərtiki həqiqiy ibadət jayioja təklid kılinojan, adam kəli bilən yasaləjan mukəddəs jayəja əməs, bəlki Hudaning huzurida bizgə wəkillik kılıp hazir bolux üqün ərxnig əzigə kirip boldi. **25** [Yər yüzidiki] bax kahinning yilmuyil əz kenini əməs, bəlki [kurbanliklarning] kenini elip, əng mukəddəs jayəja kayta-kayta kirip turəjindək, u kurbanlik süpitidə əzini kayta-kayta atax üqün kirgini yok. **26** Əgər xundak kılıxning zərüriyiti boləjan bolsa, dunya apiridə boləjandin beri Uning kayta-kayta azab qekixigə toəjra kələtti. Ləkin U mana zamanlarning ahirida gunahni yok kılıx üqün, bir yolila əzini kurban kılıxka otturioja qikti. **(aiōn g165)** **27** Həmmə adəmnin bir kətim əlüxi wə əlgəndin keyin sorakka tartilixi bekitiləngə ohxax, **28** Məsihmə nurojun kixilərnin gunahlırini Əz üstigə elix üqün birlə kətim kurbanlik süpitidə sunulojandin keyin, Əzini təlpüntip kütənlərgə gunahni yok kıləjan halda nijat kəltürüxə ikkinqi kətim axkarə bolidu.

10 Təwrat kanuni kəlgüsüdə elip kelinidəjan güzəl ixlarning əz əynini əməs, bəlki ularning kəlgəngisinila sürətləp bərgəqkə, u tələp kılinojan, yilmuyil sunulup keliwatkan ohxax kurbanliklar arkilik [Hudaəja] yekınlaxmaqçı boləjanlari hərgizmə mukəmməl kılalmaydu. **2** Bolmisa, muxu kurbanliklarning sunuluxi ahirlixatti, qünki ibadət kıləjuqilar pak kılınıp, wijdani yənə əz gunahlıri tūpəylidin azablanmaytti. **3** Halbuki, muxu kurbanliklar yilmuyil əz gunahlırini əzlırigə əslitip turidu. **4** Qünki buka wə eqkilərnin keni gunahlıri hərgiz elip taxlıyalmaydu. **5** Xuning üqün, U dunyaəja kəlgəndə mundak dəgən: — «Nə kurbanlik, nə atiojan axlik hədiyəli bəlsa Səning tələp-arzuyung əməs, Biraq Sən Mən üqün bir tən təyyarlap bərding; **6** Nə kəydürmə kurbanliklar, nə gunah kurbanlikidinnu səyünmiding; **7** Xunga jawab bərdimki — «Mana Mən kəldim! — Kanun dasturungda Mən toəjrluk pütülgəndək — I Huda, iradəngni əməlgə axurux üqün kəldim». **8** U yukirida: «Nə kurbanlik, nə axlik hədiyəli, nə kəydürmə kurbanliklar, nə gunahni tiligüqi kurbanliklar Səning tələp-arzuyung əməs, Sən ularinnu səyünmiding» (bu kurbanliklar Təwrat kanuninin təlipi boyiqə sunuluxi kerək idi) dəginidin keyin **9** yənə: «Səning iradəngni əməlgə axurux üqün kəldim» dəgən. Demək,

[Huda] keyinkisini küqkə igə kılıx üqün, aldinkisini əməldin kalduridu. **10** Hudaning bu iradisı boyiqə Əysa Məsilərnin teninin bir yoluila kurban kılınıxi arkilik biz gunahın paklinip, [Hudaəja] atalduq. **11** Hər kahin hər küni ibadət hizmitidə turidu, xundakla gunahlarıni hərgiz sakit kılalmaydıəjan ohxax hildiki kurbanliklarıni [Hudaəja] kayta-kayta sunidu. **12** Biraq, bu [kahin] bolsa gunahlar üqün birlə kətimlik mənggü inawətlik bir kurbanlikni sunojandin keyin, Hudaning əng yenida olturdi; **13** U xu yərdə «dükəmləri Əz ayioji astida təhtipər kılinojuqə» kütidu. **14** U muxu birlə kurbanlik bilən Hudaəja atap pak-mukəddəs kılinojanlari mənggüə mukəmməl boldi. **15** [Mukəddəs yazmilarda] [pütülgəndək], Mukəddəs Rohmu bu həktə bizgə guwahlik beridu. Qünki U əwwal: — **16** «U künlərdin keyin, Məning ular bilən tüzidəjan əhdəmə mana xuki, dəydu Pərwərdigar; Mən Əz təwrat-kanunlirimni ularning zəhlin-əkligimə salımən, Həmdə ularning kəlbəgimə pütimən» dəgəndin keyin, U yənə: — **17** «Ularning gunahlıri wə itaətsizlikirini mənggüə esimdin qikiriwətimən» — dəgən. **18** Əmdi xu yolda gunahlar kaqürüm kılinojanikən, gunahlar üqün kurbanlik kılıxning həjittimə kılalmaydu. **19** Xuning üqün, əy kerindaxlar, Əysanın keni arkilik əng mukəddəs jayəja kirixkə jür'ətlik bolup, **20** (U bizgə eqip bərgən, ibadəthanining pərdisidin (yənə, Uning ət-tenidin) ətidəjan u xuyipəgi, hayətlik yolu bilən) **21** xundakla Hudaning ailisini baxkuridəjan wizning uləj kahinimiz boləjanlıki bilən, **22** dillirimiz wijdandiki buləjunuxlardin sepilix bilən paklanəjan wə bədinimiz sap su bilən yuyuləndək tazılanəjan halda etiqadning toluk jəzm-hatirəmliki wə səmimi kəlb bilən Hudaəja yekınlixayli! **23** Əmdi etirap kıləjan ümididə təwərnəməy qing turayli (qünki wədə Bərgüqi bəlsa səzidə turəjuqidur) **24** wə mehir-muhəbbət kərsitix wə güzəl ix kılıxka bir-birimizni kəndək kəzəjəx wə riəbətəndürüxni oylayli. **25** Bəzilər adət kılıwaləndək, jamaəttə jam boluxtin bax tartınmayli, bəlki bir-birimizni jekiləp-illəhamlandıraxli; bolupmu xu küning yekınlaxkanlıkini baykəjəninglərdə, təhimu xundak kıləyli. **26** Həqiqətni tonuxka nesip boləjandin keyin, yənəla kəstən gunah etküziwərsək, u qəşdə gunahlar üqün sunulidəjan baxka bir kurbanlik bolmas, **27** bəlki bizgə kalidəjini pəkət sorak, xundakla Huda bilən karxilixidəjanlari yəp tügətxkə təyyar turidəjan yalğunluk otni qərkunq iqidə kütütxla, halas. **28** Əmdi Musaəja qükürülgən Təwrat kanuninin kəzgə ilmiojan hərəkəndək kixi ikki yaki üq gunahqining ispatı bəlsa, kəngqilik kılınmayla əltürülətti. **29** Undakta, bir kixi Hudaning Oəjlini dəpsəndə kılıs, Hudaning əhdəsinin kənoja, yənə əzini pak kıləjan qənoja napak dəp qarisa, xəpəkət kıləjuqi Rohni həkarət kılıs, buningdin təhimu əojir jazaəja layik hesablinidu, dəp oylıməsilər? **30** Qünki [Təwrat] «Intikəm Məningkidur, kixining kilmixlırini əz bəxioja əzüm yandurimən, dəydu Pərwərdigar» wə «Pərwərdigar Əz həlkini sorakka tartidu» dəgüqini bilimiz. **31** Mənggü hayət Hudaning kollirioja qüküp jazalinix nəkədar dəhəxtlik ix-hə! **32** Əmdi silər yorutuluxtin keyin, azab-əkubətlik, kəttik kürəxlərgə bərdaxlik bərgən axu burunkı künləri

esinglarda tutunglar. **33** Bəzi vaqıtlarda rəsua kılinip haqarətləx wə harlinixlarəja uqridinglar wə bəzi waqıtlarda muxundak muamililərgə uqriojanlarəja dərddax boldunglar. **34** Qünki silər həl məhbüslarning dərđigə ortaq boldunglar həm mal-mülkünglar bulanojandimu, kəlgüsidə tehimu esil həm yoqap kətməydojan bəkiyə təalluqatka igə bolidojanlıqinglarni bilgəqə, huxallıq bilən bu ixni həl bolıdı kıldinglar. **35** Xuning üqün, jasaritinglarni yoqatmanglar, uningdin intayin zor in'am bolıdı. **36** Qünki Hudaning iradisigə əməl kılip, Uning wədə kılojinoja muyəssər bolux üqün, səwr-qıdam kılixinglarəja toqra kelıdı. **37** Qünki [muqəddəs yazmılarda] [Huda] mundak degən: — «Pəkət azoqınə waqıttin keyinla», «Kəlgüqi dərəwəqə yetip kelıdı, U keqıkməydu. **38** Bıraq haqkaniy boləjuqi etiqađ bilən yaxaydu; Ləkin u kəynigə qekinsə, Jenim uningdin səyünməydu». **39** Həlbəki, biz bolsaq kəynigə qekinip həlak bolıdıojanlardın əməs, bəki etiqađ bilən əz jenimizni igiləojanlərdındurmız.

11 Etiqađ bolsa ümid kılojan ixlarning reallıktıki ipadisi wə kərünməydojan xay'ılərnıng dəlılıdır. **2** Qünki burunqi mətiwərlirimiz kədimdə mana xu etiqađ bilən [Hudadin kəlgən] yaxı guwahlıqni alojan. **3** Biz etiqađ arklıq kainatning Hudaning səz-kaləmi bilən ornitolojanlıqni, xundakla biz kəruwatqan məwjudatlarınıng kərgi bolıdojan xay'ılərdın qıqkan əməslıknı qüxinələymız. (aiön g165) **4** Etiqađ boləjaqqa Həbil Kəbilningkidinmu əwzəl bir kurbanlıqni Hudaəja atiojan; etiqađ boləjaqqa Huda uning atiojanlırini təripləp, uningəja haqkaniy dəp guwahlıq bərdi. Gərqə əlgən bolsimu, etiqađ bilən u yanıla bizgə gəp kılmakta. **5** Etiqađ boləjaqqa, Hənoh əlümni kərməyła [ərxək] kətürüldi; Huda uni kətürüp elip kətkəqə, u yər yüzidə həq tēpilmidi. Səwəbi u elip kətılıxtin ilgiri, Hudani hursən kılojan adəm dəp təripləngənidi. **6** Əmdilikte etiqađ bolmay turup, Etiqađ bilən u yanıla bizgə gəp kılmakta. **7** Etiqađ boləjaqqa, Huda təripidin aqahlandıruləjəndə, ihlasmənlıq kərkunqi bilən ailisidikilərnı kutquzux üqün yoəjan bir kəmə yasidi; həmdə etiqađ arklıq xundak kılip pütkül dunyadikilərnıng gunəhliri üstidin həküm qıqardi, xundakla etiqađtin boləjan haqkaniylikka mirashor boldi. **8** Etiqađ boləjaqqa, Huda İbrahımnı uningəja miras süpitidə bərməqqi boləjan zeminəja bərixka qəkirojanəndə, u itaət kıldi; u kəyərgə barıdojanlıqni bilməy turup yoloja qıkti. **9** Etiqađ boləjaqqa u wədə kılinəjan zemində, huddi yaqa yurtta turojəndək musapir bolup qədirləni məkən kılip yaxıdı. Hudaning uningəja kılojan wədisining ortaq mirashorlırini boləjan İshaq wə Yəquplərnı uning bilən birgə xuningəja ohxax yaxıdı. **10** İbrahımnıng xundak kılixidiki səwəb, u ulliri mustəhəkə boləjan xəhərnı kütəkəndi; xəhərnıng layihiligüqi həm kurojuqisi Huda Əzıdır. **11** Etiqađ boləjaqqa Sarah gərqə yaxınip qəlojan, tuəjut yexidin ətkən bolsimu, həmilidar bolux iktıdarıəja igə boldi; qünki u wədə kılojan Hudani ixənqlik dəp qəraytti. **12** Buning bilən birlə adəmdin, yəni əlgən adəmdək bolup

qəlojan bir adəmdin əsməndiki yultuzlərdək kəp, dengiz sahilidiki kumdək sansız əwladlar barlıqə kəldi. **13** Bu kixilərnıng həmmisi Hudaning wədə kılojanlıroja muyəssər bolmay turupla etiqađ boləjan həlda ələmdin ətti. Bıraq ular həyat waqtıda bularning kəlgüsidə əməlgə axurulıdojanlıqni yırəktin kərtip, kuqəq eqip hursənlik bilən kütəkən wə əzlırini yər yüzidə musapir wə yoloju dəp əxkarə eytkənidi. **14** Bu bundak səzəlrni kılojan kixilərnıng bir wətnəni təxna bolup izdəwatqanlıqni enik ipadiləydu. **15** Dərəwəqə, ular əz yurtını səojinojan bolsa, qaytıp ketix pürsiti qıqkan bolatti. **16** Ləkin ular uningdinmu əwzəl, yəni ərxteki bir məkənni təlpünüp izdiməktə. Xuning üqün, Hudaning əzlırining Hudasi dəp atilixidin nomus kılmaydu; qünki mana, U ular üqün bir xəhər həzırləojan. **17** İbrahım Huda təripidin sinaləjində, etiqađ boləjaqqa oqlı İshaqni kurbanlıq süpitidə Hudaəja atidi; gərqə u Hudaning wədilərnini, jümlidin «Səning nəmingni dawəmləxturıdojan nəsling bolsa İshaqtın kelip qıqıdı» deginini tapxuruwaləjan bolsimu, u yanıla bırdinbir oqlını kurbən kılixka təyyar turdi. **19** Qünki u hətta İshaq əlgən təkdirdimu, Hudaning uni tirildürüxkə qədır ikənlikigə ixəndi. Mundakqə eytkəndə, İshaqni əlümidin tirildürülgəndək qaytıdin tapxuruwaldi. **20** Etiqađ boləjaqqa, İshaq oşulliri Yəqub bilən əsəwnıng kəlgüsi ixlırioja həyrlik tiləp dua kıldi. **21** Etiqađ boləjaqqa, Yəqub ələmdin ətux əldidə Yüsüpning ikki oşlıning hərbiri üqün həyrlik dua kılip, həsisioja tayınip turup Hudaəja səjdə kıldi. **22** Etiqađ boləjaqqa, Yüsüp səkrətkə quxüp kəlojəndə, bəni İsrailning Misirdin qıqip ketıdojanlıqni tiləja əldi həmdə əzınıng ustıhanlırini toqrulukmu əmr kıldi. **23** Etiqađ boləjaqqa, Musa tuəjuləjəndə, uning atanisi uni iüq ay yoxurdi; qünki ular Musaning yekimlik bir bala ikənlikini kərdi, padıxəhning pərməndinmu kərkəmdi. **24** Etiqađ boləjaqqa, Musa qəng bolup uluə zat boləjəndin keyin, «Pırwəning qızınıng oqlı» degən atəktə turıwerixni rət kılip, **25** gunəh iqidiki ləzzətlərdin waqıtlıq bəhrimən boluxning ornoja, Hudaning həlki bilən billə azab qekixni əwzəl kərdi. **26** U Məsıhə kəritəlojan haqarətkə uqraxni Misirning həzınisidiki bəylıqləroja igə boluxtinmu əwzəl bildi. Qünki kəzlırini [ərxteki] in'aməja tikiwatətti. **27** Etiqađ boləjaqqa, u padıxəhning əzəpıdınmu kərkəy Misirdin qıqip kətti. [Jəpa-muxəkkətkə] qıdidi, qünki Kəzğə Kəruvmıgüqi uning kəzıgə kəruñüp turojəndək idi. **28** Etiqađ boləjaqqa, u «tunji oşlıning jənni alojuqi» [pərixtnıng] [İsrailəroja] təgməslıki üqün [tunji] «ətup ketix» həytni ətküzüp, xuningəja mənəsiwətlik kannı [buyruləjini boyıqə] səpıp-sürkidi. **29** Etiqađ boləjaqqa, [İsrailar] Kızıl dengizdin huddi kuruklukta mangojəndək mēngip ətti. Bıraq [ulərnı kooşlap kəlgən] Misirliklər ətməqqi boləjəndə suəja oşərk boldi. **30** Etiqađ boləjaqqa, həlk yəttə kün Yeriho xəhırınıng səpılini aylənojəndin keyin səpıp ərıldı. **31** Etiqađ boləjaqqa, pəhıxə ayal Rəhəb İsrail qarlıəjuqılərnini dostlarqə kütüwaləjaqqa, itətsızlır [boləjan əz xəhırıdikilər] bilən birlıktə həlak bolmıdı. **32** Mən yənə nəmıxka səzləp əlturay? Gıdeon, Barək, Xımxon, Yəftəh, Dawut, Samuil wə qəlojan bəxka pəyojəmbərlər toqrısında eytp kəlsəm waqıt yətməydu. **33** Ular etiqađ bilən əllərnıng üstidin

oqalib keldi, adalet yürgüzdü, [Huda] wədə kılolanlaroq erixti, xirlarning aozilirini etip koydi, **34** dāhxətlik otning yalkunini eqirdi, kılıqning tıojidin keqıp kutuldi, ajizliktin küqaydı, jənglərdə baturluk kərsətti, yat əllərnin qoxunlirini teri-pirəng kıldı. **35** [Etikadi boloaqqa], ayallar elgən uruk-tuoqanlirini elümdin tirildürgüzüp qayturuwaldi; biraq baxkılar kəlgüsida tehimu yaxni halda elümdin tiriləyli dəp, kutulux yolini rət kılıp kıyınılıxka bərdaxlık bərdi. **36** Yənə bəzilər sinilip har-məshirilərgə uqrap kəmqulandı, bəzilər hətta kixənilip zindanoqa taxlandı; **37** ular qalma-kesək kılıp eltürüldi, hərə bilən hərilerinip parqılandı, sinaklarını bexidin etküzdü, kılıqlinip eltürüldi; ular koy-eqə terilirini yepinqa kılolan halda sarsan bolup yürdi, namratlıqta yaxidi, kıyın-kıstakka uqrıdı, horlandı **38** (ular bu dunyoqa zayə kətkənidi), qəllərdə, taoqlarda, əngkürlərdə wə gəmilərdə sərgərdan bolup yürdi. **39** Bularning həmmisi etikadi bilən Hudaning Əz guwahı bilən tərıpləngən bolsimu, Hudaning wədə kılöjinoqa əyni boyiqə erixkini yok, **40** Əmdilikdə Huda bizlər üqün tehimu əwzəl bir nıxan-məksətni bekitkan bolup, ular bızsiz kamalətkə yətküzülməydu.

12 Əmdi ətirapimizda guwahqılar xunqə qong buluttək bizni oruwaloqqa, hərhil eoqır yük həm bizgə asanla qırmixiwəlidioqan gunahni qerüp taxlap, aldımizoga koyuloqan yügürux yolini qıdamlik bilən besip yügürəyli; buningda kəzimizni etikadimizning Yol Baxlıoquqisi wə Takamullaxturoquqisi boləqan Əysəoqa tikəyli. U Əzini kütkən huxallıq üqün kresttik azabka bərdaxlık bərdi həm uningda boləqan həkəratkə pisənt kilmidi. Xuning bilən U Hudaning təhtining ong tərıpidə olturoquzuldi. **3** Kənglünlərnin hərıp sowup kətməsliki üqün, gunahkarlarınin xunqə kattik horlaxlırioqa bərdaxlık bərgüqini kəngül koyup oylanglar. **4** Gunahka qarxi kürəxlərdə tehi qan akkuzux dərıjisigə berip yətmidnglar. **5** Hudaning silərgə Əz pərzəntlirim dəp jekiləydiyəqan [mukəddəs yazmıladiki] munu səzlırini untudunglar: — «I oqlum, Pərwədigarnin tərbiyisigə səl qarima, Əyiblənginingdə kənglün sowup kətmisun, **6** Qünki Pərwədigar səyginigə tərbiyə beridu, Mening oqlum dəp qobul kılolanlarınin həmmisini dərırləydu». **7** Azab qəkkınınlarni Hudaning tərbiyisi dəp bilip, uningə bərdaxlık beringlar. Qünki silərnin tərbiyə elixinglarning əzi Hudaning silərnı oqlum dəp muamilə kılolanlıqını kərsitidu. Qansı pərzənt atisi tərıpidin tərbiyilənməydu? **8** Əmdi [Hudaning] tərbiyilixidə hər bir pərzəntning əz ülüxi bar; lekin bu ix silərdə kəm bolsa həkıkiy oqlırlırdin əməs, bəli hərəmdin boləqan pərzənti bolup qıqısilər. **9** Uning üstigə həmmimizning əzimizgə tərbiyə bərgən ət jəhəttiki atilirimiz bar, biz ularnımu hər mətəp kəldük. Xundək ikən, rohlarning atisoqa tehimu itəət kıl mamduq? Xundəkta həyatimiz yaxnı mamduq? **10** Ət jəhəttiki atilirimiz bərhək pəkət əzi muwariq kərgən yol boyiqə azojinə wəkit bizni tərbiyiləngən. Lekin U bolsa bizgə paydılık bolsun dəp, pak-mukəddəslikidin muyəssər boluximiz üqün tərbiyiləydu. **11** Əmdi kattik tərbiyə beriləngən wəktida adəmnı hux kıl maydu, əksiqə adəmnı qayəoqə qəmdürıdu; biraq buning bilən tüzəlgənlərgə u keyin həkkanıyılıqın qıqqan tinq-hatırjəmlıknin mewisini beridu. **12**

Xuning üqün, «Telip sanggıloqan qolunglarni, zəiplixip kətkən tizinglarni ruslanglar» **13** wə «aksəq»larning pükülüp kalmay, bəli xıpa tərxi üqün pütlinglarni tüz yollarda mangdurunglar. **14** Barlık kixilər bilən inək etüxkə wə pak-mukəddəs yaxaxka intilinglar; mukəddəs bolmioqan kixi hərgiz Rəbni kərləmaydu. **15** Oyoqak turunglarki, həkkin Hudaning mehir-xəpkıtidin məhrum qəlmisun; aranglarda silərgə ix tapkuzup silərnı kəydürıdiyəqan, xundəkta kəp adəmlərnı bolup napak boluxka səwəb bolıdiyəqan birər əq-adawət yiltizi ün misun. **16** Aranglarda hək bir buzukluk kıləuqi yaki əzining tunji oşulluk həkıqını bir wah tamakka setiwətkən Əsawdək ihlassız kixi bol misun. **17** Qünki silərgə məlumki, Əsaw keyin [atısining] həyrlık duasını elixni oyloqan bolsimu, xundəkta uningə intilip kəz yaxlırını ekıtip yalwuroqan bolsimu, u [bu ıxlarnı ornıoq] [kəltürıdiyəqan] towa kılıx yolını tapalmay, rət kılındi. **18** Qünki silər qol bilən tutkılı bolıdiyəqan, yalxunlap ot yenip turuwatqan həmdə sürlük bulut, karəngəoluk wə kara kuyun kaplıoqan axu taoqka kəlmıdinglar — **19** (u jayda kanay sadasi bilən səzlıgen əwaz yətküzıləngəndə, bularnı anglıoqanlar: «Bizgə yənə səz kılın misun!») dəp [Hudaəoq] yalwuruxtı; **20** qünki ular kılinoqan əmrni kətürəlmıdi. «Egər bu taoqka hətta birər həywanın ayıoqı təgsimu, qalma-kesək kılıp eltürıl sun» [dəp tapılanəoqanıdı]; **21** u kərünux xundək kərkunluk idiki, Musam: «Bək kattik kərkup oqal-oqal tıtrəp kəttim» degənıdi. **22** — Silər bəli Zion tərtoqə, yəni mənggü həyat Hudaning xəhıri — ərxtki Yerusalemə, tımənligən pərixtilərgə, **23** isimliri ərxte pütüləngən tunji tuşuloqanlarınin həkət-mərikə huxallıkıda jəm kılinoqan jamaitigə, həmməyləninin sorəqısi Hudaəoqa, takamullaxturoqan həkkanıy kixilərnin rohlırioqa **24** wə yəngi əhdning wasıtiqisi Əysəoqa, xundəkta həm Uning sepiləngən kənoqa kəldinglar. Bu qan Həbilningkidin əwzəl səz kılıdu. **25** Bu səzni kıləuqını rət kılmaslıqinglar üqün dikək kilinglar. Qünki yər yüzidə əzlırigə wəhıy yətküzüp əgahlandıroquqını rət kılolanlar jazadin keqıp kutulalmıoqan yərdə, ərxte bizni əgahlandıroquqıdin yüz ərüsək, həlimiz tehimu xundək bol mamduq? **26** Əmdi xu qəoqda Hudaning əwazi zemınnı təwritiwətkənıdi; lekin əmdi U: «Əzım yənə bir wətim zemınnı əməs, əsmannımu təwritimən» dəp wədə kıldı. **27** «Yənə bir qətim» degən bu səz təwritilıdiyəqanlarınin, yəni yarıtıloqan nərsilərnin təwritilixi bilən yəkıtilıdiyəqanlıqını, təwərkili bolmaydıoqan nərsilərnin mənggü mukım bolıdiyəqanlıqıdin ibarət mənini bildürıdu. **28** Xuning üqün, təwərkili bolmaydıoqan bir padıxahlıqka muyəssər bolup, mehir-xəpkətni qing tutup bu arklıq ihlasmənlık wə əymınix-kərkunq bilən Hudanı hursən kılıdiyəqan ibadətərnı kılaylı. **29** Qünki Hudaıymiz həmmını yəwətküqi bir ottur.

13 Aranglarda kərındaxlık mehir-muhəbbət təhtımisun. **2** Natonux kixilərgə mehməndost boluxni untumanglar. Qünki bəzilər xu yol bilən bilməstin pərixtilərnı mehmən kıləoqan. **3** Zindanoqa taxlanəoqanlarnı ular bilən bılə [zındanda] zənjırləngəndək yad etinglar. Horlanəoqanlarnı əzınglarmu təndə turuwatqan bəndə süpıtdə yad etip

turunglar. **4** Həmmə adəm nikaḥka hərmət kılsun, ər-hotunlarning yatidioḗan yeri daoşiz bolsun; qünki Huda buzukqilik kıloḗuqilar wə zina kıloḗuqılardin ḥesab alidu. **5** Mengix-turuxunglar pulpərəsliktin haliy bolsun, barioḗa ḗanaət kılinglar. Qünki Huda mundak degən: «Səndin əsla ayrılmaymən, Seni əsla taxlimaymən». **6** Xunga, yürəklik bilən eytalaymizki, «Pərwərdigar mening Yardəmqimdur, ḥeq ḗorḗmaymən, Kixilər meni nemə kılalisun?» **7** Silərgə Hudaning söz-kalamini yətküzgən, silərnin yəḗəqiliringlarni esinglarda tutunglar. Ularning mengix-turuxining mewə-nəḗijisigə kəngül koyup ḗarap, ularning etiḗadini ülḗə kılinglar: — **8** Əysa Məsiḗ tünügün, bügün wə əbədil'əbədgiḗə əzgərmaydu! (**aiōn g165**) **9** Xuning üqün, ḗərḗil oḗəyriy təlimlər bilən ezikḗuruluḗ kəḗmənglar; qünki insanning ḗəlbi [ḗurbanlıḗka ḥas] yeməklıklar bilən əməs, bəlki Hudaning meḗir-xəḗḗiti bilən kuwwətləndürülginə əwzəl. Qünki bundak yeməklıklərgə berilip keliwatḗanlar ulardin ḥeqḗandak payda kərgən əməs. **10** Bizlərnin xundak bir ḗurbanḗahimiz barki, ibadət qədirida ḥizməḗə boləḗanlarning uningdin yeyix ḗoḗuḗi yoḗtur. **11** Qünki ḗunah tiləx süpitidə soyuloḗan, ḗeni bax ḗahin təripidin əng muḗəddəs jəyoḗa elip kirilgən ḗurbanlıḗ ḗaywanlarning teni bolsa ḗararḗahning sirtioḗa elip ḗiqilip kəydürülətti. **12** Xunga əysamu Əz ḗeni bilən ḗəlkni paklap Hudaḗa atax üqün, xəḗər dərwazisining sirtida azab ḗekip əldi. **13** Xundak ikən, bizmu ḗararḗahning sirtioḗa ḗiqip, Uning yenioḗa berip, Uningə ḗaritiloḗan ḗakarəḗəḗə ortak bərdaxlıḗ bəyəyli. **14** Qünki yər yüzidə mənggü məwḗut turidioḗan xəḗirimiz yoḗ, bəlki kəlgüsidiki xəḗərgə intilməḗtimiz. **15** Xunga, Məsiḗ arḗilix Hudaḗa ḗurbanlıḗ süpitidə məḗḗiyilirimizni toḗtawsiz atayli, yəni əz ləwlirimizning mewisi süpitidə Uning namini etirap kılayli. **16** Əmḗdi ḗəyr-sahawət kılixni wə baringlardin ortak təḗsimləxni untumənglar. Qünki Huda bundak ḗurbanlıḗlardin ḗursən bolidu. **17** Yəḗəqiliringlarəḗa itaət kılip, ularəḗa boysununglar. Qünki ular əz ḗizmitidin Hudaḗa ḗesab beridioḗanlar bolup, ḗəmixə jeninglardin ḗəwər elixḗa oyoḗak turidu. Ularning bu ixi ḗayoḗu-ələm bilən əməs (qünki undak bolsa silərgə ḥeq payda yəḗküzləməydu) bəlki ḗuxal-ḗuramlıḗ bilən elip berilsun. **18** Biz üqün dua kılip turunglar; qünki wiḗdanimizning pak ikənlikigə, ḗərbir ixlarda toḗḗra yolda mengixni ḗalaydioḗanlıḗimizəḗa ḗayil kılınduk. **19** Yeninglarəḗa patrak ḗaytip berixim üqün, dua kılixinglarni əlahidə əḗünimən. **20** Əmḗdi mənggülik əḗḗining ḗeni bilən ḗoy padisining katta padiqisi boləḗan Rəbbimiz Əysani əlümdin tirildürgüḗi, ḗatirjəmlikning İḗisi boləḗan Huda (**aiōnios g166**) **21** Əysa Məsiḗ arḗilix silərgə Əzini ḗursən kılidioḗan ixlarni kıldurup, silərnə ḗərbir yəḗxi əməldə takamullaxururup iradisining iḗraqiliri kıloḗay! Məsiḗḗə əbədil'əbədgiḗə xan-xəḗəḗ boləḗay! Amin! (**aiōn g165**) **22** Silərdin əḗünimənki, i ḗerindaxlıḗim, bu nəsiḗət səzümḗə əoḗir kərməy ḗulak saləḗaysilər; silərgə muxunḗiliklə səzlərnə yazdim, ḗaləs. **23** ḗerindiximiz Timotiyning zindandin koyup berilganlikidin ḗəwərdar boləḗaysilər. Yəḗinda yeniməḗa kelip ḗəlsa, mən silərnə yoḗḗap bəroḗnimḗda u mən bilən billə bəridu. **24** Barlıḗ yəḗəqiliringlar

wə barlıḗ muḗəddəs bəndilərgə salam eyḗḗaysilər. İtaliyədin kəlgənələr silərgə salam yollidi. **25** Meḗir-xəḗḗət ḗəmminglarəḗa yar boləḗay! Amin!

Yaqub

1 Hudaning wə Rəbbimiz Əysa Məsihning kuli boʻlgan mənki Yaqubtin tarqak turuwatkan muhajir on ikki kəbiligə salam! **2** I qerindaxlirim, hərkandak sinaklarōja duq kəlsənglar, buni zor huxallik dəp bilinglar. **3** Qünki silərgə məlumlar, bundak etikadninglarning sinilixi silərdə səwr-qidamlik xəkilləndürüdü; **4** səwr-qidamlikning hisliti kəblinglarda turup xundak pixip yetilsunki, xuning bilən silər pixkan, mukəmməl wə kəm-kutisiz bolisilər. **5** Birak əgər aranglardiki birs danalikka mohtaj bolsa, həmmigə sehiylik bilən beridoqan xundakla əyibliməydoqan Hudadin tilisun. Xuning bilən uningōja qokum ata kilinidu. **6** Birak u heq deliojul bolmay ixənq bilən tilisun; qünki deliojul kixi huddi xamalda urulup uyan-buyan yəlpüngən dengiz dolkunioja ohxaydu. **7** Undak kixi Rabdin birər nərsigə eriximən, dəp heq hiyal kilmisun; **8** undaklar üjmə kəngül bolup, barlik yollirida tutami yoq adəmdur. **9** Namrat boʻlgan qerindax əzining yukirioja kətürülgənlərigə təntənə kilsun; bay boʻlgan qerindax bolsa, əzining təwən kilinoqanlikōja təntənə kilsun, qünki u ot-qəpləring qeqəkliridək tozup ketidu. **11** Kuyax qikip kizioqanda, ot-qəpləri kūrutidu, gülliri tozup ketidu-də, uning güzəlliki yokilidu; bay adəmlər huddi xuningōja ohxax, əz həkəqlikədə yokilidu. **12** Sinaklarōja [səwrqanlik bilən] bərdaxlik bərgən kixi nəkərdə bəhtlik-hə! Qünki u sinaktin otkəndin keyin, [Huda] Əzini səygənlərgə wədə kilōjan hayət tajiōja muyəssər bolidu. **13** Adəm azduruluxkə duq kəlgəndə «Huda meni azduruwatidu» demisun. Qünki Huda yaman ixlar bilən azduruluxi mumkin əməs həm baxqilarni azdurmaydu. **14** Bəlki birs azduruloqanda, əz həwəs-nəpsi qozojilip, ularning kəynigə kirgən bolidu; **15** andin həwəs-nəps həmilidar bolup gunahni tuojidu; gunah əsüp yetilip, ölümgə elip baridu. **16** Xunga səyümlük qerindaxlirim, aldiniq kəlmanglar! **17** Barlik yüksək sehiylik wə hər bir mukəmməl iltipət yukiridin, yəni [asmandiki] [barlik] yorukluklarning Atisidin qixxip kelidu; Uningda heqkandak əzgirix bolmaydu yaki Uningda «aylinix» bilən hasil bolidoqan kəlgəngilərmu bolmaydu. **18** U bizni [Əzi yaratqan barlik] məvjudatlarıning iqidə Əzīgə dəsləp pixkan mewidək bolsun dəp, Əz iradisi boyiqə bizni həkikətning sez-kalamni arqilik tuojdirdi. **19** Xuning bilən, i səyümlük qerindaxlirim, hər adəm anglaxkə tez təyyar tursun, səzləxkə aldirimisun, oşəzəplinihxə aldirimisun. **20** Qünki insanning oşəzipi Hudaning həkkanıylikini elip kəlməydu. **21** Xuning üqün, barlik iplasliklarni wə qininglarōja patmaywatqan razillikni taxlanglar, [kəblinglarda] yiltiz tartkuzuloqan, silərni kutkuzalaydoqan sez-kalamni kəmtərlik-məminlik bilən kobul qilinglar. **22** Əmma əz-əzinglarni aldəp pəkət sez-kalamni angliōjuqilərdin bolmanglar, bəlki uni ijra kilōjuqilərdin bolunglar. **23** Qünki birs sez-kalamni anglap koyupla, uni ijra kilmisa, u huddi əynəktə əzining əyni kiyapitigə qarap koyup, ketip qəloqan kixigə ohxaydu; qünki u əz turkioja qarap bolup, qikipla, xu haman əzining qandak ikənlikini untuydu. **25** Lekin axu kixiləri arkinlikkə erixtüridoqan mukəmməl qanunoja əstayidillik bilən dawamlik qarap, untuoqak angliōjuqi

bolmay, bəlki uning iqidə yaxap ijra kilōjuqi boʻlgan kixi ixlirida bəhtlik kilinidu. **26** Birs əzini ihlasmən adəmmən dəp hesabioqan, lekin tilini tizginlimigən bolsa, əzini əzi aldaydu; bundak kixining ihlasmənliki bihudilikdur. **27** Huda'Atimizning nəziridiki pak wə daosiz ihlasmənlilik xuki, kiyinqilikta qəloqan yetim-yesir, tul hotunlarni yoqlap, ularōja oşəmhərlik kilix wə əzini bu dunyaning bulōjixidin daosiz saqlaxtur.

2 Qerindaxlirim, xən-xəroq Igsi boʻlgan Rəbbimiz Əysa Məsihning etikad yolini tutkanikənsilər, adəmming taxki kiyapitigə qarap muamilə kilidoqanlardin bolmanglar. **2** Qünki sinagotinglarōja altun üzük takioqan, esil kiyingan bir bay bilən təng jul-jul kiyingan bir kəmbəoşip kirsə, **3** silər esil kiyingənni ətiwarlap «Tərgə qikip oltursila!» desənglar, kəmbəoşigə, «U yərdə tur!» yaki «Ayaq tərpidmə oltur!» desənglar, **4** əzara ayrimiqilik kilōjan wə insanlar üstidin yaman niyət həküm qikərojuqilərdin boʻlgan bolmamsilər?! **5** Kulak selinglar, i səyümlük qerindaxlirim — Huda bu dunyadiki kəmbəoşəlləri etikadta bay bolux həmdə ularni Əzini səygənlərgə berixkə wədə kilōjan padixahlikōja mirashor boluxkə tallioqan əməsmu? **6** Birak silər kəmbəoşəlləri kəzge ilmidinglar! Baylar silərni əzgen wə sot-soraklarōja sərigən əməsmu? **7** Üstünlərgə koyuloqan axu mubarak namoqa kupurluk kiliwatqanlar yənə xu [baylar] əməsmu? **8** Mukəddəs yazmildardiki «qoxnangni əzüngni səygəndək səy» degən xahənə qanunoja həkikiy əməl kilsanglar, yaxhi kilōjan bolisilər. **9** Lekin kixilərgə ikki hil kəz bilən qarisinglar, gunah kilōjan bolisilər, Təwrat qanuni tərpidin hilaplik kilōjuqilar dəp bekitilisilər. **10** Qünki bir kixi pütün Təwrat qanunioja əməl kildim dəp turup, [həttə] uningdiki birlə əmrəgə hilaplik kilsa, u pütün qanunioja hilaplik kilōjuqi həsablinidu. **11** Qünki: «zina kilma» Degtiq həm «katillik kilma»mu degan. Xunga, zina kilmisanglarmu, lekin katillik kilōjan bolsanglar, yənila [pütün] Təwrat qanunioja hilaplik kilōjan bilən barawər bolisilər. **12** Xunga sez-əməlliringlar adəmmi arkinlikkə erixtüridoqan qanun aldidə sorak kilinidoqanlarning salahiyitigə uyoqun bolsun. **13** Qünki baxqilarōja rəhim kilmioqanlarning üstidin qikiridoqan həküm rəhimisiz bolidu. Əmdə «rəhim kilix» «həküm qikirix»ning üstidin oşəlibə kilip təntənə kilidu. **14** I qerindaxlirim! Birs əsoidə, «Məndə etikad bar» dəp turup, əmma [uningda] [munasip] əməlliri bolmisa, uning nəmə paydisi? [Bundak] etikad uni kutkuzalamdu? **15** Əmdə əgər aka-uka yaki aqa-singillərdin biri yalingaq kalsə yaki kündilik yeməklilik kəm bolsə, silərdin biri ularōja: «[Hudaōja] amanət, kiyiminglar pütün, qorsinglar tok kilinoqay!» dəp koyupla, tenining hajtidadin qikmisa, buning nəmə paydisi? **17** Xuningōja ohxax yaloquz etikadla bolup, [uningōja] [munasip] əməlliri bolmisa, [bundak etikad] əlük etikadtur. **18** Lekin bəzibir adəmlər: «Səndə etikad bar, mənə bolsə əməl bar» dəp [talixidu]. Lekin mən: «Əməlsiz boʻlgan etikadingni mənə kərsitə qeni?!», «Mən etikadimni əməllər bilən kərsitimən» dəyman. **19** — Sən «Huda bir» dəp ixinisen — Barikalla! Lekin həttə jinlarmu xuningōja ixinidu, xundakla qorqup dir-dir tityəduoq! **20** Əy, kuruk hiyal adəm! Əməlliri yoq etikadning əlük etikad ikənlikini qəqanmu bilərsən?

21 Atimiz Ibrahım öz oqlı İshaknı kurbangah üstıgə sunoıanda öz əmılı arklılık həkkanıy dəp jakarlanoıan əməsmu? **22** Əmdi xuni kerüwelıxka bolıdukı, unıng etıkadı munasıp əməllərnı kıldı wə etıkadı əməllər arklılık mukəmməl kılındı. **23** Mana bu ıx [Təwrattıki]: «Ibrahım Hudaıoa etıkad kıldı. Bu unıng həkkanıyılıkı həsablandı» deıan yazmını ıspatlaydu, xundakla u «Hudanıng dostı» dəp ataldı. **24** Buningdın xuni kerələysılərki, insanlar etıkadı bilənlə əməs, bəlki əməllrı bilən həkkanıy dəp jakarlınidu. **25** Muxuningoıa ohxax, paııxə ayal Rahab [İsrail] qarlıoıuqılirını öz əyidə kütüp, ularnı baxka yol bilən qaıuruwətkənlikni üqün, u ohxaxla ıx-əməli bilən həkkanıy dəp jakarlanoıan bolmamdu? **26** Tən roh bolmısa əlök bolıoıandək, əməllrı yok etıkadımo əlütkür.

3 Kerındaxlırim, aranglardın kəp kixi təlim bərgüıi bolıwalımanıar! Qünki silərgə məlumkı, biz [təlim bərgüıılər] baxkılardın təhimu kattık sorakka tartılımız. **2** Qünki həmmimiz kəp ıxlarda hatalıxıp putlıxımız. [Həlbuki], əgər bırsi tilda hatalaxmısa, u kamalətkə yətkən, pütkül tenini tıgıznlıyəlıxıng ədəm bolıdu. **3** Mana, biz atarnı əzimizgə bekindurux üqün aolıoıa yügən salımız; buning bilən pütkül tənılrını [halıoıan tərəpkə] burıyalaymız. **4** Mana, kemilərgımu qaranglar; xunqılık yooıan bolsımu, yənə kelıp dəhəxtlik xamallar tərəpidın urulup həyıldılıoıan bolsımu, lekin rolı qəyargə ularnı həyday desə, u kıkıkkına bır rol arklılık unı halıoıan tərəpkə buraydu. **5** Xuningoıa ohxax, gərqə til [tenimizning] kıkık bır əzasi bolsımu, lekin tolımu yooıan səzlaydu. Kıkıkkına bır ot uqkunıning qoıng ormanoıa ot tutaxuralaydıoıanlıkıni oıylar bekinglar! **6** Til — dərwəkə bır otur; u əzalırımız arısidın orun elıp kəbihlikkə toloıan bır ələm bolıdu. U pütkül tənıni bulıoııoıuııdu; u dozah otidın tutaxturuıup, pütkül təbiətning qakıoıa ot tutaxtıdu! (**Geenna g1067**) **7** Qünki hərtürlik haywanlar həm uıar-kanatlar, əmilıgüıi haywanlar həm dengızdıkı məhluklar insanıy tərəpidın kəndürülməktə həmdə kəndürülgənıdi. **8** Əmma tilni həqkim kəndürəlməydu; u tınımsız rəzil bır nərsə bolup, janoıa zamin bolıdıoıan zəhərgə toloıandur. **9** Biz tılımız bilən Pərwərdıgar Atımızıoa xanu-təxəkkür qayturımis, wə yənə unıng bilən Hudanıng obrazıda yarıtılıoıan insanlarnı qarıoyımız. **10** Demək, ohxax bır əoıızdın həm təxəkkür-mubərək həm lənət-kəroıax qıkııdu. **1** Kerındaxlırim, bundək bolmaslıkı kerək! **11** Bır bulək ohxax bır kəzđın bırla waktıta tatlık həm kırtək wə qıkıramdu? **12** **1** Kerındaxlırim, ənjür dərihi zəytuning mewisini bərməydu, yaki üzüm telı ənjürning mewisini bərləmdu? Həm tuzluık [bulək] tatlık sunımu qıkıralımaydu. **13** Aranglarda kim dana wə pəmlik? Pəzilətlik yürüı-x-turuxıng u danalıkkə has bolıoıan məmin-kəmtərlik bilən əməllrıni kərsətsun! **14** Ləkin əgər kəlbınglarda aqqık həsəthorluk wə jedəl-majıra bolsa, əmdi yaloıan səzlar bilən həkıqətnı yokka qıkıarmanglar, maıtanımanıar. **15** Bundək «danalık» ərxın əməs, bəlki dunıyoıa, insan təbiıyıtıgə has bolup, jın-xaytandıın kəlgəndur. **16** Qünki həsəthorluk wə jedəl-majıra bolıoıanla yərdə kəlayımıqanqılık wə hərhıl rəzilıklək bolıdu. **17** Ləkin ərxın kəlgən danalık bolsa, u aldı bilən paktur, u yənə tınlıqıpwərwər, hux peil, baxkılarning pikrıgə kulıkı oıuık, rəhımdıl bolup,

yahxi mewilər bilən toloıan, unıngda tərəpbazlık yaki saıtıpwəzlik yoktur. **18** Həkkanıyılık uruklırı tınlıqıpwərwərlər arısidə qeqılıp, tınlık ıqıdə mewə berıdu.

4 Aranglardıki urux wə majıralar nəđın kelıp qıkııdu? Bu dəl tən əzalırınglar ıqıdə jəng kılıwatkan arzu-həwəslırınglardın əməsmu? **2** Sılər arzu-həwəs kılısılər, lekin arzu-həwəslırınglarıoa erıxməysılər; ədəm oıturısılər, həsət kılısılər, lekin erıxəlməysılər; jedəl-majıra qıkıırıp jəng kılısılər. Erıxməysılər, qünki tılıməysılər. **3** Tılısəınglarımu erıxəlməysılər, qünki əz arzu-həwəslırınglarnı qandıurux üqün rəzil niyətlər bilən tılıəysılər. **4** Əy zınahorlar! Bu dunıa bilən dostlıxıııng əməlyatə Huda bilən dııxmənlıxıı ikənlikını bılımətınglar? Kındıkim bu dunıanı dost tutmaqı bolsa, əzını Hudanıng dııxını kılıdu. **5** Mukəddəs yazmılarda: «[Huda] kəlbıımızgə makan kılduroıan Roh naıar arzu-həwəslərnı kıləmdu?» deıan səz sılərqə bıkar deyilgənmı? **6** Ləkin [Huda] bərgən məhır-xəpkət buningdın üstün turıdu. Xuning tüpəylıdın mukəddəs yazmılarda: «Huda təkabıurıoa qarxııdu, lekin məmin-kəmtərlərgə xəpkət kılıdu» dəp yezılıoıandur. **7** Xuning üqün, Hudaıoa boysunınglar. Xəytanoıa qarxı turınglar; [xundək kılsanglar] u sılərdın kaııdu. **8** Hudaıoa yekınlıxınglar, Hudamu sılərgə yekınlıxııdu. Əy gınaıkarlar, [gınaııın] kılınglarnı yuyınglar; əy üjmə kəıgüıllər, kəlbınglarnı pak kılınglar. **9** [Gınaııınglarıoa] kəyoıu-həsərt qekınglar, həza tutup yıoııanglar, kılıkəınglarnı matəımgə, huxalııınglarnı kəyoııoıa aylandıurınglar. **10** Rəbning aldı əzüıınglar təwən tutınglar wə xundək kıloıanda U sılərnı üstün kılıdu. **11** **1** Kerındaxlar, bır-bırınglarnı səkməınglar. Kındıkim kerındıxını səksə yaki unıng üstıdın həküm kılsa, Təwrət kanunıınımu səkkən wə unıng üstıdın həküm kıloıan bolıdu. Xundək kılıp kanun üstıdın [toıııra-natoıııra dəp] həküm kılsang, kanunıoa əməl kıloııuıı əməs, bəlki əzüııngı [unıng üstıdın] həküm kıloııuıı kılıwalıoıan bolısən. **12** Qıtqızııxka wə halək kılıııxka kəadı bolıoıan, kanun Tüzgüıı wə həküm Kıloııuıı pəkət bırdur! Xundək ikən, sən baxkılər üstıdın həküm kıloııudək zadı kıməsən? **13** Həy, «Büıün yaki ətə palanı-pükünü xəhərgə bərimız, u yərdə bır yıl turup, tıjarət kılıp pəyda tapımız» deıgüıılər buningıoa kulək selınglar! **14** Əy ətə nəmə bolıdıoıanlıkıni bılıməydıoıanlar, həyadınglar nəmıgə ohxaydu? U hıdı oııl-pal pəyda bolup yokəp ketıdıoıan bır parqə tumən, halas. **15** Buning ornoıa, «Rəb bıyrusa, həyət bolsək, unı kılımız, bunı kılımız» deyııınglar kerək. **16** Ləkin əmdi sılər həzır undək yooıan gəplırınglar bilən maıtınsılər. Bundək maıtınxılarnıng həmmısı rəzil ıxtur. **17** Xuningdək kındıkim məlum yahxi ıxni kılıııxka tęgıxlık dəp bılıp turup kılımıoıan bolsa, gınaıı kıloıan bolıdu.

5 Əy baylar, kulək selınglar! Bexınglarıoa qıııdıoıan kılıpətlər üqün dad-pəryad kətürüp yıoııanglar. **2** Baylııınglar qırıp kətti, kıyım-keqııınglarnı kıyə yəp kətti, **3** altun-kümüııınglarnı bolsa dat bastı, bu dat [kıyamətə] əzüıınglarıoa qarxı guwahlık bərıp, gəxüıınglarnı otta kəyđürülgəndək yəwetıdu. Sılərnıng baylıkılarnı toplııınglar ahırkı künlərdə boldı! **4**

Mana, etizlikinglarda ixləp həsul yioqanlaroşa hiyanət kiliş ix həkəlinini bərməy kəldinglar. Bu tutuwelinoşan həkə üstüinglərdin pəryad kətürməktə, xuningdək ormiqilarning nalə-pəryadlıri samawi qoxunlarning Sərdari boləşan Pərwərdigarning kulikioşa yətti.

5 Silər bu dunyada həxəmətqilik wə əyx-ixrət iqida yaxap keliwatisilər. [Kəoylar] boşuzlaz künigə təyyarlanəşandək, silərmu boşuzlinix künigə əzüngləri bordap keliwatisilər.

6 Silər həkəkaniy boləşuqini gunahkə məhkum kiliş, əltürüp kəldinglar; u silərgə karxilik kərsətməydu.

7 Xunga, kəringdaxlar, Rəbning kayta kelidinoşan künigiqə səwr-takət kiliş turunglar. Mana, dehqan kixi yərninq esil mewisini kütidu; yər dəsləpki wə keyinki yamoşurlarəşa muyəssər boləşuqə uni intizarlik bilən səwr-takət iqida kütidu. Silərmu səwr-takət kiliş kəlbəingləri mustəhkəm kilinglar. Qünki Rəbning kayta kelixi yekınlap kəldi.

9 Kəringdaxlar, əzünglər sorakqə tartılmaslikinglar üqün bir-biringlərdin aşırinmanglar; mana, Sorak Kiloşuqi ixik aldidə turidu.

10 Pərwərdigarning namida səzligən burunki pəyoşəmbərlərninq kəndək azab-oqubət tartқанliki, xundakla səwr-takət kijoşanliqini ülgə kilinglar.

11 Biz mana muxundək [səwr-takət bilən] bərdaxlik bərgənləri bəhtlik dəp həsəbləymiz. Ayupning azab-oqubətkə kəndək səwr-takət bilən bərdaxlik bərgənlikini anglioşansilər wə Pərwərdigarning uninoşa ahirki kijoşinini, xundakla «Pərwərdigarning iq-başıri xəpət wə rəhimdillik bilən toloşan»likini kərgənsilər.

12 Əmdə i kəringdaxlırim, əng muhqimi, kəşəm kilmanglar — nə asman nə zemin nə həqkəndək bəxkə nərsilərninq nami bilən kəşəm kijoşuqi bolmanglar, bəliki «bolidu» desənglər həkəkiy «bolidu» bolsun, «yak» desənglər həkəkiy «yak» bolsun. Xundək kijoşanda, [Hudaning] jazasioşa qūxməysilər.

13 Aranglarda azab tartkuqi kixi barmu? U dua kilsun. Huxal yürüwatқанlar barmu? U küy-mədhiyə nahxilirini eytsun.

14 Aranglarda aşıriş-siləklar barmu? Ular jamaətninq əksəkəllirini qəkırtip kəlsun; ular Rəbning namida uninq [bexioşa] may sürtip məsih kiliş dua kilsun.

15 Xundək kiliş iman-ixənq bilən kilingəşan dua biməri nəşəytidu, Rəb uni ornidin turəşuzidu. Əgər bimar gunahlarıni kijoşan bolsa, bular kəqürüm kilinidu.

16 Xuning üqün etküzgən gunahlıringləri bir-biringlərəşa ikrar kilinglar wə xipalik tepixinglar üqün bir-biringlərəşa dua kilinglar. Həkəkaniy adəmninq duasi zor küq wə qong ünümgə igidur.

17 İlyas pəyoşəmbərmu bizgə əhxaxla insaniy təbiətlik idi. U yamoşur yəşmisun dəp ihlas bilən dua kildi; nətijidə, zeminoşa üç yil altə ay həq yamoşur yəşmididi.

18 Andin u yənə dua kildi wə yamoşur kayta yəşdi, yərmu həsul-mewisini yənə bərdi.

19 Kəringdaxlırim, aranglarda birsi həkəkəttin qətnigən bolsa, wə yənə birsi uni [həkəkətkə] kaytursa,

20 Muxundək kixi xuni bilsunki, gunahkar kixini azəşan yolidin kayturup əkəlgüqi xu kixining jənininq əlümdin kutuluxioşa wə nuroşun gunahlarıninq yepip kəyulixioşa səwəbqi bolidu.

Petrus 1

1 Əysa Məsihning rosuli boləjan mənki Petrustin Pontus, Galatiya, Kapadokiya, Asiya və Bitiniya əlkilliridə tarqəq yaxawatkan musapir bəndilərgə salam. **2** Silər Huda'Atining aldin bilgini boyiqə tallinip, Roh tərpidin pak-mukəddəs kilinginglar. Buningdin məqsət, silərnin Əysa Məsihning itaitidə boluxunglar və kəninin üstinglarəqa sepilixi üqündur. Mehixəpəkət və hatirjəmlilik silərgə həssiləp ata kilinoqay! **3** Əzining zor rəhəmdillilik bilən, Əysa Məsihning əlümdin tirilixi arkilik bizni yengidin tuəqdurup, əlməs ümidkə nesiwə kiləjan Rəbbimiz Əysa Məsihning Huda'Atisiəqa mubərək-mədhiiyələr oquloqay! **4** Demək, silər üqün qiriməs, daəqsiz və solmas miras ərxlərdə saklanmaqta. **5** Ahir zamanda axkarilixikə təyyarlanəjan nijat üqün, silər etiқadinglar bilən Hudaning kudriti arkilik koşqaldmaқtisilər. **6** Silər bu [nijattin] zor xadlinisilər — gərqə hazır zərür tepilojanda silərnin hərhil sinaқlar tūpəylidin kışka wəkt ab-əqubət qəqixinglarəqa toşra kəlsimu. **7** Altun həman yəkilip ketidəjan nərsə bolsimu, sapliki ot bilən sinilidu. Xuningəqa əhxx altundin tolimu kimmətlik boləjan etiқadinglar sinilip ispatlinidu. Buning bilən u Əysa Məşih [kayta] axkarilənojan waktida mədhiiyə, xan-xərap və izzət-hərmət kəltüridu. **8** Əysa Məşihni ilgiri kərip bəqmiəjan bolsanglarmu, Uni səyüp kəldinglar; və həzirimu Uni kərməysilər, lekin Uningəqa yənilə etiқat kilip kəlbinglar ipadiligəsiz xan-xərapkə toloqan huxallik bilən yayraydu. **9** Xuning bilən silər etiқadinglarning nixani, yəni jeninglarning nijatiəqa muyəssər boluwatisilər. **10** Silərgə ata kilinoqan bu mehixəpəkətni aldin eytkən [ilgirikli] pəyoqəmbərlər bu nijat-kutқuzulux toşrisida təpsiliy izdəngən, uni qūxinixkə tirixkanidi. **11** Ularda boləjan Məşihning Rohi ularəqa Məşih kəlgüsüdə tartidəjan əzab-əqubətlər və bulardin keyniki kelidəjan xan-xəraplər toşrisida aldin'ala məlumət bərip bəxarət kəltüriginədə, ular bu ixlarning kəndəq yol bilən və kəysi zamanda yüz bəridəjanlik üstidə izdəngən. **12** Xuning bilən ularəqa bu ixlarni aldin eytixi ular əzliri üqün əməs, bəlki silərnin hizmitinglarda boləjan, dəp ayan kilinoqan. Əmdi bügünki күndə bu ixlər ərxtin əwətilgən Mukəddəs Rohning küqi bilən silərgə hux həwərnə yətküzgüqilər arkilik silərgə jakarlandi. Həttə pərixtilərmu bu ixlarning tegi-təktini səpsəlip qūxiniwəlixkə təlpünmaqta. **13** Xungə, zəhinlinglarning belini baəqlap, əzünglarni səgək-salməq tutunglar, ümidinglarni Əysa Məşih kayta kəruəngən күnidə silərgə elip kelidəjan bəht-xapətkə pütünləy baəqlanglar. **14** [Hudaning] itəatmən pəzəntli ri sūpitidə, ilgirikli əqapillik qəoqliringlardikidəq həwəyi-həwəslərgə bərilmənglar. **15** Əksiqə, silərnə qəqirəuqi pak-mukəddəs bolənoqə əhxx bərlik yūrixturuxinglarda əzünglarni pak-mukəddəs tutunglar. **16** Qūnki [mukəddəs yazmilarda]: «Pak-mukəddəs bolunglar, qūnki Mən pak-mukəddəsturmən» dəp hatiriləngən. **17** Silər dua kiləninglarda kixilərnin hər birinin ix-hərikitigə qarap yüz-hatirə kilmay Sorəq Kiləuqini «Ata» dəp qəqiridikənsilər, undəqta bu dunyada musapir bolup yaxawatkan wəqtinglarni [Uning] kərkunqida ətküzinglar. **18** Qūnki silərgə

məlumki, silər ata-bowiliringlar tərpidin silərgə qəlduruloqan əhmiyətsiz turmuxning [қullukidin] əzəq boldunglar. Bu, kimmittini həman yəkitidəjan alturn yəki күmüxtək nərsilərnin təlimi bilən boləjan əməs, **19** bəlki kimmətlik kəni bilən, yəni kəm-kütisiz və daəqsiz kəza kəbi Məşihning kimmətlik kəninin bədiligə kəldi. **20** U dərwəqə dunya apirədə kilinixtin ilgirila [Huda tərpidin] xu sūpitidə tonuloqan, hazır U zamanlarning muxu ahirik wəqitlirida silər üqün [bu dunyəqa əwətilip] axkara kilindi. **21** Silər Uning arkilik Uni əlümdin tirildürüp, Uningəqa xan-xərap bərgən Hudəqa etiқad kiliwatisilər. Hudaning [xuni kiləjini] etiқadinglar və ümidinglar Əzigə baəqlansun üqündur. **22** Silər həqikətkə itəət kiləjanlikinglardin kəlbinglarni paklap, kərinəxlarni səyidəjan sahtisiz mehixəpəkətkə kirixinglar; xungə, bir-biringlarni qin kəlbinglardin kəzoqin səyüling. **23** Qūnki silər yengiwaxtin tuəquldunglar — bu qirip ketidəjan uruk arkilik əməs, bəlki qirimas uruk, yəni Hudaning həyatiy küqkə igə və mənggü turidəjan səz-kalami arkilik boldi. (aion q165) **24** Qūnki [huddi mukəddəs yazmilarda yeziləjiniyə]: «Barliқ ət ilgiri ot-qəptur, halas, Solixning bərlik xan-xərip dalađiki gülgə əhxx; Ot-qəp solixidu, güil hazan bolidu, **25** Biraқ Rəbning səz-kalami məngggü turidu!» Silərgə yətküzilgən hux həwərdə jakarlanəjan səz-kalam dəl xudur. (aion q165)

2 Xuning üqün silər bərlik rəzillik, bərlik məkkərlilik, sahtipəzlik, həsəthorluk və həmmə təhməthorluklarni taxlap, **2** Rəbning mehixəpəkətni tetip bilgənəkənsilər, huddi yəngi tuəquloqan bowəqlərdəq bolup [Hudaning] səz-kalamidikə sap sūtkə təxnə bolunglar. Buning bilən, silər nijatning [kamalitigə] yetip əsisilər. **4** Əmdi silər Uningəqa, yəni adəmlər tərpidin ərziməs dəp taxlinip, lekin Huda tərpidin tallənojan və qədirəngən tirik tax Boləuquning yəniəqa kelip **5** silər əzünglarmu tirik taxlar sūpitidə bir rohiy ibadəthəna kilinixkə, Əysa Məşih arkilik Hudani hursən kilidəjan rohiy kurbənliliklarni sunidəjan mukəddəs kəhin kətaridikilər boluxkə quruluwatisilər; **6** Qūnki mukəddəs yazmilarda mundaқ deyligən: — «Mana, tallənojan, qədirəngən büriq ul təxini Zionəqa kəydu. Uningəqa etiқad kiləuqiy hərkim hərgiz yərgə qarəp qəlməydu». **7** Əmdi etiқad kiləuqiy boləjan silərgə nisbətən [taxning] qədiri bolidu. Ləkin [Uningəqa] etiқad qilməyidəjanlarəqa nisbətən U [mukəddəs yazmilarda deyliginədəq] boldi: — «Tamqilar ərziməs dəp taxliwətkən bu tax, Buriq [ul] təxi bolup tikləndi», Wə: — «[Bu tax] kixilərgə putlikəxəng tax, Adəmnə yikididəjan qəram tax bolidu». Qūnki [muxundaқ kixilər] [Hudaning] səz-kalamioqə itəət qilməsilik tūpəylidin putlixip yikilidu; ularning bundəq boluxi aldin bəkitilgəndur. **9** Ləkin silər bolsanglar [Huda] talləjan bir jəmət, xəhanə bir kəhinlik, pak-mukəddəs bir əl, xundəqkə Əzigə aləhidə has boləjan bir həlksilər; buning məqsiti, silərnə qarənoquluktin Əzining tilsimat yoruklukioqə qəqirəuquning pəzilətlirini naməyan kilixinglardin ibarət. **10** Burun silər bir həlq həsəblənməytinglar, lekin hazır Hudaning həlksilər; burun [Hudaning] rəhəim-xəpkitigə eriximgenidənglar, lekin hazır erixinglar. **11** I səyümlükirəm, silər

bu dunyoga musafir wə mehmandursilər, silərdin etünümənki, roh-kəblinglar bilən qarxilixidiyojan ətliringlelardiki nəps-xəhwətlərdin eüzinglarni yirak tutinglar. **12** Yürüx-turuxunglar etiqaidsizlar arisida esil-pəzilətlik bolsun. Muxundaq kילוanda, gərqə ular silərgə yamanlik kילוquqilar dəp təhmət kilsimu, dəl təhmət kילוan ixlarda silərning yaxhi əməlliringleroja qarap, [Hudaning] ularni [oyoqitip] yoklaydiyojan künidə uni uluqlixi mumkin. **13** Xunga Rəbning hərmətidə insanlar arisidiki hər bir həkimiyyətning tüzümigə, məyli əng yukiri mənəptiki padixahqa bolsun yaki u təyinligən həkukdarlaroga bolsun boysununglar. Qünki bu həkukdarlar [padixah] təripidin yaman ix kילוquqlarni jazaoga tartix, yaxhi ix kילוquqlarni hərmətkə sazawər kilix üçün təyinləngəndür. **15** Qünki Hudaning iradisi xundaqki, yaxhi əməlliringle bilən nadan adəmlərnin orunsiz xikayətlerini tuwaqlaxtur. **16** Silər ərkin-azad boləninglar bilən, bu ərkinlikinglarni yamanlik kilixning bahənisini kiliwalmanglar, bəlki Hudaning kuli süpitidə bolup, **17** Barlik insanlarni hərmətlənglar, [etikaqdi] kərinaxliringleroja mehirmuhəbbət kərsitinglar, Hudadin kərqunglar, padixahni hərmətlənglar. **18** Kullar, hojayinliringleroja toluk kərqunq bilən boysununglar — yalozuz mehriban wə hux peil hojayinlarogila əməs, bəlki terikkək hojayinlarogimu boysununglar. **19** Qünki əgər bərsi Huda aldida pak wijdanlik bolux üçün nahək azab-əqubət qəksə həmdə bularoga səwr-takət kilsa, bu Hudani hursən kilidu. **20** Qünki əgər silər gunahə ötküzüp, tegixlik uruləninglarda, uningoga bərdaxlik bərsənglar, buning mahtanojudək nemisi bar! Ləkin yaxhi ixlarni kilip azab-əqubət qəksənglar həmdə uningoga bərdaxlik bərsənglar, u Hudani hursən kilidu. **21** Qünki silər dəl xuningoga qakirildinglar. Qünki Məsihmə silər üçün azab-əqubət qekip, silərni Əzining izidin mangsun dəp, silərgə ülgə qaldurdi; **22** «U gunahə sadir kilip bakmiojan, Uning əzozidin həkqandək aldamiqilik-yalojanqilikmu tepilmas». **23** U həkəratlənginidə, til kayturmaytti. Azab-əqubət qəkkəndə, U hək təhdit salmaytti; əksiqə, Əzini adil həküm qikərojuqining kolirioja tapxuratti. **24** U Əzi bizning gunahəka nisbətən əlup, həkqaniylikka nisbətən yaxiximiz üçün yaqəq tüwrüktə gunahəlirimizni zimmisigə aldi; silər Uning yariliri bilən xipa taptinglar. **25** Qünki burun silər koylardək yoldin ezip kətkənsilər, ləkin hazır jeninglarning padiqisi həm yetəqsisining yenioja kaytip kəldinglar.

3 Xuningoga ohxax, i ayallar, silər ərliringleroja boysununglar. Xundaq kilsanglar, hətta sez-kalamoja itaət kilmaydiyojan ərlər bolsa, əz ayalining bu pəzilətdin təsirlinip, ihlasmənlik bilən ötküzəng pak yürüx-turuxinglaroga qarap, gəp-səzsizlə kayil kilinidu. **3** Güzəlliklinglar sirtki kərinüxtin, yəni alahidə ərwəlojan qeqinglar wə takiojan altun zibu-zinnətlərdin yaki esil kiyimlərdin bolmisun, **4** bəlki «kəblinglardiki eüzinglar», yəni məmin wə tinq rohtin boləjan qirimas güzəlliktin bolsun; bundək [güzəllik] Hudaning aldida intayin kimmətliktür. **5** Qünki burunkı qaqqlarda, Hudaoga ümidini baqliojan ihlasmən ayallar dəl muxundaq [güzəllik bilən] əzlrini zinnətləp, ərlirigə itaət kilatti.

6 Dəl muxundaq yolda Sarah İbrahəimni «ojojam» dəp atap, uning səzlrigə boysunatti. Silər həkqandək waswaslərdin kərqəmay ixlarni durus kilsanglar, silərmə [Sarahning] pərzəntliri boləjan bolisilər. **7** Xuningoga ohxax, əy ərlər, silərmə ayalliringle bilən turuxta, ularni ayal kixilər bizdin əjiz bəndilər dəp bilip ularni qüxinip yetinglar; silər ular bilən [Huda] xapaət kילוan hayatka ortək mirashor bolup, ularni hərmət kilinglar. Xundaq kilsanglar, dualiringle tosaləloja qurimaydu. **8** Ahirida, həmminglar bir niyət bir məksəttə, bir-biringleroja həmdərd bolup, bir-biringlearni kərinədxlarqə səyinglar, iq-baoqri yumxaq wə kəmtər bolunglar. **9** Yamanlikka yamanlik, ahanətkə ahanət bilən əməs, əksiqə, bəht tiləx bilən jawab kayturunglar. Qünki silər dəl bu ixka qakirilojansilər; xuning bilən eüzinglar bəhtkə mirashor bolisilər. **10** Qünki [mukəddəs yazmilarda yezilojindək]: — «Kimki həyatni səyüp, yaxhi kün kərgüqi bolay desə, Tilini yamanliktin tartsun, Ləwliri məkkərləktin neri bolsun; **11** Yamanliktin əzini tartip, Güzəl əməllərnə kilip yürsun; Aman-hatirjəmləknə izdəp, uni koqlap yürsun. **12** Qünki Pərwərdigarning kəzi həkqaniylarning üstidə turidu, Uning kuliki ularning iltijalirioja oquq turidu; Ləkin Pərwərdigarning yüzə razilik yürzgüzüqilərgə kərxə turidu». **13** Əgər silər daim yaxhi ixlarni kilixka intilsənglar, kim silərgə yamanlik kilar? **14** Ləkin hətta həkqaniylik yolida azab-əqubət qəksənglarmə, ohxaxla bəhtlilsilər! Ləkin ularning wəhəmisidin kərqmanglar wə aləkdəzə bolmanglar; **15** bəlki kilsinglarda Rəb Məsihni həmmidin üstün dəp bilinglar; şəbdə boləjan ümidin səwəbini soriojanlaroga məmin-mulayimlik wə ihlaslik bilən jawab bərixkə həmixə təyyar turunglar. **16** Hərdəim wijdaninglearni pak tutunglar; xuning bilən silərgə «yamanlik kילוquqilar» dəp təhmət kילוanlar silərning Məsihdə boləjan pəzilətlik yürüx-turuxunglarni kərip, əzlrini kילוan təhmətlərdin hijil bolsun. **17** Qünki Hudaning iradisi xundaq bolsa, yaxhəlik kילוaninglar üçün azab-əqubət qəksənglar, bu yaman ix kילוaninglar tüpəylidin azab-əqubət qəkkininglardin əwzəl, [əlwəttə]. **18** Qünki Məsih bizni Huda bilən yaraxturux üçün, yəni Həkqaniy Boləquqi həkqaniy əməslərnə dəp, birlə kətimlik azab-əqubət qəkti; gərqə U tən jəhəttə əltürülgən bolsimu, ləkin rohəta janlandurildi; **19** xuning bilən U solap koyulojan rohlarning yenioja muxu rohiy həyatliki bilən bərip, [Əzining bu əjalibisini] jakarlıdi. **20** [solap koyulojan] bu rohlər burunkı zamanda, yəni Nuh [pəyojəmbər]ning künliridə, kəmə yasiliwatkan məzgildə Huda səwrəqlə bilən [kixilərnin towa kilixini] kütkinidə, Uningoga itaətsizlik kildi. Pəqət xu kəmişə kirgən birqənsi, yəni jəmiy səkkiz jan su arkilik kutquzildi. **21** Mana bu «suoga qəməldürüx»ning bəxariti boləjan. Əmdi qəməldürüx — bədnəning kirdin təzilinixi əməs, bəlki adəmnin pak wijdan bilən əysə Məsihning tirildürülxü arkilik Hudadin tiləng təlipi — bizni hazır kutquzuwatidu **22** (Məsih [tirilip] ərxkə qikip, pərixtilər, barlik rohiy həkukdarlar wə küqlüklər Uningoga bosundurildi wə u Hudaning ong yenidə turmaqta).

4 Əmdi Məsih tenidə azab-əqubət qəkkənəknə, silərmə xundaq iradə bilən eüzinglarni qorallandurunglar. (qünki [Huda yolida] əz tenidə azab-əqubət qəkkən kixi

gunahtin qol üzgən bolidu; **2** undak kixi tenidə qalojan hayatini yəna insaniy nəps-həwəslərgə berilix bilən əməs, bəlki Hudaning iradisiga muwəpik ətküzidü. **3** Qünki künlirimizni yat əllik etiqaidsizlarning iradisiga əməl kilix bilən, yəni hərtürlük buzukçılıq-xəhwaniylik, nəps-həwəslər, hərəkətlilik, əyx-ixrət, məyhörülük wə yirginçilik butpərəslilərlə iqidə ətküzginimiz əmdi kupayə kilar! **4** Bu ixlarda ular silərning ularoja həmrah bolup xundak iplaslıqqa yügürmignəlikinglaroja əjəblinip, silərni həkəratliməktə. **5** Ular həman həm tiriklərnə wə əlgənlərnə sorək kilixkə təyyar Turuqojoja hesab bərməy qalmaydu. **6** Xunga dəl x wə səwəbtin, əlgənlər ətta yaxawatқан insanlar [sorək kilimidojan]dək sorək kilinip, Hudaoja nisbətən rohta yaxisun dəp, ularoju mu hux həwər yətküzülgən. **7** Əmdi barlik ixlarning ahirlixididojan küni yəkinlaxmaqta; xunga, salmaq bolunglar wə dua kilixkə səgək turunglar. **8** Ləkin həmmidin muhimi, bir-biringlaroja kizojin məhir-muəəbbəttə turuweringlar. Qünki «məhir-muəəbbət nurojunliojan gunəhlərnə yapər». **9** Bir-biringlardin aqrinmay əzərə məhmandost bolunglar. **10** Huda tərpidin hər biringlaroja ata kilinojan iltipatkə binaən, uning hərtərəplik məhri-xəpəktini kixilərgə yətküzidojan yaxhi ojojidarlar süpitidə, bu iltipat bilən bir-biringlaroja hizmət kilinglar. **11** Kim səz kilsa, u Hudaning kalam-bexarətlirini yətküzügü süpitidə səzlisun. Kim baxkilaroja hizmət kilsa, u Huda ata kiliojan küq-kudriti bilən hizmət kilsun. Xundak boləqanda, Huda həmmə ixta Əysa Məsih arkilik uluqlinidu. Barlik xan-xərap wə küq-kudrət Uningoja əbədil'əbədgiqə mənəuptur, amin! (aion g165) **12** Səyümlüklirim, otluk sinəknin bəxinglaroja qüxkənlikigə qarap, əjayib ixkə yolukup kaldim, dəp həyrən qalmanglar. **13** Bəlki, Məsihning azab-okubətlirigə kəndək ortək boləqan bolsanglar, silər xundək xadlininglar. Xuning bilən Uning xan-xəripi ayan kilinojində, silər mu yayrap xadlinisilər. **14** Silər Məsihning nami tüpəydidin həkəratkə uqrisinglar, bəhtlik bolisilər! Qünki xan-xərapning Rohi, yəni Hudaning Rohi wujudunglaroja qüxkən bolidu. **15** Aranglardin birining azab-okubət qekixi hərgiz mu katil, oqri, rəzil yaki qepiloqək bolux səwəbidin bolmisun. **16** Birək qəkkən azab-okubiti «Məsihiy» dəp atalojanlik səwəbidin bolsa, u buningdin nomus kilmisun; əksiqə, muxu nam [bilən] [ataləjanlik] üqün Hudaoja mədhijə okusun. **17** Qünki sorəkning baxlinidojan wəkti-saiti kəldi; sorək aldi bilən Hudaning əyidikiliridin baxlinidu; wə əgər biz bilən baxlansa, u həlda Hudaning hux həwirigə kulək salmiojanlarning əkiwiti nemə bolar? **18** [Dəl] [muqəddəs yazmilarda yeziləjində]: — «Əgər həkəkanilarning kutkuzuluxi təs bolsa, İhləssizlər həm gunəhkarlarning əkiwiti kəndək bolar?» **19** Xuning üqün, Hudaning iradisi bilən azab-okubət qəkkənlər yaxhi əməllərnə daman kilip, jəninə wədisidə turidojan Yaratqūjoja əmanət kilip tapxursun.

5 Əmdi mən aranglardiki əksəkəllərnin (Məsihning azab-okubətlirining guwəhçisi, namayan kilimidojan xan-xərapkə nesip boləquci wə silərgə ohxax bir əksəkəl süpitidə) xumi ətünimənkə, **2** — Hudaning silərning aranglardiki padisini obdan bəkinglar; ularoja

yətkəlik hizmitidə bolup, uni məjbürən əməs, bəlki ihtiyarən zimminglaroja elinglar; pul-dunya üqün əməs, bəlki huxəllik bilən kilinglar. **3** Hudaning padisiyoja ojojining əz təəllukətlirioja boləjindək bolmay, bəlki ularoja ülgə bolunglar. **4** Xundək kilsanglar, Bax Padiqi əxkarə boləqanda, mənggü tozumas xan-xərap tajoja erixisilər. **5** Əy yaxlar, qonglaroja boysununglar. Xuningdək, həmminglar Huda silərni yukiri kətürüdi; **7** Barlik oqəm-kəyojuliringlarni Uning üstigə taxlap koyunglar. Qünki U silərning oqeminglarni kilidu. **8** Özünglarni həyoxtar wə səgək tutunglar. Qünki duxmininglar boləqan İblis huddi hərkirowətkən xirdək, yutkudək birsini izdəp kətrəp yürməktə; **9** silər etiqaidsizlərdə qing turup uningə qarxi turunglar. Qünki bilisilərki, pütün dunyadiki kərinədxilinglarni ohxax azab-okubətlərnin tügixigüqə qidawatidu. **10** Əmma silərni Məsih Əysa arkilik Əzining mənggülik xan-xəripigə qəkirojan, pütkül məhri-xəpəktning İgisi boləqan Huda əzrakinə wəktə azab-okubət qəkkinənglardin keyin, Əzi silərni əsligə kəltürüp, dəs turəyuzup, mustəhkəm wə uləqə bəkitiləndək təwrənməs kilidu. (aionios g166) **11** Uningə [barlik] xan-xərap wə küq-kudrət əbədil'əbəd mənəup boləqay, amin! (aion g165) **12** Mən bu kiskiojana hətni yezip, özüm sadik kərinədxim dəp bilidojan Silwanusning wasitisi bilən silərgə yollidim. Uxbu hətni yeziximning məksiti, silərgə jekiləx wə silərni riqəbtləndürüx, xundək İ Hudaning həkəkiy məhri-xəpəktining ənə xundək ikənlilikigə guwəhlik bərixtin ibarəttur. Bu məhri-xəpəktə qing turunglar. **13** Silər bilən billə tallənojan Bəbildə turuwətkən jəməət wə oqulm Markustin silərgə salam. **14** Bir-biringlar bilən məhribanlarqə səyüxup salamlinglar. Silərgə, yəni Məsihdə boləqan həmminglaroja əmanlik-hətirjəmlilik yar boləqay!

Petrus 2

1 Əysa Məsihning kuli və rosuli boləjan mənki Simeon Petrustin Hudayimiz və Kutkuzoquimiz Əysa Məsihning həkkaniyliki arkilik biz bilən ohxax kimmətlik bir etikadka muyəssər kilinojanlarəja salam! **2** Silər Hudani və Rəbbimiz Əysani qongkur tonuəjaneri, mehır-xəpəət və hatirjəmlik silərgə həssiləp axkay! **3** Bu [duayimning] asasi — biz bizni Özining xan-xəripi və esil pəziliting təsiri arkilik Qakirəuquini qongkur tonuəjanlikimiz üqün, Uning ilahiy küq-kudriti həyatimizəja və ihlasmənliktə mengiximizəja kerəklik boləjan həmmi ata kildi. **4** U muxu pəzilətiri arkilik bizgə kimmətlik, əng uluə wədiləni bərdi, bular bilən silər bu dunyadiki həwayi-həwəslərdin boləjan iplasliktin kutulup, Hudalik təbiətkə ortək nesip boləlsilər. **5** Dəl muxu səwəbtin, silər pütin küqunglar bilən etikadınlarəja esil pəzilətni, esil pəzilitinglarəja bilimni, **6** biliminglarəja təmkinlikni, təmkinlikinglarəja qidamlikni, qidamlikinglarəja ihlasmənligni, **7** ihlasmənliginglarəja kerindaxliq mehribanlikni, kerindaxliq mehribanlikinglarəja mehirmuhəbbətni kərsitixni koxuxkə intilinglar. **8** Qünki bu hususiyətlər silərdə bar bolsa, xundakla exip beriwatқан bolsa, bular siləni Rəbbimiz Əysa Məsihni qongkur tonuxkə [intilixtə] ix-əməlsiz və mewisiz kaldurmaydu. **9** Əmmə əgər birsidə bular kəm bolsa, u kor adəmdür — u burning uqinila kərələydiəjan, ilgiriği gunəhliridin pak kilinojini untuəjan bolidu. **10** Xuning üqün, i kerindaxlar, silər [Huda təripidin] qakirəlanlikinglarni, xundakla tallanojanlikinglarni jəzmləxtürükə intilinglar. Xundək kilsanglar, heqəqaan teyilip kətməysilər. **11** Xundək boləjanda Rəbbimiz və Kutkuzoquimiz Əysa Məsihning mənggülik padixəhlikidimu kizəjin qarxi elinilər. (aiōnios g166) **12** Xunga, gərqə silər bu ixlarni bilgən bolsanglarmu, xundakla bizgə igə kilinojan həkikəttə mustəhkəmləngən bolsanglarmu, mən yənila hərdaim bu ixlarni esinglarəja salmaqimən. **13** Dərwekə, mən muxu qedirimda bolsamla, bularni səminglarəja selip, siləni oyojtip turuxni layik kərimən. **14** Qünki Rəbbimiz Əysa Məsihning burun manga ayan kəlojnidək, mening bu qedirim pat arida uqamdin seliwetilədiəjanlikini bilip turuptimən. **15** Bərhək, mən siləning bu ixlarni mən bu dunyadin kətkinimdin keyinmu hərwəkit esinglarəja kəltürüxünglər üqün küqümning bariqə intilimən. **16** Qünki biz silərgə Rəbbimiz Əysa Məsihning küq-kudriti və hazır boluxini ukturojnimizda hərgizmu hiyligərliktin oydurup qikiləjan riwəyətlərgə əgəxmidik, bəlki biz Uning həywətlilik xan-xəhritigə əz kəzimiz bilən guwahəqimiz. **17** Qünki U muqəddəs taəjda Huda'Atidin xan-xəhrət və uluəluqkə erixkəndə, axu uluə xan-xəhrətlik yərdin: «Bu Mening səyümlük Ooqlum, Mən Uningdin hursənmən» degən xundək zor bir awaz Uningəja yətküzülüp anglandi. **18** Muqəddəs taəjda biz Uningəja həmrəh bolup billə turojan boləjaqkə, ərxitin bu awaz angəlanəjinida bizmu əz kulikimiz bilən uni angliduk. **19** Uning üstigə həmmimizdə pəyojəmbərlər yətküzgən tolimu ixənqlik bəxərətlilik səz-kalam bardur; silər tang süzülügə, tang yultuzi kəlbinglarni toluk

yorutkə bu səz-kalaməja kulək salsanglar, yaxhi kiləjan bolisilər (bu səz-kalam huddi karəngəjuda qaknap turidiəjan qiraəjkə ohxaxtur). **20** Xuni həmmidin muhim dəp bilixinglər kerəkki, muqəddəs yazmildiki heqəkəysi wəhiy pəyojəmbərləning əz qüxənqisi boyiqə yətküzülgən əməs. **21** Qünki heqəqandək wəhiy-bəxərət insanlarning iradisidin kəlgən əməs, u bəlki Hudaning muqəddəs adamliri Muqəddəs Rəh təripidin yətkəlinip, Uning türtkisi bilən eytkən səz-kalamdur.

2 Ləkin burun həlk iqidə sahta pəyojəmbərlər qikқан, xuningdək arangəldimu sahta təlim bərgüqiləp məydanəja qikdi. Ular sokunup kirip, həlakətkə elip bəridiəjan bid'ət təlimləni aranglarəja astirtin kirgüzüp, həttə əzliini hər kilixkə setiwəlojan igisidinmu tenip, buning bilən əz bəxiəja tezla həlakət qüxüridu. **2** Nurojun kixilər ularning xərməndilikigə əgixip ketidu, xuningdək ularning səwəbidin həkikət yoli həkərətkə uqraydu. **3** Ular aqkəzlükidin oydurma səzər bilən siləni satidiəjan meli kilidu. Əmđi ularning bəxiəja heli burunla bəkitilgən jəza bikar olturmaydu, ularning həlakiti bolsa uhlap yatmaydu. **4** Qünki Huda gunəh sadir kiləjan pərixtiləni ayap olturmay, bəlki ularni təhtisəraning həngiəja taxlap, sorəkkə tartkuəqə zulmətlik karəngəjulukti kənjirilər bilən solap kəyojan yərdə, (Tartaroə g5020) **5** xundakla kədimki dunyadikilənimu ayap kəyay, hudasizlikkə bərilgən dunyani topan bilən oyrək kilip, pəkək həkkaniylikkə dəwəət kiləjuqi Nuħni bəxkə yəttisi bilən saklap kəlojan yərdə — **6** həmdə keyin Sodom və Gomorra xəhərlirini keyinki dəwərlərdiki hudasizlikkə bərilgənlərgə ibrət bolsun dəp bəkitip, bəxiəja külpətlilik jəzani qüxürüp kük kiləjan, **7** xuning bilən birgə muxu əhləksizlarning buzukqiləkliridin yirginip əzəblənojan, həkkaniy boləjan Lutni ular arisidin kutuldurəjan yərdə — **8** (əna xundək kixiləning iqidə yaxiojan həkkaniy Lutning həkkaniy kəlbəni hər küni angəlojan və kərgən itəatsizliklər tüpəylidin əzəblənatı) **9** əmđi xuni kəruwəlaləymizki, Rəb ihlasmənləni duq kəlgən sinəklərdin kəndək kutkuzuxni və xuningdək həkkaniyisizlarni sorək küniqə jəzalinixkə saklap kəyojuxni bilidu. **10** Bularning arisidiki əz ətlirigə əgixip pasik həwəslərgə bərilgən, xundakla həquək igilirigə səl kəriojanlarning jəzasi təhimu xundək bolidu. Muxundək kixilər həli qong, mənəmənqilərdur, ular «[rohij] uluəlar»əja həkərət kilixtin heq kərkəmaydiəjanlardur. **11** Həttə ulərdin küq-kudrəttə üstün turidiəjan pərixtilərmu Pərwədigəning aldidə bu «[uluəlar]»ni] həkərət bilən əz kiləydu. **12** Əmma bular huddi owlinip boəquzlinix üqün tuəjulojan yəwayi əkəlsiz həywanlərdək kelip, əzliiri qüxənməydiəjan ixlər üstidə həkərətlilik səz kilidu və xundakla əzliirəning həlakət ixliri bilən toluk həlak bolidu, **13** xundakla əz həkkaniyisizlikəja tuxluk jəzaning mewisini yəydu. Ular həttə kündüzi oquq-axkərə əyx-ixrət kilixnimu ləzzət dəp həsəbləydu; ular [silərgə] nomus və daəj kəltürüp silər bilən bir dastihanda olturup, əz məkkərlilikiridin zoklinidu. **14** Ularning zinəhorluk bilən tolojan kəzliiri gunəh sadir kilixtin tüzülməydu; ular tutami yək kixiləni əzikturidu; ular kəlbini aqkəzlükə kəndürgən, lənətkə yəkjin balilərdur! **15** Ular toəjra yoldin qətnəp, Bosorning

oqli Balaarning yoliqqa o'g'ir ketdi. U kixi haram yolda tapkan həkni yahxi kergūqi idi, **16** lekin u qilōjan kəbihliki tūpaylidin tənbihini yedi (zuwansiz exək insanning awazi bilan sēzləp pəyojəmbərnin əhmikanə ixini tosti). **17** Mana muxundaq kixilər kurup kətkən bulaklar, borandin həydilip yūrgən tumanlarōja ohxaydu; ularōja mēnggūlik zulmētning kapkarangōlukida jay hazirlap qoyulojan. **(questioned)** **18** Qūnki ular yalojan-yawidaq yoōjan sēzlar bilan mahtinip, adəmning ətlik həwəslirini kozojōtip əyx-ixrət ixliri bilan ezitkuluk yolida mengiwatkanlardin əzlrini yengila qarurojanlarni azduridu. **19** Ular muxu kixilərgə «Silarni ərkinlikkə erixtūrimiz» dəp wədə qilidu, lekin əzlrini əməliyəttə buzuklukning kulliridur. Qūnki adam nemə təripidin boysundurulojan bolsa, xuning kuli bolidu. **20** Qūnki əgər ular Rəbbimiz wə Kutkuzojuqimiz əysa Məsihni tonux arkilik bu dunyaning pasiklikliridin kutulup, keyin xularōja yəna baōlinip, boysundurulojan bolsa, ularning keyinki hali dəsəpkisidinnu bəttər bolidu. **21** Qūnki həkkanilyik yolini bilip turup, əzigə yətkūzūlgən mukəddəs əmrin yūz ərūgəndin kərə, bu yolni əslidinla bilmigini əwzəl bolatti. **22** Muxu ixənqlik hekmətlik sēzlar ularda əməlgə axurulidu: — «It aylinip əz kususqini yər» wə yənə «Qoxqa yuyunup qikipla kaytidin patkəqta eojanar».

3 I sēyūmlūklirim, hazir silərgə bu yeziwatkinim ikkinqi hetimdur. Hər ikki hetimdə silərnin sap kənglūnglarni oyojōtip, xu ixlarni əslitixkə intildimki, **2** mukəddəs pəyojəmbərlər burun eytkən sēzlərgə wə Rəbbimiz həm Kutkuzojuqimizning rosulliringle arkilik yətkūzgən əmrigə kəngül bəlxūnglarni etūnimən. **3** Əng muhimi xuni bilixingle kerəkki, kūnlərnin ahirida əzining həwayi-həwəslirinin kəynigə kiridojan, məshirə kildidojan mazaqqlar qikip: **4** «Kəni, Uning kaytip kelimən degən wədisi?! Ata-bowilirimiz [əlūmdə] uhlap kəlojandin taki hazirojəqə həmmə ixlər dunya apiridə bolōjan wəqittiki bilən ohxax hələttə ketiwatidu» dəp məshirə kilixidū. **5** Həlbuki, ular əng kədimki zamanda Hudaning sēzi bilən asmanlarning yaritilojanlikini wə xuningdək yərnin sudin qikkən həm suning wasitisi bilən barlikkə kəlgənlikini etəy untuydu; **6** xu amillarning wasitiliri bilən xu zamandiki dunya kəlkūndin ojarək bolup yoqaldi. **7** Əmma hazirki asmanlar bilən zemin ohxaxla xu sēz bilən ihlassiz adəmlər sorakqə tartilip hək kəlinidojan axu kūndə otta kəydūrilūxkə saklinip, ta xu kūnigiqə halidin həwər elinip turidu. **8** Əmdi i sēyūmlūklirim, xu ix nəziringle kəqmisunki, Rəbgə nisbətən bir kūn ming yildək wə ming yil bir kūndəktur. **9** Rəb Əz wədisini [orundaxni] (bəzilərnin «kəqiktūrdi» dəp oylōjōnidək) kəqiktūrgini yoq, bəlki həkkinin hək boluxini halimay, həmmə insanning towa kiliqōja kirixini arzulap, silərgə kəngqilik kiliq [wəqitni sozmaqta]. **10** Lekin Rəbning kūni huddi oqirinin kelixidək [kūtilmigən wəqitda] bolidu. U kūni asmanlar xiddətlik güldūrligən awaz bilən oqayib bolup, kainatning barlik kuralmiliri xiddətlik otta erip tūgəydu; zemin wə uningdiki pūtkūl nərsilərmu kəyūp ketidu. **11** Həmmə nərsə mana xundaq erip yokilidojan yərdə, silər qəndək adəmlərdin boluxingle kerək? — həyatingle pak-mukəddəslikdə wə ihlasmənlilikdə

etkūzūp, **12** Hudaning kūnini təlmūrip kūtūp, u kūnning tezrək kelixi bilən pūtin asmanlar otta yoqap tūgəydu wə kainatning barlik kuralmiliri xiddətlik otta erip tūgəydu. **13** Lekin biz bolsaq Uning wədisi boyiqə, yengi asman-zeminni intizarlik bilən kūtūmektimiz. U yər həkkanilyikning makanidur. **14** Xuning tūqūn, əy sēyūmlūklirim, bu ixlarni kūtūwatkanikənsilər, [xu tapta] Hudaning aldida nuqsansiz wə dəqsiz, inaklik-hətirjəmlik iqidə hazir bolup qikixingle tūqūn intilinglar. **15** wə Rəbbimizning səwr-təkitini nijat dəp bilingle, dəl sēyūmlūk kəriniximiz Pawlusmu əzigə ata kəlinōjan danalīk bilən bu ixlər toqirulūq silərgə yəzojan; **16** barlik hətiridimū u bu ixlər həkqidə tohtilidu. Uning hətiridə qūxinix təs bolōjan bəzi ixlər bar; bu ixlarni təlim almiōjan wə tutami yoq kixilər mukəddəs yazmilarning baxqə kəsimlirini burmiliojəndək, burmilap qūxəndūridū wə xuning bilən əz bəxiōja həkəkət elip kelidu. **17** Xuning bilən, i sēyūmlūklirim, [mən eytkən] bu ixlarni aldin'ala bilgənəkənsilər, bu əhləksizlarning səpsətliiri bilən azdurulup, mustəhəkəm turuxunglarni yoqitip kəyoxutin hōxyar bolunglar. **18** Əksiqə, [Hudaning] məhīr-xəpkitidə həm Rəbbimiz wə Kutkuzojuqimiz əysa Məsihgə bolōjan bilixtə dawamlik ətənglar. Uningōja həm hazir həm axu əbəd kūnigiqə barlik xan-xəgəp mənəsup bolōy! Amin! (aion q165)

Yuhanna 1

1 Əzəldin bar boluğu, əzimiz anglijan, öz közlerimiz tikilip qarıjan və kollirimiz bilən tutup siliojan hayatlık Kalamı toqrisida [silərgə bayan kilimiz] **2** (bu hayatlık bizgə ayan bolup, biz uni kerdük, Xuning bilən bu həktə guwahlık berimiz həmdə Ata bilən billə bolup, keyin bizgə ayan bolujan xu mænggülik hayatni silərgə bayan kilimiz) (aiōnios g166) **3** — silərimiz biz bilən sirdax-həmdəmliklə bolsun dəp biz kərgənirimizni və anglijanlirimizni silərgə bayan kilimiz. Bizning sirdax-həmdəmlikimiz Ata və Uning Oqılı Əysa Məsih biləndür. **4** Siləning huxallıqlıqlar tolup taxsun dəp, bularni silərgə yeziwatimiz. **5** Wə biz Uningdin anglijan həm silərgə bayan kilidojan həwirimiz mana xudurki, Huda nurdur və Uningda heqkandak karangoşuluk bolmaydu. **6** Əgər biz Uning bilən sirdax-həmdəmlikimiz bar dəp turup, yənıla karangoşulukta yürsək, yalojan eytkən və həkikətkə əməl kiliojan bolimiz. **7** Ləkin U Əzi nürda boluğınidək biznu nürda mangsak, undakta bizning bir-birimiz bilən sirdax-həmdəmlikimiz bolup, Uning Oqılı Əysa Məsihning keni bizni barlık gunahtin paklaydu. **8** Əgər gunaħimiz yok desək, öz əzimizni aldiojan bolimiz həmdə bizdə həkikət turmaydu. **9** Gunaħlirimizni ikrar kilsək, U bizning gunaħlirimizni kəqürüm kilip, bizni barlık həkkanıysizliktin pak kilixka ixənqlik həm adildir. **10** Əgər gunaħ kilimidük desək, Uni yalojanqi kilip koyojan bolimiz və Uning söz-kalamı bizdin orun almiöjan bolidu.

2 I əziz balilirim, mən siləni gunaħ sadir kilmisun dəp, bu sözləni yeziwatimən. Mubada birsi gunaħ sadir kilsa, Atining yenida bir yadəmqi wəkilimiz, yəni Həkkaniy Boluqu Əysa Məsih bardur. **2** U Əzi gunaħlirimiz üçün [jazani kətürüğü] kafarəttur; muxu kafarət pəkət bizning gunaħlirimiz üçünlə əməs, bəki pütkül dünyadikiləning gunaħliri üçünür. **3** Bizning uni tonuöjanlikimizni biləliximiz — Uning əmrlirigə əməl kiliximizdindir. **4** «Uni tonuymən» dəp turup, Uning əmrlirigə əməl kilimioqu kixi yalojanquidur, uningda həkikət yoktur. **5** Ləkin kimki Uning səzigə əməl kilsa, əmdi uningda Hudaning meħir-muħəbbiti həkikətən kamalətkə yətkən bolidu. Biz əzimizning Uningda boluöjanlikimizni ənə xuningdin bilimiz. **6** «Hudada turup yaxaymən» degüqi bolsa [əysaning] mangoşinidək ohxax mənxi kerək. **7** I səyümlüklirim, silərgə [burun anqlap bakmiojan] yengi bir əmni əməs, bəki dəsəptin tartip silər tapxuruwalöjan kona əmni yeziwatimən. Uxbu əmr silər burundinla anqlap keliwatkan söz-kalamdur. **8** Ləkin yənə kelip mən silərgə yeziwatkinimni yengi əmr [desəkmü bolidu]; bu əmr Məsihdə həm silərdimu əməl kilinmakta, qünki karangoşuluk etüp kətməktə, və həkikiy nur allıkaqan qeqilixka baxlıdı. **9** Kimdəkim əzini «nürda yaxawatimən» dəp turup, kəringini eq kərsə, u bügüngiqə karangoşulukta turuwatkan bolidu. **10** Kəringinöqə meħir-muħəbbət kərsətkən kixi yoruklukta turmakta, uningda gunaħka putlaxturidojan heqnemə qalmaydu. **11** Ləkin kəringini eq kərgən kixi karangoşuluktidur; u karangoşulukta mangidu və kəyərğə ketiwatkanlikini bilməydu, qünki karangoşuluk

uning közlini qarıöqu kiliwətkən. **12** Mən bularni silərgə yeziwatimən, i əziz balilirim, qünki gunaħliringlar Uning nəni üçün kəqürüm kilindi. **13** Mən buni silərgə yeziwatimən, i atılar, qünki silər Əzəldin Bar Boluquqini tonudunglar. Mən buni silərgə yeziwatimən, i yigitlər, qünki silər u rəzil üstidin qəlibə kildinglar. **14** Mən buni silərgə yeziwatimən, i əziz balilirim, qünki silər Atini tonudunglar. Mən buni silərgə yeziwatimən, i atılar, qünki silər Əzəldin Bar Boluquqini tonudunglar. Mən buni silərgə yeziwatimən, i yigitlər, qünki silər küqlüksilər, Hudaning söz-kalamı silərdə turidu və silər u rəzil üstidinmə qəlibə kildinglar. **15** Bu dünyani və bu dünyadiki ixlarni səyməngdə. Hərkim bu dünyani səysə, Atining səyğüsü uningda yoktur. **16** Qünki bu dünyadiki barlık ixlar, yəni əttiki həwəs, közlərdiki həwəs və hayatiöqə bolujan məqrurluğuning həmmisi Atidin kəlgən əməs, bəki bu dünyadin boluöandur, halas; **17** və bu dünya və uningdiki həwəsələning həmmisi etüp ketidu. Ləkin Hudaning iradisigə əməl kiluquqi kixi mænggü yaxaydu. (aiōn g165) **18** Əziz balilirim, zamanning ahırqi saiti yetip kəldi; və silər dəjjalning [ahir zamanda] kelidojanlikini angliöjninglərdək, əməliyəttə bolsa həziringin əzidila nuroğun dəjjallar məydanöqə qikti; buningdin zamanning ahırqi saiti bolup qəlanöqə bizgə məlum. **19** Ular arimizdin qikti, ləkin ular əslidə bizlərdin əməs idi. Qünki əgər bizlərdin boluöjan bolsa, arimizda turiwərgən bolatti. Ləkin ularning heqkaysisining əslidə bizdikilərdin bolmiojanlikqi pax kilinojanlikqi üçünün ular arimizdin qikiq kətti. **20** Həlbuki, silər bolsanglar Muqəddəs Boluquqidin kəlgən məsihligüqi Rohın nesip boldunglar və xuning üçün silər həmmə ixni bilisilər. **21** Silərgə bu hətni yiziximdiki səwəb, siləning həkikətəni bilmigənlikinglar üçün əməs, bəki həkikətəni bilip, yalojanqilıqning həkikəttin kelip qikməydojanlikini bilgenlikinglar üçünür. **22** Əmisa, kim yalojanqi? Əysaning Məsih ikənlikini inkar kiluquqi kixi bulsa, u yalojanquidur. Ata və Oqulni inkar kiluquqi kixi əzi bir dəjjaldur. **23** Kimdəkim Oqulni rət kilsa uningda Ata bolmaydu. Ləkin Oqulni etirap kilsa, uningda Ata bolidu. **24** Silər bolsanglar, burundin anqlap keliwatkinglarni ezünglarda dawamlik turoquziweringlar. Burundin anqlap keliwatkinginglar silərdə dawamlik turiwərsə, silərmü dawamlik Oqul və Atida yaxawatkan bolisilər; **25** və Uning bizgə kilöjan wədisi bolsa dəl xu — mænggü hayatlıktur. (aiōnios g166) **26** Siləni azdurmakqi boluöjanlarni nəzərdə tutup, bularni silərgə yazdim; **27** Silər bolsanglar, silər Uningdin qəbul kilöjan məsihligüqi Roh silərdə turiwəridü, silər heqkimning egitixigə moħtaj əməssilər; bəki ənə xu məsihligüqi Roh silərgə barlık ixlar toşuruluk egitiwatqandək (U həktur, heq yalojan əməstur!) — həm egətkəndək, silər dawamlik Uningda yaxaydingar bolisilər. **28** Əmisa, i əziz balilirim, dawamlik Uningda turup yaxaweringlar. Xundək kilsanglar, U hərkaqan kaytidin ayan boluöanda kərkmas bolimiz həm U kəlginidə Uning aldidə heq hijalət bolup qalmaymiz. **29** [Hudaning] həkkanıy ikənlikini bilgenikənsilər, həkkanıylikqə əməl kiluquqiləning hərbirining uning tərpidin tuöquloquqi ikənlikinimü bilsanglar kerək.

3 Karanglar, Ata bizgə xundak qongkur mehirmuhəbbət kərsətkənkī, biz «Hudaning əziz baliliri» dəp atalduq — wə biz həkikəttənmə xundak. Bu dunya xu səwəbtin bizni tonup yətmayduki, qūnki bu dunya Uni tonumidi. **2** Səyümlüklirim, biz həzır Hudaning əziz balilirdurmiz; kəlgüsədə kəndak bolıdıoqlıqımız tehi oquq ayan kılınmıox. Birak U [kaytidin] ayan kılınqanda, Uningoşa ohxax bolıdıoqlıqımızni bilimiz; qūnki xu qaoşda biz Uning əynən Əzini kərimiz. **3** Wə [Məsihə] ümid baolıoşan hər bir kixi U pak bolıoşandək ezini paklimakta. **4** Gunah sadır kılıoşan kixi [Hudaning] kanunioşa hilaplık kılıoşan bolıdu. Qūnki gunah sadır kılıoşanlık [Hudaning] kanunioşa hilaplık kılıoşanlıktur. **5** Həlbuki, silər Uni gunahlarnı elip taxlar üqün dunyaoşa kelip ayan kılınıoşan wə xundakla Uningda həqkəndak gunah yoktur, dəp bilisilər. **6** Uningda yaxawatқан hər bir kixi gunah sadır kılmaydu; kimdəkim gunah sadır kılsa, Uni kərmigən wə Uni tonumioşan bolıdu. **7** Əziz balilirim, həqkimning silərnı aldixıoşa yol koymanglar. Həkkaniyılıkka əməl kılıoşuqi kixi U həkkaniy bolıoşındək həkkaniydu. **8** Ləkin gunah sadır kılıoşuqi İblisındur. Qūnki İblis əlmisəktin tartıp gunah sadır kılıp kəlməktə. Hudaning Ooşlınıng dunyada ayan kılınixidiki məksət İblisning əməllərnı yoktixtur. **9** Hudadin tuşuloşuqi gunah sadır kılmaydu; Hudaning urukı uningda orun aloşaqqa, u gunah sadır kılıxi mumkin əməs, qūnki u Hudadin tuşuloşındur. **10** Hudaning baliliri bilən İblisning baliliri xuning bilən pərkliniduki, kimdəkim həkkaniyılıkka əməl kılınisa wə yaki əz kəridixıoşa mehirmuhəbbət kərsətmisə Hudadin əməstur. **11** Qūnki silər dəsəptin anglap keliwatқан həwər mana dəl xuki, bir-birimizgə mehirmuhəbbət kərsitiximiz kəraktur. **12** U u razıldın bolıoşan, inisını oltürgən Kəbiləoşa ohxax bolmaslıkımız kərek; u nemixka inisını kətl kıldı? Uning əzining kılıoşanlıri rəzil, inisınıng kılıoşanlıri həkkaniy bolıoşanlıki üqün xundak kılıoşan. **13** Xunga, i kəridaxlar, bu dunya silərnı əq kərsə, buningəoşa həyrən kəlmanglar. **14** Biz kəridaxlarnı səyğənlıkimızdin, əlümədin həyatlıkka ətkənlıkimızni bilimiz. Əz kəridixını səymigüqi tehi əlümədə turuwatıdu. **15** Kəridixıoşa əqmənlik kılıoşan kixi katıldır wə həqkəndak katılda mənggülik həyatning bolmaydıoşanlıkını bilisilər. (aiōnios g166) **16** Biz xuning bilən mehirmuhəbbətnıng nəmə ikənlıkını bilimizki, u biz üqün Əz jenini pida kıldı; xuningdək bizmu kəridaxlırimiz üqün əz jenimizni pida kılıxka kəzərdardurmiz. **17** Əmma kimki bu dunyada mal-mülki turup, kəridixınıng mohtajlıkını kərup turup, uningəoşa kəksi-kərnini aqmisa, bundak kixidə nədimu Hudaning mehirmuhəbbəti bolsun? **18** Əziz balilirim, səz bilən wə til bilən əməs, bəlkı əməldə wə həkikəttə mehirmuhəbbət kərsətyəli. **19** Biz xundak ixlar bilən əzimizning həkikəttin bolıoşanlıkımızni bilələymiz wə [Hudaning] aldıda kəlbimizni hatırjəm kılalaymiz. **20** Xundaktımu, mubada kəlbimiz bizni yənıla əyiblisə, Huda yənıla kəlbimizdin üstün wə həmmını bilgüqidır. **21** Səyümlüklirim, əgər kəlbimiz bizni əyiblimisə, Hudaning aldıda yürəklik turimiz **22** wə xundakla Uningdin nemini tilisək xuningəoşa erixələymiz; qūnki biz Uning əmrlirigə əməl kılıp, Uni hursən kılıdıoşan

ixlarnı kılımız. **23** Wə Uning əmri xuki, uning Ooşlı Əysa Məsihning namioşa etıqad kılıximiz həmdə Uning bizgə tapılıoşındək bir-birimizgə mehirmuhəbbət kərsitiximizdin ibarəttur. **24** Uning əmrlirigə əməl kılıdıoşan kixi [Hudada] yaxaydıoşan wə [Hudamu] uningda yaxaydıoşan bolıdu. Əmđi Hudaning bizdə yaxaydıoşanlıkını bilginimiz bolsa, U bizgə ata kılıoşan Rohtındur.

4 Səyümlüklirim, hər bir «wəhiy kılıoşuqi» rohlarning həmmisigila ixiniwərmənglar, bəlkı bu rohlarning Hudadin kəlgən-kəlmigənlıkını pərkəndürüx üqün ularni sinanglar. Qūnki nuroşun sahta pəyoşəmbərlər dunyadi ki jay-jaylarəoşa pəyda bolđi. **2** Hudaning Rohını mundak pərkəndürələysilər: Əysanı, yəni dunyaoşa insaniy təndə kəlgən Məsihni etirap kılıoşuqi hər bir roh Hudadin bolıdu; **3** wə dunyaoşa insaniy təndə kəlgən Əysa Məsihni etirap kılmaydıoşan roh Hudadin kəlgən əməs. Bundaklarda əksiəq dəjjalning rohi ixləydu; silər bu rohning kelidıoşanlıki toşuruluk angliəoşanıngdır wə dərwəə u həzır dunyada pəyda bolđi. **4** Əz əziz balilirim, silər bolsanglar Hudadin bolıoşansilər wə ularning üstidin əyalib kəldinglar; qūnki silərdə Turəoşuqi bu dunyada turəoşuqıdin üstındur. **5** Ular bolsa bu dunyaoşa mənəsup; xunga ular bu dunyaning səzlırını kılıdu wə bu dunyadi kılir ularəoşa kulək salıdu. **6** Biz bolsak Hudadin bolıoşanıngız; Hudanı tonuəoşan kixi bizning səzlırimızni anglaydu. Hudadin bolmıoşan kixi bolsa bizning səzlırimızni anglimaydu. Mana buningdin Həkikətnıng Rohı bilən ezitukıoşning rohinı pərk etələymiz. **7** I səyümlüklirim, bir-birimizgə mehirmuhəbbət kərsitəyli; qūnki mehirmuhəbbətnıng əzi Hudadındır wə mehirmuhəbbət kərsətküqıning hər biri Hudadin tuşuloşan bolıdu wə Hudanı tonuydu. **8** Mehirmuhəbbət kərsətmigüqi kixi Hudanı tonumioşan bolıdu; qūnki Huda Əzi mehirmuhəbbəttur. **9** Hudaning mehirmuhəbbəti bizdə xuning bilən axkara bolđiki, Huda bizni Uning arkilik həyatka erixsun dəp birdinbir yeganə Ooşlıni dunyaoşa əwətti. **10** Mehirmuhəbbət dəl xuningdin ayankı, bizlərnıng Hudanı səyginimiz bilən əməs, bəlkı U Əzi bizni səyüp gunahlırınımızning jazasını kətürgüqi kafarət boluxka Əz Ooşlıni əwətkini bilən ayandır. **11** I səyümlüklirim, Huda bizgə xu kədar mehirmuhəbbət kərsətkən yərdə, bizmu bir-birimizgə mehirmuhəbbət kərsitixkə kəzərdardurmiz. **12** Həqkim həqkəqaqan Hudanı kərgən əməs; ləkin bir-birimizgə mehirmuhəbbət kərsətsək, Huda bizdə yaxaydu wə uning mehirmuhəbbəti bizdə kamalətkə yətkən bolıdu. **13** Biz bizning Uningda yaxawatқанlıkımızni wə Uning bizdə yaxawatқанlıkını xuningdin bilimizki, U Əz Rohını bizgə ata kılıoşan. **14** Biz xuni kərgən wə xundakla xuningəoşa guwahlık berimizki, Ata Ooşlıni dunyaoşa kütquzəoşuqi boluxka əwətti. **15** Əgər kimdəkim Əysanı Hudaning Ooşlı dəp etirap kılsa, Huda uningda, umu Hudada yaxaydu. **16** Biz bolsak Hudaning bizgə bolıoşan mehirmuhəbbətin tonup yəttuk, xundakla uningəoşa tolimu ixəndək, Huda Əzi mehirmuhəbbəttur wə mehirmuhəbbəttə yaxıoşuqi kixi Hudada yaxaydu, Hudamu uningda yaxaydu. **17** Muxundak bolıoşanda, mehirmuhəbbət bizdə mukəmməllixıdu; xuning bilən biz sorak künidə hatırjəm-kərkəmas bolalaymiz. Qūnki

Əysa qandak boluwatqan bolsa biznu hazir bu dunyada xundak boluwatimiz. **18** Mehir-muhəbbəttə qorqunq yoxtur; kamil mehir-muhəbbət qorqunqni həydəp yoxqa qikiridu. Qünki qorqunq Hudaning jazasi bilən baqilinixliqtur; qorqunqi bar kixi mehir-muhəbbəttə kamalatə yatküzülgən əməstur. **19** Biz mehir-muhəbbət kərsitimiz, qünki Huda aldi bilən bizgə mehir-muhəbbət kərsətti. **20** Əgər birsi «Hudani səyimən» dəp turup, qerindioxə əqmənlik kilsa, u yaloqanqidur. Qünki kəz aldidiki qerindixini səymigən yərdə, kərüp baqmioxan Hudani qandakmu səysun? **21** Xunga bizdə Uningdin: «Hudani səygən kixi qerindixinimu səysun» degən əmr bardur.

5 Əysaning Məsih ikənlikigə ixəngən hər bir kixi Hudadin tuşuloqan bolidu; wə tuşuroquqi [Atini] səyidioxan hər bir kixi Uningdin tuşuloquqinimu səyidu. **2** Biz əzimizning Hudaning balilirini səyidioxanlikimizni xuningdin bilimizki, Hudani səyüp, Uning əmrlirigə əməl kiliximizdindir. **3** Hudani səyüx Uning əmrlirigə əməl kilix deməktur; wə Uning əmrliridə turmaq eşir ix əməstur. **4** Qünki Hudadin tuşuloqlarning həmmisi bu dunya üstidin oşlibə kilidu; wə dunyaning üstidin oşlibə kiləduqi küq — dəl bizning etiқadimizdur. **5** Bu dunyaning üstidin oşlibə kiləduqi zadi kimlər? Pəqət Əysani Hudaning Oşli dəp etiқad kiləduqlar əməsmu? **6** U bolsa su wə qan arқilik kəlgən zat, yəni Əysa Məsihdur; Uning kelixi pəqət su bilənla əməs, bəli kə bilənmu idi. Wə bu ixlarəqa guwahlik bərgüqi bolsa Roh tur, qünki Roh Əzi həqikəttur. **7** Qünki Uning toşruluk üç guwahlik bərgüqi bar: — **8** bular Roh, su wə qəndin ibarəttur. Bu üçining [guwahlik] birdur. **9** Əgər biz insanlarning guwahlikini qəbul kilsak, Hudaning guwahlik bularningkidin üstündur. Huda Əz Oşli toşrisida xundak guwahlik bərgən — **10** (Hudaning Oşliə etiқad kiləqan kixining iqidə xu guwahlik bardur; birak Hudaəqa ixənmigən kixi Uni yaloqanqi kiləqan bolidu, qünki U Hudaning Əz Oşlini təstikliəqan guwahlikəqa ixənmigən) **11** guwahlik dəl xudurki, Huda bizgə mənggülik həyatni ata kildi wə bu həyatlik Uning Oşlididur. (**aiōnios g166**) **12** Xunga Oşliə igə boləqan kixi həyatlikəqa igə boləqan bolidu; Hudaning Oşliə igə bolmioxan kixi həyatlikəqa igə bolmioxan bolidu. **13** Mən bularni Hudaning Oşlining namioqa etiқad kiləqan silərgə silərnin mənggülik həyatka igə boləqanliқinglarni bilixinglar üçün yazdim. (**aiōnios g166**) **14** Wə bizning Uningəqa boləqan toluқ ixənq-hatirjəmlikimiz xundakki, Uning iradisigə muwapik hərқandak bir ixni tilisək, U bizni anglaydu. **15** Uni hərnemə tiliginimizni anglaydu dəp bilgənikənmiz, duayimizda Uningdin tiliginimizgə erixtuk, dəp bilimiz. **16** Birsi qerindixining əlümgə məhkum kilmaydioqan bir gunah sadir kiləqanlikini kərsə, uning üçün dua kilsun; wə Huda əlümgə məhkum kilmaydioqan gunah sadir kiləqanlar üçün uningəqa həyatlik ata kildu. Əlümgə məhkum gunahmu bardur. Uning toşrisidin tilisun, deməymən. **17** Həmmə həqқaniyətsizlik gunah tur; wə əlümgə məhkum kilmaydioqan gunahmu bar. **18** Hudadin tuşuloquqinun gunah sadir kilmaydioqanlikini bilimiz; qünki əslidə Hudadin tuşuloqan Zat bundak kixini qəşdəp qəlidu wə axu rəzil uningəqa tegəlməydu.

19 Əm di əzimizning Hudadin boləqanlikimiz əzimizgə məlum; əmma pütkül dunya bolsa u rəzilning ilkididur. **20** Yənə bizgə məlumki, Hudaning Oşli dunyaəqa kəldi wə Həqikiy Boləquqini tonuximiz üçün kənglimizni yoruttu; wə biz Həqikiy Boləquqinun Əzidə, yəni Uning Oşli Əysa Məsihdə yaxawatimiz. U bolsa həqikiy Huda wə mənggülik həyatliқtur! (**aiōnios g166**) **21** Əziz balilirim, əzünglarni hərқandak butlardin saқlanglar.

Yuhanna 2

1 **2** Mənki aqsakaldin [Huda tərripidin] tallanojan hanimoja və uning əziz baliliriya salam! Mən silərni həqiqəttə səyimən və yaloquz mənlə əməs, yənə həqiqətəni tonuqjanlarning həmmisi bizdə yaxawatqan və xundakla əbədgiyə bizgə yar bolidiojan həqiqətəni dəp silərni səyidu. **(aiōn g165)** **3** Huda'atidin və Atining Ooqli Rəb Əysa Məsihdin xapaət, rəhım-xəpət və hatirjamlik silərgə həqiqət və mehır-muhəbbət iqidə boloyay! **4** Baliliringning arisida biz Atidin əmr tapxuruwaloyandək həqiqəttə mangojanlarni kərginim üqün intayin hursən boldum. **5** Əmdi, hərmətlik hanim, mən səndin bir-birimizgə mehır-muhəbbət kərsitayli, dəp etünimən. Mening sanga yezip etüingnim yengi bir əmr əməs, bəlki dəsləptin tartip bizdə bar əmrdir **6** (mehır-muhəbbət xuki, uning əmririgə əməl kılıp mengixtur). Mana bu əmr silər burundin tartip anglap keliwatqandək, uningda mengixinglar üqün silərgə tapilanojandur. **7** Qünki nurojun aldamqılar dunyaning jay-jaylirida qikti. Ular əysaning dunyaoya insaniy təndə kəlgən Məsih ikənlikini etirap kılmaydu. Bundaklar dəl aldamqi və dəjjaldur. **8** Biz və əzünglar singdürgən əjirni yokitip koymay, bəlki toluq in'amoya igə boluxunglar üqün, əzünglaroya agah bolunglar. **9** Kimki Məsihning təlimidin halkıp qikip, uningda qing turmisa, Huda uningoya igə bolmaydu. Lekin Uning təlimida qing turojuqi bolsa, Ata həm Ooqul uningoya igə bolidu. **10** Əgər birsə Uning təlimini elip kəlməy silərnin yeninglaroya kəlsə, uni əyüinglaroya baxlimanglar həm uningoya salammu bərmənglar. **11** Qünki undak adəmgə salam bərgən kixi uning rəzil əməllirigə xerik boloyuqidur. **12** Silərgə pütidiojan yənə kəp səzirim bar idi; lekin kəşəz bilən siyahni ixlətkəndin kərə, huxallikimizning tolup texixi üqün yeninglaroya berip didar kərtixüp səzlixixni arzu kılimən. **13** Huda tərripidin tallanojan hədəngning baliliridin sanga salam!

Yuhanna 3

1 Mänki aksaqal özüm həkikəttə səyğən səyümlük Gayuska salam! **2** I səyümkük [dostum], jening gülləngəndək, həmmə ixliringning güllinixigə wə teningning salamət boluxioğa tiləkdaxmən. **3** Kerindaxlar kelip, səndə boloğan həkikət toquruluk guwahlik bərgəndə, mən intayin bək huxallandim; qünki sən həkikəttə dawamlık mengiwatisən. **4** Manga nisbatən, əziz balilirimning həkikəttə mengiwatkanlikini anglaxtinmu qong huxallik yoqtur. **5** Səyümlük [dostum], yeningoğa baroğan kerindaxlaroğa (gərqə ular sanga natonux bolsimu) kıljoanliringning həmmisidə ihlasmənliking ispatlinidu. **6** Ular jamaət aldida sening bu mehır-muhəbbiting toqrisida guwahlik bərdi. Ularni yənə Hudaning yolioğa layik səpirigə uzitip koysang, yahxi kıljoan bolisən. **7** Qünki ular [səpərdə] yat allik [etikadsizlardin] heq nemə almay, xu mubarək nam üqün yoloğa qikti. **8** Xunga, həkikət bilən hizmətdax bolup təng ixligüqi bolux üqün biz xundaqlarni kollapkuwətliximizgə toqra kelidu. **9** Bu toquruluk jamaətkə məktüp yazdim. Lekin ularning arisida ezini qong tutup, jamaətkə bax bolux təməsidə boloğan Diotrəpəs bizni kəbul kilmaydu. **10** Xuning üqün mən baroqanda, uning kıljoan əskiliklirini, yəni uning bizning üstimizdin kıljoan rəzil səzliri bilən oşaywitini yüzigə salimən; u uninglik bilənla tohtap qalmaydu, yənə [səpərdiki] kerindaxlarni kəbul kilmayla qalmay, kəbul kilməqki boloğanlarnimu tosidu wə hətta ularni jamaəttin koşlap qikiriwatidu. **11** I səyümlük [dostum], yamanliktin əməs, yahxiliktin ülgə aloşin. Yahxilik kıljoşuqi Hudadindur. Yamanlik kıljoşuqi Hudani heq kərmigəndur. **12** Demitriusni bolsa həmməylən, hətta Həkikətning əzi yahxi guwahlik berip tərirləydu. Bizmu uningə guwahlik berimiz wə guwahlikimizning həkikət ikənlikini sənmu bilisən. **13** Sanga yazidoğan yənə kəp səzirim bar idi; lekin kələm bilən siyahni ixlətkəndin kərə, **14** Sən bilən pat arida didar kərxüxni arzu kılımən; xu qəşda dərkəmdə səzliximiz. Sanga hatirjəmlük yar boləyay! Dostlardin sanga salam. Sənmu [u yərdiki] dostlarəğa isim-famililiri boyiqə məndin salam eytkəysən.

Yəhuda

1 Əysa Məsihning kuli, Yakubning inisi mənki Yəhudadin qakiriləjanlarəja, yəni Huda'Atimiz tərīpidin səyūlgən, Əysa Məsih tərīpidin koşdīlip kəlgənlərgə salam. **2** Silərgə rəhīmdīllik, amanlik-hatirjamlik wə mehīr-muhəbbət həssīləp ata kīlinəjay!
3 I səyūmlūklirim, mən əsli silərgə ortək bəhrimən boluwatқан nījatimiz toşrisida hət yezikқа zor ixtiyakīm bolsimu, lekin hāzir buning ornioja silərnī mukəddəs bəndilərgə bir yolila amanət kīlinojan etiқadnī koľunglardin bərməslikкə jiddiy kūrəx kīlixқа jekiləp uxbu hətni yazmisam bolmidi. **4** Qūnki məlum kixilə — ihlassiz adəmlər, heli burunla munu sorakқа tartilixқа pūtūlgənlər aranglarəja sukunup kiriwaləjan. Ular Hudaning mehīr-xəpkītni buzuklūk kīlixning bəhanisioja aylanduruwaləjan, birdinbir Igimiz wə Rəbbimiz Əysa Məsihdin tanojan adəmlərdur. **5** Xuning üqin mən silərgə xuni esinglarəja kaytidin selixni haləymənki (gərqə silər burun həmmə ixlardin həwərləndürūlgən bolsanglarmu), burun Rəb [Əzi üqin] bir həlkni Misirdin kutқuzəjan bolsimu, ularning iqidiki [Əzigə] ixənmigənlərnī keyin həlak kīldi. **6** [Wə silər xunimu bilisilərkil, əslidiki ornida turmay, əz makanini taxlāp kətkən pərixtilərnī Rəb uləş [kīyamət] künining sorikiojiqə mənggü kixənləp mudhix қarangəjulukta solāp saklīmaqta. (aiōnios g126) **7** Sodom wə Gomorra wə ularning ətrapidiki xəhərlərdikilərmu xu ohxax yolda, yəni xu [pərixtilərgə] ohxax uqioja qīkқан buzukqilikқа wə oşəyriy xəhwətlərgə berilip kətkən, [keyinki dəwrlər] ularning aқiwitidin ibrət alsun üqin mənggülik ot jazasioja ərnək kīlinip keydürūlgən. (aiōnios g166) **8** Ləkin muxu «qūx kərgüqilər» xu ohxax yol bilən adəmlərnīng tənirininimu buləjīmaqta, ular həқuқ igilirigə səl қarişuqilardın bolup, [ərxtikil] uləşlarəjimu həқarət kīlixmaqta. **9** Ləkin hətta bax pərixte Mikailmu Musaning jəsiti toşrisida Iblis bilən muzakirə kīlip talax-tartix kīlojanda, uni həқarətlik səzlər bilən əyibləxкə petinalmiojan, pəkət «Sanga Pərwərdigarning Əzi tənbiş bərsun» dəpla қoyəjan. **10** Ləkin bu kixilər əzliri qūxənməydiojan ixlər üstidə kupurluk kīlidu. Biraқ ular hətta əқilsiz hāywanlardək əz təbiətining inkasiri boyiqə qūxənginiqə yaxap, xu arқilik əzlrini həlak kīlidu. **11** Bularning həlioja way! Qūnki ular Қabilning yoli bilən mangdi, mal-mülükni dəp Balaamning azəjan yolioja əzini atti wə ular Korahning asiylik kīlojiniəja [ohxax] ahir həlak bolidu. **12** Ular mehīr-muhəbbətni təbrikləx ziyapətliringlarəja həq tartinmay silər bilən billə dahil bolidiojan, əzlrinila bəқidiojan hətərlik hada taxlardur. Ular xamallardin hāydidilip kəlgən yamoқursiz bulut, yiltizidin қomurup taxlanəjan, kəq күzdiki mewisiz dərəhlər, ikki қetim əlgənlər! **13** Ular dengizning dawalojuwatқан, buzoqunluk dolқunliri, ular əz xərməndiqilikini қusmaqta; ular əzip kətkən yultuzlar bolup, ularəja mənggülik қapқarangəjulukning zulmiti hāzirlāp қoyulojandur. (aiōn g165) **14** Adəm'atining yəttinqi əwladi boləjan Hənoh bu kixilər toşrisida mundāq bəxarət bərgən: — «Mana, Rəb tūmənmingliojan mukəddəsliiri bilən kelidu, **15** U pütkül insanlarni sorāq kīlip, barlik ihlassizlarning ihlassizlarəja yürgüzgən

barlik ihlassizliklirioja asasən, xundākla ihlassiz gunahқarlarning Əzini həқarətligən barlik əsəbiy səzlrigə asasən ularni əyibкə buyruydu». **16** Bu kixilər hāman oşotuldap, aşrinip yūridu, əz həwəslirining kəynigə kiridu; aşzida yoşanqilik kīlidu, əz mənəpəitini kəzləp baxқilarəja huxamətqilik kīlidu. **17** Ləkin, i səyūmlūklirim, Rəbbimiz Əysa Məsihning rosullirining aldin eytkən səzlrini esinglarda tutunglarki, **18** ular silərgə: «Ahir zamanda, əzining ihlassiz həwəslirining kəynigə kirip, mazāq kīlojuqilər məydanəja qīkidu» degənidi. **19** Muxundāq kixilər bəlgünqilik pəyda kīlidiojan, əz təbiətigə əgəxкən, Rohқа igə bolmiojan adəmlərdur. **20** Ləkin silər, i səyūmlūklirim, əng mukəddəs boləjan etiқadīnglarni ul kīlip, əzūnglarni қurup qīqinglar, Mukəddəs Rohқа dua kīlip, **21** adəmnī mənggülik həyatқа elip baridiojan Rəbbimiz Əysa Məsihning rəhīmdillikini təlmürüp күtүp, əzūnglarni Hudaning mehīr-muhəbbiti iqidə tutunglar. (aiōnios g166) **22** Ikkiliniр қalojanlarəja rəhīm қilinglar; **23** bəzilərnī ot iqidin yuluwelip қutuldurowelinglar; bəzilərgə hətta ətliridin nijasət qūxip buləjanəjan kiyim-keқikigimu nəprətləngən həlda қorқunq iqidə rəhīm қilinglar. **24** Əmma silərnī yolda teyilip kətxitən saklāp, eqilip-yeyilip Əzining xərəplik huzurida əyibsiз turoquzuxқа Қadir Boləjuqioja, yəni Қutқuzəjuqimiz birdinbir Hudaəja Rəbbimiz Əysa Məsih arқilik xan-xərəp, **25** həywət-uluslūk, қudrət wə həқuқ əzəldin burun, hāzirimu ta barlik zamanlarəjioja boləjay! Amin! (aiōn g165)

Wəhiy

1 Bu kitab Əsa Məsihning wəhiysi, yəni Huda Uningoşa Əz kəl-hizmatkarlırioşa yəkin kəlgüsida yüz berixi mukərrər boləjan ixlarni kərsitixi üqün tapxuroşan wəhiydir. Məsih buni Əz pərixitsini əwətip kuli Yuhannaşa əlamətlər bilən ayan kildi. **2** Yuhanna bolsa Hudaning səz-kalami həmdə Əsa Məsih toşrisidiki guwahlikkə kərgənlirining həmmisigə guwahlik bərdi. **3** Bu bəxarətni okup bərgüqi wə uning səzlrini anqlap, uningda yeziloşanlaroşa itaət kiləuqi bəhtliktur! Qünki wəhiyning waqti yekindur. **4** Məniki Yuhannadin Asiya [əlkisidiki] yəttə jamaətkə salam! Həzir bar boləjan, ətkəndimu boləjan həmm kəlgüsida Kəlgüqidin, Uning təhtining əldidiki yəttə Rohtin **5** wə sadik Guwahqi, əlümdin tunji Tirilgüqi, jahəndiki padixahlarning Həkkümranı boləjan Əsa Məsihtin silərgə mehır-xəpkət wə hatirjəmlək boləşay. Əmdı bizni səyğüqi, yəni Əz kəni bilən bizni gunahlırimizdin yuəjan **6** wə bizni bir padixahlıkkə uyuxturup, Əz Atisi Hudaşa kəhınlar kıləjanoşa barlık xan-xəşəp wə küq-қudrət əbədil'əbədigə boləşay, amin! (aion q165) **7** Mana, U bulutlar bilən kelidu, xundakla hər bir kəz, həttə Uni sanjoşanlarmu Uni kəridu. Yəz yuzidiki pütkül kəbilə-həlk U səwəblik əh-zar kətüridu. Xundak bolidu, amin! **8** Mən «Alfa» wə «Omega», Mukəddimə wə Hatimə bürümdurmən, həzir bar boləjan, bürümmu bar boləjan həmm kəlgüsidimu bar Boləşuqidurmən, xundakla Həmmigə Qadirdurmən, daydu Pərwərdigar Huda. **9** Silərnin kəridinxinglar həmm silər bilən birgə Əysada boləjan əzab-əqubət, padixahlıq wə səwr-takəttin ortək nesipdixinglar boləjan məniki Yuhanna Hudaning səz-kalami wə Əysaning guwahlikı wəjidin Patmos degən aralda [məhbus] bolup turup qəloşandim. **10** «Rəbning küni»də mən Rohtning ilkiğə elinixim bilən, kəynimdin kanay awazidək küllük bir awazni anqlidim. **11** Bu awaz: «Kəridioşanlirningni kitab kılıp yaz wə uni yəttə jamaətkə, yəni Əfəsus, Smirna, Pərgamum, Tiyatira, Sardis, Filadelfiya wə Laodikiyadiki jamaətlərgə əwət» dedi. **12** Manga səz kıləjan awazning kimning ikənlikini kəriş üqün kəynimğə buruldum. Buruloşnimda, kəziimğə yəttə əltun qiraəşdan **13** wə ularning otturisida uqisioşa putlirioşiqə qüxüp turidəjan ton kiygan, kəksigə əltun kəməş bəşliəjan Insan'əşliəşə ohxaydəjan biri kəründi. **14** Uning bax-qəqi aq yungdək, həttə kərdək ap'ak idi wə kəzlıri goya yalқunlap turəjan ottək idi. **15** Putlıri humdanda tawlinp parkirioşan tuqқа ohxaytti, awazi xarkirap ekıwatқан nuroşun sularning awazidək idi. **16** U ong kolidə yəttə yultuz turatkan bolup, əşzidin ikki bislik ətkür kiliq qikiş tuttti. Qirayi huddi kuşaxning toluq küqidə parlıəşandək yarkın idi. **17** Uni kərginimda, ayəşioşa əlüktək yikildim. U ong kolini üstümğə təgküzüš mundak dedi: — Kərkma, Awwalkisi wə Ahirkisi **18** həmdə həyat Boləşuqi Əzümdurmən. Mən əlgənidim, əmma mana, Mən əbədil'əbədigə həyatırturmən, əlüm wə təhtisaraning aққuqlıri kolumdidur! (aion q165, HədəS 986) **19** Xuning üqün, kərgən ixlarni, həzir boluwatkan ixlarni wə bulardın keyin bolidəjan ixlarni yezip qaldur. **20** Sən ong kolumda kərgən yəttə yultuzning wə yəttə

əltun qiraəşdaning siri mana mundak — yəttə yultuz yəttə jamaətning əqliliri wə yəttə qiraəşdan bolsa yəttə jamaəttur.

2 — Əfəsustiki jamaətning əlqisigə mundak yazəşin: «Ong kolidə yəttə yultuzni tutup, yəttə əltun qiraəşdaning otturisida Mangəşuqi mundak daydu: **2** — Səning əşir-əməllirningni, tartқан jəpalirningni həmm səwr-takitingni, rəzil ədəmlərnin kilmixilrioşa qıdap turalmaydışəjanlikningni, xundakla rosul bolmisimu əşlrini rosul dəp atıwaləşanlarni sinap, ularning yaləşanqi boləşanlikini tonuəşanlikningnimu bilimən. **3** Xundak, səning səwr-takət kiliwatқанlikningni, Məning namim wəjidin jəpa-muxəkkətkə bərdaxlik bərgənlirningni əmma erinmigənlirningni bilimən. **4** Ləkin sanga xu bir etirazim barki, sən əzüngdiki dəsləpki mehır-muhəbbəttin wəş qəşting. **5** Xunga kəysi hələttin yikilip qixkənlikini esingə əlip towa kıləjan, əwwalki əməlləni kəyta kıləşin. Bolmisa yəningəşə kelimən wə towa kilmisang qiraəşdeningni jayidin yətkiwetimən. **6** Birak, səning xu artuқkılıqing barki, Mən Əzüm nəprətlinidəjan Nikolas tərəpdarlırning kilmixilridin sənmu nəprətlinisen. **7** Kuliki barlar Rohtning jamaətlərgə degənlirini anqlisun! Əşlibə kıləşuqlarni Hudaning jənnitining otturisidiki həyatlik dərihining mewiliridin yeyixkə muyəssər kiliməş. **8** — İzmirdiki jamaətning əlqisigə mundak yazəşin: — «Awwalkisi wə Ahirkisi, əlgən wə Tirilgüqi mundak daydu: **9** — Səning əzab-əqubətlirningni wə namratlikningni bilimən (ləkin sən bay!), Yəhudiş əməş turup əşlrini Yəhudiş dəwaləşan, Xəytanning bir sinagəş boləşanlarning təhəmtirininimu bilimən. **10** Aldingdə qekidəşəjan əzab-əqubətlərdin kərkma. Mana, İblis əngərlərdin bəzilirninglarni sinilixinglar üqün yekında zindanoşa taxlitidu. Silər on kün kiynilisilər. Taki əlgüqə sadik boləşin, Mən sanga həyatlik təjini kiydürimən. **11** Kuliki barlar Rohtning jamaətlərgə degənlirini anqlisun! Əşlibə kıləşuqlar ikkinqi əlümning ziyinəşə hərgiz uqrimaydu!». **12** — Pərgamumdiki jamaətning əlqisigə mundak yazəşin: — «İkki bislik ətkür kiliqi bar Boləşuqi mundak daydu: **13** — Mən sən olturoşan yəni, yəni Xəytanning təhti boləşan jayni bilimən. Xundaktimu, sən Məning namimni qing tutup, həttə sadik guwahqim Antipas makaningda, yəni Xəytan turoşan jayda kətl kilişəjan künlərdimu, Manga kıləşan etiqədingdin tenip kətmidig. **14** Ləkin sanga xu birnəqqə etirazim barki, aranglarda Balaamning təlimigə əgəxkənlərdin bəzilər bolmaqta — Balaam bolsa Baləkkə İsrailərdin butқа atar kurbənlilik kilişəjan gəxni yeyix wə jinsiy buzukluk kilişkə əzduruxni əgətkənidi. **15** Xuningəşə ohxax, silərnin aranglarda Nikolas tərəpdarlırning təlimini tutқанlarmu bar. **16** Xuning üqün, towa kıl Undak kilmisang, yəningəşə tez arida bərip, əşzimdiki kiliqim bilən xularəşə hujum kiliməş. **17** Kuliki barlar Rohtning jamaətlərgə degənlirini anqlisun! Əşlibə kıləşuqlar bolsa yoxurup qəşəşan mənadin berimən wə hər birigə birdin aқ tax berimən. Tax üstidə yəngi bir isim pütüklük bolidu, xu isimni uni qəbul kıləşan kixidin bəxқа həqkim bilməşdu». **18** — Tiyatiradiki jamaətning əlqisigə mundak yazəşin: — «Kəzlıri yalқunlıəşəjan otқа wə putlıri parkirəşə tuqқа ohxaydəşəjan Hudaning

Ooqli mundaq dāydu: **19** — Sening əməlliringni, mehīr-muħəbbitingni, etiķadingni, əjir-hizmitingni wə əswr-takitingni, xundakla ħazirki əməlliringning awwalkidin exip qūxiwatqanlikinimu bilimən. **20** Lekin, sanga xu bir etirazim barki, əzini pəyojəmbər dəp atıwaloqan axu hotun Yizəbəlǵə yol qoyuwatisən. U hotun qul-hizmətkarlırimoǵa təlim berip, ularni jinsiy buzukluk kiliķxa wə butķa atp nəzir kiliñoqan gəxni yeyiķkə azdurmaqta. **21** Mən uningoǵa towa kiliǵudək waķit bərgənidi, lekin u əz buzuklukioǵa towa kiliķni ħalimaydu. **22** Əmdi mana, Mən uni [eojir kesəl] ornioǵa taxlap yatkuzimən wə uning bilən zina kiliǵanlar kiliķxilrioǵa towa kilmisa, ularnımı eojr azabķa qəmdürimən. **23** Uning pəzəntlirininimu əjəllik kesəl bilən urimən. Xu qaoǵda, barlik jamaətlər niyət-nixanları wə kəlbərnı kəzitip təkxtürgiǵining Əzüm ikənlikimni, xundakla Mening ħərbiringlaroǵa kiliǵan əməliyitinglaroǵa yarixa yanduridəoqanlikimni bildi. **24** Lekin, Tiyatiradiki qaloǵanlaroǵa, yəni Mən wə təlimni kəbul kilmioǵanlar (ularning pikri boyiqə, Xəytanning atalmix «qoǵqur sirliri»ni egənmigənlər), yəni silərgə xuni eytiməni: Özüǵlarda bar boləoǵanni Mən kəlgüqə qing tutuǵlar. Üstüǵlaroǵa buningdin baxķa yüknı artmaymən. **26** Oǵəlibə kiliǵuqilaroǵa, yəni əməlliriminı aħirojioǵə qing tutķan kixilərgə bolsa, ularoǵa pütķül əllərgə ħakim bolux ħokukini berimən. **27** Mana bu Atam Manga bərgən ħokukķa ohxax ħokuktu: — «U ularni təmür kaltək bilən padiǵidək baxkurup, sapal kaqilarnı urup qaķķandək tarmar kiliǵıdu». **28** Mən uningoǵa tang yultuzinimu ata kiliǵmən. **29** Kuliķi barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun!»

3 — Sardistiki jamaətning əlqisigə mundaq yazojin: — «Hudaning yəttə Rohi wə yəttə yultuzining İgisi Boləuqı mundaq dāydu: — Sening əməlliringni wə xundakla «ħayat» degən nam-abruyungning barlikini, lekin əməliyəttə əlük ikənlikingni bilimən. **2** Xunga, oyoǵan, seningdə bar boləoǵan, əmma ələy dəp qaloǵan [hislətliringni] küqəyt; qünki Hudayim aldida əməlliringning tügəl əməslikini bildim. **3** Uning üqün [səz-kalamni] kandaq kəbul kiliǵ angliojiningni yadingoǵa kəltürüp, uni qing tutup towa kiliǵın. Lekin oyoǵanmisang Mən oqrıdək üstüǵkə kelimən wə sən kaysi saəttə üstüǵkə kelidəoǵinimni ħərgiz bilməysən. **4** Lekin Sardista əz kiyimlirigə daǵ təǵküzmigən birnaqqə xəhs bar. Ular aķ kiyim kiyip Mən bilən bilə mangıdu, qünki ular buningoǵa layıktı. **5** Oǵəlibə kiliǵuqılar mana xundak aķ kiyimlərnı kiyıdu. Mən ularning namini ħayatlık dəptiridin ħərgiz eqürməymən, bəki ularning namini Atam Hudaning wə Uning pərixtilirining aldida oquk etirap kiliǵmən. **6** Kuliķi barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun!» **7** — Filadelfiyədiki jamaətning əlqisigə mundaq yazojin: — «Mukəddəs wə ħəķikiy Boləuqı, xundakla Dawutning aqkuqioǵa igə Boləuqı, aqsam ħəqkim yapalmaydu, yapsam ħəqkim aqalmaydu degüqi munu ixlarnı dāydu: **8** — Sening əməlliringni bilimən. Sening bir'az küǵing boləoǵq səz-kalamiməoǵa itəət kiliǵining wə namimdin tenip kətmigning üqün, aldingda ħəqkim yapalmaydıoǵan bir ixikni eqip koydum. **9** Mana, Xəytanning sinagogidikilərdin, Yəħudiy əməs turup əzlirini Yəħudiy dəp atıwaloqan yaloǵanları

bolsa xundak aķiwətəkə qalduriməni, ularni kelip sening ayioǵingə bax urıdıoǵan wə Mening seni səyǵənlikimni bilidəoǵan kiliǵmən. **10** Sən Mening səwr-takət yolumdiki səz-kalamimni saķlap əməl kiliǵing üqün bu dunyadiki insanları sinaxķa pütķül yər yüzigə qüxidəoǵan wabalıķ sinaxķning waķit-saiti kəlgəndə seni uningdin saķlap koşıdap kəlimən. **11** Mən pat arida kelimən. Təjiningni ħəqkimning tartıwalımaslıķi üqün, əzüǵdə bar boləoǵanni qing tutķın. **12** Oǵəlibə kiliǵuqını bolsa, Hudayimning ibadəthanisioǵa tüvrük kiliǵmənki, u u yərdin əsla qıķmaydu. Mən uning üstigə Hudayimning namini, Hudayimning xəħirining namini, yəni ərxtn — Hudaning yenidin qüxidəoǵan yengi Yerusalemning namini wə Mening yengi namimni yazımən. **13** Kuliķi barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun!» **14** — Laodikiyadiki jamaətning əlqisigə mundaq yazojin: — «Amin Ataloquı, yəni Sadıķ wə ħəķikiy Guwahıq, Hudaning kainitining kelip qıķixining Səwbəqisi mundaq dāydu: **15** Sening əməlliringni biliməni, sən soquķmu əməs, kizikmu əməs. Mən sening ya soquķ, ya kizik boluxungni ħalayttım! **16** Sən ya soquķ ya kizik əməs, bəki ilman boləoǵanlığın üqün, seni aozımdin ħəq kiliǵmən. **17** Sən bay adəmmən, dələtmən boldum, ħəq nərsigə ħəjətmən əməsmən degining bilən əzüǵning əjerib, biqarə, yoksul, kor wə yalınqə ikənlikingni bilmigəqkə, **18** bay boluxung üqün otta tawlanəoǵan altun, yalınqəlik nomuslukungning yepilixi üqün kiygüzülüxüǵgə aķ kiyim-keqəķ, kərxüǵing üqün kəzlıringgə sürtüxkə tutıyarnı məndin setiwelıxingni nəsiħət kiliǵmən. **19** Mən kimni səysəm, xuning əyibini kərsitip tərbıyiləymən; xuning üqün kizəoǵın kəyüppixip towa kıl. **20** Mana, Mən ħazır ixik aldida turup, ixikni kəkiwatimən. Əǵər bir awazimni anglap ixikni aqsa, uning yenioǵa kirimən. Mən uning bilən, umu Mən bilən billə oǵızalınıdu. **21** Oǵəlibə kiliǵuqını bolsa, Mənmü oǵəlibə kiliǵ, Atamning təhtidə uning bilən birgə olturoǵinimdək, unimu təhtimdə Mən bilən birgə olturuxķa muyəssər kiliǵmən. **22** Kuliķi barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun!»

4 Andin mən qariwidim, mana, asmanda bir ixik eqiklik turatti. Mən tunji kətim anglioǵan kanay awazioǵa ohxap ketidəoǵan awaz manga: «Bu yakķa qıķ, sanga bulardın keyin yüz berixi muķərrər boləoǵan ixlarnı kərsitəy» dedi **2** wə dərħal mən Rohning ilkidə boldum; mana, ərxətə bir təht, təhttə bir zat olturatti. **3** Təhttə olturoǵuning kiyapiti yexil ħaxtax wə kizil kwartsķa ohxaytti. Təhtning qerisini zımrəttək bir ħəsən-ħüsən orap turatti. **4** Təhtning ətrapıda yənə yigirmə tət təht bar idi. Təhtlərdə aķ kiyimlər bilən kiyingən, baxlırioǵa altun taj taķaloǵan yigirmə tət aķsaķal olturatti. **5** Təhttin aqmaķlar qəqip, türlük awazlar wə güldürməmlər anglinip turatti. Təhtning aldida yalkunlap turoǵan yəttə məx'əl kəyüp turatti; bular Hudaning yəttə Rohi idi. **6** Təhtning aldi huddi ħrustaldək parkırap turidəoǵan, süzük əynək dengizdək idi. Təhtning otturısında wə təhtning qerisidə, aldi wə kəyni kəzlər bilən toloǵan tət ħayat məhluk turatti. **7** Birinji məhluk xiroǵa, ikkinji məhluk buķioǵa ohxaytti. Üqinji məhlukning yüzü adəmnıng qırayioǵa ohxaytti. Tətinji məhluk pərwaz kiliwatķan bürkütəkə ohxaytti. **8**

Tet hayat mehluqning hərbirining altdin kaniti bar idi; ularning pütün bədinining qerisi hətta iq tərīpimu kəzlər bilən tolojanidi; ular keqə-kündüz tohtimay: — «Mukəddəs, mukəddəs, mukəddəstur, Bar boləjan, hāzirmu bar həm kəlgüsidimu Boləjuqi, Həmmigə Qadir Pərwərdigar Huda!» — deyixətti. **9** Həyat mehluqlar təhtə olturojan əbədil'əbəd həyat Boləjuqini uluqlap, Uningəja hərmət-xəwət wə təxəkküz izhar kīlojinida, **(aiōn g165)** **10** yigirmə tet əksakal təhtə olturojuqining ayiojəja yikilip əbədil'əbəd həyat Boləjuqijə bax kəyup səjdə kīlattı, tajlirini təhtning aldioja taxlap kəyup, mundək deyixətti: — **(aiōn g165)** **11** «Sən, i Pərwərdigarimiz wə Hudayimiz, Xan-xərap, hərmət-xəhrət wə kudrətək layiktürsən. Qünki Özüng həmmini yaratting, Ularning həmmisi iradəng bilən məwjut idi wə yaritildi!»

5 Andin təhtə olturojuqining ong kəlida iq wə tax tərīpigə hət pütülgən wə yəttə məhür bilən peqətləngən bir oram yazmini kərdüm. **2** Yukiri awaz bilən: «Oram yazmini eqip, peqətlərnı yexixkə kim layiktür?» dəp tolwiojan kəwul bir pərixtinimu kərdüm. **3** Lekin nə ərxətə nə yər yüzidə nə yər astida oram yazmini aqalaydiojan yaki iqigə kəriyalaydiojan heqkim qikmıdi. **4** Oram yazmini eqixkə yaki iqigə karaxkə layik birəsi tepilmiojaqkə, kattik yiojliwəttim. **5** Andin əksakallardin biri mangan: — Yiojlıma! Kəra, Yəhuda kəbilisidin boləjan xir — Dawutning yiltizi Boləjuqi ojalibə kildi; xunga oram yazmini wə uning yəttə peqitini eqixkə U kədir, — dedi. **6** Andin kərisam, təht bilən tet həyat mehluqning arilikida, əksakallar otturısında bir Kəza əra turattı. U yengila boəuzlanəndək kīlattı; Uning yəttə münggüzi wə yəttə kəzi bolup, bu kəzlər Hudaning pütkül yər yüzigə əwətkən yəttə Rohi idi. **7** Kəza berip, təhtə olturojuqining ong kəlidin oram yazmini aldi. **8** Yazmini alojanda, tet həyat mehluq wə yigirmə tet əksakal kəzining ayiojəja yikildi; ularning hərbirining qiltari wə huxbuy bilən tolojan altun qiniliri bar idi (bu huxbuy mukəddəs bəndilərnıng dualiri idi). **9** Ular yengi bir küy eytixti: — «Oram yazmini elixkə, Wə peqətlərnı eqixkə layikşən; Qünki boəuzlandıng Wə hər kəbilidin, hər tildin, Hər milləttin, hər əldin boləjan insanlarnı Əz kəning bədili bilən setiwelip, Hudaəja mənsup kilding. **10** Ularını Hudayimiz üqün bir padixahlıqkə uyuxturup, Kəhınlar kilding. Ular yər yüzidə həküm sürıdu». **11** Andin kərdüm wə mana, təhtning, həyat mehluqların wə əksakalların ətrapida nurojunlojan pərixtilərnıng awazını anglıdim. Uların wə sani tımən ming-tımən ming, milyön-milyön idi. **12** Ular yukiri awaz bilən: — «Boəuzlanəjan kəza kudrət, dələt, danalix, küq-kəwwat, hərmət, xan-xərap Wə mədhıyigə layiktür» deyixətti. **13** Andin mən ərx, yər yüzi, yər astı wə dengizdiki hərbir mehluq wə uların wə iqidə bar boləjanlarnıng həmmisining: — «Təhtə Olturojuqijə wə Kəzəjə Mədhıyə, hərmət, xan-xərap wə həkuk-kudrət əbədil'əbədgiqə mənsup boləjay!» deginini anglıdim. **(aiōn g165)** **14** Tet həyat mehluq «Amin!» dəp jawab kəyturattı, əksakallar yərgə yikilip səjdə kīlattı.

6 Andin Kəza yəttə peqətnıng birini aqkənda, mən kərap turdum. Tet həyat mehluqların birining güldürməmədikə awaz bilən: «Kəl!» deginini anglıdim. **2** Kərdümki, mana bir ak at kəldi! Atkə mingüqinıng kəlida bir ok-ya bar idi; uningəja bir taj berildi. U ojalibə kīlojuqi süpitidə zəpər kuquq üqün jənggə atlandı. **3** Kəza ikkinjə peqətnı aqkənda, ikkinjə həyat mehluqning: «Kəl!» deginini anglıdim. **4** Yənə bir at otturioja qikti, uning rəngi kīpkizili idi. Atkə mingüqigə yər yüzidiki tinliqni elip ketix wə insanlarnı əzara kīrojinıqıqkə selix həkukı berildi. Uningəja yənə qəng bir kiliq berildi. **5** Kəza üqinijə peqətnı aqkənda, üqinijə həyat mehluqning: «Kəl!» deginini anglıdim. Mən kərdümki, mana bir kəra at kəldi. Atkə mingüqinıng kəlida bir taraza bar idi. **6** Tet həyat mehluqning arisidin: — «Bir tawək buəday bir dinariy puləja, Üq tawək arpa bir dinariy puləja setilidu. Əmma zəytun yəojəja wə xarabkə zəwə yətküzmgin!» — deyəndək bir awazını anglıdim. **7** Kəza tətinqi peqətnı aqkənda, tətinqi həyat mehluqning: «Kəl!» deyəndə awazını anglıdim. **8** Kərdümki, mana bir tətirəng atni kərdüm. Atkə mingüqinıng ismi «Əlüm» idi. Uning kəynidin təhtisərə əgixip keliwatattı. Ularəja yər yüzining tətinn birigə həktürmənlıq kīlip, kiliq, aqarqılıq, wəba wə yər yüzidiki yirtkuq haywanlar arkilik adəmnı əltürüx həkukı berildi. **(Hadēs g86)** **9** Kəza bəxinijə peqətnı aqkənda, Hudaning səz-kəlamı üqün wə izqil guwahlık bərgənlıki wəjədin əltürüglərnıng janlırını kurbəngahınıng tegidə kərdüm. **10** Ular kattik awaz bilən nida selixip: — Əy həkımmutlək İgimiz, mukəddəs wə həkikiy Boləjuqi! Sən kəqanojıqə yər yüzidə turuwatkanlarnı sorək kilmay, uların kənimizning intikəminı alməysən? — deyixətti. **11** Uların wə hərbirigə birdin ak ton berildi. Ularəja, əzünglarəja ohxax əltürüldiojan kul-buradərliənglar həm kərinədxilənglarnıng sani toxkuqə əzəjə wəktit aram elixinglar kərek, dəp eytildi. **12** Andin mən Kəza altinijə peqətnı aqkəndə kərdümki, mana dəhəxtlik bir yər təwərxə yūzı bərdi, ku yax bəəyni kəra yungdin tokulojan bəzdək kapkəra rənggə, tolu əy boləsa kənnıng rənggigə kirdi. **13** Ənjür dərihining kattik borənda silkinixidin ənjür ojoliri yərgə təkülgəndək, asməndiki yultuzlarnı yər yüzigə təküldi. **14** Asman huddi oram yazminıng türülginidək əyayib boldi, hərbir taə wə aral ornidin yətkəldi; **15** həmdə dunyadiki padixahlar, mətiwərlər, sərdarlar, baylar, küqlüklər, kullar wə hərələrnıng həmmisi əngkürlərgə wə təərlərnıng kəmarlırioja yoxurundi. **16** Ular təərləjə wə kəram taxlarəja mundək dəp jar saldi: — «Üstiməzgi qüxünglar! Bizni təhtə Olturojuqinıng siymasidin həm Kəzining əzəzpidin yoxurunglar wə saklanglar! **17** Qünki Uların wə dəhəxtlik əzəp küni kəldi, əmdi kim put tirəp turalisun?!».

7 Uningdin kəyin mən kərdümki, tet pərixətə yər yüzining tet bulungida turattı. Ular həkəndək xaməlaning kuruqluk, dengiz həm dəl-dərəhlərgə urulməslıki üqün yər yüzining tet tərīpidin qikədiojan xaməlnı tizginləp turattı. **2** Mən həyat Hudaning məhürini ələjan, kün qikixtin kətürüliwətkən bəxkə bir pərixətini kərdüm. U kattik awaz bilən kuruqluk wə dengizlarnı wəyran kiliq həkukı beriləng axu

töt pərixtigə: **3** «Biz Hudaning kul-hizmətkarlarının pexanisigə məhür baskuq, kurukluk, dengiz wə dəl-dərəhlərnı wəyran kılmanglar!» dəp towlıdı. **4** Mən məhürləngənlərnıng sanını anglıdı — İsaıllarning hərəkəysi kəbılılıridin bir yüz kırık tət ming kixi, yəni: — **5** Yəhuda kəbılısıdin on ikki ming kixi, Rubən kəbılısıdin on ikki ming kixi, Gad kəbılısıdin on ikki ming kixi, **6** Axır kəbılısıdin on ikki ming kixi, Naftalı kəbılısıdin on ikki ming kixi, Manassəh kəbılısıdin on ikki ming kixi, **7** Ximeon kəbılısıdin on ikki ming kixi, Lawiy kəbılısıdin on ikki ming kixi, Issakar kəbılısıdin on ikki ming kixi, **8** Zəbulun kəbılısıdin on ikki ming kixi, Yüsiip kəbılısıdin on ikki ming kixi, Binyamin kəbılısıdin on ikki ming kixi məhürləngənidi. **9** Bu ıxlardın keyin kərdümkı, mana hər əl, hər kəbilə, hər milləttin boləjan, hərñıl tillarda səzlıxıdıəjan san-sanaksız zor bir top halayık təhtning wə Kəzıning alıdı turattı; ularning həmmısıgə aq ton kiydürləng bolup, kəllırıdı horma xahlırı tutkanıdı. **10** Ular yukırı awaz bılan: — «Nıjat təhttə olturoquı Hudayımızə wə Kəzıə mənəsup boləy!» dəp warkırıxattı. **11** Barlık pərixtilər təhtning, aqsaqallarıng wə tət həyat məhlukning ətrəpıə olaxkanıdı. Ular təhtning alıdı yıklıp, Hudaəə səjdə kılip mundak deyıxəttı: — **12** «Amin! Həmd-mədhıyə, xan-xərap, Danalık wə təxəkkür, Hərmət wə küq-kudrət Hudayımızə əbədıl'əbədıgıə mənəsup boləy, amin!» (aion g165) **13** Əmđı aqsaqallardıñ biri mənđın: — Bu aq ton kiydürləng kixilər kım bolıdı, kəyardıñ kəldı? — dəp sorıdı. **14** — Təksır, bu əzlırıgə məlumdur, — dedım. U mangan: — Bular dəlxətlik azab-okubətnı bexıdın etküziip kəlgənlər. Ular tonlırını Kəzıning kənıdı yuyup ap'ak kılojan. **15** Xunga ular Hudaning təhtning alıdı turup, ıbadəthanıdı kəq-kündüz Uning hızmıtıdı bolıdı; təhttə Olturoquı bolsa ularning üstıgə qədırını sayıwən kılıdı. **16** Ular yənə həq aq kəlməydu, həq ussımaydu, ularəə nə aptap, nə pıziəjırıñ ıssık həq urmaydu. **17** Qünkı ularnı təhtning otturıdıdı Kəzə bəkıdu wə həyatlık süyi bulaklırıə elıp barıdu; wə Huda ularnıg hərбір kəz yexını sürtıdu, — dedı.

8 Kəzə yəttıñqı pəqətnı aqkanda, ərxətə yerım səətqə jimjıtlık həktım sürdı. **2** Andın Hudaning alıdı turıdıəjan yəttə pərixtıñı kərdüm. Ularəə yəttə kanay berıldı. **3** Altun huxbuydan tutkən yənə bir pərixtə kelıp, huxbuygəñnıng alıdı turdı. Barlık mukəddəs bəndılərnıng dualırı bıləñ bırıktə təhtnıng alıdıdı altun huxbuygəñ üstıdə [Hudaəə] atəp sunuxkə unıngəə kəp huxbuy berıldı. **4** Wə huxbuyning tütünlırı mukəddəs bəndılərnıng dualırı bıləñ bıllə pərixtıñıng kəlıdın Hudaning alıdıəə kətürıldı. **5** Andın pərixtə huxbuydanni kəlıəə elıp, unı kurbangəhdıki ot bıləñ toldurup, hər yüzıgə attı; xuning bıləñ turlük awazlar, güldürməmlər anglandı, qəqmaqlar qəkıldı wə bır yər təwrəx boldı. **6** Andın kəllırıəə bırıdın kanay tutkən yəttə pərixtə kanaylırını qelıxkə hazırlandı. **7** Bırıñqı pərixtə kanayını qaldı; xuning bıləñ məldür wə ot kən arıxax pəyda bolup hər yüzıgə taxlandı, zemınnıng üqtın bırı keydürlıldı, dəl-dərəhlərnıng üqtın bırı keydürlıldı wə pütkül yexıl ot-qəplər kəydürıldı. **8** İkıñqı pərixtə kanayını qaldı; xuning bıləñ gəyəkı lawuldap kəyüwətkən yəəjan bır təəđək əəyət zor [bır jısım] dengızəə

taxlandı. Dengızning üqtın bırı kənoəə aylandı **9** wə dengızdıki janıwarlarıng üqtın bırı əldı; kəmlərnıng üqtın bırı wəyran boldı. **10** Üqıñqı pərixtə kanayını qaldı; xuning bıləñ əsməndın məx'əldək yəlkunlap yəəjan qəng bır yultuz qüxtı; u dəryalarıng üqtın bırıñıng wə bulaklarıng sulırı üstıgə qüxtı. **11** Yultuznıng ısmı «Kəkrə» ıdı. Sularnıng üqtın bırı kəkrıdək bolup kəttı, sular aqıq bolup kətkəqkə nuroəun adam sudın əldı. **12** Tətıñqı pərixtə kanayını qaldı; xuning bıləñ kuyaxnıng üqtın bırı, əynıng üqtın bırı wə yultuzlarıng üqtın bırı urıldı. Nətıjıdə, kuyax, ay wə yultuzlarıng yoruklukıñıng üqtın bırı kərangəəulaxtı, kündüznıng üqtın bırıdə yorukluk yəkdəlı, kəqıñıng üqtın bırıdımu xundak boldı. **13** Yənə kərdümkı, əsmannıng otturıdıdı uqup kətıwətkən bır bürkütning kəttık awaz bıləñ: — «Kanaynı qelıxkə təmxəlgəñ kəloəjan üq pərixtıñıng kanay awazlırı angıansa yər yüzıdə turuwətkənlarıng həlıəəəə wəy, wəy, wəy!» dəgıñını anglıdı.

9 Bəxıñqı pərixtə kanayını qaldı; mən əsməndın yərgə qüxiip kətkən bır yultuznı kərdüm. Təgı yəq hangəəəə bərıdıəjan kuduknıng aqqukı unıngəəə berıldı, (Abyssos g12) **2** U təgı yəq hangnıng kudukını aqtı. Kuduknıng yəəjan humdannıng ısdək tütün ərləp qıktı. Hangnıng kudukıñıng tütüñıdın kuyax wə kəknı kərangəəulək bəstı. (Abyssos g12) **3** Tütüñnıng ıqıdın yər yüzıgə qekətkə yəəđı. Ularəə yər yüzıdıki qayanlardək qəkıx kütı berıləñıdı. **4** Ularəə yər yüzıdıki ot-qəplərgə wə hərəkəndək əsümlük yəkı dəl-dərəhlərgə zəər yətküzmənglar, pəqət pexanıdıdı Hudaning məhürı bolmıəjan adəmlərgıla zəər kılınglar, dəp eytıldı. **5** Ularəə adəmlərnı əltürıxkə əməs, bəkı bəx əyöıqə kıynaxkə yol kəyuldı; ular yətküzıdıəjan azab adəmnı qayan qəkəndıkdıdək azab ıdı. **6** Xu künlərdə, insanlar əlümnı ızdəydu, ləkın tapalməydu; əlümnı səəjıñıdu, ləkın əlüm ularđın qəkıdu. **7** Qekətkıñnıng kıyapıtı huddı jənggə hazırlənoəjan atlarəə ohxayttı. Bəxlırıdə bolsa altun təjkə ohxaydıəjan bır nərsə bolup, qırayı adəmnıngıgə ohxayttı. **8** Qaqlırı əyallarıng qəqıəə, qıxlırı xırnıng qıxıəəə ohxayttı. **9** Ularıng kəkrıkdıki sawutı təmür sawutlarəəə ohxayttı; kənatlırınıng əwazı jənggə atlarəəjan nuroəun at-hərwarılarnıng əwazıəəə ohxayttı. **10** Qayanlarıngkıgəəə ohxax kuyruklırı wə nəxtərlırı bar ıdı. Adəmnı bəx əy azabkə salıdıəjan küt bolsa kuyruklırıdı ıdı. **11** Ularıñ ıdarəə kılıdıəjan pədıxəhı, yəni təgı yəq hangnıng pərixtıñı bar ıdı. Uning ıbranıyəq ısmı Awaddın; grəkəq ısmı Apolıyon ıdı. (Abyssos g12) **12** Bırıñqı «wəy» etüip kəttı. Mana, buningđın keyın yənə ıkkı «wəy» kəlıdı. **13** Altıñqı pərixtə kanayını qaldı; mən Hudaning alıdıdı altun kurbangəñnıng tət mınggüzıdın qıkkən bır əwaznı anglıdı, bu awaz kanaynı tutkən altıñqı pərixtıgə: — Qəng əfrət dəryasıñıng yəñıdı bəəqləklık tət pərixtıñı bəxət, dedı. **15** Dəl xu səət, xu kün, xu əy, xu yıl üqün hazırlap kəyuloəjan bu tət pərixtə insanlarıng üqtın bırıñı həlak kılıx üqün bəəqlətkın bəxıtıldı. **16** Bularıng atlık ləxkarlər kəxunıñıng sanı ıkkı yüz mılyon ıdı. Ularıng sanıñıng jakarlanəəjanlıkını anglıdı. **17** Əyayıbənə kərunıxətə kəzümgə kərunəñ at wə üstıgə mıngənlər mana mundak ıdı: atlıklarıng kəkrıkdıki sawutı qəəđək kızil, kək yəquttək kək wə gınggürttək

serik idi. Atlarning baxliri xirning bexidək idi; ularning eoǵizliridin ot, tütün wa günggürt qıķıp turatti. **18** Bu üq baladin, yəni atlarning aoǵızidin qıķķan ot wa tütün wa güngürttin insanlarning üqtin biri öltürildi. **19** Qünki atlarning küqi eoǵizlirida wa quyruķlirida idi; ularning quyruķlirining yılanlaroǵa ohxax bexi bolup, bular bilən adəməni zəhimpləndürətti. **20** Qaloǵan insanlar, yəni bu balayi'apətlərdin öltürilməy qaloǵanlar əz qollirining əməllirigə towa ķilmidi, yəni jinlaroǵa, kərəlməs, angliyalmas wa mangalmas altun, kümüx, tuq wa yaqıaq butlaroǵa qokunuxtın waz kəqmidi. **21** Ular katillik, sehırgərlik, jinsiy buzukluk wa oqrılıķlirioǵımı towa ķilmidi.

10 Andin keyin, ərxtin qıxüwatķan yəna bir küqlük pərixtinı kərdüm. U bir parqə bulut bilən yepinoǵan bolup, bexining üstidə bir həsən-hüsan bar idi. Qirayi kuyaxķa, putliri ot tüwrükkə ohxaytti; **2** kolida bir kiqik eqiķlik oram yazma bar idi. U ong putini dengiz üstigə, sol putini kuruklukķa koyup turup, **3** xirning həkrixigə ohxax kəttik awaz bilən warkiridi. U warkirioǵanda, yəttə güldürməmə əz awazlirini anglitip səz ķildi. **4** Yəttə güldürməmə səz kiləanda, degənlirini hatiririlməy bolup turattim. Birəķ asmandin: — «Yəttə güldürməməni eytkənlirini məhürlep, ularni hatiririmə» degən awazni anglidim. **5** Dengiz həm kuruklukning üstidə turoǵan, mən kərgən u pərixte ong kolini asmanoǵa kətürüp, **6** asmanlar həm ularda boləǵanlarning həmmisini, yər-zəmin həm uningda boləǵanlarning həmmisini, dengiz həm uningda boləǵan həmmisini Yaratķuqi, yəni əbədil'əbədgiqə hayət Yaxioǵuqi bilən kəşəm ķilip: — Wakit yəna kəynigə sürülməydu; (aiǵn g165) **7** bəlki yəttinqi pərixte kanay qelix aldidə, yəni awazi anglinix aldidiki künlərdə, Hudaning Əz ķul-hizmətkərliri boləǵan pəyoǵəmbərlərgə hux həwirini yətküzginədə Uning siri tügəlinip, əməlgə axidu, — dedi. **8** Mən asmandin anglijoǵan awaz mənə yəna səzləp: — Berip, dengiz həm kuruklukning üstidə turoǵan pərixtinig kolidiki eqiķlik oram yazmini ələjın, dedi. **9** Mən berip, pərixtinig kiqik oram yazmini mənə berixini soridim. U mənə: — Buni elip yə! Axkəziningni zərdəb ķilidu, birəķ əoǵiz həsəldək tatlik bolidu, dedi. **10** Mən xuning bilən kiqik oram yazmini pərixtinig kolidin elip yədim; dərəkə əoǵizə həsəldək tatlik tetidi, ləkin yəgəndin keyin axkəzinim zərdəb boldi. **11** Xuning bilən mənə: — Sən kəp millətlər, əllər wə hər hil tillarda səzləxidioǵanlar wə padixəhlar toǵrisidiki wəhıy-bexarətlərnı yəna jakarlixing lazim, deyildi.

11 Mənə əlqıgüq həsədə bir komux berilip, mundaķ deyildi: «Barəjın, Hudaning ibadəthanisi, ķurbangəhi wə u yərdə ibadət kiliwatķanlarnı əlqıgin. **2** Ləkin ibadəthanining taxķiriki hoylisini əlqıməy koy, qünki u yər yat taipilərgə berildi, xuning bilən muķəddəs xəhər kirik ikki ay dəpsəndə ķilinidu. **3** Mən ikki guwahqimoǵa ķudrət berimən, xuning bilən ular bəz kiyim kiyip, wəhıy-bexarətlərnı bir ming ikki yüz atmix kün yətküzidu» **4** (bular yər-zəminning Rəbbi aldidə turoǵan ikki tüp zəyturn dərihi wə ikki qiraəoǵandur). **5** Birərsə ularni zəhimpləndürməkqi bəlsa, eoǵizliridin ot pürkülüp qıķıp, düxmənlirini yəp

tügütidu. Ular ni zəhimpləndürməkqi boləǵanlar mənə xundaķ öltürilidu. **6** Ular bexarət-wəhıynı yətküzgən künlərdə yəmoǵur yəoǵurdmasliķķa asmannı etiwetix kudritikə igə; slarnı kənoǵa aylandurux wə hərhil bala-waba bilən yər-zəminni halioǵan wakıtta urux kudritigimu igə. **7** Ularınig guwahliķ wəzıpsı ayoǵılixixi bilən, tegi yoķ həngdin qıķidoǵan diwə ular bilən elixidu wə ularni yəngip öltüridu. (Abyssus g12) **8** Jəsətliri rohiy jəhəttin Sodom wə Misir dəp atilidoǵan xu katta xəhərning əoǵ koqisida yatidu; xu yərdə ularning Rəbbimu krestləngənidi. **9** Hər milləttin, hər kəbilidin wə hər hil tilda səzləxidioǵanlar, hər əldin ularning adəmlər ularning jəsətlirigə üq yerim kün tikilip karəydu wə jəsətlərnig yərlikkə koyuluxioǵa yol koymaydu. **10** Yər yüzidə turuwatķanlar ularning bu halidin huǵallinip, təbriklixip, bir-birigə hədiyələr əwətixidu; qünki bu ikki pəyoǵəmbər yər yüzidkilərnı ķiyınaytti. **11** Ləkin üq yerim kündin keyin, Hudadin kəlgən hayətlik nəpsı ikkiyləngə ķirdi, ular onrindin put tirəp turdi; ularoǵa karəwatķanlarning üstigə qong bir kərkunq qıxti. **12** Andin ular ikkəyləngə ərxtin kəlgən: — «Bu yakķa qıķ!» degən yukiri bir awazni angliđ; xuning bilən ular düxmənlirining kəz aldidə bir bulut iqidə asmanoǵa kətürildi. **13** Dəl xu sət iqidə xiddətlik yər təwrəx yüz bərdi, xəhərning ondin biri gumran bolup, yəttə ming kixi həkək boldi. Qaloǵanliri dəkkə-dükkigə qəməp, ərxteki Hudani uluoǵıxti. **14** Ikkinqi «way» etüp kətti; mən, üqinqi «way» kelixkə əz ķaldi. **15** Andin yəttinqi pərixte kəniyini qaldi; ərxte yukiri awazlar anglinip mundaķ deyildi: — «Dunyaning padixəhliķi Pərwərdigarimiz Wə uning Məsihinig padixəhliķi boldi, U əbədil'əbədgiqə həküm süridu». (aiǵn g165) **16** Hudaning aldidə əz təhtliridə oltureǵan yigirmə tet əksəkəl yərgə yıķilip bax koyup, Hudaəoǵa səjdə ķilip mundaķ deyixti: — **17** «Xükürlər eytimiz sangə, I bar Boləuqi wə bar boləǵan Həmmigə Qədir Pərwərdigar Huda, Qünki ular kuđritignı kolungəoǵa elip, Həkümunigni yürgüzüxxə baxlıding. **18** Əllər əzəpələngənidi, Əmdı Səning əzəziping yetip kəldi! Əlgənlərnı sorəķ kilix, Qul-hizmətkərlirig boləǵan pəyoǵəmbərlərnı, Muķəddəs bəndilərnı, Təwən yəki katta bolsun nənigdin kərkəǵanlarnı in'amioǵa igə kilix, Yər yüzini həkək kiləǵanlarnı həkək kilix wakıtı kəldi». **19** Andin Hudaning ərxteki ibadəthanisi eqildi wə uning əhdə sanduķi ibadəthanida kəruñdi; qəķmakķlar, türlik awazlar, güldürməmələr, yər təwrəx wə dəhətlik məldür boldi.

12 U qəoǵda, ərxte əjayip bir karamət pəyda boldi — u kuyaxni yepinqəlijoǵan, putlirining astida ay, bexida on ikki yultuzluk təj bar bir ayal idi. **2** U həmilərdə bolup, toloǵəķ yəp tuoxux azabida dəpəyəd kətürdi. **3** Andin ərxte yəna bir əlamət kəruñdi — mənə, yəttə bəxlik, on münggüzlük, yəttə bexida yəttə təj bar boləǵan qong bir kizil əjdihə turatti. **4** U kuyruķi bilən asmandiki yultuzlarning üqtin birini süpürüp, ularni yər yüzigə qəruwətti. Əjidihə tuəyay dəp qaloǵan ayal yəngiggen həman uning balisini yalmap yutuwətməķqi bolup uning aldidə turdi. **5** Ayal bir bala, yəni pütün əllərnı təmür hasisi bilən padiqidək bəķidoǵan bir əoǵ tuədi. Bala bolsa Hudaning wə

Uning təhtining aldioqa ojaqqida elip qikildi. **6** Ayal qelga qaçti; u yərdə uning 1260 kün bekilixi üqün uningöja Huda tərpidin hazirlap qoyulojan bir jay bar idi. **7** Andin ərxətə jəng boldi. [Bax pərixətə] Mikail wə uning pərixtiliri əjdihə bilən jəng kijoqli turdi; əjdihəmu əz pərixtiliri bilən ularoqa etildi. **8** Lekin u üstünlük kazinalmidi, uningöja wə pərixtilirigə ərxətə turuxça orun kalmidi. **9** Xuning bilən zər əjdihə, yəni Iblis wə Xəytan dəp atalojan, pütün jahanni azdurucuqi həliki kədimiy yilan yər yüzigə taxlandi. Uning pərixtilirimu uning bilən tang taxlandi. **10** Andin mən ərxətə yukiri bir awazning mundak degənlikini anglidim: — «Kəldi Hudayimizning nijatlikli, kudriti, padixahlilik wə Uning Məshihining hokukul! Qünki kerindaxlirimizning üstidin Hudayimizning aldidə keqə-kündüz xikayət kilip turojan xikayət kijoquqi ərxetin taxliwetildi; **11** kerindaxlar uning üstidin Kozining kəni wə ularning guwahlik sezi bilən ojalib kəldi; Ular həttə elmüni keziga ilmay əz jenini əziz kərmidi. **12** Xuning üqün, xadlininglar, əy ərxlər wə ular də turuwatqalar! Lekin həlinglaroqa way, əy yər wə dengizlar! Qünki Iblis üstinglaroqa qixti; Waqtning əz qalojanlikini bilgəq, Ojəzəp-kəhri bilən kəldi!». **13** Əjdihə ezining yər yüzigə taxlanoqanlikini kərtip, oqul balini tuoqjan ayalni qooqlaxka baxlidi. **14** Ayalning yilanning yüzidin daldilinixi, qəldə əzi [üqün hazirlanoqan] məkanoqə beripbir məzgil, ikki məzgil wə yerim məzgil bekilsun dəp xu yərgə uqup ketixi üqün, uningöja yooqan bir bükrütning ikki qənit berildi. **15** Andin yilan ayalning arqisidin aozzi bilən dəryadək su pürküp, uni səl bilən ekitip yoqatmaqqi boldi. **16** Lekin zemin ayaloqa yərdəm kilip, aozzini eqip, əjdihə aozzidin pürküp qikaroqan dəryani yutuwtətti. **17** Uning bilən əjdihəning ayaloqa kattik ojazipi kelip, uning qaloqan nəsl, yəni Hudaning əmlirigə əməl kilip, Əysaning guwahlikini tutkan pərxəntiliri bilən jəng kijoqli kətti; u dengiz sahili üstidə turatti.

13 Andin, dengizdin on münggüzlik, yəttə baxlik bir diwining qikiwatkanlikini kərdüm. Uning hər bir münggüzidə birdin taj bar idi, hər bir bexidə kupurluk namliiri yeziklik idi. **2** Mən kərgən su diwə yilpizə oyxaytti, putliri eyikning putlirioqa, aozzi bolsa xirning aozziə oyxaytti. Əjdihə uningöja əz kudriti, təhti wə zor hokukini bərdi. **3** Diwining baxliridin biri əjəllik yarilanoqandək turatti. Lekin, bu əjəllik yara sakəyojanidi. Pütkül dunya diwigə həyranuhas bolup uningöja [əgəxti]. **4** Əjdihə diwigə [səltənətlik] hokuk bərgəqək ular əjdihəə qokunuxti. Ular yənə diwigimu qokunup: — Diwining tangdixi barmu? Uning bilən kimmu elixalisun? — dedi. **5** Diwigə təkəbburluk wə kupurluk kilidioqan əoziz berildi; uningöja kirik ikki ay ix kərxikə hokuk berildi. **6** U Hudaəja kupurluk kijoqli — Uning namioqa wə Uning dərgahioqa, xundakla ərxni məkən kijoqanlaroqa kupurluk kijoqli aozzini aqti. **7** Uning muqəddəs bəndilərgə kərxə jəng kilip, ularning üstidin ojalib kelixigə yol qoyuldi; hər kəbilə, hər millət, hər hil tilda səzlixidioqan əllərgə həkümrənlik kilix hokukü uningöja berildi. **8** Yər yüzidikilərnin həmmisi — ələm apiridə boləqandin buyan boozulini boləqan Kozining həyatlik dəptirigə nami yezilmioqanlar bolsa, uningöja səjdə kilidu. **9** Kuliki barlar, buni

anglisun! **10** «Tutkun bolidu» dəp bekitilənler qokum tutkun bolidu, «kiliqlinidu» dəp bekitilənler qokum kiliqlinip elidu». Muqəddəs bəndilirining səwri-təkti wə etiqađi mana xu ixlarda məlum bolidu. **11** Mən yərdin qikiwatkan yənə bir diwini kərdüm. Uning koziningkidək kikiq ikki münggüzi bar idi, lekin awazi əjdihəningkidək qixatti. **12** U awwalki diwigə wakaliten uning pütin hokuküni yürgüzüp, yər yüzini wə uningda turuwatkanlarni əjəllik yarisi sakəyoqan awwalki diwigə qokunduridu. **13** U zor məjizilik əlamətlərnə kərsitətti, həttə kixilərnin kəz aldidə əsməndin yər yüzigə oyaqoduratti. **14** U awwalki diwigə wakaliten kərsitixkə hokuklandıruləqan əlamətlər bilən yər yüzidə turuwatkanlarni azdurup, ularoqa «kiliq bilən yarilanoqan, lekin tirik qaloqan» degən awwalki diwigə atəp bir but-həykəl yasəp tikləxni tapilidi. **15** Diwining but-həykiligə nəpəs kergüzüp, uningöja uni səzliyələydioqan kilix wə uningöja qokunmioqanlarning həmmisini əltürgüzüz kudriti berildi. **16** U təwən wə katta, bay wə kəmbəəşəl, hər wə kullarning həmmisini ong kəli yəki pəxənisigə taməja basturuxka məjburlidi. **17** U yənə bu taməja, yəni diwining nami yəki uning namidiki rəqəm besiləqanlardin bəxkə həküm bilən sə setiwəlməydu yəki satəlməydu, dəp bekitti. **18** Məna bu yərdə həkəmət bar. Əkil-parasiti barlik kixilər diwining rəkimini hesablap bəksun; qünki bu rəqəm bir adamning rəkimə bolidu. Uning rəkimə 666dur.

14 Andin mən kərdümki, mana, Kəza Zion təoqi üstidə turatti. Uning yenidə pəxənisigə Əz nami wə Atisining nami yeziləqan bir yüz kirik tət ming kixi bar idi. **2** Əsməndin huddi [xarkirəp ekijəwatkan] nuroqun sularning awazidək wə kattik güldürməməning awazidək bir awazni anglidim. Mən anglioqan awaz yənə qiltərqilər qiltərlərnə qəloqan awəzoqa oyxaytti; **3** həliki kixilər təhtning, tət həyat məhlukning wə əksəqəllarning aldidə yəngi bir küyni eytixti. Bu küyni [günəhlirining] bədili təlinip bu dunyadin əzəz kilinoqan kixilərdin bir yüz kirik tət mingdin bəxkə həküm əginəlməytti. **4** Ular ayallar tərpidin günəhə buləqanmioqan, qünki ular pak ədəmlərdur. Kəza nəgə barsə, ularmu Uningöja əgixip xu yərgə baridu. Ular bədəl bilən insanlari arisidin Hudaəja wə Kəzioqə həsulning tunji məwisidək bolux üqün setiwəlinoqan. **5** Ular əyibsiz bolup, aozzidin həq yəloqan səz qikməydu. **6** Andin mən əsməning otturisidə uqup yürgən bəxkə bir pərixtni kərdüm. Uningöja yər yüzidə turuwatkanlaroqa, yəni hər bir əl, kəbilə, hər hil tilda səzlixidioqanlar, hər millətlərgə elip yətküzixi üqün mənggülik hux həwər tapxuruldi. (aīōnios g166) **7** U yukiri awaz bilən: — Hudadin kərkənglar, Uni uluəqlanglar! Qünki Uning sət kilix saiti yetip kəldi; əsmənni, zeminni, dengizni wə su buləqlirini Yarətküqioqə səjdə kilinglar! — dəytti. **8** Uning kəynidin ikkinqi pərixətə kelip mundək dedi: «Ojulidil Kəttə xəhər Babil ojulidi, u əz zina-buzukluqning səwdəlik xərabini pütkül əllərgə iqküzəng». **9** Aldinqi ikki pərixətnin kəynidin yənə bir pərixətə, yəni üqinqi pərixətə yukiri awaz bilən mundək dedi: — «Kimdikim diwigə wə uning but-həykiligə qokunsa, uning taməjisini pəxənisigə yəki kəlioqə qəbul kilsə, **10** Hudaning kəhərnin əbjəx kilinmioqan səp xərabini Uning ojazipi bilən

toloqan kədəhtə iqidu. U mukəddəs pərixtilərnə wə Kozining aldidə ot wə güngürttə kiynilidu. **11** Ularning kiynilixiridən qıkkən is-tütəklər əbədil'əbəd pırkırap turidu; diwigə wə uning but-həykiligə qoqunəqlər yaki uning namining taməjisini qəbul kıləqlər qəqə-kündüz aramlıq bolmaydu». (aiōn g165) **12** Mukəddəs bəndilirining səwri-təki-ti wə etikadi mana xu ixlarda məlum bolidu. **13** Mən yənə asmanda mundaq bir awazni anglidim: — «Bu səzni yaz: «Buningdin keyin Rəbdə wəpat bolup əlgənlər bəhtliktur! — Durus, dəydu Roh, — ular hazır əz ixliridən tohtap aram alalaydu. Qünki kıləqlər əməlliri ularə qəxiq kelidu»». **14** Mən kərdümki, mana bir pərqə aq bulut, bulutning üstidə bexiəqə altun tay kiygən, qolida ətkür bir orəqəq tutqan İnsan'əqliəqə ohxaydiəqlən birsi olturatti. **15** İbadəthanidin baxqə bir pərixte qikiq, bulutning üstidə Olturoquəqlə yuqiri awaz bilən: — Orəqəqni sal wə oruxqə baxla! Qünki orma waqti kəldi, yər yüzidiki ziraətlər pixip yetildi, dedi. **16** Bulut üstidə Olturoquəqlə orəqəqni yər yüzigə saldi wə yər yüzidiki ziraətlər oruldi. **17** Ərxte boləqlən ibadəthanidin yənə bir pərixte qikti. Uningmu ətkür bir orəqəq bar idi. **18** Arqidinla, otni baxkuridiəqlən yənə bir pərixte qurbangahqin qikiq, ətkür orəqəq tutqan pərixte qəqləri awaz bilən: — Ətkür orəqəqni selip, yər yüzidiki üzüm telining sapaklırini yəqləwə, qünki üzümli pixip yetildi, — dedi. **19** Buning bilən pərixte orəqəqni yər yüzigə saldi wə yərdiki üzüm telining mewilirini yəqləwə, Hudaning kəhrinining qong xarab kəqləqəq təxlidi. **20** Xəhərnəning sirtidiki xarab kəqləqəqidiki üzümlər dəssilip, xərbətləri qən bolup, atning tizginigə qikiqidiəqlən egizlikte üq yüz qəqirim yirəqləqəqə aqti.

15 Asmanda zor həm karamətlik yənə bir əlamətni, yəni ahirki yəttə balay'əpətni tutup turoqlən yəttə pərixtilərnə kərdüm (ahirki balay'əpətni dəyilixtikə səwəb, Hudaning əzəpəni bilən ahirlixidu). **2** Mən yənə ot arilax əynək dengizdək bir kərtünəxni həm əynək dengizning üstidə turoqlən, diwə wə uning but-həykili wə namining rəkimni üstidən əqləb kəqləqlərnə kərdüm. Ularning kəlliridə Huda bərgən qiltarlar bolup, **3** ular Hudaning qul-hizmətkəri boləqlən Musaning küyini həm Kozining küyini eytxatti: — «Uluq wə karamət Səning kıləqlərlərnə, I Həmmigə Qadir Pərwərdigər Huda, Yəqləwəqlərnəq adil wə həktur, I pütkül əllərnəq Padixah! **4** I Pərwərdigər, kim Səndin qorqmaydiəqlən, Nəmingni uluqləwəqlərnəq bolalısın? Qünki biridinbir mukəddəs Əzizəqləwəqlərnəq; Barlıq əllər əldingəqlə kelidu, Səngə səjdə kılıdu; Qünki həqkəni yəqləwəqlərnəq axkarə boldi». **5** Bu ixlərdən keyin, mən kərdümki, mana ərxteki ibadəthana, yəni həküm-guwahlıq qədiri əqildi! **6** Yəttə balay'əpətni əz ilkidə tutqan yəttə pərixte pəqiz, pərkiqap turidiəqlən libas kiygən, kəksigəq altun kəməp bəqləqlərnəq qəlda ibadəthanidin qikti. **7** Təp həyat məhləqəqni bir yəttə pərixte qəbədil'əbəd yəxaydiəqlən Hudaning kəhrini bilən toloqlən yəttəq qinini bərdi. (aiōn g165) **8** İbadəthana Hudaning xan-xəripə wə kudritidin tütün bilən lıq teldi. Yəttə pərixtilərnəq yəttə balay'əpətni ayaqləwəqləwəqləwəqlə, həqkim ibadəthaniəqlə kiraləmdə.

16 Xuningdin keyin, ibadəthanidin kərtürəqlən yuqiri bir awazning yəttə pərixte qə: «Bəringlər, Hudaning kəhrini toloqlən yəttə qinini yər yüzigə təkəqlərlər!» deqənlikni anglidim. **2** Biringisi bərip qənidikini yər-zəminiəqlə təkti. Buning bilən diwining taməjisini bəsiləqlən wə uning but-həykiligə qoqunəqlərdə birhəl yirginəqlik həm əzəbləq qəqə-qəhərt pəyda boldi. **3** İlkinəqlə qinidikini deqəwəqlə təkti; deqiz süyi əlkinəq kəniəqlə ohxax qəniəqlə aylandı wə iqidiki pütün janlıqlər əldi. **4** Üqinqisi qinidikini dəryə wə buləqlərnəq suliriəqlə təkti; ularning süyümü qəniəqlə aylandı. **5** Andin mən sulərnəq pərixtilərnəq mundaq deqənlikni anglidim: — «Muxundaq həkümliəri qikiqirəqləndə adil boləqlənsən, I hazır bar Boləqləwəqlə, bar boləqlən Mukəddəs Boləqləwəqlə! **6** Muxu ədəmlər mukəddəs bəndilər wə pəyəqləwəqlərnəq qəniəqlə təkəqlənləni wəjdin, Sən ularəqlə qikili kən bərding. Ular xuningəqlə layıqlər». **7** Andin qurbangahqin əwəbən: — «Xundaq, i Həmmigə Qadir Pərwərdigər Huda, Həkümliərnəq həq wə adildur» — deqənlikni anglidim. **8** Tətinəqlə qinidikini quyaxning üstigə təkti; buning bilən quyaxqə insanlənə ot bilən ərtigili kudərt bərdi. **9** Xuning bilən insanlər dəhəqləqlik kizikəq ərtəldi; biraq ular həq towa kıləmdə wə bu balay'əpətlərnəq İgisi boləqlən Hudani uluqləwəqlərnəq orniəqlə Uning nəmini qəroqəxti. **10** Bəxinəqlə qinidikini diwining təhtigə təkti; diwining padixahlıqini qərangəqləwəqlə basti, kixilər əzəblin tillirini qixləxti **11** wə əqrək-əzəbi wə qəqə-qəzəblirini deqəstidin ərxteki Hudani kupurləq kılıp qəroqəxtip, kilmixliriəqlə həq towa kılıxəmdə. **12** Altinqisi qinidikini uluq Əfrət dəryəsiəqlə təkti; xu həman künqikəxtin kəlidəqləwəqlərnəq padixahlərnəq yolini həzirləqləwəqlə dəryəning süyi quridi. **13** Andin mən əjdihəning, diwining wə sahta pəyəqləwəqlərnəq əqliridən qikkən pəqizəqlə ohxaydiəqlən üq napək roqləni kərdüm. **14** Bular məjizilik əlamətlərnəni kərsitidiəqlən jinlərnəq roqləri bolup, pütkül yər yüzidiki padixahlərnəni Həmmigə Qadir Hudaning dəhəqləqlik künidiki jənggəq jəm kılıxəqlə ularning yəniəqlə qikiq kətiwəttətti **15** («mana, Mən əqrəkəq kəlimən! Yəqləwəqləq məngməsləq, nomusi kərtünməsləki üqün, kiyimlərnəni qing sakləp, səgək turoqlənlər bəhtliktur!»). **16** Əmdə [napək roqlər] [padixahlərnəni] ibraniyəqə «Həməgeddon» deyilidiəqlən yərgəq jəm kildi. **17** Yəttinqisi qinidikini həwəqlə təkti; ərxteki ibadəthanidin, təhtin yuqiri bir awaz kərtürəqləwəqlə: «İx taməm boldi!» deyildi. **18** Xuan qəqməqlər qəqildi, türülək əwəzlər wə gildürməmlər əqləndə wə dəhəqləqlik bir yər təwərx yüz bərdi; insanlər yər yüzidə əpərdəq boləqləndən bərip bənqiləq dəhəqləqlik yər təwərx həq bolup bəqmiəqlənəndi. **19** Kəttə xəhər üqəq bəldüni; hərqəysi əllərdiki xəhərlərmu əqlitildi. Xuning bilən kəttə xəhər Babil Hudaning yadiəqlə qəqip uning əxəddiy kəhrlik xarəbi bilən toloqlən kədəh uningəqlə bərdi. **20** Barlıq arallər əzini qəqurup əqləy bəldi, təqlərləmu yəq boldi; **21** İnsanlərnəq üstigə hər bir danisi bir talənt əqlirlikte kəlidəqlən məldür əsməndin yəqlədi. Məldür əpəti xundaq dəhəqləqlik boldiki, ədəmlər əpətnəq dəstidin Hudani kupurləq kılıp qəroqəxti.

17 Yəttə qinisi bar yəttə pərixtilərnəq bir kəlip, mənəq səzləp: — Bu yərgəq kəl, nuroqlən sular üstidə olturoqlən qong pəhixəq əyalning tərtidiəqlən jəzasini sənəq

kørsitip qoyay. **2** Yەر yuzidiki padixahlar uning bilən buzukluk etküdiki, yەر yuzidiki uning buzuklukining xarabidin mast boluxti, — dedi. **3** Xuning bilən u pərixətə meni Rohning ilkidiki haləttə bir qelgə elip bardı. U yərdə yəttə baxlik, on mungguzluk, piütin əzayini kupurluk namliiri kaplıoqan bir tok kizil diwining üstidə olturoqan bir ayalni kərdüm. **4** Ayal səsün wə tok kizil kiyim kiyyən bolup, altun, kimmətlik yaqut wə mərwayitlar bilən pərdazanoqanidi. Qolida yirginlik nomussizliklar wə öz buzuklukining nijasətliri bilən toloqan bir altun kədəh bar idi. **5** Pexanisiğə bir sir — «Katta Babil, pahixilərnə wə dunyadiki pütüklü yirginlik nomussizliklarning anisi» degən nam pütüklük idi. **6** Mən ayalning muqəddəs bəndilərnərnə keni wə Əysəoğə guwahlik bərgüqilərnərnə keni bilən mast boləqanliqini kərdüm. Uni kərüp tolimu təəjjüp kilip intayin həyran qaldim. **7** Pərixətə manga mundaq dedi: — «Nemigə həyran qalding? Ayalning wə uni kətürüp turoqan yəttə baxlik, on mungguzluk diwining sirini sanga eytip berəy. **8** Sən kərgən diwə bir zamanlarda bar idi, hazır yok; uzun ötməy tegi yok hangdin qikip, halakətə qarap mandidu. Yər yuzidə turuwatqanlar — dunya apiridə boləqandin buyan isimliiri həyatlik dəptirigə pütülmigən kixilar diwini kərüp intayin həyran qalidu. Qünki u bir zamanlarda bar idi, hazır yok, ləkin yənə pəyda bolidu. (Abyssos gl2) **9** Mana buni qüxinixkə lazim boləqan həkəmt: — yəttə bax bolsa u ayal olturoqan yəttə təoğə, xundakla yəttə padixahkə wəkillik kilidu. **10** Bularning bəxi yiqiləqan, birsi bar, yənə biri tehi kəlmidi. U kəlgəndə pəkət əzla wəqit turalaydu. **11** Burun bar boləqan, əmdi hazır yok boləqan diwining əzi səkkizinqi padixahdur, xundakla u həm yəttisidin biri bolup halakətə qarap mandidu. **12** Sən kərgən on mungguz on padixahdur. Ularning padixahlikliri tehi yok, əmdi ularoğə diwə bilən billə bir sətlik padixahlik həkukü berilidu. **13** Bu padixahlar bir oy, bir niyyətə bolup əz kudriti wə həkuklirini diwigə berixidu. **14** Diwə wə padixahlar birlixip Kozioğə qarxi jəng kilidu. Kozə ularning üstidin oqalib kelidu, qünki U rəblərnərnə Rəbbi, padixahlarning Padixahidur. Uning bilən birgə turoqanlar bolsa qakiriloqan, tallanoqan wə Uningoğə sadik boləqanlardur». **15** Pərixətə manga yənə: — Pahixə ayal üstidə olturoqan, sən kərgən sular bolsa millətlər, əzərə toplaxqan nuroqan kixilar, əllər wə hər hil tillarda səzləxidəqan kixilərdur. **16** Sən kərgən on mungguz wə diwə bu pahixə ayaldin nəprətlinidu, uni talan-taraj kilip yalinqaqar koyidu, uning xəxini yəp, əzini otta kəydüridu. **17** Qünki Huda Əz səz-kalamliiri əməlgə axkuqə, axu [on padixahning] kəngligə Əz iradisini ijra kilip, bir qararda tohtixip padixahlik həkukünü diwigə berix niyyətini saldi. **18** Sən kərgən ayal yər yuzidiki padixahlar üstidin həkümranlik kilidəqan katta xəhərdur, — dedi.

18 U ixlardan keyin mən qong həkukluk yənə bir pərixətinəgə əsmandin qüxuwatqanlikini kərdüm. Yər yuzi uning julalilikidin yorup kətti. **2** Pərixətə yukiri awaz bilən mundaq warkiridi: — «Ojulidi! Katta xəhər Babil ojulidi! Əmdi u jinlarning makani, hər bir napak rohlarning solakhanisi, Hər bir məkrüh wə yirginlik kuxlarning solak-qangisi boldi! **3** Qünki barlik əllər

uning zina-buzuklukining səwdalik xarabidin iqxiti; Yər yuzidiki barlik padixahlar uning bilən buzukluk etküzüxti, Yər yuzidiki sodigərlər uning əyx-ixritining əlwəqilikidin beyixti». **4** Əsmandin yənə bir awazni anglidim: — «I Mening həlkim, uning gunahliroğə xerik bolmaslikinglar üqün, Həm uning bəxiqə qüxidəqan balayı'apətlərgə uqrimaslikinglar üqün, uning iqidin qikinglar! **5** Qünki uning gunahliiri pələkkə yətküdək dəwilinip kətkən, Huda uning həqkanıyəsizliklirini esigə aldı. **6** U baxkilaroğə yandurojindək uning kiləqinini əzīgə yandurunglar; Uning kilimlxiliroğə muwapik ikki həssə qoxlap kayturinglar; U [baxkilaroğə] əbjəx kilip bərgən kədəhtə uningoğə ikki həssə koyuk əbjəx kilinglar. **7** U əzini qanqilik uluqloqan bolsa, Qanqilik əyx-ixrəttə yaxioqan bolsa, Uningoğə xunqilik kiynilix wə dərd beringlar; U kənglidə: «Mən tul əməs, bəli təhtə olturoqan hanixməni; Mən dərd-ələmni əsla kərməymən» degini tüpəylidin, **8** Bu wəjədin bir kün iqidila uningoğə qüxidəqan balayı'apətlər, Yəni ölüm, dərd-ələm wə aqarqilik kelidu, U ot bilən kəydürülidu; Qünki uni sorəq kiləuqi Pərwərdigər Huda kudrətliktur!». **9** Uning bilən buzukluk kiləqan wə uning bilən əyx-ixrəttə yaxioqan yər yuzidiki padixahlar uni ertigən otning is-tütəklirini kərgənə, uning halioğə qarap yioqə-zar kətürüxidu. **10** Ular uning tartiwatqan əzabidin kərkəp, yirəktə turup dəyduki: — «Way isit, way isit, i katta xəhər! Aq Babil, küqlük xəhər! Qünki bir sət iqidila jazayig bəxiqəgə qüxtil» **11** Yər yuzidiki sodigərlərmu uning üstidə yioqə-zar kilixidu. Qünki əmdi ularning kəmidiki yük-mallirini, **12** yəni altun-kümüş, kimmətlik yaqutlar, ünqə-mərwəyit, nəpis libas rəht, səsün rəht, yipək, tok kizil rənglik gəzmal, hərhil huxbuy turunj yaoqaqar, pil qixi buyumliiri, əng esil yaoqəq, tuq, təmür wə marmərlərdin ixləngən hilmuhil buyumlar, **13** xuningdək kowzaqdarqin, tetitkular, huxbuy, murməkki, məstiki, xarab, zəytun meyi, aq un, buqday, kala, qoy, at, hərwa wə insanlarning tənliiri wə janliiri degən mallirini setiwalidəqan kixi yəktur. **14** ([I Babil], jəning mastanə boləqan esil mēwilər səndin kətti, Barlik həxəmətlük wə həywətlik mal-dunyalirig səndin yəqəldi. Ular bularni əmdi hərğiz tapalmaydu!) **15** Bu mallarni setip beyioqan sodigərlər bolsa xəhərnərnə tartiwatqan əzabidin kərkəp, yirəktə turup uning üstidə yioqə-zar kilixip dəyixiduki: — **16** «Way isit, way isit, i katta xəhər! Nəpis libas rəhtlərgə, səsün wə tok kizil rənglik gəzmallaroğə orilip, Altun, kimmətlik yaqutlar wə ünqə-mərwəyitlar bilən bezaləngən! **17** Bir sət iqidila xunqə katta bayliqlar wəyran boldi! Barlik kəmə hojayinliiri, kəmidiki barlik yoluqlar, kəmiqlər wə dengizoğə tayinip jan bəkidəqanlarning həmmisi yirəktə turup, **18** Uni ertigən otning is-tütəklirini kərüp: — Bu katta xəhərgə kaysi xəhər təng kələlisun? — dəp pəryad kətürüxti. **19** Ular baxliroğə topa qeqip, pəryad kətürüxtip, yioqə-zar kilixip: — Way isit, way isit, u katta xəhər! U arqilik, uning dəlitidin, dengizdə kəmi bərlər beyioqanidi! Bir sət iqidila wəyran boldi bu xəhər! — dəyixidu. **20** — «Uning bəxiqə kəlgənlərdin xadlininglar, Əy ərx, ay muqəddəs bəndilər, rosullar wə pəyoğəmbərlər! Qünki Huda silərnərnə dawəynglərdiki həkümni uning üstidin qikəroqan!». **21** Andin, küqlük bir

pərixta tūgmən texioja ohxax yojan bir taxni kətürüp, dengizəja taxlap mundaq dedi: — «Mana xundak xiddət bilən, Katta xəhər Babil oqulitilidu, U kaytidin kərümmaydu! **22** Qiltarqilarning, sazqilarning, Nəyqilər wə sunayqilarning awazi seningdə kaytidin hərgiz anglanmaydu, Hərhil hünərni kilidiojan hünərwan seningdə kaytidin hərgiz tepilmaydu, Tūgməningmu awazi seningdə kaytidin hərgiz anglanmaydu, **23** Hətta qiraçning yoruki seningdə kaytidin hərgiz yorundaydu, Toy boluwatқан yigit-kizning awazi seningdə kaytidin hərgiz anglanmaydu; Qünki sening sodigərliring yər yüzidikiərbalar bolup qıktı, Barlık əllər sening sehıř-əpsunliringəja aldandı; **24** Pəyoqəmbərləning, muqəddəs bəndiləring [təkülğən qanliri], Xundakla yər yüzidə barlık kiroqin boləjanlarning qanlirimu uningda tepildi».

19 Bu ixlardin keyin, ərxətə zor bir top adəmləring warkıraxlıridak bir awazni anglidim. Ular: — Həmdusana! Nijat, xan-xərap wə kudrət Hudayimizoja mənəsupur! **2** Qünki Uning həkümliri hək wə adildir; U yər yüzini əz buzukluğu bilən buzojan qong pahixining üstidin həküm qıqırıp, Əz kıl-hizmətkarlırining kəning intikamini uningdin aldi, — deyixətti. **3** Ular ikkinqi kətim: — «Həmdusana!» deyixti. Uningdin qıqқан is-tütəklər əbədil'əbədigiqə purkiraydu! (aion g165) **4** Yigirma tət aqsakal wə tət həyat məhluq yərgə yikilip: — «Amin! Həmdusana!» dəp, təhtə olturojan Hudaəja səjdə kilixti. **5** Andin təhttin kətürilğən bir awaz mundaq dedi: — «əy uning barlık kıl-hizmətkarliri, Uningdin kərkiəjan kattılar bolsun, təwənlər bolsun, Həmminglar Hudayimizni mədhıyilənglar!» **6** Andin zor bir top adəmləring awazioja, nuroqun sularning xarkırixioja, kattıq güldürməmləning güldürlixigə ohxax bir awazning mundaq dəğənilikini anglidim: — «Həmdusana! Həmmigə Qadir Pərwədigar Hudayimiz səltənət kildi! **7** Xadlinayli, təntənə kilayli wə uni mədhıyiləp uluqıyayli! Qünki Kozining toy-mərikə küni yetip kəldi, Kız ezini təyyar kildi!» **8** Kızəja kiyix üqün pakiz, parkirap turidiojan nəpis libas berildi (nəpis libas bolsa muqəddəs bəndiləring həkkanıy əməlliridur). **9** Andin, [pərixta] manta: — Munu sezlərnı hatiriliwal: — «Kozining toy ziyapıtiga qakırilojanlar bəhtliktur!» — dedi. U manta yənə: — Bular Hudaning həkikiy sezliridur, — dedi. **10** Mən uningəja səjdə kılqılı ayiojoja yikildim. Lekin u: — Hərgiz undak kılma! Məmmu Hudaning sən wə əysəja guwahlik bərgüqi kerindaxlıring bilən ohxax kıl-hizmətkarmən. Hudaəjila ibadət kıl! Qünki wəhıy-bexarətning roh-mahıyiti bolsa əysa həkkidə guwahlik berixtur, — dedi. **11** Andin kərdümki, asman eqildi wə mana, bir aq at turatti; üstigə mingüqining bolsa nami «Sadik» wə «Həkikiy» bolup, U həkkanıylik bilən həküm qıkiridu wə jəng kilidu. **12** Uning kəzliri ot yalkunioja ohxaytti, bexida nuroqun taji bolup, tenidə Əzidin baxqa həqkim bilməyiojan bir nəm pütüklük idi. **13** U uqisioja kənoja miləngən bir ton kiyganidi, Uning nami «Hudaning Kalamı» dəp atilidu. **14** Uning kəynidin əgixip keliwatқан ərxteki koxunlar bolsa, aq atlarəja mingən, ap'ak, pak nəpis kanap libas bilən kiydürilğənidi. **15** Uning aqzidin etkür bir kiliq qıqip turatti; U buning bilən barlık əllərnı uridu; U ularni təmür kaltək bilən padıqidək baqıdu; U

Həmmigə Qadir Hudaning dəhxətlik ojazipining «xarab kəlqiki»ning qaylıgüqisidir. **16** Uning toni wə yotisi üstigə «Padıxahlarning Padıxahi wə rəbləning Rəbbi» dəgən nəm yeziləjanidi. **17** Andin mən kuıyaxning iqidə turojan bir pərixtni kərdüm. U asmanın otturısida uquwatқан barlık kuıxlarəja yukiri awaz bilən: —Kelinglar, Hudaning katta ziyapıtiga yiojilinglar! **18** Padıxahlarning, sərdarlarıning wə palwanlarıning, atlarıning wə ularəja mingənləring, xundakla barlık ət igilirining, kuılarıning həm hərləning, kattılarning həm təwənləring gəxlirini yanglar! — dedi. **19** Xuning bilən mən diwə, yər yüzidiki padıxahlər wə ularning koxunlirining atқа Mingüqi həm Uning koxuni bilən jəng kılıx üqün toplanəjanlikini kərdüm. **20** Əmdi diwə wə uningəja wakalitən məjizilik əlamətlərnı kərsətkən sahta pəyoqəmbərnıng hər ikkisi tutuwelindi (sahta pəyoqəmbər xə əlamətlər bilən diwining taməjisini kobul kıləjan həm də uning bət-həykiliga qokunəjanlarnı azdurup yürgənidi). Ular ikkisi gınggürt yenıwatқан ot kəligə tirik taxlandı. (Limmə Pyr g3041 g4442) **21** Kəlojini bolsa atқа Mingüqining aqzidin qıqқан kiliq bilən kırildi. Barlık pütün uqar-qanatlar bularning gəxi bilən yər toyundi.

20 Uningdin keyin, kolıda tegi yok hangning aqkuqi wə yojan zənjir tutқан bir pərixtning əsməndin qıxıuwatқанlikini kərdüm. (Abyssos g12) **2** Pərixta əjdihani, yəni İblis yaki Xəytan deyilidiojan həliki kədimiy yilanni tutup, ming yillik zənjirləp koydi. **3** Uning ming yil toxkuqə əllərnı azdurməsliki üqün, uni tegi yok hangəja taxlap hangning aqzini etip pəqətlıwətti. Bu waqıtlardin keyin, u waqıtnəqə koyup berilixi muqərrər. (Abyssos g12) **4** Andin mən təhtlərnı wə ular da olturojanlarnı kərdüm. Ularəja həküm kılıx həkuki berilğənidi. Mən yənə, əysəja bərgən guwahlikı wəjdin wə Hudaning sez-kalamı wəjdin kallisi elinojanlarning janlirininu kərdüm. Ular diwigə wə uning bət-həykiliga qokunmiojan, uning taməjisi pəxanisigə wə kəlioja urulmiojanlar idi. Ular tirilip, Məshil bilən birliktə ming yil həküm sürdi **5** (əlgənləring kaləjanliri ming yil toxmiəuqə tirilməydu). Bu dəsəpki tirilix idi. **6** Dəsəpki tirilixtin nesiwə boləjanlar bəhtlik wə muqəddəstür; ikkinqi əlümning bularnı ilkiqə elix həkuki yoktur. Ular Hudaning wə Məshing kəhlinliri bolidu wə Uning bilən birliktə ming yil həküm süridu. **7** Ming yil toxkanda, Xəytan zindandin boxitilip, **8** yər yüzining tət bulungidiki əllərnı, yəni Gog wə Magognı azdurux wə ularni jəng kılıxqa bir yərgə toplxaxa qıkidu. Toplanəjanlarning sani dengiz sahilidiki kumdək sanaksız bolidu. **9** Ular yər yüzidiki kəng tüzlənglikkə qıqip, muqəddəs bəndiləring bargahını, yəni Huda səyidəjan xəhərnı muhəsirigə alidu. Lekin əsməndin ot yeşip, ularni yutuwetidu. **10** Ular ni azdurojan İblis bolsa diwə bilən sahta pəyoqəmbər keyıwatқан ot wə gınggürt kəligə taxlinip, u yərdə keqə-kündüz əbədil'əbədigiqə kiyinidu. (aion g165, Limmə Pyr g3041 g4442) **11** Uningdin keyin, qong bir aq təht wə uningda Olturoqunı kərdüm. Asman bilən zəmin Uning yüzidin ezini kaqurup, ular turojan jay hərgiz tepilməydu. **12** Mən yənə katta bolsun, yaki təwən bolsun, əlgənləring həmmisining təhtning aldidə turojanlikini kərdüm.

Kitablar eqildi; andin yənə bir kitab — «Hayatlik dəptiri» dəp atolojan kitab eqildi. Ölgənlərgə kitablarda hatiriləngini boyıqə əz əməliyyitigə qarap həküm kilindi. **13** Dengiz ezidə əlgənlərnə tapxurup bardı, əlüm wə təhtisaramu əzlıridiki əlgənlərnə tapxurup berixti. Hərkinning üstigə əz əməliyyitigə qarap həküm kilindi. (Hadēs g86) **14** Andin əlüm wə təhtisara ot kəligə taxlandi. Mana ikkinqi əlüm — ot kəlidur. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) **15** Kimning ismining «Hayatlik dəptiri»də yezilmiojanliqi baykalsa, ot kəligə taxlandi. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Andin, yengı asman wə yengı zeminni kərdüm; qünki burunki asman wə zemin etüp kətkənədi, dengizmu məwjut bolmıdi. **2** Muqəddəs xəhərning, yəni Hudadin qıkkan, huddi əz yigitigə toy pərdazlırını kilip hazırlanəjan kizdək yengı Yerusalemməng ərxtin qıxüwatkanlıknı kərdüm. **3** Ərxtin yukıri kətürülgən bir awazning mundak degənlikini anglıdim: «Mana, Hudaning makani insanlarning arisididur; U ular bilən billə makanlıxıp turidu, ular Uning həlki bolidu. Huda Əzimu ular bilən billə turup, ulaning Hudasi bolidu. **4** U ularning kəzlıridiki hər tamqə yaxni sürtidu; əmđi əlüm əsla bolmaydu, nə matəm, nə yioqə-zar, nə qayoju-əlmə bolmaydu, qünki burunki ixlar etüp kətti». **5** Təhtə Olturojuqi: — Mana, həmmını yengı kilimən! — dedi. U mənə yənə: Bularnı hatiriliwall Qünki bu səzlər həkikij wə ixənqliktur, — dedi. **6** U yənə mənə mundak dedi: — «Ix tamam boldı! Mən «Alfa» wə «Omega»durmən, Muqəddimə wə Hatimə Əzümdurmən. Ussiojan hərkingmə hayatlik süyining bulikidin həksiz berimən. **7** Ojəlibə kıləjuqi hərkim bularəja mirashorluk kilidu; Mən uning Hudasi bolimən, umu Mening oqulum bolidu. **8** Ləkin kərkunqaklar, etikədislar, yirginliklər, kətilar, buzukluk kıləjuqilar, səhırgərlər, butpərsələr wə barlik yalojanlırəja bolsa, ularning kismiti ot bilən giingürt yenip turuwatkan kəldur — bu bolsa ikkinqi əlümdür». (Limnē Pyr g3041 g4442) **9** Ahirkı yəttə balayı'apət bilən tolojan yəttə qınıni tutkan yəttə pərixtidin biri kelip, mənə səzlər: — Kəl! Sənə Kəzining jorisi bolidiojan kizni kərsitip koyay, — dedi. **10** Andin u mənı Rohning ıqıdə boləjan halda yoojan wə egiz bir taqqa elip koydı. U yərdin mənə Hudadin qıkkan muqəddəs xəhər Yerusalemming ərxtin qıxüwatkanlıknı kərsətti. **11** Uningdə Hudaning xan-xəripı bar idi, uning julasi intayin kimmətlık gəhərning, yexil yakuttək yaltiriojan hrustalning julasioja ohxaytti. **12** Uning qong həm egiz sepili bar idi; sepilning on ikki dərwezisi bolup, dərwezılarda on ikki pərixte turatti. Hərbir dərwezining üstigə Israillarning on ikki kəbilisidin birining ismi yeziləjanıdi. **13** Məxriək tərıpıdə üq dərwaza, ximal tərıpıdə üq dərwaza, jənub tərıpıdə üq dərwaza wə məoqrıp tərıpıdə üq dərwaza bar idi. **14** Xəhərning sepilining on ikki ul texi bolup, ularning üstigə on ikki isim, yəni Kəzining rosulining ismliri pütüklüktur. **15** Mənə səz kıləjan pərixtingning kolıdə xəhərnı, uning dərweziliri wə uning sepilini əlqəyđiojan altun qomux əlqigüq həsa bar idi. **16** Xəhər tət qasa bolup, uzunlukı bilən kənglikı ohxax idi. Pərixte xəhərnı həsa bilən əlqıdi — on ikki ming stadiyon kəldi (uzunlukı, kənglikı wə egizlikı təngdur).

17 U sepilnimu əlqıdi. Sepilning [kəlinlikı] insanlarning əlqəm birlikı boyıqə, yəni xu pərixting əlqımı boyıqə bir yüz kırık tət jəynək kəldi. **18** Sepilning kurułuxı bolsa yexil yakuttin, xəhər əynəkək süzük sap altundin bina kılinojanıdi. **19** Xəhər sepilining ulliri hərhil kimmətlık yakutlar bilən bezəlgəniđi. Birinqi ul tax yexil yakut, ikkinqisi kək yakut, üçinqisi həkik, tətinqisi zumrət, **20** bəxinqisi kizil həkik, altınqisi kizil kaxtax, yəttinqisi serik kwarts, səkkizinqisi sus yexil yakut, tokkuzinqisi topaz, oninqisi yexil kwarts, on birinqisi sesün yakut wə on ikkinqisi piroza idi. **21** On ikki dərwaza on ikki mərwayit idi, demək dərwezılarning hərbi birdin mərwayittin yasalojanıdi. Xəhərning oqol yoli əynəkək süzük sap altundin idi. **22** Xəhərdə həqkəndək ibadəthana kərmidim, qünki Həmmigə Kədir Pərwərdigar Huda wə Kəza uning ibadəthanasidur. **23** Xəhərning yorutuluxı üçün kuyaxka yaki ayəja mohtaj əməs, qünki Hudaning xan-xəripı uni yorutkanıdi, uning qırioqi bolsa Kəzidur. **24** Əllər xəhərdiki yoruklukta yüridu; yər yüzidiki padixahlar xanuxəwkıtni uning iqigə elip kelidu. **25** Uning dərweziliri kündüzdə hərgiz takalmaydu (əməliyəttə u yərdə keqə zadi bolmaydu). **26** Hərəkəysi əllərnıng xanuxəwkıti wə hərmət-ızziti uning iqigə elip kelinidu. **27** Hərəkəndək haram nəsə wə hərəkəndək yirginlik ixlarnı kıləjuqi yaki yalojanlık kıləjuqi uningəja kirəlməydu; pəkət nami Kəzining hayatlik dəptiridə yeziləjanlarla kirəlydu.

22 Andin [pərixte] mənə hrustaldək parkırak hayatlik süyi ekıwatkan dəryanı kərsətti. Dərya Hudaning wə Kəzining təhtidin qıkkan bolup, **2** xəhərning oqol yolınınə otturisidə ekıwatkanıdi. Dəryaning bu tərıpıdə wə u tərıpıdimu on ikki hil mēwə beridiojan, hər ayda mēwəlyđiojan hayatlik dərihi bar idi; dərahning yopurmaklıri əllərnıng xıpası üçün idi. **3** Lənət degən əmđi bolmaydu; Hudaning wə Kəzining təhti xəhərning iqıdə bolup, Uning kul-hizmətkərliri Uning hizmət-ıbaditidə bolidu. **4** Ular Uning jamalini kəridu; Uning nami ularning pexanilirigə pütüklük bolidu. **5** U yərdə əsla keqə bolmaydu, nə qıraq nuriəja, nə kuyax nuriəja mohtaj bolmaydu. Qünki Pərwərdigar Huda ularning üstidə yoridu, ular əbədil'əbədgiqə həküm süridu. (aiōn g165) **6** Pərixte mənə: — Bu səzlər həkikij wə ixənqliktur; pəyoəmbərlərnıng rohlirining Rəb Hudasi yekın kəlgüsıdə yüz berixi muqərrər boləjan ixlarnı Əz kul-hizmətkərlirəja kərsitix üçün, pərixtisini əwətti, — dedi. **7** («Mənə, pat yekında kelimən! Bu kitabtiki bexarətnıng səzlırını tutkuqi kixi bəhtliktur!») **8** Bularnı angliəjuqi wə kərgüqi mən Yuhəmməmən. Bu ixlarnı angliəjinimda wə kərginimda, bularnı mənə kərsətkən pərixte səjdə kıləjli ayioqi aldioja yikildim. **9** Ləkin u mənə: — Hərgiz undak kılma! Mənmu Hudaning sən wə kərinədxlıring boləjan pəyoəmbərlər bilən ohxax kul-hizmətkərimən. Hudaəjıla ibadət kıl! — dedi. **10** U mənə yənə: — Bu kitabtiki bexarətnıng səzlırını peqətlimə; qünki bularning waqti yekın kəldi. **11** Kəbiəhlik kıləjuqi kixi kəbiəhlikni kılıwərsun; pəskəx kixi bolsa pəskəxlikte turıwərsun; həkkanıy kixi bolsa həkkanıylikini yürgüzıwərsun; pak-muqəddəs kixi bolsa pak-muqəddəslikte turıwərsun, — dedi. **12** «Mənə, pat yekında kelimən! Hərkinning

amaliyitigə qarap beridijonimni Özüm bilən billə elip kelimən. **13** Mən «Alfa» wə «Omega», Birinçi wə Ahirkı, Mukəddimə wə Hatimə Özümdurmən». **14** Hayatlık dərihining mewisidin nesip bolux wə dərweziliridin xəhərgə kirixkə muyəssər bolux üqün tonlirini yuoqanlar bəhtliktur! **15** Xəhərnin sirtidikilər — itlar, sehırgərlər, buzukluk kılouqilar, qatillar, butpərəslər, yaloqanqilikka huxtar bolqanlar wə əməl kılouqilardur. **16** «Mənki Əysa jamaətlərni dəp silərgə bu ixlarning guwahlikini yətküzüx üqün pərixətəmni əwəttim. Dawutning Yiltizi həmə Nəsli, Parlak Tang Yultuzidurmən!» **17** Roh wə toyi bolidioqan kız: «Kəl!» dəydu. Angliouqi: «Kəl!» desun. Ussiouqi hərkim kəlsun, halioqan hərkim hayatlık süyidin həksiz iqsun. **18** Mənki bu kitabtiki bexarətning səzlrini angliqanlaroqə guwahlik berip agahlandurimənki: kimdikim bu səzlərgə birmemini qoxsa, Huda uningə bu kitabta yeziloqan balayi'apətlərni qoxidu. **19** Kimdikim bu bexarətlik kitabning səzlrinin birər səzni elip taxlisa, Hudamu uningdin bu kitabta yeziloqan hayatlık dərihidin wə mukəddəs xəhərdin bolidioqan nesiwisini elip taxlaydu. **20** — Mana, bularoqə agah-guwaqə Bərgüqi bolsa mundak dəydu: — «Xundak, pat yekında kelimən!» — «Amin! Kəl, ya Rəb Əysa!» **21** Rəb Əysa Məsiqning meqir-xəpkiti barlık mukəddəs bəndilər bilən billə boləqay, amin!

*Muqəddəs xəhərnin, yəni Hudadin qıqqan, huddi öz yigitigə toy pərdazlırını qılıp
hazırlanoqan kızdək yengi Yerusalemining ərxtin qüxüwatqanlıqni kərdüm. Ərxtin yuqiri
kötürülgən bir awazning mundaq degənlikini anglidim: «Mana, Hudaning makani
insanlarning arisididir; U ular bilən billə makanlixip turidu, ular Uning həlqi bolidu.
Huda Əzimu ular bilən billə turup, ularning Hudasi bolidu.»*

Wəhij 21:2-3

Reader's Guide

Uyghur tili at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Uyghur tili at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Uyghur---Uyghur-Bible-Pinyin/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abysos

Luka 8:31
Rimliklaroqa 10:7
Wəhiy 9:1
Wəhiy 9:2
Wəhiy 9:11
Wəhiy 11:7
Wəhiy 17:8
Wəhiy 20:1
Wəhiy 20:3

aidios

Rimliklaroqa 1:20
Yəhuda 1:6

aiōn

Matta 12:32
Matta 13:22
Matta 13:39
Matta 13:40
Matta 13:49
Matta 21:19
Matta 24:3
Matta 28:20
Markus 3:29
Markus 4:19
Markus 10:30
Markus 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
Yuhanna 4:14
Yuhanna 6:51
Yuhanna 6:58
Yuhanna 8:35
Yuhanna 8:51
Yuhanna 8:52
Yuhanna 9:32
Yuhanna 10:28
Yuhanna 11:26
Yuhanna 12:34
Yuhanna 13:8
Yuhanna 14:16

Rosullarning paaliyətliiri 3:21
Rosullarning paaliyətliiri 15:18
Rimliklaroqa 1:25
Rimliklaroqa 9:5
Rimliklaroqa 11:36
Rimliklaroqa 12:2
Rimliklaroqa 16:27
Korintliklaroqa 1 1:20
Korintliklaroqa 1 2:6
Korintliklaroqa 1 2:7
Korintliklaroqa 1 2:8
Korintliklaroqa 1 3:18
Korintliklaroqa 1 8:13
Korintliklaroqa 1 10:11
Korintliklaroqa 2 4:4
Korintliklaroqa 2 9:9
Korintliklaroqa 2 11:31
Galatyaliklaroqa 1:4
Galatyaliklaroqa 1:5
Əfəsusluklaroqa 1:21
Əfəsusluklaroqa 2:2
Əfəsusluklaroqa 2:7
Əfəsusluklaroqa 3:9
Əfəsusluklaroqa 3:11
Əfəsusluklaroqa 3:21
Əfəsusluklaroqa 6:12
Filippiliklaroqa 4:20
Kolossiliklərgə 1:26
Timotiyoja 1 1:17
Timotiyoja 1 6:17
Timotiyoja 2 4:10
Timotiyoja 2 4:18
Tituska 2:12
İbraniylaroqa 1:2
İbraniylaroqa 1:8
İbraniylaroqa 5:6
İbraniylaroqa 6:5
İbraniylaroqa 6:20
İbraniylaroqa 7:17
İbraniylaroqa 7:21
İbraniylaroqa 7:24
İbraniylaroqa 7:28
İbraniylaroqa 9:26
İbraniylaroqa 11:3
İbraniylaroqa 13:8
İbraniylaroqa 13:21
Petrus 1 1:23

Petrus 1 1:25
Petrus 1 4:11
Petrus 1 5:11
Petrus 2 3:18
Yuhanna 2 1:217
Yuhanna 2 1:2
Yəhuda 1:13
Yəhuda 1:25
Wəhiy 1:6
Wəhiy 1:18
Wəhiy 4:9
Wəhiy 4:10
Wəhiy 5:13
Wəhiy 7:12
Wəhiy 10:6
Wəhiy 11:15
Wəhiy 14:11
Wəhiy 15:7
Wəhiy 19:3
Wəhiy 20:10
Wəhiy 22:5

aiōnios

Matta 18:8
Matta 19:16
Matta 19:29
Matta 25:41
Matta 25:46
Markus 3:29
Markus 10:17
Markus 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
Yuhanna 3:15
Yuhanna 3:16
Yuhanna 3:36
Yuhanna 4:14
Yuhanna 4:36
Yuhanna 5:24
Yuhanna 5:39
Yuhanna 6:27
Yuhanna 6:40
Yuhanna 6:47
Yuhanna 6:54
Yuhanna 6:68

Yuhanna 10:28
Yuhanna 12:25
Yuhanna 12:50
Yuhanna 17:2
Yuhanna 17:3
Rosullarning paaliyatliri 13:46
Rosullarning paaliyatliri 13:48
Rimliklaroşa 2:7
Rimliklaroşa 5:21
Rimliklaroşa 6:22
Rimliklaroşa 6:23
Rimliklaroşa 16:25
Rimliklaroşa 16:26
Korintliklaroşa 2 4:17
Korintliklaroşa 2 4:18
Korintliklaroşa 2 5:1
Galatiyaliklaroşa 6:8
Tesalonikaliklaroşa 2 1:9
Tesalonikaliklaroşa 2 2:16
Timotiyoşa 1 1:16
Timotiyoşa 1 6:12
Timotiyoşa 1 6:16
Timotiyoşa 2 1:9
Timotiyoşa 2 2:10
Tituska 1:2
Tituska 3:7
Filemonoşa 1:15
Ibraniylaroşa 5:9
Ibraniylaroşa 6:2
Ibraniylaroşa 9:12
Ibraniylaroşa 9:14
Ibraniylaroşa 9:15
Ibraniylaroşa 13:20
Petrus 1 5:10
Petrus 2 1:11
Yuhanna 1 1:2
Yuhanna 1 2:25
Yuhanna 1 3:15
Yuhanna 1 5:11
Yuhanna 1 5:13
Yuhanna 1 5:20
Yəhuda 1:7
Yəhuda 1:21
Wəhiy 14:6

eleēse

Rimliklaroşa 11:32

Geenna

Matta 5:22
Matta 5:29
Matta 5:30
Matta 10:28
Matta 18:9
Matta 23:15
Matta 23:33
Markus 9:43

Markus 9:45
Markus 9:47
Luşa 12:5
Yaqup 3:6

Hadēs

Matta 11:23
Matta 16:18
Luşa 10:15
Luşa 16:23
Rosullarning paaliyatliri 2:27
Rosullarning paaliyatliri 2:31
Korintliklaroşa 1 15:55
Wəhiy 1:18
Wəhiy 6:8
Wəhiy 20:13
Wəhiy 20:14

Limnē Pyr

Wəhiy 19:20
Wəhiy 20:10
Wəhiy 20:14
Wəhiy 20:15
Wəhiy 21:8

Sheol

Yaritilix 37:35
Yaritilix 42:38
Yaritilix 44:29
Yaritilix 44:31
Qəl-bayawandiki səpər 16:30
Qəl-bayawandiki səpər 16:33
Kənanun xərhi 32:22
Samu'il 1 2:6
Samu'il 2 22:6
Padixahlar 1 2:6
Padixahlar 1 2:9
Ayup 7:9
Ayup 11:8
Ayup 14:13
Ayup 17:13
Ayup 17:16
Ayup 21:13
Ayup 24:19
Ayup 26:6
Zəbur 6:5
Zəbur 9:17
Zəbur 16:10
Zəbur 18:5
Zəbur 30:3
Zəbur 31:17
Zəbur 49:14
Zəbur 49:15
Zəbur 55:15
Zəbur 86:13
Zəbur 88:3
Zəbur 89:48

Zəbur 116:3
Zəbur 139:8
Zəbur 141:7
Pənd-nəsihətlər 1:12
Pənd-nəsihətlər 5:5
Pənd-nəsihətlər 7:27
Pənd-nəsihətlər 9:18
Pənd-nəsihətlər 15:11
Pənd-nəsihətlər 15:24
Pənd-nəsihətlər 23:14
Pənd-nəsihətlər 27:20
Pənd-nəsihətlər 30:16
Həkmət toplioşuqi 9:10
Küylərnin küyi 8:6

Yəxaya 5:14
Yəxaya 7:11
Yəxaya 14:9
Yəxaya 14:11
Yəxaya 14:15
Yəxaya 28:15
Yəxaya 28:18
Yəxaya 38:10
Yəxaya 38:18
Yəxaya 57:9
Əzakiyal 31:15
Əzakiyal 31:16
Əzakiyal 31:17
Əzakiyal 32:21
Əzakiyal 32:27
Hoxiya 13:14
Amos 9:2
Yunus 2:2
Həbakkuk 2:5

Tartaroō

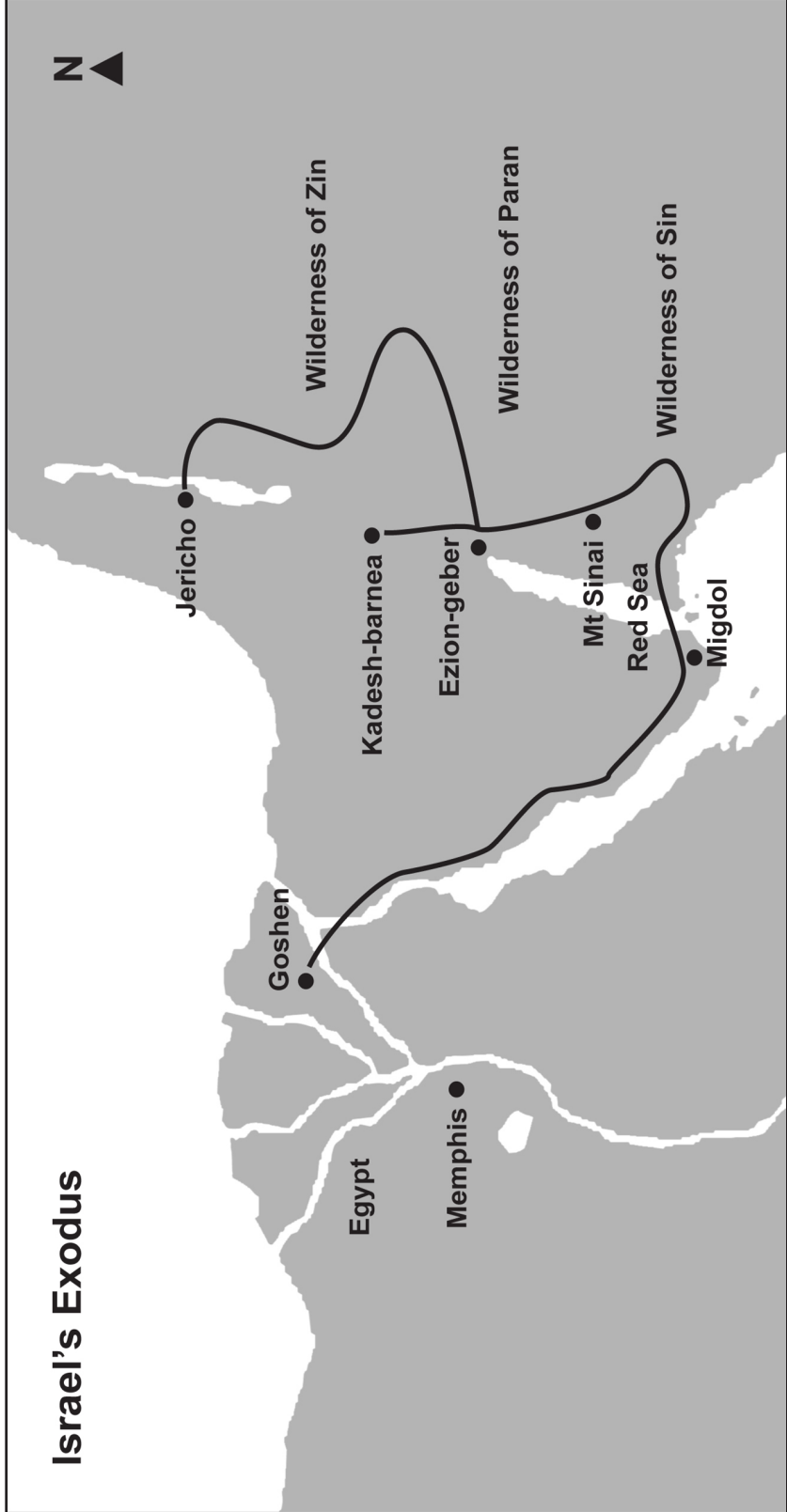
Petrus 2 2:4

Questioned

Petrus 2 2:17

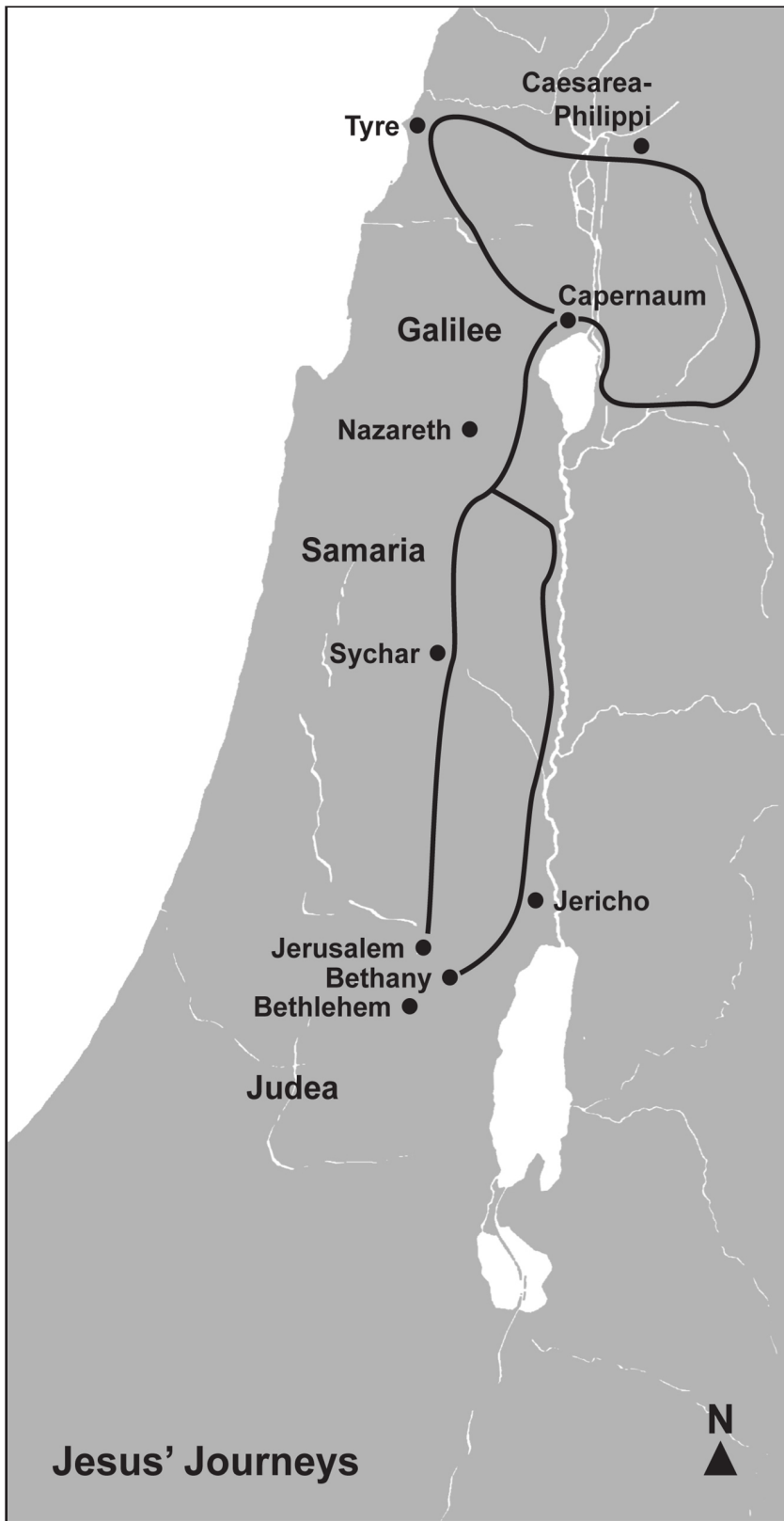
*Etikadi boloqaaqqa, Huda Ibrahimi uningoa miras siipitidə barməqı boləjan zeminəja berixə qəqıroqanda, u itaat qıldı;
u kəyərgə barıdıqanlıkıni bilməy turup yoloqa qıktı. - İbraniylarəja 11:8*

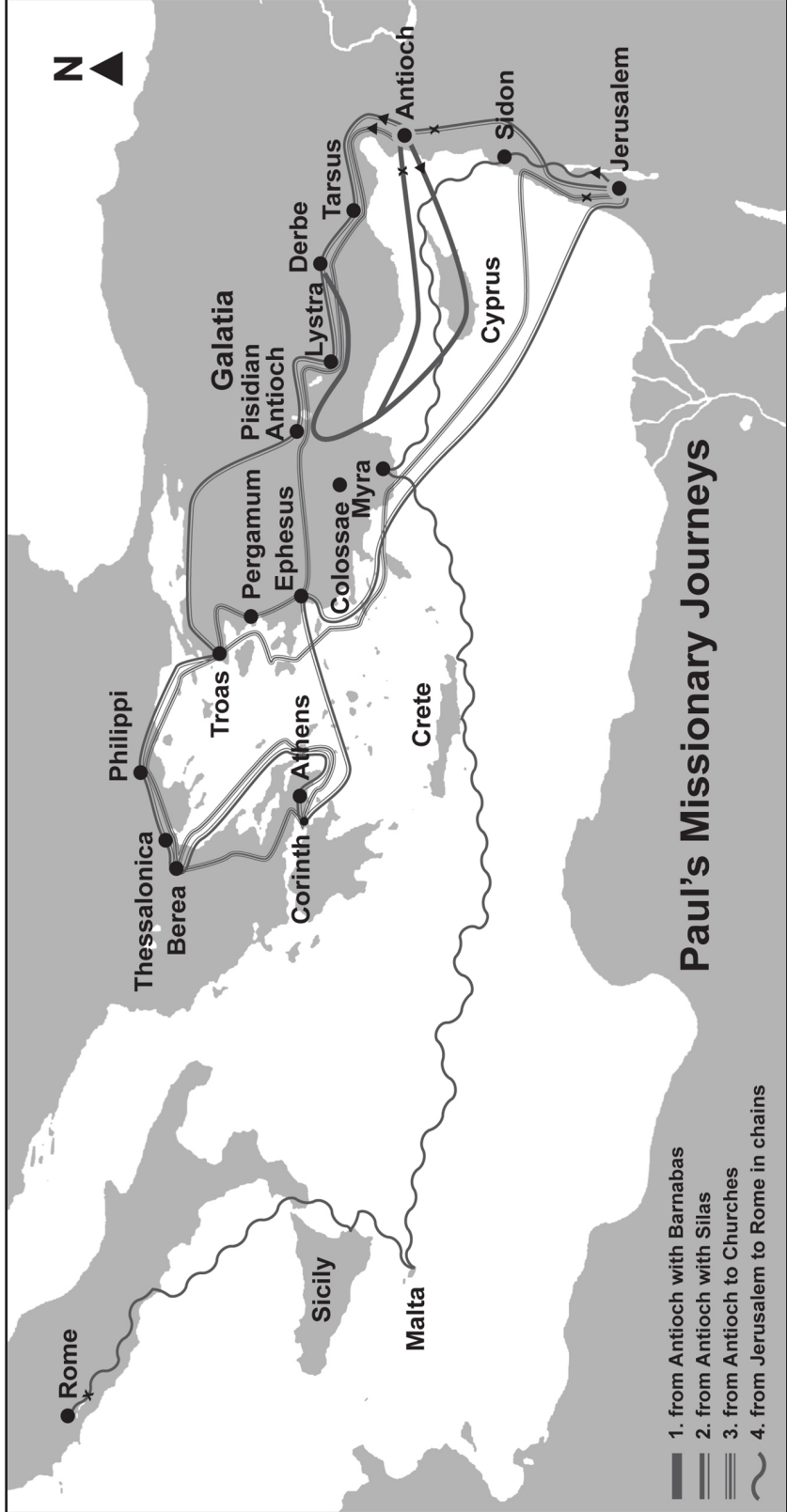
Israel's Exodus

Әмма Пирәwn һәлкни кетixкә қояғандин кейин, Филестиәләрning земинидики yol yeқin болситиму, Етуда ularни xu yol билән бахлимиди; қiңки u: «һәлкim jәnggә uғrap қалса, қорқup пuxayман қилип, Мисирәя yenip кетixи mumkin» дәп оyлиғаниди. - Мисирдин қилxix 13:17

Qünki Insan' o'jlimu dər wəqə xu yolda kəpqlik mening hizmitimda bolsun deməy, balki kəpqlikning hizmitida bolay wə jenimni pida qılıx bədtligə nuroqun adamlarni hərlükkə qıkray dəp kəldi. - Markus 10:45

Rosultukça tallap qakiriloqan, Hudaning hux hawirini jakarlatxka ayrip tayinlangan, Masih Əysaning kuli bolagan manki Pawlustin salam! - Rimliklarğa 1.1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- 1956 Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyrd in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyrd in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ▶			Genesis 1:26 - 2:3		
How are we sinful? ▶			Romans 5:12-19		
Where are we? ◀			Innocence		
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	
Who are we? ▶	God	Father	John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	
		Son	God's perfect fellowship		
		Holy Spirit			
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people		Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing			
		Deceased unbelieving			
	Angels	Holy			
		Imprisoned			
		Fugitive			
		First Beast			
		False Prophet			
	Satan				
Why are we? ▶			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7		

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise		
Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers			
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
Luke 16:22 Blessed in Paradise				
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				
			Revelation 20:13 Thalaasa	Matthew 25:41 Revelation 20:10
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			Revelation 19:20 Lake of Fire	Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
			Revelation 20:2 Abyss	

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Uyghur tili at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you,"* John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Xuning üqün, berip pütkül allarni [özümge] muhlis kılip yetixtürüinglar; xundaqla ularni Ata, Oqul wa Muqaddas Rohning namiyoq tawə kılip qemüldürüp, - Matta 28:19

